

31/10/80

11
Symington, John
M.A.

Parish Library
Publication Bureau
S.M.L.P.

1414

Maharaja Singh
K. P. UNIVERSITY
SIMLA
Sep. 1949

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਭੰਡਾਰ

ਅਰਥਾਤ

ਪੰਜਾਬੀ ਪਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ
ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ

ਜਿਸਨੂੰ

ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਸਟ ਬੁਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਆਗਯਾ ਨਾਲ

ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨਦਾਸ ਪੁਰੀ ਐਮ. ਏ.

ਰੀਪੋਰਟਰ ਐਨ ਬੁਕਸ ਮਹਿਕਮਾ ਤਾਲੀਮ ਪੰਜਾਬ ਨੇ
ਬਣਾਇਆ।

ਸੰਨ ੧੯੨੨ ਈ:

PANJABI DICTIONARY

By

BHAI BISHAN DAS PURI, M. A.,

REPORTER ON BOOKS.

Education Department, Panjab.

Prepared under the auspices of the Panjab Text Book Committee.

1922.

ਮੁਢੀਦ ਆਮ ਪ੍ਰੈਸ ਲਹੌਰ ਵਿਚ ਲਾਭ ਮੋਰੀਰਾਮ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ
ਨਾਲ ਛਪਿਆ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ੧੦੦੦ ਕਾਪੀ

First edition. 1,000 Copies.

Price 5-0-0

Handwritten text at the top of the page, likely a title or header, which is mostly illegible due to fading.

ਭਗਤ
ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ
ਪ੍ਰਸੰਨ
ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ
ਪ੍ਰਸੰਨ
ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ
ਪ੍ਰਸੰਨ

ਪ੍ਰਸੰਨ
ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ

ਪ੍ਰਸੰਨ
ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ

ਪ੍ਰਸੰਨ
ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ

ਮੁਖ ਬੰਦ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਉਰਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਦੀਆਂ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀਆਂ, ਲੁਗਾਤਾਂ, ਕੋਸ਼ ਆਦਿਕ ਮਜ਼੍ਹੂਦ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜੇਹਾ ਗ੍ਰੰਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕਠਨ ਪਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੱਢ ਲੈਣ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤੋਂ ਹਨ, ਪਰ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਬੀ ਬਹੁਤ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਣਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹੇ ਅਨੇਕ ਲਫਜ਼ ਹਨ ਜੋ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਕਿਧਰੇ ਰਹੀ। ਸੋ ਸਬ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸੁਬਿਹਤੇ ਲਈ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਉਂ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਭੰਡਾਰ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਸਟ ਬੁਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਡਾਈ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਪੂਰੀ ਐਮ. ਏ. ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਛਾਪੇਖਾਨੇ ਮੁਢੀਦ ਆਮ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾਈ ਹੈ ॥

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਇਸ ੧੦੫੮ ਪੰਨੇ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਿਰਾ ਪੁ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਆਸਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ, ਗ੍ਰੰਥਕਾਰਾਂ, ਕਬੀਸਰਾਂ, ਲੇਕਚਰਾਰਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦਿਆਂ ਉਮੈਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਦਾਯਕ ਹੋਵੇਗਾ ॥

ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਮੁਨਸ਼ੀ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸਨਜ਼ ਨੇ ਖਾਸ ਬਰੀਕ ਟਾਇਪ ਬਨਵਾਯਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਛਾਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਅਰਥ ਆਮ ਵਿਚਲੇ ਮੇਲ ਦੇ ਟਾਇਪ ਵਿੱਚ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਦੂਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰੋਂ ਬਾਹਰ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਿਲਦ ਵਿੱਚ ਬੀ ਸਾਰੀ ਪੁਸਤਕ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ॥

ਸਬ ਸੱਜਣਾਂ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਚੁੱਣ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ, ਸੈਕ੍ਰਿਟਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਸਟ ਬੁਕ ਕਮੇਟੀ, ਲਹੌਰ, ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਪਤਾ ਦੇਣ ਜੋ ਅਗਲੀ ਛਪਾਈ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲ ਸੋਧ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਚੁੱਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਈ. ਸਿਮਥ

ਲਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ.
੨੪ ਜਨਵਰੀ ੧੯੨੨

ਸਕੱਤ੍ਰ ਟੈਕਸਟ ਬੁਕ ਕਮੇਟੀ
ਪੰਜਾਬ

ਉੱਥਾਨਕਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬੋਲੀ ਸਭਨੀਂ ਥਾਈਂ ਇੱਕੋ ਜੇਹੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਹੋ ਵੇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਅਲਾਕੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਲਾਕੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਾਕੁਝ ਫਰਕ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਕਈ ਰੂਪ ਹਨ। ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਕਈ ਬਾਰਾਂ ਭੇਦ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਖ ਵੰਡ ਇਸ ਦੀ ਐਉਂ ਹੈ:—(੧) ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ—ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, (੨) ਪੋਠੋਹਾਰੀ—ਇਹ ਪੋਠੋਹਾਰ (ਅਟਕ ਅਤੇ ਜੇਹਲਮ ਨਦੀ ਦੀ ਵਿਚਲੀ ਧਰਤੀ) ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ। (੩) ਲਹਿੰਦਾ—ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਛਮੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ (ਬੰਗ, ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਆਦਿਕ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ ਅਤੇ (੪) ਪਹਾੜੀ—ਜੋ ਕਾਂਗੜੇ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ “ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਭੰਡਾਰ” ਭਾਵੇਂ ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹੀ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਪਰ ਮੋਟੇ ਮੋਟੇ ਸ਼ਬਦ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਪੋਠੋਹਾਰੀ ਦਾਂਦ (ਪੰਨਾ ੬੧੧) ਅਤੇ ਨੰਦਾ (ਪੰਨਾ ੬੫੬), ਲਹਿੰਦੇ ਦਾ ਵੇਵਣਾ (ਪੰਨਾ ੧੦੩੫) ਅਤੇ ਘਿੱਲਣਾ (ਪੰਨਾ ੪੦੬) ਪਹਾੜੀ ਮਾਹਟੂ (ਪੰਨਾ ੬੧੩)। ਸਭ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸੋਖੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੋ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਹਾ ਕਿ ‘ਸਕਤੀ’ ਦੇ ਅਰਥ ‘ਸਮਰਥਾ’ ‘ਬਲ’ ‘ਤਾਕਤ’ ‘ਜੋਰ’, ‘ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਮਾਯਾ’, ‘ਕੁਦਰਤ’ ‘ਦੁਰਗਾ’ ‘ਭਵਾਨੀ’ ‘ਭਗਵਤੀ’ ‘ਦੇਵੀ’ ਦਿੱਤੇ ਹਨ (ਦੇਖੋ ਪੰਨਾ ੧੨੬) ਅਤੇ ਪੰਨੀ ਦੇ ਅਰਥ ਐਨੇ ਹਨ:—ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਉੱਠ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ ਲੀਟ, ਮੰਜੇ ਦੀ ਬਾਹੀ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਫੱਟੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਮਹੱਲਾ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਚੌੜਾਈ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਵਾਹੇ ਹੋਏ ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਵਾਲ, ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ, ਖੱਲਾ, ਮੋਟਾ ਫੀਰਾ, ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਪਤਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਪੰਨਾ ੭੦੦) ॥

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕਈ ਮੁਹਾਵਰੇ ਜੋ ਬੋਲਣ ਜਾਂ ਲਿਖਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਅਰਥ ਬੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਜਿਹਾ ਕਿ ‘ਹੱਥ’ ਦੇ ਹੇਠ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰੇ ਹਨ:—ਹੱਥ ਉਠਾਉਣਾ, ਹੱਥ ਆ ਜਾਨਾ, ਹੱਥ ਹਲਾਉਣਾ, ਹੱਥ ਹੁਦਾਰ, ਹੱਥ ਹੇਠ, (ਹੱਥ ਹੇਠਾਂ ਆਨਾ) ਹੱਥ ਹੇਠਾਂ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਹੋਲਾ ਕਰਨਾ, (ਹੱਥ ਹੋਲਾ ਕਰਨਾ) ਹੱਥ ਕੱਟਨਾ, ਹੱਥ ਕੰਡਾ, ਹੱਥ ਕੰਬਨਾ, ਹੱਥ ਕਰ ਜਾਨੇ, ਹੱਥ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਕਲਾ, ਹੱਥ ਕੜਾ, ਹੱਥ ਕੜੀ, (ਕਿਸ ਦੇ) ਹੱਥ ਘੱਲਣਾ, ਹੱਥ ਚਲਾਕੀ ਹੱਥ ਚੁਕਣਾ, ਹੱਥ ਛੂਟ, ਹੱਥ ਜੋੜਨਾ, ਹੱਥ ਜੋੜੀ, ਹੱਥ ਝੂਠਾ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਵੰਡਣਾ, ਹੱਥ ਭਾਹੁਣਾ, ਹੱਥ ਠੋਕਾ, ਹੱਥ ਭੰਗ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਜਾਣਾ (ਮਾਰਨਾ), ਹੱਥ ਤੇ ਧਰਨਾ, ਹੱਥ ਦਾ ਸੁੱਚਾ, ਹੱਥ ਦੀ ਮੈਲ, ਹੱਥ ਦੇਣਾ, (ਸਿਰ ਤੇ) ਹੱਥ ਧਰਨਾ, ਹੱਥ ਹੱਥੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਹੋਣਾ (ਹੋ ਬੈਠਣਾ), ਹੱਥ ਨਾਟਕ,

ਹੱਥ ਨਾ ਹੱਥਣ ਦੇਣਾ, ਹੱਥ ਪਾਉਣਾ, ਹੱਥ ਪੈਣਾ, ਹੱਥ ਪੈਰ, ਚਲਣੇ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਠੰਡੇ ਹੋਣੇ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਪੈ ਜਾਣੇ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰਨੇ, ਹੱਥ ਫੜਨਾ, ਹੱਥ ਵੇਰ ਜਾਣਾ (ਫੇਰਨਾ), ਹੱਥ ਵੇਰੀ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਬੰਧਾ ਗੁਲਾਮ, ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣਾ (ਹੱਥੀਆਂ), ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਹੱਥ ਛਰਨਾ, ਹੱਥ ਮਲਣਾ, ਹੱਥ ਮਲਾਉਣਾ, ਹੱਥ ਮਾਰਨਾ, ਹੱਥ ਹੱਥਣਾ (ਸਿਰ ਤੇ), ਹੱਥ ਹੱਥ, ਹੱਥ ਰੰਗਣਾ, ਹੱਥ ਲੱਗ ਜਾਣਾ (ਲੱਗਣਾ, ਲੱਗਣੇ), ਹੱਥ ਲਗਾਉਣਾ (ਣੇ), ਹੱਥ ਲਾਇਆਂ ਮੈਲਾ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਵਖਾਉਣਾ (ਣੇ), ਹੱਥ ਵੇਚਣਾ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਠੂਠਾ ਦੇਣਾ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਠੂਠਾ ਲੈਣਾ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ, ਹੱਥ ਵੇਖਣਾ, ਹੱਥ ਵੇਚਣਾ (ਕਿਸੇ ਦੇ), ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਜਮਾਉਣਾ, ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ (ਤੇ) ਪਾਉਣਾ, ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ (ਹੋ ਜਾਣਾ) (ਦੇਖੋ ਪੰਨੇ ੨੩੬-੨੩੮) । ਜੇ ਕਿਸੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇਖਣੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਹ ਮੁਹਾਵਰਾ ਹੈ ਉਸ ਹੇਠ ਦੇਖ ਲਵੋ ॥

ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਅਰਥ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਬਹੁਤੀ ਥਾਈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਅਖਾਉਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹਾ ਕਿ 'ਅੱਮਾਂ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਕੂਲੇ ਹਨ, ਬੱਚਾ ਲਗਣ ਤੇ ਜਾਣੇ' (ਪੰਨਾ ੨੩੮), 'ਘੋਰੇ ਸੁਆਹੇ ਸਾਲਣਾ ਬੜੀ ਬਹੁ ਦਾ ਨਾਉ' (ਪੰਨਾ ੧੮੧) ॥

ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਬੋਲੇ ਬੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ—ਦੇਖੋ ਤਨਖਾਹ ਲੱਗਣਾ ਅਤੇ ਭਨਖਾਹੀਆ (ਪੰਨਾ ੫੬੧), ਸਰਬ ਰਸ (ਪੰਨਾ ੧੬੧) ਲਖ ਬਾਹਾਂ ਸਿੰਘ (ਪੰਨਾ ੬੬੬) ॥

ਫਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਆਦਿਕ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਲਫਜ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਪਸ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਬੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਉਹੀ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿਹਾ ਕਿ ਮਦਾਨ (ਪੰਨਾ ੬੦੧), ਪਦੈਸ (ਪੰਨਾ ੭੦੬), ਖਾਲਸ (ਪੰਨਾ ੩੪੬), ਤਸੀਰ (ਪੰਨਾ ੫੫੭), ਲਸਿਸ (ਪੰਨਾ ੬੬੧), ਮਨੀਟਰ (ਪੰਨਾ ੬੦੪), ਰਫਿਆ (ਪੰਨਾ ੬੬੪), ਨਿਹਚਾ (ਪੰਨਾ ੬੭੨) ॥

ਹੋਰਨਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੰਦੇ ਬਚਨ ਅਤੇ ਅਰਥਾਂ ਸਮੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜੇਹਾ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਲਾ ਮਾਨਸ ਮੁਹਿੰ ਨਾ ਕਢਣਾ ਚਾਹੇ । ਗੰਦੇ ਬਚਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਫ਼ਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਰਚ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਰੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਜੋ ਵਾਸ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸੱਜਣ ਪੁਰਖ ਉਸਦੀ ਕਦਰ ਪਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਔਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਕੇ ਗੁਣ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਗੇ । ਇਸ ਦੇ ਬਨਾਉਣ ਅਤੇ ਛਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਸ ਸ਼ਰਾਂ ਢੁਕੇ ਲੱਗੇ ਹਨ ॥

ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਪੁਰੀ
ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ

ਉ, ਪੁ:-ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਪੈਰਲਾ ਅੱਖਰ, ਉੜਾ ।

ਉਸ, ਪੜ:-ਉਹ, ਉਹਨੇ ।

ਉਸਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭੜਕਾਉਣਾ, ਚਮਕਾਉਣਾ, ਉਗਾਉਣਾ, ਉਛਾਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੁਕਣਾ, ਕਿਸੇ ਤੇ ਜੋਰ ਪਾਕੇ ਉਹ ਨੂੰ ਜੋਰ ਦੇਣਾ ।

ਉਸਟੰਡ, ਪੁ:-ਅਨੱਖੀ ਗੱਲ, ਝੂਠਾ ਕਲੰਕ, ਹਿਕਮਤ, ਚਲਾਕੀ ।

ਉਸਟੰਡਣ, ਸ:-ਉਸਟੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ।

ਉਸਟੰਡ ਪੁਣਾ, ਪੁ:-'ਉਸਟੰਡ' ਵੇਖੋ ।

ਉਸਟੰਡੀ, ਪੁ:-ਉਸਟੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ।

ਉਸਤਤ, ਸ:-ਵਡਿਆਈ ।

ਉਸਤਰਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਤਿੱਖੀ ਧਾਰ ਵਾਲਾ ਛੁਰਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਲ ਮੁੰਨਦੇ ਹਨ ।

ਉਸਤਰਿਆਂ } ਸ:-ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ।
ਦੀ ਮਾਲਾ

ਉਸਤਾਦ, ਪੁ:-ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਸਿਖਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੁੰਗਰ ਹੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਰਾਗੀ, ਕੰਜਰੀ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਚਲਾਕ ਆਦਮੀ, ਛਲੀਆ, ਦੁਸ਼ਟ ।

ਉਸਤਾਦ, ਵਿ:-ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ।

ਉਸਤਾਦਗੀ, ਸ:-ਉਸਤਾਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਸਿਖਨਾ, ਪੜ੍ਹਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਨਣਾ ।

ਉਸਤਾਦਣੀ, ਸ:-ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਸਿਖਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ, ਉਸਤਾਦ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ।

ਉਸਤਾਦੀ, ਸ:-ਉਸਤਾਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਚਲਾਕੀ ।

ਉਸਤਤ } ਸ:-'ਉਸਤਤ' ਵੇਖੋ ।
ਉਸਤਤੀ

ਉਸਨਾਕ, ਪੁ:-ਸਿਆਣਾ, ਚਤੁਰ, ਚਲਾਕ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਸੁਖਰਾ, ਸਾਫ਼ ।

ਉਸਨਾਕ ਬਾਹਮਣੀ } ਬਾਹਮਣੀ ਭੜਕ
ਸੀਂਢ ਦਾ ਤੜਕਾ } ਬਹੁਤ, ਪਰ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ ।

ਉਸਨਾਕਣ, ਸ:-ਉਸਨਾਕ ਤੀਵੀਂ ।

ਉਸਨਾਕਪੁਣਾ, ਪੁ:- } ਚਤੁਰਾਈ, ਚਲਾਕੀ ।
ਉਸਨਾਕਾ, ਸ:- } ਸਿਆਣਪ, ਸਜ਼ਾਈ ।

ਉਸਬਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦੁਆ (ਉਸਬੇ ਦਾ ਅਰਕ) ਜੋ ਖੂਨ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਵੀ ਹੈ ।

ਉਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘਰ ਬਨਣਾ ਪਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ (ਕੋਠਾ ਉਸਰਿਆ ਤਰਖਾਣ ਵਿੱਸਰਿਆ) ।

ਉਸਰ ਉਸਰ } ਕ੍ਰਿ:-ਅਭਿਆਨ ਕਰਨਾ,
ਕੇ ਬਹਿਣਾ } ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਜਿਤਾਉਣਾ, ਗਿੱਬਣਾ ।

ਉਸਲ ਵੱਟ ਛੇ } ਕ੍ਰਿ:-ਟਿਕ ਕੇ ਨ ਬਹਿਣਾ ।
ਨਣੇ ਜਾਂ ਲੈਣੇ

ਉਸਾਣ, ਪੁ:-ਹੌਸਲਾ, ਦਲੇਰੀ, ਹਿੰਮਤ, ਹੌਸ ਹਵਾਸ ।

ਉਸਾਣ ਖਤਾ ਹੋਜਾਣੇ } ਕ੍ਰਿ:-ਹੌਸ ਗੁੰਮ ਹੋਣੀ,
ਉਸਾਣ ਜਾਂਦੇ ਰਹਣੇ } ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ ।

ਉਸਾਰ ਉਸਾਰ } ਕ੍ਰਿ:-ਸਲਾਹਾਂ ਬਣਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕੇ ਢਾਹੁਣਾ ।

ਉਸਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘਰ ਬਨਾਣਾ, ਕੰਧ ਬਨਾਣੀ ।

ਉਸਾਰਾ, ਪੁ:-ਘਰ ਬਨਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਫੇਰੀ, ਬਰਾਂਡਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰਲੀ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਕੁਥਾਰਾ ।

ਉਸਾਰਾ ਉਸਾਰਨਾ

ਉਸਾਰਾ ਉਸਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਨਾਉਣੀ ਖਿਆਲ ਬੰਨ੍ਹਣਾ।

ਉਸਾਰੀ, ਸ:-ਘਰ ਬਨਾਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਜੋਹੜਾ ਘਰ ਬਣਦਾ ਖਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਮਾਰਤ॥

ਉਸਾਰੀ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘਰ ਬਨਣ ਲੱਗਣਾ।

ਉਸਾਰੀ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਘਰ ਬਣਵਾਉਣ ਲੱਗਣਾ।

ਉਸਾਰੂ, ਵਿ:-ਉਸਨੇ ਵਾਲਾ, ਰਾਜ।

ਉਸੀ, ਪੜ:- ਉਸੇ ਨੇ, ਉਹਨੇ ਹੀ।

ਉਸੂ, ਪੁ:-ਇਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸਦੇ ਬੀਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੇਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ।

ਉਸੇ, ਪੜ:-ਉਸ ਨੇ ਹੀ, ਉਹ ਨੇ ਹੀ।

ਉਸੇਰ, ਸ:-ਸਵੇਰ, ਸ਼ਲਾਗਾ, ਤੜਕਾ।

ਉਸੇਰ ਸਾਰ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਸਵੇਰ ਸਾਰ, ਬਹੁਤ ਤੜਕੇ।

ਉਹ, ਪੜ:-ਅਨਸ ਪੁਰਖ ਦਾ ਇਕ ਬਚਨ।

ਉਹ ਜਾਣੇ, ਕੁਝ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਜਾਣ ਦਿਓ।

ਉਹਦਾ, ਪੁ:-ਗੁੱਦਾ, ਦਬਜਾ, ਮਰਾਤਬਾ।
ਪੜ:-ਉਸਦਾ।

ਉਹਨੂੰ, ਪੜ:-ਉਸਨੂੰ।

ਉਹਲਾ, "ਉਹਲਾ" ਵੇਖੋ

ਉਹਾ, ਪੁ:-ਓਹੀ ਓਹੀਓ, ਉਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਨਾ।

ਉਹਾ ਜਿਹਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸੇ ਵਾਕਰ।

ਉਹੀ, ਪੜ:-ਉਹ ਹੀ (ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾ), ਉਹੋ।

ਉਹੀਓ, ਪੜ:-ਓਹ ਹੀ, ਉਹਾ, ਉਹ।

ਉਕਰਾਉਣਾ

ਉਹੋ, ਪੜ:-ਓਹੀਓ, ਉਹਾ, ਉਹੀ।

ਉਹੋ ਜਿਹਾ, ਵਿ:-ਜਿਹਾ ਪਹਿਲੇ ਸੀ ਤਿਹਾ, ਪੈਹਲੇ ਵਰਗਾ।

ਉਕਸਾਉਣਾ, ਸ:-ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਉਚਾਲਾ।

ਉਕਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-"ਉਕਸਾਉਣਾ" ਵੇਖੋ।

ਉੱਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ, ਚੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਖੁੱਤ ਜਾਣਾ।

ਉੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-"ਉੱਕ ਜਾਣਾ" ਵੇਖੋ।

ਉਕਤ, ਵਿ:-ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਪੈਹਲੇ, ਕਬਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉੱਕਤ, ਸ:-ਫੌਹ, ਅਟਕਲ, ਖੱਬਾ, ਜੁਗਤ, ਤੋਲ।

ਉਕਤ ਜੁਗਤ, ਸ:-ਹਿਕਮ, ਤਤਬੀਰ, ਉਪਾਉ, ਤੋਲ।

ਉੱਕਤਣ, ਸ:-ਫੌਹ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ, ਜੁਗਤਣ।

ਉਕਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਖਪਾਉਣਾ, ਛੋੜਣਾ ਖਪਣਾ, ਖਿੜਣਾ, ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਵਿੱਥੇ ਹੋਣਾ।

ਉੱਕਤੀ, ਪੁ:-ਜੁਗਤੀ, ਫੌਹ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਉੱਕਤ ਜੁਗਤ ਵਾਲਾ।

ਉਕਤੀ ਜੁਗਤੀ, ਪੁ:-ਹਿਕਮਤੀ, ਉਸਤਾਦ।

ਉਕਥਾ, ਪੁ:-ਬੋਲ, ਬਚਨ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੰਦ।

ਉੱਕਰ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਓਵੇ।

ਉੱਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੁਟਣਾ, ਖੋਟਣਾ, ਖੋਤਰਨਾ, ਖੱਤੇ ਜਾਂ ਧਾਰ ਉੱਤੇ ਖੱਦ ਕੇ ਮੂਰਤ ਆਦਿਕ ਬਨਾਉਣਾ।

ਉਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਖੁਦਾਉਣਾ।

ਉਕਰਾਈ

ਉਕਰਾਈ, ਸ-ਉਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਉਕਰਨ ਦੀ ਮੋਹਨਤ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ।

ਉਕੜ ਦੁਕੜ, ਵਿ:-ਗਾਂਵਾਂ ਗਾਂਵਾਂ, ਵਿਰਲਾ, ਕੋਈ ਹੀ।

ਉਕੜਾ, ਵਿ:-ਨਿਰਾ ਪੁਰਾ, ਉੱਕਾ, ਬਿਲਕੁਲ।

ਉਕੜ੍ਹ, ਵਿ:-ਅੱਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰ (ਬੈਠਣਾ)।

ਉੱਕਾ, ਵਿ:-ਇਕੱਲਾ ਦੁਕੱਲਾ, ਛੜਾ, ਸਾਰਾ, ਪੁਰਾ, ਬਿਲਕੁਲ।

ਉਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭੁਲਾਉਣਾ, ਰੁਕਾਉਣਾ, ਖੁੰਝਾਉਣਾ, ਘੁਸਾਉਣਾ।

ਉਕਾਉ, ਵਿ:-ਉਕਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਖੁੰਝਾਉਣ ਵਾਲਾ।

ਉਕਾਈ, ਸ:-ਉੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੁੰਝਣਾ, ਭੁੱਲਣਾ, ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ।

ਉਕਾਸ, ਸ:-ਚੋਰੀ।

ਉਕਾਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੱਢ ਲੈਣਾ, ਛੁਪਾਕੇ ਲੈਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ, ਚਮਕਾਉਣਾ।

ਉਕਾਸੀ }
ਉਕਾਸੂ } ਵਿ:-ਉਕਾਸਲ ਵਾਲਾ।

ਉਕਾਤ, ਸ:-ਗੁਜ਼ਾਰਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਹਾਲਤ, ਵਰਸਤ।

ਉੱਕਾ, ਪੁੱਕਾ, (ਕੀ) } ਵਿ:-ਪੁਰਾ, ਸਾਰਾ, ਨਿਰਾ,
ਉੱਕਾ ਮਿੱਕਾ (ਕੀ) } ਇਕੱਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਲਤੁ ਖਰਚ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਉੱਕੀ, (ਸ:-) ਵਿ:-ਪੁਰੀ, ਸਾਰੀ, ਨਿਰੀ, ਬਿਲਕੁਲ।

ਉੱਕ੍ਹ, ਵਿ:-ਉੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਭੁੱਲਣ ਵਾਲਾ।

ਉੱਖਲ, ਪੁ:-ਲੱਕੜ ਦਾ ਚੱਟੂ, ਧਾਈਂ ਛੜਨ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ।

ਉੱਖਲੀ, ਸ:-ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਉੱਖਲ, ਜਿਸੀ ਵਿੱਚ ਗੱਡਿਆਂ ਹੋਇਆ ਚੱਟੂ।

ਉੱਗ ਪੈਣਾ

ਉੱਖਲੀ ਹੋਣਾ (ਹੋ ਜਾਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਕਸ਼ਟ ਸਿਰ ਤੇ ਝੱਲਣਾ।

ਉੱਖਲੀਵਿੱਚ ਸਿਰ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਖਾਂ ਕੰਮ
ਤੇ ਫੇਰ ਮੋਹਲਿਆਂ ਤੋਂ } ਅਰੰਭਕੇ ਫੇਰ ਉਸ
ਕੀ ਡਰਨਾ } ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ
ਕੀ ਖਿਛਾਹਾਂ ਹੋਣਾ।

ਉੱਖੜਨ, ਪੁ:-ਪੁੱਟਿਆ ਜਾਉਣਾ, ਪੁਟੀਣ।

ਉੱਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੁਟਿਆ ਜਾਣਾ, ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ, ਜੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ।

ਪੈਰ ਉੱਖੜਨਾ (ਨੇ) } ਕ੍ਰਿ:-ਕੰਮ ਨਾ ਰਹਿਣਾ,
ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਉੱਖੜਨਾ } ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਟ ਜਾਣਾ।

ਉੱਖੜਨਾ ਪੁੱਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਿਲਕੁਲ ਪੁੱਟਿਆ ਜਾਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ।

ਉਖੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੁੱਟਾਉਣਾ।

ਉਖੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:-ਪੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ, ਨਾਸ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ।

ਉਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢਣਾ, ਪੁੱਟ ਸਿੱਟਣਾ।

ਉਖੜ ਦੇਣੀ, } ਕ੍ਰਿ:-ਪੁੱਟ ਸੱਟਣਾ, ਨਸ਼ਟ
ਮਾਰਨੀ ਜਾਂ ਲਾਉਣੀ } ਕਰਨਾ।

ਉਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਉਖਾੜਨਾ' ਵੇਖੋ

ਉਖੜਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਹੱਥ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਥਾਲ ਝੜ ਸਾਂਝੇ ਹਨ (ਜੜ੍ਹਾਂ ਉੱਖੜ ਕੇ)

ਉਖੜਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਥਾਲ ਝੜਣ ਲੱਗ ਪੈਣੇ॥

ਉੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੂਟੇ ਦਾ ਪਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ, ਥੀਉ ਦਾ ਫੁਟ ਪੈਣਾ, ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ, ਵਧਣਾ।

ਉੱਗ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਗਣਾ, ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ, ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਉੱਗਮਣਾ।

ਉੱਗਮਣਾ

ਉੱਗਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਨਿਕਲ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ,
ਉੱਪਰ ਉੱਠਣਾ, ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ।

ਉਗਰਵਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉਗਰਾਹਾ, ਪੁ:-ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਗਰਾਹੀ, ਸ:-ਲਹਿਣੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਕੱਠੀ ਹੋ ਜਾਏ,
ਲਹਿਣਾ ਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ।

ਉਗਰਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਨਾ।

ਉਗਰਾਹੂ, ਪੁ:-ਉਗਰਾਹੁਣ ਵਾਲਾ।

ਉਗਲੱਛਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:-ਖਾਧਾ ਹੋਇਆ ਉੱਤੇ
ਉਗਲੱਛ ਸੁੱਟਣਾ, } ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ, ਉੱਗਲਣਾ,
ਉੱਪਰਛਲ ਕਰਨਾ।

ਉੱਗਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਥੋਂ ਕਰਨਾ, ਖਾਧਾ ਹੋਇਆ
ਉੱਤੇ ਬਾਹਰ ਸਿੱਟਣਾ, ਭਾਕਣਾ, ਉੱਪਰਛਲ
ਕਰਨਾ, ਛੁੱਟਣਾ, ਜੁਦਾ ਹੋਣਾ, ਢਿੱਲਾ ਹੋਣਾ,
ਉਤਾਰ ਉਠਣਾ,

✓ ਉੱਗਲ ਨਿੱਗਲ ਕੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੇਸੁਆਦ ਚੀਜ਼
ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਹੋਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਉੱਗਲ ਨਿੱਛਲ, ਵਿ:-(ਹੋਣਾ) ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ।

ਉੱਗਲ, ਸ:-ਅੰਗੂਲ, ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੰਜਾਂ
ਪੰਜਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਗੂਠੇ ਛੁੱਟ ਕੇਈ।

ਉੱਗਲ ਕਰਨੀ (ਕਰਾਉਣੀ) ਕ੍ਰਿ:-ਦੋਸਦੇਣ,
(ਲੁਆਣਾ)।

ਉੱਗਲ ਧਰਨੀ (ਰੱਖਣੀ) ਕ੍ਰਿ:-ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ।

ਉੱਗਲੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-‘ਉਘਲੱਟਣਾ’ ਦੇਖੋ।

ਉਗਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੁਡਾਉਣਾ, ਢਿੱਲਾ ਕਰਨਾ,
ਜੁਦਾ ਕਰਨਾ।

ਉਗਲਾਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਪਰਛਲ ਕਰਾਉਣੀ, ਕੈ
ਕਰਾਉਣੀ, ਉੱਥੋਂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉੱਗਰਨਾ

ਉੱਗਲੀ, ਸ:-‘ਉੱਗਲ’ ਦੇਖੋ (ਉੱਗਲੀ ਦੇ
ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇਖੋ ‘ਅੰਗੂਲੀ’ ਦੇ ਹੋਣ)।

ਉਗਵਈਆ, ਪੁ:-ਉਗਾਉਣ ਵਾਲਾ।

ਉਗਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਬਿਜਵਾਉਣਾ, ਖੀ
ਪੁਆਉਣਾ, ਉਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉਗਵਾਈ, ਸ:-ਉਗਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮੋਹਨਤ
ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ।

ਉਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਗਲ ਦੇਣਾ, ਵਧਾਉਣਾ, ਪੈਦਾ
ਕਰਨਾ, ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਕੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਵਧਕੇ
ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੇਣਾ।

ਉਗਾਉ, ਵਿ:-ਉੱਗਲ ਵਾਲਾ, ਉੱਗਲ ਨੂੰ ਹੀ।

ਉਗਾਸ, ਉਗਾਸੂ-‘ਉਕਾਸ’ ਉਕਾਸੂ ਦੇਖੋ।

ਉਗਾਹ, ਪੁ:-ਗਵਾਹ-ਸਾਖੀ-ਸਾਹਦ।

ਉਗਾਹੀ, ਸ:-ਗਵਾਹੀ, ਸਾਖੀ, ਸਾਹਦੀ (ਦੇਵੀ
ਭਰਨੀ)।

ਉਗਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-‘ਉਗਾਉਣਾ’ ਦੇਖੋ।

ਉਗਾਲ, ਪੁ:-ਉੱਥੋਂ, ਕਾਧੀ ਹੋਈ ਵਸਤ ਜੋ
ਉੱਤੇ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਏ, ਥੁੱਕ, ਖੰਘਾਰ, ਢਿੱਲਾ
ਹੋਣਾ, ਵੱਖ ਹੋਣਾ, ਛੁੱਟਣਾ।

ਉਗਾਲ ਦਾਨ, ਪੁ:-ਥੁੱਕ ਸਿੱਟਣ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ,
ਪੀਕ ਦਾਨ।

ਉਗਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਤੇ ਸੁੱਟਣਾ, ਉੱਥੋਂ ਕਰਨਾ,
ਉਗਾਲੀ ਕਰਨੀ।

ਉਗਾਲੀ, ਸ:-ਖਾਧੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਫੇਰ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਲਿਆ
ਲਿਆ ਕੇ ਚਿੱਬਣਾ, ਜਿੰਕੁਰ ਚੰਗਰ ਕਰਦੇ
ਹਨ।

ਉੱਗਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੁੱਕਾ ਵੱਟ ਕੇ ਭਰਾਉਣਾ।

ਉੱਗਰ ਉਗਰ ਪੈਣਾ = ਮੁੱਕਾ ਵੱਟ ਕੇ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ
ਜਾ ਪੈਣਾ ॥

ਉਚੱਕ ਬਿੰਦਿਆ

ਉਚੱਕ ਬਿੰਦਿਆ, ਸ:-ਖੀਸੇ ਕੱਟਣ ਦੀ ਚਭਰਾਈ,
ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ।

ਉਚੱਕ, ਪੁ:-ਚੋਰ, ਚੋਰਾ, ਗੰਢੀ ਕੱਪ, ਠੰਗ,
ਉਚਾਉ।

ਉਚਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉਚਾਉਣਾ, ਝੁਠਾਉਣਾ।

ਉਚੱਕੀ, ਸ:-ਚੋਰੀ, ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਉਚਾਉ।

ਉਚਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦਿਲ ਨ ਲਗਣਾ, ਦਿਲ
ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਹਰ ਜਾਣਾ।

ਉਚਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੋਲਣਾ, ਆਖਣਾ, ਕਹਿਣਾ।

ਉਚਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਹਾਉਣਾ, ਬੁਲਵਾਉਣਾ,
ਅਖਵਾਉਣਾ।

ਉਚਰਾਈ, ਸ:-ਉਚਰਨ ਦਾ ਕੰਮ।

ਉਚੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਹਿਣਾ, ਜਿਥੁਰ ਪਿੰਡੇ ਦਾ
ਮਾਸ ਕਿਸੇਰੋਂ ਲਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਚੜ ਪੈੜੇ ਲੱਗਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਫਿਰਨ ਦੀ ਰਾਹ
ਚੋਣੀ, ਟਿਕ ਕੇ ਨਾਂ ਬੈਠਣਾ।

ਉਚਾ, ਪੁ:-ਵਾਲ ਯਾ ਕੰਡਾ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਮੋਰਨਾ।

ਉਚਾ, ਵਿ:-ਉਪਰ ਵੇਲ, ਲੰਮਾ, ਲੰਮੇ ਕੱਦ ਵਾਲਾ
ਬਹੁਤ ਵਾਲਵਾਂ, ਉੱਚੀ ੨ ਬੋਲਿਆ ਹੋਇਆ।

ਉਚਾਸਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੋਈ ਉੱਚੀ ਖੋਲੇ ਤਾਂਸੁਣਸਕਣਾ,
ਕੋਨੋ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਬੋਲਾ ਹੋਣਾ।

ਉਚਾ ਹੱਥ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇਕੋਲੋਂ ਵਧ ਜਾਣਾ ਜਾਂ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ।

ਉਚਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵੱਡਾ ਬਠਣਾ, ਆਕੜਣਾ,
ਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ।

ਉਚਾ ਦਰਜਾ, ਪੁ:-ਵੱਡੀ ਪਦਵੀ।

ਉਚਾ ਲੰਮਾ ਗੱਭ } ਦਿਸਣ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਪਰ
ਪੱਲੇ ਠੀਕਰੀਆਂ } ਗੁਣ ਮਾੜੇ।

ਉਚਿਰ

ਉਚਾਉ, ਵਿ:-ਉੱਚਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਦਿਲ
ਉੱਖੜਿਆ ਹੋਇਆ।

ਉਚਾਈ, ਸ:-ਉੱਚਾ ਹੋਣਾ, ਜਿੰਨੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਉੱਚੀ ਹੋਵੇ, ਲੰਮਾਈ, 'ਉਚਾਣ'।

ਉਚਾਹਟ } ਸ:-ਉਚਾਈ, ਉਚਾਣ, ਅਵਾਜ਼
ਉਚਾਹਟੀ } ਉੱਚੀ ਹੋਣਾ, ਕਾਹਲੀ।

ਉਚਾਹਟ ਪੁਣਾ (ਉਚਾਹਟੀ), ਪੁ:-ਸ:-ਚੋਕ ਟੋਕ।

ਉਚਾਹਟੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਚੁੱਕਣੀ,
ਟੋਕਣਾ।

ਉਚਾਟ, ਸ:-ਖਿੜ, ਉਦਾਸੀ, ਉਖਾੜ,
ਘੁਰਕੀ।

ਉਚਾਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਖਿੜਾਣਾ, ਘੁਰਕਣਾ, ਅਕਾ-
ਉਣਾ।

ਉਚਾਣ, ਸ:-ਉੱਚੀ ਥਾਂ, ਉਚਾਈ।

ਉਚਾਪਤ, ਸ:-ਸ਼ਹੂਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਰੁਖਿਆ ਹੁਦਾਰ
ਲੈਣਾ, ਹਟਵਾਣੀਏ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਹੁਦਾਰ
ਲੈਣਾ, ਲਿਖੇ ਵਿਚ ਸੇਹੜੀ ਰਕਮ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇ।

ਉਚਾਰ, ਪੁ:-ਬੋਲ ਚਾਲ, ਥਾਣੀ, ਬਚਨ।

ਉਚਾਰਣ, ਪੁ:-ਬੋਲ, ਆਖਣ, ਕਹਿਣ, ਬਚਨ-
ਬਿਲਾਸ, ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਠੀਕ ਅਵਾਜ਼ ਦਾ ਮੂੰਹੋਂ
ਕੱਢਣਾ।

ਉਚਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੋਲਣਾ, ਕਹਿਣਾ, ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ
ਕਰਨਾ।

ਉਚਾਵਾਂ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ
ਥਾਂ ਲੈ ਜਾ ਸੱਕੀਏ (ਚੁਲ੍ਹਾ ਆਦਿਕ)।

ਉਚਿਆਈ, ਸ:-ਉਚਾਈ, ਉਚਾਣ, ਉਚਾਹਟ।

ਉਚਿਤ, ਵਿ:-ਮੁਨਾਸਬ, ਜੋਗ, ਲੋਕ ਵਾਜਬ।

ਉਚਿਰ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉੱਚਾ ਚਿਰ, ਤਦ ਭੋਕਰ,
ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ, ਉਦੋਂ ਤਾਈਂ।

ਉੱਚੀ

ਉੱਚੀ, ਵਿ:-ਉੱਪਰਲੀ ਥਾਂ, ਉੱਪਰਲੀ ਵੱਲ, ਲੰਮੀ,
ਬੁਲੰਦ, ਚੋਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼।

ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ।

ਉੱਚੀ ਸੁਰ, ਸ:-ਗਉਣ ਵੇਲੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ
ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਵਾਜ਼।

ਉੱਚੀ ਜਾਤ, ਸ:-ਵੱਡੀ ਜਾਤ।

ਉੱਚੀ ਦੁਕਾਨ, ਸ:-ਮਸ਼ਹੂਰ, ਭਾਰੀ ਦੁਕਾਨ ਜਾਂ
ਹੱਟ।

ਉੱਚੀ ਦੁਕਾਨ ਫਿੱਕਾ ਪਕਵਾਨ = ਨਾਉਂ ਵੱਡਾ
ਹੋਣਾ ਪਰ ਗੁਣ ਨਾ ਹੋਣਾ।

ਉੱਚੀ ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਸ:-ਜੇਹੜੀ ਧਰਤੀ ਪੱਧਰੀ ਨਾ
ਹੋਵੇ।

ਉੱਚੇਰਾ, } ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ।
ਉੱਚੇਰੀ, }

ਉੱਚੇਰਾ, ਵਿ:-ਰਤਾ ਕੁ ਉੱਚਾ।

ਉੱਚੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਾਹੁਣਾ (ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡੋਂ ਤੋਂ ਚੰਮ
ਲਾਹਿਆ ਜਾਏ)।

ਉੱਚੇੜਣੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:-(ਕੰਧਾਂ) ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ
ਉੱਚੇੜ ਸੌਟਣੀਆਂ } ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਪਾਉਣੇ
(ਮਾਰਨੀਆਂ) } ਅਤੇ ਅਕਾਉਣਾ।

ਉੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੰਧਣਾ, ਦੁਖਣਾ, ਪਛੀਣਾ।

ਉੱਛਲ, ਪੁ:-ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਉੱਛਲਣਾ।

ਉੱਛਲਉੱਛਲ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਥਿਆਕਲ ਹੋਣਾ,
ਘਾਬਰਨਾ।

ਉੱਛਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੁਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ, ਉਤਾਰ ਨੂੰ
ਆਉਣਾ, ਫੁੜਕਣਾ, ਮਨ ਥਿਆਕਲ ਹੋਣਾ।

ਉਜਲਾਈ

ਉਛਾਂਧ } ਸ:-ਸਥਿਤੀਆਂ, ਦੁਰਗੰਧ, ਬਦਬੋ।
ਉਛਾਂਨੁ }

ਉਛਾਲ, ਸ:-ਕੁੱਦ, ਚੜ੍ਹਾਉ, ਉਛਲਣ ਦਾ ਕੰਮ,
ਛਾਲ।

ਉਛਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਚੇ ਸੁੱਟਣਾ।

ਉਛਾਲਾ, ਪੁ:-ਹੁਲਾਰਾ, ਚੜ੍ਹਾਉ।

ਉਛਾਲੀ, ਸ:-ਕੁੱਦ, ਛਾਲ, ਕੈ, ਉੱਪਰਛਲ।

ਉਛਾਲੂ, ਪੁ:-ਉਛਾਲਾ ਏਣ ਵਾਲਾ।

ਉਛਾੜ, ਪੁ:-ਲੋਭ ਬੁਲਾਈ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ
ਕੱਪੜਾ।

ਉਜ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-“ਉਵ” ਦੇਖੋ।

ਉਜੱਡ, ਪੁ:- } ਵਿ:-ਮੂਰਖ, ਬੇਸਮਝ, ਭੋਲਾ,
ਉਜੱਡਣ ਸ:- } ਭੋਲੀ।

ਉਜਬਕ, ਵਿ:-ਮੂਰਖ, ਅਹਮਕ, ਭੋਲਾ।

ਉਜਰ, ਪੁ:-ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨਾ ਹੋ ਕੀਤੀ ਜਾਏ, ਬਹਾਨਾ,
ਖਿਆ, ਹੀਲਾ।

ਉਜਲ, ਵਿ:-ਸੁਥਰਾ, ਸਾਫ਼, ਨਿਰਮਲ, ਚਿੱਟਾ,
ਲਿਸ਼ਕਦਾ।

ਉਜਲ ਦੀਦਾਰ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦਾ ਦਰਸਣ ਕਰਨਾ
ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ।

ਉਜਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਚਮਕਣਾ, ਸਾਫ਼ ਹੋਣਾ,
ਲਿਸ਼ਕਣਾ।

ਉਜਲਤਾਈ ਸ:- } ਚਮਕ, ਸਫ਼ਾਈ, ਲਿਸ਼ਕ।
ਉਜਲ ਪੁਨਾ ਪੁ:- }

ਉਜਲਾ, ਪੁ:-ਸਾਫ਼, ਚਿੱਟਾ ਚਮਕਦਾਰ।

ਉਜਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਚਮਕਾਣਾ, ਲਿਸ਼ਕਾਣਾ।

ਉਜਲਾਈ, ਸ:-ਸਫ਼ਾਈ, ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ।

ਉੱਜਲੀ

ਉੱਜਲੀ, ਸਃ—ਸਾਫ਼, ਚਿੱਟੀ, ਜਮਕਦਾਰ ।

ਉੱਜੜ, ਵਿਃ—ਨਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ, ਖਾਲੀ, ਸੁੰਢਾ ।

ਉੱਜੜ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—“ਉੱਜੜਣਾ” ਵੇਖੋ ।

ਉੱਜੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕੁਝ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਘਰੇ ਧਾ ਦੋਸੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ।

ਉੱਜੜ ਪੁੱਜੜਜਾਣਾ—ਬਿਲਕੁਲ ਉੱਜੜ ਜਾਣਾ, ਕੁੱਖ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ।

ਉੱਜੜਾਉਣਾ, ਵਿਃ—ਨਸ਼ਟ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਉੱਜੜਾਉ, ਪੁਃ—ਉੱਜੜਣ ਵਾਲਾ ।

ਉੱਜੜਾਈ, ਸਃ—ਉੱਜੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ।

ਉੱਜੜੇ ਪਿੰਡ ਭੜੋਲਾ ਮਹਲ = ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਉੱਜੜੀ ਸ਼ੈ ਨਾਂ ਹੋਏ ਉੱਥੇ ਨਿਕੰਮੀ ਸ਼ੈ ਦੀ ਛਾਂ ਕਦਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਉੱਜਾਗਰ, ਵਿਃ—ਪਰਸਿੱਧ, ਉੱਘਾ, ਪਰਗਟ, ਮੰਨਿਆ ਦੇਨਿਆ, ਸਖੀ ।

ਉੱਜਾਗਰੀ, ਸਃ—ਨਾਮਵਰੀ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ ।

ਉੱਜਾਪਨ, ਪੁਃ—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਧਰਮ ਦੀ ਰੀਤ ਜਾਂ ਕਰਮ ।

ਉੱਜਾਰ, ਪੁਃ—ਛੋਟੇ ਹਥਿਆਰ, ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬਾਰੀਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਏ, ਸੰਦ ।

ਉੱਜਾਲਾ, ਪੁਃ—ਚਾਨਣ, ਰਸ਼ਮਣੀ, ਲੋ, ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਭੜਕ, ਰਮਕ ।

ਉੱਜੜ, ਪੁਃ—ਜੰਗਲ, ਬੀਆਬਾਨ, ਬਨ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਨਾ ਰਹੇ ।

ਉੱਜੜ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਰਖਾਦੀ ਜਾਂ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਉੱਜੜ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉੱਜੜਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ।

ਉੱਜੜ ਭਾਲਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਇਕੱਲੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁਣਾ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਘਾਬਰਣਾ, ਹੋਰ ਮਨੁੱਖ ਨਾਂ ਭਾਉਣਾ ।

ਉੱਟਰਲੈਣਾ

ਉੱਜੜ ਮੋਲਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਘਰ ਛੱਡਕੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਵਕੀਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ।

ਉੱਜੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਬਰਖਾਦ ਕਰਨਾ, ਕੁਝ ਨਾ ਛੱਡਣਾ ।

ਉੱਜੜਾ, ਪੁਃ—ਖਾਲੀ, ਸੁੰਢਾ ਥਾਂ, ਉੱਜੜ, ਨਾਸ, ਬਰਖਾਦੀ, ਦੋਸੇ ਬੰਦੋਸ ਹੋਣਾ, ਉੱਜੜਣ ਦੀ ਜੇ ਹੱਦੀ ਭਰੀ ਜਾਏ ।

ਉੱਜੜਾ, ਵਿਃ—ਉੱਜੜਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਉੱਡਾਉ ।

ਉੱਜਿਹਾ, ਪੜਃ—ਓਹ ਜੇਹਾ—ਉਹਦੇ ਵਾਂਗੀ ।

ਉੱਜੀਰਨ, ਪੁਃ—ਅਜੀਰਨ, ਅਲਪਰ ।

ਉੱਜੂ, ਪੁਃ—ਉੱਜੂ—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਪੈਰਲਾਂ ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਤੇ ਪੈਰ ਧੋਣਾ, ਪੰਜ ਅਸ਼ਨਾਠੀ (ਉੱਜੂ ਸਾਜਣਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ) ।

ਉੱਜੇਹਾ, ਪੜਃ—“ਉੱਜਿਹਾ” ਵੇਖੋ ।

ਉੱਢ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਰ, ਉਢੇ ।

ਉੱਢੇ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਢੇ ਹੀ, ਅਢੇ ਬਿਅਰਥ ।

ਉੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉੱਟਣਾ, ਘਾਬਰਣਾ, ਜੀ ਨਾਂ ਲੱਗਣਾ ।

ਉੱਟਕ ਜਾਣੀ (ਨੀਂਦਰ) ਕ੍ਰਿਃ—ਨੀਂਦਰ ਅਚਾਨਕ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਣੀ ਅਤੇ ਫੇਰ ਨਾਂ ਆਉਣੀ ।

ਉੱਟੇਗਣ } ਪੁਃ—ਇੱਕ ਬੁਟਾ, ਇੱਕ ਦਰਿਆ ਦਾ ਉੱਟੇਗਣ } ਨਾਉਂ ।

ਉੱਟੇਰਣ, ਪੁਃ—ਅਟੇਰਣ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸੂਰ੍ਹ ਦੀ ਅੱਟੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ।

ਉੱਟੇਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਟੇਰਨਾ, ਸੂਰ੍ਹ ਦੀਆਂ ਅੱਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ ।

ਉੱਟੇਰਣਾ ਪੁੱਟੇਰਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਕੱਪੜੇ ਲਾਹ ਲੈਣੇ, ਉੱਟੇਰ ਲੈਣਾ ।

ਉੱਠ

ਉੱਠ, ਪੁ:—“ਉੱਠ” ਵੇਖੋ।

ਉੱਠ ਨਾਂ ਕੁੱਦੇ ਬੋਰੇ ਕੁੱਦੇ = ਅਨੋਖੀ ਜਾਂ ਉਲਟੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ।

ਉੱਠਣ ਬੈਠਣ, ਸ:—ਉੱਠਾ ਬੈਠਾ, ਉੱਠਾ ਬੈਠਕ, ਉੱਠਾ ਬੈਠੀ, ਉੱਠਕਬੈਠਕ, ਉੱਠਣਾ ਅਤੇ ਬੈਠਣਾ, ਚੰਚਲਤਾਈ, ਹੋੜਾ ਪੁੱਠਾ, ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਵਾਰੀ ਨਾਲ ਖਲ੍ਹਾਰਿਆ ਅਤੇ ਬਹਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਉੱਭਰਨਾ, ਖੜੇ ਹੋਣਾ, ਵੱਧੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ (ਜਿੱਥੇ “ਉਹ ਮੰਗਾ ਭੋੜਾ ਜਾ ਚੰਗਾ ਉੱਠਿਆ ਹੈ”), ਸੌਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ, ਜਾਗਣਾ, ਅਚਾਨਚੌਕ ਹੋਣਾ (ਜਿੱਥੇ “ਸੂਲ ਉੱਠਣਾ”), ਮਦਰਸਾ ਛੱਡਣਾ (ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ)।

ਉੱਠ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜੇ ਹੋਣਾ, ਜਾਗ ਪੈਣਾ, ਚੱਲ ਪੈਣਾ, ਅੱਗਲੇ ਵਾਂਗੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ, ਮੁੜਕੇ ਨਵਾਂ ਨਰੋਇਆ ਹੋਣਾ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਮਦਰਸਾ ਛੱਡਣਾ।

ਉੱਠ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੌੜ ਜਾਣਾ, ਨੱਸ ਜਾਣਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਭੀਮਤ ਦਾ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ।

ਉੱਠ ਖਲੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—“ਉੱਠ ਖੜੋਣਾ” ਵੇਖੋ।

ਉੱਠ ਖੜੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋ ਜਾਣਾ, ਅਚਾਨਚੌਕ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਣਾ।

ਉੱਠ ਖੜੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਲਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ।

ਉੱਠਦੇ ਬੈਠਦੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਹਜ ਸੁਭਾ, ਲਗਦੇ ਹੱਥ, ਐਵੇਂ ਹੀ।

ਉੱਠਵਈਆ, ਪੁ:—ਭੋਜ, ਰਲਾਕ, ਕੁੱਦਣ ਵਾਲਾ ਘੋੜਾ।

ਉਠਾਉ ਚੁੱਲ੍ਹਾ

ਉਠਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਚੁਕਵਾਉਣਾ।

ਉਠਵਾਉ, ਪੁ:—ਉਠਵਾਉਣ ਵਾਲਾ।

ਉਠਵਾਈ, ਸ:—ਚਕੁਆਈ, ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤ।

ਉਠਵੈਯਾ, ਪੁ:—“ਉਠਵਈਆ” ਵੇਖੋ।

ਉਠਾਉ (ਉਠਾ) ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਆਪ ਮੁਹਾਰਾ ਫੇੜਾ ਜੇਹਾ ਨਿਕਲ ਆਉਣਾ।

ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕਣਾ, ਚੁਕਾਉਣਾ, ਲੈਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਨਾ ਦੇਣਾ ਸਹਿਣਾ ਸਹਾਰਨਾ, ਖੜਾ ਕਰਨਾ, ਲੁੱਟਣਾ, ਚੁਗਾਣਾ, ਜਗਾਣਾ।

ਹੱਥ ਜਾਂ ਸੋਟਾ ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ ਜਾਂ ਸੋਟਾ ਚੁਕ ਕੇ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਦੋੜਣਾ।

ਕਰਜ ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਦਾਰ ਲੈਣਾ।

ਖਰਚ ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਨ ਖਰਚਣਾ ਜਾ ਦੇਣਾ।

ਦੁੱਖ ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ, ਸਹਿਣਾ।

ਪਰਦਾ ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣਾ, ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ।

ਪੈਰ ਉਠਾਕੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਤੀ ਛੋਤੀ ਦੁਰਨਾ।

ਉਠਾਈ, ਸ:—ਚੁਕਾਈ, ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ।

ਉਠਾਈ ਗੀਰ } ਪੁ:—ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਚੋਰ।
ਉਠਾਈ ਗੀਰ }

ਉਠਾਉ } ਪੁ:—ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਾ।
ਉਠਾਉ } ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਈ ਥਾਂ ਲਜਾ ਸੱਕੀਏ।

ਉਠਾਉ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਪੁ:—ਜਿਹੜਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਈ ਥਾਂ ਲਜਾ ਸੱਕੀਏ, ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਨਿਚੋਲਾ ਨਾ ਬੈਠੇ।

ਉਠਾਉ ਪਿੰਦਾ

ਉਠਾਉ ਪਿੰਦਾ ਪੁਸ਼-ਜੇ ਆਦਮੀ ਪਿੰਦੇ ਵਾਕਰ ਇੱਕ
ਬਾਂਟਿਕ ਕੇ ਨਾ ਬੈਠੇ ।

ਉਠਾਨ, ਪੁਸ਼-ਉਠਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਵੰਗ ਜਾ ਰੀਤ ।

ਉਠਾਲਾ, ਪੁਸ਼-ਕਿਸੇ ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਸੰਗ ਵਿੱਚ ਕੱਠੇ
ਹੋਏ ਹੋਏ ਮਰਦਾਂ ਜਾਂ ਤੀਮਤਾਂ ਦਾ ਉੱਠ ਕੇ
ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਣਾ (ਉਠਾਲਾ ਹੋ
ਜਾਣਾ ਕਰਨਾ, ਕਰਾਉਣਾ)

ਉਠਾਵਾ, ਵਿਸ਼-ਉਠਾਉ (ਵਿਸ਼) ਵੇਖੋ ।

ਉਠਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਮੁੜ ਆਉਣਾ, ਹਟ
ਆਉਣਾ ।

ਉਡਣ ਖਟੋਲਾ, ਪੁਸ਼-ਬੈਲੂਣ, ਬੁਰਜ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਅਗਾਸ ਵਿੱਚ ਉੱਡ
ਸੱਕਣ ।

ਉਡਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਧਰ ਮਾਰ ਕੇ ਅਗਾਸ ਵਿੱਚ
ਚੜ੍ਹਨਾ ਜਿੱਥੁਰ ਪੰਛੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਅਲੋਪ
ਹੋਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ, ਦਾ
ਵਿੱਚ ਚਲ ਸਾਣਾ, ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪਣੀ
ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ ।

ਉਡਦੇ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਚਲਣਾ
ਫਿਰਨਾ ।

ਉੱਡ ਪੁੱਡ ਕੇ(ਲਿਆਉਣਾ,ਜਾਣਾ) ਕ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਸ਼-
ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੇਤੀ, ਚੁਟਕੀ ਵਿੱਚ ।

ਉਡਵਈਆ } ਵਿਸ਼-ਉੱਡ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ।
ਉਡਵਈਆ } ਉਡਾਰੂ, ਉਡਾਉ ।
ਉਡਵੈਸਾ }

ਉਡਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਦੂਜੇ ਵੱਲੋਂ ਉਡਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ।

ਉਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਉੱਡਣ ਦੇਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ,
ਠੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਝੂਠੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ,
ਛਾਨਣਾ ।

ਉਣੈਜਵਾਂ

ਉਡਾਉਣਾ ਪੁਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਨਾਸ਼ਕਰਨਾ, ਬਰਥਾਦ
ਕਰਨਾ, ਖਲੋਰ ਦੇਣਾ ।

ਉਡਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਗੁਆ ਦੇਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ।

ਉਡਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਚੁਰਾ ਲੈਣਾ, ਖਿਸਕਾ ਲੈਣਾ ।

ਉਡਾਉ } ਵਿਸ਼-ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ।
ਪੁਸ਼-ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਧਨ ਐਵੇਂ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲਾ । ਉੱਡ
ਸੱਕਣ ਵਾਲਾ ।

ਉਡਾਕ, ਪੁਸ਼-ਜੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਡ ਸੱਕੇ ।

ਉਡਾਰ, ਵਿਸ਼-ਉੱਡ ਸੱਕਣ ਵਾਲਾ ਜੋ ਆਪਣੀ
ਸੋਝੀ ਆਪ ਰੱਖ ਸੱਕੇ ।

ਉਡਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਉੱਡ ਜਾਣਾ, ਖਿਸਕ
ਜਾਣਾ, ਪਰਾ ਵਾਰਣਾ, ਛੇਤੀ ਦੌੜ ਜਾਣਾ ।

ਉਡਾਰੀ, ਸ਼-ਉੱਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਨੀ ਕ੍ਰਿਸ਼-ਉੱਡਣਾ ।

ਉਡਾਰੂ, ਪੁਸ਼-ਉਡਾਉ ।

ਉਡਾਰੂ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-"ਉਡਾਰੂ ਹੋ ਜਾਣਾ"
ਵੇਖੋ ।

ਉਡੀਕ, ਸ਼-ਕਿਸੇ ਦਾ ਰਾਹ ਤੱਕਣਾ, ਦੇਖਣਾ
ਪਈ ਕਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਉਣ
ਦੀ ਆਸ ।

ਉਡੀਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਰਾਹ ਦੇਖਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਉਣ
ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਣਾ ।

ਉਟਹੱਤਰ, ਵਿਸ਼-ਇੱਕ ਘੱਟ ਸੱਤਰ, ੬੬ ।

ਉਟਹੱਤਰਵਾਂ, ਵਿਸ਼-ਉਟਹੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੁਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਉਟਹੱਤਰਾ, ਪੁਸ਼-ਸੰਨਤ ੧੮੬੬, ਸੰਮਤ ੧੮੬੬ ਦਾ
ਕਾਲ ।

ਉਣੈਜਵਾਂ, ਵਿਸ਼-ਉਣੈਜਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁਰੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ।

ਉਣੀਜਾ

ਉਣੀਜਾ, ਵਿ:-ਇੱਕ ਘੱਟ ਪੰਜਾਹ। ੪੯।

ਉਣਤਾਲੀ, ਵਿ:-ਇੱਕ ਘੱਟ ਚਾਲੀ। ੩੯।

ਉਣਤਾਲੀਆ, ਪੁ:-ਸੰਮਤ ਉਣਤਾਲੀ।

ਉਣਤਾਲੀਵਾਂ, ਵਿ:-ਉਣਤਾਲੀਆ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਣਤੀ, ਇੱਕ ਘੱਟ ਤੀਹ। ੨੯।

ਉਣਤੀਵਾਂ, ਵਿ:-ਉਣਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੁਠਨਾ, ਤਾਨੇ ਪੋਟੇ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ ਬਨਾਉਣਾ।

ਉਣਵੰਜਵਾਂ, ਵਿ:-ਉਣਵੰਜਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਣਵੰਜਾ, ਵਿ:-ਇੱਕ ਘੱਟ ਪੰਜਾਹ। ੪੯।

ਉਣਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉਣਵਾਈ, ਸ:-ਉਣਵਾਉਣਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ।

ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉਠਾਈ, ਸ:-ਉਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ।

ਉਠਾਸੀ, ਵਿ:-ਇੱਕ ਘੱਟ ਅੱਸੀ। ੭੯।

ਉਠਾਸੀਆ, ਪੁ:-ਸੰਮਤ ਉਠਾਸੀ।

ਉਠਾਸੀਮਾਂ, (ਵਾਂ), ਵਿ:-ਉਠਾਸੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਠਾਹਟ, ਵਿ:-ਇੱਕ ਘੱਟ ਸੱਠ, ਉਠ੍ਹਾਨ। ੫੯।

ਉਠਾਹਟਮਾਂ, (ਵਾਂ)-ਵਿ:-ਉਠਾਹਟ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਠਾਹਟਾ, ਪੁ:-ਸੰਮਤ ਉਠਾਹਟ।

ਉਤਪਤ, ਉਤਪੰਨ

ਉਠਾਨਵਾਂ, ਵਿ:-ਉਠਾਨਵੇਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਉਠਾਨਮੇਂ (ਵੇਂ)-ਇੱਕ ਘੱਟ ਨੌਵੇਂ। ੯੯।

ਉਣੀਂਦਾ } ਵਿ:-ਜੋਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਸੁੱਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਉਘਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਪੁ:-ਨਾ ਸੋਝਾ, ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣੀ

ਉਤ, ਪੜ:-ਉਸ, ਉਸ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਥਾਂ।

ਉਤਸਵ, ਪੁ:-ਮੰਗਲ, ਮੇਲਾ, ਖੁਸ਼ੀ, ਜਲਸਾ।

ਉਤਸਾਹ, ਪੁ:-ਹੌਸਲਾ, ਕੋਸ਼ਸ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮੌਜ।

ਉੱਤਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੂਤ ਦੀ ਅੱਟੀ ਬਨਾਉਣਾ ਜਾਂ ਵੱਟਣ ਲਈ ਸੂਤ ਦੋਹਰਾ ਕਰਨਾ, ਅਟੋਰਨਾ, ਸਮੋਰਨਾ।

ਉੱਤਣਨਾ ਪੁੱਤਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਹਣੇ ਕਪੜੇ ਲਾਹ ਲੈਣਾ, ਲੁੱਟ ਪੁੱਟ ਲੈਣਾ।

ਉੱਤਣਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲੁਟ ਲੈਣਾ, ਖੋਹ ਲੈਣਾ।

ਉੱਤਣਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਉੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉੱਤਣਵਾਈ, ਸ:-ਉੱਤਣਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ।

ਉੱਤਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਟੋਰਨਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ।

ਉੱਤਨ ਪੁੱਤਨ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਉਡਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ।

ਉਤਨਾ, ਪੜ:-ਉੱਨਾ, ਓਨਾ, ਉਸ ਜਿੰਨਾ।

ਉਤਪਤ } ਵਿ:-ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ,
ਉਤਪੰਨ } ਸੰਮਿਆ ਹੋਇਆ, ਉੱਗਿਆ ਹੋਇਆਉਤਪਤ } ਸ:-ਹੋਣਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ, ਜਨਮ ਲੈਣ
ਉਤਪੰਨ } ਸੰਮਣਾ, ਉੱਗਣਾ।

ਉਤਪੱਤਿ

ਉਤਪੱਤਿ } ਸ:-ਪਦੇਸ਼, ਪੈਦਾਵਾਰੀ, ਜਨਮ,
ਉਤਪੱਤੀ } ਸਰਿਸ਼ਟੀ ।

ਉਤਪ੍ਰਜ, ਪੁ:-ਉਗਲ ਵਾਲੇ ਜੀਵ, ਬਿਰਛ,
ਖਨਾਸਪਤੀ ।

ਉੱਤਮ, ਵਿ:-ਚੰਗਾ, ਭਲਾ, ਹੱਡਾ, ਭਾਵਾ ।

ਉੱਤਮ ਤਾਈ, ਸ:-ਚੰਗਿਆਈ ਭਲਿਆਈ ।

ਉੱਤਰ, ਪੁ:-ਜਥਾਬ, ਪਹਾੜ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਪੁ:-ਸੁਆਲ ਜਥਾਬ, ਗੱਲ ਥਾਤ ।

ਉੱਤਰ ਦਾਇਕ } ਵਿ:-ਉੱਤਰ ਜਾਂ ਜਥਾਬ ਦੇਣ
ਉੱਤਰ ਦਾਤਾ } ਵਾਲਾ, ਸੰਮੇਵਾਰ ।

ਉਤਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਲਹਿਨਾ, ਹੇਠਾਂ ਹੋਣਾ, ਹੇਠਾਂ
ਉਤਰਨਾ } ਜਾਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ, ਰੋਗ ਕਰਨਾ,
ਅਟਕਣਾ, ਘੱਟ ਹੋਣਾ, ਲੰਘ ਜਾਣਾ,
ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਡਿੱਗ ਪੈਣਾ, ਮੁਰਤਾਉਣਾ, ਮਰ
ਜਾਣਾ (ਜਾਤਕ ਦਾ), ਸੰਘੋ ਲਹਿਣਾ, ਉਤਾਰ
ਧਾਰਨਾ, ਪੁੱਜਣਾ, ਅੱਪੜਣਾ ।

ਉੱਤਰ ਦੇ ਲੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੱਬ ਦਾ ਭਲੇ ਮਨੁੱਖ
ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਣਾ ।

ਉੱਤਰ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣਾ ਕ੍ਰਿ:-ਹੁਦਾਰ ਲਹਿ ਜਾਣਾ ।

ਉੱਤਰ ਪੈਣਾ ਕ੍ਰਿ:-ਉਤਰਨਾ, ਠਹਿਰਨਾ ।

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਲੀ ਉਤਰਨੀ ਕ੍ਰਿ:-ਕੁੱਧ ਨਾਲ
ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਹੋਣਾ ।

ਸੁਦਾ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਹੋਸ ਆਉਣੀ ।

ਗਾਲੀ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਗਾਲਾ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ,
ਲੜਣਾ, ਝਗੜਣਾ ।

ਗੁੱਸਾ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਗੁੱਸਾ ਲਹਿ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਘੱਟ
ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੁੱਧ ਦਾ ਮੱਠਾ ਹੋਣਾ ।

ਉਤਰਾਉ ਚੜ੍ਹਾਉ

ਚਿਹਰਾ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਪੈ ਜਾਣਾ,
ਸਰੀਰ ਲਿੱਸਾ ਹੋਣਾ, ਰੋਗ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਦਾ
ਰੰਗ ਬਦਲ ਜਾਣਾ ।

ਤਾਪ ਜਾਂ ਨਸਾ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਤਾਪ ਜਾਂ ਨਸਾ
ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਟ ਜਾਣਾ ।

ਦਰਿਆ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਦਰਿਆ ਦਾ ਪਾਣੀ ਲਹਿ
ਜਾਣਾ ।

ਦੁੱਧ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਬਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਪੈਣਾ ।

ਪੂਰਾ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਪਰਤਾਵਾ ਲਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ
ਮੋਚਾ ਨਿਕਲਣਾ ।

ਪੇਸ਼ਾਬ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਮੂਤ੍ਰ ਨਿਕਲਣਾ ਜਾਂ ਵਗਣਾ ।

ਬਾਜ਼ੂ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਬਾਂਹ ਦਾ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ
ਹਿਲ ਜਾਣਾ ।

ਬਾਲਕ ਉਤਰ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-
ਬਾਲਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮਰਨਾ ।

ਰੰਗ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਰੰਗ ਲਹਿਣਾ, ਸੁਸਤ ਪੈ ਜਾਣਾ,
ਡੱਬ ਪੈਣੀ, ਮੁਰਛਾ ਆਉਣੀ, ਮੁਰਸ਼ਾ ਜਾਣਾ ।

ਰੋਟੀ ਉਤਰਨੀ ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਟੀ ਪਕ ਕੇ ਡਿੱਗਣੀ ।

ਵਜੀਰ ਉਤਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਸਤਰੰਜ ਵਿਚ ਪਿਆਏ ਦਾ
ਸਥ ਥੋ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਮੱਲਣਾ ।

ਉਤਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਉਤਾਰਨ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ।

ਉਤਰਵਾਈ, ਸ:-ਉਤਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਉਤਰਾਉ, ਪੁ:-ਉਤਰਨ, ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ, ਲਹਿਣਾ,
ਘਾਟਾ, ਫਾਲ ।

ਉਤਰਾਉ ਚੜ੍ਹਾਉ, ਪੁ:-ਲੱਖੀ ਚੜ੍ਹੀ, ਹਾਲਤ ਦਾ
ਬਦਲਣਾ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਲਹਿਣਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ।

ਉੱਤਰਾਇਣ

ਉੱਤਰਾਇਣ, ਪੁ:-ਸੂਰਜ ਦੇ ਰਥ ਦਾ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ ।

ਉੱਤਰਾਈ }
ਉੱਤਰਾਹਾ } ਸ:-ਲਹਾਈ, ਢਾਲ, ਹੇਠਲਾ ਪਾਸਾ ।

ਉੱਤਰਾ ਖੰਡ, ਪੁ:-ਉੱਤਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਦੇਸ ਜਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਹਿੰਦ, ਨਿਪਾਲ, ਤਿੱਬਤ ਆਦਿਕ ।

ਉੱਤਰਾਪੀ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਜਾਤ ਦੇ ਅਰੇੜੇ ।

ਉੱਤਲਾ, ਵਿ:-ਉੱਪਰਲਾ, ਉੱਤਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ।

ਉੱਤਲਾ ਪੁਤਲਾ, ਵਿ:-ਉੱਪਰਲਾ, ਢਾਲਤੂ, ਵਧੀਕ ਦਾ ।

ਉੱਤਾਉਲ }
ਉੱਤਾਉਲੀ } ਸ:-ਕਾਹਲੀ, ਛੇਤੀ, ਬੇ ਸਬਰੀ ।

ਉੱਤਾਉਲਾ, ਵਿ:-ਕਾਹਲਾ, ਛੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ।

ਉੱਤਾਉਲੀ, ਵਿ:-ਕਾਹਲੀ ਕ੍ਰੀਮਤ ।

ਉੱਤਾਂਹ }
ਉੱਤਾਂਹਾਂ } ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:- ਉੱਪਰ, ਉੱਤਲੇ ਪਾਸੇ ।

ਉੱਤਾਰ, ਪੁ:-ਪੈਂਧਾ ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ, ਉੱਤਰਾਈ, ਘਾਟਾ, ਅਉਤਾਰ ।

ਉੱਤਾਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਪਹਿਰੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਬਖਸ਼ਣਾ, ਲਾਹ ਦੇਣਾ ।

ਉੱਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਤਰਨ ਦੇਣਾ, ਲਾਹਨਾ, ਹੇਠਾ ਕਰਨਾ, ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਉਣਾ, ਲੈ ਜਾਣਾ, ਵਢ ਛੱਡਣਾ, ਬੰਨ ਸੌਟਣਾ, ਹੁਦਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਦੇਣੀ, ਛਪੁਆਉਣਾ, ਪਾਰ ਲਾਉਣਾ, ਬਸੇਰਾ ਦੇਣਾ, ਸਤਾਰ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਲਾਹੁਣੀਆਂ ਜਾਂ ਢਿੱਲੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਹਿਠਾਂ ਕਰਨਾ, ਪਰੇ ਹਟਾਉਣਾ, ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ (ਬੂਤ ਉਤਾਰਨਾ) ।

ਪੂਰਾ ਉਤਾਰਨਾ

ਇੱਜਤ ਉਤਾਰਨੀ (ਉਤਾਰ ਦੇਣੀ) ਕ੍ਰਿ:-ਪਰ ਲਾਹ ਸੁੱਟਣੀ, ਲੁੱਟ ਲੈਣਾ ।

ਸਹੀ ਉਤਾਰਨੀ ਕ੍ਰਿ:-ਆਪਣਾ ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰ ਕੇ ਛੱਡਣਾ ।

ਸੰਘੋਂ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ ।

ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਦੇਸ ਨਿਕਾਲਾ ਕਰਨਾ, ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਰੇ ਭੇਜਣਾ ।

ਕੱਪੜਾ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਜਾਂ ਕੱਪੜਾ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਖੱਬੀ ਤੋਂ ਲਾਹੁਣਾ ।

ਕਰਜ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਹੁਦਾਰ ਲਾਹੁਣਾ ।

ਗੱਦੀਓਂ ਜਾਂ ਤਖਤੋਂ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਰਾਜੇ ਦਾ ਰਾਜ ਖੋਹ ਲੈਣਾ ।

ਟੁਕੜੇ ਉਤਾਰਨੇ ਕ੍ਰਿ:-ਵੱਢਣਾ, ਤੋੜਨਾ, ਦੇਏ ਦੇਏ ਕਰਨਾ ।

ਟੋਪੀ ਉਤਾਰਨੀ ਕ੍ਰਿ:-ਟੋਪੀ ਲਾਹ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕਰਨਾ ।

ਤਾਪ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਕਸ ਲਾਹੁਣਾ, ਦੁਆ ਦਾਰੁ ਅਬਵਾ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ ਨਾਲ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ।

ਦਿਲੋਂ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੋਹ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਛੱਡਣਾ ।

ਧੜ ਤੋਂ ਸਿਰ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਗਿੱਥੀ ਵੱਢ ਕੇ ਮਾਰਨਾ ।

ਨਸ਼ਾ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਮਸਤੀ ਦੂਰ ਕਰਨੀ ।

ਪੱਗ ਉਤਾਰਨੀ ਕ੍ਰਿ:-ਨਿਗਦਰੀ ਕਰਨੀ, ਗਾਲੀ ਕੱਢਣੀ, ਇੱਜਤ ਲਾਹੁਣੀ, ਕਦਰ ਘਟਾਉਣੀ ।

ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਪਾਰ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਪਾਣੀ ਵਗਣ ਲਈ ਰਾਹ ਕੱਢਣਾ, ਲੰਘਾਉਣਾ ।

ਪੂਰਾ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਤੋਲ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ।

ਪੂਰੀਆਂ ਜਾਂ ਰੋਟੀਆਂ ਉਤਾਰਨੀਆਂ

ਪੂਰੀਆਂ ਜਾਂ ਰੋਟੀਆਂ } ਉਤਾਰਨੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:-ਅੰਨ ਪਕਾਉਣਾ।

ਬਾਂਹ ਉਤਾਰ ਦੇਣੀ ਕ੍ਰਿ:-ਬਾਂਹ ਜੋੜ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦੇਣੀ, ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿਲਾ ਦੇਣੀ।

ਭਾਰ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਅਸਥਾਬ ਜਾਂ ਬੋਝਾ ਕਿਸੇ ਗੱਡੀ ਜਾਂ ਬੋਝੀ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰੱਖਣਾ।

ਭੁਏਂ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਮਰਨ ਲੱਗੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅੰਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਮੰਜੇ ਤੇ ਲਾਹ ਕੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਲਿਟਾ ਦੇਣਾ।

ਵਾਲ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਭੱਦਲਕਰਨਾ, ਸਿਰ ਮੁੰਨਣਾ।

ਵਜੀਰ ਉਤਾਰਨਾ ਕ੍ਰਿ:-ਸਤਰੰਜ ਵਿੱਚ ਪਿਆਦੇ ਨੂੰ ਸਬ ਬੰ ਵੱਡੀ ਥਾਂ ਲੈ ਜਾਣਾ।

ਉਤਾਰਾ, ਪੁ:-ਉਤਰਾਈ, ਰੋਗ, ਬਸੰਗ, ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੇ ਠਹਿਰਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ, ਚੋਟੀ, ਉਲਟਾਉ, ਲਿਖਤ ਦੀ ਠਕਲ।

ਉਤਾਰੇ ਦਾ ਮੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰ, ਪੁ:-ਉਹ ਮੰਤ੍ਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਨਜ਼ਰ ਆਦਿਕ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਉਤਾਰੀ ਜਾਵੇ।

ਉਤਾਰੀ, ਵਿ:-ਉਤਾਰ ਧਾਰਣ ਵਾਲਾ। (ਉਤਾਰੀਜੀਵ)

ਉਤਾਰੂ, ਵਿ:-ਉਤਾਰਣ ਵਾਲਾ, ਢਾਲਵਾਂ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਹੁੱਦੇ ਜਾਂ ਸਾਮੀ ਬੰ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਦਰਸਾ ਘਟ ਜਾਏ, ਉਤਾਰੀ।

ਉਤਾਰ, ਸ:-ਉੱਚੀ ਧਰਤੀ, ਉਗਨ, ਉੱਪਰਛਲ, ਉਬਾਕ, ਕੈ।

ਉੱਤ੍ਰ, ਵਿ:-ਸਰਾਬ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਰਾਵਾ ਮਸਤ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ।

ਪੁ:-ਕੱਪੜੇ ਉੱਤੇ ਤੱਰਾ ਲੋਹਾਂ, ਵੇਰਕੇ ਬੁਟੇ ਆਦਿਕ ਬਣਾਨ ਦਾ ਕੰਮ।

ਉੱਦਮਣ

ਉੱਤ੍ਰ ਗਰ, ਪੁ:-ਉੱਤ੍ਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰੀਗਰ।

ਉੱਤੇ, ਅਵ:-ਉੱਪਰ, ਕੰਠੇ ਉੱਪਰ, ਵੱਧ, ਹੋਰ।

ਉੱਤਰਾ, ਵਿ:-ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਉੱਗਾ।

ਉੱਤੇ ਥੱਲੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਇੱਕ ਦੁਬੇ ਦੇ ਮਗਰੋਂ, ਲਗਾਤਾਰ।

ਉੱਤੇ, ਅਵ:-ਉੱਪਰੋਂ, ਉੱਪਰ ਵੱਲੋਂ।

ਉੱਤੇ ਆਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਪਰਛਲ ਆਉਣੀ।

ਉੱਤੇ ਜੱਤੀ ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਇੱਕ ਦੁਬੇ ਮਗਰੋਂ।

ਉੱਥਰੂ, ਪੁ:-ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਪੀਂਦਿਆਂ ਜੌਰ ਨਾਲ ਖੰਘ ਆਉਣੀ (ਉੱਥਰੂ ਆਉਣਾ)।

ਉੱਥਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਰਤਣਾ, ਫੇਰਨਾ, ਮੁੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਭੇਤ ਜਾਚਰ ਕਰਨਾ।

ਉੱਥਲਣਾ ਪੁੱਥਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਚੋਰੀ ਤਰਾਂ
ਉੱਥਲ ਪੁੱਥਲ ਕਰਨਾ } ਉੱਥਲਣਾ, ਉਲਟ-
ਣਾ ਪੁਲਟਣਾ।

ਉੱਥਾਈਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸੇ ਥਾਂ, ਉੱਥੇ ਹੀ।

ਉੱਥਾਨਕਾ, ਸ:-ਮੌਕਾ, ਲਗਾਉ, ਪੁਸ਼ੰਗ, ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਮੁੱਢ।

ਉੱਥ } ਪੁ:-"ਉੱਥਰੂ" ਵੇਖੋ।

ਉੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸ ਥਾਂ, ਉਸ ਜਗ੍ਹਾਂ।

ਉੱਥੋਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ।

ਉਦਕ, ਪੁ:-ਪਾਣੀ, ਜਲ।

ਉਦਮ, ਪੁ:-ਮਿਹਨਤ-ਜਤਨ-ਕੋਸ਼ਿਸ਼।

ਉਦਮਣ, ਸ:-ਉਦਮਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ।

ਉੱਦਮੀ

ਉੱਦਮੀ, ਪੁ:—ਉੱਦਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ।

ਉਦਯ, ਪੁ:—ਚੜ੍ਹਨ, ਨਿਕਲਣ, ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨਾ ।

ਉਦਰ, ਪੁ:—ਢਿੱਡ, ਪੇਟ ।

ਉਦਰ ਪੂਰਣ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ), ਸ:—ਢਿੱਡ ਭਰਨਾ, ਅਜੀਉਕਾ, ਗੁਜਾਰਾ, ਨਿਰਥਾਹ ।

ਉਦਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਦਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਦਿਲ ਫਾਉਣਾ, ਮਨ ਤੇੜਨਾ ।

ਉਦਰੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਉਦਾਸੀ, ਦਿਲ ਥੋੜਾ ਹੋਣਾ ।

ਉਦਾਸ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ ਯਾ ਗ਼ਮ ਹੋਵੇ, ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਕਰਮ, (ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਹੋਣਾ) ।

ਉਦਾਸਣ, ਸ:—ਉਦਾਸ ਹੋਈ ਹੋਈ ਤੀਮਤ, ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪੱਥ ਵਿਚ ਚਲੀ ਹੋਈ ਤੀਮਤ, ਉਦਾਸੀ ਫਕੀਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ।

ਉਦਾਸੀ, ਸ:—ਗ਼ਮ, ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ, ਸੋਗ ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁੱਤ ਥਾਥਾ ਸਿਰੀ ਚੰਦ ਦਾ ਚਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਪੱਥ, ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਰਾਗ ਹੋ ਜਾਏ ।

ਉਦਾਸੀਨ ਬਿੱਤੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਚਿੱਤ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਭੋਗਾਂ ਤੋਂ ਹਟ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਉਦਾਲਾ, ਪੁ:—ਉਦਾਲੇ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ, ਗਹਿਣਾ ।

ਉਦਾਲਾ ਪੁਦਾਲਾ, ਪੁ:—ਉਦਾਲੇ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ, ਗਹਿਣਾ ਗੱਦਾ ।

ਉਦਾਲੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਦਾਲੇ, ਇਰਦ ਗਿਰਦ, ਆਸੇ ਪਾਸੇ, ਦੁਵੇਰੇ ।

ਉਦਿਆਚਲ, ਪੁ:—ਪਰਥ ਜਿਸਦੇ ਢਿੱਡੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ।

ਉਦਿਆਨ } ਪੁ:—ਥਾਡ, ਸੰਗਲ, ਥਣ, ਉਜਾੜ ।
ਉਦਿਆਨ

ਉੱਧੜ ਧੁੰਮੀ ਚੁੱਕਣੀ

ਉੱਧੜ, ਪੁ:—“ਉੱਦਮ” ਵੇਖੋ ।

ਉੱਧੇ ਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਧਣਾ ਫੁੱਲਣਾ, ਪੱਛਰਣਾ, ਤਕੜਾ ਹੋਣਾ ।

ਉੱਧੇ ਸਾਹ ਨਾ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀ ਵਧਣਾ ਫੁੱਲਣਾ, ਤਕੜਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ।

ਉੱਧੇਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸ ਵੇਲੇ, ਉਸ ਸਮੇਂ, ਤਦ ।

ਉੱਧ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਬੁੱਧ, ਅਹਿਮਕ ।
ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਨੌਰ ਜੋ ਮੱਛੀਆਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਉੱਧਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਲ, ਓਤਲ ।

ਉੱਧਰਦਿਓਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸ ਪਾਸਿਓਂ,
ਉੱਧਰਦੇਂ } ਉੱਤਲੇ, ਓਤ ਵੱਲੋਂ ।

ਉੱਧਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਧਾਰ ਪਾਉਣਾ, ਨਿਸਤਾਰਾ ਹੋਣਾ, ਸੰਸਾਰ ਮਾਗਰ ਤੋਂ ਤਰ ਜਾਣਾ, ਨਰਕ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਣਾ ।

ਉੱਧਰੇਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਉਸ ਪਾਸਿਓਂ ।

ਉੱਧਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤੀਮਤ ਦਾ ਆਪਣੇ ਕੋਤ
ਉੱਧਲਣਾ } ਦੇ ਘਰੇਂ ਨੱਸ ਜਾਣਾ, ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ, ਉੱਠ ਜਾਣਾ ।

ਉੱਧਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਧਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਤੀਮਤ ਨੂੰ ਘਰੇਂ ਨਸ਼ਾਉਣਾ ।

ਉੱਧਲਵਾਈ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਕੋਤ ਜਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੀਮਤ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ, ਤੀਮਤ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਧਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਉੱਧੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਤੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਉੱਠੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਮੱਥੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ, ਛੱਤ ਆਦਿਕ ਦਾ ਭੱਜਣਾ ।

ਉੱਧੜ ਧੁੰਮੀ ਚੁੱਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਧਮ ਮਚਾਉਣਾ, ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ ।

ਉਪੜਵਾਉਣਾ

ਉੱਪੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪੜਵਾਉਣਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ਬੁਲਾਉਣਾ ।

ਉੱਪੜਵਾਈ, ਸ:—ਕੋਪੜੇ, ਛੱਤ, ਮੰਜੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਉਪੜਵਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਉਪੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—“ਉਪੜਵਾਉਣਾ” ਵੇਖੋ ।

ਉਪੜਾਈ, ਸ:—“ਉਪੜਵਾਈ” ਵੇਖੋ ।

ਉਪਾਰ, ਪੁ:—ਹੁਦਾਰ, ਕਰਜ, ਮੰਗ ਕੇ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਰੁਪਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਬਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਉਪਾਰ ਉਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਜਾ ਲਹਿਨਾ ।

ਉਪਾਰ ਉਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਜਾ ਲਾਹੁਣਾ ।

ਉਪਾਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਜਾ ਸਿਰ ਤੇ ਹੋਣਾ ।

ਉਪਾਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁਪਇਆ ਸੁਦੀ ਦੇਣਾ, ਕਰਜਾ ਦੇਣਾ, ਮੰਗਵਾ ਦੇਣਾ ।

ਉਪਾਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁਪਇਆ ਯੋਗ ਹੀ ਜਾਂ ਬਿਆਜ ਦੇਣਾ ਕਰਕੇ ਮੰਗਵਾ ਲੈਣਾ, ਕਰਜਾ ਚੁੱਕਣਾ ।

ਉੱਪਾਰ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ, ਬਚਾਉ, ਰੱਖਿਆ, ਨਿਸਤਾਰਾ, ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ।

ਉੱਪਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਾਉਣਾ, ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ, ਅੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣਾ, ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ਕਰਨਾ ।

ਉਪਾਰਾ, ਵਿ:—ਕਰਜ ਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੰਗਵਾਂ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ।

ਉਪਾਲ, ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਘਰ ਨੱਠੀ ਹੋਈ ਤ੍ਰੀਮਤ, ਆਪਣੇ ਖਸਮ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਘਰ ਦੇ ਘਰ ਵੱਸੀ ਹੋਈ ।

ਉੱਨਤੀ

ਉਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਗਨੀ ਨੂੰ ਰੋਗੀ ਘਰੋਂ ਕੱਢਕੇ ਜਾਂ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਤ੍ਰੀਮਤ ਨਾਲ ਨੱਠ ਜਾਣਾ ।

ਉਪਾਲਾ, ਪੁ:—ਉਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ।

ਉਪਾਲੀ } ਪੁ: ਵਿ:—ਉਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ,
ਉਪਾਲੂ } ਆਪਣੀ ਜੰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਕੱਢ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਰੋਗੀ ਦੇ ਘਰ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਤ੍ਰੀਮਤ ਨੂੰ ਕੱਢ ਲਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਉਹ ਤ੍ਰੀਮਤ ਜੋ ਕਿਸੇ ਘਰ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਨੱਠ ਜਾਵੇ ।

ਉਪਾਲੂ ਟਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਟਿੱਲਾ ਜਾਂ ਪਹਾੜ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਬਤ ਇਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਹੜੀ ਤ੍ਰੀਮਤ ਉਸਦੇ ਪਾਸੋਂ ਲੰਘੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਨੱਠ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਉਪੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਤੇ ਹੋਏ ਯਾ ਉਲੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਮੰਜੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਛੱਤ ਦੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕਰਕੇ ਛੱਤ ਨੂੰ ਖੁੱਟਣਾ ।

ਉਪੋੜ੍ਹਾ, ਵਿ:—ਉਪੋੜਣ ਵਾਲਾ, ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ।

ਉਨ੍ਹ, ਪੜ:—ਉਸ ਨੇ, ਉਹਨੇ ।

ਉੱਨ, ਸ:—ਭੇਡ ਦੀ ਜੜ ।

ਉੱਨ ਲਾਹ ਸੁੱਟਣੀ (ਲਾਹੁਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਟ ਲੈਣਾ, ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਾਲ ਲੈ ਲੈਣਾ ।

ਉਨਸ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ, ਮੋਹ ।

ਉਨਤੀ, ਸ:—ਉਨਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਉਚੇਰਾ ਹੋਣਾ, ਵਾਧਾ, ਤਰੱਕੀ (ਪੰਥ ਉਨਤੀ) ।

ਉਨਤੀ ਸ:—ਉਚੇਰਾ ਹੋਣਾ, ਵਾਧਾ, ਬ੍ਰਿਧੀ, (ਪੰਥ ਉਨਤੀ) ।

ਉੱਠਾ

ਉੱਠਾ, ਵਿਃ—ਉੱਤਨਾ, ਉਸ ਜਿੰਨਾ, ਉੱਤਨਾ,
ਉੱਠਾ, ਉੱਠ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਉੱਠਾਂ } ਪੜ੍ਹ:—“ਉਹ” ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਵਲਾਨੇ
ਉੱਠਾਂ } ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਯਾ ਨੂੰ (ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ
ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਭੀ ਬੋਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ)

ਉੱਠਾਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਜਾਂ ਉਹਦਾ ਵਲ ਜੇ
ਰੋਸੇ ਲਈ ਗੁਲਕਾਰ ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਉੱਠਾਲ } ਪੁ:—ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁਤ ॥
ਉੱਠਾਲਾ }

ਉੱਠੀ, ਵਿਃ—ਇੱਕ ਘੋੜ ਵੀਹ, ਉੱਠ ਦਾ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ ॥

ਉੱਠੀ ਇੱਕੀ ਦਾ ਫਰਕ } ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ
ਉੱਠੀ ਵੀਹ ਦਾ ਫਰਕ } ਫਰਕ ॥

ਉੱਠੀਸਵਾਂ } ਵਿਃ—ਉੱਠੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਖੂਰੀ
ਉੱਠੀਹਵਾਂ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਉੱਠੀਵਾਂ }

ਉੱਠੀਂਦਰਾ, ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੀਂਦ ਭਰ ਕੇ ਨਾਂ
ਸੋਣਾ ॥

ਵਿਃ—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੀਂਦ ਭਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸੁੱਤਾ ॥

ਉੱਠ੍ਹੇ, ਪੁ:—“ਉੱਠ੍ਹ” ਵੇਖੋ ॥

ਉੱਠੇ, ਪੜ੍ਹ:—ਉਸ ਨੇ, ਉਹ ਨੇ ॥

ਉੱਠੋਤ, ਸ:—ਉਠਣ ਦੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ॥

ਉਪਕਰਮ, ਪੁ:—ਮੰਦਾ ਕੰਮ ॥

ਉਪਕਰਮਣ, ਸ:—ਮੰਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਉਪਕਰਮੀ, ਪੁ:—ਮੰਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉਪਦੇਸ਼

ਉਪਕਾਰ, ਪੁ:—ਦਯਾ, ਸਹਾਯਤਾ, ਭਲਿਆਈ,
ਦੁਸ਼ੇ ਦਾ ਫਲਾ ॥

ਉਪਕਾਰਣ, ਵਿਃ—ਉਪਕਾਰ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ੇ ਦਾ ਫਲ,
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਉਪਕਾਰੀ, ਵਿਃ—ਉਪਕਾਰ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ੇ ਦਾ ਫਲ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉਪਜ, ਸ:—ਗਰਾ ਦਾ ਅੰਤਰਾ ॥

ਉਪਜਣਾ, ਵਿਃ—ਉਤਪੰਨ ਹੋਣਾ, ਉੱਗਣਾ, ਜੰਮਣਾ,
ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਉਪਜਾਉਣਾ, ਵਿਃ—ਉਗਾਉਣਾ, ਉਤਪੰਨ ਕਰਨਾ,
ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਉਪਜਾਊ, ਵਿਃ—ਉਪਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਕਾਂ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਬਹੁਤ ਟੋਢੇ
(ਧਰਤੀ, ਦੇਸ) ॥

ਉਪਜਾਇਕ, ਵਿਃ—ਉਪਜਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਉਤਪੰਨ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉਪਜਾਈ, ਸ:—ਉਪਜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਉਪਜੀਉਕਾ, ਸ:—‘ਅਜੀਉਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਉਪਦਰ, ਪੁ:—ਖਰਾਬੀ, ਫਸਾਦ, ਭੈੜਾ ਕੰਮ, ਬੁਠੀ
ਉਸ, ਨਿੰਦਾਆ, ਨਿਰਾਦਰੀ, ਪਾਪ ॥

ਉਪਦਰਣ, ਸ:—ਉਪਦਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਫਸਾਦ
ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਖਰਾਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਪਾਪਣ ॥

ਉਪਦਰੀ, ਪੁ:—ਉਪਦਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਛੇੜਾ
ਆਦਮੀ, ਸ਼ਰਾਨ, ਪਾਪੀ ॥

ਉਪਦੇਸ਼, ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਮੱਤ, ਨਸੀਹਤ, ਨਿਖ,
ਹਿਦਾਇਤ, ਸਿੱਖਣਾ ॥

ਉਪਦੇਸ਼ਕ

ਉਪਦੇਸ਼ਕ, ਪੁ:—ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੱਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉਪਦੇਸ਼ਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਦੇਣੀ ॥

ਉਪਦੇਸ਼ੀ, ਪੁ:—“ਉਪਦੇਸ਼ਕ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਪਨੇਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਐਨਕ, ਰਸਮਾ, ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੀਸੇ ॥

ਉਪਨੇਮ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਨੇਮ ਜਾਂ ਕਾਇਦੇ ॥

ਉਪਮਾ, ਸ:—ਮਹਿਮਾ, ਵਡਿਆਈ, ਉਸਤਤ, ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਰਗਾ ਕਹਿਣਾ, ਇੱਕ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਅਲੰਕਾਰ (ਜਿਹਾ ਕਿ “ਚੰਦ ਜੇਹਾ ਮੁਖੜਾ” ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਖੜੇ ਨੂੰ ਚੰਦ ਨਾਲ ਉਪਮਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ) ॥

ਉਪਮਾਣ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਮਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਉਪਮੇਯ, ਪੁ:—ਜਿਸਨੂੰ ਉਪਮਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ । ਉਪਮਾ ਦੇਣ ਦੇ ਜੋਗ ॥

ਉੱਪਰ, ਅਵ:—ਉੱਚੇ, ਪੁਰ, ਤੇ, ਉਤਲੇ ਪਾਸੇ ॥

ਉੱਪਰ ਉੱਪਰ ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਇੱਕ ਪੁਰ ਦੂਜਾ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ॥

ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਰਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾਣਾ, ਕੱਠੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥

ਉੱਪਰ ਛਲ, ਸ:—ਕੇ, ਖਾਧੀ ਹੋਈ ਸ਼ੈ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇ ਰਸਤੇ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ॥

ਉੱਪਰ ਬਲੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਕ ਦੂਏ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ॥

ਉੱਪਰ ਬੱਲੀ ਦੇ ਬੱਚੇ = ਪੁ:—ਜੇਹੜੇ ਬਾਲ ਇੱਕ ਦੂਏ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਜੰਮੇ ਹੋਣ ॥

ਉੱਪਰ ਦਲੀ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਰੋਬ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਕੰਮ ਕੱਢਣਾ ॥

ਉਪਰਾਲਾ

ਉੱਪਰ ਦਿਓਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉੱਪਰ ਵੱਲੋਂ
ਉੱਪਰ ਦੋਂ } ਉੱਪਰਲੇ ਰਾਹੋਂ ॥

ਉੱਪਰ ਦੇ ਕੰਮ = ਪੁ: (ਬਹੁ:) ਫਾਲਤੂ ਕੰਮ ॥

ਉੱਪਰਲਾ, ਪੁ:—ਚੰਦਮਾ, ਉੱਪਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਉੱਪਰਲੀ ਖੱਟੀ, ਸ:—ਅਸਲੀ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋ ਆਵੇ ॥

ਉੱਪਰਲੇ (ਉਤਲੇ) ਮੂੰਹ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਠ ਮੁਠ
ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ } ਦਿਖਾਵੇ ਵਾਸਤੇ
ਕਹਿਣਾ ॥

ਉੱਪਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪਰਲਾ ਕੱਪੜਾ ਧਾਣਾ, ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਉੱਪਰ ਵੱਲੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਪਰਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥

ਉੱਪਰ ਵਾੜੇ ਦਿਓਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਪਰ ਵੱਲੋਂ ਉੱਪਰਲੇ ਰਾਹੋਂ ॥

ਉੱਪਰੋਂ ਉੱਪਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ, ਵਧਕੇ ਅਵਾਈ, ਥੋਂ ਖਬਰੋਂ ॥

ਉੱਪਰੋਂ ਕਮਾਉਣਾ ਜਾਂ ਖੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਲੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਕੁਝ ਆਉਣਾ ॥

ਉੱਪਰੋਂ } ਅਵ:—ਪਿੱਛੋਂ, ਮਗਰੋਂ ਬਾਦ
ਉੱਪਰੋਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫੇਰ, ਇਸ ਕਰਕੇ ॥

ਉੱਪਰਾਉ, ਪੁ:—ਮੁਸਾਫ਼ਰ, ਜਾੜੀ, ਚੰਪਗ ਆਦਮੀ, ਪਖਲਾ ॥

ਉੱਪਰਾਗਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਪਰ ਨੂੰ, ਉਤਾਗਾਂ, ਉਤਲੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਪਰ ਵੱਲ ॥

ਉੱਪਰਾਂਤ, ਅਵ:—ਮਗਰੋਂ, ਬਾਦ, ਉੱਪਰੋਂ, ਪਿੱਛੋਂ ॥

ਉੱਪਰਾਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਹਟ ਜਾਣਾ ॥

ਉੱਪਰਾਲਾ, ਪੁ:—ਸਹਾਇਤਾ, ਮੱਦਤ, ਆਪਣਾ ਕੰਮ, ਫੁਟਾ, ਉਪਾਉ ॥

ਉੱਪਲ

ਉੱਪਲ, ਪੁ:—ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਉੱਪੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਸਣਾ, ਪਹੁੰਚਣਾ, ਅੱਪੜਣਾ,
ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਉਪੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾਉਣਾ, ਅਪੜਾਉਣਾ ॥

ਉਪੜਾਈ, ਸ:—ਅਪੜਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਹੁੰਚ ॥

ਉਪਾਉ, ਪੁ:—ਤਰੀਖੀਰ, ਜਤਨ, ਅਲਾਜ, ਜੁਗਤ ॥

ਉਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਤਪਤ ਕਰਨਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਉਪਾਇ, ਪੁ:—“ਉਪਾਉ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਪਾਸਕ, ਵਿ:—ਉਪਾਸਨਾ ਜਾਂ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਭਗਤ ॥

ਉਪਾਸਨਾ, ਸ:—ਪੂਜਾ, ਧਿਆਨ, ਭਗਤਿ ॥

ਉਪਾਧ, ਸ:—ਖਰਾਬੀ, ਫਸਾਦ, ਬਿਪਤਾ, ਦੁੱਖ,
ਕਲੇਸ਼, ਅਨਿਆਉਂ, ਜੁਲਮੀ, ਸਖਤੀ ॥

ਉਪਾਧਣ, ਸ:—ਉਪਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਦੁਖ
ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਉਪਾਧੀ, ਪੁ:—ਉਪਾਧ, ਜੁਲਮ ਜਾਂ ਸਖਤੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਉਪਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤ ਪੁਰਾ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਖਾਣਾ ॥

ਉੱਪੇਤਾਣਾ, ਪੁ:—ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਅੱਵੇ ਪਿਆ
ਵਿਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉੱਪੇਤਾਣਾ, ਵਿ:—ਉਤਪਤ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਉੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਜਣਾ ਅਤੇ ਪੱਕ ਜਾਣਾ (ਫੇੜੇ
ਆਦਿਕ ਦਾ), ਖਮੀਰ ਨਾਲ ਢੁੱਲਣਾ (ਆਦਿ
ਦਾ) ਗਲ ਸਜਣਾ ॥

ਉਬਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਸਣਾ, ਗਲ ਸਜਣਾ,
ਉਬਸਣਾ } ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮੁਸ਼ਕ
ਜਾਣਾ ॥

ਉਬਾਸੀ

ਉਬਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਸਾਉਣਾ, ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ
ਗਲਣ ਸਜਣ ਦੇਣਾ ॥

ਉਬਸਾਟ, ਸ:—ਬਦਬੋ, ਬੁਰੀ ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਉਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਕਣਾ, ਉੱਤੋਂ ਕਰਨਾ, ਉੱਪਰ-
ਛਲ ਜਾਂ ਕੈ ਕਰਨਾ ॥

ਉਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਰਛਲ ਜਾਂ ਕੈ ਕਰਾ-
ਉਣੀ, ਗੱਕੀ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਉਬੱਤ, ਪੁ:—ਕੈ, ਉੱਪਰਛਲ, ਖਾਧੀ ਸ਼ੈ ਦਾ ਗਲੋਂ
ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ॥

ਉਬੱਤਾ, ਵਿ:—ਕੱਥਾ, ਅਜ਼ਬ, ਅੱਵੇ ਗਲ ਪੈ ਜਾਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਉੱਬਰਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਜਣਾ, ਉੱਭਰਨਾ ॥

ਉੱਬਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣਾ, ਫੜਕਣਾ, ਬਜ਼ੁਕਣਾ,
ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਬੁੱਸ ਕੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ
ਢੁੱਲ ਜਾਣਾ ॥

ਉੱਬਲ ਨਿੱਛਲ, ਵਿ:—“ਉੱਗਲ ਨਿੱਛਲ” ਵੇਖੋ ॥

ਉੱਬਲਮਾਂ }
ਉੱਬਲਵਾਂ } ਵਿ:—ਉੱਬਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਉਬਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਜੇ ਕੋਲੋਂ ਉਬਾਲਣ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਉੱਬਲਵਾਈ, ਸ:—ਉਬਲਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਉਬਾਸ, ਵਿ:—ਲੁੱਗਾ, ਐਥੀ, ਮੰਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਉਬਾਸੀ, ਸ:—ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਹਵਾ
ਬਾਹਰ ਕੱਢਣੀ, (ਉਬਾਸੀ ਆਉਂਦੀ, ਲੈਣੀ)

ਉਬਾਕ	ਉਮਰਕੈਦੀ
ਉਬਾਕ, ਪੁ: } ਉਬਾਕੀ, ਸ: } ਕੇ, ਉਪਰਛਲ, ਭਾਕੀ ॥	ਉਛਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਠਾਉਣਾ, ਉਛਾਲਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥
ਉਬਾਲ, ਪੁ:—ਗਏ ਨਾਲ ਖੋਲਣਾ, ਜਾਂ ਗੜ੍ਹਕਣਾ ਉਕਸਾਉਣਾ, ਜੋਸ਼, ਭੜਕੀ, ਅੱਤ ਕ੍ਰੋਧ ॥	ਉੱਛੇ ਸਾਹ ਲੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੜਕੇ ਭਰਨੇ, ਲੰਮੇ ਸਾਹ ਲੈਣੇ ॥
ਉਬਾਲ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਬਲਣਾ ਜਾਂ ਉਬਲਣ ਲੱਗਣਾ ॥	ਉਮਗ } ਸ:—ਬਿੱਛਿਆ, ਫਿਸਨਾ, ਚਾਹ, ਅਨੰਦ ਉਮੰਗ } ਖੁਸ਼ੀ, ਚਾਉ ॥
ਉਬਾਲ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਸ਼ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰੋਧ ਆਉਣਾ, ਭੜਕ ਪੈਣਾ ॥	ਉਮਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹ ਹੋਣੀ, ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਉਮੰਗਣਾ } ਹੋਣੀ, ਚਾਉ ਹੋਣਾ ॥
ਉਬਾਲ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੜ੍ਹਕਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥	ਉਮਡ } ਸ:—ਵੱਗਣਾ (ਹਿੰਸੁ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ) ਉਮਡ } ਚੜ੍ਹਾਉ ਜਾ ਵਾਧਾ (ਨਦੀ ਆਦਿਕ ਦਾ) ਭਰ ਆਉਣਾ (ਦਿਲ ਦਾ) ॥
ਉਬਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੜ੍ਹਕਾ ਦੁਆਉਣਾ, ਭੜਕਾ ਗਏ ਏਕੇ ਅਜੇਹਾ ਰਿੰਨੁਣਾ ਕਿ ਚੀਜ ਖੋਲਣ ਲੱਗ ਪਏ ॥	ਉਮੰਡਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਣਾ, ਚੜ੍ਹਣਾ, ਵਧਣਾ, ਉਮਡਣਾ } ਭਰ ਆਉਣਾ ॥
ਉਬਾਲਮਾਂ } ਉਬਾਲਵਾਂ } ਵਿ:—ਉਬਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥	ਉਮੀਆਂ, ਸ:—“ਆਮੀਆਂ” ਵੇਖੋ ॥
ਉਬਾਲਾ, ਪੁ:—“ਉਬਾਲ” ਵੇਖੋ ॥	ਉਮੱਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੱਤ ਜਾਂ ਪੰਥ ਦੇ ਲੋਕ, ਇੱਕੋ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ॥
ਉਬਾਲੂ, ਵਿ:—ਉਬਲਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਉਬਲਣ ਜੋਗੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਉਬਲਣ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ॥	ਉਮੱਤਣ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਭ੍ਰਮਤ ॥
ਉੱਥੇ ਰਾਇ, ਪੁ:—ਖੱਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥	ਉਮੱਤੀ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥
ਉਛਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਠਣਾ, ਉੱਚ ਹੋਣਾ, ਸੁੱਜਣਾ ਛੁੱਲਣਾ, ਉੱਬਲਣਾ, ਉੱਛਲਣਾ ॥	ਉਮਰ, ਸ:—ਆਰਜਾ, ਅਵਸਥਾ, ਆਧੁ, ਆਰ-ਥਲ ਜੀਉਣ ਦਾ ਸਮਾ ॥
ਉਛਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਜਾਉਣਾ, ਉਛਾਲਣਾ, ਉਠਾਉਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ॥	ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਟੋਟੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਐਨਾ ਕਮਾਉਣਾ ਕਮਾਉਣੀਆਂ } ਜੋ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਧਨ ਖੱਟਣਾ ॥
ਉੱਛਲ ਉੱਛਲ } ਉੱਛਲ ਨਿੱਛਲ } ਵਿ:—“ਉੱਗਲ ਨਿੱਛਲ” ਵੇਖੋ ॥	ਉਮਰ ਕੈਦ, ਸ:—ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਦੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥
ਉਛਾਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ ਖੋਲਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ॥	ਉਮਰ ਕੈਦੀ, ਪੁ:—ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਕੈਦ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥
ਉਛਾਰ, ਪੁ:—ਉਠਾਉ, ਸੋਜ, ਛੁਲਾਉ ॥	

ਉਮਰ ਪਟਾ

ਉਮਰ ਪਟਾ, ਪੁ:—ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਨੇਕਾ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ ਨਾਮਾ ॥

ਉਮਰਾਉ, ਵਿ:—ਅਮੀਰ, ਸੋਠ, ਧਨ ਖਾਤ੍ਰ, ਸਰਦਾਰ, ਕੁਲੀਨ ॥

ਉਮਰਾਈ, ਸ:—ਅਮੀਰੀ, ਸਰਦਾਰੀ ॥

ਉਮਾਹਾਂ, ਸ:—ਇਛਿਆ, ਚਾਉ, ਖੁਸ਼ੀ, ਉਮੰਗ ॥

ਉਮਾਹੁੜਾ } ਵਿ:—ਫੁੱਟਕੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ, ਸਿੰਮਲ
ਉਮਾਹੁ } ਵਾਲਾ (ਉਮਾਹੁ ਪਾਣੀ) ॥

ਉਮੀ, ਪੁ:—ਅਣਪੜ੍ਹ ਆਦਮੀ ॥

ਉਮੀ, ਸ:—ਮੱਕੀ ਦੀ ਛੱਲੀ ਜਾਂ ਸਿੱਟਾ (ਪਹਾੜੀ)

ਉਮੈਦ } ਸ:—ਆਸ, ਭਰੋਸਾ, ਆਸਰਾ ॥
ਉਮੈਦ }

ਉਮੈਦ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ॥

ਉਮੈਦ ਵਾਰ, ਵਿ:—ਆਸਾ ਵੰਦ, ਆਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਪੱਕੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਆਸ ਤੇ ਮੁਖਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉਮੈਦਵਾਰੀ, ਸ:—ਆਸ ਰੱਖਣੀ, ਉਮੈਦ ਵਾਰ ਹੋਣਾ, ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਗਰਭ ਹੋਣਾ ॥

ਉਰ, ਸ:—ਛਾਤੀ, ਵੱਖੀ, ਜੋਰ, ਜਤਨ ॥

ਉਰਦ, ਪੁ:—ਮਾਂਹ ॥

ਉਰਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੋਲ ਸਿਲ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਚੈਨਣ ਰਗੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਤਿਲਕ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਉਰਦੂ, ਪੁ:—‘ਉੜਦੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਉਰਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਪਾਸੇ, ਇੱਥੇ ॥

ਉਲਕਾ ਪਾਤਣ

ਉਟਧ ਤਪ, ਪੁ:—ਤਪੱਸਯਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਹਾਂ ਉਪਰ ਨੂੰ ਚੁੱਕੀ ਰਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਿਰ ਦੇ ਭਾਰ ਖਲੋਕੇ ਪੈਰ ਉਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰ ਛਡਦੇ ਹਨ ॥

ਉਰਲ ਪਰਲ } ਪੁ:—ਫਾਲਤੁ ਰੀਜਾਂ, ਫੁਟ-
ਉਰਲਮ ਪਰਲਮ } ਕਲ ਵਸਤਾਂ ॥

ਉਰਲਾ, ਵਿ:—ਇਸ ਪਾਸੇ ਦਾ ॥

ਉਰਲਾ ਹੱਥ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣ ਪੀਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੋਣਾ ॥

ਉਰਲਾ ਪਰਲਾ ਕੰਮ, ਪੁ:—ਫਾਲਤੁ ਕੰਮ ॥

ਉਰਲੀ, ਸ:—‘ਉੱਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਉਰਾਰ, ਪੁ:—ਇਸ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਕੰਢੇ ॥

ਉਰਾਰਲਾ, ਵਿ:—ਉਰਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ॥

ਉਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਪਾਸੇ, ਇੱਥੇ ॥

ਉਰੇ ਪਰੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ, ਓਲ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਛਿਪ ਜਾਣਾ ॥

ਉਰੇਬ, ਵਿ:—ਜਿਸ (ਪਜਾਮੇ) ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਫਸ ਕੇ ਆਉਣ, ਫਿਰਾ ॥

ਉਰੇਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੁਝ ਉਰੇ, ਇਸ ਪਾਸੇ ॥

ਉੱਲ, ਸ:—ਸਿਰ ਯਾਂ ਵੱਖੀ ਵਿੱਚ ਗਾਢੀ ਪੀੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਰਾਹਾਂ ਪੈਣ ॥

ਉਲਕਾ ਪਾਤ, ਪੁ:—ਥਕਵਾਦ, ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਰੇ ਟੁੱਟਣਾ, ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ, ਖਗੋਲੀ, ਬਿਪਤਾ, ਅਨਰਥ, ਸਤਿਆ ਨਾਸ, ਬਰਬਾਦੀ ॥

ਉਲਕਾ ਪਾਤਣ, ਸ:—ਥਕਵਾਦਨ, ਸੱਤਯਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਬਿਪਤਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ

ਉਲਕਾ ਪਾਤੀ, ਪੁ:—ਬਕਵਾਦੀ, ਠਾਸ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਵਸਾਦ ਯਾ ਬਿਪਤਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਮਰਦ ॥

ਉਲੰਘ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪਰੋਂ ਲੰਘ ਜਾਣਾ ॥

ਉਲੰਘਣ, ਪੁ:—ਉਪਰੋਂ ਲੰਘਣਾ, ਅਵਗਨਾ, ਹੁਕਮ
ਨਾ ਮੰਨਣਾ, ਕੁਝ ਨਾ ਖਾਣਾ ॥

ਉਲੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪਰੋਂ ਲੰਘਣਾ, ਆਗਨਾ
ਭੰਗ ਕਰਨੀ, ਹੁਕਮ ਪੁਰ ਨਾ ਚਲਣਾ ॥

ਉਲਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਸਣਾ, ਝਗੜੇ ਆਦਿਕ
ਵਿਚ ਪੈਣਾ, ਪੈਰ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ॥

ਉਲਝ ਪੁਲਝ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਝ ਯਾ
ਫਸ ਜਾਣਾ ॥

ਤੰਦ ਤਾਣੀ ਉਲਝਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ
ਬਿਘਨ ਪੈ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਅੰਕੜ ਵਿੱਚ ਫਸ
ਜਾਣਾ ॥

ਉਲਝਾਉ, ਪੁ:—ਫਸਾਉ, ਹਰਾਨੀ, ਘਬਰਾਉ,
ਪੈਰ, ਲਪੇਟ ॥

ਉਲਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਸਾਉਣਾ, ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ-
ਉਣਾ, ਲਪੇਟਣਾ, ਘਬਰਾਣਾ, ਹਰਾਨ
ਕਰਨਾ ॥

ਉਲਝਾਉ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਉਲਝਣ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋਵੇ,
ਜੋ ਉਲਝਣ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ, ਉਲਝਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਉਲਝੇੜਾ, ਪੁ:—ਉਲਝਾਉ, ਝਗੜਾ ਲੜਾਈ,
ਬਧੇੜਾ ॥

ਉਲਟ, ਪੁ:—ਦੁਆ ਪਾਸਾ, ਪਿੱਠ, ਪਿੱਛਾ, ਪੁੱਠ,
ਵਿਗਾੜ ॥

ਉਲਟਾਈ

ਉਲਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਧਾ ਜਾਂ ਪੁੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਫਿਰਨਾ,
ਧੜਾਨ ਦੇਣਾ, ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਜਾ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋ ਪੈਣਾ,
ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਆ ਪੈਣਾ ॥

ਉਲਟ ਪੁਲਟ, ਵਿ:—“ਉਲਟਾ ਪੁਲਟਾ” ਦੇਖੋ,
ਸ:—ਗੜ ਬੜ, ਅਦਲ ਬਦਲ ॥

ਉਲਟਣਾ ਪੁਲਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਣਾ,
ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਕਰਨਾ } ਫੇਰਨਾ, ਵਿਗਾੜਨਾ

ਉਲਟਾ, ਵਿ:—ਪੁੱਠਾ, ਮੁੱਧਾ, ਫੇਰਿਆ ਹੋਇਆ,
ਪਰਤਿਆ ਹੋਇਆ, ਹੋਰ ਦਾ ਹੋਰ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਦਾ
ਦੁਸ਼ੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਗੋਂ, ਤਾਂ ਬੀ, ਫੇਰ ਬੀ, ਦੁਈ
ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੁੱਠੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਗਾੜ ਕੇ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ
ਨਾਲ ॥

ਉਲਟਾ ਸਮਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਗੱਲ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ
ਸਮਝ ਲੈਣੀ, ਭੁੱਲ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ ॥

ਉਲਟਾ ਚੌਰ ਕੁਤਵਾਲੀ ਡੰਡੇ = ਉਲਟੀ ਗੱਲ
ਹੋਣੀ ॥

ਉਲਟਾ ਪੁਲਟਾ = ਪੁੱਠਾ, ਮੁਧਾ, ਗੜ ਬੜ, ਉਲ-
ਝਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਉਲਟਾ ਪੁਲਟਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਉਲਟਾਉਣਾ,
ਕਰਨਾ } ਗੜ ਬੜ ਕਰਨਾ ॥

ਉਲਟਾ ਬੇਦ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨੋਖੀ ਗੱਲ
ਕਰਨੀ ॥

ਉਲਟਾਉ, ਪੁ:—ਫੇਰ, ਮੋੜ, ਗੜ ਬੜ ॥

ਉਲਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰਨਾ, ਮੋੜਨਾ, ਪਰਤਨਾ,
ਮੁਧਾ ਕਰਨਾ, ਪੁੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਪਾਸਾ ਬਦਲਣਾ ॥

ਉਲਟਾਈ, ਸ:—ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹਰੀ ॥

ਉਲਟੀ

ਉਲਟੀ, ਸਃ—ਉਪਰ ਜਲ, ਕੇ, ਗਾਕੀ ॥

ਉਲਟੇ ਬਾਂਸ ਬਰੇਲੀ = ਉਲਟਾ ਜਾਂ ਅਨੋਖਾ ਕੰਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਵਿਃ—ਪੁੱਠੀ, ਮੁਧੀ, ਦੁਢੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ॥

ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—“ਉਲਟਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਲਟੀ ਸਮਝ, ਸਃ—ਬੁਰੀ ਮੰਤ, ਭੁੱਲ ॥

ਉਲਟੀ ਗੰਗਾ ਵਹਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉਲਟਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਉਲਥਾ, ਪੁਃ—ਇਕ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ
ਉਲਟਾਇਆ ਹੋਇਆ ਲੇਖ ॥

ਉਲਟ ਸੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਕਰਨਾ,
ਰੋਂਦ ਸੁਟਣਾ, ਜਾਹਰ ਕਰਨਾ ॥

ਉਲੱਦਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉਲਟਣਾ ਪਲਟਣਾ, ਪਾਸਾ
ਬਦਲਨਾ, ਬਾਹਰ ਸੁਟ ਕੇ ਵਿਖਾਉਣਾ, ਭੇਤ
ਜਾਹਰ ਕਰਨਾ ॥

ਉੱਲ ਬੋਚੀ, ਸਃ—ਖਿੱਧੇ ਨੂੰ ਉਪਰ ਸੋਂਦ ਕੇ ਤੇ ਬੋਚ
ਕੇ ਬੰਡਣਾ, ਖਿੱਧੇ ਦੀ ਬੰਡ ॥

ਉੱਲਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉੱਗਣਾ, ਵਸਲ ਦਾ ਪੱਕ ਕੇ ਉੱਚਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਉਲੱਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵੁਲਣਾ, ਉੱਛਲਣਾ,
ਕੁਦਨਾ ॥

ਉੱਲਾਂ ਸਃ—ਸੋਲਾਂ, ਤ੍ਰਾਂਟਾਂ (ਉੱਲਾਂ ਪੈਣੀਆਂ)—
ਵੇਖੋ ‘ਉੱਲ’ ॥

ਉਲਾਹਣਾ } ਪੁਃ—ਦੋਸ, ਝਿੜਕ, ਫਰਿਆਦ,
ਉਲਾਹਮਾ } ਧਿਰਕਾਰ ॥

ਉਲਾਹਮਾ ਦੇਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੋਸ ਕੱਢਣਾ, ਬੁਰਾ
ਕਹਿਣਾ ॥

ਉਲਿਆਉਣੀ

ਉਲਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਤੀਮਤਾਂ
ਦਾ ਸੁਰ ਨਾਲ ਗਾਉਂ ਕੇ ਪਿੱਟਣਾ ॥

ਉਲਾਂਘ, ਸਃ—ਲਾਂਘ, ਕਦਮ, ਚੱਲਣ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ
ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਵਿੰਬ (ਉਲਾਂਘ ਪੁੱਟਣੀ ਜਾਂ ਭਰਨੀ)

ਉਲਾਣਾ (ਣੀ) ਪੁਃ, ਸਃ—ਨੰਗੀ ਪਿੱਠ ਵਾਲਾ
(ਲੀ) ਘੋੜਾ ਘੋੜੀ ਆਦਿਕ ॥

ਉਲਾਦ, ਸਃ—ਸੰਤਾਨ, ਬਾਲ ਬੱਚੇ, ਬੰਸ ॥

ਉਲਾਂਡਾ, ਪੁਃ—“ਉਲਾਹਮਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਲਾਂਡੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ, ਸਃ—ਬੁਰੀ ਗੱਲ, ਦੋਸ,
ਅਪਰਾਧ ॥

ਉਲਾਮਾ, ਪੁਃ—ਉਲਾਹਮਾ ਵੇਖੋ ॥

ਉਲਾਰ, ਪੁਃ—ਝੋਕ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਵੱਲ ਪੈਣਾ,
ਝੁਕਾਉ ॥

ਵਿਃ—ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ (ਯੋਕੇ ਆਦਿਕ)
ਦਾ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਭਾਰ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਉਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਝੁਕਾਉਣਾ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਭਾਰ
ਪਾਣਾ (ਖਿੱਧੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ) ਉਪਰ ਵੱਲ ਸਿੱਟਣਾ
ਉਛਾਲਣਾ ॥

ਉਲਾਰਾ, ਪੁਃ—ਉਡਾਰ, ਲਹਿਰ, ਘੁਮਾਉ ਝੋਕ,
ਜੋਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿਰ ਨੂੰ ਕਈ ਬਾਰ
ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਉਲਾਰੂ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਲਾਰ ਜਾਂ ਝੁਕਾਉ
ਹੋਵੇ ॥

ਉਲਿਆਉ, ਵਿਃ—ਕਰਾਮਾਤੀ, ਮਹਾਤਮਾ, ਸਤਿਆ
ਵਾਨ ਸਿੰਧ ॥

ਪੁਃ—ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੰਤ ਜਾਂ ਫਕੀਰ ॥

ਉਲਿਆਉਣੀ, ਸਃ—ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੰਤਨੀ ॥

ਉਲਿਆਈ

ਉਲਿਆਈ, ਸਃ—ਉਲਿਆਉ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ,
ਪੀਰੀ, ਸੋਰਿਆ, ਕਰਮਾਤ ॥

ਉਲਿਆਈ ਜਗਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਰਮਾਤੀ ਫ-
ਕੀਰ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਉੱਲੀ, ਸਃ—ਜੰਗਲ, ਪਈ ਪਈ ਚੀਜ ਉੱਤੇ ਸਾਵਾ
ਜਿਹਾ ਜਮਾਉ ਜ ਸਲਾਬੇ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਉੱਲੂ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਬੇ ਡੋਲ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ,
ਮੁਰਖ, ਅਹਮਕ ਆਦਮੀ ॥

ਉੱਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਆਪਣਾ ਕੰਮ
ਕੱਢਣਾ ॥

ਉੱਲੂ ਦਾ ਪੱਠਾ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ (ਇਹ
ਇੱਕ ਗਾਲੀ ਹੈ) ॥

ਉੱਲੂ ਪੁਣਾ, ਪੁਃ—ਮੁਰਖਤਾਈ, ਬੇਸਮਝੀ ॥

ਉੱਲੂ ਬਠਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਸਤ ਹੋਣਾ, ਮੁਰਖਤਾਈ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਧੋਖਾ ਖਾਣਾ ॥

ਉੱਲੂ ਬਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥

ਉੱਲੂ ਬਾਣਾ, ਵਿਃ—ਸਿੱਧਾ, ਬੁੱਧ, ਮੁਰਖ, ਅਹਮਕ ॥

ਉੱਲੂਲ ਜਲੂਲ, ਵਿਃ—ਮੁਰਖ, ਮੁਸਤ, ਬੇਚੰਗਾ,
ਥੋਲਾ, ਥੋੜੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ, ਮਲੀਨ ॥

ਉੱਲੇਲ ਆਉਣੀ (ਉੱਠਣੀ), ਕ੍ਰਿਃ—ਅਗਨ
ਚੱਕ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਰਾਹ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਉੱਲੇਗਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਤੰਗਣਾ, ਅੜਾ ਦੇਣਾ, ਫੰਗਣਾ,
ਅਟਕਾਣਾ ॥

ਉੱਲਦ ਬਜਾਰ, ਪੁਃ—ਪਲਟਨ ਦਾ ਬਜਾਰ, ਸਦਰ
ਬਜਾਰ ॥

ਉੱਘ

ਉੱਜਦੀ (ਦੋਣੀ ਜਾਂ ਲੈਣੀ), ਕ੍ਰਿਃ—ਉੱਜਦੀ
ਖਬਰ (ਦੱਸਣੀ ਜਾਂ ਸੁਣਨੀ) ॥

ਉੱਜਦੀ ਉੱਜਦੀ ਖਬਰ, ਸਃ—ਅਵਾਈ, ਅਡੁਆਹ ॥

ਉੱਜਦੂ, ਪੁਃ—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਬੋਲੀ ਜੋ ਫਾਰਸੀ
ਅਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਉੱਵੇਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਓਕਰ ॥

ਉੱਵੇਂ ਕਿਵੇਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਜਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਸੀ ਰਿਵੇ ॥

ਉੱਜਾਕ, ਵਿਃ—ਘਮੰਡੀ, ਹੰਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦੁੱਏ
ਦਾ ਆਦਰ ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਉੱਜਿਆ ਉੱਜਿਆ—ਵਿਃ—ਬੁੜਿਆ ਹੋਇਆ,
ਲਚਾਰ ॥

ਉਂ (ਉਂ ਉਂ), ਅਵਃ—ਹੋਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਉਂ ਤਾਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਆਮ ਤੌਰ ਪੁਰ, ਉਸਤਰਾਂ ॥

ਉੱਆ, ਪੁਃ—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ ਜੋ ਸਰੁਦਰ
ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਉੱਜਣ ॥

ਉੱਆ ਬਾਈ, ਸਃ—ਫਲ ਨਾਲ ਬਰ ਜਾਣਾ, ਹੀਲਾ
ਕਰਕੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ॥

ਉੱਈ, ਅਵਃ—ਪੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਹਾਇ ॥

ਉੱਹਾ, ਪੜਃ—ਓਹੋ, ਓਹੀ, ਓਹੀਓ ॥

ਉੱਹੇ, ਪੜਃ—ਓਹੋ, ਉਹੋ, ਓਹੀਓ, ਉਹਾ ॥

ਉੱਕਾਂ ਚੁੱਕਾਂ, ਸਃ—ਸਸਤੀ ਜਾਂ ਨਕਾਰੇ ਕੰਮ (ਉੱਕਾਂ
ਚੁੱਕਾਂ ਵਿਚ ਦਿਨ ਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਲੰਘਾਉਣੇ) ॥

ਉੱਘ, ਸਃ—ਨੀਂਦਰ ਦੀ ਚੋਕ, ਆਲਸ, ਮੁਸਤੀ ॥

ਉਂਘਣਾ

ਉਂਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਂਦਰ ਵੀਆਂ ਝੋਕਾਂ ਲੈਣੀਆਂ,
ਆਲਸ ਕਰਨਾ ॥

ਉਚ, ਵਿ:—ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਉੱਚੀ ਜਾਤ ਦਾ ॥

ਉਚ ਨੀਚ, ਵਿ:—ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਨੀਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦੇ
ਅਰਥਾਤ ਸਬ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ॥

ਉਚ ਨੀਚ (ਸ:)—ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਚੜ੍ਹਾਈ
ਉਤਰਾਈ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਉ ਜਾਂ
ਸੁਖ ਦੁਖ, ਲਾਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ
ਫੈਦਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਉਜ, ਸ:—ਕਲੰਕ, ਏਸ, ਐਥ, ਬਦਨਾਮੀ (ਲੱਗਣੀ
ਲੱਗ ਜਾਣੀ, ਲਾਉਣਾ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਉਜਣ, ਪੁ:—“ਉਆ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਂਟ, ਪੁ:—ਉਠ, ਇਕ ਲੰਮੀ ਗਰਦਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ
ਚੌੜੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ ਜੋ ਰੇਤਲੇ ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ
ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੁਰਰ ॥

ਉਂਟ ਕਟਾਰਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾੜੀ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਉਂਟ ਗਾਹ ਕੇ ਖਾਇਆ ਹੈ ॥

ਉਠ, ਪੁ:—ਉਂਟ, ਸੁਰਰ, ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ, ਬਹੁਤ
ਲੰਮੇ ਕੰਢ ਦਾ ਆਦਮੀ ॥

ਉਠ ਅਜ਼ਾਉਂਦੇ ਹੀ ਲੱਦੀਦੇ ਹਨ, ਕਈ
ਮਨੁੱਖ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਚੀਕਦੇ ਹਨ ਪਰ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਸ਼ਤਰਾ ਕੰਮ ਲਈਦਾ ਹੈ ॥

ਉਠ ਆਠ, ਪੁ:—ਉਠ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜੇਹੇ ਪਸ਼ੂ ॥

ਉਠ ਚਾਲੀ ਤੇ ਬੈਤਾ ਬਤਾਲੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਤ੍ਰ
ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਕੋਲੋਂ ਛੋਟਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ॥

ਉਤ ਜਾਣਾ

ਉਠ ਦੇ ਗਲ ਟੱਲੀ, ਸ:—ਵੱਡੀ ਤੇ ਛੋਟੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ
ਮੇਲ, ਸਿਆਣੇ ਮਰਦ ਨਾਲ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਕੁਝੀ
ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ॥

ਉਠ ਵਾਂਝੂੰ ਵਧ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਲੰਮੇ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਉਠ ਵਾਂਝੂੰ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ
ਕਮਲਿਆਂ ਵਾਂਝੂੰ ਵੇਖਣਾ ॥

ਉਠ ਵਾਂਝੂੰ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕਕੇ ਤੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸੋਚੇ
ਸਮਝੇ ਜਿਧਰ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਹੋਵੇ ਟੁਰ ਪੈਣਾ ॥

ਉਠ ਕਟਾਰਾ, ਪੁ:—“ਉਂਟ ਕਟਾਰਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਉਠਕ ਬੈਠਕ }
ਉਠਤ ਬੈਠਤ }
ਉਠਾ ਬੈਠ } ਸ:—“ਉਠਲ ਬੈਠਲ” ਵੇਖੋ ॥
ਉਠਾ ਬੈਠਕ }
ਉਠਾ ਬੈਠੀ }

ਉਠ ਪੈਰਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਚੌੜੇ ਪੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਥੁਟਾ ॥

ਉਠਕਾਂ ਬੈਠਕਾਂ ਕੱਢਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਈ ਵਾਰੀ
ਲਗਾਤਾਰ ਉਠਣਾ ਅਤੇ ਬੈਠਨਾਂ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਜੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ॥

ਉਠ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਕਮੀ, ਖੁੜ, ਪੁਰਾ ਨ ਹੋਣਾ ॥

ਉਠਾ, ਵਿ:—ਸਾਰਾ ਨਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਘੱਟ,
ਮੁੰਨਾ, ਕੀੜਿਆ ਤੋਂ ਹੋਠਾਂ ਹੋਠਾਂ ॥

ਉਤ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਬੇ ਸਮਝ ॥

ਪੁ:—ਵਿਲੱਲਾ, ਅਹਮਕ ਆਦਮੀ ॥

ਉਤ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਖਤਾਈ ਕਰਨੀ, ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ,
ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭੈੜਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੁਚੱਲਣੇ
ਕੰਮ ਕਰਨੇ ॥

ਉਤ ਦਾ

ਆਵੇ ਦਾ ਆਵਾ ਹੀ ਉਤ ਗਿਆ, ਸਾਰੇ ਹੀ
ਭੇੜ ਹੋ ਗਏ ॥

ਉਤ ਦਾ, ਪੁ:—ਅਹਮਕ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ (ਗਾਲੀ ਹੈ) ॥

ਉਤ ਪੁਨਾ, ਪੁ:—ਮੁਰਖਤਾਈ ॥

ਉਤਨੀ, ਸ:—ਮੁਰਖ ਤ੍ਰੀਮਤ, ਦਿਲੋਲੀ ॥

ਉਤਪਟਾਂਗ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਬਿਆਰਥ, ਬੇਸੁਰਾ, ਨਿਕੰਮਾ,
ਗੜ ਬੜ ॥

ਉਤ ਬਲਾ } ਸ:—ਇਕ ਮੱਛੀਆਂ ਖਾਣ
ਉਤ ਬਲਾਈ } ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ਜਿਸਦੀ ਜੱਤ
ਉਤਬਿਲਾਈ } ਬੜਾ ਮੁੱਲ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ॥

ਉਦਾ, ਵਿ:—ਜਾਮਨੂੰ ਰੰਗਾ, ਚੂਰਾ ਜੋ ਕਲੱਤਲ ਦੀ
ਥੀਹ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਚਮਕੇ ॥

ਉਦਾਈ } ਸ:—ਉਦਾ ਹੋਣਾ, ਉਦਾ ਪਣ ॥
ਉਦਾਹਟ }

ਉਧਮ, ਪੁ:—ਵਾਜੇ ਗਾਜੇ ਨਾਚ ਆਦਿਕ ਦੀ ਅਵਾਜ,
ਸੋਰ ਸਰਾਬਾ, ਹੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਉਪਦਾਰ,
ਵਿਠਾਈ ॥ (ਮਚਾਉਣਾ)

ਉਧਾ, ਵਿ: } ਮੁਧਾ, ਪੁੱਠਾ, ਬੇ ਸਮਝ, ਗਾੜਲ,
ਪੁ: } ਅਣਜਾਨ, ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ,
ਉਧੀ, ਸ: } ਭੋੜਾ ਆਦਮੀ, ਸੂਰ ॥

ਉਧੀ ਪਾਉਣਾ (ਟੀ) ਕ੍ਰਿ:—ਅਨਰਥ ਮਚਾਉਣਾ ॥

ਉਫ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਪਰ ਵੱਲ ॥

ਉਰਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀਝ ਨਾਲ ਪਟਫੇਰੇ ਪੱਟ ਫੇਰਦੇ
ਹਨ ॥

ਉੜਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਅੱਖਰ ॥ ਓ ॥

ਓਹਲਾ

ਓ, ਅਵ:—ਓਇ, ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ॥

ਪੜ:—ਉਹ (ਮਰਦ ਤ੍ਰੀਮਤ ਯਾ ਚੀਜ਼)

ਓਇ, ਅਵ:—ਓਹੋ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ॥

ਓਇ ਭੋਇ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ ਬਗੜੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ॥

ਓਂ, ਅਵ:—ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਓਇਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ,
ਰੱਛਿਆ ਕਰਨੀ, ਰੱਖ ਲੈਣਾ, ਠਰ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਓਇਟਾ, ਪੁ:—ਰੱਛਿਆ, ਸਹਾਰਾ, ਬਚਾਉ ॥

ਓਈ, ਪੜ:—ਓਹੀ, ਓਹੋ, ਓਹੀਓ ॥

ਓਏ, ਅਵ:—‘ਓਇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਓਸ, ਪੜ:—ਉਸ ਨੇ, ਉਹ ਨੇ ॥ ਸ:—ਝੋਲ ॥

ਓਸੇ, ਪੜ:—ਉਸੇ, ਉਸ ਨੇ ਹੀ, ਉਹ ਨੇ ਹੀ ॥

ਓਹ, ਪੜ:—ਅਨਰ ਪੁਰਖ ਦਾ ਇਕ ਬਚਨ ॥

ਓਹ ਜਾਣੇ, ਕੁਝ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਜਾਣ ਦਿਓ ॥

ਓਹਦਾ, ਪੁ: }
ਪੜ: } ‘ਉਹਦਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਓਹਨੂੰ, ਪੜ:—ਉਸ ਨੂੰ ॥

ਓਹਲਾ, ਪੁ:—ਪਰਦਾ, ਬਚਾਉ, ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ ॥

ਓਹਲੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਪ ਜਾਣਾ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਓਹਲਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕਾ ਲੈਣਾ, ਸਹਾਰਾ
ਓਹਲਾ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਦੇਣਾ ॥

ਓਹੜ ਪੋਹੜ

ਓਹਲੇ ਛਿਪੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਲੁਕ ਛਿਪ ਕੇ, ਪਰੇਖੇ ॥

ਓਹੜ ਪੋਹੜ, ਪੁ:—ਜਤਨ, ਉਪਾਉ, ਇਲਾਜ, ਦੁਆ
ਦਾਰੂ (ਜੇਹਾ ਹੋ ਸਕੇ)

ਓਹਾ, ਪੜ:—ਉਹ ਹੀ, ਓਹੋ, ਓਹੀਓ ॥

ਓਹੀ, ਪੜ:—ਉਹ ਹੀ, ਓਹੋ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾ,
ਇੱਕ ਥਿਰਛ ਜੇ ਕਾਗੜੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਓਹੀਓ, ਪੜ:—ਓਹੋ ਹੀ ॥

ਓਹੋ, ਪੜ:—ਉਹ ਆਪ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾ ॥

ਓਹੋ ਜੇਹਾ, ਵਿ:—ਜਿਹਾ ਪਹਿਲੇ ਸੀ ਤਿਹਾ, ਪਹਿਲੇ
ਵਰਗਾ ॥

ਓਕ, ਸ:—ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ ਜੇ ਕੋਲ ਜੇਹੀ ਖਾਲੀ
ਥਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ
ਹਨ ॥ ਅੱਧਾ ਝੁੱਕ (ਓਕ ਲਾਉਣੀ = ਹੱਥ ਜਾਂ
ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਤਲੀ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ) ॥

ਓਕੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ
ਨੂੰ ਅਗਾਹਾਂ ਫੈਲਾਉਣਾ ਜਾਂ ਝੁਕਾਉਣਾ, ਲਚਾਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਓਕੜੂ, ਪੁ:—ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ, ਚਿੱਤੜਾਂ ਭਾਰ, ਡੇਕੜ,
ਲਚਾਰੀ ॥

ਓਂਕਾਰ, ਪੁ:—ਓਂ ਅੱਖਰ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਉਂ
(ਅ ਉ ਮ)

ਓਗਰਾ, ਪੁ:—ਚੋਲਾਂ ਦੀ ਗਾੜ੍ਹੀ ਪਿੱਛ ॥

ਓਗਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਤੁਦਾਰ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ
ਉਗਦਾ ਹੈ ॥

ਓਛਾ, ਵਿ:—“ਹੋਛਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਓਦਰਨਾ

ਓੜ, ਪੁ:—ਆਦਰਾਂ, ਚਿੱਝ ॥

ਓੜਲ, ਸ:—ਅੰਦਰਲੇ ਖਾਨੇ, ਪਰਦਾ, ਏਕਾਂਤ ॥

ਓੜੜੀ, ਸ:—ਆਦਰਾਂ ॥

ਓਟ, ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ, ਸਰਣ, ਪਰਦਾ,
ਛਾਉ, ਓਹਲਾ ॥

ਓਠੀ, ਪੁ:—ਉਠਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਓਡ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਘਰ ਘਾਟ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਜੇ ਥਾਂ ਥਾਂ ਢਿਰੇ ॥

ਓਡਾ, ਪੁ: }
ਓਡੀ, ਸ: } ਵਿ:—ਉਸ ਜਿੱਡਾ ਜਾਂ ਜਿੱਡੀ ॥

ਓਡਾ ਕੇਡਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਓਡਾ ਜਾਂ ਓਡੀ ਹੀ, ਨਾਂ
ਓਡੀ ਕੇਡੀ, ਸ: } ਛੋਟਾ ਨਾ ਵੱਡਾ, ਨਾਂ ਛੋਟੀ ਨਾਂ
ਵੱਡੀ ॥

ਓਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਪਹਿਨਣਾ ॥

ਓਵਣੀ, ਸ:—ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਦੀ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ
ਚਾਦਰ ਆਦਿਕ ॥

ਓਢਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਪੋਟੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੇ ਲੱਗਾ
ਹੋਇਆ ਚੰਮ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਓਤਨਾ, ਵਿ:—ਉਠਾਂ, ਉਸ ਜਿੰਨਾ ॥

ਓਥੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਥੇ, ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ, ਉਸ ਜਗਾ
ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ॥

ਓਥੋਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ॥

ਓਦਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਜਾਂ ਬੇੜਾ
ਓਦਰਨਾ } ਹੋਣਾ, ਇਲ ਫੈ ਜਾਣਾ ॥

ਓਦਰਾਉਣਾ

ਓਦਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦਿਲ ਬੋਝਾ ਕਰਨਾ, ਉਦਾਸ
ਕਰਨਾ ॥

ਓਦਰੂ, ਪੁ:-ਉਦਾਸ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਲ ਬੋਝਾ ਹੋ
ਜਾਏ ॥

ਓਦ੍ਰੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ॥

ਓਦ੍ਰੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਤਦੋਂ, ਉਸ ਵੇਲੇ ॥

ਓੱਪਰ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸ ਪਾਸੇ, ਉਤ ਵੱਲ,
ਓੱਤਲ ॥

ਓੱਪਰਲਾ, ਵਿ:-ਉਸ ਪਾਸੇ ਦਾ, ਓੱਤਲ ਦਾ ॥

ਓੱਪਰੋਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸ ਪਾਸਿਓਂ, ਓੱਤਲੋਂ ॥

ਓਨ, ਪੜ:-ਉਸ ਨੇ, ਓਹ ਨੇ ॥

ਓਨਾ, ਪੁ:- } ਉੱਨਾ, ਉਸ ਜਿੰਨਾ, ਉਤਨਾ, ਉਸ
ਓਨੀ, ਸ:- } ਜਿੰਨੀ, ਉਤਨੀ ॥

ਓਨਾ ਕਿੰਨਾ, ਪੁ:- } ਵਿ:-ਓਨਾਂ ਜਾਂ ਓਨੀਂ ਹੀ,
ਓਨੀ ਕਿੰਨੀ, ਸ:- } ਨਾ ਘੱਟ ਨਾ ਵੱਧ ॥

ਓਪਰਾ, ਵਿ:-ਪਰਦੇਸੀ, ਪਖਲਾ, ਪਰਾਇਆ ॥

ਓਪਰਾਹਟਾ, ਅਵ:-ਉੱਪਰ, ਉੱਤੇ ॥

ਓਪਲਾ, ਪੁ:-ਸੁੱਕੇ ਗੱਹੇ (ਬਾਲਣ ਵਾਸਤੇ) ॥

ਓਬਲ, ਪੁ:-“ਓਗਲਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਓਬਾਰਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਖੰਭੇਰੂ ਜਿਸ ਦੇ ਖਰਾਂ ਨੂੰ
ਕਲਗੀ ਵਾਕਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਓਡੜ, ਵਿ:-ਨਾ ਵਾਕਵ, ਅਣਜਾਨ, ਭੋਲਾ ॥

ਓਮ, ਪੁ:-ਅਖਰ ਓ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਹੈ ॥

ਓਡੂ ਬਹੇਡੂ

ਓਮਾਹੜਾ, ਪੁ:-ਇਸ਼ਕ ਹੋਣਾ, ਪ੍ਰੀਤ ਲੱਗਣਾ ॥

ਓਮੀ, ਪੁ:-ਉੱਸੀ, ਅਣਪੜ੍ਹ ਆਦਮੀ ॥

ਓਰ, ਸ:-ਵੱਲ, ਪਾਸਾ, ਤਰਫ਼ ॥

ਓਲ, ਸ:-ਜਾਮਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ ॥

ਓਲਾ, ਪੁ:-ਗੜ੍ਹਾ, ਖੰਡ ਦਾ ਗੋਲਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਘੋਲ ਕੇ
ਸਰਬਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਮਠਿਆਈ ॥

ਓਲ੍ਹਾ, ਪੁ:-“ਓਗਲਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਓਲ੍ਹਾ ਚੋਲ੍ਹਾ, ਪੁ:-ਲੁਕਾਉ, ਛਪਾਉ, ਚਲੇ ਹੋ ਕੇ
ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇਖੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਚੰਗੇ ਚੌਸੇ ਬਣਾ-
ਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਓਲ੍ਹਾ, ਪੁ:-ਵਗਦੇ ਖੂਹ ਦੀ ਧਾਰ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ,
ਚਬੱਚਾ ॥

ਓਵੇਂ } ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਓੱਕਰ, ਝੱਟ ਪੱਟ,
ਓਵੇਂ } ਬਥੇਦੇ ਹੀ ॥

ਓਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਜਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਸੀ ਓਵੇਂ ॥

ਓੜਕ, ਪੁ:- (ਸ:) ਅੰਤ, ਛੇਕੜ ॥

ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅੰਤ ਨੂੰ, ਛੇਕੜ, ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ,
ਤਾਂ ਥੀ, ਛੇਰ ਥੀ ॥

ਓੜਕ ਹੋ ਜਾਣੀ (ਹੋਣੀ), ਕ੍ਰਿ:-ਅੰਤ ਹੋਣੀ,
ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਚੋਟ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਓੜਕ ਛੋਹਾ ਵਿ:-ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਨਾ
ਹੋਵੇ ॥

ਓਡੂ ਬਹੇਡੂ, ਪੁ:-ਹੁਮਾਇਤੀ, ਸਹਾਈ, ਅੱਖੇ ਵੇਲੇ
ਮਦਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅ

ਅਸਟ ਭੁਜੀ

ਅ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅੱਖਰ, ਐੜਾ ॥

ਅਉਤਾਰ, ਪੁ:—ਅਵਤਾਰ, ਉਤਾਰ, ਉਤਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ, ਈਸ਼ੁਰ ਜਾਂ ਦੇਵਤਾ ਜੋ ਸਰੀਰ ਧਾਰ ਕੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪਰਗਟ ਹੋਵੇ (ਹਿੰਦੂ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਆਦਿਕ ਦਸ ਅਉਤਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ) —ਧਰਮਾਤਮਾ ਆਦਮੀ, ਵੱਡਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਆਦਮੀ ॥
ਦੁਸਾਰ, ਲੜਾਕਾ, ਭੈੜਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਉਤਾਰੀ, ਵਿ:—ਅਉਤਾਰ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਉਤਾਰੀ ਜੀ, ਪੁ:—ਧਰਮਾਤਮਾ, ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਅਊਟ, ਵਿ:—ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਜੀ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇ ॥ (ਹੇਠਾ, ਕਰਨਾ)

ਅਇੜਾ, ਪੁ:—“ਐੜਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਅਈ, ਅਵ:—ਪਸਾਰ ਜਾਂ ਦੁਰਕਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਦੁਖ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਹਾਇ, ਉਈ ॥

ਅਈਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—‘ਐਈਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਸੈਸਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਸਾ, ਚਿੰਗਾ,
ਅਸਾਂਸਾ } ਵਿਕਰ ਜਾਂ ਫਰ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਅੰਸ, ਸ:—ਹਿੱਸਾ, ਭਾਗ, ਟੋਟਾ, ਹੱਕ, ਸਤ, ਬਟਾ, ਉਲਾਦ, ਸੰਗਤ ॥

ਅਸਕ, ਪੁ:—ਇਸ਼ਕ, ਪ੍ਰੇਮ, ਪ੍ਰੀਤ, ਪਿਆਰ, ਬਹੁਤ ਮਹੱਬਤ ॥

ਅਸਕ ਪੇਚਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਅਸਕਤ, ਸ:—ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਅਸਮਰਥ, ਨਾਤਾਕਤੀ ॥

ਅਸਕਤ, ਵਿ:—ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੁਸ਼ਤਾਕ, ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਮਗਨ ॥

ਅਸਕਤਣ, ਸ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੀਸਤ, ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਮੁਸਤ ॥

ਅਸਕਤੀ, ਪੁ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਮੁਸਤ, ਆਲਸੀ ਆਦਮੀ ॥

ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਿਰਬਲ, ਨਮਰਦ ॥

ਅਸਕਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਕਸਰ, ਬਾਹਲਾ, ਬਹੁਤ ਵਾਰ, ਕਈ ਵਾਰ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਕਈ ॥

ਅਸਕੂਲ, ਪੁ:—ਸਕੂਲ, ਮਦਰਸਾ, ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ॥

ਅਸਕੇ } ਅਵ:—ਬੱਲ, ਵਾਹ ਵਾਹ,
ਅਸਕੇ ਓਏ } ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ ॥

ਅਸੰਖ, ਵਿ:—ਅਣਗਿਣਤ, ਅਨੇਕ ॥

ਅਸੰਗ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਸੰਗੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਕੱਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਗ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਲੰਜ, ਬੇਸ਼ਰਮ, ਬੇ ਪੜਕ, ਅਸੀਸਾ ॥

ਅਸਰੀਧ, ਸ:—ਇਕ ਬੂਟੀ, ਇਕ ਦੁਆਈ, ॥

ਅਸੰਗ } ਪੁ:—ਖੋਟੀ ਸੰਗਤ, ਬੁਰੀ ਸੁਹਬਤ ॥
ਅਸੰਗਤ } ਸ:—ਮੰਦੇ ਸਾਥੀ ॥

ਅਸਟੰਟ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਬੱਲੇ ਛੋਟਾ ਅਫ਼ਸਰ ॥

ਅਸਟਪਦੀ, ਸ:—ਅੱਠਾਂ ਪਦਾਂ ਵਾਲਾ ਛੰਦ ॥

ਅਸਟ ਭੁਜੀ, ਸ:—ਅੱਠਾਂ ਬਾਹਵਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇਵੀ ॥

ਅਸਟਮ ਪਸ਼ਟਮ

ਅਸਟਮ ਪਸ਼ਟਮ, ਪੁ:—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਦੀਆਂ
ਗੱਪਾਂ, ਚੰਗੀਆਂ ਮੰਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਬਕਵਾਦ
ਫੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ॥

ਅਸਟਮੀ, ਸ:—ਅੱਠਵੀਂ ਬਿੱਤ, ਅੱਠੇ । ਜਨਮ
ਅਸਟਮੀ-ਉਹ ਅਸਟਮੀ ਜਦੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ । ਭਾਈ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਪੱਖ ਦੀ ਅੱਠੇ ॥

ਅਸਟਾ } ਵਿ:—ਬੇਤਰਸ, ਬੇਰੋਹਮ, ਨਿਰਦਾਸੀ,
ਅਸਠਾ } ਸਖਤ, ਕਠੌਰ ॥

ਅਸਟਾਈ, ਸ:—ਬੇਰੋਹਮੀ, ਬੇਤਰਸੀ, ਸਖਤੀ ॥

ਅਸਟਾਮ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼,
ਟਿਕਟ ॥

ਅਸਟੀਸ਼ਨ } ਪੁ:—ਰੇਲ ਘਰ, ਸਟੇਸ਼ਨ, ਟੇਸ਼ਨ ॥
ਅਸਟੇਸ਼ਨ }

ਅਸਤ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਦੀਆਂ ਸਜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਹੱਡੀਆਂ ਜਾਂ ਸੁਆਹ, ਸੁਰਜ ਦਾ ਝੁਬਲਾਂ,
ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ, ਪੱਛਮ ਦਾ ਪਾਸਾ ॥

ਅਸਤ ਅਸਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਗਤ ਭਾਗਤ
ਕਰਨੀ, ਖੇਰਲ ਕਰਨੀ, ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਪੁੱਛਣੀ ॥

ਅਸਤ ਬੇ ਅਸਤ ਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਵਾਦ
ਕਰਨਾ, ਅਥਾ ਤਥਾ ਬਕਣਾ ॥

ਅਸਤ, ਪੁ:—ਸੂਠ, ਕੁੜ, ਸੂਠੀ ਗੱਲ, ਬੱਟ, ਛੁੱਲ,
ਅਪਰਮ, ਸੂਠੀ ਦੁਨੀਆਂ ॥

ਅਸਤ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਝੁਬਨਾ, ਅਲੱਪ ਹੋਣਾ,
ਅਸਤਣਾ } ਛਿਪਣਾ ॥

ਅਸਤੁਤ

ਅਸਤੁ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਅੱਗ ਦੇ ਤਮਾਸ਼ੇ ਵਿਖਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਅਸਤੁ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਅੱਗ ਦੀ ਖੇਡ, ਅੱਗ ਦੇ
ਤਮਾਸ਼ੇ, ਅਨਾਰ, ਮਤਾਬੀ, ਟੋਟਕਾ ਆਦਿਕ
ਸੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ (ਅਸਤੁਬਾਜੀ
ਚਲਾਉਣੀ) ॥

ਅਸਤੁਰ, ਪੁ:—ਅੰਦਰਸ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ ॥

ਬੱਚਰ, ਸ਼ਗਰਤੀ ਆਦਮੀ ॥

ਅਸਤੁਰ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਪਲਸਤਰ ਕਰਨਾ, ਪਲਸਤਰ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਅਸਤੁਰ ਬਸਤੁਰ, ਪੁ:—ਕਈ ਭਾਂਤ ਦੇ ਕਪੜੇ,
ਅਨੇਕ ਭਾਂਤ ਦਾ ਸ਼ੁਕਾ ਮਾਲ ॥

ਅਸਤਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਿਰ ਜਾਣਾ, ਅਟਕ
ਅਸਤਾ ਜਾਣਾ } ਜਾਣਾ, ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ,
ਚੁਪ ਕੀਤੇ ਖਲੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅਸਤਾਵਜਾ } ਪੁ:—ਟੁਟੀ ਵਾਲਾ ਗੜਵਾ, ਲੋਟਾ
ਅਸਤਾਵਾ } (ਨਮਾਜੀਆਂ ਦਾ) ॥

ਅਸਤਿਆ, ਵਿ:—ਬੁੱਥਿਆ, ਅਲੱਪ ਹੋਇਆ २ ॥

ਅਸਤੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ:) ਮੁਰਦੇ ਦੀਆਂ ਸਜੀਆਂ
ਹੱਡੀਆਂ ॥

ਅਸਤੀਕ, ਪੁ:—ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ, ਇਕ ਰਿਖੀ ॥

ਅਸਤੀਨ, ਸ:—ਬਾਹੁਲੀ (ਸ਼ੰਕੀ ਆਦਿਕ ਦੀ) ॥

ਅਸਤੀਫਾ, ਪੁ:—ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਦੀ ਅਰਜੀ ॥

ਅਸਤੁਤ, ਸ:—ਉਸਤਤ, ਵਡਿਆਈ ।

ਅਸੰਤੋਖ

ਅਸੰਤੋਖ, ਪੁ:—ਸੰਤੋਖ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਬੇਸਬਰੀ,
ਲਾਲਚ, ਲੋਭ ॥

ਅਸੰਤੋਖਣ, ਸ:—ਸੰਤੋਖ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ,
ਮਰ੍ਹੇ ਮਰ੍ਹੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਬੇ ਸਬਰ, ਦੁਖੀ ॥

ਅਸੰਤੋਖੀ, ਪੁ:—ਸੰਤੋਖ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ,
ਬੇ ਸਬਰ, ਦੁਖੀ ਮਰਦ ॥

ਅਸੰਤੋਖੀਆ, ਪੁ:—“ਅਸੰਤੋਖੀ” ਵੇਖੋ ॥

ਅਸਤੋਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਉਸਤਤ ਜਾਂ ਵਡਿਆਈ ਦੇ
ਸਲੋਕ ॥

ਅਸਥਰ } ਵਿ:—“ਅਸਥਿਰ” ਵੇਖੋ ॥
ਅਸਥਾਵਰ }

ਅਸਥਾਨ, ਪੁ:—ਥਾਂ, ਜਗਾ, ਘਰ, ਬੈਠਕ, ਡੇਰਾ,
ਮਕਾਨ, ਮੰਦਰ, ਆਸ਼ਰਮ ॥

ਅਸਥਾਪਨ, ਪੁ:—ਠਹਾਉਣ, ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਅਟਕਾ-
ਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਠਹਾਉਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ,
ਰੱਖਣਾ, ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ, ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਮੂਰਤ
ਰੱਖਣੀ ॥

ਅਸਥਾਵਰ, ਵਿ:—“ਅਸਥਿਰ” ਵੇਖੋ ॥

ਅਸਥਿਰ, ਵਿ:—ਥਿਰ, ਪਕਾ, ਖੜਾ ਹੋਇਆ, ਨ
ਹਿੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਕਾਇਮ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ, ਨਾਸ ਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਸਿਥਤ, ਵਿ:—ਠਹਿਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਕਾਇਮ
ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ॥

ਅਸਥਲ, ਵਿ:—ਵੱਡਾ, ਮੋਟਾ, ਭਾਰਾ ॥

ਅਸਥਾਬ

ਅਸ਼ਨਾ, ਪੁ:— } ਮਰ੍ਹਾ, ਯਾਰ, ਵਾਕਫ਼, ਆਸ਼ਕ
ਸ:— } ਧਗੜਾ, ਕੋਈ ਮਰਦ ਜੋ ਕਿਸੇ
          } ਭੀਵੀਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
          } ਕੋਈ ਭੀਵੀਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਨਾਲ ਰਲੀ
          } ਹੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਵਿ:—ਵਾਕਫ਼, ਜਾਣੂ ॥

ਅਸ਼ਨਾਈ, ਸ:—ਵਾਕਫ਼ੀ, ਦੋਸਤੀ, ਯਗਨਾ, ਸਾਂਝ,
ਜਾਲ ਪਛਾਣ ॥

ਅਸ਼ਨਾਨ, ਪੁ:—ਨ੍ਹਾਉਣਾ ਹੋਣਾ, ਪਿੰਡੇ ਪੁਰ ਪਾਨੀ
ਧਾਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਣਾ, ਗੁਸ਼ਲ ॥

ਗੰਗਾ ਅਸ਼ਨਾਨ, ਪੁ:—ਗੰਗਾ ਵਿੱਚ ਨ੍ਹਾਉਣਾ ॥
(ਪੁੰਨ ਸਮਝਕੇ)

ਪੰਜ ਅਸ਼ਨਾਨਾ ਪੁ:— } ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਹੱਥ ਪੈਰ
ਪੰਜ ਅਸ਼ਨਾਨੀ ਸ:— } ਧੋ ਲੈਣੇ ॥

ਅਸ਼ਨਾਨਣ, ਸ:—ਨਿੱਤ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ-
ਭੀਮਤ। ਪੁੰਨ ਖੱਟਣ ਲਈ ਜਾਂ ਪਾਪ ਦੂਰ
ਕਰਨ ਲਈ ਨ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ॥

ਅਸ਼ਨਾਨੀ, ਪੁ:—ਨਿੱਤ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਆਦਮੀ, ਪਾਪ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਪੁੰਨ ਖੱਟਣ
ਲਈ ਨ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ॥

ਅਸਪਾਤ, ਪੁ:—ਚੋਗਾਂ, ਸੁੱਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਲੋਹਾ।
ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਚੁਲਾਦ ॥

ਅਸਪਾਤੀ, ਵਿ:—ਚੋਗੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਅਸਬਰਗ, ਪੁ:—‘ਆਸ’ ਰੁਖ ਦਾ ਪੱਤਾ ॥

ਅਸਬਾਬ, ਪੁ:—ਮਾਲ ਮਤਾ, ਲੀੜਾ ਲੱਤਾ, ਦੁਮ
ਵੱਲਾ, ਘਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ॥

ਅਸੰਭਵ

ਅਸੰਭਵ, ਵਿ:—ਅਨੁਹੇਤੀ, ਅਚਰਜ, ਅਨੋਖਾ ਜੋ
ਅਕਲ ਵਿਚ ਨਾ ਆਵੇ ॥

ਅਸਮਝ, ਵਿ:—ਥੋ ਅਕਲ, ਥੋ ਸਮਝ, ਮੁਰਖ ॥

ਅਸਮਰਥ } ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਿਰਬਲ, ਨਮਰਦ
ਅਸਮਰਥੀ } ਨਤਾਕਤ, ਨਲੋਕ ।

ਅਸਮਰਥਨ, ਸ:— } ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਤਾਕਤ ਤੀਵੀਂ
ਅਸਮਰਥੀ, ਪੁ:— } ਯਾ ਮਰਦ ॥

ਅਸਮਾਨ, ਪੁ:—ਅਕਾਸ, ਅਗਾਸ, ਅੰਬਰ ॥

ਅਸਮਾਨ ਥੋਂ ਡਿੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਬਰੋਂ ਧਰਤੀ
ਉੱਤੇ ਡਿਗਣਾ, ਬੇਦਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਣਾ, ਨਲੋਕ ਸਮਝੇ
ਜਾਣਾ, ਨਿਰਾਦਾਰੀ ਹੋਣੀ, ਚੌਲੇ ਹੋਣਾ ॥

ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਤਾਰੇ ਤੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਕਾਜ
ਵਿਚ ਬੜੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਜਾਂ ਚਲਾਕ ਹੋਣਾ,
ਉਸਤਾਦੀ ਕਰਨਾ ॥

ਅਸਮਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ
ਹੋਣਾ, ਬੜਾ ਯਾ ਬਲਵਾਨ ਜਾਪਣਾ ॥

ਅਸਮਾਨੀ, ਵਿ:—ਅਸਮਾਨ ਵਾਲਾ, ਸੁਰਗ ਵਾਲਾ,
ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਅਸਮਾਨੀ ਖੂਹ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਖੂਹ ਦੀ ਮਾਹਲ ਤੇ
ਟਿੰਗਾਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀਆਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਅਸਮਾਨੀ ਗੋਲਾ, ਪੁ:—ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਆਈ ਹੋਈ
ਬਿਪਤਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ॥
ਬਦਮਾਸ਼ ਆਦਮੀ ॥

ਅਸਮਾਨੋਂ ਡਿੱਗੀ ਫੂ ਫੜਿੱਚੀ, ਵਿ:—ਵੇਰੇ ਦਰਜੇ
ਤੋਂ ਡਿਗਕੇ ਜੋ ਠੀਵੇ ਤੇ ਆਵੇ ॥

ਅਸਲਾ

ਅਸਮੇਧ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋੜੇ ਦੀ
ਬਲੀ ਹੋਵੇ ਹਨ। ਇਹ ਜੰਗ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਜੰਗ
ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਕਰਦੇ ਸਨ ॥

ਅਸਯਾ, ਵਿ:—ਆਪੇ ਉੱਗਿਆ ਹੋਇਆ (ਬੂਟਾ) ॥

ਅਸਰ, ਪੁ:—ਅਸੁਰ, ਰਾਖਸ, ਦੈਂਤ, ਨਿਸ਼ਾਨ,
ਗੁਣ, ਫਲ, ਨਤੀਜਾ ॥

ਅਸਰ ਪਸਰ, ਵਿ:—ਬਿਅਰਥ, ਭੁਫ, ਨਕਾਰਾ,
ਨਿਕੰਮਾ ॥

ਅੱਸਰ, ਪੁ:—ਯਾ ਸ:—ਜੁਆਨ। ਆਪ ਹੁਦਾਰਾ(ਰੀ)

ਅਸਰਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਤੇ ਸ਼ਰਫ ਜਾਂ
ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ, ਨਿਰਾਸਰਾ ॥

ਅਸਰਾਰ, ਪੁ:—ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਉੱਚੀ ਕੁਲ ਦਾ ਜਾਂ
ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ਦਾ ਆਦਮੀ ॥

ਵਿ:—ਕੁਲੀਨ, ਕੁਲ ਵੰਤ, ਸਰੋਸਟ, ਇੱਜਤ
ਵਾਲਾ, ਖਰਗਾਪੀ, ਨੇਕ, ਭਲਾ, ਸੀਲਵਾਨ,
ਗਾਰੀਬ, ਹਲੀਮ, ਭੋਲਾ ॥

ਅਸਰਾਰਤੋਂ, ਸ:—ਭਲਿਆਈ, ਨੇਕੀ, ਭਲਮਨਸਉ,
ਇੱਜਤ, ਮਾਨ, ਸ਼ੀਲ, ਗਾਰੀਬੀ, ਹਲੀਮੀ ॥

ਅਸਰਾਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸੱਪ, ਮਗਰ
ਮੱਛ ॥

ਅਸਲ, ਵਿ:—ਠੀਕ ਠੀਕ, ਸੱਚਾ, ਖੋਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾ
ਖਰਾ, ਸਾਫ਼ ॥

ਪੁ:—ਜੜ, ਮੂਲ, ਉਹ ਰਕਮ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਬਿਆਜ ਪਏ, ਸਚਿਆਈ ॥

ਅਸਲਾ, ਵਿ:—ਅਸਲ ਦਾ, ਖਰਾ ॥

ਅਸਲੀ

ਅਸਲੀ, ਵਿ:—ਠੀਕ, ਸੱਚਾ, ਖੋਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾ, ਖਰਾ ਮੁੱਢ ਦਾ, ਨਖਾਲਸਾ ॥

ਅਸਲੇ ਮਸਲੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ:)—ਫਿਲ ਮੱਠ, ਆਲੇ ਟੋਲੇ (ਕਰਨਾ) ॥

ਅਸਲੇਟ (ਅਸਲੇਟੀ), ਵੇਖੋ ਅਲਸੇਟ ਅਤੇ ਅਲਸੇਟੀ ॥

ਅਸਲੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਸਲ ਵਿਚ, ਅਸਲ ਤੋਂ ॥

ਅਸਵਾਰ, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਸਵਾਰੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ, ਘੁੜ ਚੜ੍ਹਾ, ਨਸ਼ਾ ਪੀਕੇ ਮਸਤ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਪੁ:—ਸਵਾਰੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ, ਘੁੜ ਚੜ੍ਹਾ ਸਿਪਾਹੀ, ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਅਸਵਾਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਮਸਤ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਚੌਰ ਪਾਉਣਾ ॥

ਅਸਵਾਰੀ, ਪੁ:—ਗੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ, ਦਰ-ਬਾਰ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ॥

ਅਸਵਾਰੀ, ਸ:—ਸਵਾਰੀ, ਕੋਈ ਜਨੌਰ ਜਾਂ ਗੱਡੀ ਬੱਘੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਕਈ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਏ ਥਾਂ ਜਾਏ ਜਿਹਾ ਕਿ ਘੋੜਾ, ਹਾਥੀ, ਉੱਠ, ਯੱਕਾ, ਫਮ ਫਮ, ਬੱਘੀ ਆਦਿਕ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰਗਮ ਜਾਂ ਸੁਰ ॥

ਅਸੀਂ, ਪੜ:—‘ਮੈਂ’ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ॥

ਅਸਾਉਰੀ, ਸ:—ਆਸਾਵਰੀ, ਸਵੇਰ ਦੀ ਰਾਗਣੀ ਆਸਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦੀ ॥

ਅਸਾਸ, ਪੁ:—ਘਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ, ਮਾਲ ਮਤਾ ਅਸਥਾਵਰ ॥

ਅਸਿੱਧ

ਅਸਾਕ, ਪੁ: ਯਾ ਸ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਕਾਦਾਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਾਕ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅਸਾਖ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੀ ਸਾਖ ਯਾ ਜਿਸਦਾ ਵਿਸਾਹ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਬੇ ਈਮਾਨ, ਖੋਟਾ ॥
ਸ:—ਬੇ ਈਮਾਨ ॥

ਅਸਾਡਾ, ਪੜ:—‘ਸਾਡਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਸਾਣ, ਵਿ:—ਸੋਖਾ, ਸੁਖਾਲਾ, ਸਹਿਜੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਸਾਧ, ਵਿ:—ਅਪਵਿਤ੍ਰ, ਖੋਟੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ, ਚੋਟਾ, ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ, ਨਾ ਨਜ਼ਿ-ਠਿਆ ਹੋਇਆ, ਅਲਹੋਲਾ, ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਆਵੇ। ਭਾਵਾ ਮਾਦਾ, ਜਿਸਦਾ ਇਲਾਜ ਨ ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਅਸਾਨ, ਪੁ:—ਉਪਕਾਰ, ਭਲਿਆਈ, ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੋ ਨੇਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ॥

ਅਸਾਨੀ, ਸ:—ਸੁਖਾਲ, ਸੌਖ ॥

ਅਸਾਨੂੰ, ਪੜ:—ਸਾਨੂੰ, ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਰਖ : ਕਰਮ ਕਾਰਕ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ ॥

ਅਸਾਮੀ, ਪੁ: ਯਾ ਸ:—‘ਸਾਮੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਸਾਰ, ਵਿ:—ਅਠਸਾਰ, ਮੁਜਬ : ਕੱਚਾ, ਫੋਕਾ, ਬਿਆਰਬ, ਨਾਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥
ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਫੰਧ ਦੀ ਚੁੜਾਈ ॥

ਅਸਾਵਰੀ, ਸ:—ਅਸਾਉਰੀ, ਇਕ ਸਵੇਰ ਦੀ ਰਾਗਣੀ ॥

ਅਸਿੱਧ, ਵਿ:—ਪੂਰਾ ਨ ਹੋਇਆ ੨, ਡਿਆਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ੨, ਅਪੂਰਾ, ਝੁਠਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਕਾਰਾ ॥

ਅੱਸੀ

ਅੱਸੀ, ਸਃ—ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਆਇਕ ਦਾ ਤ੍ਰਿਖਾ ਕੰਢਾ ॥

ਅੱਸੀ, ਪੜ੍ਹਃ—ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਰਖ ਦਾ ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਆਪੀ ॥

ਅੱਸੀਆ } ਪੁ—ਅੱਸੀਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ॥
ਅੱਸੀਹ

ਅੱਸੀਸ } ਸਃ—ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਣਾ,
ਅੱਸੀਸੜੀ } ਅਸੀਰਬਾਦ, ਦੁਆ ॥

ਅਸੀਰਬਾਦ, ਸਃ—ਅਸੀਸ, ਦੁਆ ॥

ਅਸੀਲ, ਵਿਃ—ਕੁਲਵੰਤ, ਸਰੋਸਟ, ਅਸਲ ਦਾ, ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਹਲੀਮ, ਨਿਕ, ਬੜੇ ਜਿਹਾਰੇ ਵਾਲਾ, ਨਾ ਮੱਛਰਨ ਵਾਲਾ (ਜਿਹਾਕਿ ਅਸੀਲ ਮੁੰਗਾ ਜਾਂ ਅਸੀਲ ਘੋੜਾ) ॥

ਅੱਸੀਵਾਂ } ਵਿਃ—ਅੱਸੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਅਸੀਮਾਂ } ਵਾਲਾ ॥

ਅਸੁਆਰ, ਪੁਃ—“ਅਸਵਾਰ” ਵੇਖੋ ॥

ਅਸੁਆਰੀ, ਸਃ—“ਅਸਵਾਰੀ” ਵੇਖੋ ॥

ਅਸੁੱਧ, ਵਿਃ—ਮੈਲਾ, ਅਪਵਿਤ੍ਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਹੋਵੇ ॥

ਅਸੁਭ, ਵਿਃ—ਭੇੜਾ, ਬੁਰਾ, ਖੋਟੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ, ਨਹਿਸ, ਬੁਰੇ ਸ਼ਗਲ ਵਾਲਾ ॥

ਅੱਸੁ, ਪੁਃ—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸਾਲ ਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਅਸੂਝ, ਵਿਃ—ਨਾ ਇਸ਼ਟ ਵਾਲਾ, ਮੁਰਖ, ਅਗਿਆਨੀ, ਅਨਿਆ ॥

ਅਸੂਲ, ਪੁਃ—ਨੌਮ, ਕੈਦਾ, ਰੀਤ, ਮਤ ॥

ਅਹਬੁ

ਅਸੋਸੀ ਏਸ਼ਨ, ਪੁ—ਸਭਾ, ਮੰਡਲੀ, ਇਕੱਠ ॥

ਅਸੋਗ, ਸਃ—ਅਗਮ, ਸਾਂਤਿ, ਸੌਖ, ਮੌਜ, ਸੁਖ, ਅਨੰਦ, ਪਰਸੰਨਤਾ ॥

ਅਸੋਗੀ, ਵਿਃ—ਸੌਖਾ, ਮੌਜੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਲੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰਸੰਨ ॥

ਅਸੋਚ, ਵਿਃ—ਜੋ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਵੇ, ਜੋ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਖਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰੇ ॥

ਅਸੋਚੀ, ਵਿਃ—ਜੋ ਖਰਵਾਹ, ਮੌਜੀ, ਸਦਾ ਪਰਸੰਨ, ਚੇ ਗਰਜ ॥

ਅਸੋਭਾ, ਸਃ—ਅਪਜਸ, ਬਦਨਾਮੀ, ਭੈੜੀ ਸ਼ਕਲ, ਕੇੜਾ ਪਨ ॥

ਅਹ, ਪੜ੍ਹਃ—ਇਹ (ਸਾਮ੍ਹਲੇ ਇੱਸ਼ਟ ਵਾਲੀ ਜੋ ਵਾਸਤੇ ਬੋਲੀਦਾ ਹੈ) ॥

ਅਹੰਕਾਰ, ਪੁਃ—ਹੰਕਾਰ, ਗੁਮਾਨ, ਆਕੜ, ਹਉਮੈ, ਅਭਮਾਨ, ਗਰਬ, ਖੁਦੀ ॥

ਅਹੰਕਾਰੀ, ਪੁਃ—ਹੰਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਆਕੜਬਾਜ਼, ਅਭਮਾਨੀ ॥

ਅਹੰਤਾ, ਸਃ—“ਅਹੰਕਾਰ” ਵੇਖੋ ॥

ਅਹਦ, ਪੁਃ—ਇਕਰਾਰ, ਹੁਕਮ, ਸਮਾ, ਬਮਾਨਾ ॥

ਅਹਦ ਨਾਮੀ, ਪੁਃ—ਗਮਿਆਂ ਜਾਂ ਪਾਸ਼ਬਾਹੀ ਦਾ ਕਰਾਰਨਾਮਾ ॥

ਅਹਬੁ, ਪੁਃ—ਤੱਤੀ ਰੋਤ ਵਿਚ ਬੋਝੇ ੨ ਭੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਿੱਟੇ (ਮਕਈ ਆਇਕਾਂ ਦੇ) ॥

ਅਹਬੁਕਰਨਾ

ਅਹਬੁ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਤ ਵਿਚ ਸਿੱਟੇ ਕੁਝ ਕੁਝ
ਭੰਨਣਾ ॥

ਅਹਲਕ, ਪੁ:—ਸੁਸਤੀ, ਆਲਸ, ਗਾਢਲੀ ॥

ਅਹਲਕਣ, ਸਾ:—ਸੁਸਤ ਤੀਮਤ, ਆਲਸਣ ॥

ਅਹਲਕਾਰ, ਪੁ:—ਹਾਕਮ, ਅਫ਼ਸਰ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ
ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ॥

ਅਹਲਕੀ, ਪੁ:—ਸੁਸਤ ਮਰਦ, ਆਲਸੀ ॥

ਅਹਾਂ, ਅਵ:—ਨਾ, ਨਹੀਂ, ਮੁਲੋਂ ਨਾ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ,
ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ॥

ਅਹਾ ਅਹਾ } ਅਵ:—ਬੱਲੇ, ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੇ, ਅਸ਼ਕੇ,
ਅਹਾਹਾ } ਵਾਹ ਵਾਹ ॥

ਅਹਾ ਜਿਹਾ, ਪੜ:—ਅਜੇਹਾ, ਏਹੇ ਜਿਹਾ ॥

ਅਹਾਰ, ਪੁ:—ਭੋਜਨ, ਖੁਰਾਕ, ਰਸਤ, ਰਿਸਕ ॥

ਅਹਾਰੀ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਏਕ ਅਹਾਰੀ, ਪੁ:—ਅੱਠਾਂ ਪਹਿਰੀ ਇੱਕ ਵਾਰ
ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਹਿ, ਪੁ:—ਸੱਪ ॥

ਅਹਿਆ ਤਹਿਆ, ਅਵ:—ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ॥

ਅਹਿਣ, ਸਾ:—ਠੰਡ, ਸਰਦੀ, ਕੱਕਰ, ਬਰਫ਼, ਛੱਟੇ
ਛੱਟੇ ਗੱਡੇ, ਦਿੱਤੀ, ਮੱਕੜੀ ॥

ਅਹਿਮ, ਪੁ:—ਹੋਸਲਾ, ਹਿੰਮਤ ॥

ਅਹਿਮਕ, ਵਿ: ਯਾ ਪੁ:—ਮੁਰਖ, ਥੋ ਸਮਝੀ ॥

ਅਹਿਮਕਤਾਈ ਸਾ: } ਮੁਰਖਤਾਈ, ਥੋ ਅਕਲੀ,
ਅਹਿਮਕਪੁਣਾ ਪੁ: } ਥੋ ਸਮਝੀ ॥

ਅਕਹੱਤਰਵਾਂ

ਅਹਿਮਕਾਈ, ਸਾ:—ਮੁਰਖਤਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕੰਮ
ਥੋ ਸਮਝੀ ॥

ਅਹਿਰਣ, ਸਾ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਚੋਰਸ
ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲੋਹਾ ਆਇਕ ਧਾਤਾਂ
ਨੂੰ ਰੱਖਕੇ ਹਰੋੜੇ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਹਿਲ ਜੁਆਨੀ, ਸਾ:—ਭਾਰੀ ਜੁਆਨੀ, ਜਿਸ
ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜੋਰ ਹੋਵੇ ॥

ਅਹੁ, ਪੜ:—ਉਹ ॥

ਅਹੁਤੀ, ਸਾ:—ਘੋਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਗੀ ਜੋ ਅਗਲ
ਏਉਤਾ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗ ਵਿਚ ਪਾਈ
ਜਾਵੇ ॥

ਅੱਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁੱਧ ਵਰਗਾ ਕੋੜਾ
ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੋੜਲੇ ਬਣਾਂ ਵਿਚ
ਬਹੁਤ ਉਗਦਾ ਹੈ ॥

ਵਿ:—ਅੱਕ ਵਰਗਾ, ਕੋੜਾ ॥

ਅੱਕ ਚੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਅਕਸ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ, ਛਾਪਾ, ਉਲਟ, ਨਕਲ,
ਉਤਾਰਾ ॥

ਅੱਕਸ, ਪੁ:—“ਅੱਗਸ” ਵੇਖੋ ॥

ਅਕਸਮਾਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਚਾਨਚੱਕ, ਅਚਲਚੇਤ ॥

ਅਕਸਰ, ਵਿ: ਯਾ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ,
ਕਈ, ਬਹੁਤ ਵਾਰ, ਬਾਹਲਾ, ਅਸਕਰ ॥

ਅਕਸੀ ਤਸਵੀਰ, ਸਾ:—ਅਕਸ ਲੈ ਕੇ ਉਤਾਰੀ
ਹੋਈ ਮੁਰਤ, ਛੱਟੇ ॥

ਅਕਹੱਤਰ, ਵਿ:—ਇਕ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ॥

ਅਕਹੱਤਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਇਕਹੱਤਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਹਰਾ

ਅਕਹਰਾ } ਵਿ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਤੈਦ ਵਾਲਾ,
ਅਕਹਰੀ } ਇਕੱਲਾ, ਹਲਕਾ ॥

ਅਕਹਿਰਾ } ਵਿ:—'ਅਕਹਰਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਅਕਹਿਰੀ }

ਅੱਕ ਟਿੱਡਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਾਵਾ ਮੱਕੜ ॥

ਅਕੱਠ, ਪੁ:—'ਇਕੱਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਕੱਠ, ਵਿ:—'ਇਕੱਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤੀਕ ਆਉਣਾ, ਖਿੜ ਜਾਣਾ
ਅੱਕਣਾ } ਛਿੱਬੇ ਹੋਣਾ, ਸੜਨਾ, ਥੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਅਕਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਇਕਤਾਲੀ, ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਅਕਤਾਲੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਕਤਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕੱਤੀ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥

ਅਕੱਤੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਕੱਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਤੁਬਰ, ਪੁ:—ਦਸਵਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਬੀ ਮਹੀਨਾ ॥

ਅਕਦ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ, ਨਿਕਾਹ ॥

ਅਕਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਔਰਤ ਨਾਲ
ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਅਕਬਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ
ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ਸਮਝਦਾ ਸਾ ॥

ਅਕਬਾਲ, ਪੁ:—ਇਕਬਾਲ, ਆਪਣਾ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨ
ਲੈਣਾ, ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਮੁੱਕਰਨਾ ਨਾ, ਕਬੂਲਵਾਈ,
ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਰਜਾ, ਪਰਤਾਪ, ਸੰਪਤ, ਮਾਯਾ ॥

ਅਕਲ ਦੇ ਘੋੜੇ ਦੁੜਾਣੇ

ਅਕਬਾਲੀ, ਪੁ:—ਮੰਠਲ ਵਾਲਾ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਰਕਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ॥

ਅੱਕਰਾ, ਵਿ:—ਮਹਿੰਗਾ, ਵਰਮੁੱਲਾ, ਪਿਆਰਾ ॥

ਅਕਰਾਰੇ, ਪੁ:—'ਕਰਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਕਲ, ਸ਼:—ਬੁੱਧ, ਮੱਤ, ਸਮਝ, ਹੋਸ਼, ਸਿਆਣਪ,
ਦੁਨਾਈ, ਗਿਆਨ, ਵਿਚਾਰ, ਸੋਚ, ਬੁਝ, ਸੁਰਝ,
ਚਤੁਰਾਈ ॥

ਅਕਲ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਬਰ ਜਾ-
ਅਕਲ ਹੀਮ ਹੋਣੀ } ਣਾ, ਸੁਰਤ ਟਿਕਾਣੇ
ਅਕਲ ਚੱਕਰ ਖਾਣੀ } ਨਾ ਰਹਿਣੀ, ਕੁਝ
ਨ ਸੁੱਝਣਾ ॥

ਅਕਲ ਖਰਚ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ
ਅਕਲ ਦੁੜਾਉਣਾ } ਕਰਨੀ, ਅਕਲ ਤੋਂ
ਕੰਮ ਲੈਣਾ ॥

ਅਕਲ ਗਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਅਕ-
ਲ ਹੋਣਾ, ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਕੱਦ ਹੋਣਾ ॥

ਅਕਲ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾਂ, ਵਿ:—ਮੂਰਖ, ਅਹਿਮਕ ॥

ਅਕਲ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਚੀਢ ਦਾ ਪੂਰਾ, ਵਿ:—ਅਜੇ-
ਹਾ ਮਨੁੱਖ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਕਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ
ਹੱਲੇ ਧਨ ਹੈ ॥

ਅਕਲ ਦਾ ਕੋਤੋਂ, ਵਿ:—ਬੋੜੀ ਅਕਲ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਲ ਦਾ ਖਾਂਦਦ } ਵਿ:—ਥਿਲਕੁਲ ਬੇਸਮਝ ॥
ਅਕਲ ਦਾ ਪੂਰਾ }
ਅਕਲ ਦਾ ਮਾਲਕ }

ਅਕਲ ਦੁੜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚ ਵਿ-
ਅਕਲ ਦੇ ਡੰਡ ਲਗਾਉਣਾ } ਚਾਰ ਕਰਨੀ,
ਅਕਲ ਦੇ ਘੋੜੇ ਦੁੜਾਣੇ } ਕਲਪਨਾਕਰਨੀ,
ਮਿਥਣਾ ॥

ਅਕਲ ਦੇਣਾ

ਅਕਲ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਤ ਦੇਣੀ, ਸਿੱਖ ਦੇਣੀ, ਸਮਝਾਉਣਾ ॥

ਅਕਲ ਦੇ ਨਹੀਂ ਲਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝ ਸੋਚ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਅਕਲ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ, ਹੋਸ਼ ਕਰਨੀ ॥

ਅਕਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਅਕਲ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਜਾਂ ਤਲਾਜਨੀ ਦੇਣਾ }
ਅਕਲ ਨੂੰ ਜੇਦਾ ਮਾਰਨਾ (ਲਾਉਣਾ) }
ਕ੍ਰਿ:—ਏ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਅਕਲਬੰਦ }
ਅਕਲਮੰਦ } ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਦਨਾ, ਬੁੱਧਵਾਨ,
ਅਕਲਵੰਦ } ਚਤੁਰ, ਸੁਚੇਤ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਸਮਝ-
ਦਾਰ ॥

ਅਕਲਬੰਦੀ }
ਅਕਲਮੰਦੀ } ਸ:—ਸਿਆਣਪ, ਦਨਾਈ, ਚਤੁ-
ਅਕਲਵੰਦੀ } ਰਾਈ, ਸਮਝ, ਸ਼ਹੂਰ ॥

ਅਕਲ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ }
ਅਕਲ ਤੇ ਪੜਦਾ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਤ ਨਾ
ਰਹਿਣੀ, ਮੁਰਖਤਾ-
ਈ ਕਰਨੀ ॥

ਅਕਲ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਤ ਸਿੱਖਣੀ ॥

ਅਕਲ ਵੱਡੀ ਕਿ ਭੈਂਸ, ਸਿਆਣਪ ਕੱਦ ਮੁਜਿਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ॥

ਅਕੱਲ } ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਜਨਾ, ਇੱਕੋ, ਇੱਕਾ, ਸਿੱਧਾ,
ਅਕੱਲਾ } ਅਲਗ, ਜੁਦਾ, ਵੱਖਰਾ ॥

ਅਕੱਲ ਖੋਰਾ, ਪੁ:—ਕੋਲਾ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਵੰਭ ਕੇ ਨਾ ਖਾਵੇ ॥

ਅਕੱਲਾ ਅਕੱਲਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ, ਵਖਰੇਵਖਰੇ, ਅਲਗ ਅਲਗ, ਜੁਦੇ ਜੁਦੇ ॥

ਅਕੜ ਬਾਜ

ਅਕੱਲਾ ਦੁਕੱਲਾ, ਵਿ:—ਨਿਰਾ ਇੱਕੋ ਹੀ, ਸਾਥੀ ਬਾਝੇ ॥

ਅੱਕਲਕਾਣ, ਵਿ:—ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਹਰਾਨ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ, ਸਤਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਜੀ ਅੱਕਲਕਾਣ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਘਾਬਰ ਜਾਣਾ, ਬਿਆਕਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਕਲਾਪੀ, ਪੁ:—ਅਕੱਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰਾ ਭਾਈ ਹੁਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ॥

ਅਕਲਾਪੀ, ਸ:—ਅਕੱਲੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਮਾਇਤੀ ਨਹੀਂ ॥

ਅਕਲੀਆ, ਵਿ:—ਅਕਲ ਵਾਲਾ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਅਕਵੰਜਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਕਵੰਜਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਵੰਜਾ, ਵਿ:—ਇਕਵੰਜਾ, ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਪੰਜਾਹ ॥

ਅਕਵਾਸੀ, ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਖਾਸੇ ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਰੋਟੀ ॥

ਅਕਵਾਕ, ਪੁ:—ਏਕਾ ਜੋੜ, ਮੇਲ ॥

ਅੱਕੜ, ਵਿ:—ਵੰਗਾ, ਟੇਢਾ, ਆਕੜਿਆ ਹੋਇਆ ॥
ਸ:—ਵੰਗਾ, ਆਕੜ, ਅਕੜਉ, ਐਂਠ ॥

ਅਕੜਉ, ਪੁ:—ਆਕੜ, ਹੀਕਾਰ, ਅਭਮਾਨ ॥

ਅਕੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੀਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਸੋਚ
ਅਕੜਣਾ } ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਮਸ਼ਾਝ ਕਰਨਾ,
ਕਰੜੇ ਹੋਣਾ, ਫੈਲਣਾ, ਲੜਕਾ
ਬਗੜਣਾ ॥

ਅਕੜ ਖਾਂ } ਵਿ:—ਹੀਕਾਰੀ, ਮਜਾਜੀ ਅਭ-
ਮਾਨੀ ॥

ਪੁ:—ਬਾਕਾ, ਫੜੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਅਕੜਾਉ

ਅਕੜਾਉ, ਪੁ:—ਫੈਲਾਉ, ਐਂਠ ॥

ਅਕੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੈਲਾਉਣਾ, ਪਸਾਰਨਾ, ਆ-
ਕੜਣ ਦੇਣਾ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਭਰਨਾ (ਸੁਚੇਤ
ਹੋਣ ਲਈ) ॥

ਅਕੜੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਅਕੜਾਉ, ਭੰਨ, ਕਰੜਾਈ ॥

ਅਕੜੇਵਾਂ ਭੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਭਰਨਾ,
ਹੱਥ ਪੈਰ ਫੁੱਲਣੇ ॥

ਅਕੜੇ ਦੇ, ਸ:—ਕਰੜਾਈ, ਆਕੜ, ਅਕੜਾਉ ॥

ਅਕਾਸ, ਪੁ:—ਅਗਾਸ, ਅਸਮਾਨ, ਅੰਬਰ, ਸੁਰਗ,
ਪੁਲਾੜ, ਵਾਉ, ਪੰਜਵਾਂ ਤੱਤ (ਵਾਉ ਤੋਂ ਬੀ
ਸੁਖਮ) ॥

ਅਕਾਸ ਦੀਪ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੀਵਾ ਜੋ ਹਿੰਦੂ
ਅਕਾਸ ਦੀਵਾ } ਕੁੱਝਕ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਾਂਗ ਖੜਾ
ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਲਟਕਾਉਂਦੇ
ਹਨ। ਉੱਚੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਲਾਲ ਫੈਨ, ਅਜੇਹੀ
ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਦਾ ਚਾਨਣ ਦੂਰੋਂ ਦਿਸੇ ਅਤੇ
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਖਬਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇੱਥੇ
ਕੋਈ ਭਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ॥

ਅਕਾਸ ਪੈਂਟ, ਸ:—ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰਲੇ
ਪਾਸੇ ਵੱਗਣ ਵਾਲੀ ਵਾਉ । ਜੰਗੀਆਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਅਭਾਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਅੰਦਰ
ਖਿੱਚਕੇ ਰੋਕ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ॥

ਅਕਾਸ ਬਾਣੀ, ਸ:—ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਮਨੁੱਖ
ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ, ਦੇਵ ਬਾਣੀ,
ਇਲਹਮ ॥

ਅਕਾਸ ਬਿਰਤ, ਸ:—ਕੰਮ ਕਾਜ ਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ
ਰੱਖ ਦੇ ਆਸਰੇ ਰਹ ਕੇ ਜੋ ਅੰਨ ਰੋਜ਼ ਮਿਲ
ਜਾਏ ਛੁਕ ਲੈਣਾ ॥

ਅਕਾਸ ਬਿਰਤੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ-
ਕਾਜ ਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ ਜੋ ਮਿਲ ਜਾਏ ਛੁਕ
ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਕਰੇ ॥

ਅਕਾਰਥ

ਅਕਾਸ ਬੋਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੋਲ ਜੋ ਰੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ
ਉਗਦੀ ਹੈ ਅਰ ਜਿਸ ਦੀ ਨਾ ਜਾਣ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ ਨਾ ਪਤਾ । ਅਮਰ ਬੋਲ ॥

ਅਕਾਸ ਮੰਡਲ, ਪੁ:—ਅਸਮਾਨ, ਅੰਬਰ, ਵਾਉ
ਦਾ ਘੇਰਾ ॥

ਅਕਾਸੀ, ਵਿ:—ਇਕਾਸੀ, ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ ॥

ਅਕਾਸੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਕਾਸੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਾਹਠ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਸੱਠ ॥

ਅਕਾਹਠਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਕਾਹਠ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਾਜ, ਵਿ:—ਥੇ ਅਰਥ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨ ਆਵੇ।
ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਐਵੇ, ਥੇ ਅਰਥ, ਅਕਾਰਥ,

ਅਕਾਂਤ—'ਇਕਾਂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਕਾਤਸੀ } ਸ:—ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ
ਅਕਾਦਸੀ } ਧਾਰਵੀਂ ਥਿੱਤ ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਈ
ਹਿੰਦੂ ਵਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ॥

ਅਕਾ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਪਾਣਾ, ਸਤਾਣਾ, ਫਿੱਥਿ-
ਅਕਾਣਾ } ਆ ਕਰਨਾ, ਖਿਜਾਣਾ ॥

ਅਕਾਨਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਕਾਨਵੇਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕਾਨਵੇਂ, ਵਿ:—ਇਕਾਨਵੇਂ, ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਨਵੇਂ ॥

ਅਕਾਰ, ਪੁ:—'ਆਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਕਾਰਥ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਐਵੇ, ਥੇ ਅਰਥ, ਬਿਨਾ
ਪਰਿਚਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨ ਆਵੇ ॥
ਵਿ:—ਨਿਹਵਲ, ਥੇ ਅਰਥ ॥

ਅਕਾਰਥ ਜਾਣਾ

ਅਕਾਰਥ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਾ ਆਉਣਾ ॥

ਅਕਾਰਾ, ਵਿ:—ਅਕੱਲਾ ॥

ਅਕਾਰਾ (ਰੀ) ਦੁਕਾਰਾ, (ਰੀ), ਵਿ:—ਅਕੱਲਾ (ਲੀ) ਦੁਕੱਲਾ (ਲੀ)।

ਅਕਾਲ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਲ ਨਹੀਂ, ਅਮਰ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਜੋ ਗੱਲ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਅਕਾਲ ਤਖਤ; ਪੁ:—‘ਅਕਾਲ ਬੁੰਗਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਦਾ ਕਾਲ ਨਹੀਂ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥

ਅਕਾਲ ਬਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਅਕਾਲੀਆ ਦੀ ਸੰਝ ਸਵੇਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ॥

ਅਕਾਲ ਬੁੰਗਾ, ਪੁ:—ਅਮਿਤ ਸਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦਾ ਅਸਥਾਨ ਜੋ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਸਾਮਨੇ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖ ਪਾਹੁਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਕਾਲ ਮਿਰਤ } ਸ:—ਅਚਾਨਚੌਕ ਜੋ ਮੌਤ
ਅਕਾਲ ਮੌਤ } ਹੋਵੇ, ਕੁਵੇਲੇ ਦਾ ਜਾਂ ਅਬਗਤ ਮਰਨਾ ॥

ਅਕਾਲ ਮਿਰਤੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਅਕਾਲ ਮਿਰਤ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕੁਵੇਲੇ ਜਾਂ ਅਚਾਨ ਚੌਕ ਮਰ ਜਾਏ ॥

ਅਕਾਲ ਮੂਰਤ, ਪੁ:—ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ॥

ਅਕਾਲਟ, ਸ:—ਅਕਾਲੀਦੀ ਤੀਵੀਂ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਮਤ ਨੂੰ ਮਨਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਲ ਨ ਹੋਵੇ, ਅਮਰ ॥

ਅੱਖ

ਅਕਾਲੀ, } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਲ ਨ ਹੋਵੇ,
ਅਕਾਲੀਆ } ਅਮਰ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਥ।
(ਇਹ ਲੋਕ ਨੀਲੇ ਕਪੜੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਸਸਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਰਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਵਿ:—ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ॥

ਅਕ੍ਰਿਤਘਨ, ਵਿ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਨਾ ਜਾਣੇ ਉਪਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਗੁਣ ਨਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਕੀਨ, ਪੁ:—ਯਕੀਨ, ਜਕੀਨ, ਅਤਬਾਰ, ਭਰੋਸਾ, ਵਸਾਹ, ਨਿਹਚਾ ॥

ਅਕੇ, ਅਵ:—ਯਾ, ਜਾਂ ॥

ਅਕੇ ਕਾਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜਰੂਰ, ਬਿਸ਼ਕ, ਸੋ ਵਿਸਵਾ ॥

ਅਕੇਰਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਇੱਕ ਵਾਰ, ਇੱਕ ਵੇਰੀ
ਅਕੇਰੀ } ਇਸ ਤਰ ॥

ਅਕੇਰਾ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ ॥

ਅਕੋਤਰ ਸੌ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਸੌ ॥

ਅਕੋਂਟ, ਪੁ:—ਹਿਸਾਬ, ਲੇਖਾ ॥

ਅਕੋਂਟ ਬੁਕ, ਸ:—ਜਿਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਅਕੋਂਟੈਂਟ, ਪੁ:—ਲੇਖਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਵੰਗ ਬਾਬੂ ॥

ਅੱਖ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਅੰਗ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਖੀਦਾ ਹੈ, ਅੱਖੀ, ਨੇੜ, ਨੈਨ, ਦੀਦਾ, ਨਜ਼ਰ, ਨੀਝ, ਤੱਕ, ਧਿਆਨ, ਬੁਝ, ਵਿਚਾਰ, ਗੋਬੇ ਦੀ ਹੱਥੀ ਜਾਂ ਚੱਪਣੀ ਦੇ ਹੇਠ ਨੀਵੀਂ ਜਗਾ। ਰੁੱਖਾਂ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਦੁਰਲ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਅੱਖ ਓੱਚੀ ਨ ਕਰਨਾ

ਮੱਖ ਉੱਚੀ ਨ ਕਰਨਾ } ਫਿ—ਸ਼ਰਮ ਦੇ
ਮੱਖ ਉੱਚੀ ਨ ਕਰ ਸਕਣਾ } ਮਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਦੇਖ ਨ ਸਕਣਾ,
ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਰੱਖਣਾ ॥

ਮੱਖ ਆਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ—ਮੱਖ ਦੁਖਣ ਲਗ ਪੈਣੀ,
ਮੱਖ ਆ ਜਾਣੀ } ਮੱਖ ਦਾ ਸੁੱਜਣਾ ਅਤੇ ਰੰਗੀ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਦੇਖ ਸੱਕਣਾ (ਮੱਖ
ਬਾਹਲਾ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ)॥

ਅੱਖ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ—'ਅੱਖ ਥਰੋਥਰ
ਕਰਨਾ' ਏਥੇ॥

ਅੱਖ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅੱਖ ਨਕਾਲਣੀ' ਚੌਥੇ ।

ਅੱਖ ਖੁਲ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਜਾਗ ਆਉਣੀ, ਹੋਸ਼ ਆਉਣੀ, ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਅਰਾਮ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਖ ਖੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਗਣਾ, ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉ
ਣਾ, ਮੁਥਰਦਾਰ ਹੋਣਾ, ਸਿਆਣਪ ਵਰਤਣੀ,
ਮੁੜ ਝਕੜੇ ਹੋਣਾ, ਰੋਗ ਤੋਂ ਅਰਾਮ ਆਉਣਾ,
ਸਰਬ ਸਮਾਲਣਾ॥

ਮੱਖ ਘੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੱਲ
ਭੇਕਣਾ ॥

ਅੱਖ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਸੇ, ਉਠੀਏ ਜਾ ਸਿਰ
ਖੀੜ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਬਾਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ॥
ਲੁੱਚ ਪੁਣੇ ਦਾ ਅਸਰ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਜਾਪਣਾ ॥
ਮਰਣ ਲੱਗਿਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਨੂੰ
ਫਿਰਨਾ ॥

ਅੱਖ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਅੱਖ ਚੁੱਕ ਕੇ
ਦੇਖਣਾ, ਮਸਤ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਖ ਚੁਰਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਆਨ ਨ ਕਰਨਾ, ਸ਼ਰਮ
ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਅੱਖ ਫੇਰ ਲੈਣਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਏਥਣਾਨਾ ਚਾਹੁਣਾ, ਨਾ ਮਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਖ ਜੋੜਣਾ, ਇਹ—ਟਿਕ ਟਿਕੀ ਲਾਭੇ ਵੇਖਣਾ॥

ਅੱਖ ਵੇਰ ਲੈਣੀ

ਅੱਖ ਝਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਖੋਲ ਕਰਕੇ ਛੋੜੀ
ਠਾਲ ਖੋਲ ਦੇਣੀ, ਭਰਨਾ ॥

ਮੱਖ ਦਖਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:- ਭਰਾਉਣਾ ਪਮਕਾਉਣਾ,
ਮੱਖ ਵਖਾਉਣਾ } ਗੁਸੇ ਵਿਚ ਜਾਪਣਾ, ਹਰ-
ਕਲਾ ॥

ਅੱਖ ਦੁਬਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨੀਆਂ, ਸੋਣਤ
ਨਾਲ ਮਨਾ ਕਰਨਾ ਯਾ ਵਰਜਣਾ ॥

ਅੱਖ ਦੀ ਕੋਠੀ, ਸਮੁੱਚਾ ਖੱਪਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਖ
ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ॥

ਅੱਖ ਦੁਬਣੀ
ਅੱਖ ਦੁਬਣੀ ਆਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:- 'ਅੱਖ ਆਉਣੀ'
  ਦੇਖੋ ॥

ਅੱਖ ਨਕਾਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ—ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਲਾਲ
ਹੋਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਗੁੱਸਾ ਜਾਹਰ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਖ ਨੀਲੀ ਪੀਲੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ
ਚੋਹਰੇ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਬਦਲਣਾ । ਭਾਵ
ਕ੍ਰੋਧ ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਅੱਖ ਪਟਣਾ (ਪੱਟਣਾ); ਕ੍ਰਿ॥—ਅੱਖ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ॥

ਅੱਖ ਪੁੱਟ ਪੁੱਟ ਕੇ ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਨਜੀਰ ਲਾਹੇ
ਚੰਗੀ ਭਰਾ ਦੇਖਣਾ ॥

ਅੱਖ ਫਰਕਣਾ, ਟੀ } ਕ੍ਰਿ-ਅੱਖ ਦਾ ਰੰਬਣਾ,
ਅੱਖ ਡਿਓਕਣਾ, ਟੀ } ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਬੇਗਾ ਪਾ
ਅੱਖ ਫੁਰਕਣਾ, ਟੀ } ਬੁਰਾ ਸਗਲ ਸਮਝਦੇ
                                } ਹਨ। ਮਰਦ ਦੀ ਸੱਜੀ
ਅੱਖ ਵਾਰਕਣੀ ਦੇਹੀ ਅਤੇ ਖੱਬੀ ਮਾੜੀ
ਗਿਣਦੇ ਹਨ। ਤੀਮਤ ਦੀ ਇਸ ਭੌਂ ਉਲਟ ॥

ਅੱਖ ਫੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਜਾਂਦੀ ਰਹਿਣੀ, ਅੰਨ੍ਹਾ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਫੈਰਨਾ } ਕੁਝ-ਮਰਦ ਲੱਗਿਆ ਅੱਖ
ਅੱਖ ਫੈਰਲੈਣੀ } ਦਾ ਰੁਲਾ ਕੁਆ ਲੈਣਾ ।
ਮਿਤ੍ਰਾਈ ਮਗਰੋਂ ਵੈਰੀ ਹੋ
ਜਾਣਾ । ਦਸਾ ਪਾ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ।
ਗਮ ਪਾ ਹੁੰਦੇ ਨਾਲ ਦੁਸੇ ਪਾਸੇ ਹੱਥ ਲੱਗ
ਸਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਬਚਣਾ

ਅੱਖ ਬਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਹਟਾਣਾ, ਧਿਆਨ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਲਗਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਬਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਏ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਨਾ ਦੇਣਾ, ਦੂਏ ਦੇ ਮੱਥੇ ਨਾ ਲੱਗਣਾ, ਨਾ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰਨਾ, ਅੱਖਾਂ ਵੇਰ ਲੈਣੀਆਂ, ਚੋਰੀ ਛੱਪੀ ਟਿਭ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੋਰੀ, ਲੁਕ ਕੇ, ਛਿਪ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸ ਕੇ, ਚੁੱਪ ਚੁਪਾਤੇ ॥

ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਰੀ ਛੱਪੀ (ਲੁਕ ਕੇ) ਆਉਣਾ ॥

ਅੱਖ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋ ਜਾਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ, ਤੱਕਣਾ ਨਾ, ਦੂਏ ਪਾਸਿਓਂ ਧਿਆਨ ਹਟਾ ਲੈਣਾ, ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਬੰਦ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਬਦਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ
ਅੱਖ ਬਦਲ ਲੈਣਾ } ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਦਸ਼ਾ
ਕਰਨੀ ਛੱਡ ਦੇਣਾ । ਬਦਲ ਜਾਣਾ । ਚੰਚਲ ਹੋਣਾ । ਪਹਿਲੇ ਵਰਗਾ ਆਦਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਖ ਬਰੱਬਰ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੇ ਜੋਹਾ
ਅੱਖ ਬਰੱਬਰ ਰੱਖਣਾ } ਹੀ ਆਦਰ ਕਰਨਾ,
ਮਿਤ੍ਰਾਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣੀ, ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਟਿਕ ਟਿਕੀ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਸ਼ਰਮ ਨਾ ਕਰਨੀ ॥

ਅੱਖ ਬਰੱਬਰ ਨ ਕਰ ਸੱਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮ
ਅੱਖ ਬਰੱਬਰ ਨ ਰੱਖ ਸਕਣਾ } ਦੇ ਮਾਰੇ ਤੱਕ
ਨ ਸੱਕਣਾ, ਸਮੁੱਚੇ ਮੂੰਹ ਨ ਕਰ ਸਕਣਾ ॥

ਅੱਖ ਭਰਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਖੋਲ ਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਲੋਣ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖ-

ਅੱਖ ਲੜਣੀ

ਣਾ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਤੱਕਣਾ, ਖੁੱਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ, ਕਾਮ ਦੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ॥

ਅੱਖ ਭਰ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੰਜੂ ਭਰ ਆਉਣੇ, ਰੋਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਮਟੋਕਾ, ਪੁ:—ਮਹੱਬਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਜਾਂ ਸੈਨਤ ਜੋ ਕੁਕਰਮੀ ਲੋਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਅੱਖ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਸ਼ਮਕਣਾ, ਸੈਨਤ ਨਾਲ ਹਟਕਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮਹੱਬਤ ਦੀਆਂ ਸੈਨਤਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਖ ਮਿਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾ ਕੇ ਤੱਕਣਾ, ਨਾਲੇ, ਅੱਖ ਲੜਣੀ ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਖ ਮਿਲਾਈ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਤੱਕਣਾ, ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾਉਣੀ, ਦੋ ਜਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਣਾ, ਦੱਸਤੀ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਖ ਮੀਚ (ਮੀਟ) ਜਾਣੀ ਜਾ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਬੰਦ ਕਰਨੀ, ਸੋ ਜਾਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਲਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋ ਜਾਣਾ, ਉਪਲਾਉਣਾ, ਆਪਣੇ ਖ਼ੀਰਮ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾ ਕੇ ਤੱਕਣਾ, ਆਸ਼ਕ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਖ ਲਗਾਣੀ ਜਾ ਲਗਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਪਿਆਰ ਪਾਉਣਾ, ਦੱਸਤੀ ਕਰਨੀ, ਆਸ਼ਕ ਹੋਣਾ, ਸੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖ ਲੜਣਾ ਜਾ ਲੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋ ਜਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਮਹੱਬਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ, ਅਚਾਨਚਕ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਪੈਣਾ ॥

ਅੱਖ ਲੜਾਉਣਾ

ਅੱਖ ਲੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋ ਜਲਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੁੱਧੇ ਵਲ ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾਕੇ ਵੇਖਣਾ। ਅੱਖ ਮਾਰ ਕੇ ਸੈਲਤ ਕਰਨਾ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਲ ਤੱਕਣਾ, ਮਹੱਬਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰਨੀ, ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਲਾਉਣੀ। ਸੈਲਤਾਂ ਨਾਲ ਭੇਤ ਦੱਸਣਾ ॥

ਅੱਖ ਲਾਲ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੱਧ ਕਰਨਾ,
ਅੱਖ ਲਾਲ ਕਰ ਲੈਣੀ } ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਹੋ
ਹੋ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲੀ ਪਾ ਲੈਣੀ ॥

ਅੱਖ ਲਾਵਾਂ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਕਾਲਾ ॥

ਅੱਖ ਲਾਵੀਂ, ਵਿ: ਸ:—ਕਾਲੀ ॥

ਅੱਖ ਲੁਕਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਮਿੰ-
ਅੱਖ ਛੁਪਾਣੀ } ਦਾ ਹੋਣਾ, ਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਪੁਰਾਣੇ
ਜਾਨੂਆ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨ ਕਰਨੀ ॥

ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਤਿਣ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਦੇ ਫੋਲ ਉੱਤੇ ਚਿੱਗਾ ਦਾਗ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਬੁਰਾ ਲੱਗਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਰੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਕੱਖ ਆ-
ਇਕ ਦਾ ਪੈ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਬੁਰਾ ਲੱਗਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਦਾ ਪੈ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝ ਨਾ ਦਿੱਸਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝ ਹੋਤ ਆਇਕ ਦਿੱ-
ਸਕੇ, ਮੁਰਛਾ ਆਇਕ ਨਾਲ
ਸਰੋਂ ਢੁੱਲਣੀ } ਅਚਾਨ ਰੱਕ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਹਨੇਰਾ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝ ਨ
ਜਾਂ ਹਨੇਰੀ ਆਉਣੀ } ਦਿੱਸਣਾ, ਬੁਝ
ਨਾ ਸੁੱਝਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੱਤ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ
ਰਹਿਣਾ, ਸਦਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਮਾਨ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟਾ ਘੱਤਣਾ

ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਦੂਰ ਚਲੇ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਛੜ
ਜਾਂ ਪਰੇ ਹਟ ਜਾਣਾ } ਜਾਣਾ, ਪਰੇ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਅੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝ ਨਾਂ
ਦਿੱਸਣਾਂ, ਬੁਝ ਨਾ ਸੁੱਝਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਗਣਾ, ਹੋਸ਼ ਆਉਣੀ,
ਗੁੱਬੀ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਬੈਠਣਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਦਰ ਭਾਉ ਹੋਣਾ,
ਮਾਨ ਹੋਣਾ, ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ਮਿਲਣੀ ॥

ਅੱਖਾਂ ਪੱਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਰੱਕ ਕਿਸੇ
ਦੀ ਉਤੀਕ ਹੋਣੀ ਕਿ ਕਦ ਆਉਣਾ
ਹੈ ॥

ਅੱਖਾਂ ਪਾਟ ਜਾਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਨ ਆਇਕ
ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਹਰਾਨੀ ਅਤੇ ਗੁਮਾਨ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਫਿਰ ਜਾਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਰ ਬਦਲ ਜਾਣੇ,
ਮਰਣ ਲੱਗਣਾ, ਚਿਤ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਫੇਰ ਲੈਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਆਨ ਨਾ ਕਰਨਾ,
ਹੁੱਸ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਭਰਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੂ ਭਰਨੀ ॥

ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਜਾਣੀਆਂ (ਮੀਟਣੀਆਂ), ਕ੍ਰਿ:—
ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਲਾਲ ਕੱਢਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ
ਆਉਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟਾ ਘੱਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ,
ਚਰਬ ਕਰਨਾ, ਛਲ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ
ਉਡਾ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਬੀ ਆਉਣੀ

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਬੀ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਦਾ ਪੈ ਜਾਣਾ, ਜਾਲ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਬਣਨਾ, ਹੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਨੇ ਜਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਡੋਰੇ ਪੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਾਬ ਪੀਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਰੋਗ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਲੀਹਾਂ ਪੈ ਜਾਣੀਆਂ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਰੜਕ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਖ ਆਦਿਕ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਕੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਤ ਜਾਗ-ਇਆਂ ਟਪਾਉਣੀ, ਨੀਂਦਰ ਨਾ ਆਉਣੀ ॥

ਅੱਖੀਂ ਸੁਖ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਜਣਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖੀ ਵੇਖਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਖੀਂ ਸੁਖ ਕਲੇਜੇ ਠੰਡ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ, ਧੀਰਜ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਖੋਂ ਲਾਂਵਾਂ, ਵਿ:—ਕਾਨਾ ॥

ਅੱਖੋਂ ਲਾਂਵੀ, ਵਿ:—ਕਾਨੀ ॥

ਅਖਸਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਅਕਸਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਖੰਡ, —ਸਾਰਾ, ਨਾਂ ਟੁੱਟਾ ਹੋਇਆ, ਸੰਪੂਰਨ, ਪੂਰਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਟੋਟੇ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ, ਜੋ ਨਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥
ਪੁ:—ਈਸ਼ਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਬ੍ਰਹਮ ॥

ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਪੁ:—ਸਾਰਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਟਕਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪੜ੍ਹਨਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ, ਪੁ:—ਇਸ਼ਤਿਆਰ, ਮਰਜੀ, ਵਾਹ, ਇੱਛਿਆ, ਮੀਸਾ, ਆਪਣੀ ਸਮਝ, ਬੰਦੋ-

ਅੱਖੜਖਾਂਦ

ਬਸਤ, ਵੱਸ, ਸ਼ਕਤਿ, ਸਮਰਥ, ਅਧਕਾਰ, ਹੱਕ, ਖੁੱਲ੍ਹ, ਹੁੰਦੇ ਦਾਰ ਦਾ ਬਲ ਜਾਂ ਅਲਾਕਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਣਾ, ਸਮਰਥ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਣੀ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣਾ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਅਧਕਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਖੁੱਸ ਜਾਣਾ (ਣੇ), ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਅਧਕਾਰ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਘਟ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਦੇਦਾਰ ਦੀ ਸਮਰਥ ਬੋਝੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾ-ਇਆ ਜਾਣਾ, ਅਧਕਾਰ ਮਿਲਣਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਲੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧਕਾਰ ਪਾਉਣਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਵਧ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧਕਾਰ ਬਹੁਤ ਹੋ ਜਾਣੇ ॥

ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾਂ ਜਾਂ ਰਹਿਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ, ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਸਰੇ ਹੋਣਾ ॥

ਅਖਤਿਆਰੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਨਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਅਖਬਾਰ ਪੁ:—ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਜੋ ਖ਼ਾਸ ਵਕਤ ਖਿੱਛੋਂ ਛਪਦਾ ਹੈ, ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤ੍ਰ ॥

ਅੱਖਰ, ਪੁ:—‘ਅੱਛਰ ਵੇਖੋ’, ਓ, ਅ, ਆਦਿਕ ॥

ਅਖਟੋਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਢਲ, ਖਰੋਟ ॥

ਅੱਖੜ ਖਾਣ } ਵਿ:—ਬੜਾ ਮੂਰਖ ਅਤੇ ਘਮੰਡੀ,
ਅੱਖੜ ਖਾਂਦ } ਢੀਠ, ਸੋਸ਼, ਸ਼ਰਾਰਤੀ ॥

ਅੱਖਾ

ਅੱਖਾ, ਖੁ—ਛੱਟ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ ॥

ਅਖਾਉਤ, ਸ— } ਕਹਾਉਤ, ਅਖਾਣ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ
ਅਖਾਣ, ਖੁ— } ਮੂੰਹ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ॥

ਅਖਾਣਨ, ਸ—ਅਖਾਣ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ॥

ਅਖਾੜਾ, ਖੁ—ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਘੋਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ
ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੰਡਾਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ
ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਹੋਵੇ । ਦਰਬਾਰ ॥

ਇੰਦਰ ਦਾ ਅਖਾੜਾ, ਖੁ—ਗਜੇ ਇੰਦਰ ਦਾ
ਦਰਬਾਰ, ਬੁੱਧੀ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਸਾਧਾਂ ਦਾ ਅਖਾੜਾ, ਖੁ—ਅਜੇਹੇ ਸਾਧਾਂ ਦੀ
ਮੰਡਲੀ ਜੋ ਥਾਂ ਥਾਂ ਫਿਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ॥
ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਘਰ, ਮਠ ॥

ਅੱਖੀ, ਸ—ਅੱਖ, ਨੇੜ, ਨੈਨ, ਦੋਦਾ ॥

ਅਖੀਰ, ਖੁ—‘ਆਖਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਖੁੱਟ, ਵਿ—ਨਾ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਨਾ ਨਿਖੁੱਟਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਅਖੁੱਟ ਛੰਡਾਟ, ਖੁ—ਨਾ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ਛੰਡਾਰ
ਜਾਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ॥

ਅਖੇ, ਅਵ—ਜਾਂ, ਯਾ, ਕਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ॥

ਅਖੈ, ਵਿ—ਅਥਿਨਾਸੀ, ਅਮਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਸ
ਨਹੀਂ ॥

ਅਖੋਟ, ਵਿ—ਸੁੱਧ, ਠੀਕ, ਦਰੁਸਤ, ਠਪਾਲਸ ॥

ਅਖੋਤ, ਸ—ਕਹਾਉਤ, ਅਖਾਣ ॥

ਅੱਗ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੈਰ ਹੋਣਾ

ਅੱਗ, ਸ—ਅਗਨ, ਖਸੈਤਰ ਲਾਹ, ਭਾਂਬੜ, ਗਰਮੀ,
ਤਾਉ, ਗੁੱਸਾ, ਧੱਪ, ਪਿਆਰ, ਮੋਹ, ਮਮਤਾ,
ਕਾਮ, ਈਰਖਾ, ਸਾੜਾ, ਗੋਲੀ ਖੁੱਖ ॥
ਵਿ—ਗੋਲਾ ਤੱਤਾ, ਐਵੇਂ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਭੜਕ
ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਤੇਜ਼, ਤਿੱਖਾ, ਪਿਆਰਾ ਜਾਂ ਮਹਿੰਗਾ,
ਵਡ ਮੁੱਲਾ ॥

ਅੱਗ ਸੁਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ—‘ਅੱਗ ਭਖਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਗ ਸੌਂ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ—ਅੱਗ ਬੁਝ ਜਾਣੀ ॥

ਅੱਗ ਪਾਣੀ ਅੰਗਿਆਰ ਹੋਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਬੁਰਾ
ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਬੁਰਾ ਫਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਦਾ ਅੜਾਂਭਾ, ਵਿ—ਬੜਾ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਨਿਕਲਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ—
ਭਾਂਬੜ ਮਚਣਾ ॥

ਅੱਗ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦੇਣੀ,
ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਲੋਥ ਨੂੰ ਸਾੜਣ ਲਈ ਅੱਗ
ਲਾਉਣੀ ॥

ਅੱਗ ਦੇ ਡਾ, ਵਿ—ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ॥

ਅੱਗ ਦੇ ਮੁੱਲ, ਵਿ—ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ॥

ਅੱਗ ਧੁਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ—ਅੱਗ ਬਲਣ ਲੱਗਣੀ,
ਅੰਦਰਲਾ ਵੈਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਗ ਧੁਖਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ—ਅੱਗ ਬਲਣੀ, ਚਮ-
ਕਾਣੀ, ਅੰਦਰੇ ਅੰਦਰ ਵੈਰ ਪਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਨੂੰ ਢੂਕ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ—ਢੂਕ ਮਾਰਕੇ ਅੱਗ
ਜਾਂ ਕੋਲੇ ਚਮਕਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੈਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਗੋਲਾ ਵੈਰ
ਹੋਣਾ, ਬਾਰੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਗ ਪੈਣੀ

ਅੱਗ ਲੈਣ ਨੂੰ ਆਉਣਾ

ਅੱਗ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੜੀ ਗਰਮੀ ਹੋਣੀ । ਗਮ,
ਬੁੱਖ ਆਦਿਕ ਦਾ ਦੁੱਖ ਪਰਤੀਤ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਗ ਫੂਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਵਿੱਭ ਵਿੱਚ ਬੜੀ
ਅੱਗ ਫੂਕੇ ਜਾਣਾ } ਗਰਮੀ ਜੇਹੀ ਮਲੂਮ ਹੋਣੀ,
ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭੜਕ ਉੱਠਣਾ,
ਧੱਪ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹ ਦੇਣਾ ॥

ਅੱਗ ਬਬੂਲਾ, } ਵਿ:-'ਅੱਗ ਬਬੇਲਾ' ਵੇਖੋ ।
ਅੱਗ ਬਭੂਕਾ }

ਅੱਗ ਬਲਣੀ, } ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਭੜਕ
ਅੱਗ ਬਲ ਬਲ ਉਠਣੀ } ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਟ
ਨਿਕਲਣਾ, ਗੁੱਸਾ
ਚੜ੍ਹਣਾ, ਜੋਸ਼ ਆਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਬਲਦੀ ਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫਸਦ
ਨੂੰ ਚਮਕਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਬਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਭੜਕਾਉਣਾ, ਲਟ
ਕੱਢਣਾ, ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਟੁਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਦਾ ਨਾ ਚਹਿਣਾ,
ਅੱਗ ਠੰਡੀ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਬੁੱਖ ਤ੍ਰੇਹ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਮਿਟ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗ ਟੁਝਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ,
ਅੱਗ ਟੁਝਾਉਣਾ } ਅੱਗ ਨੂੰ ਬਲਣੋਂ ਰੋਕ ਦੇਣਾ ।
ਅੱਗ ਬੁਝਾਣਾ } ਬੁੱਖ, ਤ੍ਰੇਹ ਆਦਿਕ ਹਟਾਉਣਾ,
ਚੋਲਾ ਗੋਲਾ ਯਾ ਬਗੜਾ ਬਖੇੜਾ ਮਿਟਣਾ,
ਗੁੱਸਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਗ ਭਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭਾਂਬੜ ਮਚਾਉਣਾ, ਅੱਗ
ਨੂੰ ਭੇਜ ਕਰਨਾ, ਲਾਟਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ, ਫਸਾ-
ਦ ਪਾਉਣਾ, ਲੜਾਈ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਭਬੂਕਾ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ
ਅੱਗ ਭਬੇਲਾ ਹੋਣਾ } ਆਉਣਾ, ਕੁੱਧ ਨਾਲ
ਭੜਕ ਪੈਣਾ ॥

ਅੱਗ ਭੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਬਲਣਾ, ਭਾਂਬੜ
ਮਚਣਾ, ਲਾਟ ਨਿਕਲਣੀ, ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਅੱਗ ਭੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅੱਗ ਬਾਲਣਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਗ ਮੱਧਮ ਹੋਣੀ (ਪੈ ਜਾਣੀ) ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ
ਮੱਠੀ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਅੱਗ ਦਾ ਜੋਰ ਘਟ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੜਣ ਲੱਗ ਜਾਣਾ, ਗੁੱਸਾ
ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਗੋਵੀ ਕੁੱਖ ਲੱਗਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗ ਲਾਉਣਾ, ਬਾਲਣਾ,
ਸਾੜਣਾ, ਫੂਕਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਬਗੜਾ
ਪਾਉਣਾ, ਫਸਾਦ ਮਚਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ,
ਚਮਕਾਉਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅੱਗ ਲਗਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਭੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫਲ
ਕਰਨਾ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਆਪੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ
ਬਗੜਾ ਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁੱਠੀ ਮੁੱਠੀ
ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਗ ਲਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣਾ (ਵੇਖਣਾ) ਕ੍ਰਿ:-ਹਾਸੇ
ਭਾਣੇ ਦੁੱਖੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾਦ ਪਾਉਣਾ, ਹੋਰਨਾਂ
ਨੂੰ ਲੜਾਕੇ ਆਪ ਮੋਜ ਕਰਨੀ ॥

ਅੱਗ ਲੈਣ ਆਉਣਾ, ਘਰ } ਕ੍ਰਿ:-ਜਿਸ ਚੀਜ਼
ਵਾਲੀ ਬਣ ਬੈਠਣਾ } ਤੇ ਆਪਣਾ
ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਉਸ
ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਣਾ । ਕਿਸੇ ਸਧਾਰਣ ਕੰਮ
ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਭਾਰਾ ਕੰਮ ਕੱਢ ਲੈਣਾ,
ਬੜੀ ਜੇਹੀ ਚੀਜ਼ ਲੈਣ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀ
ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲੈਣ ਨੂੰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੜੇ ਚਿਰਲਈ
ਆਉਣਾ, ਕਿਤੇ ਆਕੇ ਛੇਤੀ ਮੁੜ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗ ਵਰਗਾ ਲਾਲ ਹੋਣਾ

ਅੱਗ ਵਰਗਾ ਲਾਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਗੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕੁੱਝ ਨਾਲ ਥੜਕ ਉਠਣਾ ॥

ਅੱਗ ਵਰ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੜੀ ਗਰਮੀ ਪੈਣੀ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੇ ਗੋਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲਣੇ ॥

ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਗ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ, ਹੱਥ, ਪੈਰ ਆਦਿਕ, ਲਿੰਗ, ਮਿਰਤਾਈ, ਦੋਸਤੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ (ਅੱਕ), ਵਤੀਸਰਾਂ ਦਾ ਲਾਗ (ਅੱਗ ਲੈਣੇ, ਮਿਲਣੇ, ਵਰਤਣੇ)

ਅੱਗ ਸੌਂਗ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧ, ਸਾਕ ॥

ਅਵ:—ਸਦਾ ਨਾਲ, ਨਾਲ ਨਾਲ, ਨਾਲੇ ਹੀ ॥

ਅੱਗ ਸਾਕ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧੀ ॥

ਅੱਗ ਸੌਂ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗਾਂ ਚਿੱਚ ਹਿੱਲਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾ ਰਹਿਣੀ ॥

ਅੱਗ ਹੀਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅੱਗ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਲੰਕਾ, ਕਾਨਾ, ਲੁੰਦਾ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਰਾ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ॥

ਅੱਗ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ, ਬਚਾਉਣਾ, ਸਾਹਯੋਗ ਕਰਨੀ ॥

ਅੱਗ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਭ ਅੱਗ ਠੀਕ ਹੋਣੇ, ਅੱਗ ਹੀਨ ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਅੱਗ ਪਾਲਣਾ ॥

ਅੱਗ ਪ੍ਰਸੰਗ (ਪ੍ਰਤੰਗ), ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਨਾਨਕੀ ਦਾਦਕੀ ਆਦਿਕ ਜਾਤੀ ॥

ਅੱਗਸ

ਅੱਗ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕਰਨਾ (ਅੱਗ = ਅੱਕ)

ਅੱਗ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਰਤਾਈ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖਣੀ, ਦੋਸਤੀ ਨਿਭਾਉਣਾ, ਸਜਨਾਈ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਗ ਪੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅੱਗ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ, ਚਿੱਤਰਨਾ ॥

ਅੱਗ ਭੰਗ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਅੱਗ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿਣਾ, ਲੰਗੜੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ, ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਭੱਜ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਪੈਣਾ ॥

ਅੱਗ ਭੰਗ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਅੱਗ ਜਾਂ ਹਿੱਸਾ ਵੱਢ ਸੁੱਟਣਾ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਿਗੜ ਦੇਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛੇ ਨਾਲ ਛੋਹਣਾ, ਪਹਿਲੇ ਜਾਣਾ (ਕੱਪੜੇ ਗਹਣੇ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ), ਜੱਥੀ ਪੈਣੀ ॥

ਅੱਗ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੱਥੀ ਪਾਉਣਾ, ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਿਲਣਾ, ਕਪੜਾ ਗਹਿਣਾ ਆਦਿਕ ਪਾਉਣਾ, ਆਪਣੇ, ਨਾਲ ਮੇਲਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅੱਗ ਲਗਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ

ਅੱਗ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਦੌਢਣਾ ਲੈਣਾ (ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ, ਲੱਖੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ) ਗਿਣਨਾ, ਉਂਗਲੀ ਨਾਲ ਦੱਸਣਾ ॥

ਅੱਗਸ, ਪੁ:—ਅੱਕਸ, ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦਾ ਉਜਾਹ ਜੋਹਰਾ ਮਹਾਉਤੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, (ਉਹਦੀਆਂ ਦੋ ਤਿੱਥੀਆਂ ਨੇਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਹੱਥੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ) ॥

ਅੰਗਸ ਮਾਰਨਾ

ਅੰਗਸ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ
ਆਗਜਾ ਕਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਅਗਸਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫਤਰ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਘੋੜੀ ਤੇ ਰੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਲਾੜੇ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ
ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਗਸਤ। ਅੱਠਵਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ
ਮਹੀਨਾ। ਇੱਕ ਤਾਰਾ, ਇੱਕ ਮੁਨੀ ॥

ਅਗਣ, ਸ:—ਅੱਗ ਦਾ ਦੇਉਤਾ, ਅੱਗ, ਬਸੰਤਰ,
ਵਿੱਭ ਦੀ ਅੱਗ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ
ਪਰਦਾ ਹੈ। ਬੁੱਖ ॥

ਅਗਣ ਹੋਮ } ਪੁ:—ਅੱਗ ਵਿਚ ਅਹੁਤੀਆਂ
ਅਗਣ ਹੋਤ } ਪਾਕੇ ਜੋ ਜੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।
ਅਗਣ ਦੇਉਤਾ ਦੀ ਭੋਟ ॥

ਅਗਣ ਕੁੰਡ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੇਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਹੋਮ ਵਾਸਤੇ ਅੱਗ ਬਾਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਅਗਣ ਬਾਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਤ
ਬਾਜੀ, ਅੱਗ ਵਾਲਾ ਤੀਰ, ਅੱਗ ਸਿੱਟ ਕੇ
ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ॥

ਅਗਣ ਬੋਟ, ਪੁ:—ਭਾਵ ਦੇ ਜੋਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ
ਜਹਾਜ਼ ॥

ਅੰਗਣ, ਪੁ:—ਵੇਹੜਾ, ਸਹਿਨ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ
ਅੱਗੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਥਾਂ ॥

ਅੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣਾ, ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਰਨੀ,
ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ, ਪਰਤਾਵਾ ਲੈਣਾ, ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ,
ਅਨੁਮਾਣ ਕਰਨਾ, ਵਿਚਾਰਨਾ ॥

ਅੰਗਤ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਠਿਆ ਜਾਣਾ, ਪਸੰਦ ਆ
ਜਾਣਾ, ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ॥

ਅਗਈ }
ਅਗਈ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਗੇ, ਮਹਰੇ, ਪਹਿਲੇ।
ਅਗਈ }

ਅੰਗਰੱਖਾ

ਅਰੀਮ, ਪੁ:—ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾ, ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ,
ਕੋਈ ਗੱਲ ਜੋ ਮਲੂਮ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅੱਗੇ ਵਰਤਣ
ਵਾਲਾ ਭਾਣਾ, ਭਾਵੀ, ਮਹਾ ਵਿਵ ਦਾ ਬਣਾਇਆ
ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਜੰਗਾਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ
ਵਿਦਯਾ, ਜਾਦੂ ਆਦਿਕ ਦੀ ਵਿਦਯਾ ਦੱਸਣ
ਵਾਲਾ ਗ੍ਰੰਥ, ਪਰਵਾਨਾ, ਸਨਦ ॥

ਅਰੀਮ ਗਿਆਨ, ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ
ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ਦਾ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ॥

ਅਰੀਮ ਗਿਆਨਣ, ਸ:—ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਜਾਨਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਅਰੀਮ ਗਿਆਨੀ, ਪੁ:—ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਾਨਣ
ਵਾਲਾ ਮਰਦ। ਜੋਤਸ਼ੀ ॥

ਅਰੀਮ ਦੀ ਖਬਰ ਦੱਸਣੀ (ਦੇਣੀ) ਕ੍ਰਿ:—ਗੁ-
ਝੀ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਦੇਣਾ ॥

ਅਰੀਮ ਦੀ ਖਬਰ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ
ਲਿਆਉਣੀ } ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਕੱਢਣਾ ॥

ਅਰੀਮ ਬਕਤਾ } ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ
ਅਰੀਮ ਵਕਤਾ } ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ। ਜੋਤਸ਼ੀ ॥

ਅਰੀਮ ਬਾਚਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ
ਅਰੀਮ ਵਾਚਣਾ } ਗੱਲ ਦੱਸਣਾ ॥

ਅਰੀਮ ਬਿੱਦਿਆ } ਸ:—ਉਹ ਵਿਦਯਾ ਜਿਸ
ਅਰੀਮ ਵਿਦਿਆ } ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ। ਜੋਤਸ਼ ॥

ਅਗਮਾਨ, ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਆਗੂ, ਰਾਹ
ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅੰਗਰੱਖਾ, ਪੁ:—ਅੱਗੇ, ਗੋਬਿਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ
ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੋਹਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਣੀਆਂ

ਅਗਰਾਹੁਣਾ

ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ,
ਅੰਦਰਖਾ ॥

ਅਗਰਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਹ ਰੋਕਣਾ, ਰਾਹ ਮਾਰਨਾ,
ਆਪਣਾ ਕਰਜਾ ਲੈਣ ਲਈ ਭਗਵਾ ਕਰਨਾ,
ਪਕੜ ਲੈਣਾ ॥

ਅਗਰਾਹੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਿਆ ਜਾਣਾ,
ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ, ਕਰਜੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਖ
ਨਾਲ ਘੇਰਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਅੰਗ੍ਰੇਜ, ਪੁ:—ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਫਰੰਗੀ,
ਸਾਹਬ ॥

ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ, ਸ:—ਵਿ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜ ਦਾ (ਦੀ), ਅੰਗ੍ਰੇਜਾ
ਦੀ ਬੋਲੀ । ਅੰਗ੍ਰੇਜਾਂ ਦੇ ਦੇਸ ਦਾ ॥

ਅਗਲ ਬਗਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਕ ਪਾਸੇ, ਨੇੜੇ
ਕੋਲ, ਲੱਗੇ, ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ, ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ॥

ਅੱਗਲ ਵਾਂਢੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਹੀ, ਪਹਿਲੇ
ਹੀ ॥

ਅਗਲੇ ਸੁਆਦੋਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੀ ਹਾਲਤ
ਥੀ ਨਾ ਫਹਿਣੀ ॥

ਅਗਲੇ ਵਾਰੇ ਹੋਕੇ ਬਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਣ ਦੇ
ਨੇੜੇ ਹੋਕੇ ਬਚ ਜਾਣਾ ॥

ਅਗਲੇ ਵਾਰੇ ਦਾ, ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ ॥

ਅਗਲਾ, ਵਿ:—ਮੋਹਰਲਾ, ਪਹਿਲਾ, ਸਥ ਤੋਂ ਰੰਗਾ,
ਨਵੀ, ਪੁਰਾਣਾ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ, ਦੁਆ,
ਹੋਰ ॥

ਅੰਗਲੀ ਪ੍ਰਸੰਗਲੀ, ਸ:—ਸਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਕ ॥

ਅਗਲੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ ਬਰਨ)—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ,
ਅਗਲਾ ਪੋਚ ॥

ਅਗਰਮ ਬਗਰਮ

ਅਗਲਾ ਸਿਰਾ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਵੇਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ
ਵਰਤਣਾ ॥

ਅਗਲਾ ਪੋਚ (ਸ) } ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ,
ਅਗਲਾ ਮੂੰਹ } ਜੋ ਹੁਣ ਅਵਾਣੇ ਹਨ
ਸਮਾ ਖਾਕੇ ਸਿਆਣੇ
ਹੋਣਗੇ ॥

ਅਗਲੇਰਾ, ਵਿ:—ਅਗਲਾ (ਮਹੀਨਾ) । ਅਗਲੇ ਤੋਂ
ਅਗਲਾ, ਹੋਰ, ਵਧੀਕ ॥

ਅਗਲੇਰੀ, ਵਿ:—ਅਗਲੀ, ਹੋਰ, ਵਧੀਕ ॥

ਅਗਵਾਹੀ } ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਆਗੂ, ਰਾਹ
ਅਗਵਾਨ } ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਗਵਾਨੀ, ਸ:—ਅੱਗੂ ਪੁਣਾ, ਅਗਵਾਨ ਦਾ ਕੰਮ,
ਅੱਗੇ ਲੱਗਣਾ ॥

ਅਗਵਾੜਾ, ਪੁ:— } ਅਗਲਾ ਪਾਸਾ, ਸਾਮੁਣਾ
ਅਗਵਾੜੀ, ਸ:— } ਪਾਸਾ, ਘਰ ਦੇ ਸਾਮੁਣੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ
ਥਾਂ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਆਗੂ,
ਅੱਗੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਗਵਾੜੀ ਭੰਨਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਵਿਖਾਉਣੇ
ਅਗਵਾੜੀ ਲੈਣੀ } (ਚਿੜੇ ਵਾੜੀ), ਕੱਚੀ ਚੀਜ਼
ਫੌਰਣੀ, ਉਥਾਸੀ ਲੈਣੀ,
ਮੂਹ ਅੱਡਣਾ ॥

ਅੱਗੜ ਪਿੱਛੜ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ,
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਗਰ ॥

ਅਗੜ ਬਗੜ, ਪੁ:—ਲਕਾਰਾ ਜੋਹਾ ਕੰਮ, ਹੋਈਆਂ
ਗੱਲਾਂ, ਕੁਝਾ ਕਟਕਾ, ਘਾਹ ਘੁਹ, ਗੜ
ਬੜ ॥

ਵਿ:—ਮਿਲਿਆ ਜੁਲਿਆ, ਗੜ ਬੜ, ਉਲਟਾ
ਪੁਲਟਾ ॥

ਅਗੜਮ ਬਗੜਮ—'ਅਗੜ ਬਗੜ' ਦੇਖੋ ॥

ਅੱਗਾ

ਅੱਗਾ, ਪੁ:—ਸਾਮੁਣਾ ਪਾਸਾ, ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਘਰ ਦੇ ਸਾਮੁਣੇ ਵੀ ਥਾਂ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਪਹਿਲਾ ਹੱਲਾ, ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾ, ਮਰਨੇ ਬਾਦ ਜੋ ਸਮਾ ਆਇਗਾ, ਪਰਲੋਕ ॥

ਅੱਗਾ ਢੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ਕੱਢ ਲੈਣਾ, ਹਯਾ ਕਰਨੀ ।

ਅੱਗਾ ਉੱਗਾ, ਪੁ:—ਅਗਲਾ ਜਾਂ ਉੱਪਰਲਾ ਕੰਮ ॥

ਅੱਗਾ ਤੇਰਾ ਤੇ ਪਿੱਛਾ ਮੇਰਾ, ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਆਗੂ ਬਣ ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਕਰੇਂਗਾ ਤਿਵੇਂ ਮੈਂ ਕਰਾਂਗਾ ।

ਅੱਗਾ ਪਿੱਛਾ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਅਗਲਾ ਤੇ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਕਿਸੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਅਗਲਾ ਤੇ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ । ਗਲ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਲੱਕ ਤੀਕਰ ਜਿੰਨਾ ਕੱਪੜਾ ਜਾਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੇ ।

ਅੱਗਾ ਪਿੱਛਾ ਸੋਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚ ਲੈਣਾ ਕਿ ਇਹ ਦਾ ਕੀ ਫਲ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਅੱਗਾ ਪਿੱਛਾ ਦੇਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਤੇ ਪਿੱਛੇ
ਅੱਗਾ ਪਿੱਛਾ ਦੇਖਣਾ } ਨੂੰ ਤੱਕਣਾ, ਹਰਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਸਥਾ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਵਿਚਾਰ, ਕਰ ਲੈਣੀ, ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੋਚ ਸਮਝ ਲੈਣਾ, ਚੁਫੇਰੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਲੈਣਾ, ਸੋਝੀ ਰੱਖਣੀ, ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅੱਗਾ ਛਾਹੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੋਭਣ ਹੋਣਾ, ਪਾਪ ਕਰਕੇ ਨਰਕ ਦਾ ਅਧਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਗਾ ਛਾਹੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਪ ਕਰਨੇ ॥

ਅੱਗਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਜਾ ਪੈਣਾ ਜਾਂ ਹੱਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਗਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਤ ਜਾਣਾ, ਅੱਗੇ ਵੰਸ ਨ ਵਧਣਾ ॥

ਅਗਿਆਨ

ਅੱਗਾ ਟੋੜ ਪਿੱਛਾ ਚੌੜ, ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਜਾਣਾ ਤੇ ਪਿਛਲਾ ਕੰਮ ਚੌੜ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣਾ, ਜਿੰਨੀ ਕਾਹਲੀ ਕਰਨੀ ਉੱਠਾ ਹੀ ਕੰਮ ਹੋਲੀ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਗਾ, ਪੁ:—'ਅਗਰਥਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਗਾਊ, ਵਿ:—ਅਗੇਤਰਾ, ਚੀਜ਼ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਅਗਾਸ, ਪੁ:—'ਅਕਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਗਾਂਹ, } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅੱਗੇ, ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ
ਅਗਾਂਹ, } ਵਧਕੇ, ਸਾਮੁਣੇ ॥

ਅਗਾਧ, ਵਿ:—ਅਥਾਹ, ਬੜਾ ਡੂੰਘਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਰ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਏ, ਬੇ ਅੰਤ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ।

ਅਗਾਧ ਗਤੀ, ਸ:—ਅਸੇਹੀ ਚਾਲ ਜਾਂ ਹਵਈਯਾ ਜਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਲੱਗੇ ॥

ਅਗਾੜੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਿਰ, ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਰੋਸਾ ਜਾਂ ਮੀਜੀਰ, ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਸਾਮੁਣਾ ਹਿੱਸਾ, ਅਗਲੇ ਪੈਰ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅੱਗੇ, ਸਾਮੁਣੇ, ਵਧਕੇ ॥

ਅਗਾੜੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਹੌੜੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਗਰ ਲਾਉਣੀ ॥

ਅਗਾੜੀ ਪਿਛਾੜੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਰੋਸਾ ॥

ਅੱਗਿਓਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—'ਅੱਗੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਗਿਆਤ, ਵਿ:—ਜੋ ਮਲੂਮ ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥

ਅਗਿਆਨ, ਪੁ:—ਮੁਰਖਤਾਈ, ਨਾਂ ਜਾਨਣਾ, ਪਰ-ਮੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਨਾ ਪਛਾਨਣਾ ॥

ਅਗਿਆਨਤਾਈ

ਅਗਿਆਨਤਾਈ, ਸਃ—'ਅਗਿਆਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਗਿਆਨਣ, ਸਃ—ਮੂਰਖ ਜਾਂ ਜਾਹਲ ਤੀਮਤ,
ਪਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਵਿਃ—ਮੂਰਖ, ਬ ਸਮਝ ॥

ਅਗਿਆਨ ਪੁਣਾ, ਪੁਃ—'ਅਗਿਆਨ' ਵੇਖੋ ।

ਅਗਿਆਨੀ, ਪੁਃ—ਮੂਰਖ, ਜਾਹਲ ਮਰਦ, ਪਰਮੇਸਰ
ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਿਃ—ਮੂਰਖ, ਬੇ ਸਮਝ ॥

ਅਗਿਆਰ } ਪੁਃ—ਭਖਦਾ ਕੋਲਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਅਗਿਆਰਾ } ਛਾਲਾ ॥

ਅਗਿਆਰ ਵਰ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੜੀ ਗਰਮੀ ਹੋਣੀ ॥

ਅਗਿਆਰੀ, ਸਃ—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਭਖਦਾ ਕੋਲਾ ॥

ਅਗਿਆਰੀ ਵਰਗਾ, ਵਿਃ—ਅੱਗ ਵਾਕਰ ਲਾਲ ॥

ਅੰਗੀ, ਸਃ—ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ
ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਛੋਟੀ ਚੌਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ,
ਚੋਲੀ ॥

ਪੁਃ—ਯਾ ਸਃ—ਸ਼ਾਕ, ਸਰਬੰਧੀ, ਭਿਆਲ, ਸਾਬੀ,
ਸੱਜਣ, ਸੰਗੀ ॥

ਅੰਗੀਕਾਰ, ਪੁਃ—ਮੰਨ ਲੈਣਾ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਰਜਾ,
ਕਬੂਲਵਾਈ, ਪਸੰਦ ॥

ਅੰਗੀਕਾਰੀ, ਸਃ—ਭਿਆਲੀ, ਮੰਗ, ਸ਼ਾਕ
ਸਰਬੰਧ ॥

ਅੰਗੀਠਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ
ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਭਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥
ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ । ਚਿਤਾ । ਰਿਖਾ
(ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੋਲਾ) ॥

ਅੰਗੂਰੀ ਸਿਰਕਾ

ਅੰਗੀਠੀ, ਸਃ—ਨਿੱਕਾ ਅੰਗੀਠਾ, ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਵਾਲੀ
ਥਾਂ, ਚੁੱਟਾ, ਧੁ ਕਸ ॥

ਅੰਗੂਸ, ਪੁਃ—'ਅੰਗੂਸ' ਵੇਖੋ ।

ਅੰਗੂਲ } ਸਃ—'ਉਂਗਲ' 'ਉਂਗਲੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਅੰਗੂਲੀ }

ਅੰਗੂਠ } ਪੁਃ—ਹੱਥਾਂ ਜਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਮੋਹਰਲੀ
ਅੰਗੂਠਾ } ਮੋਟੀ ਉਂਗਲੀ ॥

ਅੰਗੂਠਾ ਉਮਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕੁਸਾਮਦ ਕਰਨਾ ॥

ਅੰਗੂਠਾ ਵਖਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਧਮਕੀ ਦੇਣੀ, ਭੁੱਛ
ਅੰਗੂਠਾ ਵਖਾਉਣਾ } ਜਾਨਣਾ, ਮਖੌਲ ਕਰਨਾ,
ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਾਂਹ ਕਰ
ਦੇਣੀ, ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੈਲਤ ਕਰਨੀ ॥

ਅੰਗੂਠੜਾ, ਪੁਃ—ਪੈਰ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਚਮੜੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਛੱਲਾ ॥

ਅੰਗੂਠੀ, ਸਃ—ਅੰਗੂਠੇ ਜਾਂ ਉਂਗਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਮੁੰਦਰੀ, ਛਾਪ ॥

ਅੰਗੂਰ } ਪੁਃ—ਮੋਟੀ ਦਾਖ, ਢੇਕੇ ਦਾ ਖਰੀਫ,
ਅੰਗੂਰ } ਢੇਕੇ ਦੇ ਭਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਅੰਗੂਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਘਾਉ ਭਰ ਜਾਣਾ, ਜਖਮ
ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥

ਅੰਗੂਰੀ, ਸਃ—ਘਾਹ ਜਾਂ ਅਠਾਜ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ
ਪੱਤੀਆਂ ਜੋ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਵੀਆਂ ਫੁੱਟੀਆਂ
ਹੋਣ, ਫੁੱਲ ਦੀ ਕਲੀ ॥

ਵਿਃ—ਅੰਗੂਰਾਂ ਵਾਲਾ, ਅੰਗੂਰਾਂ ਦਾ ॥

ਅੰਗੂਰੀ ਸਰਾਬ, ਸਃ—ਅੰਗੂਰਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢੀ ਹੋਈ
ਸਰਾਬ ॥

ਅੰਗੂਰੀ ਸਿਰਕਾ, ਪੁਃ—ਅੰਗੂਰਾਂ ਦੇ ਰਸ ਦਾ
ਥਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਰਕਾ ॥

ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ

ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ, ਪੁ:—ਅੰਗੂਰਾਂ ਦਾ ਬਾਗ ॥

ਅੰਗੂਰੀ ਰੰਗ, ਪੁ:—ਅੰਗੂਰ ਵਰਗਾ ਰੰਗ ॥

ਅੱਗੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਪਹਿਲੇ, ਮੋਹਰੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ (ਕਿਸੇ ਦੇ) ਵੇਖਦਿਆਂ, ਮੂੰਹ ਤੇ, ਵੇਲੇ, ਪਾਰੇ, ਵਧਕੇ ਹੋਰ, ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਜਾਂ ਵੇਲੇ, ਉੱਚੇ, ਮਗਰੋਂ, ਉਸ ਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ॥

ਅਵ:—ਪਾਰੇ, ਪਾਰ, ਓਧਰ ॥

ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਗਾਹਾਂ, ਮੋਹਰੇ, ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ, ਬੜੇ ਚਿਰ ਪਿੱਛੇ ॥

ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਆ ਜਾਣਾ, ਦਿੱਸਣ ਲਗ ਪੈਣਾ, ਵਧਣਾ, ਨੇੜੇ ਪੁੱਜਣਾ, ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ, (ਕਿਸੇ ਨਾਲ) ਲੜਣਾ, ਚਾਹੁਣਾ, ਵੱਖਲ ਦੇਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਜਾਣਾ, ਕੀਤੀ ਦਾ ਢਲ ਮਿਲਣਾ, ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਮਲੁਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗੇ ਸੁੱਟ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਰੱਖ ਲੈਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਹੇਠਾਂ ਪਾ ਲੈਣਾ ॥

ਅੱਗੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗਾਹਾਂ ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਵਧਣਾ ॥

ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਲਿਆਉਣਾ, ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਸੁਗਤ ਦੇਣੀ, ਵਧਾਣਾ, ਭੇਜਣਾ, ਦਿਖਾਲਣਾ, ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਗੇ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਕਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਹਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਛਾਂਹ ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਹਸਤਾ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ॥

ਅੱਗੇ ਦੌੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਅੱਗੇ ਚਲਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਗੇ ਧਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਹਰੇ ਜਾਣ ਦੇਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣਾ, ਅਗਾਹਾਂ ਕਰਨਾ, ਪੈਰਲੇ ਲੰਘਾ ਦੇਣਾ (ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ) ॥

ਅੱਗੇ ਵੇਖ ਕੇ ਚਲਣਾ

ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ
ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਣਾ } ਛੱਡ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸੀਨਗੀ ਕਰਨੀ, ਹਾਰ ਮੰਨਣੀ ॥

ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦੇ ਮਗਰ ਦੁਆ, ਵਾਹੀ ਵਾਹੀ, ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਪਾਲ ਦੀ ਪਾਲ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਤੇ ਮਗਰੋਂ, ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਇਧਰ ਉੱਧਰ, ਨੇੜੇ, ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ, ਮੁੜ ॥

ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਦਾ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਚੱਲਣਾ, ਇੱਕ ਪਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਟੁਰਨਾ ॥

ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਮੱਤ, ਸ:—ਸਦਾ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਨਸੀਹਤ ॥

ਅੱਗੇ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡੇ ਨੂੰ ਬੇ ਅਦਬੀ ਦੇ ਬਚਣ ਕਹਿਣੇ ॥

ਅੱਗੇ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਅੱਗੇ ਸੁੱਟ ਲੈਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਗੇ ਲੱਗ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗਾਹਾਂ ਟੁਰ ਪੈਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਹਾਰ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਕਣਾ, ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ, ਮੋਹਰੇ ਵੇਰਨਾ ॥

ਅੱਗੇ ਵਧ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਜਾਣਾ,
ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ } ਅੱਗੇ ਟੁਰ ਪੈਣਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਗਾਹਾਂ ਜਾਣਾ, ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਕੇ ਆਪ ਮੁਹਰੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਲੜਣ ਲਈ ਆਉਣਾ ॥

ਅੱਗੇ ਵੇਖ ਕੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਟੁਰਨਾ, ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਚੱਲਣਾ, ਸੋਝੀ ਰੱਖਣੀ ॥

ਅੱਗੇ ਵੇਖਣਾ

ਅੱਗੇ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਰੱਖਣਾ, ਅੱਖਾਂ
ਖੁਲੀਆਂ ਰੱਖਣੀਆਂ, ਸੋਝੀ ਰੱਖਣੀ, ਆਉਣ
ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਗੇਚ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅੱਗੇ ਵਲ, ਅਗਾਂਹ, ਸਬ
ਤੋਂ ਮੋਹਰੇ ॥

ਅੱਗੇਚ ਹੋ ਹੋ ਪੈਣਾ (ਬਹਿਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਆਪੇ
ਹੀ ਵੱਡਾ ਬਣਨਾ ॥

ਅੱਗੇਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲੁਕਾਉਣਾ, ਛੁਪਾਉਣਾ ॥

ਅੱਗੇਤ, ਸ:-ਠੀਕ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੋਈ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਗੇਤਰਾ } ਵਿ:-ਠੀਕ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ
ਅੱਗੇਤਰਾ } ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਬਹਾਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ
ਪੱਕਿਆ ਹੋਇਆ (ਫਲ ਆਦਿਕ) ।
ਜਿਸ ਦਾ ਅਜੇ ਵੇਲਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ॥

ਅੱਗੇਤਰਾ ਪਛੇਤਰਾ, ਪੁ:- } ਵਿ:-ਅੱਗੇ ਜਾਂ ਪਿੱਛੇ
ਅੱਗੇਤਰੀ ਪਛੇਤਰੀ, ਸ:- } ਹੋਣ ਵਾਲਾ (ਵਾਲੀ)

ਅੱਗੇਰੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅੱਗੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਅੱਗੇਡੇ ਪਿਛੇਡੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:- 'ਅੱਗੇਤਰਾ ਪਿਛੇਤਰਾ' ਜਾਂ
'ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਗੋਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਪਹਲਾਂ, ਪਹਲੋਂ ਹੀ, ਅੱਗੇ ਹੀ,
ਅੱਗੇ ਤੋਂ ॥

ਅੱਗੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ
ਅਰਥਾਤ ਸਦਾ, ਹਰ ਵੇਲੇ ॥

ਅੱਗੋਚਰ, ਵਿ:-ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਬੁਝਿਆ ਜਾਨਿਆ
ਨਾ ਜਾ ਸੱਕੇ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਗੋਚਰਾ ਨ ਹੋਵੇ ।
ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਅੱਗੋਛਾ } ਪੁ:-ਪਰਨਾ, ਚੋਲੀਆ, ਹੁਮਾਲ, ਫਿਲੜਾਂ
ਅੱਗੋਛਾ } ਵਾਲੀ ਦਾਲ ॥

ਅੱਚਣ ਚੇਤ

ਅੱਗੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ, ਸੋਝੀ
ਰੱਖਣੀ, ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ॥

ਅੱਘੜ, ਵਿ:-ਨਾ ਘੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਖੁਰਦਰਾ,
ਕੋਹਜਾ, ਅਣਸਿੱਖ, ਅਲੂੜ, ਜਾਗਲੀ ॥

ਅੱਘੜਣ, ਸ:-ਵੱਡੇ ਜਿਹਾਰੇ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀ,
ਆਪਣਾ ਮਾਣ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਅੱਘੜ ਪੁਣਾ, ਪੁ:-ਵੱਡਾ ਜਿਹਾਰਾ, ਆਪਣੀ
ਇੱਜਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ, ਢਿਠਾਈ,
ਮੁਰਖਤਾਈ ॥

ਅੱਘੜਾ ਦੁਘੜਾ, ਵਿ:-ਮੋਟਾ, ਕੋਹਜਾ, ਕੁਝ ਕੁਝ
ਖੁਰਦਰਾ ॥

ਅੱਘੜੀ, ਪੁ:-ਵੱਡੇ ਜਿਹਾਰੇ ਵਾਲਾ ਮਰਦ, ਦਲੇਰ
ਆਦਮੀ, ਆਪਣੀ ਇੱਜਤ ਦਾ ਖਿਆਲ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅੱਘੋਰ ਪੰਥ, ਪੁ:-ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੇ ਮੰਠ ਵਾਲੇ
ਜੋਗੀਆਂ ਜਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਥ ਜੋ ਸਬ
ਕੁਝ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੋਥ ਵੀ
ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ, ਗੰਦੀ ਝਰੂ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ
ਸੋਲਾ ਕੁਚਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅੱਘੋਰ ਪੰਥੀ, ਪੁ:-ਅੱਘੋਰ ਪੰਥ ਪੁਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ,
ਅੱਘੋਰੀ, ਸਰਬੰਗੀ, ਸਰਬ ਭੋਖੀ ॥

ਅੱਘੋਰੀ, ਪੁ:-'ਅੱਘੋਰ ਪੰਥੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਅੱਚਣ, ਵਿ:-ਜੋ ਤਿਖਾ ਨ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਤੇਜ ਨਾ ਹੋ ਸੱਕੇ,
ਸੁਸਤ, ਖੁਰਦਰਾ, ਨਮਦਾ ਬੁੱਧ, ਅਣਸਿੱਖ,
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਿੰਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਅੱਚਣ ਚੇਤ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅਚਾਨਕ, ਅਚਾਨ ਚੋਕ,
ਚੋਟ ਪੈਣ, ਜਾਨ ਖੁਝ ਜੋ ਨਾ, ਚੋਥ ਵੇਲੇ, ਆ-
ਪਣੀ ਮਰਜੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ॥

ਅਚੰਡਾ

ਅੱਛਾ

ਅਚੰਡਾ, ਪੁ:—ਹਰਾਨੀ, ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ, ਅਨੋਖੀ ਚੀਜ਼, ਅਜਬ ਸ਼ੈ ।

ਵਿ:—ਅਚਰਜ ਦਾ, ਅਨੋਖਾ,

ਅਚਰਜ, ਪੁ:—ਹਰਾਨੀ, ਅਚੰਡਾ, ਕਰਾਮਾਤ, ਸੋਹਣੀ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਕਦੇ ਨ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਨੋਖੀ ਚੀਜ਼ ।

ਵਿ:—ਅਨੋਖਾ, ਅਜਬ, ਅਦਭੁਤ ॥

ਅਚਰ, ਵਿ:—ਬਿਰ, ਜੇ ਹਿੱਲੇ ਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਅਚਰਨ, ਪੁ:—‘ਅਚਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਚੱਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਹਿੱਲੇ ਨਾ, ਬਿਰ, ਕਾਇਮ, ਪੱਕਾ, ਸੰਮਿਆ ਹੋਇਆ, ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਰੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਪੁ:—ਪਹਾੜ (ਜਿਹਾੜੁ ਹਿਮਾਲਲ) ।

ਅਚਲਾ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ ਚਾਦਰ ।

ਅੱਚਵੀ, ਸ:—ਹੱਡਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਖੁੱਸਣਾ, ਬਿਆਕੁਲ ਹੋਣਾ, ਥੋੜ੍ਹਣੀ ।

ਅਚਾਣਕ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਅਚਣ ਚੇਤ’
ਅਚਾਣ ਚੱਕ } ਵੇਖੋ ॥

ਅਚਾਰ, ਪੁ:—ਚੱਲਣ, ਰਹਿਤ ਬਹਿਤ, ਲੱਛਣ, ਦਸਤੂਰ, ਰੀਤ ਰਸਮ, ਮਰਜ਼ਾਦਾ, ਰਵਈਯਾ । ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਸਾਲੇ ਵਾਰ ਖਟਿਆਈ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਅਚਾਰ ਭਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਲਣ ਵਿ-
ਗੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਕੁਰੀਤਾਂ ਨਾਲ ਧਰਮ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਚਾਰਜ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਜਿਹੜਾ ਵਿਦਨਾਰਥੀ ਨੂੰ ਸਨੇਉ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਵੇਦ ਖੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਅਰ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿੱਖਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ: ਬੜਾ ਪੰਡਿਤ, ਵਿਦਿਆਵਾਨ, ਗਿਆਨੀ: ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਉਹ ਜਾਤ ਜੋ ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ॥

ਅਚਾਰ ਵੰਤ, ਪੁ: } ‘ਅਚਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ।
ਅਚਾਰ ਵੰਤੀ ਸ: }

ਅਚਾਰੀ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਪੂਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਧਰਮ ਦੀ ਮਰਜ਼ਾਦਾ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ, ਭਗਤ, ਮਹਾਤਮਾ, ਧਰਮੀ ॥

ਵਿ:—ਅਚਾਰ ਪਾਉਣ ਜੋਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਚਾਰ ਪਿਆ ਹੋਵੇ (ਜਿਹਾੜੁ ਅਚਾਰੀ ਅੰਬ) ॥

ਅਚਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਅਚਾਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ।

ਅਚਿੰਤ, ਵਿ:—ਜੋ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਨ ਆ ਸਕੇ, ਬੇ ਫ਼ਿਕਰ, ਚਿੰਤਾ ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ।

ਅਚੁਤ, ਵਿ:—ਅਬਨਾਸ਼ੀ, ਅਮਰ, ਬਿਰ ।

ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਅਚੇਤ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਰਤ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਬੇ ਫ਼ਿਕਰ, ਬੇ ਅਕਲ ॥

ਅਚੇਵਾਈ, ਸ:—ਅੱਚਵੀ, ਥੋੜ੍ਹਣੀ ।

ਅੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਉਣਾ (ਪਹਾੜੀ) ।

ਅੱਛਰ, ਪੁ:—ਅੱਖਰ, ਉ ਅ ਆਇਕ, ਹਰਫ਼ ॥

ਬਿਧ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਬਿਧਾਤਾ } ਪੁ:—ਕਿਸਮਤ, ਲੇਖ,
ਦੋ ਅੱਛਰ ਜਾਂ ਅੱਖਰ } ਹੋਣੀ, ਭਾਵੀ, ਨਸੀਬ।

ਅੱਛਾ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਭਲਾ, ਖਰਾ, ਕੰਮ ਦਾ, ਜੋਗ, ਮੋਹਣਾ, ਉੱਤਮ, ਸਰੋਸਵ, ਠੀਕ, ਤਕੜਾ, ਨਵਾਂ ਨਰੋਇਆ, ਅਸਲੀ, ਨਖਾਲਸ, ਸਾੜ, ਪਵਿਤ੍ਰ, ਸੁਹਾਉਣਾ, ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ, ਨੇਕ, ਦਯਾ ਵਾਨ, ਚੰਗੀ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਸੱਚਾ, ਹਸਿਆਰ, ਕਾਰੀਗਰ, ਸਿਆਨਾ, ਭਾਗਵਾਨ, ਮੁਨਾਸਬ, ਦਾਜਬੀ, ਸਸਤਾ, ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ ॥

ਅੱਛਾ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ, ਦਰੁਸਤ, ਸੱਚ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਸੋਹਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਪੁਰ, ਢੇਲੇ ਸਿਰ, ਭਲਾ, ਹਾਂ,
ਥਿਲਕੁਲ ਠੀਕ, ਸਥਾਵਰ, ਮੰਨਿਆ ॥

ਅਵ:—ਭਲਾ, ਕੋਹੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਵਾਹ ਵਾਹ,
ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਭਲੇ, ਅਸਕੇ ॥

ਅੱਛਾ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਥਿਮਾੜੀ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਹੋਣਾ,
ਅੱਛਾ ਹੋਣਾ } ਨਵੀਂ ਨਰੋਇਆ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਰਾਜੀ
ਹੋਣਾ, ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ, ਮਨ ਦੀ ਮਰਜੀ
ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਛਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਲਾ ਕਰਨਾ, ਚੰਗਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਅਲਾਜ ਕਰਨਾ, ਰਾਜੀ
ਕਰਨਾ, ਰੋਗ ਹਟਾਣਾ ॥

ਅੱਛਾ ਤਾਂ ਨਾਮ ਖੁਦਾ ਯਾ } ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਉਸ
ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਹੈ } ਵੇਲੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ
ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ
ਔਗਣ ਹਾਰ ਹੋਣਾ ਦੱਸਣਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦਾ
ਇਹ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਅੱਛਾ ਹੈ,
ਮਨੁੱਖ ਸਬ ਬੁਰੇ ਹਨ ॥

ਅੱਛਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਲਾ ਜਾਪਣਾ, ਚੰਗਾ ਲੱਗ-
ਣਾ, ਪਸੰਦ ਆਉਣਾ, ਸਆਦ ਆਉਣਾ,
ਸੋਹਣਾ ਦਿੱਸਣਾ, ਭਾਉਣਾ, ਢਲਣਾ, ਸਜਣਾ,
ਥਿਲਣਾ, ਦਿਲ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣਾ, ਭੋਲਾ ਹੋਣਾ,
ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ } ਸੋਹਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਜਿਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹੁਸ-
ਆਰੀ ਨਾਲ, ਖਬਰਦਾਰੀ ਨਾਲ, ਬਹੁਤ,
ਬਾਹਲਾ, ਮਨਭਾਉਂਦਾ, ਰੱਜਕੇ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਅੱਛੇ ਅੱਛੇ, ਪੁ:—ਭਲੇ ਲੋਕ, ਸੱਜਣ ਪੁਰਖ, ਵੱਡੇ,
ਕੁਲ ਵਾਨ, ਉੱਚੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਵਾਲੇ, ਵਿਦਵਾਨ
ਵਾਨ, ਧਨ ਪਾਤ੍ਰ ॥

ਅੱਛੇ ਤੋਂ ਅੱਛਾ, ਵਿ:—ਸਬ ਤੋਂ ਚੰਗਾ, ਬਹੁਤ ਹੀ

ਅੱਜ

ਚੰਗਾ, ਜਿਸ ਜੇਹਾ ਹੋਰ, ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਭ ਤੋਂ
ਵਧੀਆ ॥

ਅੱਛੀਦਾ (ਦੀ), ਵਿ:—ਪਿਆਰਾ (ਰੀ), ਲਾਡਲਾ
(ਲੀ), ਸ਼ੌਖ ॥

ਅੱਛੂਹ, ਵਿ:—'ਅਵੋਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਛੂਹਤ, ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਛੋਰ ਨਾਲ ਭਿੱਟਿਆ ਨ
ਜਾ ਸਕੇ ॥

ਅੱਛੇਦ, ਵਿ:—ਜੇ ਨਾ ਦਿੱਸੇ, ਜੇ ਟੁੱਟ ਨਾ ਸਕੇ ॥

ਅੱਛੈ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਮਰ,
ਅਥਿਨਾਸੀ ॥

ਅੱਛੋਰ, ਵਿ:—ਜੇ ਛੋਹਿਆ ਨ ਜਾਏ, ਜਿਸ ਦੀ
ਛੋਹ ਨਹੀਂ, ਅੰਨੀ ਛੋਤੀ ਛੋਤੀ ਭੋਲ ਵਾਲਾ
ਜੋ ਛੁੱਥਾ ਨਾ ਜਾਏ ॥

ਅੱਜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੇ ਦਿਨ ਬੀਤਦਾ ਪਿਆ ਹੈ,
ਇਹ ਵੇਲਾ ॥

ਅੱਜ ਕੱਲ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਜ ਯਾ ਕੱਲ, ਛੋਤੀ,
ਅੱਜ ਪੱਜ } ਬੀੜਿਆ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ॥
ਅੱਜ ਭਲਰ }

ਅੱਜ ਕੱਲ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ
ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੱਸਣਾ } ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਕਰਨੀ,
ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੱਜ ਰੱਜ
ਦਾਲਦੇ ਜਾਣਾ, ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੱਜ ਅਟਕਾ ਛੱਡਣਾ ॥

ਅੱਜ ਤਕ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੁਣ ਤੱਕ, ਇਸ ਦਿਨ
ਅੱਜ ਤਲਕ } ਤੱਕ, ਅਜੇ ਤੱਕ, ਇਸ ਵੇਲੇ
ਅੱਜ ਤੀਕ } ਤੱਕ ॥
ਅੱਜ ਤੀਕਰ }

ਅੱਜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਜ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੰਕੁਰ ॥

ਅਜਗਰ

ਅਜਗਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੜਾ ਮੋਟਾ ਸੱਪ ॥

ਅਜੈਣ, ਪੁ:—ਕਰਿਦਾ, ਆਤਮੀਆ, ਦਲਾਲ, ਵਕੀਲ
ਦਾ ਮੁਨਸ਼ੀ, ਗੁਮਾਸਤਾ ॥

ਅਜਫ, ਪੁ:—ਮੁਰਖ, ਬੇ ਅਕਲ, ਛੋਲਾ, ਜਾਹਲ ॥

ਅਜਿਣ, ਪੁ:—ਫੇਲ ਦਾ ਬੰਬਾ, ਸੁਰਮਾ ॥

ਅਜਪ, ਵਿ:—ਜੋ ਜਪਣ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਵੇ ॥

ਅਜਬ, ਪੁ:—ਹਰਾਨੀ, ਅਚਰਜ, ਅਚੰਭਾ ॥

ਵਿ:—ਹਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਚਰਜ,
ਅਚੰਭਾ, ਅਣੋਖਾ, ਮਸ਼ਹੂਰ ॥

ਅਜਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਤਾਉਣਾ, ਜਾਰਣਾ, ਪਰੀ-
ਛਿਆ ਕਰਨੀ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਕੇ ਵੇਖਣਾ ॥

ਅਜਮਾਇਸ, ਸ:—ਪਰੀਛਿਆ, ਪਰਤਾਵਾ, ਇਮ-
ਤਿਹਾਨ, ਜਾਚ, ਦੇਖ ਭਾਲ ॥

ਅਜਮੂਦਾ, ਵਿ:—ਛਿੱਠਾ ਭਾਲਿਆ, ਅਜਮਾਇਆ
ਹੋਆ ॥

ਅਜਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਬੁੱਢਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਦੇਉਤਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ
ਪੁ:—ਫਲ, ਮਜ਼ਰੀ, ਬਦਲਾ, ਭਾੜਾ ॥

ਅਜਰਾਈਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅਜਲ, ਸ:—ਮੌਤ, ਕਾਲ, ਅਤ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਕਿਸ-
ਮਤ, ਹੌਲੀ, ਭਾਵੀ, ਜੋ ਆਦਮੀ ਆਪਣਾ
ਲੋਹਣਾ ਠੀਕ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਆਕੇ ਜੋਰ ਪਾ ਕੇ
ਮੰਗੇ ਕਿ ਹੁਣੇ ਦਿਓ ॥

ਅਜਵਾਇਣ, ਸ:—ਜੁਅੰਣ, ਇੱਕ ਦੁਆ ਜੋ ਵਾਈ
ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ॥

ਅੱਜੜ, ਪੁ:—ਭੋਭਾ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦਾ ਵੱਗ ॥

ਅਜਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅਜੇ, ਹੁਣ ਤੀਕਰ ॥

ਅਜਾਰੀ

ਅਜਾਈ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅੰਦੇ, ਇਵੇ, ਬੇ ਫੇਦਾ,
ਅਚਾਨ ਚਕ, ਅਚਾਨ ਚੇਤ ॥

ਅਜਾਜ, ਪੁ:—ਆਦਰ, ਮਾਨ, ਇੱਜਤ ॥

ਅਜਾਤ, ਵਿ:—ਜਾਤੋਂ ਛੋਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਕੁਜਾਤ,
ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ ਦਾ ॥

ਅਜਾਦ } 'ਆਜਾਦ' 'ਆਜਾਦੀ' ਵਧੇ ॥
ਅਜਾਦੀ }

ਅਜਾਬ, ਪੁ:—ਦੁਖ, ਕਲੇਸ਼, ਪੀੜ, ਬਿਪਤਾ, ਸਰਾ,
ਅੰਧ, ਮੁਸ਼ਕਲ ॥

ਅਜਾਬ ਦੇ ਮੂੰਹ ਅਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਵਿੱਚ
ਅਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫਸਣਾ, } ਪੈਣਾ, ਬਿਪਤਾ ਆ-
ਉਣੀ ॥

ਅਜਾਰ, ਪੁ:—ਦੁਖ, ਰੋਗ, ਅੰਧ, ਪੀੜ, ਮੁਸ਼ਕਲ,
ਜੁਲਮ, ਵਧੀਕੀ ॥

ਅਜਾਰਣ, ਪੁ:—ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੀਆਂ ਭੁੱਖੀਆਂ
ਰੋਟੀਆਂ ॥

ਅਜਾਰਨ, ਸ:—ਦੁਖੀ ਤੀਮਤ, ਰੋਗਣ ॥

ਅਜਾਰਾ, ਪੁ:—ਠੇਕਾ, ਕਿਰਾਯਾ, ਭਾੜਾ ॥

ਅਜਾਰਾ ਦਾਰ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਾਰਾ ਲਿਆ
ਅਜਾਰੇ ਦਾਰ } ਹੋਵੇ, ਠੇਕੇਦਾਰ ॥

ਅਜਾਰਾ ਦਾਰਣ } ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਮਤ ਨੇ ਅਜਾਰਾ
ਅਜਾਰੇ ਦਾਰਣ } ਧਾ ਠਕਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਜਾਰੇ
ਦਾਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਅਜਾਰਾ ਦਾਰੀ } ਸ:—ਅਜਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ,
ਅਜਾਰੇ ਦਾਰੀ } ਠੇਕੇਦਾਰੀ ॥

ਅਜਾਰੀ, ਪੁ:—ਰੋਗੀ, ਮਾਦਾ, ਦੁਖੀ ਮਰਦ ॥

ਅਜਾਯਾ

ਅਜਾਯਾ, ਵਿਃ—ਅੱਵੇ, ਥੇ ਛੰਦਾ, ਵਾਸੁ, ਅਵਲ,
ਨਾਸ ਹੋਇਆ ॥

ਅਜਿਹਾ, ਵਿਃ—ਐਹੋ ਜੇਹਾ, ਐਸਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ,
ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਉਂ ॥

ਅਜਿੱਤ, ਵਿਃ—ਜੇ ਜਿੱਤਿਆ ਨਾ ਜਾਏ ॥

ਅਜੀ ਅਜੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਿਨਤਾਂ ਤਹਲੇ ਕਰਨਾ ॥

ਅਜੀਉਕਾ, ਸਃ—ਗੁਜਾਰਾ, ਨਿਰਥਾਹ, ਰੁਜਗਾਰ,
ਅੰਨ, ਭੋਜਨ ॥

ਅਜੀਟਨ, ਖੁਃ—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੌਜੀ ਅਫ਼ਸਰ
(Adjutant) ਸੈਨਾ ਪਤੀ ॥

ਅਜੀਤ, ਵਿਃ—ਜੇ ਜਿੱਤਿਆ ਨਾ ਜਾਏ ॥

ਅਜੀਰ, ਸਃ—ਇਕ ਵਲ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਹਜੀਰ ॥

ਅਜੀਰਨ, ਖੁਃ—ਅਲਪਚ, ਚਾਈ ॥
ਵਿਃ—ਜੇ ਖੋਰ ਨਾ ਸੱਕੇ, ਮਾੜਾ ॥

ਅਜੀਲ, ਸਃ—ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ॥

ਅਜੀਵ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਿੰਦ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸ
ਦੀ ਜਿੰਦ ਕੱਢ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਮੁਰਦਾ ॥

ਅੱਜ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—'ਅੱਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਜੇ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਅਜਾ, ਹੁਣ ਤੀਕਰ, ਇਸ ਵੇਲੇ
ਤੱਕ ॥

ਅਜੇ ਤੀਕ } ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਅੱਜ ਤੱਕ, ਇਸ ਦਿਨ
ਅਜੇ ਤੀਕਰ } ਤੱਕ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ॥

ਅੱਜੇ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਅੱਜ ਹੀ, ਅੱਜੇ, ਇੰਸੇ ਦਿਨ ॥

ਅਜੇਹਾ, ਵਿਃ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—'ਅਜਿਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਜੇ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ॥

ਅਜੇਹਾ, ਵਿਃ—ਜੋ ਜੇਗ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਮੁਨਾਸਬ, ਨਾ
ਲਾਭਿਕ ॥

ਅਟਕ

ਅਜੇਹਾ, ਖੁਃ—ਜੇਗ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਵੇਟਕ, ਬਗੜਾ
ਬਿਗੜਾ, ਥਪੜਾ ॥

ਵਿਃ—ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੇਗ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਜੇਗ
ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਜੇਗ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਜੇਹਾ
ਜਿਸ ਜਿਹਾ ਦੁਸਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਅੰਝ, ਸਃ—ਹਿੰਡ, ਅੰਝ, ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਜੋ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ
ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ ਹੈ, ਅੱਖਰੂ ॥

ਅੰਝਾ, ਵਿਃ—ਅਧੀਨ, ਅਨਾਥ, ਦੂਏ ਦੀ ਅਸਰੇ ॥

ਅੰਝੁ, ਖੁਃ—ਅੰਝ, ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਜੋ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ
ਵਗਦਾ ਹੈ, ਅੱਖਰੂ ॥

ਅੰਝੁ ਕਿਰਨ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਣ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ
ਵਗਣਾ ॥

ਅੰਝੁ ਕੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਰੋਕੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੰਝੁ ਵਗਣਾ,
ਸੁੱਠੀ ਮੁੱਠੀ ਰੋਕਣਾ ॥

ਅੰਝੁ ਪੁੰਝਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਨ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਦੇਣਾ, ਸਬਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਅੰਝੁ ਪੁੰਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਧੀਰਜ
ਦੇਣਾ ॥

ਅੰਝੁ } ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਅੰਝੁ, ਇਸਤਰਾਂ, ਅੱਖਰੂ ॥
ਅੰਝਾ }

ਅਵਾਣ, ਵਿਃ—'ਅਲਜਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਟ, ਖੁਃ—ਰੇਤ ਛਲਾ, ਰੇਤ ਦਾ ਪੈਛਾ (ਪੈਣਾ) ਪੂਰ
ਦਾ ਰੇਤ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਅਟ ਸਟਾ } ਖੁਃ—'ਅਟਾ ਸਟਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਅਟ ਸਨਾ }

ਅਟਕ, ਸਃ—ਰੋਕ, ਬੰਦੋਜ, ਅਟਕਾਉ, ਠਹਿਰਾਉ,
ਬਿਘਨ ॥

ਅਟਕ ਮਟਕ

ਸਿੰਧ ਦਰਿਆ, ਸਿੰਧ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜੋ ਪਥੌਰ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਹੈ ॥

ਅਟਕ ਮਟਕ, ਸ:—ਨਖਰਾ, ਚੌਰਲਾ ॥

ਅਟੀਕ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ (ਹੋਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ)

ਅਟਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੁਕਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ, ਚਿੰ
ਅਟਕਣਾ } ਥੜਨਾ, ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਵਸ ਜਾਣਾ,
ਰਵਾਂ ਨਾ ਪੜ੍ਹ ਸਕਣਾ, (ਰੁਪਇਆ) ਨਾ ਉੱਪ-
ਰਨਾ, ਪਿਆਨ ਦੇਣਾ ॥

ਅਟਕਲ, ਸ:—ਜਾਚ, ਚੌਜ, ਢੰਗ, ਵਧ, ਅਣਮਾਣ,
ਅਟਾ ਸਟਾ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਸਮਝ, ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ,
ਮੱਤ ॥

ਅਟਕਲ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਣਮਾਣ ਨਾਲ,
ਅਟਾ ਸਟਾ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ॥

ਅਟਕਲ ਪੱਚੁ, ਵਿ: ਯਾ ਪੁ:—ਅਟਾ ਸਟਾ,
ਅਣਮਾਣ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਿਨਾ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ, ਸਹਿਜਸੁਭਾ,
ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਹੀ ॥

ਅਟਕਾ } ਪੁ:—ਰੋਕ, ਅਟਕ, ਬੰਧੋਜ, ਠਹਿਰਾਉ,
ਅਟਕਾਉ } ਬਿਘਨ ॥ (ਰਖਣਾ, ਕਰਨਾ)

ਅਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕਣਾ, ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ,
ਜੌੜਣਾ, ਮੋਲਣਾ, ਲਟਕਾਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ
ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿੱਲ ਕਰਨਾ ॥

ਅਟਕਾਉ, ਵਿ:—ਅਟਕਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ,
ਅਟਕਾਉਣੇ ਜੋਗ ॥

ਅਟਕੇਵਾਂ, ਪੁ: ਅਟਕਾਉ, ਰੋਕ, ਅੜਿੱਕਾ ॥

ਅੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ: (ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ) ਮੋਢੀਣਾ, ਭਰਿਆ
ਜਾਣਾ, ਭਰਪੂਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅਟੇਰਨ

ਅਟੌਲ, ਵਿ:—ਨਾ ਟਲਣ ਵਾਲਾ, ਨਾ ਹਿਲਣ ਵਾਲਾ,
ਥਿਰ, ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ, ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ,
ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਛੋਕੜਲਾ, ਜਿਸਦਾ
ਅੰਤ ਨਹੀਂ ॥

ਬਾਬਾ ਅਟੌਲ, ਪੁ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਚੜ੍ਹੀਬੰਦ
ਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਜਿਸਦਾ ਦੇਹਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਵਿੱਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਾਗੇ ਹੀ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਅੱਟਾ, ਪੁ:—ਮੌਲੀ ਦੀਆਂ ਗੂੰਜੀਆਂ ਦਾ ਕੋਠ, ਲੱਛਾ,
ਗੁੱਛਾ ॥ (ਸੂਤ ਆਦਿਕ ਦਾ) ॥

ਅਟਾਉ, ਪੁ:—ਸਮਾਈ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ॥

ਅਟਾ ਸਟਾ } ਪੁ:—ਅਟਕਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਅਟਾ ਸਠਾ } ਭੋਲ ਜਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਈ ਦੇ ਲੱਛਾ,
ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਅਣਮਾਣ, ਜਾਚ, ਅਟਕਲ ॥

ਅਟਾ ਟੁੱਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲੱਗ ਕੇ, ਮਨ ਲਾਕੇ, ਲੁਹਾ-
ਤਾਰ, ਬਗ਼ਾਬਰ ॥

ਅਟਾਰੀ, ਮ:—ਉੱਚਾ ਘਰ, ਮਾੜੀ, ਚੁਬਾਰਾ, ਇੱਕ
ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅੱਟਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਭੁੱਖਾ ਹੋਇਆ, ਵਾਸਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਅੱਟੀ, ਸ:—ਅਟੇਰੇ ਹੋਏ ਸੂਤਰ ਦੀ ਗੁੱਛੀ, ਗੂੰਜੀ, ਛੋਟਾ
ਲੱਛਾ ॥

ਅਟੇਕ, ਵਿ:—ਬੇ ਸਹਾਰਾ, ਨਿਰਾਸਰਾ, ਚੌਰਲ,
ਹਰਾਨੀ ਨਾਲ ਜੋ ਪੱਥਰ ਵਾਂਗ ਹੋ ਜਾਏ ॥

ਅਟੇਰਨ, ਪੁ:—ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਚੀਜ਼
ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੂਤਰ ਅਟੇਰਦੇ ਹਨ ॥

ਅਟੇਰਨਾ

ਅਟੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਭਰ ਦੀਆਂ ਅੱਟੀਆਂ ਬਣਾ-
ਉਣੀਆਂ। ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਨਾ। ਫਰੋਬ ਨਾਲ ਆਪਣੇ
ਵੱਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਅਟੇਰ ਕੇ ਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਾ ਕੇ ਕੱਢ ਲੈ
ਜਾਣਾ ॥

ਅਟੇਰਨੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਅਟੇਰਣ ॥

ਅਟੇਂਕ, ਵਿ:—ਅਟੇਕ, ਇਕੋਲਾ, ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ,
ਸੁਰੰਤ ॥

ਅੱਠ, ਵਿ:—ਸੱਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੱਧ ਅਤੇ ਨੌਂ ਤੋਂ
ਇੱਕ ਘੱਟ (ਸੰਖਿਆ ਵਾਚਕ ਵਿ:) ॥

ਅਠ ਸਠ, ਪੁ:—ਅਠਾਹਠ (ਤੀਰਥ)

ਅਠ ਸਠ ਤੀਰਥ, ਪੁ:—ਸਥ ਤੀਰਥ (ਜੋ ਅਠਾ-
ਹਠ ਹਨ) ॥

ਅੱਠ ਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਅੱਠ ਵੇਰੀ ਗਿਣਨ ਨਾਲ ਜਿੰਨਾ
ਹੋਵੇ ॥ ਅਠਾਉਣਾ ॥

ਅੱਠ ਪਹਿਰ, ਪੁ:—ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤ ॥

ਅੱਠ ਪਹਿਰੀ ਰੋਟੀ, ਸ:—ਅੱਠਾਂ ਪਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ
ਇੱਕ ਵਾਰ ਅੰਨ ਛਕਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਅਠਖੇਲੋਂ, ਵਿ:—ਖਿਡਾਰ, ਖਿਲਾੜੀ ॥

ਅਠੱਤਰ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਪਰ ਅੱਤਰ ॥

ਅਠੱਤਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਗਣੀ ॥

ਅਠਤਾਲੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਤਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠੱਤੀ } ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥
ਅਠੱਤੀ }

ਅਠਾਹਰਵਾਂ

ਅਠੱਠੀ, ਸ:—ਅੱਠਾਂ ਆਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਕਾ, ਹੋਈ,
ਅਠਿਆਨੀ ॥

ਅੱਠਮਾਂ } ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਅੱਠਵਾਂ } ਵਾਲਾ ॥

ਅੱਠਵਾਂ ਬਾਧਾਂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ
ਹੋਣੀ ॥

ਅਠਮਾਹਾਂ, ਵਿ:—ਜੋ ਬੱਚਾ ਅੱਠੀਂ ਮਹੀਨੀਂ ਜੰਮਿ-
ਆ ਹੋਵੇ ॥

ਅੱਠਮੀਂ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ॥

ਸ:—ਅੱਠਵੀਂ ਬਿਤ, ਅਸਟਮੀ, ਅੱਠੇ, ਅੱਠੇ ॥

ਅਠਰਾਂ, ਪੁ:—ਤੀਰਥਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਥੀਮਾਰੀ ॥

ਅਠਵੇਂਜਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਵੇਂਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਵੇਂਜਾਂ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ ॥

ਅਠਵਾਰਾਂ } ਪੁ:—ਅੱਠਵਾਂ ਦਿਨ, ਅੱਠ ਦਿਨ ॥
ਅਠਵਾਰਾਂ }

ਅਠਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਅੱਠ ਗੁਣਾ ॥

ਅਠਾਈ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਅਠਾਈਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਾਈਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਾਸੀ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ ॥

ਅਠਾਸੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਾਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਾਂਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੇਠ, ਥੱਲੇ, ਉਤਰਾਈ ਵੱਲ ॥

ਅਠਾਹਰਵਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਠਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਾਹਠ

ਅਠਾਹਠ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਠ ॥

ਅਠਾਹਠਵਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਾਹਠਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਾਹਰਾਂ, ਵਿ:—ਅਠਾਹਰਵਾਂ ਸਾਲ, ਅਠਾਰਾਂ
ਉਗਲ ਲੰਮਾ ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ ॥

ਅਠਾ ਕੁੱਟ, ਵਿ:—ਲੱਗ ਕੇ, ਦਿਲ ਦੇਕੇ, ਲਗਾਤਾਰ,
ਬਰਾਬਰ ॥

ਅਠਾਨਮਾਂ } ਵਿ:—ਅਠਾਨਵੇਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਅਠਾਨਵਾਂ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਠਾਨਮੇਂ } ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਨੌਵੇਂ ॥
ਅਠਾਨਵੇਂ } ਦੋ ਪੱਟ ਸੌ ॥

ਅਠਾਨੀ, ਸ:—ਅਠਿਆਨੀ, ਧੋਲੀ, ਅੱਧੇ ਰੁਪਏ ਦਾ
ਸਿੱਕਾ ॥

ਅਠਾਰ੍ਹਵਾਂ, ਵਿ:—‘ਅਠਾਹਰਵਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਠਾਰਾਂ, ਵਿ:—ਦਸਾਂ ਉੱਪਰ ਅੱਠ ॥

ਅਠਾਰਾ ਕਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਦੇ (ਨਹੀਂ) ॥

ਅਠਾਰ੍ਹਾ, ਵਿ:—‘ਅਠਾਹਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਠਿਆਨੀ, ਸ:—ਅੱਠਾਂ ਆਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਕਾ
ਅੱਧਾ ਰੁਪਏ ਦਾ, ਧੋਲੀ ॥

ਅਠੁਆਰਾਂ, ਪੁ:—‘ਅਠਵਾਰਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਠੂਹਾਂ, ਪੁ:—ਰਠੂਆਂ, ਇੱਕ ਰੰਗ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ
ਕੀੜਾ ਜਿਸਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਬਹਿਰ ਉੱਦੀ ਹੈ ॥

ਅਠੂਹੇਂ ਬਸਣੇ ਜਾ ਢਹਿਣੇ (ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ) ਕ੍ਰਿ:—
ਬੜੀ ਮਸਜ਼ਾ ਹੋਣੀ ॥

ਅੱਠੇ } ਸ:—ਅਸਟਮੀ, ਅੱਠਮੀ, ਅੱਠਵੀਂ
ਅੱਠੇ } ਖਿੱਤ ॥

ਅਡੰਬਰੀ

ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ(ਰੀ) } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦਿਨ ਰਾਤ, ਸਦਾ
ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ(ਰੀ) } ਹੀ, ਨਿੱਤ, ਬਰਾਬਰ ॥

ਅੱਠੇ ਅੱਠ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਝੁੱਠੀ ਗੱਲ
ਉੱਤੇ ਅੜੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅੱਠੋਤਰ ਸੌ, ਵਿ:—ਅੱਠਾਂ ਉੱਪਰ ਸੌ ॥

ਅੱਠੋਤਰੀ, ਸ:—ਮਾਲਾ (ਫਿਰਨ ਵਾਲੀ) ਜਿਸਦੇ
੧੦੮ ਦਾਣੇ ਹੋਣ ॥

ਅੱਠੋਟਾ, ਵਿ:—ਅਠਾਉਣਾ, ਅੱਠ ਗੁਣਾ ॥

ਅੱਠ, ਵਿ:—ਵੱਖ, ਵੱਖਰਾ, ਜੁਦਾ, ਅਲਗ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ)

(ਅੱਡ ਖਾਏ ਸੌ ਰੱਡ ਖਾਏ, ਦੰਡ ਖਾਏ ਸੌ ਖੰਡ
ਖਾਏ)

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵੱਖਰਾ, ਇਕੱਲਾ, ਆਪੇ ਹੀ, ਹੋਰਨਾਂ
ਨਾਲ ਨਾਂ ਮਿਲਕੇ ॥

ਅੱਡੇ ਅੱਡ, ਵੱਖੇ ਵੱਖਰੇ, ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ॥

ਅੱਡਜ, ਪੁ:—ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ,
ਪੱਖਿਰੁ ਆਦਿਕ ॥

ਅੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਦਾ ਕਰਨਾ, ਖੱਲਣਾ, ਖਿਲਾਰਨਾ,
ਅਰੰਭਣਾ, ਸਜਾਣਾ ॥

ਘਰ ਅੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਬਣਾਣਾ, ਵਿਆਹ
ਕਰਨਾ, ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਬਣਨਾ ॥

ਅਡੰਬਰ, ਪੁ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਫਰੋਬ, ਫੋਕਾ ਸੌਰ, ਅਸ-
ਬਾਬ, ਮਾਲ ਮਤਾ, ਲੜਾਈ ਦਾ ਸਮਿਆਨ
ਭਾਂਡਾ ਟੀੜਾ ॥ (ਕਰਨਾ, ਰਚਣਾ)

ਅਡੰਬਰਣ, ਸ:—ਅਡੰਬਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕ੍ਰੀਮਤ ॥

ਅਡੰਬਰੀ, ਪੁ:—ਅਡੰਬਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਮਿਆਨ
ਕੰਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅੱਡਾ

ਅੱਡਾ, ਪੁ:—ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ । ਉਹ
ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਜਿਮੀਂਦਾਰ ਘਾਹ ਪੱਠਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ।
ਯੋਕੇ ਬੱਘੀਆਂ ਆਦਿਕ ਦੇ ਖਲੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ।
ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਮਿਲਣ (ਜਿਹਾ
ਕਿ ਜੁਆਰੀਆਂ ਦਾ ਅੱਡਾ, ਭਲਵਾਨਾਂ ਦਾ
ਅੱਡਾ) ਅਜੇਹੀ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਕੰਮ ਕਾਜ
ਲਈ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਾਨਣ ਲਈ ਕੱਠੇ ਹੋਣ ।
ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦਾ ਉਹ ਢਾਂਗ ਜਿਸਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਕੰਮ
ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਅੱਡਾ ਜੰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠਹਿਰਨਾ, ਪੱਕਾ-
ਦਖਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਡਾ ਜਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੇਰਾ ਪਾ ਲੈਣਾ, ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਦਸ਼ਣ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਪੈਰ ਜਮਾ ਲੈਣਾ, ਠਿਕਾਨਾ
ਥਣਾ ਬੈਠਣਾ ॥

ਅੱਡਾ ਦਾਰ } ਪੁ:—ਅੱਡੇ ਵਾਲਾ, ਅੱਡੇ ਦਾ
ਅੱਡੇ ਦਾਰ } ਮਾਲਕ ॥

ਅੱਡਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅੱਡਾ ਜੰਮਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਡਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅੱਡਾ ਜਮਾਉਣਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਡਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਦ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਲੜਨ ਨੂੰ
ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਡੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਹੱਥਾਂ
ਅੱਡੇ ਲਾਉਣਾ } ਤੋਂ ਪਾਉਣਾ ॥

ਅੱਡਾ, ਪੁ:—'ਅੱਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਲ੍ਹਾਉਣਾ (ਘਰ), ਚਾਦਰ
ਖਿਲਾਰਨਾ, ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਅਡਿੱਠ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਡਿੱਠਾ ਹੋਇਆ, ਨਾਂ ਦੇਖਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਅਣ ਹੋਂਦ

ਅਡਿੱਠ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖ ਕੇ ਖਿਆਲ ਨਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਅੱਡੀ, ਸ:—ਪੈਰ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਅੱਡੂ, ਵਿ:—'ਅੱਡ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਡੌਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਨਾ ਡੋਲੇ, ਥਿਰ, ਪੱਕਾ, ਕਾਇਮ,
ਦਿੜ, ਨਾ ਹਿੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਅਟੱਲ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਮਲਕੜੇ, ਆਸਤਾ
ਆਸਤਾ ॥

ਅਣ ਉਤਪੱਤ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਉਤਪੱਤ ਨਹੀਂ,
ਅਣ ਉਤਪੰਨ } ਨਾ ਜਮਿਆ ਹੋਇਆ, ਨਾਂ ਪੈਦੇ
ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਣਸ, ਸ:—'ਅੱਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਣ ਸਿੱਖ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਅਣ ਸਿੱਖਿਆ } ਸਿੱਖਿਆ, ਅਣ ਪੜ੍ਹ,
ਅਣੜ ॥

ਅਣ ਹੱਕ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਬੇ ਸਬਬ, ਬੇ ਨਿਆਈਂ
ਕਰਕੇ, ਐਵੇਂ ਹੀ, ਹੱਕ ਮਾਰਕੇ ॥

ਅਣ ਹੱਕੀ, ਵਿ:—ਬੇ ਨਿਆਈਂ, ਬੂਠ, ਅਯੋਗ ॥

ਅਣ ਹੁੰਦਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਨਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਅਣਖਾ ॥

ਅਣ ਹੁੰਦੀ, ਵਿ:—ਸ:—ਨਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ, ਅਨੋਖੀ
(ਅਖਾਣ-ਵਰੀ ਗੱਲ ਕਰੇ ਅਣਹੁੰਦੀ) ॥

ਅਣ ਹੋਣੀ, ਸ:—ਨਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਨਾਂ ਹੋ ਸੱਕੇ, ਅਸੰਭਵ, ਅਨੋਖੀ,
ਅਚਰਜ ॥

ਅਣਹੋਣੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਗਲੀ ਆਦਿਕ
ਕੱਢਣੀਆਂ ॥

ਅਣ ਹੋਂਦ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਭੈ,
ਬੁੜ, ਫੋਟਾ, ਘਾਟਾ, ਤੇੜਾ ॥

ਅਣਹੋਂਦਾ

ਅਣਹੋਂਦਾ, ਵਿਃ-ਪੁਃ-‘ਅਣਹੋਂਦਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਣਹੋਂਦੀ, ਵਿਃ-ਸਃ-‘ਅਣਹੋਂਦੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਣਕ, ਵਿਃ-‘ਅਣਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਣਕੱਟਿਆ, ਵਿਃ-ਨਾ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ,
ਜੇਹੜੀ ਵਸਲ ਅਜੇ ਵੱਢੀ ਨਹੀਂ ॥

ਅਣਖ, ਸਃ-ਮਾਨ, ਅਭਿਆਨ, ਕਾਨ, ਪਤ, ਆਪਣੀ
ਇੱਜਤ ਦਾ ਖਿਆਲ, ਹੋਂਸਲਾ, ਦਲੇਰੀ ॥

ਅਣਖੀ, ਵਿਃ-ਅਣਖ ਵਾਲਾ, ਅਭਿਆਨੀ, ਆਪਣੀ
ਇੱਜਤ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਦਲੇਰ, ॥

ਅਣਗਿਣਤ } ਵਿਃ-ਜੋ ਗਿਣੇ ਨਾ ਜਾਣ, ਬੇ
ਅਣਗਿਣਤੀ } ਅੰਤ, ਅਣਕ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਬੇ
ਸੁਮਾਰ ॥

ਅਣਘੜ, } ਵਿਃ-ਨਾਂ ਘੜਿਆ ਹੋਇਆ,
ਅਣਘੜਤ } ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਂ ਬਣਾਇਆ
ਅਣਘੜਿਆ } ਹੋਇਆ, ਜੋ ਠੀਕ ਨਹੀਂ,
ਜਾਂਗਲੀ ॥ ਕੋਰਜਾ, ਅਣ ਸਿੱਖ, ਅਲੁੜ,

ਅਣਚਿੱਤ, ਵਿਃ-ਜਿਸਦਾ ਚਿੱਤ ਠਿਕਾਨੇ ਨਹੀਂ,
ਬੇ ਦਿਲਾ, ਤਾਂਵਾਂ ਫੋਲ ॥

ਅਣਚਿੰਤ, ਵਿਃ-ਜਿਸਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ, ਨਚਿੰਤ
ਬੇ ਫਿਕਰ, ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬੇ
ਪਰਵਾਹ ॥

ਅਣਚਿੰਤਾ, ਖਃ-ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ॥

ਅਣਛੁਹ } ਵਿਃ-ਜਿਸਦੀ ਛੁਹ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਛੁੱਬ
ਅਣਛੁੱਬ } ਨਾ ਸੱਕੇ, ਜੋ ਛੁਹਣ ਨਾਲ ਭਿੱਟਿਆ
ਨਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਛੁਹਿਆ ਨਹੀਂ,
ਨਵਾਂ ॥

ਅਣਜਾਨ, ਵਿਃ-ਜੋ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਜਾਹਲ,
ਅਭਾਣਾ, ਅਗਿਆਨੀ, ਮਰਖ, ਅਰਮਕ, ਬੇ

ਅਣਪੜਿਆ

ਖਬਰ, ਸਿੱਧਾ, ਭੋਲਾ, ਅਸੂਮ, ਬੇ ਸਮਝ,
ਨਾਵਾਕਥ ॥

ਪੁਃ-ਓਪਰਾ ਜਾਂ ਪਾਰਦੇਸੀ, ਨਾਵਾਕਥ ਆਦ-
ਮੀ, (ਕੋਈ ਗੱਲ) ਨਾਂ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਣਜਾਣ ਪੁਣਾ, ਪੁਃ-ਮੁਰਖਤਾਈ, ਜਾਹਲੀ, ਬੇ
ਅਕਲੀ ॥

ਅਣਜਾਨ ਬਣਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ-ਬੂਠੀ ਮੂਠੀ ਬੇ ਖਬਰ
ਬਣਨਾ, ਨਾਂ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਣਜਾਣ ਵਿੱਦਯਾ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦਾ ਖੋਹ, ਮੁਰਖਤਾਈ
ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਿੰਦ ਬਲੀ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ
ਹੈ ॥

ਅਣਜੋੜ, ਪੁਃ-ਮੇਲ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਫੋਟਕ, ਅਣਬਣ,
ਫੁੱਟ ॥

ਅਣਭਿੱਠ, ਵਿਃ-ਜਿਸਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਨਹੀਂ ਭਿੱਠਾ,
ਨਵਾਂ, ਓਪਰਾ, ਅਣ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਦਿੱਸੇ
ਨਾ, ਜਿਸਦਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥

ਅਣਬੱਕ, ਵਿਃ-ਜੋ ਬੱਕੇ ਨਾ, ਨਾ ਬੱਕਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਅਣਦੇਖਿਆ, ਵਿਃ-‘ਅਣਭਿੱਠ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਣਧੋਤਾ } ਵਿਃ-ਨਾ ਧੋਤਾ ਹੋਇਆ, ਕੋਰਾ, ਜਿਸ
ਅਣਧੋਯਾ } ਵਿੱਚ ਖਾਣ ਹੋਵੇ। ਮੈਲਾ ॥

ਅਣਧੋਤੀ ਦਾਲ } ਸਃ-ਜਿਸਦਾਲ ਦੇ ਛਿੱਲੜ
ਅਣਧੋਈ ਦਾਲ } ਨਾ ਲਾਹੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ॥

ਅਣਪਚ, ਪੁਃ-ਅਜੀਰਣ, ਜਿਸ ਰੋਗ ਵਿੱਚ ਖਾਧਾ
ਪੀਤਾ ਪਚਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਅਣਪੜ } ਵਿਃ-ਨਾਂ ਪੜਿਆ ਹੋਇਆ
ਅਣਪੜਿਆ } ਅਲੁੜ, ਅਣਸਿੱਖ, ਮੁਰਖ,
ਅਣਜਾਣ, ਅਗਿਆਨੀ ॥

ਅਟਬਟ

ਅਟਬਟ } ਸ:—ਅਜੇੜ, ਲੜਾਈ, ਫੇਟਕ,
ਅਟਬਟਤ } ਵੇਰ, ਬਖੇੜਾ, ਝਗੜਾ, (ਹੋਣੀ, ਹੋ
ਜਾਣੀ)

ਅਟਬਿਆਹ } ਵਿ:—ਨਾਂ ਬਿਆਹਿਆ
ਅਟਬਿਆਹਿਆ } ਹੋਇਆ, ਕੁਆਰਾ ॥

ਅਟਬਿੱਧ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਵਿੰਨਿਆ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਛੇਕ ਨਹੀਂ ॥

ਅਟਬੋਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਬੋਲ ਨਾ ਸੱਕੇ ॥

ਅਟਭਉ, ਪੁ:—ਅੰਦਰਲਾ ਗਿਆਨ ॥

ਅਟਭੈ } ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਡਰ ਭੈ ਨਹੀਂ, ਨਿਡਰ,
ਅਟਭੈ } ਨਾਂ ਡਰਨ ਵਾਲਾ, ਦਲੇਰ ॥

ਅਟਭੋਲ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਾਂ ਸਾਲ ਬੁੱਝਕੇ, ਭੁੱਲੇਖੇ ਠਾਲ,
ਬੇ ਖਬਰੀ ਵਿੱਚ ॥

(ਮਾਰੇ ਜਾਲਾ, ਫਸਣਾ, ਆਦਿਕ) ॥

ਅਟਮਣਾ, ਵਿ:—ਲੁਸਤ, ਉਦਾਸ, ਧੀਮਾ, ਚਿੰਤਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ, ਬੇ
ਦਿਲ, ਗਰੀਬ, ਜਿਸਦਾ ਜੀ ਹੱਛਾ ਨਹੀਂ,
ਰੋਗੀ ॥

ਅਟਮਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਬਰਾਉਣਾ, ਬੇ ਦਿਲ
ਕਰਨਾ, ਬਿਆਕੂਲ ਕਰਨਾ ॥

ਅਟਮਨਾਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਬਰਾਨਾ, ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ,
ਬੇ ਦਿਲ ਹੋਣਾ, ਫੇਰੀ ਢਾਹਲ ॥

ਅਟਮਤ, ਸ:—ਦੁਜੇ ਜੀ ਮੱਤ, ਬੇਦੀ ਮੱਤ, ਗੁਰ-
ਮਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਰਨਾਂ ਦਾ ਮਤ ॥

ਅਟਮਤਾ, ਪੁ:—ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ, ਟਾਲ ਮਟੋਲਾ, ਬਹਾਨਾ,
ਸਲਾਹ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਅਟਵੱਟ

ਅਟਮਤੀ } ਪੁ:—ਗੁਰਮਤ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਹੋਰਨਾਂ
ਅਟਮਤੀਆ } ਦੇ ਮਤ ਉੱਪਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ,
ਆਖਣੀ ਕਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਵੱਲਾ ॥

ਅਟਮਾਂ ਸਟਮਾਂ, ਵਿ:—ਮਾੜਾ ਮੋਰਾ, ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ॥

ਅਟਮੁੱਲ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਲ ਨਾ ਪੈ ਸੱਕੇ, ਬਹੁਤ
ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ, ਅਮੋਲਕ, ਵਡ ਮੁੱਲਾ ॥

ਅਟਮੁੱਲਾ ਪੁ: } ਵ:—ਮੁੱਲ ਥਾਝੇ, ਮੁੜਤ ।
ਅਟਮੁੱਲੀ ਸ: } ਸੀਦੀ ॥

ਅਟਮੋੜ, ਵਿ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਮੁੜੇ ਨਾਂ, ਆਪ
ਹੁਦਰਾ ॥

ਅਟਰਸ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਸ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਬੇ ਸੁ-
ਆਦ, ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਨਾ ਭਾਵੇ ॥

ਪੁ:—ਰੁੱਖਾ ਹੋਣਾ, ਸੁਆਦ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਨਾ
ਆਉਣਾ, ਘਿਣ, ਫੇਟਕ, ਢਿੱਕ ॥

ਅਟਰੱਖ } ਵਿ:—ਜੋ ਖਾਣ ਖੀਣ ਦਾ ਅਟਕਾ ਨ
ਅਟਰੱਖਾ } ਰੱਖੇ, ਰੱਖ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ
ਦੀ ਰਾਖੀ ਨ ਹੋ, ਨਿਰਾਸਰਾ, ਕੁਲਦ ॥

ਅਟਰੀਤ, ਸ:—ਭੈੜੀ ਚਾਲ, ਬੁਰਾਦਸਤੁਰ, ਕੁਰਾਹ,
ਕੁਰੀਤ, ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਰੀਤ ਪੁਰ ਨਾ ਚੱਲਣਾ ॥

ਵਿ:—ਰੀਤੋਂ ਬਾਹਰਾ, ਅਨੋਖਾ, ਆਮ ਦਸਤੁਰ
ਉੱਤੇ ਨਾ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਟਰੁਚ ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਨਾ ਭਾਵੇ,
ਨਾ ਸੁਖਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਨਾ ਸਮਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਂ
ਪਚਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਟਰੁਚਦਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਨਾ
ਭਾਵੇ ॥

ਅਟਵੱਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਹੀਂ ਚੀੜ੍ਹ ਨਾਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਅਣਵਿੰਸ

ਅਣਵਿੰਸ, ਵਿ:-ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨ ਮਿਲੇ ॥

ਅਣਵਿੰਧ(ਮੋਤੀ) ਵਿ:-ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੇਕ ਨਹੀਂ ॥

ਅਣਵਿੰਧ(ਲੈਣ ਆਉਣ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਉੱਚੇਂਗਾ ॥

ਅਣੀ, ਸ:—ਨੇਕ, ਕੰਢਾ, ਕਿਨਾਰਾ, ਹੱਦ ॥
(ਸੰਬੋਧ:-)ਤੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ,
ਅਜੀਏ, ਕੁਤੇ ॥

ਅਣੂ, ਪੁ:-ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟਾ ਦੁਕੜਾ,
ਕਣ ॥
ਵਿ:-ਸੁਖਮ, ਬਰੋਕ ॥

ਅਣੂਪਾਣ, ਪੁ:-ਕੋਈ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਦੁਆਰਲਾਕੇ ਸ਼ੇਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਲੰਘਾਈ
ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਜੋ ਦੁਆਰਾ ਬਾਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਪੀਤੀ
ਜਾਵੇ ॥

ਅਣੋਖ, ਪੁ:-ਕੋਈ ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਵਸਤ,
ਅਜਬ ਸ਼ੈ, ਕਿਤ ਕਿਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਅਣੋਖਾ ਪੁ: } ਵਿ:-ਅਚਰਜ, ਅਜਬ, ਮਾਸ, ਸਬ
ਅਣੋਖੀ ਸ: } ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ, ਨਿਆਰਾ, ਨਵਾਂ, ਓਪਰਾ,
ਕਮੀਣ, ਚੁੱਲਾ, ਲਿਫੰਮਾ (ਅਣੋਖੀ ਰੀਤ, ਗੱਲ
ਆਦਿਕ) ॥

ਅੱਤ, ਸ:-ਵਧੀਕੀ, ਜਾਸ਼ਰੀ, ਜਬਰ ਦਸਤੀ,
(ਹੋਣੀ, ਹੋ ਜਾਣੀ, ਕਰਨੀ)
ਅੱਤ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਵੇਰ ਹੋ ॥

ਅੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਨ ਮੇਪਲਾ, ਅੱਤ ਦੀ ਭਲੀ ਨ ਚੁੱਪ ॥
ਅੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਨ ਬੋਲਣਾ, ਅੱਤ ਦੀ ਭਲੀ ਨ ਦੁੱਪ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਬਹੁਤ, ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ, ਭਾਢਾ ॥

ਅੱਤ ਚੋਕਣੀ } ਕ੍ਰਿ:-ਵਧੀਕੀ ਕਰਨੀ, ਅਨ-
ਅੱਤ ਚਾਣੀ } ਰਬ ਮਚਾਣਾ, ਜਬਰ ਦਸਤੀ
ਅੱਤ ਚੁਕਣੀ } ਕਰਨੀ ॥

ਅਤਰ

ਅੰਤ, ਪੁ:-ਛੇਕੜ, ਓੜਕ, ਲਿਥੇੜਾ, ਹੱਦ, ਜੁਗ,
ਵਲ, ਅੱਧ ਪੁੱਗਣਾ, ਮੋਤ, ਗਿਆਨ, ਗੁੱਤੀ
ਗੱਲ ॥

ਵਿ:-ਪਿਛਲਾ, ਛੇਕੜਲਾ, ਆਖਰੀ ॥

ਅੰਤ ਸਮਾ, ਪੁ:-ਮੌਤ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਛੇਕੜਲਾ ਵਕਤ,
ਆਖਰੀ ਦਮ ॥

ਅੰਤ ਸੁਮਾਰ, ਲੇਖਾ, ਗਿਣਤੀ, ਹੱਦ ॥

ਅੰਤਕਾਲ, ਪੁ:-ਅੰਤ 'ਸਮਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਤ ਸਮੇਂ, ਅੰਤਕਾਲ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਓੜਕ ਨੂੰ,
ਜਾਂ ਅੰਤ ਵੇਲੇ } ਛੇਕੜ, ਵੇਰ ਥੀ,
ਮਰਣ ਲੱਗਿਆਂ ॥

ਅੰਤਨੂੰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਓੜਕ, ਛੇਕੜ, ਆਖਰ,
ਪਿੱਛੋਂ ॥

ਅੰਤ ਮਤਾ, ਪੁ:-ਅੰਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਮਨੁੱਖ
ਦੀ ਸੁਰਤ ਜਾਵੇ ॥

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-'ਅੰਤ ਨੂੰ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਤ ਵੇਲਾ, ਪੁ:-'ਅੰਤ ਸਮਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਤਿਸ਼ ਕਰਣ } ਪੁ:-ਮਨ, ਚਿੱਤ, ਹਿਰਦਾ, ਦਿਲ,
ਅੰਤਿਹ ਕਰਣ } ਬੁੱਧ, ਜੋ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਵਿ-
ਅੰਤਿਹਿ ਕਰਣ } ਚਾਰ, ਖਿਆਲ, ਮਰਜੀ, ਸਲਾਹ,
ਚਾਹ, ਇੱਛਾ ॥

ਅਤਬਾਰ, ਪੁ:-ਭਰੋਸਾ, ਵਸਾਹ, ਸਾਖ, ਆਸਰਾ,
ਸਹਾਰਾ, ਅਧਕਾਰ, ਆਵਰ, ਮਾਨ, ਇੱਜਤ,
ਅਦਬ, (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਅਤਬਾਰਣ, ਸ:-ਜਿਸ ਕ੍ਰੀਮਤ ਦਾ 'ਅਤਬਾਰ'
ਜਾਂ ਵਸਾਹ ਹੋਵੇ ॥

ਅਤਬਾਰੀ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਦਾ ਵਸਾਹ
ਹੋਵੇ, ਅਤਬਾਰ ਵਾਲਾ ॥

ਅਤਰ, ਕੁੱਝ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਸਤ, ਸੁਬਬੇ,
ਸੁਰੀਧ ॥

ਅੰਤਰ

ਅੰਤਰਦਾਨ, ਪੁ:—ਅੰਤਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ।
ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ਜੋ ਤੀਵੀਆਂ ਗਲ ਪਾਉਂਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਅੰਤਰ ਖਿਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਲਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਤ
ਕੱਢਣਾ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਸਾਰ ਲੈਣਾ ॥

ਅੰਤਰ ਫਰੋਲ, ਪੁ:—ਅੰਤਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅੰਤਰ, ਪੁ:—ਅੰਦਰਲਾ ਜਾਂ ਵਿਚਲਾ ਪਾਸਾ,
ਜੀਵ, ਆਤਮਾ, ਰੂਹ, ਚਿੱਤ, ਦਿਲ, ਮਨ,
ਪਰਮਾਤਮਾ, ਭੋਤ, ਗੁੱਝੀ ਗਲ, ਫਰਕ,
ਛੋਕ, ਵਿਚਲ, ਮੋਘ, ਛੱਡਾ ॥

ਵਿ:—ਅੰਦਰਲਾ, ਵਿਚਲਾ, ਨੇੜੇ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਕ ਪਾਸੇ, ਲਾਹਮੀ, ਵੱਖਰਾ,
ਜੁਦਾ, ਬਾਹਰ ॥

ਅਵ:—ਅੰਦਰ, ਵਿੱਚ, ਵਿਚਕਾਰ, ਵਿਗਲੇ ॥

ਅੰਤਰਾ, ਪੁ:—ਗੀਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ (ਪਹਿਲੇ
ਤੋਂ ਦੂਜੇ) ਫਰਕ, ਭੇਦ, ਵਲ ॥

ਅੰਤਰਿੰਗ ਸਭਾ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ
ਕੰਮ ਕਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ।

ਅੰਤਰਜਾਮੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਅੰਦਰ ਵੀ ਜਾਣੇ, ਜੋ
ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ ਜਾਣੇ, ਜੋ ਅੰਦਰ ਖਿ-
ਆਪ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਅੰਤਰਧਾਨ, ਵਿ:—ਅਲੋਪ, ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਓਹਲੇ,
ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਗਨ, (ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹੋਣਾ) ।

ਅੰਤਰ ਬ੍ਰਿਤੀ, ਸ:—ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਲਾ-
ਉਣਾ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਅਸ-
ਥਿਤ ਕਰਨਾ ॥

ਅੰਤਰ ਬੋਧ, ਪੁ:—ਅੰਦਰਲਾ ਗਿਆਨ, ਚੇਤਨ
ਤਾਈ, ਬੁਝ, ਅਨੁਭਵ ॥

ਅੰਤਰ ਛਾਉ, ਪੁ:—ਸੁਭਾ, ਅੰਦਰਲਾ ਸੁਗੰਧ
ਗੁਣ ॥

ਅਤੀਤ ਕਾਲ

ਅਤਬਾਰ ਬੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਸਾਖ
ਅਤਬਾਰ ਗੁਆਉਣਾ } ਗੁਆਉਣੀ, ਵਸਾਹ
ਜਾਂਦਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅਤਬਾਰ ਜੰਮਣਾ (ਬੈਠਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ
ਨੂੰ ਪਰਤੀਤ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਵਸਾਹ
ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਤਲਸ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਸਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਅਤਾਰ, ਪੁ:—ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਅਰਕ ਖਿਚਣ ਵਾਲਾ
ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ, ਦੁਆਵਾਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ,
ਪਸਾਰੀ ॥

ਅਤਾਰੀ, ਸ:—ਅਤਾਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਦੁਆਵਾਂ
ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਂ ਬੇਚਣਾ ॥

ਅਤਾਲੀਕ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ, ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਤਾਲੀਕਣੀ, ਸ:—ਉਸਤਾਦਾਨੀ, ਪੜ੍ਹਾਉਣ
ਵਾਲੀ, ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਸਿਆਨੀ ॥

ਅਤਾਲੀਕੀ, ਸ:—ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਅਤਿ } ਸ:—ਅੱਤ, ਵਧੀਕ, ਜਾਸਤੀ ॥
ਅਤੀ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਵੇਰ, ਸਾਰਾ, ਬਾਹਲਾ,
ਹੋਵੇਂ ਬਾਹਰਾ ॥

ਅਤਿ ਸਾਰ } ਪੁ:—ਦਸਤਾਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ, ਮਰੋੜ ॥
ਅਤੀ ਸਾਰ }

ਅਤਿਥ } ਪੁ:—ਪਰਾਹੁਣਾ, ਮਿਜਮਾਨ, ਓਪਰਾ
ਅਤਿਥੀ } ਜਾਂ ਪਖਲਾ ਆਦਮੀ, ਗਰੀਬ ਆ-
ਦਮੀ, ਅਜੇਹਾ ਮਨੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ
ਖਾਤਰ ਕਰਨੀ ਜਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਅਭਿਆਗਤ ॥

ਅਤੀਤ, ਸ: } ਰਮਣੇ ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ
ਅਤੀਤਣੀ ਪੁ: } ਪੰਥ, ਰੱਖਸ਼ੀ, ਭਗਤ, ਬੈ-
ਗਰੀ ॥

ਅਤੀਤ ਕਾਲ, ਪੁ:—ਬੀਤਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮਾਂ,
ਪਿਛਲਾ ਜਮਾਨਾ ॥

ਅਤੁਟ

ਅਤੁਟ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਘਟਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸਦੀ ਭੇਟ ਨਹੀਂ ॥

ਅਤੇ, ਅਵ:—ਤੇ, ਅਤ, ਹੋਰ ॥

ਅਥੱਕ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਥੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਥਰਵਣ, ਪੁ:—ਚੌਥੇ ਵੇਦ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅਥਰਵਣ ਵੇਦ ਜਾਂ ਬੇਦ ਬਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਥਾ ਤਥਾ ਬਕ-
ਲਾ, ਅਸੰਪ ਬੋਲਣਾ ॥

ਅੱਥਰਾ, ਵਿ:—ਨਿਚੋਲਾ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ, ਸ਼ਤਾਨ ॥

ਅੱਥਰੂ, ਪੁ:—‘ਅੰਝ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਥਵਾ, ਅਵ:—ਯਾ, ਜਾਂ ॥

ਅਥਾਹ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਹ ਨਹੀਂ, ਬਹੁਤ ਹੁੰਘਾ, ਅਗਾਧ ॥

ਅਦਕਰ, ਪੁ:—‘ਅਦਰਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਦਨਾ, ਵਿ:—ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਛੋਟਾ, ਨੀਵਾਂ, ਕਮੀਨਾ, ਹੇਲਾ, ਤੁੱਛ ॥

ਅਦਬ, ਪੁ:—ਮਾਨ, ਆਦਰ, ਇੱਜਤ ॥

ਅੰਦਰ, ਪੁ:—ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਬੁਥਾਰਾ, ਕੋਠਾ ॥

ਅਵ:—ਵਿਚ, ਵਿਚਕਾਰ, ਵਿਚਾਲੇ ॥

ਅੰਦਰ ਖਾਨੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੋਰੀ; ਲੁਕ ਛਿਪ ਕੇ, ਚੁੱਪ ਹੋ ਕੇ ॥

ਅੰਦਰਸ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਅਸਤਰ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਤਲਾ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ ॥

ਅੰਦਰਸਾ, ਪੁ:—ਢੋਲਾਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਰੋਟੀ ਘੋਉ ਵਿਚ ਤਲੀ ਹੋਈ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਅਦਰਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੰਗੀ ਜੋ ਕਈਆਂ ਗਰਮ ਮੁਲਖਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਗਦੀ ਹੈ ॥

ਅਦਵਾਣ

ਅੰਦਰਦਿਓਂ } ਅਵ:—ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥
ਅੰਦਰਦੇਂ }

ਅੰਦਰੋਂ, ਅਵ:—ਵਿੱਚੋਂ. ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥

ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ, ਲੁਕ ਛਿਪਕੇ, ਦਿਲ ਵਿੱਚ ॥

ਅਦਲ, ਪੁ:—ਨਿਆਂ, ਇਨਸਾਫ਼, ਸੱਚ, ਝੂਠ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ। (ਹੋਲਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਅਦਲ ਬਦਲ, ਪੁ:—ਵਟਾਂਦਰਾ, ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਥਾਂ ਦੂਜੀ ਲੈ ਲੈਣਾ, ਵੱਟਾ ਸੱਟਾ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵੱਟਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਬਰੱਬਰ ਦੀ ਸ਼ੈ ॥

ਅਦਲ ਬਦਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਟਾਉਣਾ, ਵੱਟਾ ਸੱਟਾ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਓਹੋ ਜੇਹੀ ਹੋਰ ਲੈ ਲੈਣਾ ॥

ਅਦਲਾ ਬਦਲਾ ਪੁ:— } ਵਟਾਂਦਰਾ, ਵੱਟਾ
ਅਦਲੀ ਬਦਲੀ ਸ:— } ਸੱਟਾ ॥

ਅਦਲ ਦਾ ਬਦਲ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਝਣਾ,
ਅਦਲਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ } ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ,
ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ ਕਰਨਾ } ਜਿਸਨੇ ਬੁਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਦਲੀ ਬਦਲੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਦੂਜੀ ਲੈ ਲੈਣਾ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਪਰੇ ਰੱਖਦੇਣਾ, ਬਹੁ ਸਿਰ ਨਾਂ ਰੱਖਣਾ, ਗੜ ਬੜ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਅਦਲੀ, ਵਿ:—ਅਦਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸੱਚ ਝੂਠ ਦਾ ਠੀਕ ਠੀਕ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਦਵਾਇਣ } ਸ:—‘ਅਦੁਆਇਣ’ ਵੇਖੋ ॥
ਅਦਵਾਣ }

ਅਦਾ

ਅਦਾ, ਸ:—ਸੁਹੱਪਣ, ਸੁਹਜ, ਹੁਸਨ, ਖੁਬਸੂਰਤੀ, ਮੋਹ, ਮਸ਼ੂਕ ਦੀਆਂ ਸੈਲਤਾਂ, ਨਾਜ਼ ਨਖ਼ਰਾਂ, ਅਨੋਖੀ ਵਾਦੀ ਜਾਂ ਚਾਲ। ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਨਿਬੇੜਣਾ, ਤੋੜ ਪੁਰਾਉਣਾ, ਕਰਜ਼ਾ ਉਤਾਰਨਾ, ਕਰਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੁਦਾਰ ਲਹਿ
ਅਦਾ ਹੋਣਾ } ਜਾਣਾ, ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਦਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਣਾ ਦੇ ਦੇਣਾ, ਹੁਦਾਰ ਲਾਹੁਣਾ, ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰ ਛੱਡਣਾ, ਕਰਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਦਾ ਪੈ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਦੀ ਪੈ ਜਾਣੀ, ਹੇਲਤ
ਅਦਾ ਪੈਣੀ } ਪੈ ਜਾਣੀ ॥

ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਮੇਰਾ, ਨਾਪ, ਅਦਾ ਸਰਾ, ਅਟਕਲ, ਅਣਮਾਣ, ਰਾਗ ਦੀ ਤਾਲ, ਮਰਜ਼ਾਦਾ, ਵੰਗ, ਢੱਬ ॥

ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣਾ, ਅਦਾ ਸਰਾ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਤੋਲ ਆਦਿਕ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ, ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ, ਅਣਮਾਣ ਕਰਨਾ ॥

ਅਦਾਲਤ, ਸ:—ਕਚਹਿਰੀ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਿਬੇੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਦਲ, ਨਿਆਂ, ਇਨਸਾਫ਼, ਸੱਚ ਬੂਠ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ, ਕਨੂਨ ॥

ਅਦਾਲਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਿਬੇੜਣੇ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਅਦਾਲਤ ਘਰ, ਪੁ:—ਕਚਹਿਰੀ ਦਾ ਮਕਾਨ ॥

ਅਦਾਲਤਣ, ਸ:— } ਅਦਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਅਦਾਲਤੀ, ਪੁ:— } ਤੀਮੀ ਜਾਂ ਮਰਦ ॥

ਅਦਿਸ਼ਟ, ਵਿ:—ਅਭਿੱਠ, ਅਲਭਿੱਠ, ਨਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਧ ਸੇਰਾ

ਪੁ:—ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਿਪਤਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੀ, ਹੋਣੀ, ਕਿਸਮਤ ॥

ਅਦੁਆਇਣ, ਸ:—ਦੋਣ, ਪੈਂਦ, ਮੰਜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਮੰਜੇ ਨੂੰ ਕੱਸਣ ਲਈ ਜੋ ਰੱਸੀ ਪਾਈਦੀ ਹੈ ॥

ਅਦੂਲ, ਪੁ:—ਨਾ ਮੰਨਣਾ, ਨਾਂਹ ਕਰ ਦੇਣੀ, ਰੱਦ ਸਿੱਟਣਾ ॥

ਅਦੂਲ ਹੁਕਮ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਨਾ
ਅਦੂਲ ਹੁਕਮ ਹੋਣਾ } ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ,
ਨਾਂਹ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਆਪਣਾ ਕਿਹਾ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅਦੂਲ ਹੁਕਮ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਖੇ ਨਾ
ਹੁਕਮ ਅਦੂਲ ਕਰਨਾ } ਲੱਗਣਾ, ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਸੁੱਟਣਾ, ਆਗਿਆ ਫੀਗ ਕਰਨੀ ॥

ਅਦੂਲ ਹੁਕਮੀ ਜਾਂ } ਸ:—ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣਾ,
ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ } ਆਖੇ ਨਾ ਲੱਗਣਾ, ਆਗਿਆ ਫੀਗ, ਤਿਆਗਣਾ, ਪਛਾਂਹ ਹਟਣਾ ॥

ਅਦੂਲਣਾ (ਹੁਕਮ), ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਤੋੜਣਾ, ਆਖੇ ਨਾ ਲੱਗਣਾ ॥

ਅਦੇਸ਼, ਪੁ:—ਆਗਿਆ, ਹੁਕਮ, ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ ਨਿਮਸ਼ਕਾਰ ॥

ਅੱਧ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਦੋ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ। ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਬੰਨਾ, ਦੋ ਰੱਪੇ ॥
ਵਿ:—ਅੱਧਾ, ਖੰਨਾ ॥

ਅੱਧ ਸਿਰਾ } ਪੁ:—ਅੱਧੇ ਸਿਰ ਦੀ ਪੀੜ ।
ਅੱਧ ਸੀਸਾ }

ਅੱਧ ਸੇਰਾ, ਪੁ:—ਅੱਧ ਸੇਰ ਦਾ ਵੱਟਾ ॥

ਅੱਧ ਕਚਰਾ

ਅੱਧ ਕਚਰਾ } ਵਿ:-ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੱਚਾ, ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ
ਅੱਧ ਕੱਚਾ } ਕੱਚਾ ॥

ਅੱਧਕੜ, ਵਿ:-ਵਿਚਲੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅੱਧ ਕੜਾ } ਵਿ:-ਬੋਝਾ ਕੜਿਆ ਹੋਇਆ
ਅੱਧਕੜਿਆ } (ਦੱਧ) ॥

ਅੱਧਖੜ, ਵਿ:-'ਅੱਧ ਕੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਧ ਜੋਗੀਆ, ਪੁ:-ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਵਾਹੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਪਾਸ ਨਾ ਰਾਸ ਹੋਵੇ
ਨਾ ਬਲਦ, ਜੋ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਦੀ ਦੁਬਾਈ
ਮਜ਼ੂਰੀ ਲਏ ਅਤੇ ਥੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਰ
ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੁਬਾਈ, ਆਪਣੇ ਪੋਲਿਓ ਦੇਵੇ ॥

ਅੱਧ ਪੱਕਾ, ਵਿ:-ਕੁਝ ਕੁਝ ਪੱਕਾ ॥

ਅੱਧਾ ਪਚੱਧਾ, ਵਿ:-ਅੱਧਾ ਕੁ, ਅਪੂਰਾ ॥

ਅੱਧ ਭੰਨਾ, ਵਿ:-ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਭੰਨਿਆ ਜਾਂ ਤਲਿਆ
ਹੋਇਆ (ਅਨਾਜ, ਮਾਸ ਆਦਿਕ) ॥

ਅੱਧ ਮਾਸ } ਵਿ:-ਅੱਧੇ ਮਹੀਨੇ ਵਾਲਾ, ਅੱਧੇ
ਅੱਧ ਮਾਸਾ } ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ॥

ਅੱਧ ਮਾਰਕ } ਪੁ:-ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਨੁਹਾਉਣ ਵਾਲੇ
ਅੱਧ ਮਾਰਗ } ਘੜੇ ਦੇ ਭੰਨਣ ਦੀ ਰੀਤ, (ਮਸ਼ਾਂਨ
ਵਾਲੇ ਗਾਹਦੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਪੁਰ ਢਾਹ ਮਾਰਕੇ
ਘੜਾ ਭੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਭਰਾਉਂਦਾ ਹੈ)
ਘੜਾ ਭੰਨਣ ਵਾਲਾ ਥਾਂ ॥

ਅੱਧਮੋਇਆ, ਵਿ:-ਮਰਣ ਕਿਨਾਰੇ, ਮਰਣ ਲੱਗਾ ॥

ਅੱਧਰਿਝਾ, ਵਿ:-ਅੱਧਾ ਰਿਝਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅੱਧਵਾੜ, ਸ:-ਕਪੜੇ ਦਾ ਅੱਧਾ ਥਾਨ, ਅੱਧੀ ਚੀਜ਼,
ਛੋਟੀ ਬੋਰਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਚੀਜ਼
ਆਉਂਦੀ ਹੈ, (ਸ਼ਰਾਬ ਆਦਿਕ) ॥

ਅਧਕ ਕੋਣ

ਅੱਧ ਵਾਟਰ } ਸ:-ਧਾ ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅੱਧਾ ਰਾਹ,
ਅੱਧ ਵਾਟੇ } ਅੱਧੀ ਵਿੱਚ, ਅੱਧੀ ਜਗਾ ॥

ਅੱਧ ਵਿੱਚ } ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਅੱਧੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ,
ਅੱਧ ਵਿੱਚਕਾਰ } ਵਿਚਾਲੇ ॥

ਅੱਧ, ਵਿ:-ਹਨੇਰਾ, ਅੰਨ੍ਹਾ, ਸੁਰਦਾਸ, ਹਾਡਬ ॥
ਪੁ:-ਹਨੇਰ, ਕੁਝ ਨਾ ਦਿੱਸਣਾ ॥

ਅੱਧਕਾਰ, ਪੁ:-ਹਨੇਰ, ਕਾਲੀ ਬੋਲੀ ਹਨੇਰੀ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪੂੜ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਦਿੱਸਦਾ, ਜੁਲਮ, ਅਨਰਥ ॥

ਅੱਧਕੂਪ, ਪੁ:-ਖੁਹ ਜਿਸਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੋ
ਕੁਝੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਨਰਕ ॥

ਅੱਧ ਖਾਤਾ, ਪੁ:-ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ,
ਗੜਬੜ ॥

ਅੱਧ ਗੁਬਾਰ, ਪੁ:-ਗੱਢਾ ਹਨੇਰਾ ਜਾਂ ਪੁੰਧ, ਘੱਟਾ
ਉੱਭਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਜਾਏ ॥

ਅੱਧ ਘੋਰ, ਪ:-ਗੱਢਾ ਹਨੇਰਾ, ਹਨੇਰ ਘੁੱਪ ਘੋਰ ॥

ਅੱਧ ਨਗਰੀ ਬੇ ਦਾਦ ਰਾਜਾ, ਅੱਧਿਆਈ ਰਾਜਾ
ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹਨੇਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਅਨਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਅਧਕ, ਸ:-ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨੀ (~), ਜਿਸ ਅੱਖਰ ਪੁਰ
ਹੋਵੇ ਉਹ ਦੁੱਤ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੇਂਦਾ ਹੈ (ਜਿਹਾਕਿ
ਤੱਤਾ, ਸਿੱਟਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਵਿ:-ਵਧੀਕ, ਹੋਰ, ਜਾਸਤੀ, ਚਿਆਦਾ, ਬਹੁਤ
ਵੇਰ, ਵੇਰ ਸਾਰਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:- ਵਿ:-ਬਹੁਤ, ਭਾਢਾ, ਬਾਹਲਾ, ਅੱਤ, ਬਹੁਤ
ਸਾਰਾ, ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰਾ, ਹੋਰ, ਵਧੀਕ ॥

ਅਧਕ ਕੋਣ, ਪੁ:-ਸਮ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੋਣ ਜਾਂ
ਖੁੰਜਾ ॥

ਅਧਕਰ

ਅਧਕਰ, ਪੁ:—‘ਅਦਰਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਧਕਾਰ, ਪੁ:—ਅਖਤਿਆਰ, ਪਰਤਾਪ. ਹਕੂਮਤ,
ਅਲਾਕਾ, ਰਾਜ, ਅਸਾਮੀ, ਕਬਜ਼ਾ, ਮਾਲਕੀਅਤ,
ਹੱਕ ॥

ਅਧਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਚਲਾਨਾ, ਰਾਜ
ਕਰਨਾ, ਕੰਮ ਨਿਭਾਉਣਾ ॥

ਅਧਕਾਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਤਿਆਰ ਦੇਣਾ, ਹੱਕ
ਦੇਣਾ, ਹੋਈ ਅਸਾਮੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਦੇਣੀ ॥

ਅਧਕਾਰ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਾਮੀ ਮਿਲ ਜਾਣੀ,
ਹੱਕ ਮਿਲਣਾ, ਆਪਣਾ ਅਖਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਧਕਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਾ, ਹਕੂ-
ਮਤ ਹੋਣੀ, ਆਪਣਾ ਅਖਤਿਆਰ ਚੱਲਣਾ ॥

ਅਧਕਾਰਣ, ਸ:—ਅਧਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰੀਮਤ,
ਮਾਲਕਿਆਨੀ, ਰਾਨੀ, ਹੱਕਦਾਰ ਜਾਂ ਸਮਰਥਾ
ਵਾਲੀ ਜਠਾਨੀ, ਵਾਰਸਣੀ ॥

ਅਧਕਾਰੀ, ਪੁ:—ਅਧਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪੁਰਸ਼,
ਮਾਲਕ, ਰਾਜਾ, ਹੱਕਦਾਰ ਜਾਂ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲਾ
ਮਰਦ, ਵਾਰਸ, ਗੁਮਾਸਤਾ ॥

ਅੱਧਣ, ਪੁ:—ਅੱਧ ਮਣ, ਵੀਹ ਸੋਰ ॥

ਅਧਮ, ਵਿ:—ਨੀਚ, ਕਮੀਨਾ, ਹੇਲਾ, ਤੁੱਛ, ਨਿੱਕੀ ਸੁੱਕੀ
ਜਾਤ ਦਾ, ਚੰਡਾਲ ॥

ਪੁ:—ਨੀਚ ਮਨੁੱਖ, ਪਾਪੀ, ਅਪਰਾਧੀ ॥

ਅਧਮਉਧਾਰਣ, ਪੁ:—ਅਧਮ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ
ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਅਧਮੂਲ, ਪੁ:—ਸ਼ੌਰ ਸ਼ਰਾਬ, ਹੋਲਾ ਗੋਲਾ ॥

ਅਧਮੂਲ ਮਚਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਲਾ ਪਾਉਣਾ,
ਅਧਮੂਲ ਚੁੱਕਣਾ } ਫਸਾਦ ਕਰਨਾ । ਉਧਮ
ਮਚਾਉਣਾ ॥

ਅੱਧੜਵੰਜਾ

ਅੱਧਰਸ, ਪੁ:—‘ਅਦਰਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਧਰਕ, ਪੁ:—‘ਅਦਰਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਧਰੰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਦਾ
ਮੱਧਾ ਪਾਸਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਝੌਲਾ ॥

ਅਧਰੰਗਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਤ੍ਰੀਮਤ ਨੂੰ ਅਧਰੰਗ ਦਾ
ਰੋਗ ਹੋਵੇ ॥

ਅਧਰੰਗੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਨੂੰ ਅਧਰੰਗ ਦਾ
ਰੋਗ ਹੋਵੇ ॥

ਅਧਰਮ, ਪੁ:—ਚੇ ਧਰਮੀ, ਪਾਪ, ਕੁਕਰਮ, ਭੈੜਾ
ਕੰਮ, ਗੁਨਾਹ, ਬੇ ਦੀਨੀ, ਅਨਿਆਉ, ਉਪਦਰ ॥

ਅਧਰਮਣ, ਸ:—ਪਾਪਣ, ਕੁਕਰਮਣ, ਭੈੜੀ
ਕੁਚੱਲਣੀ, ਬੇ ਦੀਨ ਜਠਾਨੀ ॥

ਵਿ:—ਪਾਪਣ, ਮੰਦੀ, ਜਾਤੋਂ ਛੋਕੀ ਹੋਈ ॥

ਅਧਰਮੀ, ਪੁ:—ਪਾਪੀ, ਕੁਕਰਮੀ, ਭੈੜਾ, ਬੇ ਦੀਨ
ਮਰਦ ॥

ਵਿ:—ਪਾਪੀ, ਮੰਦਾ, ਨਿਰਦਾਯੀ, ਅਨਿਆਈ,
ਜਾਤੋਂ ਛੋਕਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਧਰਾਜ, ਪੁ:—ਰਾਜਾ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਸੁਲਤਾਨ ॥

ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਧਰਾਜ, ਪੁ:—ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ,
ਸਬ ਥੋਂ ਵੱਡਾ ਰਾਜਾ ॥

ਅਧਰਾਤਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਤੀ
ਅੰਧਰਾਤਾ } ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ।

ਅੱਧੜ ਵੰਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਕਪੜੇ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ
ਨੂੰ ਢੱਕਣਾ, ਸਿੱਕਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ
ਹੋਣੀ ਪਕਾਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ॥
(ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਾਤੀ ਨੰਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ) ॥

ਅੱਧੜੀ

ਅੱਧੜੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅੱਧੋ ਅੱਧ, ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬਰਾਬਰ ਬਰਾਬਰ ॥

ਅੱਧਾ, ਵਿ:-ਖੰਨਾ, ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਦੋ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ॥

ਅੱਧਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅੱਧਾ ਪਚੱਧਾ, ਵਿ:-ਅੱਧਾ ਭੁ, ਅੱਧੇ ਦੇ ਲਗ ਭਗ ॥

ਅੱਧਾ ਮਣ, ਪੁ:-ਅੱਧਾ ਘੁਮਾਉ ਜਾਂ ਅੱਧੀ ਜਮੀਨ (ਕਾਂਗੜੇ ਦੇ ਅਲਾਕੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ) ॥

ਅੰਧਾ, ਵਿ:-ਅੰਨ੍ਹਾਂ, ਹਨੇਰਾ, ਪੁੰਧਲਾ, ਮੱਧਮ ॥

ਅੰਧਾ ਪੁੰਧ, ਵਿ:-ਅੰਨ੍ਹਾ, ਹਨੇਰਾ, ਭਾਢਾ, ਕੱਚਾ ਪੱਕਾ, ਅੱਤ, ਉਤਾਉਣਾ, ਨਿਧੜਕ, ਜ਼ਬਰ ਦਸਤ ॥

ਸ:-ਹਨੇਰੀ, ਅੱਤ, ਤਜੀ, ਫਸਾਦ, ਪੁੱਚ, ਹਲ ਚਲ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਾਹ, ਬੇ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ, ਜ਼ਬਰ ਦਸਤੀ, ਜੇਰਾ ਜੇਰੀ ॥

ਅੰਧਾ ਪੁੰਧ ਮਚਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅਨ੍ਹੇਰ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਧਾ ਪੁੰਧ ਲੁਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੁਪਇਆ ਐਵੇਂ ਉਡਾਉਣਾ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਧਨ ਖਰਚਣਾ ॥

ਅਧਾਨ, ਪੁ:-ਗਰਬ, ਹਮਲ, ਛਿੱਡ ॥

ਅਧਾਦੇ, ਪੁ:-ਅੰਨ, ਭੋਜਨ, ਖੁਰਾਕ, ਆਸਰਾ ਸਹਾਰਾ, ਪਰਵਸੀ, ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ, ਰੱਜ, ਸਾਂਭ, ਚੈਨ ॥

ਅੰਧਾਰ, ਪੁ:-ਹਨੇਰਾ ॥

ਅਧੂਰਾ

ਅਧਿਆਉ, ਪੁ:-ਧਿਆ, ਕਿਸੇ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਰੱਲ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੋਵੇ, ਧਿਆਉ ॥

ਅਧਿਆਨੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਲ ਦੋ ਪੈਸੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅੱਧਾ ਆਨਾ ॥

ਅਧਿਆਰਾ, ਪੁ:-ਅੱਧ ਦੇਣਾ ਕਰਕੇ ਰੰਗਰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਜਾਂ ਜਿਮੀ ਵਾਹੁਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਣੀ ॥

ਅਧਿਆਰੀਆ, ਪੁ:-ਅਧਿਆਰਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਧਿਕ, 'ਅਧਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਧੀ, ਸ:-ਖੰਨੀ, ਦ ਚੱਪੇ, ਅੱਧੀ ਦਮੜੀ, ਪੈਸੇ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ॥

ਅਧੀਣ, ਵਿ:-ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਦੁੱਏ ਦੇ ਆਸਰੇ, ਪਰਾਏ ਵੱਸ, ਗਰੀਬ, ਨਿਮਾਣਾ, ਹਲੀਮ, ਤਾਬਿਆਦਾਰ ॥

ਅਧੀਣਤਾਈ, ਸ:-ਆਗਿਆਕਾਰੀ, ਤਾਬਿਆਦਾਰੀ, ਦੁੱਏ ਦੇ ਆਸਰੇ ਹੋਣਾ, ਪਰਾਏ ਵੱਸ ਹੋਣਾ, ਗਰੀਬੀ, ਹਲੀਮੀ ॥

ਅਧੁਆੜ, ਸ:-'ਅਧਵਾੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਧੂਤ, ਪੁ:-ਅਵਧੂਤ, ਨਾਂਗਾ ਸਾਧ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਸਾਧ ਜੋ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਬਛੂਤ, ਮਲਕੇ ਫਿਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਾਫ਼ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ॥

ਅਧੂਤਣੀ, ਸ:-ਅਵਧੂਤਣੀ, ਸਾਧਣੀ 'ਅਧੂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਧੂਰਾ, ਵਿ:-ਅੱਧ ਪਚੱਧਾ, ਜੋ ਪੂਰਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਕੱਚਾ, ਕਸਰ ਵਾਲਾ, ਕਸ਼ਰਾਧਾ, ਕਮ-ਜੇਰ, ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਅੰਧੇਰੀ

ਅੰਧੇਰੀ, ਸ:—ਹਨੇਰੀ, ਅਨੇਰੀ ॥

ਅੰਧੇਰਾ, ਵਿ:—ਪੱਕੀ ਉਮਰ ਦੀ ਕੁਮਰਤ ॥

ਅੱਧੇ ਅੱਧਾ(ਅੱਧੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—੧ ਇੱਕ ਤੇ
ਅੱਧਾ ਦੁਜਾ ॥

ਅੱਧੇ ਸੁੱਧ(ਸੁੱਧੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਧੇ ਲਗ ਭਗ,
ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਹਿੱਸਾ (ਜਿਹਾਕਿ ਦੁੱਖ ਵੱਚ ਅੱਧੇ
ਸੁੱਧ ਪਾਣੀ) ॥

ਅੱਧੋਗਤੀ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਬੁਰਾ ਹਾਲ, ਵਿਗਤੀ ਹੋਈ
ਹਾਲਤ (ਹੋਣੀ, ਹੋ ਜਾਣੀ) ॥

ਅੱਧੇਂ ਡੂਢ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕੋਈ ਜੀਜ) ਵਿੱਚੋਂ
ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਧੋਰਾਟਾ, ਵਿ:—ਕੁਝ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ
(ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਅੰਨ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ, ਭੋਜਨ, ਖੁਰਾਕ, ਖਾਣ ਵਾਲੀ
ਸ਼ੈ ਜੋ ਅਨਾਜ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਅੰਨਕੂਟ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਆਰ ਜੋ ਦੁਆਲੀ
ਤੇ ਦੁਏ ਭਲਕ ਹੁੰਦਾਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਖਿਸ਼ਨ
ਜੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸਾਧਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ
ਸਾਰਾ ਅੰਨ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅੰਨ ਜਲ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਭੋਜਨ,
ਦਾਨਾ ਪਾਣੀ ॥

ਅੰਨ ਜਲ ਉੱਠ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਅੰਨ ਜਲ ਦੁਕ
ਜਾਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਨ ਜਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ॥

ਅੰਨ ਜਲ ਕੁਕ (ਮੁੱਕ) ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ
ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅੰਨ ਜਲ ਦੇ ਵੱਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ
ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦੀ ਰਹੈਸ਼ ਹੋਣੀ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ

ਅੰਨ ਦਾ ਕੀੜਾ, ਪੁ:—ਅੰਨ ਖਾਕੇ ਜੀਉਣ ਵਾਲਾ,
ਮਨੁੱਖ ॥

ਅੰਨ ਦਾਤਾ, ਪੁ:—ਅੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ,
ਸਾਈਂ, ਮਾਲਕ, ਹਿਤਕਾਰੀ, ਸੱਜਣ,
ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਅੰਨ ਨੂੰ ਵੱਢਿਆ ਰੂਹ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਨੂੰ
ਨਾ ਕਰਨਾ } ਮੁਲੇਂ ਜੀ ਨਾ ਕਰਨਾ।
ਅੰਨ ਛਕਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਚਾਹ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਅੰਨ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—‘ਅੰਨ ਜਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਅੰਨ ਜਲ ਕਰਨਾ’
ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਨ ਪੂਰਣਾ, ਸ:—ਰੱਜ, ਤ੍ਰਿਪਤ, ਸੰਤੋਖ, ਇੱਕ ਦੋਵੀ
ਜੋ ਅੰਨ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ॥

ਅੰਨ ਰਸ, ਪੁ:—ਵਿੱਭ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਅੰਨ ਤੋਂ ਜੋ
ਚਿੱਟਾ ਜਿਹਾ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਕੇ ਲਹੂ ਵਿੱਚ ਜਾ
ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਅੰਨੋਂ ਕੁਅੰਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਅੰਨ ਨੂੰ ਬਿਰਥਾ
ਗੁਆਉਣਾ ਜਾਂ ਰੁਲਾਉਣਾ ॥

ਅਨਸਾਰ, ਪੁ:—ਰੀਤ ਪੁਰ ਚਲਣਾ ॥

ਵਿ:—ਆਗਨਾਕਾਰੀ, ਪਿਛਲੱਗ, ਅਧੀਨ, ਨਿ-
ਆਈਂ, ਜਿਹਾ, ਵਾਕਰ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁਜਿਬ, ਮਗਰ, ਪਿੱਛੇ ॥

ਅਨਹਤ (ਦ)ਸ਼ਬਦ, ਪੁ:—ਅਕਾਲ ਖੁਰਖ ਦਾ
ਅਟਲ ਹੁਕਮ ॥ ਸੁਖਮ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਧੋਗੀ ਹੋ
ਸੁਣਦੇ ਹਨ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ, ਪੁ: ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਨਾ ਦਿੱਸੇ, ਸੁਰਲਾਸ
ਹਾੜਬ, ਅਗਿਆਨੀ, ਮੂਰਖ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ
ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋਣਾ } ਰਹਿਣੀਆਂ, ਕੁਝ ਨਜ਼ਰ ਨਾ
ਆਉਣਾ, ਦਿਸਣਾ ਨਾ, ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ
ਲੈਣੀਆਂ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭੱਕਣਾ, ਨਾ ਵੇਖਣ ਦਾ
ਬਹਾਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਖਾਂ ਕੰਢ ਛੱਡਣੀਆਂ,
ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣਾ, ਧੱਖਾ ਦੇਣਾ, ਉੱਲ੍ਹ
ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਕੀ ਲੋੜੇ ਦੇ ਅੱਖੀਆਂ, ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਓਹੋ
ਚੀਜ਼ ਲੋੜੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸਨੂੰ ਲੋੜ
ਹੋਵੇ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਖੱਡੂ, ਪੁ:-ਬਿਲਕੁਲ ਅੰਨ੍ਹਾ (ਇਹ ਪਦ ਨਿੰਦਾ
ਵਾਚਕ ਹੈ) ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਖੂਹ (ਖਾਤਾ), ਪੁ:-ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਨ ਦਿੱਸੇ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਘੋੜਾ, ਪੁ:-ਜੁੱਤੀ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਚੁੰਨਾ, ਵਿ:-ਜਿਸਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਂ ਦਿੱਸੇ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਪੂਤ, ਪੁ:-ਬਿਲਕੁਲ ਅੰਨ੍ਹਾ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਨ੍ਹਾ ਵੰਡੇ ਰੇਵੜੀਆਂ ਮੁੜ ੨ } ਮਤਲਬੀ
ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ } ਆਦਮੀ
ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਹੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਅੰਨ੍ਹੀ, ਸ:-ਵਿ:-ਉਹ ਕ੍ਰੀਮਤ ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਨਾ ਦਿੱਸੇ ॥

ਅੰਨ੍ਹੀ ਖੱਟੀ, ਸ:-ਬਹੁਤੀ ਕਮਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਲੇਖਾ
ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਅੰਨ੍ਹੀ ਪੂਤਨੀ, ਸ:-ਬਿਲਕੁਲ ਅੰਨ੍ਹੀ ॥

ਅੰਨ੍ਹੀ ਪੀਹਵੇ ਕੁੱਤਾ ਚੱਟੇ, ਥੇ ਓੜਕ ਖੱਟੀ ਹੋਣੀ
ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਐਵੇਂ ਗੁਆਉਣਾ ॥

ਅੰਨ੍ਹੀ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਅਨਰਥ ਪੈ ਜਾਣਾ, ਗੜ
ਅੰਨ੍ਹੀ ਪੈ ਜਾਣਾ } ਥੜ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਜੰਮ ਵਿਗੜ
ਜਾਣਾ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ

ਅੰਨ੍ਹੇ ਅੱਗੇ ਰੋਈਏ ਅੱਖੀਆਂ ਦਾ ਜਾਣ—
ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ
ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਉਹ ਉਸਦੇ ਅੱਗੇ ਕਰਨੀ
ਬਿਆਰਬ ਹੈ ॥

ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਅੰਧਾ ਪੁੰਧ, ਥੇ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ,
ਥੇ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ, ਪੁ:-ਅੰਧੇਰਾ, ਅਨ੍ਹੇਰਾ, ਅੰਧਘਾਰ, ਚਾਨਣ
ਨਾ ਹੋਣਾ, ਅਨਿਆਉਂ, ਚੁਲਮ, ਸਖਤੀ, ਜਬਰ-
ਦਸਤੀ, ਅੱਤ, ਖਰਾਬੀ, ਬਿਪਤਾ, ਹਲ ਚਲਾ
ਅਨਰਥ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸ਼ੋਖ ਹੋਣਾ, ਕੁਝ ਨਾ ਸੁੱਝਣਾ,
ਕਾਮ ਭ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਚੁਲਮ ਕਰਨਾ, ਸਖਤੀ ਕਰਨਾ,
ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਫਸਾਦ ਪਾਉਣਾ, ਥੇ ਪਰਵਾਹ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਖਾਤਾ, ਪੁ:-ਹਲ ਚਲ, ਚੁਲਮ, ਗੜਬੜ,
ਬੇਟਾ ਵਿਹਾਰ, ਲਹਿਲੇ ਦੇਣੇ ਵਿੱਚ ਰਕਮਾਂ ਦਾ
ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਹੋਣਾ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਗਰਦੀ, ਸ:-ਉੱਪਦਰ, ਚੁਲਮ, ਸਖਤੀ,
ਫਸਾਦ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਘੁੱਪ ਘੇਰ, ਵਿ:-ਭਾਵਾ ਅਨ੍ਹੇਰਾ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਪਾਉਣਾ, 'ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਨਰਥ ਆਉਣਾ, ਬਿਪਤਾ
ਪੈਣੀ, ਚੁਲਮ ਹੋਣਾ, ਹਲ ਚਲ ਪੈ ਜਾਣੀ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਮਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਪੈਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਮਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰਾ, ਪ:-ਅੰਧਕਾਰ, ਧੁੰਦਕਾਰ, ਕੁਝ ਨਾਂ
ਦਿਸਣਾ, ਚਾਨਣ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਅਨ੍ਹੇਰਾ

ਵਿਃ—ਜੇ ਚਾਨਣਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਾ ਦਿੱਸੇ, ਧੁੰਦਲਾ ॥

ਮੂੰਹ ਅਨ੍ਹੇਰਾ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸਾਰ ਹੀ, ਬਹੁਤ ਸਵੇਰੇ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰੀ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਾ ਦਿੱਸੇ, ਧੁੰਦਲੀ ॥
ਸਃ—ਬਹੁਤ ਜੋਰ ਦੀ ਵਾਉ ਜਿਸ ਦੇ ਵੱਗਣ ਨਾਲ ਘੱਟਾ ਉੱਡੇ, ਝੱਖੜ, ਕੁਝ ਨਾਂ ਦਿੱਸਣਾ, ਅੰਧਕਾਰ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰੀ ਕੋਠੜੀ, ਸਃ—ਜਿਸ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਕਰੋਖਾ ਆਦਿਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਚਾਨਣ ਨਾ ਹੋਵੇ।
ਵਿੱਡ, ਗਰਭ, ਕਬਰ ॥

ਅਨ੍ਹੇਰੀ ਚੁੱਕਣ } ਕ੍ਰਿਃ—ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਨਾ,
ਅਨ੍ਹੇਰੀ ਲਿਆਉਣਾ } ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ, ਉਪਮਾ ਮਚਾਉਣਾ ॥

ਅਨੰਤ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਹੋਂਦ ਅਪਾਰ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥

ਪੁਃ—ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ਸੋਨੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਵੇਦਾਂ ਗਵਾਂ ਚੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਸਜੀ ਬਾਂਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਨੰਤ ਚੌਦਸ, ਸਃ—ਛਾਈਂ ਦੇ ਸੁਕਲਾ ਪੰਖ ਦੀ ਚੌਦਵੀਂ ਥਿੱਤ ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਵਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੰਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਨੰਤ ਭਗਵਾਨ, ਪੁਃ—ਬਿਸ਼ਨ ਦੇਵਤਾ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ॥

ਅਨੰਤੀ, ਸਃ—‘ਨੰਤੀ’ ਦੇਖੋ ॥

ਅਨੰਦ, ਪੁਃ—ਸੁਖ, ਅਰਾਮ, ਖੁਸ਼ੀ, ਚੈਨ, ਮੌਜ, ਸੁਖਾਲ, ਸੋਖ, ਸਾਂਤ, ਸੰਤੋਖ, ਭਰਿਪਤ, ਪਰਸੰਨ-ਤਾਈ, ਰੱਜ ਆ ਗਿਆ ਹੋਰ ਪਰਸਾਦਾ ਨਹੀਂ ਲੋੜੀਂਦਾ, (ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੋਲਾ), ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਦੀ ਉਚਰੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਬਾਣੀ ॥

ਅਨੰਦ

ਵਿਃ—ਸੁਖੀ, ਪਰਸੰਨ, ਖੁਸ਼, ਸੋਖਾ ਅਣ-ਚਿੰਤ, ਬੇ ਪਰਵਾਰ ॥

ਅਨੰਦ ਐਕਟ, ਪੁਃ—ਅਨੰਦ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕਨੁਨ ॥

ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ, ਵਿਃ—ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਭਗਵਾਨ ॥

ਅਨੰਦ ਹੋ ? = ਰਾਜੀ ਹੋ ? ਸੁੱਖ ਸਾਂਦ ਹੋ ?

ਅਨੰਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਰਸੰਨ ਹੋਣਾ, ਸੁਖ ਪਾਉਣਾ, ਮੌਜ ਕਰਨਾ। ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਅਨੰਦ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਅਨੰਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸੁਖ ਭੋਗਣਾ, ਐਸਾ ਕਰਨਾ, ਮੌਜ ਲੈਣਾ, ਖੁਲੇ ਲੁੰਦਣਾ ॥

ਅਨੰਦ ਮੰਗਲ, ਪੁਃ—ਮੌਜ, ਖੁਸ਼ੀ, ਸੁਖ, ਭੋਗ, ਐਸਾ, ਅਰਾਮ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅਨੰਦ ਮਯ, ਵਿਃ—ਚੈਨ, ਭਾਗਵਾਨ, ਸੁਖੀ ॥

ਅਨੰਦ ਪੜ੍ਹਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਨੰਦ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨਾ, ਅਨੰਦ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਅਨੰਦ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਨੰਦ ਦੀ ਰੀਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਅਨੰਦਤਾਈ, ਸਃ—ਖੁਸ਼ੀ, ਸੁਖ, ਪਰਸੰਨਤਾਈ ॥

ਅਨੰਦਿਤ, ਵਿਃ—ਖੁਸ਼, ਸੁਖੀ, ਪਰਸੰਨ ॥

ਅਨੰਦੀ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼, ਸੁਖੀ, ਬੜਾ ਪਰਸੰਨ ॥

ਅਨੰਦੀ ਮਹਾ ਮਾਈ, ਸਃ—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦੇਵੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅਨੰਦੁ, ਪੁਃ—‘ਅਨੰਦ’ ਦੇਖੋ ॥

ਅਨਰਥ

ਅਨਰਥ } ਪੁ:—ਅੰਦਰਲਾ ਗਿਆਨ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ
ਅਨਭੇ } ਦਾ ਆਪੇ ਸੁਝ ਪੈਣਾ, ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ
ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ॥

ਅਨਮਤ }
ਅਨਮਤਾ } 'ਅਨਮਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਅਨਮਤੀ (ਤੀਆ)

ਅਨਰਥ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਅਰਥ ਨਹੀਂ,
ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ, ਨਿਕੰਮਾ, ਨਿਰਫਲ, ਅਕਾਰਥ,
ਬਿਅਰਥ, ਅਕਾਸ਼, ਅਜੋਗ ॥

ਪੁ:—ਭਜੁਲੀ, ਕੁਰਾਫਾਤ, ਘਾਟਾ, ਕਥਾਹਤ,
ਬੇ ਫੈਦਾ ਕੰਮ, ਅਨੋਖੀ ਗੱਲ, ਬਿਪਤਾ, ਖੌਟਾ
ਕੰਮ, ਅਨਿਆਉਂ, ਜੁਲਮ, ਪਾਪ, ਗੁਨਾਹ,
ਕਸੂਰ, ਫਸਾਦ, ਖਰਾਬੀ ॥

ਅਨਰਥਣ, ਸ:—ਅਨਰਥ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ
ਬਿਪਤਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਫਸਾਦਣ, ਪਾਪਣ,
ਖੋਟੀ, ਜ਼ਾਲਮ ਤੀਵੀਂ ॥

ਅਨਰਥੀ, ਪੁ:—ਅਨਰਥ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਰਦ,
ਫਸਾਦੀ, ਪਾਪੀ, ਡਾਢਾ ਆਦਮੀ ॥
ਵਿ:—ਉਲਕਾਪਾਤੀ, ਅਨੋਖਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਫਸਾਦੀ, ਪਾਪੀ ॥

ਅੰਨਾਂ ਅੰਨਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਲੂੰ ਵਿਲੂੰ ਕਰਕੇ
ਮੰਗਦਿਆਂ ਫਿਰਨਾ, ਬਿਲਕੁਣਾ, ਲੋੜ ਵੰਦ
ਹੋਣਾ ॥

ਅਨਾਜ, ਪੁ:—ਅੰਨ, ਖੁਰਾਕ, ਭੋਜਨ, ਕਣਕ, ਦੁਆਰ
ਆਦਿਕ ਦਾਣੇ ॥

ਅਨਾਜ ਦਾ ਕੀੜਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਵਿਚ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ, ਅਨਾਜ ਖਾਕੇ ਜੀਉਣ ਵਾਲਾ ਜੀ
ਅਰਥਾਤ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਨਾਥ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਨਾਥ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਨਾ
ਹੋਵੇ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਸਹਾਈ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਮਾਂ ਪਿਥਿ
ਬਾਹਰ ਬਾਲਕ, ਮਹਿੰਦਰ, ਯਤੀਮ, ਜਿਸ ਤੀਵੀਂ
ਦਾ ਸਾਈਂ ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਜਿਹਦਾ ਕੋਈ ਸਰਦਾਰ
ਜਾਂ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ, ਗਰੀਬ, ਨਿਮਾਣਾ, ਨਿਓਣਾ,
ਨਿਰਾਸਰਾ ॥

ਅਨਾਰਥ

ਅਨਾਰਥ, ਸ:—ਅਨਾਰਥ ਇਸਤ੍ਰੀ, ਗਰੀਬਣੀ, ਨਿ-
ਮਾਣੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਅਨਾਰਥਾਲਜ, ਪੁ:—ਯਤੀਮ ਖਾਨਾ, ਗਰੀਬ ਖਾਨਾ ॥

ਅਨਾਦਰ ਪੁ:— } ਅਪਮਾਨ, ਨਿਰਾਦਰ, ਬੇ ਇੱ-
ਅਨਾਦਰੀ ਸ:— } ਜਤੀ, ਬੇ ਅਦਬੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਹੋਲਾ ਸਮਝਣਾ, ਗਰਧ ਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਨਾਨੀਤ, ਸ:—ਅਹੰਕਾਰ, ਅਭਮਾਨ, ਅਪਨੱਤ
ਹਉਮਾਂ, ਮੈਂ ਮੋਹੀ, ਖੁਦੀ, ਗੁਮਾਨ ॥

ਅਨਾਪ ਸਨਾਪ, ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਮੰਦਾ, ਭਲਾ ਬੁਰਾ,
ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ,
ਮਾੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਦੁਖਾਂ ਦਾ ਘਾਣ, ਅਖ ਤੇ
ਨਮੋਸ਼ੀ ॥

ਅਨਾਪ ਸਨਾਪ ਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਨਾ ਸੋਚੇ ਸ-
ਮਝੇ ਚੰਗੀਆਂ ਮੰਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੂੰਹੋਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ॥

ਅਨਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਢਲ ਜਿਸਦੇ ਦਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਖੱਟਾ ਜਾਂ ਮਿੱਠਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਬਰੂਤ ਦੀ
ਭਰੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਕੁੱਜੀ ਜਿਸਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ
ਕਾਗਤ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਗ
ਲਾਇਆ ਬਰੂਤ ਚੱਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਚੰਗੇ-
ਆੜੇ ਬਰੂਤ ਉੱਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੁਖਦੀਆਂ
ਵਹਿਣੀਆਂ ਵਾਕਰ ਭਾਸਦੇ ਹਨ (ਇੱਕਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ) ॥

ਅਨਾਰ ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਖੱਟੇ ਅਨਾਰਾਂ ਦੇ ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ
ਬੀ ॥

ਅਨਾਰਕਿਸਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਥ ਜਿਸਦੇ ਮਨੁੱਖ
ਵਡਿਆਈ ਛੁਟਿਆਈ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਹਕੂਮਤ
ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਅਨਾਰਗੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਅਨਾਰ ॥

ਅਨਾਰਥਣ, ਸ:—ਅਨਜਾਣ ਤੀਮਤ, ਮੱਲ੍ਹਤ,
ਅੰਧਾਣੀ, ਵਿਲੱਭੀ ॥

ਅਨਾਰੀ

ਅਨਾਰੀ, ਪੁ:—ਅਣਜਾਣ, ਅਣਾਣਾ, ਵਿਲੱਲਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਅਨਿਆਂ } ਪੁ:—ਬੇਇਨਸਾਫੀ, ਜੁਲਮ, ਸ਼ਾਸਤੀ,
ਅਨਿਆਉਂ } ਅਨੀਤ, ਅਧਰਮ, ਉਪਦਰ ॥

ਅਨਿਆਇਣ, ਸ:—ਅਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਤੀਮਤ, ਅਧਰਮਣ, ਪਾਪਣ ॥

ਅਨਿਆਈ, ਵਿ:—ਅਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਪੁਰਖ, ਅਧਰਮੀ, ਪਾਪੀ ॥

ਅਨਿੱਤ, ਵਿ:—ਜੋ ਨਿੱਤ ਨਾ ਰਹੇ, ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ,
ਨਾਸ ਮਾਨ ॥

ਅਨਿੱਤ ਪਦਾਰਥ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ
ਜੋ ਸਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ॥

ਅਨੀਤ, ਸ:—ਅਨਿਆਉਂ, ਅਧਰਮ, ਜੁਲਮ, ਬੇ
ਨਿਆਈ ॥

ਅਨੀਤੀਆ, ਵਿ:—ਅਨੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਨੀਲ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਵਾਗ ਨ ਲੱਗਾ ਹਵੇ, ਨਿਰ-
ਮਲ, ਨਿਹਕਲੰਕ ॥

ਅਨੁਸਾਰ, 'ਅਨਸਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਨੁਸਾਰੀ, ਵਿ:—ਅਨਸਾਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਅ-
ਗਿਆਕਾਰੀ, ਅਧੀਨ ॥

ਅਨੁਕੂਲ, ਵਿ:—ਅਨਸਾਰ, ਮੁਜਿਬ, ਮਗਰ, ਪਿੱਛੇ
ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਨੁਗ੍ਰਹ, ਸ:—ਕਿਰਪਾ, ਦਾਸਾ, ਮਿਹਰ ॥

ਅਨੁਮਾਨ } ਪੁ:—ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ, ਅਟਕਲ, ਕਿਆਸ,
ਅਨੁਵਾਨ } ਅੰਦਾਜ਼ਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਅਨੂਠਾ, ਵਿ:—ਅਚਰਜ, ਉੱਚਮ, ਚੰਗਾ, ਅਣਖਾ ॥

ਅਪੰਛਰਾ

ਅਨੂਪ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਅਣਖਾ, ਅਚਰਜ, ਸਥ
ਬੋ ਹੋਵਾ, ਜਿਸ ਜੇਹਾ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ॥

ਅਨੂਪਣ, ਪੁ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਦੁਆ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਖੀ-
ਤਿਆਂ ਗੁਣ ਕਰੇ ॥

ਅਨੇਕ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਥੋਲੇ ਵੱਧ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਕਈ ॥

ਅਨੇਕ ਅਕਾਰ, ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਵਾਲਾ,
ਬਹੁ ਰੂਪੀ, ਬਹੁ ਰੰਗੀ ॥

ਅਨੇਕ ਕਾਲ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਦਿਨ ॥

ਅਨੇਕ ਬਿਧ, ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਢੰਗਾਂ ਦਾ ॥

ਅਨੇਕ ਰੂਪ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ,
ਕਈ ਭਰਾਂ ਦਾ, ਚੰਦਲ, ਬਹੁ ਰੰਗੀ ॥

ਅਨੇਕ ਵਿਧ, ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਢੰਗਾਂ ਦਾ ॥

ਅਨੇਖ, ਪੁ:—ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਯਾ ਚੀਜ਼ ॥

ਅਨੇਖ } —'ਅਣਖਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਅਨੇਖੀ }

ਅਪ ਸਗਣ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਸਗਣ ॥

ਅਪ ਕਰਮ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਕਰਮ, ਖੋਟਾ ਕੰਮ, ਅਧ-
ਰਮ, ਪਾਪ, ਲੁੱਚਪੁਣਾ ॥

ਅਪ ਕਰਮਣ, ਸ:—ਖੋਟਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ,
ਪਾਪਣ, ਮੰਦੀ, ਬੁਰਿਆਰ ਤੀਮਤ ॥

ਅਪਕਰਮੀ, ਪੁ:—ਖੋਟਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਾਪੀ,
ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਆਦਮੀ ॥

ਅਪ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਦਾ ਵਿਗਾੜ, ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਅਪੰਛਰਾ, ਸ:—ਇੰਦਰ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਾਚ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ, ਸੋਹਣੀ ਤੀਜੀ, ਹੁਥ ॥

ਅਪ ਜਸ

ਅਪ ਜਸ, ਖੁ-ਨਿੰਦਿਆ, ਬਦਨਾਮੀ, ਨਮੋਸ਼ੀ, ਨਿਰਾਦਰੀ। (ਹੋਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕਰਨਾ ਕਰਾਉਣਾ) ॥

ਅਪਣਤ, ਸ:-ਆਪਣਾ ਆਖ, ਆਪਾ, ਅਨਾਨੀਤ, ਅਹੰਤਾ, ਖੁਦੀ ॥

ਅਪਣਾਇਤ, ਸ:-ਆਪਣੇ ਹੋਣਾ, ਸਾਕਾਦਾਰੀ, ਸਰਬੰਧ, ਦੋਸਤੀ, ਮੇਲ ॥

ਅਪਤਾ, ਸ:-ਬਿਪਤਾ, ਮੁਸ਼ੀਬਤ, ਦੁਖ, ਸੰਕਟ, ਬੇ ਨਸੀਬੀ, ਉਪਦਰ, ਐਥ, ਖਤਰਾ, ਭੈ, ਖਰਾਬੀ ॥

ਅਪੱਥ, ਵਿ:-ਅਜੋਗ, ਨਾ ਸੁਖਾਉਣ ਵਾਲੀ (ਵਸਤ), ਅਜੋਹੀ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਸੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਸ ਚੰਗ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰੇ, ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਰੋਗ ਲੱਗੇ ॥

ਅਪੱਦਰ, ਖੁ }
ਅਪੱਦਰਣ, ਸ } 'ਉਪਦਰ' 'ਉਪਦਰਣ' ਅਤੇ
ਅਪੱਦਰੀ, ਖੁ } 'ਉਪਦਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਪਮਾਨ, ਖੁ-ਨਿਰਾਦਰੀ, ਬੇ ਇੱਜ਼ਤੀ, ਅਵੱਗਿਆ, ਪ੍ਰਿਣ ॥

ਅਪਰ, ਅਵ-ਪਰ, ਬਿਨਾ, ਸਿਵਾ, ਦੁੱਟ ॥

ਅਪਰਤੀਤ, ਸ:-ਬੇ ਪਰਤੀਤੀ, ਬੇ ਅਤਥਾਹੀ, ਬੇ ਵਸਾਹੀ ॥

ਅਪਰਤੀਤਣ, ਸ:-ਜਿਸ ਤ੍ਰੀਮਤ ਨੂੰ ਪਰਤੀਤ ਨਾ ਆਵੇ ॥

ਅਪਰਤੀਤਾ, ਖੁ-ਜਿਸ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਪਰਤੀਤ ਨਹੀਂ, ਬੇ ਅਤਥਾਹੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਪਰੰਪਾਰ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਰ ਨਹੀਂ, ਬੇ ਅੰਤ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥

ਅਪੀਲ

ਅਪਰਾਧ, ਖੁ-ਦੋਸ਼, ਕਸੂਰ, ਪਾਪ, ਗੁਨਾਹ, ਖਤਾ, ਭਕਸ਼ੀਰ, ਐਥ, ਹੁਕਮ ਅਦੁਲੀ ॥

ਅਪਰਾਧਣ, ਸ:-ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰੀਮਤ ਪਾਪਣ ॥

ਅਪਰਾਧੀ, ਖੁ-ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ, ਵਾਲਾ ਮਰਦ, ਪਾਪੀ ॥

ਅਪਰਾਪਾਰ, ਵਿ:-'ਅਪਰੰਪਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਪ੍ਰੈਲ, ਖੁ-ਰੋਬਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਮਹੀਨਾ ॥

ਅਪਵਿਤ੍ਰ, ਵਿ:-ਜੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਹੀਂ, ਮੇਲਾ, ਅਸੁੱਧ, ਮਲੀਨ, ਗੰਦਾ, ਨਾਪਾਕ, ਪਲੀਤ ॥

ਅਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ, ਸ:-ਮਲੀਨਤਾਈ, ਗੰਦ ਪੁਣਾ, ਨਾਪਾਕੀ, ਪਲੀਤੀ ॥

ਅੱਪੜਣਾ, ਵਿ:-ਪਹੁੰਚਣਾ, ਜਾਂ ਪੁੱਜਣਾ, ਹੱਥ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਪੜ ਲੈਣਾ (ਲੈਣੀ) ਵਿ:-ਦੌੜ ਕੇ, ਰੜ ਲੈਣਾ ॥

ਅਪੜਾਣਾ, ਵਿ:-ਦੁੱਜੇ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਪੁਚਾਣਾ ॥

ਅਪਾਹਜ, ਵਿ:-ਮੁਥਾਸ, ਲੁਲਾ, ਲੋੜਾ ॥

ਅਪਾਰ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਰ ਨਹੀਂ, ਬੇ ਅੰਤ, ਅਨੰਤ, ਬੇ ਹੱਦ, ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ, ਭਾਢਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਰ ਕੋਈ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਵਾਕਰ ਸਾਂ ਜਿਸ ਬੇ ਵਧਕੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ॥

ਅੰਪਾਯਰ, ਖੁ-ਕੁਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਪੀਲ, ਸ:-ਅਰਜ਼, ਬੇਨਤੀ, ਅਰਦਾਸ, ਵਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਾਲਸ਼ ਕਰਨੀ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਦੁਬੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾਂ ਲੈ ਜਾਣਾ। (ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ) ॥

ਅਪੀਲ ਨਵੀਸ

ਅਪੀਲ ਨਵੀਸ, ਪੁ:—ਅਪੀਲਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਪੁੱਠਾ, ਵਿ:—ਪੁੱਠਾ, ਮੂੰਘਾ, ਉਲਟਾ, ਵਿਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਕੱਥਾ ॥

ਅਪੁੱਤ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਤ ਨਹੀਂ,
ਅਪੁੱਤ } ਔਰਤ ॥

ਅਫ਼ਸਰ, ਪੁ:—ਹਾਕਮ, ਸਰਦਾਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੇਠ ਕੋਈ ਨੌਕਰ ਹੋਵੇ ॥

ਅਫ਼ਸਰੀ, ਸ:—ਅਫ਼ਸਰ ਹੋਣਾ, ਹਕੂਮਤ, ਸਾਰ-ਦਾਰੀ ॥

ਅਫ਼ਸਰੀ ਮਤਹਿਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦਾ ਅਫ਼ਸਰ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਦੁੱਧੇ ਦਾ ਉਹ ਦੇ ਬਲੇ ਨੌਕਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅਫ਼ਸੋਸ, ਪੁ:—ਗ਼ਮ, ਬਿਰਲਾਪ, ਡਿਕਰ, ਚਿੰਤਾ, ਸੰਤਾਪ, ਕਲੋਸ਼, ਰੋਜ਼, ਅਰਮਾਨ, ਪਣ-ਤਾਵਾ ॥

ਅਫ਼ਗ਼ਾਣ, ਪੁ:—ਪਠਾਣ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੌਮ ॥

ਅਫ਼ਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਆਫ਼ਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਫ਼ਰਾਉ, ਪੁ:—'ਅਫ਼ਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਫ਼ਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਖੁਆ ਕੇ ਉਹ ਦਾ ਢਿੱਡ ਫੁਲਾ ਦੇਣਾ, ਭੁੰਨ ਭੁੰਨ ਕੇ ਖੁਆਉਣਾ, ਰਜਾ ਦੇਣਾ, ਬਹੁਤ ਧਨ ਆਦਿਕ ਦੇਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਫ਼ਰਾਈ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਨਾਲ ਢਿੱਡ ਦਾ ਫੁੱਲ ਜਾਣਾ, ਨੌਕਰਤਕ ਭਰ ਜਾਣਾ, ਅੱਤ, ਵਧੀਕੀ ॥

ਅਫ਼ਰਾ ਤਫ਼ਰੀ } ਸ:—ਵਸਾਦ, ਗ਼ਜ਼ ਬੜ, ਉਪ-
ਅਫ਼ਰਾ ਦਫ਼ਰੀ } ਦਰ, ਘਬਰਾ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਪੈ ਜਾਣੇ, ਡਰ, ਫੋ, ਹੌਲ, ਹਰਾਨੀ ॥

ਅਫ਼ਾਰ

ਅਫ਼ਰੀ } ਅਵ:—ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ, ਵਾਹ ਵਾਹ, ਖੱਲੇ ॥
ਅਫ਼ਰੀ }
ਅਫ਼ਰੀਣ } ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਰਹੀਬ, ਉਪਮਾ ॥

ਅਫ਼ਰੀ ਬਾਦ } ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਸ਼ਾਬਾਸ਼, ਵਾਹ
ਅਫ਼ਰੀ ਬਾਦ } ਵਾਹ ॥

ਅਫ਼ਰੋਈ, ਸ:—ਵਧੀਕ ਦੀ ਖੱਟੀ, ਉਤਲੀ ਆਮਦਨੀ ॥

ਵਿ:—ਵਾਧੂ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਅਫ਼ਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ ਨਿਹਫਲ, ਬੇ ਫੈਦਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਾ, ਬਿਅਰਥ, ਸੰਘ, ਅੰਤ ॥

ਅਫ਼ਲਾਤੂ } ਪੁ:—ਧਨਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ
ਅਫ਼ਲਾਤੂਣ } ਹਕੀਮ, ਸਿਆਣਾ ਆਦਮੀ
ਘਮੰਡੀ, ਫੜੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਫ਼ਲਾਤੂਣ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਪੁ:—ਆਕੜ ਬਾਜ ਘਮੰਡੀ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁੱਫ ਸਮਝਦਾ ਹੋਵੇ ॥

ਅਫ਼ਵਾਹ, ਸ:—ਅਵਾਈ, ਉਡਦੀ ਗੱਲ, ਮਸ਼ਾਹੂਰੀ, ਰਪੇਟ, ਝੂਠੀ ਖਬਰ ॥

ਅਫ਼ਵਾਹ ਉੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹੀ ਖਬਰ ਫੈਲ ਜਾਣੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਹਰਾ ਨਹੀਂ ॥ ਇਕ ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣ ਕੇ ਅਵਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਲ ਜਾਣੀ ॥

ਅਫ਼ਾਕਾ, ਪੁ:—ਰੋਗ ਘਟ ਜਾਣਾ, ਬੜਾ ਜਿਹਾ ਅਰਾਮ ॥

ਅਫ਼ਾਕਾ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਮਾਰ ਦਾ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਰੋਗ ਦਾ ਘੱਟ ਜਾਣਾ ॥

ਅਫ਼ਾਤ, ਸ:—ਖਰਾਬੀ, ਮੁਸੀਬਤ, ਕਲੋਸ਼, ਬਿਪਰਾ, ਖਤਰਾ, ਸ਼ਰਾਨ, ਜ਼ਿੰਨ, ਭੂਤ, ਵਸਾਈ ਦਾ ਚਲਾਕ ਆਦਮੀ ॥

ਅਫਾਰਨਾ

ਅਫਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:- 'ਅਫਾਰਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਫਾਰਾ, ਪੁ:- ਬਹੁਤਾ ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਵਾਈ ਨਾਲ
ਫਿਤ ਦਾ ਫੁੱਲਣਾ (ਅਫਾਰਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ਜਾਂ
ਪੈਣਾ) ॥

ਅਫੀਮ, ਸ:- ਹਫੀਮ, ਫੀਮ, ਪੋਸਤ ਦਾ ਗਾਢਾ
ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਰਸ, ਇਹ ਇਕ ਨੀਂਦਰ
ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਦੁਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈਆਂ
ਰੋਗਾਂ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ । (ਖਾਣੀ,
ਖੁਆਉਣੀ) ॥

ਅਫੀਮ ਕਰਕੇ ਜਾਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਅਫੀਮ (ਜਹਿਰ)
ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਸਮਝਣਾ ॥

ਅਫੀਮ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:- ਜਹਿਰ ਦੇਣੀ, ਜਹਿਰ ਦੇ ਕੇ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਅਫੀਮ ਲੱਗਣੀ ਜਾਂ ਲੱਗ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:- ਅ-
ਅਫੀਮ ਲਾਉਣੀ ਜਾਂ ਲਾ ਲੈਣੀ } ਫੀਮ ਖਾ-
ਣ ਲੱਗ
ਪੈਣਾ ॥

ਅਫੀਮਣ, ਸ:- ਅਫੀਮ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ,
ਅਮਲਣ, ਅਲਸਣ ॥

ਅਫੀਮੀ, ਪੁ:- ਅਫੀਮ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ।
ਅਮਲੀ, ਅਲਸੀ ॥

ਅਫੁਆਹ, 'ਅਫਵਾਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਫੁਰ, ਵਿ:- ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਝ ਨਾ ਫੁਰੇ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ
ਗੱਲ ਦੀ ਚਾਹ ਨਾ ਰਹੇ ॥

ਅਫੁਰਣ } ਪੁ:- ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਚਾਹ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥
ਅਫੁਰਣਾ }

ਅੰਬ, ਪੁ:- ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ (ਇਸ
ਫਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਟਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਪੁਰ

ਅਬਦੁਮਾਨਾ

ਵਾਲ ਜੇਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਫਲ ਨੂੰ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ
ਨਾਲ ਚੁਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿੱਠਾ ਯਾ
ਖੱਟਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ । ਕੱਚੇ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ
ਅਚਾਰ ਮੁਰੰਬਾ ਆਦਿਕ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅੰਬਦੂਰ, ਪੁ:- ਅੰਬ ਦੇ ਛਿੱਲੜਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਧੁੱਪ
ਵਿੱਚ ਸੁਕਾਏ ਹੋਏ ॥

ਅੰਬਰਸ, ਪੁ:- ਅੰਬ ਦਾ ਰਸ ਜਾਂ ਅਰਬਤ ॥

ਟਪਕੇ ਦਾ ਅੰਬ, ਪੁ:- ਪੱਕੇ ਕੇ ਰੁੱਖੋਂ ਡਿੱਗਾ ਹੋਇਆ
ਅੰਬ ॥

ਪੈਲ ਦਾ ਅੰਬ, ਪੁ:- ਕੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਪਕਾਇਆ
ਹੋਇਆ ਅੰਬ ॥

ਅਬਕ ਦਬਕ, ਸ:- ਬਾੜ ਚੁਪਾੜ, ਬਿੜਕ,
ਪੁਰਕੀ, ਦਬਕਾ ॥

ਅਬਕਾ, ਪੁ:- ਭਰ ਭੈ, ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਦਾ ਭਰ ॥

ਅਬਕਾ ਦਬਕਾ, ਪੁ:- 'ਅਬਕ ਦਬਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਬਗਤ, ਸ:- ਭੈੜਾ ਹਾਲ, ਦੁਰਦਸ਼ਾ, ਸੱਤਿਆ
ਨਾਸ ॥

ਅਬਗਤ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ਆਦਿਕ
ਹੋਣ ਥਾੜੋਂ ਮਰਨਾ, ਮੰਜੇ ਯਾ ਕੋਠੇ ਉੱਤੇ ਮਰਨਾ ॥

ਅਬਜ, ਵਿ:- ਅਜਬ, ਅਣਖਾ, ਅਚਰਜ ॥

ਅੰਬ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:- ਰਗੜ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੋਈ
ਅੰਬਣਾ } ਥਾਂ ਪੱਕ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਸੁੱਜ ਜਾਣਾ ॥

ਅਬ ਜੀਰੇਕਾ, ਸ:- ਨਿਰਬਾਹ, ਗੁਜਾਗ, ਰੁਜਗਾਰ,
ਅੰਨ, ਭੋਜਨ ॥

ਅਬਦੁਮਾਨਾ, ਪੁ:- ਵਿਆਹ : ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰੀਏ
ਗੀਤ ਤੀਮਤਾਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਅਬਧੁਤ

ਅਬਧੁਤ, ਪੁ: } 'ਅਧੁਤ' ਅਤੇ 'ਅਧੁਤਣੀ' }
 ਅਬਧੁਤਣੀ, ਸ: } ਵੇਖੋ ॥

ਅਬਨਾਸ਼ੀ, ਵਿ:-ਨੀ ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਅਮਰ,
 ਨਿੱਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥

ਅੰਬਰ, ਪੁ:-ਅਗਸ, ਅਸਮਾਨ, ਵਾਊ ਦਾ ਮੰਡਲ
 ਜੋ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਪਰ ਹੈ ॥

ਅੰਬਰ ਵੇਲ } ਸ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੇਲ ਜੋ ਰੁਖਾਂ
 ਅੰਬਰ ਵੇਲ } ਦੇ ਉਪਰ ਉਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ
 ਦੀਆਂ ਨਾਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
 ਅਤੇ ਨਾ ਪੱਤਰ ॥

ਅਬਰਕ, ਪੁ:-ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ
 ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਦੀ ਬਣਾਉਣ ਪੱਤਾਂ ਵਰਗੀ
 ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਤਲੇ ਅਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
 ਅਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਕਰ ਰਮਕਦੇ ਹਨ ॥

ਅੰਬਰਤ, ਪੁ: } 'ਅਮਰਤ' 'ਅਮਰਤੀ' ਵੇਖੋ ॥
 ਅੰਬਰਤੀ, ਸ: }

ਅਬਰਾ } ਪੁ:-ਦੇਹਰੇ ਕਪੜੇ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
 ਅੰਬਰਾ } (ਅੰਦਰਲੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਤਰ ਆਖਦੇ
 ਹਨ), ਰਜਾਈਆਂ ਤੁਲਾਈਆਂ ਦੇ
 ਉਪਰਲੇ ਕੱਪੜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ
 ਹੈ ॥

ਅਬਰੀ, ਸ:-ਰੰਗ ਬਰੰਗਾ ਰਮਕਦਾਰ ਕਾਗਜ਼
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਲਦਾਂ
 ਉਪਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਵਿ:-ਬੰਦਲ ਵਾਲਾ, ਬੰਦਲ ਦੀ ਥਾਵਲ ਯਾ
 ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਅੰਬਰੀ, ਵਿ:-ਅੰਬਰ ਵਾਲਾ, ਮੀਂਹ ਦੇ ਆਸਰੇ ॥

ਅਬਰੁ } ਸ:-ਪਤ, ਇੱਛਤ, ਮਾਨ ਹੁਰਮਤ, ਮਰ-
 ਅਬਰੁ } ਤਬਾ, ਨਾਮਨਾ ॥

ਅਬਾਦ

ਅਬਰੋ ਉਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਤ ਲਾਹੁਣਾ, ਬੇ ਇਜ਼ਤੀ
 ਕਰਨਾ, ਗਾਲੀ ਕੱਢਣਾ, ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ,
 ਨਿੰਦਣਾ, ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਜਾ ਪੈਣਾ ॥

ਅੰਬਲ, ਵਿ:-ਪਹਿਲਾ, ਅਗਲਾ, ਮੁੱਢ ਦਾ, ਸਭ ਤੋਂ
 ਵੱਡਾ, ਉੱਚਾ ਜਾਂ ਹੱਡਾ ॥

ਪੁ:-ਪਹਲਾ ਯਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮੁੱਢ ॥

ਕ੍ਰਿ ਵਿ:-ਪਹਿਲਾਂ, ਮੋਹਰੇ, ਮੁੱਢ ਵਿਚ, ਪਹਿਲੇ
 ਪਹਿਲ ॥

ਅੰਬਲਤਾਸ, ਪੁ:-'ਅਮਲਤਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਬਲੀ, ਸ:-ਇਮਲੀ ਦਾ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ,
 ਫਲ ॥ 'ਇਮਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਬਜ਼ ਦਬਜ਼, ਸ:-'ਅਬਕ ਦਬਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਬਜ਼ ਵਾਹ (ਵਾਹਾ) 'ਅੰਬਜ਼ ਵਾਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੰਬਜ਼ੀ, ਸ:-ਅੰਮੀ, ਪਿਆਰੀ ਮਾਂ (ਦੁੱਖ ਦੇ ਵੇਲੇ
 ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ
 'ਹਾਇ ਨੀ ਮੇਰੀਏ ਅੰਬਜ਼ੀਏ') ॥

ਅੰਬਾਉ, ਪੁ:-ਰਗੜ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਥਾਂ
 ਉੱਤੇ ਜੋ ਸੋਜ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥ ਅੰਬੇਉ, ਅੰਬਾਟ,
 ਸਲਨ ॥

ਅੰਬਾਕੜੀ } ਸ:-ਕੱਟ ਕੇ ਸੁਕਾਏ ਹੋਏ ਕੱਚੇ ਅੰਬ
 ਅੰਬਾਖੜੀ } ਦੀ ਢਾਕੀ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਅੰਬ
 ਚੁਰ ਬਣਦਾ ਹੈ)

ਅੰਬਾਟ, ਪੁ:-'ਅੰਬਾਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਬਾ ਤਬਾ, ਪੁ:-ਬਕਵਾਦ ॥

ਅਬਾਦ, ਵਿ:-ਜਿੱਥੇ ਵਾਹੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਵੱਸਿਆ
 ਹੋਇਆ ਥਾਂ, ਸਹਾਉਣਾ, ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ
 ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥ ਕਈਆਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ
 ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ

ਅਥਾਦ ਹੋਣਾ

ਅਉਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ 'ਵਸੀਰਾ ਬਾਦ'
ਆਇਕ ॥

ਅਥਾਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਸਾਇਆ ਜਾਣਾ, ਵੱਸਣਾ ॥

ਅਥਾਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਸਾਉਣਾ, ਘਰ ਪਾਉਣਾ,
ਵਾਹੀ ਆਇਕ ਕਰਨੀ ॥

ਅਥਾਦ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵੱਸਣਾ ਰੱਸਣਾ, ਵਲਣਾ
ਫੁਲਣਾ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੁਖੀ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅਥਾਦਾਨ, ਵਿ:-'ਅਥਾਦ' ਦੇਖੋ ॥

ਅਥਾਦਾਨੀ, } ਸ:-ਵੱਸੋ, ਹਰੀ ਫਰੀ ਸੁਹਾਉਣੀ
ਅਥਾਦੀ } ਥਾਂ, ਰੈਲਕ, ਪਰਤਾਖ ॥

ਅਥਾਰਤ, ਸ:-'ਅਥਾਰਤ' ਦੇਖੋ ॥

ਅਥਾਰੀ, ਸ:-'ਅਥਾਰੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਅਥੀ, ਸ:-ਲਿੰਕਾ ਜਿਹਾ ਅੱਧਾ ਕੱਚਾ ਅਧਾ ਪੱਕਾ
ਅੰਬ, ਛੋਟਾ ਕੱਚਾ ਅੰਬ ॥

ਅਥੀਆ ਹਲਦੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਹਲਦੀ ॥

ਅਥੀਰ, ਪੁ:- } 'ਅਮੀਰ' 'ਅਮੀਰੀ' ਦੇਖੋ ॥
ਅਥੀਰੀ, ਸ:- }

ਅਥੁੱਤ, ਵਿ:-ਨਾਂ ਥੁੱਤਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਂ ਥੁੱਤਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਅਥੁਆ, ਪੁ:-ਅੰਬ ਦਾ ਥੁੱਟਾ ॥

ਵਿ:-ਅੰਬ ਦੇ ਕੁਲੇ ਕੁਲੇ ਪਤਰਾਂ ਦੇ ਰੰਗ
ਵਾਲਾ। ਹਰਾ ਜੋ ਪੀਲੇ ਦੀ ਭਰਿ ਮਾਰੇ ॥

ਅਥੁੱਤ, ਵਿ:-ਥੋਂ, ਸਮਝ, ਥੁੱਤ, ਮੁਰਖ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਅਕਲ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੋਵੇ। ਜੋ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਨਾਂ
ਆਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾਂ ਥੋਂਤ ਸੱਕੇ ॥

ਅਥਮਾਨਣ

ਅਥੇਜਾਰ, ਵਿ:-ਤੰਗ, ਵਿੱਕ, ਲਚਾਰ, ਅਕਿਆ
ਹੋਇਆ, ਉਦਾਸ, ਗਰੀਬ ॥

ਅਥੇਜਾਰਣ, ਸ:-ਅਥੇਜਾਰ ਤ੍ਰੀਮਤ ॥

ਅਥੇਜਾਰੀ, ਸ:-ਲਚਾਰੀ, ਉਦਾਸੀ, ਗੁਸਾ, ਰੰਜ ॥

ਅਥੇ ਤੁਥੇ, ਸ:-ਤੂੰ ਤੂੰ ਕਹਿਣਾ, ਘਿਣ ਪਰਯਟ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾਕ ॥

ਅਥੇਰ, ਸ:-ਅਵੇਰ, ਫਿੱਲ, ਚਿਰਕ, ਚੇਰ, ਚੇਰੀ ॥

ਅਥੇਰੇ, ਕ੍ਰਿ:- ਵਿ:-ਚਿਰਕਾ, ਚੇਰ ਲਾਕੇ, ਚਿੱਲੀ
ਕਰਕੇ ॥

ਅਥੇਹ ਪੁ:- } ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਭੀੜ ਗਾੜ ॥
ਅਥੇਹੀ, ਸ:- }

ਅਥਉ, ਵਿ:-'ਅਥੋ' ਦੇਖੋ ॥

ਅਥੁੱਖ, ਵਿ:-ਜੋ ਖਾਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ, ਜੋ
ਖਾਣੇ ਲੋਗ ਨਹੀਂ, ਹਰਾਮ, ਨਖਿੱਧ ॥

ਅਥੀਗ, ਵਿ:-ਜੋ ਟੁੱਟ ਨਹੀਂ ਸੱਥਦਾ, ਪਰਮੇਸੁਰ
ਦਾ ਨਾਉ ॥

ਅਥਗਤ, ਵਿ:-'ਅਥਗਤ' ਦੇਖੋ ॥

ਅਥਗਤ, ਸ:-ਭਗਤਿ ਨਾ ਹੋਣੀ, ਅਧਰਮ, ਬੇਦੀਨੀ,
ਥੋ ਪਰਵਾਹੀ, ਖੁਦਰ ॥

ਅਥਗਤਣ, ਸ:-ਵਿ:-ਜਿਸ ਤ੍ਰੀਮਤ ਵਿੱਚ ਭਗਤੀ
ਨਹੀਂ, ਅਧਰਮਣ ॥

ਅਥਮਾਨ, ਪੁ:-ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਸਮਝਣਾ,
ਗੁਮਾਨ, ਘਮਣ, ਆਕੜ, ਹੰਕਾਰ, ਮਗਰੂਰੀ ॥

ਅਥਮਾਨਣ, ਸ:-ਅਥਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਤ੍ਰੀਮਤ ॥

ਅਭਮਾਨਤਾ

ਅਭਮਾਨਤਾ } ਸ:-ਹੈਕਾਰ, ਮਗਰੂਰੀ,
ਅਭਮਾਨਤਾਈ } ਗੁਮਾਨ ॥

ਅਭਮਾਨੀ, ਪੁ:-ਅਭਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਰਦ।
ਘਮੰਡੀ ॥

ਅਭਯ, ਵਿ:-'ਅਭੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਭਯਾਸ } ਪੁ:-ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਰਨਾ,
ਅਭਯਾਸ } ਮਸ਼ਕ, ਪੜ੍ਹਾਈ ॥

ਜੋਗਾਭਯਾਸ } ਪੁ:-ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਹੋਣ
ਜੋਗਾਭਯਾਸ } ਵਾਸਤੇ ਜੋਗ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕਰਨਾ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੁਰੇਰਿਓ ਮਨ ਨੂੰ
ਰਹਾ ਕੇ ਉਸੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਅਭਯਾਸਣ } ਸ:-ਅਭਯਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕ੍ਰਿਮਤ,
ਅਭਯਾਸਣ } ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ
ਮਸ਼ਕ ਹੈ ॥

ਅਭਯਾਸੀ } ਪੁ:-ਅਭਯਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੁਰਖ,
ਅਭਯਾਸੀ } ਜਿਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਮਸ਼ਕ ਹੈ ॥

ਜੋਗਾਭਯਾਸੀ } ਪੁ:-ਜੋਗਾਭਯਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਜੋਗਾਭਯਾਸੀ } ਆਦਮੀ ॥

ਅਭਯਾਗਤ } ਪੁ:-ਪਰਾਹੁਣਾ, ਜੋ ਓਪਰਾ ਮਨੁੱਖ
ਅਭਯਾਗਤ } ਅਚਾਨਕ ਪਰ ਆ ਜਾਏ, ਤਪੱਸੀ,
ਰਮਤਾ, ਫਕੀਰ ਜੋ ਥਾਂ ਥਾਂ
ਮੰਗਦਾ ਫਿਰੇ ॥

ਅਭਯਾਗਤਣ } ਸ:-ਪਰਾਹੁਣੀ, ਤਪੱਸਣੀ, ਫਕੀ-
ਅਭਯਾਗਤਣ } ਰਨੀ, ਮੰਗਤੀ ॥

ਅਭਰਕ } ਪੁ:-'ਅਥਰਕ' ਵੇਖੋ ॥
ਅਭਰਖ }

ਅਭਰੂਣ, ਸ:-ਬੋੜੀ ਜੇਹੀ ਸੋਜ, ਗਿਲਦੀ, ਛੋਟਾ
ਫੋੜਾ ॥

ਅਭਲਾਖਣ, ਸ:-ਅਭਲਾਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਅਭੇਦ

ਅਭਲਾਖਾ, ਸ:-ਮਰਸੀ, ਚਾਹ, ਇੱਛਿਆ,
ਲਾਲਸਾ ॥

ਅਭਲਾਖੀ, ਪੁ:-(ਕਰਨਾ, ਹੋਣਾ) ਅਭਲਾਖਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅੱਭੜ ਵਾਹ }
ਅੱਭੜ ਵਾਹ } ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਅਚਾਨ ਚੱਕ, ਘਾਬਰ
ਅੱਭੜ ਵਾਹ } ਕੇ (ਉੱਠਣਾ) ॥

ਅਭਾਗ, ਪੁ:-ਸ:-ਬੋਟੀ ਕਿਸਮਤ, ਬੇ ਨਸੀਬੀ,
ਬਿਪਤਾ ॥

ਵਿ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਅਭਾਗਣ, ਸ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਨਿਮਾਣੀ ਕ੍ਰਿਮਤ ॥
ਵਿ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੀ ॥

ਅਭਾਗਾ, ਪੁ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਨਿਮਾਣਾ ਮਰਦ ॥
ਵਿ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਕਰਮਾਂ ਮਾਰਿਆ ॥

ਅਭਾਗੀ, ਵਿ:-ਬੇ ਨਸੀਬ, ਕਰਮਾਂ ਮਾਰਿਆ,
ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਪੁ:-ਨਸੀਬ ਸੜਾ, ਕਰਮਾਂ ਮਾਰਿਆ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਭਿਆਸ, ਪੁ:-'ਅਭਯਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਭਿਆਸਣ, ਸ:-'ਅਭਯਾਸਣ' ਵੇਖੋ

ਅਭਿਆਸੀ, ਪੁ:-'ਅਭਯਾਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਭਿਆਗਤ, ਪੁ:-'ਅਭਯਾਗਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਭਿਆਗਤਣ, ਸ:-'ਅਭਯਾਗਤਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਭੁੱਲ, ਵਿ:-ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਭੁੱਖਣ, ਪੁ:-ਭੁੱਖਣ, ਗਹਿਣਾ, ਜੇਉਰ ॥

ਅਭੇਤ } ਵਿ:-ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੇਤ ਨਹੀਂ, ਖੁਲ੍ਹਾ
ਅਭੇਦ } ਪਰਗਟ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਹੋ ਸਕੇ
ਅਭੇਦ } ਜੋ ਵੇਖਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ॥

ਅਏ, ਅਏ

ਅਏ } ਵਿ:-ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭੈ ਜਾਂ ਭੈ ਨਾ
ਅਏ } ਹੋਵੇ, ਨਿਰਭਰ, ਨਿਰਭੈ, ਹੈਂਸਲੇ ਵਾਲਾ,
ਦਲੇਰ, ਸਲਾਮਤ ॥

ਪੁ:-ਭੈ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਸਲਾਮਤੀ ॥

ਅਮੱਸਯਾ } ਸ:-ਕਿਸਨ ਪੱਖ ਦੀ ਪਿਧਰਵੀ
ਅਮੱਸਿਆ } ਥਿੱਤ, ਨਵੇਂ ਚੰਦਮਾ ਦਾ ਦਿਨ, ਚੈਨ
ਸੂਰਜ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਅਮਕਾ, ਵਿ:-ਫਲਾਨਾ ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ ਫਲਾਨੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਅਮਕਾ ਫਮਕਾ, ਪੁ:-ਬੁੱਢਾ, ਛੋਟਾ ਆਦਮੀ, ਜੋ
ਕੋਈ, ਐਰ ਗੈਰ ॥

ਅਮਣ, ਪੁ:-'ਅਮਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਮਨ, ਪੁ:-ਸਲਾਮਤੀ, ਸ਼ਾਂਤ, ਬਰਾਉ, ਲੜਾਈ ਬਗ-
ੜਾ ਨ ਹੋਣਾ ॥

ਅਮਨ ਅਮਾਨ } ਪੁ:-ਸੁਖ ਸਾਂਦ, ਅਨੰਦ, ਮੋਜ,
ਅਮਨ ਚੈਨ } ਸਲਾਮਤੀ ॥

ਅਮਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੁਖੀ ਵੱਸਣਾ ॥

ਅਮਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਰੱਖ-
ਣਾ, ਦੁਖੀ ਨ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ॥

ਅਮੰਨਾ, ਪੁ:-ਵਸਾਹ, ਭਰੋਸਾ, ਅਰਥਾਰ ॥

ਅਮਰ, ਵਿ:-ਜੋ ਮਰੇ ਨਾਂ, ਨਿੱਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਾਲਾ। ਦੇਉਤਾ। ਪਰਮੇਸੁਰ ॥

ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਸਦਾ ਰਹਿਣਾ, ਕਦੇ
ਅਮਰ ਹੋਣਾ } ਨਾ ਮਰਨਾ ॥

ਅਮਰ ਬੇਲ, ਸ:-'ਅੰਬਰ ਵੇਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਮਰਤ } ਪੁ:-ਦੇਉਤਿਆਂ ਦਾ ਭੋਜਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ
ਅਮ੍ਰਤ } ਖਾ ਕੇ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਈਦਾ ਹ। ਜੇਹੜਾ
ਜਲ ਪੀਕੇ ਮਨੁੱਖ ਕਦੇ ਨਾ ਮਰੇ।
ਆਥ ਹਯਾਤ, ਕੋਈ ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼, ਥਿਖ ਦਾ

ਅਮਲ ਪੱਤੀ

ਅਮਰ ਦੁਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਖਪੀ, ਪਾਣੀ,
ਸ਼ਰਾਬ (ਸ਼ਰਾਬੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਅਮਰਤ ਆਖਦੇ
ਹਨ) । ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਮ੍ਰਤ ਫਲ, ਪੁ:-ਮਿੱਠਾ ਤੇ ਸੁਆਦਲਾ ਫਲ ॥

ਅਮਰਤ ਬਾਣੀ, ਸ:-ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ, ਪਵਿਤ੍ਰ ਬਾਣੀ,
ਸਤ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਹੈ ॥

ਅਮ੍ਰਤ ਰਸ, ਪੁ:-ਮਿੱਠਾ ਰਸ ਜਾਂ ਸ਼ਰਬਤ ॥

ਅਮ੍ਰਤ ਵੇਲਾ, ਪੁ:-ਬਹੁਤ ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਜਦੋਂ
ਪਹਿਰ ਗਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੋਵੇ ॥

ਅਮਰਿਤ } ਪੁ:-'ਅਮਰਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਅਮ੍ਰਿਤ }

ਅਮਰਿਤੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਅਮਰੀਕ, ਕ੍ਰਿ:- ਵਿ:-ਸਦਾ ਹੀ, ਮੁੱਢੋ ॥

ਅਮਲ, ਪੁ:-ਕੰਮ, ਆਚਾਰ, ਚੱਲਣ, ਵਰਤਾਨਾ,
ਸੁਭਾਉ, ਨਸ਼ਾ, ਅਫੀਮ, ਰਾਜ। ਜਾਦੂ, ਮੰਤਰ ॥

ਅਮੱਲਕ } ਕ੍ਰਿ:- ਵਿ:-ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਅਮੱਲਕੜੇ } ਅਵਾਜ਼ ਨਾ ਆਵੇ ਤੇ ਹਿੱਲ ਜੁੱਲ
ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ, ਆਸਤੇ
ਅਮੱਲਕੇ } ਆਸਤੇ ॥

ਅਮਲਣ, ਸ:-ਅਮਲ ਖਾਣ ਜਾਂ ਪੀਣ ਵਾਲੀ,
ਅਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਅੱਮਲਤਾਸ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਦੁੱਖ ਅਰ ਉਹ ਦੀ
ਫਲੀ। ਇਸ ਦੇ ਬੀ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾਅ
ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਾਧਿਆਂ ਪੀਤਿਆਂ ਜਲਾਬ
ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਅਮਲ ਪੱਤੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੇਲ ਜਾਂ
ਸੀਉਣ ਜੋ ਮਹੀਨ ਕਪੜੇ ਪੁਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਅਮਲਾ

ਅਮਲਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਮਹਕਮੇ ਜਾਂ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ
ਨੋਕਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਨਾਉਂ, ਮੁਨਸ਼ੀ, ਬਾਬੂ,
ਕਲਰਕ ॥

ਅਮਲੀ, ਪੁ:—ਅਮਲ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ
ਅਫੀਮੀ ਜਾਂ ਧੋਸਰੀ, ਚੰਗੇ ਅਮਲ ਜਾਂ ਕਰਮ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਮਲੀ, ਸ:—‘ਇਮਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਮਲੋਕ, ਪੁ:—ਸੁੱਕੀ ਹੋਈ ਲਸੂੜੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ
ਇੱਕ ਕਾਲਾ ਪਹਾੜੀ ਫਲ ॥

ਅਮੜੀ, ਮ:—ਅੰਬੜੀ, ਅੰਮਾਂ, ਪਿਆਰੀ ਮਾਂ, ਮਾਭਾ ॥

ਅੰਮਾਂ, ਸ:—ਮਾਂ, ਮਾਤਾ, ਮਾਉਂ, ਮਾਈ ॥

ਅੰਮਾਂ ਮਹਿੰਦਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਂ ਮਰ ਗਈ ਹੈ,
ਯਤੀਮ ॥

ਅਮਾਉਸ, ਸ:—‘ਅਮਾਵਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਮਾਤੜ, ਪੜ:—‘ਹਮਾਤੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਮਾਨ, ਸ:—ਸਲਾਮਤੀ, ਬਚਾਉ, ਅਮਾਨਤ, ਜੋ ਚੀਜ਼
ਕੋਈ ਜਨਾ ਦੂਏ ਕੋਲ ਕੁਝ ਚਿਰ ਲਈ
ਰੱਖ ਜਾਵੇ ॥
ਪੁ:—ਇਮਾਨ, ਧਰਮ, ਸਰਧਾ ॥

ਅਮਾਨ ਗੁਆਉਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ
ਅਮਾਨ ਹਾਰਨਾ (ਹਾਰ ਦੇਣਾ) } ਹਾਰਨਾ, ਕ-
ਰਾਰ ਕਰਕੇ
ਪੁਰਾ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਅੰਗ ਨਾਂ ਪਾਲਣਾ, ਬੇ-
ਈਮਾਨੀ ਕਰਨੀ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਧਰੋਹ
ਕਰਨਾ ॥

ਅਮਾਨਦਾਰ, ਵਿ:—ਧਰਮੀ, ਦੀਨ ਦਾਰ, ਅੰਗ ਪਾਲ-
ਣ ਵਾਲਾ, ਸੱਚਾ, ਖਰਾ, ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਉਹ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਵਾਲਾ,
ਜਿਸ ਦਾ ਲੋਕ ਵਸਾਹ ਕਰਨ ॥
ਪੁ:—ਜਿਸ ਪਾਸ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਹੋਵੇ ॥

ਅਮਾਮ ਬਾੜਾ

ਅਮਾਨਦਾਰੀ, ਸ:—ਅੰਗ ਪਾਲਣਾ, ਦੀਨ ਦਾਰੀ,
ਸਚਿਆਈ, ਸਪੁਰਦਗੀ, ਵਸਾਹ, ਅਮਾਨਤ ॥

ਅਮਾਨ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਕੁਝ
ਚਿਰ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੇਣੀ, ਸਪੁਰਦ
ਕਰਨਾ ॥

ਅਮਾਨ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ,
ਪਾਪ ਨਾਂ ਕਰਨਾ, ਠੇਕੀ ਉੱਤੇ ਰੱਲਣਾ ॥

ਅਮਾਨ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਨਣਾ, ਨਿਰਧਾਰ
ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਮਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਅਮਾਨਤ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਵਸਤੂਆਂ
ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਮਾਨ ॥

ਅਮਾਨਤੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਹਿਜੇ, ਅਸੈਲਕਤੋ, ਹੋਲਾ
ਹੋਲੀ ॥

ਅਮਾਨੀ, ਵਿ:—ਅਮਾਨ ਦਾ, ਧਰਮ ਦਾ ॥

ਅਮਾਨੀ ਕੰਮ, ਪੁ:—ਦਿਹਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਅਰਥਾਤ
ਜੰਨਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਉੱਨੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ
ਜਾਵੇ ਠੇਕਾ ਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਅਮਾਮ, ਪੁ:—ਪੁਰੋਹਤ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਮ
ਦਾ ਆਗੂ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਅੱਗੇ ਖਲੋਕੇ ਹੋਰਨਾਂ
ਨੂੰ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਵੱਡਾ, ਪਰਧਾਨ
ਸਰਦਾਰ, ਮੁੱਲਾਂ, (ਤਸਬੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ
ਵੱਡਾ ਮਨਕਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਸਬੀ ਫੇਰਦਿਆਂ ਹੱਥ
ਵਿੱਚ ਠਰ੍ਹਾ ਰਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਅਮਾਮ ਜਾਦਾ, ਪੁ:—ਅਮਾਮ ਦੀ ਉਲਾਦ, ਹਸਨ
ਹੁਸੈਨ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅਮਾਮ ਬਾੜਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਬੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼
ਅਮਾਮ ਬਾੜੀ, ਸ: } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ ਦਾ
ਤਿਹਾਰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇ
ਜੋ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਰਾਂ

ਅਮਾਮ ਮਹਿੰਦੀ

ਹਸਨ ਅਤੇ ਹਸੈਨ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੇ ਨਮਾਜ਼
ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਇਆਂ ਦੀ ਨਿਆਜ਼
ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਅਮਾਮ ਮਹਿੰਦੀ, ਪੁ:—‘ਮਹਿੰਦੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਮਾਮਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਾਦਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੱਗ ਵਾਕਰ
ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਲਪੇਟਦੇ ਹਨ ॥

ਅਮਾਰਤ, ਸ:—ਸਰਕਾਰੀ ਮਕਾਨ, ਵੱਡਾ ਮਕਾਨ,
ਮਹਿਲ, ਹਵੇਲੀ, ਪਾਰ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ
ਕਿਲਾ ਥੀਦੀ ॥

ਅਮਾਰਤੀ ਗਜ, ਪੁ:—ਗਜਾਂ ਦਾ ਗਜ ਜਾਂ ਰੂਲ ॥

ਅਮਾਰੀ, ਸ:—ਗੋਬੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕੁਰਸੀ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਬੈਠਦੇ ਹਨ । ਛੱਤਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੋਵਾ, ਗੁੰਮਜ ॥

ਅਮਾਲ, ਪੁ:—ਅਮਲ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਕੰਮ, ਕਰਮ,
ਅਯਾਤ, ਚੱਲਣ ॥

ਸ਼ਾਮਤ ਅਮਾਲ, ਸ:—ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰ, ਆਪਣੇ
ਕੀਤੇ ਦਾ ਫਲ ॥

ਅਮਾਵਸ, ਸ:—ਅਮੋਸਿਆ, ਕਿਸ਼ਨ ਪੱਖ ਦੀ
ਪੰਦਵੀਂ ਬਿੱਤ, ਨਵੇਂ ਚੰਨ ਦਾ ਦਿਨ ॥

ਅਮਿਟ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਮਿਟਣ ਵਾਲਾ, ਅਲ ਬੁੱਝ,
ਅਦਲ, ਅਥਨਾਸੀ, ਅਮਰ, ਨਾਂ ਬਦਲਣ
ਵਾਲਾ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਰਹੇ ॥

ਅਮੀਂ ਜਮੀਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਗਾਮੀ ਬਾਸੀ, ਸਹੀ
ਸਲਾਮਤ ॥

ਅਮੀਨ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਸਰਦਾਰ, ਪਰਧਾਨ, ਅਮਾਨਤ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਮੀਰ, ਪੁ:—ਰਈਸ, ਸਰਦਾਰ, ਹਾਕਮ, ਸਾਈ,

ਅਯਾਣਾ

ਗਜਾ, ਪਰਧਾਨ, ਬੜੇ ਹੁੰਦੇ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਬੜਾ
ਮਸ਼ਹੂਰ, ਮੰਨਿਆਂ ਦੀਨਿਆ ਆਦਮੀ, ਦਾਤਾ,
ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਭਲਾ ਮਾਨਸ ॥
ਧਨ ਵਾਲਾ, ਰੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਮੀਰ ਜਾਦਾ, ਪੁ:—ਅਮੀਰ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ॥

ਅਮੀਰ ਜਾਦੀ, ਸ:—ਅਮੀਰ ਦੀ ਧੀ ॥

ਅਮੀਰੀ, ਸ:—ਅਮੀਰ ਦੀ ਪਦਵੀ, ਗਜ, ਪਰ-
ਤਾਪ, ਸਰਦਾਰੀ, ਰਜਵਾੜਾ, ਹਕੂਮਤ ॥

ਅਮੁੱਕ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਅਖੁੱਟ ॥

ਅਮੁੱਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਾ ਪੈ ਸਕੇ, ਵੱਡਾ
ਮੁੱਲਾ, ਅਮੋਲਕ ॥

ਅਮੂਹੜ } ਵਿ:—ਜਾਹਲ, ਮੂਰਖ, ਅਰਮਕ, ਬੇ
ਅਮੂਹੜ } ਪਰਵਾਹ, ਬੇ ਖਬਰ ॥

ਅਮੂਹੜਪੁਣਾ, ਸ:—ਮੂਰਖਤਾਈ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ,
ਬੇ ਖਬਰੀ ॥

ਅਮੂਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਜਤ ਨਹੀਂ ।
ਜਿਸ ਕੋਲ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ॥

ਅਮੇਟ, ਵਿ:—ਜੋ ਮੇਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ॥

ਅਮੋਲ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਲ ਨਾਂ ਪੈ ਸਕੇ, ਬਹੁਤ
ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ, ਦੁਰਲੱਭ ॥

ਅਮੋਲਕ, ਵਿ:—‘ਅਮੋਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਯੜ, ਪੁ:—ਬੰਕਰੀਆਂ ਜਾਂ ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ।
ਇੱਜੜ ॥

ਅਯਾਣ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਮੂਰਖਤਾਈ, ਜਾਹਲੀ, ਬੇ
ਸਮਝੀ ॥

ਅਯਾਣਾ, ਵਿ:—ਅਵਾਣਾ, ਅਣਜਾਣ, ਨਿਆਣਾ,

ਅਯਾਮ

ਅਗਿਆਨੀ, ਮੁਰਖ, ਛੇਲਾ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ॥

ਅਯਾਮ, ਪੁ:—ਦਿਨ, ਰੋਜ਼, ਦਿਹਾੜੇ ॥

ਅਯਾਲ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਰ ਜਾਂ ਘੜੇ ਦੀ ਗਿੱਰੀ ਦੇ ਵਾਲ, ਬੱਕਰੀਆਂ ਜਾਂ ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਇੱਜੜ ॥

ਅਯਾਲੀ, ਪੁ:—ਬੱਕਰੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ । ਗੱਦੀ ॥

ਅਯੋਗ, ਵਿ:—ਜੋ ਯੋਗ ਨ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਮੁਨਾਸਬ, ਨਲੋਕ, ਨਵਿੰਦ ॥

ਅਰ, ਅਵ:—ਅਤੇ, ਤੇ, ਨਾਲੇ, ਹੋਰ ॥

ਅਰਬ, ਪੁ:—ਛੱਤ, ਤਖਤ, ਨੇਵਾਂ ਅਸਮਾਨ ਜਿੱਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਖੁਦਾ ਦਾ ਤਖਤ ਹੈ ॥

ਅਰਬ ਕੁਰਸ਼, ਪੁ:—ਰੱਬ ਦਾ ਤਖਤ ਅਤੇ ਬਹਿਲ ਵਾਲੀ ਥਾਂ । ਸਥਾਨਾਂ ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ॥

ਅਰਸਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸਮਾ, ਚਿਰ, ਮੁਦੱਤ ॥

ਅਰਕ, ਸ:—ਕੁਹਣੀ, ਬਾਂਹ ਵੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਸੋੜ ॥

ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਬਾਲ ਕੇ ਉਹਦਾ ਰਸ ਖਿੱਚਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਅਰਘ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਜ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਜਲ ਦੇਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇਉਤੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਭੇਟ ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਘਾ, ਪੁ:—ਬੇੜੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਭਾਡਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਪੂਜਾ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੇਉਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਲ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਚਮਨ ਆਦਿਕ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਚਮਚਾ ॥

ਅਰਚਾ, ਸ:—ਪੂਜਾ, ਭਗਤੀ ਉਪਾਸਨਾ, ਮੁਰਤ ॥

ਅਰਜ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਚੁੜਾਈ, ਪਕਾ ॥

ਅਰਦਾਸ

ਅਰਜ, ਸ:—ਬੇਨਤੀ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਅਰਦਾਸ, ਦਰਖਾਸਤ (ਕਰਨੀ, ਸੁਨਣੀ) ॥

ਅਰਜ ਮਰੂਜ, ਸ:—ਬੇਨਤੀ ਜੋ ਅਧੀਨਗੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਅਰਜਨ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਂ ਪਾਂਡਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਨਾਉਂ । ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਗੁਰੂ ॥

ਅਰਜੀ, ਸ:—ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਅਰਦਾਸ, ਦਰਖਾਸਤ, ਬੇਨਤੀ, ਸੁਆਲ, ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਚਿੱਠੀ । (ਦੋਣੀ, ਲੋਣੀ) ॥

ਅਰਜੀ ਨਵੀਸ, ਪੁ:—ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜੀਆਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਰਜੀ ਪਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲਸ ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਜੋ } ਸ:—ਆਸ, ਚਾਹ, ਮਾਰਜੀ, ਇ-
ਅਰਜੋਈ } ਫਿਆ, ਲੋੜ, ਬੇਨਤੀ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਮਿੱਠਤ ॥

ਅਰਥ, ਪੁ:—ਮਤਲਬ, ਪਰੋਜਨ, ਤਾਤਪਰਜ, ਸਲਾਹ, ਦਲੀਲ, ਮਾਲ, ਬੇਨਤੀ, ਲੇਖਾ, ਖਾਤਰ, ਫੈਦਾ ॥

ਅਰਥਾਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ, ਮਤਲਬ ਕੀ ਜੋ, ਜਿਹਾ ਕਿ ॥

ਅਰਥੀ, ਵਿ:—ਲੋੜ ਵੰਦ, ਮੰਗਤਾ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਤਲਬੀ ॥

ਪੁ:—ਸੁਆਲੀ, ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਸ:—ਮੁਰਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਤਖਤਾ ॥

ਅਰਥੀਆ, ਵਿ:—(ਪੁ:)—'ਅਰਥੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਰਦਾਸ, ਸ:—ਅਰਜੀ, ਚਿੱਠੀ, ਸੁਆਲ, ਪ੍ਰ-

ਅਰਦਾਸ ਕਰਨਾ

ਰਬਨਾ, ਮਿਨਤ, ਦੇਉਤੇ ਦੀ ਭੇਟ, ਬੇਨਤੀ,
ਭੋਗ ਪੈਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਬਾਲੀ ਸਿੱਖ ਪੜ੍ਹਦੇ
ਹਨ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਅਰਦਾਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਗਣਾ, ਬੇਨਤੀ
ਕਰਨਾ, ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਬਾਲੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ॥

ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ) ਕੁਝ
ਗੁਰੂ ਦੇ ਅਰਪਣ ਕਰਨਾ, ਭੇਟ ਦੇਣਾ ॥

ਅਰਦਾਸਾ, ਪੁ:—ਅਰਦਾਸ ॥

ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਬਾਲੀ
ਪੜ੍ਹਕੇ ਭਗ ਪਾਉਣਾ (ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਗਉਤੀ
ਸਿਮਰ ਕੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਲਈ ਪਿਆਇ
ਆਇਕ) ॥

ਅਰਦਾਸੀਆ, ਪੁ:—ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਅਰਜੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ । ਕਿਸੇ ਦੇਉਤੇ ਅੱਗੇ
ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ । ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅਰ-
ਦਾਸਾ ਸੋਧਣ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ॥

ਅਰਪੀਗੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ (ਜੋ ਗਭਰੂ ਦਾ ਅੱਧਾ
ਅੰਗ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਹੈ) ॥

ਅਰਨਾ, ਸ:—ਮੰਗਲੀ ਮੈਂਦਾ ॥

ਅਰਨੀ, ਸ:—ਮੰਗਲੀ ਮੈਂਦਾ ॥

ਅਰਪਣ, ਪੁ:—ਭੇਟ, ਦਾਤ, ਬਲੀ, ਕੋਈ ਰਕਮ
ਜੋ ਧਰਮਾਰਥ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ॥

ਅਰਪਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਟ ਦੇਣਾ, ਸੌਂਪਣਾ ।
ਨਿਮਿੱਤ ਦੇਣਾ ॥

ਅਰਬ, ਪੁ:—ਸੌ ਕਰੋੜ, ਇਕ ਦੇਸ ਦਾ ਨਾਉਂ
ਜਿਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇਰ ਮੁਹੰਮਦ
ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਸਾ ॥

ਅਰਬ ਖਰਬ, ਵਿ:—ਅਸੰਖ, ਅਨ ਗਿਣਤ,
ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ॥

ਅਰਜਾਟ

ਅਰਬੀ, ਸ:—ਅਰਬ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਜੜ ਜੋ ਕਰਾਲੂਆਂ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਵਿ:—ਅਰਬ ਦੇਸ ਦਾ (ਅਰਬੀ ਘੋੜਾ) ॥

ਅਰਬੇਲ, ਵਿ:—‘ਅਲਬੇਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਰੰਭ, ਪੁ:—‘ਆਰੰਭ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਰੰਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਡੰਡਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ
ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਮਾਣ, ਪੁ:—ਚਾਹ, ਇਛਿਆ, ਮਰਜੀ, ਦਲੀਲ,
ਅਰਜੇ, ਆਸ, ਸੌਂਕ, ਗਮ, ਅਫਸੋਸ, ਪਛ-
ਤਾਵਾ, ਹਾਵਾ, ਅਰਾਮ ॥

ਅਰਮਾਣ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਫਸੋਸ ਹੋਣਾ,
ਅਰਾਮ ਆਉਣਾ ॥

ਅਰਮਾਣ ਕੱਢਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ
ਅਰਮਾਣ ਨਿਕਾਲਣਾ } ਦਿਲ ਦੀ ਚਾਹ
ਅਰਮਾਣ ਨਿਕਾਲ ਲੈਣਾ } ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਣੀ,
ਮਨ ਨੂੰ ਭਟਕਣ ਨਾ ਦੇਣਾ ॥

ਅਰਮਾਣ ਰਹ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਦੀ ਦਿਲ
ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣੀ, ਆਸ ਜਾਂ ਮਰਜੀ
ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਅਰਮਾਣ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਫਸੋਸ ਹੋਣਾ, ਪਛੇ-
ਤਾਉਣਾ ॥

ਅਰਲ, ਸ:—ਹੋੜਾ, ਚਿਰਕਣੀ (ਲੱਕੜੀ ਵੀ) ॥

ਅਰਜ ਪੋਪੋ, ਪੁ:—ਕਿਸਮਤ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਰਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੜਾਉਣਾ, ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ
ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਹੁਕਣਾ, ਖਰਦ ਮਚਾਉਣਾ ॥

ਅਰਜਾਟ, ਸ:—ਗੱਜ, ਕੁਕ, ਅਵਾਜ਼, ਰੋਲਾ ॥

ਅਰਾਈਂ

ਅਰਾਈਂ, ਪੁ:-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਜਿਸ ਦੇ ਲੋਕ ਬਾਗਬਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸੀ ਨੂੰ ਵਾਹ ਕੇ ਭਾਜੀ ਤਰਕਾਰੀ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਰਾਦਾ, ਪੁ:-ਇਰਾਦਾ, ਸਲਾਹ, ਮਰਜ਼ੀ ॥

ਅਰਾਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੂਜਣਾ, ਜਪਣਾ, ਭਗਤੀ ਕਰਨਾ, ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨਾ, ਬੈਠਤੀ ਕਰਨਾ, ਦੇਵਤਾ ਨੂੰ ਪਰਸੰਨ ਕਰਨਾ ॥
ਸ:-ਪੂਜਾ, ਜਾਪ, ਭਗਤੀ, ਉਪਾਸ਼ਨਾ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਬੈਠਤੀ, ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਪਰਸੰਨਗਾਈ ॥

ਅਰਾਮ, ਪੁ:-ਬਿਸਰਾਮ, ਰੁੱਪ ਚਾਣ, ਸਾਂਤ, ਸੌਖ ਸੁਖਾਲ, ਢੁੱਟੀ, ਸੰਤੋਖ, ਸੁਖ, ਖੁਸ਼ੀ, ਅਰੋਗਤਾ, ਤੰਦਰੁਸਤੀ, ਅਮਨ ਚੈਨ ॥

ਅਰਾਮ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਗ ਹਟ ਜਾਣਾ, ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ॥

ਅਰਾਮ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਸੁਖ ਹੋਣਾ, ਸਾਂਤ
ਅਰਾਮ ਹੋਣਾ } ਆਉਣੀ, ਨਰੋਇਆ ਹੋਣਾ,
ਹੱਛਾ ਹੋਣਾ, ਬਿਮਾਰੀ ਪਾਕੇ ਉੱਠਣਾ ॥

ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਇਲਾਜ ਕਰਕੇ ਰੋਗੀ
ਅਰਾਮ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਨੂੰ ਹੱਛਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਿਸਰਾਮ ਕਰਨਾ, ਸਸਤਾਉਣਾ, ਬਕੇਵਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨਾ, ਟਿਕ ਜਾਣਾ, ਲੰਮੇ ਪੈਣਾ, ਸੌਣਾ, ਲੰਮੇ ਰਹਿਣਾ, ਵੇਹਲੇ ਰਹਿਣਾ, ਸੁਖ ਭੋਗਣਾ, ਮੌਜ ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਾਮ ਚਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਿਸਰਾਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣੀ, ਬੱਕੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ, ਸਸਤਾਉਣ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖਣੀ, ਆਲਸ ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਾਮ ਚੌਕੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਜਿਸ ਪੁਰ ਆਦਮੀ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਬੈਸਣਾ ਲਾ ਕੇ ਬਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ॥

ਅਰੁਪ

ਅਰਾਮ ਤਲਬੀ, ਸ:-ਸੁਖਾਲ, ਸੁਖ, ਸੌਖ, ਬੇ ਫਿਕਰੀ, ਸੁਸਤੀ ॥

ਅਰਾਮ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੁਖੀ ਕਰਨਾ, ਦੁਖ ਹਟਾਉਣਾ, ਪੀਰਜ ਦੇਣਾ, ਤਸਲੀ ਦੇਣਾ, ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨਾ, ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਰਾਮ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੁਖਾਲਾ ਹੀ, ਸਹਿਜੇ, ਦੁਖ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ, ਅਮਨ ਚੈਨ ਨਾਲ ॥

ਅਰਾਮ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਬਿਸਰਾਮ ਮਿਲਣਾ, ਬਿਮਾਰੀ ਪਾਕੇ ਉੱਠਣਾ, ਚੰਗਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅਰਾਮ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਰਾਟਾ, ਪੁ:-ਰੋਣਾ, ਕਜੀਆ, ਢੀਕ ਚਿਚਾੜਾ (ਪਾਉਣਾ, ਵੁਹਣਾ) ॥

ਅਰਾਰੂਟ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਟਾ ਜੋ ਕਾਨੇ ਵਰਗੇ ਬੂਟਿਆਂ ਦੀ ਜੜ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਅਰਿੰਡ, ਸ:-'ਹਰਿੰਡ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਰੁਚ, ਵਿ:-ਨਾਂ ਭਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਂ ਸੁਖਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਚਾਹ ਨਹੀਂ। ਬੇ ਸੁਆਦ, ਅਣਰੁਚ ॥

ਅਰੁਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਨਾਂ ਭਾਉਣਾ, ਨਾਂ ਸੁਖਾਉਣਾ, ਬੇ ਸੁਆਦ ਲੱਗਣਾ ॥

ਅਰੂਜ, ਪੁ:-ਵਾਧਾ, ਚੜ੍ਹਾਉ, ਆਦਰ, ਮਾਠ ਜਾਂ ਮਹਾਤਬਾ ਵਧਣਾ ॥

ਅਰੂਪ, ਵਿ:-ਕੁਹਜਾ, ਭੈੜੀ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ, ਬੇ ਤੌਰ, ਕੁਢਬ ॥

ਅਰੁੜੀ

ਅਰੁੜੀ, ਸ:—ਗੀਦਕੀ ਦਾ ਵੇਰ, ਮੱਲ੍ਹੜ, ਜੋਹ ॥

ਅਰੇੜੀ, } ਸ:—ਲਕੜੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ
ਅਰੇੜੀ ਪਲੀਆਂ } ਟੋਟੇ ਜੋ ਹਲਣ ਦੀ ਮਾਹਲ
ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਰੱਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ
ਕਾਰ ਪੇੜਸਾਂਗ ਦੇ ਡੰਡਿਆਂ ਵਾਕਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਟਿੰਡਾਂ ਬੱਧੀਆਂ
ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਮਾਹਲ ਅਰੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਹਲ ਵਿਚ ਅਰੇੜੀਆਂ
ਟਿਕਾਉਣੀਆਂ ॥

ਅਰੈਣ, ਸ:—ਅਗਈ ਦੀ ਭੀਮਤ ॥

ਅਰੋਕ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਡੋਕ ਨਹੀਂ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਅਰੋਗ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰੋਗ ਨਹੀਂ, ਰੰਦਰੁਸਤ,
ਚੰਗਾ ਭਲਾ, ਨਵਾਂ ਨਰੋਇਆ, ਤਕੜਾ ਤਾਜ ॥
ਪੁ:—ਰੰਦਰੁਸਤ ਆਦਮੀ ॥

ਅਰੋਗਣ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਨਰੋਈ ਭੀਮਤ ॥

ਅਰੋਗਤਾ, ਸ:—ਰੰਦਰੁਸਤੀ, ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਅਰੋਗੀ, ਪੁ:—ਨਵਾਂ ਨਰੋਇਆ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅਰੋੜਾ, ਪੁ: } ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ। ਇਸ
ਅਰੋੜੀ, ਸ: } ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਬ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ
ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅੱਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਾਜੀ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਘੀਆ, ਬੱਭ। ਦੁਆ ਨਾਉਂ, ਅਸਲੀ ਨਾਉਂ ਤੋਂ
ਵੱਖਰਾ ਨਾਉਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ
ਜਾਏ ਭਾਵੇਂ ਚੰਗਾ ਭਾਵੇਂ ਮੰਦਾ ਹੋਵੇ ॥
(ਅੱਲ ਪੈਣੀ ਜਾਂ ਪੈ ਜਾਣੀ)

ਅੱਲ ਪੱਲ, ਪੁ:—ਛੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਖੜੋਲੇ,
ਤੁੱਛ ਵਸਤਾਂ ॥

ਅਲਸਾਨਾ, ਵਿ:—ਨੀਂਦਰ ਵਿਚ, ਉਪਲਾਉਂਦਾ,
ਸੁਸਤ, ਢਿੱਲਾ, ਅਲਸ ਦਾ ਮਾਰਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਅਲਕਸੀ

ਕ੍ਰਿ:—ਢਿੱਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਸੁਸਤ ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਅਲਸਾਨੇ ਠੈਣ, ਪੁ:—ਉਪਲਾਉਂਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ,
ਮਸਤ ਅੱਖੀਆਂ ॥

ਅਲਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦਾ
ਕੱਪੜਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਣ, ਸਣ ਦਾ ਥੀ ॥

ਅਲਸੇਟ, ਸ:—ਫਰੋਖ, ਹੀਲਾ, ਬਣਾਉਣ, ਧੋਖਾ,
ਫੁਲ, ਬਹਾਨਾ, ਪਖੰਡ, ਨਾ ਵਾਜਬ ਪਿਆਰ
(ਲੋਧੇ ਵਿਚ) ਗੜ ਬੜ ਜਾਂ ਫਰਕ ॥

ਅਲਸੇਟਣ, ਸ:—ਫਰੋਖਣ, ਫੁਲ ' ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਭੀਵੀ ॥

ਅਲਸੇਟੀ, ਪੁ:—ਫਰੋਖੀ, ਫੁਲੀਆ ਮਨੁੱਖ ॥

ਅੱਲਹੜ } ਵਿ:—ਅਵਾਣਾ, ਅਲ ਸਿਖ, ਜਿਸਨੂੰ
ਅੱਲਹੜ } ਕੰਮ ਦਾ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਸਿੱਧਾ,
ਨਵਾਕਬ, ਉਹ ਪਸੂ ਜੋ ਅਜੇ ਕਾਰੇ ਨਹੀਂ
ਲੱਗਾ (ਵਛੇਰਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਅਲੂੜ ਹਸਾਬ, ਪੁ:—ਚਲਦਾ ਲੇਖਾ (ਜੇਹੜਾ
ਮੁੱਕਾ ਨਹੀਂ) ॥

ਅਲੂੜ ਹਸਾਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਚਕਮਾਂ ਅ-
ਗਾਉ ਦੇਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਮਗਰੋਂ ਹੋਵੇਗਾ,
ਲੇਖੇ ਬਾਬਤ ਚਕਮਾਂ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਅਲਕ, ਸ:—ਸੁਲਫ, ਕੁੰਡਲਾਂ ਵਾਲੇ ਵਾਲ ॥
ਪੁ:—ਸਾਨ੍ਹ ਦਾ ਬੱਚਾ ਜਿਸਨੂੰ ਅਜੇ ਕਾਰੇ ਨਹੀਂ
ਲਾਇਆ ॥

ਅਲਕਸ, ਸ:—ਅਲਸ, ਸੁਸਤੀ ॥

ਅਲਕਸਣ, ਸ:—ਅਲਸਣ, ਸੁਸਤ ਭੀਵੀ ॥

ਅਲਕਸੀ } ਪੁ:—ਅਲਸੀ, ਸੁਸਤ, ਢਿੱਲਾ,
ਅਲਕਸੀਆ } ਵੇਹਲਾ ਨਿਕੰਮਾ ਆਦਮੀ ॥

ਅਲਕਤ

ਅਲਕਤ, ਸ਼:—ਅਥਗਉ, ਬੇੜੀ ਬੇੜੀ ਬੇ ਚੋਨੀ ॥

ਅਲੰਕਾਰ, ਪੁ:—ਸੰਗਾਰ, ਗਹਿਣਾ, ਸਜਾਉਣਾ,
ਅਵਾਜ਼, ਗਾਣੀ ਦੀ ਸੁਰ, ਇੱਕ ਵਿਦਾਨਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਬਾਣੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅੰਗੁਣਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਅਲੰਕਾਰ ਭਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ,
ਵਜਾਣਾ ॥

ਅਲਕੋਹਲ, ਸ਼:—ਤੇਰ ਅਤੇ ਖਾਲਸ ਸਰਾਬ,
ਸਰਾਬ ਦਾ ਸਰ ॥

ਅਲੱਖ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਖਿਆ ਨ ਜਾਏ, ਅਣਭਿੰਨ,
ਨਾ ਮਲੂਮ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ॥
ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਉਂ ॥

ਅਲੱਖ ਜਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—“ਅਲੱਖ ਜਾਗੇ” ਉਂਚੀ
ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਾਉਂ
ਲੈ ਕੇ ਭਿੱਛਿਆ ਮੰਗਣਾ ॥

ਅਲੱਖ ਜਾਗੇ, ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ ਬੰਨ ਜਿਸ ਦਾ
ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਜੋਤ
ਪਰਗਟ ਹੋਵੇ” ॥

ਅਲਖ ਲਹਿ (ਲਖ) ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਅਲਖ ਮਿਟਾ (ਮੁਕਾ ਜਾਂ ਲਾਹ) ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—
ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਅਲੱਗ, ਵਿ:—ਵੱਖ, ਅੱਡ, ਨਿਆਰਾ, ਜੁਦਾ ॥

ਅਲਗਰਜ, ਵਿ:—ਗਾਢਲ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਮਤਲਬੀ ॥

ਅਲਗਰਜੀ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਕੱਢਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਸ਼:—ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ, ਆਪ ਸੁਆਰਥ, ਗਢਲਤ ॥

ਅਲੱਜ, ਵਿ:—ਲਿਲੱਜ, ਬੇਸ਼ਰਮ, ਬੇ ਹਯਾ ॥

ਅਲਪੱਗ

ਅਲਜਬਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਆਮ ਹਿਸਾਬ ਦੀ
ਵਿਦਾਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਲੇਖਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬੀਸ ਗਣਿਤ ॥

ਅਲਬਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਉਲਬਨਾ’ ਵੇਖ ॥

ਅਲਬਾਉ, ਪੁ:—‘ਉਲਬਾਉ’ ਵੇਖ ॥

ਅਲਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਉਲਬਾਉਣਾ’ ਵੇਖ ॥

ਅਲਬਾਉ, ਵਿ:—‘ਉਲਬਾਉ’ ਵੇਖ ॥

ਅੱਲਣ, ਪੁ:—ਰਿਝਦੇ ਸਾਗ ਵਿਚ ਜੋ ਆਦਾ
ਜਾਂ ਦਾਲ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਅਲਤਾ, ਪੁ:—ਲਾਲ ਜਾਂ ਖੀਲਾ ਧੁੜਾ ਜੋ ਹਿੰਦੂ
ਹੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਏ ਉੱਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਲੱਥ, ਵਿ:—ਖੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਅਲੱਥ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਖੋਟਾ ਕੰਮ ॥

ਅਲਪ, ਵਿ:—ਬੋੜਾ, ਛੋਟਾ, ਤੁੱਛ, ਠਕਾਰਾ, ਨਿੱਕਾ
ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਅਲਪ ਹਾਰ, ਪੁ:—ਬੋੜਾ ਖਾਣਾ, ਸੰਜਮ ॥

ਅਲਪ ਹਾਰੀ, ਵਿ:—ਯਾ ਪੁ:—ਬੋੜਾ ਖਾਣ ਵਾਲਾ,
ਮਰਜ਼ਾਦਾ ਦਾ ਬੋਜਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਸੰਜਮੀ ॥

ਅਲਪ ਸਕਤਿ } ਵਿ:—ਬੋੜੇ ਬਲ ਵਾਲਾ, ਕਮ-
ਅਲਪ ਬਲ } ਜੋਰ ॥

ਅਲਪ ਬੁੱਧਿ, ਵਿ:—ਬੋੜੀ ਅਕਲ ਵਾਲਾ, ਮੂਰਖ
ਬੇ ਸਮਝ, ਅਣ ਜਾਣ ॥

ਅਲਪੱਗ, ਬੋੜਾ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਅਗਿਆਨੀ ॥

ਪੁ:—ਬੋੜੇ ਇਲਮ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਅਲਫ

ਅਲਫ, ਪੁ:—ਫਾਰਸੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੱਖਰ,
ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਉਂ (ਇੱਕੋ ਅਲਫ ਤੇਰੇ ਦਰ-
ਕਾਰ) ॥

ਅਲਫ ਨੰਗਾ (ਨੰਗੀ), ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਨੰਗਾ (ਨੰਗੀ)।

ਅਲਫੋਂ ਬੇ ਨ ਕਹਿਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਰੁਖ
ਕਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅਲਬੇਲ } ਪੁ:—ਬਾਂਕਾ, ਛੋਲ ਛੁਥੀਲਾ ॥

ਅਲਬੇਲਾ } ਵਿ:—ਭੋਲਾ ਸਿੰਧਾ, ਅਲ੍ਹੜ ॥

ਅਲਬੇਲੀ, ਸ:—ਭੋਲੀ, ਸਿੰਧੀ, ਅਣਜਾਣ ॥

ਅਲਮ ਗੱਲਮ, ਪੁ:—ਗੱਧ ਸੱਪ, ਬਿਅਰਥ ਗੱਲਾਂ,
ਜਾਂ ਵਿਹਾਰ, ਹੋਛਾ ਪੁਲਾ, ਖੰਡਾਂ ਖੰਡਣੀਆਂ,
ਗੁਮਾਨ, ਬੁਠਾ ਬਹਾਨਾ ॥

ਅਲਮ ਗੱਲਮ ਬਕਣਾ, ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਜੋ
ਮੂੰਹ ਆਵੇ ਬਕਣਾ, ਬਕਵਾਦ ਕਰਨਾ ॥

ਅਲਮਾਰੀ, ਸ:—ਇਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਸੰਦੂਕ ਜਿਸ
ਦੇ ਅੱਗੇ ਭਾਕ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਵਿਚ ਰਖਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ
ਕਿਤਾਬਾਂ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਰਖੀਏ ਹਨ ॥

ਅਲਮੋਨੀਅਮ, ਪੁ:—ਇਕ ਹਲਕੀ ਚਿੱਟੀ
ਧਾਤ ॥

ਅਲੜ ਪੱਲੜ } ਪੁ:—'ਅਲ ਪੱਲ' ਵੇਖੋ

ਅਲੜ ਪਿਲੜ } (ਅੱਲ ਦੇ ਹੋਠ) ॥

ਅੱਲਾ, ਵਿ:—ਕੱਚਾ ਅਤੇ ਮੁਲੰਮ (ਫਲ), ਕੱਚਾ
ਭੁਜਾ (ਅਨਾਜ), ਜਿਸ ਜ਼ਖਮ ਜਾਂ ਘਾਉ
ਨੂੰ ਅਜੇ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਅੰਗੂਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ॥

ਅੱਲਾ } ਪੁ:—ਖੁਦਾ, ਰੱਬ, ਪਰਮੇਸੁਰ, ਪਰ-
ਮਾਤਮਾ ॥

ਅਲਾਕਾ ਦਾਰੀ

ਅੱਲਾਹ ! ਅੱਲਾਹ ! ਹਰਾਨੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੱਸਣ
ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ॥

ਅੱਲਾ ਹੁ ਅਕਬਰ, ਰੱਬ ਵਡਾ ਹੈ । ਇਹ ਸ਼ਬਦ
ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਮਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜਨੌਰ ਨੂੰ ਹਲਾਲ ਕਰਨ ਲਗਦੇ
ਹਨ ਤਾਂ ਆਖਦੇ ਹਨ ॥

ਇਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਹਰਾਨੀ, ਜਾਂ ਸ਼ਬਰ
ਸ਼ੁਕਰ ਆਦਿਕ ਥੀ ਪਰਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਅੱਲਾ ਬੇਲੀ, ਰੱਬ ਰਾਖਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਦਿਆ ਹੋਣ
ਵੇਲੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ॥

ਅੱਲਾ ਵਾਲੀ—'ਅੱਲਾ ਬੇਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਲਾ ਵਾਲੇ, ਪੁ:—ਈਸ਼ੁਰ ਦੇ ਭਗਤ, ਧ੍ਰਮੀ ॥

ਅਲਾਇਸ } ਸ:—ਪਾਕ, ਗੰਦ, ਮੈਲ, ਪਲੀਡੀ ॥

ਅਲਾਸ }

ਅਲਾਹੁਣੀ } ਸ:—ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਸਿਆਪੇ ਵਿਚ ਜੋ
ਅਲਾਹੁਣ } ਦੱਖਾ ਬੋਲਕੇ ਤੀਵੀਆਂ ਪਿਟਦੀਆਂ
ਅਲਾਹੁਣੀ } ਹਨ । ਪਹਲੇ ਨਾਇਨ ਜਾਂ ਮਿਰਾ-
ਸਣ ਅਲਾਹੁਣੀ ਦੇ ਦੀ ਅਰਥਾਤ
ਬੋਲਦੀ ਹੈ ਮਗਰੋਂ ਥਾਕੀ ਕ੍ਰੀਮਤੀ ਅਲਾਹੁਣੀ
ਲੈਂਦੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਓਹੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਅਲਾਹੀ, ਪੁ:—ਰੱਬ, ਖੁਦਾ, ਅੱਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥

ਅਲਾਹੀ ਤੋਬਾ, ਅਵ:—ਬਖਸ਼ੀ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿ-
ਗੁਰੂ, ਸ਼ਿਬ ਸ਼ਿਬ ॥

ਅਲਾਕਾ, ਪੁ:—ਮੋਹ, ਆਸਰਾ, ਸਰਬੰਧ, ਸਾਕ, ਸੰਝ,
ਵਾਸਤਾ, ਨਿਸ਼ਬਤ, ਕੰਮ, ਪਤਾ, ਮੇਲ,
ਮੁਲਖ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਸੂਬਾ, ਜ਼ਿਲਾ, ਮੇਲਗੁਜਾਰ,
ਤੱਲਕਾ, ਵਿਹਾਰ ॥

ਅਲਾਕਾ ਦਾਰੀ, ਸ:—'ਅਲਾਕੇ ਦਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਲਾਕਾ ਰੱਖਣਾ

ਅਲਾਕਾ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- (ਕਿਸੇ ਨਾਲ) ਸਾਂਝ
ਹੋਣੀ, (ਕਿਸ ਦੇ) ਆਸਰੇ ਹੋਣਾ, (ਕਿਸੇ
ਨਾਲ) ਸਰਬੰਸ ਹੋਣਾ, ਵਾਸਤਾ ਹੋਣਾ, ਵਾਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਅਲਾਕੇ ਵਾਰ, ਪੁ:- ਉਹ ਆਦਮੀ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦਾ
ਮਸੂਲ ਉਗਰਾਹ ਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਜੁੱਮਾ ਲੈਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਅਲਾਕੇ ਦਾਣੀ, ਸ:- ਅਲਾਕੇ ਵਾਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਿੰਡ
ਦਾ ਮਸੂਲ ਉਗਰਾਹ ਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਜੁੱਮਾ
ਲੈਣਾ ॥

ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ:- ਵਿ:- ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰ ਦੀ
ਹੱਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ॥

ਅਲਾਜ, ਪੁ:- ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋਣਾ, ਬੀਮਾਰ ਦਾ ਚੰਗਾ
ਹੋ ਜਾਣਾ, ਦੁਆ ਦਾਰੂ, ਔਖਾਪ, ਉਧਾਉ,
ਸਥਾ ॥

ਅਲਾਜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੀ
ਜਤਨ ਕਰਨਾ, ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰਨਾ, (ਅਪਰਾਧੀ
ਨੂੰ) ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਸਥਾ ਦੇਣੀ ॥

ਅਲਾਪ, ਪੁ:- ਗਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਸੁਰ ਠੀਕ ਕਰਨੀ,
ਗਾਣਾ ਦਾ ਮੱਢ, ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪੈਹਲਾਂ ਅਨੇਕ
ਸੁਰਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ। ਮੇਲ ਗੋਲ, ਗੱਲ ਬਾਤ,
ਸੰਗਤ ॥

ਅਲਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਗਾਣੇ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਸੁਰ ਠੀਕ
ਕਰਨੀ, ਗਾਉਣਾ ॥

ਅਲਾਂਡਾ, ਪੁ:- ਭਾਂਬੜ, ਲਾਟ, ਰਮਕਾਰਾ ॥

ਅਲਾਰਮ, ਪੁ:- ਸੁੱਤੇ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਜੋ
ਅਵਾਜ਼ ਘੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਅਲੀ, ਪੁ:- ਮਰੀਮਦ ਸਾਹਬ ਦੇ ਜੁਆਈ ਦਾ
ਨਾਉਂ ॥

ਅਲੋਪ

ਅਲੀ ਅਲੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਐਵੇਂ ਕਾਂਹਦੇ ਰਹਿ-
ਣਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਦੁਰਨਾ,
ਚੀਕਦੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅਲੀਸ, ਸ:- ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਅੰਬਲ ਤਾਸ ॥

ਅਲੀਸ ਦੀ ਫਲੀ, ਸ:- ਅੰਬਲਤਾਸ ਦਾ ਫਲ ॥

ਅਲੂਆਂ, ਵਿ:- ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੱਛਾਂ ਦਾੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ॥

ਅਲੂਆਂ ਮੁੰਡਾ, ਪੁ:- ਅਲ ਦਾੜ੍ਹੀਆਂ ਲੜਕਾ ॥

ਅਲੂਰਾ, ਪੁ:- ਇੱਕ ਗੱਲ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਫਲ
ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਣਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ
ਉੱਪਰ ਪਤਲਾ ਛਿੱਲੜ ਅਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਖੱਟਾ
ਸਾਂ ਮਿੱਠਾ ਗੁੱਦਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਅਲੂਣਾ, ਪੁ: } ਵਿ:- ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੂਣ ਨਹੀਂ
ਅਲੂਣੀ, ਸ: } ਵਿੱਕਾ, ਥੋ ਸੁਆਦ ॥

ਅਲੂਣੀ ਸਿਲ ਚੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:- ਥੋ ਸੁਆਦਾ,
ਅਤੇ ਕਠਨ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ
ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਉੱਥੇ ਉਹ ਲੇਣ
ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਅਲੋਲ, ਪੁ:- ਉਹ ਵਡੇਰਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਆਰੀ
ਅਜੇ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ॥

ਵਿ:- ਅਲੂੜ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਘੋੜਾ) ॥

ਅੱਲੋ, ਸ:- ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਜੋ ਬੇਚੇਨੀ ਜੇਹੀ ਮਲੂਮ
ਹੋਵੇ। ਪੀੜ, ਉਕਸਾਉਣ ॥

ਅੱਲੋਕਾਰ, ਸ:- ਅਲੋਖੀ ਅਤੇ ਛੇੜੀ ਗੱਲ
ਉਸਦੇ, ਉਪਦਰ ॥

ਅਲੋਪ, ਵਿ:- ਨਾ ਹੋਸਣ ਵਾਲਾ, ਵੁਧਿਆ
ਹੋਇਆ, ਗੁੰਮ, ਗੋਬ, ਮਿਟਿਆ ਹੋਇਆ,
ਨੱਠਿਆ ਹੋਇਆ, ਨਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ,
ਗੁਪਤ ॥

ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਪ ਜਾਣਾ, ਨਾ
ਅਲੋਪ ਹੋਣਾ } ਦਿਸਣਾ, ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਗੈਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਅਵੱਸ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜ਼ਰੂਰ, ਸਚ ਮੁਚ ॥

ਅਵਸਰਾ, ਸ:—ਦਸਾ, ਹਾਲ, ਉਮਰ ॥

ਅਵਗਤ, ਵਿ:—ਅਗਮ, ਅਗੋਚਰ, ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ॥

ਅਵਗਜਾ } ਸ:—ਘਿਲ, ਥੋ ਪਰਵਾਹੀ, ਪਾਪ,
ਅਵਗਿਆ } ਕਸੂਰ, ਅਪਰਾਧ, ਆਖੇ ਨਾ
ਲਗਣਾ ॥

ਅਵੱਤਾ, ਪੁ:—ਉਲਟੀ ਸਮਝ ਵਾਲਾ, ਕੱਥਾ ਮਨੁਖ,
ਉਹ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੋ ਦੁਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ
ਭਾਵੇ ॥

ਅਵਤਾਰ, 'ਅਉਤਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵਤਾਰੀ, 'ਅਉਤਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵੱਤੀ, ਸ:—ਕੱਥੀ, ਉਲਟਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਤੀਸਤ ॥

ਅਵਧ } ਸ:—ਇਕਗਾਰ, ਸਰਤ, ਹੱਦ, ਮੁਹਲਤ,
ਅਵਧੀ } ਵਧੀਕੀ ॥

ਅਵਧੂਤ, 'ਅਧੂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵਧੂਤਣੀ, 'ਅਧੂਤਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵੱਲੜਾ ਸ: } ਵਿ:—ਉਲਟਾ, ਕੱਥਾ, ਝੱਲਾ,
ਅਵੱਲੜੀ ਪੁ: } ਅਵੱਤਾ : ਉਲਟੀ, ਕੱਥੀ,
ਅਵੱਲਾ ਸ: } ਅਵੱਤੀ ॥
ਅਵੱਲੀ ਸ: }

ਅਵਾਈ, ਸ:—ਉਡਦੀ ਖਬਰ, ਅਵੁਆਹ, ਰਪੋਟ,
ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖਬਰ ॥

ਅਵਾਜ, ਸ:—ਸ਼ਬਦ, ਬੋਲ, ਹਾਕ, ਚੱਕਲ, ਸਮਕ,
ਗੂੰਜ, ਮਸ਼ਾਹੂਰੀ, ਕਣਸੇ, ਪਦ ॥

ਅਵਾਰਾ ਗਰਦੀ

ਅਵਾਜ ਭਾਰੀ, ਸ:—ਸੰਘ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਜੋ
ਅਵਾਜ ਮੱਧਮ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੋਟੀ ਹੋ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਅਵਾਜ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਾਜ ਸੁਣ ਸੱਕਣਾ,
ਅਵਾਜ ਕੰਨੀ ਪੈਣੀ ॥

ਅਵਾਜ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣਾ, ਚੀਕਣਾ, ਕੂਕਣਾ ॥

ਅਵਾਜ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਕ ਮਾਰਨਾ, ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ,
ਕੂਕਣਾ, ਸਾਹਬ ਸਲਾਮਤ ਕਰਨਾ ॥

ਕੰਨ ਵਿੱਚ (ਕੰਨੀ) ਅਵਾਜ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—
ਸੁਣ ਲੈਣਾ, ਕਣਸੇ ਪੈਣੀ, ਭਿਠਕ ਪੈ ਜਾਣੀ,
ਅਚਾਨਚੋਂ ਸੁਣਨਾ ॥

ਅਵਾਜ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਸੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਹੁਤ
ਗਾਉਣ ਕਰਕੇ ਸੰਘ ਬੈਠ ਜਾਣਾ, ਬੋਲ ਨਾਂ
ਸੱਕਣਾ ॥

ਅਵਾਜ ਭਾਰੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਬੈਠਣਾ ॥

ਅਵਾਜ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਬੁਲਾਉਣਾ ॥

ਅਵਾਜ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਕ ਲਾਉਣਾ ॥

ਅਵਾਜ ਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਅਰੰਭ
ਵੇਚ ਪਹਲੇ ਪਹਿਲ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਆ ਜਾਇ ਉਸ
ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ॥

ਅਵਾਦ—'ਅਬਾਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵਾਨ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੇ ਜੌਰ ॥

ਅਵਾਰਾ, } ਵਿ:—ਐਵੇ, ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ
ਅਵਾਰਾ ਗਰਦ } ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ, ਬਦਮਾਸ਼, ਲੁੱਗ
(ਅਵਾਰਾ ਹੋਣਾ, ਫਿਰਨਾ) ॥

ਅਵਾਰਾ ਗਰਦੀ, ਸ:—ਅਵਾਰਾ ਫਿਰਨ ਦੀ
ਵਾਦੀ ॥

ਅਵਿਗੁਣ

ਅਵਿਗੁਣ, — 'ਐਗੁਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵਿਚਾਰ, ਸ:—ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਸੋਚ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਣੀ, ਬੇਸਮਝੀ ॥

ਅਵਿਚਾਰਣ, ਸ:—ਬੇਸਮਝ ਹੀਮਰ ॥

ਅਵਿਚਾਰੀ, ਪੁ:—ਬੇ ਸਮਝ ਮਰਦ ॥

ਅਵਿਦਯਾ } ਸ:—ਅਗਿਆਨ, ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਾ
ਅਵਿਦਿਆ } ਜਾਣਨਾ, ਮੂਰਖਤਾਈ, ਵਿਦਿਆ
ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਅਵਿਨਾਸ, ਪੁ:—ਨਾਸ ਨ ਹੋਣਾ, ਸਲਾਮਤੀ, ਅਮਨ, ਬਚਾਉ ॥

ਅਵਿਨਾਸੀ, ਵਿ:—ਨਾਸ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਅਮਰ, ਨਿੱਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਅਵਿਰੋਧ, ਵਿ:—ਵਿ:—ਬੇਅਰੋਧ, ਐਵੇਂ ਹੀ ॥

ਅਵਿਰੋਧ, ਪੁ:—ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਮੇਲ, ਸੁਲਹ ॥

ਅਵਿਰੋਧਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਕ੍ਰੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ, ਸਾਲਸੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ॥

ਅਵਿਰੋਧੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ, ਵੈਰ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪੁਰਖ, ਸੱਜਣ ॥

ਅਵੇਸਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ: ਮਦਲਾ (ਲੀ), ਬੇ ਪਰ-
ਅਵੇਸਲੀ, ਸ: } ਵਾਹ, ਗਾਵਲ, ਅਣਚਿੰਤ ॥

ਅਵੇਰ, ਸ: } ਦੋਰ, ਭੋਰ, ਝੋਰੀ, ਢਿੱਲ, ਚਿਰਕ
ਅਵੇਰਾ, ਪੁ: } (ਹੋਣੀ, ਹੋ ਜਾਣੀ, ਕਰਨੀ
ਕਰਾਉਣੀ) ॥

ਅਵੇਰੇ, ਵਿ:—ਵਿ:—ਦੋਰ ਕਰਕੇ, ਚਿਰ ਲਾਏ, ਭੁਵੇਲੇ, ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨਾਂ, ਸਮਾ ਬਿਤਾਏ ॥

ਅਵੇੜਾ, ਪੁ:—ਅਵੇੜਾ, ਕੱਥਾ, ਉਲਟੀ ਸਮਝ ਵਾਲਾ ॥

ਅਵੇੜੀ, ਸ:—ਅਵੇੜੀ, ਕੱਥੀ, ਉਲਟੀ ਸਮਝ ਵਾਲੀ ॥

ਅੜਯਲ

ਅੜ, ਸ:—ਰੋਕ, ਬੰਧੋਜ, ਅਰਕਾ, ਬਿਘਣ, ਦਿੜ੍ਹਤਾ, ਹਠ, ਬਿਦ ॥

(ਅੜ ਹੋ ਜਾਣੀ ਜਾਂ ਬੈਠ ਜਾਣੀ ਅਤੇ ਅੜ ਵਸ) ॥

ਅੜਕ ਮੜਕ, ਸ:—ਬਾਂਕਪੁਣਾ, ਨਖਰਾ, ਅੜਕ ਮੜਕ ॥

ਅੜਦ ਬਜਾਰ, ਪੁ:—ਸਪਾਰਟ ਮੰਡੀ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਬਜਾਰ ॥

ਅੜਦਲ, ਸ:—ਲੋਕਰ ਜਾਂ ਚਪੜਾਸੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਕਿਸੇ ਰਈਸ ਜਾਂ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ॥

ਅੜਦਲੀ ਪੁ:—ਅਜੇਹਾ ਚਪੜਾਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਪੁਰਾਉਂਦਾ ਹੋ ਅਤੇ ਚਿੰਠੀਆਂ ਅਰ ਹੁਕਮ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੋ ॥ ਅਜੇਹਾ ਲੋਕਰ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਅੱਗੇ ਦੌੜਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੋ ॥

ਅੜਨਾ, ਵਿ:—ਰੁਕਣਾ, ਬਿਦ ਕਰ ਬੈਠਣੀ, ਹਠ ਕਰਨਾ, ਦਿੜ੍ਹ ਰਹਿਣਾ, ਬਿਘਣ ਪਾਉਣਾ ॥

ਅੜਬ, ਵਿ:—ਕੱਥਾ, ਅਵੇਲਾ, ਅਹਮਕ, ਜਿਦੀ ॥
ਪੁ:—ਮੂਰਖਤਾਈ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਹਮਕ, ਅਨਾਜੀ ਆਦਮੀ ॥

ਅੜਬੀਗਾ } ਵਿ:—ਕੱਥਾ, ਢਿੰਗਾ, ਟੇਢਾ, ਉੱਗਾ
ਅੜਬੀਗਾ } ਠੀਵਾਂ, ਅਵੇਲੀ ਤਰਾਂ ਟੁਰਨ ਵਾਲਾ,
ਅਧਰਮੀ, ਬਦਨੀਤਾ ॥

ਅੜਭ, ਵਿ:—'ਅੜਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਅੜਭਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਅੜਭਾਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੱਥ, ਉਲਟੀ ਸਮਝ, ਹਠ ॥

ਅੜਯਲ, ਵਿ:—'ਅੜੀਅਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਜ਼ਾਉ

ਅਜ਼ਾਉ, ਪੁ:—ਅਟਕਾਉ, ਰੋਕ, ਬੰਨ੍ਹ, ਬਿਘਨ ॥

ਅਜ਼ਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਰਾਉਣਾ, ਰੋਕਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ, ਖੜਾ ਕਰਨਾ, ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਅੰਦਰ ਰੱਖਣਾ, ਦਖਲ ਦੇਣਾ, ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ, ਕੁਕਣਾ ॥

ਅਜ਼ਾਟਾ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ, ਕਜ਼ੀਆ, ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ (ਪਾਉਣਾ, ਛੋਹਣਾ) ॥

ਅਜ਼ਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਾ ਦੇਣਾ, ਠਰਾ ਦੇਣਾ, ਵਸਾ ਦੇਣਾ ॥

ਅਜ਼ਿਆ, ਸੰਬੋ:—ਓਇ ! ਹੇ ! ਮਿਤ੍ਰਾ, ਭਰਾਵਾ ! ਵੇ ! ਵੀਰਾ !

ਅਜ਼ਿਕਾ, ਪੁ:—ਰੋਕ, ਬੰਨ੍ਹ, ਬਿਘਨ, ਠੋਕਰ, ਅਟਕਾਉ, ਵਿਰੋਧ, ਸਾਹਮਣਾ ॥

ਅਜ਼ਿਕਾ ਭਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਘਨ ਪਾਉਣਾ,
ਅਜ਼ਿਕਾ ਪਾਉਣਾ } ਮੁਸ਼ਕਲ ਪਾ ਦੇਣੀ, ਰੋਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ॥

ਅਜ਼ਿਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘੋਲ, ਰੋਕ, ਅਜ਼ਿਕਾ, ਅਟਕਾਉ, ਠੋਕਰ, ਹੜੋ ਦੀ ਲਕੜੀ । ਲੱਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ॥

ਅਜ਼ਿਗਾ ਬਜ਼ਿਗਾ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਵਿੰਗੀ ਚੀਜ਼, ਇੱਕ ਖੇਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਅਜ਼ਿਗਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਾਉਣਾ, ਰੋਕਣਾ, ਉਲਟਾਣਾ ॥

ਅਜ਼ਿਚ, ਸ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾ, ਵਿਰੋਧ, ਜਿਦ, ਬਿਘਨ ॥

ਅਜ਼ਿਚਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਘਨ ਪਾਉਣਾ, ਰੋਕ ਦੇਕ ਕਰਨੀ ॥

ਅਜ਼ੀ, ਸ:—ਹਠ, ਜਿਦ, ਸ਼ਗਰਤ ॥

ਅਜ਼ੋਸ ਪਜ਼ੋਸ

ਅਜ਼ੀ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹਠ ਕਰਨਾ ॥

ਅਜ਼ੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼ ਆਦਮੀ, ਲੁੱਚਾ, ਗੁੰਡਾ, ਸ਼ਗਰਤੀ, ਕਾਮੀ, ਵਿਭਚਾਰੀ, ਵਿਸ਼ਯੀ ॥

ਅਜ਼ੀਅਲ, ਵਿ:—ਅਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਨਾ ਦੁਰਨ ਵਾਲਾ (ਘੋੜਾ), ਹਠੀ, ਜਿੱਦੀ ॥

ਅਜ਼ੀਏ, ਸੰਬੋ:—ਠੀ ! ਕੁੜੋ ! ਹੇ ! ਅਠੀਏ ! ਛੋਟੇ ! ਸਹੇਲੀਏ ! ਸਖੀਏ !

ਅਜ਼ੀਂਗਜ਼ੀ, ਸ:—‘ਅਜ਼ੋਗਜ਼ੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਜ਼ੀਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਤੀ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਲੜ ਅਟਕਾ ਲੈਣਾ ॥

ਅਜ਼ੋਸ, ਸ:—ਅਟਕਾ ਕੇ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਉਲ, ਸਹਾਰਾ ॥

ਅਜ਼ੋਕਵਾਂ } ਪੁ:—ਵੇਖੋ ‘ਅਜ਼ਿਕਾ’ ॥
ਅਜ਼ੋਕਾ }

ਅਜ਼ੋਗਜ਼ੀ, ਸ:—ਘੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੱਤਾਂ ਅਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਅਜ਼ੀਂਗਜ਼ੀ ਪਜ਼ੀਂਗਜ਼ੀ, ਸ:—ਪੇਚ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਉਲਝਾਉ ॥

ਅਜ਼ੋਲ, ਸ:—ਸੋਲੇ ਦੇ ਵਰਕ ਕੁੱਟਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ । ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਤਰ, ਤਾਰ ਖਿੰਚਣ ਵਾਲੀ ਜੀਦਾਰੀ ॥

ਅਜ਼ੋਲ, ਵਿ:—‘ਅਜ਼ੀਅਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅਜ਼ੋੜਾ, ਵਿ:—ਬੁਰੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਬਿਵੰਗਾ ॥

ਅਜ਼ੋਸ ਪਜ਼ੋਸ, ਪੁ:—ਹਮਸਾ ਗਤੀ, ਗੁਆਂਢ ਮੱਥਾ, ਗੁਆਂਢ । ਆਸ ਪਾਸ ਜਾਂ ਲਾਗੇ ਦੇ ਥਾਂ ॥

ਅਜੋਸੀ ਪੜੋਸੀ

ਅਜੋਸੀ ਪੜੋਸੀ, ਪੁ:—ਹਮਸਾਇਆ, ਗੁਆਂਢੀ ॥

ਆ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਉਣਾ’ ਧਾਤੁ ਦਾ ਅਨੁਸਤਰਬ ਲਕਾਰ ॥

ਉਹ ਅਵਾਜ਼ ਜੋ ਰਾਗੀ, ਗਾਉਣ ਲੱਗਿਆ ਪਹਿਲੇ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਆਉ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਛੀਆਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਪੜਨਾ, ਪੁੱਜਣਾ, ਇੱਧਰ ਨੂੰ ਚੱਲਣਾ, ਹੱਥ ਲੱਗਣਾ, ਹਾਸਲ ਹੋਣਾ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਜਾਨਣਾ ॥

ਆਉ ਭਗਤ, ਸ:—ਆਗਤ ਭਾਗਤ, ਖਾਤਰ, ਟਹਿਲ ਸੇਵਾ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਆਉਲ, ਸ:—ਜੇਰ, ਨਾੜ, ਨਾੜਿਆ ॥

ਆਉਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਫਲ ਇਹ ਨੂੰ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਦਾ ਅਚਾਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਆਉਲੇ ਦਾ ਖਾਧਾ ਤੇ ਸਿਆਣੇ ਦਾ ਆਖਿਆ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਆਦ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਤੁਰ ਆਉਲਾ ਪਹਿਲੇ ਖੱਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਗਰੋਂ ਖਾਣੀ ਪੀਏ ਤਾਂ ਮਿੱਠਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਤਿਵੇਂ ਸਿਆਣੇ ਦੀ ਮੌਤ ਪਹਿਲੇ ਨਹੀਂ ਭਾਉਂਦੀ ਪਰ ਫਲ ਹੱਛਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਆਉਲਾ ਸਾਰ, ਸ:—‘ਆਉਲੇ ਸਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਉਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਉਲਾ ॥

ਆਉਲੇ ਸਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਗੰਧਕ ॥

ਆਇਆ, ਪੁ:—‘ਐੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਸ਼ਕੀ

ਆਇਆ ਗਿਆ, ਪੁ:—ਪਰਾਹੁਣਾ, ਅਭਿਆਗਤ ॥

ਆਇਆ ਗਿਆ ਕਰ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਲ-
ਭਿੱਠ ਕਰ ਛੱਡਣਾ ॥

ਆਇਤ, ਸ:—ਕੁਰਾਣ ਜਾਂ ਅੰਮੀਲ ਦਾ ਕਈ ਬਚਨ ॥

ਆਇਤ ਉਤਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਲਹਾਮ ਜਾਂ ਅਕਾਸ਼ ਬਾਣੀ ਹੋਣੀ ॥

ਆਇਤ ਵਾਰ, ਪੁ:—‘ਆਧਤ ਵਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਇਰਾ, ਪੁ:—ਪਾਟਾ ਪੁਰਾਣਾ ਕਪੜਾ, ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜੋ ਥੀਨੁ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਤੁੜੀ ਦਾ ਢੋਰ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਚੁਵੇਰੇ ਮਿੱਟੀ ਬੱਧੀ ਜਾਵੇ ॥

ਆਇਰਾ, ਪੁ:—‘ਐੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਈ, ਸ:—ਮੌਤ, ਅਪਤਾ, ਬਿਪਤਾ ॥

ਆਈ ਗਈ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਈ ਚਲਾਈ ਕਰਨੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਈ ਚਲਾਈ, ਸ:—ਜੋ ਰੁਪਇਆ ਆਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਖਰਚ ਹੋਵੇ ॥

ਆਈ ਚਲਾਈ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨਾ ਖੱਟਾ ਉੱਠਾ ਖਰਚ ਛੱਡਣਾ ॥

ਆਸ, ਸ:—ਉਮੈਦ, ਬਰੋਸਾ, ਆਸਰਾ, ਸਹਾਰਾ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ। ‘ਆਸਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਸਕ, ਪੁ:—ਇਸ਼ਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਮਗਨ, ਯਾਰ, ਬੇਖਰਵਾਹ ॥

ਆਸਕੀ, ਸ:—ਇਸ਼ਕ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰੇਮ, ਮੁਹੱਬਤ ॥

ਆਸਰੀਧ

ਆਸਰੀਧ, ਸਃ—ਇੱਕ ਬੁਣੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜੋ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।
ਆਸਰੀਧ ॥

ਆਸਣ, ਪੁਃ—ਚੌਂਕੀ, ਬੈਠਣ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਉਨ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕਲੌਚਾਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਭੋਜਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਹਿਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਜੋਗਾਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਜੋਗੀਆਂ ਦੇ ਬਹਿਣ ਦੇ ਢੰਗ ਹਨ (ਅਜੋਹੇ ਆਸਣ ਦੁਰਾਸੀ ਹਨ), ਭੋਗ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ (ਛੱਤੀ), ਚੌਂਕੜੀ, ਆਲਤੀ ਪਾਲਤੀ, ਘੁਟਨੇ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਪੁਰ ਮਨੁੱਖ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਗੱਦ ॥

ਆਸਣ ਜਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਜੰਮ ਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਚੰਬੜ ਜਾਣਾ, ਟਿਕ ਕੇ ਬਹਿਣਾ ॥

ਆਸਣ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਹਿ ਜਾਣਾ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਮੱਲ ਲੈਣਾ ॥

ਆਸਤੇ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਅਮੱਲਕਤੋ, ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ, ਸਹਿਜ ਭਾ ਲਾਲ ॥

ਆਸ ਪਾਸ, ਪੁਃ—ਗੁਆਂਢ, ਪੜਸ, ਹਮਸਾ ਗਤੀ ਨੌਜਾ, ਗੁਆਂਢੀ ॥
ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ, ਚੁਫੇਰੇ, ਲਾਗ, ਕੋਲੇ ਹੀ, ਹਰ ਪਾਸੇ, ਇੱਥੇ ਉੱਥੇ, ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ॥
ਵਿਃ—ਲਾਗੇ ਦਾ, ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਦਾ, ਚੁਫੇਰੇ ਦਾ ॥

ਆਸ ਪਾਸਲਾ, ਵਿਃ—ਆਸ ਪਾਸ ਦਾ, ਲੱਗੇ ਦਾ, ਗੁਆਂਢ ਹੋਲ ਵਾਲਾ ॥

ਆਸਰਮ } ਪੁਃ—ਬਾਉਂ, ਟਿਕਾਣਾ, ਸਾਧੂ ਦਾ
ਆਸ਼੍ਰਮ } ਭੋਗ, ਵਿਦਯਾ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ਪਾਠ ਸ਼ਾਲਾ, ਅਸਥਾਨ, ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੂਲਥ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਚਾਰ ਹਿੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ

ਵਿਚ ਇਹ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਲਿਖੇ ਹਨ—(੧) ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਅਰਥਾਤ ਜਤੀ ਸਤੀ ਰੋਹਕੇ ਵਿਦਯਾ ਪੜ੍ਹਣੀ, (੨) ਗਿਰਿਸਥ ਅਰਥਾਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰੋਹਕੇ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪਤ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪਾਲਣਾ, (੩) ਬਾਣ ਪਰਸਥ ਅਰਥਾਤ ਜੁਆਨੀ ਬੀਤ ਜਾਣੇ ਪੁਰ ਘਰ ਥਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਣ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਕਰਨੀ, (੪) ਸੰਨਿਆਸ ਅਰਥਾਤ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਲਾਭੇ ਛੱਡਕੇ ਤੇ ਮਰਨ ਜੀਉਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਦੋਸਾਂ ਦੋਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਂਦੇ ਫਿਰਨਾ ਅਤੇ ਭਿੱਛਿਆ ਮੰਗ ਕੇ ਨਿਰਥਾਹ ਕਰਨਾ ॥

ਆਸਰਾ, ਪੁਃ—ਸਹਾਰਾ, ਭਰੋਸਾ, ਠੋਰ, ਜਕੀਨ ਅਤਥਾਤ, ਵਸਾਹ, ਆਸ, ਬਚਾਉ, ਸਹਾਇਤਾ, ਨਿਰਥਾਹ, ਗੁਜਾਰਾ ॥

ਆਸਾ, ਸਃ—ਉਮੈਦ, ਭਰੋਸਾ, ਸਹਾਰਾ, ਵਸਾਹ, ਨਿਰਥਾਹ, ਬਾਲ ਬੱਚਾ ਹੋਣਦੀ ਉਡੀਕ ॥

ਆਸ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਚਾਹ ਹੋਣੀ, ਉਡੀਕ ਰੱਖ-
ਆਸਾ ਹੋਣਾ } ਲੀ, ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਝੱਕਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਸਰੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਆਸ ਪੁਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਆਸ ਪੂਰੀ ਕਰਨਾ ॥
ਆਸਾ ਪੁਜਾਉਣਾ }

ਆਸ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ } ਕ੍ਰਿਃ—ਜੇ ਕੁਝ ਚਾਹੁਣਾ ਸੇ
ਆਸਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ } ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮੁਹਾਦ ਮਿਲਣੀ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਆਸ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਜੇ ਕੁਝ ਕੋਈ
ਆਸਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਚਾਹਿ ਚੰਗੀ ਕਰਦੇਨਾ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਮੰਨ ਲੈਣੀ ॥

ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ, ਸਃ—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇੱਕ ਥਾਂਠੀ ਜੋ ਗਾਗੀ ਸਵੇਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਲੱਗਣੀ

ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਲੱਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—
ਰਾਗੀਆਂ ਦਾ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਗਾਉਣਾ ॥

ਆਸ ਰੱਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਸ ਹੋਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਆਸਾ ਰੱਖਣਾ }

ਆਸਾ ਵੰਤ } ਪੁ:—ਆਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਆ-
ਆਸਾ ਵਾਨ } ਦਮੀ, ਉਮੈਦ ਵਾਰ ਮਰਦ ॥

ਆਸਾ ਵੰਤੀ, ਸ:—ਆਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉਮੈਦ
ਵਾਰ ਤੀਵੀਂ ॥

ਆਸਾ, ਪੁ:—ਬੰਡਾ, ਸੱਟਾ, ਇੱਛਿਆ, ਉਮੈਦ, ਇਕ
ਰਾਗ, ਪੁਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਆਸਾ ਪਾਸਾ, ਪੁ:—ਥਾਰੇ ਪਾਸੇ, ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ॥

ਆਸਾਉਰੀ } ਸ:—ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਅਤੇ
ਆਸਾ ਵਰੀ } ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ॥

ਆਸੀਂ ਪਾਸੀਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਚੁਢੇਰੇ, ਲੱਗੇ, ਇੱਧਰ
ਉੱਧਰ ॥

ਆਸੀਰ ਬਾਦ } ਸ:—ਅਸੀਸ, ਦੁਆ, ਭਲੇ
ਆਸੀਰ ਵਾਦ } ਬਚਨ ॥

ਆਸੇ ਪਾਸੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—‘ਆਸੀਂ ਪਾਸੀਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਸੇ ਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਊ ਆਦਿਕ ਵੰਗਰਾਂ ਦਾ
ਗੱਭਣ ਹੋਣਾ ॥

ਆਹ, ਅਵ:—ਅਵਸੇਸ, ਗਮ ਜਾਂ ਖੀੜ ਦੀ
ਅਵਾਜ, ਹਾਇ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਆਹੈ, ਹਾਂ ॥

ਸ:—ਹਾਹੁਕਾ ॥ ਪੜ:—ਇਹ ਸੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੈ ॥

ਆਹ ਕਰਨੀ }
ਆਹ ਖਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਹੁਕਾ ਭਰਨਾ ॥
ਆਹ ਮਾਰਨੀ }

ਆਹਲਣਾ,

ਆਹਟਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੰਮ ਆਪੇ ਸੁਭਾਉਕ ਹੀ ਹੋ ਜਾਏ,
ਜੋ ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਹੋਵੇ ॥

ਆਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਖਣਾ, ਕਹਿਣਾ ॥

ਆਹਣੂ, ਪੁ:—ਕਣਕ ਮਕਈ ਜਾਂ ਜੌਂਆਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ
ਕੱਚੇ ਭੁੰਨੇ (ਕਰਨਾ) ॥

ਆਹਮਣਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ, ਪੁ:—ਦੁ ਬਦ, ਇੱਕ ਦੂਹੇ ਦੇ
ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਆਹਮਣਿਓਂ ਸਾਮ੍ਹਣਿਓਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ
ਪਾਸਿਓਂ ॥

ਆਹਮੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ: ਬਚ:) ਕਣਕ ਜਾਂ ਜੌਂ
ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ॥

ਆਹਮੋਂ ਸਾਹਮਣਾ, ਵਿ:—ਦੁ ਬਦ, ਇੱਕ ਦੂਹੇ
ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਆਹਟ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਦਾ ਚਾਉ, ਰੁੱਝੇ ਰਹਿਣਾ, ਕੰਮ
ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ, ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਜਾਣਾ, ਉੱਦਮ,
ਜਤਨ, ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ, ਕਿਸੇ ਪਸ਼ੂ ਤੇ ਲੱਦੀ
ਦੋਈ ਛੱਟ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਝੁਕ ਪੈਣਾ ॥

ਆਹਰਣ, ਸ:—‘ਅਹਿਰਣ’ ਵੇਖੋ, ਮਕੜੀ ॥

ਆਹਰੀ, ਪੁ:—ਆਹਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
(ਜੋ ਕਾਮਾਂ ਇੱਕ ਆਹਰੀ) ॥

ਆਹਲਕ, ਪੁ:—ਆਲਸ, ਸੁਸਤੀ ॥

ਆਹਲਕਣ, ਸ:—ਆਲਸਣ, ਸੁਸਤ, ਢਿੱਲੀ
ਤੀਵੀਂ ॥

ਆਹਲਕੀ, ਪੁ:—ਆਲਸੀ, ਸੁਸਤ, ਢਿੱਲੀ
ਆਦਮੀ ॥

ਆਹਲਣਾ, ਪੁ: ਪੰਥੇਰੂਆਂ ਦਾ ਘਰ ॥

ਆਹਲੂ ਵਾਲਣੀ

ਆਹਲੂ ਵਾਲਣੀ, ਆਹਲੂ ਵਾਲੀਆ ਸਾਭ ਦੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਆਹਲੂ ਵਾਲੀਆ, ਪੁ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ,
ਕਲਾਲ, ਕਪੂਰਥਲੇ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਵਿਚ
ਆਹਲੂ ਵਾਲ ਨਾਮੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਕਪੂਰਥਲੇ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੀ ਕੁਲ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਆਹਲਾ, ਵਿ:—ਉੱਚਾ, ਵੱਡਾ, ਵੱਡੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ॥

ਆਹਲਾ ਲੰਬਰ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਥ ਤੋਂ
ਵੱਡਾ ਲੰਬਰ ਦਾਰ ॥

ਆਹੜਤ, ਸ:—ਦਲਾਲੀ ਲੈਕੇ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਦਾ
ਕੰਮ, ਭਿਆਲੀ, ਦਸਤੂਰੀ, ਵਿਹਾਰ, ਸਾਂਝ ॥

ਆਹੜਤਣ, ਸ:—ਆਹੜਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਆਹੜਤੀ } ਪੁ:—ਆਹੜਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਆਹੜਤੀਆ } ਮਰਦ, ਭਿਆਲ, ਬੁਧਾਰੀ,
ਦਲਾਲ ॥

ਆਹਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾ, ਸੀ, ਸੀਗਾ, ਹੈਸੀ ॥

ਅਵ:—ਵਾਹ ਵਾਹ, ਬੱਲੇ, ਸਾਥਾਸ ॥

ਆਹਿਣ, ਸ:—'ਆਹਿਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਹੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀ, ਸੀਗੀ, ਹੈਸੀ ॥

ਆਹੁਲਾ, ਪੁ:—ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਜਾ (ਦੋਰਕਾ ਧਰਨ
ਵਾਲਾ) ਥਾਂਉਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸੋਕ
ਪਛੰਦਾ ਹੈ ॥

ਆਹੁ ਲਹਿ ਜਾਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਖਰਾਬ
ਆਹੁ ਲਹਿਣਾ } ਹੋਣਾ, ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ ॥

ਆਹੁ ਲਾਹ ਖੁੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਕਰਨਾ,
ਆਹੁ ਲਾਹੁਣਾ } ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ,
ਭਿਗੜਣਾ ॥

ਆਕਾਰ

ਆਹੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੇ, ਸੀ, ਸਨ, ਸੀਗੇ ॥

ਆਹੇ, ਅਵ:—ਹਾਂ, ਠੀਕ, ਇਵੇ ਹੀ ॥

ਆਕਰਾ, ਵਿ:—ਕਰੜਾ (ਔਟਾ ਆਇਕ) ॥

ਆਕੜ, ਸ:—ਟੋਫ, ਐਂਠ, ਘਮੰਡ, ਸੇਖੀ, ਅਭ-
ਮਾਨ, ਹੰਕਾਰ ॥

ਆਕੜ ਆਕੜ ਬਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਭਮਾਨ ਕ-
ਰਨਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ
ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨਾ ॥

ਆਕੜ ਆਕੜ ਕੇ ਫਿਰਨਾ, 'ਅਹੰਕਾਰ' ਨਾਲ
ਚਲਣਾ, ਆਪਣੇ ਜੋਗ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਣਾ ॥

ਆਕੜ ਖਾਂ } ਪੁ:—ਯਾ ਸ:—ਬਾਂਕਾ, ਘਮੰਡੀ
ਆਕੜ ਬਾਜ } ਮਰਦ, ਬਾਕੀ ਤੀਮਤ ॥
ਵਿ:—ਘਮੰਡੀ, ਅਭਮਾਨੀ ॥

ਆਕੜ ਭੱਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੰਕਾਰ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ॥

ਆਕੜ ਭੇਨ ਸੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੰਕਾਰ ਤੜਫਾ,
ਘਮੰਡ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ॥

ਆਕੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਂਠਣਾ, ਮਰੌੜਣਾ, ਤੜਫਣਾ
(ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ) ਸਖਤ ਹੋਣਾ, ਹੰਕਾਰ
ਕਰਨਾ, ਅਭਮਾਨ ਨਾਲ ਦੂਰਨਾ, ਸੁਭਿਆ ਉਠ
ਕੇ ਸੁਸਤੀ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਸਰੀਰ ਤੜਫਣਾ ॥
ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ, 'ਬਗੜਣਾ', ਲੜਣਾ, ਦੁ-
ਬਦੂ ਹੋਣਾ ॥

ਆਕਾਸ, ਪੁ:—'ਅਕਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਕਾ ਬਾਕਾ, ਪੁ:—ਬਾਲਾਂ ਦਾ } ਬਣਾਇਆ
ਹੋਇਆ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਖੜੋਣਾ ॥
ਕੁਰਜਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਆਕਾਰ, ਪੁ:—ਸਕਲ, ਸੂਰਤ, ਬਣਾਉਣ, 'ਰੂਪ',
ਮੂਰਤ, ਪਿਰਤਮਾ, ਮੈਦਰ, ਨਿਸ਼ਾਨੀ, ਪਤਾ ॥

ਆਕੀ

ਆਕੀ, ਵਿ:-ਸਾਹਮਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਪੀਲ ਨਾਂ
ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਜਿੰਦੀ, ਹਠੀ, ਮੱਲ ਮਾਰ ਕੇ
ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ, ਆਪ ਹੁਦਾਰਾ, ਆਖੇ ਨਾ ਲੱਗਣ
ਵਾਲਾ, ਅੜਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁ:-ਰਾਜੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ॥

ਆਕੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ॥

ਆਕੀ ਠਾਣਾ, ਪੁ:-ਆਕੀ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ
ਅੱਗ ॥

ਆਕੀ ਠਾਣਾ ਪਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਆਕੀ ਮਨੁੱਖਾਂ
ਲਈ ਅੱਗ ਬਾਪਣਾ ॥

ਆਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਾਰਣਾ, ਦੱਸਣਾ, ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ॥

ਆਖਤ, ਸ:-ਆਖੀ ਹੋਈ ਗੱਲ, ਅਖੇਤ, ਬਚਨ,
ਬੋਲ ॥

ਆਖਰ, ਪ:-ਓੜਕ, ਛੋਕੜ, ਅੰਤ, ਮੈਤ ॥

ਸ:-ਛੋਕੜਲਾ ਦਿਨ, ਪਰਲੋ, ਕਿਅਮਤ ॥

ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਓੜਕ ਨੂੰ, ਅੰਤ ਨੂੰ, ਛੋਕੜ ॥

ਆਖਰ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਗਰਮੀ, ਸਰਦੀ,
ਆਖਰ ਆਉਣੀ } ਉਪਦਰ, ਅਨਿਆਉ, ਜੁਲਮ
ਜਾਂ ਬੇ ਗਰਮੀ ਵੀ ਹੋਵੇ ਹੋ
ਜਾਣੀ ॥

ਆਖਰ ਹੋਣਾ ਕ੍ਰਿ:-ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਅੰਤ ਆਉਣਾ,
ਮਰ ਜਾਣਾ, ਸੁਆਸ ਦੇਣਾ ॥

ਆਖਰ ਚੁੱਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਜੁਲਮ ਕਰਨਾ, ਸਖਤੀ
ਆਖਰ ਚੁੱਕਣੀ } ਕਰਨਾ ॥

ਆਖਰੀ, ਵਿ:-ਛੋਕੜਲਾ, ਅੰਤ ਦਾ, ਪਿਛਲਾ, ਸਬ
ਤੋਂ ਦੂਰ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ॥

ਆਖਰੀ ਚਾਰ ਸ਼ੀਬਾ, ਪੁ:-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ
ਧਿਆਰ ਜੋ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ

ਆਗਾ

ਵਿੱਚ ਛੋਕੜਲੇ ਥੁਪ ਵਾਰ ਮਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ । ਉਸ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਕੈਬਰ ਸਾਹਬ
ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਪਾਕੇ ਉਨ੍ਹੇ ਸਠ ਅਤੇ
ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਜੋਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ॥

ਆਖਾ } ਪੁ:-ਆਖੀ ਹੋਈ ਗੱਲ, ਆਗਿਆ,
ਆਖਿਆ } ਹੁਕਮ, ਬਚਨ, ਬੋਲ, ਬੁਝਾਰਤ ॥

ਆਖੀਰ, ਪੁ:-‘ਆਖਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਖੀਰੀ, ਵਿ:-‘ਆਖੀਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਗ, ਪੁ:-ਜਾ ਸ:-ਗੰਨੇ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ,
ਅੱਗ ॥

ਆਗਤ, ਸ:-ਆਉਣਾ, ਪੁੱਜਣਾ, ਆਮਦਨ,
ਕਮਾਈ, ਆਦਰ ਭਾਉ, ਮਾਤਰ, ਸਲੂਕ,
ਲਿਹਾਜ ॥

ਆਗਤ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਹੋਣਾ, ਰੁਪ-
ਇਆ ਆਉਣਾ ॥

ਆਗਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕਰਨਾ,
ਰੁਪਇਆ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਲੈਕੇ ਵਹੀ ਵਿੱਚ ਰਖਾ
ਲੈਣਾ ॥

ਆਗਤ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਨ ਭਾਉ ਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਆਗਤ ਭਾਗਤ, ਸ:-ਆਦਰ ਭਾਉ, ਮਾਤਰ,
‘ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ’ ਕਹਿਣਾ ॥

ਆਗਤ ਭਾਗਤ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਆਦਰ ਭਾਉ
ਆਗਤ ਭਾਗਤ ਕਰਨੀ } ਕਰਨਾ, ਮਾਤਰ ਕ-
ਰਨੀ, ਆਏ ਨੂੰ ਸਿਰ
ਤੇ ਚੁੱਕਣਾ ॥

ਆਗਨੇਸ, ਵਿ:-ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਪੂਰਬ ਦੇ ਵਿਚਲਾ
ਪਾਸਾ ॥

ਆਗਾ, ਪੁ:-ਸੱਟੇ ਚਾਂਦੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ
ਸਾਫ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਆਗਿਆ

ਆਗਿਆ } ਸ:—ਹੁਕਮ, ਫ਼ਰਮਾਨ, ਬਚਨ, ਆ-
ਆਗਿਆ } ਧਿਆ, ਛੁੱਟੀ, ਅਖਤਿਆਰ, ਅਦੋਸ਼ ॥

ਆਗਿਆ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ, ਛੁੱਟੀ
ਆਗਿਆ ਕਰਨਾ } ਦੇਣਾ ॥

ਆਗਿਆ ਕਾਰ } ਵਿ:—ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ,
ਆਗਿਆ ਕਾਰ } ਤਾਬਿਆ ॥

ਆਗਿਆ ਕਾਰੀ } ਸ:—ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ, ਆਖੇ
ਆਗਿਆ ਕਾਰੀ } ਲੱਗਣਾ ॥
ਵਿ:—ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਆਗਿਆ ਪੱਤ੍ਰ } ਯੁ:—ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ, ਵਰੰਟ,
ਆਗਿਆ ਪੱਤ੍ਰ } ਫ਼ਰਮਾਨ ॥

ਆਗਿਆ ਪਾਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤਕ
ਆਗਿਆ ਪਾਲਣਾ } ਹੁਕਮ ਮੰਨਦੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਆਗਿਆ ਭੰਗ } ਸ:—ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ, ਕਿਹਾ
ਆਗਿਆ ਭੰਗ } ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ ॥

ਆਗਿਆ ਮੰਨਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਬਜਾਉਣਾ,
ਆਗਿਆ ਮੰਨਣਾ } ਤਾਬਿਆਦਾਰੀ ਕਰਨਾ,
ਆਖੇ ਲੱਗਣਾ ॥

ਆਗਿਆ ਮਾਨ } ਵਿ:—‘ਆਗਿਆ ਕਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥
ਆਗਿਆ ਮਾਨ }

ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਗਿਆ
ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ } ਮੰਨਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਤਿਆਰ
ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ } ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਹੁਕਮ
ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ
ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣਾ } ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ
ਲਿਆਉਣਾ, ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ, ਹੁਕਮ
ਮਨਾਉਣਾ ॥

ਆਂਝ

ਆਂਝ, ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ, ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਣ
ਵਾਲਾ, ਮੋਹਰੀ ॥

ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਅੱਗੇ, ਮੋਹਰੇ, ਇੱਥੇ ਭੱਕ ॥

ਆਂਝ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਜਾਣਾ, ਖੁਸ਼ਮਦ
ਆਂਝ ਲੈਣਾ } ਕਰਨਾ, ਮਿੱਠੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
ਕਰ ਕੇ ਦਮ ਦੇਣਾ ॥

ਆਚਮਨ, ਪੁ:—ਚੁਲੀ ਠਾਲ ਪਾਲੀ ਪੀਣਾ ॥

ਆਚਰਣ, ਪੁ:— } ‘ਅਚਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥
ਆਚਾਰ, ਪੁ:— }

ਆਚਾਰ ਵੰਤ, ਪੁ: } ‘ਅਚਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਆਚਾਰ ਵੰਤੀ, ਸ: }

ਆਚਾਰੀ, ਪੁ:—‘ਅਚਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਛੀ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਖਰਾ ॥

ਆਜਜ } ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਅਧੀਨ, ਨਿਮਾਣਾ
ਆਜਦ } ਕਮਜ਼ੋਰ, ਬੌਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਕੰਮੇ ਰਿਹਾ
ਹੋਇਆ, ਅਨਾਥ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਆਜਜੀ, ਜ:—ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਹਲੀਮੀ, ਗਰੀਬੀ,
ਅਧੀਨਗੀ, ਬੇਨਤੀ, ਮਿਨਤ, ਉਦਾਸੀ, (ਕਰਨਾ) ॥

ਆਜਜੀ, ਪੁ:—ਭੇਡਾਂ ਯਾ ਬਕਰੀਆਂ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਆ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਉਣਾ, ਅੱਪੜਣਾ, ਹੋਣਾ,
ਜਾਣਾ ਵਰਤਣਾ ॥

ਆਜਾਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਵੇ,
ਸੁਤੰਤਰ ॥

ਆਜਾਦੀ, ਸ:—ਖੁੱਲ੍ਹ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ
ਤੇ ਚੱਲਣਾ ॥

ਆਜੀਉਕਾ, ਸ:—‘ਅਜੀਉਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਝਲ, ਸ:—ਫੁੱਟ ਦਾ ਸਾਜਾ, ਜਿੰਨ ਫੁੱਟ ਦਾ
ਚੰਬੜ ਜਾਣਾ, ਬਿਮਾਰੀ ॥

ਆਂਝ, ਪੁ:—‘ਅੰਝ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਟ

ਆਂਟ } ਸ:—ਗੰਢ, ਸਾਂਝ, ਸਰਬੰਧ, ਭਿਆ-
ਆਂਟ ਸਾਂਟ } ਲੀ, ਮੇਲ ਗੱਲ, ਏਕਾ, ਦੋਸਤਾਂ
ਦੇ ਮਿਲਣ, ਦਾ ਵੇਲਾ ਅਤੇ ਬਾਂ
ਠਕਾਉਣਾ ॥

ਆਂਟ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਟਾ ਪੈਣਾ, ਬਾਣ ਲੱਗਣੀ,
ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਫਸ ਜਾਣਾ, ਸਾਂਝ
ਹੋਣੀ ॥

ਆਂਟ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਢ ਪਾਉਣੀ, ਬਾਣ
ਲਾਉਣੀ, ਸਰਬੰਧ ਮੇਲਣਾ ॥

ਆਂਟਾ, ਪੁ:—ਬੱਕੀ, ਖਰਾਸ ਜਾਂ ਘਰਾਟ ਦਾ
ਪੀਠਾ ਹੋਇਆ ਅਰਥਸ਼ ਆਦਿਕ ॥

ਵਿ:—ਘਸਿਆ ਹੋਇਆ, ਗਲਿਆ ਸਜਿਆ ॥

ਆਂਟਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲ ਸੜ ਜਾਣਾ ॥

ਆਂਟਾ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਰਗਤ ਹੋਣੀ, ਨਿਰਾ
ਦਰੀ ਹੋਣੀ, ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਹੋਣਾ ॥

ਆਂਟੇ ਵਿੱਚ ਲੁਣ, ਪੁ:—ਬੋਝਾ ਜੇਹਾ, ਬਹੁਤ
ਬੋਝਾ, ਕਿਸੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ॥

ਆਂਠਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੜ ਰੁੜ ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਆਂਠਾ, ਪੁ:—ਅੱਠ ਦਾ ਅੰਗ, ੮ । ਅੱਠਾਂ 'ਦੀ
ਰਕਮ ॥

ਆਂਠਾਨੀ, ਸ:—'ਅਠਿਆਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਡ, ਸ:—ਥਾਗ ਦੀ ਮੋਰੀ, ਹਲਾਟ ਦਾ ਪਾਣੀ
ਵੱਗਣ ਵਾਲੀ ਨਾਲੀ ॥ ਓਲਾ, ਬਚਾਉ, ਟੋਫ,
ਮਾਥੇ ਦੀ ਕਾਰ ਜਾਂ ਰੇਖਾ ॥

ਆਂਡ ਖਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਆਂਡ ਜਾਂ
ਨਾਲੀ ਸਾਫ ਕਰਨਾ ॥

ਆਂਡੇ, ਸ:—ਨਲ, ਪਤਾਲੂ, ਕੀੜਿਆਂ ਦੇ ਆਂਡੇ ॥

ਆਂਤਸੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ

ਆਂਡ ਫੁੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਂਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ
ਸਾਰੇ ਕੀੜੇ ਨਿਕਲਕੇ ਪਰਗਟ ਹੋਣੇ ॥

ਆਂਡੀ, ਵਿ:—ਰੋੜਾ, ਵਿੰਗਾ ॥

ਆਂਡੀ, ਪੁ:—ਅੰਡਾ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਜੇਹੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ
ਉੱਪਰ ਢਿੱਲੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੱਖਿਰੂ
ਆਦਿਕ ਦਾ ਬੱਚਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਆਂਡੇਬਰ, ਪੁ:—
ਆਂਡੇਬਰਣ, ਸ:—
ਆਂਡੇਬਰੀ, ਪੁ:— } 'ਆਂਡੇਬਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਡਰ, ਪੁ:—'ਆਰਡਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਢ ਗੁਆਂਢ, ਪੁ:—ਪੜੋਸ, ਆਸ ਪਾਸ ਦੀ ਥਾਂ
ਜਾਂ ਲੋਕ, ਹਮਸਾਏ ॥

ਆਂਢ ਸਾਂਢ ਗੰਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲ ਕਰਨਾ, ਸੜ
ਕਰਨਾ ॥

ਆਂਢਾ, ਪੁ:—ਵੈਰ, ਝਗੜਾ, ਵਿਖਾਧ ॥

ਆਂਢਾ ਝੰਨੂਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਝਗੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਵੈਰ
ਆਂਢਾ ਲਾਉਣਾ } ਕਰਨਾ, ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ॥

ਆਂਢਾ, ਪੁ:—ਮਾਪ, ਜਾਰ, ਪਰਖ, ਪਰੀਛਿਆ ॥

ਆਂਢਾ ਸਾਂਢਾ, ਪੁ:—ਸਾਂਝ, ਸਰਬੰਧ, ਭਿਆਲੀ,
ਏਕਾ ॥

ਆਂਣ, ਸ:—'ਆਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਤ, ਸ:—ਆਂਦਰ ॥

ਆਂਤਸ ਬਾਜ ਅਤੇ ਆਂਤਸ ਬਾਜੀ, 'ਅਸਤ
ਬਾਜ' ਅਤੇ 'ਅਸਤ ਬਾਜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਂਤਸੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਦਿਸਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਆਤਸ਼ੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ

ਆਤਸ਼ੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ, ਸਃ—ਦੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਕਾ ਕੇ
ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਕੱਚ ਦੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ॥

ਆਤਮ ਹੋਤਿਆ, ਸਃ—ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਰ
ਛੱਡਣਾ, ਅਫੀਮ ਆਦਿਕ ਥਾਕੇ ਜਾਂ ਖੂਹ
ਤਲਾ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਹੁੱਥਕੇ ਆਪਣੀ ਮਰਸੀ
ਨਾਲ ਮਰਨਾ ॥

ਆਤਮਕ, ਵਿਃ—ਆਤਮਾ ਦਾ (ਸਰੀਰ ਦਾ ਨਹੀਂ) ॥

ਆਤਮਕ ਵਿਦਯਾ, ਸਃ—ਉਹ ਵਿਦਯਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਆਤਮਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੋਵੇ,
ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ॥

ਆਤਮਾ, ਪੁਃ—ਰੂਹ, ਜੀਵ, ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਭੋਰ
ਚਿੰਤ, ਮਨ, ਬੁੱਧ ॥

ਆਤਮਾ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਪੁਃ—ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥

ਆਤਮਾ ਰਾਮ, ਪੁਃ—ਜੀਵ, ਰੂਹ, ਦੇਹ ਨੂੰ ਚੰਨੀ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਤੱਤ ॥

ਆਤਰ, ਵਿਃ—ਦੁਖੀ, ਦੀਨ, ਲੋੜ ਵੰਦ (ਹੋਣਾ, ਹੋ
ਜਾਣਾ) ॥

ਆਤਰੀ, ਸਃ—ਆਂਦਰ, ਆਂਤ ॥

ਆਥਣ } ਪੁਃ—ਹੱਛਮ, ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਸੂਰਜ ਟੁਬਦਾ
ਆਥਣ } ਹੈ, ਲਹਿੰਦਾ । ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ਵੇਲਾ ॥

ਆਥਨਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—(ਸੂਰਜ ਦਾ) ਅਸਤ ਹੋਣਾ ॥

ਆਦ, ਪੁਃ—ਅਰੰਭ, ਸ਼ੁਰੂ, ਮੁਢ, ਪਹਿਲਾ, ਮੁਖੀਆ,
ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ॥

ਆਦ ਮੰਤ, ਪੁਃ—ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਪਿਛਲਾ, ਮੁੱਢ
ਅਤੇ ਛੇਕੜ, ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਭੀਕਰ, ਸਾਗਾ ॥

ਬਾਵੇ ਆਦਮ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਚੀਜ਼

ਆਦ ਗ੍ਰੰਥ, ਪੁਃ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਪਹਿਲੀ ਥੀੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂਆਂ ਅਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ
ਹੈ । ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪਰਮ ਪੁਸਤਕ ॥

ਆਦ ਜੁਗਾਦ, ਵਿਃ—ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ, ਸਨਾਤਨ,
ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਆਦ ਪੁਰਖ, ਪੁਃ—ਜਗਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਣ,
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਕਰਤਾਰ ॥

ਆਦਕ, ਵਿਃ—'ਆਦਿਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਦਤ, ਸਃ—ਹੋਲਤ, ਵਾਦੀ, ਸੁਭਾਉ, ਰੀਤ,
ਵਰਗਾਰਾ, ਦਸਤੂਰ ॥

ਆਦਤ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਕੋਈ ਕੰਮ ਬਾਰੰਬਾਰ
ਆਦਤ ਪਾਉਣਾ } ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ
ਹੋਲਤ ਬਣਾ ਲੈਣਾ, ਦੁਏ
ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵਾਦੀ ਪਾ ਦੇਣੀ ॥

ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ
ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵਾਦੀ ਪੈ ਜਾਣੀ ॥

ਆਦਮ, ਪੁਃ—ਆਦਮੀ । ਪਹਿਲਾ ਮਨੁੱਖ (ਮੁਸਲ
ਮਾਨ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੇ ਮਨੁੱਖ ਹਨ ਉਹ ਆਦਮ
ਦੀ ਉਲਾਦ ਹਨ) ॥

ਆਦਮ ਹੋਵਾ, ਪੁਃ—ਅਤੇ ਸਃ—ਪਹਿਲਾ ਮਰਦ
ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਤ੍ਰੀਮਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਰੀ
ਖਲਕਤ ਦਾ ਹੋਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਆਦਮ ਕੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਥੀੜ
ਲੱਗ ਜਾਣੀ ॥

ਬਾਵੇ ਆਦਮ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਸਃ—ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ
ਚੀਜ਼, ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ
ਵਰਤਦੇ ਸਨ ॥

ਆਦਮੀ

ਆਦਮੀ, ਪੁ:—ਆਦਮ ਦੀ ਉਲਾਦ, ਮਨੁੱਖ (ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ), ਜਣਾ, ਲੋਕ, ਨੌਕਰ, ਦੁਆਨ, ਸਿਆਣਾ ਜਾਂ ਅਮਾਨਦਾਰ ਮਨੁੱਖ ॥

ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਅਮਾਨ ਦਾਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬੁਰ ਹੈ, ਨੌਕਰ ਨਹੀਂ ਲਭਦਾ ॥

ਉਹ ਦਾ ਆਦਮੀ ਨੱਠ ਗਇਆ, ਉਹ ਦਾ ਨੌਕਰ ਚੋਰੀ ਨਿਕਲ ਗਇਆ ॥

ਆਦਮੀ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਆਨ ਹੋਣਾ,
ਆਦਮੀ ਹੋਣਾ } ਅਕਲ ਸਿੱਖਣੀ, ਦੁਰਤ ਸਮਾਲਣੀ ॥

ਆਦਮੀ ਬਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਤ ਆਉਣੀ, ਖੋਟੀ ਚਾਲ ਛੱਡਕੇ ਚੰਗੀ ਚੜ੍ਹਣੀ ॥

ਆਦਮੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਮੱਤ ਦੇਣੀ, ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾਉਣੀ, ਹੱਛੇ ਚੱਲਣ ਸਿਖਾਉਣੇ ॥

ਆਦਰ, ਪੁ:—ਮਾਨ, ਇੱਜਤ, ਲਿਹਾਜ਼, ਖ਼ਾਤਰ, ਆਗਤ ਫ਼ਾਗਤ, ਅਦਬ, ਗਰਧ, ਖੁਲਕ ॥

ਆਦਰ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਜਤ ਕਰਨੀ, ਅਦਬ ਕਰਨਾ, ਮਾਣ ਰੱਖਣਾ ॥
ਆਦਰ ਦੇਣਾ }

ਆਦਰ ਨਾਲ ਬਿਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਹਿਲ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਪੁਰ ਆਦਰ ਨਾਲ ਲਜਾ ਕੇ ਬਹਾਲਣਾ ॥

ਆਦਰ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਆਏ
ਆਦਰ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਣਾ } ਦੀ ਇੱਜਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗਲ ਵਾਂਝੀ ਜਾਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣਾ ਜਾਂ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਆਦਰ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਜਤ ਹੋਣੀ, ਸ਼ੋਭਾ ਪਾਉਣਾ, ਗਰਧ ਹੋਣਾ ॥

ਆਦੀ ਝੁੱਗਾ

ਆਦਰ ਭਾ } ਪੁ:—ਖ਼ਾਤਰ ਦਾਰੀ, ਅਦਬ,
ਆਦਰ ਭਾਉ } ਸਤਕਾਰ ॥

ਆਦਰ ਮਾਨ } ਪੁ:—ਆਦਰ ਭਾਉ ਇੱਜਤ,
ਮਾਨ ਆਦਰ } ਅਦਬ ॥

ਆਂਦਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਾਲੀ ਜੋਹੀ ਜੋ ਢਿੱਡ ਤੋਂ ਲੋਕੇ ਹੇਠਾਂ ਤਕ ਵੇਲੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਸਰੀਰ ਦੀ ਗੰਦਕੀ ਆਂਦਰਾਂ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਬੱਲੇ ਜਾਕੇ ਹੇਠਲੇ ਢਿੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਂਦਰਾਂ ਸੌਖ ਵਾਕਰ ਵਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ) ॥ ਪਿਆਰ, ਮੋਹ, ਉਲਾਦ ॥

ਆਂਦਰਾਂ ਕੁਰਲ ਕੁਰਲ ਹੋਣੀਆਂ (ਕਰਨੀਆਂ), ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਖ ਜਾਂ ਵੇਰ ਨਾਲ ਬਿਆਕਲ ਹੋਣਾ ॥

ਆਂਦਰਾਂ ਦਾ ਆਪ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੋਣੀ ॥
ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੜਣਾ }

ਆਂਦਰਾਂ ਦਾ ਵਿਹੜ, ਪੁ:—ਬਾਲਕ, ਜਾਤਕ, ਨੀਂਗਰ

ਆਦਲ, ਵਿ:—ਅਦਲ 'ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸੱਚਾ, ਨਿਆਈਂ, ਧਰਮੀ, ਖਰਾ ॥

ਆਂਦੜੀ, ਸ:—'ਆਂਦਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਦਿ, ਵਿ:—'ਆਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਦਿ } ਪੁ: ਧਾ ਸ:—ਇਹੋ ਜੇਹੇ ਹੋਰ, ਜਿਹਾ
ਆਦਿਕ } ਕਿ 'ਪੰਡਤ ਆਦਿਕ', ਅਰਥਾਤ 'ਪੰਡਤ ਅਤੇ ਇਹੋ ਜੇਹੇ ਹੋਰ ਲੋਕ, ਵਗੈਗਾ ॥

ਆਦੀ, ਵਿ:—ਪੁਰਾਨਾ, ਕਦੀਮੀ, ਮੁਢ ਦਾ, ਪਹਿਲਾ, ਅਗਲਾ ॥

ਪੁ:—ਮੁੱਢ ਦਾ ਲਾਗੀ ॥

ਆਦੀ ਝੁੱਗਾ, ਪੁ:—ਕਮੀਨਾ ਫੱਖਰ ॥

ਆਦੇਸ

ਆਦੇਸ, ਪੁ:—‘ਅਦੇਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਧਾਰ, ਪੁ:—‘ਅਧਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਪੋ ਆਪ ਸੁਹਾ, ਆਓ ਆਪਾਓ ਆਪਾ ਵੇਖ ਲਈਏ ॥

ਆਨ, ਸ:—ਸਰਮ, ਲੱਜਿਆ, ਕਾਣ, ਹਥਾਉ, ਨਸਰਾ, ਦਿਖਾਵਾ (ਹੋਣੀ, ਠਾਂ ਹੋਣੀ, ਪਾਲਣੀ) ॥

ਆਨ ਅਦਾ, ਸ:—ਸੈਲਤ, ਦਿਖਾਵਾ, ਫੰਗ, ਸਰਮ, ਹਥਾਉ ॥

ਆਨ ਕਾਨ, ਸ:—ਸਰਮ ਹਥਾਉ ॥

ਆਨੰਦ, ‘ਅਨੰਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਨੰਦੀ, ‘ਅਨੰਦੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਆਉਣਾ, ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਆਉਣਾ ॥

ਆਨ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆ ਬਹਿਣਾ ॥

ਆਨਰੇਬਲ, ਵਿ:—ਲਾਟ ਸਾਹਬ ਦੀ ਕੌਸਲ ਦੇ ਮਿਖਰ ਦੇ ਨਾਉਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਤਵੰਤਾ ॥

ਆਨਾ, ਪੁ:—ਗਰ ਪੈਸੇ, ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਅੱਖ ਦਾ ਭੋਲਾ ॥

ਆਨਾ ਬਹਾਨਾ, ਪੁ:—ਹੀਲਾ, ਉਮਰ ॥

ਆਨਾ ਬੱਚਾ, ਪੁ:—ਬੱਚੇ ਜੇਹੇ ਪੈਸੇ ॥

ਆਪ, ਪੜ:—ਖੁਦ, ਚੌਰ ਕੋਈ ਨਾਂ, ਤਸੀ, ਆਤਮਾ, ਸੀਵ, ਪਰਮੇਸੁਰ (ਲੈਣ ਆਇਆ ਆਪ, ਨਾਉਂ ਰਖਾਇਆ ਤਾਪ) ॥ ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੜ-ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੋਰ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ ‘ਗਜਾ ਆਪ ਆਇਆ’ ‘ਮੈਂ ਆਪ ਬੋਲਿਆ’ ‘ਉਹ ਆਪ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਆਦਿਕ ॥

ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ

ਆਪ ਸੁਆਰਥੀ ਪੜ:—ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਮਤਲਬੀ ॥

ਆਪ ਹੁਦਰਾ, ਵਿ:—ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਆਪ ਬੀਤੀ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਦੁਖਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਆਪਣਾ ਪੁਰਾਨਾ ਹਾਲ ॥

ਆਪ ਭਲਾ ਜੋਗ ਭਲਾ, ਆਪ ਨੇਕ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਮਨੁੱਖ ਚੰਗੇ ਭਾਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ॥

ਆਪ ਮਰੇ ਜੋਗ ਪਰਲੋ, ਆਪਣੇ ਮਰਨ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਸੰਸਾਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਜੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ। ਅਹੰਤਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਲੀਲਾ ਹੈ ॥

ਆਪ ਮੁਹੰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪੇ ਹੀ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਹੇ ਬਾਝੇ ਹੀ ॥

ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਨਾਲ (ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੜ ਪਏ) ॥

ਆਪਸ, ਪੜ:—ਇੱਕ ਦੂਜਾ ॥

ਆਪਸ ਵਿੱਚ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ
ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਦੀ } ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੀ ॥

ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ, ਵਹੁਟੀ ਗਭਰੂ ਵਾਕਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਆਪਣਾ, ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਨਾ, ਸ਼ਾਸ, ਨਿਜ ॥

ਪੁ:—ਸਰਬੰਧੀ, ਦੇਹ, ਪਰਾਣ, ਮਿੱਤਰ, ਧਾਰ, ਪਿਆਰਾ, ਸੰਜਲ ॥

ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ, ਵਿ:—ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਆਪਣਾ, ਦੂਏ ਦਾ ਨਾ, ਸ਼ਾਸ, ਆਪੋ ਆਪਣਾ ॥

ਆਪਣਾ ਹੋਣਾ

ਆਪਣਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਜਣ ਬਣ ਜਾਣਾ, ਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਸਰਬੰਧੀਆਂ ਵਾਕਰ ਵਰਤਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ॥

ਆਪਣਾ ਕਰਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਵੇਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਆਪਣਾ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ ਦਾ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਮਾਲਕ ਬਣ ਬੈਠਣਾ, ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਆਪਣੀ ਵੱਲ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਮੋਹ ਪਾਉਣਾ, ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ॥

ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਹਾ ਕੰਮ ਆਪ ਕਰਨਾ ਤੇਹਾ ਵੱਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਆਪਣਾ ਪਰਾਇਆ } ਖੁ:—ਸਥ ਜਣੇ, ਸ਼ਾਕ
ਆਪਣਾ ਬਗਾਨਾ } ਬੀ ਤੋ ਓਪਰੇ ਬੀ, ਸੱਜਣ ਬੀ, ਵੈਰੀ ਬੀ ॥

ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਪਣਾ ਕਰ ਲੈਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਪਣਾ ਰਾਗ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਵਡਿਆਈ ਆਪ ਕਰਨੀ, ਵੱਡੇ ਮਾਰਨਾ, ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਆਪਣੇ ਰੋਣੇ ਰੋਣਾ ॥

ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਜਗਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਰੇਕ ਆਪਣੀ ਠੀਕ ਥਾਂ
ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਥਾਂ } ਪੂਰ । ਜੇਹਾ ਜੇਹਾ ਮਨੁੱਖ ਤੇਹੀ ਤੇਹੀ ਥਾਂ, ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਮੁਜਿਬ ਜਾਂ ਗੁਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ॥

ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਿਕਰ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਦੂਏ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਹੋਣੀ, ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ ਦਾ ਹੀ ਖਿਆਲ ਹੋਣਾ ॥

ਆਪਣੀ ਕਰਨੀ ਭਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਅੱਛਾ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਆਪਣੀ ਗਲੀ ਕੁੱਤਾ ਬੀ ਮੇਰ } ਆਪਣੀ ਥਾਂ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ } ਹਰ ਕੋਈ
ਹੈ ॥ } ਨਿਬਰ ਹੁੰਦਾ

ਆਪਣੀ ਢਾਈ ਪਾ ਖਿਚੜੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਰਨਾਂ
ਅਲਗ ਪਕਾਉਣੀ } ਬੀ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਕੇ
ਪਣੀ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ॥ } ਕੋਈ ਕੰਮ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ॥

ਆਪਣੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂਣਾ ਅਤੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ ਕੰਮ
ਆਪਣੀ ਨੀਂਦ ਉੱਠਣਾ } ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਦੂਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਚਿੰਤਾ ਵਿਕਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਆਪਣੀ ਪੈ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਹੀ ਵਿਕਰ ਹੋਣਾ, ਦੂਏ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਆਪਣੀ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਪਣਾ ਰਾਗ ਗਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਪਣੀ ਵੱਲੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਪਾਸਿਓਂ, ਆਪਣੇ ਜਤਨ ਮੁਜਿਬ ॥

ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਠੰਡੇ ਬੀਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਜਾਨ ਆਪ ਕਰਨਾ, ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਖ ਮਿਲੇ ॥

ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਮਸਤ ਰਹਿਣਾ } ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਨੰਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਕਹੀ ਮਾਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਬੁਰਾ
ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਕੁਹਾੜੀ ਮਾਰਨੀ } ਆਪ ਕਰਨਾ, ਆਪਣੀ ਮੁਰਖਤਾਈ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਤਿਆ ਨਾਸ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ, ‘ਆਪਣੀ ਵੱਲੋਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨਾ

ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨਾ
ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਵਾਹ ਲਾਉਣਾ } ਹੋ ਸਕੇ
ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਆਪਰੇਸ਼ਨ, ਪੁ:—ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਜਰਾਹੀ, ਚੀਰ
ਢਾੜ ॥

ਆਪੀ, ਪੜ:—ਅਸੀਂ (ਆਪ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ
ਮਾਲਵੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ) ॥

ਆਪੇ, ਪੜ:—ਆਪ ਹੀ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾ ॥

ਆਪੇ ਆਪ, ਪੜ:—ਆਪ ਹੀ ॥

ਆ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕੇ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਪੈਣਾ, ਹੱਲਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਆਪੋਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਆਪੇ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ,
ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ॥

ਆਪੋ ਆਪਣਾ } ਪੜ:—ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ, ਹ-
ਆਪੋ ਆਪਣੀ } ਰੇਕ ਦਾ ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ॥

ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ
ਪੈਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਪੋ ਧਾਈ } ਸ:—ਆਪਣਾ ਹੀ ਖਿਆਲ ॥

ਆਪੋ ਧਾਪ } ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਹੀ ॥

ਆਪੋ ਧਾਪੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੇ, ਆਪ ॥

ਆਫਤ, ਸ:—ਸ਼ਰਾਬੀ, ਬਿਪਤਾ, ਬੇ ਨਸੀਬੀ, ਖਤਰਾ,
ਔਖ, ਦੁੱਖ, ਉਪਦਰ, ਮਰੀ ॥

ਆਫਤ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਪਤਾ ਪੈਣੀ, ਉਪਦਰ
ਹੋਣਾ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਕਰੋਧੀ ਹੋਣੀ, ਅਨ-
ਰਥ ਆਉਣਾ ॥

ਆਫਤ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ
ਆਫਤ ਵਿੱਚ ਫਸਣਾ } ਪੈ ਜਾਣਾ, ਔਖ
ਹੋਣਾ, ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ
ਮਿਲਣਾ, ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਨਣੀ ॥

ਆਬਦਾਰੀ

ਆਫਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਡ ਦਾ ਫੁੱਲਣਾ, ਬਹੁਤ
ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਵਿੱਡ ਐਨਾ ਭਰ ਜਾਣਾ ਕਿ
ਹੋਰ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਜੀ ਨ ਕਰਨਾ । ਹੋਏ
ਖਾਹਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ । ਅਹੰਕਾਰ ਨਾਲ ਫੁੱਲਣਾ,
ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਭਾਰਾ ਗੁਮਾਨ
ਕਰਨਾ, ਆਕੜਣਾ, ਢੜਾਂ ਮਾਰਣੀਆਂ,
ਬਹੁਤ ਧਨਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਆਬ, ਪੁ:—ਅਤਿ:ਸ:—ਪਾਣੀ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਗੁਲਾਬ
ਅਰਬਾਤ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ), ਸੌਭਾ, ਮਹਿਮਾ,
ਸੁਹੱਪਣ, ਲਿਸ਼ਕ, ਜੋਤ, ਚਮਕ (ਹੀਰਿਆਂ
ਜੁਆਹਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਵਡੇ ਮੁੱਲੇ ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ),
ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਧਾਰ ॥

ਆਬ ਹਯਾਤ, ਪੁ:—ਅਮ੍ਰਤ, ਇੱਕ ਗੁਣਾ ਭੁੰਡ
ਜਿਸ ਦਾ ਜਲ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਕਦੇ ਨਹੀ
ਮਰਦਾ ॥

ਆਬ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਰਾਬ, ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ, ਕਲਾਲ ॥

ਆਬ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਸ਼ਰਾਬ, ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਦਾ
ਵਿਹਾਰ, ਕਲਾਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਹੋਰੀ
ਸ਼ਰਾਬ ਖਾਨਾ, ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ
ਮਸ਼ੁਲ ॥

ਆਬ ਬੋਰਾ, ਪੁ:—ਭੀੜੇ ਮੁਰ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ
ਧਾਂਤ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਪੀਤਾ ਜਾਵੇ
ਪਿਆਲਾ, ਕਟੋਰਾ ॥

ਆਬਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਅੰਨ ਜਲ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ
ਵਸਤਾਂ ॥

ਆਬ ਦਾਰ, ਚਮਕਣ ਵਾਲਾ, ਸੁਬਰਾ, ਲਿਸ਼ਕਦਾ ॥

ਆਬਦਾਰੀ, ਸ:—ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ, ਘੋਟ, ਤਲਵਾਰ
ਆਦਿਕ ਦੀ ਧਾਰ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਹੋਣਾ ॥

ਆਬ ਨਾ

ਆਬ ਨਾ } ਸ:—ਕਲੀ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਖੜੀ
ਆਬ ਨਾਇ } ਹੋਈ ਨਲੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਚਿਲਮ
ਰਖਦੇ ਹਨ ॥

ਆਬਰ } ਸ:—‘ਅਬਰੁ’ ਖੋ ॥
ਆਬਰੋ }

ਆਬੀ, ਵਿ:—ਪਾਲੀ ਵਾਲਾ, ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ, ਸਿੱਧਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਾਲੀ
ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲੀ ਮਿਲਿਆ
ਹੋਵੇ (ਜਮੀਨ ਆਦਿਕ), ਪਾਲੀ ਦੇ ਰੰਗ
ਵਾਲਾ, ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਭਰਿ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਆਬੀਆਨਾ, ਪੁ:—ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਲੀ ਉੱਤੇ ਜੋ
ਮਨੁਲ ਲਗਦਾ ਹ ॥

ਆਬੁ } ਪੁ:—‘ਅਹਬੁ’ ਵੇਖੋ ॥
ਆਬੁ }

ਆਮ, ਵਿ:—ਸਧਾਰਣ, ਮਮੂਲੀ, ਸਭਨਾਂ ਦਾ,
ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮਨੁਖਾਂ ਦਾ ॥
ਸ:—ਲੋਕੀ, ਲੁਕਾਈ ॥

ਆਮ ਖਾਸ } ਪੁ:—ਸਬ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ, ਛੋਟੇ
ਵੱਡੇ ॥
ਖਾਸ ਆਮ }

ਆਮੁ ਸਾਮੁ, ਸ:—ਗਾਂਥੀ, ਬਚਾਉ ॥

ਆਮੁਣ ਸਾਮੁਣ } ਵਿ:—ਆਮੋ ਸਾਮੁਣਾ ਦੂ
ਆਮੁਣਾ ਸਾਮੁਣਾ } ਬਦੂ, ਇੱਕ ਦੂਏ ਦੇ ਸਾਮੁਣੇ ॥

ਆਮਣਾ, ਪੁ:—ਸੇਵਾ, ਆਗਿਆ, ਹੁਕਮ ॥

ਆਮਣਾ ਮੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ, ਵੱਸ ਵਿੱਚ
ਹੋਣਾ, ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ, ਹੁਕਮ ਬਜਾਉਣਾ, ਹਾਜ਼ਰੀ
ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਰਹਿਣਾ, ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਆਮੁਣਿਓਂ ਸਾਮੁਣਿਓਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥

ਆਰਜਾ

ਆਮਦਨ } ਸ:—ਖੱਟੀ, ਕਮਾਈ, ਆਗਭ ਲਾਗਾ,
ਆਮਦਨੀ } ਲਾਭ ॥ (ਹੋਣੀ, ਹੋ ਜਾਣੀ, ਕਰਨੀ,
ਕਰਾਉਣੀ) ॥

ਆਮਲ, ਵਿ:—ਅਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਆਮਲਾ, ਪੁ:—‘ਆਉਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਮੀ, ਅਵ:—ਅਜੇਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਤਥਾਸਤੁ ॥

ਆਮੀਆ, ਸ:—‘ਆਹਮੀਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਆਮੁ ਸਾਮੁਣਾ, ਵਿ:—ਦੂ ਬਦੂ, ਇੱਕ ਦੂਏ ਦੇ
ਸਾਮੁਣ ॥

ਆਯਤਵਾਰ, ਪੁ:—ਐਤਵਾਰ, ਸਾਭੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਦਿਨ, ਬੁੱਧਵਾਰ ਵਾਰ, ਜ਼ਨਿੱਥਰ, ਤੇ ਪਿਛਲਾ
ਅਤ ਸੋਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ॥

ਆਯਜਾ, ਪੁ:—ਅਯਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈੜੀ ਦਾ ਦੁਜਾ
ਅੱਖਰ ‘ਅ’ ॥

ਆਯੁਰ ਵੇਦ, ਪੁ:—ਵੈਦਗੀ, ਹਿੰਦੀ ਹਕੀਮੀ ਦੀ
ਵਿਦਯਾ ॥

ਆਯੁਰ ਵੇਦਕ, ਵਿ:—ਆਯੁਰਵੇਦ ਦਾ ॥

ਆਯੁਰ ਵੇਦੀ, ਪੁ:—ਵੈਦ, ਆਯੁਰਵੇਦ ਦਾ ਜਾਨੂ ॥

ਆਯੁ, ਪੁ:—ਉਮਰ, ਆਰਜਾ, ਜੀਉਣ ਦਾ ਸਮਾ ॥

ਆਰ, ਸ:—ਮੱਚੇ ਦਾ ਸੁਆ, ਅੰਗਸ ਦੀ ਨੋਕ,
ਸਰਸ, ਲੱਜਿਆ ॥

ਆਰਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਗਹਿਣੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਜਨਾਨੀਆਂ ਹੱਥ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੀਆਂ
ਹਨ, (ਬਾਹਲੀਆਂ ਆਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਸਾ ਲੱਗਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਉਣੀ ਵਾਲੀਆਂ
ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਦੀਆਂ ਹਨ) ॥

ਆਰਜਾ, ਸ:—ਉਮਰ, ਆਯੁ, ਜੀਉਣ ਦਾ
ਸਮਾ ॥

ਆਰਜੂ

ਆਰਜੂ, ਸ:—'ਆਰਜੋ' ਵੇਖੋ ॥

ਆਰਟੀਕਲ, ਪੁ:—ਅਖਬਾਰ, ਵਿੱਚ ਸੋ ਲੇਖ
ਨਿਕਲੇ, ਮਚਮੂਨ ॥

ਆਰਡਰ, ਪੁ:—ਹੁਕਮ, ਪਰਵਾਨਾ, ਫਰਮੈਸ਼, ਖਰੀ-
ਦਣ ਦੀ ਲਿਖਤ ॥

ਆਰਤੀ, ਪੁ:—ਨਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਰਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ
ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਗੇਜਗਦੇ ਦੀਵੇ ਫਿਰਾ-
ਉਂਦੇ ਹਨ । ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਦੇ
ਸਬਦ ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।
ਇੱਕ ਥਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈਆਂ ਵੱਟੀਆਂ
ਵਾਲ ਜਗਦਾ ਦੀਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਆਰਤੀ, ਸ:—ਪੁਸ਼ਾ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਕਈ ਵੱਟੀਆਂ
ਵਾਲਾ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਕੇ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਮੂਰਤ
ਅੱਗੇ ਫੇਰਨ ਦੀ ਰੀਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ
ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਘੰਟੇ ਖੜਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥
ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਉਸਤਤ ਦਾ ਜੋ ਭਜਨ
ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਥਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕਈਆਂ ਵੱਟੀਆਂ, ਵਾਲਾ ਜਗਦਾ ਦੀਵਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਆਰ ਪਰਵਾਰ, ਪੁ:—ਟੱਬਰ, ਕਥੀਲਾ ਕੋਸ਼ਮਾ,
ਨੌਕਰ ਚਾਕਰ ॥

ਆਰੇਭ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ,
ਮੁੱਢ, ਜਤਨ ॥

ਆਰੇਭਕ, ਪੁ:—ਆਰੇਭ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਆਰੇਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਢ ਖੰਨ੍ਹਣਾ, ਛੋਹਣਾ, ਛੋੜਣਾ,
ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ॥

ਆਰਯ, ਪੁ:—'ਆਰੀਆ' ਵੇਖੋ, ਉੱਤਮ, ਸਰੋਜਵ ॥
ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵਰਤਿਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ ॥

ਆਲ ਬਤਾਲ

ਆਰਾ, ਪੁ:—ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਚੋਕਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਤਲੇ
ਲੋਹੇ ਦਾ ਲੰਮਾ ਜੇਹਾ ਵਲ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਜਿਸ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪੁਰ ਦੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।
ਇਹ ਲਕੜੀਆਂ ਦੇ ਤਖ਼ਤੋ ਚੀਰਨ ਦੇ ਕੰਮ
ਆਰੇ ਦਾ ਹੈ ॥ ਦੋ ਜਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ॥

ਆਰੀ, ਸ:—ਤਰਖਾਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਦ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਲੱਕੜੀ ਚੀਰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਦਾ ਲੋਹੇ ਦਾ
ਵਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਦਾ ਮੁੱਠਾ, ਵਲ
ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉੱਤੇ ਦੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਆਰੀਆ, ਪੁ:—ਸੁਆਮੀ ਦਯਾਨੰਦ ਦਾ ਪੰਥ ਜੋ
ਵੇਦ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ॥

ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ, ਸ:—ਆਰੀਆ ਲੋਕਾਂ ਦੀ
ਸਭਾ ॥

ਆਰੀਆ ਵਰਤ, ਪੁ:—ਹਿੰਦਸਥਾਨ ਦਾ ਉੱਤਰੀ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਆਲ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਗਿੱਰੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੇ ਵਾਲ,
ਸੰਤਾਨ, ਉਲਾਦ, ਇਕ ਰੁੱਖ ਦਾ ਨਾਉਂ
(ਉਸ ਦੀ ਸੜ ਤੋਂ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਿਕਲਦਾ
ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੰਮ ਰੰਗਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਰੰਗ
ਨੂੰ ਥੀ ਆਲ ਸਦਦੇ ਹਨ) ॥

ਆਲ ਉਲਾਦ, ਸ:—ਥਾਲ ਬੱਚੇ, ਜਾਤਕ,
ਸੰਤਾਨ, ਪਰਵਾਰ, ਬੰਸ, ਟੱਬਰ ॥

ਆਲ ਉਲਾਦ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ
ਦੇ ਬੁਰਾ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਲ ਉਸ ਦੀ ਉਲਾਦ
ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ॥

ਆਲ ਜੰਜਾਲ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਮੋਹ ਮਮਤਾ
ਧੰਧਾ, ਖੰਧਨ, ਚਿੰਤਾ ॥

ਆਲ ਬਤਾਲ, ਪੁ:—ਉਤ ਪਟਾਂਗ, ਵਜ਼ੂਲ
ਗੱਲਾਂ, (ਵਕਤੋਂ ਘੁੱਬੀ ਝੂਮਣੀ ਗਾਏ ਆਲ
ਬਤਾਲ) ॥

ਆਲਸ

ਆਲਸ, ਪੁ:—ਅਲਕਸ, ਆਹਲਕ, ਵਿੱਲ, ਮਠ
ਸੁਸਤੀ ॥

ਆਲਸਣ, ਸ: } ਵਿੱਲ ਮੱਠ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਵਿ: } ਸੁਸਤ, ਬੇਕਾਰ ਤੀਵੀਂ ॥

ਆਲਸੀ, ਪੁ: } ਵਿੱਲਾ, ਸੁਸਤ, ਬੇਕਾਰ,
(ਮਰਦ) ॥

ਆਲੁਣੀ, ਪੁ:—ਧੰਖੇਰੂਆਂ ਦਾ ਘਰ ॥

ਆਲੂ ਵਾਲੀਆ—'ਆਹਲੂ ਵਾਲੀਆ' ਦੇਖੋ ॥

ਆਲੰਗ, ਸ:—ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਦੀ ਚਾਹ ॥

ਆਲੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਦੀ ਚਾਹ
ਹੋਣੀ ॥

ਆਲਤੀ ਪਾਲਤੀ, ਸ:—ਚੋਕੜੀ ॥

ਆਲਮ, ਵਿ:—ਇਲਮ ਵਾਲਾ, ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ,
ਵਿਦਵਾਨ ਵਾਨ ॥

ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ, ਮੰਸਾਰ,
ਜਹਾਨ, ਲੁਕਾਈ, ਤਮਾਸ਼ਾ, ਸਮਾ, ਜਮਾਨਾ ॥

ਆਲਮ ਫਾਜਲ, ਪੁ:—ਵਿਦਿਆ ਵਾਨ ਆਦਮੀ,
ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਆਲੀ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਲੀਵਾ ਆਦਿਕ ਰੱਖਣ
ਲਈ ਬਣੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ॥ ਜਾਲਾ, ਖੁੰਡਾ ॥

ਆਲਾਪ, ਪੁ:—'ਅਲਾਪ' ਦੇਖੋ ॥

ਆਲਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅਲਾਪਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਆਲਾ ਭੋਲਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਬੁੱਧ, ਮੁਰਖ, ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਫਲ ਕਪਟ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਆਲੀ, ਸ:—ਨਿਕਾ ਜੇਹਾ ਆਲਾ ॥

ਆਲੀ ਭੋਲੀ, ਵਿ:—ਸਿੱਧੀ, ਮੁਰਖ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਫਲ ਕਪਟ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਆਵੀ

ਆਲੀ ਭੋਲੀ ਗੱਲ, ਸ:—ਜਿਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਫਲ
ਵਲ ਨਾਂ ਹੋਵੇ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਆਲੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੀ ਜੜ, ਇੱਕ ਗੋਲ
ਭਾਜੀ ॥

ਆਲੂ ਬੁਖਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਲ ਜੋ ਦੁਆਵਾਂ
ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਆਲੇ ਕੌੜੀ ਛਿੱਕੇ ਕੌੜੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ
ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿੱਲੇ ਹੋਣਾ, ਸੁਸਤੀ ਨਾਲ
ਸਮਾ ਗੁਆਉਣਾ ॥

ਆਲੇ ਟੋਲੇ, ਪੁ:—ਬੁਠਾ ਕਰਾਰ, ਧੋਖਾ, ਬਹਾਨਾ,
ਲਾਰਾ ॥ (ਕਰਨੇ)

ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਚੁਕੇਰੇ, ਚੋਗਿਰਦ ॥

ਆਂਵਲੀ, ਪੁ:—'ਆਉਲਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਆਂਵਲਾ ਸਾਰ, ਸ:—'ਆਉਲਾ ਸਾਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਆਵਾ, ਪੁ:—ਛੱਠਾ, ਜਿੱਥੇ ਇੰਟਾਂ ਪੱਕਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਆਵਾ ਉਤ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰਾ, ਟੱਬਰ ਜਾਂ
ਸਾਰੀ ਮੰਡਲੀ ਹੀ ਛੋੜੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥ (ਇਕ ਨੂੰ
ਕੀ ਹੋਣੀਓ ਉਤ ਗਿਆ ਹੀ ਆਵਾ) ॥

ਆਵਾਗਮਣ } ਪੁ:—ਆਉਣਾ ਤੇ ਜਾਣਾ, ਮੰਸਾਰ
ਆਵਾਗਵਣ } ਵਿੱਚ ਜੰਮਣਾ ਤੇ ਮਰਣਾ, ਰੁਗਸੀ
ਆਵਾਗੋਣ } ਦਾ ਗੇੜਾ ॥

ਵਿ:—ਅਵਾਰਾ, ਬਿਆਰਬ, ਨਾ ਮੁਨਾਸਬ,
ਨਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਆਵਾ ਜਾਈ, ਸ:—ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ, ਫੇਰੇ ਪਾਉਣਾ ॥

ਆਵਾਨ, ਪੁ:—'ਅਵਾਨ' ਦੇਖੋ ॥

ਆਵੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਆਵਾ, ਘੁਮਿਆਰ ਦੀ ਛੱਠੀ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੜਲੇ ਜਾਂ ਭੜਿ ਪਕਾਏ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਆਵੀ ਲਾਉਨੀ

ਆਵੀ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਂਡਿਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨਾਲ
ਆਵੀ ਭਰਨੀ ॥ (ਤਾਉਣ ਲਈ)

ਆੜ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੰਗੋਟਾ ਜੋ ਹਿੰਦੂ
ਸਾਧੂ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਆੜੀ, ਪੁ:—ਸਾਥੀ, ਹਾਣੀ, ਆਪਣੇ ਮੇਲ ਦਾ ॥

ਆੜੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਢਲ ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਰ
ਪਤਲਾ ਛਿੱਲੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅੰਦਰ ਪਿਲਪਿਲਾ
ਗੁੰਦਾ ਅਤੇ ਗੁੰਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਟਕ ॥

ਐ, ਅਵ:—ਹੇ, ਓ, ਓਇ ॥

ਪੜ:—ਇਹ, ਆਹ ॥

ਐਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਤਰਾਂ, ਐਂਕੁਰ,
ਐਂਓ } ਅੰਓ ॥

ਐਈ, ਪੜ:—ਇਹ ਹੀ, ਏਹੇ, ਇਹੀਓ ॥

ਐਈ ਐਈ, ਸ:—ਮੁਹ ਖੋਲਕੇ ਦੰਦ ਵਿਖਾਉਣੇ,
ਦੰਦ ਕੱਢਣਾ ॥

ਐਈਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਤਰਾਂ, ਐਉਂ ॥

ਐਈਂ ਐਈਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਨਤੀ, ਤਰਲੇ
ਮਿਨਤੀ ਕਰਨਾ ॥

ਐਸ, ਪੜ:—ਇਸ, ਇਹ ਨੇ ॥

ਐਸ } ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਸੁਖ, ਮੌਜ, ਅਨੰਦ, ਭਗ,
ਐਸ } ਬਿਲਾਸ ॥

ਐਸਾ, ਵਿ:—ਅਜੇਹਾ, ਐਹੋ ਜੇਹਾ, ਇਸ ਤਰਾਂ
ਦਾ, ਇਸ ਵਰਗਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਤਰਾਂ, ਐਉਂ, ਐਂਕੁਰ ॥

ਐਸਾ ਤੈਸਾ, ਵਿ:—ਢਲਾਣਾ ॥

ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼, ਲੁਚਾ ॥

ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੇਂਸ

ਐਸਾ ਵੈਸਾ, ਵਿ:—ਢਲਾਣਾ, ਹੁੱਢ, ਠਕਾਰਾ ਆਦਿ,
ਨੀਚ, ਗਰੀਬ, ਭੇੜਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਂਓ ਹੀ, ਅੰਓ ॥

ਐਸੇ ਐਸੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਉਂ, ਇਸ ਤਰਾਂ, ਇਸ
ਵੰਗ ਨਾਲ ॥

ਐਸੀ, ਸ:—ਅਜੇਹੀ, ਐਹੋ ਜੇਹੀ, ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ॥

ਐਸੀ ਤੰਸੀ, ਸ:—ਦੁਰਗਤ, ਨਿਰਾਦਰੀ, ਨਮੋਸ਼ੀ
ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਾਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ॥

ਐਹਣ }
ਐਹਿਣ } 'ਅਹਿਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਹਦ, ਪੁ:—ਇਕਗਰ, ਬਚਨ, ਰਾਜ ਦਾ ਸਮਾ ॥

ਐਹਦ ਨਾਮਾਂ, ਪੁ:—ਇਕਗਰ ਨਾਮਾ ॥

ਐਹਮਦ, ਪੁ:—ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦੂਜਾ
ਨਾਉਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਪਿਕੈਬਰ ॥

ਐਹਰਣ, 'ਅਹਿਰਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਹਾ, ਵਿ:—ਐਸਾ, ਐਹੋ ਜੇਹਾ, ਅਜੇਹਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਐਸਾ ਇਸ ਤਰਾਂ, ਐਉਂ ॥

ਐਹਾ ਜਿਹਾ(ਜੇਹਾ)ਜਾਂ ਐਹੋ ਜੇਹਾ, ਵਿ:—'ਐਸਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਐਹੀ, ਸ:—ਵਿ:—'ਐਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਹੀ (ਐਹੋ) ਜੇਹੀ, ਸ:—ਵਿ:—'ਐਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਕਟਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨਾਟਕਵਿਦ ਭਾਸ਼ਾਕਰੇ ॥

ਐਕਰ—'ਐਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੇਂਸ, ਸ:—ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂ
ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਥਾਬਤ ਗੁਰਮਤੀ ਕਰਨ ਲਈ
ਜੋ ਕੱਠ ਹੋਵੇ ॥

ਐਂਟ

ਐਂਟ } ਸ:—ਆਕੜ, ਘਮੰਡ, ਸ਼ੇਖੀ, ਹੰਕਾਰ,
ਐਂਠ } ਹਠ । ਕੁੰਡਲ, ਮਰੋੜਾ, ਲਪੇਟ, ਅਕੜਾਉ ॥

ਐਂਟ ਕੇ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਕੜ ੨ ਕੇ ਅਭਮਾਨ
ਨਾਲ ਟੁਰਨਾ ॥

ਐਂਤ, ਵਿ:—ਐਂਠਾ ਵਗਾ ॥

ਐਂਫੇਸ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਵਡੇ-
ਆਈ ਦਾ ਯਾਗਤ ਪਸ਼ੁਆ ਜਾਵੇ ॥

ਐਂਡ ਕੈਡ } ਵਿ:—ਐਂਠਾ ਉੱਚਾ, ਇੰਨੇ ਕੰਦ
ਐਂਡਾ } ਦਾ, ਐਂਤਨਾ ਵੱਡਾ, ਐਂਠੀ ਅਵਸਰ
ਐਂਡਾ ਕੈਡਾ } ਦਾ ॥
ਐਂਡੇ ਕੈਡ }

ਐਂਡੀ ਕੈਡਾ, ਵਿ:—ਇੰਞੇ ਦਾ ਇੰਡਾ, ਵੱਡਾ ਨਾ ॥

ਐਂਡੀ ਐਂਡੀ ਅੱਖ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਅੱਖਾਂ
ਸੁਜਾ ਲੈਣੀਆਂ ॥

ਐਂਡੀਸਟ, ਪੁ:—ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਛਾਪਣ ਦੀ ਵਾਰੀ
ਜਾਂ ਗਿਣਤੀ ॥

ਐਂਡੀਟਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਛਾਪਣ ਲਈ ਅਖਬਾਰ ਦੇ
ਜਰੂਰੀ ਮਜ਼ਮੂਨ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ॥

ਐਂਡੀਟੋਰੀਅਲ, ਪੁ:—ਐਂਡੀਟਰ ਦਾ ਲਿਖ ॥
ਐਂਡੀਟਰ ਵੱਲੋਂ ॥

ਐਂਟ, ਪੁ:—ਭੜੱਲੇ ਦੇ ਬੱਲੇ ਦਾ ਛੋਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਅਨਾਜ ਕਿਰਦਾ ਹੈ ॥

ਐਂਤ, ਪੜ:—ਇਹ ॥

ਪੁ:—ਐਂਤਵਾਰ, ਆਇਤ ॥

ਐਂਤਕਾਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੁਣ, ਇਸ ਸਾਲ, ਹੁਣ ਦੀ
ਐਂਤਕੀ } ਢੇਰੀ, ਇਸ ਦੁਕਾ ॥

ਐਂਠਾ

ਐਂਤਕੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੁਣ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ
ਐਂਤਕੀਓਂ } ਸਾਲ ਤੋਂ ॥

ਐਂਤਨਾ, ਵਿ:—ਐਂਠਾ, ਇੰਨਾ ਸਾਰਾ, ਇਸ ਜਿੰਨਾ ॥

ਐਂਤਨੇ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਵੇਲੇ, ਇਸ ਸਮੇਂ
ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਸ ਤੋਂ ॥

ਐਂਤਵਾਰ, ਪੁ:—'ਆਸਤਵਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਂਤਵਾਰੀ, ਸ:—ਐਂਤਵਾਰ ਦੀ ਦੋਖਣਾ ॥

ਐਂਥੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਥੇ, ਇਸ ਥਾਂ ਤੇ, ਇਸ
ਜਗਾ, ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੂਰਾ, ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ,
ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ॥

ਐਂਥੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਥਾਂ ਤੋਂ, ਏਥੋਂ ॥

ਐਂਦੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਗੱਲੇ, ਇਸ ਕਰਕੇ, ਇਸ
ਐਂਦੇ } ਵੇਲੇ ਤੋਂ, ਹੁਣ ਤੋਂ, ਅੱਗੇ ਨੂੰ ॥

ਐਂਧਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਏਂਧਰ', ਇਸ ਪਾਸੇ ॥

ਐਂਧਰ ਦਿਓਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਪਾਸਿਓਂ, ਇਸ
ਐਂਧਰ ਦੀ } ਥਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਰਾਹੋਂ ॥
ਐਂਧਰ ਦੋਂ }

ਐਂਠ, ਪੜ:—ਇਸ ਨੇ, ਇਹ ਨੇ ॥

ਵਿ:—ਠੀਕ ਠੀਕ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ, ਬਿਲਕੁਲ ॥

ਐਂਠਕ, ਸ:—ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜੋਤਨਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ
ਸੀਸੇ ਜੋ ਧਾੜਾ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਜੜੇ ਹੋਏ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਐਂਠਾ ਕੁ, ਪੁ: ਵਿ:—ਐਂਠੇ ਦੇ ਲਗ ਭਗ ॥

ਐਂਠਾ, ਵਿ:—ਇੰਨਾ, ਐਂਤਨਾ, ਇਸ ਜਿੰਨਾ ॥

ਐਨੀ

ਐਨੀ, ਸ: ਵਿ:—ਇਨੀ, ਐਨੀ, ਇਸ ਜਿਨੀ ॥

ਐਨੀ ਕੁ, ਵਿ:—ਐਨੀ ਦੇ ਲਗ ਭਗ ॥

ਐਪਰ, ਅਵ:—ਪਰ, ਸਿਵਾ, ਬਾਝੋਂ, ਛੁੱਟ, ਤਾਂ ਥੇ ॥

ਐਬ, ਪੁ:—ਕਸੂਰ, ਦੋਸ, ਬਦੀ, ਬੁਰਿਆਈ, ਅਪਰਾਧ, ਅੰਗਣ, ਕਲੰਕ, ਪਾਪ, ਬਦ-
ਨਾਮੀ, ਨਿਰਦਾਰੀ ॥

ਐਬ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਬੇ ਦਾ ਅੰਗਣ ਭਾਲਣਾ,
ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਦੱਸਣੀਆਂ ॥

ਐਬ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਮਦਾ, ਬੁਰਿਆਰ, ਪਾਪੀ
ਅੰਗਣ ਹਾਰ, ਬਦਮਾਸੀ, ਵੇਲਦਾਰ ॥

ਐਬ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਸਲਾਉਣੀ, ਨਿੰਦਿਆ
ਕਰਨੀ, ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ ॥

ਐਬ ਵੇਖਣੀ,—'ਐਬ ਕੱਢਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਬਣ, ਸ:—ਮੰਦੀ ਰੰਨ, ਭੇਡੇ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ, ਪਾਪਣ, ਦੁਸਟ, ਖੋਟੀ, ਬੁਰਿਆਰ ॥

ਐਬੀ, ਪੁ:—ਮੰਦਾ ਆਦਮੀ, ਬਦਮਾਸ, ਪਾਪੀ,
ਦੁਸਟ, ਖੋਟਾ, ਅੰਗਣਹਾਰ ॥

ਐਮੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਐਵੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਰ ਗੇਰ, 'ਐਰਾ ਗੇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਰ, ਪੁ:—ਆਇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਰਾ ਗੇਰ, ਪੁ:—ਓਪਰਾ, ਪਰਦਾਸੀ, ਪਖਲਾ ॥

ਐਰੀ ਐਰਾ } ਸ:—ਦੋ ਪਿੜ ਮਿਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ,
ਐਰੇ ਐਰੇ } ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ,
ਸੰਧਿਆ ਵੇਲਾ ॥

(ਐਰੇ ਐਰ ਮਿਲਦਿਆਂ ਜਾਂ ਰਲਦਿਆਂ,
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੰਧਿਆ ਦੇ ਵੇਲੇ) ॥

ਐਹ

ਐਲਾਨ, ਪੁ:—ਸਥ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਖਬਰ
ਦੇਨਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਐਵੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੰਢਾ, ਇਸ ਤਰਾਂ, ਐਉਂ, ਸੀ ਦੀ
ਮੁਖਤ, ਬੇ ਝਾਇਦਾ, ਬਿਰਥਾ ॥

ਐਵੇ ਕਿਵੇ, ਵਿ:—ਸਧਾਰਣ, ਭੱਛ, ਜੋ ਬਹੁਤ
ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ ॥

ਐੜਾ, ਪੁ:—'ਆਯੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਸ, ਪੜ:—ਉਸ ਨੇ, ਉਹ ਨ (ਦੂਰੋਂ ਬੋਲਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ॥

ਐਸਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਰਟਣਾ, ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਉਖੜਣਾ (ਜਿਹੜਾ ਕੰਧ ਤੋਂ ਪਲਸਤਰ) ॥

ਐਸਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਖਰਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਐਸਰ, ਪੁ:—ਰਾਗ ਦੀ ਤਾਲ, ਵੱਲਾ, ਵਸਤ, ਮੋਕਾ,
ਸੰਜੋਗ, ਐਖ, ਦੁਖ, ਬਿਪਤਾ ॥

ਐਸਰ ਚੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਖੜੇ ਪੁਸਲਾ, ਮੋਕਾ
ਗਿਆ ਦੇਨਾ, ਤਾਣੇ ਬੇ ਤਾਲ ਹੋਣਾ (ਰਾਗ
ਵਿੱਚ) ॥

ਐਸਾਣ, ਪੁ:—ਸਰਤ, ਹੋਂਸਲਾ, ਜਿਗਰਾ ॥

ਐਂਸੀ ਸ: } ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬਕਲ ਜੋ
ਐਂਸੀਆਂ ਬਹੁ: } ਪਰਤੀ ਉਤੇ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲੋਕ
ਅਰੰਮ ਦਾ ਮਤਾ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।
ਇਸ ਨੂੰ ਐਂਸੀ ਪਾਉਣਾ ਜਾਂ ਐਂਸੀਆਂ
ਪਾਉਣਾ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਪਰਦੇਸ ਗਿਆ
ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੇ ਮੁੜ ਆਉਣ ਦਾ ਪਤਾ
ਕੱਢਣ ਲਈ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਐਂਸੀ ਪਾਉਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਐਹ, ਪੜ:—ਓਹ (ਦੂਰੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ) ॥

ਐਕਤ

ਐਕਤ, 'ਐਕਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਐਕਤ, ਪੁ:—ਐਕ, ਬਿਪਤਾ, ਕਸ਼ਟ ॥

ਐਕਤ ਵਿੱਚ ਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਪਤਾ ਪੈਣੀ,
ਐਕ ਹੋਣਾ ॥

ਐਕਤ, ਸ:—ਹਾਲਤ, ਅਵਸਥਾ, ਬੁੱਤਾ, ਢੰਗ,
ਉਪਾਉ ॥

ਐਕ, ਪੁ:—ਮੁਸ਼ਕਲ, ਖੋਚਲ, ਬਿਪਤਾ, ਕਸ਼ਟ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਐਕਤ } ਸ:—ਦੁਆਦਾਰ, ਅਲਾਜ, ਰੋਗ ਨੂੰ
ਐਕਦ } ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੈ ॥
ਐਕਦੀ }

ਐਕਾ } ਵਿ:—ਮੁਸ਼ਕਲ, ਦੁਖੀ (ਹੋਣਾ) ॥
ਐਕੀ }

ਐਕੀ, ਸ:—ਮੁਸ਼ਕਲ, ਦੁਖ, ਬਿਪਤਾ, ਕਸ਼ਟ ॥

ਐਕੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਸਹਾਰਨਾ, ਖੋਚਲ ਕਰਨੀ ॥

ਐਗਤ, ਸ:—ਭੈੜੀ ਦਸ਼ਾ, ਮੰਦਾ ਹਾਲ, ਨਾਸ ॥

ਐਗਣ, ਯ:—ਦੋਸ਼, ਅਥ, ਕਸੂਰ, ਅਪਰਾਧ, ਪਾਪ,
ਤਕਸੀਰ, ਬਦੀ, ਬੁਰਿਆਈ, ਭੈੜ, ਸ਼ਹਾਰਤ,
ਨਿੰਦਿਆ ॥

ਐਗਣ ਹਾਰ } ਪੁ:—ਐਗਣਾਂ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ॥
ਐਗਣ ਵੰਤ }

ਐਗਣ ਹਾਰੀ } ਸ:—ਐਗਣਾਂ ਵਾਲੀ ਹੱਠ ॥
ਐਗਣ ਵੰਰੀ }

ਐਗਣ, ਪੁ:—ਪਠਾਣ ॥

ਐਗਨਣ, ਸ:—ਪਠਾਣੀ ॥

ਐਛਾ

ਐਗਾਣੀ, ਸ:—ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਪਸ਼ਤੋ ॥

ਐਘੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰ ਜੋ
ਬਹੁਤ ਗਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ
ਘਿੱਲ ਦੀਆਂ ਮੁਦਰਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਪ
ਦੁਦਰਾ, ਜਿੰਦੀ ਯਾ ਢੀਠ ਆਦਮੀ ॥

ਵਿ:—ਭੈੜੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ, ਕੁਹਜਾ, ਬੇ ਭੈਲ,
ਕੁਰੁਖ ॥

ਐਘੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਸ਼ਾਲਰ, ਇੱਕ
ਲਮੀ ਰਾਬਕ, ਹਾਥੀ ਫੜਣ ਵਾਲਾ ਟੋਆ ॥

ਐਚਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਉਖੜ
ਐਚਟਣਾ } ਜਾਣਾ, ਮਨ ਹਟ ਜਾਣਾ ॥

ਐਜਾਰ, ਪੁ:—ਹਥਿਆਰ, ਬਰੀਕ ਸੰਦ, ਸਮਿਆਨ ॥

ਐੜੜ, ਸ:—ਉਲਟਾ ਰਸਤਾ, ਅਵੱਲਾ ਰਾਹ, ਕੁਰਾਹ,
ਦੇਵਾ ਰਸਤਾ ॥

ਐੜੜ ਚਲਣਾ ਯਾ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਠੇ
ਐੜੜ ਪੈਣਾ, ਐੜੜ ਰਾਹ ਪੈਣਾ } ਰਾਹ ਪੈਕੇ
ਦੁਰਨਾ, ਉੱਪਰ ਜਾਣਾ ਜਿਧਰ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਐਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਥੱਲਣਾ, ਹੇਠ ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ॥

ਐਟਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅਜੇਹੀ
ਐਟਲਣਾ } ਥਾਂ ਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਜੋ, ਵੇਲੇ
ਸਿਰ ਨਾਂ ਲੱਭੇ ॥

ਐਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਥਲਣਾ, ਹੇਠ ਉੱਪਰ ਕਰਨਾ ॥

ਐਛਾ, ਪਸ਼:—ਉਸ ਜਿੰਡਾ, ਓਡਾ, ਓਨਾ ॥

ਐਛਾ, ਪੁ:—ਰੋਮ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਸੁਆਰ ਦੀ ਕਾਠੀ
ਵਿੱਚ ਬਰਛਾ ਅੜਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋਹੜਾ ਰੋਮ
ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਚਕਾਬ, ਤਸਮਾ,
ਰੋਗ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ॥

ਔਤ ਔਤ

ਔਤ, ਔਤ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਉਲਾਟ ਨਾ
ਔਤ, ਔਤ, ਪੁ: } ਹੋਵੇ, ਥੇ ਉਲਾਟ ॥
ਔਤ, ਔਤ, ਸ: }

(ਔਤਰ ਨਖੱਤਰ, ਔਤਰ ਨਖੱਤਰ, ਔਤ
ਪਰੇਤ, ਔਤਰੀ ਨਖੱਤਰੀ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਔਤਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੇ ਉਲਾਟ ਆਰ ਜਾਣਾ ॥

ਔਤਾਰ, ਪੁ:—‘ਅਉਤਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਔਤਾਰੀ, ਵਿ:—‘ਅਉਤਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਔਤਾਰੀ ਜੀ, ਪੁ: ਯਾ ਸ:—‘ਅਉਤਾਰੀ ਜੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਔਧ, ਪੁ: } ਫੇਲਾ, ਹੱਦ, ਬੰਨਾ, ਇਕਗਾਰ, ਬਰਤ,
ਸ: } ਉਮਰ, ਆਰਜਾ, ਜਿੰਦ ॥ (ਔਧ,
ਪੁੰਗਣੀ, ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ, ਹੱਜਾਣੀ
ਬੀਤਣੀ, ਬਤੀਤ ਕਰਨੀ) ॥

ਔਨਰੇਬਲ, ਵਿ:—‘ਆਨਰੇਬਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਾਲਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜੋ
ਬੇਰ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰਦਾ ਸਾ ॥

ਔਰੰਗਜ਼ੇਬੀ ਜਮਾਨਾ, ਪੁ:—ਜੁਲਮ ਦਾ ਜਮਾਨਾ,
ਕਰਤਾ ਸਮਾ ॥

ਔਲ, ਸ:—ਨਾਵੁਆ, ਨਾਵੁ, ਜੇਰ ॥

ਔਲ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਲਕਤ ਆਉਣੀ ॥

ਔਲਖ, ਪੁ:—ਫਲੰਕ, ਦੋਸ, ਥਲਾ ॥

ਔਲਾ, ਪੁ:—‘ਆਉਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਔਲਾ ਸਾਰ, ਸ:—‘ਆਉਲੇ ਸਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਔਲਾ ਮੈਲਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧ ਪੱਧਰਾ, ਆਲਾ ਛੱਲਾ,
ਬੁੱਧ, ਕਮਲਾ ਰਮਲਾ, ਸੰਤੋਖੀ ॥

ਇਸ਼ਕ ਪੇਚਾ

ਔਲੀਆ, ਪੁ:—‘ਵਲੀ’ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਔਲਾ
ਵਾਲੇ, ਸਾਈ ਲੋਕ, ਪਿਕੈਬਰ, ਸੰਤ, ਮਹਾਤਮਾ,
ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ॥

ਔਲੀਆ ਔਲਾ, ਪੁ:—ਈਸ਼ੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਸੱਚੇ
ਬਗਤ, ਔਲਾ ਵਾਲੇ ॥

ਔਲੋਂ, ਸ:—ਬੌਰ ਜੇਹੀ, ਥੇ ਰੋਨੀ, ਖਿਝਾਉਣ
ਦੀ ਚਾਹ (ਔਲੋਂ ਲਗਣੀ) ॥

ਔਲੋਂ ਹਾਰਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਨਿਚੱਲਾ, (ਨਚੱਲੀ),
ਔਲੋਂ ਹਾਰੀ, ਸ: } ਫਸਾਈ (ਫਸਾਦਣ), ਪੱਟਾ ॥

ਔੜ, ਸ:—ਮੀਂਹ ਨਾ ਵੱਸਣਾ, ਕਾਲ ॥

ਔੜ ਚੌੜ, ਵਿ:—ਗਿਆ ਗੁਜਰਿਆ ॥

ਔੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਤੇ ਆਉਣਾ, ਸੁੱਝਣਾ, ਹੱਥ
ਆਉਣਾ, ਹੋਣਾ, ਹੋ ਸੱਕਣਾ ॥

ਔੜੀ, ਪੁ:—ਢੁੱਬਰ, ਰੋਕ ॥

ੲ

ੲ, ਸ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਧੌਤੀ ਦਾ ਤੀਜਾ ਅੱਖਰ,
ਈੜੀ ॥

ਇਉਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਉਂ, ਇਸ ਤਰਾਂ, ਇਵੇ,
ਐਦਾਂ ॥

ਇਸ, ਪੜ:—ਇਹ, ਜੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਹੈ ॥

ਇਸ ਜੇਹਾ, ਪੜ:—ਇਹ ਦੇ ਵਾਕਰ ॥

ਇਸ ਤਰਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਉਂ, ਐਉਰ, ਇਵੇ ॥

ਇਸ਼ਕ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਮਹੱਬਤ, ਨੇਹੀ, ਪ੍ਰੀਤ ॥

ਇਸ਼ਕ ਪੇਚਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੋਲ ਆਰ ਉਸ ਦੇ
ਬੀਜ ॥

ਇਸ਼ਕ ਮੁਸ਼ਕ

ਇਸ਼ਕ ਮੁਸ਼ਕ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੀਤ, ਪ੍ਰੇਮ, ਉਹ ਮਹੱਬਤ
ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਦਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥

ਇਸ਼ਕੀ ਟਿੱਛਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਵੇ ਰੰਗ ਦਾ
ਮੱਕੜ, ਤੀਮਤਾਂ ਦਾ ਆਸ਼ਕ, ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਜਾਲ
ਫਿਰ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ ॥

ਇਸ਼ਕੀਧ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੀ ਦੁਆ
ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਇਸ਼ਟ, ਪੁ:—ਨਿਹਰ, ਵਸਾਹ, ਜਕੀਨ, ਇਫ਼ਿਆ
ਮੁਮਨ ਭਾਉ ਦਾ ਪਦਾਰਥ, ਜਿਸ ਦੇਵਤਾ ਦੀ
ਕੋਈ ਪੂਜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ) ॥

ਇਸ਼ਤੀ, ਸ:—ਤੀਵੀਂ, ਤੀਮਤ, ਜਨਾਨੀ, ਰੰਨ,
ਔਰਤ, ਨਾਰ, ਨਾਰੀ, ਵਹੁਟੀ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਬਣੀ
ਹੋਈ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕਰਕੇ
ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਫੇਰਦੇ
ਹਨ ॥

ਇਸ਼ਤੀ ਕਰਨੀ, ਕੁ:—ਵਿਆਹ ਕਰਨੀ, ਕਪੜੇ
ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਇਸ਼ਤੀ
ਫੇਰਨੀ ॥

ਇਸ਼ਤੀ ਧਨ, ਪੁ:—ਦਾਜ ਦਾ ਮਾਲ, ਗਹਿਣੇ,
ਅਸਥਾਥ, ਉਹ ਵਸਤਾਂ ਜੋ ਇਸ਼ਤੀ ਦੀਆਂ
ਖਾਸ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ
ਹੁੰਦਾ ॥

ਇਸ਼ਤੀ ਲਿੰਗ, ਪੁ:—ਜਨਾਨਾ ਨਾਉਂ, ਤੀਮਤ ਦੀ
ਲਿਸ਼ਾਣੀ ॥

ਇਸ਼ਨਾਨ, ਪੁ:—‘ਅਸ਼ਨਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਸ਼ਪਕਟਰ, ਪੁ:—ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਦੁੱਖ ਭਾਲ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇੱਕ

ਇਸਪਾਤ, ਪੁ:—‘ਅਸਪਾਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਸਲਾਮ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਸ਼ੂਬ ॥

ਇਸਾਰਾ, ਪੁ:—‘ਸੈਣਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਹ, ਪੜ:—ਆਹ, ਜੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਜਾਂ ਲੋੜੇ ਦੇ ਧਾ
ਜਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ॥

ਇਹਸਾਨ, ਪੁ:—ਦਯਾ, ਕਿਰਪਾ, ਭਲਾ, ਉਪਕਾਰ,
(ਇਹਸਾਨ ਕਰਨਾ, ਜਾਨਣਾ, ਰੱਖਣਾ) ॥

ਇਹਸਾਣ ਮੰਦੇ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਭਲਿਆਈ
ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹਸਾਣ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਇਹਸਾਣ ਮੰਦੀ, ਸ:—ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ, ਉਪ-
ਕਾਰ ਮੰਨਣਾ ॥

ਇਹਨਾਂ } ਪੜ:—‘ਇਹ’ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ॥
ਇਹਨੀਂ }

ਇਹਾ, ਪੜ:—ਏਹੋ, ਇਹ ਹੀ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾਂ,
ਐਸਾ ॥

ਇਹਾ ਜਿਹਾ, ਪੜ:—ਇਸ ਵਰਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦਾ ॥

ਇਹੀ } ਪੜ:—ਇਹ ਹੀ, ਏਹੋ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾਂ ॥
ਇਹੀਓ }
ਇਹੋ }

ਇਹੋ ਜਿਹਾ, ਪੜ:—ਇਸ ਵਰਗਾ, ਐਸਾ ਹੀ ॥
(ਜ਼ਮਿਆ ਬਾਲ ਤੇ ਇਹੋ ਹਾਲ-ਜਦ ਦਾ ਬਾਲ
ਜ਼ਮਿਆ ਹੈ ਇਹ ਹਾਲ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ)

ਇੱਕ, ਵਿ:—ਕੱਲਾ, ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ,
ਮਾਸ ਜਨਾ, ਹਰ ਕੋਈ, ਹੋਰ ਕੋਈ, ਦੋਹਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ, ਬਰਾਬਰ ਵਰਗਾ, ਜਿਸ ਜਿਹਾ
ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਪੱਕਾ, ਨਾਂ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ,
ਠੀਕ, ਸੱਚਾ ॥

ਇੱਕ ਅੱਖ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ

ਇੱਕ ਅੱਖ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ
ਸਮਝਣਾ, ਵਰਕ ਨਾ ਜਾਨਣਾ ॥

ਇੱਕ ਅੱਧਾ, ਵਿ:—ਥੋੜੇ ਜੇਹੇ, ਸਾਇਰ ਹੀ ਕੋਈ,
ਟਾਂਵਾਂ ਟਾਂਵਾਂ ॥

ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹਰ ਕੋਈ,
ਅਲਗ ਅਲਗ, ਇੱਕ ਦੇ ਮਗਰ ਦੁਆ,
ਕੱਲੇ ਕੱਲੇ ॥

ਇੱਕ ਸਾਨ } ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ, ਬਰਾਬਰ, ਇੱਕ
ਇੱਕ ਸਾਰ } ਦੁੱਧੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ॥

ਇੱਕ ਹੋਰ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਵੱਧ, ਦੁਸਾ ॥

ਇੱਕ ਕਤਾਹ, ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਵੰਗ ਦੇ ॥

ਇੱਕ ਗੱਲ, ਸ:—ਓਹੀ ਬਾਤ, ਕੋਈ ਵਰਕ ਨਾ,
ਇੱਕ ਮੂਲ, ਸ਼ੱਰੀ ਗਲ ॥

ਇੱਕ ਗੱਲ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਲ ਵਿੱਚ,
ਬਹੁਤ ਵੇਰੀ ॥

ਇੱਕ ਚੱਤ ਰਾਜ, ਖੁ:—ਸਾਰੇ ਵੇਲਿਆ ਹੋਇਆ
ਰਾਜ ॥

ਇੱਕ ਚਿੱਤ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਮਨ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜਿਸ
ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੈ ॥

ਇੱਕ ਜਣਾ, ਪਤ:—ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ, ਕੋਈ ਆਦਮੀ ॥

ਇੱਕ ਜਾਣ, ਵਿ:—ਸੱਚੇ ਮਿਤ੍ਰ, ਪੱਕੇ ਯਾਰ, ਇੱਕ
ਦੁੱਧੇ ਨਾਲ ਭਾਵੀ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ॥

ਇੱਕ ਜਾਤ, ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਜਾਤ ਕੁਲ ਜਾਂ ਰੰਗ ਵੰਗ
ਦੇ। ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ॥

ਇੱਕ ਜੇਹੇ ਦਿਨ ਨਾਂ ਰਹਿਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਲਤ
ਬਦਲਦੀ ਰਹਿਣੀ, ਦੁਖ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਖ ਮਿਲਣਾ
ਜਾਂ ਸੁਖ ਪਿੱਛੋਂ ਦੁਖ ॥

ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ

ਇੱਕ ਟਿੱਕ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾ ਕੇ
ਵੇਖਣਾ, ਬਰਾਬਰਕੁਝ ਚਿਰ ਤੱਕਦੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਇੱਕ ਠੋਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਥਾਂ, ਓਹੀਓ ਥਾਂ ॥

ਇੱਕ ਡੋਲ, ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ ॥

ਇੱਕ ਢਿੱਡ ਦੇ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਮਾਂ ਦੀ ਉਲਾਦ,
ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣਾਂ ॥

ਇੱਕ ਤਰਹ } ਵਿ:—ਬਰਾਬਰ, ਇੱਕੋ ਵੰਗ ਦੇ
ਇੱਕ ਤਰਾਂ } ਮਿਲਦੇ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ॥

ਇੱਕ ਤਰਫ਼ ਡਿਗਰੀ, ਸ:—ਦੋਹਾਂ ਪਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਦੂਜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੇ ਬਾਝੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਦੇ ਹੱਕ
ਵਿੱਚ ਵੇਸ਼ਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਇੱਕ ਤਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ,
ਪਹਿਲ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ॥

ਇੱਕ ਤਾਣ, ਸ:—ਮੇਲ, ਜੋੜ ॥

ਇੱਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਧਕੇ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਛੇ ॥

ਇੱਕਦਮ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੱਠੇ ਹੀ, ਝਟ ਧਟ ॥

ਇੱਕ ਦਮ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੱਲ ਵਿੱਚ, ਝੱਟ
ਧੱਟ ॥

ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਦਦ, ਸ:—ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ, ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਇੱਕ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦੂਜੇ
ਦੇ ਮਗਰ, ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ, ਲਗਾਤਾਰ ॥

ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦਮ ਵਿੱਚ,
ਝੱਟ ਧੱਟ, ਅੱਖ ਦੀ ਸਮਕ ਵਿੱਚ, ਚੁਟਕੀ
ਵਿੱਚ ॥

ਇੱਕ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ

ਇੱਕ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ॥

ਇੱਕ ਛਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਓਸੇ ਛਾ ਸਬ ਨੂੰ ॥

ਇੱਕ ਮਾ ਪੇਉ ਦੇ, ਵਿ:—ਇੱਕੇ ਮਾਪਿਆ ਤੋਂ ਸਨਮੇ ਹੋਏ, ਸੱਕੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਭਰਾ ॥

ਇੱਕ ਮਿੱਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਝਾ ਹੋਣੀ, ਮੇਲ ਜਾਂ ਏਕਾ ਹੋਣਾ ॥

ਇੱਕ ਠ, ਵਿ:—ਮਿਲ ਗਿਲ ਕੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ॥
ਸ:—ਏਕਾ ॥

ਇੱਕ ਮੁੱਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਓਸੇ ਮੁੱਲ ਸਬ ਨੂੰ ॥

ਇੱਕ ਰੰਗ } ਵਿ:—ਇੱਕੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਇੱਕੇ ਭਰਾ ਦਾ, ਇੱਕੇ ਜੇਹਾ, ਮਿਲਦਾ ॥
ਇੱਕ ਰੰਗਾ }

ਇੱਕ ਵੱਲ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਵੱਖਰਾ ॥

ਇੱਕ ਵਾਰੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ॥

ਇੱਕਸ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਸਣਾ, ਕੋਈ ॥

ਇੱਕਸਾ } ਵਿ:—ਇੱਕੇ ਜੇਹੇ, ਇੱਕੇ ਵੰਗ ਦਾ,
ਇੱਕਸੀ } ਇੱਕੇ ਹੀ, ਪੱਧਰਾ ॥

ਇੱਕਹੱਤਰ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ॥

ਇੱਕਹੱਤਰਾਂ, ਵਿ:—ਇੱਕਹੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੁਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇੱਕਹਰਾ, ਵਿ:—ਇੱਕੇ, ਇੱਕ ਭਰ ਵਾਲਾ ॥

ਇੱਕਹਰਾ ਸਰੀਰ, ਪੁ:—ਲਿੱਸੀ ਜਾਂ ਪਤਲੀ ਦੇਹ ॥

ਇੱਕਠ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥਾਂ ਬਹੁਤ ਜਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਣਾ, ਜੋੜ ਮੇਲ, ਭੀੜ, ਏਕਾ ॥

ਇਕਲੌਤਾ

ਇਕੱਠਾ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਥਾਂ, ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਅੱਤ ਅੱਤ ਨਹੀਂ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮਿਲਕੇ, ਸਾਹਿ ਦਾ ਸਾਹਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਇਕੀਤ, ਵਿ:—ਕੱਲਾ, ਵੇਹਲਾ, ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ॥

ਇਕੱਤ੍ਰ, ਵਿ:—ਇਕੱਠੇ, ਮੇਲ ਵੱਖਣ ਵਾਲੇ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋਏ ਹੋਏ ॥

ਇਕੱਤ੍ਰੀ, ਵਿ:—‘ਇਕੱਤ੍ਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਕਤਾਲੀਆ, ਪੁ:—ਸਮਤ ਇਕਤਾਲੀ ॥

ਇਕਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਤਾਲੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਕ ॥

ਇਕਤਾਲੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਇਕਤਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇਕੱਤੀ, ਵਿ:—ਤੀਹਾਂ ਉੱਤੇ ਇਕ ॥

ਇਕੱਤੀਵਾਂ, ਵਿ:—‘ਇਕੱਤੀਆਂ’ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇੱਕਲਬਾਹੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰਾ, ਭਾਈ ਨਹੀਂ। ਇਕੱਲਾ ॥

ਇੱਕਲ ਵੰਜਾ } ਪੁ:—ਨਵੇਕਲੀ ਥਾਂ, ਇਕਾਂਤ ॥
ਇੱਕਲਵਾਂਜਾ } ਵਿ:—ਨਵੇਕਲਾ, ਕੱਲਾ ॥

ਇਕੱਲਾ, ਵਿ:—‘ਅਕੱਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਕਲਾਪਾ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਈ ਅੰਗ ਸਾਕ ਨਹੀਂ ॥

ਇਕਲੌਤਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਧੁਰ ॥

ਇਕਵੰਜਾ

ਇਕਵੰਜਾ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਹ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ॥

ਇਕ ਵੱਲਾ, ਵਿ:—ਅਟੈਕ, ਵੇਹਲਾ, ਨਵੇਕਲਾ ॥

ਇੱਕਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਇਕੱਲਾ, ਇੱਕੋ ਹੀ, ਯੱਕਾ ॥

ਇੱਕਾ ਦੁੱਕਾ, ਵਿ: ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦੋ ਦੋ ਕਰਕੇ, ਠੀਕਾਂ ਠੀਕਾਂ ॥

ਇਕਾਈ, ਸ:—ਇਕੱਲੀ ਚੀਜ਼, ਇਕ ਸੈ ॥

ਇਕਾਸੀ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਪਰ ਅੱਸੀ ॥

ਇਕਾਹਟ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਪਰ ਸੱਠ ॥

ਇਕਾਂਤ, 'ਇਕਾਂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਕਾਦਸੀ, ਵਿ:—'ਅਕਾਦਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਕਾਨਮੇਂ } ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਨਵੇਂ ॥
ਇਕਾਨਵੇਂ }

ਇੱਕੀ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਇਕੀਹਵਾਂ } ਵਿ:—ਇੱਕੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਇਕੀਸਵਾਂ } ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇੱਕੁਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਵੇ, ਐਉਂ ॥

ਇੱਕੋ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਇੱਕਾ, ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ॥

ਇਕੋਤਰ ਸੌ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਸੌ ॥

ਇਖ, ਪੁ:—ਗੰਨਾ ॥

ਇਖਤਿਆਰ, ਪੁ:—'ਅਸਤਿਆਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਇੰਗਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਘਮੰਡ ਕਰਨਾ, ਆਕੜਨਾ ॥

ਇੰਗਲਸ, ਸ:—'ਧਿਨਸਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਇੰਜਤ ਰੱਖਣੀ

ਇੰਗਲਿਸਤਾਨ } ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼,
ਇੰਗਲੈਂਡ } ਵਲੋਰ, ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈ ॥

ਇੰਚ, ਪੁ:—ਇੱਕਾ ਛੋਟਾ ਨਾਪ, ਫੁਟ ਦਾ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਚੌਥਾਈ ॥

ਇੰਚਰ } ਪੁ:—ਇੰਨਾ ਚਿਰ, ਐਨੇ ਵਿੱਚ ॥
ਇੰਚਿਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਨੇ ਚਿਰ ਵਿੱਚ ॥

ਇੰਛਕ, ਪੁ:—ਇਛਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਚਾਹਕ ॥

ਇੰਛਾ } ਸ:—ਮਰਜੀ, ਚਾਹ, ਮਾਹਸ਼ ਪੁਸ਼ੀ,
ਇੰਛਿਆ } ਲੋੜ, ਜ਼ਰੂਰਤ, ਪਰੇਜ਼ਨ, ਮਣਸਾ ॥
(ਕਰਨੀ, ਰਖਣੀ, ਹੋਣੀ) ॥

ਇੰਛਿਆ ਧਾਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ
ਇੰਛਿਆ ਧਾਰੀ, ਪੁ: } ਠਾਲ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਧਾਰਣ ਕਰ ਸੱਕੇ ॥ ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਹਸ਼ ਪੁਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋ ॥

ਇੰਜਣ, ਸ:—ਆਗਨਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ ॥

ਇੰਜਣ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਲਾ ਦਾ ਬੰਬਾ ॥

ਇੰਜਤ, ਸ:—ਆਦਰ, ਮਾਣ, ਪਤ, ਅਖਬੋ ॥

ਇੰਜਤ ਉਤਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਨੀ, ਪਤ ਲਾਹੁਣੀ, ਗਾਲ੍ਹ ਕੱਢਣੀ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਇੰਜਤ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਦਰ ਮਾਣ ਕਰਨਾ, ਅਦਬ ਕਰਨਾ ॥

ਇੰਜਤ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਣ ਵਧਾਉਣਾ, ਮਹਾਤਥਾ ਦੇਣਾ, ਵਡਿਆਈ ਦੇਣੀ ॥

ਇੰਜਤ ਬਟਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਣ ਪਾਉਣਾ ॥

ਇੰਜਤ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਣ ਰੱਖਣਾ, ਲਜਿਆ ਰੱਖਣੀ, ਅਖਬੋ ਬਰਾਉਣੀ ॥

ਇੱਜਤ ਲਾਹੁਣੀ

ਇੱਜਤ ਲਾਹੁਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਇੱਜਤ ਉਤਾਰਨੀ’
ਇੱਜਤ ਵਗਾੜਣੀ } ਵੇਖੋ ॥

ਇੱਜਤ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਮੰਨਿਆ ਪਰਮੰਨਿਆ, ਉੱਚੀ
ਪਦਵੀ ਜਾਂ ਮਹਾਤਬ ਵਾਲਾ ॥

ਬੇ ਇੱਜਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਜਤ ਨਹੀਂ ॥

ਬੇ ਇੱਜਤੀ, ਸ:—ਨਿਰਾਦਰੀ ॥

ਇੱਜੜ, ਪੁ:—‘ਅੱਧੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਜਾਜ਼ਤ, ਸ:—ਆਗਨਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ, ਛੁੱਟੀ ॥

ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਪੁ:—ਕਲਾ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ।
ਸੜਕਾਂ ਮਕਾਨਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਬਣਾਉਣ ਸੋਚਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਇੰਜੀਨੀਅਰੀ, ਸ:—ਕਲਾ ਬਨਾਉਣ ਦੀ
ਵਿਦਯਾ ॥

ਇਜੇਹਾ, ਪੜ:—ਇਸ ਜੇਹਾ, ਇਸ ਵਰਗਾ ॥

ਇਜੇਹਾ ਕੇਹਾ, ਵਿ:—ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ, ਬਹੁਤ ਚੌਢਾ
ਨਹੀਂ ॥

ਇੱਝ, ‘ਅੰਝ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇੱਟ, ਸ:—ਆਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖੱਕੀ ਚੌਈ ਮਿੱਟੀ
ਜਿਸਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸੌਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਅਕਸਰ
ਸਿਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ॥
(ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਚਿਣਾਈ ਨਾਲ ਕੰਧ ਆਦਿਕ
ਬਣਦੀ ਹੈ) । ਧਾਂਤ ਆਦਿਕ ਦੀ ਚੌੜ ਇੱਟ
ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ॥

ਇੱਟ ਮਿੱਟ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾ ਜਿਸ ਦੇ
ਖਾਲ ਨਾਲ ਦਸਤ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਝੌਲਾ
ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥
ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਬੂਟੀ ਵਿੱਚ ਦਿਆਂ ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚ
ਗੁਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ॥

ਇਣਕਾਰੀ

ਇੱਟ ਕੁੰ ਦਾ ਵੈਰ, ਪੁ:—ਬੜੀਭਾਰੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ,
ਅੱਤ ਵੈਰ ॥

ਇੱਟ ਖੜਕਾਉਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੇੜ ॥

ਇੱਟ ਖੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਉਸਾਰਨਾ ॥

ਇੱਟ ਖੜੋਕਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਕਰਦੇ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਇੱਟ ਚੁੱਕਦੇ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਚੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ
ਅਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ, ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਵੱਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਦਾ
ਢਹਿ ਪੈਣਾ, ਨਾਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਵਜਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਇੱਟ
ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾਉਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇੱਟ ਪੁੱਟਦੇ ਨੂੰ ਪੱਥਰ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਤਿਆਰ ਰੱਖਣਾ } ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਨੂੰ
ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ॥

ਇੱਟਾਂ ਪੱਥਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਟਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ॥

ਇੱਟੇ ਫੇੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੇੜ ॥

ਇੱਡਾ, ਵਿ:—ਐੱਡਾ, ਐੱਨਾ, ਇਸ ਜੇਡਾ ॥

ਇੱਡਾ ਕਿੱਡਾ, ਵਿ:—‘ਐੱਡਾ ਕੇਡਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਣਕਾਰ, ਪ:—ਨਾਂਹ, ਮੁਕਰੇਵਾਂ, ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ॥

ਇਣਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ, ਮੁਕਰ
ਜਾਣਾ, ਜਬਾਬ ਦੇਣਾ, ਨਾਂਹ ਕਰ ਦੇਣੀ,
ਤਿਆਗਣਾ ॥

ਇਣਕਾਰੀ, ਵਿ:—ਇਣਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇਣੀ ਚਿਣੀ

ਇਣੀ ਚਿਣੀ, ਸ:—ਅੱਲ ਪੱਲ, ਛੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ, ਚੀਜ਼ਾਂ, ਤੁੱਛ ਵਸਤਾਂ ॥

ਇੱਤ, ਪੜ:—ਇਹ, ਇਸ ॥

ਇਤਨਾ, ਪੜ: } ਇਸ ਜਿੰਨਾ, ਐਨਾ ॥
ਕਿ: ਵਿ: }

ਇਤਨਾ ਕੁ, ਪੜ:—ਐਨੇ ਦੇ ਲਗ ਭਗ ॥

ਇਤਨੇ ਵਿੱਚ, ਕਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ॥

ਇਤਜਾਮ, ਪੁ:—ਬੰਦੋਬਸਤ, ਪ੍ਰਬੰਧ, ਜੁਗਤ ॥

ਇਤਬਾਰ, ਪੁ:—‘ਅਤਬਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਤਬਾਰਣ, ਸ:—‘ਅਤਬਾਰਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਤਬਾਰੀ, ਵਿ:—‘ਅਤਬਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਤ੍ਰ ਬਿਤ੍ਰ, ਵਿ:—ਖਿੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਇਤਲ } ਕਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਪਾਸੇ, ਇੱਧਰ,
ਇਤ ਵੱਲ } ਐੱਧਰ, ॥

ਇਤਲਾਹ, ਸ:—ਖਬਰ, ਸੋਝੀ (ਕਰਨੀ, ਦੋਲੀ) ॥

ਇਤਵਾਰ, ਪੁ:—ਐਤਵਾਰ ॥

ਇਤਿਹਾਸ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਾਲ, ਤਵਾਰੀਖ ॥

ਇਤੀ, ਪੜ:—ਇੱਥੇ, ਇਸ ਨੇ ਹੀ ॥

ਅਵ:—ਥੋਸ, ਮੁੱਕ ਗਿਆ ॥

ਇੱਥੇ, ਕਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਥਾਂ ਤੋਂ, ਇਸ ਜਗਾ, ਐੱਥੇ ॥

ਇੱਥੋਂ, ਕਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਜਗਾ ਤੋਂ, ਐੱਥੋਂ ॥

ਇੰਦ } ਪੁ:—ਦੇਉਤਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ, ਮਹਾਂ
ਇੰਦਰ } ਵਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੇਉਤਾ ॥

ਕਰਮ ਇੰਦਰੀ

ਸ:—ਥੋਂ ਭੋਲ ਨੀਅਤ, ਇੱਕ ਬੱਕਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਪਰ ਦੁੱਧ ਵਾਂਗੀ ਹੈ ॥

ਇੰਦਾਸਣ } ਪੁ:—ਇੰਦਰ ਦਾ ਸਿੰਹਾਸਣ ਜਾਂ
ਇੰਦਰਾਸਣ } ਰਾਜ ਗੱਦੀ ॥

ਇੰਦਰ ਸਭਾ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਇੰਦਰ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ॥

ਇੰਦਰ ਗਾਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵੇਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਭੁਨਾ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਇੰਦਰ ਜਾਲ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਛਲ, ਚਰੋਬ ॥

ਇੰਦਰ ਜੋ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਜੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਨਾ ਮਹੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਥੀ ਜੋ ਮਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰੋਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਇੰਦਰ ਪਣਖ, ਪੁ:—ਮਹਾਂ ਵੱਸਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਜੋ ਅਸਮਾਨ ਉੱਤੇ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਖਿੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪੀਂਘ ॥

ਇੰਦਰ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਇੰਦਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਸੁਰਗ ॥

ਇੰਦਰਾਇਣ, ਸ:—‘ਦੁੱਮੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇੰਦਰਾਣੀ, ਸ:—ਇੰਦਰ ਰਾਜੇ ਦੀ ਰਾਣੀ ॥

ਇੰਦਰਾ ਪੁਰੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਇੰਦਰ ਦੀ ਨਗਰੀ, ਸੁਰਗ, ਇੰਦਰ ਲੋਕ ॥

ਇੰਦਰੀ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਗ, ਲਿੰਗ, ਪੁਰਖ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਗੁੱਝਾ ਅੰਗ ॥

ਪੁ:—ਇੰਦਰ ਲੋਕ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਮ ਇੰਦਰੀ, ਸ:—ਉਹ ਪੰਜ ਅੰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੱਥ, ਪੈਰ ਆਦਿਕ ॥

ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀ

ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀ, ਸ:—ਉਹ ਪੰਜ ਅੰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੂਪ ਜਾਣ ਸਕੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ ਅੱਖ, ਕੰਨ, ਠੱਕ ਆਦਿਕ ॥

ਇੰਦਰੀ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਮ ਰੂਪ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕਣਾ, ਵਿਸ਼ੇ ਬੰਗ ਦੀ ਰਾਹ ਕਰਕੇ ਥੇ ਵਸ ਹੋਣਾ ॥

ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਤੀ ਸਤੀ ਰਹਿਣਾ, ਮਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ॥

ਇੰਦ੍ਰੀ—‘ਐਂਦ੍ਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇੰਦ੍ਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਇੰਡਲ, ਇਸ ਪਾਸੇ, ਇਤ-ਵਲ, ਐਂਪਰ ॥

ਇਨਸਾਣ, ਪੁ:—ਆਦਮੀ, ਮਨੁਖ, ਨਰ। ਇਹ-ਸਾਣ ॥

ਇਨਸਾਣ ਗਤ }
ਇਨਸਾਣ ਗਤੀ } ਸ:—ਮਨੁਖਪੁਣਾ, ਭਲ-
ਇਨਸਾਣ ਪੁਣ } ਮਲਸਉ, ਦਾਰਦ ਵੈਦੀ ॥
ਇਨਸਾਣੀਯਤ }

ਇਨਸਾਫ, ਪੁ:—ਨਿਆਉ, ਥਰੇ ਥੋਰੇ ਦੀ ਪਰਖ, ਸਚਿਆਈ ॥

ਇਨਸਾਫ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਆਉ ਕਰਨਾ, ਥਰੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ, ਹੱਕ ਦਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣਾ, ਮੁਕਦਮਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਏ ਇਨਸਾਫੀ, ਸ:—ਅਨਿਆਉ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਧੱਖ ਪੁਰਨਾ ॥ ਭਰਵਦਾਰੀ। ਹਕ ਮਾਰਨਾ ॥

ਇੰਨ੍ਹਣ, ਪੁ:—ਈਂਧਣ, ਬਾਲਣ ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ, ਪੜ:—‘ਇਹ’ ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਇਹਨਾਂ, ਇਹਨੀਂ, ਇਨ੍ਹੀਂ ॥

ਇਮਤਿਹਾਨ

ਇਨ੍ਹੀਂ, ਪੜ:—ਇਨ੍ਹਾਂ, ਇਹਨਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਨੇਂ ਹੀ ॥

ਇੰਨਾ, ਪੜ:—‘ਇਤਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਨਾਮ, ਪੁ:—ਬਖਸ਼ੀਸ਼, ਰੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਲ, ਸੁਗਤ, ਦਾਤ ॥

ਇਨਾਮ ਕਿਨਾਮ, ਪੁ:—ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਜਾਂ ਮਰਾਤਬਾ ਜੋ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ਦੇਵੇ ॥

ਇਨਾਮ ਬੋਰ, ਪੁ:, ਸ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਮਿਲੇ ॥

ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਕਰਨਾ, ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ॥ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸੁਝ ਹੋਕੇ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋਣਾ ॥

ਇਨਾਮ ਪਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਰੰਗਾਕੰਮ ਕਰਕੇ
ਇਨਾਮ ਲੈਣਾ } ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼,
ਪਨ ਜਾਂ ਮਰਾਤਬਾ ਹੱਥ
ਆਉਣਾ ॥

ਇਨਾਮੀ, ਪੁ:—ਇਨਾਮ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥
ਵਿ:—ਜੋ ਰੀਝ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ॥

ਇੰਨ੍ਹੀ, ਪੁ:—ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ ਵਲ ਕੋ ਜੋ ਭਾਰ ਚੁਕਣ ਬੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਜ਼੍ਹਰ, ਸਿਰ ਉੱਪਰ ਰੱਖ ਲਾਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਰ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਇੰਬਲੀ, ਸ:—‘ਇਮਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਇਬਾਰਤ, ਸ:—ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਗੱਲ, ਬਿਆਣ, ਲੇਖ, ਮਜ਼੍ਹੂਨ ॥

ਇਮਤਿਹਾਨ } ਪੁ:—ਪਰੀਖਿਆ, ਜਾਣ, ਪਰਖ,
ਇਮਤਿਹਾਮ } ਪਰਤਾਫ਼ਾ, ਪਿਛਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ
ਸੁਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣਾ

ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਪਰਖ ਕਰਾਉਣੀ। ਲਿਆਕਤ ਦੱਸਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇਣੇ ॥

ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜਾਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਇਮ-
ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਣਾ } ਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਉਤ-
ਰਨਾ ॥

ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜਮਾਉਣਾ, ਪਰ-
ਖਣਾ, ਪਰਤਾਉਣਾ ॥

ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਫੇਲ ਹੋਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਨਾਂ
ਉਤਰਨਾ, ਰਹ ਜਾਣਾ ॥

ਇਮਰਤੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ਜੋ
ਜਲਥੀ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਇਮਲੀ, ਸ:—ਬਿੱਕ ਚੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਫਲੀ
ਜਿਸ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੱਟਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ
ਹੈ ਜੋ ਤਾਪ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ ॥

ਇਮਾਣ, ਪੁ:—ਨਿਹਚਾ, ਬਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਰਧਾ,
ਧਰਮ, ਮਤ, ਜਕੀਨ, ਭਰੋਸਾ, ਦਿਲ ਦੀ ਸਹਾਈ,
ਸਹਿਆਈ ॥

ਬੇਈਮਾਣ, ਵਿ:—ਖਾਣਾ, ਬੂਠਾ, ਧੌਰੀ, ਅਧਰਮੀ
(ਚਿੱਟੀ ਕਬਰ ' ਮੁਰਦਾ ਬੇਈਮਾਣ) ॥

ਬੇ ਈਮਾਣੀ, ਸ:—ਧਰੋਹ, ਕਪਟ, ਅਧਰਮ ॥

ਇਮਾਣ ਹਾਰਨਾ (ਹਾਰ ਦੇਣਾ) } ਕ੍ਰਿ:—ਧਰੋਹ
ਇਮਾਣ ਗੁਆਉਣਾ, } ਕਰਨਾ, ਪਾਪ
ਕੁਮਾਉਣਾ,
ਖੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਧਰਮ ਹਾਰਨਾ ॥

ਇਮਾਣ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਖਰਾ, ਸੱਚਾ, ਧਰਮੀ, ਸਾਲ
ਸਧ, ਧਰਮ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਇਮਾਣ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਹਿਆਈ, ਧਰਮ, ਨੇਕੀ,
ਨਿਮਕ ਹਲਾਲੀ ॥

ਇਲਕਣੀ

ਇਮਾਣ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੱਚ ਸੱਚ, ਧਰਮ
ਨਾਲ, ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ॥

ਇਮਾਣ ਲਿਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਕੀਨ ਕਰਨਾ,
ਇਮਾਣ ਲੈ ਆਉਣਾ } ਸਰਧਾ ਰੱਖਣੀ, ਮੰਨ
ਲੈਣਾ, ਨਵੇਂ ਮਤ ਵਿੱਚ
ਰਲ ਜਾਣਾ, ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ, ਵਸਾਹ ਕਰਨਾ ॥

ਇਮਾਣ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ,
ਪਾਪ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਇਮਾਣ ਵੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਇਮਾਣ ਗੁਆਉਣਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਇਮਾਮ, ਪੁ:—'ਅਮਾਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਮਾਰਤ, ਸ:—'ਅਮਾਰਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਰਦ ਗਿਰਦ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਧਰ ਉੱਪਰ,
ਇਰਦੇ ਗਿਰਦੇ } ਸਭ ਪਾਸੋਂ, ਦੁਵੇਰ ॥

ਇਰੈਫ, ਪੁ:—ਹਰਿੰਦ ਦਾ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ
ਫਲ, ਇਸ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਦਾ ਤੇਲ ਜੁਲਾਥ ਦੇਣ
ਦੀ ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਇਰਾਦਾ, ਪੁ:—ਸਲਾਹ, ਮਰਜੀ, ਇਛਿਆ ॥

ਇੱਲ, ਸ:—ਚੀਲ, ਬਾਜ ਵਰਗਾ ਪੰਛੀ ॥

ਇਲਹਾਮ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ
ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ। ਦੋਵ ਬਾਣੀ,
ਅਕਾਸ਼ ਬਾਣੀ ॥

ਇਲਗਣ }
ਇਲਗਣੀ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਈਗਣ ਵਾਲਾ ਈਗਣਾ,
ਇਲਕਣ } ਕਿੱਲੀ ॥
ਇਲਕਣੀ

ਇੱਲਤ

ਇੱਲਤ, ਸ:—ਰੋਗ, ਏਸ, ਕਸੂਰ, ਬਦੀ, ਐਥ, ਭੇੜੀ ਵਾਦੀ, ਉਜ, ਦੁੜ, ਜੈਲ, ਗੀਦ, ਬਦਨਾਮੀ ॥

ਏੱਲਤ ਲਗਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਸ ਲਾਉਣੀ, ਬਦ-ਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਇੱਲਤ ਲਗਾ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇੜੀ ਵਾਦੀ ਪਾ ਲੈਣੀ ॥

ਇੱਲਤ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਥ ਲਾ ਏਣਾ, ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕਲੰਕ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਇੱਲਤਣ, ਸ: }
ਇੱਲਤ ਖੋਰਾ, ਖ: } ਕੁਚਲਣੀ ਕਰਕੇ ਬਦਨਾਮ,
ਇੱਲਤ ਹਾਰਾ, ਪੁ: } ਐਥੀ, ਕਲਕੀ ॥
ਇੱਲਤੀ, ਪੁ: }

ਇੱਲਮ, ਪੁ:—ਵਿਦਨਾ, ਗਿਆਨ ਜਾਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਫਲ ॥

ਇੱਲਮ ਦਾਰ } ਵਿ:—ਵਿਦਨਾ ਵਾਨ, ਪਾ, ਆ
ਇੱਲਮ ਵਾਲਾ } ਹੋਇਆ ॥

ਇੱਲੜ, ਪੁ:—ਚੋਲ੍ਹ ਦਾ ਨਰ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬਾਸ, ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਇੱਲਾਇਚੀ, ਸ:—'ਇਲਾਚੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਲਾਕਾ, ਪੁ:—'ਅਲਾਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਲਾਚੀ, ਸ:—ਲਾਚੀ, ਅਧਰਕ ਦੀ ਜਾਤ ਦੇ ਕਈ ਬੁਟਿਆਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਬੀਆਂ ਵਾਲਾ ਫਲ ਜੋ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ ਬੀ ਦਾਲ ਭਾਜੀ ਦੇ ਮਸਾਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਈਸਰ ਅਰਾਪਨਾ

ਇਲਾਚੀ ਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਖੰਡ ਵਿਚ ਪਾਈ ਹੋਈ ਇਲਾਚੀ, ਇੱਕ ਹਲਕੀ ਤਰਾਂ ਦੀ ਇਲਾਚੀ ਦੇ ਬੀ ॥

ਛੱਟੀ ਇਲਾਚੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਹੱਛੀ ਜਾਤ ਦੀ ਇਲਾਚੀ। ਬੁਜੀ ਲਾਚੀ ॥

ਵੱਡੀ ਇਲਾਚੀ, ਸ:—ਵੱਡੀ ਹਲਕੀ ਤਰਾਂ ਦੀ ਇਲਾਚੀ ॥

ਇਲਾਜ, ਪੁ:—'ਅਲਾਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਇਵਜ, ਪੁ:—ਬਦਲਾ, ਬਾਉ, ਜਗਾ ॥

ਇਵਜੀ, ਪੁ: ਪਾ ਸ:—ਇੱਕ ਦੀ ਬੀ ਦੁਆ ਸਲਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਇਵੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਤਰਾਂ, ਐਉਂ, ਇਕੁਚ ॥

ਇਜਾ, ਸ:—ਸਿਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨਾੜੀ ॥

ਈਸਟਰ, ਪੁ:—ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਇਕ ਤਿਹਾਰ ॥

ਈਸ ਪੀਦ } ਪੁ:—ਹਰਮਲ ਜਿਸ ਦੀ ਧੁਣੀ ਦੇ ਕੇ
ਈਸ ਪੀਦ } ਝੁੜ ਪ੍ਰੇਤ ਦੁਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਈਸਬ ਗੋਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਬੀ ਜੋ ਦੁਆਈ ਵਾਕਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰੋੜਾਂ ਅਰ ਤਾਪ ਵਿੱਚ ਗੁਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਈਸਬ ਗੋਲ ਕੁਝ ਨਾਂ ਵੋਲ, ਗੱਲ ਫੁਪੀ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿਓ ॥

ਈਸਰ } ਪ:—ਭਗਵਾਨ, ਨਾਰੈਣ, ਹੋਬ, ਖੁਦਾ
ਈਸਰ } ਮਾਲਕ, ਸਾਈ, ਪੈਦ, ਰਾਜਾ ॥ ਨਾਈ
ਈਸਰ } ਆਦਿਕ ਲਾਗੀ ਆਪਣੇ ਜਜਮਾਨਾਂ ਨੂੰ 'ਈਸਰ' ਕਹਿਕੇ ਬੀ ਦੁਲਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਰਥਾਤ 'ਹੋ ਮਾਲਕੇ ਯਾ ਮੁਮੀਓ' ॥

ਈਸਰ ਅਰਾਪਨਾ, ਸ:—ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪੁਜਾ, ਖੁਦਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ॥

ਈਸਰਤਾ

ਈਸਰਤਾ } ਸ:—ਈਸਰ ਦੀ ਖਾਕਤੀ, ਰੱਬ
ਈਸਰਤਾਈ } ਦੀ ਕੁਦਰਤ, ਖੁਦਾ ਦੀ ਮੁਦਾਈ ॥

ਈਸਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਹਾਤਮਾ ਜਿਸ ਤੋਂ
ਈਸਾ ਮਸੀਹ } ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਤੁਰਿਆ
ਹੈ ॥

ਈਸਾਈ, ਪੁ:—ਈਸਾ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਰਾਨੀ ॥

ਈਸਾਣ ਕੋਣ, ਸ:—ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਪੂਰਬ ਦੇ
ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਈਹੋ ਜਿਹਾ, ਵਿ:—ਅਜੇਹਾ, ਐਸਾ, ਇਸ ਵਰਗਾ,
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ॥

ਈਤਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਤਰ, ਐਉਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਈਖ, ਪੁ:—ਗੰਨਾ ॥

ਈਚ ਨੀਚ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ, ਸਥ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ॥

ਈਚੀ ਮੀਚੀ, ਸ: ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿੱਦ (ਸਵੇਰ ਦੇ
ਵੇਲੇ ਮਾਂਵਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਪੁੱਤਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ
ਧੋਂਦੀਆਂ ਧੋਂਦੀਆਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀਆਂ
ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:—‘ਈਚੀ ਮੀਚੀ ਕੋਕੇ ਖਾਏ,
ਘੋਉਂ ਦੀ ਦੁਰੀ ਕਾਕਾ ਖਾਏ’ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਬਾਲ ਸੁਸ਼ੀ ਸੁਸ਼ੀ, ਅੱਖਾਂ ਪੁਆ ਲਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਲੱਗਾ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥)

ਈਣ, ਸ:—ਕਨੂਨ, ਚੰਦਾ, ਠੇਮ, ਬਿਧਾ ॥

ਈਣ ਮਨਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ॥

ਈਦ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਹਬੀ ਤਿਹਾਰ,
ਕੋਈ ਤਿਹਾਰ, ਪੁਰਬ, ਸੁਸ਼ੀ, ਐਸਾ ॥

ਈਦ ਕੁਰਬਾਨੀ, ਸ:—ਈਦ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜੋ ਕੁਰ-
ਬਾਨੀ ਜਾਂ ਬਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਏਕ

ਈਦ ਗਾਹ, ਸ:—ਇੱਕ ਜਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਈਦ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ॥

ਈਦ ਦਾ ਚੰਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ
ਦਿੱਸਣਾ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਆਉਣਾ ॥

ਈਦ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ, ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼
ਦਾ ਮਿਲਣਾ ॥

ਈਦੀ, ਸ:—ਈਦ ਆਦਿਕ ਤਿਹਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜੋ
ਸਗਾਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਬੈਂਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਈਦ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ। ਉਹ ਕਾਗਜ਼ ਜਿਸ ਪੁਰ ਉਹ ਬੈਂਤ ਲਿਖੇ
ਹੋਏ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਤਾਂ ਦੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਦੱਫ਼ਟਾ
ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸ਼ਹਿਰਦ ਆਪਣੇ ਉਸਤਾਦਾਂ
ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ॥

ਈਧਣ, ਸ:—ਬਾਲਣ, ਲਕੜੀਆਂ ॥

ਈਮਾਣ, ਪੁ:—‘ਇਮਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਈਰਖਾ, ਸ:—ਵੇਰ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ
ਸੜਨਾ ॥

ਈਰਣ, ਪੁ:—ਵਲੰਤੀ ਵੇਗ ਦਾ ਕੰਠ ਦਾ ਬਾਲਾ ॥

ਈਵੇਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਉਂ ਹੀ ॥

ਏ, ਪੜ:—ਇਹ, ਅਵ:—ਹੋ, ਓਇ, ਅਜਿਹਾ ॥

ਏਈ, ਪੜ:—ਏਹੀ, ਏਹੋ ॥

ਏਹ, ਪੜ:—‘ਇਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਏਹਾ } ਪੜ:—ਏਹ ਹੀ, ਹੋਰ ਕੋਈ
ਏਹੀ, ਏਹੀਓ } ਨਾ, ਨਿਰਾ ਇਹ ॥
ਏਹੋ }

ਏਕ, ਵਿ:—‘ਇੱਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਏਕੰਕਾਰ

ਏਕੰਕਾਰ, 'ਏਕਮ ਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਏਕਟ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਥੱਧਾ ਹੋਯਾ ਕਰਨਾ ॥

ਏਕਲਬੀਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਠ ਅਤੇ
ਥੱਕਰੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਏਕਮ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਹਿਲਾ
ਦਿਨ ॥

ਏਕਮਕਾਰ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਗੁਪਤ ਨਾਉਂ,
ਓਕਾਰ, (ਅਰਦਾਸ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪੈਰਲੇ
ਇਸ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥)

ਏਕੜ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਪ, ੪੮੪੦ ਮੁਹੱਬਾ
ਗਜ ॥

ਏੱਕਾ, ਪੁ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਅਕਵਾਕ ॥

ਏਕਾਗਰ, ਵਿ:—ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਗਨ ॥

ਏਕਾਗਰ ਚਿੰਤ, ਪੁ:—ਜਿਸਦਾ ਮਨ ਇੱਕ ਪਾਸੇ
ਲੱਗਾ ਹੈ ॥

ਏਕਾਂਤ, ਵਿ: ਪੁ:—ਸਥ ਤੋਂ ਨਿਆਰਾ, ਅਲਗ, ਕੋਲਾ,
ਵੇਹਲਾ, ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ। ਨਵੇਕਲੀ ਥਾਂ। ਨਵੇ-
ਕਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਤਿਆਗ
(ਏਕਾਂਤ ਹੋ ਬੈਠਣਾ, ਰਹਿਣਾ) ॥

ਏਕਾਤਸੀ } ਸ:—'ਅਕਾਤਸੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਏਕਾਦਸੀ }

ਏਚ ਪੇਚ, ਪੁ:—ਫਲ-ਵਲ, ਉਲਝਾਉ, ਮੁਸ਼ਕਲ ॥

ਏਜੰਸੀ, ਸ:—ਆਫ਼ਤ, ਦਲਾਲੀ, ਗੁਮਾਸਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ,

ਏਜੇਟ, ਪੁ:—ਗੁਮਾਸਤਾ, ਦਲਾਲ, ਆਫ਼ਤੀਆ,
ਵਕੀਲ ਦਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ॥

ਏਡ, ਸ:—ਅੱਡੀ ॥

ਏਡ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਡੀ ਲਾਕੇ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਜੋਰ
ਨਾਲ ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਲੌਰ

ਏਂਡਰੀ, ਸ:—ਇਨ੍ਹੇ, ਉਨ੍ਹੇ ॥

ਏਂਡਾ, ਵਿ:—'ਐਂਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਏਤਨਾ, ਏਤੰਤਾ, 'ਐਤਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਏਥੋ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਥੇ, ਇਸਥਾਂ ਉੱਥੇ ॥

ਏਦੂੰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਐਦੂੰ' ਵੇਖੋ ॥
ਏਦੂੰ }

ਏਧਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਧਰ, ਇਸ ਪਾਸੇ, ਐਧਰ ॥

ਏਨਾ, ਵਿ:—ਐਨਾ, ਐਤਨਾ, ਇਸ ਜਿੰਨਾ ॥

ਏਰਨਾ ਗੋਹਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਗੋਹਾ
ਜੋ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਕ ਜਾਏ (ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ
ਪੱਥ ਕੇ ਨਾ ਸੁਕਾਈਆਂ ਜਾਣ) ॥

ਏਲਚੀ, ਪੁ:—ਸੁਨਹਰਾ ਦੇਰੇ ਘੱਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਰਾਜੇ
ਦਾ ਦੁਤਰ ॥

ਏਲਨ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਰੁੱਖ ਜੋ ਪੰਜਾਬ
ਏਲਲ } ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, (ਉਸਦੇ
ਥੀ ਅਤੇ ਹਰੇ ਪੱਤ੍ਰ ਖਾਲ ਨਾਲ ਜੰਗਰ ਮਰ ਜਾਏ
ਹਨ। ਲਕੜੀ ਠਰਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਲਣ
ਅਰ ਵੇਲੇ ਬਨਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ॥)

ਏਲਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੇ ਪਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ
ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਕਾਲ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋਕ ਥੀ
ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ
ਵਿੱਚ ਥੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ
ਫੇੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਥੀ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਏਲੂਆ, ਪੁ:—ਮੁਸ਼ੱਬਰ, ਕਾਲਾ ਸੁਹਾਗਾ ॥

ਏਲੋਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੌਜੀ ਜੋ ਗਰੀਬ
ਗੁਰਬਾ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਏਲੌਰ, ਪੁ:—'ਏਲਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਸ

ਸ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਚੌਥਾ ਅੱਖਰ, ਸੱਸਾ ॥

ਸਉਤ

ਸਉਲ

ਸਉਲਾ

ਸਉੜ

ਸਉੜਾ

ਸਉਤ, ਸਉਲ, ਸਉਲਾ, ਸਉੜ, ਸਉੜਾ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਸਈਆਂ, ਸ:—ਸਹੇਲੀਆਂ, ਸਖੀਆਂ, ਦੁਰੈਣਾਂ ॥

ਸਈਯਦ, ਪੁ:—ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੁਆਈ ਅਲੀ ਦੀ ਉਲਾਦੀ ॥

ਸਸ, ਪੁ:—ਚੰਨ, ਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥

ਸੱਸ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦੀ ਮਾਂ ॥

ਸਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਐਥਾ ਲੈਣਾ, ਹਟਕੇਰੇ ਭਰਨਾ ॥

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਸ:—ਸੁੱਧ ਭਾਖਾ, ਦੇਵ ਥਾਣੀ, ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਉਹ ਬੋਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਵ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕ ਰੀਝ ਹਨ ॥

ਸਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ, ਸਹਾਰਨਾ, ਸਹਿਣਾ ॥

ਸਸਤ, ਪੁ:—ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਬੋਝਾ ਹੋਣਾ, ਸੁਖਾਲ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਬਹਿਰਾ ਸੁਕਾਲ ॥

ਸਸਤ ਮੁੱਲਾ, ਵਿ:—ਸਸਤਾ, ਬੋਝ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ॥

ਸਸਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਹਥਿਆਰ ॥

ਸਸਤ੍ਰਪਾਰੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਸਸਤ੍ਰ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ॥

ਸਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਹਥਿਆਰ ਆਦਿਕ ਸਮਿਆਨ ॥

ਸੱਸੀ ਪੁੱਨ੍ਹੀ

ਸਸਤ੍ਰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਥਿਆਰ ਲਾਉਣਾ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਉਦਾਲੇ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣੇ ॥

ਸਸਤਾ, ਵਿ:—ਸਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਬੋਝਾ ਹੈ ॥

ਸਸਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਣਾ, ਰੁਕਣਾ, ਠਹਿਰ ਜਾਣਾ, ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸਸਤਾਈ, ਸ:—ਅਟਕਾਉ ॥

ਸਸਤਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸਸਤਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਸਦਰ, ਵਿ:—ਹਵਾਲਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ॥

ਸਸਦਿਲ, ਵਿ:—ਉਦਾਸ, ਜਿਸਨੂੰ ਰਾਮ ਡਿਕਰ ਹੋਵੇ ॥

ਸਸਾ, ਪੁ:—ਸਹਾ, ਸਹਿਆ ॥

ਸੱਸਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਚੌਥਾ ਅੱਖਰ ‘ਸ’ ਲੇਲਾ ॥

ਸੰਸਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੱਕ, ਸੰਦਹ, ਭਰਮ, ਵਿਸਵਾਸ, ਝਿਜਕ, ਚਿੰਤਾ, ਘਬਰਾਹਟ, ਭਰ ॥

ਸੰਸਾਰ, ਪੁ:—ਜਹਾਨ, ਜੰਗ, ਦੁਨੀਆ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮਗਰ ਮੱਛ ਵਰਗਾ ਜਨੌਰ ॥

ਸੰਸਾਰਕ, ਵਿ:—ਸੰਸਾਰ ਦਾ ॥

ਸੰਸਾਰੀ, ਵਿ:—ਦੁਨੀਆ ਦਾਰ, ਗਿਰਿਸਤੀ, ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੱਸੀ, ਸ:—ਲੇਲੀ, ਬਲੈਰਸਤਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਘੀ ਤੀਵੀ ਜੋ ਪੁੱਨ੍ਹੀ ਉੱਤੇ ਆਸਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ॥

ਸੱਸੀ ਪੁੱਨ੍ਹੀ, ਪੁ: ਸ:—ਇੱਕ ਪੱਥੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਸੀ ਅਤੇ ਪੁੱਨ੍ਹੀ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਹਾਲ ਬੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ॥

ਸਸੀਅਰ

ਸਸੀਅਰ, ਪੁ:—ਸਸ, ਚੰਨ, ਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥

ਸਸੁਰ, ਪੁ:—ਸਹੁਰਾ, ਬਹੁਦੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦਾ ਪੇਉ ॥

ਸੱਸੂ, ਸ:—'ਸਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹ, ਸ:—ਗਊ ਮੋਹ ਦੀ ਸ਼ੈਲੇ ਲਈ ਚਾਹ
'ਸਹਣਾ' ਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਅਨੁਗਨਾ ਪਦ, (ਇੱਕ
ਬਚਨ, ਮੱਧਮ ਪੁਰਖ ॥)

ਸਹੇਸ } ਵਿ:—ਹਜ਼ਾਰ ਦਸ ਸੌ ॥
ਸਹੇਸਰ }

ਸਹੇਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਵੱਡਾ
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ॥

ਸਹਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖੇ ਨੂੰ ਸਹਿਕਣ ਦੇਣਾ ॥

ਸਹਰੂਤ, ਪੁ:—ਸਰੂਤ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬਿਰਛ ਜਿਸ
ਦਾ ਵਲ ਬੜਾ ਸੁਆਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਕੜੀ
ਬੀ ਪੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਹਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਜੋ ਮਿੱਠਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਮਾਖਿਓ, ਕਈ
ਬਹੁਤ ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਸਹਦ ਲਾੜੇ ਚੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ
ਚੀਜ਼ ਕੋਲ ਹੋਣੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਾਂ ਆ ਸੱਕੇ ॥

ਸਹਰ, ਪੁ:—ਨਗਰ, ਪੁਰੀ, ਵੱਡਾ ਕਸਬਾ ॥

ਸਹਰ ਪਨਾਹ, ਸ:—ਸ਼ਹਰ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਦੀ
ਕੰਧ ॥

ਸਹਰਣ, ਸ:—ਸ਼ਹਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ
ਤੀਰੀ ॥

ਸਹਰੀ } ਪੁ:—ਸ਼ਹਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਸਹਰੀਆ } ਮਰਦ ॥

ਸਹਾਰਨਾ

ਸਹਲ, ਵਿ:—ਸੌਖਾ, ਸੁਖਾਲਾ ॥

ਸਹਾ, ਪੁ:—ਸਹਿਆ, ਲੰਮੇ ਲੰਮੇ ਕੰਨੀ ਵਾਲਾ ਨਿੱਕਾ
ਜੇਹਾ ਇੱਕ ਜਨੌਰ, ਬਿੱਕ ਪੰਛੀ ॥

ਸਹਾਉ, ਪੁ:—ਸਹਾਰਾ, ਸਹਿਣ ਦੀ ਸਮਰਥ ॥

ਸਹਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਸਹਿਆ ਜਾ ਸੱਕੇ, ਸਹਾਰਣ
ਜੇਹਾ ॥

ਸਹਾਇ } ਪੁ:—ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਰਾਖਾ,
ਸਹਾਇਕ } ਹਮਤੀ ॥

ਸਹਾਇਤਾ, ਸ:—ਮੱਦਤ, ਹਮੈਤ, ਰੱਖੀ ਰੱਖਿਆ ॥

ਸਹਾਇਤੀ } ਪੁ:—'ਸਹਾਇ' ਵੇਖੋ ॥
ਸਹਾਈ }

ਸਹਾਨਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਰਾਗ ਹੱਛੇ ਵੰਗ ਦਾ ॥
ਵਿਆਹ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ॥

ਸਹਾਨੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ ਬਚਨ) ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਗੀਤ (ਸਹਾਨੇ
ਗਾਉਣੇ)

ਸਹਾਦਤ, ਸ:—ਉਗਾਹੀ, ਪਰਮਾਣ, ਸਾਖੀ,
ਸਾਹਦੀ, ਸਹੀਦੀ ॥

ਸਹਾਬ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਦੂਤ ॥

ਸਹਾਯਕ, 'ਸਹਾਇਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹਾਰਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸ਼ਹਰ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਸਹਾਰਣ
ਪੁਰ। 'ਸਹਾਰਣਾ' ਧਾਤੁ ਦੀ ਅਨੁਗਨਾ ॥

ਸਹਾਰਣ ਪੁਰੀ, ਪੁ:—'ਸਹਾਰਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਿਣਾ, ਖਲਣਾ, ਸਹਾਰਾ
ਦੇਣਾ, ਬੰਮਣਾ ॥

ਸਹਾਰਨੀ

ਸਹਾਰਨੀ, ਪੁ:—ਸਹਾਰਨ ਪੁਰ ਦਾ (ਅੰਬ ਆਦਿਕ),
ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਗੰਨਾ ॥

ਸਹਾਰਨੀ ਪੌਨਾ, ਪੁ:—ਸਹਾਰਨੀ ਗੰਨਾ ॥

ਸਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਆਸਰਾ, ਭਰੋਸਾ, ਅਟਕਾਉ, ਢਾਸਣਾ,
ਸਥਰ, ਸਹਾਇਤਾ, ਮਦਤ ॥

ਸਹਿ, ਸ:—ਉਕਸਾਉਣ, ਹੋਸਣਾ (ਸਹਿ ਵੇਣੀ,
ਕ੍ਰਿ:—ਉਕਸਾਉਣਾ) ॥

ਸਹਿਆ, ਪੁ:—'ਸਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹਿ ਸੁਭਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹਿਕ, ਸ:—ਇੱਛਿਆ, ਖਾਹਸ਼, ਲਾਲਸਾ,
ਸੇਵਾਂ ॥

ਸਹਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਆਖਾ ਲੈਣਾ, ਹੋਂਦਣਾ
ਤਰਸਣਾ ॥

ਸਹਿਜ, ਵਿ:—ਸੌਖਾ, ਸੁਖਾਲਾ ॥

ਸ:—ਸੁਭਾਉਕ ਅਵਸਥਾ, ਮਜਾਜ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੌਖੀ ਤਰਾਂ, ਸੁਖਾਲਾ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ॥

ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਉ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਿੱਧੀ ਤਰਾਂ ਜਿਸ
ਵਿਚ ਢੁਲ ਕਪਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਭੋਲੇ ਭਾਉ। ਆਪੇ
ਆਪ ॥

ਸਹਿਜ ਧਾਰੀ, ਪੁ:—ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ
ਪੁਰ ਕੇਸ ਨਾਂ ਹੋਣ ॥

ਸਹਿਜੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਸੌਖੀ ਭਰਾਂ,
ਸੁਖਾਲਾ, ਆਪੇ ਹੀ, ਆਪੇ ॥

ਸਹਿਣਹਾਰ, ਵਿ:—ਸਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਸਹਾਰਨ
ਜੋਗਾ ॥

ਸਹੀ

ਸਹਿਣਕ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਹੁੰਘੀ ਤੁਨਾਈ,
ਤਬਾਕੜੀ ॥

ਸਹਿਣਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੋਹੀ ਸਹਿਣਕ ॥

ਸਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਨਾ, ਝਲਣਾ ॥

ਸਹਿਤ, ਪੁ:—'ਸਹਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹਿਨ, ਪੁ:—ਵੋਹੜਾ, ਅੰਗਣ, ਅਖਾੜਾ ॥

ਸਹਿਮ, ਪੁ:—ਭਰ, ਭੈ, ਚਿੰਤਾ, ਡਿਕਰ ॥

ਸਹਿਮ ਮੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰ ਦੇ ਮਾਰੇ ਮੂੰਹ ਮੁੱਕ
ਜਾਣਾ ॥

ਸਹਿਮ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਿਮਣਾ ॥

ਸਹਿਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ, ਚਿੰਤਾ ਕਰਨੀ ॥

ਸਹਿ ਮਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਭੋਲਕੇ ਮਰਨਾ ॥

ਸਹਿਰ, ਪੁ:—'ਸਹਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹਿਰਣ, ਸ:—'ਸਹਰਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹਿਰੀ
ਸਹਿਰੀਆ
ਸਹਿਰੂਲਾ } ਪੁ:—'ਸਹਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹਿਲ, ਵਿ:—ਸੌਖਾ, ਸੁਖਾਲਾ ॥

ਸਹਿ ਲੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਿਣਾ, ਸਹਾਰਨਾ, ਝੱਲ ਜਾਣਾ ॥

ਸਹਿਵੇਂਯਾ } ਪੁ:—ਸਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ
ਸਹਿਵੇਂਯਾ } ਵਾਲਾ ॥

ਸਹੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ, ਦਸਮਤ, ਨਾਵਾਂ
ਸਾਖੀ, ਪਰਮਾਣ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ॥

ਵਿ:—ਠੀਕ, ਦਰੁਸਤ, ਸੱਚਾ, ਜਥਾਰਥ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸੱਚ ਮੁੱਚ, ਠੀਕ ਠੀਕ ॥

ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ

ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ, ਵਿ:—ਗਜੀ ਬਾਜੀ, ਨਵੀਂ ਨਰੋ-
ਇਆ। ਆਮੀਂ ਜਮੀਂ ॥

ਸਹੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਨਵੀਂ ਗਲ
ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ, ਪਰਮਾਣ ਕਰਨਾ, ਦਸਖਤ
ਕਰਨਾ ॥

ਸਹੀ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਸਤਖਤ ਕਰਨਾ ॥

ਸਹੀਸ, ਪੁ:—ਘਸਿਆਰਾ, ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲਾ
ਨੇਕਰ ॥

ਸਹੀਦ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸੀਸ ਦੇਣ ਵਾਲਾ,
ਹਠ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਕਾਫ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦਾ ਲੜਦਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਏ
ਜਾਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿੰਘ ਤੁਰਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦਾ
ਲੜਦਾ ਮਰ ਜਾਵੇ, ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਵੈਰੀ ਨਾਲ
ਸਾਮਨੇ ਹੋਕੇ ਲੜਦਾ ਲੜਦਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਏ ॥

ਸਹੀਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਪਿਛੇ ਸੀਸ ਦੇਣਾ,
ਜੁੱਧ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ, ਆਸ਼ਕ ਹੋਣਾ ॥

ਸਹੀਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਦੀ ਖਾਤਰ ਲੜਣ
ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣਾ, ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਢਾਹੀ
ਵਿਚ ਫਸਾ ਲੈਣਾ। ਮੋਹ ਲੈਣਾ ॥

ਸਹੀਦ ਰੀਜ, ਪੁ:—ਸਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਧਾਂ
ਦੀ ਥਾਉਂ ॥

ਸਹੀਦੀ, ਸ:—ਸਹੀਦ ਦੀ ਪਦਵੀ, ਸਹੀਦ ਹੋਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਸਹੀਦੀ ਦੇਗ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਗਾੜ੍ਹੀ ਘੋਟੀ ਹੋਈ
ਭੰਗ (ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੋਲਾ) ॥

ਸਹੀਦੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹੀਦ ਦੀ ਪਦਵੀ
ਲੈਣੀ, ਸਹੀਦ ਬਣਨਾ ॥

ਸਹੁ, ਪੁ:—ਲਾੜਾ, ਖੌਦ, ਆਸ਼ਕ, ਪਿਆਰਾ,
ਪ੍ਰੀਤਮ। (ਸਹੁ ਰਾਜੀ ਤੇ ਖੁਦਾ ਰਾਜੀ) ॥

ਸਹੇੜਣਾ

ਸਹੁ, ਸ:—ਸੁਹੀਦ, ਕਸਮ ॥

ਸਹੁਰਾ, ਪੁ:—ਵਹੁਰੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦਾ ਪੇਉ। (ਭੈੜੇ
ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵੀ 'ਸਹੁਰਾ' ਕਰਕੇ ਆਖ ਦੇਂਦੇ
ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਗਾਲੀ ਹੈ) ॥

ਸਹੁਰੀ, ਸ:—ਸੌਂਸ, ਭੈੜੀ ਤੀਮਤ ॥

ਸਹੁਰੀਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹੁਰੇ ਘਰ ॥

ਸਹੁਰੇ, ਪੁ:—ਸਹੁਰਿਆਂ ਦਾ ਘਰ, ਸਹੁਰੇ ਦਾ
ਪਰਵਾਰ ॥

ਸਹੁ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਸੁਦਾਗਰ, ਖਖਤਾਵਰ, ਸਰਾਫ਼,
ਰੁਪਏ ਬਿਆਜੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਿ:—ਇੱਜ਼ਤ ਵਾਲਾ, ਇਮਾਨ ਦਾਰ ॥

ਸਹੁ ਕਾਰਨੀ, ਸ:—'ਸਹੁਕਾਰ' ਦਾ ਇਸਤਰੀ
ਲਿੰਗ। ਧਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਸਹੁਕਾਰਾ, ਪੁ: } ਸਹੁਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਰੁਪਏ
ਸਹੁਕਾਰੀ, ਸ: } ਲੈਣ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ॥

ਸਹੁਕਾਰੀ, ਵਿ:—ਸਹੁਕਾਰ ਦਾ, ਸਹੁ ਕਾਰਾਂ ਦੇ
ਲਾਇਕ ॥

ਸਹੁਰ, ਪੁ:—ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ, ਅਕਲ, ਸਿਆਣਪ,
ਚਤਰਾਈ, ਖੁਲਕ ॥

ਬੇ ਸਹੁਰ, ਵਿ:—ਬੇ ਅਕਲ, ਮੂਰਖ ॥

ਸਹੇਲ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਮਿਥੁਤਾਈ, ਦੋਸਤੀ, ਯਗਨਾ ॥

ਸਹੇਲਾ, ਪੁ:—ਯਾਰ, ਮਿਤ੍ਰ, ਦੋਸਤ, ਸਾਥੀ, ਬੇਲੀ ॥

ਸਹੇਲੀ, ਮ:—ਸਖੀ, ਦੁਭੇਟ, ਮੰਗਲ, ਸਾਥਲ ॥

ਸਹੇੜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲ ਲੈਣਾ, ਖਰੀਦਣਾ,
ਸਹੇੜ ਲੈਣਾ } ਆਪਣੇ ਗਲ ਪਾਉਣਾ, ਲੈ ਲੈਣਾ,
ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲੈਣਾ, ਆਪਣੇ

ਉਪਰ ਵਰਤਣ ਦੇਣਾ (ਦੁਖ ਆਦਿਕ) ॥

ਸਹੇੜਦੇ

ਸਹੇੜਦੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ
ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ, ਸਹੁਰੇ ॥

ਸਹੇੜਾ, ਸ:—'ਸਹਾਇਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਹੇੜਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਸਹਿਆ, ਸਹੇ ਦਾ
ਬੱਚਾ ॥

ਸਹੇ ਮਹੇ, ਵਿ:—ਪਰਸਿਨ, ਅਨੰਦ ਵਿੱਚ ਮਗਨ ।
(ਸਹੇ ਮਹੇ ਹੋਣਾ) ॥

ਸੌਕ, ਪੁ:—ਛਿੱਲੜ, ਛੋੜਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿੱਕਰ
ਦੀ ਛਿਲ ਜੋ ਸ਼ਰਾਬ ਕੰਢਣ ਲਈ ਕੰਮ
ਆਉਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸੌਕ, ਪੁ: } ਮੰਸਾ, ਭਰਮ, ਸੰਦੇਹ, ਵਿਸਵਾਸ,
ਸ: } ਬਿਜਕ, ਚਿੰਤਾ, ਅਥਰਾਹ, ਰਹ ॥

ਸੌਕੁ, ਪੁ:—ਸਾਕ, ਸਰਬੰਸ ॥

ਸੌਕਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਰਬਤ ॥
ਸਰਕੇ ਜਾਂ ਨਿੱਥੂ ਦਾ ਰਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੰਡ
ਮਿਲਾਈ ਹੋਵੇ ॥

ਸੌਕਜਾ, ਪੁ:—ਦੋ ਢੱਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਲਗਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਲਦ
ਗਰ ਕਿਤਾਬ ਰੱਖਕੇ ਕੱਸਦੇ ਹਨ । ਬਦੀ, ਐਥ ।
ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਇੱਕ, ਚੌਖਟਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪ-
ਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਫਸਾ ਕੇ ਘੁੰਦੇ ਸਨ,
ਕਾਠ ॥

ਸੌਕਜਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਕੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ
ਕੱਸਣਾ, ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਬੱਲੇ ਭੁੜ ਰੱਖਕੇ ਅਤੇ
ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤੜਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਕੇ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਘੁੰਦਣਾ ॥

ਸੌਕਜਾ ਢਿੱਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਦਾ) ਅਹ-
ਕਾਰ ਭੱਜਣਾ, ਦਿਲ ਟੁੱਟਣਾ, ਉਦਾਸ ਜਾਂ
ਜਹਾ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਸਕਬੀਨਾਜ

ਸਕੀਜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਠ ਮਾਰਨਾ,
ਘੁੰਦਣਾ ਜਾਂ ਹੱਸਣਾ ॥

ਸਕਟ, ਪੁ:—ਦੁਖ, ਕਲੋਸ਼, ਸੰਤਾਪ, ਬਿਪਤਾ, ਪੀੜ,
ਐਥ ॥

ਸੱਕਣ, ਸ:—ਸੱਕੇ ਦੀ ਤੀਵੀਂ । ਮਾਸਕਣ ॥

ਸੱਕਣ, ਵਿ:—ਸੱਕ ਵਾਲੀ, ਭਰਮਣ ॥

ਸੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ) ਸਮਰਥ
ਰਖਣੀ, (ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ) ਜੋਰੀ ਹੋਣਾ ॥

ਸਕਤ, ਸ:—ਸਮਰਥ, ਬਲ, ਜੋਰ, ਤਾਕਤ,
ਸ਼ਕਤੀ ॥

ਵਿ:—ਸਖਤ, ਕਰੜਾ ॥

ਸਕਤਮਾਨ—'ਸਕਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਕੱਤ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਤੋਰਨ
ਵਾਲਾ ਅਧਕਾਰੀ ॥

ਸਕਤਾ, ਵਿ:—ਸਮਰਥ ਵਾਲਾ, ਜੋਰ, ਤਾਕਤ ॥

ਸਕਤਾਈ, ਸ:—ਸਖਤੀ, ਕਰੜਾਈ ॥

ਸਕਤੀ, ਸ:—ਸਮਰਥਾ, ਬਲ, ਤਾਕਤ, ਜੋਰ । ਪਰ-
ਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਮਾਯਾ । ਕੁਦਰਤ, ਦੁਰਗਾ, ਭਵਾਨੀ,
ਭਗਵਤੀ । ਦਵੀ (ਲਛਮੀ, ਸੁਰਸਤੀ, ਕਾਲੀ
ਕਾਲਕਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਸਕਤੀਮਾਨ, ਵਿ:—ਸਕਤੀ ਵਾਲਾ, ਸਮਰਥ, ਬਲੀ,
ਜੋਰਾਵਰ ॥

ਸਰਬ ਸਕਤੀ ਮਾਨ, ਵਿ:—ਜੋ ਚਾਹੇ ਸੋ ਕਰ
ਸੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਕਾਦਰ; ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਇੱਕ
ਨਾਉਂ ॥

ਸਕਬੀਨਾਜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਐਥਧ ਦਾ ਨਾਉਂ । ਇਹ
ਰਾਲ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਰੋਗ ਨੂੰ

ਸ਼ੱਕਰ

ਹੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਰੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀ ਹੁਣ ਕਰਦੀ ਹੈ॥

ਸ਼ੱਕਰ, ਸ:—ਖੰਡ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਸਾਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ॥

ਸ਼ੱਕਰ ਕੰਦ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਲੂ
ਸ਼ੱਕਰ ਕੰਦੀ } ਵਰਗੀ ਜੜ੍ਹ ਜੋ ਲੰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਮਿੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸ਼ੱਕਰ ਸ਼ੋਰਾ, ਪੁ: } ਚੰਗੇ ਚੌਸੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਯਾ
ਸ਼ੱਕਰ ਖੋਰੀ, ਸ: } ਵਾਲੀ ॥

ਸ਼ੱਕਰ ਤਰਈ, ਸ:—ਗਿੱਲੀ ਸ਼ੱਕਰ ॥

ਸ਼ੱਕਰ ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ, ਵੱਡੀ ਸ਼ਾਕੀ
ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਰੂਰ ਦਾ ਕੋਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ
ਦੇ ਪਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਣਾ ਅਤੇ ਜਖਮਾਂ ਉੱਪਰ
ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸ਼ੱਕਰ ਪਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਲਾਲ ਸ਼ੱਕਰ, ਸ:—ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਸ਼ੱਕਰ, ਸੀਰਾ
ਰਾਬ ॥

ਸ਼ੱਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬਣਾ, ਪੁੱਠਣਾ, ਸਮੇਟਣਾ,
ਰੋਕਣਾ, ਬੰਨ ਦੇਣਾ । ਜਗਾ ਤਗ ਕਰਨਾ,
ਹੁੰਡੀ ਸਕਾਰਨ ਦੇਣਾ ॥

ਸ਼ੱਕਰੀਤ } ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮਹਾਂਨਿ ਦੇ ਪਹਿਲਾ
ਸ਼ੱਕਰੀਦ } ਦਿਨ । ਉਸਦਿਨ ਸੁਰਜ ਇੱਕ ਰਾਸ
ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਦੂਜੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸ਼ੱਕਰਨਾ, ਪੁ:—ਘੋਰੁ ਖੰਡ ਵਾਲੇ ਰੋਲ । ਦਹੀਂ
ਰਾਉਲ ॥

ਸ਼ੱਕਲ, ਸ:—ਸੂਰਤ, ਬਣਾਉਣ, ਮੂਰਤ, ਰੂਪ ॥

ਸ਼ੱਕਲ ਦਾਰ } ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਸੁੰਦਰ ॥
ਸ਼ੱਕਲ ਵਾਲਾ }

ਸ਼ੱਕਾਰ ਕਰਨਾ

ਸ਼ੱਕਲਪ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪਰਮੇਸੁਰ ਜਾਂ ਦੇਉਤੇ ਦੇ
ਅਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਧਰਮ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਜੋ ਇੱਕ ਮਾਸ ਰੀਤ
ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮੰਨਤਾ, ਪਰੋਸਨ,
ਵਿਚਾਰ ॥

ਸ਼ੱਕਲਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ੱਕਲਪ ਕਰਨਾ, ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਪਰਮੇਸੁਰ ਜਾਂ ਦੇਉਤੇ ਦੇ ਅਰਪਣ ਕਰਨੀ ॥

ਸ਼ੱਕਲਾਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੌਣਾ ਉਨ ਦਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਸ਼ੱਕਲੋਪ, ਪੁ:—‘ਸ਼ੱਕਲਪ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸ਼ੱਕਲੋਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸ਼ੱਕਲਪਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸ਼ੱਕੜ, ਪੁ:—ਲੰਕੜੀ ਦਾ ਛਿੱਲੜ ਜਾਂ ਟੋਟਾ ॥

ਸ਼ੱਕਾ } ਪੁ:—ਨੌੜ ਦਾ ਜਾਂ ਅਸਲੀ ਸਾਕ,
ਸ਼ੱਕਾ } ਸਰਖੀਧੀ, ਖਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਸ਼ਕੀ ॥
ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਮਾ ਪਿਉ ਦਾ (ਸਕਾ, ਭਰਾ) ॥

ਸ਼ੱਕਾ, ਸ:—ਭਰ, ਸੰਸਾ, ਭਰਮ ॥

ਸ਼ੱਕਾਇਤ, ਸ:—ਫਾਰਆਦ ॥

ਸ਼ੱਕਾਉਤ, ਸ:—ਸਕਉ, ਸ਼ੱਕਾ ਦਾਰੀ ॥

ਸ਼ੱਕਮੂਨੀਯਾ, ਪੁ:—ਦੁਲਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਸ਼ੱਕਾਰ, ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰਾਂ ਜਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ
ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਨੌਰ, ਚੰਗੀ ਵਸਤੂ, ਲੱਟ
ਦਾ ਮਾਲ । ਫੰਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਹੋਯਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਸ਼ੱਕਾਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਮਾਰਿਆ
ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਫੰਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸਣਾ ॥

ਸ਼ੱਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਨੌਰਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਆਦਿਕੀ
ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਜਾ ਪੈਣਾ, ਜਾਲ

ਸ਼ਕਾਰ ਜਾਣਾ

ਵਿਚ ਵਸਾਉਣਾ, ਮੁਖਤ ਦਾ ਮਾਲ ਹੱਥ
ਅਉਣਾ ॥

ਸ਼ਕਾਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ
ਸ਼ਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਾ } ਧਾਹਰ ਜਾਣਾ ॥

ਸ਼ਕਾਰ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਾਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਜਨੌਰ ਨੂੰ
ਬੰਨ੍ਹ ਲਵਾਲੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ॥

ਸ਼ਕਾਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨਾ’ ਦੇਖ ॥

ਸ਼ਕਾਰਣ, ਸ:—ਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ,
ਬਿਭਚਾਰਣ। ਸਦਕਾਰ ॥

ਸ਼ਕਾਰਥ, ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਅਰਥ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸ਼ਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਝੀ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਪਾਉਣੀ ॥

ਸ਼ਕਾਰੀ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਰਦ,
ਬਿਭਚਾਰੀ ॥

ਸ਼ਕਾਵਾ, ਪੁ:—ਨਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ
ਭਾਂਡਾ, ਜਾਂ ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ
ਕੋਈ ਨੁਫੇ। ਸਿੱਕ। ਬੁੜ। ਸਕੇਵਾਂ ॥

ਸਕਿੰਟ, ਪੁ:—ਮਿੰਟ ਦਾ ਸੱਠਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਬਹੁਤ
ਚੋੜਾ ਵਖਤ ॥

ਸੱਕੀ, ਵਿ:—ਸੱਕ ਵਾਲਾ, ਥਰਮੀ ॥

ਸਕੀਮ, ਸ:—ਜੁਗਤ, ਉਪਾਉ, ਤਤਖੀਰ, ਬੰਦੋਬਸਤ,
ਵਿਉਂਤ । (ਪਸ਼ੁਆਈ ਦੀ ਸਕੀਮ = ਇਸ ਗੱਲ
ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਕਿ ਕੀ ਕੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ) ॥

ਸਕੀਰੀ, ਸ:—ਸਾਕਾਦਾਰੀ, ਸਰਬੰਧ ॥

ਸਕੀਲ, ਵਿ:—ਭਾਗ, ਖੱਕਾ ॥

ਸਕੀਲ ਖਾਣਾ, ਪੁ:—ਬੰਦਲ ਭੋਜਨ, ਜੋ ਛੋਟੀ
ਨੀ ਪਥੇ ॥

ਸੱਖਣਾ

ਸੱਕੂ, ਪੁ:—ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ ਬੜਾ ਜਾ ਚੋੜਾ ॥

ਸਕੇਲ, ਪੁ:—ਨਾਪ, ਪੈਮਾਨਾ ॥

ਸਕੂਲ, ਪੁ:—ਬਹੁਤਿਆਂ ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕੱਠ ਪੜ੍ਹਨ
ਦੀ ਥਾਂ, ਮਦਰਸਾ, ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ॥

ਸਕੇਲਾ, ਪੁ:—ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਹ ਦੀਆਂ
ਸੀਖਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸੀਖ ॥

ਸਕੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਸਿੱਕ, ਬੁੜ, ਲੋੜ, ਤਰਸੇਵਾਂ ॥

ਸਕੋਚ, ਪੁ:—ਸਿਮਟਾਉ, ਨਿਮ੍ਰਤਾ, ਹਯਾਉ, ਲਾਜ,
ਅਦਬ, ਲਿਹਾਜ, ਡਰ, ਤੰਗੀ, ਬੁੜ, ਅਟਕਾਉ ॥

ਸਕੋਚਣ } ਵਿ:—ਲਾਜ ਵਾਨ, ਲਸੀਲਾ, ਸਰਮਾਉ,
ਸਕੋਚੀ } ਵਸਵਾਸੀ, ਸੱਕੀ ॥

ਸਕੋਚੀ, [ਸ:—ਬੁੜ, ਸਰਮ ਹਯਾ, ਲਾਜ ॥

ਸੱਖ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘੁੱਗੂ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਪੂਜਾ ਦੇ
ਵੇਲੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ
ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਵਿ:—ਸੋ ਪਦਮ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ॥

ਸੱਖ ਪੁਸ਼ਪੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬੂਟੀ ਜੋ
ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸੱਖ ਮਲਮਲ, ‘ਸੰਗ ਮਰਮਰ’ ਵਿਖੇ ॥

ਛੋਕੇ ਸੱਖ ਵਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਖਭਾਈ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁਖਸ, ਪੁ:—ਪੁਰਸ, ਆਦਮੀ, ਮਨੁੱਖ, ਕੋਈ ਜਨਾ ॥

ਸੁਖਸਣੀ, ਸ:—ਤੀਮਤ, ਕੋਈ ਜਨਾ ॥

ਸੱਖਣਾ ਵਿ:—ਖਾਲੀ, ਸੁੰਨਾ ॥

ਸੱਖਣੀ

ਪੁ:—ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਨੜੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਭਾਣਾ ਲਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੱਖਣੀ, ਵਿ:—ਖਾਲੀ, ਸੁੰਨੀ ॥

ਸ:—ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਨੜੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਭਾਣਾ ਲਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੱਖਣੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਸੰਖ, ਕੋਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੁਜਿਥ ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ। (ਸੱਖਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਸੱਖਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਾਮ ਵੰਝੀ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਦੱਸੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਲਿੰਸੀ ਨਾ ਸੱਖਣੀ) ॥

ਸੱਖਤ, ਵਿ:—ਕਰੜਾ, ਪੱਕਾ, ਨਿੱਗਰ, ਮਜਬੂਤ ॥

ਸੱਖਤਾਈ } ਸ:—ਕਰੜਾਈ, ਪਕਿਆਈ, ਦੁਲਮ,
ਸੱਖਤੀ } ਅੱਖ, ਮੁਸਕਲ ॥

ਸੱਖਰ } ਵਿ:—ਕੁਝ ਕੁ ਵੱਧ, ਰਤਾ ਕੁ ਬਿਆਦਾ ॥
ਸੱਖਰਾ }

ਸੱਖਰਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜੇ ਥਰ ਰਹੇ, ਬਚਿਆ ਖੁਚਿਆ ਅੰਨ, ਰਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਰ ॥

ਸੱਖੀ, ਪੁ:—ਮਿਥੂ, ਸੱਜਣ, ਥੇਲੀ ॥

ਸੱਖਾਉਟ, ਸ:—ਸਿੱਖਿਆ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਖੋਦੀ ਮੱਤ ॥

ਸੱਖਾਉਤ, ਸ:—ਸੱਖੀ ਹੋਣਾ, ਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਗੁਣ, ਦਾਤਾਰੀ ॥

ਸੱਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਮੱਤ ਦੇਣੀ ॥

ਸੱਖਾਈ, ਪੁ:—ਮਿਥੂ, ਧਾਰ, ਸੱਜਣ ॥

ਸੱਖਾ ਢਾਲ, ਪੁ:—ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ॥

ਸੰਗ ਕਾਰਾ

ਸੰਖਿਆ, ਸ:—ਗਿਣਤੀ, ਲੰਖਾ, ਹਿਸਾਬ ॥

ਸੱਖੀ, ਸ:—ਸਹੇਲੀ, ਦੁਭੇਣ, ਸਾਥਣ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਗੋਪੀ ॥

ਸੱਖੀ, ਵਿ:—ਦਾਤਾ, ਦਤਾਰ, ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੱਖੀ ਸਰਵਰ, ਪੁ:—ਨਗਾਹੇ ਦਾ ਪੀਰ, ਭੋਰਾ ਗਾਈ ਥਾਂ ਦੇ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦਰਗਾਹ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸੱਖੀ, ਸ:—ਰਿੱਧੇ ਹੋਏ ਮਾਸ ਦੀ ਹੱਡੀ ॥

ਸੰਖੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰੀ ਦੀ ਜਾਹਰ, ਬਿਖ ॥

ਸੰਖੀਰ } ਸ:—ਮਾਲ ਕੰਗਣੀ ॥
ਸੰਖੁ }

ਸੱਖੋਟੀ }
ਸੱਖੋਤ } ਸ:—ਸਿੱਖਿਆ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਮੱਤ ॥
ਸੱਖੋਤੀ }

ਸੱਗ, ਅਵ:—ਨਾਲ, ਸੰਗ ॥

ਪੁ:—ਸਰਬੰਧ, ਸਾਕ, ਸਾੜ, ਅਪਣਾਇਤ ਮਿਤ੍ਰਾਰੀ ॥

ਸੰਗ, ਸ:—ਸਰਮ, ਲੱਜਿਆ ॥

ਪੁ:—ਪੱਥਰ, ਸਾਥ, ਮੇਲ, ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਗਾਹੀਆਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ॥

ਅਵ:—ਨਾਲ ਨਾਲ ॥

ਸੰਗ ਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰੀ ਦਾ ਕਰੜਾ ਅਤੇ ਭਾਰਾ ਪੱਥਰ ॥

ਸੰਗ ਦੂਰਾ

ਸੰਗ ਦੂਰਾ, ਪੁ:—ਭੇੜਕੇ ਬਗੀਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ
ਪੱਥਰ ॥

ਸੰਗ ਜਰਾਹ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਦੀ
ਕਲੀ ਸਾੜੀ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਪਲਾਸਟਰ
ਐਡ ਪੈਰਸ, ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਸੰਗ ਮਰਮਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਚਿੱਟਾ
ਨਰਮ ਪੱਥਰ ॥

ਸੰਗ ਮੂਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਮਿੱਟੀ
ਦੀ ਸਿਲ ॥

ਸੰਗ ਲਰਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬੁਰਝੁਰਾ
ਪੱਥਰ ॥

ਸੰਗਟ ਪੁ:—'ਸੰਕਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਗਣ, ਸ:—ਸਾਬਣ, ਸਹੇਲੀ, ਸਖੀ ॥

ਸੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮਾਉਣਾ ਝਿਜਕਣਾ ॥

ਸੰਗਤ, ਵਿ:—ਸਮੂਹ, ਕਰਮਾ, ਨਿਗਰ ॥
ਸ:—ਸਕਤੀ, ਤਾਕਤ, ਜੋਰ ॥

ਸੰਗਤ, ਸ:—ਜੋੜ ਮੇਲ, ਸਭਾ, ਸਮਾਜ, ਇਕੱਠ,
ਟੋਲੀ, ਸੰਜੋਗ, ਸੁਹਬਤ ॥

ਸੰਗਤਰਾ, ਪੁ:—ਖੱਟੇ ਨੂੰ ਮਿੱਠੇ ਦੀ ਪੇਉਂਦਾ ਲਾਕੇ
ਜੋ ਫਲ ਉਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੰਗਤਾਉ, ਪੁ:—ਪਾਲੀ ਤੋਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ
ਵੰਗ ॥

ਸੰਗਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਗਰਮ ਪੱਥਰ ਜਾਂ
ਇੱਥਾਂ ਜਾਂ ਲੂਣ ਦੀਆਂ ਮਿਕਰਾਂ, ਜੀ ਧਾਤ ਦੇ
ਟੁਕੜੇ ਪਾਕੇ ਪਾਲੀ ਨੂੰ, ਰੋੜਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਗਲਾ

ਸੰਗਤੀ, ਪੁ:—ਸਾਥੀ, ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗ ਵਿੱਚੋਂ
ਕੋਈ ਜਣਾ ॥

ਸਗਨ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਅਜੇਹਾ ਭਾਣਾ ਜਿਸ ਬੇ ਅੱਗੇ
ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੁਖ ਦੁਖ ਮਲੁਮ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਭਾਲ
ਨਜ਼ਰ। ਸੁਭ ਕੰਮ। ਵਿਆਹ ਵੰਗ ਵਿੱਚ ਜੋ
ਗਰੀ ਵੁਹਾਰੇ, ਕੁਜੇ, ਮਠਿਆਈ ਆਦਿਕ
ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਕੁੜਮਾਈ ਵੇਲੇ ਜੋ ਵਸਤਾਂ ਕੁੜੀ
ਦੇ ਮਾਧੇ ਮੰਡੇ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਗਮਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਾਜੀ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਗੋਂਗਲੂ,
ਠਿੱਪਰ, ਸਲਗਮ ॥

ਸਗਮਾਂ, ਅਵ:—ਸਗਾਂ, ਹੱਥੋਂ, ਉਲਟਾ, ਖਰ ॥
ਵਿ:—ਸਗਵਾਂ, ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ॥

ਸੰਗਰ, ਪੁ:—ਜੰਡ ਦੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ॥

ਸੰਗਰਹਿਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਸਤ
ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੰਘ ਅਰ ਕੰਸ ਖੀ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਗਰਾ, ਵਿ:—'ਸਗਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਗਰਾਂਤ }
ਸੰਗਰਾਂਦ } ਸ:—'ਸਕਰਾਂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਗਰਾਮ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਜੁੱਧ ॥

ਸੰਗਰੀ, ਸ:—'ਸੰਗਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਗਲ, ਵਿ:—ਸਾਰਾ, ਸਬੋ, ਹਰ ਕੋਈ ॥

ਸੰਗਲ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਜੰਜੀਰ, ਰੇਲ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ
ਜਿਸ ਦੇ ਹੇਥ ਡਿਗਣ ਤੋਂ ਮਲੁਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਰੇਲ ਦੀ ਲੋਣ ਸਾੜ ਹੈ ॥

ਸਗਲਾ, ਵਿ:—'ਸਗਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਗਲਾ

ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਚੌਂਕੇ ਦਾ ਭਾਂਡਾ,
ਇੱਕ ਪੈਰੀਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਸੰਗਲੀ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦੇ ਵੱਟੀ ਦਾ ਪੁਲ (ਪਹਾੜ
ਵੇਰ) ॥

ਸੰਗਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਸੰਗਲ, ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ
ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਸੰਗਵਾਂ—'ਸੰਗਮ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੰਗੜ, ਸ:—ਓਸ, ਤਰੇਲ (ਸੰਗੜ ਪੈਣੀ) ॥

ਸੰਗੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅੰਗੀਠੀ ॥

ਸੰਗਾਉਲਾ } ਪੁ:—ਸ਼ਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸ਼ਰਮਾਉ,
ਸੰਗਾਉ } ਸ਼ਰਮਾਕਲ ॥

ਸੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਗਹਿਣਾ ਚੱਟਾ, ਸਿੱਸੀ ਬਿੰਦੀ
ਆਦਿਕ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਸਮਿਆਨ,
ਸੋਹਣੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ॥

ਸੋਲਾਂ ਸੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਸੋਲਾਂ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰ ਦੀ
ਸਜਾਉਣ ('ਸੋਲਾਂ' ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ) ॥

ਹਾਰ ਸੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਸੋਹਣੇ ਸੋਹਣੇ ਗਹਿਣੇ ਕੱਪੜੇ ॥

ਸੰਗਾਰ ਕਮਰਾ, ਪੁ:—ਉਹ ਕਮਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਸੋਲਾਂ ਸੰਗਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੰਗਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਗਾਰ ਕਰਨਾ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ
ਸਜਾਉਣਾ, ਸੋਹਣੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਾਉਣੀ ॥

ਸੰਗਾਰ ਰੱਤਾ } ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਕ, ਜਾਂ
ਸੰਗਾਰ ਠਿੱਤਾ } ਅਜੇਹਾ ਸਰਬੰਧੀ ਜਿਸ ਦਾ
ਆਦਰ ਖਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਸੰਗਿਰਦ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਸਿੱਖ, ਚੇਲਾ,
ਕੰਮ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਰੋਹ

ਸੰਗਿਰਦ ਪੇਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦੇ ਨੌਕਰ ਚਾਕਰ,
ਕਾਮੇ। ਕੰਮ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ॥

ਸੰਗਿਰਦਣੀ, ਸ:—ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੀ, ਕੰਮ ਸਿੱਖਣ
ਵਾਲੀ, ਚੌਲੀ ॥

ਸੰਗਿਰਦੀ, ਸ:—ਸੰਗਿਰਦ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਣ ॥

ਸੰਗੀ, ਪੁ:—ਸਾਥੀ, ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ
ਸਥਾ ॥

ਵਿ:—ਪੱਥਰ ਦਾ ॥

ਸੰਗੀਤ, ਪੁ:—ਗਾਉਣ, ਗਾਨ ॥

ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਦਯਾ, ਸ:—ਗਾਨ ਦੀ ਵਿੱਦਯਾ ॥

ਸੰਗੀਨ, ਵਿ:—ਭਾਗ, ਨਿੱਗਰ, ਕਰੜਾ, ਪੱਕਾ
ਵਤ ਮੁਲਾ ॥

ਸ:—ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਤਲਵਾ ॥

ਸੰਗੁਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਗਝਣਾ, ਸਰਮਾਉਣਾ,
ਸਰਝ ਕਰਨਾ ॥

ਸੰਗੁਲੀ, ਸ:—'ਸੰਗਲੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੰਗੁਲਾ, ਪੁ:—ਕਲੀ, ਫਲ। ਫਲ, ਫਰੇਖ ॥

ਸੰਗੁਰਾ ਨਿਕਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਲੀ ਖਿੜਣੀ, ਫਲ
ਸੰਗੁਰਾ ਫੁੱਲਣਾ } ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਧੋਖਾ
ਜਾਹਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸਰੋਂ, ਅਵ:—ਸੰਗਵਾਂ, ਹੱਥ, ਉਲਟਾ, ਪਰ ॥

ਸੰਗੇ ਸੰਗ, ਅਵ:— } ਨਾਲ, ਨਾਲੀਂ ਹੀ, ਨਾਲ
ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ: } ਨਾਲ, ਪੁਰਾ ॥

ਸਰੋਹ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਜਨੌਰ ॥

ਸੰਗੋਹ, ਸ:—ਭੇਡ ਦਾ ਮਲਾ ॥

ਸੰਗੋਚ

ਸੰਗੋਚ, ਪੁ:—ਸਿਮਟਾਉ, ਥਾਂਧਾ ॥

ਸੰਗੋਚ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਗੜਨਾ, ਖੰਦ ਹੋਣਾ ॥
ਸੰਗੋਚ ਲੈਣਾ }

ਸੰਗੋਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਗੜਨਾ, ਸਿਮਟਨਾ, ਖੰਦ ਹੋਣਾ ॥

ਸੰਗੋਚਾ, ਪੁ:—ਸਰਮ, ਹਧਾਉ, ਲਾਜ ॥

ਸੰਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮੇਟਨਾ, ਲੱਭਾਂ ਖਾਹਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰਾਂ ਖਿਚ ਲੈਣਾ ॥

ਸੰਘ, ਪੁ:—ਗਿੱਚੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਗਲ, ਕੰਠ ॥

ਸੰਘਣਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਦੂਏ ਦੇ ਬਹੁਤ ਠੋੜ, ਗਾਝਾ
ਸੰਘਣੀ, ਸ: } ਜਾਂ ਗਾਝੀ ॥

ਸੰਘਰ, *senice* ਪੁ:—ਪੱਥਰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਖੰਨੂ, ਭੋਜ ਆਦਿਕ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਦੀ ਖਾਈ, ਕਿਲੇ ਦੇ ਫੰਗ ਪੁਰ ਖਲਿਆਰੀ ਹੋਈ ਫੇਜ, ਫੇਜ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸਭੀਲ ॥

ਸੰਘੜ ਚੌਥ, ਸ:—ਗਣੇਸ ਚੌਥ, ਭੁੱਗੇ ਦੇ ਵਰਤ ਦਾ ਦਿਨ ॥

ਸੰਘਾ, ਪੁ:—ਗਿੱਚੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਗਲ, ਕੰਠ, ਮੱਜ ਦੇ ਪੀਵਿਆਂ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਰੱਸੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਦੀ ਵਿਰਲ ॥

ਸੰਘਾਸਣ, ਪੁ:—ਤਖਤ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਚੌਕੀ, ਗੱਦੀ ॥

ਸੰਘਾਰ, ਪੁ:—ਨਾਸ, ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨਾ ॥

ਸੰਘਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨਾ ॥

ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ

ਸੰਘਾੜਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ
ਸੰਘਾੜੀ, ਸ: } ਭੁੱਗੇ ਰੰਗ ਦਾ ਫਲ ਜਿਸ ਦੇ ਛਿੱਲੜ ਵਿੱਚੋਂ ਕੰਡੇ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਡੇ ਨੂੰ ਥੀ ਲੋਕ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਕਾਕੇ ਥੀ। ਇਸ ਦਾ ਆਦਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਗਿਹਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕੇ ਹੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਉੱਤੇ ਸਿਟਦੇ ਹਨ ॥

ਸੰਘੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸੰਘ, ਗਿੱਚੀ, ਕੰਠ, ਗਲ ॥

ਸੰਘੋਟ, ਪੁ:—ਗਲ ਘੁੰਟਨਾ, ਐਖ, ਕਸ਼ਟ ॥

ਸੰਘੋਟੁ, ਵਿ:—ਗਲ ਘੁੰਟਣ ਵਾਲਾ, ਸਾਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਹ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਐਖਾ, ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ। ਗਲ ਘੁੰਟ ॥

ਸੱਚ, ਪੁ:—ਸੱਤ, ਜਥਾਰਥ, ਠੀਕ, ਸਹੀ ਗੱਲ, ਨਿਸਚਾ, ਅਸਲ ॥

ਵਿ:—ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ, ਠੀਕ ॥

ਵਿਸਮਯ:—ਹਾ (ਭੁੱਲੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਆਉਣ ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ) ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ ਠੀਕ, ਬੇ ਸ਼ਕ, ਨਿਸ਼ੰਗ ॥

ਸੱਚ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਗੱਲ ਠੀਕ ਨਿਕਲਣੀ ॥

ਸੱਚ ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਚਿਹੀ ਮੂੰਹੋਂ ਕਵਲੀ, ਹੋਰ ਦੀ ਹੋਰ ਨਾ ਆਖਣੀ ॥

ਸੱਚ ਖੰਡ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ, ਜਿੱਥੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸੱਚਦਾਨੰਦ, ਪੁ:—ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ, ਪਰਮੇਸੁਰ ॥

ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੱਚ ਕਹਿਣਾ’ ਦੇਖ ॥

ਸੱਚ ਮੁੱਚ

ਸੱਚ ਮੁੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਸਲ ਵਿਚ, ਠੀਕ ਠੀਕ, ਸਹੀ ਸਹੀ ॥

ਸਚਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ, ਵੜਨਾ ॥

ਸੱਚਾ, ਵਿ:—ਠੀਕ, ਸਹੀ, ਜਥਾਰਥ, ਧਰਮੀ, ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਠੱਪਾ, ਕਲਬੂਤ, ਸਾਂਚਾ ॥

ਸੱਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹਿ, ਪੁ: ਸਤਗੁਰੂ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਸੱਚੀ, ਪੁ:—ਸੱਚਾ, ਕਲਬੂਤ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਠੱਪਾ ॥

ਸਚਾਈ } ਸ:—ਸੱਚੀ ਗੱਲ, ਧਰਮ, ਨਿਆਉਂ,
ਸਚਿਆਈ } ਸੱਚ, ਸਾਚਿਆਈ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ॥

ਸਚਿਆਰ } ਪੁ:—ਸ:—ਸੱਚਾ ਆਦਮੀ, ਸੱਚ ਨੂੰ
ਸਚਿਆਰ } ਚੰਗਾ ਸਮਝਕੇ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ,
ਖਰਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਸੱਚੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅਸਲ ਵਿਚ ਠੀਕ, ਨਿਸ਼ੇਗ ॥

ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੱਚ ਮੁੱਚ ॥

ਸੱਚੀ, ਸ:—ਪੱਥੀ ਦੇ ਅੱਠਾਂ ਦਸਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਵੈਰਾ ਸੱਚਾ ਜਾਂ ਠੱਪਾ ॥

ਸੱਚੇ ਸੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ ਠੀਕ, ਧਰਮ ਨਾਲ, ਅਸਲ ਦੀ ॥

ਸਜ, ਸ:—ਸਕਲ, ਸੁਰਤ, ਸਜਾਉਣ, ਸੁਹੱਪਣ, ਤਿਆਰੀ ॥

ਸਜ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਸਕਲ ਵਾਲਾ ॥
ਸੋਹਣਾ, ਸੁੰਦਰ ॥

ਸਜ ਧਜ, ਸ:—ਤਿਆਰੀ, ਚੰਗਾ ਰੂਪ ਕੱਢਣਾ, ਮ ਧਾਮ, ਦਿਖਾਵਾ ॥

ਸਜਾਉਣ

ਸੱਜੇ, ਪੁ:—ਸਵੇਰਾ, ਸੁਰਜ ॥

ਸੱਜੇ, ਪੁ:—ਸੱਜੇ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲੋਹੇ ਦੀ ਜਾਲੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ॥

ਸਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣਾ, ਠੀਕ ਆਉਣਾ, ਬਣਨਾ, ਬੈਠ ਜਾਣਾ ॥

ਸੱਜਣ } ਪੁ:—ਸਿਰ, ਆਸ਼ਕ, ਪ੍ਰੀਤਮ, ਸਾਈਂ,
ਸਜਣ } ਖੌਦ, ਸਹੁ, ਠੇਕ ਆਦਮੀ ॥

ਸਜਨਾਈ, ਸ:—ਠੇਕੀ, ਦੱਸਤੀ, ਬਾਲਿਆਈ, ਹਰ ॥

ਸਜਨੀ, ਸ:—ਸਖੀ, ਸਹੇਲੀ, ਪਿਆਰੀ ॥

ਸੱਜਮ, ਪੁ:—ਧੀਰਜ, ਸਾਂਤ, ਦਬਾਉ, ਚੋਕ, ਸਬਰ, ਸ਼ਾਸ ਸ਼ਾਸ ਦਿਨ ਅੰਨ ਪਾਲੀ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਬੜਾ ਖਾਣਾ। ਸੌਂਤ ਮੇਲ, ਸੁਲ੍ਹਾ, ਏਕਾ, ਇਕੱਠ, ਪਰਾਪਤ ਹੋਣਾ, ਜੁਗਤ ॥

ਸੱਜਮੀ, ਵਿ:—ਸੱਜਮ ਜਾਂ ਧੀਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਧੀਮਾ, ਅਲਪ ਅਗਾਰੀ ॥

ਸੱਜਰ, ਵਿ:—ਬੌੜੇ ਚਿਰ ਤੋਂ ਸੁਈ ਹੋਈ (ਗਉ, ਮਹਿ) ॥

ਸੱਜਰੀ, ਵਿ:—ਜਾਜਾ, ਹੁਣੇ ਦਾ, ਠਵਾਂ ॥

ਸੱਜੀ, ਸ:—ਬੰਨ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਵਲ, ਚੱਟੀ।
(ਸਜਾ ਦੇਣੀ, ਲਾਉਣੀ, ਪਾਉਣੀ, ਮਿਲਣੀ) ॥

ਸੱਜਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧੇ ਪਾਸੇ ਦਾ, ਉਸ ਹੱਥ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੋਟੀ ਪਾਈਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਲਾਮ ਕਰੀਦਾ ਹੈ। ਖੱਬੇ ਦਾ ਉਲਟ ॥

ਸਜਾਉ } ਸ:—ਤਿਆਰੀ, ਸੰਗਾਰ, ਬਨਾਉ
ਸਜਾਉਣ } ਸੋਭਾ, ਅਲੰਕਾਰ, ਫੈਲ ॥

ਸਜਾਉਣਾ

ਸਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਥਣਾਉਣਾ, (ਭਿਆਰ ਕਰਨਾ,
ਸੋਭਾ ਦੇਣੀ, ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਥਣਵਾਉਣਾ ਜਾਂ
ਠੀਕ ਕਰਾਉਣਾ । ਸੁਆਰਨਾ ॥

ਸਜਾਤੀ, ਵਿ:-ਇੱਕੋ ਜਾਤ ਜਾਂ ਫੰਗ ਦੇ ॥

ਸਜਾਦਾ, ਪੁ:-ਰਾਜੇ ਜਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਸਜਾਦੀ, ਸ:-ਰਾਜੇ ਜਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਧੀ ॥

ਸਜਾਫ, ਸ:-ਕਪੜੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ
ਕੰਠੀ ॥

ਸਜਾਫੀ, ਵਿ:-ਸਜਾਵ ਵਾਲਾ ॥

ਸਜਾਬ, ਸ:-ਇੱਕੋ ਕਾਲੀ ਜੱਤ ਵਾਲਾ ਜਠੌਰ ॥

ਸੱਜੀ, ਸ:-('ਸੱਜਾ' ਦਾ ਸਤ੍ਹੀ ਲਿਗ)। ਇੱਕ ਭਰ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਖਾਰ ਜਿਸਨੂੰ ਪੱਥਰੀ ਆਦਿਕ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ
ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਸਜੀਲਾ, ਵਿ:-ਚੰਗੀ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ, ਸੋਹਣਾ,
ਸੁੰਦਰ, ਸਜਦਾਰ ॥

ਸਜੀਵ, ਵਿ:-ਜੀਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ, ਜਾਨ ਦਾਰ ॥

ਸੱਜੇ, ਪੁ:-'ਸੱਜ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੱਜੇਰਾ, ਪੁ:-ਠੇਡ, ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਉ, ਭਾਣਾ, ਚੰਗੇ
ਭਾਗ, ਸੌਖ, ਮੇਲ, ਰਾਤ ਦਿਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ॥

ਸੱਜੇਗਣ, ਸ:- } ਸੱਜੇਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਵਾਲਾ,
ਸੱਜੇਗੀ, ਪੁ:- } ਅਜੇਹਾ ਢਕੀਰ ਜਿਸ ਦਾ
ਦੱਬਰ ਹੋਵੇ ॥

ਸੱਝ, ਸ:-ਸੰਧਿਆ, ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ॥

ਸੱਝਿਆ, ਪੁ:-ਸੱਝ, ਸੰਧਿਆ ॥

ਸੱਟ, ਸ:-ਚੋਟ, ਟਕੋਰ, ਰਗੜ, ਖਹਿ (ਸੱਟ
ਲਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਸੱਟਾ ਬੱਟਾ

ਸੱਟ ਪੱਟ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ, ਝਬਦੇ ॥

ਸੱਟ ਪੇਟ, ਸ:-ਸੱਟ, ਚੋਟ ॥

ਸੱਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਚੋਲ ਦੇ ਇਜਲ ਦਾ ਇੱਧਰ
ਉੱਧਰ ਫਿਰਨਾ ਜਾਂ ਮੁੜਨਾ ॥

ਸੱਟਕ, ਸ:-ਹੁਕੇ ਦੀ ਨੜੀ, ਭਾਂਜ, ਵਿਛੋੜਾ ॥

ਸੱਟਕ ਪੱਟਕ, ਪੁ:-ਜਾਂ ਸ:-ਕਾਹਲੀ, ਹੜਬੜੀ,
ਹੋਰ ਵੇਰ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ॥

ਸੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਠੱਠ ਜਾਣਾ, ਵਿਛੜਣਾ, ਕਿਸ
ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸੜਨਾ ॥

ਸੱਟਝ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਭਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਦਨ ਜੋ ਛੇਕ ਵਿੱਚ
ਵਸਿਆ, ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪੇੜਿਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ
ਰਖਣ ਦੀ ਜਗਾ ॥

ਸੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭੋਗਣਾ, ਖਾਣਾ, ਉਲੱਢਣਾ ॥

ਸੱਟਰ ਪੱਟਰ, ਪੁ:-ਕਾਹਲੀ, ਹੜਬੜੀ, ਹਰ
ਵੇਰ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ, ਨਿਕੰਮੀ, ਗੱਲ ॥

ਸੱਟਰੀ ਪੱਟਰੀ, ਵਿ:-ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ, ਐਵੇਂ
ਕਿਵੇਂ ਚੰਗੀਆਂ ਮੰਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਸੱਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੁਏ ਕੋਲੋਂ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ
ਉਣਾ, ਡਿਗਾਉਣਾ ॥

ਸੱਟਾਈ, ਸ:-ਸੱਟਣ ਦੀ ਮੋਹਨਤ ਜਾਂ ਮਜੂਰੀ ॥

ਸੱਟਾਕ, ਪੁ:-ਕਾਹਲੀ, ਛੋਟੀ, ਭੋਜੀ, ਮੁਕੇ ਜਾਂ
ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਸੱਟਾਕੇ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਛੋਟੀ, ਝਬਦੇ ॥

ਸੱਟਾ ਬੱਟਾ, ਪੁ:-ਬਰਾਂਦਰਾ, ਵੱਡਾ ਸੱਟਾ, ਇਕ
ਸ਼ਾਖ ਦੇ ਕੇ ਉਹਦੇ ਬਣੇ ਦੁਆ ਲੋਣਾ ॥

ਸੱਟੀ

ਸੱਟੀ, ਸ:—ਸੁੱਕੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਜਿਥੇ
ਦਲਾਲ ਭਾਉ ਠਹੁੰਦੇ ਹਨ॥

ਸਟੀਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਦਰਸ
ਲਗਦਾ ਹੈ॥

ਸਟੀਮ, ਸ:—ਭਾਫ਼॥

ਸਟੀਮਰ, ਪੁ:—ਭਾਫ਼ ਦੇ ਜੋਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ
ਜਹਾਜ਼॥

ਸਟੂਲ, ਪੁ:—ਲੋਕੜ ਦਾ ਮੁਹੜਾ॥

ਸਟੇਸ਼ਨ, ਪੁ:—‘ਰੇਲ ਘਰ’ ਵੇਖੋ॥

ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ, ਪੁ:—ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਥ ਤੇ
ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ॥

ਸਟੇਜ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ੇ ਦੀ ਥਾਂ, ਰਸੂਤਰਾ॥

ਸਟੋਰ, ਪੁ:—ਗੁਦਾਮ, ਥੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕੋਠੇ ਰੱਖਣ ਦੀ
ਥਾਂ॥

ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ, ਪੁ:—ਜਿਸਦੇ ਸਪੁਰਦ ਸਟੋਰ
ਹੋਵੇ॥

ਸੱਠ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ ਵੀਹਾਂ, ਪੰਜਾਹ ਉੱਤੇ ਦਸ॥
ਪੁ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਏਕਾ॥

ਸੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਨਾ, ਮੇਲਣਾ, ਰਮੇੜਨਾ॥

ਸੱਠਣੀ, ਸ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਜੁਲਾਹੇ ਦੇ ਤਾਣੇ, ਵਿੱਚ
ਦੀ ਗੰਢ॥

ਸੱਠਮਾਂ } ਵਿ:—ਸੱਠਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਸੱਠਵਾਂ } ਵਾਲਾ॥

ਸਠਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੜਵਾਉਣਾ, ‘ਖੱਡੀ ਵਿੱਚ
ਕੱਪੜਾ ਲਗੁਆਣਾ॥

ਸਣ

ਸਠਵਾਈ, ਸ:—ਖੱਡੀ ਵਿੱਚ ਉਠਾਉਣ ਨੂੰ ਭਾਣੀ
ਲੁਆਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ॥

ਸੱਠਾ, ਪੁ:—ਸੱਠਵਾਂ ਸੰਮਤ॥

ਸਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਾਉਣਾ॥

ਸਠਾਈ, ਸ:—‘ਸਠਵਾਈ’ ਵੇਖੋ॥

ਸਠੀ ਰਾਤ, ਸ:—ਬੱਚੇ ਜੰਮਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਛੇਵੀਂ
ਰਾਤ॥

ਸੱਠੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚੋਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੰਗ
ਲਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੰਡੀ॥

ਸੱਠੀ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਸੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਬੁਧਾਰੀ॥

ਸੰਡਾਸ, ਪੁ:—ਪਖਾਨਾ, ਹੱਟੀ, ਸੋਧ ਖਾਨਾ॥

ਸੰਡਾਸੀ, ਸ:—ਸਠਿਆਸੀ, ਚਿਮਟਾ॥

ਸੰਡਾਸੀ } ਪੁ:—‘ਸਠਿਆਸੀ’ ਵੇਖੋ॥
ਸੰਡਾਸੀਆ }

ਸੰਢ, ਸ:—ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਲਾਦ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ
(ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਸਤੇ ਥੀ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਦੇ
ਹਨ), ਬੰਝ॥

ਸੰਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਨਾ, ਗੰਢਣਾ, ਸੱਠਣਾ, ਮੇਲਣਾ,
ਦੋ ਚੱਸੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਕੋਠੇ ਵੱਟਣਾ॥

ਸੰਢਾ, ਪੁ:—ਥੋਂਸਾ, ਸਾਨ੍ਹ, ਮੋਟਾ ਭਾਫ਼ਾ, ਹੱਟਾ
ਕੱਟਾ ਆਦਮੀ, ਗਿਲੂਟੀ, ਸੱਟ ਚਾਂ ਵੇੜੇ
ਕਰਕੇ ਲਾਗੇ ਪਈ ਹੋਈ ਸੱਜ॥

ਸੰਢੀ, ਸ:—ਸੱਟੀ ਤੇ ਤਕੜੀ ਤਰ੍ਹਾਂ॥

ਸਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਰੋਸੇ ਤੋਂ ਮੋਟੇ
ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਰੱਸੇ ਆਦਿਕ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ
ਦੇ ਥੀ ਲਹੁ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਦੁਆ ਹਨ॥
ਅਰ:—ਸਮੇਤ, ਨਾਲ॥

ਸਟਕੁਕੜਾ

ਸਟਕੁਕੜਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੋਟੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲ
ਸਟਕੁਕੜਾ } ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਥੋੜੀਆਂ, ਰੱਸੇ
ਆਦਿਕ ਬਣਦੇ ਹਨ ਇਸਦੇ ਬੀ
ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਟ ਬੂਟੀ, ਸ:—'ਸੈਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਟ ਮੁੱਢਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ॥

ਸਟਤ, ਪੁ:—'ਸੰਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਟਾਟਾ, ਸ:—ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਂ ਸਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਸਟਾਟਾ ਗੁਜਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਚਾਨਚੱਕ ਭਾਮ
ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਸਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣੀਕ ਸਲ ॥

ਸਟਕੁਕੜਾ, 'ਸਲ' ਦੇ ਹੋਠ 'ਸਟਕੁਕੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਟੂ, ਸ:—'ਸਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਟੇ, ਅਵ:—ਨਾਲ, ਸਮੇਝ ॥

ਸਤ, ਵਿ:—ਸੱਤ (ਹੋਰਨਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ,
ਜਿਹਾ ਕਿ ਸਤ ਮਾਹੀ, ਸੱਚਾ, ਠੀਕ,
ਅਸਲੀ ॥

ਪੁ:—ਸੱਚ, ਧਰਮ, ਇਮਾਨ ਦਾਰੀ, ਠੀਕੀ,
ਵਡਾਦਾਰੀ, ਤਾਕਤ, ਜੋਰ, ਨਿਰੋੜ, ਰਸ ।
ਇਸ਼ਤਾ ॥

ਸਤ ਸਇਆ, ਵਿ:—ਸੱਤ ਸੌ ਭਾਰੀ ਵਾਲਾ (ਕੱਪੜਾ
ਆਦਿਕ), ਸਤ ਸੌ ਰੁਪਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ
ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਸੌ ਰੁਪਏ ਹਨ ॥

ਸਤ ਸਈ, ਸ:—ਸੱਤ ਸੌ ਭਾਰੀ, ਦੀ ਦੁੱਝਤਲ
ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਗੁਣ
ਪਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਸੱਤ ਸੌ ਫੈਦਾਂ ਵਾਲੀ
ਪੇਢੀ ॥

ਸਤ ਜੁਗੀ

ਸਤ ਸੱਠ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਠ, ਸਤਾਰ ॥

ਸਤ ਸੰਗ, ਪੁ:— } ਸੰਜਣਾਂ ਦਾ ਮੇਲ, ਸੰਜਾ ਮੇਲ,
ਸਤ ਸੰਗਤ ਸ: } ਸਾਧੀ ਜਾਂ ਭਲੇ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ
ਸੰਗ, ਠੇਕਾਂ ਦੀ ਸੁਹਬਤ ।
ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾ ॥

ਸਤ ਸੰਗਣ, ਸ: } ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
ਸਤ ਸੰਗੀ, ਪੁ: } ਵਾਲੀ ॥

ਸਤ ਹੀਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਖ ਜਾਂ ਵਸਾਹ
ਨਹੀਂ ॥

ਸਤ ਕਰਮ, ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਕੰਮ, ਠੇਕ ਅਮਲ, ਧਰਮ
ਦਾ ਕਾਰਜ ॥

ਸਤ ਕਰਮਣ, ਸ:—ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਸਤ ਕਰਮੀ, ਪੁ:—ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਤਕਾਰ, ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਕੰਮ, ਆਦਰ ਭਾਉ ॥

ਸਤ ਖਸਮੀ, ਸ:—ਸੱਤਾਂ ਖਸਮਾਂ ਵਾਲੀ ਚੰਨ,
ਬਿਭਚਾਰਣੀ, ਮੰਦੀ ॥

ਸਤ ਗਲੇ, } ਪੁ:—ਗਿਲੇ ਨਾਮੇ ਬੂਟੀ ਦਾ ਸਤ
ਸਤ ਗਿਲੇ } ਜੋ ਤਾਪ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਸਰੀਰ ਭੜਕੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਤ ਗੁਣ } ਵਿ:—ਸੱਤ ਵਾਰ ਗੁਣਕੇ ਜਿੰਨਾ ਹੋਵੇ ॥
ਸਤ ਗੁਣਾ } ਸੱਤ ਵਾਰੀ ਗਿਣਕੇ ਜੋੜਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਸਤ ਗੁਰ } ਪੁ:—ਸੱਚਾ ਗੁਰੂ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥
ਸਤ ਗੁਰੂ }

ਸਤ ਜੁਗੀ, ਪੁ:—ਚੰਗੇ ਜੁਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਜੁਗ,
ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਧਰਮੀ ਹੁੰਦੇ
ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ੧੨੨੮੦੦੦ ਸਾਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ।
ਚੰਗਾ ਸਮਾ ॥

ਸਤ ਜੁਗੀ, ਪੁ:—ਸਤ ਜੁਗ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਧਰਮਾਸ਼ਰਮਾ, ਠੇਕ ॥

ਸਤਨਾਜਾ

ਸਤਨਾਜਾ, ਪੁ:—ਸੱਤ ਅਨਾਜ ਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ।
ਗ੍ਰਹਿਣ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਸਤਨਾਜੇ ਦਾ ਵਾਨ ਲੋਕ
ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਤ ਨਾਮ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਸੱਚਾ ਨਾਉਂ,
ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੁਕੇ ਦੇ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਪਦ ॥

ਸਤ ਨਾਮੀ } ਪੁ: ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਸਾਧਾਂ
ਸਤਨਾਮੀਆ } ਦਾ ਪੰਥ ॥

ਸਤ ਪੁੱਤਾ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਸਤ ਬਚਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੋਛਾ, ਠੀਕ ॥
ਅਵ:—ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਹੈ, ਭਲਾ ਜੀ, ਹਾਂ
ਜੀ ॥

ਸਤ ਬਚਨੀਆ, ਪੁ:—ਹਾਂ ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਖੁਸ਼ਾਮਦੀ ॥

ਸਤ ਬਰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੁਲ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਤ ਬਰਗੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕੀਰਿਆ ਵਾਲੀ
ਝਾੜੀ ॥

ਸਤ ਬਾਦੀ, ਵਿ:—‘ਸਤ ਵਾਦੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਤ ਬਿਰੋਜਾ, ਪੁ:—‘ਬਿਰੋਜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਤ ਭੰਗ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਛਿਬਰਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਨਾਲ ਮੰਦਾ ਕਰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸਤ ਮਾਹਾਂ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ॥

ਸਤ ਮਾਹਾਂ ਬਾਲਕ, ਪੁ:—ਗਰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸੱਤ
ਮਹੀਨੇ ਮਗਰੋਂ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਬਾਲਕ ॥

ਸਤ ਲੜਾ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਭਾਗਾਂ ਜਾਂ ਲੜੀਆਂ ਵਾਲਾ,
ਸਤ ਗੁਣਾ ॥

ਸੱਤਮੀ

ਸਤ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਸਿਸ਼ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਥਿਰਦੇ
ਹਨ । ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ, ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਧਰਮੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਸਤ ਵਾਦੀ, ਵਿ:—ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ,
ਗਿਆਨੀ ॥

ਸਤ ਵੰਨੀ, ਸ:—ਸਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ, ਪਛਿਬਰਤਾ ॥

ਸੱਤ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਫੇ, ਇੱਕ ਘੱਟ ਅੱਠ ॥

ਪੁ:—ਸਚ, ਸਚਿਆਈ, ਧਰਮ, ਸੱਚਾ ਪਰਮੇ-
ਸ਼ੁਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੱਚੀ, ਸੱਚ ਮੁੱਚ ॥

(‘ਸਤ’ ਵੇਖੋ) ॥

ਸੰਤ, ਪੁ:—ਸਾਧ, ਭਗਤ, ਸਿੱਖਾ ਆਦਮੀ, ਭਲਾ
ਮਾਨਸ, ਫਕੀਰ ॥

ਵਿ:—ਮਹਾਤਮਾ, ਨੇਕ, ਧਰਮੀ ॥

ਸੰਤ ਮੰਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਮਤ, ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ
ਮਤ ॥

ਸਤਹੱਕ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਪਰ ਸੱਤਰ ॥

ਸਤ ਹੱਕ, ਵਿ:—ਸਤਹੱਕਾਂ ਸੰਮਤ, ਉਸ ਸੰਮਤ
ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿੱਕਾ ॥

ਸਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਣਾ, ਖਪਣਾ, ਦੁਖ ਪਾਉਣਾ,
ਛਿੱਧਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸੇਤਣੀ, ਸ:—‘ਸੈਤ’ ਦਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲਿੰਗ ॥
ਸਾਧਣੀ ॥

ਸਤੱਤਰ, ਵਿ:—‘ਸਤ ਹੱਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਤੱਕ, ਵਿ:—‘ਸਤਹੱਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਤੱਤਰਿਆ, ਵਿ:—ਸਤੱਕਾਂ ਵਰਗੀ ਦਾ, ਬੁੰਦਾ ॥

ਸਤੱਬਰ, ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸਾਲ ਦਾ ਨੌਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਸਤਮਣਾ, ਵਿ:—ਸਤ ਮਠ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭਾਉ ॥

ਸੱਤਮਾਂ, ਵਿ:—‘ਸੱਤਵਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੱਤਮੀ, ਸ:—ਸੱਤਵੀਂ ਥਿੱਤ (ਈਦਮਾਂ ਦੀ) ॥

ਸਤਰ

ਸਤਰ, ਸ:—ਪਾਲ, ਪਲਾਂਗ, ਪੰਗਤ ॥

ਪੁ:—ਪੜਦਾ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨੀਆਂ ਪਗਏ
ਮਰਦਾਂ ਬੈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੱਤਰ, ਵਿ:—ਦਸਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਠ ॥

ਸੱਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਵੇਰੀ, ਦੁਸ਼ਮਣ ॥

ਸਤਰੰਜ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਕਲ ਦੀ ਖੇਡ ਜੋ ਮੋਹਰਿਆਂ
ਨਾਲ ਇੱਕ ਚਾਰ ਖਾਨੇ ਪਟੜੇ ਪੁਰ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਸਤਰੰਜ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਸਤਰੰਜ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਤਰੰਜ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਸਤਰੰਜ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਸਤਰੰਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਰੀ ਜੋ ਖਾਣੇ
ਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸੱਤਰਾ ਬਹੱਤਰਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੁੱਢਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ,
ਬੁਢੇਪੇ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ ॥

ਸੱਤਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖਟ ਮਿਠੇ ਰਸ ਵਾਲਾ ਫਲ, ਜੋ
ਖਾਏ ਨੂੰ ਮਿਠੇ ਦੀ ਪੇਉਂਦ ਲਾਕੇ ਉਗਾਉਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਸੱਤਰਿਆ ਬਹੱਤਰਿਆ, ਵਿ:—‘ਸੱਤਰਾ ਬਹੱਤਰਾ’
ਵੇਖੋ ॥

ਸਤ੍ਰੀ, ਸ:—‘ਇਸਤ੍ਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਤਰੀ, ਪੁ:—ਸਿਪਾਹੀ, ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੱਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਵੇਰੀ, ਦੁਸ਼ਮਣ ॥

ਸਤਵੰਜਾ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ ॥

ਸੱਤਵਾਂ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਤਾਨ

ਸਤਵਾਹਾਂ, ਵਿ:—‘ਸਤ’ ਦੇ ਬੱਲੇ ‘ਸਤ ਮਾਹਾਂ’
ਵੇਖੋ ॥

ਸੱਤਾਂ, ਪੁ:—ਸੱਤ ਦਾ ਅੰਗ—“੭” ਸੱਤਾਂ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ॥

ਸਤਾਈ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਸਤਾਈਆਂ } ਵਿ:—ਸਤਾਈ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਸਤਾਈਵਾਂ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ, ਖਪਾਉਣਾ,
ਖਿਤਾਉਣਾ ॥

ਸਤਾਸੀ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ ॥

ਸਤਾਹਸੀਆ, ਪੁ:—ਸਤਾਸੀਵਾਂ ਸੰਮਤ ॥

ਸਤਾਹਸੀਆਂ (ਵਾਂ)—ਵਿ:—ਸਤਾਸੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਤਾਹਟ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਠ ॥

ਸਤਾਹਟਾ, ਪੁ:—ਸਮਤ ਟੰਗ ॥

ਸਤਾਹਨ, ਵਿ:—‘ਸਤਾਹਟ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਤਾਹਰਾ, ਪੁ: } ਸਤਾਰਾਂ ਉੱਗਲ ਲੰਮੀ ਸੁੱਡੀ ॥
ਸਤਾਹਰੀ, ਸ: }

ਸਤਾਹਰੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਸਤਾ-
ਹਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ॥

ਸਤਾਹੀਆਂ, ਵਿ:—‘ਸਤਾਈਆਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਤਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸਤਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਤਾਨ, ਪੁ:—ਪਿਸ਼ਾਬ, ਬੂਤ, ਪ੍ਰੇਤ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਗਰੂ
ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਰਬ ਦਾ ਵੇਰੀ, ਸ਼ਰਾਬਰੀ
ਆਦਮੀ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਸ਼ਤਾਨ ਤੁਫਾਨ

ਸ਼ਤਾਨ ਤੁਫਾਨ, ਪੁ:—ਤੁਹਮਤ, ਕਲੰਕ ॥

ਸ਼ਤਾਨ ਦਾ ਲਸਕਰ, ਪੁ:—ਮੁੰਡੇ । ਸ਼ਰਾਰਤੀ
ਬਾਲਕ ॥

ਸ਼ਤਾਨ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਰਾਰਤ, ਫਸਾਦ ॥

ਸ਼ਤਾਨ ਤੁਫਾਨਣ, ਸ:—ਬੁਨੀ ਤੁਹਮਤ ਲਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ।
ਫਸਾਦਣ ॥

ਸ਼ਤਾਨਮਾ, ਵਿ:—ਸ਼ਤਾਨਵੇਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸ਼ਤਾਨਮੇਂ, ਵਿ:—ਸ਼ਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨੰਬੇ ॥

ਸ਼ਤਾਨਵਾਂ, ਵਿ:—‘ਸ਼ਤਾਨਮਾਂ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸ਼ਤਾਨਵੇਂ, ਵਿ:—‘ਸ਼ਤਾਨਮੇਂ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸ਼ਤਾਨੀ, ਵਿ:—ਸ਼ਤਾਨ ਵਰਗਾ, ਨਰਕੀ ॥

ਸ:—ਸ਼ਤਾਨ ਦਾ ਖੰਮ, ਸ਼ਤਾਨ ਪੁਣਾ ॥

ਸ਼ਤਾਬੀ, ਸ:—ਕਾਹਲੀ, ਛੇਤੀ, ਉਤਾਉਲ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੇਤੀ, ਬੇਬੇ, ਜਲਦੀ ॥

ਸ਼ਤਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵਾਜਾ, ਤਿੰਨਾਂ ਤਰਾਂ
ਵਾਲਾ ॥

ਸ਼ਤਾਰਯਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਤਾਰ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸ਼ਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਤਾਰਾ, ਗ੍ਰਹਿ ॥

ਸ਼ਤਾਰਾਂ, ਵਿ:—ਸ਼ਤਾਂ ਉੱਤੇ ਦਸ, ਤਿੰਨ ਘੱਟ, ਵੀਹ ॥

ਸ਼ਤਾਰੀਆ, ਪੁ:—‘ਸ਼ਤਾਰਯਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸ਼ਤਾਵਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬੂਟਾ, ਜਿਸ ਦੀ
ਸਜ਼ ਤਾਕਤ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ॥

ਸ਼ਤਾਵੀ, ਵਿ:—ਸ਼ਤਾਵੀ ਸੌਂਚ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਸਤੁਤਾ

ਸਤਿ, ਪੁ:—ਸਤ, ਨਿਰੋੜ, ਰਸ ॥

ਵਿ:—ਸੱਚ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੱਚ ਮੁੱਚ ॥

ਸੱਤਿਆ, ਸ:—ਸਰਿਆਈ, ਧਰਮ ਦਾ ਬਲ,
ਪਰਤਾਪ, ਕਰਾਮਾਤ ॥

ਸੱਤਿਆ ਨਾਸ, ਪੁ:—ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਨਾਸ, ਤਬਾਹੀ,
ਬਰਬਾਦੀ ॥

ਸੱਤਿਆ ਨਾਸਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਦਾ ਸੱਤਿਆ ਨਾਸ
ਸੱਤਿਆ ਨਾਸੀ, ਪੁ: } ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਤਿਆ
ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ।
ਜੋ ਸੱਤਿਆਨਾਸ ਕਰੇ ॥

ਸੱਤਿਆ ਮਾਣ } ਪੁ:—ਸੱਤਿਆ ਵਾਲਾ, ਸੱਚਾ,
ਸਤਿਆ ਵਾਣ } ਧਰਮੀ, ਕਰਾਮਾਤੀ, ਸਮਰਥੀ ॥

ਸਤੀ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਮੇਢੇ ਹੋਏ ਫਰਤੇ ਨਾਲ ਸਤ
ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ । (ਹੋਣਾ) ॥

ਵਿ:—ਪਰਤਬਰਤਾ, ਨੇਕ, ਵਫ਼ਾਦਾਰ, ਸਤ
ਵੰਤੀ ॥

ਸਤੀਰ ਪੁ: } ਛੱਤ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ
ਸਤੀਰੀ ਸ: } ਮੋਟੀ ਲਕੜ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਬੀਆ
ਟਿਕੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸੇ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਲਕੜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ ਛੋਟ
ਕੱਢ ਜਾਣ ॥

ਸੰਤੁਸਟ, ਵਿ:—‘ਸੰਤੋਖੀ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸੰਤੁ, ਪੁ:—ਜੋ ਜਾਂ ਢੋਲੇ ਭੁਣਾ ਕੇ ਪੀਣੇ ਹੋਏ ਸਿਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਸ਼ਰਬਤ ਵਿਚ ਘੋਲ ਕੇ ਚੋਟਦੇ ਹਨ ॥

ਸਤੁੰਗਤਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ, ਸ਼ਤਾਨ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ
ਬਾਲ ॥

ਸਤੁਤ, ਪੁ:—‘ਸ਼ਹੁਤ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਤੁਤੀ, ਪੁ:—ਅਨੋਖੀ ਗੱਲ, ਬਨਾਉਣ ॥

ਸਤੁਤੀਆਂ

ਸਤੁਤੀਆਂ, ਸਃ—(ਬਹੁ ਬਚਨ) ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ
ਸਤੁਤ ਜੋ ਬਹੁਤ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੰਤੋਖ, ਪੁਃ—ਸਬਰ, ਸਾਂਤ, ਅਰਾਮ, ਰੱਜ ॥

ਸੰਤੋਖਣ, ਸਃ—ਸੰਤੋਖ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਵੀ ॥

ਸੰਤੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨੱਧ ਕੇ
ਸਮਾਲ ਛੱਡਣਾ ॥

ਸੰਤੋਖੀ, ਪੁਃ—ਸੰਤੋਖ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ॥

ਸਤੋ ਗੁਣ, ਪੁਃ—ਦੀਗਿਆਈ ਦਾ ਗੁਣ, ਭਗਤੀ,
ਨੇਕੀ ॥

ਸਤੋਣਾ, ਵਿਃ—ਸੱਤ ਗੁਣਾ ॥

ਠੋਥ, ਸਃ—ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਨੱਗਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅੱਗੇ ਉਹ
ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਕੱਠੇ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪੰਚੇਤ, ਸਭਾ, ਬਗਤਾ, ਛਰਿਆਦ,
ਮੁਕਦਮਾ ॥

ਸਥ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪੰਚੇਤ ਪੈਲ ਨਿਆਉਂ ਕਰਾ-
ਉਣ ਜਾਣਾ। ਘਰ ਦੇ ਬਗਤਿਆਂ ਦੀ ਹੋਰਨਾਂ
ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਛਰਿਆਦ ਕਰਨੀ ॥

ਸੱਥਣੀ, ਸਃ—ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਭਾਲੀ ਵਿੱਚ ਭੰਦ
ਲਾਉਣੀ ॥

ਸੱਥਰ, ਪੁਃ—ਫੁਹੜ ਦੀ ਵਿਛਾਈ, ਵੱਢਿਆ
ਹੋਇਆ ਅਨਾਜ ਜੋ ਸੁਕਾਉਣ ਲਈ ਖਲੇ-
ਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਰਖੀਧੀ ਦੇ
ਮਰਨੇ ਪੁਰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੇਰੇ
ਦਿਨ ਸੌਣ ਦਾ ਦਸਤੂਰ ॥

ਸੱਥਰ ਦਾ ਚੋਰ, ਪੁਃ—ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਚੀਜ਼
ਚੁਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੱਥਰ ਘੱਤਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਸੌਣ ਲਈ ਫੁਹੜ
ਸੱਥਰ ਪਾਉਣਾ } ਵਿਛਾਉਣਾ, ਤੇਰਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਸੰਦ

ਸੱਥਰ ਲਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—‘ਆਹੁ ਲਾਹੁਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੱਥਰਾ, ਪੁਃ—ਤੇਸਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਰਖਾਣ ਲਕੜ
ਛਿੱਲਦੇ ਹਨ ॥

ਸੱਥਰੀ, ਸਃ—ਛੋਟਾ ਸੱਥਰਾ ਜਾਂ ਤੇਸਾ। ਨਵੇਂ ਰੱਢੇ
ਹੋਏ ਘਾਹ, ਪੱਠੇ, ਅਨਾਜ ਦਾ ਕਲਾਵਾ ॥

ਸੱਥਾ, ਸਃ—ਸਬਕ, ਪਾਠ ॥

ਸੱਥਿਰ, ਵਿਃ—ਪਕਾ, ਦ੍ਰਿੜ, ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੱਥਿਰਤਾਈ, ਸਃ—ਪਕਿਆਈ, ਦਿੜਤਾ ॥

ਸਦ, ਪੁਃ—ਸੈ, ਸੈ ॥

ਸਦ ਬਰਗੀ, ਪੁਃ—ਗੋਰੇ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਸਦ ਬਰਗੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਫੁੱਲ ਜੋ
ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸੰਦ, ਸਃ—ਹਾਕ, ਹੱਕਲ, ਅਵਾਜ਼, ਆਵਾ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦਾ ਆਜੜੀਆਂ ਦਾ ਰਾਗ, ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇੱਕ ਸਬਦ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ
ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਦਾ
ਬਿਆਨ ਹੈ ॥

ਸੰਦ ਆਖਣਾ ਜਾਂ ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗਾਉਣਾ ॥

ਸੰਦ ਪੁੱਛ, ਸਃ—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਕੇ ਹਾਲ ਹਵਾਲ
ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸੰਦ ਭਰ, ਸਃ—ਐਨੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੋਂ ਹਾਕ ਸੁਣੀ
ਜਾਂ ਸੌਰ, ਪੈਣਾ ਜਾਂ ਆਂਧਾ ਕੋਹ ॥

ਸੰਦ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉੱਚੀ, ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਬੁਲਾ-
ਉਣਾ, ਹਾਕ ਮਾਰਨੀ ॥

ਸੰਦ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੱਕ ਲਾਕੇ ਗਾਉਣਾ, ਸੁਰ
ਕੱਢਣੀ ॥

ਸੰਦ, ਪੁਃ—ਤਰਖਾਣ ਆਦਿਕ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੇ
ਹਥਿਆਰ ॥
ਵਿਃ—ਦੁਸ਼ਟ, ਬੁਲਫਲਾ, ਫੈਲਾ ॥

ਸਦੱਕੜਾ

ਸਦੱਕੜਾ } ਪੁ-ਦੁਸਰੇ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਆਪਣੇ
ਸਦੱਕੜੇ } ਆਪ ਨੂੰ ਵਾਰ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ,
ਕੁਰਬਾਨੀ ॥

ਸਦੱਕੜੇ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਹੋਣਾ), ਕ੍ਰਿ-ਦੂਜੇ ਦੇ
ਭਲੇ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਬਲਿਹਾਰੀ
ਜਾਣਾ ॥

ਸਦਕਾ } ਪੁ-ਕੁਰਬਾਨੀ, ਬਲੀ, ਵਾਰਨਾ, ਦਾਨ,
ਸਦਕੇ } ਸਰੋਤ, ਭਗਤੀ, ਦੂਜੇ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਾਰ ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਸਦਕਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ-ਸਰੋਤ ਕਰਨੀ ॥

ਸਦਕਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ-ਸਰੋਤ ਲੈਣੀ ॥

ਸਦਕੇ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਾਣਾ
ਸਦਕਾ ਜਾਣਾ } ਜਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣਾ ॥

ਸਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ-ਬੁਲਾਉਣਾ, ਹਾਕ ਮਾਰਨੀ ॥

ਸਦਣਾ ਪੁੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ-ਬੁਲਾ ਕੇ ਹਾਲ ਹਵਾਲ
ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸਦਾ ਬਾਘ, ਪੁ-ਬੰਧ ਦੀ ਇਕ ਔਖ ॥

ਸਦਰ, ਪੁ-ਵੱਡਾ ਬਜਾਰ, ਛਾਉਣੀ ਦਾ ਬਜਾਰ,
ਦਰੇ ਅਫਸਰ ਦਾ ਦਫਤਰ, ਜਾਂ ਉਹ ਜਗਾ
ਜਿਥੇ ਉਹ ਦਫਤਰ ਹੋਵੇ ॥

ਸਦਰ, ਪੁ-ਸੰਦ, ਹਥਿਆਰ ॥

ਸੰਦਲ, ਪੁ-ਚੰਨਣ, ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਛੋਟਾ ਰੁਖ ਜਿਸ
ਦੀ ਲੱਕੜ ਕੜਤੀ, ਭਾਰੀ ਅਤੇ ਪੱਕੀ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ ॥

ਸੰਦਲੀ, ਵਿ-ਸੰਦਲ ਜਾਂ ਚੰਨਣ ਦਾ ਬੂਟਿਆ
ਗੋਬਿਆ, ਸੰਦਲ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਸ-ਰੋਕੀ, ਪੋੜੀ, ਮੇਜ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ॥

ਸਦਾ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ-ਨਿੱਝ, ਹਮੇਸ਼ਾ, ਹਰ ਵੇਲੇ ॥

ਸਦਾ

ਸਦਾ ਅਨੰਦ, ਵਿ-ਜੋ ਨਿੱਤ ਅਨੰਦ ਵਿੱਚ ਰਹੇ
(ਜੇਹੇ ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਰਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ) ॥

ਸਦਾ ਸਿਵ, ਪੁ-ਮਹਾ ਦੇਵ, ਬੋਲਾ ਨਾਥ ॥

ਸਦਾ ਸੀਤਾ, ਵਿ-ਐਗੁਲਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਨਿਹ ਥਲੇਕ,
ਬੇ ਔਖ ॥

ਸਦਾ ਸੁਹਾਗੀ, ਪੁ-ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਕੀਰ ਜੋ ਜਨਾਨੇ
ਵੇਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਖੋਦ ਦਾ ਸਦਾ ਸਿਰ
ਉੱਤੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣ, ਸ-ਅਜੇਹੀ ਇਸਤਰੀ ਜੋ ਕਦੇ
ਵਿਧਵਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਪੰਛੀ,
ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਢੋਲ ॥

ਸਦਾ ਸੁਖੀ, ਵਿ-ਜਮੇਸ਼ਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਖੀ ਹੋ ।
ਭਾਗਵਾਨ ॥

ਸਦਾ ਕਾਲ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ-ਹਮੇਸ਼, ਨਿੱਤ, ਆਦਿ ॥

ਸਦਾ ਕੁਲ ਬ, ਪੁ-ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਗੁਲਾਬ ਦਾ
ਢੋਲ ॥

ਸਦਾ ਬਹਾਰ, ਵਿ-ਨਿੱਤ ਹਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
(ਰੁਖ) ॥

ਸਦਾ ਬਰਤ, ਪੁ-ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਜਾਂ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ
ਰੋਜ ਅੰਨ ਛਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸਰੋਤ ਕਰਨੀ (ਸਦਾ
ਬਰਤ ਲਾਉਣਾ), ਲਗਾਰ ॥

ਸਦਾ ਬਰਤੀ, ਪੁ-ਸਦਾ ਬਰਤ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਦਾ ਵਰਤ, ਪੁ-'ਸਦਾ ਬਰਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਦਾ ਵਰਤੀ, ਪੁ-'ਸਦਾ ਬਰਤੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਦਾ, ਸ-ਅਵਾਜ, ਉਹ ਅਵਾਜ ਜੋ ਵਕੀਰ
ਮੰਗਣ ਵੇਲੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸੱਦਾ

ਸੱਦਾ, ਪੁ:—ਬੁਲਾਵਾ, ਨੇਉਤਾ, ਬੱਕਰੇ ਜਾਂ ਭੇਡ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗ, ਇੱਕ ਝੰਡਾ ਜੋ ਦਹਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੱਦਾ ਘੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਲਾ ਭੇਜਣਾ, ਮੰਗੁਆਉਣਾ ॥

ਸੱਦਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੇਉਤਾ ਦੇਣਾ, ਘਰ ਸੱਦ ਕੇ ਖਾਤਰ ਕਰਨੀ ॥

ਸੱਦਾ ਬਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਤੁੱਤੀ ਵਜਾਉਣਾ ॥
ਸੱਦਾ ਵਜਾਉਣਾ }

ਸੱਦਾ, ਪੁ:—ਅਸਥਾਬ, ਹਥਿਆਰ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਦਾ ॥ ਅਵ:—ਦਾ ॥

ਸਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਲਵਾਉਣਾ, ਕਹਾਉਣਾ, ਅਖ-ਆਉਣਾ ॥

ਸੰਦਾਰੀ, ਸ:—ਪੀਂਚੇ ॥

ਸਦਿਆਣਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਆਦਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਾਜਾ ਗਾਜਾ ਅਤੇ ਰਾਗ ਰੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥ ਵੱਲ ਵਸੋਂਕਾ ॥

ਸਦਿਆਣਾ ਬਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਨੀ,
ਸਦਿਆਣਾ ਵਜਾਉਣਾ } ਮੰਗਲ ਗਾਉਣਾ ॥

ਸਦਿਆਣੀ, ਸ:—ਸਈਯਦ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਸਦੀ, ਸ:—ਸੌ ਵਰ੍ਹਾ ॥

ਸਦੀਪ, ਪੁ:—ਅਨੰਤ ਕਾਲ ॥

ਸਦੀਪ ਕਾਲ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਨਿੱਤ, ਹਮੇਸ਼ਾ, ਆਦਿ ਤੋਂ, ਸਦਾ ॥

ਸਦੀਪਕ, ਵਿ:—ਸਨਾਤਨ, ਆਦਿ, ਨਿੱਤ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਦੀਪ ਕਾਲ, ਹਮੇਸ਼ਾ, ਆਦਿ ਤੋਂ, ਸਦਾ ਹੀ ॥

ਸੰਦੂਕ

ਸੰਦੂਕ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਲੋਹੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਚਨੁਕਰੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ, ਬਕਸ, ਪੋਟੀ ॥

(ਸੰਦੂਕ ਅਤੇ ਫੱਥੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫ਼ਰਕ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦੂਕ ਅਕਸਰ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਨੁਕਰੀ ਅਰ ਉਸ ਦੀ ਛੋਟੀ ਸੰਗਲੀ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫੱਥਾ ਅਕਸਰ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਗੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਰ ਉਸ ਦਾ ਛੱਕਣ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ॥)

ਸੰਦੂਕਚੀ } ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਸੰਦੂਕ ॥
ਸੰਦੂਕੜੀ }

ਸੰਦੂਕੀ, ਵਿ:—ਸੰਦੂਕ ਦੀ ਸਕਲ ਦਾ, ਇੱਕ ਦੁੱਧੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਢੋਂਟਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਢੁਲ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ)

ਸੰਦੇਸ } ਪੁ:—ਸਨੇਹਾ, ਸਮਾਚਾਰ, ਕਿਸ ਦੇ, ਰਾਹੀਂ
ਸੰਦੇਸ } ਜੋ ਗੱਲ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਾਈ ਜਾਂ ਭੇਜੀ ਜਾਏ ॥

ਸੰਦੇਸੀ, ਪੁ:—ਸਨੇਹਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੰਦੇਹ, ਪੁ:—ਸ਼ੱਕ, ਸੰਸਾ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਭਰਮ, ਚਿੰਤਾ, ਢੁਲ ਚੁੱਕਾ ਪਿਆਰ, ਮੋਹ ॥

ਨਿੱਸੰਦੇਹ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਨਿਸ਼ਗ, ਅਵੱਸ ॥

ਸੰਦੇਹੀ, ਵਿ:—ਸੰਦੇਹ ਵਾਲਾ, ਸ਼ੱਕੀ, ਭਰਮੀ, ਵਿਸ-ਵਾਸੀ ॥

ਸੰਧ, ਸ:—ਵਿਰਲ, ਦਰਜ, ਛੋਕ ॥

ਸਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋ ਜਾਣਾ, ਬਣ ਚੁੱਕਣਾ, (ਕਮ) ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਠੀਕ ਹੋਣਾ, ਸੌਰਨਾ ॥

ਸਧੜ, ਵਿ:—ਸਤੜ, ਸੋਗ, ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ॥

ਸੱਧਰ

ਸੱਧਰ, ਸ:—ਰਾਉ, ਉਮੰਗ, ਸੌਕ, ਲਾਲਸਾ ॥

ਸੱਧਰ ਲਾਹੁਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਉ ਪੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਧਵਾਈ, ਸ:—ਗੱਤੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਹੇਠ ਲਕੜੀ ਲਟਕਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਟਿਕਕੇ ਗੱਤੇ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸਧਾਰਣ } ਵਿ:—ਸਿੱਧ ਪੱਧਰ, ਅੰਦਰ ਕਿਵੇਂ, ਆਮ,
ਸਧਾਰਣ } ਭੁੱਛ, ਛੋਟਾ, ਥੋ ਪਰਵਾਹ, ਇਕੱਲਾ,
ਸੋਖਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਥੋਲੇ ਛਾਉ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾ, ਥੋ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ, ਸੋਖ ਵਿਚਾਰ ਬਾਝੇ, ਅਕਸਰ ॥

ਸਧਾਰਣ ਹੀਤ, ਸ:—ਆਮ ਦਸਤੂਰ ॥

ਸੰਧਿਆ (ਯ), ਸ:—ਸੰਝ, ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ, ਸ਼ਾਮਾਂ ਵੇਲਾ ਦ ਪਿੜ ਮਿਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ। ਸਵੇਰੇ, ਦੁਪਹਿਰੇ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ਵੇਲੇ ਦੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ (ਇਸ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਸੰਧਿਆ ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਸੰਧਿਆ ਕਾਲ } ਪੁ:—ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ, ਸੁਰਜ ਅਸਤ
ਸੰਧਿਆ ਵੇਲਾ } ਹੋਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਸੰਧੀ, ਪੁ:—ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਬਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਰਾਏ ਹੋਏ ਮੁਲ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਦੇਕੇ ਵੇਲੇ ਸ਼ਿਰ ਛੁਡਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਦਸਵੰਧੀ ॥

ਵਿ:—ਵਾਕਰ (ਭੁੱਤੇ ਸੰਧੀ ਪੁਛਲੀ ਕਦੀ ਨਾ ਸੰਧੀ ਹੋ) ॥

ਸੰਧੂ, ਪੁ:—ਜੱਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸੰਧੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਪੁੜਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੱਥੇ ਪੁਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਟਿੱਕੇ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਸੰਨ

ਸੰਧੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਧੂਰ ਚੜ੍ਹਾਨਾ, ਸੰਧੂਰ ਨਾਲ ਹਾਥੀ ਦਾ ਮੱਥਾ ਚਿੱਤਰਨਾ ॥
ਗੱਥੀ ਦਾ ਮਸਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਸੰਧੂਰੀ, ਵਿ:—ਸੰਧੂਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
ਪੁ:—ਲਾਲੀ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਅੰਬ ॥

ਸੰਧੂਰੀ ਟੋਡੀ, ਸ:—ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦੀ ਰਾਗਣੀ ॥

ਸੰਧੂਰੀਆ ਹਾਥੀ, ਪੁ:—ਕਾਮ ਨਾਲ ਮਸਤ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹਾਥੀ, ਕਾਮ ਨਾਲ ਆਤਰ ਹੋਈ ਹੋਈ ਕ੍ਰੀਮਤ ॥

ਸਨ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਣਾ' ਦਾ ਭੁਤ ਕਾਲ, ਅਨਰ ਪੁਰਖ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਸੇ, ਆਹੇ, ਸਾਨ ॥
ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸੰਮਤ ਜਾਂ ਸਾਲ ॥

ਸੰਨ, ਸ:—ਸੰਮਤ, ਸਾਲ, ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਉਪਰਲਾ ਠੱਪਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਰਾਜੇ ਦੇ ਗੋਦੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਸਾਲ ਮਲੂਮ ਹੋ ਜਾਵੇ (ਸੰਨ ਜਲੂਸ), ਨਿਸ਼ਾਨ, ਸਰਦੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਾਲ ਜੋ ਮੁਰਫਾ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸਨ ਪਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਪਾ ਲਾਉਣਾ, ਗਰਮ
ਸੰਨ ਪਾ ਦੇਣਾ } ਲੱਗੇ ਨਾਲ ਦਾਗਣਾ, ਬੰਦਨਾਮ ਕਰਨਾ (ਅੰਗ ਹੀਣ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਇਸੇ ਭਰਾਂ ਹੋਰ ਵੰਗ ਨਾਲ) ॥

ਸਨਸਾ, ਪੁ:—'ਸੰਸਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਸਿੱਕਾ, ਪ:—ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਉਪਰਲਾ ਠੱਪਾ ਰਾਜ ਦਾ ਅਧਕਾਰ, ਰਾਜੇ ਦਾ ਪਰਭਾਸ ॥

ਸੰਨ੍ਹ, ਸ:—ਚੋਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਛੋਪ ਵੱਚ ਮੋਰੀ (ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਲਈ) ॥

ਪੁ:—ਵਿੱਥ, ਦੂਰੀ, ਛੀੜਾ ॥
(ਸੰਨ੍ਹ ਲਾਉਣਾ, ਸੰਨ੍ਹ ਲੱਗਣੀ, ਸੰਨ੍ਹ ਮਾਰਨੀ) ॥

ਸਨਹ

ਸਨਹ, ਪੁ:—ਹੋਰੇ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਸਨਸਿਕਾ ਬਹਾਲਣਾ } ਵਿ:—ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਰਾਜ
ਸਨਸਿਕਾ ਬੈਠਾਉਣਾ } ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ
ਅਸਤਿਆਰ ਜਮਾ-
ਉਣਾ ॥

ਸੰਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਿਮਟਾ ਜੋ ਸੁਣਿਆਰੇ
ਲੁਹਾਰ ਆਦਿਕ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਸਨਿਆਸੀ,
ਸੰਬੁਰ ॥

ਸਨਭਾਸ, ਸ:—‘ਸੰਭਾਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਭਾਸੀ, ਸ:—‘ਸੰਭਾਸੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਭ, ਸ:—‘ਸੰਭ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਭਾ, ਪੁ:—‘ਸੰਭਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਭੀ, ਸ:—‘ਸੰਭੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਤ, ਪੁ:—‘ਸੰਤ’ ਵੇਖੋ—ਸਨਦ ॥

ਸਨਤਣੀ, ਸ:—‘ਸੰਤਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਤਾਪ, ਪੁ:—‘ਸੰਤਾਪ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਤਾਪੀ, ਵਿ:—‘ਸੰਤਾਪੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਤੋਖ, ਪੁ:—‘ਸੰਤੋਖ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਤੋਖੀ, ਵਿ:—‘ਸੰਤੋਖੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨੱਥਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਝਾੜੀ ਜੋ ਸੁਰੱਪਣ
ਲਈ ਸੜਕ ਦੀ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸੀਂ ਗੱਡਦੇ ਹਨ ॥

ਸਨਦ, ਸ:—ਸਹੀ, ਦਸਤਖਤ, ਦਸਤਾ ਵੇਖ, ਹੁਕਮ
ਨਾਮਾ ॥ ਅਫਸਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ
ਹੋਇਆ ਕਾਗਜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਦੇ
ਗੁਣ ਦੱਸੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰਵਾਨਾ ॥

ਸਨਦਲ, ਪੁ:—‘ਸੰਦਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਾਹ

ਸਨਦਲੀ, ਵਿ: } ‘ਸੰਦਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸ: }

ਸਨਦੇ, ਵਿ:—ਸਨਦ ਕਰਕੇ ਰਿਹਾ ਹੋਇਆ,
ਅਸਲੀ, ਪਰਮਾਣ, ਪਰਵਾਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਭ
ਕੋਈ ਮੰਨੇ ॥

ਸਨਦੂਕ, ਪੁ:—‘ਸੰਦੂਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੂਕਚੀ (ਜ਼ੀ), ਸ:—‘ਸੰਦੂਕਚੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੂਕੀ, ਵਿ:—‘ਸੰਦੂਕੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੇਸ (ਸਾ)—‘ਸੰਦੇਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੇਸੀ, ਪੁ:—‘ਸੰਦੇਸੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੇਹ, ਪੁ:—‘ਸੰਦੇਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਦੇਹੀ, ਵਿ:—‘ਸੰਦੇਹੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਪਿਆ, ਸ:—‘ਸੰਪਿਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਪੁਰ, ਪੁ:—‘ਸੰਪੁਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਬੰਧ, ਪੁ:—‘ਸੰਬੰਧ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਮਾਲੀ, ਪੁ:—‘ਸੋਆ ਗੀਦਲ’ (‘ਸੋਆ’ ਦੇ ਹੇਠ)
ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥੂੜੀ ॥
ਸ: }

ਸੰਨਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਥੂੜੀ ਜੋ ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਸਨਾਇ, ਪੁ: } ‘ਸਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸ: }

ਸਨਾਸ, ਸ:—ਪਛਾਣ, ਰਾਕਬੀ, ਇਲਮ ॥
ਪੁ:—ਸਨਿਆਸ ॥

ਸਨਾਸੀ, ਪੁ:—‘ਸਨਿਆਸੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਾਹ, ਪੁ:—ਸਨੇਹਾ, ਸੰਦੇਸਾ, ਖਬਰ, ਸਾਰ ॥

ਸਨਾਕੇ

ਸਨਾਕੇ, ਪੁ:—ਸੰਭਾਲੂ ਵੇਖੋ ॥

ਸਨਾਖਤ, ਸ:—ਪਛਾਣ, ਸਨਾਸ, ਸਮਝ ॥

ਸਨਾਤਨ, ਵਿ:—ਆਦਿ ਤੋਂ, ਪੁਰਾਤਨੀ, ਕਦੀਮੀ
ਜਿਸ ਦਾ ਆਦਿ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ॥

ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਧਰਮ ਜੋ ਸਦਾ
ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆਇਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਹਿੰਦੂਆਂ
ਦਾ ਮਤ ॥

ਸਨਾਤਨ ਧਰਮੀ, ਵਿ:—ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਨਾਤਨੀ } ਵਿ:—‘ਸਨਾਤਨ ਧਰਮੀ’ ਵੇਖੋ
ਸਨਾਤਨੀਆ } (ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ ਪਦ) ॥

ਸਨਾਨ, ੁ:—ਅਸ਼ਨਾਨ, ਨ੍ਰਾਉਣਾ, ਇੱਕ ਥਿਰਛ ॥

ਸਨਾ ਮੱਕੀ, ਸ:—ਜਲਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਸਨਿਆਸ } ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਤਿਆਗ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਸੰਨਿਆਸ } ਦੀ ਢੰਗੀਰੀ ॥

ਸਨਿਆਸੀ } ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲਾਭੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ
ਸੰਨਿਆਸੀ } ਫਕੀਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹ। ਥਾਹਲੇ
ਸਨਿਆਸੀ ਸਿਵ ਜੀ ਦੇ ਉਪਾਸਕ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਨ੍ਹੀ ॥

ਸਨਿੱਛਰ, ਪੁ:—ਛਨਿੱਛਰ, ਸੱਤਵਾਂ ਵਾਰ, ਅਭਵਾਰ
ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ, ਇੱਕ ਗ੍ਰਹਿ । ਚੰਦਰਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਸਨਿੱਛਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਤ੍ਰ ਸਤੀ ਆਉਣੀ,
ਗ੍ਰਹਿ ਆਉਣਾ, ਮੰਦੇ ਦਿਨ ਆਉਣੇ, ਬਿਪਤਾ
ਪੈਣ ਲੱਗਣੀ ॥

ਸੰਨ੍ਹੀ, ਸ:—ਸੰਖਾਂ ਪੂਰ ਕੇ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਲੰਬੇ ਦਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਸਪਰਸ

ਸਨੂਣਾ, ਵਿ:—ਸਲੂਣਾ, ਲੁਣ ਵਾਲਾ, ਨਿਮਕੀ ॥

ਸਨੇ, ਅਵ:—ਠਾਲ, ਸਮੇਤ ॥

ਸਨੇ ਸਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ॥

ਸਨੇਰ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੀਤ, ਪ੍ਰੇਮ, ਦੋਸਤੀ ॥

ਸਨੇਹਾ } ਪੁ:—‘ਸੰਦੇਸ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸਨੇਹਾਂ }

ਸਨੇਹੀਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਨੇਹਾ ਘੱਲ ਕੇ ਦੁੱਢੇ ਦੀ
ਰਾਹੀਂ । (ਪਰ ਹੱਥੀਂ ਵਲੋਂ ਸਨੇਹੀਂ ਖਾਤੀ,
ਕਦੇ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਬੱਤੀਆਂ ਦੇ ਤੋਤੀ) ॥

ਸੱਪ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਸੀ ਵਰਗਾ ਲੰਮਾ ਜਨੇਰ
ਜੋ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਘਸਰ ਘਸਰ ਕੇ ਚੱਲਦਾ
ਹ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਆਂਢੀ ਵਿਸ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੜੇ ਉਹ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥
ਸਰਪ, ਕੀੜਾ, ਗੁਗਾ, ਬਾਬਾ ॥

ਸੱਪ ਦਾ ਬੱਚਾ ਸਪੋਲਾ, ਭੋੜਿਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ
ਭੇੜੀ ਉਲਾਦੀ ॥

ਸੱਪ ਸੀਹਣ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੇਤੂ
ਸੱਪ ਸੀਹਣੀ } ਕਿਰਲੀ, ਬੁਰਾ ਚਿਤਮਣ ਵਾਲੀ
ਤ੍ਰੀਮਤ ॥

ਸਪੰਜ, ਪੁ:—ਸਮੁਦਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਇੱਕ
ਛੋਕਾਵਾਲੀ ਰੀਜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਜੀਉਰ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੱਪਣੀ, ਸ:—ਸੱਪ ਦੀ ਮਦੀਨ ॥

ਸਪਤ, ਵਿ:—ਸੱਤ ॥

ਸਪਤ ਭੁਜ, ਪੁ:—ਸੱਤਾਂ ਭੁਜਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ ॥

ਸਪਤਮੀ, ਸ:—ਸੱਤਵੀਂ ਥਿੱਤ ॥

ਸਪੱਤਾ, ਵਿ:—ਫਲਾਮਾਨਸ, ਇੱਛਤ ਵਾਲਾ ॥

ਸਪਰਸ, ਸ:—ਵੱਧ, ਵ੍ਰਹਤ ॥

ਸਪਰਸ ਬਿੰਦ

ਸਪਰਸ ਬਿੰਦ, ਪੁ: }
 ਸਪਰਸ ਬਿਰਤ, ਪੁ: } ਫੇਰਣ ਵਾਲੀ ਲਕੀਰ।
 ਸਪਰਸ ਰੇਖਾ, ਸ: }

ਸਪਰਦਾ, ਪੁ:—ਕੰਜਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾ ਰਾਗੀ ॥
 ਸਪਰਦਾ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸਪਰਦੇ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਪਰਦਾਈ, ਪੁ:—ਕੰਜਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਾਰੇ
 ਰਾਗੀ ॥

ਸੰਪ੍ਰਦਾਯ, ਪੁ:—ਮਤ, ਪੰਥ, ਧਰਮ, ਗੱਥਰ ॥

ਸਪੜ ਸਪੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਅੰਦਰ
 ਬਿੱਚ ਕੇ ਗੱਟ ਗੱਟ ਆਦਿਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ
 ਕੁਝ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ॥

ਸਪਾਇਆ, ਪੁ: } ਰੋਕੀ, ਆਸਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ
 ਸਪਾਈ, ਸ: } ਲਕੜੀ, ਪਾਣੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ
 ਘੜਵੇਜੀ। ਜਿਸ ਲਕੜੀ ਉੱਤੇ
 ਗੱਥਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋ ਜਦੋਂ
 ਬਲਦ ਨਾ ਜੁਪਿ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਉਹ ਲਕੜੀ ਦਾ
 ਢਾਂਚਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਧਨਾਨੀ ਦੀ ਲਮੀ ਤੋਪ
 ਰੱਖਕੇ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਪਾਈ ॥

ਸਪਾ ਸਪ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੋਤੀ ਛੋਤੀ, ਥੋੜ ਥੋੜ,
 ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ। ਅਟਕਣ ਥਾਏ, ਰਵਾਂ ॥
 ਪੁ: ਸ:—ਛੋਤੀ, ਫੁਰਤੀ ॥

ਸਪਾਹ, ਸ:—ਸਪਾਹੀ, ਫੌਜ, ਸੈਨਾ ॥

ਸਪਾਹ ਸਲਾਰ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ,
 ਕਪਰਾਨ, ਕਮਾਨੀਅਰ। ਸੈਨਾ ਪਤੀ ॥

ਸਪਾਹ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਸਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਭੋਗ ॥

ਸਪਾਹ ਗਰੀ ਸ: } ਸਪਾਹੀ ਦਾ ਕੰਮ।
 ਸਪਾਹ ਪੁਣਾ ਪੁ: } ਫੌਜੀ ਨੌਕਰੀ ॥

ਸਪਾਹੀ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰ, ਲੜਾਈ ਕਰਨ
 ਵਾਲਾ, ਸੇਵਾ, ਸੰਤਰੀ, ਚਪੜਾਸੀ ॥

ਸਪੁਰ

ਸਪਾਰਸ, ਸ:—‘ਸਫਾਰਸ਼’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਪਾਰਸਣ, ਸ:—‘ਸਫਾਰਸਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਪਾਰਸੀ, ਪੁ:—‘ਸਫਾਰਸ਼ੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਪਾਰਾ, ਪੁ:—ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ ਦੇ ਤੀਹਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ
 ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਸਪਾਟਾ, ਪੁ:—ਕਾਹਲੀ, ਇੱਧਰ ਇੱਧਰ ਦੀ ਦੌੜ,
 ਚੱਜ, ਸੈਲ, ਫੇਰੀ ॥

ਸਪਾਪਾ, ਪੁ:—ਸੱਪ ਫੜਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਰੱਖਣ
 ਵਾਲਾ ॥

ਸਪਾਰੀ, ਸ:—ਇਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਫਲ
 ਜਿਸ ਦਾ ਛਿੱਲੜ ਲੱਕੜੀ ਵਰਗਾ ਕਰੜਾ
 ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਲ ਦੇ ਪੱਕਣ ਤੇ ਥੀ ਨਹੀਂ
 ਲਹਿੰਦਾ ॥

ਇੰਦਰੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਸਪਾਰੂ ॥

ਸਪਾਰੂ, ਪੁ:—ਇੰਦਰੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਸਪਿਆਪਾ, ਪੁ:—‘ਸਪਾਪਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਪਿਆਪਣ, ਸ:—ਸਪਾਪੇ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਸਪਿਆਰੀ, ਸ:—‘ਸਪਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਪਿਆਰੂ, ਪੁ:—‘ਸਪਾਰੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਪਿਰਿਟ, ਸ:—ਭਾਉ, ਦਲੀਲ, ਨੀਅਤ, ਸਰਾਬ
 ਦਾ ਸਤ ॥

ਸਪੀਚ, ਸ:—ਬੋਲ ਕੇ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਲੇਕਚਰ,
 ਵਖਜਾਨ ॥

ਸਪੁਤ }
 ਸਪੁਤ } ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਪੁੱਤ, ਅੰਛਾ
 ਸਪੁਤ } ਬੰਦਾ, ਪਿਆਰਾ ਪੁੱਤ ।
 ਸਪੁਤ }

ਸਪੁਤ੍ਰਾਈ

ਸਪੁਤ੍ਰਾਈ, ਸ:—'ਸਪੁਤਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਪੁਰਦ } ਸ:—ਸੋਪਣਾ, ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ,
ਸਪੁਰਦਗੀ } ਪਾਸ ਰੱਖਣਾ, ਸੋਝੀ, ਅਮਾਨਤ,
ਸਪੁਰਦੀ } ਰਾਖੀ। (ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ, ਸਪੁਰ-
ਦਗੀ ਦੇਣਾ) ॥

ਸਪੁਤ, ਪੁ:—'ਸਪੁਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਪੁਤਾਈ, ਸ:—ਸਪੁਤ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਸਪੁਰਣ } ਵਿ:—ਪੁਰਾ, ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਸਾਰਾ ॥
ਸੰਪੁਰਣ }

ਸਪੇਦ, ਵਿ:—ਸਜੇਦ, ਚਿੱਟਾ, ਧੌਲਾ, ਬੱਘਾ ॥

ਸਪੇਦਾ, ਪੁ:—'ਸਵੈਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਪੇਦੀ, ਸ:—ਸਵੈਦੀ, ਚਿਰਿਆਈ, ਕਲੀ ॥

ਸਪੇਰਾ, ਪੁ:—ਸੱਪ ਫੜਣ ਵਾਲਾ, ਮਾਂਦਰੀ,
ਸਪਾਧਾ ॥

ਸਪੈਲ, ਸ:—ਸਾਸ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਜੋ ਆਮ ਗੱਡੀਆਂ
ਤੋਂ ਅਲਗ ਹੁੰਦੇ ॥

ਸਪੈਲਣ, ਸ: } ਸੱਪ ਫੜਣ ਜਾਂ ਚੱਖਣ ਵਾਲੀ
ਸਪੈਲਾ, ਪ: } ਯਾ ਵਾਲਾ। 'ਸਪਾਧਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਪੇਲਾ } ਪੁ:—ਸੱਪ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਨਿੱਕਾ
ਸਪੇਲੀਆ (ਯ) } ਜੋਹਾ ਸੱਪ। ਕੀੜਾ ॥

ਸਫ, ਸ:—ਫੁਹੜੀ, ਚਟਾਈ ॥

ਸਫਤਾਲੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆੜੂ ਜੋ ਅਭ-
ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ
ਖਾਣ ਨਾਲ ਕੋਰਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਫਰ, ਪੁ:—ਜਾਤ੍ਰਾ, ਪੰਧ, ਪੈਰਾ, ਮੁਸਾਫਰੀ ॥

ਸਫਾਇਤ

ਸਫਰ ਖਰਚ, ਪੁ:—ਸਾਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਤੇ ਬਾਹਰ
ਜਾਣ ਦਾ ਖਰਚ ਜੋ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ॥

ਸਫਰ ਮੈਨਾ, ਸ:—ਖੁਦਾਈ ਆਦਿਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲੇ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਸਫਰਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਤ, ਗਰਮੀ ॥

ਸਫਰਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਰੰਮ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਸਫਰੀ, ਸ: } ਤਮਾਕੂ ਮਲਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਸ
ਵਿਚੋਂ ਸੁਰਾਕ ਛਾਣਦੇ ਹਨ ॥

ਸਫਰਾਈ, ਵਿ:—ਪਿਤ ਵਾਲਾ ॥

ਸਫਰਾਈ ਮਜਾਜ, ਪੁ:—ਗਰਮੀ ਦਾ ਸੁਭਾਉ ॥

ਸਫਰੀ, ਵਿ:—ਸਫਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਸਫਰ
ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸ:—'ਸਫਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਫਾ, ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਪਵਿਤ੍ਰ, ਨੁਧ, ਖੜਾ, ਨਿਰਮਲ,
ਛਾਤਾ ਹੋਇਆ, ਨਸ਼ਾਲਸ, ਸੁਥਰਾ, ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਦਾਗ ਨਹੀਂ, ਨਿਭਰਿਆ ਹੋਇਆ,
ਨਿਖਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਸਫਾਫ, ਜੈ, ਸੋਧਾ
ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਸਿੱਧਾ, ਪੱਧਰਾ, ਝਿਕੇ ਜੇਹਾ,
ਸੱਚਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਸਫਾਈ ਨਾਲ, ਸਿੱਧੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਰੀ
ਹਨ ॥

ਸਫਟ ਸਫਾ, ਸ: } ਖਰਬਾਈ, ਤਬਾਹੀ, ਸਤਿਆ-
ਵਿ: } ਨਾਸ। ਸਿਰ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਨਿ-
ਆ ਹੋਇਆ। (ਸਫਾ ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ, ਚਹਿਣਾ
ਰਖਣਾ) ॥

ਸਫਾ, ਪੁ:—ਪੰਨਾ, ਵਰਕੇ ਦਾ ਇਕ ਪਾਸਾ ॥

ਸਫਾਇਤ, ਸ:—ਵਿਚੋਲਾ ਹੋਕੇ ਸਪਾਰਸ ਕਰਨੀ
(ਜਿਹਾ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਉਮਤ ਦੀ ਸਫਾ-
ਇਤ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਈਸਾ
ਮਸੀਹ ਦੀ ਬਾਬਤ ਥੀ ਇਹੀ ਖਿਆਲ ਹੈ) ॥

ਸਫਾਈ

ਸਫਾਈ, ਸਾ—ਸੁਧਰਾਈ, ਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ, ਇਲਾਈ
ਸਚਿਆਈ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਬੇ ਗੁਨਾਹੀ, ਨਿਰ-
ਦੋਸ਼ ਹੋਣਾ, ਸੁਲਾ, ਮੇਲ। ਬਰਬਾਦੀ, ਖਰਾਬੀ।
(ਸਫਾਈ ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਸਫਾਫ਼, ਵਿਃ—ਸਾਫ਼, ਨਿਰਮਲ। ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਜਲ
(ਹੀਰਾ, ਮਾਣਕ ਆਦਿਕ) ॥
ਅਜੇਹੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਖਾਨਣ ਲੰਘ ਸਕੇ
ਜਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ॥

ਸਫਾਰਸ਼, ਸਃ—ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੋ ਵਡ-
ਆਈ ਉਹ ਦਾ ਕੰਮ ਸੁਆਰਣ ਲਈ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇ। (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਸਫਾਰਸ਼ ਲੜਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ
ਥਨਣਾ ॥

ਸਫਾਰਸ਼ਣ, ਸਃ—ਸਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਸਫਾਰਸ਼ੀ, ਪੁਃ—ਸਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਵਿਚੋਲਾ ॥

ਸਫਾਰਸ਼ੀ ਚਿੱਠੀ, ਸਃ—ਜਿਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ
ਦੀ ਸਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਸਫਾਰਸ਼ੀ ਟੱਟੂ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨਿਰੀ ਸਫਾ-
ਰਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ਮਿਲੇ ॥

ਸਫੀਰੀ, ਸਃ—ਤੁਰਮ, ਸੀਟੀ ॥

ਸਫੀਲ, ਸਃ—ਕੰਧ, ਦਿਵਾਲ, ਕਿਲੇ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
ਦੇ ਬੁਢੇਰੇ ਦੀ ਉੱਚੀ ਕੰਧ ॥

ਸਫੇਦ, ਵਿਃ—ਚਿੱਟਾ, ਬੱਗਾ, ਧੌਲਾ ॥

ਸਫੇਦਾ ਪੁਃ—'ਸਫੇਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਫੇਦੀ, ਸਃ—ਚਿਟਿਆਈ, ਕਲੀ ॥

ਸਫੇਦ, ਵਿਃ—'ਸਫੇਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਬਕ ਲੈਣਾ

ਸਫੈਦਪੋਸ਼, ਪੁਃ—ਚਿੱਟੇ ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਭਲਾ ਮਾਣਸ, ਰੱਜਿਆ ਹੋਇਆ, ਇੱਜਤ
ਵਾਲਾ। ਜੈਲਦਾਰ ਦੇ ਬੋਲੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਆਵਸਰ ॥

ਸਫੈਦਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਪ੍ਰਭਾ ਜੋ ਰੋਗਣ
ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਮਲਣ ਲਈ
ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੁਪਇਆ। ਇੱਕ ਥੁਰਾ,
ਇੱਕ ਹੱਥੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਚੌਲ ॥

ਸਫੇਦੀ, ਸਃ—ਚਿਟਿਆਈ, ਚਿੱਟਾ ਰੰਗ, ਕਲੀ ॥

ਸਥ, ਵਿਃ—'ਸਥ' ਵੇਖੋ, ਨੀਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਮਤਹਿਤ,
(ਸਥ ਕਮੇਟੀ, ਸਥ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਸਥ, ਸਃ—ਰਾਤ ॥

ਸਥ ਮਹਾਦਤ, ਸਃ—ਦਸਵੀਂ ਮੁਹੱਰਮ ਦੀ ਰਾਤ
ਜਦੋਂ ਹੁਸੈਨ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਸਾ ॥

ਸਥ ਕਦਰ, ਸਃ—ਦੂਜੀ ਰਮਥਾਨ ਦੀ ਰਾਤ ਜਦੋਂ
ਕੁਰਾਨ ਅਸਮਾਨ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ ਸਾ ॥

ਸਥ ਦੇਗ, ਸਃ—ਮਾਸ ਅਤੇ ਗੋਗਲੂ ਜੋ ਸਾਰੀ
ਰਾਤ ਰਿਬਦੇ ਰਹੇ ਹੋਣ ॥

ਸਥਰਾਤ, ਸਃ—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ
ਜੋ ਸ਼ਬਾਨ ਦੀ ਚੌਧਵੀਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਦ ਦੀ ਪ ਮਾਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ
ਅਸਤ ਬਾਜੀ ਫੁੱਟਦੀ ਹੈ ॥

ਸਥਰਾਤੀ, ਵਿਃ—ਸਥਰਾਤ ਦਾ, ਸਥਰਾਤ ਦੇ
ਮਹੀਨੇ ਸੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸਬਕ, ਪੁਃ—ਪਾਠ, ਸੰਥਾ ॥

ਸਬਕ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਸਿਖਾਉਣਾ ॥

ਸਬਕ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪੜ੍ਹਨਾ, ਸਿੱਖਣਾ ॥

ਸਬਜ

ਸਬਜ, ਵਿ:—ਸਾਦਾ, ਹਰਾ, ਕੱਚਾ ॥

ਸਬਜ ਕਦਮ } ਵਿ:—ਬੂਰੇ ਸਾਗਣ ਵਾਲਾ,
ਸਬਜ ਕਦਮਾ } ਚੰਦਰਾ, ਬੇ ਨਸੀਬ ॥

ਸਬਜ ਮੰਡੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਭਾਜੀ
ਤਰਕਾਰੀ ਵਿਕਦੀ ਹੈ ॥

ਸਬਜ ਮਿੱਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਸਿਰ ਧੋਏ ਹਨ (ਭੋਰਾ ਗਾਬੀ ਖਾਂ ਦੇ
ਖਿਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ॥

ਸਬਜਾ, ਪੁ:—ਬੂਟਾ ਬੱਚਾ, ਹਰਿਆਉਲ, ਇੱਕ
ਬੂਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਘੋੜਾ, ਸਾਢੇ ਰੰਗ ਦੀ ਮਣੀ,
ਬੂਰਾ ਰੰਗ (ਪਿੰਡ ਦਾ) ॥

ਸਬਜੀ, ਸ:—ਹਰਿਆਉਲ, ਭਾਜੀ ਤਰਕਾਰੀ, ਇੱਕ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੌਲ, ਫੈਂਗ ॥

ਸਬਜੀ ਛਰੋੜ, ਪੁ:—ਭਾਜੀ ਤਰਕਾਰੀ ਚਿਰਣ
ਵਾਲਾ, ਅਗਾਈ ॥

ਸਬਦ, ਪੁ:—ਬਜਨ, ਗੀਤ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਬਾਣੀ, ਅਵਾਜ, ਪਦ, ਬੋਝ, ਭੁਕ, ਗੱਲ,
ਬਾਤ ॥

ਸਬਦ ਮਿਲਾਵਾ, ਪੁ:—‘ਮਿਲਾਵਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਬਦੀ, ਪੁ:—ਸਬਦ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੰਬੰਧ, ਪੁ:—ਸਾਝ, ਸਰਬਧ, ਮੇਲ, ਜੋੜ, ਸਾਕ ॥

ਸੰਬੰਧਿਤ, ਵਿ:—ਸੰਬੰਧ ਵਾਲਾ, ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸੰਬੰਧੀ, ਪੁ:—ਸਾਕ, ਗਾਈ ਭਰਾ ॥

ਵਿ:—ਨਾਲ ਲਗਦਾ ॥

ਸਬੱਬ, ਪੁ:—ਕਾਰਣ, ਮਤਲਬ ॥

ਬੇਸਬਬ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ,
ਐਵੇਂ ਹੀ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਵੇਂ, ਖਾਹ ਮਖਾਹ ॥

ਸਬਲ ਸਬਲ

ਸਬੱਬੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਬੱਬ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਮਤਲਬ
ਲਈ ॥

ਸਬਰ, ਪੁ:—ਸੰਤੋਖ, ਧੀਰਜ ॥

ਸਬਰ ਸੁਕਰ, ਪੁ:—ਸਾਂਤ, ਸੰਤੋਖ ॥

ਸਬਰ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਧੀਰਜ ਕਰਨਾ, ਸਹਾ-
ਸਬਰ ਕਰਨਾ } ਰਨਾ, ਸਹਿਣਾ ॥

ਸਬਰ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਛਤਾਉਣਾ, ਫਿਟਕਾਰਿਆ
ਜਾਣਾ । ਸਰਪਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਬੇ ਸਬਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਬਰ ਨਹੀਂ, ਕਾਹਲਾ,
ਹਿਰਸੀ, ਲੋਭੀ ॥

ਸੱਬਰ ਕੱਤਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ, ਚੋਖਾ, ਢੇਰ ॥

ਸੰਬਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਝਾੜੀ, ਮਰਤਨ ॥

ਸੰਬਰ ਸੂਹੜੀ, ਸ:—ਸਤਿਆ ਨਾਸ, ਬਰਬਾਦੀ,
ਤਬਾਹੀ, ਹੁੰਝਾ ॥

ਸੰਬਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਹਾਰਨਾ, ਹੁੰਝਣਾ, ਥਾਂ ਸਾਰ
ਕਰਨੀ। ਬੋਹਕਰ ਦੇਣੀ ॥

ਸੰਬਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਬੇ ਕੇਲੇ ਥਾਂ ਸਾਰ ਕਰਾ-
ਉਣੀ ਜਾਂ ਬੋਹਕਰ ਦੁਆਉਣੀ ॥

ਸੰਬਰਾਈ, ਸ:—ਸੰਬਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ,
ਸਫਾਈ ॥

ਸਬਲ, ਵਿ:—ਬਲਵਾਨ, ਬਲੀ, ਜੋਗਵਰ ॥

ਸੱਬਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ ਦੇ
ਨਾਲ ਚੋਰ ਕੰਧ ਪਾੜਦੇ ਹਨ ॥

ਸਬਲ ਸਬਲ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦੁਰਲ ਦੀ
ਅਵਾਜ, ਰਿੜਦੇ ਮਾਸ ਦੀ ਤਰੀ ਦੀ ਅਵਾਜ,
ਸਾਂ ਬੋੜੇ ਜੇਹੇ ਰਿੜਦੇ ਮਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ
ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਜੋ ਅਵਾਜ ਨਿਕਲੇ ॥

ਸਬਲਾ ਅਬਲਾ

ਸਥਲਾ ਅਥਲਾ, ਵਿਖ-ਭਕਤਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ,
ਚੰਗੀ ਮੰਦੀ (ਚੀਜ਼)॥

ਸਥਾਈ, ਸ:-ਸਾਰਾ, ਸੱਭੇ ॥

ਸਥਾਤ, ਸ:--ਕੋਠੇ ਉਪਰ ਕੁਝ ਜੜੀ ਹੋਈ ਥੀ,
ਉਸਾਰਾ, ਭੇਰੀ ॥

ਸਬਾਲ, ਪੁ:—‘ਸਰਬਾਲਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਥਿਤੀ, ਪ੍ਰ-ਵਾਸ, ਤਰੱਕੀ, ਫੈਲਾ, ਲਾਹ,
ਬਿਮਾਰ ਨੀ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਆਰਾਮ ॥

ਸਥਿਹਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਦਿ:—ਬਹੁਤ, ਭੋਭਾ, ਬਹੁਲਾ,
ਚੰਗਾ ਹੋਯਾ ਸੇ (ਫਲਾਣੀ ਗੱਲ ਨਾ ਹੋਈ)

ਸਬੀਰਤੀ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਅਤੇ ਮਧਰੀ ਤੀਮਤ.

ਸਤ੍ਰੁਣ, ਪੁ:-ਸਾਥਣ, ਸੱਜੀ ਅਤੇ ਭੈਲ ਦੀ ਬਣੀ
ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਮੈਲ
ਦੂਰ ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਸਫ਼ਟ ਗਰ, ਪੁ—ਸਾਬਣ ਬਲਾਉਲਵਾਲਾ ।

ਸਬੂਟੀ, ਚਿ:—ਸਬੂਟ ਵਾਲਾ, ਸਾਬੁਟ ਨਾਲ ਪੈਰਾ
ਹੋਇਆ ਲਸ਼ੋਰ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਬਜਾ ॥

ਸਬੂਟੀਆ, ਪੁ:—ਸਾਥਕ ਬਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
ਵੇਸਕ ਵਾਲਾ ॥

ਸਦੁਤ, ਦਿਃ—ਸਾਖਤ, ਸਾਖਾ ॥

ਪ੍ਰ:—ਪਰਮਾਣੁ, ਸਾਹਦੀ, ਸਹੀ, ਅਪਰਾਧ
ਦਾ ਸਾਇਆ ਜਾਨੀ ॥

(ਸਬਰ ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਸਬਤੀ, ਸ:—ਸਬਤ, ਪਕਿਆਈ, ਧਰਮਾਣੁ ॥

ਸਬੁਲੀਆਂ, ਸਾ-(ਬਲੁ), ਰੋਉੜੀਆਂ ਦੇ ਗੱਟ
 ' ਨਿਨਾਂ ਉੱਪਰ ਤਿਲ ਲਗਦੇ ਹਨ ॥

ਸਭਾ ਕਰਨੀ

ਸਭੁਤੀ, ਸਭ-ਸਥਰ, ਸੰਤੋਖ, ਧੀਰਜ ॥

ਸਬਰ ਸਕੁਰੀ, ਸ:—ਸੰਤੋਖ, ਧੀਰਜ ॥

ਸ਼ਬਦ, ਸ:- 'ਸਵਿਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਥੇਰਾ, ਪੁ—'ਸਥੇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਬੰਧੇ, ਕੁਝ, ਦਿਖਾ-ਸਾਧੇ' ਦੇਖੋ ।

ਸੋਧ, ਪੁ:—ਗੁਲ ਮੱਥ, ਇੱਕ ਭਰੀ ਟਾ ਜੱਲ ॥

ਸਭ, ਵਿ-ਸਾਰੇ, ਸਾਰਾ, ਪੁਰਾ ॥

ਸਭ ਕੋਲ, ਪ੍ਰ-ਹਰ ਲੀਜ਼, ਸਾਰੀ ਸੈ ॥

ਸਭ ਦਾ, ਵਿਦਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਵਰਤਦੇ।

ਸਫਨਾਂ, ਪੁ: } ਸਭ ਲੋਕਾਂ, ਸਾਰਿਆਂ, ਸਭ
 ਵਿ: } ਜਾਣਿਆਂ ਨੇ ॥

ਸਰੋਤੀ, ਵਿ: } ਸਬ ਲੋਕਾਂ, ਸਾਰਿਆਂ, ਸਬ
ਪ: } ਜਾਤਿਆਂ, ਸਾਰੀ, ਹਰ ਕਿਸੇ ।

ਸੰਤਲ, ਪ੍ਰ-ਇਕ ਬਿਰਥੁ ॥

ਸੰਛਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ-ਸਹਾਗ ਮਿਲਣਾ, ਪੱਕੇ ਪੈਰੀ
ਖਲੋਣਾ, ਡਿਗਦੇ ਡਿਗਦੇ ਬਚਣਾ, ਵਿਗੜਦੇ
ਵਿਗੜਦੇ ਸੌਰ ਜਾਣਾ, ਹੋੜ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ।

ਸਭਾ, ਸਾ-ਸਮਾਜ, ਇਕੱਠ, ਜੋੜ ਮੇਲ, ਟੋਲੀ, ਪਰਿਹਾ,
ਕਮੇਦੀ ॥

ਇਦਰ ਸਭਾ, ਸਮਾ-ਦੇਉਤਿਆ ਦੇ ਗਾਜੇ 'ਇਦਰ
ਦਾ ਦਰਬਾਰ ॥

ਸਭਾ ਸਦ, ਪਾ-ਸਭਾ ਦੇ ਲੋਕ, ਮਿਥਿਰ ॥

ਸਭਾ ਕਰਨੀ, ਫ਼ਿਜ਼-ਸੋਜ਼ ਮੇਲ ਕਰਨਾ, ਸਭਾ ਦੇ
ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਿਲਕੇ ਖੈਰਾਣਾ ॥

ਸਭਾ ਪਤੀ

ਸਭਾ ਪਤੀ, ਪੁ:—ਸਭਾ ਦਾ ਪਰਧਾਨ ਜਾਂ ਆਗੂ,
ਪ੍ਰਧੀਆ ॥

ਰਾਜ ਸਭਾ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ॥

ਸਭਾ } ਪੁ:—ਮਜ਼ਾਜ, ਤਬੀਅਤ, ਹਾਲਤ, ਤਾਕਤ
ਸਭਾਉ } ਹੋਲਤ, ਵੇਦੀ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਗੁਣ ॥

ਸਭਾਉਕ, ਵਿ:—ਕੁਦਰਤੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭੇਲੇ ਭਾਉ, ਐਵੇਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ,
ਜਾਣ ਬੁੱਝਕੇ ਨਾਂ, ਸਹਿਜੇ ॥

ਸੰਭਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਬੰਮਣਾ, ਬਰਾ-
ਉਣਾ, ਰੋਕਣਾ, ਠਹੁਉਣਾ, ਦਬਾਉਣਾ, ਸਾਂਭਣਾ,
ਲੇਖਾ ਲੈਣਾ ॥

ਸੰਭਾਲੂ, ਪੁ:—ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲਾ, ਰੱਖਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਬਾਡੀ ॥

ਸਭਾਵਕ, ਵਿ:—‘ਸਭਾਉਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਭਿਆਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਸਥਿਹਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੱਭੇ } ਵਿ:—ਸਾਰੇ, ਹਰ ਕੋਈ ॥
ਸੱਭੇ }

ਸਮ, ਵਿ:—ਵਾਕਰ, ਵਰਗਾ, ਇੱਕ ਜੋਹਾ ॥

ਅਵ:—ਨਾਲ, ਸੰਗ, ਸਮੇਰ, ਸਨੇ, (ਦੁਸਰੇ ਪਦਾਂ
ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ‘ਸਮ’ ਦੇ ਅਰਥ ‘ਜੁੜਨਾ’ ਜਾਂ
‘ਪੁਰਾ ਕਰਨਾ’ ਹਨ)

ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਗਣੀ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਸਮਾਂਤਰ ਰੇਖਾ, ਸ:—ਅਜੇਹੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜੋਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ॥

ਸਮ ਖਟ ਭੁਜ, ਪੁ:—ਛੇ ਬਰਾਬਰ ਭੁਜਾਂ ਵਾਲੀ
ਸ਼ਕਲ ॥

ਸਮਕਾਲੀ, ਵਿ:—ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ

ਸਮਾਲੂ

ਸਮਕੋਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਿੱਧੀ ਲਕੀਰ ਉੱਤੇ ਦੂਜੀ ਸਿੱਧੀ
ਖੜੀ ਲਕੀਰ ਨਾਲ ਜੋ ਕੋਣ ਬਣਦੇ ਹਨ ॥

ਸਮ ਤ੍ਰਿਬਾਹੁ ਤ੍ਰਿਭੁਜ, ਪੁ:—ਤਿੰਨਾਂ ਬਰਾਬਰ ਭੁਜਾਂ
ਵਾਲਾ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ॥

ਸਮ ਦਰਸੀ, ਪੁ:—ਸਥ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜੋਹਾ ਸਮਝਣ
ਵਾਲਾ, ਸੱਚਾ ਮਨੁੱਖ, ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਮਦਰਿਸ਼ਟੇਤਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਧੰਨ ਨਾ ਪੂਰਣ
ਵਾਲਾ, ਸਥ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਮ ਦੁਬਾਹੁ ਤ੍ਰਿਭੁਜ, ਪੁ:—ਅਜੇਹਾ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਜਿਸ
ਦੀਆਂ ਦੋ ਭੁਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ॥

ਸਮ ਪੰਚ ਭੁਜ, ਪੁ:—ਬਰਾਬਰ ਪੰਜਾਂ ਭੁਜਾਂ ਵਾਲੀ
ਸ਼ਕਲ ॥

ਸਮ ਬਹੁ ਭੁਜ ਛੇਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਬਰਾਬਰ ਬਹੁਤ ਭੁਜਾਂ
ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ ॥

ਸੰਮ, ਪੁ:—ਧਾਤ ਦਾ ਛੱਲਾ ਜਿਹਾ ਜੋ ਸੋਟੀ ਆਦਿਕ
ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਰੇ ਪੁਰ ਪਕਿਆਈ ਵਾਸਤੇ ਲਾ-
ਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਮਸਾ, ਪੁ:—ਮਾਲਾ ਦੇ ਨਿਕੇ ਜੋਹੇ ਫੁੱਲ, ਸਨਿ-
ਆਸੀ, ਰਿਮਰਾ ॥

ਸਮਸੀ, ਪੁ:—ਸਈਧਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੁਲ, ਇੱਕ
ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ
ਪੰਥ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਹਨ ॥

ਵਿ:—ਸੂਰਜ ਦਾ ॥

ਸਮਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੰਭਾਲਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਮਾਲੂ, ਪੁ:—‘ਸੰਭਾਲੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਮੱਕ

ਸਮੱਕ } ਵਿ:—ਸੱਭੇ, ਸਾਰਾ, ਬਹੁਤ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ,
ਸਮੱਗ } (ਸਮੱਗ ਰਾਤ) ॥

ਸਮੱਗੀ } ਸ:—ਸਮਿਆਨ, ਚੀਜ਼ ਵਸਤ, ਅਸ-
ਸਮੱਗਰੀ } ਥਾਬ, ਪੂਜਾ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀ
ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ॥

ਸਮੱਝ, ਸ:—ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ, ਅਕਲ, ਖੁੱਧ, ਮੱਤ ॥

ਉਲਟੀ ਸਮੱਝ, ਸ:—ਬੇਅਕਲੀ, ਖੋਟੀ ਮੱਤ ॥

ਸਮੱਝ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਆਣਾ ਹੋਣਾ, ਸੋਚ
ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜੋਗਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸਮੱਝ ਰੋ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਾਣ ਖੁੱਝ ਕੇ, ਸੋਚ
ਵਿਚਾਰ ਕੇ ॥

ਸਮੱਝ ਕੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕੋਈ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਅਕਲ, ਵਰਤਣੀ, ਸੁਚੇਤ
ਹੋਣਾ ॥

ਸਮੱਝ ਦਾਰ } ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਚਤੁਰ, ਸੁਚੇਤ,
ਸਮੱਝ ਵਾਣ } ਅਕਲ ਵਾਲਾ, ਚੋਕਸ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ,
ਦੂਰ ਧਿਆਨੀ, ਖੁੱਧਵਾਲਾ ॥

ਸਮੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨਣਾ, ਵਿਚਾਰਨਾ, ਸੋਚਣਾ,
ਖੁੱਝਣਾ, ਸਿੱਖਣਾ, ਮੰਨਣਾ, ਲੇਖਾ ਚੁਕਾਉਣਾ,
ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ॥

ਸਮੱਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮੱਤ ਦੇਣੀ, ਸਿਖਾ-
ਉਣਾ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਮੱਝ ਵਿੱਚ
ਲਿਆਉਣੀ, ਦੱਸਣਾ, ਮਨਾਉਣਾ, ਬਿਆਨ
ਕਰਨਾ, ਹਟਕਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣੇ,
ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ, ਚੰਗਣਾ ॥

ਸਮੱਝਾਵਾ, ਪੁ: } ਸਮੱਝਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮਨਾਉਣਾ,
ਸਮੱਝੌਤੀ, ਸ: } ਉਪਦੇਸ਼ ॥

ਸਮਰਣ

ਸਮੱਝੌਤੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ, ਸਿਖਾ-
ਉਣੀ, ਜਤਾਉਣਾ ॥

ਸੰਮਤ, ਪੁ:—ਸਾਲ, ਸੰਨ, ਰਾਜਾ ਬਿਕਰਮਾਜੀਤ ਜਾਂ
ਸਾਲਵਾਹਣ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦਾ ਸੰਨ
(ਬਿਕਰਮਾ ਜੀਤੀ ਸੰਮਤ, ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹੀ
ਸੰਮਤ) ॥

ਸਮੱਧਰ, ਵਿ:—ਵਿਚਲੇ ਕੱਦ ਦਾ ॥

ਸਮੱਧਾ, ਸ:—ਬਾਲਕ ॥

ਸੱਮਨ, ਪੁ:—ਧੱਕਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਅੱਠ ਦੂਜਾਂ
ਵਾਲਾ ਬੁਰਜ, ਕਚਹਿਰੀ ਵੱਲੋਂ ਖੁਲਾਵੇ ਦਾ
ਕਾਗਜ਼ ॥

ਸੱਮਨ ਕੱਢਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ
ਨਾਉਂ ਦੇ ਖੁਲਾਵੇ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ॥

ਸੱਮਨ ਕਢਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਾ-
ਉਣੇ ॥

ਸੱਮਨ ਬੁਰਜ, ਪੁ:—ਲਹੌਰ ਦੇ ਕਿਲੇ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਬੁਰਜ ॥

ਸਮੱਪਟ, ਪੁ:—ਸੰਕੋਚ, ਸਿਮਟਾਉ, ਮੇਲ, ਛੋਕ ਬੰਦ
ਹੋਣਾ, ਬੰਦ ਭੱਥਾ, ਇੱਕ ਪੱਧਰੀ ਤਹਿ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਵਿੱਥਾਂ ਜਾਂ ਦਰਜਾਂ ਨਾਂ ਹੋਣ ॥

ਸੱਮਰ ਸੂਹੜੀ, ਸ:—‘ਸਥਰ, ਸੂਹੜੀ’ ਰੋਖੇ ॥

ਸਮਰਥ } ਸ:—ਤਾਕਤ, ਜੋਰ, ਬਲ, ਸ਼ਕਤੀ ॥
ਸਮਰਥਾ }

ਸਮਰਥੀ, ਵਿ:—ਬਲਵਾਨ, ਜਗਾ ਵਰ, ਕੰਮ ਕਰ
ਸੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਮਰਣ, ਪੁ: ਸ:—ਸਿਮਰਣ, ਭਜਨ, ਸਾਧ, ਚੇਤਾ
ਧਿਆਨ, ਮਾਲਾ ॥

ਸੱਮਰਨਾ

ਸੱਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੰਬਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਮਲਾ, ਪੁ:—ਪੰਗ ਦਾ ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ ਲੜ ॥

ਸਮਾ, ਪੁ:—ਵੇਲਾ, ਵਖਤ, ਹੁੱਤ, ਚੰਗੀ ਵਸਲ, ਮੋਕਾ, ਚੀਜ ਵਸਤ ਦਾ ਸੁਕਾਲ, ਸਸਤ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੀੜਾ, ਤਮਾਸ਼ਾ, ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਰੁੱਖ । ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕ, ਨਵਾਂ ਪੋਰ, ਵੇਲੇ ਦਾ ਲਾਗ ॥

ਸਸਤਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਚੀਜ ਵਸਤ ਸਸਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਮਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਤ ਖਿੱਚ ਦੇਣੀ, ਚੰਗਾ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਪਹੁੰਚਣਾ, ਸੁਰ ਮਿਲਾਉਣਾ ॥

ਮਹਿੰਗਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਕਾਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਚੀਜ ਵਸਤ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋਵੇ ॥

ਸਮਾ, ਸ:—ਦੀਵਾ, ਚਰਾਗ, ਮੋਮ ਬੱਤੀ ॥

ਸਮਾ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਦੀਉਟ, ਥਾਲ ਵਿੱਚ 'ਗੋਰਿਆ' ਹੋਇਆ ਉੱਚਾ ਦੀਵਾ ॥

ਸਮਾਉ, ਪੁ:—'ਸਮਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣਾ, ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ, ਮੋਢੇ 'ਲਾ' ਮਰ ਜਾਣਾ (ਮਹਾ-ਭਾਮਾ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ) । ਸੁਆਉਣਾ, ਕਪੜੇ ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜੋਤੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਮਾਇਣ, ਸ:—ਦੁੱਧ ਜਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਾਗ ॥

ਸਮਾਇਤ, ਸ:—ਸੁਨਣਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸੁਣਨੇ । ਸਬਰ, ਸਾਰ, ਸੁੱਧ ॥

ਸਮਾਲੂਣਾ

ਸਮਾਈ, ਸ:—ਥਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੀਜ ਸਮਾ ਸਕੇ । ਧੀਰਜ, ਸਹਾਰਾ । ਸੁਆਈ, 'ਕਪੜੇ ਸੀਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ' ॥

ਸਮਾਗਮ, ਪੁ:—ਜੋਤ, ਮੇਲ, ਸੰਗ, ਮੋਕਾ ॥

ਸਮਾਚਾਰ, ਪੁ:—ਖਬਰ, ਸਾਰ, ਸੁੱਧ ॥

ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਉਹ ਕਾਗਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਬਰਾਂ ਆਇਕ ਵਪਦੀਆਂ ਹਨ । ਅਖਬਾਰ ॥

ਸਮਾਚਾਰੀ, ਪੁ:—ਸਬਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਮਾਜ, ਸ:—ਸਭਾ, ਸੰਗਤ, ਜੱਥਾ, ਗੋਸ਼ਠ ॥

ਸਮਾਜੀ } ਪੁ:—ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਭਾਸਦ
ਸਮਾਜੀਆ } (ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ ਪਦ) ॥

ਸਮਾਧ } ਸ:—ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਦੀ ਮਥੀ । ਜਿੱਥੇ
ਸਮਾਧੀ } ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਅੰਸ ਦੱਬਕੇ ਉੱਪਰ ਮਥੀ
ਥਕਾਈ ਹੋਵੇ ॥

ਸਮਾਧ ਲਗਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ
ਸਮਾਧ ਲਾਉਣੀ } ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮਗਨ
ਹੋਕੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਤੱਕ ਸਾਰ
ਰੋਕ ਵੱਡਣਾ (ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਮਾਧੂ ਕਰਦੇ
ਹਨ ॥)

ਸਮਾਨ, ਪੁ:—ਮਾਲ ਅਸਥਾਵ, ਸਮਗ੍ਰੀ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਚੀਜ, ਵਸਤ ॥

ਵਿ:—ਨਿਆਈਂ, ਚਰਾਗ, ਵਾਕਰ, ਬਰਾਬਰ, ਸਧਾਰਣ, ਸਾਸਾ ॥

ਸਮਾਪਤ, ਵਿ:—ਮੁੱਕਾ ਹੋਇਆ, ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਯਾਦ ਕਰਨਾ, 'ਚੋੜੇ' ਕਰਨਾ, ਇਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਧਿਆਉਣਾ ॥

ਸਮਾਲੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੰਬਾਲਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਮੁਲ

ਸਰ ਆਉਣਾ

ਸਮੁਲ, ਪੁ:—‘ਸੰਭਾਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਮਿਆਨ, ਪੁ:—‘ਸਮਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਮਿਆਨਾ, ਪੁ:—ਤੰਬੂ, ਭੋਰਾ ॥

ਸਮਿਗੀ, ਸ:—‘ਸਮਗੀ’ ਖੋ ॥

ਸੰਮੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬਿਰਛ ॥

ਸਮੀਪ, ਵਿ:—ਨੇੜੇ, ਪਾਸ, ਲੱਗੇ ॥

ਸਮੁੱਚਾ, ਵਿ:—ਸਾਰਾ, ਪੂਰਾ ॥

ਸਮੁੱਚੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਥਿਲਕੁਲ, ਸਭ ਤਰਾਂ ॥

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ } ਪੁ:—ਸਾਗਰ, ਸਰੋਵਰ ॥

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦਰ

ਸਮੁੱਦ ਸੌਖ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ, ਜਿਸ
ਦੇ ਬੀ ਕਈਆਂ ਰੋਗਾਂ ਲਈ
ਗੁਣ ਕਾਰ ਹਨ ॥

ਸਮੁੱਦ ਝੋਂਗ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮੱਛੀ ਦੀ
ਪਿੱਠ ਦੀ ਹੱਡੀ ਜੋ ਮੱਛੀ ਹੁਣ
ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਤਰਾਂ
ਦੀ ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਸਮੁੱਦਰ ਫੁੱਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਔਖਤ ਜਿਸ
ਦੀ ਜੜ ਕੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ॥

ਸਮੁੱਦਰੀ } ਵਿ:—ਸਮੁੱਦਰ ਦਾ ॥

ਸਮੁੱਦਰੀ

ਸਮੁੱਚ, ਪੁ:—ਜੱਥਾ, ਇਕੱਠ, ਫੋਰ ॥

ਸਮੁੱਚਾ, ਵਿ:—ਸਾਰਾ, ਪੂਰਾ ॥

ਸਮੇਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਭਨਾ, ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਲੈਣਾ,
ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਸਮੇਟਾ, ਪੁ:—ਸਮੇਟਣ ਵਾਲਾ, ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਸਮੇਟਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ॥

ਸਮੇਤ, ਅਵ:—ਨਾਲ, ਸਹੇ ॥

ਸਮੇਰ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਦਾ ਸਿਖਰ, ਮਾਲਾ ਦਾ
ਪਹਿਲਾ ਮਣਕਾ, ਕਿਸੇ ਵੇਲੀ ਦਾ ਸਥਰੋਂ ਚੰਗਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਸਮੇਰ ਪਰਬਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸ਼ੇਰ
ਦਾ ਪਹਾੜ ਜਿਥੇ ਦੇਉਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਜਸ ਦੇ ਦੁਵੇਰੇ ਸੂਰਜ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ॥

ਸਮੇਸ, ਪੁ:—‘ਸਮੇਸਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਮੇਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚਾਉਲ ॥

ਸਮੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਠੰਡਾ ਮਿਲਾ ਕੇ
ਉਸ ਦੀ ਗਰਮੀ ਨੂੰ ਘਟਾਣਾ ॥

ਸੰਵਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਣਾ, ਸੰਗਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸਯਹਜ, ਪੁ:—ਸਹਿਆ, ਸਹਾ ॥

ਸੰਯਦ, ਪੁ:—‘ਸਈਯਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਯਦਾਣੀ, ਸ:—‘ਸਈਯਾਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੰਯਾਂ, ਸ:—ਸਖੀਆਂ, ਸਹੇਲੀਆਂ ॥

ਸਰ, ਪੁ:—ਤਲਾਉ, ਤਾਲ, ਫੈਂਡਾ, ਭੋਤ, ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ।
ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਾਨਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾ ਜੋ
ਛੱਪਕਾ ਉੱਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੂ-
ਹੜੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਅਰ ਜੋ ਤੀਰਾਂ ਨੂੰ
ਚਾਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸ:—ਜਿੱਤ, ਭਤੇ, ਦੁਰੀ, ਰਿਰ ॥

ਵਿ:—ਗੀਰ ਵਾਕਰ ਸਿੱਧਾ ॥

ਸਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਤ ਜਾਂ ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਸਮਝ ਲੈਣਾ ॥

ਸਰ ਹੋਣਾ

ਸਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਤ ਹੋਣਾ, ਜਿੱਤਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਸਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੱਤਣਾ, ਭਰੇ ਕਰਨਾ, ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਸੋਧਣਾ, ਖੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਹੁਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਨੂੰ ਖੋਲਣਾ ॥

ਸਰ ਗਰੋਹ, ਪੁ:—ਸੈਣਾ ਪਤੀ, ਜੱਥੇ ਦਾਰ, ਸਾਧੀ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਆਗੂ, ਮੁਖੀਆ, ਸਰਦਾਰ ॥

ਸਰ ਗਰੋਹੀ, ਸ:—ਸਰ ਗਰੋਹ ਦੀ ਪਦਵੀ ॥

ਸਰਗੁਣ, ਵਿ:—ਸਬਕਾਂ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ, 'ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ' ॥

ਸਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰਥਾਰ ਹੋਣਾ, ਪੁੱਗਣਾ, ਬਾਜੀ ਵਿੱਚ ਬਰੋਬਰ ਰਹਿਣਾ, ਵੈਰਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖੁਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਸਰਜੀਤ, ਵਿ:—ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ, ਭਾ, ਪਰਤਾਪੀ, ਜੇਗਵਰ ॥

ਸਰ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੱਤਣ ਦੇਣਾ (ਤਾਂਬ ਆਦਿਕ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ), ਢਿੱਲ ਕਰਨੀ, ਪਤੰਗ ਦੀ ਡੇਰ 'ਢੱਲੀ ਢੱਡਣੀ, ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਗੰਢ ਪਾਉਣੀ ॥

ਸੱਰ ਸੱਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੁੱਟੇ ਹੋਏ ਤੀਰ ਜਾਂ ਸੱਪ ਦੇ ਭੁਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਅਵਾਜ਼ ਨਿੱਕਲਣੀ ॥

ਸਰਈ, ਵਿ:—ਸਰਾ ਮੁਜਿਬ ('ਸਰਾ ਵੇਖੋ') ॥

ਸਰਈ ਪਜਾਮਾ, ਪੁ:—ਗੋਰਿਆਂ ਭੋਕ 'ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਪਜਾਮਾ ਜਿਹਾ ਪੱਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰਈ ਦਾੜੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਦਾੜੀ (ਜੇਹੀ ਸਰਾ ਦੇ ਮੁਜਿਬ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ) ॥

ਸਰਕ

ਸਰਸ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ, ਵੱਧ, ਚੰਗਾ, ਖਰਾ, ਸਥ ਤੋਂ ਹੋਣਾ ('ਬਰਸੇ ਮਾਘ, ਸਰਸੇ ਭਾਗ') ॥

ਸਰਸੀ, ਵਿ:—ਸਹੁਤ, ਵਧੀਕ, ਚੰਗਾ, ਭਾਵਾ ਹੋਣਾ ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੜਕੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਲ-ਵਾਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਨਹਿਰ, ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਰਸਾਈ, ਸ:—ਬਹੁਤਾਇਤ, ਲਹਿਰ ਬਹਿਰ।
'ਸਰਸਾਹੀ' ਵੀ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਸਾਹੀ, ਪੁ:—'ਸਿਰਸਾਹੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਸਾਮ, ਪੁ:—ਅੰਤ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜੋ ਮੂਰਛਾ ਆ ਜਾਵੇ, ਥੀ ਹੋਸ਼ੀ, ਪਾਗਲ ਪੁਣਾ, ਸਿਰ ਛੋਂ ਜਾਣ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਸਰਸੋਂ, ਸ:—'ਸਰਹੋ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਹਾਉਂਦੀ }
ਸਰਹਾਦੀ } ਸ:—ਮੰਜੇ ਜਾਂ ਸਮਾਧ ਆਦਿਕ ਦਾ ਸਿਰ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ॥
ਸਰਹਾਂਦੀ }

ਸਰਹਾਣਾ }
ਸਰਹਾਣਾ } ਪੁ:—ਮੰਜੇ ਜਾਂ ਸਮਾਧ ਆਦਿਕ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਤਕੀਆ ॥

ਸਰਹਿੜਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਜਾਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਰਹੋਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੁੱਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਬੀ ਰਾਈ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਸਾਗ ਲੋਕ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭੋਲ ਬਾਲਣ ਦੇ ਬੀ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਹੋਂ ਸਿਆਲ ਵਿੱਚ ਉਂਗਦੀ ਹੈ ॥

ਸਰਕ, ਸ:—ਹਿੱਲ ਜੁੱਲ, ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਜਾਲ ਦੀ ਰੱਸੀ ॥

ਸਰਕਸ

ਸਰਕਸ, ਪੁ:—ਜੈਗਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ
ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਰਸਮ।

ਸਰਕੰਡਾ, ਪੁ:—ਮੁੰਜ ਦੀ ਖੇਡ ਜਿਸਨੂੰ ਫੁੱਲ ਲੱਗਦੇ
ਹਨ।

ਸਰਕੰਢਾ, ਵਿ:—ਮੰਨਿਆ ਦੰਨਿਆ, ਪਰਧਾਨ,
ਮੁਖੀਆ, ਆਗੂ, ਸਰਦਾਰ।

ਸਰਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੱਲਣਾ, ਰਸਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪਰੇ ਹਟ
ਜਾਣਾ, ਲਾਭੇ ਹੋਣਾ।

ਸਰਕੱਪ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਕ ਰਾਜਾ ਜੋ
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਕਪਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਰਾਜੇ
ਰਸਾਲੂ ਫੁੱਲੇ ਉਹ ਹਾਰਿਆ।

ਸਰਕਰਦੀ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ, ਸਰਦਾਰ, ਪਰ-
ਧਾਨ, ਭੋਜੀ ਅਫ਼ਸਰ, ਬਖ਼ਸ਼ਾਵਰ, ਕਰਣ
ਕਾਰਣ, ਮੁਖਤਿਆਰ।

ਸਰਕੜੀ, ਪੁ:—ਮੁੰਜ ਦਾ ਘਾਹ ਤੇ ਪੱਤਰ, ਕਾਹੀ,
ਸਰਕੜਾ।

ਸਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਲਾਭੇ ਕਰਨਾ,
ਖਿੱਚਣਾ।

ਸਰਕਾਰ, ਪੁ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਦਰਬਾਰ, ਰਾਜ
ਰਾਜਾ, ਅਲੱਕੇ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਸਰਦਾਰ,
ਅਧਕਾਰੀ, ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ (ਆਦਰ ਲਈ
ਬੋਲਦੇ ਹਨ) ਪਰਜਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਰਾਜ
ਹੋਵੇ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਾਨਾ
ਮਨੁੱਖ।

ਸਰਕਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ, ਸ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਜ।

ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਚਹਿਰੀ
ਵਿੱਚ ਜਾ ਅਰਜੀ ਪਾਉਣੀ। ਨਾਲਫ਼ ਕਰਨੀ।
(ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਧਾਰ, ਸਾਧ ਰੂੜਾ ਚੋਰ
ਸਚਿਆਰ = ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਉਂ ਨਹੀਂ
ਹੁੰਦਾ)।

ਸਰਚਾਉਣਾ

ਸਰਕਾਰੀ } ਵਿ:—ਸਰਕਾਰ ਦਾ, ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ
ਸਰਕਾਰੂ } (ਸਰਕਾਰੀ ਆਦਮੀ, ਸਰਕਾਰੀ
ਨੌਕਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲ
ਸਰਕਾਰੀ ਮਕਾਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ, ਸਰ-
ਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਆਦਿਕ)।

ਸਰਗਸਤ, ਪੁ:—ਘੋੜੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਲਾੜੇ
ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ
ਫਤਰ।

ਸਰਗਹੀ, ਸ:—‘ਸਰਘੀ’ ਵੇਖੋ।

ਸਰਗਮ, ਪੁ:—ਸ:—ਗਾਣੇ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਸੁਰਾਂ
(ਸਾਰੇ ਗਾਮਾ ਪਾਧਾ ਨੀ)

ਸਰਗੀਰਾ, ਸ:—ਖਵੀ, ਪੰਨੀ।

ਸਰੇਗੀ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਤਾਰੀ ਵਾਲਾ ਵਜਾ,
ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਹਲਾ ਗੁਆਰ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸਰੇਗੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਤਾਰੀ ਵਾਲਾ ਵਜਾ,
ਕਿੰਗਾਰੀ। *fiddle*

ਸਰੇਗੀਆ, ਪੁ:—ਸਰੇਗੀ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਵਜੈਰੀ। *fiddler*

ਸਰਗੁਣ, ਵਿ:—ਗੁਣੀ ਵਾਲਾ।

ਸਰਘੀ, ਸ:—ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਤੜਕੇ ਹੀ ਜੋ ਕੁਝ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਰਤ ਉਪਾ-
ਰਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਤੜਕੇ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦੇ।

ਸਰਘੀ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਪਰਭਾਤ, ਤੜਕੇ ਸਾਰ।

ਸਰਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਸ ਤਰਾਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖੋਲ੍ਹੀ
ਜਾਣੀ ਕਿ ਸਥ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਕੋਈ
ਅਣਵਿੱਸ ਨਾ ਰਹੇ।

ਸਰਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੰਡਣ ਵੇਲੇ ਸਥ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ
ਦੇਣਾ।

ਸਰਜਣਹਾਰ

ਸਰਜਣਹਾਰ } ਪੁ:—ਕਰਤਾਰ, ਪੈਦਾ ਕਰਨ
ਸਰਜਨਹਾਰ } ਵਾਲਾ ॥

ਸਰਜਨ, ਪੁ:—ਭਾਕਟਰ, ਰੋਕੇ ਆਇਕ ਚੀਰਨ
ਵਾਲਾ ਜਾਕਦਾਰ ॥

ਸਰੇਜਮ, ਪੁ:—ਲਾਹ, ਪਰਾਪਤ, ਪਰੋਸਣ, ਅੰਤ,
ਤਿਆਰੀ, ਸਮਾਨ ॥

ਸਰਟਿਫਿਕੇਟ, ਪੁ:—'ਸਰਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਣ, ਸ:—ਬਚਾਉ, ਰੱਖ, ਆਸਰਾ, ਸਹਾਰਾ,
ਭਿਟ, ਦੋਵਾਲਾ ॥

ਸਰਣ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿਦਲੇਣਾ, ਸਹਾਰਾ ਪਕੜਣਾ,
ਆਸਰੇ ਆਉਣਾ ॥

ਸਰਤ, ਸ:—ਇਕਗਰ, ਨੇਕਾ, ਥਾਂਧ, ਦਾਉ ॥

ਸਰਤ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦਾਉ ਲਗਾਉਣਾ, ਇਕ-
ਸਰਤ ਬੰਨ੍ਹਣੀ } ਰਾਰ ਕਰਨਾ ॥
ਸਰਤ ਲਾਉਣੀ }

ਸਰਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ, ਠਿਕਾਣੇ
ਲੱਗਣਾ । ਅਲੱਗ ਹੋਣਾ, ਸਰਤਾਉਣਾ, ਵੰਡਣਾ,
ਅਲੱਗ ਕਰਨਾ, ਵਰਤ ਲੈਣਾ, ਭੁਗਤਾਉਣਾ ॥

ਸਰਦ, ਵਿ:—ਠੰਡਾ ॥

ਸਰਦ ਰੱਪੜੇ, ਪੁ:—ਉਨ੍ਹਾਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ॥

ਸਰਦ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਮੀਨ ਦੀ ਭਰਿ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਦਾ
ਕਮਰਾ ॥

ਸਰਦਈ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੰਗ । (ਸਰਦੇ
ਦੇ ਰੰਗ ਵਰਗਾ) ॥

ਸਰਦਲ, ਸ:—ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਚੁਗਾਨ ਦਾ ਹੇਠਲਾ
ਜਿਸਾ ॥

ਸਰਨਾਇਚੀ

ਸਰਦਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਿੱਤਲ ਜਾਂ ਥਾਂਸੀ
ਦਾ ਕਟੋਰਾ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮ ਦਾ
ਖਰਬੂਜਾ ਜੋ ਕੰਧਾਰ ਅਤੇ ਕਾਬਲ ਵਿੱਚ
ਉਗਦਾ ਹੈ ॥

ਸਰਦਾ ਬਰਦਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੋਲ ਸਭ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ
ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੁਥਾਜ ਲਗੇ, ਘਰੇ
ਰਾਜੀ ॥

ਸਰਦਾਈ, ਸ:—ਸਰਦੀ, ਠੰਡ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਠੰਡ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦੁਆ ਜੋ ਬਦਾਮ, ਗਾਰ
ਮਗਜ਼ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਘੋਟਣ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਸਰਦਾਰੀ, ਪੁ:—ਪਰਧਾਨ, ਮੁਖੀਆ, ਕਿਸੇ ਸਾਹਬ
ਦਾ ਬਹਿਰਾ, ਵੇਸੀ ਸਿੰਘ ॥

ਸਰਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਸਰਦਾਰਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਦੁਪਹਾਣੀ ॥

ਸਰਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਪਦਵੀ, ਪਰਧਾਨ-
ਤਾਈ ॥

ਸਰਦੀ, ਸ:—ਠੰਡ, ਸੀਤ, ਰੋਸ਼ਾ ॥

ਸਰਧਾ, ਸ:—ਨਿਹਚਾ, ਜਕੀਨ, ਭਰੋਸਾ, ਕਿਰਪਾ,
ਪਰਤਾਪ, ਇੱਛਾ, ਚਾਹ, ਲਕੜੀ ॥

ਸਰਧਾਲੂ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਧਾ ਹੈ ॥

ਸਰਨਾ, ਸ:—'ਸਰਨ' ਵੇਖੋ ॥
ਇੱਕ ਵੰਗ ਦੀ ਸੁਭਾਉਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ॥
(ਵੰਗਰਾਂ ਦੀ) ॥

ਸਰਨਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੰਗ ਸੁਭਾਉਕ
ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇ ॥

ਸ:—ਇੱਕ ਐਕੜ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਚਲਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਪੁਰਾ ਹੋਣਾ, ਨਿਬਣਾ,
ਭੁਗਤਣਾ, ਬਰਾਬਰ ਹੋਣਾ, ਮੁੱਕਣਾ ॥

ਸਰਨਾਇਚੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤੁਰੀ ਵਜਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਰਨਾਈ

ਸਰਨਾਈ } ਸ:—ਕਿਸੇ ਸਨੌਰ ਦੀ ਖੱਲ ਜਿਸ
ਸਰਨਾਹ } ਵਿਚ ਵਾਹਿ ਭਰਕੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਸਰਨਾਹੀ } ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਪਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰਨਾਟਾ, ਪੁ:—ਤਿੱਖੀ ਅਵਾਜ, ਧੜਾਕਾ ॥

ਸਰਨਾਟਾ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਹਿ ਵਿੱਚ ਪੰਛੀਆਂ
ਦੇ ਉੱਡਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਹਨੇਰੀ ਆਦਿਕ ਨਾਲ
ਅਵਾਜ ਆਉਣੀ ॥

ਸਰਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਤਾ ਜੋ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ
ਜਾਂ ਲਫਾਢੇ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸਰਪ, ਪੁ:—‘ਸੱਪ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਪਟ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਸਥ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਤਿੱਖੀ
ਚਾਲ, ਉਸ ਚਾਲੇ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਦੁੜਾਉਣਾ ॥

ਸਰਪਟ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਸਥ ਤੋਂ ਤਿੱਖੀ
ਚਾਲੇ ਦੁੜਾਉਣਾ ਜਾਂ ਦੌੜਣ ਦੇਣਾ ॥

ਸਰਪਤ, ਸ:—ਸਰ, ਸਰਕੜਾ ॥

ਸਰਪੇਚ, ਪੁ:—ਪੱਗ ਉਪਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਠਾਰੀ
ਦਾ ਪਟਕਾ ॥

ਸਰਪੈਂਚ, ਪੁ:—ਪੰਚ, ਦੋਹਾਂ ਪਿਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰਫ਼
ਨਿਖੇੜਣ ਵਾਲਾ, ਦੋ ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ
ਦਾ ਸਰਦਾਰ, ਚੇਧਰੀ ॥

ਸਰਪੋਸ਼, ਪੁ:—ਫੌਂਡਣ, ਫੌਂਡਣ ਵਾਲਾ ਛਿੱਕੂ,
(ਰੋਟੀਆਂ ਜਾਂ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਰੱਖਣ ਲਈ) ॥

ਸਰਫ, ਪੁ:—ਇੱਜਤ, ਵਡਿਆਈ, ਕਿਰਪਾ ॥

ਸਰਫ ਅਦਾਲਤ, ਪੁ:—ਜਿਲੇ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ
ਜਾਂ ਤਸੀਲ ਦਾ ਫਾਰਸੀ ਅਫਸਰ ॥

ਸਰਫਰਾਜ, ਵਿ:—ਨਾਮ ਵਰ, ਮਸ਼ਹੂਰ, ਚੜ੍ਹਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਸਰਬੱਗ ਤਾਈ

ਸਰਫਰਾਜੀ, ਸ:—ਨਾਮਵਰੀ, ਤਰੱਕੀ, ਵੱਧਾ ॥

ਸਰਫਾ, ਪੁ:—ਸੁਖ ਪੁੱਛਾ, ਕਿਰਸਾ, ਕੰਜੁਸੀ, ਬੋੜਾ
ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਧਨ ਜੋੜਣਾ ॥

ਸਰਫਾ ਕਰਕੇ ਸੱਤੀ ਤੇ } ਜਿੰਨਾ ਸਰਫਾ ਕੀਤਾ
ਆਟਾ ਖਾ ਗਈ ਕੁੱਤੀ } ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਾ-
ਸਾਣ ਹੋਇਆ ॥

ਸਰਬ, ਵਿ:—ਸਭ, ਸਾਰਾ ॥

ਸਰਬ ਗਿਆਨੀ, ਪੁ:—ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ,
ਸਰਬੱਗ ॥

ਸਰਬਦਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਦਾ, ਚਿੱਤ ॥

ਸਰਬ ਦਾਤਾ, ਪੁ:—ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥

ਸਰਬ ਪਾਲਕ, ਪੁ:—ਸਭ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ,
ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥

ਸਰਬ ਬਿਆਪਕ }
ਸਭ ਬਿਆਪਕ } ਵਿ:—ਜੋ ਸਭਾ ਦੀ ਬਾਂਝੀ ਹੈ
ਸਭ ਬਿਆਪੀ } ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ॥
ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ }

ਸਰਬ ਬਿਦਯਾ } ਪੁ:—ਸਭ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਆਂ
ਸਰਬ ਬਿਦਿਆ } ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਰਬ ਭੋਖੀ, ਵਿ:—ਸਭ ਕੁਝ ਖਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ,
ਸਰਬੰਗੀ ॥

ਸਰਬ ਰਸ, ਪੁ:—ਲੁਣ (ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਬੋਲਾ) ॥

ਸਰਬ ਵਜਾਪਕ }
ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ } ਪੁ:—‘ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸਰਬ ਵਜਾਪੀ }
ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ }

ਸਰਬ ਵਿਦਯਾ } ਸ:—ਸਰਬ ਬਿਦਿਆ ਵੇਖੋ ॥
ਸਰਬ ਬਿਦਿਆ }

ਸਰਬੰਗ ਵਿ:—ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ, ਸਭਨੀ
ਬਾਈ ਮੌਜੂਦ। ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ॥

ਸਰਬੰਗ ਤਾਈ, ਸ:—ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਨਾ ॥

ਸਰਬੰਗ

ਸਰਬੰਗ, ਪੁ:—ਸਭ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਅਤੇ ਸਭ ਥਾਵਾਂ
ਦੀ ਚੀਜ਼ ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰੇ ਖਾ ਜਾਣੀ ॥

ਸਰਬੰਗਣ, ਸ:—ਸਭ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਅਤੇ ਸਭ ਥਾਵਾਂ
ਦੀ ਚੀਜ਼ ਖਾ ਜਾਣ ਵਾਲੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ
ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਪੰਥ ॥

ਸਰਬੰਗੀ, ਵਿ:—ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਹਰ
ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ ॥

ਸ:—ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਨਣਾ, ਸਭ ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ
ਹੋਣਾ ॥

ਸਰਬੰਗੀ, ਪੁ:—ਸਰਬ ਛੱਖੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਫਕੀਰ ਜੋ ਸਭ ਕੁਝ ਅਤੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ
ਹੱਥੋਂ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰਬਤ, ਪੁ:—ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ, ਢਲਾਂ ਦਾ ਰਸ,
ਮਿੱਠੇ ਵਿਚ ਮਿਲਾਕੇ ਪਕਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਜੋ
ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਪਾਕੇ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰਬੱਤ, ਵਿ:—ਸਭ ਜਣੇ, ਸਾਰੇ, ਹਰ ਕੋਈ ॥

ਸਰਬਤ੍ਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਭ ਥਾਂ ॥

ਸਰਬਤੀ, ਵਿ:—ਸਰਬਤ ਦੇ ਜੰਗ ਦਾ, ਰਸ
ਵਾਲਾ, ਸਰਬਤ ਦੇ ਜੰਗ, ਪੀਲੇ ਜਾਂ ਲਾਲ
ਪਾਣ ॥

ਸਰਬੰਧ, ਪੁ:—ਸਤਬੰਧ, ਸਾਕ, ਸਾਥੀਕਾ, ਸਾਂਝ,
ਮੌਕਾ ॥

ਸਰਬੰਧਣ, ਸ: } ਸਾਕ, ਸਾਥੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ
ਸਰਬੰਧੀ, ਪੁ: } ਸਰਬੰਧ ਹੋਵੇ ॥

ਸਰਬਰਾਹ, ਪੁ:—ਮੁਖਤਿਆਰ, ਗੁਮਾਸਤਾ, ਕਰੀਦਾ ॥

ਸਰਬਾਣ, ਪੁ:—ਉਠ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਰਬਾਣੀ, ਸ:—ਉਠ ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਰਲ ਕਰਨਾ

ਸਰਬਾਨਣੀ, ਸ:—ਉਠ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਭੀਮਤ ॥

ਸਰਬਾਲਾ, ਪੁ:—ਲਾੜੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਘੋੜੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣ
ਵਾਲਾ, ਲਾੜੇ ਦਾ ਸਾਥੀ ॥

ਸਰਮ, ਸ:—ਲੱਜਿਆ, ਹਧਾ, ਲਾਜ, ਸੰਕੋਰ ॥

ਸਰਮ ਕੁਸਰਮੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ
ਸਰਮ ਕੁਸਰਮੀ } ਸਰਮ, ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ
ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੀ
ਲਾਜ ਲਈ ॥

ਬੇ ਸਰਮ, ਵਿ:—ਬੇ ਹਧਾ, ਨਿਰਲੱਜ ॥

ਸਰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮ ਕਰਨੀ, ਸਰਮਿੰਦਾ
ਹੋਣਾ । ਸਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਰਮਾਉ } ਵਿ:—ਸਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਰ-
ਸਰਮਾਕਲ } ਮਿੰਦਾ, ਲਜੀਲਾ ॥

ਸਰਮਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮਾਉਣਾ ਦੇਖੋ ॥

ਸਰਮਿੰਦਗੀ, ਸ:—ਸਰਮ, ਲਾਜ, ਬੇ ਇੱਥਤੀ, ਨਮੇਸ਼ੀ ॥

ਸਰਮਿੰਦਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਮ ਆਈ ਹੋ,
ਸਰਮ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮ ਕਰਨੀ, ਸਰ-
ਮਿੰਦਗੀ ਆਉਣੀ ॥

ਸਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਰਮਿੰਦਗੀ
ਦੇਣੀ (ਬੁਠਾ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਝਾੜ ਪਾਕੇ) ॥

ਸਰਲ, ਵਿ:—ਜਾਰੀ, ਸੌਖਾ, ਸਿੱਧਾ, ਸਾਫ਼, ਪਰਮੀ,
ਸੱਗ, ਇਮਾਨਦਾਰ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ॥

ਸਰਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਵ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੰਠ ਹੋਣਾ,
ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸਰਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਰੀ
ਕਰਨਾ, ਕੰਠ ਕਰਨਾ, ਘੋਟ ਕੇ ਧਾਵ ਕਰਨਾ ॥

ਸੌਰਲ

ਸੌਰਲ, ਪੁ:—ਵਿਆ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਦਾ ਘੋੜਾ ॥

ਸਰਵੰਗ, ਵਿ:—'ਸਰਬੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵੰਗਤਾਈ, ਸ:—'ਸਰਬੰਗਤਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵੰਗੀ, ਵਿ: ਪੁ:—'ਸਰਬੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵਣ } ਵਿ:—ਜੇਗ, ਲਾਇਕ, ਗੁਣੀ, ਸੁਰਮਾ,
ਸਰਵਣ } ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦਾਗ, ਧੜਕਾਰੀ।
(ਸਰਵਣ ਪੁੰਨ, ਸਰਵਣ ਭਰਾ) ॥
ਪੁ:—ਕੰਨ ॥

ਸਰਵਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਣਨਾ ॥

ਸਰਵਰ, ਪੁ:—ਫੈਭ, ਸਰੋਵਰ, ਤਾਲ ॥

ਸਖੀ ਸਰਵਰ, ਪੁ:—ਨਗਾਹੇ ਅਤੇ ਧੌਂਕਲ ਦਾ ਪੀਰ ॥

ਸਰਵਾਹ, ਸ:—ਸਿਰ ਪੀੜ ॥

ਸਰਵਾਹਜ਼, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥਾਨਾ ॥

ਸਰਵਾ ਕੱਦ, ਵਿ:—ਲੰਮੇ ਕੱਦ ਦਾ, ਲੰਮਾ ਝੰਮਾ, ਉੱਗਾ ਲੰਮਾ ॥

ਸਰਵਾਣ, ਪੁ:—'ਸਰਬਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵਾਨਣੀ, ਸ:—'ਸਰਬਾਨਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵਾਨੀ, ਸ:—'ਸਰਬਾਨੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਵਾਰਨਾ, ਪੁ:—ਰੁਪਇਆ ਆਦਿਕ ਜੋ ਕਿਸੇ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਵਾਰ ਕੇ ਲੱਗੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸਰਜ਼ ਸਰਜ਼ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਤਲਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਸੁੰ ਸਤਾਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜੇਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ ॥

ਸਰਾ, ਸ:—ਕਨੂਨ, ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ ਮੁਜਿਬ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ, ਵਿਹਾਰ (ਸਰਾ ਵਿੱਚ ਕਾਹ ਦੀ ਧਰਮ ਹੈ)

ਸਰਾਹੁਣਾ

ਸਰਾ ਤੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਨੂਨ ਜਾਂ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੁਜਿਬ ਸਭ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸਰਾ ਮੁਹੰਮਦੀ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਜਾਂ ਕਨੂਨ ॥

ਸਰਾ } ਸ:—ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੇ ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਥਾਂ,
ਸਰਾਉਂ } ਦੁਸਾਵਰ ਥੀਨਾ ॥

ਨੂਰਮਹਿਲ ਦੀ ਸਰਾ, ਸ:—ਅਠੱਖੀ ਰੀਜ (ਜੇਹੀ ਨੂਰ ਮਹਿਲ ਦੀ ਸਰਾ ਹੈ) ॥

ਸਰਾਉਗੀ, ਪੁ:—"ਜੈਣ" ਅਤੇ "ਜੈਣੀ" ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਾਉਥਾ } ਪੁ:—ਸੁਪਾਰੀ ਆਦਿਕ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ
ਸਰਾਉਥੀ } ਹਥਿਆਰ ॥

ਸਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ, ਭੁਗਤਾਉਣਾ, ਅੜਿੱਕਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਸਰਾਉ, ਪੁ:—ਸਰਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮੰਜੇ ਦੀ ਚੁਗਾਨ ਦੇ ਸੇਰੂ ਅਰਬਾਤ ਸਿਰ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸ ਦੇ ਢੰਡੇ ॥

ਵਿ:—ਸਰਣ ਜੋਗਾ, ਜਿਸ ਕਰਕ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਿਭ ਸਕੇ ॥

ਸਰਾਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਲੱਹੇ ਦੀ ਸੀਖ ॥

ਸਰਾਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਹੇ ਦੀ ਸੀਖ ਤਾਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਢਿਰਨਾ ॥

ਸਰਾਸਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਥਿਲਕੁਲ, ਸਾਰਾ ॥

ਸਰਾਹਗਾ, ਪੁ:—ਸੁੱਖਣਾ, ਮੰਨਤਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਖੇਰੂ, ਭੀੜ ॥

ਸਰਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਧਿਆਉਣਾ, ਤਰੀਫ਼ ਕਰਨੀ,
ਸਰਾਹੁਣਾ } ਵਾਹ ਵਾਹ ਕਰਨਾ ॥

ਸਰਾਹਤ

ਸਰਾਹਤ, ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਤਰੀਫ, ਵਾਰ
ਵਾਹ ॥

ਸਰਾਘਾ, ਪੁ:—'ਸਰਾਹਗਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਾਜ, ਪੁ:—ਕਾਠੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੁੱਤੀਆਂ
ਉਪਰ ਰੇਸ਼ਮ ਅਤੇ ਤਿੱਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਰਾਜਗੀ, ਸ:—ਸਰਾਜ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਰਾਜਣੀ, ਸ:—ਸਰਾਜ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਸਰਾਜੀ, ਪੁ:—ਸਰਾਜਗੀ, ਜੁੱਤੀਆਂ ਉਪਰ ਰੇਸ਼ਮ
ਅਤੇ ਤਿੱਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਰਾਜੀ, ਸ:—ਸਰਾਜਗੀ, ਸਰਾਜ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਰਾਜੀ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੇਸ਼ਮ ਤਿੱਲੇ ਆਦਿਕ
ਨਾਲ ਫੁੱਲ ਬੂਟੇ ਕੱਢਣਾ, ਗੁਲਕਾਰੀ ਕਰਨਾ ॥

ਸਰਾਟਾ, ਪੁ:—ਪੱਖੋਰੂਆਂ ਦੇ ਖੰਡਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜੋ
ਉੱਡਣ ਵੇਲੇ ਚੱਕਰ ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਰਾਧ, ਪੁ:—ਮੌਲਿਆਂ ਖਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਜੋ
ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥
(ਸਰਾਧ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਖੁਲਾਉਣਾ) ॥

ਸਰਾਧ, ਪੁ:—ਧਿਕਾਰ, ਬਦ ਦੁਆ, ਲਾਨਤ,
ਵਿਵਕਾਰ ॥

ਸਰਾਧ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਬਦ
ਦੁਆ ਦੇਣੀ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਮੰਗਣਾ,
ਵਿਵਕਾਰਨਾ ॥

ਸਰਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਰਾਧ ਦੇਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਾਪਤ }
ਸਰਾਪਤ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਾਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
ਸਰਾਪਤ } ਹੈ। ਵਿਵਕਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥
ਸਰਾਪੀ }

ਸਰਾਲਾ

ਸਰਾਫ, ਪੁ:—ਸਰਾਧ, ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਵਣਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਚੰਨ ਘੜ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ,
ਸੋਨ, ਮੰਨਿਆ ਦੀਨਿਆ ਇੰਜਤ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ,
ਕੁਲ ਵੰਤ ॥

ਸਰਾਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਰਾਪਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਾਫਣੀ, ਸ:—ਸਰਾਫ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਕੁਲਵੰਤੀ ॥

ਸਰਾਫੀ, ਸ:—ਸਰਾਫ ਦਾ ਕੰਮ, ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਅਤੇ
ਰੁਪਏ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦਾ ਵਣਜ, ਇੰਜਤ
ਅਖਰੇ ॥

ਸਰਾਬ, ਸ:—ਮਧ, ਮਦਰਾ, ਨਸ਼ਾ ॥

ਸਰਾਬ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਕਲਾਲ ਖਾਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਸਰਾਬ
ਵਿਕਦੀ ਹੈ ॥

ਸਰਾਬਣ, ਸ:—ਸਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮੀ,
ਨਸ਼ੇਟ, ਮਧ ਮਾਤੀ ॥

ਸਰਾਬੀ, ਪੁ:—ਸਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲਾ, ਨਸ਼ੇਈ, ਮਧ
ਮਾਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਇਲਤ
ਹਵੇ ॥

ਸਰਾਰਤ, ਸ:—ਸ਼ੇਖੀ, ਬੁਰਿਆਈ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਸਰਾਰਤਣ, ਸ:—ਸ਼ੇਖ, ਬੁਰੀ, ਸਰਾਰਤ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ॥

ਸਰਾਰਤੀ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਖ, ਬੁਰਾ, ਬਸਾਈ ਮਨੁੱਖ,
ਸਰਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਰਾਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੱਧ, ਜੌਂਦੀ ਦੀ
ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਸਰਾਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਘਾਹ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਕੰਡੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰਾਲੀ

ਸਰਾਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰਾਵਾ, ਪੁ:—ਮੰਜੇ ਦਾ ਸੋਰ੍ਹ, ਸਿਰ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਝੰਡੇ ॥

ਸਰਾਵਾਂ, ਪੁ:—‘ਸਰੋਬਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰਿਸ਼ਟ } ਸ:—ਮੰਸਾਰ, ਦੁਨੀਆ, ਰਚਨਾ,
ਸਰਿਸ਼ਟੀ } ਉਦਾਰਤ ॥

ਸਰਿਸ਼ਤਾ, ਪੁ:—ਧਾਗਾ, ਲੜੀ, ਸਨਧੀਧ, ਸਾਂਝ, ਨੇਮ, ਹੁਕਮ, ਦਸਤੂਰ ॥

ਸਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਜੋ ਕਚਹਿਰੀ ਦੇ ਕਾਗ਼ਤ ਅਤੇ ਮਿਸਲਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਰਜੀਆਂ ਪੜ੍ਹਕੇ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਡਾ ਥਾਬੂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ॥

ਸਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਫੰਮ। ਸਾਕ, ਸਰਬੰਧ ॥

ਸਰੀ, ਵਿ:—ਤੀਰ ਵਾਕਰ ਸਿੱਧੀ (ਰੁੱਖ ਦੀ ਟਹਿਣੀ) ॥

ਸ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਸੀਖ, ਚਾਬਕ ਦਾ ਛਾਂਟਾ, ਪਤਲਾ ਭਸਮਾ ॥

ਸਰੀਅਤ, ਸ:—‘ਸਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰੀਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਸਾਫ, ਪਰਬੰਧ ਜਾਹਰਾ ॥

ਸਰੀਹ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੇ
ਸਰੀਹਿ } ਪੀਲੇ ਅਤੇ ਗੂਲੇ ਵਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਜਿਸਨੂੰ ਲੰਮੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਸਰੀਹਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਸਾਫ, ਜਾਹਰਾ ॥

ਸਰੀਰ

ਸਰੀਕ, ਪੁ:—ਸਾਥੀ, ਭਿਆਲ, ਭਰਾ ਭਾਈ, ਹਿੱਸੇ ਦਾਰ (ਸਰੀਕ ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਸਰੀਕਣੀ, ਸ:—ਸਾਥਣ, ਸਰੀਕ ਦੀ ਤੀਵੀ ॥

ਸਰੀਕਤ, ਸ:—ਭਿਆਲੀ, ਸਾਥ, ਮੰਗ, ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਗਾਹ, ਵੰਡ ਵਿਹਾਰ ॥

ਸਰੀਕਾ, ਪੁ:—ਭਿਆਲੀ, ਸਾਥ, ਸਾਰੇ ਸਰੀਕ, ਬਰਾਦਰੀ ॥

ਸਰੀਣਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਦਾਣੇ ਕਿਰਸਾਣ ਲੋਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਬਦਲੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਮੀਨ ਦਾ ਭਾਗ, ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਗੁਦਾਮ ॥

ਸਰੀਣੀ, ਸ:—ਸਰੀਣੀ, ਮਠਿਆਈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੇ, ਸੁੱਖਣਾ ॥

ਸਰੀਧ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਸਰੀਹਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਰੀਨ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸਰੀਫ, ਵਿ:—ਮੰਨਿਆ ਦੰਨਿਆ, ਇੱਜਤ ਵਾਲਾ, ਕੁਲਵੰਤ, ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਅਮੀਰ, ਅਸੀਲ ॥

ਸਰੀਫ ਖਾਨਦਾਨ, ਪੁ:—ਰੰਗੀ ਕੁਲ ਦਾ, ਭਲੇ ਦੀ ਅਸ ॥

ਸਰੀਫਣੀ, ਸ:—ਸਰੀਫ ਤੀਮਤ (‘ਸਰੀਫ’ ਵੇਖੋ)

ਸਰੀਫਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਲ ਜੋ ਸੋਊ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੀਤਾ ਫਲ ॥

ਸਰੀਰ, ਪੁ:—ਦੇਹ, ਰਣ, ਬਦਨ, ਜਿਸਮ, ਝੀਲ ਮਨੁਖ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਚਾਰ ਸਰੀਰ ਬੈਠੇ ਸਨ) ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਸਰਾਰਤ ਕਰੇ, ਸਰਾਰਤੀ ॥

ਸਰੂ

ਸਰੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਬਿਰਛ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਮਾਂਜੂ ਵਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰੂਪ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਲ, ਸੂਰਤ, ਬਣਾਉਣ, ਸੋਹਣੀ
ਸ਼ਕਲ, ਸਾਂਗ, ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਸਰੂਪ ਢਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਲਿੱਸਾ
ਹੋਣਾ, ਰਾਜ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰਣਾ ॥

ਰੂਪ ਸਰੂਪ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ ॥

ਸਰੂਰ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ, ਮੋਜ, ਮਸਰੀ ॥

ਸਰੂੜ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਕਾਂਠਾ ॥

ਸਰੋਉੜਾ, ਪੁ:—ਜੈਣੀ, ਜੈਣੀ ਸਾਧੂ ਜੋ ਮੂੰਹ ਪੁਰ
ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਹ ਲੈਣ ਨਾਲ
ਜੀ ਅੰਦਰ ਨਾਂ ਚਲੇ ਜਾਣ । ਪੁਜ ॥ ਇਕ
ਪੱਖਿਰੂ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਰੋਸ, ਸ:—ਮੋਢੇ ਹੱਥੇ ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਚੰਮ, ਖੁਰ ਆਦਿਕ
ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉਬਾਲ ਕੇ ਅਤੇ ਲੋਸ਼ ਕੱਢ ਕੇ
ਜਮਾਈ ਹੋਈ । ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕੜੀ ਦੀਆਂ
ਢੱਟੀਆਂ ਆਦਿਕ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ॥

ਸਰੋਸਟ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੋਛਾ, ਬਲਾ, ਖਰਾ, ਉੱਤਮ,
ਦੌਰਾ, ਰਾਬਾ ਰੰਗਾ ॥

ਸਰੋਵੜਾ, ਪੁ:—‘ਸਰੋਉੜਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਰੋ, ਪੁ:—‘ਮਾਧੂ ਵਲ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਰੋਆ, ਪੁ:—ਹੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਘੋਉ
ਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਲੋਕੜੀ ਦਾ ਦੋਬ ॥

ਸਰੋਸਰ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—‘ਸਰਾਸਰ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਰੋਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ॥

ਸਲਹੀ

ਸਰੋਤਾ, ਪੁ:—ਸੁਨਣ ਵਾਲਾ, ਕਥਾ ਸੁਨਣ ਵਾਲਾ
‘ਸਰੋਤਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਰੋਦ, ਪੁ:—ਗਾਉਣ, ਰਾਗ, ਗੀਤ, ਸੁਰ ॥

ਸਰੋਪਾ, ਪੁ:—ਸੋਹਣਾ ਪੁਸ਼ਾਕ ਜੋ ਕੋਈ ਰਾਜਾ
ਅਮੀਰ ਆਦਿਕ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਦਾ
ਹੈ ॥

ਸਰੋਵਰ, ਪੁ:—ਸਮੁੰਦਰ, ਤਾਲ, ਫੈਂਡਾ ॥

ਸਰੋਗੀ, ਪੁ:—ਜੈਣੀ, ਸਰੋਉੜਾ ॥

ਸਰੋਤਾ } ਪੁ:—ਸਪਾਰੀ ਆਦਿਕ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ
ਸਰੋਥਾ } ਹਥਿਆਰ ॥

ਸੱਲ, ਪੁ:—ਤੀਰ, ਬਾਲ, ਛੋਕ, ਦੁਖੀ ਦਿਲ, ਰਾਗ,
ਗਮ, ਸੋਟ (ਸਲ ਲੱਗਣਾ) ॥

ਸਲੁੰਗ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਜੰਦਰਾ, ਜਾਂ
ਸਲੁੰਗਾ } ਪੰਜੇ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਸਲੁਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਜਮਾ
ਸਲੁ ਲੈਣਾ } ਕਰਨਾ, ਜੋੜਨਾ ॥

ਸਲੂ, ਪੁ:—ਚਿਤਾ, ਸਿਲ੍ਹਾ, ਸ਼ਿਵਾ ॥

ਸਲੂਬ, ਸ: }
ਸਲੂਬਾ, ਪੁ: } ਸਿੰਦੂ, ਨਮ, ਤਰੀ, ਤਰਾਉਤ ॥

ਸਲੂਬੀ, ਵਿ:—ਸਿਲ੍ਹੀ, ਅਜੋਹੀ ਧਰਤੀ ਜਿੱਥੇ ਹੜ੍ਹ
ਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਗਾਂ
ਪਾਣੀ ਮਿਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਲਗਮ, ਪੁ:—ਸਗਲਮ, ਗੋਗਲੁ, ਠਿੱਪਰ ॥

ਸਲਗੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੰਗ ਜੋ ਹਲਦੀ ਅਤੇ ਨੀਲ
ਦਾ ਮਿਲਕੇ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਸਲੰਘ

ਸਲੰਘ } ਪੁ:—‘ਸਲੰਗ’ ਦੇਖੋ ॥
ਸਲੰਘ }

ਸੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਟਣਾ, ਛੋਟੀ ਭਾਲ ਫੇਕ ਕਰਨਾ,
ਫੇਕਣਾ ॥

ਸਲੰਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੁਣ ॥

ਸਲਲ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ, ਜਲ ॥

ਸਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਫੇਕ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸਲਵਾਈ, ਸ:—ਸਲਣ ਜਾਂ ਫੇਕ ਕਰਨ ਦਾ
ਕੰਮ, ਸਲਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਸਲਵਾਰ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਜਾਮਾ ਜਿਸ
ਦੀਆਂ ਮੁਹਰੀਆਂ ਤੰਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸਲਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਕੜੀ, ਟਿੱਡੀ ॥

ਸੱਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਨੌਰ, ਅਵੇਰਾ ਆਦਮੀ,
ਸੁੱਕੇ ਤਿਲਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਦੀ ਚੋੜੀ, ਗਜ ਪੀਪਲ ॥

ਸਲਾ ਚੁਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਿਆ ਖੁਰਿਆ ਕੱਠਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਸਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਾਉਣਾ, ਸੁਆਉਣਾ, ਸੀ-
ਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸਲਾਈ, ਸ:—ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ,
ਜਿਹੇ ਦੀ ਪਤਲੀ ਸੀਖ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ
ਵਿੱਚ ਸੁਰਮਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਤਾਰ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਾਕੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਫੇਰਨ ਨਾਲ
ਮਨੁੱਖ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੱਕਲਾ ॥

ਸਲਾਈ ਢੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਲਾਹਤ

ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ, ਸ:—ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਵਾਲੀ
ਤੀਲੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਮਸਾਲਾ ਲੱਗਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੱਥੀ ਦੇ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲੇ
ਪਾਸੇ ਉੱਤੇ ਰਗੜਨ ਨਾਲ ਥਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ॥

ਪੁਣ ਸਲਾਈ, ਸ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਤੀਲੀ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਪੁਣੀਆਂ ਵੱਟਦੇ ਹਨ ॥

ਸਲਾਸੀ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਂਤ, ਅਮਨ ਚੈਨ, ਅਰਾਮ ॥

ਸਲਾਹ, ਸ:—ਸਿੱਖ ਮੱਤ, ਚਲ ਕੇ ਵਿਚਾਰ
ਕਰਨਾ, ਮਤਾ, ਮਰਜੀ, ਇੱਛਿਆ ॥

ਸਲਾਹ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜੀ
ਕਰਨਾ (ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਹੈ) ॥

ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ
ਮਤਾ ਮਤਾਉਣਾ ॥

ਸਲਾਹ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇ, ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਲਾਹ ਤੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮੱਤ ਦੇਵੇ
ਉਸ ਦੇ ਮੁਜਿਬ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਦੇਣੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਫਲਾਨਾ ਕੰਮ ਕਰ, ਚੰਗਾ ਹੈ ॥
ਮਤਾ ਮਤਾਉਣਾ। ਲਿਖਾਈ ਸੁੱਧ ਕਰਨੀ ॥

ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਜੀ ਨਹੀਂ, ਨਾ
ਮੁਨਾਸਬ ॥

ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ, ਸ:—ਅਜੇਹੀ ਸਲਾਹ ਜਿਸ ਤੇ
ਜ਼ਰੂਰ ਚੱਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਸਲਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਡਿਆਉਣਾ, ਚੰਗਾ ਕਹਿਣਾ,
ਸਲਾਹੁਣਾ } ਮਹਿਮਾ ਕਰਨੀ ॥

ਸਲਾਹਤ, ਸ:—ਵਡਿਆਈ ॥

ਸਲਾਜੀਤ

ਸਲਾਜੀਤ, ਸ:—ਰਾਲ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ
ਔਖਧ, ਸਿਲਾਜੀਤ, ਪੱਥਰ ਦੀ ਗੋਦ ॥

ਸਲਾਬ, ਸ:—ਨਮ, ਤਰੀ, ਸਿਲ੍ਹ ॥

ਸਲਾਬੀ, ਵਿ:—ਸਿੱਲ੍ਹਾ, ਨਮ ਵਾਲਾ ॥

ਸਲਾਭਾ, ਪੁ:—ਸਿਲ੍ਹਾ, ਨਮ, ਤਰੀ ॥

ਸਲਾਮ, ਸ: ਪੁ:—ਬੰਦਗੀ, ਪੈਰੀ ਪੈਣਾ, ਮੱਥਾ
ਟੇਕਣਾ, ਨਿਮਸਕਾਰ, ਪਰਨਾਮ, ਅਮਨ, ਬਰਾਉ,
ਸਲਾਹ, ਵਿਦਾਇਗੀ ॥

ਸਲਾਮਾ ਲੋਕ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ
ਵੇਲੇ ਇਹ ਗਲ ਇਕ ਜਨਾਂ ਦੁਏ ਨੂੰ ਕਹਿਦਾ
ਹੈ ॥

ਸਲਾਮ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਦਿਆਕਰਨਾ, ਨਮਸਕਾਰ
ਕਰਨੀ, ਆਪਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਜਾਂ ਦੁਏ ਦੇ
ਆਕੇ ਮਿਲਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ (ਸਾਹਬਾਂ
ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਸਲਾਮ ਬੋਲੋ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਆਇਆ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ ਇਓ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਵੇ। ਸਲਾਮ
ਇਓ ॥

(ਸਾਹਬ ਲੋਕ ਨੇਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੇ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ) ॥

ਸਲਾਮਤ, ਵਿ:—ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ, ਨਵਾਂ ਨਰੋਇਆ,
ਫੰਗਾ ਭਲਾ, ਅਮੀ ਜਮੀ ॥

ਸਲਾਮਤੀ, ਸ:—ਬਰਾਉ, ਅਮਨ ਚੈਨ, ਸਾਂਤ,
ਸਰੀਰ ਦੀ ਅਰੋਗਤਾ ॥

ਸਲਾਮੀ, ਸ:—ਫੇਜੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਲਾਮ, ਵਿਆਹ
ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਫੇਟ, ਹਥਿਆਰ ਚਾਕੇ ਅਫ਼ਸਰ
ਦੇ ਆਉਣ ਪੁਰ ਉਸ ਦਾ ਅਦਬ ਕਰਨਾ,

ਸਲੂਕ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ

ਆਗਤ ਭਾਗਤ, ਢਾਲ, ਨਹਿਰ ਦੀ ਤਹਿ ਦੇ
ਆਰ ਪਾਰ ਜੋ ਫਰਸ਼ ਬੋਧਾ ਹੋਵੇ ॥
ਵਿ:—ਸਲਾਮ ਵਾਲਾ, ਢਾਲਵਾਂ ॥

ਸਲਾਮੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ॥

ਸਲਾਮੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਢਾਲੂ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ
ਨਵਾਬ ਜਾਂ ਲਾਟ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿਕ ਦੇ ਆਉਣ
ਪੁਰ ਤੋਪਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ॥

ਸਲਾਮੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਜੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਆਉਣ
ਪੁਰ ਤੋਪਾਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ, ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ॥

ਸਲਾਮੀ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਢਾਲਵਾਂ (ਵੀ) ॥

ਸਲਾਮੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦੀ ਫੇਰ ਦੇਣੀ
(ਲਾਭੇ ਨੂੰ), ਢਾਲਵਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਸਲਾਹ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ, ਪਰਪਾਤ ਸੇਨਾਪਤੀ ॥

ਸਲਾਹ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਕੌੜਾ, ਇੱਕ ਤੋੜ ਕਰਨ
ਸਲਾਹੀ } ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਮੀ ਜਾਂ
ਤਿੱਲੇ ਦੀ ਧਾਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ
ਦੁਆ ॥

ਸਲੀਹ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਲੋਤੀ ਮਿੱਕਾ (ਬਾਰਾਂ
ਆਨਿਆਂ ਦਾ) ॥

ਸਲਿੱਪਰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦੀ ਢਿੱਲੀ ਦੁਤੀ ॥
ਸਲੀਪਰ }

ਸਲੀਤਾ, ਪੁ:—ਬੰਬੂ ਲਪੇਟ ਕੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਥੈਲਾ ॥

ਸਲੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੜਲਾ ਤਸਮਾ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਜੁੱਤੀਆਂ ਸੀਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਲੂਕ, ਪੁ:—ਵਰਤੋਂ, ਵਰਤਣ, ਮੇਲ ॥

ਸਲੂਕ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਕੇ ਰਹਿਣਾ,
ਸਲੂਕ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ } ਪਿਆਰ ਹੁਰਬਤ
ਕਰਨਾ ॥

ਸਲੂਕਾ

ਸਲੂਕਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਵਾਲਾ ਕੁਰਤਾ, ਵਰ੍ਹਾਹੀ ॥

ਸਲੂਠਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੁੱਟਾ ਜਿਸ ਦੀ ਛਾਜੀ ਬਣਾਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਲੂਠਾ, ਵਿ:—ਲੂਠ ਵਾਲਾ, ਨਿਮਕੀ, ਮਸਾਲੇ ਦਾਰ, ਸੁਆਦ ॥

ਪੁ:—ਨਾਲਦਾ, ਦਾਲ ਛਾਜੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸਲੂਠੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੁੱਟਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੱਚਾ ਬੀ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿੰਨੂਕੇ ਬੀ ॥

ਵਿ:—ਲੂਠ ਵਾਲੀ, ਨਿਮਕੀ ॥

ਸੱਲੇ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੁੱਖ ॥

ਸਲੇਟ, ਸ:—ਪੱਥਰ ਦੀ ਪੱਟੀ ਜਿਸ ਪੁਰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ॥

ਸਲੇਟ ਪਿੰਸਲ, ਸ:—ਸਲੇਟ ਉੱਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਪਿੰਸਲ ॥

ਸਲੋ, ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ (ਘੜੀ) ॥

ਸਲੋਹਾ, ਪੁ:—‘ਸਿਆਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਲੋਤਰ, ਪੁ:—ਨਿਹੀਰਾਂ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਮਟਾ ਝੰਡਾ। ਭੰਗ ਘਟਣ ਵਾਲਾ ਝੰਡਾ ॥

ਸਲੋਤਰ ਪੁਟਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਹਕੀਮੀ ਦੀ ਵਿਦਯਾ ॥

ਸਲੋਤਰੀ } ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਹਕੀਮ ॥
ਸਲੋਤਰੀ }

ਸਲੋਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬੂਟਾ ॥

ਸਲੋਨਾ, ਵਿ:—ਸਲੂਠਾ, ਲੂਠ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ ਸੁਹੁਣਾ, ਸੁਝੇਲਾ ॥

ਸਵਾਦ

ਸਲੋਕੋਰ, ਪੁ:—‘ਨਾਗ ਦੋਣ’ (ਨਾਗ ਦੇ ਹੇਠ) ਵੇਖੋ ॥

ਸਵਦ, ਪੁ:—‘ਸਬਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਵੋਯਾ, ਪੁ:—ਪਿੰਗਲ ਦੇ ਇੱਕ ਛੰਦ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਵਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੁੱਟਾ ਜੋ ਖੰਡ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸਵੱਲੜਾ, ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਸਸਤਾ ॥

ਸਵੱਲਾ, ਵਿ:—ਸਸਤਾ, ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਸਸਤਾ, ਰਿਆਇਤ ਵੇਦਾ, ਨੀਕ, ਸੁਤ ॥

ਸਵਾ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਪੁਰਾ ਅਤੇ ਚੋਥਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਸਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੁਆਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਵਾਇਆ } ਵਿ:—ਵਧੀਕ, ਚੰਗਾ, ਚੰਗੀ, ਸਵਾ
ਸਵਾਈ } ਗੁਣਾ ਜਾਂ ਗੁਣੀ ॥

ਸਵਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਪੁਰੀ ਅਤੇ ਚੋਥਾ ਹਿੱਸਾ, ਉਹ ਹੱਸਾ ਜੋ ਤੰਬੂ ਦੇ ਝੰਡੇ ਦੇ, ਉਪਰਲੇ ਸਿਰੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਤਣਨ ਨਾਲ ਤੰਬੂ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਆਈ ॥

ਸਵਾਸਣ, ਸ:—ਉਹ ਤ੍ਰੀਮਤ ਜੋ ਆਪਣੇ ਭਰੇ ਨਾਲ ਬੜਾ ਸਨੇਹ ਕਰੇ ॥

ਸਵਾਹ, ਸ:—‘ਸੁਆਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਵਾਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਚਾਉਲ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਅਕਸਰ ਇਕਾਦਸੀ ਦੇ ਵਰਤ ਨੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਵਾਂਗੀ, ਪੁ:—ਸਾਂਗ ਬਠਣ ਵਾਲਾ, ਤਮਾਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸਵਾਦ, ਪੁ:—ਸੁਆਦ, ਰਸ, ਚਸਕਾ, ਮਜਾ ॥

ਸਵਾਦੀ

ਸਵਾਦੀ, ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਸੁਆਦ ਵਾਲਾ, ਮਜ਼ੇਦਾਰ,
ਰਸੀਲਾ ॥

ਸਵਾਧਾਨ, ਵਿ:—ਚੇਕਸ, ਸੁਚੇਤ, ਜੀਉਂਦਾ
ਜਾਗਦਾ, ਬਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਅਸੀਰ ਬਾਦ ॥

ਸਵਾਬ, ਪੁ:—ਪੁੰਨ, ਉਪਕਾਰ, ਨੇਕੀ, ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦਾ
ਫਲ, ਨੇਕੀ ਦਾ ਜੋ ਫਲ ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇਗਾ,
ਭਲਿਆਈ ॥

ਸਵਾਰ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ
ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ। ਘੁੜ ਰਝਾ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਵਿ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ,
ਸਰਾਬ ਨਾਲ ਮਸਤ ॥

ਸਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਰਨਾ, ਠੀਕ ਕਰਨਾ,
ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਸਜਾਉਣਾ ॥

ਸਵਾਰੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਧੁਰ ਚੜ੍ਹਨ ਦਾ
ਕੰਮ, ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਗੱਲ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ
ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਜਾ ਸਕੀਏ ਜਿਹਾ ਕਿ ਗੱਡੀ
ਯੋਕਾ ਆਦਿਕ ॥ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ
(ਰਮ ਰਮ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇਠੀਆਂ
ਹਨ) ਇੱਕ ਗੀਤ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰ ॥

ਸਵਾਲ, ਪੁ:—'ਸਵਾਲ' ਦੇਖੋ। ਪੁੱਛੀ ਹੋਈ ਗੱਲ,
ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਅਰਜੀ, ਅਰਦਾਸ ॥

ਸਵਾਲਣ, ਸ:—ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਬੇਨਤੀ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਮੰਗਣੀ ॥

ਸਵਾਲੀ, ਪੁ:—ਮੰਗਣਾ, ਅਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਸਵੇਰ, ਸ: } ਤੜਕਾ, ਪਰਥਾਤ, ਖਲੀਗਾ, ਦਿਨ
ਸਵੇਰਾ, ਪੁ: } ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਅਮਿਤ
ਵੇਲਾ ॥

ਵਿ:—ਪਹਿਲਾ, ਛੋਟੀ ਦਾ, ਚੰਗੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ॥

ਸਜਣ

ਸਵੇਰ ਸਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਤੜਕੇ ਹੀ, ਸਵੇਰ
ਹੁੰਦੇ ਹੀ ॥

ਸਵੇਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਤੜਕੇ, ਛੋਟੀ, ਦੂਏ ਭਲਕ,
ਸਵੇਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ॥

ਸਵੇਲ, ਸ: }
ਸਵੇਲਾ, ਪੁ: } 'ਸਵੇਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਵੇਲੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਸਵੇਰੇ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਵੇਯਾ, ਪੁ:—'ਸਵੇਯਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਜਸਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਸ ਦੇ ਭੁੱਜਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ ਆਉਣੀ, ਮਨ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ॥
ਦੁਏ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਸਜਣਾ ॥

ਸਜ ਸਜਾਟ, ਸ:—ਮਾਸ ਦੇ ਭੁੱਜਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਸਜਕ, ਸ:—ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਰਸਤਾ, ਚੌੜਾ
ਰਾਹ, ਸੌਦੀ, ਰਾਂਗ, ਹੱਡਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਸਜਕ ਸਜਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ
ਦੁਖਣਾ ॥

ਸਜਕ ਸਜਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਕ ਦੇ ਰਾਹ
ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਜਾਣਾ ॥

ਸਜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ
ਸਜਣਾ, ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਤੁਰਨਾ ॥

ਸਜਕੜਾ, ਕੱਠਾ, ਕਾਹੀ, ਸਰਕੰਡਾ ॥

ਸਜਕਾ, ਪੁ:—ਲਾਲਸਾ, ਤਾਪ, ਸੱਧਰ ॥

ਸਜ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਜਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਜਣ, ਸ:—ਸਾੜਾ, ਗਲ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ,
ਜਲਣ, ਜੋਸ਼ ॥

ਸੜਣਾ

ਸੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਲਣਾ, ਬੁੱਝਣਾ, ਤੁੱਕਣਾ, ਉੱਥਲਣਾ,
ਜਲਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਦੁਸ਼ਰੇ ਨੂੰ ਸੁਖੀ ਦੇਖ
ਕੇ ਆਪ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ॥
ਖਾਰ ਖਾਣੀ ॥ ਪੀਪਰ ਕੇ ਗਰਮ ਹੋਣਾ
(ਘੋਉ ਦਾ) ॥

ਸੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੜਣ ਦੋਣਾ, ਗਲਾਉਣਾ,
ਜਲਾਉਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਕਰਾਉਣਾ । ਬੁਸੁਆਉਣਾ ॥

ਸੜਾਈ, ਸ:-'ਸੜਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੜਾਕਾ, ਪੁ:-ਠੱਕ ਰਾਹੀਂ ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ।
ਜੇਰ ਨਾਲ ਸਾਹ ਖਿੱਚ ਕੇ ਹੁੱਕਾ ਪੀਣਾ ।
ਛੋਤੀ, ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਕਣੀਆਂ
ਪੈਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ॥

ਸੜਿਆਹਣ } ਸ:-ਤੁੱਕਹਾਣ, ਚੀਸੀ ਦੇ ਗਲਣ
ਸੜਿਆਹਣ } ਸੜਣ ਤੇ ਜੋ ਬਦ ਬੋ ਆਉਂਦੀ
ਸੜਿਆਪ } ਹੈ ॥ *fetus fetidness*

ਸੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:-ਕਿਆ ਹੋਇਆ,
ਖਿੰਝਿਆ ਹੋਇਆ, ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਸੜਿੰਗਾ, ਪੁ:-ਪਿੱਛੇ ਉੱਥੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਮਾੜੀ
ਜਿਹੀ ਸਿੰਗੀ ॥

ਸੜਿੰਗਾ ਲੱਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਪਿੱਛੇ ਉੱਥੇ ਸਿੰਗੀ
ਸੜਿੰਗਾ ਲਾਉਣਾ } ਲੱਗਣਾ ਜਾਂ ਲਾਉਣਾ,
ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਆਵੇਂ ਹੱਥ
ਆਉਣਾ ॥

ਸਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਹੋਣ' ਧਾਤੁ (ਹਾਂ) ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ,
ਇਕ ਬਚਨ, ਸੀ, ਸੀਗਾ, ਆਹਾ

ਸੀ, ਕ੍ਰਿ:-'ਹੋਣ' ਧਾਤੁ (ਹਾਂ) ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ, ਪ੍ਰਥਮ
ਪੁਰਖ ॥

ਸਾਇਤ

ਸਾਉਂਕ, ਪੁ:-'ਸਵਾਂਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਉਕਾ, ਪੁ:-ਦੁਰ ਦਾ ਸਾਕ, ਸੈਂਕਣਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ,
ਮਾਤਰ ॥

ਸਾਉਗੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਰੰਗ ਦੀ ਸੁੱਕੀ ਹੋਈ ਦਾਖ,
ਗੁਆਂਢ ॥

ਸਾਉਣ, ਪੁ:-ਚਿੰਦ੍ਰਿਆਂ ਦੀ ਪੰਜਵੇਂ ਮਹੀਨੇ ਦਾ
ਨਾਉਂ ਜੋ ਹਾੜ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਅਤੇ ਭਾਦੋਂ ਤੋਂ
ਪਹਿਲੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਬਰਖਾ ਦੀ ਰੁਤ,
ਬਰਸਾਤ ॥

ਸਾਉਣੀ, ਸ:-ਉਨ੍ਹਲੇ ਦੀ ਰੁਤ ਦਾ ਫਸਲ ॥

ਸਾਉਲਾ } ਵਿ:-ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਪੀਲਾ, ਫਿੱਕਾ ॥
ਸਾਉਲਾ }

ਸਾਉ, ਵਿ:-ਬੀਬਾ, ਗਾਰੀਬ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਜ
ਨਹੀਂ । ਜੋ ਪਗਾਧੀਨ ਨਹੀਂ ॥

ਪੁ:-ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਚਤੁਰ ਬੁਧਵਾਨ ਆਦਮੀ,
ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਲਾੜੇ ਦਾ ਸਾਥੀ, ਜਲੇਤੀ,
ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸਰਦਾਰ, ॥

ਸਾਓ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੋਣਾ ਧਾਤੁ (ਹਾਂ) ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ
ਮਧਯਮ ਪੁਰਖ, ਬਹੁ ਬਚਨ ॥

ਸਾਅਤ, ਸ:-ਘੱਟਾ, ਮਿਨਰ, ਪਲ, ਘੜੀ,
ਮਹੂਰਤ, ਸੈਤ ॥

ਸਾਇਆ, ਪੁ:-ਛਾਉਂ, ਪਰਛਾਵਾਂ ॥

ਸਾਇਆ ਦਾਰ, ਵਿ:-ਛਾਉਂ ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਇੰਸ, ਪੁ:-ਵਿਦਯਾ, ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ,
ਬਿਲਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਾਖ ॥

ਸਾਇਤ, ਪੁ:-'ਸਾਅਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਸ਼ਬਰੇ, ਸੌ ਵਿਸਵਾ ।

ਸਾਇਤਣਾ

ਸਾਇਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਇਛੋਨਾ ਕਰਨਾ, ਜਮਾ ਕਰਨਾ,
ਸਮੇਟਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਣਾ,
ਚੋਕਸੀ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਇਤ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਕੜ ਲੈਣਾ, ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ
ਲੈਣਾ, ਮਾਲਕ ਬਣ ਬੈਠਣਾ, ਰੰਗਾ ਮੈਕਾ
ਹੱਥ ਆਉਣਾ ॥

ਸਾਇਣ, ਸ:-ਸਾਈ ਦੀ ਭੀਮਰ, ਮਾਲਕਿਆਣੀ ॥

ਸਾਇਣੀ, ਪੁ:-ਹਿੰਦੂ ਕਿਰਸਾਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸਾਇਬਾਣ, ਪੁ:-ਭੈਰਵ ॥

ਸਾਇਰ, ਪੁ:-ਕਥੀਸਰ, ਜੋ ਮੋਹਰ ਬਣਾਵੇ ॥

ਸਾਈ, ਸ:-ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਰਕਮ
ਜੋ ਅਗਾਉ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੋ ਗਾਹਕ ਉਹ
ਚੀਜ਼ ਨਾਂ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰਕਮ ਮਾਰੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਬਿਆਣਾ। ਨਾਗਦੋਣ ॥

ਪੜ:-ਓਹੀ, ਓਹੇ, ਸੋਈ ॥

ਸਾਈਂ, ਪੁ:-ਮਾਲਕ, ਖੌਦ, ਨਾਥ, ਪਰਮੇਸੁਰ,
ਫਕੀਰ (ਮੁਸਲਮਾਨ) ॥

ਸਾਈਂ ਜੀਵੇਂ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਬੁਹਾਰੀ ਉਮਰ ਵੱਡੀ
ਕਰੇ। ਏਹ ਅਸੀਸ ਜਨਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰਾ ਸਾਈਂ ਚਿਰੰਜੀਵ ਹੋਵੇ ਤੇ
ਤੂੰ ਸੁਹਾਗਨ ਰਹੇਂ ॥

ਸਾਈਂ ਦੀਆਂ ਰੱਖਾਂ } ਪਰਮੇਸੁਰ ਬੁਹਾਰੀ ਰੱਖਿ-
ਰੱਖ ਸਾਈਂ ਦੀ } ਆ ਕਰੇ!

ਸਾਈਂ ਲੋਕ } ਪੁ:-ਫਕੀਰ, ਭੋਲਾ ਆਦਮੀ ॥
ਸਾਈਂ ਵਾਲਾ }

ਸਾਈਆਂ (ਯਾਂ), ਪੁ:-ਸਾਈਂ, ਹੋ ਸਾਈਂ ॥

ਸਾਹ ਅਟਕਲਣਾ

ਸਾਸ } ਪੁ:-ਸੁਆਸ, ਸਾਹ, ਦਮ ॥
ਸਾਂਸ }

ਸਾਸਤਰ } ਪੁ:-ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ, ਵੇਦ
ਪੁਰਾਣ ਆਦਿਕ, ਕੋਈ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਸਤਰ } ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮਾਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।
ਅਨੇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਦਯਾ, ਪੁਸਤਕ ॥

ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁ:-ਸਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਮੁਜਿਬ,
ਜਿਹਾ ਸਾਸਤ੍ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਸਾਸਤ੍ਰਾਰਥ, ਪੁ:-ਧਰਮ ਚਰਚਾ ॥

ਖਟ ਸਾਸਤ੍ਰ, ਪੁ:-ਛੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰਥਾਤ ਨਿ-
ਆਇ, ਸਾਂਖਯ, ਵੈਸ਼ੇਸ਼ਕ, ਯੋਗ, ਮੀਮਾਂਸਾ,
ਵੇਦਾਂਤ ॥

ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰ, ਪੁ:-ਮਨੁ, ਪਰਾਸਰ ਆਦਿਕ
ਰਿਖੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਸਿਮਰਤੀਆਂ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਹਾਂ ਵਰਗੀ
ਅਤੇ ਆਸਰਮਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕ
ਅਜੋਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ) ॥
ਸਿਮਰਤੀ ॥

ਸਾਸਤ੍ਰੀ, ਸ:-ਦੇਵ ਨਾਗਰੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਇੱਕ
ਪਰੀਖਿਆ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਪੁ:-ਸਾਸਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਸਾਸਤ੍ਰੀ ਦੀ
ਪਰੀਖਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ ॥

ਸਾਂਸਾ, ਪੁ:-'ਸੰਸਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂ ਸਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਧੜਕਣਾ, ਰੁਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਵਗਦੀ ਪੈਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ ॥

ਸਾਹ, ਪੁ:-ਸੁਆਸ, ਦਮ, ਸਾਸ, ਸਾਹ ॥

ਸਾਹ ਅਟਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਾਹ ਤੋਂ ਮਲੁਮ
ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਸੁੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਗਦਾ
ਹੈ ॥

ਸਾਹ ਸਤ

ਸਾਹ ਸਤ, ਪੁ:—ਬਲ, ਤਾਕਤ, ਜੋਰ ॥

ਸਾਹ ਸੋਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦਾ ਅਭਿ-
ਆਸ ਕਰਨਾ । ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਹੁਰਤ
ਕੱਢਨਾ ॥

ਸਾਹ ਘਸੀਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਮ ਫੇਕਣਾ ॥

ਸਾਹ ਪਰਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸਾਹ ਅਟਕਲਨਾ’
ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਹ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਮ ਲੈਣਾ, ਸਸਤਾਉਣਾ ॥

ਸਾਹ, ਪੁ:—ਧਨੀ, ਸੁਦਾਗਰ, ਰੁਪਇਆ ਥਿਆਜੀ
ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਸੋਨ, ਸਰਾਫ਼, ਹਟਵਾਣੀਆ,
ਬੁਧਾਰੀ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਜਾ (ਪਾਤਸ਼ਾਹ),
ਸੁਲਤਾਨ, ਕਈਆਂ ਸ਼ਕੀਰਾਂ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਜਿਸ
ਦਾ ਕੋਈ ਗੁਮਾਸਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਦਾ
ਸਾਹ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਈਯਦਾਂ ਨੂੰ ‘ਸਾਹ
ਜੀ’ ਕਰਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਾਹ ਭਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੋਝਾ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਥੀ
ਅਤੇ ਪੜ੍ਹ ਠੰਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈਆਂ
ਰੋਗਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਾਹ ਤੂਤ, ਪੁ:—‘ਸਾਹਤੂਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਹ ਦਰਾ, ਪੁ:—ਲਹੌਰ ਦੇ ਪਾਸ ਗਵੀ ਦੇ
ਫੀਵੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਿੱਥੇ ਜਹਾਂ-
ਗੀਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮਕਬਰਾ ਹੈ ॥

ਸਾਹ ਦੌਲਾ, ਪੁ:—‘ਦੌਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਹ ਨਸ਼ੀਣ, ਸ:—ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਉੱਪਰ
ਬੈਠੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ
ਬੜਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਨੁੱਖ ਬਹਿੰਦੇ ਹਨ ॥
ਰੋਸ ॥

ਸਾਹਦੀ

ਸਾਹ ਪਸੰਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅੰਬ । ਇੱਕ ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਆ ਜੋ ਕੋਝੀ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ ॥

ਸਾਹ ਮਕਸਦੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਰ-
ਮਰ ਜੋ ਧੂਸਰ ਜ਼ਈ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸਾਹ ਰਗੀ, ਸ:—ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਗ, ਪੀੜੀ ॥

ਸਾਹ ਰਾਹ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਸੜਕ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ
ਲੰਘਣ ਲਈ ਚੌੜਾ ਰਸਤਾ ॥

ਸਾਹਸ, ਪੁ:—ਹੌਸਲਾ, ਦਲੇਰੀ, ਹਿੰਮਤ ॥

ਸਾਹਸੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੁਟੇਰੀ ਜਾਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਾਹਜਰਾ, ਪੁ:—ਪਰਭਾਤ, ਸਵੇਰਾ, ਤੜਕਾ ॥
ਵਿ:—ਛੋੱਤੀ ਦਾ, ਪਹਿਲਾ ॥

ਸਾਹਜਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਹਲੇ, ਪਰਭਾਤ ਦੇ
ਵੇਲੇ ॥

ਸਾਹਣ, ਪੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੋੱਤਿਆਂ ਹੋਇਆ ਬਲਦ, ਜਾਂ
ਘੋੜਾ, ਗਊਆਂ ਨੂੰ ਗੱਭਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਬਲਦ । ਵੱਡਾ ਵੱਗਾ ॥

ਸਾਹਣਾਂ ਦਾ ਚਿੜ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ
ਲੜਾਈ ॥

ਸਾਹਣਕ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਕੁਣਾਲੀ ॥

ਸਾਹਣਕੀ, ਸ:—ਠਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਸਾਹਣਕ ॥

ਸਾਹਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਰਲਾ ॥

ਸਾਹਣੀ, ਸ:—ਸਾਹ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਸਾਹਦ, ਪੁ:—ਉਗਾਹ, ਸਾਖੀ ॥

ਸਾਹਦੀ, ਸ:—ਉਗਾਹੀ, ਪਰਮਾਣ, ਸਾਖੀ ॥

ਸਾਹਨਣੀ

ਸਾਹਨਣੀ, ਸ:—'ਸਾਨੁਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਹਬ, ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਨਾਬ, ਸਾਈ, ਭਲਾ ਮਾਨਸ,
ਫਰੀਗੀ, ਹਾਕਮ, ਸਰਦਾਰ, ਜੀ, ਬੰਦਾ,
ਪਰਮੇਸੁਰ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਅਫਸਰ ॥

ਸਾਹਬ ਸਲਾਮਤ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਨੂੰ ਜੋ ਸਲਾਮ
ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਿਲਕੇ
ਜੋ ਸਲਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਵਾਕਬੀ, ਰਾਮ
ਰਮਈਆ, ਮਿਰਜ਼ਾਬੀ ॥

ਸਾਹਬ ਜਾਦਾ, ਪੁ: } ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਕੁਲਦੇਵ
ਸਾਹਬ ਜਾਦੀ, ਸ: } ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਜਾਂ ਧੀ, ਗੁਰਾਂ
ਦੀ ਅੰਸ ॥

ਸਾਹਬ ਜਿਲਾ ਜਾਂ } ਪੁ:—ਜਿਲੇ ਦਾ ਸਬ ਤੋ
ਜਿਲੇ ਵਾਲਾ ਸਾਹਬ } ਦੱਤਾ ਅਫਸਰ । ਰਿਪਟੀ
ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕਲ-
ਦਰ ॥

ਸਾਹਬੀ, ਸ:—ਮਾਲਕੀ, ਸਰਦਾਰੀ ॥

ਸਾਹਮਣਾ, ਪੁ:—ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ,
ਮੱਥਾ । ਵਿਰੋਧ । ਲੜਾਈ ॥

ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ
ਆਉਣਾ, ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਹਮਣੇ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ: } ਅੱਗੇ, ਮੁਹਰੇ, ਪਰਤੱਖ ॥
ਅਵ: }

ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ, ਮੂੰਹ
ਵਿਖਾਉਣਾ, ਲੜਨ ਨੂੰ ਭਿਆਰ ਹੋਣਾ ॥

ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਅੱਗੇ
ਲੈ ਜਾਣਾ, ਹਾਜਰ ਕਰਨਾ, ਮੂੰਹ ਬਣਾ-
ਉਣਾ ॥

ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਾ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਅੱਗੇ, ਪਾਸੇ ॥

ਸਾਹੇ ਜਾਣਾ

ਸਾਹਲ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਗੋਲਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੱਸੀ
ਬੱਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸੇਧ
ਮਲੂਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਾਹਲੀ, ਵਿ:—ਸਾਹਲ ਵਿਚ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਯਥਾ
ਦੀਵਾਰ, ਸਿੱਧੀ ॥

ਸਾਹਜ ਸਤੀ, ਸ:—ਫਨਿੰਫਰ, ਫਨਿੰਫਰ ਦੀ ਪਾਈ
ਹੋਈ ਸਾਢਿਆਂ ਸੱਤਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਬਿਪਤਾ,
ਬ ਨਸੀਬੀ, ਬਟੀ ਕਿਸਮਤ, ਹੋਣੀ, ਸੁਸਤੀ ॥

ਸਾਹਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤੋੜ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਸਾਹਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ
ਕੱਪੜਾ, ਇੱਕ ਲੋਮੀ ਰੋਸ਼ਮੀ ਧੋਤੀ ਜੋ ਪਾਰ-
ਸਣਾਂ ਜਾਂ ਹਿੰਦਣੀਆਂ ਪਹਿਨਦੀਆਂ ਹਨ
ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਲੜ ਸਿਰ ਉੱਪਰ ਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇੱਕ ਵਲ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸਿਆਲ ਦਾ ਢਮਲ, ਹਾੜੀ ॥

ਸਾਹਾ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਿਨ
ਥਾਪਿਆ ਜਾਵੇ, ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਕੋਢਿਆ
ਹੋਇਆ ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਹੁਰਤ, ਵਿਆਹ
ਕਾਜ ॥

ਸਾਹਾ ਸੁਧਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਹੁਰਤ
ਕਢਾਉਣਾ ॥

ਸਾਹਾ ਸੋਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਤਸ਼ ਦਾ ਲੇਖਾ ਕਰਕੇ
ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਹੁਰਤ ਕੱਢਣਾ ॥

ਸਾਹਾ ਬਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਵੇਲਾ ਥਾਪਿਆ
ਜਾਣਾ ॥

ਸਾਹੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਪੁਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਸਾਹੀ

ਸਾਹੀ, ਸ:—ਅਗਾਉਂ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਰਕਮ, ਸਾਈ,
ਬਿਆਠਾ । ਅਰਾਮ ॥

ਖੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸਾਹੁਰੇ, ਪੁ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦੇ ਪੇਕੇ, ਸਹੁਰੇ ॥

ਸਾਹੁਕਾਰ, ਪੁ:—‘ਸਾਹੁਕਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਹੁ ਕਾਰਨੀ, ਸ:—‘ਸਾਹੁਕਾਰਨੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਹੁ ਕਾਰਾ, ਪੁ: }
ਸਾਹੁ ਕਾਰੀ, ਸ: } ‘ਸਾਹੁਕਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਕ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧੀ, ਨਾਤਾ, ਵਰ ਲਈ ਕੰਠਿਆਂ
ਜਾਂ ਕੰਠਿਆਂ ਲਈ ਵਰ ॥

ਸਾਕ ਅੰਗ }
ਸਾਕ ਸੈਣ } ਪੁ:—ਸਰਬੰਧੀ, ਆਪਣੇ ॥

ਸਾਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਣੀ ॥

ਸਾਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੜਮਾਈ ਕਰਨੀ, ਮੁੰਡਾ ਜਾਂ
ਕੁੜੀ ਮੰਗਣੀ ॥

ਸਾਕ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧੀ ॥

ਸਾਕ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਰਬੰਧ, ਨਾਤਾ ॥

ਸਾਕ ਨਾਤਾ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧ, ਅਪਣਾਇਤ, ਸਰਿ-
ਸਤੇਦਾਰੀ, ਸਰਬੰਧੀ ॥

ਸਾਕਤ, ਪੁ:—ਮੁਰਖ, ਦੁਸ਼ਟ, ਪਾਪੀ ॥

ਸਾਕਰ, ਵਿ:—ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸੰਤੋਖੀ ॥

ਸਾਂਕਲ, ਪੁ:—ਸੰਗਲ, ਸੰਜੀਰ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਗਹਿਣਾ, ਭੀੜੀ ਗਲੀ ॥

ਸਾਂਕਾ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੰਮਤ (ਮਹਾ-
ਰਾਜਾ ਸਲਵਾਹਲ ਦਾ) ॥

ਸਾਗ ਪੱਤਾ

ਸਾਕਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ
ਜਸ ਖੱਟਣਾ ॥

ਸਾਕੀ, ਪੁ:—ਭੰਗੜਾਂ ਨੂੰ ਘੋਟੀ ਹੋਈ ਭੰਗ
ਵਰਤਾਉਣ ਵਾਲਾ । (ਸਰਾਬੀ ਸਰਾਬ
ਪਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਕੀ ਆਖਦੇ
ਹਨ)

ਸਾਖ, ਸ:—ਪਰਤੀਤ, ਵਸਾਹ, ਅਤਥਾਰ, ਰੁੱਖ
ਦੀ ਦਹਿਣੀ ॥

ਸਾਖ ਪਾਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਕੇ
ਸਾਖ ਰੱਖਣੀ } ਆਪਣਾ ਵਸਾਹ ਥਣਾਈ
ਰੱਖਣਾ ॥

ਸਾਖ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਸਿਸ ਦੀ ਸਾਖ ਜਾਂ ਪਰਤੀਤ
ਹੋਵੇ ॥

ਸਾਖ ਚਿਨਾਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੰਗ, ਪੀਲਾ ਜੋ ਕਾਲੇ
ਜਾਂ ਨੀਲੇ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰੇ ॥

ਸਾਖਤੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਸਾਜ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਤਸਮਾ ॥

ਸਾਖਾ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਮਸਾਲ ॥

ਸਾਖੀ, ਸ:—ਕਥਾ, ਕਹਾਨੀ, ਵਾਰਤਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ
ਸਤਗੁਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਖਿਰਤਾਂਤ, ਉਗਾਹੀ,
ਸਾਹਦੀ, ਪਰਮਾਣ ॥

ਸਾਖੀ ਦੇਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਉਗਾਹੀ ਦੇਣੀ, ਸਾਹਦੀ
ਸਾਖੀ ਛਰਨੀ } ਦੇਣੀ ॥

ਸਾਗ, ਪੁ:—ਭਾਜੀ, ਤਰਕਾਰੀ, ਸਬਜੀ ॥

ਜੋਂ ਸਾਗ, ਪੁ:—‘ਬਾਝੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਗ ਪੱਤ }
ਸਾਗ ਪੱਤਰ } :-ਭਾਜੀ, ਤਰਕਾਰੀ ਆਦਿਕ ।
ਸਾਗ ਪੱਤਾ }

ਸਾਂਗ

ਸਾਂਗ, ਪੁ:—ਨਕਲ, ਸਰੂਪ, ਰਮਾਸਾ, ਨਾਟਕ, ਭੇਖ,
ਬਣਾਉਣ, ਪਖੰਡ ॥

ਸ:—ਸੂਲ, ਕੀਟਾ, ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੀ ਬਰਛੀ ॥

ਸਾਂਗ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੂਪ ਬਣਾਕੇ ਬਜਾਰੀ
ਵਿੱਚ ਢੋਰਨਾ ॥

ਸਾਂਗ ਬਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਖ ਬਦਲਣਾ ॥

ਸਾਂਗ ਬਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਟਕ ਕਰਨ ਲਈ
ਸਰੂਪ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਸਾਂਗ ਛਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰਮਾਸਾ
ਸਾਂਗ ਵਿਖਾਉਣਾ } ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਚੰਗੇ ਜੋਹੀ
ਸਕਲ ਬਣਾ ਲੈਣੀ ॥

ਸਾਂਗ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਕਲ ਕਰਨੀ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ
ਕਰੇ ਤਿਵੇਂ ਆਪ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਂਗਣੂ, ਪੁ:—ਸਗਲ ਦੋਸਤ ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਂਗਰ, ਪੁ:—ਸਮੁੰਦਰ, ਸਰੋਵਰ ॥

ਸਾਂਗਿਰਦ, ਪੁ:—'ਸਾਂਗਿਰਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਗਿਰਦੀ, ਸ:—'ਸਾਂਗਿਰਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਗਿਰਦੀ, ਸ:—'ਸਾਂਗਿਰਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਗੀ, ਪ:—ਸਾਂਗ ਬਨਣ ਵਾਲਾ, ਬਰੂਪੀਆ,
ਨਕਲੀਆ, ਨਟ ॥

ਸਾਂਗੀ, ਸ:—ਜੰਦਗ, 'ਸਲੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਗੂ ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥਿਰਛ ਜਿਸ ਦੇ ਨਿੱਕੇ
ਨਿੱਕੇ ਚਿੱਟੇ ਦਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਛੋਟੀ ਪਚਣ
ਵਾਲੀ ਖੁਰਾਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੀਟਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ
ਜਾਂ ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰਿੰਨੂ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਾਂਗੂਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਰ ਮੁਲੀ ਲਕੜੀ ਦਾ ਰੁੱਖ ॥

ਸਾਂਚਾ

ਸਾਂਚ, ਪੁ:—ਸੱਚ, ਸਚਿਆਈ, ਪਰਮ ॥

ਸਾਂਚਾ, ਵਿ:—ਸੱਚਾ, ਪਰਮੀ ॥

ਪੁ:—ਸੱਚਾ, ਸੰਚਾ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਠੱਪਾ, ਕਲਬੂਤ ॥

ਸਾਂਚ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਕਾਠੀ, ਸਿੰਗਾਰ, ਸਜਾਉਣ,
ਪੁਸ਼ਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੀਸੀ ਜਾਂ ਪਿਆਲੀ ॥

ਸਾਂਚ ਬਾਂਜ, ਪੁ:—ਬੁਖਲ, ਸਿੰਗਾਰ ॥

ਵਿ:—ਬਣਿਆ ਠਲਿਆ ॥

ਸਾਂਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਬਣਾਉਣਾ,
ਕਪੜੇ ਗਹਿਣੇ ਪਾਉਣਾ, ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਂਚਣਾ ਨਿਵਾਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਧਾਉਣਾ, ਉੱਚੀ
ਪਦਵੀ ਦੇਣੀ ॥

ਸਾਂਚਣਾ, ਪੁ:—'ਸੁਹਾਂਜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਚਣ, ਪੁ:—'ਸਾਂਚਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਚਾਤੀ, ਵਿ:—'ਸਾਂਚਾਤੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਝ, ਸ:—ਭਿਆਲੀ, ਸਰੀਕਤ ॥

ਸਾਂਝਣ, ਸ:—ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਸਰੀਕਣੀ ॥

ਸਾਂਝਰ, ਪੁ:—'ਸਾਂਝਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਝਰੇ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—'ਸਾਂਝਰੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਝਾ, ਵਿ:—ਸਬਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ, ਸਾਂਝ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਂਝੀ } ਪੁ:—ਭਿਆਲ, ਸਰੀਕ, ਸਾਂਝੀ, ਹਿੱਸੇ
ਸਾਂਝੂ } ਦਾਰ ॥

ਸਾਂਟ, ਸ:—ਸਰਬੰਧ, ਜੋੜ, ਏਕਾ, ਘੋੜੇ ਦੀ
ਚਾਬਕ, ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਚਾਬਕ ਮਾਰਨੀ ॥
ਢਲ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥ ਸੂਰ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਖੱਲ
(ਚਰਬੀਦਾਰ) ॥

ਸਾਂਟਾ

ਸਾਂਟਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਛਿਟੀ, ਫੁਫਕ, ਕਮਚੀ ॥

ਸਾਟੂ, ਪੁ:—ਧਗੜਾ, ਆਸ਼ਕ ॥

ਸਾਠੀ, ਸ:—‘ਸੱਠੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਢਾ, ਪੁ:—‘ਸੋ’ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਅਸਾਡਾ, ਆਪਣਾ ॥

ਸਾਢ, ਸ:—ਅੱਧ, ਅੱਧਾ ਹੋਣਾ ॥
(ਸਾਢ ਪਾਉਣੀ, ਸਾਢ ਪੈਣੀ)

ਸਾਂਢ, ਪੁ:—ਸਾਨ੍ਹ, ਬਲਦ। ‘ਸਾਹਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਢੂ, ਪੁ:—ਵਹੁਟੀ ਦੀ ਛੋਟ ਦਾ ਗਭਰੂ ॥

ਸਾਢੇ, ਵਿ:—ਅੱਧਾ ਵਧ (ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਅਰਥਾਤ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਅੱਧਾ) ॥

ਸਾਣ, ਸ:—ਚਾਕੂ ਆਦਿਕ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੱਥਰ ॥

ਸਾਣ ਚਾੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਕੂ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਸਾਣ ਨਾਲ ਰਗੜ ਕੇ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਣ, ਸ:—ਮਹਿਮਾ, ਵਡਿਆਈ, ਪਦਵੀ, ਜਲੇ, ਹਾਲਤ, ਚਮਕ, ਤੇਜ, ਪਰਤਾਪ, ਨੁਰ, ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਹੁਦਾਰਤ। ਸ਼ਕਤੀ। ਮਾਯਾ। ਰਚਨਾ ॥

ਸਾਣ ਅਲਾਹੀ } ਪੁ:—ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਮਾਯਾ ॥
ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਾਣ }

ਸਾਣ ਗੁਮਾਣ, ਪੁ:—ਖਿਆਲ ਵਿਚਾਰ ॥
ਵਿ:—ਬਦਨਾਮ, ਉੱਚਾ ॥

ਸਾਣਦਾਰ, ਵਿ:—ਸਾਣ ਵਾਲਾ, ਚਮਕਦਾਰ, ਵੱਡਾ, ਉੱਚੇ ਮਰਤਬੇ ਜਾਂ ਪਦਵੀ ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਣ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੁਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ, ਜਲੇ ਰੱਖਣਾ, ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਰਹਿਣੀ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸਾਣ ਪੂਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਣ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ॥

ਸਾਦ ਮੁਰਾਦਾ

ਸਾਣ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਜ਼ਤ ਘਟਣੀ ॥

ਸਾਣ ਵਿਖਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡਾ ਥਣ ਕੇ ਦੱਸਣਾ, ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਸਾਂਤ, ਸ:—ਅਮਣ, ਚੇਣ ॥

ਸਾਂਤਕ, ਵਿ:—ਸੁਭਾਉਕ, ਸੱਚਾ, ਸਤੋ ਗੁਣ ਦਾ ॥

ਸਾਂਤਾ, ਪੁ:—ਸੱਤ ਦਾ ਅੰਗ, ੭, ਸੱਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਸੱਤ ਦਿਨ, ਇੱਕ ਲੰਹੇ ਦੀ ਥਣੀ ਹੋਈ ਚੀਜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਗਤ ਭਿੰਡਿਆ ਮੰਗਣ ਵੇਲੇ ਛੁਣਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸਾਥ, ਪੁ:—ਮੰਗ, ਮੇਲ, ਸਹਬਤ ॥
ਅਵ:—ਨਾਲ, ਇਕੱਠੇ, ਨਾਲੇ ਹੀ ॥

ਸਾਥ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ॥

ਸਾਥ ਦੇਣਾ, ਵਿ:—ਮੇਲ ਰੱਖਣਾ, ਮੱਦਤ ਕਰਨੀ, ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਾਸੇ ਹੋਣਾ, ਪੱਖ ਪੂਰਨਾ ॥

ਸਾਥ ਨਭਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਜਾਣਾ, ਅੰਗ
ਸਾਥ ਪਾਲਣਾ } ਪਾਲਣਾ, ਭੋਤ ਨਭਾਉਣੀ,
ਸਦਾ ਦੇਸਤੀ ਰੱਖਣੀ, ਪ੍ਰੀਤ
ਵਧਾਉਣੀ ॥

ਸਾਥ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ, ਭੀਵੀ ਮਰਦ ਦਾ ਵਹੁਟੀ ਗਭਰੂ ਵਾਕਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸਾਥਣ, ਸ:—ਸੰਗਣ, ਸਹੇਲੀ, ਪਿਛ ਲੱਗ ॥

ਸਾਥੀ, ਪੁ:—ਸੰਗੀ, ਮਿਤ੍ਰ, ਮਲੀ, ਪਿਛਲੱਗ ॥

ਸਾਦ, ਵਿ:—ਪੁਸ਼, ਪਰਸਿੰਨ, ਅਨੰਦ ॥

ਸਾਦ ਮਸੂਦਾ, ਵਿ:—ਗਹਿਣਿਆਂ ਥਾੜੀ, ਬੁਰਾ, ਸਿੱਧਾ, ਅਹਮਕ ॥

ਸਾਦ ਮੁਰਾਦਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਸਾਣ ‘ਨੀ’ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਹੱਛਾ, ਸੱਚਾ, ਧਰਾ ॥

ਸਾਂਦਲ ਗਰਦੀ

ਸਾਂਦਲ ਗਰਦੀ, ਸ:—ਅਵਾਰਾ ਫਿਰਨਾ ॥

ਸਾਂਦਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਸਾਵ, ਸਪਾਰਣ, ਖਰਾ,
ਸਜਾਉਣ ਬਿਨਾ, ਚਿੱਟਾ, ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ ਰੰਗ ਦਾ
ਭੋਲਾ, ਸਚਾ, ਢਲ ਢਲ ਨਾਂ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਾ ਦਿਹੜੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸੇ ਦਿਨ, ਇੱਕੋ ਦਿਨ,
ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਵਿਚ ॥

ਸਾਦੀ, ਸ:—‘ਸਾਦਾ’ ਦਾ ਸਤੀ ਲਿੰਗ ॥

ਸਾਦੀ, ਸ:—ਵਿਆਹ, ਵੰਗ, ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ ॥

ਸਾਦੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ॥

ਸਾਦੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ, ਅਨੰਦ
ਮਨਾਉਣਾ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਾਨਣੀਆਂ ॥

ਸਾਦੀ ਗਮੀ, ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਗਮ ਦਾ ਮੇਕਾ ॥

ਸਾਦੀਆਨਾ, ਪੁ:—‘ਸਾਦਿਆਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਧ, ਪੁ:—ਸਤ, ਮਹਾਰਮਾ, ਫਕੀਰ, ਭਗਤ ॥

ਵਿ:—ਨੇਕ, ਸੱਚਾ, ਪਰਮੀ, ਪਾਵਨ ॥

ਸਾਧਕ, ਪੁ:—ਫਕੀਰ ਦਾ ਚੋਲਾ, ਸਾਧਣ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥ ਅਭਿਆਸੀ ॥

ਸਾਧਣ, ਪੁ:—ਕਰਮ, ਅਮਲ, ਅਭਿਆਸ ॥

ਸਾਧਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਖਾਉਣਾ, ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਹੇਲਤ
ਪਾਉਣੀ, ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ
ਵਰਤਾਵਾ ਸਿੱਖਣਾ ॥

ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ, ਨਿਰਨਾ ਕਰਨਾ, ਪੂਰਾ
ਕਰਨਾ, ਬਨਾਉਣਾ ॥

ਸ:—ਅਭਿਆਸ, ਸਿੱਖਿਆ, ਕੰਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ,
ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਢੀ

ਸਾਧਣੀ, ਸ:—ਸੰਤਨੀ, ਭਗਤਨੀ, ਫਕੀਰਨੀ ॥

ਵਿ:—ਨੇਕ, ਸੱਚੀ, ਪਰਮਣ ॥

ਸਾਧਾਰਣ, ਵਿ:—‘ਸਧਾਰਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਧੂ, ਪੁ:—ਵਿ:—‘ਸਾਧ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਧੂ ਬੱਚਾ, ਪੁ:—ਫਲੀਆ, ਠਗ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਸਾਨ, ਪੁ:—ਹੁਲਾਰਾ, ਬਰਥਰਾਹਟ, ਚਾਗ ਵਿੱਚ
ਸੁਰ ਦਾ ਖਿੜਕਣਾ ॥

ਸ:—‘ਸ਼ਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਨੂ, ਪੁ:—‘ਸਾਹਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਨੂਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਮਿਟੀ ਦੀ ਥੁਨਾਲੀ ॥

ਸਾਨੂਣੀ, ਸ:—ਉਠਣੀ, (ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਠ ਨੂੰ
ਬੀ ਸਾਨੂਣੀ ਕਹ ਦੋਦੇ ਹਨ) ॥

ਸਾਨੂਣੀ ਸੁਆਰ, ਪੁ:—ਉਠਣੀ ਉੱਤੇ ਰਥਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਸਾਨ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਲਾ ॥

ਸਾਨੀ, ਵਿ:—ਦੁਸ਼ਟਾ, ਵਰਗਾ, ਜਿਹਾ, ਸਮਾਨ ॥
ਸਾਨਦਾਰ, ਸਾਨ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸ:—ਤੁਰੀ ਜਾਂ ਪੱਠੇ ਕੁਝਰਕੇ ਅਨਾਜ ਖਲ
ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਰਲਾਏ ਹੋਏ (ਝੰਗਰਾਂ ਨੂੰ
ਪਾਉਣ ਲਈ), ਗੁਤਾਵਾ ॥

ਸਾਡ, ਵਿ:—‘ਸਡਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਢਾ, ਪੁ:—ਰੁਮਾਲ, ਪਰਨਾ, ਪੋਠਾ, ਪੱਗ, ਪਟਕਾ ॥

ਸਾਡੀ, ਸ:—ਪਰਨਾ, ਇੱਕ ਗਿੱਲਾ ਕੱਪੜਾ ਜੋ
ਉਥਲੇ ਹੋਏ ਚੋਲਾਂ ਉੱਤੇ ਦਈਦਾ ਹੈ ।
ਇੱਕ ਲੀਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਰਸੀ ਚਿਲਮ ਹੇਠ
ਲਪਕ ਕੇ ਸੁਟਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਾਬਕ

ਸਾਬਕ, ਵਿ:-ਪਹਿਲਾ, ਪਿਛਲਾ, ਪੁਰਾਣਾ ॥

ਸਾਬਕ ਦਸਤੂਰ; ਪੁ:-ਪੁਰਾਣੀ ਰੀਤ, ਜਿੱਕਰ
ਪਿੱਛੇ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ॥

ਸਾਬਣ, ਪੁ:-'ਸਬੂਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਬਣੀਆ, ਪੁ:-ਸਾਬਣ ਬਨਾਉਣ ਸੀ ਵੇਚਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਬਤ, ਵਿ:-ਪੱਕਾ, ਬੱਧਿਆ ਹੋਇਆ, ਪੁਰਾ,
ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ, (ਸਾਬਤ ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਸਾਬਤ ਕਦਮ, ਵਿ:-ਪੱਕਾ, ਕੰਮ, ਵਫ਼ਾਦਾਰ, ਲੱਗ
ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੋਹਨਤੀ ॥

ਸਾਬਤਾ, ਵਿ:-ਪੁਰਾ, ਸਾਰਾ, ਸਬੂਤ, ਪੱਕਾ ॥

ਸਾਬਤੀ, ਸ:-ਪਕਿਆਈ, ਲੱਗ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ,
ਦਿਤਰਾ ॥

ਸਾਬਤੀ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਦਿਤਰ ਰਹਿਣਾ, ਆਪਣੇ
ਹਠ ਪੁਰ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸਾਬਰ, ਪੁ:- ਸ:-ਹਰਣ ਦੀ ਖੱਲ, ਪਹਾੜੀ
ਬਕਰੀ ਦਾ ਰੋਮ ॥

ਸਾਬਰਾ, ਪੁ: } ਸਾਬਰ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥
ਸਾਬਰੀ, ਸ: }

ਸਾਬਾ } ਅਵ:-ਵਾਹ ਵਾਹ, ਬਲੇ, ਅਸਕੇ,
ਸਾਬਾਸੁ } ਅਭਰੀਣ ॥
ਸਾਬਾਸੇ }

ਸਾਬਾ ਸਾਬਾ, ਅਵ:-ਵਾਹ ਵਾਹ, ਬਲੇ, ਅਸਕੇ,
ਅਭਰੀਣ ॥

ਸਾਬਾ ਸਾਬਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ,
ਵਾਹ ਵਾਹ ਕਰਨੀ ॥

ਸਾਮ ਵੇਦ

ਸਾਬਾਨ, ਪੁ:-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਅਠਵਾਂ ਮਹੀਨਾ,
ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਚੌਧਵੀਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਰਾਤ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਾਬਿਤ, ਵਿ:-'ਸਾਬਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਬੂਣ, ਪੁ:-'ਸਬੂਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਬੂਣੀ, ਵਿ:-'ਸਬੂਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਬੂਣੀਆ, ਪੁ:-'ਸਬੂਣੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਬੂ ਦਾਣਾ, ਪੁ:-'ਸਾਗੂਦਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਭ, ਸ:-ਗਾਖੀ, ਬਚਾਉ ॥

ਸਾਂਭਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਸਹਾਗ ਦੇਣਾ, ਸਮੇਟਣਾ,
ਸਾਂਭ ਲੈਣਾ } ਬੰਮਣਾ ਰੋਕਣਾ, ਅਟਕਾਣਾ,
ਦਬਾਉਣਾ, ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ,
ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨਾ ॥

ਸਾਂਭਰ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੂਣ ਜੋ ਧਰਤੀ
ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ । ਅਜਮੇਰ ਦੇ ਪਾਸ
ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਫੀਭ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਿਸ
ਵਿੱਚੋਂ ਲੂਣ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਲੂਣ ਦਾ
ਨਾਉਂ ॥

ਸਾਮ, ਸ:-ਭ੍ਰਿਕਾਲਾਂ, ਸੰਧਿਆ, ਸੰਝ, ਬਚਾਉ, ਆ-
ਸਰਾ: ਸੇਵੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਬਚਾਉ
ਲਈ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਧਾਤ ਦੀ ਪੱਤੀ ॥

ਪੁ:-ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਨਾਉਂ (ਗਧੇ ਸਾਮ) ॥
ਵਿ:-ਕਾਲਾ, ਸਾਉਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਸਾਮ ਕਲਿਆਣ, ਪੁ:-ਭ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ
ਰਾਗ ॥

ਸਾਮ ਬੇਦ } ਪੁ:-ਚੋਹਾਂ ਵੇਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੇਦ ॥
ਸਾਮ ਵੇਦ } ਤਾਂਸਰਾ ਵੇਦ ॥ ਇਸ ਵੇਦ ਦੇ ਮੰਤ੍ਰ
ਗਾਓਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸ਼ਾਮਾਂ ਵੇਲਾ

ਸ਼ਾਮਾਂ ਵੇਲਾ (ਮੁਸਲੱਕੀ ਬੋਲੀ), ਪੁ:—ਭੁਕਾਲਾਂ,
ਸੰਧਿਆ, ਸੂਰਜ ਚੁੱਥਣ ਤੋਂ ਵੀਹੇ ਜਗਣ ਤੱਕ
ਦਾ ਵੇਲਾ, ਦੋ ਪਿੜ ਮਿਲਦਿਆਂ ॥

ਸਾਮ੍ਹ, ਸ:—‘ਸਾਂਭ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਮ੍ਹਣੀ, ਵਿ:—‘ਸਾਹਮਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਾਮਤ, ਸ:—ਬੇ ਨਸ਼ੀਬੀ, ਬਿਧਤਾ, ਮੰਦੇ ਦਿਨ, ਬੇ
ਇੱਜ਼ਤੀ, ਬਦਨਾਮੀ ॥

ਸ਼ਾਮਤ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੈੜੀ ਕਿਸਮਤ ਹੋਣੀ,
ਅਪਤਾ ਪੈਣੀ ॥

ਸ਼ਾਮਤ ਦੀ ਮਾਰ, ਸ:—ਮੰਦੇ ਦਿਹਾੜੇ, ਖੋਟੀ
ਪਰਾਲਬਪ ॥

ਸ਼ਾਮਰਤੱਕ, ਵਿ:—ਪਰਤੱਖ, ਵਰਤਮਾਨ, ਸਾਹਮਣੇ,
ਦਿੱਸਣ ਵਾਲਾ, ਸੱਚ, ਜਿਉਂਦਾ ਤਿਉਂ ਭਾਸਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਸ਼ਾਮਰਬ } ਸ:—‘ਸਮਰਬ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸ਼ਾਮਰਬਾ }

ਸ਼ਾਮਰਬੀ, ਵਿ:—‘ਸਮਰਬੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਾਮਲਾ, ਵਿ:—‘ਸਾਉਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਾਮਲਾਤ, ਸ:—ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜਮੀਨ
ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ॥

ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਮਲਾਤ ॥

ਸ਼ਾਮਾਨ, ਪੁ:—‘ਸਮਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਾਮੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ। ਮੁਕੱਦਮੇ
ਵਾਲਾ, ਕਿਰਸਾਨ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਕਰਜ਼ਾਈ,
ਮਾਲਕ, ਸਾਈਂ। ਮਿਥ੍ਹ, ਸਾਬੀ। ਇੱਕ ਪਖੋਰ੍ਹ,
ਹੁੰਦਾ, ਠੋਕਰੀ ॥

ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ

ਸ:—ਬਚਾਉ, ਆਸਰਾ ॥

ਵਿ:—ਸ਼ਾਮ ਵਰਨ ਦਾ, ਸਾਉਲਾ ॥

ਸ਼ਾਮੀ ਵੱਥੀ } ਪੁ:—ਰੁਪਇਆ ਸੁਦੀ ਦੇਣ ਦਾ
ਸ਼ਾਮੀ ਵਟਜ } ਵਿਹਾਰ, ਸਹੁਕਾਰਾ ॥

ਸ਼ਾਮੀ ਵਾੜਾ, ਪੁ:—ਕਰਜ਼ਾਈ ॥

ਵੱਡੀ ਸ਼ਾਮੀ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਮਰਤਬੇ ਜਾਂ ਹੁੰਦੇ ਵਾਲਾ
ਆਦਮੀ। ਅਜੇਹਾ ਮਨੁੱਖ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ
ਕੁਝ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਹੋਵੇ ॥

ਸ਼ਾਮੀ, ਵਿ: } ਸ਼ਾਮ ਵਰਨ ਦਾ, ਸਾਉਲਾ। ਇਕ
ਪੁ: } ਬੂਟੀ ॥

ਸ਼ਾਮੀ ਹੋਕ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸ਼ਾਮੀ ਦਾ ਵੀ, ਪੁ:—ਇਕ ਠੰਡੀ ਔਖਤ ਦੇ ਵਿਸ
ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ॥

ਸਾਯਾ, ਪੁ:—ਛਾਉਂ, ਪਰਛਾਵਾ ॥

ਸਾਯਾ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਛਾਉਂ ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਰ, ਪੁ:—ਮਗਜ, ਸਤ, ਰਸ, ਨਿਚੋੜ, ਖੇਤ,
ਸਿੰਦਾ। ਮਲੂਜ਼। ਕਿਰਪਾ, ਦਯਾ, ਕਦਰ।
ਖਬਰ, ਸੁਰਤ, ਸੁਧ, ਸਮਾਚਾਰ, ਹਾਲ ॥

ਸਾਰ ਪਾਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੇਡ, ਰੋਪੜ ॥

ਸਾਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਹਾ ਸਾੜਣਾ ॥

ਸਾਰ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਬਰ ਲੈਣੀ, ਸੋਝੀ ਜੱਖਣੀ,
ਮਿਲਾਲ ਰੱਖਣਾ ॥

ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਾਖੀ
ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ } ਵਿਚ ਹੋਣਾ, ਫੀਕੋ ਭਾਗ
ਹੋਣੇ, ਵਧਣਾ ਵੱਲਣਾ,
ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੋਣੀ। ਖੁਦਾ ਦਾ ਫਜ਼ਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਸਾਰਸ

ਸਾਰਸ, ਪੁ:—ਇਕ ਪੰਛੀ ਕੁਲੰਗ ਵਰਗਾ ॥

ਸਾਰਕ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਪੱਖੋਰੂ, ਮੈਣਾ ॥
ਸਾਰਕਾ ਸ: }

ਸਾਰਖਾ, ਪੁ:—ਵਰਗਾ, ਜੇਹਾ, ਸਮਾਨ ॥

ਸਾਰੰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ, ਚਾਤ੍ਰਕ ॥

ਸਾਰੰਗ ਪਰ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹਕੀਮੀ ਦਾ ਇੱਕ
ਪੁਸਤਕ, ਧਨਖ ਧਾਰੀ ॥

ਸਾਰੰਗਾ, ਪੁ:—‘ਸਰੰਗਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਰੰਗੀ, ਸ:—‘ਸਰੰਗੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਰੰਗੀਆ, ਪੁ:—‘ਸਰੰਗੀਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਰੰਟ, ਪੁ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਰਜਾ
(ਠਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਚੋਠ) ॥

ਸਾਰਦਾ, ਸ:—ਦੁਰਗਾ (ਦੇਵੀ), ਖੂਹਮਾ ਦੀ ਧੀ,
ਰਾਗ ਦੀ ਦੇਵੀ, ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਦੀ ਵਿਦਵਾ।
ਸੁਰਸਤੀ ॥

ਸਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਨਾ, ਬਣਾਉਣਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ,
ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਭਰਨਾ, ਸਰਨ ਦੇਣਾ, ਨਿਭਾ-
ਉਣਾ, ਭੁਗਤਾਉਣਾ ॥

ਸਾਰਬਾਣ, ਪੁ:—ਉਠ ਚਾਰਠ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਹੱਕਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਸਾਰਾ, ਪੁ:—ਸੱਭੇ, ਹਰ ਕੋਈ, ਪੂਰਾ ॥

ਸਾਰਾ ਹਾਲ, ਪੁ:—ਜੇ ਕੁਝ ਥੀਂਤੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਇਕ
ਗੱਲ। ਸਾਰੀ ਹਕੀਕਤ ॥

ਸਾਰੀ, ਸ:—‘ਸਾਰਾ’ ਦਾ ਸਬੂਤੀ ਲਿੰਗ ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਲ, ਪੈਉਂਦੀ ਖੁਮਾਨੀ ॥

ਸਾਲਣਾ

ਸਾਲ, ਪੁ:—ਵਰ੍ਹਾ, ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ, ਛੇਕ, ਮੇਰੀ,
ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਰਜੀ ਪਈ ਹੋਵੇ ॥
ਇਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸਦੀ ਲੱਕੜ ਪੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥
ਵਿ:—ਸਿੰਧਾ, ਠੀਕ, ਸਹੀ, ॥

ਸਾਲਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੰਧਾ ਹੋਣਾ, ਸੋਰਨਾ,
ਸਾਲ ਹੋ ਤੁਰਨਾ } ਠੀਕ ਚਾਲੇ ਚੱਲਣਾ ॥

ਸਾਲ ਬਤੀਤਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰ੍ਹਾ ਟਪਾਉਣਾ, ਬਾਰਾਂ
ਮਹੀਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ॥

ਸਾਲ, ਸ:—ਪਸ਼ਮੀਨੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ॥

ਸਾਲਸ, ਪੁ:—ਪੈਂਚ, ਜੋ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਝਗੜਾ ਨਿਬੇ-
ੜਦਾ ਹੈ ॥

ਸਾਲਸੀ, ਸ:—ਸੁਲਾ ਸਵਾਹੀ, ਨਰਮੀ, ਪੰਚਾਇਤ
ਦਾ ਵੇਸਲਾ ॥

ਸਾਲ ਸੁੱਧ, ਵਿ:—ਸੱਚਾ, ਖਰਾ, ਸਿੰਧਾ, ਇਮਾਨ
ਦਾਰ, ਜੋ ਛਲ ਵਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਸਾਫ਼
ਦਿਲ ॥

ਸਾਲਕ, ਪੁ:—ਮੁਸਾਫ਼ਰ, ਰਾਹੀ, ਭਗਤ ॥

ਸਾਲਕ ਰਾਮ, ਪੁ:—‘ਸਾਲਗ ਰਾਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਲੰਗਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਦੀ ਛਿਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਚੌਸ਼ ਨਿਕਲਦੀ ਹਨ ॥

ਸਾਲਗਰਾਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਥਰ ਜਿਸ
ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਬਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਰੂਪ ਸਮਝਕੇ ਪੂਜਦੇ
ਹਨ ॥

ਸਾਲਣ } ਪੁ:—ਹੋਈ ਜਾਂ ਚੋਲਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਮੱਛੀ
ਸਾਲਣਾ } ਮਾਸ ਆਦਿਕ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥
(ਘੋਉ ਸੁਆਰੇ ਸਲਣਾ ਬੜੀ ਬਹੁ
ਦਾ ਨਾਉਂ—ਘੋਉ ਨਾਲ ਸਲਣਾ ਸੁਆਦ ਹੋ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਡਿਆਈ ਪਕਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ)

ਸਾਲਣਾ ਘਰ ਗਾਲਣਾ

ਸਾਲਣਾ ਘਰ ਗਾਲਣਾ, ਮਾਸ ਆਦਿਕ ਚੰਗੇ
ਚੌਸੇ ਖਾਣ ਨਾਲ ਘਰ ਉੱਜੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਕਿਉਂ ਜੋ ਸ਼ਰਬ ਖਰੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਾਲਨ, ਪੁ:—ਰੀਨਾ, ਕੰਗਣੀ ॥

ਸਾਲਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਜੋ ਖਾਧੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸਾਲਬ ਮਿਸਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਾਕਤ ਵੀ ਦੁਆ ॥

ਸਾਲਾ, ਪੁ:—ਵਹੁਟੀ ਦਾ ਭਰਾ, ਆਦਿ ਪੁਰਖ ॥

ਸਾਲਾ } ਸ:—ਸਕਲ, ਮਦਰਸਾ, ਘਰ, ਅਸ-
ਬਾਲਾ } ਥਾਨ (ਪਰਮ ਸਾਲਾ, ਪਾਠਸਾਲਾ
ਆਦਿਕ) ॥

ਸਾਲਾਰ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ, ਪਰਧਾਨ ॥

ਸਾਲਿਗਰਾਮ, ਪੁ:—‘ਸਾਲਗਰਾਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਲਿਬ, ਪੁ:—‘ਸਾਲਬ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਲੂ, ਪੁ:—ਮਜੀਠ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੇਗਿਆ ਹੋਇਆ
ਕੱਪੜਾ ਜੋ ਅਕਸਰ ਕ੍ਰੀਮਤਾਂ ਉੱਪਰ ਲੈਂਦੀਆਂ
ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੁੰਡੇ ਜਾਂ ਸਿਆਣੇ
ਮਨੁੱਖ ਬੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਸਾਲੇ ਹਾਰ, ਸ:—ਸਾਲੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਸਾਂਵਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਸਾਂਵਣ, ਪੁ:—‘ਸਾਉਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਵਣੀ, ਸ:—‘ਸਾਉਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਵਧਾਨ, ਵਿ:—‘ਸਵਾਧਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਵਲਾ, ਵਿ:—ਸਾਉਲਾ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਵਾਂ, ਵਿ:—ਹਰਾ, ਸਬਜ, ਕੱਚਾ (ਜੋ ਸਾਂਵਿ ਤੇ ਕੋਈ
ਨਾਂ ਆਵੇ, ਜੋ ਪੱਕੇ ਤੇ ਮਿਲਣ ਸਕੇ ॥)

ਸਿਆ

ਸਾਂਵਾਂ } ਸਾਂਵਾਂਸੇ } ਅਵ:—‘ਸਾਂਬਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਾਂਵਾਂ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਛਾ, ਗੁਣਵਾਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਦਾਰ, ਬਰਾਬਰ, ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ, ਪੱਧਰਾ ॥

ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਜੋ ਸਾਉਣ
ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਹਰ ਔਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸਾਂਵੀ, ਵਿ:—ਸਾਂਵੇ ਰੰਗ ਵੀ, ਹਰੀ ॥

ਸ:—ਭੰਗ, ਸੁੱਖਾ, ਸਥਜੀ ॥

ਸਾਂਜ, ਪੁ:—ਚਾਬਕ ਜਾਂ ਬੈਂਤ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਜੋ
ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਸੜਣ, ਜਲਣ,
ਅਫਾਗ ॥

ਸਾਂਜ ਸਾਂਜ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਵ ਮਾਰਨਾ, ਖਪਾ
ਉੱਠਾ, ਸਭਾਨਾ ॥

ਸਾਂਜ ਸੰਟਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਲਣਾ, ਢੁਕਣਾ, ਖਾਲਣਾ,
ਸਾਂਜਣਾ } ਗਾਲਣਾ, ਖਪਾਉਣਾ, ਗਾਲ
ਕੱਢਣੀ ॥

ਸਾਂਜਾਂ, ਪੁ:—ਬਲਣਾ, ਗਲਣਾ, ਅੰਦਰਲਾ ਵਰ, ਖਾਰ ॥

ਸਾਂਜਾ ਪਾਉਣਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੁਆ ਨੂੰ ਗਾਲਣ
ਲਈ ਖਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ॥

ਸਾਂਜਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਣਾ, ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ
ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਸੜਣਾ, ਮਾਰ ਖਾਣੀ ॥

ਸਾਂਜੀ, ਸ:—‘ਸਾਂਹੜੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਣਾ ॥

ਪੁ:—ਸੋਨਾ, ਸੁਆਰਣ ॥

ਸਿਆ, ਪੁ:—ਪਰਦੇਸੀ, ਓਪਰਾ ॥

ਵਿ:—ਅਣਖਾ, ਪਰਦੇਸੀ ॥

ਸਿਆਹ

ਸਿਆਹ, ਵਿ:—ਕਾਲਾ, ਹਨੇਰਾ ॥

ਸਿਆਹਾ, ਪੁ:—ਲੇਖਾ, ਲਿਖਤ, ਅਜੇਹਾ ਲੇਖਾ
ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋਣ ॥
ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੋ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ
ਹੈ। ਸੁਦਾਗਰਾਂ ਦੀ ਵਹੀ ॥ ਢੋਲ ॥

ਸਿਆਹੀ, ਸ:—ਕਾਲਕ, ਮੱਸ, ਕੱਜਲ, ਕਾਲਾ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਸਿਆਹੀ (ਸੁਪੇਦੀ) ਮੁਢੇਦੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ
ਸੀ ਚਾਹੇ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ
ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰਥ ਹੋਣੀ ॥

ਸਿਆਣ, ਸ:—ਵਿਦਵਾਨ, ਗਿਆਨ, ਪਛਾਣ,
ਸਨਾਸ ॥

ਸਿਆਣ ਪਤ ਸ: }
ਸਿਆਣ ਪੁਣਾ ਪੁ: } 'ਸਿਆਣਪ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਿਆਣਪ } ਸ:—ਦਠਾਈ, ਚਤਰਾਈ, ਸੋਚ
ਵਿਚਾਰ, ਸਿਆਣੇ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮਰ,
ਸੁਗਤ, ਕਿਰਸ ॥

ਸਿਆਣਾ, ਵਿ:—ਦਨਾ, ਬੁੱਧਵਾਨ, ਸਮਝਦਾਰ
ਗਿਆਨੀ, ਜੁਆਨ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਚਤਰ,
ਅਕਲ ਵੰਦ, ਫੁਰਤੀਲਾ, ਖਚਰਾ, ਢਰੇਬੀ,
ਫਲੀਆ, ਜੁਗਤੀ। ਕਿਰਸੀ ॥

(ਜੋ ਸਿਆਣਿਆਂ ਇਕੋ ਮਤ, ਮੁਰਖ ਆਪੇ
ਆਪਣੀ-ਸੋ ਬੁਧਵਾਨ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਗੱਲ
ਸੁਝਦੀ ਹ, ਮੁਰਖਾਂ ਦੀ ਅਕਲ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ
ਵੱਖਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ
ਸਿਆਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਠੀ ਦਾਣੇ ਉਹ ਦੇ ਕਮਲੇ ਥੀ
ਸਿਆਣੇ—ਧਣ ਵਾਲੇ ਮੁਰਖ ਥੀ ਚਤਰ
ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥)

ਸਿਆਣਾ ਬਿਆਣਾ, ਵਿ:—ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਜੋ ਸਿਆਣਾ
ਹੈ ॥

ਸਿਆਲ

ਸਿਆਣੂ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਨ ਵਾਲਾ, ਜਾਨੂ, ਵਾਕਬ,
ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਾਨ ਪਛਾਣ ਹੋਵੇ ॥

ਸਿਆਣਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨਣਾ, ਪਛਾਣਣਾ ॥

ਸਿਆਪਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਤੀਮਤੀ
ਦੇ ਹੋਣ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਰੀਤ, ਬਿਬਲਾਪ,
ਕਜੀਆ, ਪੁਆੜਾ। (ਰੀਠ ਗਈ ਸਿਆਪੇ,
ਘਰ ਆਵੇ ਤਾਂ ਜਾਪੇ) ॥

ਸਿਆਪਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਹੋਣਾ,
ਸੰਗ ਕਰਨਾ, ਦੁਹਾਈ ਮਚਾਉਣੀ, ਕਜੀਆ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਸਿਆਪਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਸਤ ਪਾਉਣਾ ॥

ਸਿਆਪੇ ਦੀ ਨੈਣ, ਸ:—ਉਹ ਨੈਣ ਜੋ ਅਲਾਹੁਣੀ
ਦੇ ਕੇ ਤੀਮਤੀ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਨੂੰ ਪਿਟਾਉਂਦੀ ਹੈ,
ਬਗੜਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਸਿਆਬਸੀ }
ਸਿਆਬਸੇ } ਅਵ:—'ਸ਼ਾਬ' ਦੇਖੋ ॥
ਸਿਆਬਾ }

ਸਿਆਮ, ਪੁ: } ਕਿਸਨ ਮਹਾਰਾਜ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ
ਸ: } ਖਾਸ ਇਕ ਦੇਸ ਦਾ ਨਾਉਂ,
ਸ਼ਾਮ (ਸੰਝ) ॥

ਸਿਆਮ ਸੁੰਦਰ } ਪੁ: ਕਿਸਨ ਮਹਾਰਾਜ (ਕਾਲੇ
ਸਿਆਮ ਮੂਰਤ } ਰੰਗ ਵਾਲਾ)

ਸਿਆਮ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਾਮ ਜਾਂ ਸੰਧਿਆ ਹੋਣੀ ॥

ਸਿਆਮੀ, ਪੁ:—ਬੈਰਾਗੀ ਸਾਧ, ਬੋਂਦ, ਕੰਤ,
ਸਾਈਂ, ਨਾਥ, ਮਾਲਕ, ਕਿਸਨ ਮਹਾਰਾਜ ॥

ਸਿਆਲ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਲਾਕਾ,
ਮੁਸਲਮਾਨ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਸਰਦੀ
ਦੀ ਰੁੱਤ। ਪਾਲੇ ਦੇ ਢਿਨ ॥

ਸਿਆਲ ਕਾਂਟਾ

ਸਿਆਲ ਕਾਂਟਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਸਿਆਲਾ, ਪੁ:—ਸਰਦੀ ਦੀ ਚੁੱਤ, ਪੋਲੇ ਦੇ ਦਿਠ ॥

ਸਿਆਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੇਲ, (ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ) ॥
ਸਿਆਲ ਦੇ (ਸਿਹਾਕੁ ਸਿਆਲੀ ਦਿਨ) ॥

ਸਿਆਲੀਆਂ, ਪੁ:—ਨਾਗਰ ਮੋਠਾ ॥

ਸਿਆਲੂ, ਵਿ:—ਸਿਆਲ ਦਾ, ਸਿਆਲ ਵਾਸਤੇ, ਸਿਆਲੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਕਪੜਾ ॥

ਸਿਆੜ, ਪੁ:—ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਠਾਲ ਜੋ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਲੰਮੀ ਲੋਕ ਪੈਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸਿਆੜ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਲ ਵਾਹੁਣਾ ॥

ਸਿਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਔਖਾ ਲੈਣਾ, ਸਾਹ ਭੁਕਣਾ, ਹਟਕੋਰੇ ਭਰਨਾ ॥

ਸਿਸਤ, ਸ:—ਨਜ਼ਰ, ਨੀਝ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਮੱਖੀ ॥

ਸਿਸਤ ਲਾਉਣੀ, } ਕ੍ਰਿ:—ਨਸ਼ਾਨਾ ਲਾਉਣਾ,
ਸਿਸਤ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, } ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾਕੇ ਚੱਕਣਾ ॥

ਸਿਸਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਜਿੱਥੇ ਵੇਜਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕਤਲ ਆਦਿਕ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਿਸਨ ਸਪੁਰਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਸਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁੰਮੇ ਹੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਹ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੰਦ੍ਰ ਪੰਗ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ਜਿਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਮੁਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸਿੰਹ, 'ਸਿੰਘ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੱਕਰੀ

ਸਿਹਰ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਮੰਤਰ ॥

ਸਿਹਰਾ, ਪੁ:—ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ, ਸੁਨਹਿਰੀ ਜਾਂ ਰੁਪਹਿਰੀ ਤਿੱਲੇ ਦੀ ਝਾਲਰ ਜੋ ਲਾੜਾ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਪੁਰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿਹੜ ਬੋਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੜ ਵੱਟ ਛੋੜਣੀ, ਰੁਪ ਕਰ ਰਹਿਣਾ, ਛਿਠਾਈ ਜਾਂ ਹਠ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਹੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਖੇਰੂ ॥

ਸਿਹੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਹੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੱਕ, ਸ:—ਚਾਹ, ਲਾਲਸਾ, ਅਭਲਾਖਾ, ਪਾਸਾ ॥

ਸਿਕੰਜਬੀ, ਸ:—'ਸਕੰਜਬੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਕੰਜਾ, ਪੁ:—'ਸਕੰਜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਕਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਮ ਹੋਣਾ, ਸੋਕ ਮਿਲਣਾ, ਬੁਜਣਾ, ਸੁਕਾਉ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਕਦਾਰ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ, ਪਰਧਾਨ, ਮੀਰ ॥

ਸਿਕਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਰਦਾਰੀ, ਮੀਰੀ ॥

ਸਿਕਮ, ਪੁ:—ਵਿੱਤ, ਗਰਭ ॥

ਸਿਕਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਭਣ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਕਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਭਣ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਕਰ, ਪੁ:—'ਸਿਖਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਕਰਾ ਪੁ: } ਇੱਕ ਪਖੇਰੂ (ਬਾਜ ਵਰਗਾ) ॥
ਸਿਕਰੀ ਸ: } ਅਵਾਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਸਿੱਕਰੀ, ਸ:—ਚਿੱਟੀ ਚਿੱਟੀ ਮੈਲ ਜੋ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੁਕਾ ਹੋਇਆ ਚਿੱਕੜ। ਗਿੱਲੀ ਰੀਸ ਦੇ ਸੁੱਕਣ ਨਾਲ ਜੋ ਉਪਰ ਪੱਪੜੀ ਸੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਸਿੱਕਰੀ ਸੰਮਣੀ ਜਾਂ ਲਗਣੀ) ॥

ਸਿਕਲ

ਸਿਕਲ, ਪੁ:—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਉਜ-
ਲਾਉਣਾ, ਘੋਟਣਾ ॥

ਚਮਕ, ਸਰਾਈ, ਲਿਸ਼ਕ ॥

(ਸਿਕਲ ਕਰਨਾ, ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਚਾੜ੍ਹਣਾ) ॥

ਸਿਕਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ, ਟਿਝ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਕਲ ਦੁਪਹਿਰ, ਸ:—ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਕਲੀ, ਵਿ:—ਸਿਕਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਚਮਕਾ-
ਇਆ ਹੋਇਆ (ਹਥਿਆਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਸਿਕਲੀ ਗਰ, ਪੁ: } ਭਲਵਾਰਾਂ ਜਾਂ ਧਾਰਾਂ
ਸਿਕਲੀ ਗਰਨੀ, ਸ: } ਦੀਆਂ ਥਲੀਆਂ ਹੋਈ-
ਆਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
ਵਾਲੀ ॥

ਸਿਕਲੀ ਗਰੀ, ਸ:—ਸਿਕਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸਿਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਕ ਦੁਆਉਣਾ, ਗਰਮ
ਕਰਾਉਣਾ, ਥੁਣਾਉਣਾ ॥

ਸਿਕਵਾਈ, ਸ:—ਸੋਕ ਦੁਆਉਣ ਜਾਂ ਥੁਣਾਉਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ਰੀ ॥

ਸਿਕੜੀ, ਸ:—‘ਸ਼ਿਕਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਿਕੜੀ, ਸ:—‘ਫ਼ਿਕੜੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੱਕੜੀ, ਸ:—‘ਸਿੱਕਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਮੁਹਰ, ਠੱਪਾ, ਰੁਪਏ ਪੈਸੇ ਉਪਰ ਜੋ
ਨਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰੁਪਇਆ ਪੈਸਾ ਆਦਿਕ
ਨਗਦੀ ॥ ਇੱਕ ਧਾਤ ਜਿਸਦੇ ਤੋਪ ਦੇ ਗੋਲੇ
ਬਣਦੇ ਹਨ, ਖਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸਿੱਕਾ ਬਠਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਗਜੇ ਦਾ ਆਪਣਾ
ਅਖਤਿਆਰ ਜਮਾਉਣਾ (ਜਦ ਤੱਕ ਕੋਈ
ਗਜਾ ਆਪਣਾ ਸਿੱਕਾ ਨਾ ਚਲਾਏ ਉਸ ਦਾ
ਅਖਤਿਆਰ ਮੁਲਖ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ
ਜਾਂਦਾ ॥)

ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ

ਸਿੱਕਾ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਜੇ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ
ਜੰਮ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਕ ਦੁਆਉਣਾ, ਥੁਣਾਉਣਾ ॥

ਸਿਕਾਇਤ, ਸ:—ਫਰਿਆਦ ॥

ਸਿਕਾਈ, ਸ:—ਸੋਕ ਦੁਆਉਣ ਜਾਂ ਥੁਣਾਉਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ਰੀ ॥

ਸ਼ਿਕਾਰ, ਪੁ:—‘ਸ਼ਕਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੱਖ, ਪੁ:—ਚੋਲਾ, ਸ਼ਗਿਰਦ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਤੇ
ਬਾਕੀ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਸਤਗੁਰਾਂ ਦੇ ਮਤ, ਨੂੰ
ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿੱਖ, ਜਿਸ ਨੇ
ਪਹੁਲ ਲਈ ਹੈ ॥

ਸ:—ਸਿੱਖਿਆ, ਉਪਦੇਸ਼ ॥

ਸਿੱਖਾ ਸਾਹੀ, ਸ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਰਾਜ, ਅਠਿਆਉਂ
ਦਾ ਸਮਾ ॥

ਸਿਖ ਮਤ, ਸ:—ਸਲਾਹ, ਸਿੱਖਿਆ, ਗੁਰਾਂ ਦਾ
ਉਪਦੇਸ਼ ॥ ਨਸੀਹਤ ॥

ਸਿਖ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਖ ਹੋਣਾ, ਸਿੱਖੀ ॥

ਸਿਖਉ, ਪੁ:—ਸਿੱਖ ਵਰਗਾ, ਸਿੱਖ ਪੁਣਾ ॥

ਸਿਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਦਯਾ ਪੜ੍ਹਣੀ, ਜਾਨਣਾ, ਨਵੀਂ
ਗੱਲ ਮਲੂਮ ਕਰਨੀ, ਉਪਦੇਸ਼ ਲੈਣਾ ॥

ਸਿਖਣੀ, ਸ:—ਚੋਲੀ, ਸ਼ਗਿਰਦਨੀ, ਸਿਖ ਦੀ
ਭੀਵੀ, ਸਿੱਖਣੀ ॥

ਸਿਖਰ, ਪੁ:—ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਥਾਂ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼
ਦਾ ਉਤਲਾ ਸਿਰਾ, ਟੀਸੀ, ਚੋਟੀ, ਬਿਰਾਂਗਾ ॥

ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ, ਸ:—ਠੀਕ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਵੇਲਾ
ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਡਿੱਖੀ ਚੁੱਪ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸਿਖਲਾਉਣ

ਸਿਖਲਾਉਣ, ਸ: ਸਿੱਖ ਮਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਧੰਨੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਜਾਂ ਖੋਟੇ ਪਾਸੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ॥

ਸਿਖਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਖਾਉਣਾ, ਮੱਤ ਦੇਣੀ, ਗਾਰ ਪਾਉਣਾ, ਬਿਕਰਨਾ, ਚੰਗਣਾ, ਚੰਨ ਬਿੰਦਣੇ । ਧੰਨੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਖੋਟੇ ਪਾਸੇ ਲਾਉਣਾ ॥

ਸਿਖਲਾਵਟ, ਸ:—‘ਸਿਖਲਾਉਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਖਜਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਖ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ ਪਦ), ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸਿੱਖ ॥

ਸਿਖਾਉਣ, ਸ:—‘ਸਿਖਲਾਉਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਖਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ,
ਸਿਖਾਲਣਾ } ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਨਸੀਹਤ ਦੇਣੀ,
ਸਿਖਾਵਣਾ } ਬਿਕਰਨਾ, ਚੰਗਣਾ, ਧੰਨੀ ਮੱਤ ਦੇਣੀ ॥

ਸਿੱਖਿਆ } ਸ:—ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗਲ, ਪੜ੍ਹਾਈ,
ਸਿੱਖਿਆ } ਉਪਦੇਸ਼, ਨਸੀਹਤ, ਮਤ, ਸਿੱਖਤਾ ॥

ਸਿੱਖੀ, ਸ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਧਰਮ, ਸਿੱਖਪੁਰਾਣ, ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ॥

ਸਿੱਖੀ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਭੋਟ ਪੁਜਾ ਲੈਣ ਲਈ ਦੁਰਨਾ, ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣਾ ॥

ਸਿੱਖੋਟ }
ਸਿੱਖੋਟੀ } ਸ:—‘ਸਿਖਲਾਉਣ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸਿੱਖੋਤ }
ਸਿੱਖੋਤੀ }

ਸਿੱਗ, ਪੁ: ਗੁਰੂ ਆਦਿਕ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਕਰੜ ਕਿਲੇ ਜੇਹੇ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਿੱਗ ਸਮਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਾਈ ਹੋਣੀ, ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ । ਆਸਰਾ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿੰਘ ਗਤ

ਸਿੰਗਰਡ, ਪੁ:—ਪਾਰਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਲਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿੰਗਰਡੀ, ਵਿ:—ਸਿੰਗਰਡ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਲਾਲ ॥

ਸਿੰਗਰਟ, ਪੁ:—ਕਾਗਤ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਯਾ ਤਮਾਕੂ ਦਾ ਵੱਟ (ਪੀਣਾ) । ਛੋਟਾ ਸਿੰਗਾਰ ॥

ਸਿੰਗੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੂਜਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਿਆਲੀ ਜਾਂ ਸੁਰਾਹੀ ॥

ਸਿੰਗਾ, ਪੁ:—ਦੁਰਮ ॥

ਸਿੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਕੇ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਤਮਾਕੂ ਦਾ ਵੱਟ ॥

ਸਿੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਗਹਿਣੇ ਕੱਪੜੇ, ਸੋਹਣੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸਜਾਉਣਾ । ‘ਸੰਗਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਗਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੰਗਾਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਗੀ, ਸ:—ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਲਕੀ ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ ਤੁਰੀ ॥

ਕਿੱਕਰ ਸਿੰਗੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਔਖਧ ਜੋ ਖੰਘ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ ॥

ਸਿੰਗੋਟ }
ਸਿੰਗੋਟੀ } ਸ:—ਸਿੰਗ ॥

ਸਿੰਘ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਦਿਕ ਦਸ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਮਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ (ਸਿੱਖ) ਅਤੇ ਜਿਸਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਗਹਿਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਹੁਲ ਲਈ ਹੈ । ਖ਼ਾਲਸਾ ॥ ਇਹ ਪਦ ਸਿੱਖਾਂ ਰਜਪੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਮਗਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿੰਘ ਗਤ, ਸ:—ਬੁਰੇ ਸ਼ਗਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ॥

ਸਿੰਘ ਪੁਣਾ

ਸਿੰਘ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸਿੰਘ ਹੋਣਾ, ਸਿੰਘੀ, ਰਹਿਤਾ ॥

ਸਿੰਘਉ, ਪੁ:—ਸਿੰਘ ਪੁਣਾ ॥

ਸਿੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਘਣਾ, ਮੁਸਕ ਲੈਣੀ ॥

ਸਿੰਘਣੀ, ਸ:—ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੀਵੀ, ਉਹ ਭੀਵੀ ਜੋ
ਮਾਲਸਾ ਪੰਚ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਿੰਘਣੀ। ਸੋਰਣੀ ॥

ਸਿੰਘਤ, ਸ:—'ਸਿੰਘ ਗਤ' ਵੇਖੋ (ਸਿੰਘ ਵਿਚ) ॥

ਸਿੰਘਾਸਣ, ਪੁ:—ਭਖਤ, ਰਾਜ ਗੱਦੀ ॥

ਸਿੰਘਾਸਣ ਤੇ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਜ ਗੱਦੀ ਉੱਤੇ
ਬਹਿਣਾ ਅਰਥਾਤ ਰਾਜਾ ਬਣਨਾ ॥

ਸਿੰਘਾਜਾ, ਪੁ:—'ਸੰਘਾਜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਘੁ, ਪੁ:—'ਸਿੰਘ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਗ, ਪੁ:—'ਸਿੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਗਾ, ਪੁ:—'ਸਿੰਗਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੰਜਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿੰਜਪਸਿਜ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿੰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਖਾਣੀ ਦੇਣਾ ॥

ਸਿਜਦਾ, ਪੁ:—ਨਮਾਜ ਦੇ ਵੇਲੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ,
ਗੋਰੇ ਨਿਵਾਰੇ ਜਮੀਨ ਉੱਤੇ ਸਿਰ ਟੱਕਣਾ ॥

ਸਿੰਜਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਉਣਾ, ਤਰ ਕਰਨਾ, ਨਮ
ਦੇਣੀ, ਖਲੋਰਨਾ, ਧਸਣਾ ॥

ਸਿਜਰਾ, ਪੁ:—ਖੰਡ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ। ਭੁਰਸੀ ਨਾਮ ॥

ਸਿਜਲ, ਵਿ:—ਅੱਛਾ, ਸੁਥਰਾ, ਠੀਕ, ਉੱਜਲਾ ॥

ਸਿਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਉਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿੰਜਾਉਣਾ, ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਖਾਣੀ ਦੁਆਉਣਾ, ਤਰ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਟਾ ਲਾਉਣਾ

ਸਿੰਜਾਈ, ਸ:—ਸਿੰਜਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ('ਸਿੰਜਰਨਾ'
ਵੇਖੋ), ਸਿੰਜਰਨ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਸਿੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ, ਸਮਝਣਾ, ਝਗੜਾ
ਠਿਥੇੜਣਾ ॥

ਸਿੱਝਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਗਾਹੀ ਬਦਲਾ
ਸਿੱਝਾ ਦੇਣਾ } ਲੈਣਾ ॥
ਠਿਥੇੜਾਉਣਾ, ਸਮਝਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਟਾ, ਸ:—ਸਿੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਰੇ ਕਰਨੀ ॥

ਸਿੱਟ ਸਿੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਜ ਹੱਲ ਕਰਨਾ,
ਟਾਲਣਾ, ਹੀਲਾ ਹਵਾਲਾ ਕਰਨਾ, ਹਿਕਮਤ
ਕਰਨੀ ॥

ਸਿੱਟ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਮਾਰਣਾ ॥

ਸਿੱਟ ਪਸਿੱਟ, ਸ:—ਹੀਲਾ ਹਵਾਲਾ, ਆਲੇ ਦੋਲੇ,
ਗੜ ਬੜ, ਹੋਰ ਵੇਰ। ਇੱਧਰ ਉੱਪਰ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਦਾ ਖਿੰਡਣਾ ॥

ਸਿੱਟ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਟ ਦੇਣਾ ॥

ਸਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਮਾਰਨਾ, ਬੱਲੇ ਫੇਗਣਾ,
ਢਾਹ ਦੇਣਾ ॥

ਸਿੱਟਾ, ਪੁ:—ਅਠਾਜ ਦੀ ਛੱਲੀ, ਚੱਤ, ਜੁਝੇ ਦਾ
ਸੌਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਪੋਲਿਓ ਨਹੀਂ ਪਾ-
ਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਖਾਲੀ ਨਵੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸੌਦਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿੱਟਾ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੀੜੀ ਉੱਤੇ ਸਿੱਟਾ
ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਣਾ } ਉੱਗ ਪੈਣਾ ॥
ਸਿੱਟਾ ਲੱਗਣਾ }

ਸਿੱਟਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਟਾ ਉਗਾਉਣਾ, ਸਿੱਟਾ
ਉਪਜਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਟੇ ਬੂਰ ਪੈਣਾ

ਸਿੱਟੇ ਬੂਰ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਪੱਕਣੀ ਜਾਂ ਖਿੜਣਾ ॥

ਸਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਏ ਕੇਲੀ ਸਿੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਤਿਰਾਉਣਾ, ਢੁਆਉਣਾ ॥

ਸਿੱਟੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਸਿੱਟਾ ॥

ਸਿੱਠ, ਸ:—ਗੰਦਾ ਗੀਤ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਗੀਤ (ਸਰਾਬ ਦੀ ਸਿੱਠ) ॥

ਸਿੱਠ ਜੋੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਦਾ ਗੀਤ ਬਣਾਉਣਾ, ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗਾਉਣ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਠ ਜੋੜਣੀ ॥

Presommes
verses
ਸਿੱਠਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਗੰਦੇ ਗੀਤ ਜੋ ਤੁੰਮਤਾਂ ਵਿਆਹ ਵੰਗ ਵਿੱਚ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੜਮਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨਾਲ ਮਖੌਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ॥

ਸਿੱਡਾ, ਪੁ:—ਇਤੁਤਾ, ਹਠ, ਜਿਦ, ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਦੇ ਮਗਰ ਪੈਣਾ ॥

ਸਿੱਡਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਅੜ ਜਾਣਾ, ਜਿਦ ਕਰਨੀ, ਹਠ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿੱਡਾ ਪੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਜਿਦ ਪੁਰੀ ਕਰਕੇ ਛੱਡਣੀ ॥

ਸਿੱਡੇ ਬਾਜ, ਵਿ:—ਹਠੀ, ਜਿਦੀ, ਵੀਠ, ਆਪ ਹੁਦਰਾ ॥

ਸਿਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਕ ਦੀ ਮੈਲ ਜੌਰ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣੀ। ਸੁਲਕਣਾ ॥

ਸਿਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਕ ਦੀ ਮੈਲ ਕਵਾਉਣੀ। ਸੁਲਕਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਧ

ਸਿੱਤ ਨੌਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ, ਮੰਦਾ
ਸਿੱਤ ਪੁਨਣੀ } ਥੱਲਣਾ ॥

ਸਿਤ ਪਸਿੱਤਾ, ਵਿ:—ਦੱਖਰਾ, ਸਥ ਤੇ ਅਲਗ, ਨਿਆਰਾ ॥

ਸਿੱਤਾ, ਪੁ:—ਮਠਿਆਈ ਦੀਆਂ ਚੋਰੀਆਂ ਜੋ ਮਾਵੇ ਉੱਪਰ ਖੰਡ ਅਤੇ ਖਸਖਸ ਲਾਕੇ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸਿਤਾਰ, ਸ:—‘ਸਤਾਰ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਿਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਭਾਰਾ, ਗੂਹਿ ॥

ਸਿਦਕ, ਪੁ:—ਸਚਿਆਈ, ਧਰਮ ॥

ਸਿਦਕ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਲੋ, ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ॥

ਸਿਦਕ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਚ ਪੁਰ ਚੱਲਣਾ, ਧਰਮ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸਿਦਕ ਮੰਦ, ਵਿ:—ਸੱਚਾ, ਧਰਮੀ, ਸਿਦਕੀ ॥

ਸਿਦਕ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸਿਦਕ ਪਾਲਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸਿਦਕੀ, ਵਿ:—ਸਿਦਕ ਵਾਲਾ, ਸੱਚਾ, ਧਰਮੀ ॥

ਸਿਦੀਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਧ, ਸ:—ਵਿਦਾਇਗੀ, ਰਵਾਨਗੀ, ਚੱਲ ਪੈਣਾ ॥

ਸਿਧ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਦਿਆ ਹੋਣਾ, ਟੁਰ ਪੈਣਾ, ਰਵਾਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿੱਧ, ਸ: } ਸੇਧ, ਸਿੱਧਾ ਰਾਹ, ਬੜੀ ਸੱਤਿਆ
                  } ਵਾਲਾ ਸਾਧੂ, ਕਰਮਾਤੀ, ਸੰਤ, ਸਾਈ
                  } ਲੋਕ । ਮਹਾਂਤਮਾ ॥

ਵਿ:—ਤਿਆਰ, ਸਪੁਰਕ, ਠੀਕ, ਪਰਵਾਨ, ਪਵਿਤ੍ਰ ॥

ਸਿੱਧ ਸੁਭਾਉ

ਸਿੱਧ ਸੁਭਾਉ, ਪੁ:—ਸੱਚਾ, ਸੁੱਧ ਮਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਲ ਕਪਟ ਨਹੀਂ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਿੱਧੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੋਲੇ ਭਾਉ, ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਉ, ਆਪੇ ਆਪ ॥

ਸਿੱਧ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਮੁਕਤਾ ॥

ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ, ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਜਾਣ ਮੰਤਰ ਨਾਲ ਵੱਸ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿੱਧ ਪੱਧਰਾ, ਵਿ:—ਸੱਚਾ, ਬੋਲਾ, ਫਲ ਕਪਟ ਨਾਂ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ। ਇੱਥੇ ਜਿਹਾ, ਸਫਾ, ਸੋਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜਾਉਣ ਨਹੀਂ ॥

ਸਿੱਧ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੇਸ਼, ਇੱਕ ਦਰਿਆਉ ॥

ਸਿੱਧਣੀ, ਸ:—ਵਕੀਰਨੀ, ਸੰਤਨੀ ॥

ਸਿੱਧਾ, ਪੁ:—ਸਰਲ, ਖੜਾ, ਸੱਚਾ, ਠੀਕ, ਸਾਫ਼, ਬੋਲਾ, ਮੁਖਾ ॥

ਸਿੱਧਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ (ਬਨਾਉਣਾ) ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ, ਸਜਾ ਦੇਣੀ ॥

ਸਿਧਾਈ, ਸ:—ਸਿੱਧੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਮੋਧ ॥

ਸਿਧਾਰਣ, ਵਿ:—‘ਸਧਾਰਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਧਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਵਿਦਿਆ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਦੁਰ ਜਾਣਾ, ਲੱਭ ਜਾਣਾ, ਰੁਚ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿੱਧੀ, ਵਿ:—‘ਸਿੱਧਾ’ ਦਾ ਸਤ੍ਹੀ ਲਿੰਗ ॥

ਸ:—ਕਰਮਾਤ, ਮੋਤਿਆ, ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸਿਫਤ

ਸਿੱਧੀ, ਪੁ:—ਸਿੱਧ ਦੇਸ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

(ਸਿੱਧੂ, } ਪੁ:—ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ, (ਪਟਿਆਲਾ
ਸਿੱਧੂ } ਨਾਭਾ ਅਤੇ ਜੀਂਦ ਦੇ ਰਾਜੇ ਇਸੇ ਜਾਤ ਦੇ ਹਨ) ॥

ਸਿੱਧੇ, ਵਿ:—ਸਰਲ, ਇੱਕੋ ਪਾਲ ਵਿੱਚ ॥

ਸਿੱਧੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਧਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭਲਾ ਮਾਨਸ ਬਣ ਜਾਣਾ, ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿੱਧੇਟ, ਸ:—ਸਿੱਧਾ ਹੋਣਾ, ਸਚਿਆਈ, ਸਿਦਕ ॥

ਸਿੰਨੂ, ਮ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਪ, ਉਗਾਹ ॥

ਸਿੰਨੂਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲਾ ਹੋਣਾ, ਭੰਜਣਾ, ਨਿਸ਼ਾਣਾ
ਸਿੰਨੂਣਾ } ਲਾਉਣਾ, ਸਿਸਤ ਬੰਨ੍ਹਣੀ ॥

ਸਿੰਨਾ, ਵਿ:—ਗਿੱਲਾ ॥

ਸਿੰਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲਾ ਕਰਨਾ, ਭੇਉਣਾ, ਸਿਸਤ ਬਨਾਉਣੀ, ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਲਾਉਣਾ ॥

ਸਿੱਧ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਨੌਰ ਦੀ ਢਿੱਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੋਤੀ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ॥

ਸਿਪਤ, ਸ:—ਸਿਫਤ, ਗੁਣ ਵਡਿਆਈ ॥

ਸਿਪਰ ਸਲਾਰ } ਪੁ:—‘ਜ’ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਤਸਰ,
ਸਿਪਾ ਸਲਾਰ } ਸੋਣਾ ਪਤੀ, ਜਰਨੈਲ, ਕਮਾ-
ਨੀਅਰ, ਕਪਤਾਨ ॥

ਸਿਪਾਹ, ਪੁ:—‘ਸਪਾਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਪਾਹੀ, ਪੁ:—‘ਸਪਾਹੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿੱਧੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸਿੱਧ, ਸੰਖ, ਮੋਤੀ ॥

ਸਿਫਤ, ਸ:—ਨੇਕੀ, ਚੰਗਿਆਈ, ਗੁਣ, ਵਡਿਆਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ॥

ਸਿਬ

ਸਿਬ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੇਉਤਾ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਮਹਾ ਦੇਉ, ਭੋਲਾ ਨਾਥ, ਸ਼ੰਕਰ ॥

ਸਿਬ ਸਿਬ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਬ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ ਜਪ ਕਰਨਾ। ਐਸੇ ਵੇਲੇ ਸਿਬਜੀ ਦੀ ਸਹਾ-ਯਤਾ ਮੰਗਣੀ ॥

ਸਿਬ ਜੀ, ਪੁ:—ਸਿਬ (ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੇ 'ਜੀ' ਲਾਇਆ ਹੈ) ॥

ਸਿਬ ਪੁਰੀ, ਸ:—ਕਾਂਬੀ, ਬਠਾਰਸ ॥

ਸਿਬ ਰਾਤੀ, ਸ:—ਫੱਗਣ ਬਣੀ ਚੈਦਸ ਦੀ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਸਿਬ ਜੀ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਵਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸਿਬ ਲਿੰਗ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਗੱਡੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਲਿੰਗ ਦੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਮੂਰਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਪੂਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਰ ਜਲ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਸਿਬ ਲਿੰਗੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਸਿਬਸਿਬਾਟ; ਸ:—ਧਰਤੀ ਦੀ ਨਮ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਿੱਟੀ ਪਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸਿਬਟ, ਪੁ:—'ਸਿਮਲ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਿਬਾਲਾ, ਪੁ:—'ਸਰਬਾਲਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਿਮਟ, ਸ: } ਸੰਕੇਰ, ਸੁੰਗੜਾਉ, ਜਮਾਉਟ ॥
ਸਿਮਟਾਉ—ਪੁ: }

ਸਿਮਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਮਣਾ, ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਸੁੰਗ-ੜਣਾ ॥

ਸਿਮਟਾਉ, ਪੁ:—'ਸਿਮਟ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਿਮਾਈ

ਸਿਮਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਮਾਉਣਾ, ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਸੁੰਗੜਾਉਣਾ ॥

ਸਿਮਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਸਿਮਟੂ, ਵਿ:—ਸਿਮਟਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਸੁੰਗੜ ਸਫ਼ਰਦਾਰ ਹੈ ॥

ਸਿਮਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਤਾ ਰਤਾ ਚੋਣਾ, ਥੱੜਾ ਥੋੜਾ ਪਸਿੰਜ ਕੇ ਨਿਕਲਣਾ (ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਜਖਮ ਵਿੱਚੋਂ ਲਹੂ ਸਿੰਮਦਾ ਹੈ) ॥

ਸਿਮਲ, ਪੁ: ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜੋ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਉਗਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਰਾਂ ਦੀ ਕਪਾਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਨੇ ਬਰਦ ਹਨ ॥

ਸਿਮਰਣ, ਪੁ: ਚੇਤਾ, ਯਾਦ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ ਜਾਪ, ਵੀਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮਾਲਾ ॥

ਸਿਮਰਤੀ, ਸ:—ਯਾਦ ਰੇਤਾ, ਪਰਮ ਸਾਸਤਰ ('ਸ਼ਾਸ-ਤਰ ਵੇਖੋ') ॥

ਸਿਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲੈਣਾ ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮਾਲਾ ॥

ਸਿਮਰਨੀ, ਸ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਪਣਾ, ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮਾਲਾ ॥

ਸਿਮਰਿਤੀ, ਸ:—'ਸਿਮਰਤੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਸਿਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਣਾ, ਗੰਢਣਾ, ਮਿਲਾਉਣਾ, (ਕੱਪੜਾ ਆਦਿਕ) ਸੁਆਉਣਾ ॥

ਸਿਮਾਈ, ਸ:—ਗੰਢ, ਜੜ, ਸੁਆਈ, ਸੁਆਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹੀ ॥

ਸਿਯਾਹ

ਸਿਰ ਖਪਣਾ

ਸਿਯਾਹ, ਵਿ:—'ਸਿਆਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਹੀ, ਸ:—'ਸਿਆਹੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਣ, ਪੁ:—'ਸਿਆਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਣਪ } ਸ:—'ਸਿਆਣਪ' ਵੇਖੋ ॥
ਸਿਯਾਣਰ }

ਸਿਯਾਣਾ ਵਿ:—'ਸਿਆਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਣੂ, ਵਿ:—'ਸਿਆਣੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਿਆਣਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਪਾ, ਪੁ:—'ਸਿਆਪਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਬਸੀ } ਅਵ:—'ਸ਼ਾਬ' ਵੇਖੋ ॥
ਸਿਯਾਬਸੇ }
ਸਿਯਾਬਾ }

ਸਿਯਾਮ, ਸ: } 'ਸਿਆਮ' ਵੇਖੋ ॥
ਪੁ: }

ਸਿਯਾਮੀ, ਪੁ:—'ਸਿਆਮੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਲ, (ਲਾ), ਪੁ:—'ਸਿਆਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਲੀ, ਸ:—'ਸਿਆਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਯਾਲੂ, 'ਸਿਆਲੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਬ ਥੋ ਉਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ, ਨੱਕ, ਕੰਨ, ਮੂੰਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਸੀਸ, ਮੁੰਡੀ, ਮਛਥ, ਟੀਗਾ, ਚੋਟੀ, ਟੀਸੀ,
ਸਿਖਰ, ਕਿੰਗਰਾ ॥

ਅਵ:—ਉਪਰ, ਤੋ, ਹਿੱਚ, ਵਾਸਤੇ, ਬੰਸੇ।
ਵਿ:—ਠੀਕ, ਮੁਨਾਸਬ, ਜੇਗ ॥

ਸਿਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਝ ਹੋਣਾ, ਸੋਖੀ ਕਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਸਦਕਾ, ਵਿ:—ਆਪਣੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵਾਰਕੇ
ਦਿੱਤਾ ਹੋਯਾ ॥

ਸਿਰ ਸੜਾ, ਵਿ:—ਜੇ ਇਕ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰ
ਕੇ ਠੀਕ, ਇੱਕ ਗਲੀ ॥

ਸਿਰ ਸਿਹਰਾ ਆਉਣਾ (ਹੋਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਜਸ
ਮਿਲਣਾ, ਵਰਿਆਈ ਹੋਣੀ, ਮਾਲ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰ ਸਿੰਗ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਠੱਖੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ॥

ਸਿਰ ਸੁਆਹ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਨੀ
ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੀ, ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ, ਬੁਰੀ
ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵੱਡਣਾ ॥

ਸਿਰ ਸੁਆਹ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲੇਕ ਲਗਣਾ, ਬਦ-
ਨਾਮ ਹੋਣਾ, ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ॥

ਸਿਰ ਸੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਗਿੱਲੇ ਵਾਲ ਸੁੱਕ
ਜਾਣੇ ॥

ਸਿਰ ਸੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਸੁਕਾਉਣੇ ॥

ਸਿਫ਼ਾਣਾ, ਪੁ:—'ਸਫ਼ਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਹਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਗਿੱਲੇ ਰੇਸ
ਸੁਕਾਉਣੇ (ਸਿੱਧੀ ਦੀ ਥੱਲੀ) ॥

ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਣਾ, 'ਸਿਰ ਮਾਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਗਰ ਲੱਗਣਾ, ਖਹਿਜੇ ਪੈਣਾ
ਹਠ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਗੁੰਦਣੇ ॥

ਸਿਰ ਕੋਥ, ਪੁ:—ਗਾਥਾ, ਚੱਕਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਪੇਂਚ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਉਸਤਾਦ, ਤਕੜਾ, ਵੇਰੀ ॥

ਸਿਰ ਖਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ,
ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਪੀੜ ਹੋਣ ਲਗ ਪੈਣੀ, ਕਿਸੇ ਦੀ
ਬਕਵਾਦ ਕਰਕੇ ਬਿਆਕਲ ਹੋਣਾ, ਮਗਥ
ਬੰਕਣਾ ॥

ਸਿਰ ਖਪਾਉਣਾ

ਸਿਰ ਖਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ
ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਪੀੜ ਕਰ ਲੈਣੀ । ਮਗਥ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਖਪਾਈ, ਸ:-ਬਕਵਾਦ ਜਾਂ ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ
ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਕਿਸ ਨੂੰ । ਬਿਆਕਲ
ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਿਰ ਦੁਖਾਇਆ ਜਾਵੇ ॥

ਸਿਰ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭਾਵਾ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ, ਖਪਾ-
ਉਣਾ, ਖਿਝਾਉਣਾ, ਸਤਾਉਣਾ ॥

ਸਿਰ ਖਾਲੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ ਬੋਲਣ ਜਾਂ
ਪੜ੍ਹਣ । ਲਖਣ ਨਾਲ ਸਿਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ ਬੋਲਣ ਆਦਿਕ
ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਿਰ ਦੁਖਾਉਣਾ-‘ਸਿਰ
ਖਾਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਖੁਦ, ਵਿ:-ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ॥

ਸਿਰ ਗਸਤ, ਪੁ:-‘ਸਰਗਸਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਗਰਦਾਈ, ਪੁ:-ਆਪ ਹੁਦਰਾ ॥

ਸਿਰ ਗੁੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕੰਘਾ ਵੇਰ ਜੋ
ਮੋਢੀਆਂ ਆਦਿਕ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਸਿਰ ਘੁੰਮਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਘੋਰ
ਸਿਰ ਚੁੱਕਰ ਆਉਣਾ } ਪੈਣੀ, ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ
ਜਾਣੀ, ਹੌਸ ਠਿਕਾਣੇ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ ॥

ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਕੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਐਉਂ ਮਰਨਾ ਕਿ
ਮਾਰਣ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੁਬੇ ਦੇ ਸਿਰ ਲੱਗੇ ॥

ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਾਡ ਨਾਲ ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ,
ਸ਼ੇਖੀ ਜਾਂ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਣਾ (ਪੈਣੀ)

ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਾਡ ਕਰਕੇ (ਬਾਲ ਨੂੰ)
ਵਿਗੜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਐਸਾ
ਵਧਾਉਣਾ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ
ਨਾਂ ਕਰੇ ॥

ਸਿਰ ਚਿੱਟਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੈਸੇ ਆ ਜਾਣੇ, ਬੁੱਢੇ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਰ ਝੱਲਣਾ, ‘ਸਿਰ ਤੇ ਸਹਿਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਤਲਵਾਈਆ, ਵਿ:-ਸਿੱਧਾ, ਖੜਾ, ਢਾਲੂ
ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਚਿਠਾਹ ਹੈ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕਿ-
ਆ ਹੋਇਆ ਹੋ । ਸਿਰ ਦੇ ਭਾਰ ॥

ਸਿਰ ਤੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਲੋਕੋ, ਪਾਸ, ਕੋਲ, ਆਸਰੇ
ਸੁੰਮੇ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਸਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਧੀਰਜ ਕਰਕੇ ਦੁੱਖਾਂ
ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਆਪਣੇ ਆਸਰੇ
ਰਖਣਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ਵੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਿਆਰ ਦੇਣਾ,
ਲਾਡ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਚੁੱਕਣਾ (ਚੁੱਕਣਾ) ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦੀ
ਬੜੀ ਖਾਤਰ ਕਰਨੀ, ਆਗਤ ਭਾਗਤ
ਕਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-‘ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ
ਵੇਰਨਾ, ਲਾਡ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਣਾ (ਪੈਣੀ), ਕ੍ਰਿ:-ਸਪੁਰਦ ਹੋਣਾ,
ਸੁੰਮੇ ਹੋਣਾ, ਕਿਸਮਤ ਵਿਚ ਹੋਣਾ, ਭਾਟਾ
ਵਰਤਣਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਰੱਖਣਾ

ਸਿਰ ਤੇ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਦਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਸੁੰਮੇ ਲੈਣਾ,
ਦੁਏ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਦਵਾਲ, ਪੁ: } ਲਗਾਮ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ
ਸਿਰ ਦਵਾਲੀ, ਸ: } ਜੋ ਸਿਰ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ ॥

ਸਿਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਸ ਆਪਣੇ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ
ਦੀ ਖਾਤਰ ਜਿੰਦ ਦੇਣੀ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਜਾਂ
ਸਦਾਕੇ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰ ਧੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਧੋਣੇ (ਦਹਾਂ
ਆਦਿਕ ਸਿਰ ਪਾਕੇ ਨਾਉਣਾ) ॥

ਸਿਰ ਨਾਉਣੀ, ਸ:—ਲਹੂ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ
ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੱਪੜੇ ਆ-
ਉਣੇ ॥

ਸਿਰ ਨਾ ਪੈਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ
ਲਗਦਾ, ਨਿਰਮੂਲ, ਬੁਠ ॥

ਸਿਰ ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਾਹ ਕੇ ਸਿੱਟਣਾ,
ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਗੁੱਸੇ 'ਚੋਂ ਕੇ ਦੇਣੀ ॥

ਸਿਰ ਨਿਵਾਉਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ,
ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਨਾ, } ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਮੂੰਹ
ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਸਿਰ ਨੂੰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ, ਉੱਤੇ
ਆ ਪੈਣਾ, ਹੱਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਪਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਕਰਨਾ,
ਜਿੰਨੀ ਵਾਹ ਲੱਗੇ ਲਾਉਣੀ ॥

ਸਿਰ ਪਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਭਾਰ, ਸਿਰ
ਹਿਠਾਂਹ ਕਰਕੇ ॥

ਸਿਰ ਮੁੱਠਣਾ

ਸਿਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਪਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਨੂੰ ਦੁਹੱਥੜਾਂ ਮਾਰ-
ਨੀਆਂ, ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਫੜਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਗਮ
ਸਿਰ ਫੜਕੇ ਬੈਠਣਾ, } ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰ ਫੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੀਰਜ ਦੇਣੀ, ਹੌਸਲਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਸਿਰ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਿਰ ਘੁੰਮਣਾ' ਵੇਖੋ,
ਪਾਗਲ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਬੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੇਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਿਸ
'ਚੋਂ ਪੁੱਲਾਂ ਦਾ ਖੋ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਦੁਏ ਦੇ ਵੱਸ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਛਾਰੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ਜਾਂ
ਚੱਕਰ ਆਉਣਾ ॥

ਸਿਰ ਛੋਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਰ ਛੋਂਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਿਰ ਘੁੰਮਣਾ' ਵੇਖੋ। ਪਾਗਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰ ਮੱਥੇ 'ਤੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ॥

ਸਿਰ ਮਜ਼੍ਹੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਨੂੰ) ਦੱਸ ਦੇਣਾ, ਉਸ
ਲਾਉਣੀ ॥

ਸਿਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੈਨਤ ਕਰਨੀ, ਸਿਰ ਖਪਾ-
ਉਣਾ। ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਮੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਉਸਤਰੇ
ਨਾਲ ਲਾਹੁਣੇ, ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਨਾ, ਧੋਖਾ
ਦੇਣਾ, ਮੁੱਛਣਾ ॥

ਸਿਰ ਮੁਨਾਉਣਾ

ਸਿਰ ਮੁਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਉਸਰੇ
ਨਾਲ ਲਗਾਉਣੇ, ਸਾਪੁ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਧੋਖਾ
ਖਾਣਾ, ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਸਿਰ ਮੁਨਾਕੇ ਭਲੇ ਪੁਛਣੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ
ਸਿਰ ਮੁਨਾਕੇ ਮਹੁਰਤ ਪੁਛਣਾ } ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੇ
ਸੋਚਣਾ ਕਿ ਇਹ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ॥

ਸਿਰ ਰੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸਿਰ ਲਾਲ ਕਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਸ ਲੱਗਣੀ, ਕਲੰਕ ਲੱ-
ਗਣਾ। ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਰ ਲਾਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਟ ਪਿੱਟ ਕੇ ਸਿਰ
ਭੈਨ ਲੈਣਾ, ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਲਹੂ
ਲੁਹਾਣ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਪਿਆਰੇ
ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਾਰ ਕੇ ਵਾਲ ਕਰ ਦੇਣਾ
(‘ਵਾਰਨਾ’ ਵੇਖੋ) ।
ਪੁ:—ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਵਾਰੀ ਜਾਏ ॥

ਸਿਰ ਵਿਚ ਸੁਆਹ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸਿਰ
ਸੁਆਹ ਪਾਉਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰ ਵੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸਿਰ ਬੇਚਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕੋਈ ਕੰਮ) ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਨਿਥਾਰਣਾ ॥

ਸਿਰੇਂ ਹੋਣਾ, } ਕ੍ਰਿ: ਬੰਦ ਮਰ ਜਾਣਾ, ਰੰਝੀ
ਸਿਰੇਂ ਨੰਗੀ ਹੋਣਾ, } ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਹੋਣਾ ॥

ਸਿਰਸਾਹੀ } ਸ:—ਛਟਾਂਕ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ ਹਿੱਸਾ
ਸਿਰਸਾਪੀ } ਜਮੀਨ ਦਾ ਇਕ ਆਧ, ਮਰਲੇ ਦਾ
ਨੌਂਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ॥

ਸਿਰੜੀ

ਸਿਰਸਾਮ, ਪੁ:—‘ਸਰਸਾਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰੜੀ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਖੱਟਾ ਅਰਕ ਜੋ ਵਲਾਂ
ਦੇ ਰਸ ਦੇ ਤਰੱਕਣ ਨਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿਰੜੀ, ਸ:—ਕਾਨਾ, ਸਰਕੜਾ, ਮੀਂਹ ਤੇ
ਬਚਣ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕਾਨਿਆ ਜਾਂ
ਮੁੰਜ ਦੀਆਂ ਭੀਲੀਆਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ
ਭੂਹੜੀ। ਮੁੰਜ ਦੇ ਪਾਹ ਦਾ ਛੱਪਰ। ਬੂਹੇ
ਜਾਂ ਬਾਰੀ ਅੱਗੇ ਲਟਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚਿਕ ॥

ਸਿਰੜੀ ਬੰਨ੍ਹ, ਪੁ:—ਸਿਰੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਿਰੜੀ ਬਾਸ, ਪੁ:—ਸਿਰੜੀ ਦੀਆਂ ਛੰਨਾਂ ਵਿਚ
ਰਹਿਣ ਵਾਲ ਨਰ ਲੋਕ ॥

ਸਿਰਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਫੁਲਕਾਰੀ, ਇਕ
ਰੰਗ (ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ) ॥

ਸਿਰਜਣ ਹਾਰ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਕਰਤਾਰ ॥

ਸਿਰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਣਾਉਣਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ,
ਉਤਪਤ ਕਰਨਾ, ਰਚਣਾ ॥

ਸਿਰਨਾ, ਪੁ:—ਸਫੇ ਜਾਂ ਸਾਨੂ ਦੀ ਫੁਲਾਈ ਹੋਈ
ਖੱਲ ਜਿਸ ਪੁਰ ਚੜ੍ਹਕੇ ਨਈਂ ਪਾਰ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਸਿਰਬਾਲਾ, ਪੁ:—‘ਸਰਬਾਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰਮਟ, ਪੁ:—ਵਿਲਾਇਤੀ ਚੁਨਾ ॥

ਸਿਰੜ, ਪੁ:—ਪਾਗਲ ਪੁੱਠਾ, ਚਠ ॥

ਸਿਰੜਣ, ਸ:—ਸਿਰੜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਸੁਦਾਇਲ ॥

ਸਿਰੜੀ } ਪੁ:—ਸੁਦਾਈ, ਚਠੀ, ਵੀਠ ਮਨੁੱਖ ॥
ਸਿਰੜੀ }

ਸਿਰਾ

ਸਿਲਾਉਣਾ

ਸਿਰਾ, ਪੁ:—ਲੋਕ, ਚੋਟੀ, ਛੇਕੜਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮੁੱਢ, ਮੰਜੇ ਦਾ ਸਿਰ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ, ਦੱਸੀ, ਖੱਲਾ ਕੰਨੀ ॥

ਸਿਰਾਊ, } ਪੁ:—ਮੰਜੇ ਦੇ ਸਿਰ ਜਾਂ ਖੋਹ ਵਾਲੇ
ਸਿਰਾਵਾ, } ਪਾਸੇ ਦਾ ਭੰਡਾ ॥

ਸਿਰਿਸ, ਪੁ:—‘ਸਿਰੀਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰਿਸਟ, ਸ:—ਰਚਨਾ, ਕੁਦਰਤ, ਜੋ ਕੁਝ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਗਤ ॥

ਸਿਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸਿਰ, ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨੌਰ ਦੀ ਮੂੰਹੀ ਵੱਢੀ ਜਾਵੇ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੀਰਥਾਂ, ਦੇਉਰਿਆਂ, ਚਿਠੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਅੱਗੇ ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ਲਗਣ ਵਾਲਾ ਪਦ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ, ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਸਿਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਜੀ) ਲੱਛਮੀ, ਸੁੰਦਰਤਾਈ, ਬਖ਼ਤਾਵਰੀ ॥

ਸਿਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਸ:—ਤਲਵਾਰ (ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਸਿਰੀ ਸਾਫ਼, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੋਸ਼ਮੀ, ਕੱਪੜਾ ॥

ਸਿਰੀ ਧਰ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ, ਨਾਰਾਯਣ ॥

ਸਿਰੀ ਮਾਨ, ਪੁ:—ਮਹਾਰਾਜ (ਆਦਰ ਦਾ ਬਰਨ) ॥

ਸਿਰੀ ਰਾਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗਦਾ ਨਾਉਂ ਜੋ ਸਿਆਲੇ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਲੋਹੜੇ ਵੇਲੇ ਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿਰੀਟੀ, ਸ:—ਮਠਿਆਈ, ਖੀਰਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਕੇ ਜੋ ਮਠਿਆਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰਸਾਦ ॥

ਸਿਰੋਦ, ਪੁ:—‘ਸਰੋਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਰੋਪਾ, ਪੁ:—‘ਸਰੋ ਪਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਲ, ਸ:—ਪੱਚਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਟੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਸਾਲਾ ਖੀਠੀ ਆਦਿਕ ਖੀਹਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਰਾਕੂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸਿਲ ਵੱਟਾ, ਪੁ:—ਸਿਲ ਜਿਸ ਪੁਰ ਮਸਾਲਾ ਆਦਿਕ ਖੀਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਟਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੀਹਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਆਦਮੀ ਕੁਝ ਬਲ ਨਾ ਸੌਕੇ, ਝੁੰਨ, ਥੁੱਤ ॥

ਸਿਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੋਗ (ਛਾਤੀ ਦਾ), ਖੰਘ, ਤਾਪ, ਖਈ ਰੋਗ, ਤਪ ਦਿੱਕ ॥

ਸਿੱਲੂ, ਸ:—ਨਮ, ਤਰੀ, ਸਲਾਬ ॥

ਸਿੱਲੂ ਚੜ੍ਹਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਮਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸਿੱਲੂ ਹੋਜਾਣਾ ॥

ਸਿੱਲੂ, ਵਿ:—‘ਸਿਲੂ’ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਮ ਹੋਵੇ ॥

ਸਿਲੂਬ, ਸ:—‘ਸਿਲੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸਿਲੂਬੀ, ਵਿ:—‘ਸਿੱਲੂ’, ਨਮ ਵਾਲਾ ॥

ਸਿੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਰੀਜ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੁਗਉਣ ਦੀ ਮਰਜੀ ਹੋਵੇ ਦਿਠੇ ਉਸਨੂੰ ਤਾੜਣਾ ॥

ਸਿਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਉਣਾ, ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਦੂਏ ਕੱਲੇ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸਿਲਵਾਈ, ਸ:—ਕੱਪੜੇ ਆਦਿਕ ਸੁਆਉਣ ਦੀ ਮਚੁਰੀ ॥

ਸਿਲਾ, ਸ:—‘ਸਿਲ’ ਵੇਖੋ, ਵਾਢੀ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਖੇਤ ਵਿਚ ਡਿੱਗੇ ਢੰਠੇ ਵਾਲੇ ॥

ਸਿਲਾ ਚੁਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚੋਂ ਡਿੱਗੇ ਢੰਠੇ ਵਾਲੇ ਚੁਗਣਾ ॥

ਸਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਉਣਾ, ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸਿਲਾਈ

ਸਲਾਈ, ਸ:—ਸੁਆਈ, ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ॥

ਸਲਾਜੀਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਹਾਲ ਵਰਗੀ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁਮਿਆਈ॥

ਸਿਲੇਹਾਰ, ਪੁ:—ਸਿਲਾ ਰੁਗਣ ਵਾਲਾ ("ਸਿਲਾ" ਵੇਖੋ)॥

ਸਿਵ, ਪੁ:—'ਸਿਵ' ਵੇਖੋ॥

ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ, ਪੁ:—ਸਿਲੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਡਾਕਟਰ॥

ਸਿਵਾ, ਅਵ:—ਥਾਥੇ, ਛੁੱਟ, ਬਿਨਾ॥
ਵਿ:—ਹੋਰ, ਸਵਾਇਆ, ਵਾਲਤੁ॥

ਸਿਵਾ, ਪੁ:—ਮਸਾਲਾ, ਸੜਦਾ ਮੁਰਦਾ, ਮੁਰਦੇ ਸੜਣ ਦੀ ਥਾਂ॥

ਸਿਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ॥

ਸਿਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਸਿਬਜੀ ਦਾ ਮੰਦਿਰ॥

ਸਿਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੌੜੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਸਾੜਨ ਲਈ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ॥

ਸੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਣਾ (ਹਾਂ) ਧਾਤ ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ॥
ਸਾ, ਆਹਾ, ਸੀਗਾ, ਸੀਗੀ, ਆਹੀ॥
ਪੁ:—ਨੰਤ (ਸੀ ਲਗਦਾ ਹੈ)

ਸੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੀ ਸੀ' ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਹਾਹੁਕਾ ਭਰਕੇ ਗਮ, ਅਵਸੋਸ ਜਾਂ ਪੀੜ ਦੱਸਣੀ॥

ਸੀਂ, ਸ:—ਹੋਂਦਾ, ਬੈਠਾ, ਵਾਹੀ॥

ਸੀਂ ਸੀਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲੇ ਨਾਲ ਨੁਰ ਨੁਰ ਕਰਨਾ, ਭੇਥਣਾ, ਕੰਮਣੀ ਨਾਲ ਤਾਪ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ॥

ਸੀਸੀ

ਸੀਉਣ, ਸ:—ਸੁਆਈ ਦਾ ਜੋੜ, ਸੀਤੋ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਤੋਪੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ॥

ਸੀਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਈ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਕੱਪੜੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ॥
ਸੁਈ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ॥

ਸੀਉਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਥੀ ਖਸਖਸ ਦੇ ਧਾਨਿਆਂ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੀਨ ਕੇ ਮਰੂੱਤੇ ਆਦਿਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਖੀਰ ਬਣਾਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ (ਇਕਾਦਸੀ ਦੇ ਵਰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ)। ਸੀਲ॥

ਸੀਆ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਥ ਜੋ ਅਲੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਿਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਖਲੀਫਿਆਂ ਅਰਥਾਤ ਅਬੂ ਬਕਰ, ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਸਮਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ॥

ਸੀਸ, ਪੁ:—ਸਿਰ॥

ਸੀਸਮ, ਪੁ:—'ਦਾਹਲੀ' ਵੇਖੋ॥

ਸੀਸ ਮਹਿਲ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਸੋਹਣੀ ਹਵੇਲੀ, ਜਿਸ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚ ਸੀਸੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੋਣ॥

ਸੀਸਾ, ਪੁ:—ਸੀਸ, ਸਿਰ। ਇੱਕ ਰੇਤ ਅਤੇ ਖਾਰ ਦੀ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਨਿੱਗਰ, ਸ਼ਵਾਵ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਭੱਜਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਕੱਚ। ਅੰਠਕ, ਮੂੰਹ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਦਰਪਣ। ਅਰਕ ਆਦਿਕ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੱਚ ਦਾ ਬਾਂਡ। ਅਲਮਾਰੀਆਂ, ਬੁਹਿਆਂ, ਬਾਰੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਤਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਕੱਚ ਦੇ ਦਿਲੇ। ਬੋਤਲ, ਸਿੱਕਾ॥

ਸੀਸਾ ਲੂਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀਸੇ ਵਰਗਾ ਸ਼ਵਾਵ ਲੂਣ॥

ਸੀਸੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸੀਸਾ, ਨਿੱਕੀ ਬਤਲ॥

ਸੀਂਹ

ਸੀਂਹ, ਪੁ:—ਸਿੰਹ, ਸਿੰਘ, ਸੋਰ ॥

ਸੀਹਣੀ, ਸ:—ਸੋਰਣੀ ॥

ਸੀਹਨ, ਪੁ:—ਸੀਂਹ ਸੋਰ ॥

ਸੀਹੜਾ, ਵਿ:—ਹਣੀ, ਜਿੰਦੀ, ਆਪਹੁਦਰਾ, ਕਰੜਾ ॥

ਸੀਹਾਂ, ਵਿ:—ਸੋਰ ਵਰਗਾ, ਪੀਲਾ, ਕਲਕ ਰੰਗਾ, ਰੁੱਤਾ ॥

ਸੀਕ, ਸ:—ਦੀਵਾ ਸੀਖਣ ਵਾਲੀ ਭੀਲੀ, ਉਕਸਾਉਣ ॥

ਸੀਕਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਦੇ ਦੀਵੇ ਦੀ ਵੱਟੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਉਚਾਲਾ ਦੇਣਾ ॥

ਸੀਖ, ਸ:—ਲੋਹੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਪਤਲੀ ਲੰਠ ਜਾਂ ਝੰਡੀ, ਭੀਲੀ, ਉਕਸਾਉਣ ॥

ਸੀਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੀਕਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੀਗ } ਸ:—ਸੰਗਤ, ਸੰਗ ਕਰਨਾ, ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ
ਸੀਗਾ } ਸਾਥ, ਉਕਸਾਉਣ ॥

ਸੀਗਾ } ਕ੍ਰਿ:—“ਹੋਣਾ (ਹਾਂ)” ਧਾਤੂ ਦਾ ਭੂਤ
ਸੀਗੀ } ਕਾਲ, ਸਾ, ਸੀ, ਸੇ; ਸਨ ॥
ਸੀਗੇ }

ਸੀਘਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੇਤੀ, ਤਬਦੀ ॥

ਸੀਟੀ, ਸ:—ਚੀਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਜੋ ਬੁਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰੋਲ ਦੇ ਇੰਜਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਚੀਕ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਖੜਾਉਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਵਜਾਉਣ ਨਾਲ ਚੀਕ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਝਲੀ ॥

ਸੀਟੀ ਬਜਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਸੀਟੀ ਨਾਲ ਚੀਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ ॥

ਸੀਟੀ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਸੀਟੀ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੀਤਾ ਫਲ

ਸੀਟੀ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ॥

ਸੀਟੀ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਟੀ ਬਜਾਉਣੀ ॥

ਸੀਟੀ ਵਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਚੀਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਣੀ ॥

ਸੀਟੀ ਵਜਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਟੀ ਬਜਾਉਣੀ ॥

ਸੀਠਾ, ਵਿ:—ਫਿੱਕਾ, ਬੇਸੁਆਦ, ਨਕਾਰਾ, ਪਿੱਲਾ, ਰੋਗੀ ॥

ਸੀਢ, ਪੁ:—ਨੱਕ ਦੀ ਮੈਲ ਜੋ ਸੁਣਕਣ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

(ਹੁਸ਼ਨਾਕ ਬਾਹਮਣੀ ਸੀਢ ਦਾ ਤਰ੍ਹਕਾ)

ਸੀਢਲ, ਪੁ:—ਸੀਢ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਨੱਕ ਵਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸੀਤ, ਪੁ:—ਨਡ, ਸਰਦੀ, ਸੀ ॥
ਵਿ:—ਠੰਡਾ, ਸਰਦ ॥

ਸੀਤ ਕਾਲ, ਪੁ:—ਸਰਦੀ ਦੀ ਰੁੱਤ, ਸਿਆਲਾ ॥

ਸੀਤ ਪਰਸਾਦ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੂਠਾ ਭੋਜਨ ॥

ਸੀਤਲ, ਵਿ:—ਠੰਡਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਥੂਣਾ, ਹਫ ਜੋੜਾ ॥

ਸੀਤਲ ਪੱਟੀ, ਸ:—ਚਟਾਈਆਂ, ਜਾਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਸੰਭਲੀ ਬੁਣਤ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹੀਲ ਬੁਣਤ ਦੀ ਠੰਡੀ ਚਟਾਈ ॥

ਸੀਤਲਾ, ਸ:—ਮਾਤਾ, ਰੋਚਕ, ਇੱਕ ਦੇਵੀ (ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਦੇਵੀ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਾਣੇ ਕੱਢਦੀ ਹੈ) ॥

ਸੀਤੀ, ਸ:—ਸਿਰੀ ਗਮ ਦੇਵਰ ਜੀ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ॥

ਸੀਤਾ ਫਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਲ ਜੋ ਸੋਢ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਰੀਰ ॥

ਸੀਂਦ

ਸੀਂਦ
ਸੀਂਦਕ
ਸੀਂਦਕਾਂ
ਸੀਂਦਕੀ
ਸੀਂਦਕੀਂ
ਸੀਂਦ ਮੀਂਦ
ਸੀਂਦੀ
ਸੀਂਦੀ ਮੀਂਦੀ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੰਦੇ ਹੀ, ਮੁੱਲ
ਬਾਝੇ, ਕੁਝ ਇੰਦੇ ਬੰਨਾ ਹੀ
ਮੁਸਤ ॥

ਸੀਂਧ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੂਣ ਜੋ ਸਿੰਧ ਦੇਸ
ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸੋਧਾ ॥

ਸੀਨ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੁਝ ਇੰਸੇ, ਨਬਾਰਾ, ਨਾਟਕ ਦੇ
ਖੇਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ॥

ਸੀਨਾ, ਪੁ:—ਛਾਤੀ, ਹਿੱਕ ॥
ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਣਾ ॥

ਸੀਨੇ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਅੰਗੀ, ਚੋਲੀ, ਚੋਰੀ ਦੀਆਂ
ਸਾਹਮਣੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ॥

ਸੀਂਨਾਂ, ਪੁ:—‘ਸੀਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੀਨੀਅਰ, ਵਿ:—ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਵੱਡਾ ॥

ਸੀਮਾ, ਸ:—ਸੀ, ਹੱਦ, ਬੰਨਾ ॥

ਸੀ ਮੁਰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖਿਆਲੀ ਪਖੇਰੂ ਜਿਸ ਦਾ
ਅਕਸਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਕਰ ਆਉਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਸੀਰ, ਪੁ:—ਫੰਡ, ਨਿਗਾਹ, ਜੋ ਭਾਈ ਆਪ ਵਾਹੀ
ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਧ, ਸਾਂਝ,
ਹਿੱਸਾ ॥

ਸੀਰਟੀ, ਸ:—‘ਸਿਰੀਟੀ’ ਵੇਖੋ। ਵੇਸਨ ਦੀਆਂ
ਮਿੱਠੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ ॥

ਸੁਅਰਣ

ਸੀਰਾ, ਪੁ:—ਸਰਬਤ, ਫਲਾਂ ਦਾ ਰਸ, ਉਹ ਕੜਾਹ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋਉ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੋਝਾ ਹੋਵੇ ॥
ਖੰਡ ਦੀ ਮੈਲ ਜੋ ਤਮਾਕੂ ਆਇਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਸੀਰੀ, ਸ:—ਸਿਰੀਸ, ਸਿੱਠਤ ॥

ਸੀਲ, ਸ:—ਆਦਤ, ਸੁਭਾਉ, ਸਥਾਉਤ, ਦਾਤਾਰੀ ॥

ਸਰਦੀ, ਸ:—ਠੰਡ, ਲੱਜਿਆ, ਹਧਾਉ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਅੰਨ, ਸੀਊਲ (ਵੇਖੋ) ॥

ਸੀਲ ਸੁਭਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਭਾਉ ਨਰਮ
ਸੀਲ ਸੁਭਾਉ } ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਖਿੱਚੇ ਮੱਥੇ
ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ, ਠੰਡਾ, ਸੀਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਧ
ਨਹੀਂ ॥

ਸੀਲ ਵੰਤ, ਵਿ:—ਦੋਹੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਦੁਜਿਆ
ਨਾਲ ਹੱਛਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਿਲਾਪੜਾ ॥

ਸੀਲ ਵੰਤੀ, ਵਿ:—ਦੋਹੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲੀ, ਮਿਲਾ-
ਪੜੀ ॥

ਸੀਲ ਵਾਣ, ਵਿ:—‘ਸੀਲ ਵੰਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੀਲਾ, ਪੁ:—ਠੰਡਾ, ਸਿਲ੍ਹਾ, ਨਮ, ਤਰੀ ॥

ਸੀਂਵ } ਸ:—ਹੱਦ, ਬੰਨਾ ਵੀ ॥
ਸੀਵਾਂ }

ਸੀਵੇਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਨੇੜੇ ॥

ਸੀੜੁ ਵੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਪ ਕਰ ਰਹਿਣਾ ॥
ਦੜ ਵੱਟਣੀ, ਦੰਦ ਮੀਂਦੇ ਜਾਣੇ ॥

ਸੀੜੀ, ਸ:—ਪੈੜੀ ॥

ਸੁਅਰ, ਸ:—ਸੁਰ, ਰਾਗ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਸੁਅਰਣ, ਪੁ:—‘ਸੁਵਰਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਉਣਾ

ਸੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਪਸ਼ੂ ਜਾਂ ਜਨੌਰ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਜਮਾਉਣਾ, (ਬਾਲਕ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ) ਨੀਂਦਰ ਲਿਆਉਣੀ, ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸੁਆਉਣਾ, ਵਿ:—'ਸਵਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਉਣਾ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਜਨੌਰ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਜਮਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਕੋਪੜੇ ਆਦਿਕ ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ । 'ਸਵਾਉਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਸ, ਪੁ:—ਸਾਹ, ਸਾਸ, ਦਮ ॥

ਸੁਆਸ ਦੇਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗਣੇ, ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਆਹ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸੜਨ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਪੁਤਾ ਜਿਹਾ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਸ, ਖੋਹ ਬਭੁਤ, ਨਕਾਰੀ ਚੀਜ਼, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕੁਝ ਮੁਲ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਨਹੀਂ ॥

ਵਿ:—ਭੋਜ, ਖਰਾਬ (ਸੁਆਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੁ)

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਸੁਆਹ ਨੌਰਦੀ ਹੈ) ॥

ਸੁਆਹ ਉੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੋਣੀ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੰਦਾ ਕੰਮ ਸਬ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਆਹ ਉਡਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁਆਹ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ) ਨਸ਼ਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਸੁਆਹ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸਰ' ਹੇਠ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਹ ਖੋਹ, ਸ:—ਭੋਜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ॥

ਸੁਆਰਥ ਕਰਨਾ

ਸੁਆਰਥ, ਪੁ:—ਭਿੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਠਿੱਕੇ ਚਾਉਣ ॥

ਸੁਆਰਥ, ਪੁ:—ਠਕਲ, 'ਸਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਰਥ, ਪੁ:—'ਸੁਹਜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਰਥ, ਸ:—ਚਤਰ, ਸੁਘੜ ਤੀਮਰ, ਚੰਗੀ ਕੁਲ ਵਾਲੀ ਰਜਪੁਤਣੀ, ਘਰ ਵਾਲੀ ॥

ਸੁਆਰਥ, ਪੁ:—ਮਜਾ, ਰਸ, ਰਸਕਾ ॥

ਵਿ:—ਮਜੇਦਾਰ, ਜੀਭ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਆਰਥ } ਸ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਬਾਨ ਦਾ ਰਸਕਾ
ਸੁਆਰਥ } ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ । ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲੀ
ਤੀਮਰ ॥

ਸੁਆਰਥ (ਲੀ), ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਚੰਗਾ ਸੁਆਰਥ ਹੈ । ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਵੇ ॥

ਸੁਆਰਥ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਪੇਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਸਕਾ ਪਿਆਦਾ ਹੈ ॥

ਵਿ:—ਸੁਆਰਥ ਵਾਲਾ, ਮਜੇਦਾਰ ॥

ਸੁਆਰਥ } ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਸੁਆਰਥ ਵਾਲੀ
ਸੁਆਰਥ } ਮਜੇਦਾਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਸੁਆਰਥ, ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਸਾਈਂ, ਖੋਹ, ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ, ਗੁਰੂ, ਮਹਤ, ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਅੱਗੇ ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਪਦ ॥

ਸੁਆਰਥ, ਸ:—ਦਰੁਸਤੀ, ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪੁ: }
ਵਿ: } 'ਸਵਾਰ' ਵੇਖੋ । ਸੰਮ ਵਾਰ ॥

ਸੁਆਰਥ, ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਇੱਛਿਆ ਜਾਂ ਪਰੋਸਣ, ਭਲਾ ਅਰਥ ॥

ਸੁਆਰਥ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਵਰਤਣਾ, ਵਿਆਹ ਵੰਗ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁਆਰਥ ਲੱਗਣਾ

ਸੁਆਰਥ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੇ ਆਰਥ
ਧਨ ਖਰਚ ਹੋਣਾ (ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਵਿਚ) ॥

ਸੁਆਰਥਣ, ਸ: } ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਸੁਆਰਥੀ, ਪੁ: } ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਕੰਮ
ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਆਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਖਿਆਰ ਕਰ-
ਨਾ, ਸਜਾਉਣਾ, ਹੱਛਾ ਬਨਾਉਣਾ, ਸੋਧਣਾ ॥

ਸੁਆਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਲ ਖੰਭ, 'ਸਵਾਰੀ'
ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਲ, ਪੁ:—'ਸਵਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਲਣ, ਸ:—'ਸਵਾਲਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਆਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਉਣਾ, ਨਿੱਦਰ ਲਿਆ-
ਉਣੀ ॥

ਸੁਆਲੀ }
ਸੁਆਲੀਆ } ਪੁ:—'ਸਵਾਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਸਤ, ਵਿ:—ਆਲਸੀ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਮਾਂਦਾ, ਨਮਰਦ,
ਉਦਾਸ ॥

ਸੁਸਤੀ, ਸ:—ਆਲਸ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਾਂਦਗੀ
ਨਮਰਦੀ, ਉਦਾਸੀ ॥

ਸੁੱਸਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਕੀੜਾ ਜੋ ਅਨਾਜ
ਨੂੰ ਲੱਗ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ॥
ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸੁਕਾਈ ਹੋਈ ਇੱਟ ॥

ਸੁੱਸਰੀ ਸੌਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ, ਜਾਣਾ, ਸੌਂ ਕੇ
ਮੁੜ ਨਾ ਉੱਠਣਾ ॥

ਸੁਸਾਇਟੀ }
ਸਮੈਟੀ } ਸ:—ਸਭਾ, ਕਮੇਟੀ, ਸੌਂਗ, ਮੇਲੀ ॥

ਸੁਹਾਗ ਪਟਾਰੀ

ਸੁਹਜ (ਜੀ) ਸ:—'ਸੋਝ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਹਜਾ, ਪੁ:—'ਸੋਝਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਹਜੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਖਬਰਦਾਰ ਹੋਕੇ ॥

ਸੁਹਦਾ, ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼, ਲੁੱਚਾ ਆਦਮੀ, ਵਿਚਾਰਾ,
ਗਰੀਬ, ਭੋਲਾ ॥

ਸੁਹੱਪਣ, ਪੁ:—ਸੁੰਦਰਤਾਈ, ਖੁਬ ਸੁਰਤੀ ॥

ਸੁਹਬਤ, ਸ:—ਸੰਗਤ, ਮਰਦ ਤ੍ਰੀਮਤ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਸੁਹਬਤੀ, ਪੁ:—ਸੰਗੀ, ਸਾਥੀ, ਸੁਹਬਤ ਕਰਨ
ਦੇ ਲੋਕ, ਮੇਲੀ ॥

ਸੁਹਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਮਨ ਭਾਉਣਾ, ਇਲ ਨੂੰ ਖੁਸ਼
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਨੋਹਰ, ਹਰਾ ਭਰਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਣਾ, ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣਾ, ਭੋਬਣਾ,
ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਣਾ ॥

ਸੁਹਾਗ, ਪੁ:—ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਖਾਉਂਦੇ ਦਾ
ਹੋਣਾ, ਭਰਤੋਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤ੍ਰੀਮਤ ਜੋ ਗਹਣੇ
ਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਭਰਤਾ, ਪਿਆਰ, ਵਿਆਹ,
ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਗੀਤ ॥

ਸੁਹਾਗ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ
ਪਰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ ॥

ਸੁਹਾਗ ਪਟਾਰਾ ਪੁ: } ਇੱਕ ਪਟਾਰੀ ਜਿਸ
ਸੁਹਾਗ ਪਟਾਰੀ ਸ: } ਵਿੱਚ ਮਿੱਸੀ, ਬਿੰਦੀ,

ਸੁਰਮਾ, ਕੰਘੀ ਆਦਿਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
ਇਹ ਪਟਾਰੀ ਸੁਹਾਗਣੀ ਤੀਰਥਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਘਰ
ਵਿੱਚ ਉਜਾਪਣ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਮਨਸ਼ਾਦੀਆਂ
ਹਨ। ਇੱਕ ਸੁਹਾਗ ਪਟਾਰੀ ਵਿਆਹ ਦੇ
ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸੁਹਾਗਿਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ,
ਉਸ ਵਿੱਚ ਗਰੀ ਫੁਹਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਹਾਗ ਪੁਰਾ

ਸੁਹਾਗ ਪੁਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਾਗਤ ਦਾ ਪੁਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸਰ, ਕਸਤੂਰੀ, ਇਲਾਚੀ ਆਦਿਕ ਸੱਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਪੁਰਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਭੁੜੀ ਵਾਸਤੇ ਸਹੁਰੇਓਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਹਾਗਣ, ਸ:—ਅਜੇਹੀ ਫ਼ੀਮਤ ਜਿਸ ਦਾ ਚੋਂਦ ਜੀਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਹਾਗੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਟਕੜੀ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੋਨਾ ਗਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਹੋਰ ਕਈ ਕੰਮ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਲ ਫੇਰਨ ਮਗਰੋਂ ਖੇਤ ਦੀ ਤਹਿ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੁਹਾਗਾ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਤ ਦੀ ਤਹਿ ਸੁਹਾਗੇ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜੇਹੀ ਹ ਜਾਣੀ, ਮਿੱਟੀ ਵੀਆਂ ਭਲੀਆਂ ਭੱਜ ਜਾਣੀਆਂ, ਸੱਤਿਆ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਹਾਗਾ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਹਾਗੇ ਨਾਲ ਖੇਤ ਦੀ ਤਹਿ ਇੱਕੋ ਜੇਹੀ ਕਰ ਦੇਣੀ ॥

ਕਾਲਾ ਸੁਹਾਗਾ, ਪੁ:—ਮੁਸੱਬਰ ॥

ਸੁਹਾਜਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸਦੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਦਾ ਅਚਾਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸੁਹਾਨ, ਪੁ:—ਠਠਿਆਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਦ ॥

ਸੁਹਾਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੱਠਾ ਜਿਸ ਪੁਰ ਖੰਡ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸੁਹਾਵਾ, ਵਿ:—ਸੁਹਣਾ, ਸੁੰਦਰ, ਮਨੋਹਰ ॥

ਸੁਹੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ ॥

ਸੁਹੁਜ, (ਜੀ) ਸ:—ਚੋਕਸੀ, ਖਬਰਦਾਰੀ, ਸਜਾਉਣ, ਸੋਫਾ ॥

ਸੁਕਲ

ਸੁਹੁਜੀ ਵਾਲਾ, ਵਿ:—ਚੋਕਸ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਸੁਹੁਣ, ਪੁ:—‘ਸੁਹਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਹੁਣਾ, ਵਿ:—ਸੁੰਦਰ, ਚੰਗੀ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ, ਬਹੁਤ ਹੱਛਾ, ਸੁਹਾਉਣਾ ॥

ਸੁਹੁਬਾ, ਸ:—ਜਸ, ਨਮੁਜ, ਸੁਹੱਪਣ, ਸੁਹੁਜ ॥

ਸੁਹੁਰਤ, ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਜਸ, ਕੀਰਤ, ਬਦਨਾਮੀ (ਸੁਹੁਰਤ ਹੋਣੀ, ਦੇਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਸੁਹੁਲ, ਵਿ:—ਕੰਮਲ, ਮੁਲਾਇਮ ॥

ਸੁਹੇਲਾ, ਵਿ:—ਸੋਖਾ, ਸੁਖਾਲਾ ॥

ਸੁਕਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਗੜਨਾ, ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਸ਼ਰਮਾਉਣਾ, ਦਖਕਣਾ ॥

ਸੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਣਾ, ਮੁਰਝਾਉਣਾ, ਕਮਲਾਉਣਾ, ਵਾਉ ਬਣ ਕੇ ਉੱਡ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਕਰ, ਪੁ:—ਪੈਨ ਬਾਦ, ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ (ਸੁਕਰ ਕਰਨਾ, ਗੁਜਾਰਨਾ, ਬਜਾਉਣਾ) ॥

ਸੁਕਰ ਗੁਜਾਰ, ਪੁ:—ਸੁਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪੈਨ ਬਾਦੀ ॥

ਸੁਕਰ ਗੁਜਾਰੀ, ਸ:—ਸੁਕਰ ਕਰਨਾ, ਪੈਨ ਵਾਦੀ ਹੋਣਾ, ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ ॥

ਸੁੱਕਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਸਾਢੇ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਦਿਨ, ਵੀਰਵਾਰ ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਅਤੇ ਛਨਿੱਛਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ॥

ਸੁਕਲ, ਪੁ:—ਚਾਨਣਾ ਧੱਖ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਠਵਾਂ ਚੰਦ ਰੜ੍ਹੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪੂਰਣਮਾਸੀ ਤਕ ਜੋ ਦਿਨ ਹਨ ॥

ਸੁਕਲਾਈ

ਸੁਕਲਾਈ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਜੋ ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ਉਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੱਛ ਸਾਵ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਲਾ ॥

ਸੁਕਲਾਤ } ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ
ਸੁਕਲਾਬ } ਇਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦਾ ਬੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਇੱਕ ਉੱਠ ਦਾ ਮੋਟਾ ਕੋਪੜਾ ॥

ਸੁਕਲਾਤ ਦੇ ਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲੋ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਖੁਰ ਖੋਜ ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ ॥

ਸੁੱਕੜ, ਵਿ:—ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ (ਮਨੁੱਖ) ਲਿਸਾ, ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਠ, ਕਾਮ ਕੰਦਲਾ ॥

ਸੁਕੜ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਕਾ ਜਾਣਾ, ਇਕੱਠਾ
ਸੁਕੜਣਾ, } ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਕੜੀ, ਸ:—ਲੱਤ ਦੀ ਹੱਡੀ ॥

ਸੁਕੜੂ, ਵਿ:—'ਸੁੱਕੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁੱਕੀ, ਵਿ:—ਖੁਸ਼ਕ, ਰੁੱਖਾ, ਸੁੱਕਾ ਪੁਕਾ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ਕ, ਨਿਰਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਢਾਲਤੁ ਖਰਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਪੁ:—ਕੱਚੀ ਰਸਤ ॥

ਸੁੱਕੀ ਕੱਖੀ ਅੱਕ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਸੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਕ ਕਰਨਾ, ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਉਸਕਾਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਸੁਕਾਈ, ਸ:—ਖੁਸ਼ਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨ ॥

ਸੁਕਾਰਬ } ਵਿ:—ਸੁਫਲ, ਚੰਗੇ ਆਰਥ ਲਾਇਆ
ਸੁਕਾਰਬਾ } ਹੋਇਆ ॥

ਸੁਖ ਮੰਗਣੀ

ਸੁਕਾਲ, ਪੁ:—ਸਸਤਾ ਸਮਾ, ਜਦੋਂ ਚੀਜ਼ ਵਸਤ ਬੜੇ ਮੁੱਲ ਪੁਰ ਮਲੇ ॥

ਸੁਕੀਣ, ਵਿ:—'ਸੁੱਕੀਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਕੀਨੀ, ਸ:—'ਸੁੱਕੀਨੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਕੁੰਤਰ, ਪੁ:—ਸੁੱਕਣ ਦਾ ਪੁੱਤ ॥

ਸੁਕੁਲਾ, ਵਿ:—ਦੋਗਲਾ, ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਰੋਗਾ ਅਤੇ ਬੁਰਾ ਲੋਹਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ) ਸੌਂਦ ਦੇ ਸਾਕ ਦਾ ਅਰਥਾਤ ਮੜੇਆ (ਸੁਕੁਲਾ ਪੁਰ, ਭਰਾ ਆਦਿਕ) ॥
ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ॥

ਸੁਖ, ਪੁ:—ਅਰਾਮ, ਸਾਂਝ, ਬਖਤਾਵਰੀ, ਸੰਤੋਖ, ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ ॥

ਸੁਖ ਚੈਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਬਰਫ ॥

ਸੁਖ ਜਾਉੜਾ, ਪੁ:—ਬਖਤਾਵਰ, ਸੁਖੀ, ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਖ ਦਰਸਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਖੁਟੀ ॥

ਸੁਖ ਦਾਇਕ, ਵਿ:—ਸੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਖ ਦਾਇਣ, ਵਿ:—ਸੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ॥

ਸੁਖ ਦਾਈ, ਵਿ:—'ਸੁਖ ਦਾਇਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਖ ਦਾਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਗਉਲ ॥

ਸੁਖ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਸੁਖ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ, ਅਰਾਮ ਪਾਉਣਾ ॥

ਸੁੱਖ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਹੱਛਾ, ਹੁਣ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਭਰ ਨਹੀਂ, ਸੋਰ ॥

ਸੁਖ ਸਾਂਦ, ਸ:—ਅਰਾਮ, ਰਾਜੀ ਖੁਸ਼ੀ, ਕੁਸ਼ਲ, ਅਨੰਦ ॥

ਸੁਖ ਮੰਗਣੀ, (ਮਨਾਉਣੀ) ਕ੍ਰਿ:—ਫਲਾ ਚਾਹੁਣਾ ॥

ਸੁਖ ਮੁਰਾਦ

ਸੁਖ ਮੁਰਾਦ, ਸ:—ਜੇਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨੋਖ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਖੀ ਸਾਂਦੀ, ਵਿ:—ਸੁਖ ਚੈਣ ਨਾਲ, ਅਰਾਮ ਨਾਲ, ਰਾਬੀ ਧਾਜੀ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾ ਕਰੇ ॥

ਸੁਖੀ ਲੋਧਾ, ਵਿ:—ਲਾਡਲਾ, ਅਛਿੰਦਾ ॥

ਸੁਖਨ, ਪੁ:—ਬਚਨ, ਇਕਰਾਰ, ਕੋਲ, ਕਲਾਮ ॥

ਸੁਖਨ ਦਾ ਪੂਰਾ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਖਨ ਪਾਲਣਾ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਗੱਲ ਮੁਹਿੰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਛੱਡਣੀ ॥

ਸੁੱਖਣਾ, ਵਿ:—ਮਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਮੈਂ ਛਲਾਨੀ ਚੀਜ਼ ਚੋਰ ਕਰਾਂਗਾ ਜਾਂ ਵਰਤ ਆਦਿਕ ਰੱਖਾਂਗਾ ॥

ਸੁੱਖਣਾ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੇਉਤੇ ਜਾਂ ਸਾਧ ਸੰਤ ਨੂੰ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਜੋ ਮਿਸ਼ਰੀ ਹੋਈ ਭੇਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ (ਸੁੱਖਣੀ) ॥

ਸੁਖੱਲਾ, ਵਿ:—ਸੁਖਾਲਾ, ਸੌਖਾ, ਸੁਖੀ, ਸਹਿਜ, ਅਸਾਨ ॥

ਸੁਖਮਣੀ, ਸ:—ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇੱਕ ਬਾਣੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਧਾਨ ਬਹੁਤ ਸੌਖ ਅਤੇ ਚਿੰਦ੍ਰ ਸਵੇਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੁਖਮਨਾ, ਸ:—ਇਕਾ ਅਤੇ ਪਿੰਗਲਾ ਨਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਨਾੜੀ ॥

ਸੁੱਖਾ, ਪੁ:—ਅਮਲ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੁਦੀ, ਭੰਗ, ਸਬਜੀ (ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਸੁਗਲ

ਸੁਖਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਸੁਕਾਉਣਾ, ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਣਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਗੁਲਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਖਾ ਨੰਦ, ਪੁ:—ਚਾਉਲਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਸੁਖਾਲ, ਪੁ:—ਸੌਖ, ਅਰਾਮ, ਅਸਾਨੀ, ਸੁਕਾਲ, ਸਸਤਾ ਸਮਾ ॥

ਸੁਖਾਲ, ਵਿ:—ਸੌਖਾ, ਸੁਖੀ, ਅਸਾਨ ॥

ਸੁਖੀ, } ਵਿ:—ਸੁਖ ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ, ਸੰਤੋਖੀ
ਸੁਖੀਆ } ਖੁਸ਼, ਅਨੰਦ, ਪਰਮੈਨ ॥

ਸੁਖੀ ਜੀਉੜਾ, ਪੁ:—'ਸੁਖ ਜੀਉੜਾ' ('ਸੁਖ' ਵਿਚ) ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਖੀ ਬਨ, ਸ:—ਇਕ ਔਖਧ ॥

ਸੁੱਖੀ ਲੋਧਾ (ਧੀ) ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਖੁਸ਼ ਧੀ ਤਰਸ ਕੇ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਛਿੰਦਾ (ਦੀ) ॥

ਸੁਗੰਦ, ਸ:—ਸੌਂਹ, ਕਸਮ ॥

ਸੁਗੰਦ ਖਾਣੀ, ਵਿ:—ਸੌਂਹ ਖਾਣੀ ॥

ਸੁਗੰਧ } ਸ:—ਚੰਗੀ ਮੁਸਕ, ਖੁਸ਼ ਬੋ, ਬਾ-
ਸੁਗੰਧਤਾ } ਬਨਾ ॥
ਸੁਗੰਧਤਾਈ }

ਸੁਗੰਧੀ, ਵਿ:—ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ, ਚੰਗੀ ਮੁਸਕ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਗਰ, ਪੁ:—ਪੇਸ਼ਤ, ਕਪਾਹ ਆਦਿਕ ਦਾ ॥
ਬੂਟਾ ॥

ਸੁਗਰ }
ਸੁਗਰੀ } ਪੁ:—ਸੂਰ ॥

ਸੁਗਰਾ, ਪੁ:—ਸੁਗਰ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਗਲ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੀ ਸਹੀ ਰਹੇ ॥

ਸੁਗੜਣਾ

ਸੁਗੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਮਰਣਾ, ਸੁਕਚਣਾ, ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਸੁਕਣਾ, ਕਮ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਗਾਤ, ਸ:—ਅਮੋਲ ਵਸਤ, ਤੋਫਾ, ਨਜਰ ਭੇਰ ॥

ਸੁਗੁਰਾ, ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਗਿਆ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਗੁਲ, 'ਸੁਗਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਗੁੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੁਗੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਗੁੜਾਉ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅੰਗ ਦੇ ਸੁਗੜ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਗੁੜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਮੇਟਣਾ, ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ
ਸੁਗੁੜਣਾ } ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣਾ (ਬਾਹਰੀ ਲੱਤ) ॥

ਸੁਘ, ਸ:—ਖਬਰ ਸਾਰ, ਸਮਾਚਾਰ, ਪਤਾ ॥

ਸੁਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਸ਼ਕ ਲੈਣੀ ॥

ਸੁਘਰ, 'ਸੁਘੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਘਵਈਆ, ਪੁ:—ਸੁਘਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਘਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕੋਈ ਚੀਜ਼) ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਸੁਘਾਉਣਾ ॥

ਸੁਘੜ, ਵਿ:—ਸੁਹਣਾ, ਪੁਰਾ ਪੁਰਾ, ਸੁਹਾਉਣਾ, ਮਨੋ-ਹਰ, ਨੇਕ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਚਤਰ, ਸਾਂਗਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਘੜਤਾਈ, ਸ:—ਚਤਰਾਈ, ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ, ਨੇਕੀ ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਸੁਘੜਬੀਬੀ, ਸ:—ਚਤਰ ਇਸਤਰੀ, ਸੁਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਜ ਸੋਹਣੀ ਤਰੀਕਰਦੀ ਹੈ । ਇਕ ਪੱਖੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸੁਘੜਉ, ਪੁਨ:—'ਸੁਘੜਤਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਘੜਾ, ਵਿ:—'ਸੁਘੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ

ਸੁਘੜਾਈ, ਸ:—'ਸੁਘੜਤਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਘਾਉਣਾ, ਸ:—ਸੁਘਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੁਘਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਘਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸੁੱਚ, ਸ:—ਪਵਿੱਤਰਤਾਈ, ਸਫਾਈ, ਭਲਿਆਈ ॥

ਸੁੱਚ ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਵਿ:—ਸੁੱਧ, ਸਾਫ਼, ਨਿਰਮਲ, ਪਾਕ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੁਠ ਦੀ ਲਾਗ ਨਹੀਂ, ਨੇਕ ॥

ਸੁਕਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮਾਉਣਾ, ਬਿਜਕਣਾ, ਸੁਗੜਣਾ, ਦਬਕਣਾ ॥

ਸੁਚੱਜ, ਪੁ:—ਸੁਘੜਤਾਈ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ॥

ਸੁਚੱਜਾ, ਪੁ: }
ਸੁਚੱਜੀ, ਸ: } ਸੁਘੜ, ਚਤਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ ॥

ਸੁਚੱਮ, ਸ:—ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਸੁੱਧ, ਪਵਿੱਤਰਤਾਈ, ਸੁੱਚ ॥

ਸੁਚੱਮ ਤਾਈ, ਸ:—ਸਫਾਈ, ਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾਈ ॥

ਸੁੱਚਾ, ਵਿ:—ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਹੋਛਾ, ਸਾਫ਼, ਨਿਰਮਲ, ਸੁੱਚਾ, ਅਸਲੀ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜੁਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਮਾਨਦਾਰ ॥

ਸੁਚਾਰਾ, ਵਿ:—ਸੁੱਚਾ, ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਚੰਗਾ, ਖਰਾ ॥

ਸੁਚਾਲ }
ਸੁਚਾਲਾ } ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਚਾਲ ਵਾਲਾ, ਸੀਲ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਚਿਆਰਾ, ਪੁ: }
ਸੁਚਿਆਰੀ, ਸ: } ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਅੱਛਾ, ਨੇਕ, ਸੱਚਾ ਖਰਾ ॥

ਸੁਚੇਤ, ਵਿ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਚੇਕਸ, ਚਤਰ, ਸਮਝਦਾਰ, ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਾੜੇ ਜਾਣਾ, ਸੁਚੇਤ ਜਾਣਾ, ਪਖਾਨਾ ਵਿਰਨਾ, ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਸੁਚੇਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ (ਦੱਬ)

ਸੁਚੇਤਾ

ਸੁਚੇਤਾ, ਯੁ:—ਨਾ ਹੋਕੇ ਕੋਪੜੇ ਆਦਿਕ ਪਾਣਾ,
ਬਾੜੇ ਜਾਣਾ, ਬਾੜਾ, ਪਖਾਨਾ, ਟੱਟੀ ॥

ਸੁਚੇਤੇ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਾੜੇ ਜਾਣਾ, ਪਖਾਨਾ
ਸੁਚੇਤੇ ਜਾਣਾ } ਫਿਰਨਾ ॥

ਸੁੱਜ, ਵਿ:—ਉਜਾੜ, ਸੱਖਣਾ, ਖਾਲੀ ॥

ਸੁੱਜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਉੱਭਰਨਾ, ਗੁੱਸਾ
ਸੁੱਜਣਾ } ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਸੁੱਜ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਸੁੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੂਧ ਚੜ੍ਹ
ਜਾਣਾ ॥

ਸੁੱਜਾ, ਵਿ:—ਚੰਦਰਾ, ਭੈੜਾ, ਉਮਰਿਆ ਹੋਇਆ,
ਖੁੱਬਾ ਮਰਦਾ, ਨਕਾਰਾ, ਸੱਖਣਾ, ਖਾਲੀ ॥

ਸੁਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—“ਸੁਜਾਲਣਾ” ਦੇਖੋ ॥

ਸੁਜਾਕ, ਯੁ:—ਮਰਦ ਜਾਂ ਕੁਮਰ ਦੇ ਗੁੱਥੇ
ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਜ ਪੈਜਾਦੀ
ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਸੁਜਾਖਾ, ਵਿ:—ਅੱਖੀਆਂ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਖੀਂ
ਦਿਸਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਜਾਗ } ਵਿ:—ਤੜਕੇ ਜਾਗਣ ਵਾਲਾ,
ਸੁਜਾਗਾ } ਸੁਚੇਤ ॥

ਸੁਜਾਨ, ਵਿ:—ਬੁਧਵਾਨ, ਸਿਆਲਾ, ਗਿਆਨੀ ॥

ਸੁਜਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਜ ਪਾਉਣੀ, ਭੁਲਾਉਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਸੁਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁੱਜੀ, ਵਿ:—“ਸੁੱਜਾ” ਦਾ ਸੜੀ ਲਿੰਗ ॥

ਸੁੱਝ, ਸ:—ਨਜ਼ਰ, ਦਰਸਣ, ਸੋਧ ॥

ਸੁੱਝ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਸ ਪੈਣਾ, ਮਲੁਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਣਕਣਾ

ਸੁੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਸਣਾ, ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ, ਸਮਝ
ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਮਲੁਮ ਹੋਣਾ, ਪਤਾ ਲੱਗ
ਜਾਣਾ ॥ ਆਪੇ ਹੀ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਖਿਆਲ
ਆਉਣਾ ॥

ਸੁਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਖਾਉਣਾ, ਮਮਝਾਉਣਾ ॥

ਸੁੱਝਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਸ ਪੈਣਾ, ਨਜ਼ਰ ਆ
ਜਾਣਾ, ਮਲੁਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁੱਢ, ਵਿ:—“ਸੁੱਜ” ਦੇਖੋ ॥

ਸੁੱਢਾ, ਵਿ:—“ਸੁੱਜਾ” ਦੇਖੋ ॥

ਸੁੱਢੀ, ਵਿ:—“ਸੁੱਜੀ” ਦੇਖੋ ॥

ਸੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਗਣਾ, ਢਾਉਣਾ, ਪਰੇ ਆਡਨਾ ॥

ਸੁਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਭਿਗਾਉਣਾ ॥

ਸੁੱਟ, ਸ:—ਹਾਥੀ ਦਾ ਲੰਮਾ ਨੱਕ ॥

ਸੁੱਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਕੀੜਾ ਸਾਹਿ ਰੰਗ ਦਾ ਜਿਹੜਾ
ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਢੋਲ, ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਥਕਲ ਦਾ, ਸੁਹੁਣਾ, ਵੰਗਾ
ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸੁੱਢ, ਸ:—ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ ਅਧਰਕ ॥

ਸੁੱਢਾ ਯੁ:—ਗਿਲਦੀ, ਸੱਦ ਜਾਂ ਵੇਰੋ ਕਰਕੇ ਲਾਰੇ
ਪਈ ਹੋਈ ਸੋਜ ॥

ਸੁਢਾਲ ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਢਾਲ ਵਾਲਾ, ਸੁਢੋਲ ॥

ਸੁਢੋਲੀ, ਯੁ:—ਗੁੱਝ ਘੋਉ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਉਸ
ਵਿੱਚ ਸੁੱਢ ਰਲਾਈ ਹੋਈ ॥

ਸੁਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਕ ਨੂੰ ਜੋਰ ਨਾਲ ਸਾਥ
ਕਰਨਾ, ਸੀਧ ਬਾਹਰ ਲੈਣਾ ॥

ਸੁਟੱਖਾ

ਸੁਟੱਖਾ, ਵਿ:—ਸੋਹਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਤ, ਪੁ:—ਖੁੰਝ ॥

ਸੁੱਤ, ਸ:—ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਗੱਦੀ ਦੇ ਢੱਲੇ ॥

ਸੁੱਤੜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੁੰਝ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਜੋ ਚੱਲ ਸਕੇ ਸਿਰਖੁਦ ॥

ਸੁੱਤੜਤਾ, ਸ:—ਖੁੰਝ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਚੱਲ ਸਕਣਾ ॥

ਸੁਤਰ, ਪੁ:—ਉਠ ॥

ਸੁਤਰ ਬੇ ਮੁਹਾਰ, ਵਿ:—ਨਿਤਰ, ਆਪ ਹੁਦਰਾ, ਅਵਾਰਾ ॥

ਸੁਤਰ ਮੁਰਗ, ਪੁ:—ਇਕ ਥੜਾ ਵੱਡਾ ਕੁੱਕੜ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ਪਖੀਰੂ ॥

ਸੁਤਰੀ, ਸ:—ਉਠ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਚੋਸਾ ॥
ਵਿ:—ਉਠ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਭੁਰਾ, ਉਠ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸੁੱਤਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਸੌਣਾ ਧਾਤੂ ਦਾ ਖੁੰਝ ਕਾਲ)—ਸੌ ਗਿਆ ॥

ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਸੁਸਤ, ਆਲਸੀ, ਜੋ ਪਰ-ਵਾਹ ॥

ਸੁੱਤੀ ਕਲਾ ਜਗਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥੇ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਫੇਰ ਖੜਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁੱਤੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੀਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਗਾਢਲ ਜਾਂ ਜੋ ਪਰਵਾਹ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸੁੱਤੇ, ਵਿ:—ਆਪੇ ਆਪ, ਸੁਭਾਉਕ ॥

ਸੁੰਦਰ

ਸੁਤੇ ਸਿੱਧ, ਵਿ:—ਜਤਨ ਕੀਤੇ ਬਾਬੇ ਕਿਸੇ ਵਸਤ ਦਾ ਖਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਤੇਲਾ, ਵਿ:—ਸੋਕਣ ਦਾ, ਮਝੇਰਾ ॥

ਸੁੱਥਣ, ਸ:—ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਖੁੰਝਾ ਪਜਾਮਾ ਜਾਂ ਘੁਟੋਨਾ ॥

ਸੁਥਣਾ, ਪੁ:—ਖੁੰਝਾ ਪਜਾਮਾ ॥

ਸੁਥਣੀ, ਸ:—ਤੀਮਤਾਂ ਦਾ ਖੁੰਝਾ ਪਜਾਮਾ ॥

ਸੁਥਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਪੰਥ ॥
ਉਸ ਪੰਥ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਉਂ,
ਲੁੱਗ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਮਾਲ ਉਡਾ
ਫੜਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਵਿ:—ਅੱਛਾ, ਚੰਗਾ, ਸੋਹਣਾ, ਖਰਾ, ਸਾਫ਼, ਪਵਿੱਤ੍ਰ ॥
ਕੋਈ ਮਰੇ ਕੋਈ ਜੀਵੇ ਸੁਥਰਾ ਘੋਲ ਪਤਾਸੇ
ਪੀਵੇ = ਅਜਿਹਾ ਜੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਆਦਮੀ ਜਿਸਨੂੰ
ਲਖੀ ਰਤ੍ਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ॥

ਸੁਥਰਾਈ, ਸ:—ਚੰਗਿਆਈ, ਸਫਾਈ, ਸੁਰੱਖਣ ॥

ਸੁਥਰੇ ਸਾਹੀ, ਪੁ:—ਸੁਥਰੇ ਫਕੀਰ, ਸੁਥਰੇ ਦੇ ਚੋਲੇ
ਵਿ:—ਸੁਥਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁੱਥਣ, ਸ:—'ਸੁਥਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਦ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਢੋਲਾ, ਢੰਗ, ਕਾਜ,
ਉਤਸਵ ॥

ਸੁਦ ਸੁਆਰਥ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਖਰੇ ਸੌਦੇ ਦਾ
ਢੋਲਾ, ਵਿਆਹ, ਕਾਜ, ਢੰਗ ॥

ਸੁਦਨੀ, ਸ:—ਹੋਲਹਾਰ, ਭਾਵੀ, ਕਿਸਮਤ ॥

ਸੁੰਦਰ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਮਨੋਹਰ, ਚੰਗਾ, ਨੇਕ,
ਸਲਾਹੁਣ ਜੋਗਾ ॥

ਸੁੰਦਰਤਾਈ

ਸੁੰਦਰਤਾਈ, ਸ:—ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਸੁੰਦਰਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੀਸ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸਿਮ-
ਰਣੀਆਂ ਬਨਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੁੰਦਰੀ, ਸ: ਸੋਹਣੀ ਭੀਮਤ, ਸੁਹੱਪਣ, ਸਤਾਰ
ਦੀਆਂ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਬੈਠ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਨਾਲ ਸੁਰ ਠੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੁਦਾ, ਪੁ:—ਪਾਗਲ ਪੁਣਾ, ਭਲਾ ॥

ਸੁਦਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਗਲ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਦਾ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਪਾਗਲ ਪੁਣਾ ॥

ਸੁੱਦਾ, ਪੁ:—ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ ਕਰਕੇ ਮੈਲਾ ਜੋ
ਆਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਢਸ ਜਾਏ ॥

ਸੁਦਾਉ, ਪੁ:—ਸੁਦਾ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਦਾਇਣ, ਸ:—ਪਾਗਲ ਭੀਮਤ, ਕਮਲੀ, ਬੱਲੀ ॥

ਸੁਦਾਈ, ਪੁ:—ਪਾਗਲ, ਕਮਲਾ, ਬੱਲਾ ॥

ਸੁਦਾਗਰ, ਪੁ:—ਬੁਧਾਰੀ, ਸੁੱਦਾ ਸੁਤ ਕਰਨਵਾਲਾ ॥

ਸੁਦਾਗਰ ਬੱਚਾ, ਪੁ:—ਜੁਆਨ ਬੁਧਾਰੀ ॥

ਸੁਦਾਗਰਨੀ, ਸ:—ਬੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਵੀ ॥

ਸੁਦਾਗਰੀ, ਸ:—ਬੁਧਾਰ, ਵਲਸ, ਵਿਹਾਰ ॥

ਸੁਦੀ, ਸ:—ਸੁਕਲ ਪੱਖ (ਸੁਕਲ ਵੇਖੋ)

ਸੁਪ, ਸ:—ਚੋਰਾ, ਹੋਸ, ਸੁਝ, ਖਿਆਲ, ਖਬਰ
ਸਾਰ। ਸੋਝੀ (ਸੱਧ ਰੱਖਣੀ)

ਸੁੱਧ ਬੁੱਧ, ਸ:—ਹੋਸ, ਵਿਹਾਰ, ਸੋਝੀ, ਹੋਸਲਾ ॥

ਬੇਸੁਪ, ਵਿ:—ਬੇਹੋਸ, ਬੇਖਬਰ ॥

ਸੁੰਨਸਾਣ

ਸੁੱਧ, ਵਿ:—ਸਾਰ, ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਠੀਕ, ਸਹੀ, ਸਿੱਧਾ,
ਸੁਬਰਾ ॥

ਪੁ:—ਹਿੰਦੁਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਣ
ਤੇ ਚੰਦ੍ਰ ਵਾਰਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਰੀਤ ਕੀਤੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚੁਵਰੀ ॥

ਸੁੱਧ ਸਾਰੰਗ, ਪੁ:—ਇਕ ਰਾਗ ਜੋ ਲਹੁਵੇ ਵੇਲੇ
ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਧਤਾਈ, ਸ:—ਦਰਸਤੀ, ਸਤਾਈ, ਪਾਵਿੱਤ੍ਰ-
ਤਾਈ ॥

ਸੁੱਧਮਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਲ ਸਾਫ ਹੈ, ਸੱਚ,
ਨਿਕ ॥

ਸੁੱਧਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਣਾ, ਅੱਗ ਲਗਾਣੀ, ਸੁਲ-
ਗਣਾ ॥

ਸੁੱਧਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲਣਾ, ਅੱਗ ਲਾਉਣੀ,
ਸੁਲਗਾਉਣਾ ॥

ਸੁਧਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸੋਰਨਾ, ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁੱਧਾ, ਵਿ:—ਸਾਰ, ਸਿੱਧਾ, ਭਲਾ, ਸੁੱਚਾ ॥
ਅਵ:—ਨਾਲ, ਸਮੇਤ ॥

ਸੁਧਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਧ, ਕਰਾਉਣਾ, ਮਰੁਰਤ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਸੁਧਾਈ, ਸ:—ਸੁਧਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਕੰਮ ॥

ਸੁੰਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੀੜ ਆਦਿਕ ਮਲੁਮ ਨਾ
ਹੋਵੇ, ਬੇਲੇ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ। ਰੁਪਗੁੱਪ,
ਸੋਖਣਾ, ਖਾਲੀ ॥

ਪੁ:—ਹਾਥੀ ਦੀ ਸੁੰਨ, ਝੋਲਾ ॥

ਸੁੰਨਸਾਣ, ਵਿ:—ਉਜਾੜ, ਖੀਆਬਾਨ, ਰੁਪਚਾਣ,
ਖਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਸੁੰਨ ਮਸਾਣ

ਸੁੰਨ ਮਸਾਣ } ਵਿਸ਼—ਉਜਾੜ, ਬਣ, ਚੁਪਚਾਣ ॥
 ਸੁੰਨ ਮਸੁੰਨ }

ਸੁਨਹੱਪ, ਪੁਸ਼—ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਸੁਨਹਿਰਾ, ਵਿਸ਼—ਸੋਨੇ ਦਾ, ਸੋਨੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
 ਪੁਸ਼—ਭੈਰਾ ਰਗੜਦਾ ਵਾਲਾ ਵੇਸ਼ਾ ਦੰਗਾ ॥

ਸੁਨਣੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਕੰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਵਾਜ਼ ਦਾ ਜਾਨਣਾ,
 ਖਬਰ ਹੋਣੀ, ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ॥

ਸੁਨਤ } ਸਸ਼—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇੰਦਰੀ ਦਾ
 ਸੁਨਤ } ਅਗਲਾ ਰੰਮ ਵੱਢ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਰੀਤ ਹੈ ॥

ਸੁਨਬਹਿਰੀ, ਸਸ਼—ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਸੁਨਾ, ਵਿਸ਼—ਸੱਖਣਾ, ਖਾਲੀ, ਇਕੱਲਾ ॥

ਸੁਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਅਵਾਜ਼ ਪਾਉਣੀ,
 ਦੱਸਣਾ, ਖਬਰ ਦੇਣੀ, ਕੰਨੀਂ ਗੱਲ ਰੜਾਉਣੀ ॥

ਸੁਨਾਉਣੀ, ਸਸ਼—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਦੀ ਖਬਰ
 (ਸੁਨਾਉਣੀ ਆਉਣੀ, ਘੱਲਣੀ) ॥

ਸੁਨਾਉਣੀ ਸੁੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਕਿਸੇਨੂੰ ਸੁਨਾਉਣ ਲਈ
 ਕੋਈ ਇਛਾ ਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਆਖਣੀ ॥

ਸੁਨਾਈ, ਸਸ਼—ਸੁਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੁਨਾਹਾ, ਪੁਸ਼—ਸੁਨੇਹਾ, ਖਬਰ ਸਾਰ, ਸਮਾਚਾਰ,
 ਸੰਦੇਸ਼ਾ ॥

ਸੁਨਿਆਰ, ਪੁਸ਼—ਸੋਨੇ ਰਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਘੜਣ
 ਵਾਲਾ, ਵਰੇਖੀ, ਫਲੀਆ ॥

ਸੁਨਿਆਰ ਪੁਣਾ, ਪੁਸ਼—ਸੁਨਿਆਰ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੁਨਿਆਰਨ } ਸਸ਼—ਸੁਨਿਆਰੇ ਦੀ ਬਹੁਦੀ ॥
 ਸੁਨਿਆਰੀ }

ਸੁਨਿਆਰੀ, ਵਿਸ਼—ਸੁਨਿਆਰੇ ਦਾ ॥

ਸੁਛਨਾ

ਸੁਨਿਆਰਾ, ਪੁਸ਼—‘ਸੁਨਿਆਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਨਿਆਰਾ, ਪੁਸ਼—‘ਸੁਨਿਆਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਨੀ, ਵਿਸ਼—ਸੱਖਣੀ, ਖਾਲੀ, ਇਕੱਲੀ ॥

ਪੁਸ਼—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਥ ਜੋ ਇਸ
 ਲਾਮ ਦੇ ਪਹਿਲਿਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਖਲੀਫਿਆਂ ਨੂੰ
 ਮੰਨਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਨੇਹਰੀ, ਪੁਸ਼—ਸੋਨੇ ਦਾ ਰੰਗ ਜੋ ਭੁਣ ਜਾਂ ਕਸੂਏ
 ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਨੇਹਾ, ਪੁਸ਼—ਖਬਰਸਾਰ, ਸਮਾਚਾਰ, ਸੰਦੇਸ਼ਾ ॥

ਸੁਪਣਾ, ਪੁਸ਼—ਸੁੱਤੇ ਪੜਿਆਂ ਨੀਂਦਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ
 ਜੋ ਜੋ ਦੇਖਦਾ ਸੁਣਦਾ ਜਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਪੱਤਾ, ਵਿਸ਼—ਪੁਸ਼—ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਇੰਜਰ ਵਾਲਾ
 ਸੀਲ ਸੁਭਾਉ ॥

ਸੁਪਨ, ਪੁਸ਼—‘ਸੁਪਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ, ਪੁਸ਼—ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦਰ-
 ਗਾ, ਨਾਜਰ ॥

ਸੁਪਰੀਡੈਂਟ, ਪੁਸ਼—ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਪਾੜ, ਪੁਸ਼—ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਲਾਇਕ ਮੁੜ ॥

ਸੁਪਾਰੀ, ਸਸ਼—‘ਸਪਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਪਾਰੂ, ਪੁਸ਼—‘ਸਪਾਰੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਪੁੱਤ } ਪੁਸ਼—ਰੰਗਾ ਪੁੱਤ, ਆਗਿਆਕਾਰੀ, ਚੰਦਰਾ,
 ਸੁਪੁੱਤ } ਬਰਖੁਰਦਾਰ ॥

ਸੁਪੁੱਤਾ, ਪੁਸ਼—ਜਿਸਦਾ ਪੁੱਤ ਰੰਗਾ ਹੈ ॥

ਸੁਪੂਤ, ਪੁਸ਼—‘ਸੁਪੁੱਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਛਨ, (ਨਾ), ਪੁਸ਼—‘ਸੁਪਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫਲ

ਸੁਫਲ, ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਫਲ, ਫੈਦਾ ॥

ਸੁਫਲ } ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਫਲ ਵਾਲਾ, 'ਹੱਛਾ, ਲਾਹ
ਸੁਫਲਾ } ਫੈਦ, ਸੁਕਾਰਥ ॥

ਸੁਫੇਦ, ਵਿ:—'ਸਫੇਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫੇਦਾ, ਪੁ:—'ਸਫੇਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫੇਦੀ, ਸ:—'ਸਫੇਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫੇਦ, ਵਿ:—'ਸਫੇਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫੇਦਾ, ਪੁ:—'ਸਫੇਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਫੇਦੀ, ਸ:—'ਸਫੇਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁੱਬ, ਪੁ:—ਤਮਾਕੂ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵਲ, ਭਾਰੀ
ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਜ ਆਦਿਕ ਦਾ ਰੱਸਾ, ਜਿਸ
ਨਾਲ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
ਤੇਪ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼।
ਸੁੱਬਾ ॥

ਸੁੱਬ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦਾ ਖੁਰ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਚੁੰਡ ॥

ਸੁੱਬਹਾ, ਪੁ:—ਸੰਸਾ, ਭਰਮ, ਵਿਸਵਾਸ ॥

ਸ:—ਸਵੇਰ, ਰੜਕਾ, ਪਰਛਾਤ ॥

ਸੁੱਬਹਾਨ, ਅਵ:—ਧੰਨ ਹੈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ! ਬੱਲੇ,
ਵਾਹ ਵਾਹ ॥

ਸੁੱਬਕ, ਵਿ:—ਹਲਕਾ, ਹੌਲਾ, ਪਤਲਾ, ਨਰਮ ॥

ਸੁੱਬਕਉ, ਪੁ:—ਹਲਕਾਪਣ, ਚੰਚਲਤਾਈ ॥

ਸੁੱਬਕਾਈ } ਸ:—ਹਲਕਾ ਪਣ, ਚੰਚਲਤਾਈ,
ਸੁੱਬਕੀ } ਬਰੀਕੀ, ਨਜ਼ਰੀ, ਕਮੀਣਪੁਣਾ ॥

ਸੁੱਬਰ, ਪੁ:—'ਸੁੱਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁੱਬਰ } ਪੁ:—'ਸੁੱਬ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਾ }

ਸੁਭਾਉ

ਸੁੱਬਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਚੰਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲੀਰਾ
ਆਦਿਕ ਬੰਧੀਆਂ ਹੋਣ (ਘੋੜਾ ਬਾੜਨ ਲਈ),
ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਗਜ ॥

ਤਕੜਾ ਲੰਮਾ ਝੰਮਾ ਆਦਮੀ ॥

ਸੁੱਬਾਇਤ, ਸ:—ਖੁਰ (ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਖੋੜੇ ਦਾ),
ਸਾਬਤ ਖੁਰ ॥

ਸੁੱਬਾਕ, ਵਿ:—ਸੋਹਣੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁੱਬਾਲਾ, ਪੁ:—'ਸੁੱਬਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁੱਬਿਹਤਾ, ਪੁ:—ਵੇਹਲ, ਅਰਾਮ, ਬਿਸਰਾਮ,
ਰੋਗ ਦਾ ਘਟਨਾ, ਲਾਹ, ਫੈਦਾ, ਸੇਖ, ਭਲਾ,
ਅਰੋਗਤਾ ॥

ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਹੱਛਾ, ਚੰਗਾ ਭਲਾ। ਜੀ
ਸੁਖਾਲਾ ॥

ਸੁੱਬਿਹਾਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਭਾਵਾ, ਬਾਹਲਾ ॥

ਸੁੱਬੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸੁੱਬ, 'ਸੁੱਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁੱਬੈਤ, ਸ:—'ਸੁੱਬਾਇਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁੱਭ, ਵਿ:—ਹੱਛਾ, ਚੰਗਾ, ਮਨਭਾਉਂਦਾ, ਭਾਗਾਂ
ਵਾਲਾ, ਚੰਗੇ ਮਕਾਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸ:—ਚੰਗੀ ਗੱਲ, ਭਲਿਆਈ, ਅਰੋਗਤਾ ॥

ਸੁੱਭ ਘੜੀ, ਸ:—ਚੰਗਾ ਮਹੁਰਤ ॥

ਸੁੱਭਰ } ਵਿ:—ਮੋਟਾ, ਗੁਦਗੁਦਾ, ਗਾੜਾ (ਕੱਪੜਾ
ਸੁੱਭਰ } ਆਦਿਕ) ॥

ਪੁ:—ਮਜੀਠ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ
ਮੋਟਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਸੁੱਭਾ } ਪੁ:—ਮਜਾਜ, ਤਬੀਅਤ, ਹਾਲਤ ਤਾਕਤ
ਸੁੱਭਾਉ } ਹੋਲਤ, ਵਾਈ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਗੁਣ ॥

ਸੁਭਾਉਕ

ਸੁਭਾਉਕ, ਵਿ:—ਕੁਦਰਤੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ॥

ਸੁਭਾਵ, ਪੁ:—‘ਸੁਭਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਭਾਵਕ, ਵਿ:—‘ਸੁਭਾਉਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁੱਖ, ਪੁ:—‘ਸੁੱਖ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਖੰਤ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਮਤ, ਹੱਛਾ ਸੁਭਾਉ, ਖਰਾ ਦਿਲ, ਸਖਾਉਤ, ਨਿਕ ਸਲਾਹ ॥

ਸੁਖਰਨ, ਸ:—ਚੰਤਾ, ਜਾਪ (ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਪਰ ਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ), ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮਾਲਾ ॥

ਸੁਖਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਤੇ ਕਰਨਾ, ਜਪਨਾ (ਯਾਸ ਕਰਕੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਨਾਉਂ) ॥

ਸੁਖਾਰ, ਪੁ:—ਗਿਣਤੀ ॥

ਸੁਖੇਰ, ਪੁ:—‘ਸੁਖੇਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਖੇਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮੇਲ ਠੀਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਮੁਨਾਸਬ, ਜੋਗ ॥

ਪੁ:—ਜੋੜ, ਦਰੁਸਤੀ ॥

ਸੁਖੇਸਾ, ਪੁ:—ਦੁਹਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਟੁੱਕੜਾਂ ਹੋ ਜਾਣ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤਲੀ ਹੋਈ ਸਲੂਣੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਟੁੱਕੜਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੁਰ, ਸ:—ਪੁ:—(ਬਹੁ ਬਚਨ—ਸੁਰਾਂ) ਅਵਾਜ, ਸਬਦ, ਤਾਨ, ਰਾਗ, ਗੀਤ, ਧਾਰਣ, ਮਲ, ਨਾਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹ ਲੈਣਾ। ਭਗਤ, ਦੇਉਤਾ ॥

ਉੱਚੀ ਸੁਰ, ਸ:—ਗਾਉਣ ਦੇ ਵੱਲੇ ਜੋ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ ਨਿਕਲੇ ॥ ਪੰਚਮ ॥

ਸੁਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਾਜ ਕੱਢਣੀ, ਗਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਅਵਾਜ ਠੀਕ ਕਰਨੀ, ਕਿਸੇ

ਸੁਰਕਣਾ

ਵਜ਼ੀਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਆਦਿਕ ਠੀਕ ਕਰਕੇ ਸੁਰ ਮੇਲਣੀ, ਰਾਗ ਅਲਾਪਣਾ ॥

ਨੀਚੀ ਸੁਰ, ਸ:—ਮੱਧਮ ਅਵਾਜ ॥

ਸੁਰਮਿਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਦੀ ਸਰ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲਣਾ, ਇੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਮੇਲ ਕਰਨਾ, ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ ॥

ਬੇ ਸੁਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸੁਰ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ॥

ਬੇ ਸੁਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਬੇ ਡੋਲਾ ਕੇਹਾ ॥

ਸੁਰ ਲਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਮਿਰਜਾ’ ਆਦਿਕ
ਸੁਰਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ } ਜਟਕੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ।
ਲੰਮੀ ਹੋਕ ਲਾਕੇ ਗਾਉਣਾ ॥

ਸੁਰਸਤੀ, ਸ:—ਵਿੱਦਵਾ ਦੀ ਦੇਵੀ, ਬਾਣੀ ॥

ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਸੁਰਸਤੀ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗਮੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਸੁਰਸੁਰਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੋਖ ਜਿਸ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸਾਂ ਨੱਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਟੀਆਂ ਵੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਸੁਰਸੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਿੜ੍ਹਨਾ, ਸੱਪ ਵਾਕਰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪਿੰਡਾ ਘਸਰ ਘਸਰ ਕੇ ਚੱਲਣਾ, ਰਿੜ੍ਹਨ ਦੀ ਅਵਾਜ ਹੋਣੀ, ‘ਸੁਰੁ ਸੁਰੁ ਕਰਨਾ’ ਥੀ ਦੇਖੋ ॥

ਸੁਰ ਸੁਰਾਟ, ਪੁ:—ਸੱਪ ਜਾਂ ਰਸੇ ਦੇ ਘਸਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਸੁਰਹਾ } ਸ:—ਤਿੱਬਤ ਦੇਸ ਦੀ ਗਉ। ਜੋ ਗਉ
ਸੁਰਹਾਂ } ਸਦਾ ਧੁੰਧ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ ॥

ਸੁਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੱਲਣਾ, ਟੁਰਕਣਾ, ਰਿੜ੍ਹਨਾ

ਸੁਰਕ ਮੁਰਕ

ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਘਸਰ ਘਸਰ ੨ ਕੇ
ਦੁਰਨਾ ॥

ਸੁਰਕ ਮੁਰਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਾਸਿਓਂ ਦੁਏ ਪਾਸੇ
ਹੋਲਣਾ ॥

ਸੁਰਖ, ਵਿ:—ਲਾਲ, ਰੰਗ, ਕਸ਼ੀਏ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
ਪੁ:—ਇਕ ਲਾਲ ਪਖੇਰੂ ॥

ਸੁਰਖ ਬਾਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੰਗ ॥

ਸੁਰਖਰੂ } ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਖੁਰਾ ਕਰਕੇ ਜੋ
ਸੁਰਖਰੂ } ਉਸ ਤੇ ਭਲਿਆਈ ਲਏ। ਦੁਏ ਦੇ
ਸਮੁੱਚੇ ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਜ ਰਹੇ।
ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਜ ਰਾਸ ਆਵੇ। (ਸੁਰਖਰੂ
ਚੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਸੁਰਖ ਰੋਈ, ਸ:—ਜੋ ਸੁ, ਵਰਿਆਈ, ਭਲਿਆਈ,
ਸੁੱਧ ਅੰਤਰਕਰਣ ॥

ਸੁਰਖਾ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੰਗ, ਚਿਟਿ-
ਆਈ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਣ ਵਾਲਾ ਭੁਰਾ ਰੰਗ ॥

ਸੁਰਖਾਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਪਖੇਰੂ ਜਿਸ ਦਾ ਪਰ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਅਤੇ ਵਰ
ਮੁੱਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਰਖਾਬ ਦਾ ਪਰ, ਪੁ:—ਅਣਖੀ ਰੀਝ ॥

ਸੁਰਖਾਬ ਦਾ ਪਰ ਸਿਰ } ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਮਾਨ ਕਰ-
ਤੇ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਲੱਗਣਾ } ਨਾ, ਆਕੜਣਾ ॥

ਸੁਰਖੀ, ਸ:—ਲਾਲੀ, ਲਾਲ ਰੰਗ, ਇੱਥਾਂ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ
ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਟੋਟਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀਰ ਕੇ ਜੋ
ਲਾਲ ਦੁਰਣ ਜਿਹਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁੰਨੇ ਨਾਲ ਚਲਾ ਕੇ ਵਰਤਦੇ ਹਨ
ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ, ਛਾਪਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ
ਉੱਘਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ

ਸੁਰਗ, ਪੁ:—ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ
ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥
ਬਹਿਸਤ। ਦੇਵ ਲੋਕ ॥

ਸੁਰਗ ਬਾਸ } ਪੁ:—ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਸੁਰਗ ਬਾਸੀ } ਮਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸੁਰਗ ਬਾਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਰਗ, ਸ:—'ਸੁਰੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਰਗਣ, ਸ: } ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ
ਸੁਰਗੀ, ਪੁ: } ਵਾਲਾ। ਸੁਰਗ ਦਾ ॥

ਸੁਰਗਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਭਾਅੰਧੇ ਗੁਣ ਹਨ
ਪਰਮੇਸੁਰ ॥

ਸੁਰਜਣ, ਪੁ:—ਸਜਣ, ਮਿੱਤ੍ਰ, ਪਿਆਰਾ, ਬੰਨੀ,
ਭਲਾ ਲੋਕ ॥

ਸੁਰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਨਾਉਣਾ, ਉਤਪਤ ਕਰਨਾ,
ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁਰਜੀਤ, ਵਿ:—ਜੀਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਜਿੰਦ ਹੋਵੇ ॥

ਸੁਰਤ, ਸ:—ਸਮਝ, ਵਿਚਾਰ, ਪਿਆਰ, ਸੇਵੀ,
ਹੋਸ਼। ਚੇਤਾ, ਦਿਲ, ਮਨ ॥

ਸੁਰਤ ਸਮਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝ ਆਉਣੀ,
ਭਲਾ ਚੁਗ ਵਿਚਾਰਣ ਲਗ ਪੈਣਾ, ਸਿਆਣੇ
ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਰਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ (ਜਿਹਾ
ਕਿ 'ਉਹ' ਸੁਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ) ॥

ਸੁਰਤ ਠਿਕਾਣੇ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਬਰ
ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ } ਜਾਣਾ, ਤੌਰ
ਸਿਰ ਤੋਂ ਜਾਣਾ, } ਭੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਸਿਰ ਤੋਂ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਰਤਾ

ਸੁਰਤਾ, ਵਿ:-ਸੁਰਤ ਵਾਲਾ, ਸਮਝਦਾਰ, ਸਿਆਣਾ, ਰਤਰ, ਚੋਕਸ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਰਤੀ, ਸ:-ਵੇਦ, ਵੇਦ ਮੰਤ੍ਰ, ਸੁਰਤ ॥

ਸੁਰਤੀਲਾ } ਵਿ:-'ਸੁਰਤਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਸੁਰਤੈਲਾ }

ਸੁਰਨਾਇਕੀ, ਵਿ:-ਸੁਰਨਾਈ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਰਨਾਈ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂਸਰੀ ਜਾਂ ਤੁਰਾਂ ॥

ਸੁਰਨਾਹ } ਸ:-'ਸੁਰਨਾਹ' ਵੇਖੋ ॥
ਸੁਰਨਾਹੀ }

ਸੁਰਮਈ, ਵਿ:-ਸੁਰਮੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਗੂੜ੍ਹੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜੋ ਲਾਲੀ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰੇ ॥

ਸੁਰਮਚੂ, ਪੁ:-ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰਮਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਲਾਈ ॥

ਸੁਰਮਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਗੂੜ੍ਹੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਹੀਨ ਪੀਹ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜੋਤਨਾ ਵਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਠੰਡੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਕਾਲੀ ਸੁੱਕੀ ਚੀਜ਼, ਪਿਸਲ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ॥

ਸੁਰਮੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਟੀਆ ਸੁਰਮਾ ॥

ਸੁਰਮੇਦਾਣੀ, ਸ:-ਧਾਤ, ਲੋਕੜੀ ਜਾਂ ਹਾਥੀ ਦੰਦ ਦੀ ਤੱਖੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਰਮਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਰਕਣਾ, ਘਸਰ ਘਸਰ ਕੇ

ਸੁਲਾ ਕਰਨੀ

ਸੁਰਨਾ (ਜਿੰਨ੍ਹਰ ਘਿਏ ਉੱਤੇ ਕੀੜੀ ਆਦਿਕ ਸੁਰ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ) ॥ ਸੁਸਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਥੋ ਪਰਵਾਹੀ ਕਰਨੀ ॥

ਸੁਰਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:-ਸੁਸਤ, ਆਲਸੀ, ਥੋ ਪਰਵਾਹ, ਗਾਢਲ ॥

ਸੁਰਜ ਸੁਰਜ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਸੇ ਨਾਲ ਨੱਕ ਵਿਚ ਸੀਵ ਦੇ ਹਿੱਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ ॥

ਸੁਰਾਹੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਦਾ ਗਲ ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਢੀੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਠੰਡਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਂਡਾ ਕੰਨ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਮੋਤੀ ॥

ਸੁਰਾਲਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੰਝਿਆਲਾ ਘਾਹ ॥

ਸੁਰੀਤ, ਸ:-ਚੰਗੀ ਰੀਤ, ਪਰੋਲ ॥

ਸੁਰੀਰਾ, ਸ:-ਧਰਤੀ ਦੇ ਬੋਲੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਹ, ਜਾਂ ਅਜੇਹੀ ਮੋਰੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਰੂਭ ਭਰ ਕੇ ਉੱਪਰਲਿਆਂ ਮਕਾਨਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਡਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਮੁੰਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਹਾਜ਼ ਫੇਸਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ॥

ਸੁਰੂ, ਪੁ:-ਮੁੰਢ, ਅਰੰਭ, ਆਦ ॥

ਸੁਰੂਆ (ਵਾ), ਪੁ:-'ਸਰੂਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਲ੍ਹਾ, ਸ:-ਮੇਲ, ਮਲੋਤ, ਸਲੂਕ, ਲਿਹਾਜ਼ ॥

ਸੁਲ੍ਹਾ ਸਫਾਈ, ਸ:-ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ, ਹੁੱਸਿਆਂ ਦਾ ਮੰਨ ਪੈਣਾ ॥

ਸੁਲ੍ਹਾ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੁੱਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮੰਨ ਪੈਣਾ ਲੜਾਈ ਹਟ ਜਾਣੀ ॥

ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੰਨ ਪੈਣਾ, ਮਨਾ ਲੈਣਾ, ਸਰਜਾਂ ਮੰਨ ਲੈਣੀਆਂ, ਕਰਾਰ ਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਪਾ ਦੇਣੀ ॥

ਸੁਲਾ ਕਰਵਾਉਣੀ

ਸੁਲਾ ਕਰਵਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨਾਉਣਾ, ਰੱਠਿਆਂ
ਨੂੰ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਮੇਲ ਦੇਣਾ ॥

ਸੁਲਾ, ਵਿ:—ਸੁਸਤ, ਆਲਸੀ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ ॥

ਸੁਲਸੁਲਾ, ਪੁ:—‘ਸੁਰਸੁਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਲੱਖਣਾ, ਵਿ:—ਭਾਗੀ ਵਾਲਾ, ਸੁਖੀ, ਨੌਕ ॥

ਸੁਲਗ, ਸ:—ਬਲਣਾ, ਭੜਕ ॥

ਸੁਲੱਗ, ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਨਿਰਦੋਸ਼,
ਖਾਲਸ (ਸੌਨਾ ਗਾਂਦੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਸੁਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਣਾ, ਧੁਖਣਾ ॥

ਸੁਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲਣਾ, ਧੁਖਾਉਣਾ ॥

ਸੁਲੱਛਣਾ, ਵਿ:—ਭਾਗੀ ਵਾਲਾ, ਸੁਖੀ, ਨੌਕ ॥

ਸੁਲਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਫ਼ ਹੋਣਾ, ਖੁਲ੍ਹਣਾ (ਗੁੰਝਲਾਂ
ਦਾ), ਔਖ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁਲਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੰਝਲ ਆਦਿਕ ਖੋਲ੍ਹਣਾ,
ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਔਖ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ॥

ਸੁਲਤਾਨ, ਪੁ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਰਾਜਾ, ਇੱਕ ਮੁਸ-
ਲਮਾਨ ਪੀਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਹਿੰਦੂ
ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ॥

ਸੁਲਤਾਨਣ, ਸ:—ਸੁਲਤਾਨ ਨਾਮੇ ਪੀਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ
ਵਾਲੀ ॥

ਸੁਲਤਾਨੀ, ਪੁ:—ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ, ਇਕ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਨਾਰ ॥

ਸੁਲਤਾਨੀਆਂ, ਪੁ:—ਸੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੁਲਫਾ, ਪੁ:—ਜਿੰਨਾ ਤਮਾਕੂ ਜਾਂ ਚਰਸ ਇੱਕ ਵੇਲੇ
ਚਿਲਮ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੁੜ ਸੁੜ ਕਰਣਾ

ਸੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਉਣਾ, ਨੀਂਦਰ ਲਿਆ-
ਉਣੀ, ਸੁਆਲਣਾ ॥

ਸੁਲਾਈ, ਸ:—ਸੁਆਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹਰੀ ॥

ਸੁਲਾਕ, ਪੁ:—ਛੋਕ, ਮੋਰੀ ॥

ਸੁਲਾਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਕ ਕੱਢਣਾ, ਮੋਰੀ ਕਰਨਾ,
ਪਰਖਣਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਸੁਲਾਕਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁਬਚਨ), ਸੀਖਾਂ, ਸੁਲਾਂ ॥

ਸੁਲੂਣਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—‘ਸਲੂਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੁਲੇਮਾਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਯਹੂ-
ਦੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਜੋ ਬਹੁਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਤੇ
ਬੁੱਧਵਾਨ ਸਾ ॥

ਸੁਲੇਮਾਨੀ, ਵਿ:—ਸੁਲੇਮਾਨ ਦਾ ॥

ਸੇਗ ਸੁਲੇਮਾਨੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਥਰ ਜਿਸ
ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਰੰਗ ਬਰੰਗ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਤਖਤ ਸੁਲੇਮਾਨੀ—ਉਤਨਾ ਤਖਤ ਜੋ ਪਰੀਆਂ
ਲਈ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੁਵਖੜੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਵੇਲੇ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਲਾਏ ਨਾਂ,

ਸੁਵਚਨ, ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਬਚਨ, ਸੋਹਣੀ ਗੱਲ ॥

ਸੁਵਰਣ, ਪੁ:—ਸੌਨਾ, ਸਿਉਣਾ ॥

ਸੁਵੱਲਾ, ਵਿ:—ਸਸਤਾ ॥

ਸੁਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਉਣਾ, ਨੀਂਦਰ ਲਿਆ-
ਉਣੀ, ਉਡਾਉਣਾ, (ਕੱਪੜੇ ਆਦਿਕ ਦੇ)
ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਬੱਰ ਜਮਾਉਣਾ ॥

ਸੁੜ ਸੁੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਸਦੇ ਫੁੱਝਣ ਜੇਹਾ

ਸੁਜੁਕਣਾ

ਅਵਾਜ ਕੱਢਣਾ, ਗੁੜਗੁੜਾਉਣਾ ॥

ਸੁਜੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕੁਝ ਪੀਣਾ ਜਾਂ ਖੀਰ ਆਦਿਕ ਖਤਲੀ ਚੀਜ ਖਾਣੀ ॥

ਸੁਜੁਕਾ, ਪੁ—ਇੱਕ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਦਵਾ ॥

ਸੁਜੁਕੀ, ਸ—ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕੁਝ ਪੀਣ ਜਾਂ ਖਾਣ ਦੀ ਅਵਾਜ । ਸੁਜੁਕ ਕੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੁਜੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਭੁੱਖ ਦੇ ਮਾਰੇ ਛਿੱਤ ਵਿੱਚ ਗੁੜ ਗੁੜ ਹੋਣੀ ॥

ਸੁਜੁਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਭੁੱਖੀ ਰੱਖ ਕੇ ਛਿੱਤ ਵਿੱਚ ਗੁੜ ਗੁੜ ਹੋਣ ਦੇਣੀ ॥

ਸੁਜੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ, ਗੁਣ ਗੁਣ ਕਰਨਾ, ਜੌਰ ਨਾਲ ਨੱਕ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਣਾ, ਗਟ ਗਟ ਕਰਕੇ ਪੀ ਜਾਣਾ ॥

ਸੁਜੁਕਾ, ਪੁ—ਗੁਨਗੁਨਾਵ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਘੁੰਦ ॥

ਸੁ, ਸ—ਬੱਚਾ ਦੇਣ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਂ ਕੰਮ, ਜਣੇਪਾ, ਪਦੇਸ਼ । ਉਲਾਦ, ਮੰਤਾਨ ॥

ਸੁ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਸੁਣਾ, ਬੱਚਾ ਦੇਣਾ ॥

ਸੁੰ, ਸ—ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੀ ਹੋਈ ਅਵਾਜ ॥

ਸੁੰ ਸੁੰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ—ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਅਵਾਜ ਕੱਢਣੀ, ਨੱਕ ਸੁਣਕਣਾ । ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਵਾਜ ਉਂਬਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ॥

ਸੁਆ, ਪੁ—ਵੱਡੀ ਸੁਈ, ਨੱਕ ਵਾਲਾ ਦੰਦ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਖਤ ਚੀਜਾਂ ਪਾੜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੱਕਲਾ, ਨਵੀਂ ਰਹਿਣੀ, ਘਾਹ ਦਾ ਪੱਤਾ, ਕਿਸੇ ਜਨੌਰ ਦਾ ਨਵਾਂ ਜਮਿਆਂ ਹੋਇਆ ਬੱਚਾ, ਭੰਡਾ । ਵੱਡੀ ਨਹਿਰ ॥

ਸੁਹੁੜ

ਸੁਏ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ—(ਗਉ ਦਾ) ਸੁਣਾ ॥

ਸੁਈ, ਸ—ਲੰਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਪਤਲੀ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਤੀਲੀ ਜਿਸ ਦੇ ਇਕ ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਨੱਕ ਅਰਥਾਤ ਛੇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਤਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਦੂਏ ਸਿਰੇ ਤਕ ਨੱਕ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੁਈ ਦੇ ਨੱਕੇ ਵਿਚ ਧਾਗਾ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੀਉਂਦੇ ਹਨ, ਸੁਈ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ ॥

ਸੂਸ, ਵਿ—ਸੋਟਾ, ਸ—ਸਰਸ ॥

ਸੂਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਸਰਸਾਉਣਾ, ਤਿਸਕਣਾ ॥

ਸੂਸੀ, ਸ—ਜਠਾਣੀਆਂ ਸੁੱਬਣਾਂ ਸੀਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੂੜ ਦਾ ਰੱਪੜਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਈ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੂਹ, ਸ—ਖਬਰ, ਸਾਹ, ਪਤਾ, ਉੱਘ ਸੁੱਘ ਸਮਾਚਾਰ ॥

ਸੂਹਟਾ, ਪੁ—ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੁੱਬ, ਕੰਡਾ ॥

ਸੂਹਾ, ਵਿ—ਲਾਲ, ਜੱਤਾ, ਸੁਰਖ ॥

ਪੁ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਭ ਖਬਰ ਹੈ, ਪਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਗੂ, ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਸੂਹੀ, ਪੁ—ਇੱਕ 'ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਉ' ॥
ਵਿ—ਲਾਲ, ਜੱਤੀ ॥

ਸੂਹੀ ਗੰਦਲ, ਸ—'ਪਿਪੂ ਵੇਖੋ' ॥

ਸੂਹੀ ਬਲਾਉਲ, ਪੁ—ਕਾਨੜਾ ਰਾਗ ॥

ਸੂਹੀਆ, ਪੁ—ਖਬਰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੂਹੁੜ, ਪੁ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੋਪਾ, ਜਿਲਾਈ ਜਿਸ ਵਹੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਵੇਖੋ ਵੱਖ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ॥

ਸੁਹਰਾ

ਸੁਹਰਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਛਾਣ, ਬੁਰਾ ॥

ਸੁਹਰੀ, ਸ:—ਦਾਲ ਦੇ ਛਿੱਲੜ ॥

ਸੂਕ, ਸ:—ਜੌਰ ਨਾਲ ਵਗਦੀ ਵਾਉ ਦਾ ਚੀਕ ਵਰਗਾ ਅਵਾਜ, ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਨਾਲ ਜੋ ਅਵਾਜ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ । ਸੌਂਪ ਦਾ ਫੁੰਕਾਰਾ, ਸੂਗ, ਸੁੱਕਰ ਤਾਰਾ ॥

ਸੁੱਕ, ਸ:—ਸੌਂਪ ਦਾ ਫੁੰਕਾਰਾ, ਫੇਰੀ ਫੇਰੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਪੈਂਟ ਦੇ ਵਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਸੁੱਕਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਹਫਣਾ, ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ
ਸੁੱਕਣਾ, } ਸਾਹ ਲੈਣਾ, ਜੌਰ ਨਾਲ ਫੁੱਕ ਮਾਰਨਾ, ਵੜ ਮਾਰਨਾ, ਸੌਂਪ ਵਾਕਰ ਫੁੰਕਾਰ ਮਾਰਨਾ, ਵਗਦੀ ਪੈਂਟ ਵਾਕਰ ਅਵਾਜ ਕੱਢਣਾ, ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਦਰਿਆਉ ਵਾਕਰ ਸ਼ਾਂ ਸ਼ਾਂ ਕਰਨਾ, ਵਧਣ ਵਲਣਾ ॥

ਸੁੱਕਰ, ਪੁ:—ਸੂਰ, ਇੱਕ ਗੰਦਗੀ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ॥

ਸੁੱਕਰ, } ਸ:—'ਸੁੱਕ' ਦੇਖੋ ॥
ਸੁੱਕਰ, }

ਸੁੱਕਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਸੁੱਕਰਣਾ' ਦੇਖੋ ॥
ਸੁੱਕਰਣਾ }

ਸੂਕਾ ਤਾਪ, ਪੁ:—ਜੌਰ ਦੀ ਕਸ, ਕਾਂਬੇ ਦਾ ਗਾਪ ॥

ਸੂਕਰ, ਸ:—ਵਗਦੀ ਪੈਂਟ, ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਦਰਿਆਉ ਜਾਂ ਮੋਹਲੇ ਧਾਰ ਮੀਂਹ ਦੀ ਅਵਾਜ । ਸੌਂਪ ਦੀ ਫੁੰਕਾਰ ॥

ਸੂਖਮ, ਵਿ:—ਪਤਲਾ, ਮਹੀਨ, ਬਹੀਕ, ਠੀਕ ॥

ਸੂਟ

ਸੂਖਮਤਾਈ, ਸ:—ਬਹੀਕੀ, ਦਰੁਸਤੀ ॥

ਸੂਗ, ਸ:—ਸਰਮ, ਹਯਾਉ, ਪਿਣ, ਕਰਾਹਤ ॥

ਸੂਗ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਮਿਚਕਣਾ, ਕਰਾਹਤ ਆਉਣੀ ॥

ਸੂਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਮਿਚਕਣਾ, ਪਿਣ ਆਉਣੀ ॥

ਸੂਗੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੂਗੜਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੂਚ, ਵਿ:—ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਚੰਗਾ, ਸੁਚਾਰਾ ਅਤੇ 'ਸੁਚਾਲ' ਥੀ ਦੇਖੋ ॥

ਸੂਚੀ ਪੱਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਤਤਕਰਾ, ਵਰਿਸਤ, ਨਾਮਾਵਲੀ ॥

ਸੂਜ, ਸ:—ਸੋਜ, ਫੁਲਾਉ, ਉਭਾਰ ॥

ਸੂਜ, ਵਿ:—'ਸੂਜ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੂਜਨ, ਸ:—ਸੁਜ (ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ) ॥

ਸੂਜਨੀ, ਸ:—ਸੋਣ ਜਾਂ ਬੈਠਣ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਦਰ ਜਿਸ ਪੁਰ ਬੜੀ ਸੋਹਣੀ ਕੁਲਕਾਰੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਨਿੱਕੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ॥

ਸੂਜੀ, ਸ:—ਕਣਕ ਦਾ ਕਣ ਵਾਲਾ ਆਟਾ ਜਿਸ ਦਾ ਕਤਾਰ ਆਇਕ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਸੂਝ, ਸ:—ਨਜਰ, ਸਮਝ, ਵਿਚਾਰ, ਮਬਰ ॥

ਸੂਝਵਾਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਆਣਾ, ਸੋਚ ਵਾਲਾ, ਚਤਰ ॥

ਸੂਟ, ਪੁ:—ਅੰਗਰੇਜੀ ਢੰਗ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਜੇੜਾ ਅਰਬਾਤ ਕੋਟ, ਵਾਸਕਟ ਅਤੇ ਪਤਲੂਣ ॥

ਸ:—ਚੁੱਪ, ਦੌੜ, ਹਲਚਲ ॥

ਸੂਟ ਵੱਟਣੀ

ਸੂਟ ਵੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੇਹੀ ਝੜ ਵੱਟਣੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਕਿੰਨਾ ਬੁਲਾਏ ਨਾ ਬੋਲਣਾ, ਮੂੰਹ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਉੱਤੇ ਕੈਮ ਰਹਿਣਾ। ਹੋਲਾ ਕਰਕੇ ਜਾ ਪੈਣਾ, ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਨਕ ਦੀ ਸੋਧ ਦੇਣੇ ਜਾਣਾ ॥

ਸੂਟਾ, ਪੁ:—ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਾਹ ਖਿੱਚ ਕੇ ਹੁੱਕਾ ਪੀਣਾ (ਸੁਰਾ ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਸੂਡ, ਸ:—‘ਸੁੰਡ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸੂਡਕਾ, ਪੁ:—ਲੋਹਾ ਦੱਰੁ ਆਦਿਕ ਦਾ ਉਪਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਾੜ ਦੀ ਗੱਦੀ ਜੇਹੀ, ਪੱਗ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ॥

ਸੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਨਣਾ, ਬੱਚਾ ਦੇਣਾ (ਜਨੇਰਾ ਦਾ) ॥

ਸੂਤ, ਪੁ:—ਸੂਤਰ, ਧਾਗੇ ਭਾਰ, ਤੰਦ ਭੱਗ, ਤਰਖਾਣਾਂ ਦੀ ਫੇਰੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੋਧ ਮਲੂਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੋਧ, ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ। ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ ॥

ਸੂਤਕ, ਪੁ:—ਥਾਲਕ ਦੇ ਜੰਮਣ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤੋਰਾਂ ਜਾਂ ਗਲੀ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾਈ, ਬੋੜਾ ਲਾਹ ॥

ਸੂਤ ਲੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੋਕੜੀ ਜੋ ਖੂਹ ਦੇ ਪਾਸੇ ਬੁੱਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਸਿਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ॥

ਸੂਤਕੇ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਸੂਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਲਣਾ, ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਵੇਰਨਾ ਖਿੱਚਣਾ, ਮਿਆਨ ਵਿੱਚੋਂ ਤਲਵਾਰ ਕੱਢ ਲੈਣੀ, ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਕਰਨਾ (ਨਵੇਂ ਰਸੇ ਜਾਂ ਧਾਗੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ) ॥

ਸੂਤਣੀ, ਸ:—‘ਸੂਦਣੀ’ ਦੇਖੋ ॥

ਸੂਧਾ

ਸੂਤਰ, ਪੁ:—ਉਹ ਥਾਗੋ ਜੋ ਕੱਪੜਾ ਬੁਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਤੰਦ, ਭਾਰ, ਤਰਖਾਣਾਂ ਦੀ ਫੇਰੀ ॥

ਸੂਤਰ ਲੜ, ਪੁ:—‘ਸੂਤ ਲੜ’ (ਸੂਤ ਵਿੱਚ) ਦੇਖੋ ॥

**ਸੂਤਰੀ } ਸ:—ਰੱਸੀ, ਫੇਰੀ। ਮੰਜਾ ਉਨਣ ਵਾਲੀ
ਸੂਤਲੀ } ਜਾਂ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ
ਸੂਤੜੀ } ਰੱਸੀ ॥**

ਸੂਤਾ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਮਲਣ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਸੂਤੀ, ਸ:—ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਛਿਟੀਆਂ ਇਸ ਲਈ ਲੰਘਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਗੇ ਆਪੇ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਨਾ ਜਾਣ ॥

ਵਿ:—ਕਪਾਹ ਦੇ ਸੂਤਰਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਸੂਦ, ਪੁ:—ਲਾਹ, ਬਿਆਜ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ, ਸੂਦਰ ॥

ਸੂਦਣਾ, ਪੁ:—ਭਲਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ॥

ਸੂਦਣੀ, ਸ:—ਸੂਦ ਦੀ ਭੀਵੀ ॥

ਸੂਦਰ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਰੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਥੋਂ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ॥

ਸੂਦਰਨੀ, ਸ:—ਸੂਦਰ ਜਾਤ ਦੀ ਭੀਮਤ ॥

ਸੂਦੀ, ਵਿ:—ਬਿਆਜ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ (ਰੁਪਇਆ), ਬਿਆਜੀ, ਬਿਆਜੂ ॥

ਸੂਧ, ਸ:—ਸੋਧ, ਸਰਿਆਈ ॥

ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਸੱਚਾ, ਖਰਾ, ਮੁਨਾਸਬ, ਛੋਲਾ ॥

ਸੂਧਾ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਸੰਚਮੁਚ ਨਿਗਾ ॥

ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਸਿੱਧਾ, ਫਲਾ ॥

ਸੂਰ

ਸੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੱਪੜਾ, ਉੱਠ, ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਗੁੱਦੇ ਵਿਚ ਦੇ ਰੇਸ਼ੇ, ਦੇਸੀ ਸਿਆਹੀ ਦੀ ਦੁਆਰ ਵਿਚ ਜੋ ਲੀਰ ਜਾਂ ਰੁੰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੂਰ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਸੂਰ ਵਾਲਾ (ਅੰਬ) ॥

ਸੂਰਣ, ਸ:—ਸੂਰੀਆਂ ਦੇ ਮਤ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ('ਸੂਰੀ' ਵੇਖੋ)

ਸੂਡੀ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਥ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵੇਦਾਂਤ ਮਤ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥ ਇਹ ਲੋਕ ਇੱਕ ਅਲਾ ਨੂੰ ਮੰਚ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੁਝ ਬੂਠ ਮੰਨਦੇ ਹਨ । ਸ਼ਰਾਬ ਆਦਿਕ ਨਸ਼ੇ ਨਾ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੂਡੀਆਣਾ, ਵਿ:—ਸੂਡੀਆਂ ਦਾ, ਸੂਡੀਆਂ ਵਰਗਾ ਸਿੱਧਾ, ਹੌਲੀ ਰੰਗ ਦਾ, ਮੱਧਮ, ਮੈਲ ਖੋਰ (ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਰੰਗ) ॥

ਸੂਬਾ, ਪੁ:—ਮੁਲਕ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖਰਾ ਹਾਕਮ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੋਂ ਦਾ ਹਾਕਮ ॥

ਸੂਬੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਸੂਬੇ ਦਾ ਹਾਕਮ, ਪਲਰਣ ਦਾ ਇੱਕ ਦੇਸੀ ਅਫਸਰ ॥

ਸੂਬੇਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਸੂਬੇਦਾਰ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਸੂਬੇ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਸੂਬੇਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਸੂਮ, ਵਿ: ਪੁ:—ਕੰਦੂਸ, ਕਿਰਸੀ, ਦਾਨ ਠਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਲ ਜੋੜਣ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਰੁਖ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸੂਮਣੀ, ਸ:—ਕੰਦੂਸਣ, ਕਿਰਸਣ, ਪਲ ਜੋੜਣ ਵਾਲੀ, ਬਹੁਤ ਸਰਫਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਸੂਮੜਾ, ਪੁ:—ਸੂਮ, ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਬੂਟਾ ॥

ਸੂਰਨੀ

ਸੂਮਾਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਅੰਬ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੰਦਕੀ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹਰਾਮ ਹੈ, ਬਦ, ਖੂਕ, ਗਾਲੀ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਬਹਾਦਰ, ਬਲੀ, ਦਲੇਰ, ਸੂਰਮਾ ॥

ਸੂਰਤਾਈ, ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ ॥

ਸੂਰਦਾਸ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਮਹਾਤਮਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਗਤ ਅਤੇ ਕਬੀਲਾ ਜੋ ਅੰਧੀਆਂ ਅੰਨ੍ਹਾ ਸਾ। ਅੰਨ੍ਹਾ ਸਿੱਖ ਰਾਗੀ, ਅੰਨ੍ਹਾ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ॥

ਸੂਰ ਬੀਰ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ, ਸੂਰਮਾ, ਜੋਧਾ ॥

ਸੂਰ, ਪੁ:—ਸੂਰ, ਬਦ, ਗੰਦਕੀ, ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ॥ ਖੂਕ ॥

ਸੂਰਜ, ਪੁ:—ਉਹ ਚਮਕਦਾਰ ਗੋਲਾ ਜੋ ਪਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈਆਂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਚਾਨਣ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਰਵਿ ॥

ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਿਣ, ਪੁ:—ਸੂਰਜ ਉੱਤੇ ਛਾਇਆ ਪੈਣੀ । ਸੂਰਜ ਸਾਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੂਰਜ ਮੁਖੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਢੁੱਲ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ ॥

ਸੂਰਜ ਬੰਸੀ, ਪੁ:—ਸੂਰਜ ਦੇ ਬੰਸ ਜਾਂ ਕੁਲ ਦੇ ਰਾਜੇ, ਜਿਸ ਕੁਲ ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਹੋਏ ਹਨ । ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਈ ਰਾਜਪੂਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਬੰਸੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ॥

ਸੂਰਤ, ਸ:—ਸ਼ਕਲ, ਬਣਾਉਣ, ਰੂਪ, ਚੇਹਰਾ, ਵੰਗ, ਢੁੱਲ, ਹਾਲਤ । ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ॥

ਸੂਰਨੀ, ਸ:—ਸੂਰੀ ॥

ਸੂਰਮਤ

ਸੂਰਮਤ } ਸ:—ਸੂਰਮਾ ਪੁਣਾ, ਬਹਾਦਰ ॥
ਸੂਰਮਤਾਈ

ਸੂਰ ਮਲਾਰ, ਪੁ:—ਬਰਖਾ ਰੁੱਤ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਸੂਰਮਾ, ਪੁ:—ਸੂਰਬੀਰ, ਬਹਾਦਰ, ਜੋਧਾ ॥

ਸੂਰਮਾ ਸਿੰਘ, ਪੁ:—ਅੰਨ੍ਹਾ ਸਿੰਘ ॥

ਸੂਰਮਾ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ ॥

ਸੂਰਾ, ਪੁ:—ਸੂਰਬੀਰ, ਸੂਰਮਾ, ਬਹਾਦਰ, ਜੋਧਾ ॥

ਸੂਰੀ } ਸ:—ਸੂਰ ਜਨੋਰ ਦੀ ਮਦੀਲ ॥
ਸੂਰੀ

ਸੂਲ, ਪੁ:—ਹਾਲ, ਦਸ਼ਾ। ਢੱਬ, ਢੰਗ। ਬਰਛੀ
ਦੀ ਨੌਕ। ਮੋਖ, ਕੰਗ, ਆਦਰਾਂ ਜਾਂ ਚਿੱਤ
ਵਿੱਚ ਸੋ ਅੰਤਰ ਚੇਤ ਪੀੜ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ।
ਤਰਸ। ਦਸ਼ਾ। ਸਾੜਾ, ਦੁਖ ਦਾ ਕਾਰਣ ॥

ਸੂਲ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਚਾਨ ਚੌਕ ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ
ਡਾਵੀ ਪੀੜ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਣੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁਖ
ਕੇ ਸੜਨਾ ॥

ਸੂਲੀ, ਸ:—ਵਾਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀ, ਬੰਸੀ, ਵਾਂਸੀ।
ਢਾਹੀ, ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਸੂਜ਼, ਪੁ:—'ਸੂਹੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੂੜੀ, ਸ:—'ਸੂਹੜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੂੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਭੁਰਨਾ ॥

ਸੇ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਣਾ (ਹਾਂ)' ਧਾਤੁ ਦੇ ਭੂਤ ਕਾਲ
ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਸਾਂ, ਸਾਓ, ਸਨ, ਸੀਗੇ ॥

ਸ:—ਭੱਟਾਂ, ਢਕੀਰਾਂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦਾ
ਇਕ ਲਾਗ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਲ, ਮੇਉ, ਸੇਬ ॥

ਸੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਤ ਲਾਉਣਾ ॥

ਸੇਸਨਾਰਾ

ਸੇਉ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੋਲ, ਨਾਖ ਵਰਗਾ ਫਲ ਜੋ
ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੋਂਦਾ ਹੈ। ਸੇ, ਸੇਬ ॥

ਸੇਉਕ, ਪੁ:—ਨੌਕਰ, ਦਹਿਲੂਆ, ਭਗਤ, ਚੌਲਾ ॥

ਸੇਉਕ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—'ਸੇਉਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਉਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਰੀੜਾ ॥

ਸੇਉਕਣੀ, ਸ:—ਸਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਦਹਿਲਣ,
ਭਗਤਣੀ, ਚੌਲੀ ॥

ਸੇਉਕੀ, ਸ:—ਰਹਿਲ, ਸੇਵਾ, ਚਾਕਰੀ। ਸਾਰੇ
ਸੇਉਕ (ਬਾਬਾ ਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੇਉਕੀ ਚੌਬੇ
ਬਹੁਤ ਹੈ) ॥

ਸੇਉਣ, ਸ:—ਪੇਉਂਦੀ ਬੇਰ (ਸੇਉਣ ਬੇਰ ਜਾਂ
ਬੇਰੀ) ॥

ਸੇਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਸੇਵਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਉਣੀ, ਸ:—'ਸੇਵੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਉਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਸੇਉੜਾ, ਪੁ:—ਜੈਣੀ ਸਾਧੂ ॥

ਸੇਉ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਫਲ, ਵੱਟਾ ਜਿਹਾ
ਸਉ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ॥

ਪੜ:—ਸੇਈ, ਓਹੋ ॥

ਸੇਉ ਬੇਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੇਉਂਦੀ ਬੇਰ ॥

ਸੇਈ, ਪੜ:—ਓਹੀ, ਸਾਈ ॥

ਸੇਸ, ਪੁ:—ਬਾਕੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪੂਰੀ
ਹੋਵੇ ॥

ਸੇਸਨਾਰਾ, ਪੁ:—ਪਤਾਲ ਦੇ ਨਾਗਾਂ ਜਾਂ ਸੱਪਾਂ ਦਾ
ਰਾਜਾ ਜਿਸ ਦੇ ਹਜਾਰ ਸਿਰ ਹਨ ਅਤੇ

ਸੇਹ

ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਲ ਉੱਪਰ ਧਰਤੀ
ਚੁੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। (ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਦਾ ਰੂਪ) ॥

ਸੇਹ, ਸ:- ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕਿਰਲੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਜਨੌਰ ਜਿਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਤੱਫਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ,
ਠਾਲ 'ਸੇਰ' ਅਤੇ 'ਜੰਡੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਹ ਦਾ ਕੰਡਾ, ਪੁ:- ਲੜਾਈ ਦਾ ਮੂਲ ।

ਸੇਹਰ, ਪੁ:- ਛੰਦਾ, ਬੈਂਤ, ਕਵਿਤਾ ॥

ਸੇਹੜਾ, ਵਿ:- ਬਹਾਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਚਲਾ,
ਮੂਰਖ, ਕੱਬਾ ॥

ਸੇਹੜੀ, ਸ:- ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਖੋਰੂ ॥

ਸੇਕ, ਪੁ:- ਤਾਉ, ਗਰਮੀ, ਭੁੰਨਣ, ਟਕੋਰ, ਪਿਆਰ,
ਆਂਦਰ, ਤਰਸ ॥

ਸੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਤਾਉ ਲੈਣਾ, ਭੁੰਨਣਾ, ਟਕੋਰ
ਕਰਨੀ ॥

ਸੇਖ, ਪੁ:- ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਪੀਰ,
ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਮਤ ਦਾ ਆਦਮੀ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ
ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਬਰਾਈ ॥

ਸੇਖ ਚਿੱਲੀ, ਪੁ:- ਇੱਕ ਮਸ਼ੁਲੀਆ ਜਿਸ ਦੀ
ਕਹਾਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਝੱਲਾ, ਮੂਰਖ, ਮਨ
ਦੀਆਂ ਖੋਖਾਂ ਲੈਂਦਾ ਵਾਲਾ ॥

ਸੇਖਣੀ, ਸ:- ਸੇਖ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਸੇਖੀ, ਸ:- ਵੜ, ਆਕੜ, ਗੱਪ ॥

ਸੇਖੀ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:- ਅਭਿਆਨ ਤੋੜਣਾ, ਆਕੜ
ਭੰਨਣੀ ॥

ਸੇਖੀ ਖੋਰ } ਪੁ:- ਝੜੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਗੱਪੀ ॥
ਸੇਖੀ ਬਾਜ }

ਸੇਤ ਭੇਤ

ਸੇਂਗਰਾ, ਪੁ:- 'ਮੂਲੀ', 'ਮੁੰਗਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਂਘਾ, ਪੁ:- ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਏਥੇ ਹੋਏ ਧਨ ਦਾ ਖਤਾ
ਦੇਵੇ ॥

ਸੇਜ, ਸ:- ਮੰਜਾ, ਬਿਸਤਰਾ, ਵਿਛਾਉਣਾ ॥

ਸੇਜ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਸੇਠ ਲੱਗਣਾ ॥

ਸੇਜ ਬੰਦ, ਪੁ:- ਵਿਛਾਉਣੇ ਨੂੰ 'ਮੰਜੇ' ਠਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ
ਵਾਲੀ ਰੋਸ਼ਮੀ ਭੋਰੀ ॥

ਸੇਂਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- 'ਸੁਹਾਜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਜੜੀ, ਸ:- 'ਸੇਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਂਜਾਂ, ਪੁ:- ਖੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੇਂਜੀ, ਸ:- ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਪੱਤੇ ਪਸਆਂ ਨੂੰ
ਖਾਉਣ ਤੋਂ ਉਹ ਦੁੱਧ ਵਧੀਕ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਸੇਟ, ਪੁ:- ਪੀੜਿਆ ਹੋਇਆ ਗੰਠਾ ॥

ਸੇਠ, ਪੁ:- ਸੁਦਾਗਰ, ਬੱਕ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ,
ਸਰਾਫ, ਖੋਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਪੀੜਿਆ
ਹੋਇਆ ਗੰਠਾ, ਮਾਰਵਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰ-
ਸੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਠਾਉਂ ਅੱਗੇ ਆਦਰ
ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਪਦ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ॥

ਸੇਠਣ } ਸ:- ਸੇਠ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਸੁਦਾਗਰਨੀ,
ਸੇਠਣੀ } ਸਾਹਣੀ ॥

ਸੇਂਡਿਲ, ਪੁ:- ਜਿਸ ਦਾ ਨੱਕ ਵਗਦਾ, ਰਹੇ, ਸੀਂਢਲਾ ॥

ਸੇਤਸ, ਪੁ:- ਪਰਸੇਉ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ,
(ਜੁਆਂ ਆਦਿਕ) ॥

ਸੇਤ ਭੇਤ, ਪੁ:- ਭੇਤ, ਗੁੱਝੀ ਗਲ ॥

ਸੇਤਾ

ਸੇਤਾ, ਵਿ:-ਚਿੰਟਾ ॥

ਪੁ:-ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਿੰਟਾ ਘਾਹ ॥

ਸੇਤਾਤਰੀ, ਵਿ:-ਸੈਤੀ, ਸੋਤਾਂ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥

ਸੇਤਾ ਪੱਜ, ਪੁ:-'ਮਮਗਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਤੀ, ਅਵ:-ਨਾਲ, ਠਾਲੇ ਹੀ ॥

ਸ:-ਚਿੰਟੀ ਸਰਹੋਂ ਦੇ ਬੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੋਲ
ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੇਤੀ ਭੇਤੀ, ਪੁ:-ਖਬਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਗੁੱਬੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਸੁੰਹੀਆ ॥

ਸੇਦ } ਸ:-ਸਿੱਧਾ ਹੋਣਾ, ਸੁਧ ॥

ਸੇਧ } ਅਵ:-ਅੱਗੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਸੇਧ ਖਾਨਾ, ਪੁ:-ਵੱਟੀ, ਪਖਾਨਾ, ਜਾਂ ਜਾਹੂਰ ॥

ਸੇਧ ਧਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸੇਧ ਧਰ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਰਹਿਣਾ,
ਅਟਕਲ ਨਾਲ ਦਸਣਾ ॥

ਸੇਧ ਫੰਟੂਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਿੱਧੀ ਲੀਕ ਦਾ ਡਿਸ਼ਾਨ
ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਸੇਧ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-'ਸੇਧ ਧਰਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਧ, ਪੁ:-ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੂਣ ॥

ਸੇਧੀ, ਪੁ:-ਜੰਗਲੀ ਖੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਸ ॥

ਸੇਪ, ਸ:-ਸੋਪੀ ਨੇ ਜੋ ਮੋਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ 'ਸੋਪੀ'
ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਪੀ, ਸ:-ਪੁ:-ਸੇਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਿੰਡ ਦੇ
ਅਜੇਹੇ ਕਿਰਤੀ, ਜੋ ਸਥ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ
ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਨੱਕਰ

ਸ਼ੇਰਗਿਲ

ਨਹੀਂ ਜਿਹਾ ਕਿ ਘੁਮਿਆਰ, ਚੁੜਾ, ਮੋਚੀ ।
ਇਹ ਵਾਹੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸੱਟਾਂ ਦੀ
ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਦੂਰੀ ਫੁੱਟ
ਕੁਝ ਧੌਸੇ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਬੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਸੋਪੀਦਾਰ, ਪੁ:-ਸੋਪੀ ॥

ਸੇਬ, ਪੁ:-ਇਕ ਫਲ, ਸੇ, ਸੇਉ, ਸੇਵ ॥

ਸੇਬਾ, ਪੁ:-ਉਗਾਹ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਿੱਮ ੨ ਕੇ ਧਰਤੀ
ਸਿੱਜਣਾ, ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਹਿ ਦੀ ਹੇਠਲੀ
ਨਮ, ਬਗਲੀ ਸਮੀਨਾਂ ਦੀ ਰਹਿ ਸੁੱਕਣ
ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਨਮ ਰਹਿ ਜਾਏ । ਦਰਿਆਉ
ਦੇ ਲਾਗੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਦਰਿਆਉ
ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਿੱਮਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਨਮ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਲਾਟੂ ਜਨੌਰਾਂ ਉੱਪਰ ਪਾਉਣ
ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਸਣ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਸੇਬਾਲ, ਪੁ:-ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਦੀ
ਭਿੱਤੀ ਹੈ ॥

ਸੇਮ, ਬ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਲੀ ॥

ਸੇਮੀਆਂ, ਸ:-(ਖਰੂ ਬਚਨ) 'ਸੇਵੀਆਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੇਰ, ਪੁ:-ਸੋਲ ਫੁਟਾਂਕਾਂ ਜਾਂ ਚੜ੍ਹੇ ਪਾਂਵਾਂ ਦਾ ਬਾਰ,
ਜਾਂ ਵੱਟਾ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਸ਼ੇਰ, ਪੁ:-ਬਣ ਦੇ ਜਨੌਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ । ਸਿੰਘ,
ਚਿੜ੍ਹਾ, ਸੀਂਹ, ਸੂਰਬੀਰ, ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ ॥
ਵਿ:-ਬਹਾਦਰ, ਰਕੜਾ, ਗੋਢਾ ॥

ਸ਼ੇਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦਲੇਰ ਹੋਣਾ, ਨਿਰਦਰ ਹੋ ਜਾਣਾ
ਦੁਏ ਨੂੰ ਵੱਸ ਵਿਚ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਸ਼ੇਰ ਗਿਲ, ਪੁ:-ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸ਼ੇਰ ਮਰਦ

ਸ਼ੇਰ ਮਰਦ, ਘੁ:—ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ ॥

ਸ਼ੇਰ ਮਰਦੀ, ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ ॥

ਸ਼ੇਰਣੀ, ਸ:—ਸ਼ੇਰ ਜਾਂ ਚਿੜ੍ਹੇ ਦੀ ਮਣੀਠ ॥

ਸ਼ੇਰਵਾ } ਘੁ:—ਮੰਜ਼ੋਰੇ ਸ਼ਿਰ ਜਾਂ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲੇ
ਸ਼ੇਰੂ } ਪਾਸੇ ਦਾ ਤੰਗ ॥
ਸ਼ੇਰੂਆਂ }

ਸ਼ੇਰੂ ਬਾਈ, ਘੁ:—ਏਥਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਲੰਮੇ ਦਾਉ
ਅਤੇ ਫੇਰ ਚੇੜੇ ਦਾਉ ਰਖਕੇ ਤਹਿ ਜਮਾਉਣ
ਦਾ ਢੰਗ ॥

ਸ਼ੇਲ, ਸ:—ਇਕ ਲੰਮੀ ਬਰਛੀ ॥

ਸ਼ੇਲੀ, ਸ:—‘ਸ਼ੇਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ੇਲਖੜੀ, ਘੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ॥

ਸ਼ੇਲਾ, ਘੁ:—ਇਕ ਭਰਾਂ ਦੀ ਬਰੀਕ ਮਲਮਲ,
ਬਰਛੀ ॥

ਸ਼ੇਲ੍ਹਾ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬ:)—ਸਿਰ ਪੀੜ, ਪੁੜਪੁੜੀਆਂ
ਵਿਚ ਭਾਢੀ ਪੀੜ ॥ ਗੁਰਾਂ (ਵੇਖੋ—ਉਲ) ॥

ਸ਼ੇਲੀ, ਸ:—ਧਾਗਿਆਂ ਜਾਂ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ,
ਸੁਥਰਿਆਂ, ਬੇਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜੁਕਾਰਾਂ ਵਾਲਾ
ਉੱਠ ਦਾ ਵੇਸਾ ॥

ਸ਼ੇਲੀ ਵੱਪੀ ਵੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਪੁਜ-
ਨੀਕ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਬਾਪਣਾ ॥

ਸ਼ੇਲ੍ਹਾ, ਘੁ:—ਸ਼ੇਲਾ ਹੁਕਮ ਵਾਲਾ, ਚੋਰੀ ਛਪੀ
ਮਥਰ, ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ, ਭੇਤੀ ॥

ਸ਼ੇਵ, ਘੁ:—‘ਸ਼ੇਉ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ੇਵਕ, ਘੁ:—‘ਸ਼ੇਉਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ੇਵਕਣੀ, ਸ:—‘ਸ਼ੇਉਕਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੈ

ਸੈਵਕਾਈ } ਸ:—ਟਹਿਲ, ਸਵਾ, ਭਗਤੀ ਨਾਲੇ
ਸੈਵਕੀ } ‘ਸ਼ੇਉਕੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ, ਭਗਤੀ ਕਣਰੀ
ਤਰ ਕਰਣਾ, ਭੇਉਣਾ ॥

ਸੈਵਤਾ, ਘੁ:—ਚਿੱਟੇ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੱਲ ॥

ਸੈਵਤੀ, ਘੁ:—‘ਗੁਲਾਬ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਵਜਾ, ਘੁ:—ਜੈਲੀ ਸਾਧੂ, ਸਰੋਵਜਾ ॥

ਸੈਵਾ, ਸ:—ਟਹਿਲ, ਚਾਕਰੀ, ਨੌਕਰੀ, ਭਗਤੀ,
(ਸੈਵਾ ਹੋ ਸੈਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ) ॥

ਸੈਵਾਦਾਰ, ਘੁ:—ਭੱਟ, ਫਕੀਰ ਜਾਂ ਬਾਹਮਣ
ਜੋ ਜ਼ੋਰ ਪਾਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਨ ਮੰਗੇ ਅਤੇ
ਲਿਤੇ ਖਾਣੇ ਨਾ ਟਲੇ ॥ ਸੈਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸੈਵਿਗ ਝੈਂਕ, ਘੁ:—ਜਿਸ ਬੰਕ ਵਿਚ ਆਪਣਾ
ਜੋੜਿਆ ਹੋਯਾ ਰੁਪਯਾ ਕੋਈ ਜਮਾ ਕਰਾਵੇ ॥

ਸੈਵੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬ:)—ਆਟੇ ਜਾਂ ਮੈਦੇ ਦੀ-
ਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਜਾਂ ਡੋਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਭੁਟਾ ਕੇ ਉਥਾਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿੱਠਾ ਅਰ
ਘੋਉ ਜਾਂ ਦੁਧ ਪਾਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥ ਵੇਸਣ ਦੀਆਂ
ਸਲੂਣੀਆਂ ਸੈਵੀਆਂ ਥੀ ਤਲਦੇ ਹਨ ॥

ਸੈਕਰ ਸੈਵੀਆਂ, ਸ:—ਉਥਾਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੈ-
ਵੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਘੋਉ ਅਤੇ ਸੈਕਰ ਰਲੀ
ਹਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸੈ, ਵਿ:—ਸੈ, ਪੰਜ ਵੀਹਾ ॥

ਸੈ, ਸ:—ਚੀਜ, ਵਸਤ, ਮਠਿਆਈ, ਬਲਾ ॥

ਸੈਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਣਾ (ਹੀ) ਧਾਤੁ ਦਾ ਭੁੱਤ ਕਾਲ, ਮਧ-
ਜਮ ਪੁਰਖ, ਇਕ ਬਚਨ ॥

ਸੈਇਆ

ਸੈਇਆ, ਵਿ:—ਸੈਆਂ ਦਾ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਘੋੜਾ ਪੰਜ ਸੈਇਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪੰਜ ਸੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ)। ਆਪੇ ਉਪਜਿਆ ਜਾਂ ਉਗਿਆ ਹੋਇਆ। ਹਰਮਦਾ। ਸੈ॥

ਸੈਈ, ਵਿ:—ਸੈਆਂ ਦੀ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਘੋੜੀ ਦੇ ਸੈਈ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਦੋ ਸੈ ਦੀ ਹੈ)॥

ਸ:—ਜਤਨ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਮਦਤ ॥

ਸੈਈਕਾਰ, ਪੁ:—ਸਹਾਈ, ਰਾਖਾ ॥

ਸੈਈਕਾਰੀ, ਸ:—ਸਹਾਯਤਾ, ਮਦਤ, ਆਸਰਾ ਸਹਾਰਾ ॥

ਸੈਂਸਾ, ਪੁ:—‘ਸੰਸਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਹ, ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਮਦਤ, ਉਚਾਲਾ ॥

ਸੈਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਕਸਾਉਣਾ ॥

ਸੈਹਤ, (ਦ) ‘ਸ਼ਹਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਕੜਾ } ਵਿ:—ਸੈ, ਸੈਂ, ਪੰਜ ਵੀਹਾਂ ॥
ਸੈਂਕੜਾ }

ਸੈਂਚਾ, ਪੁ:—ਸੈਚਾ, ਠੱਪਾ, ਕਲਬੁਤ ॥

ਸੈਂਚੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਸੈਂਚਾ, ਠੱਪਾ, ਪੋਥੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਪੱਤਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ॥

ਸੈਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸ਼ਾਇਤ, ਖਬਰੇ, ਸੇ ਵਿਸਵਾ ॥

ਸੈਂਤ, ਸ:—ਸਾਂਤ, ਚੈਣ, ਸੰਤੋਖ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਰੀਤ, ਮੌਕਾ, ਵੇਲਾ, ਮਹੁਰਤ ॥

ਸੈਂਤਾ, ਪੁ:—ਸੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਖੋਡ ਦੀ ਬੋਲੀ ॥

ਸੈਂਤਾਹਲੀਆ } ਪੁ:—ਸੰਮਤ ਸੰਤਾਲੀ ॥
ਸੈਂਤਾਹਲੀਆ }

ਸੈਂਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਸੱਤੀ ਉੱਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਸੈਰਨਾ

ਸੈਂਤਾਲੀਆ } ਵਿ:—ਸੈਂਤਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਸੈਂਤਾਲੀਵਾਂ }

ਸੈਂਤੀ, ਵਿ:—ਸੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥

ਸੈਂਤੀਆ } ਵਿ:—ਸੈਂਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਸੈਂਤੀਵਾਂ }

ਸੈਂਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਸੈਂਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਂਦਕ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁਸ਼ਤ, ਐਵੇਂ ਹੀ, ਬਿਨਾਂ ਮੁਲ ਦੇ ॥
ਸੈਂਦਕੀ }
ਸੈਂਦਕੀ }

ਸੈਂਦਾਣੀ, ਸ:—ਸੱਧਦ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਸੈਂਦੀ, ਪੁ:—ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਦੀ ਸੈਂਦਾ ਨਾਮੋ ਜਗਾ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਇਕ ਤਰੀ ਦਾ ਸਬਜਾ ॥

ਸੈਂਨ, ਸ:—ਸਹੀ, ਵਸਤਖਤ, ਮੇਨਤ, ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਸੈਂਨਕ } ਸ:—‘ਸੈਨ’ ਵੇਖੋ, ਇਸ਼ਾਰਾ, ਸਮਝੋਤੀ ॥
ਸੈਂਨਤ }

ਸੈਂਨਾ, ਸ:—ਫੌਜ, ਇਕੱਠ, ਥਾਂਦਾਰ ॥

ਸੈਂਨਾ ਸੈਂਨੀ, ਸ:—ਬਿੱਕ ਦੁਏ ਦਾ ਆਪੇ ਵਿੱਚ ਸੈਨਤਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਸੈਂਨਾ ਪਤੀ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਦਾ ਜਰਨੈਲ, ਕਮਾਨੀਆਰ, ਕਪਤਾਨ ॥

ਸੈਂਨਾ ਮੈਨਾ, ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ॥

ਸੈਰ, ਪੁ:—ਖਜੂਰ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ, ਘਾਹ, ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜੋ ਮਸੂਲ ਲਗਦਾ ਹੈ। ‘ਸਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ, ਲੇਣਾ, ਕਬਜ਼ਾ, ਕਰਨਾ ॥

ਸੈਲ

ਸੈਲ, ਪੁ:—ਵਿਰਲਾ ਦੁਰਲਾ, ਘੁੰਮਣਾ, ਵਾਉ
ਭੱਖਣੀ, ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹ ਜਾਣੀ, ਇਕ ਤਰਾਂ
ਦੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਸਿਲ ॥

ਸੈਲ ਸਪੱਟਾ, ਪੁ:—ਵਿਰਲਾ ਦੁਰਲਾ, ਨਵੀਆਂ
ਨਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੇਖਣੀਆਂ ॥

ਸੈਲ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਸੈਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ
ਕੰਮ ਕਾਜ ਛੱਡ ਕੇ ਅਵਾਗਾ ਵਿਰਲ ਦੀ
ਇਲਤ ਪੈ ਜਾਵੇ ॥

ਸੈਲ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਸੈਲ ਸਪੱਟਾ, ਅਵਾਗਾ ਵਿਰਲਾ,
ਥਾਂ ਥਾਂ ਘੁੰਮਣ ॥

ਸੈਲਣ, ਸ:—ਸੈਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਪਰਦੇਸ
ਵਿਚ ਵਿਰਲ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ, ਅਵਾਗਾ,
ਲੱਚਣੀ ॥

ਸੈਲਾਬ, ਸ:—ਸਲਾਬ, ਹੜ ॥

ਸੈਲਾਬੀ, ਸ:—ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਹੜ ਆਦਿਕ ਨਾਲ
ਸੰਜਣ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਸੈਲੀ } ਪੁ:—ਸੈਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੁਸਾਫਰ, ਰਾਹੀ,
ਸੈਲੂ } ਅਵਾਗਾ, ਲੱਗਾ ॥

ਸੈ, ਪੜ:—ਉਹ, ਵਲਾਣਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਲਈ, ਐਉਂ ॥

ਸੈਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਗ ॥

ਸੈਆ ਪਾਲਕ, ਪੁ:—ਸੈਆ ॥

ਸੈਆ ਗੀਦਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਐਥਧ ॥

ਸੈਇਆ, ਪੁ:—'ਸੈਆ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੈਇਨਾ, ਪੁ:—ਸੈਨਾ, ਸੁਵਰਨ, ਸਿਉਣਾ
ਕੰਚਨ ॥

ਸੋਹਣਾ

ਸੋਈ, ਪੜ:—ਓਹੀ, ਓਹਾ ਓਹੋ, ਓਹੀਓ ॥

ਪੁ:—ਦਰਜੀ, ਕਪੜੇ ਸੀਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੋਏ, ਪੁ:—'ਸੋਆ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੋਸ, ਵਿ:—ਸੁਕਾ, ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਸੋਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਕਣਾ, ਜੀਉਰਣਾ ॥

ਸੋਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਕਾਉਣਾ ॥

ਸੋਸਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਸੋਸਣੀ, ਵਿ:—ਸੋਸਨ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਕਸੌੜੇ ਅਤੇ
ਨੀਲ ਨੂੰ ਘੋਲ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ
ਰੰਗ ॥

ਸੋਸਲ, ਵਿ:—ਭਾਈ ਜਾਰਕ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਮੇਲ
ਸੰਬੰਧੀ ॥

ਸੋਸਾਇਟੀ, ਸ:—ਸਭਾ, ਕਮੇਟੀ, ਜਥਾ ॥

ਸੋਹਜ, ਸ:—ਸਮਝ, ਬੁਝ, ਨਜ਼ਰ, ਪਛਾਣ,
ਸਜਾਓਟ, ਦਿਖਾਵਾ ॥

ਸੋਹਜਰਾ } ਪੁ:—ਸੋਰ, ਤੜਕਾ, ਪਰਛਾਤ ॥
ਸੋਹਜਲਾ }

ਸੋਹਜਾ, ਸ:—'ਸੋਥਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੋਹਜੀ, ਸ:—'ਸੋਥੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਸੋਹਣ, ਪੁ:—ਠਠਿਆਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸੰਦ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਵਿ:—ਮਨੋਹਰ, ਮੁਹਾਉਣਾ ॥

ਸੋਹਣਾ, ਵਿ:—ਸੁੰਦਰ, ਮਨੋਹਰ, ਹੱਛਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਣਾ ਠੀਕ ਆਉਣਾ ॥

ਸੋਹਣੀ

ਸੋਹਣੀ, ਵਿ:—'ਸੋਹਣਾ' ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਲਿੰਗ ॥

ਸ:—ਪਿਆਰੀ, ਸੁੰਦਰੀ, ਇੱਕ ਵੀਮਤ ਮਿਸ
ਦਾ ਆਸ਼ਕ ਮਹੀਂਵਾਲ ਸਾ, ਇੱਕ ਰਾਗਣੀ
ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸੋਹੇਦੜਾ } ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ
ਸੋਹੇਦਾ } ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਵ ॥

ਸੋਹਦੀ, ਪੁ:—ਬੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸੋਹਨ ਪੱਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਗਾਉਲ ॥

ਸੋਹਲ, ਵਿ:—ਨਾਜ਼ਕ, ਮੁਲਾਇਮ, ਕੋਮਲ । ਸੱਟਾਂ
ਅਤੇ ਤਰਖਾਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸੋਹਲ ਪੇਸ਼ੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਵੇਰੋ ਕਦ ਦਾ ਮੋਢੀਆ
ਬੜਨ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ॥

ਸੋਹਲਾ, ਪੁ:—ਸੰਮਤ ਸੋਲਾਂ, ਵਿਆਹ ਆਦਿਕ ਦੇ
ਗੀਤ ॥

ਵਿ:—ਸੋਲਾ ਅੰਗੁਲਾਂ ਲੰਮਾ (ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ) ॥

ਸੋਹਲੇ ਸੁਨਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਠ ਗਾਣ ਕਰਨੀ,
ਬੁਰਾ ਬਲਾ ਕਾਹਨਾ, ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ॥

ਸੋਹਲੇ ਗਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੜਿਆਈ ਕਰਨੀ, ਗੁਣ
ਗਾਉਣੇ, ਸਲਾਹੁਣਾ ॥

ਸੋਹਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸੁਆ ਜੋ ਸੋਲਾਂ ਕੋਰਾਂ
ਨਾਲ ਖੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸੋਹਾਂਜਣਾ, ਪੁ:—'ਸੁਹਾਂਜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਹਾਵੜਾ } ਵਿ:—ਸੁੰਦਰ, ਮਨੋਹਰ, ਸੋਹਣਾ ॥
ਸੋਹਾਵਾ }

ਸੋਹੁਣੇ, ਪੁ:—'ਸੋਹਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਹੁਣਾ, ਵਿ:—'ਸੋਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਘਾ

ਸੋਹੁਲ, ਵਿ:—'ਸੋਹਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਹੁਲਾ, ਪੁ:—'ਸੋਹਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਕ, ਪੁ:—ਗਮ, ਅਫਸੋਸ, ਦੁੱਖ ॥

ਸੋਕ, ਸ:—ਖੁਸ਼ਕੀ ॥

ਸੋਕੜਾ } ਪੁ:—ਅੰਤ, ਖੁਸ਼ਕੀ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੁੜ ॥
ਸੋਕਾ }

ਸੋਕਾ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੰਠੇ ਦਾ ਸੁਕ
ਸੜ ਜਾਣਾ ॥

ਸੋਖ, ਵਿ:—ਗੁਸਤਾਕ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ, ਅੱਬਰਾ, ਨਰ
ਖਟ, ਗੁੜਾ (ਰੀਗ) ॥

ਸੋਖ, } ਸ:—ਸੁੱਕਣਾ, ਜੀਰਣਾ, ਖੁਸ਼ਕੀ ॥
ਸੋਖਤ }

ਸੋਖਤ, ਸ:—ਬਲਣਾ, ਜਲਣ, ਉਬੁਣਾ, ਦਲ
ਦੁਖਣਾ ॥

ਸੋਖਤੀ, ਵਿ:—ਸੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਬਲਸਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਸੋਖੀ, ਸ:—ਸ਼ਰਾਰਤ, ਚੰਚਲ ਪੁਣਾ, ਗੁਸਤਾਕੀ,
ਮਸਤੀ, ਨਸ਼ਰਾ ॥

ਸੋਖੀ ਵੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੜ ਵੱਟਣੀ, ਚੁੱਪ ਕਰ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਸੋਗ, ਪੁ:—ਬਿਰਲਾਪ, ਹੋਣਾ ਪਿੱਟਣਾ, ਗਮ ॥

ਸੋਗਮਾਣ, ਵਿ:—ਸੋਗ ਕਰਣ ਵਾਲਾ, ਉਦਾਸ
ਜਿਸਨੂੰ ਗਮ ਹੈ, ਦਿਲਗੀਰ ॥

ਸੋਗਣ, ਸ: } ਸੋਗ ਕਰਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਵਾਲਾ ॥
ਸੋਗੀ, ਪੁ: }

ਸੋਘਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਸਿਆਣਾ, ਸਮਝਦਾਰ, ਚੋਕਸ,
ਚਤਰ, ਖਬਰਦਾਰ । ਚੋਕਸੀ, ਹੁਸਿਆਰੀ,
ਸਾਭਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਸੋਘਾ

ਸੋਘਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੋਰ ਦੇ ਅਲਾਏ ਦੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਚਲ ॥

ਸੋਘੀ, ਸ:—ਵਿ:—ਸਿਆਣਪ, ਚਤੁਰਾਈ ॥
ਚੋਕਸੀ । ਸਾਂਝੀ ਹੋਈ (ਚੀਜ਼) ॥

ਸੋਚ } ਸ:—ਧਿਆਨ, ਵਿਚਾਰ, ਕਿਆਸ,
ਸੋਚ } ਖਿਆਲ, ਚਿੰਤਾ, ਡਿਕਰ, ਗਮ ॥

ਸੋਚ ਮਾਣ } ਵਿ:—ਵਿਚਾਰ ਵਾਣ, ਸਮਝਦਾਰ,
ਸੋਚ ਵਾਲਾ } ਸਿਆਣਾ ॥

ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ, ਸ:—ਖਿਆਲ, ਗੌਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ,
ਚੋਕਸੀ, ਸਿਆਣਪ, ਸਮਝ, ਬੁਝ ॥

ਸੋਚਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚ ਕਰਣੀ, ਵਿਚਾਰਣਾ ॥
ਸੋਚਣਾ } ਖਿਆਲ ਕਰਣਾ, ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ॥

ਸੋਚਲ, ਪੁ:—‘ਸੋਚਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਚੀ } ਪੁ:—ਸੋਚਣ ਵਾਲਾ, ਵਿਚਾਰ ਵਾਣ,
ਸੋਚੀ } ਸਮਝਦਾਰ ਆਦਮੀ ॥

ਸੋਜ } ਸ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਫੁਲਾਉ,
ਸੋਜਾ } ਉਡਾਰ, ਜਲਣਾ ॥

ਸੋਝ, ਸ:—ਖਿਆਲ, ਚੋਕਸੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ, ਖਬਰ,
ਦਾਰੀ, ਦਿਖਾਵਾ, ਸਜਾਉਣਾ ॥

ਸੋਝ ਮਾਣ, ਵਿ:—‘ਸੋਝਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਝੀ, ਵਿ:—ਚੋਕਸ, ਖਬਰਦਾਰ, ਹੋਸ਼ਿਆਰ,
ਸਿਆਣਾ ॥

ਸ:—ਪੁ:—ਚੋਕਸੀ, ਖਬਰਦਾਰੀ, ਹਿੰਦੂਆਂ
ਭਿੰਨ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿਛੋਂ ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਦਿਨ
ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਿਰਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਸੋਝੀ, ਸ:—ਚੋਕਸੀ, ਖਬਰਦਾਰੀ ॥

ਸੋਝਾ ਵੇਲਾ

ਸੋਟਾ, ਪੁ: } —ਭੰਡਾ, ਲਾਠੀ, ਛਟੀ ॥
ਸੋਟੀ, ਸ: }

ਸੋਠਾ, ਪੁ: } —‘ਸੋਟਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸੋਠੀ, ਸ: }

ਸੋਠਾ, ਪੁ:—ਖਾਰ, ਸੱਸੀ, ਵਲੋਭੀ ਖਾਰ ਪਾਣੀ ॥

ਸੋਠਾ ਵਾਟਰ, ਪੁ:—ਸੋਠੇ ਦਾ ਪਾਣੀ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਵਾ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ॥

ਸੋਢ ਏਸ } ਪੁ:—ਸੋਢੀਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ । ਸੋਢੀ ॥
ਸੋਢ ਏਸ } ਹਰ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਜਦ ਪਹੁਲ ਲੈਣ
ਲਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਜਾਤ ਜਾਂਦੀ
ਰਹੀ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਸੋਢ ਏਸ ਹੈਂ ॥

ਸੋਢੀ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਜਿਸ
ਜਾਤ ਦੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਨ । ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਲ, (ਸਿੱਖ
ਲੋਕ ਸੋਢੀਆਂ ਦਾ ਬੜਾ ਆਦਰ ਮਾਣ ਕਰਦੇ
ਹਨ) ॥

ਸੋਢੀ ਸਰਾਫ, ਪੁ:—ਰਈਸ, ਸਾਉ, ਪੈਂਚ, ਵੱਡਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਸੋਢੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥

ਸੋਣ, ਪੁ:—ਸੋਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ, ਰਸਮ ॥

ਸੋਤ, ਸ:—ਸੋਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਸੋਣ ਵੇਲੇ ਦੇ ਕੱਪੜੇ,
ਸੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਸੋਤੜ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸੋਣ ਵਾਲਾ, ਸੁਸਤ ॥

ਸੋਤਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੀਂਦਰ ਪਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
ਪੁ:—ਸੁੱਥ, ਫੁੱਫ ॥

ਸੋਤਾ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਸੋਣ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ
ਭਾਰੇ ਨਿਕਲ ਜੁਕਦੇ ਹਨ ॥

ਸੋਧਣਾ

ਸੋਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਸਹੀ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਪੋਥੀ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਨਾਲ ਮੇਲਕੇ ਸੁੱਧ ਕਰਨਾ, ਧਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਲ ਕੱਢਣੀ, ਮਾਹੁਰਤ ਕੱਢਣਾ, ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ, ਢੁੰਡਣਾ, ਧੜਗਲ ਕਰਨੀ ॥

ਸੋਧਾ, ਵਿ:—ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ, ਵਡਮੁੱਲਾ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ।
ਪੁ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੀਕ ॥

ਸੋਧੀ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸੋਨ ਸਿਹਰਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜੋ ਸੁਨ-ਹਿਰੀ ਸਿਹਰਾ ਲਾੜਾ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ ॥

ਸੋਨ ਖਰਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚੌਲ ਜੋ ਸਰਸੇ ਦੇ ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸੋਨ ਚਿੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਪੱਖੋਰੂ (ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਨਾਈ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਸੁੰਠ ਫੜ ਕੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਪਿਆਨ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸੋਨ ਚਿੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ) ॥

ਸਨ ਮੱਕੀ, ਸ:—ਤਾਂਬ ਜਾਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਕੱਚੀ ਧਾਤ ॥

ਸਨ ਮੱਖੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਪੀਲੀ ਮੱਖੀ, ਇੱਕ ਦੁਆ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਨਰਮ ਪੱਥਰ ॥

ਸੋਨ ਪਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚੌਲ ॥

ਸੋਨਾ, ਪੁ:—ਸੋਇਨਾ, ਸੁਵਰਣ, ਕੰਢਣ ॥

ਸੋਨੀ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਸੋਂਵ, ਸ:—‘ਸੌਂਵ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਫਤਾ, ਪੁ:—ਅਰਾਮ, ਵੇਚਲ, ਫੁਰਕਾਰਾ ॥

ਸੋਫੀ, ਪੁ:—‘ਸੁਫੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਰਮਾ

ਸੋਥੀ, ਵਿ:—ਖੋਟ ਵਾਲੀ ਚਾਂਦੀ ॥

ਸੋਢਾ, ਸ:—ਸੁਹੱਪਣ, ਸੁਹੁਸ, ਮਾਣ, ਵਡਿਆਈ, ਪ੍ਰਭਾਵ, ਮਹਿਮਾ, ਵਖਾਵਾ, ਸਜਾਉਣ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ ॥

ਸੋਮ, ਪੁ:—ਚੰਦ੍ਰਮਾ, ਐਤਵਾਰ ਤੇ ਦੁਆ ਦਿਨ, ਪੁਰਾਣੇ ਆਰਥ ਲੋਕ ਜਿਸ ਬੂਟੀ ਦਾ ਰਸ ਕੱਢਕੇ ਪੀਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਜੱਗ ਕਰਦੇ ਸਨ ॥

ਸੋਮਵਤੀ ਅਮਾਵਸ } ਸ:—ਜੋਹੜੀ ਮੱਸਿਆ,
ਸੋਮਵਤੀ ਮੱਸਿਆ } ਆਰਬਾਤ ਕਿਸ਼ਣ ਪੱਖ ਦੀ ਫੇਕੜਲੀ ਬਿੱਤ ਸੋਮਵਾਰ ਹੋਵੇ (ਉਹ ਦਿਨ ਪੁਰਬ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ॥

ਸੋਮਵਾਰ, ਪੁ:—ਐਤਵਾਰ ਤੇ ਦੁਸ਼ਾ ਦਿਨ, ਪੀਤ ॥

ਸੋਯਾ, ਪੁ:—‘ਸੋਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਰ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ, ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ, ਡੰਡ, ਕੱਲਰ ॥
ਵਿ:—ਨਿਮਕੀ, ਲੂਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸੋਰ ਸਰਾਬਾ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਲੜਾਈ ਤਰਾਜ਼ਾ ॥

ਸੋਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਸੋਰ ਜਮੀਨ, ਸ:—ਕੱਲਰ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਸੋਰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਕੱਲਰ-ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੋਰਠ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸੋਰਠਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੰਦ ਜੋ ਦੋਹਰੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਸੋਰਮਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਔਖਧ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸ਼ੋਰਾ

ਸੈਕਣ

ਸ਼ੋਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੁਣ ਵਰਗੀ ਚੀਜ ਜੋ ਬਹੁਤ ਆਇਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੋਰੁਆ, ਰਸਾ, ਤਰੀ ॥

ਕਲਮੀ ਸ਼ੋਰਾ, ਪੁ:—ਚਮਕਦਾਰ ਸਾਫ਼ ਤੀਲੀਆਂ ਵਰਗਾ ਸ਼ੋਰਾ ॥

ਸ਼ੋਰੀ, ਵਿ:—ਸ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸ਼ੋਰੁਆ, ਪੁ:—ਮਾਸ ਦੀ ਤਰੀ ॥

ਸ਼ੋਲਾਂ, ਵਿ:—ਦਸ ਉੱਤੇ ਛੇ। ਪਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੱਧ ॥

ਸ਼ੋਲਾਂ ਆਨੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੂਰਾ ੨, ਠੀਕ, ਬਿਲਕੁਲ (ਸ਼ੋਲਾਂ ਆਨੇ ਸੌਰ) ॥

ਸ਼ੋਲਾਂ ਸ਼ੀਗਾਰ, ਪੁ:—ਸ਼ੀਗਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੋਲਾਂ ਵੰਗ ਅਰਥਾਤ (੧) ਕੁਰੀ, (੨) ਪੁੜਾ, (੩) ਸੁਝੇਦਾ, (੪) ਸ਼ੈਪੂਰ, (੫) ਕੇਸਰ, (੬) ਸੁਰਮਾ, (੭) ਬਿੰਦੀ, (੮) ਸਿਰ ਦਾ ਭੋਲ, (੯) ਅਤਰ, (੧੦) ਮਿਸੀ, (੧੧) ਨੀਲ, (੧੨) ਮੈਂਹਦੀ, (੧੩) ਵੁੱਲ, (੧੪) ਕੰਘੀ, (੧੫) ਪਾਣ, (੧੬) ਲਾਖ ॥

ਸੈ, ਵਿ:—ਪੰਜ ਵੀਹਾਂ, ਸੈ, ਸੈਕੜਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਂਝ, 'ਹੋਣਾ (ਹਾਂ)' ਧਾਤੁ ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ ਮਧਯਮ ਪੁਰਖ, ਬਹੁ ਬਚਨ ॥

ਸੈਰੁ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਸੈਕੜੇ ਦੇ ਲਗ ਭਗ ॥

ਸੈ ਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਸੈ ਵਾਰ ਜੋੜਨ ਵੇਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਵੇ ॥

ਸੈ ਵਿਸਵਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਖਬਰੇ, ਸਾਇਤ, ਬਹੁਤ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ॥

(ਸੈ ਵਿਸਵਾ ਅਜੇ ਮੀਂਹ ਪਏਗਾ ਅਰਥਾਤ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਆਸ ਹੈ) ॥

ਸੈਂਹ, ਸ:—ਸੁਗੰਦ, ਕਸਮ ॥

ਸੈਂਹਰਾ, ਪੁ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦਾ ਪੇਉ, ਭੋੜਾ, ਚੰਡਾਲ, ਮੁਰਖ ॥

ਸੈਂਹਰੇ ਦਾ, ਪੁ:—ਸਾਲਾ (ਗਾਲੀ ਹੈ) ॥

ਸੈਂਹਰੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦੀ ਮਾਂ, 'ਸੱਸ', ਚੱਲੀ, ਲੜਾਕੀ ॥

ਸੈਂਹਰੀ ਦਾ, ਪੁ:—ਸਾਲਾ (ਗਾਲੀ ਹੈ) ॥

ਸੈਂਹੜ, ਸ:—ਉਹ ਤੱਪੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੈਰੂ ਦਾ ਸਿਰ ਲਪੇਟਦੇ ਹਨ ॥

ਸੈਂਹੜ ਸਲੀਤਾ, ਪੁ:—ਤੱਪੜ, ਬੋਰੀ, ਅਸਥਾਬ, ਸਮਿਆਣ ॥

ਸੈਂਹੜ ਮਾਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਝ ਜਾਂ ਪਟੜੇ ਉੱਤੇ
ਸੈਂਹੜ ਲਾਉਣਾ } ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਕੱਪੜੇ ਪੈਣਾ ॥

ਸੈਂਹੁ, ਸ:—'ਸੈਂਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਂਹੁਰਾ, ਪੁ:—'ਸੈਂਹਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਂਹੁਰੀ, ਸ:—'ਸੈਂਹਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸੈਂਹੇਂ, ਅਵ:—ਸਾਮੁਣੀ, ਅੱਗੇ, ਅਗਾੜੀ ॥

ਸੈਂਕ } ਪੁ:—ਗਾਹ, ਖੁਸ਼ੀ, ਇੱਛਿਆ, ਦਲੀਲ,
ਸੈਂਕ } ਲਾਲਸਾ, ਪ੍ਰੀਤ ॥

ਸੈਂਕ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਗਾਹ ਕੇ, ਬੜਾ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ॥

ਸੈਂਕਣ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਦੀਆਂ ਜੋੜੇ ਜਾਂ ਵਧੀਕ ਵਹੁਟੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਦੁਈ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕਣੀ ਕਹਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਸੋਕਣ ਪੁਣਾ

ਸੋਕਣ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸੋਕਣਾਂ ਦਾ ਸਾਕ, ਸੋਕਣਾਂ
ਦਾ ਵਰਤਾਗ, ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ ॥

ਸੋਕਾ, ਪੁ:—‘ਸਾਉਕਾ’ ਵੇਖੋ, ਇਕ ਪੰਖਿਰੂ ॥

ਸੋਕੀ } ਵਿ:—ਚਾਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਪ੍ਰੇਮੀ ॥
ਸੋਕੀਟ } ਬਣਨਣ ਕੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਬੰਕਾ ॥

ਸੋਖ, ਪੁ:—ਸੁਖਾਲ, ਅਸਾਨੀ ॥

ਸੋਖਾ, ਵਿ:—ਸੁਖਾਲਾ, ਅਸਾਨ, ਸੁਖੀ ॥

ਸੋਰੀਦ, ਪੁ:—ਸੋਹ, ਕਸਮ ॥

ਸੋਰੀ, ਸ:—ਸੋਰਾ, ਕਿਸਮਿਸ ॥ ਗਯਾਓ ॥

ਸੋਚਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਲੂਣ, ਇੱਕ ਸਾਗ ॥

ਸੋਚੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਖੇਡ ਜੋ ਮੇਲਿਆਂ ਮੁਸਾਹ-
ਸੋਚੀ } ਥਿਆਂ ਵਿਚ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ॥

ਸੋਚੇਤ, ਵਿ:—‘ਸੁਚੇਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਜਗਰ, ਵਿ:—ਲਾਹਵੰਦ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੇਦਾ
ਹੈ, ਸੁਫਲ ॥

ਸੋਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਹ ਵੰਦ ਹੋਣਾ, ਸੁਫਲ ਹੋਣਾ ॥

ਸੋਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਧਰਤੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜਿਸ ਦੀ
ਵਾਹੀ ਇਸ ਲਈ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਬੰਧਣਾਂ ਜਾਂ ਸੋਪੀਆਂ
ਦੀ ਧਾਲਣਾ ਹੋਵੇ ॥

ਸੋਣ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਸ:—ਠੀਂਦਰ ਲੋਲ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਂਦਰ ਲੋਲੀ, ਮਰਨਾ, (ਹੋਸਾਂ
ਸੋਣਾ } ਪੈਰਾਂ ਆਦਿਕ ਦਾ) ਸੁੰਨ ਹੋਣਾ ॥

ਸੁੱਸਰੀ ਸੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੁੱਸਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸੁੱਸਰੀ ਵਾਂਗੂੰ ਸੋਣਾ }

ਸੋਂਪਣਾ

ਸੋਂਟੀ, ਸ:—ਸਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਢੰਗ, ਉਨ੍ਹਾਲ
ਦਾ ਵਸਲ ॥

ਸੋਂਤ } ਵਿ:—‘ਔਤਰਾਂ’ ਦਾ ਉਲਟ, ਆਲ ਉਲਾਟ
ਸੋਂਤੁ } ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਾਲੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਤਾਨ
ਸੋਂਤੁ } ਚੰਗੀ ਹੈ, ਦੇਖਰ ਵਾਰ ॥

ਸੋਂਦਾ, ਪੁ:—ਸੁਦਾ, ਝੋਲ, ਕਮਲ ਪੁਣਾ, ਪਾਗਲ-
ਪੁਣਾ ॥

ਸੋਂਦਾ } ਪੁ:—ਬੁਧਾਰ, ਵਣਜ, ਜਿਨਸ, ਥਿਕਾਉ
ਸੋਂਦਾ } ਮਾਲ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤ ॥

ਸੋਂਦਾ ਸੁਲਫ, ਪੁ:—ਵਣਜ, ਵਿਹਾਰ ਵੇਟਾ ॥

ਸੋਂਦਾ ਸੂਤ, ਪੁ:—ਰੀਜਾਂ ਵਸਤਾਂ, ਜਿਨਸ, ਮਾਲ ॥

ਸੋਂਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਉ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਸੋਂਦਾ ਹੋਣਾ } ਨਬੇੜਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੋਂਦਾ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਰੀਜ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ
ਵੇਚਣ ਲੱਗਿਆਂ ਭਾਉ ਆਦਿਕ ਦਾ ਨਬੇੜਾ
ਕਰਣਾ ॥

ਸੋਂਦਾ ਪੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਂਦਾ ਹੋਣਾ, ਭਾਉ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਨਬੇੜਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਸੋਂਦਾ ਪੱਤਾ, ਪੁ:—ਵੇਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੀਜਾਂ ॥

ਸੋਂਦਾ ਬਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸੋਂਦਾ ਕਰਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਂਦਾਗਰ, ਪੁ:—‘ਸੁਦਾਗਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਂਦਾਗਰਟੀ, ਸ:—‘ਸੁਦਾਗਰਟੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਂਦਾਗਰੀ, ਸ:—‘ਸੁਦਾਗਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸੋਂਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ, ਹਵਾਲੇ
ਕਰਨਾ, ਰੱਖ ਛੱਡਣ ਲਈ ਦੇਣਾ, ਅਰਪਣ
ਕਰਨਾ ॥

ਸ:—ਸਪੁਰਦਗੀ, ਸੇਵੀ, ਅਮਾਨਤ ॥

ਸੌਂਫ

ਸੌਂਫ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਦਾਣੇ ਜੋ ਵਿੱਤ
ਪੀੜ ਅਤੇ ਅਣਪੜ ਦੀ ਦੁਆ ਹਨ ।
ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਬੀ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ ॥

ਸੌਂਫੀਆ } ਵਿ:—ਸੌਂਫ ਦੀ ਮੁਸਕ ਵਾਲਾ
ਸੌਂਫੀਆ } (ਅਥ) ॥

ਸੌਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਹੋਣਾ, ਸੁਧਰਣਾ,
ਸੌਰਣਾ } ਸਜਣਾ, ਚੰਗਾ ਬਣਨਾ, ਸੁੱਧ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਸੌਰਣਾ } ਗੱਭਰ ਹੋਣਾ, (ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ) ਬੱਚ
ਸਿਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ, (ਦੁੱਖ ਦਾ) ਜੰਮ
ਜਾਣਾ ॥

ਸੌਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਢੀ ॥

ਸੌਲਾ, ਵਿ:—ਕਾਲਾ, ਪੀਲਾ, ਵਿੱਕੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਪਿੱਲਾ ॥

ਸੌੜ, ਸ:—ਤੰਗੀ, ਸਖਤੀ, ਔਖ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਰਜਾਈ (ਜਿਤਨੀ ਪਹੁੰਚ ਬਿਚਾਰੀਏ ਉਤਨੀ
ਕੀਜੇ ਵੌੜ ਉਤਨੇ ਪਾਉਂ ਪਸਾਰੀਏ ਜਿਤਨੀ
ਲੰਬੀ ਸੌੜ) ॥

ਸੌੜ, ਪੁ: ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦੁਲਾਈ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਚੋਰੋ ਵਾਕਰ ਪਹਿਲਦੇ ਹਨ ॥

ਸੌੜ ਸਲੀਤਾ, ਪੁ:—ਡੇਰੇ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਬਿਸ-
ਤਰੇ ਆਇਕ ਜੋ ਮੁਸਾਫਰੀ ਵਿੱਚ ਉੱਠ ਉੱਪਰ
ਲੱਦਦੇ ਹਨ ॥

ਸੌੜਾ, ਵਿ:—ਗੀੜਾ, ਤੰਗ, ਔਖਾ, ਝੜਾ ॥

ਸੌੜੀਆ (ਯਾ), ਪੁ:—‘ਫਰਾਸ਼’ ਵੇਖੋ ॥

ਹ

ਹ, ਪੁ:—ਹਾਹਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ
ਅੱਖਰ ॥

ਹਉਕਾ, ਪੁ:—‘ਗਾਹੁਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਸਣ

ਹਉਮੈ, ਸ:—ਆਕੜ, ਗੁਮਾਨ, ਹੰਕਾਰ, ਅਭਿਮਾਨ,
ਅਹੰਤਾ, ਖੁਦੀ ॥

ਹਉ } ਪੁ:—ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਡਗਦਿਣ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ
ਹਉਆ } ਖਿਆਲੀ ਭੁਤ ॥ *see - from - from*

ਹਉਆ ਛੈਣ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਪੇਟ ॥

ਹਉ ਬੇਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਨਿੱਕੇ ਬੇਰ ॥

ਹਈ, ਪੁ:—ਗਾਹੁਕੇ ਭਰਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ਜੋ ਪੀੜ ਦੇ
ਵੇਲੇ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਅਵ:—ਹੇ! (ਹਈ ਰੱਖਾ = ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ) ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਹੇ (‘ਹੋਣਾ’ ਧਾਤੁ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ
ਅਨਯ ਪੁਰਖ, ਇਕ ਬਚਨ) ॥

ਹੌਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੌਣੇ ਜਾਂ ਚਾਈ ਦਾ ਗਲ ਦਾ
ਗਹਿਲਾਂ ਜੋ ਕ੍ਰੀਮਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥
ਗਲ ਦੇ ਹੇਠ ਦੀ ਹੱਥੀ ॥

ਹੌਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਲ ਵਿੱਚ ਤਰਣ ਵਾਲਾ ਪਖੰਡ
ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਬਾਹਲਾ ਚਿੱਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੀਵ,
ਆਤਮਾ, ਹੌਸ, ਹਸੀਰੀ ॥

ਹੌਸ ਗਮਣੀ, ਪੁ:—ਹੌਸ ਵਾਕਰ ਸੁੰਦਰ ਚਾਲ
ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਹੌਸ ਵਾਂਗੂੰ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਹਣੀ ਚਾਲੇ ਚੱਲਣਾ ॥

ਪਰਮ ਹੌਸ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਸਾਧੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ॥

ਹਸਣ, ਪੁ:—ਹਸਰਤ ਅਲੀ ਦਾ ਖੁੜ੍ਹ ਜੋ ਯਜ਼ੀਦ
ਨਾਲ ਜੁੱਧ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ,
ਜਿਸ ਦੀ ਯਾਦਗੀਰੀ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਰਰਮ ਦੇ ਦਿਨੀਂ
ਦਾਹੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹੱਸਣਾ

ਹੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜ ਖਿੜ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪਰਗਟ ਕਰਨੀ, ਪਰਸਿੰਨ ਹੋਣਾ, ਛੇੜਨਾ, ਨੱਠਾ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਤ, ਪੁ:—ਹੱਥ, ਹੱਥੀ ॥

ਹੱਸਤਣੀ, ਸ:—ਹੱਥਣੀ, ਅਜੇਹੀ ਬੀਮਤ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਮੋਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਮਧਰਾ ਕੱਢ ਅਤੇ ਬਾਰਾ ਸਰੀਰ ਹੋਵੇ ॥

ਹੱਸਤਨਾ ਪੁਰੀ, ਪੁ:—ਦੋਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਨਾਉਂ ॥

ਹੱਸਤੀ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ॥

ਹੱਸਾਬ, ਪੁ:—ਲੇਖਾ, ਗਿਣਤੀ, ਲੇਖਣਾ ਦੇਣਾ, ਮੁੱਲ ਭਾਉ, ਧਰਖ, ਜਾਚ ॥

ਹੱਸਮਤ, ਸ:—ਦੋਲਤ, ਮਾਧਾ, ਫੋਭਾ, ਸ਼ਾਣ ॥

ਹੱਸਮੁਖ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰਿਹਾਜ਼ ਹਸ਼ੀ ਹਸ਼ੀ
ਹੱਸਮੁਖਾ } ਹੈ, ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਖਿੜੇ
ਮੱਥੇ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਹੱਸਰ, ਪੁ:—ਅੱਤ ਦਾ ਦਿਨ, ਪਰਲੋ ॥

ਹੱਸਲੀ } ਸ:—ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਇੱਕ ਨਹਿਰ ਦਾ
ਹੱਸਲੀ } ਨਾਉਂ । ਹੱਸੀ, ਹੱਸੀਰੀ ॥

ਹੱਸੀ, ਪੁ:—ਹੱਸ (ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ) ॥

ਹੱਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜ ਖਿੜਾਉਣਾ, ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਾਈ, ਸ:—ਹੱਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨੱਠਾ, ਖਿੱਲੀ ॥

ਹੱਸਾਬ ਕਤਾਬ, ਸ:—ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ, ਵਹੀਖਾਤਾ (ਰੱਖਣਾ) ॥

ਹੱਸਾਬਣ

ਹੱਸਾਬ ਕਤਾਬ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਠੇਕਣਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਚੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸਾਬ ਖੁਗਤਾਉਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਸਾਬ ਜਮਾ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਕਮ ਪਾਉਣੀ, ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਜੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰਾ ਲੇਖਾ ਗਿਣਕੇ ਜੋੜ ਕੱਢਣਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਦੱਸਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਕਰਕੇ ਸਮਝਾਉ-
ਹੱਸਾਬ ਦੇਣਾ } ਣਾ ਜਾ ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਬੇਹੱਸਾਬ, ਵਿ:—ਅਣਗਿਣਤ ॥

ਹੱਸਾਬ ਖੁਗਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣੀ ਜਾਂ ਨਿਬੜ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਖੁਗਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਠੇਕਣਾ, ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ, ਰਕਮਾਂ ਮੇਲ ਕੇ ਠੀਕ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਹੱਸਾਬ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿਣਨਾ, ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਾਬ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਸੁਠਣਾ ਜਾਂ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਸਾਣ, ਪੁ:—ਉਪਕਾਰ, ਭਲਿਆਈ, ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੋ ਠੇਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਹੱਸਾਬੀ, ਪੁ:—ਹੱਸਾਬ ਕਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਸਾਬਣ, ਸ:—ਹੱਸਾਬ ਕਰਣ ਵਾਲੀ ॥

ਹੱਸੀ

ਹੱਸੀ } ਸ:—ਨੌਕਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸ ॥
ਹੱਸੀਰੀ }

ਹੱਸੁਹਲੜਾ, ਪੁ:—ਹੱਸਣ ਵਾਲਾ ਹੱਸ-ਮੁਖ,
ਮਖੌਲੀਆ, ਠੱਠੇ ਬਾਸ ॥

ਹੱਸਮ, ਪੁ:—ਹੱਸਲਾ, ਦਲੇਰ ॥

ਹੱਕ, ਪੁ:—ਅਸਤਿਆਰ, ਅਧਕਾਰ, ਨਿਆਉ,
ਮੁਨਸਬੀ, ਧਰਮ, ਦਾਵਾ, ਫੈਦਾ, ਸਰਿਆਈ,
ਰੱਬ ਸੱਚਾ ॥

ਵਿ:—ਠੀਕ, ਸੱਚ, ਮੁਨਾਸਬ ॥

ਹੱਕ ਅਦਾ ਕਰਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਵਸਤ ਜਿਸ ਦੀ
ਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣੀ, ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ
ਦੁਏ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ॥

ਹੱਕ ਸੁਰਾ, ਪੁ:—ਗੁਆਂਢੀ ਦੀ ਜਮੀਨ ਜਾਂ ਘਰ
ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਦਾ ਹੋਰਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵਧੇਰਾ ਹੱਕ ॥

ਹੱਕ ਹਲਾਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਵਸਤ ਧਰਮ ਨਾਲ ਕਿਸੇ
ਦੀ ਹੈ। (ਹੱਕ ਹਲਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ) ॥

ਹੱਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਨਾਲ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਅਧ
ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ। ਮਰਣਾ ॥

ਹੱਕ ਦਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਏ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹ ਲੈਣਾ
ਬਗਾਨਾ ਮਾਲ ਸਾਭ ਲੈਣਾ ॥

ਹੱਕਦਾਰ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਦਾਵਾ ਠੀਕ ਹੈ,
ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ॥

ਹੱਕ ਦੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਦਾਰ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ
ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮਿਲਣ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਕ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਆਉ ਕਰਣਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਲੈਣ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਕਾਈ

ਹੱਕ ਨਾਂ ਹੱਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਵੇ ਹੀ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ
ਨਾਲ ॥

ਹੱਕ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਧਰਮ ਨਾਲ, ਸਰਿਆਈ
ਨਾਲ ॥

ਹੱਕ ਮੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਾਵਾ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕ ਅਦਾ ਕਰਣਾ
ਵਧੇ ॥

ਹੱਕ ਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਏ ਦਾ ਹੱਕ ਨ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ,
'ਹੱਕ ਦਬਾਉਣਾ' ਵਧੇ ॥

ਹੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗ ਦੋਰਣਾ, ਚਲਾਣਾ ॥

ਹੱਕਰ, ਸ:—ਫਲ ਦੀ ਗਿਣਕ ॥

ਹੱਕਲ, ਸ:—ਹਾਕ, ਅਵਾਸ ॥

ਹੱਕਲ ਮਾਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ ਨਾਲ ਬੁਲਾ-
ਉਣਾ ॥

ਹੱਕਲਾ, ਪੁ:—ਬਬਲਾ, ਅਟਕ ਅਟਕ ਕੇ ਬੋਲਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਕਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਬਲਾਉਣਾ, ਅਟਕ ਅਟਕ
ਕੇ ਬੋਲਣਾ ॥

ਹੱਕਵਈਯਾ, ਪੁ:—ਹੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਰਾਉਣਾ, ਚਲੁਆਣਾ, ਦੁਏ
ਕੋਲੋਂ ਹੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਹੱਕਵਾਈ, ਸ:—ਹੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਹੱਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਹੱਕਾਇਤ, ਸ:—ਕਥਾ, ਵਾਰਤਾ, ਕਹਾਣੀ ॥

ਹੱਕਾਈ, ਸ:—ਹੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ

ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ, ਵਿਃ—ਹਰਾਨ, ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਸਹਿਮਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਹੱਕਾਰ } ਪੁਃ—ਗੁਮਾਨ, ਆਕੜ, ਹਉਮੈ, ਅਭਿਆਨ
ਹੱਕਾਰ } ਗਾਰਬ, ਖੁਦੀ ॥

ਹੱਕਾਰਣ } ਵਿਃ, ਸਃ—ਹੱਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥
ਹੱਕਾਰਨ }

ਹੱਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਹੱਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥
ਹੱਕਾਰਨਾ }

ਹੱਕਾਰੀ } ਵਿਃ, ਪੁਃ—ਹੱਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਹੱਕਾਰੀ }

ਹੱਕਾਰਤ, ਸਃ—“ਹੱਕਾਰਤ” ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਕੀਕ, ਪੁਃ—ਲਾਲ ਰੋਗ ਦਾ ਇੱਕ ਵਫ਼ਮੁੱਲਾ ਪੱਥਰ ॥

ਹੱਕੀਕਤ, ਸਃ—ਸਚਿਆਈ, ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਗੱਲ, ਅਸਲੀ ਗੁਣ, ਬਿਆਨ ॥

ਹੱਕੀਕਤ ਗਾਇ, ਪੁਃ—ਸਿਆਲਕੋਟ ਦੇ ਖੱਤਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁੰਗ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਧਰਮ ਪਿਛੇ ਸੀਸ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਉਂ ਧਰਮੀ ਬੀ ਹੈ ॥

ਹੱਕੀਕਤ ਲਿਖਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਸਲ ਹਾਲ ਲਿਖਣਾ, ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਲਿਖਣੀ ॥

ਹੱਕੀਕੀ, ਵਿਃ—ਸੱਚਾ, ਸੱਕਾ, ਅਸਲੀ, ਜਬਾਰਬ (ਹੱਕੀਕੀ ਭਾਈ, ਪੁਃ—ਸੱਕਾ ਭਰਾ) ॥

ਹੱਕੀ ਬੱਕੀ, ਵਿਃ—“ਹੱਕਾ, ਬੱਕਾ” ਦਾ ਸਬੰਧ ਲਿੰਗ ॥

ਹੱਕੀਮ, ਪੁਃ—ਰੋਗ ਦਾ ਦਾਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਵੈਦ ਡਾਕਟਰ ॥ ਹੱਕਮਤ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਹੰਗੀ

ਹੱਕੀਮਣੀ, ਸਃ—ਹੱਕੀਮ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਰੋਗ ਦਾ ਦਾਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਵੈਦਣੀ ॥

ਹੱਕੀਮੀ, ਸਃ—ਹੱਕਮਤ, ਵੈਦਗੀ, ਡਾਕਟਰੀ ॥

ਹੱਕੁਮਤ, ਸਃ—ਰਾਜ, ਪਰਤਾਪ, ਸ਼ਕਤੀ, ਸਮਰਥ, ਅਖਤਿਆਰ ॥

ਹੱਗਣ, ਪੁਃ—ਝਾੜਾ, ਗੂੰਹ, ਮੈਲਾ, ਗੰਦਕੀ ॥

ਹੱਗਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਝਾੜੇ ਫਿਰਨਾ, ਟੁਟੀ ਜਾਣਾ,
ਹੱਗ ਦੇਣਾ } ਪਖਾਨੇ ਫਿਰਨਾ, ਜੰਗਲ ਹੋਣਾ, ਹੋ-
ਸਲਾ ਹਾਰਨਾ, ਬੇਦਿਲ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਗ ਹੱਗ ਛੁਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗੰਦਕੀ ਨਾਲ ਥਾਂ ਗੰਦੀ ਕਰਨੀ ॥

(ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੇ ਹੱਗ ਹੱਗ ਭਰ) ॥

ਹੱਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—(ਬਾਲ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ) ਝਾੜੇ ਫਿਰਾਉਣਾ ॥

ਹੱਗਾਇਆ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੱਗਣ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਝਾੜੇ ਫਿਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਹੱਗਾਸ, ਸਃ—ਝਾੜੇ ਫਿਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਹੱਗਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਗਾਸਾ, ਵਿਃ—ਹੱਗਾਇਆ, ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਗਾਮਾ } ਪੁਃ—ਫਸਾਦ, ਉਪਦਰ, ਦੰਗਾ, ਹੋਲਾ
ਹੱਗਾਮਾ } ਗੋਲਾ, ਗੜ ਬੜ, ਹੱਲਾ ॥

ਹੱਗਾਮਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਫਸਾਦ ਮਚਾਉਣਾ, ਦੰਗਾ ਕਰਨਾ ॥

ਹੰਗਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—“ਹੰਘਾਲਣਾ” ਵੇਖੋ ॥

ਹੰਗੀ, ਸਃ—“ਹੰਘੀ” ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਘਣਾ

ਹੱਘਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—(ਰੱਸੇ ਆਦਿਕ ਦਾ) ਢਿੱਲਾ
ਹੱਘਣਾ } ਹੋਣਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਝੁਟਾਏ ਜਾਣਾ, (ਆਟੇ
ਦਾ) ਢੁਕਣਾ, ਢਸਣਾ ॥

ਹੱਘਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਰੱਸਾ) ਢਿੱਲਾ ਕਰਣਾ, ਜੋਰ
ਨਾਲ ਝੁਟਾਉਣਾ, ਢਸਾਣਾ, ਢੁਕਾਣਾ ॥

ਹੱਘਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜਾ ਜਾਂ ਝਾਂਡਾ ਪੈ ਧਾ ਕੇ
ਸਾਫ਼ ਕਰਣਾ, ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਕੇ ਨਰੋ-
ਝੁਟਾ ॥

ਹੱਘੀ, ਸ:—ਘੱਟਾ ਜਾਂ ਦੁਆਵਾਂ ਛਾਠਕ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਬਰੀਕ ਰੇਸ਼ਮੀ ਛਾਣਨੀ ॥

ਹੱਛਾ, ਵਿ:—‘ਅੱਛਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਜ, ਪੁ:—ਮੱਕੇ ਦੀ ਬਿਆਰਤ, ਚੰਗੀ ਹਾਲਤ,
ਬਖਤਾਵਰੀ ॥

ਹੱਜ, ਸ:—ਅੰਬੂ, ਅਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਰੋਣ ਦੇ ਵੇਲੇ
ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਆਂਥਰੂ ॥

ਹੱਜਮ, ਪੁ:—ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ ਪਰ ਜਾਣਾ, ਧੱਧੇ ਨਾਲ
ਦੁਬੇ ਦਾ ਮਾਲ ਲੈ ਲੈਣਾ ॥
(ਹੱਜਮ ਹੋਣਾ, ਹੱਜਮ ਕਰਣਾ) ॥

ਹੱਜਰਤ, ਪੁ:—ਮਹਾਰਾਜ (ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ),
ਮਹੰਮਦ, ਬੀਸਾ, ਮੁਸਾ ਆਦਿਕ ਪਿਕੇਬਰ,
ਸਈਯਦ, ਵੱਡਾ । ਉਸਤਾਦ, ਬਦਮਾਸ਼,
ਛਟਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਹੱਜਰਾਇਤ } ਸ:—ਇਕ ਮੰਤਰ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਹੱਜਰਾਤ } ਜ਼ਿੰਨਾਂ ਦੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ
ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਬਲਦੇ
ਦੀਵੇ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਬਹਿਦਾ ਹੈ ॥

ਹੱਜਮ, ਪੁ:—ਸ਼ਿਰ ਮੁੰਨਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਈ ॥

ਹਜੀਰਾਂ

ਹਜਮਤ, ਸ:—ਵਾਲ ਕਟਾਉਣ ਜਾਂ ਸ਼ਿਰ ਮੁਨਾਉਣ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਹਜਮਤ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਿਰ ਮੁੰਨਿਆ ਜਾਣਾ,
ਲੁੱਟੇ ਪੁੱਟੇ ਜਾਣਾ, ਕੱਖ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹਜਮਤ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਿਰ ਮੁੰਨਣਾ, ਵਾਲ
ਕੱਟਣਾ ॥ ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਮਾਲ ਲੁੱਟਣਾ ॥

ਹਜਮਤ ਕਰਵਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਲ ਕਟਾਉਣੇ
ਹਜਮਤ ਬਨਵਾਉਣੀ } ਸ਼ਿਰ ਮੁਨਾਉਣਾ ॥

ਹਜਰ, ਵਿ:—ਦਸ ਸੇ, ਸਹੰਸਰ ॥

ਪੁ:—ਕੀਚਹਰੀ ਵਿਚ ਜੋ ਬਿਆਨ ਲਿਖਾਇਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਗਾਹੀ ॥

ਹਜਾਰ ਦਾਣੀ, ਪੁ:—ਇਕ ਬੁਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬੀਜ
ਜੋ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹਜਾਰੀ, ਪੁ:—ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ, ਦੌਹਰਾਂ, ਫੁੱਲ,
ਦੋਹਰਾ ਲਾਲ ਪੋਸਤ ॥

ਵਿ:—ਹਜਾਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ (ਕੱਪੜਾ), ਹਜਾਰਾਂ
ਰੁਪਿਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ਮੁੱਲ
ਹਜਾਰ ਰੁਪਿਆ ਹੈ ॥

ਹਜਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ
ਖਾਸ ਸ਼ਬਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਬਾਹਲੇ ਸਿੱਖ
ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਹਜਾਰੀ, ਵਿ:—‘ਹਜਾਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਜੀਰ } ਸ:—ਇਕ ਬਿਰਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਢਲ,
ਹਜਰ } ਅੰਜੀਰ ॥

ਹਜੀਰਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬਚਤ) ਇਕ ਰੋਗ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਗਲ ਵਿਚ ਗਿਲਟੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਹੰਸੂ

ਹੰਸੂ, ਪੁ:—ਹੰਜ ਵੇਖੋ ॥

ਹੰਸੂਮ, ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਬੀੜ ॥

ਹੰਸੂਰ, ਪੁ:—ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਹਾਕਮ ਦਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ, ਅਵਸਰ ਜਾਂ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ। ਮਹਾਰਾਜ ! ਸਿਰੀ ਮਾਨ, ਗਰੀਬ ਨਵਾਜ, ਸਰਕਾਰ ॥

ਹੰਸੂਰੀ, ਸ:—ਹਾਜ਼ਰੀ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜਾਂ ਹਾਕਮ ਦਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ॥

ਵਿ:—ਸਰਕਾਰੀ ਦਰਬਾਰੀ, ਕਚਹਿਰੀ ਦਾ ॥

ਹੰਸੂਰੀ ਬਾਗ, ਪੁ:—ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਕਿਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਾਗ ॥

ਹੰਜੇ, ਸ:—ਨਿੰਦਿਆ, ਫੁਰਿਆਈ ॥

ਹੰਜੇਕਾ, ਪੁ:—ਧੱਕਾ, ਝਟਕਾ, ਝੋਕ ॥

ਹੰਝ } ਸ:—ਹੰਜ ਵੇਖ ॥
ਹੰਝ }

ਹੰਟ, ਸ:—ਦੁਕਾਨ, ਸੌਦਾ, ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਠਾ ॥

ਹੰਟ, ਅਵ:—ਪਰ੍ਹੇ ਜਾ, ਦੂਰ ਹੋ ॥

ਹੰਟਪਟਣੀ, ਸ:—ਹੰਟ, ਦੁਕਾਨ ॥

ਹੰਟਬਾਣੀਆ } ਪੁ:—ਹੰਟੀ ਵਾਲਾ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ ॥
ਹੰਟਵਾਣੀਆ }

ਹੰਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ
ਹੰਟਾਉਣਾ, ਠਕਾਉਣਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਰੁਕਣਾ,
ਅਟਕਣਾ, ਹਟਕਾ, ਠਹਿਰਣਾ ॥

ਹੰਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਹਟਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਹੰਟਕੋਰਾ, ਪੁ:—ਹਟਕੋਰਾ, ਹਾਹੁਕਾ, ਲੰਮਾ ਸਾਹ ॥

ਹੱਟੀ ਚੱਲ ਪੈਂਟੀ

ਹੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਣਾ, ਮੁੜਣਾ, ਟਲਣਾ, ਪਰੇ ਹੋਣਾ, ਪਿੱਛੇ ਆ ਜਾਣਾ, ਅਗੇਤਰੋਂ ਪ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਟਤਾਰ } ਸ:—ਦੁਲਮ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਾਕਮ
ਹੱਟਤਾਲ } ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਰਬੰਧੀ ਦੇ ਸ਼ਰਲਦੇ ਸੌਗ ਵਿੱਚ
ਬਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਮੰਡੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਟਾਂ ਦਾ
ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ॥

ਹੱਟਵਾਈ, ਸ:—ਹੱਟਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਹੱਟਾ, ਪੁ:—ਪਰੇ ਕਰਣਾ, ਟਾਲਣਾ। 'ਹੱਟਾਉਣਾ'
ਧਾਤ ਦੀ ਆਗਨਾਰਥ ਕ੍ਰਿਧਾ ॥

ਹੱਟਾ, ਵਿ: } ਹੱਟ ਦਾ, ਹੱਟੀਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ॥
ਪੁ: }

ਹੱਟਾ ਕੱਟਾ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਤਾਜਾ, ਮੋਟਾ, ਚਸਤ,
ਬਲਵਾਨ, ਮੁਮਟੜਾ ॥

ਬਜ਼ਾਜ ਹੱਟਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਬਜ਼ਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਜਾ-
ਜਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਟੀਆਂ ਹਨ ॥

ਬੱਤੀ ਹੱਟਾ, ਪੁ:—ਬਤੀ ਹੱਟਾਈ ਵਾਲਾ, ਕਟੜਾ ॥

ਹੱਟਾਉ, ਪੁ:—'ਹੱਟਾ' ਵਧੇ ॥

ਹੱਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਕਰਣਾ, ਦੂਰ ਕਰਣਾ,
ਟਾਲ ਦੇਣਾ, ਹਟਕਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਰੋਕਣਾ,
ਬੰਦ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਟਾਉ, ਪੁ:—ਹੱਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਟੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਹੱਟ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨ ॥

ਹੱਟੀ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹਣੀ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨ
ਦਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਟੀ ਚਲ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਸੌਦਾ ਵਿਕਣਾ,
ਗਾਹਕੀ ਬਹੁਤ ਹੋਣੀ ॥

ਹੋਟੀ ਚਲਾਉਣੀ

ਹੋਟੀ ਚਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਚੰਗਾ ਬੁਧਾਰ ਹੋਰਣਾ,
ਹੋਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਣੀ ਰਗ ਕਰਣਾ ॥

ਹੋਟੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਨਵੀਂ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹਣੀ,
ਬੁਧਾਰ ਕਰਣ ਲਗਣਾ ॥

ਹੋਟੀ ਲਗਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੋਟੀ ਖੋਲ੍ਹਣੀ, ਬੁਧਾਰ
ਕਰਣ ਲਗ ਪੈਣਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ
ਲਈ ਹੋਟੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਮਾਲ ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ॥

ਹੋਟੀ ਵਧਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੋਟੀ ਵੰਦ ਕਰਨੀ ॥

ਹੋਣ, ਪੁ:-ਜਿੰਦ, ਝਿਠਾਈ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਪੁਰ ਅੜ
ਬੈਠਣਾ, ਜੋ ਕਹਿਣਾ ਕਰਕੇ ਛੱਡਣਾ ॥

ਹੋਣ ਜੋਗ, ਪੁ:-ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਦੇਕੇ ਜੋ ਜੋਗ
ਸਾਧਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਹੋਣ ਧਰਮੀ, ਸ:-ਅਨਿਆਉਂ, ਆਪਣੇ ਮਤ ਦਾ
ਪੱਖ ਪੂਰਣਾ, ਬੁਠੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ
ਰਹਿਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣਾ ॥

ਹੋਣਾਹੜ }
ਹੋਣਾਹਾਂ } ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਹੋਣਾਂ, ਬਲੇ, ਹੋਣਲੇ ਪਾਸੇ,
ਹੋਣਾੜ }
ਹੋਣੀ } ਪੁ:-ਹੋਣ ਕਰਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਜਿੰਦੀ,
ਹੋਣੀਆਂ } ਅਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪਰਾ ਕਰਕੇ ਛੱਡਣ
ਹੋਣੀਲਾ } ਵਾਲਾ ॥

ਹੋਣੂਆਂ, ਅਨੂਆਂ ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਣੂ, ਪੁ:-ਵੱਡੀ ਹੋਣੀ, ਮੁਰਦੇ ਪਸ਼ੂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ
ਹੋਣੀਆਂ ॥

ਹੋਣੂ ਹੋਣ, ਪੁ:-ਚੰਗੀ ਖੁਭ ਦਾ, ਸਾਉ ॥

ਹੋਣ ਗੋਡੇ ਭੋਜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਈ ਬ
ਸਰੀ ਲਗਣੀਆਂ ॥

ਹੋਡੇਲਾ

ਹੋਡ ਗੋਡੇ 'ਨ ਸੁੱਟਣੇ }
ਹੋਡ ਗੋਡੇ ਭੰਨਣੇ } ਕ੍ਰਿ:-ਡਾਢਾ ਮਾਰਣਾ ॥

ਹੋਡ ਗੋਡੇ ਰਹਿ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਟੁਰ ਨਾਂ ਸਕਣਾ,
ਗੰਠੀਆਂ ਦਾ ਰੋਗ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੋਡ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੋਹਨਤ ਕਰਣੀ, ਕੰਮ ਕਰਕੇ
ਸਕ ਜਾਣਾ ॥

ਹੋਡਾਂ ਦਾ ਸਾੜਾ, ਵਿ:-ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਝਿਕਰ
ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੋਡ ਕੋਰਾ, ਪੁ:-ਚਾਹੁਕਾ, ਉੱਡੇ ਸਾਹ, ਚਿਰਕੀ ॥

ਹੋਡਾਂ, ਪੁ:-ਇਕ ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਰੋਗ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਘੋੜੇ ਲੰਗੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹੋਡੀ, ਸ:-ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਰੜੇ ਹਿੱਸੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੰਖੀ,
ਅਸਤ ॥

ਹੋਡੀ ਕੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੋਡੀ ਟੁੱਟਣਾ ॥

ਕੁੱਤੇਦੀ ਹੋਡੀ ਵਾਲਾ ਸੁਆਦ, ਪੁ:-ਬੁਠਾ ਸੁਆਦ,
ਬੁਠਾ ਸੁਖ ॥

ਹੋਡੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਠ, ਸ:-ਬਹੁਤ ਲਿੱਸਾ ਆਦਮੀ ॥

ਹੋਡੀਆਂ ਨਿਕਲ ਆਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ
ਲਿੱਸਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੋਡੇ ਮੁੱਠੇ }
ਹੋਡੇ ਮੁੱਠੇ } ਪੁ:-ਝੰਗਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ ॥

ਹੋਡੇਲ, ਪੁ:-ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਗ ॥

ਹੋਡੇਲਾ, ਪੁ:-ਪੰਘੁੜਾ, ਪੰਘ, ਬੁਲਾ, ਕ੍ਰਿਪਣ ਮਹਾ-
ਰਾਜ ਦਾ ਪੰਘੁੜਾ ॥

ਹੀਢ ਜਾਣਾ

ਹੀਢ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:- (ਕੱਪੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ)
ਹੀਢਣਾ } ਪੁਰਾਣਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਥੱਢਾ ਅਤੇ
                  } ਸਿਆਣਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਢਿਰਣਾ,
                  } ਥੋਣਾ ॥

ਹੀਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੱਪੜਾ ਆਦਿਕ ਵਰਤ ਕੇ
ਪੁਰਾਣਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਹਣ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਣ, "ਹੇ" ਦਾ ਬਹੁ ਬਰਨ ॥

ਹਣੋਂ, ਸ:-ਦਾਰੂ ॥

ਹ ਕ, ਸ:-ਨਿਰਾਦਰੀ, ਥੋ ਇੱਜ਼ਤੀ ॥

ਹਤਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਤ ਏਰਾ (ਹੀ), ਅਵ:-ਰਲ ਪਰੇ ਹਟ,
ਦੂਰ ਹੋ ॥

ਹੱਤ ਏਰਾ ਕੰਨ ਕੁਤਰਿਆ }
ਹੱਤ ਏਰੀ ਮਾਂ ਮਰੀ } ਰਲ ਦੂਰ ਹੋ ॥

ਹੱਤਨ, ਕ੍ਰਿ:-ਨੀਚਾਂ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਣਾ,
ਮਾਰਣਾ ॥

ਹੱਤਿਆ } ਸ:-ਪਾਪ, ਅਪਰਾਧ, ਕੁਕਰਮ, ਕਤਲ,
ਹੱਤਿਆ } ਹਿਸਾ, ਜਾਨੋ ਮਾਰਣਾ (ਕਰਣਾ,
                  } ਕਰਲੀ) ॥

ਹੱਤਿਆਰਾ } ਪੁ:-ਹੱਤਿਆ ਕਰਣ ਵਾਲਾ, ਪਾਪੀ ॥
ਹੱਤਿਆਰਾ } ਵਿ:-

ਹੱਥ, ਪੁ:-ਬਾਂਹ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਪੰਜਾ, ਅੱਧੇ
ਗਜ ਦਾ ਮਾਪ, ਪਾਸਾ, ਤਰਫ਼, ਕਬਜ਼ਾ,
ਬਚਾਉ, ਰਾਖੀ, ਹੇਲ ਦਾ ਸੰਗਲ ॥

ਹੱਥ ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਹੱਥ ਚੁੱਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਥ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਕੋਈ ਹੀਜ਼ ਮਿਲ ਜਾਣੀ ॥
ਆ ਜਾਣਾ } ਆ ਜਾਣਾ

ਹੱਥ ਛੂਟ

ਹੱਥ ਹਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੰਮ ਕਰਣਾ, ਕਮਾਉਣਾ ॥

ਹੱਥ ਹੁਦਾਰ, ਪੁ:-ਬੱਝੇ ਚਿਰ ਵਾਸਤੇ ਲਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੁਦਾਰ (ਲਿਖਤ ਕਰਣ ਥਾੜੇ) ॥

ਹੱਥ ਹੇਠ (ਠਾਂ) ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਾਬੂ ਆ
ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਹੇਠਾਂ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਾਬੂ ਕਰਣਾ, ਵੱਸ
ਵਿੱਚ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਥ ਹੋਲਾ ਕਰਣਾ ਕਰਾਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਜਾੜਾ
ਜਾਂ ਟੂਠਾਂ ਕਰਣਾ (ਕਰਾਉਣਾ) ॥

ਹੱਥ ਕੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਿਖ ਕੇ ਇਕਰਾਰ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਥ ਕੰਡਾ, ਪੁ:-ਚਲਾਕੀ, ਉਸਤਾਦੀ, ਛਲ ॥

ਹੱਥ ਕੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾਂ ਕਰ ਸੱਕਣਾ ॥

ਹੱਥ ਕਰ ਜਾਣੇ (ਕਰਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਕਲਾ, ਪੁ:-ਮੁੱਠਾ, ਬਿੱਲੀ ਜਾਂ ਬਿਟਕਣੀ ॥

ਹੱਥ ਕੜਾ (ਕੜੀ), ਪੁ:-ਸ:-ਹਥਾਉਂ ਕਾਬੂ ਕਰਣ
ਲਈ ਜੋ ਲੱਗੇ ਦੀਆਂ ਕੜਾ ਅੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ
ਨੂੰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

(ਕਿਸੇ ਦੇ) ਹੱਥ ਘੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-(ਕਿਸੇ ਦੀ)
ਗਹੀਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਭੇਜਣਾ ॥

ਹੱਥ ਚਲਾਕੀ, ਸ:-ਉਸਤਾਦੀ, ਹਿਕਮਤ ॥

ਹੱਥ ਚੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਾਰਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ,
ਹਟ ਜਾਣਾ, ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਥ ਛੂਟ, ਪੁ:-ਤਲਵਾਰ ਜਾਂ ਸੋਰੀ ਦਾ ਵਾਰ,
ਮਾਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਥ ਜੋੜਣਾ

ਹੱਥ ਜੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਆਦਰ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਥਲੀਆਂ ਮੇਲ ਦੇਣੀਆਂ । ਸ਼ਾਕ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਜੋੜੀ, ਸ:-ਹੱਥ ਜੋੜਣਾ, ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਦਾ ਤਬੀਤ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਹੱਥ ਝੂਠਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਥ ਸੋ ਜਾਣਾ, ਸੁੰਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਨਿਕੰਮਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਟੱਡਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਮੰਗਣ ਲਈ ਹੱਥ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ ॥
ਹੱਥ ਭਾਹੁਣਾ }

ਹੱਥ ਠੋਕਾ, ਵਿ:-ਹੱਥ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਗਾਹਕਾਰ ॥

ਹੱਥ ਤੰਗ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਧਨ ਨਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵੇਹਲੇ ਰਹਿਣਾ, ਕੁਝ ਕੰਮ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਜਾਣਾ (ਮਾਰਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਪੱਕਾ ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ, ਪੱਕਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਤੇ ਧਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੁਝ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਦਾ ਸੁੱਚਾ, ਵਿ:-ਅਮਾਨ ਦਾਰ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਹੱਥ ਦੀ ਮੈਲ, ਸ:-ਧਨ, ਆਦਾ, ਦੌਲਤ ॥

ਹੱਥ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਹਾਗਾ ਦੇਣਾ, ਮੱਦਤ ਕਰਨੀ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬੁਲਾਉਣ ਆਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਚਲੋ ਜਾਓ ॥

(ਸਿਰ ਤੇ) ਹੱਥ ਧਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਥ ਰਖਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਥ ਧੌਕੇ ਪਿੱਛੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੋਈ ਕੰਮ ਲਗ ਕੇ ਕਰਨਾ, ਲਗਾਤਾਰ ਸਤਾਉਣਾ ॥

ਹੱਥ ਬੱਧਾ ਗੁਲਾਮ

ਹੱਥ ਧੋਣਾ (ਧੋ ਬੈਠਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਉਮੇਦ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ ॥

ਹੱਥ ਨਾਟਕ, ਪੁ:-ਹੱਥ ਦੇ ਹੋਰ ਢੇਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਅਨੇਕ ਕਰਤਬ ॥

ਹੱਥ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੋਹਣ ਨਾਂ ਦੇਣਾ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਰਹਿਣਾ (ਘੋੜੇ ਦਾ ਤੋੜ ਹੋਣਾ) ॥

ਹੱਥ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਵਧਣਾ, ਲੱਭਣਾ, ਚੁਗਾਉਣਾ, ਛੇੜਣਾ, ਢੜਣਾ ॥

ਹੱਥ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਥਜਾ ਜਾਂ ਵਧਣਾ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਥ ਪੈਰ ਚੱਲਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂਗੇ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਥ ਪੈਰ ਠੰਢੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਸਤ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹੱਥ ਪੈਰ ਪੈ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਾਹਲੀ ਕਰਕੇ ਪਾਬਰ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਜਤਨ ਕਰਨਾ, ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਫੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੱਖਣਾ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਢੇਰ ਜਾਣਾ (ਢੇਰਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਲਾਭਪਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਮਾਲ ਲੁੱਟ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਢੇਰੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਥ ਚਲਾਕੀ ਕਰਨਾ, ਲਾਭ ਕਰਨਾ, ਬੇ ਇਮਾਨੀ ਕਰਨਾ ॥

ਹੱਥ ਬੱਧਾ ਗੁਲਾਮ, ਪੁ:-ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣਾ

ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣਾ (ਰਹਣਾ) ਕ੍ਰਿ:-ਵੱਡੇ
ਜਾਂ ਹਾਕਮ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੱਥ
ਜੋੜਣੇ ॥

ਹੱਥ ਭਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਸ਼ੁੱਕੀ ਜਾਂ ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼
ਦਾ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲਗ ਜਾਣਾ । ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ
ਇਕ ਰੀਤ ਮੁਜਿਬ ਪਾਲੀ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼
ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾਉਣੇ ॥

ਹੱਥ ਮਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਛੋੜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਮਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੋ ਜਥਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਣ ਜਾਂ
ਵਿਛੜਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸੱਜੇ
ਹੱਥ ਧਕਕ ਕੇ ਹਿਲਾਉਣਾ (ਸਾਹਿਬਾਂ ਵਾਕਰ) ॥

ਹੱਥ ਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੇਇਮਾਨੀ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ (ਸਿਰ ਤੇ) ਕ੍ਰਿ:-ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ,
ਰੱਖਿਆ ਕਰਣੀ, ਸਿਰ ਦੀ ਸਹੂ ਪਾਣੀ ॥

ਹੱਥ ਰੱਖਾ, ਪੁ:-ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ
ਜਾਵੇ, ਵੇਲੇ ਦੀ ਨੁਕਰ, ਆਸਰ, ਮਸ਼ੁਕ, ਜਿਸ
ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਹੱਥ ਰੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਦੀ ਲਾਉਣੀ,
ਵੰਚੀ ਲੇਣੀ ॥

ਹੱਥ ਲਗ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਥ ਆਉਣਾ, ਹਿਸਾਬ
(ਲਗਣਾ) } ਵਿਚ ਜੋੜ ਕਰਦਿਆਂ ਰਕਮ
(ਲਗਣੇ) } ਅੱਗੇ ਲਜਾਣੀ, ਪੈਖਾ ਖਾਣਾ
ਮਾਰ ਪੈਣੀ (ਅੰਮੀ ਤੇਰੇ ਹੱਥ
ਕੁਲੇ ਹਨ। ਬੱਚਾ ਲੱਗਣ ਤੇ ਜਾਣੇ) ॥

ਹੱਥ ਲਗਾਉਣਾ (ਣੇ), ਕ੍ਰਿ:-ਛੋਹਣਾ, ਸੁਰੂ ਕਰਣਾ,
ਮਾਰਣਾ, ਹਰਾਉਣਾ, ਪੈਖਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਲੇਵੇ

ਹੱਥ ਲਾਇਆ ਮੇਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਰੀਰ ਬਹੁਤ
ਸੋਹਣਾ ਅਤੇ ਕੇਮਲ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਥ ਰਖਾਉਣਾ (ਣੇ), ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਥ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦੀ
ਤਲੀ ਵਿਖਾ ਕੇ ਕਿਸਮਤ ਪੁੱਛਣੀ । ਹਕੀਮ ਨੂੰ
ਨਬਜ਼ ਦੱਸਣੀ । ਚਲਾਕੀ ਕਰਕੇ ਦੁਬੰਦ ਨੂੰ ਪੈਖਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਵੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਹੱਥ ਕੱਟਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਠੂਠਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫਕੀਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਠਠਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫਕੀਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫੜਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਥ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਵੇਖਣਾ,
ਤਲੀ ਵਿਖ ਕੇ ਕਿਸਮਤ ਦੱਸਣੀ, ਹਾਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥ ਵੇਚਣਾ (ਕਿਸੇ ਦੇ), ਕ੍ਰਿ:-(ਕਿਸੇ ਕੋਲ)
ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਵੇਚ ਦੇਣੀ ॥

ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰੋਂ ਜਮਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਚਿਰੀ ਹੋਣ
ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ (ਤੇ) ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-(ਕਿਸੇ ਨੂੰ)
ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਅਜਿਹਾ ਢਿੱਲ
ਹੋ ਜਾਣਾ } ਹੋਣਾ ਜੋ ਜੀਉਣ ਦੀ
ਆਸ ਨਾ ਰਹਿਣੀ ॥

ਹੱਥਣੀ, ਸ:-ਚਾਬੀ ਦੀ ਮਦੀਲ ॥

ਹੱਥਲ, ਵਿ:-ਖਾਲੀ ਹੱਥਾਂ ਵਾਲਾ, ਬੇਕਾਰ, ਜੋਹੜੀ
ਗਉ ਮਹਿੰਕਾਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਹੀ ਦੁਪ
ਸੁਆਵੇ ॥

ਹੱਥ ਲੇਵਾਂ } ਪੁ:-ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ
ਹੱਥ ਲੇਵੇ } ਇਕ ਰੀਤ ॥

ਹਥਵਾਸਾ

ਹਥਵਾਸਾ, ਪੁ:—ਬਹਿਲੀ ਆਇਕਦੇ ਰੋਸੇ (ਸਹਾਰੇ ਵਾਸਤੇ) ॥

ਹਥਵਾਣ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮੌਤ ॥

ਹਥਵਾਣੀ, ਸ:—ਹਥਵਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਹਥਵਾਣਣੀ, ਸ:—ਹਥਵਾਣ ਦੀ ਭੀਵੀ ॥

ਹੱਥੜੀ, ਸ:—ਚਰਖ ਦੇ ਪਹੀਏ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਖੁਆਉਣ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜ ॥

ਹੱਥਾ, ਪੁ:—ਚਰਖੇ ਚੱਕੀ ਆਇਕ ਦਾ ਮੁੱਠਾ ॥

ਹਥਿਆਰ } ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਆਇਕ ਸਸਰ, ਲੜਾਈ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ॥

ਹਥਿਆਰ ਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰਣ ਲਗਣਾ ॥

ਹਥਿਆਰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਲਵਾਰ ਆਇਕ ਲੇ ਲੇਕੀ, ਸਸਰਰ ਧਾਰਣ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਥੀ, ਸ:—ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਲਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਵਾਲਾ ਦਾ ਦਸਤਾਨਾ, ਮੁੱਥ ਜਾਂ ਵਾਲ ਦੀ ਗੁੱਛੀ ਜਿਸ ਰੀਜ ਨਾਲ ਛੱਪਰ ਪਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕੜੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਇਕੋ ਜੇਹੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੁਲਾਹਿਆਂ ਦੀ ਹੱਥ ਵਿਚ ਨੱਪਣ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜ ॥

ਹੱਥੀਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਰਾਹੀਂ, ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ ॥

(ਵੇਹੀਂ) ਹੱਥੀ ਸ ਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਈ ਰੀਜ ਚੰਗੇ ਤਰਾਂ ਇਕੱਠੀ ਕਰਣੀ ॥

ਹੱਥੀਂ ਛਾਂਵਾਂ ਕਰਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਮੁਹਬਤ ਦਾ ਸਲੂਕ ਕਰਣਾ, ਰਹਿਅ ਕਰਣੀ ॥

ਹੱਥੀਂ ਪੈਣਾ (ਪੈਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਣਾ ॥

ਹੱਥੇਲੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ ॥

ਹੱਦ

ਹੱਥੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਇਕ ਤੋਂ ਦੂਏ ਨੂੰ ਅਵ:—ਸਗੋਂ ॥

ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਦੇ) ਹੱਥੋਂ
ਨਿਕਲਣਾ } ਕੁਝ ਕੰਮ ਨਿਬੜ ਜਾਣਾ,
ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਠੀ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹੱਥੋਂ ਹੱਥ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਥਰ ਪੱਟ, ਛੋੜੀ ॥

ਹੱਥੋਂ ਹੱਥੀ ਉਡ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੋੜੀ ਦੀ
ਲੱਗ ਜਾਣਾ } ਵਿਕ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਥੋਂ ਪਾਈ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ, ਘੱਲ ॥

ਹੱਥੋਂ ਪਾਈ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਣਾ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਕਰਣਾ, ਧੌਲ ਧੱਪਾ ਕਰਣਾ ॥

ਹੱਥੋਂਟੀ } ਸ:—ਚਲਾਕੀ, ਉਸਤਾਦੀ, ਹੁੰਦਰ
ਹੱਥੋਂਟੀ } ਕਾਰੀਗਰੀ ॥

ਹੱਥੋਂੜਾ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਰੀਜ ਨਾਲ ਧਾਂਤੀ ਕੁਟਦੇ
ਹੱਥੋਂੜਾ } ਹਨ ॥

ਹੱਥੋਂੜੀ } ਸ:—ਛੋਟਾ ਹੱਥੋਂੜਾ ॥

ਹੱਥੋਂੜੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ: ਖ:) ਹਥ ਕੜੀਆਂ ॥

ਹੱਥੋਂੜੀਆਂ ਮਾਰਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਥਕੜੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ॥

ਹੱਦ, ਸ:—ਕੰਢਾ, ਬੰਨਾ, ਸਿਰਾ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਸੀ, ਮਰਜ਼ਾਦਾ ॥

ਵਿ:—ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਪਰਲੇ ਸਿਰੇ ਦਾ, ਗਲਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ॥ (ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ ਹੋ:—ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਈ ਹੋ, ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ॥)

ਹੋਂਦ ਹੋ ਜਾਣੀ

ਹੋਂਦ ਹੋਜਾਣੀ (ਹੋਣੀ) ਕ੍ਰਿ:-ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਂਦ
ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣੀ, ਅੱਤ ਹੋਣੀ ॥

ਹੋਂਦ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਅੱਤ ਕਰਣਾ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਓੜਕ ਤਕ ਪੁਚਾਣਾ ॥

ਹੋਂਦ ਬਸਤ, ਸ:-ਹੋਂਦਾਂ ਦਾ ਵੇਸਲਾ, ਹੋਂਦ ਠਗ-
ਉਣਾ, ਹੋਂਦ ਬੀਦੀ ॥

ਹੋਂਦ ਬੰਦੀ ਕਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਹੋਂਦਾਂ ਨੁਕਾਉਣੀਆਂ
ਹੋਂਦ ਬੰਨ੍ਹਣਾ } ਜਾਂ ਹੋਂਦਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ
ਲਾਉਣੇ ॥

ਹੋਂਦੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਆਪਣੇ ਬੁੱਝੇ ਤੋਂ ਵਧ
ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਣਾ, ਮਰਜ਼ਾਦਾ ਰੱਖ ਜਾਣਾ,
ਹੋਂਦ ਭੇੜਣਾ ॥

ਹੋਂਦੋਂ ਬਾਹਰਾ, ਵਿ:-ਬਹੁਤ ਹੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ
ਵਧਕੇ ਹੋਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਬੇ ਹੋਂਦ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ, ਅਥਾਹ,
ਅੱਤ, ਹੋਂਦੋਂ ਬਾਹਰਾ, ਅਪਾਰ ॥

ਹੋਂਦ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਰਾਹ ਦਾ ਜਾਲ ॥

ਹੋਂਦਰਾਤਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਤੀ
ਨਹੀਂ, ਦਿਸਦਾ ॥

ਹੋਂਦਵਾਣਾ, ਪੁ:-ਤਰਬੂਜ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਢਲ ॥

ਹੋਂਦਵਾੜ, ਸ:-ਅੱਧੀ ਬੋਝਲ-ਅੱਧ ਵਾੜ
ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਂਦਾਇਤ } ਸ:-ਉਪਦੇਸ਼, ਨਸੀਹਤ, ਸਿਖ ਮੱਤ
ਹੋਂਦਾਯਤ } (ਕਰਣੀ ਜਾਂ ਦੇਣੀ) ॥

ਹੋਂਦਾਲ, ਪੁ:-ਜੋਂਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਹੱਪ ਹੱਪ ਕਰਣਾ

ਹੱਦੀਸ, ਸ:-ਅਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬਰਤ,
ਨਸੀਹਤ ॥

ਹੱਦੀਸ ਪਕੜਣੀ } ਕ੍ਰਿ:-ਨਸੀਹਤ ਮੰਨਣੀ ॥
ਫੜਣੀ }

ਹੱਦੀਣ, ਵਿ:-ਵੇਖੋ 'ਅਧੀਣ' ॥

ਹੱਦੀਣਤਾ } ਸ:-ਵੇਖੋ 'ਅਧੀਣਤਾਈ' ॥
ਹੱਦੀਣਤਾਈ }

ਹੱਦੀਯਾ, ਪੁ:-ਤਜਰ, ਛੋਟ, ਇਨਾਮ, ਮੁੱਲ ॥

ਹੱਦੁਆਣਾ, ਪੁ:-ਅਧੁਆਣਾ, ਤਰਬੂਜ ॥

ਹੱਦੁਆੜ, ਸ:-ਦੇਖੋ 'ਅੱਧ ਵਾੜ' ॥

ਹੱਦੇਰ, ਪੁ:-ਵੇਖੋ 'ਅਨ੍ਹੇਰ' ॥

ਹੱਦੇਰਾ, ਪੁ:-ਵੇਖੋ 'ਅਨ੍ਹੇਰਾ' ॥

ਹੱਦੇਰੀ, ਸ:-ਵੇਖੋ 'ਅਨ੍ਹੇਰੀ' ॥

ਹੱਦੈਤ, ਸ:-ਵੇਖੋ 'ਹਦਾਇਤ' ॥

ਹੱਨ, ਕ੍ਰਿ:-ਹੱਲ, ਹੱਲ, 'ਹੇ' ਦਾ ਬਹੁ: ਥ: ॥

ਹੱਨਾ, ਪੁ:-ਕਾਨੀ ਦਾ ਸਿਰਾ ॥

ਹੱਨੁਮਾਣ, ਪੁ:-ਬਾਂਦਰ, ਰਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਦਾ
ਦੂਤ ॥

ਹੱਨੇਰ } ਵੇਖੋ 'ਅਨ੍ਹੇਰ'
ਹੱਨੇਰਾ } 'ਅਨ੍ਹੇਰਾ'
ਹੱਨੇਰੀ } 'ਅਨ੍ਹੇਰੀ'

ਹੱਨੇਰੀ ਮਜਿਸਦੇਰ, ਪੁ:-ਜੋ ਮਜਿਸਦੇਰ ਕੁਝ
ਤਨਖਾਹ ਨਾ ਲਵੇ ॥

ਹੱਪ, ਸ:-ਅਜੇਹੀ ਅਵਾਜ ਜੋ ਸਮਝੀ ਨ ਜਾਵੇ ॥

ਹੱਪ ਹੱਪ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਜੇਹਾ ਖੋਲਣਾ ਕਿ
ਗੱਲ ਸਮਝੀ ਨ ਜਾਵੇ (ਬੋਝਿਆਂ ਢਾਕਣ) ॥

ਹੱਪਾ

ਹੱਪਾ, ਪੁ:—ਪਤਲੀ ਖਿਰੜੀ ਭਾਪਾ ॥

ਹੱਪੀ-ਹੱਪੀ ਖਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੇ ਹੱਥ ਆਵੇ
ਹੱਪੁ ਕਰ ਲੈਣਾ } ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ, ਲੁਕਾਣਾ
ਹੱਪੁ ਹੱਪੁ ਖਾਣਾ } ਛਿਪਾਣਾ ॥

ਹੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਹੱਠਾ, ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਸਾਹ ਲੈਣਾ, ਦਮ ਦੁਟ ਜਾਣਾ ॥

ਹੱਠਾ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ, ਆਗੂ, ਜੁੱਮੇਵਾਰ ਆਦਮੀ ॥

ਹੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਖੜਣਾ, ਬਕਾਉਣਾ ॥
ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਹੱਥਸ, ਪੁ:—ਅਭਰੀਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਦੋਸ ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਸ:—ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਲੋਭ, ਹਿਰਸ ॥

ਹੱਥਸਣ, ਸ:—ਹੱਥਸ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥

ਹੱਥਸੀ, ਪੁ:—ਹੱਥਸ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੱਥਕ, ਸ:—ਹੱਥਕ, ਬੁਰੀ ਮੁਸਕ ॥

ਹੱਥਕ ਦੱਥਕ, ਸ:—ਬਿੜਕ, ਭਾਤ ਬੰਬ ॥

ਹੱਥਕਣਾ ਦੱਥਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੜਕਣਾ, ਭਾਤ ਬੰਬ ਕਰਣੀ ॥

ਹੱਥ ਕੱਥ, ਪੁ:—ਵੰਗ, ਬਕਲ, ਚੰਗੀ ਹਾਲਤ, ਕੀਮਤ, ਦੇਉਤਿਆਂ ਅਤੇ ਖਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਜੋ ਅਠਾਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਹੱਥੜ ਦੱਥੜ, ਸ:—ਘਬਰਾ, ਹਰਾਨੀ, ਹੌਲ ॥

ਹੱਥੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਬਰਾ ਜਾਣਾ, ਹਰਾਣ ਹੋਣਾ

ਹੱਥੜਾ ਦੱਥੜੀ, ਸ:—‘ਹੱਥੜ ਦੱਥੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੱਥੁਬ, ਪੁ:—ਹੱਥ, ਮਾੜੀ, ਛੁਟਕਾਰਾ ॥

ਹਮਲਾ

ਹੰਬੇਲ, ਸ:—ਰੁਪਇਆਂ ਸੋਹਰਾਂ ॥ ਆਇਕਾਂ ਦੀ ਹੋਕਲ ॥

ਹੰਬੇਲੀ, ਸ:—ਹਵੇਲੀ, ਮਾੜੀ, ਧੌਲਰ ॥

ਹੱਭਕ, ਸ:—ਬਦਬੋ (ਆਉਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਹੱਭਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਬੋ ਜਾਂ ਸਤ੍ਰਿਆਣ ਆਉਣੀ ॥

ਹੰਭਲੀ, ਸ:—ਉਛਾਲਾ (ਹੰਭਲੀ ਮਾਰਨੀ = ਉਛੋਲਣਾ) ॥

ਹੰਭਲੇ } ਅਵ:—ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੇ, ਬੱਲੇ ॥
ਹੰਭੜੇ }

ਹਮ, ਪੜ:—ਅਸੀਂ ॥

ਹਮਸਾਇਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਗੁਆਂਢੀ, ਪੜੋਸੀ ॥

ਹਮਸਾਗਤੀ, ਸ:—ਗੁਆਂਢ, ਪੜੋਸ ॥

ਹਮਸੋਸ, ਪੁ:—ਅਵਸੋਸ, ਪਛਤਾਵਾ, ਅਰਮਾਣ, ਗਮ (ਹਮਸੋਸ ਆਉਣਾ) ॥
ਅਵ:—ਹਾਇ ! ਓਹੋ !

ਹਮਸੋਸਿਆ ਹੋਇਆ—ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਵਸੋਸ
ਹਮਸੋਸੀ ਹੋਈ—ਸ: } ਜਾਂ ਗਮ ਹੈ ॥

ਹਮਰਾਹ, ਅਵ:—ਨਾਲ, ਸੰਗ ॥
ਸ:—ਸਾਥ, ਸੰਗ, ਮੋਦਤ ॥

ਹਮਰਾਹੀ, ਸੰਗੀ, ਸਾਥੀ ॥
ਸ:—ਸੰਗ, ਸਾਥ, ਮੋਦਤ ॥

ਹਮਲ, ਪੁ:—ਵਿੱਤ, ਗਾਰਭ (ਰਹਿਣਾ, ਹੋਣਾ ਕਰਣਾ) ॥

ਹਮਲਾ, ਪੁ:—ਚੜ੍ਹਾਈ, ਹੱਲਾ (ਕਰਣਾ) ॥

ਹਮਾਇਤ

ਹਮਾਇਤ, } ਸ:—ਸਹਾਇ, ਆਸਰਾ, ਬਚਾਉ ॥
 ਹਮਾਯਤ, }

ਹਮਾਇਤ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੱਖ ਪੂਰਨਾ, ਰਾਖੀ
 ਕਰਣੀ, ਬਚਾਉਣਾ ॥

ਹਮਾਇਤਣ } ਸ:—ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥
 ਹਮਾਯਤਣ }

ਹਮਾਇਤੀ } ਪੁ:—ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
 ਹਮਾਯਤੀ }

ਹਮਾਤੜ, ਪੁ:, ਸ:—ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਗਰੀਬ ॥

ਹਮਾਤੜ ਸਾਥ, ਪੁ:—ਹਮਾਤੜ ਜੇਹੇ ॥

ਹਮਾਤੜ ਤਮਾਤੜ, ਪੁ:—ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਜੇਹੇ ॥

ਹਮਾਮ, ਪੁ:—ਭੱਤੇ ਪਾਠੀ ਠਾਲ ਨਾਉਣ ਵਾਲੀ
 ਥੀ ॥

ਹਮਾਮ ਦਸਤ, ਪੁ:—ਲੋਹ ਜਾਂ ਪੱਤਲ ਦੇ ਚੰਦ੍ਰ
 ਅਤੇ ਮੰਗਲੀ ॥

ਹਮਾਰੀ, ਸ:—'ਅਮਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਮਿਆਣੀ, ਸਾ:—ਵਾਸਣੀ ॥

ਹਮੀ, ਸ:—ਹਉਮੈ, ਹੰਕਾਰ, ਅਪਣਤ ॥

ਹਮੀਕਰਣੀ (ਖਿਚਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਹਮੀ ਖੁਦਾ, ਅਵ:—ਜੋ ਦੁੱਖ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਹਾਂ (ਹੰਕਾਰ
 ਦੀ ਹੱਲ) ॥

ਹਮੇਸ਼ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਦਾ, ਨਿੱਤ, ਲਗਾਤਾਰ ॥
 ਹਮੇਸ਼ਾ }

ਹਮੇਸ਼ਗੀ, ਸ:—ਸਦਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹਮੇਲ, ਸ:—'ਹੰਬਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਮੇਲੀ, ਸ:—ਹਵੇਲੀ, ਮਹਿਲ ਮਾੜੀ ॥

ਹਰ ਤਰਾਂ

ਹਰਾ } ਪੁ:—ਸ਼ਰਮ, ਲੱਜਿਆ, ਲਾਜ ॥
 ਹਰਾਉ }

ਹਰਾ ਵਾਲਾ, ਵਿ:—ਲੱਜਿਆ ਵਾਨ, ਸ਼ਰਮ ਵਾਲਾ ॥

ਬੇ ਹਰਾ, ਵਿ:—ਨਿਲੱਜ, ਬੇ ਸ਼ਰਮ ॥

ਹਰਾਓਂ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ, ਹੌਸਲਾ ॥

ਹਰਾਤ (ਤੀ), ਸ:—ਜਿੰਦ, ਉਮਰ, ਆਰਜਾ,
 ਅਵਸਥਾ ॥

ਹਰਾਤੀਆਂ ਕੈਮ!—ਬੱਢੇ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਕਰੋ!

ਹੀਣ ਹਰਾਤ, ਸ:—ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ॥

ਹੀਣ ਹਰਾਤ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ॥

ਹਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਿਬ ਜੀ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥
 ਪੜ੍ਹ:—ਹੋਈ, ਸਭ ॥

ਹਰ ਹਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਉਂ
 ਛੇਣਾ, ਭਰੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ ॥

ਹਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਦਾ ਹੀ ॥

ਹਰ ਹੀਣ—'ਹਰ ਤਰਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ (ਥੋਂ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਭਨਾ
 ਪਾਸੋਂ ॥

ਹਰ ਗੱਲੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਭ ਤਰਾਂ, ਸਭ ਪਾਸਿਓਂ ॥

ਹਰ ਗੁਣ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਭਜਨ
 ਕਰਨਾ ॥

ਹਰ ਘੜੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਦਾ, ਨਿੱਤ ॥

ਹਰ ਜਗਾਂ (ਜੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਭ ਥਾਂ ॥

ਹਰ ਤਰਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿੰਦਗੀ, ਹ ਸਭੇ ॥

ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਹਰ ਗੱਲੇ ॥

ਹਰਦਮ

ਹਰਦਮ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਸਦਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ ॥
ਹਰਪਲ }

ਹਰਪਾਸੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਚੁਥੇਰੇ, ਸਭ ਥਾਂ ॥

ਹਰਬਰਿਹਾਈ, ਵਿ:-ਹਰ ਸਾਲ ਬੱਚਾ ਜਨਣ ਵਾਲੀ ॥

ਹਰਬਾਰ (ਰੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਸਦਾ, ਨਿੱਤ, ਹਰ ਵਕਤ ॥

ਹਰਮਸਾਲੇ ਪਿੱਪਲਾ ਮੂਲ, ਵਿ:-ਸਥ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੋਥ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਰਰੋਜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਰੋਜ, ਸਥ ਦਿਨ ॥

ਹਰਵਾਰ (ਰੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਨਿੱਤ, ਸਦਾ, ਹਰ ਵਕਤ ॥

ਹਰਵਰਿਹਾਈ, ਵਿ:-'ਹਰ ਬਰਿਹਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਰਕਤ, ਸ:-ਹਿੱਲ ਚੁਲ, ਕੰਮ, ਭੇਜੇ ਚਲਣ, ਆਟਕਾਉ, ਨੁਕਸਾਨ, ਮਾਂਦਗੀ, ਕਸਰ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ, ਦੇਣੀ) ॥

ਹਰਕਤਣ, ਸ: } ਹਰਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
ਹਰਕਤੀ, ਪੁ: } (ਵਾਲੀ) ॥

ਹਰਕੰਥ, ਵਿ:-ਕੰਥਣ ਵਾਲਾ, ਹਿੱਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਰਖ, ਪੁ:-ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ ॥

ਹਰਖਣ, ਸ: } ਖੁਸ਼, ਹਰਖ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਹਰਖੀ, ਪੁ: } (ਵਾਲੀ) ॥

ਹਰਚੰਦ, ਪੁ:-ਸੋਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖ ॥

ਹਰਜ, ਪੁ:-ਰੋਕ, ਆਟਕਾਉ, ਔਖ, ਨੁਕਸਾ, ਹਲ ਚਲ, ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਬਦਲਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਹਰਫ ਦੇਣਾ

ਹਰਜ ਮਰਜ, ਸ:-ਰੋਕ, ਰੋਰ, ਗੜ ਬੜ, ਹਲ ਚਲ ॥

ਹਰਜਾ, ਪੁ:-ਨੁਕਸਾਨ, ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ॥

ਹਰਜਾ ਭਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹਰਟ } ਪੁ:-ਵੱਗਣ ਵਾਲਾ ਖੁਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਹਰੁਟ } ਟਿੰਡਾਂ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ,
ਹਲਟ ॥

ਹਰਤਾਲ, ਸ:-ਇੱਕ ਖੀਲੇ, ਰੰਗ ਦੀ ਧਾਰ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼, ਗਮ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ ਕਰਕੇ ਬਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਹੱਟੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ॥

ਹਰਦਲ, ਸ:-ਹਲਦੀ, ਹਲਦਰ ॥

ਹਰਨ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਜਨੌਰ, ਮਿਰਗ ॥

ਹਰਣ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਹੋਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਭਜ ਜਾਣਾ, ਨੱਠ ਜਾਣਾ ॥

ਹਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲੈ ਜਾਣਾ, ਲੁੱਟਣਾ, ਲੁਟੀਣਾ, ਲੇ ਜਾਏ ਜਾਣਾ ॥

ਹਰਨਾਲੀ, ਸ:-ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਕਰਕੇ ਜੋ ਔਖੀ ਔਖੇ ਅਨੁਰਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਰ ਦਾ ਢਕਰਾਉਣਾ, ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ, ਹਲ ਨੂੰ ਜੋਗ ਦੇ ਗਲ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ॥

ਹਰਨੀ, ਸ:-ਹਰਨ ਦੀ ਮਈਲ, ਹੋਟੀ, ਕਟੀ ਟੁਰਨ ਵਿਰਣ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਹਰਨੋਟਾ, ਪੁ:-ਹਰਨ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਹਰਫ, ਪੁ:-ਔਖਰ, ਅਪਰਾਧ, ਦੋਸ਼ ॥

ਹਰਫ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੋਸ਼ ਲੱਗਣਾ ॥

ਹਰਫ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸਿਖਾਉਣਾ, ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਹਰਫ ਲੈਣਾ

ਹਰਫ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿਦਾ ਸਿੱਖਣੀ ॥

ਹਰਫਾ, ਪੁ:-ਈਦੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ॥

ਹਰਬੇ ਜਰਬੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਹਰ ਗੱਲੇ ॥

ਹਰਮ, ਪੁ:-ਮਹਿਲ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਦਿਕ ਦੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਹਰਮ ਸਰਾ, ਸ:-ਮਹਿਲ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਥੇ
ਤੀਮਤੀ ਰਹਿਣ ॥

ਹਰਮ ਜਦਗੀ, ਸ:-ਸ਼ਗਰਤ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਹਰਮਲ, ਸ:-ਇਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬੀ ਪੁਖਾ-
ਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹਰਮਲ ਦੀ ਪੂਣੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਗੀ ਦੇ
ਪਾਸ ਹਰਮਲ ਪੁਖਾਉਣੀ ॥

ਹਰ ਰੋਟਾ, ਪੁ:-ਹਰਨੋਟਾ, ਹਰਨ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਹਰਵਈਆ }
ਹਰਵਈਯਾ } ਪੁ:-ਹਾਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਾਰਣ ਦੇਣਾ ॥

ਹਰਵਾਈ, ਸ:-ਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਹਰਵਾਂਹ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ, ਰੋਂਗ ॥

ਹਰੜ, ਸ:-ਇੱਕ ਦੁਆ, ਹਰੀੜ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਗੰਢ ॥

ਹਰਾ, ਵਿ:-ਸਾਵਾ, ਸਬਜ਼, ਕੱਚਾ, ਵਸਦਾ ਰਸਦਾ
ਸੁਖੀ ॥

ਹਰਾ ਬਾਸ਼ਾ ਵਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਝੂਠੇ ਲਾਭੇ ਦੇਣਾ ॥

ਹਰਾ ਡਰਾ, ਵਿ:-ਵਸਦਾ ਰਸਦਾ, ਸੁਖੀ,
ਉਲਾਦ ਵਾਲਾ, ਹਰਿਆਉਣਾ ॥

ਹਰਾਮ ਖੋਰ

ਹਰਾਉਣ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦੇਣੀ, ਜਿੱਤਣਾ,
ਹਾਰਣ ਦੇਣਾ ॥

ਹਰਾਈ, ਸ:-ਹਾਰਣ ਦੇਣਾ, ਹਰਵਾਈ ॥

ਹਰਾਸ, ਪੁ:-ਤਰ, ਖੇਡ, ਗਮ, ਬੇ ਉਮੈਦੀ ॥

ਹਰਾਸ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਹਰਾਸਣਾ'ਵੇਖੋ ॥

ਹਰਾਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਰ ਜਾਣਾ, ਬੇ ਉਮੈਦ ਹੋਣਾ ॥

ਹਰਾਸਿਆ, ਵਿ:-ਤਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਬੇ ਉਮੈਦ ॥

ਹਰਾਣ, ਵਿ:-ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਤਰਿਆ ਹੋਇ-
ਆ, ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ, ਦੀਗ ॥

ਹਰਾਣਗੀ } ਸ:-ਅਚਰਜ, ਅਚੰਭਾ, ਘਬਰਾਟ
ਹਰਾਨੀ } ਮੁਸਕਲ ਔਕੜ ॥

ਹਰਾਡ, ਪੁ: } ਵਿ:-ਸਿਆਣਾ (ਨੀ), ਹੁਸ਼ੀ-
ਹਰਾਡਣੀ, ਸ: } ਆਰ, ਮੋਜੀ । ਦੁਹੁਲੀ
(ਦੁਹੁਲਣ) ॥

ਹੱਰਾਫੀ, ਸ:-ਉਸਤਾਦੀ, ਚਲਾਕੀ, ਮੋਜ, ਦੁਹੁਲ ॥

ਹਰਾਮ, ਵਿ:-ਪੁ:-ਵਰਜਿਆ ਹੋਇਆ, ਅਧੋਗ, ਨਾ
ਮੁਨਾਸਬ, ਬੁਰਾ ਕੰਮ । ਜਨਾਹ । ਬਿਭਚਾਰ ॥

ਹਰਾਮ ਹਲਾਲ, ਪੁ:-ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲਾਂ ॥

ਹਰਾਮ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੁਰਾ ਕਰਣਾ, ਜਨਾਹ
ਕਰਣਾ ॥

ਹਰਾਮ ਕਾਰ, ਪੁ:-ਬੁਰਾ ਕਰਣ ਵਾਲਾ, ਜਨਾਹੀ
ਬਿਭਚਾਰੀ ॥

ਹਰਾਮ ਕਾਰੀ, ਸ:-ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਜਨਾਹ, ਬਿਭਚਾਰ ॥

ਹਰਾਮ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਾਪ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖਾਣਾ ।

ਹਰਾਮ ਖੋਰ, ਵਿ:-ਪੁ:-ਪਾਪ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਵੱਢੀ
ਜਾਂ ਬੁਰੀ ਵਸਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਮੁਸਤ, ਮੁਖਤ
ਖੋਰ, ਅਭਿਰਤ ਘਣ ॥

ਹਰਾਮ ਖੋਰੀ

ਹਰਾਮ ਖੋਰੀ, ਸ:—ਹਰਾਮ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਵੱਢੀ
ਥੇ ਝਿਮਾਨੀ, ਠਿਕੰਮੇ ਰਹਿਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਹਰਾਮ ਜਦਗੀ }
ਹਰਾਮ ਜਾਦਗੀ, } ਸ:—ਸ਼ਰਾਰਤ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਹਰਾਮ ਜਾਦਾ, (ਜਾਦੀ), ਵਿ:—ਜੋ ਆਪਣੇ ਪੈਉ
ਦੀ ਉਲਾਟ ਨਹੀਂ । ਸ਼ਰਾਰਤੀ, ਬਦਮਾਸ਼ ॥

ਹਰਾਮ ਦਾ, }
ਹਰਾਮ ਦਾ ਰੁਖਮ, } ਵਿ:—ਵੇਖੋ 'ਹਰਾਮ ਜਾਦਾ' ॥
ਹਰਾਮ ਦਾ ਬੀ, }

ਹਰਾਮ ਦਾ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਧਾਪ ਦੀ ਕਮਾਈ ॥
ਹਰਾਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਮ ਜਾਣਾ, ਐਂਵੇ ਜਾਣਾ,
ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹਰਾਮੜ, ਪੁ: ਸ: }
ਹਰਾਮੜ—ਸ: } ਹਰਾਮਝਾਵਾ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ,
ਹਰਾਮੀ—ਝ } ਬਦਮਾਸ਼, ਸੁਸਤ, ਮੁਸਤ
ਖੋਰਾ ॥

ਹਰਾਰਤ, ਸ:—ਗਰਮੀ, ਤਾਉ, ਮਾੜੀ ਮਾੜੀ ਕਸ ॥

ਹਰਿਆ, ਪੁ:—ਸਬਜੀ, ਭਾਜੀ, ਵੱਤਰ ਸ਼ਾਕ, ਹਰਾ
ਚਾਰਾ, ਤਰਾਉਤ ॥
ਵਿ:—ਸਾਵਾ, ਸਬਜ, ਹਰਾ, ਭਾਵਾ ॥

ਹਰਿਆ ਫਰਿਆ, ਵਿ:—ਸੁਖੀ, ਫਲਿਆ ਹੋਇਆ,
ਅਥਾਵਾਨ, ਉਲਾਟ ਵਾਲਾ ॥

ਹਰਿਆਉਲ, ਸ:—ਸਬਜੀ, ਹਰਿਆਈ ॥

ਹਰਿਆਉਲਾ, ਵਿ:—ਸਾਵਾ, ਹਰਾ, ਸੱਜਰਾ,
ਸੁਖੀ ॥

ਹਰਿਆਉ— 'ਹਰਿਆਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਰਿਆਈ, ਸ:—ਸਬਜੀ, ਹਰਿਆਉਲ ॥

ਹਰੀਰੀ

ਹਰਿਆਹਣ }
ਹਰਿਆਂਧ } ਸ:—ਹਰਿਆਈ ਦੀ ਜਾਂ ਹਰੀਆਂ
ਹਰਿਆਂਨੂ } ਭਾਜੀਆਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਹਰਿਆਰ } ਵਿ: ਪੁ: ਸ:—ਚਰਦੇ ਹੁਗਦੇ ਝੰਗਰ,
ਹਰਿਆਲ } ਹਰਾ ਘਾਹ ਪੌਣਾ ਚਰਨਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ
ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਭੈੜੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ
ਹੋਣ ॥

ਹਰਿਆਲਾ, ਵਿ:—ਸਾਵਾ, ਹਰਾ, ਸੱਜਰਾ, ਸੁਖੀ ॥

ਹਰਿੰਡ, ਪੁ:—ਝੋਂਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਬੀਆਂ ਦਾ ਭੋਲ
ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਦੇ ਖੀਲ ਠਾਲ ਚੁਲਾਖ
ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਹਰੀ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਭਗਵਾਨ, ਰਾਮ ॥
ਸ: ਵਿ:—ਸਾਵੀ, ਸਬਜ, ਸੱਜਰੀ ॥
ਸ:—ਫਸਲ ਖੜੀ ਤੇ ਜਿਮੀ ਦਾ ਜੋ ਮਸੂਲ
ਲੱਗੇ ਉਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ, (ਹਰੀ ਲਾਉਣੀ
ਛੇਨੀ) ॥

ਹਰੀ ਹਰ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ ਸਾਪ ॥
ਹਰੀ ਹਰ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਜਨ ਪਾਉਣ ਲਗ
ਪਣਾ ॥

ਹਰੀ ਭਰੀ, ਵਿ:—ਫਲੀ ਹੋਈ, ਸੁਖੀ, ਉਲਾਟ
ਵਾਲੀ ॥

ਹਰੀਆ, ਵਿ:—ਸਾਵਾ, ਹਰਾ, ਸੱਜਰਾ ॥ ਪੁ:—ਰੋਤਾ ॥

ਹਰੀਸ, ਵਿ:—ਲੱਥੀ, ਲਾਲਚੀ, ਹਿਰਸ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਹਰੀਰ }
ਹਰੀੜ } ਸ:—ਹਰੜ ॥

ਹਰੀਰਾ, ਪੁ:—ਖੁਰਾਕ, ਮਲੀਦਾ, ਲਾਪਸੀ ॥

ਹਰੀਰੀ, ਸ:—ਰੋਸਮ ਜਾਂ ਬਾਸ ਦਾ ਬਲਿਆ
ਹੋਇਆ ਖਤਲਾ ਕਾਗਤ ॥

ਹਟਕ

ਹਟੇਕ, ਪੜ:-ਹਰ ਕੋਈ, ਸਬ ਜਨੇ, ਹਰ ਮਨੁੱਖ ॥

ਹਲ, ਪੁ:-ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਦਰਜਿਸ ਨਾਲ ਜਿਮੀ ਵਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਹਲ ਜੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਾਹੀ ਕਰਣੀ ॥

ਹਲਵਾਹ (ਹਾ), ਪੁ:-ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਰ-ਸਾਨ ਜਿਮੀਦਾਰ ॥

ਹਲ ਵਾਹੀ, ਸ:-ਜਿਮੀ ਉੱਤੇ ਹਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੇਤੀ ॥

ਹਲ ਵਾਹੁਣਾ; ਕ੍ਰਿ:-ਹਲ ਜੋਣਾ, ਵਾਹੀ ਕਰਣੀ, ਜਿਮੀ ਤੇ ਹਲ ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਹੱਲ, ਸ:-ਹਰਕਤ, ਹਿੱਲ ਜੁੱਲ, ਖੋਚਲ, ਮੁਸੀਬਤ, ਬਿਮਾਰੀ, ਇਕ ਭਰਾ ਦਾ ਹਲ, ਹਲਸ, ਘੁਲਣ, ਪੀਹਣ ਅਤੇ ਰਗੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਹੱਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘੁਲ ਜਾਣ, ਔਖੀ ਗੱਲ ਦਾ ਬੁੱਝਿਆ ਜਾਣਾ, ਔਪ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ॥

ਹੱਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਔਖੇ ਹੋਣਾ, ਮਾਂਦੇ ਪੈਣਾ ॥

ਹੱਲ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘੋਲਣਾ, ਪੀਹਣਾ ॥

ਹਲਸ, ਸ:-ਹਲ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲੱਕੜ ॥

ਹਲਹਲਾਟ, ਸ:-ਹਿੱਲ ਜੁੱਲ, ਹਰਕਤ ॥

ਹਲਕ, ਪੁ:-ਗਲ, ਸੰਘ। ਇੱਕ ਰੋਗ ਜੋ ਪਾਗਲ ਭੁੱਤੇ ਦੇ ਵੱਢਣ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਹੋਣ ਤੇ ਪਾਠੀ ਕੋਲੋਂ ਫਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

(ਹਲਕ ਹੋਣਾ, ਕੁਦਣਾ, ਚੜ੍ਹਣਾ) ॥

ਹਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਲਕ ਭੁੱਢਣਾ, ਹੋਣਾ, ਜਾ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥

ਹਲਟ

ਹਲਕਾ } ਪੁ:-ਮੁਲਖ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ, ਮੰਡਲ,
ਹਲਕਾਰ } ਪਟਵਾਰੀ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਹਲਕਾ, ਪੁ: } ਵਿ:-ਹੋਲਾ, ਬੋੜੇ ਭਾਰ ਵਾਲਾ
ਹਲਕੀ, ਸ: } ਵਾਜਬੀ, ਭੁਛ, ਨਕਾਰਾ, ਗਰੀਬ
ਜੋ ਪਰਤੀ ਹਰਿਆਉਣੀ ਨਹੀਂ
ਨੀਵਾਂ, ਸਸਤਾ, ਨੀਚ ਹਲਕਾਇਆ ਬੀ
ਵੇਖੋ ॥

ਹਲਕਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਘਟ ਜਾਣਾ, ਜੰਮੇ ਵਾਰੀ
ਨਾ ਰਹਿਣੀ, ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ॥

ਹਲਕਾ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭਾਰ ਬੋੜਾ ਕਰਨਾ,
ਘਟਾਉਣਾ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ, ਪਤ ਲਾਹੁਣੀ ॥

ਹਲਕਾ ਪਣ (ਪੁਣ), ਪੁ:-ਨੀਚਤਾ, ਹੋਛਪੁਣਾ ॥

ਹਲਕਾ ਫੁਲਕਾ, ਵਿ:-ਬਹੁਤ ਹਲਕਾ ॥

ਹਲਕੀ ਖੁਰਾਕ, ਸ:-ਛੋਟੀ ਪਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ
ਖੁਰਾਕ ॥

ਹਲਕਾਇਆ } ਵਿ:-ਜਿਸਨੂੰ ਹਲਕ ਦਾ ਰੋਗ
ਹਲਕਾਈ } ਹੋਵੇ (ਵੇਖੋ "ਹਲਕ" ॥
ਹਲਕਿਆ

ਹਲਕਾਰਾ, ਪੁ:-ਭਾਕ ਪੁਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਬਬਰ
ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਲਕੀ, ਸ:-ਵੇਖੋ 'ਹਲਕਾ' ॥

ਹਲੰਘ, ਸ:-ਸਾਰਸ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਜਨੌਰ ॥

ਹਲੰਘ ਜਿਹਾ, ਪੁ:-ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਕੋੜਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਹਲ ਚਲ } ਸ:-ਹੋਲਾ ਹੋਲਾ, ਘਬਰਾ, ਗੜ ਬੜ
ਹਲ ਚਲਾ } ਗਾਜ ਹੋਲਾ (ਪੈਣੀ) ॥

ਹਲਟ, ਪੁ:-ਹਰਟ, ਵਗਦਾ ਖੂਹ ਟਿੰਡਾਂ ਵਾਲਾ,
ਠਹਿਗਉ, ਹਲਦੀ ਵੇਜ ਦਾ ਅਟਕਾਉ ॥
ਕ੍ਰਿ:-ਠਹਿਰ ਜਾਓ ॥

ਹਲਟ ਹੁਕਮ ਸਲੇਟ

ਹਲਟ ਹੁਕਮ ਸਲੇਟ, ਵਿਸਮਯ:—ਠਹਿਰੋ !
ਕੋਣ ਅਸੇਹੋ ਕੁਵੇਲੇ ਪਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਹਲਟ ਹੁਕਮ ਦਰ, ਵਿਸਮਯ:—ਠਹਿਰੋ ! ਕੋਣ
ਆਉਂਦਾ ਹੈ ?

ਹੱਲਟ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਲਟਾ, ਹਰਕਤ ਕਰਨਾ ॥

ਹਲਤ ਪਲਤ, ਸ:—ਇਹ ਲੋਕ ਅਤੇ ਪਰਲੋਕ ॥

ਹਲਦਰ (ਦੀ) } ਸ:—ਪੀਲੀਆਂ ਜੇਹੀਆਂ
ਹਲਧਰ (ਪੀ) } ਗੰਢੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀਹ ਕੇ
ਸਲੂਣੇ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹਣ
ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਸਾਰ ॥ (ਚੁਹੇ ਨੂੰ
ਹਲਦੀ ਦੀ ਗੰਢੀ ਲੱਭੀ ਪਸਾਰੀ ਬਣ
ਬੈਠਾ) ॥

ਹਲਦੀਆਂ } ਵਿ:—ਹਲਦੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
ਹਲਧੀਆਂ }

ਪੁ:—ਹਲਦੀ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਜੜ੍ਹ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਜਹਿਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਹਲਵਾ, ਪੁ:—ਸੁਜੀ ਘੋਉ ਖੰਭ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ
ਮਠਿਆਈ, ਕੜਾਹ, ਕੁਣਕਾ ॥

ਹਲਵਾ ਕੱਦੂ, ਪੁ:—ਗੋਲ ਕੱਦੂ, ਕੀਸੀ ਫਲ ॥

ਹਲਵਾਇਣ, ਸ:—ਹਲਵਾਈ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਹਲਵਾਈ, ਪੁ:—ਮਠਿਆਈ ਜਾਂ ਦੁਧ ਦਹੀਂ
ਬੋਚਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਹਲਵਾਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਪੜਾ, ਰੰਗ
ਬਰੰਗਾ ਸੂਤ, ਬੱਕਰੀ ਜਾਂ ਭੇਡ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਹਲਵਾਣੀ, ਵਿ:—ਹਲਵਾਣ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਹਲਾ, ਅਵ:—ਹੱਛਾ ! ਆਹੋ !

ਹਲਾਲ ਦਾ

ਹੱਲਾ, ਪੁ:—ਹਮਲਾ, ਚੜ੍ਹਾਈ, ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਜਾ
ਪੈਣਾ ॥

ਅਵ:—ਹਲਾ, ਹੱਛਾ, ਆਹੋ ! ਸਚ ਮੁਚ !

ਹੱਲਾ ਖੋਰੀ, ਸ:—ਹੋ'ਸਲਾ, ਦਿਲ ਵਧਾਉਣਾ ॥

ਹਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਲੂਣੇ ਦੇਣੇ, ਝੂਠਲਾ, ਹਰਕਤ
ਦੇਣੀ ॥

ਹਲਾਹਲ, ਸ:—ਬੜੀ ਗੋਢੀ ਜਹਿਰ ॥

ਹਲਾਕ, ਵਿ:—ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੁਰਦਾ ॥

ਹਲਾਕ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨ ਮਾਰਣਾ ॥

ਹਲਾਕ ਖੋਰ, ਪੁ:—ਹਲਾਲ ਖੋਰ, ਚੁਹੜਾ ॥

ਹਲਾਲ, ਵਿ:—ਧਰਮ ਅਨਸਾਰ, ਉਹ ਪਸ਼ੂ
ਜਿਸ ਦਾ ਖਾਣਾ ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਬ ਦੀ ਸ਼ਰਾ
ਮੁਜ਼ਿਬ ਹੈ, ਧਰਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ॥

ਹਲਾਲ ਕਰਕੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਕੰਮ ਦੀ
ਮਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਉਹ ਦਿਲ ਦੇ ਕੇ
ਕਰਨਾ ॥

ਹਲਾਲ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਤ
ਅਨੁਸਾਰ ਜਨੇਰ ਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਮਾਰਨਾ,
ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਨਾ, ਬਹੁਤ ਮਾਰਨਾ,
ਕੁੱਟਨਾ ॥

ਹਲਾਲ ਖੋਰ ਪੁ: } ਧਰਮ ਦੀ ਕਮਾਈ
ਹਲਾਲ ਖੋਰਣੀ ਸ: } ਖਾਣ ਵਾਲਾ, (ਲੀ)
ਚੁਹੜਾ, ਚੁਹੜੀ ॥

ਹਲਾਲ ਖੋਰੀ, ਸ:—ਧਰਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖਾਣਾ,
ਚੁਹੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਹਲਾਲ ਦਾ, ਵਿ:—ਧਰਮ ਅਨਸਾਰ, ਮੱਚਾ,
ਪਵਿੱਤ੍ਰ ॥

ਹਲਾਲੀ

ਹਲਾਲੀ, ਸ:-ਹਲਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਜਨੌਰ ਦਾ
ਗਲ ਜਿਗਰ ਸਮੇਤ ਜੋ ਹਲਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਕਸਾਬੀ ਜਾਂ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਹਲਾਲੀ ਹਰਾਮੀ, ਪੁ:-ਚੋਰ, ਲੁਟਰਾ ॥

ਹਲੀਮ, ਵਿ:-ਅਪੀਨ, ਪੀਰਜ ਵਾਲਾ, ਗਰੀਬ ॥

ਹਲੀਮੀ, ਸ:-ਅਪੀਨਗੀ, ਪੀਰਜ, ਗਰੀਬੀ ॥

ਹਲੀਰਾ, ਪੁ:-ਖੁਰਾਕ, ਮਲੀਦਾ ॥ ਹਲ ॥

ਹਲੀਰੀ, ਸ:-ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹਲ ॥

ਹਲੁਆਇਣ, ਸ:-'ਹਲਵਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਲੁਆਈ, ਪੁ:-'ਹਲਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਲੂਆ, ਪੁ:-'ਹਲਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਲੂਣਾ, ਪੁ:- (ਢਲ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖ ਆਦਿਕ ਨੂੰ)
ਹਲਾਉਣਾ, ਝੁਟਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹਲੂਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਲੂਣਾ ਦੇਣਾ, ਹਲਾਉਣਾ ॥

ਹਵਨ, ਪੁ:-'ਹੋਮ' ਵੇਖ ॥

ਹਵਾ, ਸ:-ਵਾਉ, ਪੇਣ ॥

ਹਵਾਦਾਰ, ਵਿ:-ਜਿੱਥੇ ਹਵਾ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ॥

ਹੱਵਾ, ਸ:-ਸਥ ਜੋ ਪਹਲੀ ਤ੍ਰੀਮਤ, ਆਦਮ ਦੀ
ਵਹੁਟੀ ॥

ਅੱਮਾਂ ਹੱਵਾ } ਸ:-ਹੱਵਾ (ਜੋ ਸਥ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ
ਮਾਈ ਹੱਵਾ } ਮਾਂ ਹੈ, ਬੁਢੀ ਮਾਈ, ਵਾਵਾਂ ॥

ਹਵਾਈ, ਸ:-ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ ਜੋ
ਉੱਡ ਕੇ ਅਗਸ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
(ਛੁੱਟਣਾ) ॥

ਵਿ:-ਐਵੇਂ ਕਿਵੇਂ, ਛੋਟ ਵਾਲੀ (ਬਿਮਾਰੀ) ॥

ਹਾਲ ਹਵਾਲ

ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼, ਪੁ:-ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ਜਹਾਜ਼ ॥

ਹਵਾਈ ਬੰਦੂਕ, ਸ:-ਬਰੂਤ ਦੇ ਬਿਨਾ ਚੱਲਣ
ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ॥

ਹਵਾਈਆਂ ਉੱਡਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:-ਫਰ ਦੇ ਮਾਰੇ
ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਹਵਾਸ, ਪੁ:-ਇੰਦੀਆਂ, ਨੱਕ, ਅੱਖ, ਕੰਠ ਆਦਿਕ,
ਸੁਰਤ, ਹੋਸ ॥

ਹਵਾਸ ਦੀਮ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ ॥

ਹਵਾਹੜ, ਸ:-ਠੱਠੀ ਵਾਉ ਭਾਵ, ਗਰਮ ਸਾਹ ॥

ਮਨ ਦੀ ਹਵਾਹੜ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਦਿਲ ਦੇ
ਦੁਖੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣੇ, ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ॥

ਹਵਾਂਕਣੀ } ਕ੍ਰਿ:-ਗਿੱਦੜ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥
ਹਵਾਂਗਣਾ (ਣੀ) }

ਹਵਾਣ, ਪੁ:-ਹਾਣ, ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦਾ ॥

ਹਵਾਣੀ, ਸ:-ਹਾਣ, ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਵੀ ॥

ਹਵਾਨ, ਪੁ:-ਪਸ਼ੂ, ਜਨੌਰ, ਭੰਗਰ, ਮੁਰਖ, ਅਹਿਮਕ ॥

ਹਵਾਨਾ, ਪੁ:-ਗਊ ਦਾ ਬਣ ॥

ਹਵਾਨੀ, ਵਿ:-ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਹਵਾਰਾ, ਪੁ:-ਧੁੱਪ ਜਾਂ ਵਾਉ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ
ਜੋ ਬੋਤੋਂ ਚਿਰ ਵਾਸਤੇ ਛੱਪਰ ਧਾਇਆ ਜਾਵੇ ॥

ਹਵਾਲ, ਪੁ:-ਹਾਲ, ਹਾਲਤ, ਦਸ਼ਾ, ਖਬਰ ਸਾਰ ॥

ਹਵਾਲਦਾਰ, ਪੁ:-'ਹੋਲ ਦਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਵਾਲ ਦਾਰੀ, ਸ:-ਹੋਲਦਾਰ ਦਾ ਹੁੱਦਾ ॥

ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਪੁ:-ਖਬਰ ਸੁਰਤ, ਬਿਰਤਾਂਤ
ਸਮਾਚਾਰ (ਦੱਸਣਾ, ਪੁਛਣਾ) ॥

ਹਵਾਲਾ

ਹਵਾਲਾ } ਪੁ:—ਸਪੁਰਦਗੀ, ਸੋਝੀ, ਗਾਖੀ ॥
 ਹਵਾਲੇ } (ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ) ਪੜਾ, ਪਰਮਾਣ
 (ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ)

ਹਵਾਲਾਤ, ਸ:—ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧੀ
 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਰੱਖੇ
 ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਹਵਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ,
 ਰੱਖਣਾ) ॥

ਹਵਾਜ਼, ਸ:—‘ਹਵਾਹਜ਼’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਵੇਲੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਸਾਗ ਘਰ, ਮਹਿਲ, ਮਾੜੀ ॥

ਹੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਨਵੀਂ ਵਿੱਚ ਗੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਖਾਲੀ ॥

ਹੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੜ੍ਹ ਨਾਲ ਹੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ॥

ਹੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਥੇ ਪਰਵਾਹ, ਅਵਾਜ਼,
 ਮਜਾਜੀ ॥

ਹੜਤਾਲ, ਸ:—‘ਹਰਤਾਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੜੱਪ, ਸ:—ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਖਾਣਾ,
 ਨਿਗਲਣਾ ॥

ਹੜੱਪ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ, ਪਜਾਇਆ
 ਮਾਲ ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਹੜੱਪਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਰ ਨਾਲ ਉਛਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੜਬ (ਬਹੁ: ਬ: ਹੜਬਾਂ), ਸ:—ਜਥਾੜੇ ਦੀ
 ਹੱਤੀ ॥

ਹੜਬਾਂ ਦਾ ਛੇੜ, ਪੁ:—ਨਕਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ
 ਝਗੜਾ ॥

ਹੜਬਾਂ ਨਿਕਲ ਆਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿੱਸਾ ਹੋਣ
 ਕਰਕੇ ਹੱਤੀਆਂ ਨਿਕਲ ਆਉਣੀਆਂ ॥

ਹੜਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰ ਜਾਣਾ, ਘਾਬਰ ਜਾਣਾ ॥

ਹਾਇ ਰੋਬਾ

ਹੜਬਜ਼ੀ, ਸ:—ਹਲਚਲ, ਭਰ, ਘਬਰਾ ॥

ਹੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਖਣਾ, ਅਕੜਾਉਣਾ ॥

ਹੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੜਾਉਣਾ, ਹੜ੍ਹਣ ਦੇਣਾ (ਹੜ
 ਨਾਲ) ॥

ਹੜਾਉ, ਵਿ:—ਹੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਹੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੜੋਤ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਹੁੜੀ ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਪੈਦ
 ਹੋ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਹੜੋਟਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹੜ੍ਹ, ਹਾੜੀ ਦੀ ਫਸਲ
 ਵਿਚ ਆੜੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਇਆ ਪੰਛੀ
 ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਹਾ, ਅਵ:—ਨਾਂ, ਖਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ॥

ਹਾਹਾ, ਅਵ:—ਹਾਇ ! ਅਭਸੋਸ ! ਕਿਹਾ ਅਠਰਬ
 ਹੋ ॥

ਹਾ, ਅਵ:—ਆਹੋ, ਹੱਛਾ, ਹਲਾ, ਸਰ ਮੁਰ, ਠੀਕ,
 ਕ੍ਰਿ:—‘ਹੈਣਾ’ ਪਾਤੁ ਦਾ ਬਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ
 ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਇਕ ਬਚਨ ॥

ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇ ਗੱਲ
 ਦੁਆ ਕੁਹ ਓਹੀ ਆਪ ਕਹਿਣੀ ॥

ਹਾਇ, ਸ:—ਬਿਰਲਾਪ, ਹਾਹੁਕਾ, ਅਭਸੋਸ ਜਾਂ
 ਪੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਅਵ:—ਅਭਸੋਸ ! ਕਿਹਾ ਦੁਖ ਹੋ ॥

ਹਾਇ ਹਾਇ, ਅਵ:—ਅਭਸੋਸ, ਪੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼,
 ਤੀਮਤਾਂ ਪਿਛਦੀਆਂ ਵਿਚ ਬੋਲਦੀਆਂ ਭਨ ॥

ਹਾਇ ਰੋਬਾ ! ਵਿਸਮਧ:—ਦੁਖ ਦੇ ਵੇਲੇ ਰੋਬ ਨੂੰ
 ਧਾਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਹਾਇਆ

ਹਾਇਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਹਾਇ, ਹਾਇ
ਹਾਇ ॥

ਹਾਇ ਸਿਆਰਾ, ਵਿ:—'ਹੈ'ਸਿਆਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਾਏ, ਅਵ:—ਹਾਇ, ਹਾਇਆ ॥

ਸ:—ਹਾਹੁਕਾ ॥

ਹਾਸਮੀ (ਵੀ), ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਛੱਤੀ ਵਾਲਾ (ਘਰ),
ਜਿਹਾ ਕਿ ਦੁਹਾਸਮੀ ਘਰ ॥

ਹਾਸਲ } ਸ:—ਪੈਦਾਵਾਰੀ, ਪਾਪਤ, ਮਾਲ, ਮਸੂਲ ॥
ਹਾਸਲ } ਹਾਸਲ ਹੋਣਾ—ਹੋਭ ਆਉਣਾ । ਹਾਸਲ
ਕਰਣਾ—ਲੈਣਾ ॥

ਹਾਸੀ, ਪੁ: }
ਹਾਸੀ, ਸ: } ਹੱਸਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨੱਠਾ ਮਖੌਲ,
ਹਾਸੀ, ਸ: } ਸੋਝ (ਹੋਗ ਦਾ ਮੂਲ ਖਾਸੀ, ਲੜਾਈ
ਦਾ ਮੂਲ ਹਾਸੀ) ॥

ਹਾਸੀਆ, ਪੁ:—ਕੰਢਾ, ਕਿਨਾਰਾ (ਕਿਤਾਬਆਦਿਕ ਦਾ) ॥

ਹਾਹਮੀ, ਸ:—ਵੇਖੋ "ਹਾਮੀ" ॥

ਹਾਹੜ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਨੈਥਾ ਮਹੀਨਾ, ਹਾੜ ॥

ਹਾਹੜ, ਪੁ:—ਬੇਨਤੀ, ਮਿਨਤੀ, ਤਰਲੇ ॥

ਹਾਹੜੀ, ਸ:—ਸਿਆਲ ਦੀ ਵਸਲ ॥

ਹਾਹੜੇ, ਪੁ:—'ਹਾਹੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਅਵ:—ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ, ਰੱਖ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ॥

ਹਾਹਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਅੱਖਰ—
"ਹ" ॥

ਹਾਹਾ } ਅਵ:—ਹੱਸਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।
ਹਾਹਾ ਹੀਹੀ } ਅਵਸੇਸ ! ਹਾਇ ॥

ਹਾਹਾ ਹੀਹੀ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜ ਖਿੜ ਕਰਕੇ
ਹੱਸਣਾ ॥

ਹਾਜਤ ਮੰਦ

ਹਾਹਾ ਕਾਰ, ਸ:—ਰੋਣ ਪਿੱਠ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
ਬਿਰਲਾਪ, ਰੁਪਇਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਲਿਖਣ ਦਾ
ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਹਾਹੁਕਾ, ਪੁ:—ਹੜਕੋਰਾ, ਲੰਮਾ ਸਾਹ ॥

ਹਾਕ, ਸ:—ਹੱਕਲ, ਅਵਾਜ਼, ਸੱਦ ॥

ਹਾਕ ਪੁਕਾਰ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਠਾਲ
ਬੁਲਾਉਣਾ ॥

ਹਾਕ ਮਾਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਰ ਠਾਲ ਸੱਦਾਣਾ ॥

ਹਾਕਾ, ਪੁ:—ਹਕੂਮਤ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਅਫਸਰ, ਮਾਲਕ ॥

ਹਾਕਮ ਆਲਾ, ਪੁ:—ਵਡਾ ਅਫਸਰ ॥

ਵਕਤ ਦਾ ਹਾਕਮ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰਾਜ ਇਸ
ਸਮੇਂ ਹੈ ॥

ਹਾਕਮਣੀ }
ਹਾਕਮਾਣੀ } ਸ:—ਹਾਕਮ ਦੀ 'ਭੀਮਤ',
ਹਾਕਮਿਆਣੀ } ਹਕੂਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਹਾਕਮੀ, ਸ:—ਹਕੂਮਤ, ਰਾਜ, ਅਥਰਿਆਰ ॥

ਹਾਕਾ, ਸ:—ਹਾਕ, ਹੱਕਲ, ਅਵਾਜ਼, ਸੱਦ ॥

ਹਾਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਖੇਤ ਜੋ ਖੁੰਡੀਆਂ
ਠਾਲ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ॥

ਹਾਜਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਭੀਵੀ ਨੇ ਹੱਜ ਕੀਤਾ ਹਵੇ ॥

ਹਾਂਜਣ, ਸ:—ਹਾਂਜੀ ਜਾਂ ਮਲਾਹ ਦੀ ਭੀਮਤ ॥

ਹਾਜਤ, ਸ:—ਜਹੂਰਤ, ਲੋੜ, ਚਾਹ, ਟੱਟੀ ਜਾਣ
ਦੀ ਇਛਿਆ ॥

ਹਾਜਤ ਮੰਦ (ਵਾਲਾ), ਵਿ:—ਲੋੜ 'ਦ ॥

ਹਾਜਮਾ

ਹਾਥੀ ਬਾਨਣੀ

ਹਾਜਮਾ, ਪੁ:—ਅੰਠ ਪਚਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰਥ ॥

ਹਾਜਰਾ, ਵਿ:—ਮੌਜੂਦਾ, ਤਿਆਰ, ਆਇਆ ਹੋਇਆ
(ਹੋਣ, ਕਰਣਾ, ਰਹਿਣਾ) ॥

ਹਾਜਰ ਜਮਾਨਤ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ॥

ਹਾਜਰ ਜਾਮਣ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜੁੰਮਾ ਲਏ ॥

ਹਾਜਰ ਜਾਮਣੀ, ਸ:—'ਹਾਜਰ ਜਮਾਨਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਾਜਰ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਦੀਨ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹਾਜਰ ਬਾਸ਼ੀ, ਸ:—ਬਰਾਬਰ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣਾ ॥

ਸ਼ੌਰ ਹਾਜਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਹਾਜਰ ਠਹੀਂ ਹੈ ॥

ਹਾਜਰਾ ਹਜੂਰ, ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਮੌਜੂਦ, ਪਰਬੰਧ, ਸਾਮਰਥਕ ॥

ਹਾਜਰੀ, ਸ:—ਹਾਜਰ ਰਹਿਣਾ, ਹਾਜਰ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਵਾਲੀ ਕਤਾਬ, ਸਾਹਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਵੇਰ ਦਾ ਖਾਣਾ, ਹਜ਼ਰਤ ਅੱਬਾਸ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੀ ਨਿਆਜ ॥

ਹਾਜਰੀ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣਾ ॥

ਹਾਜਰੀ ਭਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ॥

ਹਾਜਰੀ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਉਂ ਬੋਲਕੇ ਪਛਾ ਲਾਉਣਾ ਕਿ ਕੌਣ ਕੌਣ ਹਾਜਰ ਹੈ ॥

ਹਾਜਰੀ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹਾਜੀ, ਪੁ:—ਹੱਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਹਾਂਜੀ, ਪੁ:—ਮਲਾਹ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ—ਹੱਛਾ ! ਜੀ !

ਹਾਟਾ, ਅਵ:—ਜਿਹਾ, ਵਰਗਾ ॥

ਹਾਠਾ, ਵਿ:—ਹਠ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿੰਦੀ ॥

ਹਾਂਢ, ਸ:—ਘੁੰਮਣਾ, ਛੋਟਾ (ਹਾਂਢ ਪੈਣਾ) ॥

ਹਾਂਢਾ } ਪੁ:—ਛੋਲ, ਜੰਬਲ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਣਾ) ॥
ਹਾਂਢੀ }

ਹਾਣ, ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਣਾ, ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦਾ ॥

ਸ:—ਨੁਕਸਾਨ, ਘਾਟਾ, ਟੋਟਾ ॥

ਹਾਣ ਕਾਣ } ਪੁ:—ਬਰਾਬਰ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਣਾ ॥
ਹਾਣ ਪਰਮਾਣ }

ਹਾਣ ਲਾਭ, ਪੁ:—ਵਾਧਾ ਘਾਟਾ, ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਹਾਣੀ, ਵਿ:—ਹਾਠ ਦਾ, ਇੱਕੋ ਉਮਰ ਦਾ ॥

ਹਾਤਾ, ਪੁ:—ਘੇਰਾ, ਘੇਰੀ ਹੋਈ ਥਾਂ, ਅਲਾਬਾ ॥

ਹਾਥ, ਪੁ:—ਹੱਥ, ਅੱਧੇ ਗਜ ਦਾ ਮਾਪ, ਬਾਰ, ਤਹਿ, ਬੋਲਾ ॥

ਹਾਥ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਧੀਰਜ ਹੋਣੀ ॥

ਹਾਥੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੰਤ ਵਾਲਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਜਨੌਰ ॥

ਹਾਥੀ ਬਾਣ (ਵਾਣ), ਪੁ:—ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਾ, ਮਦੈਤ ॥

ਹਾਥੀ ਬਾਨਣੀ (ਵਾਨਣੀ), ਸ:—ਹਾਥੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਹਾਨ

ਹਾਨ, ਖੁਸ਼-‘ਹਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਾਨਤ, ਸ਼:-ਨਿਰਾਦਰੀ, ਅਵੱਗਿਆ, ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ॥

ਹਾਨੀ, ਸ਼:-‘ਹਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਾਨੀ ਸਾਲ, ਕ੍ਰਿ:-ਇ-ਓੜਕ ਨੂੰ, ਫੋਕੜ ॥

ਹਾਨਸ ਖੁਸ਼-ਜਿਸ ਨੇ ਬੁਰਾਨ ਕੰਠ ਥੀਤਾ ਹੋਵੇ,
ਅਨ੍ਹੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ॥

ਹਾਬੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਸਦਾ ਖਾਂਦੇ ਰਹਿਣਾ
ਹਾਬੜਣਾ } ਪਰ ਉੱਖ ਨਾਂ ਮਿਟਣੀ ॥

ਹਾਬੜੀ, ਖੁਸ਼-ਭਾਵੀ ਭੱਖ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਣਾ, (ਪੈਣਾ) ॥

ਹਾਬੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:-ਜੋ ਕਦੇ ਨਾ ਰੱਜੇ ॥

ਹਾਮੀ, ਸ਼:-ਮਨਦੁਰੀ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮਰਜੀ ॥

ਹਾਮੀ ਭਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੰਨ ਜਾਣਾ ॥

ਹਾਰ, ਖੁਸ਼, ਸ਼:-ਮਾਲਾ, ਚੰਠੀ, ਲੜੀ। ਬਕਾਲ,
ਅਧੀਨਗੀ, ਕੁਸਾਣ, ਚੰਟੀ। ਵਾਕਰ (ਪ੍ਰੰ
‘ਹਾਰ’, ਵਾਲਾ (ਹੋਣ ਹਾਰ, ਕਰਣ ਹਾਰ) ॥

ਹਾਰ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਾਰ ਜਾਣਾ, ਨੁਕਸਾਨ
ਹੋਣਾ ॥

ਹਾਰ ਸੰਗਾਰ, ਖੁਸ਼-ਸੰਗਾਰ, ਕਪੜੇ ਗਹਿਣੇ
ਆਦਿਕ ॥

ਹਾਲ ਦਾ ਹਾਰ, ਖੁਸ਼-‘ਹਾਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਾਰ ਜਾਣਾ (ਪੈਣੀ), ਕ੍ਰਿ:-ਹਾਰਣਾ ॥

ਹਾਰ ਜਿੱਤ (ਜੀਤ), ਸ਼:-ਘੋਰਾ ਵਾਧਾ ਜੁਆ,
ਖਤਰਾ, ਹਾਰਣਾ ਤੇ ਜਿੱਤਣਾ ॥

ਹਾਰ ਨੁਹਾਰ, ਸ਼:-ਜੁਏ ਜੀ ਬੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਧਨ ਦਾ
ਵਾਧਾ ਘਾਟਾ, ਮਸਤੀ ਠਾਲ ਸਿਰ ਮਾਰਨਾ ॥

ਹਾਲ ਆਉਣਾ

ਹਾਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਲ ਵਿੱਚ ਹਾਰ ਘੋੜਨਾ
(ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਦੁਏ ਦੇ) ॥

ਹਾਰ ਮੰਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਧੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮਾਲ ਦੀ ਹਾਰ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਸ਼ੂ ਮਰ ਜਾਣੇ ॥

ਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੁਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭਾਂਜ
ਖਾਣੀ, ਜੁਏ ਵਿੱਚ ਹੱਥੋਂ ਧਨ ਗੁਆਉਣਾ,
ਕੰਮ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਸ਼ਕ ਦੁੱਫ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ,
ਬੁੱਢੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਿੰਮਤ ਨਾਂ
ਰਹਿਣੀ ॥ (ਜਰ ਆਈ, ਜੋਬਨ ਹਾਰਿਆ)

ਹਾਰਨਿਆਣੀ, ਸ਼:-‘ਹਾਰਨੀ’ ਜਾਤ ਦੀ ਇਸਤਰੀ,
ਦੁਸ਼ਟ ਅਤੇ ਆਪ ਹੁਦਰੀ ਝੀਮਤ ॥

ਹਾਰਨੀ, ਖੁਸ਼:-ਇੱਕ ਨੀਰ ਜਾਤ ਜਿਸ ਦੇ ਮਨੁੱਖ
ਚੋਰੀ ਚਕਾਰੀ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਬਦਨਾਮ
ਹਨ ॥

ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ, ਖੁਸ਼:-ਸੰਦੂਕੜੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ
ਵਾਜਾ ॥

ਹਾਰਾ, ਅਵ:-ਵਾਲਾ (ਮਾਰਨ ਹਾਰਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਹਾਰੂ, ਖੁਸ਼:-ਹਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਹਰਾਇਆ ਜਾ
ਸਕੇ ॥

ਹਾਲ, ਖੁਸ਼:-ਦਸ਼ਾ, ਖਬਰ, ਸਾਰ, ਬਿਆਨ, ਸਮਾ-
ਚਾਰ, ਇਸ ਵੇਲੇ, ਕਥਾ, ਕਹਾਣੀ, ਪਹੀਏ
ਦਾ ਚੱਕਰ (ਲੋਹੇ ਦਾ), ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਮਸਤੀ
ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਠੱਰਨਾ ਜਾਂ ਸਿਰ ਮਾਰਨਾ
'ਜੰਗੁਰ ਕਈ ਝਕੀਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥ ਝੰਡਾ
ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਮਰਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਹੁਣ, ਇਸ ਵੇਲੇ ॥

ਹਾਲ ਆਉਣਾ (ਖੋਡਣਾ), ਕ੍ਰਿ:-ਮਸਤ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥ ਮਸਤੀ ਠਾਲ ਸਿਰ ਮਾਰਨਾ ॥

ਹਾਲ ਹਵਾਲ

ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਪੁ:—ਖਬਰ, ਸਾਰ, ਬਿਰਤੀਤ
ਸਮਾਚਾਰ ॥

ਹਾਲ ਹਾਲ ਕਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕ ਰਿਹਾਜ਼ਾ
ਹਾਲ ਹਾਲ ਪਾਉਣਾ } ਪਾਉਣਾ, ਹੋਣਾ ਹੁਰਲਾ-
ਉਣਾ, ਨਿਆਂ ਕਰਾਉਣ
ਲਈ ਚੀਕਣਾ ॥

ਹਾਲ ਚਾਲ, ਸ:—ਖਬਰ ਸਾਰ, ਸੁਰਤ, ਭੋਲ ॥

ਹਾਲ ਪਾਰਿਆ ਕਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਹਾਲ ਹਾਲ
ਹਾਲ ਪੈਰਿਆ ਕਰਣਾ } ਕਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਜਾਂ ਪਾਉਣਾ }

ਹਾਲ ਪੁਕਾਰ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕ ਰਿਹਾਜ਼ਾ
ਪਾਉਣਾ, ਹੋਣਾ ਥਾਕੇ ਆਪਣਾ ਹਾਲ ਕਹਿਣਾ,
ਨਿਆਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਦੱਸਣਾ ॥

ਹਾਲੋਂ ਬੇ ਹਾਲ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਹੇ ਹਾਲ ਤੋਂ
ਬੇਹਾਲ ਹੋਣਾ } ਮਿਦਾ ਹਾਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹਾਲੂਸਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮਰੀਹੁਣ, ਸਾਫ਼, ਜਾਹਰਾ ॥

ਹਾਲਤ, ਸ:—ਹਾਲ, ਸਮਾਚਾਰ, ਬਿਆਨ ॥

ਹਾਲੀ, ਪੁ:—ਮਸੂਲ, ਜਿਮੀਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ॥

ਹਾਲੀ, ਪੁ:—ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਾਲੀ ਮੁਆਲੀ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ: ਸਾਈ, ਸੱਜਣ,
ਨੌਕਰ ਚਾਕਰ ॥

ਹਾਲੋਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ਦੋ ਥੀ ॥

ਹਾਵਾ, ਪੁ:—ਅਰਮਾਣ, ਬੁਝ, ਗਮ, ਚਿੰਤਾ,
ਚਾਉ ॥

ਹਾੜ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਰੋਬਾ ਮਹੀਨਾ ॥

ਹਿਸਾਬ

ਹਾੜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਲਣਾ, ਜੋਖਣਾ, ਨਾਪਣਾ
ਹਾੜ ਲੈਣਾ } ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਰਣਾ, ਜਾਂਚਣਾ, ਮੁੱਲ
ਪਾਉਣਾ, ਪਰਖਣਾ, ਸਾਬਤ ਕਰਣਾ ॥

ਹਾੜਾ, ਪੁ:—ਭੋਲ, ਮਾਘ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਜਾਂਚ, ਪਰਖ ॥

ਹਾੜਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹਾੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਾੜੀ } ਸ:—ਅੱਸੂ ਕੱਰਕ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਢੰਗਲ ਦਾ
ਹਾੜੀ } ਥੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹਾੜੂ, ਪੁ:—ਹਾੜਾ ਕਰਣ ਵਾਲਾ, ਜਾਂਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਾੜੂ, ਵਿ:—ਹਾੜੂ ਦਾ, ਹਾੜੂ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆਂ ਜਾਂ
ਬੰਜਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਹਾੜ੍ਹੇ, ਅਵ:—ਨਾਂ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਂ, ਦੋਖੀ, ਇਹ
(ਮਾੜਾ ਫੀਮ) ਨਾਂ ਕਰੀ ॥

ਹਿਆਉ, ਪੁ:—ਲੱਜਿਆ, ਬਰਮ, 'ਹੋਸਲਾ,
ਦਲੇਰੀ ॥

ਹਿਸਟਰੀ, ਸ:—ਇਤਿਹਾਸ, ਤਵਾਰੀਖ਼, ਕਥਾ,
ਸਮਾਚਾਰ, ਸਾਰਾ ਹਾਲ ॥

ਹਿੱਸਾ, ਪੁ:—ਭਾਗ, ਹੋਂਦਾ, ਹੁਕਮ, ਅੰਗ, ਅੰਸ ॥

ਹਿੱਸਾ ਹਾਕਮੀ, ਸ:—ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਦਾ, ਉਹ
ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਮਾਲਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਹਿੱਸਾ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੰਡਣਾ ॥

ਹਿੱਸੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਸਰੀਕ, ਬਿਆਲ, ਭਾਈਵਾਲ ॥

ਹਿੱਸੇ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਹਿੱਸੇ ਦਾਰ ਹੋਣਾ, ਧੱਤੀ ॥

ਹਿੱਸਾ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨਾ, ਹਿਟਸਾ ॥

ਪੁ:—ਹਿੰਦਸਾ, ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਅੰਗ (੧, ੨,
ਅਦਿਕ) ॥

ਹਿਸਾਬ, ਪੁ:—ਵੇਖੋ 'ਹਸਾਬ' ॥

ਹਿਸਾਬਣ

ਹਿਸਾਬਣ, ਸ:—ਵੇਖੋ 'ਹਸਾਬਣ' ॥

ਹਿਸਾਬੀ, ਪੁ:—ਵੇਖੋ 'ਹਸਾਬੀ' ॥

ਹਿੱਕ, ਸ:—ਛਾਤੀ, ਕਾਲਜਾ ॥

ਵਿ:—ਇੱਕ ॥

ਹਿੱਕ ਸਾੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਸਾ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ॥

ਹਿੱਕ ਠੰਡੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ, ਸੁਖ ਹੋਣਾ ॥

ਹਿੱਕ ਠੰਡੀ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ, ਸੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਹਿੱਕ ਠੋਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ ਕਰ ਲੈਣੀ ਕਿ ਵਲਾਨਾ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਹੋ ॥

ਹਿੱਕ ਤਾਣ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਜਿਗਰੇ ਵਾਲਾ ॥

ਹਿੱਕ ਤਾਣੀ, ਸ:—ਜਿਗਰਾ, ਹਿੰਮਤ, ਹੌਸਲਾ ॥

ਹਿੱਕ ਤਾਣੀ ਜੋਰ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨੀ ਵਾਹ ਲੱਗੇ ਲਾਉਣੀ ॥

ਹਿੱਕ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹਿੱਕ ਠੋਕਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੱਕ ਦਾ ਪੱਕਾ (ਕਰਣੀ), ਪੁ:—ਜ਼ੋਰ, ਸਮਤੀ, ਜੁਲਮ ॥

ਹਿੱਕ ਦੇ ਜੋਰ (ਤਾਣ), ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਜੋਰ ਨਾਲ, ਆਪਣੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ॥

ਹਿੱਕ ਬਹਿੱਕ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਮੌਰ ਮੁਚ, ਠੀਕ ਠੀਕ ॥

ਹਿੱਕ ਲੂਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੱਕ 'ਸਾੜਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿਜੜਾ

ਹਿਕਮਤ, ਸ:—ਜੁਗਤ, ਤਤਬੀਰ, ਉਸਤਾਦੀ, ਦਨਾਈ, ਚਤਰਾਈ, ਹਕੀਮੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਹਿਕਮਤਣ, ਸ:—ਹਿਕਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਹਿਕਮਤੀ, ਪੁ:—ਹਿਕਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਹਿਕੱਲਾ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ ॥

ਹਿੱਕਾ } ਵਿ:—ਇੱਕਾ, ਚੰਗੀ ॥
ਹਿੱਕੋ }

ਹਿੰਗ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇ ਅਉਂਦੀ ਹੋ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਈ ਹਟਾਉਂਦੀ ਹੋ। ਮੁਸਕਣੀ ॥

ਹਿੰਗ ਹੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪੇ ਵਸਤ ਠਿਕਲਣੇ, ਬਹੁਤ ਮਾਂਦੇ ਹੋਣਾ, ਗਾਵੀ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਹਿਗਰਾ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ ॥

ਹਿੰਪਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਹੁਸਤਾਕੀ ਨਾਲ ਖੋਲਨਾ ॥

ਹਿਚਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਜਕਣਾ, ਪਛਾਹ ਨੂੰ ਹਟਣਾ ॥

ਹਿਚਕੀ, ਸ:—ਹਿਜਕੀ, ਹਿੜਕੀ, ਅਚਾਨਚਕ ਸਾਰ ਹੁਕ ਕੇ ਅਵਾਜ ਠਿਕਲਣੀ ॥

ਹਿਚਕੋਲਾ, ਪੁ:—ਹਿੱਲ ਜੁਲ ਹੋਗਾ, ਧੱਕਾ ॥

ਹਿਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਜਕਣਾ, ਪਛਾਹ ਨੂੰ ਹਟਣਾ, ਗਿਲਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ ॥

ਹਿਚਰ ਪਿਚਰ, ਵਿ:—ਕਚੀ ਦਲੀਲ ਵਾਲਾ, ਚੰਚਲ, ਝਾਗੜਾ (ਹਿਚਰ ਪਿਚਰ ਕਰਨਾ) ॥

ਹਿਜਕੀ, ਸ:—ਹਿਚਕੀ, ਹਿੜਕੀ, ਹਿੜਕੀ ॥

ਹਿਜੜਾ, ਪੁ:—ਖੁਸਰਾ, ਨਮਰਦ, ਖੋਜਾ ॥

ਹਿੰਡ

ਹਿੰਡ, ਸ:—ਅੰਬੂ, ਰੋਣ ਆਦਿਕ ਠਾਲ ਜੋ ਅੰਬੂ
ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੂੰਦ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਹਿੰਟ, ਸ:—ਕੁਕਟ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਬੱਲੇ ਆਦਿਕ
ਠਾਲ ਗੋਦ ਨੂੰ ਮਾਰ ਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ
(ਮਾਰਨੀ, ਲੱਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ, ਵੱਜਣੀ) ॥

ਹਿੰਟਰ, ਵਿ:—ਹਿੰਟਾਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹਿਠ, ਸ:—ਦਿਲ ਦੀ ਪਕਿਆਈ, ਹਠ, ਆਸਾ
ਜਿਗਰਾ (ਪੈਣੀ, ਬੰਨ੍ਹਣੀ) ॥

ਹਿਠਾਂ } ਅਵ:—ਹੇਠਾਂ, ਬੱਲੇ ॥
ਹਿਠਾਰ }

ਹਿਠਾੜ, ਸ:—ਹੇਠਲੀ ਬਾਂ, ਨਿਵਾਣ, ਬੱਲਾ ॥

ਹਿਡਕੀ, ਸ:—'ਹਿਡਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿਡਕੋਰਾ, ਪੁ:—ਹਿਡਕੀ, ਹਾਹੁਕਾ, ਉੱਥੇ ਸਾਹ ॥

ਹਿੰਢ, ਸ:—ਆਕੜ, ਅੰਠ, ਜਿੰਦ (ਕਰਣੀ,
ਮਾਰਣੀ) ॥

ਹਿੰਢ ਡਿਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧੀਨ ਕਰਣਾ ॥

ਹਿਣਹਿਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਹਿਣਹਿਣਾਟ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਹਿਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਹਿਣਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਹਿਣਕਣ ਦੇਣਾ ॥

ਹਿਣਕਾਟ } ਪੁ:—ਹਿਣਹਿਣਾਰ ਵੇਖੋ ॥
ਹਿਣਕਾਰ }

ਹਿਤ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ, ਸਜਣਾਈ, ਭਲਿ-
ਆਈ ॥

ਹਿਤਕਾਰ, ਪੁ: }
ਹਿਤਕਾਰਣ, ਸ: } ਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਾਲੀ,
ਹਿਤਕਾਰੀ, ਪੁ: } ਮੌਜਬ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭਲਾ
ਰਾਹੇ ॥

ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ

ਹਿਤੀ, ਪੁ:—ਹਿਤਾਂ ਜਾਂ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਹਿੰਦ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਭਾਰਤ ਵਰਖ,
ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ } ਸਾਡਾ ਦੇਸ ॥

ਹਿੰਦਕੀ } ਸ:—ਹਿੰਦੀ, ਮਹਾਜਨੀ, ਲੰਡੇ, ਹਿੰਦ
ਹਿੰਦਗੀ } ਦੀ ਬੋਲੀ ॥

ਹਿੰਦਣੀ } ਸ:—ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥
ਹਿੰਦਣੀ }

ਹਿੰਦਵਾਣੀ, ਸ:—ਹਿੰਦਵਾਣੀ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ॥

ਹਿੰਦਵੀ, ਸ:—'ਹਿੰਦਵੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੰਦਾਰ, ਪੁ:—'ਅਧਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੰਦੀ, ਸ:—ਹਿੰਦ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਭਾਖਾ, ਦੇਵ ਨਾਗਰੀ,
ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ, ਮਹਾਜਨੀ, 'ਤੇ ॥

ਵਿ:—ਹਿੰਦ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਹਿੰਦੁਆਣਾ (ਣੀ), ਵਿ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਢੰਗ
ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਪੁ:—ਹਿੰਦ ਦੇਸ, ਭਾਰਤ ਵਰਖ,
ਪੁਰਖ ॥

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਵਸਨੀਕ
ਵਿ:—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ (ਦੀ), ਹਿੰਦੀ ॥
ਸ:—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਬੋਲੀ ॥

ਹਿੰਦੁਣੀ, ਸ:—'ਹਿੰਦੁਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੰਦੁਵਾਣੀ, ਸ:—'ਹਿੰਦੁਵਾਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੰਦੂ, ਪੁ:—ਹਿੰਦ ਦਾ ਵਸਨੀਕ, ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ
ਨੂੰ ਮਨਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਹੁੰ ਹੈ ॥

ਹਿੰਦੂ ਮਤ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਮਜਬ, ਜੋ
ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ } ਉਸ ਮਜਬ ਨੂੰ ਮੰਨੇ, 'ਦ ਸਾਸਤ੍ਰ
ਦਾ ਮਤ ॥

ਹਿਦੈਤ

ਹਿਦੈਤ, ਸ:—ਹਦਾਇਤ, ਸਿੱਖ ਮੋਤ, ਨਸੀਹਤ ॥

ਹਿਪ ਹਿਪ ਹੁੱਰਾ, ਵਿਸਮਧ:—ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਗ, ਆਹਾ !

ਹਿੱਥ, ਸ:—ਹਾਸ ਭਾਣੇ ਇੱਕ ਦੂਥੇ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਫੱਟੇ ਮਾਰਣੇ ॥

ਹਿਮਤ, ਸ:—ਦਲੇਰੀ, ਜਿਗਰਾ, ਹੌਸਲਾ, ਜੌਰ, ਬਹਾਦਰੀ ॥

ਹਿਮਤ ਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਢਹਿ ਜਾਣਾ, ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹਿਮਤ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਸਲਾ ਕਰਨਾ, ਚੋਰ ਲਾਉਣਾ ॥

ਹਿਮਤ ਵਾਲਾ, ਵਿ:—‘ਹਿਮਤੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹਿਮਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿਮਤ ਹੋਵੇ, ਬਹਾ-
ਹਿਮਤੀ, ਪੁ: } ਦਰ, ਬੀਰ ॥

ਹਿਯਾਉ } ਖੁ:—ਲੱਜਿਆ, ਸਰਮ, ਦਲੇਰੀ,
ਹਿਯਾਉ } ਹੌਸਲਾ ॥

ਹਿਰਸ, ਸ:—ਭਿਸ਼ਣਾ, ਲੋਭ, ਲਾਲਚ ॥

ਹਿਰਸਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿਰਸ ਹੈ, ਲਾਲਚੀ,
ਹਿਰਸੀ, ਪੁ: } ਲੋਭੀ ॥

ਹਿਰਸੀ ਟੱਟੂ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਹਿਰਸ ਨਾ ਮਿਟੇ ॥

ਹਿਰਖ, ਪੁ:—ਗੁਸ਼ਾ, ਅਰਮਾਣ, ਭਾਮ ॥

ਹਿਰਖਣ, ਸ: } ਵਿ:—ਹਿਰਖ ਕਰਣ ਵਾਲਾ
ਹਿਰਖੀ, ਪੁ: } (ਵਾਲੀ) ॥

ਹਿਰਦਾ, ਪੁ:—ਮਨ, ਦਿਲ, ਆਤਮਾ, ਪ੍ਰਾਣ ॥

ਹਿਜ ਹਿਜਾਟ

ਹਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇ ਜਾਏ ਜਾਣਾ, ਲੁਹੀਣਾ ॥

ਹਿਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਏ ਜਾਣਾ, ਬਿਣਾ ਬੁਲਾਏ ਆਉਣਾ ॥

ਹਿਲਕਦਾ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਦੇ ਆਉਣਾ ॥

ਹਿਲਕਾਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੌਰ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਣਾ,
ਹਿਲਕੋਰਣਾ } ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਫੇੜਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਹਿੱਲ ਜੁਲ, ਸ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਕਰਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਅਫ਼ਰਾ ਤਫ਼ਰੀ, ਹੌਲਾ ਹੌਲਾ, ਹਰਕਤ ॥

ਹਿੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਹੋਣਾ, ਕੰਬਣਾ, ਹਰਕਤ ਕਰਨੀ ॥

ਹਿੱਲਣਾ ਜੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਠੇ ਹਿੱਲਣਾ ॥

ਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਣੀ, ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਣਾ । ਪਲਕਾ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਜਾਣਾ (ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ) ॥

ਹਿਲਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ । ਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਵਾਕਥੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਹਿਲਤਰ, ਸ:—ਹੇਲਤ, ਵਾਦੀ, ਸੁਭਾਉ ॥

ਹਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ | ਕਰਣਾ ਪਾਲਣਾ, ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ॥

ਹਿਲਾਉਣਾ ਜੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਠੇ ਹਿਲਾਉਣਾ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਹਿਜ਼ਹਿਜ਼ ਕਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਸਲਾ, ਠੱਠਾ ਕਰ-
ਹਿਜ਼ ਹਿਜ਼ਾਉਣਾ } ਣਾ ॥

ਹਿਜ਼ ਹਿਜ਼ਾਟ, ਸ:—ਹੌਸਾ, ਠੱਠਾ ॥

ਹਿਜ਼ਕ

ਹਿਜ਼ਕ, ਸਾ:—ਫਲ ਦੀ ਗਿਣਕ, ਇੱਕ ਦੁੱਖ

ਹਿਜ਼ਕ ਇਜ਼ਕ, ਸਾ:—ਬਾੜ, ਭਰਾਵਾ ॥

ਹਿਜ਼ਕੀ, ਸਾ:—'ਹਿਰਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿਜ਼ਬਸੀ, ਵਿ:—ਲਾਲਚੀ, ਲੋਭੀ, ਹਿਰਸੀ ॥

ਹਿਜ਼ਬਿਸ, ਸਾ:—ਲਾਲਚ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾ, ਹਿਰਸ ॥

ਹੀ } ਅਵ:—ਠੀਕ, ਸਚ ਮੁਚ, ਆਪੇ, ਬਣ
ਹੀ } ਪੱਟ ॥

ਹੀਂ ਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸਣਾ ॥

ਹੀਆਂ, ਪੁ:—ਹਿਰਦਾ, ਮਨ, ਦਿਲ, ਆਤਮਾ ॥

ਹੀਹ } ਸਾ:—ਮਜੇ ਦੀ ਥਾਹੀ, ਪੱਟੀ ॥
ਹੀਹ }

ਹੀਕ, ਸਾ:—ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਥ, ਬਦ ਬੇ, ਢਿੱਡ ਦਾ
ਰੋਗ (ਆਉਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਹੀਂ ਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਬ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਹੀਜ ਪਿਆਜ, ਪੁ:—ਛੇਤ, ਰੱਬੀ ਗੱਲ ॥
ਵਿ:—ਦੇਗਾ ਮਦਾ ॥

ਹੀਜੜਾ, ਪੁ:—ਖੁਸਰਾ, ਨਮਰਦ ॥

ਹੀਣ, ਹੀਣਤ, } ਮ:—ਘਾਟਾ, ਕਮੀ, ਨਿਰਾਸ਼ਰੀ ॥
ਹੀਣਤਾਈ }

ਹੀਣਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਪੱਟ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨੀਵਾਂ,
ਹੀਣੀ, ਸਾ: } ਗਰੀਬ ॥

ਹੀਣੀ ਅਸਾਮੀ (ਸਾਮੀ), ਪੁ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ,
ਗਰੀਬ ॥

ਹੀਨ ਹਜ਼ਤ, ਵਿ:—ਜੀਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ॥
ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ॥

ਹੁਆਂ

ਹੀਮ ਕੀਮ (ਖੀਮ), ਸਾ:—ਹਾਲਤ, ਹੀਲਾ ਬਹਾਨਾ ॥

ਹੀਯਾਂ, ਪੁ:—ਦਿਲ, ਮਨ, ਹਿਰਦਾ, ਆਤਮਾ,
ਹੋਸਲਾ ॥

ਹੀਯੇ ਅਵ:—ਮਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਬੋਲਦੇ
ਹਨ ॥

ਹੀਰ, ਸਾ:—ਹੀਰਾਂ ਦਾ ਜੋਨਾ ॥ ਇੱਕ ਹੀਮਤ ਜਿਸ
ਉੱਤੇ ਰਾਬਾ ਆਸ਼ਕ ਸਾ। ਹੀਰ ਰਾਂਝੇ ਦੇ ਖਿੱਸੇ
ਦੀ ਕਤਾਬ ॥

ਹੀਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਡਮਲਾ ਨੁਆਹਰ, ਰਤਨ ॥
ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਠੇਕ, ਮੋਹਣਾ ॥

ਹੀਰਾ ਚੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੀਰੇ ਦੀ ਕਣੀ ਖਾਕੇ
ਆਪਣੀ ਜਿੰਦ ਗੁਆਉਣੀ ॥

ਹੀਰਾ ਮਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰੀ ਦਾ ਚੋੜਾ ॥

ਹੀਰੋ, ਪੁ:—ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ, ਨੁਰਮਾ, ਠਾਟਕ ਵਿੱਚ
ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਵੇ ॥

ਹੀਲ, ਸਾ:—(ਬਹੁ: ਬ: ਹੀਲਾ)—ਬਹਾਨਾ, ਫਲ
ਘਾਟਾ, ਹਾਰ, ਚੋਟੀ ॥

ਹੀਲ ਹੁੱਜਤ, ਸਾ:—ਅਲੇ ਵੇਲੇ, ਬਹਾਨਾ ॥

ਹੀਲਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਕਾਜ, ਉਦਮ, ਫਲ, ਧੰਧਾ,
ਬਹਾਨਾ । ਉਪਾਉ । ਉਪਰਾਲਾ, ਜਤਨ,
(ਕਰਣਾ) ॥

ਹੀਲਾ ਹਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਫਲ, ਕਪਟ, ਭਰੋਸਾ ॥

ਹੀਲਾ ਵਸੀਲਾ, ਪੁ:—ਰਿਜਕ ਦਾ ਉਪਾਉ, ਜਿਸ
ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਹੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇ ॥

ਹੁਆਂ, ਸਾ:—ਜੈਮਦੇ ਬਾਲ ਦੇ ਚੌਲ ਦੀ ਅਵਾਜ
(ਹੁਆਂ ਹੁਆਂ ਕਰਨਾ) ॥

ਹੁਆਣ

ਹੁਆਣ, ਪੁ:—ਜੱਤੋਰ, 'ਹਵਾਨ, 'ਪਸ਼, 'ਡੰਗਰ,
ਮੁਰਖ ॥

ਹੁਆਲ, ਪੁ:—'ਹਵਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਆਲਾ, ਪੁ:—'ਹਵਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਇ (ਹੁਈ) } ਆਵ:—ਕੁੱਤੇ ਨ ਰਮਕਾਉਣ ਦੀ
ਹੁਈ ਹੁਈ } ਅਵਾਜ ॥

ਹੁੱਸ, ਆਵ:—ਉਠ ਦਾ ਗੋਰਾ ਨਿਵਾਉਣ ਲਈ,
ਇਹ ਅਵਾਜ਼ ਹੈ ॥

ਹੁੱਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਧ ਜਾਣਾ, ਹਾਰਣਾ ॥
ਹੁੱਸਣਾ }

ਹੁਸਣ, ਪੁ:—ਸੁਹੱਪਣ, ਸੁਹਜ, ਹੁਸੈਣ ਦਾ ਭਰਾ ॥

ਹੁੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੁੱਸ ਜਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁੱਸੜ, ਪੁ:—ਹੁੱਸ, ਗਾਉ, ਗਾਰਮੀ, ਢਾਢੀ ਬੰਦ
ਹੋਣੀ ॥

ਹੁਸੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਬਰਣਾ, ਥਿਆਕਲ ਹੋਣਾ ॥

ਹੁਸੜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਾਉਣਾ, ਘਬਰਾ ਦੇਣਾ ॥
ਹੁਸਾਉਣਾ }

ਹੁਸਾਣ, ਪੁ:—ਹੁੱਸ ਹਵਾਸ, ਸੁਰਤ, ਹੌਸਲਾ ॥

ਹੁਸਿਆਰ, ਵਿ:—ਖਬਰਦਾਰ, ਸੁਚੇਤ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਹੁਸਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਸ ਜਾਂ ਸੁਰਤ ਆਉਣੀ,
ਸਿਆਣਾ ਹੋਣਾ ॥

ਹੁਸਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਖਬਰੇ ਦੀ
ਖਬਰ ਪਹਿਲੇ ਕਰ ਦੇਣੀ ॥

ਹੁਸਿਆਰ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕਸੀ ਰੱਖਣੀ ॥

ਹੁਸਿਆਰੀ, ਸ:—ਮੋਢੀ, ਸਿਆਪਣ, ਖਬਰਦਾਰੀ,
ਰਤਰਾਈ, ਲਲਾਖੀ ॥ ਪੁਰਖ ਦੀ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦਾ
ਖੜਾ ਹੋਣਾ ॥ (ਆਉਣੀ)

ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ

ਹੁਸੈਣ, ਪੁ:—ਮੁੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਦੋਹੜਾ ॥

ਹੁੱਕ, ਸ:—ਛਾਤੀ ਜਾਂ ਵੱਖੀ ਦੀ ਪੀੜ, ਤੋਪਾ,
ਮੁੜੀ ਹੋਈ ਮੋਢ ਜਾਂ ਕਿੱਲੀ ॥

ਹੁਕਈ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਹੁੱਕ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ॥

ਹੁਕਣਾ, ਪੁ:—ਪਰਕਾਰੀ ਜਿਸ ਠਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ
ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਪਾਣੀ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਹੁਕਮ, ਪੁ:—ਆਗਜ਼ਾ, ਪਰਵਾਨਾ, ਕਾਇਦਾ,
ਕਨੂਨ, ਵੁੱਟੀ ਖੁੱਲ੍ਹ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਅਖਤਿਆਰ
ਭਿਗਰੀ, ਹਦਾਇਤ, ਬੰਦੋਬਸਤ, ਫੈਸਲਾ ਤਾਂਬ
ਦਾ ਇਕ ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਯੋਕਾ।
(ਕਰਣਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਹੁਕਮ ਉਠਾਉਣਾ (ਉਠਾ ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਹੁਕਮ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ, ਸ:—ਹੁਕਮ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਸੱਤ ਹੋਣਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਸੱਤ ਮੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਖੇ ਲੱਗਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ, ਪੁ:—ਅਖਤਿਆਰ, ਹਕੂਮਤ ॥

ਹੁਕਮ ਕਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਅਖਤਿ-
ਹੁਕਮ ਚਲਾਉਣਾ } ਆਰ ਵਰਤਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੈਸਲਾ ਕਰਣਾ, ਆਗਜ਼ਾ
ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣੀ, ਹਦਾਇਤ ਕਰਣੀ ॥

ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਉਹ ਕਾਗਜ਼ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੁਕਮ
ਲਿਖਿਆ ਹੈ ॥

ਹੁਕਮ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਖੇ ਲੱਗਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਮਟ ਸੂਖ ਕਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਹਟਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਖੇ ਲੱਗਣਾ ॥

ਹੁਕਮਾ

ਹੁਕਮਾ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ ਹੁਕਾ ॥
 ਹੁਕਮੀ, ਸ: }

ਹੁਕਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਰੰਮ ਜਾਂ ਥਾਂ ਦੀ ਨਲੀ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਰੱਖ ਕੇ ਲੋਕ ਪੁਆਂ ਸਾਹ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ॥

ਹੁਕਾ ਤਾਜਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕ ਦਾ ਪਾਣੀ ਬਦਲਣਾ ॥

ਹੁਕਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਦਾ ਮਿਲ ਗੋਲ ॥

ਹੁਕਾ ਪਾਣੀ ਛੇਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਰਾਦਾਰੀ ਵਿੱਚੋਂ
 ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਣਾ } ਕੱਢ ਦੇਣਾ, ਨਾਲ ਨਾ ਵਰਤਣਾ ॥

ਹੁਕਾ ਪੀਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਮੰਹ ਵਿੱਚ ਲੈਕੇ
 ਜਾਂ ਛੇਕਣਾ } ਤਮਾਕੂ ਦਾ ਪੁਆਂ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਣਾ ॥

ਹੁਕਾ ਛਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਤਮਾਕੂ ਆਦਿਕ ਖਾਉਣਾ ॥

ਹੁਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਲਾ ਕਰਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ
 ਜਾਂ ਮਾਰਣੀ } ਆਉਣ ਨੂੰ ਹੁਕਾ ਆਦਿਕ ਪੀ-
 ਠ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ॥

ਹੁਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਸਿਹਾ ਹੁਕਾ ॥

ਹੁਕੈਣ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਹੁਕਾ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਹੁਗ, ਸ:—ਰੋਲਾ, ਅਟਾਈ, ਖਥੜ, ਧੁਕਾਰ ॥

ਹੁਗਾਰਾ, ਪੁ:—ਹਾਂ, ਹਾਂ ਹਾਂ, ਸੱਤ ਬਰਨ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਮੰਨਣਾ ॥

ਹੁਗਾਰਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਛਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਂ ਹਾਂ ਕਹਿਣਾ ॥

ਹੁੱਦਣਾ

ਹੁੱਦਕਾ } ਪੁ:—ਨੋਕਰ, ਧੱਕਾ ਹੋਵੇ, (ਲੱਗਣ
 ਹੁੱਦਕੇਰਾ } ਮਾਰਨ) ॥

ਹੁੱਜ, ਸ:—ਧੱਕਾ, ਸੋਟੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਨੋਕ ਮਾਰਣੀ ॥

ਹੁੱਜ ਦੇਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਟੀ ਆਦਿਕ ਨੋਕਣੀ,
 ਹੁੱਜ ਮਾਰਣੀ } ਮੱਕਾ ਮਾਰਨਾ ॥
 ਹੁੱਜ ਲਾਉਣੀ }

ਹੁੱਜਕਾ, ਪੁ:—‘ਹੁੱਦਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੁੱਜਤ, ਸ:—ਦਲੀਲ, ਸਬੂਤ, ਸਬੰਧ, ਛੇੜ, ਤਗਜ਼ਾ, ਵੱਚਰ ॥

ਹੁੱਜਤ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਗਜ਼ਾਣਾ, ਦਲੀਲ ਦੇਣੀ ॥

ਹੁੱਜਤ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਚਰ ਤਾਹੁਣੀ ॥

ਹੁੱਜਤਣ, ਸ: } ਹੁੱਜਤ ਕਰਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
 ਹੁੱਜਤੀ, ਪੁ: } ਵਾਲੀ ॥

ਹੁੱਜਦਾ, ਪੁ:—ਉਪਾਉ, ਵਸੀਲਾ, ਤਾਕਤ, ਸਮ-
 ਰਥ ॥

ਹੁੱਜਦਾ ਵਿਚਾਰਣਾ (ਵੇਖਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਇਹ
 ਸੋਚ ਲੈਣਾ ਕਿ ਵਲਾਨਾ ਕੰਮ ਸਾਥੇ ਹੋ
 ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ॥

ਹੁੱਜਰਾ, ਪੁ:—ਕੋਠੜੀ, ਪੁਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੁੱਝੀ
 ਥਾਂ, ਮਸੀਤ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੁੱਲਾਂ ਕਾਜੀਆਂ
 ਦੇ ਵਰਤਣ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਨਿੱਕੀ ਸੋਹੀ ਕੋਠੜੀ ॥

ਹੁੱਝਕਾ, ਪੁ:—‘ਹੁੱਦਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੁੱਟ, ਪੁ:—ਹੁੱਮ, ਹੁੱਸੜ, ਢਾਉ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ॥
 (ਹੋਣਾ) ॥

ਹੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ‘ਰੋਕਣਾ’, ਬੰਕ
 ਜਾਣਾ ॥

ਹੁੱਡ

ਹੁੱਡ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਈਦ, ਵਾਧੂ ਈਦ (ਸੂਰ ਦੀ ਹੁੱਡ)
ਸਿਰਜੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਪਾਠ ਵਾਲੀ ਟੋਪੀ ਜੋਹੀ ਜੋ
ਜਿਗਰੀ ਲੇਠ ਵੇਲੇ ਪਾਈ ਦੀ ਹੈ ॥

ਹੁੱਡਕ, ਸ:—ਉਡੀਕ, ਹੇਲਤ, ਰੀਡ, ਵਰਤਾਰਾ
(ਲੱਗਣੀ) ॥

ਹੁੱਡਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਧ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਹੁੱਡਕਣੀ, ਸ:—ਕੀਜਰੀ ॥

ਹੁੱਡਰ, ਪੁ:—ਕਾਰੀਗਰੀ, ਉਸਤਾਦੀ, ਚਤਰਾਈ ॥
'ਹੁੱਡਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁੱਡਰੀ, ਵਿ:—ਹੁੱਡਰ ਵਾਲਾ, ਕਾਰੀਗਰ, ਉਸਤਾਦ ॥

ਹੁੱਡਵੀ, ਸ:—'ਹੁੱਡੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁੱਡਾਉਣ, ਸ:—ਹੁੱਡੀ ਦੀ ਦਸਤੂਰੀ ਜਾਂ ਥੱਟਾ ॥

ਹੁੱਡਿਆਉਣ, ਪੁ:—ਹੁੱਡੀ ਦੀ ਦਸਤੂਰੀ,
ਵੱਟਾ ॥

ਹੁੱਡਾ ਛਾਜਾ, ਪੁ:—ਮਾਲ ਦਿਸ਼ੇਰ ਘੋਲਣ ਦਾ ਠੇਕਾ,
ਮਨੁਲ ਸਮੇਤ ॥

ਹੁੱਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਕਾਗ਼ਤ ਜੋ ਬਾਹੁਕਾਰ ਲੋਕ ਇੱਕ
ਦੂਏ ਦੇ ਨਾਉਂ, ਲਿਖਕੇ ਇੱਕ ਥਾਂ ਦਾ ਰੁਪਯਾ
ਦੁਈ ਥਾਂ ਦੁਆ ਦੋਏ ਹਨ ॥

ਹੁੱਡੀ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਡੀ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਣੀ ॥

ਕਿਸੇ ਤੇ ਹੁੱਡੀ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੀ
ਹੁੱਡੀ ਲਿਖ ਭੇਜਣੀ ॥

ਹੁੱਡੀ ਘੋਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਡੀ ਦੀ ਗਾਹੀ ਰੁਪਯਾ
ਭੇਜਣਾ ॥

ਹੁੱਡੀ ਵਿੱਠੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ॥

ਹੁਟੇ ਹੁਟੇ

ਹੁੱਡੀ ਪਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਡੀ ਦਾ ਰੁਪਯਾ ਮਿਲ
ਜਾਣਾ ॥

ਹੁੱਡੂ, ਪੁ:—ਭੇਡ, ਥੱਕਰਾ ॥

ਹੁੱਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਵੇਲੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ
ਵਿਚ ॥

ਹੁੱਟ ਭੀਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਜੇ ਭੀਕ ॥

ਹੁੱਟ ਤੋਂ (ਥੋਂ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਅੱਗ ॥

ਹੁੱਟ ਦਾ (ਦੇ), ਵਿ:—ਨਵੀਂ, ਪਿਛਲਾ, ਹੋਰ ॥

ਹੁੱਟ ਦਾ ਪੋਸ਼ (ਪੋਚ), ਪੁ:—ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੇ
ਬਾਲਕ ॥

ਹੁੱਟ ਬੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਜੇ ਭੀਕ ਬੀ, ਵੇਰ ਬੀ ॥
ਹੁੱਟ ਵੀ }

ਹੁੱਟਰ, ਪੁ:—ਕਾਰੀਗਰੀ, ਉਸਤਾਦੀ, ਚਤਰਾਈ ॥
ਹੁੱਟਰ ਵਾਲਾ, ਪੁ: } ਕਾਰੀਗਰ, ਉਸਤਾਦ
ਵਿ: } ਸਿਆਣਾ ॥

ਬੇ ਹੁੱਟਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੁੱਟਰ ਨਹੀਂ,
ਅਣਜਾਣ ॥

ਹੁੱਟਰੀ, ਵਿ:—ਕਾਰੀਗਰ, ਉਸਤਾਦ ਸਿਆਣਾ
ਚਤਰ ॥

ਹੁੱਟੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸੇ ਵੇਲੇ, ਭਰ ਪੈਰ, ਥੋੜਾ
ਚਿਰ ਹੋਇਆ, ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ॥

ਹੁੱਟੇ ਹੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸੇ ਵੇਲੇ, ਪਲਕ ਨੂੰ, ਥੋੜਾ
ਚਿਰ ਹੋਇਆ ॥

ਹੁੱਟੇ ਹੁੱਟੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਛੱਤੀ, ਢਿਲ ਨਾਂ
ਕਰਕੇ ॥

ਹੁੱਤ

ਹੁੱਤ, ਸ:—ਨਾਂਹ ਨੁੱਕਰ, ਉਜਰ (ਕਰਨੀ) ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੱਥੋਂ, ਸਗੋਂ, ਠਹੀਂ, ਨਾਂ,
ਆਹਾਂ ॥

ਹੁੱਥੁ, ਪੁ:—ਉੱਥੁ, 'ਉੱਥਰੁ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਦਹੁਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੱਖਿ ਰੂ ॥

ਹੁਦਰ, ਪੁ:—ਮਨ, ਸਲਾਹ, ਮਰਜੀ, ਦਲੀਲ ॥

ਹੁਦੜ ਹੋਲ, ਵਿ:—ਛੋੜੀ ਵਡਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ
ਮੁੰਡਾ ਯਾ ਖੁੜੀ ॥

ਹੁੱਦਾ, ਪੁ:—ਨੌਕਰੀ, ਸਾਮੀ, ਦਰਜਾ, ਮਰਾਤਬਾ,
ਹੁਜ਼ਗਾਰ, ਕੰਮਕਾਰ ॥

ਹੁਦਾਰ, ਪੁ:—ਉਪਾਰ, ਕਰਜ, ਮੰਗਵਾਂ ਲਿਆ
ਹੋਯਾ ਧਨ ॥

ਹੁੰਦਿਆਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਾਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ॥

ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੁੰਦਿਆਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਪਾਸ
ਹੋਵੇ ਥੀ ॥

ਹੁੰਦੀ, ਅਵ:—ਭਾਉ; ਬਦਲੇ ॥

ਹੁੰਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੋਣ ਕਰਕੇ ॥

ਹੁੰਦੇ ਸੁੰਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਪਾਸ ਹੋਵੇ ਥੀ ॥

ਹੁੰਦੇ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਹੁੰਦੇ ਵਾਲਾ, ਅਫਸਰ, ਹਾਕਮ ॥

ਹੁੰਦੇ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਹੁੰਦੇ ਦਾਰ ਹੋਣਾ, ਅਫਸਰੀ ॥

ਹੁੰਧ (ਹੁੰਧੜ), ਸ:—ਮੁੱਕਾ, ਘੁੰਮਨ ॥

ਹੁੰਧੜ ਮੁੰਡੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮੁੱਕੇ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਹੁੰਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਣੇ ਦਾ ਸਿਕਾ, 'ਬਹੁਤ' ਧਨ
(ਵਧਣੇ) ॥

ਹੁਰਨਾ

ਹੁਨਰ, ਪੁ:—ਵੇਖੋ 'ਹੁਨਰ' ਅਤੇ 'ਹੁੰਰ' ॥

ਹੁਨਾਲ } ਪੁ:—ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਹੁੱਤ ॥
ਹੁਨਾਲਾ }

ਹੁੱਥ, ਸ:—ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ, ਦਾਹ, ਭਾਗਸਾ ॥

ਹੁੱਥ ਤੋਡੀਕ, ਸ:—ਫੁਰਸਤ, ਬੱਤਾ, ਸਮਰਥ ॥

ਹੁਬਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਝਣਾ, ਬੋਝਣਾ, ਗਲਣਾ,
ਹੁਬਸਣਾ } ਸੜਨਾ, ਵਿਗੜਨਾ ॥

ਹੁਬਸਲੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਪਾਰ (ਆਉਣੀ
ਲੇਣੀ) ॥

ਹੁਬ ਹੁਬਾਉ, ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ ॥

ਹੁੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਮਤ ਕਰਨੀ, ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ,
ਆਸਾ ਰੱਖਣੀ, ਠਿੱਥਣਾ ॥

ਹੁੱਥੇ ਹੁੱਥੇ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਫਿਰਨਾ ॥

ਹੁਬਕੀ, ਸ:—'ਹਿਰਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਬਾਬ, ਸ:—ਬੁਲਬੁਲਾ ॥

ਹੁੱਥੇ ਸਾਹ ਲੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਉਕੇ 'ਭਰਣੇ' ਲੰਮੇ
ਸਾਹ ਲੈਣੇ ॥

ਹੁਮ ਹੁਮਾਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੱਠੇ
ਹੋ ਕੇ ॥

ਹੁੰਮ, ਪੁ:—ਵੱਡ, ਗਰਮੀ, ਭਾਉ, ਹੁੰਸੜ ॥

ਹੁੰਮਤ(ਤੀ)—'ਹਮਾਇਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਰ, ਸ:—ਪੱਖਿ ਰੁਆਂ ਦੇ, ਉੱਥਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥
ਪੱਖਿ ਰੁਆਂ ਨੂੰ ਉਡਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਹੁਰਨਾ—ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਜੇ ਵਿੱਚ ਬਦ ਹੋਣਾ ॥

ਹੁਰਮਤ

ਹੁਰਮਤ, ਸ: } ਇੱਕ ਭਾਗ ਦੀ 'ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ' ॥
 ਹੁਰਮਤੀ, ਵਿ: }
 ਹੁਰਮਤ, ਸ: } ਹੁਰਮਤ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
 ਹੁਰਮਤੀ, ਵਿ: }

ਹੁਰਮਤ } ਸ:—ਪਤ, ਮਾਨ, ਅਥਰੇ ਇੱਥਤ ॥
 ਹੁਰਮਤੀ }

ਹੁਰਮਤ ਵਾਲਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਇੱਥਤ ਅਥਰੇ ਵਾਲਾ
 ਆਦਮੀ ॥ ਖਤਵੰਗਾ ॥

ਬੇ ਹੁਰਮਤ, ਵਿ:—ਬਦਨਾਮ ॥

ਬੇ ਹੁਰਮਤੀ, ਸ:—ਬੇ ਇੱਜ਼ਤੀ, ਲਿਰਾਦਰੀ ॥

ਹੁੱਰਾ, ਸ:—ਫੌਜ ਦੀ ਭੀਜ, ਫੌਜ ਦਾ ਚਿੱਤਰ
 ਚਿੱਤਰ ਹੋਣਾ ॥ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਜੇਕਾਰਾ ॥

ਹੁਰਾਂ, ਹੁਰੀਂ, ਪ੍ਰਤਾਪ—'ਹੋਰਾਂ', 'ਹੋਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਲ, ਸ:—ਅੱਖ ਜਾਂ ਸਿਰ ਦੀ ਪੀੜ, ਕਿੱਧੇ ਉਭਾਰ
 ਲੁੱਟਣਾ ॥

ਹੁਲ ਹੁਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਖੁਫਾ ॥

ਹੁਲਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹਿਲਕਾਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁਲਰ ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਧਨ ਉਡਾਉਣਾ ॥
 ਹੁਲਰੀ, ਸ: }

ਹੁਲੜ, ਪੁ:—ਔਖਾ ਸਾਹ, ਰੋਲਾ, ਰੋਲਾ, ਹਿੱਲ
 ਜੁੱਲ ॥

ਹੁਲੜ ਮੀਰ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ,
 ਵਸਾਈ। (ਹੁਲੜ ਮਰਾਉਣਾ) ॥

ਹੁਲਾਸ, ਸ:—ਠਸਵਾਰ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮੌਜ ॥

ਹੁਲਾਸਾ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ, ਮੌਜ, ਲਾਲਸਾ ॥

ਹੁੰ ਕਰਨਾ

ਹੁਲਾਰਾ, ਪੁ:—ਹੁਣ, ਝੁਣ, ਸਿਰ ਦਾ ਹਿੱਲਣਾ,
 (ਹੁਣਾ, ਲੋਣਾ) ਇੱਕ ਭਾਗ ਦਾ ਭੋਧਾ ਜੋ
 ਖੋਰਾਂ ਦੀ ਕਾਠੀ ਉੱਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਹੁੜਕ, ਸ:—ਹੇਲਤ, ਰੀਤ, ਦਸਤੂਰ ॥

ਹੁੜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਥੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ॥
 ਹੁੜਣਾ }

ਹੁੜਦੁ ਲਾਨਤ, ਸ:—ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਹ,
 ਬਦਨਾਮੀ (ਉੱਠਾ । ਚੜ੍ਹਾਈ ਚਲੀ ਕਿ
 ਲਗਾਈ । ਅਖੇ ਹੁੜਦੁ ਲਾਨਤ) ॥

ਹੁੜਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਥੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ, ਕਰਨਾ,
 ਕੇਦ ਕਰਨਾ ॥

ਹੁੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਥੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਾ-
 ਉਣਾ ॥

ਹੁੜਵਾਈ, ਸ:—ਪਿੱਥੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਹੁੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੁੜਵਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੁ, ਅਵ:—ਓਹ, ਓਇ ॥

ਪੁ:—ਰੋਥ ॥

ਹੁ ਹਵਾ, ਹੁ ਹਾਂ, ਸ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਧੁਮ ਧਾਮ ॥

ਹੁ ਪੈਂਟੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਮੰਦੀ ਗੱਲ, ਮਸ਼ਹੂਰ
 ਜਾਣੀ ॥

ਹੁ ਬਹੁ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ, ਬਿਲਕੁਲ, ਪੂਰਾ
 ਪੂਰਾ ॥

ਹੁ, ਅਵ:—ਹਾਂ, ਬਹੁਤ ਹੋਣਾ, ਠੀਕ, ਕਰ ਜਾ ॥

ਹੁ ਹਾਂ, ਸ:—ਹਾਂ, ਮਰਜੀ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਬਚਨ ॥

ਹੁੰਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲੈਣੀ, ॥

ਹੁਕ

ਹੁਕ, ਸ:—ਵੀਰਵੀਂ ਪੀੜ ਨਾਲ ਕੁਰਲਾਉਣਾ,
ਬੜਕਾ, ਜਕੜਾਉ ॥

ਹੁਸ (ਹੁਸ), ਸ:—ਵੇਰ, ਲਾਲਚ, ਸਾਜ਼ਾ, ਗਮ ॥

ਹੁਸ, ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ, ਅਹਿਮਕ,
ਅਨਸਾਕ ॥

ਹੁਗ, ਸ: } ਪੀੜ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਕਰਨਾ,
ਹੁਗਣ, ਸ: } ਕੁਰਲਾਟ ॥
ਹੁਗ, ਪੁ: }

ਹੁਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀੜ ਨਾਲ ਕੁਰਲਾਉਣਾ ॥

ਹੁਗਾ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਠਾ (ਜਿੰਨ੍ਹਰ ਤੁੜੀ ਪੇਕਿਰਿ
ਭਰਨ ਲੱਗੀ ਕਰਦੀ ਹੈ) ॥

ਹੁਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਬਰਨਾ, ਕੜਾ ਜੋੜ ਕੇ ਬਾਹਰ
ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਹੁਝਾ, ਪੁ:—ਸਝਾਈ, ਸਤਿਆਲਾਸ, ਬਰਬਾਦੀ
(ਹੁਝਾ ਚਿਰਨਾ, ਫੇਰਨਾ) ॥

ਹੁਤ, ਵਿ:—ਗਾਰੂ, ਨੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਹੁਰ, ਸ:—ਬਹਿਸਤ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਜੋ
ਦੀਨ ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੀਆਂ, ਸੁੰਦਰ
ਇਸਤਰੀ ॥

ਹੁਰਾ, ਪੁ:—ਮੁੱਕਾ (ਹੁਰਾ ਮਾਰਨਾ, ਵੱਟਣਾ) ॥

ਹੁਰਾਂ ਪਰੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ ॥

ਹੁਲ, ਸ:—ਹੱਲਾ, ਧੱਕਾ, ਹੁੱਜ; (ਹੁਲ ਰਲਾਉਣੀ,
ਮਾਰਨੀ) ॥

ਹੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਕਸਾਉਣਾ, ਧੱਕਣਾ ॥

ਹੁੜ, ਸ:—ਜਿਦ, ਹਠ, ਮੁਰਖਤਾਈ, ਬੇ ਸਮਝੀ,
ਅਜੇਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗਣਾ ਜੋ ਆਪਣੇ
ਕੋਲੋਂ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਹੇਠਾ

ਹੁੜ ਮਤ, ਸ:—ਬੇ ਸਮਝੀ, ਜਟਕੀ ਅਕਲ ॥

ਹੁੜ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਢੀਠ, ਮੁਰਖ, ਅੰਨੇ ਵਾਹ
ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਹੁੜ ਮਾਰੀ } ਸ:—ਮੁਰਖਤਾਈ, ਬੇਅਕਲੀ ਦਾ
ਹੁੜ ਵਾਈ } ਕੰਮ ਕਰਨਾ (ਕਰਨੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਹੇ, ਅਵ:—ਓਇ, ਓ, ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਹੇਂਹ, ਸ:—ਆਕਫ, ਗੁਮਾਨ, ਐਂਠ, ਮਜਾਜ ॥
ਅਵ:—ਕੀ ਹੇਂ? ਓਇ! ਕਿਉਂ? ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ?

ਹੇਹੜ, ਸ:—ਮੰਡਲੀ, ਭੀੜ, ਕੋਠ ॥

ਹੇਕ, ਸ:—ਸੁਰ, ਅਵਾਜ (ਕੱਢਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਹੇਂਕ, ਵਿ:—ਇੱਕ ॥

ਹੇਕੱਠਾ, ਵਿ:—ਓਕੱਠਾ ॥

ਹੇਕੜ } ਸ:—ਘਮੰਡ, ਅਹੰਕਾਰ, ਅਕੜਾਉ ॥
ਹੇਕੜੀ }

ਹੇਚ ਪੇਚ, ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਛਲ, ਘਾਬ ॥

ਹੇਜ, ਸ:—ਲਾਜ, ਨਖਰਾਂ, ਅਦਾ, ਦਿਖਾਵਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਹੇਜਲਾ, } ਵਿ:—ਪਿਆਰਾ, ਹਿਤਕਾਰੀ ॥
ਹੇਜਲੀ, }

ਹੇਠ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਥੱਲੇ, ਠੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਠੀਵੇਂ, ਪਿੱਛੇ ॥

ਹੇਠ ਉੱਪਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਝਿਕ ਏ ਉੱਪਰ ਦੂਜਾ
ਉਲਟ ਪੁਲਟ। ਗੜ ਬੜ ॥

ਹੇਠ ਦੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਥੱਲੇ ਦੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥
ਹੇਠੋਂ ਹੇਠ }

ਹੇਠਲਾ, ਵਿ:—ਹੇਠ ਦਾ, ਥੱਲੇ ਦਾ, ਠੀਵਾਂ ॥

ਹੇਠਲੀ ਉੱਤੇ, ਸ:—ਪਰਲੋਂ ॥

ਹੇਠਾ, ਵਿ:—ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਹੌਲਾ, ਹੀਨਾ ॥

ਹੋਠਾ ਪੁਟਾ

ਹੋਠਾ ਪੁਟਾ, ਪੁ:—ਹੋਠਾਂ ਹੋਠਾ, ਹੀਠ ਭਾਈ ॥

ਹੋਠੇ ਹੋਠਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਪੀਠਹੋਠਾ, ਹਾਰ ਜਾਠਾ ॥

ਹੋਤ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ, ਪ੍ਰੇਮ ॥

ਅਵ:—ਖਾਤਰ, ਕਰਕੇ, ਕਾਰਣ ॥

ਹੋਰ ਹੋਰ, ਪੁ:—ਬੱਕਰ, ਵੇਰੇ, ਗੋੜੇ, ਮੋੜ ॥

ਹੋਰਵਾ, ਪੁ:—ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਂ ਪੇਉ ਜਾਂ ਕਿਸੇ
ਮੱਜਲ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦੁਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਹੋਰਵਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਛੋੜੇ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਹੋਰਾ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਸੁਰ ਦਾ ਗੀਤ ਜੋ ਅਧਾਲੀ
ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਹੋਰੇ ਦੋਲੇ) ॥

ਹੋਲ ਮੋਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ ਗਿਲਣਾ ॥

ਹੋਲਤ, ਸ:—ਆਦਤ, ਵਾਲੀ, ਸੁਭਾਉ (ਪੈਂਠੀ) ॥

ਹੋਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਨੌਰ ॥

ਹੋਲਾ ਓਇ ! ਵਿਸਮਯ:—ਮੰਦਤ ਲਈ ਪੁਕਾਰ ॥

ਹੋਲਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:—ਬ:) ਧਾਵੇ, ਹੱਲੇ, ਭੀੜ
ਭਾੜ ॥

ਹੋੜਾ, ਸ:—ਭੰਗਰਾਂ ਦਾ ਵੱਗ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ॥

ਹੋੜਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਿਕਾਰ (ਹੋੜਾ ਖੋੜਣਾ, ਹੋੜੇ ਜਾਣਾ) ॥

ਹੜੀ, ਵਿ:—ਸ਼ਿਕਾਰ ਦਾ, ਸ਼ਿਕਾਰ ਵਾਲਾ ॥

ਹੈ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਹੋਠਾ’ ਧਾਤੁ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ
ਹੈਈ } ਅਨਨ ਪੁਰਖ ਇਕ ਬਚਨ ॥

ਪ:—ਹਾਹੁਕਾ ਜੋ ਪੀੜ ਦੇ ਵੇਲੇ ਭਰਿਆ
ਜਾਵੇ ॥

ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ

ਅਵ:—ਓਇ, ਹੇ (ਹੈਈ ਰੱਬਾ !) ॥

ਹੈ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀ ਹੈ ?

ਵ:—ਠੀ ਕਰ, ਵੇਖ ! ਮੋੜੀ ਰੱਖ ! ਮੌਚ
ਮੁਚ ?

ਕ੍ਰਿ:—‘ਹੋਠਾ’ ਧਾਤੁ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ
ਮਧਨਮ ਪੁਰਖ ਦਾ ਇੱਕ ਬਚਨ ॥

ਹੈਸ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਸੀ, ਸੀ, ਸੀਗਾ, ਸਾ, ਆਹਾ ॥

ਹੈਸਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਣ, ਸੇ, ਸੀਗੇ, ਆਹੇ ॥

ਹੈਸਿਆਰਾ } ਵਿ:—ਨਿਰਦਈ, ਬੇ ਤਰਸ,
ਹੈਸਿਆਰਾ } ਕਰਕੇ ਜਿਹਾਰੇ ਵਾਲਾ ॥ ਘਾਤੀ ॥

ਹੈਸੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੈਸ, ਸੀ, ਸੀਗਾ, ਸਾ, ਆਹਾ ॥

ਹੈਸੀਯਤ, ਸ:—ਖੁੱਤਾ, ਭੈੜੀਕ, ਸਮਰਥ, ਧਲ
ਦਾ ਬਲ ॥

ਹੈਕਲ } ਸ:—ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਹੈਂਕਲ } ਗਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸਿਉਣ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਹੈਕੜ } ਸ:—ਆਕੜ, ਗੁਮਾਣ, ਘਮੰਡ ॥
ਹੈਂਕੜ }

ਹੈਗਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਹੇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੈਂਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇ ਅਤੇ
ਦਸਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ । ਮਰੀ (ਹੋਣਾ, ਹੋ
ਜਾਣਾ) ॥

ਹੈਂਜਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੈਂਜੇ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਖਿੱਲ-
ਰਣੀ ॥

ਹੈਂਡ ਬਿਲ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਵਿਚ ਵੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ
ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ, ਪੁ:—ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਵੱਡਾ
ਉਸਤਾਦ ॥ ਉਸਤਾਦਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ॥

ਹੈਂਡਲ

ਹੈਂਡਲ, ਪੁ:—ਹੱਥਾ, ਦਸਤਾ ॥

ਹੈਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਣ, 'ਹੈ' ਦਾ ਬਹੁ ਬਰਨ ॥

ਹੈਦਰ, ਪੁ:—ਹਜਰਤ ਅਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਉਂ ॥

ਹੈਦਰੀ, ਪੁ: ਸ:—ਹਜਰਤ ਅਲੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਿ:—ਹੈਦਰ ਦਾ, ਬਹੁਤ ਬੜਾ ॥

ਹੈਬਤ, ਸ:—ਤਰ, ਭੋ, ਖੋਫ ॥

ਹੈਰਤ, ਸ:—ਹਰਾਨਗੀ, ਅਚੰਭਾ ॥

ਹੈਰਾਣ, ਵਿ:—ਹੱਕਾ ਝੱਕਾ, ਈਗ, ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਹੈਰਾਣਗੀ } ਸ:—ਅਚਰਜ, ਅਚੰਭਾ ਹੋਰਤ,
ਹਰਾਣੀ } ਅਕਤ ॥

ਹੈ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਣਾ' ਧਾਤੁ ਦਾ ਮਧਮ ਪੁਰਖ ਬਹੁ ਬਰਨ ਵਰਤ ਮਾਨ ਕਾਲ ॥

ਅਵ:—ਆਹੋ, ਹੱਛਾ, ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਬਈ ?

ਹੈ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਤੇ ਜਾਕੇ ਮੁੜ ਆਉਣਾ ॥

ਹੈ ਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਣਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਹੈਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੋਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ, ਹੋਣ ਕਰਕੇ ॥

ਹੈ ਕੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਦੂਰ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣਾ। ਇੱਕ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗਣਾ ॥

ਹੈ ਉੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾ ਹੋਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਹੈ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤਣਾ (ਛਾਣਾ), ਮਾਂਦੇ ਪੈਣਾ ॥

ਹੈ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੈ ਜਾਣਾ, ਪੁਰਾ ਹੋਣਾ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਹੋਸ਼ ਫੜਣੀ

ਹੋਊ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਵੇਗਾ, ਪਿਆ ਹੋਵੇ, ਖੁਸ਼ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਹੋਇਆ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਣਾ' ਧਾਤੁ ਦਾ ਭੁਤ ਕਾਲ ਇਕ ਬਰਨ ਅਨਿਤ ਪੁਰਖ ਪੁਲਿੰਗ ॥

ਹੋਈ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਇਆ' ਦਾ ਸਬੀ ਲਿੰਗ ॥

ਸ:—ਜੇ ਗੱਲ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ, ਜੋ ਦਿਵਾਲੀ ਤੋਂ ਅੱਠ ਦਿਨ ਅਗੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਹੋਏ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਇਆ' ਦਾ ਬਹੁ ਬਰਨ ॥

ਹੋਏ ਹੋਏ, ਸ:—ਬਰਖ, ਨਿਰਾਦਰੀ, ਬਦਨਾਮੀ, ਨਮੋਸ਼ੀ ॥

ਹੋਸ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਣਾ' ਧਾਤੁ ਦਾ ਇਕ ਬਰਨ, ਭੁਤ ਕਾਲ ਅਨਿਤ ਪੁਰਖ, ਇਕ ਬਰਨ ॥

ਹੋਸ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ:—ਸੁਰਤ, ਸਮਝ, ਸੋਝੀ ॥

ਹੋਸ ਉੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸੁਰਤ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਰਾਣ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੋਸ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਤ ਆਉਣੀ, ਚੰਨ ਹੋਣਾ, ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ॥

ਹੋਸ ਸਮਾਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਤ ਆਉਣੀ, ਸਿਆਣਾ ਹੋਣਾ ॥

ਹੋਸ ਹਵਾਸ, ਸ:—ਸੁਰਤ, ਸਮਝ ॥

ਹੋਸ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਨ ਜਾਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ॥

ਹੋਸ ਰੁੰਮ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸੁਰਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਹੋਸ ਦਾ ਦਾਰੂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸਮਝੀ ਹਟਾਉਣੀ ॥

ਹੋਸ ਫੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਹੋਸ ਸਮਾਲਣੀ' ਵਿਖੇ ॥

ਹੋਸ ਮੰਦ

ਹੋਸ ਮੰਦ, ਵਿਃ—ਜਿਸਨੂੰ ਹੋਸ ਹੈ ॥

ਹੋਸ ਮੰਦੀ, ਸਃ—ਸਮਝ, ਸਿਆਣਪ ॥

ਹੋਸ ਢਾਲਾ, ਵਿਃ—ਜਿਸਨੂੰ ਹੋਸ ਹੈ ॥

ਹੋਸ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਸ ਆਉਣੀ, ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਸਣ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਣਗੇ (ਉਹ) ॥

ਹੋਸਾਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਵਾਂਗਾ (ਮੈਂ) ॥

ਹੋਸਿਣ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਣਗੇ (ਉਹ) ॥

ਹੋਸੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਵੇਗਾ (ਉਹ) ॥

ਹੋਸੀਂ } ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਵੇਗਾ (ਤੂੰ) ॥
ਹੋਸੇਂ }

ਹੋਸੇ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਵੇਗੇ (ਉਸੀਂ) ॥

ਹੋਹਾ, ਪੁਃ—ਹੋਕਾ, ਹੁਜਕਾ (ਲੋਗਣਾ) ॥

ਹੋਕਾ, ਪੁਃ—ਉੱਚੀ ਬੋਲਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ, ਚੀਸਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕੂਕਣਾ, ਪੁਕਾਰ, ਵੱਧੇਰਾ ॥ (ਹੋਕਾ ਦੇਣਾ, ਵੇਚਨਾ) ॥

ਹੋਖਾ, ਵਿਃ—ਭਖਮੇਰ, ਹੋਲਾ, ਚੰਦਲ, ਨਕਾਰਾ ॥

ਹੋਖੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਠਿਗਾਇਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਹੋਲਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਹੋਵੇ, ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋਊ, ਹੋਸੀ ॥
ਹੋਲਾ }

ਹੋਛ ਪੁਣਾ, ਪੁਃ—ਹੋਛਾ ਹੋਣਾ, ਕਮੀਲ ਪੁਣਾ ਬੇਅਕਲੀ ॥

ਹੋਛਾ, ਵਿਃ—ਨਕਾਰਾ, ਬੇ ਸਮਝ, ਮੁਰਖ, ਕਮੀਲਾ, ਆਕੜ ਖਾਜ ॥

ਹੋਯਾ

ਹੋਟਲ, ਪੁਃ—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਵੰਗ ਦੀ ਸਰਾਂ, ਮੁਸਾਫਰ ਖਾਨਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਵੰਗ ਦਾ ਤੰਦੂਰ ॥

ਹੋਠ (ਹੋਠ), ਪੁਃ—ਬੁੱਲ੍ਹ, ਲਬ ॥

ਹੋਡ, ਪੁਃ—ਕਮਾਦ ਕੋਟਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਗੰਨੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਰੋਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਹੋਣ, ਸਃ—ਹੋਣਾ, ਵਰਤਣਾ, ਜੀਉਣਾ ॥

ਹੋਣਹਾਰ, ਸਃ—ਜੋ ਹੋਣਾ ਹੈ । ਭਾਵੀ, ਪਰਾਲ-ਧ, ਹੁੰਦੜ ਹੋਲ ॥

ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਜੀਉਣਾ, ਭਾਲਾ ਵਰਤਣਾ, ਜੰਮਣਾ, ਉੱਗਣਾ, ਰਖਣਾ, ਮੁੱਕਣਾ ॥

ਹੋਣੇ ਵਾਲਾ, ਪੁਃ—ਜੋ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ॥
ਵਿਃ—ਹੋਣਹਾਰ ॥

ਹੋਣੀ, ਸਃ—ਭਾਵੀ, ਕਿਸਮਤ, ਪਰਾਲਧ ॥

ਹੋਤ, ਪੁਃ—ਮਿਤ੍ਰ, ਯਾਰ, ਬੋਲੀ ॥

ਪੜ੍ਹ:—ਉਹ (ਬਹੁ: ਥ:)

ਹੋਤਾਂ, ਪੜ੍ਹ:—ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ॥

ਹੋਦ, ਸਃ—ਹੋਣਾ, ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਅਣਹੋਦ, ਸਃ—ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਥੁੜ ॥

ਹੋਦਾਰ, ਪੁਃ—‘ਹੁਦਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਮ, ਪੁਃ—ਅੱਗ ਵਿਚ ਘਿਉ ਦੀ ਆਹੁਣੀ ਆਇਕ ਪਾਉਣਾ (ਵਿਦਾਂ ਦੇ ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਕੇ), ਹਮਨ, ਜੱਗ, ਅਗਲੀ ਹੋਤ੍ਰ ॥

ਹੋਯਾ, ਪੁਃ—ਜ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਪੈਦਾ ਵਾਰੀ, ਵਸਲ ॥

ਹੋਰ

ਹੋਰ, ਪੜ੍ਹ:—ਦੁਜਾ, ਵੱਖਰਾ, ਚੱਖਰਾ, ਵੱਧ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਕ, ਛੁੱਟ ॥

ਅਵ:—ਅਤੇ, ਅਜੇ ॥

ਹੋਰ ਸਾਰੇ, ਵਿ:—ਬਾਕੀ ਸਭ ॥

ਹੋਰ ਸੁਣੋ, ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ॥

ਹੋਰ ਸੈ, ਸ:—ਦੂਜੀ ਰੀਝ ॥

ਹੋਰ ਹੀ, ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ॥

ਹੋਰ ਕੀ, ਇਸਤੋਂ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਕੋਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ ॥

ਹੋਰ ਕੀ ਕਹਾਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਹੈ ॥

ਹੋਰ ਕੋਈ, ਪੜ੍ਹ:—ਦੂਜਾ ਜਨਾ ॥

ਹੋਰ ਤੋਂ ਹੋਰ, ਵਿ:—ਦੁਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ॥

ਹੋਰਥੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੁਈ ਥਾਂ ॥

ਹੋਰਦਰੇ }

ਹੋਰਦਾ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਪਰਾਯਾ ॥

ਹੋਰ ਧਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੁਈ ਥਾਂ, ਦੁਥੇ ਪਾਸੇ ॥

ਹੋਰ ਨਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ, ਬੱਸ ॥

ਹੋਰਨਾਂ (ਨੀਂ) ਪੜ੍ਹ:—ਹੋਰ ਜਨਿਆਂ, ਬਾਕੀ
ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ॥

ਹੋਰ ਬੀ, ਭੀ, ਵੀ, ਅਤੇ, ਵਧੀਕ, ਠਾਲੇ ॥

ਹੋਰ } ਪ੍ਰਤੱਯਯ, ਜੀ, ਆਦਰ ਵਾਸਤੇ ਨੀਵਾਂ ਦੇ
ਮਗਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਾਕਿ 'ਚਾਰੇ'
ਹੋਰੀ } ਹੋਰਾਂ ਆਖਿਆ 'ਲਾਲੇ ਹੋਰੀ ਆਏ' ॥

ਹੋਰੀ, ਸ:—'ਹੋਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਰੇ ਤੋਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਹੋਲਡਰ, ਪੁ:—ਫਲੋਤੀ ਕਲਮ ਦੀ ਫੀਡੀ ॥

ਹੋਂਕਣੀ

ਹੋਂਲਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਹੋਂਲੀ ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਹਿੰਦੂ
ਦੀ ਹੋਂਲੀ ਤੋਂ ਦੁਥੇ ਦਿਨ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਹੋਂਲਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ: ਬਚਨ), ਭੁੰਨਿਆ ਹੋਇਆ
ਫੋਲੀਆ ॥

ਹੋਂਲੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਜੋ
ਵੱਗਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਦਿਨੀਂ ਇੱਕ ਦੁਥੇ ਤੇ ਗੁਲਾਲ ਆਦਿਕ
ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਹੋਂਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਗੀਤ ॥

ਹੋਂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਂਕਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਹਟਕਣਾ ॥

ਹੋਂਕਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜਾ ( ) ਦਾ
ਨਾਉਂ, ਅੰਦਰੋਂ ਤਾਕ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਭੰਡਾ ॥

ਹੋਂ, ਪੁ:—ਤ੍ਰਿਥਲਾ, ਲੋਭ, ਹਿਰਸ, ਆਪਸੁ ਆਜਾਥ ॥

ਹੋਂ, ਪੁ:—ਹੰਕਾਰ, ਅਲਗਰਜੀ ॥

ਪੜ੍ਹ:—ਮੈਂ ॥

ਹੋਂਸ, ਸ:—ਇੰਛਿਆ, ਹਿਰਸ, ਭਾਹ, ਮਾੜਾ ॥

ਹੋਂਸਲਾ } ਪੁ:—ਸਮਰਥ, ਦਲੇਰੀ, ਇੰਛਿਆ,
ਹੋਂਸਲਾ } ਹਿੰਮਤ ॥

ਹੋਂਸਲਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨਾ ਜੋਰ ਲੱਗੇ
ਹੋਂਸਲਾ ਕੱਢਣਾ } ਲਾਉਣਾ ॥

ਹੋਂਸਲੇ ਵਾਲਾ, ਵਿ:—ਦਲੇਰ, ਹਿੰਮਤੀ ॥

ਹੋਂਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਜਾਂ ਐਥਾ ਸਾਹ
ਹੋਂਕਣਾ } ਲੈਣਾ ਹਫ਼ਟਾ ॥

ਹੋਂਕਣੀ, ਸ:—ਐਥਾ ਸਾਹ, ਦਮਾ (ਚੜ੍ਹਨੀ) ॥

ਹੋਕਾ

ਹੋਕਾ, ਪੁ:—‘ਹਾਹੁਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਜ (ਹੋਦ), ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਤਲਾਉ, ਚਬੋਰਾ ॥

ਹੋਦਾ, ਪੁ:—ਹੱਥੀ ਦੀ ‘ਪੱਠ ਉੱਤੇ’ ਰਖਕੇ ਬਹਿਣ ਵਾਲੀ ਚੋਕੀ, ਅਮਾਰੀ ॥

ਹੋਮਾ } ਪੁ:—ਅਭਮਾਨ, ਹੋਕਾਰ, ‘ਮਮਤਾ,
ਹੋਮਾਂ } ਹਿਰਸ ॥

ਹੋਲ, ਪੁ:—ਫਰ, ਭਉ, ਪੜਕੀ, ਚਿੰਤਾ ॥

ਹੋਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਫੈਜ ਦਾ ਜਾਂ ਪੁਲਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵੇਸੀ ਅਭਸਰ ॥

ਹੋਲਦਾਰੀ, ਸ:—ਹੋਲਦਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ॥

ਹੋਲਦਿਲ, ਪੁ:—ਦਿਲ ਦੀ ਪੜਕੀ ॥

ਹੋਲਦਲੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਪੱਥਰ ਜੋ
ਹੋਲਦਿਲੀ } ਪੜਕੀ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪਾਉਂਦੇ
ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੱਕ ਉੱਤੇ ਲਟਕਦਾ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਹੋਲਾ ਵਿ:—ਹਲਕਾ, ਮੁਲੈਮ, ਸੁਖਾਲਾ, ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ॥

ਹੋਲੀ, ਸ: ਵਿ:—ਹਲਕੀ, ਮੁਲੈਮ, ਸੁਖਾਲੀ ॥

ਹਲੀ ਹੋਲੀ }
ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਰਾਮ ਨਾਲ,
ਹੋਲੇ } ਆਸਤੇ ਆਸਤੇ, ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਹੋਲੇ ਹੋਲੇ } ਧੀਰਜ ਨਾਲ, ਸਹਿਜੇ, ਅਮਲ-
ਕਰੇ ॥

ਕ

ਕ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੇਂਡੀ ਦਾ ਛੋਰਾਂ ਅੱਖਰ, ਕੱਕਾ ॥

ਕਉ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਸੋਟੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕਸਟਣੀ

ਕਉਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਾਲਾ ਪੰਖੜ, ਕਾਉ, ਕਾਂ ॥

ਕਈ, ਪੜ:—ਬਹੁਤ, ਬਖੇਰੇ, ਅਨੇਕ ॥

ਕਈਕੁ, ਪੜ:—ਕਈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ॥

ਕਈ ਵਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਵੇਰੀ, ਅਕਸਰ ॥

ਕਸ, ਸ:—ਭਾਪ, ਜੰਗਲ, ਜੌਰ, ਭਾਖਤ ਖਿੱਚ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਫਿਲ, ਕਸੌਟੀ ਤੋਕੜੀ ਦੇ ਛਾਂਬਿਆਂ ਦੀ ਰੱਸੀ, ਪਤੰਗ ਦੀ ਰੋਰ, ਧੰਤ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬਰੀਦ ਪਾਈ ਜਾਵੇ, ਕਮੀ, ਘਾਟਾ, ਮੈਲ ॥

ਕਸ ਉਗਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਗਲ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਕਸ ਆਉਣੀ, ਹੋਣੀ ਜਾਂ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਪ ਚੜ੍ਹਨਾ ॥

ਕਸ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਰ ਲਾਉਣਾ, ਤੋਕੜੀ ਦੇ ਛਾਂਬੇ ਵਿੱਚ ਰੱਸੀ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਸ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸੌਟੀ ਉੱਤੇ ਸੋਨਾ ਰਗੜ ਕੇ ਪਰਖਣਾ ॥

ਕੱਸ, ਸ:—ਕੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ, ਤੰਗੀ, ਕਸਾ-ਉਟ ॥

ਕੱਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਜਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਮੀਮਾ, ਅਲਮਾਰੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਉਤਲੇ ਥੱਲੇ ਦੀ ਲਕੜੀ ॥

ਕਸਕਸਾ, ਪੁ:—ਕੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ ॥

ਕਸਕਾਸ, ਸ:—ਖਸਖਾਸ, ਪੇਸ਼ਤ ਦੇ ਬੀ ॥

ਕਸਕਾਸੀ, ਵਿ:—ਬਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਢੇਰੇ ਘੀਰੇ ਹੋਏ ॥

ਕਸਟ, ਪੁ: }
ਕਸਟਣੀ, ਸ: } ਦੁਖ, ਪੀੜ, ਕਲੇਸ਼, ਔਖ ॥

ਕਸ਼ਟ ਪਾਉਣਾ

ਕਸ਼ਟ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਝੱਲਣਾ ॥

ਕਸ਼ਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਤ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਣਾ, ਘਟ ਜਾਣਾ ॥

ਕਸ਼ਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੱਟ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਦੱਬਣਾ, ਮੁੱਲ ਚਾੜ੍ਹਣਾ ॥

ਕਸ਼ਟ, ਪੁ:—ਇੱਛਿਆ, ਸਲਾਹ, ਇਰਾਦਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕਸ਼ਤੁਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਛੀ ॥

ਕਸ਼ਤੁਰੀ, ਸ:—ਹਰਨ ਦੀ 'ਧੁੰਨੀ ਵਿੱਚੋਂ' ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਗੰਢ, ਨਾਘਾ, ਮੁਸਕ ॥

ਕਸ਼ਦ, ਪੁ:—ਇੱਛਿਆ, ਸਲਾਹ, ਇਰਾਦਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕਸ਼ੱਪ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਿਖੀ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਇੱਕ ਗੋਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਕਸ਼ੱਪਣ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਾਈ ਦਾ ਕੰਮ, ਬੇਤਰਸੀ ॥

ਕਸ਼ਥ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਰ, ਕਿਰਤ, ਕਾਰੀਗਰੀ, ਪੇਸ਼ਾ ॥

ਕਸ਼ਥਣ { ਸ:—ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਕੰਜਰੀ,
ਕਸ਼ਥੀ { ਖੇਸਵਾ ॥

ਕਸ਼ਥਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਵੱਡਾ ਪਿੰਡ ॥

ਕਸ਼ਥਾਤਣ, ਸ:—ਛੱਲ ਛਿੱਦ੍ਰ ਜਾਂ ਝਗੜਾ
ਕਸ਼ਥਾਤੀ, ਪੁ:—ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਕਪਟੀ ॥

ਕਸ਼ਥੀ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਥ ਵਾਲਾ, ਕਾਰੀਗਰ ॥

ਕਸ਼ਿਮ, ਸ:—ਸੋਹ, ਸੁਹੰਦ ॥

ਕਸ਼ਵਾਈ

ਕਸ਼ਮਲ, ਪੁ:—ਘਾਪ, ਗੁਨਾਹ ॥

ਕਸ਼ਮੀਰ, ਪੁ:—ਪਜਾਬ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਇੱਕ ਠੰਡਾ ਦੇਸ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ ॥

ਕਸ਼ਮੀਰਣ, ਸ:—ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥

ਕਸ਼ਮੀਰੀ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਵਸਨੀਕ, ਜਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ॥

ਕਸ਼ਰ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਬੁੜ੍ਹ, ਅੰਗਣ, ਨੁਕਸਾਨ, ਬੁਤ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਮਿਰਗੀ ॥

ਕਸ਼ਰ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲਾ ਘਾਟਾ 'ਪੂਰਾ' ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਕਸ਼ਰ ਖਾਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ॥

ਕਸ਼ਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਸ਼ਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਬੁਤ ਚੜ੍ਹਣਾ ਮਿਰਗੀ ਪੈਣੀ ॥

ਕਸ਼ਰ ਭਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਕਸ਼ਰ ਰਹਿਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਕਸ਼ਰ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਕਸ਼ਰਤ, ਸ:—ਜੇਹ, ਵਿਆਮ, ਰੁੜ੍ਹ ਆਦਿਕ ਕੱਢਣੇ, ਕੁਸ਼ਤੀ ॥

ਕਸ਼ਰਾਧਾ, ਵਿ:—ਕਸ਼ਰ ਵਾਲਾ, ਘਟੀਆ ॥

ਕਸ਼ਰੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਕਸ਼ਰ ਵਾਰ, ਅਪਰਾਧੀ, ਰੋਗੀ ॥

ਕਸ਼ਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸ਼ਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਬਨਵਾਉਣਾ ॥

ਕਸ਼ਵਾਈ, ਸ:—ਕਸ਼ਟ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ੁਰੀ ॥

ਕੱਸਾ

ਕੱਸਾ, ਵਿ:—ਬੋੜਾ, ਤੋਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ॥

ਪੁ:—ਲੱਸੀ ਦਾ ਛੱਨਾ ॥

ਕੱਸਾਉ, ਪੁ: } ਕੱਸਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਖਿੱਚ, ਇੱਕ
ਕੱਸਾਉਣ, ਸ: } ਫੰਗ ਘੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਕੱਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਸਣ ਜਾਂ ਠ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕੱਸਾਇਣ, ਸ: } ਜਨੋਗ ਨੂੰ ਮਾਰਕੇ ਉਹ ਦਾ
ਕੱਸਾਈ, ਪੁ: } ਮਾਸ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਾਲੀ,
ਠਿਰਦਾਰੀ, ਬੋਰਸ ॥

ਕੱਸਾਂਦਾ, ਪੁ:—ਕੁਸਾਂਦਾ, ਉਹ ਪਾਸੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਬੂਟੀ ਭਿੱਜੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਕੱਸਾਰ, ਪੁ:—ਆਰਾ ਘੋਉ ਵਿੱਚ ਬੁੰਨ ਕੇ ਵਿੱਚ
ਖੰਡ ਆਦਿਕ ਪਾਈ ਹੋਈ, ਪੰਜੀਰੀ,
ਅਤੇ ਜੋ ਦੋ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਕੱਸਾਲਾ, ਪੁ:—ਖੋਰਲ, ਔਖ, ਦੁੱਖ, ਕਸ਼ਟ, ਰੋਗ,
ਮਿਹਨਤ, ਗ਼ਮ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕੱਸਾਵਟ, ਸ:—‘ਕੱਸਾਉਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕੱਸਿਆ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੋੜਾ, ਘਾਟੇ ਵਾਲਾ ॥

ਕੱਸਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਸਾਰਨਾ, ਧੀਰ ਦਾ
ਅਸਰ ਹੋਣਾ, ਉਲਟੀ ਕਰਨਾ ॥

ਕੱਸਿਆਣਾ, ਵਿ:—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ (ਕੱਸਿਆਣੇ ਹੋਣਾ)

ਕੱਸੀਸ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਸੋਲ ॥

ਕੱਸੀਸ ਵੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੜ ਮਾਰਣੀ, ਸਾਹ ਵੱਟ
ਕੇ ਰੁਪ ਕਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਕੱਸੀਦਾ, ਪੁ:—ਸੂਈ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੱਪੜੇ ਉੱਤੇ ਥੱਲ
ਬੂਟੇ ਕੱਢਣਾ, ਨਿੱਕਾ ਨਿੱਕਾ ਰੁੱਖ ਸਹਿਜੇ
ਸਹਿਜੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ (ਕੱਸੀਦਾ ਲੇ ਬੈਠਣਾ)

ਕਹਾਕੇ

ਕਸੀਰਾ, ਪੁ:—ਕੋਲਾ, ਔਧਾ ਧੇਸਾ ॥

ਕਸੁੰਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਥਾਂ ਵਿਚਲੀ ਦਰਜ ਜਿਸ ਦੀ
ਦੀਪ ਕਰੀਦੀ ਹੈ ॥

ਕਸੁੰਭਾ, ਪੁ:—‘ਕੁਸੁੰਭਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕਸੂਤ, ਪੁ:—ਵਿਗਾੜ, ਉਲਝਾਉ, ਗੜਬੜ, ਕੱਥ,
ਵਿੰਗ, ਖਰਾਬੀ, ਭੈੜ ॥

ਕਸੂਤਾ, ਵਿ:—ਵਿੰਗਾ, ਭੈੜਾ, ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਕਸੂਰ, ਪੁ:—ਐਥ, ਦੋਸ, ਅਪਰਾਧ, ਇੱਕ
ਸਹਿਰ ॥

ਕਸੂਰ ਵਾਰ, ਵਿ:—ਕਸੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬੇ ਕਸਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ॥

ਕਸੂਰੀਆ, ਪੁ:—ਕਸੂਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਸੇਰ, ਪੁ:—ਮਿੱਠੀ ਵਾਲਾ ਘਾਹ ਖੱਠਾ ॥

ਕਸੇਰਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਤਲ ਆਦਿਕ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵੇਚਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਸੈਲਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਤੋਜ, ਤਿੱਖਾ ॥

ਕੋੜਾ ਕਸੈਲਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ ਤੇ ਕੋੜਾ ॥

ਕਸੋਟਾ (ਟੀ), ਪੁ: , ਸ—‘ਕਛੋਟਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕਸੋਟੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਪੱਥਰ ਉੱਪਰ ਕਸ ਲਾਉਂਦੇ
ਹਨ, ਘਸਵੱਟੀ ॥

ਕਹਯਾ, ਪੁ:—ਭਾਲਾ, ਸੁਦਾਨੀ, ਬਿਪਤਾ, ਬਿਰਲਾਪ ॥

ਕਹਾ, ਸ:—ਦੋਲਾ, ਅਵਾਈ ॥

ਪੁ:—ਗੱਲ ਬਾਤ, ਹੁਕਮ ॥

ਕਹਕਾਰ, ਵਿ:—ਆਖੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਹਾਕੇ, ਕ੍ਰਿ: , ਵਿ:—ਅਖਵਾਕੇ, ਹੁਕਮ ਨਾਲ ॥

ਕਹਾਂ ਪਾਈਏ

ਕਹਾਂ ਪਾਈਏ, ਵਿਸਮਯ:—ਇਹ ਵਸਤ ਅਮੋਲਕ
ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ॥

ਕਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਵਾਉਣਾ, ਬੁਲਵਾਉਣਾ ॥

ਕਹਾਉਤ, ਸ:—ਅਖਾਉਤ, ਅਖਾਣ, ਗੱਲ ॥

ਕਹਾਈ, ਸ:—ਲੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕਹਾਨੀ, ਸ:—ਕਥਾ, ਵਾਰਤਾ, ਬਾਤ, ਕੁੜਮਾਈ ॥

ਕਹਾਰ, ਪੁ:—ਬੀਉਰ, ਪਾਣੀ ਭਰਣ ਵਾਲਾ,
ਮਹਿਰਾ ॥

ਕਹਾਰਨੀ (ਰੀ) ਸ:—ਕਹਾਰ ਦੀ ਰੀਮਤ,
ਮਹਿਰੀ ॥

ਕਹਿਉਸ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਸ ਨੇ ਕਹਿਆ, ਉਸ ਨੇ
ਕਹਾ ॥

ਕਹਿਆ, ਪੁ:—ਅਖਾਣ, ਆਖੀ, ਗੱਲ, ਹੁਕਮ ॥

ਕਹਿਗਲ, ਸ:—ਕੱਚਾ ਪਲਸਤਰ, ਲੇਖੀ ॥

ਕਹਿਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਕੀੜਾ, ਮੱਕੜ ॥

ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਖਣਾ, ਬੋਲਣਾ, ਦੱਸਣਾ,
ਕੁਣਾ, ਨਾਉਂ ਲੈਣਾ, ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ, ਸਮਝਾਣਾ,
ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ॥

ਪੁ:—ਗੱਲ, ਕਹਿਆ, ਹੁਕਮ, ਨਸੀਹਤ
(ਕਹਿਣਾ ਕਰਨਾ, ਮੰਨਣਾ । ਕਹਿਣੇ ਤੇ
ਚੱਲਣਾ, ਕਹਿਣ ਜਾਂ ਕਹਿਣੇ ਵਿੱਚ
ਰਹਿਣਾ) ॥

ਕਹਿਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਸ:—ਵੇਖੀਆਂ ਬਾਤਾਂ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਕਹਿਣਾ ਸੁਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਸੀਹਤ ਕਰਨਾ,
ਸਮਝਾਣਾ ॥

ਕਹਿਣੇ ਤੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਵਾਹ ਕਰਨੀ ॥

ਕੱਕਰ

ਕਹਿੰਦ, ਪੁ:—ਗੁਆਰ, ਬੱਲਾ, ਉੱਤ ॥

ਕਹਿੰਦ ਪੁਣਾ, ਪੁ: } ਮੁਰਖਤਾਈ, ਉੱਤ ਪੁਣਾ ॥
ਕਹਿੰਦ ਵਾਈ ਸ: }

ਕਹਿਰ, ਪੁ:—ਗੱਸਾ, ਜੁਲਮ, ਬਿਪਤਾ, ਖਰਾਬੀ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਔਤ ॥

ਕਹਿਰ ਦਾ, ਵਿ:—ਨਸ਼ਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬਿਪਤਾ
ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਦੁਖਦਾਈ ॥

ਕਹਿਰ ਮਾਣ (ਵਾਣ), ਵਿ:—ਫ਼ੋਪੀ, ਜਾਲਮ

ਕਹਿਰਾ, ਵਿ:—ਲਿੰਸਾ, ਪਤਲਾ, ਬਰੀਕ, ਗਰੀਬ,
ਓਕੱਲਾ ॥

ਕਹਿਰੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਦੀ ਮੋਤ, ਸ:—ਜੁਆਣ ਦਾ
ਮਰਨਾ ॥

ਕਹਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਵਾਉਣਾ, ਬੁਲਵਾਉਣਾ ॥

ਕਹਿਲਾ ਭੇਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਾ ਭੇਜਣਾ, ਸਨੇਹਾ
ਘੋਲਣਾ ॥

ਕਹੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਧੁੰਦਲ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ
ਲੱਹੇ ਦਾ ॥

ਕਹੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਦੀਆਂ
ਸੋਟੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕਹੇ, ਪੜ:—ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦੇ, ਕਿਹੇ, ਕੇਹੇ ॥

ਕਹੇਕਾਰ, ਵਿ:—ਆਖੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਆਗ਼ਜ਼ਾਕਾਰ ॥

ਕਕਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਕ ਖ ਗ ਆਦਿਕ ਅੱਖਰ,
ਧੋਤੀ ॥

ਕੱਕਰ, ਪੁ:—ਠੰਡ, ਬਰਫ, ਪਾਲਾ, ਪਾਣੀ ਜੰਮਿਆ
ਹੋਆ ॥

ਕੰਕਰ

ਕੰਕਰ } ਸ:—ਬੋੜਾ, ਰੋੜੀ, ਪੱਥਰ ਦੇ ਨਿੱਕ
 ਕੰਕਰੀ } ਨਿੱਕੇ ਦੋਣੇ, ਚਿਲਮ ਵਿੱਚ ਅਟਕਾਉਣ
 ਕੰਕਰੀਟ } ਵਾਲਾ ਬੋੜਾ ॥

ਕਕਰੇਜੀ, ਵਿ:—ਭੁਰੇ ਜੇਹੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਕੱਕੜ, ਪੁ:—ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਇੱਕ
 ਜਨੇਰ ॥

ਸ:—ਇੱਕ ਰੁਖ, ਤਮਾਕੂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਦਾ ਮੁੜ
 ਉਗਣਾ ॥

ਕਕੜ ਸਿੰਗੀ, ਸ:—ਖੰਘ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ-
 ਬੂਟੀ ॥

ਕੱਕੜੀ, ਸ:—ਖੱਖੜੀ, ਤਰ, ਖੱਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ
 ਜਾਤ ॥

ਕਕੜੈਲ, ਪੁ:—ਕੱਕੜ ਦੀ ਖੱਲ ॥

ਕੱਕ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਅੱਖਰ,
 ਕ। ਕੇਸ ਕੜਾ ਆਦਿਕ ਪੰਜਾਂ ਵਸਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
 ਕੋਈ ॥

ਵਿ:—ਭੁਰੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਭੁਰੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਕਕੋੜਾ, ਪੁ:—ਕਰੇਲੇ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਕੱਖ, } ਪੁ:—ਭੀਲਾ, ਘਾਹ, ਤੁੜੀ, ਨਕਾਰੀ
 ਕੱਖ ਕਾਟ, } ਸੋ ॥

ਕੱਖ ਭਿੰਨ ਕੇ ਦੁਹਰਾ ਨਾ ਕਰਣਾ, ਤੁੜ ਕੰਮ ਨਾਂ
 ਕਰਣਾ, ਵੇਹਲੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਕੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹੋਲੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਦਰੀ
 ਹੋਣੀ ॥

ਕੰਗਣ, ਪੁ:—ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੜਾ, ਇੱਕ
 ਅਨਾਜ ॥

ਕਣ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਜੋ ਲਾੜਾ ਲਾੜੀ
 ਜਾਣਾ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਕੰਘੀ ਮਾਰਨਾ

ਕੰਗਣੀ, ਸ:—ਖਤਲੀ ਰੁੜੀ, ਇੱਕ ਅਨਾਜ ॥

ਮਾਲ ਕੰਗਣੀ, ਸ:—ਪੇਟ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਇੱਕ
 ਦੁਆ (ਕੋੜੇ ਬੀ) ॥

ਕੰਗਰੂੜ } ਸ:—ਪਿੱਠ ਦੀ ਹੱਡੀ ॥
 ਕੰਗਰੋੜ }

ਕੰਗਲਾ, ਪੁ:—ਕੰਗਾਲ, ਮੰਗਤਾ, ਗਰੀਬ ॥

ਕੰਗਾਲ, ਪੁ: } ਨਿਰਪਨ, ਮੰਗਤਾ, ਗਰੀਬ ॥
 ਕੰਗਾਲਣੀ, ਸ: }

ਕੰਗਾਲ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਗਰੀਬੀ, ਬੁੜ ॥

ਕੰਗੁਰਾ } ਪੁ:—ਕਿੰਗਰਾ, ਸੜੀਲ, ਸਿਖਰ, ਕਲਸ ॥
 ਕੰਗੁਰਾ }

ਕੰਗੁਰੇ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਕਿੰਗਰੇ ਵਾਲਾ ॥

ਕੰਘਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਕੰਘੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ
 ਕੇਸ ਵਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥ (ਕਰਨਾ, ਵੇਰਨਾ,
 ਵਾਹਕਾ) ॥

ਕੰਘਾ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ
 ਹੋਣਾ } ਸਤਿਆਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਕੰਘਾ ਕਰ ਸੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਏ ਦਾ ਬਹੁਤ
 ਕਰਨਾ } ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨਾ, ਤਾੜਾ
 ਮਾਰਨਾ ॥

ਕੰਘਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੰਗਾਲਣਾ, ਧੋਕੇ ਸਾਫ
 ਕਰਨਾ ॥

ਕੰਘੀ, ਸ:—ਲੱਕੜੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਵਾਲ ਸੁਆ-
 ਰਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੰਦੇ ਹੁੰਦੇ
 ਹਨ ॥ (ਕਰਨੀ, ਵੇਰਨੀ, ਵਾਹੁਨੀ) ॥

ਕੰਘੀ ਘਾੜਾ, ਪੁ:—ਕੰਘੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੰਘੀ ਮਾਰਨਾ (ਮਨ ਵਿੱਚ), ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚਕਾ,
 ਚਿੰਤਾ ॥

ਕੰਬਣ

ਕੰਬਣ, ਪੁ:—'ਕੰਗਣ', ਵੇਖੋ ॥

ਕੰਬਣਾ, ਪੁ:—'ਕੰਗਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੰਬਣੀ, ਸ:—'ਕੰਗਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੱਚ ਪੁ:—ਸੀਸਾ, ਕਚਿਆਈ ॥

ਕੱਚ, ਪੱਕ, ਪੁ:—ਚੰਚਲਤਾਈ, ਸੌਕੇ, ਤੌਕੇ ॥

ਕੱਚ ਬੱਚ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਜਾਤਕ, ਬਾਲ ਬੱਚੇ ॥

ਕੱਚ ਲਹੂ, ਪੁ:—ਲਹੂ ਤੋਂ ਪਾਕ ਦਾ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਕਚਹਿਰੀ, ਸ:—ਅਦਾਲਤ, ਮੁਕਸ਼ਫੀ ॥

ਕਚਹਿਰੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕੱਦਮੇ ਸੁਣਕੇ
ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ॥

ਕਚਹਿਰੀ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਰਜੀ ਪਾਉਣੀ,
ਨਾਲਸ ਕਰਨੀ ॥

ਕਚਹਿਰੀ ਦਾ ਕੁੱਤਾ, ਪੁ:—ਅਰਦਾਸੀ, ਚਪੜਾਸੀ
ਆਇਕ ॥

ਕਚਹਿਰੀ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਕਚਹਿਰੀ ਕਰਨਾ',
ਵੇਖੋ ॥

ਛਰੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬਦੇ
ਸਾਮਣੇ ॥

ਕਚਕੋਲ, ਪੁ:—ਨਰੋਲ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਸਾਧ ਭਿੰਡਿਆ ਕੱਠੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਕਚ ਖਾਮ, ਵਿ:—ਕੱਚਾ, ਬੁਠਾ, ਕਪਟੀ ॥

ਕੰਚਣ, ਸ:—ਸਿਉਣਾ, ਸੌਣਾ, ਸੁਵਰਣ, ਇੱਕ
ਜਾਤ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਨੌਰਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਕੰਚਣੀ, ਸ:—ਕੰਜਰੀ, ਬੇਸਵਾ ॥

ਕਚਨਉ, ਪੁ:—ਕੰਜਰੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕੱਚਾ ਧਾਗਾ

ਕਚਨਾਰ(ਲ), ਸ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
ਫੌਰੀਆਂ ਦੀ ਛਾਸੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕਚਰ ਕਚਰ, ਪੁ:—ਕੱਚੀ ਛਾਸੀ ਜਾਂ ਫਲ ਖਾਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕਚਰਾ, ਪੁ:—ਕੱਚਾ ਖਰਬੂਜਾ ॥

ਕਚਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਰਨਾ, ਤਰਾਉਣਾ ॥

ਕਚਰਾਧਾ
ਕਚਰਾਧਾ ਹੋਇਆ } ਵਿ:—ਕੱਚਾ, ਅਪੁਰਾ ॥

ਕਚਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਛਾਸੀ, ਇੱਕ ਫਲ ॥

ਕਚਵਾ (ਵੇ), ਪੁ:—ਹੱਡੇ ਮਾਂਹ ॥

ਕੱਚਾ } ਵਿ:—ਹਰਾ, ਨਾਂ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ, ਨਾਂ
ਕੱਚੀ } ਸਤਿਆ ਹੋਇਆ, ਛੋਟਾ, ਅਪੁਰਾ, ਵੇਡੀ
ਮਿੱਠਾ ਹੋਇਆ, ਮਿੱਠੀ ਜਾਂ ਪਿੱਲੀਆ
ਇੰਗਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ (ਘਰ), ਹੋਲਾ,
ਕਮਜ਼ੋਰ, ਉੱਤ ਜਾਣ ਵਾਲਾ (ਰੰਗ), ਅਸੁਰ
ਨਕਲੀ, ਜਿਸ ਲਿਖਤ ਉੱਪਰ ਅਸਰਾਮ
ਨਹੀਂ, ਵਿੱਛਾ, ਬੇ ਨਿਕਾਨਾ, ਅਟਕਲ ਪਰੂ,
ਵਧਣ ਘਟਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁ:—ਜੇਮਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੁਰਤ ॥

ਕੱਚਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਕੱਚਾ ਹੋਣਾ (ਜੀ ਜਾਂ ਦਿਲ), ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ
ਘਿਰਨਾ ॥

ਕੱਚਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ, ਭਾਂਡ
ਪਾਉਣੀ, ਸੀਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਚੇ ਰੱਖ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਕੱਚਾ ਤੋਲ, ਪੁ:—ਅਸਲੀ ਤੋਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ॥

ਕੱਚਾ ਧਾਗਾ, ਪੁ:—ਸਹਿਜੇ ਦੁੱਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ
ਰੀਜ ॥ (ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਕੱਚਾ ਧਾਗਾ ਹ)

ਕੱਚਾ ਪੱਕਾ

ਕੱਚਾ ਪੱਕਾ, ਵਿ:—ਅੱਧਾ ਕੱਚਾ ਅੱਧਾ ਪੱਕਾ,
ਪੱਕੀਆਂ ਇੰਨਾਂ ਤੇ ਗਾਰੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ
(ਘਰ) ॥

ਕੱਚਾ ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋੜਾ ਤੇ ਤਲਨਾ,
ਸੋਚਾ ਕਰਨਾ ॥

ਕੱਚਾ ਮਸਾਣ, ਪੁ:—ਸੜੇ ਹੋਏ ਕੁਆਰੇ ਬੱਚੇ
ਦੀਆਂ ਹੋੜੀਆਂ ॥

ਕੱਚੀ ਅਕਲ, ਸ:—ਬੋੜੀ ਸਮਝ ॥

ਕੱਚੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ
ਹਟਾਨਾ ॥

ਕੱਚੀ ਧਾਂਤ, ਸ:—ਖਾਣ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਧਾਂਤ
ਜੋ ਅਜੇ ਸਾਢ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ॥

ਕੱਚੀ ਪੱਕੀ, ਸ:—ਥੇ ਨਿਕਾਨਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਹਰਾ
ਨਹੀਂ ॥

ਕੱਚੀ ਪੋਸ਼ੀ, ਸ:—ਮੁੱਕਦੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੋਸ਼ੀ ॥

ਕੱਚੀ ਬਹਾਰ, ਸ:—'ਕੱਚੀ ਰੁੱਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੱਚੀ ਦੁੱਤ, ਸ:—ਬਰਸਾਤ, ਕਦੇ ਗਰਮੀ ਕਦੇ
ਸਰਦੀ ॥

ਕੱਚੇ ਘੜੇ ਪਾਣੀ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਧਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਕੱਚੇ ਦਿਨ, ਪੁ: (ਬਹੁ:), ਕੱਚੀ ਰੁੱਤ, ਤੀਮਰ ਦੇ
ਗਰਬ ਦੇ ਦਿਨ ॥

ਕੱਚਾਰੀਹ, ਸ:—'ਕੱਚਰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੱਚਾਲੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਗ ਦੀ ਜੜ ਜੋ ਲੋਕ
ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕੱਚਿਆਈ, ਸ:—ਕੱਚ, ਕੱਚੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਕਛਾਈ

ਕੱਚਿਆਹਟ } ਸ:—ਕੱਚੇ ਹੋਣ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ,
ਕੱਚਿਆਹਟ } ਘਿਣ ॥
ਕੱਚਿਆਪ

ਕੱਚੀਚੀ, ਸ:—ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਦੰਦ ਚੱਥਣਾ, (ਲੋਟੀ
ਵੱਟਣੀ) ॥

ਕੱਛੇ, ਸ:—ਬਗਲ, ਜੱਫੀ, ਇੱਕ ਗੋਬਿਆਂ ਤੋਂ
ਉੱਪਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਘੁਟੋਨਾ ਜੋ ਸਿੱਖ
ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਮੀ ਦਾ ਨਾਪ ॥

ਕੱਛ ਪਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਮੀ ਨਾਪਣਾ ॥
ਕੱਛ ਲੈਣਾ }

ਕੱਛਾਂ ਬਜਾਉਣੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥
ਯਾ ਵਜਾਉਣੀਆਂ }

ਕੱਛੇ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਗਲ ਹੇਠ ਲੁਕਾਉਣਾ

ਕੱਛਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਕੱਛ ਜੋ ਸਿੱਖ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਨਾਪਣੀ, ਪੇਸ਼ਾਵਾਰੀ
ਦਾ ਅਦਾਸਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਕੱਛਹਾਲੀ, ਸ:—ਕੱਛ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾ ਵੇੜਾ ॥

ਕੱਛਵਾਹਾ, ਪੁ:—ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ,
ਜਿਮੀ ਕਛਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੱਛਾ, ਪੁ:—ਬੋੜੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਅਤੇ ਪਛਲਾ
ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਚੇ ਵੱਟ ਉੱਤੇ ਲੋਕ
ਬਹਿੰਦੇ ਹਨ ॥

ਇੱਕ ਨੁਕਰ, ਇੱਕ ਪਾਸਾ ॥ ਕੱਛਹਰਾ ॥

ਕੱਛਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਮੀ ਦਾ ਨਾਪ ਕੱਛਾਉਣਾ,
ਵਸਲ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੁੱਛਾਉਣਾ ॥

ਕੱਛਾਈ, ਸ:—ਵਸਲ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ, ਮਲ
ਪੁੱਛਾਗਾ ॥

ਕੱਛੂ

ਕੱਛੂ (ਕੱਛੂ ਕੁੰਮਾਂ) } ਪੁ:—ਪਾਲੀ ਦਾ ਇੱਕ
ਕੱਛੂਆ } ਜਨੌਰ ॥

ਕੱਛੋਟਾ, ਪੁ: } ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ
ਕੱਛੋਟੀ, ਸ: } ਤਿਕੋਣੀ ਲੀਰ ॥

ਕੱਜ, ਸ:—ਵਿੰਗ, ਦੋਸ, ਜਾਤ ਦਾ ਵਿਗਾੜ
(ਪੇ ਜਾਣੀ) ॥

ਕੱਜ, ਵਿ:—ਸੰਚ, ਉਹ ਤੀਮਤ ਜਿਸ ਦੇ ਉਲਾਦ
ਹੋ ਠਹੀ ਸਕਦੀ ॥

ਕੱਜਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲਗਮ, ਬਾਗ ॥

ਕੱਜਕ (ਕਾ), ਸ:—ਕੁਆਰੀ ਕੁੜੀ ॥

ਕੱਜ ਕਾਂ ਜਵਾਣੀਆ (ਜੁਆਣੀਆ), ਕ੍ਰਿ:—
ਦੁਰਗਾ ਅਸ਼ਟਮੀ ਨੂੰ ਕੁਆਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ
ਨੂੰ ਲੁਚੀ ਕੜਾਹ ਆਦਿਕ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ॥

ਕੱਜਕਾ ਭਵਾਣੀ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਭਗਵਤੀ, ਆਦਿ
ਕੁਆਰੀ, ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਆਲਾ ਭੋਲੀ ਕੁੜੀ ॥

ਕੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੱਕਣਾ, ਲੁਕਾਉਣਾ ॥

ਕੱਜਰ, ਪੁ:—ਉਹ ਲੋਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੀਮਤਾਂ
ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪੇਸ਼ਰਮ ਆਦਮੀ ॥

ਕੱਜਰ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਕੱਜਰਾਂ, ਦਾ ਕੰਮ, 'ਕਮੀਲ
ਪੁਣਾ, ਪੇਸ਼ਰਮੀ ਦਾ ਕਮ ॥

ਕੱਜਰਊ, ਪੁ:—ਕੱਜਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੱਜਰ ਪੁਣਾ ॥

ਕੱਜਰੀ, ਸ:—ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਕੱਜਲ } ਪੁ:—ਦੀਵੇਦੀ ਕਾਲਕ ਔਖਾਂ ਵਿਚ
ਕੱਜਲਾ } ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ॥

ਕੱਜਲੀ, ਸ:—ਦਸਤਾ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਇਕ
ਦੁਆ ॥

ਕਜਾਆ

ਕਜਲੀ ਬਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਣ ਜਿੱਥੇ ਹਾਥੀ ਹੁੰਦੇ
ਹਨ ॥

ਕੱਜਲੀ, ਸ:—ਸੱਖ ਦੀ ਫੁੱਲ ॥

ਕਜਲੋਠੀ, ਸ:—ਕੱਜਲ, ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਕਜਾ, ਸ:—ਜੁੱਟੀ ਹੋਈ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਮੌਤ
ਕਿਸਮਤ, ਕਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਹਨ ॥

ਕਜਾ ਉਮਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਸਾਲ
ਦੀ 'ਨਮਾਜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜ,
ਸਕਦਾ ਹੈ ॥

ਕਜਾ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਠ ਜਾਂ ਜਿੱਦ ਕਰਨੀ ॥

ਨਮਾਜ ਕਜਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਗਾ ਪਾਉਣਾ
(ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ) ॥

ਕੱਜਾ, ਵਿ:—ਨੀਲੀਆਂ ਔਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਕਜਾਕ, ਪੁ:—ਲੁਏਰਾ, ਧਾੜਵੀ, ਬਹੁਤ ਖਾਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਜਾਕ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—'ਕਜਾਕੀ' ਦੇਖੋ

ਕਜਾਕੀ, ਸ:—ਕਜਾਕ ਦਾ ਕੰਮ, ਲੁੱਟਮਾਰ, ਬਹੁਤ
ਖਾਣਾ ॥

ਕਜਾਵਾ, ਪੁ:—ਉਠ ਦੀ ਕਾਠੀ ॥

ਕਜਿਆ, ਸ:—ਕਾਜੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਕਜਾ ॥

ਕਜਿਆਇਣ }
ਕਜਿਆਣ } ਸ:—ਕਾਜੀ ਦੀ ਬਹੁਈ ॥
ਕਜਿਆਣੀ }

ਕੱਜੀ, ਪੁ:—ਬਾਰੀ ਦੁਆਬ ਦਾ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ॥

ਕਜੀਆ, ਪੁ:—ਪੁਆੜਾ, ਤਰਤਰ, ਵਸਾਣ
(ਕਰਨਾ, ਮਕਾਉਣਾ, ਪਾਉਣਾ) ॥

ਕਜੀਆ ਕਲ ਪਾਉਣਾ

ਕਜੀਆ ਕਲ ਪਾਉਣਾ, ਦੂਜੇ ਦੇ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ
ਦਖਲ ਦੇਣਾ, ਹੋਈ ਦੁਖਦਾਈ ਕੰਮ ਕਰ
ਬਠਣਾ ॥

ਕੰਜੂਸ, ਪੁ: } ਸੁਮ (ਜਾਂ ਸੁਮਣੀ) ਧਨ
ਕੰਜੂਸਣ (ਣੀ), ਸ: } ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਕੰਜੂਸ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—'ਕੰਜੂਸੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਕੰਜੂਸੀ, ਸ:—ਸੁਮ ਖੁਫਾ, ਦੁਖ ਪਾਕੇ ਧਨ ਜੋੜਨਾ

ਕਟ, ਸ:—ਕਸਰ, ਲੱਕ ॥

ਕੱਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਾਲਾਰੰਗ, ਚਾਲ ॥

ਕਟਹਿਰਾ(ਜਾ), ਪੁ:—ਜੰਗਲਾ, ਬਜਾਰ, ਮੰਡੀ ॥

ਕਟਕ, ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਠੱਠ, ਫੇਜ਼, ਧਾੜ ॥

ਕੱਟਕ, ਪੁ:—ਕੇੜਾ, ਬਿਘਨ, ਦੁਸ਼ਟ ਅਦਮੀ, ਵੈਰੀ ॥

ਵਿ:—ਸੁਮ, ਸੋਝੀ ਵੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਚੋਕਸ ॥

ਕੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਢਣਾ, ਕਤਰਨਾ, ਵੱਟੇ ਕਰਨੇ,
ਮਾਰਨਾ, ਜੁਦਾ ਕਰਨਾ, ਚੀਰਨਾ, ਵੇਲਾ
ਦਖਾਉਣਾ, ਜਿਮੀ ਖਾਲੀ ਕਰਨੀ ॥

ਹਟਕ ਕੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਉੱਥੇ ਲੀਕ
ਮਾਰਨੀ ॥

ਕੱਟ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਗ, ਮਾਰਨਾ, ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਗੱਲ ਕੱਟਣੀ }
ਬਾਤ ਕੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਟਣੀ ॥

ਬੇੜੀਆਂ ਕੱਟਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦ ਖਲਾਸ ਕਰਨੀ ॥

ਮਿਤਾ ਕੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਸਤੂਰੀ ਲ ਲੇਣੀ ॥

ਰੰਗ ਕੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗ ਕੱਢਣਾ ਜਾਂ ਨਿਰੋੜਣਾ ॥

ਕੱਟਣੀ, ਸ:—ਵੇਲਾ ਬਿਤਾਉਣਾ, ਠਰੇਲ ਦੇ ਛਿੱਲੜ
ਦੀ ਵੰਝੀ ॥

ਕਟਾਰੀ

ਕਟਾਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਛੀ ਲੱਕੜੀ ਵਿੱਚ ਵੰਝੀ
ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਟਵਾਈ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕੱਟੜ, ਪੁ:—ਵੱਢਣ ਵਾਲਾ, ਘੋੜਾ ॥

ਵਿ:—ਪੱਕਾ, ਸਖਤ, ਆਪਣੇ ਮਤ ਦਾ ਪੱਖ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਟੜਾ, ਪੁ:—ਬਜਾਰ, ਮਹਾਲਾ, ਜੁਆਨ ਸੰਢ,
ਕੋਟਾ, ਬੋਟਾ ॥

ਕਟੜੀ, ਸ:—ਕੱਟੀ, ਤੋਟੀ ਛੋਟਾ ਕਰੜਾ ॥

ਕੱਟਾ, ਪੁ:—ਮਹਿੰਦਾ ਖੱਚਾ, ਬੋਟਾ ॥

ਵਿ:—ਧਰਮ ਦਾ ਪੱਕਾ ॥

ਕੱਟਾ ਕੱਟਾ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਬਲੀ, ਮੋਟਾ ॥

ਕਟਾਉ, ਪੁ:—ਕਾਟ, ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੇ ਢੁਲ ॥

ਕਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਟਾਉ, ਵਿ:—ਕੱਟਣ ਜੋਗਾ ॥

ਕਟਾਈ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕਟਾਖ, ਸ:—ਪੁੰਮ ਦੀ ਠਿਗਾਹ ॥

ਕਟਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਝਲਵਾਰ, ਖੰਡਾ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਕਟਾਰਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਬਗਾਰ, ਇੱਕ ਬੂਰੀ, ਇੱਕ
ਪੰਛੀ ॥

ਕਟਾਰੀ, ਸ:—ਵੱਡੀ ਕਟਾਰ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਕਟਾਰੀਆ

ਕਟਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ਜਿਸ 'ਉਪਰ ਕਟਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਅਰੱਜਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਕਟਾਰਣ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਢੁੱਲ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ॥

ਕਟੀ, ਸ:—ਫੁੱਟੀ, ਮਹਿ ਦੀ ਬੱਚੀ ('ਕੱਟਾ' ਵੇਖੋ) ॥

ਕਟੀਲਾ, ਵਿ:—ਚਲਾਕ, ਚੁਸਤ, ਬਹਾਦਰ, ਤੇਜ (ਤਲਵਾਰ) ॥

ਕਟੂ (ਕੱਟੂ), ਪੁ:—ਕੱਟਾ, ਕੱਟਲ ਵਾਲਾ ॥

ਕੱਟੂ ਬੱਝੂ, ਸ:—ਗਊਆਂ ਮਹੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ॥

ਕਟੂਆ, ਪੁ:—ਮਾਂਗਣੀ, ਖਟਮਲ ॥

ਵਿ:—ਤੇਜ, ਤਿੱਖਾ, ਬਹਾਦਰ ॥

ਕਟੋਲਾ, ਵਿ:—'ਕਟੀਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਟੋਚ, ਪੁ:—ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੜੀ ਉੱਚੀ ਜਾਤ ॥

ਕਟੋਰਦਾਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਛੱਤਾ, ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਕਟੋਰੇ ਦਾ ਖੋਲ । ਇੱਕ ਧਾਂਤ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ॥

ਕਟੋਰਾ, ਪੁ: } ਧਾਂਤ ਦਾ, ਕੋਲ, ਪਿਆਲਾ, ਛੱਤਾ ॥
ਕਟੋਰੀ, ਸ: }

ਵਿ:—ਦੋਹਰੀ ਵੱਸੇ ਵਾਲਾ (ਸ਼ਹਿਰ), ਸੋਹਣੀ ਬਣੀ ਹੋਈ (ਚੀਜ਼) ॥

ਕੱਠ, ਪੁ:—'ਇਕੱਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੰਡ

ਕੰਠ, ਪੁ:—ਗਲ, ਸੰਘ, ਅਵਾਜ਼, ਘੰਟੀ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸ਼ਬਾਨੀ ਯਾਦ, ਚੋੰਡੇ (ਹੋਲਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕੰਠ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਬਾਨੀ ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਰਟਨਾ ॥

ਕੰਠ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣਾ ਜਿਵੇਂ ਮਰਲ ਲੱਗਿਆਂ ਮਨੁੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਕਠਣ, ਵਿ:—ਔਖਾ, ਕਰੜਾ, ਸਖ਼ਤ, ਦੁਖਦਾਈ ॥

ਕਠਣਤਾਈ }
ਕਠਣਤਾਈ } ਸ:—ਔਖ, ਮੁਸ਼ਕਲ, ਸਖ਼ਤੀ
ਕਠਣਤਾਈ } ਜਿਗਰਾ ॥

ਕੱਠਾ, ਪੁ:—'ਇਕੱਠਾ' ਵੇਖੋ, ਪਹਾੜੀ ਠਾਲਾ ॥

ਕੰਠਾ, ਪੁ:—ਗਲ ਦੀ ਮਾਲਾ (ਦੋਹੇ ਮਣਕਿਆਂ ਦੀ) ਹਾਰ ॥

ਕੰਠੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਕੰਠਾ ਜੋ ਗਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਾ ਰਹੇ ॥

ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਗਿੱਚੀ ਦੇ ਗਿਰਦ ਗੋਲ ਜਹੀ ਲਕੀਰ ॥

ਕੰਠੀ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਲਾ ਬਣਾਉਣਾ ॥
(ਬੈਰਾਗੀਆਂ ਦਾ)

ਕੰਠੀ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਲਾ ਹੋਣਾ ॥
(ਬੈਰਾਗੀਆਂ ਦਾ)

ਕਠੋਰ, ਵਿ:—ਸਖ਼ਤ, ਕਰੜਾ, ਪਕਾ, ਨਰਦਾਈ ॥

ਕਠਰਤਾਈ, ਸ:—ਸਖ਼ਤੀ, ਪਕਿਆਈ, ਬੇ ਰਹਮੀ ॥

ਕੰਡ, ਸ:—ਪਿੱਠ, ਵੁਹੀ, ਜੁਆਨੀ, ਬਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜੋ ਮੁਲਾਇਮ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹ ॥

ਕੰਡ ਭੰਨਣੀ

ਕੰਡ ਭੰਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਕੰਡ ਲੱਥਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਰ ਜਾਣਾ, ਵੇਰੀ
ਢਾਹੁਣੀ ॥

ਕੰਡ ਲਾਹ ਸੁੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾ ਦੇਣਾ, ਦਿਲ
ਤੇੜਣਾ ॥

ਕੰਡਾ, ਪੁ:—ਸੂਲ, ਛੋਟੀ ਤਕੜੀ, ਗਲ ਵਿਚ ਦੀ
ਸੋਜ, ਸੋਢੀ ਦੀ ਚੋੜੀ, ਜੀਭ ਦੀ ਖੁਸ਼ਕੀ ਜਾਂ
ਖੁਰਦਰਾ ਪਲ, ਕੁੱਕੜ ਦੀ ਟੰਗ ਦੀ ਨੋਕ ॥

ਕਡਿਆਰੀ, ਸ:—'ਕੰਡਿਆਲੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਕਡਿਆਲਾ, ਪੁ:—ਲਗਾਮ ਦਾ ਦਹਾਨਾ ॥

ਕੰਡਿਆਲਾ, ਵਿ:—ਕੰਡਿਆ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁ:—ਕੰਡਿਆ ਵਾਲਾ ਰੁੱਖ ਜਾਂ ਬਾਗ਼ੀ,
ਲਗਾਮ ਦਾ ਦਹਾਨਾ ॥

ਕਡਿਆਲੇ ਚੱਬਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਕੰਡਿਆਲੀ, ਸ:—ਓਂਕ, ਪੀਲੇ ਦਾਠਿਆਂ ਵਾਲੀ
ਵੇਲ ॥

ਕੰਡੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਕੰਡਾ (ਸੋਢੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ
ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਲਣ ਵਾਲਾ), ਓਂਕ ਪਹਾੜੀ ਟੋਕਰੀ,
ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੂਠਾ ਕਲੀ ਲਾਉਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਕੰਡੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ (ਚੜ੍ਹਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਤੋਲਣਾ ॥

ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ, ਸੁਟ ਪਾਉਣਾ,
ਬਾਹਰ ਖਿੱਚਣਾ, ਜੜ੍ਹੇ ਪੁੱਟਣਾ, ਅਨਾਜ ਦੀ
ਪੇਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਘਾਹ ਬੂਟ ਜੁਦਾ ਕਰਨਾ,
ਮਿਆਣ ਵਿੱਚੋਂ ਰਲਵਾਰ ਖਿੱਚਣੀ, ਲਕੀਰ
ਖਿੱਚਣੀ, ਬੱਚਾ ਜਮਾਉਣਾ, ਦੁਗਣਾ, ਉਤਾ-

ਕਣਸ

ਰਣਾ, ਘਰਾਣਾ, ਢਾਪਣਾ, ਖੋਲਣਾ, ਨਵੀਂ ਰੱਲ
ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਬਣਾਉਣਾ,
ਰੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਕਸੀਦੇ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਕੱਢ ਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਦਰਲੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੱਢ
ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੁਟਨਾ ॥

ਮੁਹੱ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ, ਬੋਲਣਾ ॥

ਕੱਢ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢ ਜਾਂ ਚੁਰਾ ਕੇ
ਲੈ ਆਉਣਾ ॥

ਕੱਢ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢ ਜਾਂ ਚੁਰਾ ਕੇ ਲੈ
ਜਾਣਾ ॥

ਕੱਢ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢ ਕੇਜਮਾ ਕਰ, ਛੱਡਣਾ ॥

ਕੰਢਲੀ } ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਜਾਂ ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪਾਉਣ
ਕੰਢਲੀ } ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕੰਠੀ ॥

ਕੰਢਾ, ਪੁ:—ਕਿਨਾਰਾ, ਸਿਰਾ, ਪਾਸਾ, ਬੰਨਾ ॥

ਕਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਢਾਈ, ਸ:—ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕੰਢੀ, ਸ:—ਪਹਾੜ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਧਰਤੀ,
ਦਾਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਕਣ, ਪੁ:—ਰੁਆਲ, ਰੀਣ, ਪੇਲੀ ਦਾ ਮੁੱਲ
ਪਾਉਣਾ, ਦੁੱਲਾਂ ਦੀ ਕਲੀ, ਗੰਢੇ ਦਾ ਹਰਾ ਬੂਟਾ,
ਥਲ, ਸੱਤਿਆ ॥

ਕਣ ਕਰਨਾ (ਪਾਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਪੇਲੀ ਦਾ
ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਣ ਮਣ, ਸ:—ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਬੋਤੀਆਂ
ਜੋਹੀਆਂ ਕਣੀਆਂ ਪੇਣੀਆਂ ॥

ਕਣਸ, ਪੁ:—'ਕੈਸ' ਦੇਖੋ ॥

ਕਣਸੋ

ਕਣਸੋ, ਸ:—ਗੁੱਤੀ ਖਬਰ (ਲੋਲੀ, ਪੋਲੀ, ਕੰਨ ਵਿਚ ਪੋਲੀ) ॥

ਕਣਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਨਾਜ ਜਿਸ ਦੇ ਆਟੇ ਦੀ ਥਾਹਲੇ ਲੋਕ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕਣਾ, ਪੁ:—ਤਕੜੀ ਦੇ ਛਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ॥

ਕਣੀ, ਸ:—ਮੀਂਹ ਆਦਿਕ ਦੀ ਬੂੰਦ, ਵੂਹੀ ਰੁਆਲ, ਰੀਲ, ਛਾਣ, ਛੋਟੇ ਟੁਕੜੇ, ਚੌਲ ਦੇ ਢਾਣੇ, ਰਿੱਧੇ ਹੋਏ ਚੌਲੀ ਵਿਚ ਕੱਚ ਦਾਣਾ, ਹੀਰੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਸੱਤਿਆ, ਸਕਤੀ, ਕਰਮਾਤ ॥

ਕਣੀਵਾਲਾ, ਵਿ:—ਸੱਤਿਆ ਵਾਲਾ, ਕਰਮਾਤੀ ॥

ਕਣੋਈ, ਪੁ:—ਪੋਲੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਭਸਰ ॥

ਕਣੋਡ, ਸ:—ਊੜ, ਮੁਥਾਜਾ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ, ਕੁਸਮਤ ॥

ਕਣੋਡਾ, ਵਿ:—ਦਾਗੀ, ਕਮਸੋਰ, ਲੋੜ ਵੰਦ, ਮੁਥਾਜ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ॥

ਕੱਤ, ਪੁ:—ਕਲਮ ਦੀ ਨੌਕ ਕੱਟਣਾ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਕੱਤ, ਪੁ:—ਬੰਦ, ਗਭਰੂ, ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਕੱਤਕ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਮਹੀਨਾ, ਕੱਤੇ ॥

ਕੱਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਰਖੇ ਨਾਲ ਜੁੱਟੀਆਂ ਗਾਰਾਂ ਕੱਟਣੀਆਂ ॥

ਕੱਤਣੀ, ਸ:—ਰੰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟੋਕਰੀ ॥

ਕੱਤਰ, ਪੁ:—ਕੱਤਰ, ਲਾਹ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਕਤਾਨ

ਕਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਰੀ ਨਾਲ ਕੱਟਣਾ, ਹਿਸ ਕਰਨੇ ॥

ਕਤਰਨੀ, ਸ:—ਕੋਰੀ ॥

ਕਤਰਾ } ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਆਦਿਕਦੀ ਬੂੰਦ, ਕਾਤਰਾਂ ॥
ਕਤਾ }

ਕਤਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਤਰਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਟੁਰ ਪੈਣਾ ਜੇਪਣਾ, ਟਿਛ ਜਾਣਾ (ਕੋਨੀ ਕਤਰਾਉਣਾ) ॥

ਕਤਰਾਈ, ਸ:—ਕਤਰਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਾਸੇ ਵੱਲ, ਥਗਲੇ ॥

ਕਤਲ, ਸ:—ਮਾਰਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਘਾਤ, ਹੱਤਿਆ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕਤਲ ਦੀ ਰਾਤ, ਸ:—ਮੁਹੱਰਮ ਦੀ ਦਸਵੀਂ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਹੁਸੈਨ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸ ॥

ਕਤਲੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦੀ ਮੋਟੀ ਲੁੱਚੀ ॥

ਕਤਲਾ, ਪੁ:—ਟੁਕੜਾ, ਹਿੱਸਾ, ਮਠਿਆਈ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਕਤਲਾਮ, ਸ:—ਆਮ ਕਤਲ, ਜੋ ਅੱਗੇ ਆਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ॥

ਕਤਾ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦੀ ਕਾਟ, ਸ਼ਕਲ, ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕੱਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੇਟੀ ਤਲਵਾਰ ॥

ਕਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਤਾਈ, ਸ:—ਕੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕਤਾਨ, ਪੁ:—ਮਹੀਨ ਸਨ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥
ਵਿ:—ਕਈ ॥

ਕਤਾਬ

ਕਤਾਬ, ਸ:—ਕਿਤਾਬ, ਪੋਥੀ, ਪੁਸਤਕ, ਗ੍ਰੰਥ ॥

ਅਹਲ ਕਤਾਬ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ, (ਮੁਸਲਮਾਨ, ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਈਸਾਈ) ॥

ਕਤਾਬ ਅਲਾਹੀ, ਸ:—ਕੁਰਾਨ ॥

ਕਤਾਬਣ, ਸ: }
ਕਤਾਬੀ, ਪੁ: } ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ, ਕਤਾਬਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ॥
ਕਤਾਬੀਆ, ਪੁ: }

ਕਤਾਬੀ, ਵਿ:—ਕਤਾਬ ਦਾ ॥

ਕਤਾਰ, ਸ:—ਪਾਲ, ਲੰਗ, ਭੀ, ਪੰਗਤ ॥

ਕਤੀ, ਸ:—ਸੁਠਿਆਰਿਆਂ ਲੁਹਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਚੀ, ਕੱਤਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਾਲੀ, ਤਾਰ ॥

ਕਤੀਰਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਗੁੰਦ ॥

ਕਤੂਗੜਾ }
ਕਤੂਰਾ } ਪੁ:—ਕੁਤੇ, ਬੱਚਾ ॥

ਕੱਤੋ, ਪੁ:—'ਕੱਤਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਤੇਬ, ਸ:—'ਕਤਾਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਤੇਬਣ }
ਕਤੇਬੀ } 'ਕਤਾਬਣ' ਵੇਖੋ ॥
ਕਤੇਬੀਆ }

ਕਥ, ਸ:—ਕਹਾਣੀ, ਵਾਰਤਾ, ਉਪਦੇਸ਼ (ਕਰਨਾ) ॥
ਕਥਾ }

ਕਥਾ ਕਹਾਣੀ, ਸ:—ਇਸਰਾਤਿ, ਕੁੜਮਾਈ ॥

ਕਥਾ ਦਾ ਫੋਕ ਪੇਣਾ, ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਥਾ ਮੁੱਕਣੀ ॥

ਕਦ

ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ (ਵਾਰਤਾ), ਸ:—ਧਰਮ ਬਰਚਾ ਜਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ ॥

ਕਥਾ ਬਿਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਥਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਥਾ ਵਚਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਥਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਥਾ ਵਾਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਦੱਸਣਾ ॥

ਕਥਾ ਵਾਚਣ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੱਥ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਦਾ ਸੜ ਜੋ ਪਾਠ ਨਾਲ
ਕੱਥਾ } ਖੀਦੇ ਹਨ ॥

ਕੱਥਕ, ਪੁ:—ਕਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਗਵਾਹ, ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਿਣਾ, ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਾਉਣਾ ॥

ਕਥਣਾ ਮਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਿਣਾ, ਦੱਸਣਾ, ਵਾਕ ਰਚਣਾ ॥

ਕਥਣੀ, ਸ:—ਗੱਲ, ਥਾਰ, ਉਪਦੇਸ਼, ਲੇਕਚਰ ਤਕਰੀਰ (ਕਥਣੀ ਕਹ ਭਰਮ ਨ ਜਾਈ) ॥

ਕੱਥੀ, ਸ:—ਰਮ ਨੂੰ ਭੋਉਣ ਵਾਲਾ ਮੈਰੀਆਂ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਕਥਣੀ ਦਾ ਸੂਰਾ, ਪੁ:—ਨਿਰਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਜੋ ਕਮਾਈ ਨਾ ਕਰੇ ॥

ਕਥਣੀ ਮਥਣੀ, ਸ:—ਕਹਾਣੀ, ਕਿੱਸਾ, ਕਥਾ ॥

ਕਦ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਕਿਸ ਵੇਲੇ ॥

ਕਦ ਕਦ

ਕਦ ਕਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ॥

ਕਦ ਕੁ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕੋਹੜੇ ਕੁ ਵੇਲੇ ॥

ਕੱਦ, ਪੁ:—ਉਚਾਈ, ਭੀਲ ॥

ਕੱਦਾਬਰ (ਵਰ) ਵਿ:—ਬੜੇ ਕੱਦ ਵਾਲਾ, ਲੰਮਾ
ਕੱਦਾ ॥

ਕੰਦ, ਸ:—ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਵਾਰਸ ਦੀ ਮਿਸ਼ਰੀ,
ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਗਾਜਰ
ਵਰਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਖੰਡ
ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਕੰਦ ਮੂਲ, ਪੁ:—ਕੰਦ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ॥

ਕਦਮ, ਪੁ:—ਉਲੀਘ, ਚਾਲ, ਇਕ ਹੱਥ ॥

ਕਦਮ ਉਠਾਕੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਤੀ ਛੋਤੀ
ਦੁਰਨਾ ॥

ਕਦਮ ਕਦਮ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ॥

ਕਦਮ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰਾਬਰ ਚਲੇ ਜਾਣਾ,
ਬਥੇ ਬਥੇ ਚੱਲਣਾ ॥

ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ, ਪੁ:—ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਦੇ
ਲਾਗੇ ਨਗਾਹੋਏ ਦੇ ਪੀਰ ਦੀ ਯਾਦਗੀਰੀ
ਦਾ ਮੇਲਾ ॥

ਕਦਰ, ਸ:—ਕੀਮਤ, ਮੁੱਲ, ਆਦਰ, ਵਡਿਆਈ,
ਪਰਮਾਣ ॥

ਕੰਦਰਾ, ਸ:—ਗੁਫਾ, ਪਹਾੜ ਵਿੱਚ ਦਾ ਖੱਪਾ ॥

ਕੰਦਲ, ਪੁ:—ਜੋ ਅਤੇ ਕਣਕ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਰੰਗ ॥

ਕੰਦਲਾ } ਪੁ:—ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਤਾਰ, ਲੋਹ ਦੀ
ਕੰਦਲੀ } ਮੋਟੀ ਤਾਰ ॥

ਕੰਦੀਲ

ਕਾਮ ਕੰਦਲਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਲਿੱਸਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਕੰਦਲੇ ਕਸ, ਪੁ:—ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਤਾਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਦਲੀ, ਪੁ:—ਕੋਲਾ ॥

ਕੰਦਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਜੋ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ
ਮਿਲਦੀ ਹੈ ॥

ਕਦਾ ਚਿੱਤ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਦੇ, ਸ਼ਾਇਤ, ਅਚਾਨਕ
ਚੱਕ ॥

ਕਦੀ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ॥

ਕਦੀ ਕਦੀ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕੁਝ ਕੁਝ ਚਿਰ/ਖਿੱਛੇ,
ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ॥

ਕਦੀ ਦਾ (ਦੀ), ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, 'ਚਿਰ
ਹੁੰਦਾ ॥

ਕਦੇ ਨਹੀਂ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਨਹੀਂ,
ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ॥

ਕਦੀ ਨਾ ਕਦੀ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ
ਵੇਲੇ ॥

ਕੰਦੀ, ਸ:—ਜੜ੍ਹ, ਵਿ:—ਖੰਡ ਦਾ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ (ਸਿਰਕਾ) ॥

ਸਕਰ ਕੰਦੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ
ਆਲੂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਗੰਢੀਆਂ ॥

ਕਦੀਮ } ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਸਮਾ, ਪਿਛਲਾ ਬਿਆਨਾ,
ਕਦੀਮੀ } ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ;
ਵੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ, ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ॥

ਕਦੀਮ ਤੋਂ (ਥੋਂ), ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ
ਤੋਂ, ਮੁੱਢੇ ॥

ਕੰਦੀਲ, ਸ:—ਲਾਲਟੇਲ, ਫਲੂਸ ॥

ਕੱਦੂ

ਕੱਦੂ, ਪੁ:—ਗੋਲ ਘੀਯਾ, ਕਾਂਸੀ ਢਲ ॥

ਕੱਦੂ ਕਸ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ
ਕੱਦੂ ਆਇਕ ਛਿੱਲਕੇ ਕੱਟਦੇ ਹਨ ॥

ਕੱਦੂ ਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਏਕ ਤਰੀ ਦੇ ਕਿਰਮ ਜੋ
ਆਦਰੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਮਗਜ ਕੱਦੂ, ਪੁ:—ਕੱਦੂਆਂ ਦੇ ਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਰੀ ॥

ਕਦੂਰਤ, ਸ:—ਵੈਰ, ਸਾੜਾ, ਪਲੀਤੀ, ਮਲ ॥

ਕੰਦੂਰਾ, ਪੁ:—ਮੇਜ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕੰਦੂਰੀ, ਸ:—ਏਕ ਢਲ, ਮੁਸਲਮਾਣੀਆਂ
ਬੀਬੀ ਗ਼ਜ਼ਮਾ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ ਜੋ ਖਾਣੀ
ਦੇਵੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ, 'ਕਦੀ' ॥

ਕਦੇਕੁ, ਕਦੇ ਦਾ
ਕਦੇ ਨਹੀਂ, ਕਦੇ } 'ਕਦੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨ ਕਦੇ

ਕਦੇਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੋਹ ਜੋ ਵੇਲੇ, ਕਿਸ ਵੇਲੇ, ਕਦਾ ॥

ਕਦੇਂ ਕੁ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਕੁ ਵੇਲੇ ॥

ਕਦੇਕਣਾ, ਵਿ:—ਕਿਨੇ ਚਿਰ ਦਾ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ
ਦਾ ॥

ਕੰਧ, ਸ:—ਇਵਾਲ, ਘਰ ਦੇ ਉਹ ਪਾਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਉੱਪਰ ਛੱਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ
ਕੰਧੀ, ਸ:—ਘਰ ॥

ਕੰਧਾ, ਪੁ:—ਮੋਢਾ, ਬਾਂਹ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਜੋੜ ॥

ਕੰਧਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ਚੁੱਕਣਾ, ਮੁਰਦੇ
ਦੀ ਅਰਬੀ ਨੂੰ ਮੋਢੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਕੰਨ ਪੈਣੀ

ਕੰਧੋਲਾ, ਪੁ:—ਗੱਦੜੀ, ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਕੱਦੂ ॥

ਕੰਨ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਉਹ ਅੰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
ਸੁਣੀਦਾ ਹੈ ॥

ਕੰਨ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਥਰਦਾਰ ਹੋਣਾ, ਸਮਝ
ਆਉਣੀ ॥

ਕੰਨ ਕਟਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਕੰਨ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ॥

ਕੰਨ ਖੜੇ ਹੋਣੇ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਭਰ ਹੋਣਾ ॥

ਕੰਨ ਖੜੇ ਕਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਕੰਨ ਖਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸ
ਦਾ ਸਿਰ ਖਪਾਣਾ ॥

ਕੰਨ ਖਿੱਚਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝਾਉਣਾ, ਸੋਚ ਦੇਣੀ,
ਸਜਾ ਦੇਣੀ ॥

ਕੰਨ ਖੋਲ ਦੇਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਕਣਾ, ਸਮਝਾ
ਦੇਣਾ, ਬਥਰਦਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਕੰਨ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਕਰ ਜਾਣਾ, 'ਨ
ਮਨਣਾ ॥

ਕੰਨ ਤੇ ਜੂ ਨਾਂ ਚੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਪਿਆਣ
ਨਾ ਦੇਣਾ, ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨੀ ॥

ਕੰਨ ਵੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਣ ਨਾਲ ਸੁਣਨਾ ॥
ਕੰਨ ਧਰਨਾ }

ਕੰਨ ਨਾ ਹਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਧ ਕਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਕੰਨ ਪੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਕੰਨ ਖਿੱਚਣੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੰਨ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਣ ਲੈਣਾ ॥

ਕੰਨ ਵੜਣਾ

ਕੰਨ ਵੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਭੀ ਹੋਏ ਹੱਥ ਕੱਢਕੇ
ਕੰਨ ਵੜਣੇ, (ਇੱਕ ਸਜਾ) ॥

ਕੰਨ ਵੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਨ ਵੜਣ ਦੀ ਸਜਾ
ਦੇਣੀ ॥

ਕੰਨ ਫੁਲ, ਪੁ:—ਕੰਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਕੰਨ ਛਰਨਾ (ਨੇ), ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਗਲੀਆਂ, ਕਰ-
ਨੀਆਂ ॥

ਕੰਨ ਵੱਜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਅਵਾਜ਼ ਪੈਣ ਦਾ
ਭਰਮ ਹੋਣਾ, ਸਾਂ ਸਾਂ ਹੋਣੀ ॥

ਕੰਨ ਵਿਹਨਾ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—
ਕੰਨ ਥੋੜ ਕਰਨੇ, ਨਾਂ ਸੁਠਣਾ ॥

ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਲੀ 'ਅਵਾਜ਼'
ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ॥

ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ
ਨਾਂ ਸੁਣਨੀ ॥

ਕੰਨ ਵਿੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਕੀ ਆਦਿਕ ਪਾਉਣ
ਲਈ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਛੋਕ ਕੱਢਣੇ ॥

ਕੰਨ ਵਿਨ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਛੋਕ ਕਢ-
ਆਉਣੇ ॥

ਇਸ ਕੰਨ ਸੁਣਨਾ, ਉਸ ਕੰਨ ਕੱਢ ਦੇਣਾ,
ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਆਣਾ ਦੇਕੇ ਗੱਲ ਨਾਂ ਸੁਣਨੀ,
ਪਰਵਾਹ ਨਾਂ ਕਰਨੀ ॥

ਕੰਨਾਂ ਘੋਸਲ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਚਲੇ ਹੋ
ਕੰਨਾਂ ਮੁੱਢੀਂ ਮਾਰ ਛੱਡਨਾ } ਗਹਿਣਾ, ਨਾਂ ਸੁਣ
ਨ ਦਾ ਬਹਾਨਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਕਨਾਰਾ

ਕੰਨਾਂ ਦਾ ਕੱਚਾ, ਪੁ:—ਲਾਈ ਲੱਗ, ਦੂਜੇ ਦੀ
ਗੱਲ ਨੂੰ ਆਵੇ ਮੰਨ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਝਾ ਕਰਨਾ ॥

ਕਨ੍ਹਈਆ, ਪੁ:—ਕਾਨ੍ਹ, ਕਿਸ਼ਣ, ਇਕ ਸ਼ਾਤ ॥

ਕਨਸਤਰ, ਪੁ:—ਟੀਠ ਦਾ ਛੋਟਾ ਪੱਪਾ ॥

ਕਨਕਉਆ, ਪੁ:—ਉਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੁੱਤੀ,
ਪਤੰਗ ॥

ਕੰਨਕਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬ:) ਕੁੜੀਆਂ, ਕੁਆਰੀਆਂ
ਕੰਜਕਾਂ ॥

ਕਨਖਜੁਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪੈਰਾਂ
ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ ਜੋ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਚੰਬੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਨਪੱਟੀ, ਸ:—ਪੁਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰੀ, ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ
ਅੱਖੀ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਪੜਦਾ ॥

ਕੰਨਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਗ (੧), ਪਤੰਗ ਦੀਆਂ
ਨੁਕਰਾਂ, ਜੁਤੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਨਾਰੇ ॥

ਕੰਨ੍ਹਾ, ਪੁ:—'ਕੰਧਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਨਾਰਾਤ, ਸ:—ਅੱਸੂ ਦੇ ਕਿਸ਼ਣਾ ਪੱਖ ਵਿੱਚ
ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਮਿਤ ਜੋ ਕਿਰਿਆ ਹਿੰਦੂ ਕਰਦੇ
ਹਨ ॥

ਕਨਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੜਦਾ ਜੋ ਰੰਗ
ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਨਾੜੇ }
ਕਨੌੜੇ } ਪੁ: (ਬਹੁ ਬ:)—ਖੱਚਰਾਂ, ਘੋੜਿਆਂ
ਕਨੌੜੀਆਂ } ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ॥

ਕਨਾਰ, ਸ:—ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਕਨਾਰਾ, ਪ:—ਕੰਧਾ, ਪਾਸਾ, ਕੰਨੀ, ਹੱਦ ॥ ਬੰਨਾ ॥

ਕਨਾਰਾ ਹੋਣਾ

ਕਨਾਰਾ ਹੋਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਪਰੇ ਹੋਣ ਜਾਣਾ ॥

ਮਰਣ ਕਨਾਰੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਣ ਵਿੱਚ ਬੋਝਾ
ਚਿਰ ਹੋਣਾ ਮਰਣ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ ॥

ਕਨਾਰੀ, ਸ:—ਸ਼ੈਲੀ ਚਾਈ ਦੀਆਂ, ਭਾਰੀ ਦੀ
ਪੱਟੀ ਕਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਗੋਟਾ ॥

ਕਨਾਲ, ਪੁ:—ਸਿਮੀ ਦਾ ਨਾਪ, ਘੁਮਾ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਕੰਨਿਆਂ, ਸ:—ਕੁੜੀ, ਧੀ, ਕੁਆਰੀ ॥

ਕੰਨਿਆਂ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਧੀ ਵਿਆਹ ਕੇ ਵਰ ਨੂੰ
ਦੇਣੀ ॥

ਕੰਨਿਆ ਪਤੀ, ਪੁ:—ਕੁੜੀ ਦਾ ਗਭਰੂ, ਵਰ, ਪੈਂਦਾ ॥

ਕੰਨੀ, ਸ:—ਕਨਾਰਾ, ਪਾਸਾ, ਲੁੰਗੀ ਦਾ ਸਿਰਾ,
ਗੁੱਡੀ ਦੀ ਨੁੱਕਰ ॥

ਕੰਨੀ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਹੋਣਾ
ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਣੀ } ਬਰਣਾ ॥

ਕੰਨੀ ਦੇਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਤੰਗ ਜਾਂ ਗੁੱਡੀ ਨੂੰ
ਕੰਨੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ } ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਤਾਰ ਚੁਕਣਾ ॥

ਕੰਨੀ ਰਾਖਵਾਂ (ਮੀ) ਵਿ:—ਕੰਨੀ ਛੱਡਕੇ ਬੁਠਿਆ
ਜਾਂ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ (ਖੋਸ) ॥

ਕੰਨੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੰਨਾਂ, ਗਹੀ (ਕੰਨੀ ਸੁਠਣਾ) ॥

ਕਨੂਟੀ, ਸ:—ਕੰਨ ਦਾ ਬਾਹਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਨੂਨ, ਪੁ:—ਮ, ਵਿਧ, ਥਿਵਸਥਾ, ਕੈਦਾ ॥

ਕਨੂਨ ਛਾਂਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਜਤ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਕੰਪਣੀ

ਕਨੂਨ ਤੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਨੂਨ ਮੁਜਿਬ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਕਨੂਨਣ, ਸ: } ਕਨੂਨ ਛਾਂਦਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਕਨੂਨੀ, ਪੁ: } ਕਨੂਨ ਮੁਜਿਬ, ਕਨੂਨ ਦਾ (ਦੀ)

ਕਨੇਠਾ, ਵਿ:—ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਢੁਟੇਰਾ ॥

ਕਨੇਡਾ } ਪੁ:—ਕੰਨ ਦੇ ਖਿੱਛੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਰੜਾ
ਕਨੇਡੂ } ਵੇੜਾ ॥

ਕਨੇੜਾ, ਪੁ: } ਕੰਧਾ, ਮੋਢਾ ॥
ਕਨੇੜੀ, ਸ: }

ਕਨੇਰ (ਕਨੇਲ), ਪੁ:—ਇੱਕ ਢੁੱਲ ਦੇਉਤਿਆਂ
ਅੱਗੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਨੈਤ, ਪੁ: } ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ
ਕਨੈਤਣੀ, ਸ: } ਜਾਤ ਦਾ ਮਰਦ ਜਾਂ ਤੀਵੀਂ ॥

ਕਨੇਤੀਆ } ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ) 'ਕਨਾਤ੍ਰੇ' ਵੇਖੋ ॥
ਕਨੇਤਰੇ }

ਕਪ, ਪੁ:—ਬਾਂਦਰ ॥

ਕੰਪ, ਪੁ:—ਕੰਪ, ਝੇਰਾ, ਅਫਸਰ ਦਾ ਤਬੂ ॥

ਕਪਟ, ਪੁ: } ਹੱਥਾ, ਢਰੋਥ, ਛਲ, ਮਕਰ,
ਕਪਟ ਝਾਈ, ਸ: } ਪਖੰਡ ॥

ਕਪਟਣ, ਸ: } ਕਪਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਕਪਟੀ, ਪੁ: } ਛਰੇਥੀ ॥

ਕੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਢਣਾ, ਕੱਟਣਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਕੰਪਣੀ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਟੋਲ੍ਹਾ, ਕਠੇ
ਮਿਲਕੇ ਤਮਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਬੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ
ਦੀ ਮੰਡਲੀ ॥

ਕੰਪਣੀ ਬਾਗ

ਕੰਪਣੀ ਬਾਗ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ
ਬਾਗ ॥

ਕੱਪੜ } 'ਕੁੱਪੜ', 'ਕੁੱਪੜਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਕੱਪੜਾ }

ਕੱਪੜਾਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੇਸੀ 'ਅਰਸਰ', ਕਿਤਾ-
ਰੀਆਂ ਦਾ ਆਗੂ ॥

ਕੱਪਲਾ, ਸ:—ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਗਉ ॥

ਕੱਪੜਹਾਨ, ਸ:—'ਕੱਪੜਿਆਹਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੱਪੜ ਛਾਟ, ਵਿ:—ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਛਾਤਾ ਹੋਇਆ ॥

ਕੱਪੜ ਪੜੀ, ਸ:—ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰ(ਕਰਨੀ) ॥

ਕੱਪੜ ਪੂਲ (ੜ) ਸ:—ਕੱਪੜਾ ਝਾੜ ਕੇ ਕੱਢੀ
ਹੋਈ ਧੁੜ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਲੀ ॥

ਕੱਪੜਾ, ਪੁ:—ਲੀੜਾ, ਲੱਤਾ, ਬਸਤ੍ਰ ॥

ਕੱਪੜਾਧ } ਸ:—ਕੱਪੜਾ ਸੜਨ, ਦੀ
ਕੱਪੜਿਆਹਨ } ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਕੱਪੜੀ, ਪੁ:, ਵਿ:—ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ 'ਲੋੜ', ਵਾਲਾ,
ਜੁਆਨ ॥

ਕੱਪੜੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:) ਪੁਸ਼ਾਕ (ਬਦਲਣੇ, ਪਾਠੇ
ਪਹਿਨਣੇ) ॥

ਕੱਪੜੇ ਆਉਣੇ, ਵਿ:—ਤੀਮਤਦਾ ਭਿੱਟੀ ਹੋਣਾ ॥

ਕੱਪੜੇ ਰੰਗਣੇ, ਵਿ:—ਸਾਧੂ, ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਕੱਪੜੋਟੀ } ਸ:—ਕੱਪੜੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਤਹਿਆਂ ॥
ਕੱਪੜੋਟੀ }

ਕੱਪਾਸ, ਪੁ:—ਜਿਸੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਸ਼ੈਲੀ ॥

ਕਫ਼ਰੀਰ

ਕੱਪਾਹ, ਸ:—ਹੁੰ ਦਾ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ
ਭੋਡੀਆਂ ॥

ਕੱਪਾਹੀ, ਵਿ:—ਕੱਪਾਹ 'ਦ ਬੂਟੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਕੱਪਾਹੇ, ਵਿ:—ਕੱਪਾਹ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਕੱਪਾਜ਼ਿਟਰ, ਪੁ:—ਛਾਪੇ ਦੇ ਅੱਖਰ ਜਮਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕੱਪਾਟ, ਪੁ:—ਕਵਾਜ਼, ਤਾਕ, ਬੂਹਾ, ਦਰਵਾਜ਼ਾ ॥

ਕੱਪਾਲ, ਪੁ:—ਖੋਪਰੀ, ਸਿਰ, ਮਗਜ, ਠਸੀਥ ॥

ਕੱਪਾਲ ਕਿਰਿਆ, ਸ:—ਸੜੇ ਹੋਏ ਮੁਰਦੇ ਦੀ
ਖੋਪਰੀ ਨੂੰ ਬਾਸ ਨਾਲ ਭੋੜਣਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਕੱਪੀਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲੰਗੋਟੀ ॥

ਕੱਪੁਤ } ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਨਲੇਕ ਬੇਟਾ ॥
ਕੱਪੁਤ੍ਰ }

ਕੱਪੂ, ਪੁ:—ਵੇਸ਼ ਦਾ ਭੋਰਾ, ਛਾਉਣੀ ॥

ਕੱਪੂਤ, ਪੁ:—ਕੱਪੁਤ੍ਰ, ਛੋੜਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ॥

ਕੱਪੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਖੁਸਬੂਦਾਰ ਦੁਆ:
ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਕੱਪੂਰ ਕਚਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕੱਪੂਰ ਧੂੜੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਮੀ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕੱਪੂਰੀ, ਵਿ:—ਕੱਪੂਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, 'ਹਲਕਾ'
ਪੀਲਾ ॥

ਕੱਫ਼, ਸ:—ਝੋਲ, ਬਲਗਮ, ਖੰਘ, ਕਮੀਜ ਦੀ
ਮੋਹਰੀ ॥

ਕੱਫ਼ਰੀਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕੱਫ਼ੀ ਜਾਂ
ਭੋਡੀ ॥

ਕਛਣ

ਕਛਣ, ਪੁ:—ਮੁਰਦਾ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕਛਨੀ, ਸ:—ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕਛਨਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਛਣ ਪਾਉਣਾ, ਮੁਰਦਾ
ਕਛਨੀਰਣਾ } ਦੱਬਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ॥

ਕਛਾਇਤ, ਸ:—ਧਨ ਦਾ ਵਾਧਾ, ਜੁਗਤ ਸਰਭਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਕਛਾਇਤਣ, ਸ: } ਕਛਾਇਤ ਕਰਣ ਵਾਲਾ
ਕਛਾਇਤੀ, ਪੁ: } (ਲੀ) ॥

ਕਥ, ਪੁ:—ਕਵੀ, ਕਵੀਸ਼ਰ, ਗ੍ਰੰਥਕਾਰ। ਮੁਰਖ ॥

ਕੱਥ, }
ਕੱਥ ਪੁਣਾ } ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਹਠ, ਸਿਦ ॥

ਕਥਜ, ਸ:—ਟੱਟੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਨਾਂ ਆਉਣੀ ॥

ਕਥਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਚੁਲਾਸ਼ਾ, ਪਕੜ, ਦਖਲ, ਅਖਤਿਆਰ, ਮੁੱਠਾ, ਬਾਂਹ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਥਜੀ }
ਕਥਜੀਅਤ } ਸ:—ਕਥਜ, ਟੱਟੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਨਾਂ ਆਉਣੀ ॥
ਕਥਜੀਤ }

ਕਥੱਡ, ਪੁ: } ਇਕ ਖੇਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੂੰਹ 'ਕਥੱਡੀ'
ਕਥੱਡੀ, ਸ: } ਕਥੱਡੀ' ਕਹਿੰਦੇ ਦੌੜਦੇ ਹਨ ॥

ਕੰਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰ ਬਰ ਕਰਨਾ, ਹਿੱਲਣਾ ॥

ਕੰਥਣੀ, ਸ:—ਕੰਥਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਕਾਂਥਾ (ਆਉਣੀ ਚੜ੍ਹਣੀ) ॥

ਕਥਤਾ }
ਕਥਤਾਈ } ਸ:—'ਕਥਿਤਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਕਥਾਹਤ

ਕਥਰ, ਸ:—ਮੁਰਦਾ ਦੱਬਣ ਵਾਲਾ ਦੇਇਆ, ਮਥੀ ॥

ਕਥਰ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਚੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਣ ਕਨਾਰੇ ਹੋਣਾ ॥

ਕਥਰਾਂ ਦੇ ਮੁਰਦੇ ਪੁੱਟਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾਣੇ ਝਗੜੇ ਮੁੜ ਖੜੇ ਕਰਨੇ ॥

ਕਥਰਚੁੰਨੇ ਗਜ ਤੇ ਮੁਰਦਾ ਬੇਈਮਾਨ, ਜਾਹਰੀ ਟੀਪ ਟਾਪ ਚੰਗੀ, ਵਿੱਚੋਂ ਸੌਂਬਾ ॥

ਕਥਰਸਤਾਨ }
ਕਥਰਸਥਾਨ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਥਾਂ ਕਥਰਾਂ ਹੋਣ ॥

ਕਥਰਾਂ, ਵਿ:—ਫੁਸਲਾ, ਭੁਰੀਆਂ ਔਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਚਿਤਕਥਰਾਂ, ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਰੰਗਾਂ ਦਾ, ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਾ ॥

ਕਥਰੀ, ਸ:—ਬੀਸ ਦੀ ਥੁਰੀ ਲਾਠੀ ॥

ਕੰਥਲ, ਪੁ: } ਉੱਠ ਦੀ ਮੋਟੀ ਚਾਦਰ, ਲੋਈ
ਕੰਥਲੀ, ਸ: } ਥੁਰਾ ॥

ਕੰਥਲੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ, ਅਜਿਹੀ ਔਕੜ ਵਿਚ ਵਸਿਆ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ॥

ਕਥਲੀਅਤ } ਸ:—ਲਾਇਕੀ, ਹੁਨਰ, ਬਲ,
ਕਥਲੀਤ } ਸਮਰਥ ॥

ਕੱਥਾ, ਵਿ:—ਅੜਥ, ਵਿੰਗਾ, ਅਣਮੋੜ, ਹਠੀ ॥

ਕੰਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਝਗੜਾਉਣਾ, ਬਰ-ਬਰ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਥਾਹਤ, ਸ:—ਦੋਸ, ਔਥ, ਖਰਾਬੀ, ਬੇਈਮਾਨੀ, ਅਖ, ਘਾਹ, ਨੁਕਸਾਨ, ਕਜ ॥

ਕਥਾਹਤਨ

ਕਥਾਹਤਨ, ਸ: } ਦੁਸਰ ਭੈੜਾ, (ਕੀ), ਸਾਰਾ-
ਕਥਾਹਤੀ, ਪੁ: } ਰਤੀ ॥

ਕਥਾਦਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਠਿੱਕੀ ਜੋਹੀ ਕਮਾਣ ॥

ਕਥਾਬ, ਪੁ:—ਭੁੱਜਾ ਹੋਇਆ ਮਾਸ (ਕਰਨਾ,
ਭੁੰਨਣਾ) ॥

ਕਥਾਬ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੰਨਣਾ, ਇਸਕ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ
ਨਾਲ ਸੜਨਾ ॥

ਕਥਾਬ ਚੀਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸਾਲਾ, ਦੁਆ ॥

ਕਥਾਬਚੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕਥਾਬਾਣ, ਸ: } ਮਾਸ ਭੁੰਨਣ ਵਾਲਾ
ਕਥਾਬੀ (ਆ), ਪੁ: } (ਵਾਲੀ) ॥

ਕਥਿ, ਪੁ:—ਕਥੀਸਰ, ਪੰਡਤ, ਸ਼ੁੱਕਰ ਤਾਰਾ ॥

ਕਥਿੱਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੈਦ, ਕਥੀਸਰੀ, ॥

ਕਥਿਤਾ, ਸ:—ਕਥੀਸਰੀ, ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ॥

ਕਥੀ, ਪੁ:—ਛੈਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਣੀ ਰਚਣ ਵਾਲਾ
ਪੰਡਤ, ਸ਼ੁੱਕਰ ਤਾਰਾ ॥

ਕਥੀਬਰ, ਪੁ:—ਭੱਡਾ ਕਥੀ, ਗ੍ਰੰਥ ਕਾਰ ॥

ਕਥੀਬਰੀ, ਸ:—ਕਵਿਤਾ, ਬਾਣੀ, ਛੈਦਾਬੰਦੀ ॥

ਕਥੀਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਗਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜੋ ਜੁਲਾਹਾ
ਸਾ, ਹੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਾਉਂਦੇ ਵਾਲੇ ਗੀਦੇ
ਗੀਤ ॥

ਕਥੀਰ ਪੰਥ, ਪੁ:—ਕਥੀਰ ਜੀ ਦਾ ਮਤ ॥

ਕਥੀਰ ਪੰਥੀ }
ਕਥੀਰ ਬੰਸੀ } ਪੁ:—ਕਥੀਰ ਜੀ ਦੇ ਮਤ ਨੂੰ
ਕਥੀਰ ਬੰਸੀਆ } ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਜੁਲਾਹਾ ॥

ਕੰਬੋਣੀ

ਕਬੀਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਦੱਬਰ ਵਾਲਾ, ਗਿਰਸਤੀ ॥

ਕਬੀਲਦਾਰੀ, ਸ:—ਪਰਵਾਰ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ,
ਗਿਰਸਤ ॥

ਕਬੀਲਾ, ਪੁ:—ਦੱਬਰ, ਪਰਵਾਰ, ਘਰ ਵਾਲੀ,
ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕੰਬੀਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ (ਫੇਰੇ ਵਿਸੀਆਂ ਦੀ) ॥

ਕਬੂਚੀ }
ਕਬੂਚੀਆ } ਪੁ:—ਜਾਲਮ, ਜਲਾਕ, ਉਪਦਾਰੀ ॥

ਕਬੂਤਰ, ਇੱਕ ਧੰਧਾ ॥

ਕਬੂਤਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਆਉਣ ਤੇ
ਕਈ ਜਾਣ ॥

ਕਬੂਤਰ ਬਾਜ਼, ਪੁ:—ਕਬੂਤਰਾਂ ਦੇ ਉਡਾਉਣ ਦੀ
ਥੋੜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਬੂਤਰ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਕਬੂਤਰਾਂ ਦੀ ਥੋੜ ॥

ਕਬੂਤਰੀ, ਸ:—ਕਬੂਤਰ ਦੀ ਮਦੀਨ, ਕਬੂਤਰੀ
ਦੇ ਰੰਗ ਦੀ ਘੋੜੀ ॥

ਕਬੂਲ, ਪੁ:—ਮਨਜੂਰੀ, ਰੱਬਾ, ਅਕਰਾਰ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਕਬੂਲ ਸੂਰਤ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਸੁੰਦਰ ॥

ਕਬੂਲਵਾਈ, ਸ:—ਮਨਜੂਰੀ, ਕਰਾਰ ॥

ਕਬੂਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਨਣਾ, ਲੈ ਲੈਣਾ, ਅੰਗੀ-
ਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਕਬੂਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਬੂਲ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕੰਬੋ, ਪੁ: }
ਕੰਬੋਣੀ, ਸ: } ਇੱਕ ਠਿੱਕੀ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ ॥

ਕਮ

ਕਮ, ਵਿ:—ਬੋੜਾ, ਬੋੜੇ, ਘੱਟ, ਕੱਸਾ, ਦੁਰਲਭ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੋੜਾ, ਕਦੇ ਹੀ, ਕਿਤੇ ਹੀ ॥

ਕਮ ਖਰਚ ਬਾਲਾ ਨਸੀਨ, ਵਿ:—ਬੋੜਾ ਖਰਚ
ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸੁਖ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੁਗਤੀ ॥

ਕਮਜਾਤ, ਵਿ:—ਕਮੀਨਾ, ਸਰਾਰਤੀ, ਉੱਪਦਰੀ ॥

ਕਮ ਜਾਤੀ, ਸ:—ਕਮੀਨਪੁਰਾ, ਸਰਾਰਤ,
ਉੱਪਦਰ ॥

ਕਮਬਖਤ, ਵਿ:—ਬੇ ਨਸੀਬ, ਨਕਰਮਾ ॥

ਕਮਬਖਤੀ, ਸ:—ਬੇ ਨਸੀਬੀ, ਬਿਖਤਾ ॥

ਕੰਮ, ਪੁ:—ਕਾਰ, ਕਾਜ, ਵਿਹਾਰ, ਕਾਰੀਗਰੀ,
ਮੋਹਨਤ, ਹੁਨਰ, ਕਸੀਦਾ, ਰਹਿਲ, ਨੌਕਰੀ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕੰਮ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ, ਗੁਲ-
ਕਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਕੰਮ ਸਮੇਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ
ਕੰਮ ਸਵਾਰਣਾ } ਠੀਕ ਕਰਨਾ ॥

ਕੰਮ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਪੂਰਾ
ਕਰਣਾ ॥

ਕੰਮ ਕਾਜ } ਪੁ:—ਵਿਹਾਰ, ਬੁਧਾਰ, ਜਗਤ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਾਰ } ਧੰਦਾ ॥

ਕੰਮ ਖੁਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਵੀਂ ਕੰਮ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਕੰਮ ਚਲਾਉ, ਵਿ:—ਜਿਸ (ਰੀਜ) ਤੋਂ ਆਪਣਾ
ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਕੰਮ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸ਼ੀਨ ਚਲਾਉਣੀ ॥

ਕਮੰਡਲ

ਕੰਮ ਚੋਰ } ਵਿ:—ਸੁਸਤ, ਆਲਸੀ ॥
ਕਮ ਚੋਰ }

ਛੋੱਤੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਪੁ:—ਛੋੱਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਹੂਰੀ
ਕੰਮ ॥

ਕੰਮ ਤੇ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਛੋਹਣਾ, ਸ਼ਗਿਰਦ
ਬਠਣਾ ॥

ਕੰਮ ਦਾ, ਵਿ:—ਦੰਗਾ, ਵੱਡਾ, ਜਹੂਰੀ, ਗੁਲਕਾਰ ॥

ਕੰਮ ਦੇ ਸਿਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਗ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਕੰਮ ਬਠਣਾ (ਬਠਾਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਪੂਰਾ
ਹੋਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕੰਮ ਭੁਗਤਣਾ (ਭੁਗਤਾਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ
ਮੁੱਕਣਾ (ਮੁਕਾਉਣਾ) ॥

ਕੰਮ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਛੋਹਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ

ਕੰਮ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੌਕਰ ਰੱਖਣਾ ॥

ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਏ ਕੇਲੇ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤਣਾ ॥

ਵੇੱਲੇ ਸਿਰ ਕੰਮ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋੜ, ਪਏ
ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਨੀ ॥

ਕਮਸਰੀਟ } ਪੁ:—ਫੌਜ ਦੇ ਸਮਿਆਲ ਅਤੇ
ਕਮਸਰੇਟ } ਰਸਦ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ॥

ਕਮੰਗਰ, ਪੁ:—ਕਮਾਲ ਜਾਂ ਪਲਖ ਬਠਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਮਚੀ, ਸ:—ਗਬਕ, ਛਿਟੀ, ਫੁਫਕ, ਸੀਦਾ ॥

ਕਮੰਡਲ, ਪੁ:—ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਲਕਸ਼ੀ ਦਾ ਗੜਵਾ
ਪਾਂਤ ਦੀ ਦਸਤੇ ਵਾਲੀ ਡੋਲਨੀ ॥

ਕਮੰਦ

ਕੰਦ, ਸਃ—ਰਸੇ ਦੀ ਪੌੜੀ, ਵੇਦਾ, ਫਾਹੀ ॥

ਕਮਰ, ਸਃ—ਲੋਕ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਵਿਚਕਾਰਲਾ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਮਰ ਕੋਸਾ, ਸ:—ਲੋਕ ਨੂੰ ਤੋਕੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਦਾਸੀ ॥

ਕਮਰ ਕਸਾ, ਪੁ:ਲੋਕ ਬਨੁਲ ਦਾ ਕੰਮ, ਤਿਆਰੀ ॥

ਕਮਰ ਕੱਸਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਰਲ ਲਈ
ਕਮਰ ਕਸਾ ਕਰਨਾ } ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਕਮਰ ਕਸਾ ਲਾਉਣਾ }

ਕਮਰ ਕੋਟ, ਪੜ੍ਹ—ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਫਸੀਲ।।

ਕਮਰ ਖੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਕਮਰ ਦਿਵਾਲੁ ਸਃ—ਚੰਮ ਦੀ ਪੇਂਟੀ ॥

ਕਮਰ ਬੰਦ, ਪੁ—ਪਟਕਾ, ਲੱਕ ਦੇ ਗਿਰਦੇ
ਵਲਲੁ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕਮਰ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਹਿੱਸਾ
ਕਰਨੀ ॥

ਕਮਰਖ, ਸ:—ਇਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਮਹੀਨ ਚਿੰਟਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਕਮਰਾ, ਪੁ:—ਦੁਬਾਰਾ, ਕੋਠੜੀ, ਬੈਠਕ, ਅੰਦਰ ॥

ਕਮਦੁਠ, ਵਿਃ—ਗੁਮਆ ਹੋਇਆ ॥

ਕਮਲ, ਪੁ:—ਸੁਦਾਉ, ਪਾਗਲ ਪੁਲਾ, ਇਕ ਵੇਲੇ ॥

ਕਮਲ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਕਮਲ, ਸੁਦਾਉ, ਪਾਗਲ
ਪੁਣਾ ॥

ਦੀਮਲ, ਪੁ:—ਕੈਬਲ, ਉੱਠ ਦੀ ਮੋਟੀ ਚਾਦਰ, ਫੁਰਾ ॥

ਕਮਾਣ ਅਵਸਰ

ਕਮਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਝੋਲਾ (ਲੀ),
ਕਮਲੀ, ਸ: } ਸੁਦਾਈ (ਸੁਦਾਇਣ) ॥

ਕੰਮਲੀ, ਸਭ—ਕੰਬਲ, ਛੋਟਾ ਕੰਬਲ ।

ਵਿਃ—ਕੰਬਲ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ।

ਕਮਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਬਾਉਣਾ ।
ਕਮਲਾ ਜਾਣਾ }

ਕਮਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਕਮਾਈ ਕਰਾਉਣੀ, ਕੰਧਾ-
ਉਣਾ ॥

ਕਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਡਣਾ, ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਸਾਫ
ਕਰਨਾ ॥

ਕਮਾਉ, ਪੁ: } ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮਹਠਤੀ
ਵਿ: } ਮਜ਼ੂਰ, ਕਮਾ ॥

ਕਮਾਈ, ਸਃ—ਖਟੀ, ਲਾਹਾ, ਮਜ਼ੂਰੀ, ਕੰਮ ਕਾਜ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਬੱਟੀਕਮਾਈ, ਸਃ—ਮੋਹਨਤ ਮਜੂਰੀ, ਆਮਦਨ॥

ਕਮਾਜ, ਪ੍ਰਃ—ਇਕ ਰਾਗ, ਉਹ ਕਮਾਣੀ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਸਰੰਗੀ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕਮਾਨੀ, ਸਃ—ਮਾਰ ਕੁਢਾਏ, ਸਤਿਆ ਨਾਮ
(ਕਰੀਨ)।

ਕਮਾਂਡਰ ਇਨਚੀਫ਼, ਪੁ:—ਸਥਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੋ ਜਾਂ
ਅਫਸਰ, ਜੰਗੀ ਲਾਭ ॥

ਕਮਾਣ, ਖੁੰ—ਪਠਖੰ । ਡਾਟ । ਹੁਕਮ, ਅਖ.
ਤਿਆਰ ॥

ਕਮਾਣ ਅਵਸਰ, ਪੁ—ਪਲਟਣ ਦਾ ਸਬਤੋਂ
ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ ॥

ਕਮਾਣ ਤੇ ਜਾਣਾ

ਕਮਾਣ ਤੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਜੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ
ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਣਾ ॥

ਕਮਾਣ ਬੋਲੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਕਮਾਣਚੀ, ਪੁ:—ਕਮਾਣ ਨਾਲ ਤੀਰ ਚਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਮਾਣੀ, ਸ:—ਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿੰਗੀ ਸੀਖ ਜਾਂ ਤਾਰ
ਜੋ ਬੱਘੀ, ਘਾਤੀ ਐਨਕ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ
ਲਗਾਈ ਹੋ ॥

ਕਮਾਦ, ਪੁ: }
ਕਮਾਦੀ, ਸ: } ਗੰਨਾ, ਗੰਨੇ ਦਾ ਖੋਤ ਜਾਂ ਫਸਲ ॥

ਕਮਾਨੀਅਰ, ਪੁ:—ਵੇਜੇ ਦੀ ਪਲਟਣ ਦਾ
ਅਵਸਰ ॥

ਕਮਾਮ, ਪੁ:—ਕਸਬ, ਵਿਹਾਰ, ਦਸਤੂਰ, ਵਾਦੀ ॥

ਕਮਾਮ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਕਾਰੀਗਰ, ਬੁਧਾਰੀ ॥

ਕਮਾਮ ਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਕਮਾਮ ਦਾਰ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਕਮਾਮ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਕਸਬ, ਕੰਮ ਕਾਜ, ਵਿਹਾਰ ॥

ਕਮਾਰੀ, ਸ:—ਏਆਰੀ ਕੁਤੀ, ਕੰਨਿਆ ॥

ਕਮਾਲ, ਪੁ:—ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਵਡਿਆਈ,
ਅੰਤ, ਕਬੀਰ ਭਗਤ ਦੇ ਪੁੰਨ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਵਿ:—ਪੂਰਾ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੋਛਾ, ਉੱਤਮ ॥

ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੀ ਥਾਂ ॥

ਕਮਾਲੀਤ, ਸ:—ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਵਡਿਆਈ ॥

ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੇਠ
ਸਬ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ ॥

ਕਮੇਟੀ

ਕਮਿਸ਼ਨਰੀ, ਸ:—ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ
ਅਲਾਕਾ, ਦਫਤਰ, ਕੰਮ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਕਮੀ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਨੁਕਸਾਨ, ਫੋਟਾ ॥

ਕੰਮੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ ਬ:)—ਨੀਰੋਂਡਰ ਦੇ ਵੱਲ ॥

ਕਮੀਬਣ, ਸ:—ਦਲਾਲੀ, ਦਸਤੂਰੀ, ਕੋਈ ਖਾਸ
ਹਾਲ ਮਲੂਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਵਸਰਾਂ ਦੀ
ਵੇਲੀ (ਬੇਠਲੀ) ॥

ਕਮੀਚ ਜ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਕਢਾਂ ਵਾਲਾ
ਹੁਰਤਾ ॥

ਕਮੀਨਣੀ, ਸ:—ਨੀਰ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀ,
ਗੋਲੀ ॥

ਕਮੀਣ, ਵਿ: } ਨੀਰ ਜਾਤ ਦਾ, ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ
ਪੁ: } ਦਾ, ਗੋਲਾ, ਇਸ ਦੇ ਮਿਰਾਸੀ,
ਠਾਈ ਆਦਿਕ ॥

ਕਮੀਣ ਕਾਂਦੂ, ਪੁ:—ਕਮੀਣ ਲੋਕ ॥

ਕਮੀਣਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਕਮੀਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਸੁਥਕੀ ॥

ਕਮੀਣ, ਵਿ: } ਨੀਰ ਜਾਤ ਦਾ, ਗੋਲਾ
ਪੁ: } ਨਕੀਲਾ ॥

ਕਮੀਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ਵੇੜੇ ਵਿਸੀਆਂ ਵੀ ॥

ਕਮੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਾਈ ਕਰੁਆਉਣਾ ॥

ਕਮੂਰ ਤੇ, ਪੁ:—ਨਕੀਲ, ਨੀਰ, ਠਕਾਰਾ, ਕਮੀਨਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਕਮੇਟੀ, ਸ:—ਮੰਡਲੀ, ਪਵਿਤ, ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ
ਦੀ ਸਭਾ ॥

ਕਮੇਟੀ ਘਰ, ਪੁ:—ਸਾਹ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ
ਕਠ ਦਾ ਮਕਾਨ ॥

ਕਮੇਠੀ

ਕਮੇਠੀ, ਸ:—ਮਾਰ ਦੇਣ, ਬੰਦਬਸਤ ॥

ਕਮੇਤ (ੲ), ਪੁ:—ਲਾਖੇ ਰੰਗ ਦਾ ਘੋੜਾ ॥

ਕਮੇ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ, ਕੰਬੇ ॥

ਕਰੇ, ਪੁ: ਸ:—ਹਥ, ਸਿੱਕਰੀ, 'ਕਰਨਾ' ਧਾਤੁ
ਦਾ ਅਨੁਮਤਜਰਥ ਲਕਾਰ, ਮਸੂਲ, ਮਾਮਲਾ ॥

ਕਰ ਕਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਸਰੀ ਆਦਿਕ
ਖਾਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ ॥

ਕਰ ਗੁਜਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰ ਕੇ ਛੱਡਣਾ ॥

ਕਰ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਆਰ ਕਰ ਰੱਖਣਾ ॥

ਕਰ ਪੈਰ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਅਤੇ ਪੈਰ, ਸਰੀਰ ਦੇ
ਅੰਗ ॥

ਕਰ ਬੇਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਦੁਖਦਾਈ, ਕੰਮ
ਕਰ ਰੱਖਣਾ ॥

ਕਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਨਾ, ਬਲਾਉਣਾ, ਜੇਡੀ
ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਕਰ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਤਾਉਣਾ ॥

ਕਰਸਾਣ, ਪੁ:—ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਮੀਦਾਰ ॥

ਕਰਸਾਣੀ, ਸ:—ਵਾਹੀ, ਬੋਤੀ, ਜਿਮੀਦਾਰੀ ॥

ਕਰਸਾਨਣੀ, ਸ:—ਜੱਟਾ, ਜਿਮੀਦਾਰਨੀ ॥

ਕਰਹਲਾ, ਵਿ:—ਝਗੜਾ, ਖਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਹੀ, ਪੁ:—ਉਠ ॥

ਕਰਕ, ਸ:—ਜੇਡੀ ਦੀ ਜਾਂ ਸੌਰ ਦੀ ਪਿੰਡ
(ਉੱਠਣੀ ਹੁਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਕਰੰਜਵਾ

ਕਰੰਜੇ, ਅਵ:—ਸਥਾਈ, ਕਾਰਣ, ਮਾਤਰ ॥

ਕਰਕੋਣਾ, ਵਿ:—ਬਕਵਾਦੀ, ਬਹੁਤ ਗੱਲਾਂ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਖੰਡ, ਵਿ:—ਸਖਤ, ਕਰੜਾ, ਨਿੰਗਰ ॥

ਕਰੰਗ, ਪੁ:—ਪਿੰਜਰ, ਲਿਸਾ, ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ,
ਮਰੀਯਲ ॥

ਕਰਜ, ਪੁ:—ਹੁਦਾਰ, ਬਿਆਜ ਲਿਆ ਹੋਇਆ
ਰੁਪਯਾ ॥

ਕਰਜ ਉਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਦਾਰ ਦਾ ਰੁਪਯਾ
ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ॥

ਕਰਜ ਦੁਕਾਉਣਾ

ਕਰਜ ਉਤਾਰਨਾ (ਉਤਾਰ ਦੇਣਾ)

ਕਰਜ ਭਰ ਦੇਣਾ

ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—
ਹੁਦਾਰ
ਦਾ ਰੁਪ-
ਯਾ

ਕਰਜ ਉਠਾਉਣਾ

ਕਰਜ ਕਢਾਉਣਾ

ਕਰਜ ਲੈਣਾ

ਕਰਜ ਚੁਕਣਾ

ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਦਾਰ ਲੈਣਾ,
ਬਿਆਜ ਦੇਣਾ ਕਰਕੇ
ਪਣ ਮੰਗਵਾ ਦੇਣਾ ॥

ਕਰਜ ਤੋਂ ਛੁਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਦਾਰ ਲਾਹ
ਦੇਣਾ ॥

ਕਰਜਦਾਰ, ਵਿ:—ਹੁਦਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਜਦਾਰੀ, ਸ:—ਹੁਦਾਰ, ਲਿਆ ਹੋਇਆ
ਹੋਣਾ ॥

ਕਰਜ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਆਜ ਲੈਣਾ ਕਰਕੇ
ਰੁਪਯਾ ਮੰਗਵਾ ਦੇਣਾ ॥

ਕਰੰਜਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਾਗ ॥

ਕਰਜਾ

ਕਰਜਾ, ਪੁ:—ਕਰਜ, ਹੁਦਾਰ ॥

ਕਰਜਾਇਣ, ਸ: } ਕਰਜਾ, ਲੈਣ ਵਾਲਾ
ਕਰਜਾਈ, ਪੁ: } (ਵਾਲੀ) ॥

ਕਰਣ ਕਾਰਣ, ਵਿ:—ਸਥ ਰੁਖ, ਆਪੇ ਕਰਣ
ਵਾਲਾ, ਕੁਲਬੁਲਾ ॥

ਕਰਤਬ } ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਰ, ਹੁਨਰ, ਠਠ
ਕਰਤੱਬ } ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਖੋਲ ॥

ਕਰਤਲ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਭਲੀ ॥

ਕਰਤਾ, ਪੁ:—ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਸ:—ਬਲ, ਤਾਕਤ, "ਰਿਮਿਤ" ॥

ਕਰਤਾਰ, ਪੁ:—'ਕਰਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਰਤਾਰਥ, ਵਿ:—'ਕਿਰਤਾਰਥ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਰਤਾਰੀ, ਸ:—ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਸਰਿਸਰ ॥

ਕਰਤੂਤ, ਸ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਵਿਆਹ
ਵੰਗ ਦੰਗੀ ਤਰਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਕਰਦ, ਸ:—ਲੰਮਾ ਰਾਕੂ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਸਿੱਧਾ
ਰਹਿਦਾ ਹ ॥

ਕਰਦਨੀ, ਸ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਰਤੂਤ ॥

ਕਰਨ, ਪੁ:—ਕੰਨ ॥

ਕਰਨ ਢੂਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਕੰਨ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਕਰਨਾ, ਪੁ:—ਬੰਦਿਆ ਦਾ ਬੁਰਾ ਜਾਂ ਭੁਲ ॥
ਸ:—ਦਯਾ (ਕਰਨਾ ਨਿਧ, ਕਰਨਾ ਨਧਾਨ,
ਕਰਨਾ ਮਧ=ਦਯਾ ਵਾਨ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ) ॥
ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨਾ, ਬਨਾਉਣਾ, ਰੰਗੀ

ਕਰਬਲਾਈ

ਜਾਂ ਰੰਗੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ, ਵਰਤਣਾ,
ਬੁਧਾਰ ਕਰਨਾ, ਅਰੰਭਣਾ, ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਚਲਾਣਾ
(ਹੱਥੀ ਕਰਨੀ), ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਪੂਰਾ
ਕਰਨਾ ॥ ਪਹਿਨਣਾ ॥

ਅਦਾਲਤ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੈਠ ਕੇ ਅਦਾਲਤ
ਕਰਹਿਰੀ ਕਰਨਾ } ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਸਿਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਗੁੰਦਣੇ ॥

ਕਰਨੇ ਜੋਗ (ਜੋਗੀ), ਵਿ:—ਜੋ ਕਰ ਸਕਦੇ
ਹਾਂ, ਮੁਨਾਸਬ ॥

ਚੱਦਰ ਆਦਿਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਨਣਾ ॥

ਜੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਇਛਿਆ ਹੋਣੀ ॥

ਰੋਟੀ ਆਦਿਕ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕਾਉਣਾ,
ਚਿੰਨ੍ਹਣਾ ॥

ਕਰਨੀ, ਸ:—ਕੰਮ, ਕਾਰ, ਕਰਤੂਤ ॥

ਕਰਨੀ ਡਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਦਾ ਫਲ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਰਨੈਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਫੈਜੀ ਅਭਸਰ ॥

ਕਰਪਾਣ, ਸ:—'ਕਿਰਪਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਰਪਾਲ, ਪੁ:—ਬੋਧਰੀ, ਸਿਰ, ਮੱਥਾ । 'ਕਪਾਲ'
ਵੇਖੋ ॥

ਕਰਬ, ਪੁ:—ਥਾਜਰੇ ਤੇ ਦੁਆਰ ਦਾ ਸੁੱਕਾ ਰੋਇਆ
ਦਾਂਡਾ ॥

ਕਰਬਲਾ, ਪੁ:—ਅਰਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਥਾਂ ਹੈ
ਜਿਥੇ ਹਜਰਤ ਇਮਾਮ ਹੁਸੈਨ ਸਹ ਦ ਹੋਏ
ਸਨ, ਦਹੇ ਦੱਬਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਕਰਬਲਾਈ, ਪੁ:—ਕਰਬਲਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ

ਕਰਬਜ਼ੀ

ਕਰਬਜ਼ੀ } ਸ:—ਅਜੇਹੀ ਦਾੜੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕਰਬਜ਼ੀ } ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਧੌਲੇ ਵਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ
ਹੋਣ ॥

ਕਰਮ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਿਸਮਤ, ਨਸੀਬ, ਭਾਗ,
ਦੋ ਕਦਮਾਂ ਜਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਵਿੱਥ ॥
ਦਾਅ ॥

ਕਰਮ ਹੀਣ, ਵਿ:—ਬੇ ਨਸੀਬ, ਖੋਟੀ ਕਿਸਮਤ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਮ ਕੱਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜੁੱਗੀ ॥

ਕਰਮ ਕਾਂਡ, ਪੁ:—ਸੁਭ ਕੰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਧਰਮ ॥

ਕਰਮ ਭੋਗਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਰਮ ਰੇਖਾ, ਸ:—ਮੱਥੇ ਦਾ ਲੇਖ, ਪਰਾਲੁਖਧ ॥

ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ, ਪੁ: } ਭਾਗ ਵਾਨ, ਚੰਗੀ ਕਿਸ-
ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੀ, ਸ: } ਮਤ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਮਾਂ ਮਾਰਿਆ, ਪੁ: } ਬੇ ਨਸੀਬ, ਕਰਮ ਹੀਣ ॥
ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੀ, ਸ: }

ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਤੋਂ
ਭੇਰੁਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਕਰਮੰਡਲ, ਪੁ:—ਤਿਹਾਰਾਂ ਪੂਰ ਜਾੜੀਆਂ ਦਾ
ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਕਮੰਡਲ ॥

ਕਰਮਣ, ਸ: } ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਭਾਗ ਵਾਨ ॥
ਕਰਮੀ, ਪੁ: }

ਕਰਮੀ ਧਰਮੀ, ਪੁ:—ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਕਰਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਣਾ, ਰੋਕਣਾ ॥

ਕਰਾਏ ਦਾਰ

ਕਰਵਤ } ਪੁ:—ਕਾਂਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਗਾ ਜਿਸ
ਕਰਵਤ } ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੇ
ਚਿਰਾ ਕੇ ਦੋ ਵੱਢੇ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ॥

ਕਰਵਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਟੀ ਦਾ ਲੋਹਾ ॥

ਕਰਵਾ ਚੌਥ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਜਿਸ ਦਿਨ
ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਵਰਤ ਰੱਖਕੇ
ਤੜਕੇ ਸਰਪਾ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਬ ਕੋਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕਰਵਾਈ, ਸ:—ਕਰਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਬਲੁਆਈ ॥

ਕਰਵਾਨ, ਪੁ:—ਉਠਾਂ ਵਾਲਾ, ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦਾ
ਦੌਲਾ, ਮਸੂਲ ਉਗਰਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਵਾਨਣੀ, ਸ:—ਉਠਾਂ ਵਾਲੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਕਰਵਾਨੀ, ਸ:—ਉਠ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਸਬ ॥

ਕਰਵਾਲ, ਪੁ:—ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ
ਸਿੱਟੀ ਦਾ ਫੇਲ ॥

ਕਰਵੇ ਚੌਥ—'ਕਰਵਾ ਚੌਥ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਰੜ, ਪੁ:—ਕਸ਼ੀਭੇ ਦਾ ਥੀ, ਨਿੰਗਰ ਧਰਤੀ ॥

ਕਰੜ ਕਰੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਕਰੀਬਨਾ,
ਹੱਥੀ ਭੇੜਨਾ ॥

ਕਰੜ ਝੋਟ, ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਝੰਮਾ ਮੋਟਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕਰੜ ਬਰੂੜਾ, ਵਿ:—ਕਰਬਜ਼ੀ ਦਾੜੀ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰੜਾ, ਵਿ:—ਨਿੰਗਰ, ਸਖਤ, ਪੱਕਾ ॥

ਕਰੜਾਈ, ਸ:—ਸਖਤੀ, ਪਕਿਆਈ ॥

ਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੋਣਾ ॥

ਕਰਾਇਆ, ਪੁ:—ਭਾੜਾ, ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕਰਾਏ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਕਰਾਇਆ ਦੇਕ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਾਏ ਦੇਣਾ

ਕਰਾਏ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਾਇਆ ਲਕ ਰਾਜ
ਵਰਤਣ ਦੇਣਾ ॥

ਕਰਾਏ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਕਰਾਏ ਬਾਬਤ ਅਸਰਾਮ
ਦਾ ਕਾਗਤ ॥

ਕਰਾਏ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਾਇਆ ਦੇਕੇ ਕੋਈ
ਚੀਜ਼ ਵਰਤਣ ਲਈ ਲੈਣੀ ॥

ਕਰਾਈ, ਸ:—ਬਣਾਏ, ਮਸ਼ੁਰੀ ॥

ਕਰਾਹ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਪੱਧਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਰਸਤਾ ॥

ਕਰਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਹਕਾ ਭਰਨਾ, ਗਮ ਕਰਨਾ ॥

ਕਰਾਹਤ, ਸ:—ਘਿਲ, ਸੁਗ, ਨਾਂ ਭਾਉਣਾ
(ਆਉਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਕਰਾਮਾਤ, ਸ:—ਅਚਰਜ ਦੀ ਗਲ, ਸਿੱਧੀ,
ਸੱਤਿਆ ॥

ਕਰਾਮਾਤਣ, ਸ:—ਕਰਾਮਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਕਰਾਮਾਤੀ, ਪੁ:—(ਲੀ) ॥

ਕਰਾਰ, ਪੁ:—ਹਾਂ ਕਰਨਾ, ਮੰਨ ਲੈਣਾ, ਬਚਨ, ਕੋਲ ॥

ਕਰਾਰ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ
ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਕਰਾਰਾ, ਵਿ:—ਨਿੱਗਰ, ਕਰੜਾ, ਮਸਾਲੇ ਦਾਰ,
ਤਕੜਾ ॥

ਕਰਾਰ, ਪੁ:—ਅਚੋੜਾ, (ਇੱਕਭਰਾਂ ਦਾ ਟੁੱਠਾਉ ਹੈ)

ਕਰਿਆਹਣ } ਸ:—ਧਾਂਤ ਦੀ ਬੀ, ਉਠ ਦਾ
ਕਰਿਆਂਧ } ਮੁਸਕ, ਬਦਬੀ ॥

ਕਰਿਆਨਾ, ਪੁ:—ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੰਨ ਘੜ, ਪਰਚੁਨਾ ॥

ਕਰੀਰ

ਕਰਿਸਟਾਨ (ਤਾਨ), ਪੁ:—ਕਿਰਾਨੀ, ਦੀਸਾਈ ॥

ਕਰਿਸ਼ਨ } ਪੁ:—ਬਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕ ਅਉਤਾਰ,
ਕਰਿਸ਼ਨਾ } ਕਨ੍ਹੋਯਾ ॥

ਕਰਿਸ਼ਨ ਪੱਖ, ਪੁ:—ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਉਹ ਅੱਧ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੰਦ ਘਟਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕ੍ਰਿਸਮਸ } ਪੁ:—‘ਵੱਡਾ ਦਿਨ’ ਵੇਖੋ ॥
ਕਰਿਸਮਸ }

ਕਰਿਸਮਾ, ਪੁ:—ਕਰਾਮਾਤ, ਵਰਿਆਈ, ਸੱਤਿਆ ॥

ਕਰਿਗਰ, ਪੁ:—ਕਾਰੀਗਰ, ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕਾਰ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰਿਗ੍ਰਣ, ਸ:—ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਕਾਰੀਗਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਕਰਿਗਰੀ, ਸ:—ਕਾਰੀਗਰੀ, ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ॥

ਕ੍ਰਿਤ, ਵਿ:—ਬਣਾਇਆ ਹੋਆ (ਪੁਸਤਕ
ਆਦਿਕ) ॥

ਕਰਿਦਾ, ਪੁ:—ਦੂਜੇ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਗੁਮਾਸਤਾ ਸਰਬਗਹ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਅਜੀਦ,
ਦੁਬੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਰੀਂਹ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਝਾੜੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਢਲ ਡੋਲਿ-
ਆ ਦਾ ਅਗਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਰੀਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਕੜਕੜ ਕਰਨੇ
ਕਿਚਕਿਚਾਉਣਾ ॥

ਕਰੀਬ, ਵਿ:—ਲਗ ਭਗ, ਨੇੜੇ ॥

ਕਰੀਮ, ਵਿ:, ਪੁ:—ਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਦਲਾਵਾਨ ॥

ਕਰੀਰ, ਪੁ:—‘ਕਰੀਂਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕਰੀੜ

ਕਰੀੜ, ਸ:—ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਕਰੀਚਣਾ ॥

ਕਰੀੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਕਿਰਕਿਚਾਉਣਾ ॥

ਕਰੂ, ਪੁ:—ਕਦਮ, ਉਲਾਘ ॥

ਕਰੂੰਜੜ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਕਰੂੰਜੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕਰੂੰਜੜਾ, ਪੁ: } ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਵਰਲ ਵਾਲਾ
ਕਰੂੰਜੜੀ, ਸ: } (ਲੀ) ॥

ਕਰੂੰਡੀਆ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸੱਧ ॥

ਵਿਹੁਲੇ ਸੁਭਾ ਵਾਲਾ ਪੁਰਸ ॥

ਕਰੂਨਣ, ਸ: } ਕੰਗੂਸ, ਸੁਮ (ਸੁਮਲੀ) ॥
ਕਰੂਨੀ, ਪੁ: }

ਕਰੂਰ, ਵਿ:—ਥੇ ਤਰਸ, ਨਿਰਦਾਸੀ ॥

ਕਰੂਰਾ, ਪੁ:—ਮੁੜ, ਰੰਗੀ ਦਾ ਪਸਾਬ ॥

ਕਰੇਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਲੰਮੀ ਭਾਜੀ, ਕਰੇਲੇ ਦੀ
ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਬਤਲ ਜਾਂ ਸੁਰਮੇ ਦਾਨੀ ॥

ਕਰੇਵਾ, ਪੁ:—ਰੰਗੀ ਦਾ ਵਿਆਹ, ਚਾਦਰ ਪਾਣੀ ॥

ਕਰੇੜਾ, ਪੁ:—ਦੰਦਾਂ ਉੱਤੇ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਮੇਲ
(ਲੱਗਣਾ) ॥

ਕਰੋ, ਪੁ:—ਕਦਮ, ਉਲਾਘ ॥

ਕਰੋਹ, ਪੁ:—ਧੱਕਾ ਕੋਹ ॥

ਕਰੋਹੀ, ਸ:—ਪੇਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਕਰੋਧ, ਪੁ:—ਗੁੱਸਾ, ਰੋਹ, ਧੱਧ, ਕਰੋਧ ॥

ਕਰੋਧਣ, ਸ: } ਕਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਕਰੋਧੀ, ਪੁ: }

ਕਰੋਪ, ਪੁ:—ਕਰੋਧ, ਗੁੱਸਾ ॥

ਕਲਦਾਰ

ਕਰੋਪਣ, ਸ: }
ਕਰੋਪੀ, ਪੁ: } ਕਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਕਰੋਪੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਹੋਊਤੇ ਦਾ ਕੁੱਧ ॥

ਕਰੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਲਣਾ, ਛਿਰੀ ਆਦਿਕ ਠਾਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਕਰੋੜ, ਪੁ:—ਸੋ ਲੱਖ ॥

ਕਰੋੜਾਂ ਪਤੀ, ਪੁ:—ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲਕ,
ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਬਖਸ਼ਾਵਰ ॥

ਕਰੋੜਾ, ਪੁ:—ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਭਸਰਾ ॥

ਕਰੋੜੀ, ਪੁ:—ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲਕ ॥

ਕਰੋਂਦਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਿਰਛ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ
ਜਿਸ ਦਾ ਅਚਾਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਲ, ਸ:—ਮਸ਼ੀਨ, ਕਲਾ, ਫਲ, ਉਧੇਦਰ,
ਲਹਾਈ, ਅਗਮ, ਚੈਨ ॥

ਕਲ ਕਲ, ਸ:—ਲਗਾਈ, ਬਗੜਾ, ਹੋਲਾ ਗੋਲਾ ॥

ਕਲ ਜਗਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਗੜਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨਣਾ, ਸਮਝਣਾ, ਸਿੱਖਣਾ ॥

ਕਲਜੁਗ, ਪੁ:—ਪਾਪ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜੋ ਅਜ
ਕੱਲ ਬੀਤਦਾ ਹੈ। ਚੌਥਾ ਜੁਗ ॥

ਕਲਜੁਗੀ, ਵਿ:—ਕਲਜੁਗ ਦਾ, ਭੋੜਾ, ਬਗੜੇ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਲਜੋਗਣ } ਸ:—ਮਹਾਂਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ
ਕਲਜੋਗਣੀ } ਧਰਤੀ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਛੇਤ
ਵਾਲੀਆਂ (ਮੰਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ)
ਭੂਰਣੀਆਂ ॥

ਕਲਦਾਰ, ਵਿ:—ਸਰਕਾਰੀ ਠੱਪੇ ਵਾਲਾ ਰੁਪ-
ਇਆ ਜਾਂ ਮੋਹਰ ॥

ਕੱਲ

ਕੱਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਭਲਕੇ, ਖਿਛਲੇ ਦਿਨ

ਪੁ:—ਕੱਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਕੱਲ ਕਲੋਤਰ ਨੂੰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਗੇ ਨੂੰ ॥

ਕੱਲ ਖੋਰ, ਵਿ:—ਕੱਲਾ ਖਾਠ ਵਾਲਾ, ਮਤਲਬੀ ॥

ਕੱਲ ਖੋਰੀ, ਸ:—ਕੱਲਾ ਖਾਣਾ, ਦਿਲ ਦੀ ਤੈਰੀ ॥

ਕੱਲ ਦੀ ਗੱਲ, ਬੜੇ ਚਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ॥

ਕਲਈ, ਸ:—ਗਾਂਗ, ਚਿੱਟਾ ਚੁਲਾ ॥

ਕਲਈ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਂਗ ਨਾਲ ਗਾਂਝ ਚਿੱਟੇ
ਕਰਨੇ, ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਸੁਵਈ ਫੇਰਨੀ ॥

ਕਲਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਘੜਾ
ਮਦਾਰ ਦੀ ਚੋਟੀ, ਪੀੜ੍ਹੇ ਦਾ ਉਤਲਾ ਸਿਰਾ ॥

ਕਲਸੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਕਲਸ ॥

ਕਲਹ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ, ਵਸਾਏ ॥

ਕਲਹਿਣਾ, ਪੁ: } ਲੜਕੇ ਝਗੜਨ ਵਾਲਾ
ਕਲਹਿਣੀ, ਸ: } (ਲੀ) ॥

ਕਲੰਕ, ਪੁ:—ਦੱਸ, ਐਬ, ਉਸ, 'ਦਾਗ (ਲੱਗਣਾ
ਲਾਉਣਾ) ॥

ਕਲੰਕਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਲੰਕ ਲੱਗੇ ॥
ਕਲੰਕੀ, ਪੁ: }

ਕਲਕਣਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਨੀ ਦਾ ਭਾਰਾ ਗਰਮ ਹੋਣਾ,
ਉਬਲਣ ਲਗ ਪੈਣਾ ॥

ਕਲਕਾਂ, ਪੁ:—ਭੀ ਮੁੱਧ ਦੀ ਗਰਮੀ ॥

ਕਲਗੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੁਲ, ਵੱਡੀ ਕਲਗੀ ॥

ਕਲਗਾ ਸਿੰਘ, ਪੁ:—ਗੰਗਾ ॥

ਕਲਸ਼ੁਰ

ਕਲਗੀ, ਸ:—ਟੋਪੀ ਜਾਂ ਪਗੜੀ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਧਰ, ਪਖਿਰੁ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਪਰਾਂ
ਦੀ ਤਰਜ ॥

ਕਲਗੀ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਕਲਗੀ ਵਾਲਾ ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੱਪ ॥

ਕਲਗੀ ਧਰ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥

ਕਲੰਟਰ, ਪੁ:—ਅਭਸਰ ਮਾਲ, ਜਿਲੇ ਦਾ ਹਾਕਮ ॥

ਕਲੰਤਰ, ਵਿ:—ਕਾਲਾ, ਨੀਲ ॥

ਕਲੰਦਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵਕੀਰ,
ਬੰਦਰ ਜਾਂ ਰਿੱਛ ਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਲੰਦਰੀ, ਵਿ:—ਕਲੰਦਰ ਦਾ ॥
ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਭੰਬੂ ॥

ਕਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨਣਾ, ਸਮਝਣਾ, ਸਿੱਖਣਾ ॥

ਕਲਪ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਾ ਦਿਨ ਜੋ ੧੦੦੦
ਦੁਰਾਂ ਦਾ ਹੈ ॥ ਕਲਛ ॥

ਕਲਪ ਬਿਰਛ, ਪੁ:—ਸੁਰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਬਿਰਛ,
ਜਿਸ ਤੋਂ ਜੋ ਮਗੀਏ ਦੋਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਲਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਖਿਛਣਾ, ਝੁਰਨਾ ॥
ਸ:—ਇੱਛਿਆ, ਚਾਹ, ਲਾਲਸਾ, ਭਟਕੀ ॥

ਕਲਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਖਪਾਉਣਾ ॥

ਕਲਰ, ਸ:—ਠਹੁਆਂ ਜਾਂ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਰੰਗ ॥ ਮਾਇਆ ॥ (ਕਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ)

ਕਲਸ, ਸ:—ਸਭਾ, ਮਜਲਸ, ਕੌਠ ॥

ਕਲਸ਼ੁਤ, ਪੁ:—ਵਾਂਗ, ਸਕਲ, ਸੀਰ ॥
ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਸੱਚਾ ॥

ਕਲਬੁਤੀ

ਕਲਬੁਤੀ, ਵਿ:—ਸੱਚੇ ਠਾਲ ਬਲਿਆ ਹੋਇਆ,
ਗਾਏ ਵਾਲਾ (ਕਲਬੁਤੀ ਦਰਵੇਸ਼) ॥

ਕਲਮ, ਸ:—ਲੇਖਣ, ਫ਼ਕੀਰੀ, ਰੁਖ਼ ਦੀ ਕੱਟੀ
ਹੋਈ ਦਹਿਲੀ, ਪੱਚਰ, ਇੱਕ ਲਾਲ ਛੋਕੜੀ ॥

ਕਲਮ ਕਰਨੀ, ਕੁ:—ਰੁੱਖ ਦੀ ਦਹਿਲੀ
ਛੱਟਣੀ ॥

ਕਲਮ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਕਾਰੀਗਰੀ ॥

ਕਲਮ ਘੜਨੀ } ਕੁ:—ਲੇਖਣ ਨੂੰ ਛਿੱਲ ਛੁੱਲ
ਬਣਾਉਣੀ } ਕੇ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ॥

ਕਲਮ ਚਲਾਉਣੀ } ਕੁ:—ਲਿਖਣਾ ॥
ਵਗਾਉਣੀ }

ਕਲਮਦਾਨ, ਪੁ:—ਕਲਮਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਖਾਨਾ ॥

ਕਲਮ ਫੇਰਨੀ, ਕੁ:—ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਫੇਰਦੀ
ਕਰਨਾ ॥

ਕਲਮ ਲਾਉਣੀ, ਕੁ:—ਬੁਟੇਦੀ ਦਹਿਲੀ ਛੱਟਕ
ਦੁਈ ਬੀ ਲਾਉਣੀ ॥

ਕਲਮਾਂ ਸ:—ਪੁਤ੍ਰਪੁਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਪਾਸ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਲੱਖਾਂ ਤੇ ਕਲਮ, ਕੁ:—ਲੇਖ ਪਤੀ ਹੋਵੇ ! (ਅਸੀਸ) ॥

ਕਲਮ ਦਾ ਪਨੀ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਲਿਖਾਰੀ ॥

ਕਲਮਲ, ਸ:—ਬਿਪਤਾ, ਮੁਸੀਬਤ, ਕਲੇਸ਼ ॥

ਕਲਮਲਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਬੇ ਚੈਨ ਹੋਣਾ, ਜੀ
ਘਟਣਾ, ਚੜ੍ਹਣਾ ॥

ਕਲਮਾਂ, ਪੁ:—ਬਰਨ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਧਰਮ
ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਕਲਾਉਣਾ

ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ - ਰ
ਲੈਣਾ ॥

ਕੁਝਰ ਦਾ ਕਲਮਾ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰਜੀ ਨਬੀ ਦੀ
ਨਿੰਦਿਆ ਜਾਂ ਅਵੇਗਿਆ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਕਲਮੀ, ਵਿ:—ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ, (ਕਿਤਾਬ),
ਕਲਮ ਲਾਕੇ ਉਗਾਇਆ ਹੋਇਆ (ਅੰਬ
ਆਦਿਕ) ॥

ਕਲਮੀ ਸ਼ੇਰਾ, ਪੁ:—ਸਾਡਾ ਬਲੋਰ ਵਰਗਾ
ਸ਼ੇਰਾ ॥

ਕੱਲਰ, ਪੁ:—ਬੰਜਰ ਧਰਤੀ, ਸ਼ੇਰ, ਰਹੇ ॥

ਕਲਰਕ, ਪੁ:—ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਥਾਬ, ਮੁਨਸ਼ੀ ॥

ਕਲਵੰਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਖੁਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਲੇ
ਬੀ ਖੰਘ ਅਤੇ ਗੰਠੀਏ ਦੀ ਦੁਆ ਹਨ ॥

ਕਲਵੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਆਗ-‘ਕਰਵੜ੍ਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕਲਾ, ਸ:—ਮਸ਼ੀਨ, ‘ਉਸਤਾਦੀ, ਹਿਕਮਤ,
ਬਿਪਤਾ, ਉਪਦਾਰ, ਵਸਾਦ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਘਾਤ,
ਵੇਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਸੱਭਿਆ ॥

ਕਲਾ ਜੰਗ, ਪੁ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਦਾਉ ॥

ਕਲਾ ਜਗਾਉਣੀ, ਕੁ:—ਸ਼ਗੜਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਲਾ ਦਾ ਮੂਲ, ਪੁ: ਸ:—ਰਸਾਦੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਕਲਾ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਸਿਰ ਦੇ ਭਾਰ ਉਲਟਣਾ ॥

ਕੱਲਾ, ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਆਪੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਥੀ
ਨਹੀਂ, ਅਨਾਥ ॥

ਕੱਲਾ ਦੁਕੱਲਾ, ਵਿ:—ਕੱਲਾ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਲਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਅਗਾਜ਼ ਛੱਟਣਾ ॥

ਕਲਾਉਂਤ

ਕਲਾਉਂਤ, ਪੁ: } ਮਿਰਾਸੀ (ਸਣ), ਗਾਉਣ
ਕਲਾਉਂਤਣੀ, ਸ: } ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਕਲਾਈ, ਸ:—ਕੋਹਣੀ ਅਤੇ ਹੱਥ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ
ਹਿੱਸਾ, ਵੀਣੀ ॥

ਕਲਾਸ, ਸ:—ਜਮਾਤ, ਵਰਜਾ ॥

ਕਲਾਕ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਘੜੀ, ਵਕਤ ਦੱਸਣ
ਵਾਲਾ ਘੰਟਾ ॥

ਕਲਾਬਤੂ, ਪੁ:—ਗੋਰਾ, ਭਿੱਲਾ ॥

ਕਲਾਮ, ਪੁ:—ਬਚਨ, ਬਾਣੀ, ਬਾਤ, ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਕਲਾਮ-ਅੱਲਾ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਬਾਣੀ,
ਕੁਰਾਨ ॥

ਕਲਾਲ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਜਾਤ, ਸ਼ਰਾਬ
ਕਲਾਲਣ (ਲੀ)ਸ: } ਕੱਢਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਲਾਵੰਤ, 'ਕਲਾਉਂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਲਾਵੜਾ } ਪੁ:—ਬਾਹਵਾਂ ਦਾ ਘੋਰਾ, ਬਾਹਾਂ ਦੇ
ਕਲਾਵਾ } ਘੋਰੇ ਅੰਦਰ ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਆ
ਜਾਵੇ ॥

ਕਲਿਆਣ, ਪੁ:—ਕੁਲ ਦੇ ਮਿਰਾਸੀ ਦਾ ਉੱਚੀ
ਉੱਚੀ ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਲੇਣਾ, ਭਲਾ, ਵੱਧਾ,
ਅਸੀਸ। ਹੁੰਦਾ। ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਕਲਿਹਾਰ, ਸ:—ਪਕਿਆਈ, ਕਾਇਮੀ ॥

ਕਲਿਹਾਰਾ, ਵਿ:—ਦੁਖ ਏਨੇ ਵਾਲਾ, ਸ਼ਗੜਾਲੂ ॥
ਪੁ:—ਨਵੇਂ ਪਰਾਂ ਵਾਲਾ ਪਖੇਰੂ ॥

ਕਲਿਤ੍ਰ, ਵਿ:—ਕਾਲਾ, ਨੀਲਾ ॥

ਕਲਿਯਾਣ, 'ਕਲਿਆਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਵਾਈ

ਕਲੀ, ਸ:—ਗੰਗ, ਚਿੰਟਾ ਚੁਨਾ, ਚੰਬੇ ਆਦਿਕ
ਦੇ ਢੁੱਲ ਦਾ ਖਿੜਾਉ। ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਚੁੱਕਾ,
ਨਵੇਂ ਪਰ ॥

ਕਲੀਆ, ਪੁ:—ਮਾਸ, ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਕਲੀਚਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਉੱਠ ਦਾ ਵਿਛੋਣਾ,
ਫਰਸ਼ ॥

ਕਲੀਣ, ਪੁ:—ਕਲੀਰਾ, ਫਰਸ਼, ਉੱਠ ਦਾ
ਵਿਛਾਉਣਾ ॥

ਕਲੀਰਾ, ਪੁ:—ਪਰੋਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕੋਈਆਂ ਦਾ
ਗੁੱਛਾ। ਭੜੀ ਵਰਗਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਕਲੇਸ਼, ਪੁ:—ਦੁਖ, ਪੀੜ, ਕਸ਼ਟ (ਏਨਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਕਲੇਜਾ, ਪ: } ਜਿਗਰ, ਜਿਗਰਾ, ਹੋਂਸਲਾ,
ਕਲੇਜੀ, ਸ: } ਪੀਰਜ਼ ॥

ਕਲੇਹਣੀ, ਸ:—'ਲੜਾਕੀ' ॥

ਕਲੋਰ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ, ਗਊ ਦਾ ਬੱਗ ॥

ਕਲੋਰੇ ਫਾਰਮ, ਸ:—ਇੱਕ ਦਵਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸੁੰਘਣ
ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਲੋਲ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਲਾਜ਼, ਖੇਲ, (ਕਰਨਾ) ॥

ਕਲੋਂਜੀ ਸ:—ਇੱਕ ਚੁਰਾ, ਕਲਵੇਜੀ ॥

ਕੰਵਰ, ਪੁ:—ਪੁਤ੍ਰ, ਰਾਜੇ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਟਿੱਕਾ ॥

ਕੰਵਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੁੱਲ, ਦਿਲ ॥

ਕੰਵਲ ਖਿੜਣਾ, ਵਿ:—ਦਿਲ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਕਵਾਇਦ, ਸ:—ਸਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਫੌਜੀ
ਕਸਰਤ ਜੋ ਬੱਠੇ ਹੋਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਕਵਾਈ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਢੁੱਲ, ਕੰਵਲ ॥

ਕਵਾਰ

ਕਵਾਰ } ਸ:—ਠੀ ਥਿਆਹੀ ਹੋਈ ਬੁਝੀ,
ਕੇਵਾਰ } ਮੁਲਤਾਨ ਵੱਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਨੂੰ ਵੀ
ਆਖਦੇ ਹਨ ਯਥਾ ਵਲਾਨੇ ਦੀ
ਕੁਆਰ ॥

ਕਵਾਰ ਗੰਦਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦਾ ਰਸ
ਸੁੱਕ ਕੇ ਏਲੁਆ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਵਾਰਾ ਰੀ } ਪੁ: ਸ:—ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ
ਕੇਵਾਰਾ (ਰੀ) } ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ॥

ਕਵਾਲ, ਪੁ:—ਗਵਈਆ, ਗਾਥੀ ॥

ਕਵਾਲੀ, ਸ:—ਗਵਈਏ ਦਾ ਕੰਮ, ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਕਵਾੜ (ਜੀ), ਪੁ:—ਭਾਕ, ਬੁਹਾ, ਦਰਵਾਜ਼ਾ ॥

ਕਵਾੜੀ, ਸ:—ਬਾਰੀ, ਭਾਕੀ, ਨਿੱਕਾ ਬੁਹਾ ॥

ਕਵਾੜੀਆ, ਪੁ:—ਪੁਗਲਾ ਅਤੇ ਟੁੱਟਾ ਭੱਜਾ
ਅਸਥਾਵੇਰਲ ਵਾਲਾ ॥

ਕਵਿ (ਵੀ), ਪੁ:—ਕਵੀਸ਼ਰ, ਫੰਦੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ
ਰਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਵਿਤਾ, ਸ:—ਕਵੀਸ਼ਰੀ, ਫੰਦੀ ਵਿੱਚ ਰਚੀ
ਹੋਈ ਬਾਣੀ ॥

ਕਵਿਤਾਈ, ਸ:—ਕਵੀਸ਼ਰੀ, ਫੰਦੀ ਰਚਣ ਦੀ
ਵਿਦਯਾ ॥

ਕਵੈਦ, ਸ:—‘ਕਵਾਇਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕੜ, ਪੁ:—ਬੱਚਾ ਜੰਮਣ ਮਗਰੋਂ ਲਹੂ ਦਾ
ਵਗਣਾ, ਬੰਨ੍ਹ ॥
ਰੋਕ (ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਕੜ ਕੜ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੜਾਉਣਾ

ਕੜ ਟੁੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ
ਕੜ ਪਾਟਣਾ } ਉਹ ਭਰ ਪਾਣੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਨਿਖੁਟਦਾ
ਨਹੀਂ ॥

ਕੜਕ, ਸ:—ਬੱਦਲ ਦੀ ਗੱਜ, ਰੋਪ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।
ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ, ਉੱਚੀ ਬੋਲਣਾ ॥

ਕੜਕਾ, ਪੁ:—ਕੜਕ, ਗੱਜ । ਜਿੱਤ ਦਾ ਗੀਤ ॥

ਕੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋੜਨਾ, ਬੰਨਣਾ, ਕੜ ਕੜ
ਕਰਨਾ ॥

ਕੜਛ } ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਖਿਤਲ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜੋ ਅੱਗੋਂ
ਕਟੋਰੀ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ
ਕੜਛਾ } ਤੰਬੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਕੜਛੀ, ਸ:—ਫੋਟਾ ਕੜਛ ॥

ਕੜਤ, ਸ:—ਤਸਮਾ, ਚਮੜੇ ਦਾ ਮੰਜਾ ॥

ਕੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਕੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਥਲਣਾ, ਭਪਣਾ, ਗਰਮ ਹੋਣਾ ॥

ਕੜਬੜ ਕੜਬੜ } ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ
ਕੜਬੜਾਟ } ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕਬੜਾ, ਵਿ:—ਅੱਧਾ ਚਿੱਟਾ, ਅੱਧਾ ਕਾਲਾ
(ਦਾੜੀ) ॥

ਕੜੀ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪਾਲ ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ,
ਲੋਹੇ ਦਾ ਵੱਗਾਛੋਲਾ ਜੋ ਸਿੱਖ ਹੱਥੀਂ ਪਾਉਂਦੇ
ਹਨ, ਪਹੀਂਦੇ ਦਾ ਚੱਕਰ ॥

ਕੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੱਟ ਕੇ ਬਨਾਉਣਾ ॥

ਕੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਥਲਣਾ, ਗਰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਕੜਾਹ

ਕੜਾਹ, ਪੁ:—ਸੁਜੀ, ਘੋਉ ਅਤੇ ਖੰਡ ਦੀ ਬਣੀ
ਹੋਈ ਮਠਿਆਈ ॥

ਕੜਾਹ ਪਰਸਾਦ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਦੇ
ਮਗਾਰੋਂ ਜੋ ਕੜਾਹ ਵਰਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ॥

ਕੜਾਹਾ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਚੀਜ਼ਾਂ ਭਲਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਠਿਆਈਆਂ ਬਣਾ-
ਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕੜਾਹੀ, ਸ:—ਕੜਾਹ, ਛੋਟਾ ਕੜਾਹ ॥

ਕੜਾਕੜ, ਪੁ:—ਕੜ ਕੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜੋ ਲਗਾ-
ਭਾਰ ਹੋਵੇ ॥

ਕਾਕੀ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਸਖਤ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥
ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕੱਢੇ ਹੋਈ
ਅਵਾਜ਼ (ਕੱਢਣਾ) ॥

ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਧੁੱਪ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਤਿੱਖੀ ਧੁੱਪ ॥

ਕੜਿਆਲਾ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਾਈ, ਲਗਾਮ ਦਾ ਉਹ
ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਘੋੜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਕੜਿਆਲੇ ਚੱਬਟੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਕੜਿੱਕੀ, ਸ:—ਵੇਧਾ, ਵਾਹੀ, ਕਮਣ ॥

ਕੜੀ, ਸ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਥਾਲ, ਛੱਤ ਦੀ ਸ਼ਰੀਰੀ,
ਕੋਈਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਾਹੀ ॥

ਕੜੀ, ਸ:—ਵੇਸਟ ਨੂੰ 'ਕਾੜੂ' ਕੇ ਅਤੇ ਛਾਹ ਥਾਕੇ
ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਇੱਕ ਖਾਲ ਵਾਲੀ ਸਲਾਟੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਕੜ੍ਹੇ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਉਠਾਂ ਦੀ ਇਕ ਦੁਆ-

ਕਾਇਮ

ਕਾ, ਅਵ:—ਦਾ, ਬਾਬਤ (ਸੰਬੰਧ ਵਾਰਕ ਪਦ) ॥

ਕਾ, ਪੁ:—ਕਾਉਂ, ਇੱਕ ਕਾਲਾ ਪਛੀ, ਅੱਤ
ਸਿਆਣਾ ॥

ਕਾਂ ਉਛਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਜਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੋਣੀ ॥

ਕਾਂ ਕਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਂ ਦਾ ਖੋਲਣਾ, ਖੋਲਾ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਾਉਂ, ਪੁ: } ਕਾਂ, ਇੱਕ ਕਾਲਾ ਪਛੀ ॥
ਕਾਉਂਟੀ, ਸ: }

ਕਾਉੜ } 'ਕੋੜ-ਕੋੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਕਾਉੜਣਾ }

ਕਾਇਆਂ, ਸ:—ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ, ਦੇਹ,
ਸ਼ਕਲ ॥

ਕਾਇਜਾ, ਪੁ:—'ਕਾਜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਾਇਬ (ਕਾਇਬ), } ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ
ਕਾਇਬਣੀ (ਕਾਇਬਣੀ) ਸ: } ਇੱਕ ਜਾਤ ॥
ਕਾਇਬਿਆਣੀ } ਸ:

ਕਾਇਬੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਫਲ ॥

ਕਿ:—ਕਾਇਬ ਦਾ ॥

ਕਾਇਦਾ, ਪੁ:—ਫੰਗ, ਨੋਮ, ਦਸਤੂਰ, ਉਰਦੂ
ਦਾ ਥਾਲ ਉਪਦੇਸ਼ ॥

ਕਾਇਫਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਲ ਜੋ ਦੁਆ ਦੇ 'ਮ'
ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਾਇਮ, ਵਿ:—ਪੱਕਾ, ਬਿਰ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਇਮ ਮਕਾਮ

ਕਾਇਮ ਮਕਾਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਦੀ
ਜਾਂ ਦੁਸਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਇਮੀ, ਸ:—ਪਕਿਆਈ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਕਾਇਰ, ਵਿ:—ਤਰਪੇਕ, ਥੋੜ੍ਹਾ ॥

ਕਾਇਲ, ਵਿ:—ਮੰਨ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਸਬਾਬ
ਨਾ ਦੇ ਸਕੇ ॥

ਕਾਈ, ਪੜ:—ਕੋਈ ॥

ਕਾਸ, ਪੜ:—ਕੀ, ਕੋਹੜੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਕਾਸ ਨੂੰ } ਪੜ:—ਕਿਉਂ, ਕਿਸ ਵਾਸਤ ॥
ਕਾਸ ਲਈ }

ਕਾਸਟ, ਪੁ:—ਸੁਣੇਹਾਂ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ, ਤਾਕੀਆ

ਕਾਸਟ ਪੁਣਾ, ਪੁ: } ਕਾਸਟ ਦਾ ਕਮ ॥
ਕਾਸਟੀ, ਸ: }

ਕਾਸਟਿਕ ਸੋਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਿਲੋਤੀ ਸੋਜੀ ਜਿਸ
ਦਾ ਸਾਥਣ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਕਾਸਟੇਬਲ, ਪੁ:—ਪੁਲਸ ਦਾ ਆਮ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਕਾਸਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨੰਡੀ ਬੂਟੀ ॥
ਵਿ:—ਜੰਮ ਰੰਗਾ ॥

ਕਾਸਤੀ, ਸ:—ਇਕਾਦਸੀ, ਯਾਰਵੀਂ ਚਿੱਤ ॥

ਕਾਸਬੀ, ਪੁ:—ਜੁਲਾਹਾ । ਤਾਣੀ ਉਠਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਸੀ, ਪੜ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼, ਕੋਈ ॥

ਕਾਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਧਾਂਤ ਜੋ ਪਿੱਛਲੇ ਤਾਂਬੇ ਦੇ
ਮੇਲ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਕਾਹੁ

ਕਾਸੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਤੌਰਥ, ਬਨਾਰਸ ॥
ਕਾਸੀ }

ਕਾਸੀ ਫਲ, ਪੁ:—ਹਲਵਾ ਕੱਟ੍ਹ, ਪੇਂਠਾ ॥

ਕਾਸ } ਪੜ:—ਕੋਈ ॥
ਕਾਸ }

ਕਾਹ, ਪੁ:—ਘਾਹ, ਕੱਖ, ਸਰਕੜਾ ॥

ਪੜ:—ਕੀ ॥

ਕਾਹ ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਕਾਂਠਾ ॥

ਕਾਹਜਬਾਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦਾ ਆਰਕ
ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਕਾਹਣ, ਪੁ:—ਕਿਸ਼ਣ, ਘਨਈਆ ॥

ਕਾਹਨੜਾ, ਪੁ:—ਤ੍ਰਿਕਾਲਾ ਮਗਰੋਂ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਕਾਹਨੂੰ, ਪੜ:—ਕਾਸ ਨੂੰ, ਕਿਸ ਲਈ, ਕਿਉਂ ॥

ਕਾਹਜ, ਪੁ:—ਭਾਠਾ, ਸੁਦਣੀ, ਬਿਪਤਾ, ਬਿਰਲਾਪ ॥

ਕਾਹਰਾ, ਵਿ:—ਅਕਹਿਰਾ, ਇੱਕ ਭੰਦ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਹਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਸਤਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ)
ਕਾਹਲੀ, ਸ: }

ਕਾਹਲੀ, ਸ:—ਛੋੜੀ, ਸਤਾਈ ॥

ਕਾਹੜਣ, (ਟੀ) } 'ਕਾੜਕੀ' (ਟੀ), 'ਕਾੜਾ'
ਕਾਹੜਾ } ਵਧੀ ॥

ਕਾਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ, 'ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਕਾਂਠਾ ॥

ਕਾਹੁ, ਪੜ:—ਕਿਸੇ, ਕੋਈ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕਾਕ

ਕਾਕ, ਪੁ:—ਬੋਲ ਦਾ ਭਾਵ, ਭੋਟਾ । ਕਾਕਾ ॥

ਕਾਕੜੀ, ਪੁ:—ਬੋਰੀ ਦਾ ਹਰਾ ਫਲ, ਗੜਾ, ਪਾਲਾ ॥

ਕਾਕਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ, ਮੁੰਗ, ਬਾਲ, ਮਾਵਾਣਾ
ਜਾਤਕ, ਖੁੜ੍ਹ । ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਰਾਜੇ ਦਾ
ਪੁੱਤ੍ਰ ਪੋਤਾ, ਵੰਡਾ ਭਰਾ, ਪੇਉ ਦਾ ਚਾਕਰ ॥

ਕਾਕਾ ਰੋਲਾ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਸ਼ੇਰ ॥

ਕਾਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ, ਅੱਖ ਦੀ ਪੁਤਲੀ ॥

ਕਾਕੀ, ਪੁ:—ਬੋਲ ਦਾ ਭਾਵ, ਇੱਕ ਦਰਖਤ
ਦੀ ਛਿੱਲ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਭੋਟਾ ॥

ਕਾਕਾ } ਪੁ:—ਕਾ, ਕਾਉ ॥
ਕਾਕਾ

ਕਾਗਜ } ਪੁ:—ਪੱਤ੍ਰ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਕਾਗਤ } ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਤਮੱਸਕ, ਲੇਖੇ ਦੀ ਪੱਥੀ ॥
ਕਾਗਦ }
ਕਾਗਲ }

ਕਾਗਜ ਕਾਲਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖਣਾ ॥

ਕਾਗਜ ਵਰਗੀ, ਵਿ:—ਪਤਲਾ, ਬਰੀਕ ॥

ਕਾਗਜਾਂ ਦੇ ਘੋੜੇ ਦੁੜਾਉਣੇ ਜਾਂ ਭਜਾਉਣੇ,
ਬਾਬਾਬਹੁਤ-ਸਾਰਿਆਂ ਚਿੰਠੀਆਂ ਲਿਖਣੀਆਂ ॥

ਕਾਕੜੀ } ਪੁ:—ਕਾਗਤ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਕਾਕੜੀ } ਲਿਖਾਰੀ, ਲੇਖਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ,
ਕਾਕੜੀ } ਕਾਗਤ ਦਾ ਭਾਵ ॥

ਸ:—ਕਾਗਤ ਜਾਂ ਲੀਰ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਟੋਟਾ
ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦੁਆ ਮਲਕੇ ਵੇੜੇ ਜਾਂ ਪੀੜ
ਵਾਲੀ ਬਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਵਿ:—ਕਾਗਤ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਤਲਾ,
ਬਰੀਕ ਛਿੱਲੜ ਵਾਲਾ (ਕਾਗਜੀ ਬਦਾਮ,
ਖੜੋਟ, ਟਿੱਬੂ) ॥

ਕਾਜੇ

ਕਾਂਗੜ, ਵਿ:—ਜੁਆਰ ਦਾ ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ ਟਾਂਡਾ ॥

ਕਾਂਗੜੀ, ਪੁ:—ਕਾਂ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ
ਸ਼ਹਿਰ ॥

ਕਾਂਗੜੀ, ਸ:—ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉ-
ਣ ਵਾਲੀ ਅੰਗੀਠੀ ॥

ਕਾਂਗੜੂ, ਵਿ:—ਪਤਲਾ, ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ ॥

ਕਾਂਗੜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ ਬ:) ਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਕਾਂਗਿਆਰੀ, ਸ:—ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਿਮਾਰੀ ॥

ਕਾਚਰਾ, ਪੁ:—ਫੰਗਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੁਤਰੇ ਵੇਏ ਹਾਰੀ
ਜੁਆਰ ਦੇ ਟਾਂਡੇ ॥

ਕਾਚੂ, ਪੁ:—ਨਿੱਕੀ ਫੁਰੀ, ਕਲਮ ਘੜਣ ਵਾਲਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਕਾਚੂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰਫ਼ਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਕਾਛ, ਸ:—ਸ਼ਿਭ ਦਾ ਮਾਪ ॥

ਕਾਛ, ਸ:—ਰੋੜ ਬੈਠਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ॥

ਕਾਛਲ (ੜ), ਸ:—ਨਦੀ ਦਾ ਕੰਢਾ ॥

ਕਾਛੂ, ਪੁ:—ਜਿਮੀ ਕੰਢਣ ਵਾਲਾ, ਪਟਵਾਰੀ ॥

ਕਾਜ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਫੰਗ, ਵਿਹਾਰ । ਵਿਆਹ ॥ ਬਟਨ
ਨੂੰ ਜਿਸ ਛੋਕ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਭੀੜੀ ਦਾ ਹੈ ॥

ਇੱਕ ਪੰਥ ਹੈ ਕਾਜ, ਇੱਕ ਕੰਮ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕੰਮ
ਬੀ ਹੋ ਜਾਣੇ ॥

ਕਾਂਜਣ, ਸ:—ਹਲਟ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੰਮੀਆਂ ਉੱਤੇ
ਟਿਕਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਕਾਜਾ } ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਲਗਾਮ ਹੋਣੇ ਨਾਲ
ਕਾਜੇ } ਖੜੋਟੀ ॥

ਕਾਜੀ

ਕਾਜੀ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਠਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਜੀ ਕੋਟੜਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਥੋੜਾ ॥

ਕਾਜੀ, ਵਿ:—ਕੋਮਾਂ ਕਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਾ ਹੋਇਆ ॥

ਕਾਜੀ, ਪੁ:—ਗਾਜਰਾਂ ਆਦਿਕ ਦਾ ਖੱਟਾ ਪਾਣੀ (ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ) ॥

ਕਾਜੀ ਹੋਸ, ਪੁ:—ਗੋਗਰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਤਾ ॥

ਕਾਟ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਿੱਡ ਪੀੜ, ਮਾਰ ਮ ਅਸਰ (ਕਰਣੀ), ਦਸਰੂਰੀ (ਕੱਟਣੀ) ॥
ਪੁ:—ਕਾਰਤ ॥

ਕਾਟਾ, ਪੁ:—ਕੁੰਡੀ, ਕੰਝਾ, ਨੱਕ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਮਾਹਬ ਲੋਕ ਰੋਟੀ ਦੀ ਗਰਾਹੀ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਸਾਬ ਜਾਂਚਣ ਦਾ ਵੰਗ ॥ ਰੋਲ ਦੀ ਸੜਕ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਲਾ ॥ ਮਾਧ, ਬੜਾ ਸਿਆਣਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕਾਟੋ, ਸ:—ਗਾਲੂੜ ॥

ਕਾਠ, ਪੁ:—ਲੱਕੜ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਮਿਆਣ, ਪੇਰ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਕਾਠ ਦਾ ਉੱਲੂ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਮੁਰਖ ॥

ਕਾਠ ਦੀ ਹਾਂਡੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਥੋੜੀ ॥

ਕਾਠ ਦੇ ਘੋੜੇ ਚਲਾਉਣੇ } ਵਿ:—ਪੱਖਾ ਦੇਣਾ,
ਜਾਂ ਦੁੜਾਉਣੇ } ਪਖੰਡ ਕਰਨਾ ॥

ਕਾਠ ਪਾਉਣਾ } ਕ:—ਕਾਥ ਕਰਨਾ, ਜਾਣ
ਕਾਠ ਮਾਰਨਾ } ਨਾ ਦੇਣਾ ॥

ਕਾਠ

ਕਾਠੜਾ, ਪੁ: } ਲੱਕੜ ਦੀ ਪਰਤ ॥
ਕਾਠੜੀ, ਸ: }

ਕਾਠਾ, ਵਿ:—ਕਰੜਾ, ਪੱਕਾ, ਨਿੱਗਰ, ਕਾਠ ਦਾ ॥

ਪੁ:—ਏਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਪਤਲਾ ਗੋਠਾ, ਮਜੀਠ ਨਾਲ ਵੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਕਪੜਾ ॥

ਕਾਠੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਰੱਖਕੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ (ਪਾਉਣੀ)। ਸ਼ਕਲ, ਸੁਰਤ। ਸਰੀਰ। ਪਿੱਠ ਆਦਮੀ ਦੀ (ਜੇਹਾ ਤੇ ਉਸਦੀ ਕਾਠੀ ਤਕੜੀ ਹੋ) ॥

ਕਾਠੂ, ਪੁ:—ਸੂਰ ॥

ਵਿ:—ਪੱਕਾ, ਕਰੜਾ, ਤਕੜਾ ॥

ਕਾਡ, ਪੁ:—ਪੁਸ਼ਤਕ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਾਡੀ, ਸ:—ਗਾਹਾ ਚੁੱਕ ਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ (ਰਸਾ ਦਾ) ॥

ਕਾਢ, ਸ:—ਖੁਹ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣਾ, ਗੋਡੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲੱਕੜ, ਨੀਂ ਗੱਲ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਬਣੇ (ਕਾਚ ਕੱਢਣੀ) ॥

ਕਾਢਾ, ਪੁ:—ਕਾਲਾ ਵੰਗ ਕੀੜਾ, ਅਨਾਜ ਦੇ ਖਤ ਵਿੱਚ ਵਾਲਤੂ ਘਾਹ ਪੱਤਾ (ਕਾਚਾ ਕੱਢਣਾ) ॥

ਕਾਣ, ਸ:—ਕਸਰ, ਘਾਟਾ, ਦੇਸ, ਵਿੰਗ, ਬੁੜ, ਖੁਸ਼ਮਦ ॥

ਕਾਣ ਮੁਕਾਣ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਜਾਣਾ, ਪਰਚੋਣੀ ॥

ਕਾਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੱਖ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਠ ਹੈ ॥

ਤਿੰਨ ਕਾਟੇ

ਤਿੰਨ ਕਾਟੇ, ਪੁ:—ਬੁਝ ਨੀ ਹੋਣਾ, ਖਾਲੀ ॥

ਕਾਟੂ, ਪੁ:—ਖਤ ਮਾਪਣ ਵਾਲਾ 'ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ' ॥

ਕਾਤੋ, ਸ:—ਸੁਭਿਆਰੇ ਜੀ ਲੁਹਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ। ਕਤਾਈ ॥

ਕਾਤਬ, ਪੁ:—ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ, ਲਿਖਾਰੀ ॥

ਕਾਤਬੀ, ਸ:—ਕਾਤਬ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕਾਤਰ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਟੁਕੜਾ ॥
ਕਾਤਰ

ਕਾਤੀ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ, ਕੋਈ ॥

ਕਾਦਰ, ਪੁ:—ਸਮਰਥ, ਕਾਰੀਗਰ, ਭਗਵਾਨ ॥

ਕਾਦਰਾ, ਪੁ:—ਜੰਮਾ ਚੋਗਾ, ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਕਾਂਦੀ, ਸ:—ਪਾਂਸਾ, ਧੜਾ, ਕੰਡਾ (ਲੱਗਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਕਾਨ, ਪੁ:—ਤਿੰਨੀ ਕਰਮੀ ਦਾ ਮਾਪ ॥

ਕਾਨਫ੍ਰੈਸ, ਸ:—ਗੁਰਮਤਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕੱਠ ਹੋਵੇ ॥

ਕਾਨੂ, ਪੁ:—ਕਿਸ਼ਣ, ਕਨ੍ਹੋਧਾ, ਸੋਹਣਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕੋਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂ, ਸੋਹਣੀਆਂ ਕੁੰਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਹਣਾ ਮਰਦ ॥

ਕਾਨੂ } ਪੁ:—ਲੰਮੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ
ਕਾਨੂ } ਮੱਕੜ ॥

ਕਾਨੀ } ਸ:—ਪਾਂਸਾ, ਕੰਡਾ, ਕਲਮ, ਤੀਰ
ਕਾਨੀ } (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਕਾਬ

ਕਾਨੀ ਰਾਖਮਾਂ (ਵਾਂ), ਪੁ:—ਲਾਲ ਕੰਨੀ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ॥

ਕਾਨੂੰਗੋ, ਪੁ:—ਸਾਰੇ, ਅਲਾਕੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅਫਸਰ। ਰਲਾਕ ਆਦਮੀ ॥

ਕਾਨੂੰ ਗੋਇਟ (ਗੋਣੇ), ਸ:—ਕਾਨੂੰ ਗੋ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਕਾਨੂੰ ਗੋਈ, ਸ:—ਕਾਨੂੰ ਗੋ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਕਾਨੂੰਨ, ਪੁ:—'ਕਨੂਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਾਂਪ, ਸ:—ਗਣ, ਘਾਟਾ, ਧੋਖਾ, ਢਲ, ਫਰੋਬ (ਖਾਣੀ, ਲਗਣੀ) ॥

ਕਾਪਾ, ਪੁ:—ਬੋਹੜ ਜਾਂ ਬੋਹੜ ਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਵ:—ਧੋਖੇ ਥਾਨ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਆਦਮੀ ॥

ਕਾਪੀ, ਸ:—ਕੋਰੇ ਕਾਗ਼ਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਤਾਬ, ਨਕਲ (ਕਰਨੀ), ਇਹੋ ਜੇਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ॥

ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਿਆਹੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਲਿਖਕੇ ਕਾਪੀ ਛਾਪਦੇ ਹਨ ॥

ਕਾਡਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਵੱਧ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮੰਨੇ, ਬੇ ਦੀਨ, ਨ ਸੁਕਰਾ ॥

ਕਾਫ਼ਲਾ, ਪੁ:—ਕੱਠੇ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗ ॥

ਕਾਫ਼ੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਗੀਤ ॥

ਵ:—ਬਥੇਰਾ, ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਾਲ ਕੰਮ ਸਾਰੇ ॥

ਕਾਸ਼, ਸ:—ਬਾਲੀ, ਕਾਸ਼ੀਧਰ ਗੰਥ ਕਰਤਾ ॥

ਕਾਬਹ

ਕਾਬਹ, ਪੁ:—ਮੰਡਾ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ
ਤੀਰਥ ॥

ਕਾਬਲ, ਪੁ:—ਪਠਾਨਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ॥
ਵਿ:—ਸਮਰਥ ॥

ਕਾਬਲਕਾਰ, ਵਿ:—ਸਮਰਥ, ਲਾਇਕ ॥

ਕਾਬਲੀ, ਵਿ:—ਕਾਬਲ ਦਾ ॥

ਕਾਬਲੀ ਕਿੱਕਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਕਾਬਲੀ ਛੋਲੇ, ਪੁ:—ਚਿੱਟੇ ਛੋਲੇ ॥

ਕਾਬਲੀ ਛੁੰਨੀ } ਪੁ:—ਨੀਲਾ ਮੋਟਾ ਫੁੱਤ ॥
ਕਾਬਲੀ ਛੁੰਨੀ }

ਕਾਬਲੀਤ, ਸ:—ਲਾਇਕੀ, ਦੁਨਰ, ਬਲ,
ਸਮਰਥ ॥

ਕਾਂਬਾ, ਪੁ:—ਕੰਬਲੀ, ਸ਼ਹੀਰ ਦਾ ਕੰਬਲਾ ॥

ਕਾਬੁਕ, ਸ:—ਕਾਬੁਰ ਖਾਨਾ ॥

ਕਾਬੁ, ਪੁ:—ਵੱਸ, ਕਥਨਾ, ਦੁਕਮ, ਮੌਕਾ, ਅਖ਼ਬਾਰ

ਕਾਬੁ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਹੋਣਾ ॥

ਕਾਮ, ਪੁ:—ਮਸਤੀ, ਪ੍ਰੀਤ, ਫੇਗ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ॥

ਕਾਮ ਕੰਦਲਾ, ਪੁ:—ਲਿੱਸਾ ਅਤੇ ਲੰਮਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਕਾਮ ਦੇਵ, ਪੁ:—ਫੇਗ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਕਰਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਦੇਉਤਾ ॥

ਕਾਮ ਪੇਟ } ਸ:—ਸਭ ਇੱਛਿਆ ਪ੍ਰੀਤਾਂ
ਕਾਮ ਪੈਟ } ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ॥

ਕਾਮਟ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਲਾੜੇ ਨੂੰ ਵਹੁਟੀ
ਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਲੀਆਂ ਜੋ
ਕਰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਬਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ (ਪਾਉਣੇ) ॥

ਕਾਰਜ

ਕਾਮਟਾ, ਸ:—ਚਾਹ, ਇਸ਼ਨਾ, ਫੇਗ ਦੀ ਇੱਛਿਆ,
ਦੁੱਖ, ਮਨੋਰਥ ॥

ਕਾਮਣਾ } ਸ:—ਉੱਦਰ ਅਤੇ ਫੇਮਲ ਤੀਮਤ,
ਕਾਮਣੀ } ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਮਨ ਮੋਹ ਲੇਣ
ਵਾਲੀ ਇਸ਼ਨੀ ॥

ਕਾਮਾ, ਪੁ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੌਕਰ,
ਮਜ਼ੂਰ ॥

ਕਾਮੀ, ਵਿ:—ਕੰਮ ਵਾਲਾ, ਮੋਹਨਤੀ, ਫੇਗ ਦੀ
ਇੱਛਿਆ ਵੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਮੀ, ਪੁ:—ਫੇਗ ਦੀ ਚਾਹ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਕਾਮ } ਸ:—ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸ਼ਹੀਰ, ਦੇਹ, ਤਨ ॥
ਕਾਮੀ }

ਕਾਰ, ਸ:—ਕੰਮ ਦੇਣਾ, ਵਿਹਾਰ, ਲਕੀਰ, ਲੀਕ ॥

ਕਾਰ ਸਾਜ, ਵਿ:—ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਰਤਾਰ ॥

ਕਾਰ ਕਦਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿੱਠਾ ਫੁੱਤ ਨੂੰ ਦੁਰ
ਕਾਰ ਪਾਉਣੀ } ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਲੀਕ ਖਿੱਚਣੀ,
ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹਟ ਜਾਣ ਦਾ ਪੱਕਾ
ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਕਾਰ ਬਾਰ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਪੰਧਾ, ਵਿਹਾਰ ॥

ਕਾਰ ਰਵਾਈ, ਸ:—ਜਲਸੇ ਕਮੇਟੀ ਆਦਿਕ
ਵਿੱਚ ਜੋ ਜੋ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਕਾਰਜ ॥

ਕਾਰਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਜਗਾ ਥਲਾਂ ਜਾਂ ਦੋਬ
ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਟੈਂਕੀ, ਕੁਕਨ, ਕੋਠੀ ॥

ਕਾਰੀ, ਪੁ:—ਛੋਪਰ ਦੀ ਛੱਤ ਦਾ ਢਾਂਚਾ, ਫਿਲ
ਪਾਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਕਾਰਜ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਾਰ, ਵਿਹਾਰ, ਪਰੋਸ਼ਨ
ਵਿਆਹ (ਰੰਝਣਾ, ਰਝਣਾ) ॥

ਕਾਰਤ

ਕਾਰਡ, ਪੁ:—ਸੇਵੇ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਦੇਖੋ "ਪੇਸਟ ਕਾਰਡ" ॥

ਕਾਰਣ } ਪੁ:—ਸਬਬ, ਖਾਤਰ, ਅਸਲੀ ਹੋਲ ।
ਕਾਰਨ }

ਕਾਰਤੂਸ, ਪੁ:—ਦੰਦੂਕ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੋਲੀ, ਬਰੂਤ ਦੀ ਟਲੀ ॥

ਕਾਰਦਾਰ, ਪੁ:—ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਮਾਮਲਾ ਉਗਰਾਹਣ ਵਾਲਾ ਅਫਸਰ ॥

ਕਾਰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਸਲਾਹ 'ਕਰਨੀ, ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਭੇੜਾ ਕੰਮ, ਉਪਦਰ ॥

ਕਾਰੀ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸ:—ਇਲਾਜ, ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਵਿ:—ਅਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਰੀਗਰ, ਪੁ:—ਹੱਥੀ ਦੀ ਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਉਸਤਾਦ, ਚਲਾਕ ॥

ਕਾਰੀਗਰੀ, ਸ:—ਹੱਥੀ ਦੀ ਕਾਰ, ਹੁਣਰ, ਉਸਤਾਦੀ ॥

ਕਾਰੂੰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਧਨ ਵਾਲਾ ਸੁਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ॥

ਕਾਰੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ ਥਾਂ) ਭੇੜੇ ਕੰਮ ॥

ਕਾਰੇ ਹੱਥੀ, ਪੁ:—ਭੇੜੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਲ, ਪੁ:—ਸਮਾ, ਵੇਲਾ, ਸੇਤ (ਆਉਣਾ) ਮਦਿੰਗ (ਪੈਣਾ) ॥

ਕਾਲ ਅੰਗਿਆਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਜਨੌਰ ॥

ਕਾਲ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਮਦਿੰਗ ਦੇ ਦਿਨ ॥

ਕਾਲਾ

ਕਾਲ ਸਿਰੀ, ਸ:—ਦੁਨੀਆ, ਜਗ, ਮੈਸਾਰ ॥

ਕਾਲ ਕਰੀਚੀ }
ਕਾਲ ਕਲੀਚੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਪਖਿਰੂ ॥
ਕਾਲ ਕਨਛੀ }

ਕਾਲ ਜੀਭਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਛੇੜੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ॥

ਕਾਲ ਦੇ ਵੱਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਨਾ ॥

ਕਾਲ ਬਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਾ ਬਿਰਥਾ ਗੁਆਉਣਾ ॥

ਕਾਲ ਮੂਹਾਂ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਬ ਵੁੱਟ ਜਾਵੇ ॥

ਕਾਲਕ, ਸ:—ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਕਲੱਤਲ, ਸਿਆਹੀ ॥

ਕਾਲਕਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੇਵੀ, ਸ਼ਕਤਿ ॥

ਕਾਲਜ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਦਰਸੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਵੇ ॥

ਕਾਲਜਾ, ਪੁ:—ਕਲੋਜਾ, ਦਿਲ, ਜਿਗਰ ॥

ਕਾਲਜਾ ਸੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ॥

ਕਾਲਜਾ ਕੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਧੜਕਣਾ ॥

ਕਾਲਜਾ ਟੰਡਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੇਤ ਆਉਣੀ ॥

ਕਾਲਜੇ ਤੇ ਮੱਧ ਲੇਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖ ਕੇ ਸੜਨਾ ॥

ਕਾਲਜੇ ਨਾਲ ਲਗਾ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ॥

ਕਾਲਰ, ਪੁ:—ਵਿਲੇਤੀ ਪਟਾ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕਾਲਾ, ਵਿ:—ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਸਿਆਹ ॥

ਪੁ:—ਚੋਰ, ਕਾਲਾ ਮੱਧ, ਕੋਈ ਮੱਧ ॥

ਕਾਲਾ ਆਦਮੀ

ਕਾਲਾ ਆਦਮੀ, ਪੁ:—ਦੋਸੀ, ਹਿੰਦਸਤਾਨੀ ॥

ਕਾਲਾ ਚੋਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਮਿਥਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ ॥

ਕਾਲਾ ਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਦਸਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕਾਲਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਅੰਤ ਮਨ ਟਾਪੂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਦੇਣੀ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਹਨ ॥

ਦਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਰਦਾ ਭਰਮ ਹੋਣਾ ॥

ਮੂਹ ਕਾਲਾ, ਪੁ:—ਸਾਂਝ ਦੁੱਰਤੀ, ਬਦਨਾਮੀ, ਮੰਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮੂਹ ਕਾਲਾ ਤੇ ਨੀਲੇ ਪੇਰ ਹੋਣੇ, ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ ਹੋਣਾ ॥

ਕਾਲੀ, ਵਿ:—ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ॥
ਸ:—ਇੱਕ ਦੇਵੀ ॥

ਕਾਲੀ ਪੋਸ, ਪੁ:—ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਚੋਲੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੇ ਫਕੀਰ ॥

ਕਾਲੀਆ, ਪੁ:—ਕਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕਾਲੀਣ, ਪੁ:—ਕਲੀਚਾ, ਭਰਮ, ਉੱਠ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ॥

ਕਾਲੂ, ਵਿ:—ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਕਾਵਾ, ਪੁ:—ਟੱਟੀ, ਡਿੱਖੀ ਚਾਲ ॥

ਕਾਵਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਤੋੜ ਚਾਲ ਨਾਲ ਢੇਰਨਾ ॥

ਕਾਵਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਿੱਖੀ ਚਾਲੇ ਚਲਣਾ ॥

ਕਿਆਰੀ

ਕਾਵੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੱਟੀ ਜਾਣਾ, ਝਾੜੇ ਵਿਚ ਨਾ ॥

ਕਾੜ ਕਾੜ—ਕੜ ਕੜ ਦੇਖੋ ॥

ਕਾੜੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਭੱਤਾ ਕਰਨਾ, ਉਥਲਣਾ ॥

ਕਾੜੂਣੀ, ਸ:—ਦੁੱਧ ਕਾੜੂਣ ਵਾਲਾ 'ਮਿੱਟੀ' ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਕਾੜੂ, ਪੁ:—ਦੁਆਰਾ ਪਾਕੇ 'ਪਾਣੀ' ਕਾਢਿਆ ਹੋਇਆ, ਸੁਸਾਂਦਾ, ਅੰਤ ਗਰਮੀ ॥

ਕਿ, ਅਵ:—ਜੀ, ਜਾਂ, ਯਾ ॥

ਕਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਿਸ ਕਰਕੇ? ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ?

ਕਿਉਂਕਰ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕਿਸ ਭਰਾ? ਕਿਸ ਵੰਗ ਨਾਲ ॥

ਕਿਉਂਕਿ } ਯੋਜਕ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ॥
ਕਿਉਂ ਜੋ }

ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ, ਸੱਚ ਮੁਰ, ਨਿਸੰਗ, ਬੇਸ਼ਕ ॥

ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ! ਜਰੂਰ, ਨਿਸੰਗ ॥

ਕਿਆ, ਪੁ:—ਕੀ, ਸੰਬੰਧਨ, ਇਥਾ ((ਹੀਰੋ ਕਿਆ = ਹੋ ਹੀਰੋ ਦੇ ਪੁਰ)) ॥

ਕਿਆਸ, ਪੁ:—ਵਿਚਾਰ, ਸੋਚ, ਖਿਆਲ, ਅਟਕਲ ॥

ਕਿਆਮਤ, ਸ:—ਪਰਲੋ, ਅੰਤ, ਦਾ, ਦਿਨ, ਬਿਪਤਾ ॥

ਕਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਖੇਤ ਜਾਂ ਫੁਲਵਾੜੀ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਕਿਆਰੀ, ਸ:—ਬਾਗ ਜਾਂ ਖੇਤ ਦਾ ਡਿੱਕਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਕਿਆਜ਼ੀ

ਕਿਆਜ਼ੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੌਢੀ ਵਿਚ ਦੰਦ ਲੱਗੇ
ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਗਿੱਰੀ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕੁ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ, ਮਗਰ, ॥

ਕਿਸ, ਪੜ:—ਕੌਣ? ਕੋਹੜਾ ?

ਸ:—ਦਸਮਣੀ, ਵੇਰ ॥

ਕਿਸ ਕਰਕੇ ? }
ਕਿਸ ਲਈ ? } ਯੋਜਕ, ਕਿਉਂ ॥
ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ? }

ਕਿਸ ਕਿਸ? ਪੜ:—ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਹੜੇ,
ਕਿਨੇ ॥

ਕਿਸ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ? ਕੁ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਹੋਸਲੇ
ਭੇ? ਸਰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ?

ਕਿਸਤ, ਸ:—ਹਿੱਸਾ, ਵੁਕਤਾ (ਕਿਸਤੀ ਨਾਲ,
ਦੋਹਾ ਬੋੜਾ ਕਰਕੇ) ॥

ਕਿਸਤੀ, ਸ:—ਬੜੀ ॥

ਕਿਸਤੀ ਬਣ (ਵਾਣ), ਪੁ:—ਮਲਾਹ ॥

ਕਿਸਣ, ਪੁ:—ਬਿਸਤ ਜੀ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਅਉਤਾਰ,
ਕਾਨ੍ਹ ॥

ਕਿਸਣ ਪੱਖ, ਪੁ:—ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਉਹ ਅੱਧ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੰਦ ਘੁਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕਿਸਣ ਉਤਾਰ, ਪੁ:—ਬਿਸਣ ਦਾ ਦਸਵਾਂ
ਅਉਤਾਰ ॥

ਕਿਸਬ, ਕਿਸਬਣ, ਕਿਸਬੀ—'ਕਸਬ' ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਸਮਤ, ਸ:—ਨਸੀਬ, ਭਾਗ, ਪਰਾਲਭਤ
ਹੋਣੀ, ਲੇਖ ॥

ਕਿਹਾ ਕੁ

ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਪਣੀ } ਪੁ:—ਭਾਗੀ ਵਾਲਾ, ਥੇ
ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਬਲੀ } ਨਸੀਬ ॥

ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਕਸ਼ਛੇ, ਪੁ:—ਭਾਗੀ ਨਾਲ ਜੋ ਬਹੁਤ
ਪਦਾਰਥ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ॥

ਕਿਸਮਿਸ਼, ਸ:—ਨੋਗੀ, ਮੇਵਾ ॥

ਕਿਸਮਿਸ਼ੀ, ਵਿ:—ਕਿਸਮਿਸ਼ ਦਾ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਕਿਸਿਆਉਣਾ, ਕੁ:—ਉਲਟੀ ਕਰਤੀ, ਉੱਪਰ
ਢਲ ਆਉਣੀ ॥

ਕਿਸਿਆਨਾ, ਵਿ:—ਸਰਮਾਕਲ ॥

ਕਿੱਸੀ, ਪੁ:—ਕਹਾਨੀ, ਕਥਾ, ਬਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ ॥

ਕਿੱਸਾ ਕੋੱਤਾ, ਕੁ: ਵਿ:—ਗੱਲ ਕਾਹਦੀ,
ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ॥

ਕਿਸਾਣ, ਪੁ:—ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਮੀਂਦਾਰ ॥

ਕਿਸਾਨਣੀ, ਸ:—ਕਿਸਾਣ ਦੀ ਭੀਮੀ ॥

ਕਿਸਾਨੀ, ਸ:—ਕਿਸਾਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੇਤੀ, ਵਾਹੀ ॥

ਕਿਸੀ } ਪੜ:—ਕੋਈ (ਕਿਸੇਦਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਦਿਕ)
ਕਿਸੇ }

ਕਿਹ, ਪੜ:—ਕੀ, ਕਿਆ, ਕੌਣ, ਕੋਹੜਾ ?

ਕਿਹੜਾ (ਜ਼ੀ), ਪੜ:—ਕੋਹ ? ਕਿਸ ? ਕੀ ?

ਕਿਹਾ, ਵਿ:—ਕਿਸ ਭਰੀ ਦਾ? ਕਿਸ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ॥

ਕੁ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਪੁ:—ਕੌਲ, ਬਚਨ ॥

ਕਿਹਾ ਕੁ, ਵਿ:—ਕਿਸ ਕੁ ਵੰਗ ਦਾ ?

ਕਿੱਕ

ਕਿੱਕ, ਸ:—ਝਰ ਥਾਲ ਨੂੰ ਪੈਰ ਦੀ ਠੋਕਰ,
(ਲੱਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਕਿੱਕਣ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਉਂ ॥
ਕਿੱਕਰ }

ਕਿੱਕਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੁੱਖ ॥

ਕਿੱਕਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੀਕਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ॥

ਕਿੱਕਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਉਂ ॥
ਕਿੱਕੁ }

ਕਿੱਗ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਤਾਰ ॥

ਕਿੱਗਤਾ, ਪੁ:—ਛੱਜਾ, ਸਫੀਲ, ਕਲਸ ॥

ਕਿੱਗਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੰਗੀ, ਏਨ ਕੇ
ਲਾਈ ਹੋਈ ਕਿੱਗਰੀ ਕਿੱਗਰੇ ਦੀ ਸਕਲ ਦੀ ॥

ਕਿੱਚਕਿਚਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਦੇਦ
ਕਿੱਚਕਿਚਿਆਉਣਾ } ਕਰੀਰਣੇ ॥

ਕਿੱਚਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿੱਨਾ ਰਿਚ, ਕਦ ਭੋਕ ॥

ਕਿੱਚਰ ਪਿਚਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ
ਕਰਨਾ, ਹੋਲਾ ਪਾਣਾ ॥

ਕਿੱਡਰ ਗਾਰਟਨ, ਪੁ:—ਖੋਲੀ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ
ਰਾਹੀਂ ਸਿਖਰਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਢੰਗ ॥

ਕਿੱਡਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਜਿੱਡਾ, ਕਿਸ ਕੱਦ ਦਾ ॥

ਕਿੱਟਕਿਟਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈਕੋਈ ਕਣੀ
ਕਿੱਟਮਟਾਉਣਾ } ਪੈਣਾ ॥
ਕਿੱਟਨਾ, ਕਿੱਟਾਉਣਾ }

ਕਿੱਟਕਿਟਾਟ } ਸ:—ਛਿੜਕਾਉ, ਢੇੜਾ ਮੀਂਹ ॥
ਕਿੱਟਮਟਾਟ }

ਕਿਨਕਾ

ਕਿੱਟੀ, ਸ:—ਕਣੀ, ਮੀਂਹ ਦੀ ਢੇਦ, ਢੁਹੀ ॥

ਕਿੱਤ, ਪੜ:—ਕੋਹੜਾ ? ਕੋਣ ? ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿੱਧਰ ॥

ਕਿੱਤਨਵਾਂ, ਵਿ:—ਕਿੱਨਵਾਂ, ਕਿਸ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ॥

ਕਿੱਤਨਵੀਂ, ਵਿ:—ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਕੋਹੜਾ ਦਿਨ ॥

ਕਿੱਤਨਾ, ਵਿ:—ਕਿਸ ਗਿਣਤੀ, ਕੋਲ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦਾ ॥

ਕਿੱਤਨਾ ਹੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਕਿੱਨਾ ॥

ਕਿੱਤਾ, ਪੁ:—ਟੁਕੜਾ, ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਿੱਤਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਾਰ ॥

ਕਿੱਤੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਥਾਂ ॥

ਕਿੱਤੇ } ਪੜ:—ਕਿਸੀ, ਕੋਈ ॥

ਕਿੱਤੇ ਕਿੱਤੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ (ਸਥ
ਜਗਾਂ ਨਹੀਂ) ॥

ਕਿੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੋਹੜੀ ਥਾਂ ॥

ਕਿੱਥੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸ ਜਗਾਂ 5 ॥
ਕਿੱਥਾਉਂ }

ਕਿੱਦਾਰਾ, ਪੁ:—ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਕਿੱਦਿਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਦਿਨ ? ਕਦੇ ॥

ਕਿੱਧਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸ ਪਾਸੇ, ਕਿੱਤ ਵੱਲ ॥

ਕਿੱਧਰੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ, ਕਿਸੇ ਥਾਂ ॥
ਕਿੱਧਰੀ }
ਕਿੱਧਰੇ }

ਕਿੱਨ, ਪੜ:—ਕਿਸ ਨੇ ॥

ਕਿਨਕਾ, ਪੁ:—ਕਣ, ਢੁਆਲ, ਭੀਣ ॥

ਕਿੰਨਰ

ਕਿੰਨਰ, ਪੁ:—ਸੁਰਗ ਦੇ ਰਾਗੀ ॥

ਕਿੰਨਵਾਂ } 'ਕਿੰਨਵਾਂ', 'ਕਿੰਨਵੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਕਿੰਨਵੀ }

ਕਿਨ੍ਹਾ } ਪੜ੍ਹ:—ਕੋਈ ਆਦਮੀਆਂ ॥
ਕਿਨ੍ਹੀ }

ਕਿੰਨਾ, ਵਿ:—ਕਿੰਨਾ, ਕਿਸ ਤੋਲ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦਾ ॥

ਕਿਨਾਰਾ, ਪੁ:—ਕੰਡਾ, ਬੰਨਾ, ਪਾਸਾ, ਹੱਦ ॥

ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌਜ ਦੇ ਅਲਗ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਕਿਨਾਰੇ ਧਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਸਟਨਾ,
ਕਿਨਾਰ ਰਖਣਾ, } ਰੱਖਣਾ ॥

ਮਰਣ ਕਿਨਾਰੇ, ਵਿ:—ਮੌਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ('ਬੁਝਿਆ ਢਾਕਰ') ॥

ਕਿਨਾਰੀ, ਸ:—ਸੱਨੇ ਗੰਦੀ ਦੀਆਂ ਬਰੀਕ ਭਾਰਾਂ ਦੀ ਪੱਟੀ, ਗੋਦੀ ॥

ਕਿਨ੍ਹੇ, ਪੜ੍ਹ:—ਕਿਸ ਨੇ, ਕਿਸੇ ਨੇ ॥

ਕਿਪੁਰਾ, ਪੁ:—ਬਕਰੇ ਆਦਿਕ ਜਨੌਰਾਂ ਦੇ ਪਤਾਲੂ ॥

ਕਿੰਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਲ, ਇੱਕ ਬਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੱਗ ॥

ਕਿਬਰ, ਪੁ:—ਆਕੜ, ਘੁਮੰਡ, ਹੰਕਾਰ ॥

ਕਿਰਸ, ਸ:—ਸਰਜਾ, ਸੁਮਪੁਲਾ, ਸਿਆਣਪ ॥

ਕਿਰਸਣ, ਸ: } ਕਿਰਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਜਾਂ
ਕਿਰਸੀ, ਪੁ: } ਵਾਲਾ ॥

ਕਿਰਨਾ

ਕਿਰਸਾਣ, ਕਿਰਸਾਣੀ } 'ਕਿਸਾਣ' ਆਦਿਕ
ਕਿਰਸਾਨਣੀ } ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਰਕ, ਸ:—ਘੋਟੇ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਵੇਈ ਰੇਤ, ਘਿਣ ॥

ਕਿਰਕਟ } ਪੁ:—ਗੋਦ ਵੱਲੇ ਦੀ ਖੇਡ ॥
ਕ੍ਰਿਕਟ }

ਕਿਰਕਰਾ ਪੁ: } ਦੰਦੀ ਹੇਠ ਕਿਰਕਦਾ ਆਉਣਾ,
ਕਿਰਕਰੀ, ਸ: } ਜੋ ਕਿਰਕਿਰ ਕਰੇ, ਰੇਤ ਵਾਲਾ
ਕਿਰਕਲ, ਸ: } (ਲੀ) ॥

ਕਿਰ ਕਿਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੇਤ ਆਦਿਕ ਠਾਲ ਰਾਹੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ, ਮਿੱਟੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਧੁਰਨਾ ॥

ਕਿਰਚ, ਸ:—ਤਲਵਾਰ, ਲਕੜੀ ਜਾਂ ਹੱਤੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਮਸੂੜੇ ਵਿੱਚ ਵੁਟੇ ਹੋਏ ਵੰਦ ਦੇ ਚਿੱਸੇ ॥

ਕਿਰਣ } ਸ:—ਚਾਨਣ ਦੀ ਲਕੀਰ, ਸੂਰਜ
ਕਿਰਨ } ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ॥

ਕਿਰਤ, ਸ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਾਰ, ਮਜੂਰੀ, ਹੀਤ ਰਸਮ ॥

ਕਿਰਤ ਘਣ, ਵਿ:—ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ਨਾ ਧੁਕਰਾ ॥

ਕਿਰਤਾਰਥ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਹਾਬ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋ ॥

ਕਿਰਤੀ, ਪੁ:—ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੋਹਨਤੀ ॥

ਕਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਝਾ ਬੋਝਾ ਕਰਕੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿਗਣਾ, ਖਿਸਕਣਾ ॥

ਹੱਥੋਂ ਕਿਰਨਾ

ਹੱਥੋਂ ਕਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਰੀਝ ਦਾ ਦਾਨ ਹੋਣਾ ॥

ਕਿਰਪਣ, ਵਿ: ਪੁ:—ਸੁਮ, ਕੰਦੂਸ, ਕਿਰਸੀ ॥

ਕਿਰਪਾ, ਸ:—ਦਯਾ, ਤਰਸ, ਮਿਹਰ (ਕਰਨੀ, ਰੱਖਣੀ,) ॥

ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਾਨ } ਪੁ:—ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ,
ਕਿਰਪਾ ਨਿਧੀ } ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਕਿਰਪਾਣ, ਸ:—ਕਰਦ, ਛੁਰਾ, ਤਲਵਾਰ ॥

ਕਿਰਪਾਲ, ਵਿ:—ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦਯਾ-ਵਾਨ ॥

ਕਿਰਪਾਲ ਕਿਰਿਆ—'ਕਪਾਲ ਕਿਰਿਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਰਮ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਕੀੜਾ, ਕੋਈ ਕੀੜਾ ॥

ਕਿਰਮਚ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਕਪੜਾ ॥

ਕਿਰਮਜ ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਲਾਲ ਰੰਗ ॥

ਕਿਰਮਚੀ } ਵਿ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਲਾਲ
ਕਿਰਮਜੀ } ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਕਿਰਯਾ, ਸ:—ਕੰਮ, ਕਰਮ, ਮਰਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ
ਦੀ ਰੀਤ ਰਸਮ, ਸਹੀ 'ਧਾਤੁ' ਤੋਂ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ਧੰਦਾ ॥

ਕਿਰਯਾ ਕਰਮ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਣ ਪਿੱਛੋਂ
ਏਵੇਂ ਇਨ ਜੋ ਰੀਤ ਰਸਮ ਹਿੰਦੂ ਕਰਦੇ
ਹਨ ॥

ਕਿਰਲਾ ਪੁ: } ਇੱਕ ਚਾਰ ਟੰਗਾਂ ਅਤੇ ਪੁਛ ਵਾਲਾ
ਕਿਰਲੀ, ਸ: } ਟਿੱਕਾ ਜੋਗ ਜਠੋਰ ਜੋ ਘਸਰ
ਘਸਰ ਕੇ ਟੁਰਦਾ ਹੈ ॥

ਕਿਰੜ, ਸ:—ਵੇਰ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ (ਰੱਖਣਾ) ॥

ਕਿੱਲੀ

ਕਿਰੜਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਇੱਕ ਦੂਏ ਨਾਲ
ਰਗੜਨੇ, ॥

ਕਿਰਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੋਲੀ ਹੋਲੀ ਸੁਟਣਾ, ਧਰਤੀ
ਉੱਤੇ ਬੀ ਪਾਉਣਾ ॥

ਕਿਰਾਇਆ, ਪੁ:—'ਕਰਾਇਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਰਿਆ—'ਕਿਰਯਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਰੀੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਕੜ ਕੜ ਕਰਨੇ,
ਕਰੀੜਣਾ ॥

ਕਿੱਲ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਮੇਖ, ਮੁੰਟਾ, ਫਿਲਸੀ, ਗਾਜਰ
ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਕਰੜਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕਿਲਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਾਨਾ, ਕਲਮ,
ਚੀਕ ॥

ਕਿਲਕਲੀ } ਸ:—ਇੱਕਥੇ ਸਿਸਵਿੰਚ ਚੁੜੀਆਂ
ਕਿਲਕੜੀ } ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਦਾ ਹੱਥ ਢੜਕੇ ਅਤੇ
ਕਿਲਕੀ } ਘੋਰਾ ਪਾ ਕੇ ਨੱਚਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕਿਲਕਾਰੀ, ਸ:—ਰੀਕ, ਬੰਦਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਕਿੱਲੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੋਰ ਲਾਉਣਾ, ਢੋਕਣਾ ॥

ਕਿੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਕੀਲਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕਿਲਾ, ਪੁ:—ਗੜ੍ਹ, ਥੋੜ, ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਮਹਲ ॥

ਕਿਲਾ ਝੰਦੀ, ਸ: } ਆਪਣੇ ਬਚਾਉ ਲਈ
ਕਿਲਾ ਝੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } ਸਫੀਲ ਆਦਿਕ ਬਣਾ-
ਉਣਾ ॥

ਕਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਲੱਕੜ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮੇਖ, ਇੱਕ ਏਕੜ
ਜ਼ਮੀਨ ॥

ਕਿੱਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਕਿੱਲ, ਮੁੰਟੀ (ਲਕੜੀ ਦੀ) ॥

ਕਿਵੇਂ

ਕਿਵੇਂ } ਕਿਸ, ਕਿਸੇ—ਕਿਸੇ ਭਰੀ ॥
ਕਿਵੇਂ }

ਕਿਵੇਂ ਨਾਂ ਕਿਵੇਂ, ਕਿਸ, ਕਿਸੇ—ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ
ਭਰੀ, ਭਰੂਰ ॥

ਕਿਸ, ਸ:—ਵੇਰ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ (ਫੱਖਲਾ) ॥

ਕਿਸ, ਪੁ:—ਮੋਈਆਂ ਕਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ,
ਪੱਛੀਆਂ ਜਾਂ ਤੀਲੀਆਂ ਦਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ
ਪੜਦਾ ॥

ਕੀ, ਪੁ:—ਕੋਹਣੀ ਗੱਲ ॥
ਕਿਸ, ਕਿਸੇ—ਗਰ ਮੁਰ ॥

ਕੀ ਹੋਇਆ, ਕੁਝ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ! } ਬੜੇ ਅਚਰਜ, ਅਫਸੋਸ
ਕੀ ਕਹੀਏ ! } ਜਾਂ ਦਲੇਰੀ ਦਾ ਭੱਲ ਹੋ।
ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ।

ਕੀ ਕੀ, ਸਬ ਕੁਝ, ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ॥

ਕੀ ਜਾਣੀਏ, ਮਖਰੇ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥

ਕੀਮਕਦੂਰ ! } ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ॥
ਕੀ ਮਜ਼ਾਲ ! }

ਕੀ ਮੂੰਹ ਰਿਹਾ ! ਬੜਾ ਸਰਮਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ॥

ਕੀ ਵਾਸਤਾ ! ਮੇਰਾ ਕੜ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ॥

ਕੀ ਵਾਸਤਾ, ਕਿਉਂ ? ਕਿਸ ਕਰਕੇ ?

ਕੀਕਨ } ਕਿਸ, ਕਿਸੇ—ਕਿਸ ਭਰੀ, ਕਿਵੇਂ,
ਕੀਕਰ } ਕੋਈ ॥

ਕੀਤਾ, ਕਿਸ—'ਕਰਨਾ' ਦਾ ਭੁਤ ਕਾਫ਼, ਕਰ
ਲਿਆ ॥

ਕੀਰਤਣ

ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਭਲਿਆਈ,
ਉਪਕਾਰ। ਕਰਮ ॥

ਕੀਤਾ ਪਾਉਣਾ, ਕਿਸ—ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਕੀਨ ਖਾਬ } ਸ:—ਗੱਏ ਦੇ ਹੁਲਾਂ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ਮੀ
ਕੀਮ ਕਾਬ } ਕਪੜਾ ॥

ਕੀਨ, ਪੁ:—ਵੇਰ, ਕਿਸ, ਖਾਰ ॥

ਕੀਮਤ, ਸ:—ਮੁੱਲ, ਭਾਉ ॥

ਕੀਮਤ ਦੁਕਾਉਣਾ, ਕਿਸ—ਮੁੱਲ ਦਾ ਵੇਸਲਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਕੀਮਤ ਦਾਰ, ਕਿਸ—ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ॥

ਕੀਮਤੀ, ਕਿਸ—ਵਧ ਮੁੱਲ, ਮਹਿੰਗਾ ॥

ਕੀਮ, ਪੁ:—ਬਰੀਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਮਾਸ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਕੀਮੀਆ, ਸ:—ਰਸਾਇਣ, ਰੁਣਕਾਰ ਦੁਆ ॥

ਕੀਮੀਆ ਗਰ, ਪੁ: } ਰਸਾਇਣ ਜਾਣਨ
ਕੀਮੀਆ ਗਰਨੀ, ਸ: } ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਕੀਮੀਆ ਗਰੀ, ਸ:—ਰਸਾਇਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕੀਰ, ਪੁ: } ਕਮੀਨਾ, ਠੰਗ, ਫੰਗਲ ॥
ਕਿਸ }

ਕੀਰਤ (ਤਿ), ਸ:—ਜਸ, ਵਰਿਆਈ, ਮੋਢਾ
ਨਾਚ ॥

ਕੀਰਤਣ, ਪੁ:—ਭਜਨ, ਗਾਨਾ, ਪਰਮੇਸਰ ਦੇ
ਰੁਣ ਕਾਉਣੇ ॥

ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ

ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ } ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰਦੀ ਭਗਤੀ
ਭਜਣ ਕੀਰਤਨ } ਦੇ ਸਬਦਜੀ ਭਜਣ ਗਾਉਣੇ ॥

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਜਾਰਾਂ
ਵਿੱਚ ਢਿਰ ਕੇ ਭਜਣ ਗਾਉਣੇ ॥

ਕੀਰਤਣੀਆਂ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:) ਨੌਰਣ ਵਾਲੇ
ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਕੀਰਣੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:)—ਬਿਰਲਾਪ, ਵੈਣ
(ਪਾਉਣੇ) ॥

ਕੀਲ, ਪੁ:—ਕਿੱਲ, ਮੇਖ, ਖੁੰਗ ॥

ਕੀਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣਾ,
ਸੱਪ ਨੇ ਮੰਤ੍ਰ ਫੁੱਕਣਾ ॥

ਕੀਲਾ, ਪੁ:—ਕਿੱਲਾ, ਲੱਕੜ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮੇਖ ॥

ਕੀਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਕਿੱਲਾ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਖੁੰਟੀ ॥

ਕੀਲੋ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਕੀੜਾ, ਪੁ:—ਕਿਰਮ, ਕੀੜਾ, ਮਕੋੜਾ, ਸੱਪ ॥

ਕੀੜਾ ਸਿੰਘਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਪ ਨੇ ਵੱਢਣਾ ॥
ਲੜਨਾ }

ਕੀੜਾ ਪਤੰਗਾ ਪੁ:—ਕੀੜਾ, ਸੱਪ ਆਦਿਕ ॥

ਕੀੜਾ ਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਕੀੜਿਆਂ ਪਾ
ਜਾਣੀ ॥

ਕੀੜੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੰਦਣਾ, ਦੱਸ ਕੱਢਣੇ ॥

ਕੀੜੇ ਪੇਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੀੜੇ
ਪੈਣਾ ਹੋ ਜਾਣੇ ॥

ਕੁਸੱਤ

ਕੀੜਾ, ਮਕੋੜਾ } ਪੁ:—ਕੀੜੇ, ਵੱਡੇ ਕੀੜੇ ॥
ਕੀੜੇ, ਮਕੋੜੇ }

ਕੀੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਹਾ ਕੀੜਾ ॥

ਕੀੜੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਚੀਬੜਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜੇ
ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਕੁ, ਅਵ:—(ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਲਗਦਾ ਹੈ),
ਲਗ ਭਗ (ਧਬਾ ਸੇਰ ਕੁ ਦੁੱਧ) ॥

ਕੁਆਇਦ (ਕਐਦ), ਸ:—‘ਕਵਾਇਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕੁਆਰ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ (ਮੁਲਤਾਨੀ) ॥

ਕੁਆਟਰ, ਪੁ:—ਸ਼ੁਕਾਰੀ ਨੌਕਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ
ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮਕਾਨ ॥

ਕੁਆਰ, ਕੁਆਰਾ, (ਰੀ) } ‘ਕਵਾਰ’ ਆਦਿਕ
ਕੁਆਰ ਹੀਦਲ } ਵੇਖੋ ॥

ਕੁਸ, ਪੜ:—‘ਕੁਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਕੁਸਕ, ਪੁ:—ਢੇਰ, ਕੱਠ (ਲੱਗਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਕੁਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਲਣਾ, ਮੂੰਹੋਂ ਗੱਲ ਕੱਢਣਾ ॥

ਕੁਸਕਲ, ਵਿ:—ਛੇੜੀ ਸਕਲ ਵਾਲਾ, ਕੋਹ ਜਾ ॥

ਕੁਸੰਗ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਸੰਗਤ ॥

ਕੁਸੰਗਣ, ਸ: } ਬੁਰਾ ਸੰਗੀ ਜਾਂ ਸਾਥੀ, ਜੋ ਬੁਰੀ
ਕੁਸੰਗੀ, ਪੁ: } ਸੰਗਤ ਕਰੇ ॥

ਕੁਸਟ, ਪੁ:—ਕੋਹੜ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਕੁਸਟਣ, ਸ: } ਕੋਹੜਾ (ੜੀ) ॥
ਕੁਸਟੀ, ਪੁ: }

ਕੁੱਤ, ਪੁ:—ਝੂਠ, ਢਰੇਬ, ਛਲ, ਪਾਪ ॥

ਕੁਸੱਭਣ

ਕੁਸੱਭਣ, ਸ: } ਝੂਠੀ (ਨਾ) ਪਾਪਣ (ਪੀ),
ਕੁਸੱਭੀ, ਪੁ: } ਫਲੀਆ ॥

ਕੁਸੱਭਾ, ਪੁ:—ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਝੂਠੀ ਹੋਈ
ਧਾਤ ਆਦਿਕ ॥

ਕੁਸੱਭੀ, ਸ:—ਭਲਵਾਨਾਂ ਦੇ ਘੋਲ, ਭੋਜ ॥

ਕੁਸੱਲ, ਪੁ:—ਸੁਖ ਸਾਂਦ, ਅਨੰਦ ॥

ਕੁਸਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਘਾਹ ॥

ਕੁਸਾਦ(ਦਾ), ਵਿ:—ਚੌੜਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਕੁਸਾਥ, ਪੁ:—ਭੈੜਾ ਸਾਥ, ਬੁਰਾ ਸੰਗ ॥

ਕੁਸਾਥਣ, ਸ: }
ਕੁਸਾਥੀ, ਪੁ: } ਬੁਰਾ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਸੰਗੀ ॥

ਕੁਸਾਥਾ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦੇ ਗਿਰਦ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਕੁਸਾਮਦ, ਸ:—ਝੂਠੀ ਵਜਿਆਈ, ਚਪਲੱਸੀ ॥

ਕੁਸਾਮਦਣ, ਸ: }
ਕੁਸਾਮਦੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਕੁਸਾਮਦ ਕਰੇ ॥

ਕੁਸਾਮਦੀ ਟੱਟੂ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਕੁਸਾਮਦ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਕੁਸਾਲ, ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਹਾਲ ਵਾਲਾ, ਸੁਖੀ ॥

ਕੁਸੀਲ, ਵਿ:—ਭੈੜੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਬੇ ਸ਼ਰਮ ॥

ਕੁਸੀਲਤਾਈ, ਸ:—ਭੈੜਾ ਸੁਭਾਉ, ਬੇ ਸ਼ਰਮੀ ॥

ਕੁਸੁਆਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਆਦ ਬੁਰਾ ਹੋ ॥

ਕੁਸੁਹਣਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਸੁਹਣਾ ਨਹੀਂ, ਕੱਚਾ ॥

ਕੁਸੁਭ, ਵਿ:—ਭੈੜਾ, ਬੰਦਰਾ, ਖਰਾਬ ॥

ਕੁਸੁਭ (ਭਾ), ਪੁ:—ਇੱਕ ਭੁੱਲ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੀਲਾ
ਚੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਕੁਹੜੀ

ਕੁਸੁਤ }
ਕੁਸੁਤਾ } 'ਕਸੂਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਕੁਸੋਭਾ, ਸ:—ਨਿੰਦਿਆਂ, ਬੁਰਿਆਈ, ਬਦਨਾਮੀ ॥

ਕੁਹਜਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਸਕਲ ਬੁਰੀ ਹੈ, ਅੰਗ
ਕੁਹਜੀ, ਸ: } ਹੀਨ ॥

ਕੁਹਣਾ }
ਕੁਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਜਿੰਦ ਕੱਢਣੀ ॥

ਕੁਹਣੀ, ਸ:—ਬਾਂਹ ਦੇ ਜੋੜ ਦੀ ਹੱਡੀ, ਅਰਕ ॥

ਕੁਹਾਈ, ਸ:—ਮਾਰਨ ਦਾ ਕਮ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ॥

ਕੁਹਾਸਾ, ਸ:—ਖੁੱਧ, ਕੁਹੀਰ, ਕੁਹਰ ॥

ਕੁਹਾਨ, ਪੁ:—ਉਠ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਉੱਥਰੀ ਹੋਈ
ਥਾਂ ॥

ਕੁਹਾੜਾ, ਪੁ: } ਲਕੜਾਂ ਆਦਿਕ ਪਾੜਨ ਵਾਲਾ
ਕੁਹਾੜੀ, ਸ: } ਹਥਿਆਰ ॥

ਕੁਹੀਰ, ਸ:—ਖੁੱਧ, ਕੁਹਰ ॥

ਕੁਹੀੜ, ਸ:—ਮਾੜਾ ਮਾੜਾ ਮੀਂਹ ਜਾਂ ਖੁੱਧ
ਔਖ ॥

ਕੁਹਲੂ, ਪੁ:—ਤੋਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਕੁਹੁਰ, ਪੁ: } ਕਲੀ, ਅੰਬ ਦਾ ਫੁੱਲ, (ਆਉਣਾ,
ਸ: } ਲੱਗਣਾ, ਪੈਣਾ), ਖੁੱਧ(ਪੈਣੀ) ॥

ਕੁਹੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਗ ਜੋ ਲਹੂ ਵਿਗੜਨ ਤੋਂ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾ ਗਲ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਕੁਹੜ ਕਿਰਲੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ
ਕਿਰਲਾ ॥

ਕੁਹੜਾ, ਪੁ: }
ਕੁਹੜਨ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਹੜ ਹੈ ॥
ਕੁਹੜੀ, ਸ: ਪੁ: }

ਕੁਕਰਮ

ਕੁਕਰਮ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਪਾਪ

ਕੁਕਰਮਣ, ਸ: }
ਕੁਕਰਮੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਬੁਰਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਕੁਕੁੜ }
ਕੁਕੁੜ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਥੇਰ, ਮੁਰਗਾ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੁੱਢਾ, ਧੌਲੇ ਵਾਲਾ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁਕੁੜ ਛਿੱਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਕੁਕੁੜਾ }
ਕੁਕੁੜਾ } ਪੁ:—ਸਠ ਕੁਕੁੜਾ ॥

ਕੁਕੁੜੀ, ਕੁਕੁੜ ਦੀ ਮਦੀਠ, ਮੁਰਗੀ ॥

ਕੁਕੁੜੀ ਪ੍ਰੀ, ਪੁ:—ਕੁਕੁੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੁਕੁੜੀਗਾ, ਪੁ:—ਚੀਕ ॥

ਕੁੱਖ, ਸ:—ਗਰਭ, ਪੇਟ, (ਹਰੀ ਭਰੀ ਹੋਣੀ, ਭਰਨੀ) ॥

ਕੁੱਖੀ, ਸ:—ਕਾਂਠਾ, ਪਿਲਛੀ ਦੇ ਪੇੜ ॥

ਕੁੰਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਗੜਨਾ ॥

ਕੁੰਗੜਾ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਹੱਟਾ ਕੱਟਾ ॥

ਕੁੰਗੀ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਕੀੜਾ ॥

ਕੁੰਗੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਲਾਲ ਰੰਗ ਜੋ ਰੀਮਤੀ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕੁੰਗੂ ਦੀ ਕਟੋਰੀ ਪਾਉਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੇਸਰ ਦੀ ਕਟੋਰੀ ਪਾਉਣੀ ਅਥਵਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਕੁੱਚ, ਸ:—ਤੀਸਤ ਦੀ ਛਾਤੀ ਜਾਂ ਥਣ ॥

ਕੁੱਛੜ ਬਹਿਕੇ ਦਾੜੀ ਖੋਹਣਾ ਜਾਂ ਪੁੱਟਣਾ

ਕੁੱਚ, ਪੁ:—ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਭਾਨੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁੱਚਾ ॥

ਕੁੱਚੜਾ, ਪੁ: }
ਕੁੱਚੜੀ, ਸ: } ਮੁਰਖ, ਨਿਕੰਮਾ (ਮੀ), ਮੇਲਾ (ਲੀ) ॥

ਕੁੱਚਰ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ॥

ਕੁੱਚਰੀ, ਵਿ:—ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਕੁੱਚਲਣ, ਪੁ:—ਬੁਰੇ ਚਾਲੇ, ਭੈੜੇ ਕੰਮ ॥

ਕੁੱਚਲਣਾ, ਵਿ:—ਬੁਰਾ, ਨਾ ਮੁਨਾਸਬ, ਅਫੱਲਾ ॥

ਕੁੱਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਲਣਾ, ਲਗਾੜਨਾ ॥

ਕੁੱਚਲਾ, ਪੁ:—ਬਹਿਰ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਢਲ ॥

ਕੁੱਚਾਲ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਚਾਲ, ਭੈੜੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਚਾਲ ਬੁਰੀ ਹੈ ॥

ਕੁੱਚੀ, ਸ:—ਵਾਲ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਕੁੱਚੀ ਢੇਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨੀ, ਸਫ਼ੇ-
ਕੁੱਚੀ ਮਾਰਨੀ } ਦੀ ਕਰਨੀ ॥

ਕੁੱਛ, ਪੜ:—‘ਕੁੱਚ’ ਦੇਖੋ ॥

ਕੁੱਛੜ, ਪੁ:—ਗੱਦੀ, ਪੱਟ, ਖਗਲ (ਥੋਠਣਾ ਚੁਕਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਕੁੱਛੜ ਕੁੜੀ ਤੇ ਸਹਰਿ ਢੰਡੋਟਾ, ਜਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਕੋਲ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰਬੋ ਭਾਲਣਾ ॥

ਕੁੱਛੜ ਬਹਿਕੇ ਦਾੜੀ ਖੋਹਣਾ ਜਾਂ ਪੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਜਣ ਥਣ ਕੇ ਦਰਗਤ ਕਰਨੀ ॥

ਕੁੰਜ

ਕੁੰਜ, ਪੁ:—ਨੁੱਕਰ, ਦੁਸਾਲੇ ਵੀਆਂ ਨੁੱਕਰਾਂ ਵੀ
ਗੁਲਕਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਸੱਪ ਦੀ ਖਲਕੀ ॥

ਕੁੰਜ ਗੋਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਓਹਲੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਕੁੰਜ ਬਦਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾਣੇ ਕਪੜੇ ਲਾਹ
ਕੁੰਜ ਲਾਹਣੀ } ਕੇ ਨਵੇਂ ਪਾਉਣੇ ।

ਕੁੰਜਕਾ ਪੁ:—ਕਾਠੀ ਦੇ ਪਿਛਲਾ ਰੱਸਾ ਜਾਂ
ਤਸਮਾ ॥

ਕੁੰਜਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜੇ ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਵਗਾ ਕੇ
ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁੰਜੜਾ, ਪੁ:—ਛਾਜੀਆਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ । ਤਗਾਦਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁੰਜਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਵੀ ਕਸ਼ਵੀ, ਮਿਸ਼ਰੀ ਵੀ
ਪਿਆਲੀ ॥

ਕੁੰਜੀ, ਸ: }
ਕੁੰਜੜਾ, ਪੁ: } ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਕੁੰਜਾ ॥
ਕੁੰਜੜੀ, ਸ: }

ਕੁੰਜਾਤ, ਵਿ:—ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ ਦਾ, ਨੀਚ, ਥੜ,
ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਕੁੰਜੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਜੰਦਾ ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ॥

ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਕੁੰਜੀ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲ ਨ
ਸਕਣਾ ॥

ਕੁੜ, ਪੜ:—ਬੋੜਾ, ਚਗਾ, ਰਤਾ, ਕਿਸੇ ਕਦਰ,
ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ।

ਕੁੜ ਐੱਨਾ (ਐਤਨਾ), ਵਿ:—ਬਹੁਤ ॥

ਕੁੜ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਾਲਤ ਵਿਗੜ ਜਾਣੀ ॥

ਕੁਟਲ

ਕੁੜ ਕਹ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਖੁਰੀ ਗੱਲ ਕਹ
ਦੇਣੀ ॥

ਕੁੜ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਦੂ ਕਰਨਾ ॥

ਕੁੜ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕੰਮ
ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਾ ॥

ਕੁੜ ਕੁੜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੋੜਾ ਜੇਹਾ, ਰਤਾ ਕੁ ॥

ਕੁੜ ਗੱਲ ਵੀ ! ਕਿਉਂ, ਕਿਸ ਕਰਕੇ, ਐਵੇਂ ਹੀ ॥

ਕੁੜ ਦਾ ਕੁੜ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਲਤ ਬਦਲ
ਜਾਣੀ ॥

ਕੁੜ ਦਾ ਕੁੜ ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੂਠੀ ਗੱਲ
ਆਖਣਾ ॥

ਕੁੜ ਨਾ ਕੁੜ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਬਹੁਤ, ਬੋੜਾ ਜਾਂ
ਬਹੁਤ ॥

ਕੁੜ ਨਾ ਪੁੱਛੋ; ਕਹਿਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ॥

ਬਹੁਤ ਕੁੜ, ਵਿ: }
ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ, ਬੋੜਾ ਮਾਲ ॥

ਸਬ ਕੁੜ, ਪੁ:—ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ॥

ਕੁੱਟ, ਸ:—ਮਾਰ (ਖਾਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਕੁੱਟ ਢਾਟ, ਸ:—ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ॥

ਕੁੱਟ, ਪੁ:—ਏਕ ਧਾਤ, ਖੋਟੀ ਚਾਦੀ ॥

ਕੁਟਕੀ, ਸ:—ਮੱਛਰ, ਇਕ ਬੂਟੀ ॥

ਕੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਸੋਟਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ, ਸਜਾ
ਦੇਣੀ, ਪਿੱਟਣਾ ॥

ਕੁਟੀਬ, ਪੁ:—ਟੱਥਰ, ਕਬੀਲਾ, ਪਰਵਾਰ, ਸਾਕ ॥

ਕੁਟਲ, ਵਿ:—ਵਿੰਗਾ, ਟੋਢਾ, ਬੋਝੀਆਂ, ਫਰੇਬੀ,
ਜਾਲਮ ॥

ਕੁਟਲਤਾ

ਕੁਟਲਤਾ, ਸ:—ਵੇਛਾ ਪਣ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ; ਬੁਰ-
ਆਈ, ਪਾਪ ॥

ਕੁਟਵਾਲ, ਪੁ: }
ਕੁਟਵਾਲੀ, ਸ: } 'ਕੋਤਵਾਲ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਕੁਟਾਉ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਟਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਮਾਰ
ਦੁਆਉਣੀ ॥

ਕੁਟਾਈ, ਸ:—ਕੁਟਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੁਰੀ ॥

ਕੁਟੀਆ, ਸ:—ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਹਾ
ਘਰ, ਝੁੰਗੀ ॥

ਕੁੱਠ, ਸ:—ਝਿੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਕੁਚੁਣਾ, ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁੱਠਾ, ਵਿ:—ਹਲਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਮਾਰਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਕੁਠਾਲੀ, ਸ:—ਸੋਠਾਂ ਚਾਂਦੀ, ਗਲਣ ਵਾਲੀ
ਪਿਆਲੀ ॥

ਕੁਠਾਲੀ ਗਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਤ ਗਲਣੀ, ਮੁਲਾਂ
ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਕੁਠਾਲੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣ ਲਈ ਪਾਤ
ਕੁਠਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣੀ ॥

ਕੁਠਾਲੀ ਪੈ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਬੇ ਜਾਣਾ,
ਦੁਖ ਸਹਾਰ ਕੇ ਸੱਚਾ ਸਾਬਤ ਹੋਣਾ ॥

ਕੁੰਡ, ਪੁ:—ਸਰੋਵਰ, ਭਾਲ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ,
ਖੁਰਲੀ, ਹਵਨ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜਾਂ ਦੋਆ ॥

ਕੁੰਡਲ, ਪੁ:—ਘੋਰਾ ਮੁੜੇ ਹੋਏ ਵਾਲ, ਕੰਨਾਂ ਦਾ
ਝਿੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਬਲਦ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਕੜਾ ॥

ਕੁਤਬ ਨੁਮਾ

ਕੁੰਡਲੀ, ਸ:—ਘੋਰਾ, ਪੇਚ, ਜਨਮ ਲਗਣ ਦੇ
ਗ੍ਰਹ ॥

ਕੁੰਡਾ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਸੰਗਲੀ ਅੜਦੀ ਹੈ। ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੱਢਣ
ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ। ਅੰਗਸ। ਕਾਥੂ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

(ਸਿਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੁੰਡਾ ਤੇ ਹਾਥੀ ਫਿਰੇ ਲੁੰਡਾ) ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਕੁੰਡਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੱਸ ਵਿੱਚ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਹੋਣਾ ॥

ਕੁੰਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆਉਣਾ ॥

ਕੁੰਡਾਲਾ, ਪੁ:—ਆਟਾ ਚੰਨੂਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਚੌੜਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਕੁੰਡੀ, ਸ:—ਨੌਕ, ਛੋਲਾ, ਸੰਗਲੀ ॥

ਕੁੰਦ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਖੇ ਸਮਝ, ਅਨਜਾਣ ॥

ਕੁੰਦਬ (ਬਾ) ਵਿ:—ਕੋਹਜਾ, ਬੇ ਝੋਲ, ਵੀਠ,
ਅਜਬ, ਐਥਾ ॥

ਕੁੰਦਗ (ਗਾ) ਵਿ:—ਕੁੰਦਬਾ, ਵੀਠ, ਅਲਪਤਾ ॥

ਕੁੰਦਗੀ, ਸ:—ਮਲੀਨਤਾਈ, ਬੁਰੂਪਤਾ, ਕੋਹਜ ॥

ਕੁੰਦਸ, ਸ:—ਖਬਰ। ਦੋਸ਼। ਐਥ ॥

ਕੁੰਦਕਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਸਾਦ, ਕੜਾਹ, ਹਲਵਾ ॥

ਕੁੰਦਕੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਿੱਕੇ ਦਾਨਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ
ਸਿੱਟਣਾ ॥

ਕੁਤਕ (ਕ), ਪੁ:—ਭੰਗ ਘੋਟਣ ਵਾਲਾ ਭੰਡਾ,
ਸੌਂਟਾ ॥

ਕੁਤ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਨੀਰਤਾਈ, ਕਮੀਲ ਪਣਾ ॥

ਕੁਤਬ ਨੁਮਾ, ਪੁ:—ਦਿਸ਼ਾ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਕੁਤਰਕ

ਕੁਤਰਕ, ਸ:—ਹੁੰਜਤ, ਵੁੰਚਰ ॥

ਕੁਤਰਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦਾਂ ਜਾਂ ਸੁੰਜ ਨਾਲ ਕੱਟਣਾ,
ਜਰਾ ਜਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਕੁਤਰਾ, ਪੁ:—ਅਥਾਂ ਦੇ ਠਿੱਕੇ ਠਿੱਕੇ ਟੋਟੇ ਕਰਕੇ
ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਅਚਾਰ ॥

ਕੁਤਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਟਵਾਉਣਾ, ਜਰਾ ਜਰਾ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕੁਤਵਾਲ, ਪੁ: } 'ਕੁਤਵਾਲ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਕੁਤਵਾਲੀ, ਸ: }

ਕੁਤਜੀ, ਸ:—ਮੱਛਰ ਵਰਗਾ ਇਕਕੀੜਾ, ਕੁੱਤੀ ॥

ਕੁੱਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਆਮ ਜਨੌਰ, ਖੂਹ ਦੀ
ਚੌਕਲੀ ਨਾਲ ਅਟਕਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ
ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਘੋੜਾ, ਕਮੀਨਾ ਆਦਮੀ, ਹਰਾਮ
ਜਾਦਾ ॥

ਕੁੱਤਾ ਰਾਜ ਬਹਾਲੀਏ } ਕਮੀਨਾ ਮਨੁੱਖ ਵੱਡੇ
ਉਹ ਚੌਕੀ ਚੱਟੇ } ਦਰਜੇ ਤੇ ਹੋਕੇ ਬੀ
ਕਮੀਨਾ ਕੰਮਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਕੁੱਤੇ ਖੱਸੀ, ਸ:—ਭੇੜੀ ਨੌਕਰੀ, ਕਮੀਨਾਂ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਮਗਜ 'ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਬਕਣਾ ॥

ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਮੋਤਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇ ਇੱਜ਼ਤ ਹੋਕੇ
ਮਰਨਾ ॥

ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਠੀਕਰੇ ਪਾਣੀ ਪਿਆਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਠਿਗਦਰੀ ਕਰਨਾ ॥

ਕੁੱਤਾਰ, ਪੁ:—ਵਖੜੋਂ ਜਾਂ ਗਲਾਂ ਘੁੱਸਣਾ ।

ਕੁੰਦਾ

ਕੁਤਾਰ(ਗ), ਪੁ: ਵਿ:—ਵਖੜੋਂ ਜਾਂ ਗਲਾਂ ਘੁੱਸਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕੁੱਤੀ, ਸ:—ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਮੋਦੀਠ, ਭੇੜੀ ਲੜਾਕੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਕੁਤੁੰਗੜਾ, ਪੁ: } ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥
ਕੁਤੁੰਗੜੀ, ਸ: }

ਕੁਤੁਰਾ, ਪੁ: } ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥
ਕੁਤੁਰੀ, ਸ: }

ਕੁੰਦ, ਵਿ:—ਖੁੰਫਾ ਬੇ ਲੋਕ, ਸੁਸਤ, ਮੁਰਖ ॥

ਕੁੰਦ, ਸ:—ਛਾਲ, ਛਲਾਂਗ ॥

ਕੁੰਦਣ, ਪੁ:—ਸਾਫ਼ ਨਖਾਲਸ ਸੋਣਾ ॥
ਵਿ:—ਚਮਕਦਾਰ, ਖਰਾ ॥

ਕੁੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੱਪਣਾ, ਛਲਾਂਗ ਮਾਰਨਾ, ਮੁਸ
ਹੋਣਾ 'ਆਕੜਨਾ ॥

ਕੁੰਦਣਾ ਬੱਕਰਾ, ਪੁ:—ਬਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬੱਕਰਾ,
ਜੋ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਕਿਸੇ ਦੀ ਛਾਹ ਤੇ ਕੁੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਬੇ ਦੇ
ਆਸਰੇ ਆਕੜਨਾ ॥

ਕੁੰਦਯਾ, ਵਿ:—ਠਿਰਦਯੀ ॥

ਕੁੰਦਰਤ, ਸ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਮਾਯਾ,
ਸਰਿਸਟੀ ॥

ਕੁੰਦਰਤੀ, ਵਿ:—ਕੁੰਦਰਤ ਦੇ ਮੁਗਥਰ, ਸੁਗਥਿਕ ॥

ਕੁੰਦਵੈਯਾ, ਪੁ:—ਕੁੰਦਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁੰਦਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਨਾਲੀ
ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ, ਪਖੇਰੂਦਾ
ਪਰ, ਪਤੰਗ ਦਾ ਪਾਸਾ, ਸੁੱਬਣ ਦਾ ਘੋਰਾ
ਸ਼ਿਕੋਣੀ ਵਾਲੀ, ਸਾਫ਼ ਬੀਤਾ ਹੋਇਆ ਤੇਲਾ ॥

ਕੁਦਾਉਣਾ

ਕੁਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੱਦਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਕੁਦਾਉ, ਵਿ:—ਕੁੱਦਲਜੋਗਾ, ਕੁੱਦ ਸੌਂਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁਦਾਈ, ਸ:—ਕੁੱਦਲ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕੁਦਾਕਲ(ਜ), ਪੁ:—ਕੁੱਦਲ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁਦਾਲ (ਲਾ), ਪੁ:—ਕਹੀ, ਬੋਲਚਾ ॥

ਕੁੰਦੀ, ਸ:—ਕਪੜਾ ਠੱਪਣ ਜਾਂ ਘੋਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕੁੰਦੀ ਗਰ, ਕਪੜਾ ਠੱਪਣ ਜਾਂ ਘੋਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁਧਰਮ, ਪੁ:—ਅਧਰਮ, ਪਾਪ ॥

ਕੁਧਰਮਣ, ਸ: } ਜੋ ਕੁਧਰਮ (ਪਾਪ) ਕਰੇ ॥
ਕੁਧਰਮੀ, ਪੁ: }

ਕੁਧਾਨ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਵਸਤ, ਬੁਰਾ ਦਾਨ ॥

ਕੁੰਨਣ, ਪੁ:—ਕੁੰਦਣ, ਖਰਾ ਸੋਨਾ ॥

ਕੁਨਬਾ, ਪੁ:—ਟੱਬਰ, ਕਬੀਲਾ, ਪਰਵਾਰ, ਸਰ-
ਬੰਧੀ ॥

ਕੁਨਾਉਂ, ਪੁ:—ਕਿਸੇਨੂੰ ਛੇੜਨ ਵਾਸਤੇ ਬੁਰਾ ਨਾਉ
ਪਾਸਾ ਹੋਯਾ ॥

ਕੁਨਾਲ(ਲਾ) ਪੁ: } ਮਿਟੀ ਦਾ ਚੌੜਾ ਦੌਰ ॥
ਕੁਨਾਲੀ, ਸ: }

ਕੋਤ ਕੁਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਹਈ
ਵਹੁਣੀ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਤੇ ਉਸ ਜਾਤ ਦਾਅਾਂ
ਸਬ ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਦਾ ਕੱਠਾ ਮਿਲਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਕੁੰਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਮਿੱਟੀਦੀ ਗਾਂਢੀ ॥

ਕੁਨੀਤ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਨੀਤ, ਛੇੜੀ ਸਲਾਹ ॥

ਕੁਛਰ

ਕੁਨੀਤ(ਤਾ), ਵਿ:—ਬੁਰੀ ਨੀਤ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁੰਨ੍ਹ, ਪੁ:—ਵੇਰ, ਤੋਟਾ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਕੁਨੈਣ, ਸ:—ਤਾਪ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਕੁੱਪ, ਪੁ:—ਤੁੜੀ ਦਾ ਵੇਰ ਦੁਵੇਰਿਓਂ ਕਜਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਕੁਪੱਤ, ਪੁ:—ਜਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, ਨਿਰਾਦਰੀ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਕੁਪੱਤਣ, ਪੁ:—ਖਰਾਬ ਪੱਤਣ, ਬੁਰਾ ਲਾਂਘਾ ॥

ਕੁਪੱਤਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਬਗੜਾ ਜਾਂ ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰੇ ॥
ਕੁਪੱਤੀ, ਸ: }

ਕੁਪੱਥ, ਪੁ:—ਨਾਂ ਸੁਖਾਉਣਵਾਲਾ ਭੋਜਨ, ਚੋਗਾਹੀ ॥

ਕੁੱਪਾ, ਪੁ: } ਤੇਲ ਜਾਂ ਘੋਉ ਪਾਉਣਲਈ ਕੱਚੇਰੀਮ
ਕੁੱਪੀ, ਸ: } ਦਾ ਭਾਂਡਾ। ਮੋਟਾਆਦਮੀ। ਵੱਡੀਆਂ
ਬੱਤਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਪਿਲਛੀ
ਲਪੇ ਦੀ ਹੋਵੇ ॥

ਕੁਪਾਹ, ਸ:—ਹੂੰ ਦਾ ਬੂਟਾ ਅਤ ਉਸ ਦੀਆਂ
ਫੋੜੀਆਂ ॥

ਕੁਪਾਹਾ, ਵਿ:—ਕੁਪਾਹ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਕੁਪਾਹੀ, ਵਿ:—ਕੁਪਾਹ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਕੁਪਾਕ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਆਦਮੀ, ਛੇੜੀ ਉਲਾਦ ॥

ਕੁਪਿਉ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਪਿਉ ॥

ਕੁਪੀਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੰਗੋਟੀ ॥

ਕੁਪੂਤ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਪੂਤ, ਨਲੇਕ ਬੇਟਾ ॥

ਕੁਛਰ, ਪੁ:—ਰੱਬ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ, ਈਸਰੂ ਦੀ
ਨਿੰਦਿਆ ॥

ਕੁਛ ਕੁਛ ਹਿੱਸੀ

ਕੁਛਰਕਚਹਿਰੀ, ਸਃ—ਬੁਰੀ ਮੰਗਤ ॥

ਕੁਛਰ ਜੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਠ ਸੁਰ ਕਰਨਾ ॥

ਕੁਛਰ ਦਾ ਕਲਮਾਮੂਹਿਰ ਕਢਣਾ } ਈਸਰਦੀ
ਕੁਛਰ ਬਕਣਾ, ਫਿਰ } ਨਿੰਦਿਆ
ਕਰਨੀ,

ਫੜੀਂ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਬਕਵਾਲ ਕਰਨਾ ॥

ਕੁਸ਼ਰ ਦਾ ਝੁਤਕਾ, ਪ੍ਰ:—ਬਾਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
(ਹੋਣਾ, ਲੱਗਣਾ) ॥

ਕੁਛਰੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਛਰ ਹੈ, ਥਾਛਰ ॥

ਕੁਛਲ, ਪ੍ਰ—ਬੁਰਾ ਹਲ, ਪਾਪ ਦਾ ਬਦਲਾ ॥

ਕੁਛੇਟੀ, ਸਃ—ਵਿਰੋਧ, (ਕੁਛੇਰੀ ਪੈਲੀ) ॥

ਕੁੱਝ, ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਪਿੱਠ ਦਾ ਉਭਾਰ, ਲੱਕ ਦਾ ਮੋੜ
(ਪੈਂਠਾ) ॥

ਕੁਬਜਾ, ਸਃ—ਕੁੱਥੀ ਤੀਮੀ, ਜਿਸ ਕੁੱਥੀ ਵਾ ਲੱਕ
ਕਿਸਲ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸਿੱਧਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ॥

ਕੁਬਜਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਕੁੱਝ ਪਿਆਰ ਹੋਵੇ॥
 ਕੁਖੁਜੀ, ਸ: }
 ਕੁਥਾ, ਪੁ: }

ਕੁੱਝ, ਪੁ:—ਖੁਹਦੀਆਂ ਰਕਲੀਆਂ ਦਾ ਦੀਦਾ ॥

ਕੁਬੋਧ (ਧਾ) ਵਿ: } ਭੈੜੀ ਖੁੱਧ ਚਾਲਾ, ਬਦਨੀਤ
ਸ: } ਬਦਨੀਤ ॥

ਕੁੰਭ, ਪੁ:—ਮਿਟੀ ਦਾ ਘੜਾ, ਇੱਕ ਰਾਸ, ਹਾਥੀ
ਦਾ ਮੱਥਾ ॥

ਕੁੰਡਲਾ ਮੇਲਾ, ਪੁ:—ਬਾਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ
ਹਰ ਦਮਾਰ ਦਾ ਬਜਾ ਭਾਰਾ ਮੇਲਾ ॥

ਰੀਝ ਕਰਣ, ਪੁ—ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਾ ਬਹੁਤ ਖਾਣ
ਅਤੇ ਸੌਣ ਵਾਲਾ ॥

२५३

ਕੁੰਭਲ, ਪੁ:—ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਖੜੀ ਦਾ ਟੋਆ, ਕੰਦ
ਖਾਨਾ ॥

ਕੁਛਾਉ, ਪੁ:—ਅਸਲੀ ਭਾਉਤੋਂ ਵਧ ਜਾਂ ਘਟ,
ਘਾਟਾ ॥

ਕੁਛਾਰੀ, ਪ੍ਰ:—ਮੇਰੇ ਭਾਗ, ਬੰਦੀ ਪਰਾਲਭਦ ॥

ਕੁਛਾਗਣ, ਸਃ } ਜਿਸ ਦੇ ਭਾਗ ਮੰਦੇ ਹਨ ॥
 ਕੁਛਾਗਾ, ਪੁਃ }
 ਕੁਛਾਗੀ, ਸਃ }

ਕੁਛਾਣੀ, ਸਃ—ਗਪੀਆਂ ॥

ਕੁੰਡੀ, ਮਃ—ਨਰਕ ਜਿੱਥੇ ਪਾਪੀ ਯੱਗ ਵਿੱਚ
ਰਿੱਸਦਾਗੇ ॥

ਕੁੰਡੀ ਦਾ ਮੋਲਾ, ਪੁ:—ਹਰਦੁਆਰਦਾ ਜੰਦੋਂ ਸਾਲ
ਦਾ ਮੋਲਾ ॥

ਕੁਮਹਾਰ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀਏਂ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਉਥ ਕੀੜਾ ॥

ਕੁਮਹਾਰੀ,ਸ:—ਕੁਮਹਾਰ ਦੀ ਵਹਣੀ ਜਾਂ ਧੀ ॥

ਮੱਕ } ਸ:—ਕੰਜ ਦੀ ਮੱਦਦ, ਸਹਾਇਤਾ ॥
ਕਮੱਕ }

ਕੁੰਮਕਣ, ਸਃ } ਜੋ ਮੰਦਰ ਦੇਵੇ ॥
ਕੁੰਮਕੀ, ਧੁਃ }

ਕੁਮਕੁਮੀ, ਪੁਸ਼-ਹੱਲੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਬਹੁਤ
ਨਿੱਕੀ ਲਾਖ ਦੀ ਸੀਸੀ ॥

ਕੁਮਰੀ, ਪ੍ਰ:—ਕਮਾਂਨਜਾਂ ਧਨਖਬਲਾਉਂਦਵਾਲਾ।।

ਕੁਮਤ, ਪੁ:—ਧੁਰਾ ਮਤ, ਖਗਾਥ ਮਜੁਥ ॥

ਕੁਮੱਤ

ਕੁਮੱਤ, ਸਃ—ਬੁਰੀ ਮੱਤ, ਉਲਟੀ ਸਮਝ ॥

ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਝ ਉਲਟੀ ਹੈ ॥

ਕੁਮਰੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਪੰਕਤ, ਘੁੱਗੀ ॥

ਕੁਮਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੁਰਝਾਉਣਾ, ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁੱਮਾ ਕੁੱਮੀ, ਪੁਃ—ਕੱਛੂ ॥

ਕੁਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੇਹਲਤ ਮਜ਼ੂਰੀ ਕਰਨੀ
ਧਨ ਖੱਟਣਾ ॥

ਕੁਮਾਈ, ਸਃ—ਖੱਟੀ, ਲਾਹ, ਆਮਦਨ, ਮੇਹਲਤ,
ਕੰਮ ॥

ਕੁਮਾਠੀ, ਸਃ—ਮਾਰ, ਚੁੱਟ, ਠਾਸ (ਕਰਨੀ) ॥

ਕੁਮਾਣ, ਪੁਃ—“ਕੁਮਾਣ” ਦੇਖੋ। ਧਨਖ, ਹੁਕਮ,
ਅਲਾਕਾ ॥

ਕੁਮਾਦ, ਪੁਃ }
ਕੁਮਾਦੀ, ਸਃ } ਗੀਤਿਆਂ ਦਾ ਖੇਤ ॥

ਕੁਮਾਰ, ਪੁਃ—ਨਰਦ, ਜੁਆ, ਮੁੰਗਾ, ਗਭਰੂ ॥

ਕੁਮਾਰ ਬਾਜ, ਪੁਃ—ਜੁਆਰੀਆ, ਚਲਾਕ ॥

ਕੁਮਾਰ ਬਾਜੀ, ਸਃ—ਜੁਆ, ਚਲਾਕੀ ॥

ਕੁਮਾਰਕ, ਪੁਃ—ਬੁਰਾ ਰਾਹ, ਛੇੜਾ ਚਲਣ ॥

ਕੁਮਾਰੀ, ਸਃ—ਕੁਆਰੀ, ਕੁੜੀ ॥

ਕੁਮੁਤ, ਪੁਃ—ਨਵੇਂ ਪੁੱਛ, ਹਰਮਸਾਦਾ ॥

ਕੁਮੇਟੀ, ਸਃ—ਸਭਾ, ਇਕੱਠ, ਪੰਚੈਤ ॥

ਕੁਮੇਠੀ, ਸਃ—ਮਾਰ, ਚੁੱਟ, ਸਤਗਨਾਸ (ਕਰਨੀ) ॥

ਕੁਮੈਤ }
ਕੁਮੈਦ } ਵਿਃ—ਲੱਥੇ ਰੰਗ ਦਾ (ਘੋੜਾ) ॥

ਕੁਰਤੀ

ਕੱਕਾ ਕੁਮੈਤ, ਪੁਃ—ਲਾਲੀ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਠ
ਵਾਲਾ, ਬੁਰੇ ਰੰਗ ਦਾ (ਘੋੜਾ) ॥

ਕੁਰਸ, ਪੁਃ—ਬੁਰਾ ਸੁਆਦ ॥

ਕੁਰਸ, ਪੁਃ—ਦੁਆ ਦੀ ਟਿੱਕੀ, ਕੁਰਸੀ, ਇੱਕ
ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ॥

ਕੁਰਸੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚੌਂਕੀ, ਘਰ ਦੀ
ਉੱਚੀ ਨੀਂਹ, ਬੈਸ, ਅੰਠਵਾਂ ਅਸਮਾਣ, ਰੱਬ
ਦਾ ਭਖਤ ॥

ਕੁਰਸੀ ਨਸ਼ੀਣ, ਪੁਃ—ਦਰਬਾਰੀ ॥

ਕੁਰਸੀ ਨਾਮ, ਪੁਃ—ਕੁਲ ਦੇ ਵੰਡਿਆਂ ਦੇ ਨੀਵਾਂ
ਦੀ ਲੜੀ, ਬੰਸਾਵਲੀ ॥

ਕੁਰਚੂ, ਪੁਃ—ਛਠ, ਚੁੱਗੀ ॥

ਕੁਰਕ, ਵਿਃ—ਜਥਤ, ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲਲਾਮ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕੁਰਕੀ, ਸਃ—ਜਥਤੀ, ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲਲਾਮੀ
(ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਕੁਰਕੀ ਦਾ ਪਰਵਾਨਾ, ਪੁਃ—ਜਥਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ॥

ਕੁਰਕੁਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਚਿੱਬਣਾ (ਮਿਸਰੀ
ਆਦਿਕ) ॥

ਕੁਰਕੁਰੀ, ਸਃ—ਵਿੱਥ ਵਿੱਥ ਮੱਠੀ ਪੀੜ (ਹੌਲੀ)

ਕਰੰਗ, ਵਿਃ—ਬੁਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
ਪੁਃ—ਹਰਨ ॥

ਕੁਰਤਾ, ਪੁਃ—ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਕਪੜਾ, ਜੱਗਾ ॥

ਕੁਰਤੀ, ਸਃ—ਛੋਟਾ ਕੁਰਤਾ, ਚੜ੍ਹੀ, ਸਲੂਕਾ,
ਵੀਸਕਟ ॥

ਲਾਲ ਕੁਰਤੀ

ਲਾਲ ਕੁਰਤੀ, ਸ:—ਕੋਰਿਆਂ ਦੀ ਪਲਦਲ ॥

ਕੁਰਬ, ਪੁ:—ਨਜੀਕੀ, ਸਾਕ । ਆਦਰ ਮਾਣ ॥

ਕੁਰਬਲ ੨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀਜੀਆਂ ਆਇਕਾ
ਦਾ 'ਉੱਠਾ ਵਧਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਬਹੁ ਨ
ਲੱਗੇ, ਬਹੁਤ ਭੀੜ ਹੋਣਾ ॥

ਕੁਰਬਾਨ, ਪੁ:—ਬਲਿਹਾਰ, ਵਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕੁਰਬਾਨੀ, ਸ:—ਬਲੀ, ਸਦਕਾ (ਕਰਨੀ,
ਦੇਣੀ) ॥

ਕੁਰਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਖਿਰੂ ॥

ਕੁਰਲਾ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਚੁਲੀ ਭਰਕੇ ਮੂੰਹ ਸਾਫ਼
ਕਰਨਾ ॥

ਕੁਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਣਾ ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ,
ਕੁੰਜ ਦਾ ਚੀਕਣਾ ॥

ਕੁਰਲਾਟ, ਸ:—ਚੀਕ, ਫੁੱਟ, ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਕੁਰਲੀ, ਸ: } ਪਾਣੀ ਦੀ ਚੁਲੀ ਭਰਕੇ ਮੂੰਹ
ਕੁਰਲੂ, ਪੁ: } ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਕੁਰਾਹੀ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਰਸਤਾ, ਔਬੜ, ਮੰਦਾ ਕੰਮ,
ਉਲਟੀ ਰੀਤ ॥

ਕੁਰਾਹੀ } ਪੁ:—ਬੁਰਾਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਕੁਰਾਹੀ }

ਕੁਰਾਹੀ, ਸ:—ਭੁੱਲ, ਉਲਟੀ ਰੀਤ ॥

ਕੁਰਾਛਾਤ, ਸ:—ਬਕਵਾਦ, ਝੂਠੀਆਂ ਗੱਲੀ ॥

ਕੁਰਾਨ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਕੁਲ

ਕੁਰਾਨ ਉਠਾਉਣਾ
ਕੁਰਾਨ ਸਿਰ ਤੇ ਉਠਾਉਣਾ
ਕੁਰਾਨ ਤੇ ਹੱਥ ਦੇਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਰਾਨਦੀ
ਸਹੀ ਖਾਣੀ ॥

ਕੁਰਾਲ, ਪੁ:—ਸਿੱਟੀ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਕੁਰਾਜ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸਖਤੀ, ਨਾ ਮੁਲੈਮੀ ॥

ਕੁਰਾਜਾ, ਵਿ:—ਸਖਤ, ਕਰਜ਼ਾ, ਖੈਛਾ ॥

ਕੁਰੀਜ, ਸ:—ਪਖੈਰੂਆਂ ਦੇ ਪਰ ਸ਼ੜਨੇ(ਕਰਨੀ) ॥

ਕੁਰੀਜ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਆਨ ਹੋਣਾ ॥

ਕੁਰੀਤ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਰੀਤ ਜਾਂ ਚਾਲ ॥

ਕੁਰੀਝ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ । ਇਕ ਪੱਥਰ ॥

ਕੁਰੂ ਕੁਰੂ, ਪੁ:—ਬਢੇਰੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਕੁਰੂਭੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸੱਪ ॥

ਕੁਰੂਪ, ਵਿ:—ਭੋੜੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ, ਕੁਝਜਾ ॥

ਕੁਰੇਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਟੀ ਠਾਲ ਦੇਹਣਾ, ਚੋਂ, ਟਾ ॥

ਕੁਰੇਲਣੀ, ਸ:—ਅੱਗ ਦੇ ਕੋਲੇ ਚਿਲਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਸੀਖ ॥

ਕੁਰੇਸ, ਪੁ:—ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜਾਤ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੇ ਸਈਯਦ ॥

ਕੁਰੇਸਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਤ 'ਕੁਰੇਸੀ' ਹੈ ॥
ਕੁਰੇਸੀ, ਪੁ: }

ਕੁਲ, ਸ:—ਦੱਬਰ, ਘਰਾਣਾ, ਵੰਸ਼ ॥

ਪੁ:—ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਦੂਹ ਹਿੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ
'ਬੁਲ' (ਫ਼ੀ ਥਰ) ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕੁਲ ਹੀਣ

ਕੁਲ ਹੀਣ, ਵਿ:—ਛਟੀ ਕੁਲ ਵਾਲਾ, ਕਮੀਲ ॥

ਕੁਲ ਕਰਨੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਸੇ
ਕੁਲ ਪੜ੍ਹਣੇ } ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ
ਦੀ ਰਸਮ ਕਰਨੀ ॥

ਕੁਲ ਤਾਰਕ, ਪੁ:—ਕੁਲ ਨੂੰ ਤਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਲੰਕਾ
ਮੰਗ ॥

ਕੁਲਨਾਰੀ }
ਕੁਲਵੰਤੀ } ਸ:—ਚੰਗੀ ਕੁਲ ਦੀ ਭ੍ਰੀਮਤ ॥

ਕੁਲਪਤ, ਪੁ:—ਕੁਲ ਵਿੱਚ ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ॥

ਕੁਲਪਤੀ, ਸ:—ਕੁਰਸੀ ਨਾਮਾ ॥

ਕੁਲਵੰਤ, ਪੁ: }
ਕੁਲਵੰਤੀ, ਸ: } ਚੰਗੀ ਕੁਲ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਕੁੱਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੱਭੋਂ, ਬਿਲਕੁਲ, ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ॥

ਕੁੱਲ ਜਮਾ, ਪੁ:—ਸਾਰੀ ਰਕਮ, ਜੋੜ ॥

ਕੁਲਕੁਲਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ, ਸਭ ਤਰਾਂ ॥
ਵਿ:—ਆਪੋ ਆਪ, (ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ) ॥

ਕੁਲਖਣੀ, ਸ:—ਬੁਰੇ ਲੱਛਣਾਂ ਵਾਲੀ ਭ੍ਰੀਮਤ ॥

ਕੁਲੰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਉੱਚਾ ਪੰਖੇਰੂ, ਫੁੱਜ, ਲੰਮਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਕੁਲਚਾ, ਪੁ:—ਸਮੀਰੇ ਮੈਦੇ ਦੀ ਖੋਲੀ ਰੋਟੀ ॥

ਕੁਲਛੱਟ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਲੱਛਣ ਜਾਂ ਚੱਲਣ ॥

ਕੁਲਛੱਟਾ, ਪੁ: }
ਕੁਲਛੱਟੀ, ਸ: } ਜਿਸਦੇ ਲੱਛਣ ਬੁਰੇ ਹੋਣ ॥

ਕੁਲੱਜ (ਜਾਂ), ਵਿ:—ਨਿਲੱਜ, ਬੇ ਸ਼ਰਮ, ਵੀਨ ॥

ਕੁਲੀ

ਕੁਲੱਜਤ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ ॥

ਕੁਲੱਜਣ }
ਕੁਲੱਜਣ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ॥

ਕੁਲੱਤ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਢਾਈ, ਭੇੜਾਂ ਸੁਭਾਉ ॥

ਕੁਲੱਦ, ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਪਸ਼ੂ ਲਈਨਾਂ ਨਾ ਚਾਹੇ ॥

ਕੁਲਰ, ਪੁ:—ਜੰਦਰੇ ਦਾ ਪੱਚਾ ਜਨਾਨੀਆਂ ਦੇ
ਗੋਹਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਪੋਚ ॥

ਕੁਲਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਾਗ, ਮਲਾਈ ਦੀ ਬਰਫ ॥

ਕੁਲਰੀ, ਸ:—ਹੁੱਕ ਦਾ ਪੋਚ ਜਾਂ ਜੋੜ, ਦੁੱਧ
ਆਦਿਕ ਬਰਫ ਨਾਲ ਜਮਾਉਣ ਦਾ ਸੱਚਾ
ਉਸ ਵਿੱਚ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਦੁਧ ਆਦਿਕ ॥
ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੁਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਕੁਲਬੁਲ ਕੁਲਬੁਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੜਫੜਾ-
ਉਣਾ ॥

ਕੁਲਬੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੜਫੜਾਉਣਾ, ਪਾਸੇ-
ਪਰਤਣਾ, ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਫਿਰਨਾ, ਜਿੰਨ
ਵਿੱਚ ਗੜਬੜ ਹੋਣੀ ॥

ਕੁਲਬੁਲਾਹਟ } ਸ:—ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਹਿੱਲ ਜੁਲ
ਕੁਲਬੁਲਾਟ } ਤੜਫੜਾਟ ॥

ਕੁੱਲਰ, ਪੁ:—ਕਾਲੇ ਝਿਲਾਂ ਦਾ ਫੁੱਗ ॥

ਕੁਲੱਲਾ(ਲੀ), ਵਿ:—ਬੇ ਡੋਲ, ਕੋਝਾ ॥

ਕੁੱਲਾ, ਵਿ:—ਬਦਾਮੀਰੰਗ ਦਾ (ਘੋੜਾ) ॥
ਪੁ:—ਲੱਕ, ਚਿੱਤੜ, ਪਠਾਣੀ ਵਜ੍ਹਾ ਦੀ ਉ
ਚੱਪੀ, ਕੱਖਾਂ ਦਾ ਘਰ ॥

ਕੁਲੀ, ਪੁ:—ਮਜੂਰ, ਅਸਥਾਬ ਚੌਲ ਵਾਲਾ ॥

ਕੁੱਲੀ

ਕੁੱਲੀ, ਸ:—ਝੁੰਗੀ, ਕੱਖੀ ਦਾ ਘਰ ॥

ਕੁਲੀਕ, ਵਿ: ਪੁ:—ਲੀਕੇ ਬਾਹਰ ॥

ਕੁਲੀਨ, ਵਿ:—ਜਿਹੀ ਕੁਲ ਚੰਗੀ ਹੈ ॥

ਕੁਲਾਤਜੇਗਿੱਝਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੀ ਆਦਤਪੈਣੀ
ਕੁਲਾਤੇ ਲੱਗਣਾ } ਮੰਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ॥

ਕੁਲਾੜਾ, ਪੁ:—ਕੁਹਾੜਾ ॥

ਕੁਲਾੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਕੁਹਾੜੀ, ਖੰਭ ਬਠਣ ਦੀ
ਬੀ ॥

ਕੁਲੰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਹ ਜਾਂ ਚੁਬਚੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ
ਕੱਢਣਾ ॥

ਕੁਲੰਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਹ ਜਾਂ ਚੁਬਚੇ ਵਿੱਚੋਂ
ਪਾਣੀ ਕਢਵਾਉਣਾ ॥

ਕੁਲੰਜਾਈ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਕੱਢਣਾ, ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ
ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਕੁੜ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਚਿੜਕਣ ਦੇ ਥਾਂ ਦੇ ਦਾ ਚੱਕਲ,
ਗਮ, ਖਿੜ, ਕੁੱਕੜਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੁੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਹੰਗਰ ਬੰਨ੍ਹਣਦਾ ਅਹਾਤਾ। ਚੌਂਕੀ ਵਿੱਚ
ਆਟਾ ਪੈਣ ਦੀ ਬੀ ॥

ਕੁੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਢੇਪੇ ਕਰਕੇ ਝੁਕ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁੜਕ, ਸ:—ਕੁਕੜੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੁੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਕੜੀ ਦਾ ਬੋਲਣਾ। ਦੰਦਾਂ
ਠਾਲ ਚਿਬਣਾ ॥

ਕੁੜਕੁੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੜਕਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਠਾਲ
ਬੋਲਣਾ ॥

ਕੁਆ

ਕੁੜੌਤ } ਸ:—ਕੋੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਂ
ਕੁੜੌਤਣ } ਸੁਆਦ ॥

ਕੁੜਤਾ (ਤੀ)—ਕੁੜਤਾ (ਰੀ)' ਵੇਖੋ ॥

ਕੁੜੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰ ਮੜਨਾ, ਖਿੜਨਾ,
ਬੁਢੇਪੇ ਕਰਕੇ ਝੁਕ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁੜਮ, ਪੁ:—ਖੁੱਤ ਜਾਂ ਧੀ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ॥

ਕੁੜਮ ਕੜਾਹੀ, ਸ:—ਉਹ ਵਸਤੂਜੋਠਿਕੇ ਕੁੜਮਾਂ
ਦੇ ਹੀ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ
॥

ਕੁੜਮਣੀ, ਸ:—ਕੁੜਮ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਪੁੜ੍ਹ ਜਾਂ ਧੀ
ਦੀ ਸੱਸ ॥

ਕੁੜਮੱਤ, ਪੁ:—ਕੁੜਮਾਂ ਦਾ ਸਾਕ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰ ॥

ਕੁੜਮਾਈ, ਸ:—ਸਾਕ, ਨਾਤਾ, ਮੰਗਣੀ (ਹੋਣੀ
ਕਰਨੀ) ॥

ਕੁੜਮ ਚਾਰੀ } ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਕੁੜਮਾਂ ਵਾਕਰ ॥
ਕੁੜਮਾਂ ਚਾਰੀ } ਸ:—ਕੁੜਮੱਤ ॥

ਕੁੜਿਆੜਾ, ਪੁ:—ਕੁੜ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਝੁੱਠਾ ॥

ਕੁੜਿੱਕੀ, ਸ:—ਜਾਲ, ਔਖ, ਬੰਧਨ ਅਖਤਿਆਰ,
(ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ) ॥

ਕੁੜੀ, ਸ:—ਲੜਕੀ, ਧੀ, ਕਾਕੀ, ਕੁਆਰੀ ॥

ਕੁੜੇ, ਅਵ:—ਅਣੀਏ। ਅਜੀਏ। ਨੀ (ਫਲਾਣੀ-
ਏ)। ਕੁਕੜਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਕੁਆ, ਪੁ:—ਖੂਹ, ਟੋਆ ॥

ਕੁੰਹ (ਕੁੰਹ)

ਕੁੰਹ (ਕੁੰਹ), ਪੜ੍ਹ:—ਕੁਝ, ਕੋਈ, ਕੋਈ ਚੀਜ਼,
ਬੰਨਾ ॥

ਕੁਹਣ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਟੋਆ, ਖਾਤਾ ॥

ਕੁਹਣੀ, ਸ:—ਬਾਂਹ ਦੇ ਜੋੜਦੀ ਹੱਡੀ, ਅਰਥ ॥

ਕੁਹਨ (ਨਾ), ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਮਸ਼ਕ । ਫਿਰ ॥

ਕੁਹਲ } ਸ:—ਛੋਟੀ ਨਹਿਰ ਜਾਂ ਨਾਲਾ ॥
ਕੁਹਲ

ਕੁਚੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਥਾਜ ॥

ਕੂਕ, ਸ:—ਚੀਕ, ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਰੋਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਕੁੰ ਕੁੰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਤੂਰ ਵਾਕਰ ਬੋਲਣਾ ॥

ਕੂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕ ਮਾਰਨੀ, ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼
ਕੱਢਣੀ, ਘੜੀ ਨੂੰ ਚਾਬੀ ਲਾਉਣੀ ॥

ਕੂਕਰ, ਪੁ: } ਕੁੰਡਾ (ਤੀ) ॥
ਕੂਕਰੀ, ਸ:

ਕੂਕਾ, ਪੁ:—ਕੂਕਣ ਵਾਲਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਥ
ਨਾਮ ਧਾਰੀਆ ॥

ਕੂਚ, ਪੁ:—ਟੁਰ ਪੈਂਦਾ ਕੰਮ, ਚਲਾਨਾ, ਸੁਲਿਆਰੇ
ਦੀ ਕੁਚੀ ॥

ਕੂਚ ਕਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਮਰ
ਕੂਚ ਕਰਨਾ } ਜਾ ॥

ਕੂਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲਣਾ, ਰਗੜਨਾ, ਸੁਫ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਕੂਚਾ, ਪੁ:—ਗਲੀ, ਮਹੱਲਾ, ਬੁਰਸਾ, ਕੱਖਾਂ ਦੀ
ਫਰੀ, ਬਾਲਣ ਦਾ ਗੱਠਾ ॥

ਕੂਣਾ

ਕੂਚਾ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਗਲੀ ਦਾ ਬੁਰਾ ਜਾਂ ਹੱਦ ॥

ਕੂਚਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਸ ਨਾਲ ਮਾਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਕੂਚਾ ਲਾਉਣਾ, :—ਸਾੜਨਾ, ਥਾਲਣਾ ॥

ਕੂਚੀ, ਸ:—'ਕੁੱਚੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੂੰਜ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੰਥੇਰ ॥

ਕੂਜਗਰ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਖੜਾਉਣੇ ਬਨਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਕੂੰਜੜਾ, ਪੁ:—'ਕੂੰਜੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੂਜਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਲੋਹਾ, ਮਿਸਰੀ ਦੀ
ਪਿਆਲੀ ॥

ਕੂਜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਕੂਜਾ ॥

ਕੂੰਟ, ਸ:—ਦਿਸਾ, ਪਾਸਾ, ਤਰਫ, ਨੁੱਕਰ ॥

ਚਾਰੇ ਕੰਦਾਂ, ਸ:—ਚੁਫੇਰੇ, ਸਥ ਪਾਸੇ, ਸਾਰੀ
ਧਰਤੀ ॥

ਕੂੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ ॥

ਕੂੰਡਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਪੱਥਰ ਦਾ ਦੋਰ ॥

ਕੂੰਡਾਇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆਉਣਾ, ਖੁਲਾਉਣਾ ॥

ਕੂੰਡੀ, ਸ:—ਫਰਾ ਕੂੰਡਾ, ਦੋਰੀ ॥

ਕੂੰਡੀ ਸੋਟਾ, ਪੁ:—ਭੰਗ ਆਇਕ ਰਗੜਨ ਵਾਲੀ
ਦੋਰੀ ਅਤੇ ਭੰਡਾ ॥

ਕੂਣ } ਪੁ:—ਨੁੱਕਰ, ਗੋਸਾ, ਖੁੰਜਾ ॥
ਕੂਣਾ

ਕੁਤ

ਕੁਤ, ਸ:—ਖੁਰਾਕ, ਅਜੀਉਕਾ, ਗੁਜਾਰਾ ॥

ਕੁਤੀ, ਸ:—ਅੰਗਰਾਜੀ ਭੋਜਾ ॥

ਕੁਪ, ਪੁ:—ਖੁਹ ॥

ਅੰਧ ਰੂਪ, ਪੁ:—ਹਨੇਰਾ ਖੁਹ, ਠਰਕ, ਇੱਕ
ਤਰੀ ਦੀ ਪਤੰਗ ॥

ਕੁੰਬਲ } ਸ:—ਫੁੱਲ ਦੀ ਕਣੀ ॥

ਕੁਮਲ } ਵਿ:—ਕੁੰਮਲ, ਠਰਮ ॥

ਕੁਮਲਤਾਈ, ਸ:—ਠਰਮੀ, ਮੁਲੇਮੀ ॥

ਕੁਮਲੀ, ਸ:—ਫੁੱਲ ਦੀ ਕਲੀ, ਨੱਕ ਦਾ ਸਿਰਾ ॥

ਕੁਰ ਕੁਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਝੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ॥

ਕੂਲ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਨਹਿਰ ਜਾਂ ਨਾਲਾ ॥

ਕੂਲਾ } ਵਿ:—ਮੁਲੇਮ, ਠਰਮ ॥

ਕੂੜਾ, ਪੁ:—ਝੂਠ (ਬੋਲਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਕੂੜਾ } ਪੁ:—ਹੁੰਝੀਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ਆਦਿ ਰੰਗ
ਕੂੜਾ ਕਟਕਾ } ਮੇਲਾ ॥

ਕੂੜਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੂੜਾ ਹੋ, ਝੂਠਾ ॥

ਕੇ, ਅਵ:—ਜਾਂ ਯਾ, (ਕੀ ਕੇ ਮੇ), ਦੇ (ਗੁਰ ਕੇ) ॥

ਕੇਉੜਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੋਂ ਵਾਰ ਬੁੱਟਾ ਅਤੇ
ਕੇਵੜਾ } ਉਸ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਕੇਸ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲ। ਚੌਥੀ, ਖਾਨਾ,
ਮੁਕੱਦਮਾ, ਖਾਸ ਹਾਲਤ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ॥

ਕੇਸਾ ਕੇਸੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਝੁੰਜੀ ਦੇ ਕੇਸ ਫੜਕੇ ਜੋ
ਕੇਸਾਂ ਕੇਸੀ } ਲੜਾਈ ਹੋਵੇ ॥

ਕੇਦਾਂ

ਕੇਸਾ ਧਾਰੀ } ਪੁ:—ਕੇਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ॥
ਕੇਸਾਂ ਧਾਰੀ }

ਕੇਸਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਪੀਲਾ ਫੁੱਲ ॥

ਕੇਸਰੀ } ਵਿ:—ਕੇਸਰ ਦੇ ਰੰਗ, ਦਾ ਪੀਲਾ ॥
ਕੇਸਰੀਆ }

ਕੇਸੀ ਅਸਨਾਨ, ਪੁ:—ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪੋਲਣਾ ॥

ਕੇਸੂ, ਪੁ:—ਵਾਕ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਕੇਸੂ ਫੁੱਲਟੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ॥

ਕੇਹਰ, ਪੁ:—ਸਾਰ, ਸੀਹ, ਚਿੰਝਾ ॥

ਕੇਹਰੀ, ਵਿ:—ਛੋਰ ਦਾ, ਸ਼ੇਰ ਵਰਗਾ ॥

ਕੇਹੜਾ, ਪੁ: } ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਲਾ ਕਿਣ?
ਕੇਪੜੀ, ਸ: }

ਕੇਹਾ, ਵਿ:—ਇਸ ਤਰੀ ਦਾ ॥

ਕੇਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰੀ ਦੀ ਮਸਾਲੇ ਦਾਰ ਚੋਟੀ ॥

ਕੇਂਚਵਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੋਲ ਕੀੜਾ ॥
ਕੇਂਚੁਆ }

ਕੇਡਾ } ਪੁ:—ਕਿੰਨਾ, ਕਿੰਨਾ ਲੰਮਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ?
ਕੇਡਾ ਪੁ: }
ਕੇਡੀ ਸ: }

ਕੇਤਕੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਕੇਤਲੀ, ਸ:—ਕੜਾਹਾ, ਵਲਹੇਰੀ, ਹਾਂਡਾ ॥

ਕੇਂਦ੍ਰ, ਪੁ:—ਚੱਕਰ ਦੇ ਠੀਕ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਥਿੰਦੀ ॥

ਕੇਂਦ੍ਰਾ, ਪੁ:—ਕਿਸ ਤਰੀ ? ਕੀਕਣ ? ਕਿੱਕੂਰ ॥

ਕੇਦਾਰ

ਕਦਾਰ, ਪੁ:—ਖੇਤ, ਪਹਾੜ, ਹਿਮਾਲਾ ਦੀ ਹਿੱਸਾ ॥

ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤੀਰਥ, ਸਿਵ ਜੀ ॥

ਕੇਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਤਾ ਬੱਤਾ ਸੁੱਦੀ ਜਾਣਾ, ਖਲੋਰਨਾ ॥

ਕੇਰਾ, ਪੁ:—ਕੇਰਕੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬੀਜ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੂਣ ॥

ਕੇਰਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਕੋਰਾਂ, ਇੱਕ ਵੇਰੀ ॥

ਕੇਰੀ, ਸ:—ਆਵੇ ਦੀ ਮਿੱਰੀ, ਇੱਥਾਂ ਦਾ ਬੂਰਾ ॥

ਕੇਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ ॥

ਕੇਵਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਿਰਾ ਪੁਰਾ, ਸਿਰਫ ॥

ਕੇਵਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਪੀਲੀ ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕੰਧੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਕੇੜਾਂ ਪੁ: } 'ਕੇਹੜਾਂ' ਵੇਖੋ ॥
ਕੇੜੀ ਸ: }

ਕੇ, ਪੜ:—ਕਿੰਨੇ ॥

ਸ:—ਭਾਕੀ, ਉੱਪਰਛਲ (ਆਉਣੀ ਕਰਨੀ) ॥

ਕੈਸ ਬਕਸ, ਪੁ:—ਨਗਦੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਦੂਕੜੀ (ਲੋਹੇ ਦੀ) ॥

ਕੈਸ ਬੁਕ, ਸ:—ਬਹੀ, ਜਿਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਕੈਸ, ਸ:—ਘਿਣ, ਵੇਰ, ਝਗੜਾ ॥

ਕੈਸਾ, ਵਿ:—ਕੇਹਾ, ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ॥

ਕੈਸੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ ਥੋੜੇ) ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ਕੇ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ॥

ਕੈਂਧ

ਕੈਹਣਾ, ਪੁ:—ਟਿੱਡਾ, ਮੱਕੜ, ਠਾਲੇ 'ਕਹਿਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੈਰ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਿੱਚ ਹਿੱਟ ਵਾਲਾ ਗੇਂਦ ਝੋਪ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕੈਂਚ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲੰਗੋਟੀ ॥

ਕੈਂਚਣ, ਕੈਂਚਣੀ, 'ਕੈਂਚਣ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਕੈਂਚੀ, ਸ:—ਕਤਰਨ ਵਾਲਾ ਧਾਂਤ ਦਾ ਜੰਕ, ਵਾਲਵੀ ਛੁੱਰ ਦੇ ਆਮੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਸਤੀਰਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ॥

ਕੈਂਠਾ, ਪੁ: } 'ਕੈਠਾਂ'—'ਕੈਠੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਕੈਂਠੀ, ਸ: }

ਕੇਡ (ਡਾ), ਵਿ:—ਕਿਨਾ, ਕਿੰਨਾ ਲੰਮਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ॥

ਕੈਥ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥
ਕੈਥ }

ਕੈਦ, ਸ:—ਬੰਧਨ, ਬਾਂਧਾ, ਰੋਕ, ਵੱਸ, ਕਾਬੂ ॥
ਵਿ:—ਬੰਧਾ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ, ਰੱਖਣਾ) ॥

ਕੈਦਕੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੈਦ ਦਾ ਮੁਆਧਿਤਾ ॥

ਕੈਦ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਘਰ, ਜੇਲ੍ਹ ਖਾਨਾ ॥

ਕੈਦਾ, ਪੁ:—ਨੋਮ, ਵਸਤੂ, ਉਥਦੁ ਦਾ ਬਾਲ ਉਪਦੇਸ਼ ॥

ਕੈਦਣ, ਸ: } ਜੇ ਕੈਦ ਹੈ ॥
ਕੈਦੀ, ਪੁ: }

ਕੈਂਧ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਅਹਿਮਕ, ਬੇ ਸਮਝ ॥

ਕੈ'ਧ ਪੁਨਾ

ਕੈ'ਧ ਪੁਨਾ, ਪੁ: }
ਕੈ'ਧ ਵਾਈ, ਸ: } ਮੂਰਖਤਾਈ, ਬੇ ਸਮਝੀ ॥

ਕੈ'ਧ, ਪੁ:—ਕੰਪੂ, ਤੀਬੂ, ਭੇਰਾ ॥

ਕੈਮ, ਕੈਮੀ—'ਕਾਇਮ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਕੈਮਰਾ, ਪੁ:—ਵੱਢੇ ਉਤਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ੀਰ ॥

ਕੈਰ, ਵਿ:—ਭਰਾਕਲ, ਖੋੜੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ॥

ਕੈਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰ ਜਾਣਾ, ਹੋਸਲਾ ਨ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਕੈਰਾ, ਵਿ:—ਪੀਲੀਆ ਜੇਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਕੈਰੋ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਕੁਰੂਦੀ ਉਲਾਦ ਸਿਨੀਦਾ ਪਾਛਵਾਂ
ਨਾਲ ਜੁੱਧ ਹੋਇਆ ਸਾ (ਮਹਾ ਭਾਰਤ ਦਾ) ॥

ਕੈਲ, ਵਿ:—ਮੰਨ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਜਵਾਬ ਨਾਂ ਦੇ
ਸੱਕੇ । (ਹੋਣਾ) ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਕੈਲਾ, ਵਿ:—ਭੂਰੇ ਰਗ ਦਾ (ਬੱਦਲ, ਘੋੜਾ,
ਭੰਗਰ) ॥

ਕੈਲਾ.ਕਪਲਾ, ਵਿ:—ਭੂਰਾ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ॥

ਕੈਲਾਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਹਾੜ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਵਜੀ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਕੈ, ਪੁ:—ਕੋਈ, ਕੋਈ ਮਣਾ ॥

ਕੈਆ } ਪੁ:—ਨੱਕ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਅੱਖ ਦੀ ਨੁੱਕਰ,
ਕੈਇਆ } ਗਲੇ ਦੀ ਗਢ ॥

ਕੈਇਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਕਾਲੇਰੰਗਦਾ ਪੰਛੀ ॥

ਕੈਇਲਾ, ਪੁ:—ਕੱਲਾ, ਸਜ ਕੇ ਕਾਲੀ ਹੋਈ ਹੋਈ
ਲੋਕ ਦੇ ਦੁਕਸੇ ॥

ਕੋਕਨੀ ਬੇਰ

ਕੋਈ ਪੜ:—ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਭਾਂਵੇ
ਕੋਹੜਾ (ਤੋ) ॥

ਕੋਈ ਹੈ ਪੜ:—ਕੋਹੜਾ ਨੌਕਰ ਬਾਹਰਹ, ਆਵੇ ॥

ਕੋਈ ਕੋਈ, ਪੜ:—ਟਾਂਵਾਂ, ਵਿਰਲੇ, ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ॥

ਕੋਈ ਘੜੀਦਾ ਗੁਜਾਰਾ ਹੈ, ਬੜਾ ਚਿਰ ਜੀਉਣ
ਜਾਂ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ॥

ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ, ਪੜ:—ਇੱਕ ਜਣਾ ਬਹੁਰ ॥

ਕੋਸ, ਪੁ:—ਝੱਕੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਬਰ ਦ ਮੋਹਰੀ,
ਕੋਹ ॥

ਕੋਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ, ਬਦ ਦੁਆਈ
ਦੇਣੀਆਂ ॥

ਕੋਸਾ, ਵਿ:—ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਗਰਮ, ਨਿੱਘਾ, ਛੋਟੀ
ਦਾੜੀ ਵਾਲਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਮਾੜਾ ਮਾੜਾ ਤਾਪਹੋਵੇ ॥

ਕੋਹ, ਪੁ:—ਦੋ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਗਜ ਦੀ ਵਿੱਥਾ ॥

ਕੋਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਜਿੰਦ ਕੱਢਣੀ ॥

ਕੋਹਣੀ, ਸ:—ਬਾਹ ਦੇ ਜੋੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਅਰਥ ॥

ਕੋਹਲੂ, ਪੁ:—ਭੋਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ੀਰ ॥

ਕੋਹੜ, }
ਕੋਹੜਾ (ਜੀ) } 'ਕੁਹੜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਕੋਹੜੀ, ਸ:—'ਕੁਹੜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੋਕ, ਸ:—ਕੱਚੀ ਸੁਆਈ, ਵਿੱਲੇ ਟਾਂਕੇ ॥

ਕੋਕਸਾਸੜ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਵਿਦਯਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ
ਅਤੇ ਭੋਗ ਕਰਨ ਦੇ ਵੰਗ ਲਿਖੇ ਹਨ ॥

ਕੋਕਨ ਬੇਰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ
ਕੋਕਨੀ ਬੇਰ } ਖੱਟ ਬਰ ॥

ਕੋਕਲਾ

ਕੋਕਲਾ, ਪੁ:—ਕੋਠ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀਸੇਦਾ
ਗਹਿਣਾ ॥

ਕੋਕਲਾ (ਲੀ), ਸ:—ਇੱਕ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੰਥਿਰੂ ॥

ਕੜੂ, — ਠਾਂ   ਠ   ਦਾਲ ਦਾ
ਦਾਣਾ ॥

ਕੋਕੜੂ ਮੋਠ, ਪੁ:—ਕਰੜੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕੋਕਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਕਿੱਲ ਜਾਂ ਮੁੱਖ,
ਦਾਈ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ॥

ਕੋਕੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਅਤੇ ਦੋ ਅਗਲੀਆਂ
ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਗੋਲ ਥਾਂ ॥

ਕੋਕੋ, ਸ:—ਕਾਂ, ਹਉਆ ॥

ਕਖ, ਪੁ:—ਕੁੱਖ, ਗਰਭ, ਢਿੱਡ ॥

ਕੋਖ ਬੰਦ, ਵਿ:—ਸੰਢ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਰਭ ਠਾਂ 'ਚੋਂ
ਸੱਕੇ ॥

ਕੋਚਥਾਣ (ਵਾਣ), ਪੁ:—ਬੱਘੀ ਹਿੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਕੋਚ ਬਾਨੀ (ਵਾਨੀ), ਸ:—ਕੋਚਵਾਣ ਦੀ
ਤੀਵੀ ॥

ਕੋਚ ਬਾਨੀ (ਵਾਨੀ) ਸ:—ਕੋਚਵਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਕੋੜਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਬੁਰੀ ਹੋ, ਅੰਗ
ਕੋੜੀ, ਸ: } ਹੀਣ ॥

ਕੋਟ, ਪੁ:—ਕਿਲਾ, ਸਫੀਲ, ਮਹਿਲ, ਖੋਰ ਜਾਂ
ਪਿੰਡ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਕੋਚੀ ਕੰਧ, ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਕੜਾ
ਦਾ ਚੋਗਾ ॥

ਵਿ:—ਕਰੌੜ, ਬਹੁਤ, ਅਨੇਕ ॥

ਕੋਤਵਾਲ

ਕੋਟਾ, ਪੁ:—ਜਵਾਂ ਦੀ ਗਿਰੀ ਪਾਣੀ ਵਿਚ
ਉਥਾਲੀ ਹੋਈ ॥

ਕੋਠੜਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਕੋਠੀ ਜਾਂ ਘਰ ॥

ਕੋਠੜੀ, ਸ:—ਘਰ, ਚੁਬਾਰਾ, ਨਿੱਕਾ ਜੋਹੀ
ਅੰਦਰ, ਛੋਟਾ ਜੋਹਾ ਕਮਰਾ ॥

ਕੋਠਾ, ਪੁ:—ਘਰ, ਕੋਚਾ ਘਰ, ਵੱਡਾ, ਖਾੜਾ ॥

ਕੋਠੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਨੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮ ਹਯਾ
ਨਾਂ ਹੋਣੀ ॥

ਕੋਠੀ, ਸ:—ਘਰ, ਸ਼ਾਹੀਬਾਂ ਦਾ ਘਰ, ਖਾੜਾ,
ਖਜ਼ਾਨਾ, ਬੰਕ ਘਰ, ਕਾਰਖਾਨਾ, ਸੁਦਾਗਰ
ਦੀ ਦੁਕਾਨ, ਅਲਮਾਰੀ, ਰਖਣਾ, ਖਾਨਾਂ,
ਪੁਲ ਦਾ ਬੰਮੂ, ਘਰ ਦਾ ਘੋਰਾ ॥

ਕੋਠੀ ਰਲਣੀ (ਗਲਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਲ ਦਾ
ਬੰਮੂ ਜਾਂ ਖੁਹ ਦਾ ਘੋਰਾ ਬਨਣਾ (ਬਨਾਉਣਾ) ॥

ਕੋਠੀਦਾਰ } ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਸਦਾਗਰ,
ਕੋਠੀ ਵਾਲ (ਲਾ) } ਸਰਾਵ ॥

ਕੋਡਾ, ਵਿ:—ਅੱਗੇਨੂੰ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੱਟਾਂ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਕੋਠ (ਣੀ), ਪੁ:—ਨੁੱਕਰ, ਖੁਜੀ, ਝੁਕਾਉ (ਦੀ
ਲਕੀਰਾਂ ਦਾ) ॥

ਕੋਤਲ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਜਲੇ ਦਾ
ਅਗਲਾ ਹਾਥੀ ਜਾਂ ਘੋੜਾ ॥

ਕੋਤਲ ਗਾਰਦ, ਪੁ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਦਲੀਲ,
ਜਿਸ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ॥

ਕੋਤਵਾਲ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪੁਲਸ ਦਾ ਹਾਕਮ ॥

ਕੋਤਵਾਲੀ

ਕੋਤਵਾਲੀ, ਸ:—ਕੋਤਵਾਲ ਦਾ ਦਫਤਰ, ਵੱਡਾ
ਟਾਕਾ ॥

ਕੋਤਵਾਲੀ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਸਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਕੋਤਾ } ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਘੱਟੀਆ, ਮਧਰਾ ॥
ਕੋਤੇ }

ਕੋਤਾ ਅੰਦੇਸ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਦੀ ਨਾਂ
ਕੋਤਾ ਹੰਦੇਸ } ਮੁੱਝੇ ॥

ਕੋ ਹਥਿਆਰਾਂਤੇ ਆਉਣਾ (ਆਜਾਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਲੜਨ ਵ ਸਤੇ ਭੱਟ ਪੱਟ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਕੋਦਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਅਠਾਜ ॥

ਕੋਦੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਅਠਾਜ ॥

ਕੋਦਾ ਦਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰੀਕ ਪੀਹਣਾ ॥

ਕੋਪ, ਪੁ:—ਕੱਧ, ਹੁੰਸਾ ॥

ਕੋਪਮਾਨ, ਵਿ:—ਕਰੋਧਾ, ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ ॥

ਕੋਪੋਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦੀ ਲੰਗੋਟੀ ॥

ਕੋਥਾ, ਪੁ:—ਚਮੜਾ ਫੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ ਜਾਂ
ਲੋਹੇ ਦਾ ਸੰਝੂ ॥

ਕੋਮ, ਸ:—ਜਾਤ, ਕੁਟੰਬ, ਪੰਥ ॥

ਕੋਮਲ, ਵਿ:—ਨਰਮ, ਮੁਲੇਮ ॥

ਕੋਮਲਤਾ } ਸ:—ਨਰਮਾਈ, ਮੁਲੇਮੀ ॥
ਕੋਮਲਤਾਈ }

ਕੋਰ, ਸ:—ਕੋਠੀ, ਪਾਸਾ, ਨਹੀਂ ਦ ਵੀਓ ਤੇ ਚਿਖੜਿਆ
ਹੋਇਆ ਮਾਸ, ਵੀਭਾ, ਵੀਰੀ ॥

ਕੋਸਲ

ਕੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੌਂਦਣਾ, ਪੁੱਟਣਾ, ਪੁੱਟਕੇ ਕੱਢਣਾ ॥

ਕੋਰਮਾ, ਪੁ:—ਭੁੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਮਾਸ ॥

ਕੋਰੜਾ, ਪੁ:—ਚਾਬਕ ॥

ਕੋਰਾ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਧੋਤਾ ਹੋਇਆ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ
ਸਾਫ਼, ਸੁੱਕਾ, ਅਣਪੜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨ
ਮਿਲੇ ॥

ਕੋਰਾ, ਪੁ:—ਬਰਫ਼, ਕੱਕਰ, ਰੇਸ਼ਮੀ ਘੱਗਰੀ, ਸਥਤੀ
ਵੱਖਰਾ ਆਦਮੀ। ਰੁੱਖਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕੋਰੋਸ਼ੀ, ਪੁ:—'ਕੁਰੋਸ਼ੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੋਲ, ਅਵ:—ਨੇੜੇ, ਲਾਗੇ, ਪਾਸੇ, ਨਾਲ, ਰਾਹੀਂ ॥

ਪੁ:—ਵੱਖਰ ਦਾ ਥਾਂਸ ਜਾਂ ਲੰਮੀ ਲਕੜੀ ॥

ਕੋਲ ਕੋਲ } ਵਿ:—ਇੱਕ ਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ॥
ਕੋਲ ਕੋਲ }

ਕੋਲਾ, ਪੁ:—ਸੜ ਕੇ ਕਾਲੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ਲਕੜੀ
ਦੇ ਟੁੱਟੇ ॥

ਕੋਲ੍ਹਾਰ } ਪੁ:—ਭੋਲ ਕੱਢਣ ਦਾ ਜੰਤੂ, ਵੇਲਣਾ,
ਕੋਲ੍ਹੁ } ਮੱਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਕੋਲੋਂ, ਅਵ:—ਨਾਲੋਂ, ਪਾਸੋਂ, ਤੋਂ ॥

ਕੋਵੋਲਾ, ਵਿ:—ਉਲਟੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਮੁਰਬਾ ॥

ਕੋੜ੍ਹ, (ਕੋੜ੍ਹਾ ਜ਼ੀ)—'ਕੁਹੜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਕੋੜਮਾ, ਪੁ:—ਵੱਖਰ, ਕਥੀਲਾ, ਪਰਵਾਰ ॥

ਕੋੜਾ, ਪੁ:—ਕਚੜਾ, ਚਾਬਕ ॥

ਕੋਸਲ, ਸ:—ਸਥਾ, ਕਮੇਵੀ, ਸਲਾਹ (ਕਰਨਾ)

ਕੋਂਸਲੀਆ

ਕੋਂਸਲੀਆ, ਪੁ:—ਕੋਂਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਕੋਈ ॥

ਕੋਂਸਾਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ 'ਝਨਾਨੀ ਜੁੱਤੀ' ਦਾ
ਜੋੜਾ, ਬੋਂਸਾਂ ॥

ਕੋਂਹਰ, ਪੁ:—'ਕਹਿਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੋਂਚ (ਕੋਂਚ), ਪੁ:—ਵਲੈਤੀ ਪਲੇਅ ॥

ਕੋਂਡ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਕੋਡੀ, ਸੰਖ ॥

ਕੋਂਡਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਕੋਡੀ, ਕੱਢੂ ॥

ਕੋਂਡਿਆਲਾ, ਵਿ:—ਕੋਂਡੀਆਂ ਵਾਲਾ, ਚਿਤਕਬਰਾ
ਸੱਪ ॥

ਕੋਂਡੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਸੰਖ ਜਾਂ ਘੁੱਗੂ, ਸਿੱਪੀ,
ਢਾਡੀ ਦੀ ਹੋਡੀ ਦੇ ਹੇਠ ਦਾ ਦੋਆ ॥ ਧਲ ॥

ਕੋਂਡੀਆ, ਪੁ:—ਚਿਤਕਬਰਾ ਸੱਪ, ਕੋਂਡੀ ਦਾ
ਗੁਲਾਮ ॥

ਵਿ:—ਕੋਂਡੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ॥

ਕੋਂਟ, ਪੜ:—ਕੋਹੜਾ (ਤੀ), ਕੀ ॥

ਕੋਂਤ, ਪੁ:—ਖਸਮ, ਖੋਂਦ, ਮਾਲਕ, ਸਾਈ ॥

ਕੋਂਤਕ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ਾ, ਅਨੱਖੀ ਗੱਲ, ਵਲ,
ਚਲਿਤ੍ਰ ॥

ਕੋਂਦ, ਪੁ:—ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਕੋਹੜਾ ਦਿਨ ॥

ਕੋਂਪਣੀ, ਸ:—'ਕੰਪਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਕੋਂਡ, ਪੁ:—ਖੋਡ, ਰਰ, ਭਉ ॥

ਕੋਂਮ, ਸ:—ਜਾਤ, ਝੁੰਝ, ਪੰਝ, ਕਿਸੇ ਦੇਸ ਦੇ
ਲੋਕ ॥

ਕੋਂਡੀ

ਕੋਂਰ, ਪੁ:—ਮੁੰਡਾ, ਬੱਚਾ, ਰਾਜੇ ਦਾ ਛੋਟਾ ਖੁੰਡ ॥

ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ
ਪਿਛਲਾ ਖਰ (ਚੰਦ ਕੋਂਰ) ॥

ਕੋਂਰਾ, ਵਿ:—ਪੀਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁ: ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕੁੱਜਾ ॥

ਕੋਂਰੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੁੱਜੀ ॥

ਕੋਂਲ, ਪੁ:—ਧਾਂਤ ਦਾ ਕਟੋਰਾ, ਇੱਕ ਢੁੱਲ, ਬਚਨ
(ਕੋਂਲ ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ, ਰੋਂ ਹਾਰਨਾ, ਦਾ
ਸੱਚਾ ਜਾਂ ਪੂਰਾ) ॥

ਕੋਂਲ ਕਰਾਰ, ਪੁ:—ਬਚਨ, ਅਕਰਾਰ ॥

ਕੋਂਲ ਡੋਡਾ, ਪੁ:—ਕੋਂਲ ਢੁੱਲ ਦਾ ਢਲ ॥

ਕੋਂਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਲਣਾ, ਉਥਲਣਾ ॥

ਕੋਂਲਾ, ਪੁ:—ਚੋਰਸ ਬੰਮੂ, ਛੋਟੀ ਕੰਧ, ਬੂਟੇ ਜਾਂ
ਚੁਬਾਰੇ ਦੀ ਨੁੱਕਰ ॥

ਕੋਂਲੀ, ਸ:—ਕਟੋਰੀ, ਧਾਂਤ ਦੀ ਪਿਆਲੀ,
ਕਲਾਵਾ ॥

ਕੋਂਜ, ਪੁ:—ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੂਟੀਆਂ ਦਾ
ਨਾਉ, ਪਿਣ, ਵੈਰ, ਸਾੜਾ, ਭੰਡੇ ਸੁਭਾਉ
ਵਾਲਾ ਰੰਗਾਰ ॥

ਕੋਂਡ ਗੰਦਲ, ਸ:—ਕਵਾਰ ਗੰਦਲ, ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਕੋਂਡਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੈਰ ਕਰਨਾ, ਖਿੜਨਾ, ਕੁੱਟਾ ॥

ਕੋਂਤਣ, ਸ:—ਕੋਂਡੇ, ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਂ
ਸੁਆਦ ॥

ਕੋਂਡਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਭਲਖ, ਥੇ ਸੁਆਦ, ਸਖਤ
ਕੋਂਡੀ, ਸ: } ਗੁੱ ਸਵਾਲਾ ॥

ਕੋੜਾ ਕਸੈਲਾ

ਕੋੜਾ ਕਸੈਲਾ, ਪੁ:—ਕੋੜੀਆਂ ਦੁਆਰੀ ॥

ਕੋੜਾ ਘੁੱਟ, ਪੁ:—ਔਖਾ ਕੰਮ ਜੋ ਜਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ॥

ਕੋੜਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਸ਼ਰਾਬ ॥

ਕੋੜਾ ਤੇਲ, ਪੁ:—ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਤੇਲ ॥

ਕੋੜੀ ਵੇਲ ਵਾਂਝੂੰ ਵਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਰ-
ਵਾਰ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ (ਅਸੀਸ) ॥

ਖ

ਖ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਰੀ ਦਾ ਸਤਵਾਂ ਖਰ,
ਖੱਖਾ ॥

ਖਉਂ ਖਉਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਘਣਾ (ਬੁੱਢਿਆ
ਵਾਕਲ) ॥

ਖਈ ਰੋਗ, ਪੁ:—ਖੰਘ ਤਾਪ, ਸਿੱਲ ਵੀ ਬੀਮਾਰੀ ॥

ਖਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਖੁਸਬੂਦਾਰ ਘਾਹ ਦੀ
ਜੜ੍ਹ ॥

ਖਸਕਾਸ } ਸ:—ਖੋਸਤ ਦੇ ਖੀ ॥
ਖਸਖਸ }

ਖਸਕਾਸੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਟ ਕੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ
ਖਸਖਸੀ } ਵਾਲਾ ॥

ਖਸਟਮ(ਮੀ), ਸ:—ਛੇਵੀਂ ਚਿੱਤ, ਛਟ ॥

ਖੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹਣਾਂ, ਜੌਰ ਨਾਲ ਲੇਣਾ ॥

ਖਸਤਾ, ਵਿ:—ਭੁਰ ਭੁਰਾ, ਜੋ ਸੌਖੀ ਤਰਾਂ ਚਿੰਥਿਆ
ਜਾਵੇ ॥

ਖਹਿਰਾ

ਖਸਮ, ਪੁ:—ਖੰਦ, ਗਰਹ, ਘਰ ਵਾਲਾ, ਮਾਲਕ ॥

ਖਸਮਾਨਾ, ਪੁ:—ਰਖਿਆ, ਸਹਾਇਤਾ (ਜਿਵੇਂ
ਖਸਮ ਕਰਦਾ ਹੈ) ॥
ਵਿ:—ਖਸਮ ਦਾ ॥

ਖਸਰ, ਸ:—ਰਗੜ, ਘਸੜ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਖਸਰ ਖਸਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨ ਦੀ
ਅਜ ਕੱਢਣੀ ॥

ਖਸਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੋਗ, ਨਿੱਕੀ ਮਾਤਾ (ਨਿਕਲਣਾ), ਪਿੰਡ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ, ਫਸਲ
ਦਾ ਮੱਲ ਪਾਉਣਾ (ਕਰਨਾ), ਨਮਰਦ ॥

ਖੱਸੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਨਲ ਕੱਢੇ ਜਾਣ, (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਖੱਸੀ ਪਰਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਕੋਠੇ ਤੋਂ ਧਰਤੀ ਤੱਕ ਕੰਧ
ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਪਰਨਾਲਾ ॥

ਖਸੀਹਤ, ਸ:—ਗੁਣ, ਮੁਭਾਉ ॥

ਖਸੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹਣਾ, ਖੱਸਣਾ, ਠਾ
ਪਾੜਨਾ ॥

ਖਹਾ ਖਹੀ, ਸ:—ਆਪੇ ਵਿੱਚ ਵੈਰ ॥

ਖਹਿ, ਸ:—ਰਗੜ, ਵੈਰ, ਦੁਸਮਣੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਖਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਦੱਕਰਨਾ, ਵੈਰ ਕਰਨਾ,
ਲੜਨਾ ॥

ਖਹਿਬੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨਾ, ਬਗੜਨਾ, ਸਾਮ੍ਹਣਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਖਹਿਜਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਛਾ, ਬੁਠ, (ਖਹਿਜੇ ਦੇਣਾ,
ਖਹਿਜਾ ਜੁੱਝਣਾ) ॥

ਖਹੁਰਾ (ਰੀ)

ਖਹੁਰਾ (ਰੀ), ਵਿਃ—ਖੁਰਦਾਰਾ (ਰੀ), ਸਖਤ,
ਖਰਦਾ (ਵੀ) ॥

ਖੱਖਰ, ਸਃ—ਭੇਮੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ॥

ਖੱਖਰ ਖਾਧਾ, ਵਿਃ—ਕੋਝਾ, ਥੇ ਚੋਲ ॥

ਖੱਖਰ ਨੂੰ ਛੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲੜਾਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ
ਕੁਝ ਕਹਿਕੇ ਗਲ ਪਾ ਲੈਣਾ ॥

ਖਖਵਾੜ (ੜਾ) ਪੁਃ—ਉਹ ਹੱਥੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚਲੀ
ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਖਖੜੀ, ਸਃ—ਫੁੱਟ, ਲੰਮਾ ਖਰਬੂਜਾ, ਨਿੱਕੀ ਤਰ ॥

ਖੱਖਾ, ਪੁਃ—ਗੁਰਮੁਖੀ ਦਾ ਸੋਭਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਖਖਾਰ } 'ਖੰਘਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਖਖਾਰਨਾ }

ਖੱਗਾ, ਪੁਃ—ਘੀ ਖੁਆਰ ਦਾ ਖੱਗਾ ॥

ਖੰਘ, ਸਃ—ਖਾਂਸੀ, ਬਲਗਮ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ
ਵਿੱਛੜਿਆਂ ਦਾ ਜੋ ਜੋਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ॥

ਖੰਘ ਡਾਪ, ਪੁਃ—ਵਿੱਛੜਿਆਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਬਿਮਾਰੀ, ਖਈ ਰੋਗ, ਸਿੱਲ ॥

ਖੰਘਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਬਲਗਮ ਕੱਢਣ ਲਈ
ਖੰਘਾਰਨਾ } ਵਿੱਛੜਿਆਂ ਦਾ ਜੋਰ ਲਾਉਣਾ,
ਖੰਘੂਰਨਾ } ਖਾਂਸਣਾ ॥

ਖੰਘਰ, ਪੁਃ—ਸੜੀ ਹੋਈ ਇੱਟ, ਪੱਥਰ ॥

ਖੰਘਰੀ, ਸਃ—ਨਿੱਕਾ ਖੰਘਰ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਮੱਠੀ ॥

ਖੰਘਟ, ਪੁਃ—ਖੰਘ ਨਾਲ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਬਲਗਮ

ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ

ਖੰਘਾਲ, ਪੁਃ—ਭਾਂਡੇ ਦੀ ਧੋਣ ॥

ਖੰਘਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਧੋਣਾ ॥

ਖੱਚ, ਸਃ—ਅੱਖ, ਤਕਲੀਫ਼, ਰੋਲਾ (ਕਰਨੀ)
ਬਕਵਾਦ, ਬੁਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਖੱਚਰ, ਸਃ—ਘੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਦੀ ਉਲਾਦ,
ਚਜੇਬੀ ਆਦਮੀ ॥

ਖਚਰ } ਪੁਃ—ਚਲਾਕੀ, ਢਰੇਬ, ਸਤਾਨੀ,
ਖਚਰਦੀ }
ਖਚਰ ਪੁੱਟਾ } ਹਠ, ਮਕਰ ॥
ਖਚਰਦੇ }

ਖਚਰਾ } ਵਿਃ—ਖੱਚਰ, ਚਲਾਕ, ਢੀਠ, ਫੇ
ਖਚਰੀ } ਮਕਰ ਕਰੇ ॥

ਖਚਰਾਈ, ਸਃ—'ਖਚਰਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਖੱਚਾਂ, ਸਃ, ਵਿਃ—ਦੁਸ਼ਟ ਤੋਸਤ, ਬਦਕਾਰ,
ਬੇਹੁਦਾ ਗੋਲੀ ॥

ਖਚਿਤ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਲੱਤਾ ਹੋਯਾ, ਵਸਿਆ ਹੋਯਾ
(ਮਨ) ॥

ਖੰਜਨ, ਪੁਃ—ਵਿੱਕ ਪੱਥਰ, ਮਸੋਲਾ ॥

ਖੰਜਰ, ਪੁਃ—ਨਿੱਕੀ ਤਲਵਾਰ, ਛੁਰਾ ॥

ਖੰਜਰੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚੋਫ਼, ਕੜਾ, ਇੱਕ
ਰੋਸਮੀ ਖਪੜਾ ॥

ਖੱਜਲ, ਵਿਃ—ਖਰਾਬ, ਅਵਾਰਾ, ਦੁਖੀ (ਹੋਣਾ
ਕਰਨਾ) ॥

ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ, ਵਿਃ—ਤਥਾਹ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੰਦਾ
ਹਾਲ ਹੈ ॥

ਖਜਾਨਚੀ

ਖਜਾਨਚੀ, ਪੁ:—ਖਜਾਨਾ ਸਭਿਲ ਵਾਲਾ, ਰੁਪਿਆ
ਪੈਸਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖਜਾਨਾਂ } ਪੁ:—ਭੰਡਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਧਨ ਰੱਖਿਆ
ਖਜਾਨਾ } ਜਾਂਦੇ ॥

ਖਜਾਲਤ, ਸ:—ਖੋਰਲ, ਖਗਬੀ, ਖੁਆਰੀ ॥

ਖੱਜੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਮਿੱਠਾ ਫਲ ਅਤੇ ਰੁੱਖ, ਖਜੂਰ
ਖਜੂਰ } ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਖਜੂਰੀ, ਵਿ:—ਖਜੂਰ ਦਾ ॥
ਸ:—ਨੱਕ ਦਾ ਨਿੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਖਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਹਣੀ ॥
ਵਿ:—ਫੈ ॥

ਖਟ ਸ਼ਾਸਤਰ } ਦੁਆਂਦੇ ਪ੍ਰਤਿਧ ਭੇਤ
ਖਟ ਦਰਸ਼ਣ } ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਛੇ ਪੁਸਤਕ (ਨਯਾਯ,
ਸਾਂਖਯ, ਵੈਸ਼ਿਸ਼ਟਕ, ਯੋਗ,
ਮੀਮਾਂਸਾ, ਵੇਦਾਂਤ) ॥

ਖੱਟ, ਸ:—ਮੰਜੀ, ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ
ਦੀਆਂ ਚਿੰਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਕਮਾਈ,
ਲਾਗ ॥

ਖੱਟ ਮਣਸਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਟ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚੁਲੀ
ਧਾਕੇ ਸੁਆਈ ਨੂੰ ਦੇਣੀਆਂ ॥

ਖੱਟ ਵਛਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਟ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਖਏਰ ਕੇ ਰੱਖਣੀਆਂ ॥

ਖਟਕ, ਸ:—ਸੰਸਾ, ਰਰ, ਭੋ, ਪੈਰਾਂ ਦੀ
ਅਵਾਜ ॥

ਖਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਜਾਰਨਾ, ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਣ
ਹੋਣਾ, ਚੁਭਣਾ ॥

ਖਟਕਾ, ਪੁ:—ਸੰਸਾ, ਰਰ, ਭੋ, ਪੈਰਾਂ ਦੀ

ਖਟਿਆਈ

ਖਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਹੇ ਦੀ ਢੰਡੀ ਹਿਲਾਉਣਾ
ਜਾਂ ਸੌਰ ਮਾਰਨੀ ॥

ਖੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਾਉਣਾ, ਪੁੱਟਣਾ, ਖੋਦਣਾ ॥
ਖੱਟ ਪੱਟ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਸ਼ਗੜਾ, ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ ॥

ਖਟਮਲ, ਪੁ:—‘ਏਕ ਕੀੜਾ, ਮੀਂਹ ਨੂੰ ॥

ਖਟਮਿੱਠਾ, ਵਿ:—ਅੱਧਾ ਖਟਾ, ਅੱਧਾ ਮਿੱਠਾ ।
ਸੁਆਦਲਾ ॥

ਖੱਟਰ, ਸ:—ਗਊ ਜਾਂ ਮਹਿੰ ਜਿਸ ਦਾ ਦੁੱਧ ਹੋਣਾ
ਅੱਧਾ ਹੋਵੇ ॥

ਖਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਪੁ:—ਦੋ ਕੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਛੱਤ ਦਾ
ਹਿੱਸਾ, ਘਰ ਦਾ ਚੁਬਾੜਾ ॥

ਖੱਟਾ ਪ:—ਇੱਕ ਫਲ ਨਿੱਥੂ ਵਰਗਾ, ਪੀੜਾ ਰੰਗ,
ਖੱਟੀ ਲੱਸੀ, ਦੁਧ ਦੀ ਜਾਗ, ਖਟਿਆਈ ॥
ਵਿ:—ਤੁਰਸ਼, ਪੀਲਾ, ਗੁੱਸੇ (ਜੀ ਜਾਂ ਦਿਲ
ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਖੱਟਾ ਟੀਟ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਖੱਟਾ ॥

ਖਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਟੀ ਕਰਾਉਣੀ, ਦੁਆਉਣਾ।
ਲਭਾਉਣਾ ॥

ਖਟਾਉ, ਪੁ:—ਖੱਟਣ ਜਾਂ ਖਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖਟਾਈ, ਸ:—‘ਖਟਿਆਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਖਟਾਸ, ਸ:—ਖੱਟਾ ਸੁਆਦ, ਖਟਿਆਈ ॥

ਖਟਾ ਪਟੀ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਸ਼ਗੜਾ, ਵੇਰ
ਵਿਰੋਧ ॥

ਖਟਿਆਉ, ਵਿ:ਪੁ:—ਖੱਟਣ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖਟਿਆਈ, ਸ:—ਤੁਰਸ਼ੀ, ਖੱਟਾ ਸੁਆਦ, ਖੁਰੇ
ਅੰਥ ਕੱਟ ਕੇ ਸੁਕਾਏ ਹੋਏ ॥

ਖਟਿਆਹਣ

ਖਟਿਆਹਣ } ਸ:—ਖਟਿਆਈ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ॥
 ਖਟਿਆਂਧ

ਖੱਟੀ, ਸ:—ਕਮਾਈ, ਇਕ ਖਟਾ ਫਲ ॥
 ਵਿ:—ਪੀਲੀ ॥

ਖਟੀਕ, ਪੁ:—ਮਿੱਥਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਖਟੀਕਣੀ, ਸ:—ਜਾਤ, ਚਮਰੇਗ ॥

ਖੱਟੂ, ਪੁ:—ਖੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਕਮਾਉ ॥

ਖਟੋਲਾ, ਪੁ:—
 ਖਟੋਲੀ, ਸ:—ਇੱਕੀ ਜੇਹੀ ਮਜੀ ਬਚਿਆਂ ਦੀ ॥

ਖੱਡ, ਸ:—ਹੋਇਆ, ਖਾਈ, ਪਹਾੜੀ ਨਾਲਾ ॥

ਖੰਡ, ਸ:—ਗੰਠੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਰਸ ਸੁਕਾਕੇ
 ਆਟੇ ਵਾਕਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ॥
 ਪੁ:—ਪਾਸਾ, ਥਾਂ, ਹਿੱਸਾ ਵੇਰਾ ॥

ਖੰਡ ਪਰੀਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਦਰ ਜਾਂ ਖਾਤਰ
 ਕਰਨਾ ॥

ਖੰਡਣ, ਪੁ:—ਖੰਡਨ, ਭੰਨਣ ਜਾਂ ਹੱਦਣ ਦਾ ਕੰਮ
 (ਹੱਟਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਖੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਨਣਾ, ਭੰਡਣਾ, ਹੱਦਣਾ ॥

ਖੰਡਤ, ਵਿ:—ਫੁੱਟਾ, ਹੋਇਆ, ਭੱਜਾ ਹੋਇਆ
 (ਹੱਟਾ, ਕਰਨਾ) ॥
 ਸ:—ਰੋਕ, ਵਿਘਨ (ਹੱਟੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਖੰਡਰ, ਪੁ:—ਫਿੱਗੀ ਢੰਠੇ ਘਰ, ਖੋਲਾ ॥

ਖੰਡਾ, ਪੁ:—ਦੱਧਾਰੀ ਤਲਵਾਰ, ਚੌੜੀ ਸਿੱਧੀ
 ਤਲਵਾਰ ॥

ਖੜ੍ਹਮ

ਖਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
 ਜੀ ਲਾਉਣਾ ॥

ਖੰਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋਰਣਾ, ਕੇਰਨਾ, ਲਾ-
 ਉਣਾ ॥

ਖੱਡੀ, ਸ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਧਾ ਜਿਸ
 ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਜੁਲਾਹਾ ਕਪੜਾ ਬੁਣਦਾ
 ਹੈ ॥

ਖੰਡੀ, ਸ:—ਗਾਥੀ ਵੰਦ ਦਾ ਟੋਟਾ ਜਿਸ ਦਾ
 ਰੂੜਾ ਬੁਣਦਾ ਹੈ ॥

ਖੰਡੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਚਾਰਾ, ਮਦਰ,
 ਪਾਟੇ ਹੋਏ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਖਡੌਣਾ, ਪੁ:—ਖੇਡਣ ਦੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਖੰਡਰ, ਪੁ:—ਪਥਰੀਲੀ ਨਿਕੰਮੀ ਧਰਤੀ, ਦੁੱਟੇ
 ਭੱਜੇ ਘਰ ॥

ਖਣ, ਪੁ:—ਫੁੱਟ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਲੀ
 ਥਾਂ, ਘਰ ਦੀ ਮਜਲ ॥

ਖਤ, ਪੁ:—ਚੱਠੀ, ਲਿਖਾਈ, ਸ਼ਰੀਫ, ਲਕੀਰ,
 ਦਾੜੀ ਜਾਂ ਮੁੱਛਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਵਾਲ, ਫਲਤੂ
 ਵਾਲ ਕੱਢ ਸਿੱਟਣੇ (ਕਰਨਾ, ਬਣਾਉਣਾ) ॥
 ਸਹਿਏ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਖਤ ਬਤ ਖਤ ਬਤ, ਪੁ:—ਗਾੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ
 ਖੋਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਕਰਨਾ, ਪਾਉਣਾ) ॥

ਖਤਮੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੁਟੀ ॥

ਰੇਸ਼ਾ ਖਤਮੀ, ਸ:—ਖਤਮੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ॥

ਖਤਰੰਮ } ਪੁ:—ਖਤਰੀਆਂ ਦੀ ਚਾਲ, ਖਤਰੀ ਦਾ
 ਖੜ੍ਹਮ } ਧਰਮ ॥

ਖਤਰੀਆ

ਖਤਰੀਆ } ਪੁ:—ਖਤਰੀਆਂ ਦੀ ਬਰਾਦਰੀ ॥
 ਖਤਰੀਆ } ਵਿ:—ਖਤਰੀਆਂ ਦਾ ॥

ਖਤਰਾ } ਪੁ:—ਤਰ, ਭੇ (ਪੈਣਾ, ਪਾਉਣਾ) ॥
 ਖਤਰਾ }

ਖਤਰੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾੜੇ ਜਾਂ ਹੱਟੀ ਜਾਣਾ ॥

ਖਤਰਾਣੀ } ਸ:—ਖਤਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ
 ਖਤਰਾਣੀ } ਤੀਮਤ ॥

ਖਤਰੀ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਜਾਤ, ਸਿਪਾਹੀ ॥
 ਖਤਰੀ } ਹੱਟਵਾਲੀਆ ॥

ਖਤਰੇਟਾ (ਟੀ) ਪੁ: ਸ:—ਖਤਰੀ ਦਾ ਬੇਟਾ (ਟੀ) ॥

ਖਤਾ, ਸ:—ਕਸੂਰ, ਦੋਸ, ਅਪਰਾਧ, ਭੁੱਲ ॥

ਹੋਸ਼ ਖਤਾ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ ॥

ਖਤਾ ਖਾਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਏ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਨੁਕਸਾਨ
 ਉਠਾਉਣਾ ॥

ਖਤਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਚੀ ਗੱਲ ਥਿਆਰਬ ਹੋਣੀ ॥

ਖੱਤਾ, ਪੁ:—ਗੁਲੇਲ ਵਾਂਗ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਤੋਂ
 ਗਲੀ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਖੇਤ,
 ਅਠਾਜ ਦਾ ਟੋਆ ॥

ਖਤਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਠਆਈ ॥

ਖਤਾਬ, ਪੁ:—ਪਦਵੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਲਿਆ
 ਹੋਇਆ ਇੰਜ਼ਰ ਵਾਲਾ ਨਾਉਂ ॥

ਖੰਦਕ, ਸ:—ਟੋਇਆ, ਖਾਈ ॥

ਖਦਬਦ ਖਦਬਦ—'ਖਤ ਖਤ ਖਤ ਖਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਖਨੌਤੀ

ਖਦ ਮੁੱਦਾ, ਪੁ:—ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ
 ਨੂੰ ਜੋ ਮਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਕੱਠਾ ਚੌਢਾ,
 ਸਰੋ ਪਾ ਜਾਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਜੁੱਤੀ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ
 ਮਿਲਦੇ ਹਨ ॥

ਖੰਦਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ ॥

ਖੰਦਾ, ਵਿ:—ਮਧਰਾ, ਛੋਟੇਕੱਦ ਦਾ, ਠੀਚ ॥
 ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦਾ ਭੁੱਤਾ ॥

ਖੰਦੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਚੁੱਤੀ, ਹਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ
 ਦੀ ਬਕਰੀ ॥

ਖਦੇਵ, ਪੁ:—ਮਿਸਰ ਦੇਸ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ॥

ਖਦੇੜ, ਪੁ:—ਪਿਛਾ, ਨਿਕਾਲਾ ॥

ਖਦੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ, ਬਾਹਰ
 ਕੱਢਣਾ ॥

ਖਦੇੜੂ, ਪੁ:—ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ
 ਵਾਲਾ ॥

ਖੰਦੋਲਾ, ਪੁ:—ਗੋਦੜੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਦੂ ॥

ਖੰਧਾ, ਪੁ:—ਮੱਥਾਂ ਦਾ, ਗ, ਭੀੜ ॥

ਖੰਨਾ, ਵਿ:—ਅੱਧਾ ॥

ਪੁ:—ਖਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਖੰਨੀ, ਵਿ:—ਅੱਧੀ ॥

ਸ:—ਛੋਟੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਅੱਗ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ
 ਵੜ ਕੇ ਬੇ ਦੋਸੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ॥

ਖਨੂਹਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਕਣਾਂ, ਖਾਜ ਕਰਨੀ ॥

ਖਨੌਤੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੱਖੇਰੂ ॥

ਖਪ

ਖਪ, ਪੁ:—ਘਬਰਾਉ ਔਖ, ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ ॥

ਖੱਪ, ਸ:—ਝਗੜਾ, ਝੰਬੇਲਾ, ਬਖੇੜਾ, ਰੋਲਾ
(ਕਰਨੀ, ਪਾਉਣੀ) ॥

ਖਪਖਪਾ, ਪੁ:—ਬਕਾਉ, ਰੋਲਾ, ਕੁਰਲਾਉਣਾ,
ਵਿਰਲਾਪ ॥

ਖੱਪਣ, ਸ:—ਖੱਪ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਖਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲਪਣਾ, ਕੁਰੂਣਾ, ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ,
ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਖਰਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਖਪਤ, ਸ:—ਵਿਕਰੀ, ਖਰਚ ॥
ਪੁ:—ਸੁਦਾ, ਕਮਲ ॥

ਖਪਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਪਤ, ਸੁਦਾ ਜਾਂ
ਖਪਤੀ, ਪੁ: } ਵਹਿਮ ਹੋਵੇ ॥

ਖੱਪਰ, ਪੁ:—ਅੰਗੀਠੀ, ਅੱਧਾ ਤਰਬੂਜ, ਵਕੀਰਾਂ
ਦਾ ਪਿਆਲਾ, ਦੇਉਤੇ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਬੁੱਢਾ,
(ਬੁੱਢਾ ਖੱਪਰ) ॥

ਖਪਰਾ, ਪੁ: } ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਖਪਰੀ, ਸ: } ਕੀੜਾ, ਚੌੜੇ ਤੀਰ ਦੀ ਨੋਕ ॥

ਖਪਰੈਲ, ਪੁ:—ਖੱਖੀ ਮਿੱਥੀ ਦੀ ਪਤਲੀ ਸਿਲ
ਜਾਂ ਨਲੀ ॥

ਖਪਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਚ ਕਰਾਉਣਾ, ਲਗਾ-
ਉਣਾ ॥

ਖਪਾ, ਪੁ:—ਖਰਚ, ਲਾਗਤ, ਵਰਤਾਉ ॥

ਖੱਪਾ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਦਾ ਹੋਆ, ਗਲੀ, ਛੇਕ, ਖਧਾਤ
ਦਾ ਤੰਗ ਰਸਤਾ ॥

ਖਬਰਦਾਰੀ

ਖਪਾਉ, ਪੁ:—ਲਾਗਤ, ਵਿਕਰੀ ॥

ਖਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਕਾ ਦੇਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ,
ਖਰਚਣਾ, ਸਤਾਣਾ, ਦੁਖ ਦੇਣਾ (ਸਿਰ
ਖਪਾਉਣਾ) ॥

ਖੱਪੀ, ਪੁ:—ਖੱਖ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਝਗੜਾਲੂ ॥

ਖਫਗਾਣ, ਪੁ:—ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕੀ, ਸੁਦਾਉ ॥

ਖਫਰੀ, ਸ:—ਗੁੱਸਾ, ਕੁੱਧ ॥

ਖੱਪਣ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਖਫਤ, } ਪੁ:—ਸੁਦਾਉ, ਕਮਲ, ਗੁੱਸਾ ॥
ਖਪਤ ਪੁਣਾ, }

ਖਫਤਣ ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਫਤ ਹੋ ॥
ਖਫਤੀ, ਪੁ: }

ਖਫਾ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ, ਰੁੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਖੱਬ, ਸ:—‘ਖੱਭੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਖਬਰੂ, ਪੁ:—ਖਬੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਖਬਰ, ਸ:—ਸਮਾਚਾਰ, ਸਾਰ, ਸੁਧ, ਰਪੋਟਾ
ਸੋਫੀ, ਸੂਹ, ਪਤਾ, ਗਿਆਨ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਹਾਲ
ਪੁੱਛਣਾ (ਕੀ ਖਬਰ ਹੈ) (ਖਬਰ ਆਉਣੀ
ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ, ਦੱਸਣੀ, ਦੇਣੀ, ਲਿਆ-
ਉਣੀ, ਲੈਣੀ) ॥

ਖਬਰ ਸਾਰ, ਸ:—ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਬਿਰਤਾਂਤ ॥

ਖਬਰ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਚੌਕਸ ॥

ਖਬਰ ਦਾਰ! ਵਿ: ਖ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਰਹ ॥

ਖਬਰ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ, ਚੌਕਸੀ ॥

ਖਬਰ ਲੱਗਣੀ

ਖਬਰ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲੂਮ ਹੋਣਾ, ਹੋਸ਼
ਆਉਣੀ ॥

ਖਬਰ ਲੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ, ਸਿੱਝਣਾ ॥

ਖਬਰੂ, ਖਬਰਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੱਬਲ, }
ਖੱਡਲ, } ਪੁ:—ਰੰਗਾ ਘਾਹ, ਦੱਡ ॥

ਖੱਬੜ, }
ਖੱਡੜ, } ਪੁ:—ਟਿੱਗਾਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਦੀ ਪੁਰਾਲੀ
ਮਾਲੂ ॥

ਖੱਬਾ, ਪੁ: }
ਖੱਬੀ, ਸ: } ਵਿ:—ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ (ਦੀ),
ਸੱਜੇ ਤੋਂ ਉਲਟਾ (ਟੀ), ਖੱਬੇ ਹੱਥ
ਨਾਲ ਸੇਖੀ ਤਰੀਕੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਖਬੀਸ ਪੁ: }
ਖਬੀਸਣੀ ਸ: } ਦੁਸ਼ਟ ਜੋ ਬੁਰਾ ਕੰਮ ਕਰੇ
ਸੁਮ (ਸਮਣੀ) ॥

ਖੰਬੀਰ, ਪੁ:—ਗੁੱਝੇ ਹੋਏ ਆਦੇ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਫੁਲਾਉ (ਉਠਾਉਣਾ) ਮਿੱਟੀ,
ਸੁਥਾਇ, ਅਸਲ ॥

ਖੰਬੀਰਾ, ਪੁ: }
ਖੰਬੀਰੀ, ਸ: } ਖੰਬੀਰ ਵਾਲਾ, ਗਰਮੀ ਨਾਲ
ਫੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ (ਆਟਾ
ਆਦਿਕ), ਫੁੱਲੀ ਹੋਈ (ਰੋਟੀ
ਆਦਿਕ) ॥

ਖਬੀਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਮੋਰੀ ਰਮੜਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਖੱਬੂ, ਪੁ:—ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਖੱਡ, ਸ:—ਕੱਥ ਜਾਂ ਪਹਾੜੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਟੋਆ
ਜਾਵੇ (ਪੈਂਟਾ) ॥

ਖਰਖਰੀ

ਖੰਡ, ਪੁ:—ਪਖਿਰੂਆਂ ਦੇ ਪਰ, ਬਾਂਹ, ਲਕੜੀ
ਦਾ ਟੁੱਕਾ ॥

ਖੱਡਲੀ, ਸ: }
ਖਬੜਾ (ਜੀ) ਪੁ: ਸ: } ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਮੇਲ ਦੀ
ਤਲਵਾਰ ॥

ਖੰਡਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਥੰਮ੍ਹ, ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ ॥

ਖੱਡੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਲਗਾਅ ਦੀ ਥਾਂ
ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰੱਸੀ (ਦੋਨੀ) ॥

ਖੰਡੂਰ, ਪੁ:—ਖੰਭਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਜੋ ਲਾਟੂ
ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਖਮ, ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਝੁਕਾਉ (ਪੈ ਸਾਨਾ, ਪੈਂਟਾ) ॥

ਖਮ ਠੋਕਣਾ }
ਖਮ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸਤੀ ਘੁਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ
ਥਾਪੀ ਮਾਰਨਾ ॥

ਖਮੀਰ (ਰਾ) }
ਖਮੀਰੀ } 'ਖੰਬੀਰ' ਆਦਿਕ ਵਖੋ ॥

ਖਰ, ਪੁ:—ਖੰਡ, ਮੂਰਖ ਆਦਿ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਖਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਖੜ ਕੇ ਝਿਗ ਪੈਣਾ, ਘੁਲ
ਕੇ ਘਟ ਜਾਣਾ ॥

ਖਰਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲਕੜੀ ਦਾ
ਕੋਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਖਰਕਾ, ਪੁ:—ਪਲਾਛੀ ਦੀ ਬਹਾਰੀ, ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਖਰ ਖਰਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦਾ ਪਿੰਡਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ

ਵਾਲਾ ਕੰਧਾ ॥

ਖਰਖਰੀ, ਸ:—ਸ਼ੰ-ਘ ਵਿੱਚ ਜੋ ਖੁਰਕ ਹੋਵੇ ॥

ਖਰਖਰੀ ਆਉਣੀ (ਲੱਗਣੀ)

ਖਰਖਰੀ ਆਉਣੀ (ਲੱਗਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਘਣਾ ॥

ਖਰਚ, ਪੁ:—ਰੁਪਏ ਹੋਸੇ ਦਾ ਵਰਤਾਉ, ਰਿਸ਼ਕ, ਨਗਦੀ, ਮੁਸਾਰੀ ਦਾ ਸਮਾਨ, ਲਾਗਤ, ਬਸਲ ਦੀ ਵੰਡਾਈ ਦਾ ਮਸੂਲ ॥

ਖਰਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਣ ਵਰਤਣਾ, ਖਰਚ ਕਰਨਾ ॥

ਖਰਚਾ, ਪੁ:—ਖਰਚ, ਲਾਗਤ । ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੇ ਜੋ ਰੁਪਯਾ ਲੱਗੇ (ਦੁਆਉਣਾ, ਪੈਣਾ ਮਿਲਣਾ) ॥

ਖਰਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਚ ਕਰਾਉਣਾ, ਪਣ ਲਗਾਉਣਾ ॥

ਖਰਧਲ, ਵਿ:—ਖਹੁਰਾ, ਖਰਵਾ, ਸਖਤ ॥

ਖਰਨ ਖਰਨ, ਪੁ:—ਗੱਡੀ ਦੀ ਸੜਾ ਚਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਖਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਖੜ ਕੇ ਡਿਗਣਾ, ਘੁਲ ਕ ਘਟਨਾ, ਘਟਦੇ ਜਾਣਾ ॥

ਖਰਬ, ਪੁ:—ਸੋ ਅਰਬ, ੧੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ॥

ਖਰਬਿਦਨਾ, ਵਿ:—ਦੁਸ਼ਟ, ਬਤਾਨ ॥

ਖਰਬੂਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਲ ਖਖੜੀ ॥

ਖਰਮਸਤੀ, ਸ:—ਸ਼ਰ, ਸਰਾਬਾ, ਲੁਚਪੁਣਾ, ਸਰਾਰਤ, ਅਨਗੈਰਲੀ ॥

ਖਰਲ, ਪੁ:—ਦੁਆ ਪੀਹਣ ਵਾਲੀ ਕੁੰਡੀ ਜੋ ਸਿਲ, ਇੱਕ ਅਣਘੜ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ ॥

ਖਰਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਲ ਵਿੱਚ ਪੀਹਣਾ ॥

ਖਰਾਸ

ਖਰਵਾ } ਵਿ:—ਖਹੁਰਾ (ਰੀ), ਖਰਵਾ (ਰੀ),
ਖਰਵੀ } ਸਖਤ ॥

ਖਰਜ, ਪੁ:—ਬੂਰਾ ਜਾਂ ਭੱਖੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੂੜੀ ਗੱਡੇ ਉੱਤੇ ਲਜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਖਰਜਾ, ਪੁ:—ਚਿੱਠੀ, ਅਰਜੀ, ਜਾਂ ਧੱਬੀ ਦੀ ਅਸਲੀ ਲਿਖਤ ॥

ਖਰਾ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਸੁੱਚਾ, ਅਸਲੀ, ਫਲਾਂ ਮਾਣਸ, ਬਿਮਾਨਦਾਰ, ਉੱਚੀ ਗਤ ਦਾ, ਸਾਥੀ ਭਾਵਾ ॥

ਖਰਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਕ ਜਾਣਾ, ਚੰਗੀ ਰੁਤ ਹੋਣੀ, ਬੜੀ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਧੁੱਪ ਨਿਕਲਣੀ ॥

ਖਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਖਣਾ, ਵੇਚ ਦੇਣਾ ॥

ਖਰਾ ਖੁਰਾ, ਵਿ:—ਦਸਤੂਰੀ ਆਦਿਕ ਕੱਚੇ ਜੋ ਬਾਕੀ ਰਹੇ ॥

ਖਰਾ ਖੋਟਾ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ ਮੰਦਾ ॥

ਖਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਖਲਿ ਆਰਣਾ ॥

ਖਰਾਉੜਾ, ਪੁ:—ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਜਨੌਰ ਦੇ ਪੈਰ ਅਤੇ ਲੱਤ ਦੀ ਹੋਠਲੀ ਹੱਡੀ ॥

ਖਰਾਇਤ, ਸ:—ਦਾਨ ਪੁੰਨ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ॥

ਖਰਾਇਤਣ, ਸ: } ਜੋ ਖਰਾਇਤ ਉੱਤੇ ਗੁਜਾਰ
ਖਰਾਇਤੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ, ਫਕੀਰ ॥

ਖਰਾਸ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਭਾਰੀ ਚੱਕੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਲਦ ਪੀਹਦੇ ਹਨ ॥

ਖਰਾਸਣ

ਖਰਾਸਣ, ਸ: } ਖਰਾਸ ਰਲਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਖਰਾਸੀ (ਆ), ਪੁ: } (ਲਾ) ॥

ਖਰਾਜ, ਪੁ:—ਮਸੂਲ, ਟਕੇ ਜੋ ਇੱਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ
ਦੁੱਏ ਨੂੰ ਭਰਦਾ ਹੈ ॥

ਖਰਾਤ, ਸ:—ਖਰਾਇਤ, ਦਾਨ ਪੁੰਨ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ॥

ਖਰਾਦ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਤ ॥

ਖਰਾਦ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਦ ਉੱਤੇ ਰਾਜ
ਖਰਾਦ ਚਾਹੁਣਾ } ਕੇ ਲਕੜੀ ਠੀਕ ਕਰਨਾ,
ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਕਲ ਅਤੇ
ਸੁਭਾਉ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ॥

ਖਰਾਦਣ, ਸ: } ਜੋ ਖਰਾਦ ਦਾ ਕੰਮ
ਖਰਾਦੀ (ਆ), ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਖਰਾਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਖਰਾਦ ਕਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਖਰਾਬ, ਵਿ:—ਬੁਰਾ, ਭੈੜਾ ਲੁੱਚਾ, ਮੰਦਾ, ਦੁਸਰਾ,
ਵਿਗਾੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਹੀਦਾ, ਦਾਗੀ, ਨਿਕੰਮਾ,
ਤਬਾਹ ॥

ਖਰਾਬਾਤ, ਪੁ:—ਖਰਾਬੀ ਦੀਬਾਂ, ਸਰਾਬ ਖਾਨਾ ॥

ਖਰਾਬਾਤਣ, ਸ: } ਜੋ ਖਰਾਬੀ ਜਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ੀ
ਖਰਾਬਾਤੀ ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਰਾਖੀ, ਸ:—ਬੁਰਿਆਈ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ, ਲੁੱਚ ਪੁਣਾ,
ਸਰਾਰਭ, ਕੁਕਰਮ, ਬਰਬਾਦੀ, ਬੁਰਾ ਢਲ,
ਅੱਖ, ਬਿਪਤਾ । (ਹੌਲੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਖਰਿਆਈ, ਸ:—ਖਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਚੀਗ-
ਆਈ ॥

ਖਰਿਸਤ, ਪੁ:—ਬੁਰਕ, ਸੁਸਤੀ, ਮੇਲ ॥

ਖਰਿਸਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਰਿਸਤ ਹੈ ॥
ਖਰਿਸਤੀ, ਪੁ: }

ਖਰੋਦ

ਖਰੀ, ਵਿ:—ਚੰਗੀ, ਸੁੱਚੀ, ਅਸਲੀ, ‘ਖਰਾ’
ਵੇਖੋ ॥

ਖਰੀਢ, ਪੁ:—ਫੌੜੇ ਉੱਤੇ ਜੋ ਪੇਖੜੀ ਜੋਹੀ ਜੰਮ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਖਰੀਤਾ, ਪੁ:—ਬੈਲਾ, ਬਣਿਆ, ਖਲੀਤਾ, ਗੋਸ਼ਾ ॥

ਖਰੀਦ, ਸ:—ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮੁੱਲ, ਖਰੀਦੀ
ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਲੋੜ ॥

ਖਰੀਦ ਦਾ ਮੁੱਲਾ, ਪੁ:—ਜਿੰਨੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਖਰੀਦੀ ਹੈ, ਲਗਤ ॥

ਖਰੀਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਮੁੱਲ ਦੇ ਕੇ ਲੇਣੀ ॥

ਖਰੀਦਾਰ } ਪੁ:—ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਾ ॥
ਖਰੀਦੂ }

ਖਰੁੰਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਹੁੰ ਨਾਲ ਛਿੱਲਣਾ ॥

ਖਰੁੰਢ, ਪੁ:—ਨਹੁੰ, ਨਹਿੰਦਾਰ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਖਰੁਦ, ਪੁ:—ਫਸਾਦ, ਖਰਾਬੀ, ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ ॥

ਖਰੁਦਣ, ਸ: } ਜੋ ਖਰੁਦ ਪਾਏ ॥
ਖਰੁਦੀ, ਪੁ: }

ਖਰੋਤ, ਸ:—ਖੇਰ, ਛਿੱਛਿਆ, ਜੋ ਕੁਝ ਫਕੀਰ ਨੇ
ਇੱਤਾ ਜਾਏ ॥

ਖਰੋਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰੋਚਣਾ, ਰਗੜ ਕੇ ਉੱਪਰੋਂ
ਲਾਹਣਾ ॥

ਖਰੋਚਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖਰੋਚੀ
ਜਾਏ ॥

ਖਰੋਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਿਰਛ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ ॥

ਖਰੋਟਣਾ

ਖਰੋਟਣਾ, ਪੁ:—ਸੋ ਵਲ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ ਦਾ
ਸ਼ੀਰ, ਵਰਣਾ ॥

ਖਲ, ਸ:—ਤਿਲ ਜਾਂ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਦਾ ਢੋਕ ॥

ਖੋਲ, ਸ:—ਉਪਰਲਾ ਚੰਮ, ਨੁੱਕਰ ॥

ਖਲਕ, ਸ:—ਲੋਕ, ਸੰਸਾਰ, ਮਨੁੱਖ ॥

ਖਲਕਤ, ਸ:—ਸਰਿਸ਼ਟੀ, ਸੰਸਾਰ, ਲੋਕ ॥

ਖੱਲਟਾ, ਪੁ:—ਦੱਬਰ, ਘਰਾਣਾ ॥

ਖਲਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਪੜਾ ॥

ਖਲਦੂ } ਪੁ:—ਖਰ੍ਹਦ, ਖਿਲਬਿਲੀ, ਰੋਲਾ, ਫਸਾਦ,
ਖਲਦੂ } (ਪਾਉਣਾ, ਮਚਾਉਣਾ) ॥
ਖਲਦੂ }

ਖਲੁਬਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਥ ਵਿੱਚ ਵੱਟ ਪੈਣੇ ਤੇ
ਪੀੜ ਹੋਣੀ, ਖੋਲਣਾ, ਉਬਲਣਾ ॥

ਖਲੁਬਲਾਟ, ਸ:—ਵਿੱਥ ਵਿੱਚ ਵੱਟ ਪੈਣਾ (ਪੈਣੀ)

ਖਲੁਬਲੀ, ਸ:—ਹਿਲ ਜੁਲ, ਰੋਲਾ, ਕਾਹਲੀ ॥

ਖਲਮਾਰ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਤੋਲ, ਦਸ
ਮਣ ॥

ਖਲਲ, ਪੁ:—ਉਪਦਰ, ਬਿਘਨ, ਰੋਕ, ਨੁਕਸਾਨ,
ਤਬਾਹੀ ॥

ਖੱਲ੍ਹਰ, ਪੁ:—ਆਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਟ ਪੈਣਾ ਜਾਂ ਪੀੜ
ਹੋਣੀ ॥

ਖੱਲ੍ਹੜ, ਪੁ: }
ਖੱਲ੍ਹੜੀ, ਸ: } ਸੁੱਕਾ ਚਮੜਾ ॥ *like*

ਖਲੜੀ, ਸ:—ਚਮੜਾ, ਖੱਲ ॥ *skin*

ਖਲੋਰ

ਖਲੜ, ਪੁ:—ਛੱਟੀ ਖੱਲ, ਸੁੱਕੇ ਚਮੜੇ ਦਾ
ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਥੋਲਾ ॥

ਖਲਾ, ਵਿ:—'ਖੜਾ'ਵੇਖੋ ॥

ਖੱਲਾ, ਪੁ:—ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ, ਛਿੱਤਰ, (ਮਾਰਨਾ)
ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਮਾਸ ਢਲਕਣਾ (ਪੈ ਜਾਣਾ)
ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਨਾਚ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਖੱਲਾਈ, ਵਿਸਮਯ:—ਛਿੱਟੇ ਮੂੰਹ ॥

ਖਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲ ਨੂੰ ਖੇਡੇ ਲਾਉਣਾ, ਜੀ
ਪਰਚਾਉਣਾ ॥

ਖਲਾਸ, ਵਿ:—ਛੁੱਟਾ ਹੋਇਆ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਖਲਾਸੀ, ਸ:—ਛੁੱਟੀ, ਖੁੱਲ੍ਹ ॥

ਪੁ:—ਤੰਬੂ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮਜ਼ੂਰ ॥

ਖਲਾਲ, ਸ:—ਤਾਂਸ ਦੀ ਥਾੜੀ ਵਿੱਚ ਹਾਰ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਖਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਬਾਲ ਨੂੰ ਖਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨੌਕਰ ॥

ਖਲਿਆਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜਾ ਕਰਨਾ, ਠਹੁਰਾਉਣਾ,
ਅਟਕਾਉਣਾ ॥

ਖਲੀ, ਸ:—ਤਿਲ ਜਾਂ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਦਾ ਢੋਕ ।
ਵਿ:—ਖੜੀ ॥

ਖਲੀਤਾ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ, ਬਟੂਆ, ਗੋੜਾ, ਖੀੜਾ ॥

ਖਲੀਦਾਰ, ਪੁ:—ਖਰੀਦਾਰ, ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖਲੀਦਾਰੀ, ਸ:—ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਕਮ ॥

ਖਲੋਰ, ਪੁ:—ਖਿਲਾਰ, ਪਸਾਰਾ, ਫੈਲਾਉ ॥

ਖਲੋਣਾ

ਖਲੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜੇ ਹੋਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ, ਅਵਰਨਾ ॥

ਖਲੋਣਾ, ਪੁ:—ਖੋਰਣ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਖੌਣਾ ॥

ਖਵਈਆ } ਪੁ:—ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥
ਖਵੈਆ }

ਖਵਾ, ਪੁ:—ਮੌਢਾ, ਮੌਢੇ ਦੇ ਪਾਸ ਦਾ ਬਾਂਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਖਵਾਸ, ਪੁ:—ਠੰਕਰ, ਮੁਸਾਹਬ ॥

ਖਵਾਸੀ, ਸ:—ਠੰਕਰੀ, ਮੁਸਾਹਬੀ ॥

ਖੜ, ਪੁ:—ਕੱਖ ॥

ਖੜਸੁੱਕ, ਵਿ:—ਸੁੱਕਾ ਸੜਿਆ (ਖੁਟਾ) ॥

ਖੜਕ, ਪੁ:—ਕੁੰਡੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਰੋਲਾ, ਸ਼ਰ ਸ਼ਰਾਬਾ ॥

ਖੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੰਡੀ, ਆਦਿਕ ਦੀ ਮਾਰਾਜ਼ ਨਿਕਲਣੀ, ਲੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿਣੀ ॥

ਖੜਕਾ, ਪੁ:—ਕੁੰਡੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਰੋਲਾ, ਧਮਾਕਾ ॥

ਖੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੰਡੀ ਹਲਾਉਣੀ, ਬੁਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਟਕੇ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ ॥

ਖੜਰਾਕ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ, ਤੇਗ ॥

ਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਜਾਣਾ, ਦੁਰਾਉਣਾ ॥ ਖਲਣਾ ॥

ਖੜਤਾਲਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ) ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਕੜੀ ਦੇ ਜੰਤ ॥

ਖੜਪੈਂਚ, ਪੁ:—ਆਪੇ ਹੀ ਜੋ ਚੰਧਰੀ ਬਣ ਬੈਠੇ ॥

ਖੜੀ (ਖੜੀਆ)

ਖੜਬੜਾ, ਵਿ:—ਖਰਬਲਾ, ਖਰਵਾ, ਖਹੁਰਾ ॥

ਖੜਬੜਾਟ, ਸ:—ਪੇਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਖੜਾ, ਵਿ:—ਖਲੋਣਾ ਹੋਇਆ, ਸਿੱਧਾ ॥ ਘੋਧਾ, ਖੱਕਾ ॥

ਖੜਾਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋਣਾ, ਕੈਮ ਹੋਣਾ, ਖੁਲ੍ਹਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ॥

ਖੜਾਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖਣਾ, ਗੱਭਣਾ, ਦੁਕਣਾ, ਮੋੜਨਾ, ਬਣਾਉਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ, ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਕੈਮ ਕਰਨਾ, ਮੁੱਲ ਨਰਾਉਣਾ ॥

ਖੜਾ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਠੀਕਣਾ, ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਖੜੇ ਖੜੇ } ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਬੋੜਾ ਚਿਰ, ਛੇਤੀ, ਖੜੇ ਪੇਰ } ਖਲੋ ਏ ॥

ਖੜਾਉਂ, ਸ:—ਪਚੁਏ, ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਖੜਾਪ, ਵਿ:—ਖੁਆਨ (ਕੱਕਰੀ) ॥

ਖੜਾਪ (ਪੀ), ਸ:—ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਕਰੀ ॥

ਖੜਾਵਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ: ਬੜ) ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਜੜੀ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਖੜੀ, ਵਿ:—'ਖੜਾ' ਦਾ ਸਤ੍ਰੀਲਿੰਗ, ਘੋਧੀ ਰਿੱਝੀ ਹੋਈ ਦਾਲ ॥

ਖੜੀ ਮਾਲੀ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸਤੀ ਕਰਨ ਖਾੜੇ ਹੀ ਕੁਸਤੀ ਦਾ ਇਨਾਮ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਖੜੀ (ਖੜੀਆ), ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਮਿੱਟੀ ॥

ਖੜੇ ਹੋਣਾ

ਖੜੇ ਹੋਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਧਾ ਜੋਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ
ਖੜੋਣਾ } ਅਰਥਨਾ ॥

ਖੜੇ ਦਾ ਖਾਲਸਾ, ਪੁ:—ਜੇਮੰਜੂਦ ਹੋਵੇ ਉਸੇ
ਦੀ ਕੰਮ ਬਠਨਾ ॥

ਖਾਂ, ਪੁ:—ਪਠਾਣ ਜਾਂ ਰਾਜਪੂਤ ਸਰਦਾਰ, ਵੱਡਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਖਾਂ ਸਾਹਿਬ } ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ
ਖਾਂ ਬਹਾਦਰ } ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ॥

ਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਖੱਖਣਾ, ਛਕਣਾ ॥

ਖਾਓ ਪੀਓ, ਪੁ:—ਖਾਣਪੀਣਦਾ ਵੇਲਾ, ਰੁਪੀਆਂ
ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ॥

ਖਾਉ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਖੇਡੂ ॥

ਖਾਉ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਖਾਣਪੀਣ ਲਈ ਮਿਤ੍ਰ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਖਾਈ, ਸ:—ਵੇਆ, ਖਾਲ, ਖੰਦਕ ॥ ਖਾਣ ਦਾ
ਕੰਮ (ਖਾਈ ਭਲੀ ਕਿ ਮਾਈ) ॥

ਖਾਸ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ, ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਬਹੁਤ
ਹੱਛਾ ॥

ਖਾਸ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ॥
ਖਾਸ ਕਰਕੇ }

ਖਾਸ, ਸ:—ਮਰਜ਼ੀ, ਇਛਿਆ, ਚਾਹ ॥

ਖਾਸਕੀ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਪਿਆਰਾ, ਬਹੁਤ ਹੱਛਾ ॥

ਖਾਸਣਾ (ਨਾ) } ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਘਣਾ ॥
ਖਾਂਸਣਾ }

ਖਾਂਘੜ

ਖਾਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ, ਹੱਛੀ ਖੁਰਾਬ,
ਨਿਆਮਤ ॥

ਵਿ:—ਸੁੱਚਾ, ਹੱਛਾ, ਸੋਹਣਾ, ਸਪਾਰਣ, ਚੰਬਾ ॥

ਖਾਂਸੀ, ਸ:—'ਖਘ' ਵੇਖੋ ॥

ਖਾਹਸ਼, ਸ:—ਮਰਜ਼ੀ, ਇਛਿਆ, ਚਾਹ ॥

ਖਾਹਦ ਖੁਰਾਕ, ਸ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ
ਚੀਜ਼ਾਂ ॥ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਖਰਚਾ ॥

ਖਾਹ ਮਖਾਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ ਜੋਰੀ, ਬਦੇ
ਬਦੀ, ਮੱਲੇ ਮੱਲੀ ॥

ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਗੜਾ ਕਰਨਾ ॥

ਖਾਕ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ, ਘੱਟਾ, ਖੇਰ ॥

ਖਾਕ ਤੋਦਾ, ਪੁ:—ਗੋਲੀ ਦੀ ਮਾਰ ਲਈ ਮਿੱਟੀ
ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ॥

ਖਾਕਾ, ਪੁ:—ਠਕੜਾ, ਵਾਂਗਾ, ਖਰੜਾ ॥

ਖਾਕੀ, ਵਿ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਖਾਕੀ ਆਂਡਾ, ਪੁ:—ਗਲਿਆ ਸਤਿਆ ਆਂਡਾ ॥

ਖਾਕੀ ਦੇਹ, ਸ:—ਮਨੁਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ॥

ਖਾਕੀ ਝੰਦਾ, ਪੁ:—ਮਨੁਖ ॥

ਖਾਕੀ ਬਰਦੀ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਖਾਕੀ
ਪੁਸ਼ਾਕ ॥

ਖਾਖ, ਸ:—ਗੱਲੂ (ਖਾਖੀ ਭੀਨਣੀਆਂ) ॥

ਖਾਂਗੜ } ਸ:—ਅਜੇਹਾ ਪਸ਼ੂ ਜਿਸ ਦਾ ਦੁੱਧ
ਖਾਂਘੜ } ਬੜੇ ਚਿਰ ਉੱਕ ਸੁਕ ਜਾਣਾ ਹੈ ॥

ਖਾਂਸ਼

ਖਾਂਸ਼, ਪੁ:—ਕੁਝਤੀਆਂ ਦਾ ਦੜਥਾ, ਛਾਬੜੀ,
ਟੋਕਣੇ

ਖਾਂਸ਼ੀ, ਸ:—ਖੰਡ ਜਾਂ ਮਿਸਰੀ ਬਨਾਉਣ ਦੀ
ਛੋਠੀ ॥

ਖਾਂਜ, ਸ:—ਖੁਰਕ, ਖਰਿਸਤ (ਆਉਣੀ
ਬਰਨੀ) ॥

ਖਾਂਜਾ ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ, ਭਲਾ ਮਾਣਸ, ਬਖਸ਼ਾਵਰ ॥

ਖਾਂਜਾ ਖਿਜਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਿਕੈਬਰ ਜਿਸ ਨੇ
ਅਮਰ ਪੀਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਰੇਗਾ,
ਦਰਿਆ ਦਾ ਪੀਰ ॥

ਖਾਂਜੀ, ਪੁ:—ਖਾਣਪੀਠ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਖੁਰਾਕ ॥

ਖਾਂਟ, ਪੁ:—ਬੰਟ, ਮੰਜਾ ॥

ਖਾਂਟ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਹਠੀ, ਵਸਾਦੀ, ਛਟਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਖਾਂਡਾ, ਪੁ:—‘ਖੰਡਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਖਾਂਡੂ, ਸ:—ਪਹਾੜੀ ਬਕਰੀ ॥

ਖਾਂਣ, ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਸਰਦਾਰ, ਪਠਾਣ, ਖਾਣਾ ॥
ਸ:—ਟੋਇਆ ਜਿੱਥੇ ਧੀਤਾਂ ਪੱਤ ਕੇ ਕੱਢੀਆਂ
ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਖਾਂਟ ਪਾਣ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੁਰਾਕ ॥

ਖਾਂਟ ਪੀਠ, ਪੁ:—ਮਾਸ਼ ਸ਼ਰਾਬ, ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ॥

ਖਾਂਟਾ, ਪੁ:—ਖਾਂਜਾ, ਖੁਰਾਕ, ਫੇਜ਼ਨ, ਮਮਾਨੀ,
ਸਿਆਹਤ ॥

ਖੁਹ ਖਾਤੇ ਪਾਉਣਾ

ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਖਣਾ, ਫੇਜ਼ਨ ਪਾਉਣਾ, ਪੁਸਾਦ
ਛਕਣਾ, ਪਾਉਣਾ, ਸਹਿਣਾ ਝਲਣਾ (ਗਾਲੀ
ਖਾਣਾ), ਵੱਢੀ ਲੈਣਾ, ਵੱਢਣਾ ਜਾਂ ਤੰਗ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਰਵਾ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲੀ ਢਾਉ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ ॥

ਖਾਣਾ ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਅੰਨ, ਖੁਰਾਕ, ਰਸਤ ॥

ਖਾਣਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਆਹਤ ਕਰਨੀ ॥

ਮਾਲ ਜਾਂ ਰੁਪਯਾ ਖਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਚ
ਮਾਲ ਜਾਂ ਰੁਪਯਾ ਖਾ ਜਾਣਾ } ਰਰ ਦਾਣਾ ॥
ਮਾਲ ਜਾਂ ਰੁਪਯਾ ਖਾ ਲੈਣਾ } ਖਿਆਨਤਕਰ-
ਨੀ, ਵੱਢੀ ਲੈਣੀ ॥

ਖਾਣੀ, ਸ:—ਚਾਰ ਹਿੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਦੇ
ਜੀਵ ਵੱਢੇ ਹੋਏ ਹਨ—(੧) ਅੰਡਜ, (੨)
ਜੇਰਜ, (੩) ਸੇਤਜ, (੪) ਉਤਭੁਜ ॥

ਖਾਤ, ਸ:—ਟੋਇਆ । ਰੋਹ, ਮੱਲ੍ਹੜ ॥

ਖਾਤਰ, ਸ:—ਆਦਰ ਭਾਉ, ਲਿਹਾਜ਼, ਖੁਸ਼ੀ
(ਕਰਨੀ) ॥
ਅਵ:—ਵਾਸਤੇ ਲਈ, ਕਰਕੇ (ਤੋਰੀ ਖਾਤਰ) ॥

ਖਾਤਰਮਾਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦਿਲ ਦੀ ਮਰਜੀ
ਮੁਜ਼ਿਬ ॥

ਖਾਤਰ ਜਮਾ, ਸ:—ਤਸੱਲੀ, ਹੰਸਲਾ, ਧੀਰਜ ॥

ਖਾਤਰ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਤਸੱਲੀ, ਆਦਰ ਭਾਉ ॥

ਖਾਤਾ, ਪੁ:—ਅਠਾਜ ਦਾ ਟੋਇਆ, ਰੋਜ਼ ਦੇ ਲੇਖੇ
ਦੀ ਬਹੀ ॥

ਖੁਹ ਖਾਤੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਐਸੀ
ਖਾ ਰੱਖਣੀ ਕਿ ਮੁੜ ਮਿਲ ਨਾਂ ਸੱਕੇ ॥

ਖਾਦਰ

ਖਾਦਰ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਨੀਵੀਂ ਧਰਤੀ ॥

ਖਾਧ, ਸ:—ਖੁਰਾਕ (੧ ਤੋਂ ੯ ਮਣ ਤੱਕ ਮਹੀਨਾ) ॥

ਖਾਧ ਖੁਰਾਕ, ਸ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਖਰਚਾ ॥

ਖਾਧੜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦਾ ਦਸਕਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ॥

ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੁਝ ਖਾ ਪੀ ਲਿਆ ਹੈ ॥

ਖਾਧਾਪੀਤਾ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਾਰਨਾ ਕੁੱਟਨਾ ॥

ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ ਲੱਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਾਕ ਪਚ ਜਾਣੀ ॥

ਖਾਨਾ } ਪੁ:—ਘਰ, ਕੋਠੜੀ, ਮੇਜ ਦਾ ਦਰਾਜ਼,
ਖਾਨਾ } ਰਖਣਾ, ਘੁਰਨਾ, ਸੰਦੂਕ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਹਿੱਸਾ, ਗਹਿਣ ਦੀ ਬਾਂਕ (ਕਬੂਤਰਖਾਨਾ
ਆਦਿਕ) ਸਤਰਜ ਆਦਿਕ ਦੀ ਘੁਰੀ ॥

ਖਾਨਾ ਅਬਾਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਵੱਸਣਾ, ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ॥

ਖਾਨਾ ਕਾਬਾ, ਪੁ:—ਮੱਕੇ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਦਰ ॥

ਖਾਨਾ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਉੱਜੜਨਾ
ਖਾਨਾ ਬਰਬਾਦੀ } ਘਰ ਵਾਲੀ ਮਰਜਾਣੀ

ਖਾਨਾ ਪੂਰੀ, ਸ:—ਖਾਨਿਆਂ ਵਾਲਾ ਥਾਂਗਤ ਦਾ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ (ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖਕੇ) ॥

ਖਾਨਿਓਂ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ, ਕੁਝ ਨਾਂ ਸੁਭਣਾ ॥

ਖਾਰ ਲਾਭਾ

ਖਾਨੀ, ਸ:—ਖਾਣ ਦੀ ਪਦਵੀ ॥

ਵਿ:—ਘਰ ਦਾ ਪਾਲਤੂ ॥

ਖਾਬ, ਸ:—ਸੁਰਣਾ, ਨੀਂਦ, ਵਹਿਮ ॥ (ਖਾਬ ਆਉਣੀ, ਵੇਖਣੀ) ॥

ਖਾਬ ਖਿਆਲ, ਪੁ:—ਵਹਿਮ, ਝੂਠਾ ਖਿਆਲ ॥
ਵਿ:—ਝੂਠਾ, ਖਿਆਲੀ, ਮਿਥਿਆ ॥

ਖਾਬਰੂ, ਪੁ:—ਖਬਰਾਂ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖਾਮ, ਵਿ:—ਕੱਚਾ, ਨਿਕੰਮਾ, ਪਿੱਲੀਆਂ ਖਿੱਰੀ ਦਾ। ਜੋ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਚਾਹੀ ਲਵੇ, ਜੋ ਸਮੀਨ ਸਿੱਧੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਲਈ ਹੋਵੇ ॥

ਖਾਮ ਕਰਨਾ (ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—‘ਖਾਮਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਖਾਮ ਖਿਆਲੀ, ਸ:—ਝੂਠਾ ਖਿਆਲ, ਭਰਮ ॥

ਖਾਮਨਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਰੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਖਾਮੀ, ਸ:—ਕੱਚਾ ਜਾਂ ਨਿਕੰਮਾ ਹੋਣਾ, ਘਾਟਾ, ਦੱਸ ॥

ਖਾਰ, ਸ:—ਸੱਜੀ, ਥਾਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਸਾਬਣ ਵਾਕਰ ਸਾਭ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੇ, ਕੁਝਤੀ ਦੀ ਲੱਤ ਦੀ ਟੋਕ, ਵੈਰ ॥

ਖਾਰ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਸਮਝਣਾ ॥

ਖਾਰ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਥ ਕਰਨਾ, ਦੇਖ ਤੇ ਸੜਨਾ ॥

ਖਾਰਲਾਣਾ, ਪੁ:—‘ਓਂਕ ਬੁਦੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੋਝੀ ਭਰੀ ਹੈ ॥

ਖਾਰਜ

ਖਾਰਜ, ਵਿ॥—ਕੋਇਆ ਹੋਇਆ, ਛੋੜਿਆ
ਹੋਇਆ, (ਮੁਕਦਮਾ) ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਾਖਲ ਖਾਰਜ—'ਦਾਖਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਖਾਰਜੀ }
ਖਾਰਜੂ } ਪੁ॥—ਹੱਦੀ ਜਾਂ ਦਾਰੀ ਕਾਗਤ ॥

ਖਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਉਥੇੜਨਾ (ਕੰਧ ਤੋਂ ਚੁਨੋਂ ਵਾਂਗੂੰ)
ਪੰਘਰ ਕੇ ਜਾਂ ਘੁਲ ਕੇ ਘਟਣਵੇਣਾ (ਪਾਲੀ
ਵਿੱਚ ਲੂਣ ਵਾਂਗੂੰ) ॥

ਖਾਰਨ, ਸ॥—ਖਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ, ਵੇਰਨ ॥

ਖਾਰਵਾ, ਪੁ॥—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਸੁਤਾ
ਕੱਪੜਾ। ਪੈਰ ਗਿੱਲੇ ਸੁੱਖਣ ਕਰਕੇ ਅਗੁਲੀਆਂ
ਵਿੱਚ ਜੋ ਘਾਉ ਅਤੇ ਪੀੜ ਹੋਵੇ ॥

ਖਾਰਾ, ਪੁ॥—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਾਨਿਆਂ ਦਾ
ਟੋਕਰਾ। ਵਿ॥—ਖਾਰ ਵਾਲਾ, ਖਾਰ ਦੇ ਸੁਆਦ
ਦਾ ॥

ਖਾਰ ਪਾਣੀ, ਪੁ॥—ਸੋੜਾ ਵਾਟਰ ॥

ਖਾਰੇਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਲੀਵਾਂ ਲੇਣ
ਲਈ ਖਾਰੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣਾ ॥

ਖਾਰਿਸ, ਸ॥—ਖੁਰਕ, ਖਾਸ, ਉੱਠਾਂ ਦੀ ਇੱਕ
ਬਿਮਾਰੀ ॥

ਖਾਰੀ, ਸ॥—ਕਾਨਿਆਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਟੋਕਰੀ ॥

ਪੁ॥—ਖਾਰ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖਿਆਨਤ

ਖਾਲ, ਪੁ॥, ਸ॥—ਮੋਰੀ, ਦਹਿਨੀ, ਖਾਈ, ਹੋਇਆ,
ਨਾਲੀ, ਤਿਲ, ਦਾਗ ॥

ਖਾਲ ਮਖਾਲੀ }
ਖਾਲ ਮਖੂਲੀ } ਵਿ॥—ਖਾਲੀ, ਸੱਖਣਾ ॥

ਖਾਲਸ, ਵਿ॥—ਖਰਾ, ਸੁੱਚਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਥੋੜ
ਨਹੀਂ ॥

ਖਾਲਸਾ, ਪੁ॥—ਉਹ ਸਿੱਖ ਜਿਸਨੇ ਪਾਹੁਲ ਲਈ
ਹੈ। ਸਿੱਖ। ਸਰਕਾਰੀ ਜਮੀਨ, ਸਿੱਧੀ ਸਰ-
ਕਾਰੋਂ ਲਈ ਹੋਈ ਜਮੀਨ ॥

ਖਾਲਾ (ਲਾਂ) ਸ॥—ਮਾਲੀ (ਖਾਛਾ ਜਾਂ ਦਾ ਵਾੜਾ,
ਅਰਾਮ ਦੀ ਥਾਂ) ॥

ਖਾਲੀ }
ਖਾਲੀ } ਵਿ॥—ਸੱਖਣਾ, ਸੁੱਨਾ, ਪੋਲਾ, ਬਾਸ਼,
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਵੇਹਲਾ
ਠਿਰਾ, ਖਿਕੋਲਾ, ਨਿਹਰਲ ॥

ਖਾਵੇਦ, ਪੁ॥—ਮਾਲਕ, ਖਸਮ, ਘਰਵਾਲਾ ॥

ਖਾਵਾਂ, ਪੁ॥—ਲੂਣ ਦੀ ਖਾਣ ॥

ਖਾੜੇ, ਪੁ॥—ਪਹਾੜ ਦੀ ਕੰਢੀ ਵਿੱਚ ਪਧਰਾ
ਦੇਸ ॥

ਖਾੜਾ, ਪੁ॥—'ਅਖਾੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਖਾੜੀ, ਸ॥—ਸਾਧ ਦਾ ਭੋਰਾ, ਡੂੰਘਾ ਨਾਲਾ, ਜਲ
ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਬਲ ਦੇ ਅਦਰ ਦੁਰ ਤੱਥ
ਚਲਾ ਜਾਵੇ ॥

ਖਾੜੂ, ਪੁ॥—ਪਹਾੜ ਦੀ ਕੰਢੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਪਹਾੜੀ ਬਕਰੀ ਜਾਂ ਭੇਡ ॥

ਖਿਆਨਤ, ਸ॥—ਬੇਈਮਾਨੀ, ਪਰਾਇਆ ਮਾਲ
ਪਾ ਜਾਣਾ ॥

ਅਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਖਿਆਨਤ ਕਰਨਾ

ਅਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਖਿਆਨਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਕਿਸੇ ਦੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਆਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਚੁਰਾ
ਲੈਣਾ ॥

ਖਿਆਲ, ਪੁ:—ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ, ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ,
ਪਿਆਨ, ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਖਿਆਲ ਨ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ॥

ਖਿਆਲ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਪਿਆਨ ਦੇਣਾ ॥

ਖਿਆਲ ਖੰਨੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਥਣਾ, ਮਨ ਵਿੱਚ
ਘਰਨਾ ॥

ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖੇ ਰੱਖਣਾ, ਨਾਂ
ਭੁੱਲਣਾ ॥

ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਨਾਂ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰ-
ਵਾਰ ਨਾਂ ਕਰਨੀ ॥

ਖਿਆਲੀ, ਵਿ:—ਬਣਾਉਣੀ, ਥੂਠ ਮੂਠ, ਜਿਸ
ਦਾ ਨਿਰਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਹੈ ॥

ਖਿਆਲੀ ਪੁਲਾ ਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੂਠੇ ਖਿਆਲ
ਬੰਨ੍ਹਣਾ। ਮਨ ਦੀਆਂ ਖੋਪੀ ਲਵਣਾ ॥

ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੱਪ ਕੀਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ,
ਖਿਸਕਣਾ } ਟਿਥ ਜਾਣਾ ॥

ਖਿਸਕਤ, ਸ:—ਪਸਾਰੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ
ਚੜ੍ਹਕਰਾਂ ਥਪੜਾ ॥

ਖਿਸਕਤਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ, ਟਿਥ
ਜਾਣਾ ॥

ਖਿਸਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਕਾਉਣਾ, ਲੈ ਜਾਣਾ,
ਘਰੇ ਹਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਖਿੰਜਵਾਈ, ਖਿੰਜਾਉਣਾ, ਖਿੰਜਾਈ

ਖਿਖਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਖੋਲ ਕੇ ਦੀਵੇ
ਵਿਖਾਉਣਾ, ਸਰਮਾਣਾ, ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ ॥

ਖਿੰਗ, ਸ:—ਕਿੰਗ, ਘਸਮੇਲਾ (ਭੀੜ ਪੱਛੇ ਜਾ) ॥

ਖਿੰਗ, ਵਿ: ਪੁ:—ਰਕੜਾ, ਜੁਆਨ, ਭਲਵਾਣ ॥

ਖਿੰਘਰ, ਖਿੰਘਰੀ—'ਖਿੰਘਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਖਿੱਚ, ਸ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਘਸੀਟ, ਕਮੀ,
ਚਨ, ਲਗਣ ॥

ਖਿੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਸੀਟਣਾ, ਪੂਹਣਾ, ਪਸਾਰਨਾ,
ਬਣਾਉਣਾ (ਕੰਧ ਆਦਿਕ), ਲਿਖਣਾ, ਆਰਕ
ਕੱਢਣਾ, ਸਾਹ ਅੰਦਰ ਲੈਣਾ, ਖੋਰ ਨਾਲ ਖੋਰ
ਲੈਣਾ (ਰੁਪਯਾ) ॥

ਖਿਚਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖਿਚਵਾਈ, ਸ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਖਿੱਚੜ, ਪੁ: } ਦਾਲ ਤੇ ਚੌਲ ਕੱਠੇ ਰਿੱਧੇ ਹੋਏ,
ਖਿਚੜੀ, ਸ: } ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ
ਮੇਲ। ਖੋਰੀ ਦਾ ਫੁਲ, ਖੋਰਗ
ਬੋਲੀ ॥

ਖਿਚੜੀ ਪਕਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਤਾ ਮੱਤਾਉਣਾ, ਜੌੜ
ਤੋੜ ਕਰਨੇ ॥

ਖਿਚਾਉ, ਪੁ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਲ ॥

ਖਿਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖਿਚਾਈ, ਸ:—ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਖਿੰਜ, ਖਿੰਜਣਾ, ਖਿੰਜਵਾਉਣਾ } 'ਖਿੱਚ',
ਖਿੰਜਵਾਈ, ਖਿੰਜਾਉਣਾ, ਖਿੰਜਾਈ } ਖਿੱਚਣਾ
ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਖਿਜਮਤ

- ਖਿਜਮਤ, ਸ:—ਸੇਵਾ, ਫਹਿਲ, ਨੌਕਰੀ ॥
- ਖਿਜਮਤ ਗਾਰ } ਪੁ: ਵਿ: ਸੇਵਕ, ਫਹਿਲੁਆ,
ਖਿਜਮਤ ਦਾਰ } ਨੌਕਰ ॥
- ਖਿੜ, ਸ:—ਦੁਖ, ਚਿੜ, ਫਿਲਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਕੂਪ ॥
- ਖਿੜਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਹੋਣਾ, ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਚਿੜਨਾ ॥
- ਖਿੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਥਰਨਾ, ਸਤਾਉਣਾ,
ਫੜਾਉਣਾ, ਮਖੌਲ ਕਰਨਾ ॥
- ਖਿੱਟ, ਸ: ਪੁ:—ਦੋੜ ਭੱਜ, ਤਿੱਖੀ ਚਾਲ (ਖਿੱਟ
ਮਾਰਨੀ) ॥
- ਖਿੰਡ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਲਰ ਜਾਣਾ, ਖਿੱਧਰ
ਖਿੰਡਣਾ } ਉੱਧਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
- ਖਿੰਡ ਛੁੱਟ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੱਟੇ ਢੱਟੇ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਖਿੱਲਰ ਜਾਣਾ ॥
- ਖਿੰਡਰ, ਵਿ:—ਖਿੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ॥
- ਖਿੰਡਮਾਂ ਛੁੱਟਮਾਂ } ਵਿ:—ਖਿੰਡ ਛੁੱਟ ਜਾਣ
ਖਿੰਡਵਾਂ ਛੁੱਟਵਾਂ } ਵਾਲਾ ॥
- ਖਿਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡ ਕਡਾਉਣੀ, ਜੀਲਾਉਣਾ ॥
- ਖਿਡਾਉਣਾ, ਪੁ:—ਖੇਡਣ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਮਖੌਲੀਆ ॥
- ਖਿਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋਰਨਾ, ਕੇਰਨਾ, ਫੇਲਾਉਣਾ ॥
- ਖਿਡਾਈ, ਸ:—ਖਾਲਣੀ ਖਡਾਉਣਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
- ਖਿਡਾਈ, ਸ:—ਖਿਡਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
- ਖਿਡਾਰ (ਰੀ) ਪੁ: } ਜੋ ਬਹੁਤਾਖੇਡੇ, ਮੌਜੀ, ਕਾਮੀ
ਖਿਡਾਰਨ, ਸ: } ਬਾਜੀਗਰ (ਨੀ), ਜੁਆ
ਰੀਆ (ਰਨ) ॥

ਖਿੰਧਾ

- ਖਿਡਾਵਾ, ਪੁ: } ਬਾਜਾਂ ਨੂੰ ਖਿਡਾਣ ਦੀ ਜਿਸਦੀ
ਖਿਡਾਵੀ, ਸ: } ਨੌਕਰੀ ਹੈ ॥
- ਖਿਡੋਣਾ, ਪੁ:—ਖੇਡਣ ਦੀ ਚੀਜ਼ ॥
- ਖਿੱਟ, ਪੁ:—ਛਿੱਟ, ਪਲ, ਢੰਦਾਂ ਆਦਿਕ ਦੀ
ਮੇਲ ॥
- ਖਿੱਟੀ ਖਿੱਟੀ, ਵਿ:—ਖਿੰਡਿਆ ਹੋਇਆ
ਕਰਨਾ) ॥
- ਖਿੱਤੀ, ਸ:—ਕੰਡਾ, ਜ਼ਾੜੀ, ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕੱਠ
(ਖਿੱਤੀਆਂ) ॥
- ਖਿੱਤੀ ਦੇ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾੜ ਲਾਉਣੀ, ਬੰਦ
ਕਰਨਾ ॥
- ਖਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਝੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਸੇ ਮਨੁੱਖ
ਨੂੰ ਫੀੜਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾੜਨਾ ॥
- ਖਿੰਥਾ, ਸ:—ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਟਾਕੀਆਂ ਵਾਲੀ
ਗੋਦੜੀ ॥
- ਖਿਦਮਤ } 'ਖਿਜਮਤ' 'ਖਿਜਮਤਗਾਰ'
ਖਿਦਮਤਗਾਰ } ਵੇਖੋ ॥
- ਖਿੱਦੂ } ਪੁ:—ਲੀਰਾਂ ਅਤੇ ਧਾਗਿਆਂ ਦਾ ਗੋਲਾ
ਖਿੱਦੋ } ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਲ ਬੰਦ ਹੋ ਹਨ ॥
- ਖਿੱਦੋ ਪੱਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਖੇਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੱਟੇ
ਨਾਲ ਖਿੱਦੋ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਕੇ ਉਛਾਲਦੇ
ਹਨ ॥
- ਖਿੰਧ (ਖਿੰਧੜੀ) ਸ: }
ਖਿੰਧਾ, ਪੁ: } ਬੜੀਕੁਦਕੁਦੀਵਿਛਾਈ

ਖਿੱਧੋਲਾ

ਖਿੱਧੋਲਾ, ਪੁ:—ਗੋਦੜੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਦੂ ॥

ਖਿੰਨ੍ਹੀ, ਪੁ:—‘ਖਿੰਦੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਖਿਮਾ } ਸ:—ਮਾਵੀ, ਧੀਰਜ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼, ਦਾਨਾ,
ਖਿਮਾਂ } (ਕਰਨੀ) ॥

ਖਿਰਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਮੁਲਖਦੀ ਚਾਲ ਅਤੇ
ਕਨੂਟ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ॥

ਖਿਰਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ ॥

ਖਿਰਿੰਢ } ਪੁ:—ਜ਼ਖਮ ਉੱਤੇ ਜੋ ਹੋਪੜੀ ਜੇਹੀ
ਖਿਰੀਂਢ } ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਖਿੱਲ, ਸ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਭੁੱਠ ਕੇ ਫੁਲਾਈ ਹੋਈ
(ਕਰਨਾ) ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੁੱਜੇ ਹੋਏ ਦੱਲ,
ਫੁੱਲਿਆਂ ਦੇ ਦਾਨੇ ਦਾ ਅੱਧ, ਇੱਕ (ਪੀਲੀ)
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਹਮੂ ॥

ਖਿੱਲਸ, ਸ:—ਰੋਕ, ਬਿਘਨ, ਪੁਆੜਾਂ, ਔਖ,
ਵਿਕਰ ॥

ਖਿੱਲਤ, ਸ:—ਸਿਰੋਂ ਪਾ, ਜੋੜਾ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ (ਦੇਣੀ
ਪਨਾਉਣੀ, ਮਿਲਣੀ), ਤਬੀਅਤ (ਬਲਗਮ
ਆਦਿਕ) ॥

ਖਿਲਤ ਮਿਲਤ, ਕਿ: ਪੁ:—ਮਿਲੇ ਜੁਲੇ, ਗੜਬੜ ॥

ਖਿਲਤਾ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਠਾਨਾਂ ਦਾ
ਲੀਮਾ ਰੋਗਾ ॥

ਖਿਲਮਾ, ਪੁ:—ਮਹਿਮਾ, ਬੇਨਤੀ ॥

ਖਿੱਲਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਡਣਾ, ਫੈਲਣਾ, ਇੱਧਰ
ਖਿੱਲਰਨਾ } ਉੱਧਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਖਿਜ਼ਖਿਜ਼ਾਉਣਾ

ਖਿਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡਣ ਜਾਂ ਖਾਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਦੁੱਧੇ ਦੀ ਗਾਰੀ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖਿਲਵਾਈ, ਸ:—ਖਿਲਵਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹਰੀ ॥

ਖਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਲਾਉਣਾ, ਖੜਾਉਣਾ, ਖੇਡਣ
ਜਾਂ ਖਾਣ ਦੇਣਾ ॥

ਖਿਲਾਈ, ਸ:—ਖਿਲਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹਰੀ

ਖਿਲਾਰ, ਪੁ:—ਖਿਲਾਰਨ ਦਾ ਗੁਣ, ਪਸਾਰਾ,
ਫੈਲਾਉ ॥

ਖਿਲਾਰ (ਰੀ), ਪੁ: } ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ)
ਖਿਲਾਰਨ, ਸ: } ਬਦਮਾਸ਼, ਮੌਜੀ ॥

ਖਿਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਗਾਉਣਾ, ਫੈਲਾਉਣਾ ॥

ਚੀਨਾ ਖਿਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਣਾ, ਹਠ ਕਰਨਾ,
ਭੇਤ ਦੱਸਣਾ ॥

ਖਿਲਾਵਾ, ਪੁ: } ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਖਿਲਾਉਣ ਤੇ ਜੋ
ਖਿਲਾਵੀ, ਸ: } ਨੌਕਰ ਹੋ ॥

ਖਿੱਲੀ, ਸ:—ਹਾਸਾ, ਠੱਠਾ, ਮਖੌਲ, ਮਸ਼ਕਰੀ ॥

ਖਿੱਲੋ ਦਵਾਣੀ } ਵਿ: ਸ:—ਹਾਸਾ ਠੱਠਾਕਰਨ
ਖਿੱਲੋ ਦੁਆਣੀ } ਵਾਲੀ, ਜ਼ੋਲੀ ਹੋਣ ॥

ਖਿਜ਼ਕ (ਕਾ) ਪੁ:—ਦਰਵਾਜ਼ਾ, ਤਾਕੀ, ਛੱਪਰ
ਦਾ ਬੂਹਾ

ਖਿਜ਼ਕੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੂਹਾ, ਤਾਕੀ, ਥਾਰੀ ॥

ਖਿਜ਼ਖਿਜ਼ਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਸਣਾ, ਖੁਸ਼
ਹੋਣਾ, ਖਿਜ਼ਨਾ ॥

ਖਿਜ਼ਖਿਜ਼ਾਟ

ਖਿਜ਼ਖਿਜ਼ਾਟ, ਪੁ:—ਹਾਸਾ, ਖੇਰ ਦਾ ਹਾਸਾ ॥

ਖਿਜ਼ਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਲ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਬਲੀਆਂ
ਠਿਕਲਣੀਆਂ, ਹੋਸਣਾ, ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਖਿਜ਼ਾਉ, ਮ:—ਖਿਜ਼ਨਦਾਰਕਮ, ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਖਿਜ਼ਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਜ਼ਨ ਦੇਣਾ, ਹੋਸਾਉਣਾ,
ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਖੀਸ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਚੰਦ ਕੱਢਣਾ, ਮੋੜਾ ਮਾਰਨਾ,
ਵੱਡਾ ਸੁਣ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਦੁੱਧ ਗਏ ਵੇਵੇ ॥

ਖੀਸ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਟ ਜਾਣਾ,
ਖੀਸ ਪੈ ਜਾਣਾ (ਪੈਣਾ) } ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਕੰਮ ਨਾਂ ਆਉਣਾ, ਹੱਥ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਖੀਸਾ, ਪੁ:—ਬੋਝਾ, ਜੋਬ, ਨਾਉਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਪਿੰਡਾ
ਮਲਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ (ਖੀਸਾ ਕਰਨਾ, ਪਿੰਡਾ ਨਾ
ਮਲਣਾ) ॥

ਖੀਣ ਖਾਬ, ਸ:—ਜੇਹੇ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲਾ ਰੋਸ਼ਮੀ
ਕਪੜਾ ॥

ਖੀਰ, ਸ:—ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਰਿੱਧੇ ਹੋਏ ਚੇਲ, ਭਸਮਦੀ,
ਦੁੱਧ ॥

ਖੀਰਦਾ ਉਬਾਲ, ਵਿ:—ਝਰ ਪਟ ਗੁੱਸੇ ਹੋਕੇ
ਰਾਜੀ ਹੋ ਜਾਨ ਵਾਲਾ ॥

ਖੀਰ ਖੰਡ, ਸ:—ਚੰਗੇ ਰੋਸੇ ॥

ਖੀਰਾ, ਪੁ:—ਏਕ ਫਲ (ਤਰ ਵਰਗਾ), ਦੁੱਧ
ਦੀਆਂ ਏਦੀਆਂ ਵਾਲਾ, ਜਨੌਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਖੀਰੀ, ਸ:—ਗਏ ਦੇ ਬਣ ॥

ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ

ਖੀਵਟ, ਸ:—ਏਕ ਕਤਾਬ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਤ ਦੀ
ਜਮੀਨ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਖੀਵਾ, ਵਿ:—ਸਰਾਬੀ, ਮਸਤ, ਲੁੱਚਾ, ਘਮੰਡੀ ॥

ਖੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇਣਾ, ਪਾਲਣਾ ॥

ਖੁਆਸ, ਸ:—ਜੋ ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ
ਵਿੱਚ ਰਹੇ ॥

ਖੁਆਸੀ, ਸ:—ਹਾਥੀ ਦੇ ਹੱਥ ਉੱਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ
ਬਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਖੁਆਹਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਜਗਾ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਹੁੰਦੀ
ਜਾਏ, ਪੁੱਛਣ ਨਾਲ ਜੋ ਟੋਇਆ ਪਏ। ਅੱਖ
ਦਾ ਖਾਨਾ ॥

ਖੁਆਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇਣਾ, ਪਾਲਣਾ ॥

ਖੁਆਰ, ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਦੁਖੀ, ਅਵਾਰਾ, ਖੱਜਲ ॥

ਖੁਆਰੀ, ਸ:—ਦੁਖ, ਤਥਾਹੀ, ਅੱਖ, ਲੜਾਈ ॥

ਖੁਆਲਣਾ (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇਣਾ,
ਪਾਲਣਾ ॥

ਖੁਸ਼, ਵਿ:—ਪਰਸਿੰਨ, ਰਾਜੀ, ਅਨੰਦ, ਮੌਜੀ,
ਸੁਖੀ, ਤਿਆਰ, ਨਸੀਬਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਿਜ਼ਾਉਣਾ, ਖਾਤਰ ਜਮਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਖੁਸ਼ ਕਿਸਮਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਾਲਭਤ
ਅੱਛੀ ਹੈ ॥

ਖੁਸ਼ ਕਿਸਮਤੀ, ਸ:—ਹੱਛੀ ਪਰਾਲਭਤ ॥

ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ

ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਖਬਰ ॥

ਖੁਸ਼ ਜੀਉਜਾ, ਪੁ:—ਮੋਜੀ, ਠਰਿਤ ਆਦਮੀ ॥

ਖੁਸ਼ ਬਨਾਤ, ਵਿ:—ਹਸਰਲਗਾ, ਮੋਜੀ ॥

ਖੁਸ਼ ਬਾਸੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਾਲਭਤ ਹੋਛੀ ਹੈ ॥

ਖੁਸ਼ਨਸੀਬੀ, ਸ:—ਹੋਛੀ ਪਰਾਲਭਤ ॥

ਖੁਸ਼ਬੂ (ਬੋ) }
ਖੁਸ਼ਬੋਈ (ਬੋ) } ਸ:—ਚੰਗੀ ਮੁਸਕ, ਸੁਗੰਧ ॥

ਖੁਸ਼ਬੂ (ਬੋ) ਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਸਕ ਚੰਗੀ ਹੈ ॥

ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਭੋਗਣੇ ॥

ਖੁਸ਼ਰਹਿਣਾ, ਪੁ:—ਅਵਾਰਾ ਅਤੇ ਕਾਮੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਕੰਦ ਦਾ
ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣੀ, ਸ: } ਦੰਦੁ ॥

ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣੀ, ਸ:—ਅਵਾਰਾ ਤੀਸਤ, ਲੰਮੀ ਕੱਛ ॥

ਖੁਸ਼ਕ, ਵਿ:—ਸੁੱਕਾ, ਕੁਮਲਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਰੁੱਖਾ, ਭੁੱਜਾ ਹੋਇਆ, ਨੰਗਾ, ਇਕੱਲਾ, ਸੁਸਤ, ਘਮੰਡੀ, ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ (ਖੁਸ਼ਕਆਦਮੀ) ॥

ਖੁਸ਼ਕੀ, ਸ:—ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਣਦਾ ਗੁਣ, ਸੁੱਕੀ ਧਰਤੀ ਘਮੰਡ ॥

ਪੁ: ਵਿ:—ਖਰਤੀ, ਜਨੂਨੀ ॥

ਖੁਸ਼ਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕੋਈ ਚੀਜ਼) ਖੰਧੀ ਜਾਣੀ ॥

ਦਿਲਖੁਸ਼ਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹ ਪੈਣੀ, ਭੁੱਖ ਲੱਗਣੀ ॥

ਖੁਸ਼ੋਟਣਾ

ਖੁਸ਼ਰਖੁਸ਼ਰ, ਸ:—ਫੁੱਟੇ ਛਿੱਤਰ ਪਾਕੇ ਟੁਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਕਰਨਾ) ॥

ਖੁਸ਼ਰਾ, ਪੁ:—ਖੋਜਾ, ਹਿਜੜਾ, ਜੋ ਨਾਂ ਮਰਦ ਹ ਨਾਂ ਤੀਵੀਂ ॥

ਖੁਸ਼ਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਰ ਖੁਸ਼ਰ ਕਰਨਾ ॥

ਖੁਸ਼ਰਦੁੱਬੜ } ਵਿ:—ਕਪੜੇ ਕਾਗੜ ਆਦਿਕ
ਖੁਸ਼ਰਦੁੱਬੜ } ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਚੰਗੀਤਰਾਂ ਨਾ ਬਣੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਖੁਸ਼ਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਸਣ ਦੇਣਾ, ਖੁਹਾਉਣਾ ॥

ਖੁਸ਼ਾਮਦ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਢੁਠੀ ਵਡਿਆਈ (ਕਰਨਾ) ॥

ਖੁਸ਼ਾਮਦਣ, ਸ: }
ਖੁਸ਼ਾਮਦੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਕਰੇ ॥

ਖੁਸ਼ੀ, ਸ:—ਸੁਖ, ਅਨੰਦ, ਪਰਸਿੰਠਾਈ, ਮੌਜ (ਕਰਨਾ, ਮਨਾਉਣਾ, ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ) ॥
ਵਿ:—ਖੁਸ਼, ਪਰਸਿੰਠ ॥

ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ॥

ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੋਹ ਕੇ, ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ॥

ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰੋ, ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦਿਓ (ਛੋਟੇ ਵਡਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਖੁਸ਼ੀਆ, ਪੁ:—ਪਤਾਲੂ, ਨਲ ॥

ਖੁਸ਼ੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਟਣਾ, ਖੋਹਣਾ, ਉਖੇੜਨਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਲ ਜਾਣਾ ॥

ਖੁਹਣਾ, ਖੁਹੁਣਾ

ਖੁਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਰ ਨਾਲ ਲੈ ਲੈਣਾ, ਪੁੱਟਣਾ ॥
 ਖੁਹਣਾ }

ਖੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹਣ ਵੇਣਾ, ਗੁਆਉਣਾ,
 ਪੁਹਾਉਣਾ ॥

ਖੁਹਾਈ, ਸ:—ਬੋਰ ਨਾਲ ਲੈ ਲੈਣ ਦਾ ਫੰਮ ॥

ਖੁਹਾਨਾ, ਪੁ:—'ਖੁਆਹਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਖੁਹੁਰਜਾ, ਵਿ:—ਖਰਵਾ, ਖਹੁਰਾ ਜੋਸਾਰ ਨਹੀਂ ॥

ਖੁਹੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌੜਾ ਕਰਨਾ, ਢਿੱਲਾ ਕਰਨਾ
 ਖੰਦ ਹਟਾਨਾ, ਜਾਹਰ ਕਰਨਾ, ਮਤਲਬ
 ਦੱਸਣਾ, ਅਲਗ ਕਰਨਾ ॥

ਖੁਹੁੜਾ, ਪੁ:—ਖੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲਾ, ਲੁਟੇਰਾ ॥

ਖੁਖਨੀ } ਸ:—ਗੋਰਖਿਆਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ॥
 ਖੁਖੁਨੀ }

ਖੁਖਰੈਣ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਧੜਾ ॥

ਖੁੰਘਰਾ, ਪੁ: }
 ਖੁੰਘਾ, ਪੁ: } ਰੁੱਖ ਦਾ ਠੁੱਠ, ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ
 ਖੁੰਘੀ, ਸ: } ਟਾਹਣੀ ॥

ਖੁੰਘਾ ਲੱਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੰਘੀ ਨਾਲ ਅੜ ਕੇ
 ਖੁੰਘੀ ਲੱਭਣੀ } ਕਪੜਾ ਪਾਹ ਜਾਣਾ ॥

ਖੁੱਚ, ਸ:—ਗੋਰੇ ਦੇ ਹੇਠਲਾ ਵੇਇਆ, ਖੋਜ, ਪੁੱਛ
 ਗਿੱਛ ॥

ਖੁੱਚ ਬਾਂਹ ਫੜਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾ ਪਤਾ ਕੱਢਣਾ,
 ਫਲਣਾ ॥

ਖੁੱਚ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਖੋਜੀ, ਪੁਰਾ ਪਤਾ ਕੱਢਣ
 ਵਾਲਾ ॥

ਖੁੰਡੀ

ਖੁੱਚ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਪੁਰਾ ਖੋਜ ਲਗਾਉਣ ਦਾ 'ਕੰਮ' ॥

ਖੁੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਘੁੱਸਣਾ ॥

ਖੁੰਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਲਾਉਣਾ, ਘੁਸਾਉਣਾ ॥

ਖੁੰਡਾਈ, ਸ:—ਖੋਯਾ, ਫਲ, ਫਰੇਬ (ਖਾਣੀ, ਟੋਟੀ) ॥

ਖੁੱਟ, ਪੁ:—ਰੀਥਾ। 'ਖੁੱਟਣਾ' ਕ੍ਰਿਯਾ ਦਾ ਅਨੁਮਤ
 ਰਬ ਲਕਾਰ ॥

ਖੁੱਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਖੁੜਨਾ ॥
 ਖੁੱਟਣਾ }

ਖਟਰ } ਵਿ:—ਨਿਰਦਾਸੀ, ਥੇ ਭਰਸਾ ॥
 ਖੁੱਟਰ }

ਖੁਟੜਾ, ਪੁ: }
 ਖੁਟੜੀ, ਸ: } ਨਿਰਦਾਸੀ, ਥੇ ਭਰਸਾ ॥

ਖੁੱਟਾ, ਪੁ:—ਪਤਾਲੂ, ਨਲ ॥

ਖੁਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕਾਉਣਾ, ਪੁਰਾ ਕਰਨਾ,
 ਘਟਾਉਣਾ ॥

ਖੁਟਿਆਈ, ਸ:—ਖੋਟ, ਫਲ, ਫਰੇਬ ॥

ਖੁੱਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਰੀਥਾ ॥

ਖੁੱਭ, ਸ:—ਫੇਕ, ਖੇਰੀ, ਮੋਘਾ ॥

ਖੁੰਡ (ਭਾ) ਪੁ:—ਕਿੱਲਾ, ਵੱਡੀ ਮੋਖ, ਰੁੱਖ, ਦਾ
 ਠੁੱਠ, ਲੱਗੇ ਦੇ ਛੱਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਲਾਠੀ ॥

ਖੁੰਡੀ, —ਤੁਝੀ ਵੀ ਬਾਂ, ਸਹਦ ਖਾਨੇ ਦੇ ਹੱਸੇ ॥

ਖੁੰਡੀ, ਵਿ:—ਮੁੜੇ ਹੋਏ ਸਿੰਗਾਂ ਵਾਲੀ ਮਾਦਾ ॥

ਖੁੰਢ

ਖੁੰਢ, ਪੁ: } ਸੜ, ਰੁੱਖ ਦਾ ਠੁੱਠ, ਖੁੰਢਾ ਜਾਂ ਖੁੰਢੀ ॥
ਸ:

ਖੁੰਢਾ } ਪੁ:—ਖੁੰਢਾ ਆਦਮੀ ॥
ਖੁੰਢਾ

ਖੁੰਢਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਤੇਜ਼ ਨਹੀਂ (ਚਾਕੂ ਆਦਿਕ) ਨਮਦਾ,
ਖੁੰਢ, ਮੁਰਖ ॥

ਖੁੰਡਸ, ਸ:—ਵੇਰ, ਕੀੜਾ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਖਾਰ
(ਕਰਨੀ, ਖਾਣੀ) ॥

ਖੁੰਡਸਖੋਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਖੁੰਡਸ ਕਰੇ ॥
ਖੁੰਡਸਟ, ਸ: } ਖੁੰਡਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਖੁੰਡਸੀ, ਪੁ:

ਖੁੰਡਸਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੰਡਸ ਜਾਂ ਵੇਰ ਕਰਨਾ ॥

ਖੁੰਡਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੰਡਣਾ, ਕੱਟਣਾ, ਉਖਰਨਾ ॥

ਖੁੰਡ, ਸ:—ਟੋਆ (ਧੇ ਜਾਣਾ) ॥

ਖੁੰਡੀ, ਸ:—ਉਹ ਟੋਇਆ ਜੋ ਮੁੰਡੇ ਇੱਕ ਥੋੜ ਵਿੱਚ
ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਖੁੰਡੀ ਪਤਾਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਥੋੜ ॥

ਖੁੰਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹੋ ਜਾਣਾ, ਖੜਨਾ, ਲਹਿਜਾਕੀ ॥

ਖੁੰਢਾ ਪੁੰਢਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਰਿਹਾ ॥

ਖੁੰਢ, ਪੜ:—ਆਪ ॥

ਖੁੰਡਰੰਗ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਖੁੰਡਰਤੀ ਹੋਵੇ ॥

ਖੁੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਹ ਜਾਂ ਉਥਰੇ ਜਾਰ ॥

ਖੁੰਧਿਆ

ਖੁੰਡਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਥੋੜ ਥਾੜ ਆਪਣੇ ਆ
ਉੱਚ, ਅਸਹਿਆ (ਬੂਟਾ) ॥

ਖੁੰਡਵਾਂਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਂਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖੁੰਡਵਾਈ, ਸ:—ਖੋਂਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਖੁੰਡਾ, ਪੁ:—ਰੱਖ, ਅੱਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਖੁੰਡਾ ਕਰੇ, !—ਮੇਰੀ ਚਾਹ ਹੈ ਕਿ ॥

ਖੁੰਡਾ ਖੁੰਡਾ ਕਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਪੀ ਤਰਾਂ ॥

ਖੁੰਡਾਚਾਹੇ !—ਜੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ॥

ਖੁੰਡਾ ਜਾਣੇ !—ਮੇਰੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥

ਖੁੰਡਾ ਦਾ ਘਰ, ਪੁ:—ਮਸ਼ੀਰ ॥

ਖੁੰਡਾ ਦੀ ਮਾਰ, ਸ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ॥

ਖੁੰਡਾ ਦੇ ਲਈ }
ਖੁੰਡਾ ਦੇ ਵਾਸਤੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਰੱਖ ਦੇ ਨਾਉਂ ॥
ਖੁੰਡਾ ਵਾਸਤੇ

ਖੁੰਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਂਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖੁੰਡਾਈ, ਸ:—ਖੁੰਡਾ ਦੀ ਤਾਕਤ, ਖੁੰਡਾਰਤ, ਰਚਨਾ,
ਦੁਨੀਆ, ਖੋਂਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਖੁੰਡਾਈ ਦਾ ਝੂਠਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਝੂਠ ਮਾਰ
ਜਹਾਨ ਨੂੰ ਮਲੂਮ ਹੋ ॥

ਖੁੰਡੀ, ਸ:—ਅਸ਼ਮਾਨ, ਹਕਾਰ, ਹਉਮੈ ॥

ਖੁੰਡੇ, ਪੁ:—ਖੋਂਡਣ ਵਾਲਾ ਗੋਲਾ (ਧਾਰਿਆ ਦਾ) ॥

ਖੁੰਧਰ, ਸ:—ਉੱਚਾਂ ਨੀਵਾਂ ਚਾਹ, ਟੋਇਆ, ਕੁੰਢਾ,
ਪੰਚ ॥

ਖੁੰਧਿਆ, ਸ:—ਖੁੰਧ (ਲੰਗਣੀ) ॥

ਖੁਧਿਆ ਸਾਂਤ

ਖੁਧਿਆ ਸਾਂਤ, ਵਿ: ਸ:—ਖੁਧ ਮਰਨੀ, ਰਸ ॥

ਖੁਧਿਆਵੀਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਧ ਲਗੀ ਹੈ ॥

ਖੁਨੀਕ, ਪੁ:—ਇਕ ਰੋਗ, ਗਲ ਦਾ ਪੱਕਣਾ ॥

ਖੁਨਾਮੀ, ਸ:—ਦੋਸ ਐਥ ॥

ਖੰਬ, ਸ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਇਕ ਫੁਲ, ਜਮੀਨ ਵਿਚੋਂ
ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਜਿਕ ਮਸਹੂਰ ਰਾਜੀ, ਕਪੜੇ
ਉਥਾਲਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਘੋੜਾ ॥

ਖੰਬ ਵਾਂਗੂੰ ਸਿਰ ਕਢਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਚਨਚੇਤ
ਦੁਰੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ ॥

ਸਾਉਨ ਦੀ ਖੰਬ ਵਾਂਗੂੰ ਉਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੜ
ਪਰ ਪੌਦਾ ਹੋਜਾਣਾ ॥

ਖੰਬ ਕਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜੇ ਉਥਾਲ ਕੇ ਧੋਣੇ ॥

ਖੰਬ ਚਾੜ੍ਹਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜੇ ਉਥਾਲਣ ਵਾਸਤੇ
ਵੱਡੇ ਭਾਂਡ ਵਿਚ ਪਾਕੇ ਢੱਠੀ ਉੱਤੇ ਧਰਨੇ ॥

ਖੁੰਬੀ, ਵਿ:—ਖੰਬ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ (ਕਪੜਾ) ॥

ਖੁੰਡਣ, ਸ:—ਪੱਕੀ ਧਰਤੀ, ਚਿਕੜ ॥

ਖੁੰਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਮਣ, ਚੁਕਣਾ, ਅਸਰ ਹੋਣਾ ॥

ਖੁੰਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਭਣਾ, ਧਸਾਉਣਾ, ਅਸਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਖੁਮਰਾ, ਪੁ: } ਜਿਹੇ ਕੁਝ ਤਰ ਅਤੇ ਘੋੜੀ ਦੀ
ਖੁਮਰੀ ਸ: } ਉਲਾਟ ॥

ਖੁਮਾਨੀ, ਸ:—ਇਕ ਮਿਠਾ ਫਲ ਗਿਰਕਾ ਵਾਲਾ ॥

ਖੁਮਾਰ, ਪੁ: } ਅਸਰੀ ਨਸਾ, ਸਿਰਧੀਯ, ਸੁਸਤੀ
ਖੁਮਾਰੀ, ਸ: }

ਖੁਰਨਾ

ਖੁਰ, ਪੁ:—ਖਸੂ ਦਾ ਪੈਰ, ਸੰਮ ॥

ਖੁਰ ਬੋਜ, ਪੁ:—ਖੁਰਾ ਪਤਾ, ਨਿਸ਼ਾਣ ॥

ਖੁਰਸੀ, ਸ:—'ਕੁਰਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਖੁਰਕ, ਸ:—ਖਾਜ, ਝੋਰ, ਜਲੂਣ ॥

ਖੁਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਕ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਪਿੰਡ
ਨੂੰ ਮਲਣਾ ਜਾਂ ਢਿੱਲਣਾ ॥

ਖੁਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਕਣਾ ਵੰਮਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖੁਰਕਾਹ } ਸ:—ਬਲਦਾਂ ਦਾ ਕਣਕ ਲਗਾੜ ਕੇ
ਖੁਰਕੇ } ਦਾਣ ਅਤੇ ਰੂੜੀ ਅੰਡ ਅੰਡ ਕਰਨਾ ॥

ਖੁਰਗੀਣ, ਪੁ:—ਕਾਠੀਣੀ ਥਾਂ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਖੁਰਗੀਣ ਦੀ ਭਰਤੀ, ਸ:—ਨਿਕੰਮੇ ਆਦਮੀਆਂ
ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰੋਠ ॥

ਖੁਰਚਣ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ, ਖੀਰ ਆਦਿਕ ਜੋ ਭਾਂਡੇ ਦੇ
ਪਾਸਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਖੁਰਚ
ਕੇ ਲਾਹੀ ਵੀ ਹੋ ॥

ਖੁਰਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਕੇ ਜਾ ਢਿੱਲਕੇ ਲਾਹਣਾ ॥

ਖੁਰਚਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਗਾਂਢੇ ਖੁਰਚੇ
ਜਾਣ ॥

ਖੁਰਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਚਣਾ ਵੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖੁਰਸੀ, }
ਖੁਰਸੀਣ, } ਸ:—ਕਾਠੀ ਦੇ ਬਲੇ ॥

ਖੁਰਦਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਪੱਧਰਾ ਨਹੀਂ ਉੱਚਾ ਨਹੀਂ ॥

ਖੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਘੁਲਣਾ, ਖੁਰਨਾ, ਪਾਅ
ਰਨਾ ॥

ਖੁਰਪਾ

ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ

ਖੁਰਪਾ (ਪੁ) } ਖੁਰਚਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ, ਹੋਰ
ਖੁਰਪੀ (ਸ) }

ਖੁਰਲੀ, ਸ:—ਭੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਥਾਂ ॥

ਖੁਰਲੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਆਹ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀਆਂ
ਨੂੰ ਕਣੇ ਬਹਾਲਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗੇ ਮਠਿਆਈ ਦੀ
ਵੇਰੀ ਖੁਰਲੀ ਦੀ ਸਕਲ ਵਿਚ ਲਾ ਦੇਣੀ ॥

ਖੁਰਜਾ, ਪੁ:—ਚੋਰਿਆ ਹੋਇਆ ਖੁਰ ਜਾਂ ਉਸਦਾ
ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਖੁਰਾਂ, ਪੁ:—ਖੁਰ ਜਾਂ ਪੈਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਉੱਠਾ
ਮੋਰੀ ॥

ਖੁਰਾਉਣਾ, ਘੋਲਣਾ, ਗਾਲਣਾ, ਖਿਆਰਨਾ, ਚੰਦ
ਕਰੀਦਣੇ ॥

ਖੁਰਾਉੜਾ, ਪੁ:—‘ਖੁਰਾਉੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਖੁਰਾਕ, ਸ:—ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਭੋਜਨ ਹਸਤ
ਜਿੰਨੀ ਦੁਆ ਇਕ ਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ ॥

ਖੁਰਾਕੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਖੁਰਾਕ ਬਣ ਸਕੇ, ਖਾਣ ਦੇ
ਲਾਇਕ ॥

ਖੁਰਾਂਟ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਬੰਦਾ, ਸਿਆਣਾ, ਚਲਾਕ ॥

ਖੁਰਾਟੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:) ਖੁਰਾਕੇ (ਖਾਣੇ) ॥

ਖੁਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਖੁਰ, ਖੁਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਜੁੱਤੀ ਦੀ
ਅੱਤੀ, ਜੁੱਤੀ ਦੇ ਬੱਲੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਲੋਹੇ ਦੀ
ਅੱਤੀ ॥

ਖੁਰੀ ਕਰ ਜਾਣੀ (ਕਰਨੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਛੱਪਦੇ ਚਲੇ
ਜਾਣਾ ॥

ਖੁਰੀ ਪਿਛੇ ਮੱਥ, ਸ:—ਤੀਸਰੇ ਦੀ ਉਲਟਾ
ਸਮਝ ॥

ਪਿਛਲ ਖੁਰੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿਛਾਗੀ, ਪਿਛੇ ਵੱਲ ॥

ਖੁਰੰਭ (ਗ) } ਪੁ:—ਗਧੜੀ, ਬਕਰੀ, ਆਦਿਕ ਦੇ
ਖੁਰ ॥

ਖੁਰੰਭ, } ਪੁ:—ਨਹੀਂ, ਨਹਿੰਦਰ ਸਾਰਣਾ ਜੋ
ਖੁਰੰਭ }

ਖੁਰੂਦ
ਖੁਰੂਦਣ (ਦੀ) } ‘ਖੁਰੂਦ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਖੁਰੇ ਖਾਸੀ } ਵਿਸਮਧ:—ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਖੰਘਣ ਤੇ
ਖੁਰੇ ਖੁਰੇ } ਮਾਂਦਾਂ ਆਖਣੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ
‘ਬਲੀ ਜਾਖੀ’ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹ
ਖੁੱਲ੍ਹ ਖੁੱਲ੍ਹ } ਸ:—ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਆਗਗ। ਹੋਕ ਨਾ,
ਹੋਣੀ ॥

ਖੁਲਕ, ਪੁ:—ਰੋਗਾ ਸੁਭਾਉ, ਨੋਕੀ ॥

ਖੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਲ੍ਹਾ ਬੋਲਾ ਖੰਘਣਾ ॥

ਖੁਲਕੀ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਸੁਭਾਉ ਰੋਗਾ ਹੈ, ਨੋਕੀ ॥
ਸ:—ਮਾਤੀ ਜੋਗੀ ਖੰਘ ॥

ਖੁਲ ਖੁਲਾ, ਵਿ:—ਖੁਲਾ, ਖਿਲਾ, ਆਲੀ ਸੋਧਣਾ
ਖੁਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਗਾ ਹੋਣਾ, ਖਿਲਣਾ, ਨਾ
ਖੁਲਣਾ } ਖੋਲ੍ਹ ਰਹਿਣਾ, ਖਿਲਾ ਹੋਣਾ

ਉੱਘਾ ਹੋਣਾ, ਖੁੱਟਣਾ, ਸੁੱਟਾ ਹੋਣਾ, ਪਾਰਣਾ,
ਖੁੱਲਣਾ, ਚਮਕਣਾ, ਮਜਣਾ, ਹੋਲ ਲੰਗਣਾ
ਬਣਣਾ, ਸਰਮ ਹੋਣਾ ॥

ਖੁਲ੍ਹੇ, ਕ੍ਰਿ:—(ਵਿ:—ਸੋਖੀ ਰਹੀ, ਹੋਕ ॥

ਜਸ਼ਨ ਖੁਲ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਹੁਤ ਖੋਲਣਾ, ਖਸਲਾ

ਖੁਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਲ ਲਾਹੁਣੀ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹਾ
ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ } ਵਿ:—ਲੰਮਾ ਚੋਗਾ, ਜੋ ਖੋਲ੍ਹੇ ਨਹੀਂ
ਸੋਖੀ ਨਹਿੰਦਰ, ਆਦਿਕ ਹੋਇਆ
ਖਹੁਤ ਸਾਰਾ ॥

ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮੁਖੁਲਾ

ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮੁਖੁਲਾ, ਵਿਃ—ਜੋ ਚਾਹੇ ਸ ਵੱਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੁਲੀ ਝੁਲੀ ਚੀਜ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਚੀਜ ਇਧਰ ਉਧਰ ਪਈ ਹੋਈ ਜਿਲਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਖੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆਉਣਾ, ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ॥

ਖੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਖੁਲਾਈ, ਸ:—ਖੁਲਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਖੁਲਾਈ, ਸ:—ਕੋਈ ਚੀਜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਖੁਲਾਨ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਕੁਝ ਕੁਟਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਖੁਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆਉਣਾ, ਖੁਲਾਉਣਾ, ਪਾਲਣਾ ॥

ਖੂਹ } ਪੁ:—ਪਹੁੰਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜੋ
ਖੂਹ } ਟੁੱਪਾ ਦੇਇਆ ਪੁਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।
ਖੂਹ } ਬਹੁਤ ਸਿਆਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਖੂਹ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਹ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਖੂਹ ਜੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਲਦ ਨਾਲ ਖਲਦ ਜੋ ਕੇ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣਾ ॥

ਖੂਹ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਖੂਹ ਲਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸਹੀਜ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ ਹੋਣੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਖੂਹ ਚ ਹੋਣੀ ॥

ਖੂਹ ਵਿਚ ਬੈਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਹ ਹੋਲੀਬੋਲਣਾ ॥

ਖੂਹਣ } ਪੁ:—ਖੂਹ ਦੇਇਆ, ਖਾਣ, ਦੇਣ ॥
ਖੂਹਣ }

ਖੂਹੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਖੂਹ ॥

ਖੂਕ, ਪੁ:—ਸੂਰ ॥

ਖੂਣ ਵਿਗੜਨਾ

ਖੂੰਜ (ਜਾਂ) ਖੁ:—ਨੁੱਕਰ, ਕਣਾ, ਫੌਜਾ ॥

ਖੂੰਟ, ਨੁੱਕਰ, ਖੂੰਜਾ, ਪਾਸਾ ॥

ਖੂੰਟਾ, ਪੁ:—ਨੁੱਠ ਕਿੱਲਾ, ਸਹਾਰਾ ॥

ਖੂੰਟੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਕਿੱਲਾ, ਮੋਖ, ਵਾਲੀ ਦੀਆਂ ਜੜਾਂ

ਖੂੰਟੀ ਮਰੇਜ਼ਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਤਾਰ ਦੀ ਸੂਹ ਠੀਕ ਕਰਨੀ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਿਆਨ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਕਰਨਾ ॥

ਖੂਣ, ਪੁ:—ਲਹੂ, ਰੋਂਤ, ਕਤਲ, ਸਰਬੰਸੀ, ਘਾਟਾ, ਬੁੜ ॥

ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਖੂਣ ਡਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਗੁਸਾ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਖੂਣ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨ ਦੀ ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ ਹੋਣੀ ॥

ਖੂਣ ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਿਮ ਜਾਣਾ ॥

ਖੂਣ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਖੂਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨੋਂ ਮਾਰ ਸੁਟਣਾ ॥

ਖੂਣ ਜਿਗਰ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਦੁਖ ਬੋਲਣਾ ॥

ਖੂਣ ਦਾ ਪਿਆਸਾ, ਵਿਃ—ਪੱਕਾ ਵੈਰਾ ॥

ਖੂਣ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿੱਖ ਕਰਨਾ, ਅੱਖਾਂ ਕਮ ਲੋਣਾ ॥

ਖੂਣ ਵਧ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ॥

ਖੂਣ ਵਿਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਣ ਮੈਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੋਰੜ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਖੁਣਾ

ਖੁਣਾ } ਆਵਾ—ਥਾੜੀ, ਬਿਨੀ, ਬਗੈਰ ॥
ਖੁਣੇ }

ਖੁਦ, ਸ:—ਹਰੇਜੋ ਜਾਂ ਕਣਕ ਦਾ ਚਾਰਾ ॥

ਖੁਨਣ, ਸ:—ਖੁਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਖੁਨੀ, ਪੁ:—ਖੁਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਖੁਣ ਆਵੇ (ਬਾਸੀਰ, ਦਸਤ ਆਦਿਕ) ॥

ਖੁਬ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਸੋਹਣਾ, ਪਵਿਤ੍ਰ, ਮਨਭਾਉਂਦਾ

ਖੁਬ ਸੁਰਤ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੀ ਸਥਲ ਹੱਡੀ ਹੈ ਸੋਹਣਾ ॥

ਖੁਬਸੂਰਤੀ, ਸ:—ਸੁਹੱਪਣ, ਚੰਗੀ ਸਥਲ ॥

ਖੁਬ ਕਲਾਂ, ਸ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਥੀਜ, ਤਾਪ ਦੀ ਦੁਆ ॥

ਖੇਉਣ, ਸ:—ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਚਮਕਾਰਾ ॥

ਖੇਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇੜੀ ਚਲਾਣ, 'ਬਜਲੀ ਦਾ ਚਮਕਣਾ ॥

ਖੇਸ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਪੜਾ (ਉੱਪਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ) ॥

ਛੱਬਾ ਖੇਸ, ਪੁ:—ਚਾਰਥਾਨਾ ਸਥਲ ਦਾ ਖੇਸ ॥

ਖੇਸ, ਪੜ:—ਆਪ ਖੁਦ ॥

ਖੇਸ ਰਬੀਲਾ (ਕੁਟੰਬ), ਪੁ:—ਟੱਪਰ, ਪਰ-ਦੀਰ ॥

ਖੇਸੀ ਸ:—ਛੋਟਾ ਖੇਸ ॥

ਵਿ: ਖੇਸ ਵਰਗਾ, ਖੇਸ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੋਟੀ ਉਲਤ ਦਾ ॥

ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣ

ਖੇਹ, ਸ:—ਸੁਆਹ, ਮਿੱਟੀ, ਕੁੜਾ, ਪੁੜ ॥

ਖੇਹ ਉਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਖੇਹ ਛਾਨਣਾ' ਵੇਖ ॥

ਖੇਹ ਉਡਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਖੇਹ ਖੁਆਰੀ, ਸ:—ਬੜੀ ਗਰੀਬੀ ॥

ਖੇਹ ਛਾਨਣਾ (ਛਾਣਦੇ ਫਿਰਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਰੀਬ ਹੋਣਾ, ਥਾਂ ਥਾਂ ਫਿਰਨਾ,
ਖਾਣ ਨੂੰ ਨਾਂ ਲਭਣਾ ॥

ਖੇਹਨੁ, ਪੁ:—ਖਿਧ, ਗੋਦਾ ॥

ਖੇਖਣ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:)—ਬਹਾਨੇ, ਮਕਰ ॥

ਖੇਚਲ, } ਸ:—ਅੰਖ, ਮੋਹਨਤ, ਬਕੇਵੀ,
ਖੇਚਲ ਖੱਡਲ } (ਹੱਡੀ, ਕਰਨੀ, ਦੇਣੀ) ॥

ਖੇਜ, ਸ:—ਖੀਜ, ਖਿਚ, ਲਗਣ ॥

ਖੇਜੂ, ਪੁ:—ਖੀਜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੇਡ, ਸ:—ਖੇਲ, ਬਾਜੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਨੱਚਣਾ
ਟੱਪਣਾ, ਸੱਖਾ ਕੰਮ (ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਬੇਡ)
ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ (ਬੇਡ ਵਿਗੜਨੀ) ॥

ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਖੇਡ, ਸ:—ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਚਮਾਸ਼ਾ,
ਹਚਨਾ, ਮਾਯਾ, ਲੀਲਾ ॥

ਖੇਡ, ਪੁ:—ਖਿਡਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੇਲੋਗਾ ॥

ਖੇਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਚਣਾ, ਕੁੱਦਣਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ, ਜੀ ਪਰਚਾਉਣਾ, ਕਿਸ ਦੇਵਤੇ
ਆਦਿਕ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ
ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰੰਜਨ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਖੇਤ

ਖੇਤ } ਪੁ:—ਪੈਲੀ, ਧਰਤੀ, ਲੜਾਈ ਦਾ ਮਦਾਨ,
ਖੇਤ } ਰਣ ॥

ਖੇਤ ਹੋਣਾ (ਪੈਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਵਿਚ
ਬਹੁਤਿਆਂ ਦਾ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ ॥

ਖੇਤ ਪਤ (ਪਤਿ), ਪੁ:—ਖੇਤ ਦਾ ਮਾਲਕ, ॥

ਖੇਤ ਭੂਮ (ਭੋ) ਸ:—ਜੋ ਧਰਤੀ ਵਾਹੀ ਜਾ
ਸਕੇ ॥

ਖੇਤੀ, ਸ:—ਵਾਹੀ, ਪੈਲੀ, ਫਸਲ ॥

ਖੇਤੀ ਸਿਰ ਸੇਤੀ } ਖੇਤੀ ਆਪ ਹੀ ਉਦਮ
ਖੇਤੀ ਖਮਸਾਂ ਸੇਤੀ } ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਖੇਤੀ ਪੱਤੀ } ਸ:—ਜਿਸੀ ਦਾਰੀ, ਵਾਹੀ,
ਖੇਤੀ ਵਾੜੀ } ਫਸਲ ॥

ਖੇਦ, ਸ:—ਦੁਖ, ਰੋਗ, ਪਿੱਛਾ ॥

ਖੇਪ, ਪੁ:—ਪੀੜ, ਗਮ, ਚਿੰਤਾ, ਨਾਸ ॥

ਖੇਪ, ਸ:—ਲਟਣ ਵਾਲਾ ਭਾਰ, ਇਕ ਵਾਰ ਜਿੰਨੀ
ਜਿਨਸ ਲੈ ਜਾਈ ਜਾਏ, ਵੱਲੀ (ਭਰਨੀ
ਲਦਣੀ) ॥

ਖੇਪੜ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਸੁਕਾ ਹੋਇਆ ਲੇ ॥

ਖੇਪੜੀ, ਸ:—ਛੱਟਾ ਖੇਪੜ (ਉਤਰਨੀ, ਉਤਾਰਨੀ) ॥

ਖੇਮਾ, ਪੁ:—ਤੀਬੂ, ਤੇਗ, ਕਪੜੇ ਦਾ ਘਰ ॥

ਖੇਰਾ, ਪੁ:—ਲੁਣ ਦਾ ਚੁਰਾ ॥

ਖੇਰੂ, ਵਿ:—ਭਰਨ ਵਾਲਾ, ਚੁਰਾ ਹੋਸਾ ਹੋਸਾ ॥

ਖੇਰੂ ਖੇਰੂ } ਵਿ:—ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆ
ਖੇਰੂ ਖੇਰੂ } (ਹੋਣਾ, ਕਾਨਾ) ॥

ਖੇਰ

ਖਲ, ਸ:—ਖੇਤ, ਬਾਜੀ, ਨੱਚਣਾ, ਟਪਣਾ, ਖੁਸ਼ੀ, ਦੁ
ਕੰਮ, ਸੌਖਾ ਕੰਮ, ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ॥

ਖੇਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਖੇਡਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੁ:—ਖੜੋਣਾ ॥

ਖੇਲੜਾ, ਪੁ:—ਖੇਤ, ਖੇਤ ਵਿਚ ਮਝਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਖੇਲੇ ਮਲ੍ਹੇ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਦਾ ਸੌਂਕ ਹੈ
ਅਵਾਰਾ, ਬਦਕਾਰ ਤੀਮਤ ॥

ਖੇਵਕ, ਪੁ:—ਖੇਤੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮਲਾਹ ॥

ਖੇਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਤੀ ਚਲਾਉਣੀ ॥

ਖੇਵਾ, ਪੁ:—ਮਲਾਹ, ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਲੱਦਿਆ ਹੋਇਆ
ਮਾਲ, ਖੋਪ ॥

ਖੇੜਾ, ਪੁ:—ਉਜੜਿਆ ਹੋਇਆ ਪਿੰਡ, ਸਹਿਰ ॥

ਖੇੜੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰੀ ਦਾ ਕਰੜਾ ਲੋਹਾ ॥

ਖੇ, ਸ:—ਨਾਸ ॥

ਖੇਹ, ਸ:—ਮੋਢੇ ਦੀ ਰਗੜ, ਟਾਕਰਾ, ਦੜਮ ॥

ਖੇਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਵੈਰ ਕਰਨਾ, ਲੜਨਾ ॥

ਖੇਹੜਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਛਾ, ਧਣ (ਖੇਹੜੇ ਪੈਣਾ, ਖੇਹੜਾ
ਛੱਡਣਾ) ॥

ਖੈਂਚ, ਸ:—ਖਿੰਜ, ਖਿਚ, ਲਗਣ ॥

ਖੈਬਰੀ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੋਰ ਤੋਂ ਪਏ ਦਰਾ ਖੈਬਰ ਦਾ
ਪਹਾੜ ॥

ਖੈਂਚਾ ਖੈਂਚੀ, ਸ:—ਬਗੜਾ, ਜੜਨ ॥

ਖੈਰ, ਸ:—ਸੁਖ, ਭਲਿਆਈ, ਭਿੰਡਿਆ, ਵਿ
ਬੁਢੀ ॥

ਖੇਰ ਸੱਲਾ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵਿਸਮਯ:—ਬਹੁਤ ਹੜਾ, ਕੋਈ
ਡਰ ਨਹੀ, ਸੁਖ ॥

ਖੇਰ ਸੱਲਾ

ਖੇਰ ਖਰੀਯਤ

} ਸ:—ਸੁਖ ਸਾਂਦ, ਅਨੰਦ ॥

ਖੇਰ ਖਰੇਤ, ਸ:—ਸਦਕਾ, ਪੁੰਨ ॥

ਖੇਰ ਖਾਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੁਖ ਮੰਗ
ਸਜਣ, ਹਿਤਕਾਰੀ ॥

ਖੇਰ ਖਾਹੀ, ਸ:—ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੁਖ ਭਾਲਣਾ,
ਸਜਣਾਈ ॥

ਖੇਰ ਖਾਹੀਆਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਠੀ ਸਜਣਾਈ
ਕਰਨਾ ॥

ਖੇਰ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਕੀਰਨੂੰ ਭਿਛਿਆ ਦੇਣੀ ॥

ਖੇਰ ਮੇਹਰ, ਸ:—ਸੁਖ ਸਾਂਦ, ਰਾਜੀ ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਖੇਰਾ, ਵਿ:—ਬੂਟੇ ਰੰਗ ਦਾ (ਬੀਗਰ) ॥

ਖੇਰਾਇਤ } ਸ:—ਪੁੰਨ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ
ਖੇਰਾਤ } ਰੀਝ ॥

ਖੇਰਾਇਤੀ, ਵਿ:—ਧਰਮ ਅਰਥ, ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਉ,
ਦਾ ॥

ਖੇਰਾਇਤੀ ਹਸਪਤਾਲ, ਪੁ:—ਜਿਥੇ ਬੀਮਾਰਾਂ ਦਾ
ਮੁਕਤ ਅਲਾਜ ਹੋਵੇ ॥

ਖੇ, ਸ:—ਸੁਭਾਉ, ਆਦਤ, ਥਾਣ ॥

ਖੇਉ, ਪੁ:—ਗਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੇਆ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਉਥਾਲ ਉਥਾਲ ਕੇ ਬਹੁਤ ਗਾਝਾ
ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ॥

ਖੇਜ

ਖੇਇਦ, ਸ:—'ਖੇਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਖੇਸਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਦੀ ਢਾਕੀ ਨਹੀਂ, ਇਕ
ਪਸ਼ਮੀਨੇ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਖੇਰ, ਸ:—ਟੋਲਿਆ, ਖੋਲੀ, ਗੁਫਾ, ਖੋਲਦਾ ਖਾਲੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਖੇਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਖ ਨਾਲ ਜੀ ਰੁਬਦਾ ਜਾਣਾ ॥

ਖੇਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਈ ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਸੌਰ
ਨਾਲ ਲੈ ਲੈਣੀ ॥

ਖੇਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਸਣਾ, ਖੋਰ ਨਾਲ ਲੈਣਾ ॥

ਖੇਰਰਾ, ਪੁ:— } ਜੋ ਸਾਫ਼ ਠਹੀਂ, ਉੱਚਾ
ਖੇਰਰੀ, ਸ:— } ਨੀਵੀ, ਖਰਵਾ ॥

ਖੇਰੜ } ਪੁ:—ਖੋਰਣ ਵਾਲਾ, ਲੁਟੇਰਾ, ਗਾੜ,
ਖੇਰੜ } ਧਾੜਵੀ ॥

ਖੇਰੀ, ਸ:—ਬੁਖ ਨਾਲ ਜੀ ਘਟਣਾ ॥

ਖੋਖਨੀ (ਰੀ) } ਸ:—ਗਰਬਿਆਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਤਲ-
ਖੋਖਲਾ } ਵਾਰ, ਫੁਰਾ ॥

ਖੋਖਰਾ } ਵਿ:—ਖੋਲਾ, ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ, ਭਜਾ
ਖੋਖਲਾ } ਹੋਇਆ ॥

ਖੋਂਸ, ਸ:—ਛਾ, ਝਰੀਟ (ਆਉਣੀ, ਆ ਜਾਣੀ
ਲੱਗਣੀ) ॥

ਖੋਂਚਰ (ਰੁ), ਵਿ:—ਵਾਕਥ, ਜਾਦੂ, ਚਲਾਕ
ਫਲੀਆ ॥

ਖੋਜ, ਪੁ:—ਵੇਖ, ਭਾਲ, ਤਲਾਸ਼, ਖੋਜ, ਨਿਸ਼ਾਣ
(ਖੋਣਾ, ਮਿਰਣਾ, ਮਿਰਾਉਣਾ, ਲਗਾਉਣਾ) ॥

ਖੋਜਦਾਰ

ਖੋਜਦਾਰ, ਪੁ:—ਭਾਕਾ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੋਜਣ, ਸ:—ਖੋਜ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ, ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ॥

ਖੋਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੰਝਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਲੱਭਣਾ, ਪੁਛਣਾ ॥

ਖੋਜੀ, ਪੁ:—ਖੋਜੀ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਮਰਦ, ਮੁਸ-ਲਮਾਨੀ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਖੋਜੀ, ਪੁ:—ਭਾਕਾ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਭਾਕਾ ਨਾ ਰੱਖਣਾ ॥

ਖੋਜੀ, ਪੁ:—ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਦਰ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਲਬਦ । ਸ:—ਖੋਜਿਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਖੋਜੀ, ਪੁ:—ਖੋਜ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ, ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੋਟ, ਸ:—ਬੁਰਿਆਈ, ਦੋਸ, ਅੰਗਣ, ਮੇਲ ਬਦਲਾ ॥

ਖੋਟ ਮਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਮੁਲੀ ਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸਸਤੀ ਮਿਲਾਉਣੀ ॥

ਖੋਟਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੋਟ ਹੈ, ਬੁਰਾ, ਖੋਟੀ, ਸ: } ਬੇਈਮਾਨ, ਨਿਕੰਮਾ, ਧਾਪੀ, ਇਲ ਵਿੱਚ ਵੇਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਖੋਟਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਕਲ ਜੁਗ, ਕਾਲ ਦਾ ਸਮਾ ॥

ਖੋਟਾ ਸਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਸਤੀ ਧਾਂਤ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਖੋਟਾ ਖਰਾ ਪਰਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਟੇ ਤੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਨਿਖੜਨਾ ॥
ਖੋਟਾ ਖਰਾ ਵੇਖਣਾ }

ਖੋਰ ਪੈਣੀ

ਖੋਟਾ ਵਿਹਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੋਵੇ ॥

ਖੋਟਾਈ } ਸ:—ਖੋਟਾ ਹੋਣਾ, ਖੋਟ, ਦੋਸ, ਖੋਟਿਆਈ } ਵੇਰ ॥

ਖੋਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਆਉਣਾ, ਛੱਡਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ ॥

ਖੋਟਾ, ਪੁ: } ਇਕ ਪਸ਼ੂ, ਗਧਾ, ਗਏ, ਇਕ ਖੋਟੀ, ਸ: } ਕੀੜਾ, ਮੂਰਖ ॥

ਖੋਟ, ਸ:—ਹਰੀ ਕਣਕ ਅਤੇ ਜੌਂ ਦਾ ਗਰਾ ॥

ਖੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਟਣਾ, ਪੁੱਟਕੇ ਕੱਢਣਾ ਉੱਕਰਨਾ ॥

ਖੋਟਾ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਨੂੰ ਢਾਡੀ ਨਾ ਆਵੇ ॥
ਖੋਟਾ }

ਖੋਟੀ, ਸ:—ਨੱਭੀ ਉੱਤੇ ਹੀ ਵਾਲ ਹੋਣੇ, ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ॥

ਖੋਪਰ, ਪੁ: } ਸਿਰ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਖੋਪਰੀ, ਸ: } ਚੱਢੀ ॥

ਖੋਪਰਾ } ਪੁ:—ਨਰੇਲ ਦੀ ਗਰੀ, ਜੁੱਟ, ਕੋਲੂ ਜਾਂ ਖੋਪਾ } ਹਲਟ ਦੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਛੱਕਣ ਵਾਲਾ ਚੰਮ ਦਾ ਰੁਕੜਾ, ਪੁੱਪ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਐਨਕ ॥

ਖੋਬਰ, ਪੁ:—ਭੋਜਾ ਮੂੰਹ ਜਾਂ ਚਿਹਰਾ ॥

ਖੋਬੀ, ਵਿ:—ਖੁੱਬ ਕੀਤੇ ਹੋਏ (ਕੋਪੜੇ) ॥

ਖੋਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਡਣਾ, ਪਸ਼ਾਉਣਾ, ਵਿੰਨ੍ਹਣਾ ॥

ਖੋਡਾ, ਪੁ:—ਖੁਡਣ, ਚਿੱਕੜ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਖੋਰ, ਪੁ:—ਬਹਿਆ ਖੁੰਝਿਆ ਘਾਹ ਪੱਠਾ, ਵੇਰ, ਦੁਬਸਣੀ ॥

ਖੇਰ ਪੈਣੀ

ਖੇਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਿਛਾ ਨਾ ਛੱਡਨਾ ॥

ਖੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਲਣਾ, ਗਾਲਣਾ (ਲੁਣਘਾਟਿਕ) ॥

ਖੇਰਾ, ਪੁ:—ਖਾਲੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁੱਦਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਗਜ਼ ਰਹਿ ਜਾਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿੰਮਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵਾਲ ਨਾਂ ਹੋਣ, ਭੱਜਾ ਹੋਇਆ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਗ। ਖਾਲ ਵਾਲਾ (ਗੋਸ਼ਤ ਖੇਰਾ) ॥

ਖੇਰਾਬਾਉ (ਵਾਉ), ਸ:—ਬਿੰਮਣੀਆਂ ਦਾ ਰੋਗ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਲ ਝੜ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਖੇਰੀ, ਪੁ:—ਸ:—ਕਮਾਦ ਦੇ ਸੁੱਕੇ ਪੱਤ, ਫੇਰੀ ॥

ਖੋਲ, ਸ:—ਦੌੜਣ, ਉਛਾੜ, ਟੋਆ, ਖੁੱਡ ॥

ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨਾ, ਦਿਖਾਉਣਾ। 'ਖੁਲ੍ਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਖੋਲਾ, ਪੁ:—ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਅਮਾਰਤ, ਜਿਸ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਨਹੀਂ ॥

ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ ॥

ਖੋਲੀ (ਖੋਲੀ), ਸ:—ਖੁੱਛੇ ਫੁੱਕ ॥

ਖੋੜ, ਸ:—ਟੋਆ, ਆਤਮਾ ਦਾ ਉਛਾੜ (ਸਰੀਰ) ਵੇਰ, ਖਦਲਾ ॥

ਖੋੜੀ, ਸ:—ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਉੱਪਰ ਜੋ ਚੌਰਸ ਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਖੋੜਿਆਂ ਦਾ ਲਾਹ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਭਾਰ ॥

ਖੋ, ਪੁ:—ਖਤਰਾ, ਭਰ, ਭਉ, ਨੁਕਸਾਨ, ਨਾਸ ॥

ਹੱਠਾਂ ਦਾ ਖੋ, ਪੁ:—ਹੱਠਾਂ ਦੇ ਆਸਰੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਨਕਾਰਾ ਮਨੁੱਖ, ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਖੋਲੀ

ਖੋਂਸੜਾ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣੀ ਹੁੰਦੀਹੋਈ ਜੁੱਤੀ ਦ ਛਿੱਤਰ ॥

ਖੋਂਸਾ, ਸ:—(ਬਹੁ: ਖੋ) ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜਨਾਨੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਖੋਂਚਾ, ਪੁ:—ਮਰਗੀ ਥਾਨਾ, ਛਾਬੜੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਖੁਰਪਾ ॥

ਖੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੋਲਣਾ, ਝਗੜਨਾ, ਸਗਉਣਾ ॥

ਖੋਢਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਜੁਆਨੀ ਵਲ ਜਾਏ ॥

ਖੋਂਤ } ਪੁ:—ਕੰਰ, ਘਰਵਾਲਾ, ਖਸਮ, ਗਭਰੂ ॥
ਖੋਂਦ }

ਖੋਰ, ਪੁ:—ਘਰ, ਭੋ ॥

ਖੋਰ, ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰ ਜਾਨਾ ॥

ਖੋਰੁ, ਪੁ:—ਸਾਨ੍ਹ ਦਾ ਗੁੱਸਾ, ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ (ਪਾਉਣਾ, ਮਚਾਉਣਾ) ॥

ਖੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਖਲਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਝੜਕਣਾ, ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਣਾ ॥

ਖੋਲਾ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਛਿੱਤਰ, ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ ਖਾਲੀ ॥

ਖਲੀ, ਸ:—ਖਲੀ, ਮਹਿੰ, ਮੋੜ ॥

ਗ

ਗ

ਗ, ਪੁ:—ਗੱਗਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਰੀ ਦਾ ਅਠਵਾਂ
ਅਖਰ ॥

ਗਉ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ, ਗਾਂਢੀ
ਗਾਂ ॥

ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਭੁੱਲਾ ॥

ਗਉ ਜੁਆਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਰ੍ਹੀਏ ਉੱਤੇ
ਗਉ ਨੂੰ ਦੋ ਸੌਰ ਛੋਲੇ ਪੁਆਉਣੇ ॥

ਗਈ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਕਰਨੀ, ਦੇਖ
ਭਾਲ ਨਾ ਕਰਨੀ ॥

ਗਈਗਵਾਤੀ } ਵਿ:—ਗੁਆਚੀ, ਚੁਰਾਈ
ਗਈਗੁਆਤੀ } ਗਈ, ਨਾਂ ਮਿਲਣਵਾਲੀ ॥

ਗਸ } ਸ:—ਮੂਰਛਾ, ਬੇਹੋਸ਼ੀ, (ਆਉਣੀ,
ਗਸੀ } ਖਾਲੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਗਸਤ, ਸ:—ਫੇਰਾ, ਏਰਾ, ਸੈਲ ਕਰਨਾ,
ਵਿਰਨਾ ॥

ਗਹਣਾ, ਪੁ:—‘ਗਹਿਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਗਹਮਾ ਗਹਮ, ਸ:—‘ਗਹਿਮਾ ਗਹਿਮ’ ਦੇਖੋ ॥

ਗਹਾ } ਪੁ:—ਬਲਦਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਨਾਜ ਲਭਣਵਾਲਾ
ਗਹਾਉ } ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਗਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਦਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਨਾਜ ਲਭਣ-
ਵਾਕੇ ਵਾਲੇ ਅਤੇ, ਤੁੜੀ ਅੱਤ ਅੱਤ
ਕਰਨੀ ॥

ਗਹਾਈ, ਸ:—ਗਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜੂਰੀ ॥

ਗੰਗ

ਗਹਿ, ਸ:—ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਮੁੱਠਾ, ਪੰਜਾ ॥

ਗਹਿ ਕੇ ਮਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜਕੇ ਪ੍ਰਾਣ
ਦੇਣੇ ॥

ਗਹਿਣ, ਪੁ:—ਪਕੜਣ ਜਾਂ ਠੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ,
ਗੁਹਿਣ ॥

ਗਹਿਣਾਂ, ਪੁ:—ਸੱਠੇ ਗਾਂਢੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਸਿੰਗਾਰ,
ਜੇਉਰ, ਗਿਰਵੀ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਣਾ, ਫੜਣਾ, ਥਾਬੁਕਰਣਾ ॥

ਗਹਿਣੇ ਧਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਿਰਵੀ ਰਖਣਾ, ਕੋਈ
ਗੇਹਣੇ ਪਾਉਣਾ } ਗੰਜ ਰੱਖਕੇ ਰੁਪਯਾ ਉਧਾਰ
ਗਹਿਣੇ ਰਖਣਾ } ਲੈਣਾ ॥

ਗਹਿਮਾ ਗਹਿਮ } ਸ:—ਭੀੜ ਭੜੱਕਾ, ਹੋਲਕਾ,
ਗਹਿਮੇ ਗਹਿਮ } ਹਲਚਲ ॥

ਗਹਿਰ, ਸ:—ਪੁੰਟ, ਧੂੜ, ਹਨੇਰਾ ਅੱਖੀ ਦੀ
ਜੋਤਨਾ ਘਟਨੀ ॥

ਗਹਿਰਾ, ਵਿ:—ਹਨੇਰਾ ਪੁੰਧਲਾ, ਧੂੜ ਵਾਲਾ,
ਝੁੱਘਾ, ਗੂਹੜਾ ਮੈਲਾ ॥

ਗਹਿਰਾਉ, ਪੁ:—ਹਨੇਰਾ, ਪੁੰਟ, ਗੋਲਾਈ, ਝੁੱਘਾਈ ॥

ਗਹਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਹਿਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਗਹੁ, ਪੁ:—ਧਿਆਣ, ਪਰਵਾਹ, ਸੋਚ ॥

ਗੱਖੜ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕਜਾਤ ॥

ਗੱਖੀ, ਸ:—ਜੱਫੀ, ਗਲੱਖੜੀ, ਗਲੇ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ
(ਘੱਤਣਾ) ॥

ਗੰਗ, ਸ:—‘ਗੰਗਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਗਗਣ

ਗਗਣ, ਪੁ:—ਅਸਮਾਨ, ਅਗਾਸ, ਅੰਬਰ, ਸਿਰ
ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ
ਅਗਾਸ ॥

ਗਗਣ ਦਮਾਮ, ਪੁ:—ਨਗਾਰੇ ਦੇ ਪੀਰ ਦਾ
ਵੱਡਾ ਧੌਸਾ, ਗਗਣ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ
ਧੌਸੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਗਗਣ (ਜੀ) ਸ: } ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ ਦੇ
ਗਗਣ ਪੁ: } ਮੁਸਲਮਾਨ, ਜੋਕਾਂ ਵਾਲੇ ॥

ਗਗਣ ਪੁਣਾ } ਪੁ:—ਜੋਕਾਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥
ਗਗਣ ਪੁਣਾ }

ਗੱਗਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਧੰਤੀ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ ਅੱਖਰ
‘ਗ’ ॥

ਗੰਗਾ, ਸ:—ਇਕ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਨਦੀ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ
ਤੀਰਥ ॥

ਗੰਗਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੋਂ
ਗੰਗਾ ਨਹਾਉਣਾ } ਸੁਰਖਰੂ ਹੋਣਾ ॥

ਗੰਗਾਸਾਗਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਟੂਟੀ ਵਾਲਾ ਥਾਂ ॥

ਗੰਗਾ ਜਮਣੀ, ਪੁ:—ਦੋ ਗੰਗਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਗੰਗਾਜਲੀ ਉਠਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਗਾ ਦੀ
ਗੰਗਾ ਜਲੀ ਚੁੱਕਣੀ } ਸੁਹੀ ਖਾਣੀ ॥

ਗੰਗਾ ਪੂਤ, ਪੁ:—ਗੰਗਾ ਦੇ ਪੜੇ, ਥਾਹਮਣ ॥

ਗੰਗਾ ਬਾਸ਼ੀ, ਪੁ:—ਗੰਗਾ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ, ਜਾਗੀ ॥

ਗੰਗਾ ਰਾਮ, ਪੁ:—ਤੋਤਾ (ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਗੰਗੋਤ੍ਰੀ ਸ:—ਜਿਸ ਪਹਾੜ ਵਿੱਚੋਂ ਗੰਗਾ
ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਗਜਰਾ

ਗੰਗੋਤ੍ਰੀ, ਸ:—ਗੰਗਾ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਜਿਸਦਾ ਟਿੱਕ,
ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਗੰਘਲਾ, ਵਿ:—ਮੈਲਾ, ਚਿੱਕੜ ਵਾਲਾ (ਪਾਣੀ) ॥

ਗੱਚ, ਪੁ:—ਚੂਨੇ ਦਾ ਪੁਲਸਤਰ (ਕਰਣਾ, ਲਾਉਣਾ)
ਗੱਸਾ (ਚੜ੍ਹਣਾ), ਘਰਾਬ, ਨਾਲ ਮਸਤ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਗੱਚ ਪੱਚ, ਵਿ:—ਕੱਚੇ ਹੋਏ ਹੋਏ, ਗੜਬੜ ॥

ਗੱਚਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਢਣਾ, ਗੱਸਾ ਘਟਾਉਣਾ ॥

ਗੱਚਲ, ਸ:—ਚੋਰੀ ਦਾ ਟੁੱਕ ॥

ਗੱਜ, ਪੁ:—ਗਾਬੀ, ਤਿੰਨ ਵੁਟ ਲੰਮਾਨਾ ਬੁੱਲ੍ਹਦੀ
ਸੀਖ, ਸਰੰਗੀ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਮਾਣੀ ॥

ਗੱਜ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜਾ ਨਾਪਣਾ, ਪੰਦਰ
ਗੱਜ ਫੇਰਨਾ } ਜਾਂ ਹੁੱਕੇ ਦਾ ਨੇਰਾ ਗੱਜ ਨਾਲ
ਸਾਫ ਕਰਨਾ ॥

ਗੰਜ, ਪੁ:—ਢੇਰ, ਖਜ਼ਾਨਾ, ਮੰਡੀ, ਅਨਾਜ ਦਾ
ਥਾਂ, ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਵਾਲ ਨਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਰੋਕ ॥

ਗੱਜਕ, ਸ:—ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇੱਕ
ਮਠਿਆਈ ॥

ਗੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਕੜਕਣਾਂ, ਜੋਰ ਨਾਲ
ਢੇਲਣਾ ॥

ਗੱਜਡਾ, ਪੁ:—ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਗੱਜਬ, ਪੁ:—ਕੂੜਾ, ਅਠਰਬ, ਬਿਪਤਾ, ਅਚਰਜ
ਦੀ ਗੱਲ (ਕਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਗੱਜਬੀ, ਪੁ:—ਗੱਜਬ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਗੱਜਰਾ, ਪੁ:—ਚਾਂਦੀ ਸੇਠੇ ਜਾਂ ਢੁੱਲਾਂ ਦਾ ਕੜਾ ॥

ਗਜਰੇਲਾ

ਗਜਰੇਲਾ, ਪੁ:—ਗਜਰੀ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇੱਕ
ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਗਜਲ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਘੜਿਆਲ ਵਜਾਉਣਾ
ਹੁਕਮ ॥

ਗਜਲਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਭਾਤ, ਬਹੁਤ ਤਰਕਾ, ਗੀਤ ॥

ਗਜਾ, ਪੁ:—ਵਕੀਰ, ਮੰਗ ਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥
ਸ:—ਖੁਰਾਕ ॥

ਗੇਜਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਵਾਲ ਨਹੀਂ ॥

ਗਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਜਲ ਦੇਣਾ, ਖੋਲਣਾ,
ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ, ਉੱਚਾ ਕਰਨਾ ॥

ਫਤੇ ਗਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ
ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਵਿਛੜਣ ਲਗੇ
'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ'
ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀਕੀ ਫਤੇ' ਕਹਿਣਾ ॥

ਗਜਾਨਾ, ਪੁ:—ਗਜਾਂ ਨਾਲ ਕੰਪੜੇ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ॥

ਗਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਦੇਸੀ ਕੱਪੜਾ ॥

ਗਜੇ ਵਸਦੇ ਨਹੀਂ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਣਾ ਕੇ
ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ॥

ਗੱਟ, ਪੁ:—ਲੱਕਾਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਚੁੰਡ ਫਟਾ, ਫੁੱਫੂਲ ॥

ਗੱਟ ਪੱਟ, ਵਿ:—ਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹੋਏ, ਗੜ ਬੜ ॥

ਗੱਟ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ॥

ਗੱਟਾ, ਪੁ:—ਛੱਟਾ, ਕਾਗ, ਨੇਚੇ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਰੇ
ਉੱਤੇ ਬੱਚੇ ਹੋਏ ਧਾਗੇ, ਆਦਿਕ (ਖੰਨ੍ਹਣਾ)
ਭਿਲ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪੈਹਲੇ ਰੇਉੜੀ ਦਾ ਟੋਟਾ
ਜੋ ਬੱਚੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਗਠਵਾਲੀ

ਗੱਠ, ਸ:—ਥੋਲੀ, ਬਟੂਆ, ਖੀਸਾ ('ਗੱਠ' ਵੇਖੋ) ॥

ਗੱਠ ਕੱਟ (ਕਟਾ) } ਪੁ:—ਖੀਸਾ ਕਤਰਲ
ਗੱਠ ਕਤਰੂ } ਵਲਾ ਚੋਰ ॥

ਗੱਠ, ਪੁ:—ਸ:—ਟੋਟਾ, ਟਾਕੀ, ਜੋੜ, ਗੰਢ, ਖੀਸਾ,
ਹਲਦੀ ਦੀ ਜੜ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਾਹੇ ਦਾ
ਗੰਢੀ ਵਾਲਾ ਧਾਗਾ, ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਿਨ
ਠਹਾਉਣਾ ॥

ਗੱਠ ਕਤਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਠਹਾਉਣ
ਵਾਸਤੇ ਖੀਸ ਕਤਰ ਲੈਣਾ ॥

ਗੱਠ ਤੁੱਪ, ਸ:—ਟਾਕੀ ਜਾਂ ਜੋੜ ਲਾਉਣ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਗੱਠ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਠ ਪਾਏ ਖੰਨ੍ਹਣਾ ॥

ਗੱਠਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਿਨ ਠਹਾ-
ਉਣਾ ॥

ਗਠਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੜਣਾ, ਪੱਕਾ ਹੋਣਾ, ਬਝਣਾ ॥
ਮਿਲ ਕਰਨਾ, ਬਖਤਾਵਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਗੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਨ੍ਹਣਾ, ਕੱਠੇ ਵੱਟਣਾ, ਜੋੜਣਾ,
ਸੀਉਣਾ ॥

ਗੱਠਣੀ, ਸ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਦੋਸਤੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਗੱਠਣੀ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਗੇ ਜੋੜਣੇ ॥

ਗੱਠਲ, ਵਿ:—ਗੱਠ ਵਾਲਾ, ਕੋਚਾ ॥

ਗੱਠਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਗਠਵਾਈ, ਸ:—ਗੱਠਣ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ॥

ਗੱਠੜ

ਗੱਠੜ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਗੰਢ, ਗੱਠਾ ॥

ਗੱਠੜੀ } ਸ:—ਗੰਢ, ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ ਖੀਸਾ,
ਗੱਠੜੀ } ਸਾਰਾ ਜੋੜ ॥

ਗੱਠੜੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਸਰੀਰ ਦੋਹਰਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਗੱਠੜੀ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ॥
ਗੱਠੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣੀ }

ਗੱਠਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਗੰਢ, ਡਰੀ, ਬੁਢਕਾ, ਗੰਢਾ
(ਪਿਆਜ) ॥

ਗੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਉਣਾ, ਜੋੜਨਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ,
ਜੁੜਾਉਣਾ ॥

ਗੱਠਾਈ, ਸ:—ਗੱਠਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਗੱਠੀ, ਸ:—ਗੰਢੀ, ਜੁੜਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਗੱਠੀਆ } ਪੁ:—ਜੋੜੀ ਦੀ ਪੀੜ ਦਾ
ਗੱਠੀਆ } ਰੋਗ ॥
ਗੱਠੀਆ ਵਾਉ }
ਗੱਠੀਆ ਬਾਉ }

ਗੱਠੀਲਾ, ਵਿ:—ਗੱਠੀ ਵਾਲਾ, ਜੋੜੀ ਵਾਲਾ,
ਬੁਢਕਾ ॥

ਗੱਠ, ਸ:—ਭਾਰ ਵੇਲੇ ਵਾਲੀ ਗੱਠੀ, ਛਕੜਾ ॥

ਗੱਠ ਵੱਡ, ਵਿ:—ਜੁੜੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ, ਗੱਠ ਪੱਧ ॥

ਗੱਠ, ਪੁ:—ਖੁਹ ਦਾ ਚੱਕ, ਚੱਕੀ ਦਾ ਘੇਰਾ, ਗੁੜ
ਨੰਡਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੱਲ ਭਾਂਡਾ ॥

ਗੱਠ:—ਗੱਠਾ ॥

ਗੱਡੀ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ

ਗੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਡਿਆ ਜਾਣਾ, ਕਾਇਮ ਹੋਣਾ,
ਖੋਕਾ ਹੋਣਾ, ਦੱਬਣਾ ॥

ਗੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ, ਠੋਕਣਾ, ਲਾਉਣਾ,
ਖੋਣਾ, ਦੱਬਣਾ, ਪਸਾਉਣਾ ॥

ਗੱਡਵਈ, ਪੁ:—ਗੱਡਿਆ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਗੱਡ-
ਵਾ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ਨੌਕਰ ॥

ਗੱਡਵਾ, ਪੁ:—ਪਿਤਲ ਆਦਿਕ ਪਾ ਪਾਲੀ ਪਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਗੱਡਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੱਡਵਾਈ, ਸ:—ਗੱਡਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਗੱਡਵੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਗੱਡਵਾ ॥

ਗੱਡਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਗੱਡ, ਛਕੜਾ, ਪਿਲਛੀ ਦੀਆਂ
ਭੀਲੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਠਾ ॥

ਗੱਡਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਨਾ, ਢੁਕਣਾ ॥

ਗੱਡਾ, ਪੁ:—ਗੰਢਾਂ ਵਾਲੀ ਡੋਰੀ (ਗਲ ਵਿਚ ਪਾਉ-
ਣ ਵਾਲੀ), ਜੁੜੀਆਂ ਦੀ ਗੁਲਕਾਰੀ ਆਦਿਕ,
(ਚਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ) ॥

ਗੱਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ
ਠੋਕਣਾ ॥

ਗੱਡਾਸਾ, ਪੁ:—ਗੱਡਾ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਗੱਡੀ, ਸ:—ਬੱਘੀ, ਟਮਟਮ, ਬੰਬੁਕਾਰ, ਚੇਲ,
ਰੇਲ ਦੀ ਇਕ ਗੱਡੀ ॥

ਗੱਡੀ ਕੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੇਲ ਨਾਲੋਂ ਇਕ
ਗੱਡੀ ਵੱਖਰੀ ਕੀਤੀ
ਗੱਡੀ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ } ਜਾਣੀ ॥

ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ

ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਡੀ ਹੱਕਣਾ, ਰੋੜ੍ਹਣਾ ॥

ਗੱਡੀ ਜੁੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਲ ਰੁਰ ਪੈਣੀ ॥

ਗੱਡੀ ਜੋਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਘੱਡੇ ਆਦਿਕ ਲਾਉਣੇ ॥

ਗੱਡੀ ਬਾਣ (ਵਾਣ) ਪੁ:—ਗੱਡੀ ਹੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੱਡੀਰਨਾ } ਪੁ:—ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਟੁਰਨਾ ਸਿਖਾ-
ਗੱਡੀਰਾ } ਉਣ ਵਾਲਾ ਲੋਕੜੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਟ
ਵਾਲਾ ਬਡਾਉਣਾ ॥

ਗੰਡੇਰੀ, ਸ:—ਗੰਨੇ ਦਾ ਛੋਟਾ ਟੋਟਾ, ਰੰਗਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿੱਥਾਂ ॥

ਗੰਡੇਰੀਦਾਰ, ਵਿ:—ਗੰਢਾਂ ਪਾਕੇ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ, ਸੂਤ੍ਰ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਰਸਾਤੀ ਕੀੜਾ ॥

ਗੰਢ, ਸ:—ਗੱਠ, ਜੋੜ, ਗਿਲਟੀ, ਬੁਚਕਾ, ਟਾਕੀ ਟੋਟਾ, ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਕੰਨੀ (ਵਲ ਦੇ ਕੇ ਬੱਝੀ ਹੋਈ) ॥

ਘੱਖ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾ ਤੇ ਗੰਢ ਦਾ ਪੂਰਾ, ਪੁ:—ਮੁਰਖ ਪਰ ਮਾਲਦਾਰ ਗਾਹਕ ॥

ਗੰਢ ਕੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੀਸਾ ਕਤਰਕੇ ਮਾਲ
ਗੰਢ ਵੱਢਣੀ } ਕੱਢ ਲੈਣਾ ॥

ਗੰਢ ਤੁੱਪ }
ਗੰਢ ਦੇਣੀ, ਪਾਉਣੀ } 'ਗੱਠ' ਦੇਖੋ ॥

ਗੰਢ ਭੋਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਢਾਂ ਪਾਗਾ ਭੋਜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਮੇਲੇ ਦੀ ਖਬਰ (ਕਰਨੀ) ॥

ਗਣੇਸ ਪੂਜਾ

ਗੰਢ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਗੰਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਣਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਟਾਕੀ ਲਾਉਣੀ ਸੀਉਣਾ, ਵਲਣਾ, ਆਪਣੇ ਪਾਸੇ ਕਰਨਾ ॥

ਗੰਢਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੰਢਵਾਈ, ਸ:—ਗੰਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੰਢਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੋਲ ਭਾਜੀ, ਪਿਆਜ ॥

ਗੰਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੰਢਾਈ, ਸ:—ਗੰਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੰਢੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਜੜ, ਟੁਕੜਾ, ਗਠੜੀ, ਖੀਸਾ ॥

ਗੰਢੀ ਛੋਰਾ, ਪੁ:—ਗੰਢ ਕੱਪਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੰਢੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਲਦਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਗਣ, ਪੁ:—ਇਕੱਠ, ਹੱਲਾ, ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੇ ਦਾਸ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਦੇਉਤੇ, ਗਾਥੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਛੰਦ ॥

ਗਣ ਪਤ } ਸ:—ਗਣੇਸ ਦੇਉਤਾ ਜਿਸ ਦਾ
ਗਣ ਪਤੀ } ਸਿਰ ਹੱਥੀ ਦਾ ਹੈ ॥

ਗਣਿਤ, ਪੁ:—ਗਿਲਤੀ, ਲੇਖਾ, ਹਿਸਾਬ, ਦੀ ਵਿਦਯਾ ॥

ਗਣੇਸ, ਪੁ:—ਪਾਰਬਤੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਗਾਥੀ ਦੇ ਸਿਰ ਵਾਲਾ ਦੇਉਤਾ ॥

ਗੋਬਰ ਗਣੇਸ, ਪੁ:—ਮੋਟਾ, ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਗਣੇਸ ਚੌਥ, ਸ:—ਗਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ॥

ਗਣੇਸ ਪੂਜਾ, ਸ:—ਗਣੇਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਜੋ ਗਿੰਦੂ ਸਥ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਗਣੇਰੀ

ਗਣੇਰੀ, ਸ:—ਛਿੱਲੇ ਹੋਏ ਗੰਨੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਟੋਟਾ ॥

ਗੰਤ, ਸ:—ਸਕਲ, ਹਾਲ, ਵੰਗ, ਵਰਤਾਰਾ, ਮੁਕਤੀ
ਤਬਲੇ ਦੀ ਸੁਰ (ਬੱਜਣੀ, ਬਜਾਉਣੀ) ॥

ਗਤ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕਤੀ ਕਰਨੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਮਾਰਕੇ ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾਉਣਾ, ਚੁਰਾ ਹਾਲ
ਕਰਨਾ ॥

ਗਤਕਾਰ (ਗ) } ਪੁ:—ਤਬਲੇ ਆਦਿਕ ਵਜਾ-
ਕਤਕਾਰੀਆ } ਉਣ ਵਾਲਾ, ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗਤਕਾਰੀ, ਸ:—ਗਤ ਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਗਤ ਬਣਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਚੁੰਦਲਾਂ
ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ॥

ਗਤ ਭਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਗ ਨਾਲ ਨੱਚਣਾ ॥

ਗਤ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨੱਚਣਾ ॥

ਗਤਕ } ਵਿ:—ਵਿਚਲੇ ਕੰਦ ਦਾ, ਠੀਕ
ਗਤਕ ਦਾ } ਡੀਲ ਭੋਲ ਵਾਲਾ ॥

ਗਤਕਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਖਲਦਾਰ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਦੋ ਜਣੇ ਖੇਡਦੇ ਹਨ (ਖੇਡਣਾ) ॥

ਗਤਕੇ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਗਤਕਾ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗਤਕੇਬਾਜੀ, ਸ:—ਗਤਕੇ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਗੱਤਲਾ, ਪੁ:—ਜਮੇ ਹੋਏ ਲਹੂ ਦਾ ਤਲਾ ॥

ਗੱਤਲੇ ਕਰਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਵੇਂ ਹੱਥੇ ਕਰਨਾ, ਜਾਨੋਂ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਗੱਤਾ, ਪੁ:—ਮੁਕੱਬਾ, ਜਿਲਦ, ਬਹੁਤ ਮੋਟਾ
ਕਾਗਜ਼ ॥

ਗਦਰੂ

ਗਤਿ (ਤੀ), ਸ:—ਹਾਲ, ਦਸਾ, ਮੁਕਤੀ। 'ਗਤ'
ਵੇਖੋ ॥

ਗਤੀਆ, ਪੁ:—'ਗਤਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੱਦ, ਸ:—ਗੱਦੀ, ਆਸਣ। ਛਾਂਡਾ (ਉਠਾਉਣਾ,
ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਲਾਉਣਾ, ਉੱਠਣਾ, ਚੜ੍ਹਣਾ) ॥

ਗੱਦ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਵੰਗ ਵਿੱਚ
ਮਠਿਆਈ ਨਗਦੀ ਆਦਿਕ ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੀਸੀਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣੀ ॥

ਗੰਦ, ਪੁ:—ਮੈਲ, ਕੂੜਾ, ਸਰਿਆਪ, ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੀ
ਗੱਲ ॥

ਗੰਦ ਖਿਲਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਹਕੇ
ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ ॥

ਗੰਦ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਸੰਗ ਕਰਕੇ ਬਦਨਾਮ
ਹੋਣਾ, ਭੇੜਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਗੰਦ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੀ ਗੱਲ ਮਾਂ ਕੰਮ,
ਮੈਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਗੰਦ ਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੇ ਬਚਨ ਬੋਲਣਾ ॥

ਗੰਦਕੀ } ਸ:—ਮੈਲ, ਮੈਲਾ, ਕੂੜਾ, ਗੁੰਝ,
ਗੰਦਗੀ } ਵਿਸ਼ਟਾ ॥

ਗਦ ਗਦ ਪਰਸੰਨ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ॥

ਗੱਦਣ, ਸ:—ਗਦੀ ਦੀ ਤੀਅਤ ॥

ਗਦਰੂ, ਪੁ:—ਪਰਜਾ ਦਾ ਵਿਗੜਣਾ, ਰਾਜੇ ਨਾਲ
ਵੇਰ ॥

ਗਦਰਾ } ਵਿ:—ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦਾ (ਪਸ਼ੂ, ਘੋੜਾ) ॥
ਗਦਰੂ }

ਗੰਦਲ

ਗੰਦਲ, ਸ:—ਹਰੀਆਂ ਭਾਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡੰਡੀਆਂ ॥

ਗਦਾ, ਪੁ:—ਫਕੀਰ, ਮੰਗਤਾ, ਮੰਗਣਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਗੱਦਾ, ਪੁ:—ਖਜੂਰ ਦਾ ਰੁੱਖ ॥

ਗੰਦਾ, ਪੁ: ਵਿ:—ਮੈਲਾ, ਸਭਿਆ ਚੋਇਆ, ਖਰਾਬ ॥

ਗੰਦਾ ਆਂਡਾ, ਪੁ:—ਖਰਾਬ ਲੜਕਾ, ਨਕਾਰਾ ॥

ਗੰਦਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਾਗ ਲਾਉਣਾ, ਖਤ ਉਗਰਨੀ ॥

ਗੰਦਾ ਫਰੋਜਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਦ ॥
ਗੰਦਾ ਬਰੋਜਾ }

ਗੱਦੀ, ਸ:—ਨਰਮ ਆਸਣ, ਤਖਤ, ਸੰਘਾ-
ਸਣ, ਸਾਧੂ ਜਾਂ ਫਕੀਰ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥
ਪੁ:—ਪਹਾੜੀਆਂ, ਛਤਾ ਚਾਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੰਦੀ, ਸ: ਵਿ:—ਮੈਲੀ, ਖਰਾਬ, ਸੜੀ ਹੋਈ ॥

ਗੰਦੀ ਬੂਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਜਲਾਬ ਦੀ ਦੁਆ ॥

ਗਦੂਦ, ਸ:—ਗਿਲਟੀ, ਪੁ:—ਨਕਾਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਗਦੂਦਣ, } ਜਿਸ ਦੇ ਗਿਲਟੀ, ਹੋਵੇ, ਜੋ
ਗਦੂਦੀ, ਪੁ: } ਉਪਦਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ॥

ਗਦੇਲਾ, ਪੁ:—ਮੋਟੀ ਤੁਲਾਈ, ਰੂੰ ਦੀ ਛਰੀ ਹੋਈ
ਵਿਛਾਈ ॥

ਗੱਦੇ, ਪੁ:—ਗਧਾ, ਖੱਤਾ ॥

ਗੱਦੇ ਖੁਰਕੀ, ਸ:—ਖੋਹਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ
ਪਾਸੇ ਰਗੜਦਾ, ਆਪਣੀ ਭਲਿਆਈ ਵਾਸਤੇ
ਦੁਏ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਗੰਧੀਲਾ

ਗੱਦੇ ਦਾਨਾ } ਪੁ:—ਪਿੱਠ ਅਤੇ ਗਿੱਚੀ ਦਾ
ਗੱਦੇ ਪਾਨਾ } ਇੱਕ ਵੱਤਾ ॥

ਗੰਦੋੜਾ, ਪੁ:—ਖੰਡ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਰੋਟੀ ਜਿਸਦੀ
ਭਾਜੀ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ॥

ਗੰਧ, ਸ:—ਮੁਸਕ, ਬੰ ॥

ਗੰਧ ਸਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੰਧਕ ॥

ਗੰਧ ਰਾਜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸਬੰਦਾਰ ਫੁੱਲ ॥

ਗੰਧਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਪੀਲੀ ਜੋਹੀ ਦਵਾ ਜੋ ਛੇਤੀ
ਪੀਘਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਥਲ ਕੇ ਨੀਲੀ ਹੋਣ
ਛਡਦੀ ਹੈ ॥

ਗੰਧਰਬ, ਪੁ:—ਇੰਦ੍ਰਾ ਪੁਰੀ ਦੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ-
ਉਤੇ, ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਰਾਗੀ ॥

ਗੰਧਲਾ, ਵਿ:—ਮੈਲਾ, ਚਿੱਕੜ ਵਾਲਾ ॥

ਗੰਧਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਧਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਗਧਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਪਸ਼ੂ, ਗੱਦੇ,
ਖੱਤਾ ॥ ਮੁਰਖ ॥

ਗੰਧਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੁਰ, ਰਾਗ ॥
ਵਿ:—ਵੱਡਾ, ਚੌੜਾ, ॥

ਗੰਧਾਲ, ਵਿ:—ਵੱਡਾ, ਚੌੜਾ, ਖੁਲ੍ਹਾ ॥

ਗਧੀ, ਸ:—ਖੋਹੀ, ਇੱਕ ਕੀੜਾ ॥

ਗਧੀ ਚੁੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਕਾ ਪੀਣਾ (ਨਿਹੰਗਾਂ
ਦੀ ਬੰਨੀ) ॥

ਗੰਧੀ, ਪੁ:—ਅਤਰ ਵੁਲੇਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੰਧੀਲਣ, ਸ: } ਇੱਕ ਨੀਚ ਜਾਤ, ਬਾਜੀਗਰ,
ਗੰਧੀਲਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਬੂਟੀ ॥

ਗੰਧੂਲਕਾਂ

- ਗੰਧੂਲਕਾਂ, ਸ:—ਬੁਕਾਲਾਂ, ਸੰਝ ॥
- ਗੰਨ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਮੋਢੀ ਜਾਂ ਸੱਪ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਵਿੱਚ ਦਾ ਵੱਟ ॥
- ਗੰਨਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਖਾਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿੱਠਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਕਮਾਦ ॥
- ਗੰਨੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਗੰਨ, ਅੱਖ ਦਾ ਛੱਪਰ ॥
- ਗੰਨੀ ਛਾਰੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਦਾ ਛੱਪਰ ਸੁੱਜਣਾ ॥
- ਗੱਪ, ਸ:—ਬੁਠੀ ਗੱਲ, ਥਕਵਾਦ (ਮਾਰਨੀ) ॥
- ਗੱਪ ਸੱਪ } ਸ:—ਬੁਠੀ ਗੱਲ, ਥਕਵਾਦ ॥
ਗੱਪ ਸਜੱਪ }
- ਗਪਕ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਹ ਲੈਣਾਖਾ ਜਾਣਾ, ਲੈ ਕੇ ਨੱਸ ਜਾਣਾ ॥
- ਗੱਪਣ, ਸ: } ਜੋ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰੇ ॥
ਗੱਪੀ, ਪੁ: }
- ਗੱਪੁਟੇਸ਼ਣ } ਪੁ:—ਗੱਪਾਂ, ਬੁਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਫੜਾਂ ॥
ਗੱਪੜਾ }
- ਗਡ, ਵਿ:—ਮੋਟਾ, ਸੰਘਣੀ ਬੁਣਤ ਦਾ (ਕਪੜਾ) ॥
- ਗੱਡਾ, ਪੁ:—ਗਗਾਹ, ਫੱਕਾ, ਹਿੱਸਾ, ਸੁਗਾਹ, ਹੱਥ ਆਈ ਹੋਈ ਨਗੜੀ ॥
- ਗੱਡਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਢਤ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥
- ਗੱਡਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਗਾਹ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ॥
- ਗੱਡੇ ਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਗਏਆ ਮਾਲ ਖਾਣਾ ॥

ਗੰਢੀਰਤਾ (ਤਾਈ)

- ਗਬਜ, ਪੁ:—‘ਗਜਬ’ ਵੇਖੋ ॥
- ਗਬਜੀ, ਪੁ:—ਗਜਬ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
- ਗੱਬਰ, ਵਿ:—ਮਾਲ ਦਾਰ, ਰੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਅਭਿਆਨੀ ॥
- ਗੱਬਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਾਲ ਲੁੱਟਣਾ ॥
- ਗਬੜ ਗੰਜ } ਸ:—ਗੜ ਬੜ, ਖਰਾਬੀ ॥
ਗਬੜ ਚੌਥ }
- ਗਬਾਰਾ, ਪੁ:—ਉੱਡਣ ਖਵੇਲਾ, ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਗਲਾ ॥
- ਗੱਭ, ਪੁ:—ਗਰਭ, ਜੋ ਬੱਚਾ ਪੈਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ॥
- ਗੱਭ ਛਣ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਭ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
- ਗੱਭਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਹੈ ॥
- ਗਭਰੂ (ਰੂਟਾ) } ਪੁ:—ਜੁਆਨ ਆਦਮੀ,
ਗਭਰੇਟਾ (ਭ, ਡਾ) } ਜੁਆਨ ਬੰਦ ॥
ਗਭਰੇਟ (ਟਾ) }
- ਗਭਲਾ, ਵਿ:—ਗੱਭੇ ਦਾ, ਵਿਚਲਾ, ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜਾ ॥
- ਗੱਭਾ, ਪੁ:—ਵਿਚਲੀ ਥਾਂ ॥
- ਗੰਢੀਰ, ਵਿ:—ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲਾ, ਨਿਮ੍ਹ, ਜੋ ਧੀਰਜ ਰੱਖੇ ॥
- ਪੁ:—ਘਿੱਠ ਜਾਂ ਗਿੱਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੇਰਾ ॥
- ਗੰਢੀਰਤਾ (ਤਾਈ) ਸ:—ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ, ਨਿਮ੍ਹ-ਤਾਈ, ਧੀਰਜ ॥

ਗੱਡੇ

ਗੱਡੇ, ਆਵਾ:—ਵਿੱਚ, ਵਿਚਕਾਰ, ਮਿਆਨੇ ॥

ਗਮ, ਪੁ:—ਭਿਕਾਰ, ਚਿੰਤਾ, ਅਭਸ਼ੋਸ (ਕਰਨਾ ਖਾਨਾ)
ਸਤਿਆਪ। (ਖਾਨਾ) ॥

ਗਮ ਖੋਰਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਗਮ ਕਰੇ, ਜੋ ਪੀਰਜ
ਰੱਖੇ ॥

ਗਮਜਾ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ, ਬਕਵਾਦ, ਗੱਪ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਗਮਣ, ਪੁ:—ਜਾਣਾ, ਦੁਰਨਾ, ਭੋਗ ਕਰਨਾ ॥

ਗੱਮਤ, ਸ:—ਮੇਲ ਗੇਲ, ਮਿਲ੍ਹਤਾਈ, ਲਾਹ ॥

ਗੱਮਤਣ ਸ:— }
ਗੱਮਤੀ, ਪੁ:— } ਜੋ ਸਾਥ ਕਰੇ, ਵਾਕਫ਼ ॥

ਗੱਮਤਾ, ਸ:—ਪਹੁੰਚ, ਅਕਲ ਦੀ ਤੇਜੀ ॥

ਗਮ ਰੁਠ, ਵਿ:—ਗੁੱਸਆ ਹੋਇਆ ॥

ਗਮਰੂਰ, ਵਿ:—ਅਭਮਾਨੀ, ਹੰਕਾਰੀ ॥

ਗਮਰੂਰੀ, ਸ:—ਆਕੜ, ਅਭਮਾਣ, ਹੰਕਾਰ ॥

ਗਮਰੋੜੀ, ਸ:—ਮੱਟਾ ਛਿੱਲੜ, ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ
ਹੋਈ ਗੱਠ ॥

ਗਮਲਾ, ਪੁ:—ਫੁੱਲ ਬੂਟੇ ਉਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ
ਜਾਂ ਲਕੜੀ ਦਾ ਗੋਲ ਛੋਟਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਗਮੀ, ਸ:—ਗਮ, ਮੋਗ, ਥਿਰਲਾਪ, ਮੋਤ
(ਹੋਣੀ) ॥

ਸ਼ਾਦੀ ਗਮੀ, ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗਮ ਦੋ ਵੇਲੇ
(ਵਿਆਹ ਵਗ ਅਤੇ ਮੋਤ) ॥

ਗਯਾ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤੀਰਥ ॥

ਗਯਾ ਕਰਾਉਣੀ; ਕ੍ਰਿ:—ਗਯਾ, ਜਾਕੇ ਪਿੱਛ
ਬਰਾਉਣਾ ॥

ਗਰਕੀ

ਗਯਾਣ, ਗਯਾਨਣ } 'ਗਿਆਨ' ਆਦਿਕ
ਗਯਾਣੀ } ਵੇਖੋ ॥

ਗਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਨਾ, ਲੱਭਣਾ, ਇੱਕ
ਕਰਨਾ, ਜ਼ਾਇਆ ਪਾਉਣੀ ॥

ਗਰਹਿ }
ਗ੍ਰਹਿ } ਪੁ:—ਸੂਰਜ ਦੇਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਾਰੇ ॥

ਖੇੱਟਾ ਗਰਹਿ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ
ਹੋਣੀ ॥

ਨੈਂ ਗਰਿਹ, ਪੁ:—ਮੰਗਲ ਆਦਿਕ ਨੌਂ ਤਾਰੇ ॥

ਗਰਹਣ }
ਗਰਹਿਣ } ਪੁ:—ਸੂਰਜ ਜਾਂ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਉੱਪਰ
ਛਾਪਾ ਦੇ ਜਾਣੀ ॥

ਗਰਹਿਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਨਾ, ਮੰਨ
ਲੈਣਾ ॥

ਪਾਣੀ ਗਰਹਿਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹਣਾ ॥

ਗਰਹਿਣੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਹਿਣ ਦਾ ਅਸਰ
ਪੈਣਾ ॥

ਗਰਹੁ, ਪੁ:—'ਗਰਹਿ' ਵੇਖੋ, ਧਿਆਨ, ਪਰਵਾਹ ॥

ਗਰਕ, ਵਿ:—ਭੁੱਖਾ ਹੋਇਆ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ
ਮਗਨ ॥

ਗਰਕ ਹੋਣਾ }
ਗਰਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖਣਾ ॥

ਗਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖਣਾ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ
ਮਗਨ ਹੋਣਾ ॥

ਗਰਕੀ, ਸ:—ਗਰਕਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਤਬਾਹੀ
(ਆਉਣੀ) ॥

ਗਰਗਰਾ

ਗਰਦਾ

ਗਰਗਰਾ, ਵਿ:—ਮੋਟੀ, ਗਾੜਾ (ਕਪੜਾ) ॥

ਗਰਜ, ਸ:—ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਕੜਕ, ਮਰਜੀ,
ਲੋੜ, ਪਰੋਜਨ, ਕੰਮ, ਮਤਲਬ, ਗੋਂ ॥

ਗਰਜ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਪੂਰਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਗਰਜ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਸਤਾ ਵੇਚਣਾ ॥

ਗਰਜ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਤਲਬ ਹੋਣਾ ॥

ਗਰਜ ਕੀ ! ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਗੱਲ ਕਾਰਦੀ, ਮੁਕਦੀ
ਗੱਲ ॥

ਥੇ ਗਰਜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਰਜ ਨਹੀਂ ॥

ਥੇ ਗਰਜ, ਸ:—ਗਰਜ ਨਾਂ ਰੱਖਣਾ ॥

ਗਰੀਜੀ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ, ਹੁੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਗਰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੜਕਣਾ, ਚੋਰ ਨਾਲ
ਬੋਲਣਾ ॥

ਗਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਸੜਣਾ, ਖਰਾਬ
ਹੋਣਾ ॥

ਗਰਜੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਰਜ ਹੈ, ਮਤਲਬੀ ॥

ਗਰੀਟੀ ਸ:—ਜੁੱਮਾ, ਜਾਮਣੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ
ਜੁੱਮੇਵਾਰੀ ਕਿ ਜੇ ਘੜੀ ਇੰਨੇ ਚਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਵਿਗੜ ਗਈ ਤਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਹੋਰ ਦਿੱਤੀ
ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਅੰਦਰ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ॥

ਗਰੀਬ } ਪੁ:—ਪੁਸਤਕ, ਕਿਤਾਬ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਰਮ
ਗ੍ਰੰਥ } ਪੁਸਤਕ ॥

ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੁ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ॥

ਗਰੀਬ ਕਰਤਾ } ਪੁ:—ਗ੍ਰੰਥ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਗਰੀਬ ਕਾਰ }

ਗਰੀਬਣ, ਸ:—ਗਰੀਬੀ ਦੀ 'ਤੀਵੀ' ॥

ਗਰੀਬੀ } ਪੁ:—ਗਰੀਬ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਛਾਈ ॥
ਗ੍ਰੰਥੀ }

ਗਰਦ, ਸ:—ਉਡਦੀ ਮਿੱਟੀ, ਧੂੜ, ਘੱਟਾ, ਖੋਰ ॥

ਗਰਦੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ) ਗਰਦ
ਉਡ ਕੇ ਪੈਣੀ ॥

ਗਰਦਸ, ਸ:—ਚੱਕਰ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਉ
ਖੋਟੀ ਕਿਸਮਤ ॥

ਗਰਦਣ } ਸ:—ਗਿੱਚੀ, ਸਿਰ ਅਤੇ ਧੜ ਦਾ
ਗਰਦਨ } ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਗਰਦਨ ਝੁਕਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਗਰਦਣ ਨੀਵੀਂ
ਕਰਨੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਗਰਦਣ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਪਾ-
ਉਣਾ, ਜਬਰ ਦਸਤੀ ਕਰਨਾ ॥

ਗਰਦਣ ਤੇ ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਨ ਕਰਨ
ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣਨਾ ॥

ਗਰਦਣ ਤੇ ਡਾਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਲਦਾਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਗਰਦਣ ਨੀਵੀਂ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ,
ਹਾਰ ਮੰਨਣੀ ॥

ਗਰਦਣੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਗਰਦਾ, ਪੁ:—ਧੂੜ, ਚਰਸ ਜਾਂ ਅਨਾਜ ਦਾ ਚੁਰਾ,
ਲਚਿੰਗਾ ॥

ਗਰਦਾਨਕ

ਗਰਦਾਨਕ, ਸ:—ਜਿਸ ਛੇਕ ਵਿੱਚ ਬੂਹਾ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ, ਚੁਬੀ, ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਦਸਤਾ ॥

ਗਰਦਾਣ ਲੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਾਉਣਾ (ਮੁਕੱਦਮੇ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ) ॥

ਗਰਦਾਵਰ } ਪੁ:—ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖ
ਗਰਦੌਰ } ਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਭਸਰ ॥

ਗਰਦਾਵਰੀ } ਸ:—ਪਟਵਾਰੀ ਦਾ ਪਿੰਡ ਦੇ
ਗਰਦੌਰੀ } ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਕਿਸਾਬ ਵਿੱਚ
ਲਿਖਣਾ । ਗਰਦੌਰ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਗਰਪ, ਪੁ:—ਆਦਰ, ਮਾਨ, ਕਦਰ ॥

ਗਰਪਪ } ਪੁ:—ਗੁਪਾ, ਗੱਦੇ, ਖੌਭਾ ॥
ਗਰਪਬ }

ਗਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਸਜਣਾ, ਵਿਗੜਣਾ ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਗਰਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ, ਸਜ਼ਕਣਾ ॥

ਗਰਨਾਪਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਹਿਣ ਦਾ
ਗਰਨਾਪੇ ਜਾਣਾ } ਅਸਰ ਪੈਣਾ ॥

ਗਰਬ, ਪੁ:—ਅਭਿਆਨ, ਹੰਕਾਰ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗਰਬਣ, ਸ: }
ਗਰਬੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਗਰਬ ਜਾਂ ਹੰਕਾਰ ਕਰੇ ॥

ਗਰਭ, ਪੁ:—ਘੋਟ, ਰਮਲ, ਵਿੱਚ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੱਚਾ
(ਹੋਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ) ॥

ਗਰਭ ਪਾਤ, ਪੁ:—ਗਰਭ ਦਾ ਨਾਸ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਗਰਭ ਵੰਤ, (ਤੀ,) ਸ:—ਜਿਸਨੂੰ ਗਰਭ ਹੈ ॥

ਗਰਾਸ

ਗਰਭਣ, ਸ:—ਗਰਭ ਵਾਲੀ ॥

ਗਰਭੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਉੱਠ ਦਾ ਕਪੜਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਸੂੜ ਦਾ ਮੇਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਧਾਰੀਦਾਰ
ਕਪੜਾ ॥

ਗਰਮ, ਵਿ:—ਤੌਤਾ, ਕੇਸਾ, ਸੜਦਾ, ਰਮਕਦਾ ॥

ਗਰਮ ਸਰਦ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ॥

ਗਰਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਗਰਮ ਕਪੜੇ, ਪੁ:—ਸਿਆਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ॥

ਗਰਮ ਮਜਾਜ, ਪੁ:—ਝੁੱਧ ਵਾਲਾ ਸੁਗਾਉ ॥

ਗਰਮਾ ਗਰਮ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ, ਸਜਰਾ ਤਾਜਾ ॥

ਗਰਮਾਈ, ਸ:—ਗਰਮੀ, ਗਰਮ, ਚੀਜ਼ਾਂ ॥
ਵੁਹਾਰੇ ਆਦਿਕ ॥

ਗਰਮੀ, ਸ:—ਗਰਮ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਉਨ੍ਹਾਲ ਦੀ
ਹੁੱਤ, ਪਰਸੋਉ, ਬਾਦ ਦਾ ਰੋਗ । (ਆਉਣੀ,
ਹੋਣੀ, ਪੈਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਗਰਲ, ਸ:—ਬਿਖ, ਵਿਹੂੰ, ਸੱਪਾਂ ਦੀ ਜਹਿਰ ॥

ਗਰਜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਖੇਰੂ, ਬਿਸਣ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ॥

ਗਰਜ ਪੁਰਾਣ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ
ਪੁਰਾਣ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । (ਵਾਰਣਾ) ॥

ਗਰਜ ਪੌਖ }
ਗਰਜ ਪੌਖਣੀ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਖੇਰੂ ॥

ਗਰਾ, ਪੁ:—ਢੇਰ । 'ਗਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਗਰਾ }
ਗਰਾਉਂ } ਪੁ:—ਪਿਭ, ਜ਼ੋਰਾ ਨਗਰ, ਬਸਤੀ ॥

ਗਰਾਸ, ਪੁ:—ਗਰਾਹ, ਲੁਕਮਾ, ਨਵਾਲਾ ॥

ਗਉ ਗਰਾਸ

ਗਉ ਗਰਾਸ, ਪੁ:—ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗਉ
ਲਈ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਗਰਾਹੀ ॥

ਗਰਾਹ, ਪੁ: } 'ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਇੱਕ
ਗਰਾਹੀ, ਸ: } ਵਾਰ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਫੜਕੇ
ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਖਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਗਰਾਨੀ, ਸ:—ਅਣਪਰ, ਮਹਿੰਗਾ, ਬੁੜ ॥

ਗ੍ਰਾਮ, ਪੁ:—ਗਰਾਂ, ਪਿੰਡ ॥

ਗਰਾਯਾਂ, ਪੁ:—ਗਰਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਪੈਰੂ ॥

ਗਰਾਰਾ, ਪੁ:—ਬੋਲੀ, ਖਾਲੀ ਨਾਲ ਸੰਘ ਸਾਫ
ਕਰਨਾ (ਕਰਨਾ) ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵਾਲਾ
ਖਜ਼ਾਨਾ ॥

ਗਰਾਲਾ, ਪੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ॥

ਗਰਾਜ, ਪੁ: ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨਸ਼ਾ
ਗਰਾਜਣ, ਸ: } ਪੀਣ ਦੀ ਬਣ ਹੋਵੇ ॥
ਗਰਾਜੀ, ਪੁ:

ਗਰਿਸਣਾ, (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਣਾ, ਲੈ ਲੈਣਾ ॥

ਗਰਿਸਤ, ਪੁ:—ਕਬੀਲਦਾਰੀ, ਘਰ ਵਿਚ ਰਸਣ
ਹੋਸਣਾ ॥

ਗਰਿਸਤਣ, ਸ:—ਟੱਬਰ ਕਬੀਲੇ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਗਰਿਸਤੀ, ਪੁ:—ਕਬੀਲਦਾਰ, ਟੱਬਰ ਵਾਲਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਗਰਿਜ, ਵਿ:—ਗੁੱਝੇ, ਗੁੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਗਰੀ, ਸ:—ਬੇਪਾ, ਨਰੇਲ ਦਾ ਗੁੱਦਾ ॥

ਗਰੀਬ, ਵਿ:—ਨਿਰਪਣ, ਨੰਗਾ ਭੁੱਖਾ, ਨਿਮ੍ਰ ॥

ਗਰੀਬਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਭੋਜ, ਆਪਣਾ
ਘਰ ॥

ਗਰੀਬ ਗੁਰਬਾ, ਪੁ:—ਗਰੀਬ ਲੋਕ, ਮੰਗਤੇ ॥

ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ

ਗਰੀਬ ਨਵਾਜ, ਪੁ:—ਸਾਹਬ, ਹੱਜਰ ॥ ਗਰੀਬਾਂ
ਉੱਪਰ ਵਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ॥

ਗਰੀਬ ਮਾਰ, ਸ:—ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਹੁਲਮ, ਬੰਦੀ
ਕਿਸਮਤ ॥

ਗਰੀਬਣੀ, ਸ:—ਗਰੀਬ ਤੀਮਤ ॥ ਭਲੀਆਣਾ ॥

ਗਰੀਬੀ, ਸ:—ਗਰੀਬ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਨੰਗਭੁਖ,
ਬੁੜ, ਨਿਮ੍ਰਤਾ ॥

ਗ੍ਰੇਡ, ਪੁ:—ਦਰਜਾ, ਥਾਂ, ਵਾਰੀ ॥

ਗ੍ਰੈਮੇਡੋਨ, ਪੁ:—ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਮਸ਼ੀਨ ॥

ਗਰੋਹ, ਪੁ:—ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਅਸਰ, ਬਿਪਤਾ
(ਆਉਣਾ) ॥

ਗਲ, ਪੁ:—ਗਿੱਚੀ, ਸੰਘ, ਕੰਠ ॥

ਗਲ ਖੋਲ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਗਲ ਗਲਾਵਾਂ ਪੈਣਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਸਣਾ, ਜ਼ੁਮੇਵਾਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਗਲ ਪੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਟੋਕਣਾ, ਸਾਹ ਟੋਕਕੇ
ਮਾਰ ਦੇਣਾ ॥

ਗਲਘੋਟੂ, ਪੁ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਗਲ ਪੁੱਟੇ, ਗਲ ਦਾ
ਘੁੱਟਿਆ ਜਾਣਾ (ਆਉਣਾ) ॥

ਗਲ ਦਾ ਹਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਗਰੋਂ ਨਾਂ ਲੱਥੇ (ਹੋਣਾ) ॥

ਗਲ ਨਾਲ ਲਗਣਾ (ਮਿਲਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜੀ
ਪਾਉਣੀ ॥

ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜੀ ਪਾਉਣੀ,
ਮੱਦਤ ਕਰਨੀ ॥

ਗਲ ਪੱਲਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਲੈਣਾ

ਗਲ ਪੱਲਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਬੜੀ ਅਧੀਨਗੀ ਕਰਨੀ ॥

ਗਲ ਪਿਆ ਵੇਲ ਵਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਕੰਮ
ਤੋਂ ਹੁਣਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਕਰਨਾ ॥

ਗਲ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਠ ਕਰਨਾ, ਲੜਨ ਨੂੰ
ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ॥

ਗਲ ਵੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਜੁਲਮ ਕਰਨਾ
ਫਲਣਾ ॥

ਗੱਲ, ਸ:—ਥਾਤ, ਬਰਠ, ਅਥਾਣ ॥

ਗੱਲ ਕੋਥ (ਥਾ) } ਸ:—ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ
ਗੱਲ ਬਾਤ } ਬੋਲਣਾ, ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ॥

ਗੱਲ ਕਾਹਦੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਬੋਲੇ ਵਿੱਚ
ਗੱਲ ਕੀਹ } ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ॥

ਗੱਲੂ, ਸ:—ਮੂੰਹ ਦਾ ਪਾਸਾ ॥

ਗਲੱਕੜੀ } ਸ:—ਜੱਢੀ, ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ,
ਗਲੱਖੜੀ } (ਪਾਲੀ, ਪੱਤਲੀ) ॥

ਗਲਗਲ, ਸ:—ਅਚਾਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ
ਵੱਡਾ ਨਿਥੂ ॥

ਗਲ ਗੰਢਾ, ਪੁ:—ਪੋਢੀ, ਕੰਧ ਜਾਂ ਥਾੜ ਦੀ ਮੋਰੀ ॥

ਗਲਗਿੱਤੀ, ਸ:—ਚਾਦਰ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਲਿਆਕੇ
ਗਿੱਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਵੰਗ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਗਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਘਰਨਾ, ਘੁਲਣਾ, ਖੁਰਨਾ
ਉਥਲਣਾ, ਪੱਕਣਾ, ਸੜਣਾ, ਵਿਗੜਣਾ
ਬੰਨੇ ਜਾਣਾ, ਸੁਟੀਣਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਵਿਕਣਾ ॥

ਪੁ:—ਚੋੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਗਲਾਈ

ਗਲਤ, ਵਿ:—ਜੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਅਸੁੱਧ, ਭੁੱਲ
ਵਾਲਾ ॥

ਗਲਤੀ, ਸ:—ਭੁੱਲ, ਚੁੱਕ, ਵਧਣਾ, ਖੁੰਬਾਈ ॥

ਗਲਮਾਂ (ਵਾਂ) } ਪੁ:—ਕੁਰਬੇ ਦਾ ਗਲ ॥
ਗਲਵੀਣਾ }

ਗਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗਲਵਾਈ, ਸ:—ਗਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗਲਾਂ, ਪੁ:—ਗਲ, ਸੰਘ, ਵਾੜ ਦੀ ਮੋਰੀ, ਗੜਾ,
ਚੌੜੀ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਅਨਾਜ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੈ ਸਕੇ ॥

ਗਲਾ ਖੋਰੀ, ਸ:—ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਗਲਾ ਘੁੱਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰ ਰੋਕਣਾ, ਜਾਨੋਂ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਗਲਾ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਗਲ ਨੂੰ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ ਉੱਠ
ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਗਲੇ ਪੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਪੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਗਲੇ ਮਿਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੱਥੀ ਪਾਉਣੀ ॥
ਗਲੇ ਲਗਣਾ }

ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਛੁਰੀ ਫੇਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨੋਂ ਮਾ-
ਰਨਾ, ਦੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਗੱਲਾ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆਂ ਉੱਠਾਂ ਖੋਰਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ,
ਅਨਾਜ, ਜਖੀਰਾ, ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਟਕ ਰੱਖਣ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਗਲਾਉ, ਪੁ:—ਗਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਗਲਾਈ ॥

ਗਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਗਲਣ ਦੇਣਾ ॥

ਗਲਾਈ, ਸ:—ਗਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗਲਾਸ

ਗਲਾਸ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਡੋਕਾ ॥

ਗਲਾਕੜ } ਪੁ:—ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ
ਗਲਾਪੜ } ਵਾਲਾ ॥

ਗਲਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਗਲਣ ਦੇਣਾ ॥

ਗਲਾਫ, ਪੁ:—ਉਛਾਜ, ਸਜਾਏ ਆਦਿਕ ਦੇ ਉੱਪਰ
ਦਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਗਲਾਫੀ, ਵਿ:—ਬਾਹਰੋਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹਿੱਸਾਂ ਵਾਲੀ
ਅੰਦਰੋਂ ਕੱਚੀ (ਕੰਧ), ਮੁਲਾਇਮ (ਅੱਖਾਂ
ਦੇ ਛੱਪੜ) ॥

ਗਲਾਵੀ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਰੱਸਾ, ਬਿਪਤਾ ॥

ਗਲੀ, ਸ:—ਮੋਰੀ, ਛੋਕ, ਥੀੜਾ ਬਜਾਰ, ਕੂਚਾ,
ਮਹੱਲਾ ॥

ਗਲੀਚਾ, ਪੁ:—ਉੱਨ ਦਾ ਵਿਛੋਣਾ, ਰਰਸ,
ਕਲੀਲ ॥

ਗਲੀਮ, ਪੁ:—ਦੁਸਮਣ, ਵੈਰੀ, ਹੱਲਾ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਗੱਲੂ, ਪੁ:—ਮੋਟੀਆਂ ਗਲਾਂ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਗਲੁਬੰਦ, ਪੁ:—ਗਲ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਗਲੇਫਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਰ ਖੰਭ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ,
ਪਾਗੋਣਾ ॥

ਗਲੇ, ਸ:—ਤਾਪ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆਇਤ ਬੁਝੀ ॥

ਗਲੇਕੜੀ, ਸ:—ਗਲੇਖੜੀ, ਜੱਫੀ, ਗਲ ਲੱਗਣਾ ॥

ਗਲੇਲਾ, ਪੁ:—ਗੱਲ ਜੇਹੀ ਗੀਜ ॥

ਗਵਈਸਾ } ਪੁ:—ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਗੰਗੀ ॥
ਗਵੰਯਾ }

ਗੜ ਗੱਜ

ਗਵਰਨਰ, ਪੁ:—ਹਾਕਮ, ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ, ਬੰਦ-
ਬਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਲਾਟ, ਵੇਸਗਾਇ ॥

ਗਵਰਮਿੰਟ, ਸ:—ਸਰਕਾਰ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ
ਹਕੂਮਤ ॥

ਗਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਖੇਲਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਗਵਾਉ, ਪੁ:—ਗਵਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਉਡਾਉ ॥

ਗਵਾਹ, ਪੁ:—ਉਗਾਹ, ਸਾਖੀ, ਸਾਹਦ ॥

ਗਵਾਹੀ, ਸ:—ਉਗਾਹੀ, ਸਾਖੀ, ਸਾਹਦੀ ॥

ਗਵਾਰ, ਪੁ: } ਜੋ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹੇ । ਜਾਹਲ,
ਗੰਵਾਰ, ਪੁ: } ਅਗਿਆਨੀ, ਮੂਰਖ ॥
ਗਵਾਰਨੀ, ਸ: }
ਗੰਵਾਰਨੀ, ਸ: }

ਗਵਾਰਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਮੂਰਖਤਾਈ ॥

ਗਵਾਰੀ (ਗੰਵਾਰੀ) } ਵਿ:—ਪਿੰਡ ਦਾ ॥
ਗਵਾਰੂ (ਗੰਵਾਰੂ) }

ਗਵਾਂਢ, ਪੁ:—ਹਮਸਾਗਤੀ, ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ॥

ਗਵਾਂਢਣ, ਸ: }
ਗਵਾਂਢੀ, ਪੁ: } ਹਮਸਾਯਾ (ਈ), ਆਲੇ
ਗਵਾਂਢੂ, ਪੁ: } ਦੁਆਲੇ ਚਰਿਣ ਵਾਲੇ ॥

ਗਵਾਲ (ਲਾ), ਪੁ:—ਗਾਉਆਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ,
ਗੁੱਜਰ ॥

ਗੜ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਤੇ ਨਿੱਗਰ ਵੇਸ਼ (ਉੱਠਣਾ,
ਉੱਭਰਣਾ) ॥

ਗੜ ਗੱਜ, ਪੁ:—ਭਾਰੀ ਅਵਾਜ, ਕੜਕ, ਗਰਜ,

ਗੜਗੱਜੀ

ਗੜਗੱਜੀ, ਪੁ:—ਗੱਜਣ ਜਾਂ ਕੜਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੜਗੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ, ਕੜਕਣਾ ॥

ਗੜਗੜਾਟ, ਸ:—ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਖਲਬਲੀ, ਹੱਲ
ਚਲ ॥

ਗੜਗਿੱਲੀ, ਸ:—ਹੱਸਣਾ, ਗਾਉਣਾ, ਠੱਚਣਾ,
(ਪਾਉਣੀ) ॥

ਗੜ ਪੰਖ (ਪੰਖਣੀ), ਪੁ:—ਗਰੜ ॥

ਗੜਬੜ, ਪੁ:—ਘਾਲਾ ਮਾਲਾ, ਉਲਟ ਪੁਲਟ ॥

ਗੜ ਬੜ ਝਾਂਜਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ ॥

ਗੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਕਿਲਾ, ਕੋਟ (ਗੜ੍ਹ ਪਾਉਣਾ—ਬਠਾਉਣਾ)

ਗੜ੍ਹਕ, ਸ: } ਗਰਜ, ਕੜਕ, ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ
ਗੜ੍ਹਕਾ, ਪੁ: } ਉਬਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਗੜ੍ਹਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ, ਕੜਕਣਾ, ਉੱਚੀ
ਬੋਲਣਾ ॥

ਗੜ੍ਹਕੁ, ਪੁ:—ਗੜ੍ਹਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਉ ਮਹਿੰ ਦਾ ਸੰਢੇ ਨਾਲ ਮੇਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਗੜ੍ਹਪ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਕੋਈ ਥੀਜ ਖਾਣਕੁੰੀ ਅਵਾਜ ॥

ਗੜ੍ਹਪ ਸੜ੍ਹਪ, ਸ:—ਗੱਪਾਂ, ਫੜਾਂ, ਝੂਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਗੜ੍ਹ ਬੜ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ,
ਵਿੱਤ ਬੋਲਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗੜ੍ਹ ਬੜਾਹਟ } ਸ:—ਗੜ੍ਹ ਬੜ, ਫੜ, ਰੋਲਾ,
ਗੜ੍ਹ ਬੜਾਟ } ਖਲਬਲੀ ॥

ਗਉਣਾ

ਗੜ੍ਹਵਾ } 'ਗੜ੍ਹਵਾ' 'ਗੜ੍ਹਵੀ' ਦੇਖੋ ॥
ਗੜ੍ਹਵੀ }

ਗੜ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਝੰਮੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ
ਜੋ ਅਗਸੋਂ ਵਰ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ ॥
ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਠੰਢਾ ॥

ਗੜ੍ਹੇ ਮਾਰ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਗੜ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਰੋਇਆ, ਖਾਈ, ਖੰਡ, ਡੂੰਘੀ ਥਾਂ ॥

ਗੜ੍ਹਾਉ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚ ਠਰ ਅਤੇ ਮੱਦਾ ਦਾ
ਮੇਲ ॥

ਗੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਉ ਮਹਿੰ ਨੂੰ ਸੰਢੇ ਨਾਲ
ਮਿਲਾਉਣਾ ॥

ਗੜ੍ਹਾਈ, ਸ:—ਗਉ ਮਹਿੰ ਦਾ ਸੰਢੇ ਨਾਲ ਮੇਲ
ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਗੜ੍ਹਾਪ, ਸ:—ਗਉਆਂ ਮਹੀਆਂ ਦੀ ਜੁਆਨੀ,
ਉਹ ਵੱਡੀ ਜੋ ਗੜ੍ਹੀਜਣ ਜੋਗੀ ਹੋਵੇ ॥

ਗੜ੍ਹੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਕਿਲਾ, ਕਈਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ
ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਦ ॥

ਗੜ੍ਹੀਡਾ, ਪੁ:—ਖੰਡ ਜਾਂ ਗੁੜ ਵਿੱਚ ਹਰੇ ਅੰਬ ਰਿੱਝੇ
ਹੋਏ ॥

ਗੜ੍ਹੂਟ, ਸ:—ਰੋਪ ਦੇ ਦਾਗਣ ਜਾਂ ਬੰਦਲ ਦੇ ਗੱਜਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਗੜ੍ਹੂਦ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਸ਼ੁਰਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਘੁਕ ਸਾਂ
ਜਾਣਾ ॥

ਗਾਂ, ਸ:—ਗਉ, ਦੁੱਧ ਦਾਣ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਸ਼ੂ ॥

ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰ ਨਾਲ ਗੀਤ ਬੋਲਣਾ, ਗਾਗ
ਅਨਾਪਣਾ ॥

ਗਾਉਣਾ ਬਜਾਉਣਾ

ਗਾਉਣਾ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੀਤ ਗਾਉਂ ਕੇ ਤੇ
ਵਾਜੇ ਵਜਾਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣੀ ॥

ਗਾਇ, ਸ:—ਗਾਂ, ਗਾਉ, ਗਾਈ ॥

ਗਾਇਕ, ਪੁ:—ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਗਵਈਸ਼ਾ, ਗਾਗੀ ॥

ਗਾਇਣ, ਪੁ:—ਗੀਤ, ਗਾਗ, ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ॥

ਗਾਇਤ੍ਰੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਗਾਇਲਾ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਨਰਾ, ਫੈਦਾ, ਲਾਹ ॥

ਗਾਈ, ਸ:—ਗਾਉ, ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਮਧਗੁਰ
ਖਸ ॥

ਗਾਂਸ, ਪੁ:—ਗਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ॥

ਗਾਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਲਾਹ, ਖੋਕਾ (ਲੱਗਣਾ,
ਲਾਉਣਾ) ॥

ਗਾਹ, ਪੁ:—ਬਲਦਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਨਾਜ ਲਭਵਾਲਾ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਗਾਹ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤੀ ਬਾਈ ਵਿਰ ਕੇ
ਮੁੜ ਆਉਣਾ ॥

ਗਾਹ ਪਾਉਣਾ } ਸ:—ਬਲਦਾਂ ਕੋਲੋਂ ਅਨਾਜ
ਗਾਹ ਲੈਣਾ } ਲਭਵਾਲਾ ॥

ਗਾਹਕ, ਪੁ: } ਜੋ ਮੁੱਲ ਦੇ ਕੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਗਾਹਕਣੀ, ਸ: } ਲੈਣੀ ਚਾਹੇ, ਲੋੜ ਵੰਦਾ ॥

ਗਾਹਕੀ, ਸ:—ਵਿਕਰੀ, ਖਰੀਦਾਰੀ, ਵਿਹਾਰ,
ਲੋੜ ॥

ਗਾਹਡੀ } ਸ:—ਵੇਲਣ ਜਾਂ ਹਲਣ, ਰਲਾਉਣ
ਗਾਹਦੀ } ਵਾਲੇ ਦਾ ਬੈਠਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਗਾਹਣੀ

ਗਾਹਣ, ਪੁ:—ਬੌੜੇ ਬੌੜੇ, ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ
ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨੁੱਖ ਪੈਰੀ ਦੁਰ ਕੇ ਲੰਘ ਸਕੇ
(ਲੰਘਣਾ) ॥

ਗਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਹ ਪਾਉਣਾ, ਬਹੁਤ ਵਿਰਨਾ,
ਖੋਜਣਾ ॥

ਗਾਹਲੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਲਾ ॥

ਗਾਹਲ, ਪੁ:—ਗੁੰਦਾ ਗੋਹੜਾ, ਫਿੱਲੇ ਹੋਏ ਹਰੇ
ਅੰਬ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਗਾਹੜ, ਪੁ: } ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਛੀੜ
ਗਾਹੜ ਮਾਹੜ, ਸ: } (ਮਰਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਗਾਹੜਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁ:—ਭੁੰਘਾ, ਸੰਘਣਾ, ਖੰਭਾ, ਇੱਕ
ਮੱਟਾ ਦੇਸੀ ਕਪੜਾ ॥

ਗਾਹੁ, ਪੁ:—ਗਾਹਣ ਵਾਲਾ, ਜੌਰ ਨਾਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗਾਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਣਾ, ਝੱਲਣਾ, ਪਰਖਣਾ,
ਸੁਖਾਉਣਾ (ਦੁਆ) ॥

ਗਾਗਰ } ਸ:—ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਖਿੱਤਲ ਦਾ ਪਾਣੀ
ਗਾਗਰੀ } ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਡਾਂਡਾ ॥

ਗਾਗਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਗਾਗਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਜੜ੍ਹ
ਸਾਗ ॥

ਗਾਹ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਥਾਂ ਲਾਉਣ ਲਈ
ਉਸ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਦੀ ਪੁੰਦਰੀ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ, ਇੱਕ
ਕਪੜਾ ॥

ਗਾਹਣੀ, ਸ:—ਪੱਟੀਉਂਤੇ ਮਲਣ ਵਾਲੀ ਪੀਲੀ ਜੇਹੀ
ਮਿੱਟੀ ॥

ਗਾਚੀ

ਗਾਚੀ, ਸ:—ਗਾਚ, ਚੱਕ ਮਾਰਨਾ, ਚੱਕ, ਸਾਥਣ
ਆਦਿਕ (ਦੀ ਚੱਕੀ) ॥

ਗਾਜਰ, ਸ:—ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਜੀ ॥

ਗਾਜਰ ਮੁਲੀ, ਸ:—ਨਕਾਰੀ ਸ਼ੇ, ਸਮਤੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਗਾਂਜਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ 'ਨਸ਼ਾ' (ਫੰਗ ਦਾ
ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ) ॥

ਗਾਂਜਾ ਬਾਂਜਾ, ਪੁ:—ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਬਾਂਜੇ
ਇਕੱਠੇ ਬੰਜਣ ਦੀ (ਅਵਾਜ਼) ॥

ਗਾਸੀ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ, ਕਾਬਰਾਂ ਨੂੰ
ਜਿਤਣ ਵਾਲਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ॥

ਗਾਲੀ ਮਰਦ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ, ਘੋੜਾ ॥

ਗਾਟਾ, ਵਿ:—ਮਧਰੇ ਕੰਦ ਦਾ ਅਤੇ ਮੋਟਾ, ਵਾਉਣਾ ॥

ਗਾਟਾ, ਪੁ:—ਗਿੱਚੀ, ਗਰਦਨ, ਗੱਲ ॥

ਗਾਡਰ, ਸ:—ਚਿੱਟੀ ਅਤੇ ਲਾਲ ਕਣਕ ਮਿਲੀ
ਹੋਈ ॥

ਪੁ:—ਲੱਚੇ ਦਾ ਸਤੀਰ ॥

ਗਾਂਡੀ, ਸ:—'ਗਾਂਡੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਗਾਂਢਾ, ਪੁ:—ਗੰਢਣ ਵਾਲਾ (ਜੁੱਤੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਗਾਤਰਾ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਪੋਟੀ, ਮਿਆਣ ॥

ਤਲਵਾਰ ਗਾੜ੍ਹੇ ਕਰਨੀ (ਪਾਉਣੀ) ਕ੍ਰਿ:—
ਤਲਵਾਰ ਮਿਆਣ ਵਿਚ ਪਾਉਣੀ ॥

ਗਾੜ੍ਹੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਮੁਲ ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਗਾਦ, ਪੁ:—ਮੇਲ ਜੋ ਰੱਲੇ ਬੈਠ ਜਾਵੇ ॥

ਗਾਦੀ, ਸ:—'ਗਾਂਡੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਗਾਧਣ, ਸ:—ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਗਾਲ ਕੱਢਣੀ

ਗਾਂਧੀ, ਸ:—'ਗਾਂਧੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਗਾਂਧੀ, ਪੁ:—ਅਤਰ, ਫੁਲੇਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗਾਂਨਾ, ਪੁ:—ਵੀਣੀ, ਵੀਣੀ ਦੀ ਸੋਜ, ਮਰਕੋਤ
(ਗਾਨਾ ਪੈਣਾ), ਲਾੜੇ ਤੇ ਵਹੁਟੀ ਦੀ ਵੀਣੀ
ਤੇ ਬੰਧੀ ਹੋਈ ਮੋਲੀ, ਕੰਗਣਾ (ਗੋਨਾ
ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ॥

ਗਾਨੀ } ਸ:—ਕੰਠੀ, ਕੋਡਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ॥
ਗਾਨੀ }

ਗਾਫਲ, ਵਿ:—ਬੇ ਖਰਵਾਹ, ਅਲਗਰਜੀ ॥

ਗਾਫਲਾ, ਪੁ:—ਮੁਸਾਵਰਾਂ ਜਾਂ ਸੁਦਾਗਰਾਂ ਦੀ
ਦੋਲੀ ॥

ਗਾਫਲੀ, ਸ:—ਬੇ ਖਰਵਾਹੀ, ਅਲਗਰਜੀ ॥

ਗਾਬੜ ਗੋਂਜਾ, ਪੁ:—ਬਕਵਾਦ ॥

ਗਾਭ, ਪੁ:—ਗਰਭ ॥

ਗਾਮ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦਾ ਕਦਮ ॥

ਗਾਮਚੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਟੰਗ ਦਾ ਪਤਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਗਾਯਕ, ਗਾਯਣ } 'ਗਾਇਕ' ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥
ਗਾਯਤ੍ਰੀ }

ਗਾਰ, ਸ:—ਖੂਹ ਦਾ ਚਿਕੜ ਮਿੱਟੀ, ਗੁਫਾ, ਟੋਆ ॥

ਗਾਰਡ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦਾ ਰਾਖਾ ਜੋ ਨਾਲ
ਸਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੋ ॥

ਗਾਰਦ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਜਾਂ
ਮੰਡਲੀ ॥

ਗਾਰਾ, ਪੁ:—ਬਿਜੀ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ॥

ਗਾਲ, ਸ:—ਬੁਰੇ ਬਚਨ, ਗਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਗਾਲ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੇ ਬਚਨ ਬੋਲਣੇ ॥

ਗਾਲ ਖਾਣੀ

ਗਾਲ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਾਲ
ਓਹਣੀ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਸੁਨਣੀ ॥

ਗਾਲ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੇ ਬਚਨ ਬੋਲਣੇ ॥

ਗਾਲ ਦੁੱਖੜ, ਸ:—ਬੁਰੇ ਬਚਨ ਅਤੇ ਮੋਹਣੇ ॥

ਗਾਲਣਾ (ਟੀ) ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰਨਾ, ਘੋਲਣਾ,
ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਉਥਾਲਨਾ, ਰਿੰਨ੍ਹਣਾ, ਸਾੜਣਾ,
ਬਲੇ ਜਾਣ ਦੇਣਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਵੇਚਣਾ ॥

ਗਾਲੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਰਲਾ ॥

ਗਾਲੜੀ (ਜੀਆ) } ਪੁ: ਬਹੁਤ ਗੱਲ
ਗਾਲੜ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਗਾਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਗਰਾਹ, ਬਿਪਤਾ, ਨਿਆਉਂ ॥

ਗਾਲਾ, ਪੁ:—ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਕਪਾਹ, ਗਾਹਲਾ ॥

ਗਾਲੀ, ਸ:—'ਗਾਲ' ਦੇਖੋ ॥

ਗਾਲੂ, ਪੁ:—ਗਾਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗਾਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਉਣਾ, ਗਾਨ ਆਲਾਪਣਾ ॥

ਗਾਵਾ, ਵਿ:—ਗੋਂ ਦਾ, ਗੋਂਕਾ (ਦੁੱਧ) ॥

ਗਾੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਮੋਟਾਈ, ਇਕੱਠ, ਭੀੜ ॥

ਗਾੜ੍ਹੀ, ਵਿ:—ਮੋਟਾ, ਸੰਘਣਾ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ ॥

ਗਾੜ੍ਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ, ਇਕ ਜੜ, ਗਾਹਦੀ ॥

ਵਿ:—ਮੋਟੀ, ਸੰਘਣੀ, ਪੱਕੀ (ਗਾੜ੍ਹੀਯਾਰੀ) ॥

ਗਿਆ ਗੁਜਰਿਆ, ਵਿ:—ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ,
ਤਬਾਹ ॥

ਗਿਆਣ, ਪੁ:—ਵਿਦਿਆ, ਇਲਮ, ਬ੍ਰਹਮ ਵਿ
ਦਯਾ ॥

ਗਿਆਣ ਇੰਦ੍ਰੀ, ਸ:—ਇੰਦ੍ਰੀ ਦੇਖੋ ॥

ਗਿਰੀ

ਗਿਆਣ ਕਾਂਡ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ
ਗਿਆਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦਾ ਹੈ ॥

ਗਿਆਣ ਗੋਦੜੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਜਗਾ ਗਿਆਣ
ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ॥

ਗਿਆਣਣ, ਸ: }
ਗਿਆਣੀ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਿਆਣ ਹੈ ॥
ਗਿਆਣ ਵਾਣ, ਪੁ: }

ਗਿਆਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਗਿਆਰਾਂ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਪਰ ਦਸ, ਯਾਰਾਂ ॥

ਗਿੱਚੀ, ਸ:—ਗਰਦਣ, ਗਲ, ਮੂੰਡੀ ॥

ਗਿਜਗਿਜਾ, ਵਿ:—ਕੱਚਾ, ਅੱਧਾ ਪੱਕਾ ॥

ਗਿਜਗਿਜਾਟ, ਸ:—ਕਰਿਆਈ ॥

ਗਿਜਾ, ਸ:—ਖੁਰਾਕ, ਭੋਜਨ ॥

ਗਿੱਜਾ, ਵਿ:—ਗਿਜਗਿਜਾ, ਕੱਚਾ, ਅੱਧਾ ਪੱਕਾ ॥

ਗਿੱਝ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲ ਜਾਣਾ, ਵਾਦੀ
ਗਿੱਝਣਾ } ਪੈਜਾਣੀ ॥

ਗਿਝਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾ ਲੈਣਾ, ਵਾਦੀਪਾਉਣੀ ॥

ਗਿਟਕ, ਸ:—ਫਲ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਨਿੱਗਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਗਿਟਕੜੀ, ਸ:—ਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁਰ ਦਾ ਫੌਜਲਾ ॥

ਗਿਟਕੌਣਾ, ਵਿ:—ਮਧਗ, ਵਾਉਣਾ, ਛੋਟੇ
ਕਦ ਦਾ ॥

ਗਿਟਮਿਟ, ਸ:—ਅੰਧ੍ਰੀ ਜੀ ਬੋਲਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗਿੱਟਾ, ਪੁ:—ਧੌਰ ਦੇ ਜੜ ਦੀ ਉੱਭਰੀ ਹੋਈ
ਹੱਡੀ ॥

ਗਿਟੀ, ਸ:—ਪੱਥਰ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਟੁੱਕਾ ॥

ਗਿੱਠ

ਗਿੱਠ, ਸ:—ਹੱਥ ਨੂੰ ਫੈਲਾ ਕੇ ਅੰਗੂਠੇ ਤੋਂ ਚੀਚੀ ਦੀ ਵਿੱਥ ॥

ਗਿੱਠ ਮੁਠੜਾ } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਧਰਾ
ਗਿੱਠ ਮੁਠੀਆ } ਆਦਮੀ ॥

ਗਿੱਠ, } ਪੁ:—ਵਾਉਣਾ, ਗਿੱਠਮੁਠੀਆ ॥
ਗਿੱਠ, }

ਗਿੱਠ, ਸ:—ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਜੇਹੀ ਮੈਲ (ਆਉਣੀ) ॥

ਗਿੱਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਿਗਣਾ, ਢਹਿਣਾ, ਹੇਠਾਂ
ਗਿੱਠ ਪੈਣਾ } ਜਾ ਪੈਣਾ ॥

ਗਿੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਗਣਾ, ਢਾਹੁਣਾ ॥

ਗਿੱਠਤ, ਸ:—ਲੇਖਾ, ਹਿਸਾਬ ॥

ਗਿੱਠਤ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਲੇਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੋਤਸ਼ੀ ॥

ਗਿੱਠਤ ਕਾਰਾ ਪੁ:—ਲੇਖਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵੰਗ ॥

ਗਿੱਠਤ ਕਾਰੀ } ਸ:—ਵਿ:—ਗਿੱਠਤੀ ਦਾ ॥
ਗਿੱਠਤ ਕਾਰੀ ਦਾ }

ਬੇ ਗਿੱਠਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਗਿੱਠਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ॥

ਗਿੱਠਤ ਵਿੱਦਿਆ, ਸ:—ਹਸਾਬ, ਜੋਤਸ਼ ॥

ਗਿੱਠਤੀ, ਸ:—ਗਿੱਠਕੇ ਜਿੰਠੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋਣ ਲੇਖਾ, ਜੋੜ ॥

ਗਿੱਠਤੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ, ਜੋੜਣਾ ॥

ਗਿੱਠਤੀ ਦਾ ਵਿ:—ਉੱਘਾ, ਮੰਨਿਆ ਪਰਮ-ਨਿਆ ॥

ਗਿੱਠਤੀ ਦੇ, ਵਿ:—(ਬਹੁ: ਸ:)—ਥੋੜੇ ॥

ਗਿਰਧਰ ਗਿਰਧਾਰੀ

ਗਿੱਠਤੀ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿੰਤਾ ਹੋਣੀ ॥

ਗਿੱਠਤੀ ਮਿਣਤੀ, ਸ:—ਜੋੜ ਅਤੇ ਮਾਪ ॥

ਗਿੱਠਤੀ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਠਾ ਭੇ ਮਲੁਮ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਿੰਨੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋਣ, ਜੋੜਣਾ ॥

ਗਿੱਠਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਠਤੀ ਜਾਂ ਲੇਖਾ
ਗਿੱਠਲੈਣਾ } ਕਰਨਾ ॥

ਗਿੱਠਨਾ ਮਿਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ, ਨਾਪਣਾ, ਜੋੜਣਾ, ਮਲਾਹ ਕਰਨੀ ॥

ਗਿੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗਿੱਠ, ਸ:—ਅੱਖ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਜੇਹੀ ਮੈਲ (ਆਉਣੀ) ॥

ਗਿੱਠੜ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਜਨੌਰ, ਤਰਾਕਲ
ਗਿੱਠੜੀ, ਸ: } ਆਦਮੀ ॥

ਗਿੱਠੜ ਗੁੰਮਾ, ਪੁ:—ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਦਾ ਝਗੜਾ ॥

ਗਿੱਠੜਵਾੜ, ਸ:—ਸੰਗਲੀ ਕਪਾਹ ॥

ਗਿੱਧ, ਸ:—ਮੁਰਦੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪੰਥਿਰੂ ॥

ਗਿੱਧਾ, ਪੁ:—ਤੋੜੀਆਂ ਮਾਰਕੇ ਨੱਚਣਾ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਗਿੱਧਣਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਕੜਣਾ, ਹੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਗਿਰ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਗਿਰਧਰ } ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਮਹਾਰਾਜ ॥
ਗਿਰਧਾਰੀ }

ਗਿਰਸਤ, ਗਿਰਸਤਨ ਗਿਰਸਤੀ

ਗਿਰਸਤ, }
ਗਿਰਸਤਨ } 'ਗਿਰਸਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਗਿਰਸਤੀ }

ਗਿਰਜਾ, ਪੁ:—ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਮੰਦਰ ॥

ਗਿਰਦ, ਪੁ:—ਘੇਰਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੁਵੇਰੇ ॥

ਗਿਰਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਿੱਛੇ ਹੱਥ ਧੀ ਕੇ
ਪੈਣਾ । ਮਗਰ ਪੈਣਾ, ਖਪਾਣਾ ॥

ਗਿਰਦਣੀ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਗਿਰਦ ਘੁੰਮਣਾ
ਘੇਰਣੀ ॥

ਗਿਰਦਣੀ ਏਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਣਾ, ਨੱਚ ਕੇ
ਭਉਣਾ ॥

ਗਿਰਦਾ, ਪੁ:—ਘੇਰਾ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਚੌਂਕਾ, ਮੁੱਠੇ
ਹੋਏ ਸਿਰ ਦੇ ਚੁਵੇਰੇ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਗਿਰਦਾਵਰ }
ਗਿਰਦਾਵਰੀ } 'ਗਿਰਦਾਵਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਗਿਰਦੇ, ਅਵ:—ਚੁਵੇਰੇ, ਲਾਗੇ ॥

ਗਿਰਦੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ,
ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਿੱਛੇ
ਪੈਣਾ ॥

ਗਿਰਨਾ }
ਗਿਰ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਿਗਣਾ, ਚਹਿਣਾ, ਬੱਲੇ
ਗਿਰ ਪੈਣਾ } ਆ ਪੈਣਾ ॥

ਗਿਰਮਟ, ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਢੰਗ ਦਾ ਕਰਾਰ
ਨਾਮ (Agreement) ॥

ਗਰਮਲਾ, ਪੁ:—ਪਲਸਤਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਗਿਲਟ

ਗਿਰਵਰ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ, ਪਰਬਤ ॥

ਗਿਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿਗਵਾਣਾ, ਚੁਆਣਾ ॥

ਗਿਰਵਾਈ, ਸ:—ਗਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗਿਰਵੀ, ਸ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਨੱਥ ਕੇ ਹੁਦਾਰ ਲਿਆ
ਜਾਵੇ, ਗਹਿਣੇ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸ਼ੈ (ਚੱਖਣਾ,
ਪੈਣਾ, ਪਾਉਣਾ) ॥

ਗਿਰਾ } ਸ:—ਗੀਵ, ਗਜ ਦਾ ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਹਿੱਸਾ,
ਗਿਰਾ } ਕਬਜ਼ੀ, ਮਨ ਦਾ ਵਿਗਾੜ। (ਬੰਧਣੀ,
ਪੈਣੀ) ॥

ਗਿਰਾਂ (ਗਿਰਾਉਂ) }
ਗਿਰਾਈਂ (ਗਿਰਾਂਵਜ਼ਾ) } ਪੁ:—ਪਿੰਡ ॥

ਗਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਗਣਾ, ਚਾਹੁਣਾ ॥

ਗਿਰਾਸ, ਪੁ: }
ਗਿਰਾਰ, ਪੁ: } ਲੁਕਮਾ, ਨਵਾਲਾ, ਖੁਰਕੀ ॥
ਗਿਰਾਹੀ, ਸ: }

ਗਿਰਿਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਣਾ, ਲੈਣਾ, ਵੜੇ ਜਾਣਾ ॥

ਗਿਰੀ, ਸ:—ਬਦਾਮ ਆਦਿਕ ਦਾ ਗੁੱਦਾ, ਇੱਕ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥

ਗਿਰੇਬਾਣ, ਪੁ:—ਕੁਰਤੇ ਦਾ ਗਲ, ਬਪੜੇ ਦੀ
ਛਾਤੀ ॥

ਗਿੱਲ, ਸ:—ਨਮ, ਤਰੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੇਟ,
ਨੇਕ ਨਾਮੀ ॥

ਗਿੱਲ ਗੁਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ ॥

ਗਿਲਟ, ਪੁ:—ਕਲੀ ਦਾ ਢੰਗ, ਮੁਲੱਮਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗਿਲੂਟ (ਟਾ) ਗਿਲੂਟੀ

ਗਿਲੂਟ (ਟਾ), ਪੁ: } ਮਾਸ ਦਾ ਢਲਾਹ, ਸੋਜ,
ਗਿਲੂਟੀ, ਸ: } ਗੜ, ਮਹੁਕਾ, ਗੁੱਝੇ ਹੁੰਦੇ,
ਆਟੇ ਵਿਚ ਅਣਗੁੱਝੇ
ਆਟੇ ਦੀ ਭਲੀ ॥

ਗਿਲਤੀ, ਸ:—ਗਦਰ ਨੂੰ ਇਕ ਬਗਲ ਹੇਠਾਂ
ਲਜਾਕੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਪਾਉਣਾ, ਢੇਰ ਦੁਈ
ਬਗਲ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਕੇ ਦੁੱਧੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਪਾਉਣਾ
(ਆਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਗਿਲਮ, ਸ:—ਇੱਕ ਉੱਠ ਦੀ ਦਰੀ ॥

ਗਿੱਲਰ } ਪੁ:—ਗਲ ਦਾ ਮਾਸ ਹੁੱਲਕੇ ਲਟਕਿਆ
ਗਿਲੂੜ } ਹੱਥਾ ॥

ਗਲੂੜ ਪੱਤ ਪਤ੍ਰ), ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ, ਗਿਲੂੜ
ਦੀ ਦੁਆ ॥

ਗਿਲੂੜਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਿਲੂੜ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ॥

ਗਿਲਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਾਇਤ, ਉਲ੍ਹਾਮਾ, ਨਿਵਿਆਸ ॥

ਗਿਲਾ ਗੁਜਾਰੀ, ਸ:—ਸ਼ਕਾਇਤ ॥

ਗਿੱਲਾ } ਵਿ:—ਬਿੱਜਾ ਹੋਇਆ, ਨਸਦਾਰ, ਤਰ ॥
ਗਿੱਲੀ }

ਗਿੱਲਾ ਪੀਹਣ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੋਣ
ਵਾਲਾ ਕੰਮ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਗਿਲਾਉਟ, ਸ: }
ਗਿਲਾਉਲਾ, ਪੁ: } ਨਮੀ, ਤਰੀ, ਗਿੱਲਾ ॥

ਗਿਲਾਸ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਪੀਣ ਵਾਲਾ
ਭੋਕਾ ॥

ਗਿਲੋ, ਸ:—ਤਾਪ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ, ਬੂਟੀ ॥

ਗੁਆਂਢਣੀ

ਗਿੜਗੜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਨਤਾਂ ਭਰਲੇ ਕਰਨਾ,
ਗਿੜਗਿੜਾਉਣਾ } ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਢਾਹਣਾ (ਘਰ) ॥

ਗੀਚਾ, ਪੁ:—ਅਰਬੀ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਇਕ ਮੈ ॥

ਗੀਟਾ, ਪੁ: } ਪੱਥਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਠਿਕਾ ਵੱਡਾ ॥
ਗੀਟੀ, ਸ: }

ਗੀਤ, ਪੁ:—ਗਾਗ, ਗਾਉਣ, ਭਜਨ ॥

ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮੀ ਕਹਾਣੀ ਕਰਨੀ ॥

ਗੀਤਾ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਧਰਮ ਦੀ ਇੱਕ
ਪੋਥੀ ॥

ਗੀਦੀ, ਵਿ:—ਹੁਕਮ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਤਰਾਕਲ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਗੁਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਣਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ,
ਗੁਆ ਦੇਣਾ } ਨਾਸ ਕਰਨਾ ॥

ਗੁਆਹ, ਪੁ:—ਉਗਾਹ, ਆਹਵ, ਸਾਖੀ ॥

ਗੁਆਹੀ, ਸ:—ਉਗਾਹੀ, ਆਹਦੀ, ਸਾਖੀ
(ਦੇਣੀ) ॥

ਗੁਆਹੀ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਆਹ ਬਣ ਕੇ
ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਦੱਸਣਾ ॥

ਗੁਆਚ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਮ ਹੋਣਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ,
ਗੁਆਚਣਾ } ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ॥

ਗੁਆਂਢ, }
ਗੁਆਂਢਣ } 'ਗਵਾਂਢ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਗੁਆਂਢੀ }

ਗੁਆਂਢਣੀ, ਸ:—ਅੱਖ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਰਿਮਣੀ ॥

ਗੁਆਰ

ਗੁਆਰ, ਪੁ: } ਜੋ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹੇ, ਪੜ੍ਹੇ,
ਗੁਆਰਣ, ਸ: } ਮੂਰਖ ॥
ਗੁਆਰਣੀ, ਸ:

ਗੁਆਰੀ (ਰੁ), ਵਿ:—'ਗਵਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਸਤਰਾ(ੜਾ), ਸ:—'ਗੁਸਤਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਸਤਾਕ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਮਲੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਬੇ
ਅਦਬ ॥

ਗੁਸਤਾਕੀ, ਸ:—ਸ਼ਾਮਲੇ ਬੋਲਣਾ, ਬੇ ਅਦਬੀ ॥

ਗੁਸਲ, ਪੁ:—ਨ੍ਹਾਉਣਾ, ਅਸ਼ਨਾਣ । ਬਿਮਾਰੀ ਹੋ
ਉਠਕੇ ਨ੍ਹਾਉਣਾ, (ਕਰਨਾ, ਕਰਾਉਣਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਗੁਸਲ ਕਰਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਨੁਆ-
ਗੁਸਲ ਦੇਣਾ } ਲਣਾ ॥

ਗੁਸਲਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਲੀਤ ਜਾਨਾਪਾਕ ਹੋਣਾ ॥
ਗੁਸਲਣਾ }

ਗੁਸਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਪਲੀਤ, ਨਾਪਾਕ ॥

ਗੁੱਸਾ, ਪੁ:—ਕਰੋਧ, ਖੜਗੀ, ਧੌਪ ॥

ਗੁੱਸਾ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਚਾੜ੍ਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੜਾ
ਦਿਲਵਾਉਣਾ, ਲਿਆਉਣਾ } ਕਰਨਾ ਰੁਸਾ-
ਉਣਾ ॥

ਗੁੱਸਾ ਮਾਰਨਾ (ਪੀਟਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਧ ਰੋਕਣਾ ॥

ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜਾ ਹੋਣਾ, ਫੁੱਧ ਕਰਨਾ ॥

ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫੁੱਧ ਨਾਲ, ਗੁੱਸੇ ਹੋਕੇ ॥

ਗੁਸਾਇਣ, ਸ:—ਭਗਤਣੀ, ਗੁਸਾਈ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਗੁਸਾਈਂ, ਪੁ:—ਭਗਤ, ਮਹਾਤਮਾ, ਮਾਲਕ,
ਖਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਆਦਰ ਦਾ
ਧੰਦਾ ॥

ਗੁਗੁੜੀਲੀ

ਗੁਸੈਲ (ਲਾ) ਪੁ: } ਜੋ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਕਰੇ,
ਗੁਸੈਲਣ (ਲੀ) ਸ: } ਫੁੱਧਣ, ਫੁੱਧੀ ॥

ਗੁਹਜ, ਸ:—ਗੁੰਦਣ ਜਾਂ ਗੁੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੱਪੜੇ
ਦਾ ਢਲਾ ਹੋਣਾ, ਖੀਸਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਸਬੂਤ ॥

ਗੁਹਜਾ, ਪੁ:—ਥਾਲ ਦਾ ਖੀਸਾ, ਜੋੜ ॥

ਗੁਹਾ, ਪੁ:—ਗੋਹਾਂ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਹਾਂਜਣੀ, ਗੁਹਾਂਝਣੀ } ਸ:—ਅੱਖ ਦੇ ਕੰਢੇ
ਗੁਹਾਂਡਣੀ, ਗੁਹਾਂਢਣੀ } ਦੀ ਵਿਮਲੀ ॥

ਗੁਹਾਰਾ } ਪੁ:—ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ਗੋਹਿਆਂ ਦਾ ਢੇਰ,
ਗੁਹੀਰਾ } ਇੱਕ ਜੀਗਲੀ ਦਾਲ ॥

ਗੁਹੁ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਿਰਲਾ ॥

ਗੁਹੁਰੀ, ਵਿ:—ਜਾਟ, ਵਾਕਫ ॥

ਗੁਹੁਲਾ, ਪੁ: } ਗੋਹੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥
ਗੁਹੁਲੀ ਸ: }

ਗੁਹੁੜਾ, ਪੁ: } ਧੁਣਖੀ ਹੋਈ ਰੂੰ ਦਾ ਗੋਲਾ,
ਗੁਹੁੜੀ, ਸ: } ਝੰਬਾ ॥

ਗੁੱਗਲ ਪੁ:—ਇੱਕ ਧੁਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਗੁੱਗਲ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਹੋਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਨਸ਼ਟ ਹੋ
ਜਾਣਾ, ਮੁਕ ਜਾਣਾ, ਪਘੜ ਪੈਣਾ, ਨਾਂ ਹਿੱਲ
ਸੌਂਕਣਾ ॥

ਗੁਗੁੜੀਲ, ਪੁ: }
ਗੁਗੁੜੇਲ, ਸ: } ਜਿਸ ਦੀ ਗੋਗੜ ਹੋਵੇ ॥
ਗੁਗੁੜੀਲਾ, ਪੁ: }
ਗੁਗੁੜੀਲੀ, ਸ: }

ਗੁੱਗਾ

ਗੁੱਗਾ, ਪੁ:—ਤਿੱਕ ਪੀਰ, ਸੱਪ ॥

ਗੁੱਗਾ ਨੰਮੀ, ਸ:—ਭਾਵੇਂ ਦੀ ਨੰਮੀ ਜਦੋਂ ਗੁੱਗਾ
ਪੁਸਦੇ ਹਨ ॥

ਗੁੱਗਾ, ਪੁ: }
ਗੁੱਗੀ, ਸ: } ਜੋ ਬਲ ਨਾਂ ਸੱਕੇ ॥

ਗੁੱਗੁਲੀ, ਸ:—ਨੱਕ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ ॥

ਗੁੱਗੀ, ਸ:—ਟੁੱਭੀ, ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਗੁੱਛਮਗੁੱਛਾ, ਪੁ:—ਭਲਵਾਨਾਂ ਦਾ ਜੱਫਾ,
ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ ਜੱਫੀ ॥

ਗੁੱਛਾ, ਪੁ:—ਟਿੱਕ ਰੀਝੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਵਲ
ਲੱਗੇ ਹੋਣ। ਕਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਭੱਠ, ਫੁੱਮਣਾਂ
ਦਾ ਗੁੱਝਲ ॥

ਗੁੱਛਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਣਾ,
ਜੱਫੀ ਪਾਣਾ ॥

ਗੁੱਛੀ, ਸ:—ਨਾਈਆਂ ਦੀ ਗੁਥਲੀ, ਇੱਕ ਸੁੱਕੀ
ਭਾਜੀ ॥

ਗੁੱਜਰ, ਸ:—ਗੁਜਾਰਾ, ਨਿਰਬਾਹ, ਰਸਤਾ,
ਲਾਘਾ, (ਕਰਨੀ) ॥

ਗੁੱਜਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਘ ਜਾਣਾ, ਮਰਨਾ ॥

ਗੁੱਜਰ, ਪੁ:—ਗਉਆਂ ਮਹੀਆਂ ਜੋਖਣ ਵਾਲੀ
ਜਾਤ। ਜੋ ਦੁੱਧ ਚੋ ਕੇ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਗੁਆਲਾ ॥

ਗੁੱਜਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਤਣਾ, ਲੰਘਣਾ, ਮਰ
ਗੁੱਜਰਨਾ } ਜਾਣਾ ॥

ਗੁੱਜਰਾਣ, ਸ:—ਗੁਜਾਰਾ, ਨਿਰਬਾਹ, ਵਕਤ
ਬੀਤਣਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਗੁੱਝੀ ਮਾਰ ਮਾਰਨੀ

ਗੁੱਜਰਾਲ, ਸ:—ਗੁੱਜਰਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਗੁੱਜਰੀ, ਸ:—ਗੁੱਜਰ ਦੀ ਤੀਮੀ, ਗੁਆਲਲ ॥

ਗੁੱਜਰੇਹੜਾ, ਪੁ:—ਗੁੱਜਰਾਂ ਦਾ ਵੇਹੜਾ ॥

ਗੁੱਜਰੇਟੜਾ (ਟਾ) ਪੁ: } ਗੁੱਜਰਾਂ ਦਾ ਪੁੱਝ,
ਗੁੱਜਰੇਟੜੀ (ਟੀ) ਸ: } ਗੁੱਜਰਾਂ ਦੀ ਧੀ ॥

ਗੁੱਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਜਣ, ਦੇਣਾ, ਅਵਾਜ਼
ਕਵਾਉਣੀ ॥

ਗੁੱਜਾਇਸ, ਸ:—ਜਗਾ, ਸਮਾਈ, ਨਛਾ ॥

ਗੁੱਜਾਣ, ਵਿ:—ਸੰਘਣਾ, ਝੁੰਘਾ ॥

ਗੁੱਜਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਘਾਉਣਾ, ਸਮਾ ਬਿਤਾਉਣਾ ॥

ਗੁੱਜਾਰਾ, ਪੁ:—ਨਿਰਬਾਹ, ਜੀਉਕਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗੁੱਜੀ, ਸ:—ਰੋਟੀ, ਤਿੱਲੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਗੱਠ ॥

ਗੁੱਜਰ, ਪੁ:—'ਗੁੱਜਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੁੱਜੇਸ, ਸ:—ਜਗਾ, ਸਮਾਈ, ਨਛਾ ॥

ਗੁੱਝ, ਸ:—ਭੇਤ, ਵੱਢੀ, ਚਰਖੇ ਅਤੇ ਹੱਥੇ ਦੇ
ਵਿਚਲੀ ਲੱਕੜ ॥

ਗੁੱਝ ਚਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਤਣਾ ॥

ਗੁੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੰਦਿਆ ਜਾਂ ਗੁੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਗੁੱਝਲ, ਸ:—ਪੋਰ, ਧਾਗਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਰੇ ਨਾਲ
ਅੜ ਜਾਣਾ ॥

ਗੁੱਝਮੀ (ਵੀ) } ਵਿ:—ਭੇਤ ਦੀ ਗੱਲ, ਜਿਸ ਦਾ
ਗੁੱਝ (ਝੀ) } ਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥

ਗੁੱਝੀ ਮਾਰ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੇਹਾ ਮਾਰਨ ਕਿ
ਨਿਸ਼ਾਣ ਨਾ ਪਏ ॥

ਗੁਝਾਉਣਾ

ਗੁਝਿਆ

ਗੁਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੰਦਣ ਜਾਂ ਗੁੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੁਝਾਈ, ਸ:—ਗੁੰਦਣ ਜਾਂ ਗੁੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੁਝੇ ਗੁਝੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲੁਕ ਛਿਪਕੇ, ਅੰਦਰਲੇ ਖਾਨੇ ॥

ਗੁੱਟ, ਪੁ:—ਗੋਲ ਚੀਜ਼, ਹੱਥ ਅਤੇ ਬਾਂਹ ਦੇ ਵਰਲਾ ਜੋੜ, (ਉਤਰਨਾ, ਉਤਰ ਜਾਣਾ, ਨਕਲ ਜਾਣਾ) ॥

ਗੁੱਟਕ, ਸ:—ਕਬੂਤਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਹੋਲਾ ਹਾਸਾ ॥

ਗੁੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਬੂਤਰ ਦਾ ਬੋਲਣਾ, ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਗੁੱਟਕਾ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਪੱਥੀ, ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਮੀਤ ॥

ਗੁੱਟਕੇ ਗੁੱਟਕੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਟਕਣਾ ॥

ਗੁੱਟਰ(ਜਾ) ਵਿ:—ਗੋਲ, ਜੰਨਾ ਲੰਮਾ ਉੱਠਾ ਰੋੜਾ, ਮੋਟਾ ਤੇ ਛੋਟਾ ॥

ਗੁੱਟਾ, ਪੁ:—ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਮੋਚੀ ਜੁੱਤੀ ਦੇ ਤਲੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਚਮਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਗੁੱਟਿਕਾ, ਪੁ:—'ਗੁੱਟਕਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਗੁੱਟੀ, ਸ:—ਤਮਾਕੂ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਗੱਠੀ, ਅੰਬ ਦੀ ਗਿਰਕ ॥

ਗੁੱਟੂ } ਵਿ:—ਸਰਾਬ ਨਾਲ ਮਸਤ ਹੋਇਆ
ਗੁੱਟੂ } ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ)

ਗੁੱਠ, ਸ:—ਨੁੱਕਰ, ਖੁੰਜਾ, ਕੂਨਾ ॥

ਗੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰੋੜਣਾ, ਵੱਟਣਾ ॥

ਗੁੱਠਲੀ, ਸ:—ਫਲ ਦੀ ਗਿਰਕ ॥

ਗੁੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਟਵਾਉਣਾ (ਰੱਸਾ) ॥

ਗੁੱਠਾਈ, ਸ:—(ਰੱਸਾ) ਵੱਟਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੁੱਡਉ, ਪੁ:—ਗੁੰਡ ਪੁਣਾ, ਲੁੱਚਪੁਣਾ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਗੁੱਡਗੁਡਾਈ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚੋਂ ਘਾਹ ਪੱਥਾ ਖੇਤਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਗੁੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚੋਂ ਫਾਲਤੂ ਘਾਹ ਕੱਢਣਾ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਕਰਨੀ, ਪੁੱਟਣਾ ॥

ਗੁੱਡ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਲੁੱਚਪੁਣਾ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਗੁੱਡਾ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ, ਕਠਕਉਆ ॥

ਗੁੱਡਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਨੀ ॥

ਗੁੱਡੇ ਪਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਧੂ ਕਰਨਾ ॥

ਗੁੱਡਾ, ਵਿ:—ਲੁੱਚਾ, ਸੁਹੱਦਾ, ਬਦਮਾਸ਼ ॥

ਗੁੱਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੋਡੀ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਗੁੱਡਾਈ, ਸ:—ਗੋਡੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੁੱਡਾਵਾ, ਪੁ:—ਗੋਡੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਗੁੱਡੀ, ਸ:—ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਬਣੀ 'ਦੀ ਤੀਵੀਂ' ਦੀ ਮੂਰਤ, ਲਿੱਸੀ ਤੀਮਤ, ਛੋਟਾ ਕਠਕਉਆ ॥

ਗੁੱਡੀ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਗੁੱਡੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ, ਪੁ:—ਅਵਾਨਿਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ॥

ਗੁੱਡੀਆਂ ਦੀ ਖੇਲ, ਸ:—ਸੁਖਾਲਾ ਕੰਮ ॥

ਗੁੱਡੇਆ, ਪੁ:—ਰਸ ਨੂੰ ਕਾੜੂ ਕੇ ਗੁੜ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਗੋਡੀ ਕਰੇ ॥

ਗੁਣ

ਗੁਣ, ਪੁ:—ਸਿਫਤ, ਚੰਗੀ ਗੱਲ, ਵਡਿਆਈ, ਨੇਕੀ,
ਉਸਤਾਦੀ, ਲਾਹ, ਕਾਰਣ ॥

ਗੁਣ ਕਰਨਾ (ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਦਾ ਦੇਣਾ,
ਅਸਰ ਕਰਨਾ ॥

ਗੁਣ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਡਿਆਈ ਜਾਂ ਪੰਨਬਾਦ
ਕਰਨਾ ॥

ਗੁਣਗਾਹਕ, ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਗੁਣਮਾਣ (ਵਾਣ) } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਣ
ਗੁਣਵੰਤ (ਵੰਤੀ) } ਹੋਵੇ ॥

ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਗੁਥਲਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਭ
ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਗੁਥਲੀ } ਗੁਣ ਹੋਣ ॥

ਗੁਣ ਗੁਣ, ਪੁ:—ਨੌਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗੁਣ ਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਨੌਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ, ਕੱਸਾ
(ਪਾਣੀ) ॥

ਗੁਣ ਗੁਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣਾ ॥

ਗੁਣਗੁਣਾਟ, ਸ:—ਨੌਕਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਗੁਣ ਗੁਣੀ, ਸ:—ਨੌਕ ਗਲਣ ਦਾ ਇੱਕ ਰੰਗ ॥

ਗੁਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿਣਨਾ, ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ, ਗੁਣਾ
ਕਰਨਾ, ਜਰਬ ਦੇਣੀ ॥

ਗੁਣਾ, ਪੁ:—ਹਿੱਸਾ, ਪੱਤੀ, ਇੱਕ ਤਲੀ ਹੋਈ ਮਿੱਠੀ
ਹੋਈ, ਜੁੱਤੀਦੀ ਔਰੀ ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਰਮਜ਼ਾ
ਕਈ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆ ਹੋਇਆ (ਸੌ ਗੁਣਾ
ਆਦਿਕ) ॥

ਗੁਣੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਸੁਗਤ ਨਾਲ ਇਹ

ਗੁਥਾਉਣਾ

ਵੇਸਲਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਿਸ ਕਿਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕੋਈ
ਸੌ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ॥

ਗੁਣਾਕਾਰ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ, ਚਤਰ, ਗੁਣਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਗੁਣਾਕਾਰਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਣ ਹੈ
ਗੁਣੀ, ਵਿ: ਪੁ: } ਸਿਆਣਾ । ਬੋਰੀ, ਇੱਕ
ਗੁਣਾਕਾਰੀ, ਸ: } ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਤਿੰਨ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਮਲੂਮ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਸੰਬੰਧਿਤ ਚੌਥੀ ਕੱਢੀ ਦੀ ਹੈ ॥

ਗੁਣੀਆ } ਪੁ:—ਤਰਖਾਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਧੰਤ੍ਰ ਜਿਸ
ਗੁਣੀਆ } ਨਾਲ ਕੋਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ॥

ਗੁੱਤ, ਸ:—ਗੁੱਦੇ ਹੋਏ ਵਾਲੀ ਦਾ ਕੋਠ, ਚੁੰਗਾ ॥

ਗੁੱਤਕਾ, ਪੁ:—ਪੱਕੀ ਡਾਂਗ, ਲੋਠੀ ॥

ਗੁਤਗੁਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਤਗੁਤੀ ਕਰਨੀ ॥

ਗੁਤਗੁਤੀ, ਸ:—ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਵੇਤਕੇ ਹਸਾਉਣ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਗੁਤਾਵਾ, ਪੁ:—ਬੁੜੀ ਵੰਡ ਆਦਿਕ ਮਿਲਾਇਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਗੁੱਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮੱਛਰ, ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ
ਉੱਡਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜੇ ॥

ਗੁੱਤੁ, ਵਿ:—ਗੁੱਤ ਵਾਲਾ ॥

ਗੁਥਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ ਤਰਾਂ ਗੁੱਦੇ ਜਾਂ ਪਰੋਏ ਹੋਏ
ਹੋਣਾ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਾਸ ਕਰੜਾ ਹੋਣਾ ॥

ਗੁਥਲਾ, ਪੁ: } ਥੇਲਾ, ਖੀਸਾ, ਥੰਝਾ ॥
ਗੁਥਲੀ, ਸ: }

ਗੁਥਵਾਂ, ਵਿ:—ਗੁੱਦਿਆ ਹੋਇਆ, ਪੱਕਾ, ਪੀੜਾ ॥

ਗੁਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਦਣ ਜਾਂ ਪਰੋਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੁੱਥੀ

ਗੁੱਥੀ, ਸ:—ਗੁਥਲੀ, ਥੈਲੀ।

ਗੁਦਗੁਦਾ, ਵਿ:—ਨਰਮ, ਮੁਲਾਇਮ, ਪੱਲਾ ॥

ਗੁਦਗੁਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੇੜਣਾ, ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਘੁੰਟਣਾ ॥

ਗੁਦਗੁਦਾਈ, ਸ:—ਮੁਲੈਮੀ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੇੜਣਾ।

ਗੁਦਗੁਦਾਹਟ } ਸ:—ਮੁਲੈਮੀ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੇੜ
ਗੁਦਗੁਦਾਟ } ਕੇ ਹਸਾਉਣ ਨਾਲ ਜੇ ਮਨ ਦੀ
ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਗੁਦਗੁਦੀ, ਸ:—ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਛੇੜਕੇ ਹਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਗੁਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਅੜਾਕੇ ਜੋੜਣਾ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਚ ਜੋੜ ਤੋੜ ਕਰਨੇ, ਮੇਢੀ ਕਰਨੀ ॥

ਗੁਦਮਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜੀ ਕਿਸਮ ॥

ਗੁਦਵਾਂ, ਵਿ:—ਗੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਗੁਦੜ, ਪੁ:—ਫਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ, ਲੀਰਾਂ, ਕੂੜਾ ॥

ਗੁਦੜਾ, ਪੁ: } ਰਜਾਈ, ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦੀਆਂ
ਗੁਦੜੀ, ਸ: } ਟਾਕੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ (ਫਕੀ-
ਰਾਂ ਦਾ), ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ
ਗੰਢ ॥

ਗੁੱਦ } ਪੁ:—ਫਲ ਆਦਿਕ ਦਾ ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ
ਗੁੱਦਾ } ਮਗਜ ॥

ਗੁਦਾ, ਸ:—ਪਖਾਨੇ ਵਿਰਨ ਵਾਲਾ ਅੰਗ, ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਛੇਕ ॥

ਗੁੰਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੰਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ

ਗੁੰਦਾਈ, ਸ:—ਗੁੰਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੁਪਤ

ਗੁਦਾਮ, ਪੁ:—ਅਸਥਾਸ਼ 'ਵਾਲੀ ਕੋਠੜੀ, ਫਰ, ਜਖੀਰਾ, ਬਟਨ, ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਘੁੰਝੀ ॥

ਗੁੰਦੜ, ਪੁ:—ਫਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ, ਲੀਰਾਂ, ਕੂੜਾ ॥

ਗੁੱਧਾ, ਵਿ:—ਗੁੰਠਿਆ ਹੋਇਆ (ਆਰਾ ਆਦਿਕ)

ਗੁਪੁਲਕਾਂ } ਸ:—ਬ੍ਰਿਕਾਲਾਂ, ਮੰਝ ॥
ਗੁੰਪੁਲਕਾਂ }

ਗੁੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਦਿ ਆਦਿਕ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਾਕੇ ਮਲਣਾ ਅਤੇ ਮੁੱਕੀ ਦੇਣੀ, ਗੁੰਦਣਾ ॥

ਗੁੰਨੁ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਸੇਉ ਨਾਲ ਭਿੱਜ
ਗੁੰਨੇ ਜਾਣਾ } ਜਾਣਾ ॥

ਗੁੰਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੁੰਨਾਈ, ਸ:—ਗੁੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਗੁਨਾਹ, ਪੁ:—ਪਾਪ, ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਅਪਰਾਧ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗੁਨਾਹ ਬਖਸ਼ਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਪਰਾਧ ਖਿਮਾ ਕਰਨ

ਗੁਨਾਹਗਾਰ, ਵਿ: } ਜੋ ਗੁਨਾਹ ਕਰੇ, ਪਾਪੀ,
ਗੁਨਾਹਣ, ਸ: } (ਪਣ) ਅਪਰਾਧੀ
ਗੁਨਾਹੀ, ਪੁ: } (ਪਣ) ॥

ਗੁਨਾਹਗਾਰੀ, ਸ:—ਪਾਪੀ ਹੋਣਾ, ਜਰੀਮਾਨਾ, ਝੂਠ, ਚੋਰੀ ॥

ਗੁਨਾਗਾਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਗੁਨਾਹ ਕਰੇ ॥

ਗੁੱਪ } ਵਿ:—ਜੋ ਨਾਂ ਬੋਲੇ ॥
ਗੁੱਪ ਚੁੱਪ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਬੋਲਣ ਬਿਣਾ ॥

ਗੁਪਤ, ਵਿ:—ਲੁਕਿਆ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਨਾ ਇੱਸੇ, ਗੁੱਝਾ ॥

ਗੁਪਤ ਦਾਨ

ਗੁਪਤ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾਨ ਦੀ ਖਬਰ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਗੁਪਤੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਤਲਵਾਰ ਵਾਲੀ ਸੋਟੀ, ਲੁਕਾਕੇ ਮਾਲਾ ਵੇਰਨ ਵਾਲੀ ਗੁਬਲੀ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖਬਰ ਨਾ ਕਰਏ ॥

ਗੁਫਾ, ਸ:—ਪਹਾੜ ਦੀ ਖੋਹ, ਧਰਤੀ ਦੇ ਥੱਲੇ ਸਾਧ ਦੀ ਕੁਟੀਆ ॥

ਗੁੰਬਜ, ਪੁ:—ਬੁਰਜ, ਮਸੀਤ ਆਦਿਕ ਦੀ ਉਤਲੀ ਗੋਲ ਛੱਤ ॥

ਗੁਬਰ, ਪੁ:—ਗੁੱਸਾ, ਜੋਸ਼, ਆਕੜ, ਖਾਰ (ਰੋਖਣਾ) ॥

ਗੁਬਰੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਗੁਬਰ ਰੱਖੇ ॥

ਗੁਬਾਰ, ਪੁ:—ਹਨੇਰੀ, ਪੁੰਝ, ਗੀਦ ॥

ਗੁਬਾਰੀ, ਸ:—ਥੱਲਵਾਈ, ਸਿਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਧੰਨਾ, ਗੀਦ ॥

ਗੁਫਗੁਫਾਟ, ਸ:—ਆਕੜ, ਖਾਰ, ਸਾੜਾ, ਹਿਰਸਾ ॥

ਗੁੰਮ, ਵਿ:—ਗੁਆਚਾ ਹੋਇਆ, ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮਨੁਖਾਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਗੁੰਮ ਸੁੰਮ, ਵਿ:—ਚੁੱਪ, ਬੇਸੁਰਤ ॥

ਗੁੰਮਜ, ਪੁ:—‘ਗੁੰਬਜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁੰਮਜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਗੁੰਮਜ ॥

ਗੁੰਮਟ, ਪੁ:—‘ਗੁੰਬਜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਰ ਬਾਣੀ

ਗੁਮਟੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਗੁੰਬਜ, ਚਿਕਣ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ॥

ਗੁਮਟੀਲਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁੰਬਜ ਹੋਵੇ ॥

ਗੁਮਰ, ਪੁ:—‘ਗੁਬਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁੰਮ, ਪੁ:—ਮਨੁਖਾਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁਆਰ ॥

ਗੁਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਗੁਆਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਮਾਸਤਾ, ਪੁ:—ਉਹ ਆਦਮੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਗੁਮਾਣ, ਪੁ:—ਫਰਮ, ਘਮੰਡ, ਬੁਠਾ ਖਿਆਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਗੁਮਾਣੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਗੁਮਾਣ ਕਰੇ ॥

ਗੁਮਾਨਣ, ਸ: }

ਗੁੰਮੀ, ਸ:—ਗੁੰਬਜ ਦੀ ਸਕਲ ਦਾ ਛੋੜਾ (ਉੱਠਣੀ), ਬੋਹਰ ਦਾ ਛੋੜਾ ॥

ਗੁਰ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ, ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮੁਰਸ਼ਦ, ਵੰਗ, ਲੇਖਾ ਕਰਣ ਦਾ ਸੌਖਾ ਵੰਗ ॥

ਗੁਰਦਵਾਰਾ, } ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਧਰਮ ਸਾਲਾ ॥

ਗੁਰਦੁਆਰਾ, }

ਗੁਰ ਦੇਵ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ, ਸਤਗੁਰੂ, ਵੰਗ ਗੁਰੂ, ਮਹਾਤਮਾ ॥

ਗੁਰਪੁਰਬ, ਪੁ:—ਸਤਗੁਰਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਜਾਂ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਦੇ ਦਿਨ ਦਾ ਤਿਹਾਰ ॥

ਗੁਰ ਬਾਣੀ, ਸ:—ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ॥

ਗੁਰਬਿਲਾਸ

ਗੁਰਬਿਲਾਸ, ਪੁ:—ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਗੁਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਹਨ ॥

ਗੁਰ ਭਾਈ, ਪੁ:—ਇਕੋ ਗੁਰੂ ਦੇ ਰੋਲੇ ॥

ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼, ਆਰਮਕ
ਸੰਖਿਆ ॥

ਗੁਰਮਤਾ, ਪੁ:—ਸਲਾਹ, ਕੰਨੇ ਬਹਿਕੇ ਕੋਈ ਗੱਲ
ਵਿਚਾਰਨੀ (ਕਰਨਾ), ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ
ਕੌਸਲ ॥

ਗੁਰਮੁਖ, ਪੁ:—ਬੁਲਾ ਲੱਕ, ਭਗਤ, ਭੁਲਾ
ਆਦਮੀ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਪੂਰੀ ੨
ਪਾਲਨ ਕਰੇ ॥

ਗੁਰਮੁਖੀ, ਵਿ:—ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਮੁਖ ਤੋਂ ਜੋ ਨਿਕਲੇ
ਸ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਗੁਰਵਾਰ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਿਨ, ਸਿੱਖ ਥਨਣ ਦਾ
ਦਿਨ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਐਤਵਾਰ ॥

ਗੁਰਸ, ਪੁ:—੧੨ ਦਰਸਨਾ, ੧੪੪ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ
ਕੱਠ ॥

ਗੁਰਗਾਬੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਲੈਤੀ ਵੰਗ
ਦੀ ਸੁੱਤੀ ॥

ਗੁਰਗੁਰੀ, ਸ:—‘ਗੁਰ ਗੁਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਰਜ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਝੰਡਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਗੁਰਜਮਾਰ, ਪੁ:—ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਗੁਰਜ ਮਾਰਨ
ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ॥

ਗੁਰਦਾ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਅੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਪਸ਼ਾਬ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਦਲੇਰੀ, ਚੌਸਲਾ ॥

ਗੁਰ ਏਤਾ, ਪੁ:—ਮੁੱਕਾ, ਪਸ਼ੂ ॥

ਗੁਲਛਰੇ ਉਡਾਉਣੇ

ਗੁਰਿਆਇਣ, ਸ:—ਗੁਰੂ ਦੀ ਇਸਤਰੀ, ਗੁਰੂ ਦੀ
ਪਦਵੀ ਵਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ॥

ਗੁਰਿਆਈ, ਸ:—ਗੁਰੂ ਦੀ ਪਦਵੀ, ਗੁਰੂ ਦਾ
ਰੰਮ ॥

ਗੁਰਿਆਣੀ, ਸ:—‘ਗੁਰਿਆਇਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਰੂ, ਪੁ:—ਸਰਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮਹਾ-
ਤਮਾ, ਪੀਰ, ਮੁਰਸ਼ਦ, ਉਸਤਾਦ, ਚਲਾਕ,
ਗੁਰਕਾਰ ॥

ਗੁਰੂਪੰਦਾਲ, ਪੁ:—ਸਤਾਣ, ਕੰਪਰੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਗੁਰੋਚਣ, ਪੁ:—‘ਗੁਲੋਚਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁੱਲ, ਪੁ:—ਬੱਤੀ ਦਾ ਸਤਿਆ ਹੋਇਆ ਹਿੱਸਾ,
ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਸੁਆਹ, ਰਿਲਮ ਭਖਾਉਣ ਦਾ
ਮਸਾਲਾ, ਹਰੇ ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਡੋਡੀ, ਇੱਕ ਖੜੋਲਾ
ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿੱਪੋ, ਫੁੱਲ, ਗੁਲਾਬ, ਸੋਹਣਾ
ਜਾਂ ਅਨੁਦਾਤੀਆ ਮੁੰਡਾ ॥

ਗੁਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝ ਜਾਣਾ (ਦੀਵੇ ਆਦਿਕ
ਦਾ) ॥

ਗੁਲਕੰਦ, ਪੁ:—ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਮੁਰੱਬਾ ॥

ਗੁਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਾ ਦੇਣਾ (ਦੀਵੇ ਆ-
ਦਿਕ) ॥

ਗੁਲਕਾਰੀ, ਸ:—ਕੰਪੜੇ ਉੱਤੇ ਬੋਲ ਬੂਟੇ ਕਢਣ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਗੁਲ ਖਤਮੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਗੁਲ ਰਸਤ, ਸ:—ਬਾਗ ਦੀ ਸੈਲ ॥

ਗੁਲਛਰੇ ਉਡਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨੰਦ ਲਣਾ, ਮੌਜ
ਮਾਨਣੀਆਂ । ਬੁੱਲੇ ਲੁੱਟਣੇ ॥

ਗੁਲਜ਼ਾਰ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ, ਪੁ:—ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤੀ ॥

ਗੁਲ ਤਰਾਸ਼, ਪੁ:—ਜਿਸ ਰੀਜ ਨਾਲ ਬੱਤੀ ਦਾ
ਗੁੱਲ ਕਤਰਦੇ ਹਨ ॥

ਗੁਲਦਸਤ, ਪੁ:—ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ ॥

ਗੁਲ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਬੱਤੀ ਦੀ ਸੁਆਹ ਵਾਲੀ
ਰਕਾਬੀ ॥

ਗੁਲ ਦੁਪਹਿਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ
ਬਾਜੀ ॥

ਗੁਲ ਦੇਣਾ (ਲਾਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜ ਕੇ
ਛਾਲਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਗੁਲ ਬਦਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਧਾਰੀਦਾਰ ਰੇਸ਼ਮੀ-
ਕੱਪੜਾ ॥

ਗੁਲਫਿਸਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਗੁੱਲ, ਸ:—ਪੁ:—ਇੱਕ ਅਨਾਜ ਦਾ ਕੀੜਾ, ਸਾੜ
ਕੀੜੀ ਹੋਈ ਕਪਾਹ, ਗੁੱਲੀ ਦਾ ਚੰਗਾ ਟਿਕਾਉ,
ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਝੰਡੀ, ਜੁਆਹ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਛੱਲੀ ॥
ਨਾਲੇ 'ਗੁਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਗੁਲਫਾ, ਪੁ:—ਫਲ ਆਦਿਕ ਦੇ ਨਰਮ ਗੁੱਦੇ ਦਾ
ਟੁਕੜਾ ॥

ਗੁੱਲੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ॥

ਗੁਲੁਰਾ, ਪੁ:—ਭੁੱਜੇ ਹੋਏ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਆਟੇ ਵਿਚ
ਘਿਉ ਖੰਡ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ॥

ਗੁਲਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਅਵਾਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਗੁਲਹਿਰੀ, ਸ:—ਅਵਾਰਾ ਤੀਸਤ, ਗਾਲੂੜ ਦੀ
ਮਦੀਨ ॥

ਗੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਨਿਗਲਣਾ ॥

ਗੁਲਾਬ ਦਾਸੀਆ

ਗੁਲਕ ਗੁਲਕ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੌਥਣ ਥਾਣੀ
ਖਾਈ ਜਾਣਾ ॥

ਗੁਲਗੁਲਾ, ਪੁ:—ਆਟੇ ਦਾ ਮਿਠਾ ਪਕੌੜਾ,
ਅਵਾਈ ॥

ਗੁਲਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਸ ਜਾਣਾ, ਅਟਕਣਾ (ਧਾਗੇ
ਆਦਿਕ ਦਾ) ॥

ਗੁਲੰਮ } ਪੁ:—ਗੁਲਾਮੀ ॥
ਗੁਲੰਮਪੁਣਾ }

ਗੁੱਲਰ, ਪੁ:—ਗੁਲੂਰ, ਇੱਕ ਰੁਖ ॥

ਗੁੱਲਾ ਪੁ:—ਹਾਥੀ ਦੀ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਗੁੱਲ ਦੀ ਲੱਕੜੀ,
ਮਾਲੂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਲੱਕੜੀ, ਉਹ ਲੱਕੜੀ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਅਰੇਰੀ ਮਾਲੂ ਨਾਲ ਬੱਝਦੀ ਹੈ । ਇੱਕ
ਅਨਾਜ ਦਾ ਕੀੜਾ ॥

ਗੁਲਾਉ } ਸ:—ਗੁੱਲ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥
ਗੁਲਾਈ }

ਗੁਲਾਨਾਰ, ਪੁ:—ਅਨਾਰ ਦਾ ਫੁੱਲ, ਉਸਦਾ ਰੰਗ
(ਸੂਹਾ) ॥

ਗੁਲਾਨਾਰ } ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਰੰਗ ਅਨਾਰ ਦੇ
ਗੁਲਾਨਾਰੀ } ਫੁੱਲ ਜਾਂ ਕਲੀ ਵਰਗਾ ਹੈ ॥

ਗੁਲਾਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫੁੱਲ, ਉਸਦਾ
ਆਰਕ ॥

ਗੁਲਾਬ ਜਾਮਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਿ-
ਆਈ ॥

ਗੁਲਾਬ ਦਾਸੀਆ, ਪੁ:—ਗੁਲਾਬ ਦਾਸ ਦੇ ਪਿੰ
ਦਾ, ਨਾਸਤਿਕ ॥

ਗੁਲਾਬਦਾਣੀ

ਗੁਲਾਬਦਾਣੀ } ਸ:—ਗੁਲਾਬ ਫਿੜਕਣ ਵਾਲਾ
ਗੁਲਾਬਪਾਸੀ } ਭਾਂਡਾ ॥

ਗੁਲਾਬਾਸ } ਪੁ:—ਇਕ ਫੁੱਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ
ਗੁਲਾਬਾਸੀ } ਰੰਗ ॥

ਗੁਲਾਬੀ, ਵਿ:—ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਪੁ:—ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਅਰਕ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਗੁਲਾਬੀ ਪਾਲਾ, ਪੁ:—ਬੱਤੀ ਬੱਤੀ ਨੰਢ ॥

ਗੁਲਾਮ, ਪੁ:—ਨੌਕਰ, ਚਾਕਰ, ਦਹਿਲੂਆ, ਬੰਦਾ,
ਤਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਰਤ ਵਾਲਾ ਪੱਤਾ ॥

ਗੁਲਾਮਚੈਰ, ਸ:—ਤਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਗੁਲਾਮੀ, ਸ:—ਗੁਲਾਮ ਦਾ ਕੰਮ, ਦਹਿਲ, ਸੇਵਾ,
ਬੰਧਨ ॥

ਗੁਲਾਲ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਲਾਲ ਜਾਂ ਪੀਲਾ ਧੂੜਾ
ਗੁਲਾਲੀ, ਸ: } ਜੋ ਹੱਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ
ਇੱਕ ਦੂਏ ਉੱਤੇ ਸੁੱਟਦੇ
ਹਨ। ਅਲਤਾ ॥

ਗੁਲੀ, ਸ:—ਫਲ ਦਾ ਗੁੱਦਾ, ਰੁੱਖ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ
ਸਾਫ਼ ਲੱਕੜੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਲਕੇ ਜੋ ਮਾਲਾ
ਵਿਚ ਪਹੋਂਦੇ ਹਨ, ਹੁੱਜੇ ਹੋਏ ਛੱਲੇ ਜਿਹੇ ਦੇ
ਛਿੱਲੜ ਲੱਥੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ॥

ਗੁੱਲੀ, ਸ:—ਮਕਈ ਦੀ ਛੱਲੀ (ਜਿਸ ਦੇ ਦਾਣੇ
ਲੱਥੇ ਹੋਏ ਹੋਣ) ਖੇਡਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਲੱਕੜੀ,
ਇੱਕ ਮੱਟੀ ਰੋਟੀ ॥

ਗੁੱਲੀ ਛੰਡਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ
ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਗੁਲ੍ਹੇਬ, ਸ:—ਗੁੱਲ, ਗੋਠ, ਅਟਕ, ਪਥਰਾਉ,
ਅੱਖ ॥

ਗੁਲ੍ਹਤੀ

ਗੁਲ੍ਹੇਲ, ਸ:—ਸਰੋਰਾਂ ਦਾ ਚਿਭਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਧਨਧ ॥

ਗੁਲ੍ਹੇਲਚਣ, ਸ: } ਗੁਲ੍ਹੇਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਗੁਲ੍ਹੇਲਚੀ, ਪੁ: } (ਵਾਲੀ) ॥

ਗੁਲ੍ਹੇਲਾ, ਪੁ:—ਗੁਲ੍ਹੇਲ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਮੱਟੀ ਦੀ ਗੋਲੀ ॥

ਗੁਲ੍ਹੇਲੀ, ਸ:—ਬਾਜੀ ਗਰਨੀ, ਨਟਨੀ, ਪੇਰਨੀ ॥

ਗੁਲ੍ਹੇ, ਸ:—ਤਾਪ ਚਿਤਾਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਗੁਲ੍ਹੇਚਣ, ਪੁ:—ਗੁਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ
ਵਾਲੀ ਨਿੱਕ ਚੀਜ਼, ਦੁਆ ॥

ਗੁਲ੍ਹੇਦਾ, ਪੁ:—ਸਲਾਈ, ਅਟੇਰਣ, ਸੁੱਦਾ ॥

ਗੁਲ੍ਹੇ, ਪੁ:—ਗੋਠਿਆਂ ਦੀ ਰਸ ਕਾਢੁਕੇ ਜਮਾਈ
ਹੋਈ ॥

ਗੁਲ੍ਹਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਦਰੇ ਅੰਦਰੀ ਹੱਸਣਾ,
ਮਸਕਰਾਉਣਾ ॥

ਗੁਲ੍ਹਗੁਲ੍ਹ, ਸ:—ਗੁੱਕਾ ਪੀਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼,
ਢਿੱਡ ਦਾ ਥੱਲਣਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਗੁਲ੍ਹਗੁਲ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਲ੍ਹ ਬੁਲ੍ਹ ਕਰਨਾ, ਪੇਰ
ਦਾ ਥੱਲਣਾ ॥

ਗੁਲ੍ਹਗੁਲ੍ਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਧਾਂਤ
ਦਾ ਗੁੱਕਾ ॥

ਗੁਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਕੁਝ ਖੜਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਕੇ
ਖੇਡਣਾ, ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਗੋਲ ਉੱਤੇ ਢੱਲਣਾ ॥

ਗੁਲ੍ਹਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ਜੋ ਨਰੇ ਜੰਮੇ ਹੋਏ
ਪਾਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਗੁੰਡਾ

ਗੁੰਡਾ, ਗੁੰਡਾ } ਪੁ:—ਪੰਡ ਜਾਂ ਗੁੰਡ ਵਿੱਚ ਹਰੇ ਅੰਬ
ਰਿੰਜੇ ਹੋਏ ॥

ਗੁੰਡਾਕੂ, ਪੁ:—ਗੁੰਡ ਅਤੇ ਤਮਾਕੂ ਮਿਲਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਗੁੰਡਿਆ ਹੋਇਆ, ਪੁ:—ਜੋ ਨਿਰਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੀ
ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਗੁੰਡੇਰੂ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਭਿੰਨਾ ਹੋਇਆ, ਤਰ
(ਕਪੜਾ) ॥

ਗੁੰਡੇਮ, ਪੁ:—ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਛਾਏ ਪੱਥਰ ਜ਼ਿੰਗਲ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼, ਤੋਪ ਦਗਲ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਛਾਰ
ਵੱਲ ਕਰਕੇ ਗਿੱਚੀ ਉੱਤੇ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ
ਉਥਾਰ ॥

ਗੁੰਹ, ਪੁ:—ਗੰਦਕੀ, ਮੇਲਾ, ਪਖਾਨਾ ॥

ਗੁੰਹ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਢੀ ਲੇਣੀ ॥

ਗੁੰਹੜ } ਪੁ:—ਭੋਜੀ (ਰੰਗ ਦੀ), ਗੰਢੀਰਤਾ
(ਅਰਥ ਦੀ) ਪਕਿਆਈ (ਦੋਸਤੀ ਦੀ) ॥

ਗੁੰਹੜਾ, ਵਿ:—ਭੋਜ (ਰੰਗ), ਗੰਢੀਰ (ਅਰਥ)
ਪੱਕੀ (ਦੋਸਤੀ ਜਿਹਾ ਕਿ ਗੁੰਹੜਾ ਯਰਾਨਾ) ॥

ਗੁੰਜ, ਸ:—ਮੁੜ ਆਈ ਹੋਈ ਅਵਾਜ਼, ਗਰਜ,
ਭਿਨਭਿਨਾਟ ॥

ਗੁੰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ, ਅਵਾਜ਼ ਮੁੜ ਆਉਣੀ,
ਭਿਨਭਿਨਾਉਣਾ ॥

ਗੁੰਜਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਗੁੰਜਣ ਦੇਣਾ, ਅਵਾਜ਼
ਕਵਾਉਣੀ ॥

ਗੁੰਟ (ਗੁੰਟ), ਪੁ: } ਪਹਾੜੀ ਵੰਡ, ਬੂਟ ॥
ਗੁੰਟਣੀ, ਸ: }

ਗੇਂਦ ਬੱਲਾ

ਗੁੰਟ, ਸ:—ਛੱਟ, ਜੋਰੀ, ਬੱਲੀ (ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੇ
ਲੱਦਣ ਵਾਲੀ) ॥

ਗੁੰਦ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ
ਲੱਸਦਾਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਗੁੰਦਣੀ, ਸ:—ਇਕ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਲੱਸ-
ਦਾਰ ਫਲ ॥

ਗੁੰਦਾ, ਪੁ:—ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਭਿੱਤੀ, ਮਲੀਦਾ ॥

ਗੁੰਦੀ, ਸ:—‘ਗੁੰਦਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੁੰਨਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗਨ ॥

ਗੁੰਨੂ, ਪੁ: } ‘ਗੁੰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਗੁੰਨਤਾ(ਤਾਈ), ਸ: }

ਗੁੰਨ੍ਹਾ, ਵਿ:—‘ਗੁੰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਗੇਗਲਾ, ਪੁ: } ਕੁਝ ਥਾ (ਥੀ), ਸੁਸਤ, ਮਲੀਦ ॥
ਗੇਗਲੀ, ਸ: }

ਗੇੜ, ਸ:—ਵਾਦੀ, ਖਾਣ, ਆਦਤ, ਹੇਲਤ ॥

ਗੇਡਾ, ਪੁ: } ਗਡੀਆਂ (ਬਹੁ ਥਾਂ) ਲੱਕੜੀਆਂ
ਗੇਡੀ, ਸ: } ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁੰਡੇ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ॥

ਗੇਣਤੀ, ਸ:—ਲੇਖਾ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਰਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ
ਸੱਚ ॥

ਗੇਂਦ, ਪੁ:—ਖਿੱਧੋ, ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਚੰਮ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਗੋਲਾ ॥

ਗੇਂਦ ਪਾਰ, ਪੁ:—ਛੋਕੀ ਨਾਲ ਗੇਂਦ ਖੇਡਣ ਦਾ
ਮਦਾਨ ਜਿਸ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਜਾਲ ਹੋਵੇ ॥

ਗੇਂਦ ਬੱਲਾ, ਪੁ:—ਵਿਲਾਇਤੀ ਖਿੱਧੋ ਪੱਟੀ ਦੀ
ਖੇਡ ॥

ਗੇਂਦਾ

ਗੇਂਦਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੀਲਾ ਢੁੱਲ, ਜਿਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਕੁੱਤਾ ॥

ਗੇਂਦੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਕੁੱਤੀ ॥

ਗੇਰਵੀ, ਪੁ:—ਗੇਰੂ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ
ਕੱਪੜਾ (ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ) ॥

ਵਿ:—ਗੇਰੂ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਲਾਲ ਜੇਹਾ ॥

ਗੇਰੀ, ਸ: } ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ ॥
ਗੇਰੂ, ਪੁ: }

ਗੇਰੂਆ, ਵਿ:—ਗੇਰੂ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਭਗਵਾਂ ॥

ਗੇਲਰਾ, ਪੁ: } ਛੋਟੀ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਲੱਕੜ ਦਾ ॥
ਗੇਲਰੀ, ਸ: }

ਗੇਲੀ, ਸ:—ਮੱਟੀ ਲੱਕੜ ॥

ਗੇਲੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਫੱਟੀ ਉੱਤੇ (ਛਾਪਣ ਲਈ)
ਟੇਪ ਦੇ ਅੱਖਰ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਗੇੜ, ਸ:—ਫੇਰ, ਚੱਕਰ, ਖੁਆਟਲੀ, ਦੌਰਾ ॥

ਗੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਢੇਰਣਾ ਜਾਂ ਘੁਮਾਉਣਾ ॥

ਗੇੜਾ, ਪੁ:—ਫੇਰ, ਚੱਕਰ, ਗਸਤ ॥

ਗੈਸ, ਸ:—ਵਾਉ ਵਰਗੀ ਗੈਸ, ਬੇ ਮਲੂਮ
ਹਵਾ ॥

ਗੈਜਟ, ਪੁ:—ਅਸਥਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਸਥਾਰ ॥

ਗੈਟਸ, ਪੁ:—ਜਗਾਬੀ ਕੱਸਣ ਵਾਲਾ ਫੀਤਾ, ਲੱਤਾਂ
ਕੱਸਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਗੈਂਡਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਜਨੌਰ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੀਲਾ
ਗੈਂਡੀ, ਸ: } ਢੁੱਲ ॥

ਗੈਲਸ

ਗੈਨਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਰੇ ਕੱਦ ਦੇ
ਗੈਣੀ, ਸ: } ਝੰਗਰ, ਬਾਉਣਾ ॥

ਗੈਤੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਗੈਬ, ਪੁ:—ਲੁਕਾਉ, ਛੁਪਾਉ, ਨਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਵਿ:—ਲੁਕਿਆ ਛੁਪਿਆ, ਗੁੰਮ ਹੋਇਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਗੈਬਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ
ਗੈਬਾ (ਬੀ), ਪੁ: } ਨਹੀਂ ਜੋ ਗੁੱਬੇ ਵੰਗ ਨਾਲ
ਅਚਰਜ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਗੈਬੀ ਗੋਲਾ, ਪੁ:—ਹਰਾਮ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਜਿਸ ਦੀ
ਅਸਲ ਮਲੂਮ ਨਹੀਂ ॥

ਗੈਰ, ਪੁ: ਵਿ:—ਦੁਸ਼ਮਣਾ ਓਪਰਾ ਪਰਾਯਾ,
ਅਣੋਖਾ, ਭੈੜਾ ॥

ਗੈਰ ਹਾਜਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਹਾਜਰ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ॥

ਗਰ ਹਾਜਰੀ, ਸ:—ਹਾਜਰ ਨਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਗੈਰਤ, ਸ:—ਸ਼ਰਮ, ਹਯਾ, ਲਜਿਆ ॥

ਗੈਰਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰਤ ਹੈ ॥
ਗੈਰਤੀ, ਪੁ: }

ਗੈਲ, ਸ:—ਸਾਬ, ਸੰਗ, ਮੇਲ ॥

ਅਵ:—ਨਾਲ, ਪਿੱਛੇ, ਧਕੇ ਆਵਿਕ ਦੇ
ਪਹੀਏ ਦੀ ਲੀਹ ॥

ਗੈਲਗੁਜਾਰੀ, ਸ: } ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਉਣਾ,
ਗੈਲ ਛੁਡਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ: } ਸਾਬ ਛੋੜਣਾ ॥

ਗੈਲਸ, ਪੁ:—ਪਤਲੂਨ ਕੱਸਣ ਵਾਲੇ ਥੰਦ ॥

ਗੈਲਰੀ

ਗੈਲਰੀ, ਸ:—ਵੱਕਿਆ ਹੋਯਾ ਗਾਹ, ਛੱਸਾ, ਬੈਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝਾਰਾਂ ਜੋ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉੱਚੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾਣ ॥

ਗੋਇਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਊ, ਦਲਦਲ, ਬਾਰਾ ਸਿੰਗਾ ॥

ਗੋਇਰਾ } ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਲਾਗਾ, ਖਿੰਡ ਦੇ
ਗੋਇਰਾ } ਲਾਗੇ ਦੀ ਰੋਹ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਗੋਇਲ, ਪੁ:—ਗਊਆਂ ਦਾ ਘਰ, ਤਰਾਈ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁੱਲੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਗੋਇਲੀ, ਪੁ:—ਗਊਆਂ ਚਾਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੋਸਟ, ਸ:—ਮੇਲ, ਧਰਮ ਚਰਚਾ, ਸੰਗਤ, ਮਿਤ੍ਰ-ਤਾਂਬੀ, ਸਾਝ, ਸਭਾ, ਏਕਾ ॥

ਸਿੱਧ ਗੋਸਟ, ਸ:—ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ॥

ਗੋਸਟਣ, ਸ: } ਜੋ ਗੋਸਟ ਕਰੇ, ਸਗੀ,
ਗੋਸਟੀ, ਪੁ: } ਸਾਥੀ ॥

ਗੋਸਤ, ਪੁ:—ਮਾਸ, ਤਰਕਾਰੀ, ਮਧਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ॥

ਗਸਤ ਖੋਰਾ, ਪੁ:—ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ॥

ਗੋਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਖੰਜ, ਨਵੇਂਕਲੀ ਥਾਂ, ਪਠਖ ਦਾ ਸਿੰਗ, ਖਜੂਰਾਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ ॥

ਗੋਸ਼ਾਲਾ, ਸ:—ਗਊਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਘਰ ॥

ਗੋਹ, ਸ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਿਰਲਾ ਜੀ ਸੱਖ ॥

ਗੋਹ ਗਾਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੰਮਤ ਚਾਰਨੀ, ਦਿਲ ਛੁੜਣਾ ॥

ਗੋਗੜ

ਗੋਹ ਮਗੋਹ, ਵਿ:—ਗੜ ਬੜ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਕਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਗੋਹਟਾ, ਪੁ:—ਸੁੱਕਾ ਹੋਇਆ ਗੋਹਾ ॥

ਗੋਹਰਣ, ਸ: }
ਗੋਹਰੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਨੇੜੇ ਰਹੇ, ਜਾਣ, ਮਹਿਰਮਾ ॥

ਗੋਹਰਾਣ(ਲ), ਪੁ:—ਗਊਆਂ ਦਾ ਬਾੜਾ ॥

ਗੋਹਲ, ਸ:—ਪਿੱਪਲ ਸਾਂ ਬੋਰ੍ਹ ਦਾ ਫਲ ॥

ਗੋਹਲਾ, ਪੁ:—ਗੋਹੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸੁਕਾ-ਇਆ ਹੋਯਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਗੋਹਜਾ, ਪੁ:—ਧੁਨਖੀ ਹੱਥੀ ਹੁੰਦਾ ਗੋਲਾ, ਢੱਖਾ ॥

ਗੋਹਾ } ਪੁ:—ਗਊ ਮਹਿੰਦਾ ਮੈਲਾ, (ਸੁੱਕਾ
ਗੋਹਿਆ } ਜਾਂ ਗਿੱਲਾ) ਪੱਥਰੀ, ਵੱਡੇ ਡੋਲ ਦੇ ਮੂੰਹ
ਦੀ ਢੱਟੀ ॥

ਗੋਹਿਆ ਰਾਲੀ, ਸ:—ਇਕੋਦੁਏ ਉੱਤੇ ਗੋਹਾ ਸਿਟਲਾ ॥

ਗੋਹੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਚੌਕਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਔਗ-ਨਾਂ ਨੂੰ ਕੱਜ ਦੇਣਾ ॥

ਗੋਕਾ, ਵਿ:—ਗਊ ਦਾ, ਗਾਵਾ (ਦੁੱਧ ਆਦਿਕ) ॥

ਗੋਕੀ, ਵਿ:—ਗਊ ਦੀ, ਗਊ ਦਾ ਰੀਗਿਆ ਹੋਇਆ ਚਮੜਾ ॥

ਗੋਖਦੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ, ਕੰਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਗੋਖੜੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦਾ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਗਹਿਣਾ, ਥਾਂਕ ॥

ਗੋਗੜ }
ਗੋਗੜ } ਸ:—ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਛੜ ॥

ਗੋਗੜ ਗਣੇਸ

ਗੋਂਦੀ

ਗੋਗੜ ਗਣੇਸ } ਪੁ:—ਹੱਡੇ ਚਿੱਤ ਵਾਲਾ
ਗੋਗੜੀਆ } ਆਦਮੀ ॥

ਗੋਗੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਅਤੇ ਮੋਟੀ ਚੋਟੀ ॥

ਗੋਚਰਾ, } (ਕਿਸੇ) ਜੱਗਾ, (ਕਿਸੇ) ਦਾ
ਗੋਚਰੀ, } (ਕਿਸੇ) ਦੇ ਆਸਰੇ ॥

ਗੋਜਰਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਤੇ ਜੌਂ ਮਿਲੇ
ਗੋਜੀ, } ਹੋਏ ਹੋਣ ॥

ਗੋਝ, ਸ:—ਗੁੰਝੁਣ ਜਾਂ ਗੁੰਦਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਮੋੜ ॥

ਗੋਝਾ, ਪੁ:—ਖੋਝਾ, ਜੋਝ, ਖੀਸਾ ॥

ਗੋਟ, ਸ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਧਾਗਾ ਜਾਂ ਫੇਰੀ ਲਪੇਟੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਲਰ, ਸ਼ਤਰੰਜ ਦੀ ਨਰਦ, ਅਟੇਰਣ ॥

ਗੋਟਾ ਪੁ:—ਸੋਨੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਫੇਰੀ, ਕਨਾਰੀ ॥

ਗੋਠ, ਸ:—ਬੈਠਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ, ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਕੰਨੀ, ਚੌਲੀ ਦਾ ਮੋੜੇ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਗੋਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੱਟਕੇ ਜੋੜਣਾ ॥

ਗੋਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਤਰਨਾ, ਪੁੱਟਣਾ, ਮਾਰਨਾ ਕੁੱਟਣਾ ॥

ਗੋਡਾ, ਪੁ:—ਲੱਤ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਜੋੜ, ਗੋਡਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੋਡੀ } ਸ:—ਗੋਡਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮੋਹਨਤ
ਗੋਡੀ } (ਕਰਨੀ, ਦੇਣੀ) ॥

ਗੋਡੀ ਲਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਕੰਮ
ਗੋਡੀ ਲਾ ਕੇ ਡਹਿਣਾ } ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗ ਕੇ ਕਰਨਾ ॥

ਗੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੋਠਣਾ (ਮਿੱਟੀ), ਮਲਣਾ (ਕਪਾਹ) ॥

ਗੋਤ, ਪੁ:—ਕੁਲ, ਜਾਤ, ਘਰਾਣਾ ॥

ਗੋਤ ਕੁਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਗੋਤ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤੰਗ ਨੂੰ ਰੁਕਾਉਣਾ ॥

ਗੋਰ, ਪੁ:—ਕੁਲ, ਜਾਤ, ਘਰਾਣਾ ॥

ਗੋਰਾ ਚਾਰ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਤੇ ਲਾਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਹੁਟੀ ਦੇ ਹੱਥਿਆਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਲੈਣਾ ॥

ਗੋਤਾ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਣਾ, ਟੁੱਢੀ, ਟੁੱਢਕੀ (ਦੇਣਾ, ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਗੋਤੇ ਖਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੁੱਬਣ ਲੱਗਣਾ, ਕੋਈ ਆਸ-ਗਾਮੀ ਹੋਣਾ ॥

ਗੋਤੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਸੌਂਗਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ ॥

ਗੋਤੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੋਤ ਜਾਂ ਕੁਲ ਦੇ ॥

ਗੋਥਲ ਗੋਥਲ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡ ਵਿੱਚ
ਗੋਥਲਨਾ } ਰੁਲਾਕੇ ਮਾਰਨਾ, ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਰੁਲਾਣਾ ॥

ਗੋਦ } ਸ:—ਬੈਠਿਆਂ ਹੋਇਆ ਪੌਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ,
ਗੋਦੀ } ਕੁੰਝੜ ॥

ਗੋਦ ਹਰੀ ਭਰੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕ੍ਰੀਮਤ ਦਾ ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਵਾਲੀ ਹੋਣਾ ॥

ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲੈਣਾ ॥

ਗੋਦ, ਸ:—ਗੋਦ, ਸਲਾਹ, ਮਤਾ (ਗੋਦਣੀ) ॥

ਗੋਦਣੀ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੇਸਦਾਰ ਢਲ ਵਾਲਾ
ਗੋਦੀ } ਰੱਖ ॥

ਗੋਦੜਾ

ਗੋਦੜਾ, ਪੁ: } ਵਕੀਰਾਂ ਦਾ ਦੌਕੀਆਂ ਵਾਲਾ
ਗੋਦੜੀ, ਸ: } ਕੱਪੜਾ, ਪੌਦੀਪੁਰੀ ਨੀ ਰਚਾਈ।

ਗਿਆਨ ਗੋਦੜੀ, ਸ:—'ਗਿਆਨ' ਦੇਖੋ ॥

ਗੋਦੜੀ ਵਿੱਚ ਲਾਲ, ਪੁ:—ਮਹਾਰਾਮਾ ਪੁਰਖ ਜਿਸ
ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਚੰਗੇ ਨਾਂ ਹੋਣ ॥

ਗੋਂਦਾ, ਪੁ:—ਛੱਲਿਆਂ ਦੀ ਡਿੱਠੀ, ਮਲੀਦਾ,
ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੇਵਾ ਆਦਿਕ ਕੁਝੀ ਦੇ
ਪੈਕਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਦਾ ਹੈ ॥

ਗੋਦਾਵਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਦੀ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ
ਤੀਰਥ ਹੈ ॥

ਗੋਪਾਲ } ਪੁ:—ਗਊਆ ਦਾ ਪਾਲੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ.
ਗੋਪਾਲਕ } ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਗੋਂਪੀ, ਸ:—ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਾਂ
ਦੀ ਸਖੀ ॥

ਗੋਪੀਆ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਘੁਮਾਨੀ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਗੋਪੀਯਾ } ਗੁਲੇਲੇ ਮਾਰਕੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪੈਂਬੇਰੂ
ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

(ਚਲਾਉਣਾ)

ਗੋਬਰ, ਪੁ:—ਗਊ ਦਾ ਸੱਜਰਾ ਗੋਹਾ ॥

ਗੋਬਰ ਗਨੇਸ, ਪੁ:—ਮੱਧੇ ਵਿੱਚ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ,
ਬੁੱਧ ॥

ਗੋਬਰੀ, ਸ:—ਗੋਹਾ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਮਿਲੇ ਹੋਏ (ਕਰ
ਨੀ, ਫੇਰਨੀ) ॥

ਗੋਬਿੰਦ } ਪੁ:—ਪਿਰਥੀ ਦਾ ਪਾਲਕ, ਪਰਮੇ-
ਗੋਵਿੰਦ } ਸ਼ਰ ॥

ਗੋਭ, ਪੁ:—ਗੁੱਦਾ, ਕਲੀ, ਕੁਮਲੀ ॥

ਗੋਲ ਕਰ ਦੇਣਾ

ਗੋਭੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਜੀ ॥

ਬੰਦ ਗੋਭੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਦਾ ਫੁੱਲ ਖਿੜਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਗੰਡ ਗੋਭੀ, ਸ:—ਜੋ ਹੇਠੋਂ ਗੋਗਲੁ ਵਾਗੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਗੋਭੂ, ਵਿ:—ਭੁੱਲਾ, ਸਿੱਧਾ, ਮੱਧੇ ਵਿੱਚ ਵਾਲਾ ॥

ਗੋਮਰੀ, ਵਿ:—ਗੜ ਬੜ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਕਹਿਣਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਗੋਰ, ਸ:—ਕਬਰ, ਮਝੀ ॥

ਗੋਰਖ, ਪੁ:—ਜ਼ਰੀਆਂ ਦਾ ਗੁਰੂ, ਦੁੱਧ ॥

ਗੋਰਖ ਪੰਦਾ, ਪੁ:—ਔਖਾ ਰੰਮ ॥

ਗੋਰਖ ਨਾਥ, ਪੁ:—ਜ਼ਰੀਆਂ ਦੇ ਪੰਥ ਦਾ ਆਦਿ
ਗੁਰੂ ॥

ਗੋਰਖਣ, ਸ: } ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਕੌਮ, ਨੇਪਾਲ
ਗੋਰਖਾ, ਪੁ: } ਦੇ ਲੋਕ ॥
ਗੋਰਖੀਆ, ਪੁ: }

ਗੋਰਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਚਿੱਟਾ ਹੈ
ਗੋਰੀ, ਸ: } ਸੁੰਦਰ ॥

ਗੋਰਾ, ਪੁ:—ਫਰੀਗੀ ਸਿਪਾਹੀ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ ॥

ਗੋਰੂ, ਪੁ:—ਮੱਝਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਝੀਗਰ ॥

ਗੋਰੋਚਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ, 'ਗੁਲੋਚਣ' ਦੇਖੋ ॥

ਗੋਲ, ਵਿ:—ਗੋਲੇ ਜਾਂ ਚੱਕਰ ਵਰਗਾ, ਜੋ ਸਾਫ
ਨਹੀਂ, ਚਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਦੁਏ ਪਿੰਡ ਭੇਜੇ ਹੋਏ
ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਵੱਗ । ਛੁੱਟ ਬਾਲ ਦੇ ਦੋ ਖੜੇ
ਭੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਥਾਂ ॥

ਗੋਲ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੁੱਟ ਬਾਲ ਦਾ ਗੋਲ ਦੇ
ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਜਾਣਾ ॥

ਗੋਲ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੁੱਟਬਾਲ ਨੂੰ ਗੋਲ ਵਿੱਚੋਂ
ਲੰਘਾ ਦੇਣਾ ॥

ਗੋਲ ਗੱਪਾ

ਗੋਲ ਗੱਪਾ, ਪੁ:—ਅੱਟੇ ਦਾ ਪੱਲਾ ਗੋਲਾ ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਤਲਕੇ ਖੱਟੇ ਅਤੇ ਚਟਨੀ ਦਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਗੋਲ ਮੋਲ } ਵਿ:—ਘੋਰੇ ਵਾਲਾ, ਧੇਰਦਾਰ ॥
ਗੋਲ ਰੂਪ }

ਗੋਲਕ, ਸ:—ਸੰਦੂਕੜੀ ਜਾਂ ਖੁੱਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਖੜੇ ਪੈਸੇ ਪਾਕੇ ਜਮਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਧਣ, ਮਾਯਾ ॥

ਗੋਲਤਾ } ਸ:—ਗੋਲ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ,
ਗੋਲਤਾਈ } ਗੁਲਾਈ ॥

ਗੋਲੀਦਾਜ, ਪੁ:—ਤੋਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੋਲੀਦਾਜ਼ੀ, ਸ:—ਤੋਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਗੋਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਅਜੇਹੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਦੀ ਧਿੱਠ ਦਾ ਹੋਰ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰਲੇ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਬਗ਼ਾਬਰ ਵਿੱਚ ਤੇ ਹੋਵੇ, ਤੋਪ ਜਾਂ ਅਸਤਥਾਜੀ ਦਾ ਗੋਲਾ, ਭਾਟ, ਸੋਜ, ਪੇਟ ਦਾ ਰੋਗ, ਸੜਕ ਦਾ ਪੱਕਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਗੋਲਾ, ਪੁ: } ਗੁਲਾਮ, ਨੌਕਰ, ਚਾਕਰ। ਸ਼ਗਰਤ
ਗੋਲੀ, ਸ: } ਬਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਗੋਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਗੋਲਾ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ (ਭਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ, ਲੱਗਣਾ), ਦੁਆ ਦੀ ਗੋਲੀ (ਦੇਣੀ, ਬੰਨ੍ਹਣੀ) ॥

ਗੋਲੀ ਦੀ ਮਾਰ (ਵਾਟ), ਸ:—ਜਿੰਨੀ ਵਿੱਚ ਤੇ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਗੋਲੀ ਜਾਵੇ ॥

ਗੋਜ਼, ਪੁ:—ਵੇਰ, ਬਦਲਾ (ਕੱਢਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਗੋਜ਼ੀ

ਗੋਜ਼ੀ, ਪੁ: } ਮਤਲਬ, ਪਰੋਜਨ, ਗਰਜ਼, ਲੋੜ, ਮਰ-
ਸ: } ਜੀ (ਕਰਨਾ, ਕੱਢਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਗੋਜ਼ੀ ਭੁਲਾਵੇ ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਗੋਲੇ ਹੋਣ-ਗੋ ਵੇਲੇ ਮਨੁੱਖ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ॥

ਗੋਜ਼ੀਰ (ਰਾ) ਪੁ: } ਜੋ ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ ਪੂਰਾ
ਗੋਜ਼ੀਰਨ (ਨੀ) ਸ: } ਕਰੇ ॥

ਗੋਜ਼ੀ, ਪੁ:—ਸਾਈਲੈਂਕ, ਵਲੀ, ਨੌਕ ਬੰਦਾ ॥

ਗੋਹ, ਪੁ:—ਧਿਆਣ, ਪਰਵਾਹ, ਸੋਚੀ (ਗੋਹ ਕਰਕੇ)

ਗੋਹਰ, ਪੁ:—ਮੋਤੀ, ਅਸਲ, ਕੁਲ ॥

ਗੋਗਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੌਰ ਸ਼ਗਾਬਾ, ਹੋਲਾ ॥

ਗੋਗਾਈ, ਪੁ:—ਹੋਲਾ ਘਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਗੋਜ਼ੀ, ਸ:—ਗੁੱਚੀ, ਪੁਸਾਈ, ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ (ਮਾਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਗੋਟ, ਪੁ:—ਗੀਤ, ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਲਹਿੰਗਾ ॥

ਗੋਟੀ, ਸ:—ਜੁੱਤੀ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਗੋਟੀਮਾਰ, ਪੁ: } ਠੱਗਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥
ਗੋਟੀਮਾਰੀ, ਸ: }

ਗੋਰ, ਸ:—ਧਿਆਣ, ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ (ਕਰਨੀ) ॥

ਗੋਰਮੰਟ, ਸ:—ਸਰਕਾਰ, ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਰਾਜ ॥

ਗੋਰਜਾਂ } ਸ:—ਸਿਵਜੀ ਦੀ ਇਸਤਰੀ,
ਗੋਰਾਂ, ਗੋਰੀ } ਪਾਰਬਤੀ ॥

ਗੋਰੀ ਸੰਕਰ, ਪੁ:—ਸਿਵਜੀ, ਮਹੇਸ਼, ਮਹਾਦੇਉ ॥

ਗੋਰੀ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਗਣੇਸ਼ ॥

ਗੋੜ, ਪੁ:—ਬਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਇੱਕ ਰਾਜ ॥

ਗੋੜੀ, ਸ:—ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਘ

ਘ, ਘੁ:—ਘੱਗਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਨੌਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਘਉਂ ਘਉਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੰਘਾਣਾ, ਸੰਘ ਬੈਠਣਾ ॥

ਘਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਮਲਣਾ, ਝੁਰਨਾ ॥

ਘਸਮੇਲਾ, ਵਿ:—ਬੌੜਾ ਜੇਹਾ ਮੇਲਾ ॥

ਘਸਰ, ਸ:—ਛੋਹ, ਰਗੜ, ਝਰੀਟ ॥

ਘਸਰ ਮਸਰ, ਸ:—ਫਿੱਲ, ਸੁਸਤੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਘਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਮਲਣਾ, ਛੋਹਣਾ ॥

ਘਸਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਾਉਣਾ, ਘਸੀਟਣਾ ॥

ਘਸਲੋਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਲਕੇ ਮੇਲਾ ਕਰਨਾ (ਕੱਪੜਾ) ॥

ਘਸਲ ਮਸਲ, ਦ:—ਹੀਲਾ, ਬਹਾਨਾ, ਝੂਠ (ਕਰਨੀ) ॥

ਘਸਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਵਾਉਣਾ, ਮਲਵਾਉਣਾ ॥

ਘਸਵਾਈ, ਸ:—ਘਸਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਘੱਸਾ, ਘੁ:—ਰਗੜ, ਧੱਕਾ (ਮਾਰਨਾ, ਲੱਗਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਘੱਸਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੜੀ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਘਸਾਉ, ਘੁ:—ਰਗੜ, ਰਗੜ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਘਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਪੀਹਣਾ, ਘਸਲ ਦੇਣਾ ॥

ਘਸਾਉ, ਘੁ:—ਘਸਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਘਸ ਸਕੇ ॥

ਘਸਾਈ, ਸ:—ਘਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਘੱਗਰੀ ਭੁੜਕਾਉਣੀ

ਘਸਿਆਰਣ } ਸ:—ਘਾਹ ਬੋਤਰਨ ਵਾਲੀ,
ਘਸਿਆਰੀ } ਘਸਿਆਰੇ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਘਸਿਆਰਾ, ਘੁ:—ਘਾਹ ਬੋਤਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਘਸੀਟ, ਸ:—ਖਿੱਚ, ਧੁਹ, ਘਸੀਟਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਘਸੀਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਣਾ, ਧੁਹਣਾ, ਜ਼ੋਤੀ ਲਿਖਣਾ ॥

ਘਸੀਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਸੀਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਘਸੀਟ ਵਾਈ, ਸ:—ਘਸੀਟਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਘਸੁੰਨ, ਘੁ:—ਜੌਰ ਦਾ ਮੁੱਕਾ, ਵੱਟੀ ਹੋਈ ਮੁੱਠ ਦੀ ਸੱਟ ॥

ਘੱਸੁ, ਸ:—ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਧਰਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਸੌਖਾ ਹਲ ਫਿਰੇ ॥

ਘੁ:—ਜਿਦ, ਅਤੁਬ ਖੁਣਾ, ਘੋਲ (ਕਰਨਾ ਮਾਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ) ॥

ਘੱਸੁ ਮਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਦੀ, ਅਤੁਬ, ਘੋਲੀਆ ॥

ਘਸੇਲਾ, ਵਿ:—ਰਗੜ ਨਾਲ ਘਸਲ ਵਾਲਾ, ਮੇਲਾ ॥

ਘਸੇਟੀ, ਸ:—'ਕਸੇਟੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਘੱਗ, ਸ:—ਫੇਕ, ਟੋਇਆ, ਖੁੰਝ, ਤਾਲੂ ॥

ਘੱਗਾਂ ਬਹਿ, ਬੈਠ ਜਾਂ ਮਿਲ ਜਾਣੀਆਂ ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਬਹਿ ਜਾਣਾ ॥

ਘੱਗਰਾ, ਘੁ: } ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਲੱਕ ਦਾ ਘੇਰੇ ਵਾਲਾ
ਘਗਰੀ, ਸ: } ਕੱਪੜਾ ॥

ਘੱਗਰੀ ਭੁੜਕਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਂ ਥਾਂ ਫਿਰਨਾ (ਤੀਮਤ ਦਾ)

ਘਗਟੇਲ

ਘਗਟੇਲ, ਸ:—ਘਗਰੀ ਵਾਲੀ । 'ਜੇਹੜੀ' ਤੀਸਤ ਪੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ॥

ਘੱਗਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੇਂਤੀ ਦਾ ਨੌਵਾਂ ਅਖਰ, 'ਘ' ॥

ਘੋ:—ਜਿਸ ਦਾ ਗਲ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਘੋਲਾ ॥

ਘੰਗਾਰ, ਪੁ:—'ਖੰਘਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਘੰਗਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਖੰਘਾਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਘੰਗਾਰਨਾ

ਘੰਗਾਲ ਸੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਦਰੋਂ ਪੈ ਕੇ ਨਿਰੋੜ
ਘੰਗਾਲਣਾ } ਦੇਣਾ ॥

ਘੰਗੂਟਾ } ਪੁ:—ਇਕ ਰੰਮ ਦੇ ਗੱਲ ਵੇਟੇ ਦਾ
ਘੰਗੂਟਾ } ਖੰਗੂਟਾ ॥

ਘੱਚ ਘੱਚ ਸ:—ਜਿੱਕੜ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਜਾ ਵੇਹੜੀ ਛੋਟੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਕਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਘਚਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਕੱਢ ਸੱਕੇ ॥

ਘਚਾ ਪੀਚ, ਪੁ:, ਸ:—ਭੀੜ, ਵਸਾਉ, ਅਟਕਾਉ ॥

ਘਚੇਲ, ਪੁ:—ਗੜ ਬੜ, ਗਲਤ ਹਿਸਾਬ ॥

ਘਚੇਲ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਕਰ
ਘਚੇਲਨਾ } ਦੇਣਾ ॥

ਘਟ, ਪੁ:—ਬੱਦਲ (ਆਉਣੀ, ਚੜ੍ਹਣੀ) ਮਨ, ਆਤਮਾ (ਵਿੱਚ ਵੱਸਣਾ), ਘੜਾ ॥

ਘੱਟ, ਵਿ:—ਬੋੜਾ, ਬੋੜੇ, ਕੰਮ, ਕੱਸਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਬੋੜਾ, ਕਟੇ ਹੀ ॥

ਘੱਟ ਨਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ, ਘੱਟ

ਘੱਟ ਵੱਧ, ਵਿ:—ਬੋੜਾ ਜਾਂ ਥੁੜ, ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸੱਕੇ ॥

ਘਟਾਉਣਾ

ਘੱਟ ਵਾਹ, ਪੁ:—ਘੱਟ ਤੋਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਘਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੱਟ ਹੋਣਾ, ਬੜਨਾ, ਲਗਣਾ, ਹਾਲਤ ਮੁਜਿਬ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ॥

ਘਟਾ, ਸ:—ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ (ਉੱਠਣੀ ਚੜ੍ਹਣੀ) ॥

ਘਟਾ ਦੇਪ, ਪੁ:—ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਛਾ ਜਾਣਾ, ਘੱਟੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਗੱਡੀ ਖਾਲਕੀ ਆਦਿਕ ਉੱਪਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੱਪਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਝੰਬੂ ॥

ਘੱਟਾ, ਪੁ:—ਗਰਦਾ, ਖੇਹ, ਧੂੜ । ਮੂਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਘੱਟਾ ਉੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤ ਲਹਿਣੀ, ਤਲਾਹ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਘੱਟਾ ਉਡਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਾਰਾ
ਘੱਟਾ ਉਡਾਉਂਦੇ ਫਿਰਨਾ } ਫਿਰਨਾ, ਬਦ-
ਨਾਮੀ ਕਰਨੀ ॥

ਸਿਰ ਤੇ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਨੰਦਾ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਘੱਟਾ ਛਾਨਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਾਰਾ ਫਿ-
ਰਨਾ, ਬਿਅਰਥ
ਘੱਟਾ ਛਾਣਦੇ ਫਿਰਨਾ } ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਘੱਟੇ ਹੋਭਾਂ ਰਲਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਅਰਥ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਨਾਂ ਜਾਨਣਾ ॥

ਘੰਟਾ, ਪੁ:—ਘੜਿਆਲ, ਟੋਲ, ਸੋਠਾਂ ਮਿਨਰਾਂ ਦਾ ਟੋਲਾ, ਵੱਜਣ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ॥

ਘੰਟਾ ਘਰ, ਪੁ:—ਮੁਨਾਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੜੀ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ॥

ਘਟਾਉ, ਪੁ:—ਘਟ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਘਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੱਟ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਥਾਕੀ ਕੱਢਣੀ, ਉਤਾਰਨਾ ॥

ਘੰਟਾਲ

ਘੰਟਾਲ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਘੰਟਾ ਹੋਵੇ, ਧਖੰਡੀ,
ਚਲਾਕ ॥

ਘਟੀ, ਸ:—ਘਾਟਾ, ਮੰਤ (ਘਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਰੁ
ਨਹੀ) ॥

ਘੰਟੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਘੰਟਾ, ਚੱਲੀ ॥

ਘਟੀਆ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਬੋਝਾ, ਹੈ, ਹੋਲ
ਮੇਲ ਦਾ (ਵੀ) ॥

ਘੋਂਠਾ, ਪੁ:—ਰਗੜ ਨਾਲ ਕੁਰਾੜੀ ਹੋਈ ਹੋਈ
ਹੱਥ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ॥

ਘੰਡੇ, ਪੁ:—ਸਣ ਅਤੇ ਸਣਕੜੇ ਦਾ ਥੀ, ਘੰਡੀ,
ਨਕਾਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਘੰਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਾਜਾ ਜਿਸ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣਕੇ
ਹਰਨ ਚਲੇ ਆਉਣ ॥

ਘੰਡਾ ਹੇੜਾ } ਪੁ:—ਐਵੇਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ,
ਘੰਡਾਰੇੜਾ } ਬਿਅਰਬ ਖੋਲ ॥

ਘਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਢਾਉਣਾ, ਬਾਹਰ ਕਰਵਾ-
ਉਣਾ, ਸਿਵਾਉਣਾ ॥

ਘਡਾਈ, ਸ:—ਕੱਢਣ ਜਾਂ ਸੀਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ,
ਖੇਤ ਜਾਂ ਖੂਹ ਦੀ ਮੇਲ ॥

ਘੰਡੀ, ਸ:—ਗਲ ਦੀ ਅੱਗੇ, ਵਧੀ ਹੋਈ ਹੱਥੀ,
ਸਘ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਘੰਡੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲ ਮਲਣਾ ॥

ਘੰਡੀ ਨਿਕਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਆਨੀ ਚੜ੍ਹਨੀ ॥
ਘੰਡੀ ਛੁੱਟਣੀ }

ਘੰਡੀ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਦਾ ਸੁੱਜਣਾ ਤੇ ਪੀੜ
ਹੋਣੀ ॥

ਘੱਪ ਘੱਪ

ਘਟ, ਪੁ:—ਲੁਹਾਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਥੌੜਾ, ਖੇਤ ਵਿਚ
ਜਿਮੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਟੋਇਆ ਖੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇ,
ਚੋਰਸ ਸ਼ਕਲ, ਕੋਲਿਆ ਦਾ ਗੁੱਢਾ ॥

ਘਟ ਚਾਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਘਣਾ (ਘਨਾ) ਪੁ: } ਵਿ:—ਸੰਘਣਾ (ਠੀ),
ਘਣੀ ਸ: } ਵਧੇਰਾ (ਠੀ), ਕਈ ॥

ਘੱਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਟਣਾ, ਪਾਉਣਾ, ਰੱਖਣਾ, ਪਹਿ
ਠਣਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਘੱਡੀ ਮਾਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਪਰ ਸਸਤਾ ॥

ਘੰਦੂਈ } ਸ:—ਵੱਡੀ ਸੂਈ ॥
ਘੰਦੂਈ }

ਘੰਧੋਲਾ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਰਜਾਈ, ਗੋਦੜੀ ॥

ਘਨ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:), ਬੱਦਲ ॥

ਘਨ ਸਿਆਮ } ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ, ਕਾਲਾ ਬੱਦਲ ॥
ਘਨਸ਼ਾਮ }

ਘਨ ਘੋਰ, ਸ:—ਗਰਜ, ਬੱਦਲ ਛਾਏ ਹੋਏ ॥

ਘਨ ਦੋਕਰ, ਪੁ:—ਮੂਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਘਨ ਛੱਤ, ਵਿ:—ਬੱਦਲਾਂ ਵਾਲਾ (ਠੀ) ॥

ਘਨਈਯਾ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ, ਸੁੰਦਰ ਲੜਕਾ ॥

ਘਨੇਯਰ, ਵਿ:—ਮੀਂਹ ਵਾਲਾ (ਠੀ) ॥

ਘਨੇਰਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤਾ, ਵਧੇਰਾ ॥

ਘਨੇੜੀ, ਸ:—ਮੋਢਾ ॥

ਘਨੇੜੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ॥

ਘੱਪ ਘੱਪ } ਸ:—ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
ਘਪਲ ਘਪਲ } ਜੋ ਠੀਕ ਅਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ
ਦੀ (ਕਰਨਾ) ॥

ਘਪਲਾ

ਘਪਲਾ, ਪੁ:—ਜੇ ਠੀਕ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ॥

ਘਬਰਾ, ਪੁ:—ਘਬਰਾਹਟ ॥

ਘਬਰਾ ਪਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਏ ਨੂੰ ਹਰਾਨ
ਕਰਨਾ ॥

ਘਬਰਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਨ ਕਰਨਾ, ਹਰਾਨ
ਘਬਰਾ ਦੇਣਾ } ਹੋਣਾ, ਬਿਆਕੁਲ ਹੋਣਾ ਜਾਂ
ਕਰਨਾ ॥

ਘਬਰਾਹਟ } ਸ:—ਘਬਰਾਹਟ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥
ਘਬਰਾਟ }

ਘਮਸਾ, ਸ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦਾਗ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਘਮਸਾਣ, ਪੁ:— } ਰਸਾਦ, ਹਲਚਲ,
ਘਮਸਾਣ ਚੋਢੇ, ਸ:— } ਲੜਾਈ ॥

ਘੱਮ ਘੱਮ } ਪੁ: ਸ:—ਜਿਸੀ ਉੱਤੇ ਪੈਰ ਮਾਰਨ
ਘੱਮਾਂ ਘੱਮ } ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਕਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਘਮੰਡ, ਪੁ:—ਗੁਮਾਨ, ਚੰਕਾਰ, ਸ਼ੇਖੀ, ਆਸ ॥

ਘਮੰਡੀ, ਵਿ:—ਚੰਕਾਰੀ, ਅਭਿਆਸੀ ॥

ਘਮਰੇਲ, ਸ:—ਭੀੜ, ਹਲਚਲ, ਭੁੱਲ ॥

ਘਮਰੇੜੀ, ਸ:—ਮੱਟਾ ਜਿਲੜ, ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ
ਹੋਈ ਗੱਠ ॥

ਘਮਾਂ } ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਆਪ, ੮ ਕਨਾਲ ॥
ਘਮਾਉਂ }

ਘਮਾਘਮ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕੁੱਟਣ ਜਾਂ ਮੀਰ
ਪੈਣ ਆਦਿਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲਗਾ
ਬਾਰ, ਬਟ ਪੱਟ ॥

ਘਰ ਦਾ ਭੇਤੀ

ਘਮਾਰ, ਘਮਿਆਰ } 'ਘਮਾਰ' ਆਦਿਕਵੇਖੋ ॥
ਘਮਾਰੀ, ਘਮਿਆਰੀ, }

ਘਰ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਮਕਾਨ, ਕੋਠਾ, ਚੁਬਾਂ
ਗ, ਇਮਾਰਤ ॥ ਕੁਲ, ਬੰਸ ॥ ਖੁੰਡ, ਆਲੂਣਾ,
ਬੋਹ, ਘੁਰਨਾ, ਖੌਨਾ, ਰਖਣਾ ॥ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ
ਚੀਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ ॥ ਵਤਨ, ਜਨਮ ਭੂਮ ॥

ਘਰ ਉੱਜੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਹੁਟੀ ਮਰ ਜਾਣੀ ॥

ਘਰ ਉਜੜ ਸੱਟਣਾ (ਦੇਣਾ) } ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ
ਘਰ ਉਜੜਣਾ } ਵਿਚ ਲੜਾਈ
ਜਗੜਾ ਪਾਉ-
ਣਾ, ਘਰ ਦਾ ਮਾਲ ਉਡਾ ਦੇਣਾ ॥

ਘਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਂ ਮੱਲਣੀ, ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ॥

ਘਰ ਗਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ॥

ਘਰ ਘਾਟ, ਪੁ:—ਘਰ ਬਾਰ, ਦੱਬਰ ਕਬੀਲਾ ॥

ਘਰ ਜੰਮ, ਵਿ:—ਘਰ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ
ਜਨੌਰ ॥

ਘਰ ਦਾ, ਵਿ:—ਆਪਣਾ (ਓਪਰਾ ਨਹੀਂ) ॥

ਘਰ ਦਾ ਨਾਂ ਡੋਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਲ ਨੂੰ ਦਾਗ ਲਾ-
ਉਣਾ ॥

ਘਰ ਦਾ ਬੰਨਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ (ਬਨਾਉਣਾ) } ਕ੍ਰਿ:—
ਘਰ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ } ਘਰ,
ਦਾ ਬੰਦਬਸਤ ਕਰਨਾ, ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਘਰ ਦਾ ਬੁਹਾਦੁਏ ਪਾਸੇ (ਬੰਨੇ) ਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—
ਘਰ ਉਜੜਣਾ, ਮਾਲ ਉਡਾਉਣਾ ॥

ਘਰ ਦਾ ਬੁਹਾ ਦੂਜੇ ਦਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ
ਉਜੜਣਾ ॥

ਘਰ ਦਾ ਭੇਤੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ
ਹਾਲ ਮਲੂਮ ਹੈ ॥

ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ

ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਸ:—ਸੋਖਾ ਕੰਮ ॥

ਘਰ ਦੀ ਜੁਗਤ, ਸ:—ਸਰਫੇ ਨਾਲ ਘਰ ਦਾ
ਖਰਚ ਕਰਨਾ ॥

ਘਰ ਦੇ (ਘਰੇਂ) } ਸ:—ਟੱਬਰ, ਵਹੁਟੀ ॥
ਘਰ ਦੇ ਲੋਕ }

ਨਘਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ॥

ਘਰ ਪਾਉਣਾ (ਪਾ ਲੈਣਾ) } ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ
ਘਰ ਵਾੜਣਾ } ਭੀਵੀਂ ਵਹੁਟੀ
ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣੀ ॥

ਘਰ ਪਾਟਣਾ, ਫਟਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਦੇ
ਘਰ ਪਾਟ ਜਾਣਾ } ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫੇਟਕ
ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਘਰ ਪੁੱਟ ਸੁੱਟਣਾ (ਪੁੱਟਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਉ-
ਜਾੜਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਘਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਉਸਦੇ
ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨੀ ॥

ਘਰ ਫੂਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ
ਮਾਲ ਉਡਾਕੇ ਮੰਜਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਘਰ ਬਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਸਣਾ, ਘਰ ਦਾ ਖੰਦੇ-
ਬਸਤ ਕਰਨਾ ॥

ਘਰ ਬਾਰ, ਪੁ:—ਟੱਬਰ ਕਬੀਲਾ, ਘਰ ਦਾ ਮਾਲ,
ਮਕਾਨ ॥

ਘਰ ਬਾਰਨ, ਸ: } ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਬਾਰ ਹੈ ॥
ਘਰ ਬਾਰੀ, ਪੁ: }

ਘਰ ਬੈਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਕੰਮ ਪੈਦਾ ਨਾ
ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੋਣਾ } ਹੋਣਾ, ਵਹਲੇ ਹੋਣਾ ॥

ਘਰਾਟੀਆ

ਘਰ ਭਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧੇ ਥਾਓਂ ਆਪਣੇ
ਘਰ ਭਰ ਦੇਣਾ } ਘਰ ਪਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ॥

ਹੋਲ ਘਰ, ਪੁ:—ਹੋਲ ਗੋਡੀ ਦੇ ਖੜੇ ਹੋਲ ਦੀ ਬਾਂ ॥

ਘਰ ਵਾਲ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਖੌਦਾ ॥

ਘਰ ਵਾਲੀ, ਸ:—ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕ, ਵਹੁਟੀ ॥

ਘਰ ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗ-
ਘਰ ਵਿਗੜਣਾ } ਭਰੂ ਦਾ ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਘਰ ਵਿਗੜ ਸੁੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਘਰ ਉਜਾੜ-
ਘਰ ਵਿਗੜਣਾ } ਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਘਰਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਟੁੱਟਣਾ, ਹਫ ਜਾਣਾ,
ਘਰਕਣਾ } ਰਹਿ ਜਾਣਾ ॥

ਘਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਮ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਹੰਗਾਉਣਾ,
ਜਿਤ ਲੈਣਾ ॥

ਘਰਲ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਗਣ ਨਾਲ ਜੋ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ
ਦੁੱਖੀ ਥਾਂ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਵਿਰਲ, ਖਾਈ. (ਪੈਜਾਣਾ) ॥

ਘਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਰਮ ਹੋਣਾ (ਜ਼ਖਮ ਦਾ)
ਪੰਘਰਣਾ ॥

ਘਰੜ, ਪੁ:—ਰਿੜਕਿਆ ਹੋਇਆ ਦਹੀਂ (ਮੱਖ-
ਲ ਸਮੇਤ), ਘਾਹ ਤੇ ਮੱਠ ਮਿਲੇ ਹੋਏ । ਬਿਲ-
ਕਲ ਮੁੱਠਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਰ (ਕਰਾਉਣਾ) ॥

ਘਰੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਘਰੜਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਘਰਾਟ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦੇ ਜੌਰ ਨਾਲ ਫਿਰਲ ਵਾਲੀ
ਚਕੀ ॥

ਘਰਾਟਣ, ਸ:—ਘਰਾਟ ਵਾਲੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਘਰਾਟੀਆ, ਪੁ:—ਘਰਾਟ ਵਾਲਾ ॥

ਘਰਾਣਾ (ਨਾ)

ਘਰਾਣਾ (ਨਾ), ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਘਰ, ਉੱਚੀ ਕੁਲ,
ਖਾਨਦਾਨ ॥

ਘਰਾਲ, ਸ: } ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਵਿੱਚ ਦੀ ਮੋਰੀ
ਘਰਾਲਾ, ਪੁ: } ਮਿੱਥੀ ਪਾਲੀ ਵਗੇ । ਪਾਲੀ,
ਲਹੂ, ਹੰਸ ਆਦਿਕ ਦਾ ਵਗਣਾ।
ਘਰਲ ॥

ਘਰੀਡ } ਪੁ:—ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਨਹੁੰਆਂ ਨਾਲ ਪਾਈ
ਘਰੀਵ } ਹੋਈ ਝਰੀਟ, ਖਰੀਫ ॥

ਘਰੋਂ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:) ਘਰ ਦੇ ਲੋਕ, ਵਹੁਟੀ,
ਦਬਰ ॥

ਘਰੇਗਰੂ } ਵਿ:—ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ
ਘਰੇਗਾ (ਗੀ, ਗੁ) } ਹੋਇਆ (ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ)।
ਘਰੇਬੂ } ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥
ਘਰੇਰੂ }

ਘਰੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਚਣਾ, ਰਗੜਣਾ, ਘੜੀ
ਮੁੜੀ ਕਹਿਣਾ ॥

ਘਰੇੜੀ, ਸ:—ਦੁਧ ਆਦਿਕ ਦੀ ਖੁਰਚਣ ॥

ਪੇਟ ਘਰੇੜੀ ਦਾ (ਦੀ), ਵਿ:—ਜਿਸ ਬਾਲ ਉੱਤੇ
ਹੱਥ ਬਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਯਾ ॥

ਘੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਜਣਾ, ਫੇਰਨਾ ॥

ਘਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਜਵਾਉਣਾ, ਟੁਰਵਾਉਣਾ ॥

ਘਲਿਆਰ, ਸ:—ਪਕਿਆਈ, ਦਿੜ੍ਹਤਾ, ਧੀਰਜ
(ਹੋਣੀ) ॥

ਘਲਿਆਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜਾ ਕਰਨਾ, ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਘੱਲੂ ਘਾਰਾ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ
ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ, ਥਰਥਾਵੀ,
ਤਬਾਹੀ, ਸੱਤਿਆ ਨਾਸ ॥

ਘੜਿਆ ਮੁੜਿਆ

ਘੜਤ, ਸ:—ਘੜ, ਬਣਾਉਣ ॥

ਘੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਹਿਣੇ ਜਾਂ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣਾ,
ਕੁੰਦਣਾ, ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਕੱਢਣੀ ॥

ਘੜੱਪ ਘੜੱਪ, ਪੁ:—ਬੌਰ ਨਾਲ ਦੁਰਨ, ਦੀ
ਅਵਾਜ ॥

ਘੜੱਮ, ਪੁ:—ਭਾਰੀ ਰੀਝ ਦੇ ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਝਿੱਕਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ, ਤੋਪ ਜਾਂ ਝੰਦੂਕ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਘੜੱਮਸ } ਸ:—ਸ਼ੌਰ, ਹਲਚਲ, ਭੀੜ ॥
ਘੜੱਮਸ ਚੋਦੇ }

ਘੜਵੰਜੀ, ਸ:—ਘੜੇ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਲਕੜੀ
ਦੀ ਚੋਕੀ ਜਾਂ ਚੋਕਟਾ ॥

ਘੜਵਾਉਣ } ਸ:—ਗਹਿਣੇ ਘੜਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥
ਘੜਵਾਈ }

ਘੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਘੜਾ, ਪੁ:—ਭੀੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ, ਵੱਡਾ
ਭਾਂਡਾ ॥

ਘੜੇ ਜਿੱਡਾ ਮੋੜੀ, ਪੁ:—ਥੜਾ ਹੋਂਡਾ ਆਦਮੀ ॥

ਘੜੇ ਦੀ ਮੱਛੀ, ਸ:—ਜੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ॥

ਘੜਾਉਣ } ਸ:—ਘੜਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥
ਘੜਾਈ }

ਘੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਘੜਿਆ ਮੁੜਿਆ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ,
ਬਿਲਕੁਲ, ਠੀਕ ਠੀਕ ॥

ਘੜਿਆਲ

ਘੜਿਆਲ, ਪੁ:—ਟਲ, ਵੱਜਲ ਵਾਲਾ ਧਾਤ ਦਾ
ਤਵਾ, ਘੜੀ, ਘੀਰਾ ॥

ਘੜਿਆਲਣ, ਸ:—ਘੜਿਆਲ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੀ,
ਘੜਿਆਲੀ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਘੜਿਆਲੀ } ਪ:—ਘੜਿਆਲ ਵਜਾਉਣਾ
ਘੜਿਆਲੀਆ } ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ॥

ਘੜੀ, ਸ:—ਸੋਠੇ ਪਲਾਂ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਵੇਲਾ ਦੱਸਣ
ਵਾਲਾ ਯੰਤ੍ਰ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਰ ਬਾਜੀ,
ਢੋਂਟਾ ਘੜਾ, ਵਖਤ, ਮਹੂਰਤ ॥

ਘੜੀ ਸਾਜ, ਵਿ:—ਘੜੀਆਂ ਬਠਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਘੜੀ ਘੜੀ } ਕੁ: ਵਿ:—ਬਾਰ ਬਾਰ ॥
ਘੜੀ ਮੁੜੀ }

ਘੜੀ ਦਾ ਘੜਿਆਲ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੁ:—ਬੋੜੀ
ਗੱਲ ਵਧ ਜਾਣੀ ॥

ਘੜੀ ਦਾ ਘੁੱਬਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਕੰਮ ਵੇਲੇ ਸਿਰ
ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ॥

ਘੜੇਬਣੀ, ਸ:—ਕੰਧ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਘੜੇ
ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਘੜੋਂਚ (ਚ), ਪੁ: }
ਘੜੋਂਚੀ (ਜੀ), ਸ: } "ਘੜਵੇਂਜੀ" ਦੇਖੋ ॥

ਘਾ, ਪੁ:—ਪੱਠੇ, ਕੱਖ । ਜਖਮ । ਢੱਟ ॥

ਘਾਉ, ਪੁ:—ਜਖਮ, ਢੱਟ ॥

ਘਾਉਲ, ਸ:—ਸੁਸਤੀ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ, ਢਿੱਲ
(ਕਰਨੀ) ॥

ਘਾਉਲਣ, ਸ: }
ਘਾਉਲੀ (ਲੀਆ), ਪੁ: } ਜੋ ਘਾਉਲ ਕਰੇ ॥

ਘਾਹੀ ਪਾਤੀ

ਘਾਹੀ ਪੱਪ, ਵਿ: ਪੁ:—ਝੀਆ (ਖੁਹ ਆਦਿਕ),
ਲੱਭੀ, ਕੱਲ ਖੋਰ, ਖਾਉ, ਉਂਗਾਉ ॥

ਘਾਉਂ ਮਾਉਂ, ਵਿ:—ਘਾਬਾਰਾ ਹੋਇਆ, ਬੇ
ਸੁਰਤ ॥

ਘਾਇਲ, ਵਿ:—ਢਟਿਆ, ਹੋਧਾ ਜਖਮੀ, ਦੁਖੀ,
ਆਸ਼ਕ (ਕਰਨਾ) ॥

ਘਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲੰਗੋਟੀ, ਬਹਾਨਾ,
ਫਲ, ਦਾਉ, ਘਾਤ, ਮੌਕਾ (ਢੇਠੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥
ਪੁ:—ਘਾਹੀ ॥

ਘਾਸ, ਪੁ:—ਰਗੜ, ਘਾਸੀ, ਘਾਹ ॥

ਘਾਸਲ ਮਾਸਲ, ਸ:—ਹੀਲਾ, ਬਹਾਨਾ, ਝੂਠ
(ਕਰਨੀ) ॥

ਘਾਸਾ, ਪੁ:—ਘਾਠਾਂ ਦਾ ਭਸਮ, ਰਗੜ, ਮਾਲਸ਼ ॥

ਘਾਸੀ, ਸ:—ਰਗੜ, ਘਾਸ ਕੇ ਪਿਆ ਹੋਇਆ
ਨਿਸ਼ਾਨ, ਕਰਕੇ ਦੱਸਣ ਦਾ ਅਸਰ,
(ਪਾਉਣੀ, ਪੱਟੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਘਾਹ, ਪੁ:—ਪੱਠੇ, ਕੱਖ ॥

ਘਾਹ ਪੱਠਾ (ਪੱਤਾ), ਪੁ:—ਘਾਹ ਪਤਾ, ਗਾਰ ॥

ਘਾਹ ਵੱਢਣਾ, ਕੁ:—ਢੋਂਤੀ ਢੋਂਤੀ ਕੋਈ ਕੰਮ
ਕਰ ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਘਾਹਣ, ਸ:—ਘਾਹ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ॥

ਘਾਹੀ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ॥

ਘਾਹੀ ਪਾਤੀ, ਪੁ:—ਉਂਗਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਚਾਰਾ ਲਿ-
ਆਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਘਾਗ

ਘਾਗ } ਵਿਃ—ਸਿਆਣਾ, ਚਤਰ, ਚਲਾਕ ॥
ਘਾਘ }

ਘਾਗਰਾ } ਪੁਃ—ਲਹਿੰਗਾ ॥
ਘਾਘਰਾ }

ਘਾਗਰਾ ਪਲਟਣ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੋਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਘਾਗਾ, ਪੁਃ—ਚਲਾਕੀ, ਚਤਰਾਈ, ਫਰੇਬ ॥

ਘਾਗੇ ਹਾਰਾ, ਪੁਃ—ਸਿਆਣਾ, ਚਤਰ, ਫਰੇਬੀ ॥

ਘਾਂਗਾ, ਪੁਃ—ਟੁਰੀ ਹੋਈ ਇੰਡ ਦਾ ਗਲ ॥

ਘਾਟ, ਪੁਃ—ਨਦੀ ਦੇ ਪੈਰੇ ਨਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਕਪੜੇ ਧੋਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਬੇੜੀਆਂ ਜਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਠਹਿਰਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਘਾਟੀ, ਘਾਟਾ, ਗਹਿਲੇ ਘੜਣ ਵਾਸਤੇ ਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਚਾਂਦੀ ਸੋਨਾ, ਘੜਤ ॥
ਸਃ—ਝੁੱਜੇ ਹੋਏ ਜੋ ॥

ਵਾਧ ਘਾਟ, ਸਃ—ਲਾਗ ਜਾਂ ਟੱਟਾ ॥

ਘਾਟਾ, ਪੁਃ—ਕਮੀ, ਥੁੜ੍ਹ, ਨੁਕਸਾਨ, ਟੱਟਾ ਘਾਟੀ। (ਘਾਟਾ ਉਠਾਉਣਾ, ਘਾਉਣਾ, ਸਾਂਹਣਾ, ਚੋਣਾ, ਪੈਣਾ) ॥

ਘਾਟਾ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਜੋ ਕੁਝ ਘਟੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਘਾਟੀ, ਸਃ—ਨੀਵੀਂ ਪਹਾੜੀ, ਪਹਾੜ ਦੀ ਢਾਲ ਇੱਕ ਮੋੱਟਾ ਸੂੜੀ ਕੱਪੜਾ ॥

ਘਾਟੇ ਵੰਦਾ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਪਏ (ਸੋਦਾ) ॥

ਘਾਣ, ਪੁਃ—ਫੇਰ, ਕੱਠ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਚੋਸ ॥

ਘਾਪਾ

ਘਾਣ ਉਤਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਕੜਾਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਭਲੀ
ਘਾਣ ਉਡਰਨਾ } ਕੇ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਘਾਣ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕੜਾਹੇ ਵਿੱਚ ਭਲਣ ਲਈ ਪਾਉਣਾ ॥

ਘਾਣ ਬੱਚਾ ਕੋਲ ਪਿੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੋਲ ਲਈ ਉਹਦਾ ਸਾਰਾ ਫੰਬਰ ਮਰਵਾਉਣਾ ॥

ਘਾਣ ਲੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਆਦਮੀ ਮਾਰੇ ਜਾਣੇ ॥

ਘਾਣੀ, ਸਃ—ਗਾਗ, ਗੋਈ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਤੂੜੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ, ਘਾਣ, ਜਿੰਨਾ ਝੋਨਾ ਇਕੋ ਵਾਰ ਕੁੱਟਣ ਲਈ ਚੰਦੂ ਵਿੱਚ ਪਾਯਾ ਜਾਏ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਰ ॥

ਘਾਣੀ ਉਤਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—‘ਘਾਣ ਉਡਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਘਾਣੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਿੱਟੀ ਗੋਲੀ ॥

ਘਾਣੀ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਾਏ ਹੋਏ ਭਲਾਂ ਦਾ ਕੋਲੂ ਵਿੱਚੋਂ ਭੋਲ ਕੱਢਣਾ ॥

ਘਾਣੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—‘ਘਾਣ ਪਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਘਾਤ, ਸਃ—ਢਬ, ਵੰਗ, ਮੋਕਾ, ਉੜੀਕ, ਗਾੜ (ਲਾਉਣਾ) ਪੁਃ—ਕਤਲ, ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਘਾਤਕ, ਪੁਃ—ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਘਾਤਣ, ਸਃ } ਵਿਃ—ਜੋ ਘਾਤ ਲਾਏ ਜਾਂ ਜਾਨੋਂ
ਘਾਤੀ, ਪੁਃ } ਮਾਰੇ ॥

ਘਾਪਾ, ਪੁਃ—ਤ੍ਰੇੜ, ਘੋਟਾ, ਨੁਕਸਾਨ, ਫਰਕ ॥

ਪਾਪਾ ਮਾਰਨਾ

ਪਾਪਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਟਣਾ, ਠੱਗਣਾ, ਛਲਾਉਣਾ ॥

ਪਾਬਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦਖੀ ਹੋਣਾ, ਹਰਾਣ
ਪਾਬਰਨਾ } ਹੋਣਾ ॥

ਪਾਬਰਾ, ਵਿ:—ਪਾਬਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਪਾਰ, ਸ:—ਸਰ ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ, ਸਿਰ ਪੀੜ,
ਪੁੰਦਾ, ਪੂੜ, ਬਦਬੋ, ਮੋਰੀ ॥ਪਾਰੀ, ਸ:—ਵਹਿਣੀ, ਖੂਹ ਦੀ ਕੀਧ ਦਾ ਰੋਆ
(ਹੋਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪਾਲ, ਪੁ: ਸ:—ਮੋਹਨਤ, ਔਖਾ ਕੰਮ ॥

ਪਾਲ ਮੇਲ, ਪੁ:—ਇਕੱਠ, ਜੋੜ, ਗੜਬੜ, ਯੋਧਾ,
ਭਰਮਾ ॥ਪਾਲਣਾ (ਨੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਲਾ   ਟਪਾਉਣਾ,
ਪੰਪਾਰਨਾ ॥ਪਾਲਾ ਮਾਲਾ, ਪੁ:—ਸਲਾਹ, ਭੇਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ,
ਗੜਬੜ ॥

ਪਾਵ, ਪੁ:—ਜ਼ਖਮ, ਫਟ ॥

ਪਾੜ, } ਗਹਿਣੇ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ
ਪਾੜਤ, ਸ: } ਅਤੇ ਬਲਾਉਣ, ਪਗੜ ਦੀ
ਕੀਧੀ ॥ਪਾੜ੍ਹ, ਪੁ: ਗਹਿਣੇ ਆਦਿਕ ਘੜਣ ਵਾਲਾ,
ਕਾਰੀਗਰ, ਮਿਸਤਰੀ, ਬੱਲੀ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ
ਜਾਣ ॥ਪਿਉ, ਪੁ:—ਪੰਪਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮੱਖਣ,
'ਘੋਉ' ਵੇਖੋ ॥ਪਿੱਸ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਾਰਨਾ, ਕੁੱਟਣਾ ॥
ਪਿੱਸ ਚਾੜ੍ਹਣੀ }

ਪੀ

ਪਿੱਚ ਪਿੱਚ } ਵਿ:—ਗੜ ਬੜ, ਗਹਿਰਾ
ਪਿੱਚ ਮਿੱਚ } ਜਿਸ ਦਾ ਧੜਾ ਨਾ ਲੱਗੇ ॥

ਪਿੱਟੀ, ਸ:—ਗਿੱਚੀ, ਗਰਦਨ, ਪੈਂਟ ॥

ਪਿਣ, ਸ:—ਕਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮਨ ਨੂੰ ਬੁਰਾ
ਲੱਗਣਾ, ਕਢਿਆਹਣ, ਗਿਲਾਨੀ ॥ਪਿਣ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਪਿਰਣਾ, ਮਨ ਬੁਰਾ
ਹੋਣਾ ॥ਪਿਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਣ ਆਉਣੀ, ਜੀ ਬੁਰਾ
ਹੋਣਾ ॥ਪਿਣਾਹਦਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਿਣ ਆਵੇ ॥
ਪਿਣਾਧਾ }

ਪਿੱਦਾ, ਵਿ:—ਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਬੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਪਿੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੰਠਾ, ਪਕੜਨਾ, ਸਾਹਣਾ,
ਚੁਖਣਾ ॥

ਪਿਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਾਉਣਾ, ਚੁਖਵਾਉਣਾ ॥

ਪਿਰਟੀ, ਸ:—ਪਿੱਟੀ, ਗਿੱਚੀ, ਗਰਦਨ, ਪੈਂਟ ॥

ਪਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੇਰੇ ਜਾਣਾ, ਉੱਪਰਛਲ ਆਉਣ
ਲੱਗਣੀ, ਸਿਰ ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ, ਜੀ ਭੁੱਖਣਾ ॥ਪਿਰਰੀ ਪਿਰਰੀ, ਵਿਸਮਧ:—ਸੰਢੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ
ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ॥

ਪਿਰੜਣਾ, 'ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਸੰਗ ਹੋਕੇ ਵੇਢਣਾ ॥

ਪਿਰੜਾ, ਪੁ:—ਝਟਕਾ, ਸੱਦ (ਦੇਣਾ) ॥

ਪੀ, ਪੁ:—'ਘੋਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਆ

ਪੀਆ } ਪ੍ਰ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਦੂ ॥
ਪੀਯਾ }

ਪੀਆ ਕਸ, ਪ੍ਰ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਾਨਣੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀਆ ਆਦਿਕ ਦੇ ਟੋਟੇ ਲਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਪੀਆ ਕਵਾਰ, ਸ:—ਇਕ ਬੁੱਟੀ, ਕੁਆਰੇ ਹੀਦਲ ॥

ਪੀਆ ਗੁੰਦੇਲੀ } ਸ: ਇਕ ਛਾਜੀ ॥
ਪੀਆ ਤੋਰੀ }

ਪੀਸ, ਸ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਚੂਹਾ ॥

ਪੀਸਮਾਰ, ਪ੍ਰ:—ਚੁਹੇ ਵਜ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਰਨ ਦਾ ਧੰਤ੍ਰ ॥

ਪੀਸਣ, ਵਿ:—ਅਹਿਮਕ, ਆਲਸੀ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ ॥

ਪੀਸੀ, ਸ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਚਿੱਤਰ ਰਗੜਨੇ (ਕਰਨੀ) ॥

ਪੀਹ } ਸ:—ਹੱਥ ਵੀ ਤਲੀ ਨਾਲ ਮਲਣ ਦਾ
ਪੀਹਾਂ } ਕੰਮ, ਰਗੜ, ਯੋਝ (ਦੋਨੀਆਂ, ਲੈਣੀਆਂ) ॥

ਪੀਂਗਾ (ਗੇ), ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿੱਲ ਪੈ ਜਾਏ (ਗੱਲ ਪੀਂਗੇ ਪਾਉਣੀ) ॥

ਪੀਚਰ, ਵਿ:—ਘਾਹੀ, ਚਰਬਣਾ, ਪੁਰਬੀਆ ॥

ਪੁਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੜਨਾ, ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ, ਦਖਲ ਦੇਣਾ ॥

ਪੁੱਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ, ਕੁਰਾਹੇ ਪੈਣਾ ॥
ਪੁੱਸਣਾ }

ਪੁਸਮੁਸਾ, ਪ੍ਰ:—ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ, ਸ਼ੱਕ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ॥
ਵਿ:—ਬੋਝਾ ਚਾਨਣਾ, ਪੈਪਲਾ ॥

ਪੁਸੇੜ

ਪੁਸਮੁਸੀਆ } ਪ੍ਰ:—ਨਕਾਰਾ ਆਲਸੀ ਮਨੁੱਖ,
ਪੁਸ ਮੁਸੁ } ਮਖਟੂ ॥

ਪੁਸਰ ਪੁਸਰ } ਸ:—ਹੌਲੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ
ਪੁਸਰ ਮੁਸਰ } ਕਰਨੀਆਂ (ਕਰਨਾ) ॥

ਪੁਸੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵੜਨਾ, ਅੰਦਰ ਪਸ
ਪੁਸੜਣਾ } ਜਾਣਾ ॥

ਪੁਸੜ, ਪ੍ਰ:—ਪੁਸੜਣ ਵਾਲਾ, ਪਾਰ ਬਹਿ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੜਨਾ, ਭੁਲਾਉਣਾ, ਧੋਖਾ ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਪੁਸਾਈ, ਸ:—ਧੋਖਾ, ਢੁਲ, ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ, (ਖਾਣੀ, ਦੇਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪੁਸੁੰਨ, ਪ੍ਰ:—ਮੁੱਕਾ, ਹੁਰਾ (ਪਾਉਣਾ, ਮਾਰਨਾ, ਲਗਾਉਣਾ) ॥

ਪੁਸੁੰਨ ਨੇੜੇ ਕਿ ਖੁਦਾ ?—ਇੱਥੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਿਕਲੇਗਾ, ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੌਝ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ॥

ਪੁਸੁੰਨ ਮੁੱਕੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨਾ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ॥

ਪੁਸੁੰਨ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਟ ਖਾਣੀ ॥

ਪੁਸੁੰਨ ਵਰਗਾ ਮੂੰਹ ਬਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸ ਜਾਣਾ ॥

ਪੁਸੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਦਰ ਧੋਕਣਾ, ਫੇਰ ਨਾਲ ਵੜਨਾ ॥

ਪੁਸੇੜ, ਪ੍ਰ:—ਪੁਸੇੜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਘੁਕਾਉਣਾ

ਘੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੜੀ ਘੜੀ ਕਹਾਉਣਾ,
ਘੁਕਾਉਣਾ ॥

ਘੁੰਗਰੀ, ਸ:—ਰੱਤੀ, ਲਾਲੜੀ, ਮਾਸੇ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹੇਰਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਘੁੰਗਰ, ਪੁ:—ਘੁੰਡ, ਪਰਦਾ, ਬਰਕਾ, ਆਸਰਾ,
ਝੋਲਾ, ਓਟ ॥

ਘੁੰਗਣੀ } ਸ:—ਉਲੇ ਹੋਏ ਅਨਾਜ ਦੇ ਦਾਣੇ
ਘੁੰਛਣੀ } (ਘੁੰਗਣੀਆਂ) ॥

ਘੁੰਗਰਾਲ, ਸ:—ਭੰਗਰਾਏ ਗਲ ਵਿਚ ਘੁੰਗਰੂਆਂ
ਦੀ ਮਾਲਾ ॥

ਘੁੰਗਰਾਲਾ } ਪੁ:—ਘੁੰਗਰੂਆਂ ਵਾਲਾ (ਗ-
ਘੁੰਗਰਿਆਲਾ } ਹਣਾ ਆਦਿ), ਮੁੱਠ
ਹੋਏ ਵਾਲ ॥

ਘੁੰਗਰੀ, ਸ:—ਫੁਟਾ ਘੁੰਗਰੂ (ਜੇਹੇ ਅਕਸਰ
ਗਾਹਣਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗਦੇ ਹਨ) ॥

ਘੁੰਗਰੂ } ਪੁ:—ਛੁੱਟੀਆਂ ਗੋਲ ਵੱਜਣ ਵਾਲੀਆਂ
ਘੁੰਗਰੂ } ਘੰਟੀਆਂ ॥

ਘੁੰਗੀ, ਸ:—ਇਕ ਪੰਥਰੂ (ਕਬੂਤਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ) ॥

ਘੁੰਗੂ, ਪੁ:—ਘੁੰਗੀ, ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵੱਜਣ ਵਾਲਾ
ਖੜੋਣਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂ ਪੂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
ਨਿਕਲੇ। ਮੁਰਖ ਅਤੇ ਚੰਗਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਘੁੰਚ ਮੁੰਚ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਮੌਟਾ, ਬੇਚਬਾ, ਘੜਬੜਾ ॥

ਘੁੰਟ } ਪੁ:—ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਜਿੰਨੀ ਇੱਕ
ਘੁੰਟਾ } ਵਾਰ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਜਾਏ, ਹੁੰਮ, ਹੁੰਸਰਾ ॥

ਘੁੰਡੀ ਬੀੜਾ

ਘੁੰਟਾ ਵੱਟੀ ਖਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਰ ਗਰਾਹੀ ਨਾਲ
ਘੁੰਟੇ ਵੱਟੀ ਖਾਣੀ } ਕੁਝ ਪੀਣਾ ॥

ਲਹੂ ਦਾ ਘੁੰਟ ਕਰ (ਭਰ) ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਸਰਰ ਕਰਨਾ ॥

ਲਹੂ ਦਾ ਘੁੰਟ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖੇ ਹੱਕੇ ਕੁਝ
ਖਾਣਾ, ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ॥

ਲਹੂ ਦੇ ਘੁੰਟ ਦੇ ਤਿਹਾਏ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੱਲਾ
ਲੈਣ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ॥

ਘੁੰਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬਣਾ, ਨੱਪਣਾ, ਨਿਚੋੜਣਾ,
ਹੱਕਣਾ ॥

ਘੁੰਟੀਨਾ } ਪੁ:—ਪਜਾਮਾ, ਸੁੱਥਣ, ਤੇੜ ਪਾਣ ਵਾਲਾ
ਘੁੰਟੀਨਾ } ਕੱਪੜਾ ॥

ਘੁੰਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਟਣ ਜਾਂ ਘੁੰਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਘੁੰਟਾਰ, ਸ:—ਏਕ ਪੰਥਰੂ, ਗੁੰਟਾਰ ॥

ਘੁੰਟੀ, ਸ:—ਥਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਦੁਆ ॥

ਜਨਮ ਘੁੰਟੀ } ਸ:—ਜੰਮਦੇ ਥਾਲ ਨੂੰ ਜੋ ਘੁੰਟੀ
ਜਰਮ ਘੁੰਟੀ } ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਘੁੰਡ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਕੱਸਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ, ਪਰਦਾ,
ਝੰਡ (ਕੱਢਣਾ) ॥

ਘੁੰਡੀ, ਸ:—ਤੁਕਮਾ, ਰੀਝ, ਦੱਸਤੀ ਟੁੱਟਣੀ (ਘੁੰਡੀ
ਪੈ ਜਾਣੀ) ॥

ਘੁੰਡੀ ਬੀੜਾ, ਪੁ:—ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਚੁਰਤੇ ਦੀ ਘੁੰਡੀ
ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਛੇਕ ॥

ਘੁੰਡ

ਘੁੰਡ, ਸ:—ਸੁਰਹਿਰੀ ਜਾਂ ਰੁਪਹਿਰੀ ਕੰਮ ਵਾਲਾ
ਰੀਗਿਆ ਹੋਇਆ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ॥

ਘੁਣ, ਪੁ:—ਲੱਕੜੀ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੀੜਾ
(ਲੱਗੇ ਜਾਣਾ)

ਘੁਣਾਹਦਾ (ਧ, ਪੁ: } ਦੀਵਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ
ਘੁਣਾਂਦਰਾ (ਦਾ), ਪੁ: } ਕੀੜਾ ॥
ਘੁਣਾਧੀ, ਸ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਘੁਣ
ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਘੁੱਤ ਮੁੱਤ, ਵਿ:—ਮੱਟਾ ਝੱਟਾ, ਕੁਥਾ, ਫੁੱਲੇ
ਹੋਏ ਚੋਰੇ ਵਾਲਾ ॥

ਘੁੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਘੁੱਸਣਾ, ਕੁਰਾਹੇ ਪੈਣਾ ॥

ਘੁੱਥਾ, ਵਿ:—ਭੁਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਕੁਰਾਹੇ ਪਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਘੁਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਲਾਉਣਾ, ਕੁਰਾਹੇ ਪਾਉਣਾ ॥

ਘੁਥਾਈ, ਸ:—ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ, ਧੋਖਾ (ਖਾਣੀ, ਦੇਣੀ) ॥

ਘੁੱਥੁ, ਪੁ:—ਭੁੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਕੁਰਾਹੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਘੁੰਨਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁੰਨਿਆ
ਹੋਵੇ ॥

ਘੁੱਪ, ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਹਨੇਰਾ ॥

ਘੁੱਪ ਘੇਰ } ਪੁ:—ਜਿਥੇ ਕੁਝ ਨਾ ਦਿਸੇ ॥
ਹਨੇਰ ਘੁੱਪ ਘੇਰ }

ਘੁਮੰਡ, ਪੁ:—ਗੁਮਾਨ, ਹੰਕਾਰ, ਆਸਰਾ, ਬੰਦ-
ਲਵਾਈ, ਰੋਲਾ ॥

ਘੁਮੰਡੀ, ਵਿ:—ਅਭਮਾਨੀ, ਹੰਕਾਰੀ, ਵਿੱਠਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਘੁਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰਾ, ਰਿੜ੍ਹਾ, ਘੁੱਸਣਾ ॥

ਘੁਰਕਣਾ

ਘੁੰਮਨ } ਪੁ:—ਘੇਰਾ ਪਾਕੇ ਫਿਰਨਾ ਜਾਂ ਠੱਚਣਾ,
ਘੁੰਮਰ } ਨਦੀ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ
ਚੱਕਰ ॥

ਘੁੰਮਨ ਘੇਰ (ਵਾਣੀ) } ਸ:—ਨਦੀ ਆਦਿਕ
ਘੁੰਮਨ ਘੇਰ (ਘੇਰੀ) } ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਚੱਕਰ ॥

ਘੁਮਾਂ } ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਇਕ ਮਾਪ, ਅੱਠ
ਘੁਮਾਉਂ } ਕੁਠਾਲ ॥

ਘੁਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰਾ, ਘੁਮਾਉਣਾ, ਵਾਰਨਾ ॥

ਘੁਮਾਈ } ਸ:—ਘੇਰਾ, ਚੱਕਰ, ਸਦਕਾ ॥
ਘੁਮਾਈਂ }

ਘੁਮਾਣੀ, ਸ:—ਗੁਲੇਲੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੀਰ
ਗੋਪੀਆ ॥

ਘੁਮਾਰ (ਘੁਮਿਆਰ) ਪੁ:—ਜੋ ਮਿਟੀ ਦੇ ਛਾਂ
ਥਕਾਏ, ਇੱਕ ਬਰਸਾਤ ਦਾ ਕੀੜਾ, ਚਿੱਕੜ ਦਾ
ਵੇਹਮੂ ॥

ਘੁਮਾਰੀ (ਘੁਮਿਆਰੀ), ਸ:—ਘੁਮਾਰਦੀਤੀਵੀ

ਘੁਮਾਲ, ਸ:—ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਖੱਤੀ ਦਾ ਹੋਇਆ ॥

ਘੁੰਮੀ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਦਕੇ ਜਾਣਾ, ਬਲਿਹਾਰ
ਜਾਣਾ, ਭੇਦੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਘੁਮੇਟੀ, ਸ:—ਚੱਕਰ, ਫੇਰ, ਭੇਂ ॥

ਘੁਮੇਟਾ, ਪੁ:—ਚੱਕਰ, ਘੇਰਾ, ਬਿਲਕੁਲੀ (ਖਾਣਾ,
ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਘੁਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਗਉਣਾ, ਸਮਥਾਉਣਾ,
ਝਾੜ ਪਾਉਣੀ ॥

ਘੁਰਕੀ

ਘੁਰਕੀ, ਸ:—ਦੱਬਾ, ਡਰਾਵਾ, ਧਮਕੀ, ਬਾਜ਼ (ਦੇਣੀ) ॥

ਘੁਰ ਘੁਰ, ਸ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਘੁਰਨਾ, ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ ਦਾ ਘਰ, ਖੁੰਡਾ, ਖੋਹ ॥
ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ (ਬੰਦਲ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ) ॥

ਘੁਰੜਾਵਾ, ਪੁ:—‘ਘੁਰੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਘੁਰਾ, ਪੁ:—‘ਘੁਰਨਾ’ ਵੇਖੋ (ਧੱਟਣਾ, ਪੱਟਣਾ) ॥

ਘੁਰਾਲਾਂ, ਸ: (ਬਹੁ: ਬ:), ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਜੋ ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਧਗਠ (ਵਗਣੀਆਂ) ॥

ਘੁਰਾੜਾ, ਪੁ:—ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹਈ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਣੀ ॥

ਘੁਰੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਘੁਰਾ, ਖੱਠਾ, ਰਖਣਾ ॥

ਘੁਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਗਲਣਾ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਰਨੀ ॥

ਘੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਮਿਲਾਉਣਾ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਘੁਲਾਈ, ਸ:—ਘੁਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਘੁਲਾਟ } ਕ੍ਰਿ: ਪੁ:—ਘੁਲਣ ਵਾਲਾ, ਲੜਾਕਾ।
ਘੁਲਾਟੀਆ }

ਘੁਲਾਵਟ, ਸ:—ਘੋਲ, ਕੁਸ਼ਤੀ, ਗਲਾਈ, ਘੁਲਣ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਘੁਲਾਟੀ, ਪੁ: }
ਘੁਲਾਟੀ, ਸ: } ਜੋ ਘੁਲੇ ਜਾਂ ਲੜਾਈ ਕਰੇ ॥

ਘੁੰ ਘੁੰ

ਘੁੰ, ਪੁ:—ਦੂਜੇ ਪਦਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘ਘੋੜਾ’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ ‘ਘੁੰ ਚੜ੍ਹਾ’ (ਘੋੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ, ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ), ‘ਘੁੰ ਦੌੜ’ (ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਦੌੜ), ਘੁੰ ਨਾਲ (ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਤੋਪਖਾਨਾ) ਆਦਿਕ ॥

ਘੁੰਬੜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੜ ਬੁੜ ਕਰਨਾ,
ਘੁੰਬੁੜਾਉਣਾ } ਬਗੜਨਾ, ਠੱਕ ਵਿੱਚ
ਬੋਲਣਾ (ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਾਕਰ) ॥

ਘੁੰਬੜਾਟ, ਸ:—ਘੁੰਬੜਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਘੁੰਬੁੜ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਘੁੰਬੁੜਾਉਣਾ’
ਘੁੰਬੁੜ ਕਰਨਾ } ਵੇਖੋ ॥

ਘੁੰਬਾਮੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਛੱਪਰ ਬੰਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਘੁੰਬੁਮ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਡਿਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਘੁੰਘਾਂ, ਪੁ:—ਇਕ ਕੀੜਾ, ਵਿ:—ਕੱਬਾ, ਸ਼ਗਰਤੀ ॥

ਘੁੰਸ } ਸ:—‘ਘੀਸ’ ਵੇਖੋ, ਵੱਢੀ (ਦੇਣੀ, ਲੇਣੀ) ॥
ਘੁੰਸ }

ਘੁੰਕ, ਵਿ:—ਗਾੜੀ ਨੀਂਦਰ (ਘੁੰਕ ਸੋਣਾ) ॥

ਸ:—ਦੂਰੋਂ ਮੀਂਹ ਵੱਸਣ ਜਾਂ ਨਦੀ ਦੇ ਵਗਣ ਦੀ ਜੋ ਅਵਾਜ਼ ਆਵੇ ॥

ਘੁੰਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਖੀ ਹੋਣਾ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣਾ,
ਘੁੰਕਰਨਾ } ਕੰਮ ਰਾਸ਼ ਆਉਣੇ ॥

ਘੁੰਕਰ (ਰਾ), ਸ:—ਸੁੱਖ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੋਭਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਣੇ ॥

ਘੁੰਘੁੰ, ਪੁ:—ਚਰਖੇ ਦੇ ਚਿਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਘੁਠਾ

ਘੁਠਾ } ਵਿ:—ਬਦਨੀਰ, ਭੋਜਾ, ਖੋਟਾ ॥
ਘੁਠਾ }

ਘੁਰ, ਪੁ: ਸ:—ਧੁਰੀ ਹੋਈ ਮੁੰਢੀ ਦਾ ਅਵਰਲਾ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਘੁਰ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਰਨਾ, ਝਿੜਕਣਾ ॥

ਘੁਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ਨਿਕਲਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸ-
ਘੁਰ ਨਿਕਲ ਪੈਣਾ, } ਰੀਰ ਜਾਂ
ਮਾਲ ਘਟ
ਜਾਣਾ ॥

ਘੁਰਾ ਘਾਰੀ, ਸ:—ਗੁੱਸੇ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ॥

ਘੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਪਾਣਾ, ਝਿੜਕਣਾ, ਗੁੱਸੇ
ਜਾਂ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ॥

ਘੁਰੀ, ਸ:—ਤਿਉਰੀ, ਧਮਕੀ, ਝਿੜਕ (ਦੇਣੀ,
ਵੱਟਣੀ) ॥

ਘੇ } ਪੁ: ਪੰਘਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮੱਖਣ, ਬਿੰਧਾ ॥
ਘੇ }

ਘੇਉਰ, ਪੁ:—ਇਕ ਮਠਿਆਈ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਜਲੇਬੀ ॥

ਘੇਉਲੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਗਊ ਦਾ ਦੁੱਧ ਬਹੁਤ ਥਿੰਪਾ
ਹੋਵੇ ॥

ਘੋਈ, ਪੁ:—ਘੋਉ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ, ਇਕ ਖੜੀਆਂ ਦੀ
ਜਾਤ ॥

ਘੋਸ } ਸ:—ਹਣ, ਬਗਾਨਾ, ਥੇ ਪਰਧਾਰੀ
ਘੋਸਲ } (ਮਾਰਨੀ, ਵੱਟਣੀ) ॥

ਘੋਸਲਾ, ਵਿ:—ਮਰਲਾ, ਘੋਸ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਘੋਸੀ

ਘੋਤਲ ਪੰਥੀ } ਪੁ:—ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਗੁਰਪੀਰ
ਘੋਤਲ ਪੰਥੀਆਂ } ਨਹੀਂ, ਖਰਾਬ ਆਦਮੀ ॥

ਘੋਤਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਰ, ਸ:—ਗਿਰਦਾ, ਕੰਢਾ, ਹੱਤਾ, ਸਿਰ ਦਾ
ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ (ਪੈਣੀ) ਦਿਲ ਦੀ ਘਬਰਾਹਟ ॥

ਵਿ: ਇਰਦ ਗਿਰਦ ਦਾ (ਦੀ), ਫਿੱਲਾ
(ਕੱਪੜਾ), ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਘੇਰ ਘਾਰ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇਕੇ
ਜਾਂ ਹਿਕਮਤ ਨਾਤ ਕੰਮ ਕੱਢਣਾ ॥

ਘੇਰ ਫੇਰ, ਪੁ:—ਹੋਰ ਵੇਰ ॥

ਘੇਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਘੇਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਘੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਫੇਰੇ ਖੜੇ ਹੋਣਾ, ਸਥ ਪਾਸਿਓਂ
ਚੱਕਰ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਧੋਖਾ ਦੇਕੇ ਫੜਣਾ,
ਫਰਨਾ, ਸਮਾਉਣਾ ॥

ਘੇਰਨੀ, ਸ:—ਸਿਰ ਦਾ ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ, ਚਰਖੇ ਦਾ,
ਹੱਤਾ ॥

ਘੇਰਾ, ਪੁ:—ਗਿਰਦਾ, ਚੱਕਰ, ਕੰਢਾ, ਹੱਤਾ
ਚੱਕ, ਵੁਲਾਇ ॥

ਘੇਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੇਰਨਾ, ਚੁਫੇਰਿਓਂ
ਚੱਕਰ ॥

ਘੇਵਰ, ਪੁ:—'ਘੇਉਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਘੈਲ, ਵਿ:—'ਘਾਇਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਘੋਸਣ, ਸ: } ਘਾਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ
ਘੋਸੀ, ਪ: } ਵਾਲੇ ਧੁਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ॥

ਘੋਕਾਉਣਾ

ਘੋਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਨਾ, ਖਾਰ ਚਾਰ ਕਹਿਣਾ,
ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਘੁਮਾਉਣੀ ॥

ਘੋਖ, ਸ:—ਟੋਲ ਭਾਲ, ਤੱਕ, ਪੁੱਛ, ਗਿੱਛ, ਪੁਰਾ
ਪਤਾ (ਰੱਖਣੀ) ॥

ਘੋਖਣ, ਸ: } ਜੋ ਘੋਖ ਰੱਖੇ, ਪਤਾ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ
ਘੋਖੀ, ਪੁ: } (ਲੀ) ॥

ਘੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੰਡਣਾ ਭਾਲਣਾ, ਪਤਾ ਕੱਢਣਾ,
ਰਟਣਾ ॥

ਘੋਗਲ ਕੰਨਾ, ਵਿ:—ਨਾਂ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਣਜਾਣ, ਮੁਰਖ ॥

ਘੋਗੜ } ਪੁ:—ਹਉਆ, ਮੱਠਾ ਆਦਮੀ, ਵੱਡੇ
ਘੋਗੜ } ਵਿੱਚ ਵਾਲਾ ॥

ਘੋਗਾ } ਪੁ:—ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਮਿਲਣ
ਘੋਘਾ } ਵਾਲੀ ਸਿੱਪੀ ॥

ਘੋਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਹਮਖਾਹ ਪਰਖਣਾ ॥

ਘੋਰ ਖਿੰਦਿਆ, ਸ:—ਖਾਹਮਖਾਹ ਵੇਸ ਕੱਢਣ
ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪਰਖਣਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਘੋਟ, ਸ:—ਰਗੜ, ਚਮਕ (ਕੱਪੜੇ ਕਾਗੜ ਆਦਿਕ
ਦੀ), ਦਬਾਉ। ਪੁ: ਖਸਮ (ਮਲਤਾਨੀ) ॥

ਘੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਮਲਨਾ, ਚਮਕਾਉਣਾ,
ਮੁੰਨਕੇ ਸਫਾ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਰਟਣਾ ॥

ਘੋਟਾ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਕਾਗੜ ਜਾਂ ਪੱਟੀ
ਘੋਟਾ } ਰਗੜਕੇ ਚਮਕਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਘੋਟਾ
ਰਾਗੁਨ ਵਾਲਾ ॥

ਘੋਟਾ ਪਾਟੀ, ਸ:—ਚਮਕਾਉਣ ਜਾਂ ਦਾੜੀ
ਮੁੰਨਕੇ ਸਫਾ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਘੋਲ ਪੱਤਣਾ

ਘੋਟਾ ਰਾਗੁਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਟ ਕੇ ਸਥਾਨ ਧਾਏ
ਘੋਟਾ ਲਾਉਣਾ } ਕਰਨਾ ॥

ਘੋਟੇ ਗਰ, ਪੁ: } ਜੋ ਘੋਟਕੇ ਚਮਕਾਉਣ
ਘੋਟੇ ਗਰਨੀ, ਸ: } ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਘੋਟੂ } ਪੁ:—ਘੋਟਣ ਵਾਲਾ, ਘੋਟਾ ਰਾਗੁਣ
ਘੋਟੂ } ਵਾਲਾ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਗਲ ਘੁੰਦੇ ॥

ਘੋਨ ਮੋਨ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਖਿਲਕਲ
ਘੋਨ ਮੋਨਾ } ਮੁੰਨਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਘੋਪ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਭ ਦੇਣਾ (ਬਰਫਾ ਲਾਇਕ) ॥

ਘੋੱਪਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਗੋਲ ਝੰਝੂ ॥

ਘੋਰ, ਪੁ:—ਮੈਲ, ਵਿ:—ਹਨੇਰਾ, ਮੈਲਾ, ਭਰਾਉਣਾ ॥

ਘੋਰ ਸਾਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੈਲੀ ਦਸਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ॥

ਘੋਰ ਘੁੰਭੇ, ਸ:—ਮੀਝਾਂ ਦੀ ਇਕ ਖੇਡ ॥

ਘੋਰ ਜੁੱਧ, ਪੁ:—ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਲੜਾਈ ॥

ਘੋਰ ਨਰਕ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਪੱਪੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੁਖ
ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਘੋਰਣ, ਸ: } ਮੈਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਜੋ ਮੈਲੇ, ਵੇਸ, ਵਿੱਚ
ਘੋਰੀ, ਪੁ: } ਰਹੇ, ਆਪੋਰੀ ॥

ਘੋਰੜੂ, ਪੁ:—ਔਖਾ ਸਾਹ ਲੈਣਾ, ਦਮਾ (ਚੱਲਣਾ,
ਵੱਜਣਾ) ॥

ਘੋਰੜੂ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਤ ਸਮਾ ਹੋਣਾ ॥

ਘੋਲ, ਪੁ: } ਰੁਸਤੀ, ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ,
ਘੋਲ ਮਥੋਲ, ਪੁ: } ਜੱਵੇ ਜੱਵੀ ॥

ਘੋਲ ਪੱਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਲਣਾ, ਵਾਰਿਆ ਜਾਣਾ,
ਸਦਕੇ ਹੋਣਾ ॥

ਘੋਲ ਘੱਤੀ

ਘੋਲ ਘੱਤੀ } ਸ:—ਦਾਰੀ, ਸਦਕੇ, ਬਲਹਾਰੀ
ਘੋਲ ਘਮਾਈ }

ਘੋਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਾਉਣਾ, ਫਲਾਉਣਾ,
ਘੋਲਨਾ } ਗਾਲਨਾ, ਪੀਘਾਰਨਾ ॥

ਘੋਲੀ, ਸ:—ਦਾਰੀ, ਸਦਕੇ, ਬਲਹਾਰ (ਜਾਣਾ) ॥

ਘੋਲੂ, ਪੁ:—ਘਲਣ ਵਾਲਾ, ਝਲਵਾਣ, ਲੜਾਕਾ ॥

ਘੋਲੂਆ, ਪੁ:—ਘੋਲਣ ਆਦਿਕ ਘਾਲੀ ਵਿੱਚ
ਘੁਲਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਘੋੜ ਚੜਾ, ਪੁ:—ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ, ਘੋੜੇ ਤੇ
ਚੜਿਆ ਹੋਯਾ ਨੌਕਰ ॥

ਘੋੜ ਦੋੜ, ਸ:—ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਦੌੜ, ਘੋੜ ਦੌੜ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਘੋੜ ਪਲਾਣ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਕੀ ਕੱਠੀ, ਇੱਕ
ਖੇਡ ॥

ਘੋੜ ਮੂੰਹਾਂ, ਵਿ:—ਘੋੜੇ ਵਰਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਮੂੰਹ
ਹੈ, ਕੋਹਜਾ ॥

ਘੋੜਾ, ਪੁ:—ਮਸਹੂਰ ਪੜ੍ਹ ਜੋ ਸ਼ਹਾਦੀ ਆਦਿਕ
ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਇੱਕ
ਮੁਹਰਾ ॥

ਘੋੜਾ ਦੁੜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ
ਘੋੜਾ ਭਜਾਉਣਾ } ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਸਤਨ
ਘੋੜੇ ਦੁੜਾਉਣੇ } ਕਰਨਾ ॥

ਘੋੜੇ ਕੰਨ ਬਰੱਬਰ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਖੜਕਣਾ ਆ
ਵੱਡਣਾ ॥

ਘੋਲੀਆ

ਘੋੜੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਮਈਠ, ਜਿਸ ਵੱਟੀ ਉੱਤੇ
ਸਤਾਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਤਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਕ ਲੱਕੜੀ ਜਾਂ ਲੋਹੇ ਦੀ
ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੇਵੀਆਂ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਸੁਨਤਾਂ
ਵੇਲੇ ਵਰਤਣ ਵਾਲਾ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਚਿਮਟਾ,
ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸੱਟ ਨਾਲ
ਗੋਲੀ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਖੂਹ ਤੇ ਧਰਨ ਵਾਲੀ
ਲੱਕੜ, ਤਕੜੀ ਅਤੇ ਅਵਾਰਾ ਤੀਮਤ, ਛੁੱਬਾ
ਮਰਦ ਜਾਂ ਤੀਵੀਂ ॥

ਘੋੜੀ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਸੁਨਤਾਂ
ਮਗਰੋਂ ਘੋੜੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ (ਲੜਕੇ ਦਾ) ॥

ਘੋੜੀ ਟੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } ਲੜਕਿਆਂ ਦੀ ਇਕ
ਘੋੜੀ ਟੱਪਾ, ਪੁ: } ਖੇਡ ॥

ਘੋੜੀਆਂ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਇਕ ਗੀਤ
(ਗਾਉਣੀਆਂ) ॥

ਘੋਂ } ਪੁ:—ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ, ਕੰਠ, ਹੁੰਮ, ਬਾਲ
ਘੋਂਹ } ਆਦਿਕ ਦਾ ਪੀਹਣਾ (ਘੋਂਕਰਨਾ) ॥

ਘੋਂ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤਕ ਪੀਹਦੇ
ਰਹਿਨਾ ॥

ਘੋਂ ਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂੜ ਉੱਡਣੀ, ਹੁੰਮ ਹੋਣਾ,
ਬੱਦਲ ਛਾ ਜਾਣੇ ॥

ਘੋਂ ਘੋਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖਘਣਾ, ਸੰਘ
ਖਾਂਹ ਜਾਣਾ ॥

ਘੋਲ, ਸ:—ਸੁਸਤੀ, ਬੇਧਰਵਾਹੀ, ਵਿੱਲ
(ਕਰਨੀ) ॥

ਘੋਲਣ, ਸ: }
ਘੋਲੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਘੋਲ ਕਰੇ, ਸੁਸਤ, ਗਾਢਲ ॥
ਘੋਲੀਆ, ਪੁ: }

ਕ

ਕ ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਅੱਖਰ,
ਫੰਬਾ ॥

ਫੰਬਾ, ਪੁ:—'ਫ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਚ

ਚ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਧਾਰਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਚਸ, ਸ:—ਤੇਲੀ, ਉਸਰਹੇ ਆਇਕ ਦੀ ਧਾਰ,
ਸੁਹੱਪਣ, ਸੋਭਾ ॥

ਚਸਕ, ਸ:—ਚੋਭ ਵਾਲੀ ਪੀੜ, ਚੁੜਕ, ਧੜਕੀ ॥

ਚਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੜਕ ਪੈਣੀ, ਤ੍ਰਿਖੀ ਪੀੜ
ਚੋਣੀ, ਧੜਕੀ ਲੱਗਣੀ ॥

ਚਸਕਾ, ਪੁ:—ਸੁਆਦ, ਰਸ, ਗੋਝ, ਚਾਹ ॥

ਚਸਕੇਬਾਜ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਚਸਕਾ
ਪਿਆ ਚੌਇਆ ਹੋਵੇ । ਖਾਉ, ਉਗਾਉ,
ਵਿਸਈ ॥

ਚਸਮ, ਸ:—ਅੱਖਾਂ ਨੇੜ, ਵੀਏ ॥

ਚਸਮੀ, ਪੁ:—ਫੁੱਫ, ਸਰੋਵਰ, ਸੁੰਬ, ਐਠਕ ॥

ਚਹਾ, ਪੁ:—ਛੱਤ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਤਹ (ਪਾਉਣਾ), ਇੱਕ
ਪੰਖੇਰੂ ॥

ਚਹਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਲਬੁਲਾਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ
ਬੋਲਣਾ ਜਾਂ ਗਾਉਣਾ ॥

ਚਹਿਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਤਬਾਜੀ, ਬਹੁਦ
ਦਾ ਚੱਕਰ ॥

ਚਹਿਚਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਦਾ ਗਾਉਣਾ ॥

ਚਹਿਚਹਾਟ, ਸ:—ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਦੇ ਗਾਉਣ ਬੋਲਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਚਕਚਾਲ

ਚਹਿਲ ਬਹਿਲ } ਪੁ:—ਸ—ਖੁਸ਼ੀ, ਅੰਦ, ਮੋਜਾ ॥
ਚਹਿਲ ਮਹਿਲ }

ਚਹੁ (ਹੋਂ) } ਵਿ:—ਚਾਰੇ ਹੀ ॥
ਚਹੁ }

ਚਹੁ 'ਓਰ' } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਚੁਫੇਰੇ, ਚਾਰੇ ਡੂੰਡ
ਚਹੁ ਚੱਕੀ } ਵਿਰ ॥

ਚਹੁ ਚੋਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰ, ਸ:—ਸਖ਼ਤ ਸਜਾ, ਥਾਰੀ
ਬਿਖਤਾ ॥

ਚਹੁ ਦਿਸਾ, ਸ:—ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ, ਸਥ ਥਾਂ ॥

ਚਹੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:) ਬਾਜ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ॥

ਚਹੇ ਖੁਲਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਪਰਦੇ ਹਟਣੇ, ਬਹੁਤ
ਗੱਲਾਂ ਜਾਣ ਲੈਣੀਆਂ, ਸ਼ਰਮ ਹਯਾ ਨਾ
ਰਹਿਣੀ ॥

ਚੱਕ, ਪੁ:—ਖੂਹ ਦੀ ਕੰਧ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਲਕੜੀ ਦਾ
ਚੱਕਣਾ, ਘੁਮਿਆਰ ਦਾ ਪਹੀਯਾ, ਕਾੜੀ ਹੋਈ
ਰਹੁ ਠੰਡੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਛਾਢੇ ਵਿੱਚ ਪਾਂਦੇ
ਹਨ, ਪਿੰਡ ਦੀ ਚੋਂ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਪਾਸਾ, ਦੀਵਾਂ
ਦਾ ਵੱਢਾ [ਮਾਰਨਾ] ॥

ਚੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਮਿਲਕੇ ਅਤੇ ਠਿਸਾਣ
ਲਾਕੇ ਪਿੰਡ ਪਾਉਣਾ ॥

ਚੱਕ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੀਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਚੀਜ
ਵੱਢਣੀ ॥

ਚਾਰੇ ਚੱਕ ਜਗੀਰ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ ਥਾਂ
ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ।

ਚਕਚਾਲ, ਸ:—ਭੇੜੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਬੋਲ ਵਾਲੀ
ਤੀਵੀ ॥

ਚਕ ਚੁੰਧਰ

ਚਕ ਚੁੰਧਰ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਚੁੰਧਾ, ਇੱਕ
ਚਕ ਚੁੰਧਰ } ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਰਬਾਜ਼ੀ ॥

ਚਕਚੁੰਧਰ ਛੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਕਰਾ ਦੇਣੀ
ਵਸਾਦ ਪਾ ਦੇਣਾ ॥

ਚਕਟੀ, ਸ:—ਤਮਾਕੂ ਮਲਣ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜੀ ਜਾਂ
ਰਸਤੇ ਦੀ ਗੋਲ ਟਿੱਕੀ, ਤਮਾਕੂ ਜਿਸ ਸਾਥਣ
ਦੀ ਚੱਕੀ ॥

ਚੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕਣਾ, ਚਾਉਣਾ, ਉਠਾਉਣਾ,
ਉਤਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਚਕਨਾਚੁਰ, ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਟੁੱਟਾ ਹੋਇਆ,
ਗਲਾ ਬੰਨ੍ਹਾ ਹੋਇਆ (ਹੋਲਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਚਕ ਮਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਕਰੜਾ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਦੇ
ਰਗੜਣ ਨਾਲ ਅੱਗ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਚਕਰ } ਪੁ:—ਪਹੀਏ ਵਰਗੀ ਗੋਲ ਚੀਜ਼, ਕੜਾ,
ਚੱਕਰ } ਘੋੜਾ, ਗੋਲ ਰਸਤਾ, ਹੋਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ
ਲੀਕਾਂ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਲੱਹੇ ਦਾ
ਗੋਲ ਹੱਥਿਆਰ, ਸਮੇਂ ਦਾ ਫੇਰ, ਸਿਰ ਦਾ ਘੁੰਮ-
ਣਾ, ਘਬਰਾਹਟ, ਔਖ ॥

ਚੱਕਰਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਣਾ, ਫੇਰ ਖਾਕੇ ਆਉਣਾ ॥

ਚੱਕਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਾਉਣਾ ॥

ਚੱਕਰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋੱਤੀ ਛੋੱਤੀ ਘੁੰਮਣਾ ॥

ਚੱਕਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਫੇਰੇ ਫਿਰਨਾ, ਚੰਮੀ
ਸੈਲ ਕਰਨੀ ॥

ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਪੁ:—ਸਥਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ॥

ਚਕਰਾਉਲ, ਸ:—ਘੱਤਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ
ਰੋਗ ॥

ਚਕਾਰਾ

ਚਕਰੀ, ਸ:—ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ (ਕਰਨੀ, ਲਾਉਣ)
ਚੁੰਧੇ ਦੀ ਪੁਛ, ਛੋਟਾ ਚੱਕਰ ॥

ਚਕਰੀਆ, ਪੁ:—ਝਗੜਨ ਵਾਲਾ, ਨੌਕਰ ॥

ਚਕਲ, ਪੁ:—ਹਲਦ ਦੇ ਪਹੀਏ ॥

ਚਕਲਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕੋਈ ਚੌਰਸ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਥਾਂ,
ਕੰਜਰੀਆਂ ਦਾ ਮਹੱਲਾ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਉੱਤੇ
ਬੱਟੀ ਵੇਲੀਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ, ਚੌਕਾ,
ਸਰਾਬ ਦੀ ਬੂੰਦ ॥ ਵਿ:—ਚੌੜਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ, ਗੋਲ ॥

ਚਕਲਾਈ, ਸ:—ਚੁੜੱਤਣ, ਚੌੜਾਈ ॥

ਚਕਲੀ } ਸ:—ਗੋਲਾਈ, ਛੋਟਾ ਚਕਲਾ, ਚੁੱਖ ਦੀ
ਚੱਕਲੀ } ਜੜ੍ਹ ਇਰਦ ਗਿਰਦ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਸਮੇਂ-
ਤ, ਹਲਦ ਦਾ ਖੜਾ ਪਹੀਆ ॥

ਚਕਲੀਦਾਰ, ਵਿ:—ਗੋਲ ਅਤੇ ਨਿੱਗਰ (ਛੋੜਾ) ॥

ਚਕਵਈਆ } ਪੁ:—ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਤਕੜਾ
ਚਕਵੇਯਾ } ਆਦਮੀ ॥

ਚਕਵਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਪੰਥੇਰੂ ॥
ਚਕਵੀ, ਸ: }

ਚਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਕਵਾਈ, ਸ:—ਚੱਕਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੱਕਾ, ਪੁ:—ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਦੁੱਧ, ਗਾੜਾ ਦਹੀਂ ॥
ਵਿ:—ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੱਕਾਨ, ਵਿ:—ਥੜਾ ਗਾੜਾ ॥

ਚਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਹਰਨ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਸਰੰਗੀ ॥

ਚਕਾਰੀ

ਚਕਾਰੀ, ਸ:—ਨਿਕੀ ਜੇਹੀ ਹਰਨੀ ॥

ਚੋਰੀ ਚਕਾਰੀ, ਸ:—ਚੋਰੀ ॥

ਚਕਿਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਦੂਏ ਦੇ ਖੇਤੀ
ਤੋਂ ਨਿਖੇੜਣ ਵਾਲੀ ਲੀਕ ॥

ਚੱਕੀ, ਸ:—ਪੱਥਰ ਦੇ ਦੋ ਪੁੜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਟਾ
ਪੀਂਚਦੇ ਹਨ, ਗੱਲ ਇੱਕੀ, ਦੁੱਬੇ ਦੀ ਪੁਛ,
ਜਿਸੀ ਕੰਦ ਦੀ ਇੱਕ ਮੁੱਢੀ, ਪਠਾਨ ਕੋਟ ਤੋਂ
ਚੜ੍ਹਦੇ ਵੱਲ ਇੱਕ ਨਦੀ ॥

ਚੱਕੀ ਬੋਣਾ } ਚੱਕੀ ਪੀਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮੀ ਕਹਾਨੀ ਕਰਨੀ ॥

ਚਕੁਲਾ, ਪੁ: } ਚਕੁਲੀ, ਸ: } 'ਚਕਲਾ' 'ਚਕਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੱਕੂ, ਪੁ:—ਚਾਕੂ, ਕਲਮਾਂ ਘੜਣ ਵਾਲੀ ਫੁਰੀ,
ਕਰਦ ॥

ਚਕੋਤਾ } ਚਕੋਧਰਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸ਼ੰਤਰਾ ॥

ਚਕੋਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਖੇਰੂ, ਵਿ:—ਚੌਰਸ ॥

ਚੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਤੋਂ ਧਰਕੇ ਸੁਆਦ ਲੈਣਾ,
ਖਾਣਾ ॥

ਚਖਮਕ } ਚਖਮਖ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਗਰ ਪੱਥਰ, ਅਣ-
ਬਣ ॥

ਚਖਵਈਯਾ } ਚਖਵੈਯਾ } ਪੁ:—ਸੁਆਦ ਲਾਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ,
ਚੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚਖਾ, ਪੁ:—ਵੇਲਣੇ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਰੋਜ ਜੋ ਗੁਫ਼ ਇੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਚਗਲਵਾਉਣਾ

ਚਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆਉਣਾ, ਸੁਆਦ ਦਿਖਾ-
ਉਣਾ, ਵੰਨਗੀ ਦੇਣੀ ॥

ਚਖਾਈ, ਸ:—ਚੱਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚਖਾ ਚੁਖੀ, ਸ:—ਲੜਾਈ ਸ਼ਰਾਬੀ (ਹੱਠੀ,
ਕਰਨੀ, ਜਾਣੀ, ਲਗਣੀ) ॥

ਚੱਖੀ, ਸ:—ਸੁਆਦ, ਰਸ ॥

ਚੱਖੀ ਦੇਣੀ } ਚੱਖੀ ਲਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਜ਼ ਦੇ ਮੂੰਹ ਲਹੂ ਜਾਂ
ਮਾਸ ਲਾਉਣਾ, ਹਿਲਾ ਲੈਣਾ ॥

ਚਖ! } ਚਖੇ ਹੋ! } ਵਿਸਮਯ:—ਚਲ ਦੂਰ ਹੋ!

ਚਖੇ ਚੁਬੰਦ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ ਨਰੋਆ, ਖਕੜਾ ਤਾਜਾ,
ਚੌਕਸ ॥

ਚਖੈਤੀ, ਪੁ:—ਅੰਨ ਚੱਖਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਸੁਆਦ
ਲੈਣਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਚੰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥੌਜਾ, ਸਰੰਗੀ ॥

ਚਗੋਤਾ, ਪੁ:—ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁਗਲ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ
ਅੱਲ, ਦਰਸਣੀਯ ਆਦਮੀ ॥

ਚਗਲ, ਸ:—ਜੂਠ, ਨੀਚ ਆਦਮੀ (ਚਗਲ ਚੰਦ-
ਕਮੀਣਾ) ॥

ਚੰਗਲ, ਪੁ:—ਪੰਜਾ, ਨਹਿੰਦਰਾਂ, ਹੱਥ ਦੀ ਭਲੀ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਚਗਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼
ਜੁੱਠੀ ਕਰਨੀ, ਭੁੱਖ ਥਿਕਾ ਖਾਣਾ ॥

ਚਗਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਚਗਲਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੰਗੜ

ਚੰਗੜ, ਪੁ:

ਚੰਗੜਣੀ, ਚੰਗੜਿਆਣੀ, ਸ:

ਚੰਗੜੀ, ਸ:

ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ
ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ
ਜੋ ਅਨਾਜ
ਛੱਟਣ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਦੇ
ਹਨ ॥

ਚੰਗਾ, ਪੁ:

ਚੰਗੀ, ਸ:

ਵਿ:—ਹੱਛਾ, ਭਲਾ, ਮਨਭਾਉਂਦਾ
ਭਾਗੀ ਵਾਲਾ, ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ

ਦਾ, ਨਹੀਂ ਇਆ, ਬਖਤਵਰ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੱਛਾ, ਹੱਛੀ ਤਰਾਂ ॥

ਚੰਗਾ ਭਲਾ, ਵਿ:—ਹੱਛਾ, ਖਰਾ, ਨਵਾਂ ਨਰੋ-
ਇਆ, ਤਕੜਾ, ਜਿਉਂਦਾ ਤਿਉਂ, ਖਾਸਾ
ਕੰਮ ਰਲਾਉ ॥

ਚੰਗਿਆਈ, ਸ:—ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਖੂਬੀ ॥

ਚੰਗਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਖੇਰੂ, ਚੰਗਿਆੜਾ ॥

ਚੰਗਿਆੜਾ, ਪੁ:

ਚੰਗਿਆੜੀ, ਸ:

ਅੰਗਿਆਰੀ, ਚਿਣਗ,
ਅੰਗ ਦੀ ਕਣੀ ॥

ਚੰਗਿਆੜੀ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਗਾਈ ਕਰ
ਦੇਣੀ ॥

ਚੰਗੇਰ, ਸ:—ਬਾਸ ਆਇਕ ਦੀ ਚੌੜੀ ਟੱਕਰੀ ॥

ਚੰਗੇਰਟਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਚੰਗੇਰ ॥ ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਹੱਛਾ ॥

ਚੰਗੇਰਾ, ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਕੁਝ ਕੁ ਚੰਗਾ,
ਦੁਏ ਕੱਲੇ ਚੰਗਾ ॥

ਚੰਚਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਨਿਰੋਲਾ ਨਾ ਰਹੇ, ਚਲਾਕ,
ਖਿਡਾਰੀ, ਟਪਕਾ ॥

ਚੰਚਲ ਪੁਣਾ, ਪ:

ਚੰਚਲ ਤਾਈ, ਸ:

ਚੰਚਲਾਈ, ਸ:

ਨਿਰੋਲੇ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ,
ਚਲਾਕੀ, ਫੁਰਤੀ, ਬੇ
ਚੰਨੀ, ਚੁਲ ਬੁਲਾਟ ॥

ਚਟਕ ਜਾਣਾ

ਚੱਚਾ, ਪੁ:—ਮੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਯਾਰੂਵਾਂ ਅਖਰ
'ਚ' ॥

ਚੱਜ, ਪੁ:—ਵੱਲ, ਢਾਂ, ਢੰਗ, ਅਕਲ, ਸਮਝ, ਹਾਲ
ਛੱਜ ॥

ਚੱਜ ਚਾਰ, ਪੁ:—ਵਰਤਾਰਾ, ਚਾਲ, ਰਹਿਤ ॥

ਚੰਜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਬਿੰਦੀਆਂ ਵਾਲਾ
ਧੁਰਕਾ ॥

ਚੱਟ, ਸ:—ਮਾਸ ਗੋਲਣ ਵਾਲੀ ਸੱਟ ਜਾਂ ਢੋੜਾ ॥

ਚੱਟ, ਪੁ:—ਚੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਸਵਾਈ ॥

ਵਿ:—ਝੱਟ ਪਟ ॥

ਚੱਟ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੱਟਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ, ਨਾਸ
ਹੋਣਾ ॥

ਚੱਟ ਕਰ ਜਾਣਾ; ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਦ ਲਾਕੇ ਖਾ
ਜਾਣਾ ॥

ਚੱਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤ ਲੈਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ,
ਦਾੜੀ ਮੁਨਾਉਣੀ ॥

ਚੱਟ ਪੱਟ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਛੋੜੀ ਛੋੜੀ, ਝੱਟ
ਪਟ ॥

ਚੱਟ ਲੈਣਾ; ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਨਾਲ ਖਾ ਲੈਣਾ, ਵੱਢੀ
ਖਾਣੀ ॥

ਚਟਕ, ਸ:—ਚਮਕ, ਸੁਹਣਾ ਚੰਗਾ, ਰਸ, ਚਾਹ,
ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਅਲਬਣ ॥

ਵਿ:—ਚਮਕਦਾਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਚੰਗਾ ਸਹਣਾ
ਹੈ ॥

ਚਟਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਟਕਣਾ ॥

ਚਟਕਣਾ

ਚਟਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਟਣਾ, ਪੱਟਣਾ, ਚਮ-
ਚਟਖਣਾ } ਕਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ॥

ਪੁ:—ਤਮਾਚਾ, ਧੱਪਾ ॥

ਚਟਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤੋੜਣਾ, ਪਾੜਣਾ, ਕ-
ਚਟਖਾਉਣਾ } ਜਾਕੇ ਕੱਢਣੇ (ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ)

ਚਮਕਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ, ਮਚਾਕੇ ਮਾਰਨੇ ॥

ਚਟਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਨੂੰ ਤਾਲੂ ਵੱਲੋਂ ਖਿੱਚ ਕੇ
ਟਿੱਚ ਟਿੱਚ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ (ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ
ਟੋਰਨ ਵਾਸਤੇ) ॥

ਚਟਕਾਰੀ, ਸ:—ਚਟਕਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਚਟਕੀਲਾ, ਵਿ:—ਭੜਕੀਲਾ, ਸੋਹਣਾ, ਮਜੇਦਾਰ ॥

ਚਟਖਣਾ } 'ਚਟਕਣਾ, ਚਟਕਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਚਟਖਾਉਣਾ }

ਚੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਨਾਲ ਖਾਣਾ, ਸੁਆਦ ਲੈਣਾ,
ਅਸਰ ਪਾਉਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਵੱਢੀ ਲੈਣੀ ॥

ਚਟਣੀ, ਸ:—ਕਈ ਮਸਾਲੇ ਕੱਠੇ ਰਗੜੇ ਹੋਏ,
ਚੱਟਣ ਵਾਲੀ ਦੁਆ ॥

ਚਟਣੀ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਗਾ, ਕ ਵੀਡੇ ਜਾਣਾ,
ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਨਿਗਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਚਟ ਪੱਟ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ, ਤਬਦੀ ॥

ਚਟ ਪੱਟ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਚਾਨਚੱਕ ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਚਟ ਪਟਾ, ਵਿ:—ਕਾਹਲਾ, ਸੁਆਦੀ, ਲੀਹੀ
ਵਾਲਾ ॥

ਚਟਪਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਬਰਨਾ ਬਿਆਕਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਚੱਟੂ

ਚਟਪਟਾਹਟ, ਸ:—ਕਾਹਲੀ, ਘਬਰਾਹਟ ॥

ਚਟਪਟੀ, ਸ:—ਕਾਹਲੀ, ਘਬਰਾਹਟ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਚਟਪਟੀਆ, ਵਿ:—ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਲੀਹੀ
ਵਾਲਾ, ਕਾਹਲਾ, ਚੁਸਤ, ਜਰੂਰੀ, ਬੇ ਸਬਰਾ ॥

ਚੱਟਮ, ਵਿ:—ਸਫਾ, ਮੂੰਹਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਚੱਟ
ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਮੁਕਾ ਹੋਇਆ, ਮੁਰਦਾ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਚਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਨਾਲ ਖੁਆਉਣਾ, ਰੁਪ-
ਯਾ ਉੜਾਉਣਾ, ਵੱਢੀ ਦੇਣੀ ॥

ਚਟਾਈ, ਸ:—ਚੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਸਫਾ, ਚੁੜੀ ॥

ਚਟਾਕ, ਪੁ:—ਮਾਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦਾਗ, ਬਖਮ ॥

ਚਟਾਕਾ } ਪੁ:—ਮਗਾਕਾ, ਟੁਟਣ ਜਾਂ ਫਲਕਣ
ਚਟਾਖਾ } ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਸੁਰਜ ਦੀ ਚਮਕ ॥

ਚਟਾਕੇ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਮਜੇਦਾਰ ਸੁਆਦੀ,
ਕਰਾਰਾ ॥

ਚਟਾਪਟ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਟ ਪੱਟ, ਤਬਦੀ, ਬਾਰਬਾਰ ॥

ਚਟਾਪਟੀ, ਸ:—ਚਟਪਟੀ, ਕਾਹਲੀ, ਘਬਰਾਹਟ ॥

ਚੱਟੀ, ਸ:—ਜਰੀਮਾਨਾ, ਤੀਨ, ਨੁਕਸਾਨ, ਖਰਾਬਾ ॥
(ਦੇਣੀ ਜਾਂ ਭਰਨੀ, ਲੱਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ)

ਚੱਟੀ ਚਪੱਟੀ, ਚੱਟੀ ਚਿਪੀਰੀ } ਸ:—ਚਟੀ ॥
ਚੱਟੀ ਚੀਰਾ, ਚੱਟੀ ਚੀਰੀ }

ਚੱਟੂ, ਪੁ:—ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਉੱਖਲ, ਖਾਉ ਉੜਾਉ

ਚਟੂਰਾ

ਚਟੂਰਾ, ਪੁ: } ਅੰਨ ਆਟਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ
ਚਟੂਰੀ, ਸ: } ਦਹੀਂ ਰਿੜਕਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ
ਚਟੂਰਾ, ਪੁ: } ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਚਟੋਰ, ਪੁ: ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦਾ ਚਸਕਾ
ਚਟੋਰਾ, ਪੁ: } ਹੋਵੇ ॥
ਚਟੋਰੀ, ਸ:

ਚੱਠ, ਸ:—ਨਵੇਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ
ਬਾਹਮਣ ਜੁਆਲਣੇ (ਕਰਨੀ) ॥

ਚੱਠਾ, ਪੁ:—ਭੰਗਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦਾ ਚੌੜਾ
ਭਾਂਡਾ, ਜੋਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਚੱਠੂ, ਪੁ:—ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਉੱਖਲ, ਘੁੰਮਰ 'ਘੋਰ' ਦੇ
ਵਿਚਲਾ ਟੋਇਆ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੋਲ ॥

ਚੰਡ, ਸ:—ਤੇਸੀ ਦਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਢਲ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਇੱਠਾਂ ਘੜੀ ਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਚੰਡ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਫਿ:—ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਾਂ ਰਹਿ-
ਚੰਡ ਹੋਣਾ } ਣਾ, ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਚੁਲਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਚੰਡਣਾ, ਫਿ:—ਕੁੱਟ ਕੇ ਖੋਜ ਕਰਨਾ, ਮੱਤ ਦੇਣੀ,
ਸਿਖਾਉਣਾ, ਮਾਰ ਕੇ ਸੁਧਾਰਨਾ ॥

ਚੰਡ ਬਹਾਉਣਾ, ਫਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਤ ਬਣਾ-
ਉਣੀ ॥

ਚੰਡਵਾਉਣਾ, ਫਿ:—ਚੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੰਡਵਾਈ, ਸ:—ਚੰਡਵਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੱਡਾ, ਪੁ:—ਵਿੱਡ ਅਤੇ ਪੱਟ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਥਾਂ ॥

ਚੱਢੇ ਗੱਟੇ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਫਿ:—ਘੁਲਦਿਆਂ ਘੁ-
ਲਦਿਆਂ ਗਿੱਥੀ ਚੌੜਿਆਂ ਨਾਲ ਲਾ ਦੇਣੀ,
ਕਾਬੂ ਬਰ ਲੈਣਾ ॥

ਚਤਰਤਾਈ

ਚੰਡਾਉਣਾ, ਫਿ:—ਚੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੰਡਾਲ, ਪੁ: } ਕਮੀਣ, ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ ਵਾਲਾ
ਚੰਡਾਲਣੀ, ਸ: } (ਲੀ), ਦੰਗਲਾ (ਲੀ),
ਜਾਤੋਂ ਛੋਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਨਿਰਦਈ, ਸੁਮ,
ਦੁਸ਼ਟ, ਹਤਿਆਰਾ ॥

ਚੰਡਾਲ ਚੌਂਕੜੀ, ਸ:—ਬੂਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ
ਦੋਲੀ ॥

ਚੰਡਾਲ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਚੰਡਾਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੰਡਿਆਉਣਾ, ਫਿ:—'ਚੰਡਵਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੰਡੀ, ਸ:—ਦੁਰਗਾ, ਜੁੱਧ ਦੀ ਦੇਵੀ, ਲੜਾਕੀ
ਰੰਨ ॥

ਚੰਡੀ ਕਰਨਾ, ਫਿ:—ਸ਼ੇਖੀ ਜਾਂ ਗੁਸਗਸ਼ੀ ਕ-
ਰਨਾ) ॥

ਚੰਡੀ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਫਿ:—ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਚੰਡੇਲ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਜੀ ਦਾ ਪੰਧੂੜਾ, ਇੱਕ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੋਲੀ, ਇੱਕ ਪੰਛੀ ॥

ਚਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੀਨਾ ॥

ਚਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਅਨਾਜ, ਫੋਲਿਆਂ ਦਾ ਦਾਨਾ ॥

ਚਣਾਣੀ, ਸ:—ਚੰਨਲ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਨਿੱਕਾ
ਟੌਂਗਾ ॥

ਚੜੰਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਰਤ ਹੋਵੇ, ਸਮਝਦਾਰ
ਹੋ ਸ ॥

ਚਤਰ } ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਚਲਾਕ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ,
ਚਤਰਾ } ਚੌਰਾਖੀ ॥

ਚਤਰਤਾਈ, ਸ:—ਚਤਰਾਈ, ਚਲਾਕੀ ॥

ਚਤਰ ਫੁਜ

ਚਤਰ ਫੁਜ, ਪੁ:—ਚਹੁ ਖਾਹਾਂ ਵਾਲਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ॥

ਚਤਰਟੀ, ਪੁ:—ਗੁਣਵਾਨ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ ॥

ਚਤਰਾਈ, ਸ:—ਚਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਚਲਾਕੀ, ਉਸਤਾਦੀ ॥

ਚਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਰ ਕਰਾਉਣਾ, ਸੁਝਾਉਣਾ ॥

ਚਤੋਰਾ ਪੁ:—ਚਿਕੂਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੰਦ, ਪੁ:—ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗ੍ਰਹ, ਪਿਆਰਾ ਬਾਲਕ, ਸੋਹਣਾ ਆਦਮੀ, ਟੋਪੀ ਦੇ ਉੱਪਰਲਾ ਗੋਲ ਹਿੱਸਾ, ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਚੰਦ ਗ੍ਰਹਿਣ, ਪੁ:—ਚੰਦ ਉੱਤੇ ਛਾਯਾ ਪੈ ਜਾਣੀ ॥

ਚੰਦ ਚਾਹੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਕੰਮ ਵਿਗਾੜ ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਚੌਤੇ ਪਹਿਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰ ਪਲ, ਸੁਦਾ ॥

ਚੰਦਉਆ, ਪੁ:—ਟੋਪੀ ਦੇ ਉੱਪਰਲਾ ਗੋਲ ਹਿੱਸਾ ਦਰੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਗੋਲ ਟੋਟਾ, ਗ੍ਰੀਕ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿਕ ਉੱਪਰ ਭਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਰੰਗਦਾਰ ਕੱਪੜਾ, ਧਾਤ ਦੀ ਪੱਤੀ ॥

ਚੰਦਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਲੱਕੜੀ ॥

ਚੰਦਨ ਹਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਡਮੁੱਲੀ ਮਾਲਾ ॥

ਚੰਦਰ, ਸ:—ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਚੌਰਸ ਟੁਕੜਾ, ਦੁਪੱਟਾ, ਲੋਹੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪੱਤੇ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਖਾਲੀ ਦੀ ਚੌੜੀ ਧਾਰ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ, ਰੰਗੀ ਤੀਮੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰੀਤ (ਚਾਦਰ ਪਾਉਣੀ) ॥

ਚੰਨ

ਚੰਦਰ ਛੱਤ, ਸ:—ਜਿਸ ਛੱਤ ਦੇ ਥੱਲੇ ਕੱਪੜਾ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ ॥

ਚੰਦਰ, } ਪੁ:—ਚੰਦ ॥
ਚੰਦਰਮਾ, }

ਚੰਦਰ ਸੈਣ, ਪੁ:—ਚੰਦਰਾ, ਭੈੜਾ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ ॥

ਚੰਦਰ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਖੱਟੀ ਕਿਸਮਤ, ਬਿਪਤਾ ਕੌਜ਼ੁਸੀ ॥

ਚੰਦਰ ਬੰਸੀ, ਪੁ:—ਛੱਤੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕੁਲ ॥

ਚੰਦਰ ਛਾਣ, ਪੁ:—ਬੇ ਨਸੀਬ, ਭੈੜਾ, ਦੁਖੀ ॥

ਚੰਦਰ ਮੁਖੀ, ਸ:—ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ ॥

ਚੰਦਰਾ, ਪੁ:—ਹੱਥਾਂ ਜਾਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ, ਠਜਲਾ ॥

ਵਿ:—ਭੈੜਾ, ਬੇ ਨਸੀਬ, ਨੀਚ, ਤਬਾਹ, ਸ਼ੁਮ ॥

ਚੰਦਾ, ਪੁ:—ਰਜਾਈ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਪਾਸਾ, ਚੰਦ, ਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਦਾਨ (ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਕਿਸੇ ਦੇ ਚੰਦੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਣੇ, ਸੁਖੀ ਹੋਣੀ ॥

ਚੰਦੀ, ਸ:—ਨੱਕ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ॥

ਚੰਦੂਆ } ਪੁ:—'ਚੰਦਉਆ' ਵੇਖੋ ॥
ਚੰਦੋਆ }

ਚੰਦੇਰੀ (ਲੀ), ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਗ ॥

ਚੰਨ, ਪੁ:—ਚੰਦ ॥

ਚੰਨਣ

ਚੰਨਣ, ਪੁ:—'ਚੰਨਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੰਨਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ, ਉਹ ਕੰਧਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹਲਟ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਧਰੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਚੰਨਾ ਬੰਨਾ, ਪੁ:—ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਹੱਦ, ਹਮਸਾਏ ॥

ਚਨਾਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਜੋ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਚਨੁਕਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਨੱਕਰਾਂ ਹੋਣ ॥

ਚਪਕਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੰਗਾ ॥

ਚਪਟਾ, ਵਿ:—ਚੌੜਾ, ਪੱਧਰਾ, ਇੱਕ ਜੇਹੀ ਤਹ ਵਾਲਾ ॥

ਚਪਟੀ, ਸ:—ਫੱਟੀ, ਪੱਤੀ, ਪੱਚਰ ॥

ਚੱਪਣ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡ ਦਾ ਵੱਕਣ ॥

ਚੱਪਣੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਚੱਪਣ, ਕੋਲ ਥੋੜੇ ਦਾ ਫਲ ॥

ਚੱਪਤ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਤਾ ਵਾਰਣਾ, ਖਿਸਕ ਜਾਣਾ ॥

ਚੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਨੱਕ ਛੋਬਕੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਥੇ
ਮਰ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਮਰਨਾ } ਸ਼ਰਮ ਹੋਣਾ ॥

ਚੱਪਣੀਆਂ ਛੰਨਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਲੜਕੇ ਦਾ ਖਾਹੇ ਤੋਂ ਚਿੱਠਕੇ ਚੱਪਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕੁੱਦ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੀਨ ਸੁੱਟਣਾ (ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਰੀਤ) ॥

ਚਪਰਕਨਾਤੀਆ, } ਪੁ:—ਦੁਸ਼ਟ, ਸ਼ਤਰੂਹ,
ਚਪੜਕਨਾਤੀਆ, } ਸ਼ਰਾਰਤੀ ॥

ਚਪਾਤੀ

ਚਪਰ ਚਪਰ } ਸ:—ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਚੌਰਲ ਦੀ
ਚਪੜ ਚਪੜ } ਅਰਾਜ, ਬਕਵਾਦ (ਕਰਨਾ) ॥

ਚਪਲ, ਵਿ:—ਭੋਜ, ਤਿੱਖਾ, ਦੁਸਤ, ਚੌਰਲ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਬੋਲੇ ॥

ਚਪਲਤਾਈ, ਸ:—ਚਪਲ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਚਪਲਾ, ਸ:—ਬਿਜਲੀ, ਚੌਰਲ ਇਸਤਰੀ ॥

ਚਪੜਾ, ਪੁ:—ਸਾਫ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਲਾਖ ॥

ਚਪੜਾਸ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਿੰਡਲ ਆਦਿਕ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਂ ਕੋਠੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਨਾਉਂ ਉੱਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਂਟੀ ਜਾਂ ਪਟਕੇ ਨਾਲ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਚਪੜਾਸੀ } ਪੁ:—ਚਪੜਾਸ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਚਪੜਾਸੀਆ } ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਜਾਣ ਆਦਿਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੌਕਰ ॥

ਚੱਪਾ, ਪੁ:—ਥੋੜੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜੀ, ਚਹੂੰ ਉਂਗਲਾਂ ਦੀ ਚੁੜਾਈ, ਸਿੱਧਾ ਖੜਾ ਹੋਯਾ ਛੋਟੇ ਸਿੰਗਾਂ ਵਾਲਾ ਬੋਲ ॥

ਚੱਪਾ ਫਰ, ਵਿ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਟੱਕਰ (ਰੋੜੀ ਆਦਿਕ ਦਾ) ॥

ਚੱਪਾ ਮਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਸੇ ਦੇ ਕਮ ਵਿਚ
ਚੱਪਾ ਲਾਉਣਾ } ਮਦਤ ਕਰਨੀ ॥

ਚੰਪਾ, ਪੁ:—ਫਿਕ ਹੁੱਲ ॥

ਚੰਪਾ ਕਲੀ, ਸ:—ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਚਪਾਤੀ, ਸ:—ਫੋਟੀ, ਫੁਲਕਾ ॥

ਚੱਪੁ

ਚੱਪੁ, ਪੁ:—ਬੋਝੀ ਦਾ ਚੱਪਾ ॥

ਚਪੇਟ (ੜ), ਸ: } ਚੱਪਾ, ਤਮਾਚਾ, ਨੁਕਸਾਨ ॥
ਚਪੇਟਾ, ਪੁ:

ਚਪੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਪੇੜ ਮਾਰਨੀ, ਚਮੇੜਨਾ ॥

ਚਪੌਲ, ਪੁ:—ਵੇਰੀ ਜਾਂ ਧਾੜਵੀਆਂ ਦਾ ਹੱਲਾ ॥

ਚਪੌਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਚਲਚੇਤ ਆ ਪੈਣਾ ॥

ਚਬੱਚਾ, ਪੁ:—‘ਚਬੱਚਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦੀ ਵਿੱਚ ਪੀਹਣਾ, ਦਾਨੇ ਆਦਿਕ ਖਾਣੇ ॥

ਚਬਲ, ਵਿ:—ਪੁ: ਸ:—ਮੂਰਖ, ਬੱਲਾ, ਨੀਚ ॥

ਚੰਬਲ, ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੌਜ਼ਾ ॥

ਚੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣਾ, ਜੱਫੀ ਪਾਣੀ, ਗਲ ਪੈਣਾ ॥

ਚੰਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਹਰਾ ਫੁੱਲ ॥

ਚਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਬਣਾ, ਚੱਬਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਬਾ, ਪੁ:—(ਦਾਨੇ ਆਦਿਕ) ਚੱਬਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚਬਾਈ, ਸ:—(ਦਾਨੇ ਆਦਿਕ) ਚੱਬਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚਬੀਨਾ, ਪੁ:—ਚੱਬ ਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਭੁੱਜੇ ਹੋਏ ਫੁੱਲੇ ॥

ਚਮਕਾਰਾ

ਚਮੂਤਰਾ, ਪੁ:—ਬੜਾ, ਚੌਤਰਾ, ਪੁਲਸ ਦੀ ਚੌਂਕੀ, ਚੁੰਗੀ ॥

ਚੰਬੇਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਫੁੱਲ ॥

ਚਭਕ, ਸ:—‘ਚੁਭਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚਭੇਲ } ਸ:—ਸੱਢੀਆਂ ਚੜ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥
ਚਭੇਲ

ਚਭੇਲਾ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦੀ ਸੱਟ ॥

ਚਭੇਲਾ ਝਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਦੀ ਪੀੜ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਪਾਕੇ ਵੇਖਣਾ ॥

ਚਮ, ਪੁ:—ਖੱਲ, ਚਮੜਾ, ਉੱਪਰਲਾ ਮਾਸ ॥

ਚੰਮ ਉਪੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਾਰਨਾ, ਕੁੰਟਨਾ ॥

ਚੰਮ ਵੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਇੱਕ ਕਰਨਾ ॥

ਚਮਕ, ਸ:—ਲਿਸ਼ਕ, ਚਾਨਣ, ਮੰਝਾ, ਭੜਕ ॥

ਚਮਕ ਦਮਕ, ਸ:—ਭੜਕ, ਮੰਝਾ ॥

ਚਮਕਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਸ਼ਕਣਾ, ਭੜਕਣਾ, ਸਾਫ ਹੋਣਾ, ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਪੈਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਭਾਂਬੜ ਮਚਣਾ ॥

ਚਮਕ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਬਲ ਪੈਣੀ, ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ॥

ਚਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਸ਼ਕਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ, ਮੰਝਰ ਮਸਾਨਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਚਮਕਾਹਟ, ਸ: }
ਚਮਕਾਟ, ਸ: } ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ, ਮੰਝਾ ॥
ਚਮਕਾਰਾ, ਪੁ:

ਚਮਗਿੱਦੜ

ਚਮਗਿੱਦੜ, ਪੁ } ਮਸ਼ਹੂਰ ਜ ਨੌਰ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਚਮਗਿੱਦੜੀ, ਸ: } ਦਿਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ॥

ਚੱਮਚ } ਪੁ:—ਕੜਛੀ ਦੀ ਸਕਲ ਦਾ ਠਿੱਕਾ
ਚਮਚਾ } ਭਾਂਡਾ ॥

ਚਮਚੀ, ਸ:—ਠਿੱਕਾ ਜੋਗਾ ਚਮਚਾ ॥

ਚਮਤਕਾਰ } ਪੁ:—ਮਹਿਮਾ, ਅਚਰਜ ਦੀ
ਚਮਤਕਾਰਾ } ਗੱਲ, ਕਾਹਲੀ ॥

ਚਮਰ, ਪੁ:—ਵਾਲਾ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਕੰਠ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਝੰਡੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੱਖੀਆਂ
ਝੱਲਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਚੋਰ ॥

ਚਮਰਸ, ਪੁ:—ਝੰਡੀ ਜੁੱਤੀ ਦੇ ਲੱਗਣ ਨਾਲ
ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਢੋੜਾ ॥

ਚਮਰਖ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਚਮਰੇ ਦਾ ਤਕਲਾ
ਫਿਰਦਾ ਹੈ । ਚਮੜੇ ਦਾ ਪਸ਼ਮਾ, ਲਿਸਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਚਮਰੰਗ, ਪੁ:—ਚੰਮ ਰੰਗਣਵਾਲਾ, ਖਟੀਕ ॥

ਚਮਰਿੱਕਾ, ਵਿ:—ਚਮਿਆਰ ਦਾ, ਚਮਿਆਰ ਦਾ
ਥਣਾਯਾ ਹੋਇਆ ॥

ਚੱਮਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੋੜਾ, ਖਿੱਤੇ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਚਮਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਛਰਾਉਣਾ, ਫੜਕਾਉਣਾ,
ਵੇਰੀ ਉੱਤੇ ਜਾ ਪੈਣ ਲਈ ਢੋੜੇ ਦਾ ਝੂਠੀ
ਮੂਠੀ ਮੁੜਨਾ ॥

ਚੰਮੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਚੰਬੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਮੜਾ, ਪੁ: } ਖੱਲ, ਚੰਮ, ਖਿੰਡਾ ॥
ਚਮੜੀ, ਸ: }

ਚਰਕਟਾ

ਸੁੱਕ ਕੇ ਚਮੜਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਲਿਸੇ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਚਮੜੀ, ਸ:—ਚਮਰਖ, ਚਮੜਾ ॥

ਚਮੜੀ ਉਪੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਾਰਨਾ ॥

ਚਮਾਰ, } ਪੁ:—ਚੰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਚਮਿਆਰ } ਨੀਚ ਜਾਤ ਦਾ ॥

ਚਮਾਰੀ } ਸ:—ਚਮਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ
ਚਮਿਆਰੀ } ਤੀਵੀਂ ॥

ਚਮੂਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿੱਠਾ
ਮੇਵਾ ॥

ਚਮੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲਾ ਦੇਣਾ, ਗਲ ਪਾਣੀ ॥

ਚਮੋਟਾ, ਪੁ: } ਚੰਮ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਤਸਮਾ ॥
ਚਮੋਟੀ, ਸ: }

ਚਰ੍ਹ, ਸ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਟਪਾ ਪੁੱਟਕੇ ਉੱਲ੍ਹਾ
ਖਣਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਚਾਰਾ, ਸੋਜੀ ॥

ਚਰਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਚਿਲਮ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਹੁੱਕੇ ਵਾਝੂੰ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ।
ਚਰਸਾ ॥

ਚਰਸ ਦਾ ਦਮਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਰਸ ਪੀਣੀ ॥

ਚਰਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਚੰਮ ਦਾ ਡੇਲ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਬਲਦ ਖੁਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਚਰਸੀ, ਪੁ:—ਚਰਸ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚਰਹੀਟ, ਸ:—'ਚਰੀਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਰਕਟਾ, ਪੁ:—ਕਮੀਨ, ਮਹਾਉਤ, ਬੜਾ ਬੋਲਾ ॥

ਚਰਕਣ

ਚਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੀਂਹ ਵਾਕਰ ਚੀਕੇ ਚੀਕੇ
ਕਰਨਾ ॥

ਚਰਖ, ਪੁ:—ਖਰਾਦ, ਚੌਕੀ, ਅਸਮਾਣ ॥

ਚਰਖ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਣਾ, ਚਮਕਣਾ ॥

ਚਰਖ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਮਾਉਣਾ, ਲਿਸਕਾ-
ਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ, ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਚਰਖ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਮਾਉਣਾ, ਧਾਂਤ ਗਲਣਾ ॥

ਚਰਖੜੀ, ਸ:—ਖੂਹ ਦੀ ਛੋਟੀ, ਨਿੱਕਾ ਪਹੀਆ
ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਰੱਸੀ ਫਿਰੇ ॥

ਚਰਖਾ, ਪੁ:—ਸੂਰੂ ਕੱਤਣ ਦਾ ਮੰਤ੍ਰ, ਸਰੀਰ ॥

ਚਰਖੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਚਰਖਾ, ਚਰਖੜੀ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਤਥਾਜੀ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਚਰਖੀਆਂ (ਖੂਹਾਂ) ਵਾਲਾ
(ਦੇਸ) ॥

ਚਰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥਾਜ ॥

ਚਰ੍ਹਗਲ, ਪੁ:—ਭੁੰਘਾ ਜ਼ਖਮ ਜਾਂ ਘਾਉ ॥

ਚਰਗੈਣਾ (ਨ), ਪੁ: } ਗਾਲ੍ਹੜ, ਬਕਵਾਦੀ ॥
ਚਰਗੈਣੀ (ਨੀ), ਸ: }

ਚਰ ਘਲ, ਪੁ:—ਭੁੰਘਾ ਘਾਉ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮ ॥

ਚਰ ਚਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੋਂ ਬੋਲਣਾ,
ਬਕਣਾ ॥

ਚਰਚਾ, ਪੁ:—ਗੱਲ ਬਾਤ, ਗੱਪ, ਬਿਆਣ.
ਅਵਾਦੀ ॥

ਚਰਨਾਠੀ

ਧਰਮ ਚਰਚਾ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦੀ ਬਾਬਤ ਗੱਲਾਂ
ਬਾਤਾਂ, ਬਹਿਸ (ਕਰਨਾ) ॥

ਚਰਜ, ਪੁ:—ਅਚਰਜ ਵੇਖੋ ॥

ਚਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਝਣਾ, ਅਸਰ ਕਰਨਾ,
ਪੱਰਣਾ, ਚਰ ਕੇ ਮੁਕਾ ਦੇਣਾ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ
ਗੋਲੀ ਨਾਂ ਲਗਣੀ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥

ਚਰਨ, ਪੁ:—ਪੈਰ, ਕਦਮ ॥

ਚਰਨ ਸੇਵਾ, ਸ:—ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਦੀ ਵਹਿਲ
ਕਰਨੀ ॥

ਚਰਨ ਕਵਲ, ਪੁ:—ਮਹਾਤਮਾ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ॥

ਚਰਨ ਦਾਸੀ, ਸ:—ਜੁੱਤੀ ॥

ਚਰਣ ਧੂੜ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਉੱਪਰੋਂ ਕ੍ਰਿਪਾ,
ਸੰਤ ਦੇ ਧੰਨਾਂ ਦੀ ਸਿੱਟੀ ॥

ਚਰਣ ਧੌਕੇ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਮਾਨ
ਕਰਨਾ ॥

ਚਰਣ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡੇ ਆਦਮੀਦਾ ਕਿਸੇ
ਚਾਂ ਜਾਣਾ ॥

ਚਰਣ ਫੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਅ-
ਪੀਣ ਹਨਾ, ਸਰਣ ਲੈਣੀ ॥

ਚਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਠੇ ਖਾਲੇ, ਖਿੱਲਰਨਾ, ਬੰਦੂਕ
ਦੀ ਗੋਲੀ ਖਾਲੀ ਜਾਣੀ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥

ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਜੰਗਰ ਪੱਠੇ ਚਰਨ,
ਖੁਰਲੀ, ਛੋਟਾ ਪਜਾਮਾ ॥

ਚਰਨਾਠੀ, ਸ:—'ਚਨਾਠੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਰਨਾਮਤ

ਚਰਾਧ

ਚਰਨਾਮਤ, ਪੁ:—ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਅਸਨਾਨ ਦਾ ਪਾਣੀ,
ਤੀਰਥ ਦਾ ਚੌੜਾ ਜੋਹਾ ਜਲ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ
ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ॥

ਚਰਨੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਚਰਨਾ, ਖੁਰਲੀ ॥

ਚਰਨੀਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ॥

ਚਰਨੀਂ ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ: 'ਚਰਨ ਵਜ਼ਨਾ'
ਚਰਨੀਂ ਪੈਣਾ } ਵੇਖੋ ॥
ਚਰਨੀਂ ਲਗਣਾ }

ਚਰਪਰਾ (ਜ਼ੀ), ਵਿ:—ਮਿਰਚ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ,
ਚਲਾਕ ॥

ਚਰਪਰਾਹਟ } ਸ:—ਚੰਗਾ ਸੁਆਦ, ਚਲਾਕੀ,
ਚਰਪਰਾਟ } ਚਤੁਰਾਈ ॥

ਚਰਪਰੀ, ਸ: } ਜੋ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ,
ਚਰਪਰੀਆ, ਪੁ: } ਚਲਾਕ ॥

ਚਰਬ, ਵਿ:—ਮੋਟਾ, ਖਰਾ, ਜਬਰਦਸਤ, ਗ਼ਾਫਾ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਚਰਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਬਕਵਾਦੀ, ਦੂਰ ਦੂਰ ਭਿੱਖ
ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚਰਬੀ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦੀ ਬੰਧਿਆਈ ॥

ਅੱਖਾਅੱਗੇ ਚਰਬੀ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਨਾ
ਸੁੱਝਣਾ, ਗੁਮਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਚਰਬੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਸਈਸ, ਘੋੜੇ ਦਾ ਠੱਕਰ ॥

ਚਰਬੇਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਸਈਸ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਚਰਬੇਦਾਰੀ, ਸ:—ਸਈਸ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਰਵਾਈ, ਸ:—ਚਾਰਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚਰਵਾਹਾ, ਪੁ:—ਭੋਭਾਂ ਆਦਿਕ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ

ਚਰਵਾਹੀ, ਸ:—ਚਰਵਾਹੇ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਚਰਵਾਹੇ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚਰਵਾਲਗੀ, ਸ:—ਚਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚਰਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਭੋਭਾਂ ਆਦਿਕ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚਰਵੀ, ਸ:—ਚਰਬੀ, ਸਰੀਰ ਦੀ ਬੰਧਿਆਈ ॥

ਚਰਵੇਦਾਰ, }
ਚਰਵੇਦਾਰਨੀ } 'ਚਰਬੇਦਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਚਰਵੇਦਾਰੀ, }
ਚਰਵੇਦਾਰ ਪੁਣਾ }

ਚਰ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਪੱਠਾ, ਚਾਹਾ ॥

ਚਰਾਉਣ, ਪੁ:—ਚਾਰਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਰਨਾ, ਘਾਹ ਖੁਆਉਣਾ ॥

ਚਰਾਈ, ਸ:—ਚਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚਰਾਕ, ਪੁ:—ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚਰਾਗ, ਪੁ:—ਦੀਵਾ, ਸਮਾਦਾਨ ॥

ਚਰਾਗੀ, ਸ:—ਮਲਾਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਬਖਸ਼ੀਸ਼
ਕਿਸੇ ਪੀਰ ਦੀ 'ਦਰਗਾਹ' ਤੇ ਚਰਾਗ ਬਾਲਣ
ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ॥

ਚਰਾਚਰ, ਪੁ:—ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਨਾਂ ਚੱਲਣ
ਵਾਲੇ, ਜੜ ਅਤੇ ਚੇਤਨ ॥

ਚਰਾਂਦ }
ਚਰਾਂਧ } ਸ:—ਚਾਰੇ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ, ਸੂਹ ॥

ਚਰਿਤ੍ਰ

ਚਰਿਤ੍ਰ, } 'ਚਲਿਤਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਚਰਿਤ੍ਰਣ (ਤ੍ਰੀ)

ਚਰ੍ਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਠਾਜ, ਨਿੱਕੀ ਜੁਆਰ ॥

ਚਰ੍ਹੀ ਤੋਰ, ਸ:—ਕੱਚੀ ਚੱਬਣ ਵਾਲੀ ਮਿਠੀ ਚਰ੍ਹੀ ॥

ਕਾਂਗੜ ਚਰ੍ਹੀ } ਸ:—ਜਿਸ ਚਰ੍ਹੀ ਦਾ ਟਾਂਡਾ
ਬਾਂਗੜ ਚਰ੍ਹੀ } ਮਿੱਠਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਚਰ੍ਹੂ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਚੁਲ੍ਹਾ ਦੇਗ ਧਰਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮੱਟੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ॥

ਚਰ੍ਹੈਤਾ, ਪੁ:—ਲਹੂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਚਰ੍ਹੇਕਣਾ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਦਾ, ਪੁਰਾਣਾ,
ਚਰ੍ਹੇਕਾ } ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ॥

ਚਲ ਚਰ੍ਹੇ, ਵਿਸਮਧ:—ਚਲ ਦੂਰ ਹੋ ॥

ਚਲ ਚਲਾ, ਪੁ:—'ਚਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਲੱਥੀ ਹੋਣਾ ॥

ਚਲਣ } ਪੁ:—ਰਹਿਤ ਬਹਿਤ, ਵੰਗ, ਰੀਤ,
ਚਲਣ } ਦਸਤੂਰ, ਵਰਤਾਰਾ ॥

ਚਲਨ, ਪੁ:—'ਚਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੱਲਣਾ, ਜਾਣਾ, ਦੁਰਨਾ, ਵਗਣਾ, ਫਿਰਨਾ, ਜਾਰੀ ਹੋਣਾ, (ਗੋਲੀ ਆਦਿਕ ਦਾ) ਛੁੱਟਣਾ, ਵਰਤਣਾ, ਕੰਮ ਦੇਣਾ, ਦਸਤ ਲੱਗਣੇ ॥

ਚਲਤ, ਵਿ:—ਚਲਦਾ, ਜੋ ਅਜੇ ਮੁੱਕਾ ਨਹੀਂ [ਹਿਸਾਬ] ॥

ਚਲਾਚਲੀ

ਚਲੰਤ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਚੱਲੇ ॥

ਚਲ ਦਲ, ਪੁ:—ਫਿਰਨ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ॥

ਚਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ, ਗਲਣਾ ਸੜਨਾ (ਵਲ) ॥

ਚਲਨੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਚੱਲੇ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਚਲ ਬਿਚਲ, ਸ:—ਅਠਥਣ, ਨਿਖੇੜਾ, ਬਿਗੜਾ ॥

ਚਲਾ, ਪੁ:—ਚੱਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਰਤਾਰਾ, ਇੱਕ ਮੰਛੀ ॥

ਚਲਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਉਣਾ, ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਚਲਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਾਉਣਾ। ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਉਣਾ ॥

ਚਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਮੈਲਾ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਮੋਰੀ ॥

ਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਧੱਕਣਾ, ਟੋਰਨਾ, ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਤੀਰ ਜਾਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨੀ, ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਚਲਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਥੋੜਾ ਹਿਰ ਕੰਮ ਦੇ ਸੱਕੇ ॥

ਚਲਾਕ, ਵਿ:—ਚੁਸਤ, ਹੁਸਿਆਰ, ਸਿਆਣਾ, ਫਰੇਬੀ ॥

ਚਲਾਕੀ, ਸ:—ਚੁਸਤੀ, ਉਸਤਾਦੀ, ਚਤਰਾਈ, ਛਲ ॥

ਚਲਾਚਲ } ਸ:—ਸਦਾ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਮੌਤ,
ਚਲਾਚਲੀ } ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ॥

ਚਲਾਨ

ਚਲਾਨ, ਪੁ:—ਬੇਜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਾਰਸਤ, ਬੀਜਕ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਚਾਕਸ ਪਾਸ ਬੇਜਣਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਚਲਾਨਾ, ਪੁ:—ਮੌਤ, ਮਰਨਾ (ਕਰ ਜਾਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਚਲਾਵਾਂ, ਵਿ:—ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰ ਕੰਮ ਦੇ ਸੱਕੇ ॥

ਚਲਿੱਤਰ, ਪੁ:—ਸੁਭਾਉ, ਛਲ, ਚਲਾਕੀ, ਹਾਲਾ ॥

ਤਿਰੀਆ ਚਲਿੱਤਰ, ਪੁ:—ਭੀਮਤਾਂ ਦੇ ਛਲ ਵਲ ॥

ਚਲਿੱਤਰਨ (ਨੀ), ਸ: } ਜੋ ਚਲਿੱਤਰ ਕਰੇ ॥
ਚਲਿੱਤਰ (ਰੀ), ਪੁ: }

ਚਲਾਸਮਾਂ (ਵਾਂ) } ਵਿ:—ਜੋ ਚਾਲੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰੇ ॥
ਚਲੀਸੀਆ }
ਚਲੀਹਮਾਂ (ਵਾਂ) } ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਮਗਰੋਂ ਚਾਲੀਵਾਂ ਦਿਨ ॥
ਚਲੀਹਾ }

ਚੰਦਰ ਪੁ: } 'ਚਮਰ' ਵੇਖੋ। ਚੌਰ (ਚੋਰੀ) ॥
ਚੰਦਰੀ, ਸ: }

ਚਵਾਤੜੀ } ਸ:—ਲੱਕੜੀ ਸਿਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਾ
ਚਵਤੀ } ਬਲਦਾ ਹੋਵ, ਯੰਸੇ ਦੀ ਅੱਗ, ਕੌੜੇ
ਚੰਦਤੀ } ਬੋਲ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਚੌਵੀ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਚਿੱਤੇ ਵੀਹ, ਚੌਥੀ ॥

ਚੌਵੀਆਂ, ਵਿ:—ਚੌਵੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਚੌਥੀਵਾਂ ॥

ਚੜ੍ਹ, ਸ:—ਉਂਗਲੀਆਂ ਦਾ ਮਾਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਉਂਗਦੇ ਹਨ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਟੰਗਣ ਵਾਲੀ ਕਿੱਲੀ ॥

ਚੜ੍ਹਸ, }
ਚੜ੍ਹਸਾ, ਚੜ੍ਹਸੀ } 'ਚਰਸ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਚੜ੍ਹਾਈ

ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਚੜ੍ਹਣਾ' ਵੇਖੋ। ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਚੜ੍ਹ ਮਚਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੱਚੀ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਘਮੰਡ ਹੋਣਾ ॥

ਚੜ੍ਹਤ, ਸ:—ਚੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਚੰਗ, ਕੂਚ, ਹੱਲਾ, ਸੱਭਾ, ਚੜ੍ਹਾਵਾ ॥

ਚੜ੍ਹਤੀ, ਸ:—ਉੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਾਧਾ, ਸਵਾਰੀ ॥

ਚੜ੍ਹਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਰ ਜਾਣਾ, ਉੱਭਰਣਾ, ਸਵਾਰ ਹੋਣਾ, ਭੇਟ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰ ਮਿਲਣੀ, ਮਰਨਾ ਚੜ੍ਹ ਆਉਣਾ (ਦਰਿਆ), ਵਧਣਾ (ਭਾਉ), ਉੱਚੀ ਹੋਣੀ (ਸੁਰ) ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਣਾ (ਧਨਪ), ਕੱਸੀਆਂ ਜਾਨੀਆਂ (ਵਾਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ), ਤਕੜੀ ਦੇ ਛਾਥੇ ਵਿੱਚ ਤੁਲੀਣਾ, ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲਣਾ (ਨਾੜ), ਆਪਣੀ ਅਸਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਆ ਜਾਣਾ (ਹੱਥੀ), ਵੱਜ ਆਦਿਕ ਦਾ ਕੂਚ ਕਰਨਾ ॥

ਚੜ੍ਹਉ, ਪੁ:—ਚੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁੱਟ, ਦਰਿਆ ਅਦਿਕ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਆਉਣਾ ॥

ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਪਾਉਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ ॥

ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕਣਾ, ਉਠਾਉਣਾ, ਉੱਚਾ ਕਰਨਾ, ਸਵਾਰ ਕਰਨਾ, ਪੀ ਜਾਣਾ, ਉੱਘਾ ਲੈਣਾ, ਭੇਟ ਦੇਣੀ, ਲਿਖ ਲੈਣਾ, ਕੂਚ ਕਰਾਉਣਾ (ਹੋਜ)

ਅਸਮਾਣ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਦਾਂ ਬਾਹਰ ਵਾਜ਼ਆਉਣਾ ॥

ਚੜ੍ਹਉ, ਵਿ:—ਚੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਚੜ੍ਹਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ॥

ਚੜ੍ਹਾਈ, ਸ:—ਚੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ, ਧਾਵਾ, ਹੱਲਾ। ਮਰਕੇ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ॥ (ਹੱਥੀ, ਕਰਨੀ)

ਚੜ੍ਹਾਯਤ

ਚੜ੍ਹਾਯਤ, ਪੁ:—ਸਵਾਰ, ਬੰਨੇ ਰਿਹ ਲਈ ਵਾਹੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੜ੍ਹਾਵਾ, ਪੁ:—ਨਜਰ, ਭੇਦ ॥

ਚੜ੍ਹੰਗੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਚਿੜੀ, ਚਿੜੀ ਦਾ ਬੋਟ ॥

ਚਿੜੀ ਚੜ੍ਹੰਗੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਪੰਥੇਰੂ ॥

ਚਾ } ਪੁ:—ਮਰਜੀ, ਸ਼ੋਕ, ਰਸ, ਖੁਸ਼ੀ,
ਚਾਉ, } ਪਿਆਰ, ਸੱਧਰ ॥

ਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਚੁੱਕਣਾ, ਉਠਾਉਣਾ ॥

ਚਾਉਲ } 'ਚੋਲ', 'ਚੋਲਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਚਾਉਲਾ, }

ਚਾਈਂ ਚਾਈਂ, ਕ੍ਰ:—ਵਿ:—ਥੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ॥

ਚਾਸ, ਸ:—ਕੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸ਼ਰਬਤ, ਗਹਿਣੇ
ਨਾਲੋਂ ਸ਼ੋਨੇ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਦੁਕੜਾ ਨਮੂਨੇ ਵਾਸਤੇ
ਲਾਹਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚਾਸਕੁ, ਪੁ:—ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਚਾਸਣੀ, ਸ:—ਸ਼ਰਬਤ, ਸੁਆਦ, ਖੱਟਾ ਮਿੱਠਾ
ਰਲਾਇਆ ਹੋਯਾ, ਸ਼ਰਬਤ ਵਾਲਾ ਛਾਂਡਾ ॥

ਚਾਹ, ਸ:—ਮਰਜੀ, ਇੱਛਿਆ, ਪਿਆਰ, ਭੁੱਖ,
ਇਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦਾ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ
ਅਰਕ ਕੱਢਕੇ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ॥

ਚਾਹਕ, ਵਿ:—ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਾ, ਪਿਆਰਾ,
ਆਸ਼ਕ ॥

ਚਾਹਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਇੱਛਿਆ ਰੱਖਣੀ, ਪਿਆਰ
ਕਰਨਾ, ਮੰਗਣਾ, ਲੱਭ ਹੋਣੀ, ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ,
ਕਰਨ ਲੱਗਣਾ ॥

ਚਾਕੀ

ਚਾਹਤ } ਸ:—ਚਾਹ, ਮਰਜੀ, ਖੁਸ਼ਨਾ, ਮਹੱਬਤ ॥
ਚਾਹਨਾ, }

ਚਾਹਨੀ, ਸ:—ਚਾਸਣੀ, (ਸ਼ਰਬਤ ਕੜਿਆ ਹੋਯਾ) ॥

ਚਾਹਮਾਨ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਚਾਹ ਹੈ, ਆਸ਼ਕ ॥

ਚਾਹਲੀਆ, ਪੁ:—ਚਾਲੀਵੀ ਵਰ੍ਹਾ, ਸੰਮਤ ੧੮੪੦
ਜਦੋਂ ਕਾਲ ਪਿਆ ਸਾ, ਚਾਲੀਆਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ
ਵਰਤ ॥

ਚਾਹਵਾਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਚਾਹ
ਹੋਵੇ ॥

ਚਾਹੀਏ } ਕ੍ਰ:—ਜਰੂਰੀ ਹੈ, ਮੁਨਾਸਬ ਹੈ,
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ } ਠੀਕ ਹੈ ॥

ਚਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰ:—'ਚਾਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਾਹੇ, ਯੋਜਕ:—ਭਾਵੇਂ, ਜਾਂ, ਯਾ ॥

ਚਾਕ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਚੀੜ, ਜੱਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ,
ਚਾਂੜਾ, ਗੁਆਰ, ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਮਿੱਟੀ ॥
ਵਿ:—ਗੁਸਤਾਕ, ਸ਼ੌਖ ॥

ਚਾਕ ਚੁਬੰਦ, ਵਿ:—'ਚਖੇ ਚੁਬੰਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਾਕ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੌਖੀ, ਗੁਸਤਾਖੀ ॥

ਚਾਕਸੁ, ਪੁ:—ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਚਾਕਰ, ਪੁ:—ਨੌਕਰ, ਦਹਿਲੀਆ ॥

ਚਾਕਰੀ, ਸ:—ਨੌਕਰੀ, ਦਹਿਲ, ਸੇਵਾ, ਹਾਜਰੀ ॥

ਚਾਕਲੀ, ਸ:—ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਗੋਲ ਵੱਟੀ ॥
ਵਿ:—ਗੋਲ, ਪੱਧਰੀ ॥

ਚਾਕੀ, ਸ:—ਸਾਬਣ ਦੀ ਟਿੱਕੀ, ਚੱਕ (ਦੰਦਾਂ ਦਾ) ॥

ਚਾਕੂ

ਚਾਕੂ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਛੁਰੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰਦ ॥

ਚਾਂਗ(ਘ) }
ਚਾਂਗਰ } ਸ:—ਬੀਕ (ਮਾਰਨੀ)
ਚਾਂਘਰ }

ਚਾਂਚਾਂ } ਪੁ:—ਪੇਉ ਦਾ ਛੋਟਾ ਬਰਾ, ਪੇਉ,
ਚਾਂਚਾਂ } ਭਾਈਆ । ਪੇਉ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਕੋਈ
ਮਰਦ ॥

ਚਾਂਚੀ } ਸ:—ਚਾਂਚੇ ਦੀ ਤੀਵੀਂ । ਮਾਂ ਦੇ ਹਾਣ
ਚਾਂਚੀ } ਦੀ ਕੋਈ ਤੀਮਤ ॥

ਚਾਟ, ਸ:—ਸੁਆਦ, ਚਸਕਾ, ਚਾਹ, ਫੁੱਖ, ਪਸ਼ੁਆਂ
ਦੀ ਬਿਕ ਖੁਰਾਕ ॥

ਚਾਟ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਗਿਝਾਉਣਾ ॥

ਚਾਟੇ ਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਣਾ, ਗਿਝਣਾ ॥

ਚਾਟੜਾ ਪੁ: } ਸ਼ਗਿਰਦ, (ਦਲੀ), ਚੇਲਾ (ਲੀ)
ਚਾਟੜੀ, ਸ: }

ਚੌਟਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਚਾ ਟਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਲਾਹੇ ਦੇਕੇ ਪਿੱਛਾ
ਛੁਡਾਉਣਾ ॥

ਚੌਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਚਾਣਚੌਕ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—‘ਅਚਾਣਚੌਕ’ ਵੇਖੋ ॥
ਚਾਨਚੌਕ }

ਚਾਣ ਭਾਣ, ਸ:—‘ਚਾਂ ਭਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚਾਤਰ, ਵਿ:—‘ਚਤਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚਾਤਰਿਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਥਿਰੂ, ਪਧੀਰਾ ॥

ਚਾਪੜੀ

ਚਾਂਦ, ਪੁ:—‘ਚੰਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚਾਂਦ ਮਾਰੀ, ਸ:—ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ
ਦੀ ਮਸ਼ਕ ॥

ਚਾਂਦਰ(ਗ)ਸ:—‘ਚੰਦਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚਾਂਦੀ, ਸ:—ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਜਿਸਦਾ ਰੁਪਇਆ
ਬਣਦਾ ਹੈ, ਧਣ, ਲਾਹ ॥

ਚਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਣਾ, ਉੱਕਰੇ ਰੜਾਉਣਾ, ਉੱਕਣਾ ॥

ਚਾਨਣ, ਪੁ:—ਲੋ, ਜੋਤ, ਪਰਗਸ, ਰੋਸ਼ਣੀ,
ਪਿਆਰਾ ਬਾਲਕ ॥

ਅੰਦਰ ਦਾ ਚਾਨਣ } ਪੁ:—ਗਿਆਨ, ਅਨਭਵ ॥
ਦਿਲ ਦਾ ਚਾਨਣ }

ਚਾਨਣਾ, ਪੁ: } ਲੋ, ਚੰਦ ਦੀ ਰੋਸ਼ਣੀ, ਤਾਨਿਆ
ਚਾਨਣੀ, ਸ: } ਹੋਇਆ ਕੱਪੜਾ, ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਰੋਗ । ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਹੋਵੇ ॥

ਚਾਨਣੀ ਮਾਰ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਜਲੀ ਚਮਕਣ
ਕਰਕੇ ਰਸਲ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਚਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਅਗ ਦੱਬਣੇ ਘੁੰਟਣੇ,
ਮੁੱਠੀਆਂ ਭਰਨੀਆਂ ॥

ਚਾਪੜ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ‘ਟਿੱਕੀ’ ਸੁਕਾਈ ਹੋਈ,
ਭੜੋਲੇ ਦਾ ਛੱਕਣ, ਮੱਟਾ ਕੋਹਜਾ ਆਦਮੀ ॥

ਚਾਪੜ ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਛੱਕਣ ਵਾਲਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਮੱਟਾ
ਫੁਰੂਪ ਆਦਮੀ ॥

ਚਾਪੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਚਾਪੜ ॥

ਚਾਪੜੀ } ਪੁ:—ਜੋ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੋਲਾਂ ਬਣਾਵੇ,
ਚਾਪੜੀਆਂ } ਚਾਪੜ ਚਾਪੜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚਾਪੀ

ਚਾਪੀ, ਸ:—ਮੁੱਠੀਆਂ ਭਰਨ ਜਾਂ ਦੱਬਣ ਘੁੰਟਣ
ਦਾ ਕੰਮ (ਮੁੱਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਨੀ) ॥

ਚਾਬ, ਚ:—ਚੱਬਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੱਬਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ ॥

ਚਾਬਕ, ਸ:—ਰਤਾ, ਛਮਕ, ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ
ਛਿਟੀ, ਜੋ ॥

ਚਾਬਕ ਸੁਆਦ :—ਘੋੜਾ ਫੇਰਣ ਵਾਲਾ, ਤਕੜਾ
ਸਵਾਰ ॥

ਚਾਬੀ, ਸ:—ਕੁੰਜੀ ॥

ਚਾਬੂ, ਵਿ:—ਚੱਬਣ ਦੇ ਲਾਇਕ (ਦਾਣੇ) ॥

ਚਾਂਡਾ, ਸ:—ਬੱਲ ਬੁਲਾਰਾ, ਚੰਡਕ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ
ਕੰਠ, ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਚਾਮ ਦੇ ਦਾਮ ਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਖੌਤਿਆਰ
ਵਰਤਣਾ, ਜੁਲਮ ਕਰਨਾ ॥

ਚਾਮਰਲੀ, ਸ:—ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਇੱਕ
ਜਾਹਿਣਾ ॥

ਚਾਮ੍ਹਾ:ਚੜ੍ਹਕ, ਸ:—ਚਮਾਗੋਦੜ ॥

ਚਾਮ ਦਾ ਬੁੱਧ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਸਮਝਵਾਲਾ,
ਹੁਸ਼ਿਆਰ ॥

ਚਾਮਲ(ਲੀ) ਸ:—ਸ਼ੱਥੀ, ਹੁਸ਼ਤਾਕੀ, ਢੀਠਪੁਲਾ ॥

ਚਾਮਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਦ ਕਰਨੀ, ਅੱਗੋਂ ਬੋਲਣਾ,
ਹੌਲਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਚਾਟ, ਵਿ:—ਇਕ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ; ਥੋੜਾ ਜੇਹਾ, ਕੁਝ ॥

ਚਾਰ ਯਾਰ

ਚਾਰ ਅੱਖਰ } ਪੁ:—ਥੋੜੀ ਜੇਹੀ ਵਿੱਦਯਾ ॥
ਚਾਰ ਹਰਫ }

ਚਾਰ ਕੁੰਟ, ਪੁ:—ਸਾਰਾ ਜਗਤ, ਚੁਵੇਰੇ ॥

ਚਾਰ ਖਾਨਾ } ਵਿ: ਜਿਸ ਕੱਪੜੇ ਉੱਪਰ ਚੌਰਸ
ਚਾਰਖਾਨੀਆ } ਖੀਡੇ ਬਣੇ ਹੋਣ ॥

ਚਾਰ ਜਾਤੀ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਖਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀਆਂ
ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਚਾਰ ਗੋਤ ॥

ਚਾਰ ਜਾਮਾ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਤਹਿਆਂ,
ਕਪੜੇ ਦੀ ਗੁਦਗੁਦੀ ਕਾਠੀ ॥

ਚਾਰ ਜੁਗ, ਪੁ:—ਸਤਜੁਗ, ਦੁਆਪਰ, ਤ੍ਰੇਤਾ,
ਕਲਜੁਗ ॥

ਚਾਰ ਦਵਾਲੀ, ਸ:—ਸਫੀਲ ॥

ਚਾਰਦਿਨ, ਪੁ:—ਥੋੜਾ ਸਮਾ ॥

ਚਾਰ ਪੈਸੇ, ਪੁ:—ਮਾਲ, ਧਨ, ਬਖਤਾਵਰੀ ॥

ਚਾਰ ਬਾਕ (ਗ), ਸ:—ਇਕ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ॥

ਚਾਰ ਬਾਜ, ਵਿ:—ਚਲਾਕ, ਹੁਸ਼ਿਆਰ ॥

ਚਾਰ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਚਲਾਕੀ, ਚਤੁਰਾਈ ॥

ਚਾਰ ਫੁਜੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਖਾਹਵਾਂ
ਹੋਣ, ਦੇਵੀ, ਵਿਸ਼ਨ ॥

ਚਾਰ ਮੁਖੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰ ਮੂੰਹ ਹੋਣ
(ਮੁਹਮਾ) ॥

ਚਾਰ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖਿਛਲੇ
ਚਾਰ ਖਲੀਫੇ ॥

ਚਾਰਵਾਕ

- ਚਾਰਵਾਕ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ
ਮਤ ॥
- ਚਾਰਵਾਕੀਆ, ਪੁ:—ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮੰਨੇ ॥
- ਚਾਰਜ, ਪੁ:—ਅਗਾਰਜ, ਸਰਕਾਰੀ ਹੁੱਦੇ ਵੀ ਸਪੁ-
ਰਦਗੀ (ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥
- ਚਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਪੁਆਉਣਾ, ਧੋਖਾ
ਦੇਣਾ ॥
- ਚਾਰਵਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਜੋਗ ਵੰਟੁ ॥
- ਚਾਰਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਘਾਹ ਪੱਠਾ,
ਮੱਦਤ, ਆਸਰਾ, ਉਪ ਉ, ਸਮਰਥ ॥
- ਚਾਰੇ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਹੀ, ਚਾਰੇ ॥
- ਚਾਰੇ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਹੀ, ਚਾਰੇ ॥
- ਚਾਰੇ ਬੰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਚੁਵੇਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਪੂਰਾ
ਪੂਰਾ ॥
- ਚਾਲ, ਸ:—ਟੋਰ, ਕਦਮ, ਵਰਤਾਰਾ, ਆਦਤ ॥
- ਚਾਲ ਕੁਚਾਲ, ਸ:—ਮੰਦੇ ਕੰਮ ॥
- ਚਾਲ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤਣਾ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥
- ਚਾਲ ਢਾਲ } ਸ:—ਵਰਤਾਰਾ, ਚੱਲਣ ਦਾ ਢੰਗ ॥
ਚਾਲ ਵਾਲ }
- ਚਾਲਬਾਜ, ਵਿ:—ਛਲੀਆ, ਫਰੋਬੀ, ਗਾਹਕਾਰਾ ॥
- ਚਾਲਬਾਜੀ, ਸ:—ਉਸਤਾਦੀ, ਹਿਕਮਤ, ਚਲਾਕੀ ॥
- ਚਾਲਾ } ਪੁ:—ਚਾਲ, ਸਤਰੰਜ ਦੇ ਮੋਹਰੇ ਚਲਾਉਣ
ਚਾਲਾ } ਦਾ ਕੰਮ, ਢੰਗ, ਫਰੋਬ, ਹਿਕਮਤ,
ਸੁਭਾਉ, ਉਪਦਰੀ ਆਦਮੀ ॥
- ਚਾਲੀ, ਵਿ:—ਦਸਾਂ ਦਾ ਚਾਰ ਗੁਣਾ, ਪੁ:—ਵਰਤਾਰਾ
ਸੁਭਾਉ ॥
- ਸ:—ਸਤਾਨਣ, ਰੁਢਾਨਣ ॥

ਚਿਹ

- ਚਾਲੀਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਚਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
- ਚੌਲੂ, ਪੁ:—ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਦੌੜ ਜਾਵੇ (ਹੱਜਾਣਾ
ਕਰ ਦੇਣਾ) ॥
- ਚਾਲੂ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ
ਕਰਨਾ ॥
- ਚਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਕ ਲੈਣਾ, ਲੰਜਾਣਾ, ਮ-
ਜਾਣਾ, ॥
- ਸਿਰ ਤੇ ਚਾਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ॥
- ਚਾਵ, ਪੁ:—'ਚਾਉ' ਵੇਖੋ ॥
- ਚਾਵਥਾ, ਪੁ:—'ਚੋਥਾ' ਵੇਖੋ ॥
- ਚਾਵਰ (ਲ), ਪੁ:—'ਚੱਲ' ਵੇਖੋ ॥
- ਚਾਜ, ਪੁ:—ਕਲਬੂਤ, ਲਕੜੀ ਦਾ ਸੱਗ (ਮੋਚੀਆਂ
ਦਾ) ॥
- ਚਾੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਤਾਰ ਕਰਨਾ, ਸਵਾਰ ਕਰਾਉ-
ਣਾ, ਦਾਲ ਭਾਜੀ ਚਿੰਨ੍ਹਣਾ, ਚੁਲ੍ਹੇ ਉੱਪਰ
ਧਰਨਾ, ਨਜਰ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦੇਣੀ, ਲਿਖ ਲੈਣਾ ॥
- ਚਾੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਸਵਾਰ, ਚਾੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥
- ਚਿਸਤ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਚਿੱਥ ਪੱਥ ॥
- ਚਿਸਤੀ, ਪੁ:—ਚਿਸਤ ਜਾਤ ਦਾ ਆਦਮੀ ॥
- ਚਿਸਾ, ਪੁ:—ਇਨ ਰਾਤ ॥
- ਚਿੱਸਾ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਚੰਗਾ ॥
- ਚਿਹ, ਸ:—ਗੁੱਸਾ, ਜਿਦ, ਪਿਆਰ (ਚੜ੍ਹਣਾ,
ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ) ॥

ਚਿਹਣ

ਚਿਹਣ } ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦਾਗ, ਸ਼ਕਲ ।
ਚਿਹਣ ਚੱਕਰ }

ਚਿਹੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਤਾਹਆਂ ਸੋੜ-
ਣੀਆਂ ॥

ਚਿਕ, ਸ:—ਸਿਰਕੀ, ਪੁ:—ਹੁੰਡੀ ॥

ਚਿਕਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੂਟੇ ਕੱਢੇ
ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਚਿਕਨਾ, ਵਿ:—ਥੰਧਾ, ਸਾਫ਼, ਜੋ ਚਿਪ ਚਿਪ ਕਰੇ ॥

ਚਿਕਨਾਈ } ਸ:—ਬੀਧਿਆਈ ॥
ਚਿਕਨਾਹਟ }

ਚਿੱਕੜ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲੀ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ,
ਗਾਰਾ, ਸੁਸਤ ਆਦਮੀ ॥

ਚਿਕੜੀ, ਸ:—ਪਤਲਾ ਚਿੱਕੜ, ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਲਕੜੀ
ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕੰਧੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ
ਖੇਡ ॥

ਚਿਕਾ, ਸ:—'ਚਿਖਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਆਉਣਾ, ਖਿਸਾਉਣਾ
ਸਤਾਉਣਾ ॥

ਚਿਕਾਨ, ਵਿ:—ਗਾੜਾ (ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਚਿਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੰਗੀ, ਹਰਲ ਦਾ
ਬੱਗ, ਰੋਲਾ ॥

ਚਿਖਾ, ਸ:—ਚਿਤਾ, ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸੜਦਾ ਮੁਰਦਾ ॥

ਚਿੰਗਿਆੜਾ, ਪੁ: } 'ਚਿੰਗਿਆੜਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਚਿੰਗਿਆੜੀ, ਸ: }

ਚਿੰਗਾ (ਘਾ), ਵਿ:—ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਪੱਧਰਾ (ਚਿਹਰਾ) ॥

ਚਿਟਕਾਰੀ

ਚਿੰਘਾਰ, ਸ:—ਚੀਕ, ਗਰਜ, ਹਾਥੀ ਦੇ ਬੋਲਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਚਿੰਘਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕਣਾਂ, ਹਾਥੀ ਦਾ ਬੋਲਣਾ,
ਗੱਜਣਾ ॥

ਚਿਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕਣਾ, ਪੀੜਨਾਲ ਰੋਣਾ,
ਕੁਰਲਾਉਣਾ ॥

ਚਿੱਚੜ, ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਚੰਬੜਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਕੀੜਾ ॥

ਚਮ ਚਿੱਚੜ, ਪੁ:—ਜੇਹੜਾ ਆਦਮੀ ਪਿੱਛਾ ਨਾਂ
ਛੱਡੇ ॥

ਚਿਚੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਚਿੱਚੜ ॥

ਚਮ ਚਿਚੜੀ, ਸ:—ਜੇਹੜੀ ਤੀਮਤ ਪਿੱਛਾ ਨਾਂ
ਛੱਡੇ ॥

ਚਿਚੂੰਦਰ } ਸ:—ਚਕਚੂਪਰ, ਚਮਗਿੰਦਰ ॥
ਚਿਚੂੰਪਰ }

ਚਿੰਜੜੀ, ਸ:—ਬਗੜੇ ਦਾ ਮੁੱਢ (ਛੋੜਣੀ) ॥

ਚਿਟ, ਸ:—ਕਾਗਤ ਦਾ ਪੁਰਜਾ, ਕਪੜੇ ਦੀ
ਲੀਰ ॥

ਚਿਟਕ, ਸ:—ਮੈਲ, ਸੂਰਜ ਦੀ ਚਮਕ ॥

ਚਿਟਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ
ਚਿਟਕਣਾ } ਮੈਲ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ
ਜੁੜ ਜਾਣਾ ॥

ਚਿਟਕਣਾ, ਪੁ:—ਦਾਗ, ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਚਿਟਕਨੀ, ਸ:—ਬੁਰਾ ਭੀੜਣ ਵਾਲੀ ਲੋਹੇ ਦੀ
ਸੀਖ (ਲਾ ਵੇਣੀ) ॥

ਚਿਟਕਾਰੀ, ਸ:—ਚਟਕਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਚਿੱਟਾ

ਚਿੱਟਾ } ਵਿ:—ਸੁਪੇਦਾ, ਧੌਲਾ, ਦੁੱਧ ਦੇ ਰੰਗ
ਚਿੱਟੀ } ਜੋਗਾ ॥

ਚਿੱਟਾ, ਪੁ:—ਰੁਪਇਆ । ਔਖ ਵਿੱਚ ਸੁਪੇਦਾ
ਦਾਗ (ਪੈ ਜਾਣਾ) ॥

ਚਿੱਟੀ, ਸ:—ਲਾਲ ਜਾਂ ਸੁਰਖ ਪੰਖੇਰੂ ਦੀ ਮਦੀਨ ॥

ਚਿੱਠਾ, ਪੁ:—ਲੋਹਾ, ਲੀਮੀ ਚਿੱਠੀ, ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ
ਤਲਬ, ਖੈਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਸਾ । ਬੁਧਾਰ ਜਾ ਬੈਂਕ
ਆਦਿਕ ਵਾਧੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ॥

ਚਿੱਠਾ ਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਲਬ ਦੇਣੀ, ਹਿਸਾਬ
ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਚਿੱਠੀ, ਸ:—ਖਤ ਪੱਤ੍ਰ, ਹੁਕਮ, ਕਾਗ਼ਤ ਦਾ ਪੁਰਜਾ,
ਉੱਚੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮਾਸ ॥

ਚਿੱਠੀ ਦੇਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲਸ ਕਰਨੀ, ਅਰਜੀ
ਚਿੱਠੀ ਪਾਉਣੀ } ਪਾਉਣੀ ॥

ਚਿੱਠੀ ਰਸਾਨ, ਪੁ:—ਚਿੱਠੀਆਂ ਵੰਡਣ ਵਾਲਾ
ਡਾਕ ਖਾਨੇ ਦਾ ਨੌਕਰ ॥

ਚਿੱਢ, ਪੁ: ਸ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੱਦ ਮਧਰਾ ਹੈ ॥

ਚਿੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ

ਚਿੱਟਗ, ਸ:—ਚੰਗਿਆੜੀ, ਚੁੱਛਣ ਵਾਲੀ ਗਰਮੀ
(ਉੱਠਣੀ, ਪੈਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਚਿੱਟਰੀ, ਸ:—ਉੱਕੜਰਾਂ ਦਾ ਚਿੱਤਰ, ਚੰਗੀ
ਆਰੀ, ਚੁਸਤ ਲੜਕਾ ॥

ਚਿੱਟਤ } ਸ:—ਚਿੱਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥
ਚਿੱਟਤੀ }

ਚਿੱਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਠਾ ਜੋੜਣਾ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੁਗਤ
ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ, ਕਪੜੇ ਵਿਚ ਫੈਨ ਪਾਉਣਾ ॥

ਚਿਤਮਣਾ

ਚਿਣਾਉਣ, ਸ:—ਚਿੱਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਵੰਗ ॥

ਚਿਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿੱਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਿਣਾਈ, ਸ:—ਚਿੱਠਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਵੰਗ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚਿਣੀ ਚਿਣੀ, ਵਿ:—ਟੱਟੇ ਟੱਟੇ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ
(ਹੌਲਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਚਿੱਤ, ਪੁ:—ਜੀ, ਦਿਲ, ਮਨ, ਸੁਰਤ, ਚੇਤਾ, ਸਮਝ,
ਧਿਆਨ, ਵਿਚਾਰ, ਮੁਰਤ ॥

ਸ:—ਪਿੱਠ ਤੇ ਪਾਈ ਹੋਈ ਕੋੜੀ ॥

ਵਿ:—ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਕਰਕੇ ਪਿੱਠ ਦੇ ਭਾਰ ਲੇਟਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਚਿੱਤ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਘੁਕ ਸੋ
ਚਿੱਤ ਹੋਣਾ } ਜਾਣਾ ॥

ਚਿੱਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਚਾਹੁਣਾ ॥

ਚਿੱਤ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਚਰ
ਚਿੱਤ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਦੇਣਾ ॥

ਚਿੱਤ ਚਾਲੇਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਆਣ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਚਿੱਤ ਮਿਤਾਲਾ, ਵਿ:—ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ॥

ਚਿਤਕਬਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤੀਆਂ ਪਈਆਂ
ਹੋਣ ॥

ਚਿੱਤ ਗੁੱਪਤ, ਪੁ:—'ਜਿਤੂ ਰੁਪਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿੱਤਨ, ਵਿ:—'ਚਿੱਤਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿੱਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਧ ਰੇਗਣੀ, ਮੁਰਤਾਂ ਖਿੱਚਣੀਆਂ

ਚਿਤਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚਣਾ, ਮਿਥਣਾ, ਮਨ
ਚਿਤਮਣਾ } ਵਿਚ ਧਾਰਨਾ ॥

ਚਿਤਮਣੀ

ਚਿਤਮਣੀ, ਸਃ—ਸੋਚ, ਖਿਆਲ, ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ
(ਲੱਗਣੀ) ॥

ਚਿਤ੍ਰ, ਪੁਃ—ਮੂਰਤ, ਤਸਵੀਰ, ਨਕਸ਼ਾ ॥

ਚਿਤ੍ਰਕਾਰ, ਪੁਃ—ਮੂਰਤਾਂ ਖਿੱਚਣ ਜਾਂ ਉੱਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਚਿਤ੍ਰ ਕਾਰੀ, ਸਃ—ਮੂਰਤਾਂ ਖਿੱਚਣ ਜਾਂ ਉੱਕਰਨ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚਿਤ੍ਰਗੁਪਤ, ਪੁਃ—ਮਨੁਖਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ
ਲੇਖਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚਿਤਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੂਰਤਾਂ ਖਿੱਚਣਾ ਜਾਂ ਉੱਕਰਨਾ ॥

ਚਿਤਰਣੀ, ਸਃ—ਗੁਣਵਾਨ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ ॥

ਚਿਤਰਾਂ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੇਰ, ਜੰਗਲੀ
ਜਨੌਰ ॥

ਚਿਤਲਾ, ਵਿਃ—ਚਿਤਕਥਰਾ, ਚੰਗਾ ਬਚੰਗਾ ॥

ਚਿਤਵਣੀ, ਸਃ—'ਚਿਤਮਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿਤੜ, ਪੁਃ—ਪੱਟਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਗੁਦਗੁਦੇ
ਹਿੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਮਨੁੱਖ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਚਿਤੜੀ } ਸਃ—ਥਾਲਾਂ ਦੇ ਚਿਤੜੀ ॥
ਚਿਤੜੀਆਂ, (ਬਹੁ: ਬ)

ਚਿਤਾਂ, ਸਃ—ਮੂਰਦਾ ਸਾੜਣ ਲਈ ਉੱਪਰ ਲੋਕੜਾਂ
ਚਿਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ॥

ਚਿੱਤਾਂ, ਪੁਃ—ਚਿੱਤਰਾਂ, ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਚਿੰਤਾਂ, ਸਃ—ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ, ਫਿਕਰ, ਖਰਵਾਹ
ਗਮ ॥

ਚਿਤਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ—ਚੇਤਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਦੱਸਣਾ
ਚਿਤਾਰਨਾ } ਹਟਕਣਾ ॥

ਚਿੱਪਣਾ

ਚਿੱਤੀ, ਸਃ—ਦਾਗ, ਨਸ਼ਾਨ, ਛੋਟੀ ਕੋਡੀ ॥

ਚਿਤ੍ਰ, ਵਿਃ—ਡਰਾਕਲ, ਕਾਇਰ, ਬੇ ਹੋਸਲਾ ॥

ਚਿਤੋਰਾਂ, ਪੁਃ—ਜੋ ਧੰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਮੂਰਤਾਂ ਆਦਿਕ
ਉੱਕਰੇ ॥

ਚਿੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਿੱਥਣਾ, ਦਲਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ ॥

ਚਿਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਿੱਥਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਿੱਦਾਂ, ਪੁਃ—ਲਕੜੀ ਦੀ ਗੋਲ ਟਿੱਕੀ, ਠੀਪਾ ॥

ਚਿੱਧ ਮਿੱਧ } ਵਿਃ—ਘਿੱਧ ਘਿੱਧ, ਜਿਸਦਾ ਪਗ
ਚਿੰਨ੍ਹ ਮਿੰਨ੍ਹ } ਨਾ ਲੱਗੇ ॥

ਚਿਨਾਰ, ਸਃ—'ਚਨਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿਪ, ਸਃ—ਜਿਦ, ਖਿੜ (ਚੜ੍ਹਨੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਚਿਪ ਚਿਪ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਣਾ,
ਲੇਸ ਦਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਚਿਪ ਚਿਪਾ, ਵਿਃ—ਚਿਪ ਚਿਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚਿਪ ਚਿਪਾਟ, ਸਃ—ਲੇਸ, ਦੰਧਿਆਈ ॥

ਚਿਪਕ, ਸਃ—ਜੋੜ, ਲਗਾਉ ॥

ਚਿਪਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਜੋੜਨਾ, ਚੰਬੜਨਾ, ਲੋਗ
ਜਾਣਾ ॥

ਚਿਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਜੋੜਨਾ, ਚੰਬੜਨਾ, ਲਾ ਦੇਣਾ ॥

ਚਿਪਟਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਜੋੜਨਾ, ਲੱਗਣਾ, ਚੰਬੜਨਾ ॥

ਚਿਪਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਖਿੜਨਾ, ਭੜਕਣਾ ॥

ਚਿੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਜੋੜਨਾ, ਸੁਣ ਦੀਆਂ ਭਾਗਾਂ
ਸਾਫ ਕਰਨੀਆਂ, ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਠੇਕਣਾ ॥
ਦਿਖਾਣਾ ॥

ਚਿਪੜਾ

ਚਿਲਮਚੀ

ਚਿਪੜਾ } ਵਿਃ—ਚੁੰਨੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ॥
ਚਿਪੜੂ }

ਚਿੱਪੀ, ਸਃ—ਸਾਧਾਂ ਵਕੀਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਚਿੱਥ, ਪੁਃ—ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਟੋਆ ॥

ਚਿੱਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਚਿੱਬੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿੱਬੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਚਿੱਬੜਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿੱਬਾ, ਵਿਃ—ਚਿੱਥ ਵਾਲਾ (ਭਾਂਡਾ) ॥

ਚਿਬੀਆਂ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੁਲ੍ਹਾਂ ਥਾਹਰ ਕੱਢਕੇ ਰੋਣੀ ਸ਼ਕਲ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਚਿੱਡੜ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜੰਗਲੀ ਫਲ, ਬੋਰੋਲ ਆਦਮੀ ॥

ਚਿਮਟਾ, ਪੁਃ } ਅੱਗ ਦੇ ਕੱਲੇ, ਆਦਿਕ ਪਕੜਣ
ਚਿਮਟੀ, ਸਃ } ਵਾਲੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਇੱਕ ਦੀਬਾ ॥

ਚਿਮਨੀ, ਸਃ—ਲੰਘ ਜਾਂ ਲਾਲਵੈਣ ਦੀ ਸੀਸੀ, ਪੁੰ ਕਸ ॥

ਚਿਮੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਚਿੱਬੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿਮੇੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਚਮੇੜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚਿਰ, ਪੁਃ—ਵਖੜ, ਬਹੁਤ ਵੇਲਾ, ਅਵੇਰ ॥

ਚਿਰਕ (ਕੁ) } ਪੁਃ—ਚਿਰ, ਬਹੁਤ ਵਖੜ, ਅਵੇਰ
ਚਿਰਕਾ } ਚਿੱਲ ॥
ਚਿਰਕਾਲ }

ਚਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੀਰਿਆ ਜਾਣਾ, ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ॥

ਚਿਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੀਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚਿਰਵਾਈ, ਸਃ—ਚੀਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤਖਤੇ ਆਦਿਕ ਚਿਰਵਾਉਣਾ ਵੇਖੋ ਨੂੰ ਚੀਰਾ ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਚਿਰਾਈ, ਸਃ—ਤਖਤੇ ਜਾਂ ਵੇੜੇ ਆਦਿਕ ਚੀਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚਿਰਾਕਾ } ਵਿਃ—ਬੜੇ ਚਿਰ ਦਾ, ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ
ਚਿਰੋਕਣਾ, } ਦਾ ॥

ਚਿਰੀਂ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ॥

ਚਿਲ, ਸਃ—ਮਿਟੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਵੀਮ ਜਾਂ ਪੱਥਰ ॥

ਚਿਲਕ, ਸਃ—ਚਮਕ, ਲਿਸਕ, ਸਫਾਈ ॥

ਚਿਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸਕਣਾ ॥

ਚਿਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਲਿਸਕਾਉਣਾ ॥

ਚਿਲਕਾਰਾ, ਪੁਃ—ਚਮਕਾਰਾ, ਲਿਸਕ, ਸਫਾਈ ॥

ਚਿਲਕੀ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹੀ ਰੁ-ਪਇਆ ॥

ਚਿਲਕੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੀਂਹ ਬਰਸਣ ਪਿਛੋਂ ਪੁੱਧ ਚੜ੍ਹਣੀ ॥

ਚਿਲਗੋਜਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੇਵਾ, ਨਿਉਜਾ ॥

ਚਿਲਮ, ਸਃ—ਤਮਾਕੂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਟੋਪੀ, ਚਿਲਮ ਦਾ ਤਮਾਕੂ ॥

ਚਿਲਮ ਭਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਿਲਮ ਵਿਚ ਤਮਾਕੂ ਪਾਉਣਾ, ਟਹਿਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ॥

ਚਿਲਮਚੀ, ਸਃ—ਹੱਥ ਪੋਣ ਵਾਲਾ ਧਾਂਡ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਚਿੱਲੜੀ

ਚਿੱਲੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪਕੌੜੇ ਜਾਂ ਗੁਲਗੁਲੇ॥

ਚਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਚਾਲੀ ਦਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੀ ਰਸਮ ਹੋਵੇ ॥

ਚਿਲਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚਲੇ, ਦੀ
ਚਿਲੇ ਪੈਣਾ ਜਾਂ ਬੈਠਣਾ } ਰਸਮ ਕਰਨੀ ॥

ਚਿਲਾ ਖੰਨੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿਲੇ ਦਾ ਵਕਤਰਗਾਉਣਾ॥

ਚਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਕਮਾਲ ਦੀ ਹੱਸੀ ॥

ਚਿੱਲਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਾਲ ਦੀ ਹੱਸੀ ਖਿੱਚਣੀ ॥

ਚਿੱਲੀ, ਸ:—ਟੋਟੂ ਜਾਂ ਖੱਚਰ ਉੱਤੇ ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਲੱਦਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚਿਲ੍ਹੇ ਚਿਲ੍ਹੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਂ ਚੀਂ ਕਰਨਾ, ਫੌੜੇ ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੇ ਬਹੁਤ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਚਿਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਚੁਆਉਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਚਿੜਚਿੜ ਕਰਨਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਬੋਲਣਾ,
ਚਿੜਚਿੜਾਉਣਾ, } ਬਕਣਾ, ਮਾਸ ਭੁੱਜਣ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ ॥

ਚਿੜਚਿੜਾਟ, ਸ:—ਬਕਵਾਦ, ਲਕੜੀ ਝਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਚਿੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਣਾ, ਛਿੱਥੇ ਹੋਣਾ ॥

ਚਿੜਮਿੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀੜ ਨਾਲ ਤੜਫਣਾ ॥

ਚਿੜਮਿੜਾਟ, ਸ:—ਪੀੜ, ਚਿਟਗ, ਭਲਖੀ ॥

ਚਿੜਵਾ, ਪੁ:— } ਚੋਲ ਭੋਉਂਦੇ ਹੁੰਨੇ ਅਤੇ
ਚਿੜਵੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ ਬ:) } ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ॥

ਚੀਹੜ੍ਹੀ ਚੀਹੜ੍ਹੀ ਕਰਨਾ

ਚਿੜਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੱਖੋਰੂ, ਮਧਰਾ ਆਦਿਮੀ॥

ਚਿੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਾਉਣਾ, ਸਤਾਉਣਾ, ਫੌੜਣਾ ॥

ਚਿੜਿਆਹਨ } ਸ:—ਸੜੇ ਹੋਏ ਚਮੜੇ ਜਾਂ ਉੱਤੇ
ਚਿੜਿਆਧ } ਹੋਏ ਦੀਵੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਬਦਬੀ ॥

ਚਿੜਿੰਗ (ਗੀ) } ਸ:—ਚੀਗਿਆੜੀ, ਚੁਰਕ
ਚਿੜਿੰਗਿਅਰੀ } (ਛਿੜਨੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਚਿੜੀ, ਸ:—ਚਿੜੇ ਦੀ ਮਦੀਨ, ਮਧਰਾ ਆਦਿਮੀ, ਪੱਖੋਰੂ, ਇਕ ਗਹਿਣਾ, ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਕਾਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਚਿੜੀ ਘਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਸ਼ਹਰ ਜਨੌਰ ਰਖੇ ਜਾਣ ॥

ਚਿੜੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਚਿੜੀਆਂ ਆਦਿਕ ਵੜਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚਿੜੀ ਨਾ ਫਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਨਾ ਆ ਸਕਣਾ ॥

ਚੀਉਂ ਚੀਉਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਖੋਰੂਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਕਰ ਬੋਲਣਾ, ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਚੀਅਰਜ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਤੋੜੀਆਂ ਵਜਾਉਣੀਆਂ (ਅੰਗੂਜਾਂ ਵਾਕਰ) ॥

ਚੀਆਂ ਬੋੜਾ, ਵਿ:—ਕਿਤੋਂ ਮੌਟਾ ਕਿਤੋਂ ਝਲਾ (ਧਾਗਾ ਆਦਿਕ), ਕੁਡੇਲ, ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਨਾ ਬਣਿਆਂ ਹੋਇਆ ॥

ਚੀਸ, ਸ:—ਚੁਥਕ, ਤਿੱਖੀ ਪੀੜ (ਉੱਠਣੀ, ਹੱਲੀ, ਪੈਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਚੀਹੜ੍ਹੀ ਚੀਹੜ੍ਹੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ ॥

ਚੀਹਲ

ਚਾਹਲ } ਚੀਲੁ, ਚੀਰੁ ਅਤੇ ਚੀਰਾ ਵੇਖੋ ॥
 ਚੀਹਜ }
 ਚੀਹਜਾ }

ਚੀਹਾ ਬੈਟ, ਪੁ: ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ, ਬਿਰਲਾਪ
 (ਪੈਣਾ) ॥

ਚੀਕ, ਸ: ਜੋਰ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਪੀੜ ਦੀ ਅਵਾਜ,
 ਵਰਿਆਦ, ਦੁਹਾਈ (ਪੈਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਚੀਕ ਚਿਹਾਂਦੜਾ } ਪੁ: ਰੋਣ ਕੁਰਲਾਉਣ ਦੀ
 ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ } ਅਵਾਜ ॥

ਚੀਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਉੱਚੀ ਬੋਲਣਾ, ਰੋਣਾ, ਕੁਰਲਾ-
 ਉਣਾ ॥

ਚੀਕਣਾਪੁ: } ਵਿ: ਬੰਧਾ (ਪੀ) ਸਾਫ, ਜੋ ਚਿਪ
 ਚੀਕਣਾਪੁ: } ਚਿਪ ਕਰੇ ॥
 ਚੀਕਣੀਸ: }
 ਚੀਕਣੀ ਮਿਟੀ, ਸ: ਕਰੜੀ, ਜਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਮਿੱਟੀ ॥

ਚੀਖ ਸ: } 'ਚੀਕ' 'ਚੀਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
 ਚੀਖਣਾ ਕ੍ਰਿ: }

ਚੀਖਾ, ਪੁ: } ਪਤਲਾ (ਲੀ), ਲਿੱਸਾ (ਸੀ) ਬਰੀਕ
 ਚੀਖੀ, ਸ: } ਪਰ ਤ੍ਰਿਖੀ ਅਵਾਜ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਚੀਘ, ਸ: ਰੋਸੀ ਆਇਕ ਦੇ ਬੱਝਕ ਨਾਲ ਘਿੱਭੇ
 ਉੱਭ ਜੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੈਜਾਦਾ ਹੈ ॥

ਚੀਚਕ, ਸ: ਮਾਤਾ ਦਾ ਰੋਗ, ਸੀਭਲਾ ਦੇ ਦਾਣੇ ॥

ਚੀਚਕਾ, ਪੁ: ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਾਣੇ ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ॥

ਚੀਚ ਬਹੁਟੀ } ਸ: ਇੱਕ ਬਰਸਾਤੀ ਕੀੜਾ ॥
 ਚੀਚ ਵਹੁਟੀ }

ਚੀਧੀ

ਚੀਚੀ, ਸ: ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਕੀ ਉਂਗਲ ॥

ਚੀਚੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਚੀਕਣਾ, ਤੇਜ ਅਵਾਜ
 ਕੱਢਣੀ ॥

ਚੀਚੋਚੀਚ ਰੀਧੇਰੀਆਂ } ਸ: ਇੱਕ ਖੇਤ ਜਿਸ
 ਚੀਚੋਚੀਚ ਗਨੇਰੀਆਂ } ਵਿਚ ਮੁੱਝੇ ਕੰਧਾਂ ਆ-
 ਚੀਚੋਚੀਚ ਘੰਧੇਲੀਆਂ } ਦਿਕਾਂ ਉੱਤੇ ਲਕੀਰਾਂ
 ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਚੀਜ, ਸ: ਵਸਤ, ਸੇ, ਪਦਾਰਥ, ਮਾਲ, ਅਸ ਥਾਬ ॥

ਚੀਜ ਬਸਤ } ਸ: ਚੀਜਾਂ, ਅਸਥਾਬ, ਲਟਾਪਟਾ ॥
 ਚੀਜ ਵਸਤ }

ਚੀਜੋ, ਸ: ਚੀਜੀ ਚੀਜ, ਮਠਿਆਈ (ਬਾਲ ਨੇ
 ਕਹੀਦਾ ਹੈ) ॥

ਚੀਠ, ਸ: ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ ਇੱਕੋ ਸਾਹੇ ਪੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਚੀਣ, ਸ: ਕਪੜੇ ਦਾ ਫੀਨ, ਚਿਣਤ, ਅਲਾ, ਛੱਜਾ
 ਇੱਕ ਦੋਸ ॥

ਚੀਣਾ, ਪੁ: ਇੱਕ ਅਨਾਜੇ ਜੁਆਰ ਵਰਗਾ ॥

ਚੀਣਾ ਖਿਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ: ਖਹੁਤ ਰੋਣਾ ॥

ਚੀਣੀ, ਸ: ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲਾਲ ਜੁਆਰ ॥

ਚੀਤਾ, ਪੁ: ਚਿਤ੍ਰਾ, ਪਥਾਬ ॥

ਚੀਤਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ: ਪਥਾਬ ਕਰਨਾ,
 ਚੀਤਾ ਭਜਾਉਣਾ } ਮੁਤਰਨਾ (ਸਿੱਖੀ ਦੀ
 ਚੀਤਾ ਵਗਾਉਣਾ } ਬੋਲੀ) ॥

ਚੀਥਲਾਟਾ, ਕ੍ਰਿ: ਪੇਰ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ, ਦਲਣ
 ਵੇਹਣਾ ॥

ਚੀਧੀ, ਸ: ਗੱਤੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਧਾਸੀ ਜੋ
 ਰਮਜ ਦੇ ਦੁਬੜੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੀਏ ਹਨ ॥

ਚੀਨਾ

ਚੀਨਾ, ਪੁ:—ਲਾਲੀ ਦੀ ਬਹਿ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਬੂਝੇ
ਰੰਗ ਦਾ (ਕਬੂਤਰ ਜਾਂ ਘੋੜਾ) ॥

ਚੀਨਾਂ ਬੋੜਾ, ਵਿ:—‘ਚੀਆਂ ਬੋੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੀਨੀ, ਸ:—ਖੰਡ, ਖੂਰਾ, ਇੱਕ ਨਗ ਦੀ ਰੋਗਨੀ
ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਾਂਡੇ ॥

ਵਿ:—ਚੀਨ ਦੇਸ ਦਾ ॥ ਪੁ:—ਚੀਨ ਦਾ ਵਾਸੀ ॥

ਚੀਪ, ਸ:—ਗੱਦ, ਲੇਸਲੀ ਚੀਜ, ਬੋਹੜ ਜਾਂ ਬੋਹਰ
ਦੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੀਪਲਾ, ਵਿ:—ਚੀਪ ਵਾਲਾ, ਲੇਸਦਾਰ ॥

ਚੀਪੜ, ਪੁ:—ਲੇਸਦਾਰ ਚੀਜ, ਲੋੜ, ਸੁਮ ॥

ਚੀਂਪੀਂ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਪੱਖੋਰੂ ਦੇ ਚੀਕਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ, ਫਰਿਆਦ ॥

ਚੀਂ ਪੀਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਰਿਆਦ ਕਰਨਾ, ਨਾਂ
ਮੰਨਣਾ, ਬਹਾਨੇ ਬਨਾਉਣਾ ॥

ਚੀੜ ਕੋਟ } ਪੁ:—ਗੱਦੀ ਕੋਟ ਤੋਂ ਉਤਰਕੇ
ਚੀੜ ਕੋਰਟ } ਸੁੱਥ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ (ਚੀੜ =
ਵੱਡਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ) ॥

ਚੀਰ, ਪੁ:—ਚੀਰਨ ਨਾਲ ਜੋ ਛੇਕ ਹੋ ਜਾਏ,
ਛੱਟ, ਛੱਢਾ, ਟੱਕ, ਚੁਭਕ, ਕਪੜਾ ॥

ਚੀਰ ਫਾੜ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਆਦਿਕ ਚੀਰਨ ਦਾ
ਕੰਮ (ਕਰਨਾ) ॥

ਚੀਰਨ, ਸ:—ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਦੀ ਮੁੱਠ ॥

ਚੀਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾੜਨਾ, ਵੱਢਨਾ, ਨਿਸ਼ਤਰ
ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣਾ (ਵੱਡਾ) ॥

ਚੀਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਚੀਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਚੀਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਸਕੜੀ

ਚੀਰਾ, ਪੁ:—ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਪਗੜੀ, ਟੱਕ, ਵੱਢਾ ॥

ਚੀਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡਾ ਆਦਿਕ ਚੀਰਨਾ ॥

ਚੀਰਾਈ, ਸ:—‘ਚੀਰਾਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੀਰੀ, ਸ:—ਛੱਟਾ ਚੀਰਾ, ਚਿੱਠੀ, ਖਤ ॥

ਚੀਰੂ, ਪੁ:—ਚੀਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਾਗਿਆਂ ਦੀ
ਗੁੱਜੀ ॥

ਚੀਲ } ਸ:—ਇਕ ਜੰਗਲ ਦਾ ਰੁੱਖ, ਇੱਕ
ਚੀਲੂ } ਪੰਖੋਰੂ, ਫਿੱਲ ॥

ਚੀਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੱਚੀ ਲਕੜੀ ਵਾਲਾ ਨਿੱਕਾ
ਜੇਹਾ ਰੁੱਖ ॥

ਚੀਰੂ, ਸ:—ਜਮਾਉ, ਲਗਾਉ, ਲੋੜ ਪੁਣਾ,
ਚੀਲ ਦਾ ਰੁੱਖ ॥

ਚੀੜਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੀੜ ਹੋਏ, ਸਖਤ,
ਚੀੜੀ, ਸ: } ਸੁਮ। ਜਿਸ ਕੰਮ ਦੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ
ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਲੱਗੇ ॥

ਚੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਲ ਦੇਣਾ, ਕੋਰਨਾ, ਅਰਕ
ਕੱਢਣਾ, ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਕਢਵਾਉਣੀਆਂ,
ਭਾਰ ਚੁਕਾਉਣਾ ॥

ਚੁਆਈ, ਸ:—ਚੁਆਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੁਆਤੀ, ਸ:—‘ਚਵਾਤੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੁਆਨੀ } ਸ:—ਚੁਏ ਆਨਿਆਂ ਦਾ ਚਾਵੀ ਦਾ
ਚੁਆਨੀ } ਸਿੱਕਾ, ਦੌਲੀ ॥

ਚੁਆੜੀ, ਸ:—ਛੱਟ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਭਾਂਗ, ਚੌੜੀ
ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਥਾਂਸ, ਚੁਆਤੀ ॥

ਚੁਸਕੜੀ, ਸ:—ਛੱਟਾ ਜੇਹਾ ਘੁੜ ॥

ਚੁਸਕੜੀਆ

ਚੁੱਕਾ

ਚੁਸਕੜੀਆ, ਸ:—ਫਟੇ ਵੱਟੇ ਪੁੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਸਤ, ਵਿ:—ਤੇਜ਼, ਤਿੱਖਾ, ਚਲਾਕ, ਤਕੜਾ, ਕੱਸਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਚੁਸਤੀ, ਸ:—ਤੇਜ਼ੀ, ਚਲਾਕੀ, ਤਰਤੀ, ਕੱਸਿਆ ਹੋਯਾ ਹੋਣਾ ॥

ਚੁਸਮਾ, ਪੁ:—ਕੁੰਡ, ਸਰੋਵਰ, ਮੁੰਬ ॥

ਚੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਸਣ ਜਾਂ ਚੁਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੁਸਾਈ, ਸ:—ਚੁਸਣ ਜਾਂ ਚੁਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੁਸਾਕ, ਪੁ:—ਚੁਸਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਹਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਉਂ ਚੀਉਂ ਕਰਨਾ,
ਚੁਹ ਚੁਹ ਕਰਨਾ } ਗੁੱਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਚੁਹ ਚੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਖੇਰੂਆਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ॥

ਚੁਹੱਟਾ, ਪੁ:—ਚਕੋਰ ਮੰਡੀ, ਸਿਸ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸੜਕਾਂ ਮਿਲਣ ॥

ਚੁਹੱਤਰ, ਵਿ:—ਚਹੁੰ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ, ੭੪ ॥

ਚੁਹੱਤਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਚੁਹਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਹਰੁਟਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਹਲਟ ਹੋਣ ॥

ਚੁਹਾਸਮਾ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਮਜਲਾਂ ਵਾਲਾ (ਘਰ), ਚੌਥੀ ਮਜਲ ਦਾ ॥

ਚੁਹਾਣ, ਪੁ:—ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਚੁਹਾਣੀ, ਸ:—ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਪੀਲ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਮਸਾਲੇ ਵਾਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਚੁਹਾਰਮ, ਪੁ:—ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਚੁਹੁਬ, } 'ਚੁੱਭ', 'ਚੁੱਭਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਚੁਹੁਬਣਾ, }

ਚੁਹੁਲ, ਪੁ:—ਹਾਸਾ, ਨੱਠਾ, ਮਖੌਲ, ਮੱਜ (ਕਰਨਾ) ॥

ਚੁਹੁਲਣ, ਸ: }
ਚੁਹੁਲੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਚੁਹੁਲ ਕਰੇ ॥

ਚੁਹੁਜ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਤੁਰਸ਼, ਖੰਭਾ ਟੀਟ ॥

ਚੁੱਕ, ਸ:—ਭੁੱਲ, ਟਪਣਾ, ਗਲਤੀ (ਹੋਣੀ), ਖਿੱਠ ਜਾਂ ਲੱਕ ਦਾ ਵਲ (ਪੈਲੀ) ॥

ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ, ਸ:—ਗਲਤੀ, ਕਸੂਰ ॥

ਚੁੱਕ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕਣਾ, ਉਠਾ ਲੈਣਾ ॥

ਚੁਕਸਾਈ, ਸ:—ਚੌਕਸੀ, ਸੋਝੀ, ਖਬਰਦਾਰੀ, ਤਕੜਾਈ ॥

ਚੁੱਕ ਚੁਕਾ, ਪੁ:—ਉਕਸਾਹਰ, ਉਛਾਲਾ, ਖਹਿ, ਸੋਢੇ ਦਾ ਭਾ ॥

ਚੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਠਾਉਣਾ, ਛੱਡਕਾਉਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ, ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ, ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਖੁੰਝਣਾ, ਮੁੱਲ ਠਹਿਰਨਾ, ਮੁੱਕਣਾ ਕਰਜਾ ਉਤਰਨਾ ॥

ਚੁਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੁਕਵਾਈ, ਸ:—ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜੂਰੀ ॥

ਚੁੱਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਰੀ ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਚੁਕਾਉਣਾ

ਚੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਠੇਕਣਾ, ਜਾਨੀ ਮਾਰਨਾ, ਵੇਸਲਾ ਕਰਨਾ
ਲਾਹੁਣਾ ॥

ਚੁਕਾਈ, ਸ:—ਚੁਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੁਕਾਠ, ਸ:—ਮੰਜੇ ਬੂਹੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਲਕੜੀ ਦਾ
ਢਾਂਚਾ, ਸਰੀਰ ॥

ਚੁਕਾਠੀ, ਪੁ:—ਪਿੱਠ ਦਾ ਢੋਆ, ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ ਘੋੜੇ
ਦਾ ਲੱਕ ॥

ਚੁਕਾਵਾ, ਪੁ:—ਠਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਮੁੱਲ, ਪਿੰਡ ਜਾਂ
ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਕਿਰਾਧਾ ॥

ਚੁਕੂਣਾ, ਵਿ:—ਚੁੱਠੇ ਗੁੱਠਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਕੌਤੀ, ਸ:—ਜੋ ਮੁੱਲ ਠਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ॥

ਚੁੱਖ, ਸ:—ਚਾਂਦੀ, ਸੋਣੇ, ਤਾਂਬੇ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਨਿੱਕਾ ਟੋਂਟਾ ॥

ਚੁਖੰਡੀ, ਸ:—ਛੱਤ ਉੱਪਰ ਖੁਲ੍ਹੀ ਥਾਂ ਜਿਸ ਦੇ
ਗਿਰਦੇ ਕੰਧਾਂ ਹੋਣ ॥

ਚੁਖਾਈ, ਸ:—ਚੰਗਿਆਈ, ਗੁਣ, ਖਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਚੁਖੰਜਾ, ਵਿ:—ਚੁੱਧੇ ਖੁੰਜਿਆ ਵਾਲਾ ॥

ਚੁੱਖੇ ਬੰਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹਰ ਵੇਲੇ, ਹਰ ਦਮ,
ਲਗਾਤਾਰ ॥

ਚੁੰਗ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਰੀਜ਼ਦਾ ਬੰਨ੍ਹਾ ਹਿੱਸਾ, ਵੰਨਗੀ,
ਟੋਲੀ ॥

ਚੁਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੰਝ ਨਾਲ ਚਾਣਾ
ਚੁਗ ਲੈਣਾ } ਚੁੱਕਣਾ, ਕਪੜੇ ਵਿਚ ਭੀਨ
ਪਾਉਣਾ, ਖਾਣਾ, ਚਰਨਾ,
• ਚੁਨਣਾ, ਵਾਲ ਪੱਢਣਾ, ਜੋਰੀ ਕਰਨੀ ॥

ਚੁੰਘਣਾ

ਚੁਗਣ } ਪੁ:—ਉੱਲ੍ਹ, ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਨਿੰਦਿਆ
ਚੁਗਲ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਿਲਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ
ਵਾਲਾ ਰੋੜਾ, ਗੱਪੀ ॥

ਚੁਗਲ ਖੋਰ } ਪੁ:—ਜੋ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਬੁਰਿਆਈ
ਚੁਗਲ ਬਾਜ } ਕਰੇ ॥

ਚੁਗਲ ਖੋਰੀ } ਸ:—ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਬੁਰਿਆਈ
ਚੁਗਲ ਬਾਜੀ } ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੁਗਲੀ, ਸ:—ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਬੁਰਿਆਈ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇ ॥

ਚੁਗਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੁਗਵਾਈ, ਸ:—ਚੁਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੁਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਗਰ ਚਾਰਨੇ, ਪਖੀਰੂ ਪਾਲਣੇ,
ਚੁਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੁਗਾਈ, ਸ:—ਚੁਗਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੁਗਾਠ, ਸ:—ਦਰਵਾਜ਼ੇ, ਬਾਰੀ, ਮੰਜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਲਕੜੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ॥

ਚੁਗਾਠੀ, ਵਿ:—ਗੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੁੱਕੇ ਦਾ
ਨੇਚਾ) ॥

ਚੁਗਾਠ, ਪੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਥਾਂ, ਮਦਾਣ ॥

ਚੁਗਿਰਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਵ:—ਗਰੇ ਪਾਸੇ,
ਬੁਢੇਰੇ ॥

ਚੁੰਗੀ, ਸ:—ਸਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ
ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੁਰ ਮਸੂਲ, ਮਸੂਲ ਦੀ ਥਾਂ, ਬੋਕਾ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਚੁੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਸਣਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੀਕਾ,
ਟਪਣ

ਚੁਪਰਾ

ਚੁਪਰਾ, ਪੁ:—ਚਕਰ ਵੇਰਤੇ ਵਾਲਾ ਘਰ, ਚੋਹਾਂ
ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਾਲੀ ਲਾਹੀ ॥

ਚੁਪਲ, ਵਿ:—ਢੇਲਕੇ ਹੋਲਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ
(ਰੁਪਯਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਚੁਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਦੇਣਾ, ਚੁਪਲ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੁਪਾਈ, ਸ:—ਦੁੱਧ ਚੁਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਾਈ,
ਚੁਪਾਉਣ ਦਾ ਭਾਗ ॥

ਚੁੱਚਾ ਪੁ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਭਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਦਿੱਸੇ,
ਚੁੱਚੀ, ਸ: } ਖਰਾਬ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਚੁੱਚੁਰ, ਵਿ:—ਭਾਰਾ ਅਤੇ ਤਕੜਾ, ਮੋਟਾ ਹੋਣਾ ॥

ਚੁੱਝ, ਸ:—ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਦਾ ਨੌਕਦਾਰ ਮੂੰਹ, ਕੋਈ
ਨੌਕਦਾਰ ਚੀਜ਼, ਲੋਹੇ ਦੀ ਕਲਮ ਦਾ ਨੌਕਦਾਰ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਚੁੱਝ ਡੋਬਣੀ (ਭਰਨੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਝ ਨੂੰ ਖੋਬਣਾ,
ਚੁੱਝ ਮਾਰਨੀ ॥

ਚੁੱਝ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਝ ਚੋਬਣੀ, ਆਪੇ ਵਿਚ
ਲੜਨਾ ॥

ਚੁਟਕਲਾ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਮੰਤਰ, ਚੋਟਕਾ, ਤਬੀਤ,
ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ (ਛੋੜਨਾ) ਮਖੌਲ, ਅਣਖ-
ਗੁਣਕਾਰ ਦੁਆ ॥

ਚੁਟਕਾ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਪਸਾਰ ਕੇ ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਉਸ
ਵਿਚ ਆਵੇ ॥

ਚੁਟਕੀ, ਸ:—ਅੰਗੂਠੇ ਅਤੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਵਿਚ
ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਪਕੜੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਨੱਥ ਵਿਚ
ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਚੁੱਤਰ ਵਜਾਉਣੇ

ਚੁਟਕੀ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਂਗਲੀਆਂ ਵਜਾਉ-
ਣੀਆਂ ॥

ਚੁਟਕੀ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ, ਝੱਟ ਪੱਟ ॥

ਚੁਟਲਾ, ਪੁ:—ਸਿਰਝੀ ਲਟਕਣ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਬੋਟੀ ॥

ਚੁਟਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀ ਆਦਿਕ
ਚੁੱਭਣਾ, } ਮਾਰਨੀ, ਸਤਨ ਕਰਕੇ
ਆਪਣਾ ਮਨੋਰਥ ਸਿੱਧ
ਕਰਨਾ ॥

ਚੁੱਭਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀ ਆਦਿਕ
ਲਾਉਣੀ ॥

ਚੁਟਤ, ਸ:—ਕਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਭੀਨ ਪਾਉਣੇ, ਚੋਣ ॥

ਚੁਟਤੀ, ਸ:—ਚਿਨਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੁਣਤ, ਚੋਣ ॥

ਚੁਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੀਨ ਪਾਉਣੇ,
ਇੱਥਾਂ ਜੋੜਨਾ, ਚੁਗਨਾ, ਜੁਗਤ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ॥

ਚੁਣਵਾ, ਵਿ:—ਚੁਣਕੇ ਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਬਹੁਤ
ਹੱਛਾ ॥

ਚੁਣਾਉਣਾ, ਸ:—ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੁਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਚੁਣਾਈ, ਸ:—ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੁਤਰੈਮਾ, ਵਿ:—ਖੱਖਰ ਖਾਧਾ, ਕੌੜਾ, ਜਿਸ ਦੇ
ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਝਾ ਦੇ ਦਾਗ ਹੋਣ ॥

ਚੁੱਤਰ, ਪੁ:—ਜਿਤਰ, ਪੱਟ ਦਾ ਉਤਲਾ ਹਿੱਸਾ
ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ॥

ਚੁੱਤਰ ਵਖਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਸ ਜਾਣਾ ॥

ਚੁੱਤਰ ਵਜਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਜਾਂ
ਝੁਰਨਾ ॥

ਚੁਤੜੀ

ਚੁਤੜੀ, ਸ:—ਬਾਲਕ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਚੁੱਤੜ ॥

ਚੁਤੜੀਆ, ਪੁ:—ਮੱਟੇ ਚੁੱਤੜਾਂ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਚੁਤਾਰ, ਪੁ:—ਚਾਰ ਤਾਰਾਂ, ਚਹੁੰ ਤਾਰਾਂ ਵਾਲਾ
ਕਪੜਾ, ਚਹੁੰ ਤਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਰਾਗ, ਕਬਿੱਤ ॥

ਚੁਤਾਰਾ, ਵਿ:—ਚਹੁੰ ਤਾਰਾਂ ਜਾਂ ਤਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਚਹੁੰ ਉੱਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਚੁਥਾਈ, ਸ:—ਚੋਥਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਚੁਦੰਦ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ, ਲੜਣ ਨੂੰ ਚਿੰਮਾਰ ॥

ਚੁਦਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਘਰ ਦੇ ਚੁਢੇਰੇ ਇੱਕ ਇੱਕ
ਬੂਹਾ ਹੋਵੇ ॥

ਚੁੰਧਕ, ਸ:—ਟੁਰ ਪੈਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਲੱਗਣੀ,
ਲਾਉਣੀ)

ਚੁਧਰੰਮਾ, ਪੁ: }
ਚੁਧਰਾਤ, ਸ: } ਚੋਧਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੁਧਰਾਇਣ, }
ਚੁਧਰਾਣੀ, } ਸ:—ਚੋਧਰੀ ਦੀ ਤ੍ਰੀਮਤ,
ਜਨਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥

ਚੁਧਰਾਇਤ }
ਚੁਧਰਾਈ } ਸ:—ਚੋਧਰੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਅਤੇ
ਕੰਮ ॥

ਚੁੰਧਾ, ਵਿ:—ਚੁੰਨਾ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ
ਹੋਣ ॥

ਚੁਨਰੀ }
ਚੁੰਨੀ } ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਦੁਪੱਟਾ, ਲਾਲ
ਦੁਪੱਟਾ, ਗੱਟੇ ਕਨਾਰੀ ਵਾਲਾ
ਦੁਪੱਟਾ ॥

ਚੁੰਨਾ, ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਚੁਫਾਲ

ਚੁੱਪ, ਸ:—ਨਾ ਬੋਲਣਾ, ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰ ਚੁੱਕਣਾ
(ਕਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ) ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਨਾਂ ਬੋਲੇ। ਵਿਸਮਧ:—ਨਾਂ ਬੋਲੇ ॥

ਚੁੱਪ ਕਰੀਤਾ }
ਚੁੱਪ ਕੀਤਾ } ਵਿ:—ਚੁੱਪ, ਢੀਠ, ਮਚਲਾ ॥

ਚੁੱਪ ਚਾਪ (ਣ) }
ਚੁੱਪ ਚੁਪਾਤਾ (ਪੀਤਾ) } ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਪ, ਢੀਠ, ਮਚਲਾ ॥
ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ, ਚੋਰੀ,
ਅਮਲ ਚੋਣ ਨਾਲ ॥

ਚੁਪੱਟ, ਵਿ:—ਸਿਧਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ॥
ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅਚਾਨ ਚੱਕ, ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ॥

ਚੌੜ ਚੁਪੱਟ, ਵਿ:—ਬਰਬਾਦ, ਤਬਾਹ (ਹੋਣਾ) ॥

ਚੁਪੱਟ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਠ ਦੇ ਥਾਰ ਢਾਹਣਾ,
ਨਾਸ ਕਰਨਾ ॥

ਚੁਪੱਤਾ, ਪੁ: }
ਚੁਪੱਤੀ, ਸ: } ਵਿ:—ਚਹੁੰ ਪੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ (ਬੂਟਾ),
ਚਹੁੰ ਤਹਿਯਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਚੁਪੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੇਉ ਜਾਂ ਤੇਲ ਲਗਵਾਉਣਾ ॥

ਚੁਪੜਾਈ, ਸ:—ਚੋਪੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਚੁਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੰਘਾਉਣਾ, ਚੁਸਾਉਣਾ ॥

ਚੁਪਾਇਆ, ਪੁ:—ਚਹੁੰ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ, ਪਸ਼ੂ ॥

ਚੁਪਾਈ, ਸ:—ਚੁਪਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਚਹੁੰ ਚਰਣਾਂ
ਵਾਲਾ ਇਕ ਛੈਦ ॥

ਚੁਪਾਕ, ਪੁ:—ਚੁਪਣ ਵਾਲਾ, ਚੁਪ ਹੋਏ ਜੀਨੇ ਦੇ
ਛਿੱਲੜ, ਢੋਕ ॥

ਚੁਫਾਲ, ਵਿ:—ਚਹੁੰ ਨੁਕਰਾਂ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਇੱਟ
ਆਦਿਕ ॥

ਚੁਫਾਲ ਜਾ ਪੈਣਾ

ਚੁਫਾਲ ਜਾ ਪੈਣਾ } ਫਿਰ—ਅਜਹਾ ਭਿੰਗਣਾ
ਚੁਫਾਲ ਭਿੰਗਣਾ } ਕਿ ਹੋਥ ਫੇਲੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ॥

ਚੁਫੇਰ (ਰੇ), ਫਿਰ ਵਿਃ—ਚਾਰ ਪਾਸੇ, ਸਭਨੀ ਪਾਸੀ ॥

ਚੁਬੱਚਾ, ਪੁਃ—'ਚਬੱਚਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੁਬਾਰਾ, ਪੁਃ—ਘਰ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਛੱਤ ਦਾ ਕਮਰਾ, ਬੈਠਕ ॥

ਚੁਬਾਰੇ ਦੀ ਇੱਟ ਮੋਰੀ ਨੂੰ ਲਾਉਣੀ, ਫਿਰ—
'ਮੋਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੁਭਕ, ਸਃ } ਅਚਲ ਚੁੱਤ ਜੋ ਪੀੜ ਹੋਣ ਲਗ
ਚੁਭਕਾ, ਪੁਃ } ਪਏ, ਤਿੱਖੀ ਪੀੜ ॥

ਚੁਭਕੀ, ਸਃ—ਚੁਭਕੀ, ਗੱਤਾ, ਚੁਭਕ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੁਭਣਾ, ਫਿਰ—ਕਿਸੇ ਨੌਕਦਾਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅੰਦਰ ਧਸ ਜਾਣਾ ॥

ਚੁਭਾ, ਪੁਃ } ਚੁਭੀ, ਚੁਭਕੀ, ਗੱਤਾ (ਲਾਉਣਾ)
ਚੁਭੀ, ਸਃ } ਮਾਰਨਾ ॥

ਚੁਭਾਉਣਾ, ਫਿਰ—ਚੁਭਣਾ, ਫੇਰਨਾ, ਫੇਦਣਾ ॥

ਚੁਭਾਈ, ਸਃ—ਚੁਭਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਚੁਮਣਾ, ਫਿਰ—ਮੱਧ ਕਰਕੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੇਰਨਾ ਜਾਂ ਚੁੰਘਣਾ ॥

ਚੁਮਣਾ ਚੁੱਟਣਾ, ਫਿਰ—ਧਰਤੀ ਲਾਭ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ॥

ਚੁਮਾ, ਪੁਃ } ਚੁਮਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਢੋਲਾ, ਲੇਟਾ) ॥
ਚੁਮੀ, ਸਃ }

ਚੁਰੜ ਮੁਰੜ

ਚੁਮਾਉਣਾ, ਫਿਰ—ਚੁਮਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ਚੁਮੀ ਵੇਲੀ ॥

ਚੁਮਾਸਾ, ਪੁਃ—ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ, ਅਰਥਾਤ ਹਾੜ੍ਹ, ਸੋਣ, ਭਾਦੋਂ, ਅੱਸੂ ॥

ਚੁਮਾਹਾ (ਹਾਂ), ਪੁਃ—ਚੁਮਾਹਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਤਲਬ ॥

ਚੁਮੁਖਾ, } ਵਿਃ—ਚੁਮਾਹਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ
ਚੁਮੁਖੀਆ, } (ਦੀਵਾ ਆਇਕ) ॥

ਚੁਮੁਟਣਾ, ਫਿਰ—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗਣਾ ਘੁਲਣਾ, ਚੁੱਟਣਾ ॥

ਚੁਰ, ਸਃ—ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਚੁੰਘਿਆ ਖੁੱਟਕੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਯਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਚੁਰਸਤਾ, ਪੁਃ—'ਚੁਗਾਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੁਰਗ, ਸਃ—ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਤੇ ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਚੁਰੀਗ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਝਰਕੇ ਨਾਲ ਜਲੋਂਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪਰ ਵੱਢ ਜਿੰਦਗੀ ॥

ਚੁਰਗਣਾ, ਫਿਰ—ਚੁਹਿ ਚੁਹਾਉਣਾ, ਖਾਲੀ ਦਾ ਉਤਲੀਆਂ ਚੁਲੀਆਂ ਕਰਨਾ ॥

ਚੁਰਚੁਰਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਪੰਖੇਰੂ ॥
ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਭੋਜ ॥

ਚੁਰੀਜਾ, ਵਿਃ—ਚੁਹੀ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ ॥

ਚੁਰਟ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਿਗਾਰ (ਪੀਣਾ) ਮੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੁਰੜ ਮੁਰੜ, ਵਿਃ—ਕੁਮਲਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਝਕਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੁਰਾਉਣਾ

ਚੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਥਿਨਾ ਖੁੰਫੇ
ਲੈ ਜਾਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬਣਾ ਲੈਣੀ ॥

ਚੁਰਾਸੀ, ਵਿ:—ਚੁੰਝੇ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ, ॥

ਚੁਰਾਸੀ }
ਚੁਰਾਸੀ ਲੱਖ } ਸ:—ਸਾਰੀਆਂ ਦੂਨਾਂ ॥

ਚੁਰਾਸੀ ਡੋਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰੀਆਂ ਦੂਨਾਂ ਵਿੱਚ
ਧੰਨਾ ॥

ਚੁਰਾਸੀ ਕੱਟਣਾ }
ਚੁਰਾਸੀ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ: ਮੁਕਤੀ ਪਾਉਣੀ ॥

ਚੁਰਾਹਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਚਾਰ ਰਸਤੇ ਮਿਲਣ ॥

ਚੁਰਾਣਮੇ (ਵੇ), ਵਿ:—ਚਾਰ ਉੱਤੇ ਨੰਦੇ ॥

ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—'ਚੁੱਲ੍ਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੁਲ ਚੁਲ, ਬੋਝਾ ਬੋਝਾ ਪਾਣੀ ਤਿਗਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼, ਬੋਝੇਣੀ ॥

ਚੁਲਚੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਆਕਲ ਹੋਣਾ, ਤੜ-
ਫਣਾ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰਨੇ ॥

ਚੁਲ ਚੁਲੀ, ਸ:—ਬੋਝੇਣੀ, ਘਬਰਾਹਟ ॥

ਚੁਲਝੁਲਾ }
ਚੁਲਝੁਲੀਆ } ਪੁ:—ਛੇਤੀ ਘਾਬਰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਚੁਲਝੁਲਾਟ }
ਚੁਲਝੁਲੀ } ਸ:—ਬੋਝੇਣੀ, ਘਬਰਾਹਟ ॥

ਚੁਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਚੁਲੀ, ਭਲੀ ਦਾ ਪਾਣੀ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਬਾਲਕੇ
ਰਸੋਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਚੁੰ ਚਾਂ

ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦਾ ਵੱਟਾ, ਪੁ:—ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸਾ ॥

ਚੁਲਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਗ ॥

ਚੁਲਾਡਾ, ਪੁ:—ਲਹੇ ਦਾ ਛੱਲਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਾਰ
ਚੁਗਾਠ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਚੁਲਿਹਾਰ, ਪੁ: ਸ:—ਜਿਸ ਦਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ
ਰਸੋਈ ਕਰੇ ॥

ਚੁਲੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਪਾਣੀ
ਆਦਿਕ ਆਵੇ । ਹੋਰੀ ਖਾਕੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ
ਅੰਦਰੋਂ ਮੂੰਹ ਧੋਣਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਚੁਲੀ ਛੱਡਣਾ }
ਚੁਲੀ ਵੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਣਸਣਾ, ਕਿਸ ਚੀਜ਼
ਚੁਲੀ ਪਾਉਣਾ } ਦਾ ਤਿਆਗਣਾ, ਮਨਾ
ਮਿਥਣਾ ॥

ਚੁੱਲ੍ਹੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਚੁੜਹੰਮ, ਪੁ:—ਚੁੜ੍ਹੇ ਦਾ ਕੰਮ, ਛੋੜਾ ਕੰਮ, ਬੁਰੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ॥

ਚੁੜਾਉ, ਪੁ: }
ਚੁੜਾਈ, ਸ: } ਜਿੰਨੀ ਛੋੜੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇ ॥

ਚੁੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋੜਾ ਕਰਨਾ ॥

ਚੁੜੇਲ, ਸ:—ਭੂਭਲੀ, ਗਾਇਲ, ਛੇਤੀ ਸਕਲ
ਵਾਲੀ ਤੀਅਤ । ਲੜਾਕੀ ਹੋਣ ॥

ਚੁੰ, ਸ:—ਧਾਂਤ ਦੇ ਰਗੜਨ ਨਾਲ 'ਚੁੰਝੁ' ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲੇ । ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਕਿਉਂ ॥

ਚੁੰ ਚਾਂ, ਸ:—ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਨਾਂਹ
ਨੁੱਕਰ (ਕਰਨਾ) ॥

ਦੁੰ ਦੁੰ

ਦੁੰ ਦੁੰ, ਸ:—ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਦੁਆਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੀਰੇ ਜਾਂ ਕੱਦੂ ਵਰਗਾ ਫਲ ॥

ਦੁਸ, ਪੁ:—ਦੁਪਟ ਜਾਂ ਦੁੱਘਟ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੁਸਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਪਟਾ ਦੁੱਘਟਾ, ਬਲਾ ਨਾਲ ਪੀਣਾ ॥

ਦੁਸਤਾ, ਪੁ:—ਲੱਕ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ॥

ਦੁਸਤਾ ਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿੱਸੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣਾ ॥

ਦੁਸਤਾ ਨਿਕਲ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਲਿੱਸੇ ਹੋਣ ਕਾਰਕੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦਿੱਸਣੀਆਂ ॥

ਦੁਸਟੀ, ਸ:—ਦੁਸਲ ਦਾ ਜੰਤੂ ॥

ਦੁਹ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਦੁਹੇਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪੰਖੇਰੂ, ਦੁਹੇ ਫੜਨ ਵਾਲ ਪਿੰਜਰਾ ॥

ਦੁਹਟੀ, ਸ:—ਉਂਗਲੀਆਂ ਨਾਲ ਚੁੰ ਖੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੁਹੜਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਨੀਰ ਜਾਤ ਜੋ ਮੇਲਾ ਸਾਫ਼
ਦੁਹੜੀ, ਸ: } ਕਰਦੀ ਹੈ, ਖਰਾਬ ਆਦਮੀ ॥

ਦੁਹੜੀ ਸਰੋਚ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ, ਦੁਆ ॥

ਦੁਹਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ, ਨੱਕ ਦੀ ਸੁੱਕੀ ਮੇਲਾ।
ਸਿਮੀ ਵਿਚ ਭੁੰਘਾ ਚੋੜਿਆ ਕੱਢਨ ਦਾ ਰੰਬਾ,
ਟੀਪ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਹਥ-
ਆਰ ॥

ਦੁਹੇ ਟੰਦੀ ਪੌਂਚੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੱਬ ਦਾ ਗਾਹਿ-
ਨਾ ਜਿਸ ਦੇ ਦਾਣੇ ਨੌਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਦੁਹੇ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੰਖੇਰੂ ॥

ਦੁੰਦੀ ਪਾਉਣੀ

ਦੁਹੀ, ਸ:—ਦੁਹੇ ਦੀ ਮਦੀਠ, ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਦੁਹਾ
ਕਾਗਤ ਅਜ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਜੰਤੂ ॥

ਦੁਹੁੰਡੀ, ਸ:—ਦੁੰਦੀ ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਕ, ਸ:—ਛੁੱਲ, ਗਲਤੀ, ਰਪਲਾ, ਖੰਝਾਈ ॥

ਦੁਕਣਾ } ਪੁ:—ਲੱਕ ਦੀ ਹੱਡੀ ॥
ਦੁਕਲਾ }

ਦੁਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹਰੀ ਭਾਜੀ ॥

ਦੁਗਣੀ, ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਦੁੱਘਟ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ॥

ਦੂਚਾ, ਪੁ: } ਅਵਾਨਾ, ਬੱਚਾ। ਤੀਵੀਂ ਦਾ ਬਹੁਤ
ਦੂਚੀ, ਸ: } ਵੱਡਾ ਮੰਮਾ, ਕੁੱਕੜੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਦੂਜ, ਪੁ:—ਬਾਜ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਜੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਬਾਜ ॥

ਦੂਜਾ, ਪੁ:—ਕੁੱਕੜੀ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਸੋਹਣਾ ਨਾਜਕ
ਮੰਡਾ ॥

ਦੂਡ, ਸ:—'ਦੂਡਣ' ਦਾ ਕੰਮ ('ਦੂਡਣਾ' ਵੇਖੋ) ॥

ਦੂਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰਨਾ, ਰੱਖੀ ਦੇ ਦੰਦਾਂ
ਨਾਲ ਮਾਸ ਲਾਹੁਣਾ, ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਬਾਜ਼ੋ ਮੰਮਾ
ਦੁੱਘਟਾ, ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ ॥

ਦੂਡਾ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜੁੜਾ,
ਕੁੱਕੜ ਦੀ ਕਲਗੀ ॥

ਦੂਡੀ, ਸ:—ਬਾਲ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜੁੜਾ ॥

ਦੁੰਦੀ, ਸ:—ਅੰਧੁੰਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਉਂਗਲ
ਵਿਚ ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਮਾਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼
ਫੜਣਾ, ਦੁੰਦੀ ਨਾਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦੁਆ,
ਕਾਗਤ ਅਜ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਜੰਤੂ ॥

ਦੁੰਦੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੰਦੀ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ
ਦੁਆ ਪਾਉਣੀ ॥

ਚੁੰਡੀ ਭਰਨੀ

ਚੁੰਡੀ ਭਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੰਡੀ ਨਾਲ ਪਿਤਿ ਦਾ
ਚੁੰਡੀ ਵੱਢਣੀ } ਮਾਸ ਵੱਢਣਾ ॥

ਚੁੰਥੀ, ਸ:—ਤਾਕ ਦਾ ਸਿਰਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਛੇਕ
ਵਿੱਚ ਉਹ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ॥

ਚੂਨ, ਪੁ:—ਛਾਣ, ਬੂਰਾ, ਅੰਨ, ਦੁਰਾ ॥

ਚੂਨ ਭੂਨ, ਪੁ:—ਬੂਰਾ, ਬਚਿਆ ਖੁਚਿਆ ਅੰਨ ॥

ਚੂਨੜੀ, ਸ:—‘ਚੁੰਨੀ’ ਦੇਖ ॥

ਚੂਨਾ, ਪੁ:—ਚੌੜ ਸਾੜ ਕੇ ਪੀਠੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਕਲੀ ॥

ਚੂਨੇ ਗੱਚ, ਵਿ:—ਚੂਨੇ ਦੇ ਪਲਸਤਰ ਵਾਲਾ
(ਘਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਚੂਨੀ, ਸ:—ਵੱਡਮੁੱਲੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ, ਦਾਲ
ਦਾ ਆਰਾ ॥

ਚੂਨੀਆਂ ਗੁੰਦ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਾਂਢ ॥

ਚੂਪਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਸਣਾ, ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨੱਧਕੇ
ਚੂਪ ਲੈਣਾ } ਰਸ ਪੀਣਾ ॥

ਚੂਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਪਾਉਣਾ, ਚੁੰਘਾਉਣਾ
ਚੁਸਾਉਣਾ ॥

ਚਰ, ਪੁ:—ਟੁਕੜੇ, ਬੂਰਾ, ਚੁਆਲਾ । ਵਿ:—ਟੁਕੜੇ
ਟੁਕੜੇ ॥

ਚੁਰਣ } ਪੁ:—ਪੀਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਾਜਮੇਂ ਦੀਆਂ
ਚੁਰਨ } ਚੁਆਵਾਂ ॥

ਚੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰਨਾ, ਚੁਰਮਾ ਜਾਂ
ਚੁਰੀ ਬਣਾਉਣੀ ॥

ਚੇਹੜਨਾ

ਚੁਰਮਾ, ਪੁ:—ਸੈਦੇ, ਖੰਭ ਅਤੇ ਘੋਉ ਦੀ ਇੱਕ
ਮਾਠਿਆਈ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ॥

ਚੁਰਾ, } ਪੁ:—ਟੁਕੜੇ, ਨਿੱਕੇ ਟੋਟੇ, ਬਚੇ ਖੁਚੇ
ਚੁਰਾ ਚੁਰਾ, } ਟੁੱਕਰ ॥

ਚੁਰਾ ਚੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੀਠਕੇ ਟੋਟੇ ਕਰਨਾ
ਦਲ ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਚੁਰੀ, ਸ:—ਕੋਟੀ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੋਉ ਖੰਭ
ਚਲਾਈ ਹੋਈ (ਕਰਨੀ, ਕੁੱਟਣੀ) ॥

ਚੂਲ, ਸ:—ਤਾਕ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਚੁੰਥੀ ॥

ਚੂਲ ਵਿੰਗੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਮਾਂਦੇ
ਹੋਣਾ ॥

ਚੂਲਾ, ਪੁ:—ਲਕ ਦੀ ਹੱਡੀ, ਬਲਦੀ ਸ਼ੇਤ ਦਾ
ਉੱਤਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਚੂੜ } ਪੁ:—ਵੀਣੀ ਤੋਂ ਕੋਹਣੀ ਤੱਕ ਪਾਉਣ
ਚੂੜਾ } ਵਾਲੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਚੂੜਗਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਚੂੜੀਆਂ ਬਣਾਏ ਜਾਂ ਵੇਚੇ ॥

ਚੂੜੀ, ਸ:—ਚਾਂਦੀ, ਸੋਨੇ, ਲਾਖ ਜਾਂ ਟੰਦਖੰਡ ਦੀ
ਚੌੜੀ ਕੜੀ ਬਾਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ॥

ਚੇ, ਸ:—ਬਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਚੇਉਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਚੇਸਟਾ, ਸ:—ਇਛਿਆ, ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ, ਜਗੜਾ,
ਜਤਨ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਰਮ ॥

ਚੇਹਰਾ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ, ਮੁਖੜਾ, ਸੂਰਤ, ਰੂਪ । ਸਿਰ
ਦਾ ਅਗਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਚੇਹੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਮ ਦੇ ਦੋ ਟੋਟੇ ਲੋੜੀ ਨਾਲ ਜੋੜ
ਕੇ ਕੱਟਣਾ ॥

ਚੇਚਕ

ਚੇਚਕ, ਸ:—ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਸੀਤਲਾ ਦਾ ਰੋਗ, ਚੀਚਕਾ।

ਚੇਟਕ, ਸ:—ਪਿਆਰ, ਮਹੱਬਤ, ਸੌਂਕ, ਫਿਕਰ,
ਚੋਕਸੀ (ਲੱਗਣੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਚੇਤ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਬਾਰੂਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥
ਚੇਤ੍ਰ }

ਚੇਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਵਿਚਾਰਨਾ, ਧਿਆਨ
ਕਰਨਾ, ਜਪਨਾ ॥

ਚੇਤਨ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦ ਹੈ, ਜੀਵ, ਆਤ-
ਮਾ, ਪਰਮਾਤਮਾ ॥

ਚੇਤੰਨ, ਵਿ:—‘ਚੇਤੰਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੇਤਰ, ਪੁ:—‘ਚੇਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੇਤਾ } ਪੁ:—ਯਾਦ, ਧਿਆਨ, ਧਿਆਨ, ਵਿਚਾਰ,
ਚੇਤਾ } ਸੋਚ ॥

ਚੇਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਨਾ, ਚਮੋੜਨਾ, ਲੋਟੀ ਨਾਲ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਚੇਪੀ, ਸ:—ਟਾਪੀ, ਜੋੜ ॥

ਚੇਪੁ, ਪੁ:—ਇਕ ਪਹਾੜੀ ਕਾਲਾ ਪੱਥਰ ॥

ਚੇਰਾ, ਪੁ: } ਸ਼ਗਿਰਦ, ਸਿੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਨੌਕਰ ॥
ਚੇਰੀ, ਸ: }

ਚੇਲਾ, ਪੁ: } ਸ਼ਗਿਰਦ, ਜੋ ਸਿੱਖੇ, ਮੁਰੀਦ ॥
ਚੇਲੀ, ਸ: }

ਚੇਲਾ ਚਾਟੜਾ } ਪੁ:—ਖੌਫ਼ ਮੁਰੀਦ ॥
ਚੇਲਾ ਚਾਂਟਾ }

ਚੇਵਾ, ਸ:—ਖਬਰ, ਆਵਾਈ ॥

ਚੇੜ, ਸ:—ਢੇੜ, ਖਿੜ, ਉਕਸਾਹਟ, ਕੁਠਾਉ ॥

ਚੋਹਲੀ

ਚੋਹਲ ਚੋਹਲ, ਸ:—‘ਚਹਿਲ ਚਹਿਲ, ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਂਚਲ } ‘ਚੋਂਚਲ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਚੋਂਚਲਤਾਈ }

ਚੋਟ, ਸ:—ਸੁਖ, ਆਗਮ, ਬੇਫਿਕਰੀ ॥

ਚੋਨ, ਸ:—ਜੰਜੀਰੀ (ਘੜੀ ਆਦਿਕ ਦੀ) ॥

ਚੋਲੀਜ, ਪੁ:—ਮੈਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ (ਚੋਲਾ,
ਭੋਜਨਾ) ॥

ਚੋ, ਪੁ:—ਨਦੀ, ਨਾਲਾ, ਥੜੀ ਕੁ ਸੜੀ ਹੋਈ ਲਕੜੀ ॥

ਚੋਆ } ਪੁ:—ਜੋ ਪਾਣੀ ਹੁੰਦ ਬੂੰਦ ਕਿਰੇ ॥
ਚੋਇਆ }

ਚੋਆਦੀਦਨ, ਪੁ:—‘ਚੋਹਾ ਚੋਦਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਇਣ, ਸ:—ਕਪਾਹ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਪੱਤੇ
ਆਦਿਕ ॥

ਚੋਈ, ਸ:—ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾ ਚੰਗ ਰਸਤਾ, ਛੋਟਾ
ਨਾਲਾ ॥

ਚੋੱਸਾ, ਪੁ: } ਚੋੜੀ, ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਵਰਕੇ ਸਫਾ
ਚੋੱਸੀ, ਸ: } ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥
ਵਿ:—ਸੁਆਦਲੀ ਰੀਜ, ਨਿਆਮਤ ॥

ਚੋਗਾ ਚੋੱਸਾ, ਪੁ:—ਸੁਆਦਲੀ ਵਸਤ ॥

ਚੋਹਚੋਹ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਚਹ ਚਹ ਕਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਹਾ ਚੋਦਣ } ਪੁ:—ਕਸਤੂਰੀ, ਕੇਸਰ, ਆਦਿਕ
ਚੋਹਾ ਚੋਨਣ } ਕੱਠੇ ਪਾਣੀ ਪਾਕੇ ਰਗੜੇ ਹੋਏ ॥

ਚੋਹੁਲ } ‘ਚੋਹੁਲ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਚੋਹਲਬਾਜ }
ਚੋਹਲਣ (ਲੀ) }

ਚੋਹੜ

ਚੋਹੜ, ਵਿ॥—ਬਹੁਤ ਭਰਮ, ਖੋਟਾ ਟੀਟ ॥

ਚੋਕ, ਪੁ॥—ਉਠਾ ਵੀ ਖੁਰਕ ਵੀ ਦੁਆ 'ਚੋਭਾ' ॥

ਚੋਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਚੋਭਣਾ, ਪਰਤੀ ਵਿੱਚ ਖੁੱਤ ਕੱਢਕੇ
ਬੂਟੇ ਲਾਉਣੇ, ਵਲ ਭਾਜੀ ਆਦਿਕਨੂੰ ਚਾੜ੍ਹਨ
ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ॥

ਚੋਕਰ } ਸ॥—ਛਾਣ, ਬੁਰਾ, ਝਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ
ਚੋਕਰ } (ਕਰਨਾ) ॥

ਚੋਕਰੀ } ਪੁ॥—ਹੁੰਜਤੀ, ਝਗੜਨ ਵਾਲਾ ॥
ਚੋਕਰੀ }

ਚੋਕਾ, ਪੁ॥—ਚੋਭਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਚੋਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ।
ਖੇਤ ਵਿਚੋਂ ਘਾਹ ਪੱਤਾ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਖਾ, ਵਿ॥—ਹੱਛਾ, ਖਰਾ, ਅਸਲੀ, ਚੁਣਵਾਂ,
ਬਹੁਤ ॥

ਚੋਖੀ, ਸ॥—ਚੋਖਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ । ਵਿ॥—ਬਹੁਤ,
ਬਖੇਰੀ ॥

ਚੋਗ, ਸ॥—ਪੱਖੇਰੂਆ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਚੋਣ
(ਪਾਉਣੀ) ॥

ਚੋਗਾ, ਪੁ॥—ਮਰਦ ਦਾ ਸਾਰੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਤੋਂ ਉੱਤੇ
ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ਲੰਮੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਗਾ ਪੁ॥—ਪੱਖੇਰੂਆ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ॥

ਚੋਗੀ, ਸ॥—ਚੋਗੀ, ਮਸੂਲ ॥

ਚੋਗੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ॥—ਮਸੂਲ ਲੇਣਾ, ਲਾਹ
ਖੋਟਲਾ ॥

ਚੋਘਾ } ਪੁ॥—ਗਰਮ ਹੋਣੀ ਵਿੱਚ
ਚੋਘੇ, (ਬਹੁਤ ਥੜ) } ਉੱਗਲੀਆਂ ਨਾਲ ਘੋਉ
ਪਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਵੇਏ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਕੱਢਣੇ
ਕੁੰਦਣੇ) ॥

ਚੋਟ

ਚੋਚਲਾ, ਪੁ॥—ਬਾਂਕ ਪੁਲਾ, ਸੁਕੀਨੀ, ਨਖਰਾ,
ਲਾੜ ॥

ਚੋਚਲੇ ਹੱਥਾ } ਪੁ॥—ਜੋ ਚੋਚਲੇ ਕਰੇ ॥
ਚੋਚਲੇ ਬਾਜ }

ਚੋਚਾ, ਪੁ॥ } ਢੁੱਠੀ ਉਜ, ਭਰਮ, ਨਿੰਦਿਆ ॥
ਚੋਚੀ, ਸ॥ }

ਚੋਜ, ਪੁ॥—ਸੁਹੱਪਣ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮੰਜ, ਅਨੰਦ, ਨਖਰਾ ॥

ਚੋਜਣ, ਸ॥ } ਵਿ॥—ਸੋਹਣਾ (ਨੀ), ਮੰਜੀ, ਥੋਕਾ
ਚੋਜੀ, ਪੁ॥ } (ਕੀ), ਨਖਰੇਬਾਜ ॥

ਚੋਟ, ਸ॥—ਸੌਰ, ਝਮਮ, ਨੁਕਸਾਨ, ਥਾਲ ਦੇ ਸਿਰ
ਦਾ ਟਿੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਚੋਟ ਕਰਣੀ } ਕ੍ਰਿ॥—ਕੱਢਣਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਚਾ-
ਚੋਟ ਲਾਉਣੀ } ਉਠਾ, ਜਾਦੂ ਕਰਨਾ ॥

ਚੋਟ ਖਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ॥—ਸੌਰ ਲੱਗਣੀ, ਨੁਕਸਾ-
ਚੋਟ ਲੱਗਣੀ } ਨ ਹੋਣਾ, ਜਾਦੂ ਦਾ ਅਸਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਨਗਰੇ ਦੀ ਚੋਟ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ॥—ਸਥ ਦੇ
ਸਾਹਮਣੇ ॥

ਚੋਟਾ, ਪੁ॥ } ਜੋ ਚੋਟੀ ਕਰੇ ॥
ਚੋਟੀ, ਸ॥ }

ਚੋਟਾ, ਪੁ॥ } ਸਿਖਰ, ਟੀਸੀ, ਸਥ ਤੋਂ ਉੱਤਲਾ
ਚੋਟੀ, ਸ॥ } ਹਿੱਸਾ, ਬੋਂਦੀ ॥

ਚੋਂਡੂ, ਪੁ॥—ਜੋ ਚੋਗਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੰਡ ਸੱਕੇ, ਮੁਥਤ ਦ
ਮਾਲ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਟ, ਸ॥—ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੁਣਕੇ ਕੀਤਿਆ
ਹੋਇਆ ਕਪਾਹ ਦਾ ਕੁੜਾ ॥
ਵਿ॥—ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੋਣਾ

ਚੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਦੀ ਧਾਰ ਕੱਢਣੀ, ਧਾਲੀ
ਦਾ ਕਿਰਨਾ ॥

ਚੋਣੀ, ਸ:—ਜੋ ਕਪਾਹ ਰੁਣੇ, ਕਪਾਹ ਦਾ ਰੁਣਨਾ ॥

ਚੋਣਾ, ਵਿ:—ਚੋਲਾ, ਠਿਕਾ, ਤੁੱਛ ॥

ਚੋਪ, ਪੁ:—ਲਾਲ ਕਪੜਾ ਜਿਸਦੇ ਸਿਰੇ ਤੇ ਕਸੀਦਾ
ਕੱਢਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਚੋਪੜ, ਪੁ:—ਘੋਉ, ਥੰਧਾ ॥

ਚੋਪੜਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਉ ਤੋਲ ਆਦਿਕ ਮਲਣਾ ॥

ਚੋਪੜਾ, ਪੁ:—ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਚੋਪੜੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਘੋਉ ਤੋਲ ਆਦਿਕ
ਮਲਿਆ ਹੈ, ਥੰਧੀ (ਚੋਟੀ) ॥

ਚੋਬ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਲਕੜੀ, ਤੰਬੂ ਦੀ ਥੰਧੀ, ਗਰਜ,
ਸੋਟਾ ॥

ਚੋਬ ਚੀਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਚੋਬ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਚੋਬ ਚੁਕ ਕੇ ਅਮੀਰ ਦੇ
ਅਗੇ ਚੁਰੇ ॥

ਚੋਬਰ, ਪੁ: }
ਚੋਬਰੀ ਪੁ: } ਮੱਟਾ, ਝੱਟਾ, ਭੁੱਚਰ ॥
ਚੋਬਰਨੀ ਸ: }

ਚੋਬਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਮਥਰਾ ਬੰਦਾ
ਬਣ ਦਾ ਪਾਤਾ ॥

ਵਿ:—ਚੋਬ ਵਾਲਾ (ਇੱਕ ਚੋਬਾ, ਜਾਂ ਚੋਬਾ
ਆਦਿਕ) ॥

ਚੋਬੀ, ਵਿ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ (ਕੋਈ ਚੀਜ਼) ॥

ਚੋਭ, ਸ:—ਚੋਭ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਹੋਇਆ ਚੋਰ,
ਅੱਖ ਦੀ ਸੋਜ ॥

ਚੋਲਾ ਬਦਲਣਾ

ਚੋਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕਦਾਰ ਚੀਜ਼ ਪਸਾਉਣੀ,
ਖੋਭਣਾ, ਝੋਕ ਕਰਨਾ ॥

ਚੋਭੜ, ਸ:—ਚੋਭ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿੱਕਾ
ਜੋਹਾ ਝੋਕ ॥

ਚੋਭਾ, ਪੁ:—ਚੋਭਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਝੋਕ, ਟੱਭੀ, ਟੁੱਭੀ
ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਘੋਉ ਅਤੇ ਖੰਡਵਾਲੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੋਏ
ਚੋਲ, ਖਾਂਚੀ ਦੀ ਛੱਠੀ (ਚੋਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਚੋਭੁ, ਪੁ:—ਚੋਭਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਮਾਸਾ }
ਚੋਮਾਹਾ } 'ਚੋਮਾਸਾ ਅਤੇ 'ਚੋਮਾਹਾ' ਵੇਖੋ

ਚੋਰ ਪੁ:—ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) । ਭਰਮ,
ਝੋਕ ॥

ਚੋਰਣਾ, ਪੁ: }
ਚੋਰਣੀ, ਸ: } ਚੋਰ, ਜੋ ਚੋਰੀ ਕਰੇ ॥

ਚੋਰੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਬਿਨਾ ਪੁੱਛੇ ਲੈ ਜਾਣੀ,
ਚੋਈਆਨੀ, ਲੁਕਾਉ ॥

ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ }
ਚੋਰੀ ਛੱਪੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲੁਕ ਛਿਪ ਕੇ ॥

ਚੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਜੁਣਾ ਕਰਨਾ, ਬੋੜਾ ਜੋਹਾ
ਖਾਲਾ ॥

ਚੋਲੜਾ }
ਚੋਲਾ } ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਚੋਗਾ, ਸਰੀਰ ॥

ਚੋਲਾ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਚੋਲਾ ਬਦਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਕੇ ਦੁਆ, ਜਰਮ
ਧਾਰਨਾ ॥

ਚੋਲਾ

ਚੋਲਾ, ਪੁ:—ਚਗਾ ਚੋਲਾ, ਨਿਆਮਤ ॥

ਚੋਲੇ ਹਾਰ (ਰਾ), ਪੁ: } ਜੋ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ ਚੋਰੇ
ਚੋਲੇ ਹਾਰੀ, ਸਾ: } ਚੋਸੇ ਖਾਵੇ ॥

ਚੋਲੀ, ਸ:—ਤੀਮਰਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਕਪੜਾ।
ਕੁਰਤੀ, ਵਰ੍ਹਾਹੀ ॥

ਚੋ } ਸ:—ਹਲ ਦਾ ਸਿਰਾ (ਲੱਹੇ ਦੀ ਨੋਕ
ਚੋਊ } ਸਮਤ) ॥

ਚੋ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਰਜ ਹੋਣਾ, ਸਾਂਝ ਆਉਣੀ ॥

ਚੋ ਅੱਠੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਚਾਦੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ, ਚਾਰ
ਚੋਅੱਠੀ } ਆਠਿਆਂ ਦਾ, ਪੋਲੀ ॥

ਚੋਸਰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੇਡ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ
ਚੋਂਸਰ } ਚੋਪੜ ॥

ਚੋਸਾ } ਵਿ:—ਚਾਰ ਸੌ ਤਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਲੀ ਵਾਲਾ
ਚੋਂਸਾਂ } (ਕਪੜਾ) ॥

ਚੋਸਾ ਪੈਂਸਾ } ਵਿ:—ਚਾਰ ਸਾਂ ਪੰਜ ਸੌ ਤਾਰਾਂ
ਚੋਂਸਾ ਪੋਂਸਾ } ਦੀ ਤਾਲੀ ਵਾਲਾ (ਕਪੜਾ) ॥

ਚੋਸੀ } ਸ:—'ਚੋਸਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਚੋਸੀ ਪੈਸੀ }

ਚੋਹ, ਪੁ:—ਦਾਗ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਚੋਹਟ } ਪੁ:—ਚਹੁ ਉੱਤੇ ਸੱਠ, ੬੪ ॥
ਚੋਂਹਟ }

ਚੋਹਟਮਾ (ਵਾਂ) } ਵਿ:—ਚੋਹਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਚੋਂਹਟਮਾ (ਵਾਂ) } ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਂਕਣਾ

ਚੋਂਹਟਾ, ਪੁ:—ਸੰਮਤ ੬੪ ॥

ਚੋਂਹਟਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਜਗਾ ਚਾਠ ਰਾਹ ਜਾਂ ਬਜਾਰ
ਮਿਲਣ ॥

ਚੋਂਹੜ, ਵਿ:—ਚਹੁ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ, ਚੁਹੱਤਰ ॥

ਚੋਂਹੜਵਾਂ, ਵਿ:—ਜੋ ਚੋਂਹੜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰੇ ॥

ਚੋਂਹੜਾ, ਵਿ:—ਸੰਮਤ ੭੪ ॥

ਚੋਂਹਰ, ਸ:—ਚੋਖੀ ਵਾਰ ਹਲ ਵੇਰਨਾ ॥

ਚੋਂਹਣ, ਪੁ:—ਰਸਪੂਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਚੋਂਹੁ, ਵਿ:—ਚਾਰ, 'ਚਹੁ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਂਕ } ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚੋਰਸ ਮੰਡੀ, ਵੱਡਾ
ਚੋਂਕ } ਬਜਾਰ, ਚੁਗਾਲ, ਨੌਆਂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ
ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਵਾਲੀ ਚੋਂਕੌਰ ਸ਼ਕਲ, ਤੀਵੀਆਂ
ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਚੋਂਕ ਪੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਠਵਾਂ ਗ੍ਰਹਿ-
ਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾਕੇ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ
ਆਟਾ ਸੂੜਨਾ ਆਦਿਕ ॥

ਚੋਂਕਸ, ਵਿ:—ਹੁਸ਼ਿਆਰ, ਖਬਰਦਾਰ, ਸਿਆਣਾ
(ਰਹਿਣਾ) ॥

ਚੋਂਕਸਾਈ } ਸ:—ਖਬਰਦਾਰੀ, ਸੋਝੀ, ਧਿਆਣ ॥
ਚੋਂਕਸੀ }

ਚੋਂਕਟਾ (ਠਾ) ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਚਾਂਚ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਸਖੀਰ ਆਦਿਕ ਜੜੀ ਜਾਵੇ ॥

ਚੋਂਕਠ, ਸ:—'ਚੁਗਾਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਭੜਦਾਹ ਉੱਠ ਖਲੋਣਾ
ਚੋਂਕਣਾ (ਕੁਰੇ ਦਾ) ॥

ਚੌਕੀਨਾਂ

ਚੌਕੀਨਾ, ਵਿਃ—ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਖਬਰਦਾਰ,
ਚੌਕਸ (ਹੋਣਾ) ॥

ਚੌਕੜ, ਪੁਃ—ਜਲੇਉ, ਚਾਰ ਤਾਰਾਂ, ਦੰਮ, ॥
ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਹੋਛਾ ॥

ਚੌਕੜੀ } ਸਃ—ਲੰਮੀ ਛਾਲ, ਇਕੋ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰ
ਚੌਕੜੀ } ਜਾਲ (ਕਪੜੇ ਵੇ), ਚੌਧੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ
ਕੱਠ ॥

ਚੌਕੜੀ ਉੱਠਣੀ } ਵਿਃ—ਲੰਮੀ ਛਾਲ ਮਾਰਨੀ ॥
ਚੌਕੜੀ ਭਰਨੀ }

ਚੌਕੜੀ ਭੁੱਲ ਜਾਣੀ, ਵਿਃ—ਸੁਰਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ

ਚੌਕੜੀ ਮਾਰਣਾ } ਵਿਃ—ਲੱਤਾ ਨੂੰ ਸੁੰਗੜਕੇ
ਚੌਕੜੀ ਮਾਰ ਫੈਠਣਾ } ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਤੇ
ਜੋਖਕ ਬੈਠਣਾ ॥

ਚੰਡਾਲ ਚੌਕੜੀ, ਸਃ—ਬੁਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ
ਸੰਗਤ ਜਾਂ ਮੰਡਲੀ ॥

ਚੌਕੜੀਆਂ } ਵਿਃ—ਚੌਧੀ ਤੋਂ ਵਾਲੀ ਰੋਸੀ
ਚੌਕੜੀਆਂ } ਨਾਲ ਉਠਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਜਾ ॥

ਚੌਕੜੇ, ਵਿਃ—ਠੀਕ, ਉੱਤਮ, ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ॥

ਚੌਕਾ, ਪੁਃ—'ਚਾਰ' ਦਾ ਅੰਗ, 'ਚ' ॥

ਚੌਕਾ } ਪੁਃ—ਰਸੋਈ, ਲਿੱਪੀ ਹੋਈ ਥਾਂ, ਲਿੱਪਣ
ਚੌਕਾ } ਦਾ ਕੰਮ, ਚਲੁਕਰੀ ਇੰਟ, ਨਾਸ, ਬਰ-
ਥਾਵੀ ॥

ਚੌਕਾ ਦੇਣਾ } ਵਿਃ—ਗੋਰੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ
ਚੌਕਾ ਪਾਉਣਾ } ਲਿੱਥਣਾ, ਮੁਕਰ ਜਾਣਾ,
ਚੌਕਾ ਫੇਰਨਾ } ਬਰਥਾਵ ਕਰਨਾ ॥

ਚੌਕਾ ਭਾਂਡਾ ਕਰਨਾ, ਵਿਃ—ਰਸੋਈ ਦੀ ਥਾਂ
ਨੂੰ ਲਿੱਥਣਾ ਅਤੇ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜ ਪੈ ਕੇ ਚੌਖਣੇ ॥

ਚੌਕੂਣਾ

ਚੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਣਾ } ਵਿਃ—ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਚੌਕਾ ਮਿਲਣਾ }

ਚੌਕਾਠ, ਸਃ—'ਚੁਕਾਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੌਕਾਠਾ, ਪੁਃ—ਸਰੀਰ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ॥

ਚੌਕੀ } ਸਃ—ਕੁਰਸੀ, ਚੌਰਸ ਮੇਜ਼, ਤਖਤਾ, ਖਾਣ
ਚੌਕੀ } ਪੀਠ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੇ ਰੱਖਣ
ਵਾਲੀ ਅਲਮਾਰੀ, ਪਹਿਰਾ, ਪੁਲਸ ਦੀ
ਥਾਂ, ਡਾਕ ਦਾ ਅੰਗ, ਰਾਗੀਆਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ,
ਖਾਸ ਤੌਰਥਾਂ ਦੀ ਜਾਗ੍ਰਾ, ਜਗਰਾਤਾ ॥

ਚੌਕੀ ਕਰਨੀ, ਵਿਃ—ਰਾਗੀਆਂ ਦਾ ਮਿਲਕੇ
ਗਾਉਣਾ ॥

ਚੌਕੀ ਦਾਰ ਪੁਃ—(ਣੀ)ਸਃ—ਜੋ ਪਹਿਰਾ ਦੇਵੇ ॥

ਚੌਕੀ ਦਾਰੀ, ਸਃ—ਚੌਕੀ ਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਤਾਬ,
ਮਸੂਲ ॥

ਚੌਕੀ ਦੇਣੀ, ਵਿਃ—ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ, 'ਚੌਕੀ ਭਰਨੀ'
ਥੀ ਵੇਖੋ ॥

ਚੌਕੀ ਪਹਿਰਾ, ਪੁਃ—ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਾਰ
(ਦੇਣਾ) ॥

ਚੌਕੀ ਬਹਾਉਣੀ, (ਬਹਾਲਣੀ) } ਵਿਃ—ਪਹਿਰੀ
ਚੌਕੀ ਬੈਠਾਉਣੀ (ਬੈਠਾਲਣੀ) } ਲੁਆਉਣਾ

ਚੌਕੀ ਭੰਨਣੀ (ਮਾਰਨੀ), ਵਿਃ—ਮਸੂਲ ਨੂੰ
ਦੇਕ ਚੌਰੀ ਚੌਰੀ ਮਾਲ ਲੈ ਆਉਣਾ ॥

ਚੌਕੀ ਭਰਨੀ, ਵਿਃ—ਦੇਵਤੇ ਦੀਭੇਟ ਕੁਝ ਕਰਨਾ,
ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ, ਜਗਰਾਤਾ ਕਰਨਾ, ਭੁੰਨੇ
ਸੋਣਾ, ਮਸੂਲ ਦੇਣਾ ॥

ਚੌਕੂਣਾ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰ ਖੁੰਜੇ ਹਨ ॥

ਚੌਕਰ

ਚੌਕਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰ ਪਾਸੇ ਹੋਣ, ਚੌਰਸ।

ਚੌਖਟ, ਸ:—'ਚੁਗਾਠ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੌਖਰ, ਪੁ:—ਚਾਰ ਖੁਰਾਂ ਵਾਲਾ; ਪਸ਼ੂ; ਚੌਗਰ ॥

ਚੌਖੜ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਛਾ ਖਰਾ; ਚੰਗਾ ॥

ਚੌਗਾ } ਵਿ:—ਚੌਹੁ ਦੰਦਾਂ ਵਾਲਾ (ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਬੱਚਾ)
ਚੌਗਾ }
ਚੌਗਾਨ, ਪੁ:—ਮਦਾਣ, ਚੌਕ, ਖੁਲੀ ਥਾਂ ॥

ਚੌਗਾਨੀ, ਵਿ:—ਗੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੁਕਮ ਨੌਚਾ)

ਚੌਗਿਰਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:— } ਚੁਢੇਰੇ, ਆਸ ਪਾਸ
ਆਂਦ } ਲੱਗੇ ॥

ਚੌਗਿਰਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੁਢੇਰੇ, ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ॥

ਚੌਰੁਣਾ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਚੌਘਰਾ, ਪੁ:—'ਚੁਘਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਣਾ, ਪੁ:—ਗਊਆਂ ਦਾ ਵੱਗ ਵਿ:—ਚੌਗੁਣਾ ॥

ਚੌਤਰਾ (ਜ਼ਾ), ਪੁ:—ਬੜਾ, ਮਿਟੀ ਜਾਂ ਇੱਟਾਂ ਦੀ
ਥਣੀ ਹੋਈ ਉੱਚੀ ਚੌਰਸ ਥਾਂ ॥

ਚੌਤ੍ਰੀ, ਵਿ:—ਚੌਤੀ, ਚਾਰ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥

ਚੌਤਾਰ, }
ਚੌਤਾਲ, } ਪੁ:—ਗਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਗਲ ॥

ਚੌਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਤਲਾ ਕਪੜਾ, ਗਾਗ ਦੀਆਂ
ਚਾਰ ਗਲਾਂ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਚੌਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਚੌਹੁ ਉੱਤੇ ਗਲੀ ॥

ਚੌਤੀ, ਵਿ:—ਚਾਰ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥

ਚੌਧਰਾਤ

ਚੌਥ, ਸ:—ਖੀਤਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ
ਚੌਥਾ ਦਿਨ ॥

ਵਿ:—ਅਗਲਾ ਜਾਂ ਪਿਛਲਾ ਚੌਥਾ, ਚੌਥੀ ਥਿਤ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੋਏ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਚੌਥੇ
ਦਿਨ ॥

ਚੌਥਾ, ਵਿ:—ਚੌਥਾ, ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣ ਵਾਲਾ
ਤਾਪ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ
ਸਾਕਾਂ ਅਤੇ ਬਰਾਦਰੀ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਚੌਥਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਜੋ ਚਾਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰੇ।
ਚੌਥੀ, ਸ: } ਪੁ:—ਚੌਥਾ ਦਿਨ ॥

ਚੌਥਾਈ, ਸ:—ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ, ਚੁਹਾਰਮ ॥

ਚੌਦਸ, ਸ:—ਚੌਦਵੀਂ ਥਿੱਤ ॥

ਚੌਦਤ (ਦ), ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ, ਲੜਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ॥

ਚੌਦਤੀ (ਦੀ), ਸ:—ਗੱਸਾ, ਲੜਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਚੌਦਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਘਰ ਦੇ ਚੁਢੇਰੇ ਇੱਕ ਇੱਕ
ਬੂਹਾ ਹੋਵੇ ॥

ਚੌਦਾਂ, ਵਿ:—ਚੌਹੁ ਉੱਤੇ ਦਸ ॥

ਚੌਦਾਂ ਇੰਦਿਆ ਨਿਧਾਣ, ਵਿ:—'ਬਿਦਿਆ'
ਵੇਖੋ ॥

ਚੌਦਾਂ ਤਬਕ, ਪੁ:—ਸੱਤਅਗਾਸ ਅਤੇ ਸੱਤ ਪਤਾਲ ॥

ਚੌਧਰ, }
ਚੌਧੰਮਾ, }
ਚੌਧਰਾਇਤ, } ਚੌਧਰੀ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੌਧਰੀ ਦੀ
ਚੌਧਰਾਈ, } ਪਦਵੀ ॥
ਚੌਧਰਾਤ, }

ਚੋਧਰਨੀ

ਚੋਧਰਨੀ
ਚੋਧਰਾਇਣ
ਚੋਧਰਾਣੀ

ਸ:—ਚੋਧਰੀ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਤੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਪਰਧਾਨ ॥

ਚੋਧਰੀ

ਪੁ:—ਪਿੰਡ, ਜਾਤ, ਬਿਰਾਦਰੀ, ਸਜਾਰ ਮਾ ਗਲੀ ਦਾ ਮੁਖੀਆ। ਜੱਟ ॥

ਚੋਧਮਾਂ
ਚੋਧਵਾਂ

ਵਿ:—ਚੋਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਨੁਕਰਾ

ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਠੱਕਰ ਹੋਣ ॥

ਚੋਪ

ਸ:—ਚਾਹ, ਇਛਿਆ, ਲਾਲਸਾ, ਚਾਉ ॥

ਚੋਪਕਲੀ

ਸ:—ਤੀਮਤਾਂ 'ਚੋ' ਗਲ ਦਾ ਇਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਚੋਪਈ

ਚੋਪਈ } ਸ:—ਚੌਰ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵੰਦ ॥

ਚੋਪਹਿਲ

ਚੋਪਹਿਲੁ } ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਚਾਰ ਪਾਸੇ ਹੋਣ ॥

ਚੋਪਟ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਚਾਨ ਚੌਕ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਪੱਧਰਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਚੋਪਟ (ਚੋਪਟ)

ਚੋਪੜ (ਚੋਪੜ) } ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਚੋਪੜਾ

ਚੋਪੜੀ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰ ਪੜ ਹੋਣ ॥

ਚੋਪਨਾ

ਚੋਪਨਾ } ਸ:—ਚਾਉ, ਮਰਜੀ, ਪ੍ਰੇਮ, ਲਾਲਸਾ ॥

ਚੋਪਾ

ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਖਸਬੂਦਾਰ ਫੁੱਲ ॥

ਚੋਪਾਇਆ

ਸ:—ਚੌਰ ਚੋਰਾਂ ਵਾਲਾ, ਪਸ਼ੂ ॥

ਚੋ ਮੁਖੀਆ

ਚੋਪੀ

ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਕਰਨ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇ ॥

ਚੋਪੜ

ਪੁ:—ਚੋਪੜ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਚੋਪੜੀਆ

ਪੁ:—ਚੋਪੜ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਫਲ (ਲਾ)

ਵਿ:—ਚਾਰ ਭਹਿਆ ਵਾਲਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਚੋਫਾਲ

ਵਿ:—'ਚੁਫਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਫਾਜ

ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਧਾਰ ਕੇ ਚਾਰ ਹਿੱਸੇ ਹੋਏ ਹੋਣ (ਕਰਨਾ) ॥

ਚੋਫੇਟੇ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ, ਚੋਗਿਰਦੇ ॥

ਚੋਬੋਚਾ

ਪੁ:—ਖੂਹ ਦੇ ਪਾਸ ਦਾ ਪੱਕਾ ਟੋਇਆ ॥

ਚੋਬਾਰਾ

ਪੁ:—ਘਰ ਦੀ ਉਤਲੀ ਛੱਤ ਦਾ ਕਮਰਾ, ਬਨਕ ॥

ਚੋਬੀ

ਵਿ:—ਚੌਰ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਚੋਬੀਹਮਾਂ (ਵਾਂ)

ਵਿ:—ਚੋਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਬੁਰਜਾ (ਜੀ)

ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਚਾਰ ਬੁਰਜ ਹੋਣ

ਚੋਮਣਾ

ਵਿ:—ਚਾਰ ਮਨਾਂ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਚਾਰ ਮਨ ਚੁੱਕ ਸਕੇ, ਜੋ ਰੁਪਏ ਦੇ ਚਾਰ ਮਨ ਵੇਖੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਮਨ ॥

ਚੋਮਾਸਾ

ਚੋਮਾਹਾ } 'ਚੁਮਾਸਾ', 'ਚੁਮਾਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਮੁਖਾ

ਚੋਮੁਖੀਆ } 'ਚੁਮੁਖਾ', 'ਚੁਖੇ' ॥

ਚੋਰ

ਚੋਰ, ਪੁ:—‘ਚਮਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਰ ਝੋਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਰ ਸਿਰ ਉੱਪਰ
ਚੋਰ ਢਾਲਣਾ } ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਚੋਰਸ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਚਾਰ ਪਾਸੇ ਹੋਣ, ਚੋਕੋਰ ॥

ਚੋਰਸਤਾ, ਪੁ:—‘ਚੁਗਾਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਰਸਾਈ, ਸ:—ਚੋਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਚੋਰਸੀ, ਸ:—ਮਿਸ਼ਕੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਮਾਪਣ
ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਚੋਰੰਗ, ਪੁ:—‘ਚੁਰੰਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਰੰਜਮਾਂ (ਵੀ), ਵਿ:—ਚੁਰੰਜਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਚੋਰੰਜਾ, ਵਿ:—ਚਹੁੰ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ, ੫੮ ॥

ਚੋਰਾ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਪੋਲੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲਾ, ਬੁੱਢਾ, ਜੋ
ਖੇਅਕਲ ਹੋਵੇ । ਵਿ:—ਚੋਰੀ ਭਾਰੀ ਪੂਛ
ਵਾਲਾ (ਪਸ਼ੂ) ॥

ਚੋਰਾਸੀ, ਵਿ:—‘ਚੁਗਾਸੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਰਾਹਾ, ਪੁ:—‘ਚੁਗਾਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਰਾਨਮੇਂ (ਵੇ), ਵਿ:—ਚਹੁੰ ਉੱਤੇ ਨੌਵੇ, ੯੮ ॥

ਚੋਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਚੋਰ । ‘ਚਮਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਚੋਲ, ਪੁ:—ਧਾਨ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਚਿੱਟਾ
ਅਨਾਜ ॥

ਚੋਲਰੁ (ਚੋਲ ਭਰ), ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ, ਰਤਾਰ ॥

ਚੋਲੜਾ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੀਆਂ ਚਾਰ ਲੜੀਆਂ ਹੋਣ
(ਕੰਠਾ ਆਇਕ) ॥

ਛਹਾੜੂ

ਚੋਲਾ, ਪੁ:—ਚੋਲਾਂ ਦੀ ਖਣੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਅਣ-
ਤਿਆਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਚੋਵੀ, ਵਿ:—ਚਹੁੰ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਚੋੜ, ਪੁ:—ਤਥਾਹੀ, ਸੌ ਤਿਆਰ ਨਾਸ, ਵਿਗਾੜ, ਹਨ
ਵਿ:—ਤਥਾਹ, ਬਰਬਾਦ, ਠਸਰ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਚੋੜ ਚੁਪੱਟ, ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋਇਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਚੋੜ ਚਾਨਣ } ਵਿ:—ਅਵਾਰਾ, ਉਡਾਉ, ਭੇੜਾ ॥
ਚੋੜ ਚਾਨਣੀ }

ਚੋੜਾ } ਵਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹਾ (ਲੁੀ) ॥
ਚੋੜੀ }

ਚੋੜਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ, ਪੱਸਰ ਪੈਣਾ, ਜਿਦ
ਕਰਨੀ ॥

ਚੋੜਾਉ, ਪੁ:—ਚੋੜਾਈ ॥

ਚੋੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋੜਾ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਰਨਾ,
ਵਧਾਉਣਾ ॥

ਚੋੜਾਈ, ਸ:—ਚੋੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਜਿੰਨੀ ਕੁ ਈ
ਚੀਜ਼ ਚੋੜੀ ਹੋਵੇ ॥

ਚੋੜ੍ਹਾ, ਵਿ:—ਚੋੜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਮਾਲ
ਉਡਾ ਦੇਵੇ ॥

ਛ

ਛੋ, ਪੁ:—ਛੱਛਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ ਅੱਖਰ

ਛਈ ਰੋਗ, ਪੁ:—ਖਈ ਰੋਗ, ਖੰਘ ਭਾਧ, ਸਿੱਲ ॥

ਛਹਾੜੂ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਛਾਹ ਜਾਂ ਲੱਸੀ ॥

ਛਹਿ

ਛਹਿ, ਸ:—ਲੁਕਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀ ਤੱਕ, ਸਫੀਲ, ਦੋ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਭੀੜਾ ਰਾਹ (ਛਹਿ ਮਾਰਨਾ = ਛਹਿਣਾ) ॥

ਛਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀ ਤੱਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਘਾਤ ਲਾਉਣਾ ॥

ਛੱਕ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵਸਤ ਨਾਨਕੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਛੱਟੀ ਨੂੰ ਜੋ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਛਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਭਰੀਣਾ, ਰੋਜਣਾ, ਮਸਤ ਹੋਣਾ, ਮੌ ਜਾਣਾ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੰਘ ਸਜਣਾ, ਪਾਹੁਲ ਲੈਣੀ ॥

ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਜਨ ਖਾਉਣਾ, ਰੋਟੀ ਖਾਣੀ (ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਛੌ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼, ਮਸਤ ਜਾਂ ਮੌਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ॥

ਛਕੜਾ, ਪੁ:—ਗੱਡਾ, ਭਾਰ ਢੋਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ॥

ਛਕੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਗੱਡੀ, ਛੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਇੱਕ ਕੋਢਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਛੱਕਾ, ਪੁ:—ਛੇ ਦਾ ਅੰਗ, ੬, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਭੋਲ ਜਾਂ ਮਾਧ ਛੇ ਹੋਵੇ, ਛੀਆਂ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਛੰਦ ॥

ਛੱਕਾ ਪਉਆ, ਪੁ:—ਚੋਪੜ ਵਿੱਚ ੬ ਅਤੇ ੯ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ॥

ਛੱਕਾ ਪਉਆ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਾਗ ਵਿਰਨਾ, ਢੁਲ ਕਰਨਾ ॥

ਛਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆ ਉਣਾ ॥

ਛੱਟਣ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੰਘ ਸਜਾਉਣਾ, ਪਾਹੁਲ ਦੇਣੀ ॥

ਪਾਹੁਲ ਪਰਸਾਦ ਛਕਾਉਣਾ, (ਦੇਣਾ) ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ, ਭਾਰੀ ਸਜਾ ਦੇਣੀ ॥

ਛਕਾਈ, ਸ:—ਛਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖਾਣਾ ॥

ਛੰਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਟਿਆਂ ਨੂੰ ਛਟਵਾਉਣਾ, ਮਰਵਾਉਣਾ ॥

ਛੰਗਾਈ, ਸ:—ਛੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਛੱਛਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਛਛੋਹਰਾ, ਵਿ:—ਨਕਾਰਾ, ਕਮੀਨਾ, ਤੁੱਛ, ਅਵਾਣਾ ॥

ਛਛੋਹਰ ਪਣ, ਪੁ:—ਛਛੋਹਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਛੱਜ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਟੋਕਰੀ ਤੀਲਾਂ ਦੀ ॥

ਛੱਜਲੀ, ਸ:—ਛੱਟਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਛੋੜੀ ਵੱਟੀ ॥

ਛੱਜਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਵਧਾਉ, ਥਰਾਂਡਾ, ਲੰਮੀ ਤੇ ਭਾਰੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ॥

ਛੱਟ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਬਿੱਤ ॥

ਛੱਟ, ਸ:—ਭਾਰ ਲੱਦਣ ਵਾਲੀ ਬੋਰੀ, ਗਾਛੜ, ਮਾਤਾ ਦੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ ॥

ਛੱਟਕਣ ਛੱਟਕਣ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਛੱਟਕੇ ਕਢਿਆ ਹੋਇਆ ਕੂੜਾ ਅਤੇ ਤੁੜੀ ॥

ਛੱਟਣ, ਪੁ:—ਛੱਟਕੇ ਕਢਿਆ ਹੋਇਆ ਕੂੜਾ, ਮੰਦੀ ਤੀਲੀ ॥

ਛੱਟਣਾ

ਛੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਚੁਣੇ ਜਾਣਾ, ਲਿੱਸੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਛੱਟਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:-ਮਸ਼ਾਹੂਰ ਬਦਾਮਸ਼ ॥

ਛੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਝਾੜਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ
(ਛੱਜ ਆਦਿਕ ਨਾਲ) । ਕਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ
ਮਾਰ ਧੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਛੱਟਵਈਆ, ਪੁ:-ਛੱਟਣ ਵਾਲਾ ॥

ਛੱਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਟਣ ਜਾਂ ਛਾਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛੱਟਵਾਈ, ਸ:-ਛੱਟਣ ਜਾਂ ਛਾਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਛੱਟਾ, ਪੁ:-ਖਲੋਰਾ ਵਾਛੜ, ਖਲੋਰ ਕੇ ਥੀ ਪਾਣਾ
(ਦੋਣਾ) ॥

ਛੱਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਟਣ ਜਾਂ ਛਾਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛੱਟਾਈ, ਛੱਟਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਛੱਟਾਂਕ, ਸ:-ਇੱਕ ਤੋਲ, ਸੇਰ ਦਾ ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ॥

ਛੱਟਾਂਕੀ, ਸ:-ਛੱਟਾਂਕ, ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਸੋਲ੍ਹਵੇਂ ਹਿੱਸੇ
ਜ਼ਿੰਨੀ ਬੋੜੀ ॥

ਛੱਟੀ, ਸ:-ਸੋਟੀ, ਟਹਿਨੀ, ਬਾਲ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ
ਇੱਕ ਰੀਤ ॥

ਛੱਟੀ, ਸ:-ਛੱਟ, ਭਾਰ ਲੱਦਣ ਵਾਲੀ ਥੋਰੀ ॥

ਛੱਠ, ਸ:-ਛੱਟ, ਛੇਵੀਂ ਥਿੱਤ ॥

ਛੱਠੀ, ਸ:-ਬਾਲ ਦੇ ਜਨਮ ਪਿੱਛੋਂ ਛੇਵਾਂ ਦਿਨ,
ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਦਿਨ ॥

ਛੱਟਵਾਉਣਾ

ਛੱਡ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਛੱਡ ਬੈਠਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਛੱਡ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਡਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਟਣਾ, ਝਾੜਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਉਪਰ-
ਦੁਲ ਕਰਨੀ ॥

ਛੱਡਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:-ਤਿਆਗਣਾ, ਤਸਲਾ ਪਰੇ
ਛੱਡ ਦੇਣਾ, } ਹਟਣਾ, ਜਾਣ ਦੇਣਾ ॥

ਛੱਡ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਥਿਲਕੁਲ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ॥

ਛੱਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਡਣ ਦੇਣਾ, ਬੰਦ ਖਲਾਸ ਕਰਾ-
ਉਣੀ ॥

ਛੱਟਕ, } ਸ:-ਪਾਂਤ ਜਾਂ ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ
ਛੱਟਕ ਮਟਕ, } ਜਾਂਦੇ ਛੱਟਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਛੱਟਕੰਗਣ } ਪੁ:-ਛੱਟਕਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਛੱਟਕੰਡਣ } ਗਹਿਣਾ ॥

ਛੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੱਚ ਜਾਂ ਪਾਂਤ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ । ਪੁ:-ਇੱਕ ਛੱਟਕਣ ਵਾਲਾ
ਥੋਰਾ ॥

ਛੱਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਾਂਤ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ, ਘੰਟੀ ਬਜਾਉਣੀ ॥

ਛੱਟਕਾਟ(ਰ), ਸ:-ਛੱਟਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਛੱਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਟਿਆ, ਛਾਣਿਆ ਜਾਂ ਪੁੱਟਿਆ
ਜਾਣਾ । ਕਪੜੇ ਦਾ ਘਸਕੇ ਪਤਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਛੱਟਵਈਆ, ਪੁ:-ਛਾਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਛੱਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਣਵਾਈ

ਛਣਵਾਈ } ਸ:-ਛਾਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
ਛਣਾਈ }

ਛਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛਾਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਣਾਕਾ, ਪੁ:-ਛਣਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਛੋਤ, ਸ:-ਕੋਠੇ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮਜਲ ॥

ਛੋਤਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੋਤ ਪਾਉਣੀ, ਕੋਠੇ ਨੂੰ ਛੋਕਣਾ ॥

ਛਤਰ } ਪੁ:-ਵੱਡੀ ਛਤਰੀ, ਗਾਂਢੇ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਛੱਤਰ } ਸਰਗਸ਼ਤ ॥
ਛਤ }

ਛੱਤਰ ਛਾਯਾਂ, ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:-ਆਸਰੇ, ਸਹਾਰੇ ॥

ਛਤ੍ਰ ਧਾਰ, ਪੁ:-ਧੋਸਤ ॥

ਛਤਰ ਧਾਰਨ, ਸ:-ਗਲੀ ॥

ਛਤਰ ਧਾਰੀ, ਪੁ:-ਗਾਜਾ, ਗਾਂਢੇ ਦਾ ਟਿੱਕਾ ॥

ਛੱਤਰਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਝਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭੋਰੂ ਜਿਸਦੇ ਪਿੱਛੇ
ਚੱਕੀ ਜੋਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਛਤਰੀ, ਸ:-ਮੀਂਹ ਜਾਂ ਪੁੱਪ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਛੋਟਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਪਰਦਾ ਜਿਸਨੂੰ ਜਿੱਥੇ
ਚਾਹੀਏ ਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ॥

ਛੱਤਰੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਝਰਾਂ ਦੀ ਛੋਰ ॥

ਛੱਤ੍ਰੀ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਜਾਤ, ਹਿੰਦੂ ਰਜਪੂਤ, ਖੱਤ੍ਰੀ ॥

ਛਤਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਤਵਾਈ, ਸ:-ਛੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਛਨਛਨ

ਛੱਤਾ, ਪੁ:-ਛੱਤ੍ਰਾ, ਇੱਕ ਸ਼ਰਾਬ, ਮਖੀਰ ਦੀ ਛੱਲੀ,
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜੁੜਾ ॥ ਵਿ:-ਛੱਤ ਵਾਲਾ ॥

ਛਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਤਾਈ, ਸ:-ਛੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਛੱਤ੍ਰੀ, ਵਿ:-ਛੱਤ੍ਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਤੀਰ ॥ ਸ:-ਰੋਸਮੀ ਕਪੜੇ
ਦਾ ਟੋਟਾ ਜੋ ਬਾਹਰ ਸਾਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ,
ਅਕੱਠ ॥

ਛਤੀਸਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਦੁਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੱਤੀ ਰੀਜਾਂ
ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥ ਬੜੀ ਬਦਮਾਸ਼ ॥

ਛਤੀਸੀ, ਸ:-ਛੱਤੀ ਵਰੇਬ ਜਾਨਣ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ,
ਚਲਿੱਤਰਣ ॥

ਛੱਤੀਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:-ਛੱਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਛੰਦ, ਪੁ:-ਗਾਗ ਦਾ ਜੋੜ, ਬੈਂਤ, ਦੋਹਰਾ, ਕਬਿਤ
ਆਦਿਕ, ਲਾੜਾ ਸਾਲੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ
ਬੋਲ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਛੰਦ ਪਾਉਣਾ) ॥ ਧੋਖਾ
ਵੇਬ (ਛੰਦ ਬੰਦ) ॥

ਛੰਦ ਬਾਜ, ਪੁ:-ਛੰਦ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਕਬੀ-
ਸ਼ਾਹ, ਵਰੇਬੀ ॥

ਛੰਦਣ } ਪੁ:-ਢਰੇਬੀ, ਛਲੀਆ, ਸ਼ਤਾਣ ॥
ਛੰਦੀ }

ਛੰਦਾ ਬੰਦੀ, ਸ:-ਛੰਦਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਕਵਿਤਾ ॥

ਛੰਦਮ, ਪੁ:-ਧੋਸੇ ਦਾ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ, ਦਮੜੀ ॥

ਛੰਨ, ਛੱਪਰ, ਕੱਖਾਂ ਦੀ ਚੁੱਲੀ, ਛੁੱਗੀ ॥

ਛਨਛਨ, ਸ:-ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਛਣਕਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ (ਕਰਨਾ) ॥ ਪੁ:-ਛਨਿਛਰ (ਵਾਰ) ॥

ਛੰਨਣੀਆਂ

ਛੰਨਣੀਆਂ ਛਰਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਰੀਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁੰਮਰਾਂ ਲਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗਤਦੇ ਵੇਲੇ ਜੰਝ ਦੇ ਉਤਾਰੇ ਦੇ ਲਾਗੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖੂਹ ਉੱਤੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਭਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਣਾ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕਢਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਵਹਲਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਛੰਨਾ, ਪੁ: } ਧਾਂਤ ਦਾ ਕਟੋਰਾ, ਵੱਡਾ ਕੋਲ ॥
ਛੰਨੀ, ਸ: }

ਛਨਿੱਛਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗ੍ਰਹਿ। ਸੱਤਵਾਂ ਵਾਰ। ਵਿ:—ਚਲਾਕ, ਸਤਾਨ ॥

ਛਨਿੱਛਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਆ ਜਾਣੇ, ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਛਨਿੱਛਰ ਵਾਰ, ਪੁ:—ਐਤਵਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ

ਛਪਈ, ਸ:—ਛੋਆਂ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਛੰਦ ॥

ਛਪਕਲੀ, ਸ:—ਕਿਰਲੀ ॥

ਛਪਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁੰਡੀ, ਬੁਰਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਛਪਛਪ, ਪੁ:—'ਛਪਲ ਛਪਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਛਪੰਜਾ, ਵਿ:—ਛੋਆਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ, ੫੬ ॥

ਛਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕਣਾ, ਟਿਛ ਜਾਣਾ, ਅਸਤ ਹੋਣਾ, ਛਾਪੇ ਦੀ ਕਲਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਨਕਲਾਂ ਲਿਹਣੀਆਂ ॥

ਛੱਪਰ, ਪੁ:—ਕਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਰਕੀਆਂ ਦੀ ਛੱਤ, ਅੱਖ ਦਾ ਪਰਦਾ ॥

ਛੱਪਰ ਬਾਂਸ, ਪੁ:—ਬੱਗੀ, ਝੁੰਗੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ॥

ਛਬੀਸਵਾਂ

ਛਪਰ ਖੱਟ, ਸ:—ਪਰਦਿਆਂ ਵਾਲਾ ਪਲੇਅ ॥

ਛਪਰਬੰਦ, ਪੁ:—ਛੱਪਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਛੱਪਰੀ, ਸ:—ਛੱਪਰਾਂ ਦਾ ਘਰ, ਝੁੰਗੀ ॥

ਛਪਲ ਛਪਲ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਚਿੱਕੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਛਪਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਪਵਾਈ, ਸ:—ਛਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਛੱਪੜ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਛੋੜ ॥

ਛਪੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਛੱਪੜ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ॥

ਛਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਲੁਕਾਉਣਾ ॥

ਛਪਾਈ, ਸ:—ਛਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਛਪਾਹੀ, ਪੁ:—ਸਿਪਾਹੀ, ਫੌਜ ਜਾਂ ਪੁਲਸ ਦਾ ਨੇਕਰ ॥

ਛਪਾਕਾ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਕਾਹਲੀ ॥

ਛਪਾਕੀ, ਸ:—ਪਿੱਤੋਂ ਉੱਤੇ ਪੱਥਰ ਪਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਛਪੰਜਾ, ਪੁ:—ਛਪਜਾ, ਸੰਮਤ ੧੮੫੬ ਦਾ ਕਾਲ ॥

ਛੱਬ, ਸ:—ਸੁਹੱਪਣ, ਸੌਂਭਾ, ਚਮਕ, ਸੂਰਤ (ਨਿਕਲਣਾ) ॥

ਛੱਬਕਾ, ਪੁ:—'ਛਪਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਛੱਬਾ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਹਣਾ ॥

ਛੱਬੀ, ਵਿ:—ਛੋਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਛਬੀਹਵਾਂ } ਵਿ:—ਜੋ ਛੱਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਛਬੀਸਵਾਂ } ਪੂਰੀ ਕਰੇ ॥

ਫਬੀਲ

ਫਬੀਲ, ਸ:—ਮੁੜਤ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ।

ਫਬੀਲਾ, ਪੁ: } ਥਾਂਕਾ (ਕ), ਸੋਹਣਾ (ਣੀ),
ਫਬੀਲੀ, ਸ: } ਫੋਲ ॥

ਫੰਫ, ਪੁ:—ਛੱਪੜ, ਹੋਥਾ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਹੋਇਆ ॥

ਫਮਕ, ਸ:—ਫਿਟੀ, ਫੁਫਕ, ਬੈੜ, ਸੋਟੀ ॥

ਫਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੜਕਣਾ, ਘੇਉ ਸਾੜ, ਕੇ ਪਾਉਣਾ ॥

ਫਮਕ ਨਮੇਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਕੰਢਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚੋਲ ॥

ਫਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਮਕਣਾ, ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਫਮ ਫਮ } ਪੁ:—ਜੇਹ ਦਾ ਮੀਂਹ (ਬਰਸਤਾ,
ਫਮਫਮ } ਹੁਣਾ) ॥

ਫੱਰਾ, ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ॥

ਫਰਾ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰ ॥

ਫਰੀਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਦੁਆ ॥

ਫੋਲ, ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਫਰੋਬ (ਕਰਨਾ, ਲੈਣਾ) ਜਿੰਨ ਝੂਠ ॥

ਫਲ ਬਲ, ਪੁ:—ਫਲ, ਰਲਿਕ ॥

ਫੋਲ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਲਹਿਰ, ਉਛਾਲਾ, ਫਿਲ ॥

ਫਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਂਡੇ ਜਾਂ ਪੋਟ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਫਿਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ ਆਉਣੀ, ਲਹਿਰਾਂ ਪੈਣੀਆਂ ॥

ਫਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੋਲਣਾ, ਵਗਾਉਣਾ, ਫਲਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ਕੱਢਣੀ ॥

ਫਲੰਘ, ਸ:—‘ਫਲਾਂਘ’ ਵੇਖੋ ॥

ਫੜਕ

ਫਲੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਾਲ ਮਾਰਨੀ, ਖੁੰਦਣਾ, ਟੱਖਣਾ ॥

ਫਲ ਫਬੀਲਾ, ਪੁ:—ਥਾਂਕਾ, ਸੋਕੀ ॥

ਫਲਫਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਹਿਰਾਂ ਉੱਠਣੀਆਂ, ਫਲਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ਆਉਣੀ ॥

ਫਲਫਲਾਟ, ਪੁ:—ਫਲਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਫੋਲਾਂ ਪੈਣੀਆਂ ॥

ਫਲ ਫਿੱਦਰ, ਪੁ:—ਚਲਿਤਰ, ਫਰੋਬ, ਉਸਤਾਦੀ ॥

ਫਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਫਲ ਕਰਨਾ ॥

ਫੋਲਾ, ਪੁ:—ਅੰਗੂਠੀ, ਮੁੰਦਰੀ, ਛਾਪ, ਇੱਕ ਗੀਤ ॥

ਫਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਫਲਾਈ, ਸ:—ਧੋਖਾ, ਫਰੋਬ (ਪਾਣੀ) ॥

ਫਲਾਂਘ, ਸ:—ਖੁੰਦ, ਫਾਲ, ਉਫਲਕੇ ਜਾ ਪੈਣਾ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਫੋਲੀ, ਸ:—ਸਿੱਰਾ, ਸੂਤ ਦੀਆਂ ਅੰਦੀਆਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਲਿਫ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਆਕੜਣਾ, ਮਾਸ ਦਾ ਫੁਲਾਉ, ਸਹਿਤ ਦਾ ਛੱਤਾ ॥

ਫਲੀ } ਪੁ:—ਫਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਫਰੋਬੀ ॥
ਫਲੀਆ(ਯਾ)

ਫਲੇਡਾ, ਪੁ:—ਜਿੰਨ, ਝੂਠ, ਫਰੋਬੀ, ਬੋਲਾ ॥

ਫਵਈਆ, ਪੁ:—ਛੱਪੜ ਥਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫਵਿਜਾ, ਵਿ:—ਫੇਆਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ ॥

ਫੜ, ਸ:—ਬਰਫੀ ਦਾ ਝੰਡਾ, ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਫੜ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਊ ਮਹਿੰ ਦਾ ਲੱਡੂ ਮਾਰਨਾ ॥

ਫੜਕ, ਸ:—ਸੜਕ, ਰਸਤਾ, ਹੋਥਾ ਰਾਹ ॥

ਫੜਨਾ

ਫੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਉੱਖਲ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਕੱਟਣਾ,
ਮਾਰਨਾ ॥

ਫੜਾ, ਵਿ:-ਇਕੱਲਾ, ਜਿਸਦਾ ਸਾਥੀ ਜਾਂ 'ਦੋਬਰ
ਨਹੀਂ ॥

ਪੁ:-ਰੱਸੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ ॥

ਫੜਾ ਫਟਾਗ } ਵਿ:-ਫੜਾ, ਕੁਆਰਾ, ਰੰਗਾ ॥
ਫੜਾਛਾਂਟ

ਫੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਫੜਾਈ, ਸ:-ਫੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਚਰਾਈ

ਫੜੀ, ਸ:-ਸੋਟੀ, ਫਮਕ, ਫੁਫਕ, ਖਜੂਰ ਦੀ ਝੰਡੀ ॥

ਫੜੀਲਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਬਲਦ ਜਾਂ ਗਓ ਫੜ ਮਾਰੇ ॥
ਫੜੀਲੀ, ਸ:

ਫਾ } ਸ:-ਚਾਨਣ ਦੀ ਚੋਕ, ਪਰਛਾਵਾਂ ॥
ਫਾਉਂ

ਫਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਫੌਕਣਾ, ਝਾਨਣਾ, ਛੱਤਣਾ ॥

ਫਾਉਣੀ(ਨੀ), ਸ:-ਫੌਜ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਫਾਉਣੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਭੋਗ ਲਾਉਣਾ, ਬਹੁਤ
ਚਿਰ ਅਟਕਣਾ ॥

ਫਾਉਰਾ, ਪੁ:-ਫਾਉਂ, ਫਾਉਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥
ਵਿ:-ਫਾਉਂ ਵਰਗਾ ॥

ਫਾਇਆ, ਸ:-ਪੜਛਾਂਵਾਂ, ਫਾਉਂ, ਅਸਰ ॥

ਫਾਈ, ਸ:-ਸੁਆਹ, ਭੱਸ, ਚੋਹਰੇ ਜਾਂ ਸੀਸੇ ਜਾਂ
ਰਦ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਦਾਗ (ਪੈ ਜਾਣੀ) ॥

ਛਾਣ ਖੁਰਾ

ਛਾਹ, ਸ:-ਦਹੀ ਦੀ ਲੱਸੀ ॥

ਭੋਰੀ ਛਾਹ ਛੱਡੀ, ਕੁੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾ = ਜੇ ਛੇਦਾ
ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾ ॥

ਛਾਹ ਵੇਲਾ, ਪੁ:-ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੋ ਘੰਟੇ
ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਛਾਂਗ, ਪੁ:-ਰੁੱਖ ਤੋਂ ਕੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ॥

ਛਾਂਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੁੱਖ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਕੱਟਣੀ-
ਆਂ, ਛਾਂਟਣਾ ॥

ਛਾਂਗਾ, ਪੁ:-ਜਿਸਦੇ ਰੁੱਖ ਜਾਂ ਪੇਰ ਦੀਆਂ ਛੇ
ਉਂਗਲਾਂ ਹੋਣ ॥

ਛਾਂਗਲ, ਸ:-ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚੰਮ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਥੋਲਾ ਟੁਟੀ ਵਾਲਾ ॥

ਛਾਂਟ, ਸ:-ਚੋਣ, ਕਾਟ, ਲੀਰਾਂ ਕਤੀਰਾਂ ॥

ਛਾਂਟ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਚੁਨਣਾ, ਚੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਮੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਛਾਂਟਛੁੱਟ } ਸ:-ਗੰਗੇ ਦਾ ਖੁੰਹਦਾ, ਲੀਰਾਂ, ਕਤੀਰਾਂ ॥
ਛਾਂਟਣ

ਛਾਂਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਚੁਨਣਾ, ਅਲਗ ਕਰਨਾ, ਕੱਟਣਾ ॥

ਛਾਂਟਾ, ਪੁ:-ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਸੋਟੀ ਦਾ
ਅਗਲਾ ਤਸਮਾ ॥

ਛਾਂਟੀ, ਸ:-ਛਾਂਟ, ਚੋਣ, ਕਾਟ ॥

ਛਾਣ, ਪੁ:-ਛਾਣਕ ਕੱਚ ਹੋਏ ਭੋਹ, ਖੁਰਾ ॥

ਛਾਣ ਖੁਰਾ, ਪੁ:-'ਖੁਰਾ ਸੁਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਛਾਣਨਾ

ਛਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਪੜੇ ਜਾਂ ਛੋਕਾਂ ਵਾਲੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਾਕੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਚੁਨਣਾ, ਪੁਨਣਾ। ਪੁ:-ਵੱਡੀ ਛਾਣਨੀ ॥

ਛਾਣਨੀ, ਸ:-ਛੋਕਾਂ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਾ ਕੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸਾਫ਼ ਕਰੀਦੀ ਹੈ ॥

ਛਾਣਨੀ ਛਾਣਨੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਫ਼ੇ ਛੋਕ ਹੋ ਜਾਣੇ ॥

ਛਾਣਾ, ਪੁ:-ਛੱਟਾ, ਖਲੋਰਕੇ ਥੀ ਖਾਣਾ, ਬਰੀਕ ਪੀਠੀ ਹੋਈ ਰੋਹ(ਦੇਉਣਾ) ॥

ਛੱਤਾ, ਪੁ:-ਛਤਰੀ, ਛੱਪਰ ॥

ਛਾਤੀ, ਸ:-ਹਿੱਕ, ਸੀਨਾ, ਕਾਲਜਾ, ਬਣ ॥

ਛਾਂਦਾ, ਪੁ:-ਚਾਂਦਾ, ਟੁਕੜਾ ॥

ਛਾਨਣਾ } 'ਛਾਣਨਾ, ਛਾਣਨੀ' ਦੇਖੋ ॥
ਛਾਨਣੀ }

ਛਾਨ੍ਹਾ, ਵਿ:-ਕਮੀਠਾ, ਨੀਚ। ਪੁ:-ਗੁਲਾਮ ॥

ਛਾਪ, ਸ:-ਅੰਗੂਠੀ, ਮੰਦਰੀ, ਮੋਹਰ, ਠਪਾ, ਛੱਪਾ ॥

ਮੋਹਰ ਛਾਪ, ਸ:-ਨੱਪੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ(ਦੇਣਾ) ॥

ਛਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਠੱਪਾ ਲਾਉਣਾ, ਕਲਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਨਕਲਾਂ ਲਾਹੁਣੀਆਂ ॥

ਛੱਪਾ, ਪੁ:-ਛਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਠੱਪਾ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਰੀੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਝਾੜੀ ॥

ਛੱਪਾ ਖੱਨਾ, ਪੁ:-ਜਿੱਥੇ ਛੱਪੇ ਦੀ ਕਲਾ ਚੱਲੇ ॥

ਛੱਪਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਕਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ ॥

ਛੱਪਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਤੀ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਛੱਪੀ ਹੋਣਾ ਕਰਨਾ ॥

ਛਾਲਾ

ਛੱਪਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛਾਪਣਾ, ਠੱਪਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਉੱਡਦਾ ਛੱਪਾ ਚੰਬੜਨਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਬੇਗੁਨਾਹ ਨੂੰ ਉੱਡਦਾ ਛੱਪਾ ਲਗਣਾ } ਉੱਜ ਲਗਣੀ ॥

ਛਾਬੜੀ, ਸ:-ਜਿਸ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਸੌਦਾ ਵੇਚਦੇ ਹਨ ॥

ਛਾਬੜੀ ਦੋਟੀ } ਕ੍ਰਿ:-ਛਾਬੜੀ ਵਿੱਚ ਸੌਦਾ ਵੇਚਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ॥
ਛਾਬੜੀ ਵਾਹੁਣੀ }

ਛਾਬੜੀ ਵਾਲਾ, ਪੁ:-ਜੋ ਛਾਬੜੀ ਵਿੱਚ ਸੌਦਾ ਵੇਚੇ ॥

ਛੱਬਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਚੰਬੜੀ ਟੋਕਰੀ, ਤੱਕੜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ ॥

ਕਿਸੇ ਛੱਬੇ ਪੂਰੇ ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ ॥

ਛੱਬੂ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਟੋਕਰੀ, ਮੂੰਹ, ਬੁਝੀ ॥

ਛੱਬੂ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਰੋਕਣਾ ॥

ਛਾਰੋ, ਸ:-ਸੁਆਹ, ਭਸਮ ॥

ਛਾਰ ਛਬੀਲਾ, ਪੁ:-ਬਾਂਕਾ, ਛੇਲ ॥

ਛਾਰਕ, ਸ:-ਛਟਾਕ ॥

ਛਾਟੂ, ਸ:-ਇੱਕ ਰੋਗ, ਛੱਲਾ ॥

ਛਾਲ, ਸ:-ਛਲਾਘ, ਛੁੱਦ, ਟੱਪ ॥

ਛਾਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੁੱਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ, ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ, ਦਲੇਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਛਾਲਾ } ਪੁ:-ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਸ ਦਾ ਉਛਾਰ ਜੋ ਵਿੱਚ
ਛੱਲਾ } ਪੈਲਾ ਹੋਵੇ (ਪੈਣਾ, ਵਿਸੋਣਾ, ਚੁਪਣਾ) ॥

ਫਾਲੀ

ਫਾਲੀ, ਸ:—ਲਹਿਰਾਂ ਦਾ ਉੱਠਣਾ ॥

ਫਾਂਵ, ਸ:—'ਫਾਂਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਿਆਉਣਾ } ਵਿ:—ਫੇ ਗੁਣਾ ॥
ਫਿਆਰਾ }

ਫਿਆਸਣ } ਵਿ:—ਫੇਆਂ ਉੱਤੇ ਸੱਠ, ੬੬ ॥
ਫਿਆਹਟ }
ਫਿਆਟ }

ਫਿਆਸੀ, ਵਿ:—ਫੇਆਂ ਤੇ ਅੱਸੀ ॥

ਫਿਆਣਵੇਂ, ਵਿ:—ਫੇਆਂ ਉੱਤੇ ਠੰਢੇ ॥

ਫਿੱਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੱਟਾ ਦੇਸੀ ਕਪੜਾ ੬੦੦ ਤਾਰਾਂ
ਵਾਲਾ ॥

ਫਿਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਰਾ ਬੋਰਾ ਪਾਟਣਾ, ਫੁੱਟਣਾ ॥

ਫਿਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਵਾਉਣਾ (ਕਪੜਾ, ਜੁੱਤੀ) ॥

ਫਿੱਕ, ਸ:—'ਨਿੱਛ' ਵੇਖੋ, ਖਿੱਚ (ਆਉਣੀ)

ਫਿੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੱਛ ਮਾਰਣੀ, ਖਿੱਚਣਾ, ਧੂਹਣਾ,
ਪੀਣਾ, ਚੁੰਨਾ ॥

ਫਿਕਵਈਯਾ, ਪੁ:—ਫਿੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫਿਕੜਾ, ਪੁ:—ਗੱਡਾ, ਚੇੜੀ ॥

ਫਿਕੜੀ, ਸ:—ਕੋੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖੋਜ, ਪਿਲਛੀ ਦੀ
ਟੋਕਰੀ ॥

ਫਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਚੋਸੀਆਂ ਦਾ ਗਲ ਜਾਲ ਜੇਹਾ ਟੰਗਣਾ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ ਰੱਖ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਟ-
ਕਦਾ ਰਾਹਿਦਾ ਹ ॥

ਫਿੰਕ

ਫਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਫਿੱਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਫਿੱਕਾ, ਰਬੜ ਦੇ ਗੋਂਦ ਨਾਲ
ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦੀ ਦਾ ਬੱਲਾ ॥

ਫਿੱਕੁਲੀ, ਸ:— } ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਟੋਕਰੀ ॥
ਫਿੱਕੂ, ਪੁ:— }

ਫਿੱਗ, ਵਿ:—ਫੇਆਂ ਦੀ ਵਾਣਾ (ਪਸ), ਜਿਸ ਨੂੰ
ਫੇਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਰੱਖੀ ॥

ਫਿਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਫੇ ਵਾਰ ਗਿਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਫਿੰਗ } ਸ:—ਦੀਵਾ ਦੀ ਮੇਲ ਖੁਰਚ ਕੇ ਕੱਢਣ
ਫਿੰਘ } ਵਾਲੀ ਨੱਕਦਾਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਫਿੱਫਰਾ, ਪੁ:—ਚੰਨੇ ਪਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਥੂਟਾ ॥

ਫਿਫੜਾ, ਪੁ:—ਨਰਮ ਜਾਂ ਢਲਿਆ ਹੋਇਆ ਮਾਸ,
ਜੋੜ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦਾ ਮਾਸ ॥

ਫਿਫੇਹਰਾ, ਪੁ:—'ਫੁਫੇਹਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਿਫੇਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੌ ਕੇ ਨਿਚੋੜਣਾ, ਸਾਫ ਕਰਨਾ ॥

ਫਿੱਜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਲਗ ਹੋਣਾ, ਨਾਸ ਹੋਣਾ,
ਫਿੱਜਣਾ } ਪਾਟਣਾ, ਫੁੱਟਣਾ, ਮਰਨਾ ॥

ਫਿਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਲਗ ਕਰਨਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ,
ਚੁਟਾਉਣਾ ॥

ਫਿਜਾਉ, ਪੁ:—ਉਡਾਉ, ਪੈਂਟੂ ॥

ਵਿ:—ਫਿੱਜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫਿੰਝ, ਸ:—ਕੁਸਤੀ, ਫਲਵਾਣਾਂ ਦੇ ਘੋਲ, ਲੜਾਈ
(ਪਾਉਣੀ, ਪੈਂਟੀ) ॥

ਛਿਟ

ਛਿੱਟ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੂੰਦ, ਛੱਟਾ, ਟਾਗ ॥
ਵਿ:—ਟਾਗੀ, ਮੇਲਾ, ਛੈੜਾ, ਫਸਾਈ, ਟਾਗੜੂ ॥

ਛਿੱਟਾ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਦੀ ਸੱਟੀ, ਵੱਜੀ ਛਿੱਟੀ ॥

ਛਿੱਟਾ, ਪੁ:—ਖਲੋਰਾ, ਛਿੱੜਕਾਉ (ਏਨਾ ਜਾਂ ਪਾਉਣਾ) ॥

ਛਿੱਟੀ, ਸ:—ਸੱਟੀ, ਬੈਂਤ, ਟਾਹੁਣੀ ॥

ਛਿੱਡੀ } ਸ:—ਕਪਾਹ ਦਾ ਕੁੜਾ, ਬਲਗਮ, ਛਾਹ
ਛਿੱਦੀ } ਦੀ ਮੇਲ ॥

ਛਿੱਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਛੱਟੇ
ਮਾਰਨੇ, ਦੱਟਾ, ਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਛਿੱਟਕਣਾ,
ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਲੇ ਜੀ ਨਾਲ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਛਿੱਟਕਾ }
ਛਿੱਟਕਾਉ } ਪੁ:—ਛਿੱਟਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਛਿੱਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿੱਟਕਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਿੱਟੀ ਛਿੱਟੀ, ਵਿ:—ਟੱਟੇ ਟੱਟੇ (ਹੋਣਾ, ਕਰ ਦੇਣਾ)

ਛਿੱਤਰ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਪਸਿਆ ਹੋਇਆ
ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ ॥

ਛਿੱਤਰ ਖਾਟੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈਣੀ,
ਨਿਰਾਦਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਛਿੱਤਰ ਪੈਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਕਰਨਾ,
ਮਾਟ ਕੁਟਾਈ ਕਰਨਾ ॥

ਛਿੱਤਰ ਮਾਰਨੇ }
ਛਿੱਤਰ ਲਾਉਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ,
ਪਤ ਲਾਹੁਣੀ, ਝਾੜ ਪਾਉਣੀ ॥

ਛਿੱਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਲਰਨਾ, ਫੇਲਣਾ ॥

ਛਿੱਤਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿੱਤਰ ਮਾਰਨੇ ਖਲੋਰਨਾ ॥

ਛਿਪਕਲੀ

ਛਿੱਤਰਾਲ, ਸ:—ਛਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰ, ਝਾੜ ॥

ਛਿੱਤਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਲਤਕਵਾਉਣਾ ॥

ਛਿੱਥਾ, ਵਿ:—ਖਿੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਗੁੱਸੇ, ਸਰਮਿੰਦਾ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਛਿੱਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਕ ਨਿੱਕਲਣਾ, ਵਿੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣਾ ॥

ਛਿੱਦਰ, ਪੁ:—ਛੋਕ, ਔਗਣ, ਦੱਸ, ਛਲ, ਪਖੰਡ ॥

ਛਿੱਦਰਾ }
ਛਿੱਦਾ } ਵਿ:—ਛੋਕਾਂ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿੱਥ
ਹੋਵੇ ॥

ਛਿੱਦਰੇ }
ਛਿੱਦੇ } ਵਿ:—(ਬਹੁ: ਥ:) ਵਿਰਲੇ (ਦੰਦ) ॥

ਛਿੱਦਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਕ ਕਵਾਉਣਾ, ਵਿਨ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਛਿੱਦਵਾਈ, ਸ:—ਛੋਕ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਛਿੱਦਾ, ਵਿ:—'ਛਿੱਦਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਛਿੱਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਕ ਕਵਾਉਣਾ, ਅਲਗ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਛਿੱਦਾਈ, ਸ:—ਛੋਕ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਛਿੱਦੀ, ਸ:—'ਛਿੱਡੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਛਿੱਨ }
ਛਿੱਨ ਭਰ } ਪੁ:—ਪਲ, ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਚਿਰ,
ਅੱਖ ਦੀ ਕਮਕ, ਖਿੱਲ, ਗਾਰ
ਛਿੱਨ ਮਾੜ } ਮਿੱਰ ॥

ਛਿੱਨ ਛਿੱਨ, ਵਿ:—ਕੱਟਿਆ ਵੱਢਿਆ ਹੋਇਆ,
ਨਾਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਖਲੋਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਛਿੱਪਕਲੀ, ਸ:—ਕੋੜਾ ਕਰਲੀ ॥

ਫਿਪਣਾ

ਫਿਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਥਣਾ, ਟਿਥਣਾ, ਮੂੰਹ ਕੱਜਣਾ,
ਅਸਤ ਹੋਣਾ (ਸੁਰਜ ਆਇਕ ਦਾ) ॥

ਫਿਪ ਫਿਪਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ, ਅੰਦਰਲੇ
ਖਾਨੇ ॥

ਫਿਪਾਉ, ਪੁ:—ਲੁਕਾਉ, ਚੁਹਲਾ ॥

ਫਿਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕਾਉਣਾ, ਕੱਜਣਾ, ਚੁਹਲਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਫਿੱਬੀ, ਸ:—ਧਮਕੀ, ਭਗਵਾ, ਮੋਹਣਾ (ਦੇਣਾ) ॥

ਫਿਮਾਹੀ } ਸ:—ਛੇ ਮਹੀਨੇ, ਛੇਆਂ ਮਹੀਨਿਆਂ
ਫਿਮਾਹੀਂ } ਦੀ ਭਲਥ, ਮਰਣ ਤੋਂ ਛੇ
ਮਹੀਨੇ ਪਿਛੇ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ॥

ਫਿਰਕਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਰਸਤਾ, ਪਾਂਹਆ, ਝੰਡੀ ॥

ਫਿਰਫਿਰਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਛੇਕਾਂ ਵਾਲਾ, ਜਾਲੀ
ਵਰਗਾ ਪਤਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਫਿਰੁ ਫਿਰੁ, ਵਿਸਮਧ:—ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਪਰੇ ਹਟਾ-
ਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਫਿਰੇ, ਵਿਸਮਧ:—ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਫਿੱਲ (ਫਿੱਲਕ) }
ਫਿੱਲਕ (ਫਿੱਲਕ) } ਪੁ:—ਸ:—ਸੱਕ, ਫਿੱਲੜ ॥

ਫਿੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿੱਲ ਉਤਾਰਨੀ, ਕੱਟਣਾ,
ਚੁੱਭਵੀਂ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ॥

ਫਿੱਲਤ }
ਫਿੱਲਤ } ਸ:—ਪਿੱਤੇ ਵਿਚ ਚੁੱਭਾ ਹੋਇਆ
ਫਿੱਲਤਰ } ਕੰਡਾ ਜਾਂ ਸੱਕ, ਲਕੜੀ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਫਿੱਲੜ, ਪੁ:—ਫਲ ਆਇਕ ਦਾ ਖਾਹਰਲਾ
ਪਰਥਾ, ਸੱਕ, ਰੁਪਇਆ ॥

ਫਿਜਾਈ

ਫਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਗਲੀ ਦਿਨ, ਗਲੀਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀ
ਰੀਤ ॥

ਫਿੱਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿੱਲ ਉਤਾਰਾਉਣੀ, ਕਟਾ-
ਉਣਾ ॥

ਫਿੱਲਾਈ, ਸ:—ਫਿੱਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਫਿੱਲਾਰ (ਰੂ), ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਮੋਹਾ ਬਕਰੀ ਦਾ
ਬੱਚਾ ॥

ਫਿੱਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਤੂੰ ਕਣਾ, ਫਿੱਲਕਣਾ ॥

ਫਿੱਲਕਾ }
ਫਿੱਲਕਾਉ } ਪੁ:—ਫਿੱਲਕਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਪਾਣੀ
ਆਇਕ) ॥

ਫਿੱਲਕਾ ਫਿੱਥਾ, ਪੁ:—'ਕਣ ਮਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਿੱਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿੱਲਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ

ਫਿੱਲਤ, ਸ:—ਕੰਮ ਦਾ ਮੁੱਢ, ਅਰੰਭ, ਘੋੜੇ ਦਾ
ਕੁੰਦਣਾ ॥

ਫਿੱਲਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਝਣਾ, ਪਾਹ
ਫਿੱਲਨੀ } ਚਰਨ ਜਾਣਾ, ਵਗਣਾ, ਹੁੰਦਾ
ਰਹਿਣਾ, ਖੰਘਣ ਜਾਂ ਰੋਣ ਜਾਂ
ਲੜਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ॥

ਫਿੱਲਮ, ਸ:—ਨਕਾਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਗੁੱਸਾ, ਖਿੜ
(ਫਿੱਲਨੀ, ਫੁੱਟਨੀ) ॥

ਫਿੱਲਮੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਛੋਟੀ ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਖਿੜ
ਵਾਲਾ ॥

ਫਿੱਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰੂ ਕਰਾਉਣਾ, ਫਿੱਲਣ ਦੇਣਾ

ਫਿੱਲਾਈ, ਸ:—ਚਗਾਈ, ਝੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਣ ਲੈ
ਜਾਣ ਦੀ ਮਜ਼ਰੀ ॥

ਫੀ

ਫੀ, ਵਿ:—ਫੇ, ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਪੰਜ ॥

ਫੀਓ } ਵਿਸਮਧ:—ਫੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲੀ ਪਿਆ-
ਫੀਹ } ਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਧੋਬੀ ਬੀ
ਫੀਹੋ } ਕਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਫੱਟ ਉੱਤੇ ਮਾਰਨ
ਵੇਲੇ 'ਫੀਹ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ॥

ਫੀਫਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅੱਥਾਂ ਦੀ ਚਰਨੀ
ਫੀਫਾ }

ਫੀਟ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਜਾਪਿਆ ਹੋਇਆ
ਕਪੜਾ ॥

ਫੀਟਕਾ, ਵਿ:—ਪੱਕਾ ਪਰ ਪਤਲਾ । ਤਕੜਾ ਪਰ
ਲਿੱਸਾ (ਜੁਆਨਾ) ॥

ਫੀਡ, ਪੁ:—ਫੋਕ, ਵਿੱਥ, ਘੁਰਾ ॥

ਫੀਬਣ, ਸ:—ਫੀਬਿਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤ੍ਰੀਤ
ਫੀਬੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਫੀਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਾਤ, ਜੋ ਕਪੜੇ ਧੋਈ ਜਾਂ
ਛਾਪਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੱਪ ॥

ਫੀਬੀ, ਸ:—'ਫੀਬਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੋਹਣ ਦੇਣਾ, ਨਾਲ ਲੁਆਉਣਾ ।

ਫੁਆਈ, ਸ:—ਫੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਦੇਣਾ ॥

ਫੁਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲੱਗਣਾ, ਅਰੰਭਣਾ, ਹੱਥ
ਫੁਹਾਉਣਾ, ਛੇੜਣਾ ॥

ਫੁਹਰ } ਪੁ:—ਮੁੰਡਾ, ਲੜਕਾ, ਛੋਕਰਾ ॥
ਫੁਹਰਾ }

ਫੁਹਰ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਥਾਲਾਂ ਦਾ ਚੱਲਣ, ਅਵਾਜ਼ਾਂ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਫੁਹਲਾ } ਵਿ:—ਦੁਸਤ, ਚਲਾਕ, ਵੁਰਤੀਲਾ ॥
ਫੁਹਲਾ }

ਫੁਟਕਾਰਾ

ਫੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੋਹਣ ਦੇਣਾ, ਨਾਲ
ਲੁਆਉਣਾ ॥

ਫੁਹਾਈ, ਸ:—ਫੋਹਣ ਜਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਫੁਹਾਈ ਖਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਫੋਹੇ ਜਾਣਾ, ਹਾਰ
ਫੁਹਾਈ ਦੇਣੀ } ਮੰਨਣੀ, ਵੱਸ ਆਉਣਾ ॥

ਫੁਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮਿੱਠਾ
ਫਲ, ਖਜੂਰ ॥

ਫੁਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਫੁਹਾਰਾ ਦੇਕੇ
ਕੁੜਮਾਈ ਕਰਨੀ ॥

ਫੁਹਾਰਾ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਫੁਹਾਰਾ
ਮਿਲਕੇ ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਣੀ ॥

ਫੁੱਛੋ, ਪੁ:—ਥੁੱਟੀ ਦੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ
ਹੋਇਆ ਪਾਗ ॥

ਫੁਛਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਰਕਾਰਨਾ, ਕੁੱਭਾ ਮਗਰ
ਫੁਛਕੇਰਨਾ } ਲਾਉਣਾ ॥

ਫੁਛਹਰ, ਪੁ:—ਮੁੰਡਾ, ਲੜਕਾ ॥

ਫੁਛਹਰ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—'ਫੁਹਰ ਪੁਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੁਛਹਰਾ, ਵਿ:—ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਰਗਾ, ਅਵਾਜ਼
ਨਕਾਰਾ ॥

ਫੁਛੁੰਦਰ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਦੁਹਾ ਜਾਂ ਘੀਸ ॥
ਫੁਛੁੰਦਰ }

ਫੁੱਟ, ਅਵ:—ਥਾਥੇ, ਬਿਨਾ, ਸਿਵਾ, ਛੱਡਕੇ ॥

ਫੁਟਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਖਲਾਸੀ, ਖੁੱਲ੍ਹ, ਬਚਾਉ, ਛੁੱਟੀ,
ਮੁਕਤੀ ॥

ਛੁਟਣਾ

ਛੁਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਖਲਾਸੀ ਪਾਣੀ,
ਬਰ ਜਾਣਾ, ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣੀ, ਹੋਣਾ, ਮਰਨਾ,
ਚਲਣਾ, ਦਰਗਣਾ ॥

ਛੁਟੜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਭੀਮਤ ਨੂੰ ਖਸਮ ਨੇ ਛੱਡ
ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ॥

ਛੁਟਿਆਈ, ਸ:—ਛੱਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਛੁੱਟੀ, ਸ:—ਖੁੱਲ੍ਹ, ਖਲਾਸੀ, ਵੇਹਲ, ਕੰਮ ਨਾਂ
ਹੋਣਾ ॥

ਛੁਡਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੱਡਣ ਦੇਣਾ, ਖਲਾਸੀ,
ਕਰਾਉਣੀ, ਕਵਾਉਣਾ (ਲਹ),
ਛੁਡਾਉਣਾ } ਕੁੜਮਾਈ ਹਰਵਾਉਣੀ (ਸ਼ਾਕ) ॥

ਛੁਣਕ ਮੁਣਕ, ਸ:—ਛਣਕਾਰ, ਚਲਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ ॥

ਛੁਣਛੁਣਾ, ਪੁ:—ਛਣਕਣਾ, ਛਣਕਣ ਵਾਲਾ
ਖੜੋਣਾ ॥

ਛੁਣ ਛੁਣੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ: ਬ:) ਖੋੜੀਆਂ,
ਕੜੀਆਂ ॥

ਛੁੱਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੱਕ ਏਕ ਬਿਨਾ ॥

ਛੁੱਥਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਛੁਹ ਜਾਵੇ ॥
ਛੁੱਥੀ, ਸ: } ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਹਿਆ, ਅਰੰਭਿਆ ॥

ਛੁਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:— } 'ਛਿਪਣਾ' 'ਛਿਪਾਉਣਾ'
ਛੁਪਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:— } ਵੇਖੋ ॥

ਛੁੱਬ (ਬਾ), ਪੁ:—ਬੰਦ, ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼
(ਪਾਉਣਾ) ॥

ਛੁੱਬੀ, ਸ:—ਛੱਡਾ ਛੁੱਬਾ (ਪਾਉਣੀ, ਵੱਡਣੀ) ॥

ਛੁਰ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੁਰਦੇ ਮਾਰੇ ਚਲੇ
ਛੁਰ ਹੋਣਾ } ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਛੁਣ ਹੋਣੀ

ਛੁਰਕ, ਸ:—ਛੋੱਤੀ, ਕਾਹਲੀ, ਸਤਾਈ (ਕਰਕੇ) ॥

ਛੁਰਕ ਫਰਾਹੀ } ਸ:—ਪਖਿਰੂ ਵਰਤਣ ਵਾਲਾ
ਛੁਰਕ ਬਿਲਾਈ } ਜਾਲ ॥

ਛੁਰਕ ਮੁਰਕ, ਸ:—ਛੋੱਤੀ ਛੋੱਤੀ ਚਲਣ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਛੋਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਿੱਖਾ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਛੋਰੀ, ਸ:—ਛੋੱਟਾ ਛੁਰਾ, ਕਰਦੇ ॥

ਛੋਰੇ, ਵਿਸਮਯ:—ਖਿੱਲੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਛੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰ ਜਾਣਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ, ਵਗਣਾ,
ਪਾਣੀ ਦੇ ਹਿੱਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ਨਿਕਲਣੀ,
ਮੁੜਨਾ ॥

ਛੁਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲਗਣਾ, ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ ॥

ਛੁਹਤ, ਸ:—ਛੋਹ, ਛੁਹਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਛਿੱਟ
(ਲੱਗਣੀ) ॥

ਛੁਛਕ, ਸ:—ਸੱਟੀ, ਛਿਟੀ, ਬੈਂਤ, ਛੀਟਾ ॥

ਛੁਛਾ, ਵਿ:—ਨਿਕੰਮਾ, ਬੱਥਾ, ਨਕਾਰਾ, ਪਾਲੀ ॥

ਛੁਛੀ, ਸ:—ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਗਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਟੋਰੀ, ਕੋਲੀ ॥

ਛੁਟ, ਸ:—ਜੋ ਕੰਮ ਬਿਨਾ ਵਿਚਾਰੇ ਛੋੱਤੀ
ਛੋੱਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇੱਕੋ ਸਾਹੇ ਦੌੜਣਾ,
(ਕਰਨੀ) ॥

ਛੁਣ } ਸ:—ਜੜ, ਖੋਜ, ਅਗਲਾ, ਖਰ, ਰੋਜ,
ਛੁਨ } ਕਮੀ, ਘਾਟਾ ॥

ਛੁਣ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਟ ਜਾਣਾ ॥

ਛੂਣ ਕਰ ਦੇਣੀ

ਛੂਣ ਕਰ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰਾਉਣਾ ॥

ਛੂਣ ਮੁਕਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰਾਉਣਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ
ਖੁਰ ਖੋਜ ਨਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ, ਜੜ ਖੁੱਟਣਾ ॥

ਛੁੱਤ, ਸਾ:—ਛੋਹ, ਛਿੱਟ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਛੁੱਬਰ, ਪੁ:—ਪੋਹ, ਗੁਆਰ ॥

ਛੇ, ਵਿ:—ਇਕ ਉੱਤੇ ਪੰਜ, ਛੀ, ੬ ॥

ਛੇਉਰ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਪੱਕੀ ਕਰਣ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ
ਜੋ ਲਕੜੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ॥

ਛੇਓ, ਵਿ:—ਛੇ ਹੀ, ਸਾਰੇ ਛੇ ॥

ਛੇਆ, ਵਿ:—ਛੇ (ਹਟਵਾਲੀਏ ਅਠਾਜ ਚੱਲਦੇ
ਚੱਲਦੇ ਹਨ) ॥

ਛੇਈ, ਵਿ:—ਛੇ ਹੀ, ਸਾਰੇ ਛੇ, ਛੇਓ, ਨਿਭੇ ਵੇ ॥

ਛੇਕ, ਪੁ:—ਵਿਰਲ, ਮੋਰੀ, ਖੁੱਛਾ, ਛੀਂਛਾ (ਹੱਟਾ,
ਪੈਣਾ) ॥

ਛੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੇਕ ਕਰਨਾ, ਖਾੜਣਾ, ਵਿੱਥ
ਕਰਨੀ, ਬਿਰਾਦਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢਣਾ ॥

ਚੁੱਕਾ ਪਾਣੀ ਛੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਛੇਕਵਈਯਾ, ਪੁ:—ਛੇਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਛੇਕੜ, ਅਵ: ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ, ਚੜਕ, ਅਖੀਰ
(ਹੱਟਾ, ਕਰਣਾ) ॥

ਛੇਕੜਲਾ, ਪੁ: }
ਛੇਕੜਲੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਛੇਕੜ ਆਵੇ, ਸਥ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ॥
ਛੇਕੜੀ, ਸ: }

ਛੇਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੇਕ ਕਰਾਉਣਾ, ਪੜਵਾਉਣਾ ॥

ਛੈ

ਛੈਕੇ ਛੈਕ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਛੈਕ ਹੋਣ ॥

ਛੈਜ, ਸਾ:—ਬਿਸਤਰਾ, ਵਿਛਾਈ ॥

ਛੈਜਾ, ਸ:—ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਮ ਹੈ ਜੋ ਵਿਛਾਈ ਦੇ
ਕਪੜੇ ਅਚਾਰਜ ਨੂੰ ਇੰਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਛੈਤਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾੜਨਾ ॥
ਛੈਤੜਨਾ }

ਛੈਤੀ (ਦੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਤਾਖੀ, ਝਬਦੇ, ਜਲਦੀ,
ਬੰਦ ਪੈਂਦ ॥

ਛੈਦ, ਪੁ:—ਛੇਕ, ਵਿਰਲ, ਮੋਰੀ, ਵਿੱਥ ॥

ਛੈਦਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੇਕ ਕੱਢਣਾ, ਮੋਰੀ ਕਰਨੀ ॥

ਛੈਦਨੀ, ਸ:—ਚਮੜਾ, ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਮੋਰੀ ਦਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਛੈਰ, ਪੁ:—ਸ:—ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਲੇ ਛੇਕ, (ਛੇਰਾਂ
ਪੈਂਦੀਆਂ) ਰਾਤੀ ਮੱਝਾਂ ਚਰਾਉਣੀਆਂ (ਛੈਰ
ਦੁਗਾਉਣਾ)

ਛੈਲਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧੇਰੀ ਉਮਰ ਦਾ
ਛੈਲੀ, ਸ: } ਬੱਕਰੀ ਦਾ ਬੱਗ ॥

ਛੈੜ, ਸ:—ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਿੜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਰਿੜ,
ਕੁੰਮਕ ॥

ਛੈੜ ਖਾਨੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਾਉਣਾ, ਸਤਾ-
ਉਣਾ, ਛੈੜਨਾ ॥

ਛੈੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਤਾਉਣਾ, ਮਖੌਲ ਕਰਨਾ, ਖਿੜਾ-
ਉਣਾ, ਛੋਹਣਾ, ਛੋੜਾ ਚੀਰਣਾ, ਗੱਲ ਬਰਨ
ਲੱਗਣਾ, ਚੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਚਰਾਉਣ ਲੇ ਜਾਣਾ,
ਬਣਾਉਣਾ, ਘੋੜਾ ਦੜਾਉਣਾ ॥

ਛੈ, ਸ:—ਨਾਸ, ਤਬਾਹੀ, ਬਰਬਾਦੀ ॥

ਫੈਣਾ

ਫੈਣਾ, ਪੁ: } ਕਾਂਸੀ ਦੀਆਂ ਗਾਂਸੀਆਂ
 ਫੈਣਾ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:) } ਜੇਹੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਗਤ
 ਵਜਾਕੇ ਭਜਨ ਨ ਗਾਉਂਦੇ
 ਹਨ ॥

ਫੈਣੀ, ਸ:—ਪਾਂਤਾਂ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
 ਹਥਿਆਰ ॥

ਫੈਂਤਲ, ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਢਰੋਬ, ਢਲ, ਮਕਰ ॥

ਫੈਂਤਲ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਢਰੋਬੀ, ਢਲੀਆ ॥

ਫੈਲ (ਲਾ), ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਸੁੰਦਰ ॥

ਫੈਲ ਫਬੀਲਾ } ਪੁ:—ਸੋਹਣਾ, ਦਰਸਨੀਕ
 ਫੈਲ ਜੁਆਣ } ਮਨੁੱਖ ਜਿਸਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੇ
 ਸੰਗਰ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਹੋਵੇ ॥

ਫੈਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲੱਗਣਾ, ਰੱਬ ਲਾਉਣਾ,
 ਵਹਣਾ, ਅਰੰਭਣਾ, ਫੇੜਣਾ ॥

ਫੈਹਰਾ, ਪੁ: } ਮੁੰਗ, ਕੁੜੀ, ਲੜਕਾ (ਕੀ) ॥
 ਫੈਹਰੀ, ਸ: }

ਫੈਹਲਾ, ਵਿ:—ਕਾਹਲਾ, ਸਤਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਫੈਕਰਾ, ਪੁ: } ਮੁੰਗ, ਕੁੜੀ, ਲੜਕਾ (ਕੀ) ॥
 ਫੈਕਰੀ, ਸ: }

ਫੈਛਾ, ਵਿ:—ਨਿਕੀਆ, ਨਕਾਰਾ, ਤੁੱਛ, ਬੌਥਾ, ਖਾਲੀ ॥

ਫੈਟ, ਸ:—ਲੋਹਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਰਕਮ ਛੱਡੀ ਜਾਵੇ,
 (ਦੇਣੀ) ॥

ਫੈਟ ਛੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਅਨਾਜ ਚੂਹੜੇ
 ਵਾਸਤੇ ਛੱਡਣਾ ॥

ਫੈਂਟਾ, ਵਿ:—ਠਿੱਕਾ, ਬੋਝਾ, ਬੋੜੀ ਉਮਰ ਦਾ,
 ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਸਪਾਰਣ, ਹੌਲਾ, ਕਮੀਨਾ,
 ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਕਾਰਾ ॥

ਫੈ ਛੁੱਬਣਾ

ਫੈਂਟਾ ਸਾਹਬ, ਪੁ:—ਫੈਂਟੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ
 ਅਫ਼ਸਰ ॥

ਫੈਂਟਾ ਮੋਂਟਾ, ਵਿ:—ਭਾਂਵੇ ਫੈਂਟਾ ਭਾਂਵੇ ਮੋਂਟਾ,
 ਜੇਹਾ ਮਿਲੇ ॥

ਫੈਂਟਾ ਵੱਡਾ, ਵਿ:—ਫੈਂਟਾ ਅਤੇ ਵੱਡਾ, ਸਥ ਲੋਕ ॥

ਫੈਂਟਾ ਵਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲੱਕੜੀ
 ਦੀ ਮਿਸਵਾਕ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਫੈਟਾਈ, ਸ:—ਫੈਂਟੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਫੈਂਟੀ, ਵਿ:—ਨਿੱਕੀ, ਬੋੜੀ, ਹੌਲੀ, ਨਕਾਰੀ ॥
 ਸ:—ਰੀਮਤ ਦਾ ਪਿਸ਼ਾਬ (ਕਰਨੀ) ॥

ਫੈਂਟੀ ਲਾਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜੋ ਉੱਟ ਖਾਂਦੇ
 ਹਨ ॥

ਫੈਂਟੂ, ਵਿ:—'ਫੈਂਟਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੈਂਤ, ਸ:—ਫੈਂਹ, ਭਿੰਟ ॥

ਫੈਪ, ਪੁ:—ਹੁੰ ਦੀਆਂ ਪੂਣੀਆਂ ਜੋ ਰੀਮਤਾਂ ਕੱਢੀਆਂ
 ਹੋਕੇ ਗਤੀ ਛੱਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਆਉਂਦੀਆਂ
 ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਏ ਦਿਠ ਕੱਢਦੀਆਂ ਹਨ
 (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਫੈਲਾ } ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:)—ਫੈਲੇ) ਇੱਕ ਅਨਾਜ, ਚਣਾ
 ਫੈਲਾ } (ਥੱਲਣ ਵਿੱਚ 'ਫੈਲ' ਆਉਂਦਾ ਹੈ) ॥

ਫੈਲੀਆ } ਪੁ:—ਹਰੇ ਫੈਲ ॥
 ਫੈਲੂਆ }

ਫੈ, ਪੁ:—ਨਾਂ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ਇੱਛਿਆ ॥

ਫੈ ਛੁੱਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਛਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਫੌਹ

ਫੌਹ, ਪੁ:—ਘਾਤ, (ਲੈਣਾ, ਮਾਰਨਾ), ਡਰ, ਭਰਮ
(ਧੋਣਾ) ॥

ਫੌਡਾ, ਪੁ:—ਖੇਤੇ ਖੱਚਰ ਜਾਂ ਟੱਟ ਦੀ ਕਾਠੀ, ਸੱਕ ॥

ਫੌਨਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਜਨੇਰ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਬੋਲਾ, ਮੁੰਡਾ,
ਛੋਕਰਾ ॥

ਫੌੜ, ਪੁ:—‘ਛਾਉਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜ

ਜ, ਪੁ:—ਜੱਜਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਤੇਰਵਾਂ
ਅੱਖਰ ॥

ਜਸ, ਪੁ:—ਵਡਿਆਈ, ਕੀਰਤ (ਕਰਨਾ, ਖੱਟਨਾ,
ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਜਸਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਧਾਂਤ, ਜੋ ਦੋ ਤੇ ਪੂਰਾ ਵੰਡਿਆ
ਜਾ ਸਕੇ (ਜਿਹਾਕੁ ੪,੬,੮ਆਦਿਕ) ॥

ਜਸਤਾ, ਪੁ:—ਦਸਤਾ, ਮੁੰਨਾ, ਧੋਣ ਲੱਗਿਆ
ਕੱਪੜਾ ਰਗੜਨਾ ॥

ਜਸਤੇ ਪੈ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜਾ ਰੰਗਣ ਵਿਚ
ਰੰਗ ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ਨਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਜਸਤੀ, ਵਿ:—ਜਸਤ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ (ਚੀਜ) ॥

ਜਸ ਪਤ (ਤੀ) } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਜਸ ਹੋਵੇ ॥
ਜਸ ਵੰਤ }

ਜਸੇਧਾਂ, ਸ:—ਰੰਦ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਪਲੇ ਸਨ ॥

ਜਹਾਜ, ਪੁ:—ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ, ਵੇਡੀ,
ਕੋਈ ਵੇਡੀ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਜਹਿਲੀਂ ਜੱਪੀਂ ਰੋਣਾ

ਜਹਾਜੀ, ਪੁ:—ਜਹਾਜ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮਲਾਹ,
ਵਿ:—ਜਹਾਜ ਦਾ ॥

ਜਹਾਣ, ਪੁ:—ਦੁਨੀਆ, ਜੱਗ, ਸੰਸਾਰ, (ਜੀ ਨਾਲ
ਜਹਾਣ ਹੈ = ਜੋ ਆਪਣਾ ਜੀ ਹੋਵੇ ਹੋਵੇ
ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ) ॥

ਜਹਾਦ, ਪੁ:—ਮਸੂਬ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਲੜਾਈ ਮੁਸਲ-
ਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਜਹਾਲਤ, ਸ:—ਅਰਿ ਅਣਤਾਈ, ੩੨੪੫੮ ॥

ਜਹਿਮਤ, ਸ:—ਦੁੱਖ, ਪੀੜ, ਰੋਗ, ਖੰਘ ਭਾਪ ॥

ਜਹਿਮਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਹਿ-
ਜਹਿਮਤੀ(ਤੀਆ), ਪੁ: } ਮਤ ਹੋਵੇ ਰੋਗੀ ॥
ਜਹਿਮਤੀਲ, ਪੁ: ਸ: }

ਜਹਿਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ
ਮਰ ਜਾਵੇ। ਵਿਹੁ ॥

ਜਹਿਰਬਾਦ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਹੱਥੀਆਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਰੋਗ, ਜਹਿਰ ਵਾਲਾ ਵੱਡਾ ॥

ਜਹਿਰ ਮਹੁਰਾ, ਪੁ:—ਜਹਿਰ ਦਾ ਅਸਰ ਹਟਾ-
ਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਜਹਿਰ ਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਮਲੂਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਜਹਿਰਣ, ਸ: } ਜਹਿਰ ਵਾਲਾ, ਛੁੱਪੀ ॥
ਜਹਿਰੀ, ਪੁ: }

ਜਹਿਰੀਲਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਹਿਰ ਹੋਵੇ ॥

ਜਹਿਲੀਂ ਜੱਪੀਂ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੋਣਾ ॥

ਜਕ

ਜਕ, ਸ:—ਸੰਸਾ, ਬਰਮ, ਰੋਕ (ਪੈ ਜਾਣੀ) ॥

ਜਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੱਕ, ਸ:—ਜਾਨ ਕਰਨਾ, ਪੇਖਾ ਦੇਣਾ, ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨਾ, ਦਬਾਉਣਾ, ਤੰਗ ਕਰਨਾ ॥

ਜੱਕ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸਕਣਾ, ਘਾਬਰਣਾ, ਭਰਮ ਕਰਨਾ, ਡਰਨਾ ॥

ਜੱਕਸ਼ਨ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਰੇਲ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੀਕ ਲੈਣਾਂ ਮਿਲਣ ॥

ਜੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਮ ਕੇ ਨਿਗਰ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਪਾਣੀ, ਆਟਾ) ॥

ਜੱਕੜ, ਪੁ:—ਗੰਧਾਂ, ਝੁਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ (ਹੱਕਲੇ, ਮਾਰਨੇ, ਲਾਉਣੇ) ॥

ਜਕੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੱਟ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਜਕੜ ਬੰਦ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ॥

ਜਕੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੱਟ ਕੇ ਬਨ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਜਕੜੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:ਬ:)—ਤੀਸਤਾਂ ਜਿੰਨੇ ਖੁੱਤ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਖੇਡਦੀਆਂ ੨ ਜੋ ਸ਼ਿਰ ਆਦਿਕ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹਨ । ਖੁੱਤ ਆਦਿਕ ਕੱਢਣ ਦਾ ਰਾਗ (ਜਕੜੀਆਂ ਸੁਣਾਉਣੀਆਂ, ਖੇਡਣੀਆਂ) ॥

ਜੱਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੋ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੀ ਕੱਤੀ, ਯੱਕਾ ॥

ਜਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਜੈ ਜੈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ (ਬੁਲਾਉਣਾ) ॥

ਜਗਤ

ਜੱਕੋ ਤੱਕੋ } ਸ:—ਚਿੰਤਾ, ਸੋਚ, ਢਿੱਲ ਮੱਠ, ਝੱਕ ॥

ਜੱਖ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਉਤੇ, ਮਹਾਤਮਾ ਭਗਤ ॥

ਜੱਖਣਾ, ਸ:—ਲੱਜਿਆ, ਸੋਤ, ਸੰਤੋਖ ॥

ਜੱਖਣਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮ ਹੋਣਾ ਨਾ ਰਹਿਣੀ ॥

ਜਖਮ, ਪੁ:—ਘਾਉ, ਵੱਟ, ਢੱਡਾ ॥

ਜਖਮ ਤੇ ਲੂਣ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖੀ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਜਖਮਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਖਮ ਹੋਵੇ ॥

ਜਖਮੀ, ਪੁ: }

ਜਖਮਾਨਾ } ਪੁ:—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਜਖਮ ਲੱਗਣ ਜਾਂ ਅੰਗ ਹੀਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ॥

ਜਖੀਰਾ, ਪੁ:—ਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਮਾਲ, ਖਜਾਨਾ, ਖੇੜਾ ॥

ਜੱਗ, ਪੁ:—ਜਹਾਨ, ਸੰਸਾਰ । ਸਾਧਾਂ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਅੰਨ ਛਾਕਾਣਾ, ਲੰਗਰ (ਜੱਗ ਕਰਨਾ), ਹਵਨ ॥

ਜੰਗ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਜੁੱਧ, ਝਗੜਾ ॥

ਜਗਜਗਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਦੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਿਕਾਰੀ ਸ਼ੈ ॥

ਜਗਜਗਾਟ, ਸ:—ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ, ਸੋਭਾ ॥

ਜਗਤ, ਪੁ:—ਜੱਗ, ਜਹਾਨ, ਸੰਸਾਰ, ਦੁਨੀਆ ॥

ਜਗਦੀਸ਼

ਜਗਦੀਸ਼, ਪੁ:—ਜਗਤ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ॥

ਜਗਨ ਨਾਥ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ, ਇੱਕ ਦੇਉਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਮੰਦਰ ਉੜੀਸਾ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਹੈ ॥

ਜਗਨ ਨਾਥ ਦਾ ਭਾਤ, ਪੁ:—ਚੋਲ ਜੋ ਜਗਨ ਨਾਥ ਦੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਜਾਤੀ ਇੱਕ ਬੁੰਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਜੰਗਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਜਗਾਧਾਰੀ ਸਾਧੂ ਜੋ ਦੱਲੀ ਵਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਜਗਮਗ } ਸ:—ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ, ਸੰਭਾ ॥
ਜਗਮਗਾਹਰ (ਟ)

ਜਗਮਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸ਼ਕਣਾ ॥

ਜੱਗਰ, ਪੁ:—ਸ:—ਗੰਗਾ ਅਤੇ ਚੋਅਕਲ, ਬੁੱਧ ॥

ਜਗਰਤਾ } ਪੁ:—ਭਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ
ਜਗਰਾਤਾ } ਕੱਤਲ ਲਈ ਸਾਰੀ ਰਾਤ
ਜਗਰਾਤਾ } ਜਾਗਣਾ ॥

ਜੰਗਲ, ਪੁ:—ਬਣ, ਜੁਹ, ਝੰਗੀ, ਬੋਲਾ, ਉਜਾੜ, ਟੱਟੀ, ਝਾੜਾ ॥

ਜੰਗਲ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਹਰ
ਜੰਗਲ ਪਾਣੀ ਹੋ ਆਉਣਾ } ਟੱਟੀ ਫਿਰਲ ਜਾਣਾ ॥

ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮੰਗਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਜਾੜ
ਵਿੱਚ ਹੋਣਕ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਜੰਗਲਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਖਾਂ ਵਾਲੀ ਬਾੜ, ਕਟਹਿਰਾ, ਇੱਕ ਰਾਗਣੀ, ਕਈ ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਜੰਗਲੀ, ਪੁ: ਸ:—ਜੰਗਲ ਦਾ, ਅੱਲ੍ਹੜ, ਮੂਰਖ, ਫਿੱਥੇ ਬੋਤੀ ਨਹੀਂ ॥

ਜਗੀਰਦਾਰਨੀ

ਜੱਗਵੇਦੀ, ਸ:—ਵੇਦੀ ਜਿੱਥੇ ਜੱਗ ਜਾਂ ਹਵਨ ਹੋਵੇ ॥

ਜਗਾ } ਸ:—ਥਾਂ, ਠਿਕਾਣਾ, ਠਾਹਰ, ਅਸਾਮੀ ॥
ਜੱਗਾ }

ਜਗਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕੁ ਤੋਂ ਉਠਾ ਲੈਣਾ, ਸੁਚੇਤ
ਜਗਾਣਾਂ } ਕਰਨਾ, ਅੰਗ ਆਦਿਕ ਬਾਲਣੀ ॥

ਜਗਾਈ, ਸ:—ਜਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਜਗਾਤ, ਸ:—ਮਸੂਲ (ਦੇਣੀ, ਲੈਣੀ) ॥

ਜਗਾਤ ਖੌਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਮਸੂਲ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਜਗਾਤਣ, ਸ: } ਜੋ ਮਸੂਲ ਲਏ ॥
ਜਗਾਤੀ(ਤੀਆ), ਪੁ: }

ਜੰਗਾਲ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਉੱਤੇ ਸਲ੍ਹਾਬੇ ਕਰਕੇ ਜੋ ਲਾਲ ਮੇਲ ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਜੰਗਾਲੀ ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੰਗਾਲ ਲੱਗ ਹੋਵੇ ॥

ਜੰਗਾਲੀ ਜੰਦਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਹੋਕੇ ਘਰ ਵੱਸਣਾ ॥

ਜੰਗੀ, ਪੁ:—ਜੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ । ਵਿ:—ਜੰਗ ਦਾ (ਫੌਜ, ਬੇੜਾ, ਜਹਾਜ਼) ॥

ਜੰਗੀ ਲਾਟ, ਪੁ:—ਸਥ ਭੋਂ ਵੱਡਾ ਵੇਸੀ ਅਫਸਰ ॥

ਜਗੀਰ, ਸ:—ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਜਮੀਨ ਜਾਂ ਇਲਾਕਾ ॥

ਜਗੀਰਦਾਰ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਮਿਲ.
ਜਗੀਰਦਾਰਨੀ, ਸ: } ਹੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਜਗੀਰਦਾਰੀ

ਜਗੀਰਦਾਰੀ, ਸ:—ਜਗੀਰ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ॥

ਜਗੀਰਿਆ ਜਾਣਾ } ਭ੍ਰਿ:—ਅਨੁਪਰ ਹੋ ਜਾਣਾ
ਜਗੀਰਨਾ } (ਮਨੁਖਾਂ ਨੂੰ), ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ
ਪੀੜ ਹੋਣੀ (ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ) ॥

ਜਗੋਟਾ, ਪੁ:—ਗੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜੰਜੀਰੀ ਜੋ
ਫਕੀਰ ਲੋਕ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਜੰਘ, ਸ:—ਲੱਤ, ਟੰਗ, ਪੱਟ ॥

ਜਚਣਾ, ਭ੍ਰਿ:—ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ, ਜਾਚ ਹੋਣੀ,
ਫਿਜਕਣਾ ॥

ਜਚਵਈਯਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਚ ਹੋਵੇ, ਜਾਚ ਵਾਲਾ ॥

ਜੱਚਾਂ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਮਤ ਨੇ ਬੱਚਾ ਜਣਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਜੱਚਾਂ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੋਠੇ ਵਿੱਚ ਜੱਚਾਂ ਪਈ
ਹੋਵੇ ॥

ਜਚਾਉਣਾ, ਸ:—ਜਾਚ, ਪਰਖ, ਸਬੂਤ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ॥

ਜਚਾਉਣਾ, ਭ੍ਰਿ:—ਜਾਚ ਕਰਾਉਣੀ, ਮਲੂਮ
ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਸੁਝਾਉਣਾ ॥

ਜੱਜ, ਪੁ:—ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਹਾਕਮ ॥

ਜੰਜ, ਸ:—ਜਣੇਤ, ਵਿਆਹੁਣ ਗਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ
ਮੰਡਲੀ ॥

ਜਜਮਾਨ, ਪੁ: } ਬਾਹਮਣ ਕੋਲੋਂ ਜੋ ਪੁਜਾ
ਜਜਮਾਨਣੀ, ਸ: } ਆਦਿਕ ਕਰਾਏ, ਪਰੋਹਤ
ਨਾਈ ਆਦਿਕ ਲਾਗੀਆਂ ਨੂੰ
ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਵਾਲੀ) ॥

ਜਜਮਾਨੀ ਪਰੋਹਤ, ਪੁ:—ਜੋ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਕੁਲ ਦਾ
ਪਰੋਹਤ ਹੋਵੇ ॥

ਜੰਦੂ

ਜਜਮਾਨੀ ਪਰੋਹਤੀ, ਸ:—ਜਜਮਾਨ ਪਰੋਹਤ
ਹੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਜਜਮਾਲਨਾ, ਭ੍ਰਿ:—ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਫਿਲ ਫਹਿਣਾ ॥

ਜੱਜਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦੇ ਤੇਰਵੇ ਅੱਖਰ
ਦਾ ਨਾਉਂ, 'ਜ' ॥

ਜਜਾਇਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੰਦੂਕ ॥

ਜਜਾਇਲਚੀ } ਪੁ:—ਜਜਾਇਲ ਵਰਤਣ ਵਾਲਾ
ਜਜਾਇਲੀ } ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਜੰਜਾਲ, ਪੁ:—ਦੁਖ, ਐਥ, ਪੈਦਾ, ਢਾਹੀ, ਮਰੀ ॥

ਜੰਜਾਲਣ, ਸ: } ਜੋ ਜੰਜਾਲ ਪਾਏ, ਉਪਦਰੀ ॥
ਜੰਜਾਲੀ ਪੁ: }

ਜੱਜੀ, ਸ:—ਛਟੀ ਅਦਾਲਤ ॥

ਜੰਜੀਰ, ਪੁ:—ਸੰਗਲ, ਕੜੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ॥

ਜੰਜੀਰਾ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧ, ਲੜੀ, ਦੋ ਅਤ ਅੱਤ ਰੰਗਾਂ
ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਕੱਠੀਆਂ ਲਪੇਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ॥

ਜੰਜੀਰਾ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਰੋਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਜੇ ਵਾਰ
ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨੀ) ॥

ਜੰਜੀਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਜੰਜੀਰ, ਜੰਜੀਰ ਵਰਗੀ ਕੱਠੀ ॥

ਜੰਜੀਰੀ ਦਾਰ, ਭ੍ਰਿ:—ਜੰਜੀਰੀ ਵਾਲਾ, ਜੰਜੀਰੀ
ਵਰਗਾ ॥

ਪੁ:—ਜੰਜੀਰੀ ਵਾਲੇ ਤੋਪ ਦੇ ਗੋਲੇ ॥

ਜੰਦੂ, ਸ:—'ਜੰਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੰਜੂ } ਪੁ:—ਜਨੇਊ, ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਜੋ
ਜੰਦੂ } ਧਾਗਾ ਗਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਜਟ

ਜਟ, ਸ:—ਜਟਾ, ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੇ ਹੋਏ ਵਾਲ ॥

ਜੱਟ, ਪੁ:—ਜਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਤ, ਕਿਰਸਾਣ ॥

ਜੱਟ ਜੱਫਾ, ਪੁ:—ਅਨਿ ਵਾਰ ਘੁੱਟਕੇ ਨੱਪਣਾ ॥

ਜੱਟ ਬਿੰਦਿਆ } ਸ:—ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਉਸਤਾਦੀ,
ਜੱਟ ਵਿੰਦਿਆ } ਫੁਲ ॥

ਜੱਟ ਬਹਿਰ } ਵਿ:—ਜਾਹਲ, ਅਨਾਜੀ, ਗੁਆਰ,
ਜੱਟ ਬੁਟ } ਥੇ ਡੋਲ ॥
ਜੱਟ ਵਹਿਰ }

ਜੱਟ ਵਾਹਦ } ਪੁ: ਸ:—ਜੱਟ ਲੋਕ (ਹੱਸੇ ਦੀ
ਜੱਟ ਵਾਧ } ਬੱਲੀ) ॥

ਜਟਕਾ, ਪੁ: } ਜੱਟ ਦਾ (ਦੀ), ਗੁਆਰ ॥
ਜਟਕੀ, ਸ: }

ਜਟਕੀ ਕਟਕੀ, ਸ:—ਜਬਰ ਦਸਤੀ, ਜੁਲਮ,
ਥੇ ਨਿਆਈਂ ॥

ਜਟੱਲ, ਸ:—ਬੂਠ, ਗੱਪ, ਥਕਵਾਦ (ਹੱਕਲੀ
ਮਾਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਜੱਟਲ ਕਾਫ਼ੀਆ, ਪੁ:—ਬੂਠੀ, ਗੱਪੀ ਵਾਲੀ
ਕਵਿਤਾ ॥

ਜਟੱਲ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਬੂਠੀ ਲਿਖਤ ॥

ਜੈਟਲ ਮੈਨ, ਪੁ:—ਖਾਕਾ, ਸ਼ੁਕੀਨ, ਵੈਸ਼ਨੋਬਲ
ਪੁਸ਼ਾਕ ਵਾਲਾ ॥

ਜਟੱਲਣ, ਸ: } ਜੋ ਥਕਵਾਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਪਾ
ਜਟੱਲੀ, ਪੁ: } ਮਾਰੇ ॥

ਜਟਾ, ਸ:—ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੇ ਹੋਏ ਵਾਲ, ਲੰਮ
ਵਾਲ ॥

ਜੰਡ ਖੰਡ

ਜੇਟਾ ਜੂਟ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ
ਜੁੜਾ ਹੋਵੇ ॥

ਜਟਾਧਾਰੀ, ਪੁ:—ਲੰਮੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲਾ, ਕੇਸਾਧਾਰੀ ॥

ਜੱਟੀ, ਸ:—ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ, ਜਕ
ਹੱਟੀ ਹਰੀ ਤੀਮਤ ॥

ਜਟੂਗੜਾ, ਪੁ:—ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਖੱਚਾ
(ਘਿਲ ਵਾਰਕ) ॥

ਜਟੂਰੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ: ਥ:) ਛੋਟੇ ਗ੍ਰੰਥੇ ਹੋਏ
ਵਾਲ ॥

ਜਟੇਟਾ, ਪੁ:—ਜੱਟ ਦਾ ਪੁੱਤ ॥

ਜਟੇਟੀ, ਸ:—ਜੱਟ ਦੀ ਧੀ ॥

ਜੱਠ, ਸ:—ਨਵੇਂ ਘਰ ਦੀ ਪਰਚਿਸ਼ਟਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜੁਆਲਦੇ ਹਨ ॥

ਜਠਾਣੀ, ਸ:—ਜੇਠ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਜਠੁਤ } ਪੁ:—ਜੇਠ ਦਾ ਪੁੱਤ ॥
ਜਠੜ }

ਜਠੇਰਾ, ਪੁ:—ਬ੍ਰੀਮਤ ਦੀ ਸਹੁਰੀ ਕੁਲ ਦਾ ਕੋਈ
ਵੱਡਾ ਜੋ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਘਰ
ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਜੰਡ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥
ਜੰਡੀ, ਸ: }

ਜੰਡ ਕਰੀਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜੰਡਾਂ ਤੇ
ਕਰੀਰ ਦੇ ਰੁੱਖ ਹੋਣ ॥

ਜੰਡ ਖੰਡ, ਪੁ:—ਦੀਦ ਖਦ, ਹਾਥੀ ਦਾ ਦਦ ॥

ਜੰਡੀ ਕੱਪਣਾ

ਜੰਡੀ ਕੱਪਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਰੀਤ
ਜੰਡੀ ਵੱਢਣਾ } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾੜਾ ਜੰਡ ਦੇ ਰੁੱਖ
ਦੀ ਇੱਕ ਰਹਿਣੀ ਵੱਢਦਾ ਹੈ ॥

ਜਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੁਟੇਰੀ ਜੰਗਲੀ ਕੌਮ ॥

ਜਣਤ, ਪੁ:—ਜੰਤ, ਜੀਵ, ਕੀੜਾ ਮਕੌੜਾ ॥

ਜਣਦੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ:) ਜਣਨ ਵਾਲੇ, ਮਾਪੇ ॥

ਜਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਨਮ ਦੇਣਾ, (ਭੀਮਤ ਦਾ) ਬੱਚਾ
ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਜਣਨੀ, ਸ:—ਬੱਚਾ ਜਣਨ ਵਾਲੀ, ਮਾਂ ॥

ਜਣਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਚਾ ਜਮਾਉਣਾ, ਦਾਬੀ
ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਖਬਰ ਦੇਣੀ ॥

ਜਣਵਾਲੀ, ਸ:—ਦਾਬੀ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ॥

ਜਣਾ, ਪੁ:—ਆਦਮੀ, ਇਕੱਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਜਣਾ ਕਣਾ } ਪੁ:—ਹਰ ਕੋਈ, ਭਾਵੇਂ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ
ਜਣਾ ਖਣਾ } ਭਾਵੇਂ ਛੋਟਾ ॥

ਜਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਜਣਵਾਉਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਜਣਾਉਣੀ, ਸ:—ਪਰਦੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਏ ਹੋਏ ਸਰ-
ਖੰਧੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਸਿਆਪਾ ਕਰਨਾ ॥

ਜਣਾਈ, ਸ:—‘ਜਣਵਾਈ’ ਦੇਖੋ ॥

ਜਣੀ, ਸ: } ਭੀਮਤ, ਇਕੱਲੀ
ਜਣੀਆਂ ਸ: (ਬਹੁ:ਖ:) } ਜਣਾਨੀ ॥

ਜਣੀ ਕਣੀ } ਸ:—ਹਰੇਕ ਭੀਮੀਂ ਭਾਵੇਂ ਵੱਡੀ
ਜਣੀ ਖਣੀ } ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਛੋਟੀ ॥

ਜਤਾਉਲਾ

ਜਟੇਪਾ, ਪੁ:—ਬੱਚਾ ਜਣਨ ਦੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਚਾਲਤ ॥

ਜਤ, } ਪੁ:—ਭੀਮੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾਂ ਜਾਣਾ,
ਜਤ ਸਤ } ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ ਪੁਰਖਦਾ ਮੰਗ
ਨਾਂ ਕਰਨਾ। (ਰਹਿਣਾ, ਰੱਖਣਾ) ॥

ਜਤ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ
ਪਰਾਏ ਪੁਰਖ ਦਾ ਮੰਗ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਜਤ ਵੰਤ (ਤ), ਵਿ:—ਜਤੀ ਸਤੀ ॥

ਜੌਤ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦੀ ਖੱਲੜੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੇ
ਵਾਲ ॥

ਜਤਨ, ਪੁ:—ਉੱਦਮ, ਮਿਹਨਤ, ਸੋਝੀ, ਉਪਾਉ ॥

ਜਤਨੀ, ਵਿ:—ਜਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਜੌਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਕਲਾ, ਮਸ਼ੀਨ, ਤਬੀਤ, ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ
ਦੇਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਜੌਤ੍ਰ ਮੌਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਟੂਟਾ ॥

ਜੌਤ੍ਰੀ, ਪੁ:—ਜੌਤ੍ਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਾਦੂ ਗਰ ॥

ਸ:—ਪਤੀ, ਮਹੀਨੇ ਦਿਨ ਥਿੱਤਾਂ ਆਦਿਕ ਦੱਸ-
ਣ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਕਾਗਤ, ਭਾਰ ਖਿੱਚਣ
ਵਾਲਾ ਉਥਾਰ ॥

ਜੌਤ੍ਰੀ ਮੌਤ੍ਰੀ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ ਟੂਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਜਤਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਸ ਦੇਣਾ, ਚੇਤ ਕਰਾਉਣਾ,
ਜਤਾ ਦੇਣਾ } ਖਬਰ ਕਰਨੀ ॥
ਜਤਾਨਾ }

ਜਤਾਉਲਾ, ਵਿ:—ਜਤ ਵਾਲਾ ॥

ਜਤੀ

ਜਤੀ } ਪੁ:—ਤੀਮੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾਂ ਜਾਣ
ਜਤੀ ਸਤੀ } ਵਾਲਾ, ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ ਪੁਰਖ
ਦਾ ਸੰਗ ਨਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਜਤੀ ਮਿਸਾਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੁਰੀ ॥

ਜੇਤ } ਪੁ:—ਜੀਵ, ਜਨੌਰ, ਪ੍ਰਾਣੀ, ਕੀੜਾ ॥
ਜੇਤੂ }

ਜਥਾ, ਯੋ:—ਜਿਹਾ, ਜਿਕੁਰ, ਜਿਵੇਂ ॥

ਜਥਾ } ਪੁ:—ਟੋਲੀ, ਮੰਡਲੀ, ਇਕੱਠ, ਸੁੰਡ ॥
ਜੱਥਾ }

ਜਥਾਰਥ, ਵਿ:—ਠੀਕ, ਸੱਚ (ਗਨਾਨ, ਵਿਦਿਆ)
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਚ ਮੁਚ, ਠੀਕ ਠੀਕ ॥

ਜੱਥੇ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜੱਥੇ ਦਾ ਸਰਦਾਰ, ਆਗੂ ॥

ਜੱਥੇ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਜੱਥਾ ਬਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਹਾਲਤ । ਜੱਥੇ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਜਦ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ॥
ਜਦਾਂ }

ਜਦ ਕਦ (ਦੀ) } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਹੜੇ ਵੇਲੇ,
ਜਦ ਕਦੀਂ (ਦੇ) } ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ॥

ਜਦ ਜਦ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਜਿਸ ਵੇਲੇ,
ਕਦੇ ਕਦੇ ॥

ਜੱਦ, ਸ:—ਬੁਲ, ਘਰਾਣਾ, ਵੱਡੇ ॥

ਵਿ:—ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ ॥

ਜੇਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੋਡੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨੂੰ ਢਾਈਆਂ ਥੰਨੁਕ
ਤੇ ਸਾਬਣ ਲਾਹੇ ਪਹੀਆ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਜੰਨ

ਜੰਦ } ਵਿ: ਪੁ:—ਤਾਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਉਧਾਰ,
ਜੰਦਰ } ਘਰਾਣ, ਲਕੜੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੰਜੇ ਦਾਰ
ਹਥਿਆਰ, ਗਾਉਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ
ਮਸ਼ੀਨ ॥

ਜੰਦਰਾ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਆਦਿਕ
ਜੰਦਾ } ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਏਲਾ,
ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ), ਲਕੜੀ ਦਾ
ਪੰਜੇਦਾਰ ਹਥਿਆਰ ॥

ਜੰਦਰੀ } ਸ:—ਛੋਟਾ ਜੰਦਰ, ਛੋਟਾ ਜੰਦਰਾ ॥
ਜੰਦੀ }

ਜੰਦੀ ਘੱਡਾ, ਪੁ:—ਬੱਘੀ ਦੇ ਪਹੀਏ ਸਾਫ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ਖਰਾਦ ॥

ਜੰਦਾ, ਪੁ:—'ਜੰਦਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੰਦਾਰ } ਪੁ:—ਢਾਹੇ ਦੇਣ ਜਾਂ ਖੱਲ ਲਾਹੁਣ
ਜੰਦਾਲ } ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ, ਨਿਰਦਾਸੀ ॥

ਜੱਦੀ, ਵਿ:—ਜੱਦ ਦਾ, ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ, ਸਾਥੇ ਦਾਦੇ
ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ॥

ਜਦੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ॥
ਜਦੀਂ }

ਜੰਦੀ, ਸ:—'ਜੰਦਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੰਦੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ॥
ਜੰਦੀਂ }

ਜੰਦਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੰਦ ਤਕ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ
ਉੱਤੀ ॥

ਜੰਨ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ, ਆਦਮੀ, ਜਨਾ ॥

ਜੰਨ, ਪੁ:—ਭਰਮ, ਸੰਸਾ (ਏਲਾ, ਕਰਨਾ)
(ਜੰਨ ਰਲਾ ਜਾਂਦਾਹੈ, ਜੰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ) ॥

ਜਨਕ

ਜਨਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਜੇ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਸੀਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ॥

ਜਨਕਾ } ਪੁ:—ਖੁਸਰਾ, ਹਿਜੜਾ ॥
ਜਨਕਾ }

ਜਨਮ, ਪੁ:—ਜੰਮਣਾ, ਪਦੇਸ਼, ਜੂਠ, ਉਮਰ ॥

ਜਨਮ ਅਸਟਮੀ, ਸ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ
ਜਨਮ ਦਿਨ ॥

ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ, ਪੁ:—ਗੁਰੂਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਮਹਾ
ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਜਨਮ ਸਵਾਰਥ } ਪ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥਿਤੀਤ
ਜਨਮ ਸੁਆਰਥ } ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਜੀਵਨ,
ਥਾਲਕ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਜਨਮ ਸਾਖੀ, ਸ:—ਸਤ ਗੁਰਾਂਦੇ ਜੀਵਨ
ਚਰਿਤ੍ਰ। ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ॥

ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ, ਸ:—ਗੁਰਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਕਰਕੇ
ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਨਕਸ਼ਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਲਕ
ਦੀ ਪਰਾਲਬਧ ਜੋਤਸ਼ੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ॥

ਜਨਮ ਜਨਮ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਜਨਾਂ
ਵਿੱਚ ॥

ਜਨਮ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾ, ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਜੰਮਦਾ ਹੀ
ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋਵੇ ॥

ਜਨਮ ਦਾਤਾ, ਪੁ:—ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਕਰਤਾਰ॥

ਜਨਮ ਦਿਨ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਿਨ ਕੋਈ ਜੰਮਿਆ
ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ } ਹੋਵੇ ॥

ਜਨਮ ਧਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਮਣਾ ॥

ਜਨਮ ਪਤੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਕਾਗਤ ਉੱਤੇ ਗੁਰਿਆਂ,

ਜਨਾਉਰ

ਦਾ ਲੇਖਾ ਕਰਕੇ ਬਾਲਕ ਦੀ ਪਰਾਲਬਧ ਲਿਖੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਜਨਮ ਭਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਾਰੀ ਉਮਰ ॥

ਜਨਮ ਭਰਿਸ਼ਟ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦਾ ਨਾਸ (ਹੋਣਾ
ਕਰਨਾ) ॥

ਜਨਮ ਭੂਮ (ਮੀ), ਸ:—ਜਿਸ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ
ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ॥

ਜਨਮ ਮਰਣ, ਪੁ:—ਜੰਮਣਾ ਅਤੇ ਮਰਨਾ, ਆਵਾ
ਗੋਣ ॥

ਜਨਮ ਲਗਣ, ਪੁ:—ਜਨਮ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਗੁਰਿਆਂ
ਦਾ ਜੋਤ ਹੋਵੇ ॥

ਜਨਮ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਮਣਾ, ਜੰਸਾਰ ਤੇ ਆ
ਉਣਾ ॥

ਜਨਮ ਵਗਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ॥

ਜਨਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਮਣਾ, ਜਨਮ ਲੈਣਾ ॥

ਜਨਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਚਾ ਜਨਮਾਉਣਾ, ਦਾਈ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਜਨਵਰੀ, ਸ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸਾਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਮਹੀਨਾ ॥

ਜਨਾ } ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਪਰਾਈ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਜਨਾਹ } ਪੁਰਖ ਦਾ ਸੰਗ ॥

ਜਨਾ ਕਾਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਜਨਾ ਕਰੇ ॥

ਜਨਾ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਜਨਾ ਕਰਨਾ, ਬੁਰਾ ਕੰਮ ॥

ਜਬਰ ਜਨਾਹ, ਪੁ:—ਜਬਰਦਸਤੀ ਜੋ ਜਨਾ ਕੀਤਾ
ਜਾਵੇ ॥

ਜਨਾਉਰ, ਪੁ:—ਜਠੋਰ, ਜੀਵ, ਜੰਤ, ਪ੍ਰਾਣੀ
ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਜਨਾਹਣ

ਜਨਾਹਣ, ਸ: } ਜਨਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੀ (ਲਾ) ॥
ਜਨਾਹੀ, ਪੁ: }

ਜਨਾਜਾ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਲੋਥ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਦੱਬਣ ਲਈ ਲੈ ਜਾਣ ॥

ਜਨਾਜਾ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਦਾ ਦੱਬਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ
ਦੁਆ ਪੜ੍ਹਨੀ ॥

ਜਨਾਤ, ਪੁ: (ਬਹੁ:ਬ:) ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਿੰਨ ॥

ਜਨਾਨ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੀਮਤਾਂ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਜਨਾਨ ਮੰਤ੍ਰੀ, ਸ:—ਜੋ ਮਰਦ ਭੀਮਤਾਂ ਵਾਕਰ
ਥੋਲੇ ॥

ਜਨਾਨਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਜਨਾਨੀਆਂ ਵਰਗਾ ਮਰਦ,
ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਜਨਾਨਾ, ਪੁ:—ਭੀਮਤ, ਦੱਬਰ, ਵਹੁਟੀ, ਜਨਾਨਜ਼ਾ
ਮਰਦ ॥

ਵਿ:—ਭੀਮਤ ਦਾ, ਭੀਮਤ ਵਰਗਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਜਨਾਨਾ ਮਦਰੋਸਾ, ਪੁ:—ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ॥

ਜਨਾਨੀ, ਸ:—ਭੀਮਤ, ਇਸਤ੍ਰੀ, ਵਹੁਟੀ ॥
ਵਿ:—ਭੀਮਤ ਦੀ (ਜੁੱਤੀ, ਥੋਲੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਜਨਾਨੀ ਦਾ ਖਾਲਮ, ਪੁ:—ਇਕੋਲੀ ਭੀਮਤ ।
ਤੀਵੀਂ ਮਾਨੀ ॥

ਜੰਨੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਜੰਨ ਜਾਂ ਭਰਮ ਕਰੇ ॥

ਜਨੂਣ, ਸ:—ਜਲੂਣ, ਖੁਰਕ, ਝੋਰ (ਹਲੀ) ॥

ਜਨੂਨ, ਪੁ:—ਪਾਗਲ ਪੁਣਾ, ਸੁਦਾ, ਖੁਸਕੀ ॥

ਜਨੂਨਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨੂਨ ਹੋਵੇ, ਪਾਗਲ ॥
ਜਨੂਣੀ, ਪੁ: }

ਜਪੀ

ਜਨੇਊ, ਪੁ:—ਉੱਚੀ ਜਾਤ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਜੋ ਪਾਗ
ਗਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥ ਜੰਵੁ ॥

ਜਨੇਤ, ਸ:—‘ਜੰਜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਨੇਤਰ (ੜ) } ਪੁ:—ਜਨੇਤ ਦਾ ਆਦਮੀ,
ਜਨੇਤੀ (ਤੀਆ) } ਜਾਂਵੀ ॥

ਜਨੌਰ, ਪੁ:—‘ਜਨਾਉਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਪ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਰ
ਧਰਮ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜੁੜੀ ਕਹਿਣੀ, ਪਿ-
ਆਣ, ਪੁਜਾ, ਮਾਲਾ ਵੇਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਜਪ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲਣਾ
ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਪੁਜਾ ਕਰਨੀ ॥

ਜਪ ਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਮਨੋਰਥ ਸਿੱਧੀ
ਕਰਣ ਲਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋਲੋਂ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਆ-
ਦਿਕ ਦਾ ਜਪ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜਪ ਜੀ } ਸ:—ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਜਪ ਨੀਸਾਣ } ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਾਣੀ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
੩੮ ਪੌੜੀਆਂ ਹਨ ॥

ਜਪ ਤਪ, ਪੁ:—ਪੁਜਾ, ਤਪਸਿਆ, ਭਗਤੀ ॥

ਜਪ ਮਾਲਾ, ਸ:—ਵੇਰਨ ਵਾਲੀ ਮਾਲਾ ॥

ਜਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲੈਣਾ, ਦੁਪ-
ਜਪਾਤੋ ਭਜਨ ਕਰਨਾ, ਮਾਲਾ ਵੇਰਨੀ । ਨਿਗਲ
ਜਾਣਾ ॥

ਜਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਏ ਕੋਲੋਂ ਭਜਨ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜੱਪਾ ਲੋਟਾ, ਪੁ:—ਜੁਲਾਬ ਲੈਣ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਜਪੀ, ਪੁ:—ਜਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਭਗਤ ॥

ਜਪੀ ਤਪੀ, ਜਪੀ ਤਪੀਆ

ਜਪੀ ਤਪੀ } ਪੁ:—ਜੋ ਬਹੁਤ ਜਪ ਤਪ ਕਰੇ ॥
ਜਪੀ ਤਪੀਆ }

ਜੱਧੇ ਲੋਟਾ, ਪੁ:—ਜੁਲਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਜੱਫ, ਸ:—ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ॥

ਜੱਫ ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੰਝਲ
ਜੱਫ ਬੰਨ੍ਹਣਾ } ਪੈਣੇ ॥

ਜੱਫ ਮੁਜੱਫ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਜੱਫੇ ਜੱਫੀ ਹੋਣਾ’
ਉੱਚੇ ॥

ਜੱਫਰ, ਸ:—ਸਖਤੀ, ਔਖ, ਬਿਪਤਾ ॥

ਜੱਫਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਫੜਨਾ
ਹੋਵੇ (ਕਬੱਡੀ) ॥

ਜੱਫਾ, ਸ:—ਜੁਲਮ ਸਖਤੀ, ਜਬਰ ਦਸਤੀ ॥

ਜੱਫਾ ਕੱਫਾ, ਸ:—ਦੁਖ, ਔਖ, ਬੁਝ ॥

ਜੱਫਾ ਕੱਫਾ ਹੋਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਸਹਿਣਾ ॥
ਜੱਫਾ ਕੱਫਾ ਘਾਲਣੀ }

ਜੱਫੜੀ, ਸ:—‘ਜੱਫੀ’ ਰੇਖਾ ॥

ਜੱਫਾ, ਪੁ:—ਘੁਲਦਿਆਂ ਘੁਲਦਿਆਂ ਜਾਂ ਪਿਆਰ
ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗਲ ਲਾਉਣਾ (ਪਾਉਣਾ,
ਮਾਰਨਾ) ॥

ਜੱਫੇ ਦਾ ਜੱਫਾ } ਪੁ:—ਘੁੱਟ ਕੇ ਜੋ ਜੱਫਾ
ਜੱਫੇ ਵਾਲਾ ਜੱਫਾ } ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ॥

ਜੱਫਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੈਰੀ ਦਾ ਥਾਵੁ ਆਉਣਾ ॥

ਜੱਫੀ, ਸ:—ਘੁੱਟ ਕੇ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ, ਗਲਕ-
ਤੀ (ਘੱਤਣੀ, ਪਾਉਣੀ) ॥

ਜੱਫੇ ਜੱਫੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਲਣਾ, ਹੱਥ ਪਾਈ
ਹੋਣਾ ॥

ਜਬਾਣ ਬੋਲ੍ਹਣੀ

ਜਬਾ, ਪੁ:—ਮੱਥਾ, ਇਕਬਾਲ, ਪ੍ਰਤਾਪ, ਮਹਾਤਮਾ ॥

ਜਬਤ } ਸ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਖੁੱਸ ਜਾਣਾ, ਵਸ,
ਜਬਤੀ } ਥਾਵੁ ॥

ਜਬੰਦ ਪੁ:—ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਉਹ ਲਕੜ ਦਾ ਹਥਿਆਰ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਲਸਤਰ ਨੂੰ ਕੰਧ ਤੇ ਖੰਧਰਾ
ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਜਬਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਫਾ, ਵੱਧ, ਬੜਾ, ਭਾਰੀ
ਜਬਰੀ, ਸੰਘਣਾ, ਤਕੜਾ ॥

ਜਬਰ ਦਸਤ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਤੱਫਾ, ਜਾਲਮ,
ਲਾਇਕ ॥

ਜਬਰ ਦਸਤੀ, ਸ:—ਜੋਰਾਵਰੀ, ਤਾਕਤ (ਕਰਨਾ) ॥

ਜੱਬਰ, ਵਿ:—ਭਾਰਾ, ਥੱਟੀ ਕਿਸਮਤ ਲਿਆਉਣ
ਹਾਲਾ ॥

ਜੱਬਰ ਦਾਣ, ਪੁ:—ਬਿਪਤਾ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਭਕੋਂਤਾਂ
ਨੂੰ ਕੱਢੀ ਚੀਜ਼ ਦੇਣੀ ॥

ਜਬਰਾਈਲ, ਪੁ:—ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਰੁਗੋਲ
ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ, ਫਰਿਸ਼ਤਾ ॥

ਜਬਰੀ, ਸ:—ਜੋਰਾਵਰੀ, ਜੁਲਮ, ਬੁੱਢੀ ਤੀਸਤ ॥

ਜਬਣ, ਸ:—ਜੀਭ, ਬੋਲੀ, ਕਲਾਮ, ਬਚਨ ॥

ਜਬਾਣ ਹਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਬੋਲਣਾ

ਜਬਾਣ ਕਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ, ਬਚਨ
ਦੇਣਾ ॥

ਜਬਾਣ ਬੋਲ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਬੋਲਨਾ ॥

ਜਥਾਣ ਗੰਦੀ ਕਰਨੀ

ਜਥਾਣ ਗੰਦੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੰਦੇ ਖਚਣ
ਬੋਲਣੇ ॥

ਜਥਾਣ ਤੜ ਤੜ ਚੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੇਰੀ ਢੇਰੀ
ਬੋਲਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਤੇ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਠ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਤੇ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਿਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਦੱਬ ਕੇ ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੌਲੀ
ਬੋਲਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਦੱਬ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਣਾ ॥
ਜਥਾਣ ਦੱਬਣੀ

ਜਥਾਣ ਦਾ ਚਸਕਾ, ਪੁ:—ਚੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਣ
ਦੀ ਚਾਹ ॥

ਜਥਾਣ ਦਾ ਮਿੱਠਾ, ਵਿ:—ਮਿੱਠੇ ਖਚਣ ਬੋਲਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਜਥਾਣ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ, ਖਚਣ ਦੇਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਬੋਲਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਫੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਨਾਂ ਦੇਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਫੇਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਕੇ ਮੁੱਕਣ ਜਾਣਾ ॥
ਜਥਾਣ ਬਦਲਣੀ

ਜਥਾਣ ਬੰਦ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲ ਨਾਂ ਸਕਣਾ ॥

ਜਥਾਣ ਬੰਦ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਦੇ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਜਥਾਬ ਮਿਲਣਾ

ਜਥਾਣ ਵਖਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਕੀਮ ਨੂੰ ਜੀਭ
ਦਿਖਾਉਣੀ ॥

ਜਥਾਣ ਵੇਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਕੀਮ ਦਾ ਰੋਗੀ ਦੀ
ਜੀਭ ਵੇਖਣਾ ॥

ਮਿੱਠੀ ਜਥਾਣ, ਸ:—ਮਿੱਠੇ ਖਚਣ, ਮਧੁਰ ਖਾਣੀ ॥
ਜਥਾਨ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਿਣਾ, ਬੋਲਣਾ,
ਅਖਣਾ ॥

ਜਥਾਨੀ, ਵਿ:—ਮੂੰਹੋਂ ਕਹੀ ਚੱਲੀ ਗੱਲ, ਜੋ ਲਿਖਤ
ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ ॥

ਜਥਾਨੀ ਜਮਾ ਖਰਚ, ਪੁ:—ਫੇਕੀਆਂ ਗਲਾਂ
(ਅਮਲ ਨਹੀਂ) ॥

ਜਥਾਬ, ਪੁ:—ਉੱਤਰ, ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣੀ, ਨਾਂਹ,
ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਮੇਲ ਦੀ ਦੁਜੀ ॥

ਜਥਾਬ ਸਵਾਲ, ਪੁ:—ਕਹਿਣਾ ਸੁਨਣਾ, ਝਗੜਾ,
(ਕਰਨਾ) ॥

ਜਥਾਬ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜਥਾਬ ਮਿਲਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਜਥਾਬ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ॥

ਜਥਾਬ ਦਾਵਾ, ਪੁ:—ਮੁਦਬਾਂ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦਾ ਉੱਤਰ
ਦੇਣਾ ॥

ਜਥਾਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ, ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ
'ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ, ਆਪਣੇ ਜੰਮ'ਲੈਣਾ' ॥

ਜਥਾਬ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਉਹ ਲਿਖਤ ਜੋ ਥੀਆ ਮੁਸ-
ਲਮਾਨ ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਛਾਤੀ ਪੁਰ ਖੱਢਣ ਨਾਲ
ਦੱਬਦੇ ਹਨ ॥

ਜਥਾਬ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣਾ ॥

ਜਥਾੜਾ

ਜਥਾੜਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਹੱਥੀ ਵਿੱਚ ਦਵ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ
ਜਥਾੜੀ, ਸ: } ਹਨ ॥

ਜੰਬੂ ਦੀਪ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਦੇਸ ਹੈ ॥

ਜੰਬੂਰ ਪੁ: ਸ:—ਦਾਉਦ ਦੇ ਭਜਨ, ਸੰਨੀ ॥

ਜੰਬੂਰ, ਪੁ:—ਸੰਨੀ, ਜਿਮਦੀ ॥

ਜੰਬੂਰਚਣ, ਸ:—ਜੰਬੂਰਚੀ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਜੰਬੂਰਚੀ, ਪੁ:—ਜੰਬੂਰਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜੰਬੂਰਾ, ਪੁ:—ਉਠ ਤੇ ਧਰਕੇ ਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਤੋਪ, ਮਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਲੜਕਾ ॥

ਜੰਬੂਰੀ } ਪੁ:—ਜੰਬੂਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥
ਜੰਬੂਰੀਆ

ਜੱਬੇ ਲੋਟਾ, ਪੁ:—ਜੁਲਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਜਮ, ਪੁ:—ਮੌਤ ਦਾ ਵੰਗ ਦੇਉਤਾ ॥

ਜਮ ਹੋਕੇ ਚੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛਾ ਨਾਂ ਛੱਡਣਾ ॥

ਜਮ ਕਾਲ, ਪੁ:—ਮੌਤ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਜਮ ਜਮ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ॥

ਜਮ ਦੀ ਪੁਰੀ, ਸ:—ਠਰਕ ॥

ਜਮਦੂਤ, ਪੁ:—ਜਮ ਦਾ ਠੰਕਰ, ਮੌਤ ਦਾ ਦੇਉਤਾ ॥

ਜਮ ਰਾਜ ਪੁ:—ਠਰਕਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ॥

ਜਮ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਠਰਕ ॥

ਜਮਾਉ

ਜੰਮ, ਪੁ:—ਜਨਮ, ਬਚਾ, ਉਲਾਦ, ਵੰਸ਼ ॥

ਜਮਗਟ } ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ, ਕੱਠ ॥
ਜਮਘਟ

ਜੰਮਣ, ਪੁ:—ਜਨਮ, ਦੁੱਧ ਦੀ ਜਾਗ ॥

ਜੰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟੇ ਨਿਕਲਣਾ, ਪੈਦਾ
ਹੋਣਾ, ਉੱਗਣਾ, ਛੁੱਟਣਾ, ਵਧਣਾ, ਨਰਮ ਚੀਜ਼
ਦਾ ਸਖਤ ਬਣ ਜਾਣਾ, ਚੰਬੜਣਾ, ਟਿਕ ਜਾਣਾ ॥

ਜਮਨਾ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਦੀ ॥

ਜਮਾਂ, ਸ:—ਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਰਕਮ, ਧਨ, ਜੋੜ ॥

ਵ:—ਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਬੋਇਆ, ਜੋੜਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਜਮਾਦਾਰ, ਪੁ:—ਹੋਜ ਜਾਂ ਪੁਲਸ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਇੱਕ ਦੇਸੀ ਅਫਸਰ (ਸੁਬੇਦਾਰ ਦੇ ਬੱਲੇ) ॥

ਜਮਾਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਜਮਾਦਾਰ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਜਮਾਦਾਰੀ, ਸ:—ਜਮਾਦਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ॥

ਜਮਾ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਮਸੂਲ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ॥

ਜਮਾ } ਪੁ:—ਇਕੱਠ, ਭੀੜ, ਵੇਰ, ਜੰਮਣ ਦਾ
ਜਮਾਉ } ਕੰਮ ॥

ਜਮਾਉਣ, ਸ:—ਜੰਮਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਣ ॥

ਜਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਰਮ ਚੀਜ਼ ਸਖਤ ਕਰਦੇਨੀ,
ਚੰਬੜਣਾ, ਜਨਮ ਦੇਣਾ, ਦਾਈ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ, ਟਿਕਾਉਣਾ, ਉਗਾਉਣਾ, ਛੁਟਾਉਣਾ ॥

ਜਮਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਜੰਮ ਸਕੇ ॥

ਜਮਾਇਣ

ਜਮਾਇਣ, ਸਃ—ਦਹੀ ਆਇਕ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਦੱਧ ਜਮਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜੰਮਣ, ਜਾਗ ॥

ਜਮਾਈ, ਸਃ—ਦਾਈ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥ ਪੁਃ—ਜਵਾਈ ॥

ਜਮਾਈ, ਸਃ—ਉਥਾਸੀ (ਆਉਣੀ, ਲੈਣੀ) ॥

ਜਮਾਤ, ਸਃ—ਫੀੜ, ਕੱਠ, ਫੌਲੀ, ਮੀਰਲੀ, ਜੋ ਬਾਲਕ
ਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਠਲੀ ॥

ਜਮਾਤ ਕਰਾਮਾਤ—ਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਆਦਮੀ ਅਰ-
ਥਜ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ॥

ਜਮਾਤੀ, ਪੁਃ—ਇਕੋ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ॥

ਜਮਾਦਰੂ } ਫਿਃ ਵਿਃ—ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਹੀ, ਜਨਮ ਦੇ
ਜਮਾਂਦਰੂ } ਵੇਲੇ ਤੋਂ ॥

ਜਮਾਦਾਰ, ਪੁਃ—ਸਰਦਾਰ, ਸੂਬੇਦਾਰ ਦੇ ਹੇਠਲਾ
ਅਫਸਰ, ਪੁਲਸ ਦਾ ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਇਕ
ਅਫਸਰ ॥

ਜਮਾਦਾਰਨੀ, ਸਃ—ਜਮਾਦਾਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਜਮਾਦਾਰੀ, ਸਃ—ਜਮਾਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਜਮਾਦੀਉਲ ਅਵਲ, ਪੁਃ—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ
ਪਹਿਲਾ ਮਹੀਨਾ ॥

ਜਮਾਦੀਉਲ ਆਖਰ } ਪੁਃ—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ
ਜਮਾਦੀਉਲ ਸਾਨੀ } ਛੇਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਜਮਾਨਤ, ਸਃ—ਜਾਮਨੀ, ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ, ਦੂਜੇ ਦੀ
ਫੌਲ ਆਪਣੇ ਸਰ ਤੇ ਲੈਣੀ ॥

ਜਮਾਨਾ, ਪੁਃ—ਫੌਲ, ਸਮਾ, ਵਖਰ, ਲੋਕ, ਦੁਨੀਆ ॥

ਜਮਾਲ, ਪੁਃ—ਸੁਹੱਪਣ, ਸੋਫਾ ॥

ਜਰਮ

ਜਮਾਲ ਹੋਂਦਾ, ਪੁਃ—ਸੁਲਾਬ ਦੀ ਇਕ ਦੁਆ ॥

ਜਮਾਵਟ, ਸਃ—ਜੰਮਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਣ, ਟਿਕਾਉ ॥

ਜਮੀਨ, ਸਃ—ਧਰਤੀ, ਭੋਂ, ਪਿਰਥੀ ॥

ਜੰਮੂ, ਪੁਃ—ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ, ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਇੱਕ ਬਾਲਾ
ਫੁਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਚੁੱਖ ॥

ਜਮੂਰ, ਪੁਃ—‘ਜੰਬੂਰ’ ਦੇਖੋ ॥

ਜਮੂਰਾ, ਪੁਃ—‘ਜੰਬੂਰ’ ਦੇਖੋ—ਛੋਟਾ ਮੀਂਹ ਯਥਾ
ਬਰਾ ਜਮੂਰਾ ॥

ਜੱਯਦ, ਵਿਃ—ਭਕਤਾ, ਬਲੀ, ਭਾਂਬਾ, ਬਹੁਤ ਚੌਢਾ ॥

ਜਰ, ਸਃ—ਸੋਣਾ, ਧਨ, ਦੌਲਤ ॥ ਜੰਗਲ (ਲੰਗਲਾ) ॥

ਜਰਦ, ਵਿਃ—ਪੀਲਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ ॥

ਜਰਦਾ, ਪੁਃ—ਕੇਸਰ ਵਾਲਾ ਮਿੱਠਾ ਪੁਲਾਉ ॥
ਪੀਲਾ ਪੁਲਾਉ ॥

ਜਰਦਾਈ } ਸਃ—ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜੋਣਾ, ਪਲੱਭਣ,
ਜਰਦੀ } ਅੰਝੇਰਾ ਵਿਚਲਾ ਪੀਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਜਰਨਾ, ਫਿਃ—ਸਹਿਣਾ, ਸਹਾਰਨਾ, ਸਲਣਾ,
ਸੜਨਾ ॥

ਜਰਨੈਲ, ਪੁਃ—ਫੌਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ॥

ਜਰਬ, ਸਃ—ਸੱਟ, ਠੱਪਾ, ਜੋਗਵਾਰੀ, ਊਟਨ ਦਾ
ਲੱਖਾ (ਦੋਣੀ, ਲਾਉਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਜਰਬ ਖਾਨਾ, ਪੁਃ—ਟਕਸਾਲ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਕੇ ਬਣਦੇ
ਹਨ ॥

ਜਰਮ, ਪੁਃ—‘ਜਨਮ’ ਦੇਖੋ, ‘ਬੀਜ’, ਬੀਜਾਰੀਆਂ
ਦੇ ਕੀਤੇ ॥

ਜਰਮਣਾ

ਜਰਮਣਾ; ਕ੍ਰਿ:—ਜੰਮਣਾ, ਜਨਮ ਲੈਣਾ, ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਜਰਮਣਾ } ਪੁ:—ਚੱਟੀ, ਝੀਨ, ਸਜਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ
ਜਰਵਾਨਾ } ਜੋ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ, ਭਰਨਾ, ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਜਰਾ, ਸ:—ਬਚੇਪਾ, ਕਿਣਕਾ, ਰਮਾਲਕੁ, ਬੋਰੀ ਸੋਹੀ ਸੈ ॥

ਵਿ: }
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: } ਬਹੁਤ ਬੋੜਾ, ਰਝਾਕੁ ॥

ਜਰਾਹੁ, ਵਿ: ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰਝਾ ਕੁ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੋੜਾ ॥

ਜਰਾ ਜਰਾ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਇੱਕ
ਜਰਾ ਜਰਾ ਕਰਕੇ } ਹਿੱਸਾ, ਟੁਕੜੇ ਕਰਕੇ ॥

ਜਰਾ ਦੀ ਜਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਬੋੜੇ ਚਿਰ ਲਈ ॥

ਜਰਾ ਬਰਾ, ਪੁ:—ਨੱਕ ਵਗਨਾ, ਰੋਸਾ ॥

ਜਰਾ ਫਰ ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੋੜੀ (ਚੀਬ) ॥

ਜਰਾਹੁ, ਪੁ:—ਢੋੜੇ ਆਇਕ ਚੀਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕੀਮ ਸਾਂ ਨਾਈ ॥

ਜਰਾਹੀ, ਸ:—ਜਰਾਹ ਦਾ ਕਮ ॥

ਜਰਾਬ, ਸ:—ਮੋਜਾ ਪੈਰ ਨੂੰ ਕੱਜਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਜਰੀ, ਸ:—ਚਾਂਦੀ ਸੋਢੇ ਦੀ ਭਾਰ, ਰਝਾ ਕੁ (ਜਰਾ ਦਾ ਸੜੀ ਲਿੰਗ) ॥

ਜਰੀ ਬਾਦਲਾ, ਸ:—ਸੋਢੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਤੰਦ ॥

ਜਰੀਬ, ਸ:—ਜਿਸੀ ਕੱਛਣ ਵਾਲੀ ਮੀਜੀਰ ॥

ਜਲ ਧਾਰਾ

ਜਰੀਮਾਨਾ, ਪੁ:—'ਜਰਮਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਰੂਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਬਿਨਾਂ ਨਾਂ ਸਰੇ ॥

ਸ:—ਲੜ, ਜਰੂਰਤ, ਗੋ, ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਿਸੰਗ ॥

ਜਰੂਰ ਬਰ ਜਰੂਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜਰੂਰ, ਸ:—ਦੱਟੀ, ਸੋਹਦ ਖਾਨਾ ਪਖਾਨਾ ॥

ਜਰੂਰਤ, ਸ:—ਲੋੜ, ਗੋ, ਬੁੜ (ਪੈਣੀ, ਹੋਣੀ) ॥

ਜਰੂਰੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨਰਬ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇ ॥

ਜਲ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਸੜ, ਭੁੱਜ ॥

ਜਲਹੋੜਾ } ਪੁ:—'ਜਲ ਮਨੁੱਖ' ਵੇਖੋ ॥
ਜਲਹੋੜਾ }

ਜਲਚਰ, ਪੁ:—ਜਲ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ॥

ਜਲ ਜੇਤ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ॥

ਜਲ ਤਰੰਗ, ਪੁ:—ਨਿੱਕ ਥਾਸਾ, ਲਹਿਰ ॥

ਜਲ ਤਵੰਗੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਜਲਤਰੰਗ ਬਜਾਵੇ ॥

ਜਲ ਤੁਰੰਗ, ਪੁ:—ਦਰਿਆਈ ਘੋੜਾ ॥

ਜਲ ਥਲ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਫਾਇਆ ਹੋਇਆ ਜਲ ਅਤੇ ਥਲ ਸਾਂਝੇ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਣੀ ॥

ਜਲ ਧਾਰ (ਰਾ), ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਦੀ ॥

ਜਲ ਨਿਮ

ਜਲ ਨਿਮ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ, ਪੁ:—ਮੁਰਦਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰੁੜ੍ਹਾ ਦੇਣਾ ਕਰਨਾ) ।

ਜਲ ਪਾਣ, ਪੁ:—ਬੱਤਾ ਜੇਹਾ ਖਾਲਾ ਘੀਣਾ ॥

ਜਲ ਬਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸੜਨਾ ॥

ਜਲ ਬਿੰਬ, ਪੁ:—ਹੜ੍ਹ ॥

ਜਲਮਈ, ਸ:—ਹੜ੍ਹ, ਪਾਣੀ ਛਾ ਜਾਣਾ ॥

ਜਲ ਮਨੁੱਖ } ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਜਲ ਮਾਹੁਣੂ } ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਜਨੌਰ ॥
ਜਲ ਮਾਣਸ }

ਜਲ ਮੁੰਦਾ, ਪੁ:—ਰਸਾਯਨ ਵਿਦਯਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾ ਜਾਂ ਅਮਲ ॥

ਜਲਸਾ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਸਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ॥

ਜਲਜਲਾ, ਪੁ:—ਭੁਰਾਲ, ਫਸਾਦ, ਰਾਜ ਚੋਲਾ ॥

ਜਲਜਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਬਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ॥

ਜਲਜਲਾਟ, ਸ:—ਕਾਂਧਾ । ਰਮਕ, ਸੱਭਾ । ਕੁੰਧਾ ॥

ਜਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੜਨਾ, ਬਲਣਾ, ਭੜਕਣਾ,
ਜਲਨਾ } ਕੁੜਨਾ ॥

ਜਲਤ, ਸ:—ਸਾਗਾ, ਗਰਮੀ, ਭੜਕ, ਖਾਰ ॥
ਵਿ:—ਜਲਦ ॥

ਜਲਤ ਖੋਰ (ਰਾ), ਪੁ: } ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ
ਜਲਤ ਖੋਰੀ, ਸ: } ਸੜੇ ॥

ਜਲਤੀ, ਸ:—ਜਲਦੀ, ਕਾਹਲੀ, ਛੋੱਤੀ, ਫੁਰਤੀ ॥

ਜਲਾਬ ਕਰਨਾ

ਜਲਦ, ਵਿ:—ਕਾਹਲਾ, ਬਿੱਖਾ, ਤੇਜ, ਹੋੱਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਲਦ ਬਾਜ, ਵਿ:—ਜੋ ਕਾਹਲੀ ਕਰੇ ॥

ਜਲਦੀ, ਸ:—ਛੋੱਤੀ, ਸਤਾਈ, ਕਾਹਲ (ਕਰਨੀ) ॥

ਜਲੇਪਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੀਨਾ ॥

ਜਲਨ } 'ਜਲਤ' ਅਤੇ 'ਜਲਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਜਲਨਾ }

ਜਲਵੱਯਾ } ਪੁ:—ਜਲਣ ਵਾਲਾ ॥
ਜਲਵੇਯਾ }

ਜਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੜਵਾਉਣਾ, ਬਲਵਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਜੱਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਨਾਂ ਖੋਲ ਸਕੇ ॥

ਜਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਨਾ, ਬਾਲਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਜਲਾਦ, ਪੁ:—ਭੜਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਨਿਰਦਾਸੀ ॥

ਜਲਾਦ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਜਲਾਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੇਤਰਸੀ ॥

ਜਲਾਦਣੀ, ਸ:—ਜਲਾਦ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਭੜਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਜਲਾਦੀ, ਸ:—ਜਲਾਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੇਤਰਸੀ ॥

ਜਲਾਬ, ਪੁ:—ਦਸਤ ਲੱਗਣੇ, ਦਸਤ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਦਵਾ ਖਾਣੀ (ਲੋਣਾ) ਸ:—ਜਰਾਬ ॥

ਜਲਾਬ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਲਾਬ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਲੋਣਾ ॥

ਜਲਾਬ ਦੇਣਾ

ਜਲਾਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਸਤਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ਦੇਣੀ॥

ਜਲਾਬ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਆ ਨਾਲ ਦਸਤ ਆਇਓ ॥

ਜਲਾਬ ਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਸਤਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ਖਾਣੀ ॥

ਜਲਿਆ, ਵਿ:—ਸਤਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਜਲਿਆ ਬਲਿਆ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ, ਕੁੰਝਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਜਲੂਸ, ਪੁ:—ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਸਵਾਰੀ, ਲਾਉ ਲਸ਼ਕਰ, ਜਲੋ ॥

ਜਲੂਣ, ਸ:—ਖੁਰਕ, ਚੌਰ ॥

ਜਲੇਪਾ, ਪੁ:—‘ਜਲੇਮਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਲੇਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ, ਜਲੋ, ਲਾਉ ਲਸ਼ਕਰ ॥

ਜਲੇਬਾ, ਪੁ:—ਸਤੁਤ, ਇੱਕ ਮਿੱਠਾ ਢਲ ॥

ਜਲੇਬੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ ॥

ਵਿ:—ਜਲੇਬ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਜਲੇਮਾ } ਪੁ:—ਜਲਨ, ਸਾੜਾ, ਗਰਮੀ, ਗੁੱਸਾ,
ਜਲੇਵਾ } ਗਮ, ਦੁਖ ॥
ਜਲੇਵਾ }

ਜਲੋ, ਪੁ:—‘ਜਲੋ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਲੋਧਰ, ਪੁ:—ਫਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਜਾਣ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਜਲੋਧਰਨ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਲੋਧਰ ਹੋਵੇ ॥
ਜਲੋਧਰੀ, ਪੁ: }

ਜਵਾਲਾ

ਜਲੋ, ਪੁ:—ਸੱਭਾ, ਮਾਂਹਮਾ, ਸ਼ਾਨ, ਲਾਉ ਲਸ਼ਕਰ ॥

ਜਵੱਤੀ } ਸ:—ਜਵਲ ਦੀ ਉੱਪਰਲੀ ਢਾਲਤੁ
ਜਵੱਤੀ } ਫਿੱਲ ॥

ਜਵਾ, ਸ:—ਜੀਭ, ਜਥਾਣ ॥

ਜਵਾਇਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਥੀ, ਫਿੱਤ ਪੀੜਦੀ ਦੁਆ ॥

ਔਠ ਪਹਰੀ ਜਵਾਇਣ, ਸ:—ਜੋ ਜਵਾਇਣ ਔਠ ਪਹਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ (ਤਾਪ ਦੀ ਦੁਆ) ॥

ਜਵਾਈ, ਪੁ:—ਧੀ ਦਾ ਬੈਂਦ, ਲੈਣ ਦਾ ਹੋਕਦਾਰ ॥

ਜਵਾਸਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਝਾੜੀ ॥
ਜਵਾਂਸਾ }
ਜਵਾਂਹ }

ਜਵਾਹਰ, ਪੁ:—ਚਤਨ, ਵਰ ਮੁੱਲੇ ਪੱਥਰ ॥

ਜਵਾਹਰਾਤ, ਪੁ:—(ਬਹੁ, ਬ:) ਬਹੁਤ ਜਵਾਹਰ ॥

ਜਵਾਹੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ॥

ਜਵਾਗਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਕਣਕ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮਿਟ ਹੋਣ ॥

ਜਵਾਣ, ਵਿ:—‘ਜੁਆਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਵਾਣੀ, ਸ:—‘ਜੁਆਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜਵਾਬ, ਪੁ:—ਜਵਾਬ ਵੇਖੋ ॥

ਜਵਾਰ, ਸ:—ਜੁਆਰ, ਇੱਕ ਅਨਾਜ, ਮਥਈ ॥

ਜਵਾਲਾ, ਸ:—ਲਾਟ, ਗਰਮੀ, ਇੱਕ ਦੇਵੀ ॥

ਜਵਾਲਾ ਮੁਖੀ

ਜਵਾਲਾ ਮੁਖੀ, ਸ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਟ ਕੇ
ਠਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਲਾਟ, ਭਾਗਤੋਂ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ
ਦੀ ਇੱਕ ਦੇਵੀ । ਲਾਟਾਂ ਵਾਲੀ ॥

ਜਵੈਣ, ਸ:—‘ਜਵਾਇਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੜ } ਸ:—ਮੂਲ, ਅਸਲ, ਜੋ ਚੇਤਨ ਨਹੀਂ ॥
ਜੜੂ }

ਜੜੂ ਉਪੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਉਂਜੜਣਾ ॥

ਜੜੂ ਹਰੀ ਰਹਿਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਣੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਜੜੂ ਠੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂਲਾਂ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਜੜੂ ਜੰਮਣੀ (ਫੜਣੀ) } ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ
ਜੜੂ ਲੱਗਣੀ } ਭਰਾਂ ਕਾਇਮ
ਜੜੂ ਪਤਾਲ ਤੀਕ ਲੱਗਣੀ } ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਜੜੂ ਜਮਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਹ ਧਰਨੀ, ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਜੜੂ ਪੇੜ, ਪੁ:—ਸਾਰਾ ਰੁੱਖ, ਸਭ ਕੁਝ ॥

ਜੜੂ ਮੂਲ, ਸ:—ਜੜੂ, ਸਾਰਾ ਦੱਬਰ ਮਰਨ
ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਕੋਈ ਬਚ ਰਹੇ ॥

ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉ-
ਜੜ੍ਹੀ ਤੇਲ ਦੇਣਾ } ਜਾੜਣ ਦਾ ਉਪਾਉ
ਕਰਨਾ ॥

ਜੜਤ } ਸ:—ਜੜਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਗਹਿਣਿਆਂ
ਜੜਤੀ } ਵਿੱਚ ਜਵਾਹਰ ਆਦਿਕ ਲਾਉਣੇ ॥

ਜੜਨਾ, ਪੁ:—ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਗ ਆਦਿਕ
ਲਾਉਣੇ, ਠੱਕਣਾ, ਜਮਾਉਣਾ ॥

ਜਾਇਆ ਜਾਣਾ

ਜੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜੜਵਾਈ, ਸ:—ਜੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਜੜਾਉ, ਪੁ:—ਜੜਤ ਦਾ ਵੰਗ, ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ
ਵਾਲ ॥

ਜੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜੜਾਉ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਗ ਆਦਿਕ ਜੜੇ
ਹੋਏ ਹੋਣ ॥

ਜੜਾਇਣ } ਸ:—ਜੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
ਜੜਾਈ }

ਜੜਾਵਾਂ, ਪੁ:—‘ਜੜਾਉ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੜੀ, ਸ:—ਦੁਆ ਦਾ ਬੂਟੀ ਦੀ ਜੜੂ ॥

ਜੜੀ ਬੂਟੀ, ਸ:—ਬੂਟੀ, ਦੁਆ, ਔਖਧ ॥

ਜੜੀਆਂ, ਪੁ:—ਗਾਹਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਗ ਆਦਿਕ
ਜੜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜੜੀਆਂ, ਸ:—ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ
ਭੀਠੀਆ ਦਾ ਰੋਗ (ਖੜਕੀਆਂ) ॥

ਜਾ, ਸ:—ਜਗ੍ਹਾ, ਥਾਂ, ਮਰਾਤਥਾ, ਪਦਵੀ ॥
ਪੁ:—ਪੁਰੂ ॥

ਜਾ ਜਰੂਰ, ਸ:—ਟੱਟੀ, ਪਖਾਨਾ, ਸੋਧ ਖਾਨਾ ॥

ਜਾ ਬਜਾ, ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਥਾਂ ਥਾਂ, ਸਭ ਥਾਂ ॥

ਜਾਂ, ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ, ਜਦ, ਜਦੋਂ, ਧੌਂਜਕ-ਯਾ ॥

ਜਾਇਆ, ਪੁ:—ਜੀਅਆ ਹੋਇਆ, ਪੜ੍ਹ ॥

ਜਾਇਆ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਜੀਮਣਾ ॥

ਮਾਂ ਪਿਉ ਦਾ ਜਾਇਆ

ਮਾਂ ਪਿਉ ਦਾ ਜਾਇਆ, ਪੁ:—ਸੱਕਾ ਭਰਾ ॥

ਜਾਇਦਾਤ } ਸ:—ਪਰ ਦਾ ਮਾਲ, ਧਨ, ਜੋਖੋ ।
ਜਾਇਦਾਦ } ਮਿਲਖ ॥

ਜਾਇਫਲ, ਸ:—'ਜਾਫਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਈ, ਸ:—ਧੀ, ਬੇਟੀ ॥

ਜਾਸਤੀ, ਸ:—ਜੋਗਵਰੀ, ਜਬਰਦਸਤੀ
(ਕਰਨੀ) ॥

ਜਾਹ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜਾਣਾ' ਪਾਤਲਾ ਅਨੁਮਤਸਰਬ ਲਕਾਰ ॥

ਜਾਹ ਜਾਂਦੀ, ਵਿਸਮਧ:—ਕੰਮ ਵਿਗੜ ਗਿਆ ॥

ਜਾਹਗੀਆ, ਪੁ:—'ਜਾਂਪੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਹਨੂ, ਪੁ:—ਜਾਨੂ, ਗੱਡਾ ॥

ਜਾਹਰ, ਵਿ:—ਉੱਘਾ, ਪਰਗਟ, ਜੋ ਸਾਫ਼ ਦਿਸੇ
(ਕਰਨਾ, ਹੋਣਾ) ॥

ਜਾਹਰਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਪਰਗਟ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਜਾਹਰੀ, ਵਿ:—'ਜਾਹਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਹਲ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਅਣਜਾਣ, ਅਲੂਰ ॥

ਜਾਹਲੀ, ਸ:—ਮੁਰਖਤਾਈ, ਬੇ ਸਮਝੀ ॥

ਜਾਹੜ, ਸ:—ਪਿਛਲਾ ਦੌੜ, ਦ ॥

ਜਾਕਟ, ਸ:—ਕੁਰਤੀ, ਛੋਟਾ ਕੋਟ ॥

ਜਾਗ, ਸ:—ਛਾਹ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁੱਧ
ਜਮਾਇਆ ਜਾਵੇ (ਲਾਉਣੀ), ਕਮਾਈ, ਜਾਗਣ
ਦੀ ਹਾਲਤ (ਆਉਣੀ) ॥

ਜਾਚਕ

ਜਾਗਦਾ, ਵਿ:—ਜਾਗਿਆ ਹੋਇਆ, ਰੋਕਸ ॥

ਜਾਗਦੀ ਜੋਤ, ਸ:—ਸੱਤਿਆ ਵਾਲੀ, ਜੁਆਲਾ
ਮੁਖੀ ਦੀ ਬਲਦੀ ਲਾਟ । ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ
ਸ਼ਕਤੀ ॥

ਜਾਗ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋ ਕੇ ਅੱਭੜ ਵਾਹੇ ਉੱਠਣਾ ॥

ਜਾਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਂ ਕੇ ਉੱਠਣਾ, ਹੌਸ ਆਉਣੀ ॥

ਜਾਗਤ, ਸ:—ਜਾਗਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਰੋਕਸੀ ॥

ਜਾਗਰਤ } ਸ:—ਜਾਗੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥
ਜਾਗਰੱਤ }
ਜਾਗਰਤੀ }

ਜਾਗਲੀ } ਵਿ:—'ਜੋਗਲੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਜਾਗਲੂ }

ਜਾਗਾ, ਸ:—ਜਗਾ, ਥਾਂ, ਠਿਕਾਣਾ, ਅਸਾਮੀ ॥

ਜਾਗਾ, ਪੁ:—ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਫਜ਼ਨ ਕਰਨ
ਵਾਸਤੇ ਜਾਗਣਾ, (ਦੋਣਾ) ॥

ਜਾਗੀਰ } 'ਜਗੀਰ' ਆ-
ਜਾਗੀਰਦਾਰ, (ਰਣੀ), (ਰੀ) } ਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਗੂ, ਪੁ:—ਜਾਗਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਾਂਪ, ਸ:—ਜੰਪ, ਲੱਤ, ਟੈਗ, ਪੱਟ ॥

ਜਾਂਪੀਆ } ਪੁ:—ਘੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਬੰਨ੍ਹਣ
ਜਾਂਪੀਰਾ } ਵਾਲਾ ਸਾਢਾ, ਲੰਗੋਟਾ, ਕੋਚ ॥

ਜਾਚ, ਸ:—ਪਰਖ, ਮਾਪ, ਪਰਤਾਵਾ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ,
ਵਲ, ਢਬ ॥

ਜਾਚਕ, ਪੁ:—ਜਾਚ ਵਾਲਾ, ਪਾਰਖੂ, ਮੰਗਤਾ ॥

ਜਾਚਨਾ

ਜਾਚਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣਾ, ਆਪਣਾ, ਪਰਤਾਉਣਾ ॥

ਜਾਚੁ, ਪੁ:—ਜਾਚ ਵਾਲਾ, ਪਾਰਖੂ, ਮੀਰਤਾ ॥

ਜਾਂਜ, ਸ:—'ਜੰਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਜਕ, ਪੁ:—ਪਰੋਹਤ, ਜੱਗ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਾਜਕਣੀ, ਸ:—ਪਰੋਹਤਾਣੀ, ਜੱਗ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ॥

ਜਾਜਮ, ਸ:—ਇੱਕ ਵਿਛਾਈ ਢਾ ਬਪਤਾ, ਨੌਕੀ ਹੋਈ ਚਾਦਰ ॥

ਜਾਂਜੀ } ਪੁ:—ਜੈਵ ਦੇ ਆਦਮੀ ॥
ਜਾਂਝੀ }

ਜਾਣ, ਸ:—ਜਾਣ ਜਾਂ ਜਾਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਜਾਣਸਾਰ } ਵਿ:—ਜੋ ਸਦਾ ਨਹੀਂ
ਜਾਣਹਾਰ (ਗ) } ਰਹਿਣਾ, ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਾਣ ਕਾਰ, ਵਿ:—ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਗਿਆਣੀ ॥

ਜਾਣ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਵਾਕਥੀ, ਗਿਆਣ, ਬਿਲਮ ॥

ਜਾਣਦਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਜਾਣੇ, ਰਤਰ, ਸਿਆਣਾ
ਜਾਣਦੀ, ਸ: } (ਣੀ) ॥

ਜਾਣ ਦੇ, ਵਿਸਮਝ:—ਪਰਵਾਹ ਨਾਂ ਕਰ, ਖਿਆ ਕਰ । ਖਹਿਜੇ ਨਾ ਪਉ ॥

ਜਾਣ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛਾ ਛੱਡਣਾ, ਤਿਆਗਣਾ ॥

ਜਾਣ ਪਛਾਣ, ਸ:—ਵਾਕਥੀ ॥

ਜਾਣ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲੂਮ ਹੋਣਾ, ਸਮਝ ਲੈਣਾ ॥

ਜਾਣ ਟੁੱਝਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਨਾਲ, ਇਲੇ ॥

ਜਾਤ ਬਰਾਦਰੀ

ਜਾਣ ਲੱਗਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਾਣ ਦੇ ਵੇਲੇ, ਜੋ ਬਿਰ ਨਹੀਂ ॥

ਜਾਣ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝਣਾ, ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਜਾਣੀ ਜਾਣ, ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ । ਅੰਤਰ ਜਾਮੀ ॥

ਜਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖਣਾ, ਸਮਝਣਾ

ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਥ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੁਈ ਥਾਂ ਵੱਲ ਦੁਰਨਾ, ਰਲਣਾ, ਪਹੁੰਚਣਾ, ਗੁੰਮ ਹੋਣਾ, ਖਰਚ ਹੋਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਕੁਮਲਾਉਣਾ, ਉੱਜੜਣਾ, ਮਰਨਾ, ਖੁੱਸਣਾ, ਟੁੱਟਣਾ, ਵਜ਼ਨਾ, ਅਮਲ ਕਰਨਾ, ਸਮਝਣਾ, ਪਰਵਾਹ ਕਰਨੀ ॥

ਜਾਣੀਦਾ, ਪੁ: } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਹਾਕੁ, ਜਿਵੇਂ,
ਜਾਣੀਦੀ, ਸ: } ਮਾਨੇ ॥

ਜਾਣੁ, ਵਿ:—ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਵਾਕਥ ॥

ਜਾਣੁ ਪਛਾਣੁ, ਪੁ:—ਪੁਰਾ ਵਾਕਥ ॥

ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਾਣੀਦਾ (ਦੀ), ਜਿਹਾਕੁ, ਸਾਇਤ ॥

ਜਾਤ, ਸ:—ਗੋਤ, ਕੌਮ, ਗੁਣ, ਰੰਗ, ਗੁਣ ਕਰਮ ਜਾਂ ਜਨਮ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ॥

ਜਾਤ ਸਢਾਤ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਕਲ ਅਤੇ ਗੁਣ ॥

ਜਾਤ ਕਰਮ, ਪੁ:—ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦਾ ਖਾਸ ਕੰਮ ॥

ਜਾਤ ਪਾਤ, ਸ:—ਜਾਤ ਅਤੇ ਦਰਜਾ ॥

ਜਾਤ ਬਰਾਦਰੀ, ਸ:—ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ, ਭਾਈ ਚਾਚਾ ॥

ਜਾਤ ਭਰਾ (ਭਾਈ)

ਜਾਤ ਭਰਾ (ਭਾਈ), ਪੁ:—ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦਾ ਆਦਮੀ ॥

ਜਾਤ ਭਰਿਸ਼ਟ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਤ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਜਾਤ ਭਾਤ } ਸ:—ਜਾਤ ਅਤੇ ਕੁਲ, ਘਰਾਣਾ ॥
ਜਾਤ ਭਾਂਤ }

ਜਾਤੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਤੀਰਥ ਨੂੰ ਜਾਣਾ, ਧਰਮ ਦਾ ਮੇਲਾ ॥

ਜਾਤੀ, ਪੁ:—ਤੀਰਥ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਾਤੀ, ਸ:—'ਜਾਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਤੀ ਜਰਮ, ਵਿ:—ਅਸਲ ਦਾ, ਕੁਲ ਵੰਤ ॥

ਜਾਦ, ਵਿ:—'ਯਾਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਦਾ, ਵਿ:—'ਜਿਆਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਦੂ, ਪੁ:—ਟੂਟਾ, ਮੰਤ੍ਰ, ਇੰਦਰਜਾਲ, ਛਲ, ਮਦਾਰੀ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਜਾਂਦੇ, ਵਿ:—ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸਨੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਜਾਦੂਗਰ, ਪੁ: } ਜਾਦੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਜਾਦੂਗਰਨੀ, ਸ: }

ਜਾਦੂਗਰੀ, ਸ:—ਜਾਦੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਜਾਦੋ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਜੀ ਦੀ ਕੁਲ ॥

ਜਾਦੋ ਖੀਸੀ } ਪੁ:—ਜਾਦੋ ਕੁਲ ਦਾ ॥
ਜਾਦੋ ਵੰਸੀ }

ਜਾਨ, ਸ:—ਜਿੰਦ, ਪ੍ਰਾਣ, ਜੀਵ, ਆਤਮਾ, ਮਨ, ਰੂਹ, ਸਤ, ਤਾਕਤ, ਪਿਆਰਾ। ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਜਾਨੋਂ ਹੱਥ ਪੈ ਛੱਡਣਾ

ਜਾਨ ਸੁੱਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਭਰ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ॥

ਜਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਆਰਣਾ, ਨਾਸ ਹੋਣਾ ॥
ਜਾਨ ਹੋਣਾ }

ਜਾਨ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਦੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਜਾਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਆਉਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ ॥

ਜਾਨ ਛੁਡਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਨੱਸਣਾ, ਖਿੱਚਾ ਛੁਡਾਉਣਾ ॥

ਜਾਨ ਤੇ ਬਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣ ਦਾ ਭਰ ਹੋਣਾ ॥

ਜਾਨ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਹੈ, ਬਲੀ, ਧਨੀ ॥

ਜਾਨ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਦਕੇ ਹੋਣਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਜਾਨ ਨੂੰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਮੌਤ ਮੰਗਣੀ ॥

ਜਾਨ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ, ਸੁਰਤ ਆਉਣੀ ॥

ਜਾਨ ਬਲਬ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਨ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ॥

ਜਾਨ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਬਹੁਤ
ਜਾਨ ਮਾਰੀ ਕਰਨਾ } ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਜਾਨਵਰ, ਪੁ:—'ਜਨਾਉਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਡਾ ਜਾਨਵਰ, ਪੁ:—ਗੋਬੀ ॥

ਜਾਨ ਨਾਲ ਜਹਾਨ ਹੈ—ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਨ ਸਲਾ-
ਮਤ ਹੋ ਉਸ ਦੇ ਭਾਣੇ ਹੀ ਜਹਾਨ ਵਸਦਾ ਹੈ ॥

ਜਾਨੋਂ ਹੱਥ ਪੈ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਉਣ ਦੀ ਆਸ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ ॥

ਜਾਨਣਾ

ਜਾਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲੁਮ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖਣਾ, ਸਮਝਣਾ ॥

ਜਾਨੀ, ਵਿ: } ਪਿਆਰਾ, ਆਸ਼ਕ, ਮਸ਼ੁਕ, ਜਨਾਹੀ ॥
ਪੁ: }

ਜਾਨੀ ਦੁਸਮਣ, ਪੁ:—ਲਹੂ ਦਾ ਤਿਹਾਯਾ ਵੇਰੀ ॥

ਜਾਨੀ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਪੱਕਾ ਦੋਸਤ, ਸੱਗਾ ਮਿਤ੍ਰ ॥

ਜਾਨੂ, ਪੁ:—ਗੋਂਡਾ ॥

ਜਾਪ, ਪੁ:—'ਜਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਪਸੀ, ਸ:—ਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰਚੀ ਹੋਈ
ਬਾਲੀ ਜੋ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਹਿਬ
ਦੇ ਆਇ ਵਿੱਚ ਹੈ ॥

ਜਾਪਕ, ਪੁ:—ਜਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਜਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਸਣਾ, ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਮਲੁਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਜਾਪੀ } ਪੁ:—ਜਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਜਾਪੀਆ }

ਜਾਪੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਖ਼ਬਰ, ਕੀ ਜਾਣੀਏ, ਸਾਇਤ (ਕੀ
ਜਾਪ) ॥

ਜਾਫਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਗਰਮ ਫਲ ॥

ਜਾਣੂ, ਪੁ:—ਕਾਬਲ ਦਾ ਰੰਗ, ਸੀਟਾ ਆਦਮੀ ॥

ਜਾਮ, ਪੁ:—ਪਿਆਲਾ, ਕਟੋਰਾ ॥

ਜਾਮਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬੱਟਾ
ਫਲ, ਜੰਮੂ, ਜਮਾਨਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਲਾ (ਹੋਣਾ,
ਦੋਣਾ) ਹੁੰਦੇ ਦੀ ਨੜੀ ਦਾ ਜੋੜ, ਦੱਬ ਦੀ
ਜਾਗ ॥

ਜਾਰੀ

ਜਾਮਣ ਤਾਹਦ, ਪੁ: , ਸ:—ਜਾਮਣੀ ॥

ਜਾਮਣੀ, ਸ:—'ਜਮਾਨਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਮਦਾਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਰੇਸ਼ਮੀ
ਕਪੜਾ, ਇੱਕ ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚੰਮ ਦਾ
ਸੰਦੂਕ ॥

ਜਾਮਨੂ, ਪੁ:—ਜੰਮੂ, ਜਾਮਣ ਦਾ ਫਲ ਅਤੇ ਰੁੱਖ ॥

ਜਾਮਾ, ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਰੋਗਾ, ਜਾਰ, ਜਨਮ, (ਹਿੰਦੂ ਦਾ
ਜਾਮਾ) ॥

ਜਾਮਾ ਮਸਜਦ } ਸ:—ਵੱਡੀ ਮਸੀਤ ਜਿੱਥੇ
ਜਾਮਾ ਮਸੀਤ } ਜੰਮੇ ਦੀ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹੀ
ਜਾਂਦੇ ॥

ਜਾਮੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਬੂਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ॥

ਜਾਯਾ, ਪੁ:—ਪੁਰ, ਉਲਾਟ, ਸੰਗਤ ॥

ਜਾਰ, ਪੁ:—ਯਾਰ, ਦੋਸਤ, ਮਿਤ੍ਰ, ਜਨਾਹੀ ॥

ਜਾਰ ਚੌਰ, ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼, ਲੁੱਚਾ, ਯੁਕਰਮੀ ॥

ਜਾਰ, ਪੁ:—ਰੁਸ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ॥

ਜਾਰ ਜਾਰ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੋਂਡਾ ਰੋਣਾ ॥

ਜਾਰਤ, ਸ:—'ਜਿਆਰਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਰ, ਪੁ: } ਬਦਮਾਸ਼, ਜੋ ਮੰਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥
ਜਾਰਨੀ, ਸ: }

ਜਾਰਾ, ਪੁ:—'ਜਾੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਾਟੀ, ਵਿ:—ਵਗਦਾ, ਚਲਦਾ, ਪ੍ਰਚਲਤ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਸ:—ਯਾਰੀ, ਦੋਸਤੀ, ਪਿਆਰ, ਮੇਲ
ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਜ਼ਾਰੋ ਜ਼ਾਰ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੋਲਾ ਰੋਣਾ ॥

ਜਾਲ

ਜਾਲ, ਪੁ:—ਵੰਧਾ (ਪਾਉਣਾ, ਵਢਾਉਣਾ) ਵਰੇਬ,
ਇੱਕ ਰੁੱਖ, ਝੂਠੀ ਬਣਾਉਣ (ਬਣਾਉਣਾ) ॥

ਜਾਲ ਸਾਜ, ਪੁ:—ਝੂਠੀ ਗੱਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਵਰੇਬੀ ॥

ਜਾਲ ਸਾਜੀ, ਸ:—ਝੂਠੀ ਗੱਲ, ਬਣਾਉਣ, ਘੜਤ ॥

ਜਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਣਾ, ਬਾਲਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਜਾਲਮ, ਪੁ: ਵਿ:—ਦੁਏ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ,
ਨਿਰਦਾਈ ॥

ਜਾਲਮੀ, ਸ:—ਵੇ ਤਰਸੀ, ਜੁਲਮ, ਸਖ਼ਤੀ, ਉਪਦਰ ॥

ਜਾਲਾ, ਪੁ:—ਆਲਾ, ਮਕੜੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦਾ
ਘਰ, ਘਾਣੀ ਦੇ ਉਪਰਲੀ ਸਾਵੀ ਮੈਲ, ਇੱਕ
ਘਾਹ, ਅੱਖ ਦਾ ਦਾਗ ॥

ਜਾਲੀ, ਸ:—ਛੱਟਾ ਜਾਲ, ਘੁੰਗਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ
ਜਾਲਕੜੀ ਜਾਂ ਲੋਹੇ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਜਾਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜਾਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਜਾ ਵੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਕੇ ਅੰਦਰ ਵੜਨਾ ॥

ਜਾ ਵਾੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਕੇ ਅੰਦਰ ਵਾੜਨਾ ॥

ਜਾੜ, ਪੁ:—ਫੱਲਿਆਂ ਦਾ ਰਾਂਗ, ਬਾੜੀਆਂ ਦਾ ਬਣ ॥

ਜਾੜਾ, ਪੁ:—ਜੜ, ਮੂਲ, ਸਿਆਲਾ, ਠੰਢ, ਪਾਲਾ ॥

ਜਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਤਰਾਂ, ਜਿਸ ਵੰਗ ਨਾਲ ॥

ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿੰਨਾ ਜਿੰਨਾ ਰਿਹ,
ਜਿਸ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ॥

ਜਿਉਂ ਤਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ॥

ਜਿਹੜਨਾ

ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸੇ ਤਰਾਂ, ਅਸਲ
ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ॥

ਜਿਆਦਾ, ਵਿ:—
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:— } ਬਹੁਤ, ਵੱਧ, ਵਧੀਕ, ਅੰਤ

ਜਿਆਫਤ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੌਂਦਕੇ ਖੁਆਉਣਾ ਪਿ-
ਆਉਣਾ, ਮਮਾਨੀ ॥

ਜਿਆਫਤਣ, ਸ:— } ਜਿਸਦੀ ਜਿਆਫਤ ਕੀਤੀ
ਜਿਆਫਤੀ, ਪੁ:— } ਜਾਵੇ ॥

ਜਿਆਰਤ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ,
ਐਸੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਜਾਣਾ ਮੁਲਾਕਾਤ (ਕਰਨੀ) ॥

ਜਿਆਰਤੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਜਿਆਰਤ ਕਰੇ ॥

ਜਿਸ, ਪੜ:—ਜੋ, ਜੇਹੜਾ ॥

ਜਿਸ ਕਿਸੀ (ਸੇ), ਪੜ:—ਜੋ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਜਿਸਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਧਾਂਤ, ਜਿਸ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋ ਪੂਰੇ
ਹੋਸੇ ਹੋ ਸਕਣ (੪, ੬, ੮ ਆਦਿਕ) ॥

ਜਿਸਤ ਟਾਕ }
ਜਿਸਤ ਟਾਂਕ } ਪੁ:—ਜੁਏ ਦੀ ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਜਿਸਤੀ, ਵਿ:—ਜਿਸਤ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਜਿਸਮ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ, ਤਨ, ਦੇਹ ॥

ਜਸਮਾਨੀ, ਵਿ:—ਜਿਸਮ ਦੀ, ਸਰੀਰਕ ॥

ਜਿਹ, ਪੜ:—ਜੋ, ਜੇਹੜਾ, ਜਿਸ। ਸ:—ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਕੰਢਾ ॥

ਜਿਹੜ ਬਿਦਿਆ, ਸ:—ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ, ਖਪਾਉਣਾ ॥

ਜਿਹੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਕੁੱਟਨਾ ॥

ਜਿਹੜਾ

ਜਿਹੜਾ, ਪੁ:— }
ਜਿਹੜੀ, ਸ:— } ਪੜ੍ਹ:—ਜੇ. ਜੋ ਮਰਦ ਜਾਂ ਭੀਮੀ ॥

ਜੇਹੜਾ ਕੇਹੜਾ, ਪੁ:— }
ਜੇਹੜੀ ਕੇਹੜੀ, ਸ:— } ਜੋ ਮਨੁੱਖ (ਭੀਮੀ), ਭਾਵੇਂ
ਕਈ ਹੋਵੇ ॥

ਜਿਹਾ }
ਜਿਹੀ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ (ਦੀ, ਦੇ), ਵਰਗਾ
ਜਿਹੇ } (ਗੀ, ਗੇ), ਕੁਝ ਕੁਝ (ਕਾਲਾ ਜਿਹਾ) ॥

ਜਿਹਾ ਕਿਹਾ, ਵਿ: ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ,
ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ॥

ਜਿਹਾਕੁ, ਯੋਜਕ—ਜਿਵੇਂ, ਜਿੰਕੁਰ, ਜਿੰਦਾਂ ॥

ਜਿੱਕ, ਸ:—'ਜੱਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਿੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੱਬਣਾ ਘੁੰਟਣਾ, ਮੁੱਠੀ
ਚੁੰਘੀ ਕਰਨੀ ॥

ਜਿੱਕਰ, ਪੁ:—ਗੱਲ, ਬਿਆਣ, ਚਾਲ, ਵਡਿਆਈ,
ਕੁਰਾਣਦਾ ਪਾਠ, ਖੁਦਾ ਦੀ ਯਾਦ (ਕਰਨਾ) ॥

ਜਿੱਕਰ }
ਜਿੱਕੂ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ॥

ਜਿਗਰ, ਪੁ:—ਕਲੋਜਾ, ਦਿਲ, ਪੁਰੁ ਆਦਿਕ ਪਿਆਰਾ
ਸਨਥੀਪੀ ॥

ਜਾਣਾ ਜਿਕਰ, ਪੁ:—ਮਿੱਠੇ ਪਿਆਰੇ, ਨੇੜੇ ਦੇ ਸਾਕਾ ॥

ਜਿਗਰ ਜਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਪਾਉਣਾ, ਬਿਪਤਾ
ਭੋਗਣੀ ॥

ਜਿਗਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਪੁ:—ਪੁੜ੍ਹ, ਬੋਟਾ ॥

ਜਿਗਰ ਨੂੰ ਠੰਡ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਨੂੰ 'ਸਾਂਭ'
ਆਉਣੀ, ਚਿੰਤਾ ਦੂਰ ਹੋਣੀ ॥

ਜਿਤ ਵੱਲ

ਜਿਗਰ ਫਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਟੁੱਟਣਾ, ਦਿਲ ਦੁਖੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਜਿਗਰਾ, ਪੁ:—ਹੌਸਲਾ, ਹਿੰਮਤ, ਦਲੇਰੀ, ਧੀਰਜ ॥

ਜਿਗਰੀ, ਵਿ:—ਜਿਗਰ ਦਾ, ਪਿਆਰਾ, ਗੁੜਾ (ਸ਼ਾਰ) ॥

ਜਿਗਰੀ ਦਸਤ, ਪੁ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਂ ਨਾਲ ਅੰਦਰ
ਦੀ ਸ਼ੈਲ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਠਿਕਲ ਜਾਵੇ ॥

ਜਿਗਾ, }
ਜਿਗਾ ਕਲਗੀ } ਸ:—ਗਾਜਿਆਂ ਅਮੀਰਾਂ
ਸਰ ਦਾ ਚਿੱਕ ਜਿੰਗਾਰ ॥

ਜਿੱਚ, ਵਿ:—ਔਖਾ, ਦਿੱਖ, ਤੰਗ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ,
ਖੇਡਾ, ਗਹਿਣਾ) ॥

ਜਿੱਚ ਪਿੱਚ, ਵਿ:—ਖਿਤਿਆ ਹੋਯਾ, ਛਿੱਕਾ ॥

ਜਿਚਰ (ਜਿੱਚਰ) }
ਜਿਚਰਕ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ,
ਜਿਚਰ ਤੀਕ (ਤੋੜੀ) } ਜਦ ਤੱਕ ॥

ਜਿਜਮਾਨ }
ਜਿਜਮਾਨਣੀ } 'ਜਜਮਾਨ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਜਿਜਮਾਨੀ }

ਜਿੰਜਾਲ, ਪੁ:—'ਜੰਜਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਿਠਾਣੀ }
ਜਿਠੁੱਤ } 'ਜਠਾਣੀ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਜਿੱਭਾ, ਵਿ:—ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ, ਜਿੰਨਾ, ॥

ਜਿੱਭਾ ਕਿੱਭਾ, ਵਿ:—ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਵੱਡਾ ॥

ਜਿਤ, ਪੜ੍ਹ:—ਜਿਸ, ਜੋ ॥

ਜਿਤ ਵੱਲ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜਿਸ ਪਾਸੇ ॥

ਜਿੱਤ

ਜਿੱਤੋ, ਸਾ—ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਬੰਮ, ਵੱਡੇ, ਕੰਮ ਸੌਰਣਾ,
ਲਾਹਾ ॥

ਜਿੱਤਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਰਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵਧ ਜਾਣਾ, ਬੰਮ ਬਣ
ਜਾਣਾ, ਆਪਣੀ ਵੱਡੇ ਹੋਣੀ ॥

ਜਿਤਨਾ ਪੁ:— } ਪੜ੍ਹ:—ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ, ਸਾਰਾ (ਰੀ)
ਜਿਤਨੀਸ:— } ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ, ਜਿੰਨਾ (ਰੀ) ॥

ਜਿਤਨੇ, ਪੜ੍ਹ:—ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ,
ਜਿੱਤੋ, ਜਿੰਨੇ ॥

ਜਿਤਾਉਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਦੇਣਾ ॥
ਜਿਤਾਣਾ }

ਜਿਤਾਉ, ਪੁ:—ਜਿਤਾ ਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਿੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜਿਸ ਥਾਂ, ਜਿਸ ਜਗਾ ॥

ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ॥

ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਥਾਂ ਥਾਂ, ਹਰ ਜਗਾ ॥

ਜਿੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ॥

ਜਿੱਦ } ਸ:—ਅੜਿੱਕਾ, ਉਲਟ, ਹਠ, ਵੈਰ (ਹੋਣੀ,
ਜਿੱਦ } ਕਰਾਰੀ, ਹੱਥਣੀ, ਚੜ੍ਹਣੀ) ॥

ਜਿੱਦ, ਸ:—ਜਾਨ, ਪ੍ਰਾਣ, ਬਲ, ਭਾਕਤ ॥

ਜਿੱਦ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨ ਮਾਰ ਮੁੰਦਣਾ, ਹੱਥੋਂ
ਥਾਹੁਰਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਜਿੱਦਗਾਣੀ } ਸ:—ਜਾਣ, ਆਰਥਲਾ, ਉਮਰਾ,
ਜਿੱਦਗੀ } ਜਿੱਦਗੀ ॥

ਜਿੱਦਣ ਸ:— }
ਜਿੱਦੀ } ਥਾਂ—ਜੋ ਜਿੱਦ ਕਰੇ, ਹਠੀ ॥
ਜਿੱਦੀਆਂ ਪੁ:— }

ਜਿੰਨੀ

ਜਿੱਦਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੱਦ ਕਰਨੀ, ਸਾਮੁਣਾ ਕਰਨਾ ॥

ਜਿੱਦਗੀ, ਸ:—ਪਿਆਰੀ ਜਿੱਦ, ਰੂਹ, ਜਾਨ ॥

ਜਿੱਦਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਦ ਹੈ, ਜੀਉਂਦਾ ॥

ਜਿੱਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੱਦ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਜਿੱਦਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਦਾਣ, ਜਥੇ ॥

ਜਿੱਦੁਆਂ ਪੁ:—(ਸੰਬੰਧਨ), ਹੋ ਮੇਰੀਏ ਜਿੱਦੋਂ ਰਾਹ
ਪਯਾਰੇ ॥

ਜਿੱਦੋ ਜਿੱਦੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਵੈਰ ਜਾਂ ਖਾਰ ਕਰਕੇ, ਹੀ
ਠਾਲ ॥

ਜਿੱਧਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜਿਸ ਪੱਥੇ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਜਿੱਧਰੀਂ ਕਿੱਧਰੀਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ
ਜਿੱਧਰੇ ਕਿੱਧਰੇ } ਪਾਸ, ਹਰ ਥਾਂ ॥

ਜਿਨ (ਜਿਨ੍ਹ), ਪੜ੍ਹ:—ਜਿਸ ਨੇ ॥

ਜਿੰਨ, ਪੁ:—ਭੂਤ, ਪ੍ਰੇਤ, ਮੰਦਾ ਅਤੇ ਕੋਈ
ਮਨੁੱਖ, ਬੜਾ ਤਕੜਾ ਆਦਮੀ ॥

ਜਿਨਸ, ਸ:—ਕਿਸਮ, ਰੰਗ, ਭਾਂਤ, ਰੁਲ, ਸਦਾ,
ਮਾਲ, ਅਨਾਜ ॥

ਵਿ:—ਸਰਾਰਤੀ ਆਦਮੀ (ਇੱਕ ਜਿਨਸ) ॥

ਜਿਨਸੀ, ਸ:—ਭਾਰੀ ਤੋਪ ਭਾਰਮਣੀ ਦੀ ਇੱਕ
ਜਾਤ ॥

ਜਿਨ੍ਹ ਕਿਨ੍ਹ } ਪੜ੍ਹ:—ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ॥
ਜਿਨ੍ਹ ਕਿਨ੍ਹੇ }

ਜਿਨਣੀ } ਸ:—ਭੂਤਣੀ, ਪ੍ਰੇਤਣੀ, ਪਿਆਰਣੀ ॥
ਜਿਨੀ }

ਜਿੰਨਤ

ਜਿੰਨਤ, ਸ:—ਬਾਹਰਤ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸੁਰਗ ॥

ਜਿਨਾਂ } ਪ:—'ਜਿਸ' ਦਾ ਬਹੁ: ਬ: ॥
ਜਿਨ੍ਹਾਂ }

ਜਿੰਨਾ, ਪੁ: } ਕ੍ਰਿ: 1ਵ:—ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ॥
ਜਿੰਨੀ, ਸ: }

ਜਿਨਾਤ } ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:)—ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਿੰਨੇ ॥
ਜਿਨਾਤ }

ਜਿਨੀਂ } ਪੜ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, 'ਜੋ' ਦਾ ਬਹੁ: ਬ: ॥
ਜਿਨ੍ਹੀਂ }

ਜਿਬਾ, ਪੁ:—ਕਤਲ, ਕੁਰਬਾਨੀ, ਘਾਤ, ਮਾਰਨਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਜਿਮਨਾਸਟਕ, ਪੁ:—ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ॥

ਜਿਮਾ, ਪੁ:—'ਜੁਮਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਿਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆਉਣਾ, ਜਮਣਾ ਦੇਣਾ ॥

ਜਮੀ (ਮੀਂ) } ਸ:—ਧਰਤੀ, ਭੋਂ, ਪਿਰਥੀ, ਏਸ,
ਜਮੀਣ } ਥੁਰੀ ਦਾ ਕਪੜੇ ਦਾ ਹੋਠਲਾ
ਰੰਗ, ਫਰਸ ॥

ਜਮੀਦਾਰ, ਪੁ:—ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਿਰਸਾਣ, ਜਦ ॥

ਜਮੀਦਾਰ, ਪੁ: } ਜਮੀਦਾਰ ਦਾ ਫੀਸ, ਖੇਤੀ ॥
ਜਮੀਦਾਰੀ, ਸ: }

ਜਮੀਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਜਮੀਦਾਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਧੀ ॥

ਜਮੀਂਟ ਵਿੱਚ ਨਿੱਘਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮੰਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਜਿਲਦ ਬਣਾਉਣੀ

ਜਿਮੀ ਕੰਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਡਰਾਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਭੋਜੀ ॥

ਜਿਮੀ ਵਾਰ, 1ਵ:—ਜਿਸ ਦੇ ਜਿਮੇ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦ ਕੁਝ ਹੋਵੇ ॥

ਜਿਰਹਾ, ਸ:—ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਹੁੱਜਰ, ਉੱਜਰ ॥

ਜਿਰਹਾ ਪਕੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਜਤ ਕਰਨੀ, ਸੱਚ ਬੂਠ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਜਿਹੜੀ, ਵਿ:—ਜਿਦੀ, ਢੀਠ ॥

ਜਿਰਾ, ਸ:—'ਜਿਰਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਿਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਪੁੱਛਣੀਆਂ (ਸਚ ਬੂਠ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ) ॥

ਜਿਲ੍ਹਾ, ਸ:—ਸੁਸਤੀ, ਵਿਲ, ਆਲਸ ॥

ਜਿਲ੍ਹਣ, ਸ:—ਚਿੱਕੜ, ਖੁੱਭਣ ॥

ਜਿਲਤ (ਦ), ਸ:—ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮੁਕੱਬਾ, ਪਿੰਡਾ ॥

ਜਿਲਾ, ਪੁ:—ਰਾਜ ਕਾਜ ਰਾਸਤੇ ਦੇਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇ (ਲਹੌਰ, ਮਾਮੂਤਸਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਜਿਲ੍ਹਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਵਿਲਾ, ਸੁਸਤ, ਆਲਸੀ ॥

ਜਿਲਦ ਗਰ, ਪੁ:—ਜਿਲਦ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜਿਲਤ ਗਾਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਭਨਾ ਨਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਜਿਲਦ ਬੰਨ੍ਹਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਤਾਬ ਉੱਤੇ ਮੁ-
ਜਿਲਦ ਬਣਾਉਣੀ } ਦਾ ਬੰਨ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਜਿਲੂਣ

ਜਿਲੂਣ, ਸ:—ਖੁਰਕ, ਝੋਰ ॥

ਜਿਲੂਣਾ, ਪੁ: }
ਜਿਲੂਣੀ, ਸ: } ਬੇ ਸਮਝ, ਝੱਲਾ (ਲੀ) ॥

ਜਿਲੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਨਹਿਰ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਅਫਸਰ ॥

ਜਿਲੋ, ਪੁ:—'ਜਲੋ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਿਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਦ ਪਾਉਣੀ, ਭੋਜਨ
ਜਿਵਾਲਣਾ } ਖੁਆਉਣਾ ॥

ਜਿਵੇਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ॥
ਜਿਵੇਂ }

ਜਿਵੈਣ, ਸ:—'ਜਵਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੀ, ਪੁ:—ਜਿੰਦ, ਪ੍ਰਾਣ, ਆਤਮਾ, ਮਨ, ਦਿਲ, ਚਾਰ, ਕੀੜਾ, ਸੁਭਾਉ, ਜਿਗਰਾ, ਸੋਜਣ ਆਦਿ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹਾਂ ! ਮਹਾਰਾਜ ! ॥

ਜੀ ਉਤਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਦਿਲ ਹਟ ਜਾਣਾ ॥

ਜੀ ਉਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜ ਜਿੰਦ ਪੈ ਜਾਣੀ ॥

ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ, —ਬੁਰਾ ਰੋਆਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ॥
ਜਮ ਜਮ ਆਵੇ ॥

ਜੀ ਸੜ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ॥

ਜੀ ਸਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖੀ ਕਰਨਾ, ਕੁੱਧ ਰਾਖਣਾ ॥

ਜੀ ਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਮਤ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ, ਮੋਹੇ ਜਾਣਾ ॥

ਜੀ ਪੜਕਣਾ

ਜੀ ਹੋਰੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਜਾਂ ਚਿਕਰ ਤੋਂ ਮਨ ਹਟਾਉਣਾ ॥

ਜੀ ਕੱਚਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਲਟੀ ਆਉਣ ਲੱਗਣੀ ॥

ਜੀ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਲੇਰੀ ਆਉਣੀ ॥

ਜੀ ਕੰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੜਕੀ ਲੱਗਣੀ, ਭਰਨਾ ॥

ਜੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਹ ਹੋਣੀ ॥

ਜੀ ਖਪਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਣ ਨੂੰ ਦੁਖ ਹੋਣਾ ॥

ਜੀ ਖਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਣ ਦੁਖੀ ਕਰਨੀ ॥

ਜੀ ਖੋਲ੍ਹਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰੱਜਕੇ, ਜਿੰਨਾ ਜੀ ਚਾਹੇ ॥

ਜੀ ਘਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜੀ ਬੱਝਾ ਹੋਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੀ ਘਾਤ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਨੇਂ ਮਾਰਨਾ ॥

ਜੀ ਘਾਤਣ, ਸ: }
ਜੀ ਘਾਤੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਨੇਂ ਮਾਰੇ ॥

ਜੀ ਘਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਲਟੀ ਆਉਣ ਲੱਗਣੀ ॥

ਜੀ ਜਿਹਾ, ਪੁ:—ਪਿਆਰਾ ਬਾਲਕ ਜਾਂ ਪੁਤ੍ਰ ॥
(ਹੁਣ ਇਹ ਜੀ ਜਿਹਾ ਜੀਉਂਦਾ ਰਹੇ !)

ਜੀ ਝੁੱਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਆਣ ਲਗ ਜਾਣਾ, ਬੇਸੁਰਤ ਹੋਣਾ ॥

ਜੀ ਥੋੜਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਮਤ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ, ਖਸਰਤ ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਜੀ ਦੀ ਜੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਨਾਂਹੋਣੀ ॥

ਜੀ ਪੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਥਣਾ, ਭਰਨਾ, ਥਰ ਥਰ ਕਰਨਾ, ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਹੋਸ਼ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਜੀ ਪੈ ਜਾਣੇ

ਜੀ ਪੈ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀੜੇ ਧੰਦਾ ਹੋ ਜਾਣੇ (ਕਿਸੇ
ਚੀਜ ਵਿਚ) ॥

ਜੀ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਹਟਣਾ, ਉਲਟੀ
ਆਉਣ ਲਗਣੀ ॥

ਜੀ ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਉਲਟਾ
ਆਉਣੀ ॥

ਜੀ ਭਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਜ ਜਾਣਾ, ਅੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਜੀ ਭਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਰਸ ਆ ਜਾਣਾ,
ਰੋਲ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ॥

ਜੀ ਡਿਆਣਾ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਜੀ ਭਰਿਆ
ਹੋਯਾ ਹੋ, ਖਿਆਲ ॥

ਜੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰੇ ॥

ਜੀ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਨੂੰ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵੱਸ
ਕਰਨਾ ॥

ਜੀ ਮਿਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਸਤੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥
ਜੀ ਮਿਲਣਾ }

ਜੀ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਜੀ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਭਾਉਂਦੀ ਗੱਲ ਵਲ
ਧਿਆਨ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ ॥

ਜੀ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ॥

ਜੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਝਣਾ, ਵਰਨਾ ॥

ਜੀ ਵਿੱਚ ਜੰਮਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੇਹਾ ਯਾਦ ਹੋਣਾ
ਜੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ } ਕਿ ਮੁੜ ਨਾ ਭੁੱਲਣਾ ॥

ਜੀਉ, ਪੁ:—'ਜਾ' ਭੇਖੋ ॥

ਜੀਆ ਘਾਤੀ

ਜੀਉਕਾ, ਸ:—ਹੁਸ਼ਾਰਾ, ਨਿਰਥਾਰ, ਹੁਜਗਾਰ,
ਅੰਨ ॥

ਜੀਉਣ, ਪੁ:—ਜਿੰਦ, ਜਾਨ, ਨਿਰਥਾਰ ॥

ਜੀਉਣ ਪਾਈ, ਸ:—ਮੁੜ ਜਾਣ ਪਾਣੀ, ਬੀਆ-
ਰੀ ਤੋ ਉੱਠਣਾ ॥

ਜੀਉਣ ਬੂਟੀ, ਸ:—ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਜਿਵਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਬੂਟੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਖੁਣਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਣ ਜਾਏ ॥

ਜੀਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਦਾ ਰਹਿਣਾ, ਵੱਸਣਾ ਰੱਸ-
ਣਾ, ਸੁਖ ਭੋਗਣਾ ॥

ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਦ ਭੱਕ ਜਿੰਦ ਹੈ ॥

ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ਮਰਣਾ (ਮਰ ਰਹਿਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੁਖ ਭੋਗਣਾ, ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ
ਹੋਣਾ ॥

ਜੀਉਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਆਇਕ ਦਾ ਨਿਗਰ
ਚੀਜ ਵਿਚ ਧਸ ਜਾਣਾ ॥

ਜੀਉਰ ਕੇ ਖਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਖ਼ਤਵਰ ਹੱਕੇ
ਜੀਉਰਨਾ } ਅਧੀਨਗੀ ਰੱਖਣੀ ॥

ਜੀਉੜਾ, ਪੁ:—ਜਿੰਦ, ਪ੍ਰਾਣ, ਇੱਕ ਸਿੱਖ
ਥਾਵਿਆਂ ਦੀ ਜਾਤ, ਪਿਆਰਾ, ਚਾਹ ॥

ਸੈਲਾਣੀ ਜੀਉੜਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਲ ਸਪੱਟਾ
ਭਾਵੇ, ਮੌਜੀ ॥

ਜੀਆ, ਵਿਸਮਯ:—ਜਿੰਦਗੀਏ, ਹੋ ਮਨਾ ॥

ਜੀਆਕੁ, ਪੁ:—ਨਕਾ ਜਿਹਾ ਜੀਵ, ਕੀੜਾ ਮਕੈੜਾ ॥

ਜੀਆ ਘਾਤ } 'ਜੀ ਘਾਰ' ਆਇਕ ਵੇਖੋ ॥
ਜੀਆ ਘਾਤੀ }

ਜੀਆ ਪੈਤਾ

ਜੀਆ ਪੈਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਲਕੜੀ ਵਾਲਾ ਰੁੱਖ ॥

ਜੀਹਦਾ (ਦੀ), ਪੜ:—ਜਿਸ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਜੀਕਣ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ॥
ਜੀਕਰ }

ਜੀਜਾ } ਪੁ:—ਭਣਵਦੀਸ਼ਾ, ਬਾਲਕ, ਲਾੜਾ ॥
ਜੀਜਾ }

ਜੀਜੀ, ਸ:—ਮੰਮੇ, ਖੁੜੀ, ਵਹੁਟੀ ॥

ਜੀ ਜੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਕਰਨਾ ॥

ਜੀਤ, ਸ:—ਜਿੱਤ, ਢੱਤ, ਲਾਹਾ, ਢੰਦਾ ॥

ਜੀਤੂ } ਪੁ:—ਕੀੜਾ, ਨਿੱਕਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜੀਵ ॥
ਜੀਤਦੂ }

ਜੀਤੂ, ਪੁ:—ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਲੇ 'ਜੀਤੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੀਂਦ, ਸ:—ਖੁਹ ਦੀ ਗਾਰ, ਇੱਕ ਰਿਆਸਤ ॥

ਜੀਨ, ਸ:—ਕਾਨੀ, ਇੱਕ ਮੋੱਟਾ ਤੇ ਪੱਕਾ ਕਪੜਾ ॥

ਜੀਨ ਸਵਾਰੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ॥

ਜੀਨ ਕੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੀ ਪਾਉਣੀ ॥

ਜੀਨ ਪੈਸ, ਪੁ:—ਕਾਨੀ ਦੇ ਉਤਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਭਬਲ ਜੀਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਪੱਕਾ ਤੇ ਮੋੱਟਾ ਕਪੜਾ ॥

ਜੀਭ, ਸ:—ਜੁਥਾਲ, ਜਵਾ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਜਿਸ ਅੰਗ ਨਾਲ ਖਾਲ ਪੀਲ ਦਾ ਨੁਆਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਜੀਭਾ, ਪੁ: } ਜੀਭ ਦਾ, ਜੀਭ ਵਾਲਾ ॥
ਜੀਭੀ, ਸ: }

ਜੁਆਹਰ

ਕਾਲ ਜੀਭਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਜੀਭ ਤੋਂ ਭੋੜੀ
ਕਾਲ ਜੀਭੀ, ਸ: } ਗੱਲ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਪੁਰੀ
ਹੋ ਜਾਵੇ ॥

ਜੀਭੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜੀਭ, ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਮਿਆਨ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਦੋਪੀ, ਅਮਾਰਤ ਦੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਮੋਲਣ ਵਾਲਾ ਪਲਸਤਰ ॥

ਜੀਰਾ, ਪੁ: } ਘੋੜੇ ਦਾ ਮਸਾਲਾ, ਜਮ੍ਹੂਰਾ ॥
ਜੀਰੀ, ਸ: }

ਜੀਲ, ਸ:—ਬਾਜ਼ ਆਦਿਕ ਪੰਥਿਰੂਆਂ ਦੇ ਪੈਰ ਦੀ ਘੰਟੀ, ਇੱਕ ਸੂਰ, ਸਰੋਗੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਤਾਰ ॥

ਜੀਵ, ਪੁ:—ਜਿੰਦ, ਅਤਮਾ, ਦਿਲ, ਪਿਆਰਾ ॥

ਜੀਵਾਤਮਾ, ਪੁ:—ਜਿੰਦ, ਪ੍ਰਾਣ, ਰੂਹ, ਭੈਰ ॥

ਜੀਵਣ, ਪੁ:—ਜਿੰਦ, ਜਾਣ, ਨਿਰਬਾਹ ॥

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ, ਪੁ:—ਜੀਵਿੰਦੇ ਜੀ ਮਾਯਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ॥

ਜੀਵੰਤ, ਵਿ:—ਜੀਉਂਦਾ ਸਾਗਦਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਿੰਦ ਹੈ ॥

ਜੀਵਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜੀਉਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੀਵੜਾ, ਪੁ:—'ਜੀਉੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਆਰ, ਪੁ:—ਤਾਪ, ਬੁਖਾਰ, ਕਸ ॥

ਜੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜ ਜਿੰਦ ਪਾਉਣੀ, ਜੰਨ ਦੇਣਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਆਦਿਕੀ ਹੋਂ ਭੋਜਨ ਦੇਣਾ ॥

ਜੁਆਈ, ਪੁ:—ਪੀ ਦਾ ਬੰਦਾ ॥

ਜੁਆਹਰ, ਪੁ:—ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਆਦਿਕ ਵਡੇਲੇ ਪੱਥਰ ॥

ਜੁਆਹਰੀ

ਜੁਆਹਰੀ, ਪੁ:—ਜੁਆਹਰਾਂ ਦਾ ਬੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਜੁਆਹਰੀ, ਪੁ:—ਬਿੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਟੱਟੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਜੁਆਹਲ, ਵਿ:—ਕਣਕ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਜੇਹੇ ਜੌਂ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ॥

ਜੁਆਣ, ਪੁ: ਸ:—ਗੱਡਰੂ, ਮੁਟਿਆਰ, ਤਕੜਾ (ਤੀ)।
ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ ਜੁਆਨੀ ਦੀ ਹੈ, ਤਕੜਾ (ਤੀ) ॥

ਜੁਆਣ ਜਹਾਣ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਜੁਆਣ ॥

ਜੁਆਣ ਮਰਦ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ ॥

ਜੁਆਣ ਮਰਦੀ, ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਸੁਰਮਤਾਈ ॥

ਜੁਆਨਾ ਮਰਗ, ਵਿ:—ਜੋ ਜੁਆਨੀ ਵਿੱਚ ਮਰੇ ॥

ਜੁਆਨੀ, ਸ:—ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਅਤੇ ਬੁਢੇਪੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਉਮਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਤਕੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥ ਜੋਬਣ ॥

ਜੁਆਨੀ ਚੜ੍ਹਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲ ਦਾ ਵਧਕੇ ਜੁਆਣ ਹੋਣਾ ॥

ਜੁਆਨੀ ਦਾ ਆਲਮ, ਪੁ:—ਜੁਆਨੀ ਦੀ ਉਮਰ ॥

ਜੁਆਪੜ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੁਆ ਪਈਆਂ ਹਨ ॥

ਜੁਆਬ, ਪੁ:—'ਜਬਾਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਆਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਨਾਜ, ਮਕਈ, ਚਰੀ ॥

ਜੁਆਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜੁਆ ਖੇਡਣ ॥

ਜੁਕਿਆਉਣਾ

ਜੁਆਰਣ, ਸ:—ਜੁਆ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀ ॥

ਜੁਆਰ ਛਾਟਾ, ਪੁ:—ਸਮੁੰਦਰਦੀਆਂ ਲੇਹਰਾਂ ਦਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ॥

ਜੁਆਰੀ }
ਜੁਆਰੀਆ } ਪੁ:—ਜੁਆ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ॥
ਜੁਆਟ }

ਜੁਆਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਖੁਆਉਣਾ ॥

ਜੁਆਲਾ }
ਜੁਆਲਾ ਮੁਖੀ } ਸ:—ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ, 'ਜਵਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੁੱਸਾ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ, ਦੇਹ, ਤਨ ॥

ਜੁਸਾਂਦਾ, ਪੁ:—ਉਥਲੀ ਹੋਈ ਦੁਆ ਦਾ ਪਾਣੀ ॥

ਜੁਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣਾ, ਜਾਰਣਾ, ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਜੁਹਾਰ, ਸ:—ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਪ੍ਰਣਾਮ ॥

ਜੁਹੁਦ, ਪੁ:—ਮਿਹਨਤ, ਜਤਨ, ਉੱਦਮ, ਤਪਸਿਆ ॥

ਜੁਹੁਦਾ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਸੁਰਬੀਰ, ਬਲੀ ॥
ਪੁ:—ਜੋ ਦੁੱਧ ਕਰੇ ॥

ਜੁਕੜ ਜਾਣਾ }
ਜੁਕੜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਜੁਕਾਮ, ਪੁ:—ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਵਗਣਾ, ਰੋਸ਼ਾ ਨਜਲਾ ॥

ਜੁਕਾਮ ਵਿਗੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਸ਼ਾ ਅਚਾਨ ਚੱਕ ਰੁਕ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਗਾੜਾ ਹੋਕੇ ਜੰਮ ਜਾਣਾ ॥

ਜੁਕਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਕਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ॥

ਜੁਕਿਆਰਾ

ਜੁਕਿਆਰਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਜੋਕੀ ਲਾਵੇ, ਗਾਗੜਾ (ਤੀ) ॥
ਜੁਕਿਆਰੀ, ਸ: }

ਜੁਖਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਲਾਉਣਾ ॥
ਜੁਖਾਣਾ }

ਜੁਖਾਈ, ਸ:—ਜੋਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਜੁਖਾਮ, ਪੁ:—‘ਜੁਕਾਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਗ, ਪੁ:—ਜੋੜਾ, ਚੋਸਰ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਠਾਉ ॥

ਜੁਗ ਛੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਅਲਗ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਜੁਗ ਫੌੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਲੜਾ ਦੇਣਾ ॥

ਜੁੱਗ, ਪੁ:—ਸਮਾ, ਜਮਾਨਾ । (ਜੁਗ ਚਾਰ ਹਨ—ਸਤ
ਜੁਗ, ਦੁਪਰ, ਤ੍ਰੇਤਾ, ਕਲਜੁਗ) ॥

ਜੁਗ ਜੁਗ } ਹਰ ਸਮੇਂ, ਸਦਾ ਹੀ, ਹਰ ਜੁਗ
ਜਗੋ ਜੁਗ } ਵਿੱਚ ॥

ਜੁੱਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਿਲਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਂ
ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ॥

ਜੁਗਣੀ, ਸ:—ਗਲ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਇੱਕਗੀਤ ॥

ਜੁਗਣੂ, ਪੁ:—ਟਿਟੈਣਾ, ਗਤ ਨੂੰ ਰਮਕਣ ਵਾਲਾ
ਕੀੜਾ ॥

ਜੁਗਤ, ਸ:—ਵੇਗ, ਹੁਣਰ, ਚਤੁਰਾਈ, ਉਸਤਾਦੀ,
ਤਦਬੀਰ, ਬੰਦੋਬਸਤ, ਸਰਵਾ, ਸਿਆਲਪ
ਮਖੋਲ, ਟਿਓਕਰ ॥

ਜੁਗਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੁਗਤ ਹੋਵੇ,
ਜੁਗਤੀ (ਤੀਆ), ਪੁ: } ਸਿਆਲਾ (ਤੀ) ॥

ਜੁਗਤ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਖੋਲ, ਕਰਨਾ,
ਜੁਗਤਾਂ ਕਰਨੀਆਂ } ਫੋੜਣਾ ॥

ਜੁਝਾਉਣਾ

ਜੁਗਤ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਗੁਚ ਕੇ ਖਰਚ
ਕਰਨਾ, ਧਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਵਰਤਣਾ ॥

ਜੁਗਤ ਬਾਜ, ਪੁ: ਸ:—ਮਖੋਲੀਆ, ਮਖੋਲਣ ॥

ਜੁਗਤ ਬਾਸੀ, ਸ:—ਮਖੋਲ, ਹੱਸਾ ਠੱਠਾ, ਫੋੜ ॥

ਜੁਗਮ } ਪੁ:—ਜੋੜਾ, ਦੋ ਜਣੇ, ਮੇਲ ॥
ਜੁਗਲ }

ਜੁਗਰਾਈਆ, ਪੁ:—ਭੁਗੋਲ, ਜਿਸ ਵਿਦਿਆ ਵਿੱਚ
ਧਰਤੀ ਦਾ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਜੁਗਲਾ, ਪੁ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਦੋੱਥਾ, ਕੋਠ ॥

ਜੁੱਗਲਾ, ਪੁ:—ਜੁਲਾ, ਪੰਜਾਲੀ, ਸਵੀਲ, ਕਟੀਹਰਾ ॥

ਜੁਗਾਦ, ਵਿ:—ਜੁਗ ਦੇ ਆਇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਜੁਗ ਦੇ
ਆਇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰਮੇਸੁਰ ॥

ਜੁਗਾਲੀ, ਸ:—ਫੰਗਰਾਂ ਦਾ ਅੰਦਰੋਂ ਖੋਪਾ ਹਾਏਆ
ਕੱਢ ਕੱਢ ਦੀਵਾਂ ਨਾਲ ਚਿੱਝਣਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਜੁਜਦਾਨ, ਪੁ:—ਕਿਤਾਬਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ,
ਬਸਤਾ ॥

ਜੁਜਰ ਵੇਦ, ਪੁ:—ਹੰਦੂਆਂ ਦੇ ਗਰ ਧਰਮ
ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੂਜਾ ॥

ਜੁਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜਾਉਣਾ, ਖਧਾਉਣਾ,
ਲੜਾਈ ਕਰਾਉਣੀ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮਰ੍ਹ-
ਆਉਣਾ ॥

ਜੁੱਝ, ਪੁ:—ਜੁੱਧ, ਲੜਾਈ, ਜਗ (ਕਰਨਾ) ॥

ਜੁਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਕਰਾਉਣੀ, ਲੜਾਈ
ਵਿੱਚ ਮਰ੍ਹਾ ਦੇਣਾ ॥

ਜੁੱਟ

ਜੁੱਟ, ਪੁ:—ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੜੀ, ਦੋ ਜਣੇ ਆਰੇ ਨਾਲ
ਲਕੜੀ ਚੀਰਨ ਵਾਲੇ, ਬੋਧਾ, ਠਰੇਲ, ਦੋਹਾਂ
ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਸੋਨੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਕੜੇ ॥

ਜੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਰਨੀ, ਘੁਲਣਾ ॥

ਜੁਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਰਾਨੀ, ਘੁਲਾਉਣਾ ॥

ਜੁਠਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਠਾ ਕਰਨਾ, ਰਖਣਾ ॥
ਜੁਠਾਲਣਾ }

ਜੁੱਭ, ਪੁ:—ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਮੰਤਰੀ, ਟੋਲੀ ॥

ਜੁੱਭੀ, ਸ:—ਟੋਲੀ, ਮੰਤਰੀ ॥

ਜੁੱਭ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਜੁਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੜਨਾ, ਕੰਮ ਨੂੰ ਲੱਗਣਾ, ਲੜਾਈ
ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਏ ਨੂੰ ਚੀਬੜਨਾ ॥

ਜੁੱਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੜਨਾ, ਪਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂ ਕਾਠੀ
ਪੈਜਾਣੀ ॥

ਜੁਤੜੀ, ਸ:—ਭੜੀ ਜੇਹੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਜੁੱਤਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਜੁਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੜਾਉਣਾ, ਪੰਜਾਲੀ ਜਾਂ ਕਾਠੀ
ਪੁਆਉਣੀ ॥

ਜੁਤਾਈ, ਸ:—ਜੁਤਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਜੁਤਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ॥

ਜੁੱਤੀ, ਸ:—ਚੰਮ ਦੀ ਥਣੀ ਹੋਈ ਪੈਰਾਂ ਪਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚੀਜ਼, ਪਜਾੜ ॥

ਜੁੱਤੀ ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਤੀ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ
ਰੱਖਣਾ ॥

ਜੁੱਠ

ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਮਾਰਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡੀ ਟੋਲੀ,
ਰੁਪਏ ਟੋਲੇ। ਮੁੱਲ ਵੇਕੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੈਣੀ ॥

ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਜੁੱਤੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਜੁੱਤੀ ਪੈਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਰ
ਕੁਟਾਈ ਹੋਣੀ ॥

ਜੁੱਤੀ ਫੇਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਤੀ ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ ॥

ਜੁੱਤੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮੀ-
ਠੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਜੁੱਤੀਆਂ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਾਉ-
ਣੀ ॥

ਜੁੱਤੀਆਂ ਚੱਲਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ
ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪੈਣੀਆਂ ॥

ਜੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—
ਫੇਰਾਂ ਫੇਰਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ }
ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾੜ ਪਾਉਣਾ, ਜ਼ਿੜਕਣਾ ॥

ਜੁੱਦਾ, ਵਿ:—ਵੱਖਰਾ, ਅੱਡ, ਅਲਗ, ਨਿਆਰਾ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਡਾਂ ਅੱਡ, ਵੱਖ, ਇੱਕ ਇੱਕ
ਕਰਕੇ ॥

ਜੁਦਾਇਗੀ } ਸ:—ਵੱਖਰੇ ਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਜੁਦਾਈ } ਹਾਲਤ ॥

ਜੁੱਧ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਜਗ, ਹੰਗਾਮਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਜੁੱਧ ਮਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਵੱਧਣੀ ॥

ਜੁੱਧ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨਾ, ਲੜਾਈ ਜਿੱਤਣੀ ॥

ਜੁੱਠ, ਪੁ:—ਵਕਤ, ਵੇਲਾ, ਸਮਾਂ ॥

ਜੁੱਥ

ਜੁੱਥ, ਪੁ:—ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸੂਤਾ (ਹੋ ਜਾਣਾ, ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਣਾ) ॥

ਜੁਥਾਬ, ਪੁ:—‘ਜਥਾਬ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਥਿਲੀ, ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸਮਾ, ਜਲਸਾ, ਈਦ, ਉਤਸਵ । ਪੰਜਾਗਾਂ ਬਰਸਾਂ ਘਿੱਛੋ ਜੋ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਜੁਮਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੁੱਕਰ ਵਾਰ, ਸ਼ੁਕਰ ਵਾਰ ਦੀ ਠਮਾਜ ਪੜ੍ਹਨਾ ॥

ਜੁਮਾ ਮਸੀਤ, ਸ:—ਵੱਡੀ ਮਸੀਤ ਜਿੱਥੇ ਜਮਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਜੁਮਾ, ਪੁ:—ਅਖਤਿਆਰ, ਸਪੁਰਦਗੀ, ਹਵਾਲਾ ॥

ਜੁਮਾ ਜਾਮਣੀ, ਸ:—ਕੋਈ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੇ ਲੈਣੀ ॥

ਜੁਮੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਂਪਣਾ, ਅਮਾਨਤ ਰਖਣੀ ॥

ਜੁਮੇ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਪੁਰਦ ਹੋਣਾ ॥

ਜੁਮੇ ਲਗਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਸ ਦੇਣਾ, ਠਹੁਰਾਉਣਾ ॥
ਜੁਮੇ ਪਾਉਣਾ }

ਜੁਮੇ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੈਣੀ ॥

ਜੁਮੇ ਵਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਜੁਮੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ॥

ਜੁਮਾਇਗੀ, ਸ:—ਜੁਮੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਗਿਰਦ ਜੋ ਕੁਝ ਉਸਤਾਦ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ॥

ਜੁਮਾਈ, ਸ:—ਉਥਾਸੀ (ਲੈਣੀ) ॥

ਜੁਮੇਗਤ, ਸ:—ਵੀਰ ਵਾਰ ॥

ਜੁਮੇਗਤੀਆ, ਪੁ:—ਜੁਮੇਗਤ ਨੂੰ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਜੁਲ ਜੁਲਾਟ

ਜੁਰ, ਸ:—ਤਾਪ, ਬੁਖਾਰ, ਕਸ । ਗਕਤ ॥

ਜੁਰੰਗਸ, ਸ:—ਪੁਰਾਣੇ ਤਾਪ ਦੀ ਇਕ ਦੁਆ ॥

ਜੁਰਤ, ਸ:—ਦਲੇਰੀ, ਹਿੰਮਤ, ਹੌਸਲਾ, ਬਹਾਦਰੀ ॥

ਜੁਰਮ, ਪੁ:—ਅਪਰਾਧ, ਕਸੂਰ (ਜੰਮਣਾ, ਜਮਾਉਣਾ) ॥

ਜੁਰਮਾਨਾ, ਪੁ:—‘ਜਰਮਾਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੁਰਵਾਣਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਤਕੜਾ, ਹੌਰਾ ਕੌਰਾ, ਆਦਮੀ ॥

ਜੁਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਜ ॥

ਜੁਰਾਣਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਤਕੜਾ, ਹੌਰਾ ਕੌਰਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਜੁਲ, ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਫਲ, ਫਰੋਸ (ਖੇਡਣਾ) ॥

ਜੁੱਲ, ਪੁ:—ਪਾਹਾ ਪੁਰਾਣਾ ਵੱਡਾ, ਲਫ਼, ਹਾਥੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਸਮਿਆਣ ਉੱਪਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਜੁਲਹਾਲ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ, ਡਿੱਬਾ, ਬੱਕਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ) ॥

ਜੁਲਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਏ ਜਾਣਾ ॥
ਜੁਲਕਣਾ }

ਜੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀੜੇ ਵਾਕਰ ਚਲਣਾਂ, ਘਸਰ ਕੇ ਟੁਰਨਾ ॥

ਜੁਲ ਜੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀੜੇ ਵਾਕਰ ਟੁਰਨਾ ॥

ਜੁਲ ਜੁਲਾਟ, ਸ:—ਕੀੜ ਦੀ ਦੇਕ, ਕੀਬਣੀ ॥

ਜੁਲਫ

ਜੁਲਫ, ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਲਿਰ, ਮੋਢੀ, ਅਲਕ ॥

ਜੁਲਫੀ, ਸ:—ਬੁਰਾ ਮਾਰਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗਲੀ ॥

ਜੁਲਫੂ ਪੁ:—ਜੁਲਫਾਂ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਜੁਲਮ, ਪੁ:—ਕਾਹਰ, ਸਖ਼ਤੀ, ਜੋਰਾਵਰੀ, ਜੁਰਮ ॥
(ਕਰਨਾ) ॥

ਜੁਲਮੀ, ਸ:—ਜੁਲਮ, ਸਖ਼ਤੀ ॥ ਪੁ:—ਜੋ ਜੁਲਮ ਕਰੇ ॥

ਜੁਲਾਈ, ਸ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸਾਲ ਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਮਹੀ-
ਨਾ ॥

ਜੁਲੜ (ੜ) } ਪੁ:—'ਜੁੱਲ' ਦੇਖੋ ॥
ਜੁੱਲਾ

ਜੁਲਾਹ (ਹਾ) ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਬੁਨਣ ਵਾਲਾ,
ਮੁਰਖ, ਰਹਾਕਲ ॥

ਜੁਲਾਹਗਰੀ, ਸ: } ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਣਾ ॥
ਜੁਲਾਹਪੁਣਾ, ਪੁ:

ਜੁਲਾਹੀ, ਸ:—ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਜੁਲਾਬ, ਪੁ:—'ਜਲਾਬ' ਦੇਖੋ ॥

ਜੁਲਾਬੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੁਲਾਬ ਲੱਗੇ ॥

ਜੁੱਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੁੱਲਾ, ਕੰਧੋਲੀ, ਭੱਦਰੀ ॥

ਜੁਲੀਆ, ਪੁ:—ਧੋਖੇ ਬਾਜ, ਫਰੋਬੀ, ਕਪਟੀ ॥

ਜੁਵਾਰ, } 'ਜੁਆਰ' 'ਜੁਆਰਣ' ਆਦਿਕ
ਜੁਵਾਰਣ (ਰੀ) } ਵੇਖੋ ॥
ਜੁਵਾਰੀਆਂ

ਜੁੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ,
ਜੁੜਣਾ } ਬਨਣਾ । ਮਹੁਰਤ ਜਾਂ ਸਾਹ
ਠੀਕ ਮਿਲਣਾ ॥

ਜੁਠ

ਜੁੜਣ, ਪੁ:—ਮੇਲ, ਜੋੜ, ਇਕੱਠ ॥

ਜੁੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜੁੜਾਈ, ਸ:—ਜੋੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਜੁੜ੍ਹੇ } ਸ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਕੱਠ ॥
ਜੁੜ੍ਹੇ } ਵਿ:—ਜੁੜਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਜੁੱ, ਸ:—ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਖਿੱਕ ਕੀੜਾ ॥

ਜੁੱ ਡੋਰ } ਸ:—ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਚਾਲ ॥
ਜੁੱ ਦੀ ਡੋਰ

ਜੁਆਂ ਵੇਖਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੁਆਂ
ਲੱਭ ਕੇ ਕੱਢਣੀਆਂ ॥

ਮੋਈ ਜੁੱ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੱਫ ਰੀਜ ਦੇਣਾ ॥

ਜੁਆ, ਪੁ:—ਸਰਤਾਂ ਲਾਕੇ ਜੋ ਖੋੜ ਖੇਤੀ ਜਾਵੇ
(ਖੇੜਣਾ, ਮਾਰਨਾ,) ॥

ਜੁਏਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜੁਆ ਖੇੜਣਾ ॥

ਜੁਏ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਜੁਆ ਖੇੜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜੁਏ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਜੁਏ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਜੁਹ, ਸ:—ਘਰਾਂ ਦੇ ਲਾਗੇ ਰੜੀ ਥਾਂ, ਚੰਗਰਾਂ ਦੇ
ਚਰਨ ਵਾਲਾ ਮਦਾਲ ॥

ਜੁੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਣਾ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ
ਜਾਣਾ ॥

ਜੁੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਜੁੜਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਜੁਠ, ਸ:—ਖਾਕੇ ਪਿੱਛੇ ਬਹੀ ਹੋਈ ਖੁਰਾਕ, ਨਕਾ,
ਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਜੁਠਾ

ਜੁਠਾ, ਵਿ: } ਅਪਵਿਤ੍ਰ, ਮੇਲਾ, ਜਿਸ ਪਾਣ
ਪੁ: } ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ
ਕੱਢਕੇ ਖਾਧਾ ਜਾਏ, ਨੀ ਮਾਂਸਿਆ
ਹੋਇਆ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ
ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ ਹੈ, ਜੁਠਾ ॥

ਜੁਠਾ ਮੂੰਹ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਕੁਝ ਖਾ ਪੀ
ਲਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਜੁਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਠਾ ਕਰਨਾ, ਜੁਠਾਉਣਾ ॥

ਜੁਠ, ਸ:—ਜਨਮ, ਆਵਾਗੋਣ, ਜੁਗ ॥
ਪੁ:—ਅਗੋਂਜੀ ਛੇਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਜੁਠ ਕੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਖ ਸੱਖੇ ਹੋਕੇ
ਜੁਠ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ } ਉਮਰ ਬਿਤਾਉਣੀ, ਦੁਖ
ਪਾਕ ਜੀਉਣਾ ॥

ਜੁਠ ਬਦਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਕੇ ਹੋਰ ਜਨਮ ਲੈਣਾ ॥

ਜੁਠ ਛੇਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ
ਜੋ ਜਨਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਬਿਤਾਉਣਾ ॥

ਛਿੱਟੀ ਹੋਈ ਜੁਠ, ਸ:—ਕੋਝਾ ਅਤੇ ਮੱਟਾ
ਆਦਮੀ ॥ ਬੰਦਰ ਦੀ ਜੁਠ ॥

ਜੁਤ (ਜੁਤਾ), ਪੁ:—ਜੁੱਤੀ, ਘਾਹ, ਨਿਰਾਦਰੀ ॥

ਜਤ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਾਜਪੈਣੀ, ਘੁਰਕੀ ਮਿਲਣੀ ॥

ਜੁਤ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੀਂਟਾ ਪੈਣਾ, ਨਿਰਾਦਰੀ
ਹੋਣੀ ॥

ਜੁਨ, ਪੁ:—ਅਗੋਂਜੀ ਛੇਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਜੁਨੀ, ਵਿ:—ਨੀਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦਾ, ਛੋਟਾ ॥

ਜੁਰੀ, ਸ - ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਪਚਾਇਤ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ
ਨਿਯਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕੌਠ ॥

ਜੁਲਾ, ਪੁ:—ਜਲੀ ਦੀ ਉੱਪਰਲੀ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਾ ॥

ਜੇਠ

ਜੁਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੋਣੀ,
ਮੁਸਕਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣੀਆਂ ॥

ਜੁਜੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕੱਟ ਹੋਣਾ, ਕਾਬੂ
ਆਉਣਾ ॥

ਜੁਜਾ, ਪੁ:—ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਲਪੇਟ ਕੇ ਗੰਢ ਵਿੱਤੀ ਹੋਏ
ਵੱਡੀ ਜੁੜੀ (ਜੁੜਾ ਕਰਨਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ॥

ਜੁੜੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਬੋਹਕਰ, ਬਹਾਰੀ, ਛੋਟਾ ਜੁੜਾ,
ਸਠ ਜਾਂ ਤਮਾਕੂ ਦੇ ਪਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਗੱਠਾ, ਪੁਲਾਬਧਾ ॥

ਜੁੜੀ ਸੰਜੋਕ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਕੁੜਮਾਈ ਕਰਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਦੇਵਿਤਾ ॥ ਜੋੜ, ਭਾਣਾ, ਨੇੜ, ਭਾਗ ॥

ਜੇ, ਯੰਜਕ—ਸਰਤ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਪਦ ॥ ਜੇਕਰ
ਅਗਰ ॥

ਜੇਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਾ ਭੋਜਨ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਜੇਉਰ, ਪੁ:—ਗਹਿਣਾ, ਕੁਖਣ, ਜੇਰ ॥

ਜੇਉੜਾ, ਪੁ: }
ਜੇਉੜੀ, ਸ: } ਰੱਸੀ ਤਰੀ ॥

ਜੇਹੜਾ, ਇਕ ਬ: }
ਜੇਹੜੇ, ਬਹੁ ਬ: } ਪੜ:—ਜੋ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ॥

ਜੇਹੜਾ ਕੇਹੜਾ, ਪੜ:—ਜੋ ਕੋਈ, ਹਰੇਕ ॥

ਜੇਹਾ (ਹੇ) }
ਜਹੀ } 'ਜਿਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੇਕਰ ਯੰਜਕ—'ਜੋ' ਵੇਖੋ ॥

ਜਜੀਆ }
ਜੇਜੀਆ } ਪੁ:—'ਜੈਜੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਜੇਠ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਤੀਜਾ ਮਹੀਨਾ, ਖੈਰ ਦਾ
ਵੱਡਾ ਭਾਗ ॥

ਜੇਠਾ

ਜੇਠਾ, ਵਿ:—ਪਲੇਠੀ ਦਾ, ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡਾ, ਬਹੁਤ ਹੋਂਦਾ ॥

ਜੇਠ (ਭੀ) } ਪੜ:—‘ਜਿੱਠਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਜੇਠੀ

ਜੇਤ, ਸ:—ਜਿੱਤ, ਚੱਤੇ ॥

ਜੇ, ਪੁ:—ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜੇਬ, ਸ:—ਖੀਸਾ, ਥੋੜਾ, ਸੋਝਾ, ਸਿਗਾਰ ॥

ਜੇਬ ਕੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੀਸਾ ਕਤਰਕੇ ਮਾਲ
ਜੇਬ ਕਤਰਨੀ } ਚੁਰਾ ਲੈਣਾ ॥

ਜੇਬ ਕਤਰ(ਰੁ), ਪੁ:—ਖੀਸਾ ਕਤਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਜੇਬ ਖਰਚ, ਪੁ:—ਵੇਲੇ ਕੁਵੇਲੇ ਜੋ ਫਾਲਤੂ ਖਰਚ ਹੋਵੇ ॥

ਜੇਬ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣਾ, ਸਜਣਾ ॥

ਜੇਰ, ਸ:—ਬਰਾ ਸੌਮਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ॥

ਵਿ:—ਹੇਠ, ਬਾਬੂ, ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ (ਹਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਜੇਰਬੰਦ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਗਲ ਤੋਂ ਲੰਕੇ ਵਿੱਚ, ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਭੀਜ ਰੱਕ ਵੀਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਤਸਮਾ ॥

ਜੇਰਜ, ਪੁ:—ਗਰਬ ਤੋਂ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਜੀਵ (ਮਨੁੱਖ, ਪਸ਼ੂ ਆਦਿਕ) ॥

ਜੇਰਾ, ਪੁ:—‘ਜਿਗਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੇਲ } ਪੁ:—ਕੈਦਖਾਨਾ, ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ
ਜੇਲ ਖਾਨਾ } ਕੈਦੀ ਰਹਿਣ ॥

ਜ, ਸ:—ਜਿੱਤ, ਚੱਤੇ, ਵਾਧਾ । ਸ਼ਾਬਾਜ਼ੇ ।
ਵਸਮਯ: } ਖੱਲ ॥

ਜੈਫਲ

ਪੜ:—ਜਿੰਨੇ, (ਜੈਥਾਰ, ਜੈਬੇਰ = ਜਿੰਨੀ ਵਾਰੀ) ॥

ਜੈਥਾਰ, } ਸ:—ਜਿੱਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥
ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ

ਜੈਕਾਰੇ ਗਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਚੁੱਰੀ ਚੁੱਰੀ ਕੱਢਣਾ ॥

ਜੈ ਜੈ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਉਤਾ ਦੀ ਜੈ ਚੁੱਰੀ ਬੋਲਣੀ ॥

ਜੈ ਦਿਆ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਰਾਮ
ਜੈ ਦੇਵਾ } ਰਾਮ ॥

ਜੈਸਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਜਿਹਾ ॥

ਜੈਸੇਕੇ ਤੈਸਾ, ਇੱਕ ਜੇਹਾ ਮੇਲ ਮਿਲਣਾ, ਬਦਲਣਾ ॥

ਜੈਜਾਵੰਤੀ } ਸ:—ਅੰਧੀਗਤਨੂੰ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਜੈ ਜੈ ਵੰਤੀ } ਇੱਕ ਰਾਗਣੀ ॥

ਜੈਜੀਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਜੋ ਬਾਵਰਾਂ ਉੱਤੇ ਮਸੂਲ ਲਾਇਆ ਸੀ ॥

ਜੈਂਡ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਛੇਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ
ਜੈਂਡਣੀ ਸ: } ਨਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣ ਸਕੇ ਨਾਂ
ਬੋਲ ਸਕੇ ॥

ਜੈਣ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਤ (੨੪ ਤੀਰ-ਥਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ), ਸਰਾਉਗੀ ॥

ਜੈਣੀ, ਪੁ:—ਜੈਣ ਮਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜੈਤ } ਸ:—ਇੱਕ ਰਾਗਣੀ ॥
ਜੈਤ ਸਿਰੀ

ਜੈਂੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੇਤੀ ਵਧਣ ਵਾਲੀ ਬਾੜੀ ॥

ਜੈਫਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਤੌਫਾ ਗਰਮ ਰਸ ॥

ਜੇਲ

ਜੇਲ, ਪੁ:—ਧੜਾ, ਲੜਾ, ਜੇਲਦਾਰ ਦਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਜੇਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਛਈਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਅਫਸਰ ॥

ਜੇਲਦਾਰੀ, ਸ:—ਜੇਲਦਾਰ ਦਾ ਹੋਂਦਾ ॥

ਜੇ, ਪੜ:—ਜੇਹਤਾ, ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਯੋਜਕ-ਜੇ, ਜੇਕਰ ॥ ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਤੀਮਤ ॥

ਜੇ ਕੁਝ } ਪੜ:—ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ,
ਜੇ ਕੋਈ } ਹਰੇਕ ॥

ਜੇ ਜੇ, ਪੜ:—ਜੇਹੜੀ ਜੇਹੜੀ ਰੀਜ, ਹਰ ਥੇ
ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਜੇ ॥

ਜੇਸ, ਪੁ:—ਉਬਾਲ, ਗੁੱਸਾ, ਕਾਮ, ਪ੍ਰੇਮ, ਮਸਤੀ ॥

ਜੇਸ ਆਉਣਾ }
ਜੇਸ ਚੜ੍ਹਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਥਲਣਾ,
ਜੇਸ ਮਾਰਨਾ } ਰੜ੍ਹਨਾ, ਕਾਮ ਦਾ
ਜੇਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ } ਜੋਰ ਹੋਣਾ, ਤਪਸਾਣਾ ॥

ਜਸ ਦੇਣਾ }
ਜੇਸਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਉਥਲਣਾ, ਥਾੜਨਾ ॥

ਜੇਸਾਦਾ, ਪੁ:—ਉਥਲੀ ਹੋਈ ਦੁਆ ਦਾ ਪਾਣੀ ॥

ਜੇਸੀ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਜੇਤਸੀ ॥

ਜੇਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਪਰਖਣਾ,
ਜਾਚਣਾ ॥

ਜੇਹਰ }
ਜੇਹੜ } ਪੁ:—ਛੋਭ, ਟੋਭਾ, ਕੱਚਾ ਭਲਾਉ ॥

ਜੇਹੂ, ਪੁ:—ਜੇਹਣ ਵਾਲਾ, ਪਾਹੂ ॥

ਜੇਕ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਥੀੜਾ ਜੋ ਗੰਦਾ ਲਹੂ
ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚਮੜ ਦੇਂਦੇ ਹਨ,
ਮਰਦ ਦਾ ਲਹੂ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਰਨ, ਦੁਬੰਦਣੀ ॥

ਜੇਗੀਆ

ਜੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਕੜੀ ਵਿੱਚ ਝੱਲਣਾ ॥

ਜੇਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੁਲਾਉਣਾ, ਭਾਰ ਮਲੂਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਜੇਖਾਈ, ਸ:—ਜੇਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਜੇਖੂ, ਪੁ:—ਜੇਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਜੇਖੇਂ, ਪੁ:—ਭਰ, ਖਤਰਾ, ਵਭਮੁੱਲਾ ਮਾਲ, ਰਕਮ,
ਗਹਿਣਾ, ਜਾਇਦਾਦ ॥

ਜੇਗ, ਸ:—ਬਲਦਾਂ ਜਾਂ ਸਾਂਢਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ॥

ਪੁ:—ਜੋੜ, ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਮੇਲ, ਚੰਗਾ ਮਹੁਰਤ
ਮੇਕਾ, ਭਗਤੀ, ਪਿਆਣ, ਅਭਿਆਸ, ਬ੍ਰਹਮ
ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਹੋਣਾ, ਖਟ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ,
ਇੱਕ ਰਾਗਣੀ ॥

ਵਿ:—ਲਾਇਕ, ਮੁਨਾਸਬ, ਠੀਕ ॥

ਜੇਗ ਅਭਿਆਸ, ਪੁ:—ਧਨਾਨ ਆਦਿਕ ਨਾਲ
ਮਨ ਨੂੰ ਏਕਾਗ੍ਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ॥

ਜੇਗ ਸਾਪਣਾ }
ਜੇਗ ਕਮਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਗ ਅਭਿਆਸ
ਕਰਨਾ ॥

ਜੇਗ ਪਾਰਣਾ }
ਜੇਗ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਗੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਜੇਗਣ, ਸ:—ਜੇਗ ਸਾਪਣ ਵਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ॥

ਜੇਗਣੀ, ਸ:—ਸ਼ਿਵਜੀ ਜਾਂ ਦੁਰਗਾ ਦੇ ਨਾਲ
ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਰਾਖਸ਼ਣੀ ਜਾਂ ਭੂਤਣੀ ॥

ਜੇਗਾਭਿਆਸ, ਪੁ:—‘ਜੇਗ ਅਭਿਆਸ’ ਵਿਖ ॥

ਜੇਗਾ, ਵਿ:—ਲਾਇਕ, ਠੀਕ, ਜੋ ਕੰਮ ਦੇ ਸੱਕੇ ॥
ਪੁ:—ਝਲਫਟ, ਥੱਲੇ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਮੇਲ ॥

ਜੇਗੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢਕੀਰ, ਗੰਧਣਾਸ਼
ਦਾ ਢੇਲਾ, ਜੇਗ ਸਾਪਣ ਵਾਲਾ, ਜਾਦੂਗਰ ॥

ਜੇਗੀਆ, ਵਿ:—ਜੇਗੀ ਵਰਗਾ, ਜੇਗੀ ਦਾ, ਭਗਵਾਨ
ਜੇਗ ॥

ਪੁ:—ਭਗਵਾਨ ਜੇਗ, ਇੱਕ ਰਾਗਣੀ ॥

ਜੋਜਣ

ਜੋਜਣ, ਪੁ:—ਕਈਆਂ ਕੋਹਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ॥

ਜੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਜਾਲੀ ਨਾਲ ਥਲਦ ਜੋੜਨੇ, ਜਾਂ
ਬੱਧੀ ਨੂੰ ਘੋੜਾ ਲਾਉਣਾ ਆਦਿਕ ॥

ਜੋਤ, ਸ:—ਗਾਨਣ, ਲੋ, ਲਾਟ, ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨੀੜ,
ਆਤਮਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ਕਤਿ,
ਜੋਗ, ਪਗੜ ਦੀ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ॥

ਜਾਗਦੀ ਜੋਤ, ਸ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਮਾਯਾ, ਦੇਵੀ,
ਲਾਟ ॥

ਜੋਤ ਜਗਾਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਉਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀਵਾ
ਬਾਲਣਾ ॥

ਜੋਤਸ਼, ਪੁ:—ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਦੀ ਵਿਦਯਾ,
ਨਜ਼ਮ ॥

ਜੋਤਸ਼ੀ, ਪੁ:—ਜੋਤਸ਼ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਮੋਟੇ
ਚੇਲ ॥

ਜੋਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਣਾ, ਹਲ ਵਾਹਣਾ ॥

ਜੋਤਨਾ, ਸ:—ਜਤ, ਲ, ਨੀੜ, ਅਦਰਲਾ, ਗਾਨਣ ॥

ਜੋਤਮਾਨ, ਪੁ:—ਜੋਤ ਵਾਲਾ, ਗਾਨਣਾ ॥

ਜੋਤਰ } ਪੁ:—ਚੰਮ ਦਾ ਤਸਮਾ, ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਗੱਡੀ
ਜੋਤਰਾ } ਦੇ ਸਾਜ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ॥

ਜੋਤਾ } ਪੁ:—ਹਲ ਵਾ ਇੱਕ ਗੋੜਾ, ਖਾਹਲੀ
ਜਤਾ } ਵਾਹੀ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਜੋਤੀ } ਸ:—ਛੋਟਾ ਜੋਤਰਾ ਜਾਂ ਤਸਮਾ (ਮਸਕ
ਜੋਤੀ } ਆਦਿਕ ਦਾ) ॥

ਜੋਤੀ, ਸ:—‘ਜੋਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ, ਵਿ:—ਰਮਕਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਜੋਰ ਪਗਾਟੇ

ਜੋਤੀਜੋਤ ਸਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ
ਤਜਾਗ ਕੇ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਜੋਤ ਵਿੱਚ ਲੀਨ
ਹੋਣਾ ॥

ਜੋਧ, ਪੁ:—ਉੱਦਮ, ਜਤਨ, ਤਪੱਸਿਆ (ਕਮਾਉਣਾ
ਕਰਨਾ) ॥

ਜੋਧਾ, ਪੁ:—ਤਕੜਾ, ਥਲੀ, ਸੁਰਬੀਰ, ਤਪੱਸੀ ॥

ਜੋਬਣ, ਪੁ:—ਜੁਆਨੀ, ਜੁਆਨੀ ਦਾ ਥਲ ਅਤੇ
ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਜੋਬਣ ਚੜ੍ਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਆਨ ਹੋਣਾ,
ਜੋਬਣ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ } ਰੀਸਤ ਦੀ ਛਾਤੀ
ਵਧਣੀ ਵੁਲਣੀ ॥

ਜੋਮ, ਪੁ:—ਗਰਮੀ, ਉਬਾਲ, ਜੋਸ਼ (ਆਉਣਾ
ਚੜ੍ਹਣਾ) ॥

ਜੋਮੀ, ਵਿ:—ਕਾਮੀ, ਜੱਸ਼ ਵਾਲਾ, ਮਸਤ ॥

ਜੋਰ, ਪੁ:—ਥਲ, ਤਾਕਤ, ਜਤਨ, ਗੁਣ, ਅਖਤਿ-
ਆਰ ॥

ਜੋਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ, ਜੋਰ ਆਦਿਕ
ਕੱਢਣੇ ॥

ਜੋਰ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸਜੋਰ ਕਰਨਾ ॥

ਜੋਰ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ॥

ਜੋਰ ਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਚੁੜ ਕਰ
ਉਣਾ ॥

ਜੋਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਕਰਨੀ ॥

ਜੋਰ ਪਗਾਟੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਖਾਹਮਖਾਹ, ਮੱਲੋਮੱਲੀ
ਬਦਬਦੀ ॥

ਜੋਰ ਪਾਉਣਾ

ਜੋਰ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰ ਨਾਲ
ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਂ
ਹੋਣ ਦੇਣੀ ॥

ਜੋਰ ਫਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਜੋਰ ਮਾਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥
ਜੋਰ ਲਾਉਣਾ }

ਜੋਰਾਜੋਰੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ, ਜਬਰਦਸਤੀ
ਜੋਰੇ ਜੋਰ } ਨਾਲ ॥

ਜੋਰਾਵਰ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਬਲੀ, ਗੋਵਾ, ਜਬਰਦਸਤ ॥

ਜੋਰਾਵਰੀ, ਸ:—ਬਲ, ਤਾਕਤ, ਜਬਰਦਸਤੀ
(ਕਰਨੀ) ॥

ਜੋਰੀ, ਸ:—ਜੁਲਮ, ਸਖਤੀ, ਜੋਰਾਵਰੀ ॥

ਜੋਰੂ(ਰੇ), ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਬਨਾਨੀ, 'ਤੀਵੀ' ॥

ਜੋੜ, ਪੁ:—ਮੇਲ, ਸੰਗ, ਏਕਾ, ਦਾਕਾ, ਇਕੱਠ, ਜਮਾ,
ਜੋੜਾ, ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਮਿਲਣ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਜੋੜਤੋੜ, ਪੁ:—ਫਲਵਲ, ਗੀਵ ਤੁੱਪ, ਤਤਖੀਰ ॥

ਜੋੜ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲਣਾ, ਹੁੰਦੇ ਨੂੰ ਬਠਾਉਣਾ,
ਜਮਾ ਕਰਨਾ ॥

ਜੋੜ ਫਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਥਾਲ ਦੀ ਸੁੱਖ
ਮਠਾਉਣ ਨੂੰ ਮੁਹੱਰਮ ਦੀ ਵਸਵੀ ਨੂੰ ਦੱਸ
ਚੋਲ ਅਤੇ ਸਰਬਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਿਆਲੀਆਂ
ਥਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀਆਂ ॥

ਜੋੜ ਮਲ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਇਕੱਠ ॥

ਜੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲਣਾ; ਗਵਾਣਾ, ਠੀਕੀ ਲਾਉਣੀ,
ਜਮਾ ਕਰਨਾ, ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਬਠਾਉਣਾ, ਖੱਕਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਜੋੜ

ਹੱਥ ਜੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ
ਸਿੱਧੀਆਂ ਰੱਖਕੇ ਮੇਲਣੀਆਂ, ਬੈਠਤੀ ਕਰਨੀ ॥

ਜੋੜਾ, ਪੁ:—ਦੋ ਜਣੇ; ਮਰਦ ਤੀਮਤ, ਇੱਕੋ ਜੇਹੀਆਂ
ਦੀਜਾਂ, ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਪੜੇ, ਜੁੱਤੀ, ਠਕਲੀ
ਚਾਂਦੀ ਸੋਨਾ ॥

ਜੋੜੀ, ਸ:—ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਦੋ ਜਣੇ, ਬੂਹੇ ਦੇ ਦੋ ਤਾਕ,
ਤਬਲੇ, ਦੋ ਘੋੜੇ ॥

ਜੋੜੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੂਹੇ ਦੀ ਚੁਗਾਠ
ਜੋੜੀ ਫੇਰਨੀ } ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਾਕ ਲਾਉਣੇ ॥

ਜੋੜੀਦਾਰ, ਪੁ:—ਭਾਈਵਾਲ, ਮੇਲੀ, ਸੌਥੀ ॥

ਜੋੜੂ, ਪੁ:—ਧਨ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ, ਸੂਮ, ਜੋ ਜੋੜ ਲਾਵੇ ॥

ਜੋ } ਪੁ:—ਬਣਕ ਵਰਗਾ ਇਕ ਅਨਾਜ ॥
ਜੋਂ }

ਜੋਖਾਰ, ਪੁ:—ਗਾਜਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਦਾਅ ॥

ਜੋਹਰ, ਪੁ:—ਜੁਆਹਰ, ਗੁਣ, ਸਭਾ, ਅਸਰ,
ਸਮਝ, ਹੁਨਰ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਆਬ ॥

ਜੋਹਰ ਵਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਣ ਦੱਸਣਾ ॥

ਜੋਹਰੀ, ਪੁ:—ਜੁਆਹਰ ਵਰਣ ਵਾਲਾ, ਪਾਰਖੂ ॥

ਜੋਂਕੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਿਚਿਤ ਹੋਕੇ, ਅਨੰਦ ਨਾਲ ॥

ਜੋਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤੀਆਂ ਗਲਾਂ ਨਾਲ ਵਿੱਥੇ ਹੋਣਾ,
ਹੁੰਸੇ ਹੋਣਾ, ਖਿੜਨਾ ॥

ਜੋੜ, ਵਿ:—ਦੋ ॥

ਜੋੜਾ, ਪੁ:—
ਜੋੜੀ, ਸ:—ਇਕੱਠੇ ਜੰਮ ਹਥ ਦੋ ਥਾਲ (ਬਹੁਤ)
ਜੋੜੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ) ॥
ਜੋੜੇਬਹੁ: ਸ:

ੜ

ੜ, ਪੁ: ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਚੌਧਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ੜਈ, ਸ:—ਭੌਕਣਾ, ਲੜਾਈ, ਹੱਲਾ ॥

ੜਈ ਲੈਕੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਬਕਾ ਦੇਣਾ, ਹੱਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ੜੱਸ, ਪੁ:—ਭੌਕੀ ਵਾਲੀ, ਸੁਭਾਉ (ਆ ਪੈਣਾ) ॥

ੜੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਮਲਣਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਚੋਪੜਨਾ ॥

ੜਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ੜੱਸਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ੜਸਾਈ, ਸ:—ੜੱਸਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ਰੀ ॥

ੜਹਿਰ, ਸ:—ਝੋਰ, ਖੁਰਕ, ਜਲੂਣ (ਉੱਠਣੀ, ਆਉਣੀ, ਛੁੱਟਣੀ) ॥

ੜਹੀ, ਸ:—'ੜਈ' ਵੇਖੋ ॥

ੜਕੇ, ਸ:—ਜੋਥ, ਫਰ, ਚਿੱਤ ਦਾ ਵਿਕਾਰ ॥

ੜਕ, ਪੁ:—ਸੰਸਾ, ਇਜਕ, ਫਰ, ਸੰਗ, ਹਨੇਰੀ ॥

ੜਕ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਨੇਰੀ ਆਉਣੀ, ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥

ੜਕ ਪੈ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਸਾ ਜਾਂ ਸ਼ੌਂਕ ਹੋਣਾ ॥
ੜਕ ਪੈਣਾ }

ੜਕਝੋਰ, ਵਿ:—ਝਾਰੇ ਅਤੇ ਸਪਲੇ ਬੱਦਲ, ਜ਼ਾਲੀ ਮਸਤੀ ਜਾਂ ਠੀਂਦਰ ॥

ੜਕਝੋਰੀ, ਸ:—ਝਪਟ, ਲੜਾਈ, ਬਖੇੜਾ ॥

ੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਜੋਥ ਆਉਣਾ, ਚੜ੍ਹਚੜ੍ਹ ਕਰਨਾ, ਖਿਰਲਾਖ ਕਰਨਾ । ਪੁ:—ਇਕ ਚੌੜੇ ਹ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਛਾਂਡਾ ॥

ਝ

ਝੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮ ਖਾਣੀ, ਭਰਨਾ, ਇਜਕਣਾ, ਸੰਗਣਾ ॥

ਝੱਕਰਾ, ਪੁ:— } ਇੱਕ ਰੋੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਝੱਕਰੀ, ਸ:— } ਛਾਂਡਾ ॥

ਝੱਕੜ, ਪੁ:—'ਝੱਖੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਝੱਕਾਰ, ਪੁ:—ਛਣਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਚੀਕ, ਰੁਕ ॥

ਝੱਕੀ, ਵਿ:—ਪੁੱਠਾ, ਉਲਟਾ, ਕੱਥਾ ॥

ਝੱਕੋਰ, ਸ:—ਬੱਦਲ ਛਾ ਜਾਣੇ, ਘਟਾ ਆਉਣੀ ॥

ਝੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਫਿੜਕਣਾ, ਖਾਣੀ ਆਦਿਕ ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਝੱਖ, ਸ:—ਬਕਵਾਦ, ਗੱਪ, ਬਿਆਰਬ ਜਤਨ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਝੱਖ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ॥

ਝੱਖ } ਪੁ:—ਹਨੇਰੀ, ਰੁਝਾਨ, ਬਹੁਤ ਜੋਰ ਦੀ
ਝੱਖੜ } ਪੈਣ ॥

ਝੱਖੜ ਝਾਂਜਾ } ਪੁ:—ਝੱਖੜ, 'ਹਨੇਰੀ' ॥
ਝੱਖੜ ਝੋਲਾ }

ਝੱਖੜ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਲੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਝੱਖ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਨੇਰੀ ਆਉਣੀ ॥

ਝੱਖਾੜ, ਵਿ:—ਬਾਰਾਂਸਿਰੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਤੇ ਵੱਡੇ ਜਾਂ, ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਣੀਆਂ 'ਜਨੂ' ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋਣ ॥

ਝੱਰੀ, ਸ:—ਬੁਲਬੁਲਿਆਂ ਦਾ ਕੰਠ, ਕਵ, ਉੱਪਰ ਆਈ ਹੋਈ ਮੇਲ ॥

ਗੁਰੂ ਹੱਡਣੀ

ਭੋਗੁ ਹੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਉਣਾ ॥

ਭੋਗੁ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ, ਚੋਲਾ, ਰੱਖ, ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡ। ਇੱਕ ਸੋਹਰ ॥

ਭਗਲਾ } ਪੁ:—ਕਸਮੀਰੀਆਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਚੌਲਾ ॥
ਭਗੁਲਾ }

ਭਗਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਕਾ, ਜਿਦਕਾ, ਬਖੇੜਾ ਕਰਨਾ ॥

ਭਗਜਾ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਜਿਦ, ਬਹਿਸ, ਬਖੇੜਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਭਗਜਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਭਗਜਾਉਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਭਗਜਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਵੇਹਣੀ ॥

ਭਗਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਉਣਾ, ਭਗਜਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭਗਜਾਉ } ਵਿ: ਪੁ:—ਜੋ ਭਗਜਾ ਕਰੇ ॥
ਭਗਜਾਲੂ }

ਭਗਜੇਲਣ, ਸ:—ਭਗਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਭੋਗਾ, ਪੁ:—ਕੁਰਤਾ, ਚੋਲਾ, ਗਲ ਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਪੜਾ ॥

ਭੋਗਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਰ ਜਾਂ ਹਾਥੀ ਦਾ ਚੀਕ ਮਾਰਨਾ, ਕੁਕਣਾ ॥

ਭੋਗੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਭੋਗਾ, ਚੁੜਤੀ ॥

ਭੋਗੀ, ਸ:—ਜੰਗਲ, ਚੋਲਾ, ਰੱਖ । ਪੁ:—ਭੋਗ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਭਜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰਮਾਉਣਾ, ਮੰਗਣਾ, ਭਰਨਾ ॥

ਭਜਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਹਰ ਕਢਣਾ ਪਰੇ ਰੱਖਣਾ ॥

ਭਟਕਾ

ਭੰਜਣ, ਪੁ:—ਭਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, ਧੰਧਾ ॥

ਭੰਜਣ, ਸ: } ਭਗੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਭੰਜਣੀ, ਪੁ: }

ਭੰਜਰ, ਪੁ: } ਖਾਲੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਭੰਜਰੀ, ਸ: } ਇੱਕ ਭਾਂਡਾ, ਘੜੀ ॥

ਭੰਜਾ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਚੌਧਵੀਂ ਅਖਰ, ‘ਭ’ ॥

ਭੰਜੋੜ ਮਿੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਮਰੇ-
ਭੰਜੋੜਣਾ } ਤਨਾਂ ॥
ਭੰਜੋੜ ਦੇਣਾ }

ਭਟ, ਪੁ:—ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸਮਾ, ਪਲ, ਛੇਤੀ, ਹਲਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੇਤੀ, ਛੇਤੀ, ਝਬਝੇ ॥

ਭੱਟ ਪੱਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੇਤੀ, ਪਲ ਵਿੱਚ, ਛੁਰਤੀ ਨਾਲ ॥

ਭੱਟ ਟਪਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖੇ ਮੱਥੇ, ਰੱਖ
ਭੱਟ ਲੰਘਾਉਣਾ } ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਭਟਕ, ਸ:—ਹੁਲਾਰਾ, ਉਡਾਲਾ, ਧੜਕਾ ॥

ਭਟਕ ਸਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਭਟਕਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਭਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਚਲ ਚੰਡ ਹਿਲਾਉਣਾ, ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਲਿਸਾ ਹੋਣਾ ॥

ਭਟਕਾ, ਪੁ:—ਹੁਲਾਰਾ, ਧੜਕਾ, ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਾਲ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਸਿਰ ਲਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨਾ), ਇਸ ਭਵੇਂ ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਜਨੌਰ ਦਾ ਮਾਸ ॥

ਝਟਕਾ ਮਾਰਨਾ

ਝਟਕਾ ਮਾਰਨਾ } ਝਟਕਾ ਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਝਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਟਕਾ ਦੇਣਾ, ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਜੰਨੇਰ ਮਾਰਨਾ ॥

ਝੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੱਟੇ ਦਾ 'ਮ' ਖਰਨਾ ('ਝੱਟਾ' ਵੇਖੋ) ॥

ਝੱਟਾ, ਪੁ:—ਛੈਡਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਟੋਇਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੱਸੇ ਨਾਲ ਲਟਕਦੀਆਂ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਟੱਕਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਝੰਡ, ਸ:—ਠਰਮ ਜਾਂ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਵਾਲ, ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ। ਮੂੰਹਨ ਦੀ ਰੀਤ, ਦੇਉ ਥਾਜ ॥

ਝੰਡ ਬਹਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਾਰਨਾ ਕੁੱਟਨਾਂ ॥

ਝੰਡਾ, ਪੁ: } ਝੰਡੀ, ਸ: } ਧਰਮ, ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਝੰਡਾ ਗੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਤਿਆਰ ਜਮਾਉਣਾ ॥

ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਤਾਬਿਆ ਹੇਠ ਜਾਣਾ ॥

ਝੰਡੂਲਾ ਪੁ:—ਝੰਡ ਵਾਲਾ ਖਾਲ ॥

ਝਟਕਾਉਣਾ } ਝਟਨਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਿੰਗ ਮੈਂ, ਜਾਣੇ, ਬਰ-ਬਰਾਉਣਾ ॥

ਝਟਕਾਟ } ਝਟਾਟ } ਸ:—ਬਰਬਰਾਟ, ਦੁਖਦ ਦੇਣਾ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਜੋ ਹਾਲ ਹੋਵੇ ॥

ਝਟੇਨੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਖੜ ਦਾ ਆਗੂ, ਪੀ ਦਾ ਪੁੱਤ, ਦੇਉਤਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਤਾਨ ॥

ਝੱਫਣਾ

ਝੱਥਾ, ਵਿ:—ਘੱਟ, ਹਲਕਾ (ਮੀਂਹ ਤਾਪ, ਧੁੱਪ) ਬੱਕਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ, ਪੈਣਾ) ॥

ਝੱਪ, ਵਿ:—ਕਾਹਲਾ, ਤੇਜ ॥ ਕ੍ਰਿ ਵਿ:—ਛੋਤੀ ॥

ਝੱਪਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਮੀਟ ਕੇਉਂਸੇ ਵੇਲੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣੀ ॥

ਝੱਪਕੀ, ਸ:—ਝੱਪਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਝੱਪਟ, ਸ:—ਕੁੱਦ, ਉਛਾਲਾ, ਹੱਲਾ (ਲੈਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਝੱਪਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੱਦਣਾ ਆਪਣਾ, ਖੋਹ ਲੈਣਾ ॥

ਝੱਪੋਟਾ, ਪੁ: } ਝੱਪੋਟੀ, ਸ: } ਹੱਲਾ, ਅਚਾਨ ਚੱਕ ਉੱਪਰ ਆ ਪੈਣਾ, ਚਿੱਤਰੇ ਦੀ ਫਾਲ, ਚੀਲ੍ਹ ਦਾ ਪੰਜਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਝੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਨਾ, ਬੋਰਨਾ, ਟੋਗਨਾ, ਨਿਗਲਣਾ ॥

ਝੱਪਾ ਝੱਪ } ਝੱਪਾ ਝੱਪੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੋਤੀ, ਬਤਾਬੀ, ਝਟ ਪਰ ॥

ਝੱਪਾਨ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਉੱਚੀ ਝੋਲੀ ॥

ਝੱਫੇ, ਸ:—ਕਾਹਲੀ, ਆ ਪੈਣਾ, ਹੱਲਾ ॥

ਝੱਫ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਲਟ ਜਾਣਾ (ਕਾਗਜ਼ ਪਤੀਰਾ ਦਾ) ॥

ਝੱਫ ਮਾਰਣੀ, ਸ:—ਅਚਾਨ ਚੱਕ ਉੱਪਰ ਆ ਪੈਣਾ ॥

ਝੱਫ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਝੱਫਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਝੱਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਨਾ, ਬੋਰਨਾ, ਟੋਗਨਾ, ਨਿਗਲਣਾ ॥

ਸ਼ਬ

ਸ਼ਬ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫੇਰੀ, ਸਤਾਈ, ਜਲਦੀ
ਸ਼ਬ } ਝਟ ਪਟ ॥

ਸ਼ਬ, ਸ:—ਯਾਉ ਜਾਂ ਮੀਰ ਦਾ ਧੰਭਾ, ਖਾਛੜ ॥

ਸ਼ਬ ਚਾੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਬ ਮਾਰਨਾ ॥

ਸ਼ਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਸਮਝਣਾ ॥

ਸ਼ਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਸਮਝਾਉਣਾ ॥

ਸ਼ਬਕੀ, ਸ:—ਅੱਖ ਸਮਝਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਸ਼ਬ ਸਿੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਝਾੜਨਾ, ਸਾਰ ਕਰਨਾ
ਸ਼ਬਣਾ } ਚੁੱਟਣਾ, ਝੇਗਣਾ, ਕੱਟਣਾ,
ਮਾਰਨਾ, ਪਿੰਜਨਾ ॥

ਸ਼ਬਣੀ, ਸ:—ਸ਼ਬਣ ਵਾਲੀ ਪਤਲੀ ਲੱਕੜ ॥

ਸ਼ਬਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ ਮਾਰਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਤ ਕੱਚ
ਲੈਣਾ ॥

ਸ਼ਬਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਬਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, ਝੇੜਾ ॥

ਸ਼ਬੁ, ਪੁ:—ਖੂਹ ਦੀ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ
ਮੁੱਜ ਦੀ ਰੱਸੀ ਦਾ ਵੱਟਾ, ਚੁੰਮੁਣ ॥

ਸ਼ਬੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫੇਰੀ, ਸਤਾਈ, ਝਟਪਟ ॥

ਸ਼ਬੇਲ, ਸ: } ਬਗੜਾ, ਲੜਾਈ, ਖਿਲਬਲੀ ॥
ਸ਼ਬੇਲਾ, ਪੁ: }

ਸ਼ਮਕ, ਪੁ: ਸ:—ਅੱਖ ਮੀਰ ਦੇ ਉੱਸੇ ਵੇਲੇ ਖੋਲ੍ਹ
ਦੇਣੀ, ਰਮਕ, ਲਿਸਕ ॥

ਸ਼ਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਸਕਣਾ, ਅੱਖ ਮੀਰ ਦੇ
ਖੋਲ੍ਹਣੀ ॥

ਸ਼ਰੀਟ

ਸ਼ਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਸਕਾਉਣਾ, ਅੱਖ ਮਿਟਾਕੇ
ਖੁਲ੍ਹਾਉਣੀ ॥

ਸ਼ਮਕੀ, ਸ:—ਅੱਖ ਸਮਝਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨੀਂਦਰ ॥

ਸ਼ਮਸ਼ਮ, ਵਿ:—ਰਮਕਣ ਵਾਲਾ, ਲਿਸਕਣ ਵਾਲਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਸ਼ਮਣ, ਪੁ:—ਗੱਡੀ ਦਾ ਉਛਾੜ ॥

ਸ਼ਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਮਲਾਉਣਾ, ਮੁਰਬਾਉਣਾ ॥

ਸ਼ਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟ ਸਿੱਟਣਾ, ਸਰਤੀ ਤੇ ਝੇਗਣਾ ॥

ਸ਼ਮਣੀ, ਸ:—‘ਸ਼ਬਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਮਕਾ, ਪੁ:—ਨਜ਼ਰ, ਨਿਗਾਹ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਸ਼ਮਾਸ਼ਮ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੇਰ ਨਾਲ (ਮੀਰ ਵੱਸਕਾ),
ਬਹੁਤ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ॥

ਸ਼ਮੇਲ, ਸ: } ‘ਸ਼ਬੇਲ’ ਵੇਖੋ ॥
ਸ਼ਮੇਲਾ, ਪੁ: }

ਸ਼ਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਣਾ, ਬੋੜਾ ਬੋ: ॥
ਸ਼ਰਨਾ } ਕਰਕੇ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਸ਼ਰਨਾ ਪੁ: } ਪਾਲੀ ਦੇ ਵਗਣ ਦੀ ਬਾਂ,
ਸ਼ਰਨੀ, ਸ: } ਹੁਲਾਰਾ ॥

ਸ਼ਰਨਾਹਟ, ਸ:—‘ਸ਼ਣਸ਼ਨਾਹਟ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਰਾਲ, ਸ:—‘ਸ਼ਲਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ਰਾਜ, ਸ:—ਵਿੱਥ, ਛੀਂਗ, ਝੇੜ, ਗਲੀ, ਵਿਗਾੜ
(ਪੈਣੀ) ॥

ਸ਼ਰੀਟ, ਸ:—ਫਲਣ ਜਾਂ ਮੁਰਜ਼ਕ ਦਾ ਨਸ਼ਾਣ
(ਆਉਣ, ਪਕੀ) ॥

ਭਰੋਖਾ

ਭਰੋਖਾ, ਪੁ: } ਫੋਟੀ ਤਾਰੀ, ਮੋਖਾ, ਚੰਸਣ
ਭਰੋਖੀ, } ਦਾਨ ॥

ਭੱਲ, ਪੁ:—ਸੁਦਾ, ਕਮਲ ਪੁਟਾ, ਫੁੱਧ, ਜੰਗਲ,
ਪੱਖੇ ਦਾ ਹਿਲਣਾ ॥

ਭੱਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਖਾ ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਭਲਕ, ਸ:—ਚਮਕ, ਸੋਭਾ, ਲਿਸ਼ਕ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਭਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸ਼ਕਣਾ ॥

ਭਲਕਾ, ਪੁ:— } ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ, ਨਿਗਾਹ, ਸੋਭਾ,
ਭਲਕਾਰਾ, ਪੁ:— } ਜੋਤ ॥
ਭਲਕੀ, ਸ:—

ਭਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਲਿਸ਼ਕਾਉਣਾ

ਭਲ ਭਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸ਼-
ਕਣਾ ॥

ਭੱਲਣ, ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਥੀਮੀ, ਜੁਲਾਹੇ ਦੇ ਸਮਿ-
ਆਣ ਨੂੰ ਸਹਾਰਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ, ਹਲਟ
ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਦੀ ਸਤੀਰੀ ॥

ਭੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਨਾ, ਸਹਿਣਾ, ਹਿਲਾਉਣਾ
(ਪੱਖਾ) ॥

ਭਲਮਲ, ਸ:—ਚਮਕ, ਭਲਕ, ਸੋਭਾ ॥

ਭੱਲਾ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੋਇਆ,
ਸੁਦਾਈ ॥

ਭਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭਲਾਈ, ਸ:—(ਪੱਖਾ) ਭੱਲਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹਰੀ ॥

ਭਲਾਂਗ }
ਭਲਾਂਘ } ਪ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥
ਭਲਾਂਘਾ }

ਭਲਾਰੇ

ਭਲਾਰੇ }
ਭਲਾਂਘੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਵੇਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ॥

ਭਲਾਰ, ਸ:—ਫੰਗ, ਦਾਰਆ ਜਾਂ ਠਹਿਰ ਦੇ
ਕੰਢੇ ਦੀ ਹਲਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਪੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਉਤਾਰਾਂ
ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟੋਕਰੀ ਨਾਲ ਮੱਛੀਆਂ
ਚੜ੍ਹਣ ਦੀ ਇੱਕ ਜੁਗਤ ॥

ਭੱਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਕਮਲਾ
ਮਸਤਾਨਾ ॥

ਭੜ, ਪੁ:—ਬਦਲਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਸੁਰਜ ਦਾ
ਨਾਂ ਦਿੱਸਣਾ, ਜੋਰ ਦਾ ਮੀਂਹ, ਜੰਦਰੇ ਦੀ
ਅੰਦਰਲੀ ਕਲਾ, ਧਾਂਤ ਦੀ ਪੱਤੀ, ਸੁੱਚਣ,
ਸੋਭਾ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮੇਜ ॥

ਭੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਟਣਾ, ਲਹਿਕੇ ਡਿਗਣਾ,
ਭੜਣਾ } ਅੰਤ ਹੋਣਾ, ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਣਾ,
ਭੜਣਾ } ਹਾਰਨਾ, ਕਿਰਨਾ, ਰਾਗ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਣੀ ॥

ਭੜਫ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ, ਝਪਟ (ਲੈਣੀ) ॥

ਭੜਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨਾ, ਝਗੜਨਾ, ਖੁੱਕਾ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਭੜਫਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਉਣਾ, ਝਗੜਾ ਕਰ-
ਉਣਾ ॥

ਭੜਫਾਉ, ਪੁ:—ਲੜਾਕਾ (ਖੁੱਕੜ ਆਦਿਕ)
ਝਗੜਾਸੂ ॥

ਭੜਫਾਈ, ਸ:—ਖੁੱਕੜ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ॥

ਭੜਫਾ ਭੜਫੀ, ਸ:—ਖੁੱਕੜ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ
ਲੜਾਈ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪੁਰ ਆ ਪੈਣਾ ॥

ਭੜਥੋਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਫਲ ॥

ਭੜਬੇਰੀ

ਭੜਬੇਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਭੜਬੇਰ ਲੱਗਣਾ ॥

ਭੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭੜਵਾਈ, ਸ:—ਭਾੜਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਭੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਭੜਵਾਉਣਾ ॥

ਭੜਾਈ, ਸ:—ਚੜ੍ਹਾਈ, ਭਾੜਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਭੜਾਕ (ਕਾ), ਪੁ:—ਹਿੱਲ ਜੁਲ, ਕਾਰਲੀ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਭੜਾਭੜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੇੜੀ ਛੇੜੀ, ਬਰਪਟ ॥

ਭੜਾਵਾ, ਪੁ:—'ਚੜ੍ਹਾਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੜੀ, ਸ:—ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਂਹ ਵੱਸਣਾ, ਢਿੱਲ ॥

ਭੜੀ ਬੋਝਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਂਹ ਵੱਸਣਾ
ਭੜੀ ਲਾਉਣੀ } ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੀਣਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਫੁਲ ਭੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਰਥਾਈ ॥

ਭੜੁਮ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਦਾੜੀ ॥

ਭਾਉਲਾ } ਪੁ:—ਧੁੱਪ, ਆੜਾ 'ਆੜਾ' ਦਿੱਸਣਾ
ਭਾਉਲਾ } (ਦਿੱਸਣਾ, ਦਿੱਸ 'ਣਾ, ਪੈਣਾ) ॥

ਭਾਉਲੀ } ਸ:—ਝਪਕੀ, ਨਿਗਾਰ, ਨਖਰਾ
ਭਾਉਲੀ } (ਦੇਣੀ) ॥

ਭਾਉ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ
ਦੀਆਂ ਬੋਰਕਰਾਂ ਤੇ ਟੋਕਰੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਭਾਈ, ਸ:—ਪੜਛਾਂਵਾਂ, ਰੋਹਰੇ ਉੱਤੇ ਕਾਲੇ
ਦਾਗ ॥

ਭਾਂਜੀਆ

ਭਾਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਦੇਰਨਾ, ਰਹੇਬ ਦੇਣਾ, ਖਰਾਬ
ਕਰਨਾ ॥

ਭਾਸਾ } ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਰਹੇਬ, ਫਲ (ਦੇਣਾ) ॥
ਭਾਂਸਾ }

ਦਮ ਭਾਂਸਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਫਲਣਾ ॥

ਭਾਂਸੂ } ਪੁ:—ਭਾਂਸਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਰਹੇਬੀ,
ਭਾਂਸੇ ਬਾਜ } ਫਲੀਆ ॥

ਭਾਂਹੂ, ਪੁ:—'ਭਾਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਂਕ, ਸ:—ਤੱਕ, ਨਜਰ, ਤਾੜ, ਉਡੀਕ (ਰੱਖਣੀ
ਲਾਉਣੀ) ॥

ਭਾਂਕਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਰਨਾ, ਚਿਜਕਣਾ ॥

ਭਾਂਕ ਮਝਾਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਵੱਲ ਤੱਕਣਾ ॥

ਭਾਂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੱਕਣਾ, ਦੇਖਣਾ, ਤਾੜਨਾ, ਉਡੀ-
ਕਣਾ ॥

ਭਾਂਕਾ, ਪੁ: } 'ਭਾਂਕ' ਵੇਖੋ (ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥
ਭਾਂਕੀ, ਸ: }

ਭਾਂਕਾ ਭਾਂਕੀ, ਸ:—ਤਾੜ, ਇੱਕ ਦੂਏਵੱਲ ਤੱਕਣਾ ॥

ਭਾਂਗੜੂ, ਪੁ: ਵਿ:—ਜੋ ਸ਼ਗੜਾ ਕਰੇ ॥

ਭਾਂਜ, ਪੁ:—ਵਾਜੇ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਭਾਂਜਰ, ਸ:—ਛੁਟਕਣ ਵਾਲਾ ਪੈਰ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਭਾਂਜਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ (ਕਰਨਾ) ਖੁਫ਼ਾਲ
(ਵਗਣਾ) ॥

ਭਾਂਜੀਆ, ਵਿ:—ਜੋ ਭਾਂਜਾ ਜਾਂ ਬਖੇੜਾ ਕਰੇ ॥

ਝਾਂ ਝਾਂ

ਝਾਂ ਝਾਂ, ਸਃ—ਛਲ ਛਲ ਦੀ ਅਵਾਜ (ਕਰਨਾ) ॥

ਝਾਟਮਝਾਟਾ } ਪੁਃ—ਹੱਥ ਪਾਈ, ਇੱਕ ਦੂਥੇ ਦੇ
ਝਾਟਮਝੂਟਾ } ਵਾਲ ਬੰਹਣੇ (ਹੋਣਾ) ॥

ਝਾਟਲਾ, ਵਿਃ—ਪਤ੍ਰਾਂ ਅਤੇ ਟਹਿਲੀਆਂ ਵਾਲਾ ॥

ਝਾਟਾ, ਪੁਃ—ਤੀਸਰੇ ਦੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲ ॥

ਝਾਟਾ ਖਿਡਣੀ } ਸਃ—ਸਿਸ ਦੇ ਵਾਲ ਖਿਡੇ
ਝਾਟਾ ਖਿਡੜੀ } ਹੋਏ ਹੋਣ ॥

ਝਾਡਲਾ, ਵਿਃ—‘ਝਾਟਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝਾਤ, ਪੁਃ } ਝੱਕ, ਝਾੜ, ਝਜਰ (ਕਰਨੀ,
ਝਾਤੀ, ਸਃ } ਮਾਰਨੀ) ॥

ਝਾਤੀ ਪਾਉਣਾ }
ਝਾਤੀ ਮਾਰਨੀ } ਕ੍ਰਿਃ—ਝੱਕਣਾ, ਅਗਾਂਹ ਹੱਕ
ਝਾਤੀ ਲਾਉਣੀ } ਵੇਖਣਾ ॥

ਝਾਂਪਲ, ਸਃ—ਇੱਕ ਜਨੌਰ, ਕਾਲ ਕਲਿੱਚੀ ॥

ਝਾਂਫ, ਸਃ—ਜਿਸ ਤੀਸੀ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਨਿੱਕੇ
ਹੋਣ, ਵੂਹੜ ਦਾ ਪਰਦਾ ॥

ਝਾਂਬ, ਸਃ—ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਭਾਂਡਾ ॥

ਝਾਂਬ, ਸਃ—ਵੂਹੜ ਦਾ ਪਰਦਾ ॥

ਝਾਂਬਾ }
ਝਾਂਬਾ } ਪੁਃ—ਭੋਲੇ ਦਾ ਕੁੱਪਾ, ਫੁੰਮੁਲ ॥

ਝਾਂਬੂ, ਪੁਃ—ਛਾੱਬੂ, ਪੱਥੇ ਜਾਂ ਬਲਦ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੀਜ, ਬੁੱਜਾ ॥

ਝਾਮੜੀ, ਸਃ—ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਗਲ ਲਾਉਣਾ
(ਦੇਣੀ) ॥

ਝਾੜ ਖੰਡ

ਝਾਮਾਂ, ਪੁਃ—‘ਝਾਵਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝਾਰਾ, ਪੁਃ—ਛੋਕ, ਮੋਰੀ ॥

ਝਾਰੀ, ਸਃ—ਖਾਰੀ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਝੱਜਰ,
ਹੁੱਕਾ ॥

ਝਾਲ, ਸਃ—ਮਸਾਲੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਧੀਰਜ,
ਮੁਲੀਮਾ ॥

ਝਾਲ ਝੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੁਖ ਸਹਾਰਨਾ ॥

ਝਾਲ ਫੇਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੁਲੀਮਾ ਕਰਨਾ ॥

ਝਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਹਾਰਨਾ, ਮੁਲੀਮਾ, ਕਰਨਾ,
ਲਿਸ਼ਕਾਉਣਾ ॥

ਝਾਲਰ, ਸਃ—ਲਮਕਦੀ ਕੰਨੀ, ਖੰਗ ਆਦਿਕ ਦੇ
ਸਿਰੇ ਦੀ ਝਰੀ ॥

ਝਾਲੂ, ਪੁਃ—ਝੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਝਾਂਵਲਾ, ਪੁਃ }
ਝਾਂਵਲੀ, ਸਃ } ‘ਝਾਉਲਾ’ ‘ਝਾਉਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝਾਂਵਾਂ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਪੱਥਰ, ਪੱਕੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਖਿੱਘਰ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਝਲੀਆਂ ਦੀ ਮੈਲ
ਲਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਝਾੜ, ਪੁਃ—ਝਾੜੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ,
ਮੇਮ ਬੱਤੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ, ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ
ਉਗੇ, ਜਲਾਬ ॥

ਝਾੜ ਮਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਾਫ ਕਰਨਾ, ਗਰਦ
ਝਾੜਨੀ, ਦੁਰਕਾਰਨਾ ॥

ਝਾੜ ਖੰਡ, ਪੁਃ—ਝਾੜੀਆਂ ਵਾਲਾ ਦੇਸ ॥

ਝਾੜ ਝੰਬ, ਸਃ—ਸੰਬਰਨਾ, ਸਵਾਈ, ਝੜਕੀ ॥

ਝਾੜ ਪਛਾੜ, ਸਃ—ਝੜਕੀ, ਘੁਰਕੀ, ਲਾਨਤ ॥

ਝਾੜ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਝੜਕਣਾ, ਘੁਰਕੀ ਦੇਣੀ ॥

ਝਾੜ ਬਾੜ

ਝਾੜ ਬਾੜ, ਸਃ-ਕੀਰਮੀ ਦੀ ਬਾੜ, ਝਿੜਕੀ
ਲਾਨਤ ॥

ਝਾੜ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ-ਸੁਲਾਬ ਲੈਣਾ, ਲਾਹੁਣਾ,
ਮੁੱਛਣਾ ॥

ਝਾੜਣ, ਪੁਃ-ਘੱਟਾ ਝਾੜਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਕੁੜਾ ॥

ਝਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ-ਹੁੰਝਣਾ, ਨਾਲੋਂ ਲਾਹੁਣਾ, ਸਾਫ਼
ਕਰਨਾ, ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੈਣੀ,
ਝਿੜਕਣਾ ॥

ਝਾੜੀ, ਪੁਃ-ਪਖਾਨਾ, ਹੀਦਕੀ, ਦਸਤ, ਕੁੜਾ, ਜਾਦੂ
ਟੁਕਾ, ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਸ਼ੈ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ॥

ਝਾੜਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ-ਮੰਝ ਪੜ੍ਹਣੇ, ਜਾਦੂ ਟੁਕਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਝਾੜਾ ਝਪਟਾ, ਪੁਃ-ਜਾਦੂ ਟੁਕਾ, ਹੀਦਕੀ, ਕਿਸੇ ਦੀ
ਵੰਡ ॥

ਝਾੜਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ-ਟੁਕਾ ਕਰਨਾ, ਛਲਣਾ, ਕਪੜੇ
ਝਾੜ ਦੇਣੇ ॥

ਝਾੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ-ਝਾੜਾ ਕਰਨਾ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥

ਝਾੜੀ, ਸਃ-ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੰਡਿਆ ਵਾਲਾ ਰੁੱਖ ॥

ਝਾੜੂ, ਪੁਃ-ਬੋਹਕਰ, ਬਹਾਰੀ, ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਵਾਲਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਝਾੜ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ-ਸਤਿਆਨਾਸ ਕਰਨਾ ॥
ਝਾੜੂ ਫੇਰਨਾ }

ਝਾੜੂ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ-ਝਿੜਕਣਾ, ਧਮਕਾਉਣਾ ॥

ਝਿਰਝਿਰਾ

ਝਾੜੂ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ-ਸਵਾਈ ਹੋਣੀ, ਭਥਾਹ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਝਾੜੂ ਬਹਾਟੂ, ਪੁਃ-ਬੋਹਕਰ, ਸੰਥਰਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਝਿੱਸੀ, ਬਃ-ਸਰਮ, ਲੁਕਾਉ, ਉਡਾਰੀ, ਨਾਂਸਾ ॥

ਝਿੱਸੀ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ-ਟਿਭ ਜਾਣਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਝਿੱਕ, ਅਵਃ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ-ਹੋਣਾ, ਥੱਲੇ, ਪੁਃ-ਨੀਵਾ
ਦੇਸ ॥

ਝਿਕਲਾ, ਵਿਃ-ਹੇਠਲਾ, ਪੱਧਰਾ (ਪਹਾੜੀ ਠਹੀ) ॥

ਝਿਕਾਹਾਂ, ਕ੍ਰਿਃ-ਵਿਃ-ਹੋਣਾ, ਥੱਲੇ ॥

ਝਿੰਗਾ, ਪੁਃ-ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਮੱਛੀ ॥

ਝਿੰਗਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ-‘ਚਿਘਾਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝਿਜਕਣਾਂ, ਕ੍ਰਿਃ-ਸਗਲਾ, ਡਰਨਾ, ਲਿੰਗ ਸੌ ਜਾਣੇ ॥

ਝਿਜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ-ਸੰਗਾਉਣਾ, ਭਰਾਉਣਾ ॥

ਝਿਜਕੀ, ਸਃ-ਸਰਮ, ਸੰਗ, ਭਰ (ਖਾਣੀ) ॥

ਝਿਮਝਿਮ, ਕ੍ਰਿਃ-ਵਿਃ-ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਪੱਲੇ ਪੱਲੇ ॥

ਝਿਮਣੀ, ਸਃ-ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਛੱਪਰਾਂ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਵਾਲ ॥

ਝਿਮੀ, ਸਃ-ਇੱਕ ਜਨਾਨਾ ਦੁਸ਼ਮਣਾ ॥

ਝਿਰਕਣਾ, } ‘ਝੁਰਕਣਾ’ ‘ਝੁਰਕਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਝਿਰਕਾਉਣਾ, }

ਝਿਰਝਿਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ-ਬੋਹ ਨਾਲ ਡਿਗਦੇ ਧਾਲੀ
ਵਰਗੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ ॥

ਝਿਰਝਿਰਾ, ਪੁਃ-ਬਹੁਤ ਖੜਲਾ ਕਪੜਾ, ਜਾਲੀ ॥

ਝੱਲ

ਝੱਲ, ਪੁ:—ਫੀਰ, ਝਾੜੀ, ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਥਾੜ ॥

ਝਿਲਮਲ ਝਿਲਮਲ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚਮ-
ਝਿਲਮਿਲ ਝਿਲਮਿਲ ਕਰਨਾ } ਕਣਾ, ਲਿਸ-
ਝਿਲਮਿਲਾਉਣਾ } ਕਣਾ ॥

ਝਿਲਮਿਲੀ, ਸ:—ਥਾਰੀ ਦਾ ਬੁਹਾ, ਝਰੋਖੇ ਦਾ ਪਰ ॥

ਝਿੱਲੀ, ਸ:—ਪਤਲਾ ਉੱਪਰਲਾ ਮਾਸ, ਚਮੜਾ ॥

ਝਿੜਕ } ਸ:—ਘੁਰਕੀ, ਗਾਲੀ, ਲਾਨਤ
ਝਿੜਕ ਝੰਬ } ਭਰਾਵਾ ॥

ਝਿੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਘੁਰਕਣਾ, ਧਮਕਾਉਣਾ ॥

ਝਿੜਕਾ ਝਿੜਕੀ, ਸ:—ਲਗਾਤਾਰ ਝਿੜਕੀ ਮਲਣੀ ॥

ਝਿੜਕੀ, ਸ:—ਘੁਰਕੀ, ਧਮਕੀ, ਲਾਨਤ, ਮੰਝੀ ਵਿੱਚ ਭਾਉ ਦਾ ਵਧ ਜਾਣਾ (ਖਾਣੀ) ॥

ਝਿੜੀ, ਸ:—ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਝੁੰਡ, ਝੰਗੀ, ਬੋਲਾ ॥

ਝੀਉਰ ਪੁ:— } ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ ਜਿਸਦੇ ਲੋਕ
ਝੀਉਰੀਸ:— } ਖਾਣੀ ਆਦਿਕ ਭਰਦੇ ਹਨ,
ਜਾਂ ਮੱਛੀਆਂ ਭੜਦੇ ਹਨ, ਮਹਿਰਾ (ਰੀ) ॥

ਝੀਕ, ਸ:—ਇੱਕੋ ਸਾਹ ਵਿੱਚ ਜੋ ਖਾਣੀ ਆਦਿਕ ਪੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਝੀਕ ਲਾਕੇ ਪੀਣਾ) ॥

ਝੀਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਨਾ, ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ॥

ਝੀਖ, ਸ:—ਪਤਲੀ ਨਕਾਰੀ ਸ਼ੈ, ਧੌਂਗਾ ॥

ਝੀਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਨਾ, ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ॥

ਝੀਂਗਰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀੜਾ ॥
ਝੀਂਗਰ }

ਝੰਗ

ਝੀਂਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮੱਛੀ ॥

ਝੀਟੀ, ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਹੌਲੀ, ਮੱਧਮ ॥

ਝੀਤ, ਸ:—ਫੇਕ, ਮੋਰੀ, ਗਲੀ, ਵਿੱਥ ॥

ਝੀਤੁ, ਵਿ:—ਬੰਕਲ ਵਾਲਾ, ਚੰਨ੍ਹਾ, ਭੈਂਗਾ ॥

ਝੀਲ, ਸ:—ਛੰਭ, ਵੱਢਾ, ਸਰੋਵਰ ॥

ਝੀਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਿੜਕਣਾ, ਝੰਬਣਾ, ਲੈਣਾ ॥

ਝੀਵਰ } 'ਝੀਉਰ' 'ਝੀਉਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਝੀਵਰੀ }

ਝੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕੀ ਫਿਰਵਾਉਣੀ ॥

ਝੁਆਈ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਪੀਹਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਝੁਸਮੁਸਾ, ਪੁ:—ਸਵੇਰੇ ਜਾਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ਵੇਲੇ ਬੌੜਾ ੨ ਚਾਠਣ ॥

ਝੁਕ, ਪੁ:—'ਝੁਕਾਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਝੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੀਵੇਂ ਹੋਣਾ, ਨਿਉਂਟਾ, ਵਿੱਗੇ ਹੋਣਾ ॥

ਝੁਕਾਉ ਪੁ:— } ਝੁਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਗੁਣ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥
ਝੁਕਾਉਟਸ:— }

ਝੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਵਾਉਂਟਾ, ਨੀਵੇਂ ਕਰਨਾ ॥

ਝੁੱਗਾ, ਪੁ:—ਘਰ, ਕੁੱਲਾ, ਕੁਟੀਆ ॥

ਝੁੱਗਾ ਝਾਹ } ਪੁ:—ਘਰ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਾ
ਝੁੱਗਾ ਝਾਂਜਾ }

ਝੁੰਗਾ, ਪੁ:—ਸੌਂਦਾ ਲੋਕੇ ਉੱਪਰੋਂ ਸੀਟੀ ਮਿਲੇ, ਅੱਗੇ ਝੁਕੇ ਹੋਏ ਸਿੰਗਾਂ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ ॥ ਝੁੰਗਾ ॥

ਝੁੱਗੀ

ਝੁੱਗੀ, ਸ:—ਕੁੱਲੀ, ਕੱਖਾਂ ਦਾ ਘਰ, ਛੈਨ ॥

ਝੁੱਗੀ, ਸ:—ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜੇ ਹੋਏ
ਸਿੰਗਾਂ ਵਾਲੀ ਗਊ । ਝੁੱਗੀ ॥

ਝੁੱਜਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਖਿੜਨਾ ॥

ਝੁੱਝਲਾਟ, ਸ:—ਗੁੱਸਾ, ਖਿੜ ॥

ਝੁੱਟ, ਪੁ:—ਖੋਹ ਲੈਣਾ, ਝਪੱਟਾ ॥

ਝੁੱਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੁੱਟ ਮਾਰਕੇ ਖੋਹਣਾ, ਆ ਪੈਣਾ ॥

ਝੁੱਟਵਾਈ, ਸ:—ਝਪੱਟਾ, ਹੱਲਾ, ਖੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਝੁੱਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੁੱਟੇ ਦੇਣਾ, ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਝੁੱਟਾਈ, ਸ:—ਝੁੱਟਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹਰੀ ॥

ਝੁੱਟੀ, ਸ:—ਇੱਕੋ ਸਾਹਾ ਰੰਮ, ਫੁਰਤੀ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਝੁੱਠਲਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਝੁੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਝੁੱਠਾ
ਝੁੱਠਾਉਣਾ } ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ
ਝੁੱਠਾਲਣਾ } ਆਪਣਾ ਦੋਸ ਮਨਵਾਉਣਾ,
ਝੁੱਠਿਆਉਣਾ } ਆਪਣਾ ਕਸੂਰ ਮੰਨਣਾ ॥
ਝੁੱਠਿਆਰਨਾ }

ਝੁੱਠਿਆਰ, ਪੁ:—ਝੁੱਠ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਝੁੱਠ, ਪੁ:—ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਟੋਲੀ
ਭੀੜ, ਮੰਡਲੀ, ਘੁੰਡ, ਤੀਮਤਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾ
(ਕਰਨਾ, ਕੱਢਣਾ) ॥

ਝੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਝੁੱਠਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝੁੱਠੀ, ਸ:—ਠਿੱਕੇ ਬੁਟਿਆ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਝੁੱਠੁ, ਪੁ:—ਕਮਲਾ ਰਮਲਾ ਮਰਦ, ਵਹੁਟੀ ਦਾ
ਗਲਾਮ ॥

ਝੁਰਮਟ

ਝੁੱਟ, ਸ:—ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕੁਝ ਕੁਝ ਦੂਈ ਵਰਗੀ
ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਥਾਹ ਥੋੜਾ ਅੰਸ ॥

ਝੁੱਟ ਝੁੱਟੀ, ਸ:—ਲਿੰਗ ਸੰ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਜੋ
ਕੰਬਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਵਾਰੀ
ਦਾ ਤਾਪ ਚੜ੍ਹਨਾ (ਝੁੱਟ ਝੁੱਟੀ ਆਉਂਦੀ) ॥

ਝੁੱਟਕਾਰ, ਸ:—ਛੱਟ ਛੱਟ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਝੁੱਬ, ਪੁ: } ਕੰਬਲ ਜਾਂ ਚਾਦਰ ਸਿਰ ਉੱਪਰ
ਝੁੱਬੀ, ਸ: } ਲਪੇਟੀ ਹੋਈ ॥

ਝੁੱਬ ਮਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਬਲ ਜਾਂ ਚਾਦਰ ਦਾ ਇੱਕ
ਲੜ ਸਿਰ ਤੇ ਲਪੇਟੇ ਥਾਕੀ ਦਾ ਲਮਕਣ
ਦੇਣਾ ॥

ਝੁੱਬਕਾ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ
ਗਹਿਣਾ ॥

ਝੁੱਬ, ਪੁ:—‘ਝੁੱਬ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝੁੱਮਕਣ, ਸ: } —‘ਝੁੱਬਕਾ’ ਵੇਖੋ ।
ਝੁੱਮਕਾ, ਪੁ: }
ਝੁੱਮਕੀ, ਸ: }

ਝੁੱਮਰ, ਪੁ:—ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਭਾੜ ॥

ਝੁੱਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਚਾਹ ਰੱਖਣਾ, ਤਰਸ-
ਣਾ, ਲੋਚਣਾ ॥

ਝੁੱਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਰਸਾਉਣਾ, ਚਾਹ ਪੈਦਾ
ਕਰਨੀ ॥

ਝੁੱਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਮ ਫਿਕਰ ਕਰਨਾ, ਪਛਤਾਉਣਾ,
ਤੜਫਨਾ ॥

ਝੁੱਰਮਟ } ਪੁ:—ਭੀੜ, ਕੱਠ, ਝੁੱਝ, ਹੋਥ ਜੋੜਕੇ
ਝੁੱਰਮੁਟ } ਤੇ ਘੇਰਾ ਪਾਕੇ ਉੱਦਣ ਦੀ ਖੇਡ
(ਪਾਉਣਾ, ਖੇਡਣਾ) ॥

ਝੁਰੜੀ

ਝੁਰੜੀ, ਸ:—ਬੁਢੇਪੇ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਮਾਸ
ਵਿੱਲਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਝੁਰੜੀਆਂ
ਪੱਟੀਆਂ) ॥

ਝੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਛਾਤਾਵਾ ਜਾਂ ਗਮ ਵਿਕਰ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਝੁਰਿੜ ਮੁਰਿੜ, ਵਿ:—'ਚੁਰੜ ਮੁਰੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਝੁਰੇਵਾ }
ਝੁਰੇਵਾ } ਪੁ:—ਗਮ, ਵਿਕਰ, ਪਛਾਤਾਵਾ ॥

ਝੁੱਲ, ਪੁ: }
ਝੁੱਲੀ, ਸ: } ਝਲਦ, ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਝੁਰਾ ॥

ਝੁਲਸਣਾ }
ਝੁਲਸ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਣਾ, ਬਹੁਤ ਸੇਕ
ਦੇਣਾ ॥

ਝੁਲਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਸੇਕ ਦੁਆਉਣਾ,
ਸੜਦਾਉਣਾ ॥

ਝੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਣਾ, ਵਿਰਨਾ, ਲਮਕਣਾ,
ਝਲਕਣਾ ॥

ਝੁਲਕਾ, ਪੁ:—ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਥਾਂਲਣ ਇੱਕ ਵਾਰ
ਪਏ, ਸਾੜਾ, ਝੁੱਖ, (ਵਿਰਨਾ, ਵਗਣਾ) ॥

ਝੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਣਾ, ਗਣਾ, ਹੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥
ਲਚਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਨੱਕੇ ਮੂੰਹੋਂ ਝੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਤ ਲਚਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਝੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਖਾ ਹਿਲਾਉਣਾ, ਝੂਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਝੁਲਾਈ, ਸ:—ਝੁਲਾਉਣ ਦਾ ਕਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੁਰੀ ॥

ਲਾਹ ਦੇਣਾ }
ਲਾਹੁਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਣਾ, ਵਿਆਹ ਕਰ
ਦੇਣਾ ॥

ਝੁਰਨਾ

ਝੁੜੀਮ, ਪੁ:—ਝੁੜੇ ਦਾ ਕੰਮ, ਭੇੜਾ ਕਰਮ ॥

ਝੁੰਗਾ, ਪੁ:—'ਝੁੰਗਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਝੁਜਣਾ }
ਝੁਝਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਣਾ, ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮਾਰੇ
ਜਾਣਾ, ਬੱਕ੍ਹੇ ਦੁੱਧ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ॥

ਝੁਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੁਲਣਾ, ਝੋਲਣਾ, ਹਿਲਣਾ ॥

ਝੁਟਾ, ਪੁ:—ਪੀਂਘ ਆਦਿਕ ਦਾ ਹੁਲਾਰਾ, ਨੀਂਦਰ
ਨਾਲ ਸਿਰ ਦਾ ਹਿਠੀਹ ਉਭਾਂਹ ਹੋਣਾ, ਰਸ,
ਅਣੀਦ, ਮੰਜ ॥

ਝੁਠ, ਪੁ:—ਕੂੜ, ਕੁਸੱਭ, ਹੋਰ ਵੀ ਹੋਰ ਚੌਲ
(ਕਹਿਣਾ, ਝੋਲਣਾ) ॥

ਝੁਠ ਸੱਚ, ਪੁ:—ਥਣਾਉਣ, ਗੱਪ, ਉਲਟੀ ਗੱਲ ॥

ਝੁਠਾ, ਪੁ }
ਝੁਠੀ, ਸ: } ਜੇ ਝੁਠ ਝੋਲੇ, ਪਖੰਡੀ, ਨਕਲੀ ॥
ਝੋਰਾ(ਟੀ), ਨਕਾਰਾ, ਨਕੰਮਾ, ਥਣ-
ਉਟੀ ॥

ਝੁਠਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੁਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਮਿੰ-
ਦਾ ਕਰਨਾ, ਝਾੜ ਪਾਉਣੀ ॥

ਝੁਠਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ, ਵਸਾਹ
ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਝੁਣਾ, ਪੁ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਹਿਲਾਉਣਦਾਕੰਮ(ਦੇਣਾ) ॥

ਝੁਣਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਝੂਮ ਝੂਮ, ਪੁ:—ਬੰਦਲਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ॥

ਝੂਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਹਿਠੀਹ ਉਭਾਂਹ ਕਰਨਾ,
ਝੁਲਣਾ, ਬੰਦਲਾਂ ਦਾ ਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ॥

ਝੂਮਰ, ਪੁ:—ਮੱਥੇ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਝੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਝੂਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਸ਼ੁਲਣਾ

ਸ਼ੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਣਾ, ਡੁਲਣਾ, ਥਰਥਰਾ-ਉਣਾ ॥

ਪੁ:—ਪੰਘੁੜਾ, ਪੀਘ। ਇੱਕ ਥਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੰਦ ॥
ਵਿ:—ਹਿਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸ਼ੁਲਾ, ਪੁ:—ਪੰਘੁੜਾ, ਪੀਘ ॥

ਸ਼ੇਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੱਕਣਾ, ਸੰਗਣਾ, ਢਰਨਾ ॥

ਸ਼ੇੜਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਥਥੇੜਾ, ਕਿੱਸਾ ॥

ਸ਼ੇੜੇ ਟੱਬਾ, ਪੁ:—ਝਾਗੜ੍ਹ, ਥਹੁੜ ਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸ਼ੇਣਦੀ } ਪੁ:—ਥਾਦਲਾਹ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਸ਼ੇਂਦੀ } ਮਸਕਰਾ ॥

ਸ਼ੈਰ, ਸ:—ਸ਼ੌਰ, ਖੁਰਕ, ਜਲੂਣ (ਛੁੱਟਣੀ) ॥

ਸ਼ੇਸਾ, ਪੁ:—ਹੁਜਕਾ, ਧੱਕਾ (ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਸ਼ੇਕ, ਸ:—ਸੁਟਾ, ਅਢੀਮ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਿਰ ਹਿਠਾਹਿ ਉਤਾਰ ਹੋਣਾ, ਹੋਰਾ, ਹੁਜਕਾ, ਗਿਰਾਂ ਨਗਰ ॥

ਸ਼ੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਠੀ ਵਿੱਚ ਥਾਲਣ ਪਾਉਣਾ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਪਸਣਾ, ਤੱਥਾਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ, ਵੱਢੀ ਦੇਣੀ ॥

ਸ਼ੇਕਾ, ਪੁ: } ਜੇ ਭੱਠੀ ਵਿੱਚ ਥਾਲਣ ਪਾਵੇ, ਟਾਕਰਾ,
ਸ਼ੇਕੀ, ਸ: } ਥੁੱਲਾ ॥

ਸ਼ੇਖ, ਪੁ:—ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ ॥

ਸ਼ੇਜ, ਪੁ:—ਫਿੱਫ, ਪੈਟ, ਗੋਗੜ ॥

ਸ਼ੇਜੜ, ਪੁ:—ਗੋਗੜ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਸ਼ੇਟੜ, ਵਿ:—ਥਾਮ ਮੋਟਾ, ਡੋਰਾ ॥

ਝੋਲੀ ਪਾਉਣਾ

ਝੋਟੜਾ } ਪੁ:—ਸੰਢਾ, ਮੋਟਾ ਡੋਰਾ ਆਦਮੀ ॥
ਝੋਟਾ }
ਝੋਟਾ }

ਝੋਟੇ ਕੁੱਟ, ਪੁ:—ਕਿਰਸ਼ਾਣ, ਪੇਂਡੂ, ਰਕੜਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਝੋਟੀ } ਸ:—ਕੱਟੀ, ਮਹਿ ਦੀ ਬੱਚੀ, ਮੋਟੀ
ਝੋਟੀ } ਤ੍ਰੀਮਤ ॥

ਝੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੋਹਣਾ, ਅਰੰਭਣਾ (ਗੀਤ), ਵੇਰਣਾ (ਚਕੀ) ॥

ਝੋਣਾ ਪੁ:—ਤੋਰ ਸਮੇਤ ਚੋਲਾਂ ਦੇ ਦਾਣੇ ॥

ਝੋਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਝੋਰਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝੋਰਾ, ਪੁ:—ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ, ਗਮ, ਉਦਾਸੀ (ਲਗਣਾ) ॥

ਝੋਲ, ਪੁ: ਸ:—ਥੋਲਾ ਹੋਣਾ, ਵੱਟ ਪੈਣਾ, ਜ਼ਰੋਰ ਦੇ ਕੱਠੇ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਬੱਚ, ਸਿਮੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਪੱਟਾ ॥

ਝੋਲ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਿੜਕ ਕੇ ਲੱਸੀ ਨੂੰ
ਝੋਲ ਲੈਣਾ } ਹਿਲਾਉਣਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੱਖਣ ਉੱਪਰ ਆ ਜਾਵੇ ॥

ਝੋਲਾ, ਪੁ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਗਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਥੋਲਾ ॥

ਝੋਲਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਰੋਗ, ਅੰਗ ਨਿਕੰਮੇ ਹੋ ਜਾਣੇ, (ਮਾਰ ਜਾਣਾ, ਵਗ ਜਾਣਾ) ॥

ਝੋਲੀ, ਸ:—ਥੋਲੀ, ਪੱਲਾ, ਕੰਨੀ, ਗੋਂਦੀ, ਸੁਆ, ਚੰਦਰ ਦੀ ਕੰਨੀ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾਂ ਅਠਾਜ ਅੰ ਸੱਢੇ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਮੀਣਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਢਾਲੜੁ ਅਠਾਜ ॥

ਝੋਲੀ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਆਪਣਾ ਥੋਲਾ ਲੈਣਾ, ਆਸਰਾ ਤੱਕਣਾ ॥

ਝੋਲੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ

ਝੋਲੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਰਾਈ ਹੋਈ
ਚੀਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਹੋਦਾਰ ਦੀ ਕੰਨੀ
ਵਿਚੋਂ ਮਿੱਟੀ ਕੱਢ ਕੇ ਪਾਉਣੀ ॥

ਝੋੜ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਖੱਟਾ, ਖੱਟਾ ਟੀਰ ॥

ਝੋਂ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੁਮਲਾਉਣਾ, ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ,
ਝੋਣਾ } ਲਿਸ਼ਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਝੋਂਣਾ }

ਝੋਂਪੜਾ, ਪੁ: } ਕੱਖਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲੀ, ਝੁੰਗੀ, ਛੈਨ,
ਝੋਂਪੜੀ, ਸ: } ਸਿਰਕੀਆਂ ਕੰਠੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ॥
ਝੋਂਫੜਾ, ਪੁ: }
ਝੋਂਫੜੀ, ਸ: }

ਝੋਰ, ਸ:—ਖੁਰਕ, ਜਲੂਣ (ਆਉਣੀ, ਛੁੱਟਣੀ,
ਲੱਗਣੀ) ॥

ਝੋਲਾ } 'ਝਾਉਲਾ' 'ਝਾਉਲੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਝੋਲੀ }

ਝੋੜ, ਸ:—ਝਪਟ, ਹੱਲਾ, ਧਮਕੀ, ਦਾੜੀ ਦੀਆਂ
ਤਾਰਾਂ ਕੰਠੀਆਂ ਵਜਣੀਆਂ ॥

ਝੋੜ ਹੇਠ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਚਾਨਚੌਕ ਕਿਸੇ
ਦਾ ਉੱਪਰ ਆ ਪੈਣਾ ॥

ਝ

ਝ, ਪੁ:—ਝੰਡਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਪੰਦਰਵਾਂ
ਅੱਖਰ ॥

ਟ

ਟ, ਪੁ:—ਟੈਂਕਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਸੱਲਵਾਂ
ਅੱਖਰ ॥

ਟੱਸਣ, ਪੁ:—ਟੁੱਟਾ (ਕਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ), ਨਖਰਾ
ਬਣਾਉਣੀ ਗੱਲ, ਮਕਰ (ਝਾੜਨ) ॥

ਟਹੋਕਾ

ਟੱਸਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਰੋਸ਼ਮ ॥

ਟਹੱਕਾ, ਪੁ:—ਧੜਕੀ (ਮਾਰਨਾ, ਪੈਣਾ) ॥

ਟਹਿਕ, ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਦੁਹੱਧਣ, ਛੁੱਲ ਦਾ ਖਿੜਾਓ ॥

ਟਹਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੜੇ ਹੋਣਾ, ਤਕੜੇ ਹੋਣਾ,
ਮੁੱਢ ਝੌੜਣਾ, ਛੁੱਲ ਵਾਕਰ ਖਿੜਨਾ, ਖੁਸ਼ੀ
ਹੋਣੀ ॥

ਟਹਿ ਟਹਿ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਨਾ, ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਟਹਿਣਾ, ਪੁ:—ਰੁੱਖ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਤਣੇ ਵਿਚੋਂ
ਠਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਭਾਲ, ਭਾਸ਼ ॥

ਟਹਿਣੀ, ਸ:—ਨਿਕਾ ਟਹਿਣਾ, ਭਾਲ ॥

ਟਹਿਲ, ਸ:—ਸੇਵਾ, ਨੌਕਰੀ, ਖਿਜਮਤ ॥

ਟਹਿਲਣ, ਸ:—ਟਹਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਟਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਲ ਕਰਨੀ, ਹੋਲੀ ੨ ਫਿਰਨਾ ॥

ਟਹਿਲਾ, ਪੁ:—ਘੋਉ ਦੁਪ ਬਦਾਮ ਆਦਿਕ ਨੂੰ
ਪਕਾਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਇੱਕ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਟਹਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਥਾਲਕ ਨੂੰ
ਫਿਰਾਉਣਾ ॥

ਟਹਿਲੀਆਂ } ਪੁ:—ਟਹਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਨੌਕਰ ॥
ਟਹਿਲੂਆ }

ਟਹੀ, ਸ:—ਟਿਕਟਿਕੀ, ਠਜਰ, ਝੋਜ, ਭਾਲ
(ਲਾਉਣੀ) ॥

ਟਹੀਆ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਠੀਂਘਾ ॥

ਟਹੂਕਾ } ਪੁ:—ਹੱਥ ਮਾਰਨਾ । ਚੋਰਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
ਟਹੋਕਾ } (ਦੇਣਾ) ॥

ਟਹੋਲਾ

ਟਹੋਲਾ } ਪੁ:—ਹੱਥ ਜਾਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਨਾਲ
ਟਹੋਲਾ } ਮਾਰਨਾ (ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਟੱਕ, ਪੁ:—ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੈਣਾ (ਕਰਨੇ) ਵੱਧਾ,
ਕੱਟਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਲਾਉਣਾ) । ਸ:—ਭਾੜ,
ਨਜਰ ॥

ਟੱਕ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਂਦਾ ਕਰਨਾ, ਲਕੜੀ ਉੱਤੇ
ਵੱਧਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਟਕਸਾਲ, ਸ:—ਜਿੱਥੇ ਰੁਪਏ ਪੈਸੇ ਆਦਿਕ
ਬਣਦੇ ਹਨ, ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਪਰਗਣਾ ॥

ਟਕਸਾਲ ਬਾਹਰ, ਵਿ:—ਬੈਂਚਾ, ਨਕਲੀ ॥

ਟਕਸਾਲੀ, ਵਿ:—ਟਕਸਾਲ ਦਾ, ਖਰਾ, ਪੜ੍ਹਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਟਕਸਾਲੀਆ, ਪੁ:—ਟਕਸਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਅਫ਼ਸਰ ॥

ਟਕ ਟਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ ਨੂੰ
ਕੱਟਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ, ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਟੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟਣਾ, ਵੱਢਣਾ, ਕੁੱਟਣਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਟਕਰ, ਸ:—ਭਾੜ, ਨਜਰ, ਟਿਕਟਿਕੀ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਟਕਰ ਟਕਰ ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜਰ ਟਿਕਾ ਕੇ
ਰੱਕਣਾ, ਹਰਾਨੁ ਹੋਕੇ ਵੇਖਣਾ ॥

ਟੱਕਰ, ਸ:—ਧੱਕਾ, ਸੱਟ, ਟਾਕਰਾ, ਮੇਲ, ਬਰਾਬਰੀ ॥

ਟੱਕਰ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਰਾ ਪੈਣਾ ॥

ਟੱਕਰ ਪਹਾੜ ਨਾਲ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਥੇ
ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰਨਾ ॥

ਟੱਕਰ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਿਰ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਟਕੋਰ

ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਵੇਂ ਪਿਆ ਫਿਰਣਾ ॥

ਟੱਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਖਹਿਣਾ, ਭਿੜਨਾ,
ਲੜਨਾ ॥

ਟਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਾਉਣਾ, ਭਿੜਾਉਣਾ,
ਲੜਾਉਣਾ ॥

ਟਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਂਦਾ ਚਕਵਾਉਣਾ, ਕਰਵਾ-
ਉਣਾ, ਟਾਂਕਾ ਲਗਵਾਉਣਾ ॥

ਟੈਂਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਾਂਕਾ ਲੁਆਉਣਾ, ਸੁੜਵਾ-
ਉਣਾ ॥

ਟਕਵਾਈ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਜਾਂ ਟਾਂਕਾ ਲਾਉਣ ਦੀ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟਕਾ, ਪੁ:—ਦੋ ਧੈਸੇ, ਅਧਿਆਨੀ (ਟਕੇ = ਧਣ) ॥

ਟਰਾ ਭਰ, ਵਿ:—ਬੋੜਾ ਜੇਹਾ ॥

ਟਕੇ ਚਾਲ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਕਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਟਕੇ ਭਰਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸੂਲ ਦੇਣਾ ॥

ਟਕੇ ਵਰਗਾ ਜੁਆਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ
ਨਾਂਹ ਕਰ ਦੇਣੀ ॥

ਟੈਂਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਾਂਕਾ ਲੁਆਉਣਾ, ਸੁੜ-
ਵਾਉਣਾ ॥

ਟੈਂਕਾਈ, ਸ:—ਟਾਂਕਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟਕੀਣਾ, ਪੁ:—ਠਰ੍ਹਾਈ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਪਿਨਸਣ ॥

ਟਕੂਆ, ਪੁ:—ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਚੁਹਾੜੀ ॥

ਟਕੋਰ, ਸ:—ਭਾੜ ਆਦਿਕ ਦਾ ਸੇਕ, ਸੱਟ,
ਮਖੌਲ (ਕਰਨੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਟਕੋਰਨਾ

ਟਕੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਪੜਨਾ, ਦਬਨਾ, ਟੱਕਨਾ,
ਤਗਾਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਟਕੋਰਾ, ਪੁ:—ਥੱਪੀ, ਧੱਕਾ ॥

ਟਕੋਚੀ, ਸ:—ਹੱਸਾ, ਟੱਠਾ, ਮਧੋਲ, ਸੈਲਤ,
ਬਗੜਾ, (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਟਖ ਟਖ, ਪੁ:—ਦੁਹਾ ਖੜਕਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
(ਲਾਉਣੀ) ॥

ਟਖਣਾ, ਪੁ:—ਗਿੱਗਾ, ਗਿੱਟੇ ਦਾ ਝੋੜ ॥

ਟੰਗ, ਸ:—ਲੱਤ, ਸੰਘਾ ॥

ਟੰਗਣਾ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰੱਸੀ ਜਾਂ
ਤੰਗੜਾ
ਕ੍ਰਿ:—ਲਟਕਾਉਣਾ, ਲਮਕਾਉਣਾ, ਪਲਮਾਉਣਾ,
ਢਾਹ ਦੇਣਾ ॥

ਟੰਗੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਸੋਹੀ ਟੰਗ ॥

ਟੰਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਟਕਵਾਉਣਾ, ਢਾਹੇ ਦੁਆ-
ਉਣਾ ॥

ਟੰਗਾਈ, ਸ:—ਟੰਗਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟਟਕਾਰ, ਸ:—ਜਾਦੂ, ਟੂਣਾ, ਮੰਤ੍ਰ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਟਟਕਾਰੀ, ਸ:—ਕੁੱਕੜੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਘੋੜੇ ਨੂੰ
ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਟੱਟ ਟੱਟ, ਵਿਸਮਧ:—ਘੋੜੇ ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਟੋਰਨ ਦਾ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਟੱਟਰੀ, ਸ:—ਸਿਰ ਦਾ ਉਤਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਗੰਜ
(ਪੱਠੀ) ॥

ਟਣਿਕ

ਫਟਵਾਣੀ, ਸ:—ਟੱਟ ਦੀ ਮਦੀਲ, ਟਾਇਰੀ ॥

ਟੰਟਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਖੋੜਾ, ਲਗਾਈ ॥

ਟੱਟੀ, ਸ:—ਸੋਧ ਖਾਨਾ, ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਖਿੜਕਾ, ਖਸ ਦਾ ਖਿੜਕਾ ਜਿਸ ਪੁਰ ਪਾਣੀ
ਛਿੜਕ ਕੇ ਵਾਉ ਠੰਡੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, (ਉਨ੍ਹਾਲ
ਵਿੱਚ) ॥

ਟੱਟੀ ਓਹਲੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕ
ਛਿੱਪ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਦੁਹਾ ਕਰਨਾ ॥

ਟੱਟੀ ਚੋੜ, ਸ:—ਸਤਨਾਨਾਸ ॥

ਟੱਟੀ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਾਡੇ ਫਿਰਨਾ ॥

ਧੋਖੇ ਦੀ ਟੱਟੀ, ਸ:—ਮਕਰ ਵਰੋਥ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਟਟੀਹਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਪੰਥੇਰੂ ॥

ਟੱਟੂ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਘੋੜਾ, ਟਾਇਰ ॥

ਟੱਟੂ ਬਟੇਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਭਿਤਰ, ਚਿਲਗੀ ॥

ਟਟੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਟੋਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਟਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੱਲ੍ਹਣਾ, ਪਸਾਰਨਾ ॥

ਟੋਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਢੁਹੜੀ ॥

ਟਡਾਣਾ } ਪੁ:—'ਟਲਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਟਡਿਆਣਾ }

ਟਣ ਟਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੰਟਾਵੱਜਣ ਆਦਿਕ
ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਉਣੀ ॥

ਟਣਾਣਾ } ਪੁ:—ਰਾਤਨੂੰ ਚਮਕਣ ਵਾਲਾ
ਟਣਿਆਣਾ } ਇੱਕ ਕੀੜਾ ॥

ਟਣਿਕ, ਸ:—ਟੱਲੀ ਵੱਜਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਟਨ

ਟਨ, ਪੁ:—ਵਿੱਕ ਫੋਲ, ੨੮ ਮਣ ॥

ਟੱਪ, ਪੁ:—ਛੁੱਟ, ਛਾਲ, ਬੱਘੀ ਦਾ ਪਰਦਾ, ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਛੋਟ ਪੀਘਾ ॥

ਟੱਪਕੇ, ਪੁ:—ਮਕਈ ਦੇ ਟਵੇ (ਨਿਕਲਣੇ) ॥

ਟੱਪ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੁੱਟ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤ ਜਾਣਾ, ਦਖਲ ਦੇਣਾ ॥

ਟਪਕ, ਸ:—ਭਿੰਗਣਾ, ਬੂੰਦਾਂ ਭਿੰਗਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਟਪਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੰਗਣਾ, ਵਗਣਾ, ਲਹਿਪੈਣਾ (ਫਲ) ॥

ਟਪਕਾ, ਪੁ:—ਮੀਂਹ ਦੀ ਬੂੰਦ, ਬੂੰਦਾਂ ਦਾ ਭਿੰਗਣਾ, ਅੰਬ ਆਦਿਕ ਦਾ ਪੱਕਕੇ ਭਿੰਗਣਾ, ਸੁੱਕਣ ਮੁੰਗ ॥

ਟਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੰਗਾਉਣਾ, ਵਗਾਉਣਾ ॥

ਟਪਕੀ, ਸ:—ਸ਼ਗਰਤਲ, ਬਹੁਤ ਮੀਂਹ ਕਰਕੇ ਦਾਣਿਆਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਲੰਮੇ ਪਤਲੇ, ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਜੁਆਰ ਦੇ ਟਵੇ ॥

ਟੱਪ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਛੁੱਟ ਕੇ ਲੰਘ ਜਾਣਾ, ਛਾਲ
ਟੱਪਣਾ, } ਲਾਉਣੀ ॥

ਟੱਪਰਾ, ਪੁ: } ਛੱਪਰ, ਬੁੱਗੀ ॥
ਟੱਪਰੀ, ਸ: }

ਟਪਲਾ, ਪੁ:—ਛੁੱਲ, ਭਰਮ, ਧੋਖਾ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਟੱਪਾ, ਪੁ:—ਗੀਤ, ਸੁਰ, ਤੁਕ, ਉਛਾਲਾ ਕਹੀ ਦੀ ਮਾਰ ॥

ਟਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਦਾਉਣਾ, ਲੰਘਾਉਣਾ ॥

ਟਪਾਉ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਉੱਪਰੋਂ ਟੱਪ ਸੱਕੀਏ (ਘੋੜਾ, ਟਪਾ ਸੱਕਣ ਵਾਲਾ) ॥

ਟਰਕਾਉਣਾ

ਟਪਾਰ, ਸ:—ਗੱਪ, ਝੂਠ (ਮਾਰਨੀ), ਨਜ਼ਰ, ਟੁੱਟਾ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਟਪੂਸਾ, ਪੁ: } ਫੁਲਾਘ, 'ਉਛਾਲਾ'
ਟਪੂਸੀ (ਟਪੋਸੀ), ਸ: } (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਟੱਬਰ, ਪੁ:—ਪਰਵਾਰ, ਕਬੀਲਾ, ਵਹੁਟੀ, ਗਭਰੂ, ਬੱਚੇ ॥

ਟੱਬਰ ਟੀਹਰ } ਪੁ:—ਟੱਬਰ ਕਬੀਲਾ, ਪਰਵਾਰ ॥
ਟੱਬਰ ਟੋਰਰ }

ਟੱਬਰੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਪਾਰ ਚਾਲੀ ॥

ਟੇਮਕ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਫੋਲ, ਪੀਸਾ, ਨਗਾਰਾ ॥

ਟੇਮੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਫੋਲ, ਨਗਾਰਾ ॥

ਟੇਮਕੀਰਾ, ਪੁ:—ਢਮਕੀਰਾ, ਚੰਬੂਰਾ, ਤਬਲਾ ॥

ਟੇਮਕੀਰੀ, ਸ:—ਢਮਕੀਰੀ, ਨਗਾਰੇ ਵਰਗਾ ਖੜਾਉਣਾ ॥

ਟੇਮ ਟੇਮ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੇ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੀ ਬੱਘੀ ॥

ਟਰ } ਸ:—ਝੂਠੀ ਸ਼ੇਖੀ, ਆਕੜ (ਮਾਰਨੀ) ॥
ਟੋਰ }

ਟਰਟਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਟਰਟਰਾਉਣਾ' ਵਧੀ ॥

ਟਟੈਕ, } ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ਦਾ ਸੰਦੂਕ ॥
ਟੈਕ }

ਟਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੋਂਤਲੀਆਂ ਰੱਲਾਂ ਵਰਨਾ, ਥਕਣਾ ॥

ਟਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਣਾ, ਨਿਗਲਣਾ, ਟੋਪਾ ਦੇਣਾ ॥

ਟਰਕਾਉ

ਟਰਕਾਉ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਉ, ਠਿਗਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਟਰਟਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਣਕਾ, ਗੰਧ ਮਾਰਨਾ ॥

ਟਰੜ, ਸ:—ਖੁਣੀ ਡੋਲੀ, ਫੜ, ਬਕਵਾਦ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਟਰੜਾ, ਵਿ:—ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ ਦਾ, ਢੋਗਲਾ, ਬੇਰੜਾ ॥

ਟਰੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੜਕਾ, ਝਗੜਨਾ, ਰੁਪੜ ਕਰਨਾ ॥

ਟਰੇਰੂ, ਵਿ:—ਗੁਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਠਕਾ-ਰਾ। ਟਰੂ ॥

ਟਰੂ, ਪੁ:—ਈਦ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਜੋ ਤਿਹਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਈਦ ਪਿਛੇ ਟਰੂ—'ਈਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਟ੍ਰੇਨ, ਸ:—ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੱਡੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਟ੍ਰੈਕਟ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਟ੍ਰੈਮ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਗੱਡੀ (ਲੰਦਨ ਦੀ ਸੜਕ ਪੁਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ) ॥

ਟੱਲ, ਪੁ:—ਘੜਿਆਲ, ਘੰਟਾ ॥

ਟਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਣਾ, ਰੁਕਣਾ, ਰਹਿ
ਟਲਣਾ (ਨ) } ਜਾਣਾ, ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਟੱਲਾ, ਪੁ:—ਕਪੜਾ, ਲੀੜਾ, ਖਿੱਧੂ ਜਾਂ ਗੁੱਲੀ ਨੂੰ ਜੋਰ ਨਾਲ ਸਟ ਮਾਰਨੀ ॥

ਟਲਾਉ, ਪੁ:—ਟਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਹਾਨਾ ॥

ਟਲਾਉ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਰਖਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ ॥

ਟਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਰੋਕਣਾ, ਹਟਾ-
ਟਲਾ ਦੇਣਾ } ਊਣਾ, ਖਿਤਾਉਣਾ ॥

ਟਾਰੂ

ਟਲਾਉ, ਪੁ:—ਟਲਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਦਲਿਦੀ, ਆਲਸੀ।
ਵਿ:—ਜੋ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ॥

ਟੱਲੀ, ਸ:—ਟੋਕੀ, ਲੀਰ, ਘੰਟੀ ॥

ਟਾਇਰ (ਗ), ਪੁ:—ਟੱਟੂ, ਛੱਟਾ ਘੋੜਾ ॥

ਟਾਇਰੀ, ਸ:—ਟੱਟੂ ਦੀ ਮਈਣ, ਛੱਟੀ ਘੋੜੀ ॥

ਟਾਈਮਪੀਸ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਘੜੀ, ਵਖਤ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਘੰਟਾ ॥

ਟਾਸ, ਪੁ:—ਮੈਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਖੇਡੜੀ ਘਾਹਟੀ ਪਹਿਲੇ ਖੇਡੇ, ਰੁਪੜੇ ਨੂੰ ਉਛਾਲਣਾ, (ਕਰਨਾ) ॥

ਟਾਂਸ, ਸ:—ਫੇਬ, ਖੋਰਲ, ਦੁਖ ॥

ਟਾਹਰ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼, ਸੌਣ, ਹਾਕ ॥

ਟਾਹਰ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕਣਾ, ਉੱਚੀ ਖੋਲਣਾ, ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਬੁਲਾਣਾ ॥

ਟਾਹਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ, ਅਠਿਆਠੀ (ਦਲਾਲ ਦੀ ਬੱਲੀ) ॥

ਟਾਂਕ, ਵਿ:—ਜੋ ਦੋ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਨਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇ (ਮ, ੭ ਆਦਿਕ) ॥

ਟਾਂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਣਾ, ਜੋੜਣਾ, ਗੰਢਣਾ, ਫੀਮ ਖਾਣੀ ॥

ਟਾਕਰਾ, ਪੁ:—ਮੱਲ, ਸਾਹਮਣਾ, ਖਹਿ, ਝਗੜਾ ॥

ਟਾਂਕਾ, ਪੁ:—ਜੋੜ, ਗੰਢ, ਜੁੱਪਾ (ਲਗਾਉਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਟਾਂਕੀ } ਸ:—ਟੋਟਾ, ਟੁਕੜਾ, ਲੀਕ, ਟੱਲੀ
ਟਾਂਕੀ } (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਟਾਰੂ, ਪੁ:—ਛੋੜੀ ਨਜ਼ਰ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ, ਛੋੜਾ, ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ॥

ਟਾਕੁਆ

ਟਾਕੁਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੌਟੀ ਚੁਹਾੜੀ ॥

ਟਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੋ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੀ ਭਾਰੀ ਬੱਘੀ ॥

ਟਾਂਚ, ਸ:—ਔਖ, ਖੋਚਲ, ਦੁੱਖ ॥

ਟਾਂਚੀ, ਸ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਤਲਾ ॥

ਟਾਟ, ਪੁ:—ਸਠ ਦਾ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ, ਤੱਪੜ ॥

ਟਕਾ, ਪੁ:—ਸੂਰਜ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਧੁੱਪ, ਠਿੱਬਲ ॥

ਟਾਂਟਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ ॥
ਟਾਂਟੀ, ਸ: }

ਟਾਂਡ, ਸ:—ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਭੀੜ, ਜੱਥਾ ॥

ਟਾਂਡਾ } ਪੁ:—ਜੁਆਰ, ਮਕਈ, ਖਾਜ਼ਰੇ ਦੀ
ਟਾਂਢਾ } ਝੀਰੀ, ਸੁਦਾਗਰ ਦਾ ਮਾਲ ॥

ਟਾਪ, ਸ:—ਪਤਲੀ ਚੋਟੀ, ਘੋੜੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੈਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਜਾਂ ਖੁਰੀ ਦੀ ਮਵਾਜ਼ ॥

ਟਾਪਦਾਰ, ਵਿ:—ਸਿੱਖ ਰਿਸਾਲੇ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਉੱਚੇ ਬੂਟ ॥

ਟਾਪੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉਹ ਧਰਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਚੁਕੇਰੇ ਜਲ ਹੋਵੇ ॥

ਟਾਮਾਂ } ਵਿ:—ਵਿਰਲਾ, ਕੋਈ ਕੋਈ, ਬਹੁਤ
ਟਾਵਾਂ } ਥੋੜ੍ਹੇ ॥

ਟਾਮਾਂ ਟਾਮਾਂ, ਵਿ:—ਕੋਈ ਹੀ, ਬਹੁਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ॥

ਟਾਲ, ਸ:—ਟਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਲਕੜਾਂ ਦਾ ਵੇਰ, ਜਿੱਥੇ ਲਕੜਾਂ ਵਿਕਣ ॥

ਟਿੱਕਰੀ

ਟਾਲ ਮਟੋਲ (ਲਾ), ਪੁ:—ਟਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਹਾਨਾ ॥

ਟਾਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਗਣਾ, ਚੁਹਾਉਣਾ, ਪਰੇ
ਟਾਲਨਾ } ਕਰਨਾ, ਅਗਾਹੀ ਤੇ ਵੱਡਣਾ ॥

ਟਾਲਾ } ਪੁ:—ਟਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਹਾਨਾ
ਟਾਲਾ ਬਾਲਾ } (ਕਰਨਾ) ॥

ਟਾਲੀ, ਸ:—'ਟਾਹਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਟਾਵਾਂ, ਵਿ:—'ਟਾਂਸਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਟਾਂਵਾ ਟਾਂਵਾਂ, ਵਿ:—'ਟਾਮਾਂ ਟਾਮਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਟਿੱਕਸ, ਪੁ:—ਆਮਦਣ ਪੁਰ ਮਸੂਲ, ਟਿਕਟ ॥

ਟਿਕਟ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਣ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼, ਚਿੱਠੀ, ਸਠਦ ॥

ਟਿਕਟ ਕਲਕਟਰ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਦੇ ਅਸਟੇਸ਼ਨ ਪੁਰ ਟਿਕਟ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਥਾਂਬੂ ਜਾਂ ਸਾਹਬ ॥

ਟਿਕਟਿਕਾਉ, ਪੁ:—ਅਟਕਾਉ, ਰਹਾਇਸ਼ ॥

ਟਿਕ ਟਿਕੀ, ਸ:—ਨਜ਼ਰ ਵਿਚਕੇ ਵੇਖਣਾ-ਭਾੜੀ (ਲਾਉਣੀ), ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ (I ਸ਼ਕਲ ਦਾ) ॥

ਟਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਹਿਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ, ਅਟਕਣਾ, ਸੈਣਾ, ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਟਿੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੇ ਲਾਉਣਾ, ਸੰਪੂਰਨ ਦਾ ਤਿਲਕ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਲਾਉਣਾ ॥

ਟਿਕਰੀ } ਸ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਵੇਰ, ਚੇਹਰੇ ਦੀ
ਟਿੱਕਰੀ } ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਟਿਕਵਾਉਣਾ

ਟਿੱਪ

ਟਿਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਾਉਣਾ, ਠਹੁਉਣਾ ॥

ਟਿਕੜ, ਪੁ:—ਮੋਟੀ ਹੋਣੀ ॥

ਟਿਕੜੀ, ਸ:—ਟਿਕਰੀ, ਵੇਖੋ ॥

ਟਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਭਿਲਕ, ਮੱਥੇ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਪਿਆਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰੋਤਿਆ ਦੇ ਘਰ ਜੋਰੀਆਂ ਜਾਦੀਆਂ ਹਨ । ਰਾਜੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤ, ਕਲੰਕ ॥

ਟਿਕਾਉ, ਪੁ:—ਠਹਾਉ, ਅਟਕਾਉ, ਬਿਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਟਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਾਉਣਾ, ਰੱਖਣਾ, ਧਰਨਾ ॥

ਟਿਕਾਉ, ਵਿ:—ਟਿਕਣ ਵਾਲਾ, ਬਿਰ ॥

ਟਿਕਾਣਾ, ਪੁ:—ਭੇਰਾ, ਅਟਕਣ ਦੀ ਜਗਾ, ਖਤਾ, ਰਹਾਇਸ਼, ਸਹਾਰਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਟਿੱਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੇਟੀ, ਰੋਟੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਟਿੱਕੀ ਆੜੂ, ਪੁ:—ਚੌੜਾ ਆੜੂ ॥

ਟਿੱਕੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਜਰ ਟਿਕਾਕੇ ਰੋਕਣਾ ॥

ਟਿੱਪ, ਸ:—ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਟਿਚਕਦ, ਸ:—ਹੁੰਜਤ, ਮਖੌਲ, ਜੁਗਤ (ਕਰਨੀ) ॥

ਟਿਚਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਸ ਨੂੰ ਵੇਰਨ ਵਾਸਤੇ
ਟਿਚਕਾਰਨਾ } 'ਟਿਚ ਟਿਚ' ਕਰਨਾ ॥

ਟਿਚਕਾਰੀ } ਸ:—ਟਿਚ ਟਿਚ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜੋ
ਟਿਚਕਾਰੀ } ਪਸ ਨੂੰ ਵੇਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੀਭ ਉਤਾਰ
ਖਿੱਚਕ ਕੱਢੀ ਜਾਵੇ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਟਿਚ ਟਿਚ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਉਤਾਰ ਖਿੱਚਕੇ
ਟਿਚ ਟਿਚ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣਾ (ਪਸ ਨੂੰ
ਵੇਰਨ ਲਈ) ॥

ਟਿਟਹਿਣਾ }
ਟਿਟਾਣਾ } ਪੁ:—ਗਤ ਨੂੰ ਚਮਕਣ ਵਾਲਾ
ਟਿਟਿਆਣਾ } ਇਕ ਕੀੜਾ ॥
ਟਿਟੈਣਾ }

ਟਿਟਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕਣਾ ॥

ਟਿੱਟੀ }
ਟਿੱਟੀ ਚੌੜ } ਟਿੱਟੀ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ

ਟਿੱਡ, ਪੁ:—ਕੰਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਟਿੱਡ ਲੱਗਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਸ ਗੁਣ ਆ ਜਾਣੇ ॥

ਟਿੱਡ ਸ:— } ਹਲਟ ਦੀ ਮਾਲੂ ਨਾਲ
ਟਿੱਡਾਂ (ਬਹੁ: ਬ:) } ਧੜੇ ਹੋਏ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ,

ਮੂੰਠਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਰ, ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਗੋਲ
ਕੱਦੂ ॥

ਟਿੱਡਣ, ਪੁ: } ਢਲਾਂ ਢੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ
ਟਿੱਡਾਣੀ, ਸ: } ਕੀੜੇ ॥

ਟਿੱਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਮੱਕੜ ॥

ਟਿੱਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹਰੀ ਭਾਜੀ ॥

ਟਿਡਾਣਾ } ਪੁ:—ਗਤ ਨੂੰ ਚਮਕਣ ਵਾਲਾ
ਟਿਡਿਆਣਾ } ਇਕ ਕੀੜਾ ॥

ਟਿੱਡੀ, ਸ:—ਜਿੱਕ ਕੀੜਾ, ਮਕੜੀ ॥

ਟਿੱਡੇ }
ਟਿੱਡੇ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਹਰੀ ਭਾਜੀ, ਟਿੱਡਾ ॥

ਟਿੱਢ, ਸ:—ਆਕੜ, ਘਮੰਢ, ਗੁਮਾਨ ॥

ਟਿੱਪ, ਸ:—ਉਂਗਲੀ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ
ਗ ਦਾ ਦਾਗ ॥

ਟਿੱਪਸ

ਟਿੱਪਸ, ਸ:—ਜੁਗਤ, ਟੋਹ, ਗੀਤ, ਜੋੜ ॥

ਟਿੱਪਸ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰ:—ਕੰਮ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ
ਮਿਤ੍ਰ ਬਠਣਾ ॥

ਟਿੱਪੀ, ਸ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਨੱਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੀ
ਨਿਸ਼ਾਨੀ (ਜਿਹਾ ਕਿ 'ਰੈਦ' ਵਿੱਚ ਹੈ) ॥

ਟਿੱਬਾ, ਪੁ: } ਉੱਚੀ ਥਾਂ, ਪਹਾੜੀ, ਰੇਤਲੀ
ਟਿੱਬੀ, ਸ: } ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਸੁਇਲੇ ਦੇ ਵਰਕਾਂ
ਦੀ ਵੇਰੀ (ਟਿੱਬਾ ਕੁੱਟਣਾ) ॥

ਟਿਭਕਣਾ } ਕ੍ਰ:—ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਖਿਸਕਣਾ,
ਟਿਭਜਾਣਾ } ਕਿਸ ਥਾਂ ਪਰੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਟਿਭਣਾ }

ਟਿਭਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਖਿਸਕਾਉਣਾ, ਪਰੇ ਕਰ
ਦੇਣਾ ॥

ਟਿਮਕ, ਸ:—ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ
ਕਣੀਆਂ ॥

ਟਿਮਕਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਕਣੀਆਂ
ਧੇਨੀਆਂ ਕਿਰਣਾਂ, ਖਿਜਲੀ ਚਮਕਣੀ ॥
ਪੁ:—ਦਾਗ ॥

ਟਿਰਕਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਟੁੱਸ ਜਾਣਾ, ਫਟਣਾ, ਟੁੱਟਣਾ ॥

ਟਿਰਕ ਪਾਸ, ਸ:—ਵੱਜੀ ਨੈਕਰੀ ਤੇ ਬਚਣ
ਲਈ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਹਾਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਟਿਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਪਜਾਮੇਨੂੰ ਫਿਲਕਣ ਦੇਣਾ ॥

ਟਿਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰ:—ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਨੀਵੇਂ ਆ
ਟਿਰਣਾ } ਆਉਣਾ, ਖਿਸਕਣਾ, ਹੌਸਲਾ ਹਾਰ-
ਟਿਰ ਪੈਣਾ } ਨਾ, ਸਲਾਹ ਹੋਣਾ ਦੇਣੀ ॥

ਟੀਕਾ

ਟਿਰਜ਼ ਫਿਰਜ਼, ਸ:—ਬਕਵਾਦ, ਬਿਆਰਬ ਗੱਲਾਂ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਟਿਰਜ਼ ਫਿੱਸ, ਸ:—ਫਿੱਲ, ਹੁਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਗਾਹਾਂ ਪੁਰ ਸਿੱਟਣਾ ॥

ਟਿਲ, ਪੁ:—'ਟਿਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਟਿਲਵਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਉਲਾਟ ਨਾਂ
ਹੋਵੇ, ਨਿਰੀ ਵਹੁਟੀ ਹੋਵੇ । ਪੁਤ੍ਰ (ਹਾਸੇ ਭਾਣੇ
ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਟਿਲਵੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਸਰ ਦਾ ਟੋਬਰ ਨਾਂ ਹੋਵੇ
ਨਿਰਾ ਖੌਦ ਹੋਵੇ, ਧੀ (ਹਾਸੇ ਭਾਣੇ
ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਟਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੌਂਠੀ, ਟਿੱਬਾ, ਲਕੜਾਂ
ਦਾ ਵੇਰ ॥

ਟਿੱਲੀ, ਸ:—ਬਲਦਾਂ-ਆਦਿਕ ਦੇ ਗਲ ਦੀ ਖਿੱਤਲ
ਦੀ ਘਟੀ ॥

ਟਿੱਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਟਿੱਲਾ ॥

ਟੀਸ, ਸ:—ਚੀਸ, ਚੁੱਭਵੀਂ ਪੀੜ । 'ਚੀਸ' ਵੇਖੋ
ਕਿਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਕੱਠੀ
ਸਿਲਾਈ ॥

ਟੀਸਣਾ, ਕ੍ਰ:—ਧੜਕਣਾ, ਫਰਕਣਾ ॥

ਟੀਸੀ, ਸ:—ਚੌਂਦੀ, ਰੁੱਖ ਦਾ ਸਥ ਤੋਂ ਉਤਲਾ
ਹਿੱਸਾ, ਸਿਖਰ ॥

ਟੀਕਾ, ਸ:—ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਆਰਥ ॥

ਪੁ:—ਮਾਤਾ ਪਲੇਗ ਆਦਿਕ ਦਾ ਲੱਦਾ, ਮਾਤਾ
ਟੁੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਟੀਚਰ

ਟੀਚਰ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ, ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਮਾਸਟਰ ॥

ਟੀਚਾ, ਪੁ:—ਵੇਲਾ ਦੌਸਤ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਮੌਕਾ,
ਨਿਸ਼ਾਨ, ਠੀਕ ਥਾਂ ॥

ਟੀਚਾ ਟਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਾਉ ਆਦਿਕ ਨਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਟੀਟ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਖੱਟਾ ॥

ਪੁ:—ਹੱਥ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ, ਕਰੀਰ ਦਾ ਕੱਚਾ
ਫਲ, ਅੱਖ ਦਾ ਦਾਗ, ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰੇ ਜੋ
ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਟੀਂ ਟੀਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕਣਾ, ਝੂਕਣਾ ॥

ਟੀਂਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹਰੀ ਝਾਜੀ, ਟਿੰਡਾ ॥

ਟੀਪ, ਸ:—ਵਾਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ, ਹੁੰਡੀ,
ਰਕਮ, ਤਾਸ ਦਾ ਧੱਤਾ ਖਿੱਚਣਾ, ਗਾਉਣ
ਵੇਚ ਅਵਾਜ਼ ਉੱਠਣਾ, ਟਿੱਟਾ ਦੀਆਂ ਖਿੱਚਾਂ
ਉੱਭੇ ਚੁੱਥੇ ਦਾ ਜੋੜ (ਕਰਨਾ) ॥

ਟੀਪ ਟਾਪ, ਸ:—ਟਿੱਖਾਵਾ, ਬਾਹਰਲਾ ਲਮ੍ਹੜਾ,
ਸਜਾਉਣ ॥

ਟੀਪ ਢਾਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਖਰਚ
ਦੇਣੀ ॥

ਟੀਪੁ, ਪੁ:—ਲਿਕਾ ਜੋਹਾ ਹੁੰਤਾ ॥

ਟੀਮ, ਸ:—ਕ੍ਰਿਕਟ ਆਦਿਕ ਖੇਡਣ ਵਾਲਿਆਂ
ਦੀ ਮੰਡਲੀ ॥

ਟੀਰਾ, ਵਿ:—ਅੱਖ ਵਰ ਕੇ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ,
ਭੇਂਗਾ ॥

ਟੁਕਾਈ

ਟੁਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਖੋਜਣਾ
ਟੁਹਣਾ } ਛੋਹਣਾ, ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਟੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਜ ਕਰਾਉਣਾ, ਛੋਹੁ ਆਉਣਾ,
ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਟੁਹਾਈ, ਸ:—ਟੋਹਣ ਜਾਂ ਢੋਣ ਦਾ ਫੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟੁਹਣੀ, ਸ:—ਵੀਡਾ, ਭਾਂਗ, ਸਹਾਰਾ ॥

ਟੁਹੁਬਾ, ਪੁ:—ਟੋਭਾ, ਢਭ, ਤਲਾਉ, ਟੁੱਥੀ ਮਾਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਟੁਕ, ਵਿ:—ਜਰਾ, ਰਤਾ, ਥੋੜਾ ਜੇਹਾ ॥

ਟੁੱਕ, ਪੁ:—ਟੋਂਟਾ, ਜੌਂਟੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਵੱਢਾ ॥

ਟੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟਣਾ, ਵੱਢਣਾ ॥

ਟੁੱਕਰ, ਪੁ:—ਚੌਂਦੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਟੁਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਟਵਾਉਣਾ, ਹਿੱਸੇ ਕਰਾ-
ਉਣੇ ॥

ਟੁਕਵਾਈ, ਸ:—ਟੁੱਕਣ ਦਾ ਕਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟੁਕੜਾ, ਪੁ:—ਹਿੱਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਟੋਂਟਾ, ਚੌਂਦੀ ਦਾ
ਟੁਕੜਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਟੁਕੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਟੁਕੜਾ, ਟਿੱਸਾ, ਕੁਝੁਝਰਾਂ
ਦੀ ਭਾਰ, ਭੀੜ, ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ॥

ਟੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਟਵਾਉਣਾ, ਕੋਈ ਹੱਲ
ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਕਢਵਾਉਣਾ ॥

ਟੁਕਾਈ, ਸ:—ਟੁੱਕਣ ਦਾ ਫੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟੁੰਗਣਾ

ਟੁੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜਾ ਉੱਪਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਅੜਾ ਲੈਣਾ, ਮੋੜਨਾ, ਥੱਬ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਲੈਣਾ ॥

ਟੁੱਟ, ਪੁ:—ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਸੱਜਣਾ ਵਿੱਚੀ ਦੁਜਾਇਗੀ, ਭੋੜਾ, ਟੋਟਾ, ਘਾਟਾ, ਛੁੱਟੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਜੋ ਹਾਸੀਏ ਉੱਤੇ ਲਖੀ ਜਾਵੇ ॥

ਟੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ, ਥੱਜਣਾ, ਪਾਟਣਾ ਹੱਲਾ ਕਰਨਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਟੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਸਿੰਨ ਹੋਣਾ, ਵਿਆਲ ਹੋਣਾ ॥

ਟੁੱਡ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਖੁਲੀ ਥਾਂਹ, ਰੁੱਖ ਦਾ ਸੱਖਣਾ ਭੱਟਾ ॥

ਟੁੱਭਾ, ਵਿ:—ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਥਾਂਹ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ ਜਾਏ ॥

ਟੁੱਭਾਓ ਕੱਸਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਠ ਪਿਛੇ ਹੱਥ ਥੀਕੁਣੇ ॥

ਟੁੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਣਾ, ਖੀਚਣਾ, ਟਾਕੀ ਲਾਉਣਾ ॥

ਟੁੱਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਟੁੱਢਾਈ, ਸ:—ਟੁੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਟੁੱਠਕ ਟੁੱਠਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੱਕੀ ਟੱਲੀ ਦੇ ਵੱਜਣ ਵਰਗੀ ਅਵਾਜ ਕੱਢਣੀ ॥

ਟੁੱਠਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਏਕ ਏਕ ਦਾਣਾ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਸਿੱਟ ਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਟੁੱਠ ਟੁੱਠ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਵਾਜ
ਟੁੱਠ ਟੁੱਠਾਉਣਾ } ਦੀ ਅਵਾਜ ਕੱਢਣੀ ॥

ਟੁੰਦਾਂ

ਟੁੰਦੀਆਂ, ਪੁ:—ਟੁੰਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭੱਟਾ, ਮੋਟੀ ਖੁੱਪ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਟੁੰਬ ਟੱਲੀ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜੁਹਾ
ਟੁੰਬ ਟਾਈ } ਟੋਟਾ ॥
ਟੁੰਬ ਟਾਕੀ }

ਟੁੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੰਬੀ ਲਾਉਣੀ, ਗੱਤਾ ਮਾਰਕੇ ਖੁਹ ਦੇ ਹੇਠੋਂ ਗਾਰ ਕੱਢਣੀ ॥

ਟੁੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਹਣਾ, ਹਿ ਲਾਉਣਾ, ਫੇ. ਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ॥

ਟੁੰਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁਹਾਉਣਾ, ਉਠਵਾਉਣਾ, ਛਿੜਾਉਣਾ ॥

ਟੁੰਬਈ, ਸ:—ਟੁੰਬਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਛੋੜ, ਹਰਕਤ ॥

ਟੁੰਬੀ } ਸ:—ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਟੁੰਬਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਟੁੰਬੀ } ਗੱਤਾ ॥

ਟੁੰਭਾਈ, ਸ:—ਪਾਲੀ ਤੱਕ ਅੱਪੜਣ ਮਗਰੋਂ ਖੁਹ ਦਾ ਟੋਆ ਰੂਪਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਟੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਲਣਾ, ਢਿਰਨਾ, ਜਾਣਾ, ਹਿਲਣਾ, ਕੰਮ ਦੇਣਾ, ਜਾਰੀ ਹੋਣਾ ॥

ਟੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੱਕਣਾ, ਚਲਾਉਣਾ, ਛੇਜਣਾ ਢਿਰਾਉਣਾ, ।

ਟੁੱਲ, ਪੁ:—ਗੁੱਲੀ ਨੂੰ ਝੰਡਾ ਮਾਰਨਾ, ਸੱਦ, ਚੋਟ ॥

ਟੁੱ, ਸ:—ਆਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿਰਨ ਵਾਲੀ ਵਾਈਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਟੁੰਦਾਂ, ਸ:—ਅੱਗੋਂ ਬੱਲਣਾ, ਨਾਂਹ, ਸ਼ੇਖੀ (ਕਰਨਾ) ॥

ਟੂਸ

ਟੂਸ, ਸ:—ਕੋਢੇ ਤੇਲ ਵਰਗੀ ਥੋ (ਆਉਣੀ ਮਾਰਨੀ) ॥

ਟੂਸਾ ਨਿਕਲ ਜਾਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇੜੀ ਥੋ ਨਾਲ ਦਿਲ ਬੁਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਟੂਸਾ, ਪੁ:—ਮਦਾਰ ਜਾਂ ਜੰਗਲੀ ਕਪਾਹ ਦਾ ਫੁੱਲ ॥

ਟੂਸੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਟੂਸਾ ॥

ਟੂਟ, ਸ:—'ਟੂਟ' ਦੇਖੋ ॥

ਟੂਟੀ, ਸ:—ਨਲੀ, ਨਲਵੇ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਨੜੀ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਇੱਕਥੀਏ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਧਾਗਾ, ਸਰਾਰਤੀ ਆਦਮੀ ॥

ਟੂਟਾ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਮੰਤ੍ਰ, ਸ਼ਾੜਾ ॥

ਟੂਥ, ਸ:—ਧਾਂਤ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਗਹਿਣਾ, ਆਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਟੂਥਟੋਲੀ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਦੇ ਟੁਕੜੇ, ਲੀਰਾਂ ॥
ਟੂਥ ਟਾਕੀ }

ਟੂਲ, ਪੁ:—ਉੱਪ, ਪੀਲਕ (ਆਉਣਾ), ਸਟੂਲ, ਇੱਕ ਕਪੜਾ, ਲੰਬੇ ਦਾ ਨੌਕਦਾਰ ਔਸਾਰ ਜੋ ਖਰਾਬ ਵਿਚ ਵਰਤੀਦਾ ਹੈ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਟਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪਣਾ, ਝੋਕਾਂ ਖਾਣੀਆਂ ॥

ਟੇਸਣ, ਪੁ:—'ਚੇਲ ਘਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਟੇਕ, ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ, ਬਰਾਉ, ਅਟਕਾਉ ॥

ਟੇਕਣ, ਪੁ: ਸ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਗੱਠਾ, ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ ॥

ਟੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਖਣਾ, ਧਰਨਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਟੈਂ ਟੈਂ

ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਨਿਵਾਕੇ ਵੱਡੇ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ॥

ਟੇਕਰਾ, ਪੁ: }
ਟੇਕਰੀ, ਸ: } ਉੱਚੀ ਥਾਂ, ਟਿੱਬਾ, ਟਿੱਲਾ ॥

ਟੇਟਕਾ, ਪੁ:—ਮਧਰਾ, ਨਿੱਕੇ ਕੱਦ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਟੇਟਾ, ਪੁ:—ਟਾਕਰਾ, ਸਾਮ੍ਹਣਾ, ਬਖੇੜਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਟੇਟੂਆ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਦਾਗ, ਮਹੁਕਾ ॥

ਟੇਢ, ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਵਲ, ਜਿੰਦ, ਅੜ੍ਹਬ ਪੁਲਾ ॥

ਟੇਢਾ, ਵਿ:—ਵਿਗਾ, ਝੰਗਾ, ਹੱਠੀ, ਅੜ੍ਹਬ ॥

ਟੇਬਲ, ਸ:—ਮੇਜ ॥

ਟੇਬਲ ਕਲਾਥ, ਪੁ:—ਮੇਜ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਟੇਮ, ਪੁ:—ਵਖਤ, ਵੇਲਾ, ਸਮਾ ॥

ਟੇਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਠੀ ਦੇ ਟੁੱਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਛੁਹਾਕੇ ਰਹ ਕਰਨਾ (ਟੇਮ ਟੇਮ ਕੇ ਖਾਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਟੇਰ, ਸ:—ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਮ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਟੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਲ੍ਹ ਤੋਂ ਗਿੱਠਾ ਲਟਕਾਉਣਾ, ਤਿਲਕਾਉਣਾ, ਦਿਲ ਤੋਰਨਾ ॥

ਟੇਵਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕਾਰਤ ਉੱਤੇ ਬਾਲਕ ਦੇ ਜਨਮ ਦਾ ਸਮਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ॥ ਅਰੀਮ ਦਾ ਲੇਖ ॥

ਟੈਂ ਸ:—ਐਂਠ, ਆਕੜ, ਅਵਾਜ, ਝੰਕਾਰ ॥

ਟੈਂ, ਟੈਂ, ਸ:—ਬਿਅਰਥ ਬੋਲਣਾ, ਬਕਵਾਦ ॥

ਟੈਹਕ

ਟੈਹਕ } 'ਟਹਿਕ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਟੈਹਕਣਾ }

ਟੈਕਸਟ ਬੁਕ, ਸਃ—ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਟੈਂਕਾ, ਪੁਃ—'ਟ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਠਾਉਂ, ਟਾਂਕਾ ॥

ਟੈਨਸ, ਸਃ—ਇੱਕ ਵਲੈਤੀ ਬੋਝ, ਇੱਕ 'ਲੀਹ' ਵਾਲਾ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਟੈਂਪਰੇਂਸ, ਪੁਃ—ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਟੈਂਪਰੇਂਸ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਸਃ—ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਭਾ ॥

ਟੈਰ (ਰਾ)ਸਃ— } 'ਟਾਇਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਟੈਰੀ ਪੁਃ— }

ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ (ਫ਼ੋਨ), ਸਃ—ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਅਵਾਜ਼ ਦੁਰ ਪੁਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤ੍ਰ ॥

ਟੋਆ } ਪੁਃ—ਭੁੱਖੀ ਥਾਂ, ਛੋਕ, ਵਿਰਲ, ਛੋਭ ॥
ਟੋਇਆ }

ਟੋਇਆ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਹਿਲੇ ਆਸ ਦੇ ਕੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਠਿਰਾਸ ਕਰਨਾ ॥

ਟੋਈ, ਸਃ—ਛੋਟਾ ਟੋਆ ॥

ਟੋਹਣਾ } 'ਟੁਹਣਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਟੋਹਣੀ }

ਟੋਹਾ ਟਾਹੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਟੋਹਣਾ, ਟੋਲਣਾ ॥

ਟੋਕ, ਸਃ—ਲੱਗਦੀਏ ਵੇਲਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਠਿਕਲੇ ਹੋਏ ਪੱਛੀਆਂ ਦੇ ਟੋਟੇ ॥

ਟੋਕ } ਸਃ—ਰੋਕ, ਬਾਂਧਾ, ਅਟਕਾਉ, ਮਖੌਲ,
ਟੋਕ ਟਾਕ } ਨਜ਼ਰ ॥

ਟੋਪ

ਟੋਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੋਕਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ, ਹਟਕਣਾ, ਪੁੱਛਣਾ, ਨਜ਼ਰ ਲਾਉਣੀ ॥

ਟੋਕਰਾ, ਪੁਃ— } ਪਿਲਛੀ ਵਾਂਗ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਟੋਕਰੀ, ਸਃ— } ਉੱਪਰੋਂ ਖੁਲ੍ਹਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਟੋਕਾ, ਪੁਃ—ਪੱਠੇ ਕੁਤਰਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ, ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਇੱਕ ਪੰਖੇਰੂ (ਹੁਪੇ) ॥

ਟੋਕਾ ਗਣੀ, ਸਃ—ਪੱਠੇ ਕੁਤਰਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਟੋਕਾ ਟਾਕੀ, ਸਃ—ਟੋਕ, ਟੋਕ ਟਾਕ ॥

ਟੋਟ, ਸਃ—ਅੰਤ, ਘੱਟਾ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਬੁੜ ॥

ਟੋਟਕਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ, ਚੋਰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਭਬੀਤ ਜਾਂ ਮੰਤ੍ਰ, ਅਲੋਖੀ ਦੁਆ ॥

ਟੋਟਨੀ, ਸਃ— }
ਟੋਟਰ, ਪੁਃ— } ਸਿਰ ਦਾ ਉਤਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮੁੰਨਿਆ
ਟੋਟਰਾ, ਪੁਃ— } ਹੋਇਆ ਸਿਰ ॥
ਟੋਟਰੀ, ਸਃ— }

ਟੋਟਰ } ਪੁਃ—ਸਾਰੀ ਗਿਣਤੀ, ਜੋੜ ॥
ਟੋਟਲ }

ਟੋੱਟਾ, ਪੁਃ—ਘੱਟਾ, ਬੁੜ, ਲੋੜ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਦੁਕਸਾ (ਭਰਨਾ), ਗਰਮ ਜਨਾਨੀ ਚਾਦਰ ॥

ਟੋੱਟੀ, ਸਃ—ਗੀਣੇ ਜਾਂ ਬਾਂਸ ਦੀ ਪੇਂਰੀ ॥

ਟੋਡੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਰਾਗ ਸਵੇਰ ਦਾ ॥

ਟੋਣਾ, ਪੁਃ—'ਟੁਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਟੋਪ, ਪੁਃ—ਝੀ ਟੋਪੀ, ਡੁੱਲਾ ॥

ਟੋਪਾ

ਟੋਪਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਪ, (ਪੰਜ ਫੇ ਸੇਰ)
ਚਾਰ ਪੜੋਪੀਆਂ ॥

ਟੋਪਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਪ (੨ ਕੁਸੇਰ)
ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਟੋਪੀ ॥

ਟੋਪੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਥਾਗਤ ਆਦਿਕ ਦੀ ਇੱਕ
ਛੋਕ ਵਰਗੀ ਚੀਜ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਰ ਢੱਕਦੇ
ਹਨ, ਚਿਲਮ ॥

ਟੋਪੀ ਪੋਸ, ਪੁ:—ਟੋਪੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਥਾਬੁ ॥

ਟੋਪੀ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਮੁਗਲ ਜਾਂ ਫਰੋਗੀ ॥

ਟੋਥੀ, ਸ:—ਟੁੱਥੀ, ਖੂਹ ਖੰਟਣਾ ਜਾਂ ਗੱਤਾ ਮਾਰ
ਕੇ ਗਾਰ ਕੱਢਣੀ ॥

ਟੋਂਬੂ, ਪੁ:—ਚਿੱਠੀ, ਹੁਕਮ, ਲਿਖਤ, ਹੁੰਡੀ (ਕਰਨਾ) ॥

ਟੋਂਬੂ ਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਡੀ ਦਾ ਰੁਪਯਾ ਦੇ ਢਲਾ ॥

ਟੋਭਾ, ਪੁ:—ਛੋਭ, ਛੱਪੜ, ਟੁੱਥੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਟੋਰ, ਸ:—ਚਾਲ, ਲੇਖਣ, ਕਿਲਕ ॥

ਟੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਜਣਾ, ਚਲਾਉਣਾ, ਵਿਦਿਆ
ਕਰਨਾ ॥

ਟੋਰਾ ਟੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਚਲਣਾ, ਗੁਜਾਰਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਟੋਰਾ ਟੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਚਲਾਉਣਾ, ਗੁਜਾਰਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਟੋਲ } ਸ:—ਭਾਲ, ਖੋਜ, ਤਲਾਸ਼, ਤੱਕ
ਟੋਲ ਭਾਲ } ਫੁੱਢ ॥

ਟੋਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਜਣਾ, ਭਾਲਾ, ਫੁੱਢਣਾ,
ਲੱਭਣਾ ॥

ਠਕ ਠਕ ਕਰਨਾ

ਟੋਲਾ } ਪੁ:—ਮਹੱਲਾ, ਭੀੜ, ਕੁਲ, ਘਰਾਣਾ
ਟੋਲਾ } ਮੰਡਲੀ ॥

ਟੋਲੀ } ਸ:—ਸੰਗਤ, ਸਭਾ, ਕੱਠ, ਮੰਡਲੀ ॥
ਟੋਲੀ }

ਟੋਂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਕਣਾ, ਚੋਣਾ, ਕਤੂਰੇ ਦਾ
ਬੱਲਣਾ ॥

ਟੋਂਟ ਹਾਲ, ਪੁ:—'ਕਮੇਟੀ ਘਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਠ

ਠ, ਪੁ:—ਠੱਠਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੇਂਤੀ ਦਾ ਸਤਾਰਵਾਂ
ਅੱਖਰ ॥

ਠਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਠੇ ਜਾਣਾ, ਢਸਕੇ ਆਉਣਾ,
ਭੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਠਹਿਕ, ਸ:—ਸੱਟ, ਚੋਟ, ਟੱਕਰ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਠਹਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਕਰ ਖਾਣੀ, ਸੱਟ ਲੱਗਣੀ
(ਕੱਚੇ ਦੇ ਛਾਂਢੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ) ॥

ਠਾਹਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਣਾ, ਰਾਹੜਾ, ਗੱਲ
ਪੱਕੀ ਹੋਣੀ ॥

ਠਾਹਰਾਉ, ਪੁ:—ਅਟਕਾਉ, ਟਿਕਾਉ, ਪਕਿਆਈ ॥

ਠਾਹਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਾਉਣਾ, ਟਿਕਾਉਣਾ,
ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਚੌਪਣਾ ॥

ਠਕ ਠਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਟ ਮਾਰਨ ਦੀ
ਅਵਾਜ ਕੱਢਣਾ ॥

ਠਕਾਣਾ

ਠਕਾਣਾ, ਪੁ:—'ਠਿਕਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਠਕੁਰਾਇਣ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਇਸ਼ਤੀ,
ਪਤਵੰਤੀ ॥

ਠਕੁਰਾਈ, ਸ:—ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਪਦਵੀ, ਸਰਦਾਰੀ,
ਮਾਲਕੀ । ਜੋਰਾਵਰੀ । ਜਖਰਦਸਤੀ ॥

ਠਕੁਰਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੱਕਰ ਖਾਲੀ, ਸੱਚ ਲਗਣੀ ॥

ਠਗ } ਪੁ:—ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਲੁੱਟਣ
ਠਗ } ਵਾਲਾ ॥

ਠਕਬਾਜੀ, ਸ:—ਠੱਗਾਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਫਲ, ਧੋਖਾ ॥

ਠਗ ਬਿੰਦਿਆ, ਸ:—ਠੱਗਾਂ ਦੀ ਰਲਾਕੀ ॥

ਠਗਣਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਠੱਗੇ, ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹ ਲਏ ॥
ਠਗਣੀ, ਸ: }

ਠਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਲੁੱਟਣਾ, ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹ
ਦੇਣਾ ॥

ਠਗ ਵਾਜਾ ਪੁ:—ਠੱਗਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਠਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਫਲਣਾ ॥

ਠਗਾਈ, ਸ:—ਲੁੱਟ, ਜੱਚੀ, ਫਲ, ਰੋਬ (ਖਾਲੀ) ॥

ਠਗੀ } ਸ:—ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਲੁੱਟਣ ਮਾਰਨ ਦਾ
ਠਗੀ } ਕੰਮ ॥

ਠਗੀਆ } ਪੁ:—ਠੱਗਣ ਵਾਲਾ, ਫਲੀਆ ॥
ਠੱਗੀਆ }

ਠਠ, ਸ:—ਮਹਿਮਾ, ਪ੍ਰਤਾਪ, ਭੀੜ ਭਾੜ, ਬਹੁਤ
ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਮੇਲ, ਬੰਮੂ, ਬੰਨ੍ਹ ॥

ਠੰਡੀ

ਠਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਧੱਕੀ ਸਲਾਹ
ਕਰਨੀ ॥

ਠਠੰਬਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਜਕਣਾ, ਰੁਕਣਾ, ਬਿਜਕਣਾ ॥

ਠਠਰਾਉਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਦੀ ਨਾਲ ਸੁੰਨ
ਠਠਰਾ ਜਾਣਾ } ਹੋਣਾ, ਕਰੜੇ ਹੋਣਾ ॥

ਠੱਠਾ, ਪੁ:—ਅੱਖਰ 'ਠ' ਦਾ ਠਾਉ, ਹੱਸਾ, ਮਖੌਲ
(ਕਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਠੱਠੇ ਵਿੱਚ ਉਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਖੌਲ ਨਾਲ
ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਠਠਿਆਰ (ਗ), ਪੁ:—ਧਾਂਤ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਘੜਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਠਠੇਰਾ, ਪੁ:—ਠਠਿਆਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਠਠੋਲੀ, ਸ:—ਹੱਸਾ, ਠੱਠਾ, ਮਸਕਰੀ, ਮਖੌਲ ॥

ਬੋਲੀ ਠਠੋਲੀ, ਸ:—ਮੋਹਣਾ, ਝਾੜ (ਕਰਨੀ,
ਮਾਰਨੀ) ॥

ਠੰਡ } ਸ:—ਸਰਦੀ, ਪਾਲਾ, ਸੈਂਤ, 'ਅਰਾਮ'
ਠੰਢ } (ਪੋਲੀ) ॥

ਠੰਡਕ } ਸ:—'ਠੰਡ' ਵੇਖੋ ॥
ਠੰਢਕ }

ਠੱਡਾ, ਪੁ:—ਕਾਗਤ ਦੇ ਕਲਕਉਣੇ ਦਾ ਸਿਰਾ,
ਹੱਦ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਠੰਡਾ (ਢਾ), ਪੁ: } ਸਰਦਾ, ਸੁੰਨ, ਮੁਰਦਾ, ਉੱਪ
ਠੰਡੀ (ਢੀ), ਸ: } ਸੁਸਤ, ਉੱਸਾ ਹੱਥਿਆ
ਨਰਮ, ਕੁੱਧ ਰਹਿਤ ॥

ਠੰਡਾ ਹੋਣਾ

ਠੰਡਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਰਾਮ ਲੈਣਾ, ਗੁੱਸਾ ਜਾਣ
ਦੇਣਾ ॥

ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਰਾਮ ਦੇਣਾ, ਬੁਝਾਉਣਾ,
ਕੁੱਝ ਹਟਾਉਣਾ ॥

ਕਲੇਜਾ ਠੰਡਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਥਦਲਾ
ਲੈ ਚੁਕਣਾ ॥

ਠੰਡੇ ਸਾਹ, ਪੁ:—ਹਾਹੁਕੇ (ਭਰਨੇ) ॥

ਠੰਡੇ ਠੰਡੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਵੇਰੇ ਜਾਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ
ਵੇਲੇ (ਜਾਂ ਠੰਡ ਹੋ ਜਾਏ) ॥

ਠੰਡਿਆਈ } ਸ:—ਸਰਦਾਈ, ਭੰਗ, ਠੰਡੀ ਦੁਆ
ਠੰਢਿਆਈ } (ਪੀਣ ਵਾਲੀ) ॥

ਠੰਡੀ, ਸ:—ਮਾਤਾ ਦਾ ਰੋਗ, ਚੀਚਕ, ਸੀਤਲਾ ਦੇ
ਦਾਣੇ ॥

ਠਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਣ ਛਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ਦੇਣੀ ॥

ਠਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ, ਮਿਥਣਾ ॥

ਠਣਾਕਾ, ਪੁ:—ਛਣ ਛਣ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਠੱਪ ਚੰਦ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਪਾਉਣ
ਜਾਂ ਮੋੜਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨਾ) ॥

ਠੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੋਕਣਾ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣਾ
ਛਾਪਣਾ, ਵੱਕਣਾ, ਠੱਪਾ ਲਾਉਣਾ, ਕਿਤਾਬ
ਬੰਦ ਕਰਨੀ ॥

ਠੱਪਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦੇ ਵੇਰ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਵੱਟੀ ॥

ਠੱਪਾ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਸਿੱਕਾ, ਸੱਚਾ, ਛਾਪ, (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਠਾਹਚੀ ਲੈਣੀ

ਠਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਠਪਾਈ, ਸ:—ਠੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਠਰ, ਪੁ: ਸ:—ਠੰਡ, ਪਾਲਾ, ਕੱਢਰ (ਪੈਣਾ, ਪੈਣੀ) ॥

ਠਰਕ, ਪੁ:—ਵੱਢੀ, ਝੱਸ, ਝੁਠੀ ਰਾਹ ॥

ਠਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਸ ਗੱਲ ਦੀ ਰਾਹ ਰੱਖਣੀ ਜੋ
ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਘਬਰਾ ਜਾਣਾ ॥

ਠਰਕੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਠਰਕ ਹੋ ॥

ਠਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਠਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਠਰਨ, ਸ:—ਠੰਡ, ਪਾਲਾ, ਸਰਦੀ ॥

ਠਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੰਡੇ ਜਾਂ ਸੁੰਨ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਿੱਲ ਨਾ
ਸੱਕਣਾ ॥

ਠਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ, ਸਰਦੀ
ਲਾਉਣੀ, ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਰੋਕਣਾ ॥

ਠੱਲ੍ਹ, ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਠਹਿਰਾਉ, ਅਟਕਾਉ (ਪਾ
ਦੇਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਠੱਲ੍ਹ, ^{for roller} ਪੁ:—ਠੱਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਲੱਕੜ ਦਾ ਠੋਕਣ ਵਾਲਾ
= ਦਸਤਾ ॥

ਠਾਂ, ਸ:—ਬੰਦੂਕ ਜਾਂ ਤੋਪ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਥਾਂ ॥

ਠਾਂਸ, ਸ:—ਪੀਰਜ, ਸੱਭਾ, ਮਹਿਮਾ, ਵਡੱਪਣ ॥

ਠਾਂਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ, ਭੁੰਨਣਾ, ਨੱਪਣਾ, ਠੋਕਣਾ ॥

ਠਾਹਚੀ, ਸ:—ਦੰਦੇ ਲੱਭੀ ਪਸਾਰਕੇ ਬੈਠਣਾ ॥

ਠਾਹਚੀ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਰੇ ਦੀ
ਖਿੱਠ ਪੁਰ ਰਸ਼ਨਾ ॥

ਠਾਹ ਠਾਹ

ਠਾਹ ਠਾਹ, ਪੁ: ਸ:—ਲੱਕੜੀ ਆਦਿਕ ਦੀ
ਸੰਦ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਠਾਹਰ, ਸ:—ਥਾਂ, ਠਿਕਾਣਾ, ਠੋਰ ॥

ਠਾਕ, ਸ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਬਾਂਧਾ ॥

ਠਾਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ ਹਟ-
ਠਾਕ ਦੇਣਾ } ਕਣਾ ॥

ਠਾਕਰ } ਪੁ:—ਧਰਮੇਸਰ, ਸੁਆਮੀ, ਪਤਵੰਤਾ,
ਠਾਕੁਰ } ਸਰਦਾਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੂਰਤ ॥

ਠਾਕਰ ਦੁਆਰਾ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੂਰਤ ਵਾਲਾ
ਮੰਦਰ ॥

ਠਾਠ, ਸ:—ਲਹਿਰ, ਸਮਿਆਣ, ਸਜ ਧਜ ॥

ਠਾਠਾ, ਪੁ:—‘ਢਾਠਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੌਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ
ਉੱਠਣੀਆਂ ॥

ਠਾਂ ਠਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਠੀਂ ਠੀਂ ਕਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਠਾਢਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਖੜਾ, ਭਕੜਾ ॥

ਠਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ, ਮਿਥਣਾ ॥

ਠਾਣਾ, ਪੁ:—ਪੁਲਸ ਦੀ ਚੌਕੀ, ਪੁਲਸ ਦਾ
ਅਭਸਰ, ਪੁਲਸ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਠਾਣੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਪੁਲਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਭਸਰ ॥

ਠਾਣੇਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਠਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਠਾਣੇਦਾਰੀ, ਸ:—ਠਾਣੇਦਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ॥

ਠਾਣੇ ਮੀਰ, ਪੁ:—ਪੁਲਸ ਦਾ ਚਾਕਮ ॥

ਠਿੱਪਰਨਾ

ਠਾਣੇ ਠਾਣੇ ਮੀਰ ਹੋ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਖੇਹੀ
ਵੱਡਾ ਬਣ ਜਾਣਾ, ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਆਖੀ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਠਾਰ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ, ਜਮਾਉਣਾ,
ਠਾਰਨਾ } ਘਬਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਠਿਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਠੇਹਲਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਠਿੱਸ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ,
ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਠਿਸਕ, ਸ:—ਸ਼ੇਖੀ, ਢੜ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਠਿਸਕਰੀ, ਸ:—ਚੱਸਾ, ਠੱਠਾ, ਮਖੌਲ ॥

ਠਿਸਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਲਕਣਾ, ਵਿਸਲਣਾ ॥

ਠਿਕਾਣਾ, ਪੁ:—ਥਾਂ, ਠਾਹਰ, ਝੋਗ, ਹਦ, ਟਿਕਾਉ ॥

ਠਿਕਾਣੇ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਭਿਆ ਜਾਣਾ,
ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ ॥

ਠਿਕਾਣੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਭਣਾ, ਮਾਰ ਸੁੱਟ-
ਣਾ, ਬਹੁ ਸਿਰ ਚੱਖਣਾ ॥

ਠਿੰਗਣਾ, ਵਿ:—ਮਧਰਾ, ਢੋਟੇ ਕੱਦ ਦਾ, ਵਾਉਣਾ ॥

ਠਿੰਗਾ, ਪੁ:—ਸੌਂਦੀ, ਝੰਡਾ, ਹਥਿਆਰ ॥

ਠਿੱਠ, ਵਿ:—ਸਰਮਿੰਦਾ, ਬਦਨਾਮ (ਹੱਠਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਠਿਠਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਠਾ, ਹਟਕੇਰੇ ਭਾਰਨਾ ॥

ਠਿੱਪਰ, ਪੁ:—ਗੋਂਗਲੂ, ਸਲਗਮ ॥

ਠਿੱਪਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣਾ ॥

ਠਿਥਾ

ਠੁਠਾ

ਠਿਥਾ, ਵਿਃ—ਵਿਗੋ ਪੈਰ ਵਾਲਾ, ਚੁੜੀ ਹੋਈ
ਅੱਥੀ ਵਾਲਾ (ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ)॥

ਠਿਲ੍ਹਾ, ਸਃ—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ (ਪਾਉਣੀ, ਪੈਣੀ)॥

ਠਿਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਚੁੱਦਾ ਪੈਣਾ,
ਭੁੱਖਣਾ ॥

ਠੀਂ ਠੀਂ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣੀ,
ਠੀਂ ਠੀਂ ਲਾਉਣਾ } ਬੰਦੂਕਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕਰਨੀ॥

ਠੀਹਮ(ਮਾ), ਸਃ—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਝਲਾ, ਢੀਮ ॥

ਠੀਕ, ਵਿਃ—ਪੂਰਾ, ਸੱਚਾ, ਮੁਨਾਸਬ, ਯਥਾਰਥ,
ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ॥

ਠੀਕ ਠੀਕ, } ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ, ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ॥
ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ }

ਠੀਕ ਠੀਕ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਠੀਕ ਤਰਾਂ, ਮੁਨਾਸਬ
ਤੌਰ ਪੁਰ ॥

ਠੀਕਰ (ਰਾ), ਪੁਃ—ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਦਾ
ਟੁਕੜਾ, ਥੱਬਰ ॥

ਠੀਕਰੀ, ਸਃ—ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਭਾਂਡੇ ਦਾ ਠਿੱਕਾ ਜੇਹਾ
ਟੁਕੜਾ ॥

ਠੀਂਗਾ, ਪੁਃ—ਸੱਟੀ, ਝੋੜਾ, ਹਥਿਆਰ ॥

ਠੀਪ, ਸਃ—ਚਾਂਡੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਦੀਵਾ ॥

ਠੀਪਾ, ਪੁਃ—ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਲਕੜੀਦੀ ਗੋਲ ਟਿੱਕੀ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਮੂੰਹੋਂ ਖੋਡਦੇ ਹਨ। ਠੀਪੇ ਵਰਗੀ ਕੋਈ
ਹੋਰ ਸ਼ੈ ॥

ਠੀਮ, ਸਃ—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਝਲਾ, ਢੀਮ ॥

ਠੁੱਸ, ਸਃ—'ਠਿੱਸ' ਵੇਖੋ। ਠਕਾਰੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਠੁਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੱਲੀ ਹੱਲੀ ਹੋਣਾ ॥

ਠੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਭੈਂਠ ਕੇ ਭਰਾਉਣਾ, ਬਹੁਤ ਖੁਲਾ-
ਉਣਾ ॥

ਹੁਠੁਹ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮੋਢਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ
ਵਾਸਤੇ ਉੱਚੀ ਬੋਲਣਾ ॥

ਠੁਕ, ਸਃ—ਆਦਰ, ਮਾਨ, ਵਡਿਆਈ ॥

ਠੁੱਕ, ਸਃ—ਇਕੱਠ, ਏਕਾ, ਮੇਲ, ਭੀੜ, ਜੋੜ ॥

ਠੁੱਕ ਖੱਬਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਮ ਗਾਸ ਆਉਣਾ॥

ਠੁਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਅੰਗੂਠਿਆਂ ਨਾਲ
ਮਾਰਨਾ, ਠੋਕਰ ਲਾਉਣੀ ॥

ਠੁਕਰਾਈ, ਸਃ—'ਠੁਕਰਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਠੁਕਰਾਏ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਠੋਕਰ ਖਾਣੀ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼
ਨਾਲ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਖਹਿਣੇ ॥

ਠੁਕਵਾਈ, ਸਃ—ਠੋਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਠੁਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਠੋਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਠੁਕਾਉਣਾ } 'ਠੁਕਵਾਉਣਾ', 'ਠੁਕਵਾਈ' ਵੇਖੋ॥
ਕਾਈ }

ਠੁੱਗਾ, ਵਿਃ—ਮੂਰਖ, ਝੱਲਾ, ਖੁੱਧ, ਜੇਹੜਾ, ਝੋੜਾ
ਬੋਲਣਾ ਨਾਂ ਸਿੱਖੇ ॥

ਠੁੱਠ, ਪੁਃ—ਹੱਥ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ ॥

ਠੁੱਠ ਵਿਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਧਮਕੀ ਦੇਣੀ, ਰਫ਼ ਸਮਝ-
ਣਾ, ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ॥

ਠੁੱਡਾ, ਪੁਃ—ਠੋਕਰ, ਕਣਕਉਂਦੇ ਦਾ ਸਿਰਾ ॥

ਨੁਣਕ	ਠੈਈ
ਨੁਣਕ, ਸ:—ਹੌਲੀ ੨ ਰੋਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥	ਨੂੰਰੇ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਘੱਟ ਤੋਲਣ ਵਾਲਾ ॥
ਨੁਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਲੀ ੨ ਰੋਣਾਂ, ਹਟਕੋਰੇ ਫਰਟੇ ॥	ਨੂਠਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ॥
ਨੁਣਾ, ਪੁ:—ਬਹਾਨਾ, ਟਾਲ ਮਟੋਲਾ, ਜੁਗਤ (ਦੇਣਾ, ਰੱਖਣਾ) ॥	ਹਥ ਨੂਠਾ ਦੇਸ ਮੁਕਲਾ, ਸ:—ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੰਗਣ ਲਈ ਬਤੋਰੀਆਂ ਜਗਾਂ ਹਨ ॥
ਨੁਮਕ ਨੁਮਕ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹਣੀ ਚਾਲੇ (ਚੱਲਣਾ) ॥	ਨੂਠੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਨੂਠਾ, ਸਰਾਬ ਦੀ ਪਿਆਲੀ, ਆਪਾ ਖੋਂਪਾ ॥
ਨੁਮਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹਣੀ ਚਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ॥ ਨੁਮਕਣਾ }	ਠੇਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣਾ, ਢੋਬਣਾ ਜਾਂ ਲੰਘਾਉਣਾ। ਦੇਚਕੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪਾਣੀ ਪਾ ਦੇਣਾ ॥
ਨੁਮਕਾ, ਪੁ:—ਸੋਹਣੀ ਚਾਲ, ਸੋਹਣਾ ਨਾਰ ॥	ਠੇਕਣਾ, ਪੁ:—ਲੋਂਦਾ ਕਰਨਾ, ਛੱਪਣਾ, ਠੱਪਾ ਲਾਉਣਾ ॥
ਨੁਮ ਨੁਮ ਕਰਕੇ ਚਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਨੁਮਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥ ਨੁਮ ਨੁਮ ਚਲਣਾ }	ਠੇਕਾ, ਪੁ:—ਕਿਰਾਇਆ, ਭਾਜਾ, ਅਜਾਰਾ, ਠਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਮੁੱਲ, ਨਗਾਰਾ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵੰਗ ॥
ਨੁਮੂਣਾ, ਪੁ:—ਭਾਂਡੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਇਕਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਉਸਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥	ਠੇਕੀ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂਸ ਜਾਂ ਤੋਪੜ ਦੀ ਕੋਠੀ, ਰੋੜੇ ਮਿਠਣ ਵਾਲਾ ਚੌਕਟਾ ॥
ਨੁਮਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾਂ ਦਾ ਗੀਤ ॥	ਠੇਕੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਠੇਕੇ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਨੁਰ ਨੁਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੁਰ ਨੁਰ ਕਰਨਾ, ਪਾਲ ਨਾਲ ਚੰਬਣਾ ॥	ਠੇਠ, ਵਿ:—ਸਾੜ, ਜਿਸ ਬੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਲਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥
ਨੁਲਾ, ਪੁ:—ਮੰਡਲੀ, ਜਲੇ ॥	ਠੇਠਜ, ਵਿ:—ਤਬਾਹ, ਲਾਲਚੀ ॥
ਨੁੱਲਾ, ਵਿ:—ਮੱਟਾ ਕਪੜਾ, ਮੱਟਾ ਆਦਿ ॥	ਠੇਡਾ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਦੀ ਸੱਟ, ਠੇਕਰ (ਖਾਣਾ, ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥
ਨੁਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਣਾ, ਝਿਨਣਾ, ਬਹੁਤ ਖਾਣਾ ॥	ਠੇਲਾ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਦੀ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਧੱਕ ਕੇ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟੀ ਗੱਡਾ ॥
ਨੁਹਾਂ, ਪੁ:—ਅਨੁਧਾ, ਬਿੱਛੂ ॥	ਠੈਂ, ਸ:—ਤੋਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥
ਨੂੰਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ੨ ਦਾਣਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ, ਚੁੰਝ ਮਾਰਨੀ, ਢਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦਾਣੇ ਚੁਗਣੇ ॥	ਠੈਈਂ, ਵਿ:—ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥
ਨੂੰਗਾ, ਪੁ:—ਚੁੰਝ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ (ਮਾਰਨਾ), ਨੂੰਗਣ ਵਾਲਾ, ਘੱਟ ਤੋਲਣਾ ॥	

ਠੋਸਾ

ਠੋਸਾ, ਪੁ:—ਠੁੱਠ ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਠੋਕ ਵਜਾਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਖਣਾ ॥

ਠੋਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਟ ਮਾਰਨੀ, ਚੁੱਟਣਾ, ਖੋਭਣਾ ॥

ਠੋਕਰ } ਸ:—ਸੱਟ, ਟੱਕਰ, ਧੱਕਾ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼
ਠੋਕਰ } ਨਾਲ ਧੱਕੇ ਦਾ ਟਕਰਾਉਣਾ (ਮਾਰਨੀ
ਲਾਉਣੀ) ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਠੋਕਰ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਠੋਕਾ } ਪੁ:—ਸਿੱਖ ਤਰਖਾਣ ॥
ਠੋਕਾ ਸਿੰਘ }

ਠੋਠ, ਵਿ:—ਅੱਲ੍ਹੜ, ਅਣਜਾਣ, ਅਣਪੜ੍ਹ, ਮੁਰਖ ॥

ਠੋਠੀ, ਸ:—ਚੋਰਚੋਰੇ ਦਾ ਚੋਠਲਾ ਹਿੱਸਾ (ਮੂੰਹ ਦੇ
ਥੱਲੇ) ॥

ਠੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੀ ਪਗਲਬਧ ਦੱਸਣ ਵਾਸਤੇ
ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਉਂਗਲੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਭਾਂਡਾ
ਆਦਿਕ ਖੜਕਾਕੇ ਪਰਖਣਾ ॥

ਠੋਂਕਾ, ਪੁ:—'ਠੋਂਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਠੋਰ, ਸ:—ਥਾਂ, ਠਿਕਾਣਾ, ਤੋਰਾ ॥

ਠ

ਠ, ਪੁ:—ਝੰਡਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਧੋਤੀ ਦਾ ਅਨਾਰੂਵੀ
ਅੰਬਰ ॥

ਠਉ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਬੁੱਧ, ਅਹੰਮਕ ॥

ਠਸ, ਪੁ:—ਸੱਪ ਆਦਿਕ ਦਾ ਝੰਗ ॥

ਡਕਡਕ

ਡਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਝੰਗ ਮਾਰਨਾ, ਸੱਪ ਆਦਿਕ
ਡਸਣਾ } ਦਾ ਲੜਨਾ ॥

ਡਹਕ, ਸ:—ਸਿਰ ਜਾਂ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਚੁੱਡਵੀ ਪੀੜ,
ਤਗਟ ॥

ਡਹਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਣਾ, ਸੜਨਾ ॥

ਡਹਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਲਾਉਣਾ, ਸੜਵਾਉਣਾ ॥

ਡਹਾ, ਪੁ:—ਝੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਠੱਸ ਜਾਣ ਤੋਂ ਹੋਕਣ ਲਈ
ਗਲ ਵਿੱਚ ਬੱਧੀ ਹੋਈ ਸੌਰੀ, ਚਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ
ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ ਦਾ
ਜਿਆਪਾ ॥

ਡਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਡਹਣ ਦੇਣਾ ॥

ਡਹਾਈ, ਸ:—ਡਹੁਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਡਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦੇ ਕੇ ਲੱਗ ਜਾਣਾ
ਜੁੱਟਣਾ, ਕੰਮ ਛੋਹਣਾ, ਲੜਨ ਲੱਗਣਾ, ਵਿਛੋੜਣਾ,
(ਮੰਜਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਡਹਿਲ, ਪੁ:—ਭਰ, ਭੋਂ, ਧੌਂਢ (ਕਰਨਾ, ਖਾਣਾ,
ਜਾਣਾ) ॥

ਡਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ ॥

ਡੌਕ, ਪੁ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਮੁਲੀ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਟੋਰਾ ਜਿਸਨੂੰ ਮੋਂਗਰਿਆਂ ਲਈ ਲਾਈਦਾਹੇ ॥

ਡੌਕ, ਪੁ:—ਸੱਪ ਆਦਿਕ ਦਾ ਝੰਗ, ਲਹੇਦੀ ਫਲਮ
ਜਾਂ ਚੁੰਬ ॥

ਡਕਡਕ, ਵਿ:—ਫੀਵਾਆਂ ਤੱਕ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ
(ਭਾਂਡਾ) ॥

ਡਕ ਡਕ ਹੋਣਾ

ਡਕ ਡਕ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੀਵਿਆਤੋਂ ਵਗਣਾ
ਡਕ ਡਕ ਕਰਨਾ } ਗਵੀ ਸਿਰ ਪੀੜ ਹੋਣੀ,
 ਮਗਝ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣਾ ॥

ਡਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਕਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ, ਖੰਮ੍ਹਣਾ,
 ਥਾੜ ਦੇਣੀ ॥

ਡਕਰਾ, ਪੁ:—ਟੋਟਾ, ਟੁਕੜਾ ॥ ਵਿ:—ਸੱਸ, ਸਰਾ-
 ਰਤੀ ॥

ਡਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਕਾਰ ਲੇਣੇ, ਉਲਟੀ ਕਰਨੀ
 ਫੜਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਖਲਦ ਆਦਿਕ ਦਾ
 ਬੋਲਣਾ, ਪੀੜ ਨਾਲ ਚੀਕਣਾ ॥

ਡਕਾ, ਪੁ:—ਡਾਟ, ਰੋਕ, ਝੱਟਾ (ਦੇਣਾ), ਖਜ਼ੂਰ
 ਦੀ ਝੜੀ ॥

ਡੰਕਾ, ਪੁ:—ਢੋਲ, ਧੌਂਸਾ, ਨਗਾਰਾ, ਵੰਡਰਾ ॥

ਡੰਕੇ ਦੀ ਚੋਟ, ਸ:—ਢੰਡਰਾ, ਜੋ ਗੱਲ ਸਭ ਨੂੰ
 ਦੱਸੀ ਜਾਵੇ ॥

ਡਕਾ ਡਕ } ਵਿ:—'ਡਕ ਡਕ' ਵੇਖੋ ॥
ਡਕਾਡੀਕ }

ਡਕਾਰ, ਸ:—ਸਘ ਗਾਹੇਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਠਿਕਲੀ
 ਹੋਈ ਵਾਉ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਗਰਜ, ਬੋਲ (ਲੈਣਾ) ॥

ਡਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਕਾਰ ਲਣਾ, ਗਸਣਾ, ਪ-
 ਰਾਧਾ ਮਾਲ ਖਾ ਜਾਣਾ, ਨਿਗਲਣਾ, ਸੇਖੀ
 ਮਾਰਨੀ ॥

ਡੱਕੋ ਡੋਲ ਮਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੱਕੇ ਵਿਰਨਾ, ਖੋਲੀ
 ਆਸਰਾ ਨਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਡਕੌਤ } ਪੁ:—ਸੱਥਰ ਦਾਣ ਲੇਣ ਵਾਲੇ ਬਾਹ-
ਡਕੌਤ } ਮਣ ॥

ਇਕੋ ਛੋਰੇ ਪਿੰਡ ਮੰਗਣਾ

ਡਕੌਤਣੀ } ਸ:—ਡਕੌਤ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥
ਡਕੌਤਣੀ }

ਡਰਾ, ਵਿ:—ਬੇਸ਼ਕਲ, ਬੇਝੋਲ, ਸਿੱਧ ਪੱਧਰਾ ॥

ਡੰਗ, ਪੁ:—ਡੰਮ੍ਹ, ਅਟੂਰੇ 'ਸੱਪ' ਆਦਿਕ ਦਾ
 ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ (ਮਾਰਨਾ) । ਡੋਟੀ ਖਾਣ
 ਆਦਿਕ ਦੀ ਵਾਰੀ ਜਾਂ ਵੇਲਾ ॥

ਡੰਗ ਦੇਪੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਦਰਾਂ ਵੇਰ ਕਰਨਾ
 ਅਤੇ ਬਾਹਰਾਂ ਸੱਜਣ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਡਗਡਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਣਾ, ਝੋਲਣਾ, ਟਿਕ-
 ਠਾ ਨਾ, ॥

ਡਕ ਡਰੀ, ਸ:—ਢੋਲ ਵੱਜਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਡੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੰਗ ਮਾਰਨਾ, ਡਸਣਾ ॥

ਡਗਮਗ, ਵਿ:—ਜੋ ਹਿੱਲੇ, ਜੋ ਟਿਕੇ ਨਾਂ, ਝੋਲਣ
 ਵਾਲਾ ॥

ਡਗਮਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਣਾ, ਕੰਥਣਾ,
 ਝੋਲਣਾ ॥

ਡਗਮਗਾਟ, ਸ:—ਹਿਲ ਜੁਲ, ਢੋਲ, ਕੰਥਣੀ ॥

ਡੰਗਰ, ਪੁ:—ਢੱਰ, ਗਊ, ਮੈਂਹ, ਮੂਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਡੰਗਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੰਗ ਮਰਵਾਉਣਾ ॥

ਡੱਗਾ, ਪੁ:—ਢੋਲ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜੀ ॥

ਡੱਕਾ ਮਾਰਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਢੋਲ ਵਜਾਉਣਾ ॥
ਡੱਗਾ ਲਾਉਣਾ }

ਇਕੋ ਛੋਰੇ ਪਿੰਡ ਮੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤੇ ਕੰਮ
 ਇੱਕੋਵਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਲਹੌਦਾਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਡੰਗਾ

ਡੰਗਾ, ਪੁ:—ਰੰਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਕਪੜੇ
ਆਦਿਕ ਪੁਰ ਮਲੀ ਜਾਵੇ, ਪੱਥਰ ਦਾ ਥੜਾ
ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮਿੱਟੀ ਹੋਵੇ ॥

ਡੱਗੀ, ਸ:—ਮੇਢੇ ਉੱਤੇ ਚੁਕੀ ਹੋਈ ਗੀਢ (ਚੁਕ-
ਣੀ, ਭਾਉਣੀ) ॥

ਡੰਗੋਰੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਡਾਂਗ, ਲਾਠੀ, ਸੇਟੀ ॥

ਡੰਡ, ਸ:—ਲਗਾਤਾਰ ਜੋ ਤੋਹ ਲੱਗੇ, ਬੁੜ ॥

ਡੰਡ ਭੁੱਖ, ਸ:—ਭੁੱਖ, ਪਿਆਸ, ਬੁੜ, ਲੱਗ ॥

ਡਟਕੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਜਕੇ ਜੀ ਭੀਨ ਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਡਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਿਰਨਾ, ਖੜੇ ਰਹਿਣਾ,
ਡਟਣਾ } ਪੱਕਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਡੱਟਾ, ਵਿ:—ਸੱਟਾ, ਤਕੜਾ, ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਪੁ:—ਕਾਗ, ਗਾਢ, ਬੋਤਲ ਦਾ ਛੱਕਣ, ਦਖਲ
ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਡੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਲਣ ਲੱਗਣਾ, (ਮੰਜਾ) ਗਿਰਣਾ ॥

ਡੱਠਲ, ਪੁ:—ਛੋਲਿਆਂ ਦਾ ਛਿੱਲੜ ॥

ਡੱਡ, ਸ:—ਡੱਡ ਦੀ ਮਦੀਲ, ਥਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ
ਨਾਲ, ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ॥

ਡੰਡ, ਸ:—ਸੱਜ, ਫੀਨ, ਚੱਟੀ (ਦੇਣਾ, ਭਾਰਨਾ
ਲੈਣਾ) ਨੁਕਸਾਨ, ਹੋਲਾ (ਪਾਉਣੀ) ॥

ਇੱਕ ਹੋਲੇ ਦਾ ਗਹਿਣਾ (ਦਾੜ), ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਵਿਆਮ (ਕੱਢਣੇ, ਪੋਲਣੇ) ॥

ਡੱਡਰਾ, ਵਿ:—ਬੁੱਝ ਕੁਝ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ (ਫਲ) ॥

ਡੱਡਾ, ਪੁ:—ਡਾਂ ਔਖਰ ਦਾ ਨਾਂ
ਆਦਿਕ ਦਾ ਚਿੱਲੜ ਸਣੇ ਵਾਲਾ ॥

ਡਪਟਣਾ

ਡੰਡਾ, ਪੁ:—ਸੱਟਾ, ਡਾਂਗ, ਲਾਠੀ, ਥੰਮ੍ਹੀ ॥

ਡੰਡਾ ਬੋਹਰ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਬੋਹਰ ਜਿਸ ਦਾ ਦੁੱਧ
ਦੁਆ ਵਾਕਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਡੰਡੇ ਵਜਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਥਰਿਆਂ ਦਾ ਡੰਡੇ ਵਜਾ
ਕੇ ਹੱਟੀ ਹੱਟੀ ਮੰਗਦੇ ਫਿਰਨਾ ॥

ਡਡਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਰ ਨਾਲ ਚੀਕਣਾ,
ਸਹਿਮ ਜਾਣਾ ॥

ਡੰਡੀ, ਸ:—ਮੁੱਠਾ, ਚੱਕੜੀ ਦੀ ਸੱਟੀ, ਕੰਠ ਦਾ
ਗਹਿਣਾ, ਸਿੱਧਾ ਭੀੜਾ ਗਾਹ, ਭਾਲੀ, ਚਲੀ
ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦਾ ਡੱਕਾ ॥
ਪੁ:—ਡੰਡਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਾਪੂ ॥

ਡੰਡੀਆ, ਪੁ:—ਮਰੀ ਦੀ ਦਸਤੂਰੀ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ,
ਪੱਕਾ ਡੰਡਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਠਾਨਾ ਦੁਪੱਰਾ ॥

ਡੱਡੂ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਜਨੌਰ ॥

ਡੱਡੋਰਿਕਾ, ਵਿ:—ਸਹਿਮਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਾਥ-
ਰਿਆ ਹੋਇਆ (ਬਾਲ) ॥

ਡੰਡੋਤ, ਪੁ:—ਲੰਮੇ ਪੈਰੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਡੰਨ, ਪੁ:—ਸਜਾ, ਜਰੀਮਾਨਾ, ਚੋਰੀ ॥

ਡੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਰੀਮਾਨਾ ਕਰਨਾ, ਸਜਾਏਣੀ ॥

ਡਪਟ, ਸ:—ਕੁੱਝ, ਚੋੜ, ਝਾੜ ਝੰਬ, ਝਿੜਕੀ ॥

ਡਪਟ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਘੜੇ ਨੂੰ) ਦੁੜਾਉਣਾ, ਝਿੜ-
ਕਣਾ ॥

ਡਪਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੱਝਣਾ, ਚੋੜਨਾ, ਝਿੜਕਣਾ ॥

ਡਪਟਾਉਣਾ

ਡਪਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਦਾਉਣਾ ॥

ਡੱਫ, ਸ:—ਰੰਮ ਨਾਲ ਮਝਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਵਾਜਾ ॥

ਡੱਫ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਡੱਫਲਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਡੱਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖਾਲਾ ਪੀਲਾ ॥

ਡਫਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡੱਫ ॥

ਡਫਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਡਫਲਾ ॥

ਡਫਲੀ ਵੱਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਸ਼ਰਾਰਤਾ ਪੈਣਾ ॥

ਡਫਾਲਟ, ਸ: }
ਡਫਾਲੀ, } ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਮ ਡੱਫ ਵਜਾ-
ਡਫਾਲੀਆ, ਪੁ: } ਉਣਾ ਹੈ ॥

ਡੱਬ, ਪੁ:—ਦਾਗ, ਨਿਸ਼ਾਨ । ਸ:—ਤੜਾਗੀ, ਖੀਸਾ ॥

ਡੱਬ ਕੜੱਬਾ } ਵਿ:—ਦਾਗਾਂ ਵਾਲਾ, ਰੰਗ ਬਰੰਗਾ,
ਡੱਬ ਖੜੱਬਾ } ਕਾਲਾ ਤੇ ਚਿੱਟਾ ॥

ਡਬਡਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ) ਹਿੰਮੂ ਭਰ ਆਉਣੇ ॥

ਬਟੂ, ਪੁ:—‘ਬਮਰੂ’ ਦੇਖੋ ॥

ਡਬਲ } ਵਿ:—ਦੁਨਾ, ਵੱਡਾ, ਮੋਟਾ, ਪੱਥਾ ॥
ਡਬਲ }

ਡਬਲ ਪੈਸਾ, ਪੁ:—(ਵੱਡਾ) ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਪੈਸਾ ॥

ਡਬਲ ਰੁਪਯਾ, ਪੁ:—(ਵੱਡਾ) ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਰੁਪਯਾ ॥

ਡਬਲ ਹੋਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੋਟੀ ਖਮੀਰੀ ਹੋਟੀ ॥

ਡੰਮੁਣਾ

ਡੰਬਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੁੜਾ ਬੁਗਦਰ ॥

ਡੱਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਦੂਕਤੀ, ਕੁੱਪਾ, ਭੱਥਖੜੱਥਾ ਸਾਹਨ ॥

ਵਿ:—ਡੱਬ ਖੜੱਥਾ, ਵਿੰਗਾ, ਫੱਫਾ ॥

ਡੱਬੀ, ਸ:—ਡੱਟਾ ਡੱਬਾ ॥

ਵਿ:—ਡੱਬ ਖੜੱਥੀ, ਵਿੰਗੀ, ਫੇਵੀ ॥

ਡੱਬੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਂਵਾਂ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਲਾੜੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿੱਚ ਸਾਲੀਆਂ ਦਾ ਡੱਬੀਆਂ ਮਾਰਨਾ ॥

ਡੱਬੂ, ਪੁ:—ਡੱਬ ਖੜੱਥਾ ਕੁੱਤਾ, ਮੋਟਾ ਆਦਮੀ ॥

ਡਬੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੱਬਣਾ, ਉਜਾੜਨਾ, ਨਲੇਕ ਨੂੰ ਧੀ ਦੇ ਦੇਣੀ ॥

ਨਾਂ ਡਬੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮੀ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਡਬੋਲੀਆ, ਪੁ:—ਖੁਰ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਟੁੱਥੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਡੰਡ, ਪੁ:—ਵਿਖਾਰਾ, ਫਰੋਬ, ਪਖੰਡ, ਮਕਰ (ਧਾਰਨਾ), ਸੜਨ ਦਾ ਦਾਗ ॥

ਡੰਡ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਨਾ, ਦਾਗਣਾ,
ਡੰਡ ਲਾਉਣਾ } ਬਾਲਣਾ ॥

ਡੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਨਾ, ਬਾਲਣਾ, ਦਾਗਣਾ ॥

ਡੰਮੁ }
ਡੰਮੁਣਾ } ‘ਡੰਡ’, ‘ਡੰਡਣਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਡਮਈ

ਡਮਈ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਫ਼ ਚਮਕਦਾਰ
ਕਾਗਜ਼ ॥

ਡਮਟੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ
ਢੋਲਕ ॥

ਡਮਾਕ, ਪੁ:—'ਦਮਾਗ' ਦੇਖੋ ॥

ਡਰੇ, ਪੁ:—ਛੋ, ਖੋਰ, ਸਹਿਮ (ਜਾਣਾ, ਦੇਣਾ,
ਪਾਉਣਾ) ॥

ਡਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਵਿੱਚ ਡਰ ਹੋਣਾ, ਖੋਰ
ਖਾਣਾ, ਝੋਕਣਾ ॥

ਡਰਪੇਕ, ਵਿ:—'ਡਰਾਕਲ' ਦੇਖੋ ॥

ਡਰਵੇਕਣਾ } ਪੁ:—ਜੋ ਛੋਟੀ ਡਰ ਜਾਏ, ਡਰਾ-
ਡਰਵਈਆ } ਕਲ ॥

ਡਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਰ ਦੇਣਾ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੋਂ ਡਰ ਆਵੇ ॥

ਡਰਾਉ, ਵਿ:—ਡਰਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਡਰਾਉਣਕ ॥

ਡ੍ਰਾਇੰਗ, ਪੁ:—ਤਸਵੀਰ ਜਾਂ ਨਕਸ਼ੇ ਖਿੱਚਣ ਦਾ
ਹੁਨਰ ॥

ਡ੍ਰਾਇੰਗ ਪੇਪਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਤੇ ਡ੍ਰਾਇੰਗ
ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਡਰਾਕ }
ਡਰਾਕਲ } ਵਿ:—ਜੋ ਛੋਟੀ ਡਰ ਜਾਵੇ ॥
ਡਰਾਕਾ }

ਡ੍ਰਾਮ, ਪੁ:—ਦੁਬਾਈਆਂ ਮਿਠਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਪ,
ਘੁੰਨ ਕੁ ॥

ਡ੍ਰਾਮਾ, ਪੁ:—ਨਾਟਕ, ਖੇਲ, ਤਮਾਸ਼ਾ ॥

ਡਾਇਰਕਟਰ

ਡਰਾਵਾ, ਪੁ:—ਡਰ, ਧਮਕੀ, ਧੋਸ ॥

ਡਰਿਲ }
ਡ੍ਰਿਲ } ਸ:—ਕਵਾਇਦ ॥

ਡਰੂ, ਵਿ:—ਜੋ ਛੋਟੀ ਡਰ ਜਾਵੇ ॥

ਡਰੇਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ, ਬਕਾਇਣ ॥

ਡਲ, ਪੁ:—ਗੁਲਸ਼ੀ ਦਾ ਪੱਤਾ, ਮੁਰਾਈ, ਚੱਪੜ
ਦੀ ਨਰਦ, ਪਾਲੀ ਦੀ ਡਰਿ ॥

ਡੱਲ, ਸ:—ਟੋਕਰੀ, ਲਹਿਰ ॥

ਡਲੂਕ, ਸ:—ਚਮਕ, ਲਿਸ਼ਕ ॥

ਡਲੂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸ਼ਕਣਾ (ਮੱਤੀ
ਵਾਕਰ) ॥

ਡਲੂਕਾ, ਸ:—ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲੀ ਡਰੇ ਰਾਹਤ
ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਡਲੂਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਲਿਸ਼ਕਾਉਣਾ ॥

ਡੱਲਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਵੀਮ, ਟੁਕੜਾ, ਮਿੱਕਰ ॥

ਡੱਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਡਲਾ ॥

ਡਾਉਣ, ਸ:—'ਦਾਉਣ' ਦੇਖੋ ॥

ਡਾਉਲਾ, ਪੁ:—ਨਿਆਰੀਆ, ਮੋਕਾ ਤਾਸ਼ਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਡਾਇਣ, ਸ:—ਚੁੜੇਲ, ਚੁੜਣੀ, ਕਲੇਜਾ ਕੱਢਣ
ਵਾਲੀ, ਛੋੜੀ ਨਸ਼ਰ ਵਾਲੀ, ਛੋੜੀ ਬੰਦੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਡਾਇਰਕਟਰ, ਪੁ:—'ਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਚੰਦ
ਖਸਤ ਕਰ ॥

ਡਾਇਰੀ

ਡਾਇਰੀ, ਸ:—'ਰੋਜ਼ ਨਾਮਚਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਡਾਸਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਦਾ ਗੋਹਾ ॥

ਡਾਹ, ਪੁ:—ਸਾੜਾ, ਵੇਰ, ਖਾਰ, ਖਲੇਰਾ ॥

ਡਾਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਿਆ ਜਾਣਾ, ਕਾਬੂ ਆਉਣਾ ॥

ਡਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਛਾਉਣਾ, ਖਲੇਰਨਾ, ਪਸ਼ੂ
ਡਾਹੁਣਾ } ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਲਣਾ, ਖਾਰੇ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਡਾਹਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਗਲ ਦੀ ਸੌਂਦੀ ॥

ਡਾਕ } ਸ:—ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਚਿੱਠੀਆਂ
ਡਾਕ } ਦਾ ਸੰਦੂਕ, ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਪਾਲਕੀ ਦੀ ਚੌਕੀ,
ਜੋੜੀ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਰੇਲ, ਖਤ ਪੱਤ੍ਰ, ਇੱਕ
ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਆਦਿਕ ਪੁਰਾ-
ਉਣ ਵਾਲਾ ਮਹਿਕਮਾ ॥

ਡਾਕ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—'ਗਡ ਘਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਡਾਕ ਚੌਡੀ, ਸ:—ਡਾਕ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰੇਲ
ਗੱਡੀ ॥

ਡਾਕ ਘਰ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਚਿੱਠੀਆਂ ਆਦਿਕ ਜਮਾ
ਹ ਕੇ ਵੰਡੀਆਂ ਹਨ ॥

ਡਾਕ ਚੌਕੀ, ਸ:—ਡਾਕ ਦੇ ਘੋੜੇ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ
ਘੋੜਾ ॥

ਡਾਕਟਰ } ਪੁ:—ਅਯੁਜੀ ਵੰਗ ਨਾਲ ਇਲਾਜ
ਡਾਕਦਾਰ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਕੀਮ ॥

ਡਾਕਟਰੀ } ਸ:—ਡਾਕਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਹਕੀਮੀ ॥
ਡਾਕਦਾਰੀ }

ਡਾਂਗ

ਡਾਕ ਬੰਗਲਾ, ਪੁ:—ਦੋਰੇ ਰਹੂੰ ਹੋਣੇ ਸਾਹਿਬ
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਤਰਣ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮਕਾਨ ॥

ਡਾਕ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਾਕ ਦਾ ਕੰਮ ਚੁਰਨਾ ॥

ਡਾਕ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡਾਕ ਕਾਇਮ ਕਰਨੀ ॥

ਡਾਕਣ, ਸ:—ਡਾਇਣ, ਚੁੱਤੇਲ, ਜਾਦੂਗਰਨੀ ॥

ਡਾਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਲਟੀ ਕਰਨੀ, ਕੈ ਕਰਨੀ ॥

ਡਾਕਣੀ, ਸ:—'ਡਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਡਾਕਾ } ਪੁ:—ਧਾੜਾ, ਲੁੱਟ, ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੀ
ਡਾਕਾ } ਮੰਡਲੀ ॥

ਡਾਕਾ ਪੇਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦਾ ਲੁੱਟਣ ਨੂੰ
ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਡਾਕਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰਨੀ ॥

ਡਾਕੀ, ਸ:—ਉੱਪਰਫਲ, ਉਲਟੀ, ਕੈ ॥

ਡਾਕੀਆ } ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕ ਪੁੱਚਾਉਣ
ਡਾਕੀਆ } ਵਾਲਾ ॥

ਡਾਕੂ } ਪੁ:—ਡਾਕਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਲੁਟੇਰਾ ॥
ਡਾਕੂ }

ਡਾਂਗ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਸੌਂਦੀ, ਵੰਝ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਡਾਂਗਰ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਕਣਕ, ਵਡਾਣਕ ॥

ਡਾਂਗਰੀ } ਪੁ:—ਡਾਂਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਡਾਂਗਰੂ } ਅਹਿਮਕ ॥

ਡਾਂਗੇ ਡਾਂਗੀ

ਡਾਂਗੇ ਡਾਂਗੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਡਾਂਗਾਂ ਨਾਲ (ਲੜਨ) ॥

ਡਾਂਗੀ, ਸ:—ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਣ ਵਾਲੀ ਉਠਣੀ ॥

ਡਾਂਜ } 'ਡਾਂਜ' ਵੇਖੋ ॥
ਡਾਂਜ

ਡਾਂਟ, ਪੁ:—ਬੋਲ ਦਾ ਵੱਕਲ (ਦੋਣਾ) ॥

ਸ:—ਕਮਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਡਾਂਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ, ਉਠਣਾ ॥

ਡਾਂਡ, ਸ:—ਚੀਕ, ਕੂਕ (ਨਿਕਲ ਜਾਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਡਾਂਢ, ਸ:—ਦਿਲ ਦੀ ਪਕਿਆਈ ॥

ਡਾਂਢਾ, ਪੁ: } ਸਬਰਦਾਸਤ, ਜੋਗਵਰ, ਜੋ ਹਨ
ਡਾਂਢੀ, ਸ: } ਕਰੇ, ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ॥

ਡਾਂਡੀ ਡੋਲ, ਵਿ:—'ਡਾਂਡੀ ਡੋਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਡਾਂਡ, ਸ:—ਪੱਖੋਰਿਆਂ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ॥

ਡਾਲ, ਸ:—ਟਹਿਣੀ, ਉਲਾਟ ॥

ਡਾਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਡਾਲ, ਟਹਿਣਾ ॥

ਡਾਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ (ਬਿਨਾਂ ਕੁ
ਰੁਪਯਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ) ॥

ਡਾਲੀ, ਸ:—ਟਹਿਣੀ, ਵਲਾਂ ਜਾਂ ਭਾਜੀਆਂ ਦੀ
ਟੋਕਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਖੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਡਾਂਵਾਂ ਡੋਲ, ਵਿ:—ਆਤਰ, ਅਵਾਗ, ਅਨਾਥ ॥

ਡਾਂਡੀ, ਸ:—ਸਰਦ ਦੀ ਠੋਡੀ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਡਿੰਗਣਾ ਢਹਿਣਾ

ਡਿੰਗਣਾ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਆਪਾ ਹੋਣਾ, ਇੱਕ
ਵੇਦ ॥

ਡਿੰਗਣਾ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਆਪਾ ॥

ਡਿੰਸਟ, ਸ:—ਨਜ਼ਰ, ਦਰਸ਼ਨ, ਅੱਖ ॥

ਡਿੰਸਟ ਟੂਟ, ਸ:—ਬੁਝਾਰਤ ॥

ਡਿੰਸਮਿਸ, ਵਿ:—ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ, ਠੋਕਰੀ ਤੋਂ
ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਡਿੰਗਰਾ, ਪੁ:—ਮੰਦਰ, ਗੁਰ ਦੁਆਰਾ, ਸਮਾਧ ॥

ਡਿੰਗਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਠ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਕ ਵਗਣੀ ॥

ਡਿੰਗਲੀ, ਸ:—ਦਿਨ, ਦਿਨ ਦੀ ਮਜ਼ਹੂਰੀ ॥

ਡਿੰਕਡੇਲਾ, ਪੁ:—ਧੌਕੇ ਗੱਡੀ ਦਾ ਹੋਆ, ਹੁਲਾਰਾ ॥

ਡਿੰਕਨੂ, —੩੪ ਦਾ ਫੁਲ ॥

ਡਿੰਕੋ ਡੇਲੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਥ:)—ਹੱਚੇ, 'ਫਿਕੋਲੇ
ਵੇਖੋ (ਖਾਣੇ) ॥

ਡਿੰਗ, ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਕੁੰਬ ॥

ਡਿੰਗ ਢਹਿੰਗਾ, ਵਿ:—ਡਿੰਗਾ, ਵਿੰਗਾ, ਉੱਚਾ
ਨੀਵਾਂ ॥

ਡਿੰਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਢਹਿਣਾ, ਕਿਰਨਾ, ਪੁਲ-
ਡਿੰਗ ਪੈਣਾ } ਠ ਵਿਚ ਪਿੱਠ ਲਗ ਜਾਣੀ, ਚਾਰ-
ਨਾ, ਜੋਗ ਲੱਗਣਾ ॥

ਡਿੰਗਾ, ਵਿ:—ਵਿੰਗਾ, ਕੁੰਬਾ, ਦੇਵਾ ॥

ਡਿੰਗਣਾ ਢਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਣੀਆਂ ਤੇ
ਡਿੰਗਣਾ ॥

ਡਿਗਰੀ

ਡਿਗਰੀ, ਸ:—ਕਰਜਾ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ
ਵੇਸਲਾ (ਹੋਣੀ) ॥

ਡਿਗਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਡਿਗਣ ਦੇਣਾ, ਵਾਹੁਣਾ,
ਡਿਗਾਉਣਾ } ਸੁਟਵਾਉਣਾ ॥

ਡਿੰਘ, ਸ:—ਧੌਰ, ਕਦਮ, ਉਲੀਘ ॥

ਡਿੰਘ ਪੁੱਟਣੀ (ਪੱਟਣੀ) } ਕ੍ਰਿ:—ਛੇੜੀ ੨
ਡਿੰਗ ਭਰਣੀ } ਟੁਰਨਾ ॥

ਡਿੰਬ, ਸ:—ਭੋਹ, ਪਿਆਸ, ਵਿੱਭ ॥

ਡਿੱਠਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਸਿਆ ਹੋਯਾ, ਵੇਖਿਆ ॥

ਡਿਡ, ਸ:—'ਡੱਡ' ਵੇਖੋ ॥

ਡਿਪਟੀ } ਪੁ:—ਨੈਥ, ਛੋਟਾ ਹਾਕਮ ॥
ਡਿਬਟੀ }

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ } ਪੁ:—ਜਿਲੇ ਦਾ ਸਬ ਤੋ
ਡਿਬਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ } ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ ॥

ਡਿੱਪੋ, ਸ:—ਸਿੱਥੇ ਵਿਕਾਉ ਮਾਲ ਜਮਾਂ ਰਹੇ,
ਗੁਦਾਮ ॥

ਡਿਬ ਡਿਬੀ, ਸ:—ਇੱਥ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਤੰਬੂਰਾ ॥

ਡਿੱਬਾ } 'ਡੱਬਾ, ਡੱਬੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਡਿੱਬੀ }

ਡਿਮਾਰਚਾ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਆਏ ਹੋਏ
ਮਾਲ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪੁਰ ਰੁਕੇ ਰਹਿਣ ਦਾ
ਯਾਤਰਾ ॥

ਡਿੰਡ, ਪੁ:—'ਡੱਡ' ਵੇਖੋ ॥

ਹੰਗਣਾ(ਣੀ)

ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਪੁ:—ਸੂਬੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕਈ ਜਿਲੇ ਹੋਣ ॥

ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੱਜ, ਪੁ:—ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾ ਸਬ ਤੋ
ਵੱਡਾ ਅਦਾਲਤੀ ਹਾਕਮ ॥

ਡੀਓ ਡੀਓ, ਵਿਸਮਯ:—ਮੈਂਹ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ ॥

ਡੀਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਸਾਰੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪੀਠੀ
(ਲਾਉਣੀ) ॥

ਡੀਲ, ਪੁ:—ਕੱਦ, ਸਰੀਰ, ਛੁੱਸਾ ॥

ਡੀਲ ਡੋਲ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਲ ਸੂਰਤ ॥

ਡੀਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ
ਖੜਾਵਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਡੀਵਾ, ਪੁ:—ਦੀਵਾ, ਚਗਗ ॥

ਛੁੱਸ, ਸ:—ਸੋਭਾ, ਸੁਹੱਪਣ, ਛੁੱਸ, ਥਾਣ ॥

ਛੁਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਉਕ ਭਰਨੇ, ਸੁੜਕਣਾ ॥

ਛੁਸੀ, ਸ:—ਖੁੰਬਾਂ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਭਾਜੀ ॥

ਛੁਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਛੋਲਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਛੁੱਕ, ਪੁ:—ਮੁੱਕਾ, ਘੁੰਮੁਨ ॥

ਛੁਗਛੁਗੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਢੋਲਕੀ ॥

ਛੁੱਗਰ, ਪੁ:—ਛੁਗਰਿਆਂ ਦਾ ਦੇਸ, ਜੰਮੂ ਦਾ
ਇਲਾਕਾ ॥

ਹੰਗਣਾ (ਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਅਨਾਜ ਦੀਆਂ ਛੱਲੀਆਂ
ਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਛਿੱਲੜ ਲਾਉਣਾ ॥

ਭੰਗਵਾਉਣਾ

ਭੰਗਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨਾਜ ਕੱਠਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭੰਗਵਾਈ, ਸ:—ਭੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਭੰਗਾਉਣਾ } 'ਭੰਗਵਾਉਣਾ, ਭੰਗਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਭੰਗਾਈ }

ਭੁੱਘ, ਪੁ:—ਸੌਂਦੀ ਦਾ ਮੋਠਾ ਸਿਰਾ ॥

ਭੁੱਘਿਆਈ } ਸ:—ਜਿੰਨੀ ਭੁੱਘੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਭੁੱਘਾਣ }

ਭੁੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਦਾਣਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭੁੱਝ, ਪੁ: ਸ:—ਛੋਕ, ਖੁੰਝ, ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਵਿੰਗ ॥

ਭੁੱਝ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਿਰ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਰੁੱਖ ਦੀਆਂ ਦਾਹਲੀਆਂ ਅਤੇ ਟੀਸੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਭੁੱਝਾ, ਵਿ:—ਵਿੰਗੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਭੁੰਨ, ਵਿ:—ਬੇਅਕਲ, ਬੁੱਧ, ਚੁੱਪ ਗੁੱਪ ॥

ਭੁੱਪਟਾ, ਪੁ:—ਉੱਪਰ ਲੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਪੜਾ ॥

ਭੁੱਥ, ਪੁ:—ਭੁਥਕੀ, ਫੁੱਥੀ (ਭੁਥਜਾਣ = ਭੁੱਥਣਾ) ॥

ਭੁੱਥ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਥ ਕੇ ਮਰਨਾ, ਥਰਮਿਏ ਹੋਣਾ ॥

ਭੁਥਕ ਭੁਥਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਤਾਂਹ ਹਿਠਾਂਹ ਹਟਾ, ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਭਰ ਆਉਣੇ ॥

ਭੁਥਕੀ, ਸ:—ਫੁੱਥੀ, ਗੋਤਾ ॥

ਭੁਲਾਉਣਾ

ਭੁੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਥੱਲੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਗਰਬਣਾ, ਸੁਰਜ ਦਾ ਡੁੱਪ ਜਾਣਾ, ਪਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ, ਤਥਾਹ ਹੋਣਾ, ਨਿਰਾਦਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਭੁਥਾਉ, ਪੁ:—ਭੁੱਥਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਭੁਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਥਣਾ, ਭਾਰਕ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭੁਥਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਭੁੱਥਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਰਾ, ਥਰਤ ਭੁੱਥਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਭੁੱਥ ਜਾਵੇ ॥
ਪੁ:—ਭੁੱਥਣ ਵਾਲਾ ॥

ਭੁਥੋਣਾ } 'ਭੁਥੋਣਾ, ਭੁਥੋਲੀਆ' ਵੇਖੋ ॥
ਭੁਥੋਲੀਆ }

ਭੁੱਤ, ਪੁ:—ਠਈ ਜਾਂ ਛੋਭ ਵਿੱਚ ਭੁੱਥੀ ਥਾਂ ॥

ਭੁਭਕ ਭੁਭਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਹਿਠਾਂਹ ਉਤਾਂਹ ਹੋਣਾ ॥

ਭੁਭਕਾ, ਪੁ: } ਖੁਹ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਜਰਾ ਕੱਢਿਆ
ਭੁਭਕੀ, ਸ: } ਹੋਇਆ ਪਾਲੀ, ਫੁੱਥੀ, ਗੋਤਾ ॥

ਭੁੱਥ, ਪੁ:—'ਭੁੱਥ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਣਾ, ਭੌਂਕਾ, ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਓਦਰਨਾ ॥

ਭੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਚਹਿਨਾ, ਖਿੱਲਰਨਾ ਹੋਣਾ, ਹੋਸਣਾ ॥

ਭੁਲਾਉਣਾ } 'ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਲਾਉਣਾ, ਭਿਰਾਉਣਾ ॥
ਭੁਲਾਉਣਾ }

ਭੁਲਾਉਣਾ

ਭੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਉਦਾਸ ਕਰਨਾ,
ਵਿਲ ਢਾਹੁਣਾ ॥

ਭੁਸ, ਸ:—ਬਦਬੋ, ਸਤ੍ਰਾਪ (ਭੁਸ ਆਉਣੀ, ਭੁਸਾਂ
ਨਿਕਲ ਜਾਣੀਆਂ) ॥

ਭੁੰਘ, ਸ:—ਭੁੰਘੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਭੁੰਘਰ, ਪੁ:—ਰਸਤਾ, ਸੜਕ, ਰਾਹ ॥

ਭੁੰਘਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਤਹਿ ਬਹੁਤ ਠੀਵੀ ਹੋਵੇ ॥

ਭੁੰਘਾਈ } ਸ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭੁੰਘੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਭੁੰਘਿਆਈ } ਹੋਵੇ ॥

ਭੁਢ, ਵਿ:—ਇਕ ਉੱਤੇ ਅੱਧਾ, ਭੇਡ ॥

ਭੁਢਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਧਾ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ,
ਭੇਡਾ ॥

ਭੁਢੀ, ਵਿ:—ਇਕ ਉੱਤੇ ਅੱਧੀ ॥

ਭੁਢੀ ਜੜਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾਲ ਲਾ
ਭੁਢੀ ਲਾਉਣੀ } ਢੇਣਾ, ਪੰਜਾਹ ਸੈਂਕੜਾ ਥਿਆਜ
ਲੈਣਾ ॥

ਭੁਨਾ } ਪੁ:—ਪਤਾ ਦਾ ਕੋਲ, ਚੋਣਾ ॥
ਭੁਨਾਂ }

ਭੁਮ, ਪੁ: } ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਗੀ, ਮਿਰਾਸੀ,
ਭੁਮਣੀ, ਸ: } (ਮਰਾਸਲ) ॥

ਭੁਮ ਡਰਾਵਾ, ਪੁ:—ਭੁਨੀ ਧਮਕੀ, ਧੋਸ ॥

ਭੁਮਣਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਿਤ ਦੀ ਮੱਖੀ,
ਫੇਕਰੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ਦੇ
ਲੋਕ ॥

ਭੇਰ (ਰੀ)

ਭੁਮਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਭੁਮਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ॥

ਭੇਉਢ, ਸ:—ਅੱਧਾ ਵਧਾਉਣਾ, ਗੁੱਸਾ ਚਾੜ੍ਹਨ
ਲੜੀ ਗੱਲ ਵਧਾਕੇ ਕਰਨੀ, ਸਤਾਰ ਦੀਆਂ
ਹੇਠਲੀਆਂ ਭਾਰਾਂ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਭੇਉਢਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਧਾ ਹੋਰ ਮਿਲ
ਭੇਉਢਾ } ਜਾਵੇ ॥

ਪੁ:—ਕੋਈ ਗੱਲ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਭਲਵਾਨੀ ਸਿੱਖਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਜਨੋਰਾਂ ਦਾ
ਹੌਸਲਾ ਵਧੇ ॥

ਭੇਉਢੀ } ਸ:—ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ, ਸਥ ਤੋਂ
ਭੇਉਢੀ } ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ, ਦਲੀਜ ॥

ਭੇਹਮ, ਪੁ:—ਭੁੰਡ, ਇੱਕ ਤੀਰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ,
ਜੋ ਉਡਦਾ ਹੈ ॥

ਭੇਹਰਾ, ਪੁ:—'ਭੇਹਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੇਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ, ਢੇਕ, ਬਕਾਇਲ ॥

ਭੇਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢਾਹੁਣਾ, ਸੁੱਟਣਾ, ਮਾਂਦਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਭੇਢ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਅੱਧਾ, ਭੁਢ ॥

ਭੇਢ ਗਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਚ ॥

ਭੇਢ ਪਾ ਖਿਚੜੀ ਅਲਗ ਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—
ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਕੇ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ॥

ਭੇਢਾ, ਵਿ:—ਭੁਢੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਧਾ ਹੋਰ
ਜੋੜਿਆ ਜਾਏ ॥

ਭੇਹਮ } ਪੁ:—'ਭੇਹਮ' ਵੇਖੋ ॥
ਭੇਹਮ }

ਭੇਰ (ਰੀ), 'ਏਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਡੇਰਾ

ਡੇਰਾ, ਪੁ:—ਬੌੜਾ ਚਿਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਭੰਬੂ, ਭੰਬੂ ਦਾ ਸਮਿਆਨ, ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਘਰ, ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਜਗਾ ॥

ਡੇਰਾ ਕਰਨਾ }
ਡੇਰਾ ਜਮਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਉਤਰਨਾ, ਅਟਕਨਾ,
ਡੇਰਾ ਪਾਉਣਾ } ਠਹਿਰਨਾ ॥

ਡੇਰਾ ਖੜਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਬੂ ਗੱਡਨਾ, ਬਹੁਤ
ਡੇਰਾ ਲਗਾਉਣਾ } ਚਿਰ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਰਹਿਣਾ,
ਡੇਰਾ ਲਾਉਣਾ } ਵਿੱਲ ਲਾਉਣੀ ॥

ਡੇਲੜ, ਵਿ:—ਵੱਡੇ ਫੇਲੇ ਵਾਲਾ, ਕੋੜਾ ॥

ਡੇਲਾ (ਡੇੱਲਾ) } ਪੁ:—ਅੱਖ ਦਾ ਆਨਾ, ਕਰੀਬ
ਡੇਲਾ } ਦਾ ਫਲ ॥

ਡੇਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰਹਿਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਡੇਹਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਗਲਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲਕੜੀ ॥

ਡੇਸਕ } ਸ:—ਲਿਖਣ, ਵਾਲੀ ਸਲਾਮੀ ਦਾ
ਡੇਕਸ } ਮੋਜਾ ॥

ਡੇਣ, ਸ:—'ਡਾਇਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਡੇਂਬਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਗਲ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਡੇਂਬਰਨਾ } ਘਾਬਰ ਜਾਣਾ ॥

ਡੇਈ, ਸ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਛੋਟੀ ਕੜਛੀ, ਗੁੜ ਦਾ ਬਹੁਤ ਖਤਲਾ ਕੜਾਹ ॥

ਡੇਹਕਾ, ਪੁ:—ਖਸੂਰ ਦਾ ਕੱਚਾ ਫਲ ॥

ਡੇਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੜ੍ਹਨਾ, ਵਗਾਉਣਾ, ਵੀਟਨਾ, ਖਲੋਰਨਾ ॥

ਡੋਬ

ਡੋਹਾ, ਪੁ:—ਦੋਹਾ, ਤੀਮੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਠਣੀ ॥

ਡੋਕਾ, ਪੁ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਦੁੱਧ ਚੋਲ ਮਗਰੋਂ ਜੇਹੜਾ ਦੁੱਧ ਗਊ ਦੇ ਬਣ ਵਿੱਚ ਬਚ ਰਹੇ ॥

ਡੋਕਾ (ਕੇ) ਲੈਕੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਕ ਜਾਂ ਇਕੱਠਕ ਜਾਂ ਅੱਖ ਥਾੜੇ ਨਾਂ ਮੁੜਨਾ ॥

ਡੋਗਰ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਗੁੱਜਰ, ਚੰਮੂ ਦਾ ਇਲਾਕਾ, ਡੋਗਰਿਆਂ ਦਾ ਦੇਸ ॥

ਡੋਗਰਾ, ਪੁ: } ਚੰਮੂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ
ਡੋਗਰੀ, ਸ: } ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥
ਵਿ:—ਡੋਗਰ ਦਾ ॥

ਡੋਰੀ, ਪੁ: (ਬਹੁ: ਬ:) ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਡੋਂਗਾ, ਪੁ: }
ਡੋਂਘਾ, ਪੁ: } ਡੂੰਘੀ ਥੋੜੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਡੋਂਗੀ, ਸ: } ਕਿਸ਼ਤੀ ॥
ਡੋਂਘੀ, ਸ: }

ਡੋਂਡਰੂ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪੱਤੇ ਅਤੇ ਟਹਿਣੀਆਂ ਨਾਂ ਹੋਣ ॥

ਡੋਡਾ, } ਪੁ:—ਪੋਸਤ ਜਾਂ ਕਪਾਹ ਦਾ ਫਲ ਜਿਸ
ਡੋਡਾ } ਵਿੱਚ ਬੀਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਡੋਂਨਾ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਲ, ਡੂੰਠਾ ॥

ਡੋਬ, ਸ:—ਡੋਬੋ, ਗੱਤਾ (ਦੇਣਾ), ਗਸ, ਮੂਰਛਾ, (ਹੇਣੀ), ਗਸ ॥

ਨੱਕ ਡੋਬ ' ਮਰਨਾ

ਨੱਕ ਡੋਬ ਕੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਸਰਮੰਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਡੋਬਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਬੋਲੇ
ਡੋਬ ਦੇਣਾ } ਸੁਰਣਾ, ਗਰਕ ਕਰਨਾ, ਰੰਗਣਾ,
ਤਬਾਹ ਕਰਨਾ, ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ ॥

ਡੋਬਾ, ਪੁ:—ਕਲਮ ਨੂੰ ਦੁਆਤ ਵਿਚ ਡੋਬ ਕੇ ਜੋ ਸਿਆਹੀ ਲਈ ਜਾਵੇ, ਡੋਬਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਗੋਤਾ ॥

ਡੋਬਾ ਸੋਕਾ, ਪੁ:—ਬਿਪਤਾ, ਤਬਾਹੀ, ਬਰਬਾਦੀ ॥

ਡੋਬੂ, ਪੁ:—ਡੋਬਣ ਵਾਲਾ, ਸਿਆਹੀ ਦਾ ਡੋਬਾ ॥
ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਡੁੱਬਾ, ਡੁਬਾਉ ॥

ਡੋਮਰਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਫੂਮ ਜਾਂ ਮਿਰਾਸੀ ॥

ਡੋਰ, ਸ:—ਰੱਸੀ, ਸੂਤਰੀ, ਪਾਗਾ, ਪਤੰਗ ਚੁੜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਾਗਾ ॥

ਡੋਰਾ, ਪੁ:—ਰੱਸਾ, ਸੂਤਰੀ, ਪਾਗਾ, ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਖੋਸ ਦੁਤਰੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਫੀਨੀ (ਵੱਟੀ ਹੋਈ), ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਲੀਹਾ (ਭੇਰੇ ਪੈਣੇ) ॥
ਵਿ:—ਬੋਲਾ ॥

ਡੋਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਹਾਕ ਉੱਤੇ ਘੋਉ ਪਾਉਣਾ ॥

ਡੋਰੀ, ਸ:—ਪਤਲੀ ਰੱਸੀ, ਸੂਤਰੀ, ਮੋਟਾ ਪਾਗਾ, ਭਿੱਲੇ ਦੀ ਡੋਰ, ਆਸਰਾ, ਸਧਾਰਾ, ਨਿਹਰਾ ॥

ਡੋਰੀਆ, ਪੁ:—ਧਾਰੀਦਾਰ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ, ਕੁੱਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਡਲ, ਪੁ:—ਮੁਹ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਰੋੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਸ:—ਹੱਲ ਜੱਲ, ਦੁਰਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸੌਰ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਸੱਜ ਪਏ (ਡੇਲ ਪੈਣੀ) ॥

ਛੋਰੂ

ਛੋਲਚੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਛੋਲ, ਚੰਮ ਦਾ ਗੜਵਾ ॥

ਛੋਲਣਾ (ਨਾ), ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਚੱਲ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਗੜਵਾ, ਛੋਟਾ ਛੋਲ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਰਨਾ, ਦੁਰਨਾ, ਹਿੱਲਣਾ, ਓਦਰਨਾ ॥

ਛੋਲੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਛੋਲਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਛੋਲਣੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਛੋਲ, ਗੜਵਾ ॥

ਛੋਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਕੀ, ਖੀਲਸ ॥

ਛੋਲਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿ ਸੇਵੇਂ ਨੂੰ ਧੀ ਵਿਆਹ ਕੇ ਦੇਣੀ ॥

ਛੋਲੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੀ ਵਿਆਹ ਕੇ ਜੁਆਈ ਨਾਲ ਵੇਰਨੀ ॥

ਛੋਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਛੋਲਾ, ਰੋਗੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੁਝ ਰੋਖੜਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਛੋਂ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ ਦਾ ਸੜਨਾ, ਹੁੱਸਾ, ਸਾੜਾ, ਭੌਂ ॥

ਛੋਂ ਛੋਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੀੜੇਰਾ ਦੇਣਾ, ਨਿਸਰ ਕਰਨਾ ॥

ਛੋਂਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚੜ, ਸਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਦੇਣੀ, ਛੋਂਗੀ ॥

ਛੋਂਡੀ ਪਿੱਟਣੀ (ਫਿਰਨੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਵੀੜੇਰਾ ਫਿਰਨਾ ॥

ਛੋਂਡੀ ਪਿਟਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—(ਵੇਰਨੀ ਜਾਂ ਫਿਰਾ-ਉਣੀ) ਵੀੜੇਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਛੋਂਟੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਬੋਰੀ ॥

ਛੋਰੂ, ਪੁ:—ਭਮਰੂ, ਭਬਰੂ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਛੋਲਕ ॥

ਹੋਲ

ਹੋਲ, ਸ:—ਬਰਕੀਥ, ਵੰਗ, ਜੁਗਤ, ਸਕਲ, ਬਣਾ-ਉਟ, ਹਾਲਤ ॥

ਹੋਲਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਣਾਉਣਾ, ਸਕਲ ਕੱਢਣੀ ॥

ਹੋਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੱਛੀ, ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬਾਂਹ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਲੱਤ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਢ

ਢ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਉੱਨੀਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਢਉਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਡਬਲ ਪੈਸਾ, ਮੱਟੀ ਕੋੜੀ ॥

ਢਈਆ, ਪੁ:—ਢਾਈ ਸੇਰ ਦਾ ਭਾਰ, ਢਾਈਆਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਬਿਪਤਾ (ਛਿਨਿਛਰ ਕਰਕੇ) ॥
ਵਿ:—ਢਾਈਆਂ ਦਾ ॥

ਢਈ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿਗਣਾ, ਅੜਕੇ ਬਾਹਿ ਜਾਣਾ, ਧਰਨਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਢਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢਾਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਭਿਗਵਾਉਣਾ ॥

ਢਹਾਈ, ਸ:—ਢਹਿਣਾ, ਬਰਬਾਦੀ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿਚ ਪਿੱਠ ਲੱਗਣੀ ॥

ਢਹਿ, ਸ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿੱਠ ਦਾ ਲਗਣਾ, ਬਰਬਾਦੀ, ਨਵੀਂ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ, ਵਿਰਲਾਪ ॥

ਢਹਿਣਾ }
ਢਹਿਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਿਗਣਾ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ
ਢਹਿ ਪੈਣਾ } ਪਿੱਠ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣੀ,
ਹਾਰਨਾ, ਬਰਬਾਦ ਹੋਣਾ ॥

ਢਕੋਣੀ

ਢੱਕ, ਸ:—ਕੈਦੀ, ਪੁ:—ਲਾਲ ਢੁੱਲਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਰੁੱਖ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਸੰਝਣਾ ਜੰਗਲ ॥

ਢੱਕਣ, ਪੁ: }
ਢਕਣਾ, ਪੁ: } ਢੱਕਣ ਜਾਂ ਕੱਜਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥
ਢਕੁਣੀ, ਸ: }

ਢੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਜਣਾ, ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਲੁਕਾਉਣਾ ॥

ਢੱਕ ਮਕੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕੀੜਾ, ਕੱਢਾ ॥

ਢਕਵੰਜ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਜਾਂ ਸੜਕ ਦਾ ਮੋੜ, ਲਕੜੀ ਜਾਂ ਕਪੜੇ ਦਾ ਢਲ, ਹੀਲਾ, ਢਰੇਖ ॥

ਢਕਵੰਜਾ (ਜੀ), ਪੁ:—ਹੀਲਾ, ਢਲ, ਢਰੇਖ ॥

ਢਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਜਾਉਣਾ, ਬੰਦ ਕਰਾਉਣਾ, ਲੁਕਵਾਉਣਾ ॥

ਢਕਵਾਈ, ਸ:—ਢੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਢਕਾਉਣਾ }
ਢਕਾਈ } 'ਢਕਵਾਉਣਾ' 'ਢਕਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਢਕਾਰ } ਪੁ:—ਜਿਦ, ਸ਼ੇਖੀ, ਆਕੜ, ਹਕਾਰ
ਢਕਾਰ } (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਢਕਾਰਣ (ਢਕਾਰਣ), ਸ: } ਜੋ ਸ਼ੇਖੀ ਮਾਰੇ ਜਾਂ
ਢਕਾਰੀ (ਢਕਾਰੀ), ਪੁ: } ਹਕਾਰ ਕਰੇ ॥

ਢੱਕੀ, ਸ:—ਦੋ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢੀੜੀ ਰਾਹ, ਵੱਕ ਦਾ ਜੰਗਲ ॥

ਢਕੁੰਜ, ਪੁ:—'ਢਕਵੰਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਢਕੋਣੀ, ਸ:—ਵੱਕ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਢਲ ॥

ਵੰਗ

ਵੰਗ, ਪੁ:—ਵਿਹਾਰ, ਚੱਲਣ, ਵਧ, ਰਾਹ, ਬਣਾ—
ਉਰ, ਵਿਆਹ ਆਦਿਕ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮੌਕਾ
(ਵੰਗ ਸੁਆਰਥ) ॥

ਵੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਰਦ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਨੱਸ ਜਾਣ ਤੋਂ
ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਹ ਦੋ ਪੈਰ ਜਾਂ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ
ਬੰਨ੍ਹ ਜੋੜਣਾ ॥

ਓਂਗਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦਾ ਬਲਦ, ਮੁਰਖ
ਆਦਮੀ ॥

ਪੰਜਾਬੀ ਓਂਗਾ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਭੋਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਮਾਜਾ ਓਂਗਾ, ਪੁ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ ॥

ਓਂਗਾ, ਪੁ:—ਟੇਢਾ ਬਚਨ ਜਾਂ ਕਰਮ, ਬਣਾਉਣੀ
ਗੱਲ ॥

ਓਂਗੇ ਲਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਠੀ ਗੱਲ ਬਣਾਉਣੀ ॥

ਓਂਗੀ, ਸ:—ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦੀ ਗੱਲ ॥

ਓਂਟਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੰਭਾ। ਵਿ:—ਭਾਰਾ, ਮੋਟਾ, ਤਕੜਾ,
ਭਾਰਾ ॥

ਓਂਠ, ਵਿ:—ਪੂਰਾ, ਭਰਪੂਰ, ਗਾੜਾ, ਮੋਟਾ ॥
ਸ:—ਬਲਦ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦਾ ਉਭਾਰ ॥

ਓਂਠਾ, ਵਿ:—ਭਿੰਗਾ ਹੋਇਆ, ਰੋਗੀ, ਤਬਾਹ ॥

ਓਂਠ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁੱਫ (ਵੱਜਣੀ,
ਵੱਢ } ਵਜਾਉਣੀ) ॥

ਓਂਠਾ, ਪੁ:—'ਓ' ਅਖਰ ਦਾ ਠਾਂਢਿ ॥

ਓਂਠਾਲ, ਵਿ:—ਹਰਾਣ, ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਖਾ
ਹੋਇਆ ॥

ਢਲਕਣਾ

ਢੰਡੋਰਾ, ਪੁ:—ਢੋਲ ਵਜਾਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਬਚਨ
ਦਾ ਕੰਮ, ਢੰਡੀ (ਢੋਲਾ, ਢਿਰਨਾ, ਢੋਰਨਾ) ॥

ਢੰਡੋਰੀਆ, ਪੁ:—ਢੋਲ ਵਜਾਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਢਟੇਡੂ, ਵਿ:—ਅਧੀਣ, ਮੱਦਤ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਢੰਨ } ਸ:—ਢੰਡ, ਢੋਡਾ ॥
ਢੰਨੁ }

ਢੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਜਣਾ, ਢੱਕਣਾ, ਲੁਕਾਉਣਾ ॥

ਢਬ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਲ, ਬਣਾਉਣ, ਵੰਗ, ਆਦਤ,
ਕੰਮ, ਕਾਰੀਗਰੀ, ਇਲਮ, ਹਾਲਤ ॥

ਢਬ ਸਿਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ
ਹੋਣਾ ॥

ਢਬ ਤੇ ਆ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਢਬਾ, ਪੁ:—ਸੁਭਾਉ, ਵਾਦੀ, ਹੋਲਤ (ਪੈਂਟਾ) ॥

ਢਬੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਢਬ ਆਉਂਦਾ ਹੈ,
ਕਾਰੀਗਰ ॥

ਢਮੱਕਾ, ਪੁ:—ਢੋਲ ਵੱਜਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਰੋਲਾ ॥

ਢਮਕੀਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਲਕੜੀ ਜਾਂ
ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਢੋਲਕੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਲ ਬੇੜਦੇ
ਹਨ ॥

ਢਲਕ, ਸ:—ਤਿਲਕਣ, ਰਿੜ੍ਹਣ ਜਾਂ ਅੱਖ
ਸ਼ਮਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਢਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਲਾ ਰ ਜਾਣਾ, ਤਿਲਕਣਾ,
ਰਿੜ੍ਹਣਾ, ਝੁੱਲਣਾ, ਅੱਖ ਸ਼ਮਕਣਾ ॥

ਢਲਕਾਉ

ਢਲਕਾਉ, ਪੁ:—ਢਲਕਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਢਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋੜ੍ਹਣਾ, ਭਿਲਕਾਉਣਾ ॥

ਢਲਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਚੇ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ, ਉਲ-
ਢਲਣਾ, } ਦਿਆ ਜਾਣਾ, ਭੁੱਲਣਾ, ਰਿਕੂਣਾ,ਘਟਣਾ (ਪੁੰਪ ਆਦਿਕ ਦਾ) ਪੰਘਰਣਾ (ਬਰਫ
ਆਦਿਕਦਾ) ਬੁੱਢੇ ਹੋਣਾ, ਨਰਮ ਹੋਣਾ, ਥਾਹਰੇ
ਮਾਲ ਆਉਣਾ, ਬਦਲਣਾ ॥ਢਲਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਪੁ: } ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸੁਖ ਜੋ
ਢਲਦੀ ਛਾਂ, ਸ: } ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ਨਹੀਂ
ਰਹਿੰਦਾ ॥ਢਲਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਢਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਢਲਾਉਣਾ } ਉਣਾ ॥ਢਲਵਾਈ }
ਢਲਾਉਣ } ਸ:—ਢਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
ਢਲਾਈ }ਢਲੇਂਤ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਥੋੜੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਜਲੇ ਵਿੱਚ
ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨੌਕਰ, ਸਿਪਾਹੀ, ਢਾਲਵਾਲਾ ॥ਢਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੋਹਣ ਜਾਂ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਢਵਾਈ, ਸ:—ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਢਾ, ਸ:—ਢਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨਾਸ, ਤਬਾਹੀ
ਹਾਹੁਕਾ ॥ ॥

ਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੋਗਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਉਜਾੜਨਾ ॥

ਢਾਇਆ, ਪੁ:—'ਢਾਈ' ਦਾ ਅੰਗ, ੨੬, ਢਾਹਾ ॥

ਢਾਈ, ਵਿ:—ਦੋ ਅਤੇ ਅੱਧਾ ॥

ਢਾਹੁਣਾ

ਢਾਈ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਢਾਹਿ ਪੈਣਾ,
ਹਾਰ ਜਾਣਾ ॥

ਢਾਈ ਘਰ, ਪੁ:—ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਢਾਈ ਟੋਟਰੂ, ਪੁ:—ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ॥

ਢਾਈਆ, ਪੁ:—'ਢਾਈਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਢਾਈਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ: ਥ:) ਗੱਡੇ ਦੇ ਧੁੜੇ ਨੂੰ
ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਸਣ ॥

ਢਾਸਣਾ, ਪੁ:—ਤਕੀਆ, ਸਹਾਰਾ, ਘਾਸਰਾ ॥

ਢਾਹ, ਸ:—ਢਾਹਿ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿੱਠ ਲੱਗਣੀ
(ਖਾਣਾ), ਤਬਾਹੀ ॥ਢਾਹ ਸਿੱਟਣਾ }
ਢਾਹ ਦੇਣਾ } ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿੱਠ ਲਾ ਦੇਣੀ,
ਢਾਹ ਲੈਣਾ } ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਹਰਾਉਣਾ,
ਉਜਾੜਨਾ, ॥ਢਾਹ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਮੁਰਦੇ
ਨੂੰ ਰੋਣਾ ॥ਢਾਹ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਦੀ ਧਰਤੀ
ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ॥ਢਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢਾਉਣਾ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿੱਠ ਲਾ
ਦੇਣੀ ॥ਢਾਹਾ, ਪੁ:—ਨਦੀ ਦਾ ਕੰਢਾ, ਉੱਚੀ ਧਰਤੀ ਜੋ
ਨਦੀ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਜੌਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਢੰਠੀ ॥

ਢਾਕ, ਸ:—ਪਾਸਾ, ਵੱਖੀ, ਛਿੱਛਰੇ ਦਾ ਥੁਰਾ ॥

ਢਾਹੁਣਾ, ਵਿ:—ਢਾਈ ਗੁਣਾ ॥

ਢਾਂਗਾ

ਢਾਂਗਾ, ਢਾਂਗੂ, ਢਾਂਗੂਆਂ } ਪੁ:—ਖੇਡੀਵਾਲੀ ਲੰਮੀ ਢਾਂਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ਹਿੱਸੇ ਮਿੱਥਦੇ ਹਨ ॥

ਢਾਂਚ } ਪੁ:—ਕਲਬੂਤ, ਬਣਾਉਣ, ਤਦਬੀਰ, ਸੁਗਤ, ਵੰਗ ॥

ਢਾਟਾ } ਪੁ:—ਦਸਤਾਰੇ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਖੁਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਦਾੜ੍ਹੀ ਪੁਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਢਾਡਸ, ਸ:—ਹੌਸਲਾ, ਧੀਰਜ, ਵਸਾਹ, ਦਲੇਰੀ ॥

ਢਾਡੇ, ਸ:—ਢਾਡੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀ ॥

ਢਾਂਡਾ, ਪੁ:—ਬਲਦ, ਸੌਢਾ, ਅਹਿਮਕ, ਮੁਰਖ ॥

ਢਾਂਡਾ } ਪੁ:—ਦੂਢੇ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਣ ਲਾ, ਢਾਂਡੀ, ਮੰਗਣਾ ॥

ਢਾਂਢੀ, ਸ:—ਗਊ, ਮੁਰਖ ਤੀਮਤ ॥

ਢਾਂਡੂ, ਪੁ:—ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਪੱਛੇ ਵੱਲ ਦਾ ਪਾਸਾ, ਉਸ ਪਾਸੇ ਦੀ ਵਾਉ, ਪਹਾੜ ਦੀ ਵਾਉ, ਬੁਲਬੁਲ, ਮੈਣਾ ॥

ਢਾਂ ਢਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਸਾਂ ਸਾਂ ਕਰਨਾ’ ਥੇ ॥

ਢਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਲੇ ਮੁੱਟਣਾ, ਭੋਗਣਾ । ਪੁ:—ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ॥

ਢਾਣੀ, ਸ:—ਭੀੜ, ਇਕੱਠ, ਮੰਡਲੀ (ਜਮਾਉਣੀ, ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਢਾਣੀ ਝੰਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜਣਾ, ਇੱਕ ਨਾਟਕ ਕਰਨਾ ॥

ਢਾਲਵਾਂ

ਢਾਬ, ਸ:—ਕੱਚਾ ਤਲਾਉ, ਝੰਡ, ਝੰਡਾ, ਝੰਘਾ, ਢੇਇਆ ॥

ਢਾਮਣਾ, ਢਾਮਣੀ, } ਵਿ:—ਢਾਈ ਮਠ ਰੁਪਏ ਦੇ ਗਾਉ ॥

ਢਾਮਾਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਛਿੱਲ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਗੋਲਾ, ਗਿਣਤੀ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਢਾਰਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਜਾਂ ਹੱਥੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਛੱਤੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ॥

ਢਾਲ, ਸ:—ਗੋਰੇ ਦੇ ਰੰਮ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਢੱਟ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ । ਢਿੱਟ, ਝੁਕਾਉ, ਦਸਤੂਰ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸਤ, ਢਾਲਣ ਵਿੱਚ ਧਾਂਤ ਦਾ ਘਟ ਜਾਣਾ, ਵਿਸਾ-ਉਰੀ ਮਾਲ, ਪਹਾੜ ਦਾ ਢਾਲਵਾਂ ਪਾਸਾ ॥

ਢਾਲ ਪਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਮਲਾ ਆਇਕ ਉਗਰਾਹੁਣਾ ॥

ਢਾਲ ਬਾਂਛ } ਸ:—ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸਤ, ਕਈ ਢਾਲ ਵਾਂਛ } ਭਰਾਂ ਦੇ ਮਸ਼ੁਲਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ॥

ਢਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਘਾੜਣਾ, ਗਾਲਣਾ, ਖਨਾਉਣਾ, ਮੁੱਟਣਾ, ਵਗਾਉਣਾ, ਝੁਕਾਉਣਾ, ਵੇਚਣ ਵਾਸਤੇ ਮਾਲ ਅੱਗੇ ਦੇਖਣਾ ॥

ਢਾਲਣਾ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੰਥਰ, ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਖੀਤ ॥

ਢਾਲਮਾਂ } ਵਿ:—ਬੁਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਢਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਢਾਲਵਾਂ

ਵਾਲਮਾਣ

ਵਾਲਮਾਣ } ਪੁ:—ਵਾਲ ਵਾਲਾ, ਨਰਮ ਦਿਲ
ਵਾਲਵਾਣ } ਵਾਲਾ ॥

ਵਾਲੂ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਵਾਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਧਾਤਾਂ
ਵਾਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਾਲਾਂ, ਪੁ:—‘ਵਾਮਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿੱਗ, ਪੁ:—‘ਵਿਗਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿੱਗਰ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਬਾਜ਼ੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਵਿੱਗਰੀ, ਸ: } ਖੁੰਬ, ਜਾਮਣੀ, ਬਿਪਤਾ, ਬਲਾ ॥

ਵਿਗਾਰਾ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਦਾ ਉੱਗਾ ਬੰਨਾ, ਵਾਹ,
ਉੱਚੀ ਜਾਂ, ਪਹਾੜੀ ॥

ਵਿੱਗੀ ਢਾਉਣਾ (ਣੀ) } ਕ੍ਰਿ:—ਹਸਲਾ ਹਾਰ-
ਵਿੱਗੀ ਢਾਹ ਦੇਣਾ } ਨਾ ॥

ਵਿਠ, ਸ:—ਦਿਲ ਦੀ ਪਕਿਆਈ, ਹਠ (ਬੰਨ੍ਹਣੀ) ॥

ਵਿਠਾਈ, ਸ:—ਘਮੰਡ, ਗੁਸਤਾਕੀ, ਬੇ ਹਯਾਈ ॥

ਵਿੱਡ } ਪੁ:—ਘੋਟ, ਉਦਰ, ਗਾਰਡ, ਆਂਦਰਾਂ,
ਵਿੱਢ } ਉਲਾਦ ॥

ਵਿੱਡ ਦਾ ਜਾਇਆ, ਪੁ:—ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਵਿੱਡ ਦੀ ਜਾਈ, ਸ:—ਧੀ ॥

ਵਿੱਡ ਨਾਲ ਲਗ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੇਰ ਖਾਲੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਵਿੱਡਵਿੱਚ ਝੁਲਕਾ ਫਿਰਨਾ (ਵਗਣਾ) } ਕ੍ਰਿ:
ਵਿੱਡਵਿੱਚ ਬੁੱਢੀਆਂ ਨੱਚਣੀਆਂ }
ਬਹੁਤ ਫੁੱਫ ਲੱਗੀ ਹੋਣੀ ॥

ਵਿੱਲ ਮੱਠਾ

ਵਿੱਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਤ ਨਾਂ ਦੱਸਣਾ ॥

ਵਿੱਡ ਵਿੱਚ ਵਲ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤੇ ਹੌਸ
ਵਿੱਡੀਂ ਪੀੜਾਂ ਪੈਣੀਆਂ } ਨਾਲ ਵਖੀਆਂ ਦੁਖਾਣ
ਲਗਣੀਆਂ

ਵੱਡੇ ਵਿੱਡ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਬਖਤਾਵਰ, ਪ੍ਰਤਾਪੀ

ਵਿੱਡਲ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਵਿੱਡ ਵਡਾ ਹੋਵ ॥

ਵਿੱਡੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਵਿੱਡ, ਪਗੜੀ ਦੇ ਆ ਲੇ ਹਿੱਸੇ
ਦਾ ਉਭਾਰ ॥

ਵਿੱਨਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਮੇਲ ਦੇ ਰੋਲ ॥

ਵਿਮਕੜਾ } ਪੁ:—‘ਵਲਾਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਵਿਮਕਾ }

ਵਿਮਵਿਮੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡ ॥

ਵਿੱਲ, ਸ:—ਦੇਰ, ਸੁਸਤੀ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ

ਵਿੱਲ ਮੱਠ ਸ:—ਅਦੇਰ, ਸੁਸਤੀ (ਜੋਣੀ, ਕਰ-
ਨੀ) ॥

ਵਿਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੁੱਲ੍ਹਣਾ, ਰਿਜਣਾ, ਤਿਲਕਣਾ ॥

ਵਿਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੋਲ੍ਹਣਾ, ਰੋਕ੍ਹਣਾ, ਤਿਲ-
ਕਾਉਣਾ ॥

ਵਿੱਲੜ, ਪ } ਜੋ ਕੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ, ਪੋਲਾ,
ਵਿੱਲਾ, ਪੁ: } ਦੇਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸੁਸਤ
ਵਿੱਲੀ, ਪੁ: } ਬਿਮਾਰ ॥

ਵਿੱਲਾ ਮੱਠਾ, ਵਿ:—ਸੁਸਤ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ ॥

ਵਿਵਾ

ਵਿਵਾ, ਪੁ:—ਬਹਾਨਾ, ਹੀਲਾ (ਧਰਨਾ) ॥

ਵੀਆ (ਹਾ), ਪੁ:—ਸੱਟਾ, ਜਾਂਗ, ਲਾਠੀ ॥

ਵੀਂਗਰ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਕੰਭਿਆਂ ਵਾਲੀ ਝਾੜੀ ॥
ਵੀਂਕਰੀ, ਸ: }

ਵੀਂਗਲੀ } ਸ:—ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ
ਵੀਰੁਲੀ } ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਭਾਰਾ

ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਫੁੱਲ ਦਾ ਦਸਾ ਬੰਨ੍ਹੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਬੇਉੱਤ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ॥

ਵੀਂਗਾ ਸ਼ਾਹੀ, ਸ:—'ਪਿੰਗਾ ਮਸਤੀ, ਵੇਖੋ, ॥

ਵੀਠ, (ਠਾ), ਵਿ:—ਜਿੰਦੀ, ਹਠੀ, ਰੁਸਤਾਕ,
ਬੇਹਯਾ ॥

ਵੀਠ ਵਾਈ (ਈ), ਸ:—ਜਿੰਦ, ਰੁਸਤਾਕੀ
ਸ਼ੱਥੀ ॥

ਵੀਂਡਾ, ਪੁ:—'ਗੁਲੇਲਾ' ਦੇਖੋ, ਭਾਂਬੜ ॥

ਵੀਮ } ਸ:—ਮਿੱਠੀ ਦਾ ਢਲਾ ॥
ਵੀਮੁ }
ਵੀਮਾ }

ਵਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਹਣ ਜਾਂ ਢਾਹਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਵੁਆਈ, ਸ:—ਵੇਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਵੁਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੇਕੇ ਅੱਪੜਣਾ, ਜਣੇਤ ਦਾ
ਵੁਕਣਾ } ਕੁੜਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਆਉਣਾ,
ਵੁਕ ਰੈਣਾ } ਲੱਭਣਾ ॥

ਵੁਲਕਣ

ਵੋ ਵੁਕਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥

ਵੁਕਾ } ਪੁ:—ਪਹੁੰਚਣਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਣੇਤ ਦਾ
ਵੁਕਾਉ } ਕੁੜਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਅੱਪੜਣਾ ॥

ਵੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਸਭਿਜਵਾਉਣਾ ਪੁਕਾਉਣਾ ॥

ਵੁੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਘੋਉ ਦਾ ਪੁਆ
ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਵੁੰਗਾਰ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਘੋਉ ਦਾ
ਵੁੰਗਾਰਨਾ } ਪੁਆ ਦੇਣਾ ॥

ਵੁੱਚਰ, ਪੁ:—ਬਹਾਨਾ, ਹੱਜਰ, ਜਗੜਾ (ਗਰੁਣਾ) ॥

ਵੁੱਟ, ਸ:—ਕਈਆਂ ਭੰਗਰਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦਾ ਉਭਾਰ ॥

ਵੁਡ } ਪੁ:—ਸਿਰਨਾਲ ਸੱਟ ਲਾਉਣੀ (ਮਾਰਨਾ) ॥
ਵੁਢ }

ਵੁੱਡਰ, } ਸ:—ਕੰਢ, ਪਿੱਠ ਦੀ ਹੱਡੀ ॥
ਵੁੱਡਰੀ }

ਵੁੱਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੁੱਡ ਭਾਲ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਵੁੱਡਾਉਲਾ } ਪੁ:—ਵੁੱਡਣ ਵਾਲਾ ॥
ਵੁੱਡਾਉ }

ਵੁੱਡਾਈਸ:—ਵੁੱਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਵੁਨਣੀ, ਸ:—ਵੁੱਡਰੀ, ਪਿੱਠ ਦੀ ਹੱਡੀ ॥

ਵੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੁਕਣਾ, ਰਿੜ੍ਹਣਾ, ਧ ਜਾਣਾ,
ਖੁੱਚਾ ਹੋਣਾ ॥

ਢੁਲਕਾਉਣਾ

ਢੁਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋੜ੍ਹਣਾ, ਲਿਟਾ ੭੧,
ਮਾਰਨਾ ॥

ਢੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੁਕਣਾ, ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ॥

ਢੁਲਮੁਲ ਅਕੀਣ, ਵਿ:—ਚੰਦਰਲ ਆਦਮੀ ਜੋ
ਇਕ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਨਾਂ ਰਹੇ ॥

ਢੁਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਢੁਲਵਾਈ, ਸ:—ਢੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਢੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੋਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਦਿਲ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਝੁਕਣ ਦੇਣਾ ॥

ਢੁਲਾਈ, ਸ:—ਢੋਹਣ ਜਾਂ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਢੁਆ (ਹਾ), ਧ: }
ਢੁਈ (ਹੀ), ਸ: } ਚਿੱਤਰ, ਪਿੱਠ ॥

ਢੁਭ (ਢੁਢ), ਸ:—ਖੋਜ, ਭਾਲ, ਭਲਾਸ਼ ॥

ਢੁਢ ਢਾਂਢ, ਸ:—ਗਾਢੀ ਖੋਜ ਭਾਲ (ਕਰਨੀ) ॥

ਢੁਢਣਾ }
ਢੁਢਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਜਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਲੱਭਣਾ ॥

ਢੇਉ, ਧ:—ਇੱਕ ਵਲ ਜਿਸ ਦਾ ਅਚਾਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਢੇਸੁ, ਸ:—ਥਾਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖੇਡ (ਖੇਡਣੀ) ॥

ਢੇਠ, (ਠਾ), ਵਿ:—ਜਿਦ, ਢਿਗਈ, ਢੀਠ,
ਗੁਸਤਾਕ ॥

ਢੇਠ, ਧ:—ਕੰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਜਾਤ,
ਕਾਉਂ ॥

ਢੇਲਾ

ਢੇਢੂ }
ਢੇਢੀ } ਧ:—ਸ:—ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਢੇਮੁ, ਸ:—ਢੀਸ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਲਾ ॥

ਢੇਰ, ਧ:—ਤੋੜਾ, ਕੱਠੀ ਚੀਜ਼, ਬਹੁਤੀ ਸੇ, ਰੁੜੀ ॥
ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਬਹੁਤ, ਥਈ ॥

ਢੇਰਣੀ, ਸ:—ਕਪਾਹ ਦੇ ਵੇਲਣੇ ਦਾ ਹਥਾ, ਪਿੰਜੀ
ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਵੇਲਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਢੇਰਾ, ਧ:—ਸੂਰ੍ਹ ਵੇਲਣ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ ਦਾ ਜੰਝੂ ॥

ਢੇਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਢੇਰ, ਧਿੱਸਾ ॥

ਢੇਰੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਜ ਦੁਰ ਕੇ ਢਾਹ ਪੈਣਾ ॥

ਢੇਰੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੀਨ ਭੱਤ ਕੇ ਨਾਸ, ਕਰਨਾ,
ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਦੇਣਾ ॥

ਢੇਰੀਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੰਮਤ ਹਾਰਨਾ ॥

ਢੇਰੂ, ਧ:—'ਢੇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਢੇਲਾ, ਧ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਲਾ, ਢੀਸ ॥

ਢੇਲਾ ਚੌਥ, ਸ:—'ਪੱਥਰ ਚੌਥ' ਵੇਖੋ ॥

ਢੇਹ ਢੇਹ, ਸ:—ਕੰਧ ਭਿੰਗਣ, ਗੱਲੇ ਜੋਲਣ ਜਾਂ
ਧੱਪੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪੈਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਪੈਣੀਆਂ
ਮਾਰਨੀਆਂ) ॥

ਢੇ ਖਾਣੀ }
ਢੇ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਢਹਿਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਢੇਣਾ }
ਢੇ ਪੈਣਾ }

ਢੈਲਾ, ਵਿ:—ਢਿੱਲਾ, ਸੁਸਤ, ਥੇ ਪਰਵਾਹ, ਜੋ
ਝਗੜਾ ਢੱਢਣਾ ਚਾਹੇ (ਹੋਣਾ) ॥

ਵੇ

ਵੇ, ਪੁ:—ਹਾਲਤ, ਮੋਕਾ, ਭਾਣਾ, ਕਿਸਮਤ, ਲਕੜੀ
ਦੇ ਵੱਡੇ ਜੰਦਰੇ ਦਾ ਹੱਥਾ ॥

ਵੇਆ, ਪੁ:—ਜੋਟਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਥੀਤੀ
ਹੋਈ ਝਾਲੀ (ਵਲ ਵੁੱਲ) ॥

ਵੇਈ, ਸ:—ਪਹੁੰਚ, ਦਾਖਲ (ਮਿਲਣਾ) ।

ਵੇਹ, ਪੁ:—ਸ:—ਸਹਾਰਾ, ਪਹੁੰਚ, ਦੋ ਝਗੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵੇਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਮੇਲ ਠਹੁਕਾਉਣਾ ॥

ਵੇਹ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋ ਝਗੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵੇਸਲਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਜਾਣਾ ॥

ਵੇਹ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਧ ਆਦਿਕ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਵੇਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਸ ਲਿਆਉਣਾ, ਭੀੜਣਾ (ਬੁਰਾ) ॥

ਵੇਂਗ, ਪੁ:—ਨਕਲ, ਭੇਸ, ਨਕਲੀ ਪੁਸ਼ਾਕ, ਢਲ ॥

ਵੇਂਗੀ, ਪੁ:—ਨਕਲੀਆ, ਨਾਟਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਵੇਡਾ } ਪੁ:—ਇਕ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਫਿਲਕਾ, ਸੁਆਰ
ਵੇਡਾ } ਜਾਂ ਜਾਜਰੇ ਦੀ ਰੋਟੀ, ਦਾਹਿਆ, ਉੱਜ ॥

ਵੇਡਾ ਪੈਣਾ (ਵੱਪਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਜ ਲਾਉਣੀ ॥

ਵੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਰ ਰੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ,
ਵੇ ਦੇਣਾ } ਪੁਚਾਉਣਾ, ਬੁਰਾ ਭੀੜਨਾ ॥

ਵੇਰੇ, ਪੁ:—ਵੀਗਰ, ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਵੇਰਾ } ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇਕ
ਵੇਰੀ } ਕੀੜਾ ॥

ਵੇਣਾ

ਵੇਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥਾਜਾ (ਵੇਲਣੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਪਾਸਿਆਂ ਪੁਰ ਰੰਮ ਠਾਲ ਮਝਿਆ ਹੋਇਆ) ਹਲਟ ਦਾ ਖਜ਼ਾ ਪਹੀਆ, ਪਿਆਰਾ, ਵਾਲ, ਸੁਕਾਉ ॥

ਗਲ ਪਿਆ ਵੇਲ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਸੁੱਮੇ ਲੱਗਾ
ਵਜਾਉਣਾ } ਹੋਇਆ ਨਾ ਭਾਉ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਵੇਲ ਵੱਕਾ }
ਵੇਲ ਵਾਲ } ਪੁ:—ਵੇਲ ਆਦਿਕ ਦਾ ਵੱਜਣਾ ॥

ਵੇਲਕ (ਕੀ), ਸ:—ਵੇਣਾ ਵੇਲ ॥

ਵੇਲਕੀ (ਚੀ) }
ਵੇਲਕੀਆ } ਪੁ:—ਵੇਲਕ ਖਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਵੇਲੀਆ }

ਵੇਲਣ, ਸ:—ਵੇਲ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਪਿਆਰੀ ॥

ਵੇਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਵੇਲ ਸੁਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਖਿੱਚਣਾ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਨਾਨਾ ਗਲ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਵੇੱਲਾ, ਪੁ:—ਪਿਆਰਾ, ਇੱਕ ਮਸਹੂਰ ਆਖਕ, ਮੁੰਡਾ, ਇੱਕ ਜਟਕਾ ਗੀਤ ॥

ਵੇਲੀ, ਸ:—ਕੁੜੀ ॥ ਪੁ:—ਵੇਲ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵੇਂਕਾ, ਪੁ:—ਖੇੜੀ ਜੇਹੀ ਨੀਵਰ (ਲੋਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਵੇਂਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਵਾਈ ਗੁਣਾ ॥

ਵੇਂਚਾ, ਵਿ:—ਸਾਂਝੇ ਚਾਰ ॥

ਵੇਣਾ, ਵਿ:—ਵਾਈ ॥

ਣ

ਣ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਵੀਹਵਾਂ ਅੱਖਰ,
ਨਾਨਾ ॥

ਣਾਣਾ, ਪੁ:—'ਣ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਤ

ਤ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਇੱਕੀਵਾਂ ਅੱਖਰ
ਤੋਤਾ ॥

ਤਉਨ, ਸ:—ਮਰੀ, ਥਵਾ, ਪਲਗ ॥

ਤਈਨਾਤ, ਵਿ:—ਮੁਕਰਰ, ਨਰੁਇਆ ਹੋਇਆ,
ਨੋਕਰ ॥

ਤਸਬਾ, ਪੁ: }
ਤਸਬੀ, ਸ: } ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ॥

ਤਸਬੀਰ, ਸ:—ਮੂਰਤ, ਚਿਤ੍ਰ ॥

ਤਸਮਈ, ਸ:—ਪੀਰ, ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਰਿੰਦੇ ਹੋਏ ਚੌਲਾ ॥

ਤਸਮਾ, ਪੁ:—ਦੰਮ ਦਾ ਵੀਤਾ ਜਾਂ ਵੋਰੀ ॥

ਤਸਲਾ, ਪੁ: }
ਤਸਲੀ, ਸ: } ਤਾਂਬੇ ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਚੌੜਾ
ਭਾਂਡਾ ॥

ਤਸੱਲਾ }
ਤਸੱਲੀ } ਸ:—ਧੀਰਜ, ਸਾਂਤੀ, ਅਰਾਮ(ਦੇਣੀ) ॥

ਤਸਲੀਮ, ਸ:—ਬੈਦਗੀ, ਸਲਾਮ, ਨਮਸਕਾਰ ॥

ਤਸਵੀਰ, ਸ:—ਮੂਰਤ, ਚਿਤ੍ਰ ॥

ਤਸੀਰ, ਸ:—ਅਸਰ, ਵਲ, ਗੁਲ ॥

ਤਸੀਲ, ਸ:—ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਮਲਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਤਕ

ਤਸੀਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਮਾਲਗੁਜਾਰੀ ਵਸੂਲ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ਅਵਸਰ ॥

ਤਸੁ }
ਤੱਸੁ } ਪੁ:—ਤਰਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਾਦਾ ਇੱਕ ਮਾਪ ॥

ਤਹ }
ਤਹਿ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਪੈਟ, ਥੱਲਾ, ਪੇਂਦਾ ॥

ਤਹਿ ਕਰਨੀ (ਜਮਾਉਣੀ ਜਾਂ ਲਾਉਣੀ)
ਕ੍ਰਿ:—ਮੋੜ ਕੇ ਲਪੇਟਣਾ ॥

ਤਹਿ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਸਰਦ ਖਾਨਾ, ਜਾਮੀਨ ਦ
ਹੇਠਲਾ ਕਮਰਾ ॥

ਤਹਸੀਲ }
ਤਹਸੀਲਦਾਰ } 'ਤਸੀਲ' ਆਦਿਕ ਵਧੇ ॥

ਤਹਾਰਤ, ਸ:—ਸਭਾਈ, ਪਵਿਤ੍ਰ (ਕਰਨੀ) ॥

ਤਹਿਸ ਨਹਿਸ, ਪੁ:—ਸਤਿਆਨਾਸ, ਬਰਥਾਈ ॥

ਤਹਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਤਹਿਠੇਜ਼, ਪੁ:—ਜੌਰ ਦਾ ਮੀਂਹ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਪਰੋਂਠਾ ॥

ਤਹਿਮਤ }
ਤਹਿਮੰਦ } ਸ:—ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ॥

ਤਹਿਜ਼, ਵਿ:—ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਮੋਟਾ ਭੋਭਾ ॥

ਤਹਿੜ ਝੁੱਲਾ (ਲੀ), ਪੁ: ਸ:—ਖਹੁਤ ਮੋਟਾ(ਟੀ) ॥

ਤਹੁ, ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ (ਤਹੁ ਹੋਣਾ = ਪਿੱਛੇ
ਜਾਣਾ) ॥

ਤਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਈ, ਭੜੀ, ਚੀਕ ॥

ਤੱਕ

ਤੱਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਾਪ, ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ, ਨਜ਼ਰ ॥

ਤੱਕ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੁਲਣਾ,
ਤੋਲਣਾ ॥

ਤੱਕ ਤੱਕ, ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਅਟਕਲ ਨਾਲ, ਜਾਂਚ ਕੇ ॥

ਤੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਜਾਂ ਧਿਆਨ
ਰਖਣਾ ॥

ਤਕਸੀਰ, ਸ:—ਐਥ, ਦੋਸ, ਅਪਰਾਧ ।

ਤਕਸੀਰੀ ਪੁ: ਸ:—ਤਕਸੀਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਅਪਰਾਧੀ ॥

ਤੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਜਾਚਣਾ, ਭਰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਤਕਰਾਰ, ਪੁ: ਸ:—ਝਗੜਾ, ਕਰਾਰ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਤਕਰਾਰੀ, ਪੁ:—ਤਕਰਾਰ ਜਾਂ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਤਕਰੀਰ, ਸ:—ਬੋਲਕੇ ਧਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਲੈਕਚਰ ॥

ਤੱਕਲਾ } ਪੁ:—ਚਰਖੇ ਦੀ ਲੰਮੀ ਪਤਲੀ ਸੀਖ,
ਤੱਕਲਾ } ਪਹੀਏ ਦਾ ਝੰਗ ॥

ਤੱਕਲੀ, ਸ:—ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਤੱਕਲਾ ॥

ਤਕਵਾ, ਪੁ:—ਦੀਠ ਦਾਰੀ, ਰੱਬ ਦਾ ਭਰ ॥

ਤੱਕੜ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਭਾਰ ਤੋਲਣ ਦਾ ਜੰਤੂ ॥

ਤਕੜਾ } ਵਿ:—ਬਲਵਾਨ, ਜੋਰ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਤਕੜੀ } ਨਰੋਇਆ (ਈ) ॥

ਤਕੜਾ ਤਾਜਾ, ਵਿ:—ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ, ਬਲੀ, ਮੋਟਾ ॥

ਤਖਾਣੀ

ਤਕੜਾਈ, ਸ:—ਹੁਸਿਆਰੀ, ਚੱਕਸੀ, ਖਬਰ-
ਦਾਰੀ ॥

ਤੱਕੜੀ, ਸ:—ਭਾਰ ਤੋਲਣ ਦਾ ਜੰਤੂ ॥

ਤਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਖਾਉਣਾ, ਨਜ਼ਰ ਪੁਆ-
ਉਣੀ, ਤਾੜਣਾ ।

ਤਕਾਲਾਂ, ਸ:—ਸੰਧਿਆ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਸੰਝ, ਸਾਮ ॥

ਤਕਾਵੀ, ਸ:—ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਿਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਜੋ
ਹੁਦਾਰ ਮਿਲੇ ॥

ਤਕੀਆ, ਪੁ:—ਸਿਰੂਆ, ਅਸਾਰਾ, ਮੁਸਲਮਾਨ
ਰਕੀਰ ਦਾ ਜ਼ੋਰਾ ॥

ਤਖਸੀਰ } 'ਤਕਸੀਰ, ਤਕਸੀਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਤਖਸੀਰੀ }

ਤਖਤ, ਪੁ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਥਾਂ ਚੌਕੀ,
ਸੰਧਾਸਨ ॥

ਤਖਤ ਪੋਸ਼, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਮੰਜਾ ॥

ਤਖਤ ਰਵਾਂ, ਪੁ:—ਉਹ ਤਖਤ ਜੋ ਰਵ ਉੱਤੇ ਪਰਕੇ
ਮਨੁੱਖ ਮੰਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ॥

ਤਖਤਾ, ਪੁ:—ਫੱਟ, ਅਲਮਾਰੀ ਦਾ ਖਾਨਾ, ਮੁਰਦੇ
ਦੀ ਅਰਬੀ, ਬੁਹਾ, ਕਾਗਤ ਦਾ ਤਾਉ, ਵੱਲ
ਦੀ ਕਿਆਰੀ ॥

ਤਖਤੀ, ਸ:—ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਵੱਟੀ, ਕਿਤਾਬ ਦਾ
ਮੋਰ ॥

ਤਖਤੇ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਤਖਤੇ ਜੜੇ ਹੋਏ ॥

ਤਖਾਣ, ਪੁ:—ਜੋ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾਵੇ ॥

ਤਖਾਣੀ, ਸ:—ਤਖਾਣ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਤਖਾਣੀ

ਤਖਾਣੀ, ਵਿ:—ਤਖਾਣ ਦਾ ॥

ਤਖੀਰ, ਸ:—ਦੋਰ, ਜਿੱਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਤੱਗ, ਪੁ:—ਟੁਕੜਾ, ਪਰਤੀ ਦਾ ਟੱਟਾ, ਜਨੇਊ, ਪਰਮ, ਮਤ ॥

ਤੰਗ, ਵਿ:—ਕੱਸਿਆ ਹੋਇਆ, ਬੰਦ, ਭੀੜਾ, ਦੁਖੀ, ਗਰੀਬ, ਬੁੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਲੋੜਵੰਦ ॥
ਪੁ:—ਕਾਠੀ ਕੱਸਣ ਵਾਲਾ ਤਸਮਾ ॥

ਤੰਗ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਗੜਨਾ ॥

ਤੰਗਸੀ, ਸ:—ਗਰੀਬੀ, ਬੁੜ ॥

ਤਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਿਕਣਾ, ਨਾਂ ਗਾਰਨਾਂ, ਪੱਚੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਤੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉ ਦੇਣਾ (ਬਖਸ਼) ॥

ਤਗਪਾ, ਪੁ:—ਫੁਰਜ ਪਤ੍ਰ ਦਾ ਰੁੱਖ ॥

ਤਗਮਾ, ਪੁ:—ਮੋਹਰ ਜਾਂ ਰੁਪਏ ਆਦਿਕ ਵਰਗਾ ਧਾਂਤ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ॥

ਤਗਰ, ਪੁ:—ਦਿੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਤੰਗੜ, ਪੁ:—ਭੂੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਜਾਲ (ਰੱਸੇ ਦਾ) ॥

ਤੰਗੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ॥

ਤੱਗਾ, ਪੁ:—ਗਲ ਦਾ ਤਖੀਤ । ਨਾਲੇ 'ਤਾਗਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਿਕਾਉਣਾ, ਜਤਨ ਕਰਾਉਣਾ, (ਬਖਸ਼) ਸੁਆਉਣਾ ॥

ਤਜਾਉਣਾ

ਤਗਾਦਾ, ਪੁ:—ਜੋਰ ਪਾਉਣਾ, ਝਗੜਾ, ਔਖ, ਅਮਾਨਤ ॥

ਤਗਾਰ } ਪੁ:—ਪੀਪਾ, ਕਾਠੜਾ, ਜਿੱਥੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਘਾਟੀ ਹੋਵੇ ॥
ਤੰਗਾਰ }

ਤਗਾਰੀ } ਸ:—ਛੱਟਾ ਤਗਾਰ ॥
ਤੰਗਾਰੀ }

ਤੰਗੀ, ਸ:—ਗਰੀਬੀ, ਬੁੜ, ਔਖ ॥

ਤੰਗੀ ਕੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਦਿਨ ਬਿਤਾਉਣੇ ॥

ਤੰਗੀ ਤੁਰਸੀ, ਸ:—ਗਰੀਬੀ, ਔਖ ॥

ਤਗੀਦ, ਸ:—ਬਾਰਬਾਰ ਕਹਿਣਾ, ਹਠ, ਤਗਾਦਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਤਗੀਦੀ, ਵਿ:—ਤਗੀਦ ਵਾਲਾ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ॥

ਤੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਢਣਾ, ਪਾੜਨਾ, ਕੱਟਣਾ ॥

ਤਛਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਟਵਾਉਣਾ, ਪੜਵਾਉਣਾ ॥

ਤਜ, ਪੁ:—ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਤਿਆਗ, ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਤਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਆਗਣਾ, ਛੱਡ ਦੇਣਾ ॥

ਤਜਰਬਾ, ਪੁ:—ਜਾਚ, ਪਰਖ, ਪਰਖਿਆ, ਪਰਤਾਵਾ, ਹੱਥੀ ਕਰਕੇ ਵੇਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਤਜਰਬਾ ਕਾਰ, ਵਿ:—ਜਾਚ ਵਾਲਾ, ਸਿਆਣਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਹੱਥੀ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ ॥

ਤਜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੱਡਵਾਉਣਾ ॥

ਤਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੁੜਾਉਣਾ ॥

ਤਟ

ਤਟ, ਪੁ:—ਕੰਢਾ, ਕਿਠਾਰਾ (ਠੰਦੀ ਆਇਕ ਦਾ) ॥

ਤਟ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ, ਦੇਹ ॥ ਵਿ:—ਠੀਕ ਠੀਕ ॥

ਤਟ ਮੱਖਣ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਖੁਰਾਕ ਦਾ)
ਪਰ ਕੇ ਭਾਕਤ ਦੇਣਾ, ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਰਚ
ਜਾਣਾ ॥

ਤਟਕ, ਸ:—ਕਰਮਤ ਅਵਾਜ਼, ਹਿਣਹਿਣਾਟ ॥

ਤਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਣਾ, ਕੱਸਣਾ, ਵੇਲਾਉਣਾ,
ਜੋਰ ਲਾਉਣਾ ॥

ਤਟਕੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਰਾਹ ਕੱਢਣਾ ॥

ਤਟੇ ਤਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ, ਧਸ ਕੇ ॥

ਤਟਾ, ਪੁ:—ਛਿੱਡ ਦਾ ਪੱਸਾ, ਰੁੱਖ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਜਾਂ
ਝੰਡੀ ॥

ਤਟੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਘ ਆਇਕ ਕਰਕੇ
ਵੱਖੀ ਵਿਚ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਤਟਾਉ } ਪੁ:—ਖਿੱਚ, ਵੇਲਾਉ, ਖਿਲੋਰ ॥
ਤਟਾਉਟ }

ਤਟਾਉਂ, ਸ:—ਤੰਬੂ ਦਾ ਰੱਸਾ, ਖੜੀਗ ਦੀ ਵੱਡੀ ॥

ਤਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਚਵਾਉਣਾ, ਕਸਾਉਣਾ ॥

ਤਟਾਵਾਂ, ਸ:—ਬਹੁ:ਬ:—ਤੰਬੂ ਦੇ ਰੱਸੇ । ਪਤੰਗ
ਨੂੰ ਕੱਸ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਝੋਰਾਂ ॥

ਤਣੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਕਪੜੇ ਦੇ ਕੱਸਣ ਵਾਲੀ ਝੋਰੀ ॥

ਤਣੁ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ, ਭਾਕਤ, ਜੋਰ, ਬਲ ॥

ਤੱਤ, ਪੁ:—ਮੂਲ, ਪਦਾਰਥ, ਅਸਲ, ਈਸ਼ਰ ਦਾ
ਗਿਆਨ । ਵਿ:—ਅਸਲੀ, ਸੱਚਾ, ਠੀਕ (ਤੱਤ
ਖਾਲਸਾ) ॥

ਤੱਤਰੀ

ਤੱਤ ਆਇ, ਵਿ:—ਮੁੱਢ ਦਾ, ॥ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁੱਢੇਂ ਹੀ ॥

ਤੱਤ ਕਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਦੇ, ਕਿਸ ਵੇਲੇ, ਉਸੇ
ਵੇਲੇ ॥

ਤੱਤ ਗਿਆਨੀ (ਤੱਤ ਦਰਸੀ) ਵਿ:—ਜਿਸਨੇ
ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਦਾ ਮੂਲ ਜਾਣ ਲਿਆਹ, (ਬਿਬੇਕੀ) ॥

ਤਤਰਜਾ } ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਉਬਾਲਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ
ਤਤਹਿਜਾ } ਦਾ ਵੱਡਾ ਭੀਡਾ ॥

ਤਤਕਰਾ, ਪੁ:—ਦੇਰਵਾ, ਸੂਚੀ ਪੜ੍ਹ, ਨਾਵਾਂ ਦੀ
ਚਰਿਤ ॥

ਤਤਕਾਲ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸੇਵੇਲੇ, ਬੱਝ ਪੜ ॥

ਤੱਤ ਤੱਤ, ਵਿਸਮਧ:—ਗਊ ਬਲਦ ਨੂੰ ਤੋਰਨ ਦੀ
ਅਵਾਜ ॥

ਤਤਪਰ, ਵਿ:—ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ, ਜੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਤਤਬੀਰ, ਸ:—ਜੁਗਤ, ਉਪਾਉ, ਵੰਗ, ਹਿਕਮਤ ॥

ਤਤਬੀਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਤਤਬੀਰ ਕਰ ਸੱਕੇ,
ਤਤਬੀਰੀ ਪੁ: } ਹਿਕਮਤੀ ॥

ਤੱਤ } ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਟੂਣਾ, ਹਿਦੁਆਂ ਦੇ ਉਹ
ਤੱਤਰ } ਪਰਮ ਪੁਸ਼ਤਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੰ-
ਆਇਕਾਂ ਨਾਲ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ
ਅਤੇ ਰਿਧੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਦਾ ਬਰਨਣ ਹ ॥

ਤੱਤਰੀ, ਪੁ:—ਤੱਤ ਸਾਧਣ ਵਾਲਾ, ਰਾਗੀ ॥

ਤੱਤਰ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਤੱਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਭੀਡਾ ॥

ਤੱਤਰਾ, ਪੁ:— } ਢੀਠ, ਕੱਖਾ, ਨਿੰਦੀ, ਸਮਾ
ਤੱਤਰੀ, ਸ:— }

ਤੱਤਾ

ਤੱਤਾ, ਪੁ:—ਤ' ਅੱਖਰ । ਵਿ:—ਗਰਮ, ਤਪਿਆ
ਹੋਇਆ, ਜਿੰਦੀ, ਕੁੰਧੀ, ਭੈੜਾ ॥

ਤੱਤੀ, ਵਿ:—ਸ:—ਗਰਮ, ਤਪੀ ਹੋਈ, ਕੁੰਧਣ, ਜਿੰਦੀ
ਭੈੜੀ ॥

ਤੱਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਦੁਖ ਨਾਂ
ਹੋਣਾ ॥

ਤੱਥ, ਪੁ:—ਵਿ:—'ਤੱਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਥਾ, ਵਿ:—ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਉਹੋ ਜੇਹਾ (ਜਥਾ ਰਾਜਾ
ਤਥਾ ਪਰਜਾ) ॥

ਤਥਾਸਤੁ = ਜੋ ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਤਦ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸ ਵੇਲੇ, ਵੇਰ, ਮਗਰੋਂ ॥

ਤਦ ਹੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸੇ ਵੇਲੇ, ਤਦ ਪਰ, ਇਸੇਲਈ ॥

ਤੰਦ, ਪੁ:—ਧਾਗੇ ਦੀ ਤਾਰ, ਥਾਜੇ ਦੀ ਤਾਰ ॥

ਤੰਦ ਤਾਣੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਤਾਣਾ ਜਾਂ ਤਾਲੇ ਦਾ
ਧਾਗਾ ॥

ਤੰਦਰੁਸਤ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ ਨਹੋਇਆ, ਤਕੜਾ, ਰਾਜੀ ॥

ਤੰਦਰੁਸਤੀ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਨਹੋਇਆ ਹੋਣਾ ॥

ਤਦਾਹੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਯੋ:—ਉਸੇ ਵੇਲੇ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ॥

ਤੰਦਾਦਾ, ਪੁ:— } ਗਲ ਦਾ ਇਕ ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸੋਢੇ
ਤੰਦਾਰੀ, ਸ:— } ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਤਦੀ }
ਤਦੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਯੋ:—'ਤਦੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੰਦੀ, ਸ:—ਸਖਰਦਾਸਤੀ, ਸਖਤੀ, ਜੁਲਮ (ਹਣੀ
ਕਰਨੀ) ॥

ਤਨਾਲ ਮੁਨਾਲ

ਤੰਦੀ, ਸ:—ਤਾਰ, ਪਸ਼ੂ ਦੀਆਂ ਆਂਦਰਾਂ ਸੁਕਾ ਕੇ
ਵੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਪੋ: ਜੇ ਦੀ ਚੰਮਦੀ ਭਰੀ ॥

ਤੰਦੀਰਾ, ਪੁ:— } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਤੰਦੀ ਦਾ
ਤੰਦੀਰੀਸ:— } ਗੁੱਛਾ ॥

ਤੰਦੂਆ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇਕ
ਜੀਵ ॥

ਤੰਦੂਰ, ਪੁ:—ਤੰਦੀਆਂ ਪਕਾਣ ਵਾਲੀ ਉੱਚੀ ਛੱਠੀ,
ਮੋਟਾ ਆਦਮੀ ॥

ਤੰਦੂਟੀ, ਵਿ:—ਤੰਦੂਰ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ, ਸ:—ਛੋਟਾ,
ਤੰਦੂਰ ॥

ਤਦੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਯੋ:—ਉਸੇ ਵੇਲੇ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ॥

ਤਦੇਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਯੋ:—ਉਸ ਵੇਲੇ, ਵੇਰ, ਤਾਂ ॥

ਤੰਦੇ ਤਾਣਾ, ਵਿ:—ਪਤਲਾ ਕਪੜਾ ਜਿਸਦੇ ਧਾਗੇ
ਖੁਲ੍ਹੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ । ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਨਿਬਲਕੁਲ
ਸਾਰਾ ਹੀ ॥

ਤਨਖਾਹ, ਸ:—ਤਲਬ, ਮਜ਼ੂਰੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ
ਰਹਿਤ ਭੋਜਨ ਦਾ ਝੰਨ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਤਨਖਾਹੀਆ, ਪੁ:—ਤਨਖਾਹ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ,
ਜਿਸਨੂੰ ਰਹਿਤ ਭੋਜਨ ਦਾ ਝੰਨ ਲੱਗਾ ਹੈ ॥

ਤੰਨਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਢੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਤਨਾਜਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਥੇੜਾ ॥

ਤਨਾਮੀ, ਸ:—'ਤਨਾਵਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਨਾਲ } ਪੁ:—ਮਿਆਨ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ
ਤਨਾਲ ਮੁਨਾਲ } ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਜੋ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਤਪ

ਤਪ, ਪੁ:—ਤਾਪ, ਕਸ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤੀ
ਹੋਈ ਭਗਤੀ, ਪ੍ਰਤਾਪ, ਇਕਬਾਲ ॥

ਤਪਸ, ਸ:—ਗਰਮੀ, ਤਾਉ (ਪੈਣੀ) ॥

ਤਪੱਸਣ, ਸ:—ਤਪ ਕਰਨੀ ਵਾਲੀ, ਸੰਤਨੀ ॥

ਤਪੱਸਿਆ, ਸ:—ਤਪ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਲੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ
ਭਜਨ ਕਰਨਾ ॥

ਤਪੱਸੀ, ਪੁ:—ਤਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਾਧੂ ॥

ਤਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਪਣਾ, ਗਰਮ ਹੋਣਾ, ਹੁੱਸੇ ਵਿੱਚ
ਆਉਣਾ, ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਤਪ ਕਰਨਾ, ਚਮਕਣਾ ॥

ਤਪਤ, ਸ:—ਤਪਸ਼, ਗਰਮੀ, ਤਾਉ ॥

ਤਪ ਤਪ, ਪੁ:ਸ:—ਪਾਣੀ ਕਿਰਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ॥

ਤਪਦਾ, ਵਿ:—ਤਪਿਆ ਹੋਇਆ, ਚੱਤਾ ॥

ਤਪਕ, ਪੁ:—ਸਠ ਆਦਿਕ ਦਾ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ ॥

ਤਪਾ, ਪੁ:—ਤਪ ਜਾਂ ਭਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਤੋਪਾ, ਪੁ:—ਜਿਲਾ, ਅਲਾਕਾ, 'ਠੋਪਾ,' ਥੀ ਵੇਖੋ ॥

ਤਪਾਈ, ਸ:—ਤਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ,
ਤਪਾਲੀ, ਤਿੰਨਾਂ ਪਾਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚੌਕੀ ॥

ਤਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਮ ਕਰਨਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਤਪਾਲੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਵੈਲਿਆ ਹੋਇਆ
ਤਾਪ ॥

ਤਪੀ (ਤਪੀਆ) } ਪੁ:—ਤਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਤਪੀਸਰ }

ਤਬਾਰੀਖ

ਤਫੀਕ, ਸ:—'ਤੋਫੀਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਬਕ, ਪੁ:—ਵੱਕਲ, ਪਤਾ, ਥਾਲ, ਘਰ ਦੀ ਮਜਲਾ ॥

ਤਬਕਾ, ਪੁ:—ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ, ਤੋਹ ॥

ਤਬੀ, ਸ:—ਬੁਲੀਆ ਲੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਪਜਾਮਾ ॥

ਤਬਰ, ਪੁ:—ਚੌੜਾ ਰੁਹਾੜਾ ॥

ਤਬਲ, ਪੁ:—ਬਾਲਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਤਬਲਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਤੰਬੂਰਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਜਣ
ਵਾਲੀ ਵੱਲਕ ॥

ਤਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ
ਕੱਪੜਾ ॥

ਤਬਾਮੀਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਟੰਬੀ ਦੁਆ ॥

ਤਬਾਸੀਰੀ, ਵਿ:—ਨੀਲ ਦੀ ਭਰਿ. ਮਾਰਨ ਵਾਨੇ
ਹਲਕੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਤਬਾਹ, ਵਿ:—ਬਰਬਾਦ, ਉਜੜਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਤਬਾਹੀ, ਸ:—ਬਰਬਾਦੀ, ਸੱਤਿਆਨਾਸ, ਖਰਾਬੀ ॥

ਤਬਾਕ(ਖ) } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ
ਤਬਾਖਰਾ(ੜਾ) } ਥਾਲ ॥

ਤਬਾਖੀਆ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਾਨਕਾਈ ਜਾਂ
ਹਲਵਾਈ ॥

ਤਬਾਖੀਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਤਬਾਰੀਖ, ਸ:—ਇਤਿਹਾਸ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਾਲ ॥

ਤੰਬੀ

ਤੰਬੀ, ਸ:—ਬੁੱਲੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਤੰਗ ਮੋਹਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਪਜ਼ਾਮਾ ॥

ਤੰਬੀਅਤ, ਸ:—ਮਜ਼ਾਜ, ਸੁਭਾਉ, ਸਰੀਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਤੰਬੀਆ, ਪੁ:—'ਤੰਬੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੰਬੀਹ, ਸ:—ਸਮਝਾਉਣਾ, ਖਬਰਦਾਰੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਤੰਬੀਜ, ਸ:—ਟੋਟਕਾ, ਜੰਗ ਵਾਲਾ ਕਾਗ਼ਤ ਜੋ ਖਰਾਬੀ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਮਨੁੱਖ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ ॥

ਤੰਬੀਤ, ਸ:—ਤੰਬੀਅਤ, ਤੰਬੀਜ ॥

ਤੰਬੀਤੜੀ, ਸ:—ਮਸ਼ਾਇਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ੋਰਾ ਜਿਹਾ ਤੰਬੀਤ, ਜਨਾਨੀਆਂ ਦਾ ਭੋਹਣਾ ॥

ਤੰਬੀਤੀਆ, ਪੁ:—ਤੰਬੀਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤੰਬੂ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਘਰ ॥

ਤੰਬੂਰ, ਪੁ:—ਢੋਲ (ਪਲਰਣ ਦਾ) ॥

ਤੰਬੂਰਚਣ, ਸ: } ਜੋ ਤੰਬੂਰ ਵਜਾਏ ॥
ਤੰਬੂਰਚੀ, ਪੁ: }

ਤੰਬੂਰਾ, ਪੁ:—ਸਭਾਰ ॥

ਤੰਬੇਲਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਤੰਬੋਟੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਤੰਬੂ ॥

ਤੰਬੋਲ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਜੋ ਨਗਦੀ ਲੋਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੇਉਂਦਾ, ਪਾਣ ਦਾ ਪੱਤ੍ਰ ॥

ਤਮਾਸ਼ਾ

ਤੰਬੋਲਣ, ਸ:—ਪਾਣ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ, ਤੰਬੋਲੀ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਤੰਬੋਲੀ, ਪੁ:—ਪਾਣ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਭਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਥ ਉਠਣਾ, ਝਰ ਜਾਣਾ ॥

ਤਭਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਥਾਉਣਾ, ਝਰਾਉਣਾ ॥

ਤੰਭੜ, ਪੁ:—ਚੰਮ ਦੀ ਚਾਬਕ, ਕੋਰੜਾ (ਫਿਰਨੇ, ਮਾਰਨੇ) ॥

ਤਮੱਸਕ, ਪੁ:—ਟੋਬੂ, ਰਸੀਦ, ਲਿਖਤ, ਹੁਦਾਰ, ਲਏ ਹੋਏ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੱਥਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸਿਸ਼ ਕਾਗ਼ਤ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਤਮਕ, ਸ:—ਗੁੱਸਾ, ਕੂਧ, ਭੜਕ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਤਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ॥

ਤਮੰਚਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਬੰਦੂਕ, ਪਿਸਤੌਲ (ਛੋੜਣਾ ਮਾਰਨਾ) ॥

ਤਮਤਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ॥

ਤਮਰ ਹਿੰਦੀ, ਪੁ:—ਇਮਲੀ ਦਾ ਫਲ ॥

ਤਮਾ, ਪੁ:—ਲੋਭ, ਲਾਲਚ, ਭਿੱਤੀ (ਦੇਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਤਮਾਸ਼ ਗੀਰ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਮਾਸ਼ਬੀਣ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ, ਲੁੱਚਾ ॥

ਤਮਾਸ਼ਬੀਣੀ, ਸ:—ਲੁੱਚਪੁਣਾ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਤਮਾਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਖੇਡ, ਵਿਖਾਵਾ, ਨਾਟਕ, ਮਨ ਪਰਚਾਵਾ, ਹਾਸਾ, ਨੱਠਾ ॥

ਤਮਾਕੂ (ਖੁ)

ਤਮਾਕੂ(ਖੁ), ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦਾ ਪੁਆਂ
ਪੀਂਦੇ ਹੁਣ ॥

ਤਮਾਚਾ, ਪੁ:—ਧੱਪਾ, ਚਪੇੜ, ਤਮੰਗ (ਮਾਰਨਾ)॥

ਤਮਾਚਾਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ ॥

ਤਮਾਮ, ਵਿ:—ਸਾਰਾ, ਕੁੱਲ, ਪੂਰਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ)॥

ਤਮਾਲਪੱਤ੍ਰ, ਸ:—ਦਾਲਚੀਨੀ ਦੇ ਪੱਤੇ ॥

ਤਮੇਸਰ, ਪੁ:—ਤਾਂਬਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਤਮੇਲ, ਪੁ:—'ਤੀਬੇਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਢਲ, ਖਖੜੀ, ਲੰਮਾ ਖੀਰਾ ॥

ਵਿ:—ਹਰਾ, ਗਿੱਲਾ ॥

ਤਰ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਵਡਮੁੱਲੀ ਸੈ ॥

ਤਰਸ, ਪੁ:—ਦਧਾ, ਰਹਿਮ, ਡਰ, ਖੌਫ (ਕਰਨਾ,
ਖਾਣਾ) ॥

ਤਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਟਕਣਾ, ਲੱਚਣਾ, ਚਾਹ
ਹੋਣੀ ॥

ਤਰਸਣਾ ਸ:—'ਤਿਸ਼ਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਰਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਟਕਾਉਣਾ, ਦੁਖ ਦੇਣਾ,
ਲਾਹੇ ਦੇਣੇ ॥

ਤਰਮੂਲ, ਪੁ:—ਤਿੰਨਾਂ ਨੌਕਾਂ ਵਾਲਾ ਭਾਲਾ, ਮਹਾ-
ਦੇਉ ਦਾ ਸਸਤ੍ਰ ॥

ਤਰਸੇਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰੱਬੇ ਦਿਨ (ਅਗਲੇ ਜਾਂ
ਪਿਛਲੇ) ॥

ਤਰੰਗ

ਤਰਕ ਸ:—ਤਿਆਗ, ਛੱਡਦੇਣਾ ॥ ਪੁ:—ਇੱਕ
ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ, ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ ॥

ਤਰਕ ਉਠਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਜਤ ਕਰਨੀ ॥

ਤਰਕਸ, ਪੁ:—ਤੀਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਖਾਨਾ ॥

ਤਰਕਸ ਝੰਦ, ਪੁ:—ਜਿਸਨੇ ਤਰਕਸ ਲਾਇਆ
ਹਵੇ ॥

ਤਰੱਕਹਾਣ, ਸ:—ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਗਲਣ ਸੜਨ ਦੀ ਥੀ ॥

ਤਰਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਲਣਾ, ਸੜਨਾ, ਖੁੱਸਣਾ ॥
ਤਰੱਕਣਾ }

ਤਰੱਕਲਾ } ਪੁ:—'ਤੱਕਲਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਤਰੱਕੁਲਾ }

ਤਰਕਾ, ਪੁ:—ਧਣ, ਦੇਲਤ, ਜਾਇਦਾਦ ॥

ਤਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਲਣਾ, ਸਾੜਨਾ, ਬੁਸਾਉਣਾ ॥

ਤਰਕਾਰੀ, ਸ:—ਸਥਜੀ, ਭਾਜੀ। ਮਾਸ ॥

ਤਰਕਾਲਾ, ਸ:—ਸੰਝ, ਸਪਿਆ, ਸ਼ਾਮ ॥

ਤਰਕੀ, ਵਿ:—ਕਈਆਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਜੁੜ ਕੇ
ਬਣਿਆ, ਹੋਇਆ ॥

ਤਰੱਕੀ, ਸ:—ਵਾਧਾ, ਚੜ੍ਹਤੀ (ਕਰਨੀ, ਦੇਣੀ,
ਪਾਉਣੀ) ॥

ਤਰਖਾਣ, ਪੁ:—ਜੋ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾਵੇ ॥

ਤਰਖਾਣੀ, ਸ:—ਤਰਖਾਣ ਦੀ ਤੀਸਤ ॥

ਤਰੰਗ, ਪੁ:—ਲਹਿਰ, ਖਿਆਲ, ਚਿੰਤਾ, ਗਾਵ ॥

ਤਰਗਸ

ਤਰਗਸ, ਪੁ:—‘ਤਰਕਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤਰਛ, ਸ:—ਬੇਚੈਣੀ, ਅਚਵੀ, ਪੀੜ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਤਰੀਜਣ, ਸ:—ਕੱਤਲ ਵਾਲੀਆਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ॥

ਤਰਜਮਾ } ਪੁ:—ਉਲਥਾ, ਇੱਕ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ
ਤਰਜੁਮਾ } ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਉਲਟਾਈ ਹੋਈ ਗੱਲ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਤਰੋਟੀ ਸ:—ਪਰਦਾ, ਹੱਟੀ, ਫੂਹੜ ਦੀ ਚਿਕ ॥

ਤਰੋਟੀ ਚੌੜ, ਸ:—ਸੱਤਿਆਨਾਸ, ਦੁਆਲਾ ਠਿਕਲ
ਜਾਣਾ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਤਰਤਰਾ, ਪੁ:—ਬਿੱਕ ਸਾਗ, ਤਾਂਦਲਾ ॥

ਤਰੱਲ, } ਰੋਲਾ, ਉਪਦਰ, ਅਨੂਰ (ਆਉਣੀ
ਤਰੱਲੀ, } ਮਰਨੀ) ॥

ਤਰੱਦ, ਸ:—ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ, ਜਤਨ (ਕਰਨਾ) ॥

ਤਰਦਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਤਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ॥

ਤਰਦਾ ਤਰਦਾ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਵਧ ਖੁੱਲੀਆਂ
ਰੀਜਾਂ, ਚੰਗੇ ਹੋਸੇ ॥

ਤਰਦੋਈ, ਸ:—ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਤਰਨ, ਪੁ:—ਜੁਆਨੀ, ਜੋਬਣ ॥

ਤਰਪਣ, ਪੁ:—ਪਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਲ ਦੇ ਉੱਪਰ ਫਿਰਨਾ (ਝੁੱਥਣਾ
ਨਾ) ॥

ਤਰਫ, ਸ:—ਪੱਸਾ, ਦਿਸ਼ਾ ॥ ਅਰਥ—ਵੱਲ, ਵੇਨਾ ॥

ਤਰਾਹ ਕੱਢ ਲੈਣਾ

ਤਰਫਦਾਰ, ਪੁ:—ਪੱਖ ਪੂਰਨ ਵਾਲਾ, ਹਮਾਇਤੀ ॥

ਤਰਫਦਾਰੀ, ਸ:—ਪੱਖ ਪੂਰਨਾ, ਹਮਾਇਤ, ਰਈ ॥

ਤਰਵੈਣ, ਪੁ: ਸ:—ਦੋਵੇਂ ਪਿਰਾਂ, ਗੈਰ, ਬੰਦੂਕ ਦਾ
ਗਸ ॥

ਤਰਬ, ਸ:—ਸਰੰਗੀ ਦੀ ਤਾਰ ॥

ਤਰਬੂਜ, ਪੁ:—ਹੜਵਾਨਾ, ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ ॥

ਤਰਲਾ, ਪੁ:—ਬਿਆਰਬ ਜਤਨ, ਮਿਨਤ, ਬੇਨਤੀ
ਵਾਸਤਾ (ਤਰਲੇ ਲੈਣਾ, ਪਾਉਣੀ) ॥

ਤਰਲੀ, ਸ:—ਕੱਦੂ (ਮੁਲਤਾਨੀ) ॥

ਤਰਵਰ, ਪੁ:—ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ

ਤਰਵਾਰ, ਸ:—ਤ ਲਵਾਰ ॥

ਤਰਵਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ, ਦਾ ਧਨੀ, ਸੂਰ
ਬੀਰ ॥

ਤਰੜ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਤਰ ਜੜ੍ਹ ॥
ਤਰੜੀ, ਸ: }

ਤਰਾ }
ਤਰਾਂ } ਪੁ:—ਤਰੀਕਾ, ਢੰਗ, ਉਪਾਉ, ਰਾਹ ॥
ਤਰ੍ਹਾਂ }

ਤਰਾਉਤ, ਸ:—ਤਰੀ, ਟੰਡ, ਹਰਿਆਉਲ ॥

ਤਰਾਈ, ਸ:—ਦਲਦਲ, ਜੁਹ, ਹਿਮਾਲਯ ਦੀ
ਕੰਢੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਦਾਣ, ਤਰਾਉਲ ਦਾ
ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤਰਾਸ } ਪੁ:—ਤਰ, ਹਰਾਣੀ, ਸਹਿਮ, ਭੋਂ ॥
ਤਰਾਹ }

ਤਰਾਹ ਕੱਢ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਤਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਤਰਾਹ ਤਰਾਹ

ਤਰਾਹ ਤਰਾਹ ਵਿਸਮਯ:—ਬਚਾਓ, ਬਹੁਤ ਭਰ
ਹੈ, ਹਾਇ ਹਾਇ।

ਤਰਾਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਗਹਲਾ॥

ਤਰਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ॥

ਤਰਾਹਿ ਮਾਨ, ਵਿ:—ਹਾਗਲੀ ਦਾ ਬਚਨ, ਬਖਸ਼ੀ॥

ਤਰਾਹੜੀ (ਤਜ਼ਾਗੜੀ) } ਸ:—ਲੱਕ ਦੇ ਗਿਰੇ
ਤਰਾਹੀ (ਤਜ਼ਾਗੀ) } ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਝੋਰੀ
ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਸੰਜੀਰੀ ॥

ਤਰਾਜਵਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਮਗਰੋਂ
ਗਭਰੂ ਦੇ ਵਹੁਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਜਾਣ
ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਤਰਾਜੂ, ਪੁ:—ਭੱਕੜੀ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਭੱਲਦੇ
ਹਨ ॥

ਤਰਾਟ, ਸ:—ਸਿਰ ਜਾਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਦੀ ਚੁੰਭਵੀਂ
ਪੀੜ ॥

ਤਰਾ ਏਜਕ, ਸ:—ਇਕੋ ਤਿਖ ਸੁਆਦ ਵਾਲੀ
ਥੂਢੀ ॥

ਤਰਾਣਮੇਂ } ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਉਤੇ ਨੱਢੇ ॥
ਤਰਾਣਵੇਂ }

ਤਰਾਣਮਾਂ (ਵਾਂ) ਵਿ:—ਜੇ ਤਰਾਣਵਿਆਂ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰੇ ॥

ਤਰਾਣਵੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜ਼ਿਕਰਨਾ, ਸੁਨਾ ਦੇਸ
ਤਰਾਨਸਿਟਾ } ਲਾਉਣਾ, ਦੁਰਕਾਰਨਾ ॥
ਤਰਾਰਨਾ }

ਤਰੀ

ਤਰਾਬੀਆਂ, ਸ:—ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਰਾਤੀ
ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਰਾਣ ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ॥

ਤਰਾਰੋ, ਵਿ:—ਚਲਾਕ, ਜੋ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ ॥

ਤਰਾਰਾ, ਪੁ:—ਭੋਜੀ, ਵੁਰਤੀ, ਹੱਲਾ ॥

ਤਰਾਰਾ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨੀ ਢੇਰੀ ਹੋ ਸਕੇ
ਚਲਨਾ ॥

ਤਰਿਸਨਾ } ਸ:—ਕ੍ਰੋਧ, ਇਛਿਆ, ਭੜਕੀ, ਚਾਹ ॥
ਤ੍ਰਿਸਨਾ }

ਤਰਿਹਾਇਆ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਕ੍ਰੋਧ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੋ ॥

ਤਰਿਹਾਣਾ, ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ॥

ਤਰਿਖਾ } ਸ:—ਕ੍ਰੋਧ, ਇਛਿਆ, ਚਾਹ ॥
ਤ੍ਰਿਖਾ }

ਤਰਿਖਾ } ਵਿ:—ਰੋਜ਼, ਦੁਸਤ, ਵੁਰਤੀਲਾ ॥
ਤ੍ਰਿਖਾ }

ਤਰਿਜਾ } ਪੁ:—ਦੱਕਰ ਦੇ ਕੇਂਦ੍ਰ (ਵਿਚਕਾਰਲੀ
ਤ੍ਰਿਜਾ } ਥਿੰਦੀ) ਤੋਂ ਘੇਰੇ ਤਕ ਜੋ ਲਕੀਰ
ਘਿੰਦੀ ਜਾਵੇ ॥

ਤਰਿਣ } ਪੁ:—ਘਾਹ, ਕੱਖ, ਪੱਠੇ ॥
ਤ੍ਰਿਣ }

ਤਰਿਤੀਆ } ਸ:—ਤੀਸਰੀ ਥਿਤ ॥
ਤ੍ਰਿਤੀਆ }

ਤ੍ਰਿਪਤ } ਸ:—ਦੱਸਣਾ, ਸੰਤੋਖ, ਸਾਂਤ ॥
ਤਰਿਪਤ }

ਤਰੀ, ਸ:—ਰਿੱਧੀ ਹੋਈ ਭਾਸੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਗਿੱਲ,
ਹਿਸਾ, ਨਮੀ, ਤਰਾਉਤ, ਫੁੱਲ ਦੀ ਜੜ੍ਹ, ਪਾਣਾ,
ਰਸਾ ॥

ਤਰੀਕ

ਤਰੀਕ, ਪੁ:—ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਦਿਨ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ
ਦਾ ਦਿਨ (ਪਾਉਣੀ, ਪੁਆਉਣੀ, ਪੈਂਟੀ) ॥

ਤਰੀਕਤ, ਸ:—ਗਾਹ, ਸੁਫੀ ਮਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਦਰਜਾ ॥

ਤਰੀਕਾ, ਪੁ:—ਵੰਗ, ਰਾਹ, ਉਪਾਉ, ਮਤ, ਪੰਥ ॥

ਤਰੀਜ਼, ਸ:—ਕਪੜੇ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਕਾਂਤਰਾ ॥

ਤਰੀਫ਼, ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਸ਼ੋਭਾ, ਉਸਤਤ ॥

ਤਰੀਤ, ਸ:—ਤਿੱਧੀ ਹੋਈ ਭਾਜੀ ਦੀ ਤਰੀ ॥

ਤਰੀਨੀ, ਸ:—ਲੰਮਾ ਖਰਬੂਜਾ ॥

ਤਰੀਮਤ, }
ਤਰੀਮਤ, } ਸ:—ਜਨਾਨੀ, ਔਰਤ, ਵਹੁਟੀ ॥

ਤਰੀਫ਼ਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਤੇਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਰੁਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਣਾ, ਤੋਪਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਤਰੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੱਟਣਾ, ਥੱਜਣਾ ॥

ਤਰੁੱਟਾ, ਵਿ:—ਟੁੱਟਾ, ਥੱਜਾ ॥

ਤਰੁੱਠਾ ਪੁ:— } (ਗੁਰੂ, ਦੇਵਤਾ ਜਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ) ਜੋ
ਤਰੁੱਠੀਸ:— } ਪ੍ਰਸੰਨ ਜਾਂ ਦਿਆਲ ਹੋਵੇ ॥

ਤਰੇਉੜ, ਪੁ:—ਛਾਹ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਰੋਇਆ ਹੋਇਆ

ਤਰੇਹ } ਸ:—ਭੋਹ, ਪਿਆਸ, ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ
ਤਰੇਹ } ਚਾਹ ॥

ਤਰੇਹਟ, ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਉਪਰ ਸੱਠ ॥

ਤਲਕਾ ਦਾਰ

ਤਰੇਹਟਾ, ਪੁ:—ਸੰਮਤ ਤਰੇਹਟ ॥

ਤਰੇਤ, ਸ:—ਛੇਡਾਂ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ ॥

ਤਰੇਤਾ, ਪੁ:—ਦੂਜਾ ਜੁਗ, ਸਤਜੁਗ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ
ਆਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਰੇਰ, ਸ:—ਵਿਥ, ਵੇਹਲ, ਦਰਜ ॥

ਤਰੇਰੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਗੀਨਾ

ਤਰੇਲ, ਸ:—ਓਸ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕੱਠੀ
ਹੋਈ ਹੋਈ ਝਰੀ ॥

ਤਰੇੜ, ਸ:—ਵਿਥ, ਵਿਹਲ, ਦਰਜਾ ॥

ਤਰੇੜਾ, ਪੁ:—ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੀ ਧਾਰ ਜੋ ਸਰੀਰ
ਉੱਤੇ ਪਾਈ ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ) ॥

ਤੈ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ, ਦੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ॥

ਤਰੇੜਣਾ }
ਤੈੜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੇੜਨਾ, ਭੀਨਣਾ ॥

ਤਰੇਂਦਸੀ, ਸ:—ਤੇਰਵੀ ਖਿੱਤ ॥

ਤਲਕ, ਅਵ:—ਤਕ, ਤੀਕਰ, ਤੋੜੀ ॥

ਤੱਲਕ, ਪੁ:—ਸਾਂਝ, ਸਰਬੰਧ, ਵਾਸਤਾ ॥

ਤਲਕਾ }
ਤੱਲਕਾ } ਪੁ:—ਅਲਾਕਾ, ਜਗੀਰ, ਜਿਲਾ ॥

ਤਲਕਾ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਤਲਕੇ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਜਗੀਰ
ਦਾਰ ॥

ਤਲਕਾਉਣਾ

ਤਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕੁੱਝ ਲਾਉਣੀ, ਕਿਸੇ ਥੱਲ ਦੀ
ਇਛਿਆ ਉਪਜਾਉਣੀ, ਝੂਠੇ ਲਾਰੇ ਦੇਣੇ ॥

ਤਲਖ, ਵਿ:-ਕੌੜਾ, ਤੱਤਾ, ਜਿੱਖਾ, ਰੋਜ਼, ਗੁਸੈਲਾ ॥

ਤਲਖਾਈ } ਸ:-ਕੋੜੋਤਲ, ਗਰਮੀ ॥
ਤਲਖੀ }

ਤਲੰਗ, ਪੁ:-ਇਕ ਰਾਗ ॥

ਤਲੰਗਾ, ਪੁ:-ਪੂਰਬੀਆ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਤਲਚੱਟ, ਕ੍ਰਿ:-ਉਡਾਉ, ਥਹੁਤ, ਵਾਢਰ ॥

ਤਲਛੱਟ, ਸ:-ਮੇਲ, ਝੱਗ, ਗਾਰ ॥

ਤਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਖੁਲ੍ਹੇ ਤਾਏ ਹੱਥੇ ਘੋਉ ਜਾਂ
ਤਲ ਦੇਣਾ } ਭੋਲ ਵਿੱਚ ਪਕਾਉਣਾ ॥

ਤਲਪੱਟ, ਪੁ:-ਜੜੇ ਪੱਟ ਸੁੱਟਣਾ, ਇਕ ਵਰਸੀ
ਕਪੜਾ ॥ ਵਿ:-ਥਰਥਾਵ, ਤਥਾਹ, ਉਜੜਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਤਲਪੱਟ ਪੁਣਾ, ਪੁ:-ਸ਼ਰਾਰਤ ॥

ਤਲਪੱਟੀ, ਵਿ:-ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੱਟਲ ਖੋਹਣ ਵਾਲਾ,
ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਲਸ, ਸ:-ਤਨਖਾਹ, ਮਜ਼ੂਰੀ, ਚਾਹ, ਇਛਿਆ ॥

ਤਲਮਲਾਟ } ਸ:-ਸੜਕੀ, ਬੇ ਅਰਾਮੀ, ਐਥਾ ॥
ਤਲਮਲੀ }

ਤਲਮਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿਲ ਪੜਕਣਾ, ਘਾਬਰਨਾ ॥

ਤਲੱਸਾ, ਸ:-ਛੋਟਾ ਤਲਾਉ ਜਾਂ ਸਰ ॥

ਤਲਵਰੀਆ, ਪੁ:-ਰੰਗੀ ਤਲਵਾਰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ
ਸੂਰਮਾ ॥

ਤਲਾਵਾ

ਤਲਵਾਈ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤਲਵਾਰ, ਸ:-ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਥਿਆਰ ਲੋਹੇ ਦਾ ॥

ਤਲਾ, ਪੁ:-ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਤੱਲਾ, ਪੁ:-ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਪਹਾੜ ਦੀ ਕੰਢੀ ॥

ਤਲਾ } ਪੁ:-ਸਰ, ਛੈਭ, ਤਾਲ ॥
ਤਲਾਉ }

ਤਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਤਲਾਈ, ਸ:-ਤਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਛੋਟਾ
ਤਲਾ ॥

ਤਲਾਸ, ਸ:-ਹਲ ਭਾਲ, ਖੋਜ, ਢੂੰਢ (ਕਰਨਾ) ॥

ਤਲਾਸੀ, ਸ:-ਢੂੰਢ, ਪਰਖ, ਜਾਚ, ਪਤਾ(ਲੋਣੀ) ॥

ਤਲਾਹ, ਸ:-'ਇਤਲਾਹ' ਦੇਖੋ ॥

ਤਲਾਕ, ਪੁ:-ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਸ਼ਰਾ ਮੁਜਬ
ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਖੌਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਤਿਆਗ
(ਦੇਣਾ) ॥

ਤਲਾਕ ਨਾਮ, ਪੁ:-ਤਲਾਕ ਦੀ ਲਿਖਤ ॥

ਤਲਾਕਣ, ਸ:-ਜਿਸ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਤਲਾਕ
ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਤਲਾਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਲਾਕ ਦੇਣਾ ॥

ਤਲਾਕੀ, ਪੁ:-ਜਿਸ ਮਰਦ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਮਿਲਿਆ
ਹੋਵੇ, ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਵੇ ਲਾਇਕ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਤਲਾਵਾ, ਪੁ:-ਗਤ ਦਾ ਪਹਿਰਾ (ਦੇਣਾ, ਛੋਰਨਾ) ॥

ਤਲਿਹਾਰਾ

ਤਲਿਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਰੱਸਾ, ਸਿਰ ਦੀ ਢਾਹੀ ॥

ਤਲੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਤਰ, ਤਲਾ, ਪੈਰ ਦਾ
ਹੇਠਲਾ ਖਾਸਾ, ਹੱਥ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਖਾਸਾ,
ਕੰਢੀ, ਲੇਖੀ ॥

ਤਲੀ ਦੇਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖੀ ਕਰਨੀ ॥
ਤਲੀ ਢੇਰਨੀ }

ਤਲੀਮ, ਸ:—'ਤਾਲੀਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਲੂਆ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਦੀ ਤਲੀ ॥

ਤਲੂਆਂ } ਪੁ:—ਤਿਲਾਂ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ॥
ਤਲੂਨਾਂ }

ਤਲੂਣੀ, ਸ:—ਭੇਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਥਾਂਡਾ ॥

ਤਲੋ, ਪੁ:—ਪਤਾਲ, ਹੇਠਲਾ ਲੋਕ ॥

ਤਲੋਮੰਡੀ, ਸ:—ਥੇ ਅਰਾਮੀ, ਥੇ ਚੈਨੀ, ਘਬਰਾਟ ॥

ਤਲੋਂਚਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀਰੇ ਵਾਲੀ ਖੰਡ ॥

ਤਵਕ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਗਲੂ ਬੰਦ, ਭੋਕ ॥

ਤਵੱਕਲ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਆਸਰਾ,
ਭਰੋਸਾ, ਝੋਰੀ ॥

ਤਵੱਕਲੀ, ਪੁ:—ਸ:—ਜੋ ਤਵੱਕਲ ਰੱਖੇ ॥

ਤਵੱਕਾ, ਪੁ:—ਸ:—ਆਸ, ਭਰੋਸਾ, ਚਾਹ ॥

ਤਵੱਜਾ } ਸ:—ਧਿਆਨ, ਕਿਰਪਾ, ਖਾਤਰ ॥
ਤਵੱਜਿਆ }

ਤਵਰ, ਸ:—ਇੱਕਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੌੜਾ ਕੁਹਾੜਾ ॥

ਤੜਤੜਾਉਣਾ

ਤਵਾ, ਪੁ:—ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਣ ਵਾਲਾ ਛੋਟੇ ਦੀ
ਚੌਦਰ ਦਾ ਗੱਲ ਟੁਕੜਾ ॥

ਤਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਨੀ ਵਿੱਚ ਧਾਤ ਤਾਉਣੀ ॥

ਤਵਾਈ, ਸ:—ਘਬਰਾਟ, ਕਾਹਲੀ, ਨਾਸ (ਧੇਨੀ) ॥

ਤਵਾਜਾ, ਸ:—ਖਾਤਰ, ਖਾਹਰਲੀ ਮੋਹਰਬਾਨੀ ॥

ਤਵਾਰੀਖ, ਸ:—'ਤਬਾਰੀਖ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਵੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਤਵਾ ਜਾਂ ਕੜਾਹੀ, ਜੰਮੂ ਦੇ
ਪਾਸ ਇੱਕ ਠੰਡੀ ॥

ਤਵੀਜ, ਸ:—ਸਲਾਹ, ਜੁਗਤ, ਫਿਯਾਇ, ਤਵੀਤ ॥

ਤਵੀਤ, ਸ:—ਤਬੀਤ, ਜੰਤੂ, ਟੋਟਕਾ ॥

ਤਵੀਲ, ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਦੌੜਾ ॥

ਤਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਘੋਰੇ ਆਦਿਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਤੜਕ ਸਾਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਰੜਾ ਪਹਲੇ ॥

ਤੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਉ ਸਾੜ ਕੇ ਅਰ ਮਸਾਲਾ
ਪਾਕੇ ਤਾਜੀ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਸੁਆਦਲੀ ਬਣਾਉਣਾ,
ਪਾਟਣਾ, ਕੁੜ ਆਉਣੀ, ਤੜ ਤੜ ਕਰਨਾ ॥

ਤੜਕਾ, ਪੁ:—ਸਵੇਰਾ, ਤੜਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਫਰਨ
ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਤੜਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਵੇਰੇ, ਝਲਾਂਗੇ ॥

ਤੜਛ, ਸ:—'ਤਰਛ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੜਤੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਟਣਾ, ਅਵਾਜ ਨਾਲ
ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ ॥

ਤਰਤਰਾਣ

ਤਰਤਰਾਣ, ਸ:—ਪੱਟਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਤਰਤਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਰਿਆ ਅਤੇ ਖਲੇਰਿਆ ਜਾਣਾ, ਕੱਸਿਆ ਜਾਣਾ, ਤਪਣਾ, ਉਬਲਣਾ (ਤੋਲ, ਘੋਉ) ਹੋ ਨੂੰ ਕੰਘੀ ਨਾਲ ਸਾਫ ਕਰਨਾ, (ਕੁਕੜ) ਬੰਦ ਹੋਣਾ ॥

ਤਰਫ, ਸ:—ਪੜਕੀ, ਘਬਰਾਹਟ, ਬੇਚੈਨੀ ॥

ਤਰਫਟਾ, ਸ:—ਪੜਕਣਾ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰਨੇ, ਜਾਣ ਤੋੜਨੀ, ਉਜਲਣਾ, ਛਟਕਣਾ, ਤਰਸਣਾ ॥

ਤਰਫਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਰਫਣਾ, ਤਰਫਾਉਣਾ ॥

ਤਰਫਜਾਣ, ਪੁ:—ਤਰਫ, ਘਬਰਾਣ ॥

ਤਰਫਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਕਾਉਣਾ, ਘਬਰਾਉਣਾ, ਤਰਸਾਉਣਾ ॥

ਤਰਫਾਣ, ਸ:—ਤਰਫਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਤਰਫੀਲਾ, ਪੁ:—ਤਰਫਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਕੁਲੰਕਾ, ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ॥

ਤਰਾਕਾ, ਪੁ:—ਟੁੱਟਣ ਜਾਂ ਪਾਟਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਖਾ ਜਾਣਾ), ਗਵੀ ਖਿੱਖੀ ਪੁਪ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਤਰਾਗੜੀ } ਸ:—'ਤਰਾਗੜੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਤਰਾਗੀ }

ਤਰਿਗ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ, ਖੰਭਾ, ਗੁੱਸਿਆਂ ਦੀ ਯਾ (ਹੋ ਜਾਣਾ) ॥

ਤਾ, ਪੁ:—ਗਰਮੀ, ਕਾਗਤ ਦਾ ਖੂਰਾ ਪੜ੍ਹਾ, ਕਾਹਲੀ ਪਿੱਛੇ ਪੈਣਾ, ਮੁੱਲ ਘਟਾਉਣਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੱਚ ਮੁੱਚ ॥

ਤਾਇਆ

ਤਾ ਸੁਲਾਕਕੇ ਦੇਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰ-
ਤਾ ਦੇ ਕ ਦੇਖਣਾ (ਵੇਖਣਾ) } ਖਣਾ, ਜਾਣ
ਨਾ ॥

ਤਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬ ਕੇ ਕਮ ਕਰਨਾ ॥

ਤਾ ਭਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਭੱਖਾ (ਤਾ ਭਾ ਦਾ ਫਰਕ) ॥

ਤਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਤਦ । ਯੋ:—ਫੇਰ, 'ਬਸ' ਵਾਸਤੇ ਥਿ ॥

ਤਾਉ, ਪੁ:—'ਤਾ' ਵੇਖੋ (ਤਾਉ ਪਾਉਣਾ = ਤਾ ਪਾਉਣਾ) ॥

ਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣਾ, ਜਾਚਣਾ, ਗਰਮ ਕਰਨਾ ॥
ਰ ਮਛ

ਤਾਉਣੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਟ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਨੂੰ ਸੌਂਕ ਦੇਣਾ ॥

ਤਾਉੜਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ (ਸਾਗ ਭਾਂਡੀ ਚਾੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ) ਪਾਣੀ ਦਾ ਮਟਕਾ ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ॥

ਤਾਉੜੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਾਂਡਾ (ਸਾਗ ਭਾਂਡੀ ਚਾੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ) ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਣਾ ॥

ਤਾਉੜੀ ਬਜਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ
ਤਾਉੜੀ ਵਜਾਉਣੀ } ਤਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਨਾਲ
ਇਕ ਦੂਜੀ ਪੁਰ ਮਾਰਕੇ
ਅਵਾਜ਼ ਕਰਨੀ ॥

ਤਾਉੜੀਮਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਿੱਛੇ
ਤਾਉੜੀ ਲਾਉਣੀ } ਤਾਉੜੀ ਵਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ
ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਤਾਇਆ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ॥

ਤਾਇਫ਼ਾ

ਤਾਇਫ਼ਾ, ਪੁ:—ਕੰਜਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਜਰਾਂ ਦੀ
ਹੌਲੀ, ਮੰਡਲੀ ॥

ਤਾਈ, ਸ:—ਗਾਏ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਤਾਈ, ਅਵ:—ਤਕ, ਰੋੜੀ ॥

ਤਾਸ } ਮੇਰੇ ਕਾਗ਼ਤ ਦੇ ਪਤ੍ਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੋਜਦੇ
ਤਾਸ } ਸ:—ਹਨ, ਧਾਂਤ ਦਾ ਪਤ੍ਰਾ, ਸੋਢੇ ਦੀਆਂ
ਤਾਸ } ਤਾਗਾਂ ਦਾ ਬਾਣਿਆ ਹੋਯਾ ਕਪੜਾ ॥

ਤਾਸਾ, ਪੁ:—ਧਾਂਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪਤ੍ਰਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਢੋਲ ॥

ਤਾਸੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਥਾਲੀ ॥

ਤਾਹ, ਪ:—ਉਸਨੂੰ, ਉਹ ॥

ਤਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢਦੇਣਾ, ਪਿਛਾਧ ਹਟਾ-
ਤਾਹਦੇਣਾ } ਉਣਾ ॥

ਤਾਹਰੀ, ਸ:—ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਥਾਲੀ ॥

ਤਾਹਰੁ, ਪੁ:—ਕਾਠੀ ਦੇ ਦੋਹੇ ਵਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਵਰਾ ॥

ਤਾਹੀ, ਧ:—ਇਸੇ ਕਰਕੇ, ਇਸੇ ਵਾਸਤੇ ॥

ਤਾਹੁ, ਵਿ:—ਚਾਹਵਾਨ, ਜੋ ਛੌੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਬੇ
ਹਿੰਮਤ ॥

ਤਾਕ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਦਾ ਆਲਾ ਬੁਰਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ
ਕਵਾੜ ॥

ਸ:—ਉਡੀਕ, ਆਸ, ਨਜ਼ਰ ॥

ਵਿ:—ਟੀਕਾ ਦੇਖੋ ॥

ਤਾਕਚਾ, —ਆਲਾ

ਤਾਣ ਲੇਟੀ

ਤਾਕਤ, ਸ:—ਜ਼ੋਰ, ਬਲ, ਸਮਰਥ, ਲਿਆਭਤ ॥

ਤਾਕੀ }
ਤਾਕੀ } ਸ:—ਬਾਫੀ, ਛੋਟਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ॥

ਤਾਖ, ਵਿ:—ਭਿੱਖੀ, ਸਾਥ ॥

ਤਾਗਚਾ, ਪੁ:—ਆਲਾ ॥

ਤਾਗਤ, ਸ:—'ਤਾਕਤ' ਦੇਖੋ ॥

ਤਾਗਾ, ਪੁ:—ਧਾਗਾ, ਸੂਤ ਦੀ ਤਾੜ, ਰੋਰਾ ॥

ਤਾਗਾ, ਪੁ:—'ਤਾਗਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਤਾਗੀਦ }
ਤਾਗੀਦੀ } 'ਤਾਗੀਦ' ਆਇਕ ਦੇਖੋ ॥

ਤਾਂਘ, ਸ:—ਚਾਹ, ਉਡੀਕ, ਖਿੱਚ, ਪ੍ਰੇਮ ॥

ਤਾਂਘੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਪਿਆਣ 'ਏਕਾ'
ਵਲਣਾ ॥

ਤਾਜ, ਪੁ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਟੋਪੀ, ਮੁਕਰ ॥

ਤਾਜਾ, ਪੁ: }
ਤਾਜੀ, ਸ: } 'ਸੱਜਰਾ (ਰੀ), ਨਵੀ (ਵੀ),
ਨਰਮ ॥

ਤਾਜਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾਨੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ 'ਬੀ'
ਨਵੀ ਰਖਣੀ ॥

ਤਾਜੀਆ, ਪੁ:—ਚੌੜਾ, ਦਹਿਆ ॥

ਤਾਣ }
ਤਾਨ } ਪੁ:—ਬਲ, ਤਾਕਤ, ਸੂਰ, ਗਤ ॥

ਤਾਣ ਮਾਰਣੀ }
ਤਾਣ ਲੇਟੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਾਜ਼ ਮੋਲਣੀ ॥

ਤਾਣਨਾ

ਤਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਚਣਾ, ਕੱਸਣਾ, ਖਲੋਰਨਾ,
ਫੇਲਾਉਣਾ ॥

ਤਾਣਾ, ਪੁ:—ਕੱਪੜਾ ਉਲਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾਈ ਵਾਲੇ
ਪਾਸੇ ਦੇ ਧਾਗੇ (ਤਣਨਾ) ॥

ਤਾਣਾ ਬਾਣਾ, ਪੁ:—ਤਾਣਾ ਅਤੇ ਬਾਣਾ, ਘੜੀ
ਮੁੜੀ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ॥

ਤਾਣੀ, ਸ:—ਤਾਣਾ, ਖੜੀ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਵਾਲੇ
ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਧਾਗੇ, ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਧਾਰੀ
ਦਾਰ ਕੰਬਲ, ਰੇਸ਼ਮੀ ਨਾਲਾ ਉਲਿਆ ਹੋਇ-
ਆ ॥

ਤਾਣੀ ਤਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਾਣੇ ਨੂੰ ਖਲੋਰਨਾ ॥

ਤਾਰ, ਪੁ:—ਖਿਆਲ, ਭਾਵ ॥

ਤਾਰ, ਸ:—ਰੀਦੀ, ਵਾਜੇ ਦੀ ਤਾਰ ॥

ਤਾਰ ਪਰਜ, ਪੁ:—ਮਤਲਬ, ਲੋੜ, ਦਿਲ ਦੀ
ਦਲੀਲ ॥

ਤਾਰ, ਪੁ:—ਲੜੀ, ਲਾਮ ਹੋਰੀ, (ਬੰਨਣਾ, ਲੱਗਣਾ) ॥
ਵਿ:—ਕਾਹਲਾ ॥

ਤਾਂਦਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਗ ॥

ਤਾਨ, ਪੁ:—'ਤਾਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਨ ਸਲਾ, ਪੁ:—'ਧੁਣੇ' ਵੰਗਾ ਇੱਕ ਪੱਥਰ ॥

ਤਾਨ ਸੈਣ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗੀ,
ਗੁਣੀ ਰਾਗੀ ॥

ਤਾਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਤਾਨਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਨਾ, ਪੁ:—ਬਿਕਰੀ, 'ਧਮਧੀ, ਮੋਹਣਾ (ਦੇਣਾ
ਮਾਰਨਾ) ॥

ਤਾਨੀ, ਸ:—'ਤਾਨੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਂਬਰਾ

ਤਾਪ, ਪੁ:—ਸੁਖਾਰ, 'ਕਸ, ਜਿਸ ਝੋਗ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾ
ਭਖ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਆਉਣਾ, ਚੜ੍ਹਨਾ, ਉਤਰਨਾ) ॥

ਤਾਪਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਵੇਂ ਫਿਕਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ॥

ਤਾਪ ਤਿਲੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਤਾਪ ਵਿੱਚ ਤਿਲੀ ਵਧ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਤਾਪ ਦਿੱਕ, ਪੁ:—ਉਹ ਤਾਪ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਿਕਰੇ
ਗਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਖੰਘ ਤਾਪ ॥

ਤਾਪਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਕ੍ਰੀਮਤ ਨੂੰ ਤਾਪ ਦਿੱਤਿਆ
ਹੋਵੇ ॥

ਤਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਗਰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਤਾਪੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਨੂੰ ਤਾਪ ਦਿੱਤਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਤਾਫਤਾ, ਪੁ:—ਚੌੜਾ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕੱਪੜਾ ॥

ਤਾਬ, ਸ:—ਧੀਰਜ, ਸਹਾਰਾ, ਗਰਮੀ, ਚਮਕ,
ਚੇਹਰੇ ਦੀ ਹੌਲਕ, ਨੂਰ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਕੜਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਤਾਬ ਲੈ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਨ ਜੋਗਾ
ਤਾਬ ਲੈਣੀ } ਹੋਣਾ ॥

ਤਾਂਬਸੀ, ਵਿ:—'ਤਾਂਬਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਂਬੜ, ਪੁ:—ਭਖਦੀ ਲਕੜੀ (ਬਾਲਣਾ) ॥

ਤਾਂਬੜ ਤੋੜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਝੱਟ ਪੱਟ, ਉੱਸੇ
ਵੇਲੇ ॥

ਤਾਂਬੜਾ, ਪੁ:—ਤਾਂਬੇ ਵੰਗਾ ਇੱਕ ਹੌਲੇ ਮੇਲ ਦਾ
ਜੁਆਹਰ, ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਭਾਂਡਾ,
ਕਿਸੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਰੋਥੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ
ਜੋ ਲਾਗ ਨਾਇਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਤਾਂਬਾ

ਤਾਂਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਧਾਤ, ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਜ
ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਵਾਲਾ ਮਾਸ ॥

ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਪੱਤਰ, ਪੁ:—ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਕੱਚੀ ਪਾਤ ॥

ਤਾਂਬਿਆ, ਵਿ:—ਅਧੀਨ, ਆਗਿਆਧਾਰ,
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠਕ ਜਾਂ ਉਹਦੀ
ਜਗਾ ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਾਂਬਿਆਦਾਰ, ਵਿ:—ਅਧੀਨ, ਆਗਿਆਧਾਰ ॥

ਤਾਂਬੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਦੇਗਚਾ,
ਪਤੀਲਾ ॥

ਤਾਂਬੇ, ਵਿ:—'ਤਾਂਬਿਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਂਮਸ, ਸ:—ਅਨੁਗ, ਮਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਭ੍ਰੋਧ ॥

ਤਾਂਮਸੀ, ਵਿ:—ਅਨੁਗ, ਭ੍ਰੋਧ ਵਾਲਾ ॥

ਤਾਂਮਨ, ਪੁ:—'ਤਾਂਮਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਂਮਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾ, ਪੇਸ਼ਾਂ, ਪਾਈ
ਆਦਿਕ ॥

ਤਾਂਮਾ, ਪੁ:—'ਰਜਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਾਂਮੇਸਰ, ਪੁ:—ਤਾਂਬਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਤਾਂਰ, ਸ:—ਤੰਦ, ਧਾਗਾ, ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਸੀਖ,
ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਖਬਰ, ਕੋਈ
ਗੱਲ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿਣੀ ॥

ਪੁ:—ਤਾਲ, ਹੱਥ ਬਜਾਉਣੇ ॥

ਤਾਂਰ ਕਸ, ਪੁ:—ਤਾਂਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਾਰਾਮੀਰਾ

ਤਾਰ ਕਸੀ, ਸ:—ਤਾਰ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕਮ, ਪਪੜਾ ॥

ਤਾਰ ਘਰ, ਪੁ:—ਤਾਰ ਖਬਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ
ਦਫਤਰ ॥

ਤਾਰ ਤਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ, ਬਿਲਕੁਲ
ਪਾਰਾ ਹੋਇਆ ॥

ਤਾਰ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਖਬਰ
ਪੁਰਾਉਣੀ ॥

ਤਾਰ ਬੱਜਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
ਤਾਰਵੱਜਣੀ } ਬਰਾਬਰ ਨਿਕਲਦੀ ਜਾਣੀ,
ਇੱਕੋ ਖਿਆਲ ਦੇ ਹੋਣਾ ॥

ਤਾਰ ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕੋਗੱਲ ਬਰਾਬਰ
ਤਾਰ ਬੰਨ੍ਹਣੀ } ਹੁੰਦੀ ਰਹਿਣੀ, ਇੱਕੋ
ਹਾਲਤ ਲਗਾਤਾਰ ਰਹਿਣੀ ॥

ਤਾਰ ਲੱਕਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਣਾ, ਮਹਿੰਗਾ
ਤਾਰ ਲਾਉਣੀ } ਕਰਨਾ ॥

ਤਾਰਕ, ਪੁ:—ਤਾਰਣ ਵਾਲਾ, ਤਿਆਗੀ, ਤਪੱਸੀ ॥

ਤਾਰਣਾ (ਨਾ) } ਕ੍ਰਿ:—ਤਰਨ ਦੇਣਾ, ਪਾਰ
ਤਾਰ ਦੇਣਾ } ਕਰਨਾ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚੁਕਾ
ਦੇਣਾ, ਹੁਦਾਰ ਲਾਹੁਣਾ, ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੋਂ
ਛੁਡਾਉਣਾ, ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ
ਧਨ ਦੇ ਦੇਣਾ ॥

ਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਅਗਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਮਕਣ ਵਾਲੇ ਨਛਰੂ,
ਕੋਈ ਰਮਕਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਤਾਰਾਮੀਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦਾ ਖੋਲ
ਨਿਕਲਦਾ ਹ ॥

ਤਾਰੂ

ਤਾਰੂ, ਪੁ:—ਜੋ ਤਰ ਸਕੇ, ਤਾਰਨ ਵਾਲਾ, ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਰੂਪਾ
(ਪਾਣੀ) ॥

ਤਾਲ, ਪੁ:—ਤਲਾਉ, ਫੀਫ, ਸਰ, (ਲਾਉਣਾ) ਰਾਗ
ਦਾ ਮੇਲ (ਚੋਲੀ) ਤਾਉੜੀ ਵਜਾਉਣੀ ॥

ਤਾਲਸਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੇ ਪੱਤਾਂ ਦੀ
ਨਸ਼ਵਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਤਾਲਮਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੁਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬੀਜ
ਦੁਆ ਵਾਕਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਤਾਲਾ, ਪੁ:—ਜੀਵਰਾ, ਜੇਦਾ ॥

ਤਾਲੀ, ਸ:—ਕੁੰਜੀ, ਰਾਗ ਨਾਲ ਹੋਥ ਵਜਾ ਕੇ
ਤਾਲ ਦੇਣੀ ॥

ਤਾਲੀਮ, ਸ:—ਪੜ੍ਹਾਈ, ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿਦਯਾ ਦੇਣ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਤਾਲੀਮ ਯਾਦਤਾ, ਵਿ:—ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੁੰਦਿਆ ॥

ਤਾਲੂ, } ਪੁ:—ਸ਼ਿਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਵਿਚਕਾਰਲੀ
ਤਾਲੂਆ, } ਥਾਂ, ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਛੋਟੀ
ਥਾਲ ਦੇ ਜੰਮਣ ਤੇ ਦਾਈ ਨੂੰ
ਜੋ ਕੁਝ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਸੱਜਣਾਂ
ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਤਾੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥ ਸ:—ਸਮਝ, ਨਜ਼ਰ,
ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਕੰਡਾ, ਬਾਲ ਨੂੰ ਡਰਾਕੇ ਜੋ ਸਿਖ
ਮੱਤ ਦਿਤੀ ਜਾਏ ॥

ਤਾੜ ਡਿੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੇਹਾ ਡਿੱਗਣਾ ਕਿ
ਅਵਾਜ ਆਵੇ ॥

ਤਾੜ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਜੋ ਤਾੜ ਲਏ, ਹੁਸਿਆਰ,
ਸਿਆਣਾ, ਖੋਜੀ, ਜੋ ਤਾੜ ਬਾਜੀ ਕਰੇ ॥

ਤਿਉਣਾ

ਤਾੜ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਹੁਸਿਆਰੀ, ਕਿਸੇ ਤੀਮਰ
ਵੱਲ ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ॥

ਤਾੜ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਅੱਡੀ ਲਾਉਣੀ ॥

ਤਾੜ ਦੋਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਨਿਗਾਹ
ਰੱਖਣੀ, ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ॥

ਤਾੜ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਾੜ ਮਾਰਨੀ, ਟਿਕਟਿਕੀ
ਲਾਕੇ ਵੇਖਣਾ ॥

ਤਾੜ ਲੱਗਣੀਆਂ (ਅੱਖਾਂ), ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਨ ਦੇ
ਦੋਲੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਗ ਜਾਣੀ ॥

ਤਾੜਣਾ (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਪਾਉਣਾ, ਭੀਨ
ਦੇਣਾ, ਤਿੜਕਣਾ, ਸਮਝ ਲੈਣਾ, ਵੇਖਣਾ
ਭਾਲਣਾ, ਕੁੱਕੜੀ ਨੂੰ ਖੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਤਾੜਾ, ਪੁ:—ਧੁਣਖੀ ਦੀ ਭੋਰੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ
ਲਕੜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰੀਜ, ਇੱਕ ਬਾਂਸ ਦਾ ਟੋਟਾ
ਜੋ ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਹੌਸੀ ਨਾਲ ਥੱਪਾ ਹੀਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੱਖਿਰੂ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਤਾੜੀ, ਸ:—ਤਾੜ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਰਸ, ਇੱਕ ਭਰਾਥ,
ਛੋਟੀ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਮੁੱਠਾ, ਚੋਕੜੀ ਮਾਰਨ
ਤੋੜੀ ਵਜਾਉਣੀ ॥

ਤਾੜੀ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਕੜੀ ਮਾਰਕੇ ਧਿਆਨ
ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ, ਤੋੜੀ ਲਾਉਣੀ ॥

ਤਿ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ (ਜੁੜਵੇਂ ਪਦਾਂ ਵਿਚ, ਜਿਹੜੇ
ਤਿਉਣਾ) ॥

ਤਿਉਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਿਵੇਂ, ਤਿੱਕੁਰ ॥

ਤਿਉਂਹ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ ॥

ਤਿਉਣਾ,

ਤਿਆਗ

ਤਿਆਗ, ਪੁ:—ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਸਾਂਝ ਤੋੜਨਾ, ਤਰਕ ॥

ਤਿਆਗ ਪੜੀ, ਸ:—ਤੀਵੀ ਜਾ ਖੋਦ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਲਿਖਤ ॥

ਤਿਆਗਨ, ਸ:—ਛੱਡਣ ਵਾਲੀ, ਸੰਤਨੀ, ਤਪੱਸਨਾ ॥

ਤਿਆਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੱਡਣਾ, ਤਜਣਾ, ਤਰਕ
ਤਿਆਗ ਦੇਣਾ } ਕਰਨਾ ॥

ਤਿਆਗੀ, ਪੁ:—ਛੱਡਣ ਵਾਲਾ, ਸੰਤ, ਤਪੱਸੀ ॥

ਤਿਆਰ, ਪੁ:—ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰਾਜੀ, ਤਕੜਾ, ਮੋਟਾ ਛੱਡਾ, ਜੁਆਲਾ ਹੁਸਤ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ, ਵਿ:—ਸਦਾ ਹੀ ਤਿਆਰ ॥

ਤਿਆਰੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਜਲੇ, ਸ਼ਾਣ, ਓਲਾ ॥

ਤਿਸ, ਸ:—ਤ੍ਵਹ, ਪਿਆਸ । ਪੜ:—ਉਸ, ਉਹ ॥

ਤਿਸਨਾ, ਸ:—ਤ੍ਵਹ, ਇਛਿਆ, ਬੜਕੀ, ਖਿੱਚ ਉਥਸਾਹਟ ॥

ਤਿਸਰਾਇਤ } ਪੁ: ਸ:—ਤੀਜਾ ਮਨੁੱਖ, ਦੋ ਧਿਰਾਂ
ਤਿਸਰਤ } ਦਾ ਫਗੜਾ ਨਬੇੜਣ ਵਾਲਾ।
ਤੀਜੀ ਵਾਰ ॥

ਤਿਹ, ਸ:—ਤ੍ਵਹ, ਪਿਆਸ । ਪੁ:—ਹਿਤ, ਮੋਹ ਵਿ:—ਤਿੰਨ ॥

ਤਿਹੱਤਰ, ਪੁ:—ਤਿੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ॥

ਤਿਹੱਤਰਮਾ } ਵਿ:—ਤਿਹਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਤਿਹੱਤਰਵਾਂ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਤਿਹੱਤ੍ਰਾ, ਪੁ:—ਸਮਤ ਤਿਹੱਤ੍ਰ ॥

ਤਿਹਰ

ਤਿਹਰ, ਪੁ:—ਤੀਜੀ ਵਾਰ, ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਹਲ ਫੇਰਨਾ ॥

ਤਿਹਰਮ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ॥

ਤਿਹਰਾ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ॥

ਤਿਹਰਾਉ, ਪੁ: }
ਤਿਹਰਾਉਟ, ਸ: } ਤਿਹੁਣਾ ਹੋਣਾ ॥

ਤਿਹਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਹੁਣਾ ਕਰਨਾ ॥

ਤਿਹਾ }
ਤਿਹਾਇ } ਸ:—ਤ੍ਵਹ, ਪਿਆਸ ॥

ਤਿਹਾਇਆ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਤਿਹ ਲੱਗੀ ਹੋ ਪਿਆਸਾ ॥

ਤਿਹਾਇਤ (ਤਣ), ਸ: }
ਤਿਹਾਇਤੀ, ਪੁ: } ਤੀਜਾ ਮਨੁੱਖ, ਤਿਸ ਰਾਤ ॥

ਤਿਹਾਈ, ਸ:—ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ । ਵਿ:—ਪਿਆਸੀ ॥

ਤਿਹਾਉਲਾ (ਲੀ), ਪੁ:—ਘੋਉ ਖੰਡ ਅਤੇ ਮੇਢੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਇਕੋ ਜੇਹੇ ਹਿੱਸੇ (ਤਿਹਾਉਲੀ ਦਾ ਕੜਾਹ) ॥

ਤਿਹਾਸਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਛੱਤਾਂ ਵਾਲਾ (ਘਰ) ਤੀਜਾ ਛੱਤ ਦਾ ॥

ਤਿਹਾਕ }
ਤਿਹਾਤ } ਪੁ:—ਤੀਜਾ ਮਨੁੱਖ, ਭਾਰ ॥

ਤਿਹਾਰ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਦਿਨ, ਦਿਵਾਲੀ, ਬਸਾਖੀ ਆਦਿਕ, ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਪੈਕਿਉ ਤਿਹਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਈ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਵਸਤ, ਮੋਢੇ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਤਿਹਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦਾ ਸੋਗ ॥

ਤਿਹਾਰੀ

ਤਿਹਾਰੀ, ਵਿ:—ਤਿਹਾਰ ਦਾ, ਤਿਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤਿੱਕ, ਪੁ:—ਮਨੁਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਲੱਕ ॥

ਤਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਮਾਸ ਦੀ ਬੋਰੀ ॥

ਤਿੱਕਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਿਵੇਂ ॥
ਤਿੱਕੂ }

ਤਿਕੁਣਾ } ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਤਿੰਨ ਕੁਣੇ ਜਾਂ
ਤਿਕੁਣੀਆਂ } ਗੁੰਠਾਂ ਹੋਣ ॥

ਤਿੱਖਲ, ਸ:—ਤਿੰਨਾਂ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਮਗਰੋਂ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਧੀ ਜਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਧੀਆਂ ਮਗਰੋਂ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਤਿੱਖਾ, ਸ:—ਤ੍ਰੇਹ, ਪਿਆਸ ॥

ਤਿੱਖਾ, ਵਿ:—ਤੇਜ਼, ਰਲਾਕ, ਛੋੱਤੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਤਿੱਖੁਣਾ, ਪੁ:—ਤੁੱਖਣਾ, ਕੱਖ, ਭੀਲਾ, ਢੱਕਾ ॥

ਤਿੱਖੁਲ, ਪੁ:ਸ:—‘ਤਿੱਖਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਗੁਣਾ } ਵਿ:—ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ॥
ਤਿਗੁਣਾ }

ਤਿੱਘੜ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਦੇ ਉੱਪਰ ਤਿਨ ਘੜੇ ॥

ਤਿੱਘੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਤੀਘੜਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤਿੱਘੁਜਾ, ਪੁ: } ਕੰਮ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਵੱਡੇ
ਤਿੱਘੁਜੀ, ਸ: } ਥਲਦਾਂ ਨਾਲ ਜੋਇਆ
ਹੋਇਆ ਨਿੱਕਾ ਥਲਦਾ ॥

ਤਿਚਰ [ਤਿਚਿਰ] } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਠਾ ਚਿਰ
ਤਿਚਰਾਂ ਨੂੰ } ਤਕ, ਤਦ ਤਾਈਂ ॥

ਤਿੱਧਰੇ

ਤਿੱਜ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਤਿੱਜਣ, ਪੁ:—ਕੱਤਣ ਆਦਿਕ ਵਸਤੋਂ ਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਜਾਂ ਭੀਮਤਾਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ॥

ਤਿਣ, ਪੁ:—ਕੱਖ, ਘਾਹ, ਤਿਲ, ਅੱਖ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਦਾਗ ॥

ਤਿਣਾ, ਪੁ:—ਸੋਠੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਵਰਕ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਦੁਕੜਾ ॥

ਤਿਤ, ਪੜ:—ਤਿਸ, ਉਸ, ਉਹ ॥

ਤਿਤਨਾ, ਵਿ:—ਉੱਠਾ, ਉਸ ਜਿੰਨਾ ॥

ਤਿਤਰ, ਪੁ:—ਵਿੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੱਖੇਰੂ ॥

ਤਿਤਰ ਖੰਡੀ, ਵਿ:—ਤਿਤਰ ਦੇ ਖੰਡਾਂ ਵਰਗੀ (ਬੰਦਲੀ) ॥

ਤਿਤਰ ਬਿਤਰ, ਵਿ:—ਖਿੰ ਹੋਏ, ਅੱਥ ਅੱਥ (ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕਰ ਦੇਣਾ) ॥

ਤਿਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਉਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਤਿਥ, ਸ:—ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ॥

ਤਿੱਥੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਥੇ, ਉੱਥੇ ॥
ਤਿੱਥੇ }

ਤਿਦਰਾ } ਪੁ:—ਤਿੰਨਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਵਾਲਾ ਘਰ
ਤਿਦਰੀ } ਜਾਂ ਚੋਕਟਾ ॥

ਤਿੱਦਿਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਤਿਸ ਦਿਨ, ਉਸ ਦਿਨ ॥

ਤਿੱਧਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸ ਪਾਸੇ, ਉਸੇ ਤਰਫ ॥
ਤਿੱਧਰੇ }

ਤਿਧਾਰਾ

ਤਿਧਾਰਾ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕੰਢੇ
ਹੋਣ ॥

ਤਿੰਨ, ਵਿਃ—ਤੋ, ਦੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ॥

ਤਿੰਨ ਤੇਰਾਂ, ਵਿਃ—ਖਿਓ ਹੋਏ, ਅੱਭ ਅੱਭ (ਹੋਣਾ,
ਕਰ ਦੇਣਾ) ॥

ਤਿਨ੍ਹਾਂ (ਨੀਂ) ਪੜ੍ਹ:—ਉਨ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ॥

ਤਿੰਨੀਂ } ਵਿਃ—ਤਿੰਨੇ ਹੀ, ਸਾਰੇ ਜੋ ਤਿੰਨ ਹਨ ॥
ਤਿੰਨੇ }

ਤਿੱਪ } ਪੁਃ—ਪਾਲੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਬੂੰਦ, ਕਤਰਾ,
ਤਿਪਕਾ } ਫੁਹੀ ॥

ਤਿੱਪਤਿੱਪ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਇੱਕਦੂਜੇ ਦਾ ਭਿਗਣੀ ॥
ਤਿੱਪ ਤਿੱਪ ਚੋਣਾ }

ਤਿਪਤ, ਵਿਃ—ਰੱਜਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਰਸਿੰਨ ॥
ਸਃ—ਰੱਜ, ਸੰਤੋਖ ॥

ਤਿੱਪਰ, ਪੁਃ—ਘਰ ਦੀ ਤੀਜੀ ਛੱਤ ॥

ਤਿੱਬ, ਸਃ—ਹਕੀਮੀ, ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿੱਦਯਾ ॥

ਤਿੱਬਰ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਥਿਰਛ ਜਿਸਦੇ ਬਾਂਜ ਦੁਆ
ਰਾਕਰ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਤਿਥਾਰਾ, ਪੁਃ—ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ, ਤੀਜੀ ਵਾਰ ॥

ਤਿਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—‘ਤਿਮਕਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਮਣਾ, ਵਿਃ—ਤਿੰਨਾਂ ਮਣਾਂ ਦੇ ਭਾਉ ॥

ਤਿਮਰ, ਪੁਃ—ਹਨੇਰਾ, ਅੰਧਕਾਰ ॥

ਤਿਮਰੂ } ਪੁਃ—‘ਤਿੱਬਰ’ ਵੇਖੋ ॥
ਤਿਮਲ }

ਤਿਰਿਕਟਾ

ਤਿਮਾਹਾ } ਪੁਃ—ਤਿੰਨਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਲਬ ॥
ਤਿਮਾਹਾਂ }

ਤਿੰਯਣ, ਪੁਃ—‘ਤਿੰਜਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਰਕੁਟਾ, ਪੁਃ—ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਸੁੰਢ ਅਤੇ ਦਾਲ-
ਚੀਨੀ ਵਾਲੀ ਦੁਆਈ ॥

ਤਿਰਖਾਣ, ਪੁਃ—ਲਕੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਤਿਰਖੁੰਟੀ, ਵਿਃ—ਤਿੰਨਾਂ ਖੁੰਜਿਆਂ ਵਾਲਾ ॥

ਤਿਰਛਾ, ਵਿਃ—ਟੋਢਾ, ਵਿੰਗਾ, ਝੁਕਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਤਿਰਛਾ ਦੇਖਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਭੋਂਗਾ ਹੋਣਾ ॥
ਤਿਰਛਾ ਵੇਖਣਾ }

ਤਿਰੰਜ, ਸਃ—ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੋਰਾ, ਤਿੰਜ ॥

ਤਿਰਫਲਾ, ਪੁਃ—ਹਰੜ ਬਹੜ ਅਤੇ ਅਲੇ ਮਿਲੇ
ਹੋਏ ॥

ਤਿਰਬਰਾ, ਪੁਃ—ਪਾਲੀ ਉੱਤੇ ਬਿੱਧਿਆਈ ॥

ਤਿਰਮਰਾ, ਪੁਃ—ਤਿਰਬਰਾ, ਇੱਕ ਕੀੜਿਆਲਾ ਭੁੱਖਾ ॥

ਤਿਰਲੋਕ ਸਃ } ਤਿੰਨੇ ਲੋਕ, ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ॥
ਤਿਰਲੋਕੀ ਪੁਃ }

ਤਿਰਲੋਕੀ ਨਾਥ, ਪੁਃ—ਪਰਮੇਸਰ, ਸ਼ਿਵ ਜੀ ॥

ਤਿਰਵਰਾ, ਪੁਃ—‘ਤਿਰਬਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਰੜ ਵਿਰੜ ਸਃ—‘ਤਿਰੜ ਵਿਰੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਰਾਸੀ, ਵਿਃ—ਤਿੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ ॥

ਤਿਰਿਕਟਾ, ਪੁਃ—ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਲਾਲ ਮਿਰਚ
ਅਤੇ ਸੁੰਢ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲੀਆਂ
ਹੋਈਆਂ ॥

ਤਿਰਿਕਟੀ

ਤਿਰਿਕਟੀ, ਸ:—ਤਿਨੇ ਗੁਣ ਅਰਥਾਤ ਸਤ੍ਰੇਗੁਣ,
ਰਜੇਗੁਣ, ਤਮੇਗੁਣ ॥

ਤਿਰਿਪਤ, ਸ:—'ਤਿਪਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਰਿਫਲਾ, ਪੁ:—'ਤਿਰਫਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਰਿਬਿਧ, ਵਿ:—ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ॥

ਤਿਰੀ, ਪੁ:—ਠੱਪਾ ॥

ਤਿਰੀਆ } ਸ:—ਤੀਮਤ, ਇਸਤ੍ਰੀ, ਔਰਤ ॥
ਤਿਰੀਯਾ }

ਤਿਰੀਆ ਚਲਿਤ, ਪੁ:—ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਫਰੇਬ ॥

ਤਿਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਥੀਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੇਲ
ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਪਿਛੇ ਦਾ ਦਾਗ ॥

ਤਿਲ ਚੌਲੀ, ਸ:—ਤਿਲ ਅਤੇ ਚੌਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ॥

ਤਿਲ ਫੁਲ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੁਝ ਬੋਝਾ ਬਹੁਤ ਸਰੇ ॥

ਤਿਲਫੁੱਗਾ, ਪੁ:—ਤਿਲ ਅਤੇ ਗੁੜ ਸ਼ੱਕਰ ਜਾਂ ਖੰਡ)
ਭੁੰਦਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਮਠਿਆਈ ॥

ਤਿਲਸਮਾਤ, ਸ:—ਅਨੱਖਾ, ਅਚਰਜ, ਅਨੱਖੀ
ਥੀਜ ॥

ਤਿਲਹਾਰਾ, ਪੁ:—'ਤਿਲਹਾਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਲਕ, ਪੁ:—ਟਿੱਕਾ, ਮੱਥੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸ:—ਇਕ
ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਚੋਗਾ ॥

ਤਿਲਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਤਿਲਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਿਲਕ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਟਿੱਕਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਤਿੜ ਤਿੜ ਕਰਨਾ

ਰਾਜਤਿਲਕ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਗੱਦੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣਾ ॥

ਤਿਲਕਣ, ਸ:—ਗਿੱਲੀ ਵਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਤਿਲਕ
ਪਏ ॥

ਤਿਲਕਣ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਤਿਲਕਣ ਦੀ ਖੇਡ, ਕੁਸ਼ਤੀ,
ਖਤਰੇ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ॥

ਤਿਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿਤ੍ਰ ਪੈਣਾ, ਖਿਸਕਣਾ, ਭੁੱਲਣਾ ॥

ਤਿਲਕਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਦਾਗ, ਟਿੱਕਾ, ਤਿਲਕ ॥

ਤਿਲਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੋੜਨਾ, ਖਿਸਕਾਉਣਾ,
ਤਿਲਕਾਦੇਣਾ } ਭੁਲਾਉਣਾ, ਭੋਜਨਾ ॥

ਤਿੱਲੜਾ, ਪੁ: } ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਇਕ
ਤਿੱਲੜੀ, ਸ: } ਗਹਿਣਾ ॥

ਤਿਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਗ, ਤਿਲੀ ਦਾ ਵਧਾਉ, ਲਿੱਫ ॥

ਤਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਸੌਣੇ ਦੀਆਂ ਤੀਵਾਂ ਦਾ ਧਾਗਾ ॥

ਤਿਲੀ, ਸ:—ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਚਿੱਟੇ ਤਿਲ, ਵਿੱਤ ਦੇ ਹੇਠਲੇ
ਦਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪੌਲੀ ਗਿਲਟੀ ਜੇਹੀ ॥

ਤਿਲੀਅਰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਖਿਰੂ ॥
ਤਿਲੀਯਰ }

ਤਿਲੀਆ, ਸ:—'ਤਿਰੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਤਿੜ੍ਹਾ, ਸ:—ਏਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪਾਹ ਦੀ ਜੜ ਅਤੇ ਵੰਡੀ ॥

ਤਿੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੜ ਆ ਜਾਣੀ, ਟੁੱਟਣਾ, ਟੁੱਸ
ਜਾਣਾ ॥

ਤਿੜ ਤਿੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੱਟਣ ਟੁੱਟਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ ਆਉਣੀ (ਜਿਕੁੰਰ ਦਾਨੇ ਫੁਜਦਿਆਂ
ਦੀ ਅਵਾਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ॥

ਤਿੜਨਾ

ਤਿੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਟਨਾ, ਸੁੱਕਕੇ ਟੁੱਟਨਾ, ਅਭਿਆਸ
ਕਰਨਾ ॥

ਤਿੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾੜਨਾ, ਭੇੜਨਾ, ਟੁੱਟਣ
ਦੇਣਾ ॥

ਤੀਉੜੀ, ਸ:—ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਵੱਟ ਪਾਉਣਾ (ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ
ਚਾੜ੍ਹਾਉਣੀ) ਵਿਚਲੀ ਉਂਗਲ ਹਿਲਾਉਣਾ,
(ਦੋਲੀ) ॥

ਤੀਆ, ਪੁ:—'a' ਦਾ ਅੰਗ ॥
ਵਿ:—ਤੀਜਾ, ਤੀਸਰਾ ॥

ਤੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:ਬ:), ਸਾਉਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਇੱਕ
ਤਿਹਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੀਮਤਾਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ
ਨਚਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਤੀਸਰਾ, ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਤੀਸੀ, ਸ:—ਅਲਸੀ ॥

ਤੀਹ, ਵਿ:—ਤੀਹ ਅਤੇ ਦਸ, ਤਿੰਨ ਦਹਾਈਆਂ ॥

ਤੀਕ
ਤੀਕਣ(ਰ) } ਅਵ:—ਤੱਕ, ਤਾਈ, ਤੋੜੀ ॥

ਤੀਖਣਾ } ਵਿ:—ਗਰਮ, ਕਰਾਰਾ (ਮਸਲਾ) ॥
ਤੀਖਣਾ

ਤੀਖਾ, ਵਿ:—ਤਿੱਖਾ, ਤੇਜ, ਕਰਾਰਾ ਸੈਲਾ,
ਚੁਸਤ ॥

ਤੀਂਗਣੀ, ਪੁ:—ਘੱਗਰਾ, ਲਹਿੰਗਾ ॥

ਤੀਂਘੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਧਿਆਨ
ਹਨਾ, ਤਰਸਨਾ ॥

ਤੀਜ, ਸ:—ਤੀਜੀ ਚਿੱਤ, ਪੂਰਣਮਾਸੀ ਜਾਂ
ਮੱਸਿਆ ਪਿੱਛੋਂ ਤੀਜਾ ਦਿਨ ॥

ਤੀਲ

ਤੀਜਾ, ਵਿ:—ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਤੀਸਰਾ ॥

ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਸਰਬੰਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਤੀਸਰਾ
ਦਿਨ ॥

ਤੀਜੋ, ਸ:—ਤੀਜੀ ਥਾਂ ਆਈ ਹੋਈ (ਵਹੁਟੀ) ॥

ਤੀਤ, ਪੁ:—ਝੋਲੇ ਦੇ ਫਲ ਦੀ ਕਲੀ ॥

ਤੀਨਾਂ, ਵਿ:—ਤਿਥੀਆਂ, ਤਿੰਨ ਰੁੱਠਾ ॥

ਤੀਮਤ }
ਤੀਮੀ } ਸ:—ਇਸਤਰੀ, ਜਨਾਨੀ, ਰੰਨ । ਵਹੁਟੀ ।
ਤੀਮੀ }

ਤੀਰ, ਪੁ:—ਥਾਣ, ਬੈਠ ਦਾ ਕਿੱਲ ॥
ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ ॥

ਹੱਥੋਂ ਤੀਰ ਛੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਥਮ ਕਰਕੇ
ਪਛੋਤਾਉਣਾ ਅਤੇ ਫੇਰ ਕੁਝ ਨ ਹੋ ਸੱਕਣਾ ॥

ਤੀਰ ਹੋ ਜਾਣਾ [ਹੋਣਾ], ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਧਾ ਖੜਾ
ਹੋਣਾ, ਸਿੱਧਾ ਨੱਠ ਜਾਣਾ ॥

ਤੀਰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਦਿਲ ਨੂੰ
ਚੁਭਣੀ ॥

ਤੀਰਥ, ਪੁ:—ਪਵਿਤ੍ਰ ਥਾਂ (ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਤੀਰਥ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਜਾਕੇ ਅਸ-
ਨਾਨ ਆਦਿਕ ਕਰਨਾ ॥

ਤੀਰਥ ਜਾਣਾ, ਪੁ:—ਤੀਰਥਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ॥

ਤੀਰਥੀ, ਪੁ:—ਤੀਰਥ ਕਰਨਵਾਲਾ, ਜਾਤੀ ॥

ਤੀਲ, ਸ —ਕੱਖ, ਸਰ ਦੀ ਉਂਤਲੀ ਤੀਲੀ ॥

ਤੀਲਾ

ਤੀਲਾ, ਪੁ:—ਕੱਖ, ਕਿਸੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਝੰਡੀ, ਤੀਲਾ ॥

ਤੀਲੀ, ਸ:—ਤੀਲ, ਨੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਗਹਿਣਾ, ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ ਦੀ ਸੀਖ ॥

ਤੀਲੀ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ ਨਾਲ ਬਾਲਣਾ ॥

ਤੀਵੀਂ, ਸ:—'ਤੀਮੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੁਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਤਲਾ ਆਦਿਕ ਦੇ ਦਾਣੇ ਠਿਕਲਣੇ ॥

ਤੁਸਾਂ } ਪੜ੍ਹ:—'ਤੂੰ' ਦਾ ਬਹੁ ਬਚਨ, ਆਪ
ਤੁਸੀਂ } ਆਪ ਨੇ ॥

ਤੁਹ, ਪੁ:—'ਤੋਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੁਹਮਤ, ਪੁ:—ਦੱਸ, ਉਸ, ਕਲੰਕ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਤੁਹਮਤਣ, ਸ: }
ਤੁਹਮਤੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਤੁਹਮਤ ਲਾਵੇ ॥

ਤੁਹਾ, ਪੁ:—ਤੋਹ, ਕਪਾਹ ਦੀ ਢੁੱਟੀ, ਲੀਖ ॥

ਤੁਹਾ }
ਤੁਹਾਂ } ਪੜ੍ਹ:—ਤੁਸਾਂ ਆਪ ॥

ਤੁਹਾਡਾ, ਪੁ: } ਪੜ੍ਹ:—ਤੁਸਾਂ ਦਾ (ਦੀ),
ਤੁਹਾਡੀ, ਸ: } ਆਪ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਤੁਕ, ਸ:—ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸਤਰ, ਅਖਾਣ, ਸਬਕ ॥

ਤੁਕਸ, ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਂਡੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਤੁੱਛ ਮੁੱਛ

ਤੁਕਹ, ਪੁ:—ਹੜ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਦੇਣਾ ॥

ਤੁਕਮ ਲੰਗਾਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ਦੇ ਬੀਜ ॥

ਤੁਕਮਾ, ਪੁ:—ਘੁੰਡੀ, ਥੀੜਾ, ਮਹੁਕਾ ॥

ਤੁਕਲਾ, ਪੁ:—ਕਿੱਕਰ ਦੇ ਰੁਖ ਦਾ ਫਲ ॥

ਤੁਕਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਤੁਕੁੱਲ ॥

ਤੁਕਾ, ਪੁ:—ਮਕਦੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਸਿੰਝੇ ਦੀ ਚੁੱਲੀ, ਉੱਥੇ ਸਿੰਝੇ ਵਾਲਾ ਹੋਲਾ ਤੀਰ ॥

ਤੁਕੁੱਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਉਂਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਪਤੀਲਾ ॥

ਤੁਖਣਾ ਪੁ: } ਕੱਖ ਜਾਂ ਘਾਹ ਦੀ ਝੰਡੀ, ਤੀਲਾ,
ਤੁਖਣੀ ਸ: } ਝੰਕਾ ॥

ਤੁਖਨਾ, ਪੁ:—ਘੁੰਡੀ, ਗੁਦਾਮ ॥

ਤੁਖਮ, ਪੁ:—ਬੀਜ, ਥੀ, ਅਸਲ (ਤੁਖਮ ਤਸੀਹ, ਸੁਹਬਤ ਦਾ ਅਸਰ) ॥

ਤੁਖਮਾ, ਪੁ:—ਤੁਕਮਾ, ਘੁੰਡੀ, ਥੀੜਾ ॥

ਤੁਖਾਰ, ਸ:—ਸਰਦੀ, ਠੰਡ ॥

ਤੁੰਗ, ਸ:—ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪਤਲੇ ਗਲ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ, ਪਰਥਤ ਦਾ ਸਿਖਰ ॥

ਤੁੰਗਲ }
ਤੁੰਗੁਲ } ਪੁ:—ਗਭਰੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਤੁੱਛ, ਵਿ:—ਠਕਾਰਾ (ਰੀ), ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਾਂ ॥

ਤੁੱਛ ਮੁੱਛ, ਵਿ:—ਟੱਟਾ ਥੱਜਾ, ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ॥

ਤੁੱਠਣਾ

ਤੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਤੁੱਠਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤੁੱਠਾ, ਵਿ:—ਪਰਸਿੰਨ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਦਿਆਲ ॥

ਤੁੱਠ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ ਲਕੜੀ ਦਾ ਅਸਥਾਬ ਬਣਦਾ ਹੈ ॥

ਤੁੱਠ ਦਾਣਾ, ਖੁ:—ਤੁੱਠ ਦਾ ਬੀਜ ॥

ਤੁੱਠਕਾ(ਖਾ), ਖੁ:—ਤੀਲਾ, ਕੱਖ, ਫੁੱਕਾ ॥

ਤੁੱਠ ਤੁੱਠੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੋਗੀ ॥

ਤੁੱਠਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਸਲਾ ਕੇ ਰੱਲਾਂ ਬਣੇ ॥

ਤੁੱਠਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਸਲਾ ਕੇ ਫੇਲਣਾ ॥

ਤੁੱਥ ਮੁੱਥ, ਵਿ:—ਕੁਹਜਾ, ਫੈੜੀ ਸਖਲ ਦਾ ॥

ਤੁੱਦ, ਵਿ:—ਤੇਜ, ਤਿੱਖਾ, ਤੁੱਛਣ ਵਾਲਾ, ਖਰਾ ॥

ਤੁੱਦ ਮਜਾਜ, ਵਿ:—ਕਰੜੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ ॥

ਤੁੱਦੀ, ਸ:—ਤੇਜੀ, ਤੁਸਤੀ, ਚਲਾਕੀ ॥

ਤੁੱਧ, ਪੜ:—ਤੂੰ, ਤੈਨੂੰ ॥

ਤੁੱਠਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਲੀ ਰੋਟੀ ॥

ਤੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਧ ਨੱਧਕੇ ਬਚਨਾ, ਰੱਜਕੇ ਖਾਣਾ

ਤੁੱਠੀ, ਸ:—‘ਤੁੱਠੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤੁੱਪ, ਪੁ:—ਸੀਉਂਕੇ ਜੋੜਨਾ, ਗੀਵ, ਬੰਦ ਕਤਰਾ ॥

ਤੁੱਪਕਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਵਗਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕਤਰਾ, ਫੁਹੀ ॥

ਤੁਰ

ਤੁੱਪਕ } ਸ:—ਤੋਪ, ਬੰਦੂਕ ॥

ਤੁੱਪਕ }

ਤੁੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਂਕੇ ਜੋੜਨਾ, ਟਾਂਕਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਤੁੱਪਣੀ, ਸ:—ਸੂਈ, ਕਪੜਾ ਸੀਉਣ ਵਾਲੀ ਸੀਖ ॥

ਤੁੱਫਕ, ਸ:—ਬੰਦੂਕ ॥

ਤੁੱਫਾਨ, ਖੁ:—ਜੇਰ ਦੀ ਹਨੇਰੀ, ਹੜ, ਝੂਠਾ ਦੋਸ, ਸ਼ਗੜਾ, ਝੂਠ ॥

ਤੁੱਫਾਨ ਖੜਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੰਦਣਾ, ਬੁਰਿਆਈ ਕਰਨੀ, ਝੂਠੀ ਚੁੱਜ ਲਾਉਣੀ ॥

ਤੁੱਫਾਨਣਸ:— } ਜੋ ਸ਼ਗੜਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਰੋਲਾ ਪਾਵੇ ॥

ਤੁੱਫਾਨੀਪੁ:— }

ਤੁੱਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਗਲੀਆਂ ਨਾਲ ਚੁਗਣੀ ॥

ਤੁੱਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਗਾਉਣੀ ॥

ਤੁੱਬਾਈਸ:—ਤੁੱਬਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤੁੱਬਾਤੜ, ਵਿ:—ਤੇਰੇ ਜੇਹਾ ॥

ਤੁੱਬਾਰ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਚਗਣੀ (ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ॥

ਤੁੱਬਾਲਾ, ਪੁ:—ਚੁ ਦੀ ਫੁੱਟੀ ਜਾਂ ਮਾਸ ਦੀ ਬੋਟੀ ॥

ਤੁੱਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਤੁੱਬਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤੁੱਮਾ, ਖੁ:—ਇੱਕ ਕੜਾ ਫਲ ਜੋ ਬਾਈ ਦੀ ਦੁਆ ਹੋ ॥

ਤੁੱਮੇ ਮਾਰੀ ਜੁਐਣ, ਸ:—ਤੁੱਮੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਜੁਐਣ ॥

ਤੁੱਰ, ਪੁ:—ਖੜੀ ਦਾ ਡੰਡਾ ਜਿਹਦੇ ਗਿਰਦ ਕਪੜਾ ਲਪੇਟਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੋ ॥

ਤੁਰਸ

ਤੁਰਸ, ਵਿ:—ਪੱਟਾ ॥

ਤੁਰਸਾਈ }
ਤੁਰਸਾਵਾ } ਸ:—ਖਟਿਆਈ ॥

ਤੁਰਹੀ, ਸਾ:—ਬਿਗਲ, ਤੁਤੀ, ਇੱਕ ਵਾਜਾ ॥

ਤੁਰਕ, ਪੁ:—ਤੁਰਕਸਤਾਨ ਦਾ ਵਸਨੀਕ,
ਮੁਸਲਮਾਨ ॥ਤੁਰਕਸਤਾਨ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ
ਇੱਕ ਦੇਸ ॥

ਤੁਰਕਣ, ਸ:—ਤੁਰਕਸਤਾਨ ਦੀ ਘੋੜੀ ॥

ਤੁਰਕਣੀ, ਸ:—ਤੁਰਕਸਤਾਨ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ,
ਮੁਸਲਮਾਨੀ ॥

ਤੁਰਕੀ, ਪੁ:—ਤੁਰਕਸਤਾਨ ਦਾ ਘੋੜਾ ॥

ਤੁਰਕੀ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਤੁਰਕ ਦੀ ਖੋ, ਤੁਰਕੀ ਦੇ
ਗੁਣ, ਕੁੱਝ ਮਨ ਹੋਣਾ ॥

ਤੁਰੰਜਬੀਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਤੁਰਤ(ਤੁਰੰਤ) }
ਤੁਰਤ ਫੁਰਤ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੱਟ ਪੱਟ, ਛੇਤੀ
ਓਸੇ ਵੇਲੇ ॥

ਤੁਰਤੁਰਾ, ਵਿ:—ਦੁਸਤ, ਚਲਾਕ, ਤਿੱਖੀ, ਗਾਲੜ ॥

ਤੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਲਣਾ, ਫਿਰਨਾ, ਹਿਲਣਾ, ਜਾਣਾ ॥

ਤੁਰਨਾ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਲ ਕਰਨੀ, ਭੋਣਾ ॥

ਤੁਰਪ, ਸ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਫੌਜ ॥

ਤੁਰਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਉਣਾ, ਟਾਂਕਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਤੁਰੀਯਾ ਅਵਸਥਾ

ਤੁਰਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਪਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਤੁਰਪਾਈ, ਸ:—ਤੱਪਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤੁਰਫਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਕੜਾ ਹੋਣਾ, ਰਾਜੀ ਹੋਣਾ ॥

ਤੁਰਫਾਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਸ਼ਮ ॥

ਤੁਰਬ, ਖੁ:—ਤਾਂਬ ਦੀ ਇੱਕ ਖਲ ॥

ਤੁਰਮ, ਪੁ:—ਤੁਤੀ, ਬਿਗਲ, ਇੱਕ ਵਾਜਾ ॥

ਤੁਰਮਚੀ, ਪੁ:—ਤੁਰਮ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤੁਰਮਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਥਾਜ ॥

ਤੁਰਮਰ ਤੁਰਮਰ ਦੇਖਣਾ (ਵੇਖਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਚੁੱਪ ਚੁਪਾਤੇ ਹਰਾਣ ਹੋਕੇ ਤੱਕਣਾ ॥

ਤੁਰਵੈਯਾ, ਪੁ:—ਫਲ ਚੌੜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤੁਰਾ, ਪੁ:—ਪਗੜੀ ਦਾ ਫੁੰਮਕ, ਕਲਗੀ, ਜੁਲਾਵ,
ਘੁੰਦਾ ॥

ਤੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਲਾਉਣਾ, ਵੇਰਨਾ ॥

ਤੁਰਾਈ, ਸ:—ਤੋਰੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਜੀ ॥

ਤੁਰਾਤ, ਸ:—ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ॥

ਤੁਰਾਨੀ, ਵਿ:—ਫਾਰਸ ਦੇਸ ਦੇ ਤਿਹਰਾਨ ਸ਼ਹਿਰ
ਦਾ ॥

ਤੁਰੀ, ਸ:—ਤੁਰਮ, ਤੁਤੀ ॥

ਤੁਰੀਯਾ ਅਵਸਥਾ, ਸ:—ਜੀਵ ਦੀ ਚੌਥੀ
ਹਾਲਤ ਜੋ ਜਾਗਣ, ਸੋਣ ਅਤੇ ਸੁਪਣ ਤੋਂ
ਪਰੇ ਹੈ ॥

ਤੁਰੇਤ

ਤੁਰੇਤ, ਸਃ—'ਤੁਰਾਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੁਲ, ਸਃ—ਭਾਕਤ, ਖਲ, ਸਹਾਰਾ, ਅਤੇ ਸ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੁੱਕੀਦਾ ਹੈ ॥

ਤੁੱਲ, ਵਿਃ—ਬਰਾਬਰ, ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ॥

ਤੁਲਸੀ, ਸਃ—ਇਕ ਪਵਿਤ੍ਰ ਬੂਟਾ ॥

ਤੁਲਸੀ ਦਲ, ਪੁਃ—ਤੁਲਸੀ ਦਾ ਪੱਤਾ ॥

ਤੁਲਜਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਤਰਨ ਵਾਲੀ
ਚੀਜ਼ ॥

ਤੁਲੀ, ਪੁਃ—ਤਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਜਿਸ ਚੀਜ਼
ਉੱਤੇ ਕੱਤਕ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਹਿੰਦੂ ਦੀਵੇ ਤਾਰਦੇ
ਹਨ ॥

ਤੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਉਘਲਾਉਣਾ ॥

ਤੁਲਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੋਲਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਤੁਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਤੁਲਵਾਈ, ਸਃ—ਤੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤੁਲਾ, ਸਃ—ਤੱਕੜੀ, ਤਰਾਜ਼ੂ ॥

ਤੁਲਾ ਦਾਨ, ਪੁਃ—ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ
ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਦੇਣਾ ॥

ਤੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਤੁਲਾਈ, ਸਃ—ਤੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤੁਲਾਈ } ਸਃ—ਹੇਠਾਂ ਢਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋ
ਤੁਲਾਈ } ਕਪੜਾ ॥

ਤੁਤੀ

ਤੁਤਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੱਤਾ ਘੋਉ ਭੱਜੀ ਸਲੂਣੇ ਵਿਚ
ਪਾਉਣਾ, ਸੌਦਾ ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਤੁਤਕਾ, ਪੁਃ—ਸਲੂਣੇ ਭੱਜੀ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ
ਭਾਇਆ ਹੋਯਾ ਘੋਉ ਮਸਾਲਾ, ਭਪੇ ਹੋਏ ਥਪੇ
ਵਿਚ ਛਿੱਰ ਪੈਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਲਾਉਣਾ ॥

ਤੁਤਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਫਲ ਤੋੜਨ ਜਾਂ ਪੁੱਟਣ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਤੁਤਵਾਈ, ਸਃ—ਫਲ ਤੋੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਤੁਤਾਉਣਾ }
ਤੁਤਾਈ } ਤੁਤਵਾਉਣਾ, ਤੁਤਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੁਤਾ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਉਸ ਨੂੰ,
ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਇਕ ਬੰਧ) ॥

ਤੁਈ, ਸਃ—ਮੇਥ ਦੀ ਨੌਕ, ਬਰਛੀ ਦਾ ਸਿਰਾ ॥

ਤੁਸ, ਸਃ—ਚੰਗੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਸ਼ਮ ॥

ਤੁਸੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਚੂੜਾ ਦੂਰਾ ਵੱਗ ॥

ਤੁਜਾਣਾ }
ਤੁਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਜਨੇਰਾਂ ਦਾ ਗਰਬ ਛੱਤੀ
ਭਿਗਣਾ ॥

ਤੁਤ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ
ਮਿੱਠਾ ਚਲ, ਜਲੇਬਾ ॥

ਤੁਤਜਾ, ਪੁਃ }
ਤੁਤਜੀ, ਸਃ } ਛੱਟੇ ਤੁਤ ਦਾ ਹੁੱਖ ॥

ਤੁਤਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹੁਸਤਾਕੀ ਨਾਲ ਖੱਲਣਾ ॥

ਤੁਤੀ, ਸਃ—ਤੱਤੇ ਦੀ ਮਈਲ, ਛੱਟੇ ਤੁਤ ਦਾ ਚਲ,
ਇਕ ਵਾਜਾ, ਹੁਰੀ ॥

ਤੂਨੀ

ਤੂਨੀ, ਪੁ:—ਚਿੱਟੀ ਸਿਰੀਹ ॥

ਤੂਬੜ, ਪੁ:—ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ ਕੱਦੂ, ਚੋਹਰਾ, ਸਿਰ ॥

ਤੂਬੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਤੂਬੜ, ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਿਆਲਾ ॥

ਤੂਬਾ, ਪੁ:—ਹੁੰ ਦੀ ਢੁੱਟੀ, ਗਊਆਂ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ, ਤੂਬੜ ਵਰਗੀਆਂ ਦਾ ਭਾਂਡਾ (ਗੜਵੇ ਵਰਗਾ) ਘੀਆ ਕੱਦੂ ॥

ਤੂਬੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਭਾਂਡਾ, ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਗੜਵੀ ਛੋਕਾ ॥

ਤੂਮਤੜਾਕ (ਖ), ਪੁ:—ਸੋਭਾ, ਮਾਹਮਾ, ਸ਼ਾਣ ॥

ਤੂਮਾਰੇ, ਪੁ:—‘ਤੂਥਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤੂਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਰੁੱਖ ॥

ਤੂੜੀ, ਸ:—ਕਣਕ ਦੀ ਕੁੱਟੀ ਹੋਈ ਠਾੜ, ਕਣਕ ਜਾਂ ਜੌਆਂ ਦੇ ਪੱਠੇ ਕੁਤਰੇ ਤੋੜੇ ਜਾਂ ਦਲ ਹੋਏ ॥

ਤੇ, ਪੜ:—ਤੋਰੇ ਕੱਲੇ ॥ ਅਵ:—ਤੋ, ਕੱਲੇ, ਉੱਪਰ ਦੀ ਰਾਹੀਂ, ਕਰਕੇ ॥ ਯੋ:—ਅਤੇ, ਨਾਲੇ ॥ ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਤਾਂ ॥

ਤੇਉਂ ਤੇਉਂ, ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਉਸ ਤਰਾਂ, ਓਹੀ ॥

ਤੇਉਰ, ਪੁ:—ਭਿੰਨ ਜਨਾਨੇ ਕਪੜੇ (ਘੱਗਰੀ, ਚਾਦਰ ਭੰਗਾ), ਸਿਰ ਦਾ ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ ॥

ਤੇਉੜ, ਪੁ:—ਛਾਹ ਵਿੱਚ ਦੁਧ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਤੇਉ, ਪੜ:—ਓਹੋ ॥ ਯੋ:—ਨਿਸੰਗ, ਸੱਚ ਮੁੱਚ ॥

ਤੇਈ, ਵਿ:—ਭਿੰਨ ਅਤੇ ਵੀਹ ॥ ਪੜ:—ਓਹੋ ॥

ਤੇਜਬਲ

ਤੇੱਸਾ, ਪੁ:—ਤਰਖਾਲ ਦਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਸੰਦ ਜਿਸ ਠਾਲ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਪੱਚਰਾਂ ਲਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਤੇੱਸੀ, ਸ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਉਹ ਸੰਦ ਜਿਸ ਠਾਲ ਰਾਜ ਓਹੋ ਘੜਦੇ ਹਨ ॥

ਤੇਹ, ਸ:—ਪਿਆਸ, ਹਿਤ, ਪਿਆਰ ॥

ਤੇਹਰ, ਪੁ:—ਭੀਜੀ ਵਾਰ, ਭਿੰਨ ਵਾਰੀ ॥

ਤੇਹਰਾ, ਵ:—ਭਿੰਨ ਗੁਣਾ ॥

ਤੇਹਾ, ਕ੍ਰਿ:ਵਿ:—ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਓਹੋ ਜੇਹਾ ॥

ਤੇਹਾਂ, ਵਿ:—ਭਿੰਨ ਸਲਿਆਂ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ (ਜੋ ਭਿੰਨ ਜਣੇ ਸਨ) ॥

ਤੇਹਾਰ, ਵਿ:—‘ਤਿਹਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤੇਹੀਂ } ਵਿ:—‘ਤੇਹਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥
ਤੇਹੀਂ }

ਤੇਗ, ਸ: }
ਤੇਗਾ, ਪੁ: } ਤਲਵਾਰ ॥

ਤੇਗਬੰਦ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਪੇਟੀ, ਗਾੜਾ

ਤੇਗਣਾ, ਪੁ: } ਪੁਰਾਣੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਹੋਈ ॥
ਤੇਗਣੀ, ਸ: } ਘਗਰੀ ॥

ਤੇਜ, ਵਿ:—ਤਿੱਖਾ, ਤੱਤਾ, ਮਸਾਲੇ ਦਾਰ, ਚੁਸਤ, ਤੁੰਦਾ ॥

ਪੁ:—ਸੋਭਾ, ਪ੍ਰਤਾਪ, ਸ਼ਾਣ, ਬਲ ॥

ਤੇਜਪੱਤ(ਤਾ), ਪੁ:—ਵਾਲ ਚੀਨੀ ॥

ਤੇਜਬਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਾਤਨਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਤੇਜ ਵੰਤ

ਤੇਜ ਵੰਤ } ਵਿਃ—ਪ੍ਰਭਾਪੀ, ਬਲੀ, ਸੋਭਾ ਵਾਲਾ ॥
 ਤੇਜਵਾਨ }

ਤੇਜਾਬ, ਪੁਃ—ਸੌਰੇ ਰੀਧਕ ਆਦਿਕ ਦਾ ਤੇਜ ਅਰਕ ॥

ਤੇਜੀ, ਸਃ—ਤਿੱਖਾ ਹੋਣਦਾ ਗੁਣ, ਤੁੰਦੀ, ਦੁਸਤੀ ॥

ਤੇੜੀ } ਵਿਃ—ਤਿੰਨੀ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥
 ਤੇੜੀ }

ਤੇਰ ਮੋਰ, ਸਃ—ਫੇਰਕ, ਫੁੰਦ, ਦੁਸਾਇਗੀ ॥

ਤੇਰਵਾਂ, ਵਿਃ—ਤੇਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪੁਃ—ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ॥

ਤੇਰਾ, ਵਿਃ—ਪੜ੍ਹਾ—ਬੁਧ ਦਾ, 'ਤੇ' ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਾਲੀ ਪਦ ॥

ਤੇਰਾਂ, ਵਿਃ—ਤਿੰਨੀ ਉੱਤੇ ਦੱਸ ॥

ਤੇਰੇ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਗੰਠਾ ਲਾਲ ਧਾਰੀਨ ਵਾਲਾ ॥

ਤੇਲ, ਪੁਃ—ਤਿਲ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਰੋਗਣ ॥

ਸਃ—ਓਸ, ਤਰੇਲ (ਪੈਣੀ) ॥

ਤੇਲ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤਿਲ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀੜ ਤੇਲ ਕੱਢਣਾ ॥

ਤੇਲ ਚੜ੍ਹਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੇਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ ਹੋਣੀ ॥

ਤੇਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਹਲਦੀ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਜੇਏ ਤੇਲ ਨਾਲ ਵਹੁਣੀ ਅਤੇ ਲਾੜੇ ਦੇ ਸਿਰ, ਮੱਥੇ, ਹੱਥ ਅਤੇ ਪੈਰ ਚੜ੍ਹਾਣਾ ॥

ਤੇਲ ਨਚੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਤੇਲ : ਕੱਢਣਾ, ਪਰਸੋਉ ਆਉਣਾ, ਬਹੁਤ ਮੋਹਨਤ ਕਰਨਾ ॥

ਤੇਹੜ

ਤੇਲਣ, ਸਃ—ਤੇਲੀ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ॥

ਤੇਲਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਲਾਲ ਧਾਗਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀੜਾ, ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਤੇਲੀ, ਪੁਃ—ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਸਃ—ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਾਲ ਜੋ ਪਰਸੋਉ ਆਵੇ ॥

ਤੇਲੀਆ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਲਾਲ ਰੰਗ, ਇੱਕ ਜਹਿਰ ॥

ਤੇਲੀਆ ਬੁੱਧ, ਵਿਃ—ਸਿਆਣਾ, ਬਹੁਤ, ਦੁਸਿਆਰਾ ॥

ਤੇਲੀਆ ਰਾਜਾ, ਪੁਃ—ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਤੱਕ ਕੇ ਪਰਾਲ-ਭਰਤ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤੇਲੂ, ਪੁਃ—ਤੇਲੀ, ਜੋ ਤੇਲ ਕੱਢੇ ॥

ਤੇੜ, ਸਃ—ਤਰੇੜ, ਵਿਃ, ਵਿਰਲ (ਆਉਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਪੁਃ—ਲੋਕ ਤੋਂ ਹੋਠਲਾ ਹਿਸਾ (ਮਨੁੱਖ ਦਾ) ॥

ਵਿਃ—ਹੋਠਲਾ ॥

ਤੇੜ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਸ਼ਾਮਾ ਪਹਿਨਣਾ ॥

, ਪੜ੍ਹਾ—ਤੇਵਾਂ, ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ॥

ਤੇ, ਪੜ੍ਹਾ—ਤੂੰ, ਬੁਧ ॥

ਤੇਈਨਾਤ, ਸਃ—ਕਿਸੇ ਅਵਸਰ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਕਰੀ ਉੱਤੇ ਲਗਣਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਤੇਈਨਾਤੀ, ਸਃ—ਨਕਰੀ ਤੇ ਲਗਣਾ, ਪਾਸ ਨਕਰੀ ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਅਵਸਰ ॥

ਤੇਸਾ, ਪੜ੍ਹਾ—ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ॥

ਤੇਹੜ, ਵਿਃ—'ਤਹਿੜ' ਵੇਖ ॥

ਤੜਾ

ਤੈਢਾ, ਪੁ:—'ਤਾਇਭਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੈਂਡੀ, ਪੁ:—ਤੁਹਾਡੀ, ਤੁਸਾਂ ਦੀ ॥

ਤੈਨੂੰ, ਪੁ:—'ਤੂੰ' ਦਾ ਕਰਮ ਭਾਰਕ ॥

ਤੈਂ, ਅਵ:—ਭ, ਥੀ, ਕੋਲੋਂ, ਪਾਸੋਂ, ਵੱਲੋਂ ॥

ਤੋਇ, ਵਿਸਮਧ:—ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਤੋਈ, ਸ:—ਬੱਲੀ ਦੀ ਛਾਤੀ ਉੱਪਰ ਵੱਖਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਟਾਕੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ॥

ਤੋਸਕ, ਸ:—ਸੱਹਣੀ ਤੁਲਾਈ ॥

ਤੋਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਖੁਰਾਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਬਰ ਖੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਮੁਸਾਫਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ ॥

ਤੋਸ਼ੇਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਮੁੱਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਘਰ ॥

ਤੋਹਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਜਾਂ ਧਾਣ ਦੀ ਫਿੱਲ ॥

ਤੋਹਾ, ਪੁ:—ਤੋਹ, ਕਪਾਹ ਦੀ ਢੁੱਟੀ, ਲੀਖ ॥

ਤੋਹੇ ਤੋਹੇ, ਵਿਸਮਧ:—ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਤੋਕੜ, ਸ:—ਉਹ ਗੱਲ ਜਾਂ ਮਾਹਿੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦੇਂਦਿਆਂ ਸੱਤਾਂ ਅੱਠਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ॥

ਤੋਕਾ, ਪੁ:—ਕਪਾਹ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕੀੜਾ ॥

ਤੋਖਾ ਖੀਰ, ਸ:—ਖੂਹ ਪੱਕੇ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ

ਤੋਟ, ਸ:—'ਰੋਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਤੋਪੀ

ਤੋਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਂਨਣਾ, ਨੱਪ ਕੇ ਭਰਨਾ ॥

ਤੋਤਯਾ, ਪੁ:—ਭਰਮ, ਝੂਠਾ ਦੋਸ, ਨਿੰਦਿਆ ॥

ਤੋਤਰੂ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਣ ਵਾਂਗ, ਥਾਂਥੇ ਆਇਕ ਦਾ ਛੋਕ ॥

ਤੋਤਲਾ, ਵਿ:—ਬਥਲਾ ਕੇ ਖੋਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤੋਤਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਥਲਾ ਕੇ ਖੋਲਣਾ

ਤੋਤਾ ਪੁ } ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੱਥਰ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ
ਤੋਤੀ ਸ: } ਘੋੜੀ ॥

ਤੋਂਦ, ਪੁ:—ਗੋਕਰ, ਭਾਰਾ ਢਿੱਡ ॥

ਤੋਂਦਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ (ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਆ) ॥

ਤੋਂਦਾ, ਪੁ:—ਢੋਰ, ਦਿਕੱਠ ॥

ਤਦਾ ਤੁਝਾਣ, ਪੁ:—ਝੂਠਾ ਦੋਸ ॥

ਤੋਨਸ, ਪੁ:—ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਰੁੱਖ

ਤੋਨਾ, ਪੁ:—ਵਿਚਲੀ ਥਾਂ, ਕੇਂਦ੍ਰ ॥

ਤੋਪ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੰਦੂਕ, ਗੋਲਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤ ॥

ਤੋਪਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਜਗਾ, ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ॥

ਤੋਪਰੀ, ਪੁ:—ਤੋਪ ਖਾਨਾ ਲੱਜਣ ਵਾਲਾ ਅਫ਼ਸਰ, ਜੋ ਤੋਪ ਚਲਾਂਦੇ ॥

ਤੋੱਪਾ, ਪੁ:—ਸੀਉਣ ਦਾ ਟਾਂਕਾ, ਜੋੜ (ਭਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਤੋਪੀ, ਸ:—ਖੱਟਾ ਹੋਸਾ, ਢੁੱਟੀ ਹੋਈ ਤੋਪ ਦਾ ਟਾਂਕਾ ਧਾਪੇਸਾ ॥

ਤੋੜਾ

ਤੋੜਾ, ਪੁ:—ਅਣਖੀ ਸੇ, ਸੁਗਤ ॥ ਵਿ:—ਬਹੁਤ
ਹੋਛਾ, ਅਚਰਜ ॥

ਤੋਬ, ਸ:—ਤੋਬਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਚਾੜ੍ਹਨੀ) ॥

ਤੋਬਰਾ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆਨੂੰ ਦਾਨਾ ਖੁਆਉਣ ਵਾਲੀ
ਚੰਮ ਜਾਂ ਤੋਪੜ ਦੀ ਥੈਲੀ ॥

ਤੋਬਾ, ਸ:—ਪਛਤਾਵਾ, ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ
ਕਰਾਰ ॥

ਤੋਬੀਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਤੋਬੀ ਹੋਈ ਹੋਣ ਦਾ
ਸੂਤਰ ॥

ਤੋਮ, ਸ:—‘ਤੋਬ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤੋਮਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੱਦੂ ਜੋ ਖੰਘ ਦੀ
ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਤੋਰ, ਸ:—ਗਲ, ਵਰਤਾਰਾ, ਲੰਗ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਮਿਠੀ ਚੜ੍ਹੀ, ਨਬਜ ॥

ਤੋਰਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਚਿਨਸੀਆਂ
ਬਾਲਾਂ ਦਾ ਰੋਗ। ਵਿ:—ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ॥

ਤੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਤੋਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਤੋਰਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਤੋਰਨ ਵਾਲਾ, ਚਤੁਰ। ਵਰਤਾਰਾ।
ਅਨਿਯਮਿਤ ॥

ਤੋਰੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਘੀਆ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਭਾਜੀ
(ਜੋ ਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ ਜਿਹਾ ਕਿ
ਜਿੰਡੀ ਮੁੰਗੀ, ਘੀਆ, ਰਾਮ) ॥

ਤੋਰੀਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਰਾਈ ॥

ਤੋਕ

ਤੋਲ, ਪੁ:—ਭਾਰ, ਵਜਨ ॥

ਤੋਲਣਾ (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਖਣਾ, ਤੋਕੜੀ ਵਿਚ
ਪਾਕੇ ਭਾਰ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ॥

ਤੋਲਾ, ਪੁ:—ਤੋਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਤੋਲਾ, ਪੁ:—ਬਾਰਾਂ ਮਾਸਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੋਲ।

ਤੋੜ, ਪੁ:—ਅੱਤ, ਸਿਰਾ, ਹੱਥ, ਮੁੰਢ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ, ਅੱਤ ॥

ਤੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੰਨਣਾ, ਟੋਟੇ ਕਰਨਾ, ਵੱਡਾ ਸਿੱਕਾ
ਨੇਕੋ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਦੇਣੇ, ਲਾਹੁਣਾ (ਫਲ ਫੁੱਲ) ॥

ਤੋੜਾ, ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਪਲੀਤਾ, ਹਜਾਰ ਰੁਪਏ
ਦੀ ਥੈਲੀ, ਇੱਕ ਸਿਰ ਦਾ ਗਹਿਣਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ
ਦੀ ਟੋਪੀ, ਘੋਂਟਾ, ਚੌਸੀ ਦਾ ਟੋਰਾ, ਸਤੀਰੀ ॥

ਤੋੜੀ } ਅਵ:—ਤੋਕ, ਤੀਕ, ਤਾਈ ॥
ਤੋੜੀ }

ਤੋੜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ) ਤੀਮਤੀ ਦੇ ਪੇਰ ਦਾ ਇੱਕ
ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਤੋ, ਪੁ:—ਤਾਉ, ਗਰਮੀ (ਪੇਣਾ) ॥
ਸ:—ਇਹ ਭਾਈ ॥

ਤੋਸ, ਸ:—ਘੜੀ ਘੜੀ ਤੋਹ ਲੱਗਣੀ, ਤਾਂਬ,
ਤਾਉ ॥

ਤੋਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਤੋਚ ਜਾਂ ਗਰਮੀ ਲੱਗਣੀ,
ਬਿਆਕਲ ਹੋਣਾ ॥

ਤੋਕ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਹੱਸ, ਪੰਜਾਲੀ ॥

ਹੋਣ

ਹੋਣ, ਸ:—ਸਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਂਦਾ ॥

ਹੋਈ, ਸ:—ਗਰਮੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਤ ॥

ਹੋੜੀਕ, ਸ:—ਸਮਰੱਥ, ਤਾਕਤ, ਫੁਰਸਤ, ਸੱਤਿ-ਆ ॥

ਹੋਥਾ, ਸ:—‘ਹੋਥਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਹੋਰ, ਪੁ:—ਵੰਗ, ਤਰੀਕਾ, ਰਾਹ, ਹਾਲਤ, ਇੱਕ ਹੁੰਥ ॥

ਹੋਰ ਹੋਰ, ਵਿ:—ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਯਾ ਹਰਾਣ ॥

ਹੋਲਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਤਦ ਤਕ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਈਂ ॥

ਹੋਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲੀ ਚਾਟੀ ॥

ਹੋਲੀਆ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੰਭਣ ਵਾਲਾ ਮੋਦਾ ਕਪੜਾ, ਪਰਨਾ ॥

ਹੋੜ, ਪੁ:—ਖੁਲੀ ਥਾਂ, ਮਦਾਣ ॥

ਹੋੜਾ } ‘ਤਾਉੜਾ’ ‘ਤਾਉੜੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਹੋੜੀ }

ਥ

ਥ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ‘ਥਾਈ’ਵਾਂ ਅੱਖਰ, ਥੱਥਾ ॥

ਥਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਾਲ, ਮੱਸਿਆ ਦਾ ਦਹੀ (ਪਾਉਣੀ) ॥

ਥਈ ਥਈ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤਾਲ ਤਾਲ
ਥਈਯਾ ਥਈਯਾ ਕਰਨਾ } ਨੱਚਣਾ ॥

ਥਕੇਵਾਂ

ਥਹਾ, ਪੁ:—ਰੋਈਆਂ ਕਾਗਤਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ, ਵੇਰ, ਦੱਬਾ ॥

ਥਹਿ, ਸ:—ਥਾਂ, ਜਗਾ, ਓਥੇਹੀ (ਥਹਿ ਰਖਣਾ, ਰਹਿਣਾ, ਮਾਰਨਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਥਹਿ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਂ ਥਾਂ ਫਿਰਨਾ, ਨਿਰਾਸ ਹੋਣਾ, ਥੋਥਾ ਖਾਣਾ, ਮਸਤ ਹੋਣਾ ॥

ਥਹਿ ਦੂਟੇ ਹੋਏ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਥਹੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਥਹਾ, ਛੋਰੀ ॥

ਥਹੁ, ਪੁ:—ਥੋੜਾ, ‘ਥ’ ਪਿਆਨ, ਥਿਆਲ, ਪਤਾ (‘ਥੋਹ’ ਵੇਖੋ) ॥

ਥੱਕਕੇ ਚੁਰ ਹੋਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਨਾ ਥੱਕਣਾ ਕਿ ਹਿੱਲਣ ਦੀ ਥੀ ਤਾਕਤ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ ॥

ਥੱਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਹਿ ਜਾਣਾ, ਮੇਹਨਤ
ਥੱਕਣਾ } ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ
ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ ॥

ਥੱਕਾ, } ਵਿ:—ਜੋ ਥੱਕ ਗਿਆ ਹੈ ॥
ਥੱਕਾ ਮਾਂਦਾ }

ਥੱਕਾ ਥੰਨ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਯਾਤ੍ਰਾ ਹੋਣਾ, ਜੰਮਣਾ ॥

ਥਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਥਹੁਤ ਕੰਮ ਲੈਕੇ
ਥਕਾ ਦੇਣਾ } ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ
ਹਿੰਮਤ ਨਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣੀ, ਅਕਾਉਣਾ, ਦਿੱਕ
ਕਰਨਾ ॥

ਥਰੇਮਾਂ } ਪੁ:—ਥੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥
ਥਰੇਵਾਂ }

ਬਕੇਲਾ

ਬਕੇਲਾ } ਵਿ॥—ਜੋ ਵੇਤੀ ਬੱਕ ਜਾਵੇ ॥
ਬਕੇਲਾ }

ਬਣ, ਪੁ॥—ਮੰਮਾ, ਛਾਤੀ ਦੇ ਉਹ ਅੰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਦੁੱਧ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਬਣਾਉਣ, ਸ॥—ਬਣਾਂ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ, 'ਗਉ, ਬਕਰੀ' ॥

ਬਣੀਕ, 'ਬਣੀਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਥਲਾ, ਪੁ॥ } ਅਟਕ ਅਟਕ ਕੇ ਬੋਲ ਸੱਕਣ
ਬਥਲੀ, ਸ॥ } ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਬਥਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਅਟਕ ਅਟਕ ਕੇ ਬੋਲਣਾ ॥

ਬਥਾ, ਪੁ॥—ਬੜਾ ॥

ਬੱਥਾ, ਪੁ॥—'ਬ' ਅੱਖਰ, ਬਥਲਾ ॥

ਬੱਥਾ ਬੰਡਾ, ਪੁ॥—ਬੱਥੇ ਚਿਰਦਾ ਸਹਾਰਾ ਜਾਂ
ਅਰਾਮ ॥

ਬੱਥੁਆ, ਪੁ॥—ਘੁਮਿਆਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ॥

ਬੰਦਾ } ਪੁ॥—ਵਿ॥—ਪੁ॥, ਚਿਪਚਿਪਾ, ਘੋਉ ਭੋਲ
ਬੰਧਾ } ਆਦਿਕ ਵਾਲਾ, ਘੋਉ ॥

ਬੰਧਾ ਹੋਲਾ, ਪੁ॥—ਤਰਾਉਤ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਘੋਉ ॥

ਬੰਧਿਆਈ, ਸ॥—ਬੰਧੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਣ, ਤਰਾਉਤ,
ਬੰਧੀ ਮੇਲ ॥

ਬਣੀਕ, ਵਿ॥—ਵਾਹੂੰ, ਉਮਰ ਜਾਂ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ
ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ॥

ਪੁ॥—ਕਿਸੇ ਦੀ ਥਾਂ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ॥

ਬੱਪਣੀ, ਕ੍ਰਿ॥—ਕੁੱਟਕਾ, ਸੱਦਾਂ ਲਾਉਣੀਆਂ, ਠਹੁ-
ਉਣਾ, ਗੱਦੇ ਦੀਆਂ ਪਾਥੀਆਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ॥

ਬਰਕਾਉਣਾ

ਬੱਪੜ, ਪੁ॥—ਬੱਪਾ, ਬੱਪੜ, ਤਮਾਚਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਬਪਾਈ, ਸ॥—ਬੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਬਪੇੜ (ਜ਼ਾ), ਪੁ॥—ਬੱਪਾ, ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ ਨਾਲ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਬਪੋਕੀ }
ਬਦੁਕੀ } ਸ॥—ਹੋਲਾ ਜਹਾ ਬਪੇੜਾ ॥
ਬਵੇਕੀ }

ਬੰਬ } ਪੁ॥—'ਬੰਮੁ' ਵੇਖੋ ॥
ਬੰਡ }

ਬੰਬਣਾ } ਕ੍ਰਿ॥—'ਬੰਮੁਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਬੰਡਣਾ }

ਬੰਮ (ਬੰਮੁ), ਪੁ॥—ਮੁਨਾਰਾ, ਸਹਾਰਾ, ਕੋਲਾ,
ਬੰਮੁ ॥

ਬੰਮ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ॥—ਕੋਕਣਾ, ਕੁਕਣਾ, ਅਟਕਾਉ-
ਬੰਮੁਣਾ } ਣਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਬੰਮੁ, ਪੁ॥—ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਜੋ ਝੂਮਾਂ, ਬਾਰਮਣਾਂ
ਅਤੇ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬੰਮੁਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਅਟਕਾਉਣਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੁਆ-
ਉਣਾ, ਵੜਵਾਉਣਾ ॥

ਬੰਮੁਈ, ਸ॥—ਸਹਾਰਾ, ਵੜਾਈ ॥

ਬੰਮੁਈ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ॥—ਪਕੜੇ ਜਾਣਾ ॥

ਬੰਮੁੀ, ਸ॥—ਜ਼ੋਰਾ ਬੰਮੁ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਲੋਕੜਾ ॥

ਬਰਕਣ, ਕ੍ਰਿ॥—ਕੰਬਣਾ, ਹਿਲਣਾ, ਝੋਲਣਾ ॥

ਬਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਬਰ ਬਰ ਕੰਬਣਾ

ਬਰ ਬਰ ਕੰਬਣਾ }
 ਬਰ ਬਰ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਬਣਾ, ਸਰੀਰ ਦਾ
 ਬਰਬਰਾਉਣਾ } ਹਿੱਲਣਾ, ਝੁੱਲਣਾ, ਝਰਨਾ ॥

ਬਰਬਰਾਹਟ }
 ਬਰਬਰਾਟ } ਸ:—ਕੰਬਣੀ, ਬਰਬਰਾਉਣ
 ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਬਰਬਰੀ, ਸ:—ਕੰਬਣੀ, ਝਰ, ਝਾਪ(ਲੱਗਣੀ) ॥

ਬਰਬੱਲਾ, ਪੁ:—ਬਰਬੀ ਦਾ ਹਿੱਲਣਾ, ਝੁੱਲਣਾ ॥

ਬਰਮਾਮੇਟਰ, ਪੁ:—ਗਰਮੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਲੂਮ
 ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਲੀ ॥

ਬਰੀ, ਸ:—ਬਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਠਾ ॥

ਬਲ, ਪੁ:—ਰੇਤਲਾ ਮਦਾਨ, ਰੇਤਾ, ਰੇਤੜ, ਸੁੱਕੀ ਧਰਤੀ ॥

ਬਲ ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾੜਾ, ਹੇ ਜਾਣਾ,
 ਜੰਮਣਾ ॥

ਬਲਵਾਣ, ਪੁ:—ਬਲ ਦਾ ਊਂਠ ॥

ਬਲਬਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੇ ਠੀਵੇਂ ਚੌਂਕਾ,
 ਝੁੱਲਣਾ ॥

ਬੱਲਾ, ਪੁ:—ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਤਹਿ, ਬਚਿਆ ਖੁਚਿਆ
 ਅਨਾਜ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਆਪੋ
 ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ॥

ਬਲੀ, ਸ:—ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਅਲੌਕਾ, ਦੰਦੀਆਂ
 ਦਾੜ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਬਾਲ ਦਾ ਸੁੱਜਾ ਹੋਇਆ
 ਮਸ਼ਹੂਰਾ ॥

ਬੱਲੀ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਧਰਤੀ ਜਿੱਥੋਂ, ਪਾਣੀ ਛੋਟੀ
 ਵਗੇ ॥

ਬਾਝੂ, ਪੁ:—ਚੋੜਾ, ਉੱਚੀ ਪੱਧਰੀ ਥਾਂ ॥

ਬਾਪਣਾ

ਬੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੜਾ ॥

ਬਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾ, ਸੀਗਾ, ਆਗਾ (ਹੈ ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲ) ॥

ਬਾਂ }
 ਬਾਉਂ } ਪੁ:—ਸਗਾ, ਠਿਕਾਣਾ । ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਦਲੇ

ਬਾਉਂ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੱਟ ਪੱਟ ਉੱਚੇ ਹੀ ਜਾਨੋਂ
 ਮਾਰਨਾ ॥

ਬਾਂਓਂ ਬਾਂਈਂ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੀ ੨ ਬਾਂ ॥

ਬਾਹ, ਸ:—ਬੱਲਾ, ਝੁੱਪਾਈ, ਅਰਬ (ਨਾ ਆਉਣੀ,
 ਲੈਣੀ) ॥

ਬਾਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਠਾਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਣਨਾ }
 ਬਾਨਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਠਾਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਣਾ }
 ਬਾਨਾ } ਪੁ:—'ਠਾਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਵੀ, ਸ:—ਮੂਲ ਧਣ, ਅਸਲ, ਰੁਪਯਾ, ਇਕੱਠ ॥

ਬਾਨ, ਪੁ:—ਉੱਨਾ ਕਪੜਾ ਜੋ ਤਹਿ ਹੇਥੇ ਕਾਰਖਾਨੇ
 ਵਿਚੋਂ ਬਿਕਣ ਵਾਸਤੇ ਠਿਕਲੇ, ਘੋੜਿਆਂ ਜਾਂ
 ਭੰਗਰਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਥਾਂ, ਅਖੌਟ ॥

ਬਾਨ ਬਨੰਤਰ, ਸ:—ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ, ਹਰ ਥਾਂ ॥

ਬਾਪ, ਪੁ:—ਹੱਲਾ ਜੋਗ ਪੱਪਾ (ਮਾਰਨੀ), ਕੰਧ ਉੱਤੇ
 ਹੱਥ ਦਾ ਠਿਸਾਣ, ਢੱਲ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਬਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਪ ਮਾਰਨੀ, ਠਹਾਉਣਾ,
 ਲਿਖਣਾ ॥

ਬਾਪਨਾ

ਬਾਪਨਾ, ਸ:—ਬਾਪ, ਆਸਰਾ (ਦੇਣਾ)॥

ਬਾਪਜਣਾ,(ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲ ਨੂੰ (ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ) ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੱਥ ਦੀ ਰਲੀ ਮਾਰਨੀ, ਕੁੱਟਣਾ॥

ਬਾਪੀ,ਸ:—ਹਲਾ ਤਮਾਚਾ, ਗੀਹੇ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਟਿੱਕੀ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਲਸਤਰ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਕੇ ਪੱਕਾ ਕਰਦੇ ਹਨ॥

ਬਾਪੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਡਿਆਈ ਜਾਂ ਅਸੀਸ ਲਈ ਖਿੱਠ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਨਾ॥

ਬਾਪੀ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੀਲਿਆ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਨੇ (ਫਲਵਾਨਾਂ ਵਾਂਗ)॥

ਬਾਂਡੂ,ਵਿ:—ਜੋ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ॥

ਬਾਲ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਰਕੇਬੀ, ਰਬਾਕ, ਚੌੜਾ ਖੱਲਾ ਗੱਲ ਭਾਂਡਾ॥

ਬਾਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬਾਲ, ਰਕੇਬੀ॥

ਬਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਥ ਆਉਣਾ, ਮਿਲਣਾ, ਲੱਭਣਾ॥

ਬਿਗਲੀ,ਸ:—ਟੁਕੜਾ, ਟੋਟਾ, ਟਾਕੀ॥

ਬਿਤ,ਸ:—ਚੰਦਮਾਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦਿਨ, ਸਰਾਪ।

ਬਿਤ ਗਾਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ, ਅਣਖ ਨਾਂ ਰਖਣੀ॥
ਬਿਤ ਡੋਬਣਾ }

ਬਿੱਧਾ } ਬਿੱਧਾ,ਬਿੱਧਿਆਈ' ਵੇਖੋ॥
ਬਿੱਧਿਆਈ }

ਬਥਣੀ,ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੜਕਣਾ,ਪਰਖਿਸਕਣੇ॥

ਬੁਹੜੀ

ਬਿਬਿਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਲਕਣਾ, ਖਿੜਕਣਾ॥

ਬਿੰਮੂ,ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਲਾਲ ਦਾਗ॥

ਬਿਰ,ਵਿ:—ਕਾਇਮ, ਟਿਕਿਆ ਹੋਯਾ, ਪੱਕਾ॥

ਪ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਾਹ ਦਾ ਬੀਜ॥

ਬਿੜਕਣਾ,ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੱਲਣਾ, ਤਿਲਕਣਾ, ਕਾਇਮ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਸੰਤੋਖ ਨਾਂ ਹੋਣਾ॥

ਬਿੜਕਾਉਣਾ,ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਲਾਉਣਾ, ਤਿਲਕਾਉਣਾ, ਕਾਇਮ ਨਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ,ਉਦਾਸ ਕਰ ਦੇਣਾ॥

ਬਿੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੜਕਣਾ, ਖਿੱਡ ਜਾਣਾ॥
ਬਿੜਣਾ }

ਬਿੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੜਕਾਉਣਾ, ਝਾਲ ਢਾਹੁਣਾ॥

ਬੀ, ਕ੍ਰਿ:—(ਹ ਦਾ ਬੂਤ ਕਾਲ) ਸੀ, ਸੀਗੀ, ਆਈ॥

ਬੀਂ, ਅਵ:—ਤੋਂ, ਕੋਲੋਂ, ਪਾਸੋਂ॥

ਬੀਉਣਾ,ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਕ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ, ਉੱਜੜ ਜਾਣਾ॥

ਬੀਏਟਰ, ਪੁ:—ਨਾਟਕ ਜਾਂ ਤਮਾਸ਼ੇ ਦੀ ਜਾਂ॥

ਬੀਣ, ਪੁ:—ਆਲ, ਮਨ ਦੀ ਪਿਆਈ, ਲੱਜਿਆ ਪਰਮ ਭਾਵ॥

ਬੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਣਾ॥

ਬੁਹੜੀ, ਸ:—ਗਾਂਢੀ ਸੌਣੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਰਲੀ॥

ਬੁਹੜ ਬਿਤਾ } ਪੁ:—ਬੁੜੇ ਬਿਤ ਵਾਲਾ,ਹੌਲਾ,
ਬੁਹੜ ਬਿਤੀਯਾ } ਭੁੱਢਾ, ਨਿਕੀਆ॥

ਬੁਹੜਾ } ਵਿ:—ਘੱਟ, ਥਮ॥
ਬੁਹੜੀ }

ਬੁੱਕ

ਬੁੱਕ, ਸ:—ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਲੇਸਲਾ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਬੁੱਕ ਸਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਆਗਣਾ, ਪੁਰਾਨੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਵੇਂ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਦੁਕਤਰੇ ਨੂੰ ਅਲਗ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਬੁੱਕ ਕੇ ਚੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਨ ਦੇਕੇ ਪੁਰਾ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਬੁੱਕ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਧਾ ਦੇਣਾ, ਟਾਲਣਾ ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਬੁੱਕ ਫਿੱਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿੱਟਕਾਰਨਾ, ਝਾੜਨਾ ਨਿੱਦਾਨਾ ॥

ਬੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹੋਂ ਬੁੱਕ ਕਾਢਕੇ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਣਾ ਗਿਲਾਨੀ ਕਰਨੀ ॥

ਬੁੱਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਕ ਸੁਟਾਉਣੀ, ਪੈਰੇ ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਬੁੱਕਾ ਫੜੀਹਤ } ਸ:—ਨਿਰਾਦਾਰੀ, ਬਦਨਾਮੀ
ਬੁੱਕਾ ਫੜੀਹਤੀ } ਬਖੇੜਾ ॥

ਬੁੱਕਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬੁੱਕਨਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰ ਨਾਂ ਲੱਗ ਜਾਏ ॥

ਬੁੱਕਣੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਉੱਠ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਬੁਥੀ ॥

ਬੁੱਥ ਮੁੱਥ, ਵਿ:—ਥੇ ਡੌਲ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਂ ਬਣਿਆ ਹੋਵਾ ॥

ਬੁਥਲਾ, ਪੁ:— } 'ਬਥਲਾ, ਬਥਲਾਉਣਾ
ਬੁਥਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:— } ਵਧੇ ॥

ਬੇਈ

ਬੁਜ, ਸ:—ਉਠ, ਘਾਟਾ, ਕਮੀ, ਲੋੜ, ਗਰੀਬੀ (ਹੋਣੀ, ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ) ॥

ਬੁੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੜ ਹੋਣੀ, ਘੱਟ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ॥

ਬੁੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁੜ ਪਾਉਣੀ ॥

ਬੁੜੀਯਲ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਬੁੜ ਹੈ, ਲੋੜਵੰਦ ॥

ਬੁੜੁ } ਪੁ:—ਲਾਨਤ, ਫਿਟਕਾਰ (ਬੁੜੁ ਬੁੜੁ
ਬੁੜੁਬੁੜੁ } ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਬੁੜੁ, ਪੁ:—ਬੁੱਕ, ਲਾਨਤ, ਫਿਟਕਾਰ ॥

ਬੁਹ, ਸ:—ਬੁੱਕ

ਬੁਹਬੇਕੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਬੁੱਕਣਾ (ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਖੋਬ ਵਿਚ) ਕੋਈ ਫੰਮ ਬਹੁਤ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਕਰਨਾ ॥

ਬੁਹਣੀ, ਸ:—ਬੰਮ, ਮੁਠਾਰਾ, ਅੰਨ੍ਹੇ ਦੀ ਲਾਨੀ ॥

ਬੁਹਾ, ਪੁ:—ਬੰਮ, ਸਹਾਰਾ, ਅੰਨ੍ਹਾ ਆਦਮੀ, ਸੁੱਜੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋਈ ਹੋਈ ਅੱਖ ॥

ਬੁਹਾਂ, ਪੁ:—ਹਨੁਆ ॥

ਬੁਕਾ ਬਾਕੀ, ਸ:—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਬੁੱਕਣਾ, ਇੱਥੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬਦ ਦੁਆਈ ਦੇਣੀਆਂ, ਝਗੜਾ ॥

ਬੁਪੀ, ਸ:—ਸੋਟ, ਬਧੇੜਾ ॥

ਪੁ:—ਸ:—ਬਾਉਂ, ਜਗਾ ॥ ਕਿ:—ਸੋ, ਸਨ ॥

ਬੇਈ, ਸ:—ਦੁਹਾਂ ਜਾਂ ਦੁੱਧ ਚੱਲ ਨਾਲ ਦੇਵੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਪੂਜਾ ॥

ਬੇਹ

ਬੇਹ, ਪੁ:—ਵਿੱਲਾ, ਵਿੱਥਾ, ਖੰਡਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰ ॥

ਬੇਲਾ, ਪੁ:—ਕਪਾਹ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ, ਭੋਲਾ ॥

ਬੇਵਾ, ਪੁ:—ਅੰਗੂਠੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਪੱਥਰ, ਨਗਾ ॥

ਬੈਠੀ ਬੈਠੀ ਕਰਨਾ, } ਨੱਚਣਾ, ਤਾਲ
ਬੈਠੀਆ ਬੈਠੀਆ ਕਰਨਾ, } ਦੇਣੀ, ਭੁੱਟਣਾ ॥

ਬੈਲਾ ਪੁ: } ਗੁਥਲੀ, ਖੀਸਾ, ਬੰਬਾ ॥
ਬੈਲੀ ਸ: }

ਬੈਂਕਸ } ਵਾਕ:—ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਧੰਨਥਾਦ
ਬੈਂਕਸੁ } ਕਰਦਾ ਹਾਂ ॥

ਬੈਂ, ਅਵ:—ਭੇਂ ਕੋਲੋਂ, ਪਾਸੋਂ, ਥੀਂ, ਵਿੱਚੋਂ, ਰਾਹੀਂ ॥

ਬੈਹਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ॥

ਬੈਕ, ਪੁ:—ਕੱਠੀ ਰੀਜ, ਮਾਲ, ਵੇਰ, ਨਗਦ ਰੁਪਯਾ,
ਹਿੱਸਾ ॥

ਬੈਕਦਾਰ, ਪੁ:—ਕੱਠਾ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬੈਥਾ, ਪੁ:—ਨੀਲਾ ਬੋਥਾ, ਜਿਸ ਤੀਰ ਦੀ ਨੌਕ
ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਵਿ:—ਮਾਲੀ, ਪੋਲਾ, ਬਿਅਰਥ, ਜਿਸ ਦੇ
ਦੰਦ ਨਹੀਂ ॥

ਬੈਪੀ, ਸ:—ਕੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮਾਰਿਆ ਹੋਯਾ ਮੁੱਕਾ, ਬਪੇੜਾ ॥

ਬੈਬੜ } ਪੁ:—ਬੋਥਾ, ਭੇੜਾ ਜੇਹਾ ਮੂੰਹ ॥
ਬੈਬੜ }

ਬੈਬਾ, ਪੁ:—ਗਿੱਲੀ ਪਤਲੀ ਮਿੱਟੀ ਆਦਿਕ ਜਿੰਨੀ
ਇੱਕ ਵਾਰ ਭਿੱਝੇ ਸੁੱਟੀ ਜਾਏ ॥

ਬੈਡੀ, ਸ:—ਸਾਂਤ ਦੀ ਫਲੀ ॥

ਬੋੜਾ

ਬੋਮ, ਪੁ:—ਗੀਢੇ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਬੋੜਾ, ਪੁ:—ਲੁਕਣ ਮੀਰੀ ਵਿੱਚ ਬੁੱਕਣ ਵਾਲਾ
ਥਾਂ ॥

ਬੋੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋੜੇ ਉੱਤੇ ਬੁੱਕਣਾ,
ਕੰਮ ਮੁਕਾਉਣ ਬਾਝੋਂ ਹੀ ਛੇਤੀ ਮੁੜ
ਆਉਣਾ ॥

ਬੋੜਾ, ਪੁ: } ਘੱਟ, ਕਮ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਾ
ਬੋੜੀ, ਸ: } ਹੋਸਕੇ ॥

ਬੋੜਾ ਬਹੁਤ, ਵਿ:—ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ, ਲਗ ਭਗ ॥

ਬੋਹ } ਪੁ:—ਠਿਕਾਣਾ, ਸਗਾ, ਥਾਉਂ, ਪਤਾ, ਚੇਤਾ,
ਬੋਹੁ } ਨਾਪ ॥

ਬੋਹਸਿਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ ਜਾਂ ਅਸਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ॥

ਬੋਹ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਸੋਚਣਾ, ਪਤਾ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਬੋਹ ਠਿਕਾਣਾ } ਪੁ:—ਆਸਰਾ, ਠਾਹਰ, ਪਤਾ ॥
ਬੋਹ ਠਿਕਾਣਾ }

ਬੋਣਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜਾਂ ਕੱਚੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਚੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਬੋਣੀ, ਸ:—ਮਾਲ, ਰਾਸ, ਧਨ, ਪਦਾਰਥ ॥

ਬੋੜਾ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਦ

ਦ

ਦ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਤੇਈਵਾਂ ਅੱਖਰ, ਦੱਦਾ ॥

ਦਉਦ ਖਾਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਕਣਕ।

ਦਉਦੀ, ਪੁ: ਸ:—ਇੱਕ ਸ਼ਾਬੀ, ਇੱਕ ਸੰਜੇ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ, ਦਉਦਖਾਨੀ ॥

ਦਇਆ, ਸ:—ਤਰਸ, ਰਹਿਮ, ਕਿਰਪਾ (ਆਉਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਦਈ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ, ਹੋਣੀ, ਕਿਸਮਤ, ਦੇਈ

ਦਸ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਪਰ ਨੌਂ, ਦੋ ਪਾਜੇ ॥

ਦਸਦੁਆਰ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਨੌਂਕ ਆਦਿਕ ਦਸ ਰਾਹ ਸਰੀਰ ਦੇ ॥

ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਸ:—ਹਲਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਮੋਹਨਤ ਕਰਕੇ ਖੋਟਿਆ ਹੋਯਾ ਧਨ ॥

ਦਸਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਜੋ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਦੇ ਰਾਵਣ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਦਾ ਹੈ ॥

ਦਸਖਤ, ਪੁ:—ਆਪਣਾ ਨਾਂਵਾਂ, ਸਹੀ (ਕਰਨਾ)

ਦੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਖਾਉਣਾ, ਆਖਣਾ, ਖਬਰ ਜਾਂ ਪਤਾ ਦੇਣਾ, ਸਿਖਾਉਣਾ ॥

ਦੱਸ ਪੁਖ ਪੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਰੀ ਦੇ ਮਾਲਆਦਿਕ ਦੀ ਦੱਸਪੇਣੀ ॥

ਦੱਸ ਪਾਉਦਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਬਰ ਜਾਂ ਪਤਾ ਦੇਣਾ ॥

ਦਸਤਾਰ

ਦੱਸ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ॥

ਦਸਤ, ਪੁ:—ਪਤਲਾ ਸ਼ਾੜਾ, ਜੁਲਾਬ, ਹੱਥ ॥

ਦਸਤ ਆਉਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਲਾਬ ਲੱਗਣਾ ॥
ਦਸਤ ਲੱਗਣੇ }

ਦਸਤਆਵਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਸੈ ਨਾਲ ਦਸਤ ਆਉਣ ॥

ਦਸਤ ਨਿਕਲ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਵਰ ਜਾਣਾ

ਦਸਤਕ, ਪੁ:—ਕੁੰਝਾ ਖੜਕਾਉਣਾ, ਦੋਰੀ ਦਾ ਜਰਮਾਨਾ ਪਰਵਾਨਾ ॥

ਦਸਤਕ: } ਪੁ:—ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਨਾਲ
ਦਸਤਕੀਆ } ਦਸਤਕ ਲੈ ਜਾਵੇ ॥

ਦਸਤ ਕਾਰ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਦੀ ਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਾਰੀਗਰ

ਦਸਤ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਕਾਰ, ਕਾਰੀਗਰੀ ॥

ਦਸਤਖਤ, ਪੁ:—ਦਸਖਤ, ਨਾਂਵਾਂ, ਸਹੀ (ਕਰਨਾ)

ਦਸਤਰਖਾਨ, ਪੁ:—ਮੇਜ ਦੀ ਚਾਦਰ, ਜਿਸ ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਖਾਣੇ ਬੁਣਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਦਸਤਾਰ, ਪੁ:—ਹੱਥਾਂ, ਮੁੱਠਾਂ, ਮੂੰਗਲੀ, ਕਾਗਤ ਦੇ ਕੁਝ ਭਾਉ, ਵੇਜ ਦਾ ਚਿੰਸਾ ॥

ਦਸਤਾਨਾ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਚੱਕਣ ਵਾਲਾ ਬੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਕਪੜਾ ॥

ਦਸਤਾਬੇਜ, ਸ:—‘ਦਸਤਾਵੇਜ’ ਦੇਖੋ ॥

ਦਸਤਾਰ, ਪੁ:—ਪੱਗ, ਪਗੜੀ, ਸਿਰ ਦਾ ਸ਼ਾਵਾ ॥

ਦਸਤਾਰਬੰਦ -

ਦਸਤਾਰ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਮਰਦ, ਪੜਿਆ ਹੋਯਾ ਆਦਮੀ ॥

ਦਸਤਾਰ ਝੰਦੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਸਰਬੰਧੀ ਦੇ ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਠਵੀਂ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਦਸਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਗੜੀ (ਸਜਾਉਣਾ), ਦਸਾਂ ਭਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸਜਾਰ ॥

ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਤ, ਤਮੱਸਕ, ਟੋਝਾ ॥

ਦਸਤੀ, ਵਿ:—ਹੱਥਾਂ ਦੀ, ਹੱਥੀਂ ਥੋਜੀ ਹੋਈ, ॥
ਸ:—ਛੋਟਾ ਦਸਤਾ ॥

ਦਸਤੂਰ, ਪੁ:—ਰੀਤਰਸਮ, ਤਫੀਕਾ, ਢੰਗ, ਚਾਲ ॥

ਦਸਤੂਰ-ਉਲ-ਅਮਲ, ਪੁ:—ਕਨੂਨ, ਕੌਦਾ, ਸਰ-ਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਕੋਠ ॥

ਦਸਤੂਰੀ, ਸ:—ਦਲਾਲੀ, ਕਮੀਸ਼ਨ, ਕਾਰ ॥

ਦਸਤੂਰੀਆ, ਪੁ:—ਦਸਤੂਰ-ਜਾਨਕ ਵਾਲਾ, ਦਸਤੂਰੀ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦਸੰਬਰ, ਪੁ:—ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਲ ਦਾ ਬਾਰਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਬੀੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਕਬੀਲੇਵਾਂ ਦਾ ਬਾਣੀ ਹੈ ॥

ਦਸਮਾਂ, ਵਿ:—ਦਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਦਸਮੀ, ਸ:—ਚੰਦ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਦਿਨ ॥

ਦਸਵੰਧ, ਪੁ:—ਜਦ ਬਾਲਕ ਦਸਾਂ ਥਰਸਾਂ ਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਛੇਤ ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਜਾਂ ਪੀਰ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇ, ਆਮਦਨ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ॥

ਦਸੌਤਾ

ਜੋ ਧਰਮ ਅਰਥ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ) ॥

ਦਸਵੰਧੀ, ਪੁ:—ਜਿਸਦੇ ਨਮਿੱਤ੍ਰ ਦਸਵੰਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਦਸਵਾਂ, ਵਿ:—‘ਦਸਮਾਂ’ ਦੇਖੋ ॥

ਦਸਾ, ਸ:—ਹਾਲਤ, ਦਿਸ਼ਾ ॥

ਦਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਹਾਉਣਾ, ਖਬਰ ਦੁਆਉਣੀ ॥

ਦਸਾਉਰ } ਪੁ:—ਪਰਦੇਸ, ਪਰਦੇਸੀ ਮਾਲ ਦੇ
ਦਸਾਵਰ } ਵਿਕਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਬਾਹਰੋਂ ਆਯ ਹੋਯਾ ਮਾਲ ॥

ਦਸਾਉਰੀ } ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਦੇਸ ਦਾ (ਦਸਾਉਰੀ
ਦਸਾਵਰੀ } ਮਾਲ) ॥

ਦਸਾਧ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਨੀਚ ਜਾਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥
ਦਸਾਧਣੀ, ਸ: }

ਦੱਸੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨੌਂ ਉਛੇ ਹੋਏ ਧਾਗੇ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ॥

ਦੱਸੀਆਂ ਉਠਣੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਨੁਕਸਾਨ
ਦੱਸੀਆਂ ਪਉਣੀਆਂ } ਕਰਨਾ ॥

ਦਸੇਰਾ, ਪੁ:—ਦਸਾਂ ਸੇਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ, ਦਸ ਸੇਰ ॥

ਦਸੇ ਗਿਆਹਰੀ, ਸ:—ਵੰਡਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦਸ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਏ ਨੂੰ ਧਾਰਾਂ। ਇੱਕ ਸਰਤ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੱਸ ਹਿੱਸੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਇੱਕ, ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਿਆਜ ਪੈਕੇ ੧੦ ਦੇ ੧੧ ਹੋ ਜਾਣ ॥

ਦਸੌਤਾ, ਪੁ:—ਮਾਮਲੇ ਦਾ ੧੦ ਸੈਂਕੜਾ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੀਬਰਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਦਸੋਦਿਸਾ

ਦਸੋਦਿਸਾ, ਸ:—ਦਸ ਪਾਸੇ (੧) ਉੱਤਰ (੨) ਦੱਖਣ (੩) ਪੂਰਬ (੪) ਪੱਛਮ (੫) ਲੀਸ਼ਾਨ (੬) ਆਗਨੇਯ (੭) ਵਾਯਵੀ (੮) ਨੈਰਿਤ (੯) ਉੱਪਰ (੧੦) ਹੇਠਾਂ ॥

ਦਸੋਂਧ } 'ਦਸਵੰਧ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਦਸੋਂਧੀ ਦਸੋਂਧਣ }

ਦਸੋਰ } 'ਦਸਾਉਰ', 'ਦਸਾਉਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਸੋਰੀ }

ਦਹਨਾ, ਵਿ:—ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ॥

ਦਹਲਾ, ਪੁ:—ਤਾਂਸ ਦਾ ਪੱਤਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦਸ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ॥

ਦਹਾ, ਵਿ:—ਦਸ। ਪੁ:—ਮੁਹੱਰਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਸ ਦਿਨ, ਦਹਿਆ ॥

ਦਹਾਈ, ਸ: }
ਦਹਾਕਾ ਪੁ: } ਦਸਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਕੱਠ ॥
ਦਹਾਖਾ, ਪੁ: }

ਦਹਾਨਾ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ, ਲਗਾਮ ਦਾ ਕਰੜਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਦਹਿਆ, ਪੁ:—ਮੁਹੱਰਮ ਦੇ ਦਸ ਦਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਜੀਏ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਤਾਜੀਆ, ਵੇਗਾ ॥

ਦਹਿਸਰ } ਪੁ:—ਦਸਾਂ ਸਿਰਾਂ ਵਾਲਾ ਰਾਕਸ਼,
ਦਹਿਸਿਰ } ਰਾਵਣ ॥

ਦਹਿਸੇਰਾ, ਪੁ:—'ਦਸੇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਲਣਾ, ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਸਾੜਨਾ, ਦੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਦਹਿੰਦ, ਪੁ:—ਦੇਫ਼ਵਾਜ਼ਾਂ ॥

ਦਖਤਾ

ਦਹਿ ਦਰ ਦਹੀ, ਵਿ:—ਦਸ ਗਜ਼ ਲੰਮਾ ਤੇ ਦਸ ਥੋੜਾ ॥

ਦਹਿਲ, ਪੁ: } 'ਡਹਿਲ' 'ਡਹਿਲਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ: }

ਦਹੀ } ਪੁ: ਸ:—ਖੱਟਾ ਪਾਕੇ ਜਮਾਧਾ ਹੋਯਾ ਦੁੱਧ ॥
ਦਹੀਂ }

ਦਹੀਂਡੀ, ਸ:—ਦਹੀ ਜਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਦੇਉਤੇ ਨੂੰ ਬੜਾਧਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਧ ॥

ਦਹੇਜ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦੇ ਵੇਲੇ ਪੀ ਨੂੰ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਦਾਜ ॥

ਦਹੇਜੜ, ਵਿ:—ਦਹੇਜ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਦੌਕ, ਪੁ:—ਛਲਾਂਗ, ਛਾਲ, ਕੁੱਦ ॥

ਦੌਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਅੰਗੂਰ ਦੀ ਬੇਲ ॥

ਦੌਕੀਕਾ, ਪੁ:—ਪਲ, ਬੋੜਾ ਚਿਰ, ਬੋੜੀ ਵਿੱਥ, ਬਰੀਕ ਗੱਲ, ਸੂਖਮ ਵਿਚਾਰ ॥

ਦੌਖ, ਪੁ:—ਸੁਆਦ, ਸ਼ਕਲ, ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਦਖੰਦੂ, ਪੁ:—ਨੀਲੇ ਜੇਹੇ ਹੁੱਲਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨਰਮ ਥੂਣਾ ॥

ਦੱਖਣ, ਪੁ:—ਉੱਤਰ ਜਾਂ ਪਹਾੜ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਪਾਸਾ, ਹਿੰਦ ਦਾ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸਾ ॥

ਦੱਖਣਾ, ਸ:—ਦਾਨ, ਭੋਜਨ ਜਿਸਨੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਨਗਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਦੱਖਣੀ, ਵਿ:—ਦੱਖਣ ਦਾ, ਦੱਖਣ ਦਾ ਬਸਨੀਕ ॥

ਦਖਣੁਤਾ, ਪੁ:—ਖਿਸ਼ਾਬ ਪੀੜ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬੋੜਾ ਬੋੜਾ ਕਰਕੇ ਆਉਣਾ ॥

ਦਖਲ

ਦਖਲ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ ਵੜਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਹੁੰਚ, ਵੇਈ, ਕਬਜਾ (ਕਰਨਾ, ਪਾਉਣਾ, ਲੈਣਾ) ਦੁਖ, ਭੁਤ ਦਾ ਅਸਰ। ਹੱਥ ਪਾਉਣਾ (ਦੇਣਾ)।

ਦਖਲਾਵਾ } ਪੁ:—ਬਾਹਰਲੀ ਭੜਕ, ਬਹਾਨਾ ॥
ਦਖਾਵਾ }

ਦਖੁੜਾ, ਪੁ:—‘ਦਖਲੁੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੰਗ, ਵਿ:—ਹਰਾਣ, ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ ॥

ਦੰਗਈ, ਵਿ:—ਜੋ ਦੰਗਾ ਕਰੇ, ਵਸਾਈ ॥

ਦਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਖਣਾ, ਤੋਪ ਚੱਲਣੀ ॥

ਦਗ ਦਕ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸਕਣਾ;
ਦਗਦਗਾਉਣਾ } ਭਖਣਾ ॥

ਦਗਦਗਾਟ, ਸ:—ਚਮਕ, ਲਿਸਕ, ਭੜਕ ॥

ਦਗਪ, ਵਿ:—ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਲ ਦੁਖੀ ਹੈ ॥ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਗਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਨਾ, ਜਾਲਣਾ, ਦਿਲ ਦੁਖਾਉਣਾ ॥

ਦੰਗਲ, ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ, ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ, ਅਖਾੜਾ ॥

ਦਗਲਾ, ਪੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋ ਦਾਰ ਬਪੜਾ, ਖਿਲਤਾ ॥

ਦਗੜ, ਪੁ:—ਸੜਕ, ਰਾਹ, ਰਸਤਾ ॥

ਦਗੜ ਦਗੜ ਕਰਦੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੈਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪੈਰ ਮਾਰਕੇ ਛੋਤੀ ਛੋਤੀ ਤੁਰਦੇ ਜਾਣਾ ॥

ਦਗਾ, ਪੁ:—ਭਰੋਬ, ਛਲ, ਧੋਖਾ, ਉਸਤਾਦੀ (ਕਰਨਾ ਦੇਣਾ) ॥

ਦੱਥ ਲੈਣ

ਦੰਗਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਲੜਾਈ ਵਸਾਏ, ਉਪਦੇਹ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੋਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣੀ, ਸਾੜਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣਾ, ਭਖਾਉਣਾ ॥

ਦਗੁਲਾ, ਪੁ:—‘ਦਗਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੰਗੇਤ, ਪੁ: ਸ:—ਜੋ ਦੰਗਾ ਕਰੇ ॥

ਦਘ ਦਘ, ਵਿ:—ਚਮਕਣ ਵਾਲਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਦੱਘਲ, ਵਿ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਚੱਠਾ ਹੋਯਾ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਦੱਛਣਾ, ਸ:—‘ਦੱਖਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੰਡ, ਪੁ:—ਸਜਾ, ਝੋਨ, ਝੰਡ, ਚੱਟੀ ॥

ਦੰਡੀ, ਪੁ:—ਸੰਨਿਆਸੀ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਦੰਡੋਤ, ਸ:—‘ਝੰਡੋਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੰਦ, ਪੁ:—ਦੇਉ, ਜਿੰਨ, ਰਾਕਸ਼, ਵੱਡਾ ਹਾਥੀ ॥

ਦਤਾਰ, ਪੁ:—ਦਾਤਾ, ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਦਤਾਰੀ, ਸ:—ਦੱਤੇ ਦਾ ਗੁਣ, ਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੰਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਪੀਲੀ ਦੁਆ ॥

ਦੰਤੂਰ, ਪੁ:—‘ਧਤੂਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੱਥਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਂਦੀ ਲੇਣਾ ਜਾਂ ਮਿਲਣਾ,
ਦੱਥ ਲੈਣਾ } (ਰੱਸੀ) ਵੱਟਣੀ ॥

ਦੱਬਰ

ਦੱਬਰ } ਪੁ:—ਧਨ, ਮਾਲ, ਪਦਾਰਥ, ਵਡ-
ਦੱਬਲ } ਮੁੱਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ॥

ਦੱਬਾ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਦਾ ਪੁਲਾ, ਰੀਨਿਆਂ
ਦੀ ਫਰੀ, ਕਾਗ਼ਤਾਂ ਦਾ ਥੱਬਾ (ਏਨਾ, ਲੇਨਾ) ॥

ਦੱਬੇ ਭਰ, ਪੁ:—ਦੱਬੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਦੱਦ, ਸ:—ਧੱਦਰੀ ॥

ਦੰਦ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਿੱਥਲ ਵਾਲੀਆਂ
ਹੱਡੀਆਂ ॥

ਦੰਦ ਕੱਢਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸਣਾ ॥

ਦੰਦ ਖੱਟੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਟੁੱਟਣਾ, ਹਾਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਦੰਦ ਖੱਟੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਤੋੜ ਦੇਣਾ,
ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਦੰਦ ਖੰਦ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ਦੰਦ ॥

ਦੰਦ ਖਲਾਲ, ਸ:—'ਫਿੰਗ' ਦੇਖੋ ॥

ਦੰਦ ਘਸਾਈ, ਸ:—ਦੰਦ ਘਸਾਉਣ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ,
ਦੰਫਣਾ ॥

ਦੰਦ ਝੜਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਲਹਿ, ਕੇ ਡਿਗ ਪੈਣੇ ॥

ਦੰਦ ਪੀਹਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉ-
ਣਾ ॥

ਦੰਦ ਵੰਜਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਦੰਦ ਟੁੱਟਾ ਹੋਯਾ
ਹੋਵੇ ॥

ਦੰਦ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦ ਨਾਲ ਮਾਸ ਵੱਢਣਾ,
ਦੰਦ ਲੱਗਣਾ } ਦੰਕ ਮਾਰਨਾ ॥

ਦਦਾ ਦਾਈ

ਦੰਦ ਵੱਜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ
ਖਹਿਣਾ ॥

ਦੰਦ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲੀ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਣ ਹੋ
ਜਾਣਾ, ਪਛੋਤਾਉਣਾ ॥

ਦੁੱਧ ਦੇ ਦੰਦ, ਪੁ:—ਬਾਲੀ ਦੇ ਦੰਦ ਜੋ ਸ਼ੁੱਧ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਨਵੇਂ ਨਿਕਲਦੇ
ਹਨ (ਤਜਰਬਾ ਨਾ ਹੋਣਾ) ॥

ਦੰਦਈਯਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁੰਡ ॥

ਦੰਦਣ, ਸ:—ਦੰਦ ਜੁੜ ਜਾਣੇ, ਬੇਹੱਸੀ (ਪੈਜਾ-
ਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਦੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਚਿੱਥਲਾਂ, ਖਾਣਾ ॥

ਦਰਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਪਰ ਵੱਡੇ ਤੇ
ਬੰਨ੍ਹੇ ਹਨ ॥

ਦੱਦਰਾ, ਵਿ:—ਕੁਝ ਕੁਝ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ ॥

ਦੱਦਰੀ, ਸ:—'ਧੱਦਰੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਦੰਦੜਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਪਾਲੇ ਵਿੱਚ ਵੰਦ ਨਾਲ ਤੰਦ
ਵੱਜਣਾ ॥

ਦੰਦਾ, ਪੁ:—'ਦ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਦੰਦਾ, ਪੁ:—ਤੁੜੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਫੇਰ, ਕੰਢਾ, ਕੰਘੇ
ਆਰੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਨੱਕਦਾਰ ਹਿਸੇ, ਫੁਰੀ
ਆਦਿਕ ਦੀ ਧਾਰ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ॥

ਦੰਦਾਸਾ, ਪੁ:—ਅਖਰੇਟ ਦੀ ਛਿੱਲ ਜਿਸ ਦੀ
ਖ਼ੀਮੜਾਂ ਦਾਤਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਦਦਾ ਦਾਈ, ਸ:—ਪਰਾਏ ਬਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਾਂ
ਤੋਂ ਪਾਲਣ ਵਾਲੀ ॥

ਦੀਦਾਨਾ

ਦਰਾ ਕਰਨਾ

ਦੀਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਕੰਘੇ ਜਾਂ ਆਰੀ ਦੀਆਂ ਨੋਕਾਂ ॥

ਦੀਦਲਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਛੱਜਾ ॥

ਦੀਦਾਲੀ, ਪੁ:—ਲੋਕਤੀ ਦਾ ਪੰਜਾ ਜਾਂ ਜੰਦਰਾ ॥

ਦੀਦਿਔਰਾ } ਪੁ:—ਸਹੁਰੇ ਦਾ ਪੇਉ ॥
ਦੀਦਿਔਰਾ

ਦੀਦੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਦੰਦ, ਮੱਜੇ ਦੀ ਉਹ ਰੱਸੀ ਜਿਸਦੇ
ਆਸਰੇ ਸਾਰੀ ਉਣਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਰੇਤ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਢੇਰ ॥

ਦੀਦੀੜ, ਸ:—ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਦੀਦੜ ਬੋਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ ਵਿੱਚ
ਦੀਦੀੜ ਵੋਟਣੀ } ਬਹੁਤ ਘੁੰਟਣਾ ॥

ਦੀਦੂ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਬਾਹਰ ਵੱਲ
ਵੱਧੇ ਹੋਣ ॥

ਦੀਦੂ ਦਾਣਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥
ਦੀਦੇ ਦਾਣਾ }

ਦੀਦੇਹਸ } ਸ:—ਸਹੁਰੇ ਦੀ ਮਾਂ ॥
ਦੀਦੇਸੁ }

ਦੀਧ, ਪੁ:—ਗਿਲਟੀ, ਜਲਣ, ਥੋ ਨਸੀਬ ਆਦਮੀ,
ਢੇਰੀ, ਢੇਰੀ ਗੱਲ ॥

ਦੀਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੜਣਾ, ਖਪਣਾ, ਗਰੀਬ ਅਤੇ
ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ ॥

ਦੀਨ, ਪੁ:—ਗੋਭੀਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਗੋਭੀਆਂ ਦਾ
ਭਿਗਣਾ, ਆਪਣਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਦੀਨ, ਸ:—ਜੁਆਰ ਆਦਿਕ ਦੇ ਟਾਂਬਿਆਂ ਦਾ ਢੇਰਾ ॥

ਦਨਦਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਜੀ ਹੋਣਾ, ਖੁਸ਼ੀ
ਮਨਾਉਣਾ ॥

ਦਨਾ } ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਸਮਝਦਾਰ, ਚਤੁਰ ॥
ਦਨਾਉ }

ਦੀਨਾ, ਪੁ:—ਗੋਭੀ ਖਡਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਕੜੀਆਂ ॥

ਦਨਾਈ, ਸ:—ਸਿਆਣਪ, ਸਮਝ, ਚਤੁਰਾਈ ॥

ਦਪਟ } 'ਰਪਟ' 'ਰਪਟਣਾ' ਦੇਖੋ ॥
ਦੱਪਟ }
ਦਪਟਣਾ }

ਦਫ, ਪੁ: ਸ:—ਮਨੁਖੀ ਦੀ ਟੋਲੀ, ਮੰਡਲੀ ॥

ਦਫਤਰ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਕਿਤਾਬ, ਰਜਿਸਟਰ, ਚਿੱਠੀ
ਪਤ੍ਰ ਜਾਂ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ,
ਲੰਮੀ ਕਥਾ ॥

ਦਫਤਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਚਿੱਠੀ ਪਤ੍ਰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ

ਦਫਤਰੀ } ਪੁ:—ਦਫਤਰ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਰੱਖਣ
ਦਫਤਰੀਆਂ } ਵਾਲਾ, ਕਾਗਜ਼ ਕਲਮ ਸਿਆਹੀ
ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਹੋਵੇ ਅਰ ਜੋ
ਜਿਲਦਾਂ ਬੰਨ੍ਹੇ, ਅਤੇ ਲਫਾਢੇ ਆਦਿਕ ਬਣਾਏ ॥

ਦਫਤਰੀ, ਸ:—ਦਰਕਾਂ ਦਾ ਦੱਬਾ

ਦਫਰੀ } ਸ:—ਭੱਠ, ਬਦਨਾਮੀ (ਮਰਨੀ, ਮਚਾਉਣੀ,
ਦਫੜੀ } ਲੱਗਣੀ, ਲਗਾਉਣੀ) ॥

ਦਫਾ, ਸ:—ਵਾਰੀ, ਹਿੱਸਾ, ਕਾਇਦਾ ॥

ਦਫਾ ਹੋਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਟ ਜਾਣਾ, ਚਲੇ ਜਾਣਾ
ਦਫਾ ਹੋਣਾ } (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਦਫਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਦੱਬਣਾ, ਕੱਢਣਾ ॥
(ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਦਫ਼ਾਦਾਰ

ਦਫ਼ਾਦਾਰ, ਪੁ:—ਪੁਲਸ ਦਾ ਜਾਂ ਹੋਜ ਦਾ ਇਕ
ਵੇਟਾ ਅਵਸਰ ॥

ਦਫ਼ਾ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਨੁਨ ਮੁਜਿਬ ਕੋਈ ਅਪ-
ਰਾਧ ਲੱਗਣਾ ॥

ਦੱਬ, ਸ:—ਦਬਾਉ, ਭਾਰ, ਜੋਰ, ਘੁਟਲ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੱਬਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ॥

ਦੱਬਚਾੜੁਟੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਧਮਕਾਉਣਾ, ਭਰਾਉਣਾ ॥
ਦੱਬ ਦੇਣੀ }

ਦੱਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬਣਾ, ਗੱਭਣਾ ॥

ਦੱਬਦੱਬਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਾਉਣਾ, ਜੋਰ ਜਾਂ
ਦੱਬ ਦੇਣਾ } ਧੱਬੇ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਦੱਬ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਫੇੜ ਲੁਕਾਉਣਾ ॥

ਦਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ, ਖਿੜਕਣਾ,
ਵਾਜੇ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਵਜਾਉਣੀਆਂ, ਸੋਨੇ ਜਾਂ
ਗਾਂਢੀ ਦੀ ਤਾਰ ਕੁੱਟਣੀ ॥

ਦਬਕਈਆ } ਪੁ:—ਜੇ ਗਿਲਟ ਕਰੇ ਤਾਰ ਕੁੱਟੇ
ਦਬਕਈਯਾ } ਜਾਂ ਕੁੱਪੇ ਬਣਾਵੇ ॥

ਦਬਕਾ, ਪੁ:—ਧਮਕੀ, ਖਿੜਕ, ਸੋਜ (ਦੇਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਦਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਮਕਾਉਣਾ, ਖਿੜਕਣਾ,
ਰੋਕਣਾ, ਗਾਂਢੀਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਾਰ ਕੁਟਵਾਉਣੀ ॥

ਦਬਕੀ, ਸ:—‘ਦਬਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਬਕਰ, ਪੁ:—‘ਦਬਕਈਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਬਾ ਵੇਟਾ

ਦਬਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦਬੇ ਜਾਣਾ, ਭਰਨਾ, ਘੁਟੀਣਾ,
ਦਬਣਾ } ਲੁਕੀਣਾ, ‘ਰਸਾਦ ਹਟਣਾ’, ਰੁਕਣਾ,
ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਦੱਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਟਣਾ, ਭਾਰ ਪਾਉਣਾ, ਗੱਭਣਾ ॥

ਦਬ ਦਬਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਤਾਪ, ਜੋਰ, ਦਬਾਉ, ਅਖਤਿਆਰ ॥

ਦਬੱਲਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੱਬਕੇ, ਜੋਰ ਨਾਲ ॥

ਦਬੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬ ਚਾੜ੍ਹਨੀ, ਧਮਕਾਉਣਾ,
ਭਰਾਉਣਾ ॥

ਦਬਵੇਂ ਪਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੌਲੀ ੨ ਪੈਰ ਧਰਕੇ ॥
ਦਬਵੇਂ ਪੈਰ }

ਦਬਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਦਬੜ ਦਬੜ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਪੈਰ
ਮਾਰਕੇ ਤੁਰਨਾ ਜਾਂ ਦੌੜਣਾ ॥

ਦਬੜ ਘੁਸੜ, ਵਿ:—ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ,
ਨਕਾਰਾ, ਕਮੀਣਾ ॥

ਦਬਾ } ਪੁ:—ਭਾਰ, ਤਾਕਤ, ਜੋਰ, ਅਖਤਿਆਰ,
ਦਬਾਉ } ਅਧੀਨਗੀ ॥

ਦਬਾ ਸੱਟ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲਗਾਤਾਰ, ਬਟ ਪਟ ॥
ਦਬਾ ਦਬ }

ਦਬਾਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਧੀਰੋਂ ਜੋਰੀ ॥

ਦਬਾ ਦਬੀ } ਵਿ:—ਲੁਕੀ, ਛਿਪੀ, ਲੁਕੀ ਹੋਈ ॥
ਦਬਾ ਦਬਾਈ }

ਦਬਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹਿਠਾਚਾਂ ਨੂੰ ਘੁਟਣਾ, ਬੱਲੇ
ਗੱਭਣਾ ॥

ਦਬਾ ਬੈਠਣਾ

ਦਬਾ ਬੈਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਾਸ਼ਾ ਮਾਲ ਆਪ ਰੱਖ
ਦਬਾ ਲੈਣਾ } ਲੈਣਾ ॥

ਦਬਾਉ ਮੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ, ਭਰਨਾ ॥

ਦਬਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਣ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣਾ ॥

ਦਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬਣਾ, ਗੱਭਣਾ, ਤਿਰਕਣਾ, ਕਾਬੂ
ਕਰਨਾ, ਬੋਲਾ, ਤਹਿ ਜਮਾਉਣੀ, ਬੋਹਣਾ, ਜੇਰ
ਜਾਂ ਛਲ ਨਾਲ ਲੈ ਲੈਣਾ ॥

ਦਬਾਉ, ਵਿ:—ਦੱਬਿਆ ਹੋਯਾ, ਸਹਿਮਿਆ ਹੋਯਾ,
ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਰ ਅਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈ (ਧੱਕਾ
ਆਇਕ) ॥

ਦਬਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਦਬਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਬੀੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਛਾਹਾਂ ਨੂੰ ਘੁੰਟਣਾ ਸਾਂਝੋਕਣਾ

ਦਬੇਲ } ਵਿ:—ਜੇ ਦੁਸ਼ੇ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚਰੇ, ਅਧੀਨ।
ਦਬੈਲ }

ਦੱਡ, ਸਾਂ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ, ਕੁਸ਼ਾ ॥

ਦੰਡ ਪੁ:— } ‘ਦੰਡ’ ‘ਦੰਡਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਦੰਡਣਾ ਕ੍ਰਿ:— }

ਦਮ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਹ, ਸੁਆਸ, ਪ੍ਰਾਣ, ਪਲ, ਸ਼ੇਖੀ, ਜੌਰ
ਖੱਭੀ ਦਾ ਉਹ ਜਿੱਸਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪੈਰ ਰਖਦੇ
ਹਨ ॥

ਦਮ ਉਲਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਰੁਕਣਾ,
ਦਮ ਉਲਟਣਾ } ਘਾਬਰਨਾ, ਦਮਾ ਹੋਣਾ ॥

ਦਮ ਸਾਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਮ ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ
ਕਰਨਾ ॥

ਹਰਦਮ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਗਾਤਾਰ, ਬਰਾਬਰ, ਸਦਾ ॥

ਦਮ ਦਾ ਲਾਹ ਹੈ

ਦਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਕਾ ਮਾਰਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨਾ ॥
ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਪਕਾਉਣਾ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਬਲਣ
ਦੇਣਾ ॥

ਦਮ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੀਰਜ ਰੱਖਣਾ, ਹੋਖਾ ਖਾਣਾ,
ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸੇਕ ਮਿਲਣਾ (ਗ਼ਜ਼ੀ ਆਇਕ
ਨੂੰ) ॥

ਦਮ ਖਿੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਪ ਕਰ ਰਹਿਣਾ, ਸਾਹ
ਨੀ ਲੈਣਾ ॥

ਦਮ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਰ ਜਾਣਾ, ਸਹਿਮ
ਜਾਣਾ ॥

ਦਮ ਘੁਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਰੁਕ ਜਾਣਾ ॥
ਦਮ ਘੁਟਣਾ }
ਦਮ ਘੁੱਟ ਜਾਣਾ }

ਦਮ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਕ ਕੇ ਹੜਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ॥

ਦਮ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਰੋਕਣਾ, ਜੋਗਾਭਿ.
ਆਸ ਕਰਨਾ ॥

ਦਮ ਚੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਹੌਸੀ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਬਹਾ,
ਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਦਮ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਹੌਸਲਾ ਚਾਹਨਾ ॥

ਦਮ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਨ ਆਉਣਾ,
ਦਮ ਟੁਟਣਾ } ਮਰਨ ਲਗਣਾ ॥

ਦਮ ਦਮ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰ ਦਮ, ਸਦਾ ॥

ਦਮ ਦਲਾਸਾ, ਪੁ:—ਬੁਠੀ ਆਸ, ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ॥

ਦਮ ਦਾ ਲਾਹ ਹੈ, ਵਾਕ—ਜੀਉਣਾ ਬੜੀ ਨਿਆ
ਮਤ ਹੈ ॥

ਦਮ ਦੇਣਾ

ਦਮ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਲਣਾ, ਮਾਰਨਾ, ਗਾਢ ਵਿਚ
ਪਕਾਉਣਾ ॥

ਦਮ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਨਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਰੜਫਲਾ ॥

ਦਮ ਬੰਦ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਨਾਂ ਲੈਣਾ, ਬੋਲ ਨਾਂ
ਸਕਣਾ ॥

ਦਮ ਈਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣ ਨਾਂ ਦੇਣਾ ॥

ਦਮ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਬਰੇਬੀ, ਫਲੀਆ ॥

ਦਮ ਬਾਜੀ, ਸਾ—ਧੋਖਾ, ਬਰੇਬ, ਫਲ ॥

ਦਮ ਬਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਨਣਾ, ਧਕੀਲ ਕਰਨਾ ॥

ਦਮ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਕੜਨਾ, ਅਭਿਆਨ ਕਰਨਾ ॥

ਦਮ ਰੁਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਨਾਂ ਆਉਣਾ ॥

ਦਮ ਹੋਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਦਮ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਰਸ ਆਦਿਕ ਖੀਂਤੀ
ਜਾਣੀ ॥

ਦਮ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਾ ਜਾਂ ਚਰਸ ਜੋਰ
ਨਾਲ ਪੀਣਾ ॥

ਦਮ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਝਾ ਚਿਰ ਅਰਾਮ ਕਰਨਾ,
ਅਵਕਣਾ ॥

ਦਮ ਫੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਦਮ ਖਿੱਚਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਦਮ ਵਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤਕ ਸਾਹ ਰੁਕ
ਸਕਣਾ, ਹੋਸਲਾ ਬਧ ਜਾਣਾ ॥

ਦਮ ਵਧਾਉਣਾ, ਚਿਰ ਤਕ ਸਾਹ ਰੋਕਣ ਦਾ
ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ॥

ਦਮ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਖਾਣਾ ॥

ਦਮਾ

ਦਮ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਖਾ ਦੇਣਾ
ਰਸਾਉਣਾ ॥

ਦਮਾਂ ਦਾ ਗਾੜਾ, ਵਿ:—ਹਿੰਮਤੀ, ਧੀਰਜ
ਵਾਲਾ ॥

ਕੋਈ ਦਮ ਦਾ ਪਰਾਹੁਣਾ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੇ
ਛੇਤੀ ਮਰ ਜਾਣਾ ਹੈ ॥

ਦੰਮ, ਪੁ:—ਧਣ, ਦੌਲਤ, ਮੂਲ, ਦਾਮ ॥

ਦੰਮਾਂ ਸਾਰੀ, ਪੁ:—ਦਿਵਾਲੀਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ
ਹਿੱਸੇਮੁਜਿਬ ਲਹਿਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਣਾ ॥

ਦਮਕ, ਸ:—ਚਮਕ, ਸੋਭਾ, ਚਾਉ ॥

ਦਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸਕਣਾ, ਦੁਖ
ਜਾਣਾ ॥

ਦਮਕੜਾ, ਪੁ:—ਚਰਖੇ ਦੇ ਤਕਲੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ
ਚੰਮ ਦੀ ਗੋਲ ਟਿੱਕੀ ॥

ਦਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਲਿਸਕਾਉਣਾ ॥

ਦਮ ਗੰਜਾ, ਪੁ:—ਬੂਠੀ ਸੋਖੀ ॥

ਦਮ ਦਮਾ, ਪੁ:—ਟਿੱਲਾ, ਉੱਚਾ ਡੋਪਖਾਨਾ,
ਸਤਹੁਰਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਹੋਈ
ਅਮਾਰਤ ॥

ਦਮੜਾ, ਪੁ:—ਚਾਂਦੀ ਸੋਭਾ, ਦੌਲਤ, ਰੁਪਯਾ ॥

ਦਮੜੀ, ਸ:—ਪੇਸ਼ੇਵਾ ਚੰਗਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਦਮਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਆਖਾ
ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਬੁਰਾ ॥

ਦਮਾਕ

ਦਮਾਕ } ਪੁ:—ਮਗਜ, ਆਕੜ, ਹੰਕਾਰ, ਸੋਖੀ॥
ਦਮਾਗ

ਦਮਾਗ ਨਾਂ ਪਾਯਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ
ਹੰਕਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਦਮਾਗ ਵਿਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਕੜਣਾ, ਸਿਰ
ਦਾ ਰੋਗ ਹੋਣਾ ॥

ਦਮਾਕੜਾ, ਪੁ:—ਹੁੱਕੇ ਦਾ ਘੁੰਦ ॥

ਦਮਾਮਾ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਢੋਲ, ਧੌਂਸਾ, ਦਿਖਾਵਾ ॥

ਦਮਾਲਾ, ਪੁ:—ਪਗੜੀ ਦਾ ਪਿੱਛੇ ਲਮਕਣ ਵਾਲਾ
ਲੜ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਨੌਕਰਦਾਰ ਪਗੜੀ ॥

ਦਮੂਸਾ, ਪੁ:—‘ਦਿਮੂਸਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਮੋਦਰ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਮਹਾਰਾਜ, ਭਗਵਾਨ ॥

ਦਯਾ, ਸ:—ਮਿਹਰਬਾਨੀ, ਕਿਰਪਾ, ਤਰਸ ॥

ਦਯਾਮਯ }
ਦਯਾਮਾਨ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਯਾ ਹੈ, ਮਿਹਰ
ਦਯਾਲ } ਥਾਣ ॥
ਦਯਾਵਾਨ }

ਦਯਾਲਗੀ, ਸ:—‘ਦਯਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਰ, ਪੁ:—ਬੁਧਾ, ਕੀਮਤ, ਮੁੱਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਉ ॥

ਦਰ ਦਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਘਰ ਘਰ, ਹਰ ਥਾਂ ॥
ਦਰਬਦਰ }

ਦਰ ਭਿੱਛ }
ਦਰ ਭਿੱਛਕ } ਪੁ:—ਮੰਗਤਾ, ਵਕੀਰ ॥

ਦਰਸਣੀ ਦਰਵਾਜਾ

ਦਰਸ, ਪੁ:—ਚਾਨਣ, ਦੇਖਣਾ, ਦਿੱਸਣਾ, ਸੰਬਾ,
ਸਬਕ ॥

ਦਰਸ ਪਰਸ,—ਦੇਉਤੇ ਆਦਿਕ, ਦੀ ਵੇਖਣਾ,
ਤੇ ਵੇਹਣਾ ॥

ਦਰਸਣ, ਪੁ:—ਦੇਖਣਾ, ਦੀਦਾਰ, ਮੇਲ ਗੇਲ, ਖਟ
ਸਾਮਤ, ਜੋਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰਾਂ, ਹਿੰਦੂਆਂ
ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਪ੍ਰਦ ॥

ਦਰਸਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਤੀਰਥ
ਤੇ ਜਾਣਾ ॥

ਦਰਸਣ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਕੇ ਮਿਲਣਾ ॥

ਦਰਸਣ ਪਰਸਣ, ਪੁ:—ਮੇਲ ਮੁਲਾਕਾਤ, ‘ਦਰਸ
ਪਰਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਝਰੋਖਾ ਦਰਸਣ, ਪੁ:—ਮਹਿਲ ਦੀ ਜਿਸ ਥਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹਠੀ ਖੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਵਿਖਾਲੀ ਦੇਂਦੇ ਸਨ ॥

ਛੁੱਤੇ ਦਰਸਣ, ਪੁ:—ਦੇ ਬੇਰਾਗੀ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ
ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵੇਲੇ ਆਖਣ ਵਾਲੇ
ਬਚਨ ॥

ਦਰਸਣੀ }
ਦਰਸਣੀਆਂ } ਵਿ:—ਦੇਖਣ ਦੇ ਲਾਇਕ, ਸੋਹਣਾ,
ਦਰਸਣੀਕ } ਸੁੰਦਰ (ਸੁਆਨ) ॥

ਦਰਸਣੀ ਹੁੰਡੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਹੁੰਡੀ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ
ਸਾਰ ਰੁਪਯਾ ਮਿਲੇ ॥

ਦਰਸਣੀ ਦਰਵਾਜਾ, ਪੁ:—ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੁਰੂ ਕੇ
ਥਜਾਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜਾ ॥

ਦਰਸ਼ਣੀ ਡੇਉਰੀ

ਦਰਸ਼ਣੀ ਡੇਉਰੀ, ਸ:—ਮੰਦਰ ਦਾ ਬਾਹਰਲਾ
ਬੂਹਾ ॥

ਦਰਕ, ਪੁ:—ਸਮਝ, ਵਿਚਾਰ, ਗਿਆਨ, ਦਖਲ
(ਦੇਣਾ) ॥

ਦਰਕਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਟਣਾ, ਤੋੜ ਆਉਣੀ, ਦਸਤ
ਲੱਗਣੇ ॥

ਦਰਕਾਰ, ਵਿ:—ਲੋੜੀਂਦਾ, ਜਰੂਰੀ । ਸ: ਲੋੜ ॥

ਦਰਖਤ, ਪੁ:—ਰੁੱਖ, ਵੱਡਾ ਬੂਟਾ, ਖਿਰਛ ॥

ਦਰਖਾਸਤ, ਸ:—ਅਰਜੀ, ਅਰਦਾਸ ॥

ਦਰਗਾਹ } ਸ:—ਕਚਹਿਰੀ, ਥਾਵਸਾਹ ਦੀ
ਦਰਗਾਹ } ਹਜ਼ੂਰੀ, ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਦਰਜ, ਸ:—ਸੀਉਣ, ਵਿੱਥ, ਬ੍ਰੇਜ ॥

ਵਿ:—ਲਿਖਿਆ ਹੋਯਾ, ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਆ
ਹੋਯਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਦਰਜਣ, ਸ:—ਦਰਜੀ ਦੀ ਤ੍ਰੀਮਤ, ਕਪੜੇ ਸੀਉਣ
ਵਾਲੀ, ੧੨ ਦੀਜਾਂ ॥

ਦਰਜਾ, ਪੁ:—ਪਦਵੀ, ਹੁੰਦਾ, ਜਗਾ, ਹਿੱਸਾ ॥

ਦਰਜੀ, ਪੁ:—ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਕਪੜੇ ਸੀਉਣਾ ਹੈ ॥

ਦਰਜੀਗਰੀ, ਸ:—ਦਰਜੀ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦਰਦ, ਸ:—ਪੀੜ, ਦੁਖ, ਤਰਸ, ਹਿੱਤ ॥

ਦਰਦੰਦ, ਵੰਦ } ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਤਰਸ ਹ ॥
ਦਰਦ ਮੰਦ }

ਦਰਦਣ, ਸ: } ਜੇ ਤਰਸ ਕਰੇ, ਦਰਦ ਵਾਲਾ
ਦਰਦੀ, ਪੁ: } (ਲੀ) ॥

ਦਰਵਾਰੀ

ਦਰਦਰਾ, ਵਿ:—ਮੱਟਾ, ਔਧਾਂ ਧੀਠਾ ਹੱਥਾ (ਆਰਾ) ॥

ਦਰਪਣ, ਪੁ:—ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦਰਬ, ਪੁ:—ਧਨ, ਦੌਲਤ, ਰੁਪਯਾ ॥

ਦਰਬਾਣ, ਪੁ:—ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ
ਨੌਕਰ ॥

ਦਰਬਾਨਣੀ, ਸ:—ਦਰਬਾਨ ਦੀ ਤ੍ਰੀਮਤ, ਦਰਵਾਜ਼ੇ
ਉੱਤੇ ਬਹਿਣ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਦਰਬਾਰ, ਪੁ:—ਕਚਹਿਰੀ, ਦਰਗਾਹ, ਰਾਜੇ ਦੀ
ਸਭਾ, ਅਮੀਰਾਂ ਰਈਸਾਂ ਦਾ ਕੋਠ (ਕਰਨਾ) ॥

ਦਰਬਾਰ } ਪੁ:—ਅਮਿਤਸਰ ਜੋ ਸਿਖਾਂ
ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ } ਦਾ ਮੰਦਰ ਹੈ, ਹੋਰ ਸਿਖ
ਮੰਦਰ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ॥

ਦਰਬਾਰੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਦਰਬਾਰ ਦਾ, ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ
ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ
ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਕੁਰਸੀ ਠਸੀਠ ॥

ਦਰਬੀ, ਪੁ:—ਧਨ ਵਾਲਾ, ਖਜ਼ਾਨਦਾਰ ॥

ਦਰਮਾਹਾ } ਪੁ:—ਮਹੀਨੇ ਪਿਛੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ
ਦਰਮਾਹਾ } ਤ ॥

ਦਰਵੱਜਾ } ਪੁ:—ਬੂਹਾ, ਛਿੱਤ, ਕਵਾਜ਼, ਦੋਵੇਂ ਤਾਕ ॥
ਦਰਵਾਜਾ }

ਦਰਵਾਜਾ ਉਚੇੜ ਸੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਡੇਰੇ
ਦਰਵਾਜਾ ਉਚੇੜ ਕੱਢਣਾ } ਪਾਉਣੇ ॥

ਦਰਵਾਜਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੰਭ ਕਰਨਾ ॥

ਦਰਵਾਰੀ, ਪੁ:—'ਦਰਬਾਰੀ' ਵੈਧੀ ॥

ਦਰਵੇਸ

ਦਰਵੇਸ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ, ਸਾਂਈ, ਮੰਗਤਾ ॥

ਦਰੜ } ਪੁ:—ਮੋਟਾ ਪੀਠਾ ਹੋਯਾ ਅਨਾਜ ਜਾਂ
ਦਰੜਾ } ਦੁਆ ॥

ਦਰੜ ਫਰੜ } ਪੁ:—ਦਰੜ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ
ਦਰੜਾ ਫਰੜਾ } ਨਾਲ ਭੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕੰਮ ॥

ਦਰੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਟਾ ਪੀਠਾ, ਵੇਸ ਕਰਨਾ,
ਦਲਣਾ ॥

ਦਰਾ, ਪੁ:—ਫਾਹ, ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਰਸਤਾ ॥

ਦਰਾਇਸ } ਸ:—ਮਾਹਸ, ਲੋੜ, ਚਾਹ, ਇੱਛਿਆ ॥
ਦਰਾਸ }

ਦਰਾਜ, ਪੁ:—ਮੇਜ ਦਾ ਖਾਨਾ, ਇੱਕ ਭੀੜਾ
ਪਜਾਮੀ ॥

ਦਰਾਣੀ, ਸ:—ਦਾੜੀ ॥

ਦਰਾਣੀ, ਸ:—ਦੇਉਰ ਦੀ ਵਹੁਣੀ ॥

ਦਰਾਤੀ, ਸ:—ਦਾਤੀ, ਦਾਤੀ ॥

ਦਰਾਬੀ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਆਦਿਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਕੰਡੀ,
ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਜਿਸਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਮਾਹਲ
ਲਵਕਦਾ ਹੈ ॥

ਪੁ:—ਖੋਰਾਂ ਦਾ ਨੌਕਰ ॥

ਦਰਾਰ, ਪੁ:—ਕੁੜ, ਵਿੱਥ, ਦਰਜ ॥

ਦਰਿਆ } ਪੁ:—ਨਦੀ, ਨਾਲਾ, ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ
ਦਰਿਆਉ } ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਵਗਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ,
ਦਰਿਆਇ } ਬਹੁਤ ਇਲਮ ਵਾਲਾ ॥

ਦਰਿਆ ਬੁਰਦ, ਪੁ:—ਜੋ ਜਮੀਨ ਦਰਿਆ ਰੁੜ੍ਹਾ
ਲੈ ਜਾਏ ॥

ਦਰੁਸਤੀ

ਦਰਿਆਈ, ਵਿ:—ਦਰਿਆ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ॥

ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੋਸਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਦਰਿਆਫਤ, ਪੁ:—ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਪਛਾਣ, ਪਤਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਦਰਿਸਦ, ਸ:—ਨਜਰ, ਨਿਗਾਹ, ਵਿੱਸਲਾ ॥

ਦਰਿਸਦ ਕੂਟ } ਪੁ:—ਬੁਝਾਰਤ, ਘੋਖਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ॥
ਦਰਿਸਦ ਕੂਟ }

ਦਰਿਸਦਾਤ, ਪੁ:—ਮਸਾਲ, ਨਮੂਨਾ, ਉਪਮਾ ॥

ਦਰਿਦਰ, ਪੁ: } ਗਰੀਬੀ, ਭੰਗਸੀ ॥
ਦਰਿਦਰਤਾਈ, ਸ: }

ਦਰਿਦਰਣ, ਸ: } ਗਰੀਬ ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਥ ਭੰਗ
ਦਰਿਦਰੀ, ਪ: } ਹੈ ॥

ਦਰਿਸ਼ੁ } ਸ:—ਦਿਲ ਦੀ ਪਕਿਆਈ, ਸੋਲਾਂ,
ਦਰਿਸ਼ੁਤਾ } ਤਾਕਤ ॥

ਦਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਵਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ ॥
ਵਿ:—ਦਰਾਂ ਜਾਂ ਦਰਵਜਿਆਂ ਵਾਲਾ (ਬਾਰਾਂ
ਦਾਰੀ) ॥

ਦਰੀਜਣਾ, ਪੁ:—ਮੋਲੀਆ ਦਾ ਇੱਕ ਮੰਦ ॥

ਦਰੀਦਾਈ, ਸ:—ਦਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਬਾਲ
ਜਮਾਉਣਾ ਹੋ ॥

ਦਰੁਸਤ, ਵਿ:—ਠੀਕ, ਸੱਚਾ, ਮਨਾਸਬ, ਸਹੀ,
ਪੂਰਾ ॥

ਦਰੁਸਤੀ, ਪੁ:—ਠੀਕ ਹੋਣਾ, ਸਫਾਈ, ਜੁਗਤ,
ਸੁਆਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦਰੁਦ

ਦਰੁਦ, ਪੁ:—ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੱਡੀ ਾਈ,
ਬਰਕਤਾਂ ॥

ਦਰੁਦ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡਿਆਈ ਕਰਨਾ,
ਪੈਨ, ਪੈਨ ਕਹਿਣਾ ॥

ਦਰੁਦ ਛਾਤਿਆ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋ
ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਦਰੇਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਪੜਾ ॥
ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਠੀਕ ॥

ਦਰਸੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਸ਼ਕਤ ਜਾਂ ਨੇਹਰ ਦੀ
ਪਟੜੀ ਦੀ) ਸਿਧਾਈ ਕਰਨਾ ॥

ਦਰੇਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਟੁੱਖ ॥

ਦਰੇਜ਼, ਸ:—ਦਥਾਉ, ਦਰੇਜ਼ੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ,
ਰੁਰ (ਹੇਠ ਆਉਣਾ) ॥

ਦਰੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਥਾਉਣਾ, ਪੀਹਣਾ, ਰੁਗ-
ਉਣਾ ॥

ਦਰੇਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਾ ਮੀਂਹ ॥

ਦਰੇਈ } ਸ:—'ਦੁਹਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਰੇਈ }

ਦਰੇਗਾ, ਪੁ:—ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਆਰਸਰ, ਜੋ
ਕੰਮ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰੇ ॥

ਦਰੇਵਾ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਪੱਤਰ ਦੀ ਛਿੱਲ ॥

ਦਲ, ਪੁ:—ਫੌਜ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਥੀੜ, ਟੱਲਾ ॥

ਦਲ ਸੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਦਲ ਮਲ ਸੱਟਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਲਦਲ, ਸ:—ਚਿੱਕੜ, ਖੌੜਾ ॥

ਦਲਾਲੀ

ਦਲ ਬਾਦਲ, ਪੁ:—ਕਾਲੀ ਘਟਾ, ਖੜੀ ਭਾਰੀ
ਫੌਜ ॥

ਦਲ ਮਲ, ਪੁ:—ਤੱਤਨ, ਮਲਣ ਜਾਂ ਪੀਚਣ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦਲ ਮਲ ਸੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੈਰਾਂ ਨਾਲ ਮਲ ਕੇ
ਫਿਹਣਾ ॥

ਦਲਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਟਾ ਪੀਹਣਾ, ਚੱਕੀ ਵਿਚ ਪੀਹ
ਕੇ ਚੌੜਨਾ ॥

ਦਲਬਾ } ਪੁ:—ਭਿੱਤੀ, ਧੱਖਾ, ਛਲ (ਦੇਣਾ) ॥
ਦਲਵਾ }

ਦਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਦਲਵਾਈ, ਸ:—ਅਠਾਜ ਦਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਦਲਵੇਯਾ, ਪੁ:—ਦਿਲਵਯਾ, ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦਲਾ, ਪੁ:—'ਡਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੱਲਾ, ਪੁ:—ਦਲਾਲ, ਦਿਲੋਲਾ (ਦਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਦਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਲਵਾਉਣਾ, ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਦਲਾਈ, ਸ:—'ਦਲਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਲਾਸਾ, ਪੁ:—ਰਸੌਲੀ, ਹੋਸਲਾ (ਦੇਣਾ) ॥

ਦਲਾਨ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਕਮਰਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅੰਦਰ ॥

ਦਲਾਲ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਸੌਦਾ ਹੋਵੇ,
ਵਿਚੋਲਾ ॥

ਦਲਾਲਗੀ } ਸ:—ਦਲਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਿਹਨਤਗਾਨਾ, ਦਸਤੂਰੀ ॥
ਦਲਾਲੀ }

ਦਲਿੱਦਰ

ਦਲਿੱਦਰ, ਪੁ: } ਗਰੀਬੀ, ਆਲਸ, ਕੁਝਾ ॥
 ਦਲਿੱਦਰਤਾਈ, ਸ: }

ਦਲਿੱਦਰਣ, ਸ: } ਗਰੀਬ, ਤੰਗ, ਸੁਸਤ ॥
 ਦਲਿੱਦਰੀ, ਪੁ: }

ਦਲੀਆ } ਪੁ:—ਦਲਿਆ ਹੋਯਾ ਅਠਾਜ ॥
 ਦਲੀਯਾ }

ਦਲੀਜ, ਸ:—ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਚੁਗਾਠ ਦੀ ਹੇਠਲੀ
 ਲੱਕੜ, ਸਰਦਲ ॥

ਦਲੀਮਲੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਹਰਨਾ ਅਤੇ ਰਗ-
 ਜਨਾ ॥

ਦਲੀਲ, ਸ:—ਸਬੂਤ, ਧੁਕਤੀ (ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣਾ)
 ਪ੍ਰੇਮ, ਹਿਤ, ਪਿਆਰ, ਅਕਲ, ਇਫ਼ਿਆ
 (ਥਰਨਾਂ) ॥

ਦਲੇਰ, ਵਿ:—ਹੌਸਲੇ ਵਾਲਾ, ਬਹਾਦਰ, ਸਖੀ ॥

ਦਲੇਰੀ, ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਹਿੰਮਤ, ਸਖਾਉਤ ॥

ਦਲੇਲ, ਵਿ:—ਦਲੇਰ। ਸ:—ਸਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ
 ਕਵਾਇਦ ਦੀ ਸਜਾ ਵਿੱਤੀ ਜਾਵੇ (ਬੋਲਣਾ) ॥

ਦਲੇਲੀ, ਸ:—‘ਦਲੇਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਵਾ, ਸ:—ਰੋਗ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਔਖਧ ॥

ਦਵਾ ਦਰਮਲ } ਪੁ:—ਦਵਾ, ਅਲਾਜ (ਕਰਨਾ) ॥
 ਦਵਾ ਦਾਰੂ }

ਦਵਾ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਵਾ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ॥

ਦਵਾਇਣ, ਸ:—‘ਅਦੁਆਇਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਵਾਇਤ, ਸ:—ਸਿਆਹੀ ਪਾਕੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ
 ਕੁੰਜੀ ॥

ਦਵਾਲੇ ਹੋਣਾ

ਦਵਾਈ, ਸ:—‘ਦਵਾ’ ਵੇਖੋ (ਦਵਾਈ ਮੁਬਾਰਕ,
 ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ) ॥

ਦਵਾਖ਼ਤੀ } ਸ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਸਮਾਦਾਨ,
 ਦਵਾਖੀ } ਦੀਉਰ ॥

ਦਵਾਣ, ਪੁ:—‘ਦੀਵਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਵਾਣਾ, ਵਿ:—ਕਮਲਾ, ਪਾਗਲ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ ॥

ਦਵਾਤ, ਸ:—‘ਦਵਾਇਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਵਾਤਸੀ } ਸ:—ਖਾਹੁਵੀਂ ਥਿਤ ॥
 ਦਵਾਦਸੀ }

ਦਵਾਪਰ, ਪੁ:—ਤੀਸਰਾ ਜੁਗ (ਕਲਜੁਗ ਤੋਂ
 ਪਹਿਲਾ) ॥

ਦਵਾਰੀ, ਸ:—ਬੂਹੇ ਦੀ ਚੁਗਾਠ ॥

ਦਵਾਲ, ਸ:—ਕੰਧ। ਵਿ:—ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦਵਾਲਗੀਰ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਲੰਘ,
 ਕੰਧ ਨੂੰ ਮੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਕੰਧ ਦਾ ਵਧਾ-
 ਉ ਜਿਸ ਪੁਰ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਰਖੀ ਜਾਵੇ ॥

ਦਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਹੁਦਾਰ ਨਾਂ ਲਾਹ ਸਕਣ ਦੀ
 ਗਲਤ, ਗਰੀਬੀ, ਬੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟਾ, ਘੋਰਾ ॥

ਦਵਾਲਾ ਨਿਕਲਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਦਾਲਤ
 ਦਵਾਲਾ ਨਿਕਲਣਾ } ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ
 ਹੋਣਾ ਕਿ ਭਲਾਣਾ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਹੁਦਾਰ
 ਨਹੀਂ ਲਾਹ ਸਕਦਾ ॥

ਦਵਾਲੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਗਰ ਪੈਣਾ, ਪਿੱਛਾ
 ਕਰਨਾ ॥

ਦਵਾਲੀ

ਦਵਾਲੀ, ਸ:—ਤਸਮਾ, ਪੇਟੀ, ਦੀਪ ਸਾਲਾ ਦਾ
ਭਿਗਾਰ ॥

ਦਵਾਲੀਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਦਵਾਲਾ
ਨਿਕਲੇ ॥

ਦਵੈਤ, ਸ:—ਦਵਾਇਤ, ਦੁਜਾਇਗੀ

ਦਵੈਲੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੌਲਾ ਘਾਹ ਜੋ ਮਹੀਆਂ
ਚਾਹ ਕੇ ਖਾਵੀਆਂ ਹਨ ॥

ਦੜ, ਸ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਜੋੜ ਨਾਲ ਭਿਗਣ
ਵੀ ਅਵਾਜ, ਰੁੱਪ (ਮਾਰਨੀ, ਵੱਟਣੀ) ॥

ਦੜ ਜਮੀਣ ਤੇ ਜਾ ਪੈਣਾ; ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ
ਉੱਤੇ ਸਿੱਧਾ ਭਿਗ ਪੈਣਾ ॥

ਦੜਉ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ ਜਿਸ ਦਾ
ਆਟਾ ਹਿੰਦੂ ਵਰਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਖਾਏ ਹਨ ॥

ਦੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਿਮ ਜਾਣਾ, ਭਰ ਕੇ ਥਹਿ
ਜਾਣਾ ॥

ਦੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਾਉਣਾ, ਦਬਕਾਉਣਾ ॥

ਦੜੱਕਾ, ਪੁ:—ਸਹਿਮ, ਭਰ, ਦਬਕਾ ॥

ਦੜੱਕਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਾਉਣਾ, ਦਬਕਾਉਣਾ ॥

ਦੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰ ਕੇ ਠੁਕ ਜਾਣਾ (ਕੰਢਿਆਂ
ਵਾਕਰ) ॥

ਦੜੱਬ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਭਿਗਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ ॥

ਦੜੱਬ ਕਰਕੇ ਭਿੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਧੇ ਜਾ
ਪੈਣਾ ॥

ਦਾ ਖਾਣਾ

ਦੜਬੜ, ਪੁ:—ਭਿੰਨੀ ਸੁਕੀ ਖੁਰਾਕ ਮਿਲੀ ਹੋਈ,
ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ ॥

ਦੜਬਾ } ਪੁ:—ਕਬੂਤਰੀ ਜਾਂ ਕੱਕੜਾਂ ਦਾ ਘਰ ॥
ਦੜਬਾ }

ਦੜੱਮ, ਪੁ:—'ਦੜੱਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੜੱਲਾ, ਪੁ:—ਜੋਰ ਦਾ ਮੀਂਹ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਜੀ ਨਾਲ
ਧਣ ਦੇਣਾ, ਧੜੱਲਾ ॥

ਦੜਾ, ਪੁ:—ਆਹਮਦ ਸ਼ਾਹੀ ਰੁਪਯਾ, ਫਿਪਾਉ,
ਵੁਟਕਲ, ਰੁੱਖ ਤੋਂ ਲੇਖੇ ਹੋਏ ਸੱਜਰੇ ਪੱਤੇ
ਅੰਬ ॥

ਦੜਾ ਮਾਰਨਾ, ਪੁ:—ਫਿਪ ਜਾਣਾ, ਟਿਭ ਜਾਣਾ
(ਵੱਹਲੀ ਦਾ) ॥

ਦੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਪਾਉਣਾ, ਦਬਕਣਾ ॥

ਦੜੁਤ } ਪੁ:—ਦੋਉਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥
ਦੜੁਤ }

ਦੜੁਹ, ਪੁ:—'ਦੜੱਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੜੋਨਾ, ਪੁ:—ਖੱਟਾ ਅਨਾਰ ॥

ਦਾ, ਅਵ:—ਸੰਬੰਧ ਵਾਚਕ ਪਦ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਇਆ (ਗਿਆ ਦਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਪੁ:—ਪਾਸਾ, ਤਰਫ, ਮੌਕਾ, ਵਾਰੀ (ਦੇਣਾ),
ਛਲ ਬਹਾਨਾ, ਚਲਾਕ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾ
ਦਣਾ (ਕਰਨਾ) ਘਾਤ, ਜੂਏ ਦੀ ਜਿੱਤ
(ਆਉਣਾ), ਪਾਸਾ ॥

ਦਾ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਖਾਣਾ, ਛਲਿਆ
ਜਾਣਾ ॥

ਦਾ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ

ਦਾ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਸ ਕਰਨਾ, ਕਾਬੂ
ਕਰਨਾ ॥

ਦਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਸਾ ਸੁਟਿਆ ਜਾਣਾ, ਧੱਖਾ
ਖਾਣਾ ॥

ਦਾ ਲੱਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ॥

ਦਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਣੀ ॥

ਦਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਲੈਣੀ, ਮੌਕੇ
ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਦਾਉ, ਪੁ:—ਪਾਸਾ, ਤਰਾਰ, ਘਾਤ, ਛਲ, ਝਰੇਬ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਦਾਉ ਘਾਉ } ਪੁ:—ਇਕ ਬੇੜ, ਵੇਰੀ ਦੀ ਤਾਰ ॥
ਦਾਉ ਘਾਤ }

ਦਾਉਣ, ਸ:—ਅਦੁਆਇਤ, ਪਗੜ ਦੀ ਕੰਢੀ,
ਚੋਗੇ ਦਾ ਲੜ, ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਰੱਸਾ,
ਮੰਜੇ ਨੂੰ ਕੱਸਣ ਵਾਲੀ ਰੱਸੀ ॥

ਦਾਉਣ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜ ਚੜਨਾ, ਆਸਰਾ
ਭਾਲਣਾ ॥

ਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਬੱਤੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਸਾ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਦਾਉਣੀ, ਸ:—ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਦਾ ਇੱਕ
ਗਹਿਣਾ ਸੋਨੇ ਦਾ, ਬਿੰਦੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ,
ਮਰਦੇ ਦੇ ਸਰਬਧੀਆਂ ਦਾ ਰੱਕਿਆ ਹੋਯਾ
ਬੰਢਣ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਦਾਉਤ, ਪੁ:—ਜਿਆਫਤ (ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਦਾਉਤੀ, ਵਿ:—ਦਾਉਤ ਤੇ ਬੁਲਾਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਦਾਹ ਦੇਣਾ

ਦਾਉਲਾ, ਪੁ:—'ਗਾਉਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਉਦੀ, ਪੁ: ਸ:—'ਦਉਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਇਕ, ਪੁ: ਸ:—ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ)

ਦਾਇਮ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਦਾ, ਹਮੇਸ਼ਾ, ਨਿੱਭ ॥

ਦਾਇਰਾ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਦਾਈ, ਸ: ਪੁ:—ਬਾਲ ਜਨਾਉਣ ਜਾਂ ਪਾਲਣ
ਵਾਲੀ, ਰਹਿਲਣ, ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਵਹੁੜੀ
ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁੰਮਰ। ਬੇਬਣ ਵਿੱਚ
ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਬਾਲ ਕੱਠੇ ਹੋਣ, ਦਾ ਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ, ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਾ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਛਲੀਆ ॥

ਦਾਈ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ ਕਰਨਾ,
ਠਠਣਾ ॥

ਦਾਈਆ, ਪੁ:—ਚਾਹ, ਮਰਜੀ, ਇਛਿਆ,
ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ (ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ॥

ਦਾਈਂ ਦਾਈਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ

ਦਾਸ, ਪੁ:—ਨੌਕਰ, ਗੁਲਾਮ, ਅਧੀਨ, ਚੇਲਾ,
ਸੇਵਕ ॥

ਦਾਸਾ, ਪੁ:—ਵੱਢੇ ਦਾ ਗੱਗਾ, ਪੌੜੀ ਦੀ ਅਗਲੀ
ਲਕੜੀ ॥

ਦਾਸੀ, ਸ:—ਰਹਿਲਣ, ਗੱਲੀ (ਬਰੋਲ ਦਾਸੀ,
ਸ:—ਜੁੱਤੀ) ॥

ਦਾਹ, ਪੁ:—ਲਾਟ, ਭਾਂਬੜ, ਅੱਗ, ਜੰਸ, ਪੀੜ
ਦੁਖ, ਗਮ (ਲੱਗਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਦਾਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਿਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣੀ,
ਦੁਖ ਦਾ ਕਰਾਣ ਹੋਣਾ ॥

ਦਾਹੜ

ਦਾਹੜ, ਸ:—ਤਾਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਭਾਵੀਂ ਤ੍ਰੇਹ ਲਗਦੀ ਹੈ ॥

ਦਾਹੜ, ਸ:—ਪਿਛਲਾ ਚੱਬਣ ਵਾਲਾ ਦੰਦ ॥

ਦਾਹੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਛਲੇ ਦੀ ਨਾਲ ਚੱਬਣਾ ॥

ਦਾਹੜਾ, ਪੁ:—ਨੌੜੀ ਉੱਪਰ ਉੱਗੇ ਹੋਏ ਲੱਮੇ ਵਾਲ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦਾਹੜੀ ॥

ਦਾਹੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਦਾਹੜਾ, ਬੇਹੜ ਦੀਆਂ ਲਮਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜੜੀਆਂ ॥

ਲਮ ਦਾਹੜੀ, } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਦਾਹੜੀ
ਲਮ ਦਾਹੜੀਆਂ } ਲੰਮੀ ਹੈ ॥

ਦਾਹਾ, ਪੁ:—ਦਹਾਈ, ਦਸ ਇਕਾਈਆਂ ॥

ਦਾਹੂ ਫਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਫੁਲਾਂ ਵਾਲੀ ਝਾੜੀ ॥

ਦਾਖ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੇਵਾ, ਅੰਗੂਰ, ਸਾਉਗੀ ॥

ਦਾਖਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਅੰਦਰ ਵੜੇ ਜਾਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਸ਼ਾਮਲ, ਦਰਜ, ਗੜਿਆ ਹੋਯਾ, ਰੱਖਿਆ ਹੋਯਾ
ਪੁ:—ਹਿਸਾਬ ਜਾਂ ਥੱਪੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਾ, ਕਥਜਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਾਖਲ ਖਾਰਜ, ਸ:—ਜਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਇੱਕ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੀ ਲਿਖੀ ਜਾਣੀ ॥

ਦਾਖਲ ਦਫਤਰ, ਵਿ:—ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਆ ਹੋਯਾ, ਥਾਗਤ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਾਖਲਾ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ ਵੜਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਫੀਸ ॥

ਦਾਖ ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਦਾਖ ਦਾ ਬੀਜ, ਪੀੜ, ਦੁਖ (ਹੋਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਦਾਣਾ

ਦਾਗ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਝਲੀਕ, ਐਥ, ਜਖਮ, ਗਮ, ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਦਾਗ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣਾ ॥

ਦਾਗ ਖੋਲ, ਸ:—ਸੜਕ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਲੀਕ ॥

ਦਾਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ, ਘਾਟਾ ਪੈਣਾ ॥

ਦਾਗ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਦਾਗਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਾਗ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਐਥਣ ॥

ਦਾਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਤੋਪ) ਚਲਾਉਣੀ, ਸਾੜ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣਾ, ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣੀ ॥

ਦਾਗੀ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਾਗ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਕਸ ਵਾਲਾ ॥

ਦਾਜ } ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਜੋ ਪਦਾਰਥ
ਦਾਜ ਦਰੋਜ } ਪੈਂਦੇ ਹਨ ॥
ਦਾਜ ਦੋਣ }

ਦਾਜਲ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਦਾਜ ਵਿੱਚ ਦੋਣ ਜੋਗਾ
ਦਾਜੜਾ, ਪੁ: } ਹੋਲੇ ਮੇਲ ਦਾ ਸਮਤਾ
ਦਾਜੜੀ, ਸ: } ਨਿਕੰਮਾ (ਬਪੜਾ
ਦਾਜੁ, ਪੁ: } ਆਦਿਕ) ॥

ਦਾੜ, ਸ:—ਤਾਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਭਾਵੀਂ ਤ੍ਰੇਹ ਲੱਗੇ ॥

ਦਾਣ, ਪੁ:—'ਦਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ, ਦਾਲ, ਛੋਲੇ ਆਦਿਕ ਜੋ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਏ ਜਾਣ, ਖੁਰਾਕ, ਮੁਸਲ ਪਾਸਾ (ਜੁਆਰੀਆਂ ਦੀ), ਰਿਨਸੀ, ਫਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (ਦੇ ਦਾਣੇ ਅਨਾਜ ਦੇ), ਬੀਜ, ਫਿਨਕਾ, ਮਨਕਾ (ਮਾਲਾ ਦੀ) ॥

ਦਾਣਾ ਖਾਣਾ

ਦਾਣਾ ਖਾਣਾ, ਪੁ:—ਰਸਤ, ਖੁਰਾਕ ॥

ਦਾਣਾ ਦੁਣਕਾ } ਪੁ:—ਅਨਾਜ, ਮੰਨ ॥
ਦਾਣਾ ਦੂਣਾ, }

ਦਾਣਾਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਅਜੀਉਕਾ, ਰੁਜਗਾਰ ॥

ਦਾਣਾ ਪਾਣੀ ਉਠ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ: (ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖਦਾ)
ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਦਾਣਾ ਢੱਕਾ, ਪੁ:—ਦਾਢੇ, ਅਨਾਜ, ਅੰਨ ॥

ਦਾਣੇ ਦਾਣੇ ਸਿਰ ਮੋਹਰ ਹੈ—ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਪਰ
ਮੇਸਰ ਨੇ ਠੀਠਆ ਹੋਯਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਕਾਣਾ
ਦਾਣਾ ਢਲਾਣਾ ਮਨੁੱਖ ਖਾਵੇਗਾ ॥

ਦਾਤ, ਸ:—ਦਾਨ, ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਦਾਜ ॥

ਦਾਤਣ ਸ:—ਰੁਖ ਦੀ ਹਰੀ ਦਹਿਲੀ ਦ ਵੇਟ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੰਦ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦਾਸ

ਦਾਤਰੀ, ਸ:—ਪੱਠੇ ਆਦਿਕ ਚੀਰਠ ਵਾਲਾ,
ਲੋਹੇ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਦਾਤਾ } ਪੁ:—ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਸਖੀ, ਖਰੀਦਾਰ ॥
ਦਾਤਾਰ }

ਦਾਤਾਰੀ ਸ:—'ਦਾਤਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਤੀ, ਸ:—ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਦਾਤੀ, ਸ:—'ਦਾਤਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਤਣ, ਸ:—'ਦਾਤਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਦ, ਸ:—ਦਾਤ, ਦਾਨ, ਨਿਆਉ, ਭੈ ॥

ਦਾਦ ਫਰਿਆਦ, ਸ:—ਨਿਆਉ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ,
ਦੁਹਾਈ (ਕਰਨੀ) ॥

ਦਾਨ ਤੋਂ ਕਲਜਾਣ

ਦਾਂਦ, ਪੁ:—ਬਲਦ, ਸੰਥਾ, ਢੱਗਾ ॥

ਦਾਂਦਕ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:) ਪੇਉ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇ,
ਦਾਦਾ ਆਦਿਕ ॥

ਦਾਂਦਕਾ,—ਵਿ—ਦਾਦੇ ਪਰਦਾਦੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ॥

ਦਾਂਦ ਪਿਉਤ, ਸ:—ਵੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਆਪੋ ਵਿਚ
ਹਿਤ ਚਲਿਆ ਆਯਾ ਹੋਵੇ, ਸ਼ਾਦੀ ਗਾਮੀ
ਦੀ ਸਾਂਝ ॥

ਦਾਂਦਰ } ਪੁ:—ਭੈ ॥
ਦਾਂਦਰ }

ਦਾਂਦਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਪਰੋਹਤ, ਭੱਰ ॥

ਦਾਂਦਾ, ਪੁ:—ਪੇਉ ਦਾ ਪੇਉ, ਥਾਥਾ, ਵੱਡਾ ਭੁੱਢਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਦਾਂਦੀ, ਸ:—ਦਾਦੇ ਦੀ ਰੀਮਤ, ਪੁਰਤਾਲੀ ॥

ਦਾਂਦੀ, ਸ:—ਪੇਉ ਦੀ ਮਾਂ, ਵੱਡੀ ਭੁੱਢੀ ਮਾਈ ॥

ਦਾਂਦੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੰਤ, ਚੜ੍ਹ ॥

ਦਾਂਦੂ ਪੰਥ, ਪੁ:—ਦਾਂਦੂ ਜੀ ਦਾ ਚਲਾਯਾ ਹੋਯਾ
ਮਤ ॥

ਦਾਂਦੂ ਪੰਥੀ, ਪੁ:—ਦਾਂਦੂ ਜੀ ਦੇ ਮਤ ਦੇ ਮੰਨਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਦਾਂਦੂ, ਪੁ: } 'ਦਾਂਦੂ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਾਂਦੇ, ਸ: }

ਦਾਨ, ਪੁ:—ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਪੁੰਨ, ਖਰੇਤ, ਦਾਤ
(ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਦਾਨ ਤੋਂ ਕਲਜਾਣ, ਅਖਾਣ-ਦਾਨ ਦੇਣ ਨਾਲ
ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਭਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹ ॥

ਦਾਨ ਪਾਤ੍ਰ

ਦਾਨ ਪਾਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਦਾਨ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਕਾਰੀ, ਜਿਸ
ਸੰਦੂਕੜੀ ਵਿੱਚ ਦਾਨ ਪਾਯਾ ਜਾਂਦਾ ॥

ਦਾਨ ਪੁੰਨ, ਪੁ:—ਖਰੀਦ, ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣਾ ॥

ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਗ੍ਰਹਿਣ
ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ ॥

ਵਿੱਦਿਆ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਮੁਫਤ ਵਿੱਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾ-
ਉਣੀ ॥

ਦਾਨਾ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਸਮਝ ਵਾਰ, ਚਤੁਰ ॥

ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਜਾਨਣ ਬੁੱਝਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਸਿਆਣਾ, ਅਨਾਜ ਦਾ ਖੱਤਾ,
ਟੋਇਆ, ਕਬਰ ॥

ਦਾਨਾਈ, ਸ:—‘ਦਾਨਾਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਨੂ, ਪੁ:—ਅਨਾਰ, ਲਸਪਾਲ ॥

ਦੌਨੇ, ਪੁ:—ਦੋਂ ਤ, ਜਿੰਨ, ਦੋਉ ॥

ਦਾਬ, ਸ:—ਬੁਰੇ ਦੀ ਚੁਗਾਨ ਦੀ ਉਪਰਲੀ
ਲਕੜ, ਦਥਾਉ, ਠੱਪੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਣ, ਮੀਂਹ
ਪਿੱਛੇ ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਾਹ ਕੇ ਸੁਹਾਗਾ
ਫੇਰਿਆ ਹੈ (ਕਣਕ ਛੋਲੇ ਬੀਜਣ ਨੂੰ),
ਦਬਕਾ ॥

ਦਾਬ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਦੱਬਣਾ, ਠੱਪਣਾ ॥

ਦਾਬਰ, ਸ:—ਕਰੜੀ ਮਿੱਟੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਦਾਬੜਾ, ਪੁ:—ਹੱਲੇ ਮੇਲ ਦਾ ਛੱਪਰ, ਛੇੜੀ ਛੱਤ
ਵਾਲਾ ਅਰ, ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ ਜੋ ਗਰਭ
ਵਾਲੀਆਂ ਖਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਦਬਕਾ
(ਮਾਰਕਾ) ॥

ਦਾਰੂ

ਦੌਬਾ, ਦੌਬਾ ਪੌਸਾ } ਪੁ:—ਤਰਾਵਾ, ਧਮਕੀ, ਦਬਕਾ
(ਦੋਣਾ) ॥

ਦਾਮ, ਪੁ:—ਪੈਸੇ ਦਾ ਪੰਝੀਵਾਂ ਹਿਸਾ, ਮੁੱਲ, ਰਕਮ,
ਪੰਖੇਰੂ ਵੜਣ ਦਾ ਜਾਲ ॥

ਦਾਮਣ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਲੜ, ਪੱਲਾ, ਕੰਨੀ
ਕੰਢੀ ॥

ਦਾਮਣੀ, ਸ:—ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਸਰਬੰਧੀਆਂ ਦਾ
ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਖੰਡਣ ਦਾ ਦੁਬੜਾ ॥

ਦਾਮੀ, ਪੁ:—ਉਹ ਬਾਜ ਜਿਸ ਦੇ ਪਰ ਜੰਗਲੀ
ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਹੋਣ ॥

ਦਾਮੋਦਰ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਦਾਯਕ, ਪੁ:—ਦੋਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੈਦਾ
ਹੋਵੇ ॥

ਦਾਯਾ, ਸ:—ਚਾਹ, ਮਤਲਬ, ਮਨੱਰਬ, ਦਾਵਾ,
ਸਲਾਹ, ਦਾਈ ॥

ਦਾਯੇਦਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਦਾਵਾ ਕਰੇ, ਫਰਿਆਦੀ ॥

ਦਾਰ ਚੀਨੀ, ਸ:—‘ਦਾਲਚੀਨੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਰ ਮਦਾਰ (ਰੀ), ਸ:—ਸਰਤ; ਸੁਲ੍ਹਾ ਸਫਾ-
ਈ, ਲਾਰੇ ॥

ਦਾਰਾ, ਸ:—ਤੀਮੀ, ਵਹੁਟੀ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਦਾਇਰਾ ॥

ਦਾਰੀ, ਸ:—ਖਾਤਰ, ਸੇਵਾ ॥

ਦਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚੋਰ ॥

ਦਾਰੂ, ਪੁ:—ਬਰੂਤ, ਦੁਆ, ਅਲਾਜ, ਸ਼ਰਾਬ ॥

ਦਾਰੂ ਦਰਮਲ

ਦਾਰੂ ਦਰਮਲ, ਪੁ:—ਦੁਆ, ਔਖਧ ॥

ਦਾਰੂਦ, ਪੁ:—'ਦਾਰੂਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਰੂੜਾ, ਪੁ: }
ਦਾਰੂੜੀ, ਸ: } ਦਾਰੂ, ਸਰਾਬ, ਠਸਾ ਪਾਣੀ ॥

ਦਾਲ, ਸ:—ਛੋਲੇ ਮੂੰਗ ਮਾਂਹ ਆਦਿਕ ਦੇ ਦਾਫੇ
ਦਲੇ ਹੋਏ ॥

ਦਾਲ ਆਟਾ }
ਆਟਾ ਦਾਲ } ਪੁ:—ਛੋਜਣ, ਖੁਰਾਕ, ਰਸਤ ॥

ਦਾਲ ਗਰ, ਪੁ:—ਦਾਲ ਵਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦਾਲ ਗਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥

ਦਾਲ ਚਿਕਨਾ, ਪੁ:—ਗਰਮੀ ਦੀ ਇਕ ਦੁਆ ॥

ਦਾਲ ਚੀਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁਸਬੂ ਦਾਰ ਰੁੱਖ
ਦੀ ਛਿੱਲ ਪਤ੍ਰ ਅਤੇ ਥੀ (ਮਸਾਲੇ ਵਿਚ
ਪੈਂਦੀ ਹੈ) ॥

ਦਾਲ ਦਲੀਆ, ਪੁ:—ਕੁਝ ਨਾਂ ਕੁਝ, ਰੁੱਖ
ਮਿੱਸਾ ਖਾਣਾ ॥

ਦਾਵ, ਪੁ:—'ਦਾਇ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਵਹ } ਪੁ:—ਹੱਕ, ਖਾਹਸ਼, ਅਰਜੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ,
ਦਾਵਾ } (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਅਰਜੀ ਦਾਵਾ, ਪੁ:—ਉਹ ਕਾਗ਼ਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹਾਲ ਲਿਖ ਕੇ 'ਅਦਾ-
ਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ' ॥

ਦਾਵਾ ਖਾਰਜ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕੱਦਮਾ ਹਟ
ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਸ਼ਾ

ਜਵਾਬ ਦਾਵਾ, ਪੁ:—ਦਾਵੇ ਦੀ ਜਵਾਬ ॥

ਦਾਵੇ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਦਾਵਾ ਕਰੇ, ਮੁਦਈ ॥

ਦਾਵਾਂ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਰੱਸਾ ॥

ਦਾਰੂ
ਦਾਰੂਨਾ
ਦਾਰੂ (ਜੀ) } 'ਦਾਹੜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਦਾਰੂਮ } ਪੁ:—ਨਿੱਕੀ ਖੱਟੀ ਅਠਾਰ, ਨਸਪਾਲ ॥

ਦਿਆਂ, ਅਵ:—'ਦੀ' ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਕ ਬਹੁਬਲ ॥

ਦਿਆਰ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੁਖ ਜਿਸ ਦੀ
ਲਕੜੀ ਅਮਾਰਤ ਦੇ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਆਉਂਦੀ
ਹੈ, ਬਿਆਰ ॥

ਦਿਆਲ, ਵਿ:—'ਦਯਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਸ, ਸ:—ਨਜ਼ਰ, ਪਾਸਾ, ਤਰਫ ॥

ਦਿਸ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਸਟ, ਸ:—'ਡਿਸਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਸਟਾਂਤ, ਪੁ:—'ਦਰਿਸਟਾਂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਹਿੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ, ਵਿਖਾਲੀ ਦੇਣਾ ॥

ਹਿੱਸਣਾ ਛਾਸਣਾ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਸੁੰਦਰ,
ਦਰਸ਼ਨੀਕ ॥

ਦਿਸੰਤ੍ਰ, ਪੁ:—1 ਦਿਸ, ਪਰਦੇਸ ॥

ਦਿਸੰਬਰ, ਪੁ:—'ਦਸੰਬਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਸ਼ਾ, ਸ:—ਪਾਸਾ, ਤਰਫ, ਹੱਟੀ (ਜਾਣਾ) ॥

ਚਾਰੋਂ ਦਿਸਾ

ਚਾਰੋਂ ਦਿਸਾ, ਪੁ:—ਉੱਤਰ, ਦੱਖਣ, ਪੂਰਬ,
ਪੱਛਮ ॥

ਦਿਸਾ ਸੂਲ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਟੁਰਨ ਦਾ ਮਹੁਰਤ
ਠਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਦੁਰ ਦਿਸਾ, ਪੁ:—ਮੰਦਾ ਹਾਲ ॥

ਦਿਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਸਣਾ, ਖਬਰ ਦੇਣੀ ॥

ਦਿਸਾ_ਰ (ਦਿਸਾਵਰ) }
ਦਿਸਾਉਰੀ (ਦਿਸਾਵਰੀ) } 'ਦਸਾਉਰ' 'ਦਸਾ-
ਵਿਸਾਉਰੀ (ਦਿਸਾਵਰੀ) } ਉਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਿਸੌਰ
ਦਿਸੌਰੀ

ਦਿੰਹ, ਪੁ:—ਦਿਨ, ਦਿਹਾੜਾ, ਰੋਜ ॥

ਦਿਹਰਾ, ਪੁ:—'ਤਿਹਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਹਲ, ਸ:—ਦਲੀਜ਼, ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਤੇ ਸ਼ਾਹ ਮਨਾਂ
ਨੂੰ ਜੋ ਮਠਿਆਈ ਅਤੇ ਦੌੜਣਾ ਦਿੱਤੀ
ਜ

ਦਿਹਾੜਾ, ਪੁ:—ਦਿਨ, ਰੋਜ, ਫਾਰ ॥

ਦਿਹਾੜੀ, ਸ:—ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਰੋਜ ॥

ਦਿਹੈ, ਪੁ:—ਦਿਨ, ਰੋਜ ॥

ਦਿੱਕ, ਪੁ:—ਖੰਘ ਤਾਪ, ਔਖ । ਵਿ:—ਤੀਰ, ਦੁਖੀ
ਔਖਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਦਿੱਕ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਔਖ, ਖੇਰਲ, ਦੁਖ, ਤੰਗਸੀ ।

ਦੁੱਕਤ, ਸ:—ਦੁੱਖ, ਔਖ, ਅਸੁਖ, ਮੁਸ਼ਕਲ ॥

ਦਿੱਤ ਦਾਤ

ਦਿੱਕੀ, ਸ:—ਬੜ, ਕੱਖਜੀ, ਪੋਟ ਦਾ ਅਵਾਰਾ ॥

ਦਿਖਲਾਉਣਾ }
ਦਿਖਲਾ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਦਿਖਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਖਲਾਈ, ਸ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਸ਼ਕਲ ॥

ਦਿਖਲਾਈ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ, ਮਲੂਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਖਲਾਵਾ, ਪੁ:—'ਦਿਖਾਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਖਵੱਯਾ }
ਦਿਖਵੈਯਾ } ਪੁ:—ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦਿਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਸਣਾ, ਖ਼ਾਹਿਸ਼, ਕਰਨਾ,
ਸੈਲਤ ਕਰਨੀ ॥

ਦਿਖਾਉ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਦਿਸ਼ਟੀਕ, ਬਾਹਰਲਾ ।

ਦਿਖਾਈ, ਸ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਸ਼ਕਲ, ਕੰਜਰੀਆਂ ਦੀ
ਦੇਖ ਭਾਲ ॥

ਦਿਖਾਈ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ, ਮਲੂਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਖਾਲਣਾ }
ਦਿਖਾਲੀ } 'ਦਿਖਾਉਣਾ', 'ਦਿਖਲਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਖਾਵਾ, ਪੁ:—ਬਾਹਰਲੀ ਸ਼ਕਲ, ਨਮੂਨਾ, ਭਜਕ,
ਜੋ ਰਾਹ ਦੱਸੇ ॥

ਦਿਗ, ਸ:—ਔਖ, ਨੇੜ ॥

ਦਿਗੇਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਹਰਵਾਂਹ ॥

ਦਿੱਤ ਦਾਤ, ਸ:—'ਦਾਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿੰਦਾਸਾ

ਦਿੰਦਾਸਾ, ਪੁ:—'ਦਿੰਦਾਸਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਦਾਰ } ਪੁ:—ਦਰਸਣ, ਮਕਲ, ਮੁਲਾਬਾਤ ॥
ਦਿਦਾਰਾ }

ਦਿਦਾਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆ ਕੇ ਮਿਲਣਾ, ਚੇਹਰਾ
ਦਿਖਾਉਣਾ ॥

ਦਿਦਾਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਚੇਹਰਾ ਦੇਖਣਾ ॥

ਦਿਦਾਰੀ, ਵਿ:—ਦੇਖਣ ਦੇ ਨ, ਦਰਸਣੀਕ,
ਸੋਹਣਾ ॥

ਦਿਨ, ਪੁ:—ਉਹ ਵੇਲਾ ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਦਾ ਚਾਨਣ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰੋਜ, ਦਿਹਾੜਾ, ਸਮਾ, ਵਕਤ ॥

ਦਿਨ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨਾ' ਵੇਖੋ,
ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਨ ਕੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖੇ ਸੋਖੇ ਹੋਏ
ਦਿਨ ਕਟੀ ਕਰਨਾ } ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣਾ ॥

ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਣਾ, ਸੂਰਜ
ਦੇ ਨਿਕਲਣ ਮਗਰੋਂ ਬਹੁਤ ਵਖਤ ਬੀਤ
ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਵੇਰ ਕਰ ਦੇਣੀ ॥

ਦਿਨ ਢਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਨ ਘਟਨਾ, ਸੂਰਜ ਦਾ
ਲਹਿੰਦੇ ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਨ ਢਲੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲਹਿੰਦੇ ਵੇਲੇ, ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਨੁੰ ॥

ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਹੀ ॥
ਦਿਨ ਦੀਵੀ }

ਦਿਨ ਪੁੱਜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲ ਦੇ ਜੰਮਣ ਦਾ ਜਾਂ
ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੱਲ ਦਾ
ਮੌਕਾ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਰਾਣੀ

ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਬ ਦਾ ਨੌਵੀਂ ਮਹੀਨਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—'ਦਿਨ ਕੱਟਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਨ ਫਿਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੀਰਥੀ ਮਗਰੋਂ ਸੁਖਾਲ ਦਾ
ਸਮਾ ਆਉਣਾ ॥

ਦਿਨ ਬਦਿਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰੋਜ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ॥

ਦਿਨ ਮਾਨ, ਪੁ:—ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਦਿਨ ਰਹੇ, ਦਿਨ
ਦੀ ਲੰਮਾਈ ॥

ਦਿਨ ਮੁੜ ਆਉਣੇ (ਜਾਣੇ), ਕ੍ਰਿ:—'ਦਿਨ
'ਢਰਨੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਨ ਰਹਿੰਦੇ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੂਰਜ ਚੁੱਥਣ
ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ॥

ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰੋਜ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ॥

ਦਿੱਬ } ਸ:—'ਦੱਬ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਿੱਭ }

ਦਿੱਬਾ, ਪੁ:—ਤਿੱਬਾ, ਛੱਬਾ ॥

ਦਿਮਾਕ } ਪੁ:—'ਦਮਾਕ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਿਮਾਗ }

ਦਿਮੁੱਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥੁਟਾ ॥

ਦਿਮੁਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਲਕੜੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਧਰਤੀ
ਵਿੱਚ ਗੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਦਿਰਾਣੀ, ਸ:—ਦਰਾਣੀ, ਦੇਉਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਦਿਰਿਸਟ ਦਿਰਿਸਟਾਂਤ

ਦਿਰਿਸਟ } 'ਦਿਰਿਸਟ' 'ਦਿਰਿਸਟਾਂਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਦਿਰਿਸਟਾਂਤ }

ਦਿਲ, ਪੁ:—ਮਨ, ਚਿੰਤ, ਦੁਹ, ਆਤਮਾ,
ਮਹੱਬਤ ॥

ਦਿਲ ਉੱਛਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਮ ਹੋਣਾ, ਪੇਰ
ਵਿੱਚ ਬੱਝ ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਉੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ
ਪਸੇ ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਹੋਰਦੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ
ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਨੀ ॥

ਦਿਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਚਾਹੁਣਾ, ਮਰਜੀ
ਹੋਣੀ ॥

ਦਿਲ ਖੱਟਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਸਣਾ
ਜਾਂ ਹੁਸਾਉਣਾ ॥

ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚਗੀ ਤਰਾਂ ਰੱਜਕੇ ॥

ਦਿਲਗੀਰ, ਵਿ:—ਉਦਾਸ ॥

ਦਿਲਗੀਰੀ, ਸ:—ਉਦਾਸੀ ॥

ਦਿਲ ਚਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਾਹੁਣਾ, ਲਾਲਚ ਕਰਨਾ

ਦਿਲ ਚਲਾ, ਵਿ:—ਜੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਮੋਹੇ, ਪਿਆਰਾ,
ਦਲੇਰ, ਸਖੀ ॥

ਦਿਲ ਜਮਾ, ਸ:—ਤਸੱਲੀ (ਕਰਨਾ) ॥

ਦਿਲ ਠਹਿਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਨੂੰ ਸਾਂਝ ਆਉਣੀ

ਦਿਲ ਦਾ ਦਰਿਆ, ਵਿ:—ਸਖੀ, ਦਾਂਤਾ ॥

ਦਿਲ ਮਿਲ ਜਾਣੇ

ਦਿਲ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜੋ ਆਪਣੀ
ਮਰਜੀ ਤੇ ਚਲੇ ॥

ਦਿਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੀਤਮ, ਪਿਆਰਾ ॥

ਦਿਲਦਾਰੀ, ਸ:—ਦੁਏ ਦੀ ਖੁਸੀ ਚਾਹੁਣੀ ॥

ਦਿਲ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਲਾ ਕੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਦਿਲ ਪਸੰਦ, ਵਿ:—ਜੋ ਦਿਲ ਨੂੰ ਭਾਵੇ।
ਸ:—ਏਕ ਛੋਟਾ ਗੋਲ ਕੱਦੂ ॥

ਦਿਲ ਪੱਚਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਾਹ ਜਾਂ ਭਰੋਸਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਸੁਭਾਉ ਦਾ
ਜਾਨੂ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਲ ਫਸ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਹਿਆ ਜਾਣਾ,
ਦਿਲ ਫਸਣਾ, } ਆਸ਼ਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਦਿਲ ਫਿਰ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਲੋਗਣ
ਦਿਲ ਫਿਰਨਾ, } ਲਗ ਪੈਣਾ ॥

ਦਿਲ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਛੱਡ
ਦੇਣਾ ॥

ਦਿਲਬਰ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੀਤਮ, ਪਿਆਰਾ, ਦਿਲਦਾਰ

ਦਿਲਬਰੀ, ਸ:—ਤਸੱਲੀ, ਹੌਸਲਾ (ਦੇਣਾ)

ਦਿਲ ਭਾਣਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਦਿਲ ਨੂੰ ਭਾਵੇ ॥

ਦਿਲ ਭਿੰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਹੱਬਤ ਜਾਂ ਅਤਥਾਹ
ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਮਿਲ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਮਹੱਬਤ
ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਦਿਲ ਰੱਖਾ-ਦਿਲ ਰੱਖੀ

ਦਿਲ ਰੱਖਾ, ਪੁ: } ਕਿਸੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ, ਭਲੀ
 ਦਿਲ ਰੱਖੀ, ਸ: } (ਕਰਨਾ) ॥

ਦਿਲ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰੀਤ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ,
 ਉਦਾਸ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਲਗਾ, ਵਿ:—‘ਦਿਲ ਲਗਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਲ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾ ਪੁਰਾ, ਪਿਆਰ
 ਦੇਣਾ ॥

ਦਿਲ ਥਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਸਲਾ ਜਾਂ ਉਤਸਾਹ
 ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਵਧਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਸਲਾ ਦੇਣਾ ॥

ਦਿਲ ਵਾਲਾ, ਪੁ: } ਦਲੇਰ, ਬਹਾਦਰ, ਸਖੀ ।
 ਦਿਲ ਵਾਲੀ, ਸ: }

ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਤ ਨਾਂ ਦੇਣਾ,
 ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰ ਖਿੜਣਾ ॥

ਦਿਲਵੱਧ } ਪੁ:—ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥
 ਦਿਲਵੈਧ }

ਦਿਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਦਲਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਲਾ, ਪੁ:—ਤਾਕ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਵਿਚਲੀਆਂ
 ਫੱਟੀਆਂ ॥

ਦਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਣ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
 ਮਾਲਕ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਦਲਾਉਰ, ਵਿ:—ਬਹਾਦਰ, ਹੌਸਲੇ, ਵਾਲਾ,
 ਸਖੀ ॥

ਦਿਵਾਨਾ

ਦਿਲਾਉਰੀ, ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ, ਸਖਾਉਤਾ ॥

ਦਿਲਾਸਜਾ } ਪੁ:—ਭਲੀ, ਹੌਸਲਾ, ਦਿਲਬਰੀ
 ਦਿਲਾਸਾ } (ਦੇਣਾ) ॥

ਦਿਲਾਵਰ } ‘ਦਿਲਾਉਰ’ ‘ਦਿਲਾਉਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥
 ਦਿਲਾਵਰੀ }

ਦਿਲੀ, ਵਿ:—ਦਿਲ ਦੀ, ਸੱਚਾ, ਅਸਲੀ ॥

ਦਿੱਲੀ, ਸ:—ਮਸਹੂਰ ਅਹਿਰ, ਜਿੱਥੇ, ਪਿਛਲੇ
 ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ
 ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ ॥

ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਣ (ਲੀ), ਸ: } ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਣ
 ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਾ, ਪੁ: } ਦਿੱਲੀ ਹੈ ॥

ਦਿਲੋਰ } ‘ਦਿਲਾਉਰ’ ‘ਦਿਲਾਉਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥
 ਦਿਲੋਰੀ }

ਦਿਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਣਾ, ਦਿਲਾਉਣਾ ॥

ਦਿਵਾਖਾ, ਪੁ: } ‘ਦਵਾਖੀ’ ਵੇਖੋ ॥
 ਦਿਵਾਖੀ, ਸ: }

ਦਿਵਾਤ, ਸ:—‘ਦਵਾਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਵਾਨ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਦਰਬਾਰ, ਸਕਤ, ਵਜ਼ੀਰ,
 ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਧਾਰਮਕ ਜੋੜ ਮੇਲ (ਖਾਲਸਾ
 ਦਿਵਾਨ) ॥

ਦਿਵਾਨ ਖੌਨਾ, ਪੁ:—ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦਾ
 ਘਰ ॥

ਦਿਵਾਨਾ, ਪੁ: , ਸ:—ਕਮਲਾ, ਪਾਗਲ, ਜਿਸ
 ਨੂੰ ਭੁੱਤ ਚੰਬੜਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਦਿਵਾਨੀ

ਦਿਵਾਨੀ, ਸਃ—ਦਿਵਾਨ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲੇਹਣੇ ਦੇਣੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਹੋਣ ॥

ਵਿਃ—ਦਿਵਾਨੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ, ਕਮਲੀ ਭੀਮਤ ॥

ਦਿਵਾਲ
ਦਿਵਾਲਾ
ਦਿਵਾਲੀ
ਦਿਵਾਲੀਆ } 'ਦਵਾਲਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਦਿਤ੍ਰੁ } ਸਃ—ਦਿਲ ਦੀ ਪਕਿਆਈ, ਟਿਕਾਉ ॥
ਦਿਤ੍ਰੁਤਾ }

ਦੀ, ਅਵਃ—ਸੰਬੰਧ ਵਾਰਕ ਪਦ (ਸਤ੍ਰੀ ਨਿੰਗ)

ਦੀਉਟ, ਸਃ—ਦਵਾਖੀ ॥

ਦੀਉੜੀ, ਸਃ—ਵਿਚਲੀ ਉਂਗਲ, ਹਿਲਾਉਣੀ ॥

ਦੀਉੜੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਚਲੀ ਉਂਗਲ ਹਿਲਾ ਕੇ ਗੁੱਸੇ ਕਰਨਾ ॥

ਦੀਆ, ਪੁਃ—'ਦੀਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੀਖਿਆ, ਸਃ—ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਚੇਲਾ ਬਨਣ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਦੀਗਰ, ਵਿਃ—ਦੂਜਾ, ਹੋਰ ॥

ਸਃ—ਲੋਹੜਾ ਵੇਲਾ (ਵੇਲਾ) ॥

ਦੀਗਰ ਦੀ ਨਿਮਾਜ, ਸਃ—ਲੋਹੜੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਨਿਮਾਜ ॥

ਦੀਣ, ਪੁਃ—ਗਰੀਬ, ਲੋੜ ਵੰਦ, ਇਮਾਨ, ਮਜ਼੍ਹਬ ॥

ਦੀਣੀ

ਦੀਣਗੁਆ_ਟਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬੇਈਮਾਨੀ, ਕਰਨੀ, ਧਰਮ ਹਾਰਨਾ ॥

ਦੀਣਤਾਈ, ਸਃ—ਗਰੀਬੀ, ਹਲੀਮੀ ॥

ਦੀਣਦਾਰ, ਵਿਃ—ਇਮਾਨਦਾਰ, ਪੱਕਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ॥

ਦੀਣਦਾਰੀ, ਸਃ—ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਧਰਮ, ਵਿਚ ਦਿਤ੍ਰੁਤਾ ॥

ਦੀਣ ਦਿਯਾਲ, ਪੁਃ—ਜੋ ਗਰੀਬਾਂ ਉੱਤੇ ਦੁਆ ਕਰੇ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਦੀਣ ਦੀਣ ਪੁਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਦੀਣ ਦੀ
ਦੀਣੇ ਦੀਣ ਪੁਕਾਰਨਾ } ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਲਈ
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣਾ

ਦੀਣ ਦੀ ਲੜਾਈ, ਸਃ—ਧਰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼੍ਹਬ ਦੀ ਖਾਤਰ ਜੋ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਦੀਣ ਦੁਣੀਆਂ ਥੋਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲੋਕ ਅਤੇ ਪਰਲੋਕ ਦੇ ਸੁਖ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਦੀਣ ਝੰਧੂ, ਪੁਃ—ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਸਹਾਈ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਦੀਣ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਆਪਣੇ ਮਜ਼੍ਹਬ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ॥

ਦੀਣਾ ਨਾਥ, ਪੁਃ—ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਦੀਣਾ ਝੰਧੂ, ਪੁਃ—ਦੀਣ ਝੰਧੂ ਵੇਖੋ ॥

ਦੀਣੀ, ਵਿਃ—ਦੀਣ ਦਾ, ਮਜ਼੍ਹਬੀ, ਇੱਕੋ ਅੰਤ ਦਾ, ਆਤਮਕ ॥

ਦੀਦ

- ਦੀਦ, ਪੁ:—ਵੇਖਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਤਾਕ, ਝੋਕ ॥
- ਦੀਦ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਦੇਖਣ ਜਾਂ ਤਾਕਣ ਵਾਲਾ ॥
- ਦੀਦੋ, ਪੁ:—ਅੱਖ, ਨੇਤ੍ਰ, ਨੈਠ ॥
- ਦੀਦਾਰ, ਪੁ:—‘ਦਿਦਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥
- ਦੀਦਦਨਿਸਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ॥
- ਦੀਪ, ਪੁ:—ਦੀਵਾ, ਜਿਸ ਪਰਤੀ ਦੇ ਚੁੰਨੇਰ ਜਲ ਹੋਵੇ, ਪਰਤੀ ਦੇ ਸੁੱਤ ਬੜੇ ਹਿੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਰਦ ਸਮੁੰਦਰ ਹਨ ॥
- ਦੀਪ ਮਾਲਾ, ਸ:—ਬਲਦੇ ਦੀਵਿਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਦਿਵਾਲੀ ॥
- ਦੀਪਕ, ਪੁ:—ਦੀਵਾ, ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ਵੇਲੇ ਦਾ ਇਕ ਰਾਗ ॥
- ਦੀਮਕ, ਸ:—ਸੋਊਂਕ, ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਫੀੜਾ ॥
- ਦੀਰਘ, ਵਿ:—ਲੰਮਾ (ਮੀ) ॥
- ਦੀਲਾ, ਪੁ:—‘ਭੀਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥
- ਦੀਵਟ, ਪੁ:—ਦੀਉਟ, ਦਵਾਖੀ ॥
- ਦੀਵਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮੂੰਹ ਵਾਲੀ ਪਿਆਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਅਤੇ ਵੱਟੀ ਪਾ ਕੇ ਵੱਟੀ ਦਾ ਸਿਰਾ ਮੂੰਹ ਤੇ ਥਾਲਦੇ ਹਲ ਚਾਲਣ ਕਰਨ ਲਈ ॥
- ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ, ਸ:—ਅੱਗ ਥਾਲਣ ਵਾਲੀ ਤੀਲੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਮਸਾਲਾ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਦੁਆਬਾ

- ਦੀਵਾ ਵੱਟੀ, ਪੁ:—ਮਰਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਹੁੱਥ ਉੱਤੇ ਹਿੰਦੂ ਦੀਵਾ ਰਖਦੇ ਹਨ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥
- ਦੀਵਾਣ } ‘ਦਿਵਾਨ’ ‘ਦਿਵਾਲ’ ਵੇਖੋ ॥
ਦੀਵਾਰ }
- ਦੁਅੰਨੀ, ਸ:—ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਦੇ ਆਨਿਆ ਦਾ ॥
- ਦੁਆ, ਸ:—ਅਮੀਸ, ਬੇਨਤੀ, ਅਰਦਾਸ, ਦਵਾ (ਕਰਨੀ, ਦੇਣੀ) ॥
- ਦੁਆ ਸਲਾਮ ਕਹਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਕਰ ਬੋਲਣਾ ॥
- ਦੁਆ ਬੈਰ, ਸ:—ਅਸੀਸ ॥
- ਦੁਆ ਪੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕੁਰਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਪੜ੍ਹਣੀ ॥
- ਦੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥
- ਦੁਆਇਤ, ਸ:—‘ਦਵਾਇਤ’ ਵੇਖੋ ॥
- ਦੁਆਈ, ਸ:—‘ਦਵਾ’ ਵੇਖੋ ॥
- ਦੁਆਣ, ਪੁ:—‘ਦਿਵਾਣ’ ਵੇਖੋ ॥
- ਦੁਆਤ, ਸ:—‘ਦਵਾਇਤ’ ਵੇਖੋ ॥
- ਦੁਆਤਸੀ } ਸ:—ਬਾਰੂਦੀ ਬਿਤ ॥
ਦੁਆਦਸੀ }
- ਦੁਆਨੀ, ਸ:—‘ਦੁਅੰਨੀ’ ਵੇਖੋ ॥
- ਦੁਆਪਰ, ਪੁ:—‘ਦਵਾਪਰ’ ਵੇਖੋ ॥
- ਦੁਆਬ } ਪੁ:—ਦੋ ਦੁਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀ
ਦੁਆਬਾ } ਪਰਤੀ, ਸਮੁੰਦਰ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਦੁਆਬਣ-ਦੁਆਬੀਆ

ਦੁਆਬਣ, ਸਃ } ਦੁਆਬੇ ਵਿੱਚ ਰਹਣ
ਦੁਆਬੀਆ, ਪੁਃ } ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਦੁਆਰ, ਪੁਃ—ਦਰਵਾਜ਼ਾ, ਬੁਰਾ, ਅੰਦਰ ਜਾਣ
ਦਾ ਰਾਹ ॥

ਦੁਆਰ ਸਾਖ, ਸਃ—ਰੁਗਾਠ ਦਾ ਪਾਸਾ ॥

ਦੁਆਰਕਾ, ਸਃ—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਭੀਰਬ
(ਕਾਠੀਆਵਾੜ ਵਿੱਚ) ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ
ਰਾਜ ਧਾਨੀ

ਦੁਆਰੇ, ਅਵਃ—ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅੱਗੇ, ਰਾਹੀਂ, ਵਿੱਚੋਂ ॥

ਦੁਆਲ, }
ਦੁਆਲਾ, }
ਦੁਆਲੀ, } 'ਦਵਾਲ' ਆਦਿਕ 'ਵੇਖੋ' ॥
ਦੁਆਲੀਆ, }

ਦੁਆਲੀ ਬੰਦ, ਪੁਃ—ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਦੁਆਲੇ, ਅਵਃ—ਗਿਰਦੇ, ਦੁਵੇਰੇ ॥

ਦੁਆਰ, ਸਃ—'ਦਵਾਇਤ' ॥

ਪੁਃ—ਅੱਖ, ਸੰਸਾਰ, ਦੁਜਾਇਗੀ, ਬਹੁਤ ਦੁਖਿਤ
ਮੰਨਣਾ, ਜੀਵ ਈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਅਲਗ ਅਲਗ
ਮੰਨਣਾ ॥

ਦੁਇ, ਵਿਃ—ਦੋ ॥

ਦੁਸਹਿਰਾ, ਪੁਃ—'ਦਸਹਿਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਸਟ, ਵਿਃ—ਬੁਰਾ, ਬਦਮਾਸ਼, ਲੁੱਚਾ, ਨਿਰਦਾਸੀ,
ਅਤੁੱਥ ॥

ਦੁਸਟਣ (ਟੀ), ਸਃ—ਦੁਸਟ ਕ੍ਰੀਮਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਦਧਾ ਨਹੀਂ ॥

ਦੁਸਤਰ, ਵਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਰਨਾ ਐਖਾ ਹੋ ॥

ਦੁੱਸਰ

ਦੁਸਪਚ, ਵਿਃ—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਛੇਤੀ ਨਾਂ ਪਚੇ
ਸਕੀਲ ਖਾਨਾ ॥

ਦੁਸਮਣ, ਪੁਃ—ਵੈਰੀ, ਬਿਰੋਧੀ, ਦੋਖੀ ॥

ਦੁਸਮਣੀ }
ਦੁਸਮਣਾਇਗੀ } ਸਃ—ਵੈਰ, ਵਿਰੋਧ, ਬੁਰਾ
ਦੁਸਮਣਾਈ } ਸਮਝਣਾ ॥

ਦੁਸਰ, ਪੁਃ—ਆਰ ਪਾਰ, ਦੁਆ ਪਾਸਾ ਜਾਂ
ਸਿਰਾ, ਦੁਜੀ ਵਾਰ ॥

ਦੁਸਰਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਦੁਜੀ ਵਾਰੀ ਕ-
ਦੁਸਰਾ ਕੇ ਕਰਨਾ } ਹਿਣਾ, ਦੁਹਰਾਉਣਾ ॥

ਦੁਸਲੁ, ਪੁਃ—ਦੁਜਾ ਪਾਸਾ ਜਾਂ ਸਿਰਾ ॥
ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਃ—ਵਿਚ ਦੋਂ ॥

ਦੁਸਾਕ } ਪੁਃ—ਦੋਹਰਾ ਸਾਕ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋ
ਦੁਸਾਕਾ } ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਕ ਹੋਵੇ ॥

ਦੁਸਾਂਗੜ } ਸਃ—ਦੋ ਭੰਡੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸੇਰੀ ॥
ਦੁਸਾਂਗੀ }

ਦੁਸਾਂਦਾ, ਪੁਃ—'ਜੁਥਾਂਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਸਾਰ, ਪੁਃ—'ਦੁਸਲੁ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਸਾਲਾ } ਵਿਃ—ਦੋਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ॥
ਦੁਸਾਲਾ }

ਦੁਸਾਲਾ } ਪੁਃ—ਪਸਮੀਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ
ਦੁਸਾਲਾ } ਦਾ ਜੋੜਾ ॥

ਦੁੱਸਰ, ਪੁਃ—'ਦੁਸਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਸੇਰਾ-

ਦੁਸੇਰਾ, ਪੁ: } ਦੋ ਸੇਰਾਂ ਦਾ ਵੱਟਾ ਜਾਂ ਤੋਲ ॥
 ਦੁਸੇਰੀ, ਸ: }

ਦੁਸਤੀ } ਪੁ:—ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਲਿਆ ਹੋਯਾ
 ਦੁਸਤੀਆਂ } ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ ॥

ਦੁਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਚੋਣਾ ॥

ਪੁ:—ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਦੁੱਧ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਦੁਹਣੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਦੁਹਤ }
 ਦੁਹਤਰਾ } ਪੁ:—ਧੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥
 ਦੁਹਤਾ }

ਦੁਹਤ ਜੁਆਈ, —ਧੀ ਦਾ ਜੁਆਈ ॥

ਦੁਹਤ ਪੋਤ, ਪੁ:—ਦੋਹਰੇ ਪੋਤੇ, ਉਲਾਦ ਦੀ
 ਉਲਾਦ ॥

ਦੁਹਤ ਬਹੁ, ਸ:—ਦੋਹਰੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਦੁਹਤ ਵਾਣ, ਪੁ:—ਧੀ ਦੀ ਉਲਾਦ ॥

ਦੁਹਤਰੀ }
 ਦੁਹਤੀ } ਸ:—ਧੀ ਦੀ ਧੀ ॥

ਦੁਹੱਥੜ, ਸ:—ਦੋ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਲਾਈ ਹੋਈ
 ਸੱਟ ॥

ਦੁਹੱਥੜ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥੇ ਜਾਂ ਗਮ ਕਰਕੇ
 ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋਰ ਨਾਲ ਪਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮਾਰਨੇ ॥

ਦੁਹਰ, ਸ:—‘ਦੋਹਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਹਰੜੀ, ਵਿ:—ਦੋਹਰਵਾਂ ਦਾ, ਬੋਰੀ ਗੱਲ
 ਵਾਲਾ ॥

ਦੁੱਕੜ

ਦੁਹਰਮ, ਸ:—ਦੁਜੀ ਵਾਰੀ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਦੁਹਰਾ, ਵਿ:—ਦੁਣਾ, ਸੰਘਣਾ, ਮੋਟਾ ॥

ਦੁਹਰਾਉ, ਪੁ:—ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੁਹਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਹਰਾ ਕਰਨਾ, ਦੁਜੀ
 ਵਾਰ ਆਖਣਾ ॥

ਦੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਰੁਆਉਣਾ ॥

ਦੁਹਾਈ, ਸ:—ਫਰਿਆਦ (ਦੋਣੀ), ਮਹੂੰ, ਦੁਨਾਂ
 ਹਿੱਸਾ, ਦੁਹਰਾਉ, ਦੁੱਧ ਚੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
 ਮਜ਼ਰੀ ॥

ਦੁਹਾਈ ਤਿਹਾਈ, ਸ:—ਦੁਹਰਮ ਤਿਹਰਮ
 ਬਾਰ ਬਾਰ ਫਰਿਆਦਕਰਨੀ, ਹਾਲ ਪਾਰਿਆ
 (ਦੋਣੀ) ॥

ਦੁਹਾਸਮਾ (ਵਾ), ਵਿ:—ਦੋ ਫੱਤਾਂ ਵਾਲਾ, ਦੁਜੀ
 ਫੱਤ ਦਾ ॥

ਦੁਹਾਜੜ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦੁਜੀ
 ਦੁਹਾਜੂ } ਵਾਰ ਹੋਵੇ, ਮਾਜੂ ॥

ਦੁਹਿੱਤਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮਨ ਦੋ ਪਾਸੇ ਹੀ ॥

ਦੁਹਰਮ, ਦੁਹਰਾ } ‘ਦੁਹਰਮ’, ‘ਦੁਹਰਾ’
 ਦੁਹਰਾਉ, ਦੁਹਰਾਉਣਾ } ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਹੇਲਾ (ਲੀ), ਵਿ:—ਔਖਾ (ਖੀ) ॥

ਦੁਕੱਲੇ, ਵਿ:—ਦੋ ਜਣੇ ਜੋ ਬਾਹੀ ਸਾਰਿਆ
 ਕੋਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ॥

ਦੁੱਕੜ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਥੱਲ ਜੋ ਕਜਰੂ ਬਜਾਂ
 ਉੱਤੇ ਹਨ ॥
 ਵਿ:—ਦੋ ॥

ਇੱਕੜ ਦੁੱਕੜ

ਇੱਕੜ ਦੁੱਕੜ, ਫਿਰ—ਇੱਕ, ਦੋ, ਕਦੇ ਇੱਕ ਕਦੇ ਦੋ ॥

ਦੁੱਕੜ ਬਜਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਭ ਵਜਾਉਣੀ,
ਦੁੱਕੜ ਵਜਾਉਣੀ } ਤੋੜੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ॥

ਦੁੱਕਾਨ, ਸ:—ਹੱਥੀ, ਜਿਥੇ ਸੌਦਾ ਵਿਕੇ, ਕਾਜ-
ਖਾਨਾ ॥

ਦੁੱਕਾਨ ਕਰਨੀ, ਚਲਾਉਣੀ, } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥੀ
ਲਗਾਉਣੀ } ਕਰਨੀਆਂ ਅਤੇ
ਦਿਭ ਵੇਖੋ ॥

ਦੁੱਕਾਨ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਦੁੱਕਾਨ ਬਣੇ ॥

ਦੁੱਕਾਨ ਦਾਰਣ, ਸ:—ਦੁੱਕਾਨਦਾਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ,
ਦੁੱਕਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਦੁੱਕਾਨਦਾਰੀ, ਸ:—ਦੁੱਕਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ,
ਸੌਦਾ ਖਰੀਦਣਾ ਅਤੇ ਵੇਚਣਾ ॥

ਦੁੱਕੀ, ਸ:—ਤਾਂਬ ਦਾ ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਵਾਲਾ ਪੱਤਾ ॥

ਦੁੱਕੜ, ਸ:—'ਦੁੱਕੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁੱਖ } ਪੁ:—ਪੀੜ, ਗਮ, ਔਖ, ਬਿਖੜਾ,
ਦੁੱਖ } ਰੋਗ ॥

ਦੁੱਖ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ
ਦੁੱਖ ਸੁਖ ਦੇ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ॥

ਦੁੱਖ ਹਰਤਾ } ਪੁ:—ਜੋ ਦੁੱਖ ਹਟਾਵੇ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ॥
ਦੁੱਖ ਭੰਜਣ }

ਦੁੱਖ ਦਾਇਕ (ਈ), ਪੁ: }
ਦੁੱਖ ਦਾਇਣ, ਸ: } ਜੋ ਦੁੱਖ ਦਿਵੇ ॥
ਦੁੱਖ ਦੇਵਾ (ਈ) ਪੁ: ਸ: }

ਦੁੱਗਣਾ

ਦੁੱਖ ਲਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਗ ਲਗਣਾ, ਪੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਦੁੱਖ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਪੈਲਣਾ, ਪੈਣੇ
ਹੋਣਾ ॥

ਦੁੱਖ ਵੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ
ਦੁੱਖ, ਸਮਝਣਾ, ਦੁੱਖ ਵੇਲੇ ਮੱਦਤ ਕਰਨੀ ॥

ਦੁੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀੜ ਹੋਣੀ, ਗਮ ਜਾਂ ਪਛੋਤਾਵਾ
ਲਗਣਾ ॥

ਦੁੱਖਣੂਤਾ, ਪੁ:—'ਦੁੱਖਣੂਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁੱਖੜਾ, ਪੁ:—ਦੁੱਖ, ਪੀੜ, ਮੁਸ਼ੀਬਤ, ਦੁੱਖ ਦੀ
ਕਹਾਨੀ ॥

ਦੁੱਖੜਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਦੁੱਖੀ ਦਾ ਗਾਲ
ਸੁਣਾਉਣਾ ॥

ਦੁੱਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ, ਪੀੜ ਕਰਨੀ ॥

ਦੁੱਖਾਉ, ਪੁ:—ਜੋ ਦੁੱਖ ਦੇਵੇ, ਜਿਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਦੁੱਖ
ਹੋਵੇ ॥

ਦੁੱਖਿਆਣ (ਯਾਰਣ), ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁੱਖ
ਦੁੱਖਿਆਰਾ (ਯਾਰਾ), ਪੁ: } ਪੀੜ ਜਾਂ ਰੋਗ
ਦੁੱਖਿਆਰੀ (ਯਾਰੀ), ਸ: } ॥

ਦੁੱਖੀ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੋਵੇ ਬ ਠਸੀਬ
ਦੁੱਖੀਆ } ਗਰੀਬ, ਰੋਗੀ ॥

ਜਨਮ ਦਾ ਦੁੱਖੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਖਰਾਬ
ਬਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੈ ॥

ਦੁੱਗਣਾ } ਵਿ:—ਦੁੱਗਾ, ਦੋ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆ ਹੋਯ
ਦੁੱਗਣਾ } ਦੁੱਗਰਾ ॥
ਦੁੱਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁੱਗ ਕਰਨਾ ॥

ਦੁੱਗਲ

ਦੁੱਗਲ, ਪੁ:—ਬੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਦੁਗਾਨਾ, ਪੁ:—ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਦੇ ਵਾਰੀ
ਝਕਣਾ ॥

ਦੁਗਾਜਾ, ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ਵਿੱਚ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ
ਕੱਠੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ
ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਦੁਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਦੁਣਾ, ਦੋ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆਂ
ਹੋਇਆ ਦੁਹਰਾ ॥

ਦੁਚਿੱਤ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੋ ਪਾਸੇ
ਦੁਚਿੱਤਾ } ਹੋਵੇ, ਚੰਚਲ ॥

ਦੁਵਿੱਤੀ, - ਸ:—ਦੰਚਲਤਾਈ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ
ਸੰਸਾਰ ॥

ਦੁਜਾਇਗੀ } ਸ:—ਦੁਜਾ ਸਮਝਣਾ, ਦੁਆਰ,
ਦੁਜੈਗੀ } ਵਿਰੋਧ, ਅਲਥਣ ॥

ਦੁਟੱਕ, ਪੁ:—ਕੱਟ ਕੇ ਦੋ ਟੋਟੇ ਖੀਤੇ ਹੋਏ (ਹੱਠਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਦੁਟੱਕ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੌੜੇ
ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਉਣਾ, ਝਟ ਪਟ ਨਾਂਹ ਕਰ
ਦੇਣੀ ॥

ਦੁਟਕਾ, ਪੁ:—ਦਾਲਾ, ਅਨਾਜ ॥

ਦੁਟਿਆਈ, ਵਿ:—ਦੁਟੀਆਂ ਦਾ, ਸੰਸਾਰਕ ॥

ਦੁਟੀਆ (ਆਂ), ਸ:—ਸੰਸਾਰ, ਜਗਤ, ਜੱਗ ਦੇ
ਲੋਕ, ਪਦਾਰਥ, ਧਣ ॥

ਦੁਟੀਆ ਵਾਰ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰੀ, 'ਗਿਰਿਸਤੀ'
ਦੁਟੀਆ ਦੇ ਧੀਇਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ॥

ਦੁਦਕਾਰੀ

ਦੁਟੀਆ ਦਾਰੀ ਸ:—ਦੁਟੀਆ ਦੇ ਪੱਧੇ, ਗਿਰਿ
ਸਤ, ਦਿਖਾਵਾ ॥

ਦੁੱਤ, ਪੁ:—ਦੋ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਅੱਖਰ, ਸ਼ਿਸ਼ਕੀ, ਦੁਤ ॥

ਦੁਤਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੋਟੀ ਚਾਦਰ ਜੋ ਦੁਹਰੀ ਕਰਕੇ
ਵਿਛਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਉੱਪਰ
ਲੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਦੁਤਕਾਰ, ਪੁ:—ਝਿੜਕ, ਝਾੜ, ਲਾਲ ਤਾਲਾ
ਧਮਕੀ ॥

ਦੁਤਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝਿੜਕਣਾ, ਵਿਟਕਾਰਨਾ
(ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ) ਬਾਹਰ ਥੱਕਣਾ ॥

ਦੁਤਕਾਰੀ, ਸ:—'ਦੁਤਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਤਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਤਰਨਾ ਅਖਾ ਹੈ (ਸੰਸਾਰ
ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦ) ॥

ਦੁਤਰਫੀ, ਵਿ:—ਦੋ ਝਰਫਾਂ ਵਾਲਾ, ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ॥

ਦੁਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਦੋ ਤਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਵਾਲਾ ॥

ਦੁਤੀਆ, ਸ:—ਦੂਜੀ ਥਿਤਾ ॥

ਦੁਤੇੜਾ, ਪੁ:—ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ, ਦੁਸਮਣੀ ॥

ਦੁੰਦ, ਪੁ:—ਚੌਲਾ ਗੋਲਾ, ਦੁਸਮਣੀ, ਬਸਾਦ
ਅਨਿਆਉਂ ॥

ਦੁਦਕਾਰ }
ਦੁਦਕਾਰਨਾ } 'ਦੁਤਕਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਦੁਦਕਾਰੀ }

ਦੁੱਧ

ਦੁੱਧ, ਪੁ:—ਬਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਚਿੱਟਾ ਰਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਕਈਆਂ ਬੁਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਚਿੱਟਾ ਰਸ ॥

ਦੁੱਧ ਉਤਰ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਣਦੁੱਧ ਨਾਲ
ਦੁੱਧ ਉਤਰਨਾ } ਭਰ ਜਾਣੇ, ਆਂਦਰ
ਆਉਣੀ ॥

ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਦੁੱਧ, ਪੁ:—ਜੇਹੜੀ ਰੀਜ ਕਦੇ ਨੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਦੁੱਧ ਚੁਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਊ ਮਹਿ ਦਾ ਦੁੱਧ ਨਾ ਦੇਣਾ ॥

ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਬਾਲ, ਪੁ:—ਬੋੜੇ ਚਿਰ ਦਾ ਜੋਸ਼ ॥

ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਦੀਦੀਆਂ, ਸ: } ਨਿਕੇ ਬਾਲਾਂ ਦੇ
ਦੁੱਧ ਦੇ 'ਦ, ਪੁ: } ਦਦ ॥

ਦੁੱਧ ਪਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੀ ਉਘਾ ਉਣਾ ॥

ਦੁੱਧ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਂ ਦੀ ਉਘਾਣਾ (ਬਾਲ ਦਾ) ॥

ਦੁੱਧ ਪੁੱਤ, ਪੁ:—ਮਾਲ ਅਤੇ ਉਲਾਦ ॥

ਦੁੱਧ ਪੁੱਤ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਦੇ ਬਦਲੇ ਦੁੱਧ ਪੁੱਤ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਦੁੱਧ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਾਣੇ ਤੋਂ ਪੈਹਲੇ ਰਸ ਬਣਨਾ ॥

ਦੁੱਧੀਂ ਨ੍ਹਾਵੇਂ ਪੁੱਤੀਂ ਫਲੇਂ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਉਲਾਦ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ (ਅਸੀਸ) ॥

ਦੁੱਧਕਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁੱਧ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ ॥

ਦੁੱਧਾਰ (ਗ), ਵਿ:—ਦੋ ਧਾਰਾਂ ਵਾਲੀ, ਤਿੱਖੀ (ਲਵਾਰ) ॥

ਦੁਪਾਇਆ

ਦੁੱਧੀ, ਵਿ:—ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ ॥

ਸ:—ਭੀਮਤ ਦੇ ਬਣ, ਸਿਕ ਬੂਟੀ ॥

ਦੁੱਧੀਆ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ, ਚਿੱਟੀ ਸਰਾਬ (ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਦੁੱਧੈਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਦੁੱਧ ਦੇਵੇ ॥

ਦੁੱਧਾਲੀ, ਵਿ:—ਦੋ ਨਾਲਾਂ ਵਾਲੀ (ਬੰਦੂਕ) ॥

ਦੁੱਧਰ } ਸ:—ਇਨ ਦਾ ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ
ਦੁੱਧਹਿਰ } ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਦੋ ਪਹਿਰ ਮਗਰੋਂ
ਦੁੱਧਹਿਰਾ } ਜੋ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿਕਰ ਦੁੱਧਰ, ਸ:—ਠੀਕ ਦੁੱਧਹਿਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜਦ ਬਹੁਤ ਗਰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਦੁੱਧਹਿਰ ਢਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧਹਿਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਬੀਤਣ ਲੱਗਣਾ ॥

ਦੁੱਧਹਰੀਆ } ਵਿ:—ਦੁੱਧਰ ਦਾ, ਦੁੱਧਰ
ਦੁੱਧਹਿਰੀਆ } ਵੇਲੇ ਜੰਮਿਆ ਹੋਯਾ, ਸਰਾਰਤੀ ॥

ਗੁਲ ਦੁੱਧਹਰੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਢੁੱਲ ॥

ਦੁੱਧਟਕਾ } ਪੁ:—ਮੱਛਿਆਂ ਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਦੁੱਧਟਾ (ਟੀ) } ਕਪੜਾ, ਇੱਕ ਹਲਕੀ ਰਾਦਰ, ਦੋ ਪੱਟੀ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਦੁੱਧਰਿਆਰਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਿਆਰਾ ਨਾਂ ਲੱਗੇ ॥

ਦੁੱਧਜ, ਸ:—ਦੋ ਭਹਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚੋਟੀ ਜਾਂ ਪਰੋਠੀ ॥

ਦੁੱਧਾਇਆ, ਪੁ:—ਦੋ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ, ਮਨੁੱਖ ॥

ਦੁਪਿਆਜ਼

ਦੁਪਿਆਜ਼, ਪੁ:—ਰਿਧਾ ਹੋਇਆ ਮਾਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਦੇ ਵਾਰ ਪਿਆਜ਼ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਦੁਪਿਆਰ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਬੁਰਾ ਲਗਣਾ ॥

ਦੁਪਿਆਰਾ } ਵਿ:—ਜੋ ਪਿਆਰਾ ਨਾ ਲਗੇ ॥
ਦੁਪਰਿਆਰਾ }

ਦੁਪੁਸਤਾ, ਵਿ:—ਦੋਹੀ ਪਾਸੀ ਛਪਿਆ ਹੋਇਆ
(ਕਰਨ) ॥

ਦੁੱਪੜ, ਸ:—'ਦੁੱਪੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਰਾੜ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਵਾੜਕੇ ਦੇ ਹੱਥੇ ਕੀਤੇ
ਹੋਏ ਹੋਣ, ਦੋ ਦੋਏ ॥

ਦੁਰੇੜਾ, ਪੁ:—ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਆਪ ਵਿੱਚ ਵੈਰ ਰਿਹੋਪ
(ਪਾਉਣਾ) ॥

ਦੁੱਬ, ਸ:—ਪੁਛ, ਦੁਮ, ਜੁਆਰ ਦੀ ਛੱਲੀ ॥

ਦੁੱਬੀ, ਸ:—ਪੁਛ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਤਸਮਾ ॥

ਦੁਬਾ, ਸ:—ਸੰਸਾ, ਰਿਕਰ, ਦੁਰਿੰਭੀ, ਬੇਚੈਨੀ
ਦੁਜਾਇਗੀ ॥

ਦੁੱਬਰ ਵਿ:—ਔਖਾ, ਮੁਸ਼ਕਲ ॥

ਦੁਬਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਲ ਨਹੀਂ, ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਦੁਬਲਤਾ } ਸ:—ਬਲ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ॥
ਦੁਬਲਤਾਈ }

ਦੁਬਲਾ, ਵਿ:—ਲਿੱਸਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਦੁਬਲਾਈ, ਸ:—ਲਿੱਸਾ ਹੋਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ॥

ਦੁੱਬਾ, ਪੁ:—ਮੋਟੀ ਪੁਛ ਵਾਲਾ ਭੇਡ ॥

ਦੁਬਾਜਰਾ, ਵਿ:—'ਦੁਬਾਸਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਬਾਰਾ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੋ ਵਾਰੀ, ਦੁਜੀ ਵਾਰ ॥

ਦੁਰ ਦੁਰ

ਦੁਬਾਰੀ, ਸ:—ਦੋ ਵਾਰੀ ਤਲ ਕੇ ਕਰਾਰੀ ਕੀਤੀ
ਹੋਈ ਲੁੱਚੀ ॥

ਦੁਭਤਾ, ਸ:—'ਦੁਬਥਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁੱਭਰ, ਵਿ:—ਔਖਾ, ਮੁਸ਼ਕਲ ॥

ਦੁਭਾਸਰਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਜੋ ਇੱਕ ਗੱਲ ਤੇ ਨਾ ਟਿਕੇ,
ਜੋ ਕਦੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵੱਲ ਹੋਵੇ ਕਦੇ ਦੁਜੀ ਵੱਲ ॥

ਦੁਭਾਸੀਆ } ਪੁ:—ਜੋ ਦੋ ਬੱਲੀਆਂ ਸਮਝੇ, ਜੋ
ਦੁਭਾਖੀਆ } ਇੱਕ ਬੱਲੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦੂਦੀ ਵਿਚ
ਦਸ ਸਕੇ ॥

ਦੁੱਮ, ਸ:—'ਪੁਛ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੁਮਾਦੁ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਪੱਗੜ, ਦੋ ਹਲਦਾ ਖੁਰ ॥

ਦੁਮੂੰਹਾਂ, ਵਿ:—ਦੋ ਮੂੰਹਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਦੁਮੂੰਹੀ, ਵਿ:—ਸ:—ਦੋ ਮੂੰਹਾਂ ਵਾਲੀ, ਦੋ ਮੂੰਹ
ਵਾਲੀ ਸੱਪਣੀ ॥

ਦੁਰ, ਵਿਸਮਯ:—ਪਰੇ ਹਰ, ਨਿਕਲ ਜਾ, ਖੜਾ
ਚਹੁ ॥

ਦੁਰਗਤ, ਸ:—ਬੁਰਾ ਹਾਲ, ਨਿਰਾਦਰੀ ॥

ਦੁਰਗੰਧ, ਸ:—ਬਦ ਬੋ, ਖਰਾਬ ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਦੁਰਜਨ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਆਦਮੀ, ਵਰੀ ॥

ਦੁਰਦਸਾ } ਸ:—ਬੁਰਾ ਹਾਲ, ਨਿਰਾਦਰੀ ॥
ਦੁਰਦਿਸਾ }

ਦੁਰ ਦੁਰ, ਸ:—ਵਿਦਕਾਰ, ਬਦਨਾਮੀ (ਹੋਣੀ) ॥
ਵਿਸਮਯ:—ਕੁੱਝੇ ਨੂੰ ਪਰੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਦੁਰ ਦੁਰ ਕਰਨਾ

ਦੁਰ ਦੁਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:- (ਕੁੱਤੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ)
ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ, ਫਿਟਕਾਰਨਾ ॥

ਦੁਰ ਬਚਨ, ਪੁ:- ਭੈੜੀ ਗੱਲ, ਗਾਲ਼ੀ ॥

ਦੁਰਬਲ, ਵਿ:- ਕਮਜ਼ੋਰ, ਲਿੱਸਾ ॥

ਦੁਰਬਲਤਾਈ, ਸ:- ਕਮਜ਼ੋਰੀ ॥

ਦੁਰ ਛਾਉ, ਪੁ:- ਨਿਰਾਦਰੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾ
ਆਦਰ ਹੈ ਨਾਂ ਲਾਗਾ ॥

ਦੁਰ ਭਾਗ, ਵਿ:- ਜਿਸ ਦੇ ਭਾਗ ਮੰਦੇ ਹਨ, ਬੇ
ਨਸੀਬ ॥

ਦੁਰ ਮੱਤ } ਵਿ:- ਸ:- ਖੋਟੀ ਮੱਤ ਵਾਲ਼ਾ, ਮੂਰਖ,
ਦੁਰ ਮੱਤੀ } ਮੂਰਖਤਾਈ, ਖੋਟੀ ਮਤ ॥

ਦੁਰਲੱਭ, ਵਿ:- ਜਿਸ ਦਾ ਲੱਭਣਾ ਔਖਾ ਹੈ, ਵਧ-
ਮੁੱਲ, ਅਮੋਲਕ ॥

ਦੁਰਕਾਨਾ }
ਦੁਰਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:- ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਨੀ,
ਦੁਰਕਾਰਸੱਟਣਾ } ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਣਾ, ਫਿਟ-
ਕਾਰਨਾ ॥

ਦੁਰਗਾ, ਸ:- ਦੈਵੀ, ਭਗਵਤੀ, ਭਵਾਨੀ, ਮਾਗਾ ॥

ਦੁਰਗਾ, ਪੁ:- ਦੋ ਰਗਾਂ ਵਾਲ਼ਾ, ਦੁਗਲਾ ॥

ਦੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਦੁਸ਼ੀ ਵਾਰ ਆਖਣਾ, ਸਫਾਬ
ਦੇਣਾ, ਅੱਗੇ ਬੋਲਣਾ ॥

ਦੁਰਾਹਾ, ਪੁ:- ਜਿਸ ਬਾਇਰਾਹ ਮਿਲਣ, ਜੋ ਇਕ
ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਉਲਟੇ ਦੋ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਭਰੇਬੀ ॥

ਦੁਰਾਚਾਰ, ਪੁ:- ਮੰਦੇ ਕੰਮ, ਭੈੜੇ ਚੱਲਣ ॥

ਦੁਲਾਰਾ

ਦੁਰਾਚਾਰੀ, ਪੁ:- ਮੰਦਾ ਆਦਮੀ, ਬਦਮਾਸ਼,
ਕੁਕਰਮੀ ॥

ਦੁਰਾਜੀ, ਸ:- ਦੋ ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਰਾਜ, ਦੁੱਟ,
ਵੱਟਕ ॥

ਦੁਰਾਡਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਵਿ:- ਦੁਰ, ਬਹੁਤ ਦੁਰ ॥

ਦੁਰਾਨਾ, ਪੁ:- ਇੱਕ ਰੁਖ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਦੰਡਾ ਅਤੇ
ਸੁਆਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਦੁਰੀ, ਸ:- ਦੁੱਦਾਉ ॥

ਦੁਰੁਕਾ (ਖਾ), ਵਿ:- ਜਿਸ ਦੇ ਦੁੱਦੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ
ਜੇਹੇ ਹੋਣ ॥

ਪੁ:- ਹਿਕਮਤੀ ਆਦਮੀ, ਜੋ ਦੁੱਦੇ ਪਾਸੇ
ਰੱਖੇ, ਦੁਬਾਜ਼ਗਾ ॥

ਦੁਰੇ, ਵਿਸਮਯ:- ਪਰੇ ਹਟ, ਨਿਕਲ (ਕੁੱਤੇ ਲੈ) ॥

ਦੁਰੇਡਾ }
ਦੁਰੇਡਾ } ਪੁ:- ਵਿ:- ਦੁਰੀ, ਦੁਰ, ਬਹੁਤ ਦੁਰ ॥
ਦੁਰੇਡੇ }

ਦੁਰੇਹੀ, ਸ:- ਦੁਰਾਈ, ਭ ਰਿਆਦ, ਹਾਲ
ਪਾਰਿਆ ॥

ਦੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- ਦੁਲਕੀ ਚਲਣਾ, ਕੁਝ ਬੋਲਣਾ,
ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ॥

ਦੁਲਕੀ, ਸ:- ਘੋੜੇ ਦੀ ਤਿੱਖੀ, ਗਲ (ਜਾਣਾ,
ਪੈਣਾ) ॥

ਦੁਲੱਤਾ, ਪੁ: } ਘੋੜੇ ਬੰਨੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਲੱਤ ਦੀ
ਦੁਲੱਤੀ, ਸ: } ਸੱਟ (ਖਾਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਦੁਲਜ਼ਾ, ਵਿ:- ਦੋ ਲੜਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਦੁਲਾਈ

ਦੁਲਾਈ, ਸ:—ਹਲਕੀ ਰਜਾਈ ਉੱਪਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਦੁਲਾਰ (ਰਾ), ਪੁ: } ਲਾਡਲੀ ਸੰਤਾਨ (ਪੁਰ ਜਾਂ
ਦੁਲਾਰੀ, ਸ: } ਧੀ) ॥

ਰਾਜ ਦੁਲਾਰੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਦੀ ਬੇਟੀ; ਸਜਾਦੀ ॥

ਦੁਵਾਲੀ, ਸ:—ਖਰਾਦ ਦਾ ਤਸਮਾ, ਤਸਮਾ ॥

ਦੁੜ } ਸ:—ਬਘਿਆੜ ਦਾ ਘੁਰਾ ॥
ਦੁੜੁ }

ਦੁਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਸਾਉਣਾ, ਭਜਾਉਣਾ ॥

ਦੁੜੁ, ਪੁ:—ਬਦ ਦੁਆ, ਫਿਟਕਾਰ ॥

ਦੁੜੁ ਦੁੜੁ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਟਕਾਂ ਪੈਣੀਆਂ ॥

ਦੁੜੁ ਦੁੜੁ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਟਕਾਰਨਾ, ਬਦ ਦੁਆ ਦੇਣੀ ॥

ਦੁਆ, ਪੁ:—'੨' ਦਾ ਅੰਗ ॥

ਵਿ:—ਦੁਜਾ, ਹੋਰ ਕੋਈ ॥

ਦੁਆ ਦੁਆਲ, ਵਿ:—ਹੋਰ ਕੋਈ, ਓਪਰਾ ॥

ਦੁਈ, ਸ:—ਦੋ ਹੋਣਾ, ਦੁਅੰਤ, ਦੁਜਾਇਗੀ ॥

ਦੁਬਣਾ, ਸ:—ਧਰਮ ਦਾ ਦੋਸ, ਕਲੀਕ, ਉਜ (ਲਗਣੀ) ॥

ਦੁਸਰਾ, ਵਿ:—ਦੁਜਾ, ਹੋਰ ਕੋਈ ॥

ਦੁਹ ਬਦੁਹ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਮੂੰਹ ਤੇ ॥

ਦੁਜ, ਸ:—ਦੁਜੀ ਥਿੱਤ ॥

ਦੁਜਜ, ਸ:—ਦੁੱਤੀ ਦੀ ਮਾਰ ॥

ਦੁਰ

ਦੁਜਾ, ਵਿ:—ਦੁਸਰਾ, ਦੁਆ, ਹੋਰ ਕੋਈ ॥

ਦੂਣ, ਸ:—ਦੋ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਧਰਤੀ, ਦੁਹਰਾਉ ॥

ਦੂਣਾ, ਵਿ:—ਦੋ ਗੁਣਾ, ਦੁਹਰਾ, ਮੋਟਾ, ਦਲੇਰ ॥

ਦੂਣੀ, ਸ:—ਦੂਣ, ਦੋ ਗੁਣੀ, ਦੁਹਰਾਉ, '੨' ਦਾ ਅੰਗ ॥

ਦੂਣੀਆਂ, ਵਿ:—ਹੋਰ, ਵਧੀਕ ॥

ਦੂਤ, ਪੁ:—ਵਿਚੋਲਾ, ਜੋ ਸਨੇਹਾ ਲੈ ਜਾਏ, ਜਿਲ, ਦੇਂਤ ॥

ਦੂਤੀ, ਸ:—ਦੂਤ ਦੀ ਤਰੀਖ, ਵਿਚੋਲੀ ॥

ਦੂਤੀ ਦੁਸਮਣ, ਪੁ:—ਵੈਰਾ, ਦੌਖੀ ॥

ਦੂਦਾ, ਵਿ:—ਸੂਰਖ, ਅਹਮਕ ॥

ਦੂਦਾ ਧਾਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ, ਮਦਾਰੀ ॥

ਦੂਦੁ, ਪੁ:—ਫੌਲ ਵਰਗੀ ਆਵਾਜ ॥

ਦੂਧਲਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਦੂਧਾ ਧਾਰੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਦੁੱਧ ਪੀਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰੇ ॥

ਦੂਧੀਆ (ਯਾ), ਵਿ:—ਦੁੱਧ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਦੂਨੇ ਦੂਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਦੂਣਾ ਅਤੇ ਦੂਣਾ ॥

ਦੂ ਬਦੂ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—'ਦੁਹ ਬਦੁਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੂਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਵਿੱਥ ਉੱਤੇ, ਫਾਸਲੇ ਪੂਰ ॥
ਪੁ:—ਵਿੱਥ ॥

ਦੁਰਅੰਦੇਸ਼ਾ

ਦੁਰ ਅੰਦੇਸ਼ਾ } ਪੁ:—ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਦੀ ਸੋਚ ॥
ਦੁਰ ਹੰਦੇਸ਼ਾ }

ਦੁਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਣਾ, ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਦੁਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਹੁਪਾਉਣਾ,
ਥਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ॥

ਦੁਰ ਦੀ ਸੁਝਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ,
ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਵੀ ਸੋਚ ਹੋਣੀ ॥

ਦੁਰ ਦੇ ਢੋਲ ਸੁਹਾਉਣੇ, ਦੁਰ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਚੀਜ਼ੀ
ਲਗਦੀ ਹੈ (ਅਖਾਉਤ) ॥

ਦੁਰ ਪਿਆਣੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਸੋਚੇ ॥

ਦੁਰਬੀਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਸੀਸਿਆਂ ਵਾਲਾ ਜੰਤ੍ਰ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਿਸਦੀਆਂ
ਹਨ। ਵਿ:—ਦੁਰ ਪਿਆਣੀ ॥

ਦੁਰ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਸਮਝਣਾ, ਗਿਲਾਨੀ
ਕਰਨੀ ॥

ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੇੜੇ ਨਾ
ਵੁਕਣਾ, ਬੁਰਾ ਸਮਝ ਕੇ ਅਲਗ ਰਹਿਣਾ ॥

ਦੁੱਲੇ } ਪੁ:—ਲਾੜਾ, ਮਾਲਕ, ਦਲੇਰ ਆਦਮੀ,
ਦੁਲਾਰਾ ॥

ਦੂਝਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਦੋਕਨ ਵਾਲਾ, ਉਰੋਂਕਾ ॥

ਦੇ, ਅਵ:—‘ਦਾ’ ਦਾ ਬਹੁ: ਬ: ॥

ਕ੍ਰਿ:—‘ਦੇਣਾ’ ਦਾ ਅਨੁਸੰਯੋਗ ਲਕਾਰ ॥

ਪੁ:—ਦੇਉ, ਰਾਖਸ, ਭੂਤ ॥

ਦੇ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਤਿਆਗਣਾ ॥

ਦੇਉਗਣੀ

ਦੇ ਥਾਪਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਜਣ ਨੂੰ ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਮੁਰਤੀ
ਬਣਾਉਣੀਆਂ ॥

ਦੇ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਟ ਕਰਨਾ, ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦੇਕੇ
ਹਿਸਾਬ ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਦੇ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਰ ਨਾਲ ਹੋਠਾਂ ਸਿੱਕਣਾ, ਨਾਸ
ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਦੇ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਜੀ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ॥

ਦੇਉ, ਪੁ:—ਦੇਵਤਾ, ਜਿੰਨ, ਭੂਤ, ਰਾਖਸ ॥

ਦੇਉ ਦਾਨੋਂ, ਪੁ:—ਦੈਤ, ਰਾਖਸ ॥

ਦੇਉ ਦਾਰ, ਪੁ:—‘ਦਿਆਰ’ ਦੇਖੋ ॥

ਦੇਉ ਨਾਗਰੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੀ, ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਹਿੰਦੀ ਦੇ
ਅੱਖਰ ॥

ਦੇਉ ਥਾਣੀ, ਸ:—ਦੇਉਤਿਆਂ ਦੀ ਥੱਲੀ,
ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ॥

ਦੇਉ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਸੁਰਗ, ਬੈਕੁੰਠ ॥

ਦੇਉ ਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਰਗਥਾਸ ਹੋਣਾ,
ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਦੇਹੁਹਾ, ਪੁ:—ਮੰਦਰ, ਠਾਕਰ ਦੁਆਰਾ ॥

ਦੇਉਤਾ, ਪੁ:—ਦੇਵਤਾ, ਭਲਾ ਆਦਮੀ, ਸਿੱਧਾ
ਮੁਰਖ। ਸੰਵਾ, ਸੰਧ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਦੇਉਰ, ਪੁ:—ਬੋਧ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ॥

ਦੇਉਗਣੀ, ਸ:—ਦੇਉਰ ਦੀ ਵਧੂਟੀ ॥

ਦੇਈ

ਦੇਈ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਕੰਨਿਆ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ
ਭੀਮਤੀ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ਜਿਹਾ
ਕਿ ਰਾਮ, ਦੇਈ ॥

ਦੇਸ, ਪੁ:—ਮੁਲਖ, ਅਲਾਕਾ, ਮਦਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ,
ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਦੇਸ ਕਸਲੀ, ਵਿ:—ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਦੇਸ ਚਾਲ } ਸ:—ਦੇਸ ਦੀ ਚਾਲ ਜਾਂ
ਦੇਸ ਢਾਲ } ਦਸਤੂਰ ॥

ਦੇਸ ਦਸੰਤਰ, ਪੁ:—ਦੂਜੇ ਮੁਲਖ, ਕਈ ਦੇਸ ॥

ਦੇਸ ਨਿਕਾਲਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਸੋਂ ਕੱਢਣਾ
(ਦੇਣਾ) ॥

ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਫਿਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ
ਦੇਸ ਬਦੇਸ ਫਿਰਨਾ } ਸੈਲ ਕਰਨੀ ॥

ਦੇਸ ਭਾਖਾ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਮੁਲਖ ਦੀ ਚੋਲੀ ॥

ਦੇਸਣ, ਸ:—ਆਪਣੇ ਮੁਲਖ ਦੀ ਰਹਿਣਵਾਲੀ ॥

ਦੇਸਾ ਚਾਰ (ਲ) } ਸ:—ਦੇਸ ਦੀ ਚਾਲ
ਦੇਸਾ ਢਾਲ } ਜਾਂ ਰੀਤ ॥

ਦੇਸੀ, ਪੁ:—ਆਪਣੇ ਮੁਲਖ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ,
ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਮੁਲਖ ਜਾਂ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ॥

ਦੇਹ, ਸ:—ਦਿਨ, ਸਰੀਰ, ਪਿੰਡਾ, ਤਲ, ਪਿੰਡ,
ਗਿਰਾਂ ॥

ਦੇਹ ਉਬਰੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸੂਰਜ
ਦੇਹ ਚੜ੍ਹੇ } ਨਿਕਲੇ ॥

ਦੇਹ ਪਰਾਣ, ਪੁ:—ਜਿੰਦ ਵਰਗਾ ਪਿਆਰਾ
ਮਨੁੱਖ, ਆਪਣਾ ਸਜਨ ॥

ਦੇਗ

ਦੇਂਹ, ਪੁ:—ਸੂਰਜ, ਦਿਨ ॥

ਦੇਹਰਾ, ਪੁ:—ਸਮਾਧ, ਗੁਰ ਦੁਆਰਾ, ਮੰਦਰ,
ਤੀਰਥ ਦਾ ਥਾਂ ॥

ਦੇਹੀ, ਸ:—ਸਰੀਰ, ਤਲ, ਜਿਸਨ ॥

ਸੇਣੇ ਵਰਗੀ ਦੇਹੀ, ਸ:—ਸੋਹਣਾ ਸਰੀਰ ॥

ਦੇਕਰਾ, ਪੁ:—ਦਾਲ ਅਸਾਦਿਕ ਹਿੰਨੂਣ ਵਾਲਾ,
ਧਾਤ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਦੇਕਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਦੇਕਰਾ ॥

ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਕਰਨੀ, ਭੱਕਣਾ, ਵੇਖਣਾ,
ਸਹਾਰਨਾ, ਭਾਲਣਾ, ਲਭਣਾ, ਪਰਖਣਾ, ਸੰਤੀ
ਰਖਣੀ, ਉਡੀਕਣਾ ॥

ਵਿਸਮਯ:—ਖਬਰਦਾਰ। ਸੋਝੀ ਚੱਖੇ ॥

ਦੇਖਦੇ ਦੇਖਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਦੇਖਦੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੌਕਾ ਗੁਆ ਕੇ
ਨਿਰਾਸ ਹੋਣਾ ॥

ਦੇਖਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਨ ਰਖਣਾ, ਪਹਿ-
ਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਦੇਖ ਭਾਲ, ਸ:—ਪਰਖ, ਭੱਕ, ਚੰਡ ॥

ਦੇਖਵਈਆ (ਯਾ) ਪੁ:—ਦੇਖਣ ਭਾਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੂਏ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਦੂਏਦੀ
ਨਕਲ ਕਰਕੇ ॥

ਸ:—ਬੋਝੀ ਜੇਹੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ॥

ਦੇਗ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡਾ ਦੇਕਰਾ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ
ਬੰਗ ਰਗੜਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀਣ ਨੂੰ
ਦੇਣ, ਲੰਗਰ, ਅੰਨ, ਪ੍ਰਸਾਦ (ਵਰਤਾਉਣੀ) ॥

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹ

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹ, ਸਦਾ ਅੰਨ ਵਰਤੇ, ਤਲਵਾਰ
ਚੱਲੇ ਅਰਥਾਤ ਪਰਤਾਪ ਬਾਣਿਆ ਰਹੇ ਅਤੇ
ਫਤੇ ਹੋਏ (ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ) ॥

ਦੇਗਚਾ } 'ਦੇਕਚਾ' 'ਦੇਕਚੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਦੇਗਚੀ }

ਦੇਘ, ਸ:—ਦੇਗ ਵੇਖੋ ॥

ਦੇਚਕਾ }
ਦੇਚਕੀ } 'ਦੇਕਚਾ, 'ਦੇਕਚੀ, ਵੇਖੋ ॥
ਦੇਜਕਾ }
ਦੇਜਕੀ }

ਦੇਣ, ਪੁ:—ਕਰਜ, ਹੁਦਾਰ, ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼,
ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੇਣਗਾਰ, ਪੁ:—ਦਾਤਾ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਦੇਣਦਾਰ, ਪੁ: ਵਿ:—ਕਰਜਾਈ, ਜਿਸ ਤੇ ਉਪ-
ਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਦੇਣਦਾਰੀ, ਸ:—ਕਰਜ, ਹੁਦਾਰ ॥

ਦਣ ਲੈਣ, ਪੁ:—ਵਿਹਾਰ, ਬੁਧਾਰ, ਵਰਤੋ ॥

ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ, ਬਖਸ਼ਣਾ, ਪੁੰਨ
ਕਰਨਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਹੁਦਾਰ ਲਾਹੁਣਾ,
ਪਾਉਣਾ, ਪੁਚਾਉਣਾ (ਦੁਖ ਦੇਣਾ) ਧੱਕਣਾ,
ਚਾੜਨਾ, ਰੱਖਣਾ ॥

ਦੇਰ } ਸ:—ਢਿੱਲ, ਅਵੇਰ, ਸੁਸਤੀ, ਬਹੁਤ
ਦੇਰੀ } ਚਿਰ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ, ਤਕ, ਲੱਗਣੀ,
ਲਗਾਉਣੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਦੇਰ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵਥਤੋਂ ਪਿਛੇ, ਬਹੁਤ
ਚਿਰ ਤਕ ॥

ਦੈਂਤਨੀ

ਦੇਵ, ਪੁ:—ਦੇਉਗਾ। 'ਦੇਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੇਵਸਥਾਨ, ਪੁ:—ਦੇਉਤੇ ਦਾ ਮੰਦਰ ॥

ਦੇਵਤਾ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਵਧੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਜੀਵ
ਵਰਿਸ਼ਤਾ, ਭਲਾ ਲੋਕ, ਮੁਰਖ, ਸਾਨੁ, ਮੱਧ,
ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਦੇਵਰ, ਪੁ:—ਬੰਦਾ ਦਾ ਛੋ

ਦੇਵਾ, } ਸ:—'ਦੇਵੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਦੇਵਾ ਗਣੀ }

ਦੇਵਾ ਲੇਵੀ, ਸ:—ਲੈਣ ਦੇਣ, ਵਣਜ ਵਿਹਾਰ ॥

ਦੇਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਦੇਵੀ ਦਾ ਮੰਦਰ ॥

ਦੇਵਾਲੀ, ਸ:—'ਦਵਾਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੇਵੀ, ਸ:—ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਇਸਤਰੀ, ਸਕਤੀ,
ਦੁਰਗਾ, ਭਵਾਨੀ, ਭਗਵਤੀ, ਮਹਾਂ ਮਾਈ,
ਨੇਕ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ। ਭੈੜੀ ਰੰਨ ॥

ਦੇਵੀ ਦਿਆਰ, ਪੁ:—'ਦਿਆਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੈਂਹਗੜ, ਦੈਂਹਗੜ, ਪੁ:—ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਜੋਰ,
ਨਾਲ ਵਜਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਦੈਂਹਗੜ ਦੁੱਲਾ, ਪੁ:—ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਮਧਰਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਦੈਤ } ਪੁ:—ਦੇਉ, ਜਿੰਨ, ਰਾਖਸ਼, ਲੰਮਾ ਝੰਮਾ
ਦੈਂਤ } ਗਭਰੂ ॥

ਦੈਤਟੀ } ਸ:—'ਦੈਤ' ਦੀ ਇਸਤਰੀ, ਰਾਖਸ਼ਣੀ
ਦੈਂਤਣੀ } ਲੰਮੀ ਝੰਮੀ ਤੀਮਤ ॥

ਦੇ

ਦੇ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਤੇ ਇੱਕ, ਜੋੜਾ ॥

ਦੋਸਾਲਾ } ਵਿ:—ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ, ਦੁਬਾਲਾ ॥
 ਦੋਸਾਲਾ }

ਦੋਦੱਬੀ ਤੋੜੀ ਵੱਜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋ ਜਠਿਆਦਾ
 ਮਿਲਕੇ ਕੁਝ ਕਰਨਾ (ਲੜਾਈ ਆਦਿਕ) ॥

ਦੋਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਦੋ ਵਾਰ ਗਿਣਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਦੋ ਜੀਆਂ ਨਾਲ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੀਮਰਨੂੰ ਗਰਭ
 ਦੋ ਜੀਵੀ } ਹੈ ॥

ਦੋ ਜੀਭਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਕਿਤੇ ਕੁਝ ਕਰੇ ਕਿਤੇ ਕੁਝ,
 ਝੂਠਾ, ਵਰ੍ਹਾਈ ॥

ਦੋ ਦਿਨ ਦਾ ਪਰਾਹੁਣਾ, ਪੁ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ
 ਅੰਤ ਛੋਟੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ॥

ਦੋ ਦਿਲਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੋ ਪਾਸੇ ਹੈ ॥

ਦੋਧਾਰ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧਾਰਾਂ ਹਨ,
 ਦੋ ਧਾਰਾ } ਜੋ ਤਿੱਖੀ ਧਾਰ ਵਾਲਾ (ਤਲਵਰ
 ਆਦਿਕ) ॥

ਦੋ ਨਾਲੀ, ਸ:—ਦੋਹਾਂ ਨਾਲਾਂ ਵਾਲੀ (ਬੰਦੂਕ) ॥

ਦੋ ਪੁਸਤ, ਵਿ:—ਦੋ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਾਲਾ ॥

ਦੋ ਪੁੜ, ਪੁ:—ਚੌਕੀ ਦੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ, ਜਿਸੀ
 ਅਸਮਾਨ, ਦੁੱਪੜ ॥

ਦੋ ਪੁੜ ਮਿਲਦੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਤ੍ਰਿਕਾਲੀ ਵੇਲੇ, ਜਦ
 ਸੂਰਜ ਭੁੱਬਣ ਲਗੇ ॥

ਦੋਬਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਦੋ ਬਰ ਹੋਣ (ਕਪੜਾ) ॥

ਦੋਓ, ਵਿ:—ਦੋਵੇਂ ॥

ਦੋਹਰ

ਦੋਆਬ, ਦੋਆਬਣ } 'ਦੁਆਬ' ਆਦਿਕ
 ਦੋਆਬਾ, ਦੋਆਬੀਆ } ਵੇਖੋ ॥

ਦੋਸ, ਪੁ:—ਬਸੂਰ, ਬਦੀ, ਪਾਪ, ਅੰਧ, ਘਾਟਾ, ਦੁੱਖ,
 ਕਲੰਕ (ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਦੋਸਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਮਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ ਹੈ ॥

ਦੋਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਸ ਦੇਣਾ, ਅੰਧ ਜਾਂ ਕਲੰਕ
 ਲਾਉਣਾ ॥

ਦੋਸਤ, ਪੁ:—ਮਿੱਤਰ, ਯਾਰ, ਬੇਲੀ, ਸਾਥੀ ॥

ਦੋਸਤੀ, ਸ:—ਦੋਸਤ ਦਾ ਵਰਤਾਉ, ਯਾਰੀ,
 ਮੁਹੱਬਤ, ਮਿਤ੍ਰਤਾਈ ॥

ਦੋਸਾਂਦਾ, ਪੁ:—'ਜੁਸਾਂਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੋਸੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ ਹੈ, ਅੰਧੀ,
 ਅਪਰਾਧੀ ॥

ਦੋਹਜ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਚੋਲ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੋਹਜਣ, ਸ:—ਦੁੱਧ ਚੋਲ ਵਾਲੀ, ਗੁਜਰੀ ॥

ਦੋਹਜੀ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਚੋਲ ਵਾਲਾ, ਗੁਜਰ ॥

ਦੋਹਤ }
 ਦੋਹਤਰਾ (ਰੀ) } 'ਦੁਹਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਦੋਹਤਾ (ਤੀ) }

ਦੋਹਨਾ }
 ਦੋਹਨੀ } 'ਦੁਹਨਾ' 'ਦੁਹਨੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੋਹਯਾ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਚੋਲ ਵਾਲਾ, ਡੋਗਰ ॥

ਦੋਹਰ, ਸ:—ਦੂਈ ਵਾਰ ਹਲ ਢੇਰਨਾ, ਦੁਹਰਾਉ,
 ਦੋਹਰੀ ਚਾਦਰਾ ॥

ਦੋਹਰ ਪਾਉਣੀ

ਦੋਹਰ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਵੇਂ ਤਰਾਂ ਹਲ ਫੇਰਨਾ ॥

ਦੋਹਰ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋ ਵਾਰੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਦੋਹਰਾ, ਵਿ:—‘ਦੁਹਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੰਦ, ਦੋਹਰਾ ॥ (੧੩+੧੨ ਮਾਤ੍ਰਾ ਦੇ ਦੋ ਸਰਲੇ ਦਾ ਛੰਦ)

ਦੋਹਰਾਉ, ਪੁ:—ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਦੋਹਲਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਤ ਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ॥

ਦੋਹੜਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੰਦ, ਦੋਹਰਾ ॥
ਦੋਹਾ }

ਦੋਹਾ, ਵਿ:—ਦੋ ਹੀ, ਦੋ ਨੇ ਹੀ, ਦੋਵੇਂ ॥

ਦੋਹਾਸਮਾ (ਮਾਂ), ਵਿ:—‘ਦੁਹਾਸਮਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੋਹਿਆ } ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਚੋਲ ਵਾਲਾ, ਗੁੱਜਰ ॥
ਦੋਹੀ }

ਦੋਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੰਦ, ਦੋਹਰਾ, ਦੋਹਾ ॥

ਦੋਕ } ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਉਹ ਦੋ ਦੰਦ ਜੋ ਦੁੱਧ ਦੇ
ਦੋਕੀ } ਦੰਦ ਲਹਿਣ ਪਿੱਛੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ (ਦੋਕੀ ਲਿਆਉਣੀ) ॥

ਦੋਖ, ਪੁ:—ਦੋਸ, ਐਸ, ਕਸੂਰ, ਬਿਘਨ, ਦੁਸ (ਦੇਣਾ) ॥

ਦੋਖਣ, ਸ:—ਦੋਸਣ, ਵੇਰਣ, ਬੁਰਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੀ ॥

ਦੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲੰਕ ਲਾਉਣਾ, ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ ॥

ਦੋਖੀ, ਪੁ:—ਦੋਸੀ, ਵੇਰੀ, ਬੁਰਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ॥

ਦੋਧੀ

ਦੋਗਲਾ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਂ ਹੋਰ ਨਸਲ ਦੀ ਅਤੇ ਪੋਉ ਹੋਰ ਨਸਲ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਬਰਨ ਸ਼ੀਕਰ ॥

ਦੋਗਾਨਾ, ਪੁ:—‘ਦੁਗਾਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੋਗੀ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਦੋ ਦਰਮੈਂ, ਦੁਸੀ ਥਾਂ ॥

ਦੋਘੜ, ਸ:—ਸਿਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਏ ਦੋ ਘੋੜੇ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਥੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਹੋਣ, ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਦੋਜਕ } ਪੁ:—ਨਰਕ, ਜਿਥੇ ਪਾਪੀ ਮਰਕੇ
ਦੋਜਖ } ਜਾਣਗੇ ॥

ਦੋਜਕਣ (ਖਣ), ਸ: } ਦੋਜਕ ਦਾ (ਦੀ)
ਦੋਸਕੀ (ਖੀ), } ਦੋਜਕ ਦੇ ਲਾਇਕ
ਜਿਸ ਨੇ ਬੜੇ ਪਾਪ ਕੀਤੇ ਹਨ ॥

ਦੋੜ, ਦੋਬਣ } ‘ਦੁਹਰ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਦੋੜੀ }

ਦੋਤਹੀ, ਸ:—‘ਦੁਤਹੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੋਦਕ } ਸ:—ਇੱਕ ਠੰਢੀ ਭਸੀਰ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ।
ਦੋਧਕ }

ਦੋਂਦਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ (ਭੈਰਾ) ਦੇ ਦੋ ਦੰਦ ਹੋਣ ॥

ਦੋਦੀਆ, ਪੁ:—‘ਦੁਧੀਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਦੋੱਧਾ, ਪੁ:—ਹਰੀ ਛੱਲੀ (ਜੁਆਰ ਆਦਿਕ ਦੀ) ॥

ਦੋੱਧੀ, ਸ:—ਖਸਖਸ ਦਾ ਪਾਣੀ, ਹਰੇ ਅਨਾਜ ਦਾ ਰਸ, ਨਸ਼ਾਸਤਾ, ਦੁੱਧ, ਚਾਰ ਮਗਜ਼ ਬਦਾਮ ਦੀਆਂ ਗਿਰੀਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਇੱਕ ਤਾਕਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਖੁਰਾਕ ॥

ਦੌਨਾ

ਦੌਨਾ, ਪੁ:—ਦੋ ਫੋਟੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਲੀ
ਪਰਤੀ, ਜਲੰਧਰ ਦੁਆਬ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ॥

ਦੌਨੋਂ, ਵਿ:—ਦੋਵੇਂ, ਦੋ ਹੀ ॥

ਦੌਮ, ਵਿ:—ਦੁਜਾ, ਅਗਲਾ, ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ॥

ਦੌਲੀ, ਵਿ:—ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦੂਏ ਥਾਂ ਆਵੇ ॥

ਦੌਵੇਂ, ਵਿ:—ਦੋ ਹੀ (ਇੱਕ ਨਹੀਂ), ਜੋੜੀ ॥

ਦੌਕਾ, ਪੁ:—ਰਜਾਈ ਵਰਗਾ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਫੁੱਲਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਦੌਣ, ਸ:—'ਅਦੁਆਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੌਣੀ, ਸ:—'ਦਾਉਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੌਤ, ਸ:—'ਦਾਉਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੌਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ,
ਝੁੰਡਾ, ਵੇਰ, ਵੇਲਾ, ਉਤਾਰ, ਚੜ੍ਹਾਉ ॥

ਦੌਰਾ, ਪੁ:—ਫੇਰਾ ਦੌਰਾ, ਚੱਕਰ, ਹਾਕਮੀ ਦਾ
ਆਪਣੇ ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ, ਦੌਰ, ਬਿਮਾਰੀ
ਦਾ ਮੁੜ ਆਉਣਾ ॥

ਦੌਰੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਸ਼ਨ
ਜੱਜ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦੇਣਾ ॥

ਦੌਰੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨ
ਨੂੰ ਨਿਕਲਣਾ (ਹਾਕਮ ਦਾ) ॥

ਦੌਰੇ ਤੇ, ਵਿ:—ਦੌਰੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਦੌਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਦੌਰ ਝੁੰਡੀ, ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਘੋਟਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਦੌੜਾਕ

ਦੌਲਤ, ਸ:—ਧਨ, ਮਾਲ, ਪਦਾਰਥ ॥

ਦੌਲਤ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਖਜਾਨਾ, ਫੜੇ ਆਦਮੀ ਦਾ
ਘਰ ॥

ਦੌਲਤ ਮੰਦ, ਪੁ:—ਦੌਲਤ ਵਾਲਾ, ਪਣੀ,
ਅਮੀਰ ॥

ਦੌਲਤ ਮੰਦੀ, ਸ:—ਦੌਲਤ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਅਮੀਰੀ ॥

ਦੌਲਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਇੱਕ ਫਕੀਰ, ॥ ਖੇ
ਪਰਵਾਹ ॥

ਦੌਲਾ ਮੌਲਾ, ਵਿ:—ਭੇ ਪਰੇਵਾਹ, ਭੋਲਾ,
ਸਿੱਧਾ ॥

ਦੌਲੇ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਚੁਹਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਦਾ
ਸਿਰ ਥਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੋਵੇ ॥

ਦੌੜ, ਸ:—ਦੌੜਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੜ੍ਹਾਈ, ਤਾਕਤ
ਸਮਰਥ ॥

ਦੌੜ ਪੂਪ, ਸ:—ਮਿਹਨਤ, ਜਤਨ, ਖਜਾਲਤ, ਖੇਚਲ

ਦੌੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਸਣਾ, ਭੱਜਣਾ, ਤਿੱਖਾ 'ਚੱਲਣਾ,
ਕਾਹਲੀ ਕਰਨਾ, ਕੁੱਦਣਾ ॥

ਦੌੜਾ, ਪੁ:—ਅੱਗੇ ਦੌੜ ਕੇ ਰਾਹ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ

ਦੌੜਾ ਦੌੜੀ, ਸ:—ਖੇਚਲ, ਕਾਹਲੀ, ਲਗਾਤਾਰ
ਮਿਹਨਤ ॥

ਦੌੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਜਾਉਣਾ, ਨਠਾਉਣਾ,
ਘੱਲਣਾ, ਮਠ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਖੰਨ੍ਹਣਾ ॥

ਦੌੜਾਹਾ, ਪੁ:—'ਦੌੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਦੌੜਾਕ, ਪੁ:—ਤਿੱਖਾ ਦੌੜਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪ

ਪ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਚੌਥੀਵਾਂ ਅੱਖਰ,
ਪੈਂਦਾ ॥

ਪਸਕ } ਪੁ:—ਤਰ, ਫੇਰ, ਭੋ, ਸਹਿਮ ॥
ਪਸਕਾ }

ਪਸਣਾ, ਸ:—ਖੋਭਾ, ਖੁਭਣ ॥

ਪਸਣ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਭਣਾ, ਵੜਨਾ, ਦਖਲ ਦੇਣਾ ॥

ਪੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋੱਤੀ ਛੋੱਤੀ ਹੱਕਣਾ, ਅੱਗੇ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਪੱਸਲ, ਸ:—ਅਸਰਾ, ਨਿੱਕੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਾਣੇ ॥

ਪਸਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਸਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਸਾਉ, ਪੁ:—ਪਸਲ ਜਾਂ ਵੜਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਜਾਂ
ਹਾਲਤ ॥

ਪਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਂਡਾਣਾ, ਖੁਭਾਉਣਾ, ਵਾੜਨਾ,
ਚੋਂਡਣਾ ॥

ਪਸਾਉ, ਪੁ:—ਨਰਮ, ਪੌਲਾ ॥

ਪਸਾਕਾ, ਪੁ:—ਤਰ, ਭੋ, ਖੋਭ, ਸਹਿਮ ॥

ਪਸਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਸਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਸਾਣ, ਪੁ:—ਖੁੰਭਣ, ਖੋਭਾ, ਪੌਲੀ ਮਿੱਟੀ ਵਾਲੀ
ਧਰਤੀ ॥

ਪਸਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਸਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪੱਕ, ਪੁ:—ਪੱਕਾ, ਸੱਟ, ਠੱਕਰ, ਪਿਕਾਰ (ਪੈਣੀ,
ਵਗਣੀ) ॥

ਪੱਕ ਬਲਕਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਪੱਕਣਾ,
ਪੱਕ ਵਲਕਾ } ਜੋਗਾ ਵਰੀ ॥

ਪੱਖ

ਪੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ, ਰੋਕੁਣਾ

ਪੱਕੜ, ਸ:—ਪੁ:—ਰਪਟੀ ਖੁਰਦਾਰੀ ਲਕੜ,
ਜਥਰ ਦਸਤ, ਮੋਢਾ ਆਦਮੀ ॥

ਪੱਕਾ, ਪੁ:—ਪੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਜੋਗਵਰੀ, ਦੁਲਮ,
ਵੇਰ, ਤੁਕਸਾਣ, ਬਿਪਤਾ (ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਹਿੱਤ ਦਾ ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਠ ਕਰਨਾ,
ਜੋਰ ਦਸਣਾ ॥

ਪੱਕਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੁਕਸਾਣ ਹੋਣਾ, ਬਿਪਤਾ
ਪੈਣੀ ॥

ਪੱਕੇ ਖਾਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕਿਆ ਜਾਣਾ, ਖੁਆਰ
ਪੱਕੇ ਪੈਣੇ } ਹੋਣਾ ॥

ਪੱਕੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਰਥਾਰ ਹੋਣੀ ॥

ਪੱਕੇ ਪੱਜੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਟਕਦੇ ਫਿਰਨਾ,
ਸਹਾਰਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਪੱਕੇ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਜੋਗਵਰ, ਜਥਰਦਸਤ, ਮੋਢਾ
ਹੱਠੀ ॥

ਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਕੇਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਪਕਣਾ' ਦੇਖੋ ॥
ਪਕੇਲ ਦੇਣਾ }

ਪਕੇਲੂ, ਪੁ: } ਜੋ ਪਕੇਲੇ ॥
ਪਕੇਲ, ਸ: }

ਪੱਕੇ ਪੱਕੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ, ਜਥਰ-
ਦਸਤੀ ॥

ਪੱਖ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਸ਼ੁੱ, ਲੀਖ, ਮਧਰੀ ਖੁੜੀ ॥

ਪੱਖਰੁ

ਪੱਦ

ਪੱਖਰੁ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਹੋਣਾ, ਰਭਾਕੁ ॥

ਪੱਖੀ, ਸਃ—ਖਾਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਨੀ ॥

ਪੱਗ, ਪੁਃ—ਇਕ ਬੜਾ ਛਾਹਾ ਪੈਸਾ ॥

ਪੱਗ ਸੂਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਘਨ ਚਾਲ ਦੀ ਖੋੜ ਵਿਚ ਜਿੱਤਣਾ ॥

ਪੱਗੜ, ਪੁਃ—ਅੱਧੀ ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਮੱਟੀ ਹੋਣੀ ॥

ਪੱਗੜੀ, ਪੁਃ—ਬਹੁਤ ਚੌੜੀ ਅਤੇ ਪਤਲੀ ਹੋਣੀ ॥

ਪਗਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਜੋਗਾਵਰੀ, ਜਬਰ ਦਸਤੀ ॥

ਪਗਾਣੇ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਮੱਲੇ ਮੱਲੀ, ਬਦੇ ਬਦੀ, ਖਾਹ ਮਖਾਹ ॥

ਪਜ } ਸਃ—ਸ਼ਕਲ, ਬਣਾਉਣ, ਢੰਗ, ਪੁਸ਼ਾਕ
ਪਜਾ } ਚਾਲਤ, ਝੰਡੀ, ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਪਜ ਉਠਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਢੰਗ ਲੈ ਲੈਣਾ ॥

ਪਜ ਖੜੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕੁੱਝ ਪਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ, ਇੱਕ ਖੜੀ ਕਿਸੇ ਮੰਦਰ ਤੇ ਖੜੀ ਕਰਨੀ ॥

ਪਜ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਖਾਸ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੈਣਾ ॥

ਪਜਾ ਧਾਰੀ, ਪੁਃ—ਬਹੁਤ ਧਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਪਜਾ, ਸਃ—ਧੀਰਜ, ਤਸਲੂ ॥

ਪੋਜੀ, ਸ—ਕਪੜੇ ਦੀ ਟੋਕੀ, ਲੀਰ ॥

ਪੋਜੀਆਂ ਉਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਾਤਕ ਲੋਗਾਂ ਕਰਨਾ, ਸਜਾ ਦੇਣੀ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਬੁਰਿਆਈ ਪਰ-ਗਟ ਕਰਨੀ ॥

ਪਜੀਲਾ, ਵਿਃ—ਚੰਗੀ ਸ਼ਕਲ ਸੂਰਤ ਵਾਲਾ ॥

ਪਣ, ਪੁਃ—ਦੌਲਤ, ਪਦਾਰਥ, ਰੁਪਯਾ, ਮਾਲ, ਜਾਇਦਾਦ, ਭੀਰ, ਇੱਕ ਰਾਸ ॥

ਪਣ ਪਣਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਸੀਸਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ

ਪਣ ਪਾਤੁ } ਪੁਃ—ਜਿਸ ਕੋਲ ਪਣ ਹੈ ॥
ਪਣਵੰਤ (ਪਾਣ)

ਪਣ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਪਣਨਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਣਕ } ਪੁਃ—ਕਮਾਨ, ਲਿਫਲ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ
ਪਣਖ } ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੀਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਪਣਖ ਬਾਣ, ਪੁਃ—ਤੀਰ ਅਤੇ ਕਮਾਨ ॥

ਪਣਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵੇਸ ਕਰਨਾ, ਹਾਰਾਉਣਾ, ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣਾ ॥

ਪਣੀ, ਵਿਃ ਪੁਃ—ਜਿਸ ਪਾਸ ਪਣ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਉਸਤਾਦ ॥

ਪਣੀਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗਊ ਸਾਨੁ ਆਦਿਕ ਦਾ ਮੇਲ ਹੋਣਾ ॥

ਪਣਕ (ਖ), ਪੁਃ—'ਪਣਕ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਣਖੀ, ਸਃ—ਕਮਾਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਸ਼ੁੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ, ਪੁਲਖੀ ॥

ਪਤ, ਸਃ—ਬੁਰੀ ਆਦਤ, ਝਾਨ, (ਪੈਣੀ) ॥

ਪਤੁਰਾ ਪੁਃ—ਇੱਕ ਬੁਟਾ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਕੀਤਿਆਂ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਥੀਜ ਜਹਿਰ ਵਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਪਤੁਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿਃ—ਪਤੁਰੇ ਦੇ ਰਸ ਨਾਲ ਮਸਤ ॥

ਪੇਦ, ਸਃ—ਮਹਿੰਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ ਬਹੁਤਾ ਗੋਹਾ, ਫੇਸ ॥

ਪੌਦਰ

ਪੌਦਰ } ਸ:—ਪਿੰਡੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ
ਪੌਦਰੀ } ਖੁਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਪੌਦਲ, ਸ:—ਪੌਦ, ਤੰਤੀ ਸੁਆਹ ਜਾਂ ਖੇਹ ॥

ਪੌਦਾ } ਪੁ:—'ਧ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥
ਪੌਧਾ }

ਪੌਦਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਕਾਰ, ਬਖੇੜਾ ॥

ਪੌਦਾਲ, ਸ:—ਕੰਮ ਪੌਦਾ, ਕਾਰ, ਢਾਹੜੀ ॥

ਪੌਦਾਲੀ, ਵਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਜੁੜਾ ਹੋਇਆ ॥

ਪੌਨ, ਵਿ:—ਨਿਹਾਲ, ਸੁਖੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ
ਹੋਵੇ ॥

ਪੁ:—ਸ਼ੁਕਰ, ਅਸੀਸ, ਵਡਿਆਈ ॥

ਪੌਨ ਜਨਮ ਹੈ }
ਪੌਨ ਪੌਨ } ਵਿਸਮਝ:—ਸ਼ਾਬਾਸ਼, ਵਾਹਵਾਹ
ਪੌਨ ਭਾਗ } ਤੁਹਾਡਾ ਕਲਿਆਣ ਹੋਵੇ ।

ਪੌਨਬਾਦ } ਪੁ:—ਪੌਨ ਪੌਨ ਕਹਿਣਾ, ਸ਼ੁਕਰ
ਪੌਨਵਾਦ } ਕਰਨਾ, ਵਧਾਈ ॥

ਪੌਨਬਾਦੀ } ਵਿ:—ਪੌਨ ਬਾਦ, ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਪੌਨਵਾਦੀ }

ਪੌਨਤਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਜਿਸਦੇ ਪਤਾਂ ਅਤੇ
ਥੀਆਂ ਦੀ ਦੁਆ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਪੌਨਤਰ } ਪੁ:—ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਵੈਦ,
ਪੌਨਤਰੀ } ਸਿਆਣਾ ਹਕੀਮ ॥

ਪਨਾਸਰੀ, ਸ:—ਤੀਜੇ ਪਹਿਰ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਅੰਨ੍ਹੀ ਪਨਾਸਰੀ ਮਚਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਵਾਦ
ਕਰਨਾ, ਬੇਸੁਰ ਗਾਉਣਾ ॥

ਪੈੜੀ

ਪੈਨਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੋਗ ਬਰਤ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਪੈਨਾ ਸੇਠ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਮਾਣਦਾਰ ਮਾਦਮੀ ॥

ਪਨਾਢ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੇ ਹੱਲ ਬਹੁਤ ਧਣ ਹੈ ॥

ਪਨਾਪ, ਵਿ:—ਸਾ—ਸੁਆਣ ਗਏ, ਉਹ ਸੁਆਣ
ਗਏ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਸੁਇਆ ਹੈ ਜਾਂ
ਜੋ ਗਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ॥

ਪੈਨੀ, ਸ:—ਪੈਨੇਹਾਰ ਦੇ ਲਾਗੇ ਦਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਪੈਨੀ ਘੋਪ } ਸ:—ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਉਹ ਅਲਾਕਾ
ਪੈਨੀ ਘੋਬ } ਜਿਥੇ ਦੇ ਘੋੜੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ ॥
(ਜੇਹਲਮ ਦਾ ਅਲਾਕਾ) ॥

ਪੱਪ, ਪੁ:—ਗੁੱਸਾ, ਕੁੱਧ (ਚੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਪੱਪਾ } ਪੁ:—ਤਮਾਚਾ, ਰੁਪੜ, ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ,
ਪੱਫ } ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ, ਨੁਕਸਾਨ (ਮਾਰਨਾ
ਬੱਢਾ } ਗਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਪੱਫੜ, ਪੁ:—ਮੱਛਰ ਆਦਿਕ ਦੇ ਲੜਨ ਨਾਲ
ਜੋ ਸੱਜ ਪੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪੱਪਾ (ਪੈਨਾ, ਮਾਰਨ
ਲਾਉਣਾ) ॥

ਪੱਥ ਕਚੋਰੀ, ਸ:—ਤਮਾਚੇ ਜਾਂ ਸੁਤੀਆਂ ਮਾਰਨ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪੱਥਲਾ; ਪੁ: }
ਪੱਥਲੀ; ਸ: } ਇੱਕ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਪੱਥਾ, ਪੁ:—ਪੱਪਾ, ਕਲੰਕ, ਦਾਗ (ਪੈਨਾ, ਮਾਰਨ
ਲੱਗਣਾ) ॥

ਪੈਬੀੜ, ਸ:—ਫੀੜ, ਕੋਠ ॥

ਪੈਬੋੜੀ, ਸ:—ਪਸ਼ੂ, ਤੋਹੜ, ਫੁੱਡ ॥

ਪਮਕ

ਪਮਕ, ਸ:—ਸੱਟ, ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਬਰਬਰਾਹਟ, ਖੜਕ ॥

ਪਮਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਟ ਲੱਗਣੀ, ਕੰਬਣਾ, ਬਰਬਰਾਉਣਾ ॥

ਪਮਕੜਾ, ਪੁ:—ਘੋੜ ਦਾ ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਾਹ ਕੁੱਦਣਾ ॥

ਪਮਕਾਟ, ਪੁ:—ਖੜਕ, ਪਮਕ ॥

ਪਮਕੀ, ਸ:—ਫਰਾਵਾਂ, ਝਿੜਕ ॥

ਪਮਕੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਮਕੀ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਪਮਚੱਕੜ }
ਪਮਚੜ } ਪੁ:—ਕੁੱਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ, ਰੋਲਾ (ਪਾਉ-
ਪਮਚੜਾ } ਟਾ) ॥

ਪਮਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਜਿਸਦੀਆਂ ਬਹਿ-
ਰੀਆਂ, ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਭਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਪ,
ਇੱਕ ਘਾਹ ॥

ਪਮਪੁੱਸੜ }
ਪਮੜ ਪੁੱਸਾ } ਪੁ:—ਘੋਰਾਂ ਦਾ ਖੜਕ, ਪਮਕ ॥

ਪਮਾਹਾਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੀ ਦੁਆ ਜਾਂ
ਸਿਆਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਛੱਤ ਅਤੇ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ
ਜੰਮਿਆ ਹੋਯਾ ਪੁਆਂ ॥

ਪਮਾਕਾ, ਪੁ:—ਸੱਟ, ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪਮਾਣ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਜਮਨ ਤੋਂ
ਪਮਾਣੁ } ੧੨ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਸਾਕੀ ਵਿੱਚ ਟੋਟੀਆਂ
ਅਤੇ ਸੀਰਾ ਵਰਤ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਪਰਕੱਲਣਾ

ਪਮਾੜ, ਪੜ:—ਬੁਹਾਏ ਵਰਗੇ ਮਨੁੱਖ ॥

ਪਮਾ ਪਮ, ਪੁ:—ਧਾਣ ਆਦਿਕ ਫਸਲ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪਮਾਰ, ਸ:—ਹੋਲੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਪਮਾਲ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਨੌਚਰ
ਟੱਪਣ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਪਮਾਲ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਚਰ ਟੱਪਣਾ, ਰੋਲਾ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਪਮਾਲੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ

ਪਮੀਆਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਝਾੜੀ ਜੋ
ਬਾਹਲਾ ਤੰਦੂਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਪਮੁੱਕਾ, ਪੁ: }
ਪਮੁੱਕੀ, ਸ: } ਮੁੱਕਾ, ਮੁੱਕੀ, ਘਸੁੰਨ ॥

ਪਮੋੜੀ, ਸ:—ਰੋਹਮੁ ਫੁੰਡ ॥

ਪਰ, ਸ:—ਪੁਨੀ, ਪਰਨ (ਪੇਨੀ) ॥

ਪਰ ਦੋਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਮਕਾਉਣਾ, ਝਿੜਕਣਾ,
ਜੋਰ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪਰ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਨਾਂ ਦੇਖ ॥

ਪ ਰੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖ ਲੈਣਾ, ਆਪਣੇ ਕੰਮ
ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ॥

ਪਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਸਾਂਭਣਾ

ਪਰਕੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੱਕਣਾ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਹੱਟ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਧਰਕੱਲਾ

ਧਰਕੱਲਾ } ਪੁ:—ਧੱਕਾ, ਭਰਾਵਾ, ਸਿਰਕੀ ॥
ਧਰਕੱਲਾ }

ਧਰਕੋਨਾ, ਪੁ:—ਧਰੋਕ ਦਾ ਫਲ ॥

ਧਰਤ } ਸ:—ਜਮੀਨ, ਭੋਂ, ਪਿਰਥੀ ॥
ਧਰਤੀ }

ਧਰਤ ਹੱਲਾ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਹਿੱਲਣਾ, ਭੁਚਾਲਾ ॥

ਧਰਨ, ਸ:—ਪੁੰਨੀ ਦੀ ਨਾੜ, ਪੁੰਨੀ ਦੀ ਨਾੜ ਦਾ
ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲਣਾ (ਪੈਣੀ) ਢੰਗ, ਰੀਤ
ਚਾਲ ॥

ਧਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖਣਾ, ਰਿਕਾਉਣਾ, ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਉੱਤੇ
ਚਾੜ੍ਹਨਾ, ਨਾਲਸਾ ਕਰਨੀ ॥

ਧਰਨਾ ਮਾਰ ਕੇ ਏਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ
ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ ਅੜ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ (ਆਪਣੀ
ਮਰਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ) ॥

ਧ ਨੀ, ਸ:—ਬਰਾਦਰੀਆਂ ਦਾ ਕਮਾਲ ਵਰਗਾ
ਸੰਦ ॥

ਧਰਮ, ਪੁ:—ਮਤ, ਮਸੂਬ, ਇਮਾਨ, ਨਿਆਉਂ,
ਨੇਕੀ, ਸਰਿਆਈ, ਮਰਜ਼ਾਦਾ, ਕਰਤੱਬ, ਰੀਝ,
ਪੁੰਨ ॥

ਧਰਮ ਅਰਥ, ਪੁ: ਵਿ:—ਧਰਮ ਲਈ ਚਾਲ,
ਪੁੰਨ, ਮੁਵਤ ॥

ਧਰਮ ਔਰਾਹ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਚਾਲਾ, ਨੇਕ ਮਨੁਖ ॥

ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਉਹ ਪੁਸਤਕ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਦ੍ਰ ਵਰਣਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਆਦਿਕ
ਲਿਖੇ ਹਨ ॥

ਧਰਮਸਾਲ (ਲਾ), ਸ:—ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੇ ਟਿਕਣ
ਦੀ ਥਾਂ, ਲੰਗਰ ਖਾਨਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮੰਦਰ
ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਧਰਮਰਾਜ

ਧਰਮ ਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਛੱਡ ਕੇ, ਧਾਪ
ਕਰਨਾ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਨੀ ॥

ਧਰਮ ਕਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਈ ਕਰਮ ਕਰਨੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਲ ਅੱਗੇ ਮਿਲੇਗਾ ॥

ਧਰਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੰਨ ਕਰਨਾ, ਨੇਕੀ ਕਰਨੀ,
ਬਚਨ ਦੇਣਾ ॥

ਧਰਮ ਘੜੀ, ਸ:—ਵਜ਼ਨ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ॥

ਧਰਮ ਚਰਚਾ, ਸ:—ਧਰਮ ਬਾਬਤ ਗੱਲਾਂ, ਥਾ ਤਾਂ
ਬਹਿਸ, ਸ਼ਾਸਤਰਾਚਾ ॥

ਧਰਮ ਚੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਣੀ ॥

ਧਰਮ ਛੋਣ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਧਰਮ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇ ॥

ਧਰਮਦਾ (ਪੁੱਤ, ਭਰਾ ਆਦਿਕ), ਵਿ:—ਆਪੇ
ਬਣਾਯਾ ਹੋਯਾ, ਜੋ ਸਾਕੇ ਨੀ ਹੋਵੇ ॥

ਧਰਮ ਧੱਕਾ, ਪੁ:—ਜਾਤੋਂ ਛੋਕਣਾ, ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ
(ਦੇਣਾ) ॥

ਧਰਮ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਮ ਦੀ ਸਹੁੰ, ਖਾ ਏ,
ਸੱਚ ਸੱਚ ॥

ਧਰਮ ਪਤਣੀ, ਸ:—ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਇਸਤਰੀ
(ਜੋ ਧਰੋਲ ਨਹੀਂ) ॥

ਧਰਮ ਭਰਿਸਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਹ ਫੇਮ ਕਰਾ
ਉਣਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਮ ਜਾਵੇ ॥

ਧਰਮ ਮੂਰਤ, ਪ:—ਧਰਮਾਤਮਾ, ਰਾਜਾ, ਧਨੀ
(ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਧਰਮਰਾਇ } ਪੁ:—ਧਰਮ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਜੀਵਾਂ ਦਾ
ਧਰਮਰਾਜ } ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੇਉਤਾ,
ਜਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਆਉਂ ਹੋਵੇ ॥

ਪਰਮਾਉਤਣ

ਪਰਮਾਉਤਣ, ਸ: }
ਪਰਮਾਉਤੀ, ਪੁ: } ਧਰਮ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ਸੱਚਾ
(ਚੀ), ਠੇਕ ॥

ਪਰਮਾਤਮਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਹੋਵੇ, ਠੇਕ,
ਸੱਚਾ ॥

ਪਰਮਾ ਪਰਮੀ }
ਪਰਮੇ ਪਰਮੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਧਰਮ ਦੀ ਸਹੇ
ਖਾਕੇ, ਸੱਚੇ ਸੱਚ ॥

ਪਰਮੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਧਰਮ ਵਾਲਾ, ਸੱਚਾ, ਠੇਕ,
ਜਿਸਨੂੰ ਧਰਮ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣਾ
ਹਕੀਕਤ ਗਾਇ ॥

ਪਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਖਵਾਉਣਾ, ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਉੱਤੇ
ਚੜ੍ਹਵਾਉਣਾ, ਟਿਕਵਾਉਣਾ, ਨਾਲਸ਼ ਕਰਨੀ ॥

ਪਰਵਾਈ, ਸ:—ਪੜਵਾਈ, ਪਰਾਈ ॥

ਪਰਵਾਸ, ਪੁ:—ਅਸਾ, ਪੀਰਜ, ਤਸੱਲੀ,
ਭਰੋਸਾ ॥

ਪਰਵਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਰਵਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਾ, ਪੁ:—‘ਪਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਖਾਉਣਾ, ਟਿਕਵਾਉਣਾ,
ਦੇਣਦਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਪਰਾਈ, ਸ:—ਗੀਜਾਂ ਸਾਡੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ,

ਪਰਾਸ, ਪੁ:—‘ਪਰਵਾਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਰਵਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਜਾਉਣਾ, ਸੰਤੋਖ ਦੇਣਾ ॥

ਪਰਾਵਾ, ਵਿ:—ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰਿ

ਪਰਿੰਗ }
ਪਰੁੰਗ } ਪੁ: ਵਿ:—ਦੁਸ਼ਟਗਾਈ, ਜੁਲਮ, ਚਿਟ-
ਕਾਰ, ਨਿਕੰਮਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਾ
(ਪਰਿੰਗ ਜਨਮ) ॥

ਵਿਸਮਧ:—ਫਿੱਟੇ ਮੂੰਹ ! ਲਖਲਾਨਤ ॥

ਪਰੁੰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਗਤ, ਇੱਕ ਭਾਰਾ ॥

ਪਰੁੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੁੰਗਣਾ, ਰੁਖ ਭੋਂ ਵਲ ਲਾਹਣਾ ॥

ਪਰੋਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੁੱਖ ਜਿਸਦੀ ਛਾਉ
ਚੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹ ॥

ਪਰੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸ ਜਾਣਾ, ਕੈਦ ਹੋਣਾ ॥

ਪਰੇਲ, ਸ:—ਘਰ ਪਾਈ ਹੋਈ ਭੀਮਤ ॥

ਪਰੇਵਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਭੀਮਤ ਨੂੰ ਘਰ ਪਾਉਣ ਦੀ
ਗੀਤ ॥

ਪਰੋਹ }
ਪੋਹ } ਪੁ:—ਛਲ, ਧੋਖਾ, ਬੇਈਮਾਨੀ (ਕਰਨਾ,
ਕਮਾਉਣਾ) ॥

ਪਰੋਹਰ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਪਰੀ ਹੋਈ ਸ਼ੇ, ਅਮਾ-
ਨਤ ॥

ਪਰੋਹੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਪਰੋਹ ਕਰੇ ॥

ਪਲਿਆਗ, ਪੁ:—ਤੰਗਰੀ ਦੇ ਗਤ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ
ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਰੱਸੇ, ਭਰਮ, ਧੋਖਾ ॥

ਪਲੁਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗ ਕੁ ਘੇਉ ਨਾਲ ਚਟੀ
ਚੋਪੜਨਾ ॥

ਪਰਾਂਗ }
ਪਵਾਂਗ } ਪੁ:—ਛੱਤ ਅਤੇ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਜੰਮਿਆ
ਹੋਇਆ ਧੂਆਂ ॥

ਪੜ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਨੂੰ ਛੱਤ ਕੇ ਥਾਕੀ ਸਰੀਰ,
ਗਾਹਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਧੂਕੀ ਅਤੇ
ਵਾਣਿਆਂ ਦਾ ਵੇਗ ॥

ਪੜ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ

ਪੜ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਅਧਰੰਗ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਪੜ ਰਹਿ ਜਾਣਾ } ਪੜ ਵਿਚ ਸਤਿਆ ਨਾ
ਰਹਿਣੀ ॥

ਪੜਕ, ਸ:-ਪੁ:-ਤਰ, ਖੋਰ, ਸਹਿਮ ॥

ਪੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਰ ਨਾਲ ਕੰਥਣਾ, ਦਿਲ ਦਾ
ਬਰਬਰ ਕਰਨਾ ॥

ਪੜਕਾ, ਪੁ:- } ਤਰ, ਸਹਿਮ ਦਿਲ ਦੀ ਬਰ-
ਪੜਕੀ, ਸ:- } ਬਰਾਟ, ਕੰਥਣੀ (ਪੈਣਾ) ॥

ਪੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਤਰਾਉਣਾ, ਸਹਿਮ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪੜਤ } ਪੁ:-ਪੜਵਾਈ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਿਕੀ ਹੋਈ
ਪੜਥ } ਜਿਨਸ ਦੀ ਦਸਤੂਰੀ, ਚੁਲਣ ਵਾਲੇ
ਅਠਾਜ ਆਦਿਕ ਦਾ ਚੋਰ ॥

ਪੜੋਲ, ਵਿ:-ਨੰਗ (ਗੀ) ॥

ਪੜੋਲਾ, ਪੁ:-ਮੀਂਹ ਜਾਂ ਗੜੇ ਪੈਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼,
ਭੀੜ ਦਾ ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਹੱਥੜੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼,
ਭੀੜ, ਜੋਰ ਦਾ ਮੀਂਹ ॥

ਨੰਗ|ਪੜੋਲਾ, ਵਿ:-ਬਿਲਕੁਲ ਨੰਗ ॥

ਪੜਵਾਇਣ, ਸ:-ਪੜਵਾਈ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਪੜਵਾਈ, ਪੁ:-ਸ:-ਪਿੰਡ ਦਾ ਲੇਖਾ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਤੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਤੋਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੜਵਾਈ ਗਰੀ }
ਪੜਵਾਈ ਗਿਰੀ } ਸ:-ਪੜਵਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪੜਾ, ਪੁ:-ਜੱਥਾ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੇ ਲੋਕ, ਪਿਰਾਂ
ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ ਤੋਲ, ਜਿਸ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ
ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਤੋਲਣੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਤੋਲ ਦੇ
ਬਰਾਬਰ ਵੱਡੇ ਆਦਿਕ ਦੂਜੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ
ਪਾਏ ਹੋਏ (ਕਰਨਾ) ॥

ਪਾਰ ਮਾਰਨੀ

ਪੜਾਕਾ, ਪੁ:-ਕਿਸੇ ਕਰਤੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ
ਜਾਂ ਬੰਦੂਕਆਦਿਕ ਚੱਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪੜੀ, ਸ:-ਦਸਾਂ ਸੇਰਾਂ ਦਾ ਭਾਰ, ਦਸਾਂ ਸੇਰਾਂ ਦਾ
ਵੱਟਾ, ਕਪੜੇ ਦਾ ਲਪੇਟ, ਬੁਲ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮਿੱਸੀ
ਦੀ ਲੀਕ, ਤੀਮਤ ਦੀਆਂ ਪੁੜ ਪੁੜੀਆਂ ਉੱਤੇ
ਗੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਲ ॥

ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੌੜਨਾ, ਕਾਹਲੀ ਕਰਨੀ, ਪਾਵਾ
ਕਰਨਾ, ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਉਲਾਦ ਵਾਲਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਪਾਉਣੀ, ਸ:-ਧਾਵਾ, ਹੱਲਾ (ਕਰਨੀ) ॥

ਪਾਓ ਪਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਸਪਾ ਛਪ, ਝੱਟ ਖੱਟ
ਅਟਕਣ ਥਾੜੇ ॥

ਪਾਈ, ਸ:-ਹੱਲਾ, ਪਾਵਾ, ਕਾਹਲੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਪਾਈ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚੋਲ, ਮੁੰਜੀ, ਪਾਨ ॥

ਪਾਂਸ, ਸ:-ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੇਖ, ਨਸ਼ਵਾਰ ਤਮਾਕੂ
ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਜੋ ਖੰਘ ਹੋਵੇ, ਤੀਗਰਾਂ ਦੀ
ਖੰਘ, ਹੋਂਕਣੀ ॥

ਪਾਂਸ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਧਮਕਾਉਣਾ, ਝਿੜਕਣਾ ॥

ਪਾਂਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਊ ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਖੰਘਣਾ ॥

ਪਾਸਾ, ਪੁ:-ਮੁਸਕ, ਧਮਕੀ, ਤਰਾਵਾ, ਦਾਬਾ ॥

ਪਾਹ, ਵਿਸਮਯ:-ਗਾਇ। ਓਹੀ ॥
ਸ:-ਗਾਹੁਕਾ, ਬਿਰਲਾਪ ॥

ਪਾਹ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਾਹੁਕਾ ਕਰਨਾ, ਉੱਚੀ
ਉੱਚੀ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਦੇ ਕੇ ਉੱਚੀ
ਉੱਚੀ ਹੋਣਾ ॥

ਪਾਕ

ਪਾਕ } ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਨਾਉਂ ਸੱਭਾ, ਭਰ,
ਪਾਕ } ਸਹਿਮ ॥
ਪਾਕ }

ਪਾਗ, ਪੁ:—ਵੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੂਰ੍ਹ ਦੀਆਂ
ਭਾਗਾਂ, ਫੇਰੀ, ਉਮਰ ॥

ਪਾਗ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜ਼ਰ ਲਗਣ ਤੋਂ ਜਾਂ
ਬੁਤ ਪ੍ਰੰਤ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਪਾਗ
ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਹੋ ਉਸ ਉੱਤੇ ਮੰਤਰ
ਪੜ੍ਹਨਾ ॥

ਪਾਗ ਖੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੰਦੂ ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਦਾ ਮੱਘਰ
ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਚੜ੍ਹੀ ਦੀ ਚੁਰੀ ਖਣਾਕੇ
ਆਪਣੀ ਥੀਨੀ ਤੋਂ ਪਾਗ ਲਾਹੁਣਾ (ਇੱਕ
ਰੀਤ) ॥

ਪਾਗ ਖੰਨੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੰਦੂ ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਦਾ ਭਾਦੋਂ
ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਥੀਨੀ ਉੱਤੇ ਪਾਗ ਖੰਨੂਣਾ,
(ਇੱਕ ਰੀਤ) ॥

ਪਾਗ ਤਵੀਤ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਥਾਗੇ ਉੱਤੇ ਮੰਤ੍ਰ
ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਤਵੀਤ ('ਪਾਗ ਕਰਨਾ'
ਵੇਖੋ) ॥

ਪਾਣ, ਪੁ:—ਤੋਹ ਵਾਲੇ ਜੌਲ, ਝੋਨਾ, ਦਾਨ,
ਖਰੈਤ, ਹੋਕ, ਗਰਭ ॥

ਪਾਣ ਕੁਪਾਣ, ਪੁ:—ਚੰਗਾ ਮੰਦਾ ਦਾਣਾ ॥

ਪਾਣੀ, ਸ: (ਬਹੁ:)—ਭੁਜੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ (ਭੁਜਣੀਆਂ,
ਫੁੰਨਣਾ) ਨ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਪਾਤ } ਸ:—ਖਾਣ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼
ਪਾਤ } ਲੱਗਾ ਆਦਿਕ, ਥੀਰਜ (ਪਤਲੀ ਹੋਣੀ,
ਪੈਣੀ, ਵਗਣੀ) ॥

ਪਾਰ ਕੱਢਣੀ

ਪਾਂਦਲ } ਸ:—ਹੀਲਾ, ਧੋਖਾ, ਗੜ ਬੜ,
ਪਾਂਦਲੀ } ਬਧੇੜਾ ॥

ਪਾਂਦਲ ਪੈਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਹੋਣਾ, ਪੁਲਸ
ਪਾਂਦਲ ਮਚਣੀ } ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਜੁਆ-
ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਆ
ਪੈਣਾ ॥

ਪਾਂਦਲਣ, ਸ: }
ਪਾਂਦਲੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਹੀਲਾ ਜਾਂ ਵਰੇਬ ਕਰੇ ॥
ਪਾਂਦਲੀਆ, ਪੁ: }

ਪਾਪਾ, ਪੁ:—'ਨਾਹ ਨਾਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਂ ਪਾਂ, ਸ:—ਤੋਪ ਵੱਲ ਜਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪੈਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ ॥

ਪਾਪ, ਸ:—ਵੱਲ ਦੀ ਅਰਾਜ, ਵਿਥ, ਵਿਥ ॥

ਪਾਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕਠਕ ਦੀ ਰੋਟੀ ॥

ਪਾਮ, ਪੁ:—ਥਾਂ, ਜਗਾ, ਘਰ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਬਜਾਹ ਵੰਡਦੇ
ਹਨ ॥

ਪਾਮਣ, ਪੁ:—'ਪਮਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਮਾ } ਪੁ:—ਬਾਹਮਣ ਨੂੰ ਜੁਆਲਣ ਵਾਸਤੇ
ਪਾਮਾਂ } ਸੰਦਕਾ (ਦੋਣਾ) ॥

ਪਾਰ, ਪੁ:, ਸ:—ਲੀਕ, ਵਹਿਣ, ਨਦੀ, ਦੁੱਧ,
ਪਹਾੜ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਭਿੱਖਾ ਪਾਸਾ, ਮੂੜ ॥

ਪਾਰ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਚੋਣਾ, ਪਾਰ ਲਾਉਣੀ ॥
ਪਾਰ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਹਿੰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਦੁੱਧ
ਪਾਰਾਂ ਦੇਣਾ } ਰੰਘਾਉਣਾ, ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ॥

ਧਾਰ ਮਾਰਨੀ

ਧਾਰ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜ੍ਹਨਾ, ਪਰਵਾਹ ਨਾ
ਕਰਨੀ, ਧਾਰ ਖੁੰਵੀ ਕਰਨੀ ॥

ਧਾਰ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਥਿਆਰ ਆਦਿਕ 'ਦੀ
ਧਾਰ ਭੇਜ ਕਰਨੀ ॥

ਧਾਰ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਹਿੰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਦੁੱਧ
ਧਾਰਾਂ ਲੈਣਾ } ਚੁੰਘਣਾ ॥

ਧਾਰਨ, ਸ:—ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਜੋਖੀ ਜਾਵੇ ॥

ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਨਣਾ, ਪਾਉਣਾ,
ਲੈਣਾ ॥

ਧਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਾਠਨਾ, ਮਿਥਣਾ, ਪਕੜਨਾ,
ਲੈਣਾ, ਰਖਣਾ, ਪਹਿਨਣਾ (ਜਨੇਊ ਧਾਰਨਾ) ॥

ਧਾਰਾ, ਸ:—ਧਾਰ, ਨਦੀ, ਵਹਿਣ ॥

ਧਾਰੀ, ਸ:—ਖਾਨਾ, ਲੀਕ, ਲੀਹ ॥
ਪੁ:—ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਧਾਵਾ, ਪੁ:—ਹੱਲਾ, ਰੜਾਈ, ਦੌੜ, ਦੁਤ, ਇੱਕ
ਬੁਟਾ ॥

ਧਾਵੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੁੱਲ ॥

ਧਾੜ, ਸ:—ਥੀੜ, ਥੱਠ, ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ॥
ਵਿਸਮਧ:—ਹਾਇ ! ਅਫਸੋਸ ! ਚੋਰ !

ਧਾੜ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਦਾ
ਆ ਪੈਣਾ, ਭਾਕਾ ਪੈਣਾ ॥

ਧਾੜਵਣ, ਸ: } ਲੁਟੇਰਾ (ਰੀ), ਜੋ 'ਧਾੜਾ ਮਾਰ,
ਧਾੜਵੀ, } ਭਾਕੂ ॥

ਧਾੜਾ, ਪੁ:—ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦਾ ਫੇਲਾ, ਲੁੱਟ, ਭਾਕਾ ॥

ਧਿਆਰ

ਧਾੜਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਧਾੜ ਪੈਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਧਾੜਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਲੁੱਟਣ ਜਾ
ਪੈਣਾ, ਧੋਖੇ ਠਾਲ ਲੈਣਾ, ਭਾਕਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਧਾੜਾ ਲੋਹੜਾ, ਵਿਸਮਧ:—ਹਾਇ ! ਅਫਸੋਸ,
ਚੋਰ ॥

ਧਿਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਵੇਣਾ ॥

ਧਿਅੱਤਾ, ਵਿ:—ਧੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ, ਧੀ ਦੇ
ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ॥

ਧਿਆ } ਪੁ:—ਪੋਥੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ
ਧਿਆਉ } ਹਿੱਸਾ ॥

ਧਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਵ ਕਰਨਾ, ਧਿਆਣ
ਕਰਨਾ, ਨਾਉਂ ਜਪਣਾ ॥

ਧਿਆਹਣ } ਸ:—ਧੀ, ਭੈਣ, ਧੀ ਭੈਣ ਦੀ ਧੀ,
ਧਿਆਹਣੀ } ਦੋਸਤੀ ਆਦਿਕ ॥
ਧਿਆਣ

ਧਿਆਣਾ, ਪੁ:—ਧੀ ਭੈਣ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ
ਆਦਿਕ ॥

ਧਿਆਣੀ, ਸ:—'ਧਿਆਹਣ' ਵੇਖੋ, ਜਜਮਾਣ
ਦੀ ਧੀ ਭੈਣ ॥

ਧਿਆਨ, ਪੁ:—ਖਿਆਲ, ਵਿਚਾਰ, ਚੇਤਾ, ਸੋਚ ॥

ਧਿਆਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਸੋਚਣ,
ਵਿਚਾਰਨਾ ॥

ਧਿਆਨੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਧਿਆਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਭਗਤ ॥

ਧਿਆਰ, ਪੁ:—'ਤ ਗਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਿਰੋਤਾ

ਪਿਰੋਤਾ, ਵਿਃ—'ਪਿਅੰਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਿੰਡਾਟ, ਪੁਃ—ਫਿਟਕਾਰ, ਲਾਨਤ ॥

ਪਿੰਡਾਰਣ, ਸਃ } ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿਕਾਰਿਆ ਜਾਏ,
ਪਿੰਡਾਰੀ, ਪੁਃ } ਲਾਨਤ (ਤੀ) ॥

ਪਿੰਡਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਫਿਟਕਾਰਨਾ, ਲਾਨਤ ਦੇਣੀ,
ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ ॥

ਪਿੰਗ, ਪੁਃ—ਜੋ ਜੋਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਾਏ ॥

ਪਿੰਗਾਣਾ } ਪੁਃ—ਜੋਰ, ਜੁਲਮ, ਸਖਤੀ ॥
ਪਿੰਗਾਟਾ }

ਪਿੰਗਾਣੇ } ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਜੋਰ ਨਾਲ, ਜੁਲਮ ਕਰਕੇ,
ਪਿੰਗਾਣੇ } ਬਾਹ ਮਖਾਹ, ਬਦੋ ਬਦੀ, ਮੱਲੋ ਮੱਲੀ ॥

ਪਿੰਗਾ ਮਸਤੀ } ਸਃ—ਜਬਰਦਸਤੀ, ਜੋਗਵਰੀ
ਪਿੰਗੋ ਜੋਰੀ }

ਪਿਜਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਭਰੋਸਾ ਰਖਣਾ, ਅਤਥਾਰ ਕਰਨਾ

ਪਜਾ } ਪੁਃ—ਭਰੋਸਾ, ਵਸਾਹ, ਆਸਰਾ (ਆ-
ਪਜਾਉ } ਉਣਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਪਿਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਭਰੋਸਾ ਦੇਣਾ, ਜਕੀਨ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਪਿਤਕਾਰ, ਸਃ—ਫਿਟਕਾਰ, ਲਾਨਤ ॥

ਪਿਟ, ਸਃ—ਪੱਖ, ਪੱਸਾ, ਬਚਾਉ, ਮੱਦਤ, ਪੜਾ ॥

ਪਿਰ ਪਿਰ ਦਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਹੁਤਿਆਂ ਕੋਲੋਂ
ਹੁਦਾਰ ਲਿਆ ਹੋਯਾ ਹੋਣਾ ॥

ਪਿਰਕਾਰ, ਸਃ—ਪਿੰਕਾਰ, ਪਿਤਕਾਰ, ਫਿਟਕਾਰ ॥

ਪੀਰਜ

ਪਿਰਵਾਸ, ਪੁਃ—'ਧਰਵਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਿਰਿਗ (ਘ) ਵਿਃ—ਲਾਨਤੀ, ਜੋ ਫਿਟਕਾਰਿਆ
ਜਾਏ ॥

ਪਿੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਿਰਵਾਉਣਾ, ਘਸੀਟ
ਵਾਉਣਾ ॥

ਪਿੜਵਾਈ, ਮਃ—ਬਿਚਲ ਪੁਰਲ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੀ } ਸਃ—ਬੇਟੀ, ਪੁੱਤ੍ਰੀ, ਕਾਕੀ, ਜਾਈ
ਪੀਆ } ਕੰਨਿਆ, ਲੜਕੀ ॥

ਪੀ ਪਿਆਣੀ, ਸਃ—ਆਪਣੀ ਕੁਲ ਦੀ ਪੀ ਭੈਣ ॥

ਪੀਪੁੱਤ (ਤ) } ਪੁਃ, ਸਃ—ਉਲਾਟ, ਬਾਲ,
ਪੀਆਂ ਪੁਤਾਂ (ਤੀ) } ਜਾਤਕ ॥

ਪੀਅੰਤਾ, ਵਿਃ—'ਪਿਅੰਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਂਗ, ਪੁਃ—'ਪਿੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਂਗਾ ਪਾਂਗੀ } ਸਃ—'ਪਿੰਗਾ ਮਸਤੀ' ਵੇਖੋ
ਪੀਂਗੋ ਪਾਂਗੀ }

ਪੀਣਵਾਂ, ਪੁਃ—'ਪੇਣਵਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਮਾ, ਪੁਃ } ਵਿਃ—ਪੀਰਜ ਵਾਲਾ (ਤੀ), ਨਿਮ੍ਹ,
ਪੀਮੀ, ਸਃ } ਨਰਮ, ਸੁਸਤ, ਹੌਲਾ ॥

ਪੀਮੇ ਪੀਮ ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਪੀਰਜ
ਨਾਲ, ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ॥

ਪੀਟ } ਸਃ—ਸਬਰ, ਹੌਸਲਾ, ਵਿਚਾਰ, ਨਰਮੀ
ਪੀਰਜ } (ਕਰਨਾ) ॥

ਪੀਰਜ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਵਿਲਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇਣਾ

ਪੀਰਜ ਮਾਣ

ਪੀਰਜ ਮਾਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀਰਜ ਹੋ ॥

ਪੀਰਜੀ } ਵਿ:—ਜੋ ਪੀਰਜ ਕਰੇ (ਹੋਣਾ) ॥
ਪੀਰ

ਪੀਰੀ, ਸ:—ਅੱਖ ਦੀ ਪੁਝਲੀ ॥

ਪੀਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੀਰਜ ਠਾਲ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ॥

ਪੀੜ, } ਸ:—ਖਿੱਦ, ਘਸੀਟ, ਦੁਹ ॥
ਪੀੜ ਘਸੀਟ

ਪੀੜਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਣ, ਘਸੀ-
ਪੀੜਨਾ ਘਸੀਟਣਾ } ਟਣਾ, ਧੁਰਨਾ ॥

ਪੁਆਉਟ, ਸ:—ਧੌਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਢੰਗ
ਪੁਆਈ ॥

ਪੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੌਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁਆਈ, ਸ:—ਧੌਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੁਆਸ, ਸ:—ਮਾਂਹ ਦੀ ਧੋਤੀ ਹੋਈ ਢਾਲ ਦਾ
ਆਟਾ ॥

ਪੁਆਹਾਂ, ਪੁ:—ਪੁਆ, 'ਧਵਾਹਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਆਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੂਏਂ ਠਾਲ ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ,
ਢਾਲ ਭਾਜੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਹੋਠੋਂ ਸੜਕੇ ਲਗ
ਜਾਣਾ ॥

ਪੁੱਸ, ਸ:—ਸਿਰ ਅਗਾਹਾਂ ਕਰਕੇ ਨੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪਸ ਮਾਰਨੀ, ਸ:—ਸਿਰ ਅਗਾਹ ਕਰਕੇ ਨੱਠਣਾ,
ਢੁੱਡ ਮਾਰਨਾ ॥

ਪੁਸੜ, ਸ:—ਬੇਢੰਗੀ ਬੁਣਤ ਦਾ ਮੋਢਾ ਸੂਰੀ
ਕਪੜਾ ॥

ਪੁਣਖਣਾ

ਪੁੱਸਾ ਪੁ:—ਪਸ਼ਮੀਨੇ ਦੀ ਬਣ ਮੁਲਾਇਮ
ਚਾਦਰ ॥

ਪੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਸਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਕ ਪੁਕਾ, ਪੁ:—ਘਬਰਾਣ, ਝਰ, ਚਿੰਤਾ, ਸੋਚ
ਦਿਲ ਦੀ ਮੋਠੀ ਪੀੜ ॥

ਪੁਕ ਪੁਕੀ, ਸ:—ਤੀਮਜ਼ ਦੀ ਛਾਤੀ ਦਾ ਇੱਕ
ਗਹਿਰਾ ॥

ਪੁਖ, ਸ:—ਬਲਣ ਲੱਗਣਾ, ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੋਣੀ ॥

ਪੁਖ ਉੱਠਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਣ ਲੱਗਣਾ, ਪੈਰ
ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਸੌ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਅਸਰ
ਹੋਣਾ, ਦੱਸ, 'ਪੁਖ ਪੈਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਲੱਗਣੀ, ਬਲਣ ਲੱਗਣਾ,
ਜਲਣ ਹੋਣੀ, ਬੱਕ ਜਾਣਾ, ਪੈਰ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਸੌ ਜਾਣਾ, ਕੁੜ੍ਹਣਾ ॥

ਪੁਖ ਪੁਖਾ, ਪੁ:—'ਪੁਕ ਪੁਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਖ ਪੁਖੀ, ਸ:—ਇਕ ਰੋਗ, 'ਪੁਕ ਪੁਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲਣਾ, ਅੱਗ ਲਾਉਣੀ ॥

ਪੁੰਗਾਰ } 'ਵੁੰਗਾਰ' 'ਵੁੰਗਾਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਪੁੰਗਾਰਨਾ

ਪੁੱਜ, ਪੁ:—ਵੇਰ ॥

ਪੁਣ } ਸੁ:—ਧਿਆਨ, ਲਗਨ, ਸੁਰ, ਤਾਨ ॥
ਪੁਨ

ਪੁਣਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਣਖੀ ਠਾਲ ਰੁੱ ਸਾਹ
ਪੁਣਖਣਾ } ਕਰਨੀ, ਪਿੰਜਣਾ ॥

ਪੁਣਕੀ

ਪੁਣਕੀ } ਸ:—ਦੀ ਪਿੰਜਣ ਦਾ ਜੰਤੂ ॥
ਪੁਣਖੀ }

ਪੁਣਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੰ ਪੁਣਖਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁਣਖਾਈ, ਸ:—ਰੁੰ ਪੁਣਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੁਣ ਪੁਣੀ, ਸ:—ਤੁਣ ਤੁਣੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਸਰਗੀ ॥

ਪੁਣੀਆਂ, ਪੁ:—ਰੁੰ ਪੁਣਖਣ ਢਾਲਾ, ਪੈਂਜਾ ॥

ਪੁੰਦ, ਸ:—ਕੁਹਰ, ਹਨੇਰਾ, ਘੱਟ ਦਿੱਸਣਾ, ਘੱਟ
(ਹੋਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਪੁੰਦਰ } ਸ:—ਤੱਤੀ ਸੁਆਹ, ਖੋਹ ॥
ਪੁੰਦਲ }

ਪੁੰਦਲਾ, ਵਿ:—ਪੁੰਦ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਨਾਂ
ਦਿੱਸੇ ॥

ਪੁੰਦਕਾਰ } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪੁੰਦ, ਹਨੇਰਾ ॥
ਪੁੰਦਕਾਰ }

ਪੁਨ, ਸ:—‘ਪੁਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੁੰਨ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਹੋਈ ਪੁੰਨੀ ॥

ਪੁੰਨੀ, ਸ:—ਪਿੰ ਉੱਤੇ ਚੱਢਦੇ ਵਿਚਲੀ ਫੁੱਧੀ ਥਾਂ ॥

ਪੁੱਪ, ਸ:—ਸੁਰਜ ਦਾ ਚਾਂਡ, ਸੁਰਜਦੀ ਤਪਤਾ ॥

ਪੁੱਪ ਘੜੀ, ਸ:—ਪੁੱਪ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇ ਨਾਲ
ਵਖਤ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਪੁੱਥਲੀ, ਸ:—ਧੱਥਲੀ, ਸੰਘਣੇ ਘਾਹ ਅਧਿਕ
ਦਾ ਪੁਲਾ ॥

ਪੁਰੇ

ਪੁੰਮ, ਸ:—ਹੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਅਵਾਈ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ,
ਖਬਰ (ਪੈਣੀ, ਮਚਣੀ) ॥

ਪੁੰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ, ਗੱਲ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਪੁਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਰਨਾ, ਸਬ ਨੂੰ
ਖਬਰ ਕਰ ਦੇਣੀ ॥

ਪੁਰ, ਪੁ:—ਸਿਰਾ, ਮੁੱਢ ਅਸਲ ਹਦ, ਪਹੀਏ
ਦੀ ਲੋਠ। ਪਤੋ ਬਾਜਾ ਦੀ ਹੋਲੀ ਵਿੱਚ
ਉਹ ਆਦਮੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਸਾ ਕੇ ਉਹ ਦਾ
ਮਾਲ ਲੁਟਨਾ ਹੈ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਲਿਕੁਲ, ਲਗਾਤਾਰ ॥

ਵਿ:—ਠੀਕ, ਪੁਰਾ ॥

ਪੁਰ ਦਰਗਾਹ, ਸ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ
ਦਾ ਦਰਬਾਰ ॥

ਪੁਰਨਾ, ਪੁ:—‘ਪੁਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਰਪਦ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ਜਾਂ ਛੰਦ ॥
ਪੁਰਬਤ }

ਪੁਰਲੀ ਮਾਰਨੀ, ਸ:—ਹਿੱਲਣਾ, ਕੁੱਦਣਾ,
ਦੌੜਨਾ ॥

ਪੁਰਾ, ਪੁ: } ਪਹੀਏ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਲੋਠ ਜਾਂ ਮੋਟੀ
ਪੁਰੀ, ਸ: } ਲਕੜ ॥

ਪੁਰੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:)—‘ਧੱਜੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਰੇਲ, ਸ:—‘ਪਰੇਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਰੋ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁਢਾ, ਉੱਮੇ ਥਾਂ ਥਾਂ, ਉੱਮੇ
ਵੇਲੇ ਤੋਂ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵੱਲੋਂ ॥

ਧਰੋਹ

ਧਰੋਹ } 'ਧਰੋਹ' 'ਧਰੋਹੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਧਰੋਹੀ }

ਪੁਲਪੁਲੀ, ਸ:—ਹਿਲ ਜੁਲ, ਕੰਬਣੀ,
ਬੁੜਕਣਾ ॥

ਪੁਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁਲਵਾਈ, ਸ:—ਪੁਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਧੋਣ ਦੀ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੁਲਾਉਣ, ਸ:—ਧੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਢੰਗ ॥

ਪੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁਲਾਉ, ਵਿ:—ਧੋਣ ਜੋਗਾ, ਧੋਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁਲਾਈ, ਸ:—ਧੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੁਲਾਵਟ, ਸ:—'ਪੁਲਾਉਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਕਣਾ, ਘਾਬਰਨਾ,
ਬੁੜਕਣਾ ॥

ਸ:—ਸੱਸਾ, ਪੜਕੀ, ਤਿਜਕ, ਚਿੰਤਾ ॥

ਪੁੜਕਣੀ, ਸ:—'ਪੜਕਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁੜਕਾ, ਪੁ: } ਸੰਸਾ, ਪੜਕੀ, ਤਿਜਕ, ਭਰ,
ਚਿੰਤਾ ॥
ਪੁੜਕੀ, ਸ: }

ਪੁੜਕੂ, ਪੁ:—'ਪੁੜਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਆਂ } ਪੁ:—ਅੱਗ ਬਲਣ ਨਾਲ ਜੋ ਕਾਲਕ
ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ, ਸੋਕਣ ਵਾਸਤੇ
ਕੱਖ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਬਲਦਾ ਵੇਰ ॥
ਪੁਆਂ }

ਪੁ ਕਸ, ਪੁ:—ਪੁਆਂ ਬਾਰਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਛੋਕ
ਜਾਂ ਨਾਲੀ ॥

ਪੁਣੀ

ਪੁਆਂ ਪਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਨਾ ਮਾਰ ਕੇ
ਪੁਆਂ ਲਾਉਣਾ } ਬੈਠਣਾ ॥

ਪੁਆਂ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਪੁਏ ਨਾਲ ਥਰ
ਜਾਣੀਆਂ ॥

ਪੁਈ, ਸ:—ਬਲਦੇ ਕੱਖ ਕਾਲ ਦੀ ਵੇਰੀ, ਪੁਣੀ,
ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ॥

ਪੁਸ, ਸ:—'ਪੁਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੰਨ ਕੇ ਭਰਨਾ, ਦੁੜ ਕੱਢਕੇ
ਦੌੜਨਾ ॥

ਪੂਹ, ਸ:—ਵਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਛਾਵੀ ਖੀੜ ਹੋਵੇ,
ਖਿੱਚ (ਪੈਣੀ) ॥

ਪੂਹ ਘਸੀਟ, ਸ:—ਫੜਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੈ
ਜਾਣਾ ॥

ਪੂਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਣਾ, ਘਸੀਟਣਾ, ਪੁੰਨ ਕੇ
ਭਰਨਾ ॥

ਪੂਹਾ ਪਾਈ, ਸ:—ਖਿੱਚ ਘਸੀਟ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਫਿਰਾਉਣਾ ॥

ਪੂਹੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਣਾ, ਵਿੱਤ ਵਿੱਚ
ਖੋਹ ਪੈਣੀ ॥

ਪੂਖ, ਸ:—ਜਲਣ, ਸੋਕ, ਹਵਾੜ ॥

ਪੂਖੜ, ਸ:—ਜਿਸ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਾਲ ਰਿੰਨਾ
ਜਾਵੇ ॥

ਪੂਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਪੂਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਪੂਣਾ }

ਪੂਣੀ, ਸ:—ਬਲਦੇ ਕੱਖ ਕਾਲ ਦੀ ਵੇਰੀ,
ਅੱਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਲਕੇ
ਬੁੜ ਮੋਤ ਹਵਾਈ ਜਾਣ (ਦੇਣੀ) ॥

ਪੂਣੀ ਸੁਲਗਾਉਣੀ

ਹੋਰ

ਪੂਣੀ ਸੁਲਗਾਉਣੀ }
ਪੂਣੀ ਪੁਖਾਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਬਾਲਣੀ ॥

ਪੂਣੀ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਣੀ ਬਾਲਕੇ ਪਾਸ
ਬਹਿ ਜਾਣਾ ॥

ਪੂਤਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ, ਬੁੱਧੁ ॥

ਪੂਧੂ } ਪੁ:—ਸ਼ੰਖ ਜਾਂ ਤੁਰਮ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
(ਕਰਨਾ) ॥

ਪੂਪ, ਪੁ:—ਪੂਜਾ ਵੇਲੇ ਪੁਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਪੂਪ ਦੇਣਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪੂਪ ਪੁਖਾਉਣਾ ॥

ਪੂਪਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਪ ਪੁਖਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ਬੋਂ ਵੇਣੀ ॥

ਪੂਪੀਆ, ਪੁ:—ਪੂਪ ਵੇਲੇ ਵਾਲਾ ॥

ਪੂਮ, ਸ:—'ਹੁਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੂਮ ਧਾਮ, ਸ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ, ਰੋਣਕ
(ਕਰਨੀ, ਮਚਣੀ, ਮਚਾਉਣੀ) ॥

ਪੂਮੀ, ਪੁ:—ਰੋਲਾ ਗੋਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਪੂਰਤ, ਵਿ:—ਸ਼ਰਾਰਤੀ, ਬਦਮਾਸ਼, ਢਰੇਬੀ ॥

ਪੂਰੀ, ਸ:—ਬਿੱਕ ਲੰਮੀ ਦੁੱਥ ਵਾਲਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ
ਪੱਖੇਰੁ ॥

ਪੂਲ, ਸ: } ਖੇਹ, ਬਰੀਕ ਪੀਠੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼,
ਪੂਜ, ਸ: } ਘੋਟਾ, ਗਫ਼ਦ ॥

ਪੂਜ ਕੋਟ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਕੰਧ
ਜਾਂ ਸਫੀਲ ॥

ਪੂਜ ਗੱਡੀ, ਸ:—ਪੂਜ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ,
'ਮੋਰਰ ਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੂਜਨਾ, ਵਿ:—ਪੂਜੇ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਪਰ
ਉਪਰ ਖਲੋਰਨਾ ॥

ਪੂਜਾ, ਪੁ:—ਬਰੀਕ ਪੀਠੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਪਲੇਬਣ,
ਬੀਮਤਾਂ ਦੇ ਬੁਲ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੁਰਖ
ਚੂਰਣ ॥

ਪੋਉਣਾ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਅਨਾਜ, ਪੁਰਾਣੀ ਕਣਕ ॥

ਪੋਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੁੱਧ, ਧਰੋਕ ॥

ਪੋਣ, ਸ:—ਧਣ, ਗਉ ॥

ਪੋਣਵੀ, ਪੁ: ਵਿ:—ਦੁੱਧ, ਖੱਟਾ ਦੁੱਧ, ਦੁੱਧ ਵੱਟ
ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ ॥

ਪੋਤਾ, ਵਿ:—'ਧਿਅੰਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਲਾ, ਪੁ:—ਅੱਧਾ ਹੋਸਾ ॥

ਪੋਲੀ, ਸ:—ਅੱਧਾ ਰੁਪਯਾ, ਅਠਿਆਨੀ ॥

ਪੈਹ ਪੈਹ }
ਪੈ ਪੈ } ਸ:—'ਵੇਹ ਵੇਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਣ, ਸ:—ਗਉ ॥

ਪੈ, ਪੁ:—ਧੋਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਧੁਆਈ ॥

ਪੋ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਤੇ ਜਾਣਾ ॥

ਪੋਈ, ਵਿ:—ਧੋਤੀ ਹੋਈ ॥

ਪੋਈ ਦਾਲ, ਸ:—ਜਿਸ ਦਾਲ ਦੇ ਫਿੱਲੇ ਲੱਭੇ
ਹੋਣ ॥

ਪੋਹ, ਪੁ:—'ਧਰਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਹਣ

ਪੋਹਣ, ਸਃ } ਜੋ ਪੋਹ ਜਾਂ ਪਰੋਹ ਕਰੇ ॥
 ਪੋਹਾ, ਪੁਃ }
 ਪੋਹੀ, ਸਃ }

ਪੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਪੋਖਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਖਾ, ਪੁਃ—ਫਰੋਖ, ਛਲ ਬਗਾਨਾ, ਝਾਂਸਾ, ਭਰਮ
 (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ, ਖਾਣਾ, ਢੇਲਾ, ਲੱਗਣਾ) ॥

ਪੋਖੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪੋਖਾ ਖਾਣਾ,
 ਛਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਪੋਖੇ ਵਿਚ ਰੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲਾਰੇ ਦੇ ਛਰਣਾ ॥

ਪੋਣ, ਪੁਃ—ਵਰਤਿਆ ਹੋਯਾ ਪਾਲੀ, ਜਿਸ ਪਾਲੀ
 ਵਿਚ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਪੋਤੀ ਜਾਵੇ, ਨਕਾਰਾ
 ਆਦਮੀ ॥

ਪੋਣ ਧਾਣ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਪਾਲੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ
 ਪੋਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਪੋਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪਾਲੀ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਮੈਲ
 ਕੱਢਣੀ, ਕਲੰਕ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਪੋਤਰ, ਸਃ—ਇੱਕ ਹੋਲਾ ਦੇਸੀ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ ॥

ਪੋਤੀ, ਸਃ—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਤੋੜ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ
 ਇੱਕ ਕਪੜਾ ॥

ਪੋੱਖਾ, ਪੁਃ—'ਪੋਖਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਖਣ, ਸਃ—ਕਪੜੇ ਪੋਣ ਵਾਲੀ, ਪੋਖੀ ਦੀ
 ਵਰਤੀ ॥

ਪੋਖਾ } ਪੁਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕਪੜੇ ਪੋਣਾ ਹੈ ॥
 ਪੋਖੀ }

ਪੌਂ ਜਾਣਾ

ਪੌਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਪੁਮਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੌਰ, ਪੁਃ—ਪੂਰ, ਖੋਹ, ਘੱਟਾ ॥

ਪੌਰਮਾ, ਪੁਃ—ਰੁਪਯਾ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਪੈਸਾ ॥

ਪੌਰੀ } ਪੁਃ—ਬਲਦ, ਢੋਰ, ਢੱਗਾ ॥
 ਪੌਰੀਆ }

ਪੌੜ } ਪੁਃ—ਧਰਤੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਵਿੱਥਾ,
 ਪੌੜਾ } ਵਿਟਕਾਰ ॥

ਪੌਂਸ, ਸਃ—ਧਮਕੀ, ਡਰਾਵਾ, ਪੌੱਖਾ (ਦੋਣੀ) ॥

ਪੌਂਸ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਡਰ ਕੇ ਪੌੱਖਾ
 ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਪੌਂਸਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਪੌਂਸ ਦੇਣੀ, ਧਮਕਾਉਣਾ ॥

ਪੌਂਸਾ, ਪੁਃ } ਢੱਗਾ ਢੋਲ, ਨਗਾਰਾ, ਤਕੜਾ (ਡੀ) ॥
 ਪੌਂਸੀ, ਸਃ }

ਪੌਂਸੀਆ, ਪੁਃ—ਢੱਸ ਦੇ ਮੁਹਰੇ ਪੌਂਸਾ ਵਜਾਉਣ
 ਵਾਲਾ ॥

ਪੌਂਕਣਾ, } ਕ੍ਰਿਃ—ਪੌਂਕਣੀ ਨਾਲ ਢੁਕਣਾ ॥
 ਪੌਂਕਣੀ, }

ਪੌਂਕਣੀ, } ਸਃ—ਵਾਉਂ ਨਾਲ ਢੁਕਣ ਵਾਲਾ ਜੰਝੂ ॥
 ਪੌਂਕਣੀ, }

ਪੌਂਕੜਾ, ਪੁਃ—'ਧਮਕੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੌਂਖਣਾ, } ਕ੍ਰਿਃ—'ਪੋਖਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
 ਪੌਂਖਣਾ, }

ਪੌਂਖਣੀ } ਸਃ—'ਪੋਖਣੀ' ਵੇਖੋ ॥
 ਪੌਂਖਣੀ }

ਪੌਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦਬ ਜਾਣਾ, ਲਿਫ ਜਾਣਾ
 ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਣ

ਪੈਣ, ਸ:—ਗਰਦਕ, ਗਿੱਰੀ, ੨੦ ਸੌਰ, ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਪੈਂਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਂਥਣਾ, ਦਬ ਜਾਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਂਟੀ, ਸ:—ਸੰਮਤ ੧੮੬੬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਾਲ ਪਿਆ ਸਾ ॥

ਪੈਰਾ, ਪੁ:—'ਧਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਲ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਚੁੰਕਣ ਵਾਲਾ ਥਲਦ, ਧਰਮ, ਜੌਰ ਦਾ ਪੱਖਾ ॥
ਵਿ:—ਚਿੱਟਾ ॥

ਪੈਲ ਦਾੜਾ } ਪੁ:—ਜਿਸਦੀ ਦਾੜੀ ਚਿੱਟੀ ਹੈ ॥
ਪੈਲ ਦਾੜੀ }

ਪੈਲਰ, ਪੁ:—ਚਵੇਲੀ, ਮਹਿਲ, ਮਾੜੀ ॥

ਪੈਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਚਿੱਟਾ (ਟੀ), ਚਿੱਟਾ ਵਾਲ,
ਪੈਲੀ, ਸ: } ਚਿੱਟਾ ਥਲਦ ॥

ਪੈਲਾ ਦਾੜਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਦਾੜੀ ਚਿੱਟੀ ਹੈ।
ਪੈਲੀ ਦਾੜੀ, ਸ: }

ਪੈਲੀ ਧਾਰ, ਸ:—ਕਾਂਗੜੇ ਦੇ ਲਾਗੇ ਇੱਕ ਬਰਦ ਵਾਲਾ ਪਹਾੜ ॥

ਪੈਲੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਗੀਨਾ, ਇੱਕ ਘਾਹ, ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਥਲਦ ॥

ਪੈੜੀ, ਟ:—ਮਹੀਂ ਦੀ ਖੱਲ ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਮ ਪੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਨਾਦਾਨ

ਨੈ, ਪੁ:—ਨੈਨਾਂ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਪੰਝੀਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਨੈ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਹੀਂ, ਨਿਸੰਗ, ਸੱਚ ਮੁੱਚ
ਨੈ } ਨਾਵਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਅੱਗੇ ਲੱਗਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਨੈ } ਅਰਥ ਉਲਟਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹਾਕੁ:—

ਨਲਾਇਕ }
ਨਲੈਕ } ਵਿ:—ਜੋ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ॥
ਨਲਾਇਕ }

ਨਪਾਕ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਾਕ (ਪਵਿੱਤ੍ਰ) ਨਹੀਂ ਆਇਕ ॥

ਨਾਉਮੈਦ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਉਮੈਦ ਨਹੀਂ, ਨਿਰਾਸ਼ ॥

ਨਾਇਨਸਾਫ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ

ਨਾਇਕਰ } ਵਿ:—ਅਕਿਰਤਘਨ ॥
ਨਾਇਕਰ }

ਨਹੱਕ } ਵਿ:—ਐਵੇਂ ਹੀ, ਜੋ ਹੱਕ ਨਹੀਂ,
ਨਾਹੱਕ } ਅਨਿਆਉਂ, ਝੂਠਾ ਦੋਸ ॥

ਨਾ ਗੁਆਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਨਾਂ, ਲੱਗੇ ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਨਾ ਭਾਵੇ ॥

ਨਾ ਚੀਜ, ਵਿ:—ਨਕਾਰਾ, ਨਿਕੰਮਾ, ਝੁੱਛ ॥

ਨਡਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਰ ਨਹੀਂ ॥

ਨਡਾਕਰ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾਕਤ ਨਹੀਂ,
ਨਡਾਕਤ } ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਨਤਾਕਤੀ } ਸ:—ਡਾਕਤ ਨਾ ਹੋਣੀ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ॥
ਨਾ ਤਾਕਤੀ }

ਨਦਾਨ } ਵਿ:—ਅਵਾਣਾ, ਜੋ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਨਾਦਾਨ } ਜਾਣਦਾ, ਮਸੂਮ ॥

ਨਦਨੀ

ਨਦਾਨੀ } ਸ:—ਮੁਰਖਤਾਈ, ਜਹਾਲਤ ॥
ਨਾਦਾਨੀ }

ਨਦਾਰ } ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਭੁੱਖਾ, ਦੁਆਲੀਆ ॥
ਨਾਦਾਰ }

ਨਾ ਪਸੰਦ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਗੁਆਚ ॥

ਨਾ ਪਸੰਦੀ, ਸ:—ਗੁੱਸਾ, ਖਵਗੀ, ਨਗਜੀ ॥

ਨਾ ਫਰਮਾਨ, ਵਿ:—ਜੋ ਹੁਕਮ ਨਾ ਮੰਨੇ ॥

ਨਾ ਫਰਮਾਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਖੁੱਟੀ, ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ॥
ਵਿ:—ਨੀਲਾ ॥

ਨਾ ਬਾਲਿਗ, ਵਿ:—ਅਥਾਨਾ, ਜੋ ਜੁਆਨ
ਨਹੀਂ ॥

ਨਾ ਬਾਲਿਗੀ, ਸ:—ਜੁਆਨੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ
ਅਵਸਥਾ ॥

ਨਮਰਦ } ਵਿ:—ਜੋ ਉਲਾਦ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ
ਨਮਰਦ } ਸੌਂਕਦੀ, ਭਗਵਲ ॥

ਨਾਮਾਫੁਲ, ਵਿ:—ਨਾ ਮੁਨਾਸਬ, ਵਾਹਯਾਤ,
ਅਕਲੋਂ ਬਾਹਰਾ ॥

ਨਾਮੁਰਾਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਹੋਈ, ਬੇਨਸੀਬ ॥

ਨਾਮੁਰਾਦੀ, ਸ:—ਬੇਨਸੀਬੀ, ਸ਼ਰਾਰਤ, ਧੱਖੇ
ਬਾਜੀ ॥

ਨਰਾਜ } ਵਿ:—ਭੁੱਸਿਆ ਹੋਯਾ, ਗੁੱਸੇ ॥
ਨਾਰਾਜ }

ਨਸਰੇਲ

ਨਈ, ਵਿ:—ਨਵੀਂ, ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ॥

ਨਈਵੇਦ, ਪੁ:—ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ
ਹੋਯਾ ਭੋਗ ॥

ਨਸ, ਸ:—ਨਾੜੀ, ਰਗ ॥

ਨਸਈ, ਪੁ:—ਜਿਸਨੇ ਨਸਾ ਪੀਤਾ ਹੋਯਾ ਹ, ਮਸਤ,
ਅਮਲੀ ॥

ਨਸਕਾ, ਪੁ:—'ਨਕਸ਼ਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਸਟ, ਸ: ਵਿ:—ਬਰਬਾਦੀ, ਭਥਾਹ, (ਹੋਣਾ
ਥਰਨਾ) ॥

ਨੋਸਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੌੜਨਾ, ਛੱਜਨਾ, ਬਹੁਤ ਭਿੱਖਾ
ਜਾਣਾ, ਗਏ ਮਹਿੰਦਾ ਦੁੱਧ ਦੇਣੇ ਹਟ ਜਾਣਾ ॥

ਨਸਤਰੇ, ਸ:—ਲਹੂ, ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਹਥਿ-
ਆਰ ॥

ਨਸਤਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਸਤਰ ਮਾਰ ਕੇ ਲਹੂ ਜਾਂ
ਪਾਕ ਕੱਢਣਾ ॥

ਨਸਤਰਾਨਾ, ਪੁ:—ਨਸਤਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਨਸਤਾਰਾ, ਪੁ:—'ਨਿਸਤਾਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਸਪਾਲ, ਪੁ:—ਅਨਾਰ ਦਾ ਛਿੱਲੜ ॥

ਨਸਪਾਲੀ, ਵਿ:—ਨਸਪਾਲ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਪੀਲਾ
ਜਿਹਾ ॥

ਨਸਰ, ਵਿ:—ਸਥਾ ਬਾ ਬਦਨਾਮ (ਹੋਣਾ, ਥਰਨਾ) ॥

ਨਸਰੇਲ, ਵਿ:—ਪਾਸੇ ਦਾ, ਨੇਸ਼ਨਾਬ ਬੰਕ ਦ
(ਸੋਨਾ) ॥

ਨਸਲ

ਨਸਲ, ਸ:—ਕੁਲ, ਜੱਦ, ਦੋਬਰ, ਅਸਲ, ਬੰਸ ॥

ਨਸਲਦਾਰ, ਵਿ:—ਕੁਲ ਦਾ ॥

ਨਸਵਾਰ, ਸ:—ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਰੜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੁੱਟੀ
ਹੋਈ ਦੁਆ ॥

ਨਸਵਾਰੀ, ਵਿ:—ਨਸਵਾਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਨਸਾ, ਪੁ:—ਮਦ, ਮਸਤੀ, ਸ਼ਰਾਬ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਅਸਲ, ਮਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਹੰਕਾਰ ॥

ਨਸਾ ਹੋਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਨਸੇ ਨਾਲ ਮਸਤ ਹੋ
ਨਸਾ ਚੜ੍ਹਣਾ, } ਜਾਣਾ ॥

ਨਸਾ ਪਾਣੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਸੇ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼
ਖਾਣਾ, ਜਾਂ ਪੀਣਾ ॥

ਨਸੇਖੋਰ } ਪੁ:—ਜੋ ਨਸਾ ਵਰਤੇ ॥

ਨਸੇ ਬਾਜ }

ਨਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ, ਸ:—ਨਸਾ ਪੀਕੇ ਜੋ ਥੇ ਢਿਕਰੀ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਨਸੇ ਵਿੱਚ ਗਰਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਸਾ ਪੀ ਕੇ
ਬਹੁਤ ਮਸਤ ਹੋਣਾ ॥

ਨਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੜਾਉਣਾ, ਭਜਾਉਣਾ ॥

ਨਸਾਬਿਣ, ਸ:—ਨਸਾ ਪੀਣ ਵਾਲੀ, ਜਿਸਨੂੰ
ਨਸਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ॥

ਨਸਾਸਤਾ, ਪੁ:—ਕੁਲਕ ਦਾ ਸਤ ॥

ਨਸਾਦਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੂਣ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਨਸਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਤੀਰ ਜਾਂ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣੀ ਹੈ,
ਮਨੋਰਥ (ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਨਸਾਨੀ, ਸ:—ਪਛਾਣ, ਪਤਾ, ਉਲਾ ॥

ਨਾਉਣਾ

ਨਸੀਹਤ, ਸ:—ਸਿੱਖ, ਮਤ, ਉਪਦੇਸ਼, ਸਲਾਹ
ਸਿਖਰਕੀ (ਕਰਨੀ, ਦੇਣੀ) ॥

ਨਸੀਬ } ਪੁ:—ਕਿਸਮਤ, ਪਰਾਲਬਧ, ਭਾਗ ॥

ਨਸੀਬਾ }

ਨਸੀਬ ਸੜ ਜਾਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ
ਨਸੀਬ ਛੁੱਟ ਜਾਣੇ } ਹੋਣੀ ॥

ਨਸੀਬ ਸੜਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੀ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲਾ ॥

ਬੇ ਨਸੀਬ }

ਨਸੀਬ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ
ਹੋਣੀ ॥

ਨਸੀਬ ਜਾਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਚੰਗੀ
ਨਸੀਬਾ ਜਾਗਣਾ } ਹੋਣੀ, ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਨਸੀਬ ਲੜਨੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਚਲ
ਨਸੀਬ ਲੜਨੇ } ਮਲੂਮ ਹੋਣ ਲੱਗਣਾ ॥

ਨਸੀਰ, ਸ:—'ਨਕਸੀਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਨਸੁਆਰ } 'ਨਸਵਾਰ' 'ਨਸਵਾਰੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਨਸੁਆਰੀ }

ਨਸੂਰ, ਪੁ:—ਹੱਡੀ ਦਾ ਵੇਰਾ, ਜਖਮ, ਘਾਉ ॥

ਨਸੈਣ, ਸ:—'ਨਸਾਇਣ' ਦੇਖੋ ॥

ਨਸੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਹੀਂ ਸੀ ॥

ਨਹਾਂ, ਪੁ:—ਖਰਾਦੀ ਦੀ ਗੋਲ ਕੀਵਿਆਂ ਵਾਲ
ਫੈਣੀ ॥

ਨਹਾਉਣ (ਨਾਉਣ) ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ
ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ ॥

ਨਹਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਡਾ ਧੋਣਾ, ਅਸਨਾਨ
ਨਾਉਣਾ } ਕਰਨਾ ॥

ਨਹਾਸ

ਨਹਾਸ, ਪੁ:—ਨਸਵਾਰ ॥

ਨਹਾਰ, ਪੁ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ । ਵਿ:—ਸਵੇਰੇ ॥

ਨਹਾਰੀ, ਸ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਖਾਜਾ, ਗੁੜ ਆਦਿ
ਮਿਲਾਕੇ ਜੋ ਘੋੜਿਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਨਹਿ } ਪੁ:—'ਨਹੂੰ' ਵੇਖੋ ॥
ਨਹਿੰ }

ਨਹਿਸ, ਵਿ:—ਭੋਜਾ, ਥੋ ਨਸੀਬ, ਚੰਦਰਾ ॥

ਨਹਿੰਦਰ, ਸ:—ਜਨੌਰਾਂ ਦੇ ਇੱਥੇ ਨਹੂੰ ॥

ਨਹਿਰ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਨਦੀ, ਬਣਾਉਣੀ ਨਦੀ ॥

ਨਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਸਿੰਧੇ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਸਿੰਗਾਂ ਵਾਲਾ
ਬਲਦ, ਖੁਲਸੀ ਆਦਮੀ ॥

ਨਹਿਰੀ, ਸ:—ਖੁਲਸ ਦੀ ਨਿਗਾਹ, ਜਿਸ ਧਰਤੀ
ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲੇ ॥

ਨਹਿਰੀਆਂ ਪਾਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਲਸ ਦੀ
ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ॥

ਨਹਿਲਾ, ਪੁ:—ਨੌਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਾਲਾ ਤਾਂਸ ਦਾ
ਪੰਤਾ ॥

ਨਹੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਾਂ, ਨ ॥ ਸ:—ਖਿਣਕਾਰ ॥

ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨਾਂ ਹੋਵੇ
ਵੇਰ ॥

ਨਹੂੰ, ਪੁ:—ਉਗਲੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜੋ
ਹੰਡੀਦਾਰ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਖੁਰ, ਨਹਿੰਦਰ ॥

ਨੱਕ ਚਾੜ੍ਹਣਾ

ਨਹੂੰ ਲਾਹੁਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਹੂੰਆਂ ਦੇ ਕੰਢ ਕੱਢਣੇ ॥

ਨਹੂੰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰ ਤਿਲਕਣਾ, ਭੁੱਲ ਧੋ
ਜਾਣੀ, ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ ॥

ਨਹੂਸਤ, ਸ:—ਖੱਟੀ ਕਿਸਮਤ, ਖਰਾਬੀ,
ਗਰੀਬ, ਭੇੜਾ ਪੰਧਾ ॥

ਨਹੂਸਤਣ, ਸ: } ਥੋ ਨਸੀਬ, ਗਰੀਬ, ਚੰਦਰਾ
ਨਹੂਸਤੀ, ਪੁ: } (ਚੀ) ॥

ਨਹੇਰਣਾ, ਪੁ:—ਨਹੂੰ ਲਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਨਹੇਰਣਾ ਮਿੱਘ, ਪੁ:—ਸਿੱਖ ਨਾਈ ॥

ਨਹੇੜਾ, ਪੁ:—ਬਰਬਾਦੀ, ਤਬਾਹੀ, ਨਾਸ ॥

ਨਹੋਰਾ, ਪੁ:—ਉਲ੍ਹਾਮਾ, ਮੋਹਣਾ, ॥

ਨੱਕ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਉਹ ਅੰਗ ਜਿਸ ਠਾਲ
ਸੁੰਘਦੇ ਹਨ, ਉੱਘਾ ਮਨੁੱਖ, ਉੱਘੀ ਝੰ
ਵਡਿਆਈ, ਮਾਣ ॥
ਸਥ ਤੋ ਚੰਗਾ (ਸਹਿਰ ਦਾ ਨੱਕ) ॥

ਨੱਕ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ
ਵਗਣਾ ॥

ਨੱਕ ਸੁਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਜੌਰ ਨਾਲ
ਸੀਰ ਕੱਢਣਾ ॥

ਨੱਕ ਸੂਤਵਾਂ, ਪੁ:—ਪਤਲਾ ਅਤੇ ਲੰਮਾ ਨੱਕ ॥

ਨੱਕ ਕਟਾ, ਵਿ:—'ਨੱਕ ਵੱਢਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੱਕ ਚੜ੍ਹਾ, ਵਿ:—ਭੋੜੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਢੁੱਧੀ
ਹੰਕਾਰੀ ॥

ਨੱਕ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਟੀ ਚੀਜ਼ ਬੁਰੀ
ਨੱਕ ਚਾੜ੍ਹਣਾ } ਸਮਝਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨਕ ਡੋਬ ਕੇ ਮਰਨਾ

ਨੱਕ ਡੋਬ ਕੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਨੱਕ ਤੇ ਮੱਖੀ ਨਾਂ ਬੈਠਣ ਦੇਣੀ ਕ੍ਰਿ:—ਅਭ-
ਮਾਣ ਕਰਨਾ, ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਵੱਡਾ ਸਮਝਣਾ ॥

ਨੱਕ ਦੀ ਸੋਧੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਸਿੱਧੇ
ਗਰ ਜਾਣਾ ॥

ਨੱਕ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤ ਜਾਂ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾ
ਰਹਿਣੀ ॥

ਨੱਕ ਬਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨੱਕ ਆਉਣਾ' ਵੇਖੋ,
ਨੱਕ ਬੈਠਣਾ ॥

ਨੱਕ ਬੈਠਣਾ (ਬੈਠ ਜਾਣਾ), ਕ੍ਰਿ: ਨੱਕ ਚੌੜਾ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨੱਕ ਰੱਖ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਜ਼ਤ ਥਰਾ ਲੈਣੀ ॥

ਨੱਕ ਰਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਲੇ ਕਰਨੇ, ਮਾੜੀ
ਮੰਗਣੀ ॥

ਨੱਕ ਵਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨੱਕ ਆਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੱਕ ਵੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨੱਕ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੱਕ ਵੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰਾਦਰੀ ਕਰਨੀ, ਬਦ-
ਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਨੱਕ ਵੱਢਾ, ਪੁ: }
ਨੱਕ ਵੱਢੀ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਮ ਹਿਯਾਉ
ਨੱਕ ਵੱਢੇ, ਸ: } ਨਹੀਂ ॥

ਨੱਕ ਵਾਲਾ, ਪੁ: }
ਨੱਕ ਵਾਲੀ, ਸ: } ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਸਤ ਸਥ
ਕਰਨ ॥

ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਦਮ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਗ ਹੋਣਾ,
ਇੱਕ ਹੋਣਾ ॥

ਨਕਲ ਖੁਜਾ

ਨਕਸ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ, ਤਸਬੀਰ, ਸਕਲ ॥

ਨਕਸ ਨਿਕਾਹ, ਪੁ:—ਸਜਾਉਣ, ਰੂਪ ॥

ਨਕਸਾ, ਪੁ:—ਸੂਰਤ, ਸਕਲ, ਨਮੂਨਾ ॥

ਨਕਸੀਰ, ਸ:—ਨੱਕ ਦੀਆਂ ਰਗਾਂ, ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ
ਲਏ ਨਿਕਲਣਾ (ਵੁੱਟਣੀ, ਵੁੱਟਣੀ) ॥

ਨਕਛਿਕਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਗਰਮ ਖੁਸ਼ਕ ਦੁਆ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿੱਛਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਨਕਟਾ, ਪੁ:—ਨਕ ਵੱਡਾ, ਸਰਾਬਤੀ, ਲੁੱਚਾ ॥

ਨਕਟਾਈ, ਪੁ:—ਗਲ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਢੀਤ

ਨਕਤੋੜਾ, ਸ:—ਫਰਿਆਦ, ਬਿੜਕੀ, ਆਕੜ
ਗੁੱਸਾ ॥

ਨਕਦ } ਸ:—ਚੌਕੜ, ਜਾਂ ਰੁਪਯਾ ਖੋਸਾ ਉਸੇ
ਨਕਦੀ } ਵੇਲੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ॥

ਨਕਦ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਕੀਮਤੀ ਇਨਾਮ, ਨਿਆਮਤ ॥

ਨਕੰਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਛੇਰੇ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਦੰਦ
ਨਹੀਂ ਲੱਭੇ ॥

ਨਕੰਦ ਬਛੇਰਾ, ਪੁ:—ਥੋ ਸਮਝ, ਅਲੁੱਕ ਮਨੁੱਖ ॥

ਨਕਰਮਣ, ਸ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਭਾਗ
ਨਕਰਮਾ (ਮੀ), ਪੁ: } ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ॥

ਨਕਲ, ਸ:—ਦੂਏ ਵਾਕਰ ਕਰਨਾ, ਤਮਾਸ਼ਾ,
ਉਲਝਾ, ਉਤਾਰਾ (ਕਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ)
ਨਕਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਨਕਲ ਖੁਜਾ, ਪੁ:—ਗਿਲਰੀਆਂ ਦੀ, ਸੋਜ ਦੇ
ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਨਕਲ ਨਵੀਸ

ਨਕਲ ਨਵੀਸ, ਪੁ:—ਨਕਲ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਕਲੀ, ਵਿ:—ਅਸਲ ਚੀਜ਼ ਵਰਗੀ ਹੋਈ ਹਲਕੇ
ਮੇਲ ਦੀ ਚੀਜ਼, ਜੋ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ॥

ਨਕਲੀਆ, ਪੁ:—ਨਕਲ ਉਤਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਭੰਡ ॥

ਨੱਕਾ, ਪੁ:—ਕੰਢਾ, ਸਿਰਾ, ਗਲੀ, ਘੋੜੀ ਦਾ
ਛੇਕ, ਨਲੀ ॥

ਨਕਾਸ, ਪੁ:—ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਥਾਂ ॥

ਨਕਾਸ਼, ਪੁ:—ਨਕਾਸ਼ ਜਾਂ ਮੂਰਤਾਂ ਖਿੱਚਣੇ ਵਾਲਾ ॥

ਨਕਾਸ਼ੀ, ਸ:—ਨਕਾਸ਼ ਦਾ ਕੰਮ, ਮੂਰਤਾਂ ਖਿੱਚਣਾ ॥

ਨਕਾਸ਼ੂ, ਪੁ:—ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਾਲ, ਬਾਹਰ
ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਦਾ ਮਸੂਲ, ਨਦੀ ਵਿਚੋਂ
ਕੱਢਿਆ ਹੋਯਾ ਨਾਲਾ ॥

ਨਕਾਹ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ (ਹੋਣਾ)
ਕਰਨਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਨਕਾਹ ਮੁਤਾ, ਪੁ:—ਕੁਝ ਲੋਕੋਂ ਬੱਚੇ ਚਿਰ ਲਈ ਜੋ
ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ) ॥

ਨਕਾਹਤੀ, ਸ:—ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਠਤਾਕਤੀ ॥

ਨਕਾਹੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਬ੍ਰੀਮਤ ਦਾ ਨਕਾਹ ਹੋ
ਗਿਆ ਹੈ ॥

ਨਕਾਣਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ
ਨਕਾਣੀ, ਸ: } ਹੋਵੇ ॥

ਨਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਨਿਕੰਮਾ,
ਇੱਕ ਵਾਜਾ ॥

ਨਖ

ਨਕਾਲ, ਪੁ:—ਜਿੰਨਾਂ ਪਾਲੀ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਕੇ
ਪੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ (ਆਉਣਾ, ਮੁਕਣਾ)
ਨਕਲੀਆ ॥

ਨੱਕੀ, ਸ:—'ਨੱਕੀ ਪੂਰ' ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਤਦੋਂ ਦਾਉ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈਆਂ
ਦੋ ਕੀੜੇ ਗਿਣ ਕੇ ਇੱਕ ਬਚੇ, ਬਾਂਸ ਜਾਂ ਦੀਣ
ਦੀ ਨਲੀ ॥

ਨੱਕੀ ਪੂਰ, ਪੁ:—ਕੋਭਾਂ ਨਾਲ ਖੋਰਣ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਖੋਰ ॥

ਨੱਕੀ ਮੁੱਠ, 'ਨੱਕੀ ਪੂਰ' ਵਿੱਚ ਕੋਭਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ
ਹੋਈ ਮੁੱਠ ॥

ਨਕੀਬ, ਪੁ:—ਹਲਕਾਰਾ, ਅਮੀਰ ਦੇ ਅੱਗੇ
ਚਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਕੁੜਾ, ਪੁ:—ਨੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਨਕੁਆ, ਪੁ:—ਨੱਕ, ਨੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਨਕੇਲ, ਸ:—ਉਠ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਲਕੜੀ, ਉਸ ਲਕੜੀ ਵਿੱਚ ਦੀ 'ਰੱਸੀ' ॥

ਨਕੈਈ, ਪੁ: } ਲਹੌਰ ਦੇ ਜਿਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਲਾਕੇ
ਨਕੈਣ, ਸ: } ਦੇ ਲੋਕ ॥

ਨਕੈਈ ਸਿੰਘ, ਪੁ:—ਉਸ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ਸਿੱਖ ॥

ਨਕੋਨਕ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਥੇ ਤਕ, ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ
(ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ) ॥

ਨਕੋੜਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਨੱਕ ਉੱਪਰਲਾ ਤੰਸਮਾ ॥

ਨਖ, ਸ:—ਬਰੀਕ ਰੇਸ਼ਮੀ ਧਾਗਾ, ਕੁਲੀਟ
ਆਦਮੀ, ਨਹੀਂ ॥

ਨਖਸਮਾ

ਨਖਸਮਾ } ਪੁ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਨਕ ਕੋਈ
ਨਖਸਮਾ } ਨਹੀਂ ॥

ਨਖਸਮੀ, ਸ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਖਸਮ ਗੁਸਾਈ
ਨਹੀਂ ॥

ਨਖੱਟੂ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੁਝ ਨੀ ਖੱਟੇ, ਨਿਕੰਮਾ, ਨਕਾਰਾ

ਨਖੜ੍ਹ, ਪੁ:—‘ਨਛੜ੍ਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਖੜ੍ਹਾ } ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਬੇ ਨਸੀਬ, ਅਹਸਕ
ਨਖੜ੍ਹਾ } ਨਕਾਰਾ ॥

ਨਖਰਾ, ਪੁ:—ਲਾਡ, ਮਜਾਜ, ਬਾਂਕ ਪੁਣਾ, ਦਿਖਾਵਾ
ਹਾਸਾ ॥

ਨਖਰਾ ਤਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਲਾਡ, ਬਾਂਕ ਪੁਣਾ ॥

ਨਖਰੇ ਹੱਥਾ, ਪੁ: }
ਨਖਰੇ ਹੱਥੀ, ਸ: } ਜੋ ਨਖਰੇ ਕਰੇ, ਖਾਕਾ(ਕੀ) ॥
ਨਖਰੇ ਬਾਜ, ਪੁ: }

ਨਖਰੇ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਬਾਂਕ ਪੁਣਾ, ਧੋਖੇ ਬਾਜੀ ॥

ਨਖਰੇਲੇ, ਸ:—ਨਖਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਨਖੜੀਆ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਾਰ
ਨਹੀਂ ॥

ਨਖਾਸ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਡੀਗਰ ਵਿਕਣ,
ਮਾਲ ਮੰਡੀ ॥

ਨਖਾਰ, ਸ:—ਸਾਥਣ ਸੱਜੀ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਕਪੜੇ ਦੀ ਮੇਲ ਜਾਂ ਰੰਗ ਉੜ ਜਾਵੇ ॥

ਨਖਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਣਾ, ਰੰਗ ਜਾਂ ਮੇਲ ਉਡਾ-
ਉਣੀ ॥

ਨਰੀਦਣਾ

ਨਖਾਰਾ, ਪੁ:—ਸਲਾਈ ਨਾਲ ਧਾਗਾ ਰੰਦਣ ਦਾ
ਕੰਮ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਨਖਾਲਸ, ਵਿ:—ਖਰਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏਟ ਜਾਂ
ਮੇਲ ਨਹੀਂ ॥

ਨਖਿੱਧ, ਵਿ:—ਅਪਵਿੱਧ, ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ, ਨਿਕੰਮੀ
ਜਾਂ ਭੈੜੀ ਸ਼ੈ ॥

ਨਖੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰ ਘਰ ਕੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ, ॥

ਨਖੂਨ, ਪੁ:—ਨਹੁੰ, ਨਹਿੰਦਾਰ, ਖੁਰ ਦਾ ਅਗਲਾ
ਹਿੱਸਾ, ਨਹੁੰ ਵਰਗੀ ਇਕ ਸਿੱਪੀ, ਅੱਖਾਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਨਖੂਨ, ਪੁ:—ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਨਖੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਛਾਨਣਾ, ਅੰਤ ਅੰਤ
ਕਰਨਾ ॥

ਨਕ, ਪੁ:—ਦੁਆਰਾ, ਬੇਵਾ, ਪਗੜ, ਜਿਸ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ਅਲਗ ਹੋਵੇ (ਪੰਜ ਨਕ = ਗਿਣਤੀ
ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਚੀਜ਼ਾਂ) ॥

ਨੰਗ, ਪੁ:—ਨੰਗਾ ਹੋਣਾ, ਸ਼ਰਮ, ਹੱਥਾ, ਇੱਕ
ਰੁੱਖ ॥

ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਬੇ ਸ਼ਰਮ, ਗੁਸਤਾਕ, ਨਿਡਰ ॥

ਨੰਗ ਧੜੰਗ (ਗਾ) ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਨਗਾ ॥

ਨੰਗ ਧੱਲ, ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਨੰਗਾ, ਨਦਾਰ ॥

ਨੰਗ ਨਮੂਸ, ਪੁ:—ਪਤ, ਅਥਰੂ ॥

ਨਕਦ, ਵਿ:—‘ਨਕਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਰੀਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਗਦ ਲਾਉਣਾ ॥

ਨਗਦਵਾਉਣਾ

ਨਗਦਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਗਦਲ ਦਾ ਕੰਮ
ਨਗਦਾਉਣਾ } ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਨੰਗਦਾਉਣਾ }

ਨਗਦਾ, ਪੁ:—ਰੁਪਇਆ ॥

ਨਗਦਾ, ਪੁ:—ਰਜਾਈ ਤੁਲਾਈ ਆਦਿਕ ਵਿਚ
ਜੋ ਭਰਕੇ ਜੋ ਏਥੇ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਨਗਦਾਈ } ਸ:—ਨਗਦਲ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਵੰਗ
ਨੰਗਦਾਈ } ਜਾਂ ਮਜ਼ਰੀ ॥

ਨਗਦੀ, ਸ:—‘ਨਕਦੀ’ ਦੇਖੋ ॥

ਨਗਦਵਾਈ, ਸ:—‘ਨਗਦਾਈ’ ਦੇਖੋ ॥

ਨਗਦੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਜ਼ ਵੇਚ ਕੇ ਨਗਦ
ਮੁੱਲ ਲੈ ਲੈਣਾ ॥

ਨਗਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ, ਕਸਬਾ, ਵੱਡੀ ਬਸਤੀ ॥

ਨਗਰ ਕੀਰਤਣ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਫਿਰਕੇ
ਬਜਨ ਗਾਉਣੇ ॥

ਨਗਰ ਹੋਣ, ਪੁ:—ਕਾਂਗੜਾ (ਮਸਹੂਰ ਪਹਾੜੀ
ਸ਼ਹਿਰ) ॥

ਨਗਰੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਨਗਰ, ਸ਼ਹਿਰ, ਸ਼ਹਿਰੀਆ ॥
ਵਿ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ॥

ਨਗਰੋਟਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਨਗਰ, ਕਸਬਾ, ਇੱਕ
ਕਸਬਾ ॥

ਨੰਗਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਗਰ ਬਸਾਉਣਾ ॥

ਨਗੌਰੀ

ਨੰਗਾ, ਪੁ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਕਪੜੇ ਨਾ ਪਾਏ ਹੋਣ,
ਉੱਘਾ ॥

ਨਕਾਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਮਹਿਲ ਦੀ ਭੋਇਤ੍ਰੀ ਵਿੱਚ
ਜਿੱਥੇ ਨਗਾਰੇ ਵਜਦੇ ਹੋਣ ॥

ਨਗਾਰਚਨ, ਸ: }
ਨਗਾਰਚੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਨਗਾਰਾ ਬਜਾਵੇ ॥

ਨਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥਾਜਾ, ਦਮਾਮਾ,
ਪੈਂਸਾ ॥

ਨਗਾਰੇ ਦੇ ਚੋਟ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਥ ਦੇ
ਸਾਮ੍ਹਲੇ ॥

ਨਕਾਲੀ, ਪੁ:—ਨਕੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਨੰਗੀ, ਸ:, ਵਿ:—ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ
ਨਹੀਂ, ਉੱਘੀ ॥

ਨੰਗੀ ਲਵਾਰ, ਸ:—ਨਿਭਰ ਆਦਮੀ ॥

ਨਗੀਨਾ, ਪੁ:—ਨਗ, ਬੇਵਾ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਬਹੁ ਸਿਰ
ਠੀਕ ਟਿਕੇ (ਜੜਨਾ) ॥

ਨਕੀਲੇ ਵਰਗਾ, ਵਿ:—ਠੀਕ ਜਜ਼ਿਆ ਰੱਖਾ
ਨਿਕਾ ਜੇਹਾ, ਸੋਹਣਾ ॥

ਨੰਗੇਜ, ਪੁ:—ਨੰਗਾ ਹੋਣਾ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਅੰਗ,
ਪੜਦੇ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਨਗੌਡੀ, ਵਿ:—ਬਿਚਾਰਾ, ਗਰੀਬ, ਆਜ਼ਬ ॥

ਨਗੌਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤ ਜਿਲਾ ॥

ਨਗੌਰਾ, ਪੁ:—ਨਗੌਰ ਦਾ ਬਸਨੀਕ ॥

ਨਗੌਰਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਨਗੌਰ ਦਾ (ਨਗੌਰੀ
ਨਗੌਰੀ, ਸ: } ਬਲਦ) ॥

ਨੰਘਣਾ

ਨੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਨੰਘਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨੰਘਾਰ, } ਪੁ:—ਝੋਂਝਾ, ਮੁਸੀਬਤ, ਤਬਾਹੀ (ਪੈਲਾ)।
ਨੰਘਾਰੀ, }

ਨੰਘਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੋਂਝਾ, ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ,
ਹਤੋਪ ਕਰ ਜਾਣਾ ॥

ਨੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਗਤ ਨਾਲ ਹੱਥ ਧੇਰ, ਮਾਰਕੇ
ਉੱਪਰ ਉੱਪਰ ਦੁਰਨਾ, ਕੁੰਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ
ਪੁ:—ਨਾਚ ॥

ਨੱਚਣਾ ਟੱਪਣਾ, ਪੁ: } ਨੱਚਣ ਟੱਪਣ ਵਾਲਾ
ਨੱਚਣੀ ਟੱਪਣੀ, ਸ: } (ਲੀ) ॥

ਨਚਵਈਯਾ, ਪੁ:—ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਚਵਾਉਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਨਚਾਉਣਾ, } ਉਣਾ ॥

ਨਚਵਾਈ, }
ਨਚਾਈ, } ਸ:—ਨੱਚਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਨਚਾਰ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਨਚਾਰੀ, ਸ: }

ਨਚੁੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਚੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਨਚੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਖੀੜ ਜਾਂ ਮਰੋੜ ਕੇ ਪਾਣੀ
ਕੱਢਣਾ, ਘੁੰਦਣਾ, ਦੱਬਣਾ, ਝੋਲਣਾ, ਚੋਣਾ,
ਲਹੂ ਕੱਢਣਾ ॥

ਨਚੋੜਾ ਪੁ:—ਨਚੋੜ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਹੋਯਾ ਰਸ
ਆਦਿਕ ॥

ਨਛੋੜੇ, ਪੁ:—ਤਾਗ, ਗੂਹਿ, ਅਗਾਸ ਦੇ
ਬੁਰਜ ॥

ਨਜਰ ਬੰਦ,

ਨਛਿੱਕ (ਕਾ), ਵਿ:—ਸਰਮਿੰਦਾ ॥

ਨਜਦੀਕ, ਵਿ: }
ਨਜਦੀਕੀ, ਸ: } ‘ਨਜੀਕ’ ‘ਨਜੀਕੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਜਰ, ਸ:—ਨੀੜ, ਨਿਗਾਰ, ਤੱਕ, ਦੇਖ ਭਾਲ,
ਪਛਾਣ, ਕ੍ਰਿਪਾ, ਖਿਆਲ, ਖਿਆਣ, ਦੇਖਣ
ਦਾ ਬੁਰਾ ਅਸਰ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵੱਡੇ ਦੀ ਡੇਰ
ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਨਜਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਦਿੱਸਣਾ

ਨਜਰ ਗੁਜਾਰਣੀ, ਸ:—‘ਨਜਰ ਦੇਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਜਰ ਚੜ੍ਹਣੀ, ਸ:—ਵੇਖ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾ ਜਾਣਾ ॥

ਨਜਰ ਚੁਰਾਉਣੀ, ਸ:—ਅਭਿਆਸ ਜਾਂ ਸਰਮ
ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਅੱਖਾਂ ਮੋੜ ਲੈਣੀਆਂ ॥

ਨਜਰ ਟਪਾਰ, ਸ:—‘ਨਜਰ ਲੱਗਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਜਰ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਡੇਰ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਬਲੀ
ਦੇਣੀ ॥

ਨਜਰ ਨਿਆਜ, ਪੁ:—ਭੋਟ, ਮੁਖਣਾ, ਚੜ੍ਹਾਵਾ

ਨਜਰ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ, ਤੱਕਣਾ ॥

ਨਜਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਿਸੁਰਾ ਦਿੱਸਣਾ ॥

ਨਜਰ ਬਚਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਦਿੱਸਣਾ, ਖਿਸਕ
ਜਾਣਾ ॥

ਨਜਰ ਬੰਟੂ, ਪੁ:—‘ਨਜਰ ਵੰਟੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਜਰ ਬੰਦ, ਵਿ:—ਜਾਦੂ, ਜੋ ਕੈਦੀ ਨਜਰ
ਵਿੱਚ ਰਹੇ (ਰੱਖਣਾ) ॥

ਨਜਰ ਬੰਦੀ

ਨਜਰ ਬੰਦੀ, ਸ:—ਕੇਦ, ਹਵਾਲਾਤ, ਹੱਥ
ਚਲਾਕੀ, ਨਜਰ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ॥

ਨਜਰ ਬਦਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਵਧਾ
ਕਰਨੀ, ਛੱਡ ਦੇਣੀ ॥

ਨਜਰ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਤਾੜਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਜਰ ਫਰਕੇ ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਟਿਕਾ
ਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਤੱਕਣਾ ॥

ਨਜਰ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ ਭਾਲਣਾ,
ਤੱਕਣਾ ॥

ਨਜਰ ਮਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਚੇਹਰਾ
ਵੇਖਣਾ ॥

ਨਜਰ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਰੱਖਣਾ, ਰਾਖੀ
ਕਰਨੀ ॥

ਨਜਰ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੇਖਣ ਦਾ
ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ॥

ਨਜਰ ਵੱਟੂ, ਪੁ:—ਨਜਰ ਨੀ ਲੱਗਣ ਹੋਣ ਵਾਲਾ
ਕਾਲਾ ਮਨੁਕਾ, ਬੁਰੀ ਨਜਰ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ॥

ਨਜਰ ਵਿੱਚ, ਵਿ:—ਜੋ ਦਿੱਸੇ, ਜਿਸ ਦਾ
ਪਿਆਰ ਹੋਵੇ ॥

ਨਜਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਦੇ ਰਾਹਨਾ,
ਕਾਬੂ ਰੱਖਣਾ ॥

ਨਜਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜਰ, ਲਾਉਣੀ, ਅੱਖਾਂ
ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਾਉਣਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜਰ
ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟੁਕਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ
ਵਿਖਾਲਣਾ ॥

ਨਜ਼ਮੀ

ਨਜਰਾਨਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵੱਡੇ ਦੀ ਭੇਦ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇ ॥

ਨਜਰੀ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਜਰ ਆਉਣਾ, ਦਿੱਸ
ਪੈਣਾ ॥

ਨਜਲਾ, ਪੁ:—ਨੱਥ ਵਿੱਚ ਪਾਨੀ ਵਗਣ ਦੀ
ਚੋਗ, ਰੋਸਾ, ਜੁਕਾਮ ॥

ਨਜਾਤ, ਸ:—ਮੁਕਤੀ, ਫੁਟਕਾਰਾ, ਦੁਖਾਂ ਦਾ ਦੁਰ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨਜਾਰਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਨਜਰ ਆਵੇ, ਸੈਲ, ਤਮਾਸ਼ਾ ॥

ਨਜਿੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਨਿਬਾਹੁਣਾ,
ਝੱਲਣਾ, ਸਹਾਰਨਾ ॥

ਨਜੀਕ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਨੇੜੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਲਾਗੇ ॥

ਨਜੀਕਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਖਤ ਨਾਲ ਨੇੜਦ
ਸਾਕ ਹੋਵੇ ॥

ਨਜੀਕੀ, ਪੁ:—ਨੇੜੇ ਦਾ ਸਾਕ ॥

ਸ:—ਨਜੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਨਜੀਬ, ਪੁ:—ਦਲੇਰ, ਸਖੀ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ
ਨਜੀਬਣੀ, ਸ:—(ਲੀ) ॥

ਨਜੀਬ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਭਲਮਾਨਸੀ, ਸਖਾਉਤ,
ਨਜੀਬੀ, ਸ:—ਉੱਤਮਤਾਈ ॥

ਨਜੂਮ, ਪੁ:—ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਇਲਮ ॥

ਨਜੂਮਣ, ਸ:—ਜੋ ਨਜੂਮ ਦਾ ਇਲਮ ਜਾਣੇ ॥
ਨਜੂਮੀ, ਪੁ:—

ਨਜੁਲ

ਨਜੁਲ, ਪੁ: ਸ:—ਸਰਕਾਰੀ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮਸੂਲ, ਗੁੱਸਾ, ਬਿਪਤਾ, ਜੁਲਮ, ਨਜਲਾ ॥

ਨਟ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬਾਜੀ ਗਰ, ਮਦਾਰੀ ॥

ਨਟ ਖਟ, ਪੁ: ਵਿ:—ਸਰਾਰਤੀ ਆਦਮੀ, ਸਤਾਣ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਨਟ ਖਟੀ, ਸ:—ਸਰਾਰਤ, ਉਪਦਰ, ਚਲਾਕੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਨਟ ਬਿੰਦਿਆ } ਸ:—ਬਾਜੀ ਗਰੀ, ਮਦਾਰੀ
ਨਟ ਵਿੰਦਿਆ } ਦਾ ਹੁਨਰ ॥

ਨਟਣੀ } ਸ:—ਬਾਜੀ ਗਰਨੀ, ਤਮਾਸ਼ਾ ਕਰਨ
ਨਟੀ } ਵਾਲੀ ॥

ਨੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੌੜਨਾ, ਭੱਜਣਾ, ਨੱਸਣਾ ॥

ਨਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੜਾਉਣਾ, ਭਿਜਾਉਣਾ, ਨਸਾਉਣਾ ॥

ਨੱਥਾ, ਪੁ: } ਜੁਆਣ, ਤਥਾ (ਤੀ), ਮੁਟਿਆਰ ॥
ਨੱਥੀ, ਸ: } ਮੁੰਡਾ, ਕੁੜੀ ॥

ਨਥਾਲ, ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਥੇ ਹੌਸ, ਜੋ ਹਿੱਲ ਨਾਂ ਸੱਕੇ ॥

ਨਠਦ, ਸ:—ਥੋੜ੍ਹਾ ਦੀ ਭੇਟ, ਨਗਲ ॥

ਨਠਦੋਈਆ, ਪ:—ਨਠਦ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਨਠਾਨ, ਸ:—ਥੋੜ੍ਹਾ ਦੀ ਭੇਟ ॥

ਨੰਤ, ਪ:—ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, 'ਅਨੰਤ' ਦੇਖੋ ॥

ਨੰਤਾ, ਪੁ:—ਕੋਲ ਪੁੱਥਣ ਵਾਲਾ ਉੱਠ ਦਾ ਕਮਜ਼ਾ, ਪਰੋਤੇ ਦਾ ਪੁਰ ॥

ਨਬੂਰ

ਨਤਾਣਾ, ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਅਨਾਥ, ਥੇ ਹੌਸ ॥

ਨੱਤੀ, ਸ:—'ਨੱਥੀ' ਦੇਖੋ, ਪਰੋਤੇ ਦੀ ਧੀ ॥

ਨੰਤੀ, ਸ:—ਕੰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਮੁਰਕੀ, ਬੀਰ ਬਲੀ ॥

ਨਤੀਜਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਫਲ, ਛੇਬੜ ॥

ਨੱਥ, ਸ:—ਨੱਕ ਦੀ ਬਾਲੀ, ਬਲਦ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਨੱਕ ਦਾ ਰੱਸਾ ॥

ਨੱਥ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨੱਥਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਨੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਨੌਰ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਸਾ ਪਾਉਣਾ, ਨੱਥੀ ਕਰਨੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਨਥਲਾ, ਪ:—ਵੱਡੀ ਨੱਥ ॥

ਨਥਲੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ 'ਥ' ॥

ਨਥਲੁ, ਪੁ:—ਜੋ ਨੱਥ ਨਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹਵ ਨਾਂ ਛੋਟੀ ॥

ਨਥਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਥਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਨਥਾਉਣਾ } ਉਣਾ ॥

ਨਥਵਾਈ } ਸ:—ਨੱਥਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
ਨਥਾਈ }

ਨੱਥੀ, ਸ:—ਕਾਗਤ ਗੰਢਣ ਵਾਲਾ ਧਾਗਾ; ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਾਗਤਾਂ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਨੱਥੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਾਗਾ ਪਰੋਕੇ ਕਾਗਤਾਂ ਕੱਠ ਕਰਨਾ ॥

ਨਬੂਰ, ਪੁ:—'ਨਸੂਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਨਦੀ

ਨਦੀ, ਸ:—ਦਰਿਆ, ਨਾਲਾ ॥

ਨੰਦੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦੇਵੀ ॥

ਨਦੀਦਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਕੁਝ ਭਿੱਠਾ ਨਹੀਂ,
ਲੋਭੀ, ਖਾਉ ॥

ਨੰਦੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਨੰਦੂ ਕੱਢਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕਮ 'ਚੋ'
ਨੰਦੂ ਕੱਢ ਰਖਾਉਣਾ } ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ॥

ਨੰਦੂ ਜੁਆਣ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚਿੱਛ
ਜਾਂ ਬਾਦਰ ॥

ਨੰਦੋਇ } ਪੁ:—ਨਨਾਣ ਦਾ ਧੰਦ ॥
ਨੰਦੋਈਆ }

ਨਪੜਕ, ਵਿ:—ਨਿਰਰ, ਦਲੇਰ ਹੋਸਲੇ ਵਾਲਾ ॥

ਨਪਾਨ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੁਣ ਸੁਭਾਉਕ
ਹੋਵੇ ॥

ਨੇਨਾ, ਪੁ:—'ਨ' ਅੱਖਰ, ਨਾਂਹ, ਇਲਕਾਰ ॥

ਨੰਨਾ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂਹ ਕਰ ਦੇਣੀ, ਨਾ
ਮੰਨਣਾ ॥

ਨੰਨਾ } ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਅਵਾਣਾ, ਨਦਾਨ, ਕਾਕਾ ॥
ਨੰਨਾ }

ਨਨਾਣ, ਸ:—ਧੰਦ ਦੀ ਭੈਣ ॥

ਨਨਾਣ ਵਈਯਾ, ਪੁ:—ਨਨਾਣ ਦਾ ਧੰਦ ॥

ਨਨਿਔਹਰਾ, ਪੁ:—ਸੱਸ ਦਾ ਪੈਉ ॥

ਨਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਖਿਆ ਜਾਣਾ, ਦਰਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਨਫੀਰੀ

ਨੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬਣਾ, ਘੁੱਰਣਾ, ਪਕੜਨਾ, ਕਾਬੂ
ਕਰਨਾ ॥

ਨਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਪ ਕਰਾਉਣਾ, ਮਿਲਵਾ-
ਉਣਾ ॥

ਨਪਾਈ, ਸ:—ਨਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਨਪਾਣ, ਪੁ:—ਨਾਪ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ॥

ਨਪਿੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੱਰਣਾ, ਦੱਬਣਾ ॥

ਨਪੀਰੀ, ਸ:—'ਨਫੀਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਪੀੜ, ਸ:—ਅੱਖ, ਦੁੱਖ ॥

ਨਪੀੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀੜਨਾ, ਦਲਣਾ, ਦੱਬਣਾ,
ਸਹਾਰਨਾ, ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ ॥

ਨਪੈਬਰ, ਵਿ:—ਅਨਾਥ, ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਨਰਸ, ਪੁ:—ਸਾਹ, ਸਚੀਰ, ਆਤਮਾ, ਭੰਗ ਦੀ
ਇਜ਼ਿਆ ॥

ਨਰਰ, ਪੁ:—ਨੌਕਰ, ਟਹਿਲੀਆ ॥

ਨਰਰ _ਣਾ, ਪੁ:—ਗੁਲਾਮੀ ॥

ਨਫਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ
ਦਿਹਾੜੀ ॥

ਨਰਾ, ਪੁ:—ਲਾਹ, ਛਾਇਦਾ, ਖੰਦੀ, (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਨਵਿੱਟ, ਵਿ:—ਨਕਾਰ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਮ 'ਜੋਗ'
ਨਹੀਂ ॥

ਨਫੀਸ, ਵਿ:—ਬਰੀਕ, ਸੁੱਚਾ, ਖਰਾ ॥

ਨਫੀਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰਲੀ, ਸ਼ਾਂਸਰੀ,
ਬੂਤੀ ॥

ਨਬਜ

ਨਬਜ, ਸ:—ਨਾਜ਼ੀ, ਹੱਥ ਦੀ ਰੰਗ ॥

ਨੰਬਰ, ਪੁ:—ਗਿਣਤੀ, ਦਰਜਾ, ਵਾਰੀ ॥

ਨੰਬਰਦਾਰ
ਨੰਬਰਦਾਰਨੀ
ਨੰਬਰ
ਨੰਬਰੀ } 'ਲੰਬਰਦਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਨਬਾਹ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਗੁਜ਼ਾਰਾ, ਗਾਖੀ,
ਮੇਲ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਨਬਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਬਚਾਉਣਾ,
ਪਿਆਨ ਰੱਖਣਾ, ਪਰਮ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ
ਰਹਿਣਾ, ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਗਲ ਪਈ ਨੂੰ ਨਬਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਹੜਾ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹ ਉਸ ਨੂੰ ਲਚਾਰ ਹੋਕੇ ਪੂਰਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਨਬਾਹੁ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਬਾਹ ਹੋ ਸੱਕੇ, ਪੱਕਾ ॥

ਨਬਾਤੀ, ਵਿ:—ਮਿਸਰੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਕੁਝ ਕੁਝ
ਫੁਰਾ ॥

ਨਬਾਬ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਹਾਕਮ,
ਰਈਸ ॥

ਨਬਾਬੀ, ਸ:—ਨਬਾਬ ਦਾ ਦਰਜਾ ਜਾਂ ਕੰਮ ॥
ਵਿ:—ਨਬਾਬ ਦਾ ॥

ਨਬਾਲਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ॥

ਨਬੀ, ਪੁ:—ਪਿਕੰਬਰ, ਰਸੂਲ ॥

ਨਬੀਣਾ, ਪੁ:—ਅਨ੍ਹੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਸੇ ਨਾ ॥

ਨਬੇ, ਵਿ:—ਦਸ ਘਰ ਸੌ, ਨੌ ਦਹਾਈਆ ॥

ਨਮਾਜੀ

ਨਬੇਜਨਾ,
ਨਬੇਜ ਤਬੇਜ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਕਾਉਣਾ,
ਕਰਜਾ ਉਤਾਰਨਾ,
ਵੇਸਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਨਬੇਜਾ, ਪੁ:—ਅੰਤ, ਕੰਮ ਦਾ ਮੁਕਣਾ, ਵੇਸਲਾ ॥

ਨਬੇਜੁ, ਪ:—ਲਬੇਜਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ॥

ਨਬੇਲਾ, ਪੁ:—ਕਪਾਹ ਦਾ ਬੀਜ, ਵੜੇਵਾਂ ॥

ਨਭ, ਸ:—ਪੁੰਨੀ, ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਥਾਂ ॥

ਨਮ, ਸ:—ਤਰੀ, ਸਿੱਲ੍ਹਾ ॥

ਨਮਦਾਰ, ਵਿ:—ਭਰ, ਸਿੱਲ੍ਹਾ ॥

ਨਮਸਕਾਰ, ਪੁ:—ਮੱਥਾ ਟਕਣਾ, ਧੌਰੀ ਪੈਣਾ,
(ਕਰਨਾ) ॥

ਨਮਸਤੇ, ਸ:—'ਉਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ'। ਆਰੀਆ
ਸਮਾਜੀਆਂ ਦੀ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥

ਨਮਕ, ਪੁ:—ਲੂਣ, ਮਸਹੂਰ ਮਸਾਲਾ ਦਾਲ ਭਾਜੀ
ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਮਦਾ, ਪੁ:—ਉਨ ਦਾ ਮੱਥਾ ਕਪੜਾ ਹੋਣਾ ਵਿਛਾ-
ਉਣ ਵਾਲਾ ॥ felt

ਨਮਦਾ ਬੁੱਧ, ਵਿ:—ਬੋੜੀ ਅਕਲ, ਜਿਸਦੀ ਬੋੜੀ
ਅਕਲ ਹੈ ॥

ਨਮਾਜ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਪੰਜ ਵੇਲੇ ਦੀ
ਪੂਜਾ ॥

ਨਮਾਜ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਨਮਾਜਣ, ਸ: } ਜੋ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ)
ਨਮਾਜੀ, ਪੁ: } ਹੋਵੇ ॥

ਨਮਾਜੀ, ਵਿ:—ਨਮਾਜ ਦਾ, ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਸਾਫ (ਨਮਾ-
ਜੀ ਕਪੜੇ) ॥

ਨਮਾਣਾਂ

ਨਮਾਣਾ, ਪੁ: } ਗਰੀਬ, ਅਨਾਥ, ਸਾਡੇ ਬਾਹਰ,
ਨਮਾਣੀ, ਸ: } ਕੌੜੀ 'ਨਿਮਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਮਿਸਤਾ, ਪੁ:—ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਰਾਲਭਯ
ਭਾਗ ॥

ਨਮਿੱਤ, ਪੁ:—ਸਬਬ, ਕਾਰਣ, ਖਾਤਰ, ਸਦਕਾ ॥

ਨਮੁੱਕਰ, ਵਿ:—ਮੁੱਕਰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਨਮੁੱਕਰ ਸਰਾਹ } ਪੁ:—ਲੈਣ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਿਸ
ਨਮੁੱਕਰ ਸਾਹ } ਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ, ਖੋਟੇ, ਵਿਹਾਰ ਵਾਲਾ
ਬੁਖਾਰੀ ॥

ਨਮੂਜ, ਪੁ:—ਇਜਤ, ਨਾਇ, ਛੋਭਾ ॥

ਨਮੂਨਾ, ਪੁ:—ਨਕਲ, ਵੰਨਗੀ ॥

ਨਮੇਕਲਾ, ਵਿ:—ਨਵੇਕਲਾ, ਇਕੱਲਾ, ਵੱਖਰਾ ॥

ਨਮੋਈ, ਸ:—ਸਰਮ, ਨਿਰਾਦਾਰੀ, ਬਦਨਾਮੀ,
ਨਿੰਦਿਆ ॥

ਨਮੋ ਨਗਾਇਣ } ਵਿਸਮਯ:—ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ
ਨਮੋ ਨਰੈ } ਦੀ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥

ਨਮੋਲੀ, ਸ:—ਨਿਮ ਦਾ ਢਲ, ਜੁੱਤੀ ਉੱਪਰ ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦਾ ਵੇਲ ਦਾ ਬੁਢਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਢੰਗ
(ਕਰਨੀ) ॥

ਨਮੋਤ, ਸ:—ਨੀਤ, ਮਨੋਰਥ, ਖਰੋਜਣ ॥

ਨਮਾਇ, } 'ਨਿਮਾਇ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਨਮਾਈ, }

ਨਰ, ਪੁ:—ਮਰਦ, ਮਨੁੱਖ, ਆਦਮੀ; ਵਿ:—ਦੁਲੇਹ ॥

ਨਰੱਖਾ

ਨਰਸਿੰਘ ਔਤਾਰ, ਪੁ:—ਬਿਸ਼ਣ ਜੀ ਦਾ ਉਹ
ਔਤਾਰ ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਧੜ ਸ਼ਰ ਦਾ
ਅੰਤ ਹੋਣਲਾ ਧੜ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਾ ॥

ਨਰਪਤ } ਪੁ:—ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸਾਈਂ, ਰਾਜਾ ॥
ਨਰਪਤੀ }

ਨਰਸਿੰਗਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁੱਤੀ, ਰੁਰਮ ॥
ਨਰਸਿੰਗੀ, ਸ: }

ਨਰਸਿੰਗੀਆ, ਪੁ:—ਨਰਸਿੰਗਾ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਰਸੇਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੋਥੇ ਇਨ (ਅਗਲੇ ਜਾਂ
ਪਿਛਲੇ) ॥

ਨਰਕ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਖਾਪੀ ਪਾਪਾਂ
ਦਾ ਫਲ ਭੁਗਣਗੇ। ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਮਿਲੇ,
ਦੁੱਖ, ਕਸ਼ਟ ॥

ਨਰਕ ਕੁੰਡ, ਪੁ:—ਨਰਕ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਟੋਕਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਪਾਪੀ ਧੰਨਗੇ ॥

ਨਰਕਣ, ਸ: } ਜੋ ਨਰਕ ਵਿੱਚ ਪਏ, ਨਰਕ ਦਾ
ਨਰਕੀ, ਪੁ: } ਭਾਗੀ ॥

ਨਰੱਖ, ਵਿ:—ਜੋ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਅਟਕਾਉ ਨਾ
ਰੱਖੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਨ ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਨਾ
ਹੋਵੇ ॥

ਨਰਖੜਾ, ਪੁ:—ਗਲ ਵਿਚਲੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ
ਨਾਲੀ ॥

ਨਰੱਖਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਅਟਕਾਉ ਨ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗੀ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਰਾਖੀ ਨਾ ਕਰ ॥

ਨਰਗਸ

ਨਰਗਸ, } ਸ:—ਇੱਕ ਢੁੱਲ (ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ) ।
ਨਰਗਿਸ, }

ਨਰਗਾ, ਪੁ:—ਘੋਰਾ, ਗਿਰਦਾ, ਔਖ (ਕਰਨਾ, ਪਾਉਣਾ) ॥

ਨਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਸ਼ੀਰਗ ॥

ਨਰੀਜਣ, ਪੁ:—ਮਾਧਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਸੁੱਧ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਨਰੀਜੀ, ਵਿ:—ਸ਼ੀਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਖੀਲਾ ॥

ਨਰਦ, ਸ:—ਗੋਟ, ਦੇਖੜ ਜਾਂ ਸਤਰੰਜ ਦਾ ਮੋਹਰਾ ॥

ਨਰਦ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਮੋਰੀ, ਵਹਿਣੀ ॥

ਨਰਬਾਹ (ਹਾ), ਪੁ: } 'ਨਬਾਹ' 'ਨਬਾਹੁਣਾ'
ਨਰਬਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } ਵੇਖੋ ॥

ਨਰਮਾ, ਵਿ:—ਪੌਲਾ, ਮੁਲਾਇਮ, ਕੁਲਾ, ਮੱਧਮ, ਹੌਲਾ ॥

ਨਰਮ ਖੁਰਾਕ, ਸ: } ਜੋ ਖੁਰਾਕ ਛੋਟੀ ਪਰ
ਨਰਮ ਭੋਜਨ, } ਜਾਵੇ ॥

ਨਰਮ ਗਰਮ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ ਮੰਦਾ, ਸੁਖ ਦੁਖ ॥

ਨਰਮਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਰਮ ਕਪਾਹ ਦਾ ਬੂਟਾ ॥

ਨਰਮਾਇਸ }
ਨਰਮਾਈ } ਸ:—ਨਰਮ ਹੱਥ ਦਾ ਗੁਣ ॥
ਨਰਮੀ }

ਨਰਵਾਰ } ਪੁ:—ਵਰਕ, ਪੁਛਾਣ, ਸੰਪੂਰਨ-
ਨਰਵੈਰ } ਤਾਈ ॥

ਨਰਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਛਾਨਣਾ, ਔਰ ਕਰਨਾ ॥

ਨਲ

ਨਰਜ, ਪੁ:—ਭੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਠੇ, ਖੰਡ ਦਾ ਯੋਮ (ਕਰਨਾ) ॥

ਨਰਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਗਰਾਂ ਨੂੰ 'ਕੱਠੇ' ਖੰਡਣਾ, ਜਕੜਨਾ ॥

ਨਰਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਠੇ ਬਨਾਉਣਾ ॥

ਨਰਾਇਣ }
ਨਰਾਇਣੀ } 'ਨਰੈਣ' 'ਨਰੈਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਰਾਤਰਾ } ਪੁ:—ਓੜ੍ਹ ਅਤੇ ਔਸ਼ ਦੇ ਮਧੀਨੇ ਜੋ
ਨਰਾਤਾ } ਨੌਂ ਨੌਂ ਬਰਤ ਦੁਰਗਾ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਰਖਦੇ ਹਨ ॥

ਨਰੀ, ਪੁ:—ਲਾਲ ਬਕਰੀ ਦੀ ਖੱਲ ॥

ਨਰੇਲ, ਪੁ:—ਹਰਾ ਖੌਪਾ, ਗਰੀ, ਜੁੱਟ ॥

ਨਰੇਲਾ, ਪੁ:—'ਲਲੇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਰੈਣ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਵਿਸ਼ਨ ਜੀ ॥

ਨਰੈਣੀ, ਪੁ: ਵਿ:—ਜੋ ਨਰੈਣ ਦਾ ਆਸਰਾ ਰੱਖੇ, ਨਰੈਣ ਦਾ ਭਗਤ, ਨਰੈਣ ਦਾ ॥

ਨਰੈਣੀ ਬਲ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿਛੋਂ, ਸਤਾਰਵੇਂ ਦਿਨ ਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਨਰੋਆ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਗ ਨਹੀਂ, ਗਜੀ,
ਨਰੋਇਆ } ਜੰਗਾ ਭਲਾ ॥

ਨਰੋਲ, ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਖਰਾ ਨਿਰਮਲ, ਨਖਾਲਸ ॥

ਨਲ, ਪੁ:—ਦੰਦ ਖੰਭ ਜਾਂ ਹੱਡੀ ਦਾ ਵੇਰਾ ਠੱਪਾ ਲੱਗੇ ਜਾਂ ਬਾਂਸ ਦੀ ਨਾਲੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਣੀ ਵਗੇ, ਪਤਾਲੂ, ਪਤਾਲੂ ਦੀ ਸੋਜ (ਨਲ ਉਤਰਨੇ) ॥

ਨਲਕਾ

ਨਲਕਾ, ਪੁ: } ਛੋਟਾ ਨਲ, ਟੀਨੇ ਆਦਿਕ
ਨਲਕੀ, ਸ: } ਦਾ ਕੋਲ ਅਤੇ ਲੰਮਾ ਰੁੱਥਾ
(ਕਾਗਜ਼ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ) ॥

ਨਲਨੀ, ਸ:—ਕੋਨਾ, ਘਾਹੀ, ਥਿਲਕ ॥

ਨਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੱਲਣ ਦੇਣਾ, ਗਾਲ਼
ਕਢਵਾਉਣਾ ॥

ਨਲਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਨਦੀ, ਵਗਦਾ ਪਾਣੀ ਜ-
ਸੀਂਵ ॥

ਨਲਾਰੀ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਰੰਗਣ ਵਾਲਾ, ਲਲਾਰੀ ॥

ਨਲੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਨਦੀ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਨਾਲੀ
ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਪੱਲੀ ਨਲਕੀ, ਵਗਦਾ ਸੀਂਵ ॥

ਨੱਲੀ, ਸ:—'ਕਿਆਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਲੀਂ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਧਰਤੀ ॥

ਨਲੂਆ, ਪੁ:—ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਜੋ ਪਾਣੀ ਦੀ
ਧਾਰ ਪਾਈ ਜਾਵੇ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ
ਸਿੰਘ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ
ਦੀ ਔਲ ॥

ਨਲੇਰ, ਪੁ:—'ਨਰੇਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਲੇਰਾ, ਪੁ:—'ਲਲੇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਲੇਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਨਰੇਲ, ਨਰੇਲ ਦਾ ਛਿੱਲੜ
ਦਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਨਵੇਬਰ, ਪੁ:—ਅਗੋਸ਼ੀ ਸਾਲ ਦਾ ਧਾਰਵੀ
ਮਹੀਨਾ ॥

ਨਵਰਣ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ, ਸੱਜਰਾ ॥

ਨਵੇ

ਨਵਰਨੀ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ ॥

ਨਵਾਂ, ਵਿ:—ਬੱਤਰੇ ਚਿਰ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ
ਸੱਜਰਾ, ਤਾਜਾ, ਅਣੋਖਾ ॥

ਨਵਾਂ ਕਟਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜ ਬਣਾਉਣਾ, ਪਹਿਲਾਂ
ਦੀਰ ਚਖਣਾ (ਫਲ ਆਦਿਕ) ॥

ਨਵਾਂ ਨਕੋਰ, ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ॥

ਨਵਾਂ ਨਰੋਆ, ਵਿ:—ਗੁਜ਼ੀ ਥਾਜੀ, ਚੰਗਾ
ਭਲਾ ॥

ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ }
ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁੱਢੇ, ਫੇਰ ॥

ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਜਨਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਬਿਆਰੀ
ਪਾਕੇ ਫੇਰ ਰਕੜੇ ਹੋਣਾ ॥

ਨਵਾਬ }
ਨਵਾਬੀ } 'ਨਬਾਬ' 'ਨਬਾਬੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਵਾਟ, ਸ:—ਸੂਝ ਦੀ ਉੱਕੀ ਹੋਈ ਮੋਟੀ ਧੰਟੀ,
ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਲੰਘ ਆਦਿਕ ਉੱਕਦੇ ਹਨ ॥

ਨਵਾਦੀ, ਵਿ:—ਨਵਾਰ ਨਾਲ ਉੱਠਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਨਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਲੁਕਾਮਾ, ਗਰਾਹ ॥

ਨਵਿਸਤਾ, ਪੁ:—'ਨਮਿਸਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਵਿਰਤ } ਸ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਦੂਰ ਕਰਨਾ
ਨਵਿਰਤੀ } (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਨਵੀਂਨ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ ॥

ਨਵੇ, ਵਿ:—ਅੱਸੀ ਅਤੇ ਦਸ, ਨੌਂ ਦਹਾਈਆਂ ॥

ਨਵੇਕਲਾ

ਨਵੇਕਲਾ, ਵਿ:—ਅਲਗ, ਇੱਕਲਾ ਵੇਹਲਾ ॥

ਨਵੇਲਾ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ । ਪੁ:—ਲਾਜ਼ਾ ॥

ਨਵੇਲੀ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਵਹੂਰੀ ॥

ਨੜ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਪੱਥਰ, ਖਿੱਘਰ ॥

ਨੜਾ, ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਪਤਲਾ ਨੜਾ, ਲੰਮਾ, ਮੂਰਖ ਆਦਮੀ ॥

ਨੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪਤਲਾ ਥਾਂਸ, ਪੋਲੀ ਨਲੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸੂਤਰ ਲਪੇਟਦੇ ਹਨ ॥

ਨੜੀ, ਸ:—ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਝੰਡੀ ਜਾਂ ਨਾਲੀ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੋਨਾ ॥

ਨੜੋਆ } ਪੁ:—ਮੁਢਦੇ ਨੂੰ ਲੋਕੋ ਜੋ ਲੋਕ
ਨੜੋਇਆ } ਮਸ਼ਾਣ ਤੱਕ ਜਾਵੇਗਾ ॥

ਨਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨ, ਨਹੀਂ । 'ਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਹੀਂ । ਪੁ:—ਨਾਉ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੋਗਾ ॥

ਨਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਘਾ ਕਰਨਾ, ਜਸ ਦੇਣਾ ॥

ਨਾਂ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣਾ, ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਨਾਂ ਗੁਆਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਾ ਲੈਣੀ, ਬੇਉਲਾਸਾ ਮਰਨਾ ॥

ਨਾਂ ਪਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੋਲੀ ਨਾਉ ਬਾਪਣਾ, ਬੁਰੇ ਨਾਉ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਣਾ, ਚੀਜ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਨਾਂ ਨਾਰੀ } ਕ੍ਰਿ: ਭਿ:—ਇੱਕ ਇੱਕ ਦਾ
ਨਾਂ ਪਰਨਾ } ਨਾਉ ਲੋਕੋ, ਇੱਕ ਪੀੜੀ ਤੋਂ
ਦੂਰੀ ਪੁੜੀ ॥

ਨਾਇਣ

ਨਾਂ ਨਿਬਾਣ, ਪੁ:—ਪਤਾ, ਬਹੁ, ਖੁਰ ਧੋਜ ॥

ਨਾਂ ਨੂੰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਿਬਾ ਬਹਿਣ
ਨਾਂ ਮਾਰ } ਵਾਸਤੇ, ਸੌਰ ਮੁੱਚ ਨਹੀਂ ॥

ਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਭਾ ਖੱਟਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦੀ ਲਾਹ ਰੱਖਣੀ ॥

ਨਾਂ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨਾਂ ਧਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਂ ਰੋਸਣ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣਾ ॥

ਨਾਂ ਰੋਸਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨਾਂ ਕੱਢਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਂ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੁੱਮੇ ਕੋਈ ਦਸ ਲੱਗਣਾ ॥

ਨਾਂ ਲੇਵਾ, ਪੁ:—ਆਪਣੀ ਜੋਦ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪਿਛਲੋਂਗ ॥

ਨਾਂ ਲੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਣਾ, ਮਾਲਾ ਵੇਰਨੀ ॥

ਨਾਂ ਵਿਗਾੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਾ ਲੈਣੀ ॥

ਨਾਉ, ਸ:—ਬੇੜੀ, ਕਿਸਤੀ ॥

ਨਾਉ, ਪੁ:—ਨਾਂ, ਅੱਲ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੋਗਾ ॥ 'ਨਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਇਆਂ, ਪੁ:—'ਟ' ਦਾ ਅੰਗ ॥

ਨਾਇਕ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਦੇਸੀ ਚੌਜੀ ਅਫਸਰ, ਸਰਦਾਰ ॥

ਨਾਇਕੀ, ਸ:—ਨਾਇਕ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਗਾਠ ॥

ਨਾਇਣ, ਸ:—ਨਾਈ ਦੀ ਤੀਵੀ ॥

ਨਾਈ

ਨਾਈ, ਪੁ:—ਹਜਾਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਲਾਗੀਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ॥

ਨਾਸ, ਸ:—ਨੱਕ ਦੇ ਛੇਕ, ਨਸਵਾਰ (ਲੋਣੀ) ॥
ਪੁ:—ਤਥਾਹੀ, ਖਰਬਾਦੀ (ਕਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਨਾਸਮਾਨ, ਵਿ:—ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਨਾਸਕ, ਪੁ:—ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਾਸਕਾ, ਸ:—ਨੱਕ, ਨਾਸ ॥

ਨਾਸਤਾ, ਪੁ:—ਜੇ ਬੀਜ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰ ਖੀਧੀ ਜਾਵੇ ॥

ਨਾਸਤਿਕ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮਨੇ, ਕਾਰਰ ॥

ਨਾਸਪਾਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ, ਨਾਖ ॥

ਨਾਸ ਪਾਲ } 'ਨਸਪਾਲ' 'ਨਸਪਾਲੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨਾਸ ਪਾਲੀ }

ਨਾਸੜਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਵਿ:—ਨਾਸ ਹੋਣ ਜੋਗਾ (ਥਦ ਦੁਆ) ॥

ਨਾਸੁਰ, ਪੁ:—'ਨਸੁਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਂਹ, } ਸ:—ਇਲਕਾਰ, ਨਾਂ ਮੰਨਣਾ
ਨਾਂਹ ਨੁਕਰ } (ਕਰਨਾ) ॥

ਨਾਂਹਗਾ ਬਲਾ, ਸ:—ਅਚਲ ਰੇਤ ਜੋ ਬਿਪਤਾ ਆ ਪਏ ॥

ਨਾਂਹਰ, ਪੁ:—ਸ:—ਸ਼ੇਰ, ਚਿਤ੍ਰਾ, ਥਾਘ ॥

ਨਾਂਹਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਆਹਾ, ਨਹੀਂ ਸਾਂ ॥

ਨਾਕਰ

ਨਾਹੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਨਹੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਕ, ਸ:—ਨਾਖ, ਨਾਸਪਾਤੀ, ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ ॥

ਨਾਕਬੇਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਨਾਕੜਾ, ਪੁ:—ਨੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਨਾਕੀ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਨਦੀ ਜਾਂ ਕੇ ਝਿੰਗੇ, ਦਰਿਆ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਫੌਜ ਜਾਂ ਧਾੜਵੀਆਂ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਨਾਖ, ਸ:—ਇੱਕ ਆਮ ਫਲ, ਨਾਸਪਾਤੀ ॥

ਨਾਗ, ਪੁ:—ਪਤਾਲ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸੱਪ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਸੱਪ, ਨਾਖ ॥

ਨਾਗ ਕੇਸਰ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਫੁਲੀ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਨਾਗ ਦੋਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ (ਪਹਾੜ ਦੀ) ॥

ਨਾਗ ਪੰਚਮੀ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਸਿਸ਼ ਦਿਨ ਨਾਗ (ਸੱਪ ਦੇਉਤਾ) ਦੀ ਖੁਜ਼ਾ ਹੋਵੀ ਹੈ ॥

ਨਾਗ ਪੱਤੀ, ਸ:—ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਕੁਰਸੀ ਨਾਮ ॥

ਨਾਗ ਫਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਗਰਮ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ॥

ਨਾਗ ਬਾਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਬੂਟੀ ॥

ਨਾਗ ਬੇਲ, ਸ:—ਪਾਣ ਦਾ ਬੂਟਾ ॥

ਨਾਗਣ (ਨ) } ਸ:—ਨਾਗ ਦੀ ਇਸ਼ਤੀ,
ਨਾਗਣੀ (ਨੀ) } ਸੱਪਣੀ, ਹੋ ਸਿਆਰੀ ਰੈਨ ॥

ਨਾਗਰ, ਪੁ:—ਸਿਆਣਾ, ਚਲਾਕ ਆਦਮੀ ॥

ਨਾਗਰ ਜਾਮੀਆਂ

ਨਾਗਰ ਜਾਮੀਆਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਬੂਟਾ ॥

ਨਾਗਰ ਬੇਲ } ਸ:—ਪਾਲ ਦਾ ਬੂਟਾ, ਇੱਕ
ਨਾਗਰ ਵੇਲ } ਭਰਾਂ ਦਾ ਕਸੀਦਾ ॥

ਨਾਗਰ ਮੁੱਥ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਘਾਹ
ਨਾਗਰ ਮੁੱਥਰਾ } ਜਿਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਦੁਆ ਵਾਥਰ
ਨਾਗਰ ਮੋਥਾ } ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥
ਨਾਗਰ ਮੋਥੀ }

ਨਾਗਰੀ, ਸ:—ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਹਿੰਦੀ, ਭਾਖਾ ॥

ਵਿ:—ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦਾ ॥

ਨਾਗਾ } ਪੁ:—ਛੁੱਟੀ, ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਦੀ ਰੋਕ, ਗੈਰ
ਨਾੱਗਾ } ਹਾਜ਼ਰੀ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਬਿਲਾ ਨਾਗਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਾਗਾ ਨਾ ਕਰਕੇ,
ਲਗਾਤਾਰ, ਸਦਾ, ਫੇਮ ਨਾਲ ॥

ਨਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਨਾਂਗਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਵਕੀਲ ॥

ਨਾਘਾ ਬਲਾ, ਸ:—ਨਾਹਗਾ ਬਲਾ ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਚ, ਪੁ:—ਨੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਢੰਗ ॥

ਨਾਚ ਨਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਕਰਨਾ, ਖਪਾ-
ਉਣਾ, ਭਰਕਾਉਣਾ ॥

ਨਾਚਦਾ, ਪੁ:—ਨੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨਿਰਤਕਾਰੀ ॥

ਨਾਚਾ } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥
ਨਾਚਾਰ }

ਨਾਜ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ, ਅੰਨ, ਸੁਹੱਪਣ, ਥਾਂਕ ਪੁਣਾ,
ਨਖਰਾ ॥

ਨਾਜਬੋ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ, ਤੁਲਸੀ ॥

ਨਾਢੁਸਾਹ

ਨਾਜਕ, ਵਿ:—ਕੱਚਾ, ਕੌਮਲ, ਮੁਲੈਮ, ਕਮਜ਼ੋਰ,
ਸੌਹਣਾ ॥

ਨਾਜਕ ਜਗਾ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੌਮਲ ਅੰਗ ॥

ਨਾਜਕ ਮਜਾਜ, ਸ: ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਖ ਸੁਖ
ਛੋੜੀ ਪੈਂਦੇ ॥

ਨਾਜਕ ਮੁਆਮਲਾ, ਪੁ:—ਅਜੇਹੀ ਗੱਲ ਜਿਸ
ਦਾ ਫਲ ਭਾਰਾ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਤ ॥

ਨਾਜਕ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਔਖ ਦਾ ਸਮਾਂ ॥

ਨਾਜਕੀ, ਸ:—ਨਰਮੀ, ਕਰਿਆਈ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ,
ਸੁਹੱਪਣ ॥

ਨਾਜਰ, ਪੁ:—ਦੇਖਣ ਭਾਲਣ ਵਾਲਾ, ਦਰੋਗਾ
ਵੱਡਾ ਮੁਨਸ਼ੀ (ਕਰਹਿਰੀ ਦਾ) ॥

ਨਾਜਿਲ, ਸ:—ਉਤਰਣਾ, ਰੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਲਹਾਮ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਨਾਜੋ, ਸ:—ਥਾਂਕੀ, ਨਾਜ ਜਾਂ ਨਖਰਾ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ, ਲਾਡਲੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਨਾਟਕ, ਪੁ:—ਤਮਾਸ਼ਾ, ਖੇਲ, ਸਾਂਗ, ਨਰ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਨਾਟਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦਾ ਕੱਦ ਛੋਟਾ ਹੋਵੇ, ਖੋਲਾ
ਨਾਟੀ, ਸ: } (ਛੋਟੀ) ॥

ਨਾਠ, ਸ:—ਠੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਦੌੜ, ਭੱਜ
(ਪੈਂਠੀ) ॥

ਨਾਠੀ, ਪੁ:—ਪਰਾਹੁਣਾ ॥

ਨਾਢੁਸਾਹ, ਪੁ:—ਮਜਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਚਿੰਟਿਆ
ਹੋਣਾ ॥

ਨਾਣ

ਨਾਣ, ਸ:—ਰੋਟੀ ॥

ਨਾਣ ਬਾਈ } ਪੁ:—ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾਉਣ ਜਾਂ
ਨਾਣ ਵਾਈ } ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਾਣਕੇ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਦੇ ਪੋਉਕੇ ॥

ਨਾਣਾ, ਪੁ:—'ਣ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਨਾਤਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਕ, ਸਰਬੰਧ, ਧੀ ਭੈਣ ਦੀ
ਕੁੜਮਾਈ ॥

ਨਾਥ, ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਸਾਈ, ਬੰਦ, ਪਰਮੇਸਰ,
ਜਗੀ ॥

ਨਾਥਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਨਕ ਛੋਟੀ ਅਵਸਥਾ
ਵਿੱਚ ਵਿਧਿਆ ਜਾਏ ॥

ਨਾਏ, ਪੁ:—ਸੰਧ, ਸਥਾਨ, ਅਵਸਥਾ, ਗੁੰਜ, ਸੁਰ,
ਚਾਗ ॥

ਨਾਏ ਬਿੰਦਿਆ } ਸ:—ਗਾਗ ਦਾ ਹੁਠਰ ॥
ਨਾਏ ਵਿੰਦਿਆ }

ਨਾਏ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਨਾਦਰ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਅਚਰਜ, ਅਲੱਖਾ, ਉੱਭਰ,
ਸੋਹਣਾ ॥

ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹੀ } ਸ:—ਲੁੱਟ ਮਾਰ, ਅਨੁਰ,
ਨਾਦਰ ਗਰਦੀ } ਉਪਦਰ ॥

ਨਾਨਕ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ
ਪਹਿਲਾ ਗੁਰੂ, ਮਾਂ ਦੀ ਪੋਕੀ ਕੁਲ ॥

ਨਾਨਕ ਬਾਹੀ, ਵਿ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ (ਪੈਸਾ,
ਰੁਪਯਾ) ॥

ਨਾਪ

ਨਾਨਕ ਦਾਦਕ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਤੇ ਪੋਉ ਦੇ ਪੋਕੇ
ਦੇਬਰ ॥

ਨਾਨਕ ਬਣ, ਸ: } ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ
ਨਾਨਕ ਪੰਥੀ, ਪੁ: } ਨੂੰ ਮੰਨੇ ॥

ਨਾਨਕਾ } ਪੁ: ਵਿ:—ਮਾਂ ਦੇ ਪੋਕੇ, ਮਾਂ ਦਾ ਪੋਕੇ
ਨਾਨਕ } ਘਰ ਦਾ ॥

ਨਾਨਕਿਆਂ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮਾਂ ਦੇ ਪੋਕੇ ਘਰੋਂ ॥
ਨਾਨਕਿਓਂ }

ਨਾਨਕੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮਾਂ ਦੇ ਪੋਕੇ ਘਰ
ਵਿੱਚ ॥

ਨਾਨਕੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਾਨਕੇ ਸਾਕੇ, ਨਾਨਕੇ
ਘਰੋਂ ॥

ਨਾਨਾ, ਵਿ:—ਕਈ, ਅਨੇਕ ॥

ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ } ਵਿ:—ਕਈ ਚਰਾਂ ਦੇ ॥
ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ }

ਨਾਨਾ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਦਾ ਪੋਉ ॥

ਨਾਨੀ, ਸ:—ਮਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ॥

ਨਾਨੀ ਸੁਫਟੇ ਆਉਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਥਹੁਤ, (ਅੰਧੇ
ਨਾਨੀ ਯਾਦ ਆਉਣੀ } ਹੋਣਾ ॥

ਨਾਪ, ਪੁ:—ਮਿਨਤੀ, ਜਿੰਨੀ ਲੰਮੀ, ਚੌੜੀ ਕੋਈ
ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇ ॥

ਨਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਨਣਾ, ਨਾਪ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ॥

ਨਾਪਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬੇਲੀ ਵਿੱਚ, ਕਸਤੂਰੀ
ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਉਗਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਫੁੱਲ ॥

ਨਾਮ

ਨਾਛ, ਸ਼:—ਪੁੰਨੀ, ਪਰਨ ॥

ਨਾਛਰਮਾਨੀ, 'ਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਛਾ, ਪੁ:—'ਨਾਘਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਬਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਨਾਂ ਮੰਝੇ, ਆਖੇ ਨਾਂ ਲੰਗਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਨਾਭ (ਭੀ), ਸ਼:—ਪੁੰਨੀ, ਵਿਚਲੀ ਥਾਂ ॥

ਨਾਮ, ਪੁ:—ਨਾਉਂ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਯਾਦਗੀਰੀ 'ਨਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਮ ਧਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਯੁਕਾ, ਗਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਥ ਦਾ ॥

ਨਾਮਨਾ, ਪੁ:—ਨਾਉਂ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੱਭਾ ਵਰਿਆਈ ॥

ਨਾਮਵਰ, ਵਿ:—ਮਸ਼ਹੂਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਜਸ ਹੋਵੇ ॥

ਨਾਮਵਰੀ, ਸ਼:—ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੱਭਾ, ਵਰਿਆਈ ॥

ਨਾਮੀ, ਪੁ:—ਨਾਉਂ, ਰਕਮ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਦੇਣੀ ਹੋ, ਇੱਕ ਵੀਥਾ ਜਗਤ ॥

ਨਾਮਵਲੀ, ਸ਼:—ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਵਰਿਸ਼ਤ ॥

ਨਾਮੀ, ਵਿ:—ਮਸ਼ਹੂਰ, ਉੱਘਾ, ਬਦਨਾਮ ॥

ਨਾਮੇ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਉਂ ਹੈ ॥

ਨਾਸਕ } 'ਨਾਇਕ' 'ਨਾਇਕੀ' 'ਨਾਇਕ' ਵੇਖੋ ॥
ਨਾਸਕੀ }
ਨਾਸਟ }

ਨਾਲ ਬੰਦ

ਨਾਰ, ਸ਼:—ਤੀਮਤ, ਜਠਾਨੀ, ਵਹੁਟੀ ॥

ਨਾਰੰਗੀ } 'ਨਾਰੰਗੀ' 'ਨਾਰੰਜੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨਾਰੰਜੀ }

ਨਾਰਜਾਲ, ਸ਼:—'ਨਰੇਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਰਦ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ
ਨਾਰਦ ਮੁਣ } ਰਿਖੀ, ਜੋ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ
ਨਾਰਦ ਮੁਣੀ } ਸ਼ਗੜਾ ਪੁਆਏ ॥

ਨਾਰਮਾ, ਪੁ:—'ਨਰਮਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਰਯਲ, ਪੁ:—'ਨਰੇਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਰਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਠੰਗਾ ॥

ਨਾਰਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਅਕੁਸ਼, ਆਕੁਸ਼ ਭਾਜ, ਕੁਕ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਨਾਰਾਇਣ } 'ਨਰੇਲ' 'ਨਰੇਣੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨਾਰਾਇਣੀ }

ਨਾਰੀ, ਸ਼:—ਇਸ਼ਰੀ, ਤੀਮਤ, ਜਠਾਨੀ, ਨਾਰੀ ॥

ਨਾਰੇਲ, ਪੁ:—'ਨਰੇਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਰੇਣ } 'ਨਰੇਲ' 'ਨਰੇਣੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨਾਰੇਣੀ }

ਨਾਲ, ਵਿ:—ਕੁ:—ਵਿ:—ਅਵ:—ਸਾਥ, ਸੰਗ, ਘਾਸ, ਲੱਗੀ, ਕਰਕੇ ॥

ਸ਼:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਰ ਦਾ ਲੋਹਾ, ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਠਲੀ, ਕਿਸੇ ਭਰਾਂ ਦੀ ਠਲੀ, ਠਲਕੀ, ਵਿੱਚ ॥

ਨਾਲ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਨਾਲ ਲਾਉਂਦਾ ਵਾਲਾ ॥

ਨਾਲਦਾ

ਨਾਲ ਦਾ, ਪੁ:—ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਖਾਣ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ
ਸ਼ੈਲੀ ॥

ਨਾਲਸ, ਸ:—ਸ਼ਕਤ, ਰਹਿਆਦ, ਅਰਜੀ,
ਮੁਕੱਦਮਾ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਨਾਲਸਣ ਸ: }
ਨਾਲਸੀ ਪੁ: } ਜੋ ਨਾਲਸ ਕਰੇ ॥

ਨਾਲਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਦੀ ਪਾਲਕੀ, ਨਲਕੀ ॥

ਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਠਣੀ, ਪਜਾਮੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਿਚ
ਪਾਇਲ ਵਾਲਾ ਹੋਰਾ ॥

ਨਾਲੀ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਬੂਟਾ ॥

ਸ:—ਕਣਕ ਜਾਂ ਜੌਂ ਦਾ ਟਾਂਗ, ਬੰਦੂਕ ਦੀ
ਗਲੀ, ਮੋਰੀ, ਘੋੜੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦਾ ਦਥਾਉ,
ਹਲ ਦਾ ਮਠੀਰੇ ਨਾਲ ਬੰਧੀ ਹੋਈ ਬੀ
ਕੇਰਣ ਵਾਲੀ ਨਲਕੀ, ਨਾਲੇ, ਯੋਜਕ ਦੋਹੇ-
ਹੋਰ, ਭੀ, ਕੋਲ ਹੀ ॥

ਨਾਲਲ, ਸ:—ਬਠਾਉਣੀ ਕਹਾਣੀ, ਕਿੱਸਾ, ਲੰਮੀ
ਕਹਾਣੀ ॥

ਨਾਲਲਿਸਟ, ਵਿ:—ਨਾਲਲ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਨਾਲਾ, ਪੁ:—'ਨਾਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਾਲ, ਸ:—ਰਗ, ਨਸ। ਪੁ:—ਕਣਕ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਟਾਂਗ, ਤੀਲੇ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੋਬਰੀਆਂ
ਆਦਿਕ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਕੱਚੇ ਚੰਮ ਦੀ ਫੇਰੀ, ਬਾਂਸ ਦਾ
ਚੰਗ, ਪਜਾਮੇ ਦਾ ਨਾਲਾ ॥

ਨਾਲੀ, ਸ:—ਰਗ, ਨਸ, ਨਬਜ, ਕੱਚੇ ਚੰਮ ਦੀ
ਫੇਰੀ ਫੇਰੀ ॥

ਨਿਆਨਾ

ਨਾਨੂ }
ਨਾਨੂਆ } ਪੁ:—ਪੁੱਠੀ ਦੀ ਨਾੜ ॥

ਨਿਉਂ, ਸ:—ਨੀਂਹ, ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਉਸਾਰੀ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਨਿਉਣਾ, ਵਿ:—ਸੁਕਣਾ, ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾ,
ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ॥

ਨਿਉਲਾ ਪੁ:—'ਨੋਉਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਆਂ }
ਨਿਆਉਂ } ਪੁ:—ਇਨਸਾਫ, ਠੀਕ ਫੈਸਲਾ, ਹੱਕ
ਨਿਆਇ }

ਨਿਆਇ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੁ:—ਖਟ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਇੱਕ, ਭਰਕ ਵਿਦਯਾ, ਮੰਤਰ ॥

ਨਿਆਇਕ, ਪੁ:—ਨਿਆਇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਜਾਨਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਆਈ }
ਨਿਆਈਂ } ਵਿ: ਪੁ:—ਨਿਆਉਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਆਈਂ, ਸ:—ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਘਰ ਦੇ ਲਾਗੇ ਰੁੜੀ
ਵਾਲੀ ਨੀਵੀਂ ਧਰਤੀ, ਚਬੱਚਾ, ਘਰ ਦੇ
ਪਾਸ ਦੀ ਖੱਤੀ : ਅਦ:—ਵਾਕਰ ॥

ਨਿਆਜ, ਸ:—ਫਕੀਰ ਦੀ ਫੋਟ ਜਾਂ ਨਸ਼ਰ
ਬੇਨਤੀ ॥

ਨਿਆਜ ਬੋ, ਸ:—ਬੁਲਸੀ ਦਾ ਬੂਟਾ, ਨਾਜ ਬੋ ॥

ਨਿਆਣ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ, ਬੇਸਮਤੀ ॥

ਨਿਆਣਾ }
ਨਿਆਣਾਂ } ਵਿ:—ਨਦਾਨ, ਨਿੱਕਾ ਬਾਲ, ਬੇ
ਅਕਲ ॥

ਪੁ:—ਗਊ ਮੈਂਹ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੱਤਾਂ
ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਰੱਸੀ (ਦੁੱਧ ਚੋਣ ਵੇਲੇ),
ਮਧਾਣੀ ਦੀ ਰੱਸੀ ॥

ਨਿਆਮਤ

ਨਿਆਮਤ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਚੀਜ਼, ਦਾਤ, ਸੁਗਾਤ ॥

ਨਿਆਰਣ, ਸ:—ਨਿਆਰੀਏ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਸੁਮਣੀ ॥

ਨਿਆਰ ਪੁਣ, ਪੁ:—ਨਿਆਰੀਏ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੰਜੂਸੀ, ਸਰਫਾ ॥

ਨਿਆਰਾ ਪੁ:—ਵੱਖਰਾ, ਅਲੱਗ, ਅਲੱਖਾ, ਨਿਆਰ ਪੁਣਾ, ਚਾਂਦੀ ਸੋਢੇ ਵਾਲਾ ਕੁੜਾ ॥

ਨਿਆਰੀਆ, ਪੁ:—ਸੋਢਾ ਚਾਂਦੀ ਸਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਰੋਤ ਆਇਕ ਪੈ ਕੇ ਸੋਢਾ ਕੱਢੇ: ਕੰਜੂਸ, ਸੁਮ ॥

ਨਿਸੰਕ } ਨਿਸੰਗ } ਨਿ:—ਵਿ:—ਬੇਸੱਕ, ਕੁਝ ਨਾ ਕਰਕੇ,
ਵਿ:—ਬੇਸਰਮ, ਚੀਠ, ਨਿਰਰ (ਹੋਣਾ) ॥

ਨਿਸਚਾ ਪੁ:—ਯਕੀਨ, ਵਜਾਹ, ਭਰੋਸਾ ॥

ਨਿਸਚਸਟ, ਵਿ:—ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਨਾ ਝਗੜੇ ॥

ਨਿਸਫਿੰਦਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੋਕ ਨਹੀਂ, ਦੋਸ ਰਚਿਤ, ਅਖੰਡ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਨਿਸਟ, ਪੁ:—ਤਬਾਹੀ, ਬਰਬਾਦੀ, ਨਾਸ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਨਿਸਟਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਦਲੇ ਨਾਂ, ਪੱਕਾ, ਥਿਰ ॥

ਨਿਸਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਾਉਣਾ, 'ਵੁਭਾਉਣਾ', ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ॥

ਨਿਸਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਵੁਭਾਕਾਰਾ, ਮੁਕਤੀ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਨਿਸਤੇਜ, ਵਿ:—ਨਾਮੁਰਾਦ, ਸੁੰਘਾ, ਸੱਖਣਾ ॥

ਨਿਸਾਰ

ਨਿਸਫਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ 'ਫਲ' ਨਹੀਂ ਬਿਆਰਬਾ ॥

ਨਿਸਬਤ, ਸ:—ਸਾਥ, ਨਾਤਾ, ਸਾਂਝ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਨਿਸਭਉ, ਵਿ:—ਨਿਭਰ, ਦਲੇਰ ॥

ਨਿਬਰ, ਵਿ:—ਬਦਨਾਮ, ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਰਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਨਿਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਨਾ, ਫੈਲਣਾ, ਚੁੱਟਣਾ (ਬੁਝਾ) ॥

ਨਿਸਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਾਉਣਾ, ਫੈਲਾਉਣਾ ॥

ਨਿਸਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋੜਾਂ ਫੈਲਾਉਣੀਆਂ ॥

ਨਿੱਸਲਾ, ਪੁ: }
ਨਿੱਸਲੀ, ਸ: } ਸਿੱਧਾ (ਪ੍ਰੀ), ਵੇਲਿਆ ਹੋਇਆ (ਪੈਰ, ਲੱਗੀ) ।

ਨਿਸਾ }
ਨਿਸਾਂ } ਸ:—ਤਸੱਲੀ, ਖਬਰ, ਘਰ ਪੂਰਾ ॥

ਨਿਸਾਸਤਾ, ਪੁ:—ਕਣਕ ਦਾ ਸਤ ॥

ਨਿਸਾਣ, ਪੁ:—ਚਿਹਨ, ਠਕਸ, ਪਤਾ, ਝੰਡਾ ॥

ਨਿਸਾਣ ਸਾਹਿਬ, ਪੁ:—ਗੁਰ ਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਝੰਡਾ ॥

ਨਿਸਾਨਾ, ਪੁ:—'ਨਸ਼ਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਸਾਨੀ, ਸ:—'ਨਸ਼ਾਨੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਸਾਰ, ਸ:—ਹਲਕ ਦੀ ਨਾਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਆਣੀ ਦੀ ਧਾਰ ਫਿਲੂ ਉਭੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ॥

ਨਿਸਾਰਾ, ਪੁ:—ਨਿਸਰਣਾ, ਨਿਸਲਣਾ, ਫੈਲਾਉ

ਨਿਹ

ਨਿਹ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ, ਮਹੱਬਤ, ਮੋਹ ॥

ਨਿਹਕਰਮਣ, ਪੁ: }
ਨਿਹਕਰਮ, ਸ: } ਜੇ ਕਰਮ ਨਾ ਕਰੇ, ਕਰਮ
ਨਿਹਕਰਮੀ, ਪੁ: } ਭੇ ਰਹਿਤ ॥

ਨਿਹਕਾਮ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਮਨਾ ਜਾਂ
ਚਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਹੀਕ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਨਿਰੰਤਰ,
ਅਕਾਲੀ ਸਿੰਘ (ਨੀਲੇ ਥਾਣੇ ਵਾਲਾ) ॥

ਨਿਹਚਲ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜੋ ਚਲੇ ਨਾਂ, ਅਟਲ, ਥਿਰ,
ਪਰਬਤ ॥

ਨਿਹਚਾ }
ਨਿਹਚੇ } ਪੁ: 'ਨਿਸਚਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਹਚੇ, ਵਿ: ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਰ ਮੁੱਲ, ਠੀਕ ॥

ਨਿਹਚੇ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਤਾ ਕੇ ਦੇਖ ਲੈਣਾ
ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ ॥

ਨਿਹਟ, }
ਨਿਹਟ ਬਿੰਦਿਆ, } ਸ:—ਦਿੱਕਦਾਰੀ, ਵਤ
ਫਾਤ, ਜਾਂ ਹਸਾਲ ਜਤਾ-
ਉਣਾ ॥

ਨਿਹਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਤਾਉਣਾ, ਖਪਾਉਣਾ, ਦੁਖਾ-
ਉਣਾ ॥

ਨਿਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਠੋਂ ਮਾਰਨਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਨਿਹੱਥਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ, ਹਥਿਆਰ
ਬਿਹੁਣਾ, ਸੱਖਣਾ ॥

ਨਿਹਚਲ, ਵਿ:—'ਨਿਸਚਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਹਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਸ, ਉਡੀਕ ਸੀ ਤੱਕ
ਵਿੱਚ ਰਖਣਾ, ਤਕਾਉਣਾ ॥

ਨਿਕੰਮਜੀ

ਨਿਹਾਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ॥

ਨਿਹਾਰ, ਵਿ:—ਸਵੇਰਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਖਾਧਾ (ਮੂੰਹ) ॥

ਨਿਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਛਾਲਣਾ, ਤੱਕਣਾ,
ਉਡੀਕਣਾ ॥

ਨਿਹਾਰੀ, ਸ:—ਸਵੇਰ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਗੁੜ ਆਦਿ
ਮਿਲਾ ਕੇ ਜੋ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਨਿਹਾਲ, ਵਿ:—ਪ੍ਰਸੰਨ, ਖੁਸ਼, ਭਰਪੂਰ, ਮਾਲਾ
ਮਾਲ ॥

ਨਿਹਾਲੀ, ਸ:—ਰਜਾਈ, ਲੋਢ, ਪੰਘ ਪੱਕ
ਸੁਖ ॥

ਨਿਹੀ, ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੀਤ, ਮਹੱਬਤ, ਇਸ਼ਕ ॥

ਨਿਹੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਕਣਾ, ਨੀਵਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਨਿਹੁਸਤ, }
ਨਿਹੁਸਤ (ਤੀ) } 'ਨਹੁਸਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਹੋਰਾ, ਪੁ:—ਉਪਕਾਰ, ਕਿਰਪਾ। ਚੋਲੀ, ਮੋਹਣਾ ॥

ਨਿਕਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਕਲਣਾ, ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ, ਪੁ:—ਵੱਡੀਆਂ ਜੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ,
ਅਸਥਾਵ ॥

ਨਿਕਟ, ਵਿ:—ਨੇੜੇ, ਲਾਗੇ, ਨਾਲੇ ॥

ਨਿਕੰਦ, ਵਿ:—ਜੌਂ ਪੁੰਦਿਆ ਹੋਯਾ, 'ਨਕੰਦ' ਥੀ
ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਕੰਮਾ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ, 'ਵਿਹਲਾ',
ਨਕਾਰਾ, ਭੁੱਛਾ, ਬਿਆਰਥ, ਬੁਰਾ, ਕੋਰਜਾ, ਜੋ
ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਕੰਮਜੀ, ਵਿ:—ਨਿਕੰਮੀ, ਭੁੱਛਾ, ਨਕਾਰੀ ॥

ਨਿਕਟਮ

ਨਿਕਰਮ, ਪੁ: }
 ਨਿਕਰਮਣ, ਸ: } ਥੇ ਨਸੀਬ, ਨਿਕੰਮਾ (ਮੀ)
 ਨਿਕਰਮਾ(ਮੀ) ਪੁ: } ਨਕਾਰਾ (ਰੀ) ॥

ਨਿਕਰਮੀ, ਸ:—ਬੰਦੀ ਪਰਾਲਬਧ, ਡੇਰੀ ਕਿਸ-
 ਮਤ ॥

ਨਿਕਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਧਾਂਤ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਆ-
 ਦਿਕ ਬਣਦੇ ਹਨ ॥

ਨਿਕਲਣਾ, }
 ਨਿਕਲਣਾ, } ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ, ਮੁੰਦਰੇ ਬੋਲਿਆ
 ਜਾਣਾ, ਨਿਹਰਾ ਹੋਣਾ, ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼
 ਬਣਨੀ, ਨੱਸ ਜਾਣਾ, ਬੰਦੂਕ ਚਲਣੀ, ਨਜਰ
 ਆਉਣਾ, ਉੱਗਣਾ, ਤਿਲਕਣਾ ॥

ਨਿਕਲ ਚਲਣਾ }
 ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਗਾਹੀ ਵਧ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿਕਲਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਹਰ ਹੋਣਾ, ਪਤਾ ਲੱਗ
 ਜਾਣਾ ॥

ਨਿਕੁੜਾ }
 ਨਿੱਕਾ } ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਬੱਚਾ, ਬਾਲ, ਕੰਕਾ ॥

ਨਿੱਕਾ ਸੁੱਕਾ }
 ਨਿੱਕਾਮੁੱਕਾ } ਵਿ:—ਛੋਟਾ ਵੱਡਾ ॥

ਨਿਕਾਸ, ਪੁ:—'ਨਕਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਕਾਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ॥

ਨਿਕਾਸ਼, ਵਿ:—ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਲਾਇਕ (ਮਾਲ)

ਨਿਕਾਰ, ਪੁ:—'ਨਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਕਾਲ, ਪੁ:—ਨਿਕਲਣ ਵਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਥਾਂ ॥

ਨਿਕਾਲ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢਕੇ ਲੈ ਆਉਣਾ ॥

ਨਿਕਾਲ ਲੈ ਜਾਣਾ, }
 ਨਿਕਾਲ ਲੈਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਰਾਉਣਾ, ਲੈਕੇ
 ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿਖੇਟ

ਨਿਕਾਲ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਲੱਗ ਕੱਢਕੇ ਪਰ
 ਦੇਣਾ ॥

ਨਿਕਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਢਣਾ, ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ॥

ਨਿਕਾਲਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਸੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ॥

ਨਿੱਕੀ, ਵਿ: ਸ:—ਛੋਟੀ ॥
 (ਨਿੱਕੀ ਦੁਆਰ = ਚੁਰੀ) ॥

ਨਿੱਕੂ, ਵਿ:—ਨਿੱਕਾ, ਛੋਟਾ ॥

ਨਿਖਸਮੀ, ਸ:—'ਨਖਸਮੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਖੱਟੁ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੁਝ ਨਾਂ ਖੱਟੇ, ਨਿਕੰਮਾ, ਉਥਾਉ ॥

ਨਿਖਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਫ ਹੋਣਾ, ਮੇਲ ਨਾ ਰਹਿਣੀ,
 ਨਿੱਬਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਡ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿਖੜੀਆ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਕੰਮਾ, ਵੇਹਲਾ ॥

ਨਿਖਾਦ }
 ਨਿਖਾਧ } ਪੁ:—ਰਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਰ, ਇੱਕ
 ਨੀਚ ਜਾਤ ॥

ਨਿਖਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਖੰਡ ਜਾਂ ਕਪੜੇ
 ਸਢਾ ਹੋਣ ॥

ਨਿਖਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਮੇਲ
 ਕੱਢਣੀ ॥

ਨਿਖਾਰਾ, ਪੁ:—ਸਲਾਹੀ ਨਾਲ ਪਾਗਾ ਰੀਝਣਾ ॥

ਨਿਖਿੱਧ, ਵਿ:—'ਨਖਿੱਧ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਖੇਧ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ॥
 ਪੁ:—ਨਿਖੇੜਾ ॥

ਨਿਖੇੜਾ, ਪੁ:—ਫਰਕ, ਪਛਾਣ, ਅੱਡ ਅੱਡ ਹੋਣਾ ॥

ਨਿਖੇਟ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਖੋਟ ਨਹੀਂ, ਨਖਾਲਸ ॥

ਨਿਗਮ

ਨਿਗਮ; ਪੁ:—ਵੇਦਾ॥

ਨਿਗਰ, ਵਿ:—ਸਖਤ, ਕਰੜਾ, ਭਾਰਾ ॥

ਨਿਗੰਦਣਾ

ਨਿਗੰਦਵਾਉਣਾ

ਨਿਗੰਦਵਾਈ

ਨਿਗੰਦਾ

ਨਿਗੰਦਾਉਣਾ

ਨਿਗੰਦਾਈ

} 'ਨਿਗੰਦਣਾ' ਅਵਿਧ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਗਮ', ਪੁ:—ਨਿਖੇੜਾ, ਫਰਕ, ਪਛਾਣ ॥

ਨਿਗਰਾਨੀ, ਸ:—ਦੇਖ ਭਾਲ, ਰਾਖੀ, ਸੰਭਾਲੀ ਪਹਿਰਾ ॥

ਨਿਗਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੱਥਲ ਥਾੜੇ ਹੀ ਅੰਦਰ
ਲੰਘਾ ਲਣਾ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ
ਉਡਾ ਲੈਣਾ ॥

ਜੀ ਉਂਦੀ ਮੱਖੀ ਨਿਗਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਲ ਉੱਡਕੇ
ਬੁਰੀ ਚੀਜ਼ ਲੈ ਲੈਣੀ ॥

ਨਿਗੋਲ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਗਲ ਦਾ ਵਸਾਰ
ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਗਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਗਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਨਿਗਾ } ਸ:—ਵਾਰੀ, ਦਫ਼ਾ (ਬਹੁਤ ਨਿਗਾਂ =
ਨਿਗਾਂ } ਕਈ ਵਾਰੀ) ॥

ਨਗਾ } ਸ:—ਨਜਰ, ਨੀਝ, ਤੌਰ, ਲਿਹਾਜ਼
ਨਗਾਹ } ਪਿਆਨ ॥

ਨਿਗਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਪਰਖਣਾ ॥

ਨਿਗਾ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿੱਸਣਾ, ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਾ ॥

ਨਿਗਾ ਫੇਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਨ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਨਿਗਾ ਮਿਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ
ਭੇੜਣਾ ॥

ਨਿਚਿੱਟ

ਨਿਗਾ ਰੱਖਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣੇ ਰਹਿਣਾ,
ਨਿਗਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ } ਸੌਂਝੀ ਰਖਣੀ ॥

ਨਿਗਾਹ, ਪੁ:—ਤੇਰਾ ਗਾਜੀ ਖਾਂ ਦੇ ਜਿਲੇ
ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੀਰ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਨਿਗੁਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ, ਖੇ
ਅਸੂਲਾ ॥

ਨਿੱਘ, ਸ:—ਬੋਝੀ ਬੋਝੀ ਗਰਮੀ, ਤਾ ॥

ਨਿੱਘਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਮ ਜਾਣਾ, ਥੱਲੇ
ਨਿੱਘਰਨਾ } ਬਹਿ ਜਾਣਾ, ਘਟਣਾ,
ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਨਾਸ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿੱਘਾ, ਵਿ:—ਬੋਝਾ ਬੋਝਾ ਗਰਮ, ਕੋਸ਼ਾ, ਦਲੇਰ,
ਹੌਸਲੇ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਦੁਖ ਸਹਿ ਲਏ, ਜੋ ਭੇਤ
ਲੁਕਾ ਸਕੇ ॥

ਨਿਘਾਰ, ਪੁ:—ਬੋਝਾ, ਮੁਸੀਬਤ, ਬਰਬਾਦੀ (ਪੈ
ਜਾਣਾ) ॥

ਨਿਘਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨਿੱਘਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਚੱਲ } ਵਿ:—ਨੁਪ ਦੁਪਾਤਾ, ਜੋ ਹਿੱਲੇ ਜੁਲੇ
ਨਿਚੱਲਾ } ਨਾਂ (ਰਹਿਣਾ) ॥

ਨਿਚਲਾ, ਵਿ:—ਨੀਚੇ ਦਾ, ਹੇਠਲਾ, ਬੱਲੇ ਦਾ ॥

ਨਿੱਚੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀਆਂ
ਬੂੰਦਾਂ ਕਿਰਨੀਆਂ ॥

ਨਿਚਾਈ, ਸ:—ਨੀਵੀਂ ਧਰਤੀ, ਹੇਠਲੀ ਥਾਂ ॥

ਨਿਚਾਣ, ਸ:—ਨੀਵੀਂ ਧਰਤੀ, ਪਾਵੀ ॥

ਨਿਚਿੱਟ, ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਨਿੱਥਲ, ਥੋ ਦਾਗ ॥

ਨਿਚਿੰਤ

ਨਿਚਿੰਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ, ਬੇਵਿਕਾਰਾ
ਵੇਹਲਾ ॥

ਨਿਚਿੰਤਾਈ, ਸ:—ਬੇ ਵਿਕਾਰੀ, ਮੌਜ, ਅਰਾਮ ॥

ਨਿਚੁੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਨਚੁੜਵਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਚੋੜ, ਪੁ:—ਸਭ, ਅਰਕ, ਜੋ ਨਿਚੋੜ ਕੇ ਕੱਠਾ
ਚੁੰਦੇ ॥

ਨਿਚੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ: } ‘ਨਚੋੜਨਾ’ ਅਤੇ ‘ਨਚੋੜਾ’
ਨਿਚੋੜਾ, ਪੁ: } ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਚੋੜੇ ਦਾ ਘੁੱਟ, ਪੁ:—ਛੇਕੜਲੀ ਬੰਦ, ਨਿਚੋੜ
ਕੇ ਕਢਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਨਿੱਛ, ਸ:—ਛਿੱਕ, ਠੱਕ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਵਾਉ ਅਵਾਜ਼
ਨਾਲ ਨਿਕਲੇ (ਆਉਣੀ) ॥

ਨਿੱਛ ਪਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਿੱਛਲ ਕਰਕੇ ਬਦ
ਸਗਣੀ ਹੋਣੀ ॥

ਨਿੱਛਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾ ਅਵਾਜ਼
ਨਿੱਛ ਮਾਰਨੀ } ਨਾਲ ਕੱਢਣੀ ॥

ਨਿਛਿੱਕਾ, ਵਿ:—ਸਰਮਿਦਾ, ਘਾਬਰਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਨਿਜ, ਵਿ:—ਅਪਣਾ, ਖਾਸ ॥

ਨਿੱਜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕਦੇ ਨਾਂ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਜ ਕਰਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ॥

ਨਿੱਜਸਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਕੰਜੂਸੀ, ਸੁਮ ਪੁਣਾ ॥

ਨਿੱਜਸੀ, ਵਿ:—ਕੰਜੂਸ ਸੁਮ, ਬਖੀਫਾ ॥

ਨਿਤਰਾਉਣਾ

ਨਿਜਹ, ਪੁ:—ਮਰਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਦੁਖ ॥

ਨਿਜਾ, ਸ:—ਸ਼ਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ ॥

ਨਿਜਾਮ, ਪੁ:—ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਲੱਖਣ ਦੇ ਨਵਾਬ
ਦੀ ਔਲ ॥

ਨਿਜਿੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਨਜਿੱਠਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿੱਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਅਟਕਣਾ
ਨਿੱਠਰਨਾ, } ਉਡਾਉਣਾ ॥

ਨਿਭਰ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਝਰ ਨਹੀਂ, ਦਲੇਰ।
ਨਿੱਭਰ }

ਨਿਭੋਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਝੋਲੇ ਨਾਂ, ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਨਿੱਢਾ, ਪੁ: } ‘ਨੱਢਾ’ (ਢੀ) ਵੇਖੋ ॥
ਨਿੱਢੀ, ਸ: }

ਨਿਢਾਲ, ਵਿ:—‘ਨਢਾਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿੱਤ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਦਾ
ਨਿੱਤ ਪਰਤ (ਤੀ) } ਰਮਿਸ਼ਾ, ਰੋਜ਼, ਲਗਾ,
ਤਾਰ ॥

ਨਿੱਤ ਨੇਮ, ਪੁ:—ਰੋਜ਼ ਦੀ ਪੂਜਾ ਧਾਠ ॥

ਨਿੱਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਖੇ ਜਾਣਾ, ਅਲਗ ਹੋਣਾ
ਮੇਲ ਦੇ ਬੰਨੇ ਬੈਠਣ ਨਾਲ (ਪਾਣੀ, ਆਦਿਕ)
ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿੱਤਰਨਾ } ਵਿ:—ਨਿੱਤਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਸਾਫ਼,
ਨਿੱਤਰਵਾ } ਨਿਰਮਲ ॥

ਨਿਤਰਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਲਗ ਕਰਾਉਣਾ, ਸਾਫ਼
ਨਿਤਰਾਉਣਾ } ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਨਿਤਾਬਰਤ

ਨਿਤਾਬਰਤ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿ:—ਨਿੱਤ, ਸਦਾ, ਸਵੇਰੇ ॥

ਨਿਤਾਬਰਤੀ, ਪੁ: ਸ:—ਜੋ ਸਦਾ ਬਰਤ ਰੱਖੇ ॥

ਨਿਤਾਣਾ, ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਿਵਾਲ, ਨਿਰਬਲ ॥

ਨਿਤਾਰ, ਪੁ:—ਮੇਲ ਦੇ ਬੱਲੇ ਬਹਿਣ ਨਾਲ ਜੋ ਸਾਥ ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ॥

ਨਿਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਥ ਕਰਨਾ, ਸੱਚ ਤੂਠ ਅੱਡ ਅੱਡ ਕਰਨਾ, ਬੁਟੀ ਭੇਉਂ ਕੇ ਰਸ ਕੱਢ ਲੈਣਾ ॥

ਨਿਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਸੱਚ ਤੂਠ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਵੈਸਲਾ, ਨਿਰਨਾ ॥

ਨਿੰਦ, ਵਿ:—ਵਰਜਿਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਗਿਲਾਨੀ ਆਵੇ, ਮੰਦਾ ॥

ਨਿੰਦਕ, ਪੁ:—ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿੰਦਕਾਈ, ਸ:—ਨਿੰਦਕ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਨਿੰਦਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਿਆਈ ਕਰਨੀ, ਔਗਣ
ਨਿੰਦ ਦੇਣਾ } ਦੱਸਣੇ ॥

ਨਿੰਦਰਾ, ਸ:—ਨੀਂਦਾ, ਨੀਂਦਰ ॥

ਨਿੰਦਰਾਕਲਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੀਂਦਰ ਪਈ ਆਵੇ ॥

ਨਿੰਦਾ } ਸ:—ਬੁਰਿਆਈ, ਐਸਾ, ਰੁਹਮਤ,
ਨਿੰਦਿਆ } ਦੁਸ਼ਮਣੀ (ਕਰਨੀ, ਹੱਲੀ) ॥

ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਕਰਿਣਾ, ਔਗਣ ਦੱਸਣੇ ॥

ਨਿੱਧ, ਸ:—ਖਜਾਨਾ, ਪਣ, ਪਦਾਰਥ, ਬਖਤਾਵਰੀ ॥

ਨਿੱਧ ਸਿੱਧ, ਸ:—ਬਖਤਾਵਰੀ, ਸਥ ਪਦਾਰਥ ॥

ਨਿਬਾਹੁ

ਨਿਧਜਕ, ਵਿ:—ਨਿਧਰ, ਦਲੇਰ, ਹੌਸਲੇ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਧਾਣ, ਪੁ:—ਖਜਾਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਰਹੇ ॥

ਨਿਨਮੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਵਰਕ, ਪਛਾਣ ॥

ਨਿਨਾਣਵੇ, ਵਿ:—ਨੱਢੇ ਅਤੇ ਨੌਂ ॥

ਨਿਨਾਵਾਂ, ਪੁ:—ਉਂਗਲੀ ਦੀ ਸੋਜ ਅਤੇ ਪੀੜ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਨਿਪਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਬਿਲਕੁਲ, ਹੱਦਾਂ ਬਾਹਰ ॥

ਨਿਪੁੱਤਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਬੇ ਉਲਾਦਾ ॥

ਨਿੱਬ, ਸ:—ਨਿੱਮ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰਾ ਹੋਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੁਝ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਨਿਬਲ } ਵਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ, ਨਿਰਬਲ ॥
ਨਿਬਲਾ }

ਨਿੱਬਲ, ਵਿ:—ਬੱਦਲੀ ਦਾ ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਸਾਥ ਅਸਮਾਨ ॥

ਨਿੱਬਜ ਤਿੱਬਜ, ਪੁ:—ਨਿੱਬੇਜਾ, ਵੈਸਲਾ, ਖੰਜਕ ॥

ਨਿੱਬੜਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੈਸਤਾ ਹੋਣ, ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ॥

ਨਿਬਾਹ, ਪੁ: }
ਨਿਬਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } 'ਨਿਬਾਹ' ਆਦਿਕ ਵਧੇ ॥
ਨਿਬਾਹੁ, ਵਿ: }

ਨਿਬਾਲ

ਨਿਬਾਲ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ
ਨਿਬਾਲਾ } ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਬੂ } ਪੁ:—ਖੋਟੇ ਰਸ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ ॥
ਨਿਬੂ }

ਨਿਬੇੜਨਾ }
ਨਿਬੇੜਾ } 'ਨਿਬੇੜਨਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਨਿਬੇੜੁ }

ਨਿਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨਿਬਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਬਰਮ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਭਰਮ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਕੰਮ
ਇੱਥੇ ਜਾਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਭਾਉ }
ਨਿਭਾਉਣਾ } 'ਨਿਭਾਉ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਨਿਭਾਉ }

ਨਿਮ, ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੌੜੇ ਫਲ ਵਾਲਾ ਰੁਖ ॥

ਨਿਮਸਕਾਰ, ਸ:—'ਨਿਮਸਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਮਕ } ਪੁ:—ਨਿਮਕ, ਲੂਣ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਸਾਲਾ,
ਨਿਮਿਕ } ਅਨਿ ॥

ਨਿਮਕ ਹਰਾਮ, ਵਿ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਠਾਂ
ਜਾਣੇ, ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਧੌਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਮਕ ਹਲਾਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀਤਾ
ਜਾਣੇ, ਮਾਲਕ ਦਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥

ਨਿਮਕ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਇੱਥੇ ਅਨਿ
ਖਾਣਾ ॥

ਨਿਮੂਜ

ਨਿਮਕੀ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਮਕ ਹੋਵੇ,
ਨਿਮਕੀਣ } ਸਲੂਣਾ ॥

ਨਿਮਕੀ ਪਤਾਸੇ, ਪੁ:—ਲੂਣ ਵਾਲੇ ਸੰਮ੍ਹ ਜਾਂ
ਜਾਮਣੁ ॥

ਨਿਮਖ, ਪੁ:—ਪਲ, ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਚਿਰ ॥

ਨਿਮਤਾ, ਵਿ:—ਘਟੀਆ, ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਨਿਮ੍ਹ, ਵਿ:—ਹਲੀਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੰਢਾਰ ਨੀ
ਹੋਵੇ, ਗਰੀਬ ॥

ਨਿਮ੍ਹਤਾ } ਸ:—ਹਲੀਮੀ, ਗਰੀਬੀ,
ਨਿਮ੍ਹਤਾਈ } ਆਜਜੀ ॥

ਨਿਮਾਜ }
ਨਿਮਾਜਣ } 'ਨਿਮਾਜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਨਿਮਾਜੀ }

ਨਿਮਾਣ, ਪੁ:—ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਏ ਪਹਾੜ ਦੇ ਖਿਚਲੀ
ਥਾਂ ॥

ਨਿਮਾਣਾ, ਪੁ: } ਕੌੜਾ (ਕੁੜੀ) । ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ:
ਨਿਮਾਣੀ, ਸ: } ਗਰੀਬ, ਹਲੀਮ ॥

ਨਿਮਾਣੀ ਇਕਾਦਸੀ, ਸ:—'ਨਿਰਜਲਾ ਅਕਾ-
ਦਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਮਿਆ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ, ਗਰਬ ਵਿੱਚ
ਆਪਾ ਜਾਂ ਸੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਬੱਚਾ ॥

ਨਿਮਿਤ, ਪੁ:—'ਨਿਮਿਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਮੂਜ, ਪੁ:—ਵਫ਼ਿਆਈ, ਸੇਵਾ, ਨਾਉਂ ॥

ਨਿਮੁਝਾਣ

ਨਿਮੁਝਾਣ } ਵਿ:—ਉਦਾਸ, ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਯਾ
ਨਿਮਝਾਣ।

ਨਿਮੋਸੀ, ਸ:—'ਨਮੋਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਮੋਝਾਣ, ਵਿ:—'ਨਿਮੁਝਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਯਤ, ਵਿ:—ਨਿਰਧਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਾਪਿਆ
ਹੋਯਾ, ਮੁਕੱਦਰ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ ॥

ਨਿਯਮ, ਪੁ:—'ਨਿਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰ, ਵਿ: ਵਿ:—(ਹੋਰਨਾਂ ਪਦਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ)
ਨਹੀਂ, ਥਾੜੇ, ਬਿਨਾ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰ
ਅਪਰਾਧ—ਜਿਸ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ
ਨਿਰਬਲ—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਲ ਨਹੀਂ, ਕਮਜ਼ੋਰ) ॥

ਨਿਰਗਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਗਤੀ ਨਹੀਂ, ਹੋਈ ॥

ਨਿਰਗੁਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਣ ਨਹੀਂ, ਤਿੰਨਾਂ
ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ (ਪਰਮੇਸਰ), ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ
ਗੁਣ ਨਾਂ ਜਾਣੇ ॥

ਨਿਰਗੁਣਿਆਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਣ ਨਹੀਂ,
ਦੱਸ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਨਿਰਘਣ, ਵਿ:—ਹਲੀਮ, ਗਰੀਬ, ਆਜ਼ਾਦ ॥

ਨਿਰਚੁ, ਵਿ:—ਨਿਰਚਿਤ, ਥੇ ਪਰਵਾਹ (ਹੋਣਾ) ॥

ਨਿਰਜਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨੌਕਰ ਨਹੀਂ
ਥੇ ਉਲਾਟ, ਮੰਡ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ
(ਬਣ) ॥

ਨਿਰਜਲ, ਵਿ:—ਜਲ ਥਾੜੇ, ਸੁੱਕਾ (ਕੀ) ॥

ਨਿਰਜਲਾ ਅਕਾਦਸੀ, ਸ:—ਜੇਠਾ ਹਾਥ ਦੇ
ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਅਕਾਦਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਤ
ਦੁੱਖਕੇ, ਕਈ ਲੋਕ ਪਾਣੀ ਬੀ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦੇ ॥

ਨਿਰਲੋਜ

ਨਿਰਜੀਵ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀਵ ਨਹੀਂ
ਮੁਰਦਾ ॥

ਨਿਰਦਈ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਯਾ ਨਹੀਂ,
ਥੇ ਤਰਸ ॥

ਨਿਰਦੇਹ, ਵਿ:—ਦੇਹ ਤੋਂ ਖਾਹਰ, ਸਰੀਰ
ਰਹਿਤ ॥

ਨਿਰਦੋਖ (ਸ) } ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ,
ਨਿਰਦੋਖ (ਸ਼ਣ) } ਥੇ ਗੁਨਾਹ ॥
ਨਿਰਦੋਖੀ (ਸੀ) }

ਨਿਰਪਣ, ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਖੁੱਖਾ, ਮੰਗਤਾ ॥

ਨਿਰਪਰਾਧ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ
ਨਿਰਪਰਾਧੀ } ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਰਬੱਸ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਵੱਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ,
ਲਚਾਰ ॥

ਨਿਰਬੰਧ, ਵਿ:—ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ, ਅਟੱਕ ॥

ਨਿਰਬਿਕਾਰ, ਵਿ:—ਬਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਬਿਨਾ,
ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਨਿਰਬੀਜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਬੀ ਨਹੀਂ, ਥੇ
ਉਲਾਟ ॥

ਨਿਰਭਾਗੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਭਾਗ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ,
ਥੇ ਨਸੀਬ ॥

ਨਿਰਮਲ, ਵਿ:—ਸਾਫ਼, ਸੁੱਧ, ਪਵਿਤ੍ਰ ॥

ਨਿਰਮੁੱਲ (ਲਾ) } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ
ਨਿਰਮੁੱਲ } ਨਹੀਂ, ਦੁਰਲਭ, ਮੁਝਤ ॥

ਨਿਰਲੋਜ, ਵਿ:—ਥੇ ਸਰਮ, ਥੇ ਚਧਾ ॥

ਨਿਰਲੇਪ

ਨਿਰਲੇਪ, ਵਿ:—ਬੇ ਦਾਗ, ਬੇ ਐਸ ॥

ਨਿਰਸ, ਵਿ:—ਬੇਟਾ, ਹੋਲੇ ਮੋਲੇ ਦਾ (ਦੀ), ਬੇ
ਸੁਆਦ, ਸੁੱਕਾ ॥

ਨਿਰੰਕਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰੂਪ ਰੰਗ ਨਹੀਂ,
ਪਰਮਾਤਮਾ ॥

ਨਿਰਖ, ਪੁ:—ਭਾਉ, ਮੁੱਲ, ਜਿਸ ਲੇਖੇ ਚੀਜ਼ ਵਿਕੇ ॥

ਨਿਰਖ, ਸ:—ਪਤਾ ਪਛਾਣ, ਖਬਰ, ਗਿਆਨ,
(ਕਰਨਾ) ॥

ਨਿਰਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਖਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਪਤਾ
ਲਾਉਣਾ, ਕਦਰ ਕਰਨੀ ॥

ਨਿਰੰਗਸ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੰਧੋਜ ਨਹੀਂ,
ਆਪ ਹੁਦਾਰਾ ॥

ਨਿਰੰਜਣ } ਵਿ: ਪੁ:—ਬੇਦਾਗ, ਬੇ ਦੱਸ,
ਨਿਰੰਜਣ } ਪਰਮਾਤਮਾ ॥

ਨਿਰੰਜਾਂ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਖੋਯਾ ॥

ਨਿਰਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੰਸਾ ਨਹੀਂ,
ਸਾਫ਼, ਠੀਕ ॥
ਸ:—ਪਛਾਣ, ਸਬੂਤ, ਵਖਿਆਨ ॥

ਨਿਰਤ, ਸ:—ਨਾਰ, ਮੁੱਲ ਪਾਉਣਾ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ,
ਕਦਰ ॥

ਨਿਰਤਕਾਰ (ਰੀ), ਪੁ:—ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਰਤ ਕਾਰੀ, ਸ:—ਨੱਚਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਨਾਰ ॥

ਨਿਰਤਕ, ਪੁ:—ਨੱਚਣ ਵਾਲਾ, ਨਿਰਤ ਕਾਰ ॥

ਨਿਰੰਤਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲਗਾਤਾਰ, ਬਰਾਬਰ ॥

ਨਿਰਾ

ਨਿਰਤਾ, ਵਿ:—ਉੱਕਾ ॥

ਨਿਰਨਾ, ਪੁ:—ਪਛਾਣ, ਵਖਿਆਨ—ਪੂਰਾ ਬਿਆਨ,
ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਖੋਯਾ ॥

ਨਿਰਨੇ ਹਾਰ, ਵਿ:—‘ਨਿਰਾਹਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰਬਸੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਗਰਮ ਖੁਸ਼ਕ ਬੂਟੀ ॥
ਨਿਰਬਸੀ }

ਨਿਰਬਾਰ, ਪੁ:—‘ਨਬਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰਬਾਣ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਤੋਂ ਛੁੱਟ
ਜਾਣਾ ॥

ਨਿਰਬਾਣ ਪਦ, ਪੁ:—ਉਹ ਹਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਲਕੁਲ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਨਿਰਮਲਾ, ਪੁ:—(ਇਕ) } ਇੱਕ ਤਰੀ ਦੇ
ਨਿਰਮਲੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ) } ਸਿੱਖ ਸਾਧੂ ॥

ਨਿਰਮਲੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਨਿਰਮੂਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮੂਲ ਜਾਂ ਜੜ
ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਰਬਾਰ, ਪੁ:—‘ਨਬਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝਣਾ, ਖੁੱਬਣਾ,
ਪਛਾਨਣਾ ॥

ਨਿਰਵਿਰਤ, ਵਿ:—ਹਟਿਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਦਾ
ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹ ॥

ਨਿਰਵੈਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੈਰ ਨਹੀਂ ॥
ਸ:—ਪਛਾਣ ॥

ਨਿਰਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇਕੱਲਾ, ਇੱਕੋ ਹੀ, ਕੇਵਲ,
ਸਿਰਫ ॥

ਨਿਰਾਪੁਰਾ

ਨਿਰਾ ਪੁਰਾ, ਵਿ:—ਖਿਲਕੁਲ, ਪੁਰਾ ਪੁਰਾ ॥
 ਨਿਰਾਸ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਸ ਜਾਂ ਉਮੇਦ
 ਨਿਰਾਸ } ਨਹੀਂ ॥

ਸ:—ਆਸ ਜਾਂ ਉਮੇਦ ਨਾਂ ਹੋਣੀ ॥

ਨਿਰਾਸਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ,
 ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਰਾਗਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
 ਖਾਧਾ ॥

ਨਿਰਾਕਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਪਰੰਗ ਨਹੀਂ,
 ਨਿਰੰਕਾਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ ॥

ਨਿਰਾਰਥ, ਵਿ:—ਬਿਅਰਥ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ
 ਫੈਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਨਿਰਾਲਾ (ਲੀ), ਵਿ:—ਵੇਖਰਾ, ਅਨੇਕਾ,
 ਨਿਆਰਾ ॥

ਨਿਰਗਰ, ਵਿ:—'ਨਿਰਾਗਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰਿਤ, ਸ:—'ਨਿਰਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਰਿੰਦ, ਪੁ:—ਮਨੁਖਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ॥

ਨਿਰਿੰਦਰ, ਪੁ:—ਰਾਜਾ ॥

ਨਿਰੁਪ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਰੂਪ ਨਹੀਂ,
 ਨਿਰੁਪ } ਨਿਰੰਕਾਰ ॥
 ਨਿਰੁਪੀ }

ਨਿਰੇਗਰ, ਵਿ:—'ਨਿਰਾਗਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰੇਲ, ਪੁ:—ਨਰੇਲ, ਹਰਾ ਥੋਪਾ, ਸੁੰਦ ॥

ਨਿਰੇਲਾ, ਪੁ:—ਨਰੇਲ ਦਾ ਹੁੰਕਾ ॥

ਨਿਰੋਲ (ਗੀ), ਵਿ:—'ਨਰੋਲਿਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਰਵਾਰਨ ਹਾਰ

ਨਿਰੋਧ, ਪੁ:—ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ॥

ਨਿਰੋਧਰ, ਵਿ:—ਬਚਾਉਣ ਜਾਂ ਛੁਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਰੋਲ, 'ਨਰੋਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਲੱਜ, ਵਿ:—'ਨਿਰਲੱਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਲੱਟਾ, ਵਿ:—ਰੱਜ ਕੇ ਖਾਣਾ ॥

ਨਿਲਾਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਕਪੜੇ ਰੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ
 ਨਿਲਾਰੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਨਿਵਲੀ, ਪੁ:—(ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ) ਕੰਨ ਪਿਛੇ
 ਸੁੱਟ ਲੈਣਾ ॥

ਨਿਵਲੀ ਕਰਮ, ਪੁ:—ਘੋੜ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ
 ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ਮੂੰਹ ਰਾਹ ਅੰਦਰ ਧਾਕੇ ਹੇਠੋਂ
 ਖੱਬੇ ਲੈਣਾ (ਜੋਗੀ ਐਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ) ॥

ਨਿਵਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਛੁਕਾਉਣਾ, ਮੱਥਾ ਟਿਕਾਉਣਾ ॥

ਨਿਵਾਸ, ਪੁ:—ਰਹਿਣਾ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਘਰ,
 ਭੋਗ ॥

ਨਿਵਾਸੀ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨਿਵਾਜਣਾ, ਵਿ:—ਪਾਲਣਾ, ਵਧਾਉਣਾ, ਸੁਖ
 ਦੇਣਾ, ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਕਰਨੀ ॥

ਨਿਵਾਣ, ਸ:—'ਨਿਮਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਨਿਵਾਰ, ਸ:—ਮੰਦਤ, ਸਹਾਇਤਾ, ਨਵਾਰ ॥

ਨਿਵਾਰਨ ਹਾਰ (ਗੀ), ਪੁ:—ਜੋ ਮੰਦਤ ਕਰੇ ਜਾਂ
 ਬਚਾਏ, ਰੱਖਾ ॥

ਨਿਵਾਰਨਾ

ਨਿਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਛੁਡਾਉਣਾ, ਮੱਦਤ ਕਰਨੀ ॥

ਨਿਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਲੁਕਮਾ, ਗਰਾਹ ॥

ਨੀ } ਸ:—ਤੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ,
ਨੀ } ਅਜੀਏ, ਕੁੜੇ ॥

ਨੀਉਂ, ਸ:—'ਨਿਉ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੀਉਣ ਕੋਣ, ਪੁ:—ਸਮ ਕੋਣ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਕੋਣ ॥

ਨੀਉਣੀਆ ਖੀਉਣੀਆਂ, ਸ:—ਬਣਾਉਣੀ ਨਿਮਤਾ ਅਤੇ ਅਭਿਆਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ॥

ਨੀਅਤ, ਸ:—ਮਰਜ਼ੀ, ਦਲੀਲ, ਮਨੋਰਥ, ਮਨਸਾ, ਨੀਤ ॥

ਨੀਹਲ, ਪੁ:—ਨੀਵੀਂ ਚਰਤੀ। ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੇਠਾਂ, ਥੱਲੇ ॥

ਨੀਹਲਾ, ਵਿ:—ਹੇਠਲਾ, ਸਥ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਦਾ ॥

ਨੀਂਗਰ, ਪੁ:—ਮੂੰਡਾ, ਬਾਲ, ਬੱਚਾ ॥

ਨੀਂਗਰ ਦੰਦ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਲਾੜਾ ॥

ਨੀਚ, ਵਿ:—ਨਿੱਕੀ ਸੁੱਕੀ ਜਾਤ ਦਾ, ਕਮੀਨਾ, ਨਕਾਰਾ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਨੀਚ ਜਾਤ, ਸ: ਪੁ:—ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ, ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਨੀਚਣੀ, ਸ:—ਨੀਚ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਕਮੀਨੀ, ਨਕਾਰੀ ॥

ਨੀਚਲਾ, ਵਿ:—ਨਿਚਲਾ, ਹੇਠਲਾ, ਥੱਲੇ ਦਾ ॥

ਨੀਂਦ

ਨੀਚਾ, ਪੁ: ਵਿ:—ਹੇਠ, ਥੱਲਾ, ਹੇਠਲਾ ਪਾਸਾ, ਨੀਵਾਂ ॥

ਨੀਚਾਈ, ਸ:—ਨਿਵਾਲ, ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ, ਨਿਰਾਦਰੀ ॥

ਨੀਚੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਅਵ:—ਹੇਠ, ਥੱਲੇ, ਨੀਵੇਂ ਪਾਸੇ ॥

ਨੀਚੋਨੀਚੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਥੱਲੇ, ਹੇਠਲੀ ਭਾਇ ਉੱਤੇ ॥

ਨੀੜ, ਸ:—ਅੱਖਾਂ ਟਿਕਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ, ਤ੍ਰਿਖੀ ਨਜਰ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਨੀਤ, ਸ:—ਨੀਅਤ, ਨੀਤੀ (ਦੇਵੇਂ ਵੇਖੋ) ॥

ਜੇਹੀ ਨੀਤ ਤੇਹੀ ਮੁਰਾਦ = ਜਿਸ ਤੋਰਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਮਨੁੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ਚੰਗੇ ਜੇਹਾ ਉਸ ਨੇ ਫਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਨੀਤੀ, ਸ:—ਦਸਤੂਰ, ਰੀਤ, ਢੰਗ, ਵਰਤਾਰਾ, ਜਿਸ ਵਿਖਣਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿੱਕਰ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ) ॥

ਨੀਂਦ, } ਸ:—ਸੌਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਸੌਂਕੇ ਅਰਾਮ
ਨੀਂਦਰ, } ਕਰਨਾ ॥

ਨੀਂਦ ਉਟਕ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਜਾਗ ਕੇ ਫੇਰ ਨਾ ਸੌਂ ਸਕਣਾ ॥

ਸੁਖ ਦੀ ਨੀਂਦਰ ਸੌਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਕ ਸੌਣਾ, ਨਿਚਿੰਤ ਹੋਕੇ ਸੌਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਨੀਂਦੂ, ਵਿ: ਪੁ:—'ਨਿਦਾਕਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੀਮ

ਨੀਮ, ਵਿਃ—ਅੱਧਾ, ਅੱਧਮ (ਨੀਮ ਰੰਗ), ਨਿਮ ॥

ਨੀਮਚਾ, ਸਃ—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਤਲਵਾਰ ॥

ਨੀਮਾਂ, ਵਿਃ—ਹੇਠਲਾ, ਥੱਲੇ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦਾ, ਹਲੀਮ ॥

ਨੀਮਾ, ਪੁਃ—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਨੀਮਾਂ ਕਾਰੀ, ਸਃ—'ਮੀਨਾਂ ਕਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੀਯਤ, ਸਃ—'ਨੀਅਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੀਰ, ਪੁਃ—ਪਾਣੀ ॥

ਨੀਰਨ, ਪੁਃ—ਕੱਖਾਂ ਪੱਠਿਆਂ ਦੀ ਭਰਿ ॥

ਨੀਰਾ, ਪੁਃ—ਚਾਰਾ, ਆਹ ਪੱਠੇ ਦਾ ਵੇਰ ॥

ਨੀਲ, ਵਿਃ, ਪੁਃ, ਸਃ—ਅਸਮਾਨੀ ਰੰਗ, ਸੱਦ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਪਿਆ ਹੋਯਾ ਨੀਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨੀਲਾ ਰੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਰੰਗ ॥

ਨੀਲ ਕੰਠ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਪੱਖੇਰੂ, ਗਰਜ਼, ਮਹਾਦੇਵ ॥

ਨੀਲ ਰੰਠੀ, ਸਃ—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਨੀਲ ਗਉ }
ਨੀਲ ਗਾਂ } ਸਃ—ਗਉ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਪਸ਼ੂ ॥

ਨੀਲ ਬੜੀ, ਸਃ—ਨੀਲ ਵਾਲੀ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਦਵਾ (ਨੀਲ ਦੀ ਭਲੀ) ॥

ਨੀਲਮਣ (ਣੀ) ਸਃ—'ਨੀਲਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੀਲਾਰਨੀ

ਨੀਲ ਸਬੰਦ, ਪੁਃ—'ਨੀਲਾ' ਵਿੱਚ ਨੀਲਾ ਘੀਰੀ-ਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੀਲਕ, ਸਃ—ਇੱਕ ਨੀਲਾ ਸੁਆਹਰ, ਚਾਂਦੀ ਸੱਠੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨੀਲਾ ਲਹਿੰਗਾ, ਇੱਕ ਨੀਲੀ ਪਗੜੀ ॥

ਨੀਲਕੀਲ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਪੱਖੇਰੂ, ਨੀਲ ਕੰਠ ॥

ਨੀਲਨ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਛਿਰੀਆਂ ਬਾਲਦੇ ਹਨ ॥

ਨੀਲਮ, ਸਃ—ਅਸਮਾਨੀ ਰੰਗ ਦਾ ਵਰ ਮੁੱਲਾ ਪੱਥਰ ॥

ਨੀਲਾ, ਵਿਃ—ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੰਗ, ਅਸਮਾਨੀ, ਥਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਸ਼ੌਨ ਵਾਲਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਨੀਲਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਹੁਤ ਮਾਰ ਕੁੱਟਕੇ ਨੀਲਾ ਪਾ ਦੇਣੇ ॥

ਨੀਲਾ ਘੀਰੀਆ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਨੀਲੀ ਬੂਟੀ (ਸਾਹਰ ਦਾ ਇਲਾਜ) ॥

ਨੀਲਾ ਬੋਥਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਨੀਲਾ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਾਂਬਾ ਅਤੇ ਗੰਧਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਨੀਲਾ ਪੀਲਾ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਗੁੱਸ ਵਿੱਚ ਆਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਨੀਲਾਈ, ਸਃ—ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਗੂਣ, ਨੀਲ ॥

ਨੀਲਾਰਣ }
ਨੀਲਾਰਨੀ } ਸਃ—ਕਪੜੇ ਰੰਗਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ, ਲਲਾਰਣ ॥

ਨੀਲਾਰੀ

ਨੀਲਾਰੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਕਪੜੇ ਰੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਨੀਲੋਰ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਨੰਗ ਫੁੱਲ ਜਿਸਦਾ ਸ਼ਰਬਤ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਕੰਮੀਆ ॥

ਨੀਵਾਂ, ਵਿ:—ਬੁਕਿਆ ਹੋਯਾ, ਹਿਠਾਹਾਂ ਨੂੰ, ਥੱਲੇ, ਉਚਾਈ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ॥

ਨੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਕਾਉਣਾ, ਠੀਵੇ ਕਰਨਾ ॥

ਨੁਆਜ, }
ਨੁਆਜਣ(ਜੀ) } 'ਨੁਆਜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਨੁਆਣ }
ਨੁਆਰ } 'ਨਿਮਾਣ' 'ਨਵਾਰ' 'ਨਵਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨੁਆਰੀ }

ਨੁਆਲਾ, ਪੁ:—ਨਵਾਲਾ, ਲੁਕਮਾ, ਗਰਾਹ ॥

ਨੁਆਜਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਥੋੜੀ, ਕਿਸਤੀ, ਥੋੜ ਵਿੱਚ
ਨੋ ॥

ਨੁਸਕਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਪਰ ਵੇਗੀ ਵਾਸਤੇ
ਦੁਆਈਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਣ, ਦੁਆ ਦੀ
ਮੁਰਾਕ ॥

ਨੁਸਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਮਸ਼ਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ
ਲਾਕੇ ਮੰਗਾ ਦੇਕਣਾ ॥

ਨੁਸਾਦਰ, ਪੁ:—'ਨੁਸਾਦਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੁਹਾਰ, ਸ:—ਚੋਹਰੇ ਦੀ ਬਣਾਉਣ, ਮੁਹਾਦਰਾ ॥

ਨੁਹਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਬੇ ਦਾ ਮਿੱਠਾ ਧੋਨਾ, ਅਸ-
ਨਾਨ ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਨੁਹਾਲਣਾ }

ਨੁਕਸਾਣ, ਪੁ:—ਘਾਵਾ, ਟੋਟਾ, ਜਾਨ, 'ਚਰਜ',
ਵਿਗਾੜ ॥

ਨੁਚੜਾਉਣਾ

ਨੁਕਤਾ, ਪੁ:—ਖਿੰਦੀ, ਗੁੱਬਾ ਅਰਬ, ਛੋਤ ਦੀ
ਗੱਲ ॥

ਨੁੱਕਰ, ਸ:—ਕੂਨਾ, ਖੁਜਾ, ਸਿਰਾ, ਹੱਦ, ਮੋਕਾ ॥

ਨੁਕਰਾ, ਪੁ:—ਚਿੰਟਾ (ਘੋੜਾ), ਸਾਫ, [ਖਰਗ]
ਬਦਮਾਸ਼ ॥

ਨੁਕਲ, ਪੁ:—ਨਸ਼ਾ ਪੀਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਫਲ ਮਠਿ-
ਆਈ ਆਦਿਕ ਥੱਧੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਨੁੱਕ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦੀ ਨੁੱਕਰ, ਭਰਖਾਨਾਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਨੁੱਕਰ ਵਾਲਾ ਸੰਦ, ਛੋਟੇ ਵੇਖ ਕੱਢਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਨੁੱਕਰ, ਸ:—'ਨੁੱਕਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੁਖਸਾ, ਪੁ:—'ਨੁਸਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੁਖਸਾਣ, ਪੁ:—'ਨੁਕਸਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੁਖਸਾਨੀ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਨੁਖਸਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨੁਖਤਾ, ਪੁ:—'ਨੁਕਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੁਗਦਾ, ਪੁ:—ਦੁਆ ਦ ਥੱਲੇ ਜੋ ਬਹਿ ਜਾਵੇ,
ਢੱਕ, ਭੰਗ, ਘੋਟੀ ਦੋਈ ॥

ਨੁਗਦੀ, ਸ:—ਬਸਣ ਦੀ ਭਲੀ ਹੋਈ ਮਠਿਆਈ,
ਉਂਦੀ ॥

ਨੁਗੁਰਾ, ਵਿ:—'ਨਿਗੁਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੁਚੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਚੜਿਆ ਜਾਣਾ, ਠਿੱਚ
ਤਨਾ ॥

ਨੁਚੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਚੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਨੁਚਜਾਈ

ਨੁਚਜਾਈ, ਸ:—ਨਚੋੜਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਨੁਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਟਾਉਣਾ, ਝਰੀਟ ਦੁਆ-
ਉਣੀ, ਵੀਵੀ ਵਢਾਉਣੀ, ਪੰਜਾ ਮਰਵਾ-
ਉਣਾ ॥

ਨੁਚਾਈ, ਸ:—ਪਾੜਣ ਖੁੰਦਣ ਛਿੱਲਣ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਨੁਮਾਇਸ਼ } ਸ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਜਿਸ ਜਗਾ ਭਾਂਤ
ਨੁਮੈਸ਼ } ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਅਚਰਜ ਵਸਤਾਂ
ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਣ ॥

ਨੁਲਾਉ, ਕ੍ਰਿ:—'ਨੁਹਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੁਲਾਸੀ, ਸ:—ਹਰੀ ਭਾਲੀ ਜਾਂ ਫਾਹਣੀ,
ਨਾਲ ॥

ਨੂੰ, ਅਵ:—ਕਰਮ ਕਾਰਕ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ (ਉਸਨੂੰ,
ਘਰ ਨੂੰ) ॥

ਨੂੰਹ, ਸ:—ਪੁਛ ਦੀ ਵਹੁਣੀ ॥

ਨੂਣ, ਪੁ:—ਲੂਣ, ਨਿਮਕ, ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ,
ਫਾਰਸੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅੱਖਰ ॥

ਨੂਰ, ਪੁ:—ਚਾਨਣ, ਚਮਕ, ਸੋਭਾ, ਰੌਣਕ, ਝਲਕ,
ਅੱਖ ਦੀ ਜੋਤ ॥

ਨੂਰ ਮਹਲ ਦੀ ਸਰਾਂ, ਸ:—ਕੋਈ ਅਚਰਜ
ਦੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਨੂਰਾ, ਪੁ:—ਵਾਲ ਲਾਹੁਣ ਦੀ ਦੁਆ ॥

ਨੂਰੀ, ਵਿ:—ਨੂਰ ਦਾ, ਨਿਹਾਜ, ਜੋ ਨਿਹਾਲ
ਕਰੇ ॥
ਪੁ:—ਫਿਰਸਤ ॥

ਨਸਤਾ

ਨੂਰੂ, ਪੁ:—ਉਹ ਕੋਈ ਜੋ ਜੁਆ ਖੇਡਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ
ਜਾਵੇ ॥

ਨੇ, ਅਵ:—ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਕਰਣ ਕਾਰਕ ਦੀ
ਨਿਸ਼ਾਨੀ (ਉਸ ਨੇ) ॥

ਨੇਉਹੁਲਾ, ਵਿ:—ਨਵਾਂ, ਸੱਜਰਾ, ਤਾਜਾ, ਚਰਾ ॥

ਨੇਉਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਾਬਲ ਦਾ ਮੋਟਾ, ਚਿਲਗੋਜਾ ॥

ਨੇਉਂਦ, ਪੁ:—ਉਹ ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਹਾਰੇ
ਲੱਕੜ ਰੱਖਕੇ ਤਰਖਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ ਹੈ ॥

ਨੇਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਣਾ, ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਨਾ,
ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ॥

ਨੇਉਣੀ ਖੇਉਣੀ, ਸ:—ਅਧੀਨਗੀ ਅਤੇ ਅਭ-
ਮਾਣ ਮਿਲਿਆ ਹੋਣਾ ॥

ਨੇਉਤਾ } ਪੁ:—ਬਾਹਮਣ ਨੂੰ ਭਜਣ ਲਈ
ਨੇਉਂਦਰਾਂ } ਬੁਲਾਉਣਾ, ਜਿਆਵਤ, ਭੇਜਣ ॥
ਨੇਉਂਦਾ }

ਨੇਉਰ, ਸ:—ਗਿੱਟੇ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਜੰਜੀਰੀ ॥

ਨੇਉਲ (ਲਾ), ਪੁ:—ਮਸਹੂਰ ਜਠੌਰ ਸੱਪ ਨੂੰ
ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਨੇਉਲੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ
ਕੰਨ ਪਿਛਾਹਾਂ ਸਿੱਟ ਲੈਣਾ (ਵੱਟਲੀ) ॥

ਨੇਉੜਾ, ਪੁ:—ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਖਾਧੀ ਜਾਵੇ,
ਸਲੂਣਾ, ਨਾਲ ਦਾ ॥

ਨੇਸਤੀ, ਸ:—ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਨਾਸ, ਨੁਸਤੀ ॥
ਵਿ:—ਨਕਾਰਾ, ਨੁਸਤ ॥

ਨੇਸਨ

ਨੇਸਨ, ਸ:—ਕੌਸ, ਜਾਤ ॥

ਨੇਸਨਲ, ਵਿ:—ਕੌਮੀ, ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦਾ ॥

ਨੇਹ } ਪੁ:—‘ਨਿਹ’ ਵੇਖੋ ॥
ਨੇਹ

ਨੇਹਚਾ, ਪੁ:—‘ਨਿਸਚਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨੇਹੀ } ਵਿ: ਪੁ:—ਪਿਆਰਾ, ਪ੍ਰੇਮੀ, ਸੱਜਣ ॥
ਨੇਹੀ

ਨੇਹੀ } ਪੁ:—‘ਨਿਹ’ ਵੇਖੋ ॥
ਨੇਹੀ

ਨੇਹੀਗ, ਪੁ:—ਲਹਿੰਗੇ ਜਾਂ ਘਗਰੀ ਦੇ ਉਤਲੇ
ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਜੋ ਥਪੜਾ ਲਾਇਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਨੇਕ, ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਔਛਾ ॥

ਨੇਕ ਚਲਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਚੱਲਣ ਹੱਛਾ
ਹੋਵੇ, ਭਲਾ ਮਾਨਸ ॥

ਨੇਕ ਚਲਨੀ, ਸ:—ਭਲਮਾਲਸੀ, ਚੰਗੇ ਕੰਮ
ਕਰਨੇ ॥

ਨੇਕਨਾਮ, ਵਿ:—ਨੇਕ ਚਲਣ, ਜਿਸ ਦਾ ਜਸ
ਹੋਵੇ ॥

ਨੇਕ ਨਾਮੀ, ਸ:—ਸੱਭਾ, ਵਡਿਆਈ, ਜਸ ॥

ਨੇਕ ਬਖਤ, ਵਿ:—ਆਗਿਆ ਕਾਰ, ਕਿਸਮਤ
ਵਾਲਾ ॥

ਨੇਕ ਬਖਤੀ, ਸ:—ਭਲਮਾਲਸੀ, ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ॥

ਨਕੀ, ਸ:—ਚੰਗਿਆਈ, ਭਲਮਾਲਸੀ, ਭਲਿ-
ਆਈ ॥

ਨੇੜ

ਨੇਕੀ ਬਦੀ, ਸ:—ਦੁਖ ਸੁਖ ॥

ਨੇਖਤ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ॥

ਨੇਗ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਲਾਗ,
ਵਰਤਾਉ ॥

ਨੇਗੀ, ਪੁ:—ਗਜੇ ਜਾਂ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਦੇ
ਮੋਹਰੀ ॥

ਨੇਚਾ } ਪੁ:—ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਨੇਚਾ } ਰਿਲਮ ਰੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਨੇਚੇ ਗਰ (ਬੰਦ), ਪੁ:—ਨੇਚੇ ਬਠਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਨੇਚੀ } ਸ:—ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਲਾਉਂਦਾ ਫੌਜਨ ਜੋ
ਨੇਚੀ } ਸਾਗ ਸਾਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਨੇਜਾ, } ਪੁ:—ਲੰਮੇ ਭਾਲਾ, ਬਰਛਾ, ਕਿਲਕਾਂ ਦਾ
ਨੇਜਾ, } ਕਾਠਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਘੜਦੇ
ਹਨ ॥

ਨੇਜੇ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਘੋੜਾ ਦੁਗਾ ਕੇ ਸਵਾਰ ਦੇ ਨੇਜੇ
ਨਾਲ ਕਿੱਲੀ ਘੁੰਟਣ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਨੇਜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ ਬ:)—‘ਨੇਉਜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਨੇਠੀ, ਸ:—ਕੱਠ, ਕੱਠੀ ਚੀਜ ॥

ਨੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਨੇਤ, ਸ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਮਰਜੀ, ਪਗਲਬਤ ॥

ਨੇਤਕੀ, ਪੁ:—ਰੋਜ ਦਾ ਤਾਪ ॥

ਨੇਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਅੱਖ, ਨੇਣ, ਦੀਦਾ । ਨੀਵੀਂ
ਧਰਤੀ ॥

ਨੇੜਾ

ਨੇੜਾ, ਪੁ:—ਮਧਾਲੀ ਦੀ ਰੱਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੜਕੇ
ਰਿੜਕੀਦਾ ਹੈ ॥

ਨੇੜੀ, ਸ:—'ਨੇਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੇੜਾ } ਪੁ:—ਪਸਾਰੇ ਆਇਕ ਦੀ ਉਹ ਖਾਲੀ
ਨੇੜਾ } ਥਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਨੇਥ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਾਤ, ਗੁਰਜ ਦੁਕਲ ਵਾਲੇ ॥

ਨੇਥੀ, ਸ:—ਨਠਾ, ਛੇਦਾ, ਵਾਧਾ ॥

ਨੇਮ, ਪੁ:—ਬਚਨ, ਖੰਧੇਜ, ਬਰਤ, ਰੀਤ, ਦਸਤੂਰ
(ਕਰਨਾ, ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ॥

ਨੇਮ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਿੱਝ, ਲਗਾਤਾਰ,
ਬੰਜ, ਵੇਲੇ ਸਿਰ ॥

ਨੇਮੀ, ਵਿ:—ਨੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਨੇਮ ਪੂਰਾ
ਕਰੇ ॥

ਨੇਰਸ, ਪੁ:—ਉਹ ਸਿਲ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਹਿੰਦੂ
ਬੈਠ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਆਟਾ ਗੁੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ
ਗੋਲ ਚੋਕੀ ॥

ਨੇਵਤਾ, ਪੁ:—'ਨੇਉਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੇੜ, ਸ:—ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ, ਨਜ਼ੀਕੀ ॥

ਨੇੜਾ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਵ:—ਪਾਸ, ਲਾਗੇ, ਨਜ਼ੀਕੀ ॥
ਨੇੜੀ }

ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨੇੜੇ, ਲੱਗੇ, ਦੂਰ ਨਾਂ ॥

ਨੈ, ਅਵ:—'ਨੇ' ਵੇਖੋ ॥ ਸ:—ਨਦੀ, ਦਰਿਆ ॥

ਨੈਰਿਤ ਕੋਣ

ਨੈਇ, ਸ:—ਬੋਝੀ, ਕਿਸਤੀ ॥

ਨੈਇਆ, ਵਿ:—'ਨਵੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੈਈ, ਵਿ:—ਨਵੀਂ, ਬੱਝੇ ਚਿਰ ਦੀ ਬਣੀ
ਹੋਈ ॥

ਨੈਈਵੇਦ, ਪੁ:—ਏਉਤੇ ਦਾ ਛੋਗ ॥

ਨੈਹਦਰ }
ਨੈਹਰ } 'ਨਹਿਦਰ' 'ਨਹਿਰ' 'ਨਾਹਲਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਨੈਹਲਾ }

ਨੈਹਾ }
ਨੈਕ } 'ਨਹਾ' 'ਨਾਇਕ' 'ਨਾਇਕੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਨੈਕੀ }

ਨੈਚਾ, ਪੁ:—'ਨਚਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੈਣ, ਪੁ:—ਨੇੜ, ਅੱਖ ॥ ਸ:—'ਨਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਨੈਣ ਸੁਖ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਪੜਾ, ਇੱਕ ਢੁੱਲ ॥

ਨੈਣ ਪ੍ਰਾਣ, ਪੁ:(ਬਹੁ:ਬ:)—ਸਰੀਰ, ਸਬ ਅੰਗ ॥

ਨੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਖੀ ਨਾਲ, ਅੱਖੀ ਵਿੱਚ ॥

ਨੈਣੂੰ, ਪੁ:—ਬਲ ਬੂਟੇ ਵਾਲੀ ਮਲ ਮਲ ॥

ਨੈਪਾਲ, ਪੁ:—ਜੰਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ
ਮੁਲਖ ਜਿੱਥੇ ਗੋਰਖੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ॥

ਨੈਥ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹਾਕਮ ਦੇ ਬੱਲੇ ਜੋ ਛੋਟਾ ਹਾਕਮ
ਹੋਵੇ ॥

ਨੈਰਿਤ, }
ਨੈਰਿਤ ਕੋਣ } ਸ:—ਪੱਛਮ ਅਤੇ ਵੱਖਲ ਦੇ
ਵਿਚਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਨੋ

ਨੋ } 'ਨੋ' ਅਤੇ 'ਨੋਹ' ਵੇਖੋ ॥
ਨੋਹ }

ਨੋਕ, ਸ:—ਨੋਕਰ, ਖਰੀਦ ਸਿਰਾ, ਚੁੰਝ, ਕੋਣ ॥

ਨੋਕ ਜਬਾਨ, ਸ:—ਜਬਾਨੀ, ਇਲ ਵਿੱਚ, ਕੰਠ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਨੋਕ ਝੋਕ, ਸ:—ਇਚਕਰ, ਹੁੰਜਤ, ਪੱਟ ਖੋਹ ॥

ਨੋਕੀ, ਵਿ:—ਨੋਕ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਆੜੂ,
ਟਿੱਕੀ ॥

ਨੋਕੀ ਤਮਾਕੂ, ਪੁ:—ਨੋਕਦਾਰ ਪਤਿਆਂ ਵਾਲਾ
ਤਮਾਕੂ ॥

ਨੋਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੰਝੀ ਵੱਢਣਾ, ਪੁੱਢਣਾ, ਖੋਹਣਾ ॥

ਨੋਚਾਈ, ਸ:—ਨੋਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਨੋਟ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ, ਲਿਖਤ, ਕਾਗਜ਼ ਦਾ
ਸਿੱਕਾ ॥

ਨੋਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖ ਲੇਣਾ ਕਿ ਫੁੱਲੇ
ਨਹੀਂ ॥

ਨੋਟ ਪੇਪਰ, ਪੁ:—ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਨੋਟ ਬੁਕ, ਸ:—ਜਿਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਘਾਟ
ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਣ ॥

ਨੋਟਸ, ਪੁ:—ਖਬਰ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਂ
ਛਾਪ ਕੇ ਜੋ ਗੱਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ) ॥

ਨੋਂ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਘੱਟ ਦਸ, ਅੱਠ ਅਤੇ ਇੱਕ ॥

ਨੋਂ ਖੰਡ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦੇ ਨੋਂ ਹਿੱਸੇ (ਹਿੰਦੂ
ਮਤ ਮੁਜਿਬ) ॥

ਨੋਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ

ਨੋਂ ਗ੍ਰਹਿ (ਹੁ), ਪੁ:—ਸੂਰਜ, 'ਦ, ਮੰਗਲ, ਬੁੱਧ,
ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ, ਸ਼ੁੱਕਰ, ਛਨਿਡਰ, ਰਾਹੁ ਅਤੇ ਕੇਤੂ ॥

ਨੋਂ ਘਰਾ, ਪੁ:—ਨੋਂ ਅੰਦਰ ਵਾਲਾ ਘਰ ॥

ਨੋਂ ਦੁਆਰ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਨੋਂ ਰਾਹ (ਅੱਖਾਂ,
ਕੰਠ, ਨਾਸਾਂ, ਮੂੰਹ ਆਦਿਕ) ॥

ਨੋਂ ਨਿੱਧ, ਸ:—ਨੋਂ ਭਰੀ ਦੇ ਸੁਖ (ਪਣ, ਉਲਾਟ
ਆਦਿਕ) ॥

ਨੋਂ ਨਿੱਧ ਤੇ ਬਾਰਾਂ ਸਿੱਧ (ਹੋਣੀ) ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ
ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਣੇ ॥

ਨੋਂ ਰਤਨ, ਪੁ:—ਨੋਂ ਰਤਨਾਂ ਨਾਲ ਜੜਿਆ
ਹੋਯਾ ਗਹਿਣਾ, ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਚਰਿਤ੍ਰ
ਦੀ, ਅਕਬਰ ਜਾਂ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦੇ ਨੋਂ ਦਰ-
ਬਾਰੀ ॥

ਨੋਂ ਰਾਤੇ } ਪੁ:—'ਨਗਰਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਨੋਂ ਰਾਤੇ }

ਨੋਂ ਸਾ } ਪੁ:—ਲਾਗਾ ॥
ਨੋਂ ਸਾ }

ਨੋਂ ਸਾਦਰ } 'ਨਸਾਦਰ' 'ਨਹੁੰ' 'ਨਹੁੰਦਰ' ਅਤੇ
ਨੋਂ ਹ }
ਨੋਂ ਹਦਰ } 'ਨਹੁੰਦਰੀਆ' ਵੇਖੋ ॥
ਨੋਂ ਹਦਰ }

ਨੋਂ ਕਰ } ਪੁ:—ਸੇਵਕ, ਰਹਿਲੀਆ, ਜੋ ਭਲਬ
ਨੋਂ ਕਰ } ਲੇਕੇ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਚਾਕਰ ॥

ਨੋਂ ਕਰੀ } ਸ:—ਰਹਿਲ, ਸੇਵਾ, ਨੋਂ ਕਰ ਦਾ ਕੰਮ
ਨੋਂ ਕਰੀ } ਅਸਾਮੀ ॥

ਨੋਂ ਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਨੋਂ ਕਰੀ ਕਰਨਾ
ਹੈ ॥

ਨੌਕਰੀ ਲੱਗਣੀ

ਨੌਕਰੀ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕਰ ਹੋਣਾ, ਕੰਮ
ਮਿਲਣਾ ॥

ਨੌਕਰਯਾ, ਪੁ:—ਨੌਕਰਾਂ ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਉਠਿਆ
ਹੋਯਾ ਮੰਜਾ ॥

ਨੌਕਾ, ਪੁ:—ਨਾਇਆ, "੮" ਦਾ ਅੰਗ ॥
ਸ:—ਬੇੜੀ ॥

ਨੌਣਾ, ਵਿ:—ਨੌਂ ਗੁਣਾ ॥ ਕ੍ਰਿ:—ਨੋਉਣਾ, ਝੁਕਣਾ ॥

ਨੌਂਧਰ, ਸ:—'ਨਹੰਦਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਨੌਬਰ, ਸ:—ਬਿੱਕ ਵਾਜਾ, ਧੌਂਸਾ, ਵੇਲਾ, ਵਾਜੀ,
ਹਾਲਤ ॥

ਨੌਮਾਂ, ਪੁ:—ਨੌਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਬਾਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਨੌਮੀ, ਸ:—ਨੌਵੀਂ ਬਿਤ ॥

ਨੌਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ, ਬੁਰਾ ਭਲਾ
ਕਹਿਣਾ ॥

ਨੌਵਾਂ, ਵਿ:—'ਨੌਮਾਂ' ਦੇਖੋ ॥

ਪ

ਪ, ਪੁ:—ਰੁਰਮੁਖੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਛੋਬੀਵਾਂ ਅੱਖਰ,
ਪੱਪਾ ॥

ਪਉਆ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਵਾਲਾ, ਖਜ਼ਾਉ,
ਸਰ ਦੀ ਚੋਥਾਈ, ਪਾਉ, ਕਈ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ
ਥੱਕਾ ॥

ਪਈ, ਵਿਸਮਯ:—'ਬਈ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਸਮਾਉਣਾ

ਪਈਯਲ, ਵਿ:—ਪੈ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਸੁਸਤ,
ਆਲਸੀ ॥

ਪਸੰਗ, ਪੁ:—'ਪਾਸੰਗ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਸੰਜਰ ਦੇਨ, ਸ:—ਜਿਸ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਮੁਸਾ-
ਫਰ ਚੜ੍ਹਨ ॥

ਪਸੁੱਡਣ } ਪੁ:—ਥਗੜਾਣਾ, ਲੜਾਕਾ, ਫਸਾਣੀ ॥
ਪਸੁੱਡਣ }

ਪਸਤਾ } ਵਿ:—ਮਧਗ, ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦਾ ॥
ਪਸਤਾ ਕੱਦ }

ਪਸੱਤਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਸਿੱਤਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਸਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਛਤਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਸਤਾਕੀ, ਵਿ:—ਪਿਸਤਾਕੀ ॥

ਪਸਤਾਨਾ, ਪੁ:—'ਪੈਤਰਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਸਤਾਵਾ, ਪੁ:—'ਪਛਤਾਵਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਸੰਦ, ਵਿ:—'ਪਸਿੰਦ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਸਮ, ਸ:—ਤਿੱਬਤ ਦੀ ਬਕਰੀ ਦੀ ਮੁਲੰਮ ਉੱਨ,
ਨਕਾਰੀ ਥੋਂ, ਵਾਲ ॥

ਪਸਮ ਨਾਂ ਉੱਖੜਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਰ ਦੇ ਵੇਰ ਨਾਲ
ਆਪਣਾ ਕੁਝ ਨਾ ਵਿਗੜਨਾ ॥

ਪਸਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਣ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁੱਧ ਉਤਾਰਨ
ਲੱਗਣਾ ॥

ਪਸਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਉਤਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਣ
ਨੂੰ ਹੱਥ ਵੇਰਨਾ ॥

ਪਸ਼ਮੀਨਾ

ਪਸ਼ਮੀਨਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ਮ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਵਿ:—ਪਸ਼ਮ ਦਾ ॥

ਪਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਲਰਨਾ, ਫੇਲਣਾ ॥

ਪੱਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਲਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਹੱਥ
ਕਰਨਾ, ਦੂਜੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨੀ ॥

ਪਸਰੂ, ਪੁ:—ਜੋ ਪੈਰ ਪਸਾਰੇ, ਪੱਸਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਸਲੀ, ਸ:—ਵੱਖੀ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਪੱਸਾ ॥

ਪਸਵਜ, ਕ:—‘ਪਸ਼ੁਆਜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਗਾਉਣਾ, ਅੜਾਉਣਾ,
ਫੜਾਉਣਾ, ਵਾੜਨਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ-
ਉਣਾ, ਉੱਥਲੇ ਹੋਏ ਚੱਲਾਂ ਦੀ ਪਿੱਛ ਭੋਲ੍ਹ
ਦੇਣੀ, ॥ਪਸਾਉੜੀ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਕਾਂ
ਵਲੋਂ ਨਾਈ ਨੂੰ ਜੋ ਚੋਟੀਆਂ ਆਦਿਕ ਮਿਲ-
ਦੀਆਂ ਹਨ ॥ਪਸਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾੜ ਨੂੰ ਨੁਹਾ ਧੁਆ ਕੇ
ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਪਿੱਛ ਭੋਲ੍ਹ ਦੇਣੀ ॥ਪਸਾਦ
ਪਸਾਦਣ
ਪਸਾਦੀ (ਦੀਆ) } ‘ਵਸਾਦ’ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਪਸਾਬ, ਪੁ:—ਮੂਤ੍ਰ, ਉਲਾਟ ॥

ਪਸਾਬ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂਤ੍ਰਕਨਾ ॥

ਪਸਾਬ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਭਰਨਾ ॥

ਪਸਾਰ ਹੋਣਾ, ਪੁ:—ਪਸਾਰੀ ਦੀ ਹੱਥੀ ਜਾ ਬਜਾਰ ॥

ਪਸੇਰਾ

ਪਸਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋਰਨਾ, ਫੇਲਾਉਣਾ ॥

ਪਸਾਰਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਪਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪਸਾਰਾ, ਪੁ:—ਖਲੋਰਾ, ਫੇਲਾਉ, ਖਿੱਲਰੀਆਂ
ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ॥ਪਸਾਰੀ } ਪੁ:—ਦੋਸੀ ਦੁਆਵਾਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥
ਪੰਸਾਰੀ }ਪਸਿੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਸੇਉਂ ਨਾਲ ਭਿੱਜ ਜਾਣਾ,
ਇਲ ਉਤੇ ਅਸਰ ਹੋਣਾ ॥

ਪਸਿੱਤਾ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਪੱਸੇ, ਅਲਗ, ਠਵੇਕਲਾ ॥

ਪਸਿੰਦ, ਪੁ: ਵਿ:—ਪੁਸ਼ੀ, ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਣਾ, ਮਨ
ਭਾਉਂਦਾ (ਆਉਣਾ ਕਰਨਾ) ॥ਪਸੀਣਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਥੇ ਦੇ ਰੋਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਪਾਣੀ
ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ (ਭਾਉ ਨਾਲ), ਥੋਲੀ
ਪਰਸੇਉ, ਮੁੜ੍ਹ ਕਾ ॥ਪਸੁਆਜ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਚੌੜਾ
ਘਗਰਾ ॥

ਪਸੁਆੜਾ, ਪੁ:—ਪੱਸਾ, ਵੱਖੀ, ਪਸਲੀ ॥

ਪਸੁ, ਪੁ:—ਜਉ ਮਹਿ ਆਦਿਕ, ਡੰਗਰ, ਵੱਡਾ,
ਮੁਰਖ ॥

ਪਸੁਜ, ਪੁ:—ਸਿੱਧਾ ਤੋਪਾ ਜੋ ਬਰਾਬਰ ਚਲਾ ਜਾਏ ॥

ਪਸੁਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਧਾ ਤੋਪਾ ਮਾਰਦੇ ਚਲੇ
ਜਾਣਾ ॥

ਪਸੇਰ (ਰੀ), ਸ:—ਇੱਕ ਠੰਡੀ ਬਟੀ ॥

ਪਸੇਰਾ, ਪੁ: } ਪਸ਼ੀ ਸੇਰਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ॥
ਪਸੇਰੀ, ਸ: }

ਪਸ਼ੋਆ

ਪਸ਼ੋਆ, ਪੁ:—ਰੋਗੀ ਦੇ ਧੈਰ ਦੁਆਵਾਂ ਵਾਲੇ
ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋਣ ਅਤੇ ਹਵਾੜ ਦੇਣੀ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਪਹ, ਪੁ:—‘ਪਾਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਰ, ਪੁ:—‘ਪਹਿਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਨਾਮੀ, ਸ:—‘ਪਹਿਮਾਨਗੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਲਾ, ਵਿ:—‘ਪਹਿਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਵਰ, ਪੁ:—ਜੋਹਲਮ ਅਤੇ ਅਟਕ ਦਰਿਆ ਦੇ
ਵਿਚਲਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਪਹਾ, ਪੁ:—‘ਪਹਿਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਸਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਸੁਨਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਖਾਨਾ,
ਭੱਠੀ ॥

ਪਹਾਉ, ਪੁ:—ਭੇਡ ਦਾ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ, ਇਕੱਲੀ
ਬਕਰੀ ਜਾਂ ਭੇਡ, ਇੱਜੜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ॥

ਪਹਾੜ, ਪੁ:—ਪੱਥਰਾਂ ਵਾਲੀ, ਉੱਚੀ ਧਰਤੀ,
ਪਰਬਤ ॥
ਵਿ:—ਉੱਚਾ, ਵੱਡਾ, ਲੰਮਾ, ਭਾਰਾ ॥

ਪਹਾੜ ਤਲੀ, ਸ:—ਪਹਾੜ ਦੀ ਕੰਢੀ ਦਾ ਮੁਲਖਾ।

ਪਹਾੜਾਂ ਵਾਲੀ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਦੁਰਗਾ ॥

ਪਹਾੜਣ, ਸ:—ਪਹਾੜ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ
ਤੀਸਰ ॥

ਪਹਾੜਾ, ਪੁ:—ਅੰਗ ਦੇ ਗੁਠਨ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ
ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ॥

ਪਹਿਰਾਚੌਕੀ

ਪਹਾੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਹਾੜ । ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਦੀ
ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ । ਵਿ:—ਪਹਾੜ ਦਾ ॥

ਪਹਾੜੀ, } ਵਿ: ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਦਾ, ਪਹਾੜ
ਪਹਾੜੀਆ, } ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਹਿ, ਸ:—ਤੜਕਾ, ਸਵੇਰ ਸਾਰ ਦੀ ਲੋ ॥

ਪਹਿ ਪਾਟਣੀ (ਪੀਲੀ ਹੋਣੀ) } ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਨ
ਪਹਿ ਵੱਟਣੀ (ਛੁੱਟਣੀ) } ਦੀ ਲੋ ਹੋ
ਜਾਣੀ ॥

ਪਹਿ ਫਟੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਲੋ
ਚ ਜਾਵੇ ॥

ਪਹਿਆ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਰਸਤਾ, ਗਊਆਂ ਦਾ ਰਾਹਮ

ਪਹਿਨਣਾ (ਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜੇ ਸਰੀਰ
ਪਾਉਣੇ, ਨਵੀਂ ਜੁੱਤੀ (ਪੈਰੀਂ ਪਾਉਣੀ) ॥

ਪਹਿਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜੇ ਜਾਂ ਜੁੱਤੀ ਪੁਆਉਣਾ ॥

ਪਹਿਨਾਉਣੀ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਕਾ
ਨੂੰ ਜੋ ਕਪੜੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ॥

ਪਹਿਨਾਵਾ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ॥

ਪਹਿਮਾਣਗੀ, ਸ:—ਧੋਖਾ, ਢਰੇਬ ॥

ਪਹਿਰ, ਪੁ:—ਦਿਨ ਰਾਤ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ ਹਿੱਸਾ,
2½ ਘੜੀਆਂ, ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ॥

ਪਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਗੱਖੀ, ਸੱਕੀ । ਚੌਕੀਦਾਰ,
ਸ਼ੰਤਰੀ, ਸਮਾ ॥

ਪਹਿਰਾ ਚੌਕੀ, ਸ:—ਗੱਖੀ, ਸੱਕੀ, ਗਾਰਦ ॥

ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ

ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਖੀ ਕਰਨੀ, ਖਲੋਕੇ
ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ॥

ਪਹਿਰਾ ਬਦਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕ ਸੰਤਰੀ ਦਾ
ਵਖਤ ਹੋਏ ਰਾਤ ਦੁਏ ਦਾ (ਜਿਸ ਦੀ ਵਾਰੀ
ਹੋਵੇ) ਆਉਣਾ ॥

ਪਹਿਰਾ ਬੈਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਰੇ ਵਾਲੇ ਗੱਖੀ
ਪਹਿਰਾ ਲੱਗਣਾ } ਲਈ ਬਠਾਏ ਜਾਣੇ ॥

ਪਹਿਰੇ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਸੰਤਰੀ, ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਪਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਹਿਰੇ
ਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਿਤੇ ਜਾਣ
ਨਾਂ ਦੇਣ ॥

ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਰਾਤ ਦੇ ਛੇਕੜਲ
ਪਹਿਰ ਵਿੱਚ, ਖੁੱਛੇ ਵਾਰੇ ॥

ਪਹਿਰਾਉਣਾ } 'ਪਹਿਨਾਉਣਾ' 'ਪਹਿਨਾਵਾ'
ਪਹਿਰਾਵਾ } ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਿਰੂ, ਪੁ:—ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਸੰਤਰੀ
ਗੱਖੀ ॥

ਪਹਿਲ, ਸ:—ਮੁੱਢ, ਆਦ, ਸੁਰੂ (ਕਰਨੀ) ॥
ਪੁ:—ਬਹੁ ਹੁਜ ਦੀ ਬਾਹੀ ਜਾਂ ਪਾਸਾ ॥

ਪਹਿਲਣ, ਸ:—ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਸੁਣ ਵਾਲੀ
ਗੱਖੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਸ਼ੂ (ਹੋਣਾ) ॥

ਪਹਿਲਵਾਣ (ਠੀ)—'ਫਲਵਾਣ (ਠੀ)' ਵੇਖੋ ॥

FIRST ਪਹਿਲਾ, ਵਿ:—ਮੁੱਢ ਦਾ, ਅਗਲਾ, ਅਸਲੀ,
ਵੱਡਾ ॥

ਪਹਿਰਿਆਂ ਹੋਯਾ

ਪਹਿਲਾ, ਪੁ: ਸ:—ਮੁੱਢ, ਆਦ, ਸੁਰੂ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁੱਢ ਤੋਂ ॥

ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਹਿਲੇ, ਪਹਿਲੇ
ਸਮੇਂ ॥

ਪਹਿਲੂ, ਪੁ:—ਪਾਸਾ, ਬਾਹੀ, ਵੱਖੀ ॥

ਪਹਿਲੂਣ, ਸ:—'ਪਹਿਲਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਹਿਲੇ, } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ,
ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ, } ਅੱਗੇ, ਮੋਹਰੇ, ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ॥
ਪਹਿਲੇ, }

ਪਹਿਲੋਣਾ, ਵਿ:—ਪਹਿਲੇ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ
(ਪੁਤ੍ਰ) ॥ *First-born*

ਪਹਿਲੋਠੀ, ਸ:—ਪਹਿਲੋਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ
ਜਾਂ ਹੱਕ ॥

ਪਹੀਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਪਿੰਜ, ਚੱਕਰ, ਉਹ ਘੇਰੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਕਰਕੇ ਗੱਡੀ ਗੱਡੇ ਚਿੜ੍ਹਦੇ
ਹਨ ॥

ਪਹੁਚ } ਸ:—ਪਹੁਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹਾਲਤ,
ਪਹੁਚ } ਦਬਾਉ, ਜੰਗ, ਲਿਹਾਜ, ਦੇਣ ਵਾਲੀ
ਰਕਮ ਉੱਤ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪਹੁਚਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਜਣਾ, ਅੱਪੜਨਾ; ਪਕੜਨਾ,
ਪਹੁਚਣਾ } ਫੈਲਾ, ਕੱਲ ਜਾਣਾ, ਮੇਲ ਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਪਹੁਚਾ, ਪੁ:—ਪੰਜਾ, ਵੀਣੀ ॥

ਪਹੁਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਆਉਣਾ, ਲੈ ਜਾਣਾ,
ਫਸਵਾਉਣਾ ॥

ਪਹੁਚਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿ:—ਰੱਬ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੋਯਾ
ਸੰਤ, ਪੂਰਾ ਫਕੀਰ ॥

ਪਹੁੰਚੀ

ਪਹੁੰਚੀ, ਸ:—ਵੀਠੀ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਹਿਣਾ ॥

ਪਹੁਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਹੁੰਚਣਾ’ ਵੇਖੋ
ਪਹੁਤਣਾ }

ਪਹੁਲ }
ਪਹੁਲੀਆ } ‘ਪਾਹੁਲ’ ‘ਪਾਹੁਲੀਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਹੇਲੀ, ਸ:—ਸੁਜਾਰਤ, ਬਾਤ ॥

ਪਹੋੜਾ } ਪੁ:—ਤਬੇਲੇ ਆਦਿਕ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਪਹੋੜਾ } ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਖੁਰਚਣੀ ॥

ਪਹੋੜੇ, ਪੁ:—‘ਭੋੜੇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਹੋੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਹੋੜਾ ॥

ਪੱਕ, ਪੁ:—ਪੱਕਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਸੱਚ,
ਨਿਹਚਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੱਕੀ ਤਰਾਂ, ਠੀਕ ਠੀਕ, ਪਰਾ
ਪੂਰਾ ॥

ਪੱਕ ਪਕਾ, ਪੁ:—ਫੈਸਲਾ, ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ ॥

ਪੱਕ }
ਪੱਕੜ } ਪੁ:—ਚਿੱਕੜ, ਖੁੰਭਣਾ ॥

ਪੱਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਪੱਕਾ ਹੋਣਾ,
ਪੱਕਣਾ } ਰੜ੍ਹਣਾ, ਤਪਣਾ, ਢੋੜਾ ਭਰਨਾ,
ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ, ਚੋਣ ਹੋਣਾ, ਟਿਕਣਾ,
ਸੋਧਾ ਹੋਣਾ, ਮਤਾ ਮਤਾਉਣਾ, ਜਿੱਤਣ
ਲੱਗਣਾ ॥

ਪਕ ਤੋੜ, ਸ:—ਮਿੱਠੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਪਕਾਉਣ
ਲੱਗਿਆ ਜੋ ਤੋੜ ਆ ਜਾਵੇ ॥

ਪਕਨਰਾਸ, ਸ:—ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ ॥

ਪੱਕੀ

ਪਕਵੱਯ, ਪੁ:—ਪਕਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਰਸੋਈਆ ॥

ਪਕਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਕਵਾਈ, ਸ:—ਪਕਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਢੰਗ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਕਵਾਣ, ਪੁ:—ਮਠਿਆਈ, ਤਲੀ ਹੋਈ
ਚੀਜ਼ ॥

ਪਕੜ, ਸ:—ਪਕੜਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਕਾਬੂ, ਜਮਾਉ,
ਕੁਸਤੀ, ਹੁੰਜਤ (ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹੋਣੀ) ॥

ਪਕੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਨਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਲੈਣਾ ॥
ਕੈਦ ਕਰਨਾ ॥

ਪਕੜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੜਾਉਣਾ, ਕਾਬੂ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਕੜਾਉ, ਸ: ਪੁ:—ਜੋ ਪਕੜਾਏ ॥
ਵਿ:—ਪਕੜਨ, ਜੱਗਾ ॥

ਪਕੜਾਈ, ਸ:—ਪਕੜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਕੜਾਈ ਖਾਣੀ (ਦੇਣੀ) ਕ੍ਰਿ:—ਫੜੇ ਜਾਣਾ ॥

ਪੱਕਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਪੂਰਾ, ਪੱਕਿਆ ਹੋਯਾ, ਹੋਕਿਆ
ਪੱਕੀ, ਸ: } ਹੋਯਾ, ਉਥਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਤਲਿਆ
ਹੋਯਾ, ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ (ਢੋੜਾ
ਮਜ਼ਬੂਤ, ਨਾਂ ਟੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਇਲੈ ਠਾਨੀ
ਹੋਈ (ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ), ਇੱਟ ਪੱਥਰ ਦਾ
(ਪਰ), ਰੋੜਿਆਂ ਦੀ (ਸਰਕ), ਠੀਕ,
ਅਸਲੀ, ਅਸਲਾਮ ਵਾਲਾ (ਕਾਗਜ਼), ਜਿਸ
ਦਾ ਨਿਹਚਾ ਹੋਵੇ (ਗੱਲ), ਜੋ ਸਦਾ ਰਹੇ
(ਰੰਗ), ਕਰੜਾ, ਨਿਭਰਾ, ਦਲੇਰ, ਸਿਆਣਾ
ਚਤਰ, ਸਥ ਤੋਂ ਉੱਚਾ, ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ

ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਚੇ ਤੋਪਿਆਂ ਮਗਰੋਂ
ਸੀਉਂਣਾ ॥

ਪੱਕਾ ਪਲਸਤਰ, ਪੁ:—ਰੁਨੇ ਦੀ ਲੇ'ਬੀ ॥

ਪੱਕੀ ਕਰਨਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ
ਪੱਕੀ ਪਕਾਉਣਾ } ਨਿਹਚਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ,
ਅਸਰਾਮ ਲਿਖਾਉਣਾ ॥

ਪੱਕੀ ਤਰਕਾਰੀ, ਸ:—ਫਲ ॥

ਪੱਕੀ ਪਕਾਈ, ਸ:—ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਹੋਰੀ, ਤਿਆਰ
ਚੀਜ਼ ॥

ਪੱਕੇ ਪੈਰਾਂ ਉੱਤੇ ਖਲੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ
ਗੱਲ ਉੱਪਰ ਕੈਮ ਰਹਿਣਾ ॥

ਪਕਾਉ, ਪੁ:—ਪੱਕ ਜਾਣਦੀ ਚਾਲਤ ਜਾਂ ਗੁਣ ॥

ਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਕਣਾ, ਚਾੜ੍ਹਨਾ, ਥਾਪਣਾ,
ਪੱਕਣ ਦੇਣਾ, ਸਬਕ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ॥

ਪਕਾਈ, ਸ:—ਪਕਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਕਾਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕਾਉਣਾ ॥

ਪਕਿਆਈ, ਸ:—ਪੱਕਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਮਜ਼ਬੂਤੀ,
ਤਾਕਤ ॥

ਪਕਿਰਤ, ਸ:—ਅਸਲੀ ਚਾਲਤ, ਸੁਭਾਉ,
ਤਬੀਅਤ ॥

ਪਕੁਆਣ, ਪੁ:—'ਪਕਵਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਕੌੜਾ, ਪੁ:—ਵੇਸਟ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਅਤੇ
ਲੂਣ ਮਿਰਚ ਆਦਿਕ ਪਾ ਕੇ ਤਲਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਪਖਾਨ ਛੇਦ

ਪਕੌੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਕੌੜਾ ॥

ਪਕੌੜੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੌੜੀਆਂ
ਉਬਾਲ ਕੇ ਦਹੀਂ ਦੇ ਮਠੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣੀਆਂ ॥

ਪੱਖ, ਪੁ:—ਚੰਦਮਾਂ ਦਾ ਅੱਧਾ ਮਹੀਨਾ, ਏਕਮ
ਤੋਂ ਲੰਕੇ ਪੁਨਜਾ ਜਾਂ ਮੱਸਿਆ ਰੋਕ, ਪੱਸਾ,
ਧੜਾ, ਹਮੇਤ, ਰਿਅੈਤ, ਵਿਖਯ ॥

ਪੱਖ ਪਾਤ, ਪੁ:—ਰਈ, ਹਮੇਤ, ਤਰਫ਼ਦਾਰੀ ॥

ਪਖ ਪਾਤੀ, ਪੁ:—ਪੱਖ ਪਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪੱਖ ਪੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਖ ਪਾਤ ਕਰਨਾ, ਰਈ
ਕਰਨੀ ॥

ਪੰਖ, ਪੁ:—ਪਰ, ਖੰਭ, ਥਾਜ਼ ॥

ਪਖੰਡ, ਪੁ:—ਮਕਰ, ਦਿਖਾਵਾ, ਭਿੰਡ, ਬਹਾਨਾ,
(ਕਰਨਾ, ਵੇਲਾਉਣਾ) ॥

ਪਖੰਡਣ, ਸ: } ਜੋ ਪਖੰਡ ਕਰੇ ॥
ਪਖੰਡੀ, ਪੁ: }

ਪੰਖੜੀ, ਸ:—ਫੁੱਲ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ
ਖੜ੍ਹ ॥

ਪੱਖਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਵਾਉ ਨੂੰ ਝੱਲਾ
ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖੇਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪਖਾਉਜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾ ਦਾ ਭਬਲਾ ॥

ਪਖਾਉਜੀ, ਪੁ:—ਪਖਾਉਜ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਖਾਣ } ਪੁ:—ਪੱਖਰ, ਵੱਟਾ, ਖੁੰਤ, ਪਿਰਤਮਾ ॥
ਪਖਾਨ }

ਪਖਾਨ ਛੇਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਰੁੱਖ ਜਿਸ
ਦੀਆਂ ਜੜੀ ਪੱਖਰ ਵਿੱਚ ਧਸ ਜਾਂਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਪਖਾਨਾ

ਪਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਬਾਜ਼ਾ, ਟੱਟੀ, ਸੋਹਦ ਖਾਨਾ ॥

ਪਖਾਰਨਾ }
ਪਖਾਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਣਾ ॥

ਪਖਾਲ, ਸ:—ਬਲਦ ਆਦਿਕ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦੀ
ਮਸ਼ਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਣੀ ਭਰਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਪਖਾਵਜ }
ਪਖਾਵਜੀ } 'ਪਖਾਉਜ' 'ਪਖਾਉਜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੱਖਿ, ਪੁ:—ਪੱਖ, ਪਰ, ਖੰਡ ॥

ਪਖਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਅਰਾਈ, ਕਰੁੰਜੜਾ ॥

ਪੱਖੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪੱਖਾ, ਪੱਖੀ, ਦੁਮੈਤੀ, ਫੈਨ ॥

ਪੱਖੀ ਵਾਰਾ }
ਪੱਖੀ ਵਾਲ } ਪੁ:—ਨਰ, ਬਾਜੀਕਰ ॥

ਪੱਖੀ, ਪੁ:—'ਪੱਛੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਖੀਰ, ਪੁ: }
ਪਖੀਰਣੀ, ਸ: } 'ਫਕੀਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪਖੀਰੀ, ਸ: }

ਪੱਖੁਰ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ਵੱਲੋਂ ਸਹਾਇਤਾ (ਪੈਲਾਂ
ਫਿਰਨਾ) ॥

ਪੱਖੁਲੀ, ਸ:—ਗੱਡੇ ਵਿੱਚ ਵਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਤੱਪੜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹੱਦਾ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਛਾਰ
ਧਰਦੇ ਹਨ ॥

ਪੱਖੁਰੁ }
ਪੱਖੁਰੁ } ਪੁ:—'ਛੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਗਲਾ

ਪਗ, ਪੁ:—ਪੈਰ, ਪਾਸੇ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਇੱਕ
ਨਿਸ਼ਾਨ (ਪੈਣਾ) ॥

ਪੱਗ, ਸ:—ਸਿਰ ਤੇ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ ਲੀਮਾ
ਕਪੜਾ, ਸਾਫਾ ॥

ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਪਰਾਏ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਅਖ
ਹੱਥ ਦੇਣੀ } ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਨੂੰ ਦੇ
ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁੰਮੇਵਾਰ
ਆਪ ਹੋਣਾ ॥

ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੇਉ ਆਦਿਕ ਦੇ ਮਰਨ
ਪਿਛੋਂ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਉਹਦੀ ਥਾਂ ਮੱਲਣਾ
(ਬਿਰਾਦਰੀ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਉਹਨੂੰ ਪਗ ਬੰਨ੍ਹਾਈ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ॥

ਪੱਗ ਲਾਹੁਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤ ਉਤਾਰਨੀ, ਥੇ ਇੱਜ਼ਤ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੱਗ ਵਟਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਭਗ
ਗਤੀ ਪਾਉਣੀ, ਪੱਕਾ ਬੋਲੀ ਬਨਣਾ ॥

ਪਗੀ, ਵਿ:—ਪਤਲਾ, ਬਰੀਕ, ਨਿੱਕਾ ॥
ਪੁ:—ਪਸਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਕੀੜਾ, ਕਣ, ਪਤਲੀ ਛਾਹ ॥

ਪਗਡੰਡ', ਸ:—ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਗਾਹ, ਬਹੁਤ ਛੀੜਾ
ਰਸਤਾ ॥

ਪਗਪੈਗ, ਪੁ:—ਚੱਕਰ ਦਾ ਬਾਹਰਲਾ ਘੇਰਾ
(ਰੇਖਾ ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ) ॥

ਪਗੀਬਰ, ਪੁ: }
ਪਗੀਬਰੀ, ਸ: } 'ਪਿਗੀਬਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਗਲਾ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਕਮਲਾ, ਸੁਦਾਈ, ਮੁਰਖ ॥

ਪੰਗੜ

ਪੰਗੜ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਪੰਗ ॥

ਪਗੜਨਾ, ਵਿ:—'ਪਕੜਨਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਪਗੜਾ, ਪੁ: }
ਪਗੜੀ, ਸ: } 'ਪੱਗ' ਦੇਖੋ ॥

ਪੰਗ, ਪੁ:—ਕੰਡਾ, ਚੁੰਡਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਪਗੜ ਦੀ ਭੀਗ ਧਾਰ ॥

ਪੰਗ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਦਖਲ ਦੇਕੇ ਆਖੇ ਹੋਣਾ ॥

ਪੰਘਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਾਉ ਨਾਲ ਪਤਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, (ਜਿੰਕੁਰ ਘੇਉ), ਮਨ ਵਿੱਚ ਭਰਸ ਆਉਣਾ (ਦਿਲ) ॥

ਪਘਰਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤਾ ਕੇ ਪਤਲਾ ਕਰਨਾ,
ਪਘਾਰਨਾ } (ਘੇਉ ਆਦਿਕ) ॥

ਪਘੜਾ } ਪੁ:—ਬਾਲ ਦੀ ਲਟਕਣ ਵਾਲੀ ਮੰਜੀ
ਪੰਘੜਾ } ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਬੂਟੇ ਦਬਾਏ ਹਨ, ਝੁਲਾ ॥

ਪਘੜੀ }
ਪੰਘੜੀ } ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਘੜਾ ॥

ਪਚ, ਵਿ:—ਪੰਜ (ਦੂਜੇ ਪਦਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ) ॥

ਪੰਚ, ਵਿ:—ਪੰਜ ॥ ਪੁ:—ਪੈਂਚ, ਚੋਧਰੀ, ਮੁਖੀਆ ॥

ਪੰਚ ਆਹੁਤ, ਸ:—ਹੋਈ ਖਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਜੋ ਪੰਜ ਅਹੁਤੀਆਂ (ਗਰਾਂਹੀਆਂ) ਹਿੰਦੂ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਪੰਚ ਭੂਤ, ਪੁ:—ਪੰਜ ਭੱਤ (ਅੱਗ, ਪਾਣੀ, ਹਿੰਦੀ, ਵਾਊ, ਅਗਾਸ) ॥

ਪਚਾਪਾ

ਪਚ ਜਾਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਧਾ ਪੀਤਾ ਚੰਗੀ ਭਰਾਂ
ਪਚਣਾ, } ਗਲਕੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਰਲ ਜਾਣਾ,
ਚਰਮ ਦਾ ਮਾਲ ਐਉਂ ਖੋਧਾ
ਜਾਣਾ ਕਿ ਪਤਾ ਨਾਂ ਲੱਗੇ, ਮੁਨਾਸਬ ਹੋਣਾ ॥

ਪਚ ਪਚ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਪਾਕੇ ਮਰਨਾ ॥

ਪੰਚਮ, ਵਿ:—ਪੰਜਵਾਂ ॥ ਪੁ:—ਪੰਜਵੀਂ ਸੁਰ ॥

ਪਚ ਮਹਿਲਾ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਂ ਛੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਘਰ ॥

ਪੰਚਮੀ, ਸ:—ਪੰਜਵੀਂ ਥਿਤ ॥

ਪਚਮੇਲ, ਵਿ:—ਪੰਜ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੜਬੜ ॥

ਪੱਚਰ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਛੱਟੀ, ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰਾਂ ਚਾਸਤੇ ਜੋ ਛੱਟੀ ਲਾਈ ਜਾਵੇ, ਰੁਝਾਉਣਾ, (ਟੋਕਣੀ, ਮਾਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਪਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਧਾ, ਪੀਤਾ ਚੰਗੀ ਚਰ; ਗਲ ਕੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਰਲਾਉਣਾ, ਗਲਾਉਣਾ, ਪਚਾਉਣਾ ਮਾਲ ਐਉਂ ਖਾਣਾ ਕਿ ਪਤਾ ਨਾਂ ਲੱਗੇ, ਮਾਧਾ ਦਾ ਬਲ ਮਹਾਰਨਾ ॥

ਪਚਾਇਤ } ਸ:—ਬਰਾਦਰੀ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਪੰਚਾਇਤ } ਨਿਬੇੜਨ ਲਈ ਜੋ ਲੋਕ ਦੁਕਨ, ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਪਚਾਇਤੀ } ਵਿ:—ਪਚਾਇਤ ਦਾ (ਦੀ) ॥
ਪੰਚਾਇਤੀ } ਪੁ:—ਪਚਾਇਤ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਪਚਾਸੀ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਸੀ ॥

ਪਚਾਹਦਾ } ਪੁ:—ਲਹਿੰਦੇ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਠਗ।
ਪਚਾਪਾ } ਸ:—ਵਾਕਬੀ, ਦੋਸਤੀ ॥

ਪੰਚਾਂਗ

ਪੰਚਾਂਗ, ਪੁ:—ਪੰਜ ਦਾ ਅੰਗ, ਪ, ਪੰਜਾਂ ਤਰੀਖੀ ਪੂਜਾ,
ਪੰਜ ਅੰਗ (ਫਲ, ਫੁੱਲ, ਪੱਤੇ, ਫਿੱਲ, ਜੜ) ॥

ਪਚਾਨਮੇ } ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਨੱਢੇ ॥
ਪਚਾਨਵੇ }

ਪੱਚਾ ਚਿੱਕੀ, ਸ:—ਗਦਰ ਨੂੰ ਸੱਜੀ ਕੁਹਣੀ ਦੇ
ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਲਿਆਕੇ
ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਢੰਗ (ਮਾਰਨੀ), ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਪਚੀ, ਵਿ:—ਲੱਗਾ ਜਾਂ ਸੁਝਿਆ ਹੋਯਾ, ਪਚਿਆ
ਜਾਂ ਗਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਵਸਿਆ ਹੋਯਾ
ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਪੱਚੀ, ਵਿ:—ਪੱਛੀ, ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਪਚੀਸੀ, ਸ:—ਛੇਅਾਂ ਕੋਢਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਖੇਡ, ਪੱਛੀਆਂ ਛੈਦਾਂ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ॥

ਪਚੇਉ, ਪੁ: ਸ:—ਜੋ ਆਪਣਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਾ
ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦ ਨਾਲ ਰਹੇ ॥

ਪਚੇਉ ਪਿੰਦਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਇੱਕ ਥਾਂ ਨਾਂ ਰਹੇ, ਦੋਹਾਂ
ਧਿਰਾਂ ਦਾ ॥

ਪਚੇਤ, ਪਚੈਤ } 'ਪਚਾਇਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪਚੇਤੀ, ਪਚੈਤੀ }

ਪਚੇਤ੍ਰਾ } ਪੁ:—ਸੌ : ਪਿਛੇ ਪੰਜ, ਲੰਬਰਦਾਰਾਂ
ਵਾਸਤੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਪੰਜ ਰੁਪਏ
ਪਚੇਤ੍ਰੁ } ਵਧੀਕ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਪਚੋਣਾ, ਵਿ:—ਪੰਜ ਗੁਣਾ, ਪੰਜ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਪਚੋਣੀ, ਸ:—ਚਿੱਛ, ਆਦਰਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਖੋਧਾ
ਪੀਤਾ ਪਏ ॥ ॥

ਪਛੜਣਾ

ਪੱਛ, ਪੁ:—ਪੱਖ, ਪਾਸਾ, ਧੜਾ, ਹਮੈਤ, ਮਾੜੇ ਮਾੜੇ
ਘਾਉ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਪੱਛਾ ਉੱਤੇ ਲੂਣ ਫਿੜਕਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖਦੇ ਨੂੰ
ਦੁਖਾਉਣਾ ॥

ਪੱਛੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ, ਨਿੰਦਿਆ
ਕਰਨੀ ॥

ਪਛੌਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਮਾਰ-
ਨੀਆਂ, ਨਿੰਦਣਾ ॥

ਪਛੌਡਾ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਦੀ ਸੱਟ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਪਛਣਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਪੱਛਣਾ, ਛੱਟੇ ਛੋਟ ਘਾਉ ਲਾਉਣੇ, ਢੇਡਾ ਚੀਰਨਾ,
ਨਸਤਰ ਮਾਰਨਾ ॥
ਪੁ:—ਪੱਛ, ਨਸਤਰ ਦੇ ਘਾਉ ॥

ਪੱਛਣੀ, ਸ:—ਪੱਛ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ,
ਨਸਤਰ ॥

ਪਛਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } 'ਪੱਛੋਤਾਨਾ' 'ਪੱਛੋਤਾਵਾ'
ਪਛਤਾਵਾ, ਪੁ: } ਵੇਖੋ ॥

ਪੱਛਮ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਸੂਰਜ ਭੁਬਦਾ ਹ,
ਲਹਿਦਾ ॥

ਪੱਛਮੀ, ਵਿ:—ਪੱਛਮ ਦਾ, ਪੱਛਮ ਦੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥

ਪਛਵਾਜ਼ਾ, ਪੁ: }
ਪਛਵਾਜ਼ੀ, ਸ: } ਪਿਛਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਪਛੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਡਿਗਣਾ, ਪਿੱਛੇ ਚਰਿ
ਜਾਣਾ, ਨਾਂ ਆ ਸਕਣਾ, ਮਾਂਦੇ
ਪਛੜਣਾ } ਪੈ ਜਾਣਾ, ਹਾਰ ਜਾਣਾ ॥

ਪਛਾਉਣਾ

ਪਛਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਛ ਲੁਆਉਣਾ ॥

ਪਛਾਈ, ਸ:—ਪਛ ਲੁਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਛਾਹਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ, ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ॥
ਪੁ:—ਪੱਛਮ ॥

ਪਛਾਣ, ਸ:—ਵਾਕਥੀ, ਜਾਨਣਾ, ਪਰਖ, ਸਿਆਣ ॥

ਪਛਾਣਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨਣਾ, ਸਿਆਣਨਾ,
ਪਛਾਨਣਾ } ਪਰਖਣਾ ॥

ਪਛਾਤਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਹੈ ।

ਪਛਾਦਾ, ਪੁ:—‘ਪਰਾਹਦਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਛਾੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਢਾਉਣਾ, ਫੇਰਾਨਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ, ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਪਛਾੜੀ, ਸ:—ਪਿਛਲਾ ਪਾਸਾ, ਘੋੜੇ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਰੱਸਾ, ਪੱਸਤ ਦਾ ਫੋਕ ॥

ਪੱਛੀ, ਸ:—ਕਾਨ ਦੇ ਵੇਲਣ ਵਿੱਚ ਰਹੁ ਕੱਢਣ ਮਗਰੋਂ ਗੰਠੇ ਦਾ ਫੋਕ ।

ਪੁ:—ਹੁਮੈਤੀ, ਭਰਵੇਦਾਰ, ਪੰਛੀ ॥

ਪੱਛੀ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਛੀ ਬਾਲ ਕੇ ਕੋਈ ਸੌ ਸਾੜਨਾ ॥

ਪੰਛੀ, ਪੁ:—ਪੰਥੇਰ, ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ॥

ਪਛੇਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵਕਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਵੇਲਾ, ਖੁੰਝਾ ਕੇ, ਅਵਰੇ ॥

ਪਛੇਤਾ, ਵਿ:—ਚਿਰਕਾ ॥ ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ॥

ਪੰਜਗਵ

ਪੱਛੋ, ਪੁ:—‘ਪੱਛਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੱਛੋ ਤਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੇ
ਪੱਛੋ ਤਾਣਾ } ਅਫਸੋਸ ਕਰਨਾ ॥

ਪੱਛੋਤਾਈ, ਸ: }
ਪੱਛੋਤਾਵਾ, ਪੁ: } ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਜੋ ਅਰਮਾਣ
ਪੱਛੋਤਾਵਾ, ਪੁ: } ਲਗੇ, ਅਫਸੋਸ ॥

ਪੱਜ, ਪੁ:—ਥਰਾਨਾ, ਉਸਰ, ਹੀਲਾ ॥

ਪੰਜ, ਵਿ:—ਗਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ॥

ਪੰਜ ਅਸਨਾਨ } ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਹੱਥ ਪੈਰ
ਪੰਜ ਅਸਨਾਨਾ } ਧੋਣੇ ॥

ਪੰਜ ਅੱਖਾ }
ਪੰਜ ਅੱਖਾ ਸਿੰਘ } ਪੁ:—ਕਾਨਾ ਆਦਮੀ ॥

ਪੰਜ ਅੰਗੁਸ਼ਠ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਂ ਅਗੂਲੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵੀ ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਪੰਜ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ, ‘ਇੰਦ੍ਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੰਜ ਕੋਕੇ, ਪੁ: (ਬ: ਬ:)—ਕੇਸ, ਕੰਘਾ, ਕੱਛ, ਕੜਾ, ਕਿਰਪਾਲ—ਇਹ ਪੰਜ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਹਰ ਇੱਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੇ ॥

ਪੰਜ ਕਲਿਆਨ (ਨਾ), ਪੁ:—ਚਿੰਟੇ ਪਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਚਿੰਟੇ ਦਾਗ ਵਾਲਾ ਘੋੜਾ ॥

ਪੰਜ ਗੱਭ }
ਪੰਜ ਗਵ } ਪੁ:—ਪੰਜ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਗਊ ਦੇਂਦੀ ਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਦੁੱਧ, ਘੋਉ, ਵਹੀ, ਗੂਤਰ, ਗੋਹਾ ॥

ਪੰਜ ਤੱਤ

ਪੰਜ ਤੱਤ, ਪੁ:—ਅੱਗ ਵਾਉ ਪਾਲੀ ਮਿੱਥੀ ਅਤੇ
ਅਗਾਸ ॥

ਪੰਜਦਵਾਂਜੀ(ਦੁਆਂਜੀ)

ਪੰਜ ਦੂ (ਦੁਆ) ਪੰਜਾ ਦੁਆ } ਪੁ: ਸ:—ਜਾ-

ਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਪੰਜਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਲੈ ਲਏ
ਅਤੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਦੁਲੀ ਧਿਰ ॥

ਪੰਜ ਭੀਖਮਾ ਦੀਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੀਵਾ ਜੋ
ਹਿੰਦੂ ਦਿਵਾਲੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਂ
ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਬਾਲਦੇ ਹਨ ॥

ਪੰਜ ਰਤਨ(ਨਾ), ਪੁ:—ਪੰਜ ਚੀਜ਼ਾਂ (ਸੋਨਾ,
ਚਾਂਦੀ, ਤਾਖ਼ਾਂ, ਮੋਤੀ ਅਤੇ ਮੂੰਗਾ) ਜੋ ਹਿੰਦੂ
ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਪੰਜੇ ਐਬ ਸਰਈ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜੇ ਦੋਸ
ਹੋਣ (ਚੋਰੀ, ਧਾਰੀ, ਜੁਆ, ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣਾ,
ਸੁਣ) ॥

ਪੰਜੇ ਪਦਾਰਥ, ਪੁ:—ਪੰਜੇ ਸੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ
ਚੀਜ਼ਾਂ (ਧਨ, ਉਲਾਦ ਆਦਿਕ) ॥

ਪੰਜ ਹੱਤਰ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ॥

ਪੰਜਮਾ (ਵਾਂ), ਪੁ:—ਪੰਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਘੋਉ (ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਪੰਜਮੀਂ (ਵੀ) ਸ:—ਪੰਜਵੀਂ ਬਿੱਤ, ਪੰਚਮੀ ॥

ਪੰਜਾ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਸਣੇ ਰਲੀ, ਪਕੜ,
ਕਾਬੂ ॥

ਵਿ:—ਪੰਜ(ਪੜਵਾਈ ਤੱਲਦੇ ਤੱਲਦੇ ਆਖਦੇ
ਹਨ) ॥

ਪੰਜੀਰੀ

ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ, ਪੁ:—ਗਵਲ ਪਿੰਡੀ ਦੇ ਲਾਗੇ
ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤੀਰਥ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੰਜੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ
ਹੈ ॥

ਪੰਜਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਰੂ ਪਿੰਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਪੰਜਾਹ, ਵਿ:—ਪੰਜ ਦਹਾਈਆਂ, ਅੱਧਾ ਸੈਂਕੜਾ ॥

ਪੰਜਾਬ, ਪੁ:—ਆਪਣਾ ਮੁਲਖ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਤ੍ਰ-
ਦਰ ਬਿਆਸ ਆਦਿਕ ਪੰਜ ਦਰਿਆ ਵਗਦੇ
ਹਨ ॥

ਪੰਜਾਬਣ, ਸ:—ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥

ਪੰਜਾਬੀ, ਸ:—ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ॥ ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ
ਦਾ ਵਸਣੀਕ ॥ ਵਿ:—ਪੰਜਾਬ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਪੰਜਾਮਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭੇਡ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਘੁਟੀਨਾ,
ਸੁੱਥਣ ॥

ਪੰਜਾਰ, ਪੁ:—ਜੱਤੀ, ਪੋਲਾ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪੰਜਾਲਾ ਪੁ: } ਹਲ ਦਾ ਅੰਮ ਵੱਗਿਆਂ ਦੇ ਗਣ
ਪੰਜਾਲੀ ਸ: } ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਪੰਜਾਵਾ } ਪੁ:—ਝੋਂਟਾਂ ਦਾ ਆਵਾ, ਭੋਂਟਾ ॥

ਪੰਜੀ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਪੰਜੀਚਾ, ਪੁ:—ਪੈਸਾ, ਰੁਪਯਾ ॥

ਪੰਜੀਰੀ, ਸ:—ਘੋਉ ਵਿੱਚ ਘੋਂਟਾ ਫੁੰਨਕੇ ਵਿੱਚ
ਸਿੱਠਾ ਪਾਸਾ ਹੋਣਾ ॥

ਪੰਜੇਬ

ਪੰਜੇਬ } ਸ:—ਇਕ ਛਲਕਣ ਵਾਲਾ ਪੈਰਾਂ ਦਾ
ਪੰਜੇਬ } ਗਹਿਣਾ ॥

ਪੰਜੇੜਾ, 'ਪਰੇੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੰਜੇਹਰ, ਸ:—ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਹਲ ਦਾ ਢੇਰਨਾ ॥

ਪੰਜੇਣਾ } ਵਿ:—ਪੰਜ ਗੁਣਾ, ਪੰਜ ਵਾਰੀ ਗਿਣਿਆ
ਪੰਜੇਣਾ } ਹੋਣਾ ॥

ਪੰਜੇਤਰ } ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ॥
ਪੰਜੇਤਰ }

ਪੰਝੀ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਪੱਟ, ਪੁ:—ਰੇਸ਼ਮ, ਲੱਭ ਦਾ ਉੱਤਲਾ ਮੋੜਾ ਹਿੱਸਾ,
ਕਪੜੇ ਦੀ ਚੌੜਾਈ, ਜੇਤੜ, ਧੁਟਾਈ, ਛੱਟ,
ਚਖੜਾ ॥ ਵਿ:—ਪੁੱਠਾ, ਉਲਟਾ, ਸਰਾਰਤੀ ॥

ਪੱਟ ਪੱਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੇਤੀ, ਝੱਥੇ, ਉੱਘੀ
ਤਰਾਂ ॥

ਪੱਟ ਪਣ (ਪਾਣਾ) } ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਢਰਬ, ਸਰਾ-
ਪੱਟ ਪੋ (ਪੋ) } ਰਤ ॥

ਪੱਟ ਫੇਰਾ, ਪੁ:—ਪੱਟ ਦੀਆਂ ਤੇਰਾਂ ਕੱਢਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਪੱਟ ਬਸਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਪੱਟ ਟੰਗ (ਗੀ) ਪੁ:—ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਪੱਟ ਜੰਗਣਾ
ਹੈ ॥

ਪਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੌਰ ਨਾਲ ਝਿੰਗਣਾ, ਵਗਾਹ
ਕੇ ਮਾਰਨਾ ॥

ਪਟਕਾ, ਪੁ:—ਮੋਟੀ ਪੱਗ, ਲੱਕ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਵਲਣ
ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਪਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੇਗਣਾ, ਵਗਾਹ ਕੇ ਮਾਰਨਾ ॥

ਪਟਵਾਰੀ

ਪਟਕੀ, ਸ:—ਝਿੰਗ ਵਹਿ ਪੈਣਾ, ਧੋਖਾ, ਢਰੇਬ ॥

ਪਟਕੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਟਕਾਉਣਾ, 'ਜੌਰ' ਨਾਲ
ਝੇਗਣਾ ॥

ਪਟਕੀ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਜਿਮੀ
ਉੱਤੇ ਝੇਗਣਾ ॥

ਪਟੇਆ, ਪੁ:—ਫੁੱਝੀ, ਸਹਾਰਾ, ਪਠੰਗਾ ॥

ਪਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਨਿੱਬੜਨਾ, ਮਾਰਿਆ
ਸਾਂ ਭੀੜਿਆ ਜਾਣਾ, ਰਲਣਾ ॥

ਪੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੋੜ ਕੇ ਕੱਢਣਾ, ਜੌਰ ਉਖਾੜਨਾ,
ਖੱਲਣਾ ॥

ਪਟੰਬ, ਪੁ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਬਾਹਰਲੀ ਭੜਕ ॥

ਪਟੰਬਰ, ਪੁ:—ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ, ਪੱਟ ਬਸਤ੍ਰ ॥

ਪਟਗਣੀ, ਸ:—ਗਜੇ ਦੀ ਮਨ ਛਾਉਂਦੀ ਇਸ-
ਤੀ, ਵੱਡੀ ਗਲੀ ॥

ਪਟਲ, ਸ:—ਪੂਜਾ ਦੇ ਪੰਜਾਂ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ . ੧. ਕ
ਦੀ ਬਿਧੀ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਪੋਥੀ ॥

ਪਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਟਵਾਉਣਾ, ਉਖਾੜਾਉਣਾ ॥

ਪਟਵਾਈ, ਸ:—ਪੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਪਟਵਾਹਾਂ, ਸ:—ਢਿੱਡ, ਪੇਟ, ਗਰਭ ॥

ਪਟਵਾਰ, ਸ:—ਪਟਵਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਪਟਵਾਰਣ, ਸ:—ਪਟਵਾਰੀ ਦੀ ਤੀਮੀ ॥

ਪਟਵਾਰੀ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਟੜਾ

ਪਟੜਾ, ਪੁ:—ਤਖਤਾ, ਚੌਕੀ, ਢਟ ॥

ਟੜੀ, ਸ:—ਤਖਤੀ, ਢਟੀ, ਨਹਿਰ ਦੇ ਕੰਢੇ
ਦਾ ਰਾਹ, ਛੋਟਾ ਪਹਿਰਾ, ਮੋਚੀਆਂ ਦੀ ਚਾਰ
ਨੁਕਰਾਂ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ, ਤਖੀਤੜੀ ॥

ਪਟਾ, ਪੁ:—ਪੰਨੀ, ਵੜਕ, ਲਕੜੀ ਦਾ ਤੋਗਾ, ਕੁੱਤ
ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਕੜਾ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਾਹੇ ਹੋਏ
ਮਰਦ ਦੇ ਵਾਲ, ਉਹ ਚੱਪੜ ਦਾ ਟੋਰਾ ਜਿਸ
ਉੱਤੇ ਖੰਡ ਮਲ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਬਢੇਰੇ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਤਖੀਤ, ਘੋੜੇ ਦੇ ਮੱਥੇ ਦੀ
ਚਿੱਟੀ 'ਧਾਰੀ, ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ
ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਉਪਰਲਾ ਰੁਪਹਿਰੀ ਕੰਮ, ਜਿਮੀ
ਦਾ ਕਿਰਾਏ ਨਾਮਾ ॥

ਪਟੇ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਲਕੜੀ ਦੇ ਤੋਗਿਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਪੱਟਾ, ਪੁ:—ਜਿਮੀ ਦਾ ਕਿਰਾਏ ਨਾਮਾ, ਠੇਕੇ ਦਾ
ਕਾਗਤ ॥

ਪਟਾਉਣਾ, ਪੁ:—ਪਟਵਾਉਣਾ, ਦੁਆਉਣਾ,
ਪੂਰਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਵੱਗੇ ਜਾਂ ਕੱਟੇ ਨੂੰ ਵਾਹੀ ਦੇ
ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਾਕੇ ਖੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਪਿਟਾਉਣਾ ॥

ਪਟਾਈ, ਸ:—ਖੁਦਾਈ, ਵੱਗੇ ਜਾਂ ਕੱਟੇ ਨੂੰ
ਪਟਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨ ॥

ਪਟਾਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੌੜਾ ਢੀੜਾ ਜੋ ਕੱਪੜੇ
ਠੇਕਣ ਵੇਲੇ ਕੰਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਪੜੇ
ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉੱਤੇ ਧਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,
ਉਸਤਰਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚਮੜੇ ਦਾ ਵੱਡਾ
ਟੋਰਾ ॥

ਪਟਾਸੀ, ਸ:—ਉਸਤਰਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚਮੜਾ ॥

ਪਟਾਕਣਾ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਮਾਰਨਾ, ਕੁੱਟਣਾ,
ਫੇਗਣਾ, ਮੱਦ ਲਾਉਣਾ ॥

ਪਟਕਾ

ਪਟਾਕਾ, ਪੁ:—ਕੁੱਟਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਮਾਲੀਆਂ
ਦੀ ਚਾਬਕ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਗੱਡਿਆਂ ਹੋਯਾ
ਬਾਂਸ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਖੇਰੂ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ,
ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ ॥

ਪਟਾ ਪਟ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੱਟ ਪੱਟ ॥

ਸ:—ਜੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪਟਾ ਪੁਰਾਣਾ, ਪੁ:—ਪਾਟਾ ਹੋਯਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣਾ
(ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਪਟਾਰ (ਗ), ਪੁ:—ਢੋਕਣ ਵਾਲਾ ਬਾਂਸ ਦਾ
ਪਟਾਰੀ, ਸ:—ਢੋਕਣ (ਗੀ) ॥

ਪਟਿਆਹੜ, ਸ:—ਚੱਸਾ ਆਦਿਕ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਚੁਭਿਆ ਹੋਯਾ ਭਾਰ ਲੱਕੜੇ ਖਿਸਕਣ
ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ ॥

ਪੱਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੱਟਾ ਉੱਨ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਬੰਨ੍ਹਣ
ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ 'ਲੀਰ,' ਮੰਜੇ ਦੀ ਥਾਹੀ,
ਲਕੜੀ ਦੀ ਢੱਟੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ,
ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਮਹਲਾ, ਕਪੜੇ ਦੀ
ਚੌੜਾਈ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਾਹੇ ਹੋਏ ਜਨਾਨੀ ਦੇ
ਵਾਲ, ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ, ਬੱਲਾ, ਮੱਟਾ ਢੀੜਾ,
ਤੰਬੇ ਦਾ ਪਤਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ
ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਪੱਟੀ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ॥

ਪੱਟੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਪੁ:—ਪੱਟੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ,
ਸਿਖਾਉਣਾ ॥

ਪਟੁਆਹਣ } ਪੁ:—ਢਿੱਡ, ਪੇਟ, ਗਰਭ ॥
ਪਟੁਆਹਾਂ }

ਪਟਕਾ, ਪੁ:—'ਪਟਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੱਟੂ

ਪੱਟੂ, ਪੁ:—ਉਠ ਦਾ ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ (ਕਈ ਪੱਟੀਆਂ ਦਾ), ਪੱਟਣ ਬੋਹਲ ਵਾਲਾ, ਨਕਾਰਾ, ਸਰਾਰਤੀ ਆਦਮੀ ॥

ਪਟੋਇਣ } ਪੁ:—ਜੋ ਮੋਤੀ ਪਰੋਣ ਗਾਹਿਣਿਆਂ
ਪਟੋਈ } ਵਿੱਚ ਧਾਗੇ ਪਾਉਣ, ਝਾਲਰ ਬਣਾ-
ਪਟੋਹਲੀ } ਉਠ ਆਇਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ
ਪਟੋਹਲਾ } ਹੈ ॥

ਪਟੋਹਲਾ, ਪੁ: } ਗੁੱਡੀਆਂ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥
ਪਟੋਹਲੀ, ਸ: }

ਪੱਠ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਬੱਕਰੀ ਜੋ ਅਜੇ ਦੁੱਧ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੀ, ਨਿੱਕੀ ਕੁਕੜੀ ॥

ਪਠੰਗਾ, ਪੁ:—ਸਹਾਰਾ, ਦਯਾ, ਆਸਰਾ, ਬਚਾਉ, ਨੌਰ, ਕੁੰਡੀ (ਲੱਗ ਜਾਣਾ, ਲੱਗਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਪਠਣਉ, ਪੁ:—ਪਠਾਣ ਦਾ ਸੁਭਾਉ, ਬਹਾਦਰੀ, ਵਲੇਰੀ ॥

ਪੱਠਾ, ਪੁ:—^{father}ਜੁਆਨ ਬੱਕਰਾ, ਕੱਕੜ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਬੰਹ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਘਾਹ, ਕੱਖ, ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ, ਨਸ, ਤਮਾਕੂ ਦਾ ਪੱਤਾ, ਭਲਵਾਣ ਦਾ ਸ਼ਗਿਰਦਾ ॥

ਪਠਾਣ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਰਜਪੂਤ, ਅਰਗਨਿਸਤਾਨ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ॥

ਪਠਾਣ ਭੇਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗਰਮ ਖੁਸ਼ਕ ਦੁਆ ॥

ਪਠਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਜਣਾ, ਘੱਲਣਾ ॥

ਪਠਾਣੀ, ਸ:—ਪਠਾਣਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਸਰ, ਤਕੜੀ ਜਠਾਣੀ ॥

ਪਠਾਹਾਂ

ਵਿ:—ਪਠਾਣ ਦਾ, ਪਠਾਣਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਪੱਠੀ, ਸ:—ਮੁਟਿਆਰ ਕੁੜੀ, ਅੰਗੂਠੇ ਵਿੱਚ ਪਾਲ ਵਾਲੀ ਮੁੰਦਰੀ, ਦੇਵਿਆਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਦਾੜੀ ॥

ਪਠੋਰ, ਸ:—ਜੁਆਨ ਬੱਕਰੀ, ਜਾਂ ਕੁਕੜੀ, ਮੁਟਿਆਰ ਕੁੜੀ ॥

ਪਠੋਰਾ, ਪੁ: } ਕੁਕੜ ਜਾਂ ਮੁਰਗ ਦਾ ਬੱਚਾ,
ਪਠੋਰੀ, ਸ: } ਜੁਆਨ ਮਰਦ ਜਾਂ ਭੀਵੀ ॥

ਪੰਡ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼, ਬੁਚਕਾ ॥

ਪੰਡਤ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਪੰਡਤਾਈ, ਸ:—ਪੰਡਤ ਦੀ ਪਦਵੀ ਜਾਂ ਥਰਮਾ ॥

ਪੰਡਤਾਣੀ, ਸ:—ਪੰਡਤ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਪਤਨੀ ਹੋਈ ॥

ਪੰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਜਾਤ, ਤੀਰਥ ਦਾ ਪਰੋਹਤ ॥

ਪੰਡਿਤ, ਪੁ:—‘ਪੰਡਤ’ ਵੇ ॥

ਪੰਡੋਕਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਪੰਡ ॥

ਪੰਰਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਪਿੰਡ ॥

ਪਡੋਲ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਭਾਜੀ ਜਾਂ
ਪਡੋਲ } ਸਬਜੀ ॥

ਪਣ, ਪੁ:—ਪਾਲੀ (ਹੋਰਨਾਂ ਪਦਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ) ॥

ਪਣਰਾਂ } ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਹੜ੍ਹ ਆਉਣ
ਪਣਰਾਂ } ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਇੱਕਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜੰਮਣਾ) ॥

ਪਣਕੱਪੜਾ

ਪਣਕੱਪੜਾ, ਪੁ:—ਸੱਟ ਨੂੰ ਜੋ ਕਪੜੇ ਦੀ ਹੱਲੀ ਪੀੜ ਅਤੇ ਸੋਜ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਛੇਉਂ ਕੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ॥

ਪਣਖ, ਪੁ:—ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਦ (ਕਮਾਨੀ ਵਰਗਾ) ॥

ਪਣਾ, ਪੁ:—‘ਪਣਹ’ ਅਤੇ ‘ਪਨਹ’ ਦੇਖੋ ॥

ਪਣਿਆਹੀ, ਸ:—ਦੂਰੇ ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਣਾ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਭੋਜਾ ॥

ਪਣਿਆਂਦ, ਪੁ:—ਖੁਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ॥

ਪਣਿਆਲੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਲਾ ਕੇ ਪਕਾਈ ਹੋਈ ਹੋਈ, ਸੀਤਲਾ ਦਾ ਦਾਨਾ ॥

ਵਿ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ॥

ਪਣਿਆਲੀ ਟਿੱਕੀ, ਸ:—ਹਥਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾ ਕੇ ਘੜੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ॥

ਪਣੀਆਂ ਫੰਦ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਪਤਲਾ (ਦੁੱਧ ਆਦਿਕ) ॥

ਪਤ, ਸ:—ਮਾਲ, ਇਜ਼ਤ, ਵਡਿਆਈ (ਉਤਰਨੀ, ਰੱਖਣੀ) ॥

ਪੱਤ, ਪੁ:—ਪੱਤ੍ਰ, ਪੱਤਾ, ਰਿਲਮ ਵਿੱਚ ਧਰਨ ਵਾਲੀ ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਤਲੀ ॥

ਸ:—ਕੜਿਆ ਹੋਯਾ ਸ਼ਰਬਤ ॥

ਪੱਤ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਦੇ ਬਾਹਰ ਕੜ੍ਹ ਜਾਣਾ (ਸ਼ਰਬਤ) ॥

ਪੱਤ ਪੱਤ ਵੁਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥਾ ਬਾਂ ਲੱਭਣਾ, ਵੁਡੇਰੇ ਬਾਲਣਾ ॥

ਪੱਤ੍ਰ

ਪਤੰਗ, ਸ:—ਭੰਡਟ, ਭੱਕੜ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਨਕਉਆ ॥

ਪਤੰਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਾ, ਭੰਡਟ, ਭੱਕੜ ॥

ਪਤ ਝੜ } ਸ:—ਪੱਤਿਆਂ ਦਾ ਝੜਨਾ, ਜਿਸ
ਪਤ ਝੜ } ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਰੁਖਾਂ ਦੇ ਪੱਤੇ ਝੜਦੇ ਹਨ
(ਪੋਹ ਮਾਹ), ਨਮੂਜ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਪੱਤਣ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੀਏ, ਘਾਟ, ਜਿੱਥੇ ਬੋਰੀ ਪਏ ॥

ਪਤਣੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਘਰ ਵਾਲੀ ॥

ਪਤਣੀ ਪਤਿਗ੍ਰਹ, ਪੁ:—ਕੰਨਯਾ ਦਾਨ ਦੇ ਲੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਰਥਿਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਦੂਝ ਕੁਲ ਪਰੋਹਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪੱਤਣੀ } ਪੁ:—ਪੱਤਣ ਜਾਂ ਪੁਲ ਵਾਲਾ ਪੱਤਣ
ਪੱਤਣੀ } ਦਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ॥

ਪਤਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਧਰਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਘਾਪੀ ॥

ਪਤਤ ਪਾਵਣ, ਪੁ:—ਘਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਰਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਪਤੰਦਰ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ, ਬਜ਼ੁਰਗ, ਬੌਧਾ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ ਪਦ) ॥

ਪਤਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਪਰਨਾਲਾ, ਜ਼ੋਤ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਹਿਣੀ ॥

ਪਤੰਬਰ, ਪੁ:—ਪਤੰਬਰ, ਪੱਤ ਜਾਂ ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਪੱਤਰ } ਪੁ:—ਪੱਤਾ, ਵਿੱਠੀ, ਖਤ ॥
ਪੱਤ੍ਰ }

ਪੱਤਰਾ

ਪੱਤਰਾ } ਪੁ:—ਵਰਕਾ, ਭਿਭਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਗਤ;
ਪਤ੍ਰਾ } ਪੱਤਾ ॥

ਪੱਤ੍ਰਾ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਿਭ ਜਾਣਾ, ਚੋਰੀ
ਪਤ੍ਰਾ ਵਾਚਣਾ } ਚਲੇ ਜਾਣਾ ॥

Formula
ਪਤਰੀ, ਸ:—ਪੱਤ੍ਰੀ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਪਤਲੀ ਵੱਟੀ ॥

ਪੱਤਰੀ } *Calendar*
ਪਤ੍ਰੀ } ਸ:—ਜੰਤ੍ਰੀ, ਚਿੱਠੀ, ਲਿਖਤ, ਲੋਹੇ ਦੀ
ਪਤਲੀ ਵੱਟੀ, ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਛਿੱਲੜ, ਕਣਕ
ਦਾ ਮੋਟਾ ਛਾਨ ॥

ਪਤਰੀਸ, ਸ:—‘ਪਤੀਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਤਰੋਹਰਾ, ਪੁ:—‘ਪਤਿਐਹਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੱਤਲ, ਸ:—ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੀ ਬਾਲੀ, ਪੱਤ੍ਰ ਸੀਉਂ ਕੇ
ਜੋੜੇ ਹੋਏ, ਬ੍ਰਹਮ ਭੋਜ, ਛਪਰ ਦਾ ਬੂਰਾ,
ਖਿੜਕਾ ॥

ਪਤਲ ਕੰਨਾ, ਵਿ:—ਪਤਲੇ ਕੰਨਾਂ ਵਾਲਾ ਜੋ ਹੌਲੀ
ਅਵਾਜ਼ ਭੀ ਸੁਣ ਲਏ ॥

ਪਤਲ ਚੰਮ, ਵਿ:—ਜਮਾਂਦਰੂ ਲਿੱਸਾ, ਜੋ ਮੋਟਾ
ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਪਤਲਾ, ਪੁ:—ਲਿੱਸਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਬਰੀਕ, ਸੁਖਮ,
ਵਗਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪਤਲਾਈ, ਸ:—ਪਤਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ,
ਬਰੀਕੀ ॥

ਪਤਲੀ ਪਤੰਗ, ਵਿ:—ਗੋਵੀ ਲਿੱਸੀ ਅਤੇ
ਨਾਜਕ ਤੀਸਰ ॥

ਪਤਾਮ

ਪਤਲੂਣ, ਸ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਵੰਗ ਦਾ ਪਜਾਮਾ
(ਬਟਨਾਂ ਵਾਲਾ) ॥

ਪਤਵੰਤ } ਵਿ:—ਪਤ ਜਾਂ ਇੰਜਤ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ
ਪਤਵੰਤਾ } ਦਾ ਮਾਲ ਹੋਵੇ ॥

ਪਤਾ, ਪੁ:—ਬਹੁ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਖੋਜ ॥

ਪਤਾ ਹੱਢਣਾ }
ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਂ
ਪਤਾ ਲੈਣਾ } ਹਾਲ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ, ਢੰਡਨਾ ॥

ਪਤਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਬਰ ਕਰਨੀ, ਬਹੁ ਟਿਕਾਣਾ
ਦੱਸਣਾ ॥

ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁ ਜਾਂ ਹਾਲ ਮਲੂਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਪੱਤਾ, ਪੁ:—ਬੁੱਖ ਦੀ ਰਹਿਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ
ਵਾਲੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ,
ਤਾਂਸ ਦਾ ਕਾਗਤ ॥

ਪੱਤੇਬਾਜ, ਪੁ:—ਤਾਂਸ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁਆ
ਖੇਡਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਵਰੋਬੀ,
ਛਲਾਆ ॥

ਪਤਾਸਾ } ਪੁ:—ਖੰਡ ਦੇ ਕਾੜੇ ਹੋਏ ਸ਼ਰਬਤ ਨੂੰ
ਪੱਤਾਸਾ } ਟੁੱਕ ਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਮਠਿਆਈ, ਮੁਲੀ ਦਾ ਕੱਟਿਆ
ਹੋਇਆ ਪਤਲਾ ਟੋਟਾ ॥

ਪਤਾਜੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਗੋਲ ਝਲ,
ਜੀਆ ਪੋਤਾ ॥

ਪਤਾਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਝਸਾਣ
ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਵਿਰਲ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਪਤਾਰਨਾ

ਪਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨੀ, ਦੋਸ ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ ॥

ਪਤਾਰਨਾ, ਪੁ: } ਪਤਾਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਜੋ ਦੋਸ
ਪਤਾਰਨੀ, ਸ: } ਦੋਸੇ ॥

ਪਤਾਲ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦੇ ਥੱਲੇ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ,
ਨਰਕ ॥

ਪਤਾਲ ਜੰਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਧਾਤਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਟ-
ਕੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਜੋੜ ਕੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ
ਜਾਣ ਅਤੇ ਅੱਗ ਵਾਲੇ ਹੋਏ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ
ਜਾਣ, ਪਤਾਲ ਭੀਕਰ ਜੜ ਲੱਗੀ ਹੋਣਾ ॥
ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਹੋਣਾ, ਪੱਕੇ ਪੇਰਾਂ
ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ॥

ਪਤਾਲੂ, ਪੁ:—ਮਰਦ ਦੀ ਇੰਦ੍ਰੀਵੀ ਹਠਲੀ ਬੇਲੀ
ਦੀਆਂ ਗਿਲਟੀਆਂ ॥

ਪਤਾਵਾ, ਪੁ:—ਸੁੱਤੀ ਦੇ ਤਲੇ ਦੇ ਉਪਰਲਾ ਚਮੜਾ ॥

ਪਤਿ, ਸ:—ਪਤ, ਮਾਣ, ਇੱਜਤ ॥
ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਬੰਦਾ ॥

ਪਤਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ, ਝੂਠਾ
ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਪਤਿਆਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਸੱਲੀ ਦੇਣੀ, ਗੱਲਾਂ ਬਣਾਕੇ
ਰਾਜੀ ਕਰਨਾ ॥

ਪਤਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਭਰੋਸਾ, ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ,
ਵਸਾਹ ॥

ਪਤਿਔਰਾ }
ਪਤਿਔਰਾ } ਪੁ:—ਸਹੁਰੇ ਦਾ ਭਰਾ ॥

ਪਤਿਬਟਾ, ਸ:—'ਪਤਿਤਸਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਤੀਰਾ

ਪਤਿਕਰ, ਪੁ:—ਦਾਠ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ ॥

ਪਤਿਗਰੀ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਠ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ
ਪਤਿਗੋ, ਸ: } ਲੱਗਾ ਹੈ ॥

ਪਤਿਤ, ਵਿ:—'ਪਤਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਤਿਬਿਰਤਾ, ਸ:—ਜੋ ਭੀਮਤ, ਆਪਣੇ ਬੰਦ
ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਦੂਜੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਾ ਕਰੇ, ਭਲੀ-
ਮਾਨਸ, ਸਤਵੰਤੀ ॥

ਪਤੀ, ਪੁ:—ਬੰਦਾ, ਮਾਲਕ, ਸਾਈ ॥

ਪੱਤੀ, ਸ:—ਜਮੀਨ ਜਾਂ ਘਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ
ਮਾਲਕੀ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਪਤਲੀ ਢੱਟੀ, ਚਿੱਠੀ,
ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਲੱਥੀ ਹੋਈ ਪਤਲੀ
ਛਿੱਲ, ਨਿੱਕਾ ਪਕੁ, ਦਾਲ ਦੇ ਛਿੱਲੜ, ਗਲ ਦੀ
ਸੋਜ (ਪੱਤੀਆਂ ਪੈਲੀਆਂ) ॥

ਪੱਤੀਦਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਜਾਂ ਜਮੀਨ
ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਹਵੇ ॥

ਪਤੀਹਸ }
ਪਤੀਸ } ਸ:—ਸਹੁਰੇ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ॥

ਪਤੀਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ, (ਬਹੁਤ ਘੋਰ
ਵਾਲੀ) ॥

ਪਤੀਜ, ਸ:—ਪਰਤੀਤ, ਵਸਾਹ ਭਰੋਸਾ ॥

ਪਤੀਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਾਹ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਮੰਨ
ਲੈਣਾ ॥

ਪਤੀਰ, ਪੁ:—ਫੀਨਿਆ ਹੋਇਆ ਆਦਾ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਸਮੀਰ ਨਹੀਂ ॥

ਪਤੀਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੀਰ ਨਹੀਂ ॥

ਪਤੀਲ

ਪਤੀਲ, ਵਿ:—ਪਤਲਾ, ਕੱਚਾ ਕੇਪੜਾ ॥

ਪਤੀਲਾ, ਪੁ:—ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਂਜੀ ਰਿੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂਬੀਆ ॥

ਪਤੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੋਢੀਆ (ਅਨਾਜ ਦੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਛੱਲੀਆਂ) ॥

ਪਤੋੜ(ੜਾ), ਪੁ:—ਘੁਲੇ ਹੋਏ ਵੇਸਣ ਵਿੱਚ ਕਚਾਲੂ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪਤ੍ਰ ਪਾਕੇ ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਭਲੇ ਹੋਏ ॥

ਪਥ, ਪੁ:—ਗਾਹ, ਮਝ, ਮਜ੍ਥ, ਪਰਾਥਕ ਦੇ ਪੱਤਰ ॥

ਪੱਥ, ਸ:—ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਸੁਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਖੁਰਾਕ, ਰੋਗੀ ਲਈ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਅਣਕਾਉ ॥

ਪੱਥ, ਪੁ:—ਗਾਹ, ਰਸਤਾ, ਮਝ, ਮਜ੍ਥ, ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ॥

ਪਥਕਿਣ, ਪੁ:—ਗੋਹਾ ਪੱਥਲ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਪੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੋਹੇਦੀਆਂ ਪਾਥੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ, ਗਿੱਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬਣਾਉਣਾ (ਇੱਥਾਂ ਆਦਿਕ), ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਲਕੜੀ ਠੀਕ ਕਰਨੀ, ਮਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਨਾ, ਮਤਾ ਪਕਾਉਣਾ, ਗੋਂਦ ਗੰਦਾਈ ॥

ਪੱਥਰ, ਪੁ:—ਵੱਟਾ, ਜੁਆਹਰ, ਕਰੜੀ ਜਾਂ ਅੱਖੀ ਗੱਲ ॥

ਵਿ:—ਕਰੜਾ, ਨਿੱਗਰ, ਨਿਰਦਾਈ, ਬਾਰਾ ॥

ਪੱਥਰ ਰੋਟ, ਸ:—ਇੱਕ ਸੱਫੀ। ਵਿ:—ਲੋਭੀ, ਸੁਮ, ਪਹਾੜੀਆ ॥

ਪੱਥਾ

ਪੱਥਰ ਚੌਥ, ਸ:—ਗਾਹ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੱਥ ਦੀ ਚੌਥ ਜਿਸ ਰਾਹ ਹਿੰਦੂ ਇੱਕ ਦੂਏ ਦੇ ਘਰ ਪੱਥਰ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ॥

ਪੱਥਰ ਪੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਹੇ ਵੱਸਣੇ, ਬਿਪਤਾ ਪੈਣੀ ॥

ਪੱਥਰ ਚੌੜ, ਪੁ:—ਪੱਥਰ ਛੱਟਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੱਥਰ ਛੇੜ, ਪੁ:—ਜੇ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਥੀ ਲਗਾ ਦੇਵੇ ॥

ਪੱਥਰ ਮਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਖੂਰੀ ॥

ਪਥਰਕਲਾ, ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਘੋੜੀ, ਚਕਮਕ ਦੀ ਰਗੜ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਕਲਾ ॥

ਪਥਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਥਰ ਮਾਰਨਾ, ਪੱਥਰ ਚਾਕਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪਥਰਾਹ, ਪੁ:—ਪੱਥਰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਚਨੀ, ਦੇਲੀ) ॥

ਪਥਰੀ, ਸ:—ਵੱਟਾ ਪੱਥਰ, ਚਕਮਕ, ਮਸ਼ਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕੰਕਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਪਥਰੀਲੀ } ਵਿ:—ਪੱਥਰਾਂ ਵਾਲੀ (ਧਰਤੀ
ਪਥਰੈਲੀ } ਆਦਿਕ) ॥

ਪਥੱਲਾ, ਪੁ:—ਨਿਕੰਮੇ ਹੋਕੇ ਬੈਠਣਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਪਥਵੱਯਾ, ਪੁ:—ਪੱਥਲ ਵਾਲਾ ॥

ਪਥਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਥਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਥਵਾਈ, ਸ:—ਪੱਥਲ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੱਥਾ, ਪੁ:—ਚੱਕੀ ਦੇ ਚੋਠਲੇ ਪੁੜ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਲਕੜੀ, ਜਿਸ ਲਕੜੀ ਦੇ ਬੰਦ ਨਾਲ ਟੁੰਡਾ ਹੋਯਾ ਪੁੜ ਚੁੜੇ ॥

ਪਥਾਉਣਾ

ਪਥਾਉਣਾ } 'ਪਥਵਾਉਣਾ' 'ਪਥਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਪਥਾਈ }

ਪਥਾੜਾ, ਪੁ:—ਪੁਆੜਾ, ਝਗੜਾ, ਥਥੇੜਾ ॥

ਪਥਿਕਣ } ਪੁ:—ਗੋਹਾ ਪੱਥਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥
ਪਥਿਣਿਕ }

ਪੱਥੀ, ਸ:—ਹਲ ਦਾ ਮੁੜਿਆ ਹੋਯਾ ਸਿਰਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਪੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਪੱਥੀ, ਪੁ:—ਭਿਸੇ ਅੰਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ (ਦਾਦੁ ਪੱਥੀ, ਕਥੀਰ ਪੱਥੀ ਆਦਿਕ) ॥
ਵਿ:—ਪੱਥ ਦਾ, ਪੱਥ ਸੰਬੰਧੀ ॥

ਪਥੀਕ, ਪੁ:, ਸ:—ਗੋਹਾ ਪੱਥਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਪਥੇਰ, ਸ:—ਓਂਟਾਂ ਦੀ ਪਥਾਈ ॥

ਪਥੇਰਾ, ਪੁ:—ਓਂਟਾਂ ਪੱਥਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਥੇੜ, ਪੁ:—ਓਂਟਾਂ ਪੱਥਣ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਪਦ, ਪੁ:—ਦਰਜਾ, ਫੈਦ ਦੀ ਇੱਕ ਪੰਗਤ, ਖੇਰ, ਸਥਦ, ਬਚਨ ॥

ਦ ਬਹੇੜਾ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ॥

ਪਦਬੀ, ਸ:—'ਪਦਵੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਦਮ, ਪੁ:—ਕਰੋੜ ਦਾ ਦਸ ਲੱਖ ਗੁਣਾ, ਇੱਕ ਫੁੱਲ, ਕਮਲ, ਉੱਗਲੀਆਂ ਦੇ ਜੋੜਾਂ ਜਾਂ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਝਰਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਇੱਕ ਪੁਰਾਣ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਪੰਧੜਾ

ਪਦਮ ਸਿਕਰੀ, ਸ:—ਨਾਜਕ, ਛੱਲਵਾਲੀ ਭੀਮਤਾ ॥

ਪਦਮਣੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ॥

ਪਦਮਾਉਤ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਰਤਨ ਸੈਣ ਦੀ ਗਣੀ, ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਰਵੀਰੀ, ਜਿਸ 'ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਹਾਲ ਹੋ ॥

ਪੰਦਰਾਂ, ਵਿ:—ਦਸ ਅਤੇ ਪੰਜ, ਤਿੰਨ ਪਾਜੇ, ੧੫ ॥

ਪਦਵੀ, ਸ:—ਰਾਹ, ਦਰਜਾ, ਅੱਲ, ਮਰਾਤਬਾ ॥
ਵਿ:—ਪੇਉ ਦਾਏ ਦੀ, ਵੰਡਿਆ ਦੀ ॥

ਪਦਾਇਸ਼, ਸ:—ਜਨਮ, ਪੈਦਾਵਾਰੀ, ਉਤਪਤ, ਕਮਾਈ ॥

ਪਦਾਰਥ, ਪੁ:—ਵਸਤ, ਦੁਰਲਭ ਚੀਜ਼, ਚੰਗਾ ਚੌਸਾ, ਥਣ, ਮਾਲ, ਨਿਆਇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀਆਂ ਸੱਤਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ (ਗੁਣ, ਕਰਮ ਆਦਿਕ) ॥

ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਦਿਆ } ਸ:—ਭੌਤਕ ਪਦਾਰਥਾਂ
ਪਦਾਰਥ ਬਿੱਦਿਆ } ਦੇ ਅਦਲ ਬਦਲ ਦੀ
ਵਿੱਦਿਆ ॥

ਪਦੀੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਔਖਾ ਕਰਨਾ, ਖਪਾਉਣਾ, ਤਰਾਉਣਾ ॥

ਪੰਦੂ ਖਾਂ, ਪੁ:—ਕਮੀਣਾ ਆਦਮੀ ਜੋ ਭੇਖੀਆਂ ਮਾਰੇ ॥

ਪਦੈਸ਼, ਸ:—'ਪਦਾਇਸ਼' ਵੇਖੋ ॥

ਪੰਧ } ਪੁ:—ਰਸਤਾ, ਸੜਕ, ਥਾਵ, ਪੰਡਾ,
ਪੰਧੜਾ } ਦੁਰੀ ॥

ਪੱਧਤੀ

ਪੱਧਤੀ, ਸ:—ਪ੍ਰਸ਼ਾ ਆਦਿਕ ਦੀ ਮਰਜ਼ਾਦਾ,
ਵਿਧੀ ॥

ਪੱਧਰ, ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਜੇਹੀ ਸਾਫ਼ ਥਾਂ, ਨਾਂ ਉੱਚੀ
ਨਾਂ ਨੀਵੀਂ ॥

ਪੱਧਰਾ, ਪੁ: } ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ (ਹੀ),
ਪੱਧਰੀ, ਸ: } ਨਾਂ ਉੱਚਾ ਨਾਂ ਨੀਵਾਂ ॥

ਪਧਰਾਈ, ਸ:—ਪੱਧਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਸਫ਼ਾਈ॥

ਪਧਾਉ, ਪੁ:—ਗਾਹੀ, ਪੈੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਮੁਸਾਵਰ ॥

ਪੰਧਾੜੀ, ਪੁ: ਸਾਂ:—ਪਧਰਾਈ, ਬਿਆਰਬ ਪੰਧ,
ਕਿਸੇ ਤੀਰਬ ਦੀ ਜਗਾ ਦਾ ਗਾਹ ॥

ਪਧਿਆਈ, ਸ:—ਪਾਂਧੇ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪਧਿਆਣੀ, ਸ:—ਪਾਂਧੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ।

ਪਨ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ (ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ)॥

ਪੰਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗੁਦਾ ਦਾ ਰੋਗ, ਨਾਲੇ 'ਪੰਨਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਪਨਸਾਰੀ, ਪੁ:—'ਪਸਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਨਾ } ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦੀ ਰੜਾਈ ॥
ਪਨਾਗ }

ਪਨ ਕੱਪੜਾ, ਪੁ:—'ਪਨਕੱਪੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਨ ਘਟ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਦਾ ਗਾਹ, ਪਾਣੀ
ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਘਾਹ ॥

ਪਨਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਕੜੇ ਹੋਣ ਲੱਗਣਾ, ਵਧਣਾ,
ਫੁਲਣਾ ॥

ਪਨੀਰ

ਪਨਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਕੜਾ ਕਰਨਾ, ਵਧਾਉਣਾ,
ਫੁਲਾਉਣਾ ॥

ਪਨਰੇਹੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ: ਬ:) ਪਰਨੇਹ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਪਨਵਾੜੀ, ਸ:—ਪਾਣ ਦੇ ਬੁਟਿਆਂ ਦਾ ਬਗ
ਪੁ:—ਪਾਣ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੰਨਾ, ਪੁ:—ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਉਤਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਵਹੀ ਦਾ
ਪਤਾ, ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਵਰਕੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ
ਸਫ਼ਾ, ਇੱਕ ਰਤਣ, ਜਵਾਹਰ ॥

ਪਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਸੰਦ ਦੀ ਧਾਰ ਤੇ
ਕਰਨੀ ॥

ਪਨਾਹ } ਸ:—ਬਚਾਉ, ਆਸਰਾ, ਸਰਣ,
ਪਨਾਹ ਪਾਖੀ } ਚਿਲਾ ॥

ਪਨਾਹ ਮੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਣੀਂ ਆ ਪੈਣਾ,
ਕਹਿਣਾ, ਕਿ ਬਚਾਓ ॥

ਪਨਾਹੀ } ਪੁ:—ਜੇ ਪਨਾਹ ਦੇਵੇ, ਬਚਾਉਣ
ਪਨਾਹੀ ਪੱਖੀ } ਵਾਲਾ ॥

ਪਨਾਲਾ, ਪੁ:—'ਪਰਨਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਨਿਆਲੀ, ਸ:—'ਪਨਿਆਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਨਿਹਾਰ (ਗ), ਪੁ: } ਜੇ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਦਾ
ਪਨਿਹਾਰਣ (ਰੀ), ਸ: } ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਪੰਨੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਘਾਹ ਜਿਸਦੀ ਜੜ 'ਖਸ'
ਪੰਨੀ } ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਪੰਨੀ, ਸ:—ਸੁਨਹਿਰੀ ਰਮੜਾ, ਖਿੱਤਲ ਦਾ ਵਰਕ ॥

ਪਨੀਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਿਆ
ਹੋਵੇ (ਨਿਰੋੜ ਕੇ), ਇੱਕ ਬੁਟੀ ॥

ਪਠੀਰੀ

ਪਠੀਰੀ, ਸ:—ਪਠੀਰ, ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਬੂਟੇ ਬੱਚੇ ॥

ਵਿ:—ਪਠੀਰ ਦਾ, ਪਠੀਰ ਵਰਗਾ ॥

ਪੁ:—ਜੋ ਪਠੀਰ ਵੇਚੇ ॥

ਪਠੋਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਠੋਸਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

੧, ਪੁ:—ਨਲਕਾ, ਖੰਝਾ, ਪਾਣੀ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ
ਫਲਾ ॥

ਪਪਰੀ, ਸ:—‘ਚਿਕੜੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਪੜੀ, ਸ:—ਛਿੱਲ, ਗਿੱਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਸੁੱਕਣ
ਨਾਲ ਜੋ ਉੱਪਰਲੀ ਤਹਿ ਜੰਮ ਕੇ ਪਾਠ ਜਾਵੇ ॥

ਪਪੜੀਆ ਕੱਥ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚਿੱਟੀ
ਕੱਥ ॥

ਪੱਪੀ, ਪੁ:—ਭੁੱਤੇ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ
ਕੁਰੂਗਾ ॥

ਪਪੀਹਾ, ਪੁ:—ਬਰਸਾਤ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਪੰਛੀ ॥

ਪਪੀਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਪਪੋਲਣਾ, (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਦਾਂ ਥਾੜੇ ਮਸੂ-
ਝਿਆਂ ਨਾਲ ਚਿੱਥਣਾ ॥

ਪੱਫਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਠਪਠਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੱਥ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪਥਕਾ, ਪੁ:—ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਚਿਹ ਥਾਂਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਅਰਕ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ॥

ਪਥਲਿਸਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਛਾਪ ਕੇ ਪਰਗਟ ਕਰੇ ॥

ਪਰਲੋਕ

ਪਬਲਿਕ, ਸ:—ਆਮ ਲੋਕ, ਖਲਕਤ ॥

ਪੰਬੀ, ਸ:—ਵਾਉ ਨਾਲ ਉੱਡਣ ਵਾਲੇ ਤੁੜੀ ਦੇ
ਨਿੱਕੇ ਟੁਕੜੇ, ਸਥ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਲੋਕ
ਕਮੀਣੇ ॥

ਪੰਬੀ ਪਰਾਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੇ ਸੁੱਕੇ ਆਦਮੀ, ਲੰਗੀ
ਬੁੱਚੀ ॥

ਪੰਭਣ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕਣਕ, ਵਡਾਣਕ ॥
ਪੰਮਣ }

ਪੰਮਾ } ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣ (ਜਿੱਥਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਾਉਂ
ਪੰਮਾਂ } ਰਖਿਆ ਹੈ) ॥

ਪੱਯਲ, ਵਿ:—‘ਪਈਯਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰ, ਪੁ:—ਪੰਖ, ਖੰਝ, ਪਿਛਲਾ ਜਾਂ ਅਗਲਾ ਸਾਲ,
ਬਲ, ਸਮਰਥ ॥

ਪਰਜਕ:—ਇਸਤੀ, ਉਲਟ, ਦੂਏ ਪਾਸੇ,
ਵਿ: (ਹੋਰਨਾਂ ਪਦਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਕੇ) ਪਰਾਧਾ
ਦੁਜਾ, ਹੋਰ, ਵੱਖਰਾ ॥

ਪਰ ਉਪਕਾਰ, ਪੁ:—ਹੋਰਨਾਂ ਦਾ ਫਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪਰ ਅਧੀਣ, ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਧੀਣ ਜਾਂ
ਆਸਰੇ ॥

ਪਰ ਕੱਢਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਵੇਂ ਪਰ ਵਿਖਾਉਣੇ ॥
ਪਰ ਨਿਕਾਲਣੇ }

ਪਰ ਬੈਸ, ਵਿ:—ਪਰਾਏ ਦੇ ਵੈਸ, ਦੂਏ ਦੀ
ਅਗਿਆ ਵਿੱਚ (ਹੋਣਾ) ॥

ਪਰ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰ ਹਿੱਲਾ ਕੇ ਉੱਡਣ ਦਾ
ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਪਰਲੋਕ, ਪੁ:—ਅਗਲਾ ਜਗ, ਮਰਕੇ ਜਿੱਥੇ
ਜਾਣਾ ਹੈ ॥

ਪਰਲੋਕ ਸੁਧਾਰਨਾ

ਪਰਲੋਕ ਸੁਧਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗੇ ਕਰਮ ਕਰਨੇ
ਕਿ ਮਰ ਕੇ ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਵਾਸਾ ਹੋਵੇ ॥

ਪਰਸੰਗ, ਪੁ:—ਕਥਾ, ਮੇਲ, ਗੱਲ ਦਾ ਮੈਂਕਾ, ਦੁਸ਼ਟ
ਦਾ ਸੰਗ ॥

ਪਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਹਣਾ, ਭੇਰ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ,
ਪੁਸ਼ਣਾ, ਤੀਰਥ ਤੇ ਜਾਣਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ } ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਆਪਣੇ ਮਨੋਰਥ ਬਾਬਤ
ਪਰਸ਼ਨ } ਜੋ ਕੁਝ ਜੋਤਸੀ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਏ,
ਸੁਆਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ
ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਜੋਤਸ਼ ਦਾ ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪ੍ਰਸੰਨ } ਵਿ:—ਖੁਸ਼, ਅਨੰਦ, ਮਗਨ, ਮੰਨਣ
ਪਰਸੰਨ } ਵਾਲਾ ॥

ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ } ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ, ਤਸੱਲੀ
ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਈ } (ਹੋਣੀ) ॥

ਪਰਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਜਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਭੇਰ
ਚੜ੍ਹਵਾਉਣਾ ॥

ਪ੍ਰਸਾਦ } ਪੁ:—ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਭੋਗ, ਭੋਜਨ,
ਪਰਸਾਦ } ਕਿਰਪਾ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੁੱਠ (ਸ਼ੀਤ
ਪਰਸਾਦ } ਪਰਸਾਦ), ਕੜਾਹ ॥

ਮਹਾਂ ਪਰਸਾਦ, ਪੁ:—ਮਾਸ (ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਬੱਲੀ) ॥

ਪਰਸਾਦ ਛਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਟੀ ਖਾਣਾ, ਅੰਨ
ਪਰਸਾਦਾ ਛਕਣਾ } ਖਾਣੀ ਕਰਨਾ ॥

ਪਰਸਾਦੀ, ਸ:—ਰੋਟੀ, ਭੋਜਨ, ਅੰਨ, ਗੁਰੂ ਦੀ
ਸ਼ੀਤ ਪਰਸਾਦ ॥

ਪਰਕਾਜੀ

ਪਰਸਿੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਸੇਉ ਆਉਣਾ, ਮੁੜਕਾ
ਆਉਣਾ ॥

ਪਰਸਿੱਧ, ਵਿ:—ਮਸ਼ਹੂਰ, ਉੱਘਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ
ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣ ॥

ਪਰਸਿੰਨ, ਵਿ:—'ਪਰਸੰਨ' ਦੇ ਪੈਂ ॥

ਪਰਸੀਨਾ } ਪੁ:—ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ ਛੋਕੇ
ਪਰਸੇ } ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਮੁੜ-
ਪਰਸੇਉ } ਕਾ, ਝੋਲੀ ॥

ਪਰਸੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੱਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ, ਅੱਜ
ਤੋਂ ਤੀਜਾ ਦਿਨ (ਜੋ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੋ ਜਾਂ
ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ) ॥

ਪਰ ਹੱਥੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਗਾਏ ਹੱਥੀ, ਦੁੱਧ
ਪਰ ਹੱਥੀ } ਦੀ ਡਾਹੀ ॥

ਪਰਗਾ } ਸ:—ਸਭਾ, ਪੰਚਾਇਤ, ਕੱਠ, ਇੱਕ
ਪਰਗੇ } ਫੰਦ ॥

ਪਰਹੋਜ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਅਣਕਾਰੋ ॥

ਪਰਹੋਲੀ, ਸ:—ਬੁਝਾਰਤ ॥

ਪਰਕਾਸ (ਸ), ਪੁ:—ਚਾਨਣ, ਉੱਪ,
ਚਮਕ, ਫੇਲਾਉ, ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ,
ਗੁਰੂ ਕੀਰਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਖੁਲ੍ਹਣਾ ॥

ਪਰਕਾਸਤ } ਵਿ:—ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ, ਛਾਪ
ਪ੍ਰਕਾਸਤ } ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫੇਲਾਯਾ ਹੋਯਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਪਰਕਾਜ, ਪੁ:—ਦੁਏ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਨੋਰਥ ॥

ਪਰਕਾਜੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਦੁਏ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਸਰਾ-
ਇਕ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ ॥

ਪਰਕਾਰ

ਪਰਕਾਰ } ਪੁ:—ਵੰਗ, ਰਹੀਕ, ਭਾਂਤ, ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਪ੍ਰਕਾਰ } ਕਿਸਮ ॥

ਸ:—ਰੱਕਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਉਜਾਰਾ ॥

ਪਰਕੇ ਸਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਰ ਸਾਲ, ਅਗਲੇ ਜਾਂ
ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ॥

ਪਰਖ, ਸ:—ਜਾਚ, ਪਛਾਣ, ਸਬੂਤ, ਪਰੀਖਿਆ,
ਪਰਤਾਵਾ ॥

ਪਰਖਉਆ } ਪੁ:—ਪਰਖਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਤਾ-
ਪਰਖਈਆ } ਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਚਣਾ, ਪਛਾਣਣਾ, ਦੇਖਣਾ
ਗਲਣਾ, ਪਰਤਾਉਣਾ ॥

ਪ੍ਰ: ਪਰਖਰਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ, ਸਿਆਣਾ, ਖਰਾ,
ਸੁਚੇਤ ॥

ਪਰਖਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਖਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਪਰਖਾਣਾ } ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਰਖਾਈ, ਸ:—ਪਰਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ਹੀ ॥

ਪਰਗਟ, ਵਿ:—ਉੱਘਾ, ਜਾਹਰ, ਜਿਸ ਦੀ
ਸਥ ਨੂੰ ਖਬਰ ਹੈ ॥

ਪਰਗਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਗਟ ਹੋਣਾ, ਵਿੱਸਣਾ,
ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਪਰਗਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ ॥

ਪਰਗਟਾਈ, ਸ:—ਪਰਗਟ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਪਰਗਣਾ, ਪੁ:—ਜਿਲਾ, ਮੁਲਖ ਦਾ ਹਿੱਸਾ,
ਅਲਾਕਾ ॥

ਪ੍ਰਚਾਰ

ਪਰੰਗਤ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਨ ਲੈਣਾ ॥

ਪਰਗਾਸ, ਪੁ:—‘ਪਰਕਾਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਗਾਹ, ਸ:—ਖਾਸ ਮਿਹਰ ਬਾਨੀ, ਰਿਆਇਤ
(ਲਾਉਣੀ) ॥

ਪਰਗੋਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਸਾਨ ਚਾੜ੍ਹਨਾ, ਉਪਕਾਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਪਰਘਟ, ਵਿ:—‘ਪਰਗਟ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਚ ਸਰਚ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲ ਜਾਨਾ, ਖੁਸ਼
ਹੋ ਜਾਣਾ, ਚੁੱਲਣਾ ॥

ਪਰਚੰਡ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਹੁਤ ਬਲੇ, ਰੜਕ ਜਾਂ ਡੀਬੜ
ਵਾਲਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਪਰਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੜਨਾ, ਜੀ ਲੱਗਣਾ, ਪਿਆਲ
ਹੋਰਥੇ ਪੈਣਾ ॥

ਪਰਚ ਪਰਚਾ, ਪੁ:—ਜੀ ਦਾ ਲੱਗਣਾ, ਮਨ ਦਾ
ਟਿਕਾਉ, ਬਿਲਾਸ ॥

ਪਰਚਲਤ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੈ,
ਪ੍ਰਚਲਤ } ਜਾਰੀ, ਚਲਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਪਰਚਾ, ਸ:—ਆਦਤ, ਰੀਤ, ਰੁਕ, ਰੁਚ (ਪੈਣਾ) ॥

ਪਰਚਾ, ਪੁ:—ਕਾਗਤ, ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਾ ਕਾਗਤ ॥

ਪਰਚਾਉ, ਪੁ:—ਦਿਲ ਦਾ ਲੱਗਣਾ, ਬਿਲਾਸ ॥

ਪਰਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਲਾਉਣਾ, ਪਿਆਲ
ਹੋਰਥੇ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪਰਚਾਰ } ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਪਰਗਟ
ਪ੍ਰਚਾਰ } ਕਰਨੀ, ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਫੈਲਾਉਣ
ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨਾ) ॥

ਪਰਚਾਰਕ

ਪਰਚਾਰਕ } ਪੁ:—ਪਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਪ੍ਰਚਾਰਕ }

ਪਰਚਾਵਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਗੱਲੇ ਜੀ ਪਰਚੇ, ਜੀ ਦਾ ਪਰਚਣਾ ॥

ਪਰਚੀ, ਸ:—ਕਾਗ਼ਤ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਪਰਚੂਣ, ਪੁ:—ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਆਟਾ, ਦਾਲ ਆਦਿਕ ॥

ਪਰਚੂਣੀਆਂ, ਪੁ:—ਆਟਾ ਦਾਲ ਆਦਿਕ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰਚੋਂ, ਸ:—ਵਾਕਫੀ, ਦੇਸ਼ਤੀ, ਜਾਣ ਪਛਾਣ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ (ਪੈਜਾਣੀ) ॥

ਪਰਚੋਲ, ਸ:—ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਖੋਜ (ਕਰਨੀ) ॥

ਪਰਚੋਣੀ, ਸ:—‘ਜਲਾਉਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਚੰਡਾ, ਪੁ:—‘ਪਚੰਡਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਚਾਵਾਂ, ਪੁ:—ਛਾਉ, ਸਾਧਾ, ਬਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੰਗ ॥

ਪਰਜ, ਪੁ:—ਰਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਵੰਗ ॥

ਪਰਜਾ, ਸ:—ਰਈਧਤ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ, ਅਧੀਨ ਹੋਕੇ ਜੋ ਜਿਮੀ ਵਾਹੇ, ਅਧੀਨ ॥

ਪਰਜਾ ਪਤ, ਪੁ:—ਘੁਮਿਆਰ ॥

ਪਰਜਾ ਪਤੀ } ਪੁ:—ਜੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਨਾ
ਪਰਜਾ ਪਾਲਕ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬ੍ਰਹਮਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਮਾਲਕ, ਰਾਜਾ ॥

ਪਰਤਿਸਠਾ

ਪਰਜਾਤ, ਵਿ:—ਦੁਜੀ ਜਾਤ ਦਾ ॥
ਸ:—ਪਰਜਾਤੀ ॥

ਪਰਜਾਤੀ, ਸ:—ਦੁਜੀ ਜਾਤ, ਵੇਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ॥

ਪਰਤ, ਪੁ:—ਤਹਿ, ਨਕਲ, ਉਤਾਰਾ, ਕਾਪੀ ॥

ਪਰਤੱਖ, ਵਿ:—ਪਰਗਟ, ਜਾਹਰ, ਮੌਜੂਦ, ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਪਰਤੱਗਿਆ } ਸ:—ਅਕਗਰ, ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ,
ਪਰਤੱਗਿਆ } ਬਚਨ, ਭਰੋਸਾ ॥

ਪਰਤੱਛ, ਵਿ:—‘ਪਰਤੱਖ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਸਾ ਵਰਾਉਣਾ, ਮੋੜਨਾ ॥

ਪਰਤਲ, ਸ:—ਇੱਕੋ ਪਸ਼ੂ ਉੱਤੇ ਲੱਦਿਆ ਹੋਯਾ ਅਸਥਾਥ ਕਿਸੇ ਅਸਵਾਰ ਦਾ, ਇੱਕ ਉੱਚਾ ਰੁੱਖ ॥

ਪਰਤਲਾ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਪੇਟੀ, ਬੁਪਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦੁਈ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ, ਪੂਰਾ ਉੱਤਰ ॥

ਪਰਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਪਰਖਣਾ, ਮੋੜਨਾ ॥

ਪਰਤਾਪ, ਪੁ:—ਮਹਿਮਾ, ਸੋਭਾ, ਬਲ, ਜੋਰ, ਦਲੇਰੀ, ਚੰਗੇ ਭਾਗ ॥

ਪਰਤਾਪੀ, ਵਿ:—ਪਰਤਾਪ ਵਾਲਾ, ਵੱਡਾ ਬਲੀ ॥

ਪਰਤਾਵਾ, ਪੁ:—ਪਰਖ, ਜਾਚ, ਪਰੀਖਿਆ ॥

ਪਰਤਿਸਠਾ } ਸ:—ਘਰ ਜਾਂ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਪਰ-
ਪਰਤਿਸਠਾ } ਵੇਸ ਕਰਨ ਦੀ ਰੀਤ, ਜੌਠ, ਮੂਰਤ ਦਾ ਅਸਥਾਪਨ ॥

ਪਰਤਿਬਰਤਾ

ਪਰਤਿਬਰਤਾ, ਸ:—'ਪਤਿਸ੍ਰਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਤੀਤ, ਸ:—ਵਸਾਹ, ਭਰੋਸਾ, ਸਹਾਰਾ ॥

ਪਰੰਤੂ, ਅਵ:—ਪਰ, ਮਗਰ ॥

ਪਰਚੋਹ, ਸ:—ਪੁਰ੍ਹ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਨੂੰਹ ॥

ਪਰਦੱਖਣਾ } ਸ:—ਦੁਆਲੇ ਫਿਰਨਾ, ਭੌਲਾ ॥
ਪਰਦੱਛਣਾ }

ਪਰਦਰੋਹੀ, ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵੇਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰਦਾ, ਪੁ:—'ਪਰਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਦੇਸ, ਪੁ:—ਦੂਜਾ ਦੇਸ; ਉਪਰਾ ਮੁਲਖ ॥

ਪਰਦੇਸਣ, ਸ: } ਜੋ ਪਰਦੇਸ ਗਿਆ (ਗਈ)
ਪਰਦੇਸੀ, ਪੁ: } ਹੋਵੇ, ਪਰਦੇਸ ਦਾ (ਦੀ)
ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਪਰਪਾਨ, ਪੁ: ਸ:—ਸਰਦਾਰ, ਦੰਗ, ਆਗੂ, ਪੈਰ, ਵਜੀਰ ॥

ਪਰਪਾਨਾ, ਵਿ:—ਪਰਪਾਨ, ਵੱਡਾ (ਦਾਨਾ ਪਰ-
ਪਾਨਾ) ॥

ਪਰਨੱਤਾ, ਪੁ: } ਛੇਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਉਲਾਟ ॥
ਪਰਨੱਡੀ, ਸ: }

ਪਰਨਾ, ਪੁ:—ਰੁਮਾਲ, ਸਾਢੀ, ਅੰਗੋਛਾ, ਛਰੋਸਾ ॥

ਪਰਨਾਹ (ਹੁ), ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਸਾਦੀ ॥

ਪਰਨਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਰਨਾਰ(ਗੀ), ਸ:—ਪਰਾਈ ਇਸ਼ਕੀ, ਦੂਏ
ਦੀ ਭੀਮਤ ॥

ਪਰਬਤੀ

ਪਰਨਾਲਾ, ਪੁ:—ਛੱਤ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਵਗਾਏ ਹੋ
ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਾਲੀ, ਵਹਿਣੀ, ਮੋਰੀ,
ਪਾੜਛਾ ॥

ਪਰਨਾਲੀ, ਸ:—ਛੱਟਾ ਪਰਨਾਲਾ, ਮੋਰੇ ਆਦਮੀ
ਜਾਂ ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦੀ ਚੌੜੀ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੇ
ਜੋ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਪਰਨਾਮ, ਪੁ:—ਨਮਸਕਾਰ, ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ॥

ਪਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੱਸੇ, ਵੱਲ, ਦੋ ਭਾਗ (ਸਿਰ
ਪਰਨੇ) ॥

ਪਰਨੇਹ, ਪੁ:—ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਪਲੱਤਕ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਪਰਪੰਚ, ਪੁ:—ਬੱਖਾ, ਛਲ, ਝੂਠ, ਸੰਸਾਰ ॥

ਪਰਪੰਚੀ, ਵਿ:—ਵਰੋਖੀ, ਝੂਠਾ, ਛਲੀਆ ॥

ਪਰਪਾਟਾ } ਸ:—ਗੀਤ, ਗਲ, ਦਸਤੂਰ, ਸੁਭਾ-
ਪਰਪਾਟੀ } ਉ, ਜੋ ਭੇਦ ਦੱਸ ਦੇਵੇ, ਗੱਪਾਂ
ਖਲਾਉਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਪਰਪੁੱਲਤ, ਵਿ:—ਖੁਸ਼, ਪਰਸੰਨ, ਖਿਜਿਅ,
ਹੌਸਾ ॥

ਪਰਬ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਕਰਮ ਦਾ ਦਿਨ ਜਾਂ ਸਮਾਂ,
ਵੱਡੇ ਪਿੱਛੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਦਿਨ, ਮਹਾਭਾਰਤ
ਦੇ ਹਿੱਸੇ ॥

ਪਰਬਸੀਆ, ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਦੇ ਹੱਥ, ਜਿਸਦਾ ਨਿਰ-
ਚਾ ਨਹੀਂ ॥

ਪਰਬਤ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ, ਤਿਲਾ ॥

ਪਰਬਤੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਕਾਠੀ ਦਾ ਉੱਤਲਾ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਵਿ:—ਪਰਬਤ ਦਾ, ਪਹਾੜ ਦਾ, ਪਹਾੜੀ ॥

ਪਰਬਤੀ

ਪਰਬਤੀ } ਪੁ:—ਪਹਾੜਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ।
ਪਰਬਤੀਆਂ }

ਪਰਬੰਧ, (ਪ੍ਰਬੰਧ), ਪੁ:—ਬੰਦੋਬਸਤ, ਨੇਮ ਮੁਜਬ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਨੇਜਰ ॥

ਪਰਬਲ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਕਰੜਾ, ਜੋਰਾਵਰ, ਗੋਬਾ ॥

ਪਰਬੀਣ, ਵਿ:—ਸਿਆਣਾ, ਚਤਰ, ਜਾਣੂ ॥

ਪਰਬੇਸ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ ਵੜਨਾ, ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ,
ਪਹੁੰਚ ॥

ਪਰਬੇਖਣ, ਪੁ: ਸ:—ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਜੋ
ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ॥

ਪ੍ਰਭ } ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਸਾਈ, ਪਰਮੇਸਰ । ਜਜ-
ਪਰਭ } ਮਾਨ (ਮਿਰਾਸੀ ਦਾ) ॥

ਪਰਭੱਕਰ } ਪੁ:—ਸੁਰਜ, ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ
ਪਰਭਾਕਰ } ਜਾਤ ॥

ਪਰਭਾਉ, ਪੁ:—ਰੀਤ, ਚਾਲ, ਦਸਤੂਰ, ਵਰ-
ਤਾਰਾ ॥

ਪਰਭਾਈ, ਸ:—ਮਾਲਕੀ, ਵਰਿਆਈ, ਸਰਦਾਰੀ

ਪਰਭਾਣੀ, ਸ:—ਮਿਰਾਸੀ ਦੀ ਜਜਮਾਨਣੀ,
ਵੱਡੇ ਘਰ ਦੀ ਭੀਵੀ ॥

ਪਰਭਾਤ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਪਰਭਾਤੀ, ਸ:—ਪਰਭਾਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਇੱਕ
ਗਾਥਾ ॥

ਪ੍ਰਭੂ } ਪੁ:—‘ਪ੍ਰਭ’ ਜੇਏ ॥
ਪਰਭੂ }

ਪਰਮੇਉ

ਪਰਮ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਅੱਗਾ, ਉਤਮ, ਵੱਡਾ, ਬਹੁਤ ॥

ਪਰਮ ਹੰਸ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਸੰਤ ਜਿਸਨੇ ਮਨ
ਨੂੰ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ ॥

ਪਰਮ ਗਤ, ਸ:—ਮੁਕਤੀ, ਮੋਖ, ਦੁੱਖੋਂ ਛੁੱਟਣਾ ॥

ਪਰਮ ਗਿਆਣ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਜਾਣ
ਲੈਣਾ ॥

ਪਰਮ ਪਦ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ਜਾਂ ਦਰਜਾ,
ਮੁਕਤੀ ॥

ਪਰਮ ਪਰਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਪੀੜੀਆਂ ਤੋਂ ॥

ਪਰਮ ਪੁਰਖ (ਸ), ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ, ਪਾਰ-
ਬ੍ਰਹਮ ॥

ਪਰਮਲ, ਪੁ:—ਭੁੱਖ ਕੇ ਢੁੱਲੇ ਹੋਏ ਚੈਲ, ਮੁਰਮੂਰੇ ।

ਪਰਮਾਣ, ਪੁ:—ਸਬੂਤ, ਸਾਖੀ, ਹੱਦ, ਦਿਸ-
ਤਾਤ, ਦੁਆ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਚੀਜ਼ ਦਾ ਭੋਲ ਜਾਂ
ਮਾਪ । ਵਿ:—ਮੰਨਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਪਰਮਾਤਮਾ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ, ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ, ਕਰ-
ਤਾਰ ॥

ਪਰਮਾਨੰਦ, ਪੁ:—ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸੁਖ ॥

ਪਰਮਾਰਥ, ਪੁ:—ਸਭ ਤੋਂ ਹੱਛਾ ਅਰਥ ਜਾਂ
ਪਰੋਜਨ, ਧਰਮ, ਗੁਣ, ਆਤਮ ਗਿਆਣ, ਮੋਖ,
ਮੁਕਤੀ ॥

ਪਰਮਾਰਥੀ, ਵਿ:—ਧਰਮਾਰਥਾ, ਠੇਕ, ਭਗਤ ॥

ਪਰਮੇ } ਪੁ:—ਗਾਥਾ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਚੋਰਾ ॥
ਪਰਮੇਉ }

ਪਰਮੇਸਰ

ਪਰਮੇਸਰ } ਪੁ:—ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਰਚਦਾ ਪਾਲਦਾ
ਪਰਮੇਸਰ } ਅਤੇ ਨਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਰਤਾਰ,
ਪਰਮੇਸਰ } ਬੁਢਾ ॥

ਪਰਮੇਸਰ ਕਰੇ, ਵਿਸਮਯ:—ਮੈਂ ਪਰਮੇਸਰ ਤੋਂ
ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ॥

ਪਰਮੇਸਰੀ ਨੌਟ, ਪੁ:—'ਤਮਸਕ' ਵੇਖੋ, ਸਰਕਾਰੀ
ਤਮਸਕ ॥

ਪਰਲ ਪਰਲ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ੂਆਂ ਦਾ
ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਰਨਾ (ਪੈਲਾ, ਰਣਾ) ॥

ਪਰਲਾ, ਵਿ:—ਦੁਏ ਪਾਸੇ ਦਾ, ਅਗਲਾ ॥

ਪਰਲਾ ਪਾਰ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਦੁਏ ਪਾਸੇ, ਦੂਰ,
ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰਾ ॥

ਪਰਲਾ ਪੀਠ, ਸ:—ਤਬਾਹੀ, ਬਰਬਾਦੀ ।
ਵਿ:—ਤਬਾਹ ॥

ਪਰਲੇ ਸਿੰ ਦਾ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ, ਅੱਤ,
ਪਰਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ } ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰਾ ॥

ਪਰਲਾਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਗਤ ॥

ਪਰਲਾਪਕ, ਵਿ:—ਬਕਵਾਦੀ, ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਬਣਾਵੇ ॥

ਪਰਲੂ (ਏ), ਸ:—ਸਗਤ ਦਾ ਨਾਮ, ਕਿਆਮਤ,
ਜੁਲਮ, ਬਿਪਤਾ ॥

ਪਰਲੋਕ, ਪੁ:—'ਪਰ' ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਵਸਤੀ, ਸ:—ਪਾਲਨਾ, ਰੱਖਿਆ, ਸਹਾਯਤਾ ॥

ਪਰਵਦਗਾਰ } ਪੁ:—ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸਰ
ਪਰਵਦਗਾਰ }

ਪਰਾ

ਪਰਵਾ, ਪੁ:—ਬੇਕਮ ਦੀ ਬਿਭਾ ॥

ਪਰਵਾਈ, ਸ:—ਪੂਰਾ, ਪਰਬ ਦੀ ਪੋਣ
(ਵਾਰੇ) ॥

ਪਰਵਾਹ, ਸ:—ਚਿੰਤਾ, ਵਿਕਰ ॥
ਪੁ:—ਨਦੀ ਦਾ ਵਹਿਣ ॥

ਪਰਵਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋੜ੍ਹ ਦੇਣਾ, ਵਗਾਉਣਾ ॥

ਪਰਵਾਣ, ਵਿ:—ਮਨਸ਼ੁਰ, ਮੰਨਿਆ ਹੋਯਾ, ਰਿੱਕ
ਬੂਟਾ ॥

ਪਰਵਾਣਗੀ, ਸ:—ਆਗਿਆ, ਹੁਕਮ ॥

ਪਰਵਾਨਾ, ਪੁ:—ਲਿਖਿਆ ਹੋਯਾ ਹੁਕਮ,
ਲਿਖਤਾ ॥

ਪਰਵਾਰ, ਪੁ:—ਦੋਬਰ, ਕਬੀਲਾ, ਰੀਦਮਾਂ ਦੇ
ਗਿਰਦੇ ਜੋ ਰਾਨਣ ਦਾ ਘੇਰਾ ਕਰੇ ਕਰੇ ਪੈ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਪਰਵਾਲ, ਪੁ:—ਅੱਖਾਂ ਦੇ 'ਦਰ ਉੱਤੇ ਹੋਏ
ਵਾਲ ॥

ਪਰਵਿਸਦਾ, ਪੁ:—ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਦਿਨ, ਤਰੀਕ ॥

ਪਰਵਿਰਤ, ਵਿ:—ਰੱਬਾ ਹੋਯਾ, ਲੱਗਾ ਹੋਯਾ ॥

ਪਰਵਿਰਤੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ,
ਝੁੰਝਣਾ ॥

ਪਰਵੇਸ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ ਵਜ਼ਨਾ, ਪਹੁੰਚ, ਨਵੇਂ
ਘਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਜੋ ਰੀਤਾਂ-ਕੀਤੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਪਰਾ, ਪੁ:—ਕਤਾਰ, ਸੌਹਣਾ ਮਨੁਖ; ਲੰਬੇ ਦੀ
ਕਲਮ ਦੀ ਢੁੰਡ ॥

ਪਰਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ

ਪਰਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਤਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪਰ੍ਹਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਪਰ੍ਹੇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਾਉਠਾ } ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਲਾਕੇ ਪਕਾਈ ਹੋਈ
ਪਰਾਉਠਾ } ਹੋਈ ॥

ਪਰਾਉਠੀ } ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਰਾਉਠਾ ॥
ਪਰਾਉਠੀ }

ਪਰਾਇਆ, ਪੁ: ਵਿ:—ਓਪਰਾ, ਬਿਗਾਨਾ, ਦੁਏ ਦਾ ॥

ਪਰਾਇਚਾ, ਪੁ:—ਵਿਰਕੇ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਪਰਾਇਣ, ਸ:—ਬਲਦ ਹੱਕਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਪਰਾਈ, ਸ:—ਵਿ:—ਓਪਰੀ, ਬਿਗਾਨੇ ਦੀ, ਦੁਏ ਦੀ ॥

ਪ੍ਰਾਈਮਰ, ਸ:—ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ, ਸ:—ਮੁੱਢ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ॥
ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਵੇ ॥

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ, ਵਿ:—ਖਾਸ ਆਪਣਾ, ਗੁੱਝਾ, ਘਰ ਦਾ, ਅੰਦਰਲਾ ॥

ਪਰਾਸਚਿਤ } ਪੁ:—ਪਾਪ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਜੋ
ਪਰਾਸਚਿਤ } ਕਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪਰਾਹੁਣ ਚਾਰੀ, ਸ:—ਪਰਾਹੁਣੇ ਦੀ ਖਾਤਰ ॥

ਪਰਾਹੁਣਾ, ਪੁ:—ਬੌਝੇ ਚਿਰ ਲਈ ਜੋ ਮਨੁਖ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਜਾਵੇ ॥

ਪਰਾਣ ਛੁੱਟਣੇ

ਪਰਾਕ, ਪੁ:—ਖੰਡ ਪਾਕੇ ਘੋੜੇ ਵਿੱਚ ਰਲੀ ਹੋਏ ਵੱਡੀ ਹੋਈ ॥

ਪਰਾਕਰਮ } ਪੁ:—ਬਲ, ਤਾਕਤ, ਜੋਰ ॥
ਪਰਾਕ੍ਰਮ }

ਪਰਾਕਰਮਣ, ਸ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਾ
ਪਰਾਕਰਮੀ, ਪੁ: } ਕਰਮ ਹੈ, ਮਹਾਬਲੀ ॥

ਪਰਾਕਵਿਤ, ਸ:—ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਜਿਸ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਤ ਬੋਲੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ॥

ਪਰਾਕੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਰਾਕ, ਇੱਕ ਮਠਿ-ਆਈ ॥

ਪਰਾਖੋਰੀ, ਸ:—ਨੋਕਰੀ, ਸੇਵਾ ॥

ਪਰਾਗ } ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਗੰਗਾ ਜਮੁਨਾ
ਪਰਾਗ ਰਾਜ } ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਪਰਾਗਾ } ਪੁ:—ਜਿੰਨਾਂ ਅਨਾਜ ਚੌਥੀ ਕੜਾਹ
ਪਰਾਗਾ } ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਵਾਰ ਪਾਕਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪਰਾਚਾ, ਪੁ:—ਪਰੋਲ ਵਾਲਾ (ਗਹਿਣੇ ਆਦਿਕ) ॥

ਪਰਾਚੀਣ } ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ॥
ਪ੍ਰਾਚੀਣ }

ਪਰਾਣ } ਪੁ:—ਸਾਹ, ਜਿਦ, ਰੂਹ, ਪਿਆਰਾ,
ਪ੍ਰਾਣ } ਮਨੁਖ ॥

ਪਰਾਣ ਛੁੱਟਣੇ, ਤਿਆਗਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਨਾ,
ਵੇਣੇ ਜਾਂ ਨਿਕਲਣੇ } ਹੋਸਲਾਹਾਰਨਾ ॥

ਪਰਾਣ ਪਰਤਿਸ਼ਟਾ

ਪਰਾਣ ਪਰਤਿਸ਼ਟਾ, ਸ:—ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਸੱਭਿਆ ਲਿਆਉਣੀ ॥

ਪਰਾਣ, ਪੁ:—ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਬਲਦੀ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਪਰਾਣੀ } ਪੁ:—ਜੀਵ, ਆਤਮਾ, ਮਨੁੱਖ, ਪ੍ਰੇਤ ॥
ਪ੍ਰਾਣੀ }

ਪਰਾਤ } ਸ:—ਵਾਢੀ ਜਾਂ ਖੁਦਾਈ ਵਿੱਚ ਖੋਰ ਦੇ
ਪ੍ਰਾਤ } ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਰਾਹ ਬਣ ਜਾਏ, ਆਟਾ
ਗੁਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਚੌੜਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਪਰਾਤ (ਤਾ) } ਸ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਵਲਾ (ਪ੍ਰਾਤ
ਪ੍ਰਾਤ (ਤਾ) } ਕਾਲ) ॥

ਪਰਾਤੜਾ, ਪੁ:—ਆਟਾ ਗੁਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੜਾ ॥

ਪਰਾਂਦਾ, ਪੁ: } ਤੀਮਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਜਿਸ
ਪਰਾਂਦੀ, ਸ: } ਸੁਤ੍ਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਕੇ ਝੰਨੂ
ਚੁੱਠੇ ਵਿੱਚ ਗਹਿਣਾ ॥

ਪਰਾਧੀਣ, ਵਿ:—‘ਪਰ’ ਵਿੱਚ ‘ਪਰ ਅਧੀਣ’
ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਾਪਤ, ਸ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਮਿਲਣੀ, ਲਾਭ
(ਹੋਣਾ) ॥
ਵਿ:—ਮਿਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਜੋ ਚੀਜ਼ ਲੱਭੇ,
ਹਾਸਲ ॥

ਪਰਾਯਾ, ਪੁ:—‘ਪਰਾਇਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰਾਰ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਜਾਂ
ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਸਾਲ ॥

ਪਰਾਰਥਣਾ } ਸ:—ਖੇਨਤੀ, ਅਰਦਾਸ, ਅਰਜ ॥
ਪ੍ਰਾਰਥਣਾ }

ਪਰੀ

ਪਰਾਲ, ਪੁ:—ਗੰਨੇ ਦੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਕੱਖ ਕਾਣਾ,
ਤੋਹ ਆਦਿਕ ॥

ਪਰਾਲਭਤ } ਸ:—ਕਿਸਮਤ, ਭਾਗ, ਨਸੀਬ
ਪਰਾਲਭਦ } ਕਰਮ, (ਹੋਣੀ) ॥

ਪਰਾਲੀ, ਸ:—ਧਾਨ ਆਦਿਕ ਦਾ ਠਾਕ ਜੋ
ਹੇਠਾਂ ਵਿਛਾਕੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਸੌਂਦੇ ਹਨ।
ਕਮੀਣਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਪ੍ਰਿੰਸ ਆਫ ਵੇਲਜ਼, ਪੁ:—ਇੰਗਲਿਸ਼ਤਾਨ ਦੇ
ਪਾਰਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਜਾਦਾ ॥

ਪ੍ਰਿੰਸਿਪਲ, ਪੁ:—ਕਾਲਜ ਦਾ ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡਾ
ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ॥

ਪਰਿਹਾ, ਸ: ਪੁ:—ਪੰਦਤ, ਕੱਠ, ਸਭਾ ॥

ਪਰਿਖਕ, ਪੁ:—ਪਰਿਖਿਆ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰਿਖਿਆ, ਸ:—ਪਰਖ, ਜਾਚ, ਸਬੂਤ, ਪਰ-
ਤਾਵਾ, ਇਮਤਹਾਨ ॥

ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਪੁ:—ਛਾਪਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰਿਤਮਾ } ਸ:—ਮੂਰਤ, ਬੁਤ ॥
ਪ੍ਰਿਤਮਾ }

ਪਰਿਥਵੀ } ਸ:—ਧਰਤੀ, ਜਮੀਨ, ਭਾਂ ॥
ਪ੍ਰਿਥਵੀ }

ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨਾਥ } ਪੁ:—ਰਾਜਾ, ਮਾਲਕ, ਸਾਈਂ,
ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤੀ } ਪਰਮੇਸਰ ॥
ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਾਲ }

ਪਰਿਭਾਖਾ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਵਿਦਯਾ ਦੇ ਖਾਸ ਪਦ ॥

ਪਰੀ, ਸ:—ਪਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸੁਦਾਰ ਇਸਤ੍ਰੀ, ਹੋਈ
ਸੁਦਾਰ ਤੀਮੀ, ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਤੀਮਤ ॥

ਪਰੀਬੰਦ

ਪਰੀਬੰਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਪਰੀਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੇਸਨ ਵੰਡਣਾ ਜਾਂ ਥਾਲ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਖਾਣ, ਨੂੰ ਦੇਣਾ, ਪਰੋਸਣਾ ॥

ਪਰੀਹਣੀ, ਸ:—ਪਰੀਹਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖਾਤਰ ॥

ਪਰੀਹਾ, ਪੁ:—ਪਰੀਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰੀਖਿਆ }
ਪਰੀਖਿਆ } ਸ:—‘ਪਰਿੱਖਿਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰੀਠਾ, ਪੁ:—ਵੰਗ ਸੁਆਰਥ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਸੈਂ ਬਾਈ ਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇ। ਰੀਠਾ ॥

ਪਰੀਤ } ਸ:—ਪਿਆਰ, ਮਹੱਬਤ, ਨੇਹੁੰ, ਦੋਸਤੀ
ਪ੍ਰੀਤ } (ਹੋਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਪਰੀਤਮ } ਪੁ:, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਹੋਵੇ,
ਪ੍ਰੀਤਮ } ਪਿਆਰਾ ॥

ਪਰੀਤਾ } ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਾਉਣ
ਪ੍ਰੀਤਾ } ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਜੋ ਉਪ-
ਰਲਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਪਰ੍ਹੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ, ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ॥

ਪ੍ਰਫ, ਪੁ:—ਪਹਿਲੀ ਛਪਾਈ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਛਾਪਦੇ ਹਨ ॥

ਪਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਦੂਰ, ਦੂਏ ਪਾਸੇ, ਹੱਦ ਲੈਂਦਾ ਕੇ ॥

ਪਰੇ ਪਰੇਛੇ (ਰੇ) } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਪਰੇ,
ਪਰੇ ਵਾਰ } ਵਿੱਚ ਨਾਲ ॥

ਪਰੇਸ (ਪ੍ਰੇਸ), ਪੁ:—ਛਾਪਾ ਖਾਨਾ ॥

ਪਰੇਲ

ਪ੍ਰੇਸ ਮਨ, ਪੁ:—ਛਾਪੇ ਖਾਣੇ ਵਿੱਚ ਛਪਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪਰੇਸਟਾ, ਪੁ:—ਬੂਤ, ਪ੍ਰੇਤ, ਜਿੰਨ ॥

ਪਰੇਸਨ, ਪੁ:—‘ਆਪਰਸਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰੇਸਾਣ, ਵਿ:—ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਹਰਾਣ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਪਰੇਤਾਣੀ, ਸ:—ਘਾਬਰਾਵ, ਹਰਾਣੀ ॥

ਪਰੇਖਾ, ਸ:—‘ਪਰਿੱਖਿਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰੈਟ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਕਵਾਇਦ ਵਾਲਾ ਮਦਾਣ, ਕਵੈਦ ॥

ਪਰੇਤ, ਪੁ: } ਮੇਏ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖਦੀ ਰੂਹ, ਬੂਤ,
ਪਰਤਣੀ, ਸ: } ਗੀਦਾ ਆਦਮੀ ॥

ਪਰੇਤ ਕਰਮ, ਪੁ: } ਮੇਏ ਹੋਏ ਨੂੰ ਪਿਤਰ
ਪਰਤ ਕਿਰਿਆ, ਸ: } ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਪਚਾਉਣ
ਲਈ ਜੋ ਧਾਰਮਕ
ਰੀਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ॥

ਪਰੇਥਣ, ਪੁ:—‘ਪਲੇਥਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਰੇਮ } ਪੁ:—ਸੱਚਾ ਪਿਆਰ, ਮਹੱਬਤ, ਪ੍ਰੀਤ,
ਪ੍ਰੇਮ } ਪਰਮ (ਪਰੇਮ ਦੁਖੀ) ॥

ਪਰੇਮਣ, ਸ: } ਦੋ ਪਰੇਮ ਜਾਂ ਸੱਚੀ ਮਹੱਬਤ
ਪਰੇਮੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤੀ, ਸ:—ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਜੋ ਭਗਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਪਰੇਲ, ਸ:—ਭਾਂਸ ਨਾਲ ਇਕ ਥੋੜ (ਸੁਆਰੀ ਦੀ) ॥

ਪ੍ਰੈਸ

ਪ੍ਰੈਸ, ਪੁ:—ਛਾਪਾ ਖੋਲ੍ਹਾ ॥

ਪ੍ਰੈਕਟਸ, ਸ:—ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਹੌਲਿਆ
ਹੋਯਾ ਕੰਮ, ਅਭਿਆਸ, ਮਸ਼ਕ, ਕੰਮ ਦਾ
ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ, ਪੁ:—ਸਭਾ ਦਾ ਮੋਹਰੀ, ਪਰਧਾਨ ॥

ਪ੍ਰੈਸਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਰੀਹਤਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪ੍ਰੈਸਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੈਸਟ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਮਿਤ
ਜੋ ਅੰਨ ਅਲਗ ਕਰਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਏ ਜਾਂ
ਘੜਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਪ੍ਰੈਸੇਸ਼ਨ, ਪੁ:—ਜਲ੍ਹਸ, ਸਵਾਰੀ ॥

ਪ੍ਰੈਹਤ, ਪੁ:—ਕੁਲ ਦੀ ਰੀਤ ਰਸਮ ਕਰਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ॥

ਪ੍ਰੈਹਤਣ (ਟੀ) } ਸ:—ਪ੍ਰੈਹਤ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥
ਪ੍ਰੈਹਤਣੀ
ਪ੍ਰੈਹਤਿਆਣੀ

ਪ੍ਰੈਖਾ, ਵਿ:—ਅੱਖੋਂ ਪਰੇ, ਜੋ ਦਿਸੇ ਨੀ, ਜਿਸ ਦਾ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥

ਪ੍ਰੈਖੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਓਹਲੇ, ਲੁਕ ਕੇ, ਛਪਕੇ ॥

ਪ੍ਰੈਗਮ, ਪੁ:—ਜਲਸੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਵੰਡ
ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਇਸਤਿਫ਼ਾਰਾ ॥

ਪ੍ਰੈਜਨ, ਪੁ:—ਮਤਬਲ, ਮਨੋਰਥ, ਮਨਸਾ ॥

ਪ੍ਰੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨਕੇ ਆਦਿਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਧਾਰਾ
ਲੈਆ ਕੇ ਜੋੜਨਾ ॥

ਪ੍ਰੈਤਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੈਤਾ, ਪਹੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਣ
ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੈਮਾਨਾ ॥

ਪੱਲਹ

ਪ੍ਰੈਤੀ } ਸ:—‘ਪ੍ਰੈਤੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਪ੍ਰੈਤੀ

ਪ੍ਰੈਪਰਾਈਟਰ } ਵਿ:—ਕਾਰਖਾਨੇ ਆਦਿਕ
ਪ੍ਰੈਪ੍ਰਾਈਟਰ } ਦਾ ਮਾਲਕ ॥

ਪ੍ਰੈਸਰ, ਪੁ:—ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਉਸਤਾਦ, ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਵੰਡਾ ਜਾਣੂ ॥

ਪ੍ਰੈਲਾ, ਪੁ:—ਚੱਕੀ ਦਾ ਪੁੜ ਪੁੰਡਣ ਵਾਲਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਪ੍ਰੈਠਾ, ਪ੍ਰੈਠਾ } ‘ਪ੍ਰੈਠਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪ੍ਰੈਠੀ, ਪ੍ਰੈਠੀ }

ਪਲ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਏੜਾ ਚਿਰ, ਘੜੀ ਦਾ ਸੱਠਵਾਂ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ
ਪਲ ਫਰ } ਛਤੀ ॥

ਪਲ ਝਲ, ਪੁ: ਸ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜਾ ਚਰ ॥

ਪਲ ਪਲ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਹਰ ਵੇਲੇ ॥
ਪਲ ਪਲ ਵਿੱਚ }

ਪੱਲ, ਸ:—ਬਾਂਸਾਂ ਦਾ ਖੋਲ੍ਹਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏ ਗਿੰਨ
ਸੌ ਮਨ ਵਸਤ ਆ ਜਾਵੇ ॥

ਪਲਸ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੜ੍ਹ
ਲੀਆਂ ਗਾਂ ਟੰਬੀਕਣ ਵਾਲਾ ਰੋਸਾ (ਮਾਰ
ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਪਲਸਤਰ, ਪੁ:—ਚੂਨੇ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਲੋਥੀ ॥

ਪੱਲਹ, ਪੁ:—ਕੱਖਾਂ ਦਾ ਵੇਰ (ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਧ) ॥

ਪਲਸੇਟਾ

ਪਲਸੇਟਾ, ਪੁ:—ਲੇਟੇ ਹੋਏ ਪਾਸਾ ਵੇਰਨਾ,
ਉਲਟ ਮੁਲਟ ਹੋਣਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਪਲਕ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦਾ ਛੱਪਰ, ਪਲ, ਬੰਜਾ
ਚਿਰ ॥

ਪਲੰਘ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਸੌਹਣਾ ਮੰਜੀ ॥

ਪਲੰਘ ਪੋਸ, ਪੁ:—ਪਲੰਘ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਇੱਕ
ਚਾਦਰ ॥

ਪਲੰਘੀਰੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਸੌਹਣੀ ਮੰਜੀ ॥

ਪਲਚਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਸਣਾ, ਚੰਬੜਨਾ, ਅਟ-
ਕਣਾ ॥

ਪਲੰਜ, ਪੁ:—ਤਰਖਾਣਾਂ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ਦਾ ਇੱਕ
ਉਜਾਰਾ ॥

ਪਲਟਣ, ਸ:—ਪਿਆਰੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ
ਸੱਥਾ ॥

ਪਲਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਨਾ, ਪਰਤਨਾ, ਉਲਟਣਾ ॥

ਪਲਟਾ, ਪੁ:—ਉਲਟ, ਨਾਸ, ਬਦਲੀ (ਖਾਣ
ਦੇਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਪਲਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਲਟਾਉਣਾ, ਮੋੜਨਾ,
ਪਰਤਨਾ ॥

ਪਲਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਰਾਕ ਖਾਕੇ ਵਧਣਾ ਛੁੱਟਣਾ, ਮੰਦਾ
ਹੋਣਾ, ਤਕੜਾ ਹੋਣਾ, ਨਰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਫਲ) ॥

ਪਲਥਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੀ
ਖੇਡ (ਖੇਡਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਪਲਥੀ, ਸ:—ਰਿਤੜਾ ਦੇ ਭਾਰ ਬੈਠਣ ਦਾ ਢੰਗ
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪਲਾਉਣਾ

ਪਲੱਥੇ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਪਲੱਥਾ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਲਮਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਟਕਣਾ, ਲਮਕਣਾ ॥
ਪਲਮਣਾ }

ਪਲਮਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲਟਕਾਉਣਾ, ਲਮਕਾ-
ਉਣਾ ॥
ਪਲਮਾਣਾ }

ਪਲਵਲ, ਪੁ:—ਇਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ
ਰਿਨ੍ਹ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਪਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਲਵਾਈ, ਸ:—ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੱਲੜਾ } ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦੀ ਕੰਠੀ, ਚਾਦਰ ਦਾ
ਪੱਲੜਾ } ਸਿਰਾ ॥

ਪਲਾ, ਪੁ:—ਭੋਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਕੜਵੀ ਵਰਗਾ,
ਲੋਹੇ ਦਾ ਛਾਂਡਾ ॥

ਪੱਲਾ, ਪੁ:—ਵਿੱਥ, ਥਾਂ, ਤੱਕੜੀ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਕੰਠੀ,
ਖੀਸਾ, ਝੋਲੀ, ਤਾਕਤ, ਦਲੇਰੀ, ਘੋੜਿਆਂ
ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ॥

ਪੱਲਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡ ਵਾਸਤੇ ਝੋਲ
ਅੰਤਣੀ ॥

ਪੱਲਾ ਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਬਾਧੇ ਉ-
ਛੁਟਣਾ ॥

ਪੱਲਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਤੀਮਤਾਂ
ਦਾ ਕਿਸੇ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਰੋਣਾ ॥

ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਵਿਚ ਘਾਦ ਰੱਖਣਾ ॥

ਪਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ, ਪੀਣ ਦੀ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ, ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਉਣਾ, ਸੌਂਦ ਲਾਉਣੀ,
ਗੱਲੀ ਮਾਰਨੀ ॥

ਪਲਾਇਣ

ਪਲਾਇਣ, ਸ:—ਨੱਸ ਜਾਣਾ, ਦੌੜ ਜਾਣਾ,
ਉਗਰੀ ॥

ਪਲਾਈ, ਸ:—ਪਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਲਾਸ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥
ਪਲਾਹ }

ਪਲਾਸ ਗੈਂਦ, ਸ:—ਪਲਾਸ ਦਾ ਰਸ ਸੁਕਾਇ-
ਆ ਹੋਯਾ ॥

ਪਲਾਸ ਪਾਪੜੀ, ਸ:—ਪਲਾਸ ਦੇ ਥੀਜ ॥

ਪਲਾਹ ਸੌਂਟਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇ ਸੌਂਟੇ ਸਮਝੇ
ਥੱਲ ਪੈਣਾ ॥

ਪਲਾਹ ਜੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਥੋਲ ॥

ਪਲਾਕ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲੇ,
ਪਤਲਾ ਦਸਤ, ਕੁੱਦ, ਛਾਲ, ਪੀਲ ਜਾਂ ਗੁੱਪਣ
ਵਾਲਾ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੁੱਕਾ ਪੀਵੇ ॥

ਪਲਾਕ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਕੁੱਦ ਕੇ
ਘੋੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਬੁੱਕ ਸਿੱਟਣਾ ॥

ਪਲਾਕਾਂ ਛੁੱਟ ਜਾਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤਲੇ ਦਸਤ
ਆਉਣੇ ॥

ਪਲਾਕੀ, ਸ:—ਕੁੱਦ ਕੇ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪਲਾਪ, ਪੁ:—ਛਾਲ, ਕੁੱਦ ॥

ਪਲਾਪਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਪਲਾਚ, ਸ:—ਜੇ ਧਰਤੀ ਕੁਝ ਚਿਰ ਤਕ ਵਾਹੀ
ਨਾਂ ਜਾਏ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਹੈ ॥

ਪੱਲੁ

ਪਲਾਣ } ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਖੱਚਰ ਆਦਿਕ ਪੁਰ
ਪਲਾਣਾ } ਪਾਣ ਵਾਲੀ ਗਿੱਦੀ ॥

ਪਲਾਲ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਖੀ, ਫੜ, ਗੱਪ (ਪਲਾਲਾਂ ਮਾਰ-
ਨੀਆਂ) ॥

ਪਲਾਲਣ, ਸ: } ਜੋ ਸ਼ੇਖੀਆਂ ਮਾਰੇ, ਗੱਪੀ ॥
ਪਲਾਲੀ, ਪੁ: }

ਪਲਿਆ ਪੋਸਿਆ, ਵਿ:—ਪਲ ਕੇ ਤਕੜਾ ਹੋਯਾ
ਹੋਯਾ ॥

ਪਲਿਓਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਪਾਸੋਂ (ਖਰਚ
ਕਰਨਾ) ॥

ਪਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਲਾ ॥

ਪੱਲੀ, ਸ:—ਛੱਲਿਆਂ ਦੇ ਹਰੇ ਪੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਚਿੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਪਲੀਡਰ, ਪੁ:—ਵਕੀਲ ॥

ਪਲੀਤ, ਵਿ: ਪੁ:—ਮੇਲਾ, ਗਦਾ, ਅਪਵਿੱਤ੍ਰ ॥

ਪਲੀਤਾ, ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਤੰਗ, ਥੋਲ ਵਿੱਚ ਬਿੱਜੀ
ਹੋਈ ਲੀਰ ਜੋ ਸਾਥੇ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਸੂਈਆਂ
ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਕਾਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੀਆਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਟਾਕਿਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ॥

ਪਲੀਤੀ, ਸ:—ਮੇਲ, ਗੈਂਦ, ਪਲੀਤ ਹੋਣਾ, ਗੈਂਦਾ ਕੰਮ

ਪੱਲੁ, ਪੁ: ਸ:—ਖੰਡ ਦੇ ਬਨਾਉਣ ਵਿਚ ਜਿਸ
ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਖੰਡ ਪਾਕੇ ਸੁਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
ਹੇਠਾਂ ਸੀਰਾ ਠਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਪੱਲੁ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਕੰਨੀ, ਸੁਲ੍ਹਾ ਦਾ ਝੰਗਾ,
ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਥੀਜ, ਪੱਲਾ ॥

ਪੱਲੁ ਪਾਉਣਾ

ਪੱਲੁ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪੱਲਾ ਪਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਲੂਤਾ, ਪੁ:—ਗਾਹਲ ॥

ਪੱਲੂਜਾ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਕੰਨੀ ॥

ਪਲੇਗ, ਸ:—ਮਰੀ, ਬਵਾ, ਮਹਾਂ ਮਾਰੀ, ਤਉਣ ॥

ਪਲੇਟ, ਪੁ:—ਕੋਟ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਸੀਓ'ਕੇ ਲਾਈ
ਹੋਈ ਲੰਮੀ ਪੱਟੀ (ਪਲੇਟ ਪਾਉਣ) ॥

ਪਲੇਟ ਫਾਰਮ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ
ਲੰਮਾ ਬੜਾ ॥

ਪਲੇਠਣ, ਸ: }
ਪਲੇਠੀ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਪਹਿਲੀ ਉਲਾਦ, ਪਹਿ-
ਲੇ ਜੰਮਿਆ ਹੋਯਾ ਬਾਲ ॥
ਪਲੇਠੀਦਾ, ਪੁ: }

ਪਲੇਥਣ, ਪੁ:—ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਪਕਾਉਣ ਵੇਲੇ ਜੋ
ਸੁੱਕਾ ਆਟਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪੂੜਾ ॥

ਪਲੇਥਣੀ, ਸ:—ਰੋਟੀ ॥

'ਪਲੇਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ ਢੇਰਨਾ, ਹੱਥ ਨਾਲ
ਮਲਣਾ ॥

ਪਲੇਠਾ, ਪੁ: }
ਪਲੇਠੀ, ਸ: } 'ਪਲੇਠੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਲੇਠਾ }
ਪਲੇਵਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ, ਉਜਾੜਨਾ ॥

ਪਵਣ, ਸ:—ਪੈਂਟ, ਵਗਦੀ ਵਾਉ ॥

ਪਵਣ ਚੌਕੀ, ਸ:—ਜੋ ਚੌਕੀ ਵਾਉ ਦੇ ਜੋਰ ਨਾਲ
ਫਿਰੇ ॥

ਪੜਛਾਈ

ਪਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਵਾਂਦੀ, ਸ:—ਮੰਜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਪੰਵਾਰ, ਪੁ:—'ਪੁਆਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਵਿੰਡੂ, ਵਿ:—ਸਾਫ, ਸੁੱਖ, ਨਿਰਮਲ, ਪਾਕ,
ਸੁੱਕਾ ॥

ਪਵਿੰਡੂਤਾ } ਸ:—ਪਵਿੰਡੂ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ,
ਪਵਿੰਡੂਤਾਈ } ਸੁੱਕ ॥

ਪਵਿੰਡੂ, ਪੁ:—ਕੁਸ਼ਾ ਦਾ ਛੋਲਾ, ਪਰੋਨਾ ॥

ਪੜ, ਪੁ:—ਛੱਕਣ, ਉੱਪਰਲੀ ਛਿੱਲ ਜਾਂ ਤਹਿ
(ਫਟਣਾ) ਰੋਥ, ਤੀਸੀ ਪੀੜੀ ਦਾ ਸਾਕ
ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਪਦ (ਪੜਦਾਦਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਪੜਗਣਾ, ਪੁ:—'ਪਰਗਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੜਛਾ, ਪੁ:—ਛਿੱਲੜ ॥

ਪੜਛੌਤੀ, ਸ:—ਛੱਤ ਦੇ ਹੇਠ ਬੋਤੀ ਜੇਹੀ ਥਾਂ, ਛੋਤੀ
ਹੋਈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਨਿੱਕੀ ਸੁੱਕੀ ਚੀਜ਼ ਰੱਖੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਪੜਛਾ, ਪੁ:—ਟੁੱਟਾ, ਟੁਕੜਾ । ਵਿ:—ਟੁੱਟਾ ਭੋਜਾ,
ਤਬਾਹ ॥

ਪੜਛਾਗਤ, ਵਿ:—ਤਬਾਹ, ਥਰਥਾਦ (ਹੋਣਾ
ਕਰਨਾ) ॥

ਪੜਛੇ ਲਾਹ ਸੁੱਟਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੰਡ ਦੇਣਾ, ਹੌਲੀ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੜਛਾਈ, ਸ:—ਪੜਛਾਵਾਂ, ਛਾਉ, ਚਾਨਣ ਦੀ
ਰੋਕ ॥

ਪੜਛਾਵਾਂ

ਪੜਛਾਵਾਂ, ਪੁ:—ਛਾਉ, ਚਾਨਕ ਦੀ ਹੋਕ, ਖਾਲੀ ਦਾ ਇਕ ਹੋਗ ॥

ਪੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ, ਮੁਸਕ ਜਾਂ
ਪੜਣਾ } ਰੰਗ ਉੱਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਵਾਰਨਾ, ਮੂੰਹ
ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਜਾਂ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਕਹਿਣਾ, ਮੰਦ
ਉਚਰਨਾ ॥

ਪੜ੍ਹਣਾ ਗੁਣਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਣਾ ਸੋਚਣਾ ਅਤੇ
ਪੜ੍ਹਣਾ ਗੁੜ੍ਹਣਾ } ਅਮਲ ਕਰਨਾ ॥

ਪੜਤ, ਸ:—ਗਿਰਾਉ, ਭਿਸੇ ਸ਼ੈ ਨੂੰ ਵੰਨਗੀ
ਨਾਲ ਮੇਲਣਾ ॥

ਪੜਤ } ਸ:—ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਵੰਗ ॥
ਪੜ੍ਹਤ }

ਪੜਤਲ, ਸ:—ਪਲਟਣ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਲਸ-
ਕਰ ॥

ਪੜਤਲਾ, ਪੁ:—‘ਪਰਤਲਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਪੜਤਾਲ, ਸ:—ਖੋਜ, ਦੇਖ ਛਾਲ, ਪਤਾ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਪੜਤਾਲੀਆ, ਪੁ:—ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਕੱਛਣ ਦੇ ਮਗਰ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਦੇਖੇ
ਛਾਲੇ ॥

ਪੜਦਾ, ਪੁ:—ਛੁਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚਾਦਰ ਜਾਂ ਕੋਈ
ਹੋਰ ਚੀਜ਼, ਚੰਗਲਾ, ਘੁੰਡ, ਸ਼ਰਮ, ਪਰਤੀ ਦੀ
ਭਹਿ, ਰਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਰ, ਸਤਾਰ ਦੀਆਂ
ਪੜ੍ਹਾਆਂ, ਬਰੀਕ, ਜਾਲਾ, ਆਖ ਦਾ ਛੱਪਰ,
ਕੰਨ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਥੇ ਅਵਾਜ਼ ਪੈਂਦੀ
ਹੁੰਦੀ ॥

ਪੜਪੋਤੀ

ਪੜਦਾ ਉਠਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਹਰ ਕਰਨਾ,
ਪੜਦਾ ਚੁੱਕਣਾ } ਉੱਘਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪੜਦਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕਾਉਣਾ, ਛੁਪਾਉਣਾ ॥

ਪੜਦਾ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਦਾ ਭੋਗਣਾ, ਚੰਗਲਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੜਦਾ ਢੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਥ ਛੁਪਾਉਣਾ ॥

ਪੜਦਾ ਨਸੀਣ } ਸ:—ਪੜਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਪੜਦੇ ਦਾਰ (ਵਾਲੀ) } ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥

ਪੜਦਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁਕਣਾ, ਛੁਪ ਜਾਣਾ, ਨਾ
ਦਿਸਣਾ ॥

ਪੜਦਾ ਛਾਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ, ਐ-
ਗਣ ਪਰਗਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪੜਦਾ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਥ ਜਾਂ ਭੋਰ ਛੁਪਾਉਣਾ

ਬਾ ਪੜਦਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਲੁਕ ਛੁਪ ਕੇ ॥

ਪੜਦਾਦਾ, ਪੁ:—ਦਾਦੇ ਦਾ ਪੋਉ, ਪੋਉਦਾ ਦਾਦਾ

ਪੜਦਾਦੀ, ਸ:—ਪੋਉ ਦੀ ਦਾਦੀ, ਪੜਦਾਦੇ ਦੀ
ਭੀਵੀ ॥

ਪੜਦੋਹਤਾ, ਪੁ:—ਧੀ ਦਾ ਪੋਤਾ ਜਾਂ ਦੋਹਤਾ ॥

ਪੜਦੋਹਤੀ, ਸ:—ਧੀ ਦੀ ਪੋਤੀ ਜਾਂ ਦੋਹਤੀ ॥

ਪ ਨੱਤਾ, ਪੁ: }
ਪੜਨੱਤੀ, ਸ: } ਛੋਟੀ ਪੀੜੀ ਦੀ ਉਲਾਟ ॥

ਪੜਨਾਨਾ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਦਾ ਨਾਨਾ ਜਾਂ ਬਾਬਾ ॥

ਪੜਨਾਨੀ, ਸ:—ਮਾਂ ਦੀ ਨਾਨੀ ਜਾਂ ਦਾਦੀ ॥

ਪੜਪੋਤਾ, ਪੁ: }
ਪੜਪੋਤੀ, ਸ: } ਪੁਤ੍ਰ ਦਾ (ਦੀ) ਪੋਤਾ (ਤੀ) ॥

ਪੜਵਾਲ

ਪੜਵਾਲ, ਪੁ:—'ਪੜਵਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੜਵਾ, ਪੁ:—ਏਕਮ ਦੀ ਥਿੱਤ ॥

ਪੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਨ ਜਾਂ ਪੜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੜਵਾਈ, ਸ:—ਪੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੜਵਾਲ, ਪੁ:—'ਪੜਵਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਸਿਖਾਉਣਾ, ਮੋਟੀ ਮੱਤ ਦੇਣੀ ॥

ਪੜਾਈ, ਸ:—'ਪੜਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੜਾਈ ਸ:—ਪੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਸਿਖਿਆ, ਜੋ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ॥

ਪੜਾਕੂ } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪੜਨ ਵਾਲਾ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਪੜਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪੜਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੜਾਪੜ, ਸ:—ਜੁੱਤੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪੜਾਵਾ, ਪੁ:—ਪਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜੇਹੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ॥

ਪੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ; ਦੁਈ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਉਣ (ਬੀਧੁਲੀ) ॥

ਪੜ੍ਹਆਹ, ਪੁ:—ਕੋਲੂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਸੱਜਰੀ ਖਲ ॥

ਪਾਉਂਟਾ

ਪੜੇਸਣ, ਸ: } 'ਪੜੇਸਣ' ਅਧਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਪੜੇਸੀ, ਪੁ: }

ਪੜੇਉਣ, ਪੁ:—ਪਲੇਬਣ, ਧੁੜਾ ॥

ਪੜੇਲੀ, ਸ:—ਨੀਵਾਰੀ ਹੋਈ ਧਰਤੀ, ਬੁਝਾਰਤ ॥

ਪੜੇਵੀ, ਸ:—ਨਗਾਹੋਈ ਸੁੱਖਣਾ ਕਰਕੇ ਜੋ ਮੱਲਾਂ ਦੀ ਵਿੱਜ ਪੁਆਈ ਜਾਵੇ ॥

ਪੜੇਸ, ਪੁ:—ਗੁਆਂਢ, ਲਾਗੇ ਗਾਹਣਾ, ਹਮਸਾ ਗਤੀ ॥

ਪੜੇਸਣ, ਸ: } ਹਮਸਾਇਆ ((ਈ), ਗੁਆਂਢੀ (ਚੁਣ) ॥

ਪੜੇਸੀ, ਪੁ: }

ਪੜੇਤਾ(ਤਾ), ਪੁ:—ਪੜੇ ਦਾ ਪੁੜ, ਪੁੜ ਦਾ ਪੜਾ ॥

ਪੜੇਤੀ(ਤੀ), ਸ:—ਪੁੜ ਦੀ ਪੜੀ ॥

ਪੜੇਪਾ, ਸ: } ਅਨਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਪ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੇਰ ਤੇਰੇ ਸੇਰ ਦਾਨੇ ਪੜੇਪੀ, ਪੁ: } ਆਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਪੜੇਤੀ, ਸ:—ਸਿਖਾਉਤ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਈ ਯੱਲ ਸਿਖਾਉਣੀ ॥

ਪਾ } ਪੁ:—ਚੋਬਾ ਹਿੱਸਾ, ਇੱਕ ਤੋਲ, ਸੇਰ ਦਾ ਚੋਬਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪਾਉ }

ਪਾਉ ਰੋਟੀ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਖਮੀਰੀ ਰੋਟੀ ॥

ਪਾਂ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਰਕ ਜਾਂ ਖਾਜ਼ ॥

ਪਾਉਣਾ } ਪੁ:—ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਾਹਣਾ ॥

ਪਾਉਂਟਾ }

ਪਾਉਣਾ

ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਥਣਾ, ਅਦਿਰ ਰਖਣਾ, ਘੱਤਣਾ,
ਪਹਿਨਣਾ, ਮਕਾਨ ਬਨਾਉਣਾ, ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ,
ਮਦਰਸੇ ਬਹਾਲਣਾ ॥

ਪਾਉਂਤ (ਤੀ), ਸ:—‘ਪੈਂਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਉਲਾ, ਪੁ: } ਚੁਆਨੀ, ਚਾਰ ਆਨਿਆਂ ਦਾ
ਪਾਉਲੀ, ਸ: } ਸਿੱਕਾ ॥

ਪਾਉਲੀ, ਪੁ:—ਦਰਿਆਈ ਉਨਲ ਵਾਲਾ ॥

ਪਾਉੜ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਖੋੜੇ ਦਾ ਖੁਰ, ‘ਪੈੜ’
ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਇਆ, ਪੁ:—ਅਸਲ ਮੁੱਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲ ਪੁਰ
ਬੋਰਣਾ, ਦਰਜਾ, ਮਹਾਤਬਾ, ਮੰਜੇ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਪਾਵਾ ॥

ਪਾਇਆ, ਸ:—ਭਾਕਤ, ਬਲ, ਸਮਰਥਾ ॥

ਪਾਇਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਪੀੜੀ ॥

ਪਾਇੰਤ (ਤੀ) }
ਪਾਇੰਦ } ‘ਪੈਂਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਇੰਤਾ }
ਪਾਇੰਤਾ (ਤਾ) } ਪੁ:—‘ਪੈਂਤਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਇ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਲਦੇ ਜਾਣਾ, ਛੇਤੀ
ਛੇਤੀ ਦੁਰਨਾ ॥

ਪਾਇਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਤੰਬੂ, ਪਕਾਉਣ
ਲਈ ਪਾਹ ਵਿੱਚ ਬਲੇਰੇ ਹੋਏ ਅੰਬ, ਮੋਰ ਦੀ
ਖਿਲਾਰੀ ਹੋਈ ਪੂਛ, ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਸ
ਚੀਜ਼ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਫਿਰਨਾ (ਪਾਉਲਾ) ॥

ਪਾਸਣਾ

ਪਾਇਲੀ, ਵਿ:—ਪਾਇਲ ਵਿੱਚ ਪਕਾਯਾ
ਹੋਇਆ (ਅੰਬ) ॥

ਪਾਈ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਇਕ ਨਾਪ, ੧੮ ਮਣ
(ਕੁਲਕ), ੧੨ ਮਣ (ਜੋ), ਆਠੇ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ
ਜਾਂ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਚਾਰ ਰੋਪੇ (੧੬ ਤੋਂ ੨੫
ਮੋਰ ਅਨਾਜ) ॥

ਪਾਈਯਾ, ਪੁ:—ਪਾਉ, ਚੋਬਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪਾਸ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੋਲ, ਨੇੜੇ, ਲਾਗੇ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਉਤਰੇ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਪਾਸ ਨਾਂ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਨਾਂ ਵਰਤਣਾ ॥

ਪਾਸ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਗੱਡੀ ਦਾ) ਇੱਕ ਪਾਸੇ
ਭਿਗਣਾ ॥

ਪਾਸੀਂ ਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਦੁਏ ਵੱਲ ਫੈਲਣਾ ।
(ਮੱਥੇ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਘੋੜੇ ਦਾ) ॥

ਪਾਸ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਹਾਜਰ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਪਾਸੰਗ, ਪੁ:—ਬੱਕੜੀ ਦੇ ਛਾਬੇ ਵਿੱਚ ਬਾਰ ਪੂਰਾ
ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ, ਦੋ ਛਾਬਿਆਂ
ਦੇ ਬਾਰ ਦਾ ਵਰਕ, ਪਾਸਕੁ ॥

ਪਾਸੰਗ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਰ ਪਾਕੇ ਬੱਕੜੀ ਦੇ
ਛਾਬੇ ਇੱਕੋ ਜੇਹੇ ਕਰਨਾ ॥

ਪਾਸੰਗ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੋਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ
ਪਾਸੰਗ ਛਾਬੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪਾਸਣਾ, ਪੁ:—ਅੱਤੀ, ਪਾਸਾ (ਹੋਰਨਾਂ ਪਦਾਂ
ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ) ॥

ਪਾਸਣਾ ਦੇ ਜਾਣਾ

ਪਾਸਣਾ ਦੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ॥

ਪਾਸਣਾ ਦੇਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਤੀ ਲਾਕੇ ਘੋੜਾ ਦੁੜਾਉਣਾ ॥

ਪਾਸਤੀ ਸ:—ਪਤਲੀ ਰੋਟੀ ॥

ਪਾਸ ਬਾਣ } ਪੁ:—ਜੋ ਪਹਿਰਾ ਦੇਵੇ, ਗੋਬਾ,
ਪਾਸ ਮਾਣ } ਛੱਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸਤੀਰ ॥

ਪਾਸਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਾਸ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹੋਵੇ ॥

ਪਾਸਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਥੀਜ ਨੂੰ ਸਿੱਟ ਕੇ ਸੁਆ ਖੇਡਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਸਿੱਟਣਾ, ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਭਰਵ ॥

ਪਾਸਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਸਾ ਸਿੱਟਿਆ ਜਾਣਾ, ਰੰਗੇ ਭਾਗ ਹੋਣੇ ॥

ਪਾਸੰਗ, ਪੁ:—‘ਪਾਸੰਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਸੋਂ, ਅਵ:—ਕੋਲੋਂ, ਨਾਲੋਂ, ਦੇ ਵਸੀਲੇ, ਦੀ ਰਾਹੀਂ ॥

ਪਾਸੋਂ ਪਾਸ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੋਲ ਹੀ, ਇੱਕ ਦੁਏ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ॥

ਪਾਹ, ਪੁ:—ਰੰਗਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕ ਪੜੇ ਨੂੰ ਵਟ-ਕੜੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਢੋਬਣਾ, ਅਸਰ (ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਅਵ:—ਪਾਸ, ਕੋਲ, ਨੇੜੇ, ਲਾਗੇ ॥

ਪਾਹਟ, ਪੁ:—ਛਿੱਤਰ, ਪੱਥਰ, ਪੱਥਰ ਦੀ ਮੂਰਤ ॥

ਪਾਹਰੂ, ਪੁ:—ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਰਾਖਾ ॥

ਪਾਹੜਾ, ਪੁ:—ਬਾਰਾਂ ਸਿਰਾ, ਪੜਾਬੂ ॥

ਪਾਖਰ

ਪਾਹੜੀ, ਸ:—ਬਾਰਾਂ ਸਿਰੀ ॥

ਪਾਹੜੂ, ਪੁ:—‘ਪਾਹਰੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਹੀ, ਪੁ:—ਦੁਏਵੀ ਜਿਮੀ ਕਿਰਾਏ ਪੁਰ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ਕਿਰਸਾਲ ॥

ਪਾਹੁ, ਪੁ:—‘ਪਾਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਹੁਣਾ, ਪੁ:—‘ਪਾਹੁਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਹੁਲ, ਸ:—ਸਿੰਘ ਸਜਣ ਦੀ ਰੀਝ, ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਕੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹਿਲਾਇਆ ਹੋਯਾ ਸਰਬਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ (ਦੇਣੀ, ਲੋਣੀ) ॥

ਪਾਹੁਲੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਹੁਲ ਲਈ ਹੋਵੇ ॥

ਪਾਹੋ ਪਾਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਪਾਸੋਂ ਪਾਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਕ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਦੀ ਮੈਲ (ਪੈਣੀ) ॥

ਵਿ:—ਸੁੱਧ, ਪਵਿਤ੍ਰ, ਸਾਫ਼, ਨਖਾਲਸ, ਨਿਰ-ਦੋਸ, ਸੁੱਚਾ ॥

ਪਾਕਟ, ਸ:—ਜੇਬ, ਖੀਸਾ ॥

ਪਾਕਟ ਬੁਕ, ਸ:—ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਨੋਟ ਬੁਕ ॥

ਪਾਕਾ, ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਪੱਕ ਜਾਣਾ, ਵੱਡੇ ਰਿੱਮ-ਠੀਆ ਠਿਕਲਣਾ ॥

ਪਾਕੀ, ਸ:—ਪਾਕ ਹੋਣ ਦਾ ਭੁਣ, ਸਫਾਈ, ਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ, ਉਸਰਗ ॥

ਪਾਖੰਡ } ‘ਪਾਖੰਡ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪਾਖੰਡਣ(ਡੀ)

ਪਾਖਰ ਪੁ:—ਕਾਠੀ ਸਾਰੇ ਸਮਿਆਨ ਸਮੇਤ ॥

ਪਾਖਾਨਾ

ਪਾਖਾਨਾ ਪੁ:—‘ਪਖਾਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਖੀ ਸ:—ਬਰਾਉ, ਰੋਖੀ, ਥਣ ॥

ਪਾਗੋ, ਸ:—ਚਾਣਿਆਂ ਸੌਫ ਆਦਿਕਾਂ ਉੱਪਰ ਜੋ ਖਰ ਚਾੜ੍ਹੀ ਜਾਵੇ (ਦੋਣਾ) ॥

ਪਾਗਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਦਾਣੇ ਆਦਿਕਾਂ ਤੇ ਖੰਡ ਜਾਂ ਲੂਣ ਚਾੜ੍ਹਣਾ ॥

ਪਾਗਲ ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਰਤ ਨਹੀਂ, ਸੁਦਾਈ, ਕਮਲਾ, ਮੁਰਖ ॥

ਪਾਗੜੇ ਪੁ:—ਬਾਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਭਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕੜੀਆਂ ॥

ਪਾਂਗੁਲਾ, ਵਿ:—ਲੰਗੜਾ, ਲੰਕਾ, ਲੁਲਾ ॥

ਪਾਚਕ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੁਆ ਨਾਲ ਪਚਾਉਣ ਦੀ
ਪਾਚਣ } ਭਾਭਤ ਵਧੇ, ਚੁਰਲ ਆਦਿਕ ॥
ਪਾਚੁਣ }

ਪਾਂਡੂ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਲੇਰੀ ਨਹੀਂ ॥

ਪਾਜ, ਪੁ:—ਸੌਂਦੇ ਜਾਂ ਚਾਈ ਦਾ ਮੁਲੋਮਾ, ਦਿਖਾਵਾ ॥

ਪਾਂਜਾ, ਪੁ:—ਪੰਜ ਦਾ ਅੰਗ, ਪ ॥

ਪਾਜਾਮਾ, ਪੁ:—‘ਪਜਾਮਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਜੀ, ਵਿ:—ਕਮੀਣਾ । ਪੁ:—ਠੀਓ ਆਦਮੀ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਪਾਟ, ਪੁ:—ਪਰੜਾ, ਤਖਤਾ, ਭਾਕ, ਬੋਹਾ, ਨੰਦੀ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ॥

ਪਾਟ ਪਤ

ਪਾਟ, ਸ:—ਹਿੱਸਾ, ਸ਼ਾਖ ॥

ਪਾਟਕ, ਪੁ:—ਹਿੱਸਾ, ਛੁੱਟ, ਅਣ ਮੇਲ (ਪਣਾ) ॥

ਪਾਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੋੜ ਆਉਣੀ, ਛੁੱਟਣਾ, ਖੁਲ੍ਹਣਾ ॥

ਪਾਟੀਬਰ, ਪੁ:—ਪੱਟ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ।

ਪਾਟਾ ਪੁਰਾਣਾ, ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਕੇ ਖਾਣਾ ਹੋਯਾ (ਕੱਪੜਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਪਾਠ, ਪੁ:—ਸ਼ਬਕ ਸੰਥਾ, ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਪਾਠ ਸਾਲਾ, ਸ:—ਸਕੂਲ, ਮਦਰਸਾ, ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਪਾਠਕ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪਾਠਾ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਪਾਂਡਾ, ਪੁ:—ਜੋਤਸੀ, ਇੱਕ ਜਾਤ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਗ੍ਰੀਰਥ ਦਾ ਪਰੋਹਤ ॥

ਪਾਂਡੀ, ਪੁ:—ਪੰਤ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਮਨੁੱਖ ॥

ਪਾਂਡੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਮਿੱਟੀ, ਇੱਕ ਰਾਜਾ ॥

ਪਾਂਡੋ, ਪੁ:—ਪਾਂਡੂ ਰਾਜੇ ਦੇ ਪੰਜ—ਪੁਤ੍ਰ, ਯੁਧਿਸ਼ਠਰ, ਅਰਜਨ, ਫੀਮ, ਨਕੁਲ ਅਤੇ ਸਹਦੇਵ ॥

ਪਾਣ, ਪੁ:—ਕਲਵ, ਕਪੜੇ ‘ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਾਇਆ (ਕਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ), ਲੋਹੇ ਦੀ ਪਾਕਿਆਈ (ਚਾੜ੍ਹਣੀ) ॥

ਪਾਣ ਪਤ, ਸ:—ਇਜਤ, ਅੰਬਰੇ (ਲਹਣਾ, ਲਾਹੁਣੀ) ॥

ਪਾਣੀ

ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਪੀਠੇ ਜਵਾਂ ਜਾਂ ਖਲ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਪਾਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਪੀਠ ਨਾਲ ਤ੍ਰੇਹ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਲ, ਆਬ, ਚਮਕ, ਸ਼ਰਮ, ਹਯਾ, ਆਦਰ, ਮਾਣ ॥

ਵਿ:—ਪਾਣੀ ਵਰਗਾ ਪਤਲਾ ਜਾਂ ਠੰਡਾ, ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ, ਵਿੱਕਾ ॥

ਪਾਣੀ ਉਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮੋਠੇ ਦਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਮੁਲੀਮਾ, ਸੁਨਹਿਰੀ ਗਿਲਟ ॥

ਪਾਣੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰਘਰਨਾ, ਗਲਣਾ ॥

ਠੰਡਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਸਰਾਬ ॥

ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਸਲੂਣਾ ਪਾਣੀ, ਸੰਤਾਰਾਵਰ ॥

ਪਾਣੀ ਚੋਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕਿਰਨਾ ॥

ਪਾਣੀ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਸੇਉ ਆਉਣਾ ॥

ਪਾਣੀ ਦਾ ਬੁਲਬੁਲਾ, ਪੁ:—ਫੇਰੀ ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਧ ਦੀ ਸਭ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣਾ, ਪੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਵਗਾਉਣਾ, ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਛਾਉਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਤਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਛਣਾ ॥

ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਤੁਲੀ ਆ ਜਾਣੀ ॥

ਪਾਣੀ ਪੀਕੇ ਜਾਤ ਪੁੱਛਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਪਰ-ਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ॥

ਪਾੜ

ਪਾਣੀ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਣੀ ਚੜ੍ਹਣੀ ॥

ਪਾਣੀ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲੀਮਾ ਕਰਨਾ, ਗਿਲਟ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਪਾਣੀ ਬਦਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੁਈ ਥਾਂ ਜਾ ਰਹਿਣਾ (ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਅਰੋਗਤਾ ਵਾਸਤੇ) ॥

ਪਾਣੀ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ, ਟਹਿਲ ਕਰਨਾ ॥

ਪਾਣੀ ਮਾਰ, ਵਿ:—ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ (ਧਰਤੀ), ਜਿਸ (ਗੱਲ) ਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੌਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਿੱਛ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀ ॥

ਪਾਣੀ ਲਾਗ, ਪੁ:ਸ:—ਦੁਈ ਥਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਲਾ ਸੁਖਾਉਣਾ ॥

ਪਾਣੀ ਵਿਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਜਾ, ਸਬਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ॥

ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗਰਦੀ, ਸ:—ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਗੜਨ (ਦੇਰੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ, ਸ:—ਰਾਜ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਖਲਾਅ, ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਾਂ ਗੁਰੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ॥

ਪਾਤਣੀ, ਸ:—ਜੇ ਪਤਨ ਦੇ ਖਾਸ ਹਰੇ, ਪੱਤਨ ਦੀ ਨਬੀਕੀ ॥ ਪੁ:—ਪੱਤਨ ਵਾਲਾ, ਮਕਾਹ ॥

ਪਾਤੰਬਰ, ਪੁ:—ਪੱਤ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਪਾਤਰ } ਪੁ:—ਗੰਡਾ, ਅਸਥਾਈ ॥
ਪਾੜ }

ਪਾਤਲ

ਪਾਤਲ, ਪੁ:—ਕੰਘੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟੀ ਆਰੀ, ਠੀਕਰੀਆਂ ਗੀਟੇ ਆਦਿਕ ਪਾਣੀ ਉੱਤੇ ਸੌਂਟਣੇ ॥

ਪਾਤਲ, ਪੁ:—'ਪਤਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਤੀ, ਸ:—ਚਿੱਠੀ ਪਤ੍ਰ, ਖਤ ॥

ਪਾਥਾ, ਪੁ: } ਗੋਰੇ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ਸੁਕਾਈ ਹੋਈ,
ਪਾਥੀ, ਸ: } ਥਾਪੀ ॥

ਪਾਥੁ, ਪੁ:—ਪਾਥੀਆਂ ਪੱਥਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਾਂਦ, ਸ:—'ਪੈਂਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਦਸ਼ਾਹ, ਪੁ: }
ਪਾਦਸ਼ਾਹੀ, ਸ: } 'ਪਾਤਸ਼ਾਹ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਦਰੀ, ਪੁ:—ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਆਗੂ ॥

ਪਾਂਦੀ, ਸ:—'ਪੈਂਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਧਾ } ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਆਦਿਕ ਦੀ ਕਿਰਤ
ਪਾਂਧਾ } ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਜੋ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਜਾਂ ਲੇਖਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਪਾਂਧਣ, ਸ: } ਪਾਂਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਪਾਂਧੀ, ਪੁ: } ਰਾਹੀਂ, ਮੁਸਾਫਰ ॥

ਪਾਨ, ਪੁ:—ਚੁਨਾ ਕੱਢ ਆਦਿਕ ਲਾਭੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪੱਤਾ, ਤਾਂਸ ਦਾ ਇੱਕ ਲਲ ਰੰਗ, ਪਾਨ ਦੇ ਪੱਤੇ ਦੀ ਛਕਲ ॥

ਪਾਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਣਾ ॥

ਪਾਨਦਾਨ, ਪੁ:—ਪਾਨ ਦੇ ਪੱਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਢੋਲਾ ॥

ਪਾਰ ਕਰਨਾ

ਪਾਨ ਲਗਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਨ
ਪਾਨ ਲਾਉਣਾ } ਨੂੰ ਚੁਨਾ ਕੱਢਾ ਆਦਿਕ ਮਸਾਲਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਪਾਨੜੀ, ਪੁ:—ਪਾਨ ਦਾ ਸੁੱਕਾ ਹੱਥਾ ਪੱਤਾ ॥

ਪਾਪ, ਪੁ:—ਗੁਨਾਹ, ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਅਪਰਾਧ, ਦੋਸ਼ (ਕਰਨਾ) ॥

ਪਾਪਾਤਮਾ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਪਾਪੀ ॥

ਪਾਪ ਕੱਟਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣੇ ॥
ਪਾਪ ਕੱਟਣਾ }

ਪਾਪਣ, ਸ:—ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਪਾਪਰੀ, ਸ:—'ਸ਼ਿਕਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਾਪੜ, ਪੁ:—ਦਾਲ ਦੇ ਆਟੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਟਿੱਕੀ ॥

ਪਾਪੜ ਵੇਲਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਝਾਗਣੇ, ਮਕਰ ਕਰਨੇ ॥

ਪਾਪੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ, ਪਤਲੀ ਖੋਂਠੀ ॥

ਪਾਪੇ, ਵਿ: ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਪਰਾਧੀ, ਠਿਰਦਵੀ ॥

ਪਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦਰਿਆ ਦੇ ਦੂਏ ਪਾਸੇ, ਪਰਲੀ ਤਰਫ ॥

ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਦਾ ਦੁਆ ਪਾਸਾ, ਸਿਰਾ, ਹੱਦ, ਬੰਨਾ ॥

ਪਾਰ ਉਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ॥

ਪਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਾਉਣਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ, ਜਿੱਤਣਾ ॥

ਪਾਰ ਬਸਾਂਦੇ

ਪਾਰ ਬਸਾਂਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਆਪਣੀ
ਵਾਹ ਲੱਗੇ ॥

ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ, ਪੁ:—ਪਰਮਾਤਮਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਪਾਰ ਵਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ, ਦੂਏ
ਬੈਠੇ ॥

ਪਾਰ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਰਹਿੰ-
ਦਾ ਹੋਵੇ ॥

ਪਾਰਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੱਗਕੇ
ਲੋਹਾ ਸੋਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ,
ਇੱਕ ਮੁਲਖ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ। ਵਿ:—ਤਕੜਾ,
ਪ੍ਰਗ, ਪੱਕਾ ॥

ਪਾਰਸਣ, ਸ: } ਪਾਰਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ (ਦੀ) ਵਸਨੀਕ,
ਪਾਰਸੀ, ਪੁ: } ਪਾਰਸ ਦੀ ਖੁਰਾਨੀ ਕੌਮ ਜੋ
ਬੀਬਲੀ ਦੇ ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵੱਸ-
ਦੀ ਹੈ ॥

ਪਾਰਸਲ, ਪੁ:—ਰੁਫੇਰਿਓਂ ਛੱਕ ਕੇ ਬੰਦ ਕੀਤੀ
ਹੋਈ ਗੰਢ, ਬਸਤਾ, ਬੁਰਗਾ ॥

ਪਾਰਸੀ, ਸ:—ਫਾਰਸ ਦੀ ਬੋਲੀ। ਵਿ:—ਪਾਰਸ
ਦਾ ॥

ਪਾਰਸੀਕ, ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਫਾਰਸੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਯਾ

ਪਾਰਖੀ, ਪੁ:—ਪਰਖਣ ਵਾਲਾ, ਬੰਸੀ ॥

ਪਾਰਚਾ, ਪੁ:—ਟੁਕੜਾ, ਕਾਂਤਰ, ਲੀਰ ॥

ਪਾਰਟੀ, ਸ:—ਟੋਲੀ, ਮੰਡਲੀ, ਧੜਾ, ਧਿਰ ॥

ਪਾਰਬਤੀ, ਸ:—ਮਹਾਦੇਵ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ॥

ਪਾਰਲਾ, ਵਿ:—ਦਰਿਆ ਆਦਿਕ ਦੇ ਦੂਏ ਪਾਸੇ
ਦਾ ॥

ਪਾਲੀ

ਪਾਰਲੀਮਿਟ, ਸ:—ਦਲੇਤ ਦੇ ਰਈਸਾਂ ਅਤੇ ਆਮ
ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ॥

ਪਾਰਾ, ਪੁ:—ਮਸਹੂਰ ਵਗਣ ਵਾਲੀ ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ।
ਵਿ:—ਭਾਰਾ ॥

ਪਾਰਾਵਾਰ, ਪੁ:—ਹੱਦ, ਬੰਨਾ, ਕੰਢੇ (ਉਰਲਾ ਤੇ
ਪਰਲਾ) ॥

ਪਾਟੀ, ਸ:—ਹੌਲੇ ਮੇਲ ਦਾ ਪਾਗ, ਕਾਠ ਦੇ ਜਿਸ
ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਵੇਲਣੇ ਤੇ ਰਹੁ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪੈਂਦੀ
ਹੈ, ਡੋਂਡਾ ਚੁੱਪਾ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਡੋਂਡਾ ਘੜਾ ॥

ਪਾਠੋ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਾਰਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ॥

ਪਾਲ, ਸ: ਪੁ:—ਲੀਕ, ਕਝਾੜ, ਪੰਗੜ, ਪਾਲ
ਵਾਲਾ ॥

ਪਾਲਕ, ਪੁ: ਸ:—ਇੱਕ ਸਾਗ, ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ
ਵਿ:—ਜੋ ਪਾਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਬਨਾਉਣੀ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਪਾਲਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ, ਪੀਲਸ ॥

ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਆ ਪਿਆ ਕੇ ਵਡਾ ਕਰਨਾ,
ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ॥

ਪਾਲਨਾ, ਸ:—ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਰਵਸਤੀ ॥
ਪੁ:—ਪਿਘੜਾ ॥

ਪਾਲੜਾ, ਪੁ:—ਤੱਕੜੀ ਦਾ ਜ਼ੋਬਾ, ਪੱਲਾ ॥

ਪਾਲਾ, ਪੁ:—ਟੋਲੀ, ਆਪਣੇ ਬਚਾਉ ਦਾ ਫਿਕਰ,
ਠੰਡ, ਸਿਆਲਾ, ਕੱਕਰ, ਸਰਦੀ ॥

ਪਾਲਿਸ, ਪੁ:—ਰੋਗਨ, ਰਮਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਪਾਲਿਸੀ, ਸ:—ਰਾਜਨੀਤਿ, ਹਿਕਮਤ, ਉਸਤਾਦੀ
ਛਲ ਵਲ ॥

ਪਾਲੀ, ਪੁ:—ਭੰਗੜਚਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਆਜੜੀ ॥

ਪਾਲੇ ਪਾਲ

ਸ:—ਪਾਲ, ਕਤਾਰ, ਪੰਗਤ, ਲੜੀ ॥

ਪਾਲੇ ਪਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਪਾਲ ਜਾਂ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ॥

ਪਾਵਾ, ਪੁ:—ਚੌਕੀ ਮੰਜੀ ਕੁਰਸੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਲੱਤ ॥

ਪਾੜ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਮੋਰੀ, ਖੂਹ ਦਾ ਟੋਇਆ, ਚੀਰ, ਕਪੜਾ ਪਾੜਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪਾੜ ਸਿੱਟਣਾ (ਦੇਣਾ) } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਧ ਪਾੜਨੀ
ਪਾੜ ਮਾਰਨਾ } ਛੇਕ ਕਰਨਾ, ਚੀਰਨਾ

ਪਾੜ ਪੜੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੀ ਵਾਹੀ ਕਰਨੀ ॥

ਪਾੜੀ, ਪੁ:—ਹਰਵ ਦੀਆਂ ਟਿੱਡਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਜਿਸ ਕਾਠ ਦੀ ਮੋਰੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰਨਾਲਾ ॥

ਪਾੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੀਰਨਾ, ਦੋਟੇ ਕਰਨਾ, ਛੇਕ ਕਰਨਾ ॥

ਪਾੜਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਆ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ), ਹਰਨ ॥

ਪਾੜੀ ਸ:—ਇੱਕ ਪੰਖੇਰੂ, ਘੁੰਗੀ ॥

ਪਾੜੂ, ਵਿ:—ਪਾੜਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪਾੜੂ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪਾੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪਾੜੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਦ ਤਕ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨਾਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ, ਇੱਕ ਵੇਰੇ ਵਿੱਚ ਪਏ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਾਂ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ (ਕਈ ਵਕੀਰ ਕਰਦੇ ਹਨ) ॥

ਪਿਆਸੇ ਮਰਨਾ

ਪਿਉ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲਾਦ ਹੈ, ਖਾਪ, ਪਿਤਾ ॥

ਪਿਉਂਕਾ, ਵਿ:—ਪਿਉ ਦਾ ॥

ਪਿਉਂਠੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: ਪੁ:—ਪਿਉ ਦਾ ਘਰ ਜਾਂ ਟਬਰ ॥

ਪਿਉਂਦ }
ਪਿਉਂਦੀ } ‘ਪਿਉਂਦ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਪਿਆ, ਅ:—ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਲੱਗਕੇ ਕੰਮ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ (ਪਿਆ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ) ॥

ਪਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਲ ਦੇਣਾ, ਖੇਤ ਨੂੰ ਤਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਪਿਆਈ, ਸ:—ਪਿਆਉਣਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ

ਪਿਆਸ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਚਾਹ, ਤ੍ਰੇਹ, ਚਿੰਵਿਆ ॥

ਪਿਆ । ਤੁਝਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤ੍ਰੇਹ ਹਟਾਉਣੀ ॥

ਪਿਆਸ ਮਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਨਾਂ ਮਿਲਣ ਕਰ ਕੇ ਤ੍ਰੇਹ ਹਰ ਜਾਣੀ ॥

ਪਿਆਸ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤ੍ਰੇਹ ਜੇਕ ਕੇ ਹਟਾ ਦੇਣੀ ॥

ਪਿਆਸ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਣ ਦੀ ਚਾਹ ਹੋਣੀ ॥

ਪਿਆਸਾ, ਵਿ:—ਤ੍ਰਿਹਾਯਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਚਾਹ ਹੈ ॥

ਪਿਆਸੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਨਾਂ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਮਰਨਾ ॥

ਪਿਆਕ

- ਪਿਆਕ, ਪੁ:—ਪੀਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਪਿਆਰ ਹੋਵੇ ॥
- ਪਿਆਜ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਜੀ, ਗੰਢਾ, ਗੰਠਾ ॥
- ਪਿਆਜੀ, ਵਿ:—ਪਿਆਜ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਹਲਕਾ ਗੁਲਾਬੀ ॥ ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥
- ਪਿਆਜੀ, ਸ:—ਕਾਲੇ ਜੇਹੇ ਢਾਢੇ ਜੋ ਕਣਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਗਦੇ ਹਨ ॥
- ਪਿਆਦ, ਸ:—ਪਿਆਦਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ॥
- ਪਿਆਦਾ, ਪੁ:—ਪੈਰੀਂ ਤੁਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿਪਾਹੀ, ਭਾਖਸ਼ਾਸੀ, ਸਤਰੰਜ ਦਾ ਇੱਕ ਮੋਹਰਾ ॥
- ਪਿਆਦਾ ਦੌੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਲਈ ਆਦਮੀ ਮਗਰ ਖੋਜਣਾ ॥
- ਪਿਆਨੋ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਵਾਜਾ ॥
- ਪਿਆਰ, ਪੁ:—ਮਹੱਬਤ, ਨੇਹ, ਦੋਸਤੀ, ਹਿਤ, ਪ੍ਰੀਤ (ਕਰਨਾ, ਰੱਖਣਾ) ॥
- ਪਿਆਰ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੋਸਤੀ ਹੋਣੀ ॥
- ਪਿਆਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਮਹਿੰਗਾ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥
- ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ, ਪੁ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਸ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਪਾਹੁਲ ਲਈ ॥
- ਪਿਆਰਿਜਿਆ, ਵਿ:—ਜਿਸਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਨਿਕੰਮਾ ॥

ਪਿੱਸੂ

- ਪਿਆਲਣਾ (ਨਾਂ), ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਉਣਾ, ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ॥
- ਪਿਆਲਾ, ਪੁ: } ਕਰੋਗਾ, ਸ਼ਰਾਬ, ਬੰਦੂਕ, ਦਾ
ਪਿਆਲੀ, ਸ: } ਰੰਜਕ ਦਾਣਾ ॥
- ਹਮ ਪਿਆਲਾ ਹਮ ਨਿਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਕੱਠੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸਤ, ਖੱਕੇ ਧਾਰ ॥
- ਪਿਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਠੇ ਜਾਣਾ, ਦਲੇ ਜਾਣਾ, ਪੁੜਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
- ਪਿਸਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੋਰਾ, ਇੱਕ ਨਿੱਕੇ ਕੱਦ ਦਾ ਕੁੱਤਾ, ਮਧਰਾ ਆਦਮੀ ॥
- ਪਿਸਤਾਕੀ, ਵਿ:—ਹਲਕੇ ਸਾਢੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥
- ਪਿਸਤੀ, ਸ:—ਪਿਸਤੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੁੱਤੀ ॥
- ਪਿਸੌਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰਕੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਮੱਚਾ ॥
- ਪਿਸਲ, ਪੁ:—ਸਿਆਹੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਕਲਮ (ਸੁਰਮੇ ਜਾਂ ਪੱਥਰ ਦੀ) ॥
- ਪਿਸਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਹਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਪਿਸਾਉਣਾ } ਕਰਾਉਣਾ ॥
- ਪਿਸਵਾਈ } ਸ:—ਪੀਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਪਿਸਾਈ } ਮਜ਼ੂਰੀ ॥
- ਪਿਸਾਰ, ਪੁ: } ਫੂਤ, ਪ੍ਰੇਤ, ਫੂਤਲੀ, ਭਾਇਣਾ
ਪਿਸਾਰਣੀ, ਸ: }
- ਪਿੱਸੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ, ਬਕਰੇ ਦੇ ਮਸਾਲੇ ਦੀ ਪਿਚਕਾਰੀ (ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਨ) ॥

ਪਿੱਸੂ ਪੈਣੇ

ਪਿੱਸੂ ਪੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਕਰ ਲੱਗਣਾ, ਡਰ ਹੋਣਾ,
ਘਾਬਰਨਾ ॥

ਪਿੱਸੂ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਪਿੱਸੂਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਖੁਟੀ ॥

ਪਿਰਾਉਣਾ } 'ਪਿਸ਼ਵਾਉਣਾ, ਆਦਿਕ' ਵੇਖੋ ॥
ਪਿਰਾਈ }

ਪਿਰਾਕ, ਪੁ:—ਪੀੜਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪਿਕੰਬਰ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਭੋਜਿਆ ਹੋਯਾ
ਨਖੀ, ਰਸੂਲ ॥

ਪਿਕੰਬਰੀ, ਸ:—ਪਿਕੰਬਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਲ
ਜਾਂ ਸੱਤਿਆ ॥

ਵਿ:—ਪਿਕੰਬਰ ਦਾ (ਪਿਕੰਬਰੀ ਵਾਕ
= ਅਰੀਮ ਦੀ ਬਾਣੀ) ॥

ਪਿੰਗਲ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਖੰਦੀ ਦੀ ਵਿੰਦਾ,
ਪਿੰਗਲਾ ॥

ਪਿੰਗਲਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਾੜੀ ॥

ਪਿੰਗਲਾ, ਪੁ: } ਜਿਸਦੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਨਾਂ ਚੱਲਣ,
ਪਿੰਗਲੀ, ਸ: } ਲੁਲੂ (ਲੂ) ॥

ਪਿਘਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਿਘਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਿਘਲਾਉ, ਪੁ:—ਪਿਘਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪਿਘਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਿਘਰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਿਘਲਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਪਿਘਰਿਆ ਜਾ ਸੱਕੇ ॥

ਪਿਘਲਾਈ, ਸ:—ਪਿਘਲਾਉਣ ਦੀ ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਪਿਚੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਖਿੱਤੇ ਜਾਣਾ, ਸੁੰਗੜਨਾ ॥

ਪਿਛਾ ਕਰਨਾ

ਪਿਚਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਖਿੱਤਾ, ਪੁੱਟਣਾ,
ਸੁੰਗੜਨਾ ॥

ਪਿਚਕਾਰਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਖੋੜਾਂ,
ਅੰਗ ॥

ਪਿਚਕਾਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਲਕੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਭਰਕੇ ਪਿੱਛੇ ਡੰਡੀ ਦੇ ਦਬਾਉ
ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਧਾਰ ਦੂਰ ਤਕ ਪੁਚਾਉਂਦੀ ਹਨ
(ਚਲਾਉਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪਿਚਕਾਰੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨੁਖ ਦੇ ਸਰੀਰ
ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਪਿਚਕਾਰੀ ਨਾਲ ਪਾਣੀ
ਆਦਿਕ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ॥

ਪਿੱਛ, ਸ:—ਉਥਲੇ ਹੋਏ ਚੋਲਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ॥

ਪਿਛਲ ਖੁਰੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ॥
ਸ:—ਭਾਇਲ ॥

ਪਿਛਲੋਂਗ, ਸ: ਪੁ:—ਪਹਿਲੇ ਖੰਦ ਤੋਂ ਕਿਸੇ
ਤੀਖਤ ਦਾ ਬਾਲ, ਸ਼ੋਕਣ ਦੀ ਉਲਾਦ, ਜੋ ਕਿਸੇ
ਦੇ ਮਗਰ ਚੱਲੇ ॥

ਪਿਛਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ ਦਾ (ਦੀ), ਜੋ
ਪਿਛਲੀ, ਸ: } ਮਗਰੋਂ ਆਵੇ ॥

ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ, ਸ:—ਪ੍ਰਭਾਤ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਰ ਰਾਤ
ਰਹੇ ॥

ਪਿਛਵਾਜ਼ਾ, ਪੁ: } ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਜਗਾ ॥
ਪਿਛਵਾਜ਼ੀ, ਸ: }

ਪਿੱਛਾ, ਪੁ:—ਬੀਤਿਆ ਹੋਯਾ ਵੇਲਾ, ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣਾ, ਮੱਧ
ਲੱਗਣਾ ॥

ਪਿਛਾ ਛੱਡਣਾ

ਪਿਛਾ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਵਾਹ ਨ ਕਰਨੀ,
ਮਨ ਹਟਾ ਲੈਣਾ ॥

ਪਿਛਾ ਛੁਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਚਾਹੀ ਥੋਂ
ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਪਿਛਾਹਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ, ਮਗਰ, ਪਿੱਠ
ਵੱਲ ॥

ਪਿਛਾਹੁਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਥਲੇ 'ਚੋਏ ਚੌਲਾਂ ਵਿੱਚ'
ਪਿੱਛ ਕੱਢ ਦੇਣੀ ॥

ਪਿਛਾੜੀ, ਸ:—ਪਿਛਲਾ ਪਾਸਾ, ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ
ਪਿਛਲੀਆਂ ਅੱਗੀਆਂ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਪਿੱਛੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਠ ਵੱਲ, ਮਗਰ, ਕਰਕੇ
ਖਾਤਰ, ਵਾਸਤੇ, ਨਾਂ ਹੋਣ ਵੇਲੇ, ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਪਿੱਛੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਵੇਰ ਕਰਕੇ ਆਉਣਾ ॥

ਪਿੱਛੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਜਾਣਾ, ਜਮਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਮਗਰ
ਪਾਲੇ ਪਾਲ ॥

ਪਿੱਛੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਗਰ ਲੱਗਣ, ਦੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਪਿੱਛੇਤ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਕੰਮ ਪਿੱਛੋਂ ਕਰਨਾ ॥

ਪਿੱਛੇਤਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੰਮ ਪਿੱਛੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪਿੱਛੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:, ਅਵ:—ਮਗਰੋਂ, ਜਦੋਂ ਸਮਾ
ਥੀਤ ਜਾਵੇ ॥

ਪਿੱਛੋਂ ਤੋੜੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਓੜਕ ਨੂੰ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ॥

ਪਿੱਛੇਕਾ, ਪੁ:—ਜੱਦ, ਕੁਲ, ਘੋੜੇ ਦੀ ਪਿਛਾੜੀ
ਵੰਡਿਆਂ ਦਾ ਰੋਸਰ ॥

ਪਿਟਾਉਣਾ

ਪਿਟੋਟੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਪੱਟੀ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਪਿੱਠ
ਉੱਤੇ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਭਾਰ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣ
ਲਈ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਪਿੰਜ, ਪੁ:—ਪਹੀਆ, ਗੱਡੀ ਦਾ ਚੱਕਰ ॥

ਪਿੰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੁਲਖੀ ਨਾਲ ਰੂੰ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ
ਮੁਲੰਮ ਕਰਨੀ ॥

ਪਿੰਜਣੀ, ਸ:—ਬਾਹਰਲੀ ਲੱਕੜ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੱਡੇ
ਦੇ ਪਹੀਏ ਕਾਬੂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ॥

ਪਿੰਜਰ, ਪੁ:—ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ, ਛਾਤੀ ॥

ਪਿੰਜਰਾ, ਪੁ: } ਪਹੀਰਿਆਂ ਦਾ ਲੰਹੇ ਜਾਂ ਬਾਂਸ ਦਾ
ਪਿੰਜਰੀ, ਸ: } ਘਰ ਜਿਸਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹ ਉੱਤਰ ਨਾ
ਸਕੇ ॥

ਪਿੰਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੰਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਿੰਜਾਈ, ਸ:—ਰੂੰ ਪਿੰਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਿੰਜੁਣ, ਪੁ:—ਰੂੰ ਪਿੰਜਣ ਵਾਲਾ ਜੰਬੂ, ਧੁਲਖੀ ॥

ਪਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਾਤੀ ਮੱਥੇ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਜੋਰ
ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਾਰਨੇ, ਸਿਆਪਾ ਕਰਨਾ,
ਖਿੜਨਾ, ਛਿੱਬੇ ਹੋਣਾ ॥

ਪਿੱਟ ਪਟਉਆ, ਪੁ:—ਸਿਆਪਾ, ਪਿੱਟਣ ਰੋਣ
ਦਾ ਕੰਮ, ਝਗੜਾ ॥

ਪਿਟਵਾਹਾਂ, ਪੁ:—ਪੇਟ, ਢਿਕ ॥

ਪਿਟਾਉਣਾ, ਪੁ:—ਪਿਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਝਗੜਾ, ਖਥੇੜਾ ॥

ਪਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਖਿੜਾਉਣਾ ॥

ਪਿਟਾਰ

ਪਿਟਾਰ (ਰਾ) } 'ਪਰਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪਿਟਾਰੀ

ਪਿੱਠ, ਸ:—ਧੜ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਾਸਾ, ਕੰਡ ਵਰਗੀ ॥

ਪਿੱਠ ਦੇ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਡਕੇ ਨੱਠ ਜਾਣਾ ॥

ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਠਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਪਿੱਠ ਪੂਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਟਤ ਕਰਨੀ ॥

ਪਿੱਠ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿਚ ਢਹਿ ਪੈਣਾ,
ਪਿੱਠ ਦੇ ਛਾਰ ਪੈਣਾ, ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਗਲ ਜਾਣੀ ॥

ਪਿੱਠੂ, ਪੁ:—ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਦੋਕਰੀ ॥

ਪਿੱਡ, ਪੁ:—ਗਿਰਾਂ, ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਬਸਤੀ, ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਚੋਲ ਆਦਿਕ ਦਾ ਗੱਲਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਜ਼ੂਰ ॥

ਪਿੱਡ ਪਾਉਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਲ ਆਦਿਕ ਦੇ ਗਲੇ
ਪਿੱਡ ਫਰਾਉਣੇ } ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਦੇਣੇ
(ਸਰਾਧ ਜਾਂ ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਵਿੱਚ) ॥

ਪਿੱਡੇ ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਿੱਡ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਵੱਖਕੇ ਉਹ ਦੀ ਸਹੀ ਖਾਣੀ ॥

ਪਿੱਡਾਰਾ ਪੁ:—ਦੱਖਣ ਦੇ ਨੁਹਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਪਿੱਡੀ ਸ:—ਇੱਕ ਅੱਧੇ ਗੱਲੇ ਦੀ ਸਕਲ ਦਾ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਵੀ ਕਰਕੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਰੇਤ ਦੀ ਦੋਵੀ, ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬੁਰਜੀ, ਇੱਕ ਸਾਹਿਰ (ਗਵਲ ਪਿੱਡੀ) ॥

ਪਿਤਰਾਈ

ਪਿੱਛਰਾ ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਪਿੱਡ ਜਾਂ ਗਰਾਂ ॥

ਪਿੱਡੋਲ ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਗਾਜੀ ॥

ਪਿੱਤ ਪੁ:, ਸ:—ਗਰਮੀ, ਵਾਰੀ, ਮੌਕਾ, ਗਰਮੀ ਕਰਕੇ ਪਿੱਤ ਉੱਤੇ ਜੋ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਢਾਲੇ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਪੀਲਾ ਕੋੜਾ ਪਾਣੀ ਜੋ ਜਿਗਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਪਿਤਕਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਭਰਾਂ ਵੇਸ ਕਰ ਜੰਨਾ ਅੱਖਾਂ ਕਰਨਾ, ਪਿੱਛੇ ਪੈਣਾ, ਥਾਲਣਾ ॥

ਪਿੱਤਰ ਪੁ:—ਪੇਉ, ਦਾਦਾ, ਵੱਡੇ, (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਪਿੱਤ ਪਾਪਜ਼ਾ ਪੁ:—ਇੱਕ ਠੰਢੀ ਦੁਆ, ਇੱਕ ਬੁਟੀ ॥

ਪਿੱਤਰ ਪੁ:—ਪੀਲਾ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕੱਪੜਾ ॥

ਪਿੱਤਰ ਪਾਰੀ ਪੁ:—ਬਿਸ਼ਲ ਦੇਉਗਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ

ਪਿਤਰ ਪੁ:—ਪੇਉ ਦਾਦਾ, ਵੱਡੇ, ਜੋ ਵੱਡੇ ਮਰ ਗਏ ਹਨ ॥

ਪਿਤਰ ਤਰਪਣ ਪੁ: } ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ
ਪਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ } ਤੇ ਪਾਣੀ ਤਰੀ
ਪੜ੍ਹਕੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ॥

ਪਿਤਰ ਪੱਖ ਪੁ:—ਅੱਸੂ ਦਾ ਕਿਸ਼ਲ ਪੱਖ ॥

ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਅਰਪਣ ਵਿ:—ਪਿਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਪਿਤਰਾਈ ਸ:—ਪਿਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੀੜੀਆਂ, ਪੇਉ ਦਾਦਾ, ਪੜਦਾਦਾ ॥

ਪਿੱਤਲ

ਪਿੱਤਲ, ਪੁ:—ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਧਾਤ ॥

ਪਿੱਤਲੀ, ਵਿ:—ਪਿੱਤਲ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਪਿੱਤਲੀਆ ਵਿ:—ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਮੇਲ ਹੋਵੇ ॥

ਪਿਤਾ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਥਾਪ, ਜਿਸ ਮਰਦ ਦੀ
ਉਲਾਦ ਹੋ ॥

ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਾ, ਪੁ:—ਪੇਉ ਦਾਦਾ, ਵੱਡੇ ॥

ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੁਲ ਵੰਡਿਆ ਤੋਂ ਹੋਈ
ਆਈ ਹੋ ॥

ਪਿਤਾ, ਪੁ:—ਪਿਤਾ, ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪਿਤ ਦੀ ਬੋਲੀ,
ਹੋਸਲਾ, ਹਿੰਮਤ, ਗੁੱਸਾ, ਤੇਜ਼ੀ, ਜੋਸ਼, ਹਠ ॥

ਪਿਤਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸਾ ਰੋਕਣਾ, ਮਨ ਵੱਸ
ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਪਿਤੇ ਛੋਹੀਆਂ ਸ:—(ਬਹੁ:), ਟਿਚਕਰਾ, ਤਿਕ-
ਕੀਆਂ, ਧਮਕੀਆਂ (ਲਾਉਣੀਆਂ) ॥

ਪਿਦੜਾ (ਪਿਦਾ), ਪੁ: } ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਪੀੜੀ,
ਪਿਦੜੀ (ਪਿਦੀ), ਸ: } ਨਿੱਕਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਪਿਨ, ਸ:—ਕਾਗ਼ਤ ਨੱਥਣ ਵਾਲੀ ਸੁਈ (ਨੱਥੇ
ਥਿਨਾ) ॥

ਪਿੰਨ, ਪੁ:—ਛੱਲ ਜਾਂ ਖੰਡ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਗੋਹੇ ਦੀ
ਗਿਲਟੀ, ਬਕੇਵੇਂ ਦੇ ਵੱਰ (ਪੇ ਜਾਣੇ),
ਆਲਸੀ ॥

ਪਿਨਸਣ, ਸ:—ਪੁਰਾਣੇ ਨੋਕਰ, ਨੂੰ ਨੋਕਰੀ
ਛੱਡਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਰਕਮ ਗੁਜਾਰੇ ਵਾਸਤੇ
ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮਿਲਦੀ ਹੋ ॥

ਪਿਰਚ

ਪਿਨਸਨਰ, ਪੁ:—ਪਿਨਸਣ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪਿੰਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਗਣਾ, (ਫਕੀਰਾਂ ਵਾਕਰ) ॥

ਪਿੰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੂਤ ਜਾਂ ਰੇਰੀ ਜਾਂ ਮਠਿਆਈ ਜਾਂ
ਮੱਟੀ ਦਾ ਗੱਲਾ ॥

ਪਿੰਨੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਪਿੰਨਾ, ਸਥਾਈਆਂ ਦਾ ਗੁੱਛ
ਗੱਤੇ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਲੱਤ ਦਾ ਮੋਟਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪਿੱਪ, ਸ:—ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਫਲ ॥

ਪਿੱਪਣੀ, ਸ:—ਅੱਖ ਦੇ ਪਤਿਆਂ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਪਿਪਰਮਿੰਟ, ਸ:—ਪੂਦਨ ਦਾ ਵਲੋਤੀ ਸਤ ॥

ਪਿੱਪਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਬਿਰਤ ॥

ਪਿੱਪਲਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:) ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਫਲ, ਲਾਲ
ਮਿਰਚਾਂ ॥

ਪਿੱਪਲਾ ਗੋਂਦ, ਸ:—ਕਿੱਕਰ ਦੀ ਲਾਲ ਗੋਂਦ
ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਬਣਦੀ ਹੋ ॥

ਪਿੱਪਲਾ ਮਿੰਟ, ਸ:—'ਪਿਪਰ ਮਿੰਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਿੱਪਲਾ ਮੂਲ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਮਿਰਚ ਦੀ ਜੜ ॥

ਹਰ ਮਸਾਲੇ ਪਿੱਪਲਾ ਮੂਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਹਰ ਰੰਮ
ਕਰਨ ਲੱਗੇ ॥

ਪਿਪਲੀਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਲਾ ਕੀੜਾ ॥

ਪਿੱਪੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੱਟੀ ਜੇਹੀ ਬੂਟੀ ॥

ਪਿਰ, ਪੁ:—ਖੋਦ, ਖਸਮ ॥

ਪਿਰਚ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਰਕਾਬੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਾਰ
ਦੀ ਪਿਆਲੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ॥

ਪਿਰਤ

ਪਿਰਤੰ, ਸ:—ਦਸਤੂਰ, ਆਦਤ, ਚਾਲ ॥

ਪਿਰਤਪਾਲ (ਲਾ), ਸ:—ਪਾਲਕ ਦਾ ਕੰਮ,
ਪਰਵਸਤੀ (ਕਰਨਾ) ॥

ਪਿਰਤ ਬਿੰਬ, ਪੁ:—ਮੂਰਤ, ਪਰਛਾਵਾਂ ॥

ਪਿਰਤਮਾ, ਸ:—ਮੂਰਤ, ਬੂਤ ॥

ਪਿਰਥਮੀ }
ਪਿਰਥਵੀ (ਬੀ) } ਸ:—ਧਰਤੀ, ਜਮੀਨ, ਸੰਸਾਰ ॥

ਪਿਰਥੀ ਨਾਰ }
ਪਿਰਥੀ ਪਤੀ } ਪੁ:—ਰਾਜਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥
ਪਿਰਥੀ ਪਾਲ }
ਪਿਰਥੀ ਰਾਜ }

ਪਿਰੇਣਾ ਕ੍ਰਿ:—'ਪਰੋਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਿਲਸਣ, ਸ:—'ਪਿਸਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪਿਲਕਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁਖ ਜਿਸ ਦੇ ਪਤ੍ਰ ਅੰਬ
ਦੇ ਪਤ੍ਰਾਂ ਵਾਕਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਛੋਟੇ ॥

ਪਿਲਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਗਰ
ਲੱਗਣਾ, ਚੰਬੜਨਾ ॥

ਪਿਲਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਸਾਉਣਾ, ਚੰਬੜਾਉਣਾ ॥

ਪਿਲਛੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
ਟਹਿਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟੇਕਰੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਪਿਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਠ ਜਾਣਾ, ਮਲੋਂ ਦਲੇਂ ਜਾਣਾ,
ਧੱਕੇ ਜਾਣਾ ॥

ਪਿਲੱਤਣ, ਸ:—ਪੀਲਾ ਰੰਗ, ਚਰਦੀ ॥

ਕੱਚੀ ਪਿੱਲੀ ਗੱਲ

ਪਿਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਕਰਨਾ, ਲੜਾਜ਼ਨਾ,
ਉੱਖਰ ਜਾ ਪੈਣਾ ॥

ਪਿਲਪਿਲਾ, ਵਿ:—ਨਰਮ, ਪੱਲਾ (ਫਲ ਆਦਿਕ) ॥

ਪਿਲਪਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਰਮ ਜਾਂ ਪੱਲਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਪਿਲਪਿਲਾਟ, ਸ:—ਪਿਲਪਿਲਾ ਹੋਣ ਦਾ
ਗੁਣ ॥

ਪਿਲਵਈਯਾ } ਵਿ:—ਜੋ ਪੀਠ ਨੂੰ ਦੇਵੇ, ਪੀਠ
ਪਿਲਵੰਯਾ } ਵਾਲਾ ॥

ਪਿਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਠ ਜਾਂ ਪਿਆਉਣ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਗੱਲਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਲੜਕਾ
ਵਾਉਣਾ ॥

ਪਿਲਵਾਈ, ਸ:—ਪਿਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਿਲਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਪੀਲਾ, ਜਰਦ, ਅੰਧਾ ਪੱਕਾ,
ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਸ਼ੌਖ ਆਦਮੀ ॥

ਪਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਠ ਨੂੰ ਦੇਣਾ, ਪੀਠ ਦਾ
ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪਿਲਾਈ, ਸ:—ਪਿਆਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪਿਲਾਕ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਪੀਠ ਵਾਲਾ, ਪਿਲਾਕ,
ਖੀ ਵੇਖੋ ॥

ਪਿੱਲੀ, ਸ: ਵਿ:—ਪੀਲੀ, ਅਧੀ ਪੱਕੀ
(ਚਿਟ) ॥

ਕੱਚੀ ਪਿੱਲੀ ਗੱਲ, ਸ:—ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਸ਼ਾਹ
ਨਹੀਂ ॥

ਪਿਵਾਉਣਾ

ਪਿਵਾਉਣਾ } 'ਪਿਲਾਉਣਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪਿਵਾਈ }

ਪਿੜ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਅਨਾਜ ਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਝਤੀ ਖੇਡ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੋਵੇ । ਬਧੌੜ ॥

ਪਿੜ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਘੋਰਾ ਪਾਕੇ ਖਲੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪਿੜਕਾ, ਪੁ:—ਪਟਾਰ, ਟੋਕਰਾ ॥

ਪਿੜਾ, ਪੁ:—ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਵੱਕਣ ਵਾਲੀ ਪਟਾਰੀ ॥

ਪਿੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਟਵਾਉਣਾ, ਸੁਬਵਾਉਣਾ, ਪਿਸਵਾਉਣਾ, ਖਿੜਵਾਉਣਾ, ਪੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਪਿੜਿਆਈ, ਸ:—ਜੀਨੇ ਦੀਆਂ ਕੁੰਥਲਾਂ ॥

ਪਿੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਿਕੀ ਜਿਹੀ ਚੇਰਸ ਸ਼ਕਲ ਜੋ ਖਿੱਧੇ ਜਾਂ ਮੰਜੇ ਆਦਿਕ ਉੱਠਨ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵੀਸ ਜਾਂ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਟੋਕਰੀ ॥

ਪੀ } ਪੁ:—ਬੈਂਦ, ਪਿਆਰਾ, ਮਿੱਤ੍ਰ, ਆਸ਼ਕ,
ਪੀਆ } ਮਸ਼ੂਕ ॥

ਪੀਆ ਬੀਸਾ, ਪੁ:—'ਬੀਸਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਂ, ਪੁ:—'ਪੀਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਉ, ਪੁ:—ਪਿਆਰਾ, ਆਸ਼ਕ, ਬੈਂਦ, ਪੇਉ ॥

ਪੀਸਕ, ਪੁ:—ਪੀਠੀ ਹੋਈ ਥੋ, ਕੁਰਲ ਜਾਂ ਧੁੜਾ ॥

ਪੀਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਹਣਾ, ਦਲਣਾ, ਕੁਰਾ ਕੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪੀਰਣਾ

ਪੀਰ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਪੀਹਣ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਜੋ ਪੀਹਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ, ਢਿੱਲ ॥

ਗਿੱਲਾ ਪੀਹਣ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਹ ਕੰਮਕ ਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਲੱਗੇ ॥

ਪੀਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਲਣਾ, ਕੁਰਾ ਕੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥
ਪੁ:—ਢਿੱਲ ॥

ਪੀਹਣੀ, ਸ:—ਵਲ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਫਲ ॥

ਪੀਹੜ, ਪੁ:—ਜਥਾੜੇ ਵਿੱਚ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਪਾਲ ॥

ਪੀਹੜਾ, ਪੁ: } ਬੇਠਣ ਵਾਲੀ ਉੱਠੀ ਹੋਈ ਚੌਕੀ,
ਪੀਹੜਾ, ਸ: } ਬੈਸ, ਕੁਲ ॥

ਪੀਹੁ, ਪੁ:—ਕੁਠਾ ਦਾਰਾ, ਝਗੜਾ, (ਪਾਉਣਾ, ਪੀਣਾ) ॥

ਪੀਕ, ਸ:—ਕਸ਼ੀਫ਼ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਪਾਣ, ਪਾਣ ਚੱਥ ਕੇ ਜੋ ਕੁੱਲ ਸੁੱਟੀ ਜਾਵੇ, ਭੋਰ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਤੇਲ ਆਦਿਕ ਭੀੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲੇ ਛਾਂਡਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈਦਾ ਹੈ ॥

ਪੀਕ ਦਾਣ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਛਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਕਦੇ ਹਨ।
ਪੀਕ ਦਾਣੀ, ਸ: }

ਪੀਂਗ(ਘ), ਸ:—ਦੋ ਪਾਸਿਓਂ ਲਮਕਣ ਵਾਲਾ ਰੰਗ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੇਠਕੇ ਜਾਂ ਖਲਕੇ ਬ੍ਰਹੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਇੰਦਰ ਧਨਖ ॥

ਬੀਬੀ ਬਾਈ ਦੋ ਪੀਂਘ, ਸ:—ਇੰਦਰ ਧਨਖ ॥

ਪੀਚ, ਵਿ: ਪੁ:—ਕਰੜਾ, ਕੱਸਿਆ ਹੋਯਾ, ਪੱਕੀ ਗੀਫ ॥

ਪੀਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਸਿਆ ਜਾਂ ਘੁੰਦਿਆ ਹੋਣਾ, ਪੱਕੀ ਗੀਫ ਪੈਕੀ ॥

ਪੀਂਜ

ਪੀਂਜ, ਸ:—ਕੁਝ, ਪਾਲ, ਲੋਕ, ਲੜੀ ॥

ਪੀਂਜੇ ਪੀਂਜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੁਝਾਂ ਜਾਂ ਪਾਲਾਂ ਵਿੱਚ।

ਪੀਂਝ, ਪੁ:—ਕੁਝ ਦੇ ਚੁੱਖ ਦਾ ਧੱਕਾ ਢਲ ॥

ਪੀਠ, ਸ:—ਪੀਠ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਮਿਲਾ-
ਇਆ ਹੋਵੇ, ਕੰਪਣ ਦਾ ਸਭਾ ਪੀਸਾ, ਧੂਸਰ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਪੀਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੀਠਣਾ, ਦਫ਼ਤਾ, ਚੁਰਾ ਚੁਰਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੀਠੀ, ਸ:—ਪੀਠੀ ਦਾ ਪੀਸੀ ਹੋਈ ॥

ਪੀਠ, ਪੁ:—ਕੋਸਰ ਦਾ ਪੀਸ ਰੋਸ, ਇੱਕ ਪੀਠੇ ॥

ਪੀਠਸ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੇਲੀ, ਪਾਲਕੀ,
ਪੀਠਕ ॥

ਪੀਠਕ, ਸ:—ਪਾਲਕੀ, ਹਵਾਮ ਦਾ ਠਸੇ ਦੀ
ਝੋਂਕ ॥

ਪੀਠਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲੀ ਵਰਗੀ ਸੇ ਦਾ ਅੰਤਰ
ਲੰਘਾਉਣਾ, ਉਘਾਣਾ, ਚੁਸਣਾ, ਸਹਿਣਾ, ਸਹਾ-
ਰਨਾ ॥ ਪੁ:—ਪਾਉ ॥

ਪੀਤ, ਸ:—ਪ੍ਰੀਤ, ਪਿਆਰ ॥ ਵਿ:—ਪੀਲਾ ॥

ਪੀਤੋਬਰ, ਪੁ:—ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕੰਪੜਾ, ਪੀਲੇ
ਬਸਤੀ ਵਾਲਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ॥

ਪੀਤਮ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰਾ ॥

ਪੀਠ, ਸ:—ਕਸ਼ੁਏ ਦਾ ਧੱਕ ਪਾਣ, ਕੁਹਾੜੇ ਜਾਂ
ਰੇਖੇ ਦਾ ਛੋਕ ॥

ਪੀਪ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਦੀ ਮੀਲ, ਪਾਕ ॥

ਪੀਲਕ

ਪੀਪਨੀ, ਸ:—ਪਿਪਲ ਦੇ ਪੱਤੇ ਅਦਿਕ ਦੀ
ਬਾਸਰੀ ॥

ਪੀਪ, ਪੁ:—ਫੀਠ ਜਾਂ ਲਕੜੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਝੱਝਾ,
ਇੰਟੀ ਦਾ ਧੂੜਾ ॥

ਪੀਪਾ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਸ ਕੇ ਧੂੜਾ ਹੋ
ਪੀਪ ਕਰ ਦੇਣਾ } ਜਾਣਾ ਜਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਪੀਪੀ, ਸ:—‘ਪੀਪਨੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਥ, ਸ:—ਪੀਪ, ਪਾਕ, ਵੱਡੇ ਦੀ ਮੇਲ ॥

ਪੀਰ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪਰਮ ਦਾ ਆਗੂ
ਹੋਵੇ, ਗੁਰੂ, ਮੁਰਸ਼ਿਦ, ਸੰਤ, ਸੰਮਤੀ, ਬੜਾ
ਬਦਮਾਸ਼ ॥

ਪੀਰ ਜਾਦਾ, ਪੁ: } ਪੀਰ ਦੀ ਉਭਾਟ ਜਾਂ
ਪੀਰ ਜਾਦੀ, ਸ: } ਮੁਰੀਦ ॥

ਪੀਤ ਭਾਈ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਪੀਰ ਦੇ ਮੁਰੀਦ,
ਪੀਰ ਭੈਣ, ਸ: } ਨਗਰ ਵਾਲੇ ਪੀਰ ਦੇ
ਮੁਰੀਦ ਜਾਂ ਉਹ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਨੂੰ ਜਾਣ
ਵਾਲੇ ॥

ਪੀਰੀ, ਸ:—ਪੀਰ ਹੱਠ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਂ ਗਲਤ,
ਬੁਝੇਪਾ, ਕਰਾਮਾਤ ॥

ਪੀਰੀ ਮੁਰੀਦੀ, ਸ:—ਪੀਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਪੀਰ ਅਤੇ
ਉਸਦੇ ਮੁਰੀਦ ॥

ਪੀਲ, ਸ:—‘ਪੀਲੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੀਲਕ, ਸ:—ਸਰੀਰੀ ਦੇ ਹਠਲੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਵੱਡੀ
ਜਿਸਦੇ ਸਗਾਰੇ ਤਾਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ
ਪੀਪੜਾ, ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਪੀਲ ਪਾਇਆ

ਪੀਲ ਪਾਇਆ } ਪੁ:—ਬਮੁ ॥
ਪੀਲ ਪਾਵਾ }

ਪੀਲਣ, ਸ:—(ਹੁ ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰਿਆਂ ਤੇ
ਬੈਠ ਕੇ ਬਾਲਕ ਉਪਰ ਥੱਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ) ॥

ਪੀਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੰਗ, ਜਰਦ,
ਪੀਲੀ, ਸ: } ਬਸੰਤੀ ॥

ਪੀਲਾਈ, ਸ:—ਪੀਲਾ ਰੰਗ, ਪਿਲਤਲ, ਜਰਦੀ ॥

ਪੀਲੂ(ਲੂ), ਸ:—ਵਲ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਵਲ ॥

ਪੀਲੋ, (ਲੋ), ਸ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਪੀੜ, ਸ:—ਦਰਦ, ਦੁਖ, ਐਥ ॥

ਪੀੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਲਣੇ ਜਾਂ ਕੋਲੂ ਵਿੱਚ ਨਪਿੱਤਨਾ,
ਨਚੋੜਨਾ, ਘੁੰਟਨਾ ॥

ਪੀੜਾ }
ਪੀੜੀ } 'ਪੀੜਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਪੀੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪਿੜਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੀੜਾਈ, ਸ:—ਪੀੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਖਾਉਣਾ, ਧਰੁਆਉਣਾ,
ਅੰਦਰ ਲਫਾ, ਹੁਦਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਦਲੇ
ਹੋਰ ਸੌ ਲੈਣਾ ॥

ਪੁਆਹਾ, ਪੁ:—ਅਲਾਕਾ, ਜਿਲਾ, ਲਾਗੇ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਪੁਆਦ(ਧ), ਪੁ:—ਇੱਕ ਅਲਾਕਾ ॥

ਪੁਆਰ, ਪੁ:—'ਤੇ' ਚਿਰ ਦੀ ਮੌਤ, ਬੇ ਸੁਰਤੀ ॥

ਪੁਆਰ ਹੋ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੌੜਾ ਚਿਰ ਮਰ ਕੇ
ਵੇਰ ਹੋਸ਼ ਆ ਜਾਣੀ ॥

ਪੁਹਾਰਾ

ਪੁਆਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਚਿਰ ਮਰਦਾ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਪੁਆੜਾ, ਪੁ:—ਬਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, ਛੋਟਰ(ਪਾਉਣਾ,
ਧੋਣਾ) ॥

ਪੁਸਟ, ਵਿ:—ਪਾਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੋਟਾ ਛੋਟਾ
ਤਕੜਾ ॥

ਪੁਸਟ }
ਪੁਸਟਾਈ } ਸ:—ਤਾਕਤ, ਬਲ, ਪਕਿਆਈ ॥

ਪੁਸਤਕ, ਪੁ: ਸ:—ਕੁੱਝ, ਹੱਥੀ, ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਅੱਢੀ
ਲਾਕੇ ਹੱਥੀ (ਚਲਾਉਣੀ, ਮਾਰਨੀ) ॥

ਪੁਸਤਾ, ਪੁ:—ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਸੀਤਾ ਹੋਯਾ ਪਾਸਾ,
ਨਿੱਕੀ ਕੰਧ ॥

ਪੁਸਤਾਰ, ਸ:—ਕੁਲ, ਪੀੜਤੀ, ਨਸਲ, ਪੋਰ ॥

ਪਸਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਠ ਤੇ ਚੁੱਕੀ ਹੋਈ ਲੱਕੜੀ
ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਦੀ ਰੱਥ, ਰੰਧ ਦੀ ਠੀਹ
ਬੰਨ੍ਹ ॥

ਪੁਸਪ, ਪੁ:—ਫੁੱਲ ॥

ਪੁਸਾਕ (ਕੀ), ਸ:—ਕੱਪੜੇ, ਬਸਤ੍ਰ, ਲੀੜੇ (ਸੀਤੇ
ਹੋਏ) ॥

ਪੁਹਲੋ, ਵਿ:—ਮੋਟਾ । ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ
ਬੋਝਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੇਡ ॥

ਪੁਹਾਰ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਮੀਂਹ
ਦੀਆਂ ਕਣੀਆਂ ॥

ਪੁਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਤਖ ਮਾਤਾ ਆਦਿਕ ਦਾ ਜੋਰ,
ਪਾਣੀ ਦਾ ਹੇਠ ਜੋਰ ਨਾਲ ਉਪਰ ਨੂੰ
ਉੱਛਲਣਾ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੱਪੀ ॥

ਪੁਹੁਣਾ

ਪੁਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਰ ਕਰਨਾ, ਲੱਗਣਾ ॥

ਪੁਹੁਰਿਆ, ਸ:—ਮਿਹਨਤ, ਕੰਮ, ਕਾਜ ॥

ਪੁੱਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ,
ਬਹੁਕਰਨਾ, ਦੁੱਠਣਾ ॥

ਪੁੱਕਾ, ਵਿ:—ਨਿਰਾ, ਉੱਕਾ ॥

ਪੁਕਾਰ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼, ਹੋਲਾ, ਸੱਦਾ, ਵੰਬ ॥

ਪੁਕਾਰ ਪੈ ਜਾਣੀ, ਸ:—ਕੋਈ ਹੱਲ ਸਬ ਬਾ
ਮਲੂਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਪੁਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉ-
ਣਾ, ਸੱਦਣਾ ॥

ਪੁਖਰਾਜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਡਮੁੱਲਾ ਪੱਥਰ, ਇੰਦ
ਸਭਾ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰੀ ॥

ਪੁੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਜਗਾ ਮਿਲਣੀ,
ਮਰਜੀ ਮੁਜਿਬ ਹੋਣਾ ॥

ਪੁਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਭਰਨਾ
ਨਿਥਾਉਣਾ ॥

ਪੁੱਚ ਪੁੱਚ, ਵਿਸਮਯ:—ਵੀਗਰ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪੁਚਕਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਫੇਰਨਾ,
ਬੁਲਾਉਣਾ ॥

ਪੁਚਕਾਰਾ, ਪੁ: } ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਫੇਰਨਾ
ਪੁਚਕਾਰੀ, ਸ: } ਦਾ ਕੰਮ (ਦੇਣਾ) ॥

ਪੁਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਭੇਜ ਜਾ ਕੇ
ਫੇਰਣਾ ॥

ਪੁੱਜ

ਪੁਚਾਰਾ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਲੇਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਤਲੀ
ਮਿੱਟੀ ॥

ਪੁਚਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਧ ਲਿਖਣੀ, ਧੋਖਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਪੁੱਛ, ਸ:—ਖੋਜ, ਅਗੰਮ ਦਾ ਪਤਾ, ਸਵਾਲ, ਆਦਰ
ਭਾਉ ॥

ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਸ:—ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਜਾਂ ਖੋਜ ॥

ਪੁੱਛ ਦੱਸਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਅਗੰਮ ਦੀ ਗੱਲ
ਪੁੱਛ ਦੇਣੀ } ਪੁੱਛੀ ਜਾਵੇ ਉਹ ਦਾ ਪਤਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਪੁੱਛ ਪੁਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗੰਮ ਦੀ ਗੱਲ
ਪੁੱਛਣੀ (ਦਰਗਾਹ ਤੋਂ) ॥

ਪੁੱਛ ਪੁਰਸਿਸ਼, ਸ:—ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਪੂਰਾ ਖੋਜਾ,
ਪਤਾ ॥

ਪੁੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤਾ ਲੈਣਾ, ਕੋਈ ਗਲ ਦੂਜੇ
ਕੋਲੋਂ ਮਲੂਮ ਕਰਨੀ, ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ, ਲੇਖਾ
ਮੰਗਣਾ, ਸੁੱਖ ਸਾਂਦ ਦਾ ਹਾਲ ਦੱਸਣ ਨੂੰ
ਕਹਿਣਾ, ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ॥
ਸ:—ਅਗੰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਜੋ ਪੁੱਛੀ ਜਾਏ ॥

ਪੁੱਛਣਾ ਗਿੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਪੁਛਵਈਯਾ, ਪੁ:—ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਖੋਜੀ ॥

ਪੁਛਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਖਵਾਉਣਾ, ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ
ਪੁਛਾਉਣਾ } ਕਰਾਉਣੀ ॥

ਪੁੱਜ, ਸ:—ਪਹੁੰਚ, ਸਮਰਥ, ਰਸੀਦ ॥

ਪੁੱਜ, ਪੁ:—ਖਜ਼ਾਨਾ, ਇਕੱਠ ॥

ਪੁੱਜਣਾ

ਪੁੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹੁੰਚਣਾ, ਅਪੁੱਜਣਾ, ਆ (ਜਾ) ਵਜ਼ਨਾ ॥

ਪੁੱਜਤ, ਸ:—ਪੁੱਜੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ॥

ਪੁਜਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਪੁਜਾਉਣਾ } ਜਾਂ ਪੁਜਾਉਣਾ ॥

ਪੁਜਾਰਾ (ਰੀ), ਪੁ:—ਪੁਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁੰਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੰਝਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁਟੈਡਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ ਪੁਟੈਡਾ ਪੱਕਦਾ ਹੈ ॥

ਪੁਟੈਡਾ, ਪੁ:—ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ ਪਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਤਲੀ ਰੋਟੀ ॥

ਪੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਦਣਾ, ਜੜ੍ਹ ਉਖੇੜਨਾ ॥

ਪੁਟਪੜੀ, ਸ:—‘ਪੁੜਪੜੀ’ ਦੇਖੋ ॥

ਪੁਟ ਪੁਟ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਫ ਸਾਫ ਬੋਲ ਸਕਣਾ (ਬਾਲ ਦਾ) ॥

ਪੁਟਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਟਣ ਜਾਂ ਉਖੇੜਨ ਦਾ
ਪੁਟਾਉਣਾ } ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁਟਵਾਈ, ਸ:—ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੁਟਾਸ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਰ, ਸਜੀ ॥

ਪੁਟੀਣ, ਸ:—ਚੋਖਟੇ ਵਿੱਚ ਸੀਸੇ ਜੜਨ ਵਾਲਾ ਮਸਾਲਾ ॥

ਪੁੱਠ, ਸ:—ਪੁੱਠਾ ਪਾਸਾ, ਉਲਟ, ਦੁਆ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ॥

ਪੁੱਠਾ

ਪੁੱਠ ਰੰਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਝੂਟੀ, ਠੀਲ ਕੀਨੀ ॥

ਪੁੱਠ ਦਾ ਮਾਸ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਮਾਸ ॥

ਪੁੱਠ ਵੇਟੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਆ ਨੂੰ ਭਉਣ ਜਾਂ ਵੇਖਣਾ

ਪੁੱਠ ਪੈਰੀ, ਸਾ—ਪੁੱਠੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲੀ, ਭਾਇਣ ॥

ਪੁੱਠ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਸ:—ਭਰਜਾ ਜਾਂ ਮੱਟਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਪੁੱਠਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪਾਸਾ, ਵਿੱਡੜ ॥

ਵਿ:—ਉਲਟਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਹੈ, ਕੱਥਾ ॥

ਪੁੱਠਾ ਬੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਟਾ ਹੋਣਾ, ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੌਛੀ ਹੋਣੀ, ਫੌਜ ਦੀ ਕਤਾਰ ਭਰੀ ਰਹਿਣੀ ॥

ਪੁੱਠੀ, ਸ:—ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਹੱਕਰ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ, ਕੰਮ ਦਾ ਨਾਂ ਬਠਨਾ ॥ ਵਿ:—ਉਲਟੀ ॥

ਪੁੱਠਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਛਾਨਣਾ, ਕਪੜੇ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਢੇਕ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢ ਲੀਆਂ, ਹੋਲਣਾ ॥

ਪੁੱਠਾ, ਪੁ:—ਗੁਣ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ਦਸਣ ਵਾਲਾ ਪਦ (ਮਨਖ ਪਣਾ) ॥

ਪੁੱਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁੱਠਾਈ, ਸ:—ਪੁੱਠਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੁੱਠ } ਪੁ:—ਮਰਦਾਵੀਂ ਉਲਾਟ, ਭੇਟਾ, ਸੰਭਾਨ ॥
ਪੁੱਠੁ }

ਪੁੱਠੜਾ, ਵਿ:—ਲਾੜ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦਾ, ਪੁਰੁ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ॥

ਪੁੱਤੀ

ਪੁੱਤੀ, ਸ਼:—ਧੀ, ਬੇਟੀ, ਜਨਾਨੀ ਉਲਾਦ ॥

ਪੁੱਤਲਾ, ਪੁ:—ਬਲਾਉਣੀ ਖੁੜ, ਫੌਲੀ ਦਾ ਪੁੜ ॥

ਪੁਤਲਾ, ਪੁ:—ਬਲਾਉਣੀ ਸ਼ਕਲ, ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਮੂਰਤ ॥

ਪੁਤਲੀ, ਸ਼:—ਛੋਟਾ ਪੁਤਲਾ, ਲੋਕੜ ਆਦਿਕ ਦੀ ਮੂਰਤ, ਅੱਖ ਦੀ ਧੀਰੀ ॥

ਪੁਤਲੀਆਂ ਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਲੋਕੜ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤਾਂ ਦਾ ਨਾਚ ॥

ਪੁੱਤਾ ਧੀਆ, ਸ਼:—ਬਾਲ ਬੱਚੇ, ਉਲਾਦ ॥

ਪੁੱਤ੍ਰੇਇਤਾ } ਵਿ:—ਪੁੜ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ, ਲਾਜ਼
ਪੁੱਤ੍ਰੇਤਾ } ਦਾ ॥

ਪੁੰਨ, ਪੁ:—ਦਾਨ, ਖਰੀਤ, ਧਰਮ, ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦਾ ਫਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਪੁੰਨ ਦਾਸਾਕ (ਫੌਲਾ), ਪੁ:—ਕੁਝ ਨਾ ਲੋਕੋ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜੋ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ) ॥

ਪੁਨਹਚਾਰ, ਸ਼:—ਅਭਿਆਸ ਮੰਤ੍ਰ ਜਪ ਆਦਿਕ ॥

ਪੁਨਰ, ਵਿ:—ਫੇਰ, ਦੁਜੀ ਵਾਰ (ਪੁਨਰ ਜਨਮ, ਪੁਨਰ ਵਿਆਹ) ॥

ਪੁੰਨਿਆ, ਸ਼:—ਚਾਨਣੀ ਪੱਖ ਦੀ ਫੋਕੜਲੀ ਬਿਤ, ਪੂਰਣਮਾਸੀ ॥

ਪੁਨੀਤ, ਵਿ:—ਪਵਿਤ੍ਰ, ਸੁੱਧ, ਪੁੰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪੁਨੂੰ, ਪੁ:—ਸੋਸੀ ਦਾ ਆਸ਼ਕ, ਸੋਹਣਾ ਮਰਦ ॥

ਪੁਰਾ

ਪੁਰ, ਅਵ:—ਉੱਪਰ, ਉੱਚੇ, ਤੇ। ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਰ ॥

ਪੁਰਸ, ਪੁ:—ਪੁਰਖ, ਮਰਦ, ਬੌਦ ॥

ਪੁਰਸਾਰ, ਪੁ:—ਸਮਾ, ਨਸਲ, ਪੌਰ ॥

ਪੁਰਸਾਰਥ, ਪੁ:—ਉੱਦਮ, ਨਿਮਿਤ, ਤਾਕਤ, ਬਹਾਦਰੀ ॥

ਪੁਰਸਾਰਥੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜੋ ਪੁਰਸਾਰਥ ਕਰੇ ॥

ਪੁਰਸੀਸ, ਸ਼:—ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ॥

ਪੁਰਖ, ਪੁ:—ਪੁਰਸ਼, ਮਰਦ, ਮਨੁੱਖ ॥

ਪੁਰਖਾਰਥ } 'ਪੁਰਸਾਰਥ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪੁਰਖਾਰਥੀ }

ਪੁਰਚਕ, ਸ਼:—ਉਕਸਾਉਣ, ਜੋਸ਼ ॥

ਪੁਰਜਾ, ਪੁ:—ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜਹਾ ਟੁਕੜਾ, ਕਿਸੇ ਕਲਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ॥

ਪੁਰਤਾਣੀ, ਸ਼:—ਪਰੋਹਤ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਪੁਰਖ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਦਾ ਤਿਹਾਜ਼, ਸੁਭ ਦਿਨ ॥

ਪੁਰਖਾਸੀ, ਪੁ:—ਪੁਰ ਵਿਚ ਗਾਹਲ ਵਾਲਾ, ਸ਼ਹਿਰੀਆ ॥

ਪੁਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੋਲ ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਪੁਰਵਾਈ, ਸ਼:—ਪਰੋਲ ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਕੰਮ ॥

ਪੁਰਾ, ਪੁ:—ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਵਾਉ, ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ, ਮਹੱਲਾ ॥

ਪੁਰਾਉਣਾ

ਪੁਰਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਪੁਰਾਉਣਾ ਦੇਖੋ ॥

ਪੁਰਾਇਣ, ਸ:—ਪੁਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਜਿਸ
ਜੀਵ ਨਾਨਕ ਪਤਨ ਨੂੰ ਫੇਰੀ ਫੇਰਦੇ ਹਨ,
ਇਕ ਤਰੀ ਦਾ ਅੰਗਸ ॥

ਪੁਰਾਈ, ਸ:—ਪੁਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਪੁਰਵਾਈ ॥

ਪੁਰਾਹਣ ਚਾਰੀ } ਸ:—ਪੁਰਾਹੁਣੇ ਦੀ ਖਾਤਰ
ਪੁਰਾਹੁਣ ਚਾਰੀ } ਕਰਨੀ ॥

ਪੁਰਾਣ; ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਠਾਰਾਂ
ਪੁਸਤਕ, ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਣਾ, ਬੁਢਾਪਾ, ਪੁਰਾਇਣ ॥

ਪੁਰਾਤਨ } ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ,
ਪੁਰਾਤਮ } ਮੁੱਢ ਜੋ ਹੋਣਾ ਆਇਆ ਹੈ ॥
ਪੁਰਾਤਮੀ }

ਪੁਰਾਨਾ, ਵਿ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ, ਮੁੱਢ ਦਾ, ਸਿਆਣ-
ਤਾ ॥

ਪੁਰੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਤੀਰਥ, ਭਰਿਆ ਹੋਣਾ,
ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਪੁਰੋਣਾ, ਵਿ:—ਪੁਰੋਣਾ ਦੇਖੋ ॥

ਪੁਲ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਜਾਂ ਨਦੀ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ
ਭੰਪਣ ਦਾ ਰਸਤਾ, ਬੰਨ੍ਹ, ਰੋਕ ॥

ਪੁਲ ਸਰਾਤ, ਪੁ:—ਕਿਆਮਤ ਦੇ ਦਿਨ ਜਿਸ ਪੁਲ
ਉੱਤੇ ਲੰਘ ਕੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਬਹਿਸਤ ਨੂੰ
ਜਾਣਗੇ ॥

ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਵਿ:—ਪੁਲ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ॥

ਪੁਲਸਰ } ਸ:—ਵੱਡੇ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ
ਪੁਲਟਸ } ਲੋਹੀ, ਲੁਪਰੀ ॥

ਪੁਇਰੇ

ਪੁਲਾਉ, ਪੁ:—ਮਾਸ ਖਾਣੇ ਵੇਲੇ ਚੰਨ ਚਿੱਧੇ ਹੋਏ,
ਪੁਲਾਈ ॥

ਪੁਲਸ, ਸ:—ਰਾਖੀ ਕਰਤ ਵਾਲੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ
ਮਹਿ ਰਮਾ ॥

ਪੁਲਾਈ, ਸ:—ਪੁਲੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ
ਹੋਣਾ, ਦੇਖਾ ॥

ਪੁਲਾਹ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਪੁਲਾਟ, ਪੁ:—ਖਾਲੀ ਥਾਂ, ਪੁਲਾਈ, ਅਸਮਾਨ ॥

ਪੁਲਾਦ, ਪੁ:—ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਗੰਧੀ ਤਰੀ ਦਾ ਅਸਪਾਤ ॥

ਪੁਲਾਦੀ, ਵਿ:—ਪੁਲਾਦ ਦਾ, ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਪੁਲਾੜ, ਪੁ:—'ਪੁਲਾਟ' ਦੇਖੋ ॥

ਪੁਲਿਟਿਕਲ, ਵਿ:—ਮੁਲਕੀ, ਰਾਜ ਸੰਬੰਧੀ,
ਹਿਕਮਤੀ ॥

ਪੁਲਿੰਗ, ਪੁ:—ਮਰਦਾਨਾ ਨਾਉਂ, ਪੁਰਖ ਦੀ
ਨਿਸ਼ਾਨੀ ॥

ਪੁਲ, ਪੁ:—ਭੰਕੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਥਰ, ਤਹਿ, ਵੇਰ
ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਈ ॥

ਪੁਲਪੁਲੀ, ਸ:—ਮੱਥੇ ਅਤੇ ਕੰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ
ਥਾਂ ॥

ਪੁਲਾ, ਪੁ:—ਚਿੱਤਰ, ਬਨਵ ਦੀ ਪੁੱਠ ਉੱਤੇ
ਪੁਰਾਇਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਰਗੜ
ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਵੱਡੀ ਪੁਰੀ ॥

ਪੁਲੀ, ਸ:—ਕੋਈ ਗੰਧੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਘੋਰੀ ਹੋਈ ॥

ਪੁਇਰੇ, ਪੁ:—'ਪੁਰੇ' ਦੇਖੋ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਸ:—ਤਰਮ ਦੀ ਅਵਸਥਾ (ਕਰਤ) ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਜਣ } ਪ:—ਕਿਸੇ ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬੱਲੇ ਜੋ
ਪ੍ਰਿਧੁਜੁਣ } ਕੁਝ ਬਹਿ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰਿਧੁਜਣ ਵਾਲਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪ੍ਰਿਧੁਜਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਗਰਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਪਾਲੀ ਦਾ ਕੀੜਾ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ } ਸ:—ਦੁੱਖ, ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ
ਪ੍ਰਿਧੁ } ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥
ਪ੍ਰਿਧੁਲ }

ਪ੍ਰਿਧੁਜ, ਪੁ:—ਜੇਹੀ ਸਾਧੂ, ਪ੍ਰਿਧੁਜ ਦੇ ਜੋਗ ਮਨੁਖ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਮਨ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਿਧੁ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਿਧੁ ਦੇ
ਜੋਗ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਜ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਿਧੁ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰਿਧੁ ਕਰਨੀ, ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ,
ਬਿਅਰਥ ਖਰਚ ਕਰਨਾ, ਵੱਢੀ ਦੇਣੀ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਜੀਕ, ਵਿ:—ਪ੍ਰਿਧੁ ਜਾਂ ਆਦਰ ਮਾਨ ਦੇ
ਜੋਗ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਮਾਲ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੇ ਹੱਠ ਜਾਂ ਕੰਨ ਦੇ ਗਿਰ ਤੇ
ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਹੋਸਾ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਸ:—ਆਦਰ, ਸੇਵਾ, ਭਗਤੀ, ਭੇਟ,
ਅਸਨਾਨ, ਭਜਨ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ ਪਰਤਿਸ਼ਟਾ, ਸ:—ਆਦਰ ਭਾਉ, ਸੇਵਾ,
ਖਾਤਰ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਸ:—ਲਗਮ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਘੋੜੇ ਦਾ ਇੱਕ
ਸਿੰਗਾਰ ॥

ਪੂਰਣ ਭਗਤ

ਪ੍ਰਿਧੁਜੀ, ਸ:—ਆਲ, ਪਦਾਰਥ, ਰੂਪਾਰ ਵਿੱਚ
ਲਾਯਾ ਹੋਯਾ ਧਨ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਜਣ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਪ੍ਰਿਧੁਜਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਪੜਾ ਫੇਰ ਕੇ ਸਾਫ ਕਰਨਾ,
ਬੁਝਾਉਣਾ, ਮੋਟਣਾ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ ਸਤਾਈ } ਸ:—ਪ੍ਰਿਧੁਆ ਵੱਟਣ ਵਾਲੀ
ਪ੍ਰਿਧੁ ਵੱਟਣੀ } ਭੀੜੀ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਸ:—ਕੋਰਣ ਲਈ ਪਿਧੁ ਹੋਈ ਕੁੰਡੀਲ
ਚੁੰਝੇ ਵਲੋਈ ਹੋਈ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਪੁ:—ਪੁੱਤ, ਪੁੱਤ੍ਰ, ਬੇਟਾ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਲਾ } ‘ਪ੍ਰਿਧੁਲਾ’ ‘ਪ੍ਰਿਧੁਲੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਪ੍ਰਿਧੁਲੀ }

ਪ੍ਰਿਧੁਨਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੀ ਚਰਨੀ
ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ, ਪੁ:—ਭਰਿਆ ਹੋਣਾ, ਇੱਕ ਵੇਲੇ ਜਿੰਨਾ
ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੰਗ, ਬੇੜੀ ਦਾ ਭਾਰ,
ਕੋਰੀਆਂ ਦੀ ਖੋਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕੀੜਾ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁਜ, ਪੁ:—ਸਾਹ ਅੰਦਰ ਬਿੰਦਣ ਦਾ ਅਭਿ-
ਆਸ, ਪ੍ਰਿਧੁ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ } ਪੁ:—ਭਰਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ
ਪ੍ਰਿਧੁ } ਕੁਝ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇ । ਵਿ:—ਭਰਿਆ
ਹੋਯਾ, ਪੂਰਾ, ਭਰਪੂਰ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ ਪਾਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਕੋਰੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ / ਦੋ ਕੱਸੇ
ਆਦਿਕ ਜੋ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਜਨੇਝੇ ਆਦਿਕ ਦੇ
ਵੇਲੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ॥

ਪ੍ਰਿਧੁ ਭਗਤ, ਪੁ:—ਗਜਾ ਸਲਵਾਹਣ ਦਾ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਧਰਮੀ ਪੁੱਤ ॥

ਪੂਰਣਮਾ

ਪੂਰਣਮਾ } ਸ:—ਗਾਨਣੇ ਪੱਖ ਦੀ ਫੋਕੜਲੀ
ਪੂਰਣਮਾਸੀ } ਚਿੱਤ, ਪੂਰਾ ਚੰਦ ॥

ਪੂਰਣਾ, ਪੁ:—ਅੰਬਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ, ਸ਼ਕਲ ਬਣਾ-
ਉਣ ਵਾਲੀ ਲੋਕਤ ॥

ਪੂਰਣਿਆਂ ਤੇ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਮੁਨੇ ਦੀ ਨਕਲ
ਕਰਨੀ ॥

ਪੂਰਣੇ ਪਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਕੱਲੇ
ਕਰਾਉਣੀ ਹੈ ਉਹ ਕਰਕੇ ਦੇਸਣੀ, ਨਮੁਨਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਪੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ, ਸਖ ਵਜਾਉਣਾ, ਪੂਰਾ
ਫਿਲ ਵੇਲਾ ਲੰਘਾਉਣਾ, ਕਰਜਾ ਲਾਹੁਣਾ ॥
ਸ:—ਪੂਰਣਮਾਸੀ ॥

ਪੂਰਬ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਪਾਸਿਓਂ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ,
ਚੜ੍ਹਦਾ, ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਦੇਸ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ॥

ਪੂਰਬਣ, ਸ:—ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥

ਪੂਰਬਣਾ, ਸ:—ਪੂਰਣਮਾਸੀ ॥

ਪੂਰਬਲਾ, ਵਿ:—ਪਹਿਲਾ, ਅਗਲਾ ॥

ਪੂਰਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਪੂਰਬੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ॥ ਵਿ:—ਪੂਰਬ ਦਾ।
ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਮਾਕੂ ॥

ਪੂਰਬੀਆ, ਪੁ:—ਪੂਰਬ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੂਰਾ, ਵਿ:—ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਬਥੇਰਾ, ਸਾਰਾ,
ਸਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਸੱਚਾ, ਢਰੇਬੀ ॥

ਪੂਰਾ ਉਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹ ਸਕਣਾ ॥

ਪੂਲਾ ਬਾਲਣਾ

ਪੂਰਾ ਸਰਨਾ, ਵਿ:—ਸਥ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ, ਬਹਾਦਰ
ਭਰਪੂਰ, ਸੱਤਿਆ ਵਾਲਾ ॥

ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਕਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ,
ਨਿਬਣਾ ॥

ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ, ਨਿਧਾ-
ਹੁਣਾ ॥

ਪੂਰਾ ਨਿਕਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੋਣਾ (ਜਿਸ
ਪੂਰਾ ਪਟਣਾ } ਨਾਲ ਕੰਮ ਸਰ ਜਾਵੇ) ॥
ਪੂਰਾ ਪੈਣਾ }

ਪੂਰੇ ਦਿਨ, ਪੁ: (ਬਹੁ:)—ਗਰਬ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨੇ
ਮਹੀਨੇ ॥

ਪੂਰਾਈ, ਸ:—ਪੂਰਨ (ਭਰਨ) ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥ *filling*

ਪੂਰੀ, ਵਿ:—ਸਾਰੀ, ਬਹੁਤ, ਭਰੀ ਹਈ, ਸੱਚੀ
ਢਰੇਬਣ ॥ ਸ:—ਪੂਜੀ ॥

ਪੂਰੀ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਰ ਜਾਣਾ, ਚੀਜ਼
ਬਹੁਤ ਹੋਣੀ ॥

ਪੂਰੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ:) ਪਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ
ਕੀੜੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਪੂਰੇ ਪੂਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ, ਜੁਗਤ ਨਾਲ,
ਪਾਲ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ॥
ਵਿ:—ਭਰਪੂਰ, ਬਿਲਕੁਲ ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਪੂਲਾ, ਪੁ: } ਘਾਹ ਦੀ ਗੰਢ, ਬੱਝੇ ਹੋਏ ਪੌਣੇ,
ਪੂਲੀ, ਸ: } ਰੁੱਖ ॥

ਪੂਲਾ ਬਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਅਪ-
ਗਾਧ ਕਰਨਾ ॥

ਪ੍ਰਵਾਹ

ਪ੍ਰਵਾਹ, ਸ:—ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਮਲੂਜ਼ ਪਾਯਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਤਾ ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤਲੀ ਹੋਈ ਮਿੱਠੀ ਰੋਟੀ ॥

ਪ੍ਰਤੀ, ਸ:—ਤਲੀ ਹੋਈ ਰੋਟੀ (ਖੁਲ੍ਹੇ ਘੇਉ ਜਾਂ ਚਿਲ ਵਿੱਚ) ॥

ਪੇ } ਪੁ:—ਪਿਉ, ਪਿਤਾ, ਥਾਪ, ਬੱਪੂ, ਲੱਲਾ ॥
ਪੇਉ }

ਪੇਉ ਦੇ ਪੇਉ ਨੂੰ ਫੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਖ ਕਰਨਾ ॥

ਪੇਉਸੀ, ਸ:—ਘੇਉ ਵਿੱਚ ਤਲੀ ਹੋਈ ਰੋਟੀ, ਮਿੱਠੀ ਟਿੱਕੀ ॥

ਪੇਉਕਾ }
ਪੇਉਕੇ } 'ਪਿਉਕਾ (ਕੇ)' ਵੇਖ ॥

ਪੇਉਂਦ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦੁਏ ਦੀ ਟਹਿਲੀ ਲੱਗੇ, ਜੋੜ, ਟਾਕੀ (ਕਰਨੀ, ਚਾੜ੍ਹਨੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਪੇਉਂਦੀ, ਵਿ:—ਪੇਉਂਦ ਦਾ, ਪੇਉਂਦ ਲਾਕੇ ਉਗਾਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਪੇਉਂਦੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਦੁਏ ਦੀ ਟਹਿਲੀ ਲਾਉਣੀ ॥

ਪੇਉਰੀ, ਪੁ:—ਅਖ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰਾਂ ਉੱਤੇ ਗੁਰੂ ਸੁਕਾ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਹੋਯਾ ਰੋਗ ॥

ਪੇਈਆ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਥਾਥਲ (ਜਨਾਨੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਪੇਚ

ਪੇਈਅੜੇ (ਪੇਈਏ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪੇਕੇ, ਆਪਿਆ ਦੇ ਘਰ ॥

ਪੇਸ, ਅਵ: ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੱਗੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਅਗਾਹਾਂ, ਹਾਜਰ ॥

ਪੇਸ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤਣਾ, ਭਾ ਪੈਣੀ, ਫਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪੇਸ ਕਬਜ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬਟਾਰ, ਫੁਰਾ ॥

ਪੇਸ ਚੱਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਰ ਹੋਣਾ, ਜੋਰ
ਪੇਸ ਜਾਣੀ } ਲੱਗ ਸਕਣਾ ॥

ਪੇਸਵਾਈ, ਸ:—ਅਗਵਾਨੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਕੇ ਲੈਣ ਆਉਣਾ ॥

ਪੇਸਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਜ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਕੰਜਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪੇਸੀ (ਜੀ), ਸ:—ਹਾਜਰੀ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੁਨਣ ਦਾ ਦਿਨ ॥

ਪੇਸੀ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਦੁਪਹਿਰੇਂ ਪਿੱਛੇ, ਨਮਾਜ਼ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਪੇਕਾ }
ਪੇਕੇ } 'ਪਿਉਕਾ' 'ਪਿਉਕੇ' ਵੇਖ ॥

ਪੇਖਨਾ, ਪੁ: } ਰਮਾਸ਼ੇ ਦੀ ਮੁਰਤ, ਪੁਤਲੀ ॥
ਪੇਖਨੀ, ਸ: } ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ ॥

ਪੇਚ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਜਾਂ ਲੋਹੇ ਦਾ ਕਿੱਲ ਆਦਿਕ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੱਤੀ ਜੋੜਦੇ ਜਾਂ ਕੱਸਦੇ ਹਨ, ਵਲ, ਲਪੇਟ, ਘੇਰਾ, ਮੱਝ, ਘਬਰਾਟ, ਵਰੇਖ, ਦਾਉ, ਧੇਰਾ ॥

ਪੈਚਕਸ਼

ਪੈਚਕਸ਼, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਪੈਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਪੈਚ ਪੈਚ, ਪੁ:—ਗੁੰਝਲ, ਘਬਰਾਹਟ, ਵਰੋਥ ॥

ਪੈਚਦਾਰ } ਵਿ:—ਪੈਚ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੂਰਾ
ਪੈਚਵਾ } ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ ॥

ਪੈਚਵਾਨ (ਵਾਨੀ), ਸ:—ਪੈਚਦਾਰ ਨਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ॥

ਪੈਚਸ਼, ਸ:—ਮਰੇਤ ਤੇ ਦਸਤਾਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ॥

ਪੈਚਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਪਗੜੀ, ਜਰੀ ਦਾ ਸਾਫਾ ਪੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਅੜਨੀਆਂ (ਪੈਚਾ) ॥

ਪੈਚੀਲਾ, ਵਿ:—ਪੈਚ ਵਾਲਾ, ਵਰੋਥੀ, ਕਪਟੀ, ਸੁਖਮ ॥

ਪੈਛੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂਸ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ॥

ਪੈਂਜਾ, ਪੁ:—ਰੁੱਖ ਪਿੰਜਣ ਵਾਲਾ । ਸ:—ਰੁੱਖ ਪਿੰਜਣ ਦੀ ਕਲਾ ॥

ਪੈਂਡੂ, ਪੁ:—ਕਰੀਰ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਪੱਕਾ ਫਲ ॥

ਪੈਟ, ਪੁ:—ਢਿੱਡ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਜਿਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੀਧਾ ਪੀੜਾ ਜਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਗਰਭ ॥

ਪੈਟ ਘਰੋੜੀ, ਵਿ:—ਸਥ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਜੀਮਿਆ ਹੋਯਾ ਖਾਲ ॥

ਪੈਟ ਨਾਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਰਭ ਹੈ ॥

ਪੈਟ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਮਿਲੇ ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਰੁੱਖਾਂ ਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਪੈਂਦੀ

ਪੈਂਟ, ਪੁ:—ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸਨਦ (ਹੋਣਾ, ਝਗੜਾ) ॥

ਪੈਟੜਾ, ਪੁ:—ਪੈਟ, ਢਿੱਡ ॥

ਪੈਟਾ } ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦੀ ਭਰਤੀ, ਥਾਲਾ, ਚੌੜਾਈ,
ਪੈਂਟਾ } ਵੇਲਾਉ, ਆਂਦਰਾਂ, ਧਨ ਪਦਾਰਥ, ਸਪੁ
ਰਦਗੀ, ਸੰਗਲ ॥

ਪੈਂਟੇ ਪਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ, ਸੌਂਪਣਾ ॥

ਪੈਟਾ ਰੋਨੁ, ਪੁ:—ਭੁੱਖਾ ਨੀਤ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਖਾਣ ਦੀ ਸੁੱਝੇ ॥

ਪੈਂਟੀ } ਸ:—ਲੱਕ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ
ਪੈਂਟੀ } ਪਟਕਾ ਜਾਂ ਤਸਮਾ, ਬੰਦ ਸੰਦੂਕ, ਬੁਲਦੁਲ
ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਰਸੀ ॥

ਪੈਂਟੀ ਬੱਗਾ, ਪੁ:—ਢਿੱਡੇ ਵਿੱਚ ਵਾਲਾ ॥

ਪੈਂਟੂ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੈਂਠਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਧਯੁਗ ਫਲ ਵੱਦ ਵਰਗਾ ॥

ਪੈਂਡੀ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਉੱਗੀ ਹੋਈ ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਰੁੱਖਲ ॥

ਪੈਂਡੂ ਪੁ:—ਚੁਨੀ ਦੇ ਹੋਠ ਪੈਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪੈਂਡੂ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਗੁਆਰਾ ॥

ਪੈਂਤਲਾ, ਵਿ:—ਪੱਪਰਾ, ਸਾਵ, ਘੱਟ ਢਾਲ ਵਾਲਾ ॥

ਪੈਂਤੀ, ਵਿ:—ਗਰਮੀ ਜਾਂ ਪਿੱਤ ਦੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਪੈਂਦਾ, ਪੁ: } ਥੱਲਾ, ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ (ਥਾਂਢੇ, ਢੇੜੀ
ਪੈਂਦੀ, ਸ: } ਆਦਿਕ ਵਾ) ॥

ਪੇਪੜੀ

ਪੇਪੜੀ, ਸ:—ਪੱਕੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਟੁਕੜੇ, ਰਾਬ ਕਵੱਲ
ਲੱਗਿਆ ਜੇਹੜੀ ਖੰਡ ਕੱਪੜੇ ਉੱਤੇ ਜੰਮ
ਜਾਈ ਹੈ ॥

ਪੇਮ } 'ਪੇਮ' 'ਪ੍ਰੇਮੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਪੇਮੀ }

ਪੇਯਾ, ਵਿ:—ਪੇਕਿਆ ਦਾ, ਪੇਉਕਾ ॥

ਪੇਰਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਨੀਚ ਜਾਤ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
ਭੀਮਤਾਂ ਨਾਂਚ ਕੇ ਮੰਗਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਪੇਰੁ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪੱਖੋਂ ਵੱਡੇ ਕੁੱਕੜ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ॥

ਪੇਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ, ਵਿਖਾਉਣਾ,
ਪੱਕਣਾ, ਘੁਟਾਉਣਾ ॥

ਪੇਲ੍ਹ, ਪੁ:—ਪੇਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੇਵੰਦ } 'ਪੇਉ' 'ਦ' 'ਪੇਉ' 'ਦੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਪੇਵੰਦੀ }

ਪੇਵੜੀ, ਸ:—ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਪੀਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ॥

ਪੇਵਾ, ਪੁ:—ਗਲ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੀ ਸੱਜ ॥

ਪੇਵੀ, ਪੁ: ਸ:—ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ, ਗੰਠੇ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਕੀੜਾ ॥

ਪੇੜ, ਪੁ:—ਸੁਨਿਆਰ ਜਾਂ ਲੁਹਾਰ ਦੇ ਸੰਦਾਂ ਦਾ
ਭੰਬਾ, ਟੁੱਕ ॥

ਪੇੜਾ, ਪੁ:—ਖੱਟੇ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਠਿਆਈ, ਗੁੱਟੇ ਹੁੰਦੇ
ਆਏ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿੰਨਾ ਰੋਟੀ ਵੇਲਣ ਵਾਸਤੇ
ਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਪੇਕਾਸ਼ਤ

ਪੇੜੀ, ਸ:—ਸੰਦਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭੰਬਾ ॥

ਪੈ, ਸ:—'ਪਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਈ ਦੱਬ, ਵਿ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਮੰਗਵੀ ਚਾਜ਼
ਮੰਗਨ ਵਿੱਚ ਨਾਂ ਆਵੇ ॥

ਪੈਂਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸਿੱਕਾ ਜਿਸ ਦੀ
ਕੀਮਤ ਤਿੰਨ ਕੁ ਪੈਸੇ ਹੈ ॥

ਪੈਂਸਠ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਠ ॥

ਪੈਸਾ } ਪੁ:—ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਿੱਕਾ, ਆਠੇ
ਪੈਸਾ } ਦੀ ਚੁਬਾਈ, ਪਲ ॥

ਪੈਸਾ ਪੈਲਾ, ਪੁ:—ਧਨ, ਰੁਪਯਾ, ਦੌਲਤ ॥

ਪੈਸੇ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਧਨੀ, ਬਖ਼ਤਾਵਰ ॥

ਪੈਂਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੌਰਾ ਦੇਸੀ ਕਪੜਾ (੫੦੦
ਤੰਦਾਂ ਵਾਲਾ) ॥

ਪੈਂਹਿ, ਸ:—'ਪਹਿ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਕ, ਪੁ:—ਹਲਕਾਰਾ, ਚਿਠੀ ਲੈਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੈਕਟ, ਪੁ:—ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਥੱਲੇ ਕਰਕੇ
ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ॥

ਪੈਕੜ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਪੈਕਕਾ, ਪੁ:—ਸੁਰੀ ਵਾਦੀ ਜਾਂ ਰੀਤ ॥

ਪੈਕੜੀ, ਸ:—ਲੱਚੇ ਦਾ ਢੁੱਲਾ ਜਾਂ ਮੰਗਲ ॥

ਪੈਕਾਸ਼ਤ, ਸ: ਪੁ:—ਆਪਣੀ ਚੋੰਠਾ ਚੁੱਲ ਕਰਕੇ
ਦੁਬੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਰਬ ਉੱਤੇ
ਵਾਹੀ ਖਰਨ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ॥

ਪੈਕੇ

ਪੈਕੇ, ਪੁ:—ਪੈਕੇ, ਮੀਧਿਆ ਦਾ ਵੇਖਰ ਜਾਂ ਘਰ ॥

ਪੈਖੜ } ਪੁ:—‘ਪੈਕੜ’ ਵੇਖੋ ॥
ਪੈਖੜ

ਪੈਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਚੌਸਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪੈਰੀਬਰ } ਪੈਰੀਬਰ ‘ਪੈਰੀਬਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਪੈਰੀਬਰੀ

ਪੈਗਮ, ਪੁ:—ਸੁਨੇਹਾ, ਬਖ਼ਰ ਸਾਰ, ਗੱਲ ਕਹਾਕੇ
ਭੇਜੀ ਹੋਈ ॥

ਪਾਂਚ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕੌਮਲ ਦਾ ਪਰ
ਪਾਣ, ਲੰਬਰਦਾਰ, ਚੋਖਰੀ । ਮਹਿਰਾ ॥

ਪੈਂਚਕਾਂ, ਸ: (ਬਹੁ:)—ਖਾਸ ਬਿੱਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ
ਕੋਈ ਚਿੰਦੁ ਮਰੇ ਤਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜ
ਜਨੇ ਮਰਨਗੇ ॥

ਪੈਂਚਣੀ, ਸ:—ਪੈਂਚ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਚੁਪਰਾਣੀ ॥

ਪੈਂਚਮੀ, ਸ:—ਪੰਜਵੀਂ ਬਿਰ ॥

ਪੈਂਚਾਇਤ, ਸ: } ‘ਪਚਾਇਤ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਪੈਚਾਇਤੀ, ਵਿ:

ਪੈਛਲ (ਜ), ਸ:—ਪੈਰ ਧਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਪੈਂਛੀ, ਸ:—ਪੰਖੇਰੂ, ਉੱਛਣ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ
ਵਿਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਪੇਜ, ਸ:—ਮਨੋਰਥ, ਕਚਾਰ, ਖੱਕ ਸਭਾਹ,
ਸ਼ਰਮ, ਲਾਜ ॥

ਪੇਜਾਮਾ, ਪੁ:—‘ਪਜਾਮਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਂਦੜ

ਪੈਂਠ, ਸ:—ਗੁਆਰੀ ਹਈ ਹੁੰਡੀ ਦੇ ਬਦਲੇ
ਜੋ ਲਿਖਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਮਾਲ ਨਹਿਰਨ ਦੀ
ਥਾਂ ॥

ਪੈਂਡਾ ਪੁ:—ਰਸਤਾ, ਪੰਧ, ਵਿਥ, ਫਾਸਲਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਪੈਣ, ਸ:—ਇੰਚ ਦਾ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪੈਣਾ, ਪੁ:—ਕੱਚੇ ਪਾਉ ਦਾ ਵੱਟਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਟਣਾ, ਤਿਰਾਣਾ, ਥਾਂ ਹੋਣਾ, ਮੋਟਾ,
ਬਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭਾਣਾ ਵਰਤਣਾ, ਖਿੱਲ-
ਰਨਾ, ਦੁਖਲ ਹੋਣਾ, ਖਾਲੀ ਹੋਣਾ, ਵਾਸਤਾ
ਰੱਖਣਾ, ਪਿੱਠ ਦੇ ਛਾਰ ਟਿਕਣਾ ॥

ਪੈ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਤਰ ਹੋਣਾ, ਸਾਫ਼ਾ ਦਿਨ
ਸੁੱਤੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਪੈਂਤਰਾ } ਪੁ:—ਕਦਮ, ਦੁਰਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਜੋ
ਪੈਂਤਾ } ਚੀਜ਼ ਅੱਗੇ ਪੁੱਲੀ ਜਾਵੇ, ਪੈਰ ਧਰਨ
ਦੀ ਸੁੱਕੀ ਥਾਂ ॥

ਪੈਂਤਾਹਲੀਆ, ਵਿ:—ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦਾ ਸੰਮਤ
ਪੰਤਾਲੀ ॥

ਪੈਂਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਪੈਂਤੀ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਤੀਹ ॥

ਸ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਖਰ ॥

ਪੈਂਦ, ਸ:—ਮੰਜੇ ਦਾ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਪੈਦਲ, ਵਿ:—ਪੈਰੀਂ ਦੁਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਪੈਂਦੜ, ਪੁ:—ਗਾਊ, ਪਾੜਵੀ, ਅਜਾਨਦੇਕ ਆ
ਪੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਪੈਦਾ

ਪੈਦਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਲਾਗਾ, ਬੱਟੀ, ਕਮਾਈ, ਜੋ
ਰੀਜ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਹੱਥ
ਆਵੇ, ਜੋ ਉਘੇ, ਜਾਹਰ ॥

ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਗਣਾ, ਜੰਮਣਾ, ਹੱਥ
ਆਉਣਾ, ਉੱਗਮਣਾ ॥

ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਮਾਉਣਾ, ਉਗਾਉਣਾ,
ਕਿਤੋਂ ਨਾਂ ਕਿਤੋਂ ਲਿਆਉਣਾ, ਕੱਢਣਾ,
ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ॥

ਪੈਦਾਵਾਰ, ਸ:—ਵਿ:—ਗਰਭ ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ ॥

ਪੈਦਾਵਾਰ } ਸ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉੱਗੇ, ਨਫਾ,
ਪੈਦਾਵਾਰੀ } ਲਾਭ ॥

ਪੈਨੀ, ਸ:—'ਪੈਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਮਾਇਸ਼, ਸ:—ਜਿਸੀ ਕੱਢਣ ਜਾਂ ਨਾਪਣ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਪੈਮਾਨਾ, ਪੁ:—ਨਾਪਣ ਦਾ ਉਜਾਰ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ॥

ਪੈਰ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਉਹ ਅੰਗ ਜੋ ਸਾਰੇ
ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਹਾਰਦੇ ਹਨ ॥

ਪੈਰ ਉਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਿਕ ਨ ਸੱਕਣਾ, ਹਾਰ ਕੇ
ਨੱਸ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਰ ਉਠਾ ਕੇ ਵੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰੀ ਫੇਰੀ
ਟੁਰਨਾ ॥

ਪੈਰ ਉਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰ ਦੀ ਹੱਥੀ ਆਪਣੀ
ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿਲ ਜਾਣੀ ॥

ਪੈਰ ਅੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਬਲ ਦੇਣਾ ॥

ਪੈਰ ਪਾਉਣਾ

ਪੈਰ ਮੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਕਰਕੇ ਹਿਲ
ਨਾ ਸਕਣਾ ॥

ਪੈਰ ਕੱਢਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਸੁਭਾਉ ਦੱਸਣਾ, ਹਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਰ ਕਬਰ ਵਿੱਚ ਧਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਰ ਚੁੰਮਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਮਾਲੂ ਕਰਨਾ ॥

ਪੈਰ ਜੰਮਣੇ (ਟਿਕਣੇ ਜਾਂ ਲੱਗਣੇ), ਕ੍ਰਿ:—
ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਰ ਜਮੀਣ ਤੇ ਨਾਂ ਟੱਬਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ
ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਜਤਾਉਣਾ ॥

ਪੈਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਕੜੀ ਮਾਰ ਕੇ
ਬਹਿਣਾ ॥

ਦੋ ਪੈਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪੈਰ
ਜੱਖਕੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਨਾ ਆਵੇ ॥

ਪੈਰ ਧਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਦਰ ਵੜਨਾ, ਅੱਗੇ
ਪੈਰ ਰਖਣਾ } ਵਧਣਾ ॥

ਪੈਰ ਪੈ ਪੈ ਕੇ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਆਦਰ
ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ॥

ਪੈਰ ਪਸਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਤਾਂ ਨਿਸਲਣੀਆਂ,
ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਪੈਰ ਪਸਾਰਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਰੀਸਾਂ ਲੈਣ ਦਾ
ਸਤਨ ਕਰਨਾ, ਬਹੁਤ ਥਾਂ ਮੱਲਣੀ ॥

ਪੈਰ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਸੱਜਣ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣਾ,
ਕੁੜਮਾਈ ਦੀ ਰੀਤ ਤੇ ਕੁੜਮਣੀਆਂ ਦਾ
ਘਰ ਆਉਣਾ ॥

ਪੈਰ ਪੁਜਣੇ

ਪੈਰ ਪੁਜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਮਾਨ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੈਰ ਫੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰੀਂ ਪੈਣਾ, ਮਿਲਤਾਂ
ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਪੈਰ ਫੈਲਾਕੇ ਸੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰੀਂ ਅਤ ਸੁਖੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਪੈਰ ਭਾਰੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਗਰਭ
ਹੋਣਾ ॥

ਪੈਰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਿਕ ਜਾਣਾ, ਪੈਰੀਂ
ਪੈਣਾ ॥

ਪੈਰ ਵਿਚ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਸਾਰੀ ਜਾਂ ਹਿੰਸੇਦਾਰੀ
ਹੋਣੀ ॥

ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਚੱਕਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਦਾ ਭੇਦੇ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿੰਦੀ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰ
ਨਾਂ ਸਕਣਾ ॥

ਪੈਰੀਂ ਪੈਣਾ (ਪੈਣਾ), ਪੁ:—ਪਰਨਾਮ, ਨਮਸ:
ਕਾਰ ॥

ਪੈਰੀਂ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਨਮਸਕਾਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੈਰੀਂ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਦਾ ਅਧੀਨਗੀ
ਕਰਨੀ ॥

ਪੈਰਵਈ } ਸ:—ਪਿੰਡਾ, ਉਦਮ, ਜਤਨ
ਪੈਰਵਹੀ } (ਕਰਨੀ)

ਪੋਸਣਾ

ਪੈਰਾ, ਪੁ:—ਪਰ, ਕਦਮ, ਤੀਮਤ ਦਾ ਭਿੰਟੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਪੈਰਾ } ਪੁ:—ਇਬਾਰਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ,
ਪੈਰੇਗਾਫ } ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਪੈਰੇ ਪੈਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਦਮ ਕਦਮ, ਹਰ,
ਕਦਮ ॥

ਪੈਲ, ਸ:—'ਪਾਲਿਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਜ ਪੁ: } ਬੁਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕਢਾਇਆ ਮੋਹੜੀ
ਪੈਰੀਸ: } ਢਾਲਵੀਂ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਥਲਦ ਚਲਦੇਹਨ,
ਕੋਹਲੁ ਆਦਿਕ ਦੇ ਥੋਲ ਦਾ ਗੋਲ
ਗਾਹ, ਪੈਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਣ ॥

ਪੈੜਾ, ਪੁ:—'ਪੈਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਆ, ਪੁ:—ਰੁੱਖ ਦੀ ਹਰੀਂ ਰਹਿਣੀ, ਕੰਬਲ
ਭਾਲ ॥

ਪੋਈਆ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਖਿੱਖੀ ਚਾਲ
(ਪਾਉਣਾ) ॥

ਪੋਸ } ਵਿਸਮਯ:—ਪਰੇ ਹਟ ਜਾਓ । ਇੱਕ ਪਾਸ
ਪੋਸਾ } ਹੋ ਜਾਓ ।

ਪੋਸਟ ਆਡਿਸ, ਪੁ:—'ਭਾਕ ਖਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਸਟ ਕਾਰਡ, ਪੁ:—ਮੋਟੇ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਟੁਕੜਾ
ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਖਤ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ॥

ਪੋਸਟ ਮਾਸਟਰ, ਪੁ:—ਭਾਕ ਖਾਨੇ ਦਾ ਸਥਾਪਕ
ਵੰਗ ਅਫਸਰ ॥

ਪੋਸਟ ਮੈਨ, ਪੁ:—'ਚਿੱਠੀ ਰਸਾਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲਣਾ, ਖਬਰ ਰੱਖਣੀ ॥

ਪੋਸਤ

ਪੋਸਤ, ਪੁ:—ਛਿੱਲੜ, ਇਕ ਡੱਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਖਸਖਸ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਪੋਸਤਣ, ਸ: } ਜੋ ਪੋਸਤ ਪੀਵੇ, ਸੁਸਤ,
ਪੋਸਤੀ, ਪ: } ਆਲਸੀ ॥

ਪੋਸਾ, ਵਿਸਮਯ:—'ਪੋਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਸਾਕ (ਕੀ), ਸ:—'ਪੁਸਾਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਹ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇਕ ਮਹੀਨਾ, ਮੱਘਰ
ਤੇ ਪਿਛਲਾ ॥

ਪੋਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਰ ਕਰਨਾ, ਲੱਗਣਾ, ਢਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਪੋਹਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਥੁੜਾ ਜਿਸ ਦੇ ਬੀਆਂ ਦਾ
ਤੇਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ (ਪੋਹਲੀਆ ਦਾ ਤੇਲ) ॥

ਪੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲਣਾ, ਖੁਆ ਪਿਆ ਕੇ ਤਕੜਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਪੋਖਰ, ਪੁ:—ਤਲਾਉ, ਛੱਡ, ਬੀਲ ॥

ਪੋਂਗਾ, ਪੁ:—'ਪੋਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਚ, ਪੁ:—ਨਸਲ, ਇੱਕ ਵੇਲੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ
(ਅਗਲਾ ਪੋਚ) ॥

ਪੋਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੋਂਗਾ ਪਾਉਣਾ, ਲਿੰਬਣਾ, ਮਿੱਟੀ
ਘੋਲ ਕੇ ਮਲਣੀ ॥

ਪੋਂਗਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਘੋਲ ਕੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਨੂੰ ਮਲਣ
ਦਾ ਕੰਮ, ਜਿਸ ਕਪੜੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕਰਦੇ
ਹਨ, ਕੰਧ ਨੂੰ ਵੰਗਣਾ ॥

ਪੋਂਗਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੋਚਣਾ, ਭੇਤ ਨੂੰ ਲੁਕਾ
ਦੇਣਾ, ਧੂਰੀ ਗੱਲ ਮੋਰ ਦੇਣੀ ॥

ਪੋਤਣਾ

ਪੋਂਗਾ ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿੱਟੀ ਘੋਲ ਕੇ ਕਿਤੇ
ਮਲਣੀ ॥

ਪੋਜ, ਪੁ:—'ਪੋਚ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਟ, ਸ:—ਭਾਰ, ਚੰਢ, ਥੋਲਾ ॥

ਪਟਰ, ਪੁ:—'ਪਰਟਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਟਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਗੰਢ, ਗੁਬਲੀ ॥

ਪੋਂਗਾਰ } ਪੁ:—ਜੇਹਲਮ ਅਤੇ ਅਟਕ ਦਰਿ-
ਪੋਂਗਾਰ } ਆਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਪੋਂਗਾਰੀ } ਵਿ:—ਪੋਂਗਾਰ ਦਾ ॥
ਪੋਂਗਾਰੀ }

ਪੁ:—ਪੋਂਗਾਰ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ॥

ਪੋਂਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥਰਾਂ ਦਾ ਚੁਪਲ ਵਾਲਾ ਮੋਟਾ
ਗੀਨਾ ॥

ਪੋਣ, ਪੁ:—ਫੁਹ ਵਿੱਚੋਂ ਮੱਖਣ ਕੱਢਕੇ ਅਤੇ ਪੁਣ
ਦੇ ਜੋ ਰੀਜ ਥਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ॥

ਪੋਣਾ, ਪੁ:—ਪੁਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਨਹਿਰ
ਬਲਾਉ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਤੀਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਉਣ
ਦੀ ਪੜਦੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਪੋਣੀ, ਸ:—ਲੋਹ ਦੀ ਜਿਸ ਛਾਨਣੀ ਵਰਗੀ
ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਹਲਵਾਈ ਕੜਾਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਤਲੀ
ਹੋਝਾ ਚੀਜ਼ ਕਢਦੇ ਹਨ ॥

ਪੋਤ, ਸ:—ਪੁਤ ਦਾ ਪੁਤ, ਸੀਸ ਦੇ ਮਤਕੇ ॥

ਪੋਤ ਬਹੁ, ਸ:—ਪੋਤ੍ਰੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਪੋਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪੋਚਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਤਰਾ

ਪੋਤਰਾ } ਪੁ:—ਪੁਤ੍ਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥
ਪਤ੍ਰ

ਪੋਤਰੀ } ਸ:—ਪੁਤ੍ਰ ਦੀ ਧੀ ॥
ਪੋਤ੍ਰੀ

ਪੋਤਰਾ, ਪੁ:—ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਪੋਤਾ, ਪੁ:—ਭੰਗਾਰ, ਖਜ਼ਾਨਾ ॥

ਪੋਤਾ, ਪੁ:—ਪੋਤਾ, ਪੁਤ੍ਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਪੋਤੀ, ਸ:—ਪੋਤ੍ਰੀ, ਪੁਤ੍ਰ ਦੀ ਧੀ ॥

ਪੋਥਾ, ਪੁ:—ਵਡੀ ਭਾਰੀ ਪੋਥੀ ॥

ਪੋਥੀ, ਸ:—ਪੁਸਤਕ, ਕਿਤਾਬ, ਛੋਟਾ ਹੱਥ, ਬੱਸ ਦੀ ਤਰੀ ॥

ਪੋਨਾ } ਪੁ:—‘ਪੋ’ਰਾ ਦੇਖੋ ॥
ਪੋਨਾ

ਪੋਪਟ, ਪੁ:—ਇਕ ਪਟਾਕਾ, ਸੀਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵੰਗ ॥

ਪੋਪਨਾ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਹੌੜਾ, ਸੁੰਦਰ, ਸਫਾ
ਪੋਪਨੀ, ਸ: } (ਪੋਪਨਾ ਜਿਹਾ) ॥

ਪੋਪਲਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੇ ਦੰਦ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਬੜਾ
ਪੋਪਲੀ, ਸ: } (ਜ਼ੀ) ॥

ਪੋਰ, ਸ:—ਪੋਲਾ ਬਾਂਸ ਦਾ ਟੋਟਾ ਜੋ ਹਲ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬੀਜ ਕਿਰਦੇ ਹਨ ॥

ਪੋਰਟਰ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਉੱਤੇ ਅਸਥਾਈ ਢੋਣ ਵਾਲਾ, ਮਜ਼ਦੂਰ, ਚੁਲੀ ॥

ਪੋਹਚੀ

ਪੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੋਰ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਬੀਜ ਪਾਉਣਾ ॥

ਪੋਰਾ, ਪੁ:—ਬਾਂਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੰਢਾਂ ਦੇ ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪੋਰੀ, ਸ:—ਉਂਗਲੀ ਗੰਢੇ ਬਾਂਸ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੰਢਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮਟੀ ॥

ਪੋਰੀ ਵਰਕਾ ਜੁਆਣ, ਪੁ:—ਸੋਹਣਾ ਅਤੇ ਲੰਮਾ ਗਭਰੂ ॥

ਪੋਲ, ਪੁ:—ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਖਣੀ ਥਾਂ ॥
ਸ:—ਤ੍ਰਿਖੀ ਚਾਲ ॥

ਪੋਲ } ਵਿ:—ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ, ਨਰਮ, ਕੁਲਾ ॥
ਪੋਲਾ

ਪੋਲੀ } ਸ:—ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਰੋਟੀ ॥
ਪੋਲੀ

ਪੋਲੋ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਖਿੱਚੇ ਨਾਲ ਖੋਲਣ ਵਾਲੀ ਖੋੜ ॥

ਪੋ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਆਰਥ ਪਾਣੀ ਪਿਆਲਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ॥

ਪੋ } ਪੁ:—ਪੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਖੋਲਣ ਵਾਲੀ ਖੋੜ ਦਾ
ਪੋ } ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਪੋਹ, ਸ:—‘ਪਹਿ’ ਦੇਖੋ ॥

ਪੋਖੜ } ਪੁ:—ਭੰਗਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣ
ਪੋਖੜ } ਵਾਲਾ ਰੱਸਾ ਆਦਿਕ ॥
ਪੋਖੜ

ਪੋਹਚਣਾ }
ਪੋਹਚਾ } ‘ਪਹੁੰਚਣਾ’ ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥
ਪੋਹਚੀ

ਪੈਰ

ਪੈਰ, ਪੁ:—'ਪਹਿਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਰਲ, ਸ:—'ਪਾਹਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੈਰਲ ਪਰਸਾਦ, ਪੁ:—ਸੁੱਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ॥

ਪੈਰਾ } ਪੁ:—ਕਿਸ ਕੰਮ ਦੇ ਜੋਹਦੇ ਸਾਰ ਜੋ
ਪੈਰਾ } ਮਨੁੱਖ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਅੱਗੇ ਆ ਜਾਏ
          } ਉਸ ਦਾ ਅਸਰ (ਦੇਣਾ) ॥

ਪੈਰਾ, ਪੁ:—ਪਜਾਮੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਲੱਤ ਦੀ ਮੋਹਰੀ ॥

ਪੈਰੋ, ਪੁ:—ਸੱਲੇ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਦਸ ਕੁ ਰੁਪਏ ਦਾ,
ਇਕ ਤੱਲ (ਐਧ ਸੇਰ ਦੇ ਲਗ ਭਗ) ॥

ਪੈਡਰ, ਪੁ:—ਧੜਾ, ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੁੱਕੀ ਦੁਆ ॥

ਪੈਂਡਾ, ਪੁ:—'ਪੋਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੋਣ, ਸ:—ਵਗਦੀ ਵਾਉ ॥

ਪੋਣ ਚੱਕੀ, ਸ:—ਵਾਉਂਦੇ ਜੇਰ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ
ਚੱਕੀ ॥

ਪੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਪੋਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁ:—ਭਿੰਨ ਚੋਥਾਈਆਂ ॥

ਪੋਣੇ, ਵਿ:—ਇਕ ਦੁਥਾਈ ਘੱਟ (ਪੋਣੇ ਭਿੰਨ
= ੨੬) ॥

ਪੋਥਾਰਾਂ, ਪੁ:—ਜਿੰਤ ਦਾ ਪਾਸ ਜਾਂ ਵਾਉ, ਲੰਗ
ਭਾਗ ॥

ਪੋਲਾ } 'ਪਾਉਲਾ' 'ਪਾਉਲੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਪੋਲੀ }

ਪੋਲੀ, ਪੁ:—ਛੁੱਟੇ ਦਾ ਇਕ ਪੈਰ ॥

ਪੋਲੀ ਈਥੇ ਗੁੱਡੀ ਵਾਏ, ਵਿਸਮਯ—ਓ ਗੁੱਡੀ
ਉਡਾਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਉਂ ਮੇਰੀ ਗੁੱਡੀ ਨਾਲ ਪੈਰਾਂ
ਨਾਂ ਪਾਵੇਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ
ਹੈ (ਗੁੱਡੀ ਉਡਾਣ ਵਾਲੇ ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਫਸਲ

ਪੈੜ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਖੁਰ, ਪੰਜਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਪੈੜ ਸਾਂਗੀ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਪੈੜੀ, ਲੰਮਾ ਆਦਮੀ ॥

ਪੈੜੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੀਜ ਉੱਤੇ ਪੈਰ ਰਖਦੇ ਰਖਦੇ
ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀਦਾ ਹੈ, ਗੁਰਬਾਲਾ
ਦਾ ਹਿੱਸਾ (ਜਪਸੀ ਦੀਆਂ ਪੈੜੀਆਂ) ॥

ਫ

ਫ, ਪੁ:—ਫੜਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਧੰਤੀ ਦਾ ਸਤਾਈਵਾ
ਅੱਖਰ ॥

ਫਸਕੜ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਪਸਾਰ ਕੇ ਛੁਣੇ ਬੈਠਣਾ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਫਸਲਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਪਾਈ ਹੋਈ
ਗਿੱਲੀ ਮਿੱਟੀ ॥

ਫਸਟ, ਵਿ:—ਪਹਿਲਾ, ਅੱਥਲ, ਸਥ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ॥

ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਸ:—ਪਹਿਲਾ ਦਰਜਾ ॥
ਵਿ:—ਸਥ ਤੋਂ ਅੱਛਾ ॥

ਫਸਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੜਨਾ, ਫੜੇ ਜਾਨਾ, ਖੁੱਭ ਜਾਨਾ
ਕਾਬੂ ਆਉਣਾ, ਕੈਦ ਹੋਣਾ, ਅਟਕ ਜਾਨਾ
ਬਿਪਤਾ ਪੈਣੀ ॥

ਫਸਤ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾੜ ਟੁਕਕੇ ਲਹੂ
ਕਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਖੁਲਾਉਣਾ, ਖੋਲਣਾ) ॥

ਫਸਤਾ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ ॥ ਫਸਕਾ ॥

ਫਸ ਫਸਾਉ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਰੁੱਝੇ ਹੋਣਾ,
ਅਟਕਾਉ ॥

ਫਸਲ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਖੱਕਣ ਦਾ ਮੋਕਾ, ਸਮਾ
ਪੈਦਾਵਾਰੀ ॥

ਫਸਲੀ

ਫਸਲੀ, ਵਿ:—ਫਸਲ ਦਾ, ਖਾਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ॥

ਫਸਲੀ ਬਟੋਰਾ, ਪੁ:—ਖਾਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫੱਸੜਾ, ਪੁ:—ਬਰੀਕ ਕੁੜੀ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਵਾ ਜਾਂ ਚੌਲਾਂ ਦੀ) ॥

ਫਸਾਉ, ਪੁ:—ਅਟਕਾਉ, ਰੋਕ, ਬਾਧਾ (ਪਾ ਦੇਣਾ) ॥

ਫਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਬੂ ਕਰਾਉਣਾ ਅੜਾਉਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ ॥

ਫਸਾਉ, ਪੁ:—ਫਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਿ:—ਜੇ ਫਸ ਸੱ ॥

ਫਸਾਈ, ਸ:—ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਫਸਾਦ, ਪੁ:—ਉਪਦਰ, ਫਤੁਰ, ਬਖੇੜਾ, ਬਿਗਾੜ ॥

ਫਸਾਦ ਦਾ ਮੂਲ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਗੱਲ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ
ਫਸਾਦ ਦੀ ਜੜ, ਸ: } ਤੋਂ ਫਸਾਦ ਪਵੇ ॥

ਫਸਾਦਣ, ਸ: } ਜੋ ਫਸਾਦ ਪਾਵੇ ॥
ਫਸਾਦੀ, ਪੁ: }

ਫਹਮ, ਪ:—ਸਮਝ, ਅਕਲ, ਸਿਆਲਪ ॥

ਫਹਾ, ਪੁ:—ਫੌੜੇ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰ ਜਾਂ ਟਾਕੀ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਫਹਾਉਣਾ } 'ਫਸਾਉਣਾ' 'ਫਸਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਫਹਾਈ, }

ਫਹਿਆ, ਪੁ:—'ਫਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੱਕਾ ਨਾਂ ਛੱਡਣਾ

ਫੱਕ, ਸ:—ਮੂੰਹ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਰੀਕ ਕਣੀਆਂ (ਪੈਲੀ), ਬਰੀਕ ਤੌਹ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੋੜੀ ਛੋੜੀ ॥

ਫੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੈਕੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲੈਣੀ, ਚੀਜ਼ ਐਵੇਂ ਗੁਆਉਣੀ ॥

ਫੱਕਰ } ਪੁ:—ਏ ਪਰਵਾਹ ਫਕੀਰ, ਦਫਾ
ਫੱਕਰ ਲੋਰ } ਵਾਲਾ ਭਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਫੱਕੜ, ਸ:—ਬਕਵਾਸ, ਗਾਲੀਆਂ, ਹਾਸੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਗੀਦ ਬੋਲਣਾ, ਬਕਵਾਸੀ, ਗੀਦ ਬਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫਕੜ }
ਫਕੜਨਾ }
ਫਕੜਾਉਣਾ } 'ਫਕੜ', 'ਫਕੜਨਾ' ਆਦਿਕ
ਫਕੜਾਉ } ਵੇਖੋ ॥
ਫਕੜਾਈ }

ਫੱਕੜਿਆਨਾ, ਵਿ:—ਮਖੌਲੀਆਂ, ਜੋ ਫਕੜ ਪਾਵੇ ॥

ਪੁ:—ਫੱਕੜੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਫੱਕੜੀ, ਸ:—ਰਬਾਰੀ, ਗਾਲੀ, ਬਦਨਾਮੀ ਬਿਗਾੜ, ਝਗੜਾ (ਪਾਉਣੀ) ॥

ਫੱਕੜੀਆ, ਪੁ:—ਜੋ ਫੱਕੜੀ ਪਾਵੇ, ਗੀਦ ਬਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫੱਕਾ, ਪੁ:—ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਤਲੀ ਉੱਤੇ ਧਰ ਕੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਵੇ (ਮਾਰਨਾ), ਜਿੰਨੀ-ਦਾਰ ਜੋ ਅਨਾਜ ਕਮੀਲਾਂ ਹੋ ਦੇ ਹਨ ॥

ਫੱਕਾ ਨਾਂ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ ਕੁਝ ਲੈ ਲੈਣਾ ॥

ਫੌਕਾ ਨਾ ਰਹਿਣਾ

ਫੌਕਾ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ ਨਸਦ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਫਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤਲੀ ਉੱਚੇ ਧਰ ਕੇ ਮੂੰਹ
ਫਕਾ ਦੇਣਾ } ਵਿਚ ਪੁਆ ਦੇਣਾ ॥

ਫੌਕੀ, ਸ:—ਖੀਨੀ ਹੋਈ ਫੌਕਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਫਕੀਰ, ਪੁ:—ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ, ਮੰਗਤਾ, ਮਾਧੂ,
ਸੰਤ ॥

ਫਕੀਰ ਦੀ ਸਦਾ, ਸ:—ਜੋ ਗੱਲ ਉੱਚੀ, ਉੱਚੀ
ਕਹਕੇ ਫਕੀਰ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ॥

ਫਕੀਰ ਦੋਸਤ, ਪੁ:—ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਫਕੀਰਨੀ, ਸ:—ਗਰੀਬਣੀ, ਮੰਗਤੀ, ਸੰਤਨੀ ॥

ਫਕੀਰੀ, ਸ:—ਗਰੀਬੀ, ਬਿੱਖ ਮੰਗਣ ਦਾ
ਕੰਮ, ਫਕੀਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਜਾਂ ਰਹਿਤ ॥
ਵਿ:—ਫਕੀਰ ਦਾ ॥

ਫਕੈਂਤ, ਪੁ: ਸ:—ਭਾਲਾ ਜਾਂ ਬਰਛੀ ਮਾਰਨ
ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਫੌਗਣ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਛੇਕੜਲਾ
ਫਗਣ } ਮਹੀਨਾ ॥

ਫੰਗਣ } ਵਿ: ਪੁ:—ਚਤੁਰ, ਸਿਆਣਾ, ਉਸ-
ਫੰਗਣ } ਤਾਦਾ ॥ ਬੁਧੂ ॥

ਫਗਵਾੜਾ ਪੁ: }
ਫਗਵਾੜੀਸੀ: } ਇੱਕ ਫਲ ॥

ਫਗੂਆ, ਪੁ:—ਹੌਲੀ ਦਾ ਤਿਹਾਰ, ਹੌਲੀ ਦੀ
ਸੁਗਤ ॥

ਫਟਕਣ

ਫੰਘ, ਪੁ:—ਖੰਭ, ਪਰਾ ॥

ਫੌਚ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੁੱਢਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਫਜਰ }
ਫਜਰੇ } ਸ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਫੌਡੀ ਫਜਰ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਸਵੇਰੇ, ਤੜਕੇ ॥

ਫਜਲ, ਪੁ:—ਕਿਰਪਾ, ਮਿਹਰ, ਦਯਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਫਜਲ ਮੌਲਾ, ਮਿਹਰ ਮੌਲਾ । = ਪਰਮੇਸਰ
ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ । (ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ
ਸਦਾ) ॥

ਫਜੀਹਤ, ਸ:—ਬਦਨਾਮੀ, ਬੇ ਇਜ਼ਤੀ, ਨਿੰਦਾ
(ਹੌਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਫਜੂਲ, ਵਿ:—ਵਧੀਕ ਦਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ
ਬਿਅਰਥ ॥

ਫਜੂਲੀ, ਸ:—ਐਵੇ ਰੁਖਯਾ ਉਡਾਉਣਾ, ਲੁਚ-
ਪੁਣਾ ॥

ਫਟ, ਸ: ਪੁ:—ਤੌੜ, ਫੋਟਕ, ਵਿਰਲ ॥

ਫੌਟ, ਪੁ:—ਤਖਤਾ, ਜਖਮ, ਘਾਉ, ਤਲਵਾਰ ਦੀ
ਸੱਟ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਫੌਟ ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਨਾਲ
ਫੌਟ ਵਾਹੁਣਾ } ਵਢਣਾ ॥

ਫਟਕ, ਪੁ:—ਬਲੌਰ, ਇੱਕ ਝਰੀ ਦਾ ਰਮਕਦਾਰ
ਪੱਥਰ ॥

ਫਟਕਣ } ਪੁ:—ਫੌਟ ਕੇ ਵੱਖ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਤੁੜੀ ॥
ਫਟਕੁਣ }

ਫਟਕਣਾ

ਫਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਛੱਟਣਾ, ਹਿਲਾਉਣਾ, ਝਟਕਾ ਦੇਣਾ, ਹਿੱਲਣਾ, ਜਾਂ ਪਹੁੰਚਣਾ ॥

ਫਟਕੜੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਲੂਣ ਵਰਗੀ ਮਸਹੂਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਫਟਕ; ਪੁ:-ਮਰਨਦੇ ਵੇਲੇ ਸਰੀਰਦਾ ਭੜਫਣਾ, ਛੱਟਣਾ ॥

ਫਟਕਾ ਨਾ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੜਾ ਪਟ ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਫਟਕਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਅਨਾਜ ਛੱਟਣਾ ॥

ਫਟਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਹਿਲਾਉਣਾ, ਛੱਟਣਾ
ਫਟਕਾਰਨਾ } ਫੰਝਣਾ, ਝਾੜਨਾ ॥

ਫਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਾਟਣਾ, ਭ੍ਰਿਸ਼ ਆਉਣੀ, ਖੁਲ੍ਹਣਾ, ਨਿਕਲਣਾ, ਅਲਗ ਹੋਣਾ, ਵਿੱਟਣਾ (ਦੁੱਧ) ਅਣਜੋੜ ਹੋਣਾ ॥

ਛੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਘਾਉ ਲਾਉਣਾ ॥

ਫਟਫਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਜੁਤੀਆਂ ਮਾਰਨਾ, ਝਾੜ ਪਾਉਣੀ ॥

ਛੱਟੜ, ਵਿ:-ਸਿਸ ਨੂੰ ਛੱਟ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਜਖਮੀ ॥

ਫਟਾਕਾ, ਪੁ:-ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਪਾਟਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਛੱਜ ਦਾ ਇੱਕ ਹੁਲਾਰਾ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਛੱਟੀ, ਸ:-ਪੱਟੀ, ਭਖੜੀ, ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਛੰਡ, ਸ:-ਝਾੜ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ (ਚਾੜ੍ਹਣੀ), ਜਮਾ ਹੋਈ ਹੋਈ ਰਕਮ, ਪੂੰਜੀ ॥

ਛੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਿਹਨਤ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਝਾੜਨਾ, ਮਾਰਨਾ ॥

ਫਤੇ ਨਸੀਬ

ਛੰਡਰ, ਵਿ:-ਸੰਭ ਗਊ ਮੈਂਹ ਆਦਿਕ, ਜੋ ਦੁੱਧ ਨਾ ਦੇਵੇ ॥

ਛੰਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਿਨਾ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਕੁਝ ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਫਟ } ਪੁ:-ਸੱਪ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮੂੰਹ ॥
ਫਟ }

ਫਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਾਲਤ ਅੱਛੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਫਟਫਟਾ, ਵਿ:-ਅੱਧਾ ਸੁੱਕਾ, ਸਿੱਲ੍ਹਾ, ਅਲਗ ੨ ਦਾਇਆਂ ਵਾਲਾ (ਚੋਲ ਆਦਿਕ) ॥

ਫਟਫਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:- (ਸੱਪ ਦਾ) ਸਿਰ ਚੁਕਣਾ, ਝੱਗ ਸੁਟਣੀ, ਉੱਖਲਣਾ ॥

ਫਟੀ, ਵਿ:-ਫਟ ਵਾਲਾ (ਸੱਪ), ਫਟ ਵਰਗਾ ॥

ਫਟੀਅਰ, ਪੁ:-ਫਟ ਵਾਲਾ ਸੱਪ ॥

ਫਤਹ (ਹਾ), ਸ:-ਜਿੱਤ, ਕੰਮ ਦਾ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਣਾ (ਹੱਠੀ, ਕਰਨਾ) ॥

ਫਤਵਾ, ਪੁ:-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਨੂਨ (ਬਰਾ), ਮੁਜਿਬ ਫੈਸਲਾ (ਦੇਣਾ) ॥

ਫਤਿਕ, ਪੁ:-ਵਿੱਥ, ਦੁਰੀ, ਫਾਸਲਾ ॥

ਫਤੂਰ, ਪੁ:-ਫਸਾਦ, ਉੱਪਦਰ, ਖਰਾਬੀ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਫਤੂਰੀ } ਪੁ:-ਫਤੂਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਫਤੂਰੀਆ } ਫਸਾਦੀ ॥

ਫਤੇ, ਸ:-ਜਿੱਤ, ਕਾਰਜ ਸਿੱਧ ਹੋਣਾ (ਹੱਠੀ ਕਰਨਾ) ॥

ਫਤੇ ਨਸੀਬ, ਵਿ:-ਜਿਸਦੀ ਫਤੇ ਜਾਂ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇ ॥

ਫਤੇ ਪਉਣੀ

ਫਤੇ ਪਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੱਭਣਾ ॥

ਫਤੇ ਬੁਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾ
ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ' ਕਹਿਣਾ ॥

ਫੱਦੇ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੰਦ ਲੰਗੇ ਹੋਏ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਫੰਦੇ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦੀ, ਬਾਰੀਗਰੀ, ਚਲਾਕੀ,
ਫਲ ॥

ਫੰਦਣ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਚਲਾਕ ਤੀਮਤ, ਵਰੇਬਲ ॥

ਫੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੱਕਾ ਦੇਣਾ, ਫਲਣਾ ॥

ਫਦਰੂਲ, ਸ:—ਸ਼ਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, ਚੋਲਾ ਗੋਲਾ ॥

ਫਦ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕੜਨਾ, ਚੜ੍ਹਨਾ, ਕਾਬੂ
ਕਰਨਾ ॥

ਫੰਦੜ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਕੱਚਾ, ਨਿਕੰਮਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਫੰਦਾ, ਪੁ:—ਫਾਹੀ, ਜਾਲ, ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਨ
ਆਣਾ ॥

ਫੰਦੀ, ਪੁ:—ਬੁਠਾ, ਚਲਾਕ, ਫਰੇਬੀ ਆਦਮੀ ॥

ਫੰਧੜ } ਪੁ:—ਚਿਕੀਮਾਰ, ਸ਼ਿਕਾਰੀ, ਵਾਹੁਣ
ਵਾਲਾ ॥
ਫੰਧੁਕ }

ਫੰਦਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਫੰਦ ਲੈਣਾ, ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣਾ,
ਫੁੰਦਣਾ ॥

ਫੰਧਾ, ਪੁ:—ਸਾਲ, ਫਾਹੀ, ਫਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਫੰਦ
ਔਖ ॥

ਫੰਡਾ

ਫਨਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜੋ ਮਰ ਗਿਆ, ਨਾਸ ਹੋਇਆ
ਹੋਇਆ, ਨਸ਼ਟ, ਬਰਖਾਸ਼, ਨਾਸ, ਨਾ ਰਹਿਣਾ
ਮੌਤ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਫੰਨੂੰ, ਪੁ:—ਲਾਹਾ, ਫੰਦਾ, ਠਕਾ (ਖੋਹਣਾ
ਪਾਉਣਾ) ॥

ਫਨੂਸ, ਪੁ:—ਫੰਦੀਲ, ਇੱਕ ਗੋਲ ਪੱਲਾ ਲੰਘ ॥

ਫਫੜੇ, ਪੁ:—ਕੁਸ਼ਮਦ, ਬੁਠਾ, ਵਰੇਬ ॥

ਫਫੜੇ ਹੱਥ, ਪੁ:—ਕੁਸ਼ਮਦੀ, ਬੁਠਾ, ਵਰੇਬੀ ॥

ਫਫਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਜ ਪੈਣੀ, ਫੁੱਲਣਾ ॥

ਫੰਬ, ਸ:—ਮੁਠੇਮ ਉੱਠ, ਪਸਮ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਫਬਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹਣਾ ਲਗਣਾ, ਮੁਨਾਸਬ
ਫਬਣਾ } ਹੋਣਾ, ਬੰਦੀਮਾਨੀ ਠਾਲ ਲੈ ਜਾਣਾ
ਫਬਜਾਨਾ } ਜਾਣਾ ॥

ਫੰਬਾ, ਵਿ:—ਕੱਢਣ ਲਈ ਪਿੰਜਿਆ ਹੋਯਾ ਉੱਠ
ਜਾਂ ਰੂ ਦਾ ਗੋਬ੍ਰਾ, ਬੋਜਾ ਬੋੜਾ ਵੱਟਿਆ ਹੋਯਾ,
(ਸੂਤ) ॥

ਫਬਾਉ, ਪੁ:—ਫਬਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ, ਸਜਾਉਣਾ ॥

ਫਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਾਉਣਾ, ਸੋਹਣੀ ਸ਼ਕਲ
ਫੋਡਣੀ ॥

ਫੰਬਿਆ ਹੋਯਾ } ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਫੰਗੀ ਪੁਸ਼ਾਕ
ਫਬੀਲਾ } ਵਾਲਾ, ਸ਼ਾਲਦਾਰ ॥

ਫੰਡ } 'ਫੰਬੀ', 'ਫੰਬਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਫੰਡਾ }

ਫਰ

ਫਰਨ ਫਰਨ

ਫਰ } ਪੁ:—ਸਵੇ ਦੀ ਹੋਨਲੀ ਹੋਵੀ ॥
ਫਰੂ }

ਫਰ ਫਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਫਰਨ ਫਰਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਰਸ, ਪੁ:—ਧੱਕੀ ਥਾਂ, ਜਮੀਨ ਤੇ ਵਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਮਲੀਹਾ ਆਦਿ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਫਰਸ਼ੀ, ਵਿ:—ਫਰਸ਼ ਦਾ ਫਰਸ਼ ਦੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ॥

ਫਰਸ਼ੀ ਸਲਾਮ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਕਰੇ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸਲਾਮ ॥

ਫਰਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪਤਲਾ ਛੱਟ ॥

ਫਰਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਢਾਲ, ਵਧੀ ਹੋਈ ਤਿਲੀ, ਲਿਫ ॥

ਫਰਹੇ, ਪੁ:—ਫੈਦਾ, ਲਾਭ, ਨਫਾ, ਵਾਧਾ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਫਰਕ, ਪੁ:—ਅੰਤਰਾ, ਭੇਦ, ਵਿੱਥ, ਆਟਾ, ਖਰਾਬੀ ॥

ਫਰਕ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ,
ਫਰਕ ਆ ਜਾਣਾ } ਘਟਣਾ ॥

ਫਰਕ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਖਰਾ ਜਾਂ ਨਿਆਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਫਰਕ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਛਾਨਣਾ, ਜੁਦਾ ਕਰਨਾ ਬਦਲਣਾ ॥

ਫਰਕ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਰਕ ਮਲੂਮ ਕਰਨਾ ॥

ਫਰਕ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਵਿੱਥ ਉੱਤੇ ॥

ਫਰਕ ਪੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ
ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਆਉਣਾ } ਦੂਏ ਨਾਲ ਰੁੱਸ ਜਾਣਾ ॥

ਫਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਖ ਤਮਕਣਾ, ਹਿਲਣਾ ਕੱਥਣਾ, ਫਰਕ ਪੈਣਾ ॥

ਫਰਕਾ } ਪੁ:—ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਫਰਕਾ } ਮੀਂਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹ ਆਉਣਾ

ਮੀਂਹ ਪਿੱਛੇ ਧਰਤੀ ਜਾਂ ਕਪੜਿਆਂ ਦਾ ਸੁਕਣਾ (ਹੋਣਾ), ਲਹੇ ਵਿੱਚ ਫੇਕ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਬਰਮਾ ॥

ਫਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਤਮਕਣੀਆਂ ॥

ਫਰੰਗ, ਪੁ:—ਸਾਹਿਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼, ਵਿਲਾਇਤ, ਇੱਕ ਰੰਗ, ਆਰਸ਼ਕ, ਗਰਮੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ॥

ਫਰੰਗਣ, ਸ: } ਫਰੰਗ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਫਰੰਗੀ, ਪੁ: } ਮੇਮ, ਸਾਹਿਬ ॥

ਫਰਜ਼, ਪੁ:—ਜੋ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਰਤੱਬ (ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ) ॥

ਫਰਜ਼ਦ, ਪੁ:—ਪੁੱਤ੍ਰ, ਬੇਟਾ ॥

ਫਰਜ਼ੀ, ਪੁ: ਸ:—ਸ਼ਰਫ਼ਤ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ ॥

ਫਰਦ, ਪੁ:—ਇਕੱਲੀ ਚੀਜ਼, ਇਕਹਿਰੀ ਚਾਦਰ (ਉੱਨ ਜਾਂ ਪਸ਼ਮੀਨੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ) ॥

ਫਰਦ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਕਾਰੀ ਕਨੂਨ ਮੁਜਿਬ ਅਧਿਕਾਰ ਲਗਣਾ ॥

ਫਰਨ ਫਰਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੌਲਾ ਹੌਲੀ, ਸਾਫ, ਲਗਾਤਾਰ ॥

ਫਰਨਾਹੀ

ਫਰਨਾਹੀ, ਪੁ:—ਚੋਰਸ ਚੋਕਟੇ ਵਿਚ ਜੜਿਆ
ਹੋਯਾ ਆਰਾ ॥

ਫਰਨਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾਉਣਾ,
ਵਿਆਹੁਣਾ ॥

ਫਰਫੈਦ } ਪੁ:—ਝੂਠ, ਧੋਖਾ, ਫਰੋਬ, ਫਲ ॥
ਫਰਫੇਜ

ਫਰਫੈਦਣ, ਸ: }
ਫਰਫੈਦੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਫਰਫੈਦ ਕਰੇ ॥
ਫਰਫੈਦਿਆ, ਪੁ: }

ਫਰਫੇਸੀ, ਪੁ:—ਫਰੋਬੀ, ਕਪਟੀ, ਝੂਠਾ ॥

ਫਰੈਟ, ਵਿ:—ਜੋ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਕਰੇ, ਵਿਰੋਧੀ, ਬੇਮੁਖ
(ਹੋ ਜਾਣਾ) ॥

ਫਰਬਾ, ਵਿ:—ਮੋਟਾ ਫੱਟਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਆਸ
ਚੜਿਆ ਹੈ ॥

ਫਰਮੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਝੁਕਣਾ, ਪਿਆਲ ਦੇਣਾ ॥

ਫਰਮਾ, ਪੁ:—ਫੱਟੀਆਂ ਜੋੜਕੇ ਲਕੜੀਦੇ ਅਸਥਾਸ
ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਮੂਨਾ, ਪੂਰਾ ਕਾਗਜ਼ ਛਾਪਣ
ਲਈ ਟੈਪ ਦੇ ਜੋੜੇ ਹੋਏ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਚੋਕਟਾ
ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਛਪੇ ਹੋਏ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਫਰਮਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਮੌਜ ਦੇਣਾ
ਫਰਮਾਨਾ } (ਵੱਡੇ ਦਾ ਬੋਲਣਾ) ॥

ਫਰਮਾਇਸ } ਸ:—ਹੁਕਮ, ਮਾਲ ਦੀ ਮੰਗ,
ਫਰਮੈਸ } ਸਪਾਰਸ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਫਰਮਾਣ, ਪੁ:—ਲਿਖਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਯਾ ਹੁਕਮ ॥

ਫਰਿਆਈ

ਫਰਵਰੀ, ਸ:—ਅਕੂਜੀ ਸਾਲ ਦਾ ਦੂਜਾ
ਮਹੀਨਾ ॥

ਫਰਵਾ } ਪੁ:—ਇਕ ਰੁਖ ॥
ਫਰਵਾਂਹ

ਫਰਜ਼, ਵਿ:—ਨਾਂ ਸੁਣ ਵਾਲਾ ਤੀਗਰ, ਜੋ ਉੱਧ ਨ
ਦੇਵੇ ॥

ਫਰਾਸ਼, ਪੁ:—ਜੇਹੜਾ ਨੌਕਰ ਤੀਬੂ ਲਾਵੇ ਅਤੇ
ਦਾਰੀਆਂ ਵਿਛਾਏ ॥

ਫਰਾਸ਼ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਤੀਬੂ ਆਦਿਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ
ਠੰਡੀ ॥

ਫਰਾਸ਼ ਗੀਰੀ } ਸ:—ਫਰਾਸ਼ ਦਾ ਕੰਮ ॥
ਫਰਾਸ਼ੀ

ਫਰਾਂਸੀਸੀ, ਪੁ:—ਫਰਾਂਸ ਦੇਸ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ॥

ਫਰਾਹਾ, ਪੁ: } ਫਾਹੀ, ਜਾਲ, ਰੋਕ (ਪਾਉਣਾ)
ਫਰਾਹੇ, ਸ: }

ਫਰਾਹੀ, ਪੁ:—ਸੁੱਕਣਾ, ਧੁਪ ਲੱਗਣੀ, ਮੀਂਹ ਵਾਲੇ
ਦਿਨ ਸੂਰਜ ਦਾ ਨਿਕਲਣਾ, ਮੀਂਹ ਪਿਛੇ
ਮੰਦਮ ਖਿੰਡ ਜਾਣੇ ॥

ਫਰਾਹੀ, ਸ:—ਘੋਰਾ, ਘੋੜੇ ਦੀ ਪੇਟੀ, ਤੀਗ ॥

ਫਰਾਟਾ, ਪੁ:—ਉੱਡਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਫਰਿਆਦ, ਸ:—ਸਕੈਤ, ਮੁਕੱਦਮਾ, ਨਾਲਸ
ਦੁਹਾਈ (ਕਰਨੀ) ॥

ਫਰਿਆਦਣ, ਸ: }
ਫਰਿਆਦੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਫਰਿਆਦ ਕਰੇ ॥

ਫਰਿਸਤ

ਫਰਿਸਤ, ਸ:—ਇਕਠੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ॥

ਫਰਿਸਤਾ, ਪੁ:—ਦੋਉਤਾ, ਜਮ ਦੂਤ, ਅਸਮਾਨੀ
ਜੀਵ ॥

ਫਰੀ, ਸ:—'ਫਰਹੀ' ਵਧੋ ॥

ਫਰੀਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਕੀਰ ॥

ਫਰੇਬ, ਪੁ:—ਫਲ, ਧੱਖਾ, ਮਕਰ, ਕਪਟ ॥

ਫਰੇਬਣ ਸ: }
ਫਰੇਬੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਫਰੇਬ ਕਰੇ ॥

ਫੈਮ, ਪੁ:—ਚੱਕਰਾ, ਢਾਂਗਾ ॥

ਫਰੋ, ਪੁ:—'ਫਰਹੀ' ਵਧੋ ॥

ਫਰੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਠਾਂਹ ਉਤਾਂਹ ਕਰਨਾ,
ਫੋਲਣਾ, ਖਲੋਰਨਾ ॥

ਫਰੋਣ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਭਮਾਨੀ
ਪਾਦਸ਼ਾਹ, ਚੰਕਾਰੀ ਮਨੁੱਖ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਹੀ
ਮਰਜ਼ੀ ਪੁਰ ਚੱਲੇ ॥

ਫਲ, ਪੁ:—ਮੋੜਾ, ਲਾਗਾ, ਅਸਰ, ਇਨਾਮ,
ਸਿਧਾਂਤ, ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ
ਨਾਲ ਕੱਟੀਦਾ ਹੈ ॥

ਫਲ ਫੁੱਗਾ, ਪੁ:—ਫਲ ਮੇਰੇ ਆਦਿਕ, ਸਬਜੀ ॥

ਫਲਾ, ਪੁ: }
ਫਲੀ, ਸ: } ਗਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ਤਖਤਾ, ਖਿੜਕਾ,
ਭੀੜੀ ਰਾਹ ॥

ਫਲਕ, ਪੁ:—ਅਗਾਸ, ਅਸਮਾਨ, ਵਡਾ ਸਰਾਈ,
ਬਿਧਾਤਾ ॥

ਫਲੀ

ਫਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਲ ਦੇਣਾ, ਉਲਾਟ ਹੋਣੀ, ਵੱਡੇ
ਆਦਿਕ ਨਿਬਲਣੇ ॥

ਫਲਨਾ ਫੁਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਫਲ ਲੱਗਣੇ,
ਸੰਤਾਨ ਹੋਣੀ ॥

ਫਲਰਾਜਾ }
ਫਲਵਾਨ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਲ ਲੱਗੇ ਹਨ ॥

ਫਲਾਉ, ਪੁ:—ਫੋਲਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਪਸਾਰਾ,
ਖਲੋਰਾ ॥

ਫਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਡਾ ਕਰਨਾ, ਖਲੋਰਨਾ,
ਖਿੜਾਉਣਾ ॥

ਫਲਾਸਰਾ (ਬਾ), ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਦੁਆ, ਮਜ਼੍ਹਨ ॥

ਫਲਾਇਰ }
ਫਲਾਹਰ (ਹਾਰ) } ਸ:—ਵਰਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ
ਫਲਾਹਲ } ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਫਲ
ਆਦਿਕ (ਕਰਨੀ,
ਖਾਣੀ) ॥

ਫਲਾਂਘ, ਸ:—ਫਲਾਂਗ, ਗਲ, ਬੁੱਦ ॥

ਫਲਾਣਾ (ਨਾ), ਪੁ: }
ਫਲਾਣੀ, (ਨੀ), ਸ: } ਖਾਸ ਆਦਮੀ,
ਐਸਾ, ਕੋਈ ॥

ਫਲਾਰ, ਪੁ:—ਖਲੋਰਾ, ਵਧਾਉ, ਫੋਲਾਉ ॥

ਫਲਾਣੈਣ, ਸ:—ਉੱਠ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਲੰਮ ਕਪੜਾ ॥

ਫਲਿਆਟ (ਤ), ਪੁ:—ਕਈ ਅਨਾਜ ਦੇ
ਦੌਣੇ, ਸੁੜੀ, ॥

ਫਲੀ, ਸ:—ਮਟਰ ਆਦਿਕ ਦੇ ਦਾਨਿਆਂ ਵਾਲੀ
ਠਾਠੀ, ਇੱਕ ਕੋਲਾ, ਲਾਖ ਵੀ ਬੱਤੀ, ਘੋਗ ॥

ਫਲੀਰ

ਫਲੀਰਾ, ਪੁ:—ਹਲ ਦਾ ਫਲ (ਲੋਹੇ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ) ॥

ਫਲੀਰੀ, ਸ:—ਹਲ ਦਾ ਅਸਿਆ ਹੋਇਆ ਫਲ ॥

ਫਲੁਹਾਰ, ਪੁ:—'ਫਲਾਹਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਲੂਸ, ਪੁ:—'ਫਲੂਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਲੂਹਮਣ } ਸ:—ਟਹਿਣੀ ਜਾਂ ਵੇਲ ਦਾ ਸਿਰਾ,
ਫਲੂਹਮਣੀ } ਨਰਮ ਭਾਲੀ ॥

ਫਲੂਹਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਸੋਹਾ ਫੁੱਖਦਾ ਕੋਲਾ, ਸੜਨ ਨਾਲ ਪਿਆ ਹੋਯਾ ਫੋਲਾ, ਚਿੱਟੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਚੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਕਪੜਾ, ਫਾਲਸਾ ॥

ਫਲੂਦਾ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਸਤਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉਬਾਲਕ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਇੱਕ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਫਲੋਹਾਰ, ਸ:—'ਫਲਾਹਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਲੋੜਾ ਪੁ }
ਫਲੋੜੀ ਸ: } ਲਕੜੀ ਦਾ ਖੁਰਪਾ ॥

ਫਵਹੀ, ਸ:—ਗਿਦੜੀ ॥

ਫੜ, ਪੁ:—ਜੁਆ ਖੇਡਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਧੋਖਾ, ਦਿਖਾਵਾ, ।
ਸ:—ਗੱਡੇ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੀ ਲੱਕੜ, ਸੋਖੀ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਫੜ ਜਗਾਉਣਾ } ਫੜ:—ਧੱਖੇ ਦਾ ਜਾਲ
ਫੜ ਮਚਾਉਣਾ } ਫੇਲਾਉਣਾ ॥

ਫੜ ਵਿਖਾਉਣਾ, ਫੜ:—ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਦੱਸਣਾ ॥

ਫੜ੍ਹ, ਸ:—ਚਰਖੇ ਦੇ ਪਹੀਏ ਦੀ ਚੱਟੀ, ਸੋਖੀ ॥

ਫੜਾਉਣਾ

ਫੜਕਣਾ, ਫੜ:—ਪਰ ਸਾੜਨੇ, ਬੰਬਣਾ ਹਿਲਣਾ, ਪੜਕਣਾ, ਤੜਫਣਾ, ਮੱਢੇ ਹਿਲਾਉਣੇ, ਕੰਨ ਹਿਲਾਉਣੇ ॥

ਫੜਕਾ, ਪੁ:—ਛੱਪਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ, ਪੁਰਾਣੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੁੱਕਾ, ਥੋਰਹਮੀ, ਜੁਲਮ, ਚੌਂਦੀ ॥

ਫੜਕਾਉਣਾ, ਫੜ:—ਪਰ ਸੜਵਾਉਣਾ ਤੜਵਾਉਣਾ ॥

ਫੜਕਾ ਚੌਕਣਾ, ਫੜ:—ਜੁਲਮ ਕਰਨਾ, ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਦੱਸਣੀ ॥

ਫੜਕਾ ਨੀ ਖਾਣਾ, ਫੜ:—ਅਚਾਨਚਕ ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਫੜਕੀ, ਸ:—ਜੁਲਮ, ਅਠਿਆਉ, ਪਰ ਸਾੜਨੇ ॥

ਫੜਕੀ ਪੈਣਾ, ਫੜ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਬਰਬਾਦ ਹੋਣਾ ॥

ਫੜਕੀ ਲੈਣੀ, ਫੜ:—ਫੜਕਣਾ, ਤੜਫਣਾ ॥

ਫੜਨਾ } ਫੜ:—ਪੜਕਣਾ, ਥਾਬ ਕਰਨਾ,
ਫੜ ਲੈਣਾ } ਨੱਪਣਾ ॥

ਫੜ ਫੜ ਕਰਨਾ } ਫੜ:—ਪਰ ਸਾੜਨੇ ॥
ਫੜ ਫੜਾਉਣਾ }

ਫੜ ਫੜਾਟ, ਸ:—ਪਰਾਂ ਦਾ ਸਾੜਨਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਦੌਲਤ ॥

ਫੜ ਫੜੀਆ, ਪੁ:—ਸੋਖੀ ਧੋਹ, ਫੜਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਫੜਾਉਣਾ, ਫੜ:—ਪੜਕਾਉਣਾ, ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਦੇਣਾ ॥

ਫੜਾਉ

ਫੌਦਣਾ

ਫੜਾਉ, ਵਿ:-ਫੜਾਉਣ ਦੇ ਜੋਗ । ਪੁ:-ਜੋ ਫੜਾਏ।

ਫੜਾਈ, ਸ:-ਫੜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਫ਼ਾਸਹੋਰਸ, ਸ:-ਰੀਧਕ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਥਲਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਫਾਜ਼ੀਆ, ਪੁ:-ਜੁਆ ਖਾਨੇ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਸੇਖੀ ਖੋਗਾ ॥

ਫਾਇਦਾ, ਪੁ:-ਲਾਭ, ਗੁਣ, ਚੰਗਾ ਅਸਰ, ਫਲ ॥

ਫਾਸਟ, ਵਿ:-ਛੇਤੀ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ (ਘੜੀ), ਅਸਲ ਵਕਤ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ॥

ਫਾਇਦੇਦਾਰ, ਵਿ:-ਜਿਸਦਾ ਹੁਕ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ॥

ਫਾਸਲਾ, ਪੁ:-ਵਿੱਥ, ਦੂਰੀ, ਦੋਹਾਂ ਥਾਂਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚ-ਕਾਰਲੀ ਜਗਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ॥

ਫਾਂਸੀ } ਸ:-ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਰੱਸਾ, ਫਸਾਉਣ
ਫਾਂਸੀ } ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼, ਜਾਲ, ਬੰਧਣ ॥

ਫਾਹ, ਪੁ:-ਫਾਂਸੀ ਦੇਣਾ, ਗਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਫਾਹ ਸੋਟਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੇ ਸੋਢੇ ਸਮਝੇ 'ਬੋਲ ਉਠਣਾ ॥

ਫਾਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੱਸੇ ਨਾਲ ਗਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਨਾ ॥

ਫਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਫਸਾਉਣਾ, ਅੱਖਾ ਕਰਨਾ, ਫਾਹ
ਫਾਹਣਾ } ਦੇਣਾ ॥

ਫਾਹਾ, ਪੁ:-ਫਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਰੱਸਾ, ਫਾਹ ॥

ਫਾਹੀ, ਸ:-ਫਾਹਾ, ਫਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਅੱਖ ॥

ਫਾਹੁੜਾ, ਪੁ: } ਸੈਲਾ ਹੁੰਦਲ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ ਦਾ
ਫਾਹੁੜੀ, ਸ: } ਖੁਰਖਾ ॥

ਫਾਹੇ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਫਾਹੇ ਦੇਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਾਂਕ } ਸ:-ਟੁਕੜਾ, ਫਾੜੀ, ਹਿੱਸਾ ॥
ਫਾਂਕੜਾ }

ਫਾਂਕੜਾ, } ਜੋ ਫੜੀ ਮਾਰੇ, ਥਾਂਕਾ (ਕੀ) ॥
ਫਾਂਕੜੀ,
ਫਾਂਕੜੀਆ, }

ਫਾਂਕਾ, ਪੁ:-ਕੁਝ ਨਾ ਖਾਨਾ, ਫੁੱਖਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਫਾਂਗ, ਪੁ:-ਹੌਲੀ ਦਾ ਤਿਹਾਰ, ਫਗਵਾੜੇ ਦਾ ਫਲ ॥

ਫਾਂਚਾ, ਵਿ:-ਵਿੱਥੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਫਾਂਜਲ, ਵਿ:-ਪੂਰੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ, ਬਹੁਤ ਪੜਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਫਾਂਟ, ਸ:-ਮਾਰ ਕੁਝਾਈ (ਖਾਣੀ, ਪੈਂਟੀ)

ਫਾਂਟ, ਸ:-ਟੁਕੜਾ, ਹਿੱਸਾ, ਦਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕ-ਲਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਨਾਲਾ, ਮੰਦੀ ਤੀਵੀ ॥

ਫਾਂਟਕ, ਪੁ:-ਫਾਂਟਕ, ਅਣਜੋੜ, ਵਫਾ ਦਰਬਾਜਾ ਚੋਰ ॥

ਫਾਂਟਕੀ, ਪੁ:-ਫਾਂਟਕ ਵਾਲਾ, ਚੋਖੀਦਾਰ ॥

ਫਾਂਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪਾਫਣਾ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋਣਾ, ਅਣ-ਜੋੜ ਹੋਣਾ ॥

ਫਾਂਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਾਰਨਾ ਫੁੱਟਣਾ

ਫਾਟਾ

ਫਾਟਾ, ਵਿ:—ਪਾਟਾ ਜਾਂ ਲੀਰਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਫਾਡਣ, ਸ: } ਕੋਈਆਂ ਦੀ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਜੇਹੜਾ
ਫਾਡੀ, ਪੁ: } ਮਨੁੱਖ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਸਥਾਨ ਫੇਲਾ
ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇ, ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਫਾਢੀ ਹੋਣਾ (ਪੈਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਬਠਣਾ, ਹਾਰ ਜਾਣਾ ॥

ਫਾਤਾ } ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਰਦੇ ਦੇ
ਫਾਤਿਆ } ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕੁਰਾਨ ਦਾ ਕਲਾਮ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਪੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਫਾਤਿਆ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਰਾਨ ਦਾ ਕਲਾਮ ਪੜ੍ਹਕੇ ਪੀਰਾਂ ਵਕੀਰਾਂ ਦੀ ਨਿਆਜ਼ ਦੇਣੀ ॥

ਫਾਪਣ, ਸ: } ਪੰਥੇਰੁ ਵੜਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਜੋ
ਫਾਪੀ, ਪੁ: } ਬਾਹ ਲਏ ॥

ਫਾਨਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੰਢੇ ਵਲ ਢਲਨ ਵਾਲਾ
ਵੱਨਾ } ਲਕੜੀ ਜਾਂ ਧਾਂਤ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿੰਗਰ ਚੀਜ਼ ਪਾੜਦੇ ਹਨ, ਪੱਚਰ, ਕਿੱਲੀ ਰੋਕ ॥

ਫਾਨੀ, ਵਿ:—ਨਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਫਾਮ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਦੇ ਕਤਾਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ॥

ਫਾਮਾ ਵਿ:—ਬੱਕਾ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ) ॥

ਫਾਰਸੀ, ਸ:—ਫਾਰਸ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਬਾਨ ॥

ਫਾਰਖਤੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਾਸਤਾ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲਿਖਤ ॥

ਫਾਜ਼ ਮਾਰਨਾ

ਫਾਰਮ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਫਾਲ ਪੁ:—ਸਗਣ, ਕਿਸਮਤ ਮਨੁੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ (ਪਾਉਣੀ) ॥

ਫਾਲਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ ਜਿਸ ਦੇ ਖੰਢੇ ਦਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਲੂਹਾ ॥

ਫਾਲਤੂ, ਵਿ:—ਵਧੀਕ ਦਾ, ਜੋ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ ॥

ਫਾਲਜੀ, ਸ:—ਪਤ ਦੀ ਢਾਕੀ, ਖੁਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਫਾਲਾ, ਪੁ:—ਹਲ ਦਾ ਲੋਹੇ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ (ਨੋਕ) ॥

ਫਾਲਿਆ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਲ ਦੇ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਫਾਲੀ, ਸ:—ਢੋਰਾ ਵਾਲਾ ॥

ਫਾਲੂ, ਪੁ:—ਹਲ ਦਾ ਢਲ ਜਾਂ ਨੋਕ (ਲੋਹੇ ਦੀ) ॥

ਫਾਵਾਂ } ਵਿ:—ਬੱਕਿਆ ਹੋਇਆ (ਹੋਣਾ) ॥
ਫਾਵਾਂ }

ਫਾਜ਼, ਸ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਾੜ ਕੇ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਟੁੱਟਾ ॥

ਫਾਜ਼ ਸਿਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਾੜਨਾ, ਚੀਰਨਾ,
ਫਾਜ਼ਣਾ, } ਟੁੱਟੇ ਕਰਨਾ ॥
ਫਾਜ਼ ਮਾਰਨਾ }

ਫਾੜ ਖਾਣਾ

ਫਾੜ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੰਦੀ ਨਾਲ ਪਾੜ ਕੇ ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ ॥

ਫਾੜਾ, ਪੁ:—ਟਾਂਕਾ, ਜੋੜ ॥

ਫਾੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਦੁਕਾਨ, ਫਲ ਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹਿੱਸਾ ॥

ਫਾੜੂ, ਪੁ:—ਫਾੜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫਿੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਭਰੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਭੱਜਣਾ, ਫੁੱਟਣਾ, ਹੱਲ ਲਗ ਪੈਣਾ ॥

ਫਿਸਫਿਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਲ ਹੋਣਾ ਹੋਣਾ, ਇਲ ਦਾ ਗੁਧਰ ਹੋ ਕੇ ਜਾਂ ਚੌਕ ਕੇ ਕੱਢਣਾ ॥

ਫਿਸਲਣ, ਸ:—ਤਿਲਕਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਫਿਸਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਲਕਣਾ, ਖਿਸਕ ਪੈਣਾ ॥

ਫਿਸਲਣੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਤਿਲਕ ਪਵੇ ॥

ਫਿਸਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਿਲਕਾਉਣਾ, ਖਿਸਕਾਉਣਾ ॥

ਫਿਸਲਾਟ, ਸ:—ਫਿਸਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਫਿਹ ਸਿੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਬਣਾ, ਘੁੱਟਣਾ, ਮਿੱਧ
ਫਿਹਣਾ } ਕੇ ਭੰਨਣਾ ॥

ਫਿੱਕ, ਪੁ:—ਬੇ ਸੁਆਦੀ, ਮਿੱਤ੍ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨਜੋੜ (ਪੈਣਾ) ॥

ਫਿੱਕਰ, ਪੁ:—ਚਿੰਤਾ, ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ ॥

ਫਿੱਕਾ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਜਬੀ ਕਨੂਣ ॥

ਫਿੱਡ ਖੁੰਡੀ

ਫਿੱਕਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਹਲਕੇ ਚੰਗੇ ਦਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ॥

ਫਿੱਸੁਲ, ਵਿ:—ਨਿਕੰਮਾ, ਬਿਆਰਬ, ਵਾਰਿਧਾਤ ॥

ਫਿੱਟ, ਸ:—ਲਾਨਤ, ਧਿਰਕਾਰ ॥

ਫਿਟ ਫਿਟ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਟ ਕਾਰਨਾ ॥

ਫਿਟਕ } ਸ:—ਧਿਰਕਾਰ, ਦੁਰਦਸਾ, ਛੇੜੀ
ਫਿਟਕਾਰ } ਵਾਦੀ ॥

ਫਿਟਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿਰਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਲਾਨਤ ਪਾਉਣੀ ॥

ਫਿੱਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਗੜਨਾ, ਫਿੱਕਾ ਹੋ
ਫਿੱਟਣਾ } ਜਾਣਾ, ਫਿਟਕਾਰਿਆ ਜਾਣਾ,
ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਜੰਮ ਕੇ ਫੁੱਟੀਆਂ ਹੋ
ਜਾਣੀਆਂ, ਹੰਕਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗਪੈ ਠਾ ॥

ਫਿਟਮੂੰਹਾਂ, ਪੁ:—ਉਂਗਲੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗਿਲਟੀ ॥

ਫਿੱਟੜੀ, ਸ:—ਫਿਟਕਾਰ, ਲਾਨਤ ॥

ਫਿੱਟੜੀਆਂ ਦਾ ਫੇਟ (ਜ਼), ਪੁ:—ਫਸਾਦੀ ਆਦਮੀ, ਬਗ਼ਤਾਲੂ ॥

ਫਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਜਮਾ ਕੇ ਫੁੱਟੀਆਂ ਕਰਨਾ, ਵਿਗੜਨਾ, ਹੰਕਾਰੀ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ॥

ਫਿੱਟ ਪੁੱਧ, ਵਿਸਮਧ:—ਧਿਰਕਾਰ ਦਾ ਬੜਕ ॥

ਫਿੱਡ, ਪੁ:—ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਬਿੱਧੇ, ਗੋਂਦ ॥

ਫਿੱਡ ਖੁੰਡੀ, ਸ:—ਬਿੱਧੇ ਅਤੇ ਪੱਟੀ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਵਿੱਡਾ (ਡੀ)

ਵਿੱਡਾ (ਡੀ), ਵਿ:—ਵਿੱਗੇ ਪੈਰੀ ਵਾਲਾ (ਲੀ),
ਨਿੱਥਾ (ਬੀ) ॥

ਵਿੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਥਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਨਸੀ, ਸ:—'ਵਿੰਮੁਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿੱਥਰ ਗੱਲਾਂ, ਪੁ:—ਵੁੱਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ
ਵਾਲਾ ॥

ਵਿੱਥਰਾ (ੜਾ), ਪੁ:—ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਅੰਗ ॥

ਵਿੱਥਰੀ, ਸ:—ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਵਿੰਮੁਣੀ,—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਵੱਡਾ, ਵਾਲਾ ॥

ਵਿਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਦੁੱਜੀ ਵਾਰ, ਮੁੜ, ਹਟਕੇ,
ਪਿੱਛਾ ॥

ਵਿਸਮਧ:—ਮੁੜ ਕੀ ਹੋਇਆ ॥

ਵਿਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਲਟ ਜਾਣਾ, ਆਖ ਕੇ
ਮੁੱਕਰ ਜਾਣਾ ॥

ਵਿਰ ਵਿਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਘੜੀ ਮੁੜੀ, ਬਾਰੰਬਾਰ ॥

ਵਿਰ ਬੀ (ਵੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਹੋਰ,
ਤਾਂ ਬੀ ॥

ਵਿਰਕਣੀ, ਸ:—ਧੁਰੇ ਉੱਤੇ ਵਿਰਣਾਂ ਜਾਂ ਘੁੰਮਣ
ਵਾਲਾ ਜੰਤੂ ॥

ਵਿਰਕਾ, ਪੁ:—ਵੇਰਾ ਵੇਰਾ, ਸੇਲ, ਪੰਥ, ਮਤ,
ਮੰਡਲੀ ॥

ਵਿਰੰਗੀ, ਪੁ:—'ਵਰੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਤ, ਪੁ:—ਵਿਰਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਚੱਕਰ, ਬਦਲਾ ॥

ਵਿਰਾਉ

ਵਿਰਤ ਪਿਰਤ, ਸ:—ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ, ਵੇਰਾ
ਵੇਰਾ ॥

ਵਿਰਤਾ, ਪੁ:—ਮੁੜ ਕੇ ਆਉਣ ਦਾ ਭਾਗ ॥

ਵਿਰਤੀ, ਸ:—ਵਿਰਣ ਜਾਂ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਕੰਮ,
ਬਦਲਾ, ਮੁੜ ਆਉਣ ਦਾ ਭਾਗ, ਗਠੇ ਅਤੇ
ਕਪਾਹ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਰੋਗ (ਅਨੁਰੀ
ਕਰਕੇ) ॥

ਵਿਰਤੁ ਪਿਰਤੁ } ਵਿ:—ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ, ਹਿਲਣ
ਵਿਰਤੁ ਪਿਰਤੁ } ਵਾਲਾ ॥

ਵਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਨਾ, ਛੱਡਣਾ, ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ,
ਸੇਲ ਕਰਨਾ, ਵਿੰਗਾ ਹੋਣਾ, ਬੁਕਣਾ, ਆਪਣੀ
ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਵਿਰਨੀ, ਸ:—ਦੁੱਧ ਖੜ ਅਤੇ ਪੀਠੇ ਹੋਏ
ਚਾਉਣਾਂ ਦਾ ਪਕਾ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਯਾ ਇੱਕ
ਖਾਜਾ ॥

ਵਿਰਮਣੀ } ਸ:—'ਵਿੰਮੁਣੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਿਰਮੁਣੀ }

ਵਿਰਾਉ, ਪੁ:—ਵਿਰਣ ਜਾਂ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਵਿਰਾਉਟੀ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਨਾਲ ਵੇਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਪਹੀਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਛੰਬ ਜਾਂ ਨਦੀ ਵਿੱਚੋਂ
ਪਾਣੀ ਉਤਾਹ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ॥

ਵਿਰਾਉਣ, ਪੁ:—'ਵਰੋਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਾਉਣਾ, ਚੱਕਰ ਦੇਣਾ,
ਸੇਲ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਵਿਰਾਉ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਵਿਰ
ਜਾਂ ਬਦਲ ਜਾਏ ॥

ਫਿਰਾਇਤ

ਫਿਰਾਇਤ, ਪੁ:—ਘਰ ਘਰ ਫਿਰਕੇ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫਿਰਾਕ, ਪੁ:—ਵਿਛੋੜਾ, ਚਿੰਤਾ, ਰਿਕਾਰ ॥

ਫਿਰੋਣ, ਪੁ:—'ਫਰੋਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਫਿੱਲ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਿੱਪੀ ॥

ਫਿੱਲੀ, ਸ:—ਉਕਸਾਹਟ, ਸ਼ਹਿ, ਜੋਸ਼ (ਦੋਲੀ) ॥

ਫਿਲਾਸਫਰ, ਪੁ:—ਗਿਆਨੀ, ਵਿਚਾਰ ਵਾਨ, ਤੱਤ ਦਰਸ਼ੀ ॥

ਫਿਲਾਸਫੀ, ਸ:—ਗਿਆਨ, ਤੱਤ ਵਿਦਯਾ, ਵਿਚਾਰ ॥

ਫੀ, ਵਿ:—ਇੱਕ, ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ, ਇੱਕ ਦੇ ਲੇਖੇ, ਇੱਕ ਲਈ ॥

ਫੀ } ਸ:—ਸੰਸਾ, ਫੁੱਰਰ, ਰੰਕ ॥
ਫੀਹ

ਫੀਸ, ਸ:—ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਮਸੂਲ, ਮੋਹਨ-ਤਾਨਾ ॥

ਫੀਸ ਕੋਟ, ਪੁ:—ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਸਟਾਮ ॥

ਫੀਹਨਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਨੱਕ ਚੌੜਾ ਹੋਵੇ ॥
ਫੀਹਨੀ

ਫੀਂਚੀ, ਸ:—ਗੋਡੀਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਵਾਲੀ ਨਿੱਕੀ ਲੱਕੜੀ ॥

ਫੀਤਕੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਪਤਲੀ ਲਚਕਦਾਰ
ਫੀਬੁਕੀ } ਲੱਕੜੀ ॥

ਫੁਕਲਾ

ਫੀਤਾ, ਪੁ:—ਸੂਤ ਜਾਂ ਰੇਸ਼ਮ ਦੀ ਬੁਣੀ ਹੋਈ ਭੰਗ ਪੱਟੀ ॥

ਫੀਂਡਾ, ਪੁ:—ਛਾਲਾ (ਥਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਭਰਾਂ ਹੋ ਜਾਏ) ॥

ਫੀਮ, ਸ: }
ਫੀਮਣ, ਸ: } 'ਅਫੀਮ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਫੀਮੀ, ਪੁ: }

ਫੀਲ, ਪੁ:—ਗਾਥੀ ॥

ਫੀਲਾਂ, ਪੁ:—ਸਤਰੰਜ ਦਾ ਹਾਥੀ (ਇੱਕ ਮੁਹਰਾਂ) ॥

ਫੁਆਰ } ਸ:—'ਫੁਹਾਰ' ਵੇਖੋ ॥
ਫੁਆਰ

ਫੁਆਰਾਂ, ਪੁ:—ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਢੋਕ, ਫੁੰਡ ॥

ਫੁਸਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਣਾ, ਫਿਰਲਾਪ
ਫੁਸ ਫੁਸ ਕਰਨਾ } ਕਰਨਾ ॥

ਫੁਸ ਫੁਸਾਟ, ਪੁ:—ਰੋਣ, ਫਿਰਲਾਪ ॥

ਫੁਸਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਬ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਗੱਲੀ ਬਣਾਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਲਾਉਣਾ ॥

ਫੁਹਾਰ } ਸ:—ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ, ਨਿੱਕੇ
ਫੁਹਾਰ } ਨਿੱਕੇ ਕਤਰੇ ॥

ਫੁਹਾਰਾਂ, ਪੁ:—'ਫੁਆਰਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਲਤਾਂ, ਮੂੰਹ ਜਾਂ ਧੌਂਕਲੀ ਨਾਲ ਫੁਕ ਮਾਰਨੀ ॥

ਫੁਕਲਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਬਹਾਰਾ, ਡਿੱਕਾ, ਬੇ ਸੁਆਦ ॥

ਵੁਕਾਉਣਾ

ਵੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਵਾਉਣਾ, ਜਲਆਉਣਾ ॥

ਵੁਕਾਰ } ਸ:—ਸੱਪ ਦੀ ਵੁਕ, ਚੋਰ ਦੀ ਸਾਹ ॥
ਵੁਕਾਰ

ਵੁਕਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵੁਕ ਮਾਰਨੀ, ਜੋਰ ਨਾਲ
ਵੁਕਾਰਨਾ } ਸਾਹ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ॥

ਵੁਕਾਰਾ, ਪੁ: } ਸੱਪ ਦੀ ਵੁਕਾਰ, ਜੋਰ ਦੀ ਵੁਕ ॥
ਵੁਕਾਰੀ, ਸ: }

ਵੁੱਟ, ਸ:—ਭੰਮਾ ਖਰਬੂਜਾ, ਅਨਜੋੜ, ਝਗੜਾ,
ਪੁਰਾਣੇ ਘਸੇ ਹੋਏ ਪਾਤ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ॥
ਪੁ:—ਗਜ਼ ਦਾ ਭੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਵੁੱਟ ਵੁੱਟ ਕੇ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਖੋਲ ਕੇ ਰੋਣਾ ॥

ਵੁਦਕਲ, ਵਿ:—ਕੋਈ ਕਿਪੜੇ ਕੋਈ ਕਿਪੜੇ,
ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ॥

ਵੁਦਕੜੀ, ਸ:—ਦਹੀ ਦੀ ਵੁੱਟੀ, ਦਾਗ,
ਧੱਬਾ ॥

ਵੁਟਕੀ, ਸ:—ਅਨਜੋੜ, ਵਿਹੜਾ, ਬਰਖਾਦੀ
(ਪੇ ਜਾਣੀ) ॥

ਵੁਟਕੁਰ } ਵਿ:—ਖਿੰਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਵੁਟਕੁਰ } ਜੁਦਾ ਜੁਦਾ ॥

ਵੁੱਟ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵੁੱਟ ਕੇ ਖੁਲ੍ਹਣਾ, ਖੋਲ੍ਹਣਾ,
ਵੁੱਟਣਾ } ਉੱਥਲਣਾ, ਕੁਟੀਆਂ ਨਿਕਲਣਾ,
ਉੱਗਣਾ ॥

ਵੁੱਟ ਬਾਲ, ਪੁ:—ਵੁੱਲਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪੱਲਾ ਵੱਡਾ
ਗੋਦ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੇਰ ਨਾਲ ਉਡਾਲ ਕੇ ਖੇਡਦੇ
ਹਨ ॥

ਵੁਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਡਾਉਣਾ, ਭਨਾਉਣਾ ॥

ਵੁੱਢੀ

ਵੁੱਟੀ, ਸ:—ਭੋਭੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿੰਨੀ ਕਪਾਹ ਨਿਕਲੇ, ਨਾਂ
ਪਿੰਜੀ ਹੋਈ ਕਪਾਹ, ਰਤਾ ਬੁ ਦਹੀ, ਦਾਗ,
ਧੱਬਾ ॥

ਵੁਟੇਲ, ਵਿ:—ਅਲਗ, ਵੱਖਰਾ ॥

ਵੁੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਸ਼ਾਨਾ - ਮਾਰਨਾ, ਨਿਸ਼ਾਨਾ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਵੁੱਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਵੁੱਡਾਈ, ਸ:—ਕੋਈ ਨਾਲ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ
(ਖਾਲੀ) ॥

ਵੁਟਸੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ਵੱਡਾ, ਦਾਣਾ,
ਵਿਰੁਮਣੀ ॥

ਵੁਦਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਢਲਣਾ, ਦੁਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ,
ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨੱਚਣਾ ॥

ਵੁਦਕੀ, ਸ:—ਵੁਦਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ
ਪਖਿਰੂ ॥

ਵੁੱਦਾ, ਪੁ:—ਵੁੱਧੂ, ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ
ਹੁੱਲ ॥

ਵੁੱਰਜ } ਪੁ:—ਪੇਦੇ ਦੀ ਛੇਤ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ॥
ਵੁੱਰਾ }

ਵੁਢਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕ ਕੇ ਨਰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਪੱਲਾ ਹੋਣਾ, ਵੁੱਲਣਾ (ਵੱਡਾ, ਰਿਹਰਾ, ਪਰਤੀ
ਮੀਂਹ ਨਾਲ) ॥

ਵੁਢਿਆਹਰਾ, ਪੁ:—ਸਹੁਰੇ ਦੀ ਛੇਤ ਦਾ ਘਰ
ਵਾਲਾ ॥

ਵੁੱਢੀ, ਸ:—ਪੇਦੇ ਦੀ ਛੇਤ, ਕੁਆ ॥

ਵੁਫੇਹਸ

ਵੁਫੇਹਸ, ਸ:-ਸਹੁਰੇ ਦੀ ਛੇਣ ॥

ਵੁਫੇਰਾ ਛਾਈ, ਪੁ:-ਵੁਫਰ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਵੁਫੇਰੀ ਛੇਣ, ਸ:-ਵੁਫਰ ਦੀ ਧੀ ॥

ਵੁਮੁਣ, ਪੁ:-ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ ਰੋਸ਼ਮ ਦਾ ਹੁੱਲ ॥

ਵੁਮੁਣੀਆਂ, ਸ:-(ਬਹੁ:-)ਗੁਆਰੀ ਨਾਚ (ਪਾਉ-
ਣੀਆਂ) ॥

ਵੁਰਸਦ, ਸ:-ਵੇਹਲ, ਅਗਮ, ਸਮਰਥ, ਅੱਛੀ
ਹਾਲਤ, ਗਰੀਬੀ ਮਗਰੋਂ ਅਮੀਰੀ (ਹੌਣੀ,
ਦੇਣੀ, ਮਿਲਣੀ) ॥

ਵੁਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਧੜਕਣਾ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ
ਹਿਲਣਾ ॥

ਵੁਰੇਕੜੀ, ਪੁ:-ਨੌਕ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ
ਫਿਰਨਾ, ਨੌਕ ਦਾ ਸਾੜ ਕਰਨਾ (ਘੜੇ, ਖੜੇ,
ਖੌਬਰ ਦਾ) ॥

ਵੁਰਤ, } ਵਿ:-ਕਾਹਲਾ, ਤ੍ਰਿਥਾ, ਵੁਰਤੀ
ਵੁਰਤ ਬਾਜ } ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਵੁਰਤੀ, ਸ:-ਕਾਹਲੀ, ਰੁਸਤੀ, ਤੇਜੀ ॥

ਵੁਰਤੀਲਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਵੁਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਾਹਲਾ,
ਵੁਰਤੈਲਾ } ਰੁਸਤ ॥

ਵੁਰਦਾ ਵੁਰਦਾ, ਵਿ:-ਪੂਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਜਰਾ ਕੱਢਿਆ
ਹੋਇਆ (ਪਾਣੀ) ॥

ਵੁਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਚੇਤੇ ਆਉਣਾ, ਆਸਾ ਹੌਣੀ,
ਵੁਰਣਾ } ਅਸਰ ਕਰਨਾ, ਕੰਥਣਾ ॥

ਪ:-ਹੱਸ ਦੀ ਹੱਥੀ ਦਾ ਦੋਇਆ, ਗਲ ਦਾ
ਇੱਕ ਗਾਹਣਾ, ਵਿਲ, ਮਨੋਰਥ, ਪੱਥੀ
ਸਫਾਹ ॥

ਵੁੱਲ ਬਾਜਨਾ

ਵੁਰਮਾਣ, ਪੁ:-'ਵਰਮਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੁਰੜਾ, ਪੁ:-'ਵੁਰਕੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੁਰਾਟਾ, ਪੁ:-ਸੱਪ ਦਾ ਵੁੰਕਾਰਾ, ਘੋੜੇ ਦਾ ਵੁਰ-
ਕੜਾ, ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਾਹ ਦਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ
ਜਿਸ ਦੀ ਅਵਾਜ ਆਵੇ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਵੁੱਲ, ਪੁ:-ਪੁਸ਼ਪ, ਬੂਟੇ ਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ, ਫਲ
ਜੋ ਪੌਦੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ, ਵੁੱਲ
ਦੀ ਸਕਲ ਦਾ ਬੰਗਾਰ, ਤੀਮਤ ਦਾ ਭਿੰਟੀ
ਹੋਣਾ, ਇੱਕ ਧਾਂਤ, ਧਾਂਤ ਦੀ ਪਿਆਲੀ,
ਤਾਲੂ, ਉੱਗ ਨੀ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਪੰਘਾਰੇ ਹੱਥੇ ਘੋੜੇ
ਦੀ ਉੱਪਰਲੀ ਮੇਲ, ਸਿਰ ਦੇ ਪੰਘੇ ਦਾ
ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਬਹੁਤ ਬਗੈਰ ਬੰਡ, ਪਸ਼ੂ ਦੇ
ਮੱਥੇ ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਦਾਗ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮੁਰਤੇ
ਦੀ ਮਾਂ ਸੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੱਡੀਆਂ, ਅੱਗ
ਵਿਚ ਪਕੇ ਫੁਲਾਈ ਹੋਈ ਚੀਜ (ਕਰਨਾ)
ਕੋਈ ਹੋਣੀ ਚੀਜ ॥ *ਫੁਲਾਈ*

ਵੁੱਲ ਆਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਤੀਮਤ ਦਾ ਭਿੰਟੀ ਹੋਣਾ ॥

ਵੁੱਲ ਚੁਗਣੇ } ਕ੍ਰਿ:-ਸ਼ੀਗਾ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ
ਵੁੱਲ ਚੁਨਣੇ } ਤਈ ਸੜੇ ਹੋਏ ਮੁਰਤੇ ਦੀਆਂ
ਹੱਡੀਆਂ ਚੁਗਣੀਆਂ ॥

ਵੁੱਲ ਜੇਹਾ } ਵਿ:-ਬਹੁਤ ਹਲਕਾ, ਹੌਲ ॥
ਵੁੱਲ ਵਰਗਾ }

ਵੁੱਲ ਬੜਨੇ (ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ), ਕ੍ਰਿ:-ਪੁਰੇ ਚੀ-
ਜੀਆਂ ਅਤ ਮਨ ਛਾਉਣੀਆਂ ਗੱਥ ਕਰ-
ਨੀਆਂ ॥

ਵੁੱਲੜੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਰਥਾਹੀ ॥

ਵੁੱਲ ਬਾਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਦੀਵੇ ਜਾਂ ਲੰਪ ਦੀ ਬੱਤੀ
ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਸੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹਿੱਸਾ
ਲਾਹ ਦੇਣਾ ॥

ਫੁੱਲ ਫੁੱਲ ਬਹਿਣਾ

ਫੁੱਲ ਫੁੱਲ ਬਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ
ਅਤੇ ਆਕਰਸ਼ਣਾ ॥

ਫੁਲਵਾਸ਼ੀ, ਸ:—ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਬਹੀਰਾ ॥

ਫੁਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜਾ ਧੋ ਕੇ ਹੌਲਾ ਕਰਨਾ,
ਕਈ ਹੌਲੀ ਸ਼ੈ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਫੁਕ ਠਾਲ ਉਡਾ-
ਉਣੀ ॥

ਫੁਲਕਾ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਫੁੱਲੀ ਹੋਈ
ਫੁਲਕੀ, ਸ: } ਹੋਈ ॥

ਵਿ:—ਫੁਲਕਾ (ਫੁਲਕਾ ਫੁਲਕਾ) ॥

ਫੁਲਕਾਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਸਾਲੂ ਉੱਤੇ ਰੇਸ਼ਮ ਠਾਲ
ਬੋਲ ਬੁਟੇ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਫੁੱਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਟਾ ਹੋਣਾ, ਅਕਾਰ
ਫੁੱਲਣਾ } ਵਧ ਜਾਣਾ, ਖਿੜਨਾ, ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ,
ਅਭਿਆਨ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਸੁੱਜਣਾ ॥

ਫੁਲ ਫੁਲਾਟ, ਸ:—ਦਿਖਾਵਾ, ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਮੱਥੇ
ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਦਾਗ ॥

ਫੁਲ ਬੈਹਰੀ } ਸ:—ਮਿੱਠੇ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ,
ਫੁਲ ਬੈਹਿਰੀ, } ਚਿੱਟੇ ਦਾਗ ॥

ਫੁੱਲਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬਲਤ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟਾ
ਦਾਗ ਹੋਵੇ, ਮਕਈ ਦਾ ਦਾਣਾ ਜੋ ਫੁੱਲ ਕੇ
ਫੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ ॥

ਫੁੱਲਾਉ, ਪੁ:—ਫੁੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਸੱਜ,
ਭੜਕ ਦਾਰ ਪੁਸ਼ਾਕ, ਜਲੇ, ਦਿਖਾਵਾ, ਬਾਹ-
ਰਲਾ ਨਮੂਜ਼ਾ ॥

ਫੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ, ਵਡਿਆਈ
ਕਰਕੇ ਹੰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ, ਅਕਾਰ
ਵਧਾਉਣਾ, ਵਾਧੇ ਕਰਨੀ ॥

ਫੁਹਰ

ਫੁਲਾਹ } ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸਦੀਆਂ ਦਾਤਨਾਂ
ਫੁਲਾਹੀ } ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਫੁਲਾਟ, ਸ:—ਖਲੋਗ, ਸੱਜ, ਦਿਖਾਵਾ, ਭੜਕ ॥

ਫੁਲਿਆ, ਪੁ:—'ਫੁਲਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਫੁੱਲੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਗਊ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟਾ
ਦਾਗ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਔਛੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਖਾਰ ॥

ਫੁੱਲੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:)—ਫੁੱਲ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ
ਦਾਣੇ ਫੁੱਲ ਕੇ ਫੁੱਲੇ ਹੋਏ ॥

ਫੁਲੇਰਾ, ਪੁ:—ਫੁੱਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਫੁਲੇਲ, ਪੁ:—ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਤਰ ਵਾਲਾ ਤੇਲ ॥

ਫੁੱਲੇ, ਸ:—ਜਿਸ ਗਊ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟਾ
ਦਾਗ ਹੋਵੇ ॥

ਫੁਲੋਰੀ, ਸ:—ਵੇਸ਼ਕ ਦੀ ਇੱਕ ਤਲੀ ਹੋਈ
ਚੀਜ਼ ॥

ਫੁਜ਼ ਫੁਜ਼, ਪੁ:—ਬੜੀ ਬੜੀ ਹਵਾ ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ
ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੱਢਣੀ ॥

ਫੁਜ਼ਿਆਹਣ } ਸ:—ਥਿੱਧੀ ਸ਼ੈ, ਬਾਲ ਜਾਂ ਪਰ
ਫੁਜ਼ਿਆਂਪ } ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਸੜਕ ਦੀ ਬਦ
ਫੁਜ਼ਿਆਨੁ } ਬ ॥

ਫੁਸ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਸੁੱਕਾ ਪਾਹ ਜਾਂ ਕੱਖ,
ਬੁੱਢਾ ਜਾਂ ਬੁੱਢੀ ॥

ਫੁਸੜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਲੀਰਾਂ, ਪਾਟੇ ਪੁਰਾਣੇ
ਕਪੜੇ ॥

ਫੁਹਰ, ਸ:—'ਫੁਹਾਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਫੁਹੜ

ਫੇਟਾ

ਫੁਹੜ, ਸ:—ਪੁ:—ਸਫ, ਚਟਾਈ, ਥੁੰਨੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ॥

ਵਿ:—ਅਣ ਪੜ, ਮੁਰਖ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਬਕਵਾਲੀ ॥

ਫੁਹੜਾ, ਪੁ:—ਗੰਦ ਬਕਲ ਵਾਲਾ, ਪੱਛੀਆਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਮੋਟੀ ਸਫ ਚਟਾਈ ॥

ਫੁਹੜੀ, ਸ:—ਚਟਾਈ, ਮੋਟੀ ਸਫ ॥

ਫੁਹੜੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਸਰਬੰਧੀ ਦੇ ਮਰ ਜਾਣ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਤੀਸਰਾਂ ਦਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਫੁਹੜੀ ਵਿਛਾ ਕੇ ਵਰ੍ਹਾ ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਸਿਆਪਾ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਖਾਤਰ ਧਰਨਾ ਮਾਰ ਕੇ ਬਹਿਣਾ ॥

ਫੁਹੀ, ਸ:—ਬੁੰਦ, ਮੀਂਹ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜੋਹੀ ਬਣੀ ॥

ਫੁਹੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਘਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮੁੜ ਜਾਣੇ ਤਾਂ ਸ਼ੀਰਲਾ ਪੂਜਣੀ ॥

ਫੁਕ, ਸ:—ਮੂੰਹ ਜਾਂ ਧੌਂਕਣੀ ਨਾਲ ਜੋ ਵਾਉ ਵਗਾਈ ਜਾਵੇ (ਮਾਰਨੀ) ਸਾਹ, ਵੀਕਾਰ ॥

ਫੁਕ ਚਾੜ੍ਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਵਾਸਤੇ ਉਕਸਾਉਣਾ ॥

ਫੁਕ ਨਿਕਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਫੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁਕ ਮਾਰਨੀ, ਸਾੜਨਾ, ਜਾਲਣਾ ॥

ਫੁਕਣੀ, ਸ:—ਫੁਕ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਜੰਤ, ਧੌਂਕਣੀ ॥

ਫੁਕਾ ਸਾੜੀ, ਸ:—ਸੌਂਠਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਸ ਤੇ ਧਾਂਤ ਸਾੜਨਾ ॥

ਫੁਟ, ਸ:—ਅਲਜੌੜ, ਵਿਛੜਾ, ਵਿਗਾੜ (ਪੈਲੀ) ॥

ਫੁਤਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ, ਬੀਸਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਆ ॥

ਫੁੱਫਾਂ } ਸ:—ਆਕੜ, ਸੋਸ਼ੀ (ਕਰਨੀ) ॥

ਫੁਲ, ਪੁ:—ਪਰਿਆਲਾ ਜੀ ਦ ਅਤੇ ਨਾੜਾ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਵੰਡੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਸ:—ਜਿਸ ਮਹਿੰਦੇ ਮੱਥੇ ਪੁਰ ਚਿੱਟਾ ਦਾਗ ਹੋਵੇ ॥

ਫੁਲ ਕਰਨ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਫੁਲਕੀਆਂ, ਸ:—ਵਿ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਸਲ, ਉਹ ਰਿਆਸਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁਲਦੀ ਉਲਾਦ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਹੈ ॥

ਫੁਲ ਮਖਾਣਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ॥

ਫੁਲੀ, ਪੁ:—ਚਾਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੌਂਘ ॥

ਫੁਲੋ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਸੰਢੇ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟਾ ਦਾਗ ਹੋਵੇ ॥

ਫੁੱਫ਼ਾਂ } 'ਫੁਹੜ' 'ਫੁਹੜੀ' ਆਦਿ ॥

ਫੇਟ, ਸ:—ਕਮਰ ਕਸਾ, ਤਿਆਰੀ, ਭੇਜੀ ਤੀਸਰਾ ॥

ਫੇਟਾ, } ਬਿਪਤਾ, ਆਖ (ਪੈਣਾ, ਪੈਲੀ),
ਫੇਟੀ, ਸ: } ਉਠਾਂ ਅਤੇ ਉੱਠਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਵਿ:—ਵਿੰਗਾ, ਬਿਅਰਬ ॥

ਫੇਟੀ

ਫੇਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੈਦੇ ਦੀ ਹਲੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼
ਜੋ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਫੇਰ, ਪੁ:—ਘੋਰਾ, ਚੱਕਰ, ਮੋੜ, ਐੱਖ, ਘਨਗਟ ।
ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਦੁਜੀ ਵਾਰ, ਮੁੜ, ਭਰਾ ॥

ਫੇਰ ਘੋਰ, ਪੁ:—ਚੱਕਰ, ਅਗਾਂਹ ਪਛਾਹ ਹੋਣਾ,
ਹੱਖਾ, ਬਹਾਨਾ ॥

ਫੇਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਮਾਉਣਾ, ਮੋੜਨਾ ॥

ਫੇਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਥੀ ਹੋਈ ਸੇ ਮੁੜ ਲੈ
ਲੈਣੀ ॥

ਫੇਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐੱਖ ਵਿੱਚ ਫਸ
ਜਾਣਾ ॥

ਫੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਮਾਉਣਾ, ਮੋੜਨਾ, ਮੁੜ ਦੇ
ਦੇਣਾ ॥

ਫੇਰਮਾਂ } ਵਿ:—ਫੇਰਨ ਦੇ ਜੋਗ, ਮੋੜਨ ਵਾਲਾ,
ਫੇਰਵਾਂ } ਇਕ ਦੀ ਥਾਂ ਦੂਜਾ ॥

ਫੇਰਮਾਂ, (ਵਾਂ) ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਦਾ
ਬਦਲਦਾ ਰਹੇ ॥

ਫੇਰਮਾਂ (ਵਾਂ) ਪੇਰਮਾਂ (ਵਾਂ), ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—
ਕਦੇ ਇੱਕ ਕਦੇ ਦੁਆ, ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਬਦਲ
ਕੇ ॥

ਫੇਰਾਂ, ਪੁ:—ਚੱਕਰ, ਦੌਰਾ, ਲਵਿ (ਫੇਰੇ) ॥

ਫੇਰ ਘੋਰ } ਪੁ:—ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ, ਮੇਲ
ਫੇਰਾ ਵੇਰਾ } ਗੇਲ ॥

ਵੇੜਨਾ

ਵੇਰਾ ਵੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਮਾਉਣਾ, ਗਿਰਦ
ਚਲਣਾ ॥

ਵੇਰੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਣ ਵਾਸਤੇ ਥਾਂ
ਥਾਂ ਫਿਰਨਾ ॥

ਵੇਰੇ ਵੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ, ਵਿਆਹ
ਕਰਨਾ ॥

ਵੇਰੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝੀ ਵਾਰ ਆਉਣਾ ॥

ਵੇਰੀ, ਸ:—ਵਾਰੀ, ਦੌਰਾ, ਚੱਕਰ, ਘੋਰਾ, ਖਿੱਚ
ਘਸੀਟ, ਫਕੀਰ ਦਾ ਵੇਰਾ ॥

ਵੇਰੀ ਘੋਰੀ, ਸ:—ਫਿਰਨਾ ਦੁਰਨਾ, ਆਉਣਾ
ਜਾਣਾ ॥

ਵੇਰੀ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੱਖ ਮੰਗਣ ਲਈ
ਜਾਣਾ ॥

ਵੇਰੀ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕਰ ਲਾਉਣਾ, ਭਿੱਖ
ਮੰਗਦੇ ਫਿਰਨਾ, ਮਾਲ ਵੇਚਦੇ ਫਿਰਨਾ ॥

ਵੇਰੀ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਫਿਰ ਕੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ,
ਫਕੀਰ ॥

ਵੇਲ, — ਵਿ:—ਜੋ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਨਾਂ
ਹਵੇ ॥

ਵੇੜ, ਸ:—ਬਦੀ, ਸ਼ਗਰਤ, ਖਰਾਬੀ ॥

ਵੇੜ ਨੂੰ ਫੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਦਾ
ਫਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਵੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬੀ ਕਰਨਾ, ਵਿਗਾੜਨਾ ॥

ਵੈਸਨ

ਵੈਸਨ, ਪੁ:—ਨਵਾਂ ਵੈਰਾ, ਪੁਸ਼ਾਕ ਦਾ ਨਮੂਨਾ,
ਉਸ ਨਮੂਨੇ ਮੁਜਿਬ ਜੋ ਫਾਲਤੂ ਕੰਮ ਸੁਆਈ
ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ॥

ਵੈਸਨੇਬਲ, ਵਿ:—ਵੈਸਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ॥

ਵੈਸਲਾ, } ਪੁ:—ਨਿਆਉਂ, ਨਿਬੇੜਾ, ਬੰਦੋਬਸਤ
ਵੈਸਲਾ } (ਕਰਨਾ), ਰਾਸਲਾ ॥

ਵੈਰਾ, ਪੁ:—‘ਵਹਾ’ ਵੇਰੋ ॥

ਵੈਕਟਰੀ, ਸ:—ਕਾਰਖਾਨਾ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਨਣ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਵੈਚਾ, ਪੁ:—ਕੱਚੇ ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ ਕੱਠਾ ॥

ਵੈਜ, ਪੁ:—ਵੈਦਾ, ਮਿਹਰ ਬਾਨੀ, ਗੱਫਾ, ਦਾਨ,
ਉਪਕਾਰ ॥

ਵੈਜ ਬਖਸ਼ } ਵਿ:—ਮਿਹਰਬਾਨ, ਦਾਤਾ, ਜੋ
ਵੈਜ ਮੰਦ } ਵੈਦਾ ਪੁਚਾਵੇ ॥

ਵੈਟ, ਸ:—ਗੱਦੀ, ਪੇਂਟੀ, ਕਮਰਬੰਦ ॥

ਵੈਟਾ, ਸ:—ਵੈਟੀ ਪਗੜੀ ॥

ਵੈਣ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੋਛਾ, ਵੱਡਾ (ਹੋਣਾ, ਹ
ਜਾਣਾ) ॥

ਵੈਣ, ਸ:—ਝੰਗ, ਉਪਰ ਆਈ ਹੋਈ ਸੀ ॥

ਵੈਦਾ, ਪੁ:—ਲਾਡ, ਲਾਹਾ, ਗੁਣ, ਚੰਗਾ ਅਸਰ,
ਫਲ ॥

ਵੈਦੇ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਵੈਦਾ ਹੋਵੇ ॥

ਵੋਹਾ

ਵੋਹਾ, } ਸ:—ਹੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਬੰਮ
ਵੋਲ } (ਕਰਨਾ) ॥

ਵੋਲਸੂਰ, ਪੁ:—ਸ਼ੇਖੀ ਖੋਰਾ, ਥਾਂਥਾ, ਚਲਾਕ,
ਉਡਾਉ ॥

ਵੋਲਟੂਰੀ, ਸ:—ਸ਼ੇਖੀ, ਵਲਾਫੀ, ਬਹੁਤ ਖਰਚ
ਕਰਨਾ ॥

ਵੋਲਟ, ਸ:—ਵਿ:—ਬਰਾਬ, ਧੋਏ ਖਾਜ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਵੋਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਲਚਨਾ, ਖੁਲ੍ਹਣਾ, ਉਗਾਕੇ
ਵੋਲਰਨਾ } ਵਧਣਾ ॥

ਵੋਲਾਉ, ਪੁ: } ਖਲੋਰਾ, ਪਸਾਰਾ, ਵਾਧਾ,
ਵੋਲਾਉਟ, ਸ: } ਪ੍ਰਚਾਰ ॥

ਵੋਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋਰਨਾ, ਚੋੜਾ ਕਰਨਾ, ਲੰਮਾ
ਲੇਖਾ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਵੋਲਾਰ, ਪੁ:—ਖਲੋਰਾ, ਵਾਧਾ, ਪਸਾਰਾ ॥

ਵੋਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋਰਨਾ, ਵਧਾਉਣਾ, ਉਗਾ-
ਉਣਾ, ਫਲਣਾ ॥

ਵੋਲੀ, ਵਿ:—ਬਰਾਬ, ਧੋਏ ਖਾਜ, ਦੁਸ਼ਟ, ਲੱਗਾ ॥

ਵੋਇਲਸਾਹ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪਏ ॥

ਵੋਸ, ਪੁ:—ਸੱਜਰਾ ਗੋਹਾ ॥

ਵੋਸੜ, ਪੁ:—ਨਿਕੀਆ ਮਨੁੱਖ, ਢਿੱਲਾ, ਸੁਸਤ ॥

ਵੋਸੀ, ਸ:—ਸੱਜਰੇ ਗੋਹੇ ਦੀ ਭਲੀ ॥

ਵੋਹਾ, ਪੁ:—ਖਾਣੀ ਦਾ ਕਤ ॥

ਫੋਕ

ਫੋਕ, ਪੁ:—ਫੋਕਟ, ਫੋਗ (ਦੋਵੇਂ ਵੇਖੋ) ॥

ਫੋਕਟ, ਪੁ:—ਫੋਈ, ਨਿਕੰਮੀ ਵਸਤ, ਰਸ
ਕੱਢਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਸੁੱਕੀ ਮੈਲ ਬਚ ਰਹੇ ॥

ਫੋਕਲਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਫਿੱਕਾ ਫੁਕਲਾ ॥

ਫੋਕੜ } ਵਿ:—ਖਾਲੀ, ਸੁੱਕਾ, ਬੇ ਸੁਆਦ, ਜਿਸ ਦਾ
ਫੋਕ } ਕੁਝ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ॥

ਫੋਕੀ, ਸ:—ਸਿੱਕੀ ਜੋ ਪਿੱਤਿ ਉੱਤੇ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਫੋਰਾ, ਪੁ:—ਬਰੀ ਹੋਈ ਮੇਲ, ਹਲਕਾ ਪੱਠ ॥

ਫੋਟ, ਵਿਸਮਧ:—ਫਿੱਟੇ ਮੂੰਹ ! ਚੁੱਪ ਕਰ, ਮੈਰਾ ॥

ਫੋਟਕ, ਪੁ:—ਫੋਕਟ, ਮੇਲ, ਅਣਜੋੜ, ਬਖੇੜਾ ॥

ਫੋਟੋ, } ਪੁ:—ਸੂਰਜ ਦੇ ਚਾਲਣ ਦੇ ਅਕਸ
ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ } ਨਾਲ ਜੋ ਤਸਵੀਰ ਬਣੇ ॥

ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ, ਪੁ:—ਫੋਟੋ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ, ਸ:—ਫੋਟੋ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚਣ ਦਾ
ਹੁਨਰ ਜਾਂ ਕੰਮ ॥

ਫੋਝੀ, ਪੁ:—ਨਲ, ਪਤਾਲੂ ॥

ਫੋਨੂ ਗ੍ਰਾਫ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਸ਼ੀਨ ਵਿੱਚ ਅਵਾਜ਼
ਫੋਨੋਗ੍ਰਾਫ } ਦਰਜ ਹੋਕੇ ਮੁੜ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਆਉਂਦੀ ਹੈ ।

ਫੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਖੇੜਣਾ, ਫਿੱਲਾ ਕਰਨਾ,
ਪੁੱਟਨਾ, ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨਾ ॥

ਫੌਜਦਾਰੀ

ਫੌਲਾ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਦਾਗ,
ਚਿੱਟਾ ॥

ਫੌਲੀ, ਸ:—ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਧਾਰ ॥

ਫੌਲੂਕ } ਪੁ:—ਫੋਕ, ਫੋਹ, ਸੁਹੜੀ, ਬਲੇ ਬਹਿਣ
ਫੌਲੂਰ } ਵਾਲੀ ਮੇਲ ॥
ਫੌਲੂੜ }

ਫੌਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੋੜਨਾ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ॥

ਫੌਜਾ, ਪੁ:—ਪਿੱਤਿ ਉੱਤੇ ਹੋਈ ਉੱਥਰੀ ਹੋਈ ਥਾਂ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਕ ਪਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੀੜ ਹੋਵੇ ॥

ਮੋਗਲੀ ਫੌਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂਦਾ ਬਹੁਤ ਚਿਰ
ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਫੌਜਾ ॥

ਫੌਹ, ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਛਲ, ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕੱਢਣ ਨੂੰ
ਸੂਠ ਬੋਝਣਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਫੌਹੜਾ, ਪੁ:—ਫੌਜਾ ਵੇਖੋ ॥

ਫੌਹੀ, ਸ:—ਗਿੱਦੜੀ ॥

ਫੌਜ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਮੈਦਾ, ਪਲ-
ਟਣ ॥

ਫੌਜਦਾਰ, ਪੁ:—ਫੌਜ ਦਾ ਅਫ਼ਸਰ, ਫੌਜ ਦਾਰੀ
ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਿਖੇੜਣ ਵਾਲਾ ਹਾਕਮ,
ਮਹੱਤ ॥

ਫੌਜਦਾਰੀ, ਸ:—ਫੌਜਦਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਲੜਾਈ
ਦੀਗਾ ਕਰਕੇ ਅਮਲ ਤੋੜਨਾ, ਦੀਗੇ ਦਾ
ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹਾ
ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਵੇ ॥

ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਰਨੀ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੰਗਾ ਆਦਿਕ
ਕਰਨਾ ॥

ਫੌਜਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਫਸਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ
ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਫੁਰਤੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌਜ ਵਿੱਚ
ਨੇਕਰ ਹੋਕੇ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣ ਜਾਣਾ ॥

ਫੌਜੀ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਫੌਜ ਦਾ, ਫੌਜ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ਜਾਂ
ਅਫਸਰ ॥

ਫੌਤ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਫੋਤੀ ਨਾਮੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ
ਮੌਤ ਦੀ ਖਬਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ
ਲਿਖੇ ਹੋਣ ॥

ਫੋਲਾਦ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਲੋਹਾ ॥

ਫੋਰ, ਪੁ:—ਜ਼ੋਖੀ, ਝੂਠ, ਫਰੋਬ ॥

ਬ

ਬ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੋਤੀ ਦਾ ਅਠਾਈਵਾਂ
ਅਖਰ, ਬੱਬਾ ॥

ਬਬੇ, ਵਿਸਮਕ:—ਭਾਈ, ਕਿ, ਪਤੀ, ਬਰੀ, ਮੇ
ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ॥

ਬੱਸ, ਪੁ:—ਤਾਕਤ, ਅਖਤਿਆਰ, ਮੌਕਾ, ਬਹੁਤ,
ਬਰੇਰਾ ॥

ਵਿਸਮਕ:—ਤਹਿਰ ਜਾਓ। ਹੋਰ ਨਹੀਂ ॥

ਬਸਤਨੀ

ਬੱਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ,
ਰੁਕ ਜਾਣਾ ॥

ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਰੇ ਦੇ ਆਖੀਣ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਬੰਸ, ਪੁ:—ਉਲਾਦ, ਬੁਲ, ਨਸਲ, ਘਰਾਣਾ ॥

ਬੰਸਣ, ਸ:—ਬੰਸ ਜਾਂ ਕੁਲ ਦੀ (ਕਬੀਰ ਬੰਸਣ
ਆਦਿਕ) ॥

ਬਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਹਿਣਾ, ਪੁ:—ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਬਸੇ ॥

ਬਸਤ, ਸ:—ਬੀਬ, ਬੇ, ਜਿਲਸ, ਮਠਿਆਈ ॥

ਬਸਤ, ਪੁ:—ਉਨ੍ਹਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਰੁੱਤ, ਬਹਾਰ,
ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਬਸੰਤ ਖਿੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ
ਦਾ ਖਿੜਨਾ ॥

ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ, ਸ:—ਮਾਘ ਦੇ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪੰਚ ਦੀ
ਪੰਜਵੀਂ ਬਿੱਤ ਜੋ ਹੋਦੁਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ
ਹੈ ॥

ਬਸੰਤ ਫੁੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰ੍ਹੇ ਦੇ ਫੁੱਲ ਨਿਕਲਣੇ ॥

ਬਸੰਤ ਮਾਲਤੀ, ਸ:—ਖੰਘ ਤਾਪ ਦੀ ਇੱਕ
ਕੀਮਤੀ ਦੁਆ ॥

ਬਸਤਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਕਪੜੇ
ਲਪੇਟ ਕੇ ਸਮਾਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਨਿਕਾ
ਬਸਤਾ ॥

ਬਸਤਣੀ ਵਾਲਾ

ਬਸਤਣੀ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਬਸ-
ਤਣੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਨੌਕਰ ॥

ਬਸਤਰ } ਪੁ:—ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ, ਪੁਸ਼ਾਕ ॥
ਬਸਤਰ }

ਬਸੰਤਰ } ਸ:—ਅੱਗ, ਅਗਨ ਦੇਉਤਾ ॥
ਬਸੰਤਰ ਦੇਉਤਾ } ਪੁ:

ਬਸਤਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੈਲ ਪੈਂਦੀ
ਜਾਵੇ, ਕਾਗਤ ਕਤਾਬਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਥੈਲਾ, ਠੋਕਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਖਾਸ ਵਕਤ ਪਿੱਛੋਂ ਖਾਸ
ਖੁਰਾਕ ਮਿਲੇ ॥

ਬਸਤੀ, ਸ:—ਘਰ, ਪਿੰਡ, ਵੱਸੋ, ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ
ਰਹਿਣ ॥

ਬਸੰਤੀ, ਵਿ:—ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ । ਸ:—ਪੀਲੇ
ਕੱਪੜੇ ॥

ਬਸਤੁ } ਸ:—'ਬਸਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਸਤੁ }

ਬਸਥਾ, ਸ:—ਸਮਾ, ਵੇਲਾ, ਉਮਰ, ਹਾਲਤ ॥

ਬਸਰਾ, ਪੁ:—ਚੇਹਰਾ, ਮੂੰਹ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ॥

ਬੰਸਰੀ, ਸ:—ਵੰਸਲੀ, ਮੁਰਲੀ ॥

ਬੰਸਲੋਚਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਜਿੰਦੀ ਦੁਆ, ਤਬਾਸੀਰ ॥

ਬੰਸ, ਪੁ:—ਜੋ ਬੰਸੇ ਜਾਂ ਰਹੇ ॥

ਬਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਥਾਵ ਕਰਨਾ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ
ਵੱਸੋ ਕਰਨੀ, ਸੰਗਲੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਹੀ
ਕਰਨੀ ॥

ਬਸੇਖ

ਬਸਾਖ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸਾਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਮਹੀਨਾ ॥

ਬਸਾਖੀ, ਸ:—ਬਸਾਖ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਦਿਨ, ਸ਼ਾਬ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ॥

ਬਸਾਤ, ਸ:—ਜਾਇਦਾਦ, ਪੁੰਜੀ, ਸਮਰਥਾ,
ਤੋਢੀਕ ॥

ਬਸਾਤੀ, } ਪੁ:—ਜੋ ਜ਼ੋਰੀ ਮੱਟੀ ਚੀਜ਼ ਵੇਚੇ,
ਬਸਾਤੀਆਂ } ਵੇਚੀ ਵਾਲਾ ॥

ਬਸਾਰ, ਸ:—ਹਲਦੀ ॥

ਬਸਿੱਠ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਨਾਂਵ ਜਾਤ ॥

ਬੰਸੀ } ਵਿ:—ਬੰਸ ਜਾਂ ਕੁਲ ਵਾਲਾ (ਕਬੀਰ
ਬੰਸੀਆਂ } ਬੰਸੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਬੰਸੀ, ਸ:—ਬਾਂਸਰੀ, ਮੁਰਲੀ ॥

ਬਸੀਠ, ਪੁ:—ਵਿਚੋਲਾ, ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਯੋਲੀ ॥

ਬਸੀਲਾ, ਪੁ:—'ਵਸੀਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਸੀਵਾਂ, ਪੁ:—ਹੱਦ, ਬੰਨਾ ॥

ਬਸੂਆਂ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਦਾ ਥਾਂ, ਘਰ, ਚੋਗਾ ॥

ਬਸੂਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾੜੀ ॥

ਬਸੂਲਾ, ਪੁ: } ਤਰਖਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਦ, ਭੋਸਾ ॥
ਬਸੂਲੀ, ਸ: }

ਬਸੇਖ, ਵਿ:—ਖਾਸ, ਵਧੀਕ, ਜ਼ਿਆਦਾ ॥

ਬਸੇਖਤਾ

ਬਸੇਖਤਾ, ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਵਧੀਕੀ, ਖਾਸ
ਹੁਣ ।

ਬਸੇਬਾ, ਪੁ:—ਵਾਸਾ, ਵੱਸਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਸਤੀ ॥

ਬਸੇਰਾ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਭੋਗ, ਆਲ੍ਹਣਾ ॥

ਬਸੇ, ਸ:—ਅਥਾਵਾ, ਬਸਤੀ, ਭੋਗ ॥

ਬਸੇਆ, ਪੁ:—ਬਸਾਖੀ, ਗਰਮੀ ਦੀ ਹੁੱਤ ਦਾ
ਮੁੱਢ ॥

ਬਹਣ, ਪੁ: ਸ:—ਵਾਹਣ ਵਗਣਾ, ਇੱਕ ਹੁੱਖ ॥

ਬਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਹਿਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਹੱਤਰ, ਵਿ:—ਦੋ ਉੱਤੇ ਸੱਤਰ ।

ਬਹੱਤਰਮਾਂ (ਵਾਂ) ਵਿ:—ਬਹੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਹੱਤਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਬੁਢੇਪਾ ਕਰਕੇ
ਜਿਸ ਦੀ ਮੱਤ ਮਾਰੀ ਜਾਏ, ਸੱਤਰਾਂ
ਬਹੱਤਰਾਂ ॥

ਬਹੱਤਰਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ, ਬਾਹਲਾ

ਬਹਰ, ਪੁ:—ਬਹਾਉ, ਛੈਦ ਦੀ ਬਠਾਉਣ ॥

ਬਹਾਉ, ਪੁ:—ਵਹਣ ਜਾਂ ਹੁਣ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਾਉਣਾ, ਰੁੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਖੁਹ
'ਵਹ' ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਲਈ ਰੱਸਾ ਬਲੇ ਬਰਨਾ,
ਬਠਾਉਣਾ ॥

ਬਹਿਆ

ਬਹਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਵਗ ਸੱਕੇ, ਜੋ ਵਹਿਆ ਜ
ਸੱਕੇ ॥

ਬਹਾਈ, ਸ:—ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬਹਾਂਗਾ, ਪੁ: }
ਬਹਾਂਗੀ, ਸ: } ਭਾਰ ਦਾ ਬਹਿੰਗਾ ॥

ਬਹਾਦਰ, ਵਿ: ਪੁ:—ਸੁਰ ਥੀਰ, ਹੌਸਲੇ ਵਾਲਾ
ਦਲੇਰ ॥

ਬਹਾਦਰੀ, ਸ:—ਦਲੇਰੀ, ਹੌਸਲਾ, ਸੁਰਮਤਾਈ ॥

ਬਹਾਦਰੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:), ਕੰਠਾਂ ਦੀਆਂ
ਠਿੱਕੀਆਂ ਮੁਰਕੀਆਂ ॥

ਬਹਾਨੜਾ }
ਬਹਾਨਾ } ਪੁ:—ਟਾਲ ਮਰੋਲਾ, ਉਜਰ, ਹਿਕ
ਮਤ, ਵਸੀਲਾ ॥

ਬਹਾਰ, ਸ:—ਬਸੰਤ, ਸੁਹੱਪਣ, ਸਭਾ, ਖੁਸ਼ੀ,
ਰਸ, ਹੁੰ, ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਛਿਟੀ,

ਬਾਹਰ ਲੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਜਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਬਹਾਰੀ, ਵਿ:—ਬਹਾਰ ਦਾ ਹੁੱਤ ਦਾ ॥

ਬਹਾਰੀ (ਰੁ), ਸ:—ਬੋਹਰ, ਝਾੜ (ਫੋਣਾ,
ਵੇਰਨੀ) ।

ਬਹਾਰੀ ਫਿਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਖ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਹਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਠਾਉਣਾ, ਬਾਪਣਾ, ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਹਿਆ, ਵਿ:—ਪਿਛਲਾ ਖਿਆ ਹੋਇਆ ਜੋ
ਮੱਜਰਾ ਨਹੀਂ ॥

ਬਹਿਸ

ਬਹਿਸ, ਸ:—ਬਗੜਾ, ਤਕਰਾਰ, ਸਾਸਤਰਬ, ਚਰਚਾ ॥

ਬਹਿਸਣਾ, ਵਿ:—ਬਗੜਨਾ, ਦਲੀਲ ਕਰਨਾ, ਬਹਿਸ ਕਰਨੀ ॥

ਬਹਿਸਤ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸੁਰਗ ॥

ਬਹਿਸਤਣ, ਸ: } ਬਹਿਸਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਬਹਿਸਤੀ, ਪੁ: } (ਲੀ), ਮਾਸਕੀ ॥

ਬਹਿਸਤਾ, ਪੁ:—ਮਾਸਕੀ (ਹੱਸੇ ਦਾ ਬਚਨ) ॥

ਬਹਿਕ, ਸ:—ਪਿਤ ਦੇ ਲਾਗੇ ਖੁੱਲੀ ਥਾਂ ਮਿੱਥੇ
ਭੰਗਰ ਦੁਰਨ ਫਿਰਨ, ਭੰਗਰਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ
(ਉੱਠ ਨਾ ਸਕਣਾ) ॥

ਬਹਿਕ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਸਣਾ ਖੁੱਲਣਾ,
ਬਹਿਕਣਾ } ਪਖਾ ਖਾਣਾ, ਨਿਰਾਸ ਹੋਣਾ,
ਮਸਤ ਹੋਣਾ, ਭੰਗਰਾਂ ਦੀ ਕਮ ਜ਼ੋਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਬਹਿਕਲ, ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਪਸ਼ੂ ਬਹਿ ਰਹੇ, ਕੰਮ
ਨਾਂ ਕਰੇ ॥

ਬਹਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਖਾ ਦੇਣਾ, ਠਨਕਾਉਣਾ,
ਘੁਸਾਉਣਾ ॥

ਬਹਿੰਗਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਬਹਿੰਗੀ ॥

ਬਹਿੰਗੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੱਕੜੀ ਜਿਸ
ਦੇ ਪਾਲਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਰ ਪਾਕੇ ਮਹਿਰੇ ਵਾਂਞੇ
ਹਨ ॥

ਬਹਿ ਚੁੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗੜ ਲੱਗਣਾ, (ਪਾਣੀ),
ਬਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਦੇ ਜਾਣਾ, ਧਰਮ ਤੋਂ
ਪਤਤ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣਾ ॥

ਬਹਿਲਣਾ

ਬਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੈਠਣਾ, ਵਗਣਾ, ਖੁੱਥਣਾ
ਲੱਗਣਾ, ਧਰਮ ਤੋਂ ਗਿਰਨਾ ॥

ਬਹਿਣ, ਪੁ:—'ਵਹਿਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਣਾ, ਰੁੜ੍ਹਣਾ, ਖੁੱਥਣਾ
ਬੈਠਣਾ ॥

ਬਹਿਣੇਈ, ਪੁ:—ਭੈਣ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਬਹਿਤਰ, ਪੁ:—ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ
(ਖੰਡ ਆਦਿਕ) ॥

ਬਹਿਮ }
ਬਹਿਮਣ } 'ਵਾਹਮ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਹਿਮੀ }

ਬਹਿਰ, ਪੁ:—ਰਾਮ, ਭੋਗ ਦੀ ਬਿੰਛਿਆ, ਛੰਦ
ਦਾ ਰੋ ॥

ਬਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਨੇਕਰ (ਸਾਹਿਬ ਲੋਕਾਂ
ਦਾ) ॥

ਬਹਿਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਭੋਗ
ਦੀ ਬਿੰਛਿਆ ਹੈ ॥

ਬਹਿਰੀ, ਸ:—ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕਰਾਉਣ ਦੀ
ਮਜ਼ੂਰੀ, ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਛੀ ॥

ਬਹਿਲ } ਸ:—ਬਲਦਾਂ ਦੇ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ
ਬਹਿਲੀ } ਇੱਕ ਗੱਡੀ ॥

ਬਹਿਲਵਾਨ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹਿਲ ਟੋਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਹਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਲੱਗਣਾ, ਪਰਚਣਾ ॥

ਬਹਿਲਾਉਣਾ

ਬਹਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਲਾਉਣਾ, ਦੁਸ ਕਰਨਾ
ਪਰਚਾਉਣਾ ॥

ਬਹਿਜਾ, ਪੁ: } ਬੱਛਾ, ਬੱਛੀ, ਹੋਰਾ ਪਸੂ ॥
ਬਹਿਜ (ਜੀ), ਸ: }

ਬਹੀ, ਸ:—ਹੋਈ ਆਇਕ ਦੇ ਲੇਖ ਦੀ ਲਿਖੀ
ਪੱਥੀ ॥

ਵਿ:—ਚੀਜ਼ ਲਿਖ ਦੀ ਰਖੀ ਹੋਈ ਹੈ,
ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ ॥

ਬਹੀ ਖਾਤਾ, ਪੁ:—ਲੇਖੇ ਦੀਆਂ ਪੱਥੀਆਂ (ਸਬ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ) ॥

ਬਹੀਣ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮੋਰੀ ਰਾਹੀਂ ਘਰ ਆਇਕ
ਦਾ ਪਾਣੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ, ਨਾਲੀ,
ਟੂਟੀ ॥

ਬਹੀਰ, ਸ:—ਭੀੜ, ਫੌਜ ਦਾ ਅਸਥਾਥ ਜੋ ਕੱਠਾ
ਜਾਵੇ, ਹੱਠੇ ਹੋਕੇ ਜੋ ਲੋਕ ਦੁਰਨ ॥

ਬਹੁ, ਪੁ:—ਬੱਖਾ, ਫਰੇਬ (ਮਾਰਨਾ), ਵਿ:—ਬਹੁਤ
ਕਈ ॥

ਬਹੁ ਗੁਣਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੁਣ
ਹੋਣ, ਜੇਹੜਾ ਭਾਗ ਕਈ ਕੰਮ ਆਵੇ ॥

ਬਹੁ ਦਰਸੀ, ਪੁ:—ਨਾਟਕ ਭਰਨ ਵਾਲਾ, ਨਕ-
ਲੀਆ ॥

ਬਹੁ ਬਚਨ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਦੱਸੇ ॥

ਬਹੁ ਬਿੰਦਿਆ, ਸ:—ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿੰਦਿਆ ॥

ਬਹੁਤਾਤ

ਬਹੁ ਬਿਧ, ਵਿ:—ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਉਸਤਾਦ
ਸਿਆਣਾ ॥

ਬਹੁ ਰੰਗੀ, ਵਿ:—ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦਾ, ਜੋ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਪਰਗਟ ਹੋਵੇ ॥

ਬਹੁ ਰੂਪੀ } ਪੁ:—ਕਈ ਰੂਪ ਧਾਰਣ
ਬਹੁ ਰੂਪੀਆ } ਵਾਲਾ ॥

ਬਹੁ ਭੁਜ, ਵਿ:—ਬਹੁਤੀਆਂ ਭੁਜਾਂ ਵਾਲੀ
ਸਕਲ ॥

ਬਹੁਤ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਬਹੁਟਾ, ਪੁ:—ਹੋਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਬਹੁਟੀ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਕੁੜੀ, ਬੰਨ,
ਤੀਸਤ ॥

ਬਹੁਤ, ਵਿ:—ਢੇਰ, ਬਾਹਲਾ, ਕਈ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਕਸਰ, ਆਮ
ਢੇਰ ਪੁਰ ॥

ਬਹੁਤ ਕੁਝ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪਦਾਰਥ, ਬੱਖਾ ਮਾਲ ॥

ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ, ਵਿ:—ਢੇਰ ਸਾਰਾ, ਬਹੁਤ ਹੀ ॥

ਬਹੁਤਾ, ਵਿ:—ਬੱਖਾ, ਢੇਰ, ਬਾਹਲਾ, ਕਈ ॥

ਬਹੁਤਾ ਸਾਰਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ, ਢੇਰ ਸਾਰਾ ॥

ਬਹੁਤਾਇਤ } ਸ:—ਬਹੁਤ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥
ਬਹੁਤਾਤ }

ਬਹੁਤੇਰਾ

ਬਹੁਤੇਰਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤਾ, ਬਾਹਲਾ, ਬਹੁਤ ਸਾਠਾ ॥

ਬਹੁਜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵੇਰ, ਓੜਕ ਨੂੰ, ਅਜੇ, ਮੁੜ
ਕੇ ॥

ਬਹੁਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਕੇ ਆਉਣਾ, ਪੁੱਕਰਣਾ,
ਪਹੁੰਚਣਾ ॥

ਬਹੁ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਨੂੰਹ, ਘਰ ਵਾਲੀ ॥

ਬਹੁਣੀ, ਸ:—ਧੀ ਛਿਣ; ਘਰ ਦੀਆਂ
ਤੀਮਤਾਂ ॥

ਬਹੁਸ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਬੱਲਾ, ਅਹਮਕ ॥

ਬਹੁਣਾ, ਵਿ:—ਲੋੜ ਵੰਦਾ, ਗਾਰੀਬ, (ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ)
ਰਹਿਤ ॥

ਬਹੇਤਾ, ਪੁ:—ਭਾਰ ਵੱਲ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬਹੇਲ, ਸ:—ਨਿਕੰਮੀ ਫਿਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਬਹੇਜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਫਲ ਜੋ ਦੁਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਦੇ
ਹਨ ॥

ਬਹੇਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਬਹੇਜਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮਾਧਿਆਂ ਨੂੰ
ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ॥

ਬਕ, ਪੁ: } ਬੇ ਫੈਦਾ ਬੋਲਣਾ, ਗੋਪਾਂ, (ਬਕ-
ਬਕ ਕਰਨਾ) ॥

ਬੱਕ, ਪੁ:—ਹਰਨ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਭੁੱਖ ਜਾਂ ਫਲ ਦਾ
ਵਿੱਲੜ ॥

ਬਕ ਬਕਾਟ

ਬੈਕ } ਪੁ:—ਰੁਪਏ ਦਾ ਲੇਣ ਦੇਣ ਕਰਨ
ਬੈਕ ਘਰ } ਵਾਲੀ ਕੋਠੀ ॥

ਬਕਸ, ਪੁ:—ਸੰਦੂਕ, ਪੈਂਟੀ ॥

ਬਕਸ਼ਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਤ ਦੇਣਾ, ਖਰੋੜ ਕਰਨੀ,
ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਬਕਸ਼ਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਫ਼ ਕਰਾਉਣਾ, ਦੁਆ-
ਉਣਾ ॥

ਬਕਸ਼ੀ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵੱਜ ਦੀ ਬਲਬ
ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਵੱਜ ਦਾ ਜਰਨੈਲ ॥

ਬਕਸ਼ੀਸ਼, ਪੁ:—ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਖਰੋੜ, ਦਾਨ
ਮਾਫ਼ੀ ॥

ਬਕਸ਼ੁਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਤਸਮੇਂ ਜਾਂ
ਫੀਏ ਕੱਸਦੇ ਹਨ ॥

ਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਫੈਦਾ - ਬੋਲਣਾ, ਗੋਪਾਂ
ਗੱਲਾਂ ਆਖਣੀਆਂ ॥

ਬਕਤਾ, ਪੁ: ਸ:—ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਉਪਦੇਸ਼ਕ,
ਗਾਲੂੜ ॥

ਬਕ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੇ ਮੁੰਕਰ ਕੇ ਵੇਰ ਸੋਚ
ਬੋਲ ਦੇਣਾ ॥

ਬਕਬਕਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਫਿੱਕਾ, ਜਿਸ
ਨਾਲ ਜੀ ਘਿਰੇ ॥

ਬਕ ਬਕਾਉ, ਪੁ: } ਬੇ ਫੈਦਾ ਗੱਲਾਂ, ਜੀ ਕੱਢਾ
ਬਕ ਬਕਾਟ, ਸ: } ਹੋਣਾ ॥

ਬਕਬਕਾਉਣਾ

ਬਕਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੇਟ ਵਿਚ ਗੜ ਬੜ
ਹੋਣੀ, ਜੀ ਘਿਰਨਾ ॥

ਬਕਬਕੀ, ਸ:—ਜੀ ਦਾ ਘਿਰਨਾ ਜਾਂ ਕੱਚਾ ॥
ਹੋਣਾ (ਆਉਣਾ) ॥

ਬਕਰ } ਪੁ:—ਬੱਕਰਾ (ਬਕਰ ਕਸਾਇਲ ਜਾਂ
ਬੱਕਰ } ਕਸਾਈ = ਜੇਹੜੀ ਕਸਾਇਲ ਜਾਂ
ਕਸਾਈ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ) ॥

ਬਕਰਾ } ਪੁ:—ਮਸਹੂਰ ਜ਼ੋਰ ਜਿਸਦਾ ਮਸ
ਬੱਕਰਾ } ਬਹੁਤ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬਕਰਾਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬੁਕਰਾਲਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਕਰੀ, } ਸ:—ਬੱਕਰੇ ਦੀ ਮਦੀਲ ॥
ਬੱਕਰੀ, }

ਬਕਰੀਦ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਸਹੂਰ
ਤਿਹਾਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਬਕਰੇ ਆਦਿਕ ਦੀ
ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਕਰੋਟ, ਪੁ: ਸ:—ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ (ਦੀ)
ਬਕਰਾ (ਰੀ) ॥

ਬਕਰੋਟੀ, ਪੁ:—ਪਾਲਿਆ ਹੋਯਾ ਬੱਕਰੀ ਦਾ
ਬੱਚਾ, ਗਭਰੂ, ਮਧਰੇ ਕੱਦ ਦਾ ਆਦਮੀ ॥

ਬਕਰੋਟੀ, ਸ:—ਬੱਕਰੀ ਦੀ ਬੱਚੀ, ਮੁਟਿਆਰ
ਕੁੜੀ, ਮਧਰੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਬਕਲਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਬਰ ਜਾਣਾ, ਬਹੁਤ
ਬਕਲਣਾ } ਤਿਹਾਏ ਹੋਣਾ ॥

ਬੱਖ

ਬਕਲਾ, ਪੁ:—'ਬਗਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੱਕਲੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:) ਮਸਾਲੇ ਵਾਲੀਆਂ
ਘੁਕਲੀਆਂ ॥

ਬਕਵਾਸ (ਹ) } ਪੁ:—ਬੇ ਵੇਦਾ ਜਾਂ ਰੀਦੀਆਂ
ਬਕਵਾਦ (ਧ) } ਰੱਲਾ, ਰੱਪੀ ॥
ਬਕਵਾਨ }

ਬਕਵਾਸਣ ਦਣ ਪਣ ਜਾਂ ਦਿਨ, (ਦਣ) ਸ: }
ਬਕਵਾਸੀ (ਹਾ, ਹੀ, ਦੀ, ਪੀ,) ਪੁ: }
ਬਕਣ ਵਾਲੀ (ਲਾ) ॥

ਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਵੇਦਾ ਬੁਲਾਉਣਾ, ਸੱਚੀ
ਗੱਲ ਕਹਾ ਲੈਣੀ ॥

ਬਕਾਇਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਫੁੱਖ, ਪਰੇਕ ॥

ਬਕਾਵਾਦ } 'ਬਕਵਾਦ' ਆਦਿਕ
ਬਕਾਵਾਦਣ (ਪਣ) } ਵਖੋ ॥
ਬਕਾਵਾਦਿਣ (ਦੀ) }

ਬੱਕੀ, ਸ:—ਹਰਨ ਦੀ ਬੱਚੀ, ਮਿਰਚੇ ਦੀ ਘੋੜੀ ॥

ਬਕੀਲ } 'ਵਕੀਲ', 'ਵਕੀਲੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਕੀਲੀ }

ਬੱਕੁਲੀਆਂ, ਸ:—'ਬੱਕਲੀਆਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਕੈਣ, ਸ:—'ਬਕਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੱਕੇਦ, ਵਿ:—ਗਭਣ (ਗਭੁ ਮੋਹ ਆਦਿਕ) ॥

ਬੱਖ, ਸ:—ਬੱਖੀ, ਇੱਕ ਪਾਸਾ ॥
ਵਿ:—ਅਲਗ, ਜੁਦਾ ॥

ਬੱਖ ਭਾਰ

ਬੱਖ ਭਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੱਖੀ ਪਰਲੇ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ॥

ਬਖਸ਼, ਸ:—ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆ ।
ਬਖਸ਼ਣ ਜੋਗ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਖਸ਼ਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਰੱਖੇ ॥

ਬਖਸ਼ਣਾ } 'ਬਕਸ਼ਣਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਖਸ਼ਾਉਣਾ }

ਬਖਸ਼ਿਦ, ਵਿ:—ਬਖਸ਼ਣ ਵਾਲਾ, ਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਖਸ਼ੀ } 'ਬਕਸ਼ੀ' 'ਬਕਸ਼ੀਸ਼' ਵੇਖੋ ॥
ਬਖਸ਼ੀਸ਼ }

ਬਖਸ਼ੀ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਬਖਸ਼ੀ ਦਾ ਦਫਤਰ, ਜਿੱਥੇ ਫੌਜ ਨੂੰ ਤਲਬ ਮਿਲੇ ॥

ਬਖਤ, ਪੁ:—ਵਖਤ, ਵੇਲਾ । ਕਿਸਮਤ, ਚੰਗੀ ਪਰਾਲਭਤ ॥

ਬਖਤਾਵਰ, ਵਿ:—ਨਸੀਬੇ ਵਾਲਾ, ਧਨੀ, ਅੰਬੀਰ ॥

ਬਖਤਾਵਰੀ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਪਰਾਲਭਤ, ਅੰਬੀਰੀ ।

ਬੱਖਰ, ਪੁ:—'ਵੱਖਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਖਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਤ ਅੰਤ ਕਰਨਾ, ਨਿਖੇੜਨਾ ।

ਬਖਰਾ } 'ਵਖਰਾ, ਅਤੇ 'ਵੱਖਰਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਬੱਖਰਾ }

ਬਖਾ, ਪੁ:—'ਬਖੀਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਖੁਹਾ

ਬਖਾਹੁੰਦਾ, ਵਿ: ਜਾਂ ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿੱਥੇ ਪੱਸੇ, ਰਾਹ ਤੋਂ ਪਏ ॥

ਬਖਾਣ, ਪੁ:—ਬਿਆਲ, ਬਰਠਲ, ਪੁਰਾ ਹਾਲ ॥

ਬਖਾਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਣਾ, ਬਿਆ-
ਲ ਕਰਨਾ ॥

ਬਖਾਧ, ਸ:—ਵੇਰ, ਵਿਰੋਧ, ਝਗੜਾ, ਬਏਜਾ ॥

ਬਖਾਧਣ, ਸ: } ਜਾਂ ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਝਗੜਾ
ਬਖਾਧੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਬਖਾਰਾ, ਪੁ:—ਗੋਭੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਸੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਚੋਕਰਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਲ ਬੁਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਬਖਾਰੀ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕੋਠੜੀ ਜਾਂ ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਕੋਠੀ ਨਿੱਕੇ ਮੁੱਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ॥

ਬਖਿਆਉਣਾ, ਪ੍ਰਿ:—ਬਖੀਆਕਰਕੇ ਸੀਉਣਾ ।

ਬੱਖੀ, ਸ:—'ਵੱਖੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਖੀਆ, ਪੁ:—ਪੱਕੀ ਅਤੇ ਸੰਘਣੀ ਸੀਉਣ, ਦੋਹਰਾ ਢਾਂਕਾ ॥

ਬਖੀਲ, ਵਿ:—ਸੁਮ, ਕੰਜੁਸ, ਬਖਾਧ ਕਾਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਖੀਲੀ, ਸ:—ਸੁਮ ਪੁੱਠਾ, ਕੰਜੁਸੀ, ਲੋਭ, ਬਖਾਧ ॥

ਬਖੁਟੁਰ, ਪੁ:—ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਖੁਹਾ, ਪੁ:—ਖਿਤਰਾਂ ਦੀ ਪੁਜਾ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਬਖੇਰਨਾ

ਬਖੇਰਨਾ, ਵਿ:—ਖਲੋਰਨਾ, ਕੋਰਨਾ, ਇਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸਿੱਟਣਾ ॥

ਬਖੇੜਾ, ਪੁ:—ਬਗੜਾ, ਪੁਆੜਾ, ਪੀਦਾ ॥

ਬਖੇੜੀਆਂ, ਪੁ:—ਬਖੇੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਖੇੜੇ ਹੱਥਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਬਖੇੜਾ ਜਾਂ ਬਗੜਾ ਕਰੇ ॥
ਬਖੇੜੇ ਹੱਥੀ, ਸ: }

ਬਖੋਧ } 'ਬਖਾਧ' ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥
ਬਖੋਧਣ (ਪੀ) }

ਬੱਖੋ ਬੱਖ } 'ਵੱਖੋ ਵੱਖ' ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥
ਬੱਖੋ ਬੱਖੀ }

ਬੱਗ, ਪੁ:—ਬੀਗਰਾਂ ਦਾ ਕੋਠ, ਬੱਗ ॥

ਬੀਗ, ਸ:—ਕੱਚ ਜਾਂ ਲਾਖ ਦੀ ਚੁੜੀ, ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਬਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮੁੜੀ ਹੋਈ ਕਮਾਣੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਕਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਬਗਸੁਆ, ਪੁ:—'ਬਕਸੁਆ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਗਛੂਟ, ਵਿ:—'ਬਾਗ' ਵਿੱਚ 'ਬਾਗਛੂਟ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਵਗਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਬੀਗਣਾ, ਪੁ:—ਮੱਥੇ ਦਾ ਇੱਕ ਜਣਾ ਗੰਗਣਾ, ਗਾਗਰ ਆਦਿਕ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਰੱਸਾ ॥

ਬੀਗਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁੜੀ ॥

ਬਗਲ, ਪੁ:—ਕੱਛ, ਮਥੇ ਦੇ ਹੇਠਲੀ ਥਾਂ, ਪਾਸਾ ਵਲਗਣ, ਪਰਤੀ ਦਾ ਟੋਰਾ, ਕੰਧ, ਬਾਜ਼, ਹੱਥ ॥

ਬਗਲੀ

ਬਗਲ ਹੋ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਣਾ
ਬਗਲ ਹੋਣਾ }

ਬਗਲ ਰੀਧ, ਪੁ:—ਕੱਛ ਵਿੱਚੋਂ ਬੋ ਆਉਣੀ ॥

ਬਗਲ ਤਾਰੀ, ਸ:—ਬਗਲੀ ਦੇ ਹੇਠੋਂ ਲੰਘਾ ਕੇ ਚਾਦਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਢੰਗ ॥

ਬਗਲ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ, ਕੰਮ ਬਣਨਾ, ਠੱਠਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਗਲ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੜਕ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਗਲ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਅਗਾਹਾਂ ਲੰਘਣਾ ॥

ਬਗਲ ਵਿੱਚ ਦਬਾਉਣਾ (ਮਾਰਨਾ) } ਕ੍ਰਿ:—
ਬਗਲ ਮਾਰਨਾ } ਕੱਛ ਬਲੀ ਲੁਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਲੇ ਜਾਣਾ ॥

ਬਗਲ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੱਥੀ ਪਾਉਣੀ
ਬਗਲੇ ਲੈਣਾ }

ਬਗਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਟਕਾਉਣ ਲਈ ਗਿਰਦੇ ਫਿਰਕੇ ਅਗਾਹਾਂ ਲੰਘ ਜਾਣਾ। ਵਲਣਾ, ਘੋਰਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਬਗਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚਿੱਟਾ ਪੱਖੋਰ, ਮੱਛੀਆਂ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਗਲਾ ਡਕੜ, ਪੁ:—ਪਖੰਡੀ, ਜੋ ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰੇ ॥

ਬੀਗਲ, ਪੁ:—'ਬੀਗਲਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਗਲੀ, ਸ:—ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਗਿਫ਼ਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੋਲੀ ॥

ਬਗੜ

ਬਗੜ, ਸ:—ਉੱਕ ਘਾਹ ਜਿਸਦੇ ਮੋਟੇ ਰਸੇ ਵੀਟੀਏ
ਹਨ, ਲਾਲ ਚੌਲ ॥

ਬੱਗਾ, ਵਿ:—ਚਿੱਟਾ, ਸੁਪੇਦਾ ॥

ਪੁ:—ਚਿੱਟਾ ਬਲਦ, ਚੰਮੀ ॥

ਬਗਾਹ ਮਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ੇਰ ਨਾਲ ਖਰੇ
ਬਗਾਹੁਣਾ } ਸਟਨਾ ॥

ਬਗਾਨਾ, ਵਿ:—ਉੱਪਰਾ, ਖਰਾਬਿਆ, ਗੋਰ ॥

ਬਗਾਰ, ਸ:—ਜਬਰਦਸਤੀ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ॥

ਬਗਾਰ ਟਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋ ਪਟਵਾਰੀ ਨਾਲ
ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਬੰਗਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਕੋਈ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ, ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁਣਾ ॥

ਬਗਾਰੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਜਬਰਦਸਤੀ ਕੰਮ
ਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਬਗਾਰੀ ਫੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਬਰ ਦਸਤੀ ਕੰਮ
ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਪਕੜਨਾ ॥

ਬੰਗਾਲਣ, ਸ:—ਬੰਗਾਲੇ ਦੀ ਗੰਗਲ ਵਾਲੀ,
ਸੱਪ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ॥

ਬੰਗਾਲਾ, ਪੁ:—ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਇਕ ਉੱਘਾ ਦੇਸ ॥

ਬੰਗਾਲੀ, ਪੁ: ਸ:—ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਵਾਸਨੀਕ,
ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਸੱਪ ਫੜਨ ਵਾਲਾ (ਬੋਲ
ਬਜਾਕੇ) ॥

ਬਗਿਗੜ } 'ਬਘਿਆੜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਗਿਗੜੀ }

ਬਘ ਬਘਾਉਣਾ

ਬੱਗੀ, ਸ:—ਬੱਘੀ ਵੇਖੋ ॥

ਬਗੀਚਾ, ਪੁ: } ਛੋਟਾ ਬਾਗ, ਫੁਲਵਾੜੀ ॥
ਬਗੀਚੀ, ਸ: }

ਬਗੁੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਗੀਜ ਦੀ ਥੁੜ ਹੋਣ
ਕਰਕੇ ਆਖ ਚੁੱਕਾ ॥

ਬੰਗੁਣਾ, ਪੁ:—ਬੰਗਲਾ ਵੇਖੋ ॥

ਬਗੁਲ }
ਬਗਲਾ } 'ਬਗਲ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਗੁਲੀ }

ਬੰਗੁਲਾ, ਪੁ:—ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਕੋਠੀ, ਉੱਪਰਲਾ
ਦੁਬਾਗ ॥

ਬੰਗੁਲੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਸੋਹਾ ਬੰਗਲਾ ॥

ਬੰਗੁੜੀ }
ਬੰਗੁੜੀ } ਸ:—ਗੰਨੇ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਖੁਰਖਾ ॥

ਬਗੋਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਿਨਾ, ਬਾਝੇ, ਛੱਡਕੇ
ਸਿਵਾ ॥

ਬਗੋਚਾ, ਪੁ:—ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਆਖ
ਹੋਵੇ (ਆਉਣਾ) ॥

ਬਗੋਣਾ }
ਬੰਗੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੱਟਾ ਕਰਨੀ, ਨੁਕਸਾਨ
ਪੁਚਾਉਣਾ, ਉਜਾੜਨਾ ॥

ਬੱਘਤਾ }
ਬੱਘਤਾਈ } ਸ:—ਬਰਫੀ ਆਦਿਕ ਖਾਰਨ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਬਘ ਬਘ ਕਰਨਾ }
ਬਘ ਬਘਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚ ਸ਼ੇਰ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਮੱਧਮ ਅਤੇ ਲੰਮੀ
ਅਵਾਜ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ॥

ਬਘ ਬਘਾਟ

ਬਘ ਬਘਾਟ, ਪੁ:—ਬਘ ਬਘ ਕਰਨ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਬੱਘਮਾਂ, ਪੁ: }
ਬੱਘਮੀ, ਸ: } 'ਬੱਘਤਾ, ਵੇਖੋ ॥

ਬਘਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸਾਲਾ ਪੁਆਕੇ ਤੜਕਾ
ਲੁਆਉਣਾ ॥

ਬਘਾਰ, ਪੁ:—ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ ਘੋਉ ਪੰਘਾਰਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਬਘਾਰ ਦੇਣਾ }
ਬਘਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਸਾਲਾ ਪਾਕੇ ਘੋਉ
ਬਘਾਰ ਲੈਣਾ } ਵਿਚ ਤੜਕਣਾ ॥

ਬਘਿਆੜ }
ਬਘਿਆੜ } ਪੁ:—ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਇੱਕ
ਪਾਤਰ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ, ਜਿਸ
ਲੋਕੜ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਾ ਜਮੀਨ ਉੱਤੇ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੱਲਣ ਉੱਤੇ, ਬੈਰ
ਦੇ ਪੁਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਾ ॥

ਬਘਿਆੜੀ }
ਬਘਿਆੜੀ } ਸ:—ਬਘਿਆੜ ਜਨੌਰ ਦੀ
ਮਤੀਤ, ਸੁੱਤਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਕੰਨੀ, ਦੁੱਧੇ ਹੋਏ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਸੀੜ (ਬਘਿਆੜੀ ਚਾੜ੍ਹਨੀ = ਲਾਉਣੀ) ॥

ਬੱਘੀ, ਸ:—ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ॥

ਬੱਘੂ, ਪੁ:—ਮੋਟਾ, ਅਹਿਮਕ, ਮੁਰਖ, ਹਉਆ ॥

ਬਘੂਤਰ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਬੇ ਅਕਲ ॥

ਬਘੇਲ, ਪੁ:—ਚਕੋਰਾਂ ਬਟੋਰਿਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ
ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਜੋਹੜਾ ਜਨੌਰ ਹਾਰ ਕੇ ਨੱਠ
ਜਾਏ, ਭੱਜ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਚ ਰਹਿਣਾ

ਬਘੇਲਾ ਪੁ: }
ਬਘੇਲੀ ਸ: } ਬਾਘ ਜਾਂ ਚਿੜ੍ਹੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥

ਬੱਚ, ਪੁ:—ਮੱਛੀਆਂ ਜਾਂ ਬੀੜਿਆਂ ਦੇ ਆਉਣ, ਸ
ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ, ਬਾਲਕ ॥

ਬੱਚ ਕੱਚ, ਪੁ:—ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ, ਛੋਟੇ ਆਉਣ ॥

ਬੱਚ, ਸ:—ਬਹਿਣ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ ਮੇਜ, ਜੱਜਾਂ ਦੀ
ਟੇਲੀ ॥

ਬਚਕ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਮੂੰਹ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਮੂੰਹ
ਘੁੰਟ ਘੁੰਟ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਮਚਕ ॥

ਬਚਕਾਨਾ ਪੁ: }
ਬਚਕਾਨੀਸ: } ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਬਚ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਚ ਰਹਿਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੁੱਟਣਾ, ਬਾਕੀ ਰਹਿਣਾ, ਰੁਕਣਾ,
ਹਟਣਾ ॥

ਬੱਚਤ, ਸ:—ਜੋ ਰਕਮ ਬਚ ਰਹੇ, ਲਾਹਾ, ਨਵਾ ॥

ਬਚਨ, ਪੁ:—ਗੱਲ ਬਾਤ, ਵਾਕ, ਬਾਣੀ, ਅਕਰਾਰ ॥

ਬਚਨ ਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਨ ਦੇ ਕੇ ਪੂਰਾ ਨਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਚਨ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਰਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਬਚਨ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਰਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਚਨ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਰਾਰ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਚ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਕੀ ਰਹਿਣਾ, ਬਚਣਾ ॥

ਬੱਚ ਪੁਟ (ਣਾ)

ਬੱਚ ਪੁਟ, (ਣਾ), ਪੁ: } ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ, ਛੋਟੀ
ਬਚਵਾਈ, ਸ: } ਉਮਰ ॥

ਬੱਚਲ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਬੇ ਅਕਲ, ਜਾਹਲ ॥

ਬੱਚੜ ਵਾਲ, ਪੁ: ਸ:—ਜਿਸਦੇ ਘਰ ਬੱਚੇ ਹਨ ॥

ਬਚੜ, ਪੁ: }
ਬਚੜੀ, ਸ: } ਬਾਲਕ, ਪਿਆਰਾ ਬੱਚਾ, ਅਯਾਣਾ,
ਬਚੜ, ਪੁ: } ਮਸ਼ੂਮ ॥

ਬਚਾ, ਪੁ:—‘ਬਚਾਉ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਚਾ } ਪੁ:—ਬਾਲ, ਪੁੱਤ੍ਰ, ਮੁੰਡਾ, ਅਲੁੜ, ਸਿਧਾ ॥
ਬੱਚਾ }

ਬਚਾਉ, ਪੁ:—ਰਾਖੀ, ਛੁਟਕਾਰਾ, ਬਾਕੀ ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਚਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਬਾਕੀ ਰੱਖਣਾ, ਦੁੱਖ ਤੋਂ
ਛੁਡਾਉਣਾ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਮਦਤ ਕਰਨੀ,
ਧਣ ਜੋੜਨਾ ॥

ਬਚਾਉ, ਪੁ:—ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਬਚਾਉਣ ਦੇ
ਜੋਗ ॥

ਬਚਾਵਾ, ਪੁ:—ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਰਾਖਾ ॥

ਬੱਚੀ, ਸ:—ਧੀ, ਲੜਕੀ, ਪੰਚਰ (ਲਾਉਣਾ)
ਗੁਲੀ ਝੰਡ ਦੀ ਖੇਡ ਦੀ ਵਾਰੀ ॥

ਬੱਚੁ ਪੁ:—ਬਚੜਾ, ਪਿਆਰਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ॥

ਬਚੁਗੜਾ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ, (ਨਿੰਦਾ
ਬਚੁਗੜੀ, ਸ: } ਵਾਚਕ) ॥

ਬਚੇਲਾ, ਪੁ: } ਦੋ ਪਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਲ ਆਇਕ
ਬਚੇਲੀ, ਸ: } ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਬੰਡੀ

ਬਛੜਾ, ਪੁ: } ਗਉ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥
ਬਛੜੀ, ਸ: }

ਬਛੜੂ, ਪੁ: }
ਬਛਾ, ਪੁ: } ਗਉ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥
ਬਛੀ, ਸ: }

ਬਛਾਉਣਾ, ਵਿ:—‘ਬਿਛਾਉਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਛਾਈ, ਸ:—‘ਬਿਛੋਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਛੀਕ, ਸ:—ਧੱਢੇ ਬਛੀਆਂ ਦਾ ਵੱਗ ॥

ਬਛੀਕੀਯਾ, ਪੁ:—ਗਉਆਂ ਦਾ ਵੱਗ ॥

ਬਛੇਨਣਾ, ਵਿ:—ਵਿਛੜਣਾ, ਕਿਸੇ ਸੇ ਦਾ
ਬੁੜ ਹੋਣੀ ॥

ਬਛੇਰਾ, ਪੁ: }
ਬਛੇਰਾ, ਸ: } ਬਹੁਤ ਠਿੱਕਾ ਬਛੇਰਾ ਜਾਂ ਬਛੇਰੀ
ਬਛੇਰਾ, ਪੁ: }

ਬਛੇਰਾ, ਪੁ: } ਘੋੜੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥
ਬਛੇਰੀ, ਸ: }

ਬੱਜ, ਪੁ:—ਅੱਗ ਹੀਣ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਲੰਕ
ਝੱਗੇ, ਦੱਸ, ਘੱਟਾ, (ਲਗਣਾ), ਨੁਕਸਾਨ
(ਪੈ ਜਾਣੀ) ॥

ਬਜਣਾ } ‘ਵੱਜਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਬੱਜਣਾ }

ਬਜੰਡ, ਪੁ:—ਬਾਜਾ, ਜੋ ਬਾਜਾ ਬਜਾਵੇ, ਹੁੰਕਾ ॥

ਬਜੰਡਣ, ਸ: } ਜੋ ਬਾਜਾ ਬਜਾਵੇ ॥
ਬਜੰਡੀ, ਪੁ: }

ਬਜਨ

ਬਜਨ, ਪੁ:—ਭੋਲ, ਭਾਰ,

ਬਜਨਦਾਰ, ਵ:—ਭਾਰਾ ॥

ਬਜਨੀ, ਸ:—ਬੇਤ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਦਾ ਜੋ ਹਿੱਸਾ
ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਲਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬਜਰ, ਵਿ:—ਭਾਰਾ, ਕਰੜਾ, ਜੋ ਦਾਨ ਔਖਾ
ਪਰੇ ॥

ਬਜਰ, ਵਿ:—ਭੋਲਰੀ ਧਰਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ
ਨਾ ਉੱਗੇ ॥

ਬਜਰ ਬੱਟੂ, ਪੁ:—'ਭਜਰ ਬੱਟੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਜਰਾ, ਪੁ:—ਬੇੜੀ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਿਸਤੀ ॥

ਬਜਵੱਯਾ, ਪੁ:—ਬਾਜਾ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਵਾਜ਼, ਕੱਢਣੀ,
ਪੁਕਾਰਨਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਣਾ, ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ,
ਕੰਮ ਠਿਥਾਹੁਣਾ ॥

ਗਲ ਪਿਆ ਢੇਲ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਕੰਮ
ਨੂੰ ਠਾ ਜੀ ਕਰੇ ਉਹ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ॥

ਠੋਕ ਬਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖੜਕਾ ਕੇ
ਠੋਕ ਬਜਾਕੇ ਲੈਣਾ } ਵੇਖਣਾ, ਪਰਖਣਾ ॥

ਬੀਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜਾਈ ਗੁਆਉਣਾ, ਨਸ਼ਟ
ਕਰਨਾ ॥

ਬੱਜਾਇਤਾ, ਵਿ:—ਬੱਜ ਵਾਲਾ, ਦੁੱਧਾ ਹੋਯਾ, ਅੰਗ
ਹੀਨ ॥

ਬਜਾਕ, ਪੁ:—ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਬੀਜ ਲਵਾਲਾ ॥

ਬਜਾਜ, ਪੁ:—ਕਪੜਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ । ਬੱਜੀਆਂ ਦੀ
ਕ ਜਾਤ ॥

ਬੋਝਣਾ

ਬਜਾਜੀ, ਸ:—ਬਜਾਜ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਜਾਜ ਦੀ ਹੱਦ
ਦਾ ਮਾਲ ॥

ਬਜਾਵ, ਪੁ:—ਜਿਸਗਲੀ ਜੀ ਸੜਕ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਵਿਕਣ, ਮੰਡੀ ॥

ਬੱਜਾ ਦੱਤਾ, ਵਿ:—'ਬੱਜਾਇਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਜਾਰੀ, ਵਿ:—ਬਜਾਰ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਬਜਾਰੀਆ, ਪੁ:—ਬਜਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਜਾਰੂ, ਪੁ:—ਬਜਾਰ ਦਾ (ਦੀ) ॥

ਬਜਾਰੂ ਖਬਰ, ਸ:—ਜੋ ਖਬਰ ਬਜਾਰ ਵਿੱਚ
ਉੱਭਰੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ॥

ਬਜਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ, ਕੰਮ ਕਰ
ਦੇਣਾ ॥

ਬਜਰਗ, ਵਿ:—ਬੱਭਾ ॥

ਬਜਰਗੀ, ਸ:—ਦਰਿਆਈ, ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦਾ
ਗੁਣ ॥

ਬਜੇਗ, ਪੁ:—ਵਿਛੋੜਾ, ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦੁੱਖ (ਹੋਣਾ) ॥

ਬਜੇਗੀ, ਪੁ:—ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਤੋਂ ਵਿਛੜਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਬੋਝ, ਵਿ:—ਸੰਭ (ਤੀਸਰ) ॥

ਪੁ:—ਬੀਸ ॥

ਬੋਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣ, ਫੌਸਣਾ, ਕੈਦ
ਹੋਣਾ ॥

ਬੰਢਲੀ

ਬੰਢਲੀ } ਸ:—ਬਾਂਸਰੀ, ਮੁਰਲੀ ॥
ਬੰਢਲੀ }

ਬੱਟ, ਪੁ:—ਬੱਟਾ, ਗਾਉ, ਚੁੰਮ, ਵੇਰ, ਗੁੱਸਾ, ਮੱਝ,
ਸੁਰਜੀ, ਵਿੱਭ ਦੇ ਮਰੋੜ, ਦਾਲ ਦੀ ਕਰੜਾਈ
(ਨਾ ਗਲਣ ਕਰਕੇ) ॥

ਬਟਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਜੰਤੂ ਨਾਲ ਰੱਸੇ, ਫੇਰੀ,
ਬਟਈ, ਸ: } ਜਠੇਉ ਆਦਿਕ ਦੇ ਜਾਂਦੇ
ਬਟਣ, ਪੁ: } ਹਨ ॥

ਬੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਲਣਾ, ਮੱਝਣਾ, ਬਦਲਣਾ
ਵੇਚ ਕੇ ਰਕਮ ਲੈਣੀ ॥

ਬੱਟੜ, ਸ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਵੇਚ ਕੇ ਜੋ ਰਕਮ ਹੱਥ
ਆਵੇ ॥

ਬਟਨ, ਪੁ:—ਗੁਦਾਮ, ਕਪੜੇ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ
ਘੁੰਡੀ ॥

ਬਟਨਾ, ਪੁ:—ਪਿ ਤੇ ਉੱਤੇ ਮਲਣ ਵਾਲਾ ਵੇਸਣ
ਭੇਲ ਆਦਿਕ ॥

ਬੱਟਪਾੜ, ਪੁ:—ਗਾਹ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਝਾਕੂ,
ਧਾੜਵੀ ॥

ਬਟਪਾੜੀ, ਸ:—ਗਾਹ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲੁੱਟ ਪਏ
ਧਾੜਾ, ਝਾਕਾ ॥

ਬਟਲੋਹ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦੇਰਕਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਬਟਲੋਹਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ-ਦੋ ਮਲ ਚੀਜ਼ ਰਿੱਝ
ਸੱਕੇ ॥

ਬਟਲੋਹੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਬਟਲੋਹਾ ॥

ਬੱਟੀ

ਬੱਟਾ, ਪੁ:—ਲੱਹੇ ਜਾਂ ਪੱਥਰ ਦੇ ਭਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਤਕੜੀ ਦੇ ਇੱਕ ਛਾਬੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਦੂਜੇ ਛਾਬੇ
ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਤੋਲੀਦਾ ਹੈ, ਪੱਥਰ,
ਥਾਟ, ਦਸਤੂਰੀ, ਬਦਲਾ, ਘਾਟਾ (ਦੋਲਾ, ਲੱਗਣਾ,
ਲਾਉਣਾ), ਮੂਰਖ ਮਨੁੱਖ ॥

ਬੱਟਾ ਸੱਟਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਦੂਜੀ ਲੈਣੀ।
ਆਪਣੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਸਾਕ ਦੇ ਕੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਕੁੜੀ
ਵਿਆਹ ਲਿਆਉਣੀ ॥

ਬੱਟੇ ਖਾਤੋ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕਰਜੇ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ
ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ॥

ਬਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਾਉਣਾ, ਬੱਟ ਜਾਂ ਵਲ
ਪੁਆਉਣਾ ॥

ਬਟਾਉ, ਪੁ:—ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਟਾਉਣ ਦਾ ਲਾਹਾ, ਰਾਹੀ
ਮੁਸਾਫ਼ਰ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਬਟਾਇਆ ਜਾ ਸੱਕੇ ॥

ਬਟਾਈ, ਸ:—ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਦੀ ਵੰਡ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ
ਬਦਲੇ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਲੈਣਾ, ਵਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਹ
ਦਾ ਹਿਸਾ, ਥਾਟ, ਦਸਤੂਰੀ, ਬੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਬਟਾਂਦਰਾ, ਪੁ:—ਤੀਮਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ
ਕੰਮ-ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਵਟਾ ਲੈਣਾ, ਬਦਲ, ਵੱਟਾ
ਸੱਟਾ ॥

ਬਟਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਟਾ ਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਟਿਗਾੜਾ, ਪੁ:—ਧੀ ਦਾ ਸਾਕ ਦੇ ਕੇ ਉਹਦੇ
ਬਦਲੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਵਿਆਹੁਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਬੱਟਾ ਸੱਟਾ
ਕਰੇ ॥

ਬੱਟੀ, ਸ:—ਦੀਵੇ ਦੀ ਬੱਤੀ, ਪਜ ਸੇਰ ਦਾ ਭੋਲ,
ਠਿੱਕਾ ਬੱਟਾ, ਗੋਲੀ ॥

ਬਣੁਆ

ਬਣੁਆ, ਪੁ:—ਨਗਦੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਿੱਕੀ
ਬੋਲੀ, ਖੀਸਾ ॥

ਬਣੇਹਰੀ, ਸ:—ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਜੰਦ ਵਾਸਤੇ ਖੁੜਮਾਂ
ਦੇ ਘਰੇ ਜੋ ਰਸਤ ਭੇਰੇ ਪੁਰ ਆਵੇ ॥

ਬਣੇਰ, ਪੁ: }
ਬਣੇਰਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੰਖੇਰੂ ॥
ਬਣੇਰੀ, ਸ: }

ਬਣੈਤ, ਪੁ:—ਬੰਡਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਣੇਹਲੀ, ਸ:—ਬਣੇਰੇ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ
ਪੰਛੀ ॥

ਬੰਠਲ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਬੰਠਲੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਬਠਾਉਣਾ }
ਬਠਾਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਬਿਠਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਬੰਡ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਜੀ, ਘੀਆ
ਵਰਗੀ ॥

ਬੰਡ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਛਲੜਾਂ ਸਮੇਤ, ਦੁਆਵਾਂ
ਆਦਿਕ ਪੀਰਣ ਵਿਚ ਜੋ ਵੇਰੇ ਬਚ ਰਹਿਣ,
ਬੰਗਰਾਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਵਧਦਾ
ਹ ॥
ਸ:—ਬੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਹਿੱਸਾ ॥

ਬੰਡ ਛੋਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਡਣਾ, ਹਿੱਸੇ ਕਰਨਾ ॥

ਬੰਡ ਬੰਡਾਉ (ਬੰਡ) ਪੁ:—ਬਹੁਰੀ ਬਾਈ ਵੰਡਣ
ਦਾ ਕਮ ॥

ਬੰਡਾਵਾ

ਬਡਹੈਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ, ਗੀਤ ॥

ਬੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿੱਸੇ ਕਰਨੇ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼
ਵਿੱਚੋਂ ਬੋੜੀ ਬੋੜੀ ਸਥ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ॥

ਬਡ ਨਾਮਾ }
ਬਡ ਨਾਵਾਂ } ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਵਾਲਾ ॥

ਬਡਨਾਮੀ(ਵੀ) ਸ:—ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਦੇ ਨਾਉਂ
ਵਾਲੀ ॥

ਬਡ ਫੂਲਕੀ }
ਬਡ ਫੂਲੀ } ਸ:—ਬਹੁਤ ਖਰਚ ਕਰਨਾ, ਬੁਠੀ
ਬੰਖੀ ॥

ਬਡ ਬੋਲ, ਸ: }
ਬਡ ਬੋਲਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ, ਜੋ
ਬਡ ਬੋਲੀ, ਸ: } ਅਭਿਮਾਨ ਨਾਲ ਬੋਲੇ, ਜੋ ਬੰਖੀ
ਮਾਰੇ ॥

ਬਡਾ, ਵਿ:—ਬੜਾ, ਵੱਡਾ, ਬਜੁਰਗ, ਸਿਆਲਾ ॥

ਬੰਡਾ, ਪੁ:—ਬੰਡ, ਹਿੱਸਾ, ਭਾਗ ॥

ਬਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬੰਡਾਈ, ਸ:—ਬੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਬਡਾਟਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਟੀ ਕਣਕ

ਬਡਾਰ, ਪੁ:—ਜਾਦੂਦੇਸ਼ੋਰਨਾਲ ਬੁਤ ਕੱਢਣ ਵਲ ॥

ਬਡਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਕੱਢਣਾ, ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਬਡਾਰੂ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ, ਬਜੁਰਗ, ਵੱਡਾ ॥

ਬੰਡਾਵਾ, ਪੁ:—ਜਿੰਮੀਦਾਰ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਨੂੰ
ਬੰਡਾਕੇਸ਼ਾਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੁਆਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਡਿਆਉਣਾ

ਬਡਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਾਹੁਣਾ, ਵਡਿਆਈ
ਕਰਨੀ ॥

ਬਡਿਆਈ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਸਭਾ,
ਮਾਣ, ਤਰੀਫ ॥

ਬਡਿਰਾਂਡ, ਵਿ:—ਬਡਾ ਮੰਟਾ ਖਾਲਿਆ ਹੋਆ
ਪਸੂ ॥

ਬੰਡੀ, ਸ:—ਲੰਮੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਵਾਲੀ ਭਤੂਰੀ ॥

ਬਡੀਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਡਿਆਉਣਾ, ਸਲਾਹੁਣਾ ॥

ਬਡੇਰਾ, ਵਿ:—ਵੱਡਾ, ਬਜੁਰਗ, ਦੁਏ ਕੱਲੇ ਬਡਾ ॥

ਬਡੌਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਸਕਲ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ
ਬੁਰੀ ਹੈ ॥

ਬੱਢ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦੀ ਵਸਲ ਵੱਢਣ ਮਗਰੋਂ ਜੋ
ਸਿਰੇ ਜਾਂ ਸੜੀ ਰਹਿ ਜਾਣ, ਟੁੱਟਾ, ਚੀਰ,
ਲੋਕੜ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਬੱਢ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਢਾਂ ਠਾਲ ਚੱਕ ਮਾਰਨਾ ॥

ਬੱਢ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟ ਕੇ ਅੱਢ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਬੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਟਣਾ, ਮਾਰਨਾ, ਚੱਕ ਮਾਰਨਾ,
ਬੱਢਣਾ, ਕਮਾਉਣਾ ॥

ਬਢਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੱਖ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਢਲ ॥

ਬਢਵਾਉਣਾ } 'ਬਢਾਉਣਾ', 'ਬਢਾਈ' ਵਿਖੇ ॥
ਬਢਵਾਈ }

ਬੱਢਾ, ਪੁ:—ਬੱਢਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਚੀਰ, ਭੰਨ ॥

ਬਣਵਾਸ

ਬਢਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਢਣ ਜਾਂ ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਢਾਈ, ਸ:—ਵਸਲ ਆਦਿਕ ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਬਢਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਮਾਰਨ ਵੱਢਣ ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਬੱਢੀ, ਸ:—ਜੋ ਰੁਪਯਾ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਠਹੱਕ ਕਿਸੇ
ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕੇਵਲ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ
(ਖਾਣਾ, ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਬੱਢੁ, ਪੁ:—'ਬੱਢ' ਵਿਖੇ ॥

ਬੱਢੁ, ਪੁ:—ਬੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬੱਢੁ ਖਾਉਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੜਕਣਾ, ਧਮ-
ਕਾਉਣਾ ॥

ਬਣ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ, ਬੀਆਬਣ ॥

ਬਣਚਰ } ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ ॥
ਬਣ ਪਸੂ }

ਬਣ ਬਣ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਣਾ, ਸੋਹਣਾ
ਲੱਗਣਾ ॥

ਬਣ ਬਜੀਰ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ ਜਿਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦ
ਹੋਵੇ ॥

ਬਣ ਬਣਾਸਤੀ, ਸ:—ਜੰਗਲੀ ਢਲ ਆਦਿਕ ॥

ਬਣਬਾਸ } ਪੁ:—ਬਣ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ॥
ਬਣਵਾਸ }

ਬਣਬਾਸਣ

ਬਣਬਾਸਣ } ਸ਼—ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥
ਬਣ ਬਾਸਣ }

ਬਣਬਾਸੀ } ਪੁ—ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥
ਬਣਵਾਸੀ }

ਬਣਮਾਹਣੂ } ਪੁ—ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਇੱਕ
ਬਣਮਾਨਸ } ਜੰਗਲੀ ਜੰਨੌਰ ॥

ਬਣਗਜਾ, ਪੁ—ਜੰਗਲ ਦਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਸ਼ੇਰ ॥

ਬਣਜ, ਪੁ—ਬੁਧਾਰ, ਸੁਦਾਗਰੀ, ਮਾਲ ਖਰੀ-
ਦਣਾ ਅਤੇ ਬੇਚਣਾ ॥

ਬਣਜਣਾ, ਕ੍ਰ—ਖਰੀਦਣਾ, ਅਠਾਜ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਸੌਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਣਜਾਰਣ, ਸ਼—'ਬਣਜਾਰੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਣਜਾਰਾ, ਪੁ—ਬੁਧਾਰੀ, ਫਿਰ ਦੁਰਕ ਮਾਲ
ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਜਾਰ ॥

ਬਣਜਾਰੀ, ਸ਼—ਬਣਜਾਰਾ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਮਤ,
ਬਣਜਾਰੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਬਣਜਾਰਕ ॥

ਬਣਤ } ਸ਼—ਤਿਆਰੀ, ਜੋੜ, ਦੇਸਤੀ,
ਬਣਤ ਬਣਾ } ਮੇਲ, ਜੋੜਾ ॥

ਬਣਨਾ, ਕ੍ਰ—ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮਿਲਣਾ,
ਕੰਮ ਦੇਣਾ, ਸਜਣਾ, ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ (ਕੰਮ),
ਬਣਾ ਹੋਣਾ, ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਬਣਨਾ ਠਣਨਾ, ਕ੍ਰ—ਚੰਗੇ ਕੱਪੜੇ ਧਾਉਣਾ,
ਸੰਗਰ ਕਰਨਾ ॥

ਬਣਵੇਂਧਾ, ਪੁ—ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਕਾਰੀਗਰ ॥

ਬਤਰਨੀ

ਬਣਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ—ਦੁਹੇ ਕੋਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਾ-
ਉਣਾ, ਠੀਕ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰ—ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਠੀਕ
ਕਰਨਾ, ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਸਜਾਉਣਾ ॥

ਬਣਾਹ, ਪੁ—'ਵਣਾਹ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਣਿਆ ਬਣਾਇਆ, ਿ—ਪਹਿਲੇ ਹੀ
ਤਿਆਰ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਪੂਰਾ ॥

ਬਣੇਈ, ਪੁ—ਭੁਣਵੇਂਧਾ, ਫੈਲ ਦਾ ਘਰਵਾਲਾ ॥

ਬਣੇਰਾ } ਪੁ—ਦਸਤੂਰੀ ਲੇਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਬਣੇਤਾ } ਵਾਲਾ, ਦਲਾਲ ॥

ਬੱਤ, ਪੁ—ਉਬੱਤ, ਕੇ, ਬੇ ਹੋਥੀ (ਆਉਣਾ),
ਚੇਪਰ ਅਤੇ ਫਿਕਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਲ
(ਪੈਣਾ) ॥

ਸ਼—ਫਰੇਬ, ਜਮੀਨ ਦੀ ਤਰੀ (ਆਉਣੀ
ਜਾਂ ਏਣੀ), ਅਟਕਲ, ਉਸਤਾਦੀ, ਵੱਲ ॥

ਬੱਤ ਸਿਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰ—ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਠੀਕ
ਹੋਣਾ, ਰਾਸ ਆਉਣਾ ॥

ਬੱਤਕ } ਸ਼—ਇੱਕ ਰਗ ਦੀ ਮੁਰਗਾਬੀ ॥
ਬੱਤਖ }

ਬੱਤਰ, ਸ਼—ਜਮੀਨ ਦੀ ਤਰੀ, ਹਲ ਚਾਹੁਣ ਦਾ
ਮੋਕਾ ॥

ਬਤਰਨੀ, ਸ਼—ਮੁਰਦੇ ਦਾ ਆਤਮਾ ਜਿਸ
ਨਦੀ ਨੂੰ ਲੰਘ ਕੇ ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ। ਉਸ ਨਦੀ ਨੂੰ ਲੰਘਣ ਵਾਸਤੇ ਮਰਠ
ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਗਊ ਮਠਸੀ ਜਾਵੇ ॥

ਬੱਤਰੀ

ਬੱਤਰੀ, ਵਿ॥—ਬੱਤੀ, ਤੀਰ ਹੋਵੇ ॥

ਬਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਵੇਲਾ ਦਖਾਉਣਾ, ਗੁਜਾਰਨਾ,
ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ॥

ਬਤਾਉਂ, ਪੁ॥—ਇਕ ਮਨ ਹੋਰ ਭਾਜੀ, ਵੇਗਣ ॥

ਬਤਾਸਾ, ਪ॥—‘ਪਤਾਸਾ, ਵੇਖੋ’ ॥

ਬੱਤੀ, ਸ॥—ਦੀਵੇ ਦੀ ਵੱਟੀ ॥

ਵਿ॥—ਦੋਹਾਂ ਉੱਤੇ ਤੀਰ ॥

ਬੱਤੀ ਧਾਰਾ, ਸ॥—(ਬਹੁ॥)—ਮਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ
ਦੁੱਧ ॥

ਬੱਤੀ ਧਾਰਾ ਬਖਸ਼ਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦਾ
ਖਿਆਲ ਨਾ ਕਰਕੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਖਿਆਲ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਤੀਸਾ, ਵਿ॥—ਬੱਤੀਆਂ ਰੀਜਾਂ ਵੀ (ਦੁਆ),
ਬੱਤੀਆਂ ਦੀਵਾਂ ਵਾਲਾ (ਮਨੁੱਖ), ਬੱਤੀ
ਕਰਾਨੀਆਂ ਵਾਲੀ ਪੱਥੀ, ਪਤੀਸਾ ॥

ਬਤੀਤ, ਵਿ॥—ਬੀਤਿਆ ਹੋਯਾ, ਜੋ ਗੁਜਰ ਗਿਆ
ਹੋ ॥

ਬਤੀਤਮਣ, ਵਿ॥—ਬੀਤ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਤੀਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਬੀਤ ਜਾਣਾ, ਗੁਜਰਨਾ ॥

ਬਤੁਆ, ਪੁ॥—ਜਿੰਨੀ ਹੁੰ ਕੱਤਣ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਵਾਰ
ਲਈ ਜਾਵੇ ॥

ਬਤੋਲ, ਪੁ॥—ਰੰਗੀ ਤਰੀ ਵੱਟਿਆ ਹੋਯਾ
(ਧਾਗਾ) ॥

ਬਦਨੀਤੀ

ਬਤੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਥੇਰਾ, ਵਿ॥—ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ, ਖਈ, ਜਿੰਨਾ ਕੰਮ
ਦੇਵੇ ॥

ਬਦ, ਵਿ॥—ਬੁਰਾ, ਮੰਦਾ, ਦੁਸ਼ਟ, ਸਰਾਰਤੀ ॥
ਪੁ॥—ਸੂਰ ॥

ਬਦ ਸ਼ਗਣ, ਪੁ॥—ਬੁਰਾ ਸ਼ਗਣ ॥

ਬਦ ਸ਼ਕਲ } ਵਿ॥—ਬੁਰੀ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ,
ਬਦ ਚਰਤ } ਕੌੜਾ ॥

ਬਦਕਾਰ, ਵਿ॥—ਲੁੱਗਾ, ਜੋ ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਬਦਕਾਰੀ, ਸ॥—ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਲੁੱਚ ਪੁੱਛਾ ॥

ਬਦਗੋਈ, ਸ॥—ਨਿੰਦਿਆ, ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ ॥

ਬਦਜਾਤ; ਵਿ॥—ਕਮੀਣਾ, ਦੁਸ਼ਟ, ‘ਰਿਗੜਿਆ’
ਹੋਯਾ ॥

ਬਦ ਦੁਆ, ਸ॥—ਸਰਾਪ, ਬੁਰਾ ਚਾਹੁਣਾ ॥

ਬਦ ਨਸੀਬ, ਵਿ॥—ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ
ਹੋ ॥

ਬਦਨਾਮ, ਵਿ॥—ਜਿਸ ਦੀ ਦੁਰਆਈ ਹੋਵੇ,
ਨਿਸ਼ਰ ॥

ਬਦਨਾਮੀ, ਸ॥—ਬੁਰਿਆਈ, ਦੁਸ਼ਟੀ,
ਨਿੰਦਿਆ ॥

ਬਦਨੀਤਾ } ਵਿ॥—ਜਿਸ ਦੀ ਨੀਤ ਬੁਰੀ ਹੋ,
ਬਦ ਨੀਯਤ } ਲੱਭੀ ॥

ਬਦਨੀਤੀ, ਸ॥—ਬੁਰੀ ਨੀਤ, ਦਿਲਦੀਖੁਰਿਆਈ ॥

ਬਦ ਪਰਹੇਜ਼ੀ

ਬਦ ਪਰਹੇਜ਼ੀ, ਸ:—ਪਰਹੇਜ਼ ਜਾਂ ਅਣਕਾਉ ਨਾਂ ਰੱਖਣਾ ॥

ਬਦ ਡੋਲੀ, ਸ:—ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਬਦਕਾਰੀ, ਕੁਕਰਮ ॥

ਬਦ ਬਲਾ, ਸ:—ਖਰਾਬ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਬੁਰੀ ਖੁਰਾਕ ॥

ਬਦ ਬੁ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਮੁਸ਼ਕ, ਦੁਰਹੀਧ ॥

ਬਦ ਮਸਤ, ਵਿ:—ਸਰਾਬ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇ ਸੁਰਤ ॥

ਬਦਮਜਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਆਦ, ਵਿੱਕਾ ॥

ਬਦਮਾਸ਼, ਵਿ:—ਦੁਸ਼ਟ, ਲੁੱਚਾ, ਕੁਕਰਮੀ, ਅਵਾਹਾ ॥

ਬਦਮਾਸ਼ੀ, ਸ:—ਬੁਰਾ ਕੰਮ, ਲੁੱਚ ਪੁਣਾ, ਕੁਕਰਮ ॥

ਬਦਰੰਗ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਉਭ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਪਾਸ ਖਾਸ ਰੰਗ ਦਾ ਤਾਂਸ ਦਾ ਪੱਤਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਬਦਰਾਹੀ, ਸ:—ਉਲਟੇ ਰਾਹ ਪੈਣਾ, ਬੱਟੀ ਚਾਲ ॥

ਬਦਲਗਾਮ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਗਾਮ ਨਾਲ ਕਾਬ ਨਾ ਆਵੇ, ਸੌਮ, ਮੂੰਹ ਜੋਰ ॥

ਬੰਦ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਬੰਨ੍ਹੀ ਜਾਵੇ, ਗੰਢ, ਬੰਧਣ, ਬੰਧੇਜ, ਰੱਸਾ, ਠਣੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਕੰਢਾ, ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਫੈਦ, ਭਲਵਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਢਾਉ, ਚਲਾਕੀ, ਕਾਗਰ ਦਾ ਪੁਰਜਾ, ਹੱਥ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦੁਤੀ ॥

ਵਿ:—ਭੀਜਿਆ ਜਾਂ ਰੋਕਿਆ ਨੌਯਾ, ਖੜਾ, ਰੁੱਪ, ਜਾਤੋਂ ਥਾਹਰ ॥

ਬੰਦਰੀ

ਬੰਦ ਰੈਜਾ, ਪੁ:—ਹੋਏ ਦਾ ਰੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀੜ ਹੋਵੇ ਪਰ ਦਸਤ ਕੈ ਨਾਂ ਆਉਣ ॥

ਬੰਦ ਬੰਦ } ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੋੜ ॥
ਬੰਦੋ ਬੰਦ }

ਬੰਦਕੀ } ਸ:—ਸੇਵਾ, ਪੁਜਾ, ਬਗਤੀ, ਨਮਸਕਾਰ,
ਬੰਦਗੀ } ਸਲਾਮ ॥

ਬਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦਨਾ, ਥਾਪਨਾ, ਮੰਨਣਾ ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਣੀ, ਪਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ॥

ਪੁ:—ਕਟੋਰਾ, ਪਿਆਲਾ ॥

ਬੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰੀ ਪੈਣਾ ॥

ਸ:—ਨਮਸਕਾਰ, ਦੀਵੇਤ ॥

ਬਦਨ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ, ਦੇਹ, ਗੁੱਤੇ ਅੰਗ ॥

ਬਦਨ ਟੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਡੀਆਂ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਦੁਖਣਾ ਆਕੜਨਾ ਜਾਂ ਝੁਕਣਾ, ਜੋਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਾਧਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਬਦਨ ਤੇਜ਼ਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਸਾਧਣਾ ॥

ਬਦਨ ਫਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਫੁੱਸੀਆਂ ਠਿਕਲਣੀਆਂ ॥

ਬਦਨੀ, ਸ:—ਜੁਏ ਦਾ ਬੁਧਾਰ ॥

ਬੰਦਬਸਤ, ਪੁ:—ਜਮੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਠਰਾਉਣਾ, ਜੁਗਤ, ਪ੍ਰਬੰਧ, ਸੰਜਮ, ਠਿਕਾਨਾ, ਇੰਤਜਾਮ ॥

ਬੰਦਰ, ਪੁ: } ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਾਲ,
ਬੰਦਰੀ, ਸ: } ਉੱਘਾ ਜਲੌਰ । ਮੁਰਖ, ਚੰਚਲ ॥

ਬਦੌਕਾ

ਬਦੌਕਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਰਾਹ ਦੱਸੇ ਜਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰ
ਬਦੌਕੀ, ਸ: } ਕੇ ਜਾਵੇ ॥

ਬਦਰਾ, ਪੁ:—ਹਜਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵੇਲੀ ॥

ਬਦਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਥਾਂ ਦੂਜੀ ਲੈਣਾ
(ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ), ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਹੋ ਜਾਣੀ
(ਜਾਣਾ), ਹੋਰ ਥਾਂ ਚਲੇ ਜਾਣਾ (ਜਾਣਾ) ॥

ਬੱਦਲ, ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਦੀ ਭਾਰ ਬਣ ਕੇ ਜੇਹੜੀ
ਅਗਾਸ ਵਿੱਚ ਛਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੇਘ, ਬੱਦਲ
ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਬਧੜਾ ॥

ਬੱਦਲ ਚਾਲ, ਸ:—ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਉਡਣਾ ॥

ਬੱਦਲ ਫਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਦਲ ਹਟ ਕੇ ਅਸ-
ਮਾਨ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਬਦਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਰ ਹਾਲਤ ਹੋ ਜਾਣੀ,
ਵੱਟਣਾ, ਹੋਰ ਦਾ ਹੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਦੂਜੀ ਥਾਂ
ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਰੰਗ ਉੱਡਣਾ। ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੇ
ਕੇ ਦੂਜੀ ਲੈਣੀ, ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ
ਭੇਜ ਜਾਂ ਰੱਖ ਦੇਣਾ, ਹੋਰ ਭੇਖ ਕਰ ਲੈਣਾ
ਮੁੱਕਰ ਜਾਣਾ ॥

ਬਦਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਲਣ ਦਾ ਫੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਦਲਵਾਈ, ਸ:—ਬੜਾ, ਅਗਾਸ ਵਿੱਚ ਬੱਦਲ
ਛਾ ਜਾਣੇ ॥

ਬਦਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਟਾ, ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਥਾਂ ਜੋ ਦੂਜੀ
ਚੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਰਗੀ ਜਾਂ ਮੰਦੀ ਕਰਣੀ
ਦਾ ਢਲ (ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਬਦਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਟਾਉਣਾ, ਬਦਲਨਾ,
ਬਦਲਵਾਉਣਾ ॥

ਬਦਾਬਦੀ

ਬਦਲਾਉ, ਵਿ:—ਬਦਲਾਉਣ ਜੋਗਾ ॥

ਬਦਲਾਈ, ਸ:—ਬਦਲਾਉਣ ਦਾ ਭਾਉ ॥

ਬਦਲਾਖੀ ਧੁੱਪ, ਸ:—ਬੱਦਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ ਜੋ
ਸਾਫ਼ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਆਵੇ ॥

ਬਦਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੱਦਲ, ਬਦਲ, ਵੱਟਾ,
ਪਹਿਰਾ ਬਦਲਣਾ ॥

ਬਦਲੀ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਬਦਲੇ, ਵੱਟੇ, ਕਿਸੇ
ਚੀਜ਼ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਬਦਲੋ, ਅਵ:—ਵਾਸਤੇ, ਖਾਤਰ, ਵੱਟੇ, ਕਿਸੇ ਦੀ
ਥਾਂ ॥

ਬਦਵਾਣੀ, ਸ:—ਬੱਦ੍ਰ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਬੰਦਜਾ, ਪੁ:—ਬੰਦਾ, ਮਨੁੱਖ, ਨੌਕਰ, ਦਾਸ ॥

ਬੰਦਾ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ, ਨੌਕਰ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੋਦਰੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਬੰਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦਣਾ ਕਰਾਉਣੀ, ਪੈਰੀ
ਪੁਆਉਣਾ ॥

ਬਦਾਣ, ਪੁ:—ਤਰਖਾਣ ਜਾਂ ਲੁਹਾਰ ਦਾ ਵੰਡਾ
ਹਥੜਾ ॥

ਬਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਨੌਲ ਬੂਤ, ਗੋਲ ਬੂਤ ਵਰਗੀ
ਮਠਿਆਈ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਜ ਨਹੀਂ (ਅਨਾਰ
ਅੰਗੂਰ) ॥

ਬਦਾਬਦੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਜਿਸ ਨਾਲ, ਪਿੱਠੋਂ ਜੇਰੀ,
ਜਥਰਦਸਤੀ ॥

ਬਦਾਮ

ਬਦਾਮ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਮੇਵਾ ॥

ਬਦਾਮ ਰੋਗਣ, ਪੁ:—ਬਦਾਮ ਦੀ ਗਿਰੀ ਦਾ
ਰੋਲ ॥

ਬਦਾਮੀ, ਵਿ:—ਪੁ:—ਬਦਾਮ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਰੋਗ
ਦਾ ॥

ਬਦੀ, ਸ:—ਬੁਰਿਆਈ, ਸ਼ਰਾਰਤ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਬੇਦੀ, ਸ:—ਭੀਮਤ, ਰਹਿਲਣ, ਲੋਭੀ, ਲੋਧੇ ਦਾ
ਚਿੰਨ੍ਹ ॥

ਪੁ:—ਕੈਦੀ ॥

ਬੇਦੀ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਕੈਦ ਖਾਨਾ, ਜੇਲ ਖਾਨਾ ॥

ਬੇਦੀ ਮਾਣ (ਵਾਣ), ਪੁ: ਸ:—ਕੈਦੀ, ਕੈਦਣ ॥

ਬੇਦੂ, ਵਿ:—ਬਦਨਾਮ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਬੇਦੂ } ਪੁ:—ਅਰਬ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ
ਬੇਦੇ (ਦੇ) } ਸ਼ਾਤ ਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਇੱਕ ਥਾਂ
ਟਿਕ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ॥

ਬੇਦੂਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ, ਅੱਵੇ ਨਿੰਦਿਆ
ਕਰਨੀ ॥

ਬੇਦੂਕ } ਸ:—ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਬੇਦੂਕ } ਹਥਿਆਰ ॥

ਬੇਦੂਕਚੀ } ਪੁ:—ਬੇਦੂਕ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਬੇਦੂਕੀ }

ਬੇਦੂਕੜਾ, ਪੁ:—ਭਾਰੀ ਬੇਦੂਕ, ਵੱਡੀ ਡਾਲਾ
ਵਾਲੀ ਛੋਟੀ ਬੇਦੂਕ ॥

ਬੇਦੂਕੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਬੇਦੂਕੜਾ ॥

ਬਪਾਈ

ਬੈਦੋਬਸਤ, ਪੁ: } 'ਬੈਦ ਬਸਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਬੈਦੋ ਬਸਤੀ, ਸ }

ਬੈਦੋਬਦੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—'ਬਦਾ ਬਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੈਧ, ਸ:—ਗਿਲਦੀ, ਫੌਜਾ ॥

ਪੁ:—ਮਾਰਨਾ, ਕੋਹਣਾ ॥

ਵਿ:—ਬੈਧ, ਬਹੁਤ ॥

ਬਪੁਕ } ਪੁ:—ਚਿੜੀ ਮਾਰ, ਸ਼ਿਕਾਰੀ, ਕਸ਼ਾਈ ॥
ਬੋਪਕ }
ਬੋਪਕ }

ਬੋਪਣ, ਪੁ:—ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਰੋਬ, ਰਕ, ਵਿਘਨ,
ਢਾਹੀ, ਬਾਂਧਾ ॥

ਬਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਵਪਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਪੇਤ, ਪੁ:—ਰੋਗ ਆਦਿਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ॥

ਬੋਪਪ, ਪੁ:—ਭਰਾ ਭਾਈ, ਸਾਥ, ਸਰਬੀਰੀ ॥

ਬੋਪਰੀ, ਸ:—ਭੁੱਤੇ ਦਾ ਪਰਾ, ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਤਸਮਾ
ਜਾਂ ਪੱਟੀ ॥

ਬਪਵਾਉਣਾ } 'ਵਪਵਾਉਣਾ' 'ਵਪਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਪਵਾਈ }

ਬੋਧਾ, ਵਿ:—ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ, ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਹੋਧਾ,
ਕੇਦੀ ॥

ਬੋਧਾ, ਪੁ:—ਬਾਂਧਾ, ਰੋਕ, ਗਲ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਬਪਾਉ }
ਬਪਾਉਣਾ } 'ਵਪਾਉ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਪਾਉ }
ਬਪਾਈ }

ਬਧਾਨ

ਬਧਾਨ } ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜੋ ਰਕਮ
ਬੰਧਾਨ } ਪਰਮ ਅਰਥ ਦੇ ਨੀ ਠਹਿਰਾਈ ਜਾਵੇ,
ਲਾਗ ॥

ਬਧਾਵਾ, ਪੁ:—'ਵਧਾਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੰਧੀ, ਸ:—'ਬੰਧਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਧੀਆ }
ਬਧੀਕ } 'ਵਧੀਆ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਧੀਕੀ }

ਬੰਧੂਆ, ਪੁ:—ਕੈਦਾ, ਬੰਦਾ ਯੋਗ ਹੋਇਆ ॥

ਬਧੇਜ } ਪੁ:—ਸੁਖ ਪੁਣਾ ਅਰਥਾਉ, ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ
ਬਧੇਜ } ਕੰਮ, ਸੁਗਤ, ਬੰਦਬਸਤ, ਬਧਾਨ, ਲਾਗ ॥

ਬਧੇਜੀ } ਵਿ:—ਜੋ ਬਧੇਜ ਰੱਖੇ, ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ
ਬਧੇਜੀ } ਰੰਗਿਆ ਹੋਵਾ ॥

ਬਧੇਰਾ, ਵਿ:—'ਵਧੇਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਧੇਤ, ਪੁ:—'ਬਧਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਧੇਤਰ } ਸ:—ਦਾਪੂ, ਸਾਹ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮੀ ਵਿਚ
ਬਧੇਤਰੀ } ਵੰਡ ਕੇ ਜੋ ਅਨਾਜ ਬਰ ਰਹੇ ॥

ਬਨਸ, ਪੁ:—'ਬੰਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਨਸਪਤ } ਸ:—ਜੰਗਲੀ ਫਲ, ਛਾਸੀ ਤਰ-
ਬਨਸਪਤੀ } ਕਾਰੀ, ਸਬਜੀ ॥

ਬਨਸਣ, ਸ: } 'ਬੰਸਣ' 'ਬੰਸੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਨਸੀ, ਪੁ: }

ਬੰਨ੍ਹ, ਪੁ:—ਗੰਧਾ, ਰੱਕ, ਬੰਦ, ਕਬਜ਼ੀ, ਪਸਾਬ
ਨਾ ਆਉਣਾ ॥

ਬੰਨਾ

ਬੰਨ੍ਹ ਮਾਰਨਾ } ਵਿ:—ਹੱਦ ਬੰਦੀ ਕਰਨੀ,
ਬੰਨ੍ਹ ਲਾਣਾ } ਪਾਠੀ ਦੀ ਰੋਕ ਬਨਾਉਣੀ ॥

ਬੰਨ੍ਹਣ, ਪੁ:—ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ, ਰੱਸੀ, ਪੱਟੀ
ਮੇਲ, ਜੋੜ ॥

ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਵਿ:—ਜੀਵ ਪਾਉਣੀ, ਜੋੜਨਾ, ਬਨਾ-
ਉਣਾ, ਰੱਖਣਾ ॥

ਬੰਨਗੀ, ਸ:—'ਬੰਨਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੰਨਦੁਆ, ਸ:—ਭਾਵੇਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਨਿੱਕੇ ਬਾਲਕ
ਨੂੰ ਮਿਟੀ ਦੇ ਵੇਰ ਉੱਪਰੋਂ ਬੁਟਾਉਣ ਦੀ
ਰੀਤ ॥

ਬੰਨਡਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਫੁੱਲ ਅਤੇ ਘਾਹ ॥

ਬੰਨਰਾ, ਪੁ:—ਬੰਨਾ, ਲਾਜ਼ਾ, ਜਿਸ ਮੁੰਢੇ ਦਾ ਵਿਆਹ
ਹੋਵੇ ॥

ਬੰਨਰੀ, ਸ:—ਝੰਡੀ, ਨਵਰਲੀ, ਨਵੀਂ ਵਹੁਟੀ ॥

ਬੰਨਵਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਬੰਨਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ, ਠੀਕ ਕਰਾਉਣਾ, ਟੁੱਟਾ ਛੱਜਾ
ਜੁੜਾਉਣਾ ॥

ਬੰਨਵਾਈ, ਸ:—ਕੋਈ ਰੀਜ ਬੰਨਾਉਣ ਦੀ
ਮਸ਼ੁਰੀ ॥

ਬੰਨਵਾਰੀ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਬੰਨਾ, ਪੁ:—ਹੱਦ, ਕੰਢਾ, ਪਾਸਾ, ਉੱਚਾ ਕਿਨਾਰਾ,
ਲਾਜ਼ਾ ॥

ਬੰਨਾ ਬੰਨਾ

ਬੰਨਾ ਬੰਨਾ, ਪੁ:—ਕੰਢਾ, ਮਿੱਠੀ ਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਹੋਣ
ਬਣਾਈ ਹੋਈ॥

ਬਨਾਉ, ਪੁ:—ਬਨਾਉਣ, ਸ਼ਕਲ, ਸਿੰਗਾਰ ॥

ਬਨਾਉਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬਣੀ
ਹੋਵੇ, ਕਾਰੀ ਕਾਰੀ, ਝੁੱਠੀ ਗੱਲ, ਦਿਖਾਵਾ ॥

ਬਨਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਬੰਨੂਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਨਾਈ, ਸ:—ਬੰਨੂਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਬਨਾਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਉੱਠ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਬਨਾਤੀ, ਵਿ:—ਬਨਾਤ ਦੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਬਨਾ ਬਨਾਇਆ, ਵਿ:—‘ਬਣਿਆ’ ‘ਬਣਾਇਆ’
ਵੇਖੋ ॥

ਬਨਿਆਇਨ } ਸ:—ਬਾਣੀਏ ਦੀ ਤੀਸਰ ਜਾਂ
ਬਨਿਆਨੀ } ਪੀ ਭੈਣ ॥

ਬੇਨੀ, ਸ:—ਨਹੀਂ ਵਹੁਟੀ, ਨਵਰਨੀ ॥

ਬਨੀਆ, ਪੁ:—ਤਿਕ ਜਾਤ, ਹਟਵਾਣੀਆ, ਸੁਮ,
ਭਗਵਲ ॥

ਬਨੀਤ (ਤਾ), ਵਿ:—ਬਣਨੀਤਾ, ਖੋਟੇ ਦਿਲ
ਵਾਲਾ, ਲੋਭੀ ॥

ਬਨੇਰਾ, ਪੁ:—ਬੰਨਾ, ਛਤ ਦੇ ਰੁਝੇਰੇ ਹੇਠ ਦੇ ਵਾਸਤੇ
ਉੱਚੀ ਕੰਧ ॥

ਬਨੈਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਉੱਠਿਆ ਹੋਇਆ
ਕੁਝ ॥

ਬਬਾਣ

ਬੰਨੇ, ਸ:—ਪੁਲ, ਬੀਬੀ, ਪਿਆਰੀ ਕੁੜੀ, ਜਨਾਨਾ
ਨਾਉ ॥

ਬਪਤਿਸਮਾ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕਕੇ
ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਗੋਤਾ ਦੇ ਕੇ ਦੀਸਾਈ
ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ (ਦੇਣਾ, ਲੇਣਾ) ॥

ਬਰਾ } ‘ਵਭਾ’ ਅਤੇ ‘ਵਭਾਤ’ ਵੇਖੋ ॥
ਬਰਾਤ }

ਬੋਬ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਬਾਪੂ ॥

ਬੋਬ, ਪੁ:—ਗਡੀ ਤੀਆ ਅਗਲੀਆਂ ਲਮੀਆਂ
ਲਕੜੀਆਂ, ਪਾਂਟਣ ਵਾਲਾ ਗੋਲਾ, ਨਾਲੇ
‘ਬੋਬਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਬਰ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ
ਪਾਸੇ, ਠੀਕਰਾ ॥

ਬੋਬਰਾਨਾ, ਸ:—ਬਾਵਰੀਆਂ, ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਬਰੇ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮੋਟੀ ਰੋਟੀ,
ਮੰਨ ॥

ਬੋਬਲ, ਪੁ:—ਭਾਲਰ, ਕੰਨੀ, ਢੁੰਮਕ ॥

ਬੋਬਾ, ਪੁ:—ਅਖਰ ‘ਬ’ ॥

ਬੋਬਾ, ਪੁ:—ਫੁੱਟ ਕੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ
ਧਾਰ, ਨਲਕਾ, ਟੂਟੀ, ਨਾਲੀ, ਚੇਲ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ
ਵਾਲੀ ਭਾਫ ਦੀ ਗੱਡੀ ਇੰਜਨ ॥

ਬਬਾਣ, ਪੁ:—ਫੁੱਢੇ ਦੇ ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਅਰਬਾ ਜਿਸ
ਨੂੰ ਦਰਿਆਈ ਅਪਣਕ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ
ਹੋਵੇ, ਦੇਉਤਿਆਂ ਦਾ ਉਤਰ ਖਰੋਲਾ ॥

ਬੱਬੀ

ਬੱਬੀ, ਸ:—ਦੇਸੀ ॥

ਬੱਬੀਹਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਪਖੀਰੁ ॥

ਬੱਬੂ ਰਾਟ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੋ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ॥

ਬਬੂਲ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਿੱਕਰ ॥

ਬੰਡਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਬਥੇਰਾ, ਵਰ ਸਾਰਾ (ਪਾਣੀ) ॥

ਬੰਮ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਗਾਗ ਦੀ ਅਵਾਜ਼,
ਬੰਮ } ਥੰਥ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਡੁੱਧਾਈ ਨਾਪਣ ਵਾਲੀ
ਰੱਸੀ ॥

ਬਮੁਣਉ, ਪੁ:—ਬਾਹਮਣ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ,
ਬਾਹਮਣ ਪੁੱਤਾ ॥

ਬਮੁਣੇਟਾ, ਪੁ:—ਬਾਹਮਣ ਦਾ ਬੇਟਾ ॥

ਬਮੁਣੇਰੀ, ਸ:—ਬਾਹਮਣ ਦੀ ਬੇਟੀ, ਬਾਹ-
ਮਣੀ ॥

ਬਮ ਮਹਾਦੇਉ, ਵਿਸਮਯ:—ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦੀ
ਜਧ ॥

ਬਮਾਣ, ਪੁ:—‘ਬਥਾਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਮਾਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਤਕੜਾ ਨਹੀਂ, ਜੋਗੀ ॥

ਬਮਾਰੀ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਠੀਕ ਨਾਂ ਹੋਣਾ,
ਰੋਗ ॥

ਬਮਾਲਕ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ,
ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਖੁੱਸ ਗਈ ਹੋਵੇ ॥

ਬਰ ਦੇਣਾ

ਬੱਯੜਾ } ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਪੰਛੀ ਜੋ ਸਿਖਾਉਣ ਲਾਲ
ਬੱਯਾ } ਰੀਝ ਹੁੰਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬਯਾ, ਪੁ:—ਥਾਸ ਬਿਹਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜੋ ਗੁੱਲੇ,
ਮਠਿਆਈ ਆਦਿਕ ਨੂਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ
ਸੱਸਾਂ ਜਾਂ ਵੇਡੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਬਯਾਸ
ਬਯਾਸੀ
ਬਯਾਹ
ਬਯਾਹਣਾ
ਬਯਾਕਲ
ਬਯਾਕਲਤਾ
ਬਯਾਜ
ਬਯਾਜੜ
ਬਯਾਜੜੀਆਂ } ‘ਬਿਆਸ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਯਾਜੀ
ਬਯਾਜੁੜ
ਬਯਾਜੂ
ਬਯਾਣਾ
ਬਯਾਹ
ਬਯਾਪਣ
ਬਯਾਧੀ

ਬਰ, ਪੁ:—ਲਾਗਾ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਚੌੜਾਈ, ਸੱਚੀ
ਅਸੀਸ, ਜੋ ਰਿਸ਼ੇਰ ਦੇਵਤਾ ਜਾਂ ਰਾਜਾ
ਆਦਿਕ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਬਰ ਜੋਗ } ਵਿ:—ਵਿਆਹੁਣ ਜੋਗੀ (ਕੁੜੀ),
ਬਰ ਪਰਾਪਤ } ਮੁਟਿਆਰ ॥

ਬਰ ਦੇਣਾ, ਵਿ:—ਸੱਚੀ ਅਸੀਸ ਦੇਣੀ, ਕੰਨਯਾ
ਦਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਬਰ ਮਿਚਣਾ

ਬਰ ਮਿਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲ ਹੋ ਸਕਣਾ, ਵਾਰੇ ਆਉਣਾ ॥

ਬਰਸ, ਪੁ:—ਵਰ੍ਹਾ, ਸਾਲ, ਬਾਰੀ ਮਹੀਨੇ ॥

ਬਰਸ ਹੰਢ, ਸ:—ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ, ਜਨਮ ਦਾ ਦਿਨ ॥

ਬਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਣਾ, ਵਰ੍ਹਣਾ, ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ ॥

ਬਰਸਰ, ਪੁ:—ਕਦਰ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ॥
ਵਿ:—ਬਰਾਬਰ ॥

ਬਰਸਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲ ਹੋ ਸਕਣਾ, ਵਾਰੇ ਆਉਣਾ ॥

ਬਰਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੀਂਹ ਪੁਆਉਣਾ, ਬਹੁਤ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਬਰਸਾਉ, ਵਿ:—ਬਰਸਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਰਸਣ ਦੀ ਆਸ ਹੋਵੇ ॥

ਬਰਸਾਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਮਾਏ ਜਾਂ ਸੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰ ਨੀਆਂ, ਚੰਡਣਾ ॥

ਬਰਸਾਤ, ਸ:—ਜਿਸ ਬਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਪੈਂਦਾ ਹੋ, ਬਰਖਾ ॥

ਬਰਸਾਤੀ, ਸ:—ਛੱਤੀ ਹੋਈ ਹਵਾਦਾਰ ਥਾਂ, ਸਥਾਤ, ਮੌਮ ਜਾਮਾ, ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥
ਵਿ:—ਬਰਸਾਤ ਦਾ ॥

ਬਰਸਾਤੂ, ਵਿ:—ਬਰਸਾਤ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਜੋਗਾ (ਕਪੜਾ), ਬਰਸਾਤ ਵਿੱਚ ਉਂਗਿਆ ਹੋਇਆ ਘਾਹ ॥

ਬ੍ਰਹਮਣੀ

ਬਰਸੀਣੀ, ਸ:—ਵਰ੍ਹੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁਰਦੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੀ ਨਿਆਜ ਜੋ ਮੁਸਤਮਾਨ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਵਰ੍ਹੀਣੀ ॥

ਬਰੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰ੍ਹਣਾ, ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ, ਬਰਖਾ ਹੋਣੀ, ਬਹੁਤ ਦਾਨ ਹੋਣਾ ॥

ਬਰੁਣਾਉ, ਵਿ:—ਬਰੁਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਰੁਣ ਦੀ ਆਸ ਹੋਵੇ ॥

ਬ੍ਰਹਮ, ਪੁ:—ਪਰਮਾਤਮਾ, ਜਗਤ ਦਾ ਆਦਿ ਕਾਰਣ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਯਾ, ਸ:—ਬ੍ਰਹਮਣ ਦਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ, ਪੁ:—ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਜਾਨਣਵਾਲਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਜ (ਚਰਯ), ਪੁ:—ਜਤੀਸਤੀਰਹਿਣਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ, ਪੁ:—ਵੇਦ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਵਿਦਵਾਨਥੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਧੂ, ਤਪੱਸੀ, ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਸੰਗ ਨਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਭੰਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਔਖਧ, ਦੁਖ ॥

ਬ੍ਰਹਮਬਿੰਦਿਆ, ਸ:—ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦੀ ਬਿੰਦਿਆ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਭੋਜ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਹਮਣ ਜੁਆਲਣੇ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀ ਦੁਕੀਆਂ, ਸੁਰਗ ॥

ਬ੍ਰਹਮਣ } 'ਬ੍ਰਾਹਮਣ' ਅਧਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬ੍ਰਹਮਣੀ }

ਬ੍ਰਹਮਾ

ਬ੍ਰਹਮਾ, ਪੁ:—ਸਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੇਵਤਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮੰਡ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ, ਭੂਜੱਲ, ਸਰਿਸ਼ਟ ॥

ਬਰ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਬਰਸ, ਸਾਲ, ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ॥

ਬਰ੍ਹਾਉਣਾ } 'ਬਰਸਾਉਣਾ' 'ਬਰਸਾਉ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਰ੍ਹਾਉ

ਬਰ੍ਹੀਣਾ, ਪੁ:—'ਵਰ੍ਹੀਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰ੍ਹੀਣੀ, ਸ:—'ਬਰਸੀਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਹੁਣ, ਸ:—ਛੋਟੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਸੋਜ ॥

ਬਰਕ, ਪੁ:—'ਵਰਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਕਣ } ਪੁ:—ਪੁਲਸ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ,
ਬਰਕਣ ਦਾਜ } ਖਿੰਡ ਦਾ ਚੌਕੀਦਾਰ ॥

ਬਰਕਣ ਦਾਜੀ } ਸ:—ਬਰਕਣਦਾਜ ਦਾ
ਬਰਕਣੀ } ਕੰਮ ॥

ਬਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੰਡ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ
ਗਲੇਏ ਹੋਣਾ, ਹੋਟੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ
ਅਤੇ ਸਾਫ ਹੋਣਾ, ਚਮਕਣਾ, ਬੱਲਣਾ ॥

ਬਰਕਤ, ਸ:—ਵਾਧਾ, ਚੰਗੀ ਪਰਾਲਬਧ, ਚੌਕ,
ਗਿਨਣ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ॥

ਬਰਕਤੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਛੋਟਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਬਰਕਾ, ਪੁ:—'ਵਰਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਖਣਾ, ਪੁ:—ਬਰਖਾ ਹੋਣੀ, ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ,
ਜੰਸਣਾ ॥

ਬਰਤ ਸਰਤ

ਬਰਖਾ, ਸ:—ਮੀਂਹ, ਬਾਰਸ਼, ਅਗਸਤੋਂ ਜੋ
ਪਾਣੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬਰਖਾ ਹੁੱਤ, ਸ:—ਬਰਸਾਤ ਦੀ ਬਹਾਰ ॥

ਬਰਖਿਲਾਫ਼, ਵਿ:—'ਬਿਰੁੱਧ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਖੁਰਦਾਰ, ਵਿ:—ਪਿਆਰਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਨੇਕ ਲੜਕਾ,
ਬੀਬਾ ॥

ਬਰਖੁਰਦਾਰੀ, ਸ:—ਅਸੀਸ, ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ॥

ਬਰਗ, ਪੁ:—'ਵਰਗ' ਵੇਖੋ, ਹੋਟੀ ਦਾ ਟੁੱਕ ॥

ਬਰਗਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟੋਰਨਾ, ਮਨਾਉਣਾ,
ਸਮਝਾਉਣਾ, ਆਪਣੀ ਮੱਤ ਲਾਉਣਾ ॥

ਬਰਗਾ, ਪੁ:—'ਵਰਗਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰੰਚ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਸਕੂਲ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਛੋਟਾ
ਸਕੂਲ ਜੋ ਉਸੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇ ॥

ਬਰਛਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਨੌਕਦਾਰ ਹਥਿਆਰ ॥

ਬਰਛੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬਰਛਾ ॥

ਬਰਛੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਥੋਂ ਬਰਛੀ ਮਾਰੇ ॥

ਬਰਜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਵਰਜਣਾ' ਆਦਿਕ
ਬਰਜਾਣਾ } ਵੇਖੋ ॥

ਬਰੰਜੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਕਿੱਲ ਜਾਂ ਮੋਖ ॥

ਬਰਤ, ਪੁ:—ਪੁੰਨ ਖੱਦਣ ਵਾਸਤੇ ਛੁੱਛਾ ਰਹਿਣਾ
ਰੀਤ, ਦਸਤੂਰ ॥

ਬਰਤ ਸਰਤ, ਪੁ:—ਹਿੱਸਾ, ਮੇਲਗੋਲ, ਵਰਤਾਰਾ,
ਸਲੂਕ ॥

ਬਰਤਮਾਨ

ਬਰਤਮਾਨ, ਵਿ:-ਜੋ ਹੁਣ ਵਰਤੀਦਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਦਾ ਸਮਾ ॥

ਬਰਤਵਾਰਾ, ਪੁ:-ਰੀਤ, ਵਰਤਾਰਾ, ਵੰਗ, ਸਾੜ ॥

ਬਰਤਣ, ਪੁ:-ਭਾਂਡਾ ॥

ਸ:-ਵਰਤਾਰਾ, ਬਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ॥

ਬਰਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲੋਣ ਦੇਣ ਕਰਨਾ, ਕੰਮ ਲੈਣਾ ॥

ਬਰਤਾ, ਪੁ:-ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ, ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਬਰਤਾਰਾ, ਪੁ:-ਹਿੰਸਾ, ਦਸਤੂਰ, ਰੀਤ, ਰਿਵਾਜ, ਵਲਣ ॥

ਬਰਤੀ, ਪੁ:-ਬਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਰਤੋਂ, ਸ:-ਲੈਣ ਦੇਣ, ਮੇਲਗੇਲ, ਸਾੜ ॥

ਬਰਦਾ, ਪੁ:-ਨੌਕਰ, ਗੁਲਾਮ ॥

ਬਰਦੀ, ਸ:-ਲੋੜੀ, ਗੋਲੀ, ਸੀਗੀ ਪੁਸ਼ਾਕ, ਇੱਕੋ ਜੇਹੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ॥

ਬਰਨ, ਪੁ:-ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤੀ ਆਦਿਕ ਜਾਤੀ, ਰੰਗ, ਪੁਸ਼ਾਕ, ਵੰਗ, ਅੱਖਰ ॥

ਬਰਨ ਨਿਕਰੋ, ਪੁ:-ਜੋ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦਾ ਬਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰੇ ॥

ਬਰਨਣ, ਪੁ:-ਬਿਆਣ, ਕਥਾ, ਹਾਲ, ਵਿਬਿਆ (ਕਰਨਾ) ॥

ਬਰਲ

ਬਰਨਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਵਲ ਦਾਰ ਹੁੱਖ, ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਜੋ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਰੁੜੀ ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ॥

ਬਰਛ, ਸ:-ਠੰਡ ਨਾਲ ਜੰਮਿਆ ਹੋਯਾ ਪਾਣੀ ॥

ਬਰਛਾਣੀ, ਵਿ:-ਬਰਛ ਦਾ, ਬਰਛ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਰਛ ਵਰਗਾ ਠੰਡਾ ॥

ਬਰਛੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰੀ ਦੀ ਮਠਿਆਈ, ਖੌਏ ਦੀ ਟਿੱਕੀ ॥

ਬਰਬਰ } 'ਬਰਾਬਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਰਬਰੀ

ਬਰਬਾਦ, ਵਿ:-ਤਬਾਹ, ਉਜੜਿਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ॥

ਬਰਬਾਦੀ, ਸ:-ਤਬਾਹੀ, ਮੱਤਿਆ ਨਾਸ, ਉੱਜੜ ਜਾਣਾ ॥

ਬਰਮ, ਪੁ:-'ਵਰਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਮ, ਪੁ:-'ਬ੍ਰਹਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਮਾ } 'ਵਰਮਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਰਮੰਉਣਾ
ਬਰਮੀ

ਬਰਮੇਰ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਮੋਟਾ ਉੱਨ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਬਰਯਾਮ, ਵਿ:-'ਵਰਿਆਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਲ, ਪੁ:-ਮਸਤੀ, ਪਾਗਲ ਪੁੱਠਾ, ਬੇ ਬਰਮੀ (ਜਾਣਾ) ॥

ਬਰਲਾਟ

ਬਰਲਾਟ, ਸ਼:—ਬਕਵਾਦ, ਮੁਰਖਤਾਈ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ॥

ਬਰਵੱਟਾ, ਪੁ:—'ਬਹੁੱਟਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਗਾਗਣੀ, ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਵੰਗ ॥

ਬਰਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਾਤ, ਚੌਂਕੀਦਾਰ ॥

ਬਰਵਾਲੀ, ਸ਼:—ਬਰਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਬਰੜ, ਪੁ:—ਬਕਵਾਦ, ਬੁਠੀ ਸ਼ੇਖੀ (ਕਰਨਾ, ਮਾਰਨਾ), ਇੱਕ ਨੀਚ ਜਾਤ ਮੰਗਤਿਆਂ ਦੀ ॥

ਬਰੜੀ, ਪੁ:—ਬਕਵਾਦ, ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਬਰੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਣਾ, ਨੀਂਦਰ ਵਿਚ ਬੈਠਣਾ ॥

ਬਰੜੀ, ਸ਼:—ਬਕਵਾਦਣ, ਬਰੜ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਮਤ ॥

ਬਰਾ, ਪੁ:—ਬਰਮ, ਕਲੰਕ, ਉਜ, ਬੁਠਾ ਦੱਸ (ਦੇਣਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਬਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਚਾਉਣਾ, ਜੀ ਲਾਉਣਾ ॥

ਬਰਾ ਸੂਹੀ, ਸ਼:—ਜੋ ਕਪੜੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਲਾਏ ਦਾ ਪੋਉ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਪੁ: } ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ
ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ, ਸ਼: } ਜਾਤ ॥

ਬਰਾਦਰੀ

ਬਰਾਗੀ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਉਦਾਸ ਰਹਿਣਾ, ਮੋਹ ਦਾ ਤਿਆਗ, ਤਪੱਸਿਆ ॥

ਬਰਾਗ ਲੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਛੱਡ ਦੇਣੇ ॥

ਬਰਾਗਣ, ਸ਼:—ਬਰਾਗੀ ਮਤ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਲਕੜੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ T ਹੈ ॥

ਬਰਾਗੀ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਉਦਾਸ, ਤਪੱਸੀ, ਇੱਕ ਭਰੀ ਦੇ ਫਕੀਰ ਜੋ ਆਸ ਸਰਾਬ ਨਹੀਂ ਛੋਹਦੇ ॥

ਬਰਾਛਾਂ, ਸ਼:—(ਬਹੁ: ਬਸ)—ਮੂੰਹ ਦੀਆਂ ਠੁੱਕਰਾਂ ॥

ਬਰਾਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਭਾ ਨਾਲ ਬੈਠਣਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੈਠਣਾ, ਅਨੰਦ ਮਨਾਉਣਾ, ਸੁੰਦਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਰਹਿਣਾ, ਵੱਸਣਾ ॥

ਬਰਾਜਮਾਣ, ਵਿ:—ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੋਯਾ, ਚਮਕਦਾਰ, ਮੌਜੂਦ (ਹੋਣਾ) ॥

ਬਰਾਂਡਾ, ਪੁ:—ਕਮਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਛੱਤੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ॥

ਬਰਾਂਡੀ, ਸ਼:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਗਰਮ ਕੋਟ, ਇੱਕ ਸਰਾਬ ॥

ਬਰਾਣੀ ਜਮੀਨ, ਸ਼:—ਮੀਂਹ ਦੇ ਆਸਰੇ ਜੋ ਧਰਤੀ ਹੈ ॥

ਬਰਾਤ, ਸ਼:—ਸੰਵ, ਜਨੇਤ, ਹਿੰਸਾ, ਭਾਗ ॥

ਬਰਾਤੀ, ਪੁ:—ਜਾਵੀ, ਜਨੇਤੀ ॥

ਬਰਾਦਰੀ, ਸ਼:—ਇੱਕੋ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ, ਭਾਈ ਭਾਗ, ਸਭਾ ॥

ਬਰਾਬਰ

ਬਰਾਬਰ, ਵਿ:-ਇਕੋ ਜੇਹਾ, ਇਕਸਾਰ, ਠੀਕ,
ਸਧਾ, ਖੋਧਰਾ, ਮਿਲਦਾ, ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਜਾਂ
ਹਾਠ ਦਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਠੀਕ ਠੀਕ, ਸਿੱਧੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਗਾ-
ਤਾਰ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਧ:-ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਵਾਕਰਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਬਰਾਬਰ, ਪੁ:-ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਨਾਕੇ ਦੇ ਜੱਦਾਂ ਦੀ
ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਬਰਾਬਰ ਬੰਸ, ਪੁ:-ਬਰਾਬਰ ਜਾਤ ਦਾ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਆਸ ਜਾਂ ਮੁਗਾਦ ਪੁਰੀ
ਹੋਣੀ, ਕੰਮ ਸਰਨਾ ॥

ਬਰਾਬਰ, ਵਿ:-ਤਕੜਾ, ਤਲੇਰ, ਬਹਾਦਰ ॥

ਬਰਾਬਰ, ਪੁ:-ਮੁਸਤਮਾਨੀ ਦੀ ਇਕ ਨੀਰ ਜਾਤ ॥

ਬਰਾਬਰ, ਵਿ:-ਸਰਕਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਜਾਂ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਦਾ
(ਰਾਜ ਆਦਿਕ) ॥

ਬਰਾਬਰ, ਵਿ:-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਛੁੱਟਣ ਵਾਲਾ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਸ:-'ਵਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਰਾਬਰ, ਵਿ:-ਮਹੀੜ, ਪਤਲਾ, ਬਹੁਤ ਨਿੱਕਾ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਸ:-ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਬਰਾਬਰ, ਪੁ:-ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਘਾਹ ॥

ਬਰਾਬਰ (ਦ), ਪੁ:-ਬੇਦਕ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਣ
ਵਾਲਾ ਦਾੜ੍ਹਾ ॥

ਬਲ ਸੁਰਾ

ਬਰਾਬਰੀਆ, ਪੁ:-ਜੋ ਬਦੀ ਰੂਪ ਪਾਰਣ ਕਰੇ,
ਪਖੰਡੀ, ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਸ:-ਪਿੰਡੇ ਦੇ ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ ਵਾਗ, ਚਟਾਕ,
ਵਿੰਸੀਆ ਜਿੱਥੇ ਥੀੜ ਜਾਂ ਜੋਆ ਦੀ ਬਰਾਬਰ
ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਸ:-ਜਿਸ ਪਰਤੀ ਨੂੰ ਪੁਰਾ ਵਰਾ ਨੀ
ਵਾਹਿਆ ਜਾਵੇ ॥ *follow*

ਬਰਾਬਰ, ਸ:- } ਚੋਖਣ, ਧੋਖੀ, ਜੋ ਥਪੜੇ ਧੋਖੇ ॥
ਬਰਾਬਰ, ਪੁ:- }

ਬਰਾਬਰ, ਪੁ:- } ਪਾਲੀ ਦੇ ਵਿਰਕਾਰ ਸੁੱਕੀ ਰੋਤਲੀ
ਬਰਾਬਰੀ, ਸ:- } ਪਰਤੀ ॥

ਬਰਾਬਰ (ਰੋ), ਸ:-ਅੰਨ, ਰਸੜ, ਬੁਰਾਕ ॥

ਬਰਾਬਰ ਬਰਾਬਰ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਿ:-ਆਮ੍ਰੇ ਸਾਮ੍ਰਣੇ ॥

ਬਰਾਬਰੀਆ, ਕ੍ਰਿ:-ਬੱਢਣਾ, ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ॥

ਬਰਾਬਰੀ, ਪੁ:-ਰੀਲ ਦੇ ਚੁੱਖ ਦੀ ਗੰਦ ॥

ਬਰਾਬਰ, ਪੁ:- } ਛੋਟਾ ਬੰਡ ਦਾ ਬੁਰਾ ਜਾਂ ਫਲ ॥
ਬਰਾਬਰੀ, ਸ:- }

ਬਰਾਬਰ } 'ਬਰਾਬਰ' 'ਬਰਾਬਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਰਾਬਰੀ }

ਬਲ, ਪੁ:-ਜੇਰ, ਵਲ, ਵੇਰ, ਮੇਰ, ਪੇਰ (ਬਲ-
ਦਾਰ = ਮੁੜਿਆ ਹੋਯਾ) ॥

ਸ:-ਕੁਰਬਾਨੀ, ਵਾਰੀ ਹੋਈ ਚੀਜ ॥

ਬਲ ਸੁਰਾ, ਵਿ:-ਬਹੁਤ ਤਕੜਾ, ਛੋਟਾ ਜੋਰ-
ਬਰ ॥

ਬਲ ਖਾਣਾ

ਬਲ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਨਾ, ਚੱਕਰ ਲਾਉਣਾ
ਖਿੜਨਾ ॥

ਬਲ ਛਲ, ਪੁ:—ਧੱਖਾ, ਫਰੇਬ, ਮਕਰ ॥

ਬਲ ਦਾਣ, ਪੁ:—ਬਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੁਰਬਾਨੀ ॥

ਬਲ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋੜਨਾ, ਫੇਰਨਾ, ਢਾਰਨਾ,
ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਬਲ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਣਾ ਪੈ ਜਾਣੀਆਂ ॥

ਬਲ ਬੱਕਰਾ, ਪੁ:—ਤੇਵੀ ਦੀ ਭੇਟ ਕੀਤਾ
ਹੋਯਾ ਬਕਰਾ ॥

ਬਲ ਬਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲਿਹਾਰ ਜਾ ਕੁਰ-
ਬਾਨ ਹੋਣਾ ॥

ਬਲ ਭੱਖ, ਪੁ:—ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਨਕੀ-
ਮੀ ਸ਼ੈ, ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਬਲੀ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਲ ਮਾਣ } ਵਿ:—ਭਕਤਾ, ਬਲੀ,
ਬਲ ਵੰਤ (ਵਾਨ) } ਗੰਢਾ ॥

ਬਲ ਲੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਚੁਵੇਰੇ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਬੱਲ, ਸ:—ਸੁਗਭੇ ਜਾਂ ਹਲ ਦਾ ਤਸਮਾ ॥

ਪੁ:—ਵੱਲ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਵੱਲ ॥

ਬਲੁਣਾ, ਪੁ: } ਚੌਕੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਬਲੁਣੀ, ਸ: } ਗੰਢਾ ॥

ਬਲ ਹਾਰ } 'ਬਲਿਹਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਲ ਹਾਰੀ }

ਬੱਲਮ ਬਰਦਾਰ

ਬਲਕ } ਧੰਜਕ:—ਪਰ, ਸਗੋਂ, ਹੱਥ, ਹੋਰ
ਬਲਕਣ } ਬੀ ॥
ਬਲਕੇ }

ਬਲਕਾਰ, ਪੁ:—ਜੋਰ, ਤਾਕਤ, ਪਮੈਤ, ਹੰਕਾਰ ॥

ਬਲਖੀ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਝਾਲਰ ॥

ਬਲਗਮ, ਸ:—ਕੜ, ਖੰਘ ਨਾਲ ਨਿਕਲਣ
ਵਾਲੀ ਮੈਲ ॥

ਬਲਗਮੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਲਗਮ ਦਾ
ਜੋਰ ਹੈ, ਖੰਘਲ ਵਾਲਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਬਲਗਣ } ਸ:—ਘੋਰਾ, ਬਾੜ, ਮਦਾਣ ਦੇ
ਬਲਗੁਣ } ਗਿਰਦੇ ਦਾ ਕੰਧ ॥

ਬਲਟੇ (ਹਾ), ਪੁ: } 'ਬਲਟੇ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਲਟੇਹੀ, ਸ: }

ਬਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਗ ਭੜਕਣੀ, ਜਲਣਾ, ਸੜਨਾ,
ਘੋਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਗਿਰਦੇ ਫਿਰਨਾ, ਬਲ
ਦੇਣਾ ॥

ਬਲਦੀ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਗ
ਜਾਂ ਕੁੰਧ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਬਲਦ } ਪੁ:—ਬੈਲ, ਵੱਗਾ, ਸਾਨ੍ਹ ॥
ਬਲਧ }

ਬੱਲਮ, ਸ:—ਬਰਛਾ, ਠੇਜਾ, ਭਾਝਾ ॥

ਬੱਲਮਟੇਰ, ਪੁ:—ਆਪਣੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜੋ
ਸਿਪਾਹੀ ਬਣੇ ਅਤੇ ਤਲਬ ਨਾਲਏ ॥

ਬੱਲਮ ਬਰਦਾਰ, ਪੁ:—ਬੱਲਮ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬੱਲਮ ਬਰਦਾਰੀ

ਬੱਲਮ ਬਰਦਾਰੀ, ਸਾ:—ਬੱਲਮ ਬਰਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬਲਮਾ, ਪੁ:—ਆਸਕ, ਪ੍ਰੀਤਮ, ਕੰਤ, ਖਸਮ ॥

ਬਲੱਯਾਂ, ਸਾ:—(ਬਹੁ:), ਬਲਾਈਆਂ, ਬਲਾਵਾਂ, ਮੁਸੀਬਤਾਂ ॥

ਬਲੱਲਾ, ਪੁ: }
ਬਲੱਲੀ, ਸਾ: } ਮੁਰਖ, ਸਿੰਧਾ, ਭੱਲਾ, ਅੱਲ੍ਹੜ ॥

ਬਲਾ, ਪੁ:—ਵਲਾ, ਲੰਮੀ ਗੋਲ ਲਕੜੀ ॥

ਬਲਾ, } ਸਾ:—ਮੁਸੀਬਤ, ਬਿਪਤਾ, ਔਖ, ਬੁਝੇਲ,
ਬਲਾਇ } ਭੁਤ ॥

ਵਿ:—ਤਰਾਉਣਾ (ਨੀ), ਬਗ਼ਾਲੂ, ਭੇਜ
ਦੁਸਤ ॥

ਕੀ ਬਲਾ ਹੈ, ਬੁਝ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾ ਮਨੁੱਖ ਹੈ ॥

ਬਲਾ ਤੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੁਝ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਬਲਾ ਲੈਣਾ }
ਬਲਾਈਂ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ਫਰਨਾ ॥

ਬੱਲਾ, ਪੁ:—ਗੋਂਦ ਨਾਲ ਖੋਡਣ ਵਾਲਾ ਫੱਟੀ ॥

ਬਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਪਰਗਾਉਣਾ ॥

ਬਲਾਇਤ }
ਬਲਾਇਤਣ } 'ਬਲਾਇਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਲਾਇਤੀ }

ਬਲਾਈਂ, ਸਾ:—(ਬਹੁ:), ਬਹੁਤ ਬਲਾਵਾਂ ਜਾਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ॥

ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਦੂਰ ਬਲਾਈਂ, ਅਸੀਸ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਰਹਿਆਈ ਹੈ ॥

ਬੱਲੁ

ਬਲਾਸ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਭੋਗ, ਅਨੰਦ ॥

ਬਲਾਜ, ਪੁ:—ਇਵਾਲੀ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਤਰਖਾਣਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਬਲਾਲਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਮੇਰਾ ਜਾਗ ਹੋ (ਕਿ
ਬਲਾਲੇ } ਭਲਾਨਾ ਕੰਮ ਅਉਂਦਾ) ॥

ਬਲਿਸਟਰ, ਪੁ:—ਵਲੋਤੋਂ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਆਪਾ ਹੋਯਾ ਵਕੀਲ ॥

ਬਲਿਸਟਰੀ, ਸਾ:—ਵਲੋਤ ਦਾ ਵਕਾਲਤ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ॥

ਬਲਿਹਾਰ, ਵਿ:—ਵਾਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਬੁਰਥਾਨ, ਸਦਕੇ ॥

ਵਿਸਮਯ:—ਸਾਥਾਸੋ, ਚੱਲੇ, ਅਫਰੀਨ ॥

ਬਲਿਹਾਰਣ, ਸਾ:—ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਟੰਗਣ ਵਾਲਾ ਝੰਡਾ ॥

ਬਲਿਹਾਰੀ, ਵਿ:—ਬੁਰਥਾਨ, ਸਦਕੇ, ਵਾਰੀ, ਘੋੜੀ ॥

ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣਾ ॥

ਬਲੀ, ਵਿ:—ਤਕੜਾ, ਜੋਗਵਰ ॥

ਸਾ:—ਕੁਰਬਾਨੀ, ਝੰਡਾ ॥

ਬਲੀ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੀੜੇ ਗੋਡਣਾ ॥

ਬੱਲੀ, ਸਾ:—ਪਿਆਰਾ ਬੱਚਾ (ਮੀਵਾਂ ਦੀ ਬੱਲੀ) ॥

ਬੱਲੁ, ਪੁ:—ਸਮਰਥ, ਚਤਰਾਈ, ਲਿਆਕਤ, ਚੰਜ ॥

ਬਲੰਗੜਾ

ਬਲੰਗੜਾ (ਗਾ), ਪੁ: } ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਬੰਗਾ ॥
ਬਲੰਗੜੀ (ਗੀ), ਸ: }

ਬਲੁਡੀ, ਸ:—ਸੂਰ ਦੇ ਵਾਲਾ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਕੂਚੀ ॥

ਬਲੁੱਧਰ, ਪੁ:—ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਪੰਜਾ ਮਾਰਨਾ,
ਪੰਜੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਸਟਕਾ, ਸਿੱਟਕਾ,
ਮਾਰਨਾ) ॥

ਬਲੁੱਧਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਪਰਚਨਾ ॥

ਬਲੁਰ, ਪੁ: ਸ:—ਬੰਤਾ ਬਲੰਗੜਾ ॥

ਬੱਲੇ, ਵਿਸਮਧ:—ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ, ਵਾਹ ਵਾਹ,
ਅਸ਼ਥੇ ॥

ਬਲੇਦ, ਪੁ: ਸ: } ਬਲਦੀ ਦਾ ਓਕੜਾ ॥
ਬਲੇਦਾ, ਪੁ: }

ਬਲਦੀ, ਪੁ:—ਬਲਦੀ ਨੂੰ ਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਲੇਰਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਕਈ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ ॥
ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਬਹੁਤ ॥

ਬਲੇਰਾ, ਪੁ:—ਅਸਥਾਥ, ਕਪੜਾ ਲੱਭਾ ॥

ਬੱਲੇ, ਵਿਸਮਧ:—ਬੱਲੇ ਦੇਖੋ ॥

ਬਲੈਡਰ, ਪੁ:—ਫੁਰ ਬਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਰਕਤ
ਦੀ ਬੈਲੀ ॥

ਬਲੇਤ, ਸ:—'ਵਲਾਇਤ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਲੈਕਨਾ, ਪੁ:—ਪੱਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਚਿਖਨ ਵਾਲੇ
ਰਗ ਦੀ ਕੁੱਜੀ ॥

ਬਲੁਕਣਾ

ਬਲੋਚ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕੌਮ, ਉਨ੍ਹਾਂ
ਵਾਲਾ ॥

ਬਲੋਚਣੀ, ਸ:—ਬਲੋਚ ਕੌਮ ਦੀ ਕੁੰਮਰ ॥

ਬਲੋਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀਸ ਵਰਗਾ ਸਾਫ਼
ਪੱਥਰ ॥

ਬਵੇਜਾ, ਪੁ:—ਏ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਹ ॥

ਬਵੋਟਾ, ਪੁ:—ਬਾਂਹ ਤੋਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਤਵੀਰ
(ਮਝਿਆ ਹੋਣਾ) ॥

ਬਵੋ, ਸ:—ਫਲਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਹੀ, ਮਰੀ
(ਪੋਲੀ), ਲਗਾਈ ਤੀਵੀਂ ॥

ਬਵਾਸੀਰ, ਸ:—ਇਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਏ
ਵਿਰਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਮਹੁਕੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਵਾਸੀਰ ਖੁਲੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਬਵਾਸੀਰ ਵਿੱਚ
ਮਹੁਕਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਲਹੂ ਨਿਕਲੇ ॥

ਬਵਾਸੀਰ ਬਾਦੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਬਵਾਸੀਰ ਵਿੱਚ
ਲਹੂ ਨ ਜਾਂਦੇ ॥

ਬਵੇਸੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਵਾਸੀਰ ਦਾ ਰੋਗ
ਹੋ ॥

ਬਵੇਸੀਆ, ਸ:—(ਬਹੁ:) ਬਵਾਸੀਰ ਦੇ ਮਹੁਕੇ ॥

ਬੜ, ਪੁ: ਸ:—ਬੰਨ੍ਹ ਦਾ ਚਿਰਫ਼, ਬੰਗਲ ਦੀ
ਚਸੀਰ ॥

ਬੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ (ਸੰਢੇ ਚਾਕਰ), ਭਾਰੀ
ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ॥

ਬਜਨਾ

ਬਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਜਨਾ, ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ ॥

ਬਜ ਬਜ } ਸ:—ਬਕਵਾਦ, ਸੋਖੀ, ਬਿਆਰਬ
ਬਜ ਬਜਾਟ } ਗੀਤਾਂ (ਕਰਨਾ) ॥

ਬਜ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਨਾ, ਬਿਆਰਬ
ਬੋਲਣਾ ॥

ਬਜ ਬਜੀਆ(ਜਾ), ਪੁ:—ਬਜ ਬਜ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਬਕਵਾਦੀ ॥

ਬਜ ਬੋਲ, ਪੁ: }
ਬਜ ਬੋਲਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਬਜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਜਾ
ਬਜ ਬੋਲੀ, ਸ: } ਸੋਖੀਆਂ ਮਾਰੇ ॥

ਬਜਾ, ਪੁ:—ਦਾਲ ਦੀ ਭਲੀ ਹੋਈ ਟਿੱਕੀ ॥
ਵਿ:—ਵੱਡਾ, ਉੱਚਾ, ਬਹੁਤਾ, ਮਹਾਂ ॥

ਬਜਾ ਕੋਈਦਾ, ਵਿ:—ਭਾਂਡਾ, ਜੋਰਾਵਰ, ਬਰਾ-
ਰਤੀ ॥

ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਣਾ, ਸੁੱਚੇ ਪੌਣੇ ਬੋਲਣਾ ॥

ਬਜੀ, ਸ: } ਪੀਠੀ ਦੇ ਗਲੇਏ ਜੋ ਸੁਕਾ
ਬਜੀਆ, ਸ: (ਬਹੁ:) } ਕੇ ਰਿੰਨ ਦੇ ਹਨ ॥

ਬਜੇਮਾਂ(ਵਾਂ), ਪੁ:—ਕਪਾਹ ਦਾ ਥੀ ॥

ਬੀ, ਸ:—'ਵਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੀ, ਸ:—ਖੁਹ ਜਾਂ ਹੋਦ ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਣੀ ਝੱਕ
ਪੋੜੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਬੀ ਬੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਭੇਤ ਦਸਦੇ
ਵਿਰਨਾ, ਏ' ਏ' ਕਰਨਾ, ਬਕਨਾ, ਬੋਲਾ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਬੀ ਮਾਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਸੁਦਾਈ, ਬਲਾ

ਬਾਸ ਹੈ ਬਜਾਉਣਾ

ਬਾਇ, ਸ:—ਵਾਇ, ਹਵਾ, ਟਿ ॥

ਬਾਇਲੀ(ਵੀ), ਸ:—ਦੱਖੀਆਂ ਹੰਧਾਂ ਵਾਣਾ
ਪਹਾੜੀ ਸੋਭਾ, ਜਿਸ ਪੂਰੇ ਹੋਣੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਬਾਇਆ } ਪੁ:—ਵੋੜਾਈ, ਖੱਬੇ ਵੇਖੇ ਨਾਲ
ਬਾਇਆਂ } ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵੇਲ ॥
ਵਿ:—ਖੱਬਾ ॥

ਬਾਇਸੁਲ, ਪੁ:—ਬਾਈ ਕਰਕੇ ਵਿੱਤ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਬਾਇਬ ਕੋਣ, ਸ:—ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਵਿਚ-
ਕਾਰਲਾ ਖੌਸ਼ਾ ॥

ਬਾਈ, ਸ: ਪੁ:—ਬਾਈ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਵਾਓ
ਭਾਈ (ਅੰਬਾਲੇ ਦੇ ਅਲਾਕੇ), ਖੇਉ, ਦਾਦਾ
(ਲੁਏਹਾਨੇ) ॥ ਬੀਬੀ (ਮਰਹਟਿਆਂ ਵਿੱਚ) ॥

ਵਿ:—ਦੋ ਉੱਤੇ ਵੀਹ ॥

ਬਾਈਸਿਕਲ, ਸ:—ਘੋਰਾ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਦੋ ਪਹੀਆਂ ਸਵਾਰੀ ॥

ਬਾਈਮਾਂ(ਵਾਂ), ਵਿ:—ਜੋ ਬਾਈਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪੂਰੀ ਕਰੇ ॥

ਬਾਸ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਬਾਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਪਤਲਾ ਗੀਵਾਂ ਵਾਲਾ ਹੁੱਖ
ਜੋ ਅਰਸਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪੌਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਬਾਸ ਹੈ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਹੋਣਾ ॥

ਬਾਸ ਤੇ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਸ ਏੜ

ਬਾਸ ਏੜ } ਪੁ:—ਬਾਸ ਦਾ ਰੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਬਾਸ ਏੜ } ਜਾਤ ॥

ਬਾਸਕ ਨਾਰ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਖਿਆਲੀ ਵੱਖਾ
ਬਾਸਕ ਨਾਰਣੀ, ਸ: } ਸੱਪ ਜਿਸ ਨੇ ਪਰਤੀ ਨੂੰ
ਵਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਬਾਸਣ, ਪੁ:—ਬਰਤਣ, ਭੰਡਾ ॥

ਬਾਸਣੀ, ਸ:—ਲੱਕ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ
ਭੀੜੀ ਗੁਥਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਆਦਿਕ
ਰੱਖਏ ਹਨ ॥

ਬਾਸਨਾ } ਸ:—ਮੁਸ਼ਕ, ਸੁਰੰਘ, ਇਛਿਆ,
ਬਾਸਨਾ } ਚਾਹ ॥

ਬਾਸਨੀਕ, ਵਿ:—ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਸਰੀ } ਸ:—ਮੁਰਲੀ, ਵੰਡਲੀ, ਬਜਾਉਣ
ਬਾਸੁਰੀ } ਵਾਲੀ ਬਾਸ ਦੀ ਧੋਰੀ ॥

ਬਾਸਲਾ, ਪੁ:—ਤਿਲਕ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚਾਂਦੀ ਦਾ
ਛੋਟਾ ਭੰਡਾ ॥

ਬਾਸਲੀ } ਸ:—ਬਾਸਣੀ, ਬਾਸਰੀ (ਦੋਵੇਂ
ਬਾਸੁਲੀ } ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਛੀ, ਰਲਾਕ
ਆਦਮੀ ॥

ਬਾਸਾ, ਪੁ:—ਬਾਸ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਬਾਸਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥੁਰਾ ਜਿਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਬਾਸੀ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ (ਜੀਗਾ ਬਾਸੀ
ਆਦਿਕ) ॥

ਬਾਹਮਣ

ਬਾਸੀ, ਵਿ:—ਖਹਿਆ, ਬਹੀ, ਰਿਰ ਦੀ ਰੱਖੀ
ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ॥

ਬਾਸੀ ਸ:—ਰੋਲੀ ਨੂੰ ਸਹਾਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਸ,
ਨੜਾ ॥

ਬਾਸੂ, ਪੁ:—ਬਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਹ, ਸ:—ਤਾਕਤ, ਸਮਰਥ, ਬਲ, ਹਿਮਤ, ਵਾਹ ॥

ਬਾਹ, ਸ:—ਹੱਥ ਤੋਂ ਮੌਢੇ ਚੱਕ ਜੋ ਅੰਗ ਹੈ,
ਸਹਾਰਾ, ਹੁੰਦੀ, ਛਾਈ ਬਾਹ, ਸਰਬੰਧੀ ॥

ਬਾਹਟੁਟੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਹ ਜਾਂ ਸੱਜਣ ਦਾ
ਬਾਹ ਭੰਜਣੀ } ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਬਾਹ ਫੜਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਬਚਾਉਣਾ ॥

ਬਾਹਗੜ, ਪੁ: }
ਬਾਹਗੜੀ, ਸ: } ਹਉਆ, ਇੱਕ ਖਿਆਲੀ ਭਰਾ-
ਬਾਹਗੁੜ, ਪੁ: } ਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੇ ॥

ਬਾਹਗੜ ਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਬਿੱਲੀ,
ਹਉਆ। ਮੋਟਾ ਕੋੜਾ ਆਦਮੀ ॥

ਬਾਹਜ, ਅਵ:—ਬਿਨਾ, ਬਗੈਰ, ਛੱਡਕੇ ॥
ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਲਾ, ਵਾਹਿਆ ਹੋਯਾ ਥੋੜਾ ॥

ਬਾਹਜੜੀ, ਪੁ:—'ਬਾਹਿੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਹਨਣੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਪੜਾ (ਚਿੱਤ ਮਿਥਾਲਾ) ॥
ਬੰਦੋਬਸਤ ॥

ਬਾਹਨਣੂ ਝੰਟੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕਾ ਬੰਦੋਬਸਤ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਹਮਣ, ਪੁ:—'ਬਾਹਮਣ' ਵੇਖੋ, ਇੱਕ ਹਰੇ
ਅਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਪੰਛੀ ॥

ਬਾਹਮਣੀ

ਬਾਹਮਣੀ, ਸ:—'ਬਾਹਮਣੀ' ਵੇਖੋ, ਇੱਕ ਭਰਾ ਦੀ ਕਿਰਲੀ, ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਮਣੀਆਂ ਬੜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਨਾਜਾਂ ਦਾ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੇ ਦਾਗ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਾਹਯਾ, ਪੁ:—ਬਾਈਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਬਾਹਰ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ ਦਾ ਉਲਟ, ਅਸਲ ਥਾਂ ਤੋਂ ਅਲਗ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੰਨੇ, ਪਰੇ, ਅਲਗ, ਦੂਰ ॥

ਬਾਹਰ ਅੰਦਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਥਾਨੀ ਬਾਈ
ਬਾਹਰ ਭੀਤਰ }

ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੈਲ ਕਰਨ
ਬਾਹਰ ਫਿਰਨ ਜਾਣਾ } ਜਾਂ ਬਾਹਰੇ ਫਿਰਨ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ॥

ਬਾਹਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਰਹਿਣਾ, ਅਨਜੋੜ ਹੋਣਾ ॥

ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਤੀ ਵੇਕਣਾ, ਤਲਾਕ
ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ } ਦੇਣਾ ॥

ਬਾਹਰ ਥਾਂ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ, ਗਰਾ ॥

ਬਾਹਰ ਵਾਲਾ, ਪੁ: } ਬੁੜ, ਬੁਝੇਲ ॥
ਬਾਹਰ ਵਾਲੀ, ਸ: }

ਬਾਹਰ ਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਬਿੱਲਾ, ਹੁੰਦਿਆ ॥

ਬਾਹਰਲਾ, ਵਿ:—ਬਾਹਰ ਵਾਲਾ, ਬਾਹਰ ਦਾ ॥

ਪੁ:—ਸੂਰ ॥

ਬਾਹਰਾ, ਪੁ:—ਬਾਰਾਂ ਪਿੰਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿਣ ॥

ਬਾਹੁਣਾ

ਵਿ:—ਬਾਰਾਂ ਉਂਗਲਾਂ ਰੋੜਾ (ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਪੈਰ) ਵੱਖਰਾ, ਵਿਰੋਧੀ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਾੜਾਂ ॥

ਬਾਹਰੀ, ਪੁ:—ਬਾਹਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਜਾਤਾਂ ਦਾ ਕੋਠ ॥

ਬਾਹਰੂ, ਪੁ:—ਹੁਮੇਤੀ, ਮਦਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਹਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਬਾਹੁੜ, ਭਏ, ਵਧੀਕ ॥
ਬਾਹਲੀ, ਸ: } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭਾਢਾ, ਅੱਤ ॥

ਬਾਹਲੂ, ਪੁ:—ਹੁੰਦਿਆ, ਭਰ ਦਾ ਬਣਾਉਣੀ ਕਾਰਣ ॥

ਬਾਹਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਠਣੀ ਜਾਂ ਨਹਿਰ ਜੋ ਵੱਡੀ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲੇ, ਰੰਧੇ ਜਾਂ ਕੁਹਾੜ ਦਾ ਮੁੱਠਾ, ਰੋਜ਼ਾਈ, ਮੁੱਲ ॥

ਬਾਹਿੜਾ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਤਿਹਾਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਿਆ ਅੰਨ ਖਾਏ ਹਨ ॥

ਬਾਹੀ, ਸ:—ਮੱਥੇ ਦੇ ਲੰਮੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਲੋਕਤ, ਬਾਹ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਪਾਸਾ, ਕਿਲੇ ਦੀ ਫਸੀਲ, ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬਾਹੀ ਤਾਹੀ, ਸ:—ਮਾਘ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮੁੰਢ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿਨ ॥

ਬਾਹੀ ਮੱਲਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਗਾਹੁਣੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਠਹਿਰਨਾ ॥

ਬਾਹੀਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—'ਬਾਈਮਾਂ(ਵਾਂ)' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਾਹੁਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਹੁਲੀ

ਬਾਹੁਲੀ, ਸ:—ਕੁਰਤੇ ਦੀ ਬਾਂਹ, ਅਸਤੀਤ, ਬੋਹਲੀ ॥

ਬਾਹੁਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਹੁਜਨਾ' ਵੇਖ ॥

ਬਾਹੁਜੀ, ਵਿਸਮਯ:—ਦੁਹਾਈ, ਹਾਲ ਪੁਕਾਰਾ ਰਹਿਆ ॥

ਬਾਹੇਦਾਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ: } 'ਵਾਹੇਦਾਹ' 'ਵਾਕ' ਵੀ ॥
ਬਾਕ, ਪੁ: }

ਬਾਂਕ, ਸ:—ਹੱਥ ਜਾਂ ਪੈਰ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ, ਗੱਖੜ, ਲਕੜੀ ਦੀ ਤਲਵਾਰ, ਘੋਰੂ ਤੇਲ ਵਾਲਾ ਛਾਂਡਾ ਰੰਮ ਦਾ ॥

ਬਾਂਕ ਪਟਾ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਬਾਂਕ ਪਣ } ਪੁ:—ਬਾਂਕਾ ਹੱਥ ਦਾ ਗੁਣ,
ਬਾਂਕ ਪੁਣ } ਦਿਖਾਵਾ ॥

ਬਾਂਕ ਤਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨਾਜ ॥

ਬਾਂਕਾ, ਵਿ:—ਏਂਡਾ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਲੁੱਗਾ, ਸ਼ੋਕੀ ॥

ਬਾਂਕੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਚ ਰਹੇ, ਵਾਪੂ, ਅਥਿਯਾਸੀ ॥
ਪੁ:—ਬਚੀ ਹੋਈ ਰਕਮ, ਦੇਠ ਵਾਲਾ ਹੁਦਾਰ, ਵੱਧਾ ॥

ਬਾਂਕੀ ਉਗਰਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਂਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਲਖਾ ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਂਕੀ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਦਾ ਸਾਹਾ ਵੇਰਵਾ ਤਿਖਕੇ ਬਰਤ ਦੱਸਣੀ ॥

ਬਾਗ ਛੁੱਟ ਜਾਣੀ

ਬਾਂਕੀ ਚਲੀ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਬਰਾਬਰ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਜਾਣੀ ॥

ਬਾਂਕੀ ਚੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੇਠ ਵਾਲਾ ਹੁਦਾਰ ਦੇਕੇ ਲੇਖਾ ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਬਾਂਕੀ ਦੇ ਦਿਨ, ਪੁ:—ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾ, ਉਮਰ ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਬਾਂਕੀ, ਸ:—ਕੇ, ਉਲਟੀ, ਉਪਰਛਲ (ਆਉਣੀ) ॥

ਬਾਂਖੜਾ, ਵਿ:—ਸਾਰੇ ਮੋਹ ਜਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਦੁੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਗਾੜਾ ਦੁੱਖ ॥

ਬਾਂਖੜੀ, ਸ:—ਕੱਚੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਸੁਕਾਏ ਹੋਏ ॥ ਅੰਬਾਂਖੜੀ ॥

ਬਾਂਗ, ਪੁ:—'ਬਿਯਾਂ' ਵਾਲੀ ਫੁਲਫਾਰੀ, ਜਿਸ ਬਾਂਗੁੰਥ ਬਹੁਤ ਹੌਲ, ਬਾਂਡੀ, ਫੁਲਫਾਰੀ ॥
ਸ:—ਬਾਂਗੀ ਦੇ ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਨੇ ਠੇਕਣ ਅਤੇ ਮੋੜਨ ਵਾਲਾ ਭਸਮਾ ॥

ਬਾਂਗ ਉਠਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਂਗਾਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਘੋੜਾ ਦੁੜਾਉਣਾ ॥

ਬਾਂਗ ਹੱਥੋਂ ਛੁੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, ਮੌਕਾ ਖੁੰਝ ਜਾਣਾ ॥

ਬਾਂਗ ਖਿੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੇਕਣਾ, ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਂਗ ਛੱਡਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੋੜੀ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲੇ, ਚੱਲਣ ਦੇਣਾ ॥

ਬਾਂਗ ਛੁੱਟ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਅਥਤਿ-ਆਰ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਾਗ ਛੂਟ

ਬਾਗ ਛੂਟ, ਵਿਃ—ਜੇਹੜਾ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਠਹੀ, ਜੋ
ਠੱਥੇ ਵੱਧੇ ॥

ਬਾਗ ਛੋਰ, (ਰੀ) ਪੁਃ—ਗਲ ਦਾ ਰੋਸਾ ॥

ਬਾਗ ਵਿੱਲੀ ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਛੱਡਾ
ਅਖਤਿਆਰ ਦੇ ਦੇਣਾ ॥

ਬਾਗ ਪਰਵਾਰ, ਪੁਃ—ਬਾਲ ਬੱਚੇ, ਮੰਗਣ ॥

ਬਾਗ ਰਜਾਈ, ਸਃ—ਲਾਜ਼ੇ ਦੀ ਘੋੜੀ ਦੀ ਬਾਗ
ਰਜ਼ਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਰਕਮ ਭੁੱਟਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ।
ਘੋੜਾ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਾ ਸਦੀਸ਼ ਨੂੰ ਜੋ ਬਖਸ਼ੀਸ਼
ਦੇਵੇ ॥

ਬਾਗ ਬਾਗ } ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਖੁਸ਼, ਬਹੁਤ ਪਰਸਿਨ
ਬਾਗ ਬਾਗਾਂ } (ਹੋਣਾ) ॥

ਬਾਗ ਬਾਣ } ਪੁਃ—ਬਾਗ ਦਾ ਰਾਂਖਾ, ਜੋ ਬੂਟਿਆਂ
ਬਾਗ ਬਾਣ } ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਦੇਵੇ ॥

ਬਾਗ ਬਾਣੀ } ਸਃ—ਬਾਗਬਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥
ਬਾਗ ਬਾਣੀ }

ਬਾਗ ਮੋੜਨੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚਾਲ ਬਦਲਣੀ, ਮੁੜਨਾ,
ਸੀਤਲਾ ਦਾ ਜੋਰ ਘਟਣਾ ॥

ਬਾਗ ਵਾਲਾ, ਪੁਃ—ਬਾਗ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਬਾਗਵਾਨ ॥

ਬਾਂਗ, ਸਃ—ਫੁੱਕੜ ਦਾ ਬੱਲਣਾ, ਨਮਾਸ ਪੜ੍ਹਣ
ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ
ਮੂੰਹੋਂ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ (ੋਲੀ) ॥

ਬਾਗਸੁਆ, ਪੁਃ—'ਬਕਸੁਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਘੀਬਰ

ਬਾਂਗਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗੱਡੀ ਦੇ ਪਹੀਏ, ਨੂੰ ਚਰਬੀ ਜਾਂ
ਘੋਉ ਮਲਣਾ ॥

ਬਾਂਗਰ, ਪੁਃ—ਰੋਤਲਾ ਦੇਸ, ਕੈਥਲ ਸੀ'ਦ ਆਦਿਕਾਂ
ਦਾ ਅਲਾਕਾ ॥

ਬਾਂਗਰਨੀ } ਸਃ—ਬਾਂਗਰ ਦੇਸ ਦੀ
ਬਾਂਗਰਿਆਣੀ } ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ॥

ਬਾਂਗਰੂ, ਪੁਃ—ਬਾਂਗਰ ਦੇ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਗੜ, ਪੁਃ ਸਃ—ਭੀਰ ਸੌਦੀ ਜਾਂ ਭਾਂਗ ਦੇ ਸਿਰੇ
ਦਾ ਵੇਵਾ, ਬੀਕਾਨੇਰ ਦੇ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ਇੱਕੋ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਬਾਗੜਾ, ਪੁਃ—ਬਾਗੜ ਦੀ ਹੂੰ ਦੀ ਚਿਢਣੀ ਜਾਂ
ਪਲੰਗ ਪੋਸ਼ ॥

ਬਾਗੜੀ } ਪੁਃ—ਬਾਗੜ ਦਾ
ਬਾਗੜਿਆ } ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਂਗੀ, ਪੁਃ—ਬਾਂਗ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਵੱਡਾ ਲਾਟੂ ॥

ਬਾਂਗੀ, ਸਃ—ਚੁੰਮੀ ॥
ਪੁਃ—ਘਾਸਲੀ, ਪਾਲੀ ॥

ਬਾਂਗੀ, ਸਃ—ਛੋਟਾ ਲਾਟੂ ॥

ਬਾਂਗੂ, ਪੁਃ—ਬਾਂਗ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਘ ਪੁਃ } ਚਿੰਤਾ, ਸ਼ੇਰ, ਚਿੰਨੀ, ਸ਼ੇਰਨੀ ॥
ਬਾਘਣੀ, ਸਃ }

ਬਾਘੀਬਰ, ਪੁਃ—ਹਰਣ ਜਾਂ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਖੋਲ ॥

ਬਾਘੜ ਬਿੱਲਾ

ਬਾਘੜ ਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਬਿੱਲੀ, ਜੰਗਲੀ
ਬਿੱਲਾ, ਮੋਟਾ ਕੋੜਾ ਆਦਿ ॥ ਹਉਆ ॥

ਬਾਘੀ, ਪੁ:—ਗਿਲਟੀ, ਕੱਛਾਂ ਵਜਾਉਣੀਆਂ
(ਪਾਉਣੀ) ॥

ਬਾਚ, ਸ:—ਵੱਧ ਮਾਮਲਾ ਜਾਂ ਮਸੂਲ ॥

ਬਾਚ ਬਿਗਾਰ, ਸ:—ਜਬਰਦਸਤੀ ਜੋ ਮਸੂਲ
ਉਗਰਾਹਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਾਈ
ਜਾਏ ॥

ਬਾਚਕ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਨਾ, ਮਸੂਲ ਉਗਰਾਹੁਣਾ ॥

ਬਾਚੀ, ਸ:—ਹੇਠਲੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਬੀੜ ਦਾ ਇੱਕ
ਪੰਜਾ ॥

ਬਾਚੀਆਂ ਬੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੌਸ
ਠਾ, ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਬਾਛ, ਸ:—'ਬਾਚ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਛੜ, ਸ:—'ਵਾਛੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੱਖੋਰੂ, ਬਾਜਾ, ਬਾਜੇ
ਦਾ ਬਸਣਾ, ਬਾਜੀ ਜਾਂ ਖੇਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
(ਜੁਏ ਬਾਜ ਆਦਿਕ) ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੇਰ, ਮੁੜ, ਹਟਕੇ ॥

ਬਾਜ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਨਾ, ਹਟਣਾ, ਛੱਡਣਾ ॥

ਬਾਜ ਗਾਜ, ਪੁ: ਸ:—ਬਾਜੇ, ਬਾਜੇ ਬਸਣੇ ॥

ਬਾਜਦਾਰ, ਪੁ:—ਬਾਜ ਪਾਲਣ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ
ਸ਼ਿਕਾਰੀ ॥

ਬਾਜ਼

ਬਾਜ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾਂ ਕਰਨਾ,
ਦੁਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਾਜ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ,
ਮੋੜਨਾ ॥

ਬਾਜਰਾ, ਖੁ: } ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਅਨਾਜ ॥
ਬਾਜਰੀ, ਸ: }

ਬਾਜੀ, ਪੜ:—ਬੋਝੀ, ਵਿਰਲਾ ॥

ਬੋਜਾ, ਪੁ:—ਬੱਜਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ (ਤਬਲਾ
ਸਰੰਗੀ ਆਦਿਕ) ਮੁਰਖ, ਬੱਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਬੋਜਾ ਗੋਜਾ, ਪੁ:—ਸਥ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਜੇ ॥

ਬੋਜਾ ਬਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਵਾਜ
ਕੱਢਣੀ ॥

ਬਾਜੀ, ਸ:—ਖੇਡ, ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸ਼ਰਤ ਲਾਈ
ਜਾਏ, ਦਾਉ, (ਹਾਰਨੀ, ਖੇਡਨੀ, ਜਿੱਤਨੀ,
ਲਾਉਣੀ) ॥

ਬਾਜੀ ਜਿੱਤਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹ
ਬਾਜੀ ਲੈ ਜਾਣੀ } ਦੇਣਾ, ਸਥ ਤੇ ਵਧਣਾ ॥

ਬਾਜੀਗਰ, ਪੁ:—ਬਾਜੀਆਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਠਟ,
ਰੱਸੇ ਉੱਤੇ ਨੱਚਣ ਆਦਿਕ ਦੇ ਕਰਬਾਬ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਜੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰਏ ਚਾਰ 'ਸਰੀਰ'
ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ॥

ਬੋਜੀ, ਸ:—ਮੁਰਖ ਤੀਮਤ, ਬੱਲੀ ॥

ਬਾਜ਼ੋਰ, ਪੁ:—ਬੱਲਾ, ਬੁੱਧ, ਬੇ ਸਮਝ ॥

ਬਾਨੁ

ਬਾਨੁ, ਪੁ:—ਬਾਂਹ, ਪਰ, ਬੁਹੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਬਾਰੀ,
ਬਰਾ, ਸਾਥੀ ॥

ਬਾਨੁਦੀ, ਪੁ:—ਬਾਂਹ ਦਾ ਗਹਿਣਾ, ਬਹੁੰਗਾ ॥

ਬਾਨੇ, ਵਿ:—ਕੋਈ ਕੋਈ, ਬੰਨੇ, ਵਿਚਲੇ, ਕਈ ॥

ਬਾਝ(ਝੋ), ਅਵ:—ਨਾਂ ਹਲ ਕਰਕੇ, ਬਿਨਾ,
ਬਗੇਰ, ਛੁੱਟ ॥

ਬਾਟ, ਸ:—ਗਾਹ, ਪੰਧ, ਪੈਂਡਾ, ਵਿੱਥ, ਦੁਰੀ ॥

ਬਾਟਾ, ਪੁ:—ਉੱਕ ਵੱਡਾ ਰੋੜਾ ਖਿੱਤਲ ਜਾਂ ਲੋਹੇ
ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਹਿੱਸਾ, ਵੰਡ, ਕਰੀਰ ਦਾ ਹਰਾ
ਹਲ ॥

ਬਾਟੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬਾਟਾ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਵਾਹੁ
ਰਸਤ ॥

ਬਾਂਡ, ਸ:—ਘੋਟਾ, ਟੋਟਾ, ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਬਾਂਡਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਜਾਂ ਹੱਥ
ਬਾਂਡੀ, } ਵਿਭੇ ਹੋਣ ॥

ਬਾਂਡੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਲੱਠੀ ਦੇ ਬੰਨੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਕੜੇ
ਹੋਣ ॥

ਬਾਂਡੀ ਗਾਰਡ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਰਾਖੀ
ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਬਾਢ, ਸ:—ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਕੰਢਾ,
ਕਾਟ, ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਹੁਤਾ ਖਾਣਾ ॥

ਬਾਢਾ, ਪੁ:—ਬੱਢਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਚੰਨ, ਬੰਢਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਬਾਢਾ, ਵਿ:—'ਬਾਂਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਤੁਨੀਆ

ਬਾਦੀ, ਸ:—'ਵਾਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਦੀ, ਪੁ:—ਬਰਖਾਨ ॥

ਬਾਦੁ, ਪੁ:—'ਵਾਦੁ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਣ, ਪੁ:—ਮੁੰਜ ਦੀ ਰੱਸੀ, ਤੀਰ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਕੁੰਡਾ, ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਰੁੱਖ, ਘੋਉ ਦੀ
ਸਤਿਆਪ ॥

ਸ:—ਹੋੜ, ਵਾਦੀ, ਲੁਭਾਉ (ਪੈ ਜਾਣੀ),
ਘੋਟਾ (ਲੁੱਗਣੀ) ॥

ਬਾਣੀ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਕਾਰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਵਰਦੀ,
ਕਪੜੇ ਦੀ ਰੋੜਾਈ ਵਿੱਚ ਉਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਸੂਤ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ, ਪੁਸ਼ਾਕ (ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ
ਖੋਲੀ) ॥

ਬਾਣੀ, ਸ:—ਬੋਲੀ, ਬਚਨ, ਗੱਲ, ਸਬਦ, ਸੰਤਾਂ
ਜਾਂ ਸਤਗੁਰਾਂ ਦੇ ਵਾਕ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਨਿੱਤਰ
ਨੇਮ ॥ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਹੈ

ਬਾਤ, ਸ:—ਗੱਲ ਕੱਥ, ਬਚਨ, ਮਾਮਲਾ, ਕਹਾਣੀ,
ਬੁਝਾਰਤ ॥

ਬਾਤਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—ਸਥਾਨ ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ, ਮੁਸਲ-
ਮਾਣ ਰਾਜਾ ॥ ਦੇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ॥

ਬਾਤਨ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ, ਗੁੱਝੀ ਥਾਂ, ਇਲ, ਮਨ ॥

ਬਾਤਰੀ, ਸ:—ਮੋਰਚਾ ਦਮਦਮਾ, ਡੇਪਖੋਂਠਾ ॥

ਬਾਤਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਗੱਲ, ਨਕਾਰੀ ਬਾਤ ॥

ਬਾਤੁਨ,	ਪੁ:ਸ:	} ਜੋ ਬਾਤਾਂ ਜਾਂ ਗੱਲਾਂ ਬਹੁਤ ਕਰੇ ॥
ਬਾਤੁਨਣ,	ਸ:	
ਬਾਤੁਨੀ,	ਪੁ:	
ਬਾਤੁਨੀਆ,	ਪੁ:	

ਬਾਬਰਾ

ਬਾਬਰਾ, ਪੁ:—ਅੰਦਰਸ ਨਾਲ ਸੀਤਾ ਹੋਯਾ
ਰਜਾਈ ਜਾਂ ਹੁਲਾਈ ਦਾ ਅੰਬਰਾ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਅਜੇ ਹੁੰ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ॥

ਵਿ:—ਬਾਨੀ (ਅੰਬਰਾ ਅੰਦਰਸ ਨਾਲ ਸੀਤਾ
ਹੋਯਾ) ॥

ਬੋਝ, ਪੁ:—ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਾਗ ॥

ਬਾਦ, ਪੁ:—ਇੰਦਰੀ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ, ਬਗੜਾ,
ਬਹਿਸ, ਵੀਹੀ ਧਾਂਤ ਵਿਚ ਬੋਝੀ ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਅਵ:—ਪਿੱਛੇ ॥

ਵਿ:—ਨਾ ਮਨਕੂਰ, ਬਿਅਰਬ, ਨਿਕੰਮਾ ॥

ਬਾਂਦ, ਸ:—ਬੰਧਣ, ਕੈਦ, ਫਸ ਜਾਣਾ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—‘ਬਾਦਸ਼ਾਹ’ ਵੇਖੋ, ਮਾਲਕ,
ਸਾਈ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜ਼ਾਦਾ, ਪੁ:—ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਸ ਜਾਦੋ, ਸ:—ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਧੀ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ } ਸ:—ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ,
ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ } ਰਾਜ, ਹਕੂਮਤ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ, ਵਿ:—ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ
ਵੱਲੋਂ ॥

ਬਾਂਦਰ, ਪੁ: }
ਬਾਂਦਰੀ, ਸ: } ਮੁੱਖ ਵਰਗਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ,
ਮੁਰਖ ॥

ਬਾਦਲਾ, ਪੁ:—ਜਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਬਾਂਦਰ, ਪੁ:—ਹੁੰਡਾ, ਤੋਢੀਕ, ਸਮਰਬ, ਬਰ੍ਹ
ਹੱਛੀ ਸੀ ॥

ਬਾਨਸੀ(ਵੇ)

ਬਾਂਦਾਂ, ਵਿ:—ਵੱਖਰਾ, ਅਲੰਗ, ਇਕ ਪੱਥੇ
(ਰਹਿਣਾ) ॥

ਬਾਂਦੀ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਦੀ ਵਾਈ, ਵਾਈ ਦਾ
ਰੋਗ ॥

ਬਾਂਦੀ, ਸ:—ਗੋਲੀ, ਰਹਿਲਣ, ਦਾਸੀ ॥

ਬਾਂਦੀਆਂ } ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਤਾਂਬੇ ਆਦਿਕ ਦਾ
ਬਾਂਦੀਆਂ } ਵੱਡਾ ਪਿਆਲਾ ॥

ਬਾਂਦੀਆਂ, ਸ:—ਸਾਰ (ਅਰਕ ਬਾਂਦੀਆਂ) ॥

ਬਾਧ, ਸ:—‘ਵਾਧ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਂਧ, ਸ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ
ਇਕਰਾਰ, ਕਿਸੇ ਸੋਢੇ ਵਿਚ ਠਹੁਇਆ
ਹੋਯਾ ਭਾਉ, ਸਦਾ ਦਾ ਨਿਰਖ ॥

ਬਾਂਧਨੁ, ਪੁ:—‘ਬਾਹਨਨੁ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਂਧਾ, ਪੁ:—‘ਵਾਂਧਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਂਧਾ, ਪੁ:—ਰੋਕ ਰਕਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜੋ ਵੀਜ ਅੰਬ
ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਾਇਦਾਤ ਦਾ ਜੋ ਹਿੱਸਾ ਪਰਮ
ਅਰਥ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨ
ਲਈ ਜੋ ਲਾਲ ਪਾਗਾ ਰਲ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ
ਜਾਵੇ, ਸਿਸੂ ਸੈ ਦਾ ਆਮ ਭੋਰ ਤੇ ਵਿਕਣਾ
ਬੰਦ ਹੋਵੇ ॥

ਬਾਂਧ }
ਬਾਂਧੋ } ‘ਵਾਂਧ’ ‘ਵਾਂਧੋ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਂਧਨੁ, ਪੁ:—‘ਬਾਹਨਨੁ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਨਸੀ(ਵੇ), ਵਿ:—ਦੋ ਉੱਤੇ ਨੱਢੇ ॥

ਬਾਨਾ

ਬਾਨਾ, ਪੁ:—ਸਮਿਆਲ ਅਸਥਾਵ, ਹਥਿਆਰ,
ਬੰਦੋਬਸਤ ॥

ਬਾਨਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰ ਉਸਾਰਣ ਲਈ
ਸਥਾ ਦੀਜ ਵਸਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਛੱਡਣੀ,
ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਨੀਆਂ } ਪੁ:—ਇਕ ਜਾਤ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ,
ਬਾਨੀਯਾ } ਸੂਮ, ਰਗਕਲ ॥

ਬਾਪ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਜਿਸ ਮਰਦ ਦੀ ਉਲਾਦ ਹੋਵੇ ॥

ਬਾਪਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋਜਾਣੀ, ਭਾਣਾ
ਬਾਪਰਨਾ } ਵਰਤਣਾ, ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਬਾਪੂ, ਪੁ:—ਬਾਪ, ਪੇਉ (ਗੁਆਰੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਬਾਰਤਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਚੰਗਾ
ਰਸਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਬਾਬ, ਪੁ:—ਗੱਲ, ਵੰਗ, ਹਾਲ, ਪਿਆਉ ॥
ਅਵ:—ਬਾਬਤ ॥

ਬਾਬ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿਣਾ,
ਮੰਨਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਬਾਬਤ, ਪੁ: ਸ:—ਗੱਲ, ਮਾਮਲਾ (ਕੀ ਬਾਬਤ ਹੈ,
ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ) ॥
ਅਵ:—ਵੱਲਾ, ਲਈ, ਵਾਸਤੇ, ਹੱਕ ਵਿੱਚ,
ਸਬੰਧ ਕਰਕੇ ॥

ਬਾਬਰੀਆਂ, ਸ:—(ਬ)ਹੁ 'ਬਾਬਰੀਆਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਬਲ, ਪੁ:—ਪੇਉ (ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਬਾਰਸ

ਬਾਬਜੀਰੀ, ਸ:—ਬੰਦੀ ਦੁਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਇਕ ਦੁਆ ॥

ਬਾਬਾ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਪੇਉ ਦਾ ਪੇਉ, ਬੁੱਢਾ ਮਰਦ,
ਵੱਡਾ ਮਹੰਤ, ਵੱਡੇ ਲਈ ਆਦਰ ਦਾ ਬਰਨ,
ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ (ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ), ਸੱਪ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ॥

ਬਾਬੂ, ਪੁ:—ਆਦਰ ਦਾ ਬਰਨ, ਲਾਲਾ, ਮੁਨਸ਼ੀ
ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਯਾ, ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰ,
ਬੰਗਾਲੀ ॥ ਬਾਪੂ ॥

ਬਾਮ, ਸ:—ਗਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਸੱਪ ਲਫ, ਇੱਕ,
ਤਰਾਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ॥

ਬਾਮੁਣ, ਪੁ: } 'ਬਾਹਮਣ' 'ਬਾਹਮਣੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਾਮੁਣੀ, ਸ: }

ਬਾਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਸੁਦਾਤਾ ॥

ਬਾਮਾਰੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸ ਨਾ ਰਹਿਣੀ,
ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਬਾਮਬੀ, ਸ:—ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਪੱਛੇ ਦੇ ਵਿਰਕਾਰਤੀ
ਤਰਫ ॥

ਬਾਮਾ(ਯਾਂ), ਪੁ:—ਚੋਗਈ, ਚੁੜੱਤ ॥

ਬਾਰ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ, ਭਾਂਡੇ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਕਮ ਵਿੱਚ
ਜਿੰਨੇ ਆਇਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਾਰੀ, ਸੱਦ,
ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਖਾਜਾ(ਖਲ, ਦਾਣਾ) ॥
ਸ:—ਮੋਕਾ, ਵੇੱਲਾ, ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸੀਸ ਦੇਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਿ ਮਾਈ ਦਾ ਗੀਤ, ਜਗਤ,
ਸੁੰਢਾ ਦੇਸ, ਲਾਹੌਰਪੁਰ ਦਾ ਅੰਗਰਾ ॥

ਰਬਾਬ, ਸ:—ਬਰਖਾ, ਮੀਂਹ, ਬੜੀ ॥

ਬਾਰਕ ਮਾਸਟਰੀ

ਬਾਰਕ ਮਾਸਟਰੀ, ਸ:—ਸਰਕਾਰੀ ਅਮਾਰਤੀ
ਸੜਕਾਂ ਆਦਿਕ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ
ਮਹਿਕਮਾ ॥

ਬਾਰਖੀ, ਸ:—'ਵਰੀਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਰਤਾ, ਸ:—ਕਮਾ, ਕਹਾਨੀ, ਗੱਲਾਂ ਬਾਰਾਂ,
ਬਿਆਨ ॥

ਬਾਰਨ ਬਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਾਰੀਬਾਰ, ਘੜੀਮੁੜੀ

ਬਾਰਨਾ, ਪ: } 'ਵਾਰਨਾ' 'ਵਾਰਨੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਾਰਨੀ, ਸ: }

ਬਾਰ ਬਾਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਘੜੀ ਮੁੜੀ, ਬਹੁਤ
ਬਾਰੀਬਾਰ } ਵਾਰ ॥
ਬਾਰਮਬਾਰ }

ਬਾਰੀ, ਵਿ:—ਬਰਾਬਰ (ਦਸਾਂ ਸੌਰਾਂ ਦਾ ਬਾਰੀ) ॥

ਪੁ:—ਚੰਮ ਦਾ ਡੋਲ, ਸਮਾ, ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਤਾਰ ਖਿਚਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਜੰਤੂ,
ਮਿਕਦਾਰ, ਕੰਮ, ਅੰਤ, ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਦਾ
ਵੇਲਾ ਹੈ ॥

ਬਾਰੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲ ਦਾ ਹੋਣਾ, ਲਕੜਾ
ਕਰ ਸਕਣਾ ॥

ਅਗਲੇ ਬਾਰੇ ਦਾ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਦਾ,
ਕਿਸੇ ਬਾਰੇ ਦਾ } ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ॥

ਅਗਲੇ ਬਾਰੇ ਹੋਕੇ ਬਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਦੇ ੨
ਬਰਣਾ ॥

ਬਾਰਾ ਖਾ ਸੱਕਣਾ (ਖਾਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਗਣਾ,
ਠਿਠਕਾ ॥

ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ

ਬਾਰਾ ਪਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁੱਗਣਾ, ਕਮ ਠਿਠਕਾ ॥

ਬਾਰਾਂ, ਵਿ:—ਦੋ ਉੱਤੇ ਦਸ ॥

ਬਾਰਾ ਸਿੰਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਹਰਨ
ਜਿਸਦੇ ਸਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਿੰਗ ਠਿਕਲੇ ਹੋਏ
ਹੋਏ ਹਨ ॥

ਬਾਰਾਂ ਤਾਲਾ (ਲੀ), ਵਿ:—ਫਰੇਬ (ਬਣਾ, ਚਲਾਕ,
ਜਿਸਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ) ॥

ਬਾਰਾਂਦਰੀ, ਸ:—ਜਸ ਵੇਰਸ ਮਕਾਨ ਦੇ ਚੁਫੇਰ
ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹੋਣ ॥

ਬਾਰਾਂ ਪੱਥਰ, ਪੁ:—ਛਾਉਣੀ ਦੀ ਹੱਦ ॥

ਬਾਰੀ, ਸ:—ਉੱਚਾ ਹੋਣਾ ਦਬਦਬਾ, ਢੇਲਾ, ਰਹੁ,
ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਿਟੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਾਂਡਾ, ਤੇਲ
ਜਾਂ ਘੋਂਟੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚੰਮ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥
ਬਿਆਸਾ ਅਤੇ ਗਵੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਦੁਆਬਾ,
ਠਿਸਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਰਨ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਵਿ:—ਸਦਾਕੇ, ਕੁਰਬਾਨ (ਜਾਣਾ) ॥

ਬਾਰੀ ਬਾਰੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਮੌਕੇ
ਪੁਰ ॥

ਬਾਰੂਤ (ਦ) ਪੁ:—'ਬਰੂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਾਰੇਬਾਰੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ,
ਬਾਰੇਬਾਰੀ } ਇੱਕ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੁਆ ॥

ਬਾਲ, ਪੁ:—ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਅਤੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ
ਉੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਾਰਾਂ, ਭਾਂਡੇ ਆਦਿਕ ਦੀ,
ਬੂੜ, ਆਸਰਾ, ਵਾਉ, ਪੈਣ, ਬੱਚਾ (ਮੁੰਡਾ ਜਾਂ
ਕੁੜੀ) ॥

ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ, ਸ:—ਫੇਰੀ ਉਮਰ ॥

ਬਾਲ ਗੋਪਾਲ

ਬਾਲ ਗੋਪਾਲ, ਪੁ:—ਬੱਚੇ, ਅਵਾਲੇ, ਚੇਲੇ ॥

ਬਾਲਤੋੜ, ਪੁ:—ਬਾਲ ਦੇ ਟੁੱਟਨ ਕਰਕੇ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ ਹੋਣਾ ॥

ਬਾਲ ਬੱਚੇ, ਪੁ:—ਨਿੱਕੇ ਨਿਯਾਲੇ, ਟੱਬਰ, ਸੰਭਾਨ ॥

ਬਾਲ ਬੇਨੀ ਕੋਭੀ ਮਾਰਤੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਭਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ॥

ਬਾਲ ਬਿੰਨਾ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਤਾ ਵਿਗਾਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਬਾਲ ਬੁੱਧ(ਧ), ਸ:—ਵਰਿਅ ਵਰਤੀ ਸਮਝ, ਬੇ ਅਕਲੀ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸਦੀ ਸਮਝ ਬਾਲਾਂ ਜੇਹੀ ਹੋ, ਮੁਰਖ ॥

ਬਾਲ ਛੇਗ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਸਵੇਰ ਦੇ ਚੇਲੇ ਦਾ ਪਰਸਾਦ ॥

ਬਾਲ ਹੰਡ } ਸ:—ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ
ਬਾਲ ਵਿਪਰਾ } ਰੋੜੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ਤੀਵੀਂ ॥

ਬਾਲ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਮੱਦਤ ਦੇਣਾ ॥

ਬਾਲਕ, ਪੁ: ਸ:—ਛੋਟਾ ਬਾਲ, ਬੱਚਾ, ਜਾਤਕ ਮੁੰਡਾ, ਕੁੜੀ ॥

ਬਾਲਕ ਕਹੁ, ਪੁ:—ਬੱਚੇ ਦਾ ਹਠ, ਜਿਤ ॥

ਬਾਲਕ ਪੁਣਾ, ਪੁ: } ਬਾਲਕ ਹੰਡ ਦੀ ਹਾਲਤ
ਬਾਲਕਵਾਈ, ਸ: }

ਬਾਲਾ ਛੋਲਾ

ਬਾਲਕਦਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਲਾਹ (ਪੰਖਰੁ) ॥

ਬਾਲਕਾ, ਪੁ:—ਬੱਚਾ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਚੋਲਾ, ਬਗਿਰਦ ॥

ਬਾਲਕੀ, ਸ:—ਚੋਲੀ, ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ, ਬਾਲਕੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਬਾਲਕੜ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ, ਇੱਕ ਕੁਲਵੰਧੀ

ਬਾਲਕੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੁਰਸਾ, ਸੁਨਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਕੁਚੀ ॥

ਬਾਲਟੀ, ਸ:—ਫੇਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਯਾਤ, ਫਾਲ ਲਕੜੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਲਹੇ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਚੋੜਾ ਭਾਂਡਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੋੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਭੋਲ ॥

ਬਾਲਣ, ਪੁ:—ਲਕੜੀਆਂ ਆਦਿਕ ਜੋ ਬਾਲਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ॥

ਬਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਭਖਾਉਣਾ, ਸਾੜਨਾ, ਸੀਸ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਤੜਪਾ ਦੇਣੀ ॥

ਬਾਲਮ, ਪੁ:—ਪ੍ਰੀਤਮ, ਪਿਆਰਾ, ਕੰਤ, ਮਹੁ ॥

ਬਾਲੜੀ, ਸ:—ਅਵਾਣੀ, ਕੁੜੀ, ਧੀ ॥

ਬਾਲਾ, ਪੁ:—ਮੁੰਡਾ, ਠੀਂਗਰ, ਕੰਨ ਦਾ ਭਹਿਣਾ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉੱਪਰ(ਬਾਲਾ ਸ਼ਾਨਾ = ਉੱਪਰਲਾ ਚੁਥਾਰਾ) ॥

ਬਾਲਾ ਛੋਲਾ, ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਲ ਵਲ ਨਾ ਆਵੇ ॥

ਬੋਲਾ

ਬੋਲਾ, ਪੁ:—ਛੱਤ ਦੀ ਸ਼ਤੀਰੀ, ਮੁਗਦਰ ਛੁੱਕਣਾ ॥

ਬਾਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰਕੀ, ਕੰਨ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਬਾਲੂ, ਪੁ:—ਹਉਆ, ਥੂੜ, ਰੇਤ ॥

ਬਾਲੂਸ਼ਾਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਠਿਆਈ ॥

ਬਾਵਰਾ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਸੁਦਾਈ, ਬੋਲਾ ॥

ਬਾਵਰਾਂ, } ਸ:—(ਬਹੁੜ) ਲੰਮੇ ਘੰਗਰਿਆਲੇ
ਬਾਵਰੀਆਂ } ਗਲਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਟੀ (ਫਕੀਰਾਂ
ਵਰਗੀਆਂ) ॥

ਬਾਵਾ, ਪੁ: } ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਰੂਆਂ
ਬਾਵੀ, ਸ: } ਦੀ ਅੰਸ, ਸਾਧੂ, ਫਕੀਰ, ਮਹੰਤ,
ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ, ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ, (ਫਕੀਰ
ਦਾ ਬੋਲੀ), ਕੋਈ ਜਲਾ (ਸੰਬੰਧਤ, ਜਿਹਾਕਿ
ਬਾਵਾ ! ਉਂਗਾਵਾ ਹੈ) ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਦਾ ਬੰਬਾ ॥

ਬਾਵਾ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬੰਬੇ ॥

ਬਾਜ਼, ਸ:—ਖੇਤ ਦਾ ਦੁਆਲੇ ਕੰਢਿਆਂ ਆਦਿਕਾਂ
ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਜਾਂ ਰੋਕ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਯਤਾਰ ॥

ਬਾਜ਼ ਬਾਜ਼ੀ, ਪੁ:—ਕੱਠੀਆਂ ਗਲੀਆਂ
ਚਲਾਉਣੀਆਂ ॥

ਬਾਜ਼ੂ, ਸ:—ਤਲਵਾਰ ਜਾਂ ਛੁਰੇ ਦੀ ਧਾਰ, ਚਰਖੇ
ਦੀ ਉਹ ਰੱਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਰ ਮਾਲੂ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਬਾਜ਼ੂ ਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—‘ਬਾਅੜ ਬਿੱਲਾ’ ਦੇਖ ॥

ਬਾਜ਼ੀ, ਪੁ:—ਅੰਤਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਲੇਣਾ,
ਪਾਉਣਾ, ਗਾੜਨਾ ॥

ਬਿਆਹਤਾ

ਬਾਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਵਲਗਣ, ਜਿਸ ਘੋਰੇ ਵਿੱਚ ਭੇਡਾਂ
ਬੰਦ ਹੋਣ, ਕਿਲਾਬੰਦੀ, ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ
ਖਰਬੂਜ ਆਦਿਕ ਬੀਜੇ ਜਾਣ, ਪਸ਼ੋਰ ਦੇ
ਪਾਸ ਇੱਕ ਅਲਾਕਾ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਚੋਲ ਬਹੁਤ
ਹੱਛੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਬਾਜ਼ਾ ਦਣਾ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਬਾਹ-
ਮਣ ਅਤੇ ਮੰਗਤਾਂ ਦਾ ਘੋਰਾ ਬਣਾਕੇ
ਦਾਣ ਦੇਣਾ ॥

ਬਾਜ਼ੀ, ਸ:—ਵਲਗਣ, ਬਗੀਚਾ, ਖਰਬੂਜਿਆਂ ਦਾ
ਖੇਤ, ਬੂਹਮਣ ਦਾ ਜਜਮਾਣ, ਉਲਾਟ ॥

ਬਿ, ਅਵ:—ਬਯੋਰ, ਬਿਠਾ (ਜਿਹਾਕਿ ਬਿਤਰਸ =
ਜਿਸਨੂੰ ਤਰਸ ਠਹੀ) ॥

ਬਿਉਂ, ਸ:—ਕਪੜੇ ਦਾ ਕਾਟ, ਜੁਗਤ, ਤਤਬੀਰ ॥

ਬਿਆਈ, ਸ:—ਠੰਡ ਨਾਲ ਅੰਡੀਆਂ ਦਾ ਫਰ
ਜਾਣਾ, ਬੀ ਪਾਉਣਾ, ਬੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਵੱਡਾ,
ਬੀ ਪਾਉਣ ਵੱਲ ਜਿਸਦੀ ਦਾਰ ਜਾਂ ਦਾਣੇ ਤਰ-
ਖਾਣ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਿਆਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਉੱਘਾ ਰਿਖੀ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ
ਇੱਕ ਦਰਿਆ ॥

ਬਿਆਸੀ, ਵਿ:—ਦੁਹੇ ਉੱਤਰ ਅੱਸੀ ॥

ਬਿਆਹ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਦੀ, ਕਾਜ, ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵੇਰੇ
ਜਾਂ ਤਿਕਾਰ ॥

ਬਿਆਹਣੁ, ਵਿ:—ਬਿਆਹ, ਵਾਲਾ, ਬਿਆਹ ਤੋਂ
ਦ ਇਨ ਪਿੱਛੋਂ ਵਹੁਟੀ ਦੇ ਸੋਹਰਿਆਂ ਆਯਾ
ਹੋਇਆ ਕਪੜਿਆਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ॥

ਬਿਆਹਤਾ, ਵਿ:—ਮਰਜ਼ਾਦਾ ਠਾਲ ਬਿਆਹ
ਹੋਈ ਰੀਮਤ ॥

same
correct
manuscript

ਬਿਆਹਨਾ

ਬਿਆਹਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਆਹ ਜਾਂ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨਾ,
ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਆਕਰਣ, ਪੁ:—ਬੋਲੀ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ
ਵਿਦਯਾ ॥

ਬਿਆਕਰਣੀ, ਪੁ:—ਬਿਆਕਰਣ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਆਕੁਲ } ਵਿ:—ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਣਾ, ਐਧਾ,
ਬਿਆਕੁਲ } ਦੁਖੀ ॥

ਬਿਆਂਗੁ, ਸ:—ਚੰਮ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਲੋਕੜ
ਦਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਬਿਆਜ, ਪੁ:—ਹੁਦਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਰੁਪਏ ਦਾ
ਭਾਜਾ, ਨਫ਼ਾ, ਸੁਦਾ ॥

ਬਿਆਜੜ } ਪੁ:—ਬਿਆਜ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥
ਬਿਆਜੜੀਆ }

ਬਿਆਜੀ } ਵਿ:—ਬਿਆਜ ਤੇ ਹੁਦਾਰੀ ਦਿੱਤੀ
ਬਿਆਜੂ } ਹੋਈ (ਰਕਮ), ਬਿਆਜ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਆੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰੀਦਣਾ, ਤੀਮਤ ਨਾਲ
ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਬਿਆਣਵੇ, ਵਿ:—ਬਾਣਵੇ, ਦੋ ਉੱਤੇ ਨੱਢੇ ॥

ਬਿਆਂਦੜ } ਪੁ:—ਬਿਆਹ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ,
ਬਿਆਂਪੜ } ਲਾਜਾ ॥

ਵਿ:—ਵਿਆਹ ਕੇ ਲਿਆਂਦੀ ਹੋਈ (ਵਹੁਟੀ)

ਬਿਆਧ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ, ਝੁੱਪ, ਕਲੋਲ ॥

ਬਿਆਧਨ, ਸ: } ਜੋ ਬਿਆਧ ਕਰੇ, ਫ਼ਸਾਦਨ
ਬਿਆਧੀ, ਪੁ: } (ਦੀ) ॥

ਬਿਸ ਪੋਲਣਾ

ਬਿਆਨ, ਪੁ:—ਗੱਲ ਵੱਥ, ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਸਾਰੀ
ਗੱਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਦਾ ਲਭਵਿੰਦਾ ਅਪਰਾਧ
ਦਾ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਕੇ ਹਾਲ ਦੱਸਣਾ ॥

ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਕਮ ਦਾ ਅਪਰਾਧ
ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਉਸਦਾ ਹਾਲ ਸੁਣਨਾ ॥

ਬਿਆਨੀ, ਪੁ:—ਅਗਾਊ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਰਕਮ
ਸਾਈ ॥

ਬਿਆਪ, ਸ:—ਸਰਾਪ, ਬੁਰਾ ਅਸਰ, ਅਪਤਾ ॥

ਬਿਆਪਕ, ਵਿ:—ਬਿਆਪਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਆਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਸਣਾ, ਫੈਲਣਾ, ਅਸਰ
ਪੈਣਾ, ਘਾਟਾ ਵਰਤਣਾ ॥

ਬਿਆਪੀ, ਵਿ:—ਬਿਆਪਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਆਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇਕਰੀ ਨਾਲ ਬੇੜੀ ਵਿੱਚੋਂ
ਪਾਲੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, 'ਦਿਆਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਆਰ } ਪੁ:—ਬੀਜ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ
ਬਿਆੜ } ਸਬਜੀ ਜਾਂ ਫਲ ॥

ਬਿਸ, ਸ:—ਸੱਧ ਆਦਿਕ ਦੀ ਬਹਿਰ, ਜਿਸ
ਗੱਜ ਦੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਮਰ ਜਾਵੇ
ਜਹਿਰ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ ॥

ਬਿਸ ਖਪਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ, ਇੱਕ ਛੋਟੀ
ਕਿਰਲੀ ॥

ਬਿਸ ਪੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਆਕੁਲ ਹੋਣਾ, ਸੱਧ
ਆਦਿਕ ਦਾ ਜਾਨ ਭੇੜਨਾ, ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨੀ,
ਬਦਲਾ ਦੇਣਾ ॥

ਬਿਸ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣੀ

ਬਿਸ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹਿਰ ਦਾ ਅਸਰ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਬਿਸਤੀ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾ ਭੋਗਣ ਵਾਲਾ,
ਰਸੀਆ, ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ ਵਿੱਚ ਰੋਤਾ ਹੋਯਾ ॥

ਬਿਸਕੁਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰਾਚੀ ਛੋਟੀ
ਚੋਟੀ ॥

ਬਿਸਟਾ, ਪੁ:—ਮੇਲਾ, ਹੀਦਕੀ, ਝਾੜਾ ॥

ਬਿਸਤਰ(ਰਾ) ਪੁ:—ਬਿਛਾਉਣਾ, ਬਿਛਾਈ
ਢਕੀਰ ਦਾ ਡੇਰਾ ॥

ਬਿਸਤਾਰ, ਪੁ:—ਫੈਲਾਉ, ਖਲ੍ਹਕੇ ਥੀਤਾ ਹੋਯਾ
ਬਿਆਨ ॥

ਬਿਸਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੈਲਾਉਣਾ, ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਬਿਆਨ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਿਸਨ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰ : ਵਾਲਾ
ਦੇਵਤਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਲੱਛਮੀ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ॥

ਬਿਸਨਪਤਾ(ਦਾ), ਪੁ:—ਬਿਸਨ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤ
ਦਾ ਭਜਨ । ਕੋਈ ਭਜਨ ॥

ਬਿਸਨ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਸਫਾਈ, ਸਫਾਏ ਦੀ ਸੁੱਚਾ

। ਬਸਨੀ, ਪੁ:—ਕੰਜਰੀ ਦਾ ਧਾਰ, ਲੁੱਚਾ, ਗਾਹਕ ॥

ਬਿਸੰਭਰ, ਪੁ:—ਕਿਸ਼ਨ ਜੀ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਬਿੱਸਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਗਮ ਕਰਨਾ, (ਦੀਵਾ)
ਬੁੱਝ ਜਾਣਾ ॥

ਬਿਸਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਦੀਵਾ) ਬੁਝਾਉਣਾ ॥

ਬਿਸਵਾਸ

ਬਿਸਮਾਦ, ਵਿ:—ਹਰਾਣ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ,
ਅਚਰਜ ॥

ਬਿਸਮਾਰ, ਪੁ:—ਸਹਿਰ ਦਾ ਅਸਰ ਹਟਾਉਣ
ਵਾਲੀ ਕਿੱਥੋਂ ਬੂਟੀ, ਉੱਸੇ ਦੀ ਫੇਰਣ ਵਾਲਾ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਬਿਸਮਿਲ, ਵਿ:—ਹਲਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ (ਜਰੋਰ) ॥

ਬਿਸਰਜਣ, ਪੁ:—ਦੇਵਤਾ ਵਿਸ਼ਿਆ ਕਰਨ ਦੀ
ਰੀਤ ॥

ਬਿਸਰਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਭੁਲਾਉਣਾ ॥
ਬਿਸਰਨਾ }

ਬਿਸਰ ਫੇਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭੁੱਲਕੇ, ਜਾਣ ਬੁੱਝਕੇ
ਨਹੀਂ ॥

ਬਿਸਰ ਫੇਲਾ, ਪੁ:—ਭੁੱਲ, ਟਪਲਾ, ਚਲਤੀ, ਧੋਖਾ

ਬਿਸਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਭੁਲਾਉਣਾ,
ਖੁੰਝਾਉਣਾ ॥

ਬਿਸਰਾਮ, ਪੁ:—ਅਗਮ, ਸੁਖ, ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰ
ਦਣਾ ॥

ਬਿਸਰਾਮਣ, ਸ: } ਜੋ ਬਿਸਰਾਮ ਕਰੇ ॥
ਬਿਸਰਾਮੀ, ਪੁ: }

ਬਿਸਵਾ, ਪੁ:—ਵੀਹਵੀਂ ਹਿੱਸਾ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਿਘੇ
ਦਾ) ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ॥

ਸੋਬਿਸਵਾ, } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਆਸ ਹੋਕਿ ॥
ਬੀਹ ਬਿਸਵੇ, }

ਬਿਸਵਾਸ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ, ਭਰ, ਭਰਮ । ਭਰੋਸਾ,
ਯਕੀਨ (ਕਰਨਾ, ਲਿਆਉਣਾ) ॥

ਬਿਸਵਾਸਣ

ਬਿਸਵਾਸਣ, ਸ: } ਜੋ ਬਿਸਵਾਸ ਕਰੇ ॥
ਬਿਸਵਾਸੀ, ਪੁ: }

ਬਿਸਵਾਦ, ਵਿ:—'ਬਿਸੁਆਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਸਾ, ਪੁ:—ਇੰਦ੍ਰੀਯਾਂ ਦਾ ਸੁਖ, ਭੋਗ, ਐਸ ॥

ਬਿਸਾਹ, ਪੁ:—ਵਸਾਹ, ਭਰੋਸਾ, ਅਤਬਾਹ (ਕਰਨਾ, ਖਾਨਾ) ॥

ਬਿਸਾਹਨ, ਸ:—ਬਦਬੋ, ਦੁਰਗੰਧ, ਸਤਿਅੰਧ ॥

ਬਿਸਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਨਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਕੇ ਭੁਲਾਉਣਾ, ਧਕੀਕਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਸਾਖ }
ਬਿਸਾਖੀ } ਬਿਸਾਖ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਸਾਤ }

ਬਿਸਾਧ } ਸ:—ਬਦਬੋ, ਸਤਿਅੰਧ ॥
ਬਿਸਾਨੁ }

ਬਿਸਾਧਾ, ਵਿ:—ਬਦਬੂਦਾਰ, ਗਲਿਆ ਸਤਿਆ ॥

ਬਸਾਰ, ਸ:—ਹਲਦੀ ॥

ਬਿਸਾਰਾ, ਪੁ:—ਬਿਸਰ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਭੁਲੇਵਾ, ਭੁੱਲ ॥

ਬਿਸਾਰਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਭੁਲਾਉਣਾ ॥
ਬਿਸਾਰਨਾ }

ਬਿਸੁਆਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਆਦ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ, ਡਿੱਕਾ ॥

ਬਿਹਾਗੜਾ

ਬਿਹੁਚਕਾ } ਪੁ:—ਉਪਰਛਲਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਂ
ਬਿਸੁਤਕਾ } ਦਾ ਭੋਗ, ਚੰਸਾ ॥

ਬਿਸੇਖ, ਵਿ:—ਖਾਸ, ਅਨੋਖਾ, ਚੰਗਾ, ਬਹੁਤਾ ॥
ਸ:—ਖਾਸ ਗੁਣ ॥

ਬਿਸੇਖਤਾ } ਸ:—ਜੋ ਜਾਂ ਬਹੁਤੇ ਹੋਣ ਦਾ
ਬਿਸੇਖਤਾਈ } ਗੁਣ ॥ ਬਾਮ ਗੁਣ ॥

ਬਿਹ, ਸ:—ਵਿੱਸ, ਜਹਿਰ ॥

ਬਿਹੰਗਮ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਘਾਟ ਨਹੀਂ, ਢਕੀਰ ॥

ਬਿਹਲ, ਸ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਬਿਹਲਣ, ਸ:—'ਬੇਹਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਹਲਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ॥
ਬਿਹਲੀ }

ਬਿਹੜਮੀਂ (ਵੀਂ), ਸ:—ਦਾਲ ਪਾਕੇ ਪਕਾਈ ਹੋਈ ਰਟੀ ॥

ਬਿਹੜਾ, ਪੁ: } ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੁਲੀ ਥਾਂ, ਸਹਿਨ,
ਬਿਹੜੀ, ਸ: } ਅੰਗਣ ॥

ਬਿਹਾ, ਵਿ:—'ਬੇਹਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਭਣਾ, ਗੁਜਰਨਾ, ਗੁਜਾ-
ਰਨਾ (ਵੇਲਾ, ਉਮਰ) ॥

ਬਿਹਾਗ } ਪੁ:—ਅੱਪੀ ਰਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗ ॥
ਬਿਹਾਗੜਾ }

ਬਿਹਾਜਣਾ

ਬਿਹਾਜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਲ ਦੇਕੇ ਲੈਣਾ, ਖਰੀਦਣਾ ॥
ਬਿਹਾਜਣਾ }

ਬਿਹਾ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੀਡਣਾ, ਗੁਜਰਨਾ
(ਵੇਲਾ, ਉਮਰ) ॥

ਬਿਹਾਜੀ (ਬੀ), ਸ:—ਦੁਆਰਾ ਲੈਕੇ ਬੰਨੀ
ਚੀਜ਼ ਖਰੀਦਣਾ, ਵਰਤਣ ਵਾਸਤੇ ਵਾਣਾ
ਫੌਕਾ ਖਰੀਦਣਾ ॥

ਵਿ:—ਵਰਤਣ ਵਾਸਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਬਿਹਾਜੀ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਾਹ ਕੱਲੇ ਬੰਨੀ
ਰਕਮ ਦੁਆਰਾ ਲੈਣੀ ॥

ਬਿਹਾਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਜਰਨਾ, ਖੀਡਣਾ ॥

ਬਿਹਾਰ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਬੁਧਾਰ, ਲੈਣ ਦੇਣ,
ਵਰਤੋਂ ॥

ਬਿਹਾਰੀ, ਪੁ:—ਕਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਮੇ-
ਸ਼ਰ ॥

ਬਿਹਿੰਦਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਸਮ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਾਘ
ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਤੀਸਰੇ ਨੂੰ ਰਾਹੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ
ਲੈਣ ਦੀ ਚੁੱਲ੍ਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਬਿਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਸੇਢ ਵਰਗਾ ਢਲ, ਗਲੀ,
ਮਹਲਾ, ਬੀਚ ॥

ਬਿਹੀਣ, ਪੁ:—ਵਹਿਣੀ, ਮੋਰੀ ॥

ਬਿਹੁ, ਪੁ:—ਵਿਸ, ਜਹਿਰ ॥

ਬਿਹੋਰਾ, ਪੁ:—ਬਿਯੋਰਾ, ਵਿਛੋੜਾ, ਖਿਆਰੇ ਤੋਂ
ਦੂਰ ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਕਾਰੀ

ਬਿਹੋਗਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਿਆਰੇ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ
ਬਿਹੋਰੀ, ਪੁ: } ਦਾ ਦੁਖ ਹੈ ॥

ਬਿਕਟ, ਵਿ:—ਯੱਥਾ, ਕਠਨ, ਕਰਜ਼ਾ, ਦੁਖਦਾਈ ॥
ਸ:—ਕੰਪੂ ਦੇ ਪਹਿਰੇ ਦੇ ਨਿਪਾਹੀ ॥

ਬਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਲ ਦੇ ਬਦਲੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ
ਜਾਣਾ ॥

ਬਿੱਕਰਮਾਜੀਤ, ਪੁ:—ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇੱਕ
ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਰਾਜਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਮਤ ਚਲਿਆ
ਹੋਯਾ ਹੈ ॥

ਬਿਕਰਮਾਜੀਤੀ, ਵਿ:—ਬਿੱਕਰਮਾਜੀਤ ਦਾ
(ਸੰਮਤ) ॥

ਬਿਕਰਾਲ, ਵਿ:—ਭਯਾਨਕ, ਭਰਾਉਣਾ, ਛੇੜੀ
ਸ਼ਕਲ ਦਾ ॥

ਬਿਕਰੀ, ਸ:—ਬਿਕਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਵੇਟਕ ॥

ਬਿਕਲ, ਵਿ:—ਬਿਆਕਲ, ਸੁਦਾਈ, ਛੱਥਾ
ਹੋਯਾ ॥

ਬਿਕਾਉ, ਪੁ:—ਬਿਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਬਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਕਾਉ, ਵਿ:—ਬਿਕਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਬਿਕਾਰ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਰੋਗ,
ਖਰਾਬੀ, ਔਗਣ ਔਥ ॥

ਬਿਕਾਰੀ, ਵਿ:—ਬਿਕਾਰ ਵਾਲਾ ਔਥੀ ॥

ਬਿਖ

ਬਿਖ, ਸ:—ਵਿਹੂ, ਚਹਿਰ ॥

ਬਿਖਮ, ਵਿ:—ਔਖਾ, ਬੇ ਭਵ, ਸਖਤ, ਜੋ ਜਿੱਕੇ
ਜਿਹਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਬਿਖਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਤ ਜਾਣਾ, ਖਿਲਰਨਾ ॥

ਬਿਖਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਲੋਰਨਾ, ਖਿੰਤਾਉਣਾ ॥

ਬਿਖੜਾ, ਵਿ:—ਔਖਾ, ਗੰਝਲਾਂ ਵਾਲਾ, ਜਿੱਥੇ
ਲੰਘ ਨਾਂ ਸੱਕੀਏ ॥

ਬਿਖਾਪ, ਪੁ: }
ਬਿਖਾਪਣ, ਸ: } 'ਬਖਾਪ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਖਾਪੀ, ਪੁ: }

ਬਿਖਿਆ, ਪੁ:—ਬਿਖ, ਚਹਿਰ, ਖੁਰੀ ਚੀਜ਼,
ਤਮਾਕੂ (ਜਿੱਥੇ ਦੀ ਖੋਲੀ) ॥

ਬਿਖੇਪ }
ਬਿਖੇਪਣ } 'ਬਖਾਪ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਖੇਪੀ }

ਬਿੰਗ, ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਟੋਂਡਾ ਹੋਣਾ, ਉੱਚਾ ਨੀਵਾਂ
ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਗਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੜਨਾ, ਖੁਸ ਹੋਣਾ ॥

ਬਿੰਗਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਜਿੱਸ ਵਿੱਚ ਬਿੰਗ ਹੋਵੇ,
ਟੋਂਡਾ ॥

ਬਿਗਰ, ਅਵ:—ਬਗੇਰ, ਬਿਨਾਂ, ਥਾੜੀ ॥

ਬਿਗਲ, ਪੁ:—ਵਲੋਤੀ ਭੁਰਮ, ਠਰਸੀਆ (ਸੁੱਟਕਾ,
ਹੱਠਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਬਿੱਘਾ

ਬਿਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਲੜਨਾ,
ਝਗੜਨਾ, ਵਸਾਦ ਮਚਾਉਣਾ ॥

ਬਿਗੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਕਰਵਾਉਣਾ ॥

ਬਿਗੜਾਉ, ਪੁ:—ਬਿਗੜ, ਖਰਾਬੀ, ਝਗੜਾ,
ਫੱਟਕ, ਠੁਕਸਾਣ ॥

ਬਿਗੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਰਾ
ਉਣਾ ॥

ਬਿਗੜਾਉ, ਪੁ:—ਬਿਗੜਣ ਵਾਲਾ, ਬਿਗੜੂ ॥

ਬਿੰਗਾ } ਵਿ:—ਟੋਂਡਾ, ਉੱਚਾ ਨੀਵਾਂ,
ਬਿੰਗਾ ਤਿੰਗਾ } ਰੱਸਿਆ ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਗਾਸ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ, ਬਿਗਾਉ ॥

ਬਿਗਾਰ, ਸ:—'ਬਗਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਗਾਨ, ਪੁ:—ਖਰਾਬੀ, ਠੁਕਸਾਣ, ਝਗੜਾ,
ਲੜਾਈ, ਵਸਾਦ ॥

ਬਿਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ, ਠੁਕਸਾਣ
ਪ੍ਰਚਾਲਾ, ਸੱਜਣਾਂ ਵਿੱਚ ਫੱਟਕ ਪਾਉਣਾ ॥

ਬਿਗੜੂ, ਪੁ:—ਬਿਗੜਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਗੇਰ (ਰਾਂ) }
ਬਿਗੇਰੈ (ਰਾਂ) } ਅਵ:—'ਬਗੇਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਘਨ, ਪੁ:—ਰੱਕ, ਅਟਕ, ਠੁਕਸਾਣ, ਬਿਗੜ
(ਪਾਉਣਾ) ॥

ਬਿਘਾ }
ਬਿਘਾ } ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਆਖ, ਚਾਰ ਕਨਾਲ ॥

ਬਿੰਬ

ਬਿੰਬ, ਪੁ:—ਬਿੰਗੇ ਵੇਖੋ ॥

ਬਿੰਬ, ਅਵ:—ਅੰਦਰ, ਗੱਭੇ ॥

ਬਿੰਬ ਹੋ ਕੇ (ਪੈਰੇ), ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਸਾਲਸ ਬਣ
ਹੋ ॥

ਬਿੰਬ ਬਿਚਾਲੇ, ਅਵ:—ਠੀਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂ
ਗੱਭੇ ॥

ਬਿਚਕਾਹ } ਪੁ:—ਅੰਦਰਲਾ ਜਾਂ ਗੱਭਾ ਬਾ ॥
ਬਿਚਕਾਲਾ }

ਬਿਚਕਾਹੇ } ਅਵ:—ਗੱਭੇ, ਵਿਚਕਾਰ,
ਬਿਚਕਾਲੇ } ਮਿਆਨ ॥

ਬਿਚਕਾਨਾ, ਪੁ: } ਬੰਬ ਦੀ ਜੁੱਤੀ, ਠਿੱਕੀ
ਬਿਚਕਾਨੀ, ਸ } ਮਸ਼ਕ, ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਸ਼ੈ ॥

ਬਿਚਕਾਰ, ਅਵ:—ਠੀਕ ਅੰਦਰ, ਗੱਭੇ,
ਮਿਆਨੇ ॥

ਬਿੰਬ ਬਿਚਾਲੇ, ਅਵ:—ਠੀਕ ਬਿੰਬ, ਗੱਭੇ ॥

ਬਿਚਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣਾ, ਫਿਰਨਾ,
ਟੁਰਨਾ ॥

ਬਿਚਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਗੜਨਾ, ਖਰਾਬ
ਬਿਚਲਣਾ } ਹੋਣਾ, ਵੇਰ ਕਰਨਾ, ਵਸਾਣ
ਮਰਾਉਣਾ, ਫਿਰ ਜਾਣਾ,
ਬਰਨ ਹਾਰਨਾ, ਬੇਖੀ ਕਰਨੀ ॥

ਬਿਚਲਾ, ਵਿ:—ਅੰਦਰਲਾ, ਗੱਭਾ, ਬਿਚਕਾ-
ਰਲਾ ॥

ਬਿਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਗੜਾਣਾ, ਦੁਏ ਨੂੰ ਖਿਸ-
ਕਾਉਣਾ ॥

ਬਿਛਨਾ

ਬਿਚਾਰ, ਪੁ:—ਸੋਚ, ਖਿਆਲ, ਸਮਝ ॥

ਬਿਚਾਰ ਵਾਣ, ਵਿ:—ਸਮਝਦਾਰ, ਸਿਆਣਾ,
ਚਤੁਰ ॥

ਬਿਚਾਰਕ, ਪੁ:—ਬਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਬਿਚਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਚਨਾ, ਸਮਝਨਾ, ਖਿਆਲ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਿਚਾਰਾ, ਵਿ:—ਅਨਾਥ, ਗਰੀਬ, ਬੇਨਸੀਬ,
ਅਸਮਰਥ ॥

ਬਿਚਾਲ, ਪੁ:—ਨੁਕਸਾਲ, ਬਿਗੜ, ਬਖੇੜਾ,
ਵਿੱਥ ॥

ਬਿਚਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਗੜਨਾ, ਉਦਸਾਉਣਾ,
ਵਸਾਣ ਪੁਆਉਣਾ, ਦੁਆਲਿਆ ਕਰ
ਦੇਣਾ ॥

ਬਿਚਾਲਾ, ਪੁ:—ਦੋਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿੱਥ,
ਵਾਸਲਾ ॥

ਬਿਚਾਲੇ, ਅਵ:—ਬਿਚਕਾਰ, ਗੱਭੇ, ਮਿਆਨੇ

ਬਿੱਚੀਂ, ਅਵ:—ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਚ ਦੀ, ਬਿੰਬ ਬਿੰਬ
ਬਰਾਬਰ ਗੱਭੇ ॥

ਬਿੱਚੋਂ, ਅਵ:—ਅੰਦਰੋਂ, ਗੱਭੇ ਤੋਂ ॥

ਬਿਚੋਲਾ, ਪੁ: } ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਦਾ ਮੇਲ
ਬਿਚੋਲੀ, ਸ: } ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਬਿਚੋਲੀਆ, ਪੁ: }

ਬਿਛਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਨਾ, ਖਿਲਰਨਾ, ਸਿੰਧਾ ਜਾਂ
ਨਰਮ ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਛਵਈਆ

ਬਿਛਵਈਆ } ਪੁ:—ਬਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਬਿਛਵੇਂਯਾ

ਬਿਛਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਛਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਛਵਾਈ, ਸ:—ਦਰੀ ਆਦਿਕ ਬਿਛਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਬਿਛੜਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਲਗ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਜੁਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਬਿਛੜਨਾ

ਬਿਛਾਉਣਾ, ਪੁ:—ਬਿਛਾਈ, ਬਿਸਤਰਾ, ਬਿਛਣਾ ॥

ਬਿਛਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਡਾਉਣਾ, ਖਲੋਰਨਾ, ਬਿਸਤਰਾ ਕਰਨਾ, ਢਾ ਕੇ ਥੱਲੇ ਸੁੱਟਣਾ ॥
ਬਿਛਾ ਦੇਣਾ

ਬਿਛਾਈ, ਸ:—'ਬਿਛੋਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਿੱਛੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਝੰਗ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ, ਅਨ੍ਹੇਰਾ ॥

ਬਿਛੂਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕਟਾਰ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਅੰਗੂਠੜਾ, ਝੰਗ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ ॥

ਬਿਛੂਫਕ, ਪੁ:—'ਬਿਸੂਚਕ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਿਛੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਜਨਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਨਾ, ਵੰਡਕ ਪਾਉਣਾ ॥

ਬਿਛੋੜਾ, ਪੁ:—ਬਿਛੋਗ, ਜੁਦਾਈ, ਸੱਜਨਾਂ ਦਾ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਛੋਣਾ, ਪੁ:—ਬਿਛਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ਜਾਂ ਕਪੜੇ, ਬਿਸਤਰਾ ॥

ਬਿਟਰਨਾ

ਬਿੱਜ, ਸ:—ਬਿਜਲੀ, ਅਰਾਨਰੱਕ ਜੋ ਬਿਪਤਾ ਆ ਪਏ (ਪੈਣਾ) ॥

ਬਿਜਯ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ, ਭੰਗ, ਸੁੱਖਾ ॥

ਬਿਜਲੀ, ਸ:—ਅਸਮਾਨੀ ਅੱਗ, ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚਮਕਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ (ਲਿਸ਼ਕਣਾ, ਚਮਕਣਾ), ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਨਾਲ ਉਹ ਚਮਕਦੀ ਹੋ ॥

ਬਿਜਲੀ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਡਿਗਣਾ ॥

ਬਿਜੜਾ, ਪੁ:—ਸੌਂਹਣਾ ਆਲ੍ਹਣਾ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਪਿੱਛੀ ॥

ਬਿਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਜਾਈ, ਸ:—ਬੀਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬਿਜਾਰ, ਪੁ:—ਬੀਜਣ ਵਾਲਾ, ਬਜਾਰ, 'ਡੀ' ॥

ਬਿੱਜੂ, ਪੁ:—ਕਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਰਦੇ ਕੱਢ ਕੇ ਖਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ, ਮੁਰਖ ਕੋਹਜਾ ਆਦਮੀ ॥

ਬਿਜੋਗ, ਪੁ:—'ਬਿਛੋਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਬਿਜੋਗਣ, ਸ: } ਸੱਜਣ ਤੋਂ ਵਿਛੜਿਆ
ਬਿਜੋਗੀ, ਪੁ: ਸ: } (ਭੀ) ਹੋਇਆ (ਯਾ) ॥

ਬਿਜੋਤ, ਸ:—ਬੀਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਚੰਗਾ ॥

ਬਿਟਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਗੜਨਾ, ਬਿਰਲਣਾ
ਬਿੱਟਰਨਾ }
ਬਿਟੁਰਨਾ }

ਬਿਟਰਾਉਣਾ

ਬਿਟਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਗਾੜਨਾ, ਹੁਸਾਉਣਾ,
ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ॥

ਬਿੱਠ, } ਸ:—ਪੱਖੋਰੂਆਂ ਦਾ ਬਿਸ਼ਟਾ ॥
ਬਿੱਠੁ }

ਬਿੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਖੋਰੂਆਂ ਦਾ ਹੱਗਣਾ ॥

ਬਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—੩੫੩ ਦੇਣਾ, ਬਹਾਲਣਾ,
ਰਿਕਾਉਣਾ, ਬਿੱਠ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਵੇਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਤਿੱਤੀ ਨੂੰ ਸੁਕਾ-
ਉਣ ਲਈ ਰੱਖਣਾ ॥

ਬਿੱਡ, ਪੁ:—'ਬੀਡ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿੱਡੀ, ਸ:—ਅਭਾਗ ਫਿਰਨ ਦਾ ਅੰਖ,
ਖਸਾਲਤ (ਪੇਡੀ) ॥

ਬਿੱਢ, ਪੁ:—ਪੂਰ ਦੀ ਚਰਖੜੀ ਨੂੰ ਸਤਾਰਤ
ਵਾਲੀਆਂ ਲੜਕੀ, ਕੱਟ, ਭੀਲ, ਮੋਰਾਤੀ ॥

ਬਿੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਜਿੰਨ ਪੀੜਨ ਵਾਲੇ ਵੇਲੇ ਨੂੰ)
ਵਰਤਣ ਵਾਸਤੇ ਸੁਆਰਕੇ ਲਾਉਣਾ ॥

ਬਿੱਠ (ਣਾ), ਅਣ:—ਬਘੋਰ, ਬਾਝੀ, ਸਿਰਾ,
ਛੁੱਟ ॥

ਬਿੱਠਤੀ, ਸ:—ਅਰਜ, ਮਿਨਤ, ਅਰਦਾਸ,
ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ॥

ਬਿੱਠਾਸ (ਹ), ਪੁ:—ਬਰਥਾਦੀ, ਦੁਬਾਰੀ, ਨਾਂ
ਰਹਿਣਾ, ਮੋਤ ॥

ਬਿੱਤ, ਪੁ:—ਕੱਢ, ਭੀਲ, ਸਮਰਥ, ਖੁੱਤਾ, ਧਨ,
ਹਿੰਮਤ ॥

ਬਿਦ

ਬਿਤਰ ਬਿਤਰ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਨ ਹੋਕੇ
ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਚੱਕਣਾ ॥

ਬਿਤਾਲੀ, ਵਿ:—ਦੁਰੀ ਉੱਤੇ ਚਾਲੀ ॥

ਬਿਤੀਤ, ਵਿ:—ਬੀਤਿਆ ਹੋਇਆ, ਗੁਜਰਿਆ
ਹੋਆ (ਹੋਣਾ) ॥

ਬਿਤੀਤਮਾਨ, ਵਿ:—ਬੀਤ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ
ਬੜਾ ਚਿਰ ਰਹੇ ॥

ਬਿਤੀਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਤ ਜਾਣਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਿਤੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਸੋਏ ਨਾਲ ਭਰ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਬਿਤੋਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖੋਰੂ ॥

ਬਿੱਥ } ਸ:—ਫਾਸਲਾ, ਦੂਰੀ, ਫਰਕ, ਬਿਛੋੜਾ ॥
ਬਿੱਥੁ }

ਬਿਥਕ } ਪੁ:—ਦੂਰੀ, ਫਾਸਲਾ, ਫਰਕ ॥
ਬਿਥਾਕ }

ਬਿਥਾ } ਸ:—ਪੀੜ, ਦੁਖ, ਸਾਰਾ ਹਾਲ,
ਬਿਥਿਆ } ਬਰਨਣ ॥

ਬਿੱਥੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਦੁੱਖ) ਜੰਮਣਾ, ਦੁਹੀ ਹੋ
ਜਾਣਾ, ਬੜਾ ਤਾਉ ਲੱਗਣਾ ਅਤੇ ਪਰਸੋਉ
ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਬਿੱਦ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੇਹੀ ਸੀਤੀ ਹੋਈ ਗਵ
(ਮਠਿਆਈ ਆਇਕ ਦੀ) ॥

ਬਿੱਦ, ਸ:—ਪਲ, ਬੜਾ ਚਿਰ, ਬੁੱਢ, ਕਤਰਾ,
ਲਹੂ, ਬਿੰਦੀ ॥

ਬੋਟ ਇੰਦ

ਬੋਟ ਇੰਦ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦੀ ਕਮਕ, ਬਹੁਤ ਬੋਝਾ
ਚਿਰ ॥

ਰਤੀ ਇੰਦ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਬੋਝਾ ॥

ਬਿਦੀਗੀ, ਸ:—ਵੇਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਵੇਦਗੀ,
ਹਕੀਮੀ ॥

ਬਿਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਥੇ ਕਰਨੀ, ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਣੀ,
ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋਣਾ ॥

ਇੰਦਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੰਦੀ ਲਾਉਣੀ, ਬਿੰਦੀਆਂ ਨਾਲ
ਹੋਂਦਣਾ (ਅੱਖਰ) ॥

ਬਿੰਦਮਾਨ, ਵਿ:—ਮੋਜੂਦ, ਹਾਜਰ, ਉੱਘਾ,
ਸਾਮ੍ਹਣੇ ॥

ਬਿੰਦਜਕ, ਵਿ:—ਬਿੰਦਜਾ ਸੰਬੰਧੀ, ਪੜ੍ਹਾਈ
ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਬਿੰਦਜਾ, ਸ:—'ਬਿੰਦਿਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿੰਦਰੀ, ਵਿ:—ਧਾਂਤ ਦਾ ਹੁੱਕਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਚਾਂਦਰੀ ਦੀ ਗੱਢ ॥

ਬਿੰਦਜਾਲਜ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਮਦਰਸਾ,
ਜਿਥੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿੰਦਜਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
ਬਿੰਦਜਾਰਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾਣ ॥

ਬਿੰਦਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਰਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਛੁੱਟੀ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲੇ, ਵਰਨ ਵਾਲਾ,
ਰੁਖਸਤ ॥

ਬਿੰਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਤ ਦੁਆਉਣਾ, ਹਠ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬਿਧ ਮੇਲਣਾ

ਬਿੰਦਾਇਗੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਰਨ ਲਗਿਆਂ
ਜੋ ਨਜ਼ਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਬਿੰਦਿਆ ਹੋਣ ਦੇ
ਵੇਲੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਜੋ ਰਕਮ
ਅਤੇ ਕਪੜੇ ਪੈਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਿੰਦਾਮ, ਪੁ:—'ਬਿੰਦਾਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿੰਦਿਆ, ਸ:—'ਬਿੰਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿੰਦਿਆ, ਸ:—ਇਲਮ, ਗਿਆਨ, ਪੜ੍ਹਾਈ,
ਹੁਨਰ, ਚਲਾਕੀ ॥

ਬਿੰਦਿਆਰਬੀ, ਪੁ:—ਬਿੰਦਿਆ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿੰਦਿਆ ਮਾਨ } ਵਿ:—ਬਿੰਦਿਆ ਪੜ੍ਹਿਆ
ਬਿੰਦਿਆ ਵਾਨ } ਹੋਇਆ, ਸਿਆਣਾ ॥

ਬੋਦਾਂ ਬਿੰਦਿਆ ਨਿਧਾਣ, ਵਿ:—ਬੋਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਬਿੰਦਿਆ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ (ਗਰ ਵੇਦ, ਛੇ
ਅੰਗ, ਪਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ, ਪੁਰਾਣ, ਮੀਮਾਂਸਾ ਅਤੇ
ਤਰਕ ਇਹ ੧੪ ਬਿੰਦਿਆ ਹਨ), ਬੜਾ
ਕਾਰੀਗਰ, ਮਹਾਂ ਮੂਰਖ ॥

ਬਿੰਦੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਗੋਲ ਨਿਸ਼ਾਨ,
ਨੁਕਤਾ, ਮੱਥੇ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਬਿੰਧ, ਸ:—ਜੁੜੀਕਾ, ਵੰਗ, ਜੁਗਤ, ਪਰਮ ਅਨੁ
ਸਾਰ ਜੋ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬ੍ਰਹਮਾ,
ਲੇਖੇ ਦੀ ਬਾਕੀ ॥

ਬਿੰਧ ਮਾਤਾ, ਸ:—ਜੋ ਦੇਵੀ ਪਰਾਲਭਤ ਲਿਖਦੀ
ਹੈ ॥

ਬਿੰਧ ਮਿਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਸਾਬ ਦੀ ਪੜ੍ਹ-
ਬਿੰਧ ਮੇਲਣਾ } ਤਾਲ ਕਰਨੀ, ਲੇਖਾ ਠੀਕ
ਕਰਨਾ, ਬਾਕੀ ਕੱਢਣੀ ॥

ਬਿਧਨਾ

ਬਿਧਨਾ, ਸ:—ਬ੍ਰਹਮਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਰਮਾ
ਲਗਤ, ਬਿਧਮਾਤਾ ॥

ਬਿਧਵੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਸਰੇ ਦਾ ਚੌਥੇ ਮਰ ਜਾਵੇ,
ਦੀਤੀ ॥

ਬਿਧਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌਕ ਕਢਾਉਣਾ, ਬਿਨ੍ਹਾ
ਉਣਾ ॥

ਬਿਧਾਤਾ, ਪੁ:—ਬਰਤਾਰ, ਬ੍ਰਹਮਾ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ
ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬਿਧੀਆ (ਯਾ), ਵਿ:—ਬਿਧ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ,
ਜੁਗਤੀ ॥

ਬਿਨ, ਅਵ:—ਬਾਸ਼, ਬੀਰ, ਸਿਵਾ, ਛੁੱਟ ॥

ਬਿਨਸੰਗ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਨਿਤਰ ਹੋਕੇ, ਬੇਸ਼ਕ,
ਨਿਸੰਗ ॥

ਬਿਨਸਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਨਾਂ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਬਿੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌਕ ਕੱਢਣਾ, ਚੰਡ ਕੇ ਪਾਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਬਿਨ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੌਕ ਕਢਾਉਣਾ ॥

ਬਿਨ੍ਹਾਈ, ਸ:—ਬਿਨ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ਦੂਰੀ ॥

ਬਿੰਨਾ, ਪੁ:—ਪੱਛੀ ਦਾ ਮੁਝਾ, ਉੱਨ, ਭਾਂਡੇ ਦੇ
ਹੱਠ ਦਾ ਘਾਹ ਦਾ ਨੂੰਸੁਣਾ ॥

ਬਿਨਾਸੰਗ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—'ਬਿਨਸੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਭੂਤ

ਬਿੰਨ੍ਹ, ਪੁ:—ਬਿੰਨਾ, ਇੰਨ੍ਹ, ਮੁਝਾ ॥

ਬਿਪਤ (ਤਾ), ਸ:—ਮੁਸੀਬਤ, ਦੁਖ, ਕਥੇਸ਼ (ਵਿੱਚ
ਪੈਣਾ) ॥

ਬਿਪਰੀਤ, ਵਿ:—ਉਲਟਾ, ਪੁੱਠਾ, ਵਿਰੋਧੀ ॥
ਸ:—ਵਿਰੋਧ ॥

ਬਿੱਢਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਗੜਨਾ, ਜਿਦ ਕਰਨੀ,
ਬਿੱਢਲਨਾ } ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਬ, ਪੁ:—ਝੱਝੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਸਾੜ ਰੱਖਣ ਲਈ
ਥਾਲਕਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਉੱਤੇ ਜੋ ਕਪੜਾ ਪਹਿਨਾ-
ਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਿੰਬ, ਵਿ:—ਹੜ੍ਹ, ਪਾਣੀ ਰੜ੍ਹ ਜਾਣਾ (ਜਲ
ਬਿੰਬ), ਅਕਸ ॥

ਬਿਬ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ
ਹਾਸੀ ਹੋਣੀ ॥

ਬਿਬੇਕ, ਪੁ:—ਬਿਚਾਰ, ਸੋਚਾ ਗਿਆਨ, ਰਹਿਤ,
ਮਰਜਾਦਾ ॥

ਬਿਬੇਕੀ, ਪੁ:—ਬਿਚਾਰਵਾਨ, ਗਿਆਨੀ, ਜੋ
ਰਹਿਤ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬਿਭਚਾਰ, ਪੁ:—ਪਰਾਏ ਪੁਰਖ ਜਾਂ ਇਸ਼ਤੀ
ਦਾ ਸੰਗ, ਕੁਕਰਮ ॥

ਬਿਭਚਾਰਣ (ਣੀ), ਸ: } ਜੋ ਬਿਭਚਾਰ ਕਰੇ ॥
ਬਿਭਚਾਰੀ, ਪੁ: }

ਬਿਭੂਤ, ਪੁ:—'ਬਿਭੂਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਮਾਰ

ਬਿਮਾਰ } 'ਬਮਾਰ' 'ਬਮਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਮਾਰੀ }

ਬਿਯੋਗ } 'ਬਿਯੋਗ' 'ਬਿਯੋਗੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਯੋਗੀ }

ਬਿਰਹ (ਹ) } ਪੁ:—ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ
ਬਿਰਹੋਂ } ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦੁਖ ॥

ਬਿਰਹੀ, ਵਿ:—ਸੱਜਣ ਤੋਂ ਵਿਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਬਿਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰੋਸੇ ਮਾਰੇ ਮੋਲਣਾ, ਜਵਾ
ਹਿਲਾਉਣੀ ॥

ਬਿਰਖ } ਪੁ:—ਬੁੱਖ, ਬੁਟਾ, ਦਰਖਤ ॥
ਬਿਰਛ }

ਬਿਰਜਸ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਭੀੜੀਆਂ ਲੱਤਾਂ
ਵਾਲਾ ਪਜ਼ਾਮਾ, ਵਲੋਤੀ ਤੀਥੀ ॥

ਬਿਰਤ, ਸ:—ਅਜੀਉਕਾ, ਗੁਜਾਰਾ, ਜਜਮਾਨਾਂ
ਦਾ ਆਸਰਾ ॥

ਬਿਰਤੰਤ } ਪੁ:—ਹਾਲ, ਬਰਨਣ, ਬਿਆਨ,
ਬਿਰਤਾਂਤ } ਬਿਬਿਆ ॥

ਬਿਰਤੀ, ਸ:—ਬਿਆਨ, ਮਨ ਦਾ ਟਿਕਾਉ
ਸੁਰਤ ॥

ਬਿਰਥਾ, ਵਿ:—ਬਿਆਰਥ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਫੈਦਾ
ਨਹੀਂ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਐਵੇ, ਬਿਆਰਥ ॥

ਸ:—ਪੀੜ, ਬਿਬਿਆ ॥

ਬਿਰਦ, ਪੁ:—ਅਭਿਆਸ, ਵਰਤਾਰਾ, ਲਗਾਤਾਰ
ਜੋ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਸਾਧੂ ਦਾ ਛੇਖ, ਥਾਨਾ, ਲਾਜ ॥

ਬਿਰਾਜਣਾ

ਬਿਰਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਮ
ਜਪਣਾ ॥

ਬਿਰਦ ਖਿਲਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੀ ਇਜ਼ਤ
ਲਾਹ ਸੁੱਟਣੀ ॥

ਬਿਰਧ, ਵਿ:—ਬੁੱਢਾ, ਬੜੀ ਉਮਰ ਦਾ ॥

ਬਿਰਬਿਰੀ, ਸ:—ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਫਿਸੀਆਂ
ਜੋ ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ
(ਉੱਠਣੀ) ॥

ਬਿਰਮੁਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਿਰਨਾ, ਅਟਕਣਾ, ਘਰੋਂ
ਬਿਰਮਣਾ } ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ, ਪਰਦੇਸ਼ ਚਿੱਰ ਦਿਲ
ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਬਿਰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਹੁੰਦਾ, ਜੀ ਲਾਉਣਾ,
ਭੁਲਾਉਣਾ, ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਭਾਬੇ ਕਰ
ਲੈਣਾ ॥

ਬਿਰਲ, ਪੁ:—ਨਿੱਕਾ ਛੇਕ, ਮੋਰੀ, ਫਰਕ ॥

ਬਿਰਲਾ, ਵਿ:—ਝੁੱਲਾ, ਵੱਖੋਂ ਵੱਖ, ਟਾਂਵਾਂ ਟਾਂਵੀ,
ਹਜਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਬਿਰਭਾਪ, ਪੁ:—ਗਮ, ਹੁਦਣ, ਵੈਠ, ਦੁਖ ਠਾਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਬਿਰਵਾ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ, ਹੁੱਖ, ਬਿਰਛ ॥

ਵਿ:—ਲੇੜਵੰਦਾ, ਮੁਕਾਜ ॥

ਬਿਰਾਗਣ } 'ਬਰਾਗਣ' 'ਬਰਾਗੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਰਾਗੀ }

ਬਿਰਾਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਰਾਜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਰਾਜਮਾਣ

ਬਿਰਾਜਮਾਣ, ਵਿ:—'ਬਿਰਾਜਮਾਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਰਾਣ (ਣੀ), ਸ:—ਜੋ, ਧਰਤੀ ਮੀਂਹ ਦੇ
ਆਸਰੇ ਹੋਵੇ ॥

ਵਿ:—ਉਜਾੜ, ਜਿੱਥੇ ਨੋਕ ਨਹੀਂ ॥

ਬਿਰਾਤ } 'ਬਰਾਤ' 'ਬਰਾਤੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬਿਰਾਤੀ }

ਬਿਰਾਨਾ, ਪੁ:—ਉਜਾੜ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਸੋਂ ਨਹੀਂ ॥
ਵਿ:—ਓਪਰਾ ॥

ਬਿਰਿਹੀ, ਪੁ:—'ਬਿਰਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਰੀ } ਵਿਸਮਯ:—ਹੱਥੀ ਨੂੰ ਠਰਾਉਣ ਦੀ
ਬਿਰੀ } ਆਵਾਜ਼ ॥

ਬਿਰੁੱਪ, ਵਿ:—ਵੇਰੀ, ਉਲਟਾ, ਪੁੱਠਾ, ਉਲਟੀ
ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਲਟਾ, ਦੂਏ ਪਾਸੇ, ਹੱਥੋਂ
ਸਗੋਂ ॥

ਬਿਰੁਹੀ, ਸ:—'ਬਰੁਹੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਰੋਪ, ਪੁ:—ਦੋਰ, ਬਗ਼ਤਾ, ਟਾਕਰਾ ॥

ਬਿਰੋਪਣ, ਸ: } ਨੇ ਬਿਰੋਪ ਕਰੇ ॥
ਬਿਰੋਪੀ, ਪੁ: }

ਬਿਲ, ਪੁ:—ਭੜੱਲ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਖਿੱਲ ॥

ਬਿੱਲ, ਪੁ:—ਕਰੜੇ ਫਿੱਲੜ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮਿੱਠਾ
ਫਲ, ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਹਰਿਆਈ, ਬਿੱਲੀ ਦੀਆਂ
ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਰੰਗ, ਲੱਖੇ ਦਾ ਕਾਗ਼ਜ਼, ਹੁੰਗੀ,
ਬੀਜਕ ॥

ਬਿਲਮ

ਬਿਲਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਸਕਣਾ, ਹੋਣਾ, ਝੜਕਣਾ,
ਛਟਕਣਾ ॥

ਬਿਲਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਆਉਣਾ, ਝੜਕਾਉਣਾ,
ਛਟਕਾਉਣਾ ॥

ਬਿਲਗਣ } ਸ:—ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਰੱਸੇ
ਬਿਲਗਣ } ਜਾਂ ਲਕੜੀ ਦਾ ਟੰਗਣਾ (ਲੰਮੇ
ਦਾਉ ਤਾਣਿਆ ਹੋਯਾ) ॥

ਬਿਲੰਗ (ਗਣ) ਸ: } ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਛੱਤ
ਬਿਲੰਗਣੀ, ਸ: } ਨਾਲ ਲਟਕਾਈ ਹੋਈ
ਬਿਲੰਗਾ, ਪੁ: } ਰੱਸੀ ਜਾਂ ਲਕੜੀ, ਟੰਗਣਾ।
ਬਿਲੰਘ, ਸ: }

ਬਿਲਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਜਾਂ ਮਾਨਣੀਆ, ਰੁਪਯਾ
ਉਡਾਉਣਾ ॥

ਬਿਲੰਦ, ਵਿ:—ਉੱਗਾ ॥

ਬਿਲੰਦੀ, ਸ:—ਉਗਈ ॥

ਬਿਲਪ, ਪੁ:—'ਬਿਲਾਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਲਪੰਤੀ, ਸ:—ਖਿੱਲ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰ ਜੋ ਖਿਚ-
ਜੀ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਿਲੰਬ, ਸ:—ਦੋਰ, ਢਿੱਲ, ਚਿਰ ॥

ਬਿਲਬਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਆਕਲ ਹੋਣਾ,
ਪੀੜ ਜਾਂ ਗਮ ਨਾਲ ਝੜਕਣਾ, ਰੋਣਾ ॥

ਬਿਲਬਿਲਾਟ, ਪੁ:—ਬਿਲਬਿਲਾਉਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਬਿਲਮ, ਸ:—ਦੋਰ, ਢਿੱਲ, ਚਿਰ ॥

ਬਿਲਮਣਾ

ਬਿਲਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਣਾ, ਰਹਿਣਾ, ਬਿੰਨ
ਕਰਨੀ ॥

ਬਿਲੋਲਾ, ਵਿ:—ਅਣਪੜ੍ਹ, ਬੋਲਾ, ਮੁਰਖ, ਬੁੱਧੁ ॥

ਬਿਲਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਣਾ, ਕੁਰਲਾਉਣਾ, ਬਿਰ-
ਲਾਪ ਕਰਨਾ ॥

ਬਿੱਲਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੋਰ, ਸਿਪਾਹੀ
ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜੋ ਉਹ ਕਪੜਿਆ
ਉੱਪਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬਿੱਲੀ ਵਰਗੀਆਂ
ਹੋਣ ॥

ਬਿਲਾਇਤ } 'ਵਿਲਾਇਤ' ਆਦਿਕ
ਬਿਲਾਇਤਣ (ਤੀ) } ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਲਾਉਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਬਿਲਾਸ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਅੰਤਰ, ਹਾਸੀ (ਕਰਨਾ) ॥

ਬਿਲਾਸੀ, ਵਿ:—ਮੌਜੀ, ਜੋ ਬਿਲਾਸ ਕਰੇ ॥

ਬਿਲਾਠੀ, ਸ:—ਬਿੱਲ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਲਕੜੀ ਜੋ
ਤਿਲਕ ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਘਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬਿਲਾਂਦ, ਸ:—ਬਿਲੀਂਦੀ, ਉਗਈ ॥

ਬਿਲਾਪ, ਪੁ:—'ਬਿਰਲਾਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਲਾਪਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ, ਚੋਣਾ,
ਕੁਰਲਾਉਣਾ ॥

ਬਿਲਾਵਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਬਿੱਲਾ, ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰ, ਜਨੋਰ, ਰਿਟਕਣੀ, ਚੰਦੂ
ਮਸ ॥

ਬੀ. ਏ.

ਬਿੱਲੀ ਲੋਟਣ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ਜਿਸ ਦੀ
ਖੁਸ਼ਬ ਨਾਲ ਬਿੱਲੀ ਲੋਟਣ ਪੱਟਣ ਹੋ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ ॥

ਬਿਲੀ ਪਾਪ, ਪੁ:—'ਬਿਰਲਾਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਲੋਲ, ਸ:—ਤੀਵੀ ਅਰਾਜ (ਕੋਠੀ ਬਿਲੋਲ
ਪੈਣੀ) ॥

ਬਿਵਸਥਾ, ਸ:—ਯਾਤਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ
ਦਾ ਵੇਸਲਾ ॥

ਬਿੜੜ, ਸ:—ਪੇਰਾਂ ਦਾ ਖੜਾਕ, ਆਉਤ ਵਾਲੇ
ਖੜਕੇ ਦੀ ਕਣਕ (ਲੇਣੀ, ਪੈਣੀ) ॥

ਬਿੜ ਬਿੜ ਤੜਤਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਣ ਹੋਕੇ ਵੇਖਣਾ ॥

ਬਿੜਾ, ਪੁ:—ਬਾਂਸ ਦਾ ਰੁੱਖ, ਕੋਠਿਆਂ ਜਾਂ
ਬਾਂਸਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬੰਗੀ ॥

ਬੀ, ਪੁ:—ਬੀਜ, ਕਾਰਣ, ਅਸਲ ॥

ਸ:—ਕੰਜਰੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਰਨ (ਬੀ
ਸਾਹਿਬਾ) ॥

ਕ੍ਰਿ-ਵਿ:—ਨਾਲ ਹੀ, ਭੀ, ਵੀ ॥

ਬੀ ਨਾਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਲ ਹੀ ਨਾ ਰਹਿਣਾ,
ਕਿਸੇ ਕੁਲ ਦੇ ਸਭ ਮਨੁੱਖ ਮਰ ਜਾਣੇ ॥

ਬ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਬੀਜਣ ਵਾਸਤੇ
ਬੀ ਸਿੱਟਣਾ ॥

ਬੀਆਬਾਣ, ਪੁ:—ਜਗਲ, ਉਜਾੜ, ਥਣ ॥

ਬੀ, ਏ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵੱਡੇ ਦਰਖੇ ਦਾ
ਇਮਤਿਹਾਨ ॥

ਬੀ. ਏ.

ਬੀ. ਏ. } ਵਿ:-ਜਿਸ ਨੇ ਬੀ. ਏ. ਦਾ
ਬੀ. ਏ. ਪਾਸ } ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ॥

ਬੀਸਵਾਂ, ਵਿ:-ਬੀਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਬੀਸਾ, ਪੁ:-ਬੀਹਾਂ ਨਹਿੰਦਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕੁੱਤਾ, ਇੱਕ
ਜੰਤੂ ॥

ਬੀਸੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੀਹ ਚੀਜ਼ਾਂ,
ਬੀਹਾਂ ਨਹਿੰਦਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕੁੱਤੀ ॥

ਬੀਹ, ਸ:-ਇੱਕ ਸਉ ਵਰਗਾ ਫਲ, ਗਲੀ,
ਮਹੱਲਾ ॥

ਵਿ:-ਦੋ ਦਹਾਈਆਂ, ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਉੱਠੀ ॥

ਬੀਹਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:-'ਬੀਸਵਾਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੀਹੜ, ਪੁ:-ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਦੀ ਕਤਾਰ (ਦੋ
ਬੀਹੜ ਹਨ, ਇੱਕ ਉੱਤਲਾ, ਇੱਕ ਹੇਠਲਾ) ॥

ਬੀਹੜੀ, ਸ:-ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੀਹ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਕੱਠੀਆਂ ॥

ਬੀਚ, ਪੁ:-ਵਿਚਲਾ ਫਾਸਲਾ, ਵਿੱਚ ॥

ਬੀਜ, ਪੁ:-ਦਾਣੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਉਗਦੀ
ਹੈ, ਮੂੜ, ਅਸਲ, ਕਾਰਣ ॥

ਬੀਜ ਗਣਿਤ, ਪੁ:-'ਅਲਜਬਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੀਜ ਮੰਤ੍ਰ, ਪੁ:-ਕਿਸੇ ਥਾਣੀ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ॥

ਬੀਜ ਮਾਤ੍ਰ, ਪੁ:-ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਬਚਿਆ ਖੁਰਿਆ ॥

ਬੀਣ

ਬੀਜ ਨਾਸ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਬੀ ਨਾਸ ਹੋਣਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਬੀਜਕ, ਪੁ:-ਜੋ ਮਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਉਸ
ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮੁੱਲ ਸਮੇਤ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਬੀਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਬੀ ਪਾਉਣਾ, ਬੂਟਾ
ਲਾਉਣਾ ॥

ਬੀਟੀ, ਸ:-ਚਿਕੜੀ ਆਦਿਕ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੋਈ
ਜਾਂ ਚੌੜਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬੀਠਲ, ਪੁ:-'ਬੇਠਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੀਡ, ਸ:-ਕੱਚ ਖੂਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਲਿਆ ਹੋਯਾ
ਰੱਸਾ, ਸੱਪ ਫੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬੀਣ,
ਉੱਭਰਿਆ ਹੋਯਾ ਹਿੱਸਾ, ਐਕੜਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸ
ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ (ਬਜਾਉਣਾ, ਰਸ
ਜਾਣਾ) ॥

ਬੀਡਾ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਝੰਡ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ,
ਇੱਕ ਕਿੜ ਕਿੜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੌਠਾ, ਕੁਹਾੜੀ
ਦਾ ਦਸਤਾ, ਬਹੁਤ ਚੋਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਮੂੰਗ ॥

ਬੀਡੀ, ਸ:-ਵੱਡੇ ਗੱਡੇ ਨਾਲ ਜੁੱਧੀ ਹੋਈ ਮੋਹ-
ਰਲੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ, ਵਿੰਗੀ ਮੋਹੀ ਲੱਕੜ
ਜੋ ਕੋਈ ਵੇਲ ਦੀ ਗਰਦਨ ਉੱਤੇ
ਰਖਦਾ ਹਨ ॥

ਬੀਡੀਆ, ਪੁ:-ਕੱਠੇ ਜੋਏ ਹੋਏ ਤਿੰਨਾਂ ਜਾਂ ਪੰਜਾਂ
ਬਲਦਾਂ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ॥

ਬੀਣ, ਸ:-ਬੀਸਰੀ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ ਥਾਣਾ ॥

੬੪

ਬੀਣਕਾਰ

ਬੀਣਕਾਰ, ਪੁ:—ਗਾਰੀ ਵਾਲੀ ਬੀਣ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਬੀਣੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਅਤੇ ਥਾਂਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਜੜ ॥

ਬੀਣੀ ਫੜਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੌਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਜਣਾ ਦੋਹਾਂ ਨਾਲ ਦੂਏ ਦੀ ਬੀਣੀ ਫੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਬੀਤ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਜਰਨਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮਰ ਜਾਣਾ, ਭਾਣਾ ਵਰਤਣਾ ।
ਬੀਤਣਾ }

ਬੀਨਾ } ਵਿ:—ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ, ਸਿਆਲਾ, ਜਾਲੂ ॥
ਬੀਨਾਕਾਰ }

ਬੀਨਾਕਾਰੀ, ਸ:—ਸਿਆਲਪ, ਚਤੁਰਾਈ, ਦੁਨਾਈ ॥

ਬੀਨੀ, ਸ:—ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪੱਧਰਾ ਪਾਸਾ, ਤਾਕ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਜੋ ਛੋਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁੱਧਾ ਬੀੜਨ ਨਾਲ ਦੂਏ ਤਾਕ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਮੁੱਠੇ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹੱਥ ਦਾ ਬਚਾਉ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ॥

ਬੀਬੜ, ਪੁ:—ਭਾਜੀ ਜਾਂ ਫਲ ਜੋ ਬੀਆ ਵਾਸਤੇ ਬਰ ਰਹਿਣ, ਬਹੁਤ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਖੀਰੇ ॥
ਵਿ:—ਕੋਝਾ, ਕੁਰੂਪ ॥

ਬੀਬੜੀ, ਸ: ਛੋਟਾ ਬੀਬੜ ॥
ਵਿ:—ਬੁਰੜੀਆਂ ਵਾਲ (ਚਹਰਾ) ॥

ਬੀਬਾ, ਪੁ: } ਚੰਗਾ (ਗੋ), ਪਾਕਰਾ (ਰੀ),
ਬੀਬਾ, ਪੁ: } ਕੰਮਲ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਛੋਟਾ
ਬੀਬੀ, ਸ: } ਪਿਆਰਾ ਬੱਚਾ ॥

ਬੀਲਾ

ਬੀਬੀ ਦਾੜੀ, ਸ:—ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਸਾਫ਼ ॥

ਬੀਬੀ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਕੁਲ ਦੀ ਇਸਤਰੀ, ਛੋਟੀ ਕੁੜੀ, ਨਨਾਣ ਮਾਂ, ਬੇਬੇ ॥

ਬੀਮਾ, ਪੁ:—ਠੇਕਾ, ਜਮਾਨਤ, ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਮਾਲ ਪੁਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁੰਮਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਤੇ ਮੁੱਲ ਭਰਨ ਦਾ ਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਰੁਪਯਾ ਦੇਂਦੇ ਜਾਣਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਐਨੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕੋਠੀ ਜਾਂ ਕਸੇ ਹੋਰ ਚੰਗੇ ਮਿਲੇਗੀ, ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਬੀਮਾਰ } 'ਬਮਾਰ' 'ਬਮਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬੀਮਾਰੀ }

ਬੀਰ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀ, ਭਰਾ, ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਦੇਉਤੇ ॥
ਵਿ:—ਬਹਾਦਰ ॥
ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰਾਬ ॥

ਬੀਰ ਬਹੁਦੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਿੱਕਾ ਬਰਸਾਤੀ ਕੀੜਾ ॥

ਬੀਰ ਬਲੀ, ਸ:—ਕੰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਮੁਰਕੀ, ਅਨੰਤੀ ॥

ਬੀਰਜ, ਪੁ:—ਠਰ ਦੇ ਜਿਸ ਰਸ ਨਾਲ ਉਲਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਬਰਤਾ (ਤਾਈ), ਸ:—ਬਹਾਦਰ, ਸੁਰਮ-ਗਈ ॥

ਬੀਲਾ, ਪੁ:—ਥਾਈ ਨਾਲ ਜੋ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਸੁਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਬੀਰੀ

ਬੀਰੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਜਨਾਨੀ ॥

ਬੀਰ, ਸ: ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪੱਖੀਆਂ ਕੱਠੀਆਂ ਕਰਕੇ
ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਬਣਾਯਾ ਹੋਯਾ, ਜਿਲਦਾ
ਕਤਾਰ, ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਖੇਡਾਂ ਦੀ
ਹੋਂਦ, ਸਰਕਾਰੀ ਜੁਹ, ਇਕੱਠ (ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ॥

ਬੀਰੂ, ਪੁ:—‘ਬੀਹੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੀਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਤਾਰ ਖੜੀ ਕਰਨੀ, ਕੱਠਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਬੀਰਾ, ਪੁ:—ਬੱਤਲ ਦਾ ਵੱਕਲ, ਮੁਰਮੇ ਦਾਲੀ,
ਮਸਾਲ ਵਾਲਾ ਪਾਣ (ਬੱਥਣ ਦਾ ਸੱਤੇ),
ਕਪੜੇ ਦੀ ਘੁੰਤੀ ਦਾ ਛੇਕ ॥

ਬੀਰਾ ਉਠਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਔਖਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ
ਬੀਰਾ ਚੁੱਕਣਾ } ਸੁੰਮੇ ਲੈਣਾ ॥

ਬੀਰੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਬੀਰਾ, ਚਰਖੇ ਦੇ ਤੱਕਲੇ ਦੀ
ਠਲ੍ਹ, ਮਸਾਲੇ ਵਾਲਾ ਪਾਣ ॥

ਬੁਆਰ } ਪੁ:—ਤਿਲਾਂ ਦਾ ਸੁੰਝਾ ਸੱਖਣਾ
ਬੁਆਰ } ਟਾਂਡਾ ॥

ਬੁਆਲ, ਪੁ:—ਔੜ ਜਾਂ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਅੰਨ ਦਾ
ਤੋੜਾ ॥

ਬੁਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲਾਂ ਵੀਗਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ
ਚੱਟਾ, ਸਿਸਕਣਾ ॥

ਬੁਸਤਰ, ਵਿ:—ਮੱਟਾ ਦੇ ਅਥਲ ਆਦਮੀ ॥

ਬੁੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਹੋ ਛੱਡਣਾ,
ਫੁੱਟਣਾ ॥

ਬੁਹੁਟੀ

ਬੁਸਬੁਸ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਸਕਣਾ, ਚੱਟਾ ਚੋਰੇ
ਬੁਸਬੁਸਾਉਣਾ } ਹੋਣਾ ॥

ਬੁਸਬੁਸਾਟ, ਸ:—ਬੁਸਕਣ ਜਾਂ ਬੁੱਸਣ ਦੀ
ਹਾਲਤ, ਬੁੜ ਬੜ ॥

ਬੁਸਬੁਸੀਆਂ, ਸ:—ਸਿਸਕੀਆਂ, ਹੜਕੜੇ ॥

ਬੁੱਸ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਚੇਹਰਾ ਉਦਾਸ ਹੈ,
ਸੋਗ ਵਾਲਾ, ਗਹਿਣਿਆਂ ਥਾੜ, ਅਨੋਖੀ
ਸ਼ਕਲ ਦਾ ॥

ਪੁ:—ਸੋਗ ॥

ਬੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਰਕਾਉਣਾ, ਚੀਜ਼ ਬਹੀ
ਰੱਖਕੇ ਬੰ ਛਡਾਉਣਾ ॥

ਬੁਹੁ, ਸ:—ਗੱਭਣ ਮੱਝ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਪਹਿਲਿਆ
ਦਿਠਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਮੇਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਬੁਹਲ, ਪੁ:—ਗਾਹੇ ਅਤੇ ਛੱਟੇ ਹੋਏ ਅਨਾਜ ਦਾ
ਵੇਰ ॥

ਬੁਹਾਰ, ਪ:—ਕੰਮ, ਚਲਣ, ਰੁਜਗਾਰ, ਸੁਦਾ-
ਗਰੀ ॥

ਬੁਹਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਹਾਰੀ ਫੌਰਨੀ, ਬੁੜਾ
ਹੁੰਝਣਾ ॥

ਬੁਹਾਰੀ, ਸ:—ਬੰਹਾਰ, ਝਾੜੂ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ
ਬੁੜਾ ਹੁੰਝਦੇ ਹਨ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਸੱਚਾ ਬੁਹਾਰ ਕਰੇ, ਬਪਾਰ, ਜੋ
ਚੀਜ਼ ਬਹੁਤ ਖਰੀ ਨਹੀਂ ॥

ਬੁਹੁਣੀ, ਸ:—‘ਬੋਹੁਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਹਲ

ਬੁਹਲ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਦਾ ਢੇਰ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਣਕ ਦਾ) ॥

ਬੁਹਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸੌਦਾ, ਭੇਸ਼ਾ ॥

ਬੁੱਕ, ਪੁ:—ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਸਿੱਧੇ ਜੋੜ ਕੇ ਕੱਲ ਦੀ ਸਥਲ ਬਣਾਈ ਹੋਈ, ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਉਸ ਵਿੱਚ ਆਵੇ ॥

ਬੁਕਚਾ, ਪੁ: } 'ਬੁਚਕਾ' ਵੇਖੋ ।
ਬੁਕਚੀ, ਸ: }

ਬੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਜਣਾ, ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਬੋਲਣਾ, ਅਗ਼ਾਨਾ, ਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਨਿਡਰ ਹੋਣਾ ॥

ਬੁਕਰਾਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਤ੍ਰਿਹਾਏ ਜਾਂ ਘਾਬਰੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ ॥

ਬੁਕਰਾਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਘਾਬਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਬਹੁਤ ਤ੍ਰਿਹਾਯਾ, ਕਾਮ ਨਾਲ ਮਸਤ (ਸੌਂਢਾ ਜਾਂ ਬੱਕਰਾ), ਹੰਕਾਰ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਬੁੱਕਲ } ਸ:—ਚਾਦਰ ਉੱਪਰ ਲੈਣ ਦਾ ਇੱਕ
ਬੁੱਕਲ } ਢੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੜ ਮੌਢੇ
ਉੱਤੇ ਹੋਕੇ ਪਿੱਛੇ ਲਮਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰਾਂ ਲਈ ਹੋਈ ਚਾਦਰ ॥

ਬੁਕਾ, ਪੁ:—ਪੋਣ ਨਾਲ ਉੱਡਕੇ ਆਇਆ ਹੋਯਾ ਬੁੱਕ ਬੁਘੰਟਾ ॥

ਬੁੱਕੇ ਬੁੱਕ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੁੱਕ ਬੁੱਕ ਕਰਕੇ ॥

ਬੁੱਖਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕਦ ਵੱਡਾ ਪਰ ਅਕਲ ਬੜੀ ਹੈ ॥

ਬੁਚਕੀ

ਬੁਖਾਰ, ਪੁ:—ਭਾਫ਼, ਗਰਮੀ, ਤਾਪ, ਕਸ, ਗੁੱਸਾ, ਜੋਸ਼, ਗਮ, ਗੰਭੀਰ ਦੇ ਹੋਠਲੀ ਟੱਕਰੀ ਜਾਂ ਸੰਦੂਕ (ਨਿੱਕੀ ਸੁੱਕੀ ਸ਼ੀ ਪਾਉਣ ਨੂੰ), ਅਨਾਜ ਦੀ ਕੋਠੀ ॥

ਬੁਖਾਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੁੰਬਣਾਂ ਸੀਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਬੁਖਾਰੀ, ਸ:—'ਬਖਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੁੱਗ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਬੰਦੂਕ ਢਾਲ ਥਾਨੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਉਛਾਤ, ਮੋਟਾ ਆਕੜਿਆ ਹੋਯਾ ਕਪੜਾ, ਚਾਬਕ ਦੀ ਸਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਫ਼ਸਰ ॥

ਬੁਗਚਾ, ਪੁ: } 'ਬੁਚਕਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਬੁਗਚੀ, ਸ: }

ਬੁਗਦਰ, ਪੁ:—'ਮੁਗਦਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੰਗਾ, ਪੁ:—ਬੈਠਕ, ਘਰ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਦਰ-ਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬੁਢੇਰੇ ਜੋ ਹਵੇਲੀਆਂ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਅਕਾਲੀ ਦੇ ਦਸਤਾਰੇ ਦੀ ਚੋਟੀ ॥

ਬੁੱਘੜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲ੍ਹਾਂ ਚੁਲੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਬੁਚਕਾ, ਪੁ:—ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ ਗੰਢ ॥

ਬੁਚਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਸ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ॥

ਬੁਚਕੀ, ਸ:—ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ ਜੋਟੀ ਜੋਹੀ ਗਢ ॥

ਬੁੱਚੜ

ਬੁੱਚੜ, ਪੁ:—ਗਊ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਕਸਾਈ ॥

ਬੁੱਚੜ ਖਾਨਾ; ਪੁ:—ਜਿਸ ਜਗਾ ਕਸਾਈ
ਗਊ ਹੱਤਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਬੁੱਚਾ } ਫਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਕੰਨ ਕਰੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਨਿੱਕੇ
ਬੁੱਚੀ } ਹੋਣ (ਕੁਝ) ॥

ਬੁੱਚਕਾ (ਕੀ), 'ਬੁੱਚਕਾ' 'ਬੁੱਚਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੁੱਜਾ, ਪੁ:—ਬੋਤਲ ਦਾ ਢੱਕਣ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ
ਲੀਰਾਂ ਦਾ ਦੱਬਾ ॥

ਬੁੱਜਾਈ, ਪੁ:—ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕਈ ਜਾਤਾਂ ਹਨ ॥

ਬੁੱਜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੁੱਜਾ, ਨਿੱਕੀ ਲਾਚੀ (ਬੁੱਜੀ
ਲਾਚੀ) ॥

ਬੁੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਲ ਲੈਣਾ, ਸਮਝਣਾ, ਲਾਟ
ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਗਰਮੀ ਹਟ
ਜਾਣੀ, ਬਿਸਮਲਾ (ਦੀਦਾ) ॥

ਬੁੱਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝਾਉਣਾ, ਦੀਦਾ ਬਿਸਮਾ-
ਉਣ, ਲਾਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ੈ ਦੀ ਗਰਮੀ
ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬੁੱਝਾਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਬੁੱਝ ਲਏ ॥

ਬੁੱਝਾਰਤ, ਸ:—ਗੱਲ ਮੱਲ ਗੱਲ ਜਿਸ ਦਾ
ਮਤਲਬ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਅਕਲ
ਦੁਜ਼ਾਕੇ ਮਲੂਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਬੁੱਟ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਸੂਹੜੇ ਵਿੱਚ ਦੰਦ ਨਾਂ ਹੋਣ ॥

ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ

ਬੁੱਟਾ, ਵਿ:—ਖਾਲੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਾਹਨ ਨਹੀਂ
ਮਿਲੇ, ਬੁੱਝਾ ॥

ਬੁੱਠਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਾਇਆ, ਵਰ੍ਹਿਆ (ਮੀਰ) ॥

ਬੁੱਢਾਉ, ਪੁ:—ਬੁੱਢੇ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਥਾ
ਸੋਧੀ ॥

ਬੁੱਢ ਸਹਾਗਣ, ਸ:—ਜੇਹੜੀ ਭੀਮਤ ਬੁੱਢੀ
ਹੋਕੇ ਬੀ ਸਹਾਗਣ ਰਹੇ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੀ
ਸਹਾਗਣ (ਅਸੀਸ) ॥

ਬੁੱਢੜਾ, ਵਿ:—ਚੰਚਲ ਰੁਸਤ, ਚਲਾਕ (ਬਾਲਕ) ॥

ਬੁੱਢ ਬਲੇਦ, ਵਿ:—ਬੁੱਢੀ ਪਰ ਮੁਰਖ ॥

ਬੁੱਢ ਓਸ, ਪੁ:—ਨਾਰਾ ਤੇ ਛੋੜਾ ਬੁੱਢਾ ॥

ਬੁੱਢੜ, ਪੁ: } ਬੁੱਢਾ, ਬੁੱਢੀ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ) ॥
ਬੁੱਢੜੀ, ਸ: }

ਬੁੱਢੜਾ, ਪੁ: } ਬੁੱਢਾ, ਬੁੱਢੀ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ) ॥
ਬੁੱਢੜੀ, ਸ: }

ਬੁੱਢਾ, ਵਿ: } ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦਾ, ਬਿਰਧ ॥
ਬੁੱਢਾ, ਪੁ: }

ਬੁੱਢਾਪਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਉਮਰ, ਬਿਰਧ
ਅਵਸਥਾ ॥

ਬੁੱਢੀ, ਸ:—ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੀ ਭੀਮਤ, ਕੋਈ
ਜਨਾਨੀ ॥

ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ, ਸ:—ਇਥ ਬਰਸਾਤੀ ਕੀੜਾ, ਅੱਕ
ਦੀ ਵੱਡੀ ਦੀ ਨਰਮ ਚਿੱਟੀ ਰੁਈ ਜੋ ਉਡਦੀ
ਫਿਰਦੀ ਹੈ ॥

ਬੁਢੇਂਦੀ ਵਾਰੀ

ਬੁਢੇਂਦੀ ਵਾਰੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ॥

ਬੁਢੇਪਾ, ਪੁ:—'ਬੁਢਾਪਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਣਤ, ਸ:—ਬੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਢੰਗ ॥

ਬੁਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਝ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਜੋ ਲਾ ਕਿ ਕਪੜਾ ਬਣ ਜਾਏ ॥

ਬੁਣਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬੁਣਵਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਣਵਾਈ } ਸ:—ਬੁਣਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਬੁਣਾਈ } ਮਜ਼ਰੀ ॥

ਬੁਣਾਉਣਾ, ਸ:—'ਬੁਣਵਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਉਣਾ ॥

ਬੁੱਤ } ਪੁ:—ਪੱਥਰ ਦੀ ਮੂਰਤ, ਕਲਬੂਤ, ਇੱਕ ਖੇਤ
ਬੁੱਤ } ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਫੁੱਟਣਾ ॥

ਵਿ:—ਬੁੱਧ, ਹਰਾਣ, ਰਸਰਤ (ਹੋਣਾ) ॥

ਬੁੱਤਾ, ਪੁ:—ਪੱਥਰ, ਝਲ (ਦੋਣਾ, ਮਾਰਨਾ),
ਸਮਰਥ, ਟੋਰੀਕ ॥

ਬੁਤਾਇਤ, ਸ:—ਬੁਤ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਵੱਧਾਅ ॥

ਬੁੱਤੀ, ਸ:—ਬਿਗਰ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨਾ, ਜਾਨਾ),
ਹਫ਼ਾ ਦੀ ਬੁਰੀ ॥

ਬੁੱਥਾ, ਪੁ:—ਸੁਆਰ ਦੇ ਟਾਂਬੇ ਦੀ ਸਜ਼, ਫੌੜੇ ਦਾ
ਅੰਦਰਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਮਾਸ ਦਾ ਵਧਾਉ, ਜੰਮੇ
ਹੋਏ ਲਹੂ ਦਾ ਗੁਲਾਬਾ ॥

ਬੁਥਾਜ਼, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਜੇਹਰਾ, ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੇ
ਜੇਹਰਾ ॥

ਬੁੱਧ

ਬੁਥਾਜ਼ਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਬੁਥਾਜ਼ ਭਨ
ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਬੁੱਧ, ਸ:—'ਬੁੱਧ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਧਕੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਮੋਹਰ, (ਸੌਣੇ ਦਾ ਇੱਕ
ਸਿੱਕਾ) ॥

ਬੁੱਧਾ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਬੁੱਧੇਲਖੰਡ } ਸ:—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ,
ਬੁੱਧੇਲਖੰਡ } ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ॥

ਬੁੱਧੇ(ਧੇ) ਲਣ, ਸ: } ਬੁੱਧੇਲ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ
ਬੁੱਧੇ(ਧੇ) ਲੀ, ਪੁ: } ਵਾਲੀ (ਲਾ)

ਬੁੱਧ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦਿਨ, ਮੰਗਲ ਤੇ ਅਗਲਾ ਵਾਰ
ਇੱਕ ਭਾਗ, ਇੱਕ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤ
ਬਹੁਤ ਚੰਨਿਆ ਹੋਯਾ ਹੈ ॥

ਸ:—ਅਕਲ, ਸਮਝ, ਮੱਤ, ਸਿਆਣਪ,
ਦਨਾਈ ॥

ਬੁੱਧ ਮਾਣ } ਵਿ:—ਅਕਲ ਵਾਲਾ, ਸਮਝਦਾਰ,
ਬੁੱਧਵਾਣ } ਸਿਆਣਾ ॥

ਬੁਧਕਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਠੀ ਜਾਂ ਲਕੜ ਦੀ ਦੁਆਰ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਪੱਟੀ ਉੱਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਚੰਗ ਪਾਉਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਬੁੱਧੀ, ਸ:—ਬੁੱਧ, ਅਕਲ, ਸਿਆਣਪ, ਦਲਾਈ ॥

ਬੁੱਧੀਮਾਣ } ਪੁ:—ਬੁੱਧਵਾਣ, ਇੱਕ ਖਰੀਦਿਆ
ਬੁੱਧੀਵਾਣ }

ਬੁੱਧ, ਪੁ: } ਮੂਰਖ, ਜੋ ਅਕਲ, ਜੋ ਬੁਧਵਾਣ
ਬੁੱਧ, ਸ: } ਜੰਮੇ ॥

ਬੰਨ੍ਹ

ਬੰਨ੍ਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹੇਠਾਂ, ਥੱਲੇ ॥

ਬੁਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਬੁਨਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੁਨਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਬਨਵਾਉਣਾ ॥

ਬੰਨ੍ਹਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਮੁਰਖ, ਬੇਸਮਝ, ਅੱਲ੍ਹੜ ॥

ਬੁਨਾਉਣਾ, ਸ:—ਬਨਾਉਣਾ, ਸਕਲ, ਚੰਗਾ, ਢਾਂਚਾ
ਬੁਨ, ਘੜਤ ॥

ਬੁਨਿਆਦ, ਸ:—ਨੀਂਹ, ਮੁੱਢ, ਮੂਲ, ਅਸਲੀ
ਸਬੰਧ ॥

ਬੁਨਿਆਦੀ, ਵਿ:—ਬੁਨਿਆਦ ਦਾ, ਮੁੱਢ ਦਾ ॥

ਬੁਪਾਰ, ਪੁ:—ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ
ਕੰਮ, ਬੁਹਾਰ, ਸੁਦਾਗਰੀ ॥

ਬੁਪਾਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਬੁਪਾਰ ਕਰੇ ॥
ਬੁਪਾਰੀ, ਪੁ: }

ਬੁੱਢਾ, ਸ:—ਜੇਹਾ ਨਾਲ ਰੋਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਬੁਰਾ, ਪੁ:—ਭਾਪਣੇ ਦੀ ਭਹਿ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਵਰਗੀ
ਠਰਮ ਚੀਜ਼ ॥

ਬੁਰਜ, ਪੁ:—ਵਿਲਾਇਤੀ ਕੂਚੀ ॥

ਬੁਰਸਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੋੜਾ ਬੋੜਾ ਕੱਟਣਾ, ਰਤਾ ੨
ਬੁਰਸਾਉਣਾ } ਕੱਟਕੇ ਚਮੜਾ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ॥

ਬੁਰਹਾਲ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਹਾਲ, ਦੁਰਦਸ਼ਾ ॥

ਬੁਰਕ, ਪੁ:—ਚੱਕ ਮਾਰਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਗਰਾਹ,
ਲੁਕਮਾ ॥

ਬੁਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿੜਕਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਕਰਨਾ,
ਫੇਉਣਾ ॥

ਬੁਰਾ

ਬੁਰਕਾ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨੀਆਂ ਦਾ ਪੜਦੇ ਦਾਰ
ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਕਸਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਛੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਬੁਰਕੀ, ਸ:—ਗਰਾਹੀ, ਨਵਾਲਾ, ਛੋਟਾ ਬੁਰਕ ॥

ਬੁਰਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਤਾ ਰਤਾ ਕੱਟਣਾ ਜਾਂ ਕੈਚੀ
ਨਾਲ ਛਾਂਦਣਾ ॥

ਬੁਰਛਾ, ਪੁ:—ਬੁਰਛਾ ॥

ਵਿ:—ਕੱਥਾ, ਅੜਬ, ਭੌਂਢਾ, ਮੁਰਖ, ਜਬਰਦਸਤ ॥

ਬੁਰਛੇ ਗਰਦੀ, ਸ:—ਉੱਪਦਰ, ਕਲਹ, ਰਾਜ-
ਰੋਲਾ ॥

ਬੁਰਜ, ਪੁ:—ਮੁਨਾਰਾ, ਰਾਸ, ਇੱਕ ਹਲਕੇ ਕਾਗਜ਼
ਦਾ ਬੁਰਜ ਵਰਗਾ ਖੜੋਨਾ ਜੋ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਖਣਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਦੀ ਲਾਟ
ਥਾਲ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਬੁਰਜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੁਰਜ, ਠਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਮੁਨਾਰਾ
ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵਿੱਥਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਵਾ ਬੰਨ੍ਹਦੇ
ਹਨ ॥

ਬੁਰਦ, ਸ:—ਕੁਕੜ ਆਦਿਕ ਜੋ ਸਰਤ ਲਾਕੇ
ਲੜਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ॥
ਵਿ:—ਨਾਸ (ਹੋ ਜਾਣਾ) ॥

ਬੁਰਦਾ ਬੁਰਦ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਕੁਕੜ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ
ਬੁਰਦੀ ਬੁਰਦੀ } ਲੜਾਈ ਇਸ ਸਰਤ ਉੱਤੇ ਕਿ
ਜਿੰਨੇਨ ਵਾਲਾ ਦੋਵੇਂ ਜਨੌਰ ਲੈ ਜਾਵੇ ॥

ਬੁਰਾ, ਵਿ:—ਖਰਾਬ, ਭੈੜਾ, ਮੰਦਾ, ਚੰਦਰਾ, ਦੁਖ
ਦੇਵਾ ॥

ਪੁ:—ਨੁਕਸਾਨ, ਸ਼ਰਾਰਤ, ਖਰਾਬੀ, ਵੇਰੀ,
ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕਰਨਾ

ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਨੁਕ-
ਸਾਣ ਪੁਰਾਉਣਾ ॥

ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਰਾਬ ਕੰਮ ਕਰਨਾ,
ਦੁਖ ਦੇਣਾ ॥

ਬੁਰਾ ਚਿਤਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਬੁਰਾ ਚਾਹੁਣਾ ॥

ਬੁਰਾ ਦਿਨ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਥੋੜੇ ਦੇ ਮਰ ਜਾਣ
ਤੇ ਚਿਰਿਆ ਦਾ ਦਿਨ ॥

ਬੁਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੇ ਦਿਨ ਸਾਕਾਂ ਦਾ
ਰੰਗੀ ਤੀਸਤ ਨੂੰ ਕਪੜੇ ਆਦਿਕ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ
ਉਹਦੇ ਅੱਗੇ ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਬੁਰਾ ਬਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲੰਕ ਜਾਂ ਉੱਜ ਲੱਗਣੀ ॥

ਬੁਰਾ ਭਲਾ, ਪੁ:—ਖਰਾਬ ਗੱਲਾਂ, ਗਾਲੀਆਂ ॥

ਬੁਰਾ ਮਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲੇ ਦਿਲ ਦਾ
ਦੁਖਣਾ ॥

ਬੁਰਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਨੂੰ ਨੀ ਭਾਉਣਾ ॥

ਬੁਰਾਲਾ, ਪੁ:—ਬੱਲ ਬੁਲਾਰਾ, ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਬੁਰਿਆਈ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਗੱਲ, ਖਰਾਬੀ, ਬਦੀ,
ਨਿੰਦਾ ॥

ਬੁਰਿਆਰ, ਪੁ: } ਜੋ ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ।
ਸ: }

ਬੁਰੀ, ਸ:—ਖਰਾਬ, ਬੇੜੀ, ਬਦਰੀ, ਕੁਥਰਮਣ
ਸ਼ਹਾਰਤਣ ॥

ਰੀ ਵਸਤ, ਸ:—ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਸਹੀ, ਗਊ ਦਾ ਮਾਸ

ਬੁਲਾਲਾ

ਬੁੱਲ੍ਹ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਦੇ ਕੰਢੇ, ਲਬ, ਹੋਠ ॥

ਬੁਲ੍ਹਣ, } ਪੁ:—ਇਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਨੌਰ, ਇੱਕ
ਬੁੱਲ੍ਹਣ, } ਮੱਛੀ ॥

ਬੁਲ ਭਾਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਾਰੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਭੱਤਾ

ਬੁਲੰਦ } 'ਬਿਲੰਦ', 'ਬਿਲੰਦੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਬੁਲੰਦੀ }

ਬੁਲਬੁਲ, ਸ:—ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੰਛੀ

ਬੁਲਬੁਲ ਚਬਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੋ ਰੰਗੀ ਕੱਪੜਾ

ਬੁਲਬੁਲਾ, ਪੁ: } ਪੈਲ ਨਾਲ ਫੁੱਲਿਆ ਹੋਯਾ
ਬੁਲਬੁਲੀ, ਸ: } ਪਾਲੀ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ
ਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ॥

ਬੁਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਢੇ ਦੀ ਗਹੀਂ ਬੁਲਾ
ਉਣਾ ॥

ਬੁੱਲਾ, ਪੁ:—ਵਗਦੀ ਪੈਂਟ ਦਾ ਪੱਕਾ ॥

ਬੁੱਲੇ ਲੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਜਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਬੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੱਦਣਾ, ਕਹਾ ਭੇਜਣਾ, ਭੇਲ
ਕਰਨੀ, ਅਵਸੇਸ ਕਰਨਾ ॥

ਬੁਲਾਹਟ, ਸ:—ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਭਲਬੀ,
ਸੱਦਾ ।

ਬੁਲਾਕ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਨੱਕ ਵਿਚ ਪਾਉਣ
ਬੁਲਾਕੜਾ } ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ ॥
ਬੁਲਾਕੁ }

ਬੁਲਾਰਾ } ਪੁ:—ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਰੋਲਾ,
ਬੁਲਾਲਾ } ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਛੀਆਂ
ਦਾ ਕੰਠ ਜਾਂ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਬੁਲਾਵਾ

ਬੁਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਸੱਦਾ, ਭਲਖੀ, ਜਾਣੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ॥

ਬੁਲਾਵੀ, ਸ:—ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬੁਲਾਕੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ ॥

ਬੁੱਲੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਬੁੱਲ੍ਹ, ਬੱਚੇ ਦਾ ਹੋਠ ॥

ਬੁੱਲੀਆਂ ਦੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਲ੍ਹ ਕੱਢ ਕੇ ਚੋਲੀ ਸ਼ਕਲ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਬੁਲੇਲ, ਸ:—ਬੱਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਗੱਲ, ਖਬਰ, ਫਿਲਕ ॥

ਬੁਲ੍ਹਾਕਾ } ਪੁ:—ਹੁਕਮ ਪੀਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥
ਬੁਲ੍ਹਕਾ }

ਬੁਜ਼ ਬੁਜ਼ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲਨਾ ॥

ਬੁਜ਼ਬੁਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਣਾ ਚਿੜ ਚਿੜਾ ਕਰਨਾ ॥

ਬੁਜ਼ ਬੁਜਾਟ, ਸ:—ਬਕਵਾਪ, ਮੁਰਖਪੁਣੇ ਵੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ॥

ਬੁਜ਼ਬੁਜੀ } ਸ:—ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੁਲਬੁਲਾ ॥
ਬੁਜ਼ਬੁਜੀ }

ਬੁਜ਼ਭੇਸ, ਪੁ:—ਨਕਾਰਾ ਅਤੇ ਭੇੜਾ ਬੁੱਢਾ ॥

ਬੁਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਭਾਰਾ ਦੇਬਰ ॥

ਬੁਜ਼ਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨੀਂਦਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣਾ ॥

ਬੁਜ਼ਾਟ, ਸ:—ਨੀਂਦਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਬੁਯਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੇਵੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਬੂਟੀ

ਬੂਸਰ, ਵਿ:—ਮੱਟਾ ਬੇਅਕਲ ਆਦਮੀ ॥

ਬੂਹਾ, ਪੁ:—ਦਰਵਾਜ਼ਾ, ਖਿੜਕੀ, ਤਾਕੀ, ਘਰ ॥

ਬੂਹਾ ਬੁਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਹੋਕੇ ਘਰ ਵਸਣਾ ॥

ਬੂਹਾ ਵੈਣਾ (ਵੇ ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਬੂਹਾ ਭੀੜਨਾ ਪਰ ਕੁੰੜੀ ਨਾਂ ਲਾਉਣੀ ॥

ਬੂਹਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੂਹਾ ਫੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਬੂਕਣੀ, ਸ:—ਛੋਟੇ ਛੋਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਧਾਰ ਵਹੀ (ਵਕਣੀ) ॥

ਬੂਚਰ, ਵਿ:—ਮੱਟਾ ਬੇ ਅਕਲ ਆਦਮੀ ॥

ਬੂਚੜ, ਪੁ:—‘ਬੂਚੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੂਚੜ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਮਾਸ ਲਈ ਗਊਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਬੂਜਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਕੰਨ ਦਾ ਗਾਹਿਣਾ ॥

ਬੂਝ, ਸ:—ਸਮਝ, ਅਕਲ, ਸਿਆਣਪ, ਪਛਾਣ ॥

ਬੂਝਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬੁੱਝ ਲਏ, ਸਿਆਣ
ਬੂਝੇ, ਸ: } (ਣੀ) ॥

ਬੂਟ, ਪੁ:—ਛੱਲੀਆ, ਕੁਲ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵੰਗ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਬੂਟਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਾੜੀ, ਹਰਾ ਦਰਖਤ, ਛੋਟਾ ਰੁੱਖ, ਅਨਾਜ ਦਾ ਟਾਂਡਾ, ਕਾਹੀ ਦਾ ਘਾਹ, ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਕੱਢੀ ਜਾ ਨੱਪੀ ਹੋਈ ਫੁੱਲ ਆਦਿਕ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ॥

ਬੂਟਾ ਬੋਚਾ, ਪੁ:—ਹਰੇ ਹਰੇ ਨਿੱਕੇ ਬਿਰਝ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਬੂਟੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਬੂਟਾ, ਝੰਗ, ਅੰਖਧ, ਕਪੜੇ ਜਾਂ ਚਮੜੇ ਉੱਪਰ ਫੁੱਲ ਆਦਿਕ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ॥

ਬੁਟੇਦਾਰ

ਬੁਟੇਦਾਰ, ਵਿ:—ਬੁਟੀਆਂ ਵਾਲਾ (ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਬੁਟੇਮਾਰ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੱਟਾ ਮਿਲੇ ॥

ਬੁਟੇਮਾਰੀ, ਸ:—ਜੰਗਲ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਪੱਟਾ ॥

ਬੂਥ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਜਨੌਰਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਚੋਹਰਾ, ਨਕੇ ਨਕ ਭਰਨਾ, ਇੱਕ ਕਰਨਾ (ਚਾਕੂਲਾ) ॥

ਬੂਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਕੇ ਨਕ ਜਾਂ ਕੰਢਿਆਂ ਭਰਨਾ ॥

ਬੂਥਾ, ਪੁ: } ਜਨੌਰਾਂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਜੇਹਾ ਮੂੰਹ ॥
ਬੂਥੀ, ਸ: }

ਬੂਧੇ, ਸ:—ਕਤਰਾ, ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਵੂਹੀ, ਛਿਟ, ਕਣੀ, ਘੋਗਰੀ ਦਾ ਕਪੜਾ ਜਿਹੇ ਇਮਕਨਿਆਂ ਵਾਲਾ ॥

ਬੂਧੀ, ਸ:—ਵੇਸਣ ਦੀ ਇੱਕ ਮਨਿਆਈ ਜਿਸਦੇ ਲੱਛਣ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਘੋਉ ਵਾਲੀ ਸੀਰਨੀ, ਧਕੌੜੀ ॥

ਬੂਥਾ, ਪੁ:—ਝੰਗ ਦਾ ਉਲਬੁਲਾ, ਹੁੰ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਬੁੱਝਾ ॥

ਬੂਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਧੁੜ ਨਾਲ ਬੂਟੇ ਢਲਦੇ ਹਨ (ਪੋਣਾ), ਖੜੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਉੱਤੇ ਜੋ ਹਰੀ ਮੈਲ ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਆਉਣਾ), ਚਿਰੀ ਦੀ ਲਕੜੀ ਦਾ ਭੋਗ ॥

ਬੂਰ ਦੇ ਲੱਛ, ਪੁ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ॥

ਬੇਈਮਾਨੀ

ਬੂਰਾ, ਪੁ:—ਛਾਣ, ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਖੰਡ ॥

ਵਿ:—ਫੂਰਾ (ਸੰਵਾ) ॥

ਬੂਰਾ ਸੂਰਾ, ਪੁ:—ਕਣਕ ਦਾ ਛਾਣ ਅਤੇ ਛੀਲਿਆਂ ਦੇ ਛਿਲੜ ਮਿਲੇ ਹੋਏ, ਛਾਣ ਬੂਰਾ ॥

ਬੂੜਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਂ ਥੋੜੇ ਥੋੜੇ
ਬੂੜੀ, ਸ: } ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਬਿਗੜੇ ਹੋਏ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਦਾ ਨੱਕ ਵਿੱਠਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਬੂੀਆ, ਪੁ:—ਦੰਦਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਹੀਏ ਦਾ ਦੰਦਾ ॥

ਬੇ, ਸ:—ਫਾਰਸੀ ਦਾ ਦੁਜਾ ਅੱਖਰ ॥

ਵਿਸਮਯਾ:—ਓਇ, ਵੇ, ਅਜ਼ਿਆ (ਤੀਖਣਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਅਵ:—ਬਾਝ, ਬਗੈਰ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਬੇ ਉਲਾਟ ਅਰਥਾਤ ਉਲਾਟ ਬਾਝੋਂ, ਬੇ ਰਹਮ ਅਰਥਾਤ ਰਹਮ ਬਾਝੋਂ ਜਾਂ ਨਿਰਦਈ, ਬੇ ਸਮਝ ਅਰਥਾਤ ਸਮਝ ਬਾਝੋਂ ਜਾਂ ਮੂਰਖ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਰੁਤ, ਬੇ ਫਿਕਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਵਿ:—ਬੂਰਾ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਬੇ ਨਸੀਬ ਅਰਥਾਤ ਬੂਰੇ ਨਸੀਬੀ ਵਾਲਾ, ਬੇ ਰੋਲ ਅਰਥਾਤ ਬੂਰੀ ਰੋਲ ਜਾਂ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ, ਬੇ ਸੁਰਾ ਅਰਥਾਤ ਬੂਰੀ ਸੁਰ ਵਾਲਾ) ॥

ਬੇਅਖਤਿਆਰ, ਵਿ:—ਲਾਚਾਰ, ਬੇਵਸ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਹਿ ਸੁਭਾ, ਅੱਪੇ ਹੀ ॥

ਬੇਅੰਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ॥

ਬੇਅਤਬਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸਦਾ ਅਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ॥

ਬੇਅਰਾਮ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਅਰਾਮ ਨਹੀਂ, ਰੋਗੀ ॥

ਬੇਈਮ ਨਗੀ } ਸ:—ਅਧਰਮ, ਕੁੜ, ਢਲ,
ਬੇਈਮਾਨੀ } ਅਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਖਿਆਨਤ ॥

ਬੇ ਸਦੂਰ

- ਬੇ ਸਦੂਰ, ਵਿ:—ਬੇਅਕਲ, ਮੁਰਖ ॥
- ਬੇਸੁਮਾਰ, ਵਿ:—ਅਲਗਿਣਤ, ਜੋ ਗਿਣੇ ਨਾ ਜਾਣ ॥
- ਬੇ ਸਵਾਦੀ, ਸ:—ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਦਾ ਬਗੜਾ ਅਤੇ ਬੋਲ ਬੁਲਾਰਾ ॥
- ਬੇ ਸੁਰਾ, ਵਿ:—ਬੁਰੀ ਸੁਰ ਵਾਲਾ, ਕੱਚਾ ॥
- ਬੇ ਹਿਸਾਬ, ਵਿ:—ਅਲਗਿਣਤ, ਅਣਹੋਣਾ ॥
- ਬੇ ਕਰਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਰਾਮ ਜਾਂ ਚੈਣ ਨਹੀਂ ॥
- ਬੇ ਕਲ, ਵਿ:—‘ਬਿਆਕਲ’ ਵੇਖੋ, ਬਹੁਤ ਬਿਮਾਰ ॥
- ਬੇਕਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਵੇਹਲਾ ॥
- ਬੇ ਕਲੀ, ਸ:—‘ਬਿਆਕਲਤਾਈ’ ਵੇਖੋ ॥
- ਬੇ ਖਬਰ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਖਬਰ ਨਹੀਂ, ਮੁਰਖ ॥
- ਬੇ ਖੁਦ, ਵਿ:—ਬਿਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਰਤ ਨਹੀਂ ॥
- ਬੇ ਗਮਰਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਨਿਡਰ ਨਚਿੱਤ ॥
- ਬੇ ਗਰਜ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਗਰਜ ਜਾਂ ਗੋ ਨਹੀਂ ॥
- ਬੇ ਜ਼ਾਰ, ਵਿ:—ਦੁਖੀ, ਬਿਮਾਰ, ਔਕਿਆ ਹੋਯਾ ॥
- ਬੇ ਤਾਬ, ਵਿ:—ਬੇਸੁਰਤ, ਬਿਆਕਲ, ਢਿੱਲਾ ॥
- ਬੇ ਤੌਰ(ਰਾ), ਵਿ:—ਬੁਰੀ ਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸਦੀ ਸੁਰਤ ਠਿਕਾਨੇ ਨਹੀਂ, ਚੋਰ ॥

ਬੇ ਮੁਥਾਜੀ

- ਬੇ ਦਰਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੁਖੇ ਦਾ ਦਰਦ ਜਾਂ ਦਯਾ ਨਹੀਂ ॥
- ਬੇ ਦਰੇਗ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਰੇਗ ਜਾਂ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ॥
- ਬੇਦਿਲ, ਵਿ:—ਨਿਰਾਸ਼, ਗਾਰੀਜ ਉਦਾਸ, ਜਿਸ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਟੁੱਟ ਜਾਏ ॥
- ਬੇ ਧੜਕ, ਵਿ:—ਨਿਡਰ, ਦਲੇਰ, ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਿਡਰ ਹੁੱਕੇ ॥
- ਬੇ ਨਿਆਈਂ, ਸ:—ਅਨਿਆਉਂ, ਬੇ ਬਿਨਸਾਫੀ ॥
- ਬੇ ਪਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਮੈਤੀ ਨਹੀਂ, ਅਨਾਥ ॥
- ਬੇ ਪਰਤੀਤੀ, ਸ:—ਪਰਤੀਤ ਨਾਂ ਹੋਣੀ, ਬੇਵਸਾਹੀ, ਬੇ ਅਤ ਬਾਰੀ ॥
- ਬੇ ਪਰਦਗੀ, ਸ:—ਖੁੱਲ੍ਹ, ਸਰਮ ਚਧਾ ਨਾਂ ਹੋਣੀ ॥
- ਬੇ ਪੀਰ, ਵਿ:—ਨਿਗੁਰਾ, ਮਨਮੁਖ, ਦੁਸ਼ਟ ਅਲਗਰਜੀ ॥
- ਬੇ ਬਸ, ਵਿ:—ਬੇਵਸ, ਲਗਾਰ ॥
- ਬੇ ਬਹਾਰ(ਰਾ), ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਬਹਾਰ ਚਲੀ
ਬੇ ਬਹਾਰੀ, ਸ: } ਗਈ ਹੈ ॥
- ਬੇ ਮਤਬਲੀ(ਲਬੀ), ਸ:—ਕੁਝ ਮਤਲਬ ਨ ਰੱਖਣਾ ॥
- ਬੇ ਮੁਖ, ਵਿ:—ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਆਪ ਹੁਦਰਾ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਫੇਰੇ ॥
- ਬੇ ਮੁਤਾਜ } ਵਿ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੁਤਾਜ ਨਹੀਂ ॥
ਬੇ ਮੁਥਾਜ }
- ਬੇ ਮਤਾਜੀ } ਸ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੁਤਾਜ ਨਾਂ ਹੋਣਾ
ਬੇ ਮੁਥਾਜੀ } ਭੰਗ ਛਾਨਣ ਵਾਲੇ ਕਪੜੇ ਨੂੰ
ਤਾਨਣ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜ ॥

ਬੇ ਮੌਸਮ

ਬੇ ਮੌਸਮ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਮੌਸਮ ਨਹੀਂ
ਬੇ ਬਹਾਰਾ ॥

ਬੇ ਮੋਕਿਆ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਦਾ ਮੋਕਿਆ ਜਾਂ ਵੇਲਾ
ਨਹੀਂ ॥

ਬੇ ਰਯਾ } ਵਿਃ—ਜੋ ਪਖੰਡੀ ਨਹੀਂ, ਦਿਲ ਦਾ
ਬੇ ਰਿਆ } ਸੱਚਾ ॥

ਬੇ ਲਗਾਮ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਟੋਕ ਨਹੀਂ,
ਜੋ ਚਾਹੇ ਸੋ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬੇ ਲੱਜ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੱਜਿਆ ਨਹੀਂ
ਬੇਸ਼ਰਮ ॥

ਬੇ ਲਿਹਾਜ, ਵਿਃ—ਕਿਸੇ ਦਾ ਲਿਹਾਜ ਨਾਂ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਬੇ ਵਸ(ਸਾ), ਵਿਃ—ਜਿਸਦੇ ਵੱਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਬੇ ਵਸਾਹੀ, ਸਃ—ਵਸਾਹ ਜਾਂ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਬੇ ਵਸੀ, ਸਃ—ਲਗਾਰੀ, ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਕੁਝ ਨਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਬੇਵਕੂਫ, ਵਿਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ, ਮੂਰਖ ॥

ਬੇਵਕੂਫੀ, ਸਃ—ਬੇ ਅਕਲੀ, ਮੂਰਖਤਾਈ ॥

ਬੇਉਂਤ, ਸਃ—ਕਪੜੇ ਦੀ ਕਾਟ, ਦੁਗਤ, ਤਤਥੀਰ,
ਬਨਾਉਣਾ ॥

ਬੇਉਂਤਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਪੜੇ ਦੀ ਕਾਟ ਕਰਨੀ ॥

ਬੇਉਂਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਕਪੜੇ ਦੀ ਕਾਟ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਬੇਉਰ, ਪੁਃ—ਜਨਾਨੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸਿਰ ਦੀ ॥

ਬੇਉਰਾ, ਪੁਃ—‘ਬੇਰਵਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੇਹੁਜ਼

ਬੇਇਲ, ਪੁਃ—ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਹਲ ਢੇਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਬੇਈ, ਸਃ—ਛੋਟੀ ਨਦੀ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਨਾਂ ਵਗੇ ॥

ਬੇਸਕ, ਕ੍ਰਿਃ ਵਿਃ—ਨਿਸਰਾ, ਨਿਭਰ ਹੋਕੇ ॥

ਬੇਸਣ, ਪੁਃ—ਛੋਲਿਆਂ ਦਾ ਆਟਾ ॥

ਬੇਸਣੀ, ਸਃ—ਬੇਸਣ ਪਾਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ (ਰੋਟੀ
ਆਦਿਕ) ॥

ਬੇਸਰ, ਪੁਃ—ਨੱਥ ਦਾ ਗਹਿਣਾ, ਨੱਥ ॥

ਬੇਸਰਾ, ਪੁਃ—ਇੱਕ ਬਾਜ ਵਰਗਾ ਪਖਿਰੂ ॥

ਬੇਸਲਾ, ਵਿਃ—ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਬੇ ਫਿਕਰ, ਸੁਸਤ ॥

ਬੇਸਵਾ } ਸਃ—ਕੰਜਰੀ, ਪੇਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ॥
ਬੇਸਵਾਂ }

ਬੇਹ, ਪੁਃ—ਛੇਕ, ਮੋਰੀ ॥

ਸਃ—ਬਿਹੂ, ਜਹਿਰ ॥

ਬੇਹਣ, ਪੁਃ—ਧਣੀਏ ਦਾ ਬੀਜ ॥

ਬੇਹੜਮੀ(ਵੀਂ), ਵਿਃ—‘ਬਿਹੜਮੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੇਹੜਾ, ਪੁਃ } ‘ਬਿਹੜਾ’ (ਜ਼ੀ) ਵੇਖੋ ॥
ਬੇਹੜੀ, ਸਃ }

ਬੇਹਾ, ਵਿਃ—ਜੋ ਸੱਜਰਾ ਨਹੀਂ, ਚਿਰੰਭਣਾ ਪਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਬੇਹਾਨ, ਸਃ—ਛਿਆਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕੇ ਦੇ
ਬਰਸਾਂ ਭੱਕ ਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲੀ ਬਛੇਰੀ ॥

ਬੇਹੀ, ਸਃ—ਮਿੱਠਾ ਭੱਤ, ਖੁਰਲੀ ॥

ਵਿਃ—ਜੋ ਸੱਜਰੀ ਨਹੀਂ ॥

ਬੇਹੀ ਰਬੇਹੀ } ਵਿਃ—ਬਹੁਤ ਬਹੀ, ਤਿੰਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਬੇਹੀ ਰਬੇਹੀ } ਦੀ ਬੇਹੀ ॥

ਬੇਹੁਜ਼, ਪੁਃ—‘ਵੇਹੁਜ਼’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੇਗ

ਬੇਗੀ, ਪੁ:—ਮੁਗਲ ਸਰਦਾਰ, ਭੇਸੀ, ਜੋਰ, ਕੁੰਝੇ
ਵਾਲਾ ਬੇਲਾ ॥

ਬੇਗ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਛੋਟੀ, ਜਲਦੀ, ਸਤਾਈ ॥

ਬੇਗ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਮ ਦਾ ਜੋਰ ਹੋਣਾ
(ਬੇਗਾਂ ਵਿੱਚ) ॥

ਬੇਗਮ, ਸ:—ਮੁਗਲ ਬੀਬੀ, ਮਲਕਾ, ਮੁਸਲਮਾਨ
ਰਾਨੀ ॥

ਬੇਗਮੀ, ਵਿ:—ਬੇਗਮ ਦਾ ਸ:—ਇੱਕ ਚੰਗੀ
ਤਰੀ ਦੇ ਚੋਲ ॥

ਬੇਗਾਂ ਨੜਾ } ਵਿ:—ਓਪਰਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ
ਬੇਗਾਨਾ } ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਪਰਾਯਾ ॥

ਪੁ:—ਪਰਦੇਸੀ, ਬਾਹਰੋਂ ਆਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਬੇਗਾਰ, ਸ:—ਜਬਰਦਸਤੀ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ

ਬੇਗਾਰ ਟਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੇ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਬੇਗਾਰੀ } ਵਿ:—ਬੇਗਾਰ ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ
ਬੇਗਾਰੂ } ਕੰਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਬੇਗੀ, ਸ:—ਬੇਗਮ ਦੀ ਮੂਰਤ ਵਾਲਾ ਤਾਂਬੇ ਦਾ
ਪੱਤਾ ॥

ਬੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਲ ਲੇਕੇ ਵੀਚ ਦੇਣੀ ॥

ਬੇਂਜਾ, ਪੁ:—ਥੁਠਾ ਬਰਾਨਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਬੇੜੜ, ਸ:—ਕਈ ਅਠਾਜਾਂ ਦਾ ਮੇਲ, ਗੱਜਰਾ ॥

ਬੇਟ, ਪੁ:—ਦਰਿਆ ਦੇ ਲੱਗੇ ਦੀ ਨੀਵੀਂ ਪਰਤੀ ॥

ਬੇਟੀ

ਬੇਟਾ, ਪੁ:—ਪੁੱਤ੍ਰ, ਲੜਕਾ, ਬੱਚਾ, ਸਾਗਰਦ, ਜੇਲਾ
ਕੌਕਾ ॥

ਬੇਟਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ
ਪੁੱਤ੍ਰ ਬਾਪਣਾ ॥

ਬੇਟੀ, ਸ:—ਧੀ, ਕੌਕੀ, ਪੁੱਤ੍ਰੀ, ਕੰਨਿਆ, ਕੁੜੀ ॥

ਬੇਣਤੀ, ਸ:—'ਬਿਣਤੀ' ਦੇਖੋ ॥

ਬੇਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲਰਕਦਾਰ ਲਕੜੀ ॥
ਸ:—ਬੇਉਂਤ ॥

ਬੇਤਾਲ, ਪੁ:—ਥੁਤਨਾ, ਜਿੰਨ ॥
ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ॥

ਬੇਦ, ਪੁ:—'ਵੇਦ' ਦੇਖੋ, ਇੱਕ ਲਰਕਦਾਰ ਲਕੜੀ ॥

ਬੇਦ ਮੁਸ਼ਕ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੋਦਾਰ ਦਰਖਤ
ਜਿਸ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਅਰਕ ਬਹੁਤ ਠੰਡਾ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ ॥

ਬੇਦਣ } ਸ:—ਬੇਟੀ ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਸਰ ॥
ਬੇਦਣ ਬਾਵੀ }

ਬੇਦਨ } ਸ:—ਪੀੜ, ਔਖ, ਅੰਦਰਲਾ ਦੁੱਖ ॥
ਬੇਦਨਾ }

ਬੇਦਾਂਤ } 'ਬੇਦਾਂਤ' ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥
ਬੇਦਾਂਤੀ }

ਬੇਦੀ, ਪੁ:—ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ॥
ਸ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਜਾਂ ਲੱਗ ਹੋਮ ਵਾਸਤੇ
ਲਕੜੀ ਗੱਤ ਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਬੀ ॥

ਬੇਦੀ ਬਾਵਾ

ਬੇਦੀ ਬਾਵਾ, ਪੁ:—ਬੇਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ਖਤ੍ਰੀ ॥

ਬੇਂਪਵਾ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬਾਲਕ ਰੋਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਬੇਂਪਵਾਰ, ਵਿ:—ਬੜਾ ਕਰਜ਼ਾਈ, ਰਸਿਆ ਹੋਯਾ, ਬੁਰੇ ਹਾਲ ॥

ਬੇਧਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਪੈਲ ਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ॥

ਬੇਨੰਤੀ, ਸ:—'ਬਿਲੁਤੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੇਨਵਾ, ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਜਗਤ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਫਕੀਰ ॥

ਬੇਬੇ, ਸ:—ਸਿਆਣੀ ਤੀਸਤ, ਮਾਂ, ਸੱਸ, ਵੱਡੀ ਭਲ ਆਦਿਕ ॥

ਬੇਖ, ਵਿ:—ਜੋ ਆਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਰੇ, ਦੁਏ ਦੀ ਨਾ ਮੰਨੇ ॥

ਬੇਰ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਓਹ ਦੇ ਗੋਲ ਨਿੱਕੇ ਫਲ ॥

ਸ:—ਵਾਰੀ (ਬੇਰ ਬੇਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅਕਸਰ) ॥

ਬੇਰਵਾ, ਪੁ:—ਫਰਕ, ਪਛਾਣ, ਸਾਹ ਹਾਲ ॥

ਬੇਰੜੀ, ਪੁ:—ਕਣਕ ਅਤੇ ਛੋਲੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ, ਜਿਸਦੇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਇੱਕ ਬਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਹੋਣ, ਦੋਗਲਾ। ਖੱਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਬੇਰੜੀ, ਸ:—ਕਣਕ ਅਤੇ ਛੋਲੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ, ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜੋ ਰੁਤ ਪੈਲੇ ਹੋਏ (ਬੇਰੜੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ) ॥

ਬੇਰਾ, ਪੁ:—ਭੁੰਨਿਆ ਹੋਯਾ ਮਾਸ, ਕਬਾਬ ॥

ਬੇਲਨਾ

ਬੇਰੀ, ਸ:—ਖੱਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਵਾਰੀ, ਵਿੱਲ, ਬੇਰ ਦਾ ਰੁੱਖ ॥

ਬੇਲ, ਸ:—ਪਰਤੀ ਉੱਤੇ ਫੈਲਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਥਾਵੇਂ ਰੀਜ ਨਾਲ ਲੱਗਕੇ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ, ਗੁਲਕਾਰੀ, ਫੀਤਾ, ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਲੰਬਾਈ, ਲਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਆਦਿਕ ਪੁਰ ਜੋ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਕੱਟੀਆਂ ਜੋਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬਲਦਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੀਕ ਜੋੜੀਆਂ, ਉਲਾਦ, ਨਸਲ ॥

ਬੇਲਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਕਪੜੇ ਜੁੱਤੀ ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਬੇਲ ਬੂਟੇ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਹੋਣ, ਦੀਗਾ ਲੰਮਾ ਪਸ਼ੂ ॥

ਬੇਲ ਝੂਟਾ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਜੁੱਤੀ ਆਦਿਕ ਉੱਤੇ ਕੱਢੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਪੱਤਿਆਂ, ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਬੇਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ॥

ਬੇਲ ਵਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਲ ਲੱਗਣਾ, ਉਲਾਦ ਹੋਣੀ ॥

ਬੇਲਚੀ, ਸ:—ਹਲੇ ਸਾਵੇ ਰੰਗ ਦੀ ਭੇਡ ਜਾਂ ਬੱਕਰੀ ਦੀ ਖਲ ॥

ਬੇਲਣ } ਸ:—ਬੇਲਣ ਵਾਲਾ ਸਦ (ਉਂਗਣਾ)
ਬੇਲਨ } ਆਦਿਕ) ਹਲਟ ਦਾ ਧਰਾ, 'ਬੇ' ਕੁੰਟਨ ਵਾਲਾ ਪੱਥਰ ਦਾ ਸੀਦ ॥

ਬੇਲਣਾ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਸਦ ਨਾਲ ਗੰਨੇ ਪੀੜਕੇ
ਬੇਲਨਾ } ਰਹੁ ਕਵਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਪਾਹ ਨੂੰ ਨਪਿੱਤ ਕੇ ਵਜ਼ੇ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਚਕਲੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖਕੇ ਹੋਟੀ ਚੌੜੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵੇਰਨੀ ॥

ਕ੍ਰਿ:—(ਗੰਨੇ) ਪੀੜਨਾ, (ਕਪਾਹ) ਨਪਿੱਤਣੀ, (ਹੋਟੀ) ਚੌੜੀ ਕਰਨੀ, ਵੇਰਨੀ (ਲਾਝੇ ਦੇ ਹੱਥ ਉੱਤੇ) ਮਾਰਨੀ ॥

ਬੇਲਣੀ

ਬੇਲਣੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੇਲਣਾ (ਕਪਾਹ ਵੇਲਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ) ॥

ਬੇਲੜਾ, ਪੁ:—‘ਬੇਰੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੇਲਾ, ਪੁ:—ਵਖਰ, ਸਮਾ, ਮੈਕਾ, ਵੇਹਲ, ‘ਵੇਲਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੇਲਾ, ਪੁ:—ਝੰਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਘਾਹ ਅਤੇ ਕਾਹੀ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ, ਕੰਠੇ ਜੋਧੇ ਹੋਏ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਦੁਸੀ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਜੋੜੀ ॥

ਬੇਲੀ, ਪੁ:—ਸਿੰਝ, ਸਾਥੀ, ਯਾਰ, ਦੋਸਤ, ਆਸ਼ਕ ॥

ਬੇਲੁਆ, ਪੁ:—(ਪਿੱਤਲ ਜਾਂ ਤਾਂਬੇ ਦੀ) ਛੋਟੀ ਪਿਆਲੀ ॥

ਬੇਵਰ, ਪੁ:—‘ਬੇਉਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੇਵਾ, ਸ:—ਵਿਧਵਾ, ਰੰਗੀ ॥
ਵਿ:—ਜੋ ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਫਿਰੇ (ਪਸ਼ੁ) ॥

ਬੇਵੇ, ਸ:—‘ਬੇਬੇ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੇੜ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਅਤੇ ਕੱਖਾਂ ਦਾ ਰੱਸਾ ॥

ਬੇੜ ਬਟਨਾ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਜਾਂ ਸਣ ਦਾ ਰੱਸਾ ਬਟਨ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ ਦਾ ਸੰਦ ॥

ਬੇਰੁਮੀ, ਸ:—ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਾਲ ਹੋਵੇ (ਰੋਟੀ) ॥

ਬੇੜਾ, ਪੁ:—ਬੇਰੜਾ, ਸਹਿਣ, ਅਗਣ ॥

ਬੇੜਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਬੇੜੀ, ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਠ, ਵੱਸ, ਲਸਕਰ, ਕੁਠੀਆਂ ਬੰਦੀਆਂ ਰੋਈਆਂ ਤਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ॥

ਬੈ ਨਾਮਾ

ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਹੋਣਾ (ਜਾਣਾ) } ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਖ
ਬੇੜਾ ਛੁੱਬਣਾ (ਛੋਬ ਬੈਠਣਾ) } ਨੀ ਰਹਿਣਾ,
ਬੇੜਾ ਰੁਝਣਾ, } ਸਬ ਕੁਝ
ਜਾਣਾ ॥ } ਨਸ਼ਟ ਹੋ

ਬੇੜਾ ਛੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਤਰੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਣੀ ॥

ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਹੋਣਾ (ਲੱਗਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋਣੇ, ਮੁਗਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਯਤਾ ਕਰਕੇ
ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਲਾਉਣਾ } ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰਨਾਂ ਜਾਂ
ਕੰਮ ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਬੇੜੀ, ਸ:—ਕਾਠ ਦੀ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਨਦੀ ਦੇ ਪਾਰ ਜਾਈਦਾ ਹੈ, ਲੰਗੇ ਦਾ ਕੜਾ ਕੋਈਆਂ ਦੀ ਲੱਤ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਬੰਧਣ, ਵਿਆਹ ॥

ਬੇੜੀ ਕੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਛੁੱਟਣਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ
ਬੇੜੀ ਵੱਢਣਾ, } ਜਾਣਾ ॥

ਬੇੜੀ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੈਦ ਹੋਣਾ, ਵਿਆਹ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਦੋ ਬੇੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਤ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਜੇਹੇ ਦੋ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਣਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਨਾ ਠਿਠ ਸੰਥਣ ॥

ਬੇੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਟੇ ਪੈਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਝਣਾ ॥

ਬੈ, ਪੁ: ਸ:—(ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ) ਥਿਕਰੀ, ਮੁੱਲ ਠਰਾਉਣਾ ॥

ਬੈ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਥਿਕਰੀ ਦੀ ਬਾਬਤ ਅਸ਼ਟਾਮ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ ॥

ਬੇਆ

ਬੇਆ, ਪੁ:—‘ਬਧਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਬੇਸ (ਨ), ਪੁ:—ਤੀਜਾ ਬਰਨ, ਬਾਣੀਓਂ ਦੀ
ਜਾਤ ॥

ਬੇਸੀਤਰ } ਪੁ:—ਅੱਗ, ਅਗਨ ਦੇ-
ਬੇਸੀਤਰ ਦੇਉਤਾ } ਉਤਾ ॥

ਬੇਸਨੋਂ, ਪੁ:—ਬਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਉਪਾਸਕ, ਜੋ ਮਾਸ
ਨਾ ਖਾਵੇ ॥

ਬੇਸੁਲ, ਪੁ:—ਬਾਈ ਕਰਕੇ ਸੋ ਵਿੱਤ ਵਿੱਚ
ਪੀੜ ਹੋਵੇ ॥

ਬੈਕੁੰਠ, ਪੁ:—ਸੁਰਗ, ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਸੁਖ ਦੀ
ਥਾਂ ॥

ਬੇਂਗਣ, ਪੁ:—ਬਤਾਉ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਜੀ ॥

ਬੇਂਗਣੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਬੇਂਗਣ ਵਰਗਾ
ਰੰਗ ਹੋ ॥

ਬੇਂਛਰ, ਪੁ:—ਮੌਰਾ ਅਤੇ ਤਕੜਾ ਪਰ ਮੂਰਖ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਬੇਂਛਰੀ, ਸ:—ਨਾ ਸੁਣ ਵਾਲੀ ਮੱਝ (ਜੋ ਭਾਰ
ਢੇਵੇ ਅਤੇ ਹੜ ਵਾਹੇ) ਮੌਣੀ ਅਤੇ ਤਕੜੀ
ਪਰ ਬੇ ਅਕਲ ਤੀਮਤ ॥

ਬੈਟ, ਪੁ:—ਬੱਲਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੋਦ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ॥

ਬੈਠਕ, ਸ:—ਬੈਠਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਬੈਠਨ
ਦਾ ਕਮਰਾ, ਬੈਠਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹਾਲਤ,
ਉੱਠਨ ਬੈਠਨ ਦੀ ਕਸਰਤ ॥

ਬੈਠ

ਬੈਠਕਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਈ ਵਾਰ ਉੱਠਨ
ਬੈਠਨ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ। ਉਠਕ ਬੈਠਕ
ਕਰਨੀ ॥

ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿੱਤਰੀ ਗੋਤਿਆਂ ਜਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੇ
ਭਾਰ ਟਿਕਣਾ, ਕੰਮ ਹੋਣਾ, ਠੀਕ ਥਾਂ
ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ (ਪੱਥਰ, ਕਿੱਲ, ਫੱਟ ਆਦਿਕ),
ਡਿਗ ਪੈਣਾ (ਛੱਤ ਆਦਿਕ), ਅਸਰ ਹੋਣਾ
(ਉਪਦੇਸ਼ ਆਦਿਕ), ਹੋਰਾਂ ਲਗ ਜਾਣਾ
(ਖੰਡ, ਘੋਟਾ ਆਦਿਕ), ਕਿਸੇ ਕਾਰੇ ਲੱਗਣਾ
ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ
ਉਸਤਾਦ ਹੋਣਾ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਾਰ ਨਾ ਹੋਣਾ,
ਪੜ੍ਹਨੇ ਪੈਣਾ (ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਮਦਰਸੇ ਬੈਠਣਾ) ॥

ਸੰਘ ਬੈਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਂ ਠਿਕਲ
ਗਲਾ ਬੈਠਣਾ } ਸੰਕਲੀ ॥

ਢੋੜਾ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੋੜੇ ਤੋਂ ਅਰਾਮ ਆ
ਜਾਣਾ ॥

ਬੈਠਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਬੈਠਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ
ਬੈਠਾ ਹੋਯਾ ॥

ਬੈਠਵਾਂ ਜੋੜਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਜੁੱਤੀ ਦੀ ਅੱਡੀ
ਬੈਠੀ ਹੋਵੇ ॥

ਬਠਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੈਠਨ ਦੇਣਾ, ਟਿਕਾਉਣਾ,
ਬੈਠਾਲਣਾ } ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਕਾਰੇ ਲਾਉਣਾ, ਠੀਕ
ਥਾਂ ਰੱਖਣਾ ॥

ਬੈਂਡ, ਪੁ:—ਢੋਲੀ ਵਾਜਾ ॥

ਬੈਂਡਾ, ਵਿ:—ਢੇਢਾ, ਵਿੰਗਾ, ਅੜ, ਥ, ਕੱਥਾ ॥

ਬੈਟ, ਪੁ:—ਮੂਰਦੇ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਂਦੇ ਜੋ ਬਿਡ-
ਲਾਪ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਪਾਉਣੇ) ॥

ਬੈਂਤ

ਬੈਂਤ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਲਰਕਦਾਰ ਲਕੜੀ, (ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਛੈਂਦ ਦੇ ਰੱਖਿਆਂ ਵਾਲਾ ॥

ਬੈਂਤਲ, ਪੁ: ਸ:—ਆਲਸੀ, ਮੂਰਖ, ਅਵਾਰਾ ॥

ਬੈਂਤਲੀ, ਵਿ:—ਦੋ ਉੱਪਰ ਚਾਲੀ ॥

ਬੈਂਦ, ਪੁ:—ਹਕੀਮ, ਰੋਗੀਆਂ ਦਾ ਅਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਬੈਂਦਕ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੀ ਹਕੀਮੀ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ,
ਬੈਂਦਗੀ } ਬੈਂਦ ਦਾ ਕੰਮ ॥
ਬੈਂਦਗੀ

ਬੈਂਦਣ (ਣੀ), ਸ:—ਹਕੀਮਣੀ, ਬੈਂਦ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਬੈਂਦੜਾ, ਪੁ:—ਬੂਠਾ ਬੈਂਦ, ਸ਼ੇਖੀ ਬੋਰਾ, ਦੁਸ਼ਟ ਗ਼ਬਰੂ ਮਨੁੱਖ ॥

ਬੈਂਨ, ਪੁ:—ਬਚਨ, ਬੋਲੀ, ਗੱਲ ਥਾਤ ॥

ਬੈਂਨ ਬਾਉਲੀ } ਸ:—ਕੱਜੀ ਹੋਈ ਬਾਉਲੀ ॥
ਬੈਂਨ ਬੈਰੀ

ਬੈਂਪਾਰ } 'ਬੁੱਪਾਰ' 'ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ' ॥
ਬੈਂਪਾਰਣ }
ਬੈਂਪਾਰੀ

ਬੈਰ, ਪੁ:—ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਬਿਰੋਧ, ਦੀਰਘਾ, ਬੁਰਾ ਚਿਤਮਣਾ। ਨਾਲੇ 'ਬੈੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੈਰਕ (ਖ), ਸ: ਪੁ:—ਬੈੜ, ਨਿਸ਼ਾਣ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਡੇਰਾ ॥

ਬੈਸਾ

ਬੈਰਨ, ਸ:—ਬੈਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਦੁਸ਼ਮਣ, ਦੌਖਣ ॥

ਬੈਰਾ, ਪੁ:—ਛੱਤ ਦੀਆਂ ਵਿਗੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਜਮਾ ਕੇ ਰਿਗਣ ਲਈ ਜੋ ਲਕੜੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਵਿੱਚ ਢਸਾਯਾ ਜਾਵੇ, ਪਕਿਆਈ ਵਾਸਤੇ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਚਿਣੀ ਜੋਈ ਲੜਕੀ ॥

ਬੈਰਾਗ } 'ਬਿਰਾਗ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਬੈਰਾਗਣ }
ਬੈਰਾਗੀ

ਬੈੜੀ, ਪੁ:—ਬੈਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦੁਸ਼ਮਣ, ਦੌਖੀ,

ਬੈਲ, ਪੁ:—ਬਲਦ, ਸਾਨ੍ਹ, ਲੁੱਧਾ ਪੁਣਾ, ਅਹਿਮਕ, ਦੌਗਾ ॥

ਬੈਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਲੁੱਧਾ, ਬਦਮਾਸ਼, ਉਡਾਉ, ਐਥੀ ॥

ਬੈਲੀ, ਪੁ:—'ਬੈਲਦਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੈੜ, ਸ:—ਗਲਟ ਦਾ ਦੁਰ ਚੱਕਰ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਾਲੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਚਰਬੇ ਦੇ ਚੱਕਰ ਦੇ ਦੋ ਹੀਸਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਣ ਵਾਲੀ ਰੱਜੀ ॥

ਬੈੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਮੂਰਖ, ਏਅਕਲ, ਬੇ ਅਸੂਲਾ ॥

ਬੈਂ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਮੁਸਕ, ਹੰਕਾਰ, ਮਜ਼ਾਜ, ਜੁਲਾਹੇ ਦੇ ਸਮਿਆਣ ਦੀ ਇੱਕ ਚੀਜ਼, ਬਰੀ ਖਬਰ (ਨਿਕਲ ਜਾਣੀ) ॥

ਬੈਂ, ਪੁ:—ਦੁਮਿਆਰ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ਜੁਲਾਹਾ ॥

ਬੈਸਾ, ਪੁ:—ਬੁੱਧੀ ॥

ਬੋਹਣੀ

ਬੋਹਣੀ, ਸ:—ਸਥ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵੱਟਕ(ਕਰਨੀ)॥

ਬੋਹਲ } ਪੁ:—'ਬੁਹਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਬੋਹਲ }

ਬੋਹਲੀ } ਸ:—ਛੋਰਾ ਬੋਹਲ, ਵੇਰੀ, ਜੋੜੇ
ਬੋਹਲੀ } ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਿਆਂ ਦਾ ਕੋਠ ॥

ਬੋਹੜ } ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੁੱਖ ਬੜੀ ਛਾਉਂ ਵਾਲਾ ॥
ਬੋਹੜ }

ਬੋਕ, ਪੁ:—'ਬੋਕ' ਬੰਗੀ ਨਸਲ ਦਾ ਬੋਕਰਾ,
ਕੋਈ ਬੋਕਰਾ ॥

ਬੋਕਾ, ਪੁ:—ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਲੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ
ਚੰਮ ਦਾ ਡੋਲ, ਪੱਟੀ ਉੱਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ
ਵੰਗ ਦੀ ਕੁੱਸੀ ॥

ਬੋਕੀ, ਸ:—ਛੋਰਾ ਬੋਕਾ ॥

ਬੋਗਨਾ, ਪੁ:—ਗੜਵੀ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਚੜਨ ਵਾਸਤੇ
ਜੋ ਰੋਸਾ ਜਾਂ ਕਪੜਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ,
ਬੋਗਨਾ ॥

ਬੋਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਪਰੋਂ ਭਿਗਦੇ ਖਿੱਚੇ ਜਾਂ
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ੈ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਣਾ,
ਬੋਰਣਾ ॥

ਬੋਝ, ਪੁ:—ਭਾਰ, ਔਖ, ਚਿੰਤਾ, ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਨਾਂ
ਪਰਣਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਬੋਝਲ, ਵਿ:—ਭਾਰਾ, ਜੋ ਝੱਲਿਆ ਨਾਂ ਜਾਏ, ਜੋ
ਨਾਂ ਪਰੇ ॥

ਬੋਝਾ, ਪੁ:—ਭਾਰ, ਬੋਗਾਰੀ ਦਾ ਭਾਰ, ਜੇਥਾ, ਖੀਸਾ ॥

ਬੋਝੀ

ਬੋਝ, ਪੁ:—ਚਿੜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਬੋਝਾ ਜੋ ਉੱਡ
ਨੀ ਸਕੇ ॥

ਬੋਝਾ, ਪੁ:—ਫੀਨ ਦਾ ਟੋਟਾ (ਬੀਜਣ ਵਾਸਤੇ) ॥

ਬੋਝੀ, ਸ:—ਆਸ ਦਾ ਛੋਟਾ ਰੁਕੜਾ ॥

ਬੋਝ } ਸ:—ਪੁਰਾਨਾ ਜਾਂ ਸਲਾਬੇ ਦਾ ਮਾਰਿਆ
ਬੋਝੀ } ਹੋਯਾ ਅਠਾਜ ॥

ਬੋਝਾ } ਵਿ:—ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਯਾ
ਬੋਝੀ } ਹੋਯਾ, ਕੀਤਿਆਂ ਦਾ ਖਾਧਾ ਹੋਯਾ,
ਗਲਿਆ ਸੜਿਆ (ਕਪੜਾ, ਲੱਕੜਾ),
ਨਿਕੰਮਾ, ਬਹਿਆ, ਨਿਰਬਲ, ਤਰਪੋਕ
(ਮਨੁੱਖ) ॥

ਬੋਣਾ, ਪੁ: } ਰੁਮਿਆਰ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ (ਦੀ)
ਬੋਣੀ, ਸ: } ਸੁਲਾਹਾ (ਹੀ) ॥

ਬੋਤ, ਪੁ:—'ਬੋਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਤਲ } ਸ:—ਨਿੱਕੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਕੱਚ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥
ਬੋਤਲ }

ਬੋਤਾ, ਪੁ: } ਉੱਠ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥
ਬੋਤੀ, ਸ: }

ਬੋਟਲਾ, ਪੁ:—ਹਲਕਾਏ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਵੱਢਣ ਦਾ
ਅਸਰ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਕੀਰ ॥
ਵਿ:—ਸਿੰਧਾ, ਮੂਰਖ, ਭੋਲਾ ॥

ਬੋਟਾ, ਵਿ:—'ਬੋਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਬੋਟੀ ॥

ਬੋਟੀ, ਵਿ:—'ਬੋਟੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਸ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲ ਜੋ
ਹਿਟ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪਗਾਂਦੀ ॥

ਬੋਧ

ਬੋਧ, ਪੁ:—ਗਿਆਨ, ਇਲਮ, ਸਮਝ ॥

ਬੋਧਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੋਧ ਹੋਵੇ, ਸਮਝਦਾਰਾ ॥
ਬੋਧੀ }

ਬੋਧਾ } ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਾਲ ਅਸਥਾਈ
ਬੋਧਾ } (ਵੇਰ ਨਾਲ ਆਖਦੇ ਹਨ) ॥

ਬੋਧੀ } ਸ:—ਬੋਲ, ਮਾਂ (ਪਿਆਰ ਦਾ ਬਚਨ) ॥
ਬੋਧੀ }

ਬੋਰ, ਪੁ:—ਸੈਣੇ ਜਾਂ ਰਾਂਦੀ ਦਾ ਛਠਕਣ ਵਾਲਾ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਬੋਰਡ, ਪੁ:—ਛੱਟ, ਕਾਲਾ ਤਖਤਾ, ਬੈਠੇ ਬਸਤ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ॥

ਬੋਰਡ ਸਕੂਲ, ਪੁ:—ਜਿਲੇ ਜਾਂ ਸ਼ਹਰ ਦੀ
ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮਦਰਸਾ ॥

ਬੋਰਡਿੰਗ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ
ਬੋਰਡਿੰਗ ਹੋਸ, } ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਮੰਡੇ ਕੱਢੇ
ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ
ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ॥

ਬੋਰੜਾ, ਪੁ:—ਮੀਂਹ ਦਾ ਬੋਰਾ ਜਿਹਾ ਛੱਟਾ, ਬੋਰਾ
ਮੀਂਹ ॥

ਬੋਰਾ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਬੋਲਾ ਤੱਖੜ ਦਾ, ਛੱਟ ॥

ਬੋਰੀ, ਸ:—ਛੱਟਾ ਬੋਰਾ, ਰੁਪਯ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਮੋਰੀ ਬੋਲੀ ॥

ਬੋਰੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੋਲੂ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਜੀ
ਨਾਲ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ॥

ਬੋਲਾਕੜ

ਬੋਲ, ਪੁ:—ਗੱਲ, ਬਾਤ, ਬਚਨ, ਬੋਲਣ ਦਾ ਵੰਗ,
ਅਵਾਜ਼, ਛੋਟਾ ਗੀਤ, ਬੁਕੀ ਜੋ ਗੁਆਰ
ਲੋਕ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਕਈ ਕਈ ਵਾਰ ਉੱਚੀ
ਉੱਚੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ (ਪਾਉਣੇ) ॥

ਬੋਲ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਦਿੱਤੀ ਕੁਝ
ਕਹਿਣਾ, ਕੁਕਣਾ ॥

ਬੋਲ ਚਾਲ, ਸ:—ਵਰਗਾਰਾ, ਵਾਕਖੀ ਗੱਲ ਬਾਤ,
ਬਗੜਾ ॥

ਬੋਲ ਬੋਲਾ, ਪੁ:—ਪ੍ਰਤਾਪ, ਵਡਿਆਈ,
ਸਸ (ਰਕੀਰਾਂ ਦੀ ਅਸੀਸ) ॥

ਬੋਲ ਬਗੜ } ਵਿ:—ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਬੋਲ ਬਿਗੜ } ਬੜ ਬੋਲਾ ॥
ਬੋਲ ਬਿਗੜ }

ਬੋਲ ਬੁਲਾਰਾ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਬੋਲਣ ਜਾਂ
ਬਗੜਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ, ਗੱਲ
ਕਰਨੀ, ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣੀ, ਆਖਣਾ, ਬਗ-
ੜਨਾ, ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਬਚਨ ਕਹਿਣੇ ॥

ਬੋਲਦਾ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ
ਤਾਕਤ, ਆਤਮਾ, ਰੂਹ, ਮਨ, ਜਿੰਦ, ਪ੍ਰਾਣ ॥

ਬੋਲਾ } ਵਿ:—ਜੋ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਸੱਕਦਾ (ਦੀ)
ਬੋਲੀ } ਹੋਰ (ਰੀ) ॥

ਬੋਲਾ ਬੋਲ, ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਬੋਲਾ, ਬੇ
ਪਰਵਾਹ ॥

ਬੋਲਾਕੜ, ਵਿ:—'ਬੋਲਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਲ ਬੋਲੀ

ਬੋਲਾ ਬੋਲੀ } ਸ:—ਗੱਲ ਬਾਤ, ਲੜਾਈ
 -ਲਾ ਬੋਲੀ } ਬਗੜਾ ॥

ਬੋਲਾਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਕਹੁਤ ਬੋਲੇ, ਬਾਗੜਾ, ਗੱਪੀ ॥

ਬੋਲਾਰਾ, ਪੁ:—‘ਬੁਲਾਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਲੀ; ਸ:—ਜਬਾਨ, ਗੱਲ, ਸੈਠਰ, ਮਿਹਣਾ,
 ਬਿੜਕ, ਝਾੜ ॥

ਬੋਲੀ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਝੇਲ ਜਾਂ ਨਿੰਦਾ ਕਰਾ-
 ਉਣੀ, ਝਾੜ ਜਾਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਖਾਣੀਆਂ ॥

ਬੋਲੀ ਠੋਲੀ, ਸ:—ਮੋਹਣਾ, ਹਾਸਾ ਠੱਠਾ
 ਵਿਚਕਰ ॥

ਬੋਲੀ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਲਾਮ ਵਿੱਚ ਬੋਲਕੇ ਮੁੱਲ
 ਪਾਉਂਦਾ ॥

ਬੋਲੀ ਮਾਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਹਣਾ ਦੇਣਾ, ਝਾੜ
 ਬੋਲੀ ਲਾਉਣੀ } ਪਾਉਣੀ ॥

ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਬੋਲ ਪਾਉਣੀ’
 ਵੇਖੋ ॥

ਬੋਲੀਆਂ ਬੋਲਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੀਤ ਭੀਤ ਦੀਆਂ
 ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਜਾਂ ਸੁਰਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ,
 ਜਨੌਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨੀ
 ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ॥

ਬੋੜ, ਪੁ:—ਬੋੜ, ਕਤਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਨਾਂ
 ਰਹਿਣਾ, ਦੰਦ ਦਾ ਭੱਜਣਾ ॥

ਬੋੜ੍ਹ, ਪੁ:—‘ਬੋਹੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਬੋੜ੍ਹਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਦੰਦ ਲਹਿ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ
 ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾੜੇ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ਟੁੱਟ
 ਗਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਬੋਰਾਂ

ਬੋਹਕਰ, ਸ:—ਤੀਲੀਆਂ ਦਾ ਕੱਠ ਕੁੜਾ ਹੁੰਦਾ
 ਵਾਲਾ, ਬਹਾਰੀ ॥

ਬੋਹਲੀ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਸੁੱਈ ਹੋਈ ਗਊ ਆਦਿਕ
 ਦਾ ਗਾੜਾ ਦੁੱਧ ॥

ਬੋਹੜ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਮੁੜ, ਫੇਰ, ਦੁਜੀ ਵਾਰ ॥

ਬੋਹੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਵੇਰੀ ਤੋਂ
 ਬਚਾਉਣ ਨੂੰ ਜਾਂ ਦੁਖ ਧੁਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੇਲੇ
 ਸਿਰ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਬੋਰੇ ਦਿਹਾੜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਦੁਖ ਜਾਂ ਗਰੀਬੀ
 ਦਾ ਸਮਾ ॥

ਬੋਂਗਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਮੁਰਖ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸਬ ਨੂੰ
 ਬੋਂਗੀ, ਸ: } ਭਾਵੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਨੀ
 ਰਹ ਸਕੇ, ਗਾਲ੍ਹਾ ॥

ਬੋਂਚ, ਪੁ:—ਸੰਘਣਾ ਬਣ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ॥

ਬੋਂਡਰੀ, ਸ:—ਹੱਦ, ਕ੍ਰਿਬਣ ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਦੀ
 ਮਾਰ ਦੀ ਹੱਦ ॥

ਬੋਂਟਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਮਧਰਾ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦਾ ॥

ਬੋਂ ਬੋਂ, ਸ:—ਵੱਕਾ ਜ਼ੋਰ, ਬਿਆਰਖ ਜੜਨ,
 ਕੰਮ ਵਿਗੜਨ ਤੇ ਜੋ ਦੁਰਗਤ ਹੋਵੇ (ਖੱਜ
 ਜਾਣੀ, ਬੱਜਣੀ) ॥

ਬੋਰ, ਸ:—ਹਰਨ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜਾਲ ॥

ਬੋਰਾ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਕਮਲਾ, ਸੁਦਾਈ ॥

ਬੋਰਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:) ਜਨੌਰ ਭੜਨ ਵਾਲਾ ਫੰਦਾ
 ਜਾਂ ਜਾਲ ॥

ਬੈਰੀਆ

ਬੈਰੀਆ, ਪੁ:—ਇਕ ਨੀਚ ਨਾਤ ਦੇ ਲੋਕ (ਇਹ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੈਰ ਨਾਲ ਜਨਰ ਵਜ਼ਦੇ ਹਨ) ॥

ਬੈਰੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:) 'ਬਾਵਰੀਆਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੈਲ, ਪੁ:—ਖਸਾਬ, ਮੁੜ (ਮੁਸਲੱਕੀ ਬੈਲੀ) ॥

ਬੈਲਦ, ਪੁ:—'ਬਲਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਬੈਲੀ, ਸ:—'ਬਾਉਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਭ

ਭ, ਪੁ:—ਭਾਂਡਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਉਲੱਤੀਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਭਉ } ਪੁ:—ਰੋੜ ਦਾ ਬਨਾਉਣੀ ਕਾਰਣ,
ਭਉਆ } ਹਉਆ ॥

ਭਈ, ਵਿਸਮਯ—ਭਾਈ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ,
ਪਈ, ਬਈ ॥

ਭਈਆ, ਪੁ:—ਪਛਾਣੀਆ ਸਰਦਾਰ, ਹੈ
ਭਰਾਵਾ ॥

ਭੱਸ, ਸ:—ਸੁਆਹ, ਖੇਹ (ਪਾਉਲੀ, ਪੈਲੀ) ॥

ਭੱਸ ਖਰਾਬ, ਪੁ:—ਤਥਾਹੀ, ਅੱਕੜ, ਘਬਰਾਣ ॥

ਭੱਸ ਡਕਾਰ, ਪੁ:—ਅਣਪੜ, ਖੱਟੇ ਤਕਾਰ ॥

ਭਸਨਾਭੁਸ, ਵਿ:—ਭਿਲਾਭੁਲ 'ਮੁੱਕਾ ਹੋਯਾ, ਜੋ ਲੱਗ
ਚੁੱਕਾ ਹੈ ॥

ਭਹੌੜੀ

ਭਸਤਸਾ, ਵਿ:—ਬੱਟੀ, ਤਿਖੀ (ਭੱਤ ਦੀ
ਵਾਈ) ॥

ਭਸਮ, ਸ:—ਸੁਆਹ ॥

ਵਿ:—ਸਭ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਬਿਲ-
ਕੁਲ ਪਚਿਆ ਹੋਯਾ ਅੰਨ ਆਦਿਕ (ਹੋਲਾ
ਕਰਨਾ) ॥

ਭਸਮ ਲਗਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਸੁਆਹ
ਮਲਣੀ (ਸਾਧੀ ਵਾਕਰ) ॥

ਭੱਸਰ, ਵਿ:—ਭੋਹ ਵਾਲੀ (ਧਰਤੀ) ॥

ਭਸਰ ਭਸਰ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਲੋਭ
ਕਰਕੇ ਬਹੁਤਾ ਖਾਣਾ, ਜੋ ਕੁਝ ਹੱਥ ਆਵੇ
ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਭੱਸਰਾ, ਪੁ:—ਕੀਡਿਆਲੇ ਸਿਰੇ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਘਾਹ ॥

ਭਸਾ, ਪੁ:—ਖੱਟਾ ਤਕਾਰ, ਇਲ ਦੀ ਜਲਣ ॥

ਭੱਸੀ, ਸ:—ਖੇਹ ॥

ਭਹਾਰਾ, ਪੁ: } ਧਾਤਾਂ ਗਾਲਣ ਵਾਲੀ ਸੁਣਿਆ-
ਭਹਾਰੀ, ਸ: } ਰਿਆ ਦੀ ਛੱਠੀ ॥

ਭਹਿ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਰੰਗ ਦਾ ਰੰਗ ਤੇ ਮੇਲ,
ਹਲਕਾ ਰੰਗ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਭਹੌੜਾ, ਪੁ:—ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਗਰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸੱਤਦੇ
ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਹਿੰਦੂ ਜੋ ਰੀਤ ਕਰਦੇ ਹਨ,
ਰੀਤ (ਚੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਭਹੌੜਾ, ਪੁ: } 'ਪਹੌੜਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਭਹੌੜੀ, ਸ: }

ਭਰੀਦਰ

ਭਰੀਦਰ, ਪੁ:—'ਭਰੀਦਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਕਰ ਭਕਰ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਸਰ ਭਸਰ ਖਾਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਭਕਰੂਲ, ਵਿ:—ਖੇਰ ਦਾ ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਖੇਰ ਪਈ ਹੋ ॥

ਭਕਰੂਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਰ ਨਾਲ ਭਰਨਾ, ਉੱਪਰ ਖੇਰ ਪਾਣੀ ॥

ਭੱਕੜਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ ॥
ਭੱਖੜਾ }

ਭੱਕੁਆ, ਵਿ:—ਸੂਰਖ, ਅਹਿਮਕ ॥

ਭੱਖ, ਸ:—ਤਾਪ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਮੱਠੀ ਕਸ, ਹਗਰਤ ॥

ਭੱਖ ਭੱਖ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਲਿਸਕਣਾ ॥

ਭੱਖ, ਸ:—ਭੌੜੀ ਭੌੜੀ ਕਸ, ਹਗਰਤ ॥

ਭੱਖ ਲੈਣਾ (ਣੇ) ਪੁ:—ਤਪੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ਦੀ ਚਮਕ, ਦੂਰੋਂ ਤਪੇ ਹੋਏ ਜੋੜੇ ਦੀ ਬਕਲ, ਮਿਰਗ ਵਿਸ਼ਨਾ, ਵਰਿਸ ॥

ਭੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਛਕਣਾ, ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ ॥

ਭੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਤਪਣਾ, ਬਲਣਾ, ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਉਣਾ ॥

ਭੱਖਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੜ ਭੁੜ ਗਰਮ ਹੋਣਾ (ਪਿੰਗ), ਅੱਗ ਤੱਥੇ ਬੱਲਣਾ (ਬੁਖਾਰ ਸ ਨੀਦਰ ਵਿੱਚ) ॥

ਭਗਤੀ

ਭੱਕੜਾ, ਪੁ:—'ਭੱਕੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੱਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲਣਾ, ਤਪਾਉਣਾ, ਗੁੱਸਾ, ਚਾੜ੍ਹਣਾ ॥

ਭੱਖੀ, ਵਿ:—ਖਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ('ਸਰਬ ਭੱਖੀ' ਵੇਖੋ) ॥

ਭਗ, ਸ:—ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਅੰਗ ॥

ਭੰਗ, ਸ:—ਭੌੜਨਾ, ਵਿਗਾੜ, ਠਾਸ, ਅਟਕਾਉ, ਇੱਕ ਨਸੇ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ, ਸੁੱਖ ॥

ਭੰਗ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਜਾਣਾ (ਗੁਆਚਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਐਵੇਂ ਬਿਆਰਥ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ॥

ਭੰਗ ਭੁੱਸਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰੀਬੀ ਹੋਣੀ, ਪਾਰ ਵਿੱਚ ਕੱਖ ਨਾਂ ਹੋਣਾ ॥

ਭੰਗਣ, ਸ:—ਭੰਗੀ ਦੀ ਜਠਾਲੀ, ਬੁਹੜੀ, ਭੰਗ ਖੀਲ ਵਾਲੀ ॥

ਭਗਤ } ਪੁ:—ਭਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਤ, ਮਹਾ-
ਭਗਤ } ਰਮਾ ॥
ਭਗਤ } ਸ:—ਭਗਤੀ ॥

ਭਗਤ ਕਾਂਡ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਪੁਸਤਕੀ ਦਾ ਉਹ ਹਿਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਗਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ, ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ॥

ਭਗਤ ਵੇਡਲ, ਵਿ:—ਭਗਤੀ ਦਾ ਪਿਆਰਾ (ਪਰਮੇਸ਼ਰ) ॥

ਭਗਤਣ } ਸ:—ਭਜਨ ਜਾਂ ਭਗਤੀ ਕਰਨ
ਭਗਤਣੀ } ਵਾਲੀ ॥

ਭਗਤਾਈ

ਭਗਤਾਈ } ਸ:—ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਜੋ ਪੁਸ਼ਾ
ਭਗਤੀ } ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰੇਮ, ਭਜਨ ਪਵਿਤ੍ਰ-
ਤਾਈ ॥

ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਭਜਨ
ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਮਤ,
ਭਗਤੀ ਦਾ ਪੰਥ ॥

ਭਗਤੀਆਂ, ਪੁ:—ਨਰਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ
ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਰਾਸਧਾਰੀਆ ॥

ਭਗੀਦਰ, ਪ:—ਗੁਰੂ ਦਾ ਇੱਕ ਫੌਜ਼ਾ ॥

ਭੰਗਰਾ, ਪੁ:—ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਚ (ਪਾਉਣਾ) ॥

ਭੰਗਰਾ, ਪੁ:—ਨਗਰੀ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਲਿਆਈ
ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ॥

ਭਗਲ, ਪੁ:—ਰਾਸ ਖੁਲ੍ਹੇ ਬੁਖਾਰ ਕਰਨਾ
ਦਿਵਾਲਾ, ਪਖੰਡ ॥

ਭੁੱਗਲ, ਵਿ:—ਗਰਿਆ ਹੋਯਾ (ਬਦੇਰਾ) ॥
ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੱਟਾ ਕਾਨਾ ਭੁਰਾ (ਫਟਿਆ
ਪੁਰਾਣਾ), ਮੂਲ ਦੀ ਰਕਮ ॥

ਭਗਲੀ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਬੁਖਾਰ ਦਾ ਵਸਾਰ
ਭਗਲੀਆ } ਨਹੀਂ, ਦਿਵਾਲੀਆ, ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਾਹ
ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਖੰਡੀ ॥

ਭਗਵਤ } ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ ॥
ਭਗਵੰਤ }

ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ, ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ
ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ
ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ॥

ਭਗਵਤੀ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਦੁਰਗਾ, ਸ਼ਕਤੀ ॥

ਭੰਗਰਾ

ਭਗਵਾ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਗੇਰੂ ਦਾ 'ਗਿਆ' ਹੋਯਾ
ਕਪੜਾ ਜੋ ਸਾਧੂ ਪਾਹਨਦੇ ਹਨ ॥

ਭਗਵਾਨ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਭਗ-
ਇਣ ॥

ਭਗਾਰੋ, ਪੁ:—'ਥਘਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੰਗਾਰਾ } ਪੁ:—'ਭੰਗਾਰਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਭਗੜਾ }

ਭੰਗੜ, ਪੁ:—ਭੰਗ ਪੀਣ ਵਾਲਾ, ਮੂਰਖ, ਬਯ-
ਵਾਦੀ ॥

ਭੰਗੜ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਭੰਗ ਘੁਟੀਦੇ ਜਾਂ
ਬਿਕ ॥

ਭੰਗੀ, ਪੁ:—ਭੰਗੜ, ਇੱਕ ਮਿਸਲ, ਦੁਹਾਰ ॥

ਭੰਗੂਰ, ਪੁ:—ਫੱਲੇ ਭੋਏ ਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ (ਭਾਵੇਂ
ਕੱਚੇ ਭਾਵੇਂ ਤਲੇ ਹੋਏ ਲੂਣ ਮਿਰਚ
ਵਾਲੇ) ॥

ਭਗੂੜਾ, ਪੁ: } ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਬੁਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਫੱਤ
ਭੰਗੂੜਾ, ਪੁ: } ਨਾਲ ਲਟਕਾਈ ਹੋਈ ਪੀੜੀ
ਭਗੂੜੀ, ਸ: } ਆਦਿਕ, ਇੱਕ ਖੇਡ ਜਿਸ
ਭੰਗੂੜੀ, ਸ: } ਵਿੱਚ ਬਾਲਕ ਬੈਠਕੇ ਉਤਾਰ
ਭੰਗੂੜੀ, ਸ: } ਚਿਠੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਚੱਕਰ
ਖਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਭੰਗਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਭੰਗ ਵਿਕੇ ਅਤੇ
ਪੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਭੰਗਰਣ, ਸ: } ਭੰਗ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਭੰਗਰਾ, ਪੁ: }

ਭੰਗੇਰਿਆ ਹੋਇਆ

ਭੰਗੇਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਭੰਗ ਪੀਣ ਕਰਕੇ
ਮਸਤ ॥

ਭਗੋਲ, ਵਿ:—ਭਗੋਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨੱਸ ਜਾਣ
ਵਾਲਾ, ਭਗੋਲ ॥

ਭਗੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਉਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਭਗੋਤਾ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ, ਸਿਰੀ ਸਾਹਿਬ ॥

ਭਗੋਤੀ, ਸ:—ਭਗਵਤੀ, ਦੇਵੀ, ਸ਼ਕਤੀ, ਤਲ-
ਵਾਰ ॥

ਭਗੋੜਣ, ਸ: } ਭਗੋਲ, ਭਗੋਲ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਭਗੋੜਾ, ਪੁ: } ਕੁਝ ਕਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ, ਜਿਸ
ਭਗੋੜੀ, ਸ: } ਦਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ ॥

ਭੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਠਣਾ, ਖਾਣਾ, ਛਕਣਾ, ਨਿਗ-
ਲਣਾ ॥

ਭੱਜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੱਜਣਾ, ਗੁਆਚਣਾ, ਨੱਸ
ਭੱਜਨਾ } ਜਾਣਾ, ਗਾਉ ਮਹਿੰ ਦਾ ਦੁੱਖ
ਦੇਣਾ ਹਟ ਜਾਣਾ ॥

ਭਜਨ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਣਾ,
ਭਗਤੀ, ਪੂਜਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਭਜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਜਨ ਕਰਨਾ, ਭਗਤੀ ਕਰਨੀ ॥

ਭਜਨੀਆ } ਪੁ:—ਭਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਭਜਨੀਕ }

ਭਜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਜਨ ਕਰਾਉਣਾ, ਭੋਜਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਜਾਉਣਾ, ਨਸਾਉਣਾ, ਭਜਨ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭਟੇਰੀ

ਭੱਟ, ਪੁ:—ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁਣ
ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਾਤ ਦਾ ਮਨੁੱਖ, ਪੜ੍ਹਤ,
ਵਿਦਿਆਵਾਨ, ਗਿਆਨੀ ॥

ਭਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਫਿਰਨਾ,
ਗਾਹ ਭੁੱਲ ਕੇ ਛੋੜੇ ਰਹਿਣਾ, ਚੁਰਾਹੇ ਪੈਣਾ,
ਲੋਚਣਾ ॥

ਭਟਕਦਾ, ਵਿ:—ਭਟਕਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ
ਬੜੀ ਚਾਹ ਹੈ ॥

ਭਟਕਦਾ ਫਿਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ
ਭਟਕਦੇ ਫਿਰਨਾ } ਆਵਾਹਾ ਭੇਣਾ ॥

ਭਟਕਾ, ਪੁ: } ਚਿੰਤਾ, ਚਾਹ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਮੰਸਾ,
ਭਟਕੀ, ਸ: } ਭਰ ॥

ਭਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਰਾਹੇ ਪਾਉਣਾ, ਛਲਣਾ,
ਪੈਖਾ ਦੇਣਾ, ਤਰਸਾਉਣਾ ॥

ਭੱਟਣ } ਸ:—ਭੱਟ ਜਾਤ ਦੀ ਬ੍ਰੀਮਤ ॥
ਭੱਟਣੀ }

ਭਟਿਆਣੀ, ਸ:—ਭਟੀਆ ਜਾਤ ਦੀ
ਬ੍ਰੀਮਤ ॥

ਭੱਟੀ, ਪੁ:—ਤਲਪੁਥਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਪੀ ਜਾਤ ॥

ਭਟੂਹਰ (ਗ) } ਪੁ:—ਖਮੀਰੇ ਆਟੇ ਦੀ ਰੋਟੀ ॥
ਭਟੂਹਰੂ }
ਭਟੂਰਾ }

ਭਟੇਰਾ, ਪੁ: } ਭੱਟ ਦਾ ਖੇਰਾ (ਚੋਟੀ) ॥
ਭਟੇਰੀ ਸ: }

ਭੱਠ

ਭੱਠ, ਪੁ:—ਦਾਣੇ ਭੁੰਨਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਥਰਾਂ ਦਾ
ਭੰਦਰ, ਵੱਡਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ॥

ਭੱਠ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਹੋਣਾ, ਠਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਭੱਠਾ, ਪੁ:—ਭੱਠੀ, ਭੱਠੀ, ਭੰਦਰ, ਵੱਡਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ
ਆਵਾ, ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਪਕਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਥਾਂ ॥

ਭਠਿਆਰ, ਪੁ: } ਦਾਣੇ ਭੁੰਨਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ,
ਭਠਿਆਲਾ, ਪੁ: } ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ ਵੇਚਣ
ਭਠਿਆਲੀ, ਸ: } ਵਾਲੇ ਦੀ ਹੱਥੀ ॥

ਭਠਿਆਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਭੜਭੁੰਜੇ ਦੀ ਹੱਥੀ,
ਸਰਾ, ਭੰਦਰ ਜਿੱਥੇ ਹੱਥੀ ਖਾਣ ਲਈ ਵਿਖਦੀ
ਹੈ ॥

ਭਠਿਆਰ ਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਭਠਿਆਰੇ ਦਾ ਰੰਮ ॥

ਭਠਿਆਰਣ, ਸ: } ਸਰਾ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਮੁਸਾ-
ਭਠਿਆਰਾ, ਪੁ: } ਫਰਾਂ ਤੋਂ ਚੁੱਲ੍ਹ ਲੈਕੇ ਬਾ
ਭਠਿਆਰੀ, ਸ: } ਏਲ ਅਤੇ ਹੋਰੀ ਖੁਆਉਣ
(ਜੀ) ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਭੜਭੁੰਜਾ

ਭੱਠੀ, ਸ:—ਦਾਣੇ ਭੁੰਨਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸਰਾਬ
ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ, ਜਾਂ ਕਪੜੇ ਧੋਣ ਵਾਲਾ ਭੰਦਰ,
ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਭੰਦਰ ਜਿੱਥੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ
ਛੋਟਾ ਆਵਾ, ਭੜਭੁੰਜੇ ਦੀ ਹੱਥੀ, ਜਿੱਥੇ
ਸਰਾਬ ਨਿਕਲੇ ॥

ਭਠੂਹਰ (ਰਾ) }
ਭਠੂਹਰਾ } ਪੁ:—ਖਮੀਰੇ ਆਦੇ ਦੀ ਹੱਥੀ ॥
ਭਠੂ

ਭੰਡ, ਪੁ:—ਨਕਲਾਂ ਲਾਕੇ ਅਤੇ ਹੱਸੇ ਦੀਆਂ
ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਲੋਕਾਂ

ਭੰਡਿਆ

ਭੰਡਿਆ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਮ ਹੈ, ਨਕ-
ਲੀਆ ॥

ਭੰਡਸਰਾਪੀ, ਸ:—ਗਾਲੀਆਂ, ਨਿੰਦਿਆਂ, ਬੁਰਿ-
ਆਈ ॥

ਭੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੰਦਣਾ, ਬੁਰਾ ਕਹਿਣਾ, ਬਦ-
ਨਾਮੀ ਕਰਨਾ ॥

ਭੰਡ ਰੇ, ਪੁ:—ਖਜਾਨਾ, ਮਾਲ ਅਸਥਾਈ ਰੱਖਣ
ਦੀ ਥਾਂ, ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਰਸੋਈ ਜਾਂ ਭੋਜਨ,
ਵਿੱਡ, ਕੱਤਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਨਾਨੀਆਂ ਦਾ
ਕੱਠ ॥

ਭੰਡ ਰਾ, ਪੁ:—ਸਾਧੂ ਜਾਂ ਭਕੀਰ ਦੀ ਰਸੋਈ ਜਾਂ
ਭੋਜਨ, ਸਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਭੋਜਨ ਛਕਾਇਆ ਜਾਵੇ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਭੰਡਾਰਣ, ਸ: } ਖਜਾਨਦਾਰੀ, ਮਾਲ ਅਸਥਾਈ
ਭੰਡਾਰੀ, ਪੁ: } ਜਿਸਦੇ ਸਾਧੂਰਦ ਹੈ, ਸਾਧੂ ਦੀ
ਜਾਂ ਰਸੋਈ ਕਰੇ, ਖਜ਼ੀਆਂ
ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਭੰਡਿਆ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਭੰਡੀ’ ਵਿੱਚ ‘ਭੰਡੀ’
ਭੰਡੇ ਜਾਣਾ } ਹੋਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਭੰਡੀ, ਸ:—ਨਿੰਦਾ, ਬਦਨਾਮੀ, ਅਪਮਾਨ, ਹਾਨ,
ਬੁਰਿਆਈ ॥

ਭੰਡੀ ਹੋਣੀ, ਪੈਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੰਦਿਆ ਬੁਰਿ-
ਜਾਂ ਮਰਣੀ } ਆਈ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮੀ
ਸਥ ਵੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋਣੀ ॥

ਭੰਡੂਆ, ਪੁ:—ਭੰਡੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਜਾਂ
ਗੀਤ, ਸਿੱਠ ॥

ਭਟਵਈਯਾ

ਕੋਲ ਕਰਾਰ ਭੈਨਣਾ

ਭਟਵਈਯਾ

ਭਟੂਜਾ

ਭਟੋਈ

ਭਟੋਜਾ

ਭਟੋਜਾ

ਭਟੋਜਾ

ਭਟੋਜਾ

ਪੁ:—ਭੈਣ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ,
ਜੀਜਾ ॥ਭੱਤ, ਪੁ:—ਉਥਲੇ ਹੋਏ ਚੋੜ, ਗੁੜ ਵਾਲਾ
ਦਲੀਆ ॥

ਭਤਰੀਜਾ

ਭਤਰੀਯਾ

ਪੁ:—ਭਰਾ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ । (ਜੀ)ਸ:—ਭਰਾ
ਦੀ ਧੀ ॥ਭੱਤਾ, ਪੁ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ
ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਭੋਜਨ ਘਰੋਂ ਜਾਵੇ,
ਸਪਾਹੀਆਂ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋ
ਰਕਮ ਰਲਖ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਮਿਲੇ ॥ਭੁਤੀ, ਸ:—ਮੌਏ ਹੋਏ ਦੇ ਵੱਥਰ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਭੋਜਨ
ਕੋਈ ਸਾਕ ਜਾਂ ਸੱਜਣ ਤਿਆਰ ਕਰੇ, ਜਿਸੀ
ਦਾਰ ਜੋ ਦਾਣੇ ਲੁਹਾਰ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ॥

ਭਤੀਜ (ਜਾ)

ਭਤੀਯਾ

ਪੁ:—ਭਰਾ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ॥

ਭਤੀਜ ਨੌਹ

ਭਤੀਜ ਬਹੁ

ਸ:—ਭਤੀਜੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਭਰਾ
ਦੀ ਨੌਹ ॥

ਭਤੀਯ

ਭਤੀਜੀ

ਸ:—ਭਰਾ ਦੀ ਧੀ ॥

ਭੱਏ ਹਾਰ, ਪੁ: ਸ:

ਭੱਏ ਹਾਰ, ਪੁ:

ਭੱਏ ਹਾਰੀ, ਸ:

ਜੋ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸੀ-
ਦਾਰ ਦਾ ਭੋਜਨ ਲੈ
ਜਾਵੇ ॥

ਭੱਏਰ, ਪੁ:—ਸਥ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰਸੋਈਆ ॥

ਭੱਏ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਭੱਤਾ ਖਾਣ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਖਹਿਰ
ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ॥

ਭੱਦ, ਪੁ:—ਭੁੜ, ਵਿਰਲ, ਵਿੱਥ, ਭੱਦਲ ॥

ਭੱਦਣ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ
ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਮੁਠਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ, ਕੱਖ ਨਾਂ
ਰਹਿਣਾ (ਕਰਵਾਉਣਾ) ॥

ਭੱਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਮੁਠਣਾ ॥

ਭੱਦਰ, ਪੁ:—ਹੱਛਾ ਚੰਗਾ, ਭਲਾ, ਨੇਕ ॥

ਭੱਦਰ ਕਾਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਦੇਵੀ, ਸ਼ਕਤੀ ॥

ਭੱਦਰ ਪੁਰਖ, ਪੁ:—ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਨੇਕ
ਆਦਮੀ ॥ਭੱਦਾ, ਵਿ:—ਕੋਝਾ, ਥਿਰੋਲ, ਕੁਰਪ, ਮੁਰਖ,
ਸਿੱਧਾ, ਅਣਜਾਣ ॥ਭੈਨ, ਪੁ:—ਕਪੜਾ ਥਾਗਤ ਆਦਿਕ ਮੋੜਨ ਦਾ
ਨਿਸ਼ਾਨ, ਕਪਾਹ ਵਿੱਚ ਰਲੇ ਹੋਏ ਥੀਆਂ
ਦੇ ਟੋਟੇ ॥ਸ:—ਮਾਰ, ਚੁੱਟ (ਸੁੱਟਣੀ ਖਾਣੀ,
ਚਾੜ੍ਹਣੀ) ॥ਭੈਨਘੜ, ਪੁ:—ਜੌੜ ਤੋੜ, ਬੇਢਬਾ ਕੰਮ, ਮਰੋੜ,
ਵੱਡਾ ਸਿੱਕਾ ਏਕੇ ਢੋਰੇ ਲੈਣੇ, ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ
ਤਰਾਂ ਧਣ ਖੋਟਣਾ ॥

ਭੈਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋੜਨਾ, ਮੋੜਨਾ, ਮਰੋੜਨਾ ॥

ਕੋਲ ਕਰਾਰ ਭੈਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰਨ ਦੇ ਕੇ
ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਘਰ (ਭੁੱਕਾ) ਭੰਨਣਾ

ਘਰ (ਭੁੱਕਾ) ਭੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੰਧ ਪਾੜਨੀ ॥

ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਰੋੜੀ ਭੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਰ ਲੁਕਾ ਰੱਖਣਾ ॥

ਭੰਨਮਾ (ਵਾ), ਵਿ:—ਜਸਦੀ ਅੱਤੀ ਮੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ (ਜੋੜਾ) ॥

ਭਨਵਈਆ } ਪੁ:—ਭੇਟ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ॥
ਭਨਵੰਸ਼ਾ

ਭਨਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੜਾਉਣਾ, ਕਪੜਾ ਪੁਆ-
ਭਨਾ ਲੈਣਾ } ਉਣਾ ॥

ਭਨਾਉਣੀ, ਸ:—ਸਾਦੀ ਜਾਂ ਗਮੀ ਉੱਤੇ ਜੋ ਕਪੜੇ ਇੱਤੇ ਜਾਣ ॥

ਭਨਾਈ, ਸ:—ਭੰਨਣ ਦਾ ਕਮ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ॥

ਭਨੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਭੇਟ ਦਾ ਪੁੜ ॥

ਭਨੇਵੀ, ਸ:—ਭੇਟ ਦੀ ਧੀ ॥

ਭੱਪਾ, ਪੁ:—ਦਲੀਆ, ਚੋਲ ਬਹੁਤ ਚਿੱਝ ਕੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ, ਆਕਰੀ ਰਿੱਝੀ ਹੋਈ ਬਿਰੜੀ, ਬੱਚੇ ਲਈ ਪਿਆਰ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਭੱਪੀ, ਸ:—ਦੁੱਖੀ ॥

ਭਫਾਰਾ, ਪੁ:—ਰੋਗ ਦਾ ਅਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਫ਼ ਲੈਣਾ ॥

ਭੰਬ, ਪੁ:—ਵੈ ਜਾਂ ਮਸ਼ਣ ਦਾ ਵੀਭਾ, ਭੁੱਚਾਲ ॥

ਭੰਬੜੀ

ਭੰਬਕ, ਸ:—ਬਦਬੋ, ਸਤਿਆਪ, ਅਚਾਨਚੱਕ ਅੰਗ ਦਾ ਥਲਣਾ, ਜੋਸ਼, ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਜੋਰ, ਉੱਦੀ, ਗਰਮੀ ॥

ਭੰਬਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿੱਥਾ ਹੋਣਾ, ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਅਚਾਨਚੱਕ ਜਾ ਪੈਣਾ, ਗੱਜਣਾ, ਭੌਂਕਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਹੋਣਾ ਅੰਗ ਥਲ ਪੈਣੀ (ਭੰਬਕ ਕੇ ਪੈਣਾ) ॥

ਭੰਬਕੜ, ਪੁ:—‘ਭੰਬਕ’ ਦੇਖੋ ॥

ਭੰਬਕਾ, ਪੁ:—ਭਰਤ ਦਾ ਗਲਾਸ ਅਰਕ ਜਾਂ ਸਰਾਬ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਗਾਗਰ ਜਾਂ ਸੁਰਾਹੀ (ਤਾਂਬੇ ਦੀ) ॥

ਭੰਬਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੰਝਾਉਣਾ, ਭੌਂਕਣ ਦੇਣਾ ॥

ਭੰਬਕੀ, ਸ:—ਧਮਕੀ, ਭਰਾਵਾ, ਜੋਸ਼ ॥

ਭੰਬਟ, ਪੁ:—ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ ਜੋ ਲਾਟ ਉੱਤੇ ਸੜ ਮਰਦਾ ਹੈ ॥

ਭੰਬਰ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਿਲੂੜ ਹੋਵੇ, ਫੁੱਲਿਆ
ਭੰਬਰਾ } ਹੋਯਾ (ਢਿੱਡ), ਮੋਟਾ ॥

ਭੰਬਲਭੁਸੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਭਟਕਾ, ਫੁੜ 'ਨਾ ਜਾਨਣਾ ਕਿ ਕੀ ਕਰੀਏ (ਖਾਨਾ) ॥

ਭੰਬੜ, ਪੁ:—‘ਭਾਂਬੜ’ ਦੇਖੋ ॥

ਭੰਬੜਾ ਭੰ, ਵਿ:—ਨਾਸ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਰ ਖੋਜ ਨਾਂ ਰਹੇ ॥

ਭੰਬੜੀ, ਪੁ:—ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਭਾਂਬੜ ॥

ਭੰਬੀਰੀ

ਭੰਬੀਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਘੁਮਿਲ ਵਾਲਾ ਖਿੜੋਟਾ,
ਇੱਕ ਪਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ ॥

ਭੰਬੂਕਾ, ਪੁ:—ਭਾਂਬੜ, ਲਾਟ ॥
ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਅਸਲੀ (ਹੋਣਾ) ॥

ਭੰਬੂਤ, ਸ:—ਪਵਿਤ੍ਰ ਥਾਂ ਜਾਂ ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਧੂਨੀ
ਦੀ ਸੁਆਹ, ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਮਲਣ
ਵਾਲਾ ਸੁਆਹ (ਲਾਉਣਾ, ਮਲਣਾ) ॥

ਭੰਬੂਤੀ, ਸ:—ਸੜੇ ਹੋਏ ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਸੁਆਹ,
ਧਣ, ਪ੍ਰਤਾਪ ॥

ਭੰਬੂਤੀਆ, ਪੁ:—ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਸੁਆਹ ਮਲਣ
ਵਾਲਾ ਫਕੀਰ ॥

ਭੰਬੋਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਸਿੱਟਣਾ, ਢਾਹੁਣਾ,
ਭੰਬੋਨਾ } ਪਾੜਨਾ, ਇੱਕ ਕਰਨਾ ॥

ਭੰਬੋਲਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਢਲ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ॥

ਭੰਯ, ਪੁ:—ਭਰ, ਭੋ, ਭੋੜ, ਭੋ, ਖਤਰਾ, ਜੋਖੋ ॥

ਭੰਯਮਾਣ, ਵਿ:—ਭੰਯ ਵਾਲਾ, ਭੰਯਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਭੰਯਾ, ਪੁ:—ਭਰਾ, ਪੂਰਬੀਆ, ਮਹਾਰਾਜਾ
ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਜ਼ਦਗੀ ॥

ਭੰਯਾ ਚਾਰਾ, ਪੁ:—'ਭਾਈ ਚਾਰਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਭੰਯਾਣਕ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਥਾਂ ਭੰਯ ਜਾਂ ਭਰ
ਆਵੇ ॥

ਭੰਯਾਨਾ, ਵ:—'ਭਿਆਨਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਭਰਤ

ਭਰ, ਪੁ:—ਭਰੇ ਹੋਏ ਚੋਲ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਬੁਰਾਇਤ,
ਜੋਰ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਰ, ਭੀ, ਵੀ ॥

ਵਿ:—ਸਾਰਾ, ਪੂਰਾ, (ਜਿਹਾ ਕਿ ਸੋਰ ਭਰ) ॥

ਭਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ, ਪੰਘਾਰਨਾ
(ਜੀ, ਦਿਲ), ਘਾਉ, ਹੋਯੀ ਹੌਲੀ ਮਿਲ ਜਾਣਾ
(ਅੰਗੂਰ) ॥

ਭਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ, ਚਿੱਕੜ ਆਦਿਕ
ਲੱਗਣਾ (ਪੈਰ, ਕਪੜਾ), ਬਹੁਤ ਭੀੜ ਹੋ
ਜਾਣੀ (ਥਾਂ, ਮੋਲਾ), ਪੱਕ ਜਾਣਾ (ਫੋੜਾ) ॥

ਭਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਨਾ, ਕਰਜਾ ਉਤਾਰਨਾ,
ਨੁਕਸਾਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਗੁਆਚੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ
ਮੱਲ ਦੇ ਦੇਣਾ, ਬਹੁਤ ਧਣ ਦੇਣਾ ॥

ਭਰ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਾਂ
ਹੁਦਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਲੈ
ਲੈਣਾ, ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ
ਦਾ ਢਲ ਨਾਂ ਮਿਲਣ ਤੇ ਸ਼ਬਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਭਰਸਟ, ਵਿ:—ਪਤਤ, ਮਲੀਨ, ਅਪਵਿਤ੍ਰ,
ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਯਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ, ਜਾਣਾ) ॥

ਭਰਸਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਸਟ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਸਗਪ
ਮਿਲਣਾ ॥

ਭਰਜਾਈ, ਸ:—ਭਰਾ ਜਾਂ ਮਿਤ੍ਰ ਦੀ ਵਹੁੜੀ,
ਭਾਬੀ ॥

ਭਰਤ, ਪੁ:—ਭਾਥੇ ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ,
ਧਾਤ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੀ
ਜਾਵੇ, ਵਿੜ, ਇੱਕ ਰਾਜੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਭਰਤ ਭਰਨਾ

ਭਰਤ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਨ ਕੇ ਵਿੱਚ ਭਰਨਾ,
ਘਾਟਾ ਖੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਭਰਤ ਮਿਲਾਵਾ, ਪੁ:—‘ਮਿਲਾਵਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਰਤਾ } ਪੁ:—ਧੰਦਾ, ਮਾਲਕ, ਸਾਈਂ, ਆਸਰਾ
ਭਰਥਾ } ਦੇਣ ਵਾਲਾ ॥

ਭਰਤੀ, ਸ:—ਟੱਬੇ ਜਾਂ ਵਿਰਲ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਾਲੀ
ਮਿੱਟੀ, ਲਕੜੀ, ਲੀਰਾਂ ਆਦਿਕ (ਪਾਉਣੀ)
ਬੱਧਾ, ਭਾਰ ਦੇ ਲਜਾਣ ਦਾ ਉਪਾਉ, ਵੱਜ ਜਾਂ
ਪੁਲਸ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰ ਹੋਣਾ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥
ਵਿ:—ਪੁਲਸ ਜਾਂ ਵੱਜ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਭਰਤੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਥਾਥ ਭਰਨਾ, ਇਕੱਠਾ
ਕਰਨਾ, ਵੱਜ ਵਿੱਚ ਜੁਆਣ ਨੌਕਰ ਰੱਖਣੇ,
ਤਾਕਤ ਵਾਲੀ ਖੁਰਾਕ ਰੱਜ ਕੇ ਖੁਆਉਣਾ ॥

ਭਰਤੀ ਪਾਉਣਾ, ਸ:—ਛੱਤ ਆਦਿਕ ਦੀ ਖਾਲੀ
ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ ॥

ਭਰਤੀ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਨੋਗ ਉੱਤੇ ਅਸਥਾਥ
ਲੱਦਣਾ, ਖਾਲੀ ਜਗਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ,
ਗੋਦੀ ਨੂੰ ਲੀਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਨਾ ॥

ਭਰਥ, ਪੁ:—ਤਾਥੇ ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ
ਧਾਂਤ ॥

ਭਰਥਾ, ਪੁ:—‘ਭਰਤਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਰਵਾਨ, ਵਿ: ਪੁ:—‘ਪਰਧਾਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰੀ ਥਾਂ ਰੁਕ ਜਾਣੀ, ਪੂਰਾ
ਹੋਣਾ, ਅੰਦਰ ਪੈਣਾ, ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਕਰਜਾ
ਜਾਂ ਹੁੰਡੀ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਰੱਜ

ਭਰਮਣਾ

ਜਾਣਾ, ਫਲ ਪਾਉਣਾ, ਸਾਂਹਣਾ, ਸਹਾਰਨਾ,
ਬਰੂਤ ਜਾਂ ਗੋਲੀ ਪਾਉਣਾ (ਤੋਪ ਜਾਂ ਬੰਦੂਕ),
ਕਿਸੇ ਪਵਿਰ੍ਹ ਕਾਂ ਜਗਰਾਤਾ ਕਰਨਾ (ਚੌਕੀ),
ਦੇਣਾ (ਜਰਮਾਨਾ, ਚੋਟੀ), ਘਾਉ ਮਿਲਣਾ
(ਅੰਗੂਰ), ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ (ਖੇਤ ਜਾਂ ਪੀਲੀ)
ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹਣਾ (ਖੂਰਤ ਵਿੱਚ ਰੰਗ), ਮੈਲ
ਚਿੱਕੜ ਆਦਿਕ ਲੱਗਣਾ (ਕਪੜੇ, ਪੈਰ),
ਖੂਹ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ,
ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ (ਪਾਣੀ) ॥

ਭਰਨੀ, ਸ:—ਪੁੱਧ ਵਿੱਚ ਸੁਕਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖੀ
ਹੋਈ ਖੰਭ ਵਿੱਚੋਂ ਠਕਲਿਆ ਹੋਯਾ ਸ਼ਰਥਤ,
ਇਕ ਵਧੀਆ ਸੀਰਾ, ਕਰਨੀ ਦਾ ਢਲ ॥

ਭਰਪੂਰ, ਵਿ:—ਨਕ ਨਕ ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ,
ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ, ਸਰਬ ਬਿਆਪਕ (ਪਰਮੇਸਰ) ॥

ਭਰਬੋਟਾ, ਪੁ:—‘ਭਰਬੋਟਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਰਬਾਉ, ਪੁ:—ਗੀਤ, ਵਰਤਾਰਾ, ਸ: ਦਾ
ਚੋਰ ਵੇਰ ॥

ਭਰਭਾਤ, ਸ: } ‘ਪਰਭਾਤ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਭਰਥਾਤੀ, ਸ: }

ਭਰਮ, ਪੁ:—ਸਸਾ, ਸੁਨਾ ਖਿਆਲ, ਭੁੱਲ, ਸਾਖ,
ਪਰਭੀਤ ॥

ਭਰਮ ਭਾ ਬਨਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਖ ਜਾਂ ਪਰ-
ਭਰਮ ਭਾ ਬਨਾਉਣਾ } ਭੀਤ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਭਰਮਣ, ਸ:—ਭਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ ॥

ਭਰਮਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਭਰਮ ਕਰਨਾ,
ਅਵਾਰਾ ਵਿਰਨਾ ਭੋਣਾ ॥

ਭਰਮਰਦਾਨਾ

ਭਰਮਰਦਾਨਾ, ਵਿਃ—ਨਿਭਰ, ਦਲੇਰ, ਹੋਸਲੇ
ਵਾਲਾ ॥

ਭਰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਭੁਭਾਉਣਾ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ,
ਬਕਾਉਣਾ ॥

ਭਰਮਾਰ, ਸਃ—ਬੁਭਾਇਤ, ਕੋਈ ਰੀਜ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ
ਹੋਣੀ ॥

ਭਰਮੀ } ਵਿਃ—ਭਰਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਭੁੱਲਿਆ
ਭਰਮੀਲਾ } ਹੋਯਾ ॥

ਭਰਵੇਟਾ, ਪੁਃ—ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਕੰਢੇ ਦੇ
ਵਾਲ, ਬਵੇਟਾ ॥

ਭਰਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਭਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਭਰਵਾ ਦੇਣਾ } ਉਣਾ ॥

ਭਰਵਾਈ, ਸਃ—ਭਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਭਰਾ } ਪੁਃ—ਆਪਣੇ ਪੋਉ ਜਾਂ ਮਾਂ ਜਾਂ
ਭਰਾਉ } ਰਾਜੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਮਿਥੁ ਆਪਣੀ
ਜਾਤ ਦਾ ਆਦਮੀ ॥

ਭਰਾਗਤੀ, ਸਃ—ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਸਰਬੰਧ, ਭਰਾ
ਪੁੱਤ੍ਰ, ਪਿਆਰ ॥

ਭਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—'ਭਰਵਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਰਾਇਣ, ਸਃ—ਭਰਾਈਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ
ਜਨਾਨੀ ॥

ਭਰਾਈ, ਸਃ—ਭਰਨ ਦਾ ਕੰਮਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਪੁਃ—ਨਗਾਹੇ ਦੇ ਪੀਰ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣ
ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਫੁੰਮੁਣੀਆਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸ-
ਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਵੱਲੀ, ਮਜ਼ੋਰ ॥

ਭਰੋ

ਭਰਾਤੀ, ਸਃ—ਭਰਮ, ਭੁੱਲ ਅਗਿਆਣ, ਕੁਰਾਹੇ
ਪੈਣਾ ॥

ਭਰਾਵਾ, ਪੁਃ—ਖੁਸ਼ਾਕ ਦਾ ਵੰਗ, ਪਾਣ ਵਾਲੇ
ਕਪੜਿਆਂ ਦਾ ਨਮੂਨਾ, ਫੈਸ਼ਨ ॥

ਵਿਸਮਯਃ—ਜੋ ਭਰਾ, ਮਿਤ੍ਰਾ, ਬੇਲੀਆ ॥

ਭਰਾਜ, ਪੁਃ—ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਵਗ ਸਾਰਾ ਲੰਗਾਰਾ ॥

ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ } ਵਿਃ—ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ
ਭਰਿਆ ਪੀਤਾ } ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਯਾ ਹੈ ॥

ਭਰਿਸਟ } 'ਭਰਸਟ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਭਰਿਸਟਣਾ }

ਭਰਿੰਡ, ਪੁਃ—ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਫੁੰਡ ॥

ਭਰੀ, ਸਃ—ਘਾਹ ਦਾਣੇ ਆਦਿਕ ਬੰਨ੍ਹ ਹੋਏ
ਜੋ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਚੁੱਕੇ, ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੱਠੀਆਂ
ਬੰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ॥

ਭਰੀ ਭਰੁੰਨੀ, ਸਃ—ਗਰਭ ਵਾਲੀ ਕੁੰਮਤ ॥

ਭਰੀਆਂ ਧੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਮਾਯਾ
ਕੱਠੀ ਕਰਨੀ ॥

ਭਰੂਹਣਾ } ਕ੍ਰਿਃ—ਰੱਖ ਦੀ ਫਿੱਲ ਲਾਹ ਲੈਣੀ ॥
ਭਰਣਾ }

ਭਰੇਰਾ, ਵਿਃ—ਭਾਗ, ਮੋਰਾ, ਵੱਡਾ, ਵਡਮੁੱਲਾ ॥

ਭਰੇਲੀ, ਸਃ—ਬੁਝਾਰਤ ॥

ਭਰੇਣ, ਸਃ—'ਭਰਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਰੋ, ਪੁਃ—ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਹੀਆਂ ਦੇ ਪੀਣ ਲਈ
ਪਾਣੀ ਦੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਭਾਂਡੇ ਹੋਣ, ਛਬੀਲ ॥

ਭਰੋਇਆ

ਭਰੋਇਆ } ਪੁ:—ਭਰੋ ਉੱਤੇ ਰਾਹੀਆਂ ਦੀ
ਭਰੋਈ } ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਭਰੋਸਾ, ਪੁ:—ਆਸਰਾ, ਸਹਾਰਾ, ਯਕੀਨ,
ਪੱਕੀ ਆਸ ॥

ਭਰੋਟਾ ਪੁ: } ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਦੀ ਛੱਟੀ
ਭਰੋਟੀ, ਸ: } ਬਰੀ ॥

ਭਰੋਟ, ਸ:—ਟੇਏ ਜਾਂ ਖਾਈ ਦੀ ਭਰਤੀ,
ਭਰਾਵਾ ॥

ਭਲ, ਸ:—ਭਰਮ, ਸੰਸ, ਸੋਜ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ
ਲੱਗਾਂ ਦੀ) ॥

ਭੱਲ, ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰੀ, ਸੱਭਾ, ਵਡਿਆਈ ॥

ਭੱਲ ਭਾਈ, ਵਿ:—ਉੱਘਾ, ਮੰਨਿਆ ਵੰਨਿਆ,
ਬਹੁਤ ਵਧਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਭਲਕ(ਕੇ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਕੱਲ ਦਾ
ਦਿਨ ॥

ਭਲੱਥਾ, ਪੁ:—ਧਕਾ, ਜੋਰ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਦਾ ਦਾਉ ॥

ਭਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਮ ਕਰਨਾ, ਭੁੱਲਨਾ ॥

ਭਲਮਣਸਰੂ, ਪੁ: } ਨੇਕ, ਭਲਿਆਈ, ਚੰਗਾ
ਭਲਮਣਸਾਤ, ਸ: } ਕੰਮ, ਭਲੇ ਮਾਣਸ ਹੋਣ
ਭਲਮਾਨਸੀ, ਸ: } ਦਾ ਗੁਣ, ਅਸਰਾਵਤ ॥

ਭਲਵਾਣ, ਪੁ:—ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੁਆਨ,
ਤਕੜਾ, ਬਹਾਦਰ ॥

ਭਲਵਾਣੀ, ਸ:—ਭਲਵਾਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਕੁਸ਼ਤੀ,
ਬਹਾਦਰੀ ॥

ਭੰਵਰ

ਭਲਾ } ਵਿ:—ਚੰਗਾ, ਹੱਛਾ, ਉੱਤਮ ॥

ਭਲੇ } ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਹੱਛਾ, ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ॥

ਪੁ:—ਵਾਇਦਾ, ਲਾਹਾ, ਉਪਕਾਰ, ਨੇਕੀ ॥

ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਪੁ:—ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲਾ, ਨੇਕ
ਮਨੁੱਖ, ਸ਼ਰੀਫ, ਸਾਧੂ, ਰਈਸ। ਮੁਰਖ, ਬਦ-
ਮਾਸ, ਦੁਸ਼ਟ ॥

ਭਲਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਅੱਛਾ ਲੱਗਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਲੇ ਦਾ ਭਲਾ, ਅਖੌਤ, ਨੇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਨੇਕੀ-
ਦਾ ਫਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਭੱਲਾ, ਪੁ:—ਖੱਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਕਾਂਜੀ ਜਾਂ
ਦਹੀ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਯਾ ਵੜਾ ॥

ਭਲਿਆਈ, ਸ:—ਭਲੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਨੇਕੀ,
ਚੰਗਿਆਈ, ਵੇਦਾ ॥

ਭਲਿਆਟ } ਸ:—ਜਿਸਗਊ ਆਦਿਕ ਨੇ ਬਹੁਤ
ਭਲਿਆਟੀ } ਚਿਰ ਦੁੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ
ਗਭਣ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ॥

ਭਲੇਰੜਾ } ਵਿ:—ਭਲਾ, ਹੱਛਾ ਦਾਜੇ ਕੱਲੇ
ਭਲੇਰਾ } ਚੰਗਾ ॥

ਭਵੱਕੜ, ਪੁ:—'ਭਬੱਕੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਵਜਲ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦਰ, ਭੋਜਲ,
ਭਰ ॥

ਭਵੱਟਾ, ਪੁ:—'ਭਰਵੱਟਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਵੱਟ, ਪੁ:—ਘਰ, ਹਵੇਲੀ, ਮੰਦਰ, ਭੋਟ ॥

ਭੰਵਰ, ਸ:—ਘੁੰਮਣ ਘੋਰ ॥

ਭੰਵਰ

ਭੰਵਰ } ਪੁ:—ਭੱਲਾਂ ਦਾ ਰਸ ਚੁੰਘਣ ਵਾਲਾ
ਭੰਵਰ } ਹਾਲਾ ਭੰਡ, ਭੋਰਾ ॥

ਭੰਵਰ ਕਲੀ, ਸ:—ਅਗਾਖੀ (ਘੋੜ ਵੀ),
ਪਟਾ (ਕੁੱਤੇ ਦਾ), ਸੀਜੀਰ, ਰਹਿਕਲਾ ॥

ਭਵਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ), ਭਰਵੇਂ ॥

ਭਵਾਟਣੀ } ਸ:—ਚੁਫੇਰੇ ਘੁੰਮਣਾ, ਘੋਰ,
ਭਵਾਟਣੀ } (ਆਉਣੀ, ਲੈਣੀ)

ਭਵਾਟਣੀਆਂ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਮਾਉਣਾ, ਲਾਵਾਂ
ਦੇਣੀਆਂ, ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਭਵਾਣੀ, ਸ:—ਹੋਣੀ, ਦੋਵੀ, ਸੀਤਲਾ, ਪਾਰਬਤੀ ॥

ਭਵਿੱਸ (ਖ) } ਪੁ:—ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾ,
ਭਵਿੱਖਤ } ਹੋਣੀ ॥
ਭਵਿੱਫ

ਭਜਕ, ਸ:—ਸੰਭਾ, ਸੁਹੱਪਣ, ਚਮਕ, ਪਮਕ,
ਜੋਸ਼, ਗੋਸ਼ਾ ॥

ਭਜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਰ ਨਾਲ ਘਾਟਣਾ, ਬਲ
ਉੱਠਣਾ, ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਕੌੜਾ ਬੋਲਣਾ,
ਕੂਧ ਕਰਨਾ ॥

ਭਜਕਾ, ਪੁ:—ਬਲਦੀ ਅੰਗ ਦੀ ਭੋਜੀ ॥

ਭਜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੰਗ ਭਰਮੀ ਜਾਂ ਕੂਧ ਨੂੰ
ਭੋਜ ਕਰਨਾ ॥

ਭਜਕੀ, ਸ:—ਬਤੀ ਭ੍ਰੂਹ, ਭਾਂਡ, ਭਗਉਣੇ ਬਚਨ,
ਜਿਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਦੁਆ ਭਰ ਕੇ ਅੱਖੇ ਲੱਗ
ਜਾਏ, ਅਚਾਨਕ ਦੁਰ ਪੈਣਾ ਜਾਂ ਉੱਡਣਾ
(ਦੋਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਭਜਾ ਦੇਣਾ

ਭਜਕੀਲਾ, ਵਿ:—ਭਜਕ ਵਾਲਾ, ਰਮਕਦਾਰ,
ਭਗਉਣਾ ॥

ਭਜਕੇਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਅੰਦਰ ਭਰ ਜਾਏ, ਜੋ ਹਿਲੀ
ਨਹੀਂ (ਗਉ) ॥

ਭਜੰਤ, ਸ:—‘ਭਜੰਤੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਜਥਾ, ਪੁ:—ਭੁੱਬਲ ਵਿੱਚ ਭੁੰਨੇ ਹੋਏ
ਵਜਾਉ—ਲੂਨ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲੇ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਭੱਜਾ ਹੋਯਾ ਬਤਾਉ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ੈ,
ਤਾਉ ਨਾਲ ਜੋ ਸੜ ਜਾਵੇ (ਹੱਠਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਭਜਥੁ, ਪੁ:—ਸ਼ੋਰ ਸਰਾਬਾ, ਹੱਲਾ (ਮਚਾਉਣਾ,
ਪਾਉਣਾ) ॥

ਭਜਦਾਹ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਡਿਹ, ਧੁੱਪ ਦਾ ਭਾਵਾ
ਤਾਉ ॥

ਭਜਭਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲ ਉੱਠਣਾ, ਭਰ ਕੇ
ਅੰਭੜ ਵਾਹੇ ਉੱਠਣਾ, ਪਾਬਰ ਸਾਲਾ, ਹੱਥਪੰਰ
ਪੈ ਜਾਣੇ ॥

ਭਜਭਜੀ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅਚਾਨ-
ਕ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ, ਹਚਾਕਾ, ਭਰ
(ਲੱਗ ਉੱਠਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਭਜ ਭੁੰਜਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਦਾਣੇ ਭੁੰਨਣਾ
ਭਜ ਭੁੰਜੀ, ਸ: } ਹੈ ॥

ਭਜਵਉਣਾ }
ਭਜਾਉਣਾ } ‘ਭਜਵਉਣਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਭਜਾਈ }
ਭਜਾ ਦੇਣਾ }

ਭਸ਼ਾਸ

ਭਸ਼ਾਸ, ਸ:—ਹਵਾਸ, ਤੱਤੀ ਜਮੀਨ ਉੱਪਰ
ਠੰਡਾ ਪਾਣੀ ਪੈਣ ਨਾਲ ਜੋ ਹਵਾ ਨਿਕਲਦੀ
ਹੈ, ਇਸਦਾ ਅਰਥਾਨੁ ॥

ਭਸ਼ਾਸਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਸ਼ਾਸ ਵੱਢਣੀ, ਗਰਮੀ ਨਾਲ
ਥੋਂ ਦੇਣੀ ॥

ਭੜੁਆ, ਪੁ:—ਥੋਂ ਭਰਮ ਆਦਮੀ, ਨਿਰਲੋਜ ॥

ਭੜੋਲੀ, ਪੁ:—ਅਨਾਜ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ
ਦੀ ਕੋਠੜੀ ॥

ਵਿ:—ਮੋਟਾ, ਸੁੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਭੜੋਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਭੜੋਲਾ, ਚੋਕੇ ਦੇ ਭਾਂਡੇ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਭੜੋਲਾ ॥

ਭੜੋਤੀ, ਸ:—‘ਧੜੋਤੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਂ, ਪੁ:—ਭਰਾ (ਪਿਆਰ ਦਾ ਬਚਨ), ਭਾਉਣੀ,
ਭਾਣਾ ॥

ਭਾ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਲੇਖੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਵਿਕੇ,
ਭਾਉ } ਨਿਰਖ, ਮੁੱਲ, ਲਾਗਾ, ਪ੍ਰੇਮ ॥

ਭਾ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵਧ ਜਾਣਾ ॥

ਭਾ ਚੁਕਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਲ ਠਹੁਕਾਉਣਾ ॥

ਭਾ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰੇਮ ਆਉਣਾ, ਭਾਣਾ
ਵਰਤਣਾ ॥

ਆਦਰ ਭਾਉ } ਪੁ:—ਆਉਂਦੇ ਦੀ ਖਾਤਰ,
ਭਾਉ ਭਰਾਤ } ਮਾਣ ॥

ਭਾਉ ਛੱਤਾ (ਛੁੱਤਾ), ਪੁ:—ਭਾਉ, ਨਿਰਖ,
ਕੀਮਤ ॥

ਭਾਹ

ਭਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਠ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਗਣਾ,
ਪਾਸੰਦ ਆਉਣਾ ॥

ਭਾਉਣੀ, ਸ:—ਇਛਿਆ, ਚਾਹ, ਖੁਸ਼ੀ, ਸਰਬਾ,
ਖਿਆਲ ॥

ਭਾਈ, ਪੁ:—ਭਰਾ, ਸਰਬੰਧੀ, ਮਿਤ੍ਰ, ਕੋਈ
ਵੱਡਾ ਮਰਦ (ਗ਼ੀਮਤੀ ਦੀ ਬੋਲੀ), ਭਲਾ
ਲੋਕ, ਸਿੱਖ, ਗ਼ੁਰਮੁਖੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ
ਵਾਲਾ, ਧਰਮਸਾਲੀਆ; ਕੋਈ ਆਦਮੀ ॥

ਭਾਈ ਚਾਰਕ, ਵਿ:—ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਦੀ ਬਾਬਤ ॥

ਭਾਈ ਚਾਰਾ, ਪੁ:—ਬਰਾਦਰੀ, ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ
ਕੋਠ, ਇੱਕ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕ, ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਲਾ
ਸਰਬੰਧ ॥

ਭਾਈ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਸਰਬੰਧੀ, ਸਰੀਕ, ਆਪਣੀ
ਜੱਦ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ॥

ਭਾਈ ਵਾਲ, ਪੁ:—ਸਾਂਝੀ, ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਭਾਈਆ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਭਰਾ, ਪੋਉ, ਵਡਾ ਸੱਕਾ,
ਮਿਤ੍ਰ, ਸਾਥੀ ॥

ਭਾਸ, ਪੁ:—ਚਾਨਣ, ਭਾਵ ॥

ਭਾਸ ਮਾਣ, ਵਿ:—ਰੋਸਣ ॥

ਭਾਸਕਰ, ਪੁ:—ਸੂਰਜ ॥

ਭਾਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ, ਜਾਨਣਾ, ਪਰਖਣਾ,
ਦਿਸਣਾ, ਜਾਪਣਾ ॥

ਭਾਸ਼ਾ, ਸ:—ਬੋਲੀ, ਜਬਾਣ, ਹਿੰਦੀ, ਨਾਗਰੀ ॥

ਭਾਹ, ਸ:—ਅੱਗ, ਸੋਭਾ, ਚਮਕ, ਮਹੱਬਤ (ਲੱਗਣੀ)

ਭਾਹਿ

ਭਾਹਿ, ਸ:—'ਭਾਹਿ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣਾ, ਗੱਲ ਕਰਨੀ, ਆਖਣਾ ॥

ਭਾਖਾ } ਸ:—ਬੋਲੀ, ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜੇਰੂਆਂ ਦੀ
ਭਾਖਿਆ } ਬੋਲੀ ॥

ਭਾਖਿਆ, ਸ:—ਗੱਲ ਬਾਤ, ਭੇਤ, ਖਬਰ ॥

ਭਾਗ, ਪੁ:—ਨਸੀਬ, ਹਿੱਸਾ, ਪਰਾਲਭਤ। ਭਾਗ, ਖੀਬਾ ॥

ਭਾਗ ਹੀਣ, ਵਿ:—ਥੇ ਨਸੀਬ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਾਲਭਤ ਖੋਟੀ ਹੈ ॥

ਭਾਗ ਭਰੀ, ਸ:—ਚੰਗੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ, ਥੇ ਨਸੀਬ ॥

ਭਾਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਚੰਗੀ ਹੋਣੀ, ਉਲਾਦ ਹੋ ਜਾਣੀ ॥

ਭਾਗਵਾਣ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਦੁੱਖ ਪੁੱਤ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਵਹੁਟੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਭਾਂਗ, ਸ:—'ਭੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਂਗਣ, ਸ:—ਵਿ:—ਚੰਗੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ, ਜੁ ਗਤਣ, ਹਿੱਸੇਦਾਰ ॥

ਭਾਂਗਵਤ, ਪੁ:—ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਗਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੁਗਣਾ ॥

ਭਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਕਸਰ, ਘੋੜਾ, ਨੁਕਸਾਨ, ਰੋਕ ॥

ਭਾਂਗਾ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਸਰ ਸਾਂ ਘੋੜਾ ਪੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਭਾਣਕ ਜਾਣਾ

ਭਾਂਗੀ, ਪੁ:—ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ, ਹਿੱਸੇਦਾਰ, ਸਾਂਝੀ ॥

ਭਾਂਜ } ਸ:—ਹਾਰ, ਪਿੱਠ ਦਿਖਾਣਾ, ਰਠ
ਭਾਂਜੜ } ਤੋਂ ਨੱਠਣਾ (ਪੈਣੀ) ॥

ਭਾਂਜੀ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਪੁਰ ਜੋ ਮਠਿਆਈ ਆਦਿਕ ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਏ, ਤਰਕਾਰੀ, ਸਬਜੀ, ਸਾਗ ਆਦਿਕ ॥

ਭਾਂਜੀ, ਸ:—ਰੋਕ, ਬਿਘਨ, ਵਿਰੋਧ, ਪਿੱਠ ਪਿਛੇ ਠਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਗਾੜਨਾ, ਚੁਗਲੀ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਭਾਂਜੀ ਮਾਰ, ਵਿ:—ਭਾਂਜੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਭਾਟਕਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਠੀਕ ਜਾਤ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਭਾਟਕੀ, ਸ: } ਜੋ ਸ਼ਾਧੂਆਂ ਦਾ ਭੋਖ ਧਰਕੇ
ਭਿਛਿਆ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ॥

ਭਾਟੀ, ਸ:—ਕੋਈ ਹਾਕਮ ਜੋ ਜਮੀਨ ਕਿਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਂ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਪੁੱਠ ਕਰਕੇ ਦੇਵੇ ॥

ਭਾਟੀਆ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਭਾਂਡਾ, ਪੁ:—ਬਰਤਣ, ਬਾਲੀ ਥੋੜਾ ਗੜਵੀ ਆਦਿਕ ॥

ਭਾਣ, ਸ:—ਭਾਂਜ, ਖੜੇ ਵਸਲਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਪ:—ਵੱਡੇ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜੋ ਛੋਟੇ ਸਿੱਕੇ ਲਏ ਜਾਣ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਵਸਤ ਖਰੀਦਣਾ, ਸੂਰਜ, ਕਿਰਨਾਂ ॥

ਭਾਣਕ, ਸ:—ਚਾਹ, ਭਿਛਿਆ, ਰਸ ॥

ਭਾਣਕ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ॥

ਭਾਟ ਜਾ

ਭਾਟਜਾ, ਪੁ: } ਭੈਣ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ (ਪੀ), ਭਨੇ'ਵੀ
ਭਾਟਜੀ, ਸ: } (ਵੀ) ॥

ਭਾਟਾ, ਪੁ:—ਮਰਜੀ, ਇਛਿਆ, ਜਾਚ, ਹੋਣੀ,
ਰੱਬ ਦੀ ਮਰਜੀ ॥

ਭਾਟੇ, ਅਵ:—ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਮਰਜੀ ਨਾਲ,
ਵੱਲੋਂ ॥

ਭਾਤ, ਪੁ:—ਭੱਤ, ਉਥਾਲੇ ਹੋਏ ਚਾਉਲ ॥

ਭਾਤ, ਪੁ:—ਕਿਸਮ, ਢੰਗ, ਤਰੀਕਾ, ਰੀਤ ॥

ਭਾਦਰੋਂ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ
ਭਾਦੋਂ } ਮਹੀਨਾ ॥

ਭਾਨਜ ਜਵਾਈ, ਪੁ:—ਭੈਣ ਦਾ ਜੁਆਈ ॥

ਭਾਨਜ ਨੂੰਹ } ਸ:—ਭੈਣ ਦੀ ਨੂੰਹ ॥
ਭਾਨਜ ਬਹੁ }

ਭਾਨਮਤਾ, ਪੁ: } ਮਦਾਰੀ, ਮਦਾਰੀ ਦਾ ਖੇਲ,
ਭਾਨਮਤੀ, ਸ: } ਹੱਥ ਚਲਾਕੀ ॥

ਭੌਨੀ, ਸ:—'ਭਾਂਜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਫ, ਸ:—ਤੱਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹਵਾ,
ਹਵਾਜ਼, ਭਸਮ ॥

ਭਾਫ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਗ ਦਾ ਅਲਾਜ ਕਰਨ
ਲਈ ਰੋਗੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਭਾਫ ਲੱਗਣ ਦੇਣੀ,
ਕਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਫ ਲਾਉਣੀ (ਪੌਣ ਵਾਸਤੇ) ॥

ਭਾਫ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਭਾਫ ਲੱਗਣ
ਦੇਣੀ ॥

ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ

ਭਾਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਫ ਲੈਣਾ, ਸੰਦਰ ਨਾਲ
ਸਮਝਣਾ, ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਭਾਂਬੜ, ਪੁ: } ਬਹੁਤ ਭੜਕੀ ਹੋਈ ਅੱਗ, ਹਲ-
ਭਾਂਬੜੀ, ਸ: } ਚਲ (ਮਚਣਾ) ॥

ਭਾਂਬੜਾ, ਪੁ:—ਜੰਨ ਮਤ ਦਾ ਆਦਮੀ (ਬਹੁਤ
ਬੁਧਾਰੀ ਹਨ) ॥

ਭਾਂਬੜੀ, ਸ:—ਜੰਨ ਮਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ, ਮਨੋਰਥ,
ਲੋੜ ॥

ਭਾਂਬੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਭਾਂਬੜ ॥

ਭਾਂਬੋ } ਸ:—ਭਰਜਾਈ, ਮਾਂ, ਮਾਈ ॥
ਭਾਂਬੋ }

ਭਾਂ ਭਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਦਰ ਸੱਖਣਾ ਹੋਣਾ
(ਘਰ, ਜਹਿਰ) ॥

ਭਾਂ ਭਾਂ ਬਿੱਲੀਆਂ, ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਚਿਰਦੇ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ ॥

ਭਾਮਜ, ਪੁ: } 'ਭਾਂਬੜ' ਵੇਖੋ ॥
ਭਾਮਜੀ, ਸ: }

ਭਾਮਾਂ (ਵਾਂ) } ਯੋਜਕਾ—ਚਾਹੇ, 'ਸਾਂ...ਜਾਂ...'
ਭਾਮੇਂ (ਵੇਂ) } ਸਾਇਦ ॥

ਭਾਰ, ਪੁ:—ਬੋਝਾ, ਵਜਨ, ਭੋਲ ॥

ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਸਹਾਰੇ (ਸਿਰ ਦੇ ਭਾਰ) ॥

ਭਾਰ ਉਠਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ, ਦੂਜੇ
ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ } ਦੀ ਮਦਤ ਕਰਨੀ ॥

ਭਾਰ ਉਤਾਰਨਾ

ਭਿਆਣਾ

ਭਾਰ ਉਤਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਮੇਵਾਰੀ ਵੱਡਣੀ,
ਆਪਣਾ ਵਰਥ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਜੁਝਾਉਣਾ,
ਪਰਾਹਰਿਤ ਕਰਨਾ ॥

ਭਾਰ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਹਸਾਲ ਸਿਰ
ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ॥

ਭਾਰ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹਸਾਲ ਕਰਨਾ ॥
ਭਾਰ ਚੜ੍ਹਾਣਾ }

ਮੂੰਹ ਦੇ ਭਾਰ ਡਿੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਥ ਕੁਝ ਗੁਆ
ਬੈਠਣਾ ॥

ਭਾਰ ਵੰਡਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖੇ ਵੇਲੇ ਸਹਾਯਤਾ
ਭਾਰ ਵੰਡਾਉਣਾ } ਕਰਨੀ ॥

ਭਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਾਰ ਕਰ-
ਭਾਰਾਂ ਤੇ ਪੈਣਾ } ਨਾ, ਦੂਜੇ ਵਾਸਤੇ
ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ

ਇਸ ਲਈ ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ਕਿ ਉਹ ਮਿਠਤਾਂ
ਕਰੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਪੂਰੀ ਕਰੇ ॥

ਭਾਰਤ } ਪੁ:—ਸਾਡਾ ਦੇਸ,
ਭਾਰਤ ਵਰਖ (ਸ) } ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ॥

ਭਾਰਾਂ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਰ ਬਹੁਤ ਹੈ, ਬੋਝਲ,
ਮੋਟਾ, ਦੁਖਵਾ, ਰੋਗੀ, ਔਖਾ, ਵਡਮੁੱਲਾ,
ਹੱਕਾਰੀ, ਮਜਾਜੀ ॥

ਭਾਰਾ ਗੋਰਾ, ਵਿ:—ਧੀਰਜ ਵਾਲਾ, ਗੀਭੀਰ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਭਾਰੀ, ਵਿ:—ਭਾਰਾ, ਵੱਡਾ, ਬੋਝਲ, ਮੋਟਾ, ਔਖਾ,
ਕੀਮਤੀ, ਰੋਗੀ, ਕਰਤਾ, ਭਾਰਾ ਗੋਰਾ,
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਜਿੰਨ ਭੂਤ
ਰਹਿਣ (ਘਰ ਆਦਿਕ), ਬੇ ਨਸੀਬੀ ਦੇ
(ਇਨ, ਸਾਲ ਆਦਿਕ) ॥

ਭਾਲ, ਸ:—ਖੋਜ, ਵੇਲ, ਤਲਾਸ਼, ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ, ਪਤਾ
ਕੱਢਣਾ ॥

ਭਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੋਲਣਾ, ਵੰਡਣਾ, ਪੁੱਛਣਾ
ਗਿੱਛਣਾ, ਵੇਖਣਾ ॥

ਭਾਲਾ } ਪੁ:—ਟੋਸਾ, ਥਰਛਾ ॥
ਭਾਲਾ }

ਭਾਲੂ, ਪੁ:—'ਗਿੱਛ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਵਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਭਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਸ:—ਇੱਛਿਆ ॥

ਭਾਵ, ਪੁ:—ਅਸਲੀ ਅਰਥ, ਮਤਲਬ, ਪ੍ਰੇਮ,
ਦਿਲ ਦਾ ਜੋਸ਼ ॥

ਭਾਵਾਂ, ਯੋਜਕ—'ਭਾਮੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਵੀ, ਸ:—ਹੱਕੀ, ਪਰਾਲਭਤ, ਰੱਬ ਦੀ
ਮਰਜੀ ॥

ਭਾਵੇਂ, ਯੋਜਕ—'ਭਾਮੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਾਜਾ, ਪੁ:—ਕਿਰਾਯਾ, ਮਸੂਲ, ਮੁਹਾਰ, ਮਜੂਰੀ ॥

ਭਾਜੇ ਦਾ ਟੋਟੂ, ਪੁ:—ਮਜੂਰੀ ਲੈ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਭਾਜੀ, ਪੁ:—ਪਸੂ ਜਾਂ ਗੱਡੇ ਆਦਿਕ ਭਾਜੇ ਤੇ
ਏਨ ਵਾਲਾ, ਮਜੂਰੀ ਲੈਕੇ ਜੋ ਭਾਰ ਜੋਵੇ ॥

ਭਿਆਣਕ, ਵਿ:—'ਭਯਾਨਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਿਆਣਾ, ਵਿ:—ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਰਾਉਣਾ ॥

ਭਿਆਈ

ਭਿਆਈ, ਸ:—'ਪਿਹਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਿਆਸ, ਪੁ:—'ਅਭਿਆਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਿਆਕ } ਸ:—ਦਿਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ
ਭਿਆਕ } ਜਿੱਥੇ ਪਸ਼ੂ ਰਿਕੇ ਰਹਿਣ ॥

ਭਿਆਲ } ਪੁ:—'ਭਾਈ ਵਾਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਭਿਆਲ }

ਭਿਆਲੀ } ਸ:—ਸਾਂਝ, ਮਿਲਕੇ 'ਖੇਤੀ ਜਾਂ
ਭਿਆਲੀ } ਬੁਖਾਰ ਕਰਨਾ, ਭਾਈ ਵਾਲੀ ॥

ਭਿਸਤ }
ਭਿਸਤਣ } 'ਬਹਿਸਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਭਿਸਤਾ }
ਭਿਸਤੀ }

ਭਿੱਕ, ਸ: } ਭਲਾ, ਮਿੱਕਰ, ਜੰਮ ਕੇ
ਭਿੱਕੜ, ਸ: ਪੁ: } ਨਿੱਗਰ ਹੋਈ ਹੋਈ ਚੀਜ਼
ਭਿੱਕਾ, ਪੁ: } (ਹੋਣਾ, ਬੋਝਣਾ) ॥

ਭਿੱਖ, ਸ:—ਮੰਗਿਆ ਹੋਯਾ ਅੰਨ, ਭਿੱਛਿਆ,
ਖੇੜ ॥

ਭਿੱਕਰ, ਪੁ:—ਮੰਗਤਾ, ਫਕੀਰ ॥

ਭਿਖਾਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਭਿੱਖ ਮੰਗੇ, ਫਕੀਰ, ਫਕੀ-
ਭਿਖਾਰੀ, ਪੁ: } ਰਨੀ ॥

ਭਿੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੱਜਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਭਿੱਗੜ, ਵਿ:—ਮੀਂਹ ਜਾਂ ਨਮੀ ਦਾ ਮਾਰਿਆ
ਹੋਯਾ (ਅਨਾਜ) ॥

ਭਿਟਾਉਣਾ

ਭਿਗਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲਾ ਕਰਨਾ, ਹੋਥਾ
ਭਿਗੋਣਾ } ਦੇਣਾ ॥

ਭਿਗੋੜ, ਵਿ:—'ਭਿੱਗੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਿਛਰ, ਪੁ:—ਮੰਗਤਾ, ਫਕੀਰ ॥

ਭਿੱਛਾ }
ਭਿਛਿਆ } ਸ:—'ਭਿਖ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਿੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲਾ ਜਾਂ ਤਰ ਹੋਣਾ ॥

ਭਿੱਜੜ, ਵਿ:—'ਭਿਗੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਿਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਉਣਾ, ਗਿੱਲਾ ਕਰਾ-
ਭਿਜਾ ਦੇਣਾ } ਉਣਾ, ਦੁਤਾਉਣਾ, ਹਰਾਉਣਾ,
ਭੋਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭਿਜੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲਾ ਜਾਂ ਤਰ ਕਰਨਾ, ਨਮੀ
ਪੁਚਾਉਣੀ ॥

ਭਿਜੋੜ, ਵਿ:—'ਭਿੱਗੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਭਿੱਟ, ਸ:—ਛੋਟ, ਛੋਤ, ਨਾਲ ਲੱਗਕੇ ਆਈ
ਹੋਈ ਅਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ ॥

ਭਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੋਤ ਨਾਲ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਣਾ ਜਾਂ
ਕਰਨਾ ॥

ਭਿੱਟੜ } ਵਿ:—ਭਿੱਟਿਆ ਹੋਯਾ, ਅਪਵਿਤ੍ਰ ॥
ਭਿੱਟੁੜ }

ਭਿੱਟਾ, ਵਿ:—ਭਿੱਟਿਆ ਹੋਯਾ, ਅਪਵਿਤ੍ਰ ॥
ਪੁ:—ਚਿੱਟੀ ਮਿੱਟੀ ॥

ਭਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਿੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭਿਟਾਈ

ਭਿਟਾਈ, ਸ:—ਭਿੱਟ, ਛੋਹ ॥

ਭਿੱਟੀ, ਸ: ਵਿ:—ਮਹੀਨੇ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਲਗੂ
ਤੀਮਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ
ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਉਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ
ਵਿੱਚ ਉਹ ਭਿੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਛੋਈ ਹੋਈ ॥

ਭਿੱਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਤੋਰੀ, ਮਸ਼ਹੂਰ
ਭਾਜੀ ।

ਭਿੱਡੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਭੰਡ, ਵੇਸ਼ੂ ॥

ਭਿਣਕ, ਸ:—ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰੋਂ ਆਈ ਹੋਈ
ਮੱਧਮ ਅਵਾਜ਼, ਅਵਾਈ; ਖਬਰ ॥

ਭਿਣਕ ਪੈਣੀ ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਨਣਾ, ਅਵਾਜ਼
ਆਉਣੀ ॥

ਭਿਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਖੀਆਂ ਦਾ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਢਣਾ,
ਮੱਖੀਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਵਿਗੜਨਾ
(ਮੀਂਠ), ਖਹੜਚਿਰ ਪਈ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ
ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਉੱਲੀ ਲੱਗਣੀ ॥

ਭਿਣਕਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਖੀਆਂ ਭਿਣਕਣ
ਦੇਣੀਆਂ ॥

ਭਿਣਨਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਦਾ ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ ॥

ਭਿਣਭਿਨਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਭਿਣਕਣਾ (ਮੱਖੀਆਂ
ਦਾ) ॥

ਭਿਣਭਿਨਾਟ ਸ:—ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼,
ਭਿਣਕ ॥

ਭਿਤ } ਪੁ:—ਦਰਵਾਜ਼ਾ, ਬੁਧਾ ॥
ਭਿਤ }

ਭੀਂ ਭੀਂ

ਭਿੱਤੀ ਸ:—ਹੱਥੇ ਹੋਏ ਪੱਥੇਰਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ
ਖੁਰਾਕ, ਜਿਸ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਜਨੌਰ
ਜਾਲ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ ਫਸਣ, ਧੋਖਾ, ਛਲ,
ਖਟੀ ਮੱਤ (ਦੇਣਾ) ॥

ਭਿੰਨ ਪੁ:—ਫਰਕ, ਜੁਦਾਇਗੀ, ਦੁਕਤਾ,
ਕਸਰ ।

ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਅਲਗ ਅਲਗ,
ਵੱਖੋ ਵੱਖ ।

ਭਿੰਨਾ ਹੋਯਾ ਵਿ:—ਭਿੰਨਾ ਹੋਯਾ, ਗਿੱਲਾ, ਰੁੱਝਾ
ਜਾਂ ਰੱਤਾ ਹੋਯਾ ॥

ਭਿਰਾ } ਪੁ:—'ਭਰਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਭਿਰਾ }

ਭਿਲਾਵਾ ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਿਹੁੰ ਵਾਲਾ ਫਲ ਜੋ ਦੁਆ
ਦੀ ਤਰਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਭਿੜਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਟੱਕ ਰਨਾ, ਲੜਨਾ, ਭੀੜੇ ਜਾਣਾ ॥

ਭਿੜਾਉਣਾ ਕ੍ਰਿ:—ਟਕਰਾਉਣਾ, ਲੜਾਉਣਾ, ਬੰਦ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਾਲੇ, ਉਸੇ ਤਰਾਂ, ਵੀ ॥

ਭੀਖ, ਸ:—ਭਿੱਖ, ਖਰ, ਭਿਛਿਆ (ਮੰਗਣਾ) ॥

ਭੀਖ ਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਗਾਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਭੀਂਡੀ, ਸ:—'ਭਿੰਡੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੀਤ, ਸ:—ਭੇਤ, ਕੰਧ, ਮੋਰੀ, ਛੋਕ ॥

ਭੀਂ ਭੀਂ, ਸ:—ਮੱਖੀਆਂ ਜਾਂ ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ (ਕਰਨਾ) ॥

ਭੀਮਸੈਣ

ਭੀਮਸੈਣ, ਪੁ:—ਇਕ ਘਾਹ, ਮੌਰਾ ਹੋਣਾ,
ਪੇਟੁ ਆਦਮੀ ॥

ਭੀਮਸੈਣੀ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਹੱਥਾ, ਸੁਆਦ, ਕਪੂਰ
ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ॥

ਭੀਲ, ਪੁ: } ਇਕ ਲੁਟੇਰੀ ਕੌਮ ॥
ਭੀਲਣੀ, ਸ: }

ਭੀੜ, ਸ:—ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਾਗ ਹੋਣ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ, ਲਗਾਉਣਾ) ਬਿਪਤਾ, ਐਖ
(ਪੈਣਾ) ॥

ਭੀੜ ਭੌਕਾ, ਪੁ: } ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਭਾਗ
ਭੀੜ ਭਾੜ, ਸ: } ਕੋਠ ॥

ਭੀੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਢੋਲਾ (ਬੁਰਾ) ॥

ਭੀੜਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਤੀਰਾ, ਘੁੰਦਿਆ ਹੋਯਾ, ਛੋਟਾ
ਭੀੜੀ, ਸ: } (ਟੀ) ॥

ਭੁਅੰਗ, ਪੁ:—ਭੁਜੰਗ, ਸੰਘ ॥

ਭੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰਨਾ, ਇੱਧਰ ਉਧਰ ਘੱਲ-
ਨਾ, ਘੁਮਾਉਣਾ, ਮੋੜਨਾ, ਹਟਕਣਾ ॥

ਭੁਆਉਣੀ } ਸ:—‘ਭਵਾਉਣੀ’ ਦੇਖੋ ॥
ਭੁਆਉਣੀ }

ਭੁਆਨੀ, ਸ:—ਭਵਾਨੀ, ਦੇਵੀ, ਭਗਵਤੀ ॥

ਭੁਆਰਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਟੁਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋਰ ਨਾਲ
ਪਾਣੀ ਦੀ ਪਾਰ ਨਿਕਲ, ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ
ਵੇਲਣਾ ॥

ਭੁਕਾਨਾ

ਭੁਆਜਾ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਝੰਗਰਾਂ ਦਾ
ਵਾੜਾ ॥

ਭੁਏਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ, ਭਾਂ ਉੱਤੇ ॥

ਭੁੱਸ, ਪੁ:—ਵਾਦੀ, ਬੁਰੀ ਆਦਤ, ਥਾਣ, ਕਮ ਜੋਰੀ,
ਲਹੂ ਦੇ ਘਟ ਜਾਣ ਦਾ ਜੋਗ (ਪੈਣਾ), ਤੁੜੀ
(ਭਰਨਾ) ॥

ਭੁਸਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇੜੀ ਚੀਜ਼ ਖਾਣ ਦੀ ਵਾਦੀ ਧੇ
ਜਾਣੀ, ਭੁਸ ਦਾ ਰੋਗ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਭੁੱਸਿਆ
ਹੋਯਾ) ॥

ਭੁੱਸਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੁੱਸ ਦਾ ਜੋਗ
ਹੋ ॥

ਭੁੱਸੀ, ਸ:—ਤੁੜੀ, ਛਾਣ ॥

ਭੁੱਸੇ ਭਕਾਰ, ਪੁ:—‘ਭੁੱਸ ਭਕਾਰ’ ਦੇਖੋ ॥

ਭੁਸੇਰਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੁੱਸ ਧੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਭੁੱਸ
ਦਾ ਰੋਗ ਹੋਵੇ ॥

ਭੁੱਕਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਕੀ ਚੀਜ਼ ਧੁੜਨਾ ॥

ਭੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭੁੱਕਾ, ਪੁ:—ਧੁੜ ਵਾਲੀ ਵਾਉ ਦਾ ਬੁੱਲਾ, ਭੁੱਗਾ ॥

ਭੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਂਕਾਉਣਾ, ਖਪਾਉਣਾ, ਇਕ
ਕਰਨਾ ॥

ਭੁਕਾਨਾ, ਪੁ:—ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾ ਢੇਕ ਜਾਂ ਟੁੱਟੀ
ਹੋਈ ਥਾਂ, ਥਾੜ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਮੋਰੀ ਜਾਂ
ਰਸਤਾ, ਨਲੀ ਦੀ ਬੈਲੀ ॥

ਭੁੱਕੀ

ਭੁੱਕੀ, ਸ:—ਪੂਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਪੀਠੀ ਹੱਥੀ
ਸ਼ੈ, ਬਰੀਕ ਦੂਰਾ ॥

ਭੁੱਖ, ਸ:—ਖਾਣ ਦੀ ਚਾਹ, ਇੱਛਿਆ, ਰਿਸ਼ਨਾ
(ਲੱਗਣੀ) ॥

ਭੁੱਖ ਮਰ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖ ਲੱਗਕੇ ਹਰ ਜਾਣੀ
ਜਾਂ ਨੀ ਲੱਗਣੀ ॥

ਭੁੱਖ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ, ਰਿਸ਼ਨਾ
ਮਿਟਾਉਣਾ ॥

ਭੁੱਖਣ ਭਾਣਾ, ਵਿ:—ਭੁੱਖਾ ਭਾਣਾ, ਗਰੀਬ ॥

ਭੁੱਖੇ } ਵਿ:—ਭੁੱਖਾ, ਕੰਗਾਲ, ਜਿਸ ਪਾਸ ਕੁਝ
ਭੁੱਖੇ } ਨਹੀਂ ॥

ਭੁੱਖਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਲਾਲਚੀ
ਭੁੱਖੀ, ਸ: } ਅਭਲਾਖੀ, ਕੰਗਾਲ, ਮੰਗਤਾ ॥

ਭੁੱਖਾ ਬੰਗਾਲੀ, ਪੁ:—ਗਰੀਬ, ਕੰਗਾਲ ॥

ਭੁੱਖਾ ਭਾਣਾ, ਵਿ:—ਭੁੱਖਾ ਅਤੇ ਗਰੀਬ, ਜਿਸ
ਪਾਸ ਖਾਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ॥

ਭੁੱਖਾ ਮੋਇਆ ਹੋਯਾ, ਵਿ:—ਭੁੱਖ ਦਾ ਮਾਰਿਆ
ਹੋਯਾ, ਲੱਭੀ ॥

ਭੁੱਖੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰਨਾ ਜਾਂ ਦੁਖੀ
ਹੋਣਾ ॥

ਭੁੱਖਾਉਲਾ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਭੁੱਖਾ, ਅੰਨ ਲਈ ਬੇ
ਭੁੱਖੇ } ਸਬਰ ॥

ਭੁੰਗੀ

ਭੁੰਗ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਸੀਉਣ ਲਗਿਆਂ ਜੋ
ਉੱਚੀ ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ ਰਹੇ, ਵੇਹਰੇ ਰਹਿ ਸੀਤੀ
ਹੋਈ (ਪੈਂਦੇ) ॥

ਭੁੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਸ ਲੈਣਾ, ਹੱਥਾ ਦੇ ਕੇ ਲੈ ਲੈਣਾ

ਭੁੰਗ ਭੁੰਗ ਕੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਖੁਸ਼ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ
ਮਿਲ ਸਕੇ ਲੈਣਾ ॥

ਭੁੰਗਤ, ਸ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਅਤੇ ਭੋਗ ॥

ਭੁੰਗਤ ਸੁਆਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਔਕੜੀ
ਵੇਚ ਢਸਾਣਾ ॥

ਭੁੰਗਤ ਮਾਨ, ਵਿ:—ਜੋ ਸਮਾ ਬੀਤ ਰਿਹਾ ਹੈ,
ਇਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਹਾਲ ॥

ਭੁੰਗਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਨਾ, ਝੱਲਣਾ ਸਹਿਣਾ,
ਕੋਰਣਾ, ਵਰਚਣਾ, ਖਰਚਣਾ, ਠਿਥਾਹੁਣਾ,
ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਢਲ ਪਾਉਣਾ ॥

ਭੁੰਗਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਠਿਥਾਹੁਣਾ,
ਕਰਮ ਉਤਾਰਨਾ, ਲੇਖਾ ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਭੁੰਗੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਸੁੱਕਾ ਹੋਯਾ ਭੋਰ,
ਨੰਗਾ ਜਾਂ ਲਿੱਸਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਭੁੰਗਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਠਾ ਪਾ ਕੇ ਭੁੰਦੇ ਹੋਏ ਭਿਲ ॥

ਵਿ:—ਗਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਧਾ ਹੋਯਾ
(ਅਨਾਜ, ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਭੁੰਗੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਜੋ ਕਪੜਾ ਸਿਰ ਤੇ
ਲਪੇਟਦਾ ਹੈ ॥

ਫੁੰਗੁ

ਫੁੰਗੁ, ਪੁ:—ਫੁੰਗੀ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਪੜਾ ਦੇ ਜਾਂ
ਵਧੀਕ ਪੱਟਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਫੁੱਚ, ਪੁ:—ਮੋਟਾ, ਜਾਹਲ, ਅਜੂਬ, ਗੁਆਰ ॥

ਫੁਚੰਗ, ਪੁ:—ਕਾਲਾ ਸੱਪ ॥

ਫੁਚੰਗੀ, ਪੁ:—ਅਥਾਲੀ ਸਿੱਖ, ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੜਕਾ ॥

ਫੁਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਭੋਗਣਾ, ਵੰਡਣਾ ॥

ਫੁਚੱਪਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਥਾਜੀ ॥

*fast
compulsant*
ਫੁਚਰ, ਪੁ:—ਮੋਟਾ ਚੁੰਨਾ ਪਲਿਆ ਹੋਯਾ
ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਕੁੱਝ (ਚੁੰਨਾ ਬਣਨਾ) ॥

ਫੁਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਟਲਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ
ਕੰਮ ਕੱਢਣਾ, ਫੁਲਣਾ, ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ॥

ਫੁਚਾਲ } ਪੁ:—ਅਚਾਨ ਚੋਕ ਪਰਤੀ ਦਾ
ਫੁਚਾਲ } ਚਿੰਨ੍ਹ, ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਮੁੰਗ ॥

ਫੁਜ (ਜਾ), ਸ:—ਬਾਂਹ, ਸਹਾਰਾ, ਹੁਮੈਤੀ,
ਮਿਤ੍ਰ ॥

ਫੁਜ ਬੰਦ, ਪੁ:—ਫੁਜਾ ਦਾ ਗਹਿਣਾ, ਬਹੁੰਦਾ ॥

ਫੁਜੰਗ, ਪੁ:—ਸੱਪ ॥

ਫੁਜੰਗੀ, ਪੁ:—'ਫੁਜੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਫੁਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਟੀ ਵਿੱਚ ਖੌਕਣਾ, ਫੁੱਥਲ ਜਾਂ
ਕੋਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਤਪਣਾ, ਫੁੱਧ ਨਾਲ ਗਰਮ
ਹੋਣਾ ॥

ਫੁੱਥੇ ਤਿੱਤਰ ਉਡਾਉਣੇ

ਫੁੱਥੀ } ਸ:—ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਉਬਾਲ ਕੇ ਤਲੀ ਹੋਈ,
ਫੁੱਥੀ } ਫੁਰਜੀ ॥

ਫੁਜੀਆ, ਪੁ:—ਤਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵੇਸਲ
ਦੀਆਂ ਸੇਵੀਆਂ, ਫੁਰਜੀ ॥

ਫੁੱਥੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫੁੱਥੇ ਉੱਤੇ, ਪਰਤੀ ਪੁਰ ॥

ਫੁਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਖਾਣਾ ਜਾਂ ਖਾਉਣਾ
ਫਰੋਬ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਫੁਟਾਈ, ਸ:—ਧੋਖਾ, ਫਰੋਬ, ਖਸਮਤ (ਖਾਣਾ) ॥

ਫੁਟਕੀ, ਪੁ:—ਤਮਾਕੂ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਡਿੱਕ
ਕੀੜਾ ॥

ਫੁਟਫੁਟਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਰਾਂ ਵਾਲਾ ਨਿੱਕਾ
ਜੇਹਾ ਕੀੜਾ ॥

ਫੁਦਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਕਸਾਉਣਾ, ਫਰਮਾਉ-
ਣਾ, ਫੁਲਣਾ ॥

ਫੁੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਥਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕੋਲਿਆਂ ਉੱਤੇ
ਪਕਾਉਣਾ ॥

ਫੁਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੁੱਥਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਫੁਨਾਈ, ਸ:—ਫੁੱਥਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਫੁੱਥੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫੁੱਥੇ ਉੱਤੇ ॥

ਵਿ:—ਫੁੱਥੇ ਹੋਏ ॥

ਫੁੱਥੇ ਤਿੱਤਰ ਉਡਾਉਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨਹੱਦੀ ਗੱਲ
ਕਰਨੀ ॥

ਭੁਪਾਲ

ਭੁਪਾਲ, ਪੁ:—ਰਾਜਾ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ,
ਰਾਕਸ਼ ।

ਭੁੱਥਲ, ਪੁ:—ਭੱਤੀ ਸੁਆਹ, ਥਲੇ ਹੋਏ ਗੋਰੇ ॥

ਭੁਥਲਾਖਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਜੀਆਂ ਜਾਂ ਅੰਧਿ
ਭੁਥਲੇਖਣਾ } ਭੁੰਨਣਾ ॥

ਭੁੱਭ, ਸ:—ਰੋਣ ਦੀ ਚੀਕ, ਖਿਰਲਾਪ, (ਫੇਰ ਦੀ)
ਗਰਜ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਭੁਰਜ ਪੱਤਰ, ਪੁ:—'ਭੋਜ ਪੱਤਰ' ਦੇਖੋ ॥

ਭੁਰਜੀ, ਸ:—ਭਾਜੀ ਉਬਾਲ ਕੇ ਤਲੀ ਹੋਈ ॥

ਭੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੱਟਣਾ, ਚੁਰਾ ਹੋਕੇ ਡਿਗਣਾ,
ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਭੁਰਭੁਰਾ, ਵਿ:—ਭੁਰਭੁਰਾ ਵਾਲਾ, ਨਿਕੰਮਾ (ਜੁਨੇ ਦਾ
ਕੰਮ), ਚੁਰਾ ਚੁਰਾ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ, ਖੇਰ,
ਖਸਤਾ ॥

ਭੁਰਭੁਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਰਭੁਰਾ ਜਾਂ ਚੁਰਾ ਕਰ
ਦੇਣਾ ॥

ਭੁੱਲ, ਸ:—ਭਰਮ, ਦੋਸ, ਖਤਾ, ਗਫਲਤ,
ਗਲਤੀ (ਹੋਣੀ) ॥

ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ, ਸ:—ਗਲਤੀ, ਧੋਖਾ, ਖਤਾ ॥

ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਗਲਤੀ ਕਰਨੀ;
ਵਿਸਾਰਨਾ ॥

ਭੁੱਲ ਭੁਲੇਖ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਭੁੱਲ ਕੇ, ਨਾ ਜਾਣ
ਕੇ ॥

ਭੁਲੇਵਾਂ

ਭੁਲਸ, ਵਿ:—ਸਕਿਆ ਹੋਯਾ, ਬਹੁਤ, ਭੁੱਜਾ
ਹੋਯਾ. ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ॥

ਭੁਲਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੜਣਾ, ਭੁੱਜਣਾ, ਸੜ ਕੇ
ਕੱਲੇ ਹੋਣਾ ॥

ਭੁਲਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਨਾਉਣਾ, ਸਾੜ ਕੇ ਕੱਲੇ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਭੁਲਸੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਭੁਲਸਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਭੁੱਲਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਸਾਰਨਾ, ਚੋਂਡੇ ਨਾ ਰੱਖਣਾ,
ਗਲਤੀ ਕਰਨੀ. ਭੁਰਾਹੇ ਪੈਣਾ, ਹੰਕਾਰ,
ਕਰਨਾ ॥

ਭੁੱਲਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੋਂ ਭੁੱਲ ਹੋਵੇ, ਜੋ
ਭੁੱਲਿਆ } ਗਲਤੀ ਕਰੇ ॥

ਭੁੱਲਾ ਭਟਕਾ } ਵਿ:—ਭੁੱਲਾ, ਭੁਰਾਹੇ
ਭੁੱਲਿਆ ਭਟਕਿਆ } ਪਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਭੁੱਲਾ ਵਿਸਰਿਆ, ਵਿ:—'ਚਿੱਤ ਜਾਵ ਨਹੀ' ।

ਭੁਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲਣਾ, ਚੁੱਥੇ ਤੋਂ
ਭੁਲਾ ਦੇਣਾ } ਗਲਤੀ ਕਰਾਉਣੀ. ਭੁਰਾਹੇ
ਪਾਉਣਾ, ਵਿਸਰਾਉਣਾ ॥

ਭੁਲਾਈ, ਸ:—ਧੋਖਾ, ਫਲ, ਭੁਰਾਹੇ ਪਾਉਣਾ
(ਖਾਣੀ, ਦੇਣੀ) ॥

ਭੁਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਭੁੱਲ, ਸੰਸਾ, ਭਰਮ, ਫਲ, ਧੋਖਾ ।

ਭੁੱਲਿਆ, ਵਿ:—'ਭੁੱਲਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਭੁਲੇਖਾ, ਪੁ:—ਭਰਮ, ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲ, ਗਲਤੀ ॥

ਭੁਲੇਵਾਂ, ਪੁ:—'ਭੁਲਾਵਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਭੁਕਣਾ

ਭੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਛਲਣਾ, ਭੁੰਦਣਾ, ਟੱਪਣਾ,
ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਭੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਛਾਲਣਾ, ਭੁੰਦਾਉਣਾ,
ਟਪਾਉਣਾ ॥

ਭੁਕਾ, ਪੁ:—‘ਭੁਕਾ’ ਦੇਖੋ ॥

ਭੁਕਾ } ਸ:—ਧਰਤੀ, ਜਮੀਨ, ਭੋਂ ॥

ਭੁਆ, ਸ:—ਹੋਊ ਦੀ ਭੈਣ ॥

ਭੁਏ, ਵਿ:—‘ਭੁਹੋ’ ਦੇਖੋ ॥

ਭੁਸ, ਵਿ:—ਬੇ ਅਕਲ, ਅਹਿਮਕ, ਸੁਸਤ ॥

ਭੁਸਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੰਕਾਰ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ
ਫੁੱਲਣਾ ॥

ਭੁਸਲਾ, ਵਿ:—ਘਸਮੇਲਾ, ਮਿੱਟੀ ਰੰਗਾ ॥

ਭੁਹਰ, ਸ:—ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਨਿੱਕੀਆਂ
ਕਣੀਆਂ, ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਤੇ ਜੋ ਰਕਮ
ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਭੁਹਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਦੰਦ) ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ॥

ਭੁਹੇ, ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਭਰ, ਗੁਸਭਾਕ (ਆਉ
ਣਾ, ਹੋਣਾ, ਚੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਭੁਕ, ਸ:—ਗੰਢੇ ਦਾ ਕੋਈ ਪੇਂ ॥

ਭੁਕਣਾ, ਪੁ:—ਬਾਂਸ ਦੀ ਪੈਰੀ, ਖਾਲੀ ਨਲੀ, ਜੋ
ਬਹੁਤ ਖੋਲੇ ॥

ਭੂਤ ਸਿਰ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣਾ

ਭੂਕਣੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਭੂਕਣਾ, ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ
ਹੋਗ ॥

ਭੂਕਣੀ ਚਲਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਦਸਤ ਆਉਣੇ ॥
ਭੂਕਣੀ ਵਗਣੀ }

ਭੂਖਣ, ਪੁ:—ਗਹਿਣਾ, ਸਿੰਗਾਰ, ਲਾਇਕ
ਆਦਮੀ ॥

ਭੂਗੋਲ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਗੋਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚਿਆ
ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਹੈ ॥

ਭੂਡ, ਪੁ:—ਵੰਗ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਮੱਖੀ,
ਭੇਮੁੰ ॥

ਭੂਡਾਂ ਦੀ ਖੱਖਰ ਨੂੰ ਫੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਸਰਾਂ ਨਾਲ
ਲੜਾਈ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ॥

ਭੂਡੀ, ਸ:—ਕਣਕ ਨੂੰ ਲੰਗਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਕੀੜਾ, ਅਗੂਰ ਦੀ ਵੇਲ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਕੀੜਾ ॥

ਭੂਣੀ, ਸ:—ਥਿੱਲੀ (ਪਿਆਰ ਦਾ ਬਰਨ) ॥

ਭੂਤ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਰੂਹ, ਧੋਰ, ਜਿੰਨ, ਕੰਝਾ ਜਾਂ
ਦੁਸਰ ਮਨੁੱਖ, ਪੰਜਾ ਤੋਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ, ਜੋਟਾਂ
ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ॥

ਭੂਤ ਹੋ ਕੇ ਚੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਖਿੱ
ਚੇ ਮਗਰ ਪਣਾ ॥

ਭੂਤ ਸਿਰ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਮ ਜਾਂ
ਕੁੱਧ ਦਾ ਜੋਰ ਹੋਣਾ ॥

ਭੂਤ ਕੱਢਣਾ

ਭੂਤ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਤ੍ਰ ਆਦਿਕਾਂ ਨਾਲ
ਦੰਬੜੇ ਹੋਏ ਭੂਤ ਦਾ ਅਸਰ ਸਰੀਰ ਤੋਂ
ਦੂਰ ਕਰਨਾ ॥

ਭੂਤ ਦੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੀ ਰੂਹ ਦਾ ਕਿਸੇ ਦੇ
ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਵਸ ਜਾਣਾ ॥

ਭੂਤ ਬਲੱਕ, ਪੁ:—ਭੂਤਾਂ ਵਰਗਾ ਬੁਰਾ ਸੁਭਾਉ,
ਗੁੱਸਾ ॥

ਭੂਤਣਾ, ਪੁ: } ਭੂਤ, ਪ੍ਰੇਤ, ਬੁਰੀ ਰੂਹ, ਗਾਇਲ ।
ਭੂਤਣੀ, ਸ: }

ਭੂਤਰ, ਪੁ:—ਭੂਤ, ਜਿੰਨ, ਦੁਸ਼ਟ ਆਦਮੀ ॥

ਭੂਪ } ਪੁ:—ਰਾਜਾ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਗਾਮ ॥
ਭੂਪਤ }
ਭੂਪਾਲ }

ਭੂਮ, ਸ:—ਧਰਤੀ, ਜਮੀਨ ॥

ਭੂਮ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਪੁੰਨ ਕਰਕੇ ਦੇਣਾ,
ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਲੁਝੀ ਦੇ ਦੇਉ ਵੱਲੋਂ ਮੁੰਨ
ਦੇ ਪਰੋਹਤ ਨੂੰ ਜੋ ਲਾਗ ਜਾਂ ਰਕਮ ਮਿਲੇ ॥

ਭੂਮੀਆ (ਆਂ), ਪੁ:—ਰਹਿਣਵਾਲਾ, ਦੇਸੀ,
ਸੰਘ ॥

ਭੂਰ, ਪੁ:—ਭੂਹਰ' ਦੇਵ ॥

ਭੂਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੇ ਕਿਰਨਾਂ ਵੱਡਣਾ, ਚੜ੍ਹਨ
ਲੱਗਣਾ ('ਦ) ॥

ਭੂਰਾ, ਪੁ:—ਬੁਰੀਆਂ ਨੀਂਹ ਵਾਲੀ ਲੋਈ, ਸੱਟਾਂ ਦੀ
ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਵਿ:—ਪੁੱਤ ਥਾਲਾ ਰੰਗ ਜੋ ਲਾਲੀ ਦੀ ਭਰਿ
ਮਾਰੇ ॥

ਭੁਟ ਦੇਣਾ

ਭੂਰਾ ਜਵਾਣ, ਪੁ:—ਰਿਝ ॥

ਭੂਰੀ, ਵਿ:—ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਲੋਈ ॥

ਭੂਏ } ਪੁ:—ਕੋਲ ਫੁੱਲ ਦੀ ਠਾਲੀ ਜਾਂ ਜੜ੍ਹ ॥
ਭੂਏ }

ਭੂਏਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲਾ ਜਾਂ ਤਰ ਕਰਨਾ, ਡੋੱਬਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਭੇਸ, ਪੁ:—ਪੁਸ਼ਾਕ, ਭਪੜੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ
ਸਾਂਗ (ਖਦਲਣਾ, ਵਟਾਉਣਾ) ॥

ਭੇਹ, ਪੁ:—'ਭੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੇਖ, ਪੁ:—ਭੇਸ, ਪੁਸ਼ਾਕ, ਸਾਂਗ, ਜੋਗੀ ਆਦਿਕ
ਵਕੀਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤ (ਕਰਨਾ, ਧਾਰਨਾ,
ਧਨਾਉਣਾ) ॥

ਭੇਖਧਾਰੀ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੇ ਭੇਖ ਧਾਰਿਆ
ਭੇਖੀ } ਹੈ, ਸਾਧੂ, ਵਕੀਰ ॥

ਵਿ:—ਪਖੰਡੀ, ਫਲੀਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਸਾਹ
ਨਹੀਂ ॥

ਭੇਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੱਲਣਾ, ਫੇਰਨਾ, ਪੁਰਾਉਣਾ ॥

ਭੇਜਾ, ਪੁ:—ਮਗਜ, ਵਿਆਹ, ਮਿੱਥ ॥

ਭੇਟ, ਸ:—ਨਜਰ, ਚੜ੍ਹਾਵਾ, ਬਲੀ, ਦੇਵੀ ਦੀ
ਉਸਤਤ ਦਾ ਗੀਤ ॥

ਭੇਟ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲੀਦਾਨ ਜਾਂ ਚੁਰਬਾਣ
ਹੋਣਾ ॥

ਭੇਟ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਜਰ ਦੇਣੀ, ਚੜ੍ਹਾਵਾ
ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ } ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਬਲੀਦਾਨ ਕਰਨਾ ॥
ਭੇਟ ਦੇਣਾ }

ਭੇਟ ਪੁਜਾ

ਭੇਟ ਪੁਜਾ, ਸ:—ਜੋ ਕੁਝ ਵਰਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ
ਖੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਭੇਡ } ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ ਬਕਰੀ ਵਰਗਾ,
ਭੇਡੀ } ਭਗਤਲ ਮਨੁੱਖ ॥

ਭੇਡ ਚਾਲ, ਸ:—ਥਿਨਾ ਥਿਚਾਰੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਗਰ
ਲੱਗਣਾ ॥

ਭੇਡਾ } ਪੁ:—ਛੱਤਰਾ, ਭੇਡ ਦਾ ਨਰ ॥
ਭੇਡੂ }

ਭੇਡ, ਪੁ:—ਗੁੱਝੀ ਜਾਂ ਅਣਖੀ ਗੱਲ, ਵਰਕ,
ਭੇਦ ॥

ਭੇਡਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੇਡ ਮਲੂਮ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੇ
ਭੇਡੀ, ਪੁ: } ਗੁੱਝੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਭੇਦ, ਪੁ:—‘ਭੇਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਭੇਤ ਬੋਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ਜਾਹਰ ਕਰ
ਦੇਣੀ ॥

ਭੇਦ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ ॥

ਭੇਦ ਪਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ਮਲੂਮ
ਭੇਦ ਲੈਣਾ } ਕਰਨੀ ॥

ਭੇਦ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਝੀ ਗੱਲ ਰੂਪਾ ਕੇ
ਰੱਖਣੀ ॥

ਭੇਦਣ, ਸ: } ‘ਭੇਤਣ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਭੇਦੀ, ਪੁ: }
ਭੇਦੀਆ ਪੁ: }

ਭੇਲਸਾ, ਪੁ: } ਆਲਤ, ਦਸਵਰ, ਝੁੱਲ, ਭਰਮ ॥
ਭੇਲਸੀ, ਸ: }

ਭੈਂਸੀਆ ਗੁੱਗਲ

ਭੇਲਾ, ਪੁ:—ਦਹੀ ਦੀ ਲੱਸੀ, ਛਾਹ ॥

ਭੋਲਾ, ਪੁ: } ਗੁੱਗ ਦਾ ਭਲਾ (ਭਲੀ), ਰੰਗੀ ॥
ਭੋਲੀ, ਸ: }

ਭੋਜ, ਪੁ:—ਭੰਗਰਾਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ, ਲੜਾਈ ਸ਼ਗੜਾ,
ਸਾਮੁਠਾ ॥

ਭੋਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਗੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਲੇਖੇ ਦੀ ਵਿਧ
ਮੇਲਣੀ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੇਣਾ, ਕਰਜਾ
ਉਤਾਰਨਾ, ਸਥਾਬ ਦੇ ਦੇਣਾ, ਬੰਦ ਕਰਨਾ,
ਜੀਵਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਭੋਜੂ, ਵਿ:—ਲੜਾਕਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਗੜਾ ਪਾਉਣ
ਦੀ ਥਾਣ ਹੈ ॥

ਭੈ, ਪੁ:—ਭਯ, ਭਰ, ਖੌਫ, ਖਤਰਾ ॥

ਭੈਮਾਨ, ਵਿ:—ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ
ਭਰ ਹੈ ॥

ਭੈ, ਸ:—ਭੇਡ ਦੀ ਅਵਾਜ, ਹਾਰ, ਨੁਕਸਾਨ ॥

ਭੈਂਕਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਾਰ ਮੰਨਣੀ, ਨੁਕਸਾਨ
ਸਹਿਣਾ ॥

ਭੈਂ ਭੈਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੇਡ ਵਾਕਰ ਬੋਲਣਾ,
ਅਧੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਭੈਂਸ, ਸ:—ਮਹਿ, ਮੱਝ, ਮਹੀ ॥

ਭੈਂਸਾ, ਪੁ:—ਸੀਵਾ, ਝੌਂਗ ॥

ਭੈਂਸੀਆ ਗੁੱਗਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ
ਦਾ ਗੁੱਗਲ ॥

ਭੈਰਾ

ਭੈਰਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਰੇਲੇ ਰੇਰ ਕੇ ਵੇਖੇ, ਟੀਰਾ
ਭੈਰੀ, ਸ: } (ਰੀ) ॥

ਭੈਲ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਭਰ, ਖਤਰਾ, ਮੁਸੀਬਤ
(ਪੀਣਾ) ॥

ਭੈਣ, ਸ:—ਪੈਉ ਜਾਂ ਮਾਂ ਦੀ ਧੀ ॥

ਭੈਰਵੀ, ਸ:—ਸਵੇਰੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਰਾਗਣੀ ॥

ਭੈਰੋ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੇਉਤਾ, ਇੱਕ
ਭੈਰੋ } ਰਾਗ ॥

ਭੈਰ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਵਾਦੀ, ਥਾਣ ॥

ਭੈਰਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਬੁਰਾ, (ਰੀ) ਖਰਾਬ, ਨਿਕੀਆ,
ਭੈਰੀ, ਸ: } ਮੀ) ਭੈਰਜਾ (ਸੀ) ॥

ਭੈ, ਪੁ:—ਬੁੜੀ, ਭੋਹ, ਅਨਾਜਾਂ ਦੇ ਛਿੱਲੜ ॥

ਭੈ, ਸ:—ਧਰਤੀ, ਜਮੀਨ, ਦੇਸ, ਅਲਾਕਾ ॥

ਭੈ ਸੂਰ, ਪੁ:—ਗੰਗਲੂ, ਸ਼ਗਮਲ (ਸਿਖਾਂ ਦੀ
ਬੋਲੀ) ॥

ਭੈਆ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ਮਰਦ,
ਕਪਾਹ ਜਾਂ ਕੇਸਰ ਦਾ ਜੋ ਹਿੱਸਾ ਚੁਠਣ
ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ॥

ਭੋਹ, ਪੁ:—ਬੁੜੀ, ਭੋਹ, ਅਨਾਜਾਂ ਦੇ ਛਿੱਲੜ ॥

ਭੋਹ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਧ ਕੇ ਚੁਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਭੋਹ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਰ ਕਰਨਾ, ਵੇਰੀ
ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਣਾ, ਬੁਰਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਭੋਗਣ ਹਾਰੀ

ਭੋਹਰਾ, ਪੁ:—ਬੰਦ ਅਤੇ ਛੁਪਿਆ ਹੋਆ ਥਾਂ, ਬੰਦ
ਕੈਦ ਖਾਨਾ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਿਆਰ
ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਭਾਂਡੇ ਠਮਦਾਰ ਰੱਖਣ
ਲਈ ਟਿਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਭੋਹਰੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਹਰੇ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ
ਦੇਣਾ ॥

ਭੋਹਾ, ਪੁ:—'ਭੋਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੋਖਜਾ } ਪੁ:—ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਭੁੱਖ ਨਾਂ ਲੱਗਣ ਦਾ
ਭੋਖਾ } ਰੋਗ ॥

ਭੋਗ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਸੁਖ
ਨਿਆਮਤ, ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਅਰਪਣ ਜੋ ਖਾਣ
ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਰੀਤ,
ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਦਾ ਮੇਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਭੋਗ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ
ਪਾਠ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਕਜ਼ਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਉ-
ਣਾ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਭੋਗ ਬਲਾਸ, ਪੁ:—ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਦੇ ਸਗ
ਦਾ ਸੁਖ ॥

ਭੋਗ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਖਾਣ ਪੀਣ
ਦੀ ਵਸਤ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰਨਾ ॥

ਭੋਗਣ, ਸ: } ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਭੋਗੇ, ਜੋ
ਭੋਗੀ, ਪੁ: } ਮੈਂਜ ਕਰੇ ॥

ਭੋਗਣ ਹਾਰਾ, ਪੁ: } ਸੁਖ ਭੋਗਣ ਦੀ ਚਾਹ
ਭੋਗਣ ਹਾਰੀ, ਸ: } ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਭੋਗਣਾ

ਭੋਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮੌਜਾਂ ਕਰਨੀਆਂ, ਸੁਖ ਲੈਣਾ,
ਸੁਆਦ ਲੈਣਾ, ਦੁਖ ਝੱਲਣਾ, ਆਪਣਾ
ਕੀਤਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਭੋਂਚਲ, ਪੁ:-ਭਰਸ, ਘਬਰਾਣਾ, ਚਲਚਲ,
ਭੜਭੜ ॥

ਭੋਰਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭਰਮਾਉਣਾ, ਭੁੰਦਲਾਉਣਾ ॥

ਭੋਂਚਾਲ, ਪੁ:-'ਭੁਚਾਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਦੁਖੋਂਦਾ ॥

ਭੋਛਣ, ਪੁ:-ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਉਪਰਲਾ ਚੌੜਾ
ਦੁਖੋਂਦਾ ॥

ਭੋਜ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਰਾਜਾ, ਪੁਰ ਦੇ ਜੰਮਣ
ਤੇ ਜੋ ਭੋਜਨ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜੋਗ।

ਭੋਜ ਪੱਤਰ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਰੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੱਲ
ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
ਛਾ ਰੀਆਂ ਆਦਿਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਭੋਜ ਪਰਖੰਧ, ਪੁ:-ਜਿਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਭੋਜ
ਦਾ ਹਾਲ ਹੈ ॥

ਭੋਜਕੀ, ਪੁ:-ਕਾਂਗੜੇ ਅਤੇ ਜੁਆਲਾ ਮੁਖੀ
ਦੀਆਂ ਦੇਵੀਆਂ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ॥

ਭੋਜਨ, ਪੁ:-ਅਨ, ਖੁਰਾਕ, ਰਸਤ, ਹੋਟੀ, ਪਰ-
ਸਾਦ ॥

ਭੋਜਨ ਸ਼ਾਦਣ ਕਰਨਾ
ਭੋਜਨ ਕਰਨਾ
ਭੋਜਨ ਪਾਉਣਾ

ਕ੍ਰਿ:-ਹੋਟੀ ਖਾਣਾ,
ਪਰਸਾਦ ਛਕਣਾ,
ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਕਰਨਾ ॥

ਭੋਰਾ

ਭੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਭਰਮਾਉਣਾ, ਫਲਣਾ, ਮਝਲਬ
ਕੱਢਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ਮਦ ਕਰਨਾ ॥

ਪੁ:-ਖੁਸ਼ਮਦੀ, ਫਲੀਆ ॥

ਭੋਭਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੰਗ ਵੱਟੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ
ਭੋਭੀ, ਸ: } (ਘਉ, ਬਲਦ), ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਪੂਰ
ਵਾਲ ਨਹੀਂ, ਕੁਰੂਪ, ਮੁੰਨੀ ਹੋਈ
ਦਿੰਡ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਭੋਂਡਾ, ਵਿ:-ਕੋਹਜਾ, ਕੁਰੂਪ, ਭੋੜਾ ॥

ਭੋਤੇ, ਪੁ:, ਸ:-ਮੁਰਖ ਪਹਾੜੀਆ ਜਾਂ ਪਹਾ-
ੜਣ ॥

ਵਿ:-ਸਿੱਧਾ ਆਦਮੀ, ਬੱਧੂ, ਜੋ ਢੇਰੀ
ਫਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਭੋਭਰ } ਸ:-ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ਕੋਹਿਆਂ ਦਾ ਚੁਰ
ਭੋਭਿਰ } ਖੁਰ ॥

ਭੋਮ
ਭੋਮਦਾਨ } 'ਭੂਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੋਰ, ਸ:-ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਭੋਰ ਭੋਰ ਕੇ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਏੜਾ ਏੜਾ ਕਰਕੇ
ਧਣ ਖਰਚਣਾ ॥

ਭੋਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਜੁਆਰ ਦੀ ਛੱਲੀ ਦੇ ਦਾਣੇ
ਲਾਹੁਣਾ, ਭੋੜਣਾ, ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਾਹ ਲੈਣਾ,
ਦੂਰੇ ਦਾ ਮਾਲ ਮਾਰਨਾ ॥

ਭੋਰਾ, ਪੁ:-'ਭੋਰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਭੋਰਾ, ਪੁ:-ਛੋਟਾ ਦੁਕੜਾ, ਗਗਾਹੀ, ਟੁੱਕ, ਰਤਾ
ਕੁ, ਸੱਟੇ ਦਾ ਰੁਗ ॥

ਭੋਰਾ ਚੁਰਾ

ਭੋਰਾ ਚੁਰਾ, ਪੁ:—ਰੋਟੀ ਦੇ ਦੁਕੜੇ, ਲੱਕੜੀ
ਦੀਆਂ ਪੱਚਰੀ ॥

ਭੋਲ, ਸ:—ਭੁੱਲ, ਦੇਸ, ਖਤਾ, ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ
ਸਜਾ (ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਭੋਲਾ } ਵਿ:—ਸਿੱਧਾ, (ਧੀ)ਮੂਰਖ, ਜੋ ਵਲ ਢਲ
ਭੋਲੀ } ਨਾਂ ਜਾਣੇ ॥

ਪੁ:—ਭੁਲੇਖਾ, ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲ ॥

ਭੋਲਾ ਨਾਥ, ਪੁ:—ਸਿੱਧ ਜੀ, ਮਹਾ ਦੇਵ ॥

ਭੋਲਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਪੁ:—ਸਿੱਧਾ, ਮੂਰਖ, ਜੋ
ਪਰਵਾਹ ॥

ਭੋਲਾ ਭਾਲਾ, ਪੁ: } ਅਣਜਾਣ, ਸਿੱਧਾ (ਧੀ) ॥
ਭੋਲੀ ਭਾਲੀ, ਸ: }

ਭੋਲੇ ਭਾਉ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਾਫ਼ ਦਿਲ ਹੋਣ
ਨਾਲ ॥

ਭੋੜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁੜ)—ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗਰਭ ਹੋਣ ਤੇ
ਜੋ ਰੀਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਚੜ੍ਹਨੇ) ॥

ਭੋ, ਪੁ:—ਭੇ, ਭਰ, ਖੋਫ, ਖਤਰਾ ॥

ਭੋਂ, ਪੁ:—ਘਰ, ਸਿਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਚੱਕਰ ॥

ਭੋਂ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਭੋਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਭੋਂ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੁਫੇਰੇ ਛੁਆਉਣਾ,
ਘੁਮਾਉਣਾ ॥

ਭੋਂ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪ ਆਪਣੇ ਗਿਰਦੇ
ਕਈ ਵਾਰ ਘੁੰਮਣਾ ॥

ਭੋਰ ਕਲੀ

ਭੋਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਕੁੱਝੇ ਦਾ ਖੋਲਣਾ, ਖਕਣਾ, ਖੁਰਾ
ਭੋਂਕਣਾ } ਖਣਾ ਖਹਿਣਾ ॥

ਭੋਕਾ, ਪੁ:—'ਭਥਕਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਭੋਂਕਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਭੋਂਕਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਬਹੁਤ
ਖੋਲੇ ॥

ਭੋਂਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋਂਕਣ ਦੇਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੀ
ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਪਣ ਜਾਂ ਰੋਲਾ
ਖਾਉਣ ਦੇਣਾ ॥

ਭੋਜਲ, ਪੁ:—'ਭੋਜਲ' ਦੇਖੋ ॥

ਭੋਣ, ਪੁ:—ਦੇਵੀ ਦਾ ਮੰਦਰ, ਕੀੜਿਆਂ ਦਾ
ਘਰ ॥

ਭੋਣਾਂ ਵਾਲੀ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਦੁਰਗਾ ॥

ਭੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ, ਘੁੰਮਣਾ, ਫਿਰਨਾ,
ਭੋਂਟਾ } ਮੜਨਾ, ਹਟਣਾ, ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਘੇਰ
ਭੋਂਟਾ } ਪੈਣਾ, ਰੁਕਣਾ, ਝੱਡਣਾ ॥

ਭੋਟੀ, ਸ:—ਮੂਹ ਦੀ ਚਰਖੀ, ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ
ਚਕਰੀ ॥

ਭੋਤਕ, ਵਿ:—ਪੀਜਾਂ ਖੂਰਾਂ ਦਾ, ਅਜਬੂਲ ॥

ਭੋਂਦਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਬਰਨਾ, ਮੱਤ ਮਾਰੀ
ਜਾਣੀ ॥

ਭੋਂਦੁ, ਵਿ:—ਮੂਰਖ, ਆਹਮਕ, ਝੋਲਾ ॥

ਭੋਰ (ਭੋਰ) } ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਹਿਤ
ਭੋਰਾ (ਭੋਰਾ) } ਦੀ ਮਖੀ, ਰੂਹ, ਕਾਲਾ ਕੁੰਗ ॥

ਭੋਰ ਕਲੀ, ਸ:—ਗਲ ਦਾ ਰੱਸਾ, ਪਰ ॥

ਫੋਰੀ

ਫੋਰੀ } ਸ:—ਮੁੜੇ ਹੋਏ ਵਾਲ, ਪੈਰ ਦੀ ਉਂਗਲ
ਫੋਰੀ } ਉੱਤੇ ਉੱਠਿਆ ਹੋਇਆ ਕੁਰਾੜਾ ਮਾਸ ॥

ਫੋੜ, ਪੁ:—ਜੁੱਤੀਆਂ ਦੀ ਆਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਫੋੜਾ, ਪੁ } ਲਿੰਦ ਆਇਕ ਖੁਰਚਕੇ ਸਾਫ਼
ਫੋੜੀ, ਸ: } ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕ ਕੀਠ ਦੀ ਵੱਡੀ
ਕਹੀ । ਪਹੋੜਾ (ੜੀ) ॥

ਮ

ਮ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਤੀਹਵਾਂ ਅੱਖਰ,
ਮੈਆ ॥

ਮਈ, ਸ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਸਾਲ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥

ਮਸ, ਪੁ:—ਗਭਰੂ ਦੀ ਉਂਗਦੀ ਦਾਹੜੀ ਦੇ
ਪਹਿਲੇ ਵਾਲ, ਸਿਆਹੀ ॥

ਮਸ ਭਿੰਨਾ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਗਭਰੂ ਦੀ ਦਾਹੜੀ
ਮਸ ਭੇਉਂ } ਉਂਗਣ ਲੱਗੇ ॥

ਮੱਸ, ਸ:—ਸਿਆਹੀ, ਕਾਲਕ, ਕੱਜਲ ॥

ਮੱਸ ਫੁੱਟਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਦਾਹੜੀ
ਮੱਸ ਭਿੰਗਣੀ } ਉਂਗਣੀ ॥

ਮੱਸ ਭਿੰਨਾ }
ਮੱਸ ਭੇਉਂ(ਉਂ) } ਵਿ:—'ਮਸ ਭਿੰਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਸਹਰਾ, ਪੁ:—ਮਸਾਲ, ਪਟੀੜਾ ॥

ਮਸਹਰੀ, ਸ:—ਮੱਛਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਨ ਲਈ ਮੰਜੇ
ਉੱਤੇ ਤਾਨਣ ਵਾਲਾ ਮਹੀਨ ਕਪੜਾ ॥

ਮਸਕੀਨੀ

ਮਸਹੁਰ, ਵਿ:—ਉੱਘਾ (ਘੀ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਥ
ਜਾਨਣ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮਸਹੁਰੀ, ਸ:—ਮਸਹੁਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਮਸਕ, ਸ:—ਲਿਖਾਈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ
ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਉਹ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ
ਨੂੰ ਨੇ ਦੀ ਨਕਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਾਣੀ ਪਾਣ
ਵਾਲੀ ਖੋਲ (ਕਮਾ ਕੇ ਸੀਤੀ ਹੋਈ) ॥

ਮਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਅਕਸ਼ਾਉਣਾ, ਹਿੱਲਣਾ,
ਦੰਬਣਾ, ਘੁੰਦਣਾ, ਪੀੜ ਆਇਕ ਨਾਲ
ਐਂਠਣਾ ॥

ਮਸਕਰਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਜੋ ਹੱਸਾ ਠੱਠਾ ਕਰੇ, ਮਖੇ-
ਲੀਆ ॥

ਮਸਕਰੀ, ਸ:—ਹੱਸਾ ਠੱਠਾ, ਹੱਸਾ ਠੱਠਾ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਮਸਕਲਾ, ਪੁ:—ਤਲਵਾਰ ਆਇਕਾਂ ਤੋਂ ਜੰਗਲ
ਲਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਮਸਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਸ਼ਾਉਣਾ, ਹਿਲਾਉਣਾ,
ਸਰੀਰ ਦੇ ਐਂਠਣ ਕਰਕੇ ਕਪੜੇ ਪਾੜ
ਲੈਣਾ ॥

ਮਸਕੀਜਾ, ਸ:—ਫੋਰੀ ਜੋਹੀ ਮਸਕ (ਭਿਸਤੀ
ਦੀ) ॥

ਮਸਕੀਨ, ਵਿ:—ਨਿਮ੍ਹ, ਅਧੀਨ, ਹੀਣਾ,
ਗਰੀਬ ॥

ਮਸਕੀਨੀ, ਸ:—ਹਲੀਮੀ, ਅਧੀਨਗੀ,
ਗਰੀਬੀ ॥

ਮੱਸਣਾ

ਮੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਆਹੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਦੁਆਵਾਂ ਮਿਲਾਉਣਾ ॥

ਮਸਤ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਰਤ, ਨਸ਼ਟੀ, ਹੰਕਾਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਯਾ ਹੋਯਾ, ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਣ, ਪਾਗਲ, ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ॥

ਮਸਤ ਗੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਮਸ਼ੀਤ (ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਮਸਤ ਮਲਾਣਾ, ਵਿ:—ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਮੌਜੀ ॥

ਮਸਤਕ, ਪੁ:—ਮੱਥਾ ॥

ਮਸਤਕੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਗ੍ਰੰਥ 'ਦੁਆ
ਮਸਤਕੀ ਰੁਮੀ } ਵਾਕਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਮਸਤਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸਤ ਹੋਣਾ, ਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਮਸਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸਤ ਕਰਨਾ, ਜੋਸ਼ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ॥

ਮਸਤਾਨਾ, ਵਿ:—ਮਸਤ, ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ, ਖੁਸ਼ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਮਗਨ (ਫਕੀਰ), ਯੁਗਨਾ ॥
ਪੁ:—ਮਸਤ ਫਕੀਰ ॥

ਮਸਤਾਨੀ, ਸ:—ਮਸਤ, ਫਕੀਰਨੀ ॥

ਵਿ:—ਮਸਤੀ ਵਾਲੀ (ਚਾਲ) ॥

ਮਸਤਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਾ ਬੂਟਾ ॥

ਮਸਤੀ, ਸ:—ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬੇ ਹੋਸ਼ੀ, ਕਾਮ ਜਾਂ ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਜੋਸ਼, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮਗਨ ਹੋਣਾ, ਜਾਅਨੀ ਦਾ ਜੋਰ, ਕਵਾਰ ਹੀਦਲ ॥

ਮਸਲਨਾ

ਮਸਤੀ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਜਾ ਦੇਣੀ, ਮਸਤ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮਸਤੀ ਚੜ੍ਹਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਾਮ ਦਾ
ਮਸਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ } ਜੋਸ਼ ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਮਸਤੂਲ, ਪੁ:—ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਥੰਮ੍ਹ ॥

ਮਸਤੇਵਾ, ਪੁ:—ਕਾਮ ਜਾਂ ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਜੋਸ਼, ਮਸਤੀ ਜੋਰ ॥

ਮਸੰਦ } ਪੁ:—ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਲੋਕੇ ਗੁਰੂ
ਮਸੰਦ } ਦੀ ਭੇਦ ਕਰੇ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ॥

ਮਸੰਦਣੀ, ਸ:—ਮਸੰਦ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਮਸਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਠਾਜ ॥

ਮਸਰੀ, ਸ:—ਮਸਰ ਵਰਗੀ ਪਰ ਨਿੱਕੀ ਦਾਲ, ਹਰੀ ਅਖੀ ॥

ਮਸਦੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਮੀ ਅਤੇ ਸੁਤੀ ਗਰਭ, ਕਪੜਾ ॥

ਮਸਰੂਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼, ਮਸਤ, ਮੌਜ ਵਿੱਚ ॥

ਮਸਲਚੀ, ਪੁ:—‘ਮਸਾਲਚੀ’ ਦੇਖੋ ॥

ਮਸਲਤ, ਸ:—ਸਲਾਹ, ਗੁਰਮਤਾ, ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ ॥

ਮਸਲੰਦ, ਸ:—ਫਰਸ਼ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਰੀ ॥

ਮਸਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲਣਾ, ਦਲਣਾ, ਲਤਾਜਨਾ ॥

ਮਸਲਾ

ਮਸਲਾ, ਪੁ:—ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਅਸੂਲ ॥

ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਔਖੀ ਗੱਲ ਚੁੱਕ ਲੈਣੀ ॥

ਮਸਲੇ ਛਾਂਟਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਜਤਾ ਕਰਨੀਆਂ ॥

ਮਸਲੇ ਦਾਰ, ਸਿ:—ਹੁੱਸਤੀ, ਦੋਸ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਸਵਾਕ, ਸ:—ਦੰਦ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮੁਸ-ਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੋਟੀ ਚਾਤਣ (ਕਰਨੀ, ਵੇਰਨੀ) ॥

ਮਸਵਾਟਾ, ਸ:—‘ਮਸਾਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਸਵਾਰ, ਪੁ:—ਘਰ ਜਾਂ ਹੋਰੀ ਦਾ ਕਿਰਾਸਾ, ਮੁਹਾਰ ॥

ਮਸਾ, ਪੁ:—ਉਜੁ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਅਤੇ ਗਿੱਚੀ ਉੱਤੇ ਗਿੱਲੇ ਹੱਥ ਵੇਰਨਾ ॥

ਮੱਸਾ, ਪੁ:—ਮਹੁਕਾ ॥

ਮਸਾ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਔਖੇ ਹੋਕੇ, ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ

ਮਸਾਂ ਜੇਹੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਔਖੇ ਹੋਕੇ ॥
ਮਸਾਂ ਕਰਕੇ }
ਮਸਾਂ ਮਸਾਂ }

ਮਸਾਇਕ, ਪੁ: (ਬਹੁ:)—ਸੋਸ, ਭਲੇ ਲੋਕ, ਮਹਾਤਮਾ ॥

ਮਸਾਹੂਰ } ‘ਮਸਹੂਰ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਮਸਾਹੂਰੀ }

ਮਸਾਣ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮੁਰਦੇ ਸਾੜਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਜੜੇ ਹੋਏ ਮੁਰਦੇ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ॥

ਟਕੇ ਪਿੱਛੇ ਮਸੀਤ ਢਾਉਣੀ

ਮਸਾਣ ਭੂਮ } ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਰਦੇ
ਮਸਾਣ ਭੂਮਕਾ } ਸਾੜਦੇ ਹਨ ॥
ਮਸਾਣ ਭੂਮੀ }

ਮਸਾਂਤ } ਸ: ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮਰੀਏ ਦਾ
ਮਸਾਂਦ } ਵੇਕਰਨਾ ਦਿਨ ॥

ਮਸਾਨਾ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪਿਸ਼ਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ॥

ਮਸਾਨੀ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂ ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਸੁਆਹ
ਮਸਾਨੀਆ } ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਮਸਾਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਮਸਾਲ, ਸ:—ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ, ਨਮੂਨਾ, ਚਾਨਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਾਖਾ ॥

ਮਸਾਲਚੀ, ਪੁ:—ਮਸਾਲ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਸਾਲਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ ਨੂੰ ਸੁਆਦਲੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਹਲਦੀ ਮਿਰਚ ਆਦਿਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬਣੇ ॥

ਮਸਿਐਹਰਾ, ਪੁ:—ਸੋਸ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਮਸੀਹਾ, ਪੁ:—ਮਰਸੀਹਾ ਵੇਖੋ ॥

ਮਸੀਣ, ਸ:—ਕਲਾ, ਕਾਰੀਗਰੀ ਦਾ ਸਮਿਆਨ ॥

ਮਸੀਤ, ਸ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਨਿਆਜ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਘਰ ॥

ਟਕੇ ਪਿੱਛੇ ਮਸੀਤ ਢਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੜੇ ਯਾਰੇ ਲਈ ਬੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਮਸ਼ੁਆਕ

ਮਸ਼ੁਆਕ } 'ਮਸ਼ੁਆਕ' ਅਤੇ 'ਮਸ਼ੁਆਰ' ਵੇਖੋ ॥
ਮਸ਼ੁਆਰ }

ਮੱਸੂ, ਸ਼:—ਮੱਸ, ਸਿਆਹੀ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਰੁੱਖ ॥

ਮੱਸੂ ਭੇਉਂ ਵੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੱਸ ਰੁੱਟਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਸ਼ੁਹਰਾ, ਪੁ:—ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਉਪਰਲਾ ਮਾਸ, ਵੱਦ ॥

ਮਸ਼ੁਕ, ਪੁ: ਸ਼:—ਪ੍ਰੀਤਮ, ਪਿਆਰਾ (ਰੀ),
ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਆਸ਼ਕ ਹੋਵੇ ॥

ਮਸ਼ੁਕੜਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ੁਕ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਮਸ਼ੁਕੀ, ਸ਼:—ਮਸ਼ੁਕ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਮਸ਼ੁਮ, ਪੁ:—ਅਣਜਾਣ, ਏ ਗੁਨਾਹ, ਬੱਚਾ ॥

ਮਸ਼ੁਰ, ਪੁ:—ਮਸਰ, ਇੱਕ ਅਨਾਜ ॥

ਮਸ਼ੁਲ, ਪੁ:—ਛਾੜਾ, ਟਿੱਕਸ, ਰਾਕ ਦਾ ਖਰਚ,
ਚੁੰਗੀ ॥

ਮਸ਼ੁਲੀਆ, ਪੁ:—ਮਸ਼ੁਲ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਰਕਾਰੀ
ਨੌਕਰ ॥

ਮਸ਼ੋਹਸ (ਸੁ), ਸ਼:—ਸੱਸ ਦੀ ਭੇਲ ॥

ਮਸ਼ੋਰ } ਪੁ:—ਮਾਸੀ ਦਾ ਪੁੜ੍ਹ ॥
ਮਸ਼ੋਰਾ }

ਮਸ਼ੋਰ ਭਰਾ (ਭਾਈ) } ਪੁ:—ਮਾਸੀ ਦਾ ਪੁੜ੍ਹ ॥
ਮਸ਼ੋਰਾ ਭਰਾ (ਭਾਈ) }

ਮਸ਼ੋਰ (ਰੀ) ਭੈਟ, ਸ਼:—ਮਾਸੀ ਦੀ ਧੀ ॥

ਮਸ਼ੋਬਤ

ਮਸ਼ੋਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਫਸੋਸ ਕਰਨਾ, ਵਿਲਕਣਾ,
ਦੁਖੜੇ ਹੋਣਾ ॥

ਮਸ਼ੋਹਜਰਾ (ਜ਼ਾ) } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸਵੇਰ ਦਾ
ਮਸ਼ੋਹਜਰਾ (ਜ਼ਾ) } ਵੇਲਾ, ਪਹਿ ਰੁੱਟਣਾ ॥

ਮਸ਼ੋਹਰਾ, ਪੁ:—ਸੱਸ ਦੀ ਭੇਲ ਦਾ ਬੋਝ ॥

ਮਸ਼ੋਦਾ, ਪੁ:—ਖਰੜਾ, ਅਸਲੀ ਲਿਖਤ, ਭਰਖੀਰ
ਮਤਾ ॥

ਮਸ਼ੋਸਲੀ, ਸ਼:—ਮਹਾਸੁੱਲ ਦਾ ਕੰਮ, ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ
ਭਲਾ ॥

ਮਸ਼ੁਲ, ਪੁ:—'ਮਸ਼ੁਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਸ਼ੁਕਮੀ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ
ਵੇਖੋ ਵੇਖੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਮਸ਼ੋਤ, ਪੁ:—ਵਡਿਆਈ, ਵਡੱਪਣ, ਬਜ਼ੁਰਗੀ ॥

ਮਸ਼ੋਤ, ਪੁ:—ਸ਼ੰਤ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸਰਦਾਰ, ਪੰਥ
ਦਾ ਮੁਖੀਆ, ਮੌਰਾ ਦਰਸਨੀਕ ਆਦਮੀ ॥

ਮਸ਼ੋਤਣੀ, ਸ਼:—ਮਸ਼ੋਤ ਦੀ ਵਰ੍ਹਣੀ, ਸਬ ਤੋਂ
ਵੱਡੀ ਸੰਤਣੀ ॥

ਮਸ਼ੋਤਮ, ਪੁ:—'ਮਸ਼ੋਤਮ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਸ਼ੋਤਾਈ } ਮਸ਼ੋਤ ਦੀ ਪਦਵੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ
ਮਸ਼ੋਤੀ } ਕੰਮ ॥

ਮਸ਼ੋਬਤ, ਸ਼:—ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ, ਦੋਸਤੀ, ਨੇਹੇ
ਪ੍ਰੀਤ (ਕਰਨੀ, ਰੱਖਣੀ) ॥

ਮਹੱਬਤ

ਮਹੱਬਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਹੱਬਤ ਕੀਤੀ
ਮਹੱਬਤੀ, ਪੁ: } ਜਾਵੇ ॥

ਮਹੱਬੁਥ, ਪੁ:—ਮਸ਼ੁਕ, ਪਿਆਰਾ, ਪ੍ਰੀਤਮ ॥

ਮਹੱਮਦੀ, ਵਿ:—‘ਮਹੱਮਦੀ’ ਵੇਖੋ ।

ਮਹੱਮਾਣ, ਪੁ:—ਪਰਾਹੁਣਾ, ਜੁਆਈ ॥

ਮਹੱਰਹਮਤ, ਸ:—ਮੇਹਰਬਾਨੀ, ਕਿਰਪਾ, ਦਯਾ ॥

ਮਹੱਰਾ, ਪੁ: } ‘ਮਹਿਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਹੱਰੀ, ਸ: }

ਮਹੱਲ, ਪੁ:—ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਘਰ, ਹਵੇਲੀ ॥

ਮਹੱਲਾ, ਪੁ:—ਗਲੀ, ਕੂਚਾ, ਕਟੜਾ ॥

ਮਹੱਵਾ, ਪੁ:—‘ਮਹੁਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਹਾ (ਹਾ), ਵਿ:, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਵੱਡਾ, ਉੱਚਾ,
ਪ੍ਰਤਾਪੀ, ਬਹੁਤ ॥

ਪੁ:—ਦੀਦ ਖੰਦ ਦੇ ਬਹੁੰਦੇ ਦੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਮੇਲਣ
ਵਾਲੀ ਧਾਤ ਦੀ ਪੱਟੀ ਜਾਂ ਤਾਰ, ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ
ਗਹਿਣਾ ॥

ਮਹਾਂ ਪਰਬਾਦ, ਪੁ:—ਦੇਵਤਾ ਦਾ ਭੋਗ, ਮਾਸ
(ਸਿੱਖਾਂਦੀ ਬੋਲੀ), ਬਕੀ ਕਿਰਪਾ ॥

ਮਹਾਂ ਪਰਲੂ (ਲੋ), ਸ:—ਜਿਸ ਪਰਲੂ ਵਿਚ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਮੇਤ ਸਭ ਕੁਝ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ॥

ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ (ਸ), ਪੁ:—ਮਹਾਤਮਾ, ਵੱਡਾ
ਆਦਮੀ, ਸੰਤ ॥

ਮਹਾਇਣ

ਮਹਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ } ਪੁ:—ਅਚਾਰਜ, ਮੁਰਵੇ, ਦਾ
ਮਹਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ } ਧਾਨ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਤ ਦੇ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ॥

ਮਹਾ ਭਾਰਤ, ਪੁ:—ਪਾਂਡਵਾਂ ਕਰਵੀ ਦੀ ਲੜਾਈ,
ਜਿਸ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚ ਉਸ ਲੜਾਈ ਦਾ ਹਾਲ
ਹੈ ॥

ਮਹਾਂ ਮਰੀ } ਸ:—ਬੜਾ, ਖਿਲਰਨ ਵਾਲਾ
ਮਹਾਂ ਮਾਰੀ } ਰੋਗ, ਪਲੇਗ ਆਦਿਕ ॥

ਮਹਾਂ ਮਾਈ, ਸ:—ਦੇਵੀ, ਜੁਆਲਾਮੁਖੀ ॥

ਮਹਾ ਰਾਜ } ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਰਾਜਾ, ਪਰਮੇਸਰ,
ਮਹਾਂ ਰਾਜ } ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ॥

ਮਹਾਰਾਜਾ, ਪੁ:—ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਵੱਡਾ
ਰਾਜਾ, ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ॥

ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਧਿਰਾਜ, ਪੁ:—ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਹਾ
ਰਾਜਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੇਕ ਰਾਜ
ਹੋਣ ॥

ਮਹਾਰਾਣੀ, ਸ:—ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ, ਮਲਕਾ, ਪਟ-
ਰਾਣੀ, ਉੱਚੀ ਜ਼ੁਲ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ॥

ਮਹਾਂ ਲੱਖਮੀ ਦਾ ਪੌਰਾ, ਪੁ:—ਲੱਖਮੀ ਦੇਵੀ ਦੇ
ਨਾਉਂ ਦਾ ਧਾਗਾ ਜੋ ਹਿੰਦੁਆਂ ਬਾਦੀ ਵਿਚ
ਵੀਣੀ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਮਹਾਉਤ, ਪੁ:—ਹਾਥੀ ਨੂੰ ਹੱਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਹਾਉਰ } ਪੁ: ਸ:—ਭਾਖ ਤੋਂ ਕਵਿਆ ਹੋਯਾ
ਮਹਾਉਲ } ਇਕ ਲਾਲ ਰੋਗ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਰੁੱਖ ॥

ਮਹਾਇਣ, ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਬਾਰਾ ਕੰਠ,
ਭੀੜ ॥

ਮਹਾ ਸਤੀ

ਮਹਾ ਸਤੀ, ਸ:—ਬੜੀ ਸਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਾ ਹਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਸਤੀ ॥

ਮਹਾਸਲ } ਪੁ:—ਵਸਲ ਦੇ ਰਾਖੇ ਲਈ ਮਲ
ਮਹਾਸਿਲਰ } ਖਿੱਛੇ ਇੱਕ ਪਾਈ ਜੋ ਵੱਧ ਦਸ-
ਤਰੀ ਲਈ ਜਾਵੇ ॥

ਮਹਾਸਾ (ਸੈ), ਵਿ:—ਆਰੀਆਂ ਸਮਾਜੀਆਂ ਨੂੰ
ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਮਹਾਸੁੱਲ, ਪੁ:—ਜੋ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ ਅਨਾਜ ਦੇ
ਵਸਲ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕਰੇ ॥

ਮਹਾਜਣ, ਪੁ:—ਸੋਠ, ਸ਼ਹੁਕਾਰ, ਸੁਦਾਗਰ,
ਕਿਰਾੜ ॥

ਮਹਾਜਨੀ, ਵਿ:—ਮਹਾਜਣ ਦਾ ॥
ਸ:—ਇੱਕ ਤਰੀ ਦੀ ਹਿੰਦੀ, ਲੰਡੇ ॥

ਮਹਾਣੀ, ਸ: } ਅਨਾਰਦਾਨੇ ਅੰਬਰੁਰ ਆਦਿਕ
ਮਹਾਣੁ ਪੁ: } ਪਾਕੇ ਰਿੱਧੀ ਹੋਈ ਚੌਲਾਂ ਦੀ
ਖਿੱਛ ਆਦਿਕ ॥

ਮਹਾਤਮ, ਪੁ:—ਵਡਿਆਈ, ਮਹਿਮਾ, ਵੀਰੋ ਕੰਮਾਂ
ਦਾ ਪੁੰਨ, ਜਿਸ ਪੱਥੀ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹਾ ਪੁੰਨ
ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਮਹਾਤਮਾ, ਵਿ: } ਸੰਤ, ਨੇਕ ਆਦਮੀ, ਭਲਾ
ਪੁ: } ਪੁਰਖ ॥

ਮਹਾਲ, ਪੁ:—ਵੇਲਣੇ ਦੀ ਥੀਮੀ ॥
ਵਿ:—ਅੱਖੀ ਅਣਹੋਣੀ ਗੱਲ ॥

ਮਹੱਲਾ, ਪੁ:—ਮਹੱਲਾ, ਗਲੀ ॥

ਮਹਾਵਟ, ਪੁ:—ਮਾਘ ਜਾਂ ਸਿਆਲ ਦਾ ਮੀਂਹ ॥

ਮਹਿਜਰ ਖਾਨੌ

ਮਹਿ, ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾੜਾ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ
ਪਸ਼ੂ ਮੱਝ ॥

ਮਹਿੰਆ, ਪੁ:—ਮਹਿੰ ਦਾ ਨਰ, ਸੰਢਾ, ਝੋਂਗਾ ॥

ਮਹਿਸੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ:)—ਰੀਮ ਦੇ ਮੋਜੇ ਜਾਂ
ਜਰਾਬੀ ॥

ਮਹਿਕ, ਸ:—ਖੁਸ਼ਬੋ, ਸੁਰੀਸ, ਢੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਮਹਿਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਬੋ ਦੇਣਾ, ਵੀਰੋ ਕੰਮਾਂ ਦੀ
ਸੋਭਾ ਹੋਣੀ ॥

ਮਹਿਕਣੀ, ਸ:—ਹਿੰਗ ॥

ਮਹਿਕਮਾ, ਪੁ:—‘ਮਹਕਮਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਹਿਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ਬੋ ਦੁਆਉਣੀ, ਖੁਸ਼ਬੋ
ਦਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਮਹਿਖਾਸਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੈਤ ਨੂੰ ਦੁਰਗਾ ਨੇ
ਮਾਰਿਆ ਸਾ ॥

ਮਹਿੰਗ, ਪੁ:—ਕਾਲ, ਚੀਜਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ
ਹੋ ਜਾਣੇ ॥

ਮਹਿੰਗ ਮੁੱਲਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ॥

ਮਹਿੰਗਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ, ਖਿਆਰਾ ॥

ਮਹਿਜਤ, ਸ:—ਮਸੀਤ ॥

ਮਹਿਜਰ } ਪੁ:—ਨਿਕੰਮਾ ਬਗੜਾ ॥
ਮਹਿਜੁਰ }

ਮਹਿਜਰ ਖਾਨੌ, ਪੁ:—ਬਗੜਾ, ਚੌਲਾ, ਰੋੜ੍ਹ ॥

ਮਹਿਜਰ ਨਾਮ

ਮਹਿਜਰ ਨਾਮਾਂ, ਪੁ:—ਅਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਕਾਹੀ ਦਾ ਯਾਗਤ ॥

ਮਹਿਜਰੀ } ਪੁ:—ਨਿਕੰਮਾ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥
ਮਹਿਜਰੀ }

ਮਹਿੱਟਰ, ਪੁ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਖਾਲ਼ ਦੀ ਮਾਂ ਨਹੀਂ ॥

ਮਹਿਤਾ, ਪੁ:—ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ, ਖਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਹਿੰਦੂ ਮੁਣਸ਼ੀ ॥

ਮਹਿਤਾਈ, ਸ:—ਵੱਧਪਣ, ਆਦਰ, ਮਾਣ, ਨਿਕੰਮੀ ਹੁੰਜਰ ॥

ਮਹਿੰਦੜ, ਪੁ:—ਮਹਿੰਦੀ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਪਤ੍ਰ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਮਹਿੰਦੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਪਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਭੀਮਤਾਂ ਹਥ ਪੈਰ ਰੰਗਾਈਆਂ ਹਨ (ਲਾਉਣਾ), ਦਹਿਅਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਜੋ ਸਵਾਰੀ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ॥

ਅਮਾਮ ਮਹਿੰਦੀ, ਪੁ:—ਕਿਆਮਤ ਤੋਂ ਬੜਾ ਚਿਰ ਪਹਿਲੇ ਜੋ ਪਿਕੰਬਰ ਆਵੇਗਾ (ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਤ ਮੁਜਿਬ) ॥

ਮਹਿਮਹਾਟ, ਪੁ:—ਸੁਰੀਧ, ਮਾਹਕ, ਖੁਸ਼ਬੋ ਦਾ ਫੈਲਣਾ ॥

ਮਹਿਮਾ } ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਸੇਭਾ, ਰੋਣਕ,
ਮਹਿਮਾ } ਉਸਤਤ (ਕਰਨਾ) ॥

ਮਹਿਰ, ਪੁ:—ਅਰਾਈ ਅਤੇ ਹੁੰਜਰ ਵਾਸਤੇ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ, ਲੰਬਰਦਾਰ, ਮਸੂਲ

ਮਹਿਜ

ਲੈਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਰਕਮ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਿਕਾਹ ਦੇ ਵੇਲੇ ਰਲਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬੀਵੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਕਰਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਬੰਨ੍ਹਣਾ) ॥

ਮਹਿਰਖਾਈ, ਸ:—ਜੋ ਚੋਰ ਨੂੰ ਵਧੇ ਚੋਰ ਵੱਡੇ ਦਾ ਅਨਾਮ ॥

ਮਹਿਰਮ, ਵਿ:—ਵਾਕਬ, ਜਾਨੁ ॥

ਪੁ:—ਯਾਰ, ਦੋਸਤ (ਹੋਣਾ) ॥

ਮਹਿਰਮੀ, ਸ:—ਵਾਕਬੀ, ਇਲਮ ॥

ਮਹਿਰਾ, ਪੁ: } ਝੀਉਰ, ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲੀ
ਮਹਿਰੀ, ਸ: } ਜਾਤ ॥

ਮਹਿਰਾਈ, ਸ:—ਮਹਿਰ ਜਾਂ ਲੰਬਰਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮਹਿਰੀ, ਸ:—ਝੀਉਰੀ, ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲੀ, ਲੰਬਰਦਾਰਨੀ, ਹੁੰਜਰੀ, ਅਗਾਇਨ, ਦੂਜੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਮਹਿਦੂ, ਸ:—ਮਹਿ, ਮੱਝ, ਝੰਟੀ ॥

ਮਹਿਲ, ਪੁ: ਸ:—ਹਵੇਲੀ, ਭਾਰਾ ਮਕਾਨ, ਗਨੀ, ਕੁਲਵੰਤੀ, ਸਭ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ॥

ਮਹਿਲਾ, ਪੁ:—ਪੁਲਾਹ ਦੀ ਭਾਲੀ ਜਾ ਝੰਡੀ ॥

ਵਿ:—ਮਜਲਾਂ ਵਾਲਾ (ਦੁਮਹਿਲਾ ਮਕਾਨ) ॥

ਮਹਿਲਾਇਤ, ਸ:—ਮਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਹਵੇਲੀਆਂ ਦਾ ਕੋਠ ॥

ਮਹਿਜ, ਸ:—ਅਨਾਜ ਗਾਹਨ ਵਾਲੇ ਬਲਦ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੀੜ ॥

ਮਹੀ

ਮਹੀ } ਸ:—ਮਹਿੰ, ਮੋੜ, ਝੋਟੀ ॥
ਮਹੀ }

ਮਹੀਵਾਲ, ਪੁ:—ਜੋ ਮੱਝਾ ਥਾਏ, ਸੋਹਣੀ ਦਾ
ਆਸਕ ॥

ਮਹੀਅਲ, ਸ:—ਧਰਤੀ, ਬਲ ॥

ਮਹੀਣ, ਵਿ:—ਨਿੱਕਾ, ਬਰੀਕ, ਸੁਖਮ, ਸੜਾ ॥

ਮਹੀਨਾ, ਪੁ:—ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਤੀਹ
ਦਿਨ, ਚਾਰ ਅਠਵਾਰੇ, ਮਹੀਨੇ ਦੀ
ਤਲਬ ॥

ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮਹੀਨੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰ ਮਹੀਨੇ, ਠੀਕ
ਮਹੀਨੇ ਖਿੱਛੋ ॥

ਮਹੀਪ } ਪੁ:—ਰਾਜਾ ॥
ਮਹੀਪਤ }

ਮਹੁਕਾ, ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਕਾਲੀ ਜੇਹੀ ਸ਼ਰ੍ਹਰੀ
ਜਾ ਗੀਵ ॥

ਮਹੁਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਹਿਰ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ, ਵਿਹੀ ॥

ਮਹੁਰੀ, ਸ:—ਜਹਿਰ ਵਾਲਾ ਢੋੜਾ ॥

ਮਹੁਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੁੱਖ ਜਿਸ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ
ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਬੀਆਂ ਦਾ ਤੇਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ॥

ਮਹੁਰਤ, ਪੁ:—ਸਗਲ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਸੰਤ, ੧੨
ਫ਼ਿਲ ॥

ਮਹੁਰਤ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਹੁਰਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਹਰ
ਪੈਣਾ ॥

ਮਕਈ

ਮਹੁਰਤ ਕੱਢਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਤਿਸ਼ ਦਾ ਲੇਖਾ
ਮਹੁਰਤ ਵਿਚਾਰਨਾ } ਕਰ ਕੇ ਮਹੁਰਤ ਮਲੂਮ
ਮਹੁਰਤ ਵੇਖਣਾ } ਕਰਨਾ ॥

ਮਹੇਸ਼ } ਪੁ:—ਮਹਾ ਦੇਉ, ਸ਼ਿਵ ਜੀ ॥
ਮਹੇਸਰ }
ਮਹੇਸੁਰ }

ਮਹੇਸਰੀ, ਪੁ:—ਮਹਾ ਦੇਉ ਦਾ ਉਪਾਸਕ, ਇੱਕ
ਭਰਾਂ ਦੇ ਬਾਣੀਏ ।

ਮਹੇਣਮਾਂ (ਵ), ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਦੀ ਬੁੜ, ਲਵੇਰੇ
ਦਾ ਘੋਟਾ ॥

ਮਹੇਲਾ, ਪੁ:—ਘੋੜਿਆਂ ਲਈ ਉਥਾਲੇ ਹੋਏ ਮੋਠਾ ॥

ਮਹੇਲੀ, ਵਿ:—ਥੇ ਪਰਵਾਹ, ਗਾਵਲ ॥

ਮਹੇਜ਼, ਪੁ:—ਘੋੜ ਦੀ ਮੇਲ, ਭਾਏ ਹੋਏ ਮੱਖਣ
ਦੀ ਛਾਹ ॥

ਮਹੈਣ, ਪੁ:—‘ਮਹਾਇਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਹੈਛਾ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣੇ ਮਹੈਰ ਦੇ ਮਰਠ ਉੱਤੇ
ਨਵੇਂ ਦਾ ਗੱਦੀ ਪੁਰ ਬੈਠਣਾ, ਉਸ ਵੇਲੇ
ਦਾ ਕੱਠ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ॥

ਮਹੈਤ (ਥ), ਪੁ:—ਹੱਥੀ ਨੂੰ ਹੱਥਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੱਕ, ਸ:—ਆਕੜ, ਆਣ, ਪਤ ॥

ਮੱਕ ਝਾੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤ ਉਝਾਰਨੀ ॥

ਮਕ } ਸ:—ਇੱਕ ਅਨਾਜ, ਮੱਢੀ ਜੁਆਰ ॥
ਮਕਈ }

ਮਕਨਾ

ਮਕਨਾ, ਪੁ:—ਨਵਰਨੀ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਕਪੜਾ,
ਓੜਣੀ ॥

੧੩:—ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦਾ (ਹਾਥੀ) ॥

ਮਕਥਰਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਮੜ੍ਹੀ ਉੱਤੇ
ਥਪਿਆ ਹੋਯਾ ਸੋਹਣਾ ਪੱਕਾ ਮਕਾਨ, ਰੋੜਾ ॥

ਮਕਰ, ਪੁ:—ਫਰੇਬ, ਛਲ, ਬਹਾਨਾ ਦਿਖਾਵਾ,
ਖੋਈਆਣੀ, ਇੱਕ ਰਾਸ, ਮਾਘ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ॥

ਮਕਰ ਹੱਥਾ, ਵਿ:—ਖਖੀੜੀ, ਫਰੇਬੀ, ਬੁਠਾ,
ਖੋਈਆਣਾ ॥

ਮਕਰ ਚਾਨਣੀ, ਸ:—ਬੱਦਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇ
ਆਈ ਹੋਈ ਚੰਦ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ॥

ਮਕਰੰਦ, ਪੁ:—ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਸਹਿਤ ॥

ਮਕਰਾਇਤ, ਸ:—ਜੋ ਥਾਤ ਸਰਾ ਮੁਜਿਬ ਨਹੀਂ,
ਮਨਾਹੀ ॥

ਮਕੱਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰਨੀਰ ਦਾ ਰੁੱਖ ॥

ਮੱਕੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਇੰਡਾ, ਲੋਭੀ ਆਦਮੀ,
ਛਲੀਆ ॥

ਮਕੜਾ } ਪੁ:—ਹਲਟ ਜਾਂ ਕੋਲ੍ਹ ਦੀ ਉਹ ਲੰਮੀ
ਮੱਕੜਾ } ਲੋਕਤ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਲਦ ਲੰਗੇ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ ॥

ਮਕੜੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਟਿੱਭੀ ॥

ਮੱਕਾ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਤੀਰਥ, ਅਰਬ ਦੇਸ
ਦੇ ਜਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਮਹਮਦ ਸਾਹਿਬ
ਜਨਮੇ ॥

ਮਕਾਨ, ਪੁ:—ਘਰ, ਹਵੇਲੀ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ,
ਤਕੀਆ ॥

ਮਖ

ਮਕਾਨ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ॥

ਮਕਾਮ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਂ, ਜਗਾ, ਰੋਗਾ, ਅਟਕਾਉ ॥

ਮਕਾਮ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਹਿਰ ਨਾ, ਅਟਕਣਾ,
ਰੋਗਾ ਲਾਉਣਾ ॥

ਮਕਾਮ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਕਾਮ ਫਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ
ਦਣਾ ॥

ਮਕਾਮੀ, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਥਾਂ ਦਾ ॥

ਮੱਕਾਰ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਜੋ ਮਕਰ ਕਰੇ, ਫਰੇਬੀ,
ਪਖੰਡੀ ॥

ਮਕਾਰਾਂ, ਸ:—ਮਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਨਾਨੀ ॥

ਮਕਾਲ, ਸ:—ਝਗੜਾ, ਅਪ ਜੜ੍ਹ, ਨਮੋਬੀ ॥

ਮੱਕੀ, ਸ:—ਮਕਈ, ਮੱਦੀ ਜੁਆਰ ॥

ਮੱਕੂ, ਪੁ:—ਨੌਚੇ ਦਾ ਉਹ ਛੋਕ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਚਿਲਮ
ਰੱਖੀਦੀ ਹੈ ॥

ਮੱਕੋ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜੋ ਕਈਆਂ ਰੋਗਾਂ ਦੀ
ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਮੱਕੌਲ, ਪੁ:—ਸ:—ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਕਕ
ਅਤੇ ਪੀਰ ਕੇ ਵਰਕ ਕੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਵਰਤਦੇ
ਹਨ। ਉਸ ਨਾਲ ਵਰਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਮ ਦਿਆਂ
ਪਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੰਥੜਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ-
ਕਾਰ ਰੱਖਕੇ ਕੁੱਟਦੇ ਹਨ ॥

ਮੱਕੌੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਲਾ ਕੀੜਾ, ਕਾਵੀ ॥

ਮੱਕੌੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਮੱਕੌੜਾ, ਕੀੜੀ ॥

ਮਖ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਮੱਖੀ। 'ਸੇ' ਆਖਿਆ ॥

ਮੱਖ

ਮੱਖ, ਪੁ:—ਮੱਟੀ ਮੱਖੀ, ਮੱਛਰ, ਝੀਰ ਮਾਰਨ
ਵਾਲੀ ਮੱਖੀ ॥

ਮਖਸੂਦ, ਪੁ:—ਇਕ ਕਾਠ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਕੜਾਹੀ
ਵਿੱਚ ਵੇਰ ਕੇ ਹਲਵਾਈ ਮਠਿਆਈ ਬਣਾ-
ਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਮਖੱਟੂ, ਪੁ:—ਜੋ ਖੱਟੇ ਕਮਾਏ ਕੁਝ ਨਾ, ਨਿਕੀਆ
ਮਠੁੱਖ ॥

ਮੱਖਣ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਜਾਂ ਦਹੀਂ ਰਿੜਕ ਕੇ ਕੱਢੀ
ਹੋਈ ਥੰਧੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਮੱਖਣ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਜਾਂ ਦਹੀਂ ਰਿੜਕ
ਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮੱਖਣ ਕੱਢਣਾ ॥

ਮੱਖਣ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਲ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰੀ ਨੂੰ
ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ॥

ਮਖਣੀ, ਸ:—ਮੱਖਣ ॥

ਮਖਣੀਆ, ਪੁ:—ਮੱਖਣ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਖਤਬ, ਪੁ:—ਮਦਰਸਾ, ਜਿੱਥੇ ਫਾਰਸੀ ਅਰਬੀ
ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਮਖਤੂਲ, ਪੁ:—ਖੱਟ ਦਾ ਧਾਗਾ ॥

ਮਖਲੂਕ, ਪੁ:—ਸ਼ਰਿਫਤ, ਸੰਸਾਰ, ਰਚਨਾ,
ਲੋਕ ॥

ਮਖਾਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੈਂ ਆਖਿਆ ॥

ਮਖਾਸਰ, ਪੁ:—ਮਹਿਕਾਸਰ, ਵੇਖੋ ॥

ਮਖੁ

ਮਖਾਣਾ, ਪੁ:—ਇਲਾਕੀ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਠਿਆਈ,
ਇੱਕ ਬੂਟਾ ॥

ਮਖਿਆਇਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਮੱਖੀਆਂ ਤੋਂ
ਭਰਕਾਇਆ ਹੋਇਆ (ਬਲਦ) ॥

ਮੱਖੀ, ਸ:—ਲੋਕਾਂ ਜੇਹਾ ਬਹੁਤ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀੜਾ ਜੋ ਉਡਦਾ ਚਿਰਦਾ ਹੈ,
ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਮੁਹਰੇ ਦਾ ਉੱਭਰਿਆ ਹੋਯਾ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਜੀਉਂਦੇ ਮੱਖੀ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ
ਉੱਤੇ ਖਰਾਬੀ ਲਿਆਉਣੀ, ਬਹੁਤ ਝੂਠ
ਬੋਲਣਾ ॥

ਮੱਖੀ ਦੂਸ, ਪੁ:—ਕੀੜਾ, ਸੂਮ, ਰੁਪਏ ਦਾ
ਪਿਆਰਾ ॥

ਮੱਖੀ ਤੇ ਮੱਖੀ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰੀ ਨਕਲ
ਕਰਨੀ ॥

ਮੱਖੀਆਂ ਡਿਠਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲਾ ਹੋਣਾ,
ਸਫਾਈ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਮੱਖੀਆਂ ਡਿਠਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਕੀਮੇ ਬੈਠ-
ਮੱਖੀਆਂ ਮਾਰਨਾ } ਣਾ ॥

ਮਖੀਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਹਿਤ ਦੀ ਮੱਖੀ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਤ ਦੀ
ਮੱਖੀ ਦਾ ਛੱਤਾ, ਸ਼ਹਿਤ, ਮੱਖਿਓ ॥

ਮਖੀਲ, ਸ:—ਮੇਖ, ਕਿੱਲ, ਮਖੀਰ ॥

ਮਖੁ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰ, ਸਗੋਂ, ਬਲਕੇ, ਹੋਰ
ਬੀ ॥

ਮਖੇਸੀ

ਮਖੇਸੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ॥

ਮਖੇਰਣਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਉਪਰ ਲੀ ਵੰਮ ਦੀ ਝਾਲਰ (ਮੱਖੀਆਂ ਉਡਾਉਣ ਨੂੰ) ॥

ਮਖੋਲ, ਪੁ:—ਹੱਸਾ, ਠੱਠਾ, ਮੌਜੂ, ਮਸਕਰੀ ॥

ਮਖੋਲਣ, ਸ: } ਜੋ ਮਖੋਲ ਕਰੇ ॥
ਮਖੋਲੀਆ, ਪੁ: }

ਮੰਗ, ਸ:—ਮੰਗੀ ਹੋਈ ਕੁੜੀ, ਮੰਗੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼, ਵਸਲ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਘਰ ਬਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸੰਜਲੀ ਦਾ ਕੰਠ ਜਾਂ ਮੰਦਤ । ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਮੰਗ ਠੰਡੀ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਮੰਗਣੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੋ ਉਹ ਦਾ ਮਰ ਜਾਣਾ (ਕਿਸੇ ਦੀ) ॥

ਮੰਗ ਤੰਗ, ਸ:—ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਚੇਤ, ਗਰੀਬੀ ॥

ਮੰਗ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਲ ਜਾਂ ਘਰ ਬਨਾਉਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਮੰਦਤ ਮੰਗਣੀ ॥

ਮਗਜ, ਪੁ:—ਦਿਮਾਗ, ਗੁੱਦਾ, ਚਿੰਤਾ, ਬਰਬੁਜੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਬੀਜ, ਹੀਕਾਰ, ਅਕਲ, ਰਚਗਈ ॥

ਮਗਜ ਬਧਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਰ ਬਧਾਉਣਾ ॥

ਮਗਜ ਖਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਕਰਨਾ,
ਮਗਜ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ } ਸਿਰ ਬਧਾਉਣਾ ॥

ਮਗਨ

ਦਾਰ ਮਗਜ, ਪੁ:—ਖੀਰੇ ਬਰਬੁਜੇ ਕੱਦੂ ਅਤੇ ਤਰਬੂਜ ਦੇ ਬੀਜ ਜੋ ਦੁਆਵੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਹਨ ॥

ਥੇ ਮਗਜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਗਜ ਨਹੀਂ, ਥੇ ਅਕਲ ॥

ਮਗਜ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਬੋਲ ਕੇ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿਰ ਬਧਾਉਣਾ, ਮਗਜ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ॥

ਮਗਜੋਂ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਨਾਲ ਮਲੂਮ ਕਰਨੀ ॥

ਮਗਜੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਕਪੜੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਲਾਈ ਹੋਈ ਕੰਠੀ ॥

ਮੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਖਣਾ ਕਿ ਕੀਤਾ ਕੁਝ ਦਿਓ, ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਚਾਹੁਣਾ, ਬੋਲਤੀ ਕਰਨੀ, ਲੋੜਣਾ, ਭਾਲਣਾ, ਕੁੜਮਾਈ ਕਰਨੀ ॥

ਮੰਗਣਾ ਤੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਗਣਾ, ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਦਿਓ ॥

ਮੰਗਣੀ, ਸ:—ਕੁੜਮਾਈ, ਨਾਤਾ, ਸਾਕ ॥

ਮੰਗਤਾ, ਪੁ: } ਭਿਵਿਯਾ ਮੰਗੇ, ਵਕੀਰ,
ਮੰਗਤੀ, ਸ: } ਵਕੀਰਨੀ ॥

ਮਗਦ, ਪੁ:—ਮੱਠੀਆਂ ਕੁੱਦ ਕੇ ਗੁੜ ਮਿਲਾਇਆ ਹੋਯਾ ॥

ਮਗਨ, ਵਿ:—ਪੁਸ਼, ਅੰਦ, ਮੋਜ ਵਿੱਚ, ਰੱਤਾ ਹੋਯਾ ॥

ਮਗਰ

ਮਗਰ, ਪੁ:—ਪਿੱਠ, ਮੱਢੇ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ,
ਇੱਕ ਥਾਂਸ ॥

ਅਵ:—ਪਿੱਛੇ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ, ਬਾਦ, ਪਰ, ਜੇਕਰ ॥

ਮਗਰ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਸੋਰ ਪਾਕੇ ਉਸ
ਕੋਲੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਪੂਰੀ ਕਰਾਣ ਦਾ
ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਮਗਰ ਮੱਛ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਮੱਛੀ, ਸੰਸਾਰ, ਇੱਕ
ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਨੌਰ ॥

ਮੰਗਰ, ਪੁ:—ਮੱਘਰ ਵੇਲੇ ॥

ਮਗਰਾ, ਵਿ:—ਹੰਕਾਰੀ, ਸੋਮ, ਮਜਾਜੀ ॥

ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਮੱਢੇ ਉੱਤੇ
ਪਾਰਿਆ ਹੋਯਾ ਭਾਰ ॥

ਮਗਰਾ ਪੱਠੇ, ਪੁ:—ਜਿੰਨਾਂ ਭਾਰ ਪੱਠਿਆਂ ਦਾ
ਆਦਮੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾ ਸਕੇ ॥

ਮਗਰਾਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਰ, ਜੇ ਕਰ, ਸਾਇਦ,
ਨਿਗ ॥

ਮਗਰਾਈ, ਸ:—ਹੰਕਾਰ, ਮਜਾਜ, ਜਿਦ ॥

ਮਗਰੀ, ਸ:—ਫੈਨ ਦੀ ਜੌਤ ਦਾ ਉੱਗਾ ਹਿੱਸਾ,
ਘਾਹ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਮਗਰੂਰ, ਵਿ:—ਹੰਕਾਰੀ, ਅਭਮਾਨੀ, ਮਜਾਜੀ ॥

ਮੰਗਰੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਘਾਹ ॥

ਮਗਰੂਰੀ, ਸ:—ਹੰਕਾਰ, ਅਭਮਾਨ, ਮਜਾਜ,
ਆਕੜ ॥

ਮੰਗਲੀ

ਮਗਰੇ ਮਗਰ, ਅਵ:—ਠੀਕ ਪਿੱਛੇ, ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ
ਵਾਲੇ ॥

ਮਗਰੇ, ਅਵ:—ਪਿੱਛੇ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਪਿੱਛੇ, ਬਾਦ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ
ਕੰਮ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ॥

ਮਗਰੇ ਲਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਉਣਾ ॥

ਮੰਗਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਾਰਾ, ਸੋਮ ਤੋਂ ਅਗਲਾ
ਵਾਰ, ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਮੰਗਲ ਮੇਲਾ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ ਨੂੰ ਜੋ ਲੋਕਾਂ
ਦਾ ਕੰਠ ਹੋਵੇ ॥

ਮੰਗਲਾਚਰਣ, ਪੁ:—ਸੁਭ ਕੰਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ
ਗਣੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਉਸਤਤ
ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਮੰਗਲਾਚਾਰ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ
ਦਾ ਗੀਤ ॥

ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣਾ,
ਅਨੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਮੰਗਲਾ ਮੁਖੀ, ਸ:—ਕੰਜਰੀ, ਖੇਸਵਾ ॥

ਮੰਗਲੀਕ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਿਆਣ, ਜਿਸ
ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਮੰਗਲ ਹੋਵੇ ॥

ਮੰਗਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ, ਆਪ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਮੰਗਾਉਣਾ } ਫੇਜ਼ਲ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ,
ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਮਦੱਤ ਦੇਣੀ ॥

ਮੰਗੁਲੀ, ਸ:—ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਹੱਥ ਦਾ ਇੱਕ
ਗਹਿਣਾ, ਕੜਾ ॥

ਮੰਗੁ (ਗੁੰ)

ਮੰਗੁ (ਗੁੰ), ਪੁ:—ਗਉਆਂ ਜਾਂ ਮਹੀਆਂ ਦਾ
ਕਠ, ਚੋਣਾ ॥

ਮੰਗੇਤਰ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਮੂੰਹੋਂ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਦੀ ਕੁੜ
ਮੰਗੇਤਰ } ਮਾਈ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਮੱਘ, ਸ:—ਇੱਕ ਵਲ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਰਮ ਦੁਆ ॥

ਮੱਘ, ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਬੱਤਕ, ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਵਿਚਲੀ
ਤਾਬੀ ਜਾਂ ਝਰੋਖਾ ॥

ਵਿ:—ਖੁਸ਼, ਅਨੰਦ, ਮੌਜ ਵਿੱਚ ॥

ਮੱਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਲ ਪੈਣਾ, ਬਖਣਾ (ਕੋਲੇ
ਆਦਿਕ) ॥

ਮੱਘਣ, ਵਿ:—'ਮਗਨ' ਵੇਖ ॥

ਮੱਘਰ } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥
ਮੱਘਰ }
ਮੱਘਰੀ }

ਮੱਘਾ } ਪੁ:—ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਛਾਹ ਵਾਲਾ ਛੁੱਟਾ
ਮੱਘਾ } ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਇੱਕ ਨਵੇਂਤਰ ॥

ਮੱਘਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਝਾਣਾ, ਬਖਾਉਣਾ (ਕੋਲੇ
ਆਦਿਕ) ॥

ਮੱਘੀ, ਸ:—ਮੱਖਣ ਘੋਉ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਚਾਵੀ ॥

ਮੱਘੇਰ, ਪੁ:—ਮੱਘਰ ਦਾ ਮਹੀਨਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ
ਦਾ ਪਾਨ ॥

ਮੱਚ, ਪੁ:—ਤਾਕਤ, ਜੋਰ, ਦੁਸ਼ਤੀ, (ਦੁਆ ਦਾ)
ਅਸਰ (ਮਰਨਾ) ॥

ਮੱਚ ਮੱਚ, ਪੁ:—ਮਰਾਕਾ, ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ
ਨਖਰਾ ॥

ਮਚਾਉਣਾ

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਖਰੇ ਨਾਲ (ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ) ॥

ਮਚਕ, ਸ:—ਮਰਾਕਾ, ਨਖਰੇ ਦੀ ਚਲ
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਮਚਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਚਾਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਖਾਣਾ,
ਮਚਕਾਉਣਾ } ਨਖਰੇ ਨਾਲ ਚਲਣਾ, ਐਂਠ ਕੇ
ਕੁਰਨਾ ॥

ਮਚਕੋੜ, ਸ:—ਗਿੱਟੇ ਦੀਆਂ ਨਾੜਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ
ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲ ਜਾਣਾ, ਕਿਸੇ ਜੌੜ ਦਾ ਮੁੜ
ਜਾਣਾ ॥

ਮਚਕੋੜਾ, ਪੁ:—ਦੁਬਾਸੀ, ਵੈਲਾਉ (ਖਾਣਾ) ॥

ਮੱਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਠਣਾ, ਸੁਰੂ ਹੋਣਾ, ਹਿਲਣਾ,
ਜੋਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ (ਅੱਗ, ਲੜਾਈ, ਦੌਲਾ),
ਭੜਕਣਾ ॥

ਮਚੱਲ, ਵਿ:—ਆਲਸੀ, ਸੁਸਤ, ਮਚਲਾ, ਢੀਠ ॥

ਮਚਲਪੁਣਾ } ਪੁ:—ਦੁਸ਼ਤੀ, ਬਹਾਨਾ, ਢਿਠਾਈ ॥
ਮਚਲ ਪੁਣਾ }

ਮਚਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਨਾ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ
ਕਰੇ, ਢੀਠ, ਮੀਸਣਾ ॥

ਮਚਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਮਚਲਾਈ } ਸ:—ਨਾ ਜਾਨਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ,
ਮਚਲਾਹਟ } ਜਿਦ ॥

ਮਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਅੱਗ, ਬਖਾਉਣਾ, (ਰੋਲਾ)
ਪਾਉਣਾ, (ਲੜਾਈ) ਭੜਕਾਉਣਾ, ਪੈਦਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਮਚਾਕ

ਮਚਾਕ } ਪੁ:—ਤਰਖਾਣੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਗ
ਮਚਾਕੁ } ਹੁੰਦਾ ॥

ਮਚਾਕਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੱਥ ਮੱਥ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਨਖਰਾ
(ਮਾਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਮੱਛ, ਪੁ:—ਮੱਛੀ ਦਾ ਨਰ, ਵੱਡੀ ਮੱਛੀ ॥

ਮੱਛ ਅਉਤਾਰ, ਪੁ:—ਬਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ
ਅਉਤਾਰ ਮੱਛੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ॥

ਮੱਛਿੰਦਰ, ਪੁ:—ਨਿਰਦਈ, ਝਾਗੜ੍ਹ, ਲੜਾਕਾ,
ਮੁਰਖ ॥

ਮੱਛਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਪਰਾਂ ਵਾਲਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀੜਾ ॥

ਮੱਛਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੱਥ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਰੋਲਾ
ਪਾਉਣਾ, ਜਿੰਦ ਕਰਨੀ ॥

ਮੱਛਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਮੱਛਰਾਂ ਦਾ ਸਤਮ-
ਇਆ ਹੋਇਆ, ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੋਇਆ
(ਬਲਦ ਆਇਕ) ॥

ਮੱਛਲੀ, ਸ:—ਮੱਛੀ, ਨੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ,
ਲੱਤ ਜਾਂ ਸਾਂਹ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪੱਠਾ ॥

ਮੱਛਿਆਹਣ }
ਮੱਛਿਆਂ } ਸ:—ਮੱਛੀ ਦੀ ਬੰ ॥

ਮੱਛੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ ॥

ਮੱਛੀ ਕੰਡਾ, ਪੁ:—ਜਾਲ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ
ਸੀਉਣ ॥

ਮਜ਼ਬ

ਮੱਛੀ ਦਾ ਤੋਲ, ਪੁ:—‘ਕੋੜ’ ਨਾਮੇ ਮੱਛੀ ਦਾ ਤੋਲ
ਜੋ ਖੰਘ ਤਾਪ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੈ ॥

ਮੱਛੀ ਮਾਰ, ਪੁ:—ਮੱਛੀਆਂ ਫੜ ਕੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੱਛੀ ਵੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਮੱਛੂਆ, ਪੁ:—‘ਮੱਛੀ ਮਾਰ’ ਦੇਖੋ ॥

ਮੱਛੋਹਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮਾਂ ਮਰ ਗਈ
ਹੈ ॥

ਮੱਜ, ਪੁ:—ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ
ਇੱਕ ਰੋਤ ॥

ਮਜ਼ਦੂਰ, ਪੁ:—ਦਿਗੜੀ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਭਾਰ ਢੱਠ ਵਾਲਾ, ਕੁਲੀ, ਮਜ਼ੂਰ ॥

ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਸ:—ਕੰਮ, ਮਿਹਨਤ, ਮਿਹਨਤ ਦਾ
ਫਲ ਜੋ ਮਜ਼ਦੂਰਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਮਿਹਨਤਨਾ(ਕਰਨੀ) ॥

ਮੰਜਣ (ਨ), ਪੁ:—ਦੰਦਾਂ ਉੱਤੇ ਮਲਣ ਵਾਲਾ
ਧੂੜਾ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੰਢੀ ਦੁਆ
ਖਾਧੀ ਜਾਵੇ ॥

ਮਜ਼ਨੂੰ, ਪੁ:—ਲੋਲਾ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਆਸ਼ਕ, ਇਸਕ
ਨਾਲ ਪਾਗਲ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ, ਬਹੁਤ
ਲਿੱਸਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਦਮੀ ॥

ਮੰਦ ਮਜ਼ਨੂੰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀਆਂ
ਬੜ ਮਜ਼ਨੂੰ } ਭਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟੋਕਰੀਆਂ
ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਮਜ਼ਬ }
ਮਜ਼ਬ } ਪੁ:—ਧਰਮ, ਮਤ, ਈਮਾਨ, ਪਥ ॥

ਮਜਬ ਬਦਲਣਾ

ਮਜਬ ਬਦਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕ ਮਜਬ: ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਏ ਵਿਚ ਰਲਣਾ ॥

ਮਜਬਟ, ਸ:—ਮਜਬੀ ਦੀ ਜਲਾਨੀ ॥

ਮਜਬੀ } ਵਿ:—ਮਜਬ ਦੀ, ਧਰਮ ਦਾ, ਦੁੜਾ
ਮਜਬੀ } ਸਿਖ ॥
 ਪੁ:—ਦੁਹੜਾ ਜਾਂ ਚੁਮਿਆਰ 'ਜੋ ਸਿੰਘ ਸਜ ਜਾਵੇ ॥

ਮਜਬੂਤ, ਵਿ:—ਪੱਕਾ, ਝਕੜਾ, ਕਰੜਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮਜਬੂਤੀ, ਸ:—ਪਕਿਆਈ, ਝਕੜ, ਦਿੜ੍ਹਤਾ ॥

ਮਜਬੂਰ, ਵਿ:—ਲਜ਼ਾਰ, ਬੇ ਬਸ, ਬੰਬਾ ਹੋਯਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮਜਮਾਨ, ਪੁ:—'ਮਮਾਨ' ਅਤੇ 'ਮਰਮਾਨ' ਵੇਖ ॥

ਮਜਮਾਨੀ, ਸ:—'ਮਮਾਨੀ' ਵੇਖ ॥

ਮਜਮੂਨ, ਪੁ:—ਜੋ ਬਾਤ ਬੋਲ ਕੇ ਜਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਮਜਲ } ਪੁ:—ਪੜਾਉ, ਪੌੜਾ, ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ॥
ਮੰਜਲ }

ਮਜਲ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਸਿੱਟਾ ਪੈ'ਤਾ ਕਰਨਾ
ਮਜਲ ਕੱਟਣੀ } ਹੋਵੇ ਉਹ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮਜਲਸ, ਸ:—ਸਭਾ, ਜੋੜ ਮੇਲ, ਕੱਠ ॥

ਮਜਲਾ, ਵਿ:—ਮਜਲਾਂ ਜਾਂ ਜੋੜੀ ਵਾਲਾ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਦੋ ਮਜਲਾ ਆਰਬਾਤ ਦੋ ਮਜਲਾਂ ਵਾਲਾ ਘਰ) ॥

ਮੰਜਾਉ

ਪੁ:—ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਪੈ'ਤਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ ॥

ਮੰਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਂਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮੰਜਵਾਈ, ਸ:—ਮਾਂਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮੰਜਰੀ, ਸ:—ਭੇੜੀ ਜੇਹੀ ਮੰਜੀ ॥

ਮੰਜਾ, ਪੁ:—ਸੁਆਦ, ਰਸ, ਭੋਗ, ਖੁਸ਼ੀ (ਕਰਨਾ, ਲੁੱਟਣਾ) ॥

ਮੰਜਾ ਵਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਮਾਰਨਾ, ਸਜਾ ਦੇਣੀ ॥

ਮੰਜੇ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੰਜਾ ਹੈ, ਸੁਆਦਲਾ, ਰਸੀਲਾ ॥

ਮੰਜੇ ਦੀ ਗੱਲ } ਸ:—ਅਨੱਖੀ ਜਾਂ ਹੱਸੇ ਦੀ
ਮੰਜੇ ਦੀ ਬਾਤ } ਗੱਲ ॥

ਮੰਜੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਜਾਂ ਮਸਤ ਹੋਣਾ ॥

ਮੰਜਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਚਾਰ ਪਾਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਬਾਣ ਸੂਰਜੀ ਜਾਂ ਨੁਆਰ ਦੀ ਉੱਠੀ ਹੋਈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲੋਕ ਸੌਂਦੇ ਬਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਬੱਟ, ਪਲੰਘ ॥

ਮੰਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਂਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮੰਜਾਉਰ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦਰਗਾਹ ਜਾਂ ਮਕਬਰੇ ਦਾ ਨੌਕਰ ॥

ਮੰਜਾਉ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਾਂਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ॥

ਮੰਜਾਈ

ਮੰਜਾਈ, ਸ:—ਮੰਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮੰਜਾਖ, ਸ:—ਹਾਸਾ, ਠੱਠਾ, ਮਖੌਲ, ਮਸਕਰੀ ॥

ਮੰਜਾਜ, ਸ:—ਸੁਭਾਉ, ਤਬੀਅਤ, ਅਸਲ, ਅੰਤ, ਹੰਕਾਰ ॥

ਮੰਜਾਜ ਦਾ ਮਰਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿ:—ਬੁਰੇ ਸੁਭਾਉ ਜਾਂ ਅਭਿਆਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਦੁਖੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰੇ ॥

ਮੰਜਾਜਦਾਰ } ਵਿ:—ਅਭਿਆਨੀ, ਮਗਰੂਰ ॥
ਮੰਜਾਜ ਵਾਲਾ }

ਮੰਜਾਜ ਨਾਂ ਮਿਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਬੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨੀ ਲੱਗਣਾ ॥

ਮੰਜਾਜ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਬੀਅਤ ਜਾਣ ਲੇਣੀ ਹੋ ਸਮਝਣਾ ॥

ਮੰਜਾਜ ਪੁੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖਬਰ ਪੁੱਛਣਾ ॥

ਮੰਜਾਜ ਫਿੱਟਣੀ, } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਭਾਉ ਬੁਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਮੰਜਾਜ ਵਿਗੜਣੀ }

ਮੰਜਾਜ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਮੰਜਾਸਣ, ਸ: } ਜੋ ਮੰਜਾਜ ਜਾਂ ਹੰਕਾਰ ਕਰੇ,
ਮੰਜਾਜੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਦੁਖੇ ਨੂੰ ਟੁੱਛ ਸਮਝੇ ॥
ਮੰਜਾਜੈ, ਸ: }

ਮੰਜਾਲ, ਸ:—ਭਾਕਤ, ਸਮਰਥਾ, ਹਿੰਮਤ ॥

ਕੀ ਮੰਜਾਲ ਹੈ! ਵਿਸਮਯ:—ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ॥

ਮੰਜੂਲਾ

ਮੰਜਿਸਦੇਟ, ਪੁ:—ਹਾਕਮ, ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਮੰਜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਮੰਜਾ, ਖਟੋਲਾ ॥

ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ, ਸ:—ਜਿਸ ਮੰਜੀ ਉੱਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟਿਆ ਹੋਯਾ ਬੜਾ (ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਥੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਮੰਜੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ) ॥

ਮੰਜੀਟ } ਸ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਦੀ ਜੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ
ਮੰਜੀਠ } ਲਾਲ ਜੇਹਾ ਜੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ (ਉਹ
ਮੰਜੀਠ } ਦੋ ਨਾਲ ਕਪੜੇ ਰੰਗਦੇ ਹਨ) ॥

ਮੰਜੀਠਾ ਠੀ } ਵਿ:—ਮੰਜੀਠ ਦਾ ਜੰਗ ਜਿਸ
ਮੰਜੀਠਾ ਠੀ } ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਲਾਲ ॥
ਮੰਜੀਠੜ }
ਮੰਜੀਠੜ }

ਮੰਜੀਰਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਛੋਟਾ ॥
ਮੰਜੀਰਾ }

ਮੰਜੂਨ, ਸ:—ਅਮਲ ਵਾਲੀ ਮਠਿਆਈ, ਬਈ ਦੁਆਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਮਿੱਠੀ ਦੁਆ ॥

ਮੰਜੂਰ, ਪੁ: } 'ਮੰਜੂਰ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੰਜੂਰਣ, ਸ: }
ਮੰਜੂਰਾ, ਪੁ: }

ਮੰਜਰੀ, ਸ:—'ਮੰਜਦੂਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੰਜੂਲਾ } ਪੁ:—ਮੰਜ ਦਾ ਦੱਬਾ ॥
ਮੰਜਲਾ }

ਮਜ਼ੋਰ

ਮਜ਼ੋਰ, ਪੁ:—'ਮਜ਼ਾਉਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਝ, ਸ:—ਮਹਿੰ, ਮਹੀ, ਝੋਟੀ ॥

ਮੱਝ, ਪੁ:—ਠੀਕ ਵਿਚਲਾ ਥਾਂ, ਗੱਭਾ ॥

ਮੱਝ ਧਾਰ, ਸ:—ਸਮੁੰਦਰ ਜਾਂ ਨਦੀ ਦੇ ਵਿਚਲੀ ਵੱਡੀ ਧਾਰ ॥

ਮਝਲਾ } ਵਿ:—ਵਿਚਕਾਰਲਾ, ਗਭਲਾ ॥
ਮੱਝਲਾ } ਪੁ:—ਕਮਰ ਬੰਦ ॥

ਮੱਝਾਰ, ਅਵ:—ਅੰਦਰ, ਵਿਚਕਾਰ, ਗੱਭੇ ॥

ਮੱਝੀ, ਸ:—ਮਹਿੰ, ਮਹੀ, ਝੋਟੀ ॥

ਮੱਝੀਰਾ, ਪੁ:—'ਮਜ਼ੀਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਝੂਟੀਆਂ, ਸ:—(ਥਹੁੜ), ਮਰਦ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ (ਕੁਝ ਦਾ ਬਚਨ) ॥

ਮਝੇਰੂ } ਪੁ:—ਰਬੇ ਦੀ ਧੁਰੀ, ਤੀਮਤੀ ਪਾਸ
ਮੱਝੇਰੂ } ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ ਮਰਦ ॥

ਮਝੇਲ } ਪੁ:—ਮਾਝ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥
ਮੱਝੇਲ }

ਮਝੇਲਾ } ਵਿ:—ਵਿਚਕਾਰਲਾ, ਵਿਚਲੇ ਕੰਦ
ਮੱਝੇਲਾ } ਦਾ ॥

ਮਝੇਲੀ } ਸ:—ਵਿਚਲੇ ਮੇਲ ਦੀ ਬੱਧੀ
ਮੱਝੇਲੀ } ਹਲਕੀ ਗੱਭੀ ॥

ਮਟ, ਪੁ:—ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਦਾ ਭੋਰਾ, ਮਝੀ, ਬਰਾਬਰ ਦਾ ॥

ਮੱਟੀ

ਮੱਟ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਲ ਦੀਜ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਗਿੱਲੀਆਂ ਦੀਜਾਂ ਦਾ ਨਾਪ ॥

ਮਟਕ, ਸ:—ਨਖਰਾ, ਦਿਖਾਵਾ, ਠਾਜ ॥

ਮਟਕਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੀਗਲੀ ਬੂਟਾ, ਨਖਰਾ, ਨਵੀਂ ਜੁੱਤੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਚੀ ਚੀ) ॥

ਮਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਣਾ, ਨਖਰੇ ਕਰਨਾ ॥

ਮਟਕਾ, ਪੁ:—ਮੱਟ ਤੋਂ ਢੋਟਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਮਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੜਾਕਾ ਕਢਾਉਣਾ ਜਾਂ ਕੱਢਣਾ, ਅੱਖ ਮਾਰਨੀ ॥

ਮਟਕੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਮਟਕਾ, ਚੌਟੀ, ਮੱਧੀ ॥

ਮਟਕੜਾ, ਪੁ:—'ਅੱਖ ਮਟਕਾ' ਵੇ ॥

ਮਟਰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਨਾਜ ਰਿੰਨ੍ਹ ਕੇ
ਮੱਟਰ } ਖਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੱਟਰ, ਵਿ:—ਜੋਹੜੀ ਗਊ ਦੁੱਧ ਉਰਰਨ ਜਾਂ ਦੇਵੇ ॥

ਮਟਰੂਆਂ, ਪੁ:—ਲਿੱਸਾ ਤੇ ਨਿੱਕਾ ਪਰ ਬਹੁਤ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਮਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮਿਗਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਟਾਕਾ, ਸ:—ਕੜਾਕੇ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਮਟੀ, ਸ:—ਮਝੀ, ਸਮਾਧ ॥

ਮੱਟੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਪੇਂਡੀ ॥

ਮੱਟੀ ਲੋਹਾ

ਮੱਟੀ ਲੋਹਾ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਲਾਲ ਕੱਚੀ ਧਾਂਤ ॥

ਮੱਟੀਲਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮੁਕਾਰਾ ॥

ਮੱਟ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਮੱਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਠ, ਪੁ:—ਮਥੂ, ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਦਾ ਭੋਗ,
ਅਖਾੜਾ ॥

ਮੱਠਤ, ਸ:—'ਮਿਠਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਠਲਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਕੱਚਾ 'ਟ ॥

ਮੱਠਲੂਣਾ, ਵਿ:—ਰਤ ਕੁ ਲੂਣ ਵਾਲਾ, ਭੋਜਾ
ਸਲੂਣਾ ॥

ਮੱਠਾ, ਪੁ:—ਭੱਜਾ ਹੋਯਾ ਦਹੀ, ਗਾੜੀ ਛਾਹ ॥

ਮੱਠਾ, ਵਿ:—ਸੁਸਤ, ਛਿੱਤਾ, ਜੋ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕੰਮ
ਕਰੇ ॥

ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਮੱਠੀ ॥

ਮੱਠਾਸ, ਸ:—'ਮਿਠਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਠਿਆਈ, ਸ:—ਮਿੱਠੀ ਤਲੀ ਹੋਈ ਜਾਂ ਐਵੇਂ
ਮਿੱਠੀ ਖਾਣ ਵਾਲੀ 'ਚੀਜ਼, ਖੰਡ, ਸੀਰਾ,
ਸੀਰਨੀ ॥

ਮੱਠੀ, ਸ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਘੋਉ ਵਿੱਚ ਤਲੀ ਹੋਈ ਮੈਦੇ ਦੀ
ਰੋਟੀ ॥

ਮੱਠੁਨ, ਪੁ:—ਭ ਅਕਲ, ਅਹਿਮਕ, ਖੁੱਧ ॥

ਮੱਠੁਨੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮੁੱਠ ਭਰ ਕੇ ਘੁੱਟੀ
ਹੋਈ ॥

ਮੰਢਵਾ

ਮੰਡ, ਪੁ:—ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਦੀ ਠੀਵੀ ਸਿੱਲ੍ਹੀ
ਧਰਤੀ ॥

ਮੰਡਣ, ਪੁ:—ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸੱਚਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ॥

ਮੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਪੜੇ ਨੂੰ) ਪਾਠ ਚਾੜ੍ਹਨਾ,
(ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ) ਪਾਠ ਚਾੜ੍ਹਨਾ, (ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ)
ਰਗੜ ਕਰਨਾ, ਚਿਪਚਿਪੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ
ਅਕੜਾਉਣਾ ॥

ਮੰਡਪ, ਪੁ:—ਛੱਪਰ, ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਵਾਸਤੇ ਬਨਾਯਾ
ਹੋਯਾ ਘਰ, ਮੰਦਰ ॥

ਮੰਡਲ, ਪੁ:—ਮੋਰਾ, ਗੁਲਾਈ, ਚੱਕਰ, ਵਲਗਣ,
ਰਾਸ, ਵੱਡੀ ਮੰਡਲੀ ॥

ਮੰਡਲੀ, ਸ:—ਦੋਲੀ, ਕੱਠ, ਸਭਾ ॥

ਮੰਡਵਾ, ਪੁ:—'ਮੰਡਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੰਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਰੋਟੀ ॥

ਮੰਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮੰਡਾਈ, ਸ:—ਮੰਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮੰਡਾਸਾ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਯਾ
ਕਪੜਾ ਦਾ ਲਤਾ ॥

ਮੰਡਿਆਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਫੁੱਰ, ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ
ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੰਡੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਿਨਸ ਦੇ ਵਿਕਣ ਦੀ
ਥਾਂ, ਵੱਡਾ ਬਜਾਰ, ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਰਿਆਸਤ ॥

ਮੰਢਵਾ, ਪੁ:—'ਮੰਡਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੰਢਾ

ਮੰਢਾ, ਪੁ:—ਕਪੜਿਆਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਜੋ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ
ਕੁੜੀ ਦਾ ਪੈਂਦਾ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ॥

ਮਢੇੜ, ਪੁ:—‘ਮਧੋੜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਣ, ਖ:—ਚਾਲੀਆਂ ਸੋਰਾਂ ਦਾ ਭੱਲ ॥

ਸ:—ਮੁਹ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਬੰਨੀ, ਸੱਪ ਦੇ
ਸਿਰ ਦੀ ਮਣੀ ਜਾ ਰਤਲ ॥

ਮਣਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਕਲਪ ਕਰਨਾ, ਧਰਮ
ਅਰਥ ਦੇਣਾ, ਪੁੰਨ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ
ਦੇਣਾ, ਚੁਲੀ ਪਾਉਣੀ ॥

ਮਣਸਾ, ਸ:—‘ਮਨਸਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਣਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਲੀ ਪੁਆਉਣੀ, ਪੁੰਨ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਮਣਸਾਤ, ਸ:—ਮਰਦ ਦਾ ਨਾਪ, ਸਾਵੇ ਤਿੰਨ
ਹੱਥ (ਤਲਾਉ ਆਦਿਕ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ
ਝੁਆਈ) ॥

ਮਣਸਾਮੀ (ਵਾਂ), ਪੁ:—ਬੋੜਾ ਜੇਹਾ ਮੀਂਹ ਜਿਸ
ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੁਰਨੇ ਰਹਿ ਜਾਏ (ਬੁਰਾ ਸਗਣ),
ਮਣਸਣ ਜੋਗਾਂ ਅਰਥਾਤ ਨਿਕੰਮੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਮਣਹਾਸ, ਪੁ:—ਰਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਮਣਕਾ, ਪੁ:—ਮਾਲਾ ਦਾ ਦਾਣਾ, ਰਾਖੇ ਦੇ ਚੱਕਲੇ
ਵਿੱਚ ਬੀੜੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਈ ਹੋਈ ਗੱਲ ਚੀਜ਼,
ਪਿੱਠ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਮਣਤਾ, ਸ:—‘ਮਨਤਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਣਾ (ਣਾਂ), ਵਿ:—ਮਣ ਵਾਲਾ (ਜਿਸ ਮਣਾ ਅਰਥਾਤ
ਤਿੰਨ ਮਣ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਮਣ ਭਾਰ
ਢੁਕਣ ਵਾਲਾ) ॥

ਮਤ ਫੇੜ (ਜਾਂ)

ਮਣਾ ਕਣੀਆਂ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਕਈ ਮਣ, ਫੇਲ
ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ॥

ਮਣਾਂ ਮੂੰਹ } ਵਿ:—ਕਈ ਮਣ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ॥
ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀਂ }

ਮਣੀ, ਸ:—ਵੀਰਜ, ਰਤਲ, ਹੰਕਾਰ, ਹਉਮੈ ॥

ਮਤ, ਪੁ:—ਧਰਮ, ਮਜਬ, ਪਥ, ਅਕਲ, ਰਾਇ, ਮਤ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਾਂ, ਇਹ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਜੋ (ਮਤ
ਉਹ ਆ ਜਾਵੇ) ॥

ਮਤ ਮਤਾਂਤਰ, ਪੁ:—ਅਨੇਕ ਮਤ ਜਾਂ ਪੰਥ ॥

ਮੱਤ, ਸ:—ਸਲਾਹ, ਸਿੱਖ (ਦੇਣਾ) ਸਮਝ, ਰਾ,
ਖਿਆਲ ॥

ਮੱਤ ਹੀਣ (ਣਾ), ਵਿ:—ਬੇ ਅਕਲ, ਮੂਰਖ,
ਬੁੱਧ ॥

ਮੱਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਲ ਜਾਂ ਹੋਸ਼ ਨ
ਰਹਿਣੀ ॥

ਮੱਤ ਵਾਲਾ, ਵਿ:—ਸਮਝ ਵਾਰ, ਸਿਆਣਾ,
ਚਤਰ ॥

ਮਤਹਿਤ, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੋਣਾਂ, ਤਾਥਿਆ, ਨੇਬ,
ਅਧੀਲ ॥

ਮਤਨ, ਵਿਸਮਯ:—‘ਮਤਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਤਬਲ }
ਮਤਬਲੀ } ‘ਮਤਲਬ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਮਤਬਲੀਆਂ }

ਮਤ ਫੇੜ (ਜਾਂ), ਪੁ:—ਮੁਲਾਕਾਤ, ਟਾਕਰਾ,
ਝਗੜਾ ॥

ਮੰਤ੍ਰ

ਮਤਾਬੀ

ਮੰਤ੍ਰ } ਪੁ:—ਜਾਦੂ ਦਾ ਬਚਨ, ਪਵਿਤ੍ਰ ਥਾਨੀ,
ਮੰਤਰ } ਸਲਾਹ, ਵੇਦ ਵਾਕ ॥

ਮੰਤਰ ਚਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਦੂ
ਮੰਤਰ ਪੜ੍ਹਣਾ } ਕਰਨਾ ॥
ਮੰਤਰ ਮਾਰਨਾ }

ਮੰਤਰ ਜੰਤਰ, ਪੁ:—ਜਾਦੂ, ਟੂਣਾ ॥

ਮੰਤਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੇਲਾ ਬਨਾਉਣਾ, (ਗੁਰੂ ਦਾ)
ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਮੰਤਰੀ } ਪੁ:—ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ ਮਾਰੇ, ਜਾਦੂਗਰ, ਸਲਾਹ
ਮੰਤ੍ਰੀ } ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਵਹੁਟੀ ॥

ਮਤਰੇਆ } ਪੁ: ਵਿ:—ਜਿਸ ਭਰਾ ਦੀ ਮਾਂ
ਮਤਰੇਰਾ } ਹੋਰ ਹੋਵੇ (ਭਰਾ) ।
ਮਤ੍ਰੇਆ } ਵਿ:—ਜੋ ਸੱਕਾ ਨੀ ਹੋਵੇ (ਮਤ-
ਰੇਆ ਚਾਚਾ ਸਾਲਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਮਤਰੇਈ } ਸ: ਵਿ:—ਜੋ ਸੱਕੀ ਨਹੀਂ, ਪੇਉ ਦੀ
ਮਤ੍ਰੇਈ } ਦੁਜੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਮਤਲਬ, ਪੁ:—ਆਰਥ, ਮਨੋਰਥ, ਅਸਲੀ ਕੰਮ,
ਮਨਸਾ, ਖਰੀਜਣ, ਸਬੰਧ ॥

ਮਤਲਬ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਮਨੋਰਥ
ਕਿਸੇ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਮਤਲਬ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਚਣਾ, ਸਸਤਾ ਵੇਚਣਾ,
ਬਹੁਤੇ ਵਿਆਜ ਉੱਤੇ ਰੁਪਯਾ ਹੁਦਾਰ ਲੈਣਾ ॥

ਮਤਲਬ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝ ਵਿੱਚ
ਆਉਣਾ, ਮਨਸਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਮਤਲਬ ਦਾ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਮਤਲਬੀ, ਰਾਹਕਾਰ ॥

ਮਤਲਬ ਵੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਸਤਾ ਜਾਂ ਸਾਂਝ
ਵੱਖਣਾ ॥

ਮਤਲਬੀ } ਵਿ:—ਜੋ ਆਪਣਾ ਹੀ ਮਤਲਬ
ਮਤਲਬੀਆ } ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ॥

ਮਤਲਬੀ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਮਤਲਬੀ, ਰਾਹਕਾਰ ॥

ਮਤਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਜਾਂ ਦਿਲ 'ਚਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮਤਵਾਲਾ, ਵਿ:—ਨਸਲੀ, ਮਸਤ, ਖਾਗਲ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮਤਾ, ਪੁ:—ਪੰਥ, ਸਲਾਹ, ਮੱਥ, ਕੱਠੇ ਮਿਲਕੇ
ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਮਤਾ ਪਕਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਲ ਕੇ ਸਲਾਹ
ਮਤਾ ਮਤਾਉਣਾ } ਕਰਨੀ, ਜੁਗਤਾਂ ਸੋਚ-
ਲੀਆਂ, ਸਬੰਧ ਦੀ ਇੱਕੋ
ਰੈ ਹੋਣੀ, ਇੱਕਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮਤਾਂ, ਵਿਸਮਧ:—ਇਹ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਜੋ, ਰੱਬ ਨਾਂ
ਕਰੇ, ਸਾਇਦ ॥

ਮਤਾਹ, ਪੁ:—ਮਾਲ, ਅਸਬਾਬ, ਪਣ ॥

ਮਤਾਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਾਰੀ ਦਾਰ
ਬਪੜਾ ॥

ਮੱਤਾ ਹੋਇਆ } ਵਿ:—ਮਸਤ, ਮਗਲ, ਰੱਤਾ
ਮੱਤਿਆ ਹੋਇਆ } ਜਾਂ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਮਤਾਬ, ਪੁ:—ਰੰਦ, ਲਮਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਤਾਬੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਤ ਬਾਜੀ ॥

ਮਤਲਬ

ਮਤਲਬ } 'ਮਤਲਬ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਮਤਲਬੀ }

ਮਤੀਰਾ, ਪੁ:—ਤਰਬੁਜ, ਹਦਵਾਲਾ ॥

ਮਤੀਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਲੰਮਾ ਹਦ-
ਵਾਲਾ ॥

ਮਤੇਆ, ਪੁ: } 'ਮਤੇਆ', 'ਮਤੇਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਮਤੇਈ, ਸ: }
ਮਤੇਰ, ਸ: }

ਮਥ, ਪੁ: ਸ:—ਸਲਾਹ, ਮਤਾ, ਜੁਗਤ, ਦਲੀਲ ॥

ਮਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ, ਬਾਪਣਾ, ਸੋਚਣਾ,
ਵੇਸਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮਥੇਰ (ਜਾ), ਪੁ:—ਮਥੇਰੇ ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਥਾ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਉਤਲਾ ਚੌੜਾ
ਪਾਸਾਂ, ਮਸਤਕ ॥

ਮੱਥਾ ਸਰਿਆ, ਪੁ: } ਰੀਮਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਗਾਲੀ
ਮੱਥਾ ਸੜੀ, ਸ: } ਜੋ ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੋ 'ਦੀਆਂ'
ਹਨ ॥

ਮੱਥਾ ਸਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੱਥਾ ਡੰਮ੍ਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਥਾ ਚਿੱਤਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਵਰਨੀ ਚੁੜੀ ਦੇ ਮੱਥੇ
ਉੱਤੇ ਤਾਰੇ ਲਾਉਣੇ ॥

ਮੱਥਾ ਜੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੱਥਾ ਡਾਹੁਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥਾ ਨਿਵਾਕੇ ਵੱਢੇ ਦਾ
ਮਾਣ ਕਰਨਾ, ਸਵਾ ਲਈ ਤਿਆਗਣਾ ॥

ਮੱਥੇ ਲਾਉਣਾ

ਮੱਥਾ ਠਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੱਥਾ ਫੜਕਣ ਨਾਲ
ਖੁਝ ਸਰਾਬੀ ਦਿੱਸਣੀ ॥

ਮੱਥਾ ਡੰਮ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾੜੀ ਮੱਥੀ
ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਮਗਰੋਂ ਲਾਹੁਣਾ ॥

ਮੱਥਾ ਡਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ
ਹੋ ਕੇ ਲੜਨਾ ॥

ਮੱਥਾ ਪਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਹੱਥੜੀ ਸਿਰ ਤੇ ਮਾਰ-
ਨੀਆਂ, ਬਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ॥

ਮੱਥਾ ਪਿੱਟਣੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੱਥਾ ਡੰਮ੍ਹਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਥਾ ਫੜਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਸਿਰ
ਦੁਖਣਾ, ਆਸ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ ॥

ਮੱਥਾ ਰਗੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਿਨਤਾਂ ਤਰਲੇ ਕਰਨਾ ॥

ਮੱਥਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਨਾਲ ਢੇਠਣਾ,
ਸਾਂਝ ਕਰਨੀ ॥

ਮੱਥੇ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਜਾਂ
ਪਰਾਲਭਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ॥

ਮੱਥੇ ਪਿੱਟਣੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੱਥਾ ਡੰਮ੍ਹਣਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਥੇ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਿਕੱਮੀ
ਸਮਝ ਕੇ ਢੇਠ ਵਾਲ ਨੂੰ ਵੇ ਪਰਚਾਰੀ ਨਾਲ
ਮੱਥੇ ਦੇਣੀ ॥

ਮੱਥੇ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਹ ਦੇਖਣਾ, ਮਿਲਣਾ,
ਉਜ ਲੱਗਣਾ ॥

ਮੱਥੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਮਿਲਣ ਦੇਣਾ,
ਦੇਖਣਾ ॥

ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਪਾਉਣਾ

ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੱਸ ਜਾਣਾ, ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ॥

ਮਥੀਰਾ, ਪੁ:—ਹਦਵਾਲਾ, ਤਰਬੂਜ, ਮਥੀਰਾ ॥

ਮਥੁਨ, ਪੁ:—ਮਥੁਨ ਵਿਖੇ ॥

ਮਦ. ਸ:—ਸਰਾਬ, ਨਸ਼ਾ, ਅਮਲ ॥

ਮਦ ਮਾਤ (ਤਾ), ਵਿ:—ਨਸ਼ਾਈ, ਮਸਤ, ਥੇ ਹੋਸ ॥

ਮੰਦ, ਪੁ:—ਹੁਣਰ, ਉਸਤਾਦੀ, ਭੇਜ, ਸਸਤਾ ਹੋਣਾ, ਬੁੜ, ਵਾਲਾ (ਅਕਲ ਮੰਦ = ਅਕਲ ਵਾਲਾ) ॥

ਵਿ:—ਬੋੜਾ, ਹਲਕਾ, ਸੁਸਤ, ਜੋਲਾ, ਨਰਮ ॥

ਮੰਦ ਮੰਦ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਆਸਰੇ, ਸਹਿਜੇ ॥

ਮਦਦ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਜਿਥੇ ਕਾਠੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ॥

ਮੰਦਰ, ਸ:—ਸਦਾਇਤਾ, ਸਹਾਰਾ, ਹੁਮੈਤ ॥

ਮੰਦਰ, ਪੁ:—ਘਰ, ਭਵਨ, ਮਹਿਲ, ਖਵਿਤੂ ਥਾਂ, ਸਰੋਰ ॥

ਮਦਰਸਾ } ਪੁ:—ਮੰਤਰਿਆਂ ਜਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਮਦਰਾ, ਸ:—ਸਰਾਬ, ਨਸ਼ਾ, ਅਮਲ ॥

ਮਦਰਾ ਪਾਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਾਬ ਪੀਣਾ ॥

ਮਦਰਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਦਰਾ ਪੀਵੇ, ਸਰਾਬੀ ॥

ਮਦਾਨੀ

ਮੰਦਲ, ਪੁ:—ਵਡਾ ਭਾਰੀ ਢੱਲ, ਇੱਕ ਰੱਖ ॥

ਮੰਦਲੀਆ, ਪੁ:—ਮੰਦਲ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੰਦਵਾਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਭਾਉ ਸਸਤਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮਦਾ, ਸ:—ਵਡਿਆਈ, ਤਰੀਫ਼, ਉਸਤਤ ॥

ਮੰਦਾ, ਵਿ:—ਬੁਰਾ, ਭੇੜਾ, ਖਰਾਬ, ਕੁਕਰਮੀ, ਨਿਕੰਮਾ, ਸਸਤਾ, ਬੋਤਾ ॥

ਪੁ:—ਬੁਝਾਇਤ, ਥਿਕਰੀ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਮਦਾਰ, ਪੁ:—ਰਾਖੀ, ਸਹਾਯਕ, ਹੁਮੈਤੀ ॥

ਮਦਾਰੀ, ਸ:—ਮੰਤਰ, ਸਹਾਯਤਾ, ਹੁਮੈਤ ॥

ਮਦਾਨ, ਪੁ:—ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪੱਧਰੀ ਥਾਂ, ਅਖਾੜਾ, ਰੁੱਖ ॥

ਮਦਾਨ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਾੜੇ ਜਾਣਾ ॥

ਮਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਹ ਕੇ ਜਮੀਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਦੇਣਾ, ਲੜਾਈ ਕਰਨਾ ॥

ਮਦਾਨ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਾਈ ਜਿੱਤਣਾ ॥

ਮਦਾਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨ ਨੂੰ ਥਾਂ ਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਮਦਾਨੀ, ਸ:—ਜਲੋਬੀਆਂ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੈਦਾ, ਘੋਲ ਕੇ ਖਮੀਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ॥

ਵਿ:—ਮਦਾਨ ਦਾ ॥

ਮਦਾਰ

ਮਦਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮੁਜਲਮਾਣ ਪੀਰ, 'ਮਦਾਰ' ਥੀ ਵੇਖੋ ॥

ਮਦਾਰਣ, ਸ: } ਜੇ ਮਦਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨੇ, ਜਾਦੂਗਰ,
ਮਦਾਰੀ, ਪੁ: } ਹੱਥ ਨਾਟਕ ਦੇ ਤਮਾਸ਼ੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਮਦੀਨ, ਸ:—ਜਨਾਨੀ ਦੀ ਜਾਤ (ਕਿਸੇ ਜਨੌਰ ਦੀ) ॥

ਮਦੀਲ } ਸ:—ਇੱਕ ਥਰੀਕ ਮਲਮਲ ਦੀ ਜਾਂ
ਮਦੀਲ } ਤਿੱਲੇ ਵਾਲੀ ਰੇਸ਼ਮੀ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਪਗੜੀ ॥

ਮਦੀਲਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਢੋਲ ॥

ਮਦੀਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਭਾਰਾ ਝੋਲ, ਵੱਡਾ ਭਾਂਬੇ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ॥

ਮਦ੍ਰ, ਪੁ:—ਬੁਝਾਇਤ, ਵਿਕਰੀ ਨਾਂ ਹੋਣੀ ॥

ਮਦ੍ਰੁਲਾ, ਪੁ: } ਛੋਟੀ ਕੰਥਲ, ਪੁਰਾਣੀ ਗੋਦੜੀ ॥
ਮਦ੍ਰੁਲੀ, ਸ: }

ਮਦ੍ਰੇਰਾ, ਪੁ:—ਮਦ੍ਰਾ, ਭੁਜ, ਕਾਲ ॥

ਵਿ:—ਸਸਤਾ, ਨਿਕੰਮਾ ॥

ਮਦ੍ਰੇਰਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਜਦੋਂ ਰੀਜ ਦੀ ਥੁੜ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਮਧ, ਸ:—'ਮਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਧ, ਪੁ:—ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਅਵ:—ਗੋਭੇ, ਵਿਚਕਾਰ ॥

ਮਧਸੂਦਨ, ਪੁ:—ਮਧੂ ਰਾਕਸ ਦੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਿਸ਼ਣ ਜੀ ॥

ਮਨ ਚਲਾ

ਮੱਧਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਅਮਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਠਸੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ॥

ਮੱਧਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਮਿਧਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਮਿਧਣਾ }

ਮੱਧਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਭਾਰ ॥

ਵਿ:—ਵਿਚਲੇ ਮੇਲ ਦਾ, ਸੁਸਤ, ਖਾਸਾ, ਆਮ ॥

ਮਧਰਾ, ਵਿ:—ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਮਧਾਣਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਮਧਾਣੀ, ਇੱਕ ਘਾਹ ਜਿਸ ਦਾ ਝੁਲ ਮੁਧਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਮਧਾਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਦਹੀਂ ਆਦਿਕ ਰਿੜਕਦੇ ਹਨ ॥

ਮਧੁਰ, ਵਿ:—ਮਿੱਠਾ, ਮਨ ਛਾਉਂਦਾ, ਜੋ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ (ਗਾਗ) ॥

ਮਧੁਕੜੀ, ਸ:—ਰੋਟੀ (ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਥੋਲੀ) ॥

ਮਧੜ } ਪੁ:—ਟੱਪੀ ਜਾਂ ਖੰਗ ਦੇ ਉੱਪਰ
ਮਧੜ } ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਸਿਰ ਦਾ ਕਪੜਾ, ਇੰਨ੍ਹ ॥

ਮਧੋਲਣਾ, } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਮਲਣਾ,
ਮਧੋਲਣਾ (ਨਾ) } ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ, ਬੁਰੀ ਤਰਾਂ ਵਰਤਣਾ (ਕਪੜਾ, ਕਾਗਜ਼ ਆਦਿਕ) ॥

ਮਨ, ਪੁ:—ਸ਼ਰਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਆਤਮਾ, ਦਿਲ, ਜੀ ॥

ਮਨ ਚਲਾ, ਵਿ:—ਬਹਾਦਰ, ਜਿਗਰੇ ਵਾਲਾ ॥

ਮਨ ਦੀਆਂ ਖੋਪਾਂ ਲੱਦਣੀਆਂ

ਮਨ ਦੀਆਂ ਖੋਪਾਂ ਲੱਦਣੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਣੇ
ਮਨ ਦੇ ਲੱਭੁ ਭੋਰਨਾ } ਖਿਆਲ ਰ
ਰਨਾ ॥

ਮਨ ਦੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਛਾ
ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥

ਮਨ ਦੀ ਮੋਜ, ਸ:—'ਮਨ ਮੋਜ' ਵੇ ॥

ਮਨ ਪਸਿੰਦ, ਵਿ:—ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਵੇ ॥

ਮਨ ਬੁਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਮ ਕਰਨਾ ॥

ਮਨ ਭਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਮਨ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਜ ਆ ਜਾਣਾ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਾ
ਰਹਿਣੀ ॥

ਮਨ ਭਾਉਣਾ } ਵਿ:—ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਵੇ ॥
ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ }

ਮਨ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੀਰਜ ਜਾਂ ਸੰਤੋਖ ਕਰਨਾ,
ਸਹਿਣਾ ॥

ਮਨ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਏਕਾ ਹੋਣਾ, ਇਕ
ਖਿਆਲ ਹੋਣਾ ॥

ਮਨ ਮੁਖ, ਵਿ:—ਜੋ ਬੁਨੁ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾ ਮੰਨੇ,
ਆਪ ਹੁਦਾਰਾ ॥

ਮਨ ਮੋਹਨ, ਵਿ:—ਜੋ ਦਿਲ ਨੂੰ ਖਿਚੇ, ਪਿਆਰਾ ॥

ਮਨ ਮੋਜ, ਸ:—ਖੁਸ਼ੀ, ਮਰਜੀ, ਦਲੀਲ,
ਅਨੰਦ ॥

ਮਨ ਮੋਜੀ, ਵਿ:—ਆਪ ਹੁਦਾਰਾ, 'ਜੋ ਆਪਣੇ
ਮਨ ਦੀ ਮਰਜੀ ਕਰੇ ॥

ਮਨਜੁਰੀ

ਮਨ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਮੋਹਣਾ, ਦੂਰੇ ਦੇ ਦਿਲ
ਦੀ ਸੁੱਝਣਾ ॥

ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਝਣਾ, ਦਲੀਲ
ਫੁਰਨੀ ॥

ਮਨੋ, ਪੁ:—ਮੋਟੀ ਹੱਟੀ, ਰੋਟ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁੱਝਣਾ
ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਮਨਸਾ, ਸ:—ਮਰਜੀ, ਚਾਰ, ਇਰਾਦਾ, ਮਨੋਰਥ,
(ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ) ॥

ਮਨੁ } ਪੁ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਣੀਆਂ
ਮਨੁ } ਦਾ ਉੱਚਾ ਬੜਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦਾ
ਰਾਖਾ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੋਂ
ਹਟਕਣਾ ਜਾਂ ਵਰਜਣਾ (ਮਨੁ ਕਰਨਾ) ॥

ਮਨਹੋਣਮਾਂ, ਪੁ:—ਦੁੱਧ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮਨਕਤੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ) ਕਈ ਮਨ, ਬਹੁਤ
ਸਾਰੀ (ਬੀਜ) ॥

ਮਨਕਥੀ, ਸ:—ਬੇ ਵੰਗੀ ਤਰਾਂ ਥਲਾਈ ਹੋਈ
ਜਾਂ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਰੀਜ ॥

ਮਨਕੜਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਬੁਰਾ ਜਿਸ ਦੀ ਜੜ ਦੀ
ਭਿੱਤੀ ਮੱਛੀ ਨੂੰ ਦੋਦੇ ਹਨ ॥

ਮਨੱਕਾ, ਪੁ:—ਸੁੱਕਾ ਹੋਯਾ ਮੋਟਾ ਅੰਗੂਰ ॥

ਮਨਖੱਟੁ, ਪੁ: ਵਿ:—'ਮੱਟੁ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਨੱਖਾ, ਵਿ:—'ਮਨਾਖਾ' ਵੇ ॥

ਮਨਜੁਰ, ਵਿ:—ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ, ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ
ਹੋਇਆ ॥

ਮਨਜੁਰੀ, ਸ:—ਮੰਨ ਲੈਣਾ, ਹੁਕਮ, ਅੰਗਿਆਸ ॥

ਮਨਜੁਰੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ

ਮਨਜੁਰੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਨੌਕਰੀ ਮਗਰੋਂ
ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪਿਠਸ਼ਲ ਮਨਜੁਰ
ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ॥

ਮੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਝੇ ਰੱਖਣਾ, ਆਦਰ ਕਰਨਾ,
ਆਖੇ ਲੱਗਣਾ, ਵਸਾਹ ਕਰਨਾ, ਮਿਥਣਾ,
ਦੁਏ ਦਾ ਹੁਦਾਰ ਲਾਹੁਣ ਦਾ ਕਰਾਰ ਕਰਨਾ,
ਸੁੱਖਣਾ, ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨੀ ॥

ਮੰਨਤ, ਸ:—ਸੁੱਖਣਾ, ਮੰਨ ਲੈਣਾ, ਦੁਏ ਦਾ
ਹੁਦਾਰ ਲਾਹੁਣ ਦਾ ਕਰਾਰ ॥

ਮੰਨਤਾ, ਸ:—ਸੁੱਖਣਾ, ਮੰਨੀ ਹੋਈ ਗੱਲ,
ਇਜ਼ਤ ॥

ਮਨਤਾਰੂ, ਪੁ:—ਜੋ ਤਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ॥

ਮਨਰਾਹ, ਵਿ:—ਚੱਕੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਜੋ ਰਾਹਿਆਂ ਨਹੀਂ
ਗਿਆ ॥

ਮਨਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਰੋਕ, ਜਿਸ ਕੰਮ ਦੇ ਕਰਨ ਦਾ
ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ, ਧਰਮ ਦੇ ਬਿਰੁੱਧ, ਨਾਲੇ 'ਮਨ੍ਹਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਮਨਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਕਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਸੋਕਣਾ ॥

ਮਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੱਠ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ, ਜੋਰ
ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਕਰਾਉਣਾ,
ਨਾਉਂ ਲੈਣਾ ॥

ਮਨਾਹੀ, ਸ:—ਰੋਕ, ਬਾਧਾ, ਨਾਂ ਕਰਨ ਦਾ
ਹੁਕਮ ॥

ਮਨਾਖਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਅੱਖਾਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੇਖ ਨਾਂ
ਸੱਕੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਨੀਝ ਖਰਾਬ ਹੋ, ਅਨ੍ਹਾ ॥

ਮਨੇ ਕਰਨਾ

ਮਨਾਮਨੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਦਿਲੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਵੇ ॥

ਮਨਾਮੁਨੀ, ਪੁ:—ਵੇਰ, ਵਿਰੋਧ, ਕੀਨਾ ॥

ਮੰਨਿਆ ਦੰਨਿਆ } ਵਿ:—ਅਕਲ ਅਤੇ
ਮੰਨਿਆ ਪਰਵੰਨਿਆ } ਨੋਕੀ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ,
ਜਿਸ ਦਾ ਆਦਰ
ਸਖ਼ ਕਰਨ ॥

ਮਨਿਆਰ, ਪੁ:—ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੋਤੀ
ਖਰਾਉਣੇ ਆਦਿਕ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਨਿਆਰੀ, ਸ:—ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਮੋਤੀ ਆਦਿਕ, ਮਨਿ-
ਆਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ॥

ਮਨੀ, ਸ:—ਵੀਰਜ, ਰਤਨ, ਹੰਥਾਰ, ਹਉਮੈ ॥

ਮਨੀ ਆਡਰ } ਪੁ:—ਗ਼ਾਕ ਖਾਨੇ ਦੀ ਰਾਹੀਂ
ਮਨੀ ਆਰਡਰ } ਜੋ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ ॥

ਮੰਨੀ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਰੋਟੀ, ਰੋਟੀ (ਭਕੀਰਾਂ ਦੀ
ਬੋਲੀ) ॥

ਮਨੀਦਰ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਜਮਾਤ ਦਾ ਮੁਖੀਆ ਮੁੰਗਾ ॥

ਮਨੀਦਰੀ, ਸ:—ਮਨੀਦਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਮੁੱਖ } ਪੁ:—ਆਦਮੀ, ਬੰਦਾ, ਜਣਾ, ਪੁਰਖ,
ਮਨੁੱਛ } ਮਰਦ ॥

ਮਨੁੱਖਾ, ਪੁ:—ਮਨ, ਦਿਲ, ਬਾਦਰ ॥

ਮਨੂਰ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੇਲ, ਸਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਇੰਟੀ ਆਦਿਕਾਂ ਦਾ ਭਿੱਕਾ ॥

ਮਨੇ }
ਮਨੇ ਕਰਨਾ } 'ਮਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੰਨੋ

ਮੰਨੋ
ਮੰਨੋ

ਸ:—ਬਿਮਾਰੀ, ਰੋਗ, ਪੀੜ, ਦੁੱਖ ॥

ਮਨੋਹਰ, ਵਿ:—ਜੋ ਦਿਲ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਲਏ, ਸੋਹਣਾ,
ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ॥ਮਨੋਰਥ, ਪੁ:—ਬਿਛਿਆ, ਪਰੋਜਨ, ਰਾਹ,
ਲਾਲਸਾ, ਮਰਜੀ ॥

ਮਨੋਤ, ਸ:—ਮੰਨਤ, ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਲਿਹਾਜ਼ ॥

ਮਨੋਤੀ, ਸ:—ਦੁਏ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪ ਰਕਮ ਦੇਣ
ਦਾ ਕਰਾਰ ॥

ਮਪਤ, ਸ:—ਮਾਪ, ਮਿਲਤੀ ॥

ਮਬਾਰ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨੀਆ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ
ਪਿੱਛੇ ਖਿੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥ਮਮਟੀ } ਸ:—ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ ਨਿੱਕਾ
ਮਮਟੀ } ਰੁਖਾਰਾ, ਪੌੜੀਆਂ ਦੇ ਉੱਪਰਲੀ ਛੱਤ,
ਮੋਟੀ ॥ਮਮਤਾ } ਸ:—ਮੋਹ, ਉਲਾਦ ਦਾ ਪਿਆਰ,
ਮਮਤਾ } ਆਦਰ, ਲੋਭ, ਅਪਣਤ ॥ਮੰਮੀ, ਪੁ:—‘ਮ’ ਅੱਖਰ, ਥਣ, ਜਨਾਨੀ ਦੀ
ਛਾਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁੱਧ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਮੁਸਲ-
ਮਾਨ ॥

ਮਮਾਣ, ਪੁ:—ਪਰਾਹੁਣਾ, ਜੁਆਈ ॥

ਮਮਾਣੀ, ਸ:—ਪਰਾਹੁਣੇ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਜਿਆੜਤ ॥

ਮਮਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਰੀ ਜਾਂ ਭੇਡ ਦੇ ਬੱਚੇ
ਦਾ ਬੱਲਣਾ, ਚੀਕਣਾ, ਖਿਲਖਿਲਾਉਣਾ,
ਫਰਿਆਦ ਕਰਨਾ ॥

ਮਰਹੋਤ੍ਰਾ

ਮਮਿਆਈ, ਸ:—ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੀ
ਹੋਈ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥ਮਮੀਰ (ਰਾ), ਪੁ:—ਸੁਰਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਮਮੀਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਬੂਟੀ ॥

ਮਮੂਲ, ਪੁ:—ਦਸਤੂਰ, ਰੀਤ, ਨੇਮ ॥

ਮਮੂਲੀ, ਵਿ:—ਸਧਾਰਣ, ਆਮ ॥

ਮਮੇਸੀ, ਸ:—(ਬਹੁ:) ਬਵਾਸੀਰ ਦਾ ਮਹੁਕਾ ॥

ਮਮੇਸੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਵਾਸੀਰ ਹੋਵੇ ॥

ਮਮੋਲਾ, ਪੁ:—ਸੋਹਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਪੰਛੀ ॥ਮਮੋਲੀ, ਸ:—‘ਪੀਲਕ’ ਵੇਖੋ, ਮਮੋਲੇ ਦੀ
ਮਦੀਨ ॥ਮਰਸੀਹਾ, ਪੁ:—ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕਿਸੇ ਮੌਏ ਹੋਏ ਜਾਂ ਮਰੀਦ ਦੇ ਹਾਲ ਦਰਦ
ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਹੋਣ, ਹਸਨ ਅਤੇ
ਹੁਸਨ ਦੇ ਸ਼ੋਹ ਦੇ ਗੀਤ (ਪੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਮਰਸੀਹਾ ਖ਼ਾਂ, ਪੁ:—ਮਰਸੀਹੇ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਰਸੀਹਾ ਖ਼ਾਨੀ, ਸ:—ਮਰਸੀਹੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ॥

ਮਰਹਮ, ਸ:—‘ਮਲੁਮ’ ਵੇਖ ॥

ਮਰਹਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ॥

ਮਰਹੋਜਾ, ਪੁ:—ਖੜੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗੋਤ ॥

ਮਰਕੇ

ਮਰਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬੜੇ ਅੱਖੇ ਹੋਏ, ਮਸਾਂ
ਮਸਾਂ ॥

ਮਰਖਾਈ, ਸ:—ਚੋਰ ਪਕੜਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜੋ
ਇਨਾਮ ਮਿਲੇ ॥

ਮਰਗ } ਸ:—ਮੌਤ, ਕਾਲ ॥
ਮਰਗੜੀ }

ਮਰਗਾਨ, ਪੁ:—ਹਰਨ ਦੀ ਖੱਲੜੀ ॥

ਮਰਚ, ਸ:—‘ਮਿਰਚ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਰਜ, ਸ:—ਰੋਗ, ਬਿਮਾਰੀ ॥

ਮਰਜੰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਥਾਜਾ ॥

ਮਰਜਾਦ, ਪੁ: } ਨੇਮ, ਦਸਤੂਰ, ਰੀਤ, ਪਦਵੀ,
ਮਰਜਾਦਾ, ਸ: } ਥੀ, ਜੁਗਤ ॥

ਮਰ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਮਰਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਰਜੀ, ਸ:—ਇਛਿਆ, ਖੁਸ਼ੀ, ਚੋਣ, ਮਰਲਥ,
ਸਲਾਹ ॥

ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪੇ, ਕਿਸੇ
ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ ਬਿਨਾ ॥

ਮਰਜੀ ਮਿਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕੋ ਰੈ ਹੋਣੀ, ਮਰਜੀ
ਮੁਜਿਬ ਹੋਣਾ ॥

ਮਰਜੀਉ } ਵਿ:—ਸੁਮ, ਕੰਦੂਸ, ਗਰੀਬੀ ਦੀ
ਮਰਜੀਉੜਾ } ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਵਾਲਾ, ਜੋ
ਸੁਖ ਦੁਖ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ
ਕਰੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਲਿਆ ਹੈ,
ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਤੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਰਦੂਦ

ਮਰਤਬਾ, ਪੁ:—ਦਰਜਾ, ਪਦਵੀ, ਹੁੰਦਾ, ਵੇਰੀ,
(ਬੜੀ ਮਰਤਬਾ) ॥

ਮਰਤਬਾਣ, ਪੁ:—ਵੱਡੇ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਚੌੜੇ ਵਿੱਚ
ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਮਰਦ, ਪੁ:—ਪੁਰਸ਼, ਮਨੁੱਖ, ਬਹਾਦਰ, ਜੁਆਨ,
ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਮਰਦ ਮਰਦ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਪਾਣੀ ਮਰਦ
ਦ ਹੱਦ ਜਿੰਨਾ ਡੁੱਬਾ ਹੋਵੇ ॥

ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮਰਦਾਨ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨਿਭਰ
ਹੋਕੇ, ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਆਕੇ ॥

ਮਰਦਉ, ਪੁ: ਸ:—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ, ਮਨੁੱਖ
ਪੁੱਕਾ ॥

ਮਰਦੰਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਥਾਜਾ, ਤਥਾਲਿਆਂ ਦੀ
ਜੋੜੀ ॥

ਮਰਦੰਗੀ, } ਪੁ:—ਮਰਦੰਗ
ਮਰਦੰਗੀਆ } ਵਾਲਾ ॥

ਮਰਦਨ, ਪੁ:—ਮਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮਾਲਸ,
ਰਗੜਾ ॥

ਮਰਦੀ, ਸ: } ‘ਮਰਦਉ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਰਦਾਨਗੀ, ਸ: }

ਮਰਦਾਨਾ } ਵਿ:—ਮਰਦਾਂ ਵਾਲਾ, ਮਰਦਾਂ
ਮਰਦਾਵਾ } ਦਾ ॥

ਮਰਦੂਦ, ਵਿ:—ਨਿਕੰਮਾ, ਭੇਜਾ, ਖਰਾਬ
(ਗਾਲੀ) ॥

ਮਰਨ

ਮਰਨ, ਪੁ:—ਮੌਤ, ਘਾਲ, ਨਿਗਦਰੀ ॥

ਮਰਨ ਚਾਰ (ਰਾ) } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਮਰਨਾ ਹੈ,
ਮਰਨ ਕਿਨਾਰੇ } ਮਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ॥

ਮਰਨ ਜੋਗ, ਵਿ:—ਮਰਨ ਵਾਲਾ, ਨਾਸੁ ਮਾਣ ॥

ਮਰਨ ਦੀ ਵੇਹਲ ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੀ
ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ ॥

ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਛੱਡਣਾ, ਜਿੰਦ ਨਿਕਲਣੀ,
ਬਹੁਤ ਚਾਰ ਹੋਣੀ, ਆਸ਼ਕ ਹੋਣਾ; ਦੁੱਖ
ਸਹਿਣਾ, ਦੁਮਲਾਉਣਾ, ਹੌਲੇ ਪੈਣਾ, ਜਾਂਦੇ
ਰਹਿਣਾ, ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮਰ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਮਰਨਾਉ, ਵਿ:—'ਮਰਨਹਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਰ ਪਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ
ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਗਮ ਜਾਂ ਰੋਗ ਨਾਲ ਸਰੀਰ
ਲਿੱਸਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮਰਮ, ਪੁ:—ਭੇਤ, ਗੁੱਸੀ ਗੱਲ, ਅਸਲੀ ਮਤ-
ਲਬ ॥

ਮਰਮਤ, ਸ:—ਟੁੱਟਾ ਥੋੜਾ ਬਨਾਉਣਾ, ਪਾਟੇ
ਨੂੰ ਸੀਉਣਾ ॥

ਮਰਮਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚਿੰਟਾ ਨਰਮ ਪੱਥਰ ॥

ਮਰਮਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਲ ਜਣਨ ਦਾ ਦੁੱਖ
ਸਹਿਣਾ, ਮਰਨਾ ॥

ਮਰਮਰੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁਤ) ਦੁੱਖ, ਬੱਚਾ ਜਣਨ ਦੀ
ਖੀੜ ॥

ਮਰਾਕਬਾ

ਮਰਲਹ } ਪੁ:—ਜਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਪ, ਕਨਾਲ
ਮਰਲਾ } ਦਾ ਵੀਹਵੀਂ ਹਿੱਸਾ ॥

ਮਰ ਵੈਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਲੱਦ ਜਾਣਾ ॥

ਮਰਵੱਯਾ, ਪੁ:—ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਜਿਵੇਂ
ਕੰਢੇ ॥

ਮਰਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰ ਪੁਆਉਣਾ, ਕੁਟਵਾਉਣਾ,
ਜਿੰਦ ਕਢਵਾਉਣਾ, ਔਕੜ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ
ਵਿੱਚ ਫਸਵਾਉਣਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮਰਵਾਈ, ਸ:—ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਸ਼ੁਰੀ ॥

ਮਰਵਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਪੜੀ ਵਾਲੀ
ਵੇਲ ॥

ਮਰੜ ਮਰੜ, ਪੁ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਚਰਨ ਦੀ
ਅਵਾਜ (ਚਬਣਾ) ॥

ਮਰਾ, ਪੁ:—ਗੋਲੀਆਂ ਥਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ
ਬਚਣ ॥

ਮਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮਰਾਈ, ਸ:—ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮਰਾਸ, ਸ:—ਜਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਵਿਰਸਾ,
ਵੰਡਿਆ ਤੋਂ ਜੋ ਮਿਲੇ ॥

ਮਰਾਸਣ, ਸ: } ਇੱਕ ਜਾਹ, ਰੂਮ, ਗਵੱਧਾ ॥
ਮਰਾਸੀ, ਪੁ: }

ਮਰਾਕਬਾ, ਪੁ:—ਰੱਖ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਮਗਮ
ਹੋ ਜਾਣਾ (ਮਰਾਕਬੇ ਜਾਣਾ) ॥

ਮਰਾਜ

ਮਰਾਜ, ਪੁ:—ਮਰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਸਮਾਨ
ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ॥

ਮਰਾਤਬਾ, ਪੁ:—‘ਮਰਤਬਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਰੀ, ਸ:—ਥਵਾ, ਮੋਤ, ਜਿਸ ਰੋਗ ਨਾਲ ਬਹੁਤ
ਮਰਣ (ਪੈਲੀ) ॥

ਮਰੀਡਾ, ਪੁ:—‘ਮਰੂਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਮਰਵਾਉਣਾ ॥

ਮਰੂਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੋਂ ਦਾਰ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਉਸ
ਦੇ ਫੁੱਲ ॥

ਮਰੂਡਾ, ਪੁ:—ਭੁੱਜੀ ਹੋਈ ਕਣਕ ਆਦਿਕ
ਵਿੱਚ ਗੁੜ ਰਲਾਕੇ ਗੋਲਾ ਵੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਮਰੋ ਜੀਉਜਾ, ਵਿ: ਪੁ:—‘ਮਰਜੀਉਜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਰੋੜ (ੜਾ), ਪੁ:—ਵਲ, ਜੋੜ ਦਾ ਮੁੜ
ਜਾਣਾ, ਮਚਕੋੜ, ਵੱਟ, ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪੀੜ
ਅਤੇ ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਪਖਾਣੇ ਦੀ ਹਾਜ਼ਤ ॥

ਮਰੋੜ ਸੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—‘ਮਰੋੜਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਰੋੜ ਸਿੱਟਣਾ }

ਮਰੋੜ ਫਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਝਾੜੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ
ਸੁਲ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ ॥

ਮਰੋੜਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰਨਾ, ਵਲਣਾ, ਵੱਟ
ਪਾਉਣਾ, ਮਚਕੋੜਨਾ, ਘੋਲ
ਮਰੋੜਣਾ } ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਮਲਕ

ਮਰੋੜਾ, ਪੁ: } ਦੋ ਰੱਸੀਆਂ ਜਾਂ ਧਾਗਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਟ
ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਮਿਲਾਉਣਾ, ਘੁੰਗੀ, ਵਲ,
ਮਰੋੜੀ, ਸ: } ਹੋਰ ਫੇਰ, ਵੇਰ, ਬਦਲਾ ॥

ਮਲ, ਪੁ: ਸ:—ਮੇਲ, ਗੰਦ, ਬਿਸਰਾ ॥

ਮੱਲ, ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ, ਭਲਵਾਨ, ਮੌਦਾ ਆਦਿ ॥

ਮੱਲ ਮਰੁੱਟਾ, ਵਿ:—ਜੋਗਵਰ, ਜਬਰ ਦਸਤ,
ਝਾਂਡਾ ॥

ਮੱਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਚਾ-
ਉਣਾ ॥

ਮਲੁੱਪ, ਪੁ:—ਪਖਾਣੇ ਦੇ ਰਾਹ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਥੀੜਾ ॥

ਮੱਲੁਮ, ਸ:—ਵੱਡੇ ਜਾਂ ਘਾਉ ਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਬੰਧੀ ਦੁਆ ॥

ਮੱਲੁਮ ਪੱਟੀ, ਸ:—ਮੱਲੁਮ ਆਦਿਕ ਲਾਕੇ
ਉੱਪਰ ਪੱਟੀ ਬੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨੀ) ॥

ਮੱਲੁਜ, ਪੁ:—ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੰਦਕੀ,
ਰੂੜੀ, ਰੇਹ ॥

ਮਲ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀਰਿਆਂ ਵਾਲੀ ਝਾੜੀ,
ਟੋਕਲ ਬੋਰ ॥

ਮਲ੍ਹਾਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬਰਸਾਤ ਦਾ ‘ਰਾਗ’, ਚਾਉ,
ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਮਲ੍ਹੀ, ਸ:—ਜਿਸਤ ਸਾਜ਼ ਕੇ ਫੁੱਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ॥

ਮਲਕ, ਪੁ:—ਉਠਾਂ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੇ ਖੜੀਆਂ
ਦਾ ਨਾਉਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗੋਤ ॥

ਮਲਕ ਦਿੱਤੀ

ਮਲਕ ਦਿੱਤੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—‘ਮਲਕਤੋ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਲਕਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣ ਲਾਗਿਆਂ ਬੋਲਣਾ,
ਮਸਾਂ ਮਸਾਂ ਮੰਨਣਾ, ਜੀ ਕਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮਲਕੜੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ, ਆਸਤੇ,
ਸਹਿਜੇ ॥

ਮਲੰਗ, ਪੁ:—ਲੰਮੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਫਕੀਰ, ਜੋ ਪਰਵਾਹ ਮੋਜੀ ਆਦਮੀ ॥

ਮੱਲਗੁਜਾਰ, ਸ:—ਅਲਾਕਾ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਖਾਸ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਮਲੱਟਰੀ, ਵਿ:—ਵੇਜ਼ੀ, ਜੰਗੀ ॥

ਮੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਥਜਾ ਕਰਨਾ, ਥਾਂ ਰੋਕਣੀ,
ਮੋਟਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮੱਲਣੀ, ਸ:—ਬਹਾਦਰ ਤੀਮਤ, ਮੋਟੀ ਵੱਟੀ ॥

ਮਲਤ, ਪੁ:—ਘਸਿਆ ਹੋਯਾ ਰੁਪਯਾ ਜਾਂ ਹੋਰ
ਸਿੱਕਾ ॥

ਵਿ:—ਘਸਿਆ ਹੋਯਾ, ਮੋਟਾ (ਸਿੱਕਾ), ਬੁਰ
(ਦਿਨ, ਗਰ) ॥

ਮਲਨ, ਪੁ:—ਤੁੜੀ, ਥਰੀਕ ਕੱਖ, ਖੋੜਿਆ ਹੋਯਾ
ਘਾਹ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ
ਹੋਵੇ ॥

ਮਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਘਸਾਉਣਾ, ਰਿਬਨਾ,
ਬੰਸਣਾ ॥

ਮਲਨਾ ਦਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਮਲਨਾ ॥

ਮਲਾ

ਮਲਬਾ, ਪੁ:—ਲੰਬਰਦਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਂਝੇ
ਖਰਚ ਦੀ ਰਕਮ, ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਘਰ ਦੀ
ਮਿੱਟੀ, ਕੂੜਾ ॥

ਮਲਮ, ਸ:—‘ਮੱਲੁਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਲਮਲ, ਸ:—ਅਸਹੂਰ ਥਰੀਕ ਕਪੜਾ ॥

ਮਲਮਾ (ਮੀ), ਸ:—ਫੰਗਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਂ ਨਿਕਲੇ (ਚੱਲਣ
ਵਿੱਚ ਪੈਰ), ਸੁੱਕਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਲਨ ਦੀ
ਲੋੜ ਹੋਵੇ (ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਮੋਟਾ ਆਟਾ ਜਾਂ
ਉਸ ਦੀ ਵੱਟੀ) ॥

ਮਲਮਾਸ, ਪੁ:—ਲੌਦ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ॥

ਮਲਮੇਟ, ਪੁ:—ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਮਾਰੇ,
ਜਬਰਦਸਤ ॥

ਮਲਬਈ, ਪੁ: } ਮਾਲਵੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
ਮਲਵੇਣ (ਨ), ਸ: } ਜਾਂ ਵਾਲੀ ॥

ਮਲਵਈਆ (ਯਾ), ਪੁ:—ਮਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਲਵਾ, ਪੁ:—‘ਮਲਬਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਮਲਵਾਈ, ਸ:—ਮਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੂਰੀ ॥

ਮਲਵਾਣੀ, ਸ:—ਧੋਲ ਧਾਣ, ਕੱਟੇ ਧੋਲ
ਵਾਲੇ ਕਪੜੇ ॥

ਮਲਾ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ॥

ਮਲਾਇਕ

ਮਲਾਇਕ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਵਰਿਸ਼ਭੇ ।

ਮਲਾਈ, ਸ:—ਕੜੇ ਹੋਏ ਦੁੱਧ ਦੀ ਉਪਰਲਾ ਜਮਾਉ ॥

ਮਲਾਈ ਦੀ ਬਰਫ, ਸ:—ਮਸ਼ੀਨ ਨਾਲ ਜਮਾਯਾ ਹੋਯਾ ਦੁੱਧ ਮਿੱਠਾ ਪਾਕੇ ॥

ਮਲਾਹ, ਪੁ:—ਬੇੜੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਲਾਹੀ, ਸ:—ਮਲਾਹ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮਲਾਹੀਰ, ਪੁ:—ਬਦਾਮੀ ਰੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਗਾਇਲ ਵਾਲੀ ਰਿੜੀ ॥

ਮਲਾਹੀਰੀ, ਵਿ:—ਮਲਾਹੀਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਬਦਾਮੀ ॥

ਮਲਾਮਤ, ਸ:—ਲਾਨਤ, ਫਿਟਕਾਰ, ਝਾੜ, (ਕਰਨਾ) ॥

ਮਲਿਐਹਰਾ, ਪੁ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦਾ ਮਾਂਆ ॥

ਮਲੀ, ਸ:—ਭੋਲ ਦੀ ਮੈਲ, ਇੱਕ ਮੱਛੀ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਮਰਨ ਲੱਗੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਥਾਨਾ ॥

ਮਲੀਹ, ਸ:—ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ਗੋਹਿਆਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਹਟ ॥

ਮਲੀਹਦੜ, ਵਿ:—ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜਾਇਆ ਹੋਯਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਬੁਰਾ ਸਮਝਣਾ ॥

ਮਲੀਫ, ਪੁ:—ਦਸਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਅਤੇ ਜੂਆਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਮਵਾਤ

ਮਲੀਦਾ, ਪੁ:—ਚੁਰੀ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਲੇ ਦੀ ਉੱਠ ਦਾ ਨਰਮ ਕਪੜਾ ॥

ਵਿ:—ਮਲਿਆ ਹੋਇਆ (ਕਰਨਾ) ॥

ਮਲੀਨ, ਵਿ:—ਮੈਲਾ, ਗੰਦਾ, ਧੁੰਧਲਾ ॥

ਮਲੂਕ, ਵਿ: ਪੁ:—ਸੋਹਣਾ, ਨਾਜਕ, ਥਾਂਕਾ, ਇਕ ਰੁੱਖ ॥

ਮਲੂਕਣੀ, ਸ:—ਸੋਹਣੀ ਤੀਮਤ, ਥਾਂਕੀ ॥

ਮਲੂਮ, ਵਿ:—ਜਾਣੀ ਹੋਈ ਗੱਲ, ਜੋ ਜਾਹਰ ਹੈ ॥

ਮਲੇਹਸ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ ਜਾਂ ਗਭਰੂ ਦੀ ਮਾਂਮੀ ॥

ਮਲੇਫ, ਪੁ: } ਮੈਲੇ ਨੌਕ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਿੱਚ
ਮਲੇਫਣੀ, ਸ: } ਜੋ ਸੁੱਚ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਾਂ ਰੱਖੇ,
ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨਹੀਂ,
ਖਰਾਬ ਆਦਮੀ, ਮੁਸਲਮਾਨ ॥

ਮਲੇਫ ਭਾਝਾ, ਸ:—ਮਲੇਫਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਅਰਬੀ, ਫਾਰਸੀ ॥

ਮਲੇਪੰਜ, ਵਿ:—ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦਾ, ਬੁੱਢਾ (ਘੋੜਾ) ॥

ਮਲੇਰ ਭਾਈ, ਪੁ: } ਮਾਮੇ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਮਾਮੇ
ਮਲੇਰ ਛੈਣ, ਸ: } ਦੀ ਧੀ ॥

ਮਲੇਰੀਆ, ਪੁ:—ਖਰਾਬ ਹੋਵਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਤਾਪ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇ, ਮੌਸਮੀ ਬੁਖਾਰ ॥

ਮੱਲੋ ਮੱਲੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜੌਰ ਨਾਲ, ਜਬਰ ਦਸਤੀ, ਬਲੋਂ ਬਦੀ ॥

ਮੱਵਾ, ਪੁ:—‘ਮਹੁਆ’ ਦੇਖੋ ॥

ਮਵਾਤ, ਵਿ:—ਰੋਸਣੀ, ਰੋਸਣ ॥

ਮਵਾਤਾ (ਤੀ)

ਮਵਾਤਾ (ਤੀ) } ਪੁ: ਸ:—ਬਲਦੀ ਬਲਦੀ
ਮਵਾਤਾ (ਤੀ) } ਲੋਕਤੀ ਜਾਂ ਕੱਖਾਂ ਦਾ ਮੁੱਠਾ
ਆਇਕ ॥

ਮਵਾਤਾ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਵਾਤਾ ਬਾਲਣਾ, ਝਗੜਾ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਮਵੇਸ } ਸ:—ਬਵਾਸੀਰ, ਮਮੇਸੀਆਂ ॥
ਮਵੇਸੀਆਂ }

ਮਵੇਸੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਵਾਸੀਰ ਹੈ ॥

ਮਰੂ, ਪੁ:—ਮੇਏ ਹੋਏ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਯਾਦਗੀਰੀ ਦਾ
ਥਾਂ, ਸਮਾਧ, ਚੰਮ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਮਰੂਣ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਮਰੂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਮ ਜਾਂ ਸੋਨਾ ਆਦਿਕ ਕਿਸੇ
ਚੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ॥

ਮਰੂਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰੂਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮਰੂ, ਪੁ:—ਰੁਣ ਵਿਚ ਤੋਪ ਦੀ ਥਾਂ, ਲੇਖ ॥

ਮਰੂਉਣ, ਪੁ:—ਚੰਮ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਮਰੂਣ ਦੀ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮਰੂਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰੂਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮਰੂਈ, ਸ:—ਮਰੂਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮਰੂ, ਸ:—ਪੱਕੀ ਸਮਾਧ ॥

ਮਰੂਕ, ਸ:—ਗੱਲ ਦਾ ਢਬ ਬੋਲੀ ਦਾ ਗੁੱਝਾ
ਅਰਥ, ਨਖਰਾ ॥

ਮਰੂਕਣ, ਸ:—ਨਵੀਂ ਜੁੱਤੀ ਦੀ ਚੀਂ ਚੀਂ, ਇੱਕ
ਘਾਹ ॥

ਮਾਂ ਮਹਿਟਰ

ਮਰੂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਨਵੀਂ ਜੁੱਤੀ ਦਾ) ਚੀਂ ਚੀਂ
ਕਰਨਾ, ਚਰਕਣਾ, ਭੀਨ ਪੈ ਕੇ ਦੁੱਰ ਜਾਣਾ
(ਕਾਗਤ ਦਾ) ॥

ਮਰੂਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰੂਕਣ ਦੇਣਾ, ਚਟਾਕੇ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਖੁੱਸੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ ਚੱਥਣਾ ॥

ਮਰੂਪਣ } ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਾੜਾ ਹੋਣਾ,
ਮਰੂਪਣ, } ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਗਰੀਬੀ, ਖਰਾਬੀ ॥

ਮਰੂਕਾ, ਪੁ:—ਜੁੱਤੀ ਦੇ ਮਰੂਕਣ ਦੀ ਜਾਂ ਦਾਣੇ
ਚੱਥਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ (ਮਾਰਨਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਮਰੂਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਉਂ
ਬਦਲਣਾ ॥

ਮਰੂਯਲ } ਵਿ:—ਲਿਸ਼ਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਮਾੜਾ ॥
ਮਰੂਯਲ }

ਮਰੂਆ, ਵਿ:—ਹੋਰ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ, ਖਹੁਤ ਲਿਸ਼ਾ ॥

ਮਰੂਲੀ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਮੰਦਰ (ਦੇਉਰੇ ਦਾ) ॥

ਮਰੂੜਾ } ਮਰੂੜਾ ਮਰੂੜੀ ਵੇਖੋ ॥
ਮਰੂੜੀ }

ਮਾਂ, ਸ:—ਜਨਲ ਵਾਲੀ, ਪੇਉ ਦੀ ਵਹੁਟੀ,
ਮਾਈ, ਅੰਮਾ ॥

ਮਾਂ ਜਾਇਆ, ਪੁ:—ਸੱਕਾ ਭਰਾ ॥

ਮਾਂ ਜਾਈ, ਸ:—ਸੱਕੀ ਭੈਣ ॥

ਮਾਂ ਮਹਿਟਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨਹੀਂ
ਰਹੀ ॥

ਮਾਇਆ

ਮਾਇਆ, ਸ:—ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਨਸ਼ਾਸਤਰੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਜੋ ਥੋੜੇ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਹੋਏ ਕਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਕੇ ਕਪੜੇ ਅਕੜਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਲਵ, ਮਾਧਾ, ਧਣ, ਦੌਲਤ, ਭਰਮ, ਭੁੱਲ, ਛਲ, ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਰਚਨਾ, ਕੁਦਰਤ ॥

ਮਾਇਆ ਰੂਪੀ, ਵਿ:—ਬੁਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਹੈ ॥

ਮਾਈ, ਸ:—ਮਾਂ, ਸਮਾਨੀ ਤੀਸਰ, ਮਾਤਾ, ਬੁੱਢੀ ॥

ਮਾਈ ਭੀਅਰ, ਪੁ: ਸ:—(ਸੰਬੋਧਣ)—ਹੇ ਮੇਰੇ (ਰੀ) ਪਿਆਰੇ (ਰੀ) (ਅਗ੍ਰਿਜੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਮਾਈ ਦਾ ਪੁੱਤ (੩), ਪੁ:—ਬਹਾਦਰ ਦਰਸ਼ਨੀਕ ਮਨੁੱਖ ॥

ਮਾਈ ਬਾਪ, ਪੁ:—ਸਹਾਗ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਹਜ਼ੂਰ ਮਾਈ ਬਾਪ ਹੋ) ॥

ਮਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਾਈ ਖੁਸ਼ਕ ਦੁਆ ॥

ਮਾਈਆਂ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕਈ ਦਿਨ ਪਹਿਲੇ ਮੁੰਡੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਫਲਾ ਮਲਕੇ ਨ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ (ਪੈਣਾ), ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਜੌਆਂ ਦੇ ਕਰੜੇ ਭੁੱਜੇ ਹੋਏ ਢਾਢੇ ॥

ਮਾਉ } ਸ:—‘ਮਾਂ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਾਉ }

ਮਾਸ } ਪੁ:—ਜੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਨਰਮ ਹਿੱਸਾ,
ਮਾਸ } ਗੋਸ਼ਤ ॥

ਮਾਸ, ਪੁ:—ਮਹੀਨਾ, ਮਾਸ ॥

ਮਾਸੇਹਸ

ਮਾਸ, ਪੁ:—‘ਮਾਂਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਸਕਣ, ਸ: } ਜੋ ਮਸ਼ਕ ਠਾਲ ਪਾਣੀ ਭਰਨ
ਮਾਸਕੀ, ਪੁ: } ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਮਾਸਟਰ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ, ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਜਾਂ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਾਸਟਰਾਣੀ, ਸ:—ਉਸਤਾਦਾਣੀ, ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ॥

ਮਾਸਟਰੀ, ਪੁ:—ਮਾਸਟਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਮਾਸੜ, ਪੁ:—ਮਾਸੀ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ, ਮਾਂ ਦਾ ਭਨਵਈਆ ॥

ਮਾਸਾ, ਪੁ:—ਅੱਠਾਂ ਚੱਤੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੋਲ ॥

ਮਾਸਾ ਕੁ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਬੋੜੀ (ਚੀਜ਼), ਰਤਾ
ਮਾਸਾ ਭਰ } ਕੁ ॥

ਕਦੀ ਮਾਸਾ ਕਦੀ ਤੋਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇੱਕ ਗੱਲ ਤੇ ਕੰਮ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ॥

ਮਾਸਾ, ਪੁ:—ਬੰਗਾਲੀ ਬਾਬੂ, ‘ਮਾਸਾ’ ਬੀ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਸਾ ਘੋਲਾ, ਵਿਸਮਧ:—ਰੱਬ ਸੁੱਖ ਰੱਖੇ, ਇਹ ਨੂੰ ਠਜਰ ਨਾਂ ਲੱਗੇ ॥

ਮਾਸੀ, ਸ:—ਮਾਂ ਦੀ ਛੋਟ, ਭਾਇਣ, ਬਿੱਲੀ ॥

ਮਾਈ, ਵਿ:—ਮਾਂਹ ਦੀ ਦਾਲਦੇ ਰੰਗ ਦਾ (ਕੱਪੜਾ) ॥

ਮਾਸੂਕ } ‘ਮਸ਼ੂਕ’ ‘ਮਸ਼ੂਕੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਾਸੂਕੀ }

ਮਾਸੇਹਸ, ਸ:—‘ਮਸੇਹਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਸੇਹੋਰਾ

ਮਾਸੇਹੋਰਾ, ਸ:—‘ਮਸਿਐਹੋਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਹ, ਪੁ:—ਮੱਘ, ਮਾਂਹ ॥

ਮਾਂਹ, ਪੁ:—ਮਸਹੂਰ ਅਨਾਜ (ਦਿੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ),
ਮਾਘ ॥

ਅਵ:—ਵਿਰ ॥

ਮਾਂਹਗ } ‘ਮਹੰਗ’ ‘ਮਹੰਗਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਾਂਹਗਾ }

ਮਾਹਜਾ, ਪੁ:—‘ਮਾਝਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਹਣੂ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ, ਪੁਰਸ਼, ਮਰਦ ॥

ਮਾਹਤਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੰਮ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦੀ
ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਸੂਰ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਛੋਟੀ
ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ॥

ਮਾਹਰ, ਵਿ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਚੰਗਾ ਜਾਣੂ ਜਾਂ
ਵਾਕਬ ॥

ਮਾਹਲ, ਸ:—ਜਿਸ ਰਸੇ ਨਾਲ ਹਲਰ ਦੀਆਂ
ਟਿੰਡਾਂ ਬੰਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ,
ਚਰਖੇ ਦੀ ਡੋਰੀ, ਨੌਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗੋਤ ॥

ਮਾਹਲ ਕੰਗਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਗਰਮ ਦੁਆ ॥

ਮਾਹਲਾ, ਪੁ: } ਕੱਚਾ, ਕੱਟੀ, ਮਾਂਹ ਦਾ ਥੋੜਾ ॥
ਮਾਹਲੀ, ਸ: }

ਮਾਹ (ਹਾਂ) } ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੰਗਣੀ ਝੂਟਾ, ਜਿੱਥੇ
ਮਾਹਿਆਂ } ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਮਾਹਿਓ, ਵਿ:—ਮਹੀ ਦਾ (ਦੁੱਧ, ਮੱਥਣ) ॥

ਮਾਂਜਾਰ

ਮਾਹੀ, ਪੁ:—ਮਹੀਆ ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ । ਮੱਥਣ,
ਪ੍ਰੀਤਮ ॥

ਮਾਕੜੂ, ਪੁ:—ਮਾਂਹ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਘਾਹ ॥

ਮਾਖਿਓ } ਸਹਿਤ ਜਾਂ ਸਹਿਤ ਦੀਆਂ ਮੱਥੀਆਂ
ਮਾਖੋ } ਦਾ ਛੋਤਾ ॥

ਮਾਂਗ, ਸ:—ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਦੀ
ਵਿਚਲੀ ਲੀਕ ॥

ਮਾਂਗਨੂੰ } ਪੁ:—ਖਰਮਲ, ਮੱਜੇ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ
ਮਾਂਗਨੂੰ } ਕੀੜੇ ॥

ਮਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਮੰਗਤਾ, ਫਕੀਰ, ਜੋ ਮੰਗ ਕੇ ਖਾਏ ॥

ਮਾਘ, } ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਮਹੀਨਾ ॥
ਮਾਂਘ }

ਮਾਚਸ, ਪੁ:—ਦੀਵਾ ਸਲਾਈ ਦੀ ਡੱਬੀ ॥

ਮਾਛਣ, ਸ:—ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਣ ਵਾਲੀ, ਮਾਛੀ
ਦੀ ਤੀਵੀਂ ॥

ਮਾਛੀ, ਪੁ:—ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਣ ਵਾਲਾ, ਮਾਸਕੀ ॥

ਮਾਂਜਰਾ, ਪੁ:—ਅਨੁੱਖਾ ਭਾਣਾ, ਹਾਲ ਹਵਾਲ ॥

ਮਾਂਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ (ਭਾਂਡੇ),
ਚਮਕਾਉਣਾ, ਲਿਸਕਾਉਣਾ ॥

ਮਾਂਜਾ, ਪੁ: ਸ:—ਦੁੜੇ ਦਾ ਬਹਾਰਾ, ਗਰੀਬ
ਆਦਮੀ, ਮਾਂਜਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਦੁੜਾ ਦੀਵਾਂ
ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਕਰੇ ॥

ਮਾਂਜਾਰ, ਪੁ:—ਬਾਘੜ ਖਿੱਲਾ ॥

ਮਾਜੂ

ਮਾਜੂ, ਪੁ:—ਰਤਾ ਮਰਦ, ਵਾਲ ਕਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ
ਇਕ ਦੁਆ ॥

ਮਾਝ, ਪੁ:—ਇਕ ਰਾਗ, ਇਕ ਸੁਰ ॥

ਮਾਝ, ਪੁ:—ਮਾਝ ਰਾਗ, ਇਕ ਛੰਦ ॥

ਸ:—ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਅਵ:—ਵਿਚਕਾਰ, ਗੱਭੇ ॥

ਮਾਝੀ } ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਜਿਸ
ਮਾਝੀ } ਦੀਜ਼ ਨਾਲ਼ ਝੀਗ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਲੋਵੀ
ਵਿਚ ਸੀਸੀਆਂ ਕੁੱਟਕੇ ਪਾਈਆਂ
ਹੋਈਆਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਵੇਰ ਉੱਤੇ ਮਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੱਕੀ ਹੋ
ਜਾਵੇ ॥

ਵਿ:—ਮੱਝ ਜਾਂ ਮਠੀ ਦਾ (ਦੁੱਧ, ਘੋਉ) ॥

ਮਾਝੀ ਸਾਨ੍ਹ, ਪੁ:—ਮੱਝਾਂ ਯੋਭਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਸੰਥਾ ॥

ਮਾਝੀ, ਪੁ:—ਮੱਝਾਂ ਢਾਹਨ ਵਾਲਾ ॥

ਸ:—ਮੱਝ ਦੀ ਖੱਲ (ਕਮਾ ਕੇ ਰੰਗੀ ਹੋਈ) ॥

ਵਿ:—ਮੱਝ ਦਾ ॥

ਮਾਟਣਾ, ਵਿ:—ਵਿਚਲੇ ਕੰਦ ਦਾ (ਨੀ ਵੱਡਾ
ਨਾ ਛੋਟਾ)

ਮਾਟੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ (ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ) ॥

ਮਾਨ੍ਹ, ਵਿ:—ਵਿਚਲੇ ਕੰਦ ਦਾ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਮਾਨ੍ਹ ਦੁਲਕੰਦ, ਪੁ:—ਦੁੱਖੀ ਲੱਧਾ ਬਾਲਕ ॥

ਮਾਂਡ, ਸ:—ਪਿੰਡ, ਮਾਇਆ, ਸਰੋਸ ॥

ਮਾਂਡਾ, ਵਿ:—ਮੇਰਾ ॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ

ਮਾਂਢਲ, ਪੁ:—‘ਮੰਡਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਂਢਾ } ਵਿ:—ਛੋਟੇ ਕੰਦ ਦਾ, ਬੋਲਾ ॥
ਮਾਂਢੀ }

ਮਾਂਣ, ਪੁ:—ਆਦਰ, ਲਿਹਾਜ਼, ਘਮੰਡ, ਜੱਟਾਂ ਦਾ
ਇਕ ਗੋਰ ॥

ਮਾਂਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਮੰਡ ਕਰਨਾ, ਆਕੜਨਾ ॥

ਮਾਂਣ ਢਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਕਾਰ ਝੋੜਨਾ, ਨਿਰਾ-
ਦਾਰੀ ਕਰਨੀ ॥

ਮਾਂਣ ਤਾਣ, ਪੁ:—ਭਰੋਸਾ, ਸਹਾਰਾ, ਆਦਰ ॥

ਮਾਂਣ ਰੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਦਰ ਜਾਂ ਅਦਬ
ਕਰਨਾ ॥

ਮਾਂਣਸ, ਪੁ:—ਮਨੁੱਖ, ਆਦਮੀ, ਪੁਰਖ ॥

ਮਾਂਣਕ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰਤਨ, ਲਾਲ ॥

ਮਾਂਣਤਾ, ਸ:—‘ਮੰਨਤਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਂਟੀ, ਸ:—੧੨ ਤੋਂ ੧੮ ਮਣਾਂ ਤੱਕ ਅਨਾਜ ਦਾ
ਮਾਪ ॥

ਮਾਂਟੂ } ਸ:—ਥਿੱਲੀ ॥
ਮਾਂਟੋ }

ਮਾਂਤ, ਵਿ:—ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੱਧਮ, ਚੌਲਾ ॥
ਸ:—ਮਾਂਤਾ ॥

ਮਾਂਤ ਰੀਗਾ, ਸ:—ਰੀਗਾ ਮਾਈ (ਤੀਰਥ) ॥

ਮਾਂਤ ਪਿਤਾ, ਪੁ:—ਮਾਪੇ, ਮਾਲਕ, ਸਹਾਈ ॥

ਮਾਤ ਲੋਕ

ਮਾਤ ਲੋਕ, ਪੁ:—ਇਹ ਸੰਸਾਰ (ਪਰਲੋਕ ਨਹੀਂ) ॥

ਮਾਤਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਆਪ (ਛਿਨ ਮਾਤ੍ਰ = ਛਿਨ
ਮਾਤ੍ਰ } ਭਰ) ॥
ਸ:—ਮਰ੍ਹੇਲੀ ॥

ਨਾਂ ਮਾਤ੍ਰ = ਨਾਉਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ, ਪੁ:—ਰੁਆਲ, ਰੀਣ, ਯਗ, ਦੁਆ ਦੀ
ਖੁਸ਼ਾਕ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ ਕੁ, ਵਿ:—ਰਤਾ ਕੁ, ਖਹੁਤ ਥੋੜਾ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ, ਸ:—ਮਾਂ, ਦੇਵੀ, ਸੀਤਲਾ, ਮਾਈ, ਸਤ
ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਮਹਿਲ, ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਦੀ ਕੋਈ
ਇਸ਼-ਰੀ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ ਦਾ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਾਂ,
ਨਕਾਰਾ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ ਦੇ ਦਾਗ, ਪੁ:—ਸੀਤਲਾ ਨਿਕਲਣ ਮਗਰੋਂ
ਜੋ ਦਾਗ ਰਹਿਣ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ ਨਿਕਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਤਲਾ ਦੇ ਦਾਣੇ
ਪਿੰਡੇ ਤੇ ਨਿਕਲਣੇ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾਂ ਪਿਤਾ, ਪੁ:—ਮਾਪੇ, ਸਹਾਈ, ਮਾਲਕ ॥

ਮਾਤ੍ਰਾ ਪੂਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਵੁਹੀ ਪਾਉਣੀ’ ਦੇਵੇ ॥

ਮਾਂਦਗੀ, ਸ:—ਰੋਗ, ਬਕੇਵਾਂ, ਗਰੀਬੀ ॥

female
ਮਾਦਾ, ਸ:—ਮਦੀਣ, ਜਠਾਨੀ ਜਾਤ (ਠਰ
ਮਾਦਾ) ॥

ਮਾਦੋਂ, ਪੁ:—ਹਰ ਸ਼ੈ ਦੀ ਅਸਲ, ਸਮੱਗਰੀ,
ਸਮਿਆਣ, ਲਿਆਕਤ ॥

ਮਾਝਕ

ਮਾਝੇ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ ॥

ਮਾਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖ ਭੋਗਣਾ (ਮੌਜਾਂ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ,
ਰੰਗ ਆਦਿਕ) ॥

ਮਾਨਮੀ } ਸ:—ਚੌਕੀ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਖੂੜ ਦੀ
ਮਾਨਵੀਂ } ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਲਕੜੀ ॥

ਮਾਨੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,
ਗੁਣੀ ॥

ਮਾਨੁਸ, ਪੁ:—ਮਾਨੁਸ, ਮਨੁੱਖ, ਆਦਮੀ,
ਪੁਰਖ ॥

ਮਾਨੁ, ਪੁ:—ਬਾਂਸ ਦੀ ਹਰੀ ਝਾਲੀ ॥

ਮਾਨੋ, ਯੋਜਕ:—ਜਾਣੀਦਾ, ਜਿਹਾ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ,
ਮਿਥ ਲਓ ॥

ਮਾਪ, ਪੁ:—ਮਿਠਤੀ, ਨਾਪ, ਮਿਠਣ ਵਾਲਾ
ਭਾਂਡਾ ॥

ਮਾਪਕ, ਪ:—ਮਾਪਣ ਵਾਲਾ, ਧੁੱਪ ਘੜੀ ਦਾ
ਥਾਂਡਾ ॥

ਮਾਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਠਣਾ, ਨਾਪਣਾ, ਦੇਖਣਾ
ਭਾਲਣਾ ॥

ਮਾਪੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:) ਮਾਂ ਅਤੇ ਪੇਈ, ਜਣੇ ॥

ਮਾਝ, ਵਿ:—ਖਿਆ ਕੀਤਾ ਹੋਯਾ (ਖੁਸ਼), ਛੱਡ
ਦਿੱਤਾ ਹੋਯਾ (ਜੁਰਮਾਨਾ), ਜਿਸ ਦਾ
ਮਸੂਲ ਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇ (ਹੋਣਾ, ਰਨਾ) ॥

ਮਾਝਕ, ਵਿ:—ਮੁਜਿਬ, ਮੁਤਾਬਕ, ਅਨੁਸਾਰ,
ਵਰਗਾ, ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ॥

ਮਾਝੀ

ਮਾਝੀ, ਸ:—ਬਿਮਾ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਹਟਾ ਦੇਣਾ, ਮਸੂਲ ਨਾਂ ਲੈਣਾ, ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਸੂਲ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਮੀਨ ਦਾ ਮਿਲਣਾ, ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮਸੂਲ ਨਹੀਂ ॥

ਮਾਝੀ ਹੀਣ ਹਯਾਤ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਭਰ ਜਮੀਨ ਦਾ ਮਸੂਲ ਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਮਾਝੀ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸਨੂੰ ਮਸੂਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਮੀਨ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਮਾਮਤਾ, ਸ:—'ਮੱਮਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਮਲਾ, ਪੁ:—ਗੱਲ, ਕੰਮ, ਵਿਹਾਰ, ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਸੂਲ ॥

ਮਾਮਲਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਨਾਲ) ਵਰਤਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ॥

ਮਾਮੋ, ਪੁ:—ਮਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ॥

ਮਾਮੀ, ਸ:—ਮਾਮੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਮਾਂ ਦੀ ਭਰ-ਜਾਈ ॥

ਮਾਯਾ, ਸ:—ਮਾਇਆ, ਭਰਮ, ਧਣ, ਦੌਲਤ ॥

ਮਾਯਾ ਧਾਰੀ } ਵਿ:—ਬਖ਼ਤਵਾਰ, ਭਰਮ ਵਿੱਚ
ਮਾਯਾ ਵੰਤ } ਪਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਮਾਰ, ਸ:—ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਸੱਟ, ਕੁਟਾਈ, ਖਿਕਾਰ, ਲੱਭ, ਫੀਧਾ, ਦੁਰਾ ਅਸਰ, ਸਰਾਪ, ਸੱਪ, ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਠਿਸਾਨ (ਜੀ ਮਾਰ ਠੱਕ) ॥

ਮਾਰ ਵੱਗਣੀ

ਮਾਰ ਸੱਟਣਾ }
ਮਾਰ ਸਿੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨਾ, ਜਿੰਦ
ਮਾਰ ਸੁੱਟਣਾ } ਕੱਢ 'ਲੈਣੀ' ॥

ਮਾਰ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਣਾ, ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਮਾਰ ਕੁੱਟ }
ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ } ਸ:—ਲੜਾਈ, ਹੱਥੋਂ ਪਾਈ ॥

ਮਾਰ ਕੇ ਮਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਤੇ ਆਪ ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਮਾਰ ਖੰਡ, ਵਿ:—ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ (ਪਸ਼ੂ) ॥

ਮਾਰ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਸਰੀਰ ਕੁਟਾਉਣਾ ॥

ਮਾਰ ਧਾੜ, ਸ:—ਲੁੱਟ, ਝਾਕਾ ॥

ਮਾਰ ਪੈਣੀ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਰੀਰ ਕੁਟਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਮਾਰ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੱਲ ਕੇ ਜਾਂ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਮਾਰਨਾ ॥

ਮਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨਾਂ ਦੇਣਾ ॥

ਮਾਰ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਆਪ ਹੱਥ ਲੈਣਾ ॥

ਮਾਰ ਵੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੌਤ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ, ਸਰਾਪ ਲੱਗਣਾ ॥

ਮਾਰਕਾਹ

ਮਾਰਕਾਹ } ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਧਾਵਾ ॥
ਮਾਰਕਾ

ਮਾਰਕਾ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨ (ਹੱਥੀ ਮਾਰਕਾ ਕਨਸ
ਤਰ) ॥

ਮਾਰਕੀਟ, ਸ:—ਬਜ਼ਾਰ, ਚੌਕ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਢੰਗ
ਦੀ ਮੰਡੀ ॥

ਮਾਰਕੀਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ, ਹੋਰ ਲੱਠਾ ॥

ਮਾਰਚੋਰਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜੰਗਲੀ
ਬੱਕਰੀ ॥

ਮਾਰਗ, ਪੁ:—ਰਸਤਾ, ਸੜਕ, ਪੰਥ, ਧਰਮ ॥

ਮਾਰਚ, ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸਾਲ ਦਾ ਤੀਜਾ ਮਹੀਨਾ ॥

ਮਾਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਦ ਹੱਥਣਾ, ਕੁੱਟਨਾ, ਸਜਾ
ਮਾਰਨੀ } ਦੇਣੀ, ਜੋਰ ਨਾਲ ਸਿੱਟਨਾ, ਬਰਬਾਦ
ਜਾਂ ਨਿਕੰਮਾ ਕਰਨਾ, ਹਟਾਉਣਾ,
ਰੋਕਣਾ (ਬੁੱਧ ਤੋਰ), ਪਕੜਨਾ (ਸ਼ਿਕਾਰ),
ਭੀੜਨਾ (ਬੁਹੀ), ਠਗਨਾ, ਲੁੱਟਨਾ (ਗੰਢ),
ਜਾਦੂ ਕਰਨਾ (ਮੰਤ੍ਰ), ਚਲਾਉਣਾ (ਤੀਰ,
ਗੱਲੀ), ਦੂਰੇ ਦਾ ਹੱਕ ਆਪ ਰੱਖ ਲੈਣਾ,
ਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਕੁਸ਼ਤਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮਾਰਫਤ, ਅਵ:—ਗਾਹੀ, ਵਸੀਲੇ, ਕਰਕੇ, ਵੱਲੋਂ

ਮਾਰਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ॥

ਮਾਰਵਾੜ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ
ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ॥

ਮਾਰਵਾੜੀ, ਪੁ:—ਮਾਰਵਾੜ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮਾਲ ਵਕਫ

ਮਾਰੀ ਦਿਆਂ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਲਗਾਰ ਹੱਕੇ, ਬੱਝ
ਕੇ ॥

ਮਾਰੀਦਾ, ਵਿ:—ਲਗਾਰ, ਸਖਤ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ॥

ਮਾਰੂ, ਵਿ:—ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਤਰ ਹੋਣ
ਵਾਲੀ (ਧਰਤੀ), ਕੰਮ ਨੂੰ ਤਕੜਾ (ਮਨੁਖ,
ਬਲਦ ਆਦਿਕ) ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ, ਪੌਸਾ, ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਇੱਕ
ਰੁੱਖ ॥

ਮਾਰੋ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਵਾਸਤੇ, ਕਰਕੇ, ਖਾਤਰ, ਸਬੰਧ
ਤੋਂ ॥

ਮਾਰੋ ਮਾਰ, ਸ:—ਜਬਰ ਵਸਤੀ, ਤੇਜ਼ੀ, ਜੋਰ-
ਵਰੀ ॥
ਵਿ:—ਬਹੁਤ ॥

ਮਾਲ, ਪੁ:—ਧਨ, ਦੌਲਤ, ਲਵਾਰ, ਭੰਗਾਰ,
ਚੰਗੇ ਚੌਸੇ ॥

ਮਾਲ ਉਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੇ ਚੌਸਿਆਂ ਉੱਤੇ
ਰੁਪਯਾ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ॥

ਮਾਲ ਦਾਰ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਮਾਲ
ਮਾਲ ਵਾਲਾ } ਹੈ ॥

ਮਾਲ ਮਤਾ, ਪੁ:—ਮਾਲ ਅਸਥਾਥ, ਚੀਜ ਵਸਤ ॥

ਮਾਲ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁਗਾਉਣਾ, ਧੱਕੇ ਨਾਲ
ਲੈਣਾ ॥

ਮਾਲ ਵਕਫ, ਪੁ:—ਧਰਮ ਅਰਥ ਆਉਣ
ਵਾਲੀ ਚੀਜ ॥

ਮਾਲਸ

ਮਾਲਸ, ਸ:—ਮਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਪਿਛੇ ਉੱਤੇ ਭੇਲ
ਮਲਣਾ ॥

ਮਾਲੂ, ਸ:—‘ਮਾਹਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਲੂ ਪੂਜਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮੰਗ ਪੂਜਾ ॥

ਮਾਲੂ, ਪੁ:—ਸੰਢਾ, ਭੱਟਾ ॥

ਮਾਲਕੀਗਣੀ, ਸ:—ਇਕ ਗਰਮ ਦੁਆ ॥

ਮਾਲਕ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਹੋਵੇ ਉਹ ਉਸ
ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਬੰਦ, ਖਸਮ, ਸਾਈ,
ਹਾਕਮ, ਪਰਮੇਸਰ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮਾਲਕ ਮਕਾਨ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਹੈ, ਜੋ
ਆਪਣਾ ਘਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੇਵੇ ॥

ਮਾਲਕਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਸਤ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼
ਹੈ, ਮਾਲਕ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਮਾਲਕਾਟਾ, ਪੁ:—ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਹੱਕ, ਜੋ ਰਕਮ
ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਪਿੱਛੇ ਮਾਲਕ
ਨੂੰ ਦੇਵੇ ॥

ਮਾਲਕੀ, ਸ:—ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਜਾ, ਸਰ-
ਦਾਰੀ ॥

ਮਾਲਕੀਅਤ, ਸ:—ਮਾਲਕੀ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ
ਹੱਕ, ਆਪਣੀ ਜਮੀਨ ॥

ਮਾਲਕੋਸ } ਪੁ:—ਇਕ ਰਾਗ ॥
ਮਾਲਕੋਸ }

ਮਾਲ ਗੁਜਾਰੀ, ਸ:—ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਸੂਲ,
ਮਾਲਾ ॥

ਮਾਲੂਮ

ਮਾਲਣ, ਸ:—ਮਾਲੀ ਦੀ ਤੀਸਤ, ਇਕ ਵੱਡੀ
ਸ਼ਾਕੀ ॥

ਮਾਲਤੀ, ਸ:—ਇਕ ਚਿੱਟਾ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਫੁੱਲ ॥

ਮਾਲਤੋ, ਪੁ:—ਇਕ ਫੁੱਲ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤਰ ਨਿਕ-
ਲਦਾ ਹੈ ॥

ਮਾਲਮ, ਵਿ:—‘ਮਲੂਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਲਵਾ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਿਸ ਅਲਾਕੇ ਵਿੱਚ
ਲੁਧੇਰਾਨੇ ਅਤੇ ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਜਿਲੇ ਅਤੇ
ਪਟਿਆਲਾ ਨਾਭਾ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ
ਦੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਹਨ ॥

ਮਾਲਾ, ਸ:—ਜਿਸ ਧਾਰੀ ਵਿੱਚ ਮਣਕੇ ਪਰੇਏ
ਹੋਣ, ਕੰਠਾ, ਚਾਨ ॥

ਮਾਲਾ ਜਪਣੀ ਜਾਂ ਫੇਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ
ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ ਦਾ ਨਾਉਂ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਲੈਕੇ
ਮਾਲਾ ਦੇ ਮਣਕੇ ਗਿਨਣਾ ॥

ਮਾਲਾਮਾਲ, ਵਿ:—ਧਨ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ॥

ਮਾਲਿਕ, ਪੁ:—‘ਮਾਲਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਲੀ, ਪੁ:—ਥਾਗਥਾਨ, ਵਲੋਰਾ, ਭਲਵਾਨ,
ਆਸਕ, ਮੱਥਾਂ ਗੱਭਰੂ, ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਸੰਢਾ ॥

ਸ:—ਕੁਸਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਭਲਵਾਨ
ਦਾ ਬਿਨਾਮ ॥

ਵਿ:—ਵੱਡਾ ਭਾਗ (ਮਾਲੀ ਚੋਰ) ॥

ਮਾਲੂਮ, ਵਿ:—‘ਮਲੂਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਾਵਾ

ਮਾਵਾ, ਪੁ:—ਮਾਧਾ, ਕਲਫ, ਦੁੱਧ ਬਹੁਤ ਕਾਜੂ
ਕੇ ਸੁਕਾਯਾ ਹੋਯਾ, ਮਠਿਆਈ ਦੀ ਸਮੇਗਰੀ,
ਜਾਗ, ਦੁਆ ਜਾਂ ਅਮਲ ਦੀ ਇੱਕ ਖੁਰਾਕ ॥

ਮਾੜਾ } ਵਿ:—ਲਿੰਸਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਬੁਰਾ, ਨਿਰੰਮਾ,
ਮਾੜੀ } ਬੜਾ, ਵਿਰਲਾ ॥

ਮਾੜਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਜਦੋਂ ਕਾਲ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਮਾੜਾ ਧੀੜਾ, ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਅਨਾਥ, ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਮਾੜਾ ਮਾੜਾ, ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਬੜਾ, ਹੌਲਾ ॥

ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ, ਵਿ:—ਹਲਕੇ ਮੇਲ ਦਾ, ਸਸਤਾ
(ਕਪੜਾ) ॥

ਮਾੜੀ, ਸ:—ਉਂਚਾ ਘਰ, ਚਵੇਲੀ ਅਠਾਰੀ ॥

ਮਾੜੂ, ਵਿ:—‘ਮੜ੍ਹਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਆਉਂ, ਸ:—ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਬੱਲੀ ॥

ਮਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਮਿਆਣ, ਸ:—ਤਲਵਾਰ ਆਦਿ ਦਾ ਰਖਣੀ,
ਵਿਚਲਾ ਹੋਸਾ, ਗੋਭਾ ॥

ਮਿਆਣ ਭਾਈ, ਪੁ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਭਾਗਵਾਂ ਦੀ
ਇਕ ਰੀਠ ਹੈ ॥

ਮਿਆਦ, ਸ:—ਠਰ੍ਹਾਇਆ ਹੋਯਾ ਵੇਲਾ,
ਖਾਸ ਵਖਰ ॥

ਮਿਆਦੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਲਾ ਠਰ੍ਹਾਯਾ ਹੋਯਾ
ਹੈ ॥

ਮਿਆਨਾ, ਪੁ:—ਪਾਲਕੀ, ਡੋਲੀ, ਪੀਠਸ ॥
ਵਿ:—ਵਿਚਕਾਰਲਾ ॥

ਮਿਸਤਰੀ ਖਾਨਾ

ਮਿਆਨੀ, ਸ:—ਪਜਾਮੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਦੇ
ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਥਾਂ ॥

ਵਿ:—ਵਿਚਕਾਰਲੀ ॥

ਮਿਆਨੇ, ਅਵ:—ਵਿਚਕਾਰ, ਰੱਭੇ ॥

ਮਿਉਨਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਸ:—ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ
ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ॥

ਮਿਉਨਸਿਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੁ:—ਮਿਉਨਸਿਪਲ
ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮਿਥਰ ॥

ਮਿਸ, ਪੁ:—ਭਾਂਬਾ ॥

ਸ:—ਕੁਆਰੀ ਮੇਮ (ਮਿਸ ਸਾਹਿਬ) ॥

ਮਿੱਸ, ਸ:—ਮਟਰ ਮਾਂਹ ਛੋਲੇ ਆਦਿਕ ਅਨਾਜ,
ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੀਕ ਅਨਾਜ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ॥

ਮਿੱਸ ਤਿੱਸ } ਸ:—ਕਣਕ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਅਨਾਜ,
ਮਿੱਸ ਤਿੱਸ } ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਅਨਾਜ ॥
ਮਿੱਸ ਧਿੱਸ }

ਮਿਸਟਰ, ਵਿ:—ਸਾਹਿਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਅੱਗੇ
ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਮਿਸਟਾਣ, ਪੁ:—ਮਿੱਠਾ, ਮਾਠਆਈ ॥

ਮਿਸਤਰ, ਸ:—ਲਕੀਰਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਪਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਗੱਤਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਵੇਰਾਂ ਤਣੀਆਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਮਿਸਤਰੀ } ਪੁ:—ਬੜਾ ਕਾਰੀਗਰ ਤਰਖਾਣ ਜਾਂ
ਮਿਸਤਰੀ } ਰਾਜ ॥

ਮਿਸਤਰੀ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਕਾਰਖਾਨਾ ॥

ਮਿਸ਼ਨ

ਮਿਸ਼ਨ, ਪੁ:—ਭੇਜੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦਾ ਕੰਠ ਜਾਂ ਅਸਥਾਨ ਜਾਂ ਪਰੋਜਨ ॥

ਮਿਸ਼ਨਰੀ, ਪੁ:—ਭੇਜਿਆ ਹੋਯਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਪਾਦਰੀ ॥

ਮਿਸਰ } ਪੁ:—ਬਾਹਮਣ, ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲਾ
ਮਿਸਰ } ਬਾਹਮਣ, ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ॥

ਮਿਸਰਾਈ, ਸ:—ਮਿਸਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮਿਸਰਾਣੀ, ਸ:—ਮਿਸਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਬਾਹਮਣੀ ॥

ਮਿਸਰੀ, ਸ:—ਸਾਡੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਖੰਭ ਨੂੰ ਜਮਾ ਕੇ ਇੱਕੀਆਂ ਆਦਿਕ ਬਨਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ॥

ਮਿਸਰੀ ਦਾ ਕੁੱਜਾ (ਕੁਜਾ), ਪੁ:—ਪਿਆਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਮਿਸਰੀ ॥

ਮਿਸਲ, ਸ:—ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਹਾਕਮ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ, ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੰਠ, ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਜੱਥੇ (ਫੁਲਕੀਆਂ, ਆਦਿਕ) ॥

ਮਿਸਲ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਛੋਟਾ ਹਾਕਮ (ਗਜੇ ਦੇ ਬੱਲੇ) ॥

ਮਿਸਵਾਕ, ਸ:—‘ਮਸਵਾਕ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਸਾ } ਵਿ:—ਕਣਕ ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਅਨਾਜ ਦਾ,
ਮਿਸੀ } ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਅਨਾਜਾਂ ਦਾ, (ਰੋਟੀ, ਟੁਕੜੇ ਆਦਿਕ), ਤੀਬੇ ਦਾ (ਭਾਂਡਾ) ॥

ਮਿਸਾਤਿਸਾ (ਤਿੱਸਾ) } ਵਿ:—ਮਿੱਸ ਤਿੱਸ ਦਾ ॥
ਮਿਸਾ ਪਿੱਸਾ }

ਮਿਹਰ ਵਾਣ

ਮਿੱਸੀ, ਸ:—ਤਾਂਬਾ, ਰੋੜੀ ਧਰਤੀ, ਦੰਦ ਕਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਪੁਸ਼ਾ ॥

ਵਿ:—ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਅਨਾਜਾਂ ਦੀ (ਰੋਟੀ) ॥

ਮਿੱਸੀ ਬਾਵਾ, ਪੁ:—ਅਧਿਕਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ ॥

ਮਿਹਣਾ, ਬੁ:—‘ਮੇਹਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਹਤਰ, ਪੁ:—ਚੁੜੀ, ਚਮਿਆਰ। ਕਿਸੇ ਜਾਤ ਦਾ ਪੈਰ ॥

ਮਿਹਤਰਣੀ } ਸ:—ਚੁੜੀ, ਚਮਿਆਰੀ ॥
ਮਿਹਤਰਾਣੀ }

ਮਿਹਤਰੀ, ਸ:—ਮਿਹਤਰ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮਿਹਨਤ, ਸ:—ਜ਼ੋਰ ਲਾਕੇ ਜਾਂ ਦਿਲ ਦੇ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਖੋਰਲ, ਜਰਨ, ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ, ਪਰਵਾਹ, ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮਿਹਨਤ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਦਾ ਕੰਮ, ਦਿਹਾੜੀ ॥

ਮਿਹਨਤ ਬਰ (ਵਰ) ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਫਲ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥

ਮਿਹਨਤਾਨ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜੋ ਰਕਮ ਮਿਲੇ, ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮਿਹਨਤੀ, ਵਿ:—ਮਿਹਨਤ ਕਰਨਵਾਲਾ, ਮਜ਼ੂਰ ॥

ਮਿਹਰ, ਸ:—ਦਯਾ, ਕਿਰਪਾ, ਤਰਸ, ਛਲਕ, ਮਾਝ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਮਿਹਰਬਾਣ } ਵਿ:—ਮਿਹਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਮਿਹਰ ਵਾਣ } ਦੋਸਤ, ਸੱਜਣ ॥

ਮਿਹਰ ਬਾਣਗੀ (ਬਾਣੀ)

ਮਿਹਰ ਬਾਣਗੀ (ਬਾਣੀ), } ਸ:—ਦਯਾ,
ਮਿਹਰ ਵਾਣਗੀ (ਵਾਣੀ) } ਤਰਸ, ਲਿਹਾਜ਼
(ਕਰਨੀ) ॥

ਮਿਹਰਮਤ, ਸ:—ਤਰਸ, ਮਿਹਰ, ਦਯਾ ॥

ਮਿਹਰੀ, ਸ: ਵਿ:—ਜੀਵੀ, ਮਿਹਰੀ, ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੱਡੀ
ਹੋਈ ਗਉ ॥

ਮਿਹਰੂ, ਵਿ: ਪੁ:—ਮਹੀ ਦਾ ॥

ਮਿਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖ ਭੋਗਣਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਮਿਹੜ, ਸ:—'ਮੇਹੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਿੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਓਲ੍ਹੇ ਹੋਕੇ ਆਪਣਾ
ਨਾਉਂ ਵਟਾ ਲੈਣਾ ॥

ਮਿਕਦਾਰ, ਸ:—ਜਿੰਨੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇ, ਆਪ
ਤੋਲ, 'ਠਿਰਖ' ॥

ਮਿਕਦਾਰਾ, ਪੁ:—ਗਾਥੀ ॥

ਮਿੱਕਰ, ਸ:—ਗੁੜ ਲੂਣ ਆਦਿਕ ਦੀ ਭਲੀ ॥

ਮਿਚਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੈਲੀ ਚੀਜ਼ ਵੇਖ ਕੇ ਜੀ
ਬੁਰਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮਿਚਕਣਾ } ਪੁ:—ਓੱਕ ਬੂਟੀ ਜੋ ਬੁਖਾਰ ਦੀ
ਮਿਚਕਾ } ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਮਿਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਰਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ, ਵਰਤਣਾ,
ਭਰਕਣਾ ॥

fit ਮਿਚਦਾ, ਵਿ:—ਮੇਚ ਦਾ, ਮਰਜ਼ਦਾ ਦਾ, ਜਿੰਨਾ
ਮੇਉ ਸੱਕੇ ॥

ਮਿੱਟੀ ਹੋਣਾ

ਮਿਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਚਾਉਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਝੰਦ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਮਿਛੌਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—'ਮਿਛੌਰਿਆ ਹੋਇਆ'
ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਜ, ਸ:—ਮਿੱਝ, ਮਗਜ਼, ਗੁੱਦਾ ॥

ਮਿਜਮਾਣ, ਪੁ:—ਪਗਹੁਣਾ, ਜੁਆਈ ॥

ਮਿਜਮਾਨਣੀ, ਸ:—ਪਗਹੁਣੀ ॥

ਮਿਜਮਾਨੀ, ਸ:—ਪਗਹੁਣੇ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਜਿਆ-
ਫ਼ਤ ॥

ਮਿੱਝ } ਸ:—ਮਗਜ਼, ਗੁੱਦਾ ॥
ਮਿੱਝ }

ਮਿੱਝ ਕੱਢਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਅੱਖ
ਕਰਨਾ ॥

ਮਿੱਟ, ਪੁ:—ਬੱਝਾ ਜੇਹਾ ਵਖਰ, ਘਰੇ ਦਾ ਸੱਠਵਾਂ
ਹਿੱਸਾ, ਢਾਈ ਪਲ ॥

ਮਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲਿਆ ਜਾਣਾ, ਬੁੱਝਣਾ, ਠਾਂ
ਰਹਿਣਾ, ਮੱਧਮ ਹੋਣਾ ॥

ਮਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਾਉਣਾ, ਮਲ ਸੁੱਟਣਾ,
ਫਿਲ ਕੇ ਉਭਾ ਦੇਣਾ, ਠਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ॥

ਮਿਟਾਉ, ਵਿ:—ਮਿਟਾਉਣ ਜ਼ੋਗ ॥
ਪੁ:—ਮਿਟ ਉਠ ਵਾਲਾ ॥

ਮਿੱਟੀ, ਸ:—ਖਾਕ, ਧੂੜ, ਲੁਆਹ, ਬੇਹ,
ਧਰਤੀ, ਗਲੀ ਸੜੀ ਚੀਜ਼, ਲੋਥ ॥

ਮਿੱਟੀ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਸ ਹੋਣਾ, ਸਰਮਿੰਦਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਮਿੱਟੀ ਕਰਨਾ

ਮਿੱਟੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੈਲ ਲਾਉਣੀ, ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ॥

ਮਿੱਟੀ ਖਰਾਬ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾ ਹੋਣਾ, ਇਚਤ ਉਤਰਨੀ ॥

ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ, ਪੁ:—ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇਲ ਜੋ ਲੋਪਾਂ ਲਾਲਦੇਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲਦਾ ਹੈ ॥

ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮਾਧੋ, ਵਿ:—ਮੁਰਖ, ਭੁੰਨ ਬੁੱਧੁ ॥

ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਮੁੱਲ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਸਸਤਾ ॥

ਮਿੱਟੀ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਨੂੰ ਫੁਪਾਉਣਾ, ਮੁੜ ਨਾ ਉਥੱਲਣਾ ॥

ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਮਿਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਠਾਸ ਹੋ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਹੋਣਾ ॥

ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੈਲਾ ਜਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਖਰਾਬਾਦ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮਿੱਠਤ, ਸ:—ਮਿਠਾਸ, ਮਿੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਚੰਗਾ ਸੁਭਾਉ ॥

ਮਿਠ ਬੋਲਾ (ਲੀ), ਵਿ:—ਜੋ ਮਿੱਠਾ ਬੋਲੇ ॥

ਮਿਠਣੂਣਾ, ਵਿ:—ਘੱਟ ਲੁਣ ਵਾਲਾ, ਫਿੱਕਾ, ਥੋ ਸੁਆਦ ॥

ਮਿੱਠਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਚੰਗਾ ਸੁਆਦ, ਮਧੁਰ, ਬੋਝਾ (ਲੁਣ), ਭਾਜਾ, ਮਠ ਭਾਉਂਦਾ, ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼, ਇੱਕ ਫਲ ਮਿੱਠੇ ਰਸ ਵਾਲਾ, ਸੱਖੀਆ, ਮੋਹਰਾ, ਸ਼ਰਬਤ ॥

ਮਿੱਠੀ

ਮਿੱਠਾ ਸਮਾ, ਪੁ:—ਜਦੋਂ ਕਾਲ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਮਿੱਠਾ ਮਿੱਠਾ, ਪੁ:—ਖੰਡ ਸ਼ਰਬ ਆਦਿਕ ਮਿੱਠੀ ਸ਼ ॥

ਮਿੱਠਾ ਤੇਲ, ਪੁ:—ਭਿਲਾ ਦਾ ਤੇਲ ॥

ਮਿੱਠਾ ਤੇਲੀਆਂ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੜੀ ਸਖਤ
ਮਿੱਠਾ ਵੇਦੀਆਂ } ਜਾਹਰ ॥

ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਨਿੱਥ ਦੇ ਰਸ ਵਾਲਾ ਵਿਲੋਭੀ ਪਾਣੀ ॥

ਮਿੱਠਾ ਬੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਸੋਹਣੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ॥

ਮਿੱਠਾ ਹੋਤ, ਪੁ:—‘ਪੁਰਲੀ ਪਾਉਣੀ’ ਵਧੇ ॥

ਮਿੱਠਾ ਮਿੱਠਾ, ਵਿ:—ਬੋਝਾ ਜੇਹਾ ਮਿੱਠਾ ॥

ਮਿੱਠਾ ਮੰਹ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼ ਖਾਣੀ ॥

ਮਿੱਠਾ ਮੂੰਹ ਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਠਿਆਈਖੁਆਉਣੀ, ਵੱਢੀ ਦੇਣੀ ॥

ਮਿੱਠੇ ਪਿਆਰੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:), ਸੱਜਣ, ਠੇੜੇ ਦੇ ਸਾਕ ॥

ਮਿਠਾਈ } ਸ:—ਮਿੱਠਤ, ਮਿੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥
ਮਿਠਾਸ }

ਮਿਠਿਆਈ, ਸ:—‘ਮਠਿਆਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਿੱਠੀ, ਵਿ:—ਮਧੁਰ, ਸੁਆਦਲੀ ॥

ਸ:—ਰੁੰਮੀ ॥

ਮਿੱਠੀ ਰੱਲ

ਮਿੱਠੀ ਗੱਲ, ਸ:—ਨਰਮ ਥਾਤ, ਚੰਗਾ ਬਚਨ ॥

ਮਿੱਠੀ ਗਾਚਣੀ, ਸ:—ਇਕ ਫੂਨੇ ਜੇਹੇ ਰੰਗ ਦੀ ਨਰਮ ਮਿੱਟੀ ॥

ਮਿੱਠੀ ਛੁਰੀ, ਸ:—ਸਜਣਾਈ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਵੇਰ ॥

ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ, ਸ:—ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਮਿੱਠੀ ਮਾਰ, ਸ:—ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਜੋ ਦੁਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਮਿੱਠੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਜੜ ॥

ਮਿਡਲ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਵਿਰਲਾ ਦਰਜਾ, ਉਸ ਦਰਜੇ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ॥

ਮਿਣਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਕਰੀ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਮਿਣਤੀ, ਸ:—ਮਿਨਟ ਦਾ ਕੰਮ, ਮਾਪ ॥

ਮਿਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤਾ ਲੈਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ੈ ਕੋਈ ਕੁ ਹੈ, ਮਾਪਣਾ ॥

ਮਿਣਮਿਣ, ਸ:—ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਸੁਸਤੀ ॥

ਮਿਣਮਿਣ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਬੋਲਣਾ ਜਾਂ ਟੁਰਨਾ ॥

ਮਿਣਮਿਣਾਣਾ, ਸ:—ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਅਤੇ ਅਵਾਜ਼, ਢਿੱਲ ਮੱਠ ॥

ਮਿਣਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਮਿਣਾਉਣਾ } ਉਣਾ ॥

ਮਿਥਣਾ

ਮਿਣਵਾਈ } ਸ:—ਮਿਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਿਣਾਈ } ਮਜ਼ਹੂਰੀ ॥

ਮਿੱਤ } ਪੁ:—ਦੋਸਤ, ਯਾਰ, ਸੰਜਣ, ਬੋਲੀ,
ਮਿੱਤ੍ਰ } ਸਾਥੀ, ਹਮੇਰੀ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰੇਮ, ਪੁ: } ਸੰਜਣ ਬਣਕੇ ਜੋ ਵੇਰ ਖੀੜਾ
ਮਿੱਤ੍ਰ ਮਾਰ, ਸ: } ਜਾਵੇ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰਤਾ } ਸ:—ਦੋਸਤੀ, ਮਹੱਬਤ, ਵਾਧਬੀ,
ਮਿੱਤ੍ਰਤਾਈ } ਯਾਰੀ ॥
ਮਿੱਤ੍ਰਤਾਈ }

ਮਿੱਤ੍ਰਾਣੀ, ਸ:—ਦੁਸ਼ਮੀ, ਰਮਿਆਰੀ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰਾਨੀ, ਪੁ:—ਮਿੱਤ੍ਰਤਾ, ਦੋਸਤੀ, ਯਾਰੀ, ਮਹੱਬਤ, ਸਜਣਾਈ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰੀ, ਸ:—ਇਨ, ਤਰੀਕ, ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਿਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਿਆਜ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਮਹੀਨਾ, ਬਿਆਜ, ਦਸਤੂਰੀ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰੀ ਕੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਟ ਕੱਢ ਲੈਣੀ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰੀ ਪੁੱਗਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਫ਼ੀ ਦੇ ਰੁਪਏ ਮਿਲਣ
ਮਿੱਤ੍ਰੀ ਪੁੱਜਣੀ } ਦਾ ਦਿਨ ਲੰਘ ਜਾਣਾ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰੀ ਪੈਟੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੁੰਫ਼ੀ ਦੇ ਰੁਪਏ ਮਿਲਣ ਦਾ ਦਿਨ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਮਿਥ, ਸ:—ਸਲਾਹ, ਜੁਗਤ, ਤਤਬੀਹ, ਵਿਉਂਤ ॥

ਮਿਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ, ਬਾਪਣਾ, ਆਦਿ ਮੰਨ ਲੈਣਾ, ਤਤਬੀਹ ਕਰਨੀ, ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮਿਥਾਉਣਾ

ਮਥਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨਾਉਣਾ, ਰਖਾਉਣਾ, ਤਤ-
ਬੀਰ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮਿੱਥਿਆ } ਸ:—ਝੂਠ, ਝੂਠ ॥
ਮਿੱਥਿਆ } ਵਿ:—ਝੂਠਾ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ
ਪਰ ਭਾਸੇ ॥

ਮਿੱਥਿਆ ਬਾਦ (ਵਾਦ), ਪੁ:—ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ ॥

ਮਿੱਥਿਆ ਬਾਦਣ (ਵਾਦਣ), ਸ: } ਜੋ ਝੂਠ
ਮਿੱਥਿਆ ਬਾਦੀ (ਬਾਦੀ), ਪੁ: } ਬੋਲੇ ॥

ਮਿੱਥ, ਪੁ: ਸ:—ਪਲ, ਮਿੱਥ, ਥੋੜਾ ਚਿਰ ॥

ਮਿਦਾਰੀ, ਪੁ:—‘ਮਦਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਿਲਾਉਣਾ, ਰਲਾਉਣਾ, ਲਗ-
ਜਣਾ, ਭੰਨ ਪਾਉਣਾ ॥

ਮਿਧਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਧਣ ਦੇਣਾ, ਮਿਧਣ
ਮਿਧਵਾਉਣਾ } ਦਾ ਕਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਮਿਧਾਉਣਾ }
ਮਿਧਾਉਣਾ }

ਮਿਨਟ, ਪੁ:—‘ਮਿੰਟ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਨਤ } ਸ:—ਤਰਲ, ਬੇਨਤੀ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ
ਮਿਨਤ } (ਮਿਨਤਾਂ ਕਰਨਾ) ॥

ਮਿਨਤ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਮਿਨਤਾਂ ਤਰਲੇ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਮਿਨਤ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਮਿਨਤਾਂ ਤਰਲੇ ਕਰਨਾ ॥

ਮਿੰਨਾ, ਵਿ:—ਸੁੰਧਲਾ, ਮੱਧਮ, ਹਲਕਾ, ਵਿੱਚੋਂ
ਫੌਂਦਾ, ਮੀਸਣਾ ॥

ਮਿਰਗੀ

ਮਿੰਬਟ, ਪੁ: } ਮੈਂਬਰ ‘ਮੈਂਬਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮਿੰਬਰੀ, ਸ: }

ਮਿਮਹਾਰ, ਪੁ:—ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ
ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ॥

ਮਿਮਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਕਰੀ ਜਾਂ ਭੇਡ ਦੇ ਬੱਚੇ
ਦਾ ਬੋਲਣਾ ॥

ਮਿਰਗ, ਪੁ:—ਹਰਨ, ਬੇਰ, ਕੋਈ ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ ॥

ਮਿਰਗ ਛਾਲਾ, ਸ:—ਮਿਰਗ ਦੀ ਖੋਲ ਜੋ ਵਿਛਾ
ਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਮਿਰਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਣਾ, ਸ:—ਰਤਲੀ ਧਰਤੀ ਜੋ ਧੁੱਪ
ਵਿੱਚ ਕਮਕ ਹੋ ਦੂਰੋਂ ਆਉਂਦੀ ਦਿੱਸਦੀ ਹੈ
ਜਾਣੀਦਾ ਉੱਥੇ ਪਾਣੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ
ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਮਿਰਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਣਾ ਦਾ ਜਲ, ਪੁ:—ਮਾਯਾ ਦਾ
ਫਲ, ਜੋ ਹੈ ਨਹੀਂ ਪਰ ਭਾਂ ॥

ਮਿਰਗ ਟੈਣਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਅੱਖ ਮਿਰਗ
ਦਰਗੀ ਹੈ ॥

ਮਿਰਗ ਰਾਜ, ਪੁ:—ਮਿਰਗਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ, ਸ਼ੇਰ ॥

ਮਿਰਗਾਨ, ਪੁ:—ਮਿਰਗ ਛਾਲਾ, ਮਿਰਗ ਦੀ
ਪਲ ॥

ਮਿਰਗੀ, ਸ:—ਇਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਬ-
ਹੁਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹਬ ਪੈਰ ਵੱਡੇ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਝੰਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
(ਪੈਣੀ) ॥

ਮਿਰਚ

ਮਿਰਚ, ਸ:—ਭਾਂਜੀ ਤਰਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੌੜੀ ਜਾਂ ਤਲਖ ਚੀਜ਼ । ਇਹ ਵੱਡੇ ਤਰਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਕਾਲੀ, ਜੋ ਕਾਲੇ ਪੀੜੇ ਵਾਲੇ ਵਰਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਲ, ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਛਿੱਲੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਬੀਜ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ॥

ਮਿਰਚਾਂ ਲੱਕਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਖਿਸ਼ਣਾ, ਗੱਲ ਚੁੱਭਣੀ ॥

ਮਿਰਚਈ, ਸ:—ਇਸ਼ਕ ਪੈਰੇ ਦਾ ਬੀ, ਦਸਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਮਿਰਚੀਆ ਗੰਦ, ਪੁ:—ਖਸ ਦੀਆਂ ਜੜਾਂ ਦੇ ਖੋਲ ॥

ਮਿਰਜਈ, ਸ:—ਲੰਮੀਆਂ ਮੋਹਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਜਿੰਦਸ਼ਤਾਨੀ ਖੁਸ਼ਤੀ ॥

ਮਿਰਜੰਗੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਥਾਜਾ ॥

ਮਿਰਜਾ, ਪੁ:—ਮੁਮੀਰ ਜਾਦਾ, ਸਜਾਦਾ, ਮੁਗਲ, ਸਾਹਿਬਾ ਦਾ ਆਸ਼ਕ ॥

ਮਿਰਜਾ ਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਰਜਾ ਸਾਹਿਬਾ ਦਾ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ ॥

ਮਿਰਤ, ਸ:—ਮੋਤ, ਕਾਲ ॥

ਮਿਰਤ ਏਕ, ਪੁ:—ਠਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ, ਧੜਤੀ ॥

ਮਿਰਤਕ, ਵਿ:—ਮੁਰਦਾ, ਮੋਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਮਿਰਦਹਾ, ਪੁ:—ਪੈਚ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਰੱਖਾ ॥

ਮਿਲਨਸਾਰੀ

ਮਿਰਦੰਗ } 'ਮਿਰਦੰਗ' ਆਦਿਕ
ਮਿਰਦੰਗੀ (ਗੀਆ) } ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਰਮਿਰੀ, ਸ:—ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਮਾੜੀ ਮਾੜੀ ਪੀੜ, ਲਹੂ ਵਿੱਚ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਅਚਾਨਚੋਂਕ ਜੀ ਭੁੱਖ ਜਾਣਾ ॥

ਮਿਰਾਸ } 'ਮਿਰਾਸ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਮਿਰਾਸਣ }
ਮਿਰਾਸੀ }

ਮਿਰਾਜ, ਪੁ:—'ਮਿਰਾਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਰਿਚ, ਸ:—'ਮਿਰਚ' ਵੇਖੋ ॥

ਮਿਲਕ, ਸ:—ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਮਿਰਾਸ ॥

ਮਿਲਕਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਕ ਮਿਲੇ ॥
ਮਿਲਕੀ, ਪੁ: }

ਮਿਲਕੋਯਤ, ਸ:—ਮਾਲਕੀਅਤ, ਆਪਣੀ ਭੰ ॥

ਮਿਲਖ } 'ਮਿਲਕ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਮਿਲਖਣ }
ਮਿਲਖੀ }

ਮਿਲਤ, ਸ:—ਮੇਲ, ਦੋਸਤੀ, ਮਹੱਬਤ, ਨੇਹੁ ॥

ਮਿਲਤਣ, ਸ: } ਦੋਸਤ, ਸਾਥੀ, ੇਲੀ, ਵਾਕਥ ॥
ਮਿਲਤੀ, ਪੁ: }

ਮਿਲਨਸਾਰ, ਵਿ:—ਮੇਲ ਗੋਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਮਹੱਬਤੀ ॥

ਮਿਲਨਸਾਰੀ, ਸ:—ਮੇਲ ਗੋਲ, ਮਹੱਬਤ, ਮਿਲਨ ਦੀ ਚਾਹ ॥

ਮਿਲਨਾ

ਮਿਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਕੋਠੇ ਹੋਣਾ, ਨਾਲ ਬੈਠਨਾ, ਏਕਾ ਕਰਨਾ, (ਦੂਜੇ) ਵਰਗਾ ਹੋਣਾ, ਜੁੜਨਾ, ਰਲਣਾ, ਸੰਗ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਆਉਣਾ, ਜੋੜੀ ਪਾਉਣਾ, ਇੱਕੋ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ, ਮੰਨ ਪੈਣਾ, ਮਿੱਥਣਾ, ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ, ਦੁੱਪ ਦੇਣਾ (ਕੁਝ ਦਾ) ॥

ਮਿਲਨੀ, ਸ:—ਮੁਲਾਕਾਤ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥਾਂ ਦਾ ਮੇਲ, ਜੋ ਰੁਪਏ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਨ (ਕਰਨੀ) ॥

ਮਿਲਾਉ, ਪੁ:—ਮੇਲ, ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਲਾ ਕੇ ਇਕ ਦੁਆ ਬਣਾਉਣੀ, ਖੋਟ, ਦੁੱਧੇ ਵਰਗਾ ਹੋਣਾ, ਮਿੱਥਣਾ ॥

ਮਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਲਾਉਣਾ, ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਜੋੜਨਾ, ਠੀਕ ਕਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ, ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੂਜੀ ਵਰਗੀ ਹੈ; ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਮਿਲਾਉੜਾ, ਪੁ:—ਮਿਲਨਸਾਰ, ਮਿਲਾਪੜਾ ॥

ਮਿਲਾਈ, ਸ:—ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ॥

ਮਿਲਾਪ, ਪੁ:—ਮੇਲ, ਕੱਠ, ਏਕਾ, ਸੰਗਤ, ਮੁਲਾਕਾਤ, ਸੁਲ੍ਹਾ ॥

ਮਿਲਾਪਣ, ਸ: }
ਮਿਲਾਪੜਾ, ਪੁ: } ਜੇ ਮਿਲਾਪ ਰੱਖੇ, ਜੇ ਪੱਕਾ
ਮਿਲਾਪੀ, ਪੁ: } ਸਾਥ ਦੇਵੇ, ਮਿਲਨਸਾਰ,
 ਮਹੱਬਤੀ ॥

ਮਿਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਮੇਲ, ਮੁਲਾਕਾਤ, ਦਰਸਣ ਪਰਸਣ ॥

ਮੀਰਦੀ

ਸਬਦ ਮਿਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਮਹਾ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਸਬਦ ਜਾਂ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਸੁਣ ਕੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਤਮਕ ਮੇਲ ਹੋਵੇ ॥

ਭਰਤ ਮਿਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਬਣਥਾਸ ਕੱਟਕੇ ਸਦਾ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰਤ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ॥

ਮਿਲੇਛ }
ਮਿਲੇਛਟੀ } 'ਮਲੇਛ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਮਿੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁੱਟ ਪੈਣਾ (ਪਿਸ਼ਲ ਦਾ ਸਿਰਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਮਿੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮਿੱਕਣਾ ਅਤੇ ਮਿੜਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੀਆਂ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਲਾ ਮਾਨਸ, ਮਾਲਕ, ਬੰਦਾ, ਪੇਦਾ, ਬੁਰੀ ਰੂਹਾਂ, ਰਾਜਪੁਤ ਰਈਸ ॥

ਮੀਆਂ ਜੀ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ ਵਾਸਤੇ ਆਦਰ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਮੀਆਂ ਬੀਬੀ, ਪੁ: , ਸ:—ਵਹੁਟੀ ਗਭਰੂ, ਤੀਵੀਂ ਬੰਦ ॥

ਮੀਆਂ ਮਿੱਠੂ, ਪੁ:—ਭੋਂਤਾ, (ਮੁਸਲੱਕੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਮੀਸਣਾ, ਵਿ:—ਕੱਥਾ, ਦੁੱਪ ਗੁੱਪ, ਜੋ ਉੱਤਰ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਮਰਲਾ ॥

ਮੀਂਹ }
ਮੀਹੀ } ਪੁ:—ਅਗਸ ਤੋਂ ਜੋ ਪਾਣੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਬਰਖਾ ॥

ਮੀਂਹਦੀ, ਸ:—'ਮਹਿੰਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੀਂਗ

ਮੀਂਗ
ਮੀਂਗਣ ਨਾ) } ਸ:—ਬੱਕਰੀ ਚੁਹੇ ਆਇਕ
ਮੀਂਕਣ } ਦਾ ਵਿਸ਼ਟਾ ॥

ਮੀਵ, ਸ:—ਮੋਤ, ਕਾਲ, ਨਾਸ ॥

ਮੀਚਕਣ }
ਮੀਚਕਾ } ਪੁ:—'ਮਿਚਕਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੀਚੁਕਾ }

ਮੀਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ
ਜਾਂ ਮੂੰਹ ਮੀਚਣਾ ॥

ਮੀਜਾ, ਸ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਮਰਜੀ, ਮਨਰਥ, ਵਿਚਲਾ
ਕੱਦ ॥

ਮੀਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਮੀਚਣਾ, ਭੀੜਨਾ ॥

ਮੀਟੰਗ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਸੱਭਾ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦਾ
ਕੰਠ, ਜੋੜ ਮੇਲ ॥

ਮੀਂਡ, ਸ:—ਸਭਾਰ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਰੇ ਪੁਰ ਤਾਰਾਂ
ਦਾ ਸਹਾਰਾ, ਚੋਟੀ ॥

ਮੀਂਡਕ }
ਮੀਂਡੁਕ } ਪੁ:—ਭੰਡੂ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਲ ਦਾ ਜੀਵ ॥

ਮੀਂਡੁਕੀ, ਸ:—ਭੋਰ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀ
ਹੋਈ ਹੱਡੀ, ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰਗ ॥

ਮੀਢਾ }
ਮੀਢਾ } ਪੁ:—ਭੋਰ, ਭੋਰ ਦਾ ਨਰ, ਮੇਢਾ ॥

ਮੀਢੀ }
ਮੀਢੀ } ਸ:—ਭੀਮਤ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਗੁੰਦੀ ਹੋਈ
ਲਟ ॥

ਮੀਮੀ

ਮੀਣਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬਲਦ ਜਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਸਿੰਗ
ਹਿਠਾਂਹ ਨੂੰ ਖੁੜੇ ਹੋਣ, ਝੂਠਾ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ
ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭਰਾ ਪਿਰਬੀ ਮੱਲ ਦੀ
ਉਲਾਦ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਆਦਮੀ ਹੋਵੇ ॥

ਮੀਣਾ ਬਜਾਰ, ਪੁ:—ਜਨਾਨਾ ਬਜਾਰ, ਜੋ ਬਜਾਰ
ਪਾਤ ਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਸੈਲ ਵਾਸਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ
ਵਿਚ ਭੀੜ ਭੀੜ ਦੀਆਂ ਅਚਰਜ ਵਸਤਾਂ
ਕੱਠੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਮੀਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਗਊ ਦੇ ਸਿੰਗ ਹਿਠਾਂਹ ਨੂੰ ਖੁੜੇ
ਹੋਣ ॥

ਮੀਤ, ਪੁ:—ਮਿਤ੍ਰ, ਦੋਸਤ, ਸੱਜਣ ॥

ਮੀਤੋਂ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਕੀਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਠ
ਦਾ ਭੀੜਾ ॥

ਮੀਂਧੀ, ਸ:—'ਮੀਂਹਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੀਨ, ਸ:—ਮੱਛੀ, ਇੱਕ ਰਾਸ ॥

ਮੀਨ ਮੇਖ, ਸ:—ਵਿਤਕਰਾ, ਫਰਕ, ਚੁੱਜਤ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਮੀਨਾਕਾਰ, ਪੁ:—ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਮੀਨਾਕਾਰੀ, ਸ:—ਸੱਟੇ ਚਾਂਦੀ ਉੱਤੇ ਰੰਗ ਦਾ
ਕੰਮ, ਗੁਲਕਾਰੀ ॥

ਮੀਮਾ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਵੱਡਾ, ਨਿੱਕਾ ਬਾਲਕ (ਪਿਆਰ
ਦਾ ਬਚਨ) ॥

ਮੀਮੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਵੱਡੀ, ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ, ਨਿੱਕੀ
ਬਕਰੀ, ਗਊ, ਤੀਵੀਂ ਦਾ ਬਣ ਜਾਂ ਮੀਮੀ
(ਬਾਲਾ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਮੀਰ

ਮੀਰ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ, ਪੈਰ, ਸੱਧਦ, ਮਿਰਾਸੀ ॥
ਸ:—ਕੋਭਾਂ ਦਾ ਵੇਰ ਜੋ ਕਈਆਂ ਥੇਭਾਂ ਵਿੱਚ
ਫੁੰਡਲ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਮੀਰ ਸ਼ਕਾਰ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਾਰ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ
ਰਾਖਾ, ਵੱਡਾ ਸ਼ਕਾਰੀ ॥

ਮੀਰ ਸ਼ਕਾਰਣ } ਸ:—ਮੀਰ ਸ਼ਕਾਰ ਦੀ
ਮੀਰ ਸ਼ਕਾਰੀ } ਵਹੁਟੀ ॥

ਮੀਰ ਜਾਦਾ, ਪੁ: } ਅਮੀਰ ਦੀ ਉਤਾਦ,
ਮੀਰ ਜਾਦੀ, ਸ: } ਮਿਰਾਸੀ ॥

ਮੀਰ ਬਹਿਰ, ਪੁ:—ਘਾਟ ਦਾ ਦਰੋਹਾ, ਬੇੜਿਆਂ
ਦਾ ਅਭਸਰ ॥

ਮੀਰ ਬਹਿਰੀ, ਸ:—ਘਾਟ ਦਾ ਮਸੂਲ, ਘਾਟ
ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਗ ॥

ਮੀਰ ਮੁਨਬੀ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫਾਰਸੀ ਜਾਂ
ਉਰਦੂ ਦਫਤਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਭਸਰ, ਵੱਡਾ
ਸਕੱਤਰ ॥

ਮੀਰਾਂ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਰੱਬ, ਮੁਹੰਮਦ
ਸਾਹਿਬ ॥

ਮੀਰਾਸਣ }
ਮੀਰਾਸੀ } 'ਮਿਰਾਸਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੀਰੀ, ਪੁ:, ਸ:—ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੋਹਰੇ ਰਹ, ਮੀਰ
ਨੂੰ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਫੁੰਡੇ, ਦੁਗਤੀ ਮਨੁੱਖ, ਪਿੱਠ
ਦੀ ਹੱਥੀ ਦੀ ਮਿੱਥ ॥

ਮੀਲ, ਪੁ:—ਪੈਨਾ ਕੁ ਕੋਹ, ੧੭੬੦ ਗਜ ਦੀ
ਦੂਰੀ ॥

ਮੁੱਕਤ

ਮੁੱਕਲਮ, ਪੁ:—ਉਸਤਾਦ, ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁੱਕਲਮੀ, ਸ:—ਮੁੱਕਲਮ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਦਰਜਾ ॥

ਮੁਆਤਜਾ }
ਮੁਆਤਾ } ਪੁ:—'ਮਵਾਤਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੁਆਤਾ }

ਮੁਆਫਕ }
ਮੁਆਮਲਾ } 'ਮਾਫਕ' ਅਤੇ 'ਮਾਮਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਸ਼ਕ, ਸ:—ਥੋ, ਗੰਧ, ਮਹਿਕ, ਨਿਸ਼ਾਨੀ ॥

ਮੁਸ਼ਕ ਅੰਬਰ, ਪੁ:—ਕਸਤੂਰੀ ॥

ਮੁਸ਼ਕ ਕਪੂਰ, ਪੁ:—ਕਪੂਰ ॥

ਮੁਸ਼ਕ ਪੈਣਾ (ਟੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਮਾਰੀ ਫੈਲਣੀ,
ਦੁਆਲੀ ਚੜ੍ਹਨ ਲਗਣੀ (ਪਸ਼ੁਆ ਨੂੰ) ॥

ਮੁਸ਼ਕ ਬੇਦ, ਪੁ:—ਬੇਦ ਮੁਸ਼ਕ ॥

ਮੁਸ਼ਕ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੰਘਣ ਦੀ ਤਾਕਤ
ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ ॥

ਮੁਸ਼ਕਣ, ਪੁ: } ਫਾਲਾ (ਘੋੜਾ ਆਦਿਕ), ਇੱਕ
ਮੁਸ਼ਕੀ, ਸ: } ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਚੋਲ ॥

ਮੁਸ਼ਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਸ਼ਕ ਹੋਣੀ, ਮੁਸ਼ਕ
ਛੱਡਣੀ, ਵਧਣੀ ਫੁੱਲਣਾ, ਸੋਭਾ ਹੋਣੀ,
ਦੁਆਲੀ ਚੜ੍ਹਨ ਲਗਣੀ ॥

ਮੁਸ਼ਕਣੀ, ਸ:—ਹਿੰਗ ॥

ਮੁਸ਼ਕਤ, ਸ:—ਮਿਹਨਤ, ਜਤਨ, ਪੈਰਲ, ਔਖ ॥

ਮੁਸਕਲ

ਮੁਸਕਲ, ਵਿ:—ਐਥਾ, ਕਠਨ, ਸਿਖੜਾ ॥

ਸ:—ਐਕੜ, ਤਕਲੀਫ਼ (ਆਉਣੀ, ਪੈਣੀ, ਬਠਣੀ) ॥

ਮੁਸਕਲ ਅਸਾਨ ਕਰਨੀ, ਕੁ:—ਐਥ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ॥

ਮੁਸਕਲ ਕਰਨਾ, ਕੁ:—ਐਥਾ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ॥

ਮੁਸਕਲ ਕੁਸਾ, ਪੁ:—ਐਥ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਰੋਥ ॥

ਮੁਸਕਲ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ, ਕੁ:—ਐਥੇ ਹੋਣਾ, ਕੁਝ ਨਾਂ ਸੁੱਝਣਾ ॥

ਮੁਸਕਲਾਉਣਾ, ਕੁ:—ਹੋਸਣਾ, ਮੂੰਹ ਮੀਟ ਕੇ ਹੋਸਣਾ ॥

ਮੁਸਕਲਾਟ, ਸ:—ਮੁਸਕਲਾਉਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਮੁਸਕਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਸਮ ਅਥੇ ਸੁਰੀ ਕਪੜਾ, ਚਕਲਾ ॥

ਮੁਸਕਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁੰ) ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਰੱਸੀ ਜਾਂ ਕੜੀਆਂ, ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ (ਦੋਣੀਆਂ, ਬੰਨ੍ਹਣੀਆਂ) ॥

ਮੁਸਕਿਆਰਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਰੀ ਮੁਸਕ ਵਾਲਾ ਥੁੱਗਾ ॥

ਮੁਸਕੀ, ਵਿ:—ਕਾਲਾ (ਘੋੜਾ, ਫਨੀਅਰ ਆਦਿਕ) ॥

ਮੁਸਟੰਡ } ਵਿ: ਪੁ:—ਮੌਣਾ ਜੋੜਾ ਪਰ ਮੁਰਖ, ਲੁੱਗਾ ॥

ਮੁਸੜਾ, ਪੁ:—ਰਸਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੀਲਾ ਰੰਗ ॥

ਮੁਸਲੀ

ਮੁਸਤਾਕ, ਵਿ:—ਅਭਲਾਖੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਰਸਣ ਦੀ ਜਾਹ ਹੋਵੇ (ਹੋਣਾ) ॥

ਮੁਸੱਦ } ਪੁ:—ਹੱਲਾਖੀਆਂ ਦਾ ਕੜਾਹੇ ਵਿੱਚ ਫੇਰਣ ਵਾਲਾ ਲਕੜੀ ਦਾ ਚੰਪੂ ॥

ਮੁਸਦੀ, ਪੁ:—ਇਲਮ ਵਾਲਾ, ਗਾਏ ਜਾਂ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਮੁਖੀਆ, ਵੱਡਾ ਮਨਸ਼ੀ, ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਨਾਇਬ ਦੇ ਰੁਖ ਪੁਜਾਰੀ ॥

ਮੁਸਬਰ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੌੜੀ ਦੁਆ ॥

ਮੁਸਮੁਸੀ, ਸ:—ਆਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪੀੜ ਜੋਹਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਮੁਸਲਕੜ } ਵਿ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ—ਵੰਗ ਦਾ (ਜਿਲਾਨੀ ਦਾ ਬਰਨ) ॥

ਮੁਸਲੋਂਕਾ (ਕੀ) }
ਮੁਸਲੋਂਟਾ }

ਮੁਸਲਮ, ਵਿ:—ਪੱਕੀ (ਗੋਲ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਥ ਮੰਨਣ, ਪੁਰਾ ॥

ਮੁਸਲਮਾਨ, ਪੁ:—ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਸਲਮਾਨਣੀ, ਸ:—ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ॥

ਮੁਸਲਮਾਨੀ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਜਬ, ਮੁਸਲਮਾਨਣੀ, ਸੁਠਤ ॥

ਵਿ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਜਬ ਦਾ ॥

ਮੁਸਲਾ, ਪੁ: } ਮੁਸਲਮਾਨ, ਮੁਸਲਮਾਨਣੀ (ਨਿੰਦਾ ਵਾਚਕ) ॥

ਮੁਸਲੀ, ਸ: }

ਮੁਸੱਲਾ

ਮੁਸੱਲਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਵੁੜੀ ਉੱਤੇ ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਨਮਾਜ ਦੀ ਥਾਂ, ਭਿਗਈਆਂ ਦਾ ਖੰਡਾ ॥

ਮੁਸਵਦਾ, ਪੁ:—‘ਮਸੋਦਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਸਾਹਬ, ਪੁ:—ਰਾਮੇ ਜਾਂ ਨਬਾਬ ਦੇ ਪਾਸ ਬੈਠਣ ਉਠਣ ਵਾਲਾ ਅਹਲਕਾਰ, ਦਰਬਾਰੀ, ਸਲਾਹਕਾਰ ॥

ਮੁਸਾਹਬੀ, ਸ:—ਮੁਸਾਹਬ ਦਾ ਦਰਜਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ॥

ਮੁਸਾਫਰ, ਪੁ:—ਰਾਹੀ, ਪੈਂਡਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਾਣੀ ॥

ਮੁਸਾਫਰ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਮੁਸਾਫਰ ਉਤਰਣ, ਸਥਾਂ ॥

ਮੁਸਾਫਰੀ, ਸ:—ਪੈਂਧ, ਪੈਂਡਾ, ਜਾਨ੍ਹਾ, ਦੁਰ ਦੁਰ ਥਾਂ ਫਿਰਨਾ ॥

ਮੁਸੀਬਤ, ਸ:—ਦੁੱਖ, ਅੌਖ, ਬਿਪਤਾ (ਪਣੀ) ॥

ਮੁਸੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਅਣਜਾ, ਮਸਰ ॥

ਮੁਸੂਹੜਾ } ਪੁ:—‘ਮਸੂਹੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮੁਸੂਹੜਾ }

ਮੁਹਸੀ } ਸ:—ਵਰ੍ਹੇ ਜਾਂ ਰੁੱਤ ਦਾ ਮੁੱਢ, ਕਿਸੇ
ਮੁਹਤੀ } ਕੰਮ ਦਾ ਅਰੰਭ ॥

ਮੁਹਕਮ, ਿ:—ਪੱਕਾ, ਭਕੜਾ, ਮਜ਼ਬੂਤ ॥

ਮੁਹਕਮ ਜੜਾਂ ਹੋਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਲ ਦਾ ਕੰਮ ਰਹਿਣਾ ॥

ਮੁਹੱਲਾ

ਮੁਹੱਬਤ, ਸ:—‘ਮਹੱਬਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਹੱਬਤੀ, ਵਿ:—ਮਹੱਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਹੰਮਦੀ, ਪੁ:—ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ, ਮੁਸਲਮਾਨ ॥

ਮੁਹਰ, ਸ:—‘ਮਹਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਹਰਮਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਭਰ ਦਾ ਸਮੁੱਤ ਭਾਪ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਕਦੇ ਨਾਂ ਉਤਰੇ, ਅੱਠਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਤਾਪ ॥

ਮੁਹਰੌਰ, ਪੁ:—ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਮੁਨਸ਼ੀ, ਘਰ ਜਾਂ ਧੰਡੇ ਦਾ ਮੁਖੀਆ, ਕਿਸੇ ਮਹਕਮੇ ਵਿਚ ਜੋ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ਹੋਵੇ ॥

ਮੁਹਰੌਰੀ } ਸ:—ਮੁਹਰੌਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਦਰਜਾ ॥
ਮੁਹਰੌਰੀ }

ਮੁਹਰਾ } ‘ਮਹਰਾ’ ‘ਮਹਰੀ’ ‘ਮਹਰ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮੁਹਰੀ }
ਮੁਹਰੇ }

ਮੁਹਰਲ, ਪੁ:—‘ਮਹਰਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਹਲਤ, ਸ:—ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਮਾਂ, ਵੇਹਲ, ਛੁੱਟੀ, ਵਖਰ ॥

ਮੁਹਲਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਕਾਠ ਦੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਦਾਣੇ ਕੁੰਦੇ ਹਨ, ਰਹਿ ਦਾ ਧੁਹਾ, ਧੁਹ ਦੇ ਥੱਲੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ ਲੋਕੜ ॥

ਮੁਹਲੇ ਧਾਰ, ਵਿ:—ਜੌਰ ਦਾ, ਮੱਟੀ ਧਾਰ ਵਾਲਾ (ਮੀਂਹ) ॥

ਮੁਹੱਲਾ, ਪੁ:—ਮਹੱਲਾ, ਗਲੀ, ਥਾਂ ॥

ਮੁਹਾਉਣਾ

ਮੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲੁਹਾਉਣਾ, ਲੁਹੇ ਜਾਣਾ ॥

ਮੁਹਾਉਰਾ, ਪੁ:-ਹੇਲਤ, ਵਾਦੀ, ਰੀਝ ' (ਪੀਣਾ)
ਦਸਤੂਰ, ਖਾਸ ਅਰਬਾਂ ਵਾਲਾ ਬਦਨ ॥

ਮੁਹਾਣਾ, ਪੁ:-ਮੂੰਹ, ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਨਦੀ ਦਾ
ਨੁਕ, ਮਲਾਹ ॥

ਮੁਹਾਂਦਰਾ, ਪੁ:-ਮੂੰਹ, ਚੇਹਰੇ ਦੀ ਬਣਾਉਣ,
ਸ਼ਕਲ ॥

ਮੁਹਾਰ, ਸ:-ਉਠਾਂ ਦੀ ਨਕੇਲ ਦੀ ਚੋਸੀ ॥

ਮੁਹਾਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਗਹਿਣੇ ਚਮਕਾਉਣਾ ॥

ਮੁਹਾਰਨੀ, ਸ:-ਮੂੰਹਿਆਂ ਦਾ ਪਹਾੜੇ ਆਇਕ
ਕਸੇ ਮਿਲਕ ਇਕ ਸੁਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ॥

ਮੁਹਾਬਰਾ } ਪੁ:-'ਮੁਹਾਉਰਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੁਹਾਵਰਾ }

ਮੁਹਾਰਾ, ਪੁ:-ਚੜ੍ਹੀ ਦੇ ਵਾਂਗਿਆਂ ਦਾ ਚੇਹਰਾ
(ਲਾਉਣਾ) ॥

ਮੁਹਾਦੀ, ਪੁ:-ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਰਾਏ
ਦਾਰ, ਗਹਿਣੇ ਚਮਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੋਰ ਦੇ
ਮੁਨਾਕਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ॥

ਮੁਹਾਜ਼, ਸ:-ਪਾਸਾ, ਹੁਕ, ਝੁਕਾਉ ॥

ਮੁਹਾਜ਼ੀ, ਸ:-ਬੁਢੇ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀ ਕੰਧ ॥

ਮੁਹਿੰਮ, ਸ:-ਫੌਜ ਦਾ ਕਿਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਣਾ, ਬਹੁਤ
ਐਖਾ ਕੰਮ, ਕਰਤਬ, ਹੋਮਲਾ (ਚੜ੍ਹਦੀ,
ਜਿੰਦਗੀ) ॥

ਮੁੰਦ ਬਾਬਰੀ

ਮੁਹੁਤ } ਪੁ:-'ਮਹੁਰਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੁਹੁਰਤ }

ਮੁੱਕ } ਪੁ:-ਘਸ਼ੁੰਨ, ਹੁਰਾ, ਵੱਟੀ ਹੋਈ ਮੁੱਠ,
ਮੁੱਕਾ } ਘਸ਼ੁੰਨ ਦੀ ਮਾਰ ॥

ਮੁੱਕਾ ਚਿਘੌਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਮੁੱਕਾ ਵੱਟਣਾ ॥

ਮੁੱਕਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵੱਟੀ ਹੋਈ ਮੁੱਠ ਦੀ ਸੱਦ
ਲਾਉਣੀ ॥

ਮੁੱਕਟ, ਪੁ:-ਵਿਆਹ ਦੇ ਵੇਲੇ ਲਾੜ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ
ਸੰਗਾਰ, ਭਾਜ ॥

ਮੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਹਿਣਾ, ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ, ਸਾਰਾ ਲੱਗ
ਜਾਣਾ, ਨਿਬ ਜਾਣਾ, ਦੁਆਲਾ ਨਿਕਲਣਾ,
ਖੁਹੁਤ ਛੱਕਣਾ ॥

ਮੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:-ਮਰਨ ਕਿਠਾਰੇ ॥

ਮੁਕਤ } ਸ:-ਛੁਟਕਾਰਾ, ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ
ਮੁਕਤੀ } ਤੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਮੁਕਤ, ਵਿ:-ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ,
ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਮੁਕਤ ਦਾਤਾ } ਪੁ:-ਮੁਕਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ,
ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ } ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਮੁਕਤਾ, ਵਿ:-ਬਹੁਤ, ਬਖੀਰਾ, ਲਗ ਤੋਂ ਬਿਝ
(ਅੰਬਰ) ॥

ਮੁੰਦ (ਦਾ), ਪੁ:-ਬਿਸ਼ਨ ਜੀ, ਪਰਮੇਸਰ, ਇੱਕ
ਕੀਮਤੀ ਪੱਥਰ ॥

ਮੁੰਦ ਬਾਬਰੀ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਨੰਦੀ ਬੂਟੀ ॥

ਮੁਕੱਬਾ

ਮੁਕੱਬਾ, ਪੁ:—ਗੱਜਾ, ਜਿਲਦ ਦਾ ਤਖਤਾ, ਬਹੁਤ
ਮੋਟਾ ਕਾਗ਼ਜ਼ ॥

ਮੁਕੱਰ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕਰਨਾ,
ਮੁਕੱਰਣਾ } ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ॥

ਮੁਕੱਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬੁਝਾਰਤ ਵਾਲਾ
ਵੈਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਆਪਣੇ ਪੀਆ ਦੀ
ਰਲ ਕਰਨੀ ਵੇਰ ਮੁਕੱਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ
ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਉਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਲਾ ਦੇਣਾ ॥

ਮੁੱਟਰ, ਵਿ:—ਬੱਧਿਆ ਹੋਇਆ, ਠਹੁਸਿਆ
ਹੋਯਾ, ਜਰੂਰੀ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂਹ ਕਰਾਉਣੀ, ਜਬਾਬ
ਦੁਆਉਣਾ, ਤੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ, ਰੱਦਣਾ ॥

ਮੁਕਵੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਮੁਕੱਰ ਜਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮੁਕਲਾਵਾਂ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਵਹੁਟੀ
ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਮੁੱਵਾਂ, ਪੁ:—ਮੁਕੱਬਾ ਦੇਖੋ ॥

ਮੁੱਕਾ, ਪੁ:—ਮੁੱਕ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਨਾਂ ਰਹਿਣ
ਦੇਣਾ, ਸਬ ਕੁਝ ਖਰਚ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਸਾਰਾ
ਹੁਦਾਰ ਲਾਹ ਛੱਡਣਾ, ਨਬੇੜਨਾ ॥

ਮੁਕਾਉ, ਵਿ:—ਮੁਕਲ ਜਾਂ ਮੁਕਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਜਿਸ ਦੇ ਮੁਕਲ ਦਾ ਝਰ ਹੋ ॥

ਮੁਕਾਣ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਸਰਬੰਧੀ ਜਾਂ ਸੰਜਲ ਦੇ
ਮਰਲ ਤੇ ਦੂਰੇ ਥੱਲ ਕੇ ਉਹਦੇ ਘਰ
ਬੁਲਾਉਣ ਜਾਣਾ (ਆਉਣਾ, ਜਾਣਾ) ॥

ਮੁੱਖ

ਮੁਕਾਬਲਾ, ਪੁ:—ਬਰਾਬਰੀ, ਸਾਮ੍ਹਣਾ, ਵਿਰੋਧ,
ਮੇਲ, ਟਾਕਰਾ ॥

ਮੁਕਾਲਾਖ, ਸ:—ਅਪਜਸ, ਬਦਨਾਮੀ, ਨਮੋਸ਼ੀ ॥

ਮੁਕਾਲਾ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ, ਅਪਜਸ, ਬਦ-
ਨਾਮੀ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਲੱਜ ॥

ਮੁਕਾਲੀ, ਸ:—ਨਿਰਲੱਜ, ਚੰਦਰੀ ਚੰਨ, ਗੁੜ
ਦੀ ਵੇਸ਼ੀ ॥

ਮੁਕਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਕੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ॥

ਮੁੱਕੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਮੁੱਕਾ, ਘਸ਼ੁੰਨ, ਹੁੰਗਾ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਮੁੱਕੀ ਦੇਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਕੀਆਂ ਨਾਲ ਗੁੰਨਣਾ
(ਆਟਾ) ॥

ਮੁੱਕੀ ਵੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਠੀ
ਵੱਟਣੀ ॥

ਮੁੱਕੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਠੀ ਚੌਪੀ
ਮੁੱਕੀਆਂ ਲਾਉਣੀਆਂ } ਕਰਨੀ, ਮੁੱਕੀਆਂ ਨਾਲ
ਮਾਰਨਾ ॥

ਮੁਕੈਸ, ਸ:—ਸੱਟੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਤਾਰ ॥

ਮੁਕੈਸੀ, ਵਿ:—ਮੁਕੈਸ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਖ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ, ਵੇਹਰਾ ॥

ਵਿ:—ਪਹਿਲਾ, ਵੱਡਾ, ਜਰੂਰੀ ॥

ਮੁੱਖ, ਪੁ:—ਬੂਹੇ ਦੀ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀ ਕੰਧ ਦਾ
ਬਾਹਰਲਾ ਸਿਰਾ, ਠੁੱਕਰਾ ॥

ਵਿ:—ਵੱਡਾ, ਪਹਿਲਾ, ਜਰੂਰੀ ॥

ਮੁਖਤ

ਮੁਖਤ, ਵਿ:—'ਮੁਖਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਖਤਾਰ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰ ਹੋਵੇ,
ਮੁਖਤਿਆਰ } ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਨਹੀਂ, ਛੋਟਾ,
ਵਕੀਲ, ਅਜੇਟ, ਕੁਮਾਰ, ਨੌਖ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁਖਤਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਮੁਖਤਾਰ
ਖਨਾਉਣਾ ॥

ਮੁਖਤਾਰ ਕਾਰ, ਪੁ: ਸ:—ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਸਾਰਾ
ਕੰਮ ਹੋਵੇ ॥

ਮੁਖਤਾਰ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਮੁਖਤਾਰ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰ
ਦੇਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਲਿਖਤ ॥

ਮੁਖਤਾਰੀ } ਸ:—ਸਥ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਹੱਥ
ਮੁਖਤਿਆਰੀ } ਹੋਣਾ, ਮੁਖਤਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਦਰਜਾ, ਕਨੂਲ ਦਾ ਇੱਕ ਇਸ-
ਤਿਹਾਨ ॥

ਮੁਖਤੀ, ਸ:—'ਮੁਖਤੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਖਲਸ, ਵਿ:—ਗਰੀਬ, ਨਿਮਾਣ, ਜਿਸ ਦੀ
ਘਰਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ॥

ਮੁਖੜਾ, ਪੁ:—ਮੂੰਹ, ਦੇਹਰਾ ॥

ਮੁੱਖੀ, ਪੁ:—ਮੁਖੀਆ, ਸਥ ਤੋਂ ਹੋਰ (ਥਾਵਾਂ ਮੁਖੀਆ)

ਮੁਖਾਰ, ਵਿ:—ਜਬਾਨੀ ਯਾਦ, ਜੋ ਕੰਠ ਹੋਵੇ ॥

ਮੁਖਾਲਾ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਿਥੇ ਹੋਣ
ਲਗੇ, ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੜਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ॥

ਮੁਖੀ, ਸ:—ਨੌਕਦਾਰ ਮੂੰਹ (ਲਾਠੀ ਆਦਿਕ
ਦਾ) ॥

ਮੁੰਗਲੀ

ਮੁਖੀ } ਵਿ:—ਪਹਿਲਾ, ਵੱਡਾ, ਆਗੂ, ਮੁਹਾਂ
ਮੁਖੀਆ } ਵਾਲ (ਜਿਹਾ ਕਿ ਚੋ ਮੁਖੀ = ਚਹੁ
ਮੁਹਾਂ ਵਾਲਾ) ॥

ਮੁੰਗ } ਸ:—ਇੱਕ ਅਨਾਜ ਜਿਸ ਦੀ ਦਾਲ
ਮੁੰਗੀ } ਛੋਟੀ ਪਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੌਰੀਆਂ ਨੂੰ
ਖਾਓਂਦੀ ਹਨ ॥

ਮੁੰਗੀ ਤੋਈ, ਸ:—ਮਸਹੂਰ ਭਾਜੀ ॥

ਮੁੰਗਦਰ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਭਾਰਾ ਜਿਹਾ ਵੇਲਣਾ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜੋਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਮੁੰਗਦਰੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਮੁੰਗਦਰ ॥

ਮੁੰਗਧ (ਧਾ), ਵਿ:—ਅਣਜਾਣ, ਮੁਰਖ, ਮੂੜ ॥

ਮੁੰਗਦਾ, ਪੁ:—ਮੂਲੀ ਦੇ ਖੀ ਦੀ ਡੋਰੀ, ਪਕੌੜੀਆਂ ॥
ਵਿ:—ਨਿਕੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਡਲੀਆਂ ਵਾਲਾ,
ਚੌੜਾ ਕੁ, ਮੀਟਾ (ਲੂਣ) ॥

ਮੁੰਗਲ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮਸਹੂਰ
ਕੰਮ ॥

ਮੁੰਗਲਈ } ਵਿ:—ਮੁੰਗਲ ਦਾ, ਚਿੱਲਾ
ਮੁੰਗਲਈਆ } (ਕੁਸ਼ਤ) ॥

ਮੁੰਗਲਉ, ਪੁ:—ਮੁੰਗਲ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਮੁੰਗ-
ਲਈ ਹੋਣਾ ॥

ਮੁੰਗਲਾਟੀ, ਸ:—ਮੁੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕੰਮ ਦੀ
ਭੀਵੀ ॥

ਮੁੰਗਲੀ, ਸ:—ਕੁੱਟਣ ਵਾਲੀ ਲੰਮੀ ਚੀਜ਼, ਲੱਕੜ
ਦੀ ਚੀਜ਼ ਮੁੰਗਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਚੋਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਮੁੰਗਲੀਆਂ ਵੇਰਨਾ

ਮੁੰਗਲੀਆਂ ਵੇਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੰਗਲੀਆਂ ਨੂੰ
ਫੁਆ ਕੇ ਜੋਰ ਕਰਨਾ ॥

ਮੁੰਗੀ, ਸ:—‘ਮੁੰਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਘ, ਪੁ:—ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਛੀ ਹੋਈ ਭਾਕੀ
ਜਾਂ ਮੋਰੀ ॥

ਮੁੱਘਾਂ, ਪੁ:—ਚਮਕਦਾਰ ਥੱਵਲਾ ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਮੁੱਚ, ਪੁ:—ਮਾਸ ਦੀ ਥੋਰੀ, ਜੌਰ (ਘੋੜੇ ਦਾ)
(ਬਾਹਨਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਮੁੱਚਕਰੀ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਥੱਲਣ ਵਾਲਾ,
ਥਾਨੀ ਦਾ ਧਨੀ ॥

ਮੁੱਚਲਕਾ, ਪੁ:—ਆਪਣੀ ਆਪ ਕੀਤੀ ਹੋਈ
ਜਾਮਣੀ, ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਅਕਰਾਰ ਨਾਮਾ,
ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕਰਾਰ
(ਲਿਖਣਾ, ਲਿਖਾਉਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਮੁੱਚਾ, ਪੁ:—ਪਾਉ ਕੁ ਮਾਸ ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਮੁੱਛ, ਸ: ਪੁ:—ਮੂੰਹ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਵਾਲ ਲਕੜੀ
ਦਾ ਟੋਟਾ ॥

ਮੁੱਛ ਦਾ ਬਾਲ (ਵਾਲ), ਪੁ:—ਅਤਥਾਗੀ
ਆਦਮੀ ॥

ਮੁੱਛ ਮੁੱਛ ਖਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਧ ਦਾ ਮਾਲ ਮਾਰ ਕੇ
ਨਿਰਥਾਹ ਕਰਨਾ ॥

ਮੁੱਛ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਛਣਾ ॥

ਮੁੱਛ ਨੂੰ ਤਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਖੀ ਮਾਰਨੀ,
ਘੋਲਣਾ ॥

ਮੁਜਰਾ ਪਾਉਣਾ

ਦਾਬੀ ਨਾਲੋਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵਧਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਮ-
ਦਾਨ ਕੋਲੋਂ ਖਰਚ ਵਧੀਕ ਹੋਣਾ ॥

ਮੁਛਹਿਟੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:)—ਲੰਮੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ॥

ਮੁਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਲੈਣਾ,
ਹੱਕ ਮਾਰਨਾ ॥

ਮੁਛੀਦਾਰੀ, ਸ:—ਲੋੜ, ਦੁੜ, ਅਧੀਨਗੀ, ਮੁਥਾਜੀ ॥

ਮੁਛਲ, ਵਿ:—ਲੰਮੀਆਂ ਤੇ ਭਾਰੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਛਿਆਹਨ } ਸ:—ਮੋਢੀ ਦੀ ਬੰਨ ॥
ਮੁਛਿਆਂਧ }

ਮੁੱਜ, ਸ:—ਸਰ ਦੇ ਬੀਆਂ ਦਾ ਛਿਲਕਾ ਜਿਸ ਦੇ
ਰੋਸੇ ਵੱਟਦੇ ਹਨ ॥

ਮੁੱਜ ਬਗੜ, ਪੁ:—ਮੁੱਜ ਵਰਗਾ ਇਕ ਰਚਾਂ ਦਾ
ਘਾਹ ॥

ਮੁੱਜੀਨਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਅੱਤੀ ਦੇ ਰੱਸਿਆਂ ਦੀ
ਹੀਰ ॥

ਮੁੱਜਰਾ, ਪੁ:—ਲੋਖਾ, ਗਿਲਤੀ, ਕਾਰ, ਨਾਚ, ਅਦਬ,
ਸਲਾਮ ॥

ਮੁਜਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਜਰੀ ਦਾ ਨਾਚ ਹੋਣਾ,
ਲੇਖੇ ਲੱਗਣਾ ॥

ਮੁਜਰਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਜਰੀ ਦਾ ਨਾਚਣਾ,
ਕਾਟ ਕਰਨੀ, ਲੇਖੇ ਲਾਉਣਾ ॥

ਮੁਜਰਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਖੇ ਲਾਉਣਾ ॥

ਮੁਜਰਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਕਮ ਦਾ ਲੇਖੇ ਲੱਗਣਾ ॥

ਮੁਜਰਾ ਲੈਣਾ

ਮੁਜਰਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਕਮ ਕੱਟ ਲੈਣਾ ॥

ਮੁਜਰਾਇ }
ਮੁਜਰਾਇਤ } ਸ:—ਲੇਖਾ, ਲੇਖ ਦਾ ਨਬੇੜਾ,
ਮੁਜਰਾਈ } ਲੇਖੇ ਲੰਗਣਾ, ਮਸੂਲ ਦੀ ਮਾਫੀ,
ਮਾਮਲਾ ਘਟ ਜਾਣਾ ॥

ਮੁਜਰਾਲੀ, ਸ:—ਧਾਨ ਵੱਢ ਕੇ ਜੋ ਕੱਖ ਕਾਲ
ਸਢ ਰਹੇ ॥

ਮੁਜਾਉਰ, ਪੁ:—‘ਮਜਾਉਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਜਾਇਕਾ, ਪੁ:—ਜਰ, ਪਰਵਾਹ (ਕੁਝ ਮੁਜਾ-
ਇਕਾ ਨਹੀਂ) ਤੰਗੀ, ਅੱਖ, ਹਰਜ,
ਖਰਾਬੀ ॥

ਮੁਜਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਦੁਏ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਖੇਤੀ
ਕਰੇ, ਕਿਰਸਾਣ ॥

ਮੁਜਾਲ, ਸ:—ਇਕੱਲੀ ਕਾਹੀ ਦੀ ਛਿਲ ॥

ਮੁਜੀ, ਸ:—ਚਲ, ਇਕ ਪਹਾੜੀ ਧਾਨ, ਇਕ
ਬੂਟਾ ॥

ਮੁਜੂਣ, ਸ:—‘ਮਜੂਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਜੂਲਾ, ਪੁ:—ਮੁੰਜ ਦਾ ਦੱਬਾ ॥

ਮੁਜੇਰਾ, ਪੁ:—‘ਮੁਜਾਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਜੈਕਾ, ਪੁ:—‘ਮੁਜਾਇਕਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਜੇਰ, ਪੁ:—‘ਮਜਾਉਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਝ, ਸ:—‘ਮੁੰਜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਟਕ, ਪੁ:—‘ਮੁਕਟ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਠਿਆਰ

ਮੁਟਕੜਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਹੋਰ ਜੰਗਲੀ ਘਾਹ ॥

ਮੁਟਕੜੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਮੱਥ ਕੇ ਜਾਂ ਵੇਹਲੇ ਵੇਹਲੇ
ਦਾ ਕੰਮ (ਮਾਰਨੀ) ॥

ਮੁਟਕਾ, ਪੁ:—ਇਹ ਰੇਸ਼ਮੀ ਚੱਤੀ, ਰੇਸ਼ਮੀ ਦੁਪੱਟਾ,
ਘੋਗਰੀ ॥

ਮੁਟਾਈ, ਸ: }
ਮੁਟਾਣ, ਸ: } ਹੋਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਜਿੰਨੀ
ਮੁਟਾਪਾ, ਪੁ: } ਕਈ ਚੀਜ਼ ਮੱਟੀ ਜਾਂ ਵੱਡੀ
ਮੁਟਿਆਈ, ਸ: } ਹੋਰ, ਫਲ ॥
ਮੁਟਿਆਣ, ਸ: }

ਮੁਟਿਆਰ, ਸ:—ਜੁਆਨ ਕੁੰਮਰ, ਜਿਸ ਕੁੜੀ
ਨੂੰ ਜੁਆਨੀ ਚੜ੍ਹੇ ॥

ਮੁਟੁਟੀ, ਵਿ:—‘ਮੁੱਹ ਟੁਟਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਠ, ਸ:—ਮੀਦਿਆ ਹੋਇਆ ਹੱਥ, ਜਲੀ
ਦਸਤਾ, ਜਾਦੂ ॥

ਵਿ:—ਬੱਝਾ ਜਿਹਾ, ਨਿੱਕਾ (ਮੁੱਠ ਕੁ) ॥

ਮੁੱਠ ਚਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਾਦੂ ਕਰਨਾ ॥

ਮੁੱਠ ਭੇੜ, ਪੁ:—ਟਾਭਰਾ ਮੇਲ ॥

ਮੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਟਣਾ, ਠਗਣਾ, ਫਲਣਾ ॥

ਮੁੱਠੜਾ, ਪੁ:—ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਹੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਮੁੱਠਾ, ਪੁ:—ਦੱਬਾ, ਦਸਤਾ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਫੜਣ
ਵਾਲੀ ਥਾਂ ॥

ਮੁਠਿਆਰ, ਪੁ:—ਭੱਠੀ ਜਾਂ ਚੜ੍ਹੇਲੇ ਆਦਿਕ ਦੇ
ਮੂੰਹ ਦਾ ਮੱਟਾ ਕੰਢਾ ॥

ਮੁੱਠੀ

ਮੁੱਠੀ, ਸ:—ਮੁੱਠ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਆਵੇ ॥
 ਮੁੱਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਥਕੇ ਵਾਂ ਉੱਤਰਨ
 ਮੁੱਠੀਆਂ ਫੁਰਨੀਆਂ } ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ
 ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਣਾ,
 ਘੁੰਟਣਾ ॥

ਮੁੱਠੀਅੜਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ ਦੀਆਂ ਸਾਹਦਾਂ
 ਦਾ ਦਵਾ ਖੰਭ ਦਾ ਚੁੜਾ ॥

ਮੁੱਠੀਆ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਲੀ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਲੋਕੜ,
 ਹਲ ਦੇ ਮੁੱਠੇ ਦੀ ਵਿਚਲੀ ਕਿਲੀ, 'ਮੁੱਠੀਅੜਾ'
 ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਠੀਰਨੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੰਘੀ ਘਾੜੀ
 ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸ਼ਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥

ਮੁੱਠੁਨ, ਵਿ:—ਮੂਰਖ, ਅਚਿਮੜ, ਥੋ ਸਮਝ ॥

ਮੁੱਠੁਨੀ, ਸ:—ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਘੁੰਟ ਕੇ ਥਣਾਈ ਹੋਈ
 ਝਲੀ ॥

ਮੁੱਠ, ਪੁ:—ਸਿਰ ॥

ਮੁੱਠਪੁਣਾ, ਪੁ:—ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਅਵਸਥਾ,
 ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ॥

ਮੁੱਠਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮਰਦ, ਲੜਕਾ ਠੰਢਾ ॥
 ਵਿ:—ਟੁੰਡਾ ॥

ਮੁੱਠਾ ਖੁੰਡਾ, ਪੁ:—ਲੜਕਾ, ਅਵਾਣਾ, ਥੋ ਸਮਝ ॥

ਮੁੱਠਾਸਾ, ਪੁ:—ਟੋਪੀ ਜਾਂ ਪੈਂਗ ਉੱਤੇ ਲਪੇਟਿਆ
 ਹੋਇਆ ਕਪੜਾ ॥

ਮੁੱਠੀ, ਸ:—ਸਿਰ ਅਤੇ ਗਿੱਚੀ, ਇੱਕ ਬੂਟੀ ॥

ਮੁੱਠੀਰ, ਸ: }
 ਮੁੱਠੀਰ ਵਾਧੀ, ਪੁ: } ਪੁ:—ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ॥

ਮੁੱਠਕਹਿਰੀ

ਮੁੱਠ } ਪੁ:—ਆਦ, ਜੜ, ਮੂਲ, ਅਸਲ,
 ਮੁੱਠ } ਮੋਢਾ ॥
 ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨੜੇ, ਪਾਸ, ਕੋਲ ਹੀ ॥

ਮੁੱਠ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਜੜ
 ਲਾਉਣਾ ॥

ਮੁੱਠਾ, ਪੁ:—ਚੁੱਥਾ ਕੱਤ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਤੱਕਲੇ ਉੱਤੇ
 ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸ਼ੁਰੂ ਦਾ ਗੁਫਾ ॥

ਮੁੱਠੀ, ਸ:—ਛੋਟੀ ਜੜ, ਛੋਟਾ ਮੁੱਠਾ, ਜਿਸ
 ਲੋਕੜੀ ਉੱਤੇ ਰਖਕੇ ਪੱਠੇ ਕੁਤਰਦੇ ਹਨ ॥
 ਮੂਲ, ਸਥਾ ਤੇ ਪਹਿਲਾ, ਪਰਧਾਨ ॥

ਮੁੱਠੀਰ }
 ਮੁੱਠੀਰ } ਪੁ:—ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ॥
 ਮੁੱਠੀਰ ਵਾਧੀ }

ਮੁੱਠੇਰ }
 ਮੁੱਠੇਰ } ਪੁ:—ਸਪੇੜ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਠੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ, ਆਦ ਤੋਂ, ਜੜਾਂ ਤੋਂ,
 ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ॥

ਮੁੱਠਸਾਤ, ਸ:—'ਮੁੱਠਸਾਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਠਮੁਣਾ, ਪੁ:—ਕੱਚੀ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਲਮਕਦਾ
 ਮਾਸ ॥

ਮੁੱਠਿਆਦ, ਸ:—ਨਾਂਹ, ਮੂਲ, ਮੁੱਠ, ਥਲ,
 ਅਸਲ, ਮਿਆਦ ॥

ਮੁੱਠਸੌਦੀ, ਪੁ:—ਮੁੱਠਸੀ, 'ਮੁੱਠਸੌਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਠਹਿਰ (ਰਾ), ਪੁ: }
 ਮੁੱਠਹਿਰੀ, ਸ: } ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਮੋਹਾ
 ਮੁੱਠਕਹਿਰ (ਰਾ), ਪੁ: } ਭਾਗਾ ਝੰਡਾ ॥
 ਮੁੱਠਕਹਿਰੀ, ਸ: }

ਮੁਤਰਾਲੀ

ਮੁਤਰਾਲੀ, ਸਾ:—ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪਲੇ ਕੇ ਮੁਤ੍ਰਣ ਦੀ
ਥਾਂ, ਉਸ ਥਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਥਾਂ ਮੁਤ੍ਰੇ ਹੀਦ ॥

ਮੁਤਾਇਆ } ਵਿ:—ਜੋ ਮੁਤ੍ਰਣਾ ਚਾਹੇ ॥
ਮੁਤਾਈ }

ਮੁਤਾਜ, ਵਿ:—ਲੋੜ ਵੰਦ, ਅਧੀਨ, ਅੰਤ,
ਚਕੀਰ (ਹੋਣਾ) ॥

ਮੁਤਾਜਗੀ } ਸ:—ਮੁਤਾਜ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ
ਮੁਤਾਜੀ }

ਮੁਤਾਬਕ, ਵਿ:—ਮੁਜਿਬ, ਅਨਸਾਰ, ਵਰਗਾ,
ਮਾਫਕ ॥

ਮੁਤਾਲਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਮੁਤ੍ਰਣਾ ਚਾਹੇ ਜਾਂ ਬਹੁਤ
ਮੁਤ੍ਰੇ ॥

ਮੁਤਾਲਿਆ, ਪੁ:—ਮਨ ਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਕੰਮ,
ਅਗਲਾ ਸਬਕ ਆਪ ਪੜ੍ਹਕੇ ਮੁਬਿਨਾਰਨਾ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁਤਾੜ, ਵਿ:—ਪੰਜਾਲੀ ਦੀ ਰਗੜ ਨਾਲ ਮੁੰਜੀ
ਹੋਈ (ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਗਰਦਨ) ॥

ਮੁਤਾੜ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪੰਜਾਲੀ ਦੀ ਰਗੜ ਨਾਲ
ਮੁਤਾੜਣਾ } ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਗਰਦਨ ਮੁੰਜ ਕੇ ਪੰਕ
ਜਾਣੀ ॥

ਮੁਤੀਹ, ਵਿ:—ਅਧੀਨ, ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਥਾਜ } 'ਮੁਤਾਜ' 'ਮੁਤਾਜੀ' ਦੇਖੋ ॥
ਮੁਥਾਜਗੀ (ਜੀ) }

ਮੁਦਈ, ਪੁ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੇ ਦਾਵਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਉਸ
ਲਾਵੇ, ਵੈਰੀ ॥

ਮੁਨਸਿਰ

ਮੁਦਕਰ } ਪੁ:—'ਮੁਗਦਰ' ਦੇਖੋ ॥
ਮੁਦਕਰ }

ਮੁੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੰਦ ਕਰਨਾ, ਕੰਧ ਦਾ ਖੰਧ
ਭਰਨਾ ॥

ਮੁੰਦਤ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਚਿਰ, ਦੌਰ (ਹੋਣੀ, ਰਜ-
ਰਨੀ) ॥

ਮੁੰਦੱਪੜਾ } ਪੁ:—ਵੇਰ, ਅਗੜਾ, ਦਾਵਾ ॥
ਮੁੰਦੱਪਾ }

ਮੁੰਦਰ, ਪੁ: } ਇਕਤਰਾਂ ਦਾ ਰੋਨ ਦਾ ਖਾਲਾ
ਮੁੰਦਰਾਂ, ਸ: } (ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ) ॥

ਮੁੰਦਰਾ } ਪੁ: ਸ:—ਰਪੜਾ, ਨਗ ਵਾਲੀ
ਮੁੰਦਰਾ } ਮੁੰਦਰੀ ॥

ਮੁੰਦਰਾ (ਰੀ) } ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਉਂਗਲੀ ਦੀ
ਮੁੰਦਰਾ } ਅੰਗੂਠੀ, ਛਾਪ ॥

ਮੁੰਦਾ, ਪੁ:—ਮਤਲਬ, ਮਨੋਰਥ, ਮਨਸਾ, ਪਰੋਜਨ,
ਅਰਥ, ਭਾਵ, ਮਾਲ, ਚੌਰੀ ਦਾ ਮਾਲ ॥

ਮੁੰਦਾ ਲੈ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ, ਜਾਵੇ
(ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ) ॥

ਮੁੰਦੀ, ਸ:—ਅੰਗੂਠੀ, ਛਲੋਂ, ਮੋਹਰ ਛਾਪ ॥

ਮੁੰਧ, ਸ:—ਜੁਆਨ ਹਿੰਦਕੀ, ਮੁਰਿਆਰ ॥

ਮੁਨਸ } ਪੁ:—ਪੁਰਸ, ਮਰਦ, ਵੰਦ, ਘਰ
ਮੁਨਸਾ } ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਨਸਫ (ਬ) } ਪੁ: ਵਿ:—ਜੋ ਨਿਆਂ ਕਰੇ,
ਮੁਨਸਫ } ਇਕ ਛੋਟੀ ਕਚੀਹਰੀ ਦਾ
ਹਾਕਮ, ਪੈਰ ॥

ਮੁਨਸਫੀ (ਬੀ)

ਮੁਨਸਫੀ (ਬੀ) } ਸ:—ਮੁਨਸਫ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮੁਨਸਿਫੀ } ਉਹ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਨਿਆਂ,
ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਵੇਸਲਾ ॥

ਮੁਨਸਫਿਮ } ਪੁ:—ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਉਪਰਲਾ
ਮੁਨਸਿਰਮ } ਇੱਕ ਅਭਸਰ ॥
ਮੁਨਸਿਰਿਮ }

ਮੁਨਸ਼ੀ, ਪੁ:—ਵਾਰਸੀ ਪਛਿਆ ਹੋਯਾ, ਜੋ ਲਿਖਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਮੁਨ੍ਹੇਰ (ਰਾ), ਪੁ:—ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਜਦੋਂ ਹਨੇਰਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਮੁਨਕਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਰੱਬ ਨੂੰ ਨਾਂ ਮੰਨੇ, ਕਾਫ਼ਰ, ਜੋ
ਇਨਕਾਰ ਕਰੇ ॥

ਮੁਨਕਰ ਨਕੀਰ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਕੁਹ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ
ਜਿੰਛਣ ਵਾਲੇ ਫਾਰਿਸਤੇ (ਕਬਰ ਵਿੱਚ) ॥

ਮੁਨੱਕਾ, ਪੁ:—‘ਮਨੱਕਾ’ ਵੇਖ ॥

ਮੁੰਨਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਸਤਰੇ ਨਾਲ ਐਉਂ ਵਾਲ ਲਾਹੁਣੇ
ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਥਾਂ ਸਾਫ਼ ਨਿਕਲ ਆਵੇ, ਚੋਲਾ
ਬਨਾਉਣਾ, ਛਲਣਾ ॥

ਮੁਨਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੰਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥
ਬੋਧਾ ਖਾ ਲੈਣਾ ॥

ਮੁਨਵਾਈ, ਸ:—ਮੁੰਨਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਮੁੰਨਾ, ਪੁ:—ਚਰਖੇ ਜਾਂ ਵੇਲਣੇ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ
ਵਾਲੀ ਖੜੀ ਲੱਕੜੀ, ਹਲ ਦਾ ਹੱਥਾ ॥
ਵ:—ਪੋਣਾ (ਮੁੰਨਾ ਕੱਚ) ॥

ਮੁਨਾਉਣਾ }
ਮੁਨਾਈ } ‘ਮੁਨਵਾਉਣਾ’ ‘ਮੁਨਵਾਈ’ ਵੇਖ ॥

ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ

ਮੁਨਾਸਬ, ਵਿ:—ਠੀਕ, ਜੋਗ, ਵਾਜਬ, ਜੋ
(ਕੰਮ) ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ॥

ਮੁਨਾਫਿਕ, ਪੁ:—ਕਾਫ਼ਰ, ਪਖੰਡੀ, ਬੇਈਮਾਨ ॥

ਮੁਨਾਰਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਕੋਠਾ ਜਿਸ ਦੀ
ਉਗਈ ਘਿਰੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਬਰਜ,
ਵਾਸਲੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ॥

ਮੁਨਾਲ, ਪੁ:—ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਦੀ ਟੁਟੀ, ਭਲਵਾਰ
ਦੇ ਮਿਆਣ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਢਾਂਦੀ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮੁਨਿਆਰ (ਰਾ), ਪੁ:—ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਮੋਰੀ ਬਨਾਉਣ ਜ
ਵੇਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਨਿਆਰੀ, ਸ:—ਮੁਨਿਆਰ ਜਾਤ ਦੀ ਭੀਵੀ ॥
ਵਿ:—ਮੁਨਿਆਰ ਦਾ ॥

ਮੁਨੀ, ਪੁ:—ਸੰਤ, ਮਹਾਤਮਾ, ਗਿਆਨ ਵਾਲ ॥

ਮੁੰਨੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੋਹੀ ਕੁੜੀ, ਵੇਟਾ ਮੁੰਨਾ
ਕਿੱਲੀ ॥

ਮੁਨੀਸ } ਪੁ:—ਵੇਡਾ ਮੁਨੀ, ਤਪੱਸੀ, ਮਹੰਤ ॥
ਮੁਨੀਸਰ }

ਮੁਫਤ } ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਮੁੱਲ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾ, ਸੀ ਦੀ,
ਮੁਫਤੀ } ਐਵੇਂ, ਬੇ ਫੈਦਾ ॥

ਮੁਫਤ ਖੋਰਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਦੁੱਧ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਨਿਰ-
ਮੁਫਤ ਖੋਰੀ, ਸ: } ਬਾਹ ਕਰੇ ॥

ਮੁਫਤ ਖੋਰੀ, ਸ:—ਦੁੱਧ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਰਹਿਣਾ,
ਬੇਕਾਰੀ ॥

ਮੁਫਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਜ਼ੂਰੀ
ਨਾ ਦੇਣੀ ॥

ਮੁਫਤੀ

ਮੁਫਤੀ, ਪੁ:—ਸ਼ਰਾਦਾ ਹੁਕਮ ਦਸਤ ਵਾਲਾ
ਹਾਕਮ (ਕਾਜੀ ਦੇ ਘੋੜ) ॥

ਮੁਫਤੀ, ਵਿ:—ਫੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਲਾਭਦਾਇਕ ॥

ਮੁਬਾਰਕ } ਵਿ:—ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ, ਸੁਲੱਖਣਾ ॥
ਮੁਮਾਰਖ } ਸ:—ਵਧਾਈ ॥

ਮੁਬਾਰਕ ਬਾਦ, ਪੁ:—ਵਧਾਈ (ਦੱਤਾ) ॥

ਮੁਮਤਹਿਨ, ਪੁ:—ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਮਾਰਖੀ, ਸ:—ਵਧਾਈ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮਾਤਾ
ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਮੁਮਿਆਈ, ਸ:—‘ਮਮਿਆਈ’ ਦੇਖੋ ॥

ਮੁਮੀਰ (ਰੀ), ਪੁ:, ਸ:—‘ਮਮੀਰਾਂ’ ਦੇਖੋ ॥

ਮੁਮੇਸੀ } ‘ਮਮੇਸੀ’ ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥
ਮੁਮੇਸੀਆ }

ਮੁਰਸਦ, ਪੁ:—ਪੀਰ, ਗੁਰੂ, ਉਸਤਾਦ । ਫਰੇਬੀ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਮੁਰਸਦਿਆਣੀ, ਸ:—ਮੁਰਸਦ ਦੀ ਘਰਾਣੀ ॥

ਮੁਰਸਦੀ, ਸ:—ਮੁਰਸਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਜਾਂ ਦਰਜਾ,
ਪੀਰੀ ॥

ਮੁਰਹੈਲ, ਪੁ:—ਮੋਹਰੀ, ਆਗੂ, ਮੁਖੀਆ,
ਸਰਦਾਰ ॥

ਮੁਰਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ॥

ਮੁਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁੰਦਣਾ, ਭੋੜਨਾ, ਕੱਚੀ ਸ਼ੈ
ਦਾ ਛੱਜ ਜਾਣਾ ॥

ਮੁਰਦਿਆਨੂ

ਮੁਰਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੋੜਨਾ, ਕੱਚੀ ਸ਼ੈ ਭੁੰਦਣ
ਦੇਣੀ ॥

ਮੁਰਕੀ, ਸ:—ਕੰਨ ਦਾ ਛੋਟਾ ਗਹਿਣਾ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਬਾਲੀ ॥

ਮੁਰਗ } ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਨੌਰ, ਕੁੱਕੜ ।
ਮੁਰਗਾ }

ਮੁਰਗਾਈ } ਸ:—ਇੱਕ ਖਾਣੀ ਦਾ ਪੰਛੇਰੂ ॥
ਮੁਰਗਾਬੀ }

ਮੁਰਗੀ, ਸ:—ਮੁਰਗ ਦੀ ਮਦੀਣ, ਕੁੱਕੜੀ ॥

ਮੁਰਚਾਰ, ਪੁ:—ਮੁਰਦੇ ਦਾ ਸਰੀਰ, ਲੱਥ ॥

ਮੁਰਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਮਲਾਉਣਾ, ਸੁੱਕਣਾ, ਹਰਿ-
ਆਉਣ ਨਾ ਰਹਿਣੀ ॥

ਮੁਰੇਡੀ, ਪੁ:—‘ਮਰੇਡਾਂ’ ਦੇਖੋ ॥

ਮੁਰਦਾ; ਵਿ: ਪੁ:—ਮੋਇਆ ਹੋਇਆ, ਕਮਜ਼ੋਰ,
ਖੁਫਾ, ਲੱਥ ॥

ਮੁਰਦਾ ਸਿੰਗ, ਪੁ:—ਪੱਥਰ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਤਰਾਂ
ਦੀ ਦੁਆ ॥

ਮੁਰਦਾ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਰਦੇ ॥ ਵਰਗੀ
ਮੁਰਦਾ ਬਨਾਉਣਾ } ਹਾਲਤ ਬਣਾ ਦੇਣੀ ॥

ਮੁਰਦੇ ਦਾ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਸਸਤਾ ਸੌਦਾ ॥

ਮੁਰਦਾਰ, ਪੁ:, ਵਿ:—ਮੁਰਦਾ, ਲੱਥ, ਜੋ ਸ਼ੈ ਹਰਾਮ
ਹੈ, ਨਿਕੀਆ ॥

ਮੁਰਦਿਆਨੂ, ਸ:—ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਬਦ ਬੀ ॥

ਮੁੱਥਰ

ਮੁੱਥਰ, ਸ:—ਉਪਕਾਰ, ਭਲਿਆਈ, ਦਫਾ
ਮਦਤ (ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁੱਥਾ, ਪੁ:—ਫਲ ਉਥਾਲ ਕੇ ਖੰਡ ਮਿਸਰੀ ਦੀ
ਚਾਸਨੀ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਹੋਏ (ਪਾਉਣਾ), ਠੀਕ
ਚਿਰਸ ਸ਼ਕਲਦੀ ਧਰਤੀ ਆਦਿਕ ॥

ਮੁੱਥਾ ਇੰਦ, ਫੁੱਟ, ਗਜ, ਪੁ:—ਬੀ ਦਾ ਨਾਪ,
ਜੇਰਸ ਸ਼ਕਲ ਜੋ ਇੱਕ ਇੰਦ ਫੁੱਟ, ਗਜ ਲੰਮੀ
ਅਤੇ ਜੁੰਨੀ ਹੀ ਚੌੜੀ ਹੋਵੇ ॥

ਮੁੱਥੀ, ਪੁ:—ਸੱਜਣ, ਸਹਾਈ, ਮੋਹਰਵਾਲ,
ਰਾਖਾ (ਹੋਣਾ) ॥

ਮੁੱਥੇਮਤ, ਸ:—ਫੁੱਟਾ ਭੱਜਾ ਬਠਾਉਣਾ, ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ
(ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਮੁੱਥੇ, ਪੁ:—(ਥਹੁ:)—ਹਰੀ ਜੁਆਰ ਜਾਂ
ਹੋਲ ਭੱਜੇ ਹੋਏ ॥

ਮੁੱਥਲੀ, ਸ:—ਬਾਂਸਰੀ, ਥੀਲ, ਮੋਹਲਾ (ਪਾਣ
ਛੜਣ ਵਾਲਾ) ॥

ਮੁੱਥਲੀ ਧਰ } ਪੁ:—ਧੰਸੀ ਬਜਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਮੁੱਥਲੀ ਮਨੋਹਰ } ਕਿਸ਼ਣ ਜੀ ॥

ਮੁੱਥਲਾ, ਪੁ:—ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ
ਚਿੰਨੀ ॥

ਮੁੱਥਕਾ, ਪੁ:—ਮੁੱਥਕਾ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਥਾਦ, ਸ:—ਇਛਿਆ, ਮਨੋਰਥ, ਪਰੋਜਣ,
ਆਰਥ, ਸੁਖਨਾ ॥

ਮੁੱਥਾਦ ਦੇ ਦਿਨ, ਪੁ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ
ਮੁੱਥਾਦ ਮਿਲੇ ॥

ਮੁੱਲ ਪੈਣਾ

ਮੁੱਥਾਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਚਾਹੁਣਾ ਸੋ ਹੋ
ਮੁੱਥਾਦ ਮਿਲਣੀ } ਜਾਣਾ ॥

ਮੁੱਥਾਦ ਮੰਨਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁੱਖਨਾ ਸੁੱਖਣੀ ॥

ਮੁੱਥਾਦ ਲੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਤਲਬ ਸਮਝਣਾ ॥

ਮੁੱਥਾਦ ਦੇਖਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਰੀ ਧੀਆਂ ਦੇ
ਢੰਗ ਸੁਆਰਥ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦਿਨ
ਵੇਖਣਾ ॥

ਮੁੱਥਾਰ (ਰੀ), ਪੁ:—ਕਸ਼ਨ ਜੀ, ਪਰਮੇਸਰ, 'ਮੁੱਥ'
ਰਾਖਸ ਦਾ ਵੇਰੀ ॥

ਮੁੱਥਾਜ, ਪੁ:—ਬਲਦੀ ਲਕੜੀ ਦਾ ਟੌਟਾ, ਮਆਭਾ ॥

ਮੁੱਥੀਡਾ, ਪੁ:—'ਮੁੱਥੀਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਥੇਦ, ਪੁ: } ਚੱਲਾ (ਲੀ), ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਤ
ਮੁੱਥੇਦਣੀ, ਸ: } ਤੇ ਚੱਲੇ ॥

ਮੁੱਥੇਦੀ, ਸ:—ਮੁੱਥੇਦ ਹੱਲ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਸਾਰੇ
ਮੁੱਥੇਦ ॥

ਮੁੱਥੇਡਾ, ਪੁ:—'ਮੁੱਥੀਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੱਲ, ਪੁ:—ਕੀਮਤ, ਜਿੰਨੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਮਿਲੇ,
ਕਦਰ ॥

ਮੁੱਲ ਚੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀਮਤ ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਸੌਦ
ਕਰਨਾ ॥

ਮੁੱਲ ਦੇਣਾ (ਕੋਈ ਚੀਜ਼), ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਚਣਾ ॥

ਮੁੱਲ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀਮਤ ਠਹਿਰਾਉਣੀ, ਖਵਾਰ
ਹੋਣੀ ॥

ਮੁੱਲ ਬਰਦਾ

ਮੁੱਲ ਬਰਦਾ, ਪੁ:—ਗੁਲਾਮ, ਹੋਲਾ ॥

ਮੁੱਲ ਲੈਣਾ (ਕੋਈ ਚੀਜ), ਕ੍ਰਿ:—ਖਰੀਦਣਾ ॥

ਮੁਲਕ } ਪੁ:—ਦੇਸ, ਅਲਾਕਾ, ਰਾਜ ॥
ਮੁਲਖ }

ਮੁਲਖਾਂ ਦਾ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਵੇਰ ਸਾਰਾ ॥

ਮੁਲਾ (ਲੁ), ਪੁ:—ਦੂਜੇ ਪੱਖੋਂ ਰੁਖੀ ਨੂੰ ਚਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ, ਨਕਾਰਾ ਆਦਮੀ ॥

ਮੁਲਕੀ } ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦਾ, ਦੇਸੀ ॥
ਮੁਲਖੀ }

ਮੁਲਕੀ ਲਾਟ } ਪੁ:—‘ਵਿਸਰਾ’ ਦਾ ਵਿਖੇ ॥
ਮੁਲਖੀ ਲਾਟ }

ਮੁਲਖਈਆ, ਪੁ:—ਮੁਲਖ ਦੇ ਲੋਕ, ਪਰਜਾ ॥

ਮੁਲੋਂਠੀ, ਸ:—‘ਇਹ ਜਕ ਜੋ ਖੰਘ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ੀ ਦੀ ਦੁਆ ਹੈ ॥

ਮੁਲਤਾਨ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਿਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ॥

ਮੁਲਤਾਨੀ, ਵਿ:—ਮੁਲਤਾਨ ਦਾ ॥

ਮੁਲਤਾਨੀ ਮਿੱਟੀ, ਸ:—‘ਗਾਰਨੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁਲੀਮਾ, ਪੁ:—ਚਮਕਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਸੋਢੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਚਾਕੁਆ ਹੋਇਆ (ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁਲਵਾਣਾ, ਪੁ: } ‘ਮੁਲਾਣਾ’ ‘ਮੁਲਾਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਮੁਲਵਾਣੀ, ਸ: }

ਮੁਲਾਕਾਤੀ

ਮੁਲਾਂ, ਪੁ:—ਮੁਲਮਾਨਾਂ ਵੀਆ ਮਜਬੀ ਰਸਮਾਂ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਨਮਾਜ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਉਸਤਾਦ ॥

ਮੁਲਾਂ ਦੀ ਵੇਰ ਮਸੀਤ ਤਕ, ਜਿੰਨੀ ਸਮਰਥਾ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਹੈ ਉਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ॥

ਮੁਲਾਇਮ, ਵਿ:—ਨਰਮ, ਕੰਮਲ, ਨਾਜਕ ॥
ਸ:—ਮੱਲੂਮ ॥

ਮੁਲਾਇਮ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਨਰਮ ਹੋਣਾ, ਦੁੱਖ ਦੀ ਭੱਲ ਮਿੱਠ ਲੈਣਾ ॥

ਮੁਲਾਇਮੀ, ਸ:—ਨਰਮੀ, ਕੰਮਲਤਾਈ, ਨਿਮੂਤਾ ॥

ਮੁਲਾਹਜਾ, ਪੁ:—ਲਿਹਾਜ਼, ਆਦਰ ਭਾਉ, ਦੇਖ ਭਾਲ (ਕਰਨਾ) ॥

ਮੁਲਾਹਜੇ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ, ਪੁ:—ਜੋ ਸਥ ਨੂੰ ਚਾਹ ਕੇ ਮਿਲੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਲੋਕ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਨ ॥

ਮੁਲਾਕਾਤ, ਸ:—ਮੇਲ, ਦਰਸਣ, ਇਸਤੀ ਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਮੰਗ (ਕਰਨੀ) ॥

ਮੁਲਾਕਾਤ ਬਨਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੱਸਤੀ ਕਰਨਾ, ਪਿਠਾਰ ਪਾਉਣਾ ॥

ਮੁਲਾਕਾਤ ਰੋਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ॥

ਮੁਲਾਕਾਤੀ, ਪੁ:—ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਵਾਕਸ, ਮੇਲੀ ॥

ਮੁਲਾਣਾ

ਮੁਲਾਣਾ, ਪੁ:—ਮੁੱਲਾ, ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮੁਰਦੇ
ਦੇ ਖਰਨ ਅਤੇ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾਸਰ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਮੁਲਾਣੀ, ਸ:—ਮੁਲਾਣੇ ਦੀ ਜਨਾਨੀ ॥

ਮੁੜ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਫੇਰ, ਹਟ ਕੇ, ਦੁੱਜੀ ਵਾਰ,
ਬਹੁਤ ॥

ਮੁੜਕਾ, ਪੁ:—ਪਰਸੋਏ, ਪਸੀਲਾ, ਫੁੱਲੀ ॥

ਮੁੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਕਣਾ ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ, ਤੰਜਨਾ,
ਫੰਨਣਾ ॥

ਮੁੜਗਾ, ਪੁ:—ਚੋਹਰਾ, ਮੂੰਹ, ਸਕਲ ॥

ਮੁੜ ਘਿੜ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਘੜੀ ਮੁੜੀ, ਖਾਰੇ-
ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ } ਘਾਰ ॥

ਮੁੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਰਨਾ, ਘੁੰਮਣਾ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਣੀਏ
ਉੱਥੇ ਹੀ ਆਉਣਾ, ਲਿਫਟਾ, ਬੁਕਣਾ,
ਬਕਣਾ, ॥

ਮੁੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫੇਰ ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ
ਲਿਆਉਣਾ, ਬੁਕਾਉਣਾ, ਹਰਾਉਣਾ ਮੁੜ
ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਮੁਈਯੋ, ਵਿਸਮਸ:—ਸਹੇਲੀ ਜਾਂ ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ
ਲਾੜ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਮੁਸਲ, ਪੁ:—ਲਕੜੀ ਦਾ ਮੁਹਲਾ ॥

ਮੁਸਲ ਧਾਰ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਮੁਹਲੇ ਧਾਰ' ਦੇਖ
ਮੁਸਲ ਧਾਰ } (ਫੜਨਾ) ॥

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਨਾ

ਮੁਸਲੀ, ਸ:—ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਲੀ ਜੋ ਜੜ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਮੁਸਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਪਿਕਾਰ, ਚੁਹਾ ॥

ਮੁਸੀ, ਪੁ:—ਚੁਹੇ ਵਰਗਾ ਜੰਗ ॥

ਮੂੰਹ } ਪੁ:—ਸਰੀਰ ਦੇ ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਖਾਲ ਪੀਣ
ਮੂੰਹ } ਵਾਲੀ ਜੋ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮਖ, ਚੋਹਰਾ,
ਫੜ, ਮੋਟੀ ॥

ਅਵ:—ਕਰਕ, ਰਾਗੀ ॥

ਮੂੰਹ ਅੱਗੇ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਹੱਥੀ ਗੱਲ
ਦੁਬ ਕੁਝ ਚੋਖੇ ਆਉਣ ਲੱਗਣੀ ॥

ਮੂੰਹ ਅਨ੍ਹੇਟੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੂੰਹ ਦੇ ਰੇਲੇ ॥

ਮੂੰਹ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਸੁੱਜਣਾ,
ਜੋ ਪਕਿਰਾ ਦਾ ਲਗਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਸੀਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਪ ਕਰ ਰਹਿਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਸੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿੱਸੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਸੁੱਚਾ ਦੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਨਾ ਖਾਣਾ
ਪੀਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਸੁਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ, ਹੁੱਸ
ਜਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ, ਸ:—ਅਪਜਸ, ਨਮੋਸ਼ੀ ॥

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਦਨਾਮੀ ਜਾਂ ਨਿਰਾ-
ਦਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ
ਨਾਲ ਮੰਦਾ ਰੋਮ ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਤੇ ਨੀਲੇ ਪੈਰ

ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਤੇ ਨੀਲੇ ਪੈਰ, ਪੁ:—ਦੁਰਗਤ,
ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ਰੀ ॥

ਮੂੰਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਬਕਣ ਦੀ ਵਾਲੀ ਪੈ
ਮੂੰਹ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ } ਜਾਣੀ ॥

ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣ ਲੱਗਣਾ, ਜਾਹਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਚੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਸਾਮਤ ਕਰਨਾ, ਵਡਿ
ਆਉਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ ਕੇ ਚੱਲਣਾ (ਟੁਰਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ
ਖਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਟੁਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਚੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਖਾਣਾ (ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ
ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ) ॥

ਮੂੰਹ ਜਬਾਣੀ, ਵਿ:—ਬੋਲਕੇ ਰਹੀ ਹੋਈ ਗੱਲ
(ਲਿਖਕੇ ਨਾਂ) ॥

ਮੂੰਹ ਜੁਠਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਖਾ ਲੈਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਟੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਥਾਸੀ ਲੈਣਾ, ਮੁੱਲ
ਵਧਾਉਣਾ ਲੱਭ ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਟੁੱਟਾ, ਵਿ:—ਸਤੀਅਲ, ਭੈੜੇ ਸੁਭਾਉ
ਵਾਲਾ ॥

ਮੂੰਹ ਤੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਰਾਣ ਹੋਕੇ ਖਿਣਾ
(ਸੁਦਾਈਆਂ ਵਾਕਰ) ॥

ਮੂੰਹ ਤੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਬੇ ਬਰੇ ॥

ਮੂੰਹ ਤੇ ਹਵਾਈਆਂ ਉੱਡਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਬਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਹੁ ਲੱਗਣਾ

ਮੂੰਹ ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ (ਲੈ ਆਉਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਆਖਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਲੋਈ ਲਾਹੁਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਲੱਜ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਤੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਰੱਦਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਦਾ ਕੱਚਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲਾਇਮ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ
(ਘੋੜਾ) ॥

ਮੂੰਹ ਦਾ ਮਿੱਠਾ, ਵਿ:—ਮਿੱਠਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੂੰਹ ਦਿਖਾਉਣਾ (ਲੈਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—'ਮੂੰਹ' ਵਿ-
ਖਾਉਣਾ ਦੇਖੋ ॥

ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਏ ਤੋਂ ਹਾਰਨਾ, ਛਾੜ
ਪੈਣੀ, ਸਜਾ ਮਿਲਣੀ ॥

ਮੂੰਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਡਰ ਹੋਕੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਦੇ ਛੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਸ ਨਾਂ ਰੱਖਣੀ ॥

ਮੂੰਹ ਨਾਂ ਮੱਥਾ ਦੇ ਜਿੰਨ ਪਹਾੜੇ ਲੱਥਾ, ਪੁ:—
ਬਹੁਤ ਕੌੜਾ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਸੋਹਣਾ ਸਮਝੇ ॥

ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਜੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਲੀ ਦਿੱਤੀ
ਗੱਲ ਕਰਨੀ ॥

ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਮਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਮਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਹੁ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਰੀ ਥੋ ਜਾਂ
ਹਰਾਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਸੁਆਦ ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਮੇਰਾ ਪਾਉਣਾ

ਮੁੰਡ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਲਾ, ਚੁੰਕੜਾ ਦਾ ਲੜਨਾ।

ਮੂੰਹ ਪਾੜ ਕੇ ਕਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਂ ਬੋਲਣ ਦੇ
ਮੌਕੇ ਜਿਉਂ ਬੀ ਕੜ ਆਖਣਾ ਜਾਂ ਮੰਗਣਾ ॥

ਮੂਰ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਾਪੀ ਜਾਣਾ, ਵੀਠ ਪੁਣਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਭਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੋਈ ਸ਼ੈ
ਖਾ ਕੇ ਅਜੇਹੀ ਰੱਜਣਾ ਕਿ ਮੁੜ ਜੀ ਨਾਂ
ਕਰਨਾ ॥

ਮੇਰੇ ਫੈਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਨ ਹਰਾ ਲੈਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਨਾਂ ਬੋਲਣਾ, ਬੋਲਣ
ਨਾਂ ਦੇਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਕਿਉਂ—ਨਾਂ ਖੋਲਣਾ, ਕੁਝ
ਨਾਂ ਖਾਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਬਨਾਉਣਾ, ਭ੍ਰਿ—ਮੂੰਹ ਦੀ ਥੋੜੀ ਸ਼ਕਲ
ਖੁਲਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਠੋਠਾ ਕਰਨਾ।

ਮੂੰਹ ਫੈਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਆਦਿ ॥

ਮੂੰਹ ਭਰ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ
ਭਰਨਾ, ਜੀ ਕੱਚਾ ਹੋਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਮੰਗੀ, ਵਿਃ—ਜੋ ਜੀਜ ਕੋਈ ਚਾਹੇ (ਮੁਗਦ,
ਮੋਤ) ॥

ਮੁੱਢ ਮਹੋਤਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਸੇ ਹ ਜਾਣਾ, ਰੱਸਣਾ॥

ਮੁੱਢ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼—ਚੀਕਣਾ, ਜੱਕ ਚੀਕਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ—ਬਾਤਰ ਕਰਨਾ,
ਵੇਲੀ ਵੇਲੀ।

ਮੰਗ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੋ!

ਮੂੰਹ ਮੀਟੀ ਪਰਾਕੜੀ, ਵਿ॥—ਜੋ ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ
ਥੋੜੇ ॥

ਮੂੰਹ ਮੋਟਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:- 'ਮੂੰਹ ਮਰੋੜਨਾ' ਵੇਖੋ।

ਮੂੰਹ ਮੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ-ਹਟਨਾ, ਖਿਆਲ ਨਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਦ ਪੈ ਜਾਣਾ, ਵੱਡੇ
ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਨਾ ॥

ਮੂੰਹ ਲਗਾਇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੋਣੇ ਉੱਤੇ ਹੱਥ
ਮੂੰਹ ਲਾਉਣਾ } ਧਾਰੀ ਦਾ ਕਰਨੀ ॥

ਮੂੰਹ ਲਾਲ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹ
ਸਕਦਾ ॥

ਮੂੰਹ ਲਾਲ ਕਰੇਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਗੱਲੋਂ ਵਿੱਚ
ਆਉਂਦਾ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਪੂਰ ਬਹੁਤ ਰਸਮੀ
ਮਾਰਨਾ।

ਮੂੰਹ ਲੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਪਰਦਾ ਰੱਖਣਾ, ਸ਼ਰਮ
ਘਾਣੀ, ਸਮਝਣੇ ਨਾਂ ਹੋਣਾ, ਹਵਲਾ, ਦੁਰ
ਰਹੋਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਵਿਖਾਉਣਾ)। ਕ੍ਰਮ—ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਆਉਣਾ, ਕਿਸੇ
ਤੀਸਤ ਦਾ ਸੋਭ ਵਾਲੀ ਦੇ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ
ਖਿਟਕਾ ॥

ਮੂੰਹ ਵਿਖਾਈ (ਦਿਖਾਈ)	} ਸਭ-ਨਵੀਂ ਵਹੁਟੀ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੂੰਹ
ਮੂੰਹ ਵਿਖਾਸੁਣੀ (ਦਿਖਾਸੁਣੀ)	
ਮੂੰਹ ਵਿਖਾਲੀ	

ਹੋਖਕੇ ਸਹਰੇ ਘਰ ਵੀਆਂ ਸੌ ਕੜੇ ਦੇਣ ॥

ਮੂਰ ਵਿੱਚ ਗੁਣ ਗੁਣ ਕਰਨਾ, ਭ੍ਰਮ—ਭਗੁਤ
ਹੀ ਹੋਲੀ ਬੋਲਣਾ ॥

ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਪੜ੍ਹਣਾ॥

ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਚੋਣਾ

ਮੂੰਜੀ

ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਚੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਚੋਣਾ
ਕਰਨੀ ॥

ਵਿ:—ਮੂੰਹੀ ਵਾਲਾ ॥

ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੂੰਹ ਅੱਗੇ ਫਿਰਨਾ'
ਵੇਖੋ ॥

ਮੂੰਹੀ, ਸ:—ਅਸਲ, ਜਰ, ਮੂਲ, ਕੁਲ, ਜਿਸ
ਤੋਂ ਕੁਲ ਚੱਲੇ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ
ਜਾਤ ॥

ਮੂੰਹ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀਸੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਚੇਹਰਾ
ਵੇਖਣਾ, ਹਰਾਨ ਜਾਂ ਲਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਖੜਕਣਾ,
ਦੁਬੇ ਦੀ ਆਸ਼ ਰੱਖਣੀ ॥

ਮੂੰਹੋ, ਪੁ:—'ਮੂੰਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੂੰਹ ਵੇਖਦੇ (ਵੇਖਦੇ) ਰਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ
ਨਾ ਸਰਨ ਕਰਕੇ ਹਰਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਮੂਹੜ, ਵਿ:—'ਮੂਹੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੂੰਹ ਵੇਖੋ (ਵੇਖੋ) ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ, ਸ:—ਦਿਖਾਵੇ ਦਾ
ਲਿਹਾਜ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ॥

ਮੂੰਹੋਂ ਦੁਹੀ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਮੂੰਹ ਸਾਮ੍ਹਣੇ, ਅੱਗੇ ॥

ਮੂੰਹੋਂ ਉਤਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨੀ,
ਮੂੰਹੋਂ ਲਾਹੁਣਾ } ਚੁੱਕਣਾ ॥

ਮੂੰਗ, ਪੁ: } 'ਮੂੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੂੰਗੀ, ਸ: }

ਮੂੰਹੋਂ ਫੜਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲੀ ਗੱਲ ਤੇ
ਮੋੜ ਦੇਣਾ ॥

ਮੂੰਗ ਫਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਫਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਬਦਾਮਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਗਿਰੀਆਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਮੂੰਹੋਂ ਫੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਖਣਾ, ਦਸਣਾ, ਬਕਣਾ ॥

ਮੂੰਗੀਰਾ, ਪੁ:—'ਮੂੰਗਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੂੰਹੋਂ ਮੂੰਹ, ਵਿ:—ਮੂੰਹ ਤਕ ਨਕਾਨਕ, ਭਰਪੂਰ ॥

ਮੂੰਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਨੌਰ ਅਤੇ ਉਹ
ਦਾ ਫਿਲਕਾ ॥

ਮੂਹੜ } ਪੁ:—ਮੂਰਖ, ਬੇ ਅਕਲ ॥
ਮੂਹੜ }

ਵਿ:—ਮੂੰਗੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਕੁਝ ਕੁਝ ਹਰਾ ॥

ਮੂਹੜਾ, ਪੁ:—ਬਿੰਨਾ, ਕਾਨਿਆਂ ਦੀ ਚੋਕੀ, ਪੱਛੀ
ਜਾਂ ਪੱਥੇ ਦਾ ਉਲਿਆ ਹੋਯਾ ਅਸਲ, ਫਿੱਲ,
ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਘਟ ਜਾਣਾ ॥

ਮੂੰਗਾ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਪਤਲੀ ਉਥਲੀ ਹੋਈ
ਗਾਹ ॥

ਮੂਹੜੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਮੂਹੜਾ ਜਾਂ ਬਿਨਾ ॥

ਮੂੰਗੀ, ਸ:—'ਮੂੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੂੰਗਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੋਂ ਵਰਿਆ ਨਿਕਲੇ ॥

ਮੂਜਬ } ਵਿ:—ਮੂਰਾਬਕ, ਅਨਸਾਰ, ਕਰਕ,
ਮੂਜਿਬ } ਸਬਬ ਤੋਂ ॥

ਮੂੰਜੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਦੁਖਦਾਈ, ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਰਾਉਣ
ਵਾਲਾ, ਸੁਮ ॥

ਮੂੰਜੀ, ਪੁ:—'ਮੂੰਜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਡਲਾ ਆਗੂ

ਮੁੰਡਲਾ ਆਗੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਸਥਾ ਵਿੱਲ ਅਤੇ
ਸਖਤ ਗੁੱਦੇ ਵਾਲਾ ਆਗੂ ॥

ਮੁੰਡੀ, ਸ:—'ਮੁੰਡੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਡੀ, ਸ:—ਕਪਾਹ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਜੜੀ ਜੋ
ਅਭਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਫਸਲ ਵਾਸਤੇ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ
ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ॥

ਮੁੰਡ } ਬ:—ਪਸ਼ਾਬ, ਬੋਲ, ਗੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ
ਮੁੰਡ } ਪਾਣੀ ਨਿਕਲੇ ॥

ਮੁੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਸ਼ਾਬ ਕਰਨਾ, ਮੁੰਡ ਇੰਦ੍ਰੀ ਰਾਹ
ਥਾਹਰ ਕਰਨਾ ॥

ਮੁੰਡਰ }
ਮੁੰਡਰਨਾ } 'ਮੁੰਡ' 'ਮੁੰਡਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਡਲਾ ਆਗੂ, ਪੁ:—'ਮੁੰਡਲਾ ਆਗੂ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਧ ਜੇ ਮੂੰਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਨੀਵਾਂ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ,
ਨਿਮੋ ਝੁੱਟਾ ਹੋਵੇ ॥

ਮੁੰਧਾ } ਵਿ:—ਉਲਟਾ, ਪੁੱਠਾ, ਮੂੰਹ ਦੇ ਭਾਰ,
ਮੁੰਧਾ } ਉਜਾੜਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਮੁੰਧੇ ਮੂੰਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—'ਮੁੰਧ' ਮੂੰਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਧੀ, ਸ:—'ਮੁੰਧੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਨਣਾ, ਸ:—ਵੀਣੀ ॥

ਮੁੰਰਖ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਭਲ ਨਹੀਂ, ਬੇ
ਮੁੰਰਖਣੀ, ਸ: } ਸਮਝ, ਅਹਿਮਕ ॥

ਮੁੰਡੀ

ਮੁੰਰਖਯਾ, ਪੁ: ਵਿ:—ਆਪਣਾ ਰੋਸ ਕਰਨ
ਵਾਸਤੇ ਮੁੰਰਖ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ, ਬੇ ਅਭਲ,
ਬੁੱਧ ॥

ਮੁੰਰਛਾ, ਸ:—ਗਸ, ਬੇ ਹੋਸ਼ੀ, ਸੁਰਤ ਨਾ
ਰਹਿਣੀ ॥

ਮੁੰਰਛਾਗਤ, ਵਿ:—ਬੇ ਸੁਰਤ, ਬੇ ਹੋਸ਼ ॥

ਮੁੰਰਤ } ਸ:—ਤਸਵੀਰ, ਸ਼ਕਲ, ਖੁੱਬ, ਪੁਤਲੀ,
ਮੁੰਰਤੀ } ਮਨੁੱਖ, (ਕਈ ਸਾਧੂ ਆਦਿਮੀ ਵਾਸਤੇ
ਮੁੰਰਤ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਚਾਰ
ਮੁੰਰਤਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ।) ਸੋਹਣੀ ਸ, ਮਥਣੀ
ਦੀ ਹਰੀ ਢੱਲੀ ॥

ਮੁੱਲ, ਪੁ:—ਜਹ, ਅਸਲ, ਮੂੰਹੀ, ਨੀਹ, ਕਿਤਾਬ
ਦਾ ਅਸਲੀ ਹਿੱਸਾ, ਬਿਆਜੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ
ਰਕਮ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ, ਮੁੱਢੋਂ ਹੀ ('ਨਾਂ' ਦੇ
ਨਾਲ) ॥

ਮੁੱਲ ਮੁੱਦਾ, ਪੁ:—ਅਸਲ, ਵਿਚਲੀ ਗੱਲ, ਮਤ-
ਲਬ ॥

ਮੁੱਲੀ, ਸ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਤਰਕਾਰੀ, ਰੁਖ ਦੀ
ਵਿਚਲੀ ਜੜ ॥

ਮੁੱਲੀ ਪਟਿਆ ਵੇਇਆ, ਪੁ:—ਬਰਥਾਦ ਹੋਯਾ
ਹੋਯਾ ॥

ਮੁੱਲੋਂ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁੱਢੋਂ, ਬਿਲਕੁਲ, ਸੱਚ ਮੁੱਚ
('ਨਾਂ' ਦੇ ਨਾਲ) ॥

ਮੁੱਰੁ }
ਮੁੱਰੁ (ਜ਼ੀ) } 'ਮੁੰਰਤ' 'ਮੁੰਰਤ (ਜ਼ੀ)' ਵੇਖੋ ॥

ਮੁੰਡੀ, ਸ:—ਘਾਹ ਜਾਂ ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੁੱਟਾ, ਸਹਾਰਾ,
ਨੀਹ (ਚਾਕੂਣੀ, ਦੋਣੀ) ਬੁਖਾਰ ਵਿੱਚ ਲਾਈ
ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਰਕਮ ॥

ਮੇਰੁ

ਮੇਰੁ, ਪੁ:—ਮਲਾਹ, ਬੇੜੀ ਰਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੇਰੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਚ ਆ ਸੱਕਣਾ, ਸਮਝਣਾ ॥

ਮੇਰੁਣੀ, ਸ:—ਮਲਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦੀ ਜਨਾਨੀ ॥

ਮੇਰੁਗਾ, ਪੁ:—ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਰੋਹਤ ॥

ਮੇਰੁਗੀ, ਸ:—ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਰੋਹਤ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ਜਾਂ ਪੀ ॥

ਮੇਆਦ, ਸ:—'ਮਿਆਦ' ਦੇਖੋ ॥

ਮੇਸਾ, ਵਿ:—'ਮੀਸਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਮੇਜਾ, ਪੁ:—ਭੋਜ ਦਾ ਜੰਮ ਕਮਾ ਹੋ ਰੰਗਿਆ ਹੋਯਾ, ਕੱਜਲ ॥

ਮੇਹਣਾ, ਪੁ:—ਭਿਤਕ, ਛਾਤ, ਕੁੰਝਵੀਂ ਗੱਲ (ਦੇਣਾ, ਆਰਥਾ) ॥

ਮੇਹਦਾ, ਪੁ:—ਚਿੱਥ ਦੇ ਜਿਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਮੇਹਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖੀ ਕੱਸਣਾ, ਅਗਮ ਨਾਤ ਰਾਹਣਾ ॥

ਮੇਹੜ, ਸ:—ਗਾਹ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਲਦ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ (ਪਾਉਣੀ) ॥

ਮੇਖ, ਸ:—ਕਿੱਲ, ਕੋਂਕਾ, ਖੁੰਦੀ, ਇੱਕ ਰਾਸ ॥

ਮੇਖਚੁ, ਪੁ:—ਹਥੋੜਾ, ਮੂੰਗਲੀ, ਮੇਖ ਟੋਕਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜ ॥

ਮੇਖੀ, ਵਿ:—ਸਸਤੀ ਧਾਤ ਦੀ ਮੇਖ ਵਾਲਾ ਖੋਟਾ (ਰੁਖਯਾ) ॥

ਮੇਟਣਾ

ਮੇਖੁਲੀ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ ਨੂੰ ਕੱਢੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਰੋਸਾ ॥

ਮੇਗਜੀਣ, ਸ:—ਗੁਦਾਮ, ਬਹੁਤ ਖਾਨਾ, ਖਾਸ ਵਖਤ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ਰਸਾਲਾ ॥

ਮੇਗਣ } ਸ:—ਭੋਜ ਬਕਰੀਆਂ ਕੁਹਿਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ॥
ਮੇਗਣੀ }

ਮੇਘ, ਪੁ:—ਬੱਦਲ, ਬਰਸਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਗ ਜੁਲਾਹਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ਜੋ ਨੀਚ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਮੇਘਟ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਪੂਛ ਜੰਗ
ਮੇਘਟ } ਬਰੈਗੀ ਹੋਵੇ ॥

ਮੇਘਲਾ, ਪੁ:—ਮੇਘ, ਬੱਦਲ ॥

ਮੇਚ, ਪੁ:—ਆਪ, ਮਿਣਤੀ ॥
ਸ:—'ਮੇਜ' ਦੇਖੋ ॥

ਮੇਚਕਣਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਬੂਟੀ ॥
ਮੇਚਕਾ }
ਮੇਚਕਣਾ }

ਮੇਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਠਣਾ, ਆਪਣਾ, ਮਿਲਾ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ॥

ਮੇਚਾ, ਪੁ:—ਆਪ, ਮਿਣਤੀ ॥

ਮੇਜ, ਸ:—ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀ ਚੌਕੀ ॥

ਮੇਜਰੇ, ਪੁ:—ਕਪੜਾਣ ਤੋਂ ਉਤਲਾ ਹੋਜੀ ਅਵਸਰ ॥

ਮੇਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਝਾਉਣਾ, ਮਲ ਜਾ ਫਿਲ ਸਿਟਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ ॥

ਮੈਂਡਕ

ਮੈਂਡਕ } ਪੁ:—ਵੈਰੁ ॥
ਮੈਂਡਕ }

ਮੈਂਡਕੀ, ਸ:—'ਮੀਂਡਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਂਡਾ (ਮੈਂਡਾ), ਪੁ: } ਥੋੜ੍ਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮ-
ਮੈਂਡੀ (ਮੈਂਡੀ), ਸ: } ਦੀਨ ॥

ਮੈਂਡੀ, ਸ:—'ਮੀਂਡੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਂਡਰਾ, ਪੁ: } 'ਮੈਂਡਰਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੈਂਡਰੀ, ਸ: }

ਮੈਂਡੇ } ਪੜ੍ਹ:—ਮੈਂਡੇ ਪਾਸੋਂ, ਮੈਂਡੇ ॥
ਮੈਂਡੇ }

ਮੈਂਡਰਾ (ਮੈਂਡੇ), ਪੁ: } ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਰਮ
ਮੈਂਡਰੀ (ਮੈਂਡੀ), ਸ: } ਸਾਗ ॥

ਮੈਂਡੀ, ਪੜ੍ਹ:—ਮੈਂਡੇ, ਮੈਂਡੇ, ਮੈਂਡੇ ਕੋਲੋਂ ॥

ਮੈਂਡਨੀ, ਸ:—ਪੜ੍ਹਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੋਠ, ਸਾਜ਼ੀਆਂ
ਦੀ ਵਹੀਰ ॥

ਮੈਂਡਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ, ਨਾਲੇ 'ਮੈਂਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਂਡਾ ਬੋਧ, ਸ:—ਮੈਂਡੇ ਦਾ ਸੰਕ ਅਤੇ ਲਕੜੀ ॥

ਮੈਂਡੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ, 'ਮੈਂਡੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਂਡ } ਪੁ:—ਮਾਪ, ਮਾਪਣ ਵਾਲਾ ਛਾਂਡਾ ॥
ਮੈਂਡ }

ਮੈਂਡ, ਸ:—ਅਗੋਂਸ ਕੌਮ ਦੀ ਤੀਮਤ, ਵਰੀਗਣ ॥

ਮੈਂਡਾ, ਪੁ: } ਥਕਰੀ ਦਾ ਬੰਦਾ, ਛੋਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥
ਮੈਂਡੀ, ਸ: }

ਮੇਲਣਾ

ਮੇਰ ਤੋਰ, ਪੁ:—ਦੁਜਾਇਗੀ, ਵਿਤਕਰਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਮੇਰਾ, ਪੜ੍ਹ:—ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ॥

ਮੇਰੇ, ਸ:—ਜਿਸ ਮਨੁੱਕੇ ਵਿੱਚ ਮਾਲਾ ਦੇ ਦੋਵੇਂ
ਸਿਰੇ ਜੁੜਨ, ਪੈਰ, ਸਰਦਾਰ ॥

ਮੇਰੂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ, ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਚਿਲਮ ਟਿਕਦੀ ਹੈ ॥

ਮੇਲ, ਪੁ:—ਦੋਸਤੀ, ਮੁਲਾਕਾਤ, ਪਿਆਰ, ਜੋਸ਼,
ਇਕੱਠ, ਏਕਾ, ਸਾਂਝ, ਹਾਣ, ਮੇਚ, ਕਿਸਮ,
ਮਕਾਬਲਾ ॥

ਮੇਲ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਆਹ ਕਾਜ ਵਿੱਚ
ਸਰਬੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਮੇਲ ਗੇਲ } ਪੁ:—ਸੰਗਤ, ਸਾਂਝ, ਸਰਬੰਧ,
ਮੇਲ ਜੇਲ } ਧੂਮ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥
ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ }

ਮੇਲ ਮਿਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੋ ਜੇਹਿਆਂ ਦੀ ਕੋਠ
ਹੋਣਾ ॥

ਮੇਲੂਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਮੇਹਲਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੇਲਣ, ਸ:—ਮੇਲ ਆਈ ਹੋਈ ਰੀਮਤ, ਸਹੇਲੀ,
ਸਾਥਣ ॥

ਮੇਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਜੋੜਨਾ, ਇਕ
ਮੇਲਨਾ } ਦੂਜੇ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਕਰਾ ਦੇਣੀ, ਮੁਕਾ-
ਬਲਾ ਕਰਨਾ, ਵੱਟਣਾ (ਰੱਸਾ), ਦੱਪ
ਚੋਣਾ (ਗਉ ਨੂੰ), ਗੱਭਣ ਕਰਾਉਣਾ (ਘੋੜੀ
ਨੂੰ) ॥

ਮੇਲਾ

ਮੇਲਾ } ਪੁ:—ਮੇਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ
ਮੇਲਾ } ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਜਾਗ ਕੱਠ,
ਭੀੜ, ਮੰਡਲੀ (ਲੱਗਣਾ) ॥

ਮੇਲੀ } ਪੁ:—ਮੇਲ ਆਇਆ ਹੋਯਾ, ਮਿਤ੍ਰ,
ਮੇਲੀ } ਸੱਜਣ, ਸਾਥੀ ॥

ਮੇਵਾ, ਪੁ:—ਫਲ, ਸਾਉਗੀ ॥

ਮੇਵਾ ਛਰੋੜ, ਪੁ:—ਫਲ ਢੂੰਗਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੇਰ੍ਹ, ਸ:—'ਮਹੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੇਰ੍ਹਾ, ਪੁ:—ਮਾਯਾ, ਸੰਢਾ, ਝੋਂਡਾ ॥

ਮੈਂ, ਪੜ:—ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਦਾ ਇੱਕ
ਬਚਨ, ਹਉਂ ॥

ਮੈਂਹ } 'ਮਹਿ', 'ਮਹਿੰਦੀ' 'ਮਹਿਰ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੈਂਹਈ }
ਮੈਂਹਰ }

ਮੈਂਹਾਂ, ਪੁ:—ਮੈਂਹ ਦਾ ਨਰ, ਸੰਢਾ, ਝੋਂਡਾ ॥

ਮੈਰਿ, ਸ: }
ਮੈਂਘ, ਪੁ: } 'ਮਹਿ', 'ਮਹਿੰਗ', 'ਮਹਿੰਗਾ'
ਮੈਂਘਾ, ਵਿ: } ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਰ, ਪੁ:—ਬੇੜ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ, ਦੋ ਦੋਲੀਆਂ
ਦੀ ਖੇਡ ॥

ਮੈਡਲ, ਪੁ:—'ਤਗਮਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੈਟਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਕ ॥

ਮੈਥੋਂ, ਪੜ:—ਮੇਰੇ ਥੋਲੇ, ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ॥

ਮੈਲ ਖੋਰਾ

ਮੈਦਾ } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਰੀਬ ਆਟਾ ਜੋ
ਮੈਦਾ } ਹਲਵਾਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਮੈਦੇ—ਮੈਦੇ ਵਾਕਰ ਬਰੀਕ ॥

ਮੈਨ ਦੁਆਬ, ਪੁ:—ਸਤ੍ਰੁ ਅਤੇ ਜਮਨਾ ਨਦੀ
ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਮਨਾ, ਸ:—ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਾਕਰ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਪੰਖੇਰੂ ॥

ਮੈਨੇਜਰ, ਪੁ:—ਬੰਦੇ ਬਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਪ੍ਰਬੰਧਕ ॥

ਮੈਂਬਰ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਮੈਂਬਰੀ, ਸ:—ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਹਾਲਤ,
ਮੈਂਬਰ ਬਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਮੈਮੋਰੀਅਲ, ਪੁ:—ਅਰਜੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਅਭਿਆਸ,
ਨੂੰ ਫਰਿਆਦ ਦੇ ਤੌਰ ਪੁਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ॥

ਮੈਰਾ, ਪੁ:—ਉੱਚੀ ਧਰਤੀ, ਰੇਤਲੀ ਜ਼ਮੀਨ,
ਜ਼ੈਰਾਲ ॥

ਮੈਰੋਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਰੋਸਾ ॥

ਮੈਲ, ਸ:—ਮਲ, ਗੀਦ, ਗੀਦੀ ਚੀਜ਼, ਕੁੜਾ, ਪਾਕ
ਪਾਪ, ਫਲ, ਮੀਲ ॥

ਮੈਲ ਕੁਚੇਲ, ਸ:—ਮੈਲ, ਗੀਦ ॥

ਮੈਲ ਖੋਰਾ, ਪੁ:—ਅੰਦਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ,
ਪੁਰਾਣਾ ਕਪੜਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਖਰਕੇ ਮੈਲ ਨਾਂ
ਜਾਏ ॥

३२५।

ਏਲਾ, ਦਿਸ-ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਲ ਹੋਵੇ, ਗੈਰਾ, ਨਿਕੰਮਾ
(ਚੋਲਾ, ਕਰਨਾ) ॥

੫:—ਗੀਤ, ਵਿਸ਼ਵਾ, ਲਗੁ ॥

ਮੇਫਿਲ, ਪ੍ਰ:—ਲਿੱਥ ਭਰਾਂ ਦੀ ਹਲਦੀ ॥

ਮੋਈਯਾ, ੫:—ਸ਼ੁੱਕਰ ਲਪ ਰਲੁ ਦਾ ਬਿੰਬ ਫੈਰਾ
(ਬਰਨਾ) ॥

ਮੋਹ, ਖੁਸ਼-ਪਿਆਰ, ਪ੍ਰੇਮ (ਕਰਨਾ, ਪੈਣਾ) ਵਰੇਥ,
ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਲਗਣ ॥

ਮੇਰ ਜਾਲ, ਪੁ: } ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਦਾਰਥਾਂ
ਮੇਰ ਮਾਯਾ, ਸ: } ਦੀ ਰਾਹ ਨੂੰ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀ
                        } ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਮੋਹ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਿਲ ਆਪਣੀ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲੈਣਾ ॥

ਮੋਹਗਤ, ਦਿ-ਰੀਵੀ ਵਾਲਾ ॥

ਮੋਹਨ, ਪੁਸ਼ਪਿਕਾਰਾ, ਪ੍ਰੀਤਸ, ਕਿਸ਼ਨ ਮਹਾ-
ਰਾਜ ॥

ਮੋਹਨ, ਕ੍ਰਿ:- 'ਮੋਹ ਲੈਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਮੇਹਨੀ, ਸਾ, ਦਿ:-ਮੇਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ, ਸੁੰਦਰ
ਇਸਤੀ ॥

ਸਮ-ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ, ਮੇਰੇ ਲੋਕ ਦੀ ਤਾਕਤ,
ਜਾਵੇ ॥

ਮੋਹਨੀ ਸੂਰਤ, ਸ:-ਮੋਹਨੀ ਸ਼ਕਲ ਜੀ
ਮੋਹ ॥

ਮੋਹਨੀ ਮੰਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮੰਤ੍ਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੀ
ਮਨ ਮੋਹਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਮੋਹਰ, ਸ:-ਨਿਸ਼ਾਣ, ਛਾਪ, ਠੱਪਾ (ਲਾਉਣੀ)
ਇੱਕ ਸੌਣੇ ਦਾ ਸਿੱਕਾ, ਅਗਲਾ ਪਿੱਸਾ॥

ਚਾਹੇ ਪਾਸੇ ਰਾਹ ਮੋਕਲੇ ਹੋਣੇ ।

ਮੇਰੇ ਭਾਪ, ਸਮ-ਨਿਸ਼ਾਣ, ਸਰਕਾਰੀ ਠੰਘਾ ॥

ਘਰ ਨੂੰ ਮੋਹਰ ਛਾਪ ਲਾਉਣੀ, ਕੂ:-ਮਾਲ
ਸਮੇਤ ਘਰ ਜੋੜਤ ਬਰ ਲੇਣਾ॥

ਹਰਲਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਅਗਲਾ, ਪਹਿਲਾ,
ਸਾਮਲੇ ਦਾ ॥

ਮੋਹਰਾ, ਪੁ:—ਨਰਦ, ਗੋਦ, ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਕਾਗਤ
ਘੋਟਣੁ ਹਾਲਾ ਗੀਟਾ, ਇਕ ਜ਼ਹਿਰ ॥

ਮੋਹਰੀ, ਵਿਸ਼-ਮੋਹਰ ਦਾ, ਖਰਾ (ਸੋਲਾ) ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ-ਮੋਹਰਲਾ ਆਦਮੀ, ਮਾਰਗੁ ॥

ਸ:-ਤੋਪ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਕੁੜੇ ਦੀ ਬਾਂਹ ਦਾ
ਸਿਰਾ, ਪਜ਼ਾਮੇ ਦੀ ਲੱਤ ਦਾ ਸਿਰਾ, ਗਊ ਦਾ
ਰੋਸਾ, ਗਊ ਮਹਿੰਮੋੜਾ ਆਦਿਕ ਜੋ ਧੀ ਦੇ
ਦਾਜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ॥

ਮੇਹਰੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਅੰਗੇ, ਸਾਮੁਲੇ, ਸਿਰਿ ਬੰਧੇ ॥

ਮੋਹਲਾ } 'ਮੁਹਲਾ' ਵਧੇ ॥
ਮੋਹਲੇ ਧਾਰ }

ਮੋਹਲੇ ਧਾਰ

ਮੋਹਨਾ (ਜ਼ੀ), ਪੁ: ਸ:-ਮੋਹਨਾ (ਜ਼ੀ) ਦੇਖੋ ॥

ਮੇਰੁ } 'ਮੇਰ' 'ਮੇਰ' ਵਿਖੇ ॥
ਮੇਰਰ }

ਮੋਹਰ

ਮੇਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼-ਵਰਤਾਂ ਦੇ ਧਿਛੇ ਉਸਾਪਣ
ਕਰਕੇ ਵੇਹਲੇ ਹੋਣਾ ॥

ਮੇਕਲਾ, ਪੁ: } ਵਿ:-ਖੁੱਲਾ, ਝੱਲਾ, ਢਿੱਡਾ, ਸੰਝਾ,
ਮੇਕਲੀ, ਸ: } ਦੂਰ ਦਾ ॥

ਮੇਕਲੀ, ਸਭ

ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਰਾਹ ਮੋਕਲੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:- ਸਾਥ ਭਰਾ
ਦੀ ਖੋਲ ਹੋਣੀ ॥

ਪੰਪ ਪ੍ਰਾਣ ਮੋਕਲੇ ਹੋਣੇ

ਪੰਪ ਪ੍ਰਾਣ ਮੋਕਲੇ ਹੋਣੇ, ਕ੍ਰਿ:-ਠਾਂਥੇ ਹੋਰ
ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਚਾਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਣੀ ॥

ਮੋਖ, ਪੁ:-ਮੁੱਲ, ਨਜਰ, ਭੇਟ ॥

ਸ:-ਮੁਕਤੀ ॥

ਮੋਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-'ਮੋਕਲਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਗਰਾ, ਪੁ:-'ਮੁੰਗਰਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਗਲਾ, ਪੁ:-'ਮਹਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਘ } ਪੁ:-ਕੰਧ ਛੱਡ ਜਾ ਛਾਂਡੇ ਵਿਚ ਦੀ ਮੋਰੀ,
ਮੋਘਾ } ਫੌਜ ॥

ਮੋਘ } ਸ:-ਸਵੇਰੇ ਜਾਂ ਨਿਕਲਾ ਵੇਲੇ ਚਮਕਦੇ
ਮੋਘਾਂ } ਬੰਦਲ ॥

ਮੋਚ, ਸ:-ਗਿੱਟੇ ਦੀ ਮਚੋੜਾ, ਹੱਡੀ ਦੇ ਜੋੜੇ ਦਾ
ਮੁੜਣਾ (ਨਿਕਲਣੀ) ॥

ਮੋਚਰਸ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਬੂਟੀ, ਦੁਆ ॥

ਮੋਚਟ, ਸ:-'ਮੋਚੀ' ਜਾਤ ਦੀ ਤੀਸਰ ॥

ਮੋਚਣਾ, ਪੁ:-ਵਾਲ ਚੁਗਣ ਵਾਲਾ ਉਜਾਰ ॥
ਕ੍ਰਿ:-ਫੌੜਣਾ ॥

ਮੋਚੀ, ਪੁ:-ਚੰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਜੁੱਤੀਆਂ
ਬਣਾਵੇ ॥

ਮੋਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਹਟਾਉਣਾ, ਦੂਰ ਕਰਨਾ, ਪਾਪ
ਖਿਆ ਕਰਨਾ ॥

ਮੋਢੀ, ਪੁ:-ਰੁੱਖ ਜਾਂ ਗੋਲੀ ਦਾ ਚੀਰਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ, ਲਕੜੀ ਦਾ ਛੋੜਾ ਹੋਣਾ
ਦੇਣਾ ॥

ਮੋਠੜੇ ਦਾਰ

ਮੋਢੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਲਕੜੀ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ ਵੱਢੇ
ਕਰਨਾ, ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸਿਰ ਵੱਢਣੇ, ਠੁਕਸਾਣ
ਕਰਨਾ ॥

ਮੋਟਰ ਕਾਟ } ਸ:-ਅਪਣੇ ਹੀ ਜੋਰ ਨਾਲ
ਮੋਟਰ ਕਾਰ } ਚਲਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ॥

ਮੋਟੜ, ਵਿ:-ਮੋਰਾ ਪਰ ਨਿਕੰਮਾ ॥ *fat-head*

ਮੋਟਾ } ਵਿ:-ਸਰੀਰ ਦਾ ਭਾਰਾ, ਵੁਲਿਆ
ਮੋਟੀ } ਹੋਇਆ, ਸੰਭਣਾ, ਗਾੜਾ, ਹੱਲੇ ਮੇਲ
ਦਾ, ਵੱਡਾ, ਸਿੱਧਾ, ਪਲ ਵਾਲਾ ॥

ਕ੍ਰਿ:-, ਵਿ:-ਬਹੁਤ, ਜੋਰ 'ਥਾਰਗਾ' ॥

ਮੋਟਾ ਆਦਮੀ, ਪੁ:-ਗੁਆਰ, ਮੁਰਖ, ਪਣੀ ॥

ਮੋਟਾ ਛੱਟਾ } ਵਿ:-ਸਰੀਰ ਦਾ ਭਾਰਾ ਤੇ
ਮੋਟਾ ਤਾਜਾ } ਭਕੜਾ ॥

ਮੋਟਾ ਵਿਸ਼ਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਧੁੰਧਲਾ ਨਜਰ ਆਉਣਾ ॥

ਮੋਟੀ ਕਲਮ, ਸ:-ਮੋਟੇ ਅੱਖਰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ
ਕਲਮ ॥

ਮੋਟੇ ਕਾਟ (ਰ), ਸ:-'ਮੋਟਰ ਕਾਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਠ, ਪੁ:-ਇੱਕ ਗਰਮ ਖੁਸ਼ਕ ਅਨਾਜ ਜਿਸ ਦੀ
ਦਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਮੋਠਾਂ ਦੀ ਛਾਂਵੇਂ ਬਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਹੁਤ ਚਿਰ
ਤੱਕ ਉਡੀਕਣਾ, ਕੰਮ ਛੋੜੀ ਨਾ ਸਕਣਾ ॥

ਮੋਠੜਾ, ਪੁ:-ਕਪੜੇ ਦੀ ਰੰਗ ਬਦੀਲੀ ਬੁਲੰਭ 'ਸਾ'
ਕਸੀਦਾ ॥

ਮੋਠੜ ਦਾਰ, ਵਿ:-ਮੋਠੜੇ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲਾ (ਕਪੜਾ,
ਚੁੜੀ) ॥

ਮੋਠੀ

ਮੋਠੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀ ਲਕੜੀ
ਬਾਲਣ ਅਤੇ ਖਾਤਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ
ਆਉਂਦੀ ਹੈ ॥

ਮੋਠੂ, ਪੁ:—ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਆਦਮੀ, ਮਧਤਾ, ਵੰਨਾ
(ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ) ॥

ਮੋਢਾ } ਪੁ:—ਬਾਹ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਜੋੜ, ਕੰਧਾ ॥
ਮੋਢਾ }

ਮੋਢੀ } ਪੁ:—ਜੋ ਮੁੱਖ ਖੂਹ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਖਲੋਕੇ
ਪਾਣੀ ਦਾ ਥੱਲ ਫੜੇ, ਪੰਜਾਲੀ ਵਿੱਚ
ਮੋਢੀ } ਜੁੱਤਾ ਹੋਯਾ ਬਲਦ । ਕੋਢੇ ਹੋਏ ਮੁੱਢਾਂ ਤੇ
ਉੱਗੀ ਹੋਈ ਸਬਜੀ ॥

ਮੋਢ, ਪੁ:—ਖਸਤਾ ਚੀਜ਼ ਤਲਫਲਦੀ ਮੈਦੇ ਜਾਂ ਆਟੇ
ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਘੋਉ ਜਾਂ ਤੇਲ ॥

ਮੋਢਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਢ ਪਾਕੇ ਆਟਾ ਜਾਂ ਮੈਦਾ ਗੁੰਨ੍ਹਣਾ ।

ਮੋਢੀ } ਪੁ:—ਸਿੱਖੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਮੋਢੀ } ਰਤਨ, ਕੁੱਤਾ ॥

ਮੋਢੀ ਚੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੂਰਫਲ ਲੱਡੂ ॥

ਮੋਢੀ ਪਟੋਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਥਹੁਤ ਬਰੀਕ ਰੰਮ ਠੀਕ
ਠੀਕ ਕਰਨਾ ॥

ਮੋਢੀਆ, ਵਿ:—ਮੋਢੀ ਵਰਗਾ ਚਮਕਦਾਰ ਜਾਂ
ਗੱਲ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਫੁੱਲ, ਮੋਢੀਆ
ਬਿੰਦ (ਉਤਰਨਾ) ॥

ਮੋਢੀਆ ਬਿੰਦ, ਪੁ:—ਅੱਖ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਪੁਤਲੀ ਅੱਗੇ ਪਾਣੀ ਉਭਰਕੇ ਵਿੱਸਣ
ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਮੋਢਾ, ਪੁ:—'ਠਾਗਰ ਮੋਢਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਮ ਦਿਲ

ਮੋਈ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਚੀਜ਼ ਵਸਤ ਹੋਵੇ,
ਮੋਈ } ਖਜਾਨਗੀ, ਅਨਾਜ ਦਾ ਸੁਦਾਗਰ, ਠੇਕੇ
ਦਾਰ ॥

ਮੋਈ ਖਾਣਾ, ਪੁ:—ਜਿੱਥੇ ਮੋਈ ਦਾ ਮਾਲ
ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਮੋਧੂ, ਪੁ:—ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ, ਮੋਈ ਤਾਜੀ ਬਿੱਲੀ
(ਪਿਆਰ ਦਾ ਬਚਨ) ॥

ਮੋਨ, ਸ:—ਦੁੱਪ ਰਹਿਣ ਨਾਂ ਬੋਲਣਾ, ਦੁੱਪ ਰਹਿਣ
ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਮੋਨ ਧਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪਰਤੋਂ-
ਗਿਆ ਕਰਨੀ ॥

ਮੋਨ ਧਾਵੀ, ਪੁ:—ਮੋਨ ਧਾਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਮੋਨ ਬਿਰਤ, ਸ:—ਦੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪਰਤੋਂ-
ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮੋਨਾ, ਪੁ:—ਸਿਰ ਮੁਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹਿੰਦੂ (ਜੋ
ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ) ॥

ਮੋਨੀ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਦੁੱਪ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸਾਧ ॥

ਮੋਨੀ, ਸ:—ਸਿਰ ਮੂੰਹ ਦਾ ਮੁੰਨਿਆਂ ਹੋਇਆ
ਹਿੱਸਾ, ਵਿੱਥ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਮੋਮ, ਸ:—ਸ਼ਹਿਤ ਦੀਆਂ ਮਖੀਆਂ ਦੀ ਕੱਠੀ
ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਨਰਮ ਬਿੱਧੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਵਿ:—ਨਰਮ, ਦਯਾ ਵਾਲ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਮੋਮ ਜਾਮਾਂ, ਪੁ:—ਮੋਮ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦਾ ॥

ਮੋਮ ਦਾ ਨੱਕ, ਪੁ:—ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ ਗੱਲ ਤੇ
ਜ਼ੋਰ ਨਾਂ ਰਹੇ, ਚੈਂਬਲ ॥

ਮੋਮ ਦਿਲ, ਵਿ:—ਦਯਾ ਵਾਲ, ਤਰਸ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ॥

ਮੋਮ ਬੱਤੀ (ਵੱਟੀ)

ਮੋਮ ਬੱਤੀ (ਵੱਟੀ), ਸ:—ਸਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮੋਮ ਦੀ ਬੱਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੂਤ ਦੀ ਤਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਮੋਮ ਰੋਗਣ, ਪੁ:—ਮੋਮ ਅਤੇ ਤੇਲ ਦਾ ਰੋਗਣ ॥

ਮੋਮਣ } ਪੁ:—ਦੀਨਦਾਰ ਮੁਸਲਮਾਨ, }
ਮੋਮਿਣ } ਜੁਲਾਹਾ ॥

ਮੋਮਿਆਈ, ਸ:—‘ਮੁਮਿਆਈ’ ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਮੀ, ਵਿ:—ਮੋਮ ਦਾ, ਮੋਮ ਵਾਲਾ, ਮੋਮ ਵਰਗਾ ॥

ਮੋਰ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ ਪਰਾਂ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ ॥

ਮੋਰ ਚਾਲ, ਪੁ:—ਮੋਰ ਵਰਗੀ ਚਾਲ, ਮੋਰਾਂਚ ਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ, ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਛਾਰ ਦੁਰਨਾ (ਲੱਤਾਂ ਉੱਕਰੇ) ॥

ਮੋਰ ਛਲ (ੜ) } ਪੁ:—ਮੋਰ ਦੇ ਪਰਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ॥
ਮੋਰ ਝਲ }

ਮੋਰ ਬਨਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾਰਨਾ, ਦੁੱਖ ਦੇਣਾ ॥

ਮੋਰ ਮੁਕਟ, ਪੁ:—ਮੋਰ ਦੀ ਕਲਗੀ ਵਰਗਾ ਮੁਕਟ, ਕਿਸ਼ਣ ਜੀ ਦਾ ਮੁਕਟ ॥

ਮੋਰ ਮੁਕਟ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਕਿਸ਼ਣ ਮਹਾਰਾਜ ॥

ਮੋਰਚਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕੁੱਟ ਕੇ ਨਸ਼ਟਾਰ ਵਿੱਚ ਰਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਮੋਰਚਾ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ, ਕਿਲੇ ਦੀ ਕਥ ਵਿਚਲੀ ਮੋਰੀ, ਖਾਈ, ਬੰਦ, ਬੰਨ੍ਹ । ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਬਤਾਰ ॥

ਮੋਰਾ

ਮੋਰਚਾ ਜਿੱਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰੀ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲੈਣਾ ॥

ਮੋਰਚਾ ਬੰਦੀ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੋਰਚਾ ਬਨਾਉਣਾ
ਮੋਰਚਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ }

ਮੋਰਚਾ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰੀ ਤੇ ਹੱਲਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਮੋਰਚਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ ॥

ਮੋਰਚੇ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਬੀੜਨਾ, ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਤੋਰਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਮੋਰਨੀ, ਸ:—ਮੋਰ ਦੀ ਮਦੀਲ, ਇੱਕ ਗਾਹਿਣੀ, ਸੋਹਣੀ ਤੀਸਰ ॥

ਮੋਰੀ, ਸ:—ਵੇਕ, ਮੋਘਾ, ਵਹਿਲੀ, ਢੋਰਾ ਦਰਵਾਜਾ ॥

ਚੁਬਾਰੇ ਦੀ ਇੱਟ ਮੋਰੀ ਨੂੰ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਕੁਲ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਸਾਕ ਲਿੱਖਾ ਜਾਤ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਮੋਰੂਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਦੇ ਖੜਾਂ ਦਾ ਪੁਆਂ ਕਈਆਂ ਰੋਗਾਂ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰ ਹੈ ॥

ਮੋਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਥਾਂ ਪੂਰ ਸਜ਼ਕ ਮੁੜੇ, ਵੇਰ, ਬੰਕਰ, ਹਟਾਉ ॥

ਮੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਰਨਾ, ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ ਬੇਜਲਾ, ਮੁੜ ਦੇ ਦੇਣਾ, ਹਟਕਣਾ ॥

ਮੋੜਾ, ਪੁ:—ਮੁੜਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਬਿਆਰੀ ਤੋਂ ਹੱਛੇ ਹੋਣਾ, ਲੱਗਣਾ (ਪੈਣਾ) ॥

ਮੋੜੀ

ਮੋੜੀ, ਸ:—ਗਊ ਦਾ ਦੁੱਧ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਜੋ ਘਾਹ ਦਾ ਪੁਲਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦੇ ॥

ਮੋ, ਪੁ: ਸ:—ਗਰਮੀ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚ ਭੋਗ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ॥

ਮੋਸਮ, ਪੁ:—ਰੁਤ, ਥਹਾਰ, ਮੌਸਮ ॥

ਮੋਹਕਾ, ਪੁ: } 'ਮਹੁਕਾ' 'ਮਹੁਗਾ' 'ਮਹੁਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਮੋਹਰਾ, ਪੁ: }
ਮੋਹਰੀ, ਸ: }

ਮੋਕਾ } ਪੁ:—ਠੀਕ ਵਖਤ ਜਾਂ ਜਗਾ, ਜਿੱਥੇ
ਮੋਕਿਆ } ਕੋਈ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ
ਸਾਂ ਥਾਬਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਵੇ ॥

ਮੋਕਾ ਵੇਖਣ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਰਦਾਤ ਜਾਂ
ਮੋਕੇ ਤੇ ਜਾਣਾ } ਘਰਾਣੇ ਵਾਲੀ ਸਾਂ ਨੂੰ
ਦੇਖਣ ਭਾਲਣ ਲਈ
ਜਾਣਾ ॥

ਮੋਕਾ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਵਖਤ ਵੇਖਕੇ ਕੋਈ
ਗੱਲ ਕਰਨੀ ॥

ਮੋਜ, ਸ:—ਲਾਹਰ, ਮਨ ਦਾ ਮੋਸ, ਮਰਜੀ, ਖੁਸ਼ੀ,
ਸੁਖ, ਖੁਸ਼ਾਇਤ ॥

ਮੋਜ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖ ਹੋਗਲਾ ॥
ਮੋਜ ਮਾਰਨੀ }
ਮੋਜਾਂ ਲੁੱਟਣੀਆਂ }

ਮੋਜ ਬਹਾਰ, ਸ:—ਸੁਖ, ਅਨੰਦ, ਬੇ ਝਿਕਰੀ ॥

ਮੋਜਾ, ਪੁ:—ਪੈਰ ਕੱਜਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਜਰਾਬ ॥

ਮੋਜਾ, ਪੁ:—ਮੁੰਦੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ॥

ਮੋਲਵੀ

ਮੋਜੀ, ਵਿ:—ਮੌਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਹਸਹਲਕਾ,
ਅਨੱਖਾ ॥

ਮੋਜੂਦ, ਵਿ:—ਜੋ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋਵੇ, ਹਾਜਰ, ਬਿਆਰ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ, ਰਹਿਣਾ) ॥

ਮੋਟਨ ਪੁਲਸ, ਸ:—ਘੁੜ ਚੜ੍ਹੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ
ਪੁਲਸ ॥

ਮੋਟੀ, ਸ:—'ਮਮਟੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਟ, ਸ:—ਖੂਹ ਦੀ ਮਣ, ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ ਮੋਟੀ
ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਮੋਤ, ਸ:—ਮਰ ਜਾਣਾ, ਨਾਸ, ਤਬਾਹੀ (ਆਉਣੀ) ॥

ਮੋਤਾ, ਵਿ:—ਮੁਰਦਾ, ਮੌਇਆ ਹੋਇਆ ॥

ਮੋਨ, ਪੁ:—'ਮੋਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੋਰ, ਪ:—ਗਿੱਚੀ ਦੇ ਹੇਠ ਪਿੱਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ,
ਮੋਰਾ ॥

ਵਿਸਮਯ:—ਫਿੱਟੇ ਮੂੰਹ, ਲਾਨਤ (ਜਨਾਨੀ
ਬੋਲੀ) ॥

ਮੋਰੂਸ, ਸ:—ਅਪਣੀ ਜੱਦੀ ਜਮੀਨ ॥

ਮੋਰੂਸੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਪੈਉ ਦਾਵੇ (ਵੱਡਿਆ)
ਤਾਂ ਚਲੀ ਆਵੇ ॥

ਮੋਲਸਰੀ } ਸ:—ਇੱਕ ਸੋਹਣਾ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੀ
ਮੋਲਸਿਰੀ } ਲੱਕੜ ਨਰਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁੱਖ
ਖੁਸ਼ਬੋਂ ਦਾਰ। ਇੱਕ ਭਾਗ ॥

ਮੋਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿੜਨਾ, ਹਰਿਆਉਣ ਆਉਣੀ,
ਖਮੀਤ ਰੁਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਰ ਦਾ ਵਿਗੜਨਾ,
ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ, ਗੁਮਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਮੋਲਬੀ } ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਪਾੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਸਲ-
ਮਾਣ ॥
ਮੋਲਵੀ }

ਮੋਲਾ

ਮੋਲਾ, ਪੁ:—ਰੱਬ, ਮਾਲਕ, ਸਾਈ (ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਮੋਲੀ, ਸ:—ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ ਸੂਤਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਕੱਠ ਜੋ ਕਈਆਂ ਮੌਕਿਆਂ ਪੁਰ ਸ਼ਗਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹਨ ॥

ਯ

ਯ, ਪੁ:—ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਇਕੱਤੀਵਾਂ ਅੱਖਰ, ਯੱਯਾ ॥

ਯਸਬ, ਪੁ:—ਹਰਿਆਈ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਡ ਮੁੱਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੱਥਰ ਜੋ ਕਾਬਲੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਯਸਮੀ, ਪੁ:—ਯਸਬ ਦਾ ਰੰਗ, ਪਹਿਲੇ ਹਲਦੀ ਫੇਰ ਅਸ ਬਰਗ ਅਤੇ ਚਟਕੜੀ ਤੋਂ ਜੋ ਰੰਗ ਨਿਕਲੇ ॥

ਯਹੂਦਣ, ਸ: } ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਾ ਦੇ ਮਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਯਹੂਦੀ, ਪੁ: }

ਯੱਕੜ, ਪੁ: ਸ:—ਅਸੁੱਧ ਛੇਦ, ਬਕਵਾਦ, ਰੱਖ (ਮਾਰਨਾ) ॥

ਯੱਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਘੋੜੇ ਵਾਲੀ ਦੋ ਪਹੀਯਾ ਗੱਡੀ, ਇੱਕ ਬਲਦ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਯੱਕਾ। ਇੱਕ ਬਿੰਦੀ ਵਾਲਾ ਰਾਸ ਦਾ ਘੋੜਾ ॥

ਯਕੀਣ, ਪੁ:—ਅਤਿਬਾਹਰ, ਪਰਤੀਤ, ਵਸਾਰ ॥

ਯਕੂਤ, ਪੁ:—ਲਾਲ, ਸੁਰਖ ਰੰਗ ਦਾ ਚੜਨ ॥

ਯਕੂਤੀ, ਪੁ:—ਸਰਦੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਯੱਯਾ :

ਯੱਯ, ਪੁ:—ਬਰਫ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਨੰਗਾ ॥

ਯੱਯ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਦੇਉਤਾ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਚੋਧਰੀ ॥

ਯੱਯਣੀ, ਸ:—ਉੱਥਲੇ ਹੋਏ ਮਾਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ॥

ਯੱਯਣੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦੇਵੀ, ਮੰਨੀ ਦੇਵੀ ਦੀਮਰ ॥

ਯੱਗ, ਪੁ:—ਜੱਗ, ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੇਣਾ ॥

ਯਤਨ, ਪੁ:—‘ਜਤਨ’ ਦੇਖੋ ॥

ਯੇੜ, ਪੁ:—ਸੀੜ, ਕਲਾ, ਰਬੀੜ, ਛਾਪਾ ਖਾਨਾ ॥

ਯਤੀਮ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਂ ਜਾਂ ਪੇਉ ਜਾਂ
ਯਤੀਮਣੀ, ਸ: } ਦੋਵੇਂ ਨਾਂ ਹੋਣ ॥

ਯਤੀਮ ਖਾਨਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਯਤੀਮ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਪਰਮ ਅਰਥ ਪਲਣ ॥

ਯਥਾ, ਵਿ:—ਜੇਹਾ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ (ਯਥਾ ਰਾਜਾ ਤਰਾਂ ਪਰਜਾ) ॥

ਯਥੀਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੜੀ ਗੁਣਕਾਰ ਦੁਆ ॥

ਯੱਭਲ, ਵਿ:—ਮੋਟਾ ਪਰ ਕਮਜੋਰ, ਨਿਕੰਮਾ ॥

ਯਮ, } ‘ਜਮ’ ਦੇਖੋ ॥
ਯਮ ਦੁਤ (ਯਮ ਰਾਜ) }

ਯਮਨੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰਮਕਵਾਰ ਪੱਥਰ ॥

ਯੱਯਾ, ਪੁ:—‘ਜ’ ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਯਰਾਨਾ

ਯਰਾਨਾ, ਪੁ:—ਦੋਸਤੀ, ਪਿਆਰ, ਪਰਾਇ
ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਖ ਦਾ ਮੇਲ, ਯਾਰੀ ॥

ਯਾ, ਵਿਸਮਯ:—ਹੇ, (ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ) ॥

ਜੋਜਯ:—ਜੀ, ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਦਾ ॥

ਯਾਕੂਤ } 'ਯਕੂਤ' 'ਯਕੂਤੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਯਾਕੂਤੀ }

ਯਾਣ ਪਣ, ਪੁ: } 'ਅਯਾਣ ਪੁਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਯਾਣ ਪੁਣ, ਪੁ: }
ਯਾਣ ਪਤ, ਸ: }

ਯਾਣ, ਵਿ:—'ਅਯਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਯਾਦ, ਸ:—ਮਨ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੋਈ ਗੱਲ, ਚੇਤਾ,
ਪਿਆਰ ॥

ਯਾਦ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਗੱਲ ਮੁੜ ਦਿਲ
ਵਿੱਚ ਆਉਣੀ, ਚੇਤੇ ਆਉਣਾ ॥

ਯਾਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ,
ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਕਹਿ ਕਹਿ ਕੇ 'ਦਿਲ ਵਿੱਚ
ਭਿਠਾਉਣਾ (ਸਸਕ) ॥

ਯਾਦਗਾਰੀ } ਸ:—ਯਾਦ, ਚੇਤਾ, ਯਾਦ ਕਰਾ-
ਯਾਦਗੀਰੀ } ਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਯਾਦ ਦੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਕੈਮ ਰੱਖਣਾ,
ਨਾਂ ਭੁੱਲਣਾ ॥

ਯਾਰੋ, ਪੁ:—ਦੋਸਤ, ਮਿਤ੍ਰ, ਸੰਸਕ, ਆਸ਼ਕ, ਪਰਾਇ
ਤੀਵੀਂ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ

ਯਾਰਨੀ, ਸ:—ਕੁਕਰਮਣ, ਜਿਸ ਤੀਖਣ ਦੇ ਯਾਰ
ਹੋਣ ॥

ਯਾਰਵਾਂ, ਵਿ:—ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਬਰਫ
ਵਾਲਾ ॥

ਯਾਰਾਂ, ਵਿ:—ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਦਸ, ਗਿਆਰਾਂ ॥

ਯਾਰਨਾ, ਪੁ: } 'ਯਰਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਯਾਰੀ, ਸ: }

ਯਾਰੋ, ਪੁ:—'ਯਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਯਾਲ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਗਿੱਚੀ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਯਾਲੀ, ਪੁ:—ਅਯਾਲੀ, ਭੇਡਾਂ ਚਾਰਣ ਵਾਲਾ ॥

ਯੁਕਤੀ, ਸ:—ਦਲੀਲ, ਸਬੂਤ, ਜੋ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਥਾਤ
ਨੂੰ ਠੀਕ ਸਿੱਧ ਕਰੇ ॥

ਯੂਨਾਨ, ਪੁ:—ਮਸਹੂਰ ਮੁਲਕ ਜਿਥੇ ਬਹੁਤ ਹਕੀਮ
ਹੋਏ ਹਨ ॥

ਯੂਨਾਨੀ, ਵਿ:—ਯੂਨਾਨ ਦਾ, ਯੂਨਾਨ ਦੇ, ਢੰਗ ਦਾ
(ਅਲਾਜ) ॥

ਯੁਰਗਾ, ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਦੋ ਦੋ ਲੱਤਾਂ ਕੰਠੀਆਂ ਉਠਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਯੁਵ ਰਾਜ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਟਿੱਕਾ ॥

ਯੁਵਾ, ਵਿ:—ਜੁਆਨ, ਗਭਰੂ ॥

ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਮਦਰਸਾ, ਮਹਾ
ਵਿਦਯਾਲਯ, ਵੱਡੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣ ਅਤੇ
ਸਨਦਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਥਾ ॥

ਯੋਸਮ

ਯੋਸਮ, ਪੁ:—‘ਯੋਸਮ’ ਵੇਖੋ ॥

ਯੋਰ, ਪੁ:—‘ਯੋਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਰ

ਰ, ਪੁ: ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਬੱਤੀਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਰਈ, ਸ:—ਰਿਆਇਤ, ਹੁਮੈਤ, ਪੱਖ (ਕਰਨਾ) ॥

ਰਈਅਤ } ਸ:—ਪਰਜਾ, ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕ, ਕਿਰਾਏ
ਰਈਯਤ } ਦਾਰ, ਅਸਾਮੀ ॥

ਰਈਸ, ਪੁ:—ਮੰਨਿਆ ਈਨਿਆ ਆਦਮੀ
ਸਰਦਾਰ, ਅਮੀਰ ॥

ਰਸ, ਸ: ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ
ਹੋਯਾ ਪਾਣੀ, ਅਰਕ, ਸਤ, ਰਸੋਤ, ਰਹੁ,
ਸੁਆਦ, ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਰਸ ਕਪੂਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ, ਸੋਧਿਆ ਹੋਯਾ
ਪਾਗ ॥

ਰਸ ਚੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੌਕੇ-ਫਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਚੋਣਾ ॥

ਰਸ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਸ ਹੋਵੇ
ਸੁਆਦਲਾ ॥

ਰਸ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧੋਕਣਾ, ਰਸੀਲਾ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਰਸਰ, ਵਿ:—ਰਸ ਦਾਰ, ਸੁਆਦਲਾ ॥

ਰਸਕ, ਪੁ:—ਈਰਖਾ, ਦੂਜੇ ਵਾਕਰ ਬਨਣ ਦੀ
ਇੱਛਾ ॥

ਰਸਮਿਸਾ

ਰਸਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ
ਲੱਗਣਾ ॥

ਰਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਸ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਚਲ ਦਾ
ਪੱਕਣਾ, ਰਤਾ ਰਤਾ ਚੋਣਾ, ਜੀਉਰਨਾ, ਤਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਸ:—‘ਰਸਨਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਰਸਣਾ ਬਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖ ਅਨੰਦ ਨਾਲ
ਰਹਿਣਾ ॥

ਰਸਣਾ ਮਸਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਲਾ ਹੋ ਜਾਣੀ,
ਰਸਣਾ ਮਿਸਣਾ } ਰਲ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥
ਰਸ ਮਸ ਜਾਣਾ }

ਰਸੇ ਮਿਸੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਮੇਲ
ਹੋਣਾ ॥

ਰਸਤ, ਅ:—ਕੱਚਾ ਅੰਨ, ਆਰਾ, ਦਾਲ ਆਦਿਕ,
ਭੋਜਨ ਦਾ ਸਮਿਆਲ ॥

ਰਸਤਾ, ਪੁ:—ਰਾਹ, ਸੜਕ, ਪੰਧ, ਲੰਘਣ
ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ਵਾਦੀ, ਗਲ ॥

ਰਸਦ, ਸ:—‘ਰਸਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਰਸਨਾ, ਸ:—ਜੀਭ, ਥਾਣੀ, ਥੱਲੀ ॥

ਰਸਮ, ਸ:—ਰੀਤ, ਚਾਲ, ਦਸਤੂਰ, ਕਿਰਨ ॥

ਰਸਮਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਮੇਲ ਹੋ
ਰਸੇ ਮਿਸੇ ਹੋਣਾ } ਜਾਣਾ ॥

ਰਸਮਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੇਲ ਜਾਂ ਸੁਲਾ ਹੋਣੀ,
(ਵਲ ਵਿੱਚ) ਰਸ ਭਰਨਾ ॥

ਰਸਮਿਸਾ, ਵਿ:—ਬੋਧੇ ਰਸੇ ਵਾਲਾ (ਸਲਾਣਾ) ॥

ਰਸਮੀ

ਰਸਮੀ, ਵਿ:—ਰਸਮ ਮੁਜਿਬ, ਨਾਂ ਰਗਾ ਨਾਂ ਮਦਾ,
ਚਲਾਉ ॥

ਰਸਮੀਨ, ਵਿ:—ਰੇਸਮੀ, ਪੱਟ ਦਾ ॥

ਰਸਾ, ਪੁ: ਸ:—ਰਸ, ਰਿੱਪੀ ਹੋਈ ਭਾਜੀ ਦਾ
ਪਾਣੀ, ਤਰੀ ॥

ਰੱਸਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਮੋਟੀ ਰੱਸੀ ਚਾਰੇ ਦਾ
ਇੱਕ ਨਾਪ, ਜਿਸ ਤਮਾਕੂ ਨੂੰ ਵੱਟ ਚਾੜ੍ਹਿਆ
ਹੋਵੇ ॥

ਰਸਾਉ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇ,
ਰਸਲ ਵਾਲਾ ॥

ਰਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਕਾਉਣਾ, ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ,
ਖਾਤਰ ਕਰਨੀ, ਜੀ ਪਰਚਾਉਣਾ, ਖੁਸ਼
ਕਰਨਾ, ਭੇਉਣਾ ॥

ਰਸਾਇਣ, ਸ:—ਨਰਮੀ, ਮੁਲਾਇਮੀ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਖਿਆਲੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ
ਦੂਜੀਆਂ ਧਾਤਾਂ ਦਾ ਸੋਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਸ ਅੱਧ ਅੱਧ ਕਰਨ ਜਾਂ
ਮੇਲਣ ਦੀ ਵਿਦਯਾ, ਕੀਮੀਆ ॥

ਰਸਾਇਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਰਸਾ-
ਰਸਾਇਣੀਆਂ } ਇਣ ਹੈ, ਰਸਾਇਣ ਵਿਦਯਾ
ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ। ਕੀਮੀਆ
ਗਰ ॥

ਰਸਾਈ, ਸ:—ਦੁਬੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ,
ਪਹੁੰਚ, ਦਖਲ, ਸਮਝ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਹੋਣਾ ॥

ਰਸਾਈ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਦੋਸੀ ਪਲਟਲ ਦਾ ਇੱਕ
ਅਵਸਰ ॥

ਰਸੂਲ

ਰਸਾਤਲ, ਪੁ:—ਪਤਾਲ, ਸਥਾ ਤੋਂ ਹੇਠਲਾ
ਠਰਕ ॥

ਰਸਾਤਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੋਲ ਤਮਾਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾ
ਗੁਆਉਣਾ, ਵੇਹਲੇ ਰਹਿਣਾ, ਆਲਸ
ਕਰਨਾ ॥

ਰਸਾਲ, ਸ:—ਸੱਜਣ ਵੱਲੋਂ ਆਈ ਹੋਈ
ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼, ਸੁਗਾਤ ॥

ਰਸਾਲਦਾਰ, ਪੁ:—ਦੋਸੀ ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਅਵਸਰ
ਜਿਸ ਦੇ ਬੱਲੇ ਸੌ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ॥

ਰਸਾਲਦਾਰੀ, ਸ:—ਰਸਾਲਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਹੁੰਦਾ ॥

ਰਸਾਲਾ, ਪੁ:—ਘੁਕ ਚੜ੍ਹੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ
ਜੱਥਾ, ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਰੱਸੀ, ਸ:—ਸੁੱਤਰ ਜਾਂ ਮੂੰਜ ਆਦਿਕ ਦੀ ਵੱਡੀ
ਹੋਈ ਮੋਟੀ ਟੋਰੀ ॥

ਰਸੀਆ, ਪੁ:—ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ ਦੀ ਰਾਹ ਰੱਖਣ
ਵਾਲਾ, ਅੰਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਗ
ਵਿੱਚ ਰਸ ਹੋਵੇ ॥

ਰਸੀਦ, ਸ:—ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ
ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲਿਖਤ, ਪਹੁੰਚਣ ਜਾਂ
ਮਿਲਣ ਦੀ ਖਬਰ ॥

ਰਸੀਲਾ, ਵਿ:—ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਮਿਠ ਬੋਲਾ, ਰਸ ਦਾ
ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ (ਫਲ) ॥

ਰਸੂਲ, ਪੁ:—ਸੁਨੇਹਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਯਾ ਹੋਯਾ, ਨਬੀ,
ਪਿਕੰਬਰ ॥

ਰਸੂਲ ਅੱਲਾ

ਰਸੂਲ ਅੱਲਾ, ਪੁ:—ਅੱਲਾ ਦਾ ਰਸੂਲ, ਮੁਹੰਮਦ
ਸਾਹਿਬ ॥

ਰਸੈਣ
ਰਸੈਣੀ (ਣੀਆ) } 'ਰਸਾਇਣ' ਆਇਕ ਵੇਖੋ ॥

ਰਸੈ
ਰਸੈਈ } ਸ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਣ ਦੀ
ਥਾਂ, ਰੋਟੀ, ਛੋਜਨ, ਖਾਤਰ (ਕਰਨੀ) ॥

ਰਸੈਈਆ, ਸ:—ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਣ ਵਾਲਾ (ਹਿੰਦੂ) ॥

ਰਸੈਤ
ਰਸੈਤ } ਸ:—ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਦੁਆ ॥

ਰਸੈਲਾ, ਪੁ: } ਗਿਲਦੀ, ਗੀਵ, ਉਠਾਉ ॥
ਰਸੈਲੀ, ਸ: }

ਰਹਮ, ਪੁ:—ਤਰਸ, ਮਿਹਰ, ਦਯਾ (ਆਉਣਾ) ॥

ਰਹਮ ਦਿਲ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ
ਰਹਮ ਹੋਵੇ ॥

ਰਹਮਤ, ਸ:—ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਦਯਾ, ਰੱਖ ਦੀ
ਮਿਹਰ ॥

ਸਦ ਰਹਮਤ ! ਵਿਸਮਧ:—ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ, ਅਫ਼ਰੀਦ,
ਫੁਲਾ ਹੋਵੇ ॥

ਰਹਰਾਸ, ਸ:—'ਰਹਿਰਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਹਲ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਵੇਲੇ ਕਿਤਾਬ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ
ਲਕੜੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ॥

ਰਹਲਾ, ਪੁ: } ਗੱਡਾ, ਬਲਦਾਂ ਦੇ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀ
ਗੱਡੀ ॥
ਰਹਲੀ, ਸ: }

ਰਹਿਣੀ

ਰਹਾਉ, ਪੁ:—ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪਦ ਬਾਰੀਬਾਰ ਕਿਹਾ
ਜਾਵੇ, ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਦਾ ਠਾਹਰਾਉ, ਪੜ੍ਹਨ
ਜਾਂ ਗਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਪੁਣ, ਲਯ, ਸੁਰ ॥

ਰਹਾਉਣ, ਸ:—ਰੋਕੀ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਰਾਹਣ ਦੀ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ, ਵਸਾਉਣਾ,
ਕਮ ਦੁਆਉਣਾ, (ਰੋਕੀ) ਰਾਹਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰਹਾਇਸ, ਸ:—ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਰੋਗ,
ਅਟਕਾਉ ॥

ਰਹਾਈ, ਸ:—ਰਾਹਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਨਾਲੇ
'ਰਿਹਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਹਿਕਲਾ, ਪੁ:—ਛਰੀ ਤੰਪ ॥

ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠਹਿਰਨਾ, ਅਟਕਣਾ, ਹੋਣਾ,
ਹੋਈ ਜਾਣਾ, ਵੱਸਣਾ, ਬੱਝਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ
ਹੋਣਾ, ਬਚਣਾ ॥

ਰਹਿ ਚੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਾਕਤ ਨਾਂ ਰਹਿਣੀ,
ਨਿਕੰਮੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਰਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਚ ਜਾਣਾ, ਸਰੀਰ ਦਾ
ਅੰਗ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਰਹਿਣਾ ਬਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਸਣਾ, ਮੇਲ ! ਹੋਣ
ਰੱਖਣਾ ॥

ਰਹਿ ਰਹਿ ਕੇ, ਕ੍ਰਿ, ਵਿ:—ਬਾਰੀਬਾਰ, ਵੇਰ ॥

ਰਹਿਣੀ, ਸ:—ਰਹਿਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਰਹਿਤ
(ਰਹਿਣਾ) ॥

ਰਹਿਤ

ਰਹਿਤ, ਸ:-ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚੀਤ, ਚਾਲ, ਵਰਤਾਰਾ, ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਨੇਮ ॥

ਰਹਿਤ ਖੁਹਤ, ਪੁ:-ਸ:-'ਰਹਿੰਦਾ ਖੁੰਧ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਹਿਤ ਨਾਮ, ਪੁ:-ਜਿਸ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਦੱਸੀ ਹੋਈ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ ॥

ਰਹਿਤ ਬਹਿਤ, ਸ:-ਚੀਤ, ਚਾਲ, ਰਹਿਣ ਦਾ ਢੰਗ ॥

ਰਹਿਤ ਬਿਬੇਕ } ਸ:-ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਰਹਿਤ,
ਰਹਿਤ ਮਰਜਾਦਾ } ਪੰਜ ਕੱਕੇ ॥

ਰਹਿਤਬਾ (ਵਾ), ਪੁ:-ਜਿਸ ਬਾਲ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ
ਰਹਿਤਬੀ (ਵੀ), ਸ:-ਏਨੇ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਅਨਾਥ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰੇ ॥

ਰਹਿਤੀਆ, ਪੁ:-'ਮਜਬੀ ਸਿੱਖ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਹਿੰਦਾ ਖੁੰਧ, ਸ:-ਬਚੀ ਹੋਈ ਸ਼ੈ, ਜੂਠ, ਚੁਰ ਚੁਰ ॥

ਰਹਿੰਦਾ ਖੁੰਧਾ, ਵਿ:-ਥਾਕੀ ਰਿਹਾ ਹੋਇਆ, ਬਚਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਰਹਿਰਾਸ, ਸ:-ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਉਹ ਬਾਣੀ ਜੋ ਸਿੱਖ ਬ੍ਰਿਕਾਲੀ ਵੇਲੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਪੰਥੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬਾਣੀ ਹੋਵੇ ॥

ਰਹਿਲ, ਸ:-ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਘਰਲ ਪਏ ॥

ਰਹਿਲਾ } 'ਰਹਲਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਰਹਿਲੀ }

ਰਕਾਬੀ ਮਜੁਬ

ਰਹੀਮ, ਵਿ:-ਰਹਮ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਤਰਸ ਕਰੇ, ਦਯਾਵਾਨ ॥

ਰਹੁ, ਸ:-ਗੰਠੇ ਦਾ ਪਾਣੀ, ਰਸ ॥

ਰਹੁਰਾਸ, ਸ:-'ਰਾਹਰਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਹੇਲਾ } ਪੁ:-ਇੱਕ ਤਾਜ, ਰਹੇਲਵੰਡ ਦਾ
ਰਹੇਲਾ } ਬਾਸਨੀਕ ॥

ਰੰਕ, ਪੁ:-ਕੰਗਾਲ, ਗਾਰੀਬ ॥

ਰਕਤ, ਪੁ:-ਲਹੂ, ਰੱਤ ॥
ਵਿ:-ਰੱਤਾ, ਲਾਲ (ਰਕਤ ਚੰਨਣ) ॥

ਰਕਤ ਕੁਹੜ, ਪੁ:-ਪਿੰਡ ਉੱਤੇ ਲਾਲ ਨਿਸ਼ਾਣ, ਇੱਕ ਰੋਗ ॥

ਰਕਤ ਪਿੱਤੀ, ਸ:-'ਛਪਾਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੱਕਰ } ਵਿ:-ਕਰੜੀ ਪਸਰੀਲੀ ਧਰਤੀ, ਜੋ
ਰੱਕੜ } ਖੰਜਰ ਹੋਵੇ ॥

ਰਕਾਬ, ਸ:-ਘੋੜੇ ਦਾ ਸਵਾਰ ਕਾਠੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਲੱਹੇ ਦੀ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਟਿਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਰਕਾਬ ਦਵਾਲ } ਪੁ:-ਰਕਾਬ ਦਾ ਤਸਮਾ ॥
ਰਕਾਬ ਦੁਆਲ }

ਰਕਾਬ } ਸ:-ਠੱਕੀ ਜੇਹੀ ਬਾਲੀ, ਛੋਟੇ
ਰਕੇਬੀ } ਕੰਢਿਆਂ ਵਾਲੀ ਤਾਸੀ ॥

ਰਕਾਬੀ ਮਜੁਬ, ਪੁ:-ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਛੋਟੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਜਬਬ ਬਦਲ ਲਏ, ਗਾਹਕਾਰ ॥

ਰੱਖ

ਰੱਖ, ਸ:—ਸਰੀਰ ਨਰੋਇਆ ਰੱਖਣ ਲਈ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਅਟਕਾਉ, ਰੱਖੀ, ਜਿਸ ਪਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲਕੜੀ ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਕੱਟਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਠਿਕੇ ਰੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਜੰਗਲ, ਜਖੀਰਾ ॥

ਰੱਖ ਸਾਈਂ ਦੀ } ਵਿਸਮਧ:—ਪਰਮੇਸਰ ਤੇਰੀ
ਰੱਖ ਦੀਆਂ ਰੱਖਾਂ } ਰੱਖੀ ਕਰੋ (ਅਸੀਸ) ॥

ਰੱਖਕ, ਪੁ:—ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਰੱਖਾ, ਸਹਾਈ ॥

ਰਖਣਾ, ਪੁ:—ਵਿਚਲ, ਖਾਨਾ, ਛੇਕ, ਦੋਸ, ਦੋਸਤੀ ਵਿੱਚ ਵਰਕ ॥

ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ, ਧਰਨਾ, ਰਿਕਾਉਣਾ, ਠਹੁਉਣਾ, ਮਾਲਕ ਹੋਣਾ, ਬਚਾਉਣਾ, ਲਾਉਣਾ, ਨੌਕਰ ਬਠਾਉਣਾ, ਲੈਣਾ, ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਸਾਂਭਣਾ ॥

ਰੱਖਣੀ, ਸ:—ਮੱਦਤ, ਹੁਮੇਤ, ਤਰਫ ਦਾਰੀ ॥

ਰਖਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਰਖਵਈਆ, ਪੁ:—ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਰੱਖਾ ॥

ਰਖਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰਖਵਾਈ, ਸ:—ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰਖਵਾਲ (ਲਾ), ਪੁ:—ਰੱਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਰੱਖਾ ॥

ਰਖਵਾਲੀ, ਸ:—ਰੱਖੀ, ਸੱਭੀ, ਦੇਖ ਭਾਲ, ਪਾਂਹਗਾ ॥

ਰੰਗ ਕੱਢਣਾ

ਰੱਖੜੀ, ਸ:—ਸਾਵਲ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪੂਰਣਮਾਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਹਿੰਦੂ ਵੀਣੀ ਉੱਤੇ ਜੋ ਧੌਗਾ ਆਦਿਕ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ ॥

ਰਖਾਉਣਾ } 'ਰਖਵਾਉਣਾ' 'ਰਖਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਰਖਾਈ }

ਰੱਖਾਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਰੁੱਖ ॥

ਰਖਿਆ, ਸ:—ਰੱਖੀ, ਸੱਭੀ, ਬਚਾਉ ॥

ਰੱਖੀ, ਵਿ:—ਜੋ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਅਟਕਾਉ ਰੱਖੇ ॥

ਰਖੀਸਰ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ ਰਿਖੀ, ਮਹਾਤਮਾ, ਸੰਤ ॥

ਰਗ, ਸ:—ਨਸ, ਨਾੜੀ, ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਲੱਕੜ ਦੀ ਧਾਰੀ, ਨਸਲਾਂ ਦਾ ਮੇਲ, ਗੁੱਸਾ, ਜੋਸ਼ ॥

ਰਗ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਰਗ ਜਾਂ ਦੋਸ ਵਾਲਾ, ਖਰਾਬ ਧਾਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਭਖੜਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਨੀਵੀਆਂ ਹੋਣ ॥

ਰੰਗ, ਪੁ:—ਚਾਨਣ ਦਾ ਇੱਕ ਗੁਣ, ਲਾਲ ਠੀਲਾ ਆਦਿਕ, ਰੰਗਣ ਦਾ ਮਸਾਲਾ, ਰੰਗ, ਰੀਰ, ਕਿਸਮ, ਦਿਲ ਪਰਚਾਵਾ, ਬੁਝੀ, ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਮਾਯਾ, ਗੱਜ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਰੰਗ, ਕਿੱਕਰ ਦਾ ਸੋਕ ॥

ਰੰਗ ਉੱਡ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗ ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ਜਾਂ ਮੱਧਮ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਭਰ ਜਾਂ ਗਮ ਨਾਲ ਰੋਹਗ ਪੀਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਰੰਗ ਸਾਜ, ਪੁ:—ਜੋ ਛੱਟੀਆਂ ਬੱਘੀਆਂ ਆਦਿਕ ਰੰਗੇ ॥

ਰੰਗ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗੇ ਰੰਗ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਜੁਆਣ ਹੋਣਾ, ਆਪਣਾ ਗੁਣ ਵਧਾਉਣਾ ॥

ਰੰਗ ਖੇਡਣਾ

ਰੰਗ ਖੇਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕ ਦੂਜੇ ਪੁਰ ਰੰਗ ਪਾਉਣਾ ॥

ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗੇ ਜਾਣਾ, ਨਸ਼ਟੀ ਹੋਣਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਝੰਝੇ ਜਾਣਾ ॥

ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗਣਾ (ਲਕੜੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਰੰਗ ਵੰਗ, ਪੁ:—ਸ਼ਕਲ, ਸੁਰਤ, ਹਾਲਤ, ਤੌਰ ॥

ਰੰਗ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੋਹਣੀ ਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਰੰਗ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਰੰਗ ਬਰੰਗ (ਗੀ), ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਈ ਰੰਗ ਹੋਣ ॥

ਰੰਗ ਭਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਚੋਂ ਰੰਗਣਾ, ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ॥

ਰੰਗ ਮਹਿਲ, ਪੁ:—ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਾਨਣ ਵਾਲਾ ਘਰ ॥

ਰੰਗ ਰਸ, ਪੁ:—ਸੰਬੋਧ, ਅਨੰਦ, ਤਸੱਲੀ ॥

ਰੰਗ ਰੰਗੀਲਾ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ, ਸੁੰਦਰ ॥

ਰੰਗ ਰੂਪ, ਪੁ:—ਸੁਹੱਪਣ, ਸ਼ਕਲ, ਹਾਲਤ, ਤੌਰ ॥

ਰੰਗ ਰੋਜ, ਪੁ:—ਲਲਾਰੀ, ਜੋ ਠੀਲ ਅਤੇ ਕਸ਼ੀਭੇ ਦਾ ਰੰਗ ਕਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚਾੜ੍ਹੇ ॥

ਰੰਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਂਸ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਇਕੋ ਰੰਗ ਦੇ ਪੱਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆ ਜਾਣੇ, ਰੋਲਕ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣੀ ॥

ਰੰਗਣਾ

ਰੰਗ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਂਸ ਵਿਚ ਰੰਗ ਰੰਗ ਦੇ ਪੱਤੇ ਅੱਡ ਅੱਡ ਕਰਨਾ, ਮੇਜ਼ ਕਰਨੀ, ਰੋਲਕ ਵਧਾਉਣੀ ॥

ਰੰਗ ਵਿਚ ਭੰਗ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਥਿਘਣ ਪੈਣਾ ॥

ਰੰਗਣ, ਪੁ:—ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹਣ ਦਾ ਮਸਾਲਾ (ਛੋੜਾ ਹੋਯਾ ਜਾਂ ਜੋ ਛੁਟਦਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ) ਸੌਂਢਾ, ਦੋਲਤ, ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਰੰਗਤ, ਪੁ:—'ਰਕਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੰਗਤ, ਸ:—ਰੰਗ, ਰੰਗਣ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਰੰਗਦੜ } ਸ:—ਮੇਲ, ਰਲਵਟ ॥
ਰੰਗਦੁੜ }

ਰੰਗਰੂਟ, ਪੁ:—ਨਵਾਂ ਭਰਤੀ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ ਸਿਪਾਹੀ, ਨਵਾਂ ਨੌਕਰ ॥

ਰੰਗਲਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਰੰਗਾ ਰੰਗ ਨਿਕਲੇ, ਖੰਭੇ ਰੰਗ ਵਾਲਾ ॥

ਰੰਗਵਈਆ, ਪੁ:—ਰੰਗਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰੰਗਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰੰਗਵਾਈ, ਸ:—ਰੰਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰੰਗੜ, ਸ:—ਘਸਰ, ਮਲਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਝਰੀਰ (ਲੱਗਣੀ) ॥

ਰੰਗੜ, ਪੁ:—'ਰੰਘੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੰਗੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੇਰ ਨਾਲ ਮਲਣਾ, ਘੋਟਣਾ ॥

ਰਗੜਵਾਉਣਾ

ਰਗੜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰਗੜਵਾਈ, ਸ:—ਰਗੜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰਗੜਾ, ਪੁ:—ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਮਲਣ ਜਾਂ ਘੋਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਝਗੜਾ (ਚਾੜ੍ਹਨਾ, ਆਰਨਾ, ਲਾਉਣਾ) ॥

ਰਗੜਾ ਸਿੱਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰਗੜਨਾ, ਘੋਟਨਾ ॥
ਰਗੜਾ ਦੇਣਾ }

ਰਗੜਾਉਣਾ } 'ਰਗੜਵਾਉਣਾ' 'ਰਗੜਵਾਈ'
ਰਗੜਾਈ } ਵੇਖੋ ॥

ਰੰਗਾਉਟ, ਸ:—ਰੰਗਤ, ਰੰਗਣ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਰੰਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } 'ਰੰਗਵਾਉਣਾ' 'ਰੰਗਵਾਈ'
ਰੰਗਾਈ ਸ: } ਵੇਖੋ ॥

ਰੰਗੀ, ਵਿ:—ਮੌਜੀ, ਲਹਿਰੀ, ਰੰਬ ਦੀ ਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰਾਈ ॥

ਰੰਗੀ ਸੌਦਾ, ਪੁ:—ਬਜ਼ਾਰ ਦੇ ਛਾਉ ਦਾ, ਵਿਆਲ ਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਘਾਟੇ ਵਾਂਗੋ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇ) ॥

ਰੰਗੀਣ, ਵਿ:—ਸੁਆਰੀ ਹੋਈ, ਸੌਰਣੀ (ਥੱਲੀ ਜਾਂ ਬਾਲੀ) ਰੰਗਦਾਰ ॥

ਰੰਗੀਲ, ਵਿ:—ਰੰਗਿਆਂ ਹੋਇਆ (ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਅਸਥਾਥ) ॥

ਰੰਗੀਲਾ, ਵਿ:—ਮੌਜੀ, ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰੰਗੂਲਾ, ਵਿ:—'ਰੰਗਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਚਵਾਈ

ਰਚੇਦ, ਪੁ:—ਧੌਂਕਾ, ਧਿੱਛੇ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰਚੇਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਧਿੱਛੇ ਲੱਗਣਾ, ਹੱਕਣਾ, ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਮਗਰ ਜਾਣਾ ॥

ਰੰਘੜ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ, ਰਜ-ਪੂਤ, ਸ਼ੇਖੀ ਖੋਰਾ ॥

ਰੰਘੜ ਵਾਲੀ ਲੱਤ ਉੱਚੀ ਰੱਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੀਲੇ ਹੱਕੇ ਬੀ ਸ਼ੇਖੀ ਆਰਨੀ ॥

ਰਘੁਬੰਸ } ਪੁ:—ਰਘੁ ਦੀ ਉਲਾਦ, ਇੱਕ ਸੰਸ-
ਰਘੁਵੰਸ } ਕ੍ਰਿਤ ਪੁਸਤਕ, ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਕੁਲ ॥

ਰਘੁਬੰਸੀ } ਪੁ:—ਰਘੁ ਦੀ ਕੁਲ ਦਾ ॥
ਰਘੁਵੰਸੀ }

ਰਘੁਬੀਰ, ਪੁ:—ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਉਂ ॥

ਰਚ, ਸ:—ਜੋ ਕੁਝ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਚਨਾ, ਸਰਿਸ਼ਟ ॥

ਰਚ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਧਸਣਾ, ਜੀਉਰਨਾ, ਵੜਨਾ,
ਰਚਣਾ } ਵਾਕਥ ਹੋਣਾ ॥

ਰਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਠਾਉਣਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਪੁਸਤਕ ਲਿਖਣਾ, ਫੰਦ ਰੀਝਣਾ ॥

ਰਚਨਾ, ਸ:—ਰਚੇ ਹੋਏ ਪਦਾਰਥ, ਸਰਿਸ਼ਟ ਸੰਭਾ, ਮਹਿਮਾ, ਕਵਿਤਾ, ਲੇਖ ॥

ਰਚਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੇਲ ਬਸਾਕੇ ਧਿੱਛੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਸਾ ਦੇਣਾ, ਪੈਦਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਪੁਸਤਕ ਜਾਂ ਫੰਦ ਬਠਵਾਉਣਾ ॥

ਰਚਵਾਈ, ਸ:—ਰਚਾਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰਚਉਣਾ

ਰਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੇਲ ਝੋਲ ਕੇ ਪਸਾ ਦੇਣਾ,
ਸਾਦੀ ਕਰਨਾ ॥

ਰਚਿਤ, ਵਿ:—'ਕ੍ਰਿਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੱਛੋ, ਪੁ:—ਸੁਲਾਹੇ ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਣਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ
ਦੇ ਲਾਗੇ ਨਲੀ ਵਗਦੀ ਹੈ ॥

ਰੱਛਕ } ਪੁ:—ਗੱਖਾ, ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ, ਸੁਹਾਈ,
ਰਛਪਾਲ } ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਰਛਪਾਲੀ } ਸ:—ਗੱਖੀ, ਸੋਝੀ, ਬਰਾਉ,
ਰੱਛਾ } ਪਾਲਨਾ, ਸਹਾਗ, ਮੰਦਰ ॥

ਰੱਛਿਆ, ਸ:—ਰੱਛਾ, ਰੱਖੜੀ ਦਾ ਧਾਗਾ ॥

ਰੱਛੀ, ਪੁ:—'ਰੱਛਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਜ, ਸ:—ਧੁੜ, ਮਿੱਟੀ, ਖਾਕ ॥

ਰੱਜ, ਪੁ:—ਕ੍ਰਿਪਤ, ਖਾਕੇ ਜੋ ਸਾਂਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ,
ਸੰਤੋਖ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਕੇ
ਭੁੱਖ ਨਾਂ ਰਹੇ ॥

ਰੱਜ ਕੇ ਖਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਐਨਾ ਖਾਣਾ ਕਿ
ਰੱਜ ਰੱਜ ਖਾਣਾ } ਭੁੱਖ ਮੁਲਾਂ ਨਾਂ ਰਹੇ ॥

ਰੰਜ, ਪੁ:—ਜੰਗਲ, ਉਜਾੜ, ਦੁੱਖ, ਕਲੇਸ਼, ਗਮ,
ਗੁੱਸਾ ॥

ਵਿ:—ਗੁੱਸੇ, ਰੁੱਸਿਆ ਹੋਯਾ ਦੁਖੀ (ਹੋਣਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਰਜੱਸਲਾ, ਸ:—ਜੋ ਭੀਮਤ ਭਿੱਟੀ ਹੋਵੇ ॥

ਰੰਜਕ, ਸ:—ਧੁੜਾ, ਪੀਠੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ॥

ਰੱਜੀ

ਰੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾ ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਆ ਜਾਣਾ, ਭਿੱਤ
ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਰਜਪੁਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਾਤ, ਰਾਜਪੂਤ ॥

ਰਜਬ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਹੀਨਾ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ ਥਰਨੀ ਮਨੇ ਹੈ ॥

ਰੱਜਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਰਜਮਟ, ਸ:—ਕਰਨੇਲ ਦੇ ਬੱਲੇ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ
ਦਾ ਜੱਥਾ ॥

ਰਜਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਤ ਭਰਾਉਣਾ, ਸੰਤੋਖ
ਦੁਆਉਣਾ ॥

ਰਜਵਾਹ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਨਹਿਰ ॥

ਰਜਵਾਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਰਾਜ, ਰਿਆਸਤ ॥

ਰਜਾ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਛੁੱਟੀ, ਮਰਜੀ, ਪਰਮੇਸਰ
ਦੀ ਭਾਵੀ ॥

ਰੱਬ ਦੀ ਰਜਾ, ਸ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ, ਮਰਜੀ,
ਹੋਲਹਾਰ, ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਭਾਣਾ ॥

ਰਜਾ ਹੋ ਜਾਣੀ (ਹੋਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਰਜਾ ਮੰਦ (ਵੰਦ), ਵਿ:—ਮੰਨ ਜਾਣ ਵਾਲਾ,
ਰਾਜੀ ॥

ਰਜਾ ਮੰਦੀ (ਵੰਦੀ), ਸ:—ਮਰਜੀ, ਮੰਨ ਜਾਣਾ,
ਦੁਸ਼ੀ ॥

ਰੱਜਾ (ਜਿਆ), ਪੁ: } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਜ ਆ
ਰੱਜੀ, ਸ: } ਗਿਆ ਹੈ ॥

ਰਜਾਉਣਾ

ਰਜਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਦੂਏ ਦਾ ਚਿੱਤ ਭਰਨਾ,
ਸੰਭੋਖ, ਦੇਣਾ ॥

ਰਜਾਈ, ਪੁ:—ਲੇਫ, ਉੱਪਰ ਲੇਕੇ ਸੌਣ ਵਾਲਾ
ਰੂ ਦਾਰ ਕਪੜਾ ॥

ਰਜਾਦਾ, ਪੁ:—ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਰਈਸ ਦੀ ਉਲਾਦ ॥

ਰੰਜਾਨਣਾ, ਵਿ:—ਰੰਜ ਦੇਣਾ, ਦੁਖੀ ਜਾਂ ਅੰਧਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਰਜਾਲਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਕਮੀਣਾ, ਨੀਰ, ਸੁਮ ॥

ਰੰਜਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੰਜ ਆ
ਗਿਆ ਹੈ, ਧੁਲੀ, ਬਖਤਾਵਰ ॥

ਰਜਿਸਟਰ, ਪੁ:—ਬਹੀ, ਚਿੱਠਾ, ਜਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ
ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ॥

ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਪੁ:—ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ॥

ਰਜਿਸਟਰੀ, ਸ:—ਵਿੱਠੀ ਆਦਿਕ ਰਜਿਸਟਰ
ਵਿੱਚ ਰਜ਼ਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨੀ) ॥

ਰੱਜ, ਪੁ:—‘ਰੱਜ’ ਵੇਖੋ ॥

ਰਜੁਆਜ਼ਾ, ਪੁ:—‘ਰਜ਼ਾਗ਼ਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਰਜ਼ੇ ਗੁਣ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਗੁਣ ਕਰਕੇ ਜੀਵ
ਫੁਰਤੀ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਰਟਣ, ਸ: } ਵਾਈ, ਹੇਲਤ, ਦਸਤੂਰ, ਨਿੱਤ
ਰਟਣਾ, ਪੁ: } ਨੇਮ, ਜਾਪ ॥

ਰਟਬਾਸ

ਰਟਣਾ } ਵਿ:—ਜਪਣਾ, ਬਾਰੰਬਾਰ ਇੱਕੋ ਗੱਲ
ਕਹਿਣੀ ॥

ਸ:—ਸੱਭਾ ॥

ਰੱਟਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਗੜਾ (ਹੱਥਾਂ ਪੱਟਾ, ਮੁੱਕਾ ਰੱਟਾ) ॥

ਰੱਟੁਣ, ਪੁ:—ਰੰਗੜ ਕਰਕੇ ਜੋ ਹੱਥ ਜਾਂ ਪੈਰ ਦੇ
ਅੰਗੂਠੇ ਉੱਤੇ ਕੁਰਾਜ਼ਾ ਬਾਂ ਹੋ ਜਾਏ, ਗੰਢ,
ਬੋਰੀ ॥

ਰੰਡ } ਸ:—ਰੰਡੀ, ਵਿਧਵਾ ਤੀਮਤ ॥

ਰੰਡਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਰਦ ਦੀ ਵਹੁੜੀ ਨੀ
ਰਹੀ ॥

ਰੰਡਾਪਾ, ਪੁ:—ਰੰਡੇ ਜਾਂ ਰੰਡੀ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਰੰਡੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਤੀਵੀਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਕੰਜਰੀ ॥

ਰੰਡੀ ਬਾਜ, ਪੁ:—ਰੰਡੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਕੰਜਰੀ
ਦਾ ਧਾਰ ॥

ਰੰਡੂਆ, ਪੁ:—ਰੰਡ, ਜਿਸ ਦੇਸ ਦਾ ਰਾਜਾ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ ॥

ਰੰਡੇਪਾ, ਪੁ:—‘ਰੰਡਾਪਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਰਟ, ਪੁ:—ਲੜਾਈ, ਜੁੱਧ, ਜੁੱਧ ਦੀ ਧਰਤੀ ॥

ਰਟਜੀਤ, ਵਿ:—ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਰਟਬਾਸ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਾਣੀਆਂ
ਦੀ ਥਾਂ ॥

ਰਣ ਰੂਮ

ਰਣ ਰੂਮ, ਸ:—ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ ਹੋਵੇ ॥

ਰਣਕ, ਸ:—ਭਾਜਾਰਾਂ ਘੁੰਗਰੂਆਂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ ॥

ਰਣਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਘੁੰਗਰੂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ ਹੋਣੀ; ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਤਿਖੀ ਅਵਾਜ ਕੱਢਣੀ ॥

ਰੱਤ, ਸ:—ਪਿਆਰ, ਮਿਤ੍ਰਤਾਈ, ਨੇਹੀ ॥ ਰਾਤ ॥

ਰੱਤ, ਸ:—ਲਹੂ, ਖੂਨ ॥

ਰੱਤਕ, ਸ:—ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਲਾਲ ਅਤੇ ਬਾਲਾ ਥੀ ਜੋ ਤੌਲ ਦਾ ਮਾਪ ਹੈ, ਰੱਤੀ, ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਰਤਜਾਗਾ, ਪੁ:—'ਜਗਰਾਗਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਤਣ, ਪੁ:—ਵਰ ਮੁੱਲਾ ਪੱਥਰ, ਸੁਆਹਰ, ਮਣੀ ॥

ਰਤਣ ਜੋਤ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟਾ, ਉਸ ਦਾ ਫਲ ॥

ਰਤਣ ਮਾਲਾ, ਸ:—ਰਤਣਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ, ਕਈ ਪੇਚੀਆਂ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਰਤਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੇਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰਤਵਾਈ, ਸ:—ਰੇਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰੇਤੜਾ, ਵਿ:—ਰੱਤਾ, ਲਾਲ, ਸੁਰਖ, ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਮਗਨ ॥

ਰਤਾ } ਵਿ:—ਬੋੜਾ ਜੇਹਾ, ਜ਼ਰਾ ਕੁ, ਛੋਟਾ
ਰਤਾ ਕੁ } ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ॥

ਰਬ ਜਾਤ੍ਰਾ

ਰੱਤਾ, ਵਿ:—ਲਾਲ, ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ, ਭਗਤ ਨਾਲ ਮਸਤ, ਮਗਨ ॥

ਪੁ:—ਲਾਲ ਉੱਠ ਦਾ ਸੂਤ੍ਰ ॥

ਰਤਾਉਣਾ } 'ਰਤਵਾਉਣਾ' 'ਰਤਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਰਤਾਈ }

ਰਤਾਲੂ, ਪੁ:—ਅਰਬੀ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਤਰਕਾਰੀ ॥

ਰਤੀ } ਵਿ:—ਬੋੜੀ, ਜ਼ਰਾ, ਕੁਝ, ਬਹੁਤੀ
ਰਤੀ ਕੁ } ਨਹੀਂ ॥

ਰਤੀਅਨਾਜ, ਸ:—ਰਾਲ ॥

ਰਤੀ ਕੁੜਾ, ਪੁ:—ਬੋੜਾ ਚਿਰ ॥

ਰੱਤੀ, ਸ:—ਰੇਤਕ, ਇੱਕ ਤੌਲ, ਇੱਕ ਖੇਲ, ਕਿਸਮਤ, ਪਰਾਲਭਤ ॥

ਰੱਤੀ ਕੁ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਰ ਰੱਤੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ
ਰੱਤੀ ਭਰ } ਥੋੜਾ ॥

ਰੱਤੀ ਵਾਲ, ਵਿ:—ਭਾਗੀ ਵਾਲਾ, ਸੁਖੀ, ਚੰਗੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ॥

ਰੱਤੁ, ਸ:—ਰੱਤ, ਲਹੂ, ਖੂਨ ॥

ਰਤੋਂਧਾ, ਪੁ: } ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ, ਅੱਖ-
ਰਤੋਂਧੀ, ਸ: } ਰਾਤਾ ॥

ਰਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ॥

ਰਬ ਜਾਤ੍ਰਾ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵਤੇ ਖਾਸ ਰੱਬ ਜਗਨ ਨਾਥ ਦੀ ਸਥਾਰੀ ॥

ਰਬਵਾਣ

ਰਬਵਾਣ, ਪੁ:—ਰਬ ਹੋਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰਬਵਾਣੀ, ਸ:—ਰਬਵਾਣ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ,
ਰਬਵਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰੱਦ, ਸ: ਵਿ:—ਕੇ, ਉਲਟੀ, ਨਾਂ ਮੰਨੀ ਹੋਈ
ਗੱਲ, ਜੋ ਝੂਠ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇ, ਹਟਾਯਾ ਹੋਯਾ
(ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰੱਦ ਸਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰੱਦਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੱਦ ਬਲਾ, ਵਿ:ਸਮਧ—ਬਲਾਈਆਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣ,
(ਅਸੀਸ) ॥

ਰੰਦ, ਪੁ:—ਰਸਤਾ, ਰਾਹ, ਸੜਕ ॥

ਰੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਝੂਠ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ;
ਉਲਟੀ ਕਰਨੀ ॥

ਰੰਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਦੇ ਨਾਲ ਲੱਕੜ ਛਿੱਲ ਕ ਨਾਵ
ਕਰਨੀ ॥

ਰੰਦਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰੰਦਵਾਈ, ਸ:—ਰੰਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰਦਾ, ਪੁ:—ਭਾਰ ਉੱਤੇ ਭਾਰ, ਚੁੱਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਇੰਟਾਂ ਦਾ ਢੇਰ ॥

ਰੰਦਾ, ਪੁ:—ਲੱਕੜ ਛਿੱਲਣ ਵਾਲਾ ਸੰਦ (ਤਰ-
ਖਾਣੀ ਦਾ) ॥

ਰੰਦਾਉਣਾ } 'ਰੰਦਵਾਉਣਾ' 'ਰੰਦਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਰੰਦਾਈ }

ਰੱਦੀ, ਵਿ:—ਨਿਕੰਮਾ, ਰੱਦਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਸ:—ਜੇ ਯਾਗਤ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਕੱਈ
ਨਿਕੰਮੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਰਫਾਕਤ

ਰੱਦੂ ਬੱਦੂ, ਵਿ:—ਰੱਦਿਆ ਹੋਯਾ, ਨਿਕੰਮਾ,
ਖਰਾਬ ॥

ਰੰਪ, ਸ:—ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਦਾ ਬਖੇੜਾ, ਬਗੜਾ,
ਪੁਆੜਾ (ਖਾਉਣਾ) ॥

ਰੇਨ, ਸ:—ਬੀਮਤ, ਇਸਤਰੀ, ਵਹੁਟੀ, ਜਨਾਨੀ ॥

ਰਨਕ, ਸ:—ਬਾਂਜਰਾਂ ਪੁੰਗਰੂ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ
ਅਵਾਜ਼ ॥

ਰਨਜ਼, ਸ:—ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਥੱਲੇ ਵਾਲੇ ਦੀ
ਦੌੜ ॥

ਰਪਟ, ਸ:—ਰਪੋਟ, ਖਬਰ, ਹਾਲ ਹਵਾਲ, ਐਵੇਂ
ਮੁੜ ਆਉਣਾ ॥

ਰਪਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿਸ ਕੰਮ ਜਾਣਾ ਉਹ ਯਕੀਨ
ਨਾਂ ਆਉਣਾ ॥

ਰਪਟੀ } ਪੁ:—ਰਪਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਿੰਡ ਦਾ
ਰਪਟੀਆ } ਸੁਕੀਦਾਰ ॥

ਰੱਪ ਰੱਪ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਢੇਰੀ ਢੇਰੀ, ਬਾਹਲੀ
ਬਾਹਲੀ ॥

ਰਪੋਟ, ਸ:—ਰਪਟ, ਖਬਰ, ਹਾਲ ਹਵਾਲ
(ਹੌਲੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਰਪੋਟਾ ਰਪਟੀ, ਸ:—ਰਪੋਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰਫਲ, ਸ:—ਚੰਦੂਕ, ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਗਰਮ
ਕਪੜਾ ॥

ਰਫਾਕਤ, ਸ:—ਦੋਸਤੀ, ਪਿਆਰ, ਮੇਲ ਰੋਲ ॥

ਰਛਾ ਦਛਾ

ਰਛਾ ਦਛਾ, ਵਿ:—ਦੁਰ, ਹਟਿਆ ਹੋਇਆ,
ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਸਲਾ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਏ,
ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛਾ ਛੁੱਟੇ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ।

ਰਛੀਕ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਗੇਲ ਹੋਵੇ,
ਰਛੀਕਣੀ, ਸ: } ਦੋਸਤ ॥

ਰਛੀਕੀ, ਸ:—'ਰਛਾਕਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਛੁ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦੇ ਵਿਚਲੇ ਛੇਕ ਨੂੰ ਸੂਈ ਦੇ
ਕੰਮ ਨਾਲ ਫਰਨਾ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਆਈ.
ਬਖੀਆ (ਕਰਨਾ) ॥

ਰਛੁ ਗਰ, ਪੁ: } ਰਛੁ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਰਛੁ ਗਰਨੀ, ਸ: } (ਲੀ) ॥

ਰਛੁ ਗਰੀ, ਸ:—ਰਛੁਗਰ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰਛੁ ਚੱਕਰ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਟੁਰ ਪੈਣਾ, ਨੱਸ
ਜਾਣਾ, ਪਛਾ ਵਾਚਣਾ ॥

ਰੱਬ, ਪੁ:—ਮਾਲਕ, ਪਰਮੇਸਰ, ਖੁਦਾ, ਅੱਲਾ ॥

ਰੱਬ ਉਲ ਆਲਮੀਨ, ਪੁ:—ਦੋਹਾਂ ਜਹਾਨਾਂ ਦਾ
ਮਾਲਕ, ਖੁਦਾ ॥

ਰੱਬ ਚਾਹੇ ਤਾਂ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਜੇ ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ
ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਆਸਾ ਹੈ ॥

ਰੱਬ ਦੀ ਰਜਾ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ
ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ॥

ਰੱਬ ਰਾਖਾ } ਵਿਸਮਯ:—ਰੱਬ ਤੇਰੀ ਰੱਖੀ
ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਰੱਖਾਂ } ਕਰੇ (ਅਸੀਸ) ॥

ਰਬਟ }
ਰਬਟੀ (ਟੀਆ) } 'ਰਪਟ' 'ਰਪਟੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੋਬੀ

ਰਬੜ, ਪੁ:—ਐਵੇਂ ਮੁੜ ਆਉਣਾ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ
ਦਾ ਰਸ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਕਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਉਹ
ਲਿਖਤ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ
ਹੈ) ॥

ਰਬੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰਪਟਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਬੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਵੇਂ ਹੁਆਉਣਾ, ਕਰਾਰ
ਕਰਕੇ ਸੱਖਣੇ ਹੋਥ ਮੋੜਨਾ ॥

ਰਬੜੀ, ਸ:—ਮਿੱਠੇ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਕਾੜੂ ਕੇ ਗਾੜ੍ਹਾ
ਕੀੜਾ ਹੋਵੇ ਦੁੱਧ, ਖੋਆ ॥

ਰੱਬਾ, ਵਿਸਮਯ:—ਹੋ ਪਰਮੇਸਰ, ਯਾ ਖੁਦਾ,
ਪਰਮੇਸਰ ਕਰੋ ॥

ਰੈਬਾ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਖੱਤਰਨ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਹਥਿ-
ਆਰ, ਖੁਰਪਾ ॥

ਦੁਆ ਰੈਬਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਛੋਟੀ
ਕਹੀ ॥

ਰਬਾਬ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੰਗੀ ॥

ਰਬਾਬੀ } ਪੁ:—ਰਬਾਬ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਰਬਾਬੀਆ } ਮਰਾਸੀ, ਸ਼ਬਦ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਮੁਸਲਮਾਨ ਗਵਾਹ ॥

ਰੱਬੀ, ਵਿ:—ਰਬ ਦੇ ਹੀ ਆਸਰੇ (ਗਰੀਬ, ਜੋ
ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਉੱਗੇ) ॥

ਸ:—ਸਿਆਲੇ ਦੀ ਰਸਲ, ਹਾੜੀ ॥

ਰੱਬੀ ਉਲ ਅੱਵਲ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਤੀਜਾ
ਮਹੀਨਾ ॥

ਰੱਬੀ ਉਲ ਸਾਨੀ, ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਦੋਬਾ
ਮਹੀਨਾ ॥

ਰੈਬੀ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਰੈਬਾ, ਖੁਰਪੀ, ਮੋਰੀਆਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਚਮੜਾ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਰੰਡਣਾ

ਰੰਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਉ ਬਲਦ ਦਾ ਉੱਚੀ ਬੋਲਣਾ,
ਅਜਾਉਣਾ ॥

ਰੰਡਾਟ, ਸ:—ਗਉ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਦੀ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ॥

ਰਮਕ, ਪੁ:—ਬੋਝੀ ਜੇਹੀ ਸੌ, ਰਤਾ ਕੁ ਅਸਰ,
ਮਿਧਮ ਪੈਣ, ਸੈਣਤ ॥

ਰਮਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਣ ਦਾ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਵਗਣਾ ॥

ਰਮਕਾ, ਪੁ:—'ਰਮਕ' ਵੇਖੋ, ਅੱਖ ਮਾਰਨੀ,
ਸੈਣਤ ॥

ਰਮਜ, ਸ:—ਸੈਣਤ, ਇਸ਼ਾਰਾ, ਸਮਝੌਤੀ, ਭੇਤ
ਦੀ ਗੱਲ। ਨਾਲੇ 'ਰਨਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਰਨਾ, ਘੁੰਮਣਾ, ਚੱਕਰ ਲਾਉਣਾ,
ਟਿਕਣਾ ॥

ਰਮਤਾ, ਵਿ:—ਥਾਂ ਥਾਂ ਫਿਰਨਵਾਲਾ (ਸਾਧੂ) ॥

ਰਮਦਾਸ, ਪੁ:—ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਮਿਆਰ
ਭਗਤ ॥

ਰਮਦਾਸਣੀ, ਸ: } ਰਮਦਾਸ ਦਾ (ਦੀ)
ਰਮਦਾਸੀ (ਸੀਆ), ਪੁ: } ਚੋਲਾ (ਲੀ), ਰਮਿ-
ਆਰ (ਰੀ) ॥

ਰਮਲ, ਪੁ:—ਪਰਾਲਭ ਦਾ ਦੱਸਣ ਦਾ ਇੱਕ
ਵੰਗ, ਨਜ਼ਮ ॥

ਰਮਲੀ } ਪੁ:—ਜੋ ਪਰਾਲਭ ਦਾ ਦੱਸੇ, ਨਜ਼ਮੀ ॥
ਰਮਲੀਆ }

ਰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਤਣਾ, ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਬੰਦ
ਵਧਾਉਣਾ ॥

ਰਵਾ

ਰਮਾਇਣ, ਸ:—ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਰਾਜਾ
ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੁਸਤਕ (ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ) ॥

ਰੱਯਤ, ਸ:—'ਰਈਅਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਣਾ, ਜੁੜਨਾ, ਏਕਾ ਕਰਨਾ,
ਸੰਗਤ ਕਰਨੀ ॥

ਰਲਮਾਣੀ } ਸ:—ਜੋੜ, ਮੇਲ, ਇਕੱਠ ॥
ਰਲਮਿਲ }

ਰਲਾ } ਪੁ:—ਮੇਲ, ਖੇਤ, ਝੂਠ ਦਾ ਮੇਲ,
ਬਠਾਉਣਾ ॥
ਰਲਾਉ }

ਰਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਾਉਣਾ, ਜੋੜਨਾ, ਇਕੱਠੇ
ਕਰਨਾ, ਮੁੜ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਵਿੱਚ ਆੜਨਾ
(ਛੋਕੇ ਹੋਏ) ॥

ਰਲਾਉ, ਪੁ:—ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ
ਮੇਲੀ ॥

ਰਲਿਆ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਭਾਗੀ ਵਿੱਚ ਹ
ਸੌ ਜਰੂਰ ਮਿਲੇਗਾ (ਹੋਵੇਗਾ ਰਲਿਆ,
ਆਵੇਗਾ ਰਲਿਆ) ॥

ਰਵੀਨਾ, ਵਿ:—'ਰਵਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਵੱਯਾ, ਪੁ:—ਚਾਲ, ਦਸਤੂਰ, ਵੰਗ, ਸੁਭਾਉ,
ਰਾਹ ॥

ਰਵਾ, ਪੁ:—ਰਮਕਦਾਰ ਕਰਤੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਿੱਕਾ
ਜੇਹਾ ਹੋਣਾ, ਨਸਲ (ਪਸ਼ੂ ਦੀ), ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਬਰੀਕ ਆਟਾ, ਸੂਜੀ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਪਤਲਾ
ਰੋਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਵਿ:—ਨੀਕ, ਸ਼ਰਾ ਮੁਜਿਬ ॥

ਰਵਾਦਾਰ

ਰਵਾਦਾਰ, ਵਿਃ—ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰਵਾ ਸਮਝੇ ॥

ਰਵਾ ਰਵੀ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਲਗਾਤਾਰ, ਅਟਕਣ ਖਾੜੇ ॥

ਰਵੇਦਾਰ, ਵਿਃ—ਖਰਵੀ ਰਮਕਦਾਰ ਪਿੱਠ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥ (ਮਿਸਰੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਰਵਾਂ, ਵਿਃ—ਜੋ ਚਲਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਰੀ (ਕੰਮ, ਨਦੀ ਆਦਿਕ) ॥

ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਲਗਾਤਾਰ, ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਿਨ ਵਧੀ ਵਧੀ (ਪੜ੍ਹਨਾ) ॥

ਰਵਾਨਗੀ, ਸਃ—ਦੁਰ ਜਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਚਾਲਤ, ਭੇਜਣਾ ॥

ਰਵਨਾ, ਵਿਃ—ਜੋ ਦੂਰ ਜਾਂ ਭੋਜਿਆ ਜਾਏ, ਵਿਦਿਆ, (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰਵਾਲ, ਸਃ—ਥਰੀਕ ਖੋਹ, ਪੂੜ, ਘੋੜ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ ॥

ਰਵਾਲਾ, ਪੁਃ—ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨੇਹੇ ਕਿਨਕੇ ॥

ਰਵਿ } ਪੁਃ—ਸੂਰਜ (ਰਵਿ ਵਾਰ = ਅੰਤ ਵਾਰ) ॥
ਰਵਾ }

ਰਵਿ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਸਮਾਉਣਾ, ਮੇਊਣਾ ॥

ਰਵਿਦ, ਪੁਃ—ਦਸਤੂਰ, ਤਰੀਕਾ, ਢੰਗ, ਆਦਤ ॥

ਰਵੇ, ਸਃ—ਰਤਾ ਥਾਂ, ਮੁਦਾਨ, ਪੱਧਰੀ ਧਰਤੀ ॥

ਰਾਉਟੀ

ਰੌਟੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਚੰਗੀ ਭਰੀ ਪੱਕਣਾ (ਰੋਟੀ), ਜੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਪੂਰਾ ਕਾਰੀਗਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਰੌਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਰੌਣ ਦੇਣਾ, ਦੂਖ ਪਕਾਉਣਾ ॥

ਰੌਉਣੀ, ਸਃ—ਰੌਉਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਰੌੜਕ, ਸਃ—ਪੀੜ, ਚੋਭ, (ਅੱਖਾਂ ਦੀ), ਅੱਖ, ਰੋਕ, ਬਿਘਨ, ਸੰਸਾ, ਮਨ ਦਾ ਗੁਬਰ (ਪੋਣੀ) ॥

ਰੌੜਕ ਰੌੜਕ, ਸਃ—ਦੁਖ, ਅੱਖ, ਸੰਸਾ, ਵੇਰ ॥

ਰੌੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੁੱਭਣਾ, ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਜਲਣਾ ॥

ਰੌੜਕਾ, ਪੁਃ—ਮੋਟੀ ਬਹਾਰੀ, ਬਾੜ, ਬਗੜਾ ॥

ਰੌੜਕਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਦੁਖਦਾਈ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਰਾਉਣੀ, ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰ ਕੇ ਵੇਖਣ ਕਿ ਕੀਵੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ॥

ਰੌੜਾ, ਵਿਃ, ਪੁਃ—ਸਾਵ, ਪੱਧਰਾ, ਇਕੋ ਜੇਹਾ ਮਦਾਨ ॥

ਰਾ, ਪੁਃ—'ਰਾਇ' ਵੇਖੋ, ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ (ਭੋਤਾ), ਮੋਟੇ ਦਾਣੇ ਵਾਲਾ (ਜੰਮੂ), 'ਰੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਉ, ਪੁਃ—ਰਾਜੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤ, ਟਿਕਾ, ਭੋਟ, ਰਾਜ ਪੁਤ ਸਰਦਾਰ, 'ਰਾਇ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਉਟੀ, ਸਃ—ਨੋਕਦਾਰ ਛੱਤ, ਇਕ ਰੋਗੀ ਦਾ ਭੰਬੂ ॥

ਰਾਇਣ

ਰਾਇਣ, ਪੁ:—ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ (ਗਵਨ) ਜਿਸ ਨਾਲ
ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਾਲਮ,
ਗੋਵਾ ॥

ਰਾਇਤ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਾਤ ॥
ਰਾਇਤ }

ਰਾਇਲ, ਪੁ:—'ਰੋਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਇਲਾ, ਪੁ:—ਪਸ਼ਤੋ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਰਹੋਲਾ
(ਨਿੰਦਾ ਵਾਰਕ) ॥

ਰਾਇ, ਪੁ:—ਹੈ, ਰਾਜੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਟਿੱਕਾ,
ਭੰਦ, ਰਜਪੂਤ ਸਰਦਾਰ, ਇੱਕ ਭਰੀ ਦਾ ਭੋਰਾ,
ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨਾ ॥

ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ, ਪੁ: } ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ
ਰਾਇ ਬਹਾਦਰ, ਪੁ: } ਖਜਾਨਾ ॥

ਰਾਇਸੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਦੋਸ, ਸਰਕਾਰ, ਜਲੇ,
ਸਾਲ ॥

ਰਾਇਤਾ, ਪੁ:—ਭਾਜੀ ਉਸ਼ਾਲ ਕੇ ਦਹੀ ਦੇ ਮਣੇ
ਜਿਸ ਪਾਈ ਹੋਈ ॥

ਰਾਇਥੇਲ, ਸ:—ਚੰਦੇਲਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇੱਕ
ਖੁਰਾ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ॥

ਰਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਰੀ ਦੀ ਸਰ੍ਹੋਂ (ਇਹ ਦੋ ਬੀਸ
ਮਸਾਲੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ) ॥

ਰਾਈ, ਪੁ:—'ਅਗਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਈਓਂ ਰੇਤ, ਪੁ:—ਸਥ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਹਿੱਸਾ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਥਿਲਕੁਲ ॥

ਰਾਹ ਦਾਰੀ

ਰਾਸ, ਸ:—ਧਨ, ਜਾਇਦਾਦ, ਮਾਲ, ਬਪਾਰ
ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਹੋਯਾ ਰੁਪਯਾ, ਜਾਹਨ
ਗੋਪੀਆਂ ਦਾ ਨਾਚ (ਪਾਇਣੀ ਅਗਾਸ ਦੇ
ਸ਼ਾਗੀ ਬੁਰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥
ਵਿ:—ਠੀਕ (ਆਉਣਾ) ॥

ਰਾਸ ਪਾਰੀ } ਪੁ:—ਰਾਸ ਪਾਇਣ ਵਾਲਾ ॥
ਰਾਸ ਪਾਰੀਆ }

ਰਾਸ ਮਿਲਣੀ, ਸ:—ਇੱਕੋ ਰਾਸ ਹੋਣੀ (ਦੋ
ਜਲਿਆਂ ਦੀ) ॥

ਰਾਸ ਲੀਲਾ, ਸ:—ਕਾਹਨ ਗੋਪੀਆਂ ਦੇ ਨਾਚ
ਦਾ ਨਾਟਕ ॥

ਰਾਸਿ, ਸ:—ਗਿਣਤੀ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਅੰਕ,
ਅੰਕ ॥

ਰਾਸੀ, ਵਿ:—ਬੱਥਾ, ਵਿਚਲੇ ਮੇਲ ਦਾ (ਬਲਦ),
ਕੁਝ ਹੋਵਾ ॥

ਰਾਹ, ਪੁ:—ਰਸਤਾ, ਸੜਕ, ਚੰਗਾ, ਰਹੀਕਾ, ਦਸ-
ਦੂਰ, ਚਾਲ, ਚੱਕੀ ਦੇ ਪੁਰ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਦੀ
ਟੱਕ ਚੌੜਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰਾਹ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੇਕ ਪਾ ਦੇਣਾ ॥

ਰਾਹ ਕਾਰ, ਵਿ:—ਚਲਾਕ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਮਤਲਬ
ਕਰੇ ॥

ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ ਨਾਲ ਲੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਐਵੇਂ ਜਿਸੇ
ਨਾਲ ਲੜਨਾ ॥

ਰਾਹ ਤੇ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਸਰਨਾ, ਠੀਕ
ਰਾਹ ਲੱਭ ਲੈਣਾ ॥

ਰਾਹ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਮਸੂਲ, ਸੜਕ ਦਾ ਭਾਗ ॥

ਰਾਹ ਦੀ ਥੱਲ

ਰਾਹ ਦੀ ਥੱਲ, ਸ:—ਜੋ ਗੱਲ ਠੀਕ ਅਤੇ ਮੁਨਾ-
ਸਬ ਹੋ ॥

ਰਾਹ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰੇ ਹਟਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੰਘਣ
ਦੇਣਾ ॥

ਰਾਹ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਚਲਣਾ ॥

ਰਾਹ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਦੁੱਟਣਾ ॥

ਰਾਹ ਰਾਹ ਨਾਲ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ॥

ਰਾਹ ਰਾਬਤਾ, ਪੁ:—ਮੇਲ ਗੇਲ, ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ
ਚਿੱਠੀ ਪਤ੍ਰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਸ਼ਾਇ ॥

ਰਾਹ ਰੀਤ, ਸ:—ਦਸਤੂਰ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਚਾਲ ॥

ਰਾਹ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਲਾਹ ਪੁੱਛਣੀ ਜਾਂ ਮੰਨ
ਲੈਣੀ ॥

ਰਾਹ ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਭੀਕਣਾ, ਆਉਣ ਦੀ
ਆਸ ਰੱਖਣਾ ॥

ਰਾਹੋਂ ਰੁਹਾਹ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਸਲ ਰਾਹ ਤੋਂ
ਛੁੱਲ ਕੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਜਾਣਾ ॥

ਰਾਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਗੇ ਦੀ ਨੌਕ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਚੱਲੀ
ਦਾ ਪੁੱਛ ਬੁਰਦਗਾ ਕਰਨਾ ॥

ਰਾਹੜ, ਸ:—ਕਸ਼ੁੱਭੇ ਦੇ ਰੰਗ ਦੀ ਰਹਿੰਦਾ ਖੁੰਧ ॥

ਰਾਹੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਪਕਾਉਣਾ, ਪੂਰੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣੀ, ਪੱਕਾ
ਕਰਨਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ, ਗੁੱਸਾ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ॥

ਰੱਖੀ

ਰਾਹੀ, ਪੁ:—ਚੱਕੀ ਗਹਣ ਵਾਲਾ, ਲੰਗੇ ਦਾ
ਨੌਕਦਾਟ ਹਥਿਆਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੱਕੀ
ਚਾਰੀਏ ਹਨ ॥

ਰਾਹੀ, ਪੁ:—ਰਾਹ ਪਿਆ ਹੋਯਾ, ਮੁਸਾਫਰ,
ਯਾਤਰੀ ॥

ਰਾਹੀਂ, ਆ:—ਰਾਹ ਉੱਤੇ, ਵਸੀਲੇ, ਮਾਰਗ ॥

ਰਾਕਸ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਰੂਹ, ਦੇਉ, ਜਿੰਨ, ਦੇਂਤ,
ਨਿਰਦਾਸੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਰਾਕਸਣੀ, ਸ:—ਰਾਕਸ ਦੀ ਭਾਰੀ, ਦੇਂਡਣੀ,
ਨਿਰਦਾਸੀ ਭੀਮਤ ॥

ਰਾਕਸੀ, ਵਿ:—ਰਾਕਸ ਦਾ, ਰਾਕਸ ਵਰਗਾ, ਬੇ
ਰਹਮੀ ਵਾਲਾ ॥

ਰਾਖ, ਸ:—ਸੁਆਹ, ਖੋਹ (ਹੋਣਾ) ॥

ਰਾਖਸ }
ਰਾਖਸਣੀ } 'ਰਾਕਸ, ਆਦਿਕ ਦੇਖੋ ॥
ਰਾਖਸੀ }

ਰਾਖਸੀ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਚੁੱਤੇ ਸਾਂਝੇਰ ਦਾ ਉਹ ਦੰਦ
ਜੋਹੜਾ ਉਤਲੇ ਮਸ਼ਹੂਰੇ ਵਿੱਚ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਦੇ
ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਰਾਖਮਾਂ } ਵਿ:—ਰੱਖਣ ਜੋਗਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਮ
ਰਾਖਵਾਂ } ਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਰੱਖੀ, ਪੁ:—ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਨੌਕ, ਚੋਕੀ-
ਦਾਰ ॥

ਰੱਖੀ, ਸ:—ਬਚਾਉ, ਪਹਿਰਾ, ਦੇਖ ਭਾਲ,
ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮਜ਼ਹੂਰੀ ॥

ਰਾਗ

ਰਾਗ, ਪੁ:—ਗੀਤ, ਸੁਰ, ਗਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ,
ਪ੍ਰਮ, ਮੋਹ ॥

ਰਾਗ ਸਾਗਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਕਈ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਰਾਗ ਗਾਏ
ਸਕੇ ॥

ਰਾਗ ਧਾਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਰਾਗ ਜਾਂ ਗੀਤ
ਰਾਗ ਧਾਰੀ, ਪੁ: } ਰਾਗ ॥

ਰਾਗ ਨਾਚ, ਪੁ:—ਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਚਣਾ,
ਜਲਸਾ, ਮੌਜ, ਉਤਸ਼ਾਹ ॥

ਰਾਗ ਮਾਲਾ, ਸ:—ਰਾਗ ਦੀ ਪੰਥੀ, ਆਇ
ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰਾਗਾਂ ਦੇ
ਨਾਂਵਾਂ ਦੀ ਢਾਲੀ ਹੈ ॥

ਰਾਗ ਰੰਗ, ਪੁ:—ਗਾਉਣਾ ਵਜਾਉਣਾ, ਉਤਸ਼ਾਹ,
ਜਲਸਾ, ਖੁਸ਼ੀ, ਹਾਲਤ, ਢੰਗ ॥

ਰਾਂਗ, ਸ:—ਕਲੀ ਦੀ ਪਾਂਤ ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ
ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਰਾਗਣ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਰਾਗ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਜਿਸ
ਨੂੰ ਰਾਗ ਆਵੇ ॥

ਰਾਗਣੀ } ਸ:—ਇਕ ਰਾਗ ਦੇ ਰਾਗ (ਜੋ ਤੀਹ
ਰਾਗਣੀ } ਹਨ) ॥

ਰਾਂਗਾ, ਸ:—'ਰਾਂਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਂਗੀ, ਪੁ:—ਰਾਗ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਗਵੇਂਯਾ ॥

ਰਾਂਗਲਾ, ਵਿ:—'ਰਾਂਗਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਂਗਣਾ, ਵਿ:—'ਰਾਂਗ ਜਾਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਜ ਦੁਆਰ (ਦੁਆਰਾ)

ਰਾਜ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਅਲਾਕਾ, ਹਕੂਮਤ,
ਸਰਕਾਰ, ਜ਼ਮਾਨਾ, ਘਰ ਉਸਾਰਣ ਵਾਲਾ
ਕਾਰੀਗਰ, ਤੇਜ, ਪ੍ਰਤਾਪ ॥

ਰਾਜ ਅਸਥਾਨ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ
ਥਾਂ ॥

ਰਾਜ ਰੰਨਿਆ (ਕੰਨਿਆ) } ਸ:—ਰਾਜੇ ਦੀ
ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ } ਧੀ ॥

ਰਾਜ ਕਾਜ, ਪੁ:—ਰਾਜ ਦੇ ਕੰਮ, ਸਰਕਾਰੀ
ਮਾਮਲੇ ॥

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਸਜਾਦਾ ॥

ਰਾਜ ਗੱਦੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਸਿੰਘਾਸਨ ਉੱਤੇ ਰਾਜਾ
ਬੈਠਦਾ ਹੈ ॥

ਰਾਜ ਗਰਦੀ, ਸ:—ਰਾਜ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਗੜ
ਜਾਣਾ ॥

ਰਾਜ ਜੋਗ, ਪੁ:—ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਮੋਹ ਨਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਮਨ ਪਰਮੇ-
ਸਰ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਰਾਜ ਭੰਡ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਮਸ਼ੂਲ
ਲੱਗੇ ਜਾਂ ਸਜਾ ਮਿਲੇ ॥

ਰਾਜ ਤਿਲਕ, ਪੁ:—ਤਿਲਕ ਦੇਕੇ ਰਾਜਾ ਬਣਾਉਣ
ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ (ਦਰਵਾਰ) } ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ
ਰਾਜ ਦੁਆਰ (ਦੁਆਰਾ) } ਮਹਿਲ ਜਿਸ
ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਮਿਲਣ ਦਾ ਕਮਰਾ ਥੀ ਹੁੰਦਾ ॥

ਰਾਜ ਦਰਬਾਰੀ

ਰਾਜ ਦਰਬਾਰੀ } ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ
ਰਾਜ ਦਰਵਾਰੀ } ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰਾਜ ਧਰਮ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੁਝ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਰਨਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ॥

ਰਾਜ ਧਾਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾ
ਰਹੇ ॥

ਰਾਜ ਨੀਤ, ਸ:—ਜਿਸ ਵਿਸ਼ਵਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜ
ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਦੱਸਿਆ ਹੋਵੇ, ਕਨੂਨ,
ਰਾਜ ਦੇ ਨੇਮ ॥

ਰਾਜ ਪਤ } ਪੁ:—ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਰਾਜਾ ॥
ਰਾਜ ਪਤੀ }

ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ, ਸਜਾਦਾ ॥

ਰਾਜ ਪੂਤ, ਪੁ:—ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਵਾਸੀ, ਇੱਕ
ਸੂਰ ਬੀਰ ਕੌਮ ॥

ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰੀ, ਸ:—ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਣਾ, ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ
ਦਾ ਦਰਜਾ, ਖਹਾਦਾਰੀ ॥

ਰਾਜ ਬੰਸੀ } ਵਿ:—ਰਾਜੇ ਦੀ ਕੁਲ ਦਾ ॥
ਰਾਜ ਵੰਸੀ }

ਰਾਜ ਭਵਨ } ਪੁ:—ਰਾਜੇ ਦਾ ਘਰ, ਮਹਲ ॥
ਰਾਜ ਮੰਦਰ }

ਰਾਜ ਰਸਤਾ } ਪੁ:—ਰਾਜ ਰਸਤਾ, ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ
ਰਾਜ ਰਾਹ } ਸੜਕ ॥

ਰਾਜ ਰਾਣੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਰਾਣੀ,
ਪਦਗਾਣੀ ॥

ਰਾਜੀ ਰਾਜੀ

ਰਾਜ ਰੋਗ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਰੋਗ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਾ
ਹੋ ਸਕੇ ॥

ਰਾਜ ਰੋਲਾ, ਪੁ:—'ਰਾਜ ਗਰਦੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਜ ਵਾਜਾ, ਪੁ:—'ਰਜਵਾਜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਾਜਸ } ਪੁ:—ਕਾਮ, ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਸੁਖਾਂ ਦਾ
ਰਾਂਜਸ } ਰੋਗ, ਰਜੇ ਗੁਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰਾਜਸ ਚਾਕੂ, ਪੁ:—ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫੌਲਾਦ ਦਾ
ਵਲੈਤੀ ਚਾਕੂ ॥

ਰਾਜਸੀ, ਵਿ:—ਰਾਜੇ ਦਾ, ਰਾਜਿਆਂ ਵਰਗਾ, ਰਾਜ
ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ॥

ਰਾਜਗੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਜਾਂ ਪੈਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੁਣ,
ਘਰ ਉਸਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰਾਜਾ, ਪੁ:—ਦੇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਸਖੀ,
ਨਾਈ ॥

ਰਾਜਿਕ, ਵਿ:—ਰਾਜਕ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਵਦਗਾਰ,
ਰੱਖ ॥

ਰਾਜੀ, ਵਿ:—ਦੀਨਾ ਭਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਰੋਗ ਨਹੀ',
ਖਸ, ਸਖੀ ॥

ਰਾਜੀ ਰੁਖੀ } ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਰਾਜੀ ॥
ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਨਾਲ ॥

ਰਾਜੀ ਨਾਮਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਨਾਮਾ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰੀ ਮੰਨ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਸੀ
ਧਰ ਨ ਮੇਰੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ
ਮੈਂ ਦਾਵਾ ਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰਾਜੀ ਰਾਜੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ, ਆਪਣੀ
ਮਰਜੀ ॥

ਰਾਜੂ ਬਾਜੂ

ਰਾਜੂ ਬਾਜੂ, ਵਿ: ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ
ਦੇਖੋ ॥

ਰਾਂਝਣ } ਪੁ:—ਪਿਆਰਾ, ਦੱਸਤ, ਹੀਰ ਦਾ
ਰਾਂਝਣਾ } ਆਸ਼ਕ, ਜੱਦਾ ਦਾ ਇੱਕ ਗੱਤ ॥
ਰਾਂਝਾ }

ਰਾਠ, ਪੁ:—ਜੱਟ, ਗੁੱਜਰ ॥
ਰਾਠਣੀ, ਸ:—ਵਿ:—ਕਰੜਾ, ਨਿਰਦਾਸੀ ਮਨੁੱਖ ॥

ਰਾਠਾ ਦਾਰੀ, ਸ:—ਸ਼ਾਦੀ ਗਮੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੁਰ
ਜੱਲਾਗ ਮਿਰਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਠ ਲੱਕ ਦੇਂਦੇ
ਹਨ ॥

ਰਾਝ, ਸ:—ਰੀਝ, ਵਿਧਵਾ ॥

ਰਾਣ, ਪੁ:—ਪੱਟ, ਜਨੌਰ ਦੇ ਮਾਸ ਦਾ ਚੋਥਾ ਹਿੱਸਾ
ਇੱਕ ਅਗ ਸਣੇ ॥

ਰਾਣੀ, ਪੁ:—ਰਾਜ ਪ੍ਰਭੂ ਰਾਜਾ, ਰਾਜ ਪੁਰ ਪਹਾੜੀ
ਸਰਦਾਰ ॥

ਰਾਣੀ, ਸ:—ਰਾਜੇ ਦੀ ਕੁਹੁਣੀ, ਰਾਜ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਭੀਮਤ, ਨਾਇਲ ॥

ਰਾਤ, ਸ:—ਸਰਜ ਖੱਬਲ ਤੋਂ ਸੂਟਸ ਚੜ੍ਹਨ ਤਕ
ਜੋ ਵੇਲਾ ਹੋ ॥

ਅੱਧੀ ਰਾਤ, ਸ:—ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਰਾਤ ਦਾ ਅੱਧਾ
ਹਿੱਸਾ ਬੀਤ ਜਾਵੇ ॥

ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ, ਸ:—ਰਾਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ, ਸ:—ਰਾਤ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਰਾਤ ਬਰਾਤੇ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰਾਤ ਦੇ ਵੇਲੇ, ਰਾਤ
ਰਾਤ ਵਰਾਤੇ } ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ॥

ਰਾਮ ਕਲੀ

ਰਾਤਬ, ਪੁ:—ਅੰਤ ਅਧਿਕ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਇਹਾੜੀ
ਦੀ ਖੁਰਾਕ ॥

ਰਾਤੀ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਰਾਤ ਦੇ ਵੇਲੇ, ਰਾਤ ਨੂੰ ॥
ਰਾਤੀ }

ਰਾਤੋ ਰਾਤ } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਸਾਰੀ ਰਾਤ,
ਰਾਤੋ ਰਾਤੀ (ਤੀ) } ਇੱਕੋ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ॥

ਰਾਧ, ਸ:—ਫੌਜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ ॥

ਰਾਧਕਾ (ਕਾਂ) } ਸ:—ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੀ ਦੀ ਪਟ-
ਰਾਧਾ (ਧਾ) } ਗਲੀ ॥

ਰਾਧਾ ਨਕਰੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਜ, ਉੱਥੇ ਦਾ
ਬਾਣਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਕਪੜਾ ॥

ਰਾਬ, ਸ:—ਪਤਲਾ ਗੁੜ, ਸੀਰਾ, ਖੇਡ ਦੀ ਖਾਈ,
ਕਚਾਲੂ ॥

ਰਾਬੜੀ, ਸ:—‘ਰਬੜੀ’ ਦੇਖੋ ॥

ਰੌਬਾ, ਪੁ:—ਕਈ ਤੋਪਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਚੱਲਣਾ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਰਾਬੀਆ, ਪੁ:—ਰਾਬ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰਾਮ, ਪੁ:—ਸਥਾ ਰਮਣ ਵਾਲਾ, ਪਰਮੇਸਰ,
ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਚੰਦ ॥

ਰਾਮ ਕਹਾਨੀ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਕਥਾ, ਅਚਰਜ
ਵਾਰਤਾ ॥

ਰਾਮ ਕਚੌਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਕਚੌਰੀ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਕਥਾ ਹੋਵੇ ॥

ਰਾਮ ਕਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਭਾਗਣੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਰਾਮ ਗੁਣੀਆ

ਰਾਮ ਗੁਣੀਆ, ਪੁ:—ਰਬਖਾਲ ਜਾਤ ਦਾ ਸਿੰਘਾ ॥

ਰਾਮ ਚੰਦ } ਪੁ:—ਬਿਸਨ ਜੀ ਦਾ ਸੌਤਰੀ ਅਉ-
ਰਾਮ ਚੰਦ } ਤਾਰ ॥

ਰਾਮ ਜੀਗਾ, ਪੁ:—ਬੰਦੂਕ ॥

ਰਾਮ ਜਨੀ, ਸ:—ਕਜਰੀ, ਬੇਸਵਾ ॥

ਰਾਮ ਦੁਰਈ } ਸ:—ਇਕ ਤਰਾ ਦੀ ਵਡੀ ਭੋਰੀ ॥
ਰਾਮ ਭੋਰੀ }

ਰਾਮ ਦਾਸ, ਪੁ:—ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਚੰਬੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਬਸਾਇਆ ॥

ਰਾਮ ਦਾਨਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਬੂਟਾ, 'ਚੁਲਾਈ' ਵੇਖ ॥

ਰਾਮ ਦੁਹਾਈ, ਸ:—ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੀ
ਦੁਹਾਈ ॥

ਰਾਮ ਦੇਗ, ਸ: } ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਹਾਂਡੀ ਜਾਂ ਦੇਗਚਾ ॥
ਰਾਮ ਦੇ ਗਾ, ਪੁ: }

ਰਾਮ ਨੌਮੀ, ਸ:—ਚੜ੍ਹ ਸੁਦੀ ਨੌਮੀ, ਰਾਮ ਚੰਦ
ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ॥

ਰਾਮ ਰਮਈਯਾ, ਪੁ:—ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਹਿਣਾ,
ਚਾਕਰੀ (ਹੋਣਾ) ॥

ਰਾਮ ਰਾਮ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਆਪੋ ਵਿੱਚ
ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਵਿਛੜਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਬਚਨ
ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਰਾਮ ਰੋਲਾ, ਪੁ:—ਖੰਧ, ਚੁਵੇਰੇ ਦਾ ਰੋਲਾ ॥

ਰਿਆਇਤ ਵੈਦਾ

ਰਾਮ ਲੀਲਾ, ਸ:—ਦੁਸਹਿਰੇ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਵਿੱਚ
ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਦਾ ਨਾਟਕ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਤਿਹਾਰ ॥

ਰਾਮਾਇਣ } ਸ:—ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਜਿਸ ਪੁਸਤਕ
ਰਾਮਾਯਣ } ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਕਥਾ ਹੈ,
ਖਾਲਸੀ ਜਾਂ ਤੁਲਸੀ ਦਾਸ ਦੀ
ਰਚਨਾ ॥

ਰਾਮਾਨੰਦੀ, ਪੁ:—ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦਾ ਚੇਲਾ,
ਵਸਨੇ ॥

ਰਾਰ, ਸ:—ਝਗੜਾ, ਲੜਾਈ (ਕਰਨੀ, ਵਧਾ-
ਉਣੀ) ॥

ਰਾਰਾ, ਪੁ:—'ਰ' ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਰਾਲ, ਸ:—ਚਾਹਲ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਗੋਦ, (ਜੋ
ਬਲਦੀ ਹੈ) ॥

ਰਾਵਨ (ਨਾ), ਪੁ:—'ਗਾਉਣ' ਵੇਖ ॥

ਰਾਜ਼, ਸ:—ਝਗੜਾ, ਪਿੰਡ ਦੀ ਝਰੀਟ (ਲੋਗ
ਜਾਣੀ) ॥

ਰਾਜ਼ਣਾ, ਪੁ:—'ਰਾਹੜਨਾ' ਵੇਖ ॥

ਰਾਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਇਕ ਪਹਾੜੀ ਰੁੱਖ ਦਾ ਫਲ ਜੋ ਦੁਆ
ਚਾਕਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਰਿਆ, ਪੁ:—ਤਰਫਦਾਰੀ, ਹੁਮਤ, ਰਈ ॥

ਰਿਆਇਤ } ਸ:—ਖਾਸ ਮੇਹਰਬਾਨੀ, ਲਿਹਾਜ਼,
ਰਿਆਇਤ } ਫੌਰ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਰਿਆਇਤ ਵੈਦਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ (ਸੋਢੇ) ਵਿੱਚ
ਮੁੱਲ ਘਟ ਜਾਂਦੇ ॥

ਰਿਆਸਤ

ਰਿਆਸਤ, ਸਾ—ਗਜੇ ਦਾ ਅਲਾਕਾ, ਹਕੂਮਤ, ਸਰਦਾਰੀ ॥

ਰਿਸ, ਸਾ—ਗੁੱਸਾ, ਝੋਧ, ਖਿੜ ॥

ਰਿਸਟ ਵਾਚ, ਸਾ—ਵੀਨੀ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ॥

ਰਿਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਰਹਾ ਰਤਾ ਚੋਣਾ ॥

ਰਿਸਬਤ } ਸਾ—'ਬੱਢੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਰਿਸਵਤ }

ਰਿਸਵਤ ਖੋਰ (ਰਾ), ਪੁ—ਬੱਢੀ ਲੈਣ ਵਾਲਾ
ਰਿਸਵਤ ਖੋਰੀ, ਸਾ—(ਲੀ) ॥

ਰਿਸਵਤ ਖੋਰੀ, ਸਾ—ਬੱਢੀ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰਿਸਬਤੀ } ਵਿ—ਜੇ ਬੱਢੀ ਲਏ ॥
ਰਿਸਵਤੀ }

ਰਿਸਵਾ, ਵਿ—ਖੋਜਲ, ਬਦਨਾਮ, ਬੇ ਇੱਜਤ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰਿਸਵਾਈ, ਸਾ—ਬਦਨਾਮੀ, ਬੇ ਇੱਜਤੀ, ਖੁਆਰੀ ॥

ਰਿਸਾਉਣਾ } 'ਰਸਾਉਣਾ' 'ਰਸੂਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਰਿਸੂਲ }

ਰਿਹੜ, ਪੁ—
ਰਿਹੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ—
ਰਿਹੜਵਾ, ਵਿ—
ਰਿਹੜਾ, ਸਾ—
ਰਿਹੜੀ, ਸਾ—
ਰਿਹੜ, ਪੁ—
} 'ਰੇਹੜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਰਿੰਗਣਾ

ਰਿਹਾਈ, ਸਾ—ਕੋਈ ਛੁੱਟਣਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ, ਛੁੱਟੀ, ਬਰਾਉ, ਅਰਾਮ ॥

ਰਿਹਾੜ, ਸਾ—ਬਾਲਾਂ ਦਾ ਚੰਕ ਰਿਹਾੜਾ, ਖਰੋਤਾ ॥

ਰਿੱਕਸ, ਸਾ—ਦੋਰ, ਖਾਰ, ਵਿਰੋਧ, ਖੁਲ੍ਹਸ, ਸਾੜਾ ॥

ਰਿੱਕਸ ਖੋਰ, ਪੁ—'ਰਿੱਕਸੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਿੱਕਸੀ, ਵਿ—ਜੇ ਦੋਰ ਜਾਂ ਖਾਰ ਕਰੇ, ਜੋ ਵੇਖ ਕੇ ਸੜੇ ॥

ਰਿੱਕੜ, ਸਾ—ਹੁੱਜਤ, ਵੱਰਤ, ਵਿਚਕਰ (ਰਿੱਕੜਾਂ ਕਰਨਾ) ॥

ਰਿਕਾਬ } 'ਰਕਾਬ' 'ਰਕਾਬੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਰਿਕਾਬੀ }

ਰਿਖ, ਪੁ—ਗਿਆਨੀ, ਮਹਾਤਮਾ, ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰ, ਬਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ॥

ਰਿਖ ਦਰਪਣੀ, ਸਾ—'ਰੱਖੜੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਿਖ ਪੰਚਮੀ, ਸਾ—ਭਾਈ ਸੁਦੀ ਪਚਮੀ (ਵਰਤ ਦਾ ਦਿਨ) ॥

ਰਿਖ ਰਾਜ, ਪੁ—ਵੱਡ ਰਿਖ ॥

ਰਿਖਸ (ਰਿੱਖਸ) } 'ਰਿੱਕਸ' 'ਰਿੱਕਸ'
ਰਿਖਸੀ (ਰਿੱਖਸੀ) } ਵੇਖੋ ॥

ਰਿਖੀ, ਪੁ—'ਰਿਖ' ਵੇਖੋ ॥

ਰਿੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ—ਮਹਿੰ ਜਾਂ ਝੋਟੇ ਦਾ ਅਸਾਉਣਾ; ਬਹੁਤ ਚੋਲਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਰਿਗ ਵੇਦ

ਰਿਗ ਵੇਦ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਵੇਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ॥

ਰਿੰਗਾ, ਪੁ:—ਬੁੰਗਾ, ਸੌਦੇ ਮਗਰੋਂ ਵੇੜੀ ਸ਼ੈ ਮੁਫਤ ਲਈ ਹੋਈ, ਇੱਕ ਦੁਆ ॥

ਰਿਚ } ਸ:—ਰਿਗ ਵੇਦ ਦਾ ਕੋਈ ਮੰਤ੍ਰ ॥
ਰਿਚਾ }

ਰਿੱਚ, ਸ:—ਸਿੱਕੇ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਟੁੱਟੀ ਕੋੜੀ, ਗੋਲ ਠੀਕਰੀ ॥

ਰਿੱਛ, ਪੁ: } ਮਸ਼ਹੂਰ ਜੱਤ ਵਾਲਾ ਜੰਗਲੀ
ਰਿੱਛਣੀ, ਸ: } ਜਨੌਰ, ਭਾਲੂ ॥

ਰਿਜਕ, ਪੁ:—ਅੰਨ, ਭੋਜਨ, ਖੁਰਾਕ, ਪਰਮਸਰ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਰੋਜ਼ੀ ॥

ਰਿਜ ਭੁਜ, ਪੁ:—ਸਿੱਧੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ ॥

ਰਿਜਮ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਬੰਨੀ ਸ਼ੈ, ਦੁਆਲਾ, ਰਤਾਰ, ਬੋਰਾ ਚਿਰ ॥

ਰਿਜਾ, ਸ:—'ਰਜਾ' ਵੇਸ਼ ॥

ਰਿੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਥਲਣਾ, ਅੱਗ ਉੱਤੇ ਖੌਕਣਾ, ਚਿੱਝ ਵਿੱਚ ਪਧਣਾ, ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੜੁਣਾ ॥

ਰਿਝਵੇਯਾ, ਪੁ:—ਰੀਝਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਜੋਰੀਝੇ ॥

ਰਿਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ, ਮਨ ਪਰਸਿੰਨ ਕਰਨਾ ॥

ਰਿਣੀ, ਵਿ:—ਕੁਰਜਾਈ, ਦੇਣਦਾਰ ॥

ਰਿਨ੍ਹਾਉਣਾ

ਰਿਣੀ ਚਿਣੀ } ਸ:—ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ, ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ
ਰਿਣੀ ਛਿਣੀ } ਚੀਜ਼ ॥

ਰਿਤ, ਸ:—ਭਿੱਟੀ ਹੱਲਾ, ਕੱਪੜੇ ਆਉਣੇ ॥

ਰਿਤ ਮਾਨ } ਵਿ:—ਭਿੱਟੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਪੜੇ
ਰਿਤ ਵੰਤੀ } ਆਏ ਹੋਣ ॥

ਰਿਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋੜੀ ਵੇਰੀ ਜਾਣੀ, ਹਟਣਾ ॥

ਰਿਤਵਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਰੋੜੀ ਫਿਰਾਉਣਾ ॥
ਰਿਤਾਉਣਾ }

ਰਿਤਵਾਈ } ਸ:—ਰੋੜੀ ਵੇਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਰਿਤਾਈ } ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰਿੰਦ, ਪੁ:—ਲੁੰਗਾ, ਬਦਮਾਸ਼, ਢਰੋਖੀ, ਕਾਫ਼ਰ ॥

ਰਿਦਾ, ਪੁ:—ਹਿਰਦਾ, ਮਨ, ਦਿਲ ॥

ਰਿੱਧ, ਸ:—ਦੋਲਤ, ਪਦਾਰਥ, ਮਾਲ, ਵੱਧਾ ॥

ਰਿਧਾ, ਵਿ:—ਰਿੰਨਿਆ ਹੋਇਆ, ਪੱਕਾਇਆ ਹੋਯਾ ॥

ਰਿੱਧਾ ਪੱਕਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਭੋਜਨ ਖਲ ਗਿਆ ਹੈ ॥

ਰਿਨ, ਪੁ:—ਹੁਦਾਰ, ਕਰਜ਼, ਦੇਣਾ, ਰਤਾ ਰੁ ਸ਼ੈ ॥

ਰਿੰਨੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਥਲਣਾ, ਅੱਗ ਉੱਤੇ ਪਕਾਉਣਾ ॥

ਰਿਨ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਿੰਨੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰਿਪ

ਰਿਪ } ਪੁ:— ਵੇਰੀ, ਦੁਸਮਣ, ਵਿਰੋਧੀ ॥
ਰਿਪੁ }

ਰਿੱਪ, ਸ:—ਸਿੱਕੇ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਢੁੱਟੀ ਕੋੜੀ ॥

ਰਿਬਾਸ, ਪੁ:—ਰੋਉਂਦਾ ਚੀਨੀ ਦੀਆਂ ਝੰਡੀਆਂ ॥

ਰਿਭੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜੇਹਾ ਖਰਬੂਜਾ, ਪਿੱਤੀ ॥

ਰਿਮ, ਪੁ:—ਕਾਗ਼ਤ ਦੇ ਵੀਹ ਦਸਤੇ ॥

ਰਿਮਝਿਮ, ਸ:—ਚਮਕ, ਸੋਭਾ, ਸੁਹੱਪਣ
(ਲਾਉਣੀ) ॥

ਰਿਵਾਜ, ਪੁ:—ਵਰਤਾਰਾ, ਦਸਤੂਰ, ਚਾਲ, ਰੀਤ
(ਪੈਣਾ) ॥

ਰਿਵਾਜ ਆਮ, ਪੁ:—ਜੋ ਦਸਤੂਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ
ਵਿੱਚ ਚੱਲੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਬੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਕਨੂਨ ਦੇ ਮੁਤਲਬ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ॥

ਰਿਵਾਜੀ, ਵਿ:—ਚੱਲਿਆ, ਚੱਲਿਆ, ਜੋ ਵਰਤਿਆ
ਜਾਵੇ, ਸਧਾਰਣ ॥

ਰਿਵੀ, ਸ:—ਨੰਗੀ ਵਾਉ (ਵਗਣੀ, ਚਮਕਣੀ) ॥

ਰਿਵੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਖਾ ਭੋਂਟਾ, ਪ੍ਰਮੋਦਾ, ਖਿਸਕਦੇ
ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਚਲਣਾ,
ਘਸਰ ਕੇ ਦੁਰਨਾ (ਬਾਲਕ ਦਾ) ॥

ਰਿੜਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁੱਪਦਹੀਂ ਆਦਿਕ ਵਿੱਚ
ਮਧਾਣੀ ਢੇਰਨੀ, ਤਿਲਕਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਰਿੜ੍ਹ
ਹੋਣਾ, ਥਿਆਰਬ ਫਿਰਨਾ ॥

ਰਿੜਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਿੜਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ, ਰੋੜ੍ਹਣਾ, ਵਿਗਾਉਣਾ ॥

ਰੀੜ ਪਚਾਉ

ਰਿੜੀ, ਸ:—ਮਿਰਾਸੀ ਆਦਿਕ ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ
ਜੋ ਹਿੱਸਾ ਫਸਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਦਾ ਅਲੱਗ
ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਰੇਸ, ਸ:—ਬਰਾਬਰੀ, ਨਕਲ, ਦੂਏ ਵਰਗਾ ਕੰਮ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਰੀਸਾਲ, ਵਿ:—ਖੁਸ਼, ਮੌਜ ਵਿੱਚ, ਪਰਾਸੰਨ ॥

ਰੀਸੈਪਸ਼ਨ, ਸ:—ਆਗਤ ਭਾਗਤ ॥

ਰੀਸੈਪਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ, ਸ:—ਆਗਤ ਭਾਗਤ ਕਰਨ
ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ॥

ਰੀਸੈ ਰੀਸ (ਸੀ), ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਦੂਏ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ,
ਨਕਲ ਕਰਕੇ ॥

ਰੀਂਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮਹਿੰ ਦਾ ਅਜ਼ਾਉਣਾ,
ਰੀਂਘਣਾ } ਚੀਕਣਾ, ਬੁਸਕਣਾ ॥

ਰੀਂਘਣ, ਪੁ: } ਪਿੱਠ ਜਾਂ ਚੁਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ
ਰੀਂਘਣ ਬਾ (ਵਾ), ਸ: } ਵਾਈ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਰੀਂਘਾ, ਪੁ:—ਫਿੱਲ, ਲੰਮੇ ਲੇਰ (ਪਾਉਣਾ, ਪੈਣਾ) ॥

ਰੀਜਰਵਡ, ਵਿ:—ਦੇਲ ਦੀ ਜੋ ਹੱਥੀ ਜਾਂ ਖੋਠਾ
ਖਾਸ ਆਦਮੀਆਂ ਲਈ ਅੰਤ ਰਖਿਆ
ਜਾਵੇ ॥

ਰੀਜਲਟ, ਪੁ:—ਫਲ ਜਾਂ ਨਤੀਜਾ (ਖਾਸ
ਕਰਕੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਾ) ॥

ਰੀੜ, ਸ:—ਝਿਝਿਆ, ਚਾਹ, ਖੁਸ਼ੀ ॥

ਰੀੜ ਪਚਾਉ, ਪੁ:—ਜੋ ਨਕਾਰੀ ਜੇਹੀ ਗੱਲ ਤੇ
ਰੀੜੇ ਪਰ ਰਿੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨੀ
ਦੇਵੇ ॥

ਰੀਝਣਾ

ਰੀਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ, ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ॥

ਰੀਝੜਾ } ਪੁ:—'ਰੇਠਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਰੀਠਾ }

ਰੀਠੀ, ਸ:—ਗੰਢ, ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ॥

ਰੀਝੰਗ ਰੂਮ, ਪੁ:—ਅਖਬਾਰ ਆਦਿਕ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਥਮਰਾ ॥

ਰੀਝਾ, ਪੁ: } ਨਿੱਕਾ ਹੋਵਾਣਾ, ਛੋਟਾ ਬਾਲਕ ॥
ਰੀਝੀ, ਸ: }

ਰੀਣ, ਸ:—ਰਵਾਲ, ਬਰੀਕ ਖੋਹ, ਬਿਨਬਾ ॥

ਰੀਣੀ, ਸ:—ਹੋਲੇ ਭਖਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਨਿਕੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਨਕੜੀਆਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ॥

ਰੀਤ } ਸ:—ਰਸਮ, ਰਿਵਾਜ, ਦਸਤੂਰ, ਚਾਲ, ਵੰਗ ॥
ਰੀਤੀ }

ਰੀਤਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:)—ਥਾਲੇ ਸ਼ੇਮਣ ਤੇ ਦੇ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਸਮ (ਹੋਣੀਆਂ) ॥

ਰੀਝਾਰਮਰ, ਪੁ:—ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਰੀਪੋਰਟ, ਸ:—'ਰਹੱਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੀਪੋਰਟਰ, ਪੁ:—ਰਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਰੀਲ, ਸ:—ਗੱਦ ਉੱਤੇ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਧਾਗਾ ॥

ਰੀਝਾ, ਪੁ:—ਨਵਰਨੀ ਦੇ ਗਲ ਦਾ ਇੱਕ ਤੁਬੀਤ ॥

ਰੁਹੋਲਾ

ਰੀਵੀਰੂ, ਪੁ:—ਦੇਖ ਭਾਲ, ਪਰਖ, ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਬਾਬਤ ਰਾਇ ॥

ਰੁਆਉਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਣ ਦੇਣਾ, ਐਸੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਕਿ ਦੁਜਾ ਹੋ ਖਏ ॥

ਰੁਆਪਲ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਣ ਦੀ ਵਾਦੀ ਹੈ ॥
ਰੁਆਪਲ }

ਰੁਆਲ, ਪੁ: } 'ਰਵਾਲ' 'ਰਵਾਲਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਰੁਆਲਾ, ਪੁ: }

ਰੁੱਸ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਖਿੜਨਾ ॥
ਰੁੱਸਣਾ }

ਰਸਤਮ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਲਵਾਨ, ਤਕਸ਼ਾ ਆਦਮੀ, ਗੋਬਾ ॥

ਰੁਸਵਾ, ਵਿ: } 'ਰਿਸਵਾ' 'ਰਿਸਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਰੁਸਵਾਈ, ਸ: }

ਰੁਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਕਰਨਾ, ਖਿੜਾਉਣਾ ॥

ਰੁਹ, ਪੁ:—ਗੁੱਸਾ, ਕੁੱਧ, ਜੋਸ਼ (ਰੜ੍ਹਣਾ) ॥

ਰੁਹਬ; ਪੁ:—ਦਬਾਉ, ਅਸਰ, ਪ੍ਰਤਾਪ, ਦਬਾਏ ॥

ਰੁਹਲਾ, ਵਿ:—ਫੁਲਾਂ ਜੋ ਚੱਲ ਨਾਂ ਸੱਕੇ ਅਤੇ ਬੈਠਕੇ ਟੁਰੇ ॥

ਰੁਹੋਲੋ, ਸ: ਪੁ:—ਵਹਿਲ, ਨਦੀ ਦਾ ਰਾਹ, ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਾਲੀ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਾਯਾ ਹੋਵਾ ਘਰਲ, ਨੀਲੋਵਰ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ॥

ਰੁਹੋਲਾ, ਪੁ:—'ਰਹੋਲਾ' ਅਤੇ, 'ਸ਼ੇਬਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੁਕ

ਰੁਕ, ਪੁ:—ਪਾਸਾ, ਮੂੰਹ, ਧਿਆਣ, ਸੁਕਾਉ, ਸਤਰੰਜ ਦੀ ਇੱਕ ਨਰਦ ।

ਰੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਟਕਣਾ, ਠਹਿਰਨਾ, ਝੰਕਣਾ, ਹਟਣਾ ॥

ਰੁਕਵੱਯਾ, ਪੁ:—ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰੁਕੜੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:)—ਗੁਰਦੇ, ਇੱਕ ਤਰੀ ਦਾ ਕਥਾਬ ॥

ਰੁਕਾ, ਪੁ:—ਛੋਟੀ ਜੇਹੀ ਚਿੱਠੀ, ਲਿਖਤ ॥

ਰੁਕਾਉ, ਪੁ: } ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਠਹਿਰਾਉ ॥
ਰੁਕਾਉਣ, ਸ: }

ਰੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਵਾਉਣਾ, ਅਟਕਾਉਣਾ, ਮੁੜਵਾਉਣਾ ॥

ਰੁਕਾਈ, ਸ:—ਰੋਕ, ਅਟਕਾਉ, ਰੋਕਣ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰੁਖ, ਪੁ:—'ਰੁਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੁੱਖ, ਪੁ:—ਬਿਰਛ, ਵੱਡਾ ਬੂਟਾ, ਦਰਖਤ ॥

ਰੁਖਸਤ, ਸ:—ਛੁੱਟੀ, ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ, ਖੁੱਲ੍ਹ, ਵਿਦਾਇਗੀ (ਦੇਣੀ, ਲੈਣੀ) ॥
ਰੁਖਸਦ }

ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਲ ਜਾਏ (ਦੇਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰੁਖਸਦਾਣਾ, ਪੁ:—ਵਿਦਿਆ ਹੋਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ 'ਰੁਖ' ਪਰਾਹੁਣੇ ਦੀ ਥੋੜ ਥੀੜਾ ਜਾਏ ।

ਰੁੱਖਾ, ਪੁ:—'ਰੁੱਖ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੁਜੀਨੇ ਦਾਰ

ਰੁੱਖਾ } ਵਿ:—ਬੰਧੇ ਬਿਨਾ, ਜਿਸ ਹੋਟੀ ਨਾਲ
ਰੁੱਖਾ } ਸਲੂਣਾ ਨਹੀਂ, ਖੁਸ਼ਕ, ਵਿੱਕਾ, ਜਿਸ
ਰੁੱਖੀ } ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤ ਨਹੀਂ ॥

ਰੁਖਾਈ, ਸ:—ਰੁੱਖੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ, ਮਹੱਬਤ ਨਾਂ ਹੋਣੀ ॥

ਰੁਖਾਈ ਬਦਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੰਚ ਵੱਟਣਾ, ਰੁੱਸ ਜਾਣਾ ॥

ਰੁਖਾਸਣਾ, ਪੁ:—ਰੁੱਖਾ ਛੋਜਣ, ਚੰਗੀ ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਨਾਂ ਮਿਲਣਾ ॥

ਰੁਖਾਣ, ਪੁ:—'ਜਾਮਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੁੰਗਾ, ਪੁ:—ਰਿੰਗਾ, ਬੰਗਾ ॥

ਰੁੱਗ } ਪੁ:, ਸ:—ਮੁੱਠ, ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਠਾਂ, ਬੱਕ, ਮੁੱਠੀ
ਰੁੱਗੁ } ਰਾਪੀ ॥

ਰੁਚ, ਸ:—ਚਾਹ, ਇਛਿਆ, ਅਸ਼ਲਾਖਾ ।

ਰੁਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਚਣਾ, ਸੁਖਾਉਣਾ, ਮਰਜੀ ਮੁਜਿਬ ਹੋਣਾ ॥

ਰੁਜਗਾਰ, ਪੁ:—ਕੰਮਕਾਜ, ਨੌਕਰੀ, ਕਿਰਤ, ਅਜੀ: ਉਕਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਰੁਜਗਾਰੀ, ਸ:—ਬਚਿਆ ਖੁਸ਼ਿਆ ਖਪੜਾ, ਟੋਟੇ, ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਹਦ ॥

ਵਿ:—ਰੁਜਗਾਰ ਵਾਲਾ ॥

ਰੁਜੀਨਾ } 'ਰੋਜੀਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਰੁਜੀਨੇ ਦਾਰ }

ਰੁੱਝਣਾ

ਰੁੱਝਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ, ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਰੁੱਝਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਾਉਣਾ, ਚਿੰਤਾ ਪਾਉਣੀ ॥

ਰੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰੁੱਝਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਰੁੱਠੜਾ } ਵਿ:—ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਯਾ, ਰੁੱਝੇ, ਛਿੱਕਾ ॥
ਰੁੱਠਾ }

ਰੁਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰੁੱਝਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਰੁੱਠ, ਸ:—ਖੁੱਭ, ਧਰਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਨੌਰ ਦਾ ਘਰ ॥

ਰੁੱਠ, } ਪੁ:—ਫਹਿਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਂ ਬਿਨਾ
ਰੁੱਠ ਮੁੱਠ } (ਰੁੱਠ), ਸਿਰਮੁੱਠਾ (ਮੁੱਠ) ॥

ਰੁਣਕਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਛਲਛਲ ਕਰਨਾ,
ਰੁਣ ਰੁਣ ਕਰਨਾ } ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗਾਉਣਾ,
ਛਿਨਛਿਨਾਉਣਾ ॥

ਰੁੱਝ } ਸ:—ਬਹਾਰ, ਮੌਸਮ, ਸਾਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ॥
ਰੁੱਝੇ }
ਰੁੱਝੀ }

ਰੁੱਝਣ, ਪੁ:—ਰੋਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਰੋਣਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਰੁੱਝਰ, ਪੁ:—ਮਹਾ ਦੇਵ ਸਾਂ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ॥

ਰੁੱਝਰਾਸ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਦੇ ਬੀਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਰੁੱਝਰਾਕਸ } ਨੂੰ ਮਨਥਿਆਂ ਵਾਕਰ ਮਾਲਾ ਵਿੱਚ
ਰੁੱਝਰਾਖ } ਪਰੋਂਦੇ ਹਨ (ਰੁੱਝਰਾਸ ਦੀ ਮਾਲਾ) ॥

ਰੁਪਾਮਾਖੀ

ਰੁੱਧ, ਪੁ:—ਸ਼ਗੜਾ, ਸਖੇੜਾ, ਵਿਰੋਧ, ਹਾਨ, ਖਫ਼ਤੀ, ਲਾਨਤ ॥

ਰੁੱਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਰੁੱਝਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਰੁੱਧਰ } ਪੁ:—ਲਹੂ, ਖੂਨ, ਰੱਤ ॥
ਰੁੱਧਿਰ }

ਰੁੱਧਰ ਬਿਕਾਰ } ਪੁ:—ਲਹੂ ਦੇ ਵਿਗੜਣ ਤੇ
ਰੁੱਧਰ ਬਿਕਾਰ } ਜੋ ਰੋਗ ਹੋਵੇ ॥

ਰੁੱਠ, ਸ:—ਰੋਕ, ਪਕੜ, ਕੰਮ ਦਾ ਜੌਰ, ਖੇਚਲ ॥

ਰੁੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ ਜਾਂ ਲਾਉਣਾ ॥

ਰੁਠਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁਕਾਉਣਾ, ਰੁਝਾਉਣਾ, ਲਾਉਣਾ ॥

ਰੁਪਇਆ } ਪੁ:—ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਸੋਲਾਂ
ਰੁਪਈਆ } ਆਠਿਆਂ ਦਾ ॥

ਰੁਪਹਿਰਾ (ਰੀ), ਵਿ:—ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਚਾਂਦੀ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ॥

ਰੁਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੱਝਣਾ, ਰੁੱਝਣਾ, ਬਹੁਰ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਰੁਪਯਾ, ਪੁ:—'ਰੁਪਇਆ' ਦੇਖੋ ॥

ਰੁੱਧਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬੋਝੀ ਚਾਂਦੀ, ਗੰਢਾ, ਪਿਆਜ ॥

ਰੁੱਧਾ ਪਰਸਾਦ, ਪੁ:—ਗੰਢਾ (ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਰੁਪਾਮਾਖੀ, ਸ:—ਲੋਹੇ ਦੀ ਕੱਚੀ ਧਾਂਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੰਧਕ ਉੱਦੀ ਹੈ ॥

ਰੁਪੈਯਾ

ਰੁਪੈਯਾ, ਪੁ:—‘ਰੁਪਇਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਰੁਪੈਲਾ, ਪੁ:—ਨਬ ਵਿਚ ਪਾਯਾ ਹੋਸਾ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਮੋਤੀ ॥

ਰੁਬਲੀ, ਸ:—ਖੇਤਾਵਿਚ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਹਰੀ ਬਾਂ, ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ ॥

ਰੁਬਾਰਾ, ਪੁ:—ਸਨੇਹਾ, ਸਨੇਹਾ ਪੁਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰੁਮਾਲ, ਪੁ:—ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਪੂੰਝਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜਾ, ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਨਿਕਾ ਚੋਰਸ ਕਪੜਾ ॥

ਰੁਮਾਲੀ, ਸ:—ਗਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲਾ ਰੁਮਾਲ, ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਪੜਾ ॥

ਵਿ:—ਰੁਮਾਲ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਉਖਾਲੇ ਹੋਏ (ਚੋਲ ਆਦਿਕ) ॥

ਰੁਮਾਲੀ ਸੇਵੀਆਂ, ਸ:—ਬਹੁਤ ਬਰੀਕ ਸੇਵੀਆਂ ॥

ਰੁਮੀ, ਪੁ:—ਪੰਜ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮੰਗੀ ॥

ਰੁਲਦ } ਵਿ:—ਦੁਏ ਦੇ ਆਸਰੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਸੁਸਤ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਖਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰੇ ॥

ਰੁਲਦ ਖੁਲਦ }
ਰੁਲਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੁੱਛ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ, ਗਲਣ ਲਈ ਫੜੇ ਜਾਣਾ, ਲਤਾਇਆ ਜਾਣਾ, ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ॥

ਰੁਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਨਾਸ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਖੋਹ ਵਿੱਚ ਲਤਾੜਨਾ, ਛੱਟਣਾ, ਸਾਢ ਕਰਨਾ ॥

ਰੁ

ਰੁਲੀਟ, ਵਿ:—ਜਸ ਦੀ ਕੋਈ ਖਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰੇ, ਆਤਰ ॥

ਰੁਲ੍ਹ, ਸ:—ਵਹਿਣ, ਨਦੀ ਦਾ ਗਹ, ਮੀਂਹ ਦੀ ਨਾਲੀ, ਸੁੱਕੀ ਚੋਈ ਨਦੀ ਦਾ ਘਰਲ ॥

ਰੁਲ੍ਹ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੜ ਦੇ ਨਾਲ ਵਗ ਕੇ ਰਲ ਜਾਣਾ, ਖਿਲਕੁਲ ਰੁਲ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਜਾਣਾ } ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਰੁਲ੍ਹ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁਲ੍ਹ ਕੁਝ ਚੱਲ ਪੈਣਾ (ਕੰਮ) ॥

ਰੁਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੱਲ ਪੈਣਾ, ਵਗਣਾ, ਹੜ ਨਾਲ ਵਗੇ ਜਾਣਾ, ਰਿੜ੍ਹਣਾ, ਬਰਬਾਦ ਹੋਣਾ, ਪੱਕਣਾ (ਰੋਟੀ) ॥

ਰੁਲ੍ਹਾਉ, ਪੁ:—ਵਹਿਣ, ਰੁੜ੍ਹਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਤਿੱਖੀ ਜਾਲ ॥

ਰੁਲ੍ਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੜ੍ਹਣ ਦੇਣਾ, ਝੋਲ੍ਹ ਕੇ ਵਗਾ, ਦੇਣਾ, ਰੋੜ੍ਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ (ਹੜ ਜਾਂ ਨਦੀ ਦੀ ਧਾਰ ਦਾ) ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ॥

ਰੁਲ੍ਹਾਉ, ਵਿ:—ਰੁੜ੍ਹਣ ਜਾਂ ਰੋੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਤਿੱਖੀ (ਬੰਘੀ), ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਗਾੜਣ ਵਾਲਾ (ਭਰਵ ਦਾਰ ਹਾਕਮ) ॥

ਰੁਲ੍ਹਾਈ, ਸ:—ਰੁੜ੍ਹਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਬਰਬਾਦੀ, ਹੜ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਰੁਲ੍ਹਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਾਣਾ, ਭੁੱਜੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ ਚੱਬਣਾ (ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ) ॥

ਰੁੱ, ਸ:—ਬਧਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਵਜੇਵੇਂ ਕੱਢਕੇ ਜੋ ਨਰਮ ਚੀਜ਼ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ॥

ਰੂਆਂ

ਰੂਆਂ, ਪੁ:—ਪਿਤ੍ਰੇ ਦੇ ਉਤਲੇ ਛੋਟੇ ਵਾਲ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਬੁਰ ॥

ਰੂਈ } ਸ:—ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਕਪਾਹ, ਰੂ, ਰੂਈ } ਚੇਹਰੇ ਦੀ ਚਮਕ ॥

ਰੂਸੀ, ਸ:—ਰੱਸਾ ॥
ਵਿ:—ਰੂਸ ਦੇ ਦੇਸ ਦਾ (ਰਿੱਲਾ ਆਇਕ) ॥

ਰੂਸੀ ਬੱਟ (ਵੱਟ), ਪੁ:—ਰੱਸਾ ਵੱਟਲ ਵਾਲਾ ॥

ਰੂਹ, ਸ:—ਆਤਮਾ, ਚੇਤਨ ਸਕਤੀ, ਜੀਵ, ਭੱਤ, ਸਾਰ, ਮਨ ॥

ਰੂਹ ਛੁਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਜੀ ਤਰਸਣਾ, ਲੱਚਣਾ ॥

ਰੂਹੜਾ, ਵਿ:—ਬਿੰਬਾ (ਭਾਂਡਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਜੋ ਨਵਾ ਨਹੀਂ) ॥

ਰੂਗਾ, ਪੁ:—ਰੁੱਗਾ, ਝੁੰਗਾ ॥

ਰੂਪ, ਪੁ:—ਸਕਲ, ਬਨਾਉਣ, ਰੇਹਰਾ, ਰੰਗ, ਵੰਗ, ਹਾਲਤ ॥

ਰੂਪ ਸਰੂਪ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ (ਣੀ), ਸੰਦਰ ॥

ਰੂਪ ਜਸਤ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ॥
ਰੂਪ ਜਿਸਤ }

ਰੂਪ ਮਾਣ (ਵੰਤ, ਵਾਣ), ਵਿ:—ਸੰਦਰ, ਸੋਹਣਾ (ਣੀ) ॥

ਰੂਪ ਰਸ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੁਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਪੈਂਦੀ ਹੋ ॥

ਰੇਸਟਾ

ਰੂਮ, ਪੁ:—ਇਟਲੀ ਦੇਸ ਦੀ ਰਾਜ ਧਾਣੀ, ਬੁਰਖਾਂ ਦਾ ਦੇਸ ॥

ਰੂਮੀ, ਵਿ:—ਰੂਮ ਦਾ, ਰੂਮ ਦੇ ਵੰਗ ਦਾ (ਰੂਮੀ ਵੰਧੀ) ॥

ਰੂਮੀ ਮਸਤਕੀ, ਸ:—'ਮਸਤਕੀ ਰੂਮੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੂਲ, ਪੁ:—ਲਕੀਰਾਂ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲੀ ਲਕੜੀ, ਕਾਇਦਾ ॥

ਰੂਲ ਪਿੰਸਲ, ਸ:—ਕਾਗਜ਼ ਉੱਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ਪਿੰਸਲ ॥

ਰੂਲਾ, ਪੁ:—ਰਪੌਂਦ, ਖਬਰ, ਅਵਾਈ ॥

ਰੂੜੀ, ਸ:—ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਾਗੇ ਮੈਲੇ ਦਾ ਚੋਰ, ਗੰਦਗੀ ॥

ਰੇ, ਅਵ:—ਓਏ (ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬਚਨ) ॥

ਰੇਉਂਦ, ਸ:—ਇਕ ਜਲਾਬਾਂਦੀ ਦੁਆ ॥

ਰੇਉਂਦ ਉਸਾਰਾ, ਪੁ:—ਰੇਉਂਦ ਦਾ ਸਤ ॥

ਰੇਉਂਦ ਖਤਾਈ, ਸ:—ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਰੇਉਂਦ ॥

ਰੇਉਂਦ ਚੀਨੀ, ਸ:—ਚੀਨ ਦੀ ਰੇਉਂਦ ॥

ਰੇਉੜੀ, ਸ:—ਭਿਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਠਿਆਈ ॥

ਰੇਉੜੀ ਦੇ ਫੇਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਫਸਣਾ ॥

ਰੇਸਟਾ, ਪੁ:—ਸ਼ਗੜਾ, ਬਖੇੜਾ ਪੁਆੜਾ ॥

ਰੇਸ਼ਮ

ਰੇਸ਼ਮ, ਪੁ:—ਪੱਟ, ਇੱਕ ਕੀੜੇ ਦੇ ਦੋਟ ਵਿੱਚੋਂ
ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਮੁਲੇਮ ਸੂਰ, ਕੋਈ ਨਰਮ
ਚੀਜ਼ ॥

ਰੇਸ਼ਮੀ, ਵਿ:—ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਯਾ,
ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ ॥

ਰੇਸ਼ਮੀ ਮਠਿਆਈ, ਸ:—ਸੂਰ ਦੀਆਂ ਭਾਗਾਂ
ਵਰਗੀ ਮਠਿਆਈ ॥

ਰੇਸ਼ਾ, ਪੁ:—ਭਾਰ, ਭੰਦ, ਭਗ, ਨਜਲਾ, ਜੁਕਾਮ,
ਠੰਡ ਨਾਲ ਨੱਕ ਵਗਣਾ ॥

ਰੇਸ਼ਾ ਖਤਮੀ, ਸ:—ਗੁਲ ਖੇਰੇ ਦੀ ਸਭ, ਇੱਕ
ਦੁਆ ॥

ਰੇਹ, ਸ:—ਅਰੁੜੀ, ਮੱਦ੍ਰ, ਖੇਤ ਦਾ ਮੈਲਾ, ਖਾਰ,
ਸੌਰਾ ॥

ਰੇਹਲ, ਸ:—ਕਿਤਾਬ ਰੱਖ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਰੋੜੀ ਦੋ ਵੱਟੀਆਂ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ॥

ਰੇਹੜ, ਸ:—ਵਹਿਣ, ਨਦੀ, ਨਾਲ, ਦਰਿਆ
ਦੀ ਧਾਰ, ਘਰਲ ॥

ਰੇਹੜਣਾ, ਵਿ:—ਚਲਾਉਣਾ, ਫੇਰਨਾ, ਰਿਸ਼ੁਣ
ਦੇਣਾ ॥

ਰੇਹੜਵਾਂ, ਵਿ:—ਚਾਲ, ਜੋ ਰਿਸ਼ੁ ਮੌਕੇ ॥

ਰੇਹੜਾ, ਪੁ: } ਹਥ ਨਾਲ ਰੇਹੜਨ ਵਾਲਾ ਜੰਗ ॥
ਰੇਹੜੀ, ਸ: }

ਰੇਹੜੂ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਯਕੇ ਉੱਤੇ ਫਤਰੀ ਨਾਂ
ਹੋਵੇ ॥

ਰੇਹੀ, ਸ:—'ਰੇਹ' ਵੇਖ ॥

ਰੋਜਾ

ਰੋਹੁ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਮੱਛੀ ॥

ਰੋਖ, ਸ:—ਲਕੀਰ, ਨਿਸ਼ਾਨ, ਹੱਥਾਂ ਪਰਾਂ ਦੀਆਂ
ਕਾਰਾਂ ॥

ਰੋਖ ਵਿੱਚ ਮੇਖ ਮਾਰਨਾ, ਵਿ:—ਆਪਣੀ
ਸਭਿਆ ਨਾਲ ਖੋਟੀ ਪਗਲਤਪ ਨੂੰ ਬਦਲ
ਦੇਣਾ (ਸਾਧ ਸੰਤ ਦਾ) ॥

ਰੋਖਤਾ, ਪੁ:—ਚੂਨੇ ਦਾ ਗਾਰ, ਪਲਸਤਰ (ਪੱਗ),
ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ॥

ਰੋਖਾ, ਸ:—'ਰੋਖ' ਵੇਖ ॥

ਰੋਖਾ ਗਣਿਤ, ਸ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚਿਆ ਵਿੱਚ
ਲਕੀਰਾਂ ਅਤੇ ਲਕੀਰਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਜੋ
ਸਕਲਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਣ
ਹੋਣ ॥

ਰੋਗ ਤਿਲਾ, ਸ:—ਜਿਸ ਰੋਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾ ਹੋਵੇ ॥

ਰੋਗਮਹੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦਾਗ ਦਾਰ
ਕਿਰਪੀ ਜੋ ਦੁਆ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ॥

ਰੋਗਮਾਲ, ਪੁ:—ਕਾਠ ਦੀਆਂ ਥੀਜਾਂ ਚਮਕਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਕਿਰਕਵਾ ਕਾਗਤ ॥

ਰੋਚ, ਸ:—ਜਿੱਥੇ ਨਾਲੋਂ ਭਰੀ ਹੋਈ ਟੁੱਟੀ ਕੋਈ ॥

ਰੋਜ, ਸ:—ਰੋਜ਼ ਨਾਲ ਭਰ ਹੋਣਾ (ਧਰਤੀ ਦਾ),
ਹੜ੍ਹ ਦਾ ਥਾਕੀ ਰਿਹਾ ਹੋਯਾ ਰੋਕੜ, ਜੁੱਤੀ
ਸੋਫਤ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਤਰ (ਕਿਆਰੀ) ॥

ਰੋਜਾ, ਪੁ:—ਰੋਗ ਪੱਕਾ ਸੁਤੀ ਕੱਪੜਾ, ਨੁਨਿਆ,
ਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ॥

ਰੋਜਾ ਤਰ ਰੋਣਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ

ਰੋਜਾ ਤਰ ਰੋਣਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਰਸਾਤ
ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ ॥

ਰੋੜਾ, ਪੁ:-ਰਿੱਬਣ ਜਾਂ ਉਬਲਣ ਦੀ ਹਾਲਤ,
ਪੱਕਣ ਦਾ ਮੇਥਾ ॥

ਰੋੜੇ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰਿੱਬਣ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ॥

ਰੋਟ, ਪੁ:-ਛਾਉ, ਨਿਰਖ, ਦਰ, ਇੱਕ ਸੌ ਦੇ
ਹੁੱਲ ਦਾ ਲੇਖਾ ॥

ਰੋਣ, ਵਿ:-ਸੌ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ॥

ਰੋਣਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਕਰ ਦੇਣਾ ॥

ਰੋਣੜਾ } ਪੁ:-ਇੱਕ ਨਿੱਕਾ ਗੱਲ ਢਲ ਜਿਸ ਦੀ
ਰੋਣਾ } ਝੰਗ ਨਾਲ ਕਪੜੇ ਧੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੁੱਖ
ਨਾਲ ਉਹ ਢਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ॥

ਰੋਂਡਾ, ਪੁ: } ਨਿੱਕਾ ਜੋਹਾ ਤਰਬੂਜ, ਛੋਟਾ
ਰੋਂਡੀ, ਸ: } ਥਾਲਕ ॥

ਰੋਤ, ਸ:-ਪੱਥਰ ਦਾ ਬੂਰਾ, ਕਿਰਕਰੀ ਮੱਟੀ,
ਥਾਲ, ਵੇਡੀ ਰੋਤੀ ॥

ਰੋਤ ਛਲਾ, ਪੁ:-ਰੋਤਲੀ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ
ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ॥

ਰੋਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਤੀ ਨਾਲ ਲੱਗਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ॥

ਰੋਤਲ (ਲਾ), ਪੁ: } ਵਿ:-ਰੋਤ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥
ਰੋਤਲੀ, ਸ: }

ਰੋਤੜ } ਪੁ:, ਸ:-ਰੋਤ, ਰੋਤ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥
ਰੋਤਾ }

ਰੋਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੋਤਣ ਦਾ ਕਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਰੇਲਣਾ

ਰੇਤਾਈ, ਸ:-ਰੇਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਰੇਤੀ, ਸ:-ਲੱਗਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਰੇਤੀਲਾ, ਵਿ:-ਰੇਤ ਵਾਲਾ ॥

ਰੇਨ, ਸ:-ਧੂੜ, ਘੱਟਾ, ਬਰੀਕ ਮਿੱਟੀ ॥

ਰੇਪ, ਸ:-'ਰੇਚ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੇਪਲਾ, ਵਿ:-ਅਕੁਬ, ਢੀਲ, ਜੋ ਆਖੇ ਨਾਂ
ਲੱਗੇ ॥

ਰੇਬ, ਸ:-'ਉਰੇਬ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੇਮਾਂ, ਵਿ:-ਖਰਾਬ, ਹੌਲੇ ਮੇਲ ਦਾ ॥

ਰੇਟੂ, ਪੁ:-ਖੁਸ਼ਕ ਜਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਰੇਲ, } ਸ:-ਲੱਗੇ ਦੀ ਸੜਕ ਉੱਪਰ ਛਾਢ
ਰੇਲ ਗੱਡੀ } ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ
ਕਤਾਰ ॥

ਰੇਲ ਘਰ, ਪੁ:-ਰੇਲ ਦੀ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ
ਦੇ ਚੜ੍ਹਣ ਉਤਰਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਅਸਟੀਸ਼ਨ ॥

ਰੇਲ ਛੁੱਟਣੀ, ਕ੍ਰਿ:-ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਚੱਲ ਪੈਣੀ ॥

ਰੇਲ ਦੀ ਸੜਕ, ਸ:-ਲੱਗੇ ਦੀ ਸੜਕ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਰੇਲ ਚਲਦੀ ਹੈ ॥

ਰੇਲ ਪੇਲ, ਸ:-ਬੁਤਾਇਤ, ਵਾਧੀ, ਬਹੁਤ ਮਾਲ ॥

ਰੇਲਵਾਈ, ਵਿ:-ਰੇਲ ਦ, ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ, 'ਰੇਲ
ਵਾਲੇ' ॥

ਰੇਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵੇਰ ਨਾਉਣਾ, ਕੱਠਾ ਕਰਕੇ
ਜੜਨਾ (ਅਠਾਜ) ॥

ਰੇਵੰਦ

ਰੇਵੰਦ, ਸਾ—'ਰੇਵੰਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੇਵੰਦ }
ਰੇਵੰਦਾ (ਰੀ) } 'ਰੇਵੰਦ' ਆਇਕ ਵੇਖੋ ॥
ਰੇਵੰਦਾ (ਰੀ)
ਰੇਵੰਦ

ਰੇਵੰਦਾ, ਪੁ:—ਰੇਵੰਦਾ, ਬਖੇਰਾ, ਕਜੀਆ,
ਪੁਆਤਾ ॥

ਰੇਵੰਦਾ, ਪੁ:—ਰੇਵੰਦਾ ਦਾ ਪੁਰ, ਸੁੱਖੀ ਲੱਧਾ ਪੁਰਾ ॥

ਰੇਵੰਦੀ, ਸ:—'ਅਰੇਵੰਦੀ' ਵੇਖੋ, ਰੇਵੰਦ ਦੀ ਧੀ, ਸੁੱਖੀ
ਲੱਧੀ ਭੁਤੀ ॥

ਰੇਵੰਦੀ } ਸ:—ਰੇਵੰਦ, ਨਿਸਬਤ, ਭਾਉ, ਖਿਆਲ,
ਰੇਵੰਦੀ } ਮੱਤ, ਵਿਚਾਰ ॥

ਰੇਵੰਦੀ ਰੇਵੰਦੀ } ਸ:—ਰੇਵੰਦਾ, ਰਿਸ਼ ਰਿਸ਼, 'ਰੀ' ਰੀ'
ਰੇਵੰਦੀ } (ਕਰਨੀ, ਲਾਉਣੀ) ॥

ਰੇਵੰਦਲੁਬਨ, ਪੁ:—ਗੁਰਮਤਾ, ਸਲਾਹ, ਇਰਾਦਾ,
ਕਈ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ 'ਕੇ ਜੋ ਆਪਣੀ ਇ'
ਮਤ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ॥

ਰੇਵੰਦਾ, ਪੁ:—ਘਰਿਆਲ ਵਜਾਉਣ ਲਈ ਜਿਸ
ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਟਕੌਰ ਲਾਈ ਹੀ ਹੈ, ਛਣਕਣੇ
ਦੇ ਦਾਣੇ, ਗੋਲੀਆਂ, ਰੇਵੰਦੇ ॥

ਰੇਵੰਦੀ, ਸ:—ਵਾਲਿਆ ਹੋਯਾ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਚੰਦੀ,
ਛਾਤਾ ਹੋਇਆ ਕਸ਼ੀਰੇ ਦਾ ਰੰਗ, ਸਵੀਲ,
ਪਸੀ, ਧਨ, ਸੰਭਾ ॥

ਰੇਵੰਦ, ਸ:—'ਰੇਵੰਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੇਵੰਦਾ, ਪੁ:—'ਰੇਵੰਦ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੇਵੰਦ, ਸ:—ਰੇਵੰਦ ॥

ਰੋਹ

ਰੋਹਰੀ, ਪੁ:—ਰੋਹਰੀ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਵੈਸਾ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਰੋਹਾ, ਵਿ:—ਸੋਖਾ, ਸਵੱਲਾ, ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਦਾ
(ਭਾਉ) ॥

ਰੋਹਾ ਬੋਲਾ, ਵਿ:—ਮੋਹਰਬਾਨ, ਲਿਹਾਜ਼ ਵਾਲਾ ॥

ਰੋਹਾ, ਸ:—ਰੋਹਰੀ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ, ਲਿਹਾਜ਼, ਆਸ,
ਰਈ, ਹੁਮੈਤ ॥

ਰੋਹਰੀ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣਾ ॥

ਰੋਹੀ, ਵਿ:—ਰੋਹ ਲਗ ਜਾਣਾ ॥

ਰੋਆਂ, ਪੁ:—'ਰੋਆਂ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੋਇਣ, ਸ:—ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਬੋਖਲੀ ਜਾਂ ਪੋਲੀ ਥੀ,
ਦਲਦਲ, ਇੱਕ ਭਰੀ ਦੀ ਕਾਂਸੀ ਦੀ ਧਾਂਤ ॥

ਰੋਇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:)—ਖਾਹਸ਼ਾਂ, ਗਰਬਵਤੀ ਦੀ
ਭਟਕੀ (ਲੱਗਣੇ), ਗਰਬ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਲ
ਦਾ ਸੌਦਾ ਵੰਡਣ ਦੀ ਰੀਤ ॥

ਰੋਸ, ਪੁ:—ਰੋਸਾ, ਕੁੱਝ, ਰੋਜ਼, ਰੋਸ ਜਾਣਾ ॥

ਰੋਸਨ, ਵਿ:—ਚਾਨਣਾ, ਚਮਕਦਾਰ, ਉੱਘਾ ॥

ਰੋਸਨਦਾਣ, ਪੁ:—ਚਾਨਣ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੰਧ
ਜਾਂ ਛੱਤ ਦਾ ਸ਼ਰੋਣਾ ॥

ਰੋਸਨਾਈ } ਸ:—ਚਾਨਣ, ਨੀਬ, ਚਮਕ,
ਰੋਸਨੀ } ਸਿਆਹੀ, ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਰੰਗ,
ਸੰਭਾ, ਮਸ਼ਹੂਰੀ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰੋਸਾ, ਪੁ:—'ਰੋਸ' ਵੇਖੋ ਪਹਾੜ ॥

ਰੋਹ, ਪੁ:—'ਰੋਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਰੋਹਣੀ

ਰੋਹਣੀ, ਸ:—ਰਬਾ ਨਫ਼ਤੁ ॥

ਰੋਹੜ } 'ਰੋੜ੍ਹ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਰੋਹੜਨਾ }
ਰੋਹੜ੍ਹ, }

ਰੋਹੀ, ਸ:—ਰੋਹਣੀ, ਰੋੜਲੀ ਧਰਤੀ, ਜੰਗਲ,
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਅਲਾਕਾ, ਨਦੀ ਜਾਂ ਨਦੀ
ਦੀ ਤਹਿ ॥

ਰੋਹੜ, ਪੁ:—ਨੀਲੋਫਰ ਜਾਂ ਕੰਮੀਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ॥

ਰੋਹੁ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਸੱਫ਼ੀ ਜੋ ਖਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਬਹੁਤ
ਆਉਂਦੀ ਹੈ ॥

ਰੋਹੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁਤ) ਔਖਾਂ ਦੀ ਲਾਲੀ ਜਾਂ ਸੁੱਖੀਆਂ
ਹੋਈਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ॥

ਰੋਹੇਲਾ, ਪੁ:—ਪਹਾੜ ਦਾ, ਪਹਾੜੀ ਵਾਲਾ ॥

ਰੋਕ, ਸ:—ਨਗਦ, ਬਿਘਣ, ਅਟਕਾਉ, ਮਨਾਹੀ ॥

ਰੋਕ ਰੋਕ, ਸ:—ਬਾਂਧਾ, ਮਨਾਹੀ, ਅਟਕਾਉ ॥

ਰੋਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਾਉਣਾ, ਵਰਜਣਾ, ਨਾਂ ਦੇਣਾ,
ਰੋਖ ਛੱਡਣਾ ॥

ਰੋਕੜ (ਜਾਂ) } ਸ:—ਰੋਕ, ਨਕਸ਼ ॥
ਰੋਕੜੀ }

ਰੋਕੜੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਨਕਸ਼ੀ
ਹੈ, ਖਜਾਨਚੀ, ਜੋ ਨਕਸ਼ ਦੇਵੇ ॥

ਰੋਕੁ } ਸ:—ਰੋਕ, ਨਕਸ਼ ॥
ਰੋਕੁੜ (ਜਾਂ) }

ਰੋਕੁ, ਪੁ:—ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰੋਗਨੀ ਰੋਟੀ

ਰੋਖ, ਪੁ:—ਰੋਹ, ਗੁੱਸਾ, ਫੁੱਧ, ਜੋਸ਼ ॥

ਰੋਗ, ਪੁ:—ਬਿਮਾਰੀ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਵਿਗਾੜ, ਦੌਸ,
ਔਖ ॥

ਰੋਗਣ, ਸ:—ਜਿਸ ਕੁੰਮਤ ਨੂੰ ਰੋਗ ਹੈ, ਬਿਮਾਰ,
ਮਾਂਦੀ, ਵਿੱਲੀ ॥

ਰੋਗਨ, ਪੁ:—ਬੀਧਿਆਈ, ਭੋਲ, ਅਸਥਾਬ ਚਮ-
ਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਰਿਪਾਇਆ ਪਾਣੀ (ਕਰਨਾ),
ਚਰਬੀ, ਘੋਉ ॥

ਰੋਗਨ ਸਫੇਦ } ਪੁ:—ਘੋਉ ॥
ਰੋਗਨ ਜ਼ਰਦ }

ਰੋਗਨ ਸਿਆਹ, ਪੁ:—ਮਿੱਠਾ ਜਾਂ ਕੱੜਾ ਭੋਲ ॥

ਰੋਗਨ ਗੁਲ, ਪੁ:—ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਖੁਸਬੂਦਾਰ
ਭੋਲ ॥

ਰੋਗਨ ਤੁਰਬ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਦੀ ਖੁਸਬੂਦਾਰ
ਗੋਦ ॥

ਰੋਗਨ ਬੈਜ ਤੁਰਗ, ਪੁ:—ਫੁੱਕੜੀ ਦੇ ਆੜਿਆਂ
ਦਾ ਭੋਲ ॥

ਰੋਗਨ ਮਜਮੂਆ, ਪੁ:—ਕਈਆਂ ਖੁਸਬੂਆਂ
ਵਾਲਾ ਭੋਲ ॥

ਰੋਗਨੀ, ਵਿ:—ਰੋਗਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰੋਗਨ
ਕੀਤਾ ਹੈ ॥

ਸ:—ਚੁੰਝ ਨਾਲ ਖੰਭ ਛਾਂਟਣੇ ॥

ਰੋਗਨੀ ਰੋਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਰੋਟੀ ਦੀ ਮਿੱਠੀ
ਖਸਤਾ ਰੋਟੀ ॥

ਰੋਗੀ

ਰੋਗੀ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਗ ਹੈ, ਬਿਮਾਰ, ਭਿੱਲਾ, ਮਾਂਦਾ ॥

ਰੋਚਕ, ਸ:—ਜਿਸ ਦੀ ਜ ਨਾਲ ਹੁੱਖ ਜਾਂ ਚਾਹ ਵਧੇ ॥

ਰੋਜ, ਪੁ:—ਦਿਨ, ਦਿਹਾੜੀ, ਰੋਣਾ ॥

ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਹਰ ਦਿਨ, ਦਿਹਾੜੀ ਦਾ

ਰੋਜਦਾਰ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੇ ਰੋਜਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ॥

ਰੋਜ ਨਾਮਚਾ, ਪੁ:—ਰੋਜ ਦੀਆਂ ਭੋਲੀਆਂ ਜਾਂ ਰਪੇਟ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕਿਤਾਬ, ਰੋਜ ਦੇ ਲੇਖੇ ਦੀ ਬਹੀ ॥

ਰੋਜਨਦਾਰ, ਪੁ:—ਦਿਹਾੜੀ, ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਜ਼ੂਰ ॥

ਰੋਜਨਦਾਰੀ, ਸ:—ਦਿਨ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ, ਦਿਹਾੜੀ ॥

ਰੋਜੜਾ } ਪੁ:—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਬਰਾਦਰ, ਸ ਰਾ
ਰੋਜਾ } ਦਿਨ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਰੁੱਖ ਨਾ
ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ (ਰੱਖਣਾ) ॥

ਰੋਜਾ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਫੁੱਝ ਖਾ ਕੇ ਰੋਜਾ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ॥

ਰੋਜੀ, ਸ:—ਰੋਜ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਰਿਜਕ, ਅਜੀ-ਉਕਾ, ਰੁਜਗਾਰ ॥

ਰੋਜੀਨਾ, ਪੁ:—ਰੋਜ ਦੀ ਤਲਬ, ਦਿਹਾੜੀ, ਵਜੀਵਾ, ਲੋਸ, ਪਿਨਸਣ ॥

ਰੋਜੀਨਾ ਦਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਜੀਨਾ ਮਿਲੇ, ॥

ਰੋਡ

ਰੋਡ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਰਨ, ਠੀਲਗਉ ॥

ਰੋਟ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਮੋਟੀ ਰੋਟੀ, ਮੰਨ, (ਸੁੱਖਣਾ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਵਾਲਾ) ॥

ਰੋਟਾ, ਪੁ:—ਮੋਟੀ ਭਾਰੀ ਰੋਟੀ ॥

ਰੋਟੀ, ਸ:—ਘਾਟੇ ਦੀ ਪੱਕੀ ਹੋਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਮੋਟਾ ਫੁਲਕਾ, ਮੰਨੀ, ਅੰਨ, ਅਹਾਰ, ਬਿਆਵਰ ॥

ਰੋਟੀ ਕਪੜਾ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਅਤੇ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਸਮਿਆਣ ॥

ਰੋਟੀ ਕਪੜੇ (ਲੀੜੇ) ਦਾ ਦਾਵਾ, ਪੁ:—ਆਪਣੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਛੁੱਟਤ ਰੀਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਸਮ ਉੱਤੇ ਦਾਵਾ ਕਰੇ ॥

ਰੋਟੀ ਟੁੱਕਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਟੀ ਪਛਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ॥

ਰੋਟੀ ਦੇਟੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਲਣਾ, ਬਿਆਵਰ ਕਰਨੀ ॥

ਰੋੱਠਾ, ਪੁ:—ਗੁੱਸਾ, ਰੁੱਠਲ ਦੀ ਹਾਲਤ ॥

ਰੋਡ, } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਮੁੰਨ ਕੇ ਸਵਾ
ਰੋਡ ਛੋਡ } ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ॥

ਰੋਡ ਬੰਗਲਾ, ਪੁ:—ਥਾਰਕ ਮਾਸਦਾਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਉਤਾਰੇ ਦਾ ਬੰਗਲਾ ॥

ਰੋਡਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਬਿਲਕੁਲ
ਰੋਡਾ } ਮੁੰਨਿਆ ਹੋਵੇ ॥
ਰੋਡਾ ਛੋਡਾ }

ਰੋਡੂ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬਾਲਕ ਦਾ ਸਿਰ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਰੋਣ

ਰੋਣ, ਸ:—ਰੋਣਾ, ਬਿਰਲਾਪ, ਖੇਡਣ ਵਿੱਚ ਧੌਖਾ, ਰੋਣ ॥

ਰੋਣ ਹੱਕਾ, ਵਿ:—ਰੋਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ, ਜੋ ਰੋਣ ਲੱਗੇ ॥

ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਨਾਲ ਕੁਰਲਾਉਣਾ, ਚੀਕਣਾ ਬਿਲਕਣਾ ॥

ਰੋਣਾ ਧੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਣਾ ਅਤੇ ਚੀਕਣਾ, ਤਰਲੇ ਲੇਣਾ ॥

ਰੋਣਾ ਪਿੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੋਣਾ, ਬਿਰਲਾਪ ਜੋ ਵਰਿਆਂਦ ਕਰਨਾ ॥

ਰੋਣੇ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਦੁਖੜੇ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣਾ ॥

ਰੋਣੀ, ਵਿ:—ਰੋਣ ਵਾਲੀ, ਉਦਾਸ, ਖੇਡ, ਵਿੱਚ ਧੌਖੇਥਾਜ ॥

ਰੋਣੀ ਸ਼ਕਲ } ਸ:—ਜਿਸ ਦਾ ਚੇਹਰਾ ਉਦਾਸ
ਰੋਣੀ ਛੇਡ } ਹੈ ॥

ਰੋਂਦੂ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਣ ਦੀ ਵਾਲੀ ਹੈ ॥

ਰਪਣਾ (ਨਾ), ਪੁ:—ਰੁੜਮਾਈ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕੁੜੀ ਦਾ ਪੇਉ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਘਲੇ (ਸੱਤ ਵਹਾਰੇ ਆਦਿਕ) ਸ:—ਮੰਗਣੀ-(ਪਿੱਲੀ) ॥

ਰੋਬਕਾਰ, ਅਵ:—ਸਮੁੱਚੇ, ਅੱਗੇ ॥

ਸ:—ਸਰਕਾਰੀ ਜਿਠੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ॥

ਰੋਬਕਾਰੀ, ਸ:—ਹਾਜ਼ਰੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰ ਰਵਾਈ ॥

ਰੋਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੂਟਾ ਲਾਉਣਾ, ਥੀ ਪਾਉਣਾ ॥

ਰੋਹੜ

ਰੋਬਰੋ, ਅਵ:—ਮੂੰਹ ਸਾਮੁਣੇ, ਅੱਗੇ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਰੋਮ, ਪੁ:—'ਰੁਆ' ਦੇਖੋ ॥

ਰੋਲ, ਪੁ:—ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜੋ ਧੌਖਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਰਲਾ ॥

ਸ:—ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੁਆਂ ਆਇਕ ਕੱਢਣੀਆਂ (ਦੇਠੀ, ਪਾਉਣੀ) ॥

ਰੋਲ ਸਿੱਟਣਾ }
ਰੋਲ ਦੇਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਰੋਲਣਾ' ਦੇਖੋ ॥
ਰੋਲ ਲੈਣਾ }

ਰੋਲਣ (ਨ), ਸ:—ਫਰੋਬਣ, ਧੌਖਾ, ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਤੀਸਰ ॥

ਰਲਣਾ, (ਨਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਫੋਟਣਾ, ਚਗਣਾ, ਵੱਸ ਕਰਨਾ, ਹਰਾਉਣਾ ॥

ਰੋਲਰ, ਪੁ:—ਸੜਕ ਕੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਇੰਜਣ ਜਾਂ ਵੇਲਣਾ ॥

ਰੋਲਾ, ਪੁ: } ਇੱਕ ਲਾਲ ਪੁਸ਼ਾ ਟਿੱਕਾ ਲਾਉਣ
ਰੋਲੀ, ਸ: } ਵਾਲਾ, ਇਕ ਢੰਦ ॥

ਰੋੜ, ਪੁ:—ਰੜਾ, ਕਰੜਾ ਦਾਣਾ ॥

ਰੋੜ੍ਹ, ਪੁ:—ਵਾਹਣ, ਬਹਾਉ, ਨਦੀ ਦਾ ਸੁੱਕਾ ਬੱਲਾ ॥

ਰੋੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੁੱਠਾ, ਵਗਾਉਣਾ, ਰੋੜ੍ਹਣਾ, ਵਿਗਾੜਣਾ, ਨਾਸ ਕਰਨਾ ॥

ਰੋੜ੍ਹੇ, ਵਿ:—ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਰਿੜ੍ਹੇ (ਗੱਡੀ ਆਦਿਕ), ਰੋੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ॥

ਰੋੜਾ

ਲਸੈਸ

ਰੋੜਾ, ਪੁ:—ਬੁਨੇ ਦੀ ਨਿਗਰ ਤਲੀ, ਕੰਢਰ, ਪੱਥਰ
ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਾ ਫੋਟਾ, ਕੁਝ ਥਾਂ ਥਾਂ, ਗੁੜ ਦਾ
ਫਲ, ਭੰਗੇ ਦੇ ਪੈਰ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਗ,
ਅਰੋੜਾ ॥

ਰੋੜੀ, ਸ:—ਰੋੜਿਆਂ ਦਾ ਕੱਠ, ਕੱਢ, ਗੁੜ ਦੀ
ਤਲੀ, ਕੱਚੀ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਅਮਾਰਤ, ਵਿੱਥਾ,
ਗੁੜ, ਅਰੋੜੀ ॥

ਰੋੜੇ, ਪ: (ਬਹੁ:)—ਕੁਝ ਦੇ ਮਰੂਏ, ਅਰੋੜੇ ॥

ਰੋ, ਪੁ:—ਪਹਾੜੀ ਨਾਲਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੁੱਕੀ
ਤਹ, ਵਹਿਣ, ਖਿਆਲ, ਦਲੀਲ ॥

ਰੋਸ } ਸ:—ਗਾਹ, ਰੀਤ, ਬਾਗ ਦੇ ਚਿਰਲਾ
ਰੋਸ } ਰਸਤਾ, ਫੱਤ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਣ
ਰੋਸ } ਵਾਲਾ ਬੜਾ, ਸ਼ਾਹ ਨਸ਼ੀਨ, ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ
ਰੁੱਖ ॥

ਰੋਸਲੀ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਮਿੱਟੀ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ ॥

ਰੋਗ, ਪੁ:—ਰੋਗਵਾਹ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਠਾਜ ॥

ਰੋਣ, ਪੁ:—'ਗਾਹੁਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਸ:—ਖੋਤ ਚਿਰਲਾ ਖੁੰਡਣ, ਦਲਦਲ ॥

ਰੋਣਕ, ਸ:—ਸੱਭਾ, ਰਮਕ, ਭੜਕ, ਬਹੁਤ ਵੇਸ਼,
ਅਥਾਵਾਨੀ ॥

ਰੋਣਕੀ } ਵਿ: ਪੁ:—ਰੋਣਕ ਵਾਲਾ, ਮੌਜੀ,
ਰੋਣਕੀਆ } ਹਸਮੁਖ ॥

ਰੋਣਾ, ਪੁ:—ਘੜਿਆਲ, ਦਾ ਰੋਣਾ ॥

ਰੋਣਾ ਭੋਣਾ, ਪੁ:—ਛੱਟਾ ਬਾਲਕ, ਨੀਂਗਰ ॥

ਰੋਣੀ, ਸ:—ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਖੋਤ ਨੂੰ
ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ॥

ਰੋਂਦ, ਸ:—ਪਹਿਰੇ ਦਾ ਚੱਕਰ, ਪਾਹਗਾ ਦੇਣ
ਵਾਲਾ, ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਰੋਂਦਾ, ਪੁ:—ਕਥਰ, ਖਾਨਗਾਹ, ਤੰਦੀ ॥

ਰੋਲ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜਾਤ ਜਿਸ ਦੇ ਆਦਮੀ ਥਾਂ ਥਾਂ
ਵਿਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੰਗਣਾ, ਹਕੀਮੀ
ਅਤੇ ਠੱਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ॥

ਰੋਲਾ, ਪੁ:—ਸ਼ੌਰ, ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਅਵਾਜ, ਤੰਡ,
ਉਪਦਰ, ਹੱਲੜ ॥

ਰੋਲਿਆਣੀ, ਮ:—ਰੋਲ ਜਾਤ ਦੀ ਭੀਮਤ ॥

ਰੋਲੀ, ਸ:—'ਰੋਲੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਪਹਾੜੀ ਰੁੱਖ ॥

ਰੋੜ, ਸ:—ਪੱਧਰਾ ਮਦਾਨ ਜਿੱਥੇ ਚਰਿਆਉਲ ਨਾਂ
ਹੋਵੇ ॥

ਲ

ਲ, ਪੁ:—ਗਰਮੁਖੀ ਪੀੜੀ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀਵਾਂ ਅੱਖਰ
ਲਲਾ ॥

ਲਊ, ਪੁ:—ਗਜਾ ਰਾਮ ਰੰਦੂ ਜਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਰੂ,
ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਰੁੱਖ ॥

ਲਈ, ਅਵ:—ਵਾਸਤੇ, ਖਾਤਰ, ਸਦਕਾ, ਕਰਕੇ ॥

ਲਸ, ਸ:—ਲੇਸ, ਜਮਾਉ, ਲੇਸਲੀ ਰੀਜ, ਨਿਆਈਂ
ਦੀ ਧਰਤੀ ॥

ਲਸੈਸ, ਪੁ:—ਹੁਕਮ, ਫਰਮਾਣ, ਸਨਦ, ਖਾਸ
ਰੀਜ, ਵੇਚਣ ਦੇ ਅਖੀਰਿਆਰ ਦੀ ਲਿਖਤ ॥

ਲੱਸ

ਲੱਸ, ਸ:—'ਲਾਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਸਕ, ਪ:—ਚਮਕ, ਬਿਜਲ, ਬਿਜਲੀ ਦਾ
ਚਮਕਾਰਾ ॥

ਲਸਕਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਣਾ, ਬਿਜਲੀ ਦਾ
ਚਾਨਣ ਹੋਣਾ ॥

ਲਸਕਰ, ਪੁ:—ਵੱਜ, ਸੈਣਾ, ਬਹੁਤ ਆਦਮੀਆਂ
ਦਾ ਕੱਠ ॥

ਲਾਂ ਲਸਕਰ, ਪੁ:—ਤੋਰਾ, ਤੋਰੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਲਸਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਮਕਾਉਣਾ, ਚਲਾਉਣਾ
ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਲਸਕਾਰ } ਪੁ:—'ਲਸਕ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਸਕਾਰਾ }

ਲਸਟਕਾ, ਸ:—ਸੋਟੀ, ਖਾਂਗ, ਲਾਠੀ ॥

ਲਸਟ ਪਸਟ } ਪੁ:—ਨਿੱਕ ਸੁੱਢ, ਚੀਜ਼
ਲਸਟਮ ਪਸਟਮ } ਵਸਤ, ਸਮਿਆਨ ॥

ਲਸਣ, ਪੁ:—ਗੰਢੇ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੂਟਾ,
ਸ਼ੰਮ, ਸੁਰਤੀ, ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਥਾਲਾ ਦਾਗ ॥

ਲਸਣੀਆ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਥਾਲੇ
ਦਾਗ ਹੋਣ ॥

ਲਸ ਲਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿਪ ਚਿਪ ਕਰਨਾ ॥

ਲਸ ਲਸੀ, ਵਿ:—ਚਿਪਚਿਪਾ, ਲੇਸ ਦਾਰ ॥

ਲੱਸੀ, ਪੁ:—ਮਸੀਠ ਦਾ ਰੀਗਿਆ ਹੋਯਾ ਕਪੜਾ,
ਸਾਫ਼ ॥

ਲਹਿੰਗਾ

ਲਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਭ ਮਲਾਉਣਾ ॥

ਲਸਾਈ, ਸ:—ਵਿੱਭ ਮਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਲੱਸੀ, ਸ:—ਛਾਹ, ਦਹੀਂ ਨੂੰ ਰਿੜਕ ਕੇ ਪਾਣੀ
ਪਾਇਆ ਹੋਯਾ, ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਪਾਯਾ
ਹੋਇਆ ॥

ਲੱਚੀ ਲੱਸੀ, ਸ:—ਠੰਡੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ
ਪਾਯਾ ਹੋਯਾ ॥

ਪੱਕੀ ਲੱਸੀ, ਸ:—ਛਾਹ, ਦਹੀਂ ਦੀ ਲੱਸੀ ॥

ਲਸੁਹੜਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਲੇਸ
ਲਸੁਹੜਾ } ਦਾਰ ਫਲ ॥

ਲਸੁਹੜੀ } ਸ:—ਲਸੁਹੜੇ ਵਰਗਾ ਫਲ ਅਤੇ
ਲਸੁਹੜੀ } ਰੁੱਖ ਪਰ ਜੋੜਾ ॥

ਲਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਲਹਿਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਹਾ, ਪੁ:—ਤਾਪ ਦਾ ਲਹ ਜਾਣ, ਲਾਹਾ ॥

ਲਹਾਉ, ਪੁ:—ਲਹਾ, ਲਹਣ ਜਾਂ ਉਤਰਨ ਦਾ ਕੰਮ
ਜਾਂ ਹਾਲਤ ॥

ਲਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ
ਉਤਰਵਾਉਣਾ ॥

ਲਹਾਈ, ਸ:—ਉਤਰਾਈ, ਲਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਲਹਿਕ, ਸ:—ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਹਿਲਣਾ (ਅਨਾਜ ਜਾਂ
ਘਾਹ ਦਾ) ॥

ਲਹਿੰਗਾ, ਪੁ:—ਤੇਰ ਦਾ ਜਨਾਨਾ ਕਪੜਾ, ਚੰਗੀ
ਘਗਰੀ ॥

ਲਹਿਣ

ਲਹਿਣ, ਪੁ:—ਭਬਕੇ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਹਦ ॥

ਲਹਿਣਦਾਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਰਕਮ ਲਹਿਣੀ ਹੋਵੇ ॥

ਲਹਿਣਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਪਰਾਲਭਤ ॥

ਲਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉਤਰਨਾ, ਹੋਠਾਂ ਆਉਣਾ, ਭਾਰ ਉਤਰਨਾ, (ਸੂਰਜ) ਅਸਤ ਹੋਣਾ, (ਦਿਨ) ਮੁੱਕਣਾ, (ਕਰਜ) ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ, (ਬੁਖਾਰ) ਨਾਂ ਰਹਿਣਾ, (ਸਰੀਰ ਦਾ ਜੋਰ) ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲਣਾ, (ਦਿੱਤਾ ਹੋਯਾ ਕਰਜ) ਲੈਣਾ, ਉਗਰਾਹੁਣਾ ॥

ਲਹਿਣੀਏ ਦੇਣੀਏ ਦਾ ਸਰਬੋਪ, ਪੁ:—ਆਪਣੀ ਪਰਾਲਭਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਲਹਿਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ॥

ਲਹਿਣੇ ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਲਹਿਣ ਦਾਰ ਵੇਖੋ, ਸਾਹ ॥

ਲਹਿਣਾਇਤੀ, ਪੁ:—ਲਹਿਣਦਾਰ ਵੇਖੋ ॥

ਲਹਿਦ, ਸ:—ਕਬਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਫੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਥ ਰਖਦੇ ਹਨ ॥

ਲਹਿਦਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਸੂਰਜ ਲਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪੱਛਮ, ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ ਦਾ ਪੱਛਮੀ ਹਿੱਸਾ ॥

ਲਹਿਰ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਉਛਾਲਾ, ਤਰੰਗ, ਮੋਜਾ, ਜੇਬ, ਭਰਮ, ਪੀੜ, ਸੱਪ ਆਦਿਕ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਅਸਰ, ਰੋਗ ਦਾ ਜੋਰ, ਠੰਡ, ਕੱਕਰ, ਲਹਿਰ ਵਰਗੀ ਧਾਰੀ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮਿਲਤੀ ॥

ਲਹਿ ਲਹਾਉਣਾ

ਲਹਿਰ ਉੱਠਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋਸ਼ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਅਨੰਦ ਵਿੱਚ ਮਗਣ ਹੋਣਾ ॥

ਲਹਿਰ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਖੀ ਹੋਣਾ, ਵਧਣਾ, ਫੁੱਲਣਾ ॥

ਲਹਿਰ ਪੈਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਰਵੀ ਪੀੜ ਹੋਣੀ ॥

ਲਹਿਰ ਬਹਿਰ, ਸ:—ਸੁਖ, ਦੌਲਤ, ਬੁਝਾਇਰ, ਵੀਧਾ ॥

ਲਹਿਰਾਂ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਾਣੀ ਦਾ ਜੋਰ ਨਾਲ ਉਛਲਣਾ ॥

ਲਹਿਰਣ, ਸ:—ਮੌਜਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰੀਸਤ ॥

ਲਹਿਰਾ, ਪੁ:—ਦੌਲਤ, ਅਭਾਮ, ਖੁਸ਼ੀ, ਮੌਜ, ਵਾਜਾ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਜੰਗ ॥

ਲਹਿਰਾਉ, ਪੁ:—ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਫੈਲ ਕੇ ਚੁਕ ਜਾਣਾ, ਘਟਾ ਆਉਣੀ ॥

ਲਹਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹਿਲਣਾ (ਘਾਹ ਆਦਿਕ ਦਾ) ॥

ਲਹਿਰੀ, ਪੁ:—ਵਿ:—ਮੌਜਾਂ ਮਾਨਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਸੁਖ ਭੁੰਗੇ, ਮੌਜੀ ॥

ਲਹਿਰੀਆ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਹਿਰਾਵੇ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲਹਿਰਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਹੋਣ (ਕਪੜਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਲਹਿ ਲਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਹਿਰਾਉਣ, ਹਰਾ ਭਰਾ ਹੋਣਾ, ਵਲ ਖਾਇਆ ਜਾਣਾ (ਸੱਪ ਵਾਬਰ) ॥

ਲਹਿਲਹਾਰ

ਲਹਿਲਹਾਰ, ਸਃ—ਖੇਤ ਵਿਚ ਖੜੇ ਅਨਾਜ ਦਾ
ਵਾਉ ਨਾਲ ਹਿੱਲਣਾ ॥

ਲਹਿ ਲਹਿ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਲਹਿਲਹਾਰਿਣਾ’
ਵੇਖੋ ॥

ਲਹਿਲੋਟ, ਵਿ:—ਜੇ ਵਿੱਥੇ ਥਾਹਰਾ ਖਰਚ ਕਰੇ,
ਉਗਊ, ਜਿਸ ਦੇ ਹਸਦੇ ਹਸਦੇ ਵਿੱਥ ਵਿਚ
ਵਲ ਪੈਣ ॥

ਲਹੁਕਾ, ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਨਿੱਕਾ (ਪੁੱਤ੍ਰ, ਭਰਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਲਹੁਡਾ, ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਨਿੱਕਾ (ਮੂੰਡਾ, ਵੱਡਾ),
ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਰੜੇ ॥

ਲਹੁਡਾ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਦਿਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਘਹਿਰ
ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਵੇਲਾ ॥

ਲਹੁ, ਪੁ:—ਰੱਤ, ਖੂਨ, ਰਗ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨ ਵਾਲਾ
ਲਾਲ ਪਾਣੀ ॥

ਲਹੁ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਲਹੁ
ਥਾਹਰ ਜਾਣਾ ॥

ਲਹੁ ਸੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਭਰ ਜਾਣਾ, ਲਿਸੇ
ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਲਹੁ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਲਹੁ
ਨਿਕਲਣ ਦੇਣਾ ॥

ਲਹੁ ਫੁਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਗ ਕਟਾਕੇ ਲਹੁ ਕਢਾ-
ਉਣਾ ॥

ਲਹੁ ਬੁੱਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਘ ਵਿੱਚੋਂ ਲਹੁ ਮੂੰਹ ਦੇ
ਗੁਹ ਕੱਢਣਾ ॥

ਲਹੌਲ

ਲਹੁ ਦਾ ਤਿਹਾਸਾ } ਵਿ:—ਜੋ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੇ,
ਲਹੁ ਦਾ ਪਿਆਸਾ } ਚੁੱਕਾ ਵੇਰੀ ॥

ਲਹੁ ਦਾ ਵਗਾੜ, ਪੁ:—ਲਹੁ ਦਾ ਗੰਦਾ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਲਹੁ ਨਾਲ ਦੱਬ ਡਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੂਨ ਕਰਨਾ,
ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਲੜਾਈ ਕਰਨੀ, ਨਿਰਦਈ
ਹੋਣਾ ॥

ਲਹੁ ਪੰਘਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣਾ ਸਰਬੰਧੀ ਵੇਖ
ਕੇ ਮੋਹ ਅੰਦਰੋਂ ਉੱਠਣਾ ॥

ਲਹੁ ਪਾਣੀ ਇੱਕ ਹੋਣਾ (ਕਰ ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—
ਬਹੁਤ ਮੋਹਨਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ,
ਪਰਸੇਉ ਆ ਜਾਣਾ ॥

ਲਹੁ ਪੀਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਖ ਦੇਣਾ, ਬਹੁਤ ਖਪਾ-
ਉਣਾ ॥

ਲਹੁ ਲੁਹਾਕ } ਵਿ:—ਲਹੁ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਂ
ਲਹੁ ਲੁਹਾਣ } ਲਿਥਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਲਹੁੜਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਦੂਜੇ ਦੇ ਆਸਰੇ ਰਹੇ,
ਕਮੀਨਾ, ਐੜ ॥

ਲਹੌਰ, ਪੁ:—ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਧਾਣੀ, ਮਸਹੂਰ
ਸਹਿਰ ॥

ਲਹੌਰੀ, ਵਿ:—ਲਹੌਰ ਦਾ, ਲਹੌਰ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ॥

ਲਹੌਰੀਆ, ਪੁ:—ਲਹੌਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ॥

ਲਹੌਲ, ਪੁ:—ਬਚਾਉ, ਸਤਾਫ਼ ਤੋਂ ਪਨਾਹ
ਮੰਗਣ ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਲਹੋਲ ਪੜ੍ਹਣਾ

ਲਹੋਲ ਪੜ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਿੰਨ ਭੁਤ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਗਿਲਾਨੀ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ 'ਲਾ ਹੋਲ ਵਲਾ ਕੁੰਦਰ ਬਿੱਲਾ ਬਿੱਲਾ-ਹਿ' ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਸਮਰਥ ਜਾਂ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ॥

ਲੱਕ, ਪੁ:—ਕਮਰ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਵਿਚਲਾ ਹਿੱਸਾ ॥

ਲੱਕ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮੇ ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਕ ਕੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣਾ' ਦੇਖੋ ॥

ਲੱਕ ਕੁੱਝਾ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭਾਰ ਜਾਂ ਬੁਢੇਪੇ ਕਰਕੇ ਪਿੱਠ ਬੁਕ ਜਾਣੀ ॥

ਲੱਕ ਖੋਲਣਾ (ਖੋਲ ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰੀ ਆਦਿਕ ਲਾਹ ਕੇ ਦਮ ਲੈਣਾ ॥

ਲੱਕ ਦੁੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੌਸਲਾ ਨੀ ਰਹਿਣਾ, ਸੰਜਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਪੁਰੁ ਆਦਿਕ ਦੇ ਮਰਨ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰ ਧੋ ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਕ ਦੁੱਟਿਆ ਹੋਯਾ, ਵਿ:—ਭੁੱਖਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ॥

ਲੱਕ ਫੜ ਕੇ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਕ ਫੜ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਕ ਫੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ, ਮੱਦਰ ਕਰਨਾ ॥

ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੱਕੀ ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ, ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹਿੰਮਤ ਜਾਂ ਹੌਸਲਾ ਕਰਨਾ (ਲੱਕ ਬੰਧਾ ਅਰੋੜਿਆਂ, ਮੁੰਨਾ ਕੱਚ ਭਹੋਰ = ਜਦ ਅਰੋੜਿਆਂ ਨੇ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਭਹੋਰ ਮੁਪਤਾਨੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਜਾਪਣ ਲੱਗਾ) ॥

ਲਕੀਰ

ਲੱਕ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਕ ਦੁਖਣਾ, ਲੱਕ ਰਹਿ ਜਾਣਾ } ਝੋਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਕ ਲੱਕ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੀਭ ਠਾਲ ਪੀਲ ਦੀ ਅਵਾਜ ਕੱਢਣੀ ॥ ਲੱਕਣਾ

ਲੱਕਵਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੋਗ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੂੰਹ ਭੋ ਜਾਣਾ ਹੋ ॥

ਲੱਕੜ, ਸ:—ਕਾਠ, ਗੋਲੀ, ਲਾਠੀ, ਝਾਂਗ ॥

ਲੱਕੜ ਹਾਰਾ, ਪੁ:—ਜੋ ਲੱਕੜੀ ਦੇਰੇ ਜਾਂ ਕੱਟੇ ॥

ਲੱਕੜ ਮੰਡੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਲੱਕੜੀ ਵਿਕਣ ॥

ਲੱਕੜ ਬੱਗਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ ॥

ਲੱਕੜਾ, ਪੁ:—ਵੱਡੀ ਲੱਕੜ, ਗੋਲੀ, ਲੰਮੀ ਝਾਂਗ ॥

ਲੱਕੜਾਕੜ, ਸ:—ਲਕੜੀਆਂ ਦਾ ਢੇਰ, ਖੜੀਆਂ ਸਤੀਰੀਆਂ ॥

ਲਕੜੀ } ਸ:—ਲੱਕੜ, ਕਾਠ, ਥਾਲਣ, ਗਭਕਾ ॥ ਲੱਕੜੀ

ਲੱਕੜੀ ਦੇਡਣੀ } 'ਗਭਕਾ' ਦੇਖੋ ॥ ਲੱਕੜੀ ਬਾਜ (ਜੀ)

ਲੱਕਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕਬੂਤਰ, ਲੱਕ ॥

ਲਕਾ ਤੁਕਾ, ਪੁ:—ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ, ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਚੀਜ਼ ॥

ਲਕਾਰ } ਸ:—ਲੀਕ, ਲੰਮਾ ਨਿਸ਼ਾਣ, ਧਾਰੀ, ਲਕੀਰ } ਧਾਲ, ਰੇਖਾ ॥

ਲੱਕ

ਲੱਕ, ਪੁ:—'ਲੱਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਕੇ, ਪੁ:—(ਬਹੁ:), ਲੱਕ ਦੇ ਰਤਾ ਕੁ ਉੱਪਰਲੇ ਪੱਸੇ ॥

ਲੱਖ, ਵਿ:—ਸੌ ਹਜ਼ਾਰ, ਅਨਗਿਣਤ ॥

ਲੱਖ ਦਾਤਾ }
ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਦਾਤਾ } ਪੁ:—ਸਖੀ ਸਰਵਰ ॥

ਲੱਖ ਪਤ }
ਲੱਖ ਪਤੀ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਕੋਲ ਲੱਖ ਰੁਪਯਾ ਹੋਵੇ,
ਬੜਾ ਧਨੀ ॥

ਲੱਖ ਬਾਗਾਂ ਸਿੰਹ (ਘ), ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ
ਬਾਗ ਜਾਂਦੀ ਰਹੇ ॥

ਲੱਖ ਲੁੱਟ, ਪੁ:—ਜੋ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਯੇ ਖਰਚੇ,
ਉਭਾਉ ॥

ਲੱਖਣ, ਪੁ:—'ਲੱਛਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖਣਾ, ਵੱਖਣਾ, ਸਮਝਣਾ ॥

ਲੱਖਮੀ, ਸ:—'ਲੱਛਮੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਖਯਾ, ਵਿ:—ਸੋਹਣਾ ਅਤੇ ਬਖ਼ਤਵਰ ॥

ਲਖਵੱਯਾ, ਪੁ:—ਲਖਣ ਵਾਲਾ, ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ,
ਜੋ ਮੁਰਤੀ ਖਿੱਚੇ ॥

ਲਖਾਉ, ਪੁ:—ਹੱਠ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਹੀ
ਸੁੱਝ ਜਾਣਾ ॥

ਲਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਝਾਉਣਾ, ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਣਾ,
ਸੁਝਾਉਣਾ, ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਮੁਰਤੀ ਖਿਚਾਉਣਾ ॥

ਲੰਗ ਸੂਰ

ਲਖਾਈ, ਸ:—ਲਿਖਾਈ ਜਾਂ ਲੰਘਾਈ ॥

ਲਖਾਰੀ, ਪ:—ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ, ਮੁਰਤੀ ਖਿੱਚਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਲੱਖੀ }
ਲੱਖੂ } ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਲੱਖ ਰੁਪਯਾ
ਹੋਵੇ ॥

ਲਖੁਆ, ਪੁ:—'ਲਖਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਖੇਰਾ, ਪੁ:—ਲਾਖ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ॥

ਲਖੋਟਾ, ਸ:—ਲਾਖ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਹਦ, ਰੰਗਣ
ਦਾ ਮਸਾਲਾ ॥

ਲਖੋਟੀ, ਸ:—ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਅਸਥਾਥ ਉੱਤੇ ਬੂਟੇ
ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਰੋਗਨੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿੱਚਣ
ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਲਖੋਤੀ, ਸ:—ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਲਖੋਰੀ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਭੂਰੇ ਵੰਗ ਦਾ (ਘੋੜਾ) ॥

ਲਗ, ਸ:—ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਨਿਸ਼ਾਣ
(੧੧ ਆਦਿਕ), ਮਾਤ੍ਰਾ ॥
ਅਵ:—ਤੱਕ, ਤਾਈ, ਸਾਮੁਣੇ ॥

ਲਗ ਭਗ, ਵਿ:, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਨੇੜੇ, ਲਾਗੇ,
ਬਰਾਬਰ ਬਰਾਬਰ ॥

ਲੰਗ, ਸ:—ਉੱਚੀ ਕੰਧ (ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ), ਵੇਰ,
ਲੰਗਾ ਹੋਣਾ, ਲੰਗਾ ॥

ਲੰਕ ਸੂਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਬੂਟੇ ਦੀ ਹਉ ਬੋਰ
ਲੱਗਦੇ ਹਨ ॥

ਲੰਗਮਾਰਨਾ

ਲੰਗਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਗੜਾ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ॥

ਲਗਣ, ਸ:—ਪਿਆਰ, ਚਾਹ, ਪ੍ਰੀਤ, ਮੋਹ, ਮਨੋ-
ਰਥ ॥

ਲਗਣ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਸ਼ਕ ਹੋਣਾ, ਮੋਹ
ਪੈਣਾ ॥

ਲੱਗਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਦਰਭੀਣਾ, ਲਿਖਿਆ
ਲੱਗ ਜਾਣਾ } ਜਾਣਾ, ਛੋਹਣਾ, ਮਿਲਣਾ, ਜੁੜਨਾ,
ਸਾਕ ਸਰਬੰਧ ਹੋਣਾ, ਸਾਂਝ ਹੋਣੀ,
ਚੰਬੜਨਾ, ਨਾਲ ਨੱਥਿਆ ਜਾਣਾ, ਅਪੋੜਨਾ,
ਮਿਰਨਾ, ਦਿੱਸਣਾ, ਖਰਚ ਹੋਣਾ, ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਚੁੱਝਣਾ, ਟੱਕਰਨਾ ॥

ਅਸਬਾਬ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਬ ਚੀਜਾਂ ਬਹੁ
ਸਿਰ ਚੱਖੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ॥

ਅੱਖ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੌਂ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਗ ਲੱਗਣੀ, ਸ:—ਜਲਣ ਲਗ ਪੈਣਾ, ਗੁੱਸੇ
ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਅੱਛਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਹੋਣਾ, ਮਨ ਨੂੰ
ਭਾਉਣਾ ॥

ਅੱਛਾ ਲੱਗਾ ! ਵਿਸਮਯ—ਚੰਗੀ ਭਰਾਂ ਵੱਜਾ !

ਅੱਛੇ ਥਾਂ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਠੀਕ ਭਰਾਂ ਵਰ-
ਤਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਅੱਖੇ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ
ਮੰਨ ਲੈਣਾ ॥

ਅੱੜ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੀਂਚ ਠਾਂ ਪੈਣਾ ॥

ਸਾਕ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਬੰਧੀ ਹੋਣਾ ॥

ਦਿਲ ਨੂੰ ਗੱਲ ਲੱਗਣੀ

ਕਹਿਣ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ
ਹੋਣਾ ॥

ਕੰਮ ਨੂੰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ
ਰੁੱਝ ਜਾਣਾ ॥

ਕੁਛ (ਕੁਝ) ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਬੰਧ ਜਾਂ
ਸਾਂਝ ਹੋਣੀ ॥

ਖਟਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੱਟਾ ਜਾਂ ਬੁਰਾ ਸੁਆਦ
ਆਉਣਾ ॥

ਘੁਟ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਕੜੀ ਨੂੰ ਕੀੜੇ (ਘੁਟ)
ਨੇ ਖਾ ਜਾਣਾ ॥

ਜਹਾਜ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਹਾਜ ਦਾ ਕੰਢੇ ਦੇ
ਲੱਗੇ ਬੰਝਣਾ, ਕੰਮ ਸਰਨਾ ॥

ਜੀ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ,
ਪਰਚਣਾ, ਆਸ਼ਕ ਹੋਣਾ ॥

ਟਿਕਸ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸੂਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਚੁੰਮੇ
ਪੈ ਜਾਣਾ ॥

ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਦਾਲ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਉੱਤੇ ਰੜ੍ਹੇ ਹੋਏ
ਦੋਚਕੇ ਵਿਚ ਦਾਲ ਸੜ ਜਾਣੀ ॥

ਦਾ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਾਹ ਵਿੱਚ ਘਾਤ
ਲਾ ਕੇ ਪੈ ਰਹਿਣਾ ॥

ਦਿਲ ਨੂੰ ਗੱਲ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਦਾ ਮਨ ਤੇ
ਅਸਰ ਹੋਣਾ ॥

ਦੁਆ ਲੱਗਣੀ

ਦੁਆ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਆ ਤੋਂ ਬਾਇਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਨਾਂ ਲੱਗਣਾ (ਕਿਸੇ ਦੇ) ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਠੀ ਉਸ
ਗਣੀ (ਕਿਸੇ ਨੂੰ) ॥

ਪਾਲਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਠੰਡ ਮਲੂਮ ਹੋਣੀ ॥

ਪਿੱਠ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਸਤੀ ਵਿੱਚ ਝਗੜਾ ਪੈਣਾ,
ਥਿਸੇ ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਰਗੜ ਨਾਲ ਜ਼ੱਲੀ ਜਾਣੀ ॥

ਫਲ ਫੁੱਲ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੱਖ ਦੇ ਫਲ ਉਗਣੇ
ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਨਿਕਲਣੇ ॥

ਫਲ ਲੱਗ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਫਲ ਖਰਾਬ ਹੋ
ਫਲ ਲੱਗਣਾ } ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਨਿਕਲਣਾ ॥

ਖਜ਼ਾਰ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਕਾਸ ਮਾਲ ਬਾਹਰ
ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ॥

ਬੁਟਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੂਟੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਚੌਰ ਜੰਗੀ
ਜੀਵ ਦੀ ਜੜ ਕੰਮ ਹੋਣੀ, ਕੁੜਮਾਈ ਜਾਂ
ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ, ਪੁਤ੍ਰ ਜੰਮਣਾ ॥

ਭਾਗ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਹੋਣੀ,
ਧਨ ਤੇ ਉਲਾਹ ਹੋਣੀ ॥

ਮਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਗ ਮਾਲ ਵਿਕ
ਜਾਣਾ ॥

ਮਿਰਚਾਂ ਲੱਗਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਹੁੱਸੇ ਜਾਂ
ਸੋਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ॥

ਲੱਗ ਲਬੇੜ

ਦੁਪੱਯਾ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੁਪੱਯਾ ਖਰਚ ਹੋਣਾ,
ਬਿਆਜੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਬੁਖਾਰ ਵਿੱਚ
ਖਪ ਜਾਣਾ ॥

ਲੀਕ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲੰਕ ਜਾਂ ਦੋਸ ਲੱਗਣਾ ॥

ਲੰਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਗੜਿਆਂ ਵਾਂਗਰ ਝੁਰਨਾ,
ਲੰਗੜਾਉਣਾ ॥

ਲਗਦੇ ਹੋਥ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—(ਇੱਕ ਕੰਮ ਦੇ) ਨਾਲ
ਹੀ (ਦੂਜਾ) ॥

ਲਗਨ, ਪੁ:—ਜੋਤਸੀ ਦਿਨ ਦੇ ਜੋ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ੧੨
ਹਿੱਸੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ,
ਮਹੁਰਤ, ਰਾਸ, ਸੁਭ ਸਮਾ, ਸਾਹੇ ਚਿੱਠੀ
ਨਾਲ ਜੋ ਕਪੜਾ ਲੱਭਾ ਜੁਆਈ ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ
ਹਨ, ਤਾਂਥੇ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਲਗਰ, ਸ:—ਬੇਰੀ ਆਦਿਕ ਰੁੱਖ ਦੀਆਂ ਨਰਮ
ਭਲੀਆਂ ॥

ਲਗਰ ਵਰਗਾ (ਗੀ) } ਵਿ:—ਪਤਲਾ (ਲੀ)
ਲਗਰ ਵਾਂਗੂ } ਸੋਹਣਾ (ਲੀ) ਤੇ ਲੰਮੇ
ਕੱਟੇ ਦੀ (ਦੀ) ॥

ਲੰਗਰ, ਪੁ:—ਰਸੋਈ, ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਰਸੋਈ, ਸਦਾ
ਵਰਤ, ਅੰਨ, ਭੋਜਨ, ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜਹਾਜ਼
ਨੂੰ ਠਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ॥

ਲੰਗਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਜੋ ਆਵੇ ਉਸ
ਲੰਗਰ ਲਾਉਣਾ } ਨੂੰ ਧਰਮ ਆਰਥ
ਲੰਗਰ ਵੰਡਣਾ } ਪਰਸਾਦ ਛਕਾਉਣਾ ॥

ਲੰਗਰੀ, ਸ:—ਟੋਰੀ, ਕੁੰਡੀ ॥

ਲੱਗ ਲਬੇੜ, ਪੁ: ਸ:—ਜੋ ਕੁਝ ਭਾਏ ਨੂੰ
ਲਿਖਤਿਆ ਰਹੇ, ਰਹਿੰਦੇ ਖੁੰਹਦੇ ॥

ਲਗੜ

ਲੰਘਾਉਣਾ

ਲਗੜ, ਪੁ:—ਲਿੰਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਿਕਾਰੀ ਜਨੌਰ
ਬਾਜ਼ ਵਰਗਾ ॥

ਲੰਗੜਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਲੱਤ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
ਕੰਮ ਨਾਂ ਦੇਵੇ, ਲੁਲਾ ॥

ਲੰਗੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਗੜਿਆਂ ਵਾਕਰ ਵਰਨਾ ॥

ਲੱਗਾ, ਵਿ:—ਲਗਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਮੁਕੱਦਰ ॥

ਲੰਗਾ, ਵਿ:—‘ਲੰਗੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੰਗੇ ਡੰਗ, ਵਿ:—ਜੇਹੜਾ ਪਸ਼ੂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੋ
ਦਾਰ ਦੁੱਧ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਦੂਏ ਦਿਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ॥

ਲਗਾਉ, ਪੁ:—ਪਹੁੰਚ, ਰੁਹਾਬ, ਸਾਂਝ, ਲਾਗ,
ਮੇਲ ॥

ਲਗਾਉਣ, ਸ:—ਲਗਾਉ, ਪਗਾਏ ਮਰਦਾ ਤੀਮਤ
ਦਾ ਮੇਲ ॥

ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਉਣਾ, ਜੋੜਨਾ, ਲੱਗਣ
ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਲਗਾਤਾਰ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਰਾਬਰ, ਅਰਕਤ
ਬਾਜ਼, ਵਿੱਥ ਨਾਂ ਪਾਕੇ ॥

ਲਗਾਮ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਰਾਸ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਹ
ਦੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਪਾਈ ਹੋਈ ਰੱਸੀ ਜਾਂ ਤਸਮਾ,
ਬਾਗ ॥

ਲਗਾਮ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਲਗਾਮ ਪਾਉਣਾ,
ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਲੰਗਾਰ, ਪੁ:—ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਧਾੜ ਜਾਂ ਚੀਰ ॥

ਲੰਗੂ, ਪੁ:—ਲੰਗੜਾ ਹੱਠਾ ॥

ਲਗਣ, ਪੁ:—‘ਲਗਣ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲਗੂਰ } ਪੁ:—ਕਾਲੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਬਾਂਦਰ ॥
ਲੰਗੂਰ }

ਲਗੇ ਲਗੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਇਕ ਥੱਤੇ ਨੂੰ ਦੂਏ ਦੇ
ਮਗਰ ਲਾਕੇ ॥

ਲੰਗੋਟ (ਦਾ), ਪੁ: } ਲੱਕ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ
ਲੰਗੋਟੀ, ਸ: } ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਕਪੜਾ ॥

ਲੰਗੋਟੀਆ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਵਾਕਬ
ਹੋਵੇ ॥

ਲੰਗੋਟੀਆ ਯਾਰ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਛੋਟੀ ਉਮਰ
ਦਾ ਯਾਰ ॥

ਲੰਘਣ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਅਰਕਾਉ, ਵਾਕਾ,
ਸੰਗ ਦਾ ਵਾਕਾ ॥

ਲੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁਜਰਨਾ, ਪਾਸੋਂ ਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਜਾਣਾ, ਨਦੀ ਪਾਰ ਹੋਣਾ, ਨਿਗਲਣਾ ॥

ਲੰਘ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਦੀ ਦੇ ਪਾਰ ਹੋਣਾ, ਮਰ
ਜਾਣਾ ॥

ਲੰਘਾ ਲੰਘਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਾ ਬੀਤਣਾ, ਗੁਜਾਰਾ
ਹੋਣਾ ॥

ਲੰਘਾਉ, ਪੁ:—ਵਿੱਭ ਵਿੱਚ ਵੱਟ, ਪੈ ਕੇ ਜੋ
ਝਾੜਾ ਆਵੇ ॥

ਲੰਘਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਤਾਉਣਾ, ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਨਾ,
ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨਾ ॥

ਲੰਘਾਉ

ਲੰਘਾਉ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੋਂ ਨਿਰਥਾਰ ਹੋ ਸਕੇ,
ਬੀੜ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਲੰਘਾਈ, ਸ:—ਲੰਘਣ ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ, ਬੋੜੀ ਦਾ
ਭਾਗ, ਪੁਲ ਦਾ ਮਸੂਲ ॥

ਲੰਘਾਣੀ, ਸ:—ਥਾੜ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀ ਹੋਈ ਯ
ਸਕਲ ਦੀ ਲਕੜੀ ਜਿਥੋਂ ਲੋਕ ਲੰਘਣ ॥

ਲੰਘਿ, ਪੁ:—'ਲਘੁ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੰਘਿ ਸੰਕਾ ਕਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੜਨਾ, ਪਿਸ਼ਾਬ
ਕਰਨਾ ॥

ਲੰ, ਵਿ:—ਛੋਟਾ, ਛੋਟੀ ਅਵਸਥਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ
ਲਗ ਜਿਸ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ
('ਕ ਕਿ ਕੁ ਲਘੁ ਹਨ') ॥

ਲੰਭ (ਭੁ), ਪੁ:—ਲੰਗੜਾ ਹੋਣਾ ॥

ਲੰਭਾ, ਵਿ:—'ਲੰਗ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਚ, ਪੁ:—'ਲੱਚੁ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੰਚ, ਪੁ:—ਝੂਠਾ ਦੋਸ, ਨਿੰਦਿਆ, ਬੁਰਿਆਈ ॥

ਲਚਕ, ਸ:—ਬੁਕ ਜਾਂ ਮੁੜ ਕੇ ਫੇਰ ਪਾਹਲੀ
ਹਾਲਤ ਪੁਰ ਆ ਜਾਣ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਂ ਕੰਮ,
ਬੁਠ, ਨਖਰਾ ॥

ਲਚਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਕ ਜਾਂ ਮੁੜ ਕੇ ਪਹਿਲੀ
ਹਾਲਤ ਪੁਰ ਆ ਜਾਣਾ, ਭਾਰ ਨਾਲ ਦੱਬੇ
ਜਾਣਾ, ਨਖਰਿਆਂ ਨਾਲ ਚਲਣਾ, ਲਿਸਾ
ਭੇਡੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਲਛੁ ਲਛੁ ਕਰਨਾ

ਲਚਕਾ, ਪੁ:—ਢਿੱਲੀ ਛੱਡੀ ਹੋਈ ਕਮਾਣ ਦਾ
ਆਪਣੀ ਬਾਉਂ ਪੁਰ ਆਉਣਾ, ਭਾਰ ਦਾ
ਦਬਾਉ, ਨਖਰਾ (ਖਾਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਲਚਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਕਾਉਣਾ, ਦਬਾਉਣਾ,
ਲਚਕਣਾ ਦੇਣਾ ॥

ਲਚਲਚਾ, ਵਿ:—ਲਚਕ ਵਾਲਾ, ਲਚਕਦਾਰ ॥

ਲਚਕਾ, ਪੁ:—ਲਚਕਾ, ਲਚਕਦਾਰ ਲਕੜੀ
ਦਾ ਉਠਾਉ, ਨਖਰਾ ॥

ਲਚਾਰ, ਵਿ:—ਅਠਾਥ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਪਾਉ
ਨਹੀਂ, ਜੋ ਕੁਝ ਨੀ ਕਰ ਸਕੇ ॥

ਲਚਾਰੀ, ਸ:—ਲਚਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਇੱਕ
ਰਾਗਣੀ ॥

ਲੰਚੀ, ਵਿ:—ਲੱਚਾ, ਕੁਕਰਮੀ, ਅਧਰਮੀ ॥

ਲੱਚੁ, ਪੁ:—ਨਡਾ, ਭਾਇਦਾ, ਖੱਟੀ, ਵੱਧਾ ॥

ਲੱਛਣ, ਪੁ:—ਨਿਸ਼ਾਨੀ, ਗੁਣ, ਸੁਭਾਉ, ਢੰਗ,
ਚੱਲਣ ॥

ਲੱਛਮੀ, ਸ:—ਬਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ ਇਸ਼ਤੀ, ਪਣ ਦੀ
ਦੇਵੀ, ਦੌਲਤ, ਚੰਗੀ ਕੁੜੀ ॥

ਲੱਛਮੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਣ
ਮਿਲਣਾ ॥

ਲੱਛਾ, ਪੁ:—ਸੂਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ
ਹੋਈਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਲਛੁ ਲਛੁ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਕੰਮ ਡਿਪਦਾ
ਰਲਾਕੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ, ਧੌਖਾ ਦੇਣਾ, ਹੋਵਾ
ਪੁੱਛਾ ਕਰਨਾ ॥

ਲੱਛਣ

ਲਟ ਪਟਾ

ਲੱਛਣ, ਪੁ:—'ਲੱਛਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਛੇ, ਸ:—ਲੱਛਮੀ, ਲੱਲਤ, ਥਾਂਦਰੀ, ਰੱਹਜੀ
ਤੀਮਤ ॥

ਲੱਛੇ ਥਾਂਦਰੀ, ਸ:—ਥਾਂਦਰੀ, ਭੇਜੀ ਜੇਹ
ਜਨਾਨੀ ॥

ਲੱਜ, ਸ:—ਖੁਹ ਦਾ ਰੱਸਾ, ਸਰਮ, ਰਸਾ,
ਰੀਤ ਰਸਮ ॥

ਲੱਜ ਲੀਹ, ਸ:—ਕਰਤੂਤ, ਆਪਣੀ ਲੱਜਾ ਵਾਸਤੇ
ਜਿਸ ਰੀਤ ਜਾਂ ਰਸਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੂਰਾ ਕਰੇ
(ਕੱਢਣੀ) ॥

ਲੱਜ, ਪੁ:—ਨਗਾਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਉਂ, ਮੌਰ ਦੀ
ਪੁਛ ॥

ਲੱਜਾ, ਸ:—ਲਾਜ, ਸਰਮ, ਇੱਜਤ, ਪਾ,
ਅਖਰੂ ॥

ਲੱਜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ॥

ਲੱਜਿਆ, ਸ:—'ਲੱਜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਜੀ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੱਜਾ ਆਂ,
ਲੱਜੀਏ } ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ॥

ਲੱਜੁ, ਸ:—ਲੱਜ, ਖੁਹ ਦਾ ਰੱਸਾ ॥

ਲੱਛਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਢੰਡਣਾ, ਲੱਛਣਾ, ਹੱਥ ਆਉਣਾ,
ਮਿਲਣਾ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ॥

ਲੱਛਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿਲਾਉਣਾ, ਦਿਆਉਣਾ,
ਪਤਾ ਦੇਣਾ ॥

ਲਟ, ਸ:—ਵਾਲਾ ਦਾ ਗੁੱਛਾ, ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਵਾਲ,
ਨਦੀ ਦੀ ਜੋਰ ਦੀ ਧਾਰ ॥

ਵਿ:—ਸ਼ਗਰਤੀ, ਬੁਰਾ (ਬਾਲਕ) ॥

ਲਟਕ, ਜ:—ਨਖਰਾ, ਸਿਰ ਚਿਲਾਉਣਾ,
ਸੁਭਾਉ, ਵਾਦੀ, ਸ਼ੌਂਕ ॥

ਲਟਕ ਲਟਕ ਕੇ ਵੇਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਖਰਿਆਂ
ਨਾਲ ਦੁਰਨਾ ॥

ਲਟਕਣ } ਪੁ:—ਨੱਕ ਜਾਂ ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ
ਲਟਕਣ } ਲਟਕਣ ਵਾਲਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਲਟਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਮਕਣਾ, ਉੱਪਰੇ ਸ਼ਹਾਰੇ
ਨਾਲ ਹਿਠਾਂਹ ਵੱਲ ਰਹਿਣਾ, ਆਪਣੇ
ਮੁਲਖ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਗਰ ਲਗੇ ਰਹਿਣਾ,
ਦੰਮ ਅੜਿਆ ਰਹਿਣਾ, ਵਿੱਲ ਪਈ ਜਾਣੀ ॥

ਲਟਕਾਉ, ਪੁ:—ਲਟਕਣ ਦਾ ਦੰਮ ਜਾਂ ਹਾਲਤੀ
ਵਿੱਲ, ਘਟਕਾਉ ॥

ਲਟਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਮਕਾਉਣਾ, ਉੱਪਰਲੇ
ਸ਼ਹਾਰੇ ਨਾਲ ਅੜਾਉਣਾ, ਦੰਮ ਵਿੱਚ ਵਿੱਲ
ਪਾਉਣੀ ॥

ਲਟਕਾਉ, ਪੁ:—ਲਟਕਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਵਿੱਲ
ਪਾਵੇ ॥

ਲਟਪਟ, ਵਿ:—ਰਲ ਮਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੱਛੀ
ਪਾਈ ਹੋਵੇ (ਮਿਤ੍ਰ) ॥

ਲਟਪਟਾ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਾੜ੍ਹਾ ਰਸਾ
(ਛੋਲੀ ਤਰਕਾਰੀ ਦਾ) ॥

ਵਿ:—ਕਾਮੀ, ਬਾਂਝਾ, ਮਜ਼ਕਰਾ ॥

ਲਟਪਟੀ (ਪਗੜੀ)

ਲਟਪਟੀ (ਪਗੜੀ) ਸ:—ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ
ਜਾਂ ਵਿੱਠੀ ਬੋਧੀ ਹੋਈ ॥

ਲਟਪਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਸ਼ਰ ਜਾਂ ਖੋ ਸੁਰਤ ਹੋ
ਜਾਣਾ ॥

ਲਟਦੂ, ਪੁ:—ਬਪਾਨ ਦੇ ਭੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਲੀ
ਲਕੜੀ ॥

ਲੱਟ ਲੱਟ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਲੱਟਾਂ ਕੱਢਕੇ, ਤੇਜ
(ਅੱਗ ਜਾਂ ਦੀਵਾ ਬਲਣਾ) ॥

ਲਟਾਇਣ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਸ਼ਰੀਰੀ ॥

ਲਟਾਕਾ } ਪੁ:—ਅਸਥਾਬ, ਚੀਜ਼ ਵਸਤ, ਕੰਮ
ਲਟਾਪਟਾ } ਧੰਧਾ, ਫਿਕਰ ॥

ਲਟਾਰ, ਸ:—ਪੁ:—ਜਿਸ ਪਰਤੀ ਉੱਚੇ ਨਦੀ
ਦੇ ਹਰ੍ਹ ਨਾਲ ਚਿਕੜ ਆਦਿਕ ਆ ਪਏ ॥

ਲਟਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੇ ਸੁਰਤ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਗਸ ਖਾਣੀ ॥

ਲੱਟੂ, ਪੁ:—ਘੁਮਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਖੜੋਣਾ ॥

ਲੱਟੂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ, ਮੋਹੇ
ਜਾਣਾ ॥

ਲਟੂਣ } ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਥਾਜਾ (ਤਾਰਾਂ
ਲਟੂਣੀ } ਵਾਲਾ) ॥

ਲਟੂਰਾ, ਸ:—ਲਟੂਣੀ, ਛਟੀਆਂ ਲਟਾਂ (ਲਟੂ-
ਰੀਆਂ) ॥

ਲਟੂਰੀਆ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਲਟੋਣ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਸ਼ਰੀਰੀ ॥

ਲੰਡਾ ਛੜਾ

ਲਟੋਰ, ਪੁ: ਸ: } ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਛ-
ਲਟੋਰਾ, ਪੁ: } ਰੂ, ਜੋ ਅਵਾਰਾ ਵਿਰੇ
ਲਟੋਰੀ, ਸ: } (ਲਟੋਰਚ ਕੋਰ = ਅਵਾਰਾ) ॥

ਲੱਠ, ਸ: ਪੁ:—ਪੁਰਾ, ਹਲਟ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦਾ ਪੁਰਾ,
ਲਾਤੀ ॥

ਜਥਾਨ ਲੱਠ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਥਾਨ ਸੁੱਕ ਜਾਣੀ ॥

ਲੱਠ ਮਾਰ, ਵਿ:—ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਕਰਨਵਾਲਾ,
ਜੋਗਵਰ, ਭਾਥਾ, ਜਾਲਮ, ਅਭਮਾਣੀ,
ਗੁਆਰ ॥

ਲੱਠਾ, ਪੁ:—ਕੜੀ, ਲੰਮੀ ਲਕੜੀ, ਇੱਕ ਮੋਟਾ
ਕਪੜਾ ॥

ਵਿ:—ਕਕੜਾ ॥

ਲੱਠਾ ਨੋਣੀ, ਸ:—‘ਲਾਠੀ ਸੋਟਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲਠਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ ॥

ਲੱਛ } ਸ:—‘ਰੁਲ ਪਿੰਸਲ’ ਵੇਖੋ ॥
ਲੱਛ ਪਿੰਸਲ }

ਲੰਡਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਛ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਛੋਟੀ
ਹੈ, ਬੇ ਸਰਮ, ਮਫਾ, ਹੁੰਭ ਮੁੰਭ, ਇੱਕ ਇੱਕ
(ਰੁਪਯਾ) ॥

ਪੁ:—ਹਟਵਾਣੀਆਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਅੱਖਰ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਲਗੀ ਨਹੀਂ’ ਹੁੰਦੀਆਂ (ਲੰਡੇ) ॥

ਲੰਡਾ ਸੱਪ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਸੱਪ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੰਗ
ਮਾਰਿਆ ਹੈ ॥

ਲੰਡਾ ਛੜਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਤੇ
ਉਲਾਟ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

ਲਭਾਉਣਾ

ਲਭਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਭ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ
(ਲਾਭ) ॥

ਲਭਿਕੜਾ ਪੁ: } ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਕੀਤਾ
ਲਭਿਕਾ ਪ: } ਜਾਵੇ ॥
ਲਭਿਕੀ ਸ:

ਲੰਡੀ ਬੁਰੀ, ਵਿ:—(ਬਹੁ:)—ਛੱਟੇ ਦਰਜੇ ਦੇ
ਆਦਮੀ, ਆਮ ਲੋਕ ॥

ਲੰਡੂ, ਪੁ:—ਸਲੂਣੀ ਜਾਂ ਮਿੱਠੀ ਗੋਲ ਚੀਜ਼ ਖਾਣ
ਵਾਲੀ ॥

ਲੰਡੂਰਾ, ਵਿ:—ਲੰਡਾ ਪਖੇਰੂ, ਸਭਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ
ਰੁਖ ॥

ਲੰਡੋਰ, ਸ:—ਸੋਰਨੀ ॥

ਲੰਡੋਰ (ਗ), ਵਿ:—ਲੰਡਾ (ਪੰਛੀ), ਲੰਡਾ ਛੜਾ,
ਬੇਸਰਸ ॥

ਲਤ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਵਾਦੀ, ਬਾਣ (ਜੁਆ ਆਦਿਕ) ॥

ਲਤਖੋਰਾ, ਪੁ:—ਬੂਹੇ ਵੀ ਦੁਗਾਠ ਦੀ ਹੇਠਲੀ
ਲਕੜੀ ॥

ਲਤ ਛੇਤੜ, ਸ:—ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਲਤਾੜ ॥

ਲੱਤ, ਸ:—ਟੰਗ, ਲੱਕੜੀ ਪੈਰ ਤੱਕ ਜੋ ਸਰੀਰ
ਦਾ ਅੰਗ ਹੈ ॥

ਲੱਤ ਦੇਠੋਂ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਵਿਚ
ਕਰਨਾ ॥

ਲੱਤ ਦੇਠੋਂ ਨਿਕਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ
ਵਿਚ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਘਾਸ ਨਾ ਰਹਿਣਾ ॥

ਲੱਥੀ

ਲੱਤ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਤ ਨਾਲ ਮਾਰ ਖਾਣੀ ॥

ਲੱਤ ਖੋਰਾ (ਭਾ), ਪੁ:—‘ਲਤਖੋਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਤ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਢਣਾ,
ਬਿਘਨ ਪਾਉਣਾ, ਦਖਲਦੇ ਕੇ ਕੰਮ ਵਿਗਾੜਨਾ ॥

ਲੱਤਾਂ ਬਾਂਹ ਅੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦਖਲ ਦੇਣਾ ॥

ਲਤਯਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਵਾਦੀ ਪਈ
ਹੋਵੇ ॥

ਲਤਰ, ਪੁ: ਸ:—‘ਲਟਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲਤਾ, ਪੁ:—ਪਾਸ਼ਾ, ਤਰਵ, ਅਣਕਾ, ਵੇਲ ॥

ਲੱਤਾ, ਪੁ:—ਕਪੜਾ, ਲੀੜਾ, ਮਲਮਲ ਦਾ ਦੁਪੱਟਾ ॥

ਲਤਾੜ, ਸ:—ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਦੱਬੇ ਜਾਣ ਦੀ
ਹਾਲਤ, ਛੇਨ, ਬਿਮਾਰੀ ਆਦਿਕ ਕਰਕੇ ਜ
ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੋਵੇ (ਤਾਪ ਦੀ ਲਤਾੜ) ॥

ਲਤਾੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਰਾਂ ਥੱਲੇ ਦੱਬਣਾ ਜਾਂ
ਮਲਣਾ, ਅਧੀਲ ਕਰਨਾ ॥

ਲਤਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ ॥

ਲੱਥ, ਸ:—ਕਈਆਂ ਥੀਆਂ ਦਾ ਲੇਸਦਾਰ
ਪਾਣੀ, ਦੁਆ ॥

ਲਟੜ ਪਖੜ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਲਿੰਬੜਿਆ ਹੋਇਆ
ਆ ॥

ਲੱਥੜਾ, ਵਿ:—ਬਿਚਾਰਾ, ਨਿਮਾਣਾ ॥

ਲੱਥਾ, ਪੁ: } ਜੋ ਉਤਰੇ, ਲਟ ਜਾਂ ਹਟ ਆਵੇ ॥
ਲੱਥੀ, ਸ:

ਲੱਥੀ ਚੜ੍ਹੀ

ਲੱਥੀ ਚੜ੍ਹੀ, ਸ:—ਚੰਗੀ ਜਾਂ ਮੰਦੀ ਹਾਲਤ, ਮੌਕਾ, ਵਰਤਾਰਾ, ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ ॥

ਲੱਦ, ਪੁ:—ਭਾਰ, ਬੰਨਾ ਜੋ ਪਸ਼ੂ ਉੱਤੇ ਲੱਦਿਆ ਹੋਵੇ ॥

ਲੱਦ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣਾ, ਮਰਨਾ ॥

ਲੱਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਸ਼ੂ ਉੱਤੇ ਭਾਰ ਚੱਖਣਾ (ਕਿਤੇ ਲੰਜਾਣ ਵਾਸਤੇ), ਮਰ ਜਾਣਾ ॥

ਲੱਦਣਾ ਪੱਥਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੁੱਟਕੇ ਲੱਦਣਾ ॥

ਲੱਦਣੀਆਂ, ਪੁ:—ਭਾਰ ਲੱਦਣ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ੂ ਚੱਖਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ॥

ਲੱਦਾ, ਪੁ:—‘ਲੱਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਦਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ, ਭਰਤੀ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਲੱਦਾਉ, ਪੁ:—ਲੱਦਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਵਿ:—ਲੱਦਾਉਣ ਜੋਗ ॥

ਲੱਦਾਈ, ਸ:—ਲੱਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਲੱਦੁ, ਪੁ:—‘ਲੱਦ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਦੁ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਪਸ਼ੂ ਉੱਤੇ ਭਾਰ ਲੱਦਿਆ ਜਾਵੇ, ਮੋਹਨਤੀ ਆਦਮੀ ॥

ਲੱਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਥ , ਉੱਲਾ, ਮਿਲਣਾ, ਵੁਡਣਾ ॥

ਲੱਪਟ

ਲੱਪਾ, ਪੁ:—ਬਾਂਦਰ, ਬਾਂਦਰ ਵਰਗਾ ਮਨੁੱਖ ॥
ਵਿ:—ਲੱਭਾ ਹੋਯਾ (ਸ਼ਹੂਰਾ ਬੱਧਾ, ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਦਾਉ ਲੱਧਾ) ॥

ਲੱਪੇਰ ਪੁ: } ‘ਲੱਲੇਰ’ ‘ਲੱਲੇਰਾ’ ਵੇਖੋ ।
ਲੱਪੇਰਾ, ਪੁ: }

ਲੱਪ, ਸ:—ਹੱਥ ਦੀ ਫੁੰਘੀ ਤਲੀ ਜਾਂ ਜਿੰਨੀ ਸ਼ੈ ਉਸ ਵਿਚ ਆਵੇ ॥

ਲੱਪ ਲੱਪ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਵਾਦੀ, ਕੁਕਰਮ, ਵਿਉਂਤ ॥

ਲੱਪ, ਪੁ:—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਵੰਗ ਦਾ ਦੀਵਾ, ਮਿੰਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਵਾਲਾ ਚਰਾਗ ॥

ਲੱਪਕ, ਸ:—ਚਾਹ, ਓਢਿਆ, ਮੌਕ, ਪਹੁੰਚ, ਕਾਹਲੀ, ਵੁਰਤੀ ॥

ਲੱਪਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਮਾਹਸ ਕਰਨੀ, ਪਹੁੰਚਣਾ, ਕੁਕਣਾ, ਕਾਹਲੀ ਕਰਨੀ ॥

ਲੱਪਕਾ, ਪੁ:—ਬੁਰੀ ਵਾਦੀ, ਭੈੜਾ ਮੌਕ, ਚਾਹ ਨਾਲ ਜੋ ਦਕ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਲੱਪਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੈੜੀ ਜਾਂ ਨਾਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ ਵਾਸਤੇ ਜੀ ਭਟਕਾਉਣਾ ॥

ਲੱਪਕੀ, ਸ:—ਸੀਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵੰਗ ॥

ਲੱਪਕਪਸਾ } ਵਿ:—ਬਦਮਾਸ਼, ਸ਼ਗਰਤੀ.
ਲੱਪਕਪੀਆ } ਫੁਲੀਆ ॥

ਲੱਪਟ, ਸ:—ਦੁਬਾਰਾ, ਸੁਰੀਧ, ਚੰਗੀ ਮੁਸਕ, ਲਾਟ ॥

ਲੱਪੱਟ, ਪੁ:—ਚੌਥਾ, ਚਰੇਬ, ਫਲ ॥

ਲੰਪਟ

ਲੰਪਟ, ਵਿ॥—ਸੁਠਾ, ਬਦਮਾਸ਼, ਅਲਗ ॥

ਲਪਟਣਾ } ਕ੍ਰਿ॥—'ਲਿਪਟਣਾ' 'ਲਿਪਟਾਉਣਾ'
ਲਪਟਾਉਣਾ } ਵੇਖੋ ॥

ਲਪੱਟੀ, ਵਿ॥, ਪੁ॥—ਸੁਠਾ, ਵਧੇਰੀ, ਛਲੀਆ ॥

ਲੱਪਰ, ਪੁ॥—ਕਮੀਣਾ ਤੇ ਨਕਾਰਾ ਮਨੁੱਖ, ਬੇ
ਹਧਾ ॥

ਲੱਪੜ, ਪੁ॥—ਧੱਪਾ, ਤਮਾਕਾ (ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ) ॥

ਲੱਪਾ, ਪੁ॥—ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਪੁਰਚ, ਸੁਗਰੇ ਦਾ
ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ॥

ਲਪਾਟੀ } ਵਿ॥, ਪੁ॥—ਵਧੇਰੀ, ਬੇਈਮਾਨ,
ਲਪਾਟੀਆ } ਬਦਮਾਸ਼ ॥

ਲਪਾੜਨ, ਸ॥ } ਜੋ ਸੁਠ ਬੋਲੇ, ਐਵੇਂ ਫੜਾਂ ਮਾਰੇ
ਲਪਾੜੀ, ਪੁ॥ } ਜਾਂ ਸਕੇ ॥

ਲਪੇਟ, ਪੁ॥—ਮਰੋੜ, ਭਹਿ, ਵਲ, ਧੋਰ, ਘੋਰਾ,
ਫਲ, ਲੁਕਾਉ ॥

ਲਪੇਟ ਸਪੇਟ } ਸ॥—ਗੜਬੜ, ਫਾਲਸਾਹਲਾ,
ਲਪੇਟ ਸਪੇਟ } ਬਹਾਨਾ ॥

ਲਪੇਟਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ॥—ਲਪੇਟਿਆ ਹੱਥਾਂ, ਪੈਰ
ਦਾਰ, ਜਿਸ ਹੁੱਕੇ ਦੀ ਨੜੀ ਵਲਦਾਰ ਹੋਵੇ ॥

ਲਪੇਟਰੀ, ਕ੍ਰਿ॥, ਵਿ॥—ਵਲ ਖਾੜੇ, ਲੁਕਾਉ
ਲੁਪਾਉ ਕਰਕੇ ॥

ਲਪੇਟਣ } ਪੁ॥—ਲਪੇਟਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼,
ਲਪੇਟਣ } ਉਛਾੜ ॥

ਲਫਾਉਣਾ

ਲਪੇਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਭਹਿ ਕਰਨਾ, ਮਰੋੜਨਾ,
ਵਲ ਖਾਉਣਾ, ਹੁੱਠਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾ ਦੇਣਾ,
ਵੇਰ ਜੋੜਨਾ ॥

ਲਪੇਟਮ ਸਪੇਟਮ, ਵਿ॥—ਗੜ ਬੜ, ਜਿਸ
ਵਿਚ ਲਪੇਟ ਹੋਵੇ ॥

ਲਪੇਟਾ, ਪੁ॥—ਧੱਪਾ, ਵਲ ਫਲ, ਜੋਰ, ਅਸਰ,
ਪਹੁੰਚ, ਘੋਰਾ ॥

ਲਪੇਟ ਸੰਖ } ਪੁ॥—ਗੱਪੀ, ਸੁਠੇ ਲਾਰੇ ਵੇਣ
ਲਪੇਟ ਸੰਖੀਆ } ਵਾਲਾ ॥

ਲਫਜ਼, ਪੁ॥—ਬਰਨ, ਬੋਲ, ਸ਼ਬਦ, ਪਦ, ਅੱਖਰਾਂ
ਦਾ ਜੋੜ ॥

ਲਫਟੰਟ, ਪੁ॥—ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਅਵਸਥਾ (ਕਪ-
ਤਾਲ :ੲ ਬੱਲੇ) ॥

ਲਫਟੰਟ ਗਵਰਨਰ, ਪੁ॥—ਛੋਟਾ ਲਾਟ, ਸੂਬੇ
ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ ॥

ਲਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਦਬਾਉ ਨਾਲ ਸੁਕਣਾ, ਹੁੱਟਣ
ਥਾੜੇ ਨਿਉਂ ਜਾਣਾ, ਪੈਰਾਂ, ਮੁਲੇਮ ਹੋਣਾ,
ਬੁਢੇਪੇ ਨਾਲ ਕੁੱਝੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਦਾਬਾ ਘਟਾ-
ਉਣਾ ॥

ਲਫੜਾ, ਪੁ॥—ਕਪੜੇ ਜਾਂ ਮਾਸ ਦਾ ਛੋਟਾ
ਜੇਹਾ ਟੁਕੜਾ, ਧੱਪਾ ॥

ਲਫੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਭਿੱਤ ਸੁੰਗੜਨਾ, ਆਪਣਾ
ਗੁਣ ਜਾਂ ਮਾਲ ਘੱਟ ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਲਫਾਉ, ਪੁ॥—ਲਫਣ ਦਾ ਕੁਠ, ਸੁਕਾਉ, ਮੁਲੇਮੀ ॥

ਲਫਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ॥—ਸੁਕਾਉਣਾ, ਦਬਾਉਣਾ,
ਅਧੀਕ ਕਰਨਾ ॥

ਲਫਾਉ

ਲਫਾਉ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਫ ਜਾਏ, ਮੁਲੇਮ, ਅਧੀਨ
ਹੋਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਲਫਾਫਾ, ਪੁ:—ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਥੈਲੀ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਚਿੱਠੀ ਟਿੱਢੀ ਹੋ ॥

ਲਫੇਦਾ, ਪੁ:—ਬਲਗਮ ॥

ਲਥ, ਪੁ:—ਬੁੱਲ੍ਹ, ਬੁੱਕ, ਨੱਕ ਦੇ ਥੱਲੇ ਮੂੰਹ ਦਾ
ਹਿੱਸਾ ॥

ਲਥ ਚੱਟ, ਪੁ:—ਕਮੀਣਾ, ਨੀਚ ਆਦਮੀ ॥

ਲਥ ਲਥੇਜ਼, ਪੁ:—ਰਹਿੰਦੇ ਖੁੰਹਦੇ, ਜੋ ਕੁਝ ਬਾਕੀ
ਰਹਿ ਜਾਵੇ ॥

ਲਥ ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁੱਲ੍ਹ ਨਾਲ ਬੁੱਕ ਲਾਉਣੀ ॥

ਲਥ ਲੈਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਛੀ ਮੁੰਨਣਾ ਜਾਂ
ਲਥਾਂ ਲੈਣੀਆਂ } ਕਤਰਨੀ ॥

ਲਥਾ ਲਥ, ਵਿ:—ਹੀਰੇ ਤਕ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ,
ਭਰਪੂਰ ॥

ਲੱਥ, ਪੁ:—ਲੋਭ, ਲਾਲ ॥

ਲੱਥ, ਸ:—ਯੋਗ ਦੀ ਲਾਟ, ਜਮਕਾਰਾ, ਵਲੈਤੀ
ਦੀਵਾ, ਇੱਕ ਪਾਹ ॥

ਲਥਜ, ਪੁ:—'ਲਥਜ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੱਥਣ, ਸ:—ਲੱਥ ਜਾਂ ਲੋਭ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ॥

ਲੱਥਰ, ਪੁ:—ਨਥਰ, ਗਿਣਤੀ, ਦਰਜਾ, ਵਾਰੀ ॥

ਲੱਥਰਦਾਰ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਜਾਂ ਮੁਖੀਆ
(ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ) ॥

ਲਬਜ਼ਾ

ਲੱਥਰਦਾਰਨੀ, ਸ:—ਲੱਥਰਦਾਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ॥

ਲੱਥਰਦਾਰੀ, ਸ:—ਲੱਥਰਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ
ਹੁੰਦਾ ॥

ਲੱਥਰ ਲਾਹੁਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਜਮੀਨਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ
ਵਿਚੋਂ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਲੱਥਰ ਨਕਲ ਕਰਨਾ (ਪਟ-
ਵਾਰੀ ਦਾ) ॥

ਲੱਥਰ ਵਾਰ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ, ਆਪਣੇ
ਦਰਜੇ ਮੁਜਿਬ ॥

ਲਬਰਨ, ਸ:—ਝੂਠ, ਫਰੋਬ, ਫਲ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਲਬਰਨੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਝੂਠਾ, ਥੋਈਆਣਾ,
ਫਰੋਬੀ ॥

ਲੱਥਰੀ, ਵਿ:—ਲੱਥਰ ਦਾ (ਦੀ), ਗਿਣਤੀ ਮੁਜਿਬ,
ਵਾਰੀ ਨਾਫ ॥

ਲੱਥਰੀ ਗਜ, ਪੁ:—ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਪ ਦਾ ਗਜ ॥

ਲੱਥਰੀ ਨਾਲਿਸ, ਸ:—ਕੇਵੇਂ ਮੁਜਿਬ (ਅਦਾ
ਲਤ ਵਿਚ) ਦੇ ਅਰਜੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਲਬਲਬੀ, ਸ:—ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਘੋੜੀ ॥

ਲੱਥਜ, ਪੁ: ਸ:—ਲੰਮਾ ਮਰਦ ਜਾਂ ਲੰਮੀ ਭੀਵੀ ॥

ਲਬਜ਼ ਸਬਜ਼, ਪੁ:—ਟਰ ਸੈਂਜੇ ਖਾਣ ਦੇ ਕੰਮ
ਆ ਸੱਕੇ, ਝੂਠ ॥

ਲਬਜ਼ ਰੱਟਾ, ਪੁ: ਵਿ:—ਮੋਟਾ ਝੱਟਾ ਨਿਕੰਮਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਲਬਜ਼ਾ, ਪੁ:—ਝੂਠਾ, ਗੱਪੀ, ਗੋਲਾਂ ਬਠਾਉਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਲੰਬਾ

ਲੰਬਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਵੇਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਉੱਚਾ
ਦੇ ਕੰਦ ਦਾ ॥

ਲੰਬਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਬਾ ਕਰਨਾ, ਵਿੱਲ ਸਾਉਣੀ ॥

ਲੰਬਾਉ, ਵਿ:—ਲੰਬਾ, ਉੱਚੇ ਕੰਦ ਦਾ ਆਦਮੀ ॥

ਲੰਬਾਈ, ਸ:—ਜਿੰਨੀ ਕੰਦੀ ਰੀਜ ਲੰਮੀ ਹੋਵੇ
ਲੰਬੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਲੰਬਾਣਾ, ਪੁ:—ਵਿੱਲ ਤਿਖੇ ਦੰਦੀ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ,
ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਲੰਬਾਰੀ, ਵਿ:—ਗੱਪੀ, ਬੁਠਾ, ਬੇਈਮਾਨ, ਵਰੋਥੀ ॥

ਲੰਬਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਬਾ ਕਰਾਉਣਾ, ਵਿੱਲ
ਲਾਉਣੀ ॥

ਲੰਬੀ, ਵਿ:—ਲੰਬੀ, ਲਾਲਚੀ ॥

ਲੰਬੜ, ਵਿ:—ਲੰਬੜ ਦੇਖੋ ॥

ਲੰਬੂ, ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਮਨੁੱਖ, ਕੋਠਿਆਂ ਜਾਂ ਘਾਹ
ਦਾ ਟੁੱਠਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਔਗ ਲਾਉਂਦੇ
ਹਨ (ਲਾਉਣਾ) ॥

ਲੰਬੇਦਾ, ਪੁ:—ਕਦੀ ਤਸਮਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚਾਬਕ,
ਕੜਾਹ ਦਾ ਭਲਾ, ਗਾੜੀ ਖੀਰ ॥

ਲੰਬੇਰਾ, ਪੁ: } ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪਸ਼ੂ (ਗਊ
ਲੰਬੇਰੀ, ਸ: } ਮਹਿ) ॥

ਲੰਬੇੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲੀ ਚੀਜ ਦਾ ਲੰਗ
ਜਾਣਾ, ਲਿਖਣਾ, ਮਲਣਾ ॥

ਲੰਬੇ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਤੀਮਤ ॥

ਲਮਭਾ

ਲੱਭ } 'ਲਥ' 'ਲੱਥਣ' 'ਲੱਥੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਲੱਭਣ }
ਲੱਭੀ }

ਲੱਭਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵੰਡਣਾ, ਪਾਉਣਾ, ਹਾਸਲ
ਕਰਨਾ, ਲੱਥ ਆਉਣਾ ॥
ਲੱਭ ਲੈਣਾ, }

ਲੱਭਤ, ਸ:—ਲਾਭ, ਲਾਹਾ, ਫਾਇਦਾ, ਠਫਾ ॥

ਲੱਭਾ, ਵਿ:—ਲਾਭਿਆ ਹੋਇਆ, ਚੁੰੜ ਕੇ ਮਿਲਿਆ
ਹੋਯਾ ॥

ਲੱਭਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੰੜ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ, ਮਿਲਾ-
ਉਣਾ, ਹਾਸਲ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਲੱਭਾਉ, ਪੁ:—ਲੱਭਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਲੱਭ ਸਕੇ ॥ *familiar*

ਲੱਭੀ, ਪੁ: ਵਿ:—ਲੱਭੀ, ਲਾਲਚੀ ॥

ਲਮਭਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਟਕਣਾ, ਅੜੇ ਰਹਿਣਾ,
ਵਿੱਲ ਹੋਣੀ ॥

ਲਮਭੀਨਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਲੰਮੇ ਕੰਨਾਂ ਵਾਲਾ, ਖੋਤਾ ॥

ਲਮਕਾਉ, ਪੁ:—ਲਮਕਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਵਿੱਲ,
ਲਟਕਾਉ ॥

ਲਮਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੇਠਾਂ ਵਹਾਉਣਾ, ਲਟਕਾ-
ਉਣਾ, ਵਿੱਲ ਪਾਉਣੀ ॥

ਲਮਕਾਉ, ਵਿ:—ਲਮਕਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਵਿੱਲ
ਪਾਵੇ ॥

ਲਮਭੜ, ਪੁ: ਸ:—ਲੰਮਾ ਮਨੁੱਖ, ਲੰਮੀ
ਜਨਾਨੀ ॥

ਲਮਵੀਂਗ

ਲਮਵੀਂਗ, ਪੁ:—ਪਾਲੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਪੁਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਕੱਦ ਦਾ ਪੰਛੀ, ਲੰਮਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਲਮਤਰਾਨੀ, ਸ:—ਸੋਖੀ, ਵਰ, ਝੁਠੀ ਆਬਜ਼ ਦੀ ਗੱਲ ॥

ਲਮਲੇਟ, ਸ:—ਛੱਲ ਮੱਠ, ਲਟਕਾਉ ॥

ਲਮੜੀ, ਸ:—‘ਲੰਮੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੰਮਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਲੰਬਾ, ਉੱਚਾ, ਇੱਕ ਅਲਾਕਾ, ਸੋਪ, ਪੱਛੀ, ਨਗਾਹਾ ॥

ਲੰਮਾ ਲੰਮਾ, ਪੁ:—ਉੱਚਾ ਲੰਮਾ ਮਰਦ, ਗਭਰੂ ॥

ਲੰਮਾ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਟਣਾ (ਮਰਦ ਦਾ) ॥

ਲੰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮਾ ਕਰਨਾ, ਵਿਸ਼ ਲਾਉਣੀ ॥

ਲੰਮੀ, ਸ: ਵਿ:—ਉੱਚੀ, ਛੋਲੀ ਜੇਈ, ਉੱਚੇ ਕੱਦ ਵਾਲੀ ਭੀਵੀਂ, ਜੋਕ, ਘੋੜੇ ਦੀ ਲੰਮੀ ਛਾਲ, ਸੋਖੀ, ਵਰ (ਲੰਮੀਆਂ) ॥

ਲੰਮੀਆਂ ਲਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਪਾਂ ਜਾਂ ਵਰਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ॥

ਲੰਮੀ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਟਣਾ (ਜਨਾਨੀ ਦਾ) ॥

ਲੰਮੇਚੜ, ਵਿ:—ਪੱਛਮ ਜਾਂ ਦੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ॥

ਲੱਲ, ਸ:—ਝੁਠਾ ਖਿਆਲ, ਨਿਕੰਮਾ ਕੰਮ ॥

ਲੱਲੂ, ਪੁ:—ਚੋਪੜ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਗਤਰ ॥

ਲਲਾਇਤੀ

ਲੱਲੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਕੀਰ ਜੋ ਨੱਚਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਮੂਰਖ ॥

ਲੱਲੂ, ਪੁ:—ਦੋਜ, ਵਲ, ਢੰਗ, ਵਸੀਲਾ, ਤਿਆਰੀ, ਵਹਿਮ ॥

ਲੱਲੋ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸਕਲ ਜੋ ਨਿੱਕੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬਣਾ ਕੇ ਪਿਟਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੀਂਹ ਵੱਸੇ ॥

ਲਲਕ, ਸ:—ਈਫਾਯਾ, ਬੜੀ ਵਾਹ, ਜੱਥਾ, ਭਾਰਾ ਅਸਰ ॥

ਲਲਕਾਰ, ਸ:—ਪੁਕਾਰ, ਬੁਲਾਰਾ, ਚੀਕ, ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼, ਦਾਵਾ ॥

ਲਲਕਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਉੱਚੀ ਚੋਲਣਾ, ਚੀਕਣਾ ਲੜਾਈ ਮੰਗਣਾ ॥

ਲਲਕਾਰਾ, ਪੁ:—‘ਲਲਕਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲਲਚਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋਭ ਕਰਨਾ, ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਚਾਹ ਰੱਖਣੀ ॥

ਲਲਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ॥
ਵਿ:—ਮਨੋਹਰ ॥

ਲਲਤਾ, ਸ:—ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ, ਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਖੀ ॥

ਲੱਲਾ, ਪੁ:—‘ਲ’ ਅੱਖਰ ਦਾ ਨਾਉਂ, ਪਿਆਰਾ ਬਾਲਕ ॥

ਲਲਾਉਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਿਸਾਬ ਦੀ ਪੱਥੀ ॥

ਲਲਾਟ

ਲਲਾਟ, ਪੁ:—ਮੱਥਾ, ਮਸਤਕ, ਪਰਾਲਭਤ ॥

ਲਲਾਮ } ਸ:—ਆਮ ਬਿਕਰੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਲੀ
ਲਲਾਮੀ } ਏ ਕੇ ਸਬ ਚੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ
ਚੀਜ਼ ਇੰਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਦੋਣੀ,
ਕਰਨੀ) ॥

ਲਲਾਮੀ, ਸ:—ਲਲਾਮ ਵਿੱਚ ਵੇਚੀ ਜਾਂ
ਖਰੀਦੀ ਹੋਈ (ਚੀਜ਼) ॥

ਲਲਾਮੀਆ, ਪੁ:—ਲਲਾਮ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦ
ਕੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਲਲਾਮ
ਕਰਨ ਬਾਲਾ ॥

ਲਲਾਰਨ, ਸ: } ਜੋ ਕਪੜੇ ਰੋਗਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਲਲਾਰੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਲਲਿਤ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰਾਗ ॥
ਵਿ:—ਸੁੰਦਰ, ਮਨੋਹਰ ॥

ਲਲੀ, ਸ:—ਕੁੜੀ, ਖੁਸਰਾ ॥

ਲਲੇਟ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਸ ਹਸ ਕੇ ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ
ਲਲੇਟਣਾ } ਵੱਟ ਪੈਣੇ ॥

ਲਲੇਰ, ਪੁ:—'ਨਰੇਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਲੇਰਾ, ਪੁ:—ਨਰੇਲ ਦਾ ਖਾਲੀ ਛਿਲਕਾ, ਨਰੇਲ
ਦੇ ਛਿਲਕੇ ਦਾ ਹੁੱਕਾ ॥

ਲਲੇਰੀ, ਸ:—ਲਲੇਰ ਦਾ ਛਿਲਕਾ ਜਾਂ ਉਸ
ਦਾ ਕਟੋਰੇ ਵਰਗਾ ਟੋਟਾ ॥

ਲਲੋ ਪੱਤੋ, ਸ:—ਖੁਸਮੰਦ, ਬਹਾਨਾ, ਵਰੇਖ,
ਬੁਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ (ਕਰਨਾ) ॥

ਲਵਰਣ, ਪੁ:—ਧੋਖਾ, ਛਲ, ਬੁਠ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ ॥

ਲੜਕ ਬੁੱਧ

ਲਵਰਨੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਬੁਠਾ, ਬੇਈਮਾਨ,
ਵਰੇਖੀ ॥

ਲਵਾ, ਪੁ: ਸ:—ਪੜਦਾ, ਇੱਕ ਖੰਭੀ ॥
ਵਿ:—ਤਾਜਾ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ॥

ਲਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ,
ਕਰਜਾਈ ਕੇਲਾਂ ਰਕਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪਸ਼ੂ ਲੈ
ਲੇਣਾ ॥

ਲਵਾਹਕ, ਪੁ:—ਸ਼ਾਕ, ਸਰਬੰਧੀ, ਸਾਂਝੀ, ਹਿੱਸੇ
ਦਾਰ ॥

ਲਵਰਾ (ਰੀ), ਪੁ: ਸ:—'ਲਬੇਰਾ (ਰੀ)' ਵੇਖੋ ॥

ਲੜ, ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਜਾਂ 'ਚੱਸੇ' ਦਾ ਸਿਰਾ, ਪੱਲਾ,
ਕੰਨੀ ॥

ਲੜ ਫੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਣ ਲੈਣੀ, ਆਸਰਾ
ਬਨਾਉਣਾ ॥

ਲੜ ਲੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤੀਮਤ ਦਾ (ਕਿਸੇ ਮਰਦ
ਨਾਲ) ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ, ਆਸਰੇ ਜਾਂ ਸਹਾਰੇ
ਹੋਣਾ ॥

ਲੜ੍ਹ, ਸ:—ਉੱਠ ਜਾਂ ਕਪਾਹ ਦੀ ਬੁਰ, ਗੁੱਝੇ
ਹੋਏ ਆਟੇ ਦੀ ਲੋੜ ॥

ਲੜਕਪੁਣਾ, ਪੁ: } ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ, ਛੋਟੀ
ਲੜਕ ਵਾਈ, ਸ: } ਉਮਰ ॥

ਲੜਕ ਬੁੱਧ, ਸ:—ਲੜਕਿਆਂ ਜੇਹੀ ਬੁੱਧ, ਬੇ
ਸਮਝੀ ॥
ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਲੜਕਿਆਂ ਜੇਹੀ ਬੁੱਧ ਹੈ,
ਬੌੜੀ ਸਮਝ ਵਾਲਾ ॥

ਲੜਕਾ

ਲੜਕਾ, ਪੁ:—ਮੰਗ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮਰਦ,
ਪੁਤ੍ਰ, ਨੌਵਾ ॥

ਲੜਕੇ ਬਾਲੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ:) ਬਾਲ ਬੱਚੇ, ਉਲਾਟ,
ਵੇਖਰ ॥

ਲੜਕੀ, ਸ:—ਕੁੜੀ, ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੀ
ਭੀਮਤ, ਧੀ ॥

ਲੜਕੁਆਈ, ਸ:—ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ॥

ਲੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਧ ਥਰਨਾ, ਖਹਿਣਾ, ਝਗ-
ੜਨਾ, ਬਹਿਸਣਾ, ਝੀਗਣਾ ॥

ਲੜਵ (ਵਾ), ਪੁ:—ਕਪੜੇ ਦੀ ਲੀਰ, ਰਾਕੀ,
ਮਾਸ ਦੀ ਬੋਰੀ ॥

ਲੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਧ ਝਗੜਾ ਸੀ ਬਹਿਸ
ਕਰਾਉਣਾ, ਝੀਗ ਮਰਵਾਉਣਾ ॥

ਲੜਾਈ, ਸ:—ਜੁੱਧ, ਜੀਗ, ਝਗੜਾ, ਬਹਿਸ,
ਵੇਰ ਵਿਰੋਧ (ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ, ਲੜਣੀ) ॥

ਲੜਾਈ ਖਰੀਦਣੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਆਪ
ਲੜਾਈ ਮੁੱਲ ਲੈਣੀ } ਨੂੰ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ
ਵਸਾਉਣਾ ॥

ਲੜਾਈ ਦਾ ਘਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਲੜਾਈ ਪਾਵੇ,
ਲੜਾਈ ਦਾ ਘਰਣ ॥

ਲੜਾਈ ਭੜਾਈ, ਸ:—ਲੜਾਈ, ਝਗੜਾ ॥

ਲੜਾਕ (ਕਾ), ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਜਾਂ
ਲੜਾਕੀ, ਸ: } ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਦੀ
ਹੋਵੇ ॥

ਲੜੀ, ਸ:—ਪਰੋਏ ਹੋਏ ਮਣਕੇ, ਕੰਠੀ, ਮਾਲਾ,
ਤੰਦ, ਵੇਰੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਸਖ ॥

ਲਾਇਕ ਮੰਦ (ਵੰਦ)

ਲੜੀ ਲੜੀ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੜਨਾ ਰਾਹੁਣਾ,
ਲੜਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਲਾ, ਸ:—ਮੋਟਾ ਲੰਮਾ ਖੂਹ ਦਾ ਰੱਸਾ ਜੋ ਥਲਦ
ਬਿੰਦਵੇ ਹਨ, ਲਾਮ ॥

ਲਾਂ ਲਸਕਰ, ਪੁ:—ਵੱਜ ਅਸਥਾਥ ਨੌਕਰ
ਆਇਕ ॥

ਲਾਉ, ਪੁ:—ਨਹੱਕੀ ਗੱਲ, ਝੂਠਾ ਦਾਵਾ, ਉਜਾ
ਨਿਕੰਮਾ ਦੋਸ ॥

ਲਾਉ ਪਾਉ, ਪੁ:—ਲੋਹਣੇ ਦੇਣੇ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੀ
ਬਾਂ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੈ ॥

ਲਾਉ ਲਸਕਰ, ਪੁ:—'ਲਾਂ ਲਸਕਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਾਉ, ਸ:—ਲਮਾ ਰੱਸਾ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਫੇਰਿਆਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ॥

ਲਾਉਣ, ਪੁ:—'ਲੋਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੋੜਨਾ, ਮਲਣਾ, ਮੇਲਣਾ
ਗੱਭਣਾ, ਥਾਪਣਾ, ਬੋਣਾ, ਰੱਖਣਾ, ਧਰਨਾ,
ਜੁੱਮੇ ਕਰਨਾ, ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਵੇਲਾਉਣਾ, ਕਰ-
ਤਣਾ, ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਦੋਸ ਦੇਣਾ, ਖਰਚਣਾ
ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਖਰੀਦਣਾ, ਪੁਤ੍ਰ ਦੀ ਕੁੜ-
ਮਾਈ ਕਰਨਾ ॥

ਲਾਉਲਾ, ਪੁ:—ਚਾਹ, ਮਰਜੀ, ਅਭਲਾਖਾ,
ਲਾਲਚ ॥

ਲਾਇਕ, ਵਿ:—ਕਰ ਸੱਕਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ)
ਜਗ, ਮੁਨਾਸਬ, ਠੀਕ, ਗੁਣੀ ॥

ਲਾਇਕ ਮੰਦ (ਵੰਦ), ਵਿ:—ਗੁਣੀ, ਮਾਣੀ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਲਾਇਕੀ

ਲਾਇਕੀ, ਸ:—ਗੁਣ, ਲਾਇਕ ਹੋਣਾ, ਚੰਗੇ
ਕੰਮ ਜਾਂ ਲੋੜਨ ॥

ਲਾਇਚਾ, ਪੁ:—ਰੋਸ਼ਮੀ ਚਾਦਰ ਜਾਂ ਦੁਪੱਟਾ,

ਲਾਇਚੀ } 'ਇਲਾਚੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਾਇਚਾਂ ਦਾਨਾ }

ਲਾਇਬੇਰੀ, ਸ:—ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਛਤਰ, ਜਿਸ
ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਹੋਣ ॥

ਲਾਇਬੇਰੀਅਨ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇ ਲਾਇਬੇਰੀ
ਹੋਵੇ ॥

ਲਾਇਰਾ, ਵਿ:—ਨਵੀਂ, ਤਾਜ਼ਾ, ਨਰਮ, ਹਰਾ,
ਸੱਜਰ ॥

ਲਾਈ, ਪੁ: ਸ:—ਪੇਂਚ, ਬਗ਼ਤਾ ਨਿਬੰਧਨ ਵਾਲਾ,
ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ॥

ਲਾਈ ਲੋਗ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਿਨਾ ਸੋਚੇ ਦੁਬੇ ਦਾ
ਕਿਹਾ ਮੰਨੇ ॥

ਲਾਈਟ ਰੋਸ, ਪੁ:—ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ
ਮੁਨਾਰਾ ॥

ਲਾਸ, ਸ: ਪੁ:—ਲੰਮਾ ਰੱਸਾ, ਬੱਦਲਾ ਦੀ ਧਾਰੀ,
ਦੂਰ ਦੇ ਮੀਂਹ ਦੀ ਸ਼ਬਲ, ਬੇਤ ਆਇਕ
ਦੀ ਮਾਰ ਦਾ ਪਿੱਛੇ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਸੜਨ
ਦਾ ਦਾਗ਼, ਚਟਾਕ, ਲੱਥ ॥

ਲਾਸ਼, ਸ:—ਲੱਥ, ਮੁਰਦੇ ਦਾ ਸਰੀਰ ॥

ਲਾਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲਣਾ, ਤੇਲ ਲਾਉਣਾ (ਵਿੱਚ
ਉੱਤੇ), ਸੜਨ ਦਾ ਦਾਗ਼ ਲਾਉਣਾ (ਪਿੱਛੇ
ਕਪੜੇ ਰੋਹੀ ਤੇ) ॥

ਲਾਹੈਲ

ਲਾਹ, ਪੁ:—ਵਾਇਦਾ, ਲਾਭ, ਠਹਾ, ਇੱਕ
ਪਤਲਾ ਰੋਸ਼ਮੀ ਕਪੜਾ ॥

ਲਾਹ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਪੱਟੀ ਹੋਣੀ
ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਬਣੀ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਉਤਰਨਾ ॥

ਲਾਹ ਸਿੱਟਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਲਾਹਲਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਾਹ ਦੇਣਾ }

ਲਾਹ ਕੱਢਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੰਦਾ ਉਠਾਉਣਾ, ਆਪਣਾ
ਠਹਾ ਤੋਕਣਾ ॥

ਲਾਹ ਵੈਦ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਹ ਜਾਂ ਬੰਦਾ
ਹੋਵੇ ॥

ਲਾਹਣ } ਪੁ: ਸ:—ਸ਼ਰਾਬ ਆਇਕ ਦੇ
ਲਾਹਨ } ਬੋਠੀ ਦੀ ਮੇਲ ॥

ਲਾਹਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨੀਵੇਂ ਰੱਖਣਾ, ਉਤਾਰਨਾ,
ਲਾਹੁਣਾ } ਬਲੇ ਸੁੱਟਣਾ ॥

ਲਾਹਾ } 'ਲਾਹ' 'ਲਾਹ ਵੈਦ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਾਹ ਵੈਦ }

ਲਾਹਾਸਲ, ਵਿ:—ਨਿਰਫਲ, ਬਿਅਰਥ, ਜਿਸ
ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ॥

ਲਾਹੁ, ਪੁ:—'ਲਾਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਾਹੂ ਛੱਟਾ, ਪੁ:—ਓਪਰਾ, ਗੁਆਰ, ਡਾਂਡਾ
ਆਦਮੀ ॥

ਲਾਹੌਰ } 'ਲਹੌਰ' 'ਲਹੌਰੀ' 'ਲਹਲ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਾਹੌਰੀ }
ਲਾਹੌਲ }

ਲਾਕੜਾ ਕਾਕੜਾ

ਲਾਕੜਾ ਕਾਕੜਾ, ਪੁ:—ਖਿੱਤੋ ਦਾ ਖਿੱਕ ਰੰਗ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਤਲਾ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਢਾਣੇ
ਵਿਰਲੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ॥

ਲਾਕਾ, ਪੁ:—'ਅਲਾਕਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਾਖ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ,
ਲੱਖ ॥

ਲਾਖੜਾ, ਪੁ:—ਲਾਖ ਨਾਲ ਰੰਗ ਕੇ ਲਾਲ ਕੀਤਾ
ਹੋਯਾ ਉੱਨ ਦਾ ਸੂਟਾ ॥

ਲਾਖੋਂ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਕਾਲਾ (ਲੀ)ਵੱਡਾ ਜਾਂ ਗਊ,
ਲਾਖੀ, ਸ: } ਗੁੜਾ ਲਾਲ (ਦੁੱਪਟਾ), ਲਾਖ ਦੇ
ਰੰਗ ਦਾ, ਭੂਰਾ ॥

ਲਾਗ, ਸ:—ਲਗਾਉ, ਮੇਲ, ਪਾਣੀ ਆਦਿਕ
ਦਾ ਖੁਰਾ ਅਸਰ, ਟਾਕਰਾ, ਵੈਰ, ਸਾਂਝ,
ਪਿਆਰ, ਪਗਏ ਪੁਰਖ ਜਾਂ ਇਸਤਰੀ ਦਾ
ਨੇਹੁੰ ॥

ਪੁ:—ਲੱਗੀਆਂ ਦਾ ਬੰਧਾਨ, ਖੁਰਾ ਰੰਗ ਜਾਂ
ਸ਼ੈ ਜੋ ਚੰਗੇ ਰੰਗ ਜਾਂ ਸ਼ੈ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ
ਦਾਗ ॥

ਅਵ:—ਪਾਸ, ਨੇੜੇ ॥

ਲਾਗ ਬਾਜੀ, ਸ:—ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ, ਖਾਰ, ਦੁਸ-
ਮਣੀ ॥

ਲਾਗ ਝੁਕ, ਪੁ:—ਸਕੂਲ ਦੇ ਜਿਸ ਰਜਿਸਟਰ
ਵਿੱਚ ਅਫਸਰ ਆਪਣੀ ਗਾਇ ਲਿਖਦੇ
ਹਨ ॥

ਲਾਗ ਮਾਰ, ਸ:—ਲੱਗੀਆਂ ਦਾ ਲਾਗ ਮਾਰ
ਲੈਣਾ ॥

ਲਾਗੜ

ਲਾਗ ਮਾਰੂ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਾਗੀਆਂ ਦਾ ਲਾਗ
ਮਾਰ ਲਏ ॥

ਲਾਗ ਲਪੇਟ, ਸ:—ਪੱਖ ਪਾਤ, ਰਈ, ਤਰਵਦਾਰੀ,
ਛਲ ਵਲ ॥

ਲਾਗ ਲਬੇੜ, ਪੁ:, ਸ:—ਰਹਿਦ ਖੁੰਹਦ, ਜੋ
ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਰਹੇ ॥

ਲਾਗ ਲਾਗ, ਅਵ:—ਨਾਲ ਨਾਲ, ਲੱਗੇ ॥

ਬੇ ਲਾਗ } ਵਿ:, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਅਲੱਗ, ਨਿਰਪੱਖ,
ਬੇ ਲਾਗੋ } ਬੇ ਪਰਵਾਹ, ਨਖਾਲਸ, ਤਾਜਾ,
ਸੱਚਾ । ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਕੇ ॥

ਲੱਗਣ, ਸ:—ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗ ਜਾਂ
ਬੰਧਾਨ ਲਣ ਵਾਲੀ ਤੀਮਤ, ਨਾਇਲ ਬੀਉਰੀ
ਚੁਹੜੀ ਆਦਿਕ ॥

ਲਾਗਤ, ਸ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਜੋ ਖਰਚ ਹੋਵੇ,
ਮੁੱਲ, ਕੀਮਤ (ਬੈਠਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਲੱਗਰ, ਸ:—ਬੁੱਧ ਦੀ ਭਾਲੀ, ਨਰਮ ਟਹਿਣੀ ॥

ਲਾਂਗਰੀ } ਪੁ:—ਲੰਗਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਪਕਾ-
ਲਾਂਗਰੀਆ } ਉਣਵਾਲਾ, ਰਸੋਈਆ ॥

ਲਾਗੜ, ਵਿ:—ਨਾਲ ਲਗਦਾ, ਨੇੜੇ ਜਾਂ ਲਾਗੇ
ਦਾ ॥

ਲੱਗੜ ਛਾਗੜ, ਪੁ:—ਦੂਰ ਦੇ ਸਾਕ ॥

ਲਾਰੜ, ਵਿ:—ਨਵੀਂ ਸੁਈ ਹੋਈ (ਗਊ ਮਹਿੰ),
ਭਾਂਡੇ ਦੀ ਪਾਸਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ
(ਘੋਉ ਭੋਲ ਆਦਿਕ) ॥

ਲਾਂਗੜ

ਲਾਂਗੜ, ਸ:—ਤੀਸਰੇ ਦੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਲੜ, ਘੱਗਰੀ ਉਤਾਰ ਅੰਗੂਰੀ ਹੋਈ, ਤੇੜ ਦਾ ਸਾਢਾ ਜਾਂ ਲੰਗੋਟੀ ॥

ਲਾਂਗਾ } ਵਿ:—ਜੋ ਲਾਗੇ ਜਾਂ ਠੇੜੇ ਹੋਵੇ ॥
ਲਾਂਗਾ } ਪੁ:—ਨੇੜਾ, ਪਾਸ ਹੋਣਾ ॥

ਲਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਪਿੰਡਾ ਛਿਲਿਆ ਜਾਣਾ, ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦਾ ਪੀਕਾ, ਖਰਚ ॥

ਲਾਂਗਾ, ਪੁ:—ਪੁਲਾ, ਨਵੇਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਢਾਲ ਦੇ ਟਾਡਿਆ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਢੋਰ ॥

ਲਾਂਗਾ ਵੇਰ, ਸ:—ਲੰਮੀ ਕਤਾਰ, ਪਾਲ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਲਾਂਗੀ, ਪੁ:—ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਾਜ ਕਰਕੇ ਲਾਗ ਜਾਂ ਬੰਧਨ ਲੈਣ ਵਾਲਾ (ਬਾਹਮਣ ਨਾਈ ਆਦਿਕ) ॥

ਲਾਂਗੀ ਜੋਰੀ, ਪੁ:—ਲਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਮੀਟ ॥

ਲਾਂਗੀ, ਸ:—ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਟਹਿਣੀਆਂ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹ ਜੋ ਬੱਕਰੀਆਂ ਭੋਗ ਲਈ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ॥

ਲਾਂਗੂ, ਪੁ:—ਲਾਗ, ਲਾਂਗੀਆਂ ਦਾ ਬੰਧਨ ॥

ਲਾਂਗੂ } ਪੁ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਅਗਰ ਲੰਗੇ,
ਲਾਂਗੂ } ਗਾਹਕ, ਮਿਤ੍ਰ, ਵੈਰੀ ॥

ਲਾਂਗੇ, ਅਵ:—ਠਲੇ, ਠੇੜੇ, ਪਾਸ ਹੀ, ਕਲ ਹੀ ॥

ਲਾਂਘ, ਸ:—‘ਉਲਾਂਘ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲਾਂਘਾ, ਸ:—ਲੰਘਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਥਾਂ, ਲੰਘਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਥੀੜ ॥

ਲਾਂਜੀ

ਲਾਂਘਾ ਲੰਘਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠਿਰਥਾਹ ਕਰਨਾ ॥

ਲਾਂਜਾ } ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਚਾਦਰ, ਲਲ ਰੋਸ਼ਮੀ
ਲਾਂਜਾ } ਕੰਠੀ ਵਾਲਾ ਖੋਸ ॥

ਲਾਂਜੀ, ਸ:—‘ਲਿਲਾਂਜੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲਾਂਜ, ਸ:—ਸਰਸ, ਲਾਂਜਿਆ, ਪਤ, ਹਯਾ, ਅਦਰ, ਨਿਰਾਦਰੀ ॥

ਲਾਂਜ ਰੋਖਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਤ ਖਰਾਉਣੀ, ਸਰਸ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ॥

ਲਾਂਜ ਮਾਣ } ਵਿ:—ਹਯਾ ਵਾਲਾ, ਸਰਮੰਦਾ,
ਲਾਂਜ ਵੰਤ } ਬੇ ਇੱਜਤ ॥
ਲਾਂਜ ਵਾਨ }

ਲਾਂਜਵੰਤੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਬੂਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਈਏ ਤਾਂ ਮੁਰਬਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਰਸ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀ ॥

ਲਾਂਜ ਵਰਦ, ਪੁ:—ਸਬਜ਼ ਰੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਥਰ ॥

ਲਾਂਜ ਵਰਦੀ, ਵਿ:—ਲਾਂਜਵਰਦ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ, ਸਬਜ਼ ॥

ਲਾਂਜ, ਪੁ:—ਮੋਰ ਦੀ ਪੂਛ, ਕੱਕਰ ਜਾਂ ਸਲਾਥੇ ਕਚਕ ਜੋ ਅਨਾਜ ਦਾ ਵਿਗਾੜ ਹੋਵੇ, ਬੁਲ ਸਣ ਦਾ ਦਾਗ ॥

ਲਾਂਜਮ, ਵਿ:—ਸਰਮੰਦਾ, ਪੱਛੋਤਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਲਾਂਜੀ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਪੂਛ ਵਾਲਾ ਮੋਰ ॥

ਲਾਂਝਾ

ਲਾਂਝਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ, ਪੰਧਾ, ਬਖੋੜਾ, ਬਿਘਨ,
ਚੋਕ ॥

ਲਾਂਝਾ ਲਟਾਕਾ, ਪੁ:—ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਾਲ ਦੀ ਫਿਕਰ,
ਚਿੰਤਾ, ਪਰਵਾਹ ॥

ਲਾਟ, ਸ:—(ਲਾਟਾਂ ਬਹੁ: ਬ:)—ਇੱਕ ਮਾਸ
ਖਾਲੀ ਪੰਛੀ, ਬਲਦੀ ਅੰਗ ਦਾ ਚਾਨਣ।
ਬਲੇ ਲੱਗਾ ਹੋਯਾ ਸੀਰਾ, ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ
ਜਿੰਨੀ ਤੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਈ ਜਾਵੇ ॥

ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ, ਮਾਲਕ ॥

ਛੋਟਾ ਲਾਟ } ਪੁ:—ਸੂਬੇ ਦਾ ਸਬ ਤੋਂ ਵੱਡਾ
ਲਾਟ ਸਾਹਿਬ } ਹਾਕਮ ॥

ਜੰਗੀ ਲਾਟ, ਪੁ:—ਸਾਰੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਸਬ ਤੋਂ
ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ॥

ਟੰਡਾ ਲਾਟ, ਪੁ:—ਟੰਡਾ ਆਦਮੀ (ਹੱਸੇ ਦਾ
ਬਰਨ) ॥

ਮੁਲਕੀ ਲਾਟ } ਪੁ:—ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ (ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ)
ਵੱਡਾ ਲਾਟ } ਦਾ ਸਬ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਕਮ ॥

ਲਾਟ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾਂ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ
ਨਿਰਾਸ਼ ਅਤੇ ਖੇ ਫਿਕਰ ਹੋਣਾ ॥

ਲਾਟ ਪਾਦਰੀ, ਪੁ:—ਸਬ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਾਦਰੀ ॥

ਲਾਟਾਂ ਬਾਲੀ } ਸ:—ਜੁਆਲਾ ਮੁਖੀ ਦੇਵੀ ॥
ਲਾਟਾਂ ਵਾਲੀ }

ਲਾਟਰੀ, ਸ:—ਚਿੰਨੀ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਵੰਡ ਵੰਡ
(ਪਾਉਣੀ, ਪੋਣੀ) ਗੁਣੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਲਾਟ, ਪੁ:—ਅਮਿਤ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਖੜੋਣਾ ॥

ਲਾਨਤ ਖਰਾ (ਰੀ)

ਲਾਨਾ, ਵਿ:—ਉੱਚਾ ਲੰਮਾ ਜੁਆਲਾ ॥

ਲਾਨੀ, ਸ:—ਮੋਟੀ ਲਕੜੀ, ਸੋਟਾ, ਚਾਂਗ ॥

ਲਾਨੀ ਸੋਟਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਲਾਨੀਆਂ
ਲਾਨਮ ਲਾਨੀ } ਮਾਰਨਾ (ਚੋਣਾ) ॥

ਲਾਡ } ਪੁ:—ਪਿਆਰ, ਮਹੱਬਤ, ਬਾਲਕਾਂ ਨਾਲ
ਲਾਡੁ } ਜੋ ਅੰਤ ਮੌਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਲਾਡ ਲਡਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ
ਕਰਨ ਦੇਣਾ, ਬਾਲ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਕਰ
ਦੇਣੀ ॥

ਲਾਡਲਾ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਾਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ
ਲਾਡੁਲਾ, ਪੁ: } ਪਿ: ਗ (ਰੀ), ਅਛੀਦਾ (ਦੀ),
ਲਾਡਲੀ, ਸ: }

ਮਾਂ ਪਿਉ ਦਾ ਲਾਡਲਾ, ਵਿ:—ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ
ਲਾਡ ਕਰਕੇ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਬਾਲਕ,
ਅੱਬਰਾ, ਸੌਖ ॥

ਲਾਡੋ, ਸ:—ਜਿਸ ਪੀ ਨਾਲ ਲਾਡ ਕੀਤਾ
ਜਾਵੇ ॥

ਲਾਣਤ } ਸ:—ਫਿਟਕਾਰ, ਪਿਰਕਾਰ,
ਲਾਣਤਾਣ } ਬਿੜਕ, ਸਰਾਪ ॥

ਲਾਣਤ ਕਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਫਿਟਕਾਰਨਾ, ਦੂਰ
ਲਾਣਤ ਛੇਜਣਾ } ਰਹਿਣਾ ॥

ਲਾਣਤ ਖੇਰਾ (ਰੀ) ਵਿ:—ਜਿਸਨੂੰ ਲਾਣਤ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇ ॥

ਲਾਣਤਣ

ਲਾਣਤਣ, ਸ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਣਤ ਜਾਂ ਫਿਟ-
ਲਾਣਤੀ, ਪੁ: } ਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਭੈੜਾ (ਕੀ) ॥
ਲਾਣਤੀਆ, ਪੁ:

ਲਾਣਾ, ਪੁ:—ਕਿਰਸਾਣ ਦੀ ਧਰਤੀ ਜਾਂ ਜਾਇ-
ਦਾਦ, ਕਈ ਭਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਟੀਆਂ ਦਾ
ਨਾਉਂ, ਆਮ ਲੋਕ ॥

ਬੁੱਧੁ ਲਾਣਾ, ਪੁ:—ਆਮ ਆਦਮੀ ਜੋ ਮੁਰਖ
ਹੋਣ ॥

ਲਾਣੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਬੂਟੇ ਤੋਂ ਸੱਜੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ॥

ਲਾਣੀ ਪੇਸ਼ਕ, ਪੁ:—ਕੱਲਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ
ਇੱਕ ਨਿਹਰਲ ਬੂਟਾ ॥

ਲਾਤ, ਸ:—ਬੁਰੀ ਵਾਦੀ, ਮੰਦ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਥਾਣ ॥

ਲਾਦ, ਸ:—ਜੋ ਕੁਝ ਲੱਦਿਆ ਜਾਵੇ, ਭਾਰ,
ਬੋਝਾ ॥

ਲਾ ਦਾਵਾ, ਪੁ:—ਆਪਣਾ ਦਾਵਾ ਛੱਡਣਾ,
ਦਾਵਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਲਿਖਤ ॥

ਲਾਦੀ, ਵਿ:—ਭਾਰ ਲੱਦ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ
ਲੱਦਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਵੇ ॥

ਲਾਦੂ, ਵਿ:—ਲੱਦਣ ਵਾਲਾ (ਪਸ਼ੂ), ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਭਾਰ ਲੱਦਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਲਾਧ, ਸ:—ਖੁਰ ਖੋਜ, ਪਤਾ, ਨਿਸ਼ਾਣ, ਖਬਰ,
ਬਹੁ, ਵੇਲ ਭਾਲ ॥

ਲਾਧਾ, ਵਿ:—ਲੱਭਿਆ ਹੋਇਆ, ਮਿਲਿਆ
ਹੋਇਆ, ॥

ਲਾਰ

ਲਾਨਤ } 'ਲਾਣਤ' 'ਲਾਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਾਨਾਂ }

ਲਾਪਸੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਲੋਸ ਦਾਰ ਖੁਰਾਕ, ਥੜੀ
ਆਦਿਕ ॥

ਲਾਲ, ਸ:—ਸ਼ੋਸੀ, ਵਧ, ਝੂਠੀ ਆਕਸ਼
(ਮਾਰਨੀ) ॥

ਲਾਬੂ, ਪੁ:—'ਲੰਬੂ', ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਿਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗ
ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਲਾਡ, ਪੁ:—ਲਾਹਾ, ਫੇਦਾ, ਨਸ਼ਾ, ਜੋ ਕੁਝ
ਮਿਲੇ ॥

ਲਾਡ ਦਾਇਕ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਤੋਂ ਲਾਡ ਜਾਂ
ਫੇਦਾ ਹੋਵੇ ॥

ਲਾਡ, ਪੁ: ਸ:—ਪਾਸਾਂ, ਕੰਢਾ, ਕਿਨਾਰਾ ॥
ਵਿ:—ਅਲਗ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ॥

ਲਾਡ ਛਾਂਡ, ਅ:—ਲਾਗੇ, ਨੇੜੇ, ਆਸ ਪਾਸ
ਦੁਵੇਰੇ ॥

ਲਾਡ ਲਾਡ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਕੇ,
ਅੱਤ ॥

ਲਾਡੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਇੱਕ ਪਾਸੇ ॥

ਲਾਮ, ਸ:—ਹੋਜ, ਦਾ ਕੋਠ, ਲੜਾਈ, ਲੰਘਾਈ
ਥਤਾਰ, ਇੱਕ ਹਰਥ (ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਲੱਗਣੀ) ॥

ਲਾਮਾ } ਪੁ:—ਤਿੱਬਤ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ (ਬੁੱਧ
ਲਾਮਾ ਗੁਰੂ } ਮੱਤ ਦਾ) ॥

ਲਾਰ, ਸ:—ਪਾਲ, ਥਤਾਰ, ਚਰੀਰ ॥

ਲਾਰਨੀ

ਲਾਰਨੀ, ਸ:—ਅਚਾਨਚੌਕ ਜੋ ਕੂੜਿਆ ਜਾਵੇ,
ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਜੋਸ ॥

ਲਾਰੀ, ਪੁ:—ਝੂਠਾ ਅਕਰਾਰ, (ਲਾਰੇ ਦੇਣਾ),
ਥਕਾਰ, ਪਾਲ ॥

ਲਾਰੇ ਹੱਥਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਲਾਰੇ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਝੂਠਾ
ਕਰਾਰ ਕਰੇ ॥

ਲਾਲ, ਵਿ:—ਸੁਰਖ, ਰੱਤਾ, ਸੁੱਜਾ ਹੱਥਾ, ਗੁੱਸੇ
ਵਿੱਚ ਆਯਾ ਹੱਥਾ, ਪਿਆਰਾ, ਲਾਡਲਾ ॥

ਪੁ:—ਪੁਰ੍ਹੂ, ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਰਤਨ, ਇੱਕ ਪੰਛੀ,
ਪਿਆਰੀ ਸ਼ੈ ॥

ਸ:—ਵਗਣ ਵਾਲੀ ਖੁੱਕ (ਲਾਲੀ), ਰਗੜ
ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਚੱਕੀ ਦੇ ਪੁੜਾਂ ਦੇ ਵਿਚ-
ਕਾਰਲਾ ਕਪੜਾ ॥

ਲਾਲ ਰੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ,
ਜਿੱਤਣ ਲੱਗਣਾ, ਸੁਸਤ ਹੋਣਾ, ਚੱਲਣ
ਚੰਗੇ ਨਾ ਹੋਣਾ ॥

ਲਾਲ ਕਿਤਾਬ, ਸ:—ਮੁਰਖ ਆਦਮੀ ਜਿਸ
ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਖਤਾ ਲੈਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਲਾਲ ਕੁੜਤੀ, ਸ:—ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਗੋਰਿਆਂ
ਦਾ ਝੋਰਾ ॥

ਲਾਲ ਰੁਲਾਲ, ਵਿ:—ਗੂੜ੍ਹੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ
(ਹੋਣਾ) ॥

ਲਾਲ ਚਮਣ, ਪੁ: } ਸੂਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ॥
ਲਾਲ ਚਿੜ੍ਹਾ, ਪੁ: }

ਲਾਲ ਝੁੱਕੜ, ਪੁ:—ਜੋ ਮੁਰਖ ਹੋ ਕੇ ਸਿਆਲਾ
ਥਕੇ ॥

ਲਾਲੀ ਰਹਿਣੀ

ਲਾਲ ਬੋਗ, ਪੁ:—ਚੁੜਿਆ ਦਾ ਗੁਰੂ ॥

ਲਾਲਣ ਕੇ ਲਾਲ, ਵਿਸਮਯ:—ਸੁਖੀ ਰਹੇ
ਪਿਆਰੇ ॥

ਲਾਲਸਾ, ਸ:—ਚਾਹ, ਇਛਿਆ, ਅਭਲਾਖਾ ॥

ਲਾਲਚ, ਪੁ:—ਲੋਭ, ਹਿਰਸ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਲੋਲ ਦਾ
ਇੱਛਾ, ਭਿੱਤੀ (ਕਰਨਾ, ਦੇਣਾ) ॥

ਲਾਲਚਣ, ਸ: } ਜੋ ਲਾਲਚ ਕਰੇ ॥
ਲਾਲਚੀ, ਪੁ: }

ਲਾਲਟੈਣ, ਸ:—ਥਾਂ ਥਾਂ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦੀ
ਲੰਪ ॥

ਲਾਲਜੀ, ਸ:—ਲਾਲ ਮਣਕਾ, ਛੋਕ ਵਾਲ
ਲਾਲ ਰਤਨ ॥

ਲਾਲਾ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂ ਭਲਾ ਮਾਣਸ, ਖੱਤ੍ਰੀ, ਪੇਉ,
ਵੱਡਾ ਭਰਾ ॥

ਲਾਲਾ ਜੀ, ਪੁ: (ਬਹੁ:)—ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਆਦਰ ਦਾ ਬਰਨ, ਘਰ ਵਾਲਾ ॥

ਲਾਲਾ, ਪੁ:—ਪੇਉ, ਭਾਈਆ, ਪੇਉ ਵਰਗਾ ਵੱਡਾ
ਸਾਕ ॥

ਲਾਲੀ, ਸ:—ਲਾਲਾ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਵੱਡੀ ਬੇਬੇ,
ਘਰਵਾਲੀ, ਇੱਕ ਪੰਛੀ ॥

ਲਾਲੀ, ਸ:—ਸੁਰਖੀ, ਦੋਸਤੀ, ਪਿਆਰ, ਸੱਭਾ,
ਜਸ, ਮਾਨ ॥

ਲਾਲੀ ਰਹਿਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸੁਰਖਰੂ
ਹੋਣਾ ॥

ਲਾਵਾ

ਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਮਜ਼੍ਹਰੀ ਲੈਕੇ ਜੋ ਵੱਢੀ ਕਰੇ, ਜ
ਲਾਵੀ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ॥

ਲਾਵਾ ਲੁਝਾ, ਪੁ:—ਗੱਪੀ, ਬਕਵਾਸੀ, ਵਸਾਈ ॥

ਲਾਵਾ, ਸ: (ਬਹੁ:—ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਵਰ ਅਤੇ
ਕੰਨਿਆਂ ਜੋ ਵੇਰੇ ਲੈਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ
ਵੇਲੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਗੀਤ ॥

ਵਿ:—ਅੰਗ ਹੀਣਾ, ਕਾਲਾ (ਅੱਖੋਂ ਲਾਵਾਂ) ॥

ਲਾਵੀ, ਸ:—ਵੱਢੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼੍ਹਰ ਦੀ
ਦਾਹਾੜੀ, ਮਜ਼੍ਹਰੀ ਲੈਕੇ ਵੱਢੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
ਭੀਮਤ (ਹੋਣਾ) ॥

ਲਾਵਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਮੰਦੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਵੇ,
ਸੋਹਣਾ ਗਭਰੂ ॥

ਲਾਵੀ, ਸ:—ਵਹੁਟੀ, ਜਿਸ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ
ਹੋਵੇ ॥

ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ, ਜਾਣਾ ਤੇ
ਲੈ ਆਉਣਾ ॥

ਲਿਆਕਤ, ਸ:—ਲਾਇਕੀ, ਸਲ, ਸਮਰਥ, ਹੁਨਰ
ਕਾਬਲੀਤ ॥

ਲਿਸਟ, ਸ:—ਫਰਿਸ਼ਤ, ਨੀਵਾਂ ਦਾ ਫੱਠ ॥

ਲਿੱਸਾ (ਲਿਸੇਰੀ) ਪੁ: } ਦੁਖਲਾ (ਲੀ), ਪਤਲਾ
ਲਿੱਸੀ (ਲਿਸੇਰੀ) ਸ: } (ਲੀ), ਕਮਜ਼ੋਰ,
ਸੁਸਤ, ਗਰੀਬ ॥

ਲਿਹ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਫਰ ਜਾਣਾ, ਦੁੱਧ ਨਾਲ
ਲਿਹਣਾ } ਰੋਜ ਜਾਣਾ (ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ) ॥

ਲਿਖਣ } ਸ:—ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਲਿਖੀਦਾ
ਲਿਖਣ } ਹੈ, ਕਲਮ ॥

ਲਿਖਾਵਟ

ਲਿਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਲਮ ਆਦਿਕ ਨਾਲ
ਅੱਖਰ ਪਾਉਣੇ, ਮੁਰਤ ਬਿਚਣੀ, ਵਹੀ
ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਨਕਲ ਉਤਾਰਨੀ ॥
ਪੁ:—ਲਿਖਾਈ ॥

ਲਿਖੇ ਮੂਸਾ ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਖੁਦਾ, ਬੁਰੀ ਲਿਖਾਈ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ ॥

ਲਿਖਤ, ਸ:—ਲਿਖਾਈ, ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਗੱਲ,
ਕਰਾਰ ਨਾਮੀ ॥

ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਤ ਹੋਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਕਰਾਰ ਲਿ-
ਖਿਆ ਜਾਣਾ ॥

ਲਿਖਤਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖਤ ਉੱਤੇ
ਸਹੀਆਂ ਪਾ ਦੇਣੀਆਂ ॥

ਲਿਖਤਮ, ਪੁ:—ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ (ਚਿੱਠੀ)
ਆਪਣੇ ਨਾਉਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 'ਲਿਖਤਮ'
ਲਿਖਦਾ ਹੈ ॥

ਲਿਖਵੇਂਯਾ, ਪੁ:—ਲਿਖਣਵਾਲਾ, ਲਿਖਾਰੀ ॥

ਲਿਖਾਉਣ, ਸ:—ਲਿਖਾਈ, ਲਿਖਣ ਦਾ ਵੰਗ ॥

ਲਿਖਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਲਿਖਾਈ, ਸ:—ਲਿਖਾਣ ਦਾ ਕਮ, ਵਗ ਜਾਂ
ਮਜ਼੍ਹਰੀ ॥

ਲਿਖਾਰਣ, ਸ: } ਜੋ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ
ਲਿਖਾਰੀ (ਹੁ) ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਲਿਖਾਵਟ, ਸ:—ਲਿਖਾਈ, ਲਿਖਤ ॥

ਲਿਖੋਟਾ

ਲਿਖੋਟਾ, ਪੁ: } ਲਿਖਤ, ਲਕੜੀ ਦੇ ਅਸਰਾ
ਲਿਖੋਟੀ, ਸ: } ਜਾਂ ਕੰਧੀ ਉੱਤੇ ਰੰਗਨ ਜਾਂ
ਰੰਗ ਨਾਲ ਬੋਲ ਬੂਟੇ ਕੱਢਣ ਦਾ
ਕੰਮ ॥

ਲਿਖੋਤੀ, ਸ:—ਲਿਖਾਉਣ, ਲਿਖਾਈ ॥

ਲਿੰਗ } ਪੁ:—ਅੰਗ, ਮਰਦ ਦੀ ਇੰਦ੍ਰੀ, ਇਸਤਰੀ
ਲਿੰਗ } ਪੁਰਖ ਦਾ ਭੇਦ ॥

ਲਿੰਘ, ਸ:—ਨਰਮ ਢਾਲੀ, ਫੁੰਬਲੀ ॥

ਲਿੰਚ ਗੜਿੰਚੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ:), ਬਹਾਨੇ,
ਫਲ, ਵਰੋਬ, ਲੁਕਾਉ (ਖਾਣੀਆਂ, ਮਾਰ-
ਨੀਆਂ) ॥

ਲਿਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮਾ ਪੈਣਾ, ਮਿਟੀ ਵਿੱਚ
ਰੁਲਣਾ, ਅਧੀਲ ਹੋਣਾ ॥

ਲਿਟਦੇਚਰ, ਪੁ:—ਵਿਦਯਾ ਦਾ ਭੰਡਾਰ, ਪੁਸ-
ਤਕ, ਕਿਤਾਬਾਂ ॥

ਲਿਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਲਿੱਛ } ਸ:—‘ਲਿੱਟ’ ਵੇਖੋ ॥
ਲਿੱਛੁ }

ਲਿੱਤਰ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣਾ ਤੁੰਦਾ ਹੋਯਾ ਜੁੱਤੀ ਦਾ
ਪੈਂਲਾ ਛਿੱਤਰ ॥

ਲਿਤਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਲਿਤਾੜਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲਿਥੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਥੜਣਾ, ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਲਿਥੜਣਾ ਪਿਥੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੰਗੀ ਤਰਾਂ
ਲਿਥੜ ਜਾਣਾ ॥

ਲਿਥ

ਲਿਥੋਗਾੜੀ, ਸ:—ਪੱਥਰ ਦਾ ਛਾਪਾ ॥

ਲਿੱਦ } ਸ:—ਘੋੜੇ ਹੱਥੀ ਆਦਿਕ ਦਾ ਮੇਲਾ ॥
ਲਿੱਦੁ } ਵਿ:—ਕਮੀਲ ਪੁੱਛਾ ॥

ਲਿੱਦ ਕਰਨੀ } ਕ੍ਰਿ:—ਭਰਾਕਲੀ ਦਾ ਕੰਮ
ਲਿੱਦ ਕਰ ਦੇਣੀ } ਕਰਨਾ, ਹਿੰਮਤ ਹਾਰਨੀ ॥

ਲਿਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੀਵਿਆਂ ਤੱਕ ਭਰਨਾ ॥

ਲਿਪਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਬੜਣਾ, ਨਾਲ ਲੱਗ
ਜਾਣਾ ॥

ਲਿਪਟਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਮੋੜਣ, ਨਾਲ ਲੁਆ
ਉਣਾ ॥

ਲਿਪੱਟਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਿੱਟੀ ਗੋਹਾ ਆਦਿਕ ਮਲਣਾ,
ਪੈਂਚਾ ਪਾਉਣਾ ॥

ਲਿਪਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਲਿਪਵਾਈ, ਸ:—ਲਿੱਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਲਿੱਪੜੀ, ਸ:—ਪਗੜੀ (ਠੰਦਾ ਵਾਚਰ),
ਆਦਰ, ਮਾਨ, ਪਤ ॥

ਲਿਪਾਉਣਾ } ‘ਲਿਪਵਾਉਣਾ’
ਲਿਪਾਈ } ‘ਲਿਪਵਾਈ’
ਵੇਖੋ ॥

ਲਿੱਫ, ਸ:—ਵਿੱਭ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਗ, ਤਿਲੀ ਦਾ
ਵਧਾਉ ॥

ਲਿਫਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਲਿਫਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲਿਥ, ਸ:—ਝੁੱਠਾ ਦੱਸ, ਨਿਦਿਆ, ਕਲੰਕ ॥

ਲਿੰਬਣਾ

ਲੀਕਣਾ

ਲਿੰਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਲਿੰਪਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਲਿੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼ ਲੱਗ ਜਾਣੀ,
ਭਰ ਜਾਣਾ ॥

ਲਿੰਬੜਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਿਕੜ ਆਦਿਕ ਨਾ
ਦੇਣਾ, ਭਰ ਦੇਣਾ ॥

ਲਿੰਬਾ, ਵਿ:—ਨਰਮ, ਨਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣ ਵਾਲਾ,
ਹਲਕੇ ਮੇਲ ਦਾ ਗੁਣ ਸਕਰ ॥

ਲਿੰਬਾਉਣਾ } 'ਲਿਪਵਾਉਣਾ' 'ਲਿਪਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਿੰਬਾਈ

ਲਿੰਬਾੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿੰਪਣਾ, ਲਿੰਬੜਣਾ,
ਭਰਨਾ ॥

ਲਿੰਬਾ, ਪੁ:—ਹੇਠਲਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ॥

ਲਿੰਬੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼ ਮਲ ਦੇਣੀ,
ਭਰਨਾ, ਲਿੰਬੜਾਉਣਾ ॥

ਲਿੰਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } 'ਲਿੰਪਣਾ' 'ਲਿਪਵਾਉਣਾ'
ਲਿੰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } ਵੇਖੋ ॥

ਲਿੰਮਿਟਣਾ, ਵਿ:—ਜਿਸ (ਕੰਪਣੀ) ਦੀ ਜਿਸੇ
ਵਾਹੀ ਦੀ ਹੱਦ ਹੋਵੇ ॥

ਲਿੰਲਾ } ਸ:—ਕਚਾ ਖੋਰ ॥
ਲਿੰਲਾ

ਲਿੰਲਾ ਲਿੰਲਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਲੇਮ ਤ
ਲਸ ਦਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਲਿੰਲਾਰਣਾ, ਸ: } 'ਲਲਾਰਣਾ' 'ਲਲਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਲਲਾਰੀ, ਪੁ:

ਲਿਵਾ, ਸ:—ਪ੍ਰੀਤ, ਮਹੱਬਤ, ਲਗਨ (ਲੱਗਣੀ
ਲਾਉਣੀ) ॥

ਲਿਵੇਯਾ, ਪੁ:—ਲੇਣ ਵਾਲਾ, ਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ॥

ਲਿਵਾ, ਪੁ:—ਪਰਦਾ, ਚਾਦਰ ॥

ਲਿਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇ ਜਾਣ ਦੇਣਾ, ਕਿਸੇ ਦੀ
ਗਾਹੀ ਲੈਣਾ, ਬਰਜਾਈ ਤੋਂ ਨਗਦੀ ਦੀ
ਥਾਂ ਪਸ਼ੂ ਲੈਣਾ ॥

ਲਿਵਾ ਲਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਗਾਹੀ
ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ॥

ਲਿਵਾ, ਸ:—'ਲਵ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੀਹ, ਸ:—ਪਹੀਏ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਣ, ਲੀਕ, ਚੀਤ,
ਫਿਰਵੀਂ ਪੀੜ ॥

ਵਿ:—ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ, ਜਿਸ 'ਲੈ' ਕੁਝ ਨਾਂ ਲੁੱਥੇ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਲੀਤ, ਸ:—ਲਕੀਰ, ਧਾਰੀ, ਲੰਮਾ ਨਿਸ਼ਾਣ,
ਝਰੀਟ, ਲੀਹ, ਚੀਤ, ਦੋਸ ॥

ਲੀਕ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਕੀਰ ਉੱਪਰ ਖਿੱਚਕੇ
ਲਿਖਤ ਹਟਾਉਣੀ ॥

ਲੀਕ ਲੱਗਣੀ ਜਾਂ ਲਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੀਕ
ਲੱਗਣਾ ਜਾਂ ਲਾਉਣਾ ॥

ਲੀਕ ਲੀਕ ਢੱਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਪ੍ਰਾਣੀ ਚੀਤ
ਲੀਕੇ ਲੀਕੇ ਢੱਲਣਾ } ਮੁਜਿਬ ਸਬ ਕੁਝ
ਕਰਨਾ ॥

ਲੀਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਚਮੜੇ ਉੱਤੇ ਉਹ
ਸਕਲ ਖਿੱਚਣੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਥੋਲ ਬੂਟੇ ਕੱਢਣੇ
ਹੋਣ, ਲੀਕ ਮਾਰ ਕੇ ਲੱਖਾ ਮਿਟਾਉਣਾ ॥

ਲੀਕੜ

ਲੀਕੜ, ਪੁ:—ਬਾਲ ਦਾ ਸਿਰ ਅੱਧਾ ਮੁੰਨਣਾ
(ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਲ ਮਰ ਮਰ ਜਾਣ ਉਹ ਇਹ
ਕੁਛ ਕਰਦੇ ਹਨ) ॥

ਲੀਖ, ਸ:—ਪੱਖ, ਜੁੰ ਦਾ ਅੰਗ ॥

ਲੀਖੜ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਲੀਖਾਂ ਪਈਆਂ
ਹੋਣ ॥

ਲੀਡਰ, ਪੁ:—ਆਗੂ, ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਬ ਡੈਂ
ਵਰੀਆ ਮਜਮੂਨ ॥

ਲੀਓ, ਸ:—ਤਗੜਾ, ਖਖੇੜਾ, ਔਖ, ਫਸਾਦ ॥

ਲੀਣੀ, ਵਿ:—ਜੇਮੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੇਲੇ (ਵਾਲ) ॥

ਲੀਣੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ:)—ਉੱਠ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੇਲ
ਅਤੇ ਜੇਮੇ ਹੋਏ ਵਾਲ ॥

ਲੀਨ, ਵਿ:—ਲਿੱਸਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਛੁੱਥਾ ਹੋਯਾ, ਰੱਤਾਂ
ਹੋਯਾ ॥

ਲੀਰ, ਸ:—ਪੁਰਾਨੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਦੌਰਾ, ਦੀਕੀ,
ਟੱਲੀ ॥

ਲੀਰ ਰਚੀਰ, ਸ:—ਪਾਏ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ, ਛੋਟੀ
ਲੀਰ ॥

ਲੀਰਾਂ ਲੀਰਾਂ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਪਾਟ ਜਾਣਾ
(ਕਪੜੇ ਦਾ), ਫੱਟਕ ਪੈ ਜਾਣਾ (ਟੱਬਰ ਵਿੱਚ) ॥

ਲੀਰਾਂ ਵਗਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੱਪੜੇ ਧੌਂਦੇ ਹੋਏ
ਹੋਣੇ ॥

ਲੀਲ, ਪੁ:—'ਨੀਲ' ਦੇਖੋ, ਵਸਮਾ ॥

ਲੀਲਕ, ਸ:—ਠੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਰਤਨ ॥

ਲੁਹਾਂਡਾ

ਲੀਲਾ, ਪੁ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ ਮਾਯਾ, ਰਚਨਾ,
ਖੇਲ, ਅਚਰਜ ਦੇ ਕੰਮ, ਨਾਟਕ (ਰਾਮ
ਲੀਲਾ) ॥

ਵਿ:—ਲੀਲਾ ॥

ਲੀਲਾ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ
ਆਇਕ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਕਰਕੇ
ਵਿਖਾਉਣਾ ॥

ਲੀੜਾ, ਪੁ:—ਕੱਪੜਾ, ਬਸਤ ॥

ਲੁਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ
ਉਣਾ ॥

ਲੁਆਈ, ਸ:—ਘੋੜੀ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ-
ਉਣ ਦੀ ਮਜ਼ਰੀ ॥

ਲੁਆਲਾ, ਪੁ:—ਸਵੇਰ ਦੀ ਲੋ, ਚਾਨਣ ॥

ਲੁਆੜ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ
ਸੋਹਣੇ ਫੁੱਲ ਲਗਦੇ ਹਨ ॥

ਲੁੱਸ ਲੁੱਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲੇਮ ਅਤੇ ਬੁਦ
ਗੁਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਲੁਹਟੀਆ, ਪੁ: } 'ਲੋਹਟੀਆ' 'ਲੋਹੜੀ'
ਲੁਹੜੀ, ਸ: } 'ਲੋਹਾਉਣਾ' ਦੇਖੋ ॥
ਲੁਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ: }

ਲੁਹਾਂਗੀ, ਸ:—ਲੋਹੇ ਦੇ ਛੱਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਚੰਗਾ ॥

ਲੁਹਾਟਕ, ਸ:—ਲੋਹੜੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅੱਠ
ਦਿਨ ॥

ਲੁਹਾਂਡਾ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਭਾਂਡਾ (ਰਿੰਨੂਣ ਪਕਾ-
ਉਣ ਵਾਲਾ) ॥

ਲੁਹਾਣੀ

ਲੁਚਰੂ

ਲੁਹਾਣੀ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਧਾਰੀ ਪਠਾਨ ॥

ਲੁਹਾਰ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਇੱਕ ਜਾਤ ॥

ਲੁਹਾਰਣ, ਸ:—ਲੁਹਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ
ਤੀਮਤ ॥

ਲੁਹਾਰਾ, ਵਿ:—ਲੋਹੇ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ॥

ਲੁਹਾਰੀ, ਸ:—ਲੁਹਾਰਨ ॥

ਵਿ:—ਲੁਹਾਰਾਂ ਦਾ ॥

ਲੁਹਲ } 'ਲੋਹਲ' 'ਲੋਹਲਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਲੁਹਲਾ }

ਲੁਹੰਡਾ, ਪੁ:—'ਲੁਹਾਂਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੁਹੰਡਾ, ਪੁ:—'ਲੋਹੰਡਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੁਕ, ਪੁ:—ਓਰ, ਪਰਦਾ, ਛੁਪਾਉ, ਓਲ੍ਹਾ ॥

ਲੁਕਮਾਂ (ਵਾਂ), ਵਿ:—ਛਿਪਿਆ ਹੋਯਾ ਪਰਦੇ
ਦੇ ਅੰਦਰ ॥

ਲੁਕ ਮੀਚੀ (ਟੀ) } ਸ:—ਇੱਕ ਖੇਤ ਜਿਸ
ਲੁਕਣ ਮੀਚੀ (ਟੀ) } ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਾ ਲੁਕਦਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਲੁਕਦੇ
ਹਨ ॥

ਲੁਕ, ਪੁ:—ਕਾਲਾ ਰੋਗਨ, ਓਰ, ਪਰਦਾ, ਓਲ੍ਹਾ ॥

ਲੁਕੰਜਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖਿਆਲੀ ਰੀਜ ਜੋ
ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਉਹ
ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸਦਾ ਨਹੀਂ ॥

ਲੁਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛਿਪਣਾ, ਓਲ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਨਾ
ਦਿੱਸਣਾ ॥

ਲੁਕਮਾ (ਮਾਂ) ਪੁ:—ਗਰਾਹ, ਨਵਾਲਾ ॥

ਲੁਕਮਾਣ, ਪੁ:—ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਕੀਮ,
ਸਿਆਣਾ ॥

ਲੁੱਚਾ, ਵਿ:—ਲੁੱਚਾ, ਖੁਰਾ, ਛੁਰਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਲੁਕਾਉ, ਪੁ:—ਛੁਪਾਉ, ਪਰਦਾ, ਓਲ੍ਹਾ ॥

ਲੁਕਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਛੁਪਾਉਣਾ, ਗੁੱਝਾ ਰੱਖਣਾ,
ਕੱਢਣਾ ॥

ਲੁਕਾਈ, ਸ:—ਲੋਕ, ਆਮ, ਆਦਮੀ, ਸਭ
ਮਨੁੱਖ ॥

ਲੁਕਾਟ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਖਰ ਮਿਠਾ ਫਲ ॥

ਲੁੱਗ, ਸ:—ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਬਰੀਕ ਪੱਕ ॥

ਲੁੱਗ ਲੁੱਗ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁਲੰਮ ਅਤੇ ਗੁਦ
ਗੁਦਾ ਹੋਣਾ ॥

ਲੁੱਗੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਾਰੀ ਦਾਰ ਜਾਂ
ਭਾਰਖਾਨਾ ਕੱਪੜਾ ॥

ਲੁੱਚ, ਪੁ:—'ਲੁਚਾ' ਵੇਖੋ, ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁੱਤਾ ॥

ਲੁੱਚ ਫੌਰ } ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼ੀ, ਲੁੱਚਿਆਂ ਦਾ
ਲੁੱਚ ਪੁਣਾ } ਕੰਮ ॥
ਲੁੱਚ ਵਾਈ }

ਲੁੱਚ ਲੁੱਚ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਰਮ ਅਤੇ ਲਚਕ-
ਦਾਰ ਹੋਣਾ ॥

ਲੁਚਰੂ, ਪੁ:—ਲੁੱਚ ਪੁਣਾ, ਬਦਮਾਸ਼ੀ, ਸਰਾਹਤ ॥

ਲੁੱਚਣੀ

ਲੁੱਚਣੀ, ਸ:—ਬਦਮਾਸ਼ ਔਰਤ, ਕੁਕਰਮਣ, ਮੰਦੀ ॥

ਲੁੱਚਾ, ਵਿ: ਪੁ:—ਬਦਮਾਸ਼, ਗੁੰਡਾ, ਵੈਲਦਾਰ, ਸਰਾਰਤੀ ॥

ਲੁੱਚੀ, ਸ:—ਲੁੱਚਣੀ, ਮੈਦੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਭਲੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ॥

ਲੁੱਜ, ਪੁ:—ਵਿੰਗ, ਲੱਤ ਜਾਂ ਬਾਂਹ ਮਾਰੀ ਜਾਣੀ ॥

ਲੁੱਜਾ (ਜੀ), ਵਿ:—ਲੁੱਲਾ (ਲੁੱ), ਜਿਸ ਦੀ ਲੱਤ ਜਾਂ ਬਾਂਹ ਮਾਰੀ ਜਾਏ ॥

ਲੁੱਟ, ਮ:—ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਡਕਾ, ਧਾੜਾ, ਜਬਰਦਸਤੀ ਖੋਹ ਕੇ ਲਿਆ ਹੋਯਾ ਮਾਲ, ਬੇਈਮਾਨੀ, ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ ਲੈਣਾ ॥

ਵਿ:—ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ (ਜਿਹਾ ਕਿ 'ਲੁੱਟਸੀ ਲੁੱਟ') ॥

ਲੁੱਟ ਹੋਣੀ } ਵਿ:—ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਣਾ, ਧਾੜਾ
ਲੁੱਟ ਪੈਣੀ } ਪੈਣਾ ॥

ਲੁੱਟ ਕਰਨੀ (ਮਚਾਉਣੀ) } ਵਿ:—ਲੁੱਟਣਾ,
ਲੁੱਟ ਲੈਣਾ } ਧਾੜਾ ਮਾਰਨਾ ॥

ਲੁੱਟ ਦਾ ਮਾਲ, ਪੁ:—ਲੁੱਟਿਆ ਹੋਯਾ ਮਾਲ ॥

ਲੁੱਟ ਪੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਵਿ:—ਮਾਲ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਲੁੱਟ ਮਾਰ, ਸ:—ਲੁੱਟਣ ਤੇ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ॥
ਪੁ:—ਲੁੱਟੇਗਾ ॥

ਲੁੱਟਣਾ, ਵਿ:—ਜੌਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਖੋਹਣਾ, ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ ਲੈਣਾ, ਸੁਖ ਭੋਗਣਾ (ਮੌਜਾ ਲੁੱਟਣਾ) ॥

ਲੁੱਟਰ ਲੁੱਟਰ

ਲੁੱਟਣਾ ਪੁੱਟਣਾ, ਵਿ:—ਲੁੱਟਣਾ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ॥

ਲੁੱਟਵੇਂਜਾ, ਪੁ:—ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਲੁੱਟੇਗਾ ॥

ਲੁੱਟਵਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਲੁੱਟਣ ਦੇਣਾ, ਖੁਹਾਉਣਾ, ਮੁੜਾਉਣਾ ॥

ਲੁੱਟਵਾਈ, ਸ:—ਲੁੱਟ, ਲੁੱਟੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ (ਖਾਣਾ) ॥

ਲੁੱਟਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਲੁੱਟਣਦੇਣਾ, ਮਾਲ ਉਡਾਉਣਾ, ਮੋੜਣਾ ॥

ਲੁੱਟਾਈ, ਸ:—'ਲੁੱਟਵਾਈ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੁੱਟੂ } ਪੁ:—ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਧਾੜਵੀ
ਲੁੱਟੇਗਾ (ਰੂ) } ਭਾੜੂ ॥

ਲੁੱਟੇਰਣ } ਸ:—ਲੁੱਟਣ ਵਾਲੀ, ਲੁੱਟੇ ਦੀ
ਲੁੱਟੇਰੀ } ਜਨਾਨੀ ॥

ਲੁੱਡ, ਪੁ:—ਬੇ ਸਰਮ, ਬੇ ਅਸੂਲਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਲੁੱਡਾ (ਡੀ), ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਛ ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਪੱਤੇ ਰਾਹੁਣੀਆਂ ਬਾਂਝੇ, ਫੜਾ ॥

ਲੁੱਡਾਉਣਾ, ਵਿ:—ਲੁੱਡਾਉਣਾ, ਹਿਲਾਉਣਾ ॥

ਲੁੱਡੀ } ਸ:—ਰੋਲਾ, ਨੱਚਣਾ ਟੱਪਣਾ (ਪਾਉਣੀ) ॥
ਲੁੱਡੀ }

ਲੁੱਡਲੁ, ਪੁ:—ਸੁਆਦ, ਰਸ, ਅਨੰਦ ॥

ਲੁੱਡਰ ਲੁੱਡਰ, ਸ:—ਬਕਰਾਧ, ਹੋਲਾ (ਕਰਨੀ ਲਾਉਣੀ) ॥

ਲੁਣਨਾ

ਲੁਣਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨਾਜ ਆਦਿਕ ਕੱਟਣਾ,
ਵਾਂਢੀ ਕਰਨੀ ॥

ਲੁਤਰਾ, ਪੁ: } ਵਿ:—ਨਕਾਰਾ (ਰੀ), ਜਿਸ ਦਾ
ਲੁਤਰੀ, ਸ: } ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ, ਬਕ ਬਕ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਬੁੱਧੁ ॥

ਲੁੱਧਰ, ਪੁ:—ਮੁਛੀਆਂ ਖਾਲ ਵਾਲਾ ਇੱਕ
ਜਨੌਰ ॥

ਲੁੱਪਰੀ, ਸ:—ਵੇੜੇ ਜਾਂ ਘਾਇ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ
ਵਾਲੀ ਲੋਵੀ ॥

ਲੁਥਾਣਾ, ਪੁ:—‘ਲਥਾਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੁਭਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਭੁਲਾਉਣਾ, ਵਸਲਾਉਣਾ,
ਮੋਹਣਾ, ਲੋਭ ਦੇਣਾ ॥

ਲੁਲਕੀ } ਸ:—ਕੰਨ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰੇਸ਼ਮੀ
ਲੁਲਕੀ } ਗੋਲੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਸੋਨੇ
ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ
ਹਨ ॥

ਲੁਲਕੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ॥

ਲੂ, ਸ:—ਤੱਤੀ ਵਾਉ, ਲੋ ॥

ਲੂੰ, ਪੁ:—ਪਿੰਡ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ
ਵਾਲ, ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਗਊ ਦੇ ਵਾਲ ॥

ਲੂੰ ਕੀਡੇ ਹੋਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਤਰ ਕਰਕੇ ਲੂੰ ਖੜੇ ਹੋ
ਜਾਣੇ ॥

ਲੂਈਂ, ਸ:—‘ਲੀ’ ਵੇਖੋ, ਨਾਲੇ ‘ਰੁਆਂ’ ॥

ਲੂਸ, ਸ:—ਲਾਸ, ਸੜਣ ਦੀ ਠਿਠਾਨੀ ॥

ਲੂਣ ਹਰਾਮ

ਲੂਸੜੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:), ਹੈਂਦੂਸੀ, ਸੁਮ ਪੁਣਾ।
ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਰਹਿਤ ॥

ਲੂਹ, ਵਿ:—ਸਤਿਆ ਹੋਯਾ, ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਯਾ
ਹੋਯਾ ॥

ਲੂਹ ਸਿੱਟਣਾ (ਦੇਣਾ), ਕ੍ਰਿ:—‘ਲੂਹਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੂਹਣ, ਸ:—ਜਲਣ, ਸਾੜਾ, ਭੰਗ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਲੂਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾੜਣਾ, ਝਲਸਣਾ, ਗੁੱਸਾ
ਚਾੜ੍ਹਣਾ ॥

ਲੂਹਰੀ, ਸ:—ਠੰਡੀ ਚੁੰਭਵੀਂ ਪੌਣ ॥

ਲੂਹਰੀਆਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:), ਭਟਕੀ, ਥੋ ਚੈਨੀ
ਤਰਲੇ (ਲੋਣਾ) ॥

ਲੂਹਲਾ (ਲੀ), ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਟੰਗਾਂ ਨਾ
ਹੋਣ ਜਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾਣ ॥

ਲੂਹਲਾਂ, ਸ:—(ਬਹੁ:), ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਲਕਾ
ਗਹਿਣਾ ॥

ਲੂਕਾ, ਪੁ:—ਘਾਹ ਦੇ ਮੁੱਠੇ ਦਾ ਮੁਆਰਾ ॥

ਲੂਟੇ ਲੂਟ, ਸ:—ਲੁੱਟ, ਅਠਿਆਉਂ, ਜੁਲਮ ॥
ਵਿ:—ਲੁੱਟਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਲੂਠਾ ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਜੋ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਸੜੇ,
ਖਿੜਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਲੂਟ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਸਾਲਾ, ਨਿਮਕ, ਅੰਨ ॥

ਲੂਣ ਹਰਾਮ, ਵਿ:—ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਨਾ
ਜਾਣੇ, ਬੇਈਮਾਨ ॥

ਲੂਣਹਰਾਮੀ

ਲੂਣਹਰਾਮੀ, ਪੁ:—ਲੂਣ ਹਰਾਮ ॥

ਸ:—ਭੇਈਮਾਨੀ ॥

ਲੂਣ ਤੇਲ, ਪੁ:—ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਜੀਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਲੂਣ ਤੋੜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਕਹਿਣਾ, ਸੁਣ ਬੋਲਣਾ ॥

ਲੂਣ ਦਾ ਖਾਵਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਖਾਣ ਵਿਚੋਂ ਲੂਣ ਨਿਕਲੇ ॥

ਲੂਣ ਦੀ ਮਰ ਹੋਣੀ (ਵਗਣੀ), ਕ੍ਰਿ:—ਲੂਣ ਹਰਾਮ ਹੋਣ ਦਾ ਬੁਰਾ ਫਲ ਮਿਲਣਾ ॥

ਲੂਣ ਮਿਰਚ ਲਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੁਆਦ ਬਨਾਉਣਾ, ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਕਹਿਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ॥

ਲੂਣੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੂਣ ਹੋਵੇ, ਸਲੂਣਾ (ਦੀ) ॥

ਲੂੜ, ਸ:—ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪਾਕੇ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਲੂੜੀ, ਸ:—ਨਿੰਦਿਆ, ਚੁਗਲੀ, ਬੁਰਿਆਈ (ਲਾਉਣੀ) ॥

ਲੂਧੜੇ, ਪੁ: (ਬਹੁ:)—ਥਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਿੰਡੇ ਦਾ ਰੋਗ ॥

ਲੂਧੜ, ਪੁ: } ਮਸ਼ਹੂਰ ਜੰਗਲੀ ਜਨੌਰ ॥
ਲੂਧੜੀ, ਸ: }

ਲੂਧਾ, ਪੁ:—ਬੰਗ ਦਾ ਤੱਠ, ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾੜ ॥

ਲੇਖ

ਲੁੰਬੀ, ਸ:—ਭੋਠੀ ਦੇ ਪੁੰਢੇ ਦੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਛੇਕ ॥

ਲੁਲੂ, ਪੁ: } 'ਲੁਲੂ' (ਲੀ) ਵੇਖੋ ॥
ਲੁਲੀ, ਸ: }

ਲੇ } ਪੁ:—ਕੰਧ ਦੀ ਲਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸੁੱਕੀ
ਲੇਥੀ, ਦੁੱਟੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਈ
ਲੇਥੁ } ਹੋਈ ਲੇਥੀ, ਓਲ੍ਹੇ ਲਈ ਬਣਾਈ ਹੋਈ
ਨੀਵੀਂ ਕੱਚੀ ਕੰਧ ॥

ਲੇਉਟੀ, ਸ:—ਜਾਂਚੂ ਭੇਡ ਆਦਿਕ ਦਾ ਬਣ ॥

ਲੇਉਣੀ, ਸ:—ਜੁਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਆਦਿਕ ਦਾ ਵੇਰ ॥

ਲੇਉੜ, ਪੁ:—'ਲੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੇਸ, ਸ:—ਰਿਪਚਿਪਾਟ, ਚੰਬੜਣ ਵਾਲੀ ਗਿੱਲੀ ਚੀਜ਼, ਲੋਥੀ ॥

ਲੇਸ ਦਾਰ, ਵਿ:—ਲਸ ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਜੋ ਰਿਪ ਚਿਪਕੇ ॥

ਲੇਹ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਕੰਝਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ॥

ਲੇਹਲੜੀਆਂ, ਸ: (ਬਹੁ:)—ਮਿਨਤਾਂ, ਤਰਲੇ, ਨਖਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮੰਗਣਾ (ਕੱਢਣੀਆਂ) ॥

ਲੇਹਾ, ਪੁ:—ਉੱਨ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਲੰਗਣ ਵਾਲਾ ਕੀੜਾ ॥

ਲੇਕਾ ਦੇਕਾ, ਪੁ: } ਲੇਣ ਦੇਣ, ਦੁਪਾਰ, ਸਾਂਝ ॥
ਲੇਕਾ ਦੇਕੀ, ਸ: }

ਲੇਖ, ਪੁ:—ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਪਗਲਭਤ, ਲਿਖਤ, ਯਾਗ ॥

ਲੇਖ ਸੜ ਜਾਣੇ

ਲੇਖ ਸੜ ਜਾਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਲੇਖ ਹੋਣੇ, ਵਿ:—ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ॥

ਲੇਖ ਖੁੱਲ੍ਹਣੇ } ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਚੰਗੀ ਹੋ
ਲੇਖ ਜਾਗਣੇ } ਜਾਣੀ ॥

ਲੇਖ ਲੜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਜੋਰ ਪੈਣਾ ॥

ਲੇਖ ਧਾਰਣ, ਸ: } ਨਿ:—ਜੋ ਚੰਗਾ ਲੇਖਾ
ਲੇਖ ਧਾਰੀ, ਪੁ: } ਕਰੇ ॥

ਲੇਖ ਧਾਰੀ, ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਲੇਖ ਜਾਂ ਭਾਗ ਚੰਗੇ ਹੋਣ ॥

ਲੇਖ ਛੁੱਟ ਜਾਣੇ (ਛੁੱਟਣੇ), ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ ਹੋਣੀ ॥

ਲੇਖ ਵਾਲਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦੇ ਭਾਗ ਚੰਗੇ ਹੋਣ,
ਲੇਖਾਂ ਵਾਲਾ } ਸੁਖੀ ॥

ਲੇਖਕ, ਪੁ:—ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ, ਲਿਖਾਰੀ ॥

ਲੇਖਣ } ਸ:—ਲਿਖਣ, ਕਲਮ ॥
ਲੇਖਣੀ }

ਲੇਖਾ } ਪੁ:—ਹਿਸਾਬ, ਗਿਣਤੀ, ਲੈਣ ਦੇਣ
ਲੇਖਾ } ਦਾ ਵੇਰਵਾ, ਨਾਵਾਂ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ, ਹਿਸਾਬ ਦੱਸਣਾ, ਮਾਂਦੇ ਪੈਣਾ ॥

ਲੇਖਾ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈਣ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣੀ ॥

ਲੇਖੇ ਧਾਰੀ } ਪੁ:—ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾ ਕਰ
ਲੇਖੇ ਬਾਜ } ਸਕੇ ॥

ਲੇਖੜਨਾ

ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ, ਪੁ:—ਲੇਖ, ਭਾਗ, ਪਰਾ-
ਲਭਤ ॥

ਲੇੜ, ਸ:—ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਬੜਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼
(ਕੰਡਾ ਅਦਿਕ), ਨਿੰਦਾ, ਐਥ, ਬਿਘਨ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਲੋੜ ਕਰੇ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਮਤਬਲ ਵਾਸਤੇ
ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗਾ ਰਹੇ ॥

ਲੇਟ, ਸ:—ਰਾਬ ਦੇ ਕੜਾਹੇ ਦੇ ਬੱਲੇ ਦੀ ਮੈਲ,
ਖਰਾਬ ਸੀਰਾ ॥

ਵਿ:—ਜੋ ਅਵੇਰ ਕਰਕੇ ਆਵੇ (ਰੇਲ
ਆਦਿਕ) ॥

ਲੇਟ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੇਟਣਾ, ਪੈਰੀਂ ਪੈਣਾ, ਆਜਜੀ
ਕਰਨਾ, ਪਤਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ (ਗੁੜ ਆਦਿਕ) ॥

ਲੇਟ ਪੇਟ, ਸ:—ਖੁਸ਼ਾਮਦ, ਨਖਰਾ ॥

ਵਿ:—ਅਪੀਲ, ਖੁਸ਼ਾਮਦੀ ॥

ਲੇਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੰਮੇ ਪੈਣਾ, ਸਿੱਧੇ ਹੋ ਕੇ ਪੈ ਜਾਣਾ,
ਲਿਟਣਾ ॥

ਲੇਟੀ, ਸ:—‘ਲੇਵੀ’ ਵੇਖ ॥

ਲੇਟੀ ਪੇਟੀ, ਸ:—ਖੁਸ਼ਾਮਦ, ਨਖਰਾ, ਅਪੀਲਗੀ ॥

ਲੇਡਾ } ਪੁ:—ਘੋੜੇ ਜਾਂ ਉਠ ਦੀ ਲਿੰਦ ਦਾ
ਲੇਡਾ } ਗੱਲਾ ॥

ਲੇਡਾ ਵੁੱਲ ਜਾਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਘੁਮੰਡ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥
ਲੇਡਾ ਵੁੱਲਣਾ, }

ਲੇਡੀ, ਸ:—ਸ਼ਰੀਫ ਔਰਤ, ਖੀਬੀ, ਮੋਮ, ਸਰ-
ਦਾਰਨੀ ॥

ਲੇਖੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਖੜਨਾ ਜਾਂ ਲਿਖੇੜਨਾ,
ਭਰਨਾ ॥

ਲੇਖੜ ਪੇਖੜ

ਲੇਖੜ ਪੇਖੜ, ਵਿ:—ਵੰਗੀ ਤਰਾਂ ਲਿਖਤਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਲੇਖੜਾ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਮੋਟਾ ਘਾਹ ॥
ਲੇਖੜਾ }

ਲੇਪ, ਪੁ:—ਲੇਬੀ, ਮੱਲ੍ਹਮ, ਸੱਟ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੋਲੀ ਦੁਆ (ਕਰਨਾ) ॥

ਲੇਪਣ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਪੱਗ, ਰੋਥਾ ॥

ਲੇਪੀ, ਸ:—‘ਲੇਬੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੇਫ, ਪੁ:—ਉੱਪਰ ਪਾਕੇ ਸੌਣ ਵਾਲਾ ਚੁੰ ਦਾਰ ਕੱਪੜਾ, ਰਜਾਈ ॥

ਲੇਫੜਾ, ਪੁ:—ਪੱਟਾ ਪੁਰਾਣਾ ਜਾਂ ਛੋੜਾ ਜੇਹਾ ਲੇਫ ॥

ਲੇਬਲ, ਪੁ:—ਚਿਟ ਯਾ ਪੱਟੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਨਾਉਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ ॥

ਲੇਬੀ, ਸ:—ਮਿੱਟੀ ਗੰਧੇ ਆਦਿਕ ਦਾ ਮਲਣਾ, ਪਲਸਤਰ (ਹੱਟੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਲੇਕ, ਸ:—ਅਚਾਨਚਕ ਜੋ ਚੀਕ ਨਿਕਲੇ (ਲੇਰੀ) ॥

ਲੇਰੀ, ਸ:—ਲਗਾਤਾਰ ਚੀਕ ਜਿਹਾੜਾ ॥

ਲੇਲਾ, ਪੁ: } ਭੇਡ ਦਾ ਬੱਚਾ ॥
ਲੇਲੀ, ਸ: }

ਲੇਵਾ, ਪੁ:—ਗਉ ਭੇਡ ਆਦਿਕ ਦਾ ਬਣ ॥

ਲੇਵਾ ਦੇਵੀ, ਸ:—ਲੇਣ ਦੇਣ, ਵਿਹਾਰ, ਸਾਂਝ, ਵਣਜ ॥

ਲੈ ਪਾਲਨਾ

ਲੈਦੀ, ਸ:—ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆਟਾ ਘੋਲ ਕੇ ਪਕਾਯਾ ਹੋਯਾ, ਕਾਗਤ ਆਦਿਕ ਜੋੜਨ ਲਈ ॥

ਲੈ, ਸ:—ਰਾਹ, ਮਨਸਾ, ਦਲੀਲ, ਪੱਕੀ ਖਾਹਸ਼, ਸੁਰ, ਤਾਣ ॥

ਵਿ:—ਘੁਲਿਆ ਹੋਯਾ, ਮਿਲਕੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ (ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਲੈ ਉੱਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅਨੋਖੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ॥

ਲੈ ਉੱਡਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਵਰਕੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਤਾਰ ਵੇਲਣਾ (ਬਹੁਤ ਆਦਿਕ), ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਕਿਤੇ ਨੱਸ ਜਾਣਾ ॥

ਲੈ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲਿਆਉਣਾ ਜਾਂ ਜਾ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ ॥

ਲੈ ਚੱਲਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਜਾਂ
ਲੈ ਜਾਣਾ } ਟੁਰਨਾ ॥

ਲੈ ਛੱਡਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਸਾਂਝ ਰੱਖਣਾ,
ਲੈ ਰੱਖਣਾ } ਪਰੇ ਰੱਖਣਾ ॥

ਲੈ ਡੁੱਬਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੁਏ ਨੂੰ ਥੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ॥

ਲੈ ਦੇ ਕੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ਅੱਥੇ ਹੋਕੇ, ਸਬ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਕੇ ॥

ਲ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕੋਈ ਸ਼ੈ) ਲੈਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ॥

ਲੈ ਪਾਲਕ, ਪੁ:—ਦੂਜੇ ਦਾ ਬਾਲਕ ਲੈਕੇਪਾਲਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਲੈ ਪਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਦੂਏ ਦ ਬਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਠਾਉਣਾ ॥

ਲੈ ਪੈਣਾ

ਲੈ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਨੇ ਠਾਲ ਲੈ ਕੇ ਲੇਰਨਾ ॥

ਲੈ ਬੈਠਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਮਾੜੀ ਚੀਜ਼ ਲੈਣੀ ਜੋ ਮੁੜ ਨਾਂ ਸੱਕੇ, ਲੰਮਾ ਚੌੜਾ ਹਾਲ ਸੁਨਾਉਣਾ, 'ਲੈ ਚੁੱਥਣਾ' ਵੀ ਵੇਖ ॥

ਲੈ ਭੱਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਨੱਸ ਜਾਣਾ, ਖੱਫ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ॥

ਲੈ ਭੱਜੂ, ਵਿ:—ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆਂ, ਸਿੱਖ ਜਾਵੇ ॥

ਲੈ ਮਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੁੱਕ ਕੇ ਜਮੀਨ ਪੁਰ ਸਿੱਟਣਾ ॥

ਲੈ ਰਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਸਾਂਭ ਰੱਖਣਾ ॥

ਲੈ ਰੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਸਾਂਭ ਰੱਖਣਾ ॥

ਲੈ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਓੜਕ ਆਪਣਾ ਥਲਾ ਲੈਣਾ, ਮੋੜ ਲੈਣਾ ॥

ਲੈਸ, ਪੁ:—ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਹੇਲ ਨੰਕ ਜਾਂ ਜੌੜੀ ਨੌਕ ਵਾਲਾ ਤੀਰ ॥

ਸ:—ਭਿੱਲੇ ਦੀ ਡੋਰੀ ॥

ਵਿ:—ਬਿਲਕੁਲ ਤਿਆਰ ॥

ਲੈਸੈਸ, ਪੁ:—'ਲਸੈਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੈਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: }
ਲੈਹਦਾ, ਵਿ: } 'ਲਹਿਣਾ' 'ਲਹਿੰਦਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੈਕ, ਵਿ:—'ਲਾਇਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੈਕ, ਪੁ:—ਜੇਰ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ (ਰੀ) ॥

ਖਾ ਲੈਣਾ

ਲੈਕਚਰ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਆਣ ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਸੱਲ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ) ॥

ਲੈਕਚਰਾਰ, ਪੁ:—ਜੋ ਲੈਕਚਰ ਦੇਵੇ ॥

ਲੈਕੜਾ, ਪੁ:—ਦੇਵੀ ਦਾ ਅਗਵਾਨੀ, ਕੁਆਰਾ ਮੰਡਾ ॥

ਲੈਕੀ, ਸ:—'ਲਾਇਕੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੈਕਰ, ਪੁ:—'ਲੈਕਚਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੈਟਰ ਬਕਸ, ਪੁ:—ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੰਦੂਕ ॥

ਲੈਟ, ਸ:—ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ, ਛਾਉਣੀ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਡੇਰੇ, ਰੇਲ ਦੀ ਸੜਕ ॥

ਲੈਟ ਕਲੀਅਰ, ਪੁ:—ਰੇਲ ਦੀ ਲੈਟ ਸਾਫ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ (ਹੋਣਾ, ਮਿਲਣਾ, ਦੇਣਾ, ਲੈਣਾ) ॥

ਲੈਟ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਣਾ ॥

ਲੈਟ ਦੇਣ, ਪੁ:—ਵਲਜ, ਵਿਹਾਰ, ਮੇਲ ਹੋਣਾ ॥

ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੱਭਣਾ, ਪਾਉਣਾ, ਖਰੀਦਣਾ, ਉਧਾਰ ਚੁੱਕਣਾ, ਜਿੱਤਣਾ, ਖੋਹਣਾ, ਸਿੱਖਣਾ, ਪਕੜਨਾ, ਮਾਰਨਾ (ਜਾਨ ਲੈਣਾ), ਖੁੱਜਣਾ, ਪੀਣਾ, ਸੜ ਕੱਢਣਾ, ਅੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਵਾਲ ਲਾਹੁਣੇ (ਬਗਲਾਂ ਲੈਣੀਆਂ), ਸ਼ਾੜ ਪਾਉਣਾ, ਮੂੰਹ ਆਖਣਾ (ਨਾਉ), ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ॥

ਖਾ ਲੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੈ ਕੇ ਵਰਤ ਲੈਣਾ, ਚੁੱਕਣਾ, ਬਹੁਤ ਖਿੜਕਣਾ ॥

ਨਾ ਲੈਣਾ ਨਾ ਦੇਣਾ

ਨਾ ਲੈਣਾ ਨਾ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੁਝ ਸਾਂਝ ਨਾ
ਰੱਖਣੀ ॥

ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ, ਪੁ:—ਵਣਜ, ਵਿਹਾਰ, ਸਾਂਝ, ਮੇਲ
ਗੇਲ ॥

ਲੈਂਧਾ, ਪੁ: ਵਿ:—‘ਲਹਿੰਦਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੈਮੋਨੇਡ, ਪੁ:—‘ਮਿੱਠਾ ਖਾਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੋ, ਸ:—ਚਾਨਣ, ਪਹਿ, ਨਜਰ, ਤੱਤੀ ਵਾਉ,
ਲਿਹਾਜ ॥

ਲੋਇਣ, ਪੁ: ਸ:—ਅੱਖ, ਚਾਨਣ, ਅੱਖਾਂ ਦੀ
ਨੀਂਹ, ਨਜਰ ॥

ਲੋਈ, ਸ:—ਸੌਂਦੀ ਉੱਠ ਦੀ ਚਾਦਰ, ਲੋ,
ਵਟਣਾ, ਸ਼ਰਮ, ਹੱਥ ॥

ਲੋਈ ਫਟੀ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਦੋਂ ਸਵੇਰ ਦੀ ਲੋ
ਹੋਵੇ, ਪਹਿ ਫਟੇ ॥

ਲੋਈ ਲਾਹੁਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਥੇ ਸ਼ਰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਲੋਈਆ, ਪੁ:—ਗੁੱਝੇ ਹੋਏ ਆਟੇ ਦਾ ਧੇੜਾ ॥

ਲੋਹ, ਸ:—ਵੱਡਾ ਤਵਾ ॥

ਲੋਹ ਦੂਣ (ਚੂਰ), ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦਾ ਚੂਰਾ ॥

ਲੋਹ ਲਿਰਾਰ, ਪੁ:—ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਰਸੋਈ, ਸਦਾ
ਵਰਤ ॥

ਲੋਹਣ, ਵਿ:—ਲੋਹੇ ਦਾ (ਵੇਲਣਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਲੋਹਟੀਆ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਣ
ਵਾਲਾ ॥

ਲੋਹੁ

ਵਿ:—ਲੋਹੇ ਦਾ (ਵੇਲਣਾ ਆਦਿਕ) ॥

ਲੋਹਬਾਣ, ਪੁ:—ਲੋਹੇ ਦੇ ਛੱਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਲਾਠੀ,
ਇੱਕ ਧੁਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਚੀਜ਼ ॥

ਲੋਹਲ } ਪੁ:—ਬਲਦ ਦੇ ਵਿੱਤ ਦਾ ਛਿੱਫੜਾ
ਲੋਹਲ } (ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ॥

ਲੋਹਲਾ } ਵਿ:—ਲੋਹਲ ਵਾਲਾ (ਬਲਦ) ॥
ਲੋਹਲਾ }

ਲੋਹਜ, ਪੁ:—ਕਾਮ, ਜੁਲਮ, ਜਬਰਦਸਤੀ
(ਮਾਰਨਾ) ॥

ਲੋਹਜਾ } ਪੁ:—ਜੁਲਮ, ਸ਼ਸਤੀ, ਕ੍ਰੋਧ (ਪੈ ਜਾਣਾ,
ਲੋਹਜਾ } ਮਾਰਨਾ) ॥

ਲੋਹੜੀ, ਸ:—ਪੌਰ ਦੀ ਮਸਾਂਦ ਜੋ ਹਿੰਦੂਆਂ
ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਰ ਹੈ ॥

ਲੋਹਾ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਾਤ ॥
ਵਿ:—ਲਾਲ ਜੋਹਾ, ਕਰੜਾ, ਤਕੜਾ ॥

ਲੋਹ ਲੱਖਾ, ਵਿ:—ਗੁੱਝੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਹੋਯਾ
ਹੋਯਾ, ਲੱਲੀ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਭੂਰੇ
ਰੰਗ ਦਾ, ਧੁੰਧਲਾ ॥

ਲੋਹਾਰ, ਪੁ:—‘ਲੁਹਾਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੋਹੀ, ਸ:—ਲੋਹੜੀ ॥
ਵਿ:—ਲੱਲੀ ਦੀ ਭਹਿ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਭੂਰੇ
ਰੰਗ ਦੀ ॥

ਲੋਹੀ ਫਟੀ, ਸ:—ਪਹਿ ਫਟਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ॥

ਲੋਹੁ, ਪੁ:—‘ਲਹੁ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੋਕ

ਲੋਕ, ਪੁ:—ਦੁਨੀਆ, ਜਗਤ, ਮਨੁੱਖ, ਦੇਸ, ਪਿੰਡ ॥

ਲੋਕ ਲਾਜ, ਸ:—ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹੇ ਆਪਣੀ ਇੱਜਤ ਦਾ ਖਿਆਲ ॥

ਲੋਕਾਂ ਚਾਰ (ਰੀ) } ਸ:—ਜਗਤ ਦੀ ਰੀਤ ॥
ਲੋਕਾਂ ਚਾਰ (ਰੀ) } ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਜਿੰਦਗੀ
ਲੋਕ ਕਰਨ ॥

ਲੋਕਲ, ਵਿ:—ਉਸੇ ਥਾਂ ਦਾ, ਆਪਣੇ ਹੀ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ॥

ਲੋਕਾਈ, ਸ:—ਲੋਕ, ਸੰਸਾਰ, ਆਮ ਆਦਮੀ ॥

ਲੋਕਾਟ, ਪੁ:—ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲ ॥

ਲੋਕੀ, ਪੁ: (ਬਹੁ:) ਲੋਕ, ਮਨੁੱਖ, ਜਗਤ ॥

ਲੋਗ, ਪੁ:—ਲੋਕ, ਮਨੁੱਖ, ਦੱਖਣ, ਵਹੁਟੀ ॥

ਲੋਗੜ } ਪੁ:—ਪੁਰਾਣੀ ਵਰਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਲੋਕ
ਲੋਗੜ } ਤਲਾਈ ਦੀ ਹੈ ॥

ਲੋਚ (ਚ), ਸ:—ਗਹ, ਮਰਜੀ, ਅਭਲਾਖਾ ॥

ਲੋਚਣ, ਪੁ:—ਅੱਖ, ਨੇੜ, ਨੈਣ ॥

ਲੋਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਸਾਲਸਾ ਕਰਨੀ ॥

ਲੋਟ, ਪੁ: ਸ:—ਨਗਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਪਾਸਾ, ਖੰਭਾ, ਸੁਭਾਉ, ਦਲੀਲ, ਰੁਲਣਾ, ਰੁੜ੍ਹਣਾ, ਨੋਟ ॥

ਲੋਟ ਪੋਟ } ਸ:—ਵਿ:—ਭਿੰਗਾ ਢੰਡਾ, ਥੋ
ਲੋਟਣ ਪੋਟਣ } ਸੁਰਤ, ਜੋ ਤੜਫੇ, ਇਸ਼ਕ ਦਾ
ਫਟਿਆ ਹੋਯਾ, ਜੋ ਅਗਨ
ਲੋਕ ਮਰ ਜਾਏ (ਹੋ ਜਾਣਾ), ਛਾਪਣ ਵਿੱਚ
ਕਾਗਤ ਦਾ ਮੋੜਨਾ (ਕਰਨਾ) ॥

ਲੋਦਾ

ਲੋਟਕਾ, ਪੁ:—ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸੌਰ ਪਾਣੀ ਆਵੇ, ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ॥

ਲੋਟਕੀ, ਸ:—ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਗੜਵੀ ॥

ਲੋਟਣ, ਵਿ:—ਭੋਂ, ਚੱਕਰ, ਉਲਟ ਬਾਸੀ, ਇੱਕ ਭੰਗੇ ਦਾ ਕਬੂਤਰ ॥

ਲੋਟਣ ਪੋਟਣ, ਵਿ:—'ਲੋਟ ਪੋਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਲੋਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ: ਚੱਕਰ ਖਾਣਾ, ਉਲਟਣਾ ਪੁਲਟਣਾ, ਰਿੜ੍ਹਣਾ ॥

ਪੁ:—ਲੋਟਣ ॥

ਲੋਟੜੀ, ਸ:—ਨਿੱਕੀ ਜੋਹੀ ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਗੜਵੀ ॥

ਲੋਟਾ, ਪੁ:—ਟੁੱਟੀ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਜਾਂ ਧਾਂਤ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਜੋ ਲਾਗ ਵਿਆਹ ਮਗਰੋਂ ਪੁਰ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡੇ ਬਾਹਮਣ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ॥

ਲੋਟੀ } ਸ:—ਲੁੱਟ, ਧਾੜਾ, ਚਾਕਾ (ਪੈਣੀ) ॥
ਲੋਟੀ }

ਲੋਟੂ, ਪੁ:—ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ, ਲੁਟੇਰਾ ॥

ਲੋਥ, ਸ:—ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਦੇਹ ॥

ਲੋਥੜਾ, ਪੁ:—ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਮੱਜ ਕਰਕੇ ਮਾਸ ਦਾ ਫੁਲਾਉ ॥

ਲੋਦਰ } ਪੁ:—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜੋਹਾ ਰੁੱਖ ॥
ਲੋਧ }

ਲੋਦਾ, ਪੁ:—ਸੀਤਲਾ ਆਦਿਕ ਰੋਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡੇ ਉੱਤੇ ਪੱਛ ਲਾਕੇ ਉਸ ਰੋਗ ਦਾ ਮਸਾਲਾ ਅੰਦਰ ਪੁਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ (ਕਰਨਾ, ਹੋਣਾ) ॥

ਲੋਦੀ

ਲੋਦੀ } ਪੁ:—ਪਨਾਣੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਤ ॥
ਲੋਪੀ }

ਲੋਪਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁੱਤੀਆਂ ਮਾਰਨਾ ॥

ਲੋਥਾਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਗੁੰਦ ਜੋ
ਦੁਖਾਓਂਦੇ ਹਨ ॥

ਲੋਭ, ਪੁ:—ਲੋਣ ਦੀ ਚਾਹ, ਲਾਲਚ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ,
ਲਾਲਸਾ ॥

ਲੋਭਣ, ਸ: } ਜੋ ਲੋਭ ਕਰੇ ॥
ਲੋਭੀ, ਪੁ: }

ਲੋਰ, ਸ:—ਦਲੀਲ, ਮਨ ਦੀ ਮੌਜ, ਖਿਆਲ ॥

ਲੋਰੀ, ਸ:—ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਸੁਲਾਉਣ
ਵਾਲਾ ਗੀਤ ॥

ਲੋਲਕਾ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਲਕਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਲੋੜ, ਸ:—ਜ਼ਰੂਰਤ, ਚਾਹ, ਮੁੜਾਜੀ (ਹੌਲੀ,
ਪੈਲੀ) ॥

ਲੋੜਾ, ਪੁ:—‘ਲਹੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਲੋੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚਾਹੁਣਾ, ਮੰਗਣਾ, ਭਾਲਣਾ ॥

ਲੋੜੀਏ, ਕ੍ਰਿ:—ਲੋੜੀਦਾ ਹੋ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ, ਚਾਹੀਦਾ
ਹੋ ॥

ਲੋ, ਪੁ:—ਇੱਕੋ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਵਸਲ ਦੀ
ਥਟਾਈ, ਪੀੜ੍ਹੀ, ਠਸਲ, ਉਮਰਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ
ਦਾ ਇੱਕ ਗੋਤ ॥

ਲੋਸ } ਸ:—ਤਿਲੇ ਦੀ ਵੋਰੀ ॥

ਲੋਸ } ਪੁ:—ਸਫਰ ਖਰਚ, ਤਲਬਤੋਂ ਅੜਗ
ਜੋ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਨੇ ਮਿਲੇ ॥

ਲੋਂਦ

ਲੋਂਹਕਾ } ਵਿ:—‘ਲਹੁਕਾ’ ਲਹੁੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਲੋਂਹਡਾ }

ਲੋਂਕੜਾ } ਪੁ:—‘ਲੋਕੜਾ’ ਵੇਖੋ ॥
ਲੋਂਕੜਾ ਖੀਰ }

ਲੋਂਕੀ, ਸ:—ਲੰਮਾ ਕੱਦੂ, ਘੀਆ ॥

ਲੋਂਖਾ, ਸ:—ਇੱਕ ਤਰਾਂ ਦਾ ਕੱਦੂ ॥

ਲੋਂਗ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ,
ਨੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਲੋਂਠਾ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ, ਮੋਟਾ, ਲੰਮਾ ਮਨੁੱਖ ॥

ਲੋਂਡਾ } ਪੁ:—ਮੁੰਡਾ, ਲੜਕਾ, ਨੌਕਰ, ਮਰਦ ॥
ਲੋਂਡਾ }

ਲੋਂਡੀ } ਸ:—ਕੁੜੀ, ਲੜਕੀ, ਟਹਿਲਣ, ਗੱਲੀ ॥
ਲੋਂਡੀ }

ਲੋਂਢਾ (ਢੀ), ਵਿ:—‘ਲਹੁੜਾ’ ਵੇਖੋ

ਲੋਂਣ, ਪੁ:—ਸਲੂਣਾ, ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਖਾਣ ਵਾਲੀ
ਤਰਕਾਰੀ, ਵੱਢੇ ਹੋਏ ਵਸਲ, ਘੱਗਰੀ ਦੀ
ਕੰਨੀ, ਸੁੱਥਣ ਦੀ ਲਾਲ ਲੀਹ ॥

ਅਵ:—ਨੇੜੇ, ਲੱਗੇ, ਛੱਤਰ ਛਾਇਆ ॥

ਲੋਂਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਬੋਲਣਾ, ਥਕਣਾ, ਕਾਂ ਕਾਂ
ਕਰਨਾ, ਤੱਤੀ ਥਾਂ ਦੀ ਦਾਉ ਦਾ ਹਿਲਣਾ,
ਮਾਰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਕਰਨਾ (ਕਿਸੇ ਅੰਗ ਦਾ) ॥

ਲੋਂਤੀ, ਸ:—ਛੱਪਰ ਦੀ ਛੱਤ ਦਾ ਕੰਢਾ ॥

ਲੋਂਦ } ਪੁ:—ਤੀਜੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਤੇਰ੍ਹਵਾਂ ਮਹੀਨਾ,
ਲੋਂਦ } ਵੱਡਾ ਗੱਲ ॥

ਵਿ:—ਅਵਾਜ਼ਾ ॥

ਲੌਂਦਾ

ਲੌਂਦਾ, ਪੁ:—ਡਲੀ, ਮੱਖਣ ਦੀ ਗੋਲੀ, ਮਠਿਆਈ ॥

ਲੌਲ, ਸ:—ਕੰਨ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਚੇਰੀ ਦੇ ਮਾਲ ਦਾ ਪਤਾ ॥

ਵ

ਵ, ਪੁ:—ਵੱਡਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਚੌਤੀਵਾਂ ਅੱਖਰ ॥

ਵੱਸ, ਪੁ:—ਭਾਗਤ, ਅਸਤਿਆਰ, ਕਾਬੂ, 'ਬੱਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਸ, ਪੁ:—'ਬੈਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਸਕੀਨ, ਪੁ:—ਵਾਸੀ, ਵੱਸਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵੱਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰਹਿਣਾ, ਅਥਾਵਾਣ ਹੋਣਾ, ਬਸਤੀ ਪੈਣੀ, ਬਰਸਣਾ (ਮੀਂਹ ਆਵਿਸ) ॥

ਵਸਣਾ (ਨਾ), ਪੁ:—ਸਰਾਵਾਂ ਦੀ ਗੁਥਲੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਨਗਦੀ ਵੱਖਦੇ ਹਨ ॥

ਵਸਣੀਕ, ਪੁ, ਸ:—ਵੱਸਣ ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਵਸਤ } 'ਬਸਤ' 'ਬਸਤੀ' 'ਬਸਤ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਸਤੀ }
ਵਸਤੁ }

ਵਸਦਾ ਰਸਦਾ, ਵਿ:—ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਯਾ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ॥

ਵਸਮਾ } ਪੁ:—ਖੀਨੇ ਹਥੇ ਨੀਲਦੇ ਪੱਤ੍ਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਲ ਰੰਗਦੇ ਹਨ ॥
ਵਸਮਾ }

ਵਸੀਵਾ

ਵਸਲ, ਪੁ:—ਮੇਲ, ਜੋੜ, ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਦਾ ਸੰਗ ॥

ਵੈਸਲੋਚਣ, ਪੁ:—'ਬੈਸਲੋਚਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਸਵਸਾ, ਪੁ:—ਭਰਮ, ਸ਼ੱਕ, ਚੋਟੀ ਮੱਤ ॥

ਵਸਵਾਸ, ਪੁ:—ਭਰਮ, ਭਰ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਵਸਾਹ, ਭਰੋਸਾ ॥

ਵਸਵਾਸਟ, ਸ: } ਜੋ ਵਸਵਾਸ ਕਰੇ ॥
ਵਸਵਾਸੀ, ਪੁ: }

ਵਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਸਾਉਣਾ, ਅਥਾਵਾ ਕਰਨਾ, ਛੱਡ ਕੇ ਦਾਣੇ ਕੇਰਨਾ, ਬਰਸਾਉਣਾ ॥

ਵਸਾਉਲੀ } ਸ:—ਕੁਰਸੀ ਨਾਮਾ ॥
ਵੈਸਾਉਲੀ }

ਵਸਾਉ, ਵਿ:—ਅਥਾਵਾ, ਵਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ॥
ਸ:—ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਚਾਦਰ ॥

ਵਸਾਖ } 'ਬਸਾਖ' 'ਬਸਾਖੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਸਾਖੀ }

ਵਸਾਰ, ਸ:—ਹਲਦੀ ॥

ਵੈਸਾਵਲੀ, ਸ:—ਕੁਰਸੀ ਨਾਮਾ ॥

ਵਸੀਨ, ਵਿ:—ਜੋ ਰਾਗ ਦਾ ਰੰਗ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਮਿਰਾਸੀ ਨਹੀਂ ॥

ਵਸੀਮਾਂ } ਪੁ:—ਹੱਦ, ਬਨਾ, ਕੰਢਾ ॥
ਵਸੀਵਾਂ }

ਵਸੀਲਾ

ਵਸੀਲਾ, ਪੁ:—ਥਾਹਣ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਹੀ ਕੰਮ
ਸਰੇ ॥

ਵਸੂਆਂ, ਪੁ:—ਰਹਿਲ ਦਾ ਥਾਂ, ਘਰ, ਚੋਰਾ ॥

ਵਸੂਟੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਝਾੜੀ ॥

ਵਸੂਲ, ਵਿ:—ਰਕਮ ਦਾ ਮਿਲਣਾ, ਉਗਰਾਹੀ
(ਹੋਣਾ, ਕਰਨਾ) ॥

ਵਸੇਬਾ }
ਵਸੇਬਾ } ਪੁ:—'ਬਸੇਬਾ' 'ਬਸੇਰਾ' 'ਬੱਸੇ' 'ਬਸੇ-
ਵਸੇਰਾ } ਆ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਸੇ }
ਵਸੇਆ }

ਵਹੀਗੀ, ਸ:—'ਬਹਿੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਹਣ, ਪੁ: ਸ:—ਮਾੜੀ - ਮਾੜੀ ਵਾਹੀ ਹੋਈ
ਪੈਲੀ ॥

ਵਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ: }
ਵਹਣੀ, ਸ: } 'ਵਹਿਣਾ' 'ਵਹਿਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਹਦਰ, ਪੁ: }
ਵਹਦਰੀ, ਸ: } ਰੰਮ ਦਾ ਤਸਮਾ ॥

ਵਹਦਾ, ਪੁ:—ਅਕਰਾਰ, ਬਜਨ (ਕਰਨਾ) ॥

ਵਹਮ, ਵਹਮਣ }
ਵਹਮਾ, ਵਹਮੀ } 'ਵਹਿਮ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਹਰ, ਸ:—ਮੱਦਤ, ਸਹਾਇਤਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ
(ਹੋਣੀ, ਕਰਨੀ) ॥

ਵਹੜ, ਸ:—'ਬਹਿੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਹਿੰਦਾ

ਵਹਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਾਉਣਾ, ਹੋਠਾਂ ਲਮਕਾਉਣਾ,
ਵਾਹੀ ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਵਹਾਉ, ਵਿ:—ਵਾਹੁਣ ਜੋਗਾ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ
ਪਰਵਾਹ ਨਾਂ ਕਰੇ ਤੇ ਜਾਣ ਦੇਵੇ ॥

ਵਹਾਈ, ਸ:—ਵਾਹੀ ॥

ਵਹਾਂਗੀ, ਸ:—'ਬਹਿੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਹਿਸ, ਪੁ:—ਚੈਚਲਤਾਈ, ਵਹਿਸੀ ਪੁਣਾ, ਸੁਦਾ ॥

ਵਹਿਸੀ, ਵਿ: ਪੁ:—ਜੰਗਲੀ ਆਦਮੀ, ਅਣਪੜ੍ਹ,
ਪਾਗਲ ॥

ਵਹਿਕੋਲ, ਵਿ:—ਬਾਹਰਲਾ ॥

ਵਹਿੰਗੀ, ਸ:—'ਬਹਿੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਹਿ ਚੱਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਣ ਲੱਗਣਾ, ਕਿਮ
ਪਾਸੇ ਬਹਤ ਪਿਆਲ ਦੇਣਾ ॥

ਵਹਿਜਤ, ਸ:—ਆਦਤ, ਸੁਭਾਉ, ਵਾਦੀ ॥

ਵਹਿਣ, ਪੁ:—ਨਦੀ ਦਾ ਬਹਾਉ, ਚੋੜ੍ਹ, ਖਿਆਲ
ਹੋਆਣਾ ॥

ਵਹਿਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਗਣਾ, ਭਰਨਾ, ਚੈਚਲ ਹੋਣਾ ॥

ਵਹਿਣੀ, ਸ:—ਮੋਰੀ, ਪੁਰਨਾਲਾ ॥

ਵਹਿਤਰ, ਪੁ:—ਸਵਾਰੀ ਦਾ ਜਾ ਭਾਰ ਲੱਦਣ
ਵਾਲਾ ਜਨੌਰ ॥

ਵਹਿਦਤ, ਸ:—'ਵਹਿਜਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਹਿੰਦਾ, ਵਿ:—ਵਗਦਾ (ਪਾਣੀ) ॥

ਵਹਿੰਦੇ

ਵਹਿੰਦੇ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਵੇਂਡੀ, ਬਬਦ, ਵਗਕੇ ॥

ਵਹਿਮ, ਪੁ:-ਖਿਆਲ, ਭਰਮ, ਸੱਕ, ਚੇਤਾ ॥

ਵਹਿਮਣ, ਸ: }
ਵਹਿਮੀ, ਪੁ: } ਸੋ ਵਹਿਮ ਜਾਂ ਭਰਮ ਕਰੇ ॥

ਵਹਿਮਾ, ਪੁ:-ਚਿੰਤਾ, ਭਰ, ਭਰਮ ॥

ਵਹਿਜ }
ਵਹਿਜੀ } ਸ:-ਵੱਛੀ ॥

ਵਹਿਜਾ, ਪੁ:-ਵੱਗਾ, ਵੱਟਾ ਸਾਨ੍ਹ ॥

ਵਹੀ, ਸ: } 'ਬਹੀ' ਅਤੇ 'ਬਹੀ ਖਾਤਾ'
ਵਹੀ ਖਾਤਾ, ਪੁ: } ਵੇਖੋ ॥

ਵਹੀਣ (ਣ) }
ਵਹੀਰ } 'ਬਹੀਣ' 'ਬਹੀਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਹੁਟੀ, ਸ: }
ਵਹੇਤਾ, ਪੁ: } 'ਬਹੁਟੀ' 'ਬਹੇਤਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਕਤ, ਪੁ:-ਸਮਾ, ਵੇਲਾ, ਮੌਕਾ ॥

ਵਕਮ, ਸ:-ਇੱਕ ਲਕੜੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਲ
ਰੰਗ ਨਿਕਲਦਾ ਹੋ ॥

ਵੱਕਮਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਸੂਣ ਵਾਲੀ ਹੋਣਾ (ਗਉ
ਆਇਕ) ॥

ਵਕਮੀ, ਵਿ:-ਵਕਮ, ਨਸਪਾਲ ਅਤੇ ਫਟਬੜੀ ਦੇ
ਰੰਗ ਵਾਲਾ ॥

ਵਕਰਾ, ਪੁ:-ਖੁਲ੍ਹੇ ਮਥਾਣ ਵਿੱਚੋਂ ਮੀਧ ਦਾ ਪਣੀ
ਖੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਜੋ ਬੰਦ
ਬਣਾਯਾ ਜਾਵੇ, ਛੋਟਾ ਨਾਲਾ ਜੋ ਵੱਡੇ ਨਾਲੇ
ਵਿੱਚੋਂ ਬੰਦ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇ ॥

ਵਖਰਾ

ਵਕਾਇਣ, ਸ:-'ਬਕਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਕਾਲਤ, ਸ:-ਵਕੀਲ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਕੀਲੀ ॥

ਵਕੀਲ, ਪੁ:-ਦੂਏ ਵੱਲੋਂ ਹੋ ਕੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ, ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਮੁਦਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ
ਵਿੱਚ ਸ਼ਗਤੇ, ਦੁਤ ॥

ਵਕੀਲ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇ ਕੇ
ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਗਤਾਉਲਾ ॥

ਵਕੀਲੀ, ਸ:-ਵਕੀਲ ਦਾ ਕੰਮ, ਵਕਾਲਤ ॥

ਵਕੈਣ, ਸ:-'ਬਕਾਇਣ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਕੋਂਦੀ, ਵਿ:-ਸੂਣ ਵਾਲੀ (ਗਉ ਆਇਕ) ॥

ਵੱਖ, ਵਿ:-ਅਲੱਗ, ਦੁਦਾ, ਅੰਡ, ਨਿਆਰਾ ॥
ਪੁ:-ਸਰੀਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ (ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ
ਘੋੜੇ ਦਾ) ॥

ਵੱਖ ਵੱਖ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:-ਅਲੱਗ ਹੋ ਕੇ, ਦੁਦਾ
ਸੁਦਾ ॥

ਵਖਤ } ਪੁ:-ਵਕਤ, ਸਮਾ, ਵੇਲਾ, ਮੌਕਾ,
ਵਖਤ } ਬਿਪਤਾ ॥

ਵਖਤ ਨੂੰ ਫੜ ਬੈਠਣਾ } ਕ੍ਰਿ:-ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ
ਵਖਤ ਨੂੰ ਫੜੇ ਜਣਾ } ਫਸਣਾ ॥

ਵਖਤ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:-ਬਿਪਤਾ ਪੈਣੀ, ਘੋੜੇ ਹੋਣਾ ॥

ਵੱਖਰ, ਪੁ:-ਬੁਪਾਰ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਹੋਯਾ ਪਣ,
ਰਾਸ, ਮਾਲ ॥

ਵਖਰਾ, ਪੁ:-ਹਿੱਸਾ, ਭਾਗ ॥

ਵੱਖਰਾ

ਵੱਖਰਾ, ਵਿਃ—ਅਲੰਗ, ਜੁਦਾ, ਨਿਆਰਾ, ਔਖਾ ॥

ਵੱਖਾਣ, ਪੁਃ—ਬਿਆਣ, ਹਾਲ, ਵਾਰਤਾ, ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ
ਦੱਸੇ ਹੋਏ ਅਰਥ ॥

ਵੱਖਾਣਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਬਿਆਣ ਕਰਨਾ, ਹਾਲ
ਸੁਨਾਉਣਾ, ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅਰਥ ਦੱਸਣਾ ॥

ਵੱਖਾਦ }
ਵੱਖਾਧ } 'ਬਖਾਦ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੱਖਾਧਣ }
ਵੱਖਾਧੀ }

ਵੱਖਿਆਣ, ਪੁਃ—ਲੇਕਚਰ, ਬਿਆਣ, ਵੱਖਾਣ ॥

ਵੱਖੀ, ਸਃ—ਸਨੁੱਖ ਜਾਂ ਘੜੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ
ਪਾਸਾ ॥

ਵੱਖੇੜਾ, ਪੁਃ—ਝਗੜਾ, ਖੁਆੜਾ, ਧੰਧਾ ॥

ਵੱਖੇਧ }
ਵੱਖੇਧਣ } 'ਬਖਾਧ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੱਖੇਧੀ }

ਵੱਖੇ ਵੱਖ, ਵਿਃ—ਇੱਕ ਦੂਏ ਹੋ ਜੁਦਾ, ਅਲੰਗ,
ਅੱਡ ਅੱਡ ॥

ਵੱਖੇ ਵੱਖੀ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਅੱਡ ਅੱਡ ਹੋ ਕੇ, ਜੁਦਾ
ਦੁਦਾ ॥

ਵੱਗ, ਪੁਃ—ਵੀਗਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਚੋਲਾ ॥

ਵੱਗ, ਸਃ—ਲਾਖ ਜਾਂ ਕੱਚ ਦੀ ਰੁੜੀ, ਤਾਕਤ ਦੀ
ਇੱਕ ਦੁਆ, ਇੱਕ ਮੁੜੀ ਹੋਈ ਛੋਟੀ
ਰੁਹੜੀ ॥

ਵਗੈਰਾ

ਪੁਃ—ਵੱਸ, ਅਖਤਿਆਰ ॥

ਵੰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਅਧੀਣ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਵਗਨੁਆ, ਪੁਃ—'ਬਕਸ਼ੁਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਗਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਟੁਰਨਾ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਰੁੜ੍ਹਨਾ,
ਵਾਉ ਦਾ ਜੌਰ ਨਾਲ ਚਲਣਾ, ਗਿੱਲੀ ਪਤਲੀ
ਚਾਜ ਦਾ ਨਿਕਲਣਾ, ਵੌੜਨਾ, ਪੈਣਾ (ਉਹ
ਨੂੰ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮਾਰ ਵਗੇ!) ॥

ਵਗਦੇ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਛੋਟੀ, ਝਬਦੇ, ਸਤਾਈ ॥

ਵੰਗਣਾ, ਪੁਃ—'ਬੰਗਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਗਮਾਂ, ਵਿਃ—ਠੀਕ, ਉੱਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ॥
ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਉੱਸੇ ਤਰਾਂ ॥

ਵਗਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਟੋਰਨਾ, ਰੋੜ੍ਹਨਾ, ਚਲਾਉਣਾ,
ਝੋਲ੍ਹਨਾ, ਵਿਗਾੜਨਾ ॥

ਵਗਾਹਵਾਂ, ਵਿਃ—ਵਗਾਹ ਮਾਰਿਆ ਹੋਯਾ,
ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਆਖਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਵਗਾਹੁਟਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਿੱਠ ਦੇਣਾ, ਜੌਰ ਨਾਲ
ਪਰੇ ਮਾਰਨਾ ॥

ਵਗਾਰ, ਸਃ }
ਵੰਗਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ } 'ਬਗਾਰ' 'ਬੰਗਾਰਨਾ'
ਵਗਾਰੀ, ਪੁਃ } 'ਬਗਾਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਚ, ਸਃ—'ਵਰਚ' ਵੇਖੋ, ਨਾਲੇ 'ਬੱਚ' ॥

ਵਗੈਰਾ, 'ਆਦਿਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਚਾਉ

ਵਚਾਉ
ਵਚਾਉਣਾ } 'ਬਚਾਉ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਚਾਵਾ
ਵਚੋਲਾ (ਲੀ)

ਵੱਡਲ, ਵਿ:—ਜੋ ਦਯਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਪੁੱਕਰੇ, ਰੱਛਕ,
ਪਿਆਰਾ ॥

ਡਗਤ ਵੱਡਲ, ਵਿ:—ਡਗਤਾਂ ਦਾ ਰੱਛਕ ਜਾਂ
ਪਿਆਰਾ ॥

ਵੱਡਾ (ਛੀ)
ਵੱਡਾਉਣਾ } 'ਬੱਡਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੱਡਾਈ
ਵੱਡੇਰਾ (ਰੀ)

ਵਸਹ, ਸ:—ਸਬਬ, ਕਾਰਣ, ਵੰਗ, ਸਕਲ,
ਬਣਾਉਣਾ ॥

ਵਸਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਅਵਸਥਾ ਨਿਕਲਣੀ (ਵਾਸੇ
ਵੱਸਣਾ } ਆਦਿਕ ਦੀ), ਘੜੀ, ਬਜ਼ਕਲਾ,
ਬੋਧ ਦਗਲੀ, ਠੰਡ ਨਾਲ ਫੰਦ
ਦੱਬਰਨੇ ॥

ਵੇਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਾਲਾ, ਵਿਛੜਣਾ, ਮਰਨਾ ॥

ਵਜੇਤ੍ਰ }
ਵਜੇਤ੍ਰਣ } 'ਬਜੇਤ੍ਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਜੇਤ੍ਰੀ
ਵਜਣ
ਵਜਣੀ

ਵਜ ਵਜਾ ਕੇ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਵੱਡੇਰਾ ਦੇ ਕੇ, ਸਬ
ਨੂੰ ਵੱਸ ਕੇ ॥

ਮੱਥਾ ਵੱਟਣਾ

ਵਜਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਬਜਾਉਣਾ' 'ਬੀਜਾਉਣਾ'
ਵੰਜਾਉਣਾ } ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਜਿਆ 'ਹੋਇਆ, ਵਿ:—ਮਸਹੂਰ, ਉੱਘਾ ॥

ਵੰਜੀ, ਸ:—ਨਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਖਾਲ ॥

ਵਜੀਫਾ, ਪੁ:—ਰੋਜ ਦਾ ਵੰਮ, ਅਭਿਆਸ, ਮੰਦਰ
ਦੇ ਤੋਰ ਪੁਰ ਜੋ ਤਨਖਾਹ (ਤਲਬ) ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਮਿਲੇ ॥

ਵਜੁ, ਪੁ:—'ਉਜੁ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੰਝ, ਪੁ:—ਵਾਂਸ, ਤੰਬੂ ਦਾ ਝੰਡਾ ॥

ਵੰਝਲੀ, ਸ:—ਬਾਂਸਰੀ, ਮੁਰਲੀ ॥

ਵੰਝਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਵੰਜਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵੰਝਣਾ

ਵੱਟ, ਪੁ:—'ਬੱਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਸ:—ਬੇਤ ਦੀ, ਬੀਨੀ, ਬੀਦ, ਸਰੀਰ ਦੀ
ਹਾਲਤ ॥

ਵੱਟ ਮਾਰਨੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੀਨ ਮਾਰਨਾ, ਬੀਨੀ ਬਣਾ
ਕੇ ਪਾਲੀ ਰੋਕਣਾ ॥

ਵਟਹਿਰੀ (ਜੀ), ਸ:—'ਬਟੇਹਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਟਕ, ਸ:—ਚੀਜਾਂ ਦੇ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਜੋ ਰਕਮ
ਮਿਲੇ, ਆਮਦਨ, ਮਸਹੂਰੀ, ਸਾਖ, ਪਤ ॥

ਵੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬੱਟਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਮੱਥਾ ਵੱਟਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਰੁੱਸ ਨਾਲ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਵੱਟ
ਪਾਏ ॥

ਮੁੱਛਾਂ ਵੱਟਣੀਆਂ

ਮੁੱਛਾਂ ਵੱਟਣੀਆਂ, ਕ੍ਰਿ:—ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਵਲ ਕੇ ਉਤਾਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਵਟਣੀ, ਸ: } 'ਬਟਣੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਟਣੁ, ਪੁ: }

ਵੱਟਤ, ਸ:—'ਵੱਟਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਟਨਾ, ਪੁ:—'ਬਟਨਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਟਨਾਮੀ (ਵਾਂ) } 'ਵਡਨਾਮਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਟਨਾਮੀ (ਵੀਂ) }

ਵਟਲੋਹ } 'ਬਟਲੋਹ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਟਲੋਹਾ }
ਵਟਲੋਹੀ }

ਵਟਵਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ॥

ਵਟਵਾਈ, ਸ:—ਵੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ॥

ਵੱਟਾ }
ਵਟਾਉਣਾ, }
ਵਟਾਉ } 'ਬੱਟਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਟਾਈ }
ਵਟਾਂਦਰਾ }
ਵਟਾ ਲੈਣ }
ਵਟਿਹਾੜਾ }
ਵੱਟੀ }

ਵੱਟ, ਪੁ:—'ਬੱਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਟੁ ਹਾੜਣੇ, ਕ੍ਰਿ:—ਟਾਕਰਾ ਜਾਂ ਸਾਮ੍ਹਣਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਵੱਡੀ

ਵਟਆਲ, ਪੁ:—ਰੋ'ਕੀ'ਦਾਰ, ਪਹਿਰਾ ਵੇਲ
ਵਾਲਾ ॥

ਵਟੁਆ, ਪੁ:—'ਬਟੁਆ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਟੇਹਰੀ }
ਵਟੇਹਰੀ } ਸ:—'ਬਟੇਹਰੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਟੇਹਰੀ }

ਵਟੇਲ, ਵਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਵੱਟਿਆ ਹੋਇਆ
(ਧਾਗਾ) ॥

ਵੰਡ }
ਵਡਦੈਸ } 'ਬੰਡ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੰਡਣਾ }

ਵੰਡਣਾ ਵਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਰਖੀਧੀਆਂ ਜਾਂ
ਗਰੀਬਾਂ ਵਿਚ ਮਠਿਆਈ ਆਦਿਕ
ਵੰਡਣੀ ॥

ਵਡਨਾਮਾ (ਵਾਂ) } 'ਬਡ ਨਾਮਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਡ ਨਾਮੀ (ਵੀਂ) }

ਵੰਡਪਣ, ਪੁ:—ਵੰਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ ॥

ਵਡਦੂਲਗੀ }
ਵਡ ਢੁਲੀ } 'ਬਡ ਦੂਲਗੀ' ਆਦਿਕ
ਵਡ ਬੋਲ (ਲਾ) } ਵੇਖੋ ॥
ਵਡ ਬੋਲੀ }

ਵੱਡਾ } ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਦ ਭੋਲ ਉਮਰ
ਵੱਡੀ } ਦਰਜਾ ਪੂਣ ਆਦਿਕ ਵਧਕੇ ਹੋਵੇ ॥

ਪੁ:—ਪਿਉ ਦਾਦਾ ਆਦਿਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਸ
ਕੋਈ ਹੋਵੇ ॥

ਵੱਡਾ ਸਾਹਬ

ਵੱਡਾ ਸਾਹਬ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਬਾਂ ਦਾ ਸਬ, ਤੋਂ ਵੱਡਾ
ਅੰਗੂਜ ਅਰਸਰ ॥

ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ, ਵਿ:—ਸਹੁਤ ਵੱਡਾ, ਲੰਮਾ ॥

ਵੱਡਾ ਹੋਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—(ਦੀਵਾ) ਉੱਥਣਾ, ਬੁਝਾ-
ਉਣਾ ॥
ਵੱਡਾ ਕਰਨਾ }

ਵੱਡਾ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਦੀਆਂ ਮਰਨ
ਦੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਨਮੂਜੇ ਨਾਲ ਕਰਨੀਆਂ
(ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ) ॥

ਵੱਡਾ ਘਰ, ਪੁ:—ਫੇਦਾ ਖਾਨਾ, ਜੇਲ ਖਾਨਾ ॥

ਵੱਡਾ ਦਰਜਾ, ਪੁ:—ਗ਼ਰਾ ਹੁੰਦਾ, ਉੱਪਰਲੀ
ਸ਼ਾਖੀ ॥

ਵੱਡਾ ਦਿਨ, ਪੁ:—ਈਸਾ ਮਸੀਹ ਦਾ ਜਨਮ
ਦਿਨ, ੨੫ ਦਸੰਬਰ ॥

ਵੱਡਾ ਬਾਬਾ, ਪੁ:—ਬਜ਼ੁਰਗ, ਦਾਦਾ, ਕੁਰੂ ਕ੍ਰਿਸ਼
ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੀੜ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਰਿ
ਮੰਦਰ ਦੀ ਉੱਪਰਲੀ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਖਲ੍ਹਦੀ ਹੈ ॥

ਵੱਡਾ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਬਹੁਤ ਸਵੇਰ ਦਾ ਵੇਲਾ,
ਭੜਕਾ ॥

ਵੱਡੀ ਪੇਸ਼ੀ, ਸ:—ਲੋਹਡਾ ਵੇਲਾ ॥

ਵੱਡਾ,
ਵੱਡਾਉਣਾ,
ਵੱਡਾਈ,
ਵੱਡਾਣਕ,
ਵੱਡਾਹੁ
ਵੱਡਾਵਾ } 'ਬੱਡਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਣਾਹ

ਵਡਿਆਉਣਾ

ਵਡਿਆਈ

ਵਡਿਹਾਂਡ

ਵਡੀਰਨਾ

ਵਡੇਰਾ

ਵੱਢ

ਵੱਢਣਾ

ਵਢਵਾਉਣਾ

ਵਢਵਾਈ

ਵੱਢਾ

ਵਢਾਉਣਾ

ਵਢਾਈ

ਵਢਾਂਗਾ

ਵੱਢੀ

ਵੱਢੁ

ਵੱਢੁ

ਵੱਢੁ ਖਾਉਂ ਕਰਨਾ

'ਬਡਿਆਉਣਾ' ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵਣ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਪੀਲ੍ਹੇ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ ॥

ਵਣ ਵੇਰੀ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੁਲੰਮ ਵੇਲ ॥

ਵਣਹਾਂ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਜਿਸ ਦੇ ਖੰਡ ਦੁਆ
ਵਾਕਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ॥

ਵਣਜ

ਵਣਜਣਾ

ਵਣਜਾਣ (ਨ)

ਵਣਜਾਰਾ

ਵਣਜਾਰੀ

'ਬਣਜ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਣਾਹ, ਪੁ:—ਨਾਸ, ਘਾਤ, ਕਥਲ, ਜਬਰਦਸਤੀ ॥

ਵੱਤ

ਵਧੀਆ

ਵੱਤ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਮੁਕ, ਵੇਰ ॥

ਸ:—ਜਮੀਨ ਦੀ ਤਰੀ, ਮੌਕਾ, ਠੀਕ ਹਾਲਤ ॥

ਵੱਤ } ਵਿ:—ਵਾਲਾ (ਲੀ), ਜਿਹਾ ਕਿ ਧਨਵੰਤ
ਵੱਤੀ } (ਤੀ) ॥

ਵੱਤਨ, ਪੁ:—ਆਪਣਾ ਮੁਲਖ ਦੇਸ, ਜਨਮ
ਸੁਖ, ਘਰ ॥

ਵੱਤਰ, ਸ:—ਵੱਤ, ਜਮੀਨ ਦੀ ਤਰੀ ॥

ਵੱਤਾ, ਵਿ:—ਗਿੱਲਾ, ਸਿੱਲਾ, ਤਰ, ਕੱਥਾ, ਅਜ਼ਬ ॥

ਵੱਤਾ } ਵਿ:—ਵਾਲਾ (ਲੀ) ਜਿਹਾ ਕਿ ਧਨ
ਵੱਤੀ } ਵੱਤਾ (ਤੀ) ॥

ਵੱਤਾਉਂ, ਪੁ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਜੀ, ਬਤਾਉਂ, ਵੈਗਣ ॥

ਵੱਤੀਸਰ, ਪੁ:—ਲਾਗੀ, ਨਾਈ ਪਰੋਚਤ ਆਦਿਕ ॥

ਵੱਤੀਗੀ, ਸ:—ਵੈਦ ਦਾ ਕੰਮ, ਹਥੀਮੀ ॥

ਵੱਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ: } 'ਬਦਣਾ' 'ਬੀਦਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵੱਦਣਾ, ਕ੍ਰਿ: }

ਵੱਦੁਖਜੀ, ਸ:—ਵੱਟੀ ਬੰਦੂਕ ॥

ਵੱਧ, ਸ:—ਵਾਧਾ, ਵਧਾਉ ॥

ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਜਿਆਦਾ ॥

ਸ:—ਗਿਲਦੀ, ਵੱਤਾ ॥

ਵਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਹੁਤ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਣਾ, ਅੱਗੇ
ਚਲਣਾ, ਕੋਈ ਰੀਤ ਰਸਮ ਕਰਕੇ ਚਿੱਠਣਾ,
ਸੁਖ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ, ਮੁੱਕਣਾ ॥

ਵਧਣਾ ਫੁਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਵਾਰ ਜਾਂ ਧਨ
ਵਧਣਾ, ਫੁਲਣਾ ॥

ਵਧੰਤ } ਪੁ:—ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦਾ ਵੱਧਾ ॥
ਵਧੰਤੁ }

ਵਧਨਾ, ਪੁ:—ਟੁਟੀ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਭਾਂਡਾ ॥

ਵਧਰੀ, ਸ:—'ਬੱਧਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਧਾਉ, ਪੁ:—ਵੱਧ ਹੋਣਾ, ਵਧੀਕੀ, ਵਧਿਆ
ਹੋਯਾ ਹੋਸਾ ॥

ਵਧਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੱਧ ਕਰਨਾ, ਵੱਧਣਾ, ਗਹਿਣੇ
ਲਾਹੁਣਾ, ਦੀਵਾ ਬੁਝਾਉਣਾ, ਹੱਟੀ ਬੰਦ
ਕਰਨਾ, ਮੁਕਾਉਣਾ ॥

ਵਧਾਉ, ਵਿ:—ਵਧਣ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਧਣ ਦੀ
ਆਸ ਹੋਵੇ ॥

ਵਧਾਈ, ਸ:—ਅਸੀਸ, ਵਾਧਾ ਮੰਗਣਾ, ਮੁਆ-
ਰਖ, ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਵਧਾਨ, ਪੁ:—ਵਾਧਾ, ਵਧੀਕੀ, ਵਧ ਜਾਣ ਦੀ
ਹਾਲਤ ॥

ਵਧਾਨ ਵਧ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੱਤਾ ਲਗਣਾ ਜਾਂ
ਰੋਗ ਬਹੁਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਵਧਾਵਾ, ਪੁ:—ਵਧਣ (ਅੱਗੇ ਚੱਲਣ ਜਾਂ ਉੱਠ
ਖਲੋਣ) ਦਾ ਕੰਮ, ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ
ਇੱਕ ਗਹਿਣਾ ॥

ਵੱਧੀ, ਸ:—'ਬੱਧਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਧੀਆ, ਵਿ:—ਰੋਗੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮੁੱਲ
ਵਾਲੀ (ਚੀਜ) ॥

ਵਧੀਕ

ਵਧੀਕ, ਵਿਃ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਵੱਧ, ਜਿਆਦਾ,
ਬਹੁਤ ॥

ਵਧੀਕੀ, ਸਃ—ਜਿੰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਤੋਂ
ਵੱਧ ਹੋਣਾ, ਜਖਰਦਸਤੀ ॥

ਵੰਧੁਆ, ਵਿਃ—ਬੰਧੁਆ, ਕੈਦੀ ॥

ਵਧੇਰਾ, ਪੁਃ } ਵਿਃ—ਵੱਧ, ਰਤਾ ਕੁ ਵੱਧ, ਬਹੁਤਾ
ਵਧੇਰੀ, ਸਃ } (ਤੀ) ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਵੱਧ ॥

ਵਧੇਰੇ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਬਹੁਤ, ਵੱਧ, ਜਿਆਦਾ,
ਸੰਖਰ ॥

ਵਧੈਤ, ਪੁਃ—'ਵਧੈਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਨਗੀ, ਸਃ—ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਪਰਖਣ ਲਈ
ਜਗਾ ਕੁ, ਨਮੂਨਾ ॥

ਵਨਜ } ਪੁਃ—ਬੁਧਾਰ, ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ,
ਵਨਜ ਵਿਹਾਰ } ਲੈਣ ਦੇਣ ॥

ਵੰਨਾ, ਪੁਃ—ਲਾੜਾ, ਨਵਾਂ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਯਾ
ਲੜਕਾ ॥
ਵਿਃ—ਵਰਗਾ, ਵਾਛੂ ॥

ਵੰਨੀ, ਸਃ—ਬੰਨੀ, ਵਹੁਟੀ, ਨਵਰਤੀ ॥

ਵੰਨੇ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਪਾਸੇ, ਤਰਫ ॥

ਵੰਨੇ ਵੰਨੀ, ਵਿਃ—ਬਈ ਰਚੀ ਦੇ ॥

ਵਡਾ, ਸਃ—ਬਰਨ ਪੂਰਾ ਬਰਨਾ, ਅੰਗ ਪਾਲਣਾ,
ਅਸਰ, ਲਾਭ, ਨਿਮਕ ਹਲਾਲੀ ॥

ਵਡਾ ਦਾਰ, ਵਿਃ—ਜੋ ਅੰਗ ਪਾਲੇ ਜਾਂ ਬਚਨ
ਪੂਰਾ ਕਰੇ, ਨਿਮਕ ਹਲਾਲ ॥

ਵਯਾਪੀ

ਵਡਾਦਾਰੀ, ਸਃ—ਵਡਾ ਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ,
ਨਿਮਕ ਹਲਾਲੀ ॥

ਵਡਾਤ, ਸਃ—ਮੋਤ, ਮਰਗ (ਹੋਣੀ, ਪਾਉਣੀ) ॥

ਵਡਾਤ ਸਰੀਫ } ਸਃ—ਮਹਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਬੜੀ ਵਡਾਤ } ਮੋਤ ਦਾ ਦਿਨ ॥

ਵਡਾਤੀ, ਵਿਃ—ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਤੀਜੇ ਮਹੀਨੇ
ਵਿੱਚ ਜੰਮਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਵੱਯੜਾ } ਪੁਃ—'ਬੱਯੜਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵੱਯਾ }

ਵਯਾਹ
ਵਯਾਹਣਾ (ਹੁਣਾ)

ਵਯਾਹਤਾ

ਵਯਾਕਰਨ

ਵਯਾ ਕਰਨੀ

ਵਯਾਕਲ (ਕੁਲ)

ਵਯਾਜ

ਵਯਾਜੜ

ਵਯਾਜੜੀਆ

ਵਯਾਜੀ

ਵਯਾਜੁੜ

ਵਯਾਜੂ

ਵਯਾਧ

ਵਯਾਧਣ

ਵਯਾਧੀ

ਵਯਾਪਕ

ਵਯਾਪਣਾ

ਵਯਾਪੀ

'ਬਿਆਹ' ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵਰ

ਵਰ, ਪੁ:—ਲਾੜਾ, ਅਸੀਸ, ਪੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਜੋ ਦਿੱਤਾ
ਜਾਵੇ (ਦੇਣਾ), ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਵਿ:—ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਸਰ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਦੀ
ਵੱਡੇ ਹੋਵੇ (ਰਹਿਣਾ) ॥

ਵਰ ਦਾਨ, ਪੁ:—ਪੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ,
ਖੋਦ ਦਾ ਦਾਨ ॥

ਵਰ ਦੇਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਦੇਣਾ, ਕੁਝ
ਵਿਆਹ ਦੇਣੀ ॥

ਵਰ ਪਰਾਪਤ, ਵਿ:—ਵਿਆਹੁਣ ਜੋਗੀ ਕੁੜੀ ॥

ਵਰਸਾਉਣਾ } 'ਬਰਸਾਉਣਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਰਸਾਉ }
ਵਰਸਾਜਣਾ }

ਵਰੁਮ, ਪੁ:—ਦਿਲ ਦੀ ਪੀੜ, ਬਹੁਤ ਗਮ, ਜੋਸ਼,
ਦੁੱਖ ॥

ਵਰੁਣਾ }
ਵਰੁਣਾਉ } 'ਬਰੁਣਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਰੁ (ਵਰਹਾ) }
ਵਰੁਉਣਾ }
ਵਰੁਉ }

ਵਰੀ, ਸ:—ਜਿਸ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਖੂਹ ਦੀ ਮਾਹਲ
ਨੂੰ ਟਿੱਢ ਬੰਦਦੀ ਹੈ ॥

ਵਰੀਣਾ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਰੁ
ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਰੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਵਰੀਣੀ, ਸ:—'ਬਰਸੀਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਰਗਾ (ਗੀ)

ਵਰਕ, ਪੁ:—ਪੱਤਾ, ਸੋਨੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਪਤਲਾ
ਪਤਾ, ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਕਾਗ਼ਤ ਦਾ ਪਤਾ, ਪਤਲੀ
ਤਾਰਿ ॥

ਵਰਕ ਤਿਲਾਈ, ਪੁ:—ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਵਰਕ ॥

ਵਰ ਨੁਕਰਈ, ਪੁ:—ਸੋਨੇ ਦਾ ਵਰਕ ॥

ਵਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਖੰਡੇ ਵਿੱਚ ਗਲੇਵੇ
ਹੋਣਾ, ਚਿੱਟੀ ਅਤੇ ਜਮਕਦਾਰ ਬਨਣਾ (ਮਿੱਠ-
ਆਈ ਦਾ) ਸੁੱਧ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਹੋਣਾ (ਖੰਡੇ
ਦਾ) ॥

ਵਰਕਜੀ, ਸ:—ਮੱਢੇ ਜਾਂ ਮਿਰ ਉੱਤੇ ਸੁੱਟਣ
ਵਾਲਾ ਮੱਢੇ ਕਪੜੇ ਦਾ ਟੁੱਟਾ ॥

ਵਰਕਾ, ਪੁ:—ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪਤਾ ॥

ਵਰਕੀ, ਸ:—ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਮਗਰੋਂ ਲਾਇਆ
ਹੋਯਾ ਛੋਟਾ ਵਰਕਾ, ਤਹਿਯਾ ਵਾਲੀ
(ਹੜਤਾਲ) ॥

ਵਰਖਾ, ਸ:—'ਬਰਖਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਰਗ, ਪੁ:—ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਸਮੂਹ
ਮੰਡਲੀ, ਪੁਸ਼ਾਕ ॥

ਵਰਗ ਛੇਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਇੱਕ ਜੋਹੀਆਂ ਬਾਹੀਆਂ
ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਕੁਣਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚੇਰਸ ਸਕਲ,
ਮੁਰੰਬਾ ॥

ਵਰਗਲਾਉਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਸਲਾਉਣਾ, ਦੂਰੀ
ਵਰਗਲਾਣਾ } ਮੱਤੇ ਲਾਉਣਾ ॥

ਵਰਗਾ (ਗੀ), ਵਿ:—(ਕਿਸੇ) ਜੋਹਾ, (ਕਿਸੇ) ਨਾਲ
ਮਿਲਦਾ, ਨਿਆਈਂ ਵਾਢੀ, ਵਾਕਨ ॥

ਪੁ:—ਲੱਕੜ ਸਿੱਧੀ ਟਿਕਾਉਣ 'ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ
ਪਾਸੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਪੱਚਰ, ਕਬਰ ਦੀ ਮਿੱਟੀ
ਸਹਾਰਨ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜ ॥

ਵਰਜਣਾ

ਵਰਜਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਟਕਣਾ, ਰੋਕਣਾ, ਮਨਾ
ਕਰਨਾ ॥

ਵਰਜਿਤ, ਵਿ:—ਮਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ (ਗੱਲ),
ਹਟਕਿਆ ਹੋਯਾ ॥

ਵਰੰਟ, ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਦੀ ਤਲਬੀ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ
ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ ਜੋ ਵੱਜ ਦਾਰੀ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ
ਜਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਕੜਣ ਲਈ
ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ (ਕੱਚਣਾ, ਬਚਾਉਣਾ) ॥

ਵਰੰਟ ਕੱਢਣਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਵਰੰਟ ਲਿਖ ਕੇ
ਵਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ } ਬਾਹਰ ਭੇਜਣਾ ॥

ਵਰਤ, ਪੁ:—ਹਿੱਸਾ, ਕੁਝ ਨਾਂ ਖਾਣਾ, ਢਾਕਾ
(ਰੱਖਣਾ) ॥

ਵਰਤ ਸਰਤ, ਸ:—ਵੰਡ, ਹਿੱਸਾ, ਲੈਣ ਦੇਣ,
ਵਿਹਾਰ, ਸਲੂਕ ॥

ਵਰਤ ਮਾਣ, ਵਿ:—ਮੁਜ਼ਲਤ, ਜੋ ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ
ਆਵੇ ॥

ਵਰਤਵਾਰਾ, ਪੁ:—ਵਰਤਾਰਾ, ਰੀਝ, ਲੈਣ ਦੇਣ ॥

ਵਰਤਣ, ਪੁ:—ਭਾਂਡਾ ॥
ਸ:—ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ, ਵਰਤੋਂ ॥

ਵਰਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ,
ਲੈਣ ਦੇਣ ਰੱਖਣਾ, ਸਲੂਕ ਕਰਨਾ, ਕੋਈ
ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਣੀ (ਭਾਣਾ ਵਰਤਣਾ) ॥

ਵਰਤਾ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਲੱਕੜੀ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ
ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਹਿੱਸਾ ॥

ਵਰਤਾਉ, ਪੁ:—ਵਰਤਣ ਦਾ ਵੰਗ, ਸਲੂਕ ॥

ਵਰਤਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੰਡਣਾ, ਹਿੱਸੇ ਕਰਨੇ ॥

ਵਰਯਾਮ

ਵਰਤਾਰਾ, ਪੁ:—ਰੀਝ, ਚਾਲ, ਵੰਗ, ਹਿੱਸਾ ॥
ਵਿ:—ਮੁਜ਼ਲਤ ॥

ਵਰਤਾਵਾ, ਪੁ:—ਰੀਝ, ਚਾਲ, ਵੰਗ, ਵਰਤ-
ਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਰਤੀ, ਪੁ:—ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਰਤੋਂ, ਸ:—ਲੈਣ ਦੇਣ, ਮੋਲ ਗੋਲ, ਵਿਹਾਰ,
ਸਲੂਕ ॥

ਵਰਦਾ }
ਵਰਦੀ }
ਵਰਨ } 'ਬਰਦਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਰਨਣ }

ਵਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—(ਕਿਸੇ ਨਾਲ) ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ॥

ਵਰਨੀ, ਸ:—ਕੋਈ ਧਰਮ ਕਾਜ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲੀ
ਕਰਾਉਣਾ ॥

ਵਰਨੈਕੁਲਰ, ਸ:—ਦੋਸੀ-ਬੱਲੀ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸੀ
ਬੱਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇ ॥

ਵਰਮ, ਪੁ:—ਸੱਜ, ਇਲ ਦਾ ਦੁਖ, ਗਮ ॥

ਵਰਮ, ਪੁ:—ਛੋਕ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦਾ
ਹਥਿਆਰ ॥

ਵਰਮਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਰਮੇ ਨਾਲ ਛੋਕ ਕੱਢਣਾ ॥

ਵਰਮੀ, ਸ:—ਨਿੱਕਾ ਜਹਾ ਵਰਮਾ, ਕੀਰਿਆ
ਦਾ ਘਰ ॥

ਵਰਯਾਮ, ਵਿ:—ਵਰਿਆਮ, ਬਚਾਦਰ ॥

ਵਰਾਉਣਾ

ਵਰਾਉਣਾ }
 ਵਰਾ ਸੁਹੀ }
 ਵਰਾਛਾ } ਬਰਾਉਣਾ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਰਾਜਣਾ }
 ਵਰਾਤ }
 ਵਰਾਤੀ }

ਵਰਾਨ, ਵਿਃ—ਉਜੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਖਾਲੀ, ਬਰ-
ਬਾਦ ॥

ਵਰਾਨਾ, ਵਿਃ—ਉਜੜਿਆ ਹੋਯਾ, ਓਪਰਾ, ਪਰ-
ਦੇਸੀ ॥

ਵਰਾਨੀ, ਸਃ—ਬਰਬਾਦੀ, ਤਬਾਹੀ, ਉਜਾੜਾ, ਬੇ
ਰੋਣਕੀ ॥

ਵਰਿਆਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਓੜਿਆ ਜਾਂ ਆਸ
ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ, ਮੋਹਨਤ ਦਾ ਫਲ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ॥

ਵਰਿਆਮ, ਪੁਃ—ਬਹਾਦਰ, ਦਲੇਰ, ਹਿੰਮਤੀ ॥

ਵਰਿਆਮਗੀ }
 ਵਰਿਆਮੀ } ਸਃ—ਬਹਾਦਰੀ, ਦਲੇਰੀ, ਹਿੰਮਤ ॥

ਵਰਿਹਾ, ਪੁਃ—ਵਰ੍ਹਾ, ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ॥

ਵਰਿਹਾਂਦ, ਸਃ—ਓੜ ਗਏ ਦੇ ਮਨਰ ਲੋਗੇ
ਹੋਏ ਕਈ ਸਾਨ੍ਹ ॥

ਵਰੀ, ਸਃ—ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਿਨ ਲਾੜੇ ਵੱਲੋਂ ਕੁੜੀ
ਨੂੰ ਜੋ ਗਹਿਣੇ ਕਪੜੇ ਮਿਲਣ, ਚੋਰੀ ਦਾ
ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਹੋਣਾ ॥

ਵਰੁਰਨਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਛਿੜਕਣਾ (ਲੂਣ ਆਦਿਕ) ॥

ਵਰੁਰੀ, ਸਃ—'ਬਰੁਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਲਾ

ਵਰੇਸ, ਸਃ—ਉਮਰ ॥

ਵਰੇਤੀ, ਸਃ }
 ਵਰੇ (ਵੇ), ਸਃ } 'ਬਰੇਤੀ' ਅਤੇ 'ਬਰੇ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਰੇ ਸਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਲਾਹ ਖੱਟਣਾ, ਛੇਦਾ ਉਠਾ-
ਉਠਾ ਜਾਂ ਵੇਣਾ ॥

ਵਲ, ਪੁਃ—ਵੰਗ ਮੋੜ, ਵੇਰ, ਪੈਂਚ, ਵੁਰੜੀ ॥

ਵਲ ਖਾਣਾ, ਵਲ ਛਲ, }
 ਵਲ ਦੇਣਾ, ਵਲ ਪੈਣਾ, } 'ਬਲ' ਵੇਖੋ ॥
 ਵਲ ਲੈਣਾ

ਵੱਲ, ਸਃ—ਪਾਸਾ, ਤਰਫ ॥

ਅਵਲ—ਪਾਸੇ, ਤਰਫ ॥

ਵਿਃ—ਨਰੋਆ, ਰਾਜੀ ਬਾਜੀ ॥

ਪੁਃ—ਵੰਗ, ਢਬ, ਚੱਜ, ਤਰੀਕਾ ॥

ਵਲਖੀ, ਸਃ—ਕਪੜੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਦੀ ਬਾਲਰ ॥

ਵਲਗਨ, ਪੁਃ—ਹੱਥੇ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਦੀ ਕੰਧ ॥

ਵਲੰਟੀਅਰ, ਪੁਃ—ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਬਣਿਆ
ਹੋਯਾ ਸਿਪਾਹੀ ॥

ਵਲਟੋਰ (ਹਾ) }
 ਵਲਟੋਰੀ } 'ਬਟਲੋਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਲਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗਿਰਦੇ ਵਿਰਨਾ, ਘੇਰਾ ਪਾਉਣਾ,
ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਲਪੇਟਣਾ ॥

ਵਲਾ, ਪੁਃ—ਗੋਲ ਸ਼ਤੀਰੀ, ਲੰਮੀ ਗੋਲ ਲਕੜੀ ॥

ਵੱਲਾ, ਅਵਲ—ਵੱਲ, ਪਾਸ, ਤਰਫ ॥

ਵਲਾਉ

ਵਲਾਉ, ਪੁ:—ਬਹਾਨਾ, ਹੀਲਾ, ਝੱਲੇ ਖੱਡੇ
(ਕਰਨਾ) ॥

ਵਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸੀ ਪਰਚਾਉਣਾ, ਵਲ
ਪੁਆਉਣਾ, ਛਲਣਾ ॥

ਵਲਾਇਤ }
ਵਲਾਇਤਣ } 'ਵਿਲਾਇਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਲਾਇਤੀ }

ਵਲਾਵਾਂ, ਪੁ:—ਵਲ, ਵਿੰਗ, ਮੋੜ, ਵੇਰ ਪੇਰ ॥

ਵਲਿਹਾਰ }
ਵਲਿਹਾਰਣ } 'ਬਲਿਹਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਲਿਹਾਰੀ }

ਵਲਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਟਾਂ, ਸ: (ਬਹੁ)—ਦੂਰ ਦਾ
ਰਾਹ ॥

ਵਲੀ, ਪੁ:—ਰੱਬ ਦਾ ਪਿਆਰਾ, ਮੁਸਲਮਾਨ
ਸੰਤ ॥

ਸ:—ਲਾਠੀ, ਭਾਂਗ ॥

ਵਿ:—ਬਲੀ, ਤਕੜਾ ਜੋਗਵਰ ॥

ਵੱਲ, ਪੁ:—ਗੁਲ, ਚੌਸ, ਚੁਨਰ, ਆਰੀਗਰੀ,
ਦਬ ॥

ਵਲ੍ਹਿਹਦਰਨਾ }
ਵਲ੍ਹਿਪਰਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—ਨਹੁਆਂ ਨਾਲ ਖੁਰਚਣਾ ॥

ਵਲ੍ਹਰ, ਪੁ:—ਲੋਕ ਕੈਤਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬੂਟਾ ॥

ਵਲੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਅਸਥਾਬ, ਘਰ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਵਸਤ ॥

ਵਲੇਵਾਂ, ਪੁ:—ਵਲ, ਵੇਰ, ਵਿੰਗ, ਮੋੜ, ਪੇਰ ॥

ਵਾ ਭੱਖਣਾ

ਵਲੇਤ }
ਵਲੇਤੀ } 'ਵਿਲਾਇਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੱਲੋਂ, ਅਵ:—ਪਾਸਿਓਂ, ਤਰਵੇਂ ॥

ਵਜ਼, ਪੁ:—'ਬੋਹੜ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਜ਼ਕਣਾ }
ਵਜ਼ਨਾ } 'ਬਜ਼ਕਣਾ' 'ਬਜ਼ਨਾ' 'ਬਜ਼ਾ(ਪੁ:)'
ਵਜ਼ਾ, ਪੁ: }
ਵਜ਼ੀ, ਸ: } 'ਬਜ਼ੀ' 'ਬਜ਼ੇਵਾਂ (ਮੀ)' ਵੇਖੋ ॥
ਵਜ਼ੇਵਾਂ (ਮੀ) }

ਵਜ਼ੋਟਾ, ਪੁ:—ਬੋਹੜ ਦਾ ਛੋਟਾ ਬੂਟਾ, ਬੋਹੜ ਦਾ
ਫਲ ॥

ਵਾਂ, ਸ:—ਵਾਉ, ਹਵਾ, ਸਾਹ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਜਾਣ
ਵਾਲੀ ਸ਼ੈ, ਪੈਂਟ ॥

ਵਾ ਸੂਲ, ਸ:—ਫਿੱਤ ਵਿੱਚ ਥਾਈ ਦੀ ਪੀੜ ॥

ਵਾ ਖਾਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਾ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ ॥

ਵਾ ਗੋਲਾ, ਪੁ:—ਆਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਥਾਈ ਦੀ
ਪੀੜ ॥

ਵਾ ਚੱਲਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੈਂਟ, ਵਜ਼ਨੀ, ਵਾ ਦਾ ਜਰ
ਨਾਲ ਹਿਲਣਾ ॥

ਵਾ ਝਲੋਟਣਾ, ਪੁ:—'ਵਾ ਵਰੋਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਾ ਨਾਲ ਲੜਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਾਹ ਸਥਾਹ' ਤਗੜਾ
ਪਾਉਣਾ ॥

ਵਾ ਭੱਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਾ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨਾ ॥

ਵਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ

ਵਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਵਿਃ—ਪਾਗਲ, ਕਮਲਾ ॥

ਵਾ ਲੱਗਣੀ, ਕ੍ਰਿਃ—ਗਰਮ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਠੰਡੀ ਵਾ
ਲੱਗ ਕੇ ਰੋਸਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ॥

ਵਾ ਵੌਲਾ, ਪੁਃ—ਚੋਕਰ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਪੌਣ ॥

ਵਾ ਵਜ਼ੀਰ, ਸਃ—ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਚੁੱਖ, ਇੱਕ
ਦੁਆ ॥

ਵਾਂ, ਸਃ—ਪੌੜੀਆਂ ਵਾਲਾ ਖੂਹ, ਬਾਉਲੀ ॥

ਵਾਉ, ਸਃ—‘ਵਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਉਟਾ, ਪੁਃ—ਝੰਡਾ ॥

ਵਾਉਣਾ, ਪੁਃ—‘ਬੱਠਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਇਦਾ, ਪੁਃ—ਅਕਰਾਰ, ਬਚਨ, ਕੋਲ ॥

ਵਾਈ, ਸਃ—ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਵਾਉ, ਬਾਦੀ ॥

ਵਾਈਸਰਾਇ, ਪੁਃ—ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਸਬ ਤੋ-
ਵੰਡਾ ਮੁਲਕੀ ਲਾਟ ॥

ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜੀਡੈਂਟ, ਪੁਃ—ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਦਾ ਵੱਡਾ
ਖੂਧਾਨ ॥

ਵਾਸ, ਪੁਃ—‘ਬਾਸ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਸਕਟ, ਸਃ—ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਯਤਾ ਦੀ ਫਤਹੀ,
ਕੁਰਤੀ ॥

ਵਾਸਣੀ, ਸਃ—‘ਬਾਸਣੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਸਤਾ, ਪੁਃ—ਖਾਤਰ, ਸਾਂਝ, ਸਬੰਧ ॥

ਵਾਹਗੁਰੂ ਦਾ ਭਾਣਾ

ਵਾਸਤੇ ਪਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿਃ—ਮਿਠਤੀ ਤਰਲੇ
ਕਰਨਾ ॥

ਵਾਸਤੇ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਲਈ, ਖਾਤਰ, ਸਦਕੇ ॥

ਵਾਸਦੇਵ, ਪੁਃ—ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਮੇਸਰ ॥

ਵਾਸਨਾ
ਵਾਸਚੀ (ਸੁਰੀ)
ਵਾਸਲੀ (ਸੁਲੀ)
ਵਾਸਾ
ਵਾਸੀ
ਵਾਸੂ

} ‘ਬਾਸਨਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਹ, ਵਿਸਮਧਃ—ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ, ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ,
ਅਫ਼ਰੀਨ, ਵੱਲੋ ॥

ਸਃ—ਤਾਕਤ, ਜੋਰ (ਲੱਗਣੀ ਲਾਉਣੀ) ਕੰਮ,
ਸਾਂਝ, ਵਿਹਾਰ, ਮੋਕਾ (ਪੈਣੀ), ਖੂਹ ਦੇ ਬੱਲੇ
ਵਗਣ ਵਾਲੀ ਰੋੜ, ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਵਾਹ ਲਗਦਿਆਂ, ਕ੍ਰਿਃ, ਵਿਃ—ਜਿੰਨਾ ਲੱਗ
ਸੱਕੇ ਜੋਰ ਲਾਕੇ ॥

ਵਾਹ ਵਾਹ, ਸਃ—ਬਹੁਤ ਵਡਿਆਈ (ਹੱਟਾ,
ਕਰਨਾ) ॥

ਵਿਸਮਧਃ—ਬਹੁਤ ਹੱਛੀ ਗੱਲ ਹ, ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ ॥

ਵਾਹਗੁਰੂ, ਪੁਃ—ਪਰਮੇਸਰ, ਕਰਤਾਰ (ਸਿੱਖਾਂ
ਦੀ ਬੱਲੀ) ॥

ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ } ਸਃ—ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ
ਵਾਹਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ ॥ } ਮਿਲਣ ਅਤੇ
ਵਿਛੜਣ ਵੇਲੇ
ਦਾ ਬਚਨ ॥

ਵਾਹਗੁਰੂ ਦਾ ਭਾਣਾ, ਪੁਃ—ਪਰਮੇਸਰ ਦੀ
ਮਰਜ਼ੀ ॥

ਵਾਹਗੁਰੂ ਦਾ ਛਾਣਾ ਵਰਤਣਾ

ਵਾਹਗੁਰੂ ਦਾ ਛਾਣਾ ਵਰਤਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ
ਦੁਖਦਾਈ ਥਾਤ ਹੋਈ, ਬਿਪਤਾ ਪੈਣੀ ॥

ਵਾਹਣ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਵਾਹੀ ਹੋਈ ਹੋਈ
ਹੋਵੇ ॥

ਵਾਹਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਹੀ ਕਰਨੀ, ਹਲ ਵੇਰਨਾ,
ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕੰਘੀ ਵੇਰਨੀ, ਬੰਘੀ ਧੌਕਾ ਜਾਂ
ਪਸ਼ੂ ਲੱਭ ਕੇ ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਵਾਹਯਾਤ, ਸ: ਵਿ:—‘ਵਾਹਿਯਾਤ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਹਰ, ਸ:—‘ਵਹਰ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਹਰੂ, ਪੁ:—ਮੱਥਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਹਾਈ,
ਹਮਾਇਤੀ ॥

ਵਾਹਵਾ, ਵਿਸਮਯ:—‘ਵਾਹ ਵਾਹ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਹੜੀ, ਸ:—ਲੋਹਾ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਪੁ:—‘ਵਾਹ ਗੁਰੂ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਹਿਯਾਤ } ਸ: ਵਿ:—ਮੁਰਖਤਾਈ, ਬੇ ਸਮਝੀ
ਵਾਹਿ ਯਾਤ } ਦੀ ਗੱਲ, ਖਕਵਾਸ ॥

ਵਾਹੀ, ਸ:—ਖੇਤੀ, ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਵਾਹੁਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਾਹੀ ਕਰਨਾ, ਕੰਘੀ ਵੇਰਨੀ,
ਚਲਾਉਣਾ, ਗੱਡੀ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ,
ਭਲਵਾਰ ਮਾਰਨੀ, ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਉਣਾ ॥

ਵਾਹੁੜਣਾ } ‘ਬਹੁੜਣਾ’ ਅਤੇ ‘ਬਾਹੁੜੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਵਾਹੁੜੀ }

ਵਾਹੋ ਦਾਹ, ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਬਹੁਤ ‘ਫੇਤੀ ਫੇਤੀ,’ ਬਰ
ਪਟ ॥

ਵਾਗਸੁਆ

ਵਾਕ, ਪੁ:—ਬਚਨ, ਗੱਲ, ਬਾਣੀ ॥

ਵਾਕਨ, ਅਵ:—ਜਿਹਾ, ਵਰਗਾ, ਵਾਂਗੂੰ, ਨਿਆਈਂ,
ਠਾਲ ਮਿਲਦਾ ॥

ਵਾਕਫ, ਵਿ:—ਜਾਣੂ ਪਛਾਣੂ, ਮਹਿਰਮ, ਮੇਲੀ ॥

ਵਾਕਫੀ } ਸ:—ਜਾਣ ਪਛਾਣ, ਮਹਿਰਮੀ,
ਵਾਕਫੀਯਤ } ਮੇਲ ॥

ਵਾਕਸ, ਵਿ: } ‘ਵਾਕਫ’ ‘ਵਾਕਫੀ’ ਵੇਖੋ ॥
ਵਾਕਬੀ, ਸ: }

ਵਾਕਰ, ਅਵ:—‘ਵਾਕਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਤਜਾ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ ਵਾਕ, ਛੇੜੀ ਗੱਲ ॥

ਵਾਖੜੀ, ਵਿ:—ਜੋਖੜੀ ਗਊ ਮਹਿ” ਕੁਝ ਚਿਰ
ਦੁੱਧ ਦੇ ‘ਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ,
ਗਾਥਾ (ਦੁੱਧ) ॥

ਵਾਖੜੀ, ਸ:—‘ਅੰਬਾਖੜੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਗ, ਸ:—ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਮੋੜਣ
ਵਾਲਾ ਤਸਮਾ, ਬਾਗ ॥

ਵਾਗ ਛੁੱਡਣੀ, **ਵਾਗ ਛੁੱਟਣੀ,** } ‘ਬਾਗ’
ਵਾਗ ਛੁੱਟ ਵਾਗ ਛੋਰ (ਰੀ), } ਵੇਖੋ ॥
ਵਾਗ ਮੈੜਣੀ, **ਵਾਗ ਫੜਾਈ** }

ਵਾਗ, ਅਵ:—‘ਵਾਕਨ’ ਵੇਖੋ ॥

ਸ:—‘ਬਾਗ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਗਸੁਆ, ਪੁ:—‘ਵਾਕਸੁਆ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਂਗਣਾ

ਵਾਂਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ: }
 ਵਾਂਗਾ, ਪੁ: } 'ਬਾਂਗਲਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਾਂਗੀ, ਪੁ: }
 ਵਾਂਗੀ, ਸ: }

ਵਾਂਗੁ } ਪੁ:—ਭੋਲ ਜਾਂ ਸਾਥਣ ਜੋ ਗੱਰੀ ਦੇ
 ਵਾਂਗੂ } ਪਹੀਆਂ ਨੂੰ ਮਲਦੇ ਹਨ ॥

ਅਵ:—'ਵਾਕਨ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਂਗੀ, ਵਿ:—ਵੱਗ-ਚਗਉਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਾਂਗਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬਾਂਗਲਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਂਗੀ } ਅਵ:—'ਵਾਕਨ' ਵੇਖੋ ॥
 ਵਾਂਗੂ }

ਵਾਂਚ, ਸ:—ਜੋ ਮਸੂਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਰਦਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲ.ਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਜੋਥੀ ਘੜੀ ॥

ਵਾਂਚ ਬਿਗਾਰ, ਸ:—ਧੌਕੇ ਨਾਲ ਜੋ ਮਸੂਲ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਮਜ਼ੂਰੀ ਇੱਥੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਕੰਮ ਕਰਾਯਾ ਜਾਵੇ ॥

ਵਾਂਚਕ, ਪੁ:—ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਾ, ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਾਂਚਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪੜ੍ਹਨਾ, ਮਸੂਲ ਉਗਰ-ਹੁਣਾ ॥

ਵਾਂਚਾ, ਪੁ:—ਅਕਰਾਰ, ਬਚਨ, ਬਚਨ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆਂ ਹੱਥ ਦੀ ਤਲੀ ਮਾਰਨੀ (ਦੇਣਾ, ਮਾਰਨਾ) ॥

ਵਾਂਛ, ਸ:—ਮਸੂਲ ('ਵਾਂਚ' ਵੇਖੋ), ਮੂੰਹ ਦੀ ਨੁੱਕਰ ('ਵਾਂਛੀ') ॥

ਵਾਂਛੀ

ਵਾਂਛੜ, ਸ:—ਵਾਂਛ ਨਾਲ ਜੋ ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਇੱਕ ਥਾਸੇ ਜਾਣ ॥ ਜੌਰ ਨਾਲ ਝੁਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀੜ ॥

ਵਾਂਜ, ਸ:—ਅਵਾਜ, ਖੜਾਕ, ਬੋਲ, ਖੜਕਾ ॥

ਵਾਂਜਬ, ਵਿ:—ਜੋ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋਵੇ, ਜੋਗ, ਮੁਨਾਸਬ ॥

ਵਾਂਜਬੀ, ਵਿ:—ਮਣੁਲੀ, ਖਾਸਾ, ਨਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਨਾਂ ਮਾੜਾ ॥

ਵਾਂਜਾ, ਪੁ: } 'ਬਾਂਜਾ' 'ਬਾਂਚ' ਵੇਖੋ ॥
 ਵਾਂਟ, ਸ: }

ਵਾਂਟਰ ਵਰਕਸ, ਪੁ, (ਬਹੁ:)—ਲੋਹੇ ਦਾ ਤਲਾਉ ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਲੀ ਨਾਲੀਆਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਸਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ॥

ਵਾਂਢ, ਸ:—ਵੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਦਾ ਕੰਢਾ, ਕਤਲ ॥

ਵਾਂਢਾ, ਪੁ:—ਵੱਢਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਣ, ਛੰਨ, ਵੱਢਣ ਵਾਲਾ ॥

ਵਾਂਢੇ, ਪੁ:—ਪਰੇਸੀ, ਵਰਨੇ ਥਾਹਰ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ॥

ਵਾਂਢੇ ਜਾਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਘਰੋਂ ਥਾਹਰ ਜਾਣਾ ॥

ਵਾਂਢੀ, ਸ:—ਵਸਲ ਵੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮੋਕਾ, ਵੱਢੀ ॥

ਵਾਂਢੀ, ਸ:—ਵਸਲ ਵੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ॥

ਪੁ:—ਤਰਖਾਲ ॥

ਵਾਣ

ਵਾਣ, ਪੁ:—ਮੁੰਜ ਆਇਕ ਦੀ ਰੱਸੀ, ਤੀਰ, ਇੱਕ
ਤਰਾਂ ਦੀ ਹਵਾਈ ॥

ਵਾਡ, ਸ:—ਖਬਰ, ਸਾਰ, ਮਾਮਲਾ ॥

ਵਾਦ, ਪੁ:—ਝਗੜਾ, ਬਹਿਸ ॥

ਵਾਂਦ } 'ਬਾਂਦ' 'ਬਾਂਦਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਾਂਦਾ }

ਵਾਈ } ਸ:—ਹੈਲਤ, ਆਦਤ, ਬਾਣ, ਸੁਭਾਉ ॥
ਵਾਂਈ }

ਵਾਧ, ਸ:—ਵਾਧੀ, ਵਧਾਉ, ਵਧਣ ਦੀ ਹਾਲਤ,
ਫੌਜ, ਗਿਲਦੀ ॥

ਵਾਧ ਘਾਟ, ਸ:—ਬੇੜੀ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼, ਬੇ
ਪਰਵਾਹੀ ॥

ਵਾਂਧ (ਧਾ), ਪੁ:—ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਵਰਤਣ ਦੀ
ਰੋਕ ਅਟਕਾਉ ॥

ਵਾਂਧਾ, ਪੁ:—ਵਧ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਨੜਾ,
ਲਾਭ ॥

ਵਾਧੂ } ਵਿ:—ਵਧੀਕਦਾ, ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਬਿਆਦਾ,
ਵਾਂਧੂ } ਫਾਲਤੂ ॥

ਵਾਧੇ, ਵਿ:—ਤੀਜਾ (ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ) ॥

ਵਾਨੁਨੂੰ, ਪੁ:—'ਬਾਹਨਨੂੰ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਨਵਾਰ, ਪੁ:—ਕਪਾਹ ਦਾ ਬੂਟਾ ॥

ਵਾਪਸ, ਵਿ:—ਮੁੜ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ (ਹੋਣਾ)
ਕਰਨਾ) ॥

ਵਾਰਡ

ਵਾਪਨਾ } ਕ੍ਰਿ:—'ਬਾਪਨਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਾਪਰਨਾ }

ਵਾ ਪਿਆ, ਵਿ:—ਪਾਗਲ, ਕਮਲਾ, ਸੁਦਾਈ ॥

ਵਾਡਰ, ਵਿ:—ਬਹੁਤ, ਵਾਧੂ, ਵਾਲਤੂ ॥

ਵਾਯਵੀ, ਵਿ:—ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ
ਰਲਾ ਪਾਸਾ ॥

ਵਾਰ, ਪੁ:—ਬੁਰਾ, ਗ਼ੱਬੇ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਵੇਰੀ, ਮੈਕਾ,
ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਰਚਾ, ਸੱਟ, ਹੱਲਾ,
ਤੰਗਰਾਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਫਨਿਫਰ ਦਾ ਦਿਨ,
ਕੱਈ ਦਿਨ, ਕਪਾਹ ॥

ਸ:—ਮੈਕਾ, ਵੇਲਾ, ਵੇਰੀ, ਵਡਿਆਈ ਦਾ
ਗੀਤ, ਜ਼ੰਗਲ ॥

ਵਾਰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹੱਲਾ ਕਰਨਾ, ਸੱਟ ਲਾਉਣ
ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ॥

ਵਾਰਨ ਵਾਰ } ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਘੜੀ ਮੁੜੀ, ਅਕ-
ਵਾਰ ਵਾਰ } ਸਰ ॥

ਵਾਰਸ, ਪੁ: } ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ
ਵਾਰਸਣੀ, ਸ: } ਮਿਲਣੀ ਹੋਵੇ, ਮਾਲਕ (ਹੋਣਾ) ॥

ਵਾਰਸੀ, ਸ:—ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਗੁਣ,
ਮਾਲਕੀ ॥

ਵਾਰੰਡਾ, ਪੁ:—ਅਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਰੀਤ, ਪ੍ਰੀਤ-
ਸਦਾ ॥

ਵਾਰਤਾ, ਸ:—ਕਥਾ, ਕਹਾਣੀ, ਕਿੱਸਾ, ਖਾਤ, ਚੱਲ
ਕੱਥ, ਬਿਆਣ ॥

ਵਾਰਦਾਤ

ਵਾਰਦਾਤ, ਸ:—ਭਾਨਾ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਜੋ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਹਾਲ ॥

ਵਾਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਗਿਰਦੇ ਘੁਮਾਉਣਾ, ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨਾ ॥

ਪੁ:—ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵਾਰੀ ਜਾਏ ॥

ਵਾਰਨਿਸ਼, ਪੁ:—ਅਸਥਾਥ ਉੱਤੇ ਮਲਣ ਵਾਲਾ ਰੋਗਣ ॥

ਵਾਰਨੀ, ਸ:—ਬਾਰਾਂ ਵਰਿਹਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪਰਥ ॥

ਵਾਰਾ, ਪੁ:—ਵਿ:—‘ਬਾਰਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਰੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਬੂਹਾ, ਵੇਲਾ, ਮੌਕਾ, ਰਹੁ ਵਾਲਾ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ, ਬੰਧਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚੰਮ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ॥

ਵਿ:—ਕੁਰਬਾਨ, ਬਲਿਹਾਰੀ, ਸਦਕੇ (ਜਾਨਾ) ॥

ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ } ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਆਪਣੇ ਕ ਮੌਕੇ ਪੁਰ,
ਵਾਰੇ ਵੱਟੀ } ਇੱਕ ਦੇ ਮਗਰ ਦੂਜਾ ॥
ਵਾਰੇ ਵਾਰੀ }

ਵਾਲ, ਪੁ:, ਸ:—ਕੇਸ, ਲੰਬਾਈ ਦੀ ਕੁੜ, ਸਹਾਰਾ, ਆਸਰਾ, ਪੈਂਟ ॥

ਵਾਲ ਤੋੜ, ਵਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਕੋਢੀ ਮਾਰਨੀ, }
ਵਾਲ ਲਾਉਣਾ, ਵਾਲਵਿੰਗ ਨਾਂ ਹੋਣਾ }
‘ਬਾਲ ਤੋੜ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਲਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਬਾਲਣਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾਲਾ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ॥

ਵਿ:—ਮਾਲਕ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਂਝ ਜੀ ਸਠਬੰਧ ਹੋਵੇ (ਹੱਟੀ ਵਾਲਾ, ਕੰਮਾਂ ਵਾਲਾ) ॥

ਵਿਸ (ਵਿੱਸ)

ਵਾਲੀ, ਸ:—ਛੋਟਾ ਵਾਲਾ ॥

ਵਾਜ਼, ਸ:—‘ਬਾਜ਼’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾੜੀ, ਸ:—‘ਵਾਹੜੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਾੜਣਾ

ਵਾੜਾ

ਵਾੜੀ

ਵਿਉਂਤ

ਵਿਆਈ

ਵਿਆਸ

ਵਿਆਹ

ਵਿਆਹਣਾ

ਵਿਆਹਣੂ

ਵਿਆਹਤਾ

ਵਿਆਕਰਣ

ਵਿਆਕਲ (ਕੁਲ)

ਵਿਆਂਲ

ਵਿਆਜ

ਵਿਆਜੜ (ਜੀਆ)

ਵਿਆਜੀ

ਵਿਆਜੂ

ਵਿਆੜਣਾ

ਵਿਆਂਦੜ (ਧੜ)

ਵਿਆਧ, ਵਿਆਧਣ

ਵਿਆਧੀ

ਵਿਆਧ

ਵਿਆਪਕ

ਵਿਆਪਣਾ

ਵਿਆਪੀ

ਵਿਆੜ

ਵਿਸ (ਵਿੱਸ)

‘ਬਾੜਣਾ’ ਬਾੜਾ,
‘ਬਾੜੀ’ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਸ਼ਈ

ਵਿਸ਼ਈ, ਵਿ:—ਭੋਗੀ, ਰਸੀਆ, ਐਸ ਕਰਨ
ਕਾਲਾ ॥

ਵਿਸਕੀ, ਸ:—ਫਿਕ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਰਾਬ ॥

ਵਿਸ਼ਟਾ
ਵਿਸ਼ਤਾਰ
ਵਿਸ਼ਨ
ਵਿਸਮਣਾ
ਵਿਸਮਾਉਣਾ
ਵਿਸਮਾਦ
ਵਿਸਰਣ
ਵਿਸਰਨਾ
ਵਿਸਰ ਛੋਲਾ
ਵਿਸਰਾਉਣਾ
ਵਿਸਰਾਮ
ਵਿਸਰਾਮਣ
ਵਿਸਰਾਮੀ
ਵਿਸਵਾ
ਵਿਸਵਾਸ
ਵਿਸਵਾਸਣ
ਵਿਸਵਾਸੀ

‘ਵਿਸ਼ਟਾ’ ‘ਵਿਸਮਾਦ’ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵਿੱਸ ਵਿੱਸ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਸਮਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ॥

ਵਿਸ਼ਾ, ਪੁ:—‘ਵਿਸ਼ਾ’ ਵੇਖੋ, ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਰ-
ਨਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਵਿਸਾਹ
ਵਿਸਾਹੁਣਾ
ਵਿਸਾਖ
ਵਿਸਾਖੀ

‘ਵਿਸਾਹ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਹੜਾ

ਵਿਸਾਤ
ਵਿਸਾਂਧ
ਵਿਸਾਂਧਾ
ਵਿਸਾਨੁ
ਵਿਸਾਰ
ਵਿਸਾਰਨਾ
ਵਿਸਾਰਨਾ
ਵਿਸਾਰਾ

‘ਵਿਸਾਤ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਸਾਲ, ਪੁ:—ਵਸਲ, ਆਸਕ ਮਸ਼ੁਕ ਦਾ
ਮੇਲ ॥

ਵਿਸੁਚਕਾ
ਵਿਸੇਖ
ਵਿਸੇਖਣਾ
ਵਿਸੇਖਤਾਈ

‘ਵਿਸੁਚਕਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਸੋਣਿਕਾ, ਵਿ:—ਜੋ ਅੰਨ ਪਿਆ ਪਿਆ ਖਰਾਬ
ਹੋ ਜਾਵੇ, ਬਹਿਆ ॥

ਵਿਹ, ਸ:—ਵਿਸ, ਬਿਖ, ਜਹਿਰ, ਮਹੁਰਾ ॥

ਵਿਹਣ, ਪੁ:—ਧਕੀਏ ਦਾ ਖੀ ॥

ਵਿਹਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਹਠ ਕਰਨਾ, ਜੋਰ ਪਾਉ
ਧਮਕਾਉਣਾ ॥

ਵਿਹਲ
ਵਿਹਲਣ
ਵਿਹਲਾ
ਵਿਹਲੀ
ਵਿਹੜਮੀ
ਵਿਹੜਾ

ਵਿਹਾ

ਵਿਹਾ
ਵਿਹਾਉਣਾ
ਵਿਹਾਗ
ਵਿਹਾਗਣਾ
ਵਿਹਾਜਣਾ
ਵਿਹਾ ਜਾਣਾ
ਵਿਹਾਝਣਾ
ਵਿਹਾਜੀ (ਝੀ)
ਵਿਹਾਨਣਾ
ਵਿਹਾਰ

‘ਵਿਹਾ’ ‘ਵਿਹਾਉਣਾ’ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਹਾਰੀ, ਵਿ:—‘ਬੁਹਾਰੀ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਹੀ, ਸ:—ਗਲੀ, ਕੁਚਾ ॥

ਵਿਹੀਣ, ਪੁ: ਸ:—ਵਾਹਣੀ, ਸੇਰੀ ॥

ਵਿਹੁ (ਹੁੰ), ਸ:—ਵਿਹ, ਬਿਖ, ਬਹਿਰ, ਮਹੁਰਾ ॥

ਵਿਹੁਲ, ਸ:—‘ਬਿਹੁਲ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਹੁਣਾ, ਅਵ:—ਬਿਨਾ, ਬਾਝ, ਬਯੋਰ ॥

ਵਿਹੋਗ } ‘ਬਿਹੋਗ’ ਅ ਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਿਹੋਗਣ
ਵਿਹੋਗੀ

ਵਿਕਟ, ਸ:—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਕੇ ਗੋਦ
ਬਲਾ ਖੇਡਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ॥

ਵਿਕਟ, ਕ੍ਰਿ:—‘ਬਿਕਟਾ’ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਕੀਦਨਾ, ਪੁ:—ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ, ਬਿਕਟਾ ॥

ਵਿਖਾਧੀ

ਵਿੱਕਰਮਾਜੀਤ
ਵਿੱਕਰਮਾਜੀਤੀ
ਵਿਕਰਾਲ
ਵਿੱਕਈ
ਵਿਕਾਉ
ਵਿਕਾਉਣਾ
ਵਿਕਾਉ
ਵਿਕਾਰ
ਵਿਕਾਰੀ
ਵਿਖ

‘ਵਿੱਕਰਮਾਜੀਤ’ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਖਮ, ਪੁ:—ਵਿਖ, ਬਹਿਰ ॥

ਵਿ:—ਖਰਾਬ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ਨਹੀਂ ॥

ਵਿਖਮ ਹੋਣ ਆਸਤ ਵੇਤ੍ਰ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੇਰਸ
ਸ਼ਕਲ ਦੀਆਂ ਆਮ੍ਰੇ ਸਾਮ੍ਰਣੀਆਂ ਬਾਹੀਆਂ
ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਪਰ ਖੁੰਜੇ ਸਿੱਧੇ ਨਾਂ
ਹੋਣ ॥

ਵਿਖਮ ਹੋਣ ਚਤੁਰ ਫੁਜ, ਪੁ:—ਜਿਸ ਚੇਰਸ
ਸ਼ਕਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਾਹੀਆਂ
ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਪਰ ਖੁੰਜੇ ਸਿੱਧੇ ਨਾਂ
ਹੋਣ ॥

ਵਿਖਮ ਟਾਪ, ਪੁ:—ਸਖਤ ਬਿਸਮ ਦਾ ਟਾਪ ॥

ਵਿਖਰਨਾ } ‘ਬਿਖਰਨਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਿਖਰਾਉਣਾ

ਵਿਖੜਾ }
ਵਿਖਾਧ } ‘ਬਿਖੜਾ’ ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਿਖਾਧਣ
ਵਿਖਾਧੀ

ਵਿਖਾਲਾ

ਵਿਖਾਲਾ, ਪੁ:—ਵਿਖਾਵਾ, ਬਾਹਰਲਾ ਨਮੂਨਾ ॥

ਵਿਖੇ, ਅਵ:—ਵਿੱਚ, ਅੰਦਰ, ਬਾਹਰ ॥

ਵਿਖੇਧ
ਵਿਖੇਧਣ
ਵਿਖੇਧੀ
ਵਿੰਗ } 'ਵਿਖੇਧ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਗਸਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਖਿਜਣਾ, ਖੁਸ ਹੋਣਾ ॥

ਵਿੰਗਮਾਂ, ਵਿ:—ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ, ਠੀਕ, ਪੂਰਾ ॥
ਕ੍ਰਿ: ਵਿ:—ਉਸੇ ਤਰਾਂ ॥

ਵਿੰਗਮਾਂ (ਵਾਂ)
ਵਿਗਸਣਾ
ਵਿਗਸਵਾਉਣਾ
ਵਿਗਸਾਉ
ਵਿਗਸਾਉਣਾ
ਵਿਗਸਾਉ
ਵਿੰਗ
ਵਿਗਸ
ਵਿਗਸ
ਵਿਗਸਣਾ
ਵਿਗਸਾਉ
ਵਿਗਸਾਉਣਾ
ਵਿਗਸਾਉ
ਵਿੰਗ
ਵਿੰਗ
ਵਿੰਗ
ਵਿੰਗ } 'ਵਿੰਗਮਾਂ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਚਕੰਨਾ, ਪੁ:—ਕੰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਇੱਕ
ਗਹਿਰਾ ॥

ਵਿਛਵਾਈ

ਵਿਚਕਾਹਾ
ਵਿਚਕਾਹੇ
ਵਿਚਕਾਨਾ
ਵਿਚਕਾਨੀ
ਵਿਚਕਾਰ
ਵਿਚਕਾਲ
ਵਿਚਕਾਏ } 'ਵਿਚਕਾਹਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਚਰ, ਪੁ:—ਨਾਂ ਵੰਗੀ ਹੋਈ ਧਰਤੀ ॥

ਵਿਚਰਨਾ
ਵਿਚਲ ਜਾਣਾ
ਵਿਚਲਣਾ
ਵਿਚਲਾ
ਵਿਚਲਾਉਣਾ
ਵਿਚ ਵਿਚਲਾਉਣਾ
ਵਿਚਾਰ
ਵਿਚਾਰਕ
ਵਿਚਾਰਨਾ
ਵਿਚਾਰ
ਵਿਚਾਲ
ਵਿਚਾਲਣਾ } 'ਵਿਚਰਨਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਚਾਲਾ
ਵਿਚਾਲੇ
ਵਿਚੀ
ਵਿਚੋਂ
ਵਿਚੋਲਾ
ਵਿਚੋਲੀ
ਵਿਚੋਲੀਆ
ਵਿਛਣਾ
ਵਿਛਵਈਯਾ (ਵੱਯਾ)
ਵਿਛਵਾਉਣਾ } 'ਵਿਚਾਲਾ' ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਬਿਛੜਣਾ

ਵਿਮੁਖ

ਵਿਛੜਾਈ
 ਵਿਛੜਣਾ
 ਵਿਛੜਾਉਣਾ
 ਵਿਛੜਾ ਦੇਣਾ
 ਵਿਛੜੋੜਣਾ
 ਵਿਛੜੋੜਾ
 ਵਿਛੜੋਣਾ
 ਵਿਛੋੜਾ
 ਵਿਛੋੜਣਾ
 ਵਿਛੋੜੀ
 ਵਿਟਰਨਾ
 ਵਿਟਰਾਉਣਾ
 ਵਿਟਰਨਾ
 ਵਿੱਠ
 ਵਿੱਠਣਾ
 ਵਿਠਾਉਣਾ
 ਵਿਛੜਣਾ
 ਵਿੱਛੀ
 ਵਿੱਛ
 ਵਿਣਾਸ (ਹ)
 ਵਿਤ

'ਬਿਛੜਵਾਈ' ਆਦਿਕ
 ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਤਕਰਾ, ਪੁ:—ਫਰਕ, ਇੱਕੋ ਜੇਹਾ ਨਾਂ ਵਰ-
 ਤਣਾ (ਰੱਖਣਾ) ॥

ਵਿੱਥ (ਓ) }
 ਵਿਥਾਕ }
 ਵਿਥਾ }
 ਵਿਥਿਆ }

'ਵਿਥ' 'ਵਿਥ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਥਿਕ, ਪੁ:—ਵਿੱਥ, ਦੁਰੀ, ਰਾਸਲਾ ॥

ਵਿਦਣਾ
 ਵਿਦਮਾਣ
 ਵਿਦਸਕ
 ਵਿਦਯਾ
 ਵਿਦਯਾਲਯ
 ਵਿਦਾਉਣਾ
 ਵਿਦਾਇਗੀ
 ਵਿਦਿਆ
 ਵਿਦਿਆ
 ਵਿਦੇਸ
 ਵਿਦੇਸਣ
 ਵਿਦੇਸੀ
 ਵਿਧ

'ਬਿਦਣਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਧਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿੱਧੁ ਜਾਲਾ, ਆਸਕ ਹੋਣਾ,
 ਖੰਡ ਦਾ ਚਿਟਾ ਅਤੇ ਖੁਸਕ ਹੋਣਾ ॥

ਵਿਧਨਾ
 ਵਿਧਮਾਤਾ
 ਵਿਧਵਾ
 ਵਿਧਾਤਾ
 ਵਿੰਨ੍ਹਣਾ
 ਵਿੰਨ੍ਹਾਉਣਾ
 ਵਿੰਨ੍ਹਾਈ
 ਵਿਪਤ (ਤਾ)
 ਵਿਭਚਾਰ
 ਵਿਭਚਾਰਣ (ਣੀ)
 ਵਿਭਚਾਰੀ
 ਵਿਭੂਤ

'ਬਿਧਨਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਮੁਖ, ਵਿ:—'ਭੇ ਮੁਖ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਯੋਗੀ

ਵਿਯੋਗ }
 ਵਿਯੋਗਣ } 'ਵਿਯੋਗ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਿਯੋਗੀ }

ਵਿਰਸਾ, ਪੁ:—ਕਿਸ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ
 ਮਿਲੇ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕ ॥

ਵਿਰਕਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਿਰਕਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਤ, ਸ:—'ਬਿਰਤ' ਵੇਖੋ, ਵਰਤਾਰਾ, ਆਦਤ ॥

ਵਿਰਥਾ, ਵਿ:—'ਬਿਰਥਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਦ, ਪੁ:—ਰੋਜ ਦਾ ਕੰਮ, ਅਭਿਆਸ, ਧਰਮ
 ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਨੇਮ ॥

ਵਿਰਦ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਪਰਮੇਸਰ ਦਾ ਨਾਮ
 ਜਪਣਾ ॥

ਵਿਰਦ ਪੈਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਣੀ,
 ਵਾਦੀ ਪੈਣੀ ॥

ਵਿਰਲ }
 ਵਿਰਲਾ } 'ਬਿਰਲ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਿਰਲਾਪ }

ਵਿਰਵਾ, ਵਿ:—ਲੋੜਵੰਦ, ਮੁੜਾਸ ॥

ਵਿਰਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਬਿਰਾਉਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਾਸਤ, ਸ:—'ਵਿਰਸਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਰਾਗ }
 ਵਿਰਾਗਣ } 'ਬਿਰਾਗ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਲਾਉਣਾ

ਵਿਰਾਗੀ }
 ਵਿਰਾਜਣਾ } 'ਬਿਰਾਗੀ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਿਰਾਜਮਾਣ }

ਵਿਰਾਨ }
 ਵਿਰਾਨਾ } 'ਵਿਰਾਨ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਿਰਾਨੀ }

ਵਿਰਾਮ, ਵਿ:—ਬੇ ਅਰਾਮ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਰਾਮ
 ਨਹੀਂ ॥

ਵਿਰਾਮੀ, ਸ:—ਬੇ ਅਰਾਮੀ ਤਕਲੀਫ, ਘੋਖ,
 ਮੇਜਲ ॥

ਵਿਰੁੱਧ }
 ਵਿਰੋਧ }
 ਵਿਰੋਧਣ }
 ਵਿਰੋਧੀ } 'ਬਿਰੁੱਧ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
 ਵਿਲਕਣਾ }
 ਵਿਲਕਾਉਣਾ }
 ਵਿਲਗਣ }
 ਵਿਲੰਗਣ }
 ਵਿਲਭਣਾ }
 ਵਿਲੰਬ }
 ਵਿਲਮ }
 ਵਿਲਮਣਾ }
 ਵਿਲੱਲਾ (ਲੀ) }

ਵਿਲਾ, ਪੁ:—ਬਗਾਨਾ, ਉਸਰ, ਘੋੜਾ, ਆਕੜ,
 ਮਰੋੜ ॥

ਵਿਲਾਉਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੀ ਪਰਚਾਉਣਾ ॥

ਵਿਲਾਇਤ

ਵਿਲਾਇਤ, ਸ:—ਮੁਲਖ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਓਪਰੀ ਕੌਮ ਦਾ ਦੇਸ ਜਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਦੇਸ ਹੈ ॥

ਵਿਲਾਇਤ ਦੀ ਡਾਕ, ਸ:—'ਵਿਲਾਇਤੀ ਡਾਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਲਾਇਤਣ, ਸ: } ਵਿਲਾਇਤ ਦਾ (ਦੀ)
ਵਿਲਾਇਤੀ, ਪੁ: } ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ (ਲੀ) ॥

ਵਿਲਾਇਤੀ, ਵਿ:—ਵਿਲਾਇਤ ਦਾ (ਦੀ), ਅਚਰਜ ॥

ਵਿਲਾਇਤੀ ਡਾਕ, ਸ:—ਵਿਲਾਇਤ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਉੱਥੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਡਾਕ ॥

ਵਿਲਾਇਤੀ ਨੀਲ, ਪੁ:—ਬੰਗਾਲੇ ਦੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਨੀਲ ॥

ਵਿਲਾਇਤੀ ਪਾਣੀ, ਪੁ:—ਸੋਡਾ ਵਾਟਰ ਆਦਿਕ ॥

ਵਿਲਾਇਤੀ ਪੇਉਰੀ, ਸ:—ਓਥੇ ਵਿਲਾਇਤੀ ਪੀਲਾ ਰੰਗ ॥

ਵਿਲਾਪ } 'ਵਿਰਲਾਪ' 'ਵਿਲਾਪਣਾ' ਵੇਖੋ ॥
ਵਿਲਾਪਣਾ }

ਵਿਲੀ, ਸ:—ਸ਼ੀਮਤ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਬਿਚਲੀ ਨੀਕ ॥

ਵਿਲੀ ਪਾਉਣੀ, ਕ੍ਰਿ:—ਜੁਆ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵਿਲੀ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨੀ ॥

ਵਿਲੀਪਾਪ, ਪੁ:—'ਵਿਰਲਾਪ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੀਰਣਾ

ਵਿਲੁੰ ਵਿਲੁੰ ਕਰਨਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵਿਲਕਣਾ, ਚੀਕਣਾ, ਭਰਲੇ ਲੋਣਾ ॥

ਵਿਲੋਤ } 'ਵਿਲਾਇਤ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵਿਲੋਤਣ }
ਵਿਲੋਤੀ }

ਵਿਵਸਥਾ, ਸ:—'ਬਿਵਸਥਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿਵਾਹ, ਪੁ:—'ਵਿਆਹ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿੜਕ, —'ਬੜਕ' ਵੇਖੋ ॥

ਵਿੜਧਾ } ਪੁ:—ਸਮਰਥਾ, ਬਲ, ਲਿਆਕਤ,
ਵਿੜਧੀ } ਜੋਰ, ਧਣ, ਰਾਸ, ਮੂਲ ਰਕਮ,
ਭੀਲ ॥

ਵਿੜਾ, ਪੁ:—'ਬਿੜਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੀ, ਯੋਜਕ—ਨਾਲ ਹੀ, ਥੀ, ਭੀ ॥

ਵੀ } ਪੁ:—'ਬੀ' ਵੇਖੋ ॥
ਵੀਉ }

ਵੀਹ } 'ਬੀਹ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੀਹਮਾ (ਵੀ) }
ਵੀਹਜੀ }

ਵੀਹੀ, ਸ:—ਤੰਗ ਗਲੀ, ਸੋਊ ਵਰਗਾ ਇਕ ਢਲ ॥

ਵੀਰ } 'ਬੀਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੀਰਜ }
ਵੀਰਕ }

ਵੀਰਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਬੋਲਣਾ, ਰੋਸ਼ਨਾ ॥

ਵੀਟੀ

ਵੀਟੀ, ਸ:—'ਬੀਟੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੀਠਲ, ਪੁ:—'ਬੱਠਲ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੀ'ਠਾ
ਵੀ'ਡੀ
ਵੀ'ਡੀਆ
ਵੀਟੀ

} 'ਬੀ'ਠਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੀ, ਪੀ, ਪੁ:—ਭਾਕ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਭਜਿਆ ਹੋਯਾ
ਪਾਤਸ਼ਲ' ਆਦਿਕ ਜੋ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਲ ਦੀ
ਭਕਤ ਦੇ ਕੇ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹ ॥

ਵੀਰ, ਪੁ: ਵਿ:
ਵੀਰਜ
ਵੀਰਤਾ (ਤਾਈ)
ਵੀਲਾ
ਵੀਜ਼
ਵੀਜ਼ਣਾ
ਵੀਜ਼ਾ
ਵੀਜੀ
ਵੀਰਾਰ
ਵੀਰਾਰਨਾ
ਵੀਰਾਰੀ
ਵੀਰੁਲ
ਵੀਰੁਲੀ
ਵੀਰੁਲ
ਵੀਗਾ

} 'ਬੀਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੀਰੁ, ਪੁ:—ਉਰੁ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੀਣਤ, ਸ:—'ਬੁਣਤ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਸਾਖੀ

ਵੁਣਨਾ
ਵੁਣਵਾਉਣਾ
ਵੁਣਵਾਈ
ਵੁਣਉਟ
ਵੁਣਉਣਾ
ਵੁਣਾਈ
ਵੁਣਾ
ਵੁਲਾਰਾ(ਲਾ)
ਵੁਲੋਲ
ਵੁਕੁਣਾ
ਵੁਕੁਕਾ

} 'ਬੁਣਨਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੁਕਣੀ, ਸ:—'ਬੁਕਣੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇ, ਸੰਬੰਧਣ—ਰੋਇ, ਅਜਿਆ (ਤੀਸਤਾਂ ਦੀ
ਬੋਲੀ) ॥

ਵੇਉਤ (ਵੇਉ'ਤ)
ਵੇਉਤਣਾ (ਵੇਉ'ਤਣਾ)
ਵੇਉ'ਤਾਉਣਾ
ਵੇਉਰ
ਵੇਉਰਾ

} 'ਬੇਉ'ਤ ਆਦਿਕ
ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਸ, ਪੁ:—'ਬੇਸ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਸਣ
ਵੇਸਣੀ
ਵੇਸਰ
ਵੇਸਰਾ
ਵੇਸਲਾ
ਵੇਸਵਾ

} 'ਬੇਸਣ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਸਾਖ
ਵੇਸਾਖੀ

} 'ਬਸਾਖ' 'ਬਸਾਖੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਰ

ਵੇਹ } 'ਬੇਹ' 'ਬੇਹਲ' ਵੇਖ ॥
ਵੇਹਣ }

ਵੇਹਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—ਵੇਖਣਾ, ਦੇਖਣਾ, ਤੱਥਣਾ, ਠਜਰ
ਕਰਨਾ ॥

ਵੇਹਲ, ਸ: }
ਵੇਹਲਾ, ਵਿ: } 'ਬੇਹਲ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੇਹਲੀ, ਸ:

ਵੇਹੜਮੀ (ਵੀ) }
ਵੇਹੜਾ (ਵੀ) } 'ਬੇਹੜਮੀ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੇਹਾ (ਹੀ) }

ਵੇਹੁ, ਸ:—ਬੇਹ, ਬਿਖ, ਬਹਿਰ, ਮਹੁਰਾ ॥

ਵੇਹੁੜੇ, ਪੁ:—ਘੋਰਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ
ਮੰਡਲੀ, ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਜਾਂ ਕਿਲੇ ਆਦਿਕ ਨੂੰ
ਘੇਰਨ ਵਾਲਾ ਦਰਿਆ ॥

ਵੇਕਾਰ, ਵਿ:—'ਬੇਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥
ਪੁ:—'ਬਿਕਾਰ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਖਣਾ, ਕ੍ਰਿ:—'ਦੇਖਣਾ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਗ, ਪੁ:—ਜੋਰ, ਤੇਜੀ, ਜੋਸ਼ ॥

ਵੇਚਣਾ }
ਵੇਟ } 'ਬੇਚਣਾ' 'ਬੇਟ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਦ, ਪੁ:—ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ
ਮੰਨੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ, ਦੀਸ਼ਰ ਦੀ
ਥਾਣੀ, ਗਿਆਨ, ਖਾਂਸੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਨ੍ਹੀ
ਖਬਰ ਜਾਂ ਲੇਖੋਂ ਵੇਦੀ ॥

ਵੇਰੀ

ਵੇਦੰਗੀ, ਸ:—ਵੇਦ ਦੀ ਵਿਦਯਾ, ਹਕੀਮੀ ॥

ਵੇਦਣ
ਵੇਦਣ ਬਾਵੀ }
ਵੇਦਨ } 'ਬੇਦਣ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੇਦਨਾ }

ਵੇਦਾਂਗ, ਪੁ:—ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਛੇ ਅੰਗ (ਵਜਾਂਕਰਣ
ਆਦਿਕ) ॥

ਵੇਦਾਂਗੀ, ਸ:—'ਵੇਦੰਗੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਦਾਂਤ, ਪੁ:—ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਇੱਕ
ਮਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਹੀ ਸੱਤ ਅਤੇ
ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਸੱਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ॥

ਵੇਦਾਂਤਣ, ਸ: }
ਵੇਦਾਂਤੀ, ਪੁ: } ਜੋ ਵੇਦਾਂਤ ਮਤ ਨੂੰ ਮੰਨੇ ॥

ਵੇਦੀ
ਵੇਦੀ ਬਾਵੀ }
ਵੇਦਾ } 'ਬੇਦੀ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਰ, ਸ:—ਵਾਰੀ, ਮੌਕਾ, ਥੱਲ, ਇੱਕ ਰੁੱਖ ॥

ਵੇਰ ਵੇਰ, ਕ੍ਰਿ:, ਵਿ:—ਘਬੀ ਮੁੜੀ, ਕਈ ਵਾਰ,
ਅਕਸਰ ॥

ਵੇਰਵਾ }
ਵੇਰੜਾ }
ਵੇਰੜੀ } 'ਬੇਰਵਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥
ਵੇਰਾ }
ਵੇਰੀ }

ਵੇਲ

ਵੈਪਾਰੀ

ਵੇਲ
ਵੇਲਣ (ਨ)
ਵੇਲਣਾ (ਨ)
ਵੇਲਣੀ

} 'ਵੇਲ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਵਖਰ, ਸਮਾ, ਮੇਰਾ, ਚਿਰ ॥

ਹਲੀ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਹਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ, ਵੇਲਾ,
ਬਹੁਤ ਤਰਕਾ ॥

ਕੁੱਕੜ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਕੁੱਕੜ ਦੇ ਥਾਂਗ ਦੇਣ ਦਾ
ਵੇਲਾ, ਸਵੇਰਾ ॥

ਚੱਕੀ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਚੱਕੀ, ਝੋਲ ਦਾ ਵੇਲਾ,
ਪ੍ਰਭਾਤ ॥

ਛਾਹ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—'ਛਾਹ' ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ ॥

ਰਿੜਕਣ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਦਹੀ ਰਿੜਕਣ ਦਾ
ਵੇਲਾ, ਤਰਕਾ ॥

ਬੱਝਾ ਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਸਵੇਰਾ, ਇਹ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ
ਪਹਿਲੇ ॥

ਵੇਲਾ ਕੁਵੇਲਾ, ਪੁ:—ਕਈ ਮੌਕੇ, ਕਦੇ ਕਦੇ ॥

ਵੇਲੀ,
ਵੇਲੀ
ਵੇਲ
ਵੇਲੁਮੀ
ਵੇਲਾ
ਵੇਲਾ
ਵੇਲੀ
ਵੇਲਾ

} 'ਵੇਲਾ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਸਰਾਇ, ਪੁ:—'ਵਾਈਸਰਾਇ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਸਾਖ
ਵੈਸਾਖੀ

} 'ਵੈਸਾਖ' 'ਵੈਸਾਖੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਹਰੀ, ਸ:—'ਵਹਿਰੀ' ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਹਣ
ਵੈਹਿਣ

} ਪੁ:—ਨਵੀ ਦਾ ਰੋਕ, ਬਹਾਉ ॥

ਵੈਹਣਾ, ਫ਼ਿ:—ਬਹਿਣਾ, ਬੈਠਨਾ, ਚਰਾਣਾ ॥

ਵੈਗਣ
ਵੈਬਣ

} ਪੁ:—ਬਿੱਛ ਭਾਸੀ, ਪਭਾਰੀ, ਪਭਾਲੂ ॥

ਵੈਗਣੀ
ਵੈਬਣੀ
ਵੈਜਣੀ

} ਵਿ:—ਵੈਗਣ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ॥

ਵੈਜਣੀਨ, ਸ:—ਇੱਕ ਮੌਲੂਮ ਵਰਗੀ ਵਲੀਤੀ
ਦੁਆ ॥

ਵੈਠਮੀ (ਵਾਂ)
ਵੈਠ
ਵੈਠ
ਵੈਠਕ
ਵੈਠਗੀ
ਵੈਠਗੀ
ਵੈਠਣ (ਣੀ)
ਵੈਠਾ

} 'ਵੈਠਮੀ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

ਵੈਪਾਰ
ਵੈਪਾਰਣ
ਵੈਪਾਰੀ

} 'ਵੈਪਾਰ' ਆਦਿਕ ਵੇਖੋ ॥

B-3130

